36.17.D.12

FAMA · VIRTVS · VERITAS · FIDES

Caſſiodorus ſuper Pſalmos.

Expoſitio clariſſimi Caſſiodori Senatoris Romani, in Pſalterium. Cū Tabula omnium dictorum notabiliū appoſita, nunc primū recognita atq; diligēter emendata.

Venetijs · M D XXXIIII.

36.17.D.12

CASSIODOR · LVDOLPHVS

S. D. C.

¶ STVDIOSIS S.

DIctam: elegantemq; diuini Caſſiodori in Pſalmos expoſitionem vobis nunc dedo: Lectores optimi: quā certe τ ingenio: ac veſtre in primis pietati plurimum vtilitatis allaturā confido: cū omni ex parte exactiſſima/meo quidē iudicio ſit. Quippe que ſanctitudinem non minus redoleat: q̄ eruditionem: vtrūq; ſuo conſerte adeo: vt alterum ſine altero legenti reddere omnino neſciat. Id quod mouit me magis: protraxitq;: vt omnibus alijs poſtpoſitis negocijs: que certe plurima ſunt mihi: hoc laboris ſubirem: ratus videlicet nihil e re veſtra: inſtitutoq; meo potius fore. Et cum in omnibus pro mea virili adnitar: vt emendatos in manus veſtras codices emittam: tum id nuſq̄ maiori diligentia ſum adniſus: q̄ in hoc opere. Proinde: τ vos viciſſim veſtro fauore ſatagite: vt noſtri conatus: pij q̄dē: oībuſq; vtiles: mihi tandem non ſint infelices. Valete.

¶ Inſtructio Lectoris.

¶ Quia in huius operis marginibus ſigna quedam ſub literis magnis impreſſa ſunt. Horū que ſit repreſentatio: pro directione lectorum modo ſequenti annotatur.

	IDI		Idioma: id eſt propriam legis diuine locutionem.
	DOG		Dogma valde neceſſarium.
	DEF		Definitionem aliquam.
	SCHE		Schema quoddam.
	ETY		Etymologiam verbi alicuius.
	INTER		Interpretationem alicuius nominis.
	RHE	Inſinuant	Aliquid artis rhetorice.
Syllabe iſte	TOP	hec ptinere	Topicum aliquod argumentum.
	SYL		Syllogiſmum aliquem.
	ARITH		Aliquid de Arithmetica.
	GEO		Aliquid de Geometria.
	MV		Aliquid de Muſica.
	ASTR		Aliquid de Aſtronomia.

Annotatio Notabilium dictoꝝ

¶ Juxta alphabeticū ordinē collecta annotatio notabilium dictoꝝ atq3 expoſitoꝝ: in explanatione pſalterij per diſertiſſimū Caſſiodoꝝ exactiſſime digeſtoꝝ: cū locoꝝ aſſignatione: vz pſ. fo. folij ꝛ columne. Et nota ꝙ poſt numeꝝ folij. a. ſignat primā colūnā. b. ſecundam. c. tertiam. d. quartam. quibus hec conſcripta faciliter reperiantur.

Aron: quid interpretet̄. pſ. lxxvi. Verſiculo vltimo. folio. 118 a
Abyſſus: qd ſignificet. pſ. i. v̄. i. 4 c
Abyſſum qd dicamus. pſ. xxxij. v̄. Cōgregans. 47 c
Abyſſus: quid ſit. pſ. xxxv. v̄ſ. Juſticia. 53 a
Abyſſus: ſm grecos: generis eſt feminini. pſ. lxxvij. v̄. Interrupit. 119 d
Abyſſus: quid dicat̄: ꝛ qđ in bono ꝛ malo plerūq3 ponatur. pſ. ciij. v̄. Abyſſus. 157 a
Ablactati: qui dicant̄. pſ. cxxx. v̄. Sicut ablac. 203 c
Abſcondita dei: ꝛ in malo ꝛ in bono accipi poſſunt. pſ. xvi. v̄. Dn̄e a paucis. 23 d
Abſcōdit: qd ſit. pſ. xxvi. v̄. Qm̄ abſcōdit. 38 d
Plerūq3 doles ꝙ peccata faciūt: ꝑ decorē cōpoſite locutiōis ſe abſcōdūt. pſ. li. v̄. Dilexiſti malitiā. 78 a
Abſolui egemus in qlibet etate paruula: qui hūc mundū delictis grauantibus ingredimur onerati. pſ. l. v̄. Ecce in iniqui. 76 b
Tāto vnuſq̄ſq3 celerius abſoluit̄: q̄nto a ſeipſo viuacitate dānat̄. pſ. cv. v̄. Peccauimus. 163 a
Nō eſt in nr̄is actibus vt mereamur abſolui: ſz dn̄i ꝓpitiatiōis ē vt ꝯfitētē reū liberare dignet̄. pſ. cxxix. v̄. Qm̄a apud te. 202 d
Abſorberi: qd ſit. pſ. xxxiiij. v̄. Nō dicāt. 52 b
Abūdātia: vn̄ dicat̄. pſ. cxliij. v̄. Oues eoꝝ. 219 c
Qualiter ad dn̄m accedere debeamus. pſ. cxli. Jn concluſione. 217 d
Accedite: quibus dicat̄. pſ. xxxiij. v̄. Accedite. 48 d
Accepta: que dicant̄. pſ. xiiij. v̄. Nec fecit. 21 b
Adimplere: quid ſit. pſ. xv. v̄. vltimo. 22 c
Adiprem: quid dicamus. pſ. lxxx. v̄. vltimo. 126 c
Adiutoriū quādo petamus. pſ. lxix. v̄. i. 105 a
Dn̄s qūo ſit adiutor. pſ. cxlv. v̄. Beat⁹ cuius. 222 a
Adminiſtratiōis dn̄i qua mūdus regit̄ breuis ꝛ appoſita deſcriptio. pſ. ciij. v̄. Auertēte. 158 d
Adoleſcens: vnde dicat̄. pſ. lxvij. v̄. Jbi benia. 100 c
Triplex cā reddit̄ q̄re dn̄s debeat adorari. pſ. xciiij. v̄. Venite. Et. v̄. ſequenti. 144 c
Terra ſenſibilis lapidum non debet adorare beatiſſimum: quia ipſe negat ſibi effectum qui ab inſenſatis petit auxilium. pſ. xcvi. v̄. i. 146 d
Prophete promiſerunt dn̄i aduentū: Euangeliſte veniſſe declarant. pſ. xcv. v̄. ij. 145 b
Cur fideles aduerſa huius mūdi tolerabilit̄ ꝛ libentiſſime ſuſtineant. pſ. cxviij. Zai. v̄. i. ꝛ. ij. 184 a
Cur aduerſarios nr̄os iubeamur diligē. pſ. cxxxviij. v̄. Nonne odien. 213 b
Afflictio quo modo ſit beneficium. pſ. xxxiiij. v̄. Fiat tanꝗ. 50 d
Cur afflictiones nō ꝑueſcē: nec mala hui⁹ ſeculi formidare debeamus. pſ. xcvi. Jn ꝯcluſione. 147 b
Angelus: cur affligat conuerſos. pſ. xxxiiij. v̄. Fiant tanꝗ. 50 d
Quando fidelis ſe affligit: iram dn̄i caſtigatus euadit. pſ. lxxxvij. v̄. Jn me ꝑtranſierunt. 134 b
Neceſſe eſt vt bonus aīus affligat̄: quotiēs maloꝝ ꝑmixtione ꝯcludit̄. pſ. cxix. v̄. Heu me. 195 b
Cur dominus iubeat peccatores ſe affligere. pſ. cxviij. Sade. v̄. i. 191 b
Agareni: qd īterpretent̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 28 a
Ager: vnde dictus ſit. pſ. cxi. v̄. Et ſeminaue. 167 b
Ale dei patris ſunt miſericordia ꝛ charitas. pſ. xvi. v̄. Sub vmbra. 23 c
Allegoria: qd ſit. pſ. xxxi. v̄. Jn freno. 45 b Et pſ. l. v̄. vltimo. 78 a Et pſ. xcvij. v̄. Flumina. 148 b Et pſ. xcix. v̄. i. 149 c
Alleluia: neutri generis definitū eſt. Et quo modo interpretetur. pſ. ciij. circa titulum. 159 c
Quantus honor ſit huius verbi alleluia. pſ. cxlvij. circa titulum. 222 d
Alleluia cur pleniſſima intentione cātare debeamus. pſ. cl. circa titulum. 226 c
Alienum: quid ſit. pſ. xviij. v̄. Delicta. 28 c
Alienigene qui ſint. pſ. lxxxvi. v̄. Ecce alieni. 132 c
Alimentū: vnde dicat̄. pſ. xxxij. v̄. Vt eripi. 48 a
Allocutio per Energiā. pſ. iiij. v̄. Filij ho. 8 b
Altare: vnde dictū ſit. pſ. xxv. v̄. Lauabo. 37 d
Altare: vnde dicat̄. pſ. xlij. v̄. Et introibo. 64 d
Cur dominus ſaluator altiſſimus dicatur. pſ. lxv. v̄. Omnis terra. 96 b
Melius eſt q̄dā3 altiora ſibi dolere ꝯfiteri: ꝙ aliqua ꝓſumptione culpari. pſ. cxlvij. v̄. vltimo. 223 d
Altitudines montium: quid ſint. pſ. xciiij. v̄. Quoniā in manu. 144 b
Alti: quo mō ſepe dicamus. pſ. xi. v̄. Jn circuitu. 19 a
Frequēter aliqua ſub ambiguitate ꝓferimus: de quibus dubitare non poſſumus. pſ. cxxxviij. v̄. Et dixi forſitan. 212 c
Nois amalech īterpretatio. pſ. lij. circa titulū. 79 c
Amalech: qd īterpret̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 128 a
Amando tenendus eſt: cuius dulcedo creſcit ad meritum. pſ. cix. circa titulū. 171 a
Plus eſt amantē aliquid facere: ꝙ ſolū infideliter timentē. pſ. cxviij. Mem. v̄. i. 187 c
Si amarā medici potionē non reſpuimus vt mereamur tēporalē ſuſcipere ſoſpitatē: quāto magis ꝓpter eterna gaudia aduerſa ſuſtinere debemus. pſ. xciij. Jn concluſione. 143 d
Amare non profutura: dementis eſt. pſ. cxviij. Sin. v̄. vltimo. 190 b
Amen: id eſt: fiat. pſ cv. v̄. vltimo. 165 a
Amici qui ſint: ꝛ amicus vnde dicatur. pſ. xxxvij. v̄. Amici. 57 d
Amicitia: quid ſit. Jbidem. 57 d
Ammon: qd īterpret̄. pſ. lxxxij. v̄. Moab. 128 a
Jlle verus amor eſt: qui veritatis affectū ſic rigida deliberatione cuſtodit: vt oīno execret̄ qđ ei poſſit eſſe ꝯtrariū. pſ. cxviij. Sin. v̄. Jniquitatē. 193 b
Propheta amorem bonorum maloꝝ rerum odio cōprobauit. Jbidem. 193 b
Ammorreus: qd īterpret̄. pſ. cxxxv. v̄. Seon. 209 b
Amphibologia: qd ſit. pſ. xx. v̄. Qm̄ declinaue. 30 c
Amplectit̄ dn̄s qcqd nō aſpernat̄. pſ. xxxvij. v̄. Et ante te. 57 d
Anacephaleoſis: qd ſit. pſ. cxiij. v̄. Benedix. 176 a
Anadiploſis: qd ſit. pſ. xxiij. v̄. vlti. 35 c Et pſ. xxiiij. v̄. ij. 36 b Et pſ. cxxi. v̄. Hieruſalē. 196 d

Anaphora: quid ſit.ps.lii. v.ii. 79 b Et ps.cxvii.v. Dñs mihi ad iutor. 198 b Et ps.cxxxiii.v.ii. 178 d Et ps.cxxiii.v.ii. 201 d
Anastrophe: quid ſit.ps.xxiii. v. Hic accipiet. 35 b Et ps.lii.v. Nōne cogno. 80 a Et ps.lxi.v.i. 91 a Et ps lxxxv.v. In die. 131 b Et ps.lxxxvi.v.i. 132 b Et ps.cxxx.v.i. 203 b
Angelus: quid grece dicatur: ꝛ quid latine interpretetur.ps.ciii.v. Qui fa. 156 d
Cur in laudibus dñi ab angelis fiat initium.ps.cxlviii. v.ii. 224 d
Angelus: qd ſit.ps.xxxiii. v. Immittet. 49 a
Angelus: quo modo qs fieri poſſit. Ibidem. 49 a
Angulus: vñ tractus ſit.ps.cxvii. v. Lapidē. 179 c
Animas: ſcriptura frequenter ponit pro hominibus. ps.xxxiii. v. vltimo. 50 a
Anima: quo modo ſitim habeat.ps.xli. v.ii. 63 b
Pro toto homine ſola aīa quandoqꝫ ponit̃.ps.lxxvi. v. Viam fecit. 121 b
Aīa ꝗ̄nis ꝯdolēdo corpori ſubiecta ſit paſſioni: hꝫ tñ ꝛ ꝓprias penas qñ graui cogitatione torquet̃.ps.ciii. v. Humiliate. 160 c
Quid ſignificent verba Symeonis ad Mariā dicta: Tuā ipſius aiam ꝑtrāſibit gladius. Ibidē. 160 c
Virt⁹ aīe quō ꝑ diuerſa diſcurrat ꝛc̃.ps.cxlv.v.i. 221 d
Animi dignitas ꝗ̄tuor ꝟtutib⁹ cōꝑat̃.ps.iiii. In cō. 9 b
Aura: greco ſmōe vñ dicat̃.ps.cxxxiii.v. Cū iraſc. 198 b
Antiproſopon: qd ſit.ps.lxxviii. v. Quia co. 123 a
Antichriſtus: quomodo pluribus locuples erit. ps.li. v. Sed ſperauit. 79 b
Antidotum quo venena olim delictoꝝ vincūtur.ps. xxxi. v. Pro hac ora. 45 d
Antiptoſis: qd ſit.ps.xxxiii. v. Sicut ꝑſi. 51 c
Antiſagoge: qd ſit.ps.xi. v. Qui dixerūt. 18 d
Antiſtathmiſis: qd ſit.ps.cxxv. v. Qui ſe. 199 d
Antonomaſia: qd ſit.ps.lxvii. v. Rex vir. 99 b
Anti⁹ nulꝗ̄ fuiſſe legit̃ dñs chr̄s.ps.ci.circa titu. 151 c
Antius qui dicat̃. Ibidē. 151 c
Hic oēs nobis apparere non poſſunt qui operant̃ iniquitatē.ps.xci. v. Cum exor. 141 a
Aper: vñ dict⁹ ſit.ps.lxxix. v. Exterminauit. 124 d
Apū ꝯditio.ps.cxvii. v. Circūdederūt. 179 a
Apes: vnde dicant̃; Ibidem. 179 a
Apochinu: qd ſit.ps.xxxi.v.vlti. 46 c Et ps.xlviii. v. Ne timue. 75 a Et ps.lxxxiii.v. Altaria. 178 d Et ps.lxxxviii. v. Qm dixiſti. 135 a Et ps.cxxxv. v. Qui fecit mirabilia. 208 d
Apollinariſtarum reprehenſio. ps.lxxxv. v. Cuſtodi animam. 131 a
Apoſiopiſis: qd ſit.ps.xvii. v. Populus quē. 27 a
Apl̃i cur motib⁹ cōparent̃.ps.xxxv. v. Iuſtitia. 53 a
Apoſtrophe: qd ſit.ps.xix. v. Impleat. 29 b Et ps. xlv. v. Vacate. 69 d
Aqua: vnde dicat̃.ps.cxxxiii. v. Cū iraſceret̃. 198 b
Aquile ꝓprietates.ps.cii. v. Qui coronat. 154 c
Aranea qd ſit: ꝛ vñ dicat̃.ps.lxxxix.v. Anni nr̃i. 138 c
In mala parte libertas arbitrii execrabilis: in bona parte liberū arbitrium Adam peccante perdidimus. ps.cxvii. v. Bonum. 178 d
Arc⁹: cur ponat̃ in ſcripturis diuinis.ps.x.v.ii. 17 d
Arena: vñ dicta ſit.ps.cxxxviii. v. Dinumera. 213 b
Argumētū a ꝯſequētibus: qd ſit.ps.xi. v.i. 18 c
Qd argumētum nobiliſſimū dicat̃ in topicis.ps.xvii. v. Et cum electo. 26 b
Argumētū a pari: qd ſit.ps.xvii.v.ii. 27 d
Argumentū qd dicit̃ in topicis a rebus ipſis.ps.xix. v. Ipſi obliga. 29 c
Argumētū in ſacris ꝑdicationib⁹ ponit̃ ſub libertate verboꝝ.ps.xx. v. Quoniam rex. 30 b
Argumentū a ꝑſona: qd dicat̃ apud oratores.ps.xxiii. v. Hic accipiet. 35 b
Argumentū quod in topicis dicitur ex ꝯtrariis: quid ſit.ps.xxv. v. Non ſedi. 37 c
Argumētū qd in topicis ex ꝯtrario dr̃.ps.xxix.v. Qm ira. 42 a Et ps.xxxiii. v. Diuites. 49 b Et ps. lvii. v.i. 49 b Et ps cxviii. Samech. v.i. 189 a
Argumētū: quod in topicis dr̃ a ꝯſequētibus. ps.xxix. v. Auertiſti. 42 b Et ps.l. v. Auditui. 76 d
Argumētū a neceſſitate qd dicat̃.ps.xxxi. v. Quoniā die. 45 d Et ps.xxxvii. v. Cōputruerūt. 57 c
Argumētū a neceſſario.ps.cxxvi. v.i. 200 b
Arg^m ab adiūcti: qd dicat̃.ps.xxxii. v. Ecce ocu. 48 a
Argumētū: qd ſit.ps.xxxiii. v. Diuites. 49 b
Argumentū quod notatio dicitur: quid ſit.ps.xxxiiii. v. Diſſoluti. 51 d
Argu^m ab īgenio: qd ſit.ps.xxxv. v. Verba oris. 52 d
Argumētū a genere: qd ſit.ps.xxxv. v. vlti. 53 c
Argumentū comparationis a minore ad maius: quod dicatur.ps.xli. v.i. 63 b
Argu^m a dictis ꝛ fact̄ maioꝝ: qd ſit.ps.xliii.v.ii. 65 c
Argu^m a tormētis: qd dicat̃.ps.xliii. v. Hec oīa. 66 b
Argumētū a parte maiore.ps.l. v.ii. 76 a
Argumentū ab antecedētibus: qd dicat̃.ps.l. v. Ecce in iniquitatibus. 76 b
Argumentū a cauſis: qd ſit. Ibidem. 76 d
Argumētū a laude rei leſe: qd dicat̃.ps.lxxii. v. Libe raſti. 112 c Et ps.xciii. v. Viduā. 143 a
Argu^m ab euētu qd ſit.ps.lxxii. v. Vt qd auer. 113 b
Argumētū nimis accōmodū: qñ pro aliquo deteſtabi li pōit̃ ꝑſona gratioſa.ps.lxxiii.v. Ne auertat̃. 114 a
Argumētū qd dicit̃ a tpe: effi cacīſſimū inter oratores haberi ſolet.ps.ci. v. Tu exurgēs. 153 a
Argumētū a ꝯiugatis.ps.xxxvi. v. Inimici vo. 55 b Et ps.xxxix. v.i. 60 c Et ps.l.v.i. 76 a Et ps. cxvii. v. Caſtigās. 179 b Et ps.cxviii. Res. v. Iudica. 192 c Et ps.cxxxi. v. Hec requi. 205 a Et ps.cxliii. v. Coruſca. 219 a
Aliud ſunt argumentoꝝ ſedes: aliud definitionū regule.ps.cxlv. v. penultimo. 222 c
Parū eſt vt noſmetipſos diſtrictius arguamus: ꝛ ſic ad dñi mādata migremus.ps.cxviii. Heth. v. Quia cogitaui. 184 c
Arrianoꝝ ꝛ apollinariſtaꝝ cōfutatio.ps.cviii. v. Hoc opus. 170 a
Arriāi ꝟmēdaciſſimi erroris ꝯfutatio.ps.cxvi.v.ii. 178 a
Arrianoꝝ ꝛ ceteroꝝ hereticorum cōfutatio. ps.cxxx. v. Si non humi. 208 b
Aries: vnde dicat̃.ps.xxviii. v.i. 40 d
Arithmetice diſcipline: laus: ꝟtꝰ: atqꝫ diuiſio.ps.lxxxix. In concluſione. 139 b
Arma: vnde dicta ſint. ps.xxxiii. v.ii. 50 c
Arrogātes: tāto i tartari ꝓfūdū dſcēdūt: ꝗ̄to ſe altiora ꝯtigē putauerūt.ps.xvii. v. Qm populū. 26 b
Aſaph: qd ſignificet.ps.xlix.circa titulū. 73 c Et ps. lxxii.circa titu. 110 b Et ps.lxxiii.circa titu. 112 b
Illi beato cui eſt auxilium a dño: aſcenſus eſt in corde ꝛc̃.ps.lxxxiii. v. Beatus vir. 129 a
Quo modo qs ꝑ gradus aſcendat. Ibidem. 129 a
Aſcia quid ſit.ps.lxxiii. v. Quaſi in ſyl. 112 d
Aſſyrii: qd īterꝑtent̃.ps.lxxv.circa titulū. 115 c

Frequēter

Frequẽter dñs aſpicit iratus: ſepius irateꝛ vt perdat. ps. cxviij. Phe. v. Aſpice. 190 d
Aſpicit etiã dñs ꝓpitius. Ibidem. 190 d
Aſtare: qd ſit. ps. v. v. Mane aſtabo. 9 d
Bene aſtare deo: qs dicatꝛ. Ibidem. 9 d
Aſtiſmos: qd ſit. ps. xxviij. v. i. 148 d
Aſtrologia ſacrilega: ſumma intentione fugienda eſt. ps. lxx. In concluſione. 107 d
Aſtrologoꝝ notatio. ps. cxviij. Thau. v. i. 193 d
Aſtrologorum reprehenſio. ps. cxxxv. v. Lunã ⁊ ſtellas. 209 a
Argumẽtꝛ aſtrologi: q ſtellas noib⁹ alienis vocãt: vt veneris: iouis: mercurij ⁊c. ps. cxlvi. v. Qui nu. 223 a
Aſtronomie deſcriptio. ps. cxlviij. In ↄcln. 225 c
Aſtronomia: qño ⁊ in qbus nõ ſit fugiẽda: qño etiam ⁊ in qbus ſit abominabilis. Ibidem. 225 d
Atria: vnde appellata ſint. ps. cxxxiiij. v. i. 207 a
Atriũ: qd dicatꝛ. ps. xci. v. Plantati. 141 c
Atrium: quid ſit. ps. cxxi. v. ij. 196 c Et ps. cxxxiiij. v. i. 206 a
In auaritia: hominũ mutabilitas maxime accuſatur. ps. xxxviij. v. Theſauriçat. 59 c
Auaritia: qd ſit. ps. cxviij. He. v. Inclina. 183 a
Auctoris in opus ſuũ intẽtio. In ꝓlogo colũna. i. 1 a
Audire: quos dicamus. ps. xlix. v. Audi. 74 a
Qui vocẽ dñi non audit: nec grex ipſius dꝛ: nec in paſcuis collocatꝛ. ps. xciiij. v. Hodie. 144 c
Quid libẽter audiat dñs. ps. cxxxvij. v. i. 210 d
Ab illis aſpectus auertimus: qui nr̃is mẽtibus horruerunt. ps. xxxij. v. Ecce oculi. 48 d
Si nos auertimus facies a peccatis nr̃is noxiaꝫ eſt: ſi vo dñs auertit extinguit. ps. l. v. Auerte. 76 d
De⁹ qñ a nobis auertitꝛ: nõ eſt pietatis defectus: ſꝫ magne vltionis aculeus. ps. lxxx. v. Pro nihilo. 126 b
Auguſtini in explanatione pſalmoꝝ ingẽs cõmendatio. In prologo. columna. i. 1 a
Aures diuinitatis ad ſimilitudinem corporalem dicũtur. ps. v. v. i. 9 c
Cui aſpectus tranquillus ↄcedit: ipſi ⁊ aures placidiſſime cõmodantꝛ. ps. liiij. v. i. 81 c
Ad aures dñi non venit quod ſe mutua contrarietate confundit. ps. c. v. i. 150 b
Auris vñ dicatꝛ. ps. v. vi. 9 c Et ps. ci. v. ij. 152 a
Auris: vñ ſit appellata. ps. cxliiij. v. ij. 176 c
Aureũ colorẽ: antiq pulcherrimũ vocauerũt. ps. lxxi. v. Et viuet. 109 b
Aurum: vnde dicatur. Ibidem. 109 b
Auſtri deſcriptio. ps. cxxv. v. Cõuerte. 199 c
Auxeſis: qd ſit. ps. ij. v. Tu aũt dñe. 7 c Et ps. xviij. v. Deſiderabilia. 28 c Et ps. lxviij. v. Multiplicati. 102 b Et ps. lxxiij. v. Incenderunt. 113 a Et ps. lxxviij. v. Facti ſum⁹. 123 a Et ps. cxxxiiij. v. Qui producit. 207 c
BAbylonia: quid interpretetꝛ. ps. lxiij. circa titulum. 94 b
Babylon: quid ſit: ⁊ quid interpretetur. ps. lxxxvi. v. Memor. 132 c
In baptiſmate ſic oĩa originalia delicta ⁊ ꝓpria admiſſa mũdantꝛ: vt illic nos reſtituat puritati: in qua primus Adam noſcitꝛ eſſe creatus. ps. l. v. Uſquequaqꝫ laua. 76 a
Barbarus vnde dicatꝛ. ps. cxiij. v. i. 175 a
Baſan: quid interpretetꝛ. ps. lxvij. v. Dixit dñs. 100 b Et ps. cxxxiiij. v. Seon. 207 d
Beati: qui merito dicuntꝛ. ps. cv. v. Beati. 162 d
Ipſa eſt perfecta beatitudo: non ſibi quenqꝫ preparari: ſed dño. ps. cxiij. v. Benedicti. 176 a
Beatitudo eoꝝ qui ſibi videntꝛ felices: q̃ ſit. ps. cxliij. v. vltimo. 219 d
Beatitudo eoꝝ q vere ſũt felices: q̃ ſit. Ibidẽ. 219 d
Celeſtis btitudinis ꝓconiũ. ps. lxxxiij. v. Bti q. 129 a
Beatitudo prima anime ſancte: exultare in domino. ps. xxxiiij. v. Anima autẽ. 51 a
Beatitudo iuſtoꝝ: q̃ ſit. ps. xliij. v. In dño lau. 65 d
Duo ſũt que beatos faciũt ⁊ felices: ſcilicet timẽ dñꝫ ⁊ ſperare in dño. ps. cxiij. v. Qui timet. 175 c
Per tertiã ſpeciẽ deſinitionis oſtenditꝛ qui ſit beatus vir. ps. cxviij. Aleph. v. ij. 180 c
Beatus vir: duobus modis dicitꝛ. ps. i. v. i. 4 b
Beatus: qui ſit. ps. lxxxiij. v. vltimo. 129 c
Belli ſpũalis ↄtra diabolũ deſcriptio. ps. lv. v. i. 83 c
Bellũ: ſchematice per antiphraſiꝫ dicimus: ſicut lucũ ⁊ piſcinã. Ibidem. 83 c
Benedictio domini ſemper augmentat: ſiue cum illũ nos benedicimus: ſiue cum ille nos benedixerit. ps. lxvi. v. i. 87 c
Benedictiones multe ſunt. Ibidem. 87 c
Cur in eccleſia catholica dñs bñdici debeat. ps. lxvij. v. In eccleſia. 100 c
Multipli͛r dñs benedicitꝛ. ps. lxvij. v. vlti. 101 b
Iſti ſũt digni dñꝫ bñdicẽ: qui ſuũ ⁊ cognoſcũt ⁊ venerantꝛ auctorẽ. ps. cij. v. Benedicite. 155 d
Si dominũ benedicimus: ab eo iugiter cuſtodimur. Ibidem. v. vltimo. 155 d
Exhortatio: vt dñꝫ oẽs bñdicam⁹. ps. cij. In cõ. 155 d
Benedicere deum qd ſit. ps. ciij. v. i. 156 b
Quo modo nos deũ bñdicamus: ⁊ quo modo ipſe nos. ps. cxviij. Beth. v. Benedictus. 181 b
Benedictio operantiũ in agris: vndẽ ortum habeat. ps. cxxviij. v. vltimo. 202 a
Que ſit firma ⁊ vera benedictio. Ibidem. 202 b
Nos dñꝫ benedicẽdo laudamus: ille aũt nos benedicẽdo ſanctificat. ps. cxxxiij. v. i. 206 c
Dñs bñdicẽdus eſt: qñ ipſe donat ⁊ aiam miſericordẽ ⁊ ſubſtãtiã largiorẽ. Ibidẽ. v. In noctibus. 206 c
Si volumus eſſe bñdicti: amor nos ſancte trinitatis: ⁊ vnitas beate cõplectatꝛ eccl'ie. Ibidẽ. v. vlti. 206 c
Bñdicere nomẽ dñi: qd ſit. ps. cxliiij. v. i. 220 c
Bñdictus qñ dicatꝛ de⁹. ps. xvij. v. Uiuit. d. 27 a b
Benedictũ quẽ ꝓprie dicimus. ps. xxvij. v. Quoniaꝫ non intel. 40 b
Benedictum: quo modo differẽter dicamus hominẽ ⁊ deum. ps. xl. v. Benedictus. 62 d
Imputantur beneficia: vt grauior eſtimetur offenſa. ps. lxxx. v. In tribulatione. 126 a
Epilogatio bñficioꝝ hebreis a dño collatoꝝ. ps. ciiij. v. Et dedit eis. 161 d
Cur moneamur recte vti diuinis beneficiꝭ. ps. cv. v. Et commixti. 164 b
Pauor eſt dicere: que bñficia ſuſcipiat: qui ſuis actib⁹ meretꝛ offenſam. ps. cxv. v. O dñe. 177 c
Beniamin: qd interpretꝛ. ps. lxxix. v. ij. 124 a
Cur dñs ſua benignitate donet cõfeſſionis affectum. ps. lxxxiiij. v. Etenim do. 130 c
Propheta beniuolentiaꝫ iudicis quot modis querat. ps. lxxiij. v. ij. 112 c
Propheta: vt beniuolentiam pij domini prouocaret: beneficia eius frequenter enumerat: vt memor eſſe dignetur eorum: quos creare dignatus eſt. Ibidem. v. Memor. 113 d

Bipennis:quid ſit:⁊ vnde dicatur. ps.lxxiij. v. Quaſi in ſyl. 112 d
Bōa dom⁹ dei:q̄ ſint.ps.lxiiij. v. Replebimur. 94 d
Boni hoīes:qui ſint. ps.cxxiiij. v. Benefac. 199 a
Si diuina miſericordia ſuffragāte reſpicimur:donec obediētes ſumus boni reputamur. Ibidē. 199 a
Differenter deum boni ⁊ mali benedicunt. ps.xlviij. v. Quia anima. 73 a
Dominem bonum dicimus: per domini gratiam factum.ps.cxvij.v.i. 178 c
Ille ſolus proprie per ſe dicitur bonus:qui alios facit implere qđ boni ſunt. Ibidem. 178 c
Propheta intellexit bonitatem illam debere dici vnde proficiſcitur.ps.cxviij. Teth. v.i. 185 a
Bonus dn̄s ſeruis ſuis tribuit bonitatē. Ibidē. 185 a
Medic⁹ bonitatē facit cū ſecat vulnera. Ibi. 185 a
Pater bonitatē facit cū cedit filiū. Ibidē. 185 a
Bonū:cur reſpiciat ad charitatē.ps.cxxxij.v.i. 205 d
Boues:cur predicatores deſignent.ps.viij. v. Omnia ſubieciſti. 14 b
Brachylogia:quid ſit.ps.xlix. v. Nō accipiā. 74 b Et ps.lxxxvi. v. Sicut letantium. 132 d
Cacozelon:quid ſit.ps.cv. v. Et concupierunt. 163 d
Non poſſunt a latere vel a dextris domini cadere: qui ſunt predeſtinati.ps.xc. v. Cadent. 139 d
Ille cauſas ſue calamitatis cognoſcit:qui ſe afflictū vt conuertat̄ intelligit.ps.xxiij. v. Tribulationē. 17 b
Calix:qd ſit:⁊ vn̄ dicat̄.ps.x.v. Pluit. 18 d Et ps.xv. v. Dn̄s pars. 22 b Et ps.lxxiiij. v. Hūc hu. 115 a
Calūnia:per antiphraſim dr̄. ps.cxviij. Phe. v. Redime. 190 d
Calumnia:quid ſit. Ibidem. 190 d
Diabolus:quare dictus ſit calumniator.ps.lxxi. v. In ſua iuſtitia. 108 d
Calumniator:qui ſit. Ibidem. 108 c
Cāpi:vnde dicti ſint. ps.cxxxi. v. Ecce audi. 204 c
Canū natura:q̄lis ſit.ps.xxi. v. Qm̄ circū. 32 b
Canes:⁊ in malo ⁊ ī bono ponūt̄.ps.xxi. v. Eripe.33 a Et ps.lxvij. v. Ut intinguat̄. 100 b
Canes vn̄ dicti ſint.ps.lviij. v. Cōuertent̄. 87 c
Meliores erunt canes tēpore antichriſti:q̄ nunc ſint homines. Ibidem. 87 c
Canum conſuetudo. Ibidem. 87 c
Canis proprietates:que ſint. Ibidem. 87 c
Cātare:qd ſit.ps.xx. v. vlti. 30 c Et ps.xxvi. v. Circuibo. 39 a Et ps.xcvij. v. Uiderunt. 148 a
Inter cantare: ⁊ pſalmum dicere differentia. ps.lvi. v. Paratum. 85 b c
Qui dicatur cantare domino canticum nouū.ps.xcv. v.i. 145 b
Quis deo cātare dicat̄.ps.lxvij. v. Cātate. 98 d
Canticum:quid ſit. In prologo.ca.vi. 2 b Et ps.iiij. circa titulum. 8 b
Cāticū:qd ſignificet.ps.xciij.circa titulū. 144 a
Canticum ad diuinarum rerum contemplationem refertur.ps.cvij.circa titulum. 167 c
Canticum nouum:qd ſit.ps.cxlix. v. i. 226 a
Canticū pſalmū:qd ſit. In ꝓlogo.ca.viij. 2 b
Captabūt:qd ſignificet. ps.xciij. v. Capta. 143 d
Si veritatis intima perſcrutemur:captiuitatem paſſi non ſunt: qui animo liberi fuerunt.ps.lxxvij. v. Audiuit deus. 121 d
Mittitur in mentē noſtrā diabolo inſtigāte qđ nolumus: recipimus qđ noſtra eſtimatione damnamus: ⁊ tyrannide quadam peccati a noſtre reddimur execratione captiui.ps.cxxxvi. v. vltimo. 210 c
Caput:qd hic ſignificet.ps.vij. v. Cōuertet̄. 13 b
Caput:qd plerūq; dicat̄.ps.xxvi. v. In pe. 38 d
Caput nr̄m xp̄s eſt:ſupra quā inter bona collata celſius nil habemus.ps.xxxvij. v. Qm̄ iniquita. 57 c
Caput:qd ſit:⁊ vn̄ dicat̄.ps.cix. v. penultimo. 172 a
Ad caput feſtinare nequeunt:niſi qui chr̄i mēbra eſſe meruerunt.ps.cxxij.circa titulum. 197 b
Carcer:vnde dictus ſit.ps.cxli. v. Educ. 210 d
Charitas dei: quedam vernalis eſt pluuia virtutum. ps.xij.circa titulum. 19 b
Charitatis feruor:q̄lis ſit.ps.xxxviij. v. Cōcaluit.59 a
Charitatis cōmēdatio. ps.cxxix. v. Quia apđ.202 d
De p̄cepto charitatis quo ad deū ⁊ p̄ximū.ps.cxxxiij. circa titulum. 20 b
Carmen:quid ſit.ps.liij.circa titulum. 80 c
Carnalis vtilitas:ſingulr̄ ꝑfrui deſiderat:qđ auida delectatiōe cōcupiſcit.ps.xxxiij. v. Magnificate.48 d
Carnis vitia:qd ſint.ps.cxviij. Samech. v. vl. 189 c
Propheta ſalutem carnis petere non poterat: qui libenter corporeis paſſionibus ſubiacebat. ps.cxviij. Coph. v. ij. 191 d
Caro chr̄iſti:nō eſt deitas.ps.xvi. In ꝯcluſiōe. 24 a
Caro omnis ſuſpecta eſt:quouſq; audiat: Uenite benedicti ⁊c.ps.lviij. v. Quia factus. 88 b
Caro:vn̄ dicta ſit.ps.lxxvij. v. Et memoratus. 120 d
Caſſiani reprehenſio: circa pſalmum hunc verſum.ps. lxix. v. i. 205 a
Caſtra:quid ſint.ps.xxvi. v. Si ꝯſiſtant. 38 d
Caſtra:vn̄ dicant̄. ps.lxxvij. v. Et cecide. 120 c
Cata antilepſis: qd ſit.ps.xvi. v. Exur.dn̄e. 23 d Et ps.cxxxix. v. Caput. 214 c Et ps.cxliij.v.i. 220 c
Cata epenon: qd ſit.ps.xvij. v.i. 24 a Et ps.lxvij. v. Cantate. 99 a
Catachreſis:quid ſit.ps.lxxiij. v. vltio. 115 b Et ps xliij. v. Exurge. 66 c
Cathedra:qd ſit. ps.i. v.i. 4 c
Cathegoricus ſyllogiſmus: quid ſit. Ibidem. v. Sed in lege. 4 d
Caueri maxime debet:ne finitima noſtra reddant̄ obnoxia.ps.l. v. Uſquequaq;. 76 a
Cōſtat ibi eſſe olim rex cāis:vn̄ vbertas ꝓcedit̄ ⁊ copia ſine fine preſtat̄.ps.ciij. v. Dante te. 158 d
Cauſa iuſtiſſima:q̄re dn̄s debeat predicari. ps.cxlviij: v. Iuuenes. 225 b
Cautela ſequentis eſt:precedens lapſus alienus.ps.xc. v. Quoniam angelis. 140 a
O q̄ profunda cecitas eſt:deum ante oculos nōn habere. ps.lij. v. Non eſt deus. 16 c
Cur oēs vitioſi:ceci ſint.ps.cxlv. v. Dn̄s ſoluit. 222 b
Cedri deſcriptio.ps.xci. v. Iuſtus. 141 c
Cedar hebreum nomen:quid interpret̄:⁊ vnde habeat originem.ps.cxix. v. Heu me. 195 b
Celeſtia bona:nec in laudib⁹ ꝓrie hr̄e terminū nec in p̄mijs ſuſtinē ꝓbant̄ occaſum. ps.cxiij. v. vlti. 176 b
Propheta more ſuo res celeſtes p humanas ꝯſuetudines dinoſcit̄ idicare.ps.cxxxi. v. Si introiero.204 b
Celi:qd ſignificēt.ps.ij. v. Qui habitat. 6 b
Celos enarraſſe gloriam dei: quo modo intelligi debeat. ps. xviij. v.i. 27 d
In ſcripturis diuis frequēter plurali numero celos dictos inuenimus. ps.lxvij. v. Pſallite. 101 a
Celū:vnde dictū ſit.ps.cxiij. v. Celū celi. 176 a

In illis

In illis eſt celum: qui ſe cõuerſatione celeſti tractare noſcuntur.ps.cxviij.Lamech.v.i. 186 d
Celum quãuis ſit ſubſtantia pura:lucida ꝛc.tamẽ animal eẽ nõ cõperit.ps.cxlviij.v.Laud.eũ ce. 225 a
Cenonema:quid ſit.ps.x.v.i. 17 d
Cera:qd ſit:ꝛ cui᷒ ꝯditionis.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Certamẽ in quo vincit q ſuſtinet:ꝛ pdit qui vulnerat.qd ſit.ps.xciij.v.Quis exurget. 143 c
Certãdũ nõ eſt cũ diabolo gladio:vel icẽdio:ſz illis virtutib᷒ qbus chr̃s ipſe pugnauit.ps.lix.v.vlti. 89 d
Nihil põt eẽ certius:ꝙ vbi rex pceptoꝛ pprius pbat̃ expoſitoꝛ.ps.cxx.circa titu. 174 b
Cerui pprietates.ps.xli.v.i. 63. b Et ciij.v.Fulice 158 a
Ceruus frequẽter in ſcripturis diuinis in bono ponit̃ ps.xvij.v.Qui perfecit. 26 c
Chanaan:quid interpretetur.ps.ciij.v.Dicẽs. 160 b Et ps.cxxxiiij.v.Seon. 207 c
Chanaã:qs fuerit.ps.ciij.v.Et introiuit. 160 d
Characteriſmos: quid ſit.ps.ix.v.Auferuntur. 16 c Et ps.xx.v.Qm̃ pueniſti. 30 a Et ps.xxxvi.v.Os iuſti. 56 a Et ps.xliiij.v.Aſtitit: 68 a Et ps.lxviij.v.ij. 102 a Et ps.lxxxviij.v.Mentꝰ eſt. 136 a
Cherubin:quõ iterptetur.ps.xvij.v.Et aſcẽdit. 25 b Et ps.lxxix.v.ij. 124 a
Choꝛe:qd dicat̃ hebraice.ps.xli.circa titu. 63 a
Filij choꝛe:in pſalmis ſuis nũꝗ aliqd triſte: ſed ſemꝑ leta cantauerunt. Ibidem. 63 b
Choꝛe:interptatio.ps.lxxxiij.circa titulũ. 128 c
Choꝛ᷒:qd ſit.ps.cl.v.Laudate eũ in tym. 227 a
Chr̃ianos bonos due res faciũt.ps.xxiiij.v.Dixi. 36 b
Chriſtiani:cur ouibus comparẽtur.ps.viij.v.Omnia ſubieciſti. 14 b
Chriſtiano non ſufficit a malis abſtinere.ps.xxxvi.v.Declina. 55 d
Chriſtianis:cur gaudendum ſit.ps.xlvij.v.Sicut audiuimus. 71 b
Duo iſta ſunt ꝗ fidelis xp̄ianus expetit:vt ꝛ hic eripiatur a pctõꝝ morte:ꝛ illic collocetur in requie ſempiterna.ps.cxvij.v.O domine. 179 d
Chriſt᷒:ligno fructifero compat̃.ps.i.v.Sz in. 4 d
Ad chriſtum: quõ in pſalmis omnia referantur.ps.i. In concluſione. 5 d
Chriſtus quicquid in tpe accepit: ſm̃ hoĩem quẽ non habebat acquiſiuit.ps.ij.v.Poſtula. 6 d
Chriſtus:quõ ex duabus naturis compoſitus ſit. Ibidem. In concluſione. 7 a
Chriſt᷒:quõ mioꝛat᷒ ſit.ps.viij.v.Minoraſti. 14 b
Chriſti beneficioꝝ recognitio:ꝛ pietatis eius cõmẽdatio. Ibidem. In concluſione. 14 c
Ad chriſtũ cũ accedit̃ nec ab ipſo recedit̃: oẽ bonum ſine dubitatione pagit̃.ps.xiij.v.ij. 20 a
Chriſtus ſolus eſt:ſine quo bonũ incipe vel implere imbecillitas humana nõ põt. Ibidẽ. 20 b
Chriſtus veraciter dicitur dux noſter: qn̄ illũ ſeqmur ꝛ predicationis eius veſtigia non vitamus.ps.xxx.v. Quoniam firmamentum. 43 a
Chriſtus:cur nõ viu᷒ de cruce deſcẽderit.ps.xxxiij.v. Dilatauerunt. 52 a
Chriſtus: quõ paup ꝛ diues.ps.xxxix.v.penlt. 61 c
Chriſtus:vñ dicatur.ps.xliiij.v.Dilexiſti. 67 d
Chriſtus:cur ſuper genus humanũ ſpecioſiſſimus deſcribatur. Ibidem.v.Specioſus. 67 c
Chriſt᷒ oipotẽs:qd ſit.ps.xlv.v.Dñs vtu. 69 c
Chriſt᷒:cur nõ ſileat.ps.xlix.v.De᷒ meus. 36 d
Chriſtus:cur in primo aduentu omnes vocauerit:ꝛ in fine mundi aduocaturus ſit. Ibi.v.Aduo. 74 a
Chriſt᷒:cur dicat̃ finis.ps.liiij.circa titulum. 81 b
In chr̃i paſſionis ꝛ mortis cõmendationem exclamatio. Ibid. In conclu. 81 a
Chriſtus:cur oꝛauerit:ꝛ alia fecerit ac ptulerit.ps.lvi. v.i. 84 d
Quomodo dominus ieſus chr̃s verus ſit deus:ꝛ idem verus homo ꝛc.ps.lviij.circa titulum. 87 a
Chriſtus mundanam vitam recto tramite tranſcurrit. Ibidem.v.Neqz iniqui. 87 a
Chriſtus:cur improperium:confuſionem ꝛc.ſuſtinuerit.ps.lxviij.v.Tu enim. 103 c
Chriſt᷒:cur dixerit. Sitio. Ibidẽ.v.Et dederũt. 103 c
Quanta in diuinitate chr̃i pctãs: tanta in humanitate conſtat humilitas. Ibidem. In cõcluſione. 104 d
Chriſtus dñs ex maria virgine genitus:qñ fuerit confirmatus.ps.lxxix.v.Et perfice. 124 d
Chriſtũ iudicẽ q formidauerit re᷒ ẽ: q timuerit ſctũs eſt. Jõ vtraqz miſcẽda ſũt:vt ſub ſpe timeam᷒:ꝛ ſub timore letemur.ps.lxxxv.v.Deduc. 131 c
Chriſtus:cur in ſcripturis ſacris ſepe dicat̃ puer. Ibidem.v.Reſpice. 151 d ꝛ 152 a
Chriſtus:cur filius ancille dicatur. Ibidem. 152 a
Chr̃s:cur dict᷒ ſit altiſſim᷒.ps.lxxxvi.v.Mioꝛ. 152 d
Chriſtus:cur ſolus inter mortuos liber fuerit.ps.lxxxvij.v.Eſtimatus ſum. 133 c
Chriſtus: cur primogenitus dictus ſit.ps.lxxxviij.v. Et ego pmoge. 136 c
Quomodo in chriſto ſaluatoꝛe due nature ſint vnite ps.xc.v.Quoniam angelis. 140 a
Per octauam ſpeciem diffinitionis: definitur qui ſit chriſtus.ps.xciij.v.Nunquid. 143 c
A chr̃o non põt quis amari: niſi ab eius inimiciſſimis abhorreatur.ps.cxviij.Ain.v.i. 169 d
Chriſt᷒:quõ pbat᷒ ſit:ꝛ agnit᷒.ps.cxxxviij.v.i. 211 d
Chriſt:quõ interpretet̃.ps.vij.circa tit. 12 a
Cicatrix:quid ſit:ꝛ vnde dicatur.ps.xxxvij.v.Computruerunt. 57 c
Ciliciũ:ex qb᷒ fiat.ps.xxxiiij.v.Ego aũt. 51 b
Cymbala:que ſint.ps.cl.v.vlti. 227 a
Cineres:qd ſint.ps.ci.v.Quia cinerẽ. 152 c
Cynomia:quid ſignificet.ps.ciij.v.Dixit. 161 c
Circulus:quid ſit.ps.xcvi.v.Illuxerunt. 147 a
Cithara: quid ſit. In prolo.ca.iiij. 2 b Et ps.xxxij. v.ij. 47 a Et ps.cl.v.Laudate eũ i ſono. 226 d
Ciuitas:vñ dicatur.ps.cxxi.v.Hieruſalẽ. 196 c
Ciuitatis celeſtis ꝛ terrene diſcretio. Ibidẽ. 196 c
Ciuitas ſuperna:mirabili laude deſcribitur per Iſaiã. Ibidem. 196 c
Duas eſſe ciuitates in hoc mundo crebra lectione cõperimus.ps.cxxxvi.v.i. 209. d
Dominus quomodo ꝛ clamaſſe ꝛ tacuiſſe dicatur.ps. lxviij.v.Laboraui. 102 b
Clamor:qs faciat exaudiri.ps.iiij.v.Scitote. 8 c
Clamor iuſtoꝝ non ſolũ ad tpale: ſz maxie ad eternã vtilitatẽ ſp audit̃.ps.xxxiiij.v.Clamauerũt. 49 d
Fideliũ clamor:qd ſit.ps.cxviij.Coph.v.i. 191 d
Clamores iſti ſaluũ facẽ nequeũt: q ſolatis auctorẽ h̃ cõtẽpſerũt.ps.xvij.v.Clamauerũt. 26 d
Claudicare:q dicant̃. Ibidẽ.v.Filij alieni. 27 a
Clementia domini:in idipſum duas non exigit vltiones.ps.xxxvij.v.Iug. 57 b
Clemẽtie dñi expoſitio.ps.cxli.v.vlti. 216 d
Clibanus:quid ſit.ps.xx.v.Pones eos. 30 b
Climax:qd ſit.ps.iij.v.Tu aũt dñe. 7 d Et ps.xciij.v.Pronuntiabunt. 142 d Et ps.cv.v.Et effude.

runt 164 c Et ps.c xliij.v.Non eſt. 219 d
Cogitatiões:vñ dicant.ps.xxxix.v.Auertant. 61 c
Cogitatiõis negtia qñ abũdet.ps.xlix.v.Os tuũ.75 a
Mortis tempore:quo pereant anime cogitatiões.ps. cxlv.v.Exiet. 222 a
Cogitatio ſeculi nos ſemper affligit:quam ſi non abq̃ciamus atterimur.ps.liiij.v.Jacta. 82 d
Relige cogitationũ:qd ſint.ps.lxxv.v.Quia. 116 a
Jllas cogitationes exaudit altiſſimus: que pia intentione voluuntur.ps.cxviij.Coph.v.i. 191 d
Jn ſola religioſa cogitatione debet ſpiritus occupari: ne mens diuiſa effectum nequeat impetrare quẽ poſtulat. Jbidem. 191 d
Ad pedis ſimilitudinem: cogitationes noſtras pedes vocamus.ps.cxx.v.Non det. 195 d
Cognitũ facẽ:qd ſit.ps.xxxi.v.Delictũ meũ. 45 d
Cognoſcere quicquam non poteramus de diuina maieſtate:niſi de ipſa nobis aliqd per mũdanas ſilitudines appareret.ps.xliiij.v.Myrrha. 68 a
Quomodo omnes cognoſcant omnipotentiam domini.ps.lxxxij.v.vlti. 128 b
Cognoſcit nomen patris:qui filium non putat eſſe minorem rc̃.ps.xc.v.Quoniam in me. 140 b
Cito dñs cognoſcit facturam ſuã: ſi ad ſe noſtra viderit corda cõuerſa.ps.xciiij.v.Uenite. 144 c
Collandatio: quid ſit.ps.xxxij.v.i. 47 a Et.cxvi. v.i. 177 d
Colũba:vnde dicatur.ps.liiij.v.Quis da. 81 d
Combinati:qui dicant.ps.cxl.v.Cum boibus. 215 c
Cur quidam non cõmutentur a perfidia ſua.ps.liiij. v.Non eſt enim. 82 c
Nemo de carnali comeſtiõe beatus efficitur: niſi q ꝑ ſpũalia dona ſaginat.ps.cxxvij.v.Labores. 201 a
Cõmendatio ineſtimabilis pietatis creatoris.ps. vi. Jn conclu. 11 d
Cõparant cõgrue iumẽtis inſipiẽtibus:q ſe imagines dei geſtare nõ intelligunt.ps.xlviij.v.Et hõ. 72 c
Diuerſis qualitatibus in ſpeciis vna eadẽq3 res diuerſimode cõparat.ps.lxxi.v.Et erit. 109 c
Cõparatio abſq3 ſimilitudie:pciũ ſine mõ: amor ſine fine.ps.cxviij.Teth.v.vlti. 185 c
Cõpẽſare nulla placatio põt: qd nos diuinitas dignata eſt redimere.ps.xlviij.v.Frater nõ redi. 72 b
Complacere dño:quid ſit.ps.xxv.v.Quoniã. 37 c
Cõpunctionẽ lachrymarum:nõ quando volumus offerre ꝑualemus:ſed tũc penditur quãdo domini largitate preſtatur.ps.c.v.vlti. 151 a
Conceſſio: quid ſit.ps.xxxi.circa tit. 45 b Et.l.circa tit. 75 d
Dño ꝯcedit ꝑfutura duplici rõne.ps.xxxix.v.ij. 60 c
Cõcluſio decora:poſt multa dicere: ad qd quis debeat feſtinare.ps.ij.v.vlti. 7 a
Concluſio:quid ſit.ps.vi.v.vlti. 11 d
Concordia trinitatis:quo modo oſtendatur.ps.xxxix. v.Complace. 61 b
Concupiſcentia:in malo ꝛ in bono ponitur.ps.cxviij. Sinel.v.Concu. 182 a
Non facile labitur qd cõcupiſcentie radicibus alligatur.Jbi. 182 a
Nẽo deſiderat niſi q ꝯcupiſcit:ꝛ viceuerſa.Jbid. 182 a
Confeſſione corda noſtra prius purgemus:ꝛ ſic ad auxilium ſuſcipiendum nomẽ domini inuocemus.ps. lxxiiij.v.i. 114 c
Tantũ valet in principijs accelerata confeſſio: vt ante indulgentia ſubueniat:ꝙ pena percellat.ps.xciij. v.Si dicebam. 143 c
Cõfeſſio duob᷒ modis accipit.ps.xciiij.v.ij. 144 b
Cõfeſſionẽ:cur ſeqt̃ pulchritudo.ps.xcv.Cõfeſ. 145 c
Confeſſio:vnde dicatur.ps.xcix.circa tit. 149 c
Cõfeſſio:ꝛ ad laudes dñi ꝛ ad peccata deploranda cõmuniter pertinet.ps.cxxxv.v.i. 208 c
Confirmare:qd ſit.ps.xxxvi.v.Qm̃ bracch. 55 a
Confiteri duob᷒ modis dicimus.ps.vij.v.vlti. 13 b
Confitebor:vnde dicatur.ps.xxix.v.vlti. 42 c
Jn toto corde: quando quis domino confiteatur.ps. cxxxvij.v.i. 210 d
Dic datum eſt confiteri:vt ibi mereamur abſolui.ps. li.v.Confitebor. 79 b
Confiteri:verbũ omonymũ eſt.ps.liij.v.penlt. 81 a
Confiteri:quid ſit.ps.lxxiij.v.i. 114 c
Duobus modis confitemur.ps.xci.v.i. 140 d
Qui mentitur:aliquid ſibi videt confingere.ps.xciij. v.Nunquid. 143 c
Confitebor:equiuocum eſt.ps.cx.v.i. 172 c
Dum confligunt duo ex diuerſa parte:neceſſe eſt vnũ offendere:cum alterum contigerit obtinere.ps.ix.v. Quoniam feciſti. 15 b
Ad dominũ qui confugiunt.ps.cxlij.v.Eripe. 218 a
Confundi:quid ſit.ps.xxxiij.v.Confundãtur. 50 d
Qui ſibi placẽt:neceſſe ẽ ꝯfũdi.ps.lij.v.Qm̃ de᷒. 80 a
Quãdo hic ꝓſpere cõfundamur.ps.lxx.v.i. 106 a
Confundi:non eſt humilis:ſed ſuperbi rc̃.ps.lxxiij.v. Ne auertatur. 114 a
Confunduntur aliqui in hoc ſeculo:ꝛ aliqui in ſeculũ ſeculi.ps.lxxxij.v.penlt. 128 b
Jn iſto ſeculo ſi confundimur:emendamus.ps.lxxxv. v.vlti. 132 a
Qui i iudicio futuro ꝯfuſi fuerit dãnant.Jbid. 132 a
Confunditur ille:cuius per ratiocinationẽ dicta vincuntur.ps.cxviij.Uau.v.Et loquebar. 183 d
Conſcientia peccantis:quando bene confundatur.ps. cxviij.Joth.v.confundantur ſuperbi. 186 a
Quotiens mala committi patimur: nec eis aperte reſiſtimus ſimilitudine morum illis conſentire videmus.ps.xlix.v.Exiſtimaſti. 75 a
Conſiderare:quid ſit.ps.xxxvi.v.Conſiderat. 56 b
Conſiliũ:vnde dicatur.ps.i.v.Jdeo nõ reſurgũt. 5 c
Conſilium:quid ſit.ps.xx.v.Qm̃ declinaue. 30 c
Conſiliũ domini:qd ſit: ꝛ quomodo ſtabile.ps.xxxij. v.Conſilium. 47 c
Conſilia ſua detegere non preſumunt: qui ſcelerũ ſocietate cõiuncti ſunt.ps.xl.v.Simul. 52 c
Cõſilia ſolẽt ꝓuidẽ que ꝓſũt.ps.lv.v.Tota die. 83 d
Conſilium:vnde dicatur.Jbidem. 83 d
Conſolari dicim᷒ oẽ qd adiuuat: ꝛ ſi ad tps nos ꝑ ſua diſtrictiõe ꝯtriſtet.ps.xxij.v.Uirga tua. 34 c
Conſolamur in afflictione preſentium rerum: ſpe venientium premiorum.ps.cxviij.Simel.v.vlti. 182 b
Miſericordia:quando tribuat cõſolationẽ.ps.cxviij. Joth.v.Cognoui. 185 d
Jllic eſt certa conſolatio:vbi erit iam ꝛ cõplenda promiſſio.ps.cxxv.v.i. 199 c
Habem᷒ iter ãbiguitates iſti᷒ mũdi maximã ꝯſolationẽ:qñ illũ ꝯſeruare dona ſua credimus: quem nobis gratis ꝑpeciſſe ſentimus.Jbidem. 199 c
Quãuis ante faciẽ noſtrã veniant: tamẽ in conſpectu mentis noſtre non ſunt: que execrabili abominatione refugimus.ps.c.v.Non ꝓpone. 150 c
Teſtamentum dei:quis contaminet.ps.liiij.v.Contaminauerunt. 82 d
Cõtẽpt᷒:qd ſignificet.ps.xliij.v.Poſuiſti nos i. 66 a
Sicut cõtraria peccata ſunt virtutibus:ita ꝛ vie earũ

sunt

ſunt diſſimiles.ps.xxxix.v.Et ſtatuit. 60 c
Si quis nobis dñi velit:neceſſe ē vt ↄtriſtet̃:qm̃ in nobis nõ repit qḋ q̃rit.ps.xxiiij.v.Sicut ꝑri. 52 c
Qm̃ ↄtriſtemur in h ſclo.ps.xli.v.Quare. 64 a
Cur ↄtriſtari icedũt ſci i h ſclo.ps.xlij.v.ij. 64 c
Neceſſe eſt vt ſcm̃ virũ alterius culpa cõtriſtet: dum animus pius ſaluos fieri deſiderat vniuerſos ꝛc.ps.cxviij.Zai.v.Defectio. 184 b
Contritum:quid dicamus.ps.cxxiij.v.Laque⁹. 198 c
Conuallis:vnde dicatur.ps.lix.v.De⁹ locutus. 89 b
Conuenire:quid ſit.ps.xlvi.v.viri. 70 c
Qui vere dicendi ſint conuenire in vnum.ps.ci.v.In conueniendo. 153 c
Conuerſatio noſtra: quomodo ex prioribus: aut ducibus ſuis maxime trahat ſimilitudinem.ps.xvij.v.Cum ſancto. 26 a
Conuertere:cum domino dicitur quid poſtuletur.ps.vi.v.Conuertere. 11 b
Cur propheta nõ dixerit:ex toto cõuertere:ſed aliquãtulum.ps.lxxxix.v.Conuertere. 139 a
Cophinos:qd dicamus.ps.lxxx.v.Diuertit. 125 d
Quis in toto corde confiteatur dñm.ps.ix.v.i. 15 a
Cordis petitio:que ſit.ps.xxxvi.v.Delectare. 54 b
Cor nos dereliquit: quando peccatis egrũ profutura nõ apperit.ps.xxxix.v.Multiplicate. 61 b
Cor:ſignificat mẽtꝭ arcanũ:vñ taciti clamam⁹ad dñz: ꝛ ꝑces noſtre multo efficacius audiunt̃: q̄ ſi magnis clamoribus ꝑſonemus.ps.cxxxvij.v.i. 210 d
Cur in ſcripturis diuinis:cor pro intelligẽtia ponatur ps.l.v.Sacri. 77 d
Cor:quomodo dicatur dicere.ps.lij.v.i. 79 d
Cor effundi non poteſt: niſi creberrimo imbre lachrymarum.ps.lxi.v.Sperate. 91 c
Cor tunc altum eſt:quando celeſtia cogitat: ꝛ terrena deuitat.ps.lxiij.v.Accedat. 93 d
Corde recti:qui ſint.Ibidem.v.viri. 93 d
Cor:in bono ponit̃ ꝛ i malo.ps.lxxij.v.Defecit. 111 d
Scriptura diuina frequenter de corde dicit emanare conſilia.Ibidem. 111 d
Cor prauum adherere non poteſt:niſi peccatorum iniquitate diſtortis.ps.c.v.Non adheſit. 150 c
Cur pro rationabili intellectu:cor in ſcriptura frequẽter ponatur.ps.ciij.v.Ut educat. 157 c
Quomodo dñs conuertit cor egyptiorum: vt odirent populum eius.ps.ciiij.v.Conuertit. 161 a
Corpus infideliũ:qd ſit.ps.lxxiij.v.Reſpice. 114 a
Qui videatur totum cor ſuum ad domini teſtimonia poſuiſſe.ps.cxviij.Aleph.v.ij. 180 c
Correctio iuſti:que ſit.ps.cxl.v.Corripiet. 215 c
Cornua:qd ſint.ps.xvij.v.Protector meus. 24 d
Deus paterno affectu qñ caſtigat corrigit: quãdo ↄſolatur refouet.ps.liiij.circa titm̃. 81 b
Dominus quos corrigit:ꝛ emendat.ps.lxxiij.v.Ut qd auer. 113 b
Corona:orbis circulo competenter aptatur.ps.viij.v.Minoraſti. 14 b
Statim corruit: qui alterius q̄ domini eſſe voluerit ps.cxviij.Ain.v.Fac cum ſeruo. 190 a
A quibus domin⁹ dicat̃ crapulatus a vino.ps.lxxvij.v.Et excitatus. 122 a
Creare:quid dicamus.ps.l.v.Cor mundum. 77 a
Creatura ſuꝑbire nõ dꝫ auctori:q̄ ab eo vt exiſtẽ potuiſſet accepit.ps.lxxxviij.v.Tui ſunt. 135 c
Creatura propter honoris excellentiam: poteſt etiam dici deus.ps.cxxxv.v.ij. 208 c
Creaturis ſuis incomparabiliter potior eſt creator. Ideo veraciter dicitur. Sapientie eius non eſt numerus.ps.cxlvi.v.Magnus. 223 b
Nã ꝛ ſi bonũ ſit viſis reb⁹ acgeſcẽ:multo tñ meli⁹ eſt promiſſa crediſſe.ps.cv.v.Et crediderunt. 163 c
Illa celeri⁹acgeſcim⁹credẽ:q̄ doctores videm⁹ fixa ꝛ grata mẽte ꝑdicare.ps.cvi.v.Et ſacrificẽt. 166 c
Creſcit dolor:vbi calamitas augetur.ps.lxxiij.v.Incenderunt. 112 d
Cryſtallũ:quid ſit.ps.cxlvij.v.Mittit cry. 223 b
Crucis cõmendatio.ps.iiij.v.Signatum. 8 d
Crucis mortem: cur chriſtus elegerit.ps.xxi.v.Foderunt. 32 b
Cubile:quid proprie: ꝛ vnde dicatur.ps.iiij.v.Iraſcimini. 8 d Et ps.xxxv.v.Iniquitatem. 52 d
Culpa grandeſcit: cum beneficia reputantur eximia.ps.liij.v.Qui ſimul. 82 b
Cuſtodiaria pomorũ:q̄ dicatur.ps.lxxviij.v.i. 122 d
Ori meo qñ cuſtodiã põam⁹.ps.cxl.In ↄclone. 216 a
Sermões dñi:qs cuſtodiat.ps.cxviij.Beth.v.i. 181 b
Damnari quos petat propheta.ps.xxxiiij.v.i. 50 c
Propheta nõ dixit occulte:ſꝫ i plateis fuiſſe cõmiſſa: que lex ſuperna dãnauit.ps.liij.v.Et non de. 82 a
Merito non deficit dare: qui a chriſto ſemper ſe nouit accipere.ps.xxxvi.v.Tota die. 55 d
Quid ſit maius:qḋ deo dare põt homo.ps.lxij.v.Sic benedicam. 92 c
Dauid:quid ſignificet.ps.ij.circa titulum. 6 a
Per dauid:intelligitur chriſtus.Ibidem. 6 a
Dauid penitẽtis cõmendatio.ps.l.circa titu. 75 c
Dauid:cur chriſtũ ſignificet.ps.lvij.circa ti. 85 d
Dauid:qd interpretetur.ps.lxv.circa titulũ. 95 d
Deauratũ:quid dicatur.ps.xliiij.v.Aſtitit. 68 b
Decachordum pſalterium: quid ſignificet.ps.xci.v.In decachordo. 140 d
Decachordum pſalterium:quomodo ſacramentũ decem preceptorum indicat.ps.xxxij.v.ij. 47 a
Decem chordis qñ pſallere dicamur.Ibidem 47 a
Decidere qs ꝓprie dicatur.ps.v.v.Decidant. 10 b
Dedicare:qd dicamus.ps.xxx.circa titulum. 41 b
Defectus:vnde dicatur.ps.lxxij.v.Defecit. 111 d
Defect⁹:nõ ꝓuenit i ſuauitate: nec ꝑt alius expleri vbi ſemꝑ ꝑficit appetit⁹.ps.xcix.v.Laudate. 150 a
Sub defenſione dñi ſum⁹:dñ a ꝑceptis ſalutarib⁹ minime deuiam⁹.ps.cxviij.Nun.v.Ala mea. 188 c
Deficere:quid ſit.ps.xxx.v.Quoniam defecit. 43 c
Mos ẽ hũanitatis: vt qḋ oĩno ↄcupiſcim⁹: i eo laſſari ꝛ õficẽ videamur:qm̃ dilatiõe ſuſpẽſi:ad vota nr̃a ꝑuenire nõ poſſumus.ps.cxviij.Caph.v.i. 186 b
Definitionis ſecunda ſpẽs q̄ ſit: ꝛ quomodo appellet̃ ps.xxxix.v.Beatus vir. 60 c Et ps.xl.v.i. 62 a Et ps.lxxix.v.i. 124 a
Definitionis tertia ſpecies: q̄ ſit.ps.xxxij.v.Diligit. 47 b Et ps.cv.v.Beati. 162 d
Definitionis quinta ſpecies:que ſit.ps.xxxij.v.Quoniam rec. 47 b Et ps.xlv.v.i. 69 a Et ps.l.v.Sacrificium. 77 d Et ps.lvi.v.Filij hominum. 85 a Et ps.lxvij.v.Diſcernit. 99 c Et ps.lxxxiij.v.Beatus vir. 129 a Et ps.cxviij Phe.v.i. 190 c
Definitiõis ſeptia ſpecies Cata metaphora.ps.xviij.v.Lex domini. 28 a
Definitionis octaua ſpecies:per priuãtiã cõtrarij eius qḋ definit̃.ps.lxxxv.v.Nõ eſt ſimilis. 131 b

Definitionis 9ª ſpẽs:q̃ ſit.ps.lxxij.circa tit. 110 a
Definitionis 10ª ſpẽs:q̃ ſit.ps.xlviij.v̇.Et hõ. 72 d
Definitionis vndecima ſpẽs: que ſit.ps.cx.v̇.Ut der. 173 d Et ps.cxxxv.v̇.Qui percuſſit egy. 209 a
Definitionis duodecima ſpẽs:beatus vir deſcribitur. ps.cxl.v̇.i. 173 c
Definitiõis 13ª ſpẽs: q̃ ſit.ps.lxxxi.v̇.Ego dixi. 127 a
Definitionis 14ª ſpecies: que ſit.ps.lxxxviij. v̇. Ipſe inuocabit. 136 b
Definitionis pulcherrima ſpẽs: vno verbo declarare quid ſit res illa que queritur.ps.cxxxix.v̇. Caput circuitus. 114 c
Scdã ſpecies definitiõis: quomodo deus definiatur. ps.cxlv.v̇.Dominus erigit. 222 b
Definitio beati viri.ps.i.In diuiſione. 4 b
Definitio omnis:ex quibus naſcat̃.Ibidem. 4 b
Definitiõis Enncomatice virtus.ps.v.v̇.Mane aſtabo. 9 d
Definitionis tertia ſpecies:grece poiotes:latine: qualitatiua dicitur.ps.xxi.v̇.Tu autez. 31 c Et ps.xxiij. v̇.Quis eſt iſte. 35 c
Per quintã ſpeciẽ definitionis cõprehẽſum eſt:q ſint dij genitũ.ps.xcv.v̇.Quoniam omnes dij. 145 c
Deitatis vtrũqz eſt: vt ⁊ miſericorditer poſſit:⁊ potenter miſereatur.ps.lxi.v̇.vlti. 91 d
Delectatio iſta neſcit habere faſtidium: vbi ſic mens conſolat ⁊ reficitur: vt nullatenus tamen eius deſideria deponantur.ps.xcix.v̇.Laudate. 150 a
Non facit formidare animum deliberata ſententia. ps.cxviij.Verb.v̇.Paratus. 184 d
Deliberatiuum pulcherrimum dicendi genus.ps.ij.v̇. Et nunc reges. 7 a
Deliberatiuũ dicẽdi genº.ps.lxxvi.v̇.Cogitaui. 117 a
Maximũ delictũ eſt ſupbia.ps.xviij.v̇.Si mei.28 d
Delictũ quid ſit:⁊ vñ dicat̃.ps.xxiiij.v̇.Delicta. 36 b
Demõcs:vñ dicant̃.ps.xcv.v̇.Quoniã õẽs dij. 145 c
Demonia ſunt que nulli preſtant:ſed ſemper in ſe credentes decipiunt:ſemper illudunt. Ibidem. 145 c
Demones: cur execratione dignos iudicemus. Ibidem. 145 c
Demonſtratiuum genus cauſe: qđ dicatur.ps.cxiij.v̇. Simulacra. 175 c
Demonſtratiuum dicẽdi genus.ps.lxxxviij.v̇. Miſericordia ⁊ veritas. 135 d
Numeri denarij preconiũ.ps.xci.v̇.In deca. 140 d
Dentes:vnde dicti ſint.ps.iij.v̇.Quoniam tu p. 8 a
A deo nunq̃ debemus diuidi: qui nullius niſi ipſius tñ poſſumus miſeratione ſaluari. ps.xxi. v̇. Quoniam tribula. 32 a
De deo non poteſt ab alio quicq̃ dignum dici niſi ab ipſo:qui ſolus ſuam preualet enarrare potẽtiam.ps. xxiij.v̇.Quis. 35 c
Dicimus nõnunq̃ abuſiue: deus ſuperas poteſtates. ps.lxxxi.v̇.i. 126 d
Deos legimus ab hominibus confictos: legimus etiã deos:ſanctos viros a domino cõſtitutos.ps.xciij.v̇. Quoniam deus. 144 b
Deus non poteſt ſubſtantialiter per genus ⁊ differentiam definiri.ps.ij.v̇.Dominus dixit. 6 c
Deus:quomodo a quibuſdam definiatur. Ibidẽ. 6 c
Deus:q̃ñ oĩa videat.ps.v.v̇.Non habitab. 9 d
Dei virtus propria:que ſit.ps.vij.v̇.Cõſumetur. 12 d
Deus quomodo dicatur iuſtus:fortis: longanimis.ps. vij.v̇.Deus iudex. 13 a
In deo nihil corporalium membrorum eſt.ps.ix.v̇. Deſiderium. 17 b
Deus: ſermo grecus eſt. Et quomodo interpretetur. ps.xxi.v̇.i. 31 b
Deus alios deſtruit ad correctionem: alios deijcit ad ruinam.ps.xxvij.v̇.Quoniam non intel. 40 b
Ante deũ nihil eſſe poteſt:niſi qđ glorioſa fuerit actione perfectum.ps.xxxviij.v̇.Et nunc. 59 c
Deum qui mente retinent:eius teſtamentuz neſciunt obliuiſci.ps.xliij.v̇.Hec omnia. 66 b
Deus:q̃ñ in medio eẽ dicat̃.ps.xlv.v̇.In me. 69 c
Deus non ſolius Iacob eſt deus:ſed oĩum qui filij fide deuoti ſunt.ps.xlv.v̇.Dominus virtutum. 69 d
Deus Iacob: cur frequẽter in pſalmis apponatur.ps. xlv.v̇.vlti. 69 d
Deus deorum: quis ſit.ps.xlix.v̇.i. 73 c Et v̇.Deus manifeſte. 73 d
Deus quid greca lingua dicatur. Ibidem. 73 d
Deus deorum:cur ⁊ quomodo velle ſuum per humanas cõſuetudines dignetur exprimere.ps.xlix.v̇. Si eſuriero. 74 c
Deus tante iuſtitie eſt: vt velit ſe cum hominibus iudicari.ps.l.v̇.Tibi ſoli. 76 b
Deus non delectatur penis noſtris: ſed confeſſionem querit erroris.ps.l.v̇.Ecce in iniquita. 76 c
Deus: cur de celo proſpexerit filios hominum.ps.lij. v̇.De celo. 79 d
Deum ante conſpectum ſuum: quis proponat.ps.liij. v̇.Quoniam alieni. 80 d
Quãdo deus deprecationẽ nõ amouet: miſericordiaz ſuam ſine dubitatione ꝯcedit.ps.lxv.v̇.vlti. 97 b
Felix pñtia añ deũ ſemp eẽ.ps.lxxi.v̇.Ex vſu. 109 b
Deus alienus:qs ſit.ps.lxxx.In concluſione. 126 c
Deus vltionum:quis ſit.ps.xciij.v̇.i. 126 c
Merito pre oĩbus dijs magnº dicit̃ deus: a quo cũcta creata ſunt.ps.cxxxiiij.v̇.Quia ego co. 207 b
Deus deorũ eſt:cui nullus ſimilis inuenitur.ps.cxxxv. v̇.ij. 208 c
Sicut deus creator eſt oĩuz:ita paſtor animãtiũ pbat̃ eſſe cũctoruz.ps.cxxxv.Qui dat eſcam. 209 c
Deus paſcit omnia ſpiritualia incorporeo cibo miſericordie ſue. Ibidem. 209 c
Deus poteſt dici qđ nõ eſt: ſed nõ poteſt comprehendi qđ eſt.ps.cxli.In concluſione. 217 a
Deprecatio:quid ſit.ps.vi.v̇.Exaudiuit. 11 c
Deprecatio:quid ſignificet.ps.xxxix.v̇.ij. 60 c
Si tota cordis puritate deprecemur:facile nos qui fecit etiam reficiet.ps.xciiij.v̇.Uenite. 144 c
Uox depcatiõis:qđ ſit.ps.cxxxix.v̇.Dixi dño. 214 c
Auctor iuſtitie non poteſt illos derelinquere: qui eius eligunt precepta complere.ps.xxxvi.v̇. Quia dominus amat. 55 d
Nunq̃ maluz derelinquit: qui cognoſcitur amare qđ peccat.ps.li.v̇.Dilexiſti mali. 78 d
Deriſus:q̃lis vox ſit.ps.xliij.v̇.Poſuiſti nos. 66 a
Iuſte deſeritur virtus humana: quando datum bonum atqz perfectum non largitori deo: ſed proprijs viribus applicatur.ps.xxxij.v̇.Non ſal. 47 d
Illas res abſolute deſerimus:quas odio interuenien te dãnamus.ps.li.v̇.Dilex.mal. 78 d
Deſiderium ſuũ:qs añ deũ põat.ps.xxxvij.v̇.Et añ.57 d
Neceſſe eſt deſiderare viuacius qđ expectat̃:quando eius quedam ſimilitudo cõſpicitur.ps.xli.v̇. Hec recordatus. 63 c
Deſiderãtiũ mos ẽ:ab illa re ſe putare depulſos:ad quã venire velociter non ſinuntur.ps.xlij.v̇.ij. 64 a

Deſiderium

Deſideriū corporale cito faſtiditur acceptum.ps.cv.v.Ut auerteret. 164 a
Differenter deus deſtruit in hac vita: ⁊ in fine.ps.li.v.Propterea. 79 a
Facile ē illi īſidias nr̄as deſtruere:q cōſueuit iniquaola cum voluerit diſſipare.ps.cxxxiij.v.vlti. 198 c
Nihil probatur eſſe deterius q̄ꝫ illud nō poſſe loqui: vnde conſueuit medicina preſtari.ps.cxxxvi.v.Adhereat. 210 a
Detractionis deteſtatio.ps.xlix.v.Sedens. 75 a
Dextera:⁊ in bono ⁊ in malo ponitur.ps.cviij.v.Conſtitue. 169 b
Dextera ⁊ ſiniſtra:quid myſtice ſignificent.ps.cxx.v.Dominus cuſtodit te. 196 a
Diabolus quo tpe p̄ualeat rapere.ps.vij.v.ij. 12 b
Quem peſſimū intelligi volumus:diabolum nuncupamus.ps.lxxiij.v.Tu confregiſti. 113 c
Diabolus quoꝝ merito dicaẜ cetꝰ.Ibidem. 113 c
Diabolus quomō elatus ⁊ humiliatus ſit.ps.lxxxviij.v.Tu humiliaſti. 135 c
Diabolus iure dicitur malus:qꝛ per eum venit omne peccatum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Dominus cur ꝑmittat diabolum ſeuire.ps.cx.v.Magna opera. 172 c
Hominem malum appellamus diabolum: ⁊ ediuerſo: diabolum malum hominem nuncupamus.ps.cxxxix.v.i. 214 a
Diaphoreſis:qd ſit.ps.xxxvi.v.Mutuatur. 55 c
Diaporeſis:qd ſit.ps.cxxix.v.Si iniqtates. 202 d Et ps.cxxxviij.v.Quo ibo. 212 b
Diapſalma:quid ſit.In prologo.ca.xi. 2 c
Diapſalma vbicunqꝫ inuenitur in pſalmis diuiſionē fecimus ibidem. 2 c
Diatypoſis:qd ſit.ps.xxx.v.Miſerē mei. 43 c Et ps.xc.v.i. 139 c Et ps.cxxv.v.Magnifica. 199 c
Dicē vbū: ppūm ligue nō cordis ē.ps.liij.v.i. 78 d
Conſueta ſententia fuerat dicere: Nullatenus potuimus pericula inflicta ſuperare:niſi q dominus erat in nobis.ps.cxxiij.v.i. 198 a
Mirabile dicendi genus:vt ad illud reluctantem cōfitendo trahat:ad qd prius aliquis acgeſcere reſpuebat.ps.cl.v.vltimo. 227 b
Dies iudicij:qñ venturus ſit.ps.vi.circa titu. 10 d
Dies iudicij:cur ira ⁊ furor vocetur.ps.vi.v.i. 11 a
Ad videndos dies bonos quid exigatur.ps.xxxiij.v.Diuerte. 49 c
Dies omnium in predeſtinatione noſcuntur eſſe definiti.ps.liiij.v.vltimo. 83 a
Dies quibus dimidientur.Ibidem. 83 a
Cur hic plurimi dies dicanẜ.ps.lx.v.Dies. 90 b
Dies vnꝰ in eternitate ē:q nllo tmīo finiteẜ ibidē. 90 c
Dieꝝ tpaliū ⁊ eternoꝝ dr̄ia.ps.lxxvi.v.Cogita. 117 a
Dies noſtros quos dicamus.ps.cxliij.v.ij. 176 c
Dies:quotiens in ſingulari ponitur:venturus dies ſignificatur:qui vnus atqꝫ eternus eſt.ps.cxviij.Lamech.v.Ordinatione. 187 a
Differentia inter impium:peccatorem ⁊ peſtilentem.ps.i.v.i. 4 c
Differentia inter abijt:ſtetit ⁊ ſedit.Ibidem. 4 c
Dr̄ia inter iniquitates ⁊ peccata.ps.xxxi.v.i. 45 b
Deſideria martyrum cur differātur.ps.lxxxvij.v.Ut quid. 134 a
Non tātū prodeſt exaudiri:q̄ꝫtū expedit pro muneris augmentatione differri.Ibidem. 134 b
Dominus neſcit differre:quem compuncto corde ſibi ſenſerit ſupplicare.ps.cxix.v.i. 194 d
Nihil ſaluatori difficile eſt:niſi cum boni aliquid nō putatur poſſe implere.ps.cxxvi.In ꝯcluſio. 200 d
Digitus dei:qd dicatur.ps.viij.v.Qm̄ vide. 14 a
Digitꝰ:multaꝝ ſignificationū ē.ps.cxliij.v.i. 218 d
Dignatio domini atqꝫ indignatio eius qd ſit.ps.xxix.v.Quoniam ira. 42 a
Dignationis dei commendatio.ps.lxv.v.ij. 96 b
Dilectio vera domini eſt:eius aduerſarios odio habere perfecto.In prologo.ca.xiiij. 2 d
Dilectio tanta iudicari meruit: vt nulla res ei poſſit equari.ps.cxviij.Teth.v.vltimo. 185 c
Qui dilectus dei dicitẜ:eterna ſine dubio ꝓſperitate cumulaẜ.ps.cxxvi.v.Cum dederit. 200 c
Dilēma:quid ſit.ps.cxxxviij.v.Si aſcēdero. 212 b
Diligere iniqtatē:quid ſit.ps.x.v.Dn̄s inter. 18 a
Diligere dn̄m:quis dicatur.ps.xvij.v.i. 24 d
Diligo:vnde dicatur.Ibidem. 24 d
Diligere q̄s res dicamur.ps.xxxij.v.Diligit. 47 b
Cum diligimus dominum in ipſo omnia bona reperimus.ps.xxxiij.v.Diuites. 49 b
Fidelis ſerui eſt diligere dominantem.ps.xcviij.In concluſione. 149 c
Dn̄m diligere ē odiſſe diabolum.ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b
Natura rerū ē:vt ab eo te diligi poſſe nullatenꝰ arbitreris:quē cara mēte nō appetis.Ibidem. 149 c
Totū in lege debemus diligere quicquid noſciẜ continere.ps.cxviij.Sin.v.Pax multa. 193 c
Diluculum quid ſignificet.ps.cxviij.Coph.v.Preuenerunt. 192 a
Nihil proderit dimitti ꝑterita ſi videantur obligare ventura.ps.cxl.v.i. 215 b
Diploiſ:quid ſit.ps.cviij.v.Induantur. 170 c
Directus qui dicaẜ.ps.xxiij.v.Diriget. 36 c
Qñ dirigamur a dn̄o.ps.xxxvi.v.A domino. 55 c
Qui mentē dirigere dicaẜ.ps.lxxvij.v.Genus. 119 c
Quos dicamus dingi.ps.c.v.Non habita. 150 d
Niſi aliqs a ꝓpoſito iniquitatis diſceſſerit:locū in bonis actibꝰ nō habebit.ps.liij.v.Auerte. 80 d
Oſtendiẜ dn̄o diſcrepātia non amore:quando euꝫ cōſtat diſperſa colligere.ps.cxlvi.v.ij. 223 a
Tūc perfecte diſcuntur mandata cū fiunt.ps.cxviij.Teth.v.Multiplicata. 185 b
Iuſtus vir:cur ſibi ſemper diſplicet.ps.lij.v.Quoniā deus. 80 a
Omnia que dominus facit aptiſſima diſpoſitione complentur:vt ante fieri non debeant:niſi quando ille miſeratus indulſerit.ps.cxviij.Ain.v.Tempus faciendi. 190 b
Diſtātia inter vias ⁊ ſemitas.ps.xxiiij.v.Uias. 36 b
Diſtantia inter manſuetos ⁊ mites.ps.xxiiij.v.Diriget. 36 c
Diues raro ſortem ſibi cum pauperibus intelligit eſſe cōmunem.ps.xlviij.v.Qui confidunt. 72 b
Diues vnde dicatur.ps.xlviij.v.Ne timueris. 73 a
Diuites:in ſcripturis ſepe in malo accipiuntur: ſicut pauperes in bono.ps.ix.v.Sedet in inſi. 16 d
Uiri diuitiarū qui dicanẜ.ps.lxxv.v.Dormie. 115 d
Diuitie large non damnantur:quibus diſpenſatio modificata ꝓſtatur.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
Qui diuitijs apponit cor ſuū:aurū non vult expendere:ſed celare.ps.lxi.v.Nolite. 91 d
A diuinitate tātū vnuſquiſqꝫ repelliẜ:quantum eius peccata cumulantur.ps.v.v.Decidāt. 10 b

Omnia diuina que ignoramus:nobis tenebroſa: profunda atqȝ obſcura ſunt quouſqȝ cõtinuo lumine perfruantur.ps.xvij.v.Et poſuit. 25 b
Diuina miſeratio dum nos mauult gehenne penas euadere: dignatur ſepius admonere.ps.xxxvi.v.Iniuſti pu. 56 a
Diuine ſcripture genus elocutionis propriũ.ps.xliij.v.Uendidiſti. 66 a
Docere:quid ſit.ps.xvij.v.Qui docet. 26 c
Deus:quõ diuerſa doceat.ps.cxviij.Teth.v.ij. 185 a
Aliter docet deus:aliter magiſter humanus.Ibidẽ. 185 b
Doctrine genus efficaciſſimum:et inuitare proſperis:et terrere aduerſis.ps.i.v.Non ſic im. 5 b
Doctrine efficaciſſima inſtrumẽta que ſint.ps.xxxvi.v.Iuſti hereditate. 56 a
Doctorum duo ſunt genera.ps.l.v.Doceam. 77 c
Omnibus doctoribus precipitur laudes dñi perſonare:qui in cathedra ſeniorum reſidere noſcuntur.ps.cvi.v.Et exaltent. 167 a
Ille diuinorum rerum doctus oſtẽditur:qui ſibi credita feciſſe monſtratur.ps.cxviij.Deleth.v.ij. 182 c
Doctores quales oporteat eſſe.ps.cxxxi.v.Sacerdotes eius. 205 b
Quid per nomen doech idumei intelligatur.ps.li.circa titulum. 78 c
Sanctorum cõſuetudo eſt ſic dolere calamitates alienas vt proprias.ps.ci.v.i. 151 d
Dolor:vnde dicatur.ps.vij.v.Conuertetur. 13 b
Doloſos quotiens exprimere volumus:duplicia eorum corda declaramus.ps.xi.v.ij. 18 c
Dolor maximus ſentitur:quando ſpes longa protrahitur.ps.xij.v.ij. 19 c
Dolor imitandus:iuſtum iudicium: contra ſe hominem iuſtũ iraſci.ps.xxxvij.v.Qm ego. 58 b
Dolor eſt grauis qui mulieribus pro pena peccati indictus eſt.ps.xlvij.v.Ibi dolor. 71 a
Dolus:quid ſit.ps.xxxiij.v.Cohibe 49 c
Dolus:multis modis committitur.ps.xlix.v.Os tuũ. 75 a
Dñs qñ perſcrutatur et tẽtat:quid faciat.ps.xxv.v.ij. 37 c
Dominus illos derelinquet:qui ſpem ſuam:aut in proprijs viribus: aut in alicuius hominis preſumptione poſuerunt.ps.xxxiij.v.vltimo. 50 a
Dominus actum querit probabilem:nõ dulciſonã vocem.ps.xlix.v.Immola. 74 c
Domino non placet ſi laudes eius turpis perſona decantet.Ibidem. 74 c
Domini preconia nulla ſufficienter preualet complere creatura.Nec hoc ſolum hoibus arduum: verũ etiam ipſis quoqȝ angelis probatur immenſum.ps.ciij.v.Oẽ magnificata. 158 b
Dominus cum nos reſpicit:omnia proſutura ſuccedũt. Et cũ ſe auertit:humana indigẽtia ſalutari preſidio nudata ſuccumbit.ps.ciij.v.Auertente. 158 d
Dominus:cur Moyſen et Aaron miſerit ad Pharaonem etc.ps.ciiij.v.Miſit Moyſen. 161 a
Dominus:cur recte dicatur bonus.ps.cv.v.i 162 d
Talis nobis dñs efficitur:quales nos ſibi eſſe probauerit.Ibidem.v.Et memor. 164 d
Dominus hic conſueuit parcere:et ibi fidelibus dignabitur eterna premia condonare.ps.cvi.v.i. 165 c
Qui lõge ſint a domino:et qui illi proximi.ps.cxlviij.v.Hymnus omnibus. 225 c
Cum dominus chriſtus habeat omnia perfecte ac ſumme bona:dat vnicuiqȝ prout vult:et ipſe eſt omnium ſanctorum perfecta plenitudo.ps.cxlix.v.vltio. 226 c
Domus domini quare ſit ſola expetenda a bonis.ps.xxvi.v.Unam. 38 d
Domus:quid deſignet.ps.xci.v.Plantati. 141 c
Beati domus:q̃ ſit.ps.cxi.v.Gloria et diui. 177 c
Domus domini:qualis ſit.ps.cxxi.v.i. 196 c
Domus nr̃a:recte dicitur propria cogitatio.ps.cxxvij.v.Uxor. 201 b
Dona diuine clementie comprehendi nequeunt.ps.xviij.v.Nã et ſeruus. 28 c
Donatiſtarum confutatio.ps.lx.In conclu. 90 c
Donec:quid ſignificet.ps.cix.v.ij. 171 b
Donec:in ſcripturis diuinis omonymon eſt.ps.cxxij.v.Et ſicut. 197 c
Dormire:quid ſit.ps.xl.v.Uerbum. 62 c
Dormire:cuius ſit.ps.cxviij.Deleth.v.Dormi. 182 c
Dormitare:cuius ſit.Ibidem. 182 c
Dormitare:qñ dicatur dñs.ps.cxx.v.Nõ det. 195 d
Anime dormitationẽ Caſſianus acidiam vocat: quã magno ſtudio monachis perſuadet eſſe fugiendam.ps.cxviij.Deleth.v.Dormita. 182 c
Draco ſpũalis:niſi dño pmittẽte nõ preualet quicquam ſua poteſtate perficere.ps.ciij.v.Draco. 158 c
Draconis ſpũalis:que ſit eſca.Ibidem. 158 c
Quomodo draconi diabolo ab angelis et fidelibus illudatur.Ibidem. 158 c
Draconis deſcriptio.ps.cxlviij.v.Laudate dñm. 225 a
Ducem:quem dicamus.ps.liij.v.Tu vo. 82 b
Lecta et excogitata:quo modo dulceſcere poſſint.ps.lxxxix.In concluſione. 139 b
Dulcis:cur ſit dominus.ps.xxiij.v.Dulcis. 36 c
Dura:cur dominus oſtendat fidelibus ſuis.ps.lix.v.Oſtendiſti. 89 a
EBrietas in ſcripturis diuinis plerũqȝ in bono ponitur.In ſcripturis et ſecularibus vel in communibus fabulis:nunquam.ps.lxiij.v.Uiſitaſti. 95 a
Ebrietatis ſpiritalis commendatio.ps.xxxv.In conclu. 53 c
Ecce:cur hic et in ſuperiori pſalmo poſitũ ſit.ps.cxxxiij.v.i. 206 c
Eccleſia:quid ſit.ps.iiij.In diuiſione. 8 b
Cur eccleſia catholica:quãto plus perſecutionibus cõſtringitur:tanto amplius fidei augmento dilatetur.ps.xvij.v.Et produxit me. 25 d
Eccleſia duobus modis laborat.ps.lxi.v.Uerũtñ. 91 b
Mater eccleſia ne deſperemus bona pmiſit:et ne peccemus grauiter comminata eſt.ps.xci.In concluſione. 141 c
Odio mundus agitur:eccleſia chriſti maledicorum turba pcingitur.ps.cviij.v.penultimo. 170 d
Eccleſia:quid interpretetur.ps.cxlix.v.i. 226 a
Eccleſie laus et cõmẽdatio.In prolo.ca.xvij. 3 c
Eccleſie:quando plurali numero dicuntur:quid ſignificent.ps.xxv.v.vltimo. 38 a
Eccleſia diſticta officia:q̃ ſint.ps.xlvij.v.penul. 71 c
Eclipſis:quid ſit.ps.lxxiij.v.Quia neqȝ. 114 d Et ps.cxviij.Zai.v.i. 184 a Et ps.cxxi.v.Quia illic. 197 a Et ps.cxxxvi.v.Qui dicũt exinanite. 210 b
Non in edificijs parietum gaudet dominus:ſed fidelium deuotione.ps.lxviij.v.Quoniam deus. 104 c
Edom: quid interpretetur.ps.cxxxvi.v.Memento. 210 b
Quomodo dominus educat nos de terra egypti.ps.lxxx.v.Ego ſum. 126 b
Educere:quid ſit.ps.xxxvi.v.Et educet. 54 c

Effecit qd ſignificet.ps.vij.v.Et in ipſo. 13 a
Effraim:qd interptat.ps.lxxvij.v.Filij effraim. 119 c Et ps.cvij.v.Meus eſt galaad. 168 a
Effrata quid ſignificet.ps.cxxxi.v.Ecce au. 204 c
Effrem:quid interptet.ps.lix.v.Me' eſt galaad. 89 b Et ps.lxxix.v.ij. 124 a
Egyptus:quid ſit:ꝛ qd myſtice ſignificet.ps.cxxxiiij.v.Qui producit 207 c
Elatio noxia:vt pueniat.ps.xci.v.Qr dilectaſti. 141 a
Electorum numerus creuit:ꝙuis ſe ira tyrannorum ſuccendit.ps.cxviij.Res.v.Multi. 192 d
Dñs cur pctõres bñficijs ſuis creberrie eleuet:ꝛ poſt eadẽ collata ſutrahat.ps.ci.v.A facie. 152 d
Elemoſynaꝝ largitiõis cõmẽdatio.ps.xl.v.i. 62 a
Elemoſynas quas deus habeat gratas.ps.cxviij.Res v.Uide. 193 a
De laboribus proprijs:non de rapina elemoſynas facere debemus.ps.cxxv.v.Euntes. 199 d
Ipſam ſolam elemoſynam chriſtus accipit:quã eius nomini fidelis chriſtianus obtulerit.ps.cxxxiij.v.In noctibus. 206 c
Eligere:quid ſit.ps.cxviij.Deleth.v.Uiam. 182 c
Nullus aliquid eligit boni:niſi his ꝯtria contempſiſſe doceat.ps.cxviij.Thau.v.Fiat manus. 194 b
Eloquentia totius legis diuine qualis ſit.In prologo.ca.xv. 2 d
De eloq̃ntia ꝓprie pſalterij.In prolo.ca.xvi. 3 a
Eloquentiã ſuam oipotentia domini varijs diſciplinis ꝛ artib' pleniſſime ditauit.ps.vi.v.i. 11 a
Eloquencia diuina ſchematibus crebris probatur eẽ pleniſſima.ps.xvij.v.Pre fulgore. 25 c
Eloquia domini:que ſint.ps.xi.v.Eloquia. 18 d
Eloquia diuina: cur diuerſitatis intelligentiam habeant.ps.lij.In concluſione. 80 b
Eloquium domini:cur ignitum dicatur ps.cxviij.Sade.v.Ignitum. 191 b
Rephenſio nr̃a:qui relicto elogo dei:ad lepras mũdi fabulas trãſferimur.Ibidẽ.Thau.v.Pronũ. 194 a
Eman:quid interpretetur.ps.lxxxvij.circa titu. 133 b
Emphaſis:qd ſit.ps.xxiiij.v.Scõz. 36 c Et ps.xxvi.v.Si conſiſtãt. 38 c Et ps.xliij.v.In dño. 65 d Et ps.xlvij.v.i. 70 d Et ps.lix.v.i. 88 d Et ps.lxxv.v.Dormierũt. 115 d Et ps.lxxxiij.v.i. 128 d Et ps.cxvij.v.Benedictus. 179 d Et ps.cxlvij.v.Qui poſuit. 223 a
Emulari:ꝛ i malo ꝛ i bono ponit.ps.xxxvi.v.i. 54 a
Energia:qd ſit.ps.xxxiij.v.Magnificate. 48 d Et ps.xxxvi.v.Uidi ipiũ. 56 b Et ps.lxxv.v.Ibi cõfregit. 115 d
Enigma:quid ſit.ps.lviij.v.Cõuertet. 87 c Et ps.xcvi.v.Annunciauerunt. 147 a
Enneomatice:qd ſit.ps.xiij.v.Sepulchrum. 20 b
Enthimema:quid ſit.ps.xx.v.Qm rex. 30 b
Quas argumentationes dialectici enthimemata appellent.ps.xcij.v.Qui plantauit. 143 b
Epanodos:quid ſit.ps.cxiij.v.Quid eſt tibi. 175 b
Epēbaſis: qd ſit.ps.iij.v.Multi. 7 c Et ps.xxi.v.Ad te cla. 31 c Et ps.lvi.v.Exurge. 85 c Et ps.lviij.v.ij. 87 b Et ps.lxvi.v.i. 97 d Et ps.lxxiij.v.Poſuerũt. 112 d Et ps.xcij.v.i. 142 a Et ps.cij.v.vlt. 155 d Et ps.cxx.v.Dñs cuſtodit. 196 a
Epexergaſia:qd ſit.ps.xxxvi.v.Inimici. 55 b
Ephexegeſis:qd ſit.ps.vij.v.Dñe deus. 12 b Et ps.xx.v.Magna ẽ gloria. 30 a Et ps.xxix.v.Audiuit 42 b Et ps.xxxviij.v.ij. 59 a Et ps.xlvi.v.ij. 70 a Et ps.cviij.v.Fiant dies. 169 c
Epicherema: qd ſit.ps.xxvi.v.i. 38 c Et ps.xxxvi.v.ij. 54 b Et ps.xxxviij.v.A fortitudine. 59 d
Epidiorthoſis:quid ſit.ps.lxi.v.ij. 91 a
Epimone:quid ſit.ps.xij.v.i. 19 c Et ps.xxviij.v.ij. 40 d Et ps.lxxi.v.i. 108 d Et ps.xcv.v.ij. 145 b Et ps.ci.v.ij. 152 a
Epinalepſis:qd ſit.ps.lxxxij.v.i. 127 c
Epiphonema:qd ſit.ps.xxij.v.vi. 34 d Et ps.xxx.v.vlt. 44 d Et ps.cxxxiiij.v.Oĩa q̃cũq;. 207 b
Epithalamij interpretatio.ps.xliiij.In diui. 67 a
Per hoc epithetõ:eternis:veri pdicatores a falſis ſequeſtrantur hereticis.ps.lxxv.v.Illuminãs. 115 d
Duo ſimul epitheta vni perſone non poterant conuenire.ps.cxxxix.v.i. 214 a
Epitrochaſmos:qd ſit.ps.xxij.v.vlti. 34 d Et ps.lxix.v.i. 105 a Et ps.cxliij.v.i. 176 c
Epizeuxis:qd ſit.ps.cviij.v.Hoc opus. 170 b Et ps.cxxxix.v.Domine domine. 214 c
Epulas:quid dicamus.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Equus:cur falſus dicatur.ps.xxxij.v.Falſus. 48 a
Semper errare neceſſe eſt abſente via rectiſſima.ps.xxxvij.v.penultimo. 58 c
Qui erecti ꝛ vanitati ſupini ſũt:nequaq̃ poſſũt ſubiecta oculis intueri.ps.cxviij.He.v.Inclina. 183 a
Eripe:vnde ſit compoſitum.ps.xxx.v.i. 43 a
Error maximus naſcit:qñ icõuenienter reddit alibi:qđ dictũ ꝯſtat ad aliud.In ꝓlo.ca.xiij. 2 c
Errores hũani:tribus modis ꝓueniũt.ps.i.v.i. 4 c
Errores auios ſectamur:quando deus diſcedit a nobis.ps.xxxvij.v.penultimo. 58 c
Erroribus humãis tribus modis exceditur.ps.xviij.v.Delicta. 28 c
Erotema:qd ſit.ps.ij.v.i. 6 a Et ps.xiiij.v.i. 21 a Et ps.xli.v.q̃re me. 64 a Et ps.lxxxviij.v.Quis ẽ homo. 137 b
Erotesis quid ſit.ps.cxviij.Beth.v.i. 181 b Et ps.cxix.v.Quid det. 195 a Et ps.cxliiij.v.Domine quid. 218 d
Erubeſcere:quid ſit.ps.xxiiij.v.i. 36 a
Erubeſcere:cuius ſit.ps.xxxiij.v.Accedite. 49 a
Eructare:quid dicamus.ps.xliiij.v.i. 67 b
Eruditus:qui dicat.ps.lxxxix.v.Dexteram. 138 d
Eſca:vnde dicatur.ps.lxxvij.v.Adhuc. 120 c
Eſcas:cur egrotis dicamus dari.Ibidem.v.Et tentauerunt. 120 a
Etatũ mũdi deſcriptio.ps.xcij.circa titu. 141 d
Ethan quid interpretetur.ps.lxxiij.v.Tu dirn. 113 c
Ethan:qd iterptet.ps.lxxxviij.circa titu. 134 d
Ethopeia:qd ſit.ps.xv.v.i. 21 d Et ps.xxiiij.circa diuiſionẽ. 36 a Et ps.xxxvij.In diuiſione. 57 a Et ps.lxxx.v.In tribulatione. 126 a
Etiologia:qd ſit.ps.xv.v.Propter h. 22 c Et ps.lv.v.vlti. 84 b Et ps.xcv.v.Qm magn'. 145 c Et ps.cxiij.v.Super miſericordia. 175 c Et ps.cxxxviij.v.Si ſumpſero. 212 c Et ps.cxlij.v.Ne auertas. 217 d
Etymologia:quid ſit.ps.i.v.i. 4 c
Tunc euadimus aduerſarios:qñ locis munitiſſimis vendicamur.ps.lxx.v.Eſto mi. 106 a
Quanta ſit pena euelli de ameniſſimo domini tabernaculo.ps.li.v.Propterea. 79 a
Quid euenire ſolet i bono negocio lacerat.ps.lxvij.v.Quoniam propter te. 102 c
Euge:verbũ pconiale:qũo trahat ad deriſionem ſferendam.ps.xxxix.v.Ferant. 61 b
Euge ſmo laudãtio ẽ.ps.lxix.v.Auertat ſtatiz. 105 b

Exallage: qd ſit. ps. cxvij. v. Oēs gētes. 179 a Et ps ij. v. Ego āt. 6 b Et ps. xviij. v. In oēz ter. 27 d Et ps. xxxix. v. Annūtiaui. 60 d Et ps. l. v. Libera. 77 c
Exaltabo: quid ſignificet. ps. xxix. v. i. 41 d
Examinatus eſt dñs chriſtus tribulationibus ignitis. ps. xvi. v. Probaſti. 23 a
Qñ exardeſcam⁹. ps. lxxxviij. v. Uſquequo. 137 b
Qui p⁹ exaudiāt: ⁊ poſtea deſpiciāt. ps. liiij. v. i. 81 c
Excitatio durorum ⁊ vecordium. ps. xlv. v. Dominus virtutum. 69 c
In eccl'ie laudē exclamatio. ps. l. v. Sacrificiū. 78 a
Maximum eſt vitium excuſationis: quo valde laborat humanitas. ps. lxxxiij. v. Dixi. 114 d
Excutere: qd ſit. ps. cxxvi. v. Sicut ſagitte. 200 c
Inaniter execratur: cui leſionis cauſa nulla ꝑmittit. ps. xxxiiij. v. Nō inſultent. 51 d
Exercitatio: quid ſit. ps. liiij. v. ij. 81 c
Exetaſmos: qd ſit. ps. xxiij. v. Quis aſcendet. 35 a
Exercitatio: i ſcripturis diuis plerūqz in bono ponit. In lr̄is āt ſecularib⁹ vel cōi locutione: nunq̄ vel raro in bono ponit. ps. cxviij. Uau. v. vlti. 183 d
Exhortatio: ad ſupplicādū dño. ps. ix. in ꝯcluſiōe. 17 c
Nunq̄ ab illa dierum exire poterit: qui eterno munere conſecrantur. ps. cxlvij. v. ij. 223 a
Exordium: quid ſit. ps. vi. in diuiſione. 10 d
Expecta: non dicitur ocioſo ſed laboranti. ps. xxxvi. v. Expecta. 56 b
Expectare: quid ſit. ps. xxiiij. v. ij. 36 b
Expectatio ſcōꝫ: que ſit. ps. cxviij. Samech. v. Suſcipe. 189 b
Qui expectat nomē dñi. ps. li. v. Cōfitebor. 79 b
Exprobrare: quid ſit. ps. xliij. v. A voce. 66 b
Imperfecta eſt expugnatio: que iterum ad certamen redit. ps. cxxviij. v. ij. 201 d
Expulſi: qui dicantur. ps. v. v. Decidant. 10 b
Exterminari: qd ſit. ps. xxxvi. v. Quoniaz qui. 54 c
Exterminauit: vñ dicat. ps. lxxix. v. Extermi. 124 c
Exultatio: quid ſit. ps. xli. v. In voce. 63 c
Exultare: qd ſit. ps. xxx. v. Ego aūt in domino. 43 b
Exultare plus eſt: q̄ letari. ps. ix. v. ij. 15 b
Exultare: quid ſit. Ibidem. 15 b
Tps ſecure exltatiōis ſcōꝫ: qd ſit. ps. lxx. v. vl. 107 c
Exultare: quid ſit. ps. xcvij. v. Uiderunt. 148 a
Exultatione exultare q dicantur. ps. cxxxi. v. Sacerdotes. 204 d
Exurge: vñ tractū ſit. ps. lxxv. v. Cū exurgeret. 116 a
Exurgere: qd ſit. ps. iij. v. Ego dormiui. 7 d Et ps. ix. v. Exurge domine. 17 a
Exurgere: metaphorice dictum eſt. ps. xl. v. Propter miſeriam. 18 d
Dominus cōpetēter ⁊ mēſurate facit oia: ſz nos tardū putam⁹: quod deſiderio magno requirimus. ps. lxix. v. vltimo. 105 b
Facies terre: quid ſignificet. ps. i. v. Non ſic im. 5 b
Facies per tropologiam pro preſentia ponitur. ps. cxxxviij. v. Quo ibo. 212 b
Facie. i. pñtie chri ꝓconiū. ps. lxxix. v. Dñe de⁹. 125 a
Nō factum aliquod domini prouenit: qd nō plenum cunctis eſſe vtutibus ſentiatur. ps. c. v. i. 150 b
Falli non poteſt: qui ſequitur verba veritatis. ps. lxxxviij. v. Quoniam dixiſti. 135 a
In fame ſunt poſiti: qui ſe celeſtium rerum deſiderio ſemper accendunt. ps. xxxij. v. Ut eripiat. 48 a
Fames quid ſit. ps. ciiij. v. Et vocauit. 160 b
Famis illi⁹ cōmēdatio. ps. xxxij. v. Ut eripiat. 48 a
Famulus verecundus anteq̄ verbera patiatur: futuris tormentis affligitur. ps. xxxvij. v. Nec eſt. 57 b
Famulus mente calloſus: ipſas penas dum infliguntur: non horreſcit. Ibidem. 57 b
Nec ē deuotū famulū dolore cruciari: qñ irreuerentiſſimum aliquid de dño ꝯtingit audire. ps. xciij. v. Populum tuum. 143 a
Cū noxia ſe deo cuncta cognoſcant: magni tamen meriti eſt ipſius famulum nūcupari. ps. cxviij. Ain. v. Seruus tuus. 190 a
Illius famuli dicimur: cui conſentanea mente ſeruimus. ps. cxxxiiij. v. Miſit ſigna. 207 c
Fauces: qd ſint. ps. cxviij. Mem. v. Q̄ dulcia. 188 a
Peſſimis hominibus nullatenus fauendum eſt. ps. c. v. Non habitabit. 150 d
Feces: quid ſint. ps. lxxiiij. v. Et inclinauit. 115 a
Fenerator quid faciat: cum debitor ad ſoluendum idoneus non eſt. ps. cviij. v. Scrutetur. 169 c
Sen⁹ hūanuz: cur feno cōpet. ps. ci. v. ꝑcuſſus. 152 a
Peccatores cur feno edificioꝫ cōparent. ps. cxxviij. v. Fiant. 202 a
Frenum: quid dicat. ps. xxxi. v. In freno. 46 b
Optantis eſt dicere: Fiat: ſed deſiderantis ipſum repetere. ps. lxxi. v. vltimo. 109 d
Nil ꝓderit cuiq̄ corp⁹ intactū ſuare: ſi ꝯtingat eū integritatē fidei nō hr̄e. ps. xliiij. v. Adducentur. 68 c
Fides: vñ dicat. ps. lxxvij. v. Cor aūt eorum. 120 d
Magna fiducia ē ad illū gem ē: q nos dignat⁹ eſt ſua pietate plaſmare. ps. xciiij. v. Uenite. 144 c
Fieri a quoq̄ nihil ꝑtn iſi qd dñs ſecreto iudicio: aut ad ꝓbationem: aut ad vindictam faciendum eē permiſerit. ps. ciij. v. Catuli. 158 a
Figulus: qui dicatur. ps. xciij. v. Nunquid. 143 c
Figura: quid ſit. ps. ij. v. i. 6 a
Filij beatorum: cur oliuis nouellis comparentur. ps. cxxvij. v. Filij tui. 201 b
Fili⁹ gemini: quo iterptet. ps. vij. circa titulū. 12 a
Iſtud nomen: Filius: relatiuum eſt: ⁊ hoc quod non dicit indicat. ps. lxxi. v. i. 108 b
Fimbrie: qd ſint. ps. xliiij. v. Omnis gloria. 68 c
Fingere quos dicam⁹. ps. xxxij. v. Qui finxit. 47 d
Fingere: quid ſit. ps. xciij. v. Nunquid. 143 c
Finis: qd mō ſignificet. ps. iiij. circa titulū. 8 b
Finis bon⁹ q̄rit chriani: vt in extremis cū venia tranſeat: ne vita ſit vltima q̄ delinq̄t. ps. cxl. v. i. 215 b
Sciſſimus ꝓpha: qz vniuerſa q dixā ſūt ſpūaliter intelligi volebat: aptiſſimo librū fine ꝯcludit: vt dñm ſaluatorem ſpūaliter cūcta laudare debeāt. ps. cl. v. vltimo. 227 a
In finē: quid ſignificet. ps. viij. circa titulū. 13 c
Finis dupliciter dicitur. In ꝓlo. ca. iij. 2 a
Finem: quotiēs in titulis pſalmorum reperimus: ad dñm ſaluatorē tendere debem⁹. Ibidem. 2 a
Multo firmi⁹ fixū manet: qd memoria dñi ꝯtinet: q̄ qd i libro ſcribit. ps. cxxxviij. v. Imperfectū. 213 a
Fortis man⁹ grauiter flagellat. ps. xxxviij. v. Ob. 59 d
Flāma: vñ dicta ſit. ps. cv. v. Et exarſit. 13 d
Fluctuationes in hoc ſeculo: cur dominus iuſtis non adimat. ps. liiij. v. Iacta. 82 d
Fluminis qñ ſiccat: ad nihilūz ſine dubitatione perducitur. ps. lxxiij. v. Tu dirupiſti. 113 c
Fons: vñ dicat. ps. lxvij. v. In eccle. 100 c
Forſitan: cur totiēs iteret: ⁊ quid ſignificet. ps. cxxiij. v. Torrentem. 198 b
Nihil pōt eſſe forti⁹: nihil egregius: q̄ audire noxia:

τ nõ rīdere ɔtra.ps.xxxvij.v.Ego aũt. 58 a
Nihil fortius ꝙ̃ ſauillas reuocare ad corpus mobile τc.ps.lxvij.v.Ecce dabit. 101 b
Qñ cũ chriſto ſumus:nullas diabobi inſidias formidamus.ps.lxx.v.Eſto mihi. 106 a
Fortis actio:a bracchio venit excelſo.ps.cxxxv.v. In manu for. 209 a
Fortitudo:qd ſit.ps.xlij.v.ij. 64 c
Framea:qd ſignificet.ps.ix.v.Inimici defecerũt. 15 c
Framea:multaꝝ eſt ſignificationũ.ps.xvi.v.Exurge domine. 23 d
Framea:nomẽ eſt ſynonymum plura ſignificans.ps.xxi.v.Eripe. 32 d
Fraus diabolica nõ põt preualere plus ꝙ̃ religio chriſtiana.ps.xxi.v.Qm dñi. 33 c
Fraus:vñ dicaẽ.ps.lxxvij.v.Et mãducauerũt. 120 c
Frenũ:vñ dicaẽ.ps.xxxi.v.In freno. 46 b
Fructus:vnde dicaẽ.ps.i.v.Et erit tanꝙ̃. 5 a
Qis fructus filiis pbaẽ auctori.ps.vij.v.Ecce ptu.12 b
Fructus:vñ dicaẽ.ps.cvi.v.Et ſeminauerũt. 167 b
Frumen:qd ſignificet.ps.iiij.v.A tempore. 9 a
Frumẽtũ:vnde dicatur. Ibidem. 9 a
Fruſtrare:qd ſit.ps.cxxxi.v.Iurauit dñs. 204 d
Felix fuga criminũ:dñi queſiſſe refugiũ.ps.lxxxviij.v.Et cõcidam. 136 b
Fulica:quid ſit.ps.ciij.v.Fulice. 158 a
Fumi ꝓprietates.ps.ci.v.Quia defecerunt. 152 a
Fumus in bono ponit.ps.xvij.v.Aſcendit fu. 25 b
Propheta:cur in laude ſuperne ciuitatis a fundamentis exordiũ ſumpſerit.ps.lxxxvi.v.i. 132 b
Funes:qd ſint.ps.cxviij.Deth.v.Funes. 184 d
Funes:vñ dicantur.ps.xv.v.Funes cecide. 22 b
Funus:quid ſit.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Furor:quid ſit.ps.vi.v.i. 11 a
Futura pro pteritis more ꝓphetie ponunẽ.ps.vij.v.Exurge dñe deus. 12 d
Futura:cur p pteritis ponanẽ.ps.xxi.v.Circũde.32 a
Galaad:qd interpretẽ.ps.lix.v.Meus eſt gal.89 b Et ps.cvij.v.Me⁹ ẽ gal.168 a
Gaudia iuſtoꝝ duplici rõne cumulanẽ.ps.xxxvi.v.Expecta. 56 b
Cur in aſperis afflictionibus ſit gaudendũ.ps.xxxvij.circa titulum. 57 a
Celeſtis gaudij pcon iũ.cxlix.v.ij. 226 a
Neceſſe eſt:vt acqſitus fidelis magnum gaudium pariat acquirentiq̃ magna inde pbaẽ mercede cumulandus.ps.cxxvij.v.vlti. 201 c
Gebal:qd interpreẽ.ps.lxxxij.v.Moab. 128 a
Gemitus:vñ dicaẽ.ps.vi.v.Laboraui. 11 b Et ps.xxxvij.v.Et ante te. 57 d
Gemitus q:a chriſtianis querendus ſit.ps.vi.v.Laboraui. 11 b
Gemitus duplex.ps.ci.v.A voce. 152 b
De generatione filij dei:ꝙ̃ ineffabilis ſit narratio τc.ps.cix.v.Tecum. 171 c
Propheta:generi neutro maſculinum adiunxit:qd inter idiomata ſcripture diuine numerandum eſt.ps.cxxviij.v.i. 201 d
Gens:vnde ſit dicta.ps.lxxviij.v.i. 122 d
Demõſtratiuũ genus apud oratores:qd ſit.ps.xxviij.circa titulum. 40 c
Geth:quid ſignificet.ps.lv.circa titulũ. 83 b
Gladius diaboli:cur malignus.ps.cxliij.v.Qui das ſalutem. 219 b
Gladius dñi:cur benignus.Ibidem. 219 b
Gladius:vñ dicaẽ.ps.xxxvi.v.Gladius. 55 a
Glia pri τc.cur pſalmis ſocieẽ.In ꝓlogo col.ij.
Gloria patris:quando manifeſteẽ.ps.xvi.v.vl. 24 a
Gloria:qd dicaẽ.ps.xxiij.v.vlti. 35 c
Glia:qd ſit.ps.xxviij.v.Uox dñi pparã. 41 b
Gloria:eſt multoꝝ ore celebrata laudatio.ps.lxx.v.Repleatur. 106 b
Gloria eſt dñi:cum aliqs ſe laudabili cõuerſatione tractauerit.ps.xcv.v.Afferte. 145 d
Gloria:audiri nõ videri ſolet.ps.xcvi.v.Annuntiauerunt. 147 a
Gloria:quid ſit.ps.cxlix.v.Exultabunt. 226 b
Gloriam deo dare:qd ſit.ps.lv.v.Uitam meã. 84 a
Gloriam dare laudi dei:q dicaẽ.ps.lxv.v.i. 86 a
Gliatiõis dictũ repſſio.ps.lxviij.v.Et placebit. 104 b
Glorioſum deus efficit:qcqd inhabitare dignatur.ps.xxv.v.Domine dilexi. 38 a
Glorioſum nobis eſſe d3:qꝛ nomẽ ei⁹ extolliẽ q nobis bñficia ꝓfutura largiẽ.ps.ciij.v.Leteẽ. 160 a
Gra ſpiritualis:non vult ſola facere qd multis ꝓficit ad ſaluteẽ.ps.xxxiij.v.Magnifica. 48 d
Gra:qd dicaẽ.ps.lxxxiij.v.Qm miſericordiã. 129 c
In oi bono:gra dñi ꝑuenimur:τ vt eũ velim⁹ rogare ipſe ſe dignaẽ ifũdere.ps.cxviij.Beth.v.ij. 181 b
Nemo eſt:q grãm dñi gratis non habeat.ps.cij.Non ſm peccata. 154 d
Nemo põt perfecte grãm deuotionis agnoſcere niſi τ initia rerũ memlerit cur viſa ſint ichoaſſe.ps.cxviij.Lamech.v.In eternũ nõ obli. 187 a
Cur a nobis ſemꝑ grẽ magne referẽde ſint.ps.lxxvij.v.Et eduxit. 119 d
Epilogatio.xv.graduũ:cũ expõne qũo p illoꝝ aſcẽſus ad ſupnã hierlm ꝑueniaẽ.ps.cxxxiij.In ɔclu.206 d
Non videmẽ nobis eſſe grati:q moꝝ prauitate ſunt vitandi.ps.c.v.Nõ habitabit. 150 d
Sicut iuſti gratis amant dñm:ita impij gratis execrãtur.ps.cviij.v.ij. 169 a
Gratis:quid dicam⁹.ps.cxix.v.vlti. 195 b
Gratuitũ:qd dicam⁹.ps.xxxiij.v.Qm gra. 51 a
Grauiſſimũ ẽ pctm:qꝛ aliqs occaſionẽ ꝓbuerit:vñ alteri⁹ ɔſcia polluaẽ.ps.lxxij.v.Quia delectatũ. 111 c
Grauiſſimũ pctm in deum:qd ſit.ps.lxxvij.v.Et appoſuerunt. 120 a
Grauius eſt per ptes iminui:ꝙ̃ ſubita clade conſumi.ps.xxxvi.v.Quoniam bracchia. 55 a
Quod nõ diuidiẽ:grauius vno faſce portatur.ps.lxx.v.Quia dixerunt. 106 c
Abitare:qd ſit.ps.xxiij.v.i. 35 a
Habitare pmanẽtis eſt:nõ diſcedẽtis:q totã ſpez ſuã:nõ i ꝓprijs virib⁹ ſ3 i altiſſimi volũtate ɔſtituit.ps.xc.v.i. 139 c
Cur ꝓpheta i domib⁹ ꝑuatis hitationez in templo vo domini inhabitationem poſuerit.ps.lxviij.v.Fiat habitatio. 103 d
Suauiſſima vitus eſt armonie:qꝛ vox cognoſciẽ operibus cõſonare.ps.c.v.i. 150 b
Hereditas:vñ dicaẽ.ps.xv.v.Dominus pars. 22 a
Et ps.lxxvij.v.Et ɔcluſit. 121 d
Hereditas chriſti:que ſit.ps.xv.v.Funes. 22 b
Hereditatis futuri ſeculi cõmendatio.ps.lx.v.Qm tu deus. 90 b
Hereticoꝝ cõfutatio.ps.xl.v.Etenim. 62 d
Hereticoꝝ ɔfutatio dicentium carnẽ dñi τ diuinitatẽ vnius eſſe nature.ps.cvij.v.vlti. 168 c
Hereticus:qd ſit.ps.cxxxviij.In ɔcluſione. 214 d

Herinati⁹: qd ſit: ⁊ c⁹ ꝯditióis. ps. ciij. v. Herodij. 158 a
Hermonym: qd dicat̃. ps. xli. v. A me ipſo. 63 d
Hermon: quid ſit: ⁊ quid interpretetur. ps. lxxxviij. v. Thabor. 135 c
Hic: pronomẽ articulare: qñ ponat̃. ps. xlvij. v. vi. 71 c
Hieruſalem: celeſtis commendatio. ps. xxxvi. v. Mã ſueti. 54 d
Hierlm vrbis cõmendatio. ps. xlix. v. ij. 73 d
Hieruſalem tam celeſtis: q̃ terrene ingens laudatio. ps. lxxxvi. In concluſione. 132 d
Hierlm: qd interpretet̃. ps. cxxvij. v. penul. 101 b Et ps. cxlvij. v. i. 222 d
Celeſtis hierlm ꝓconiũ. ps. cxxxij. v. vlti. 206 a Et ps. cxlvij. v. ij. 223 a
Hymn⁹: qd ſit. ps. vi. circa titulũ. 10 c Et ps. xxxix. v. Et immiſit. 60 c Et ps. lx. circa titulũ. 90 a Et ps. lxvi. circa titulũ. 99 c
Hypallage: qd ſit. ps. xiij. v. Dñs de celo. 20 b Et ps. xxix. v. i. 41 d Et ps. lij. v. De celo. 79 d Et ps. lxxxiij. v. Protector. 129 d Et ps. xc. v. Non accedet. 140 a Et ps. cxxxviij. v. i. 212 a
Hyperbaton: qd ſit. ps. xxxvi. v. Qm qui. 52 d Et ps. xliij. v. Filie tyri. 68 c
Hyperbole: quid ſit. ps. vi. v. Laboraui. 11 c Et ps. cxviij. lr̃a Phe. v. vlti. 191 a
Hypotheſis: qd ſit. ps. xvij. v. Et aſcẽdit. 25 b Et ps. l. v. Aſperges. 76 d
Hypotheticus ſyllogiſmus qd ſit. ps. vij. v. Perſequatur. 12 c Et ps. xl. v. i. 62 a
Hypozeuxis: quid ſit. ps. i. vſ. i. 4 c Et ps. cxliij. v. i. 218 d
Hyrmos: qd ſit. ps. liij. v. i. 80 c Et ps. cxvi. circa titulũ. 177 d Et ps. cxxxij. v. vlti. 206 a Et ps. cl. In diuiſione. 226 c
Hircus: vñ dictus ſit. ps. lxv. v. Holocauſta. 97 a
Hiſmahelite: qd iterptet̃. ps. lxxxij. v. Moab. 128 a
Hyſſopi ꝓprietas. ps. l. v. Aſper. 76 d
Hyſtoria: qd ſit. ps. lxxvij. v. Narrantes. 119 b
Holocauſta: que dicant̃. ps. xxxix. v. Holocauſta. 61 a Et ps. xlix. v. Non ſuper. 74 b
Holocauſtũ: qd dictũ fuerit. ps. xix. v. Memor. 29 a
Holocauſtũ: qd dicat̃. ps. lxv. v. Introibo. 107 a
Homeoteleuton: quid ſit. ps. lxxxiij. v. ij. 129 d Et ps. lxxxviij. v. Deſtruxiſti. 137 a
Pro hoie: in ſcripturis diuinis frequenter: ⁊ ſola caro: ⁊ ſola aia ponit̃. ps. lxiij. v. ij. 94 c
Qui hoies dicant̃ dij. ps. xlix. v. i. 73 c
Homo peſſimus eſt: quẽ nõ põt humana ſuſtinere cõditio. ps. ix. v. Exurge dñe. 16 b
Homo dicit̃ manibus dei factus. ps. xviij. v. i. 27 d
Homo carnalis: cur deuz timeat. ps. xxvi. v. Ne auertas. 39 a
Hõ: pro diabolo qñq3 ponit̃. ps. xlviij. v. Et hõ: 72 c
Homo cur rebus trãſitorijs cõparetur. ps. cij. v. Memento. 155 b
Homoioſis: qd ſit. ps. cxxij. v. ij. 197 c
Homoproton: qd ſit. ps. xcvij. v. Viderũt. 148 a
Honor eſt dñi: qñ in donis ſuis ei gratias referimus. ps. xcv. v. Afferte. 145 d
Apud deuz ille magis honorandus iudicatur: qui propter nomen ipſius inter homines videtur eſſe deſpectus. ps. lxxxiij. v. Elegi. 129 b
Qui non habet chariſſimuz gubernatorem ſuum: ipſe ſe ꝑſtet̃ horrendum. ps. xcviij. In ꝯcluſione. 149 c
Horror magnus eſt timere: quẽ non valem⁹ effugere. ps. ix. v. Dum ſuperbit. 16 c
Horror quantus futuri iudicij. ps. xlix. v. Exiſtimaſti inique. 75 a
Hoſpitis merito: creſcit hoſpitij magnitudo. ps. xxv. v. Domine dilexi. 38 a
Hoſtes carnales corpus impetunt: ſpirituales animas necare contendunt. ps. vij. v. i. 12 b
Humanum genus: cur maxime dei imperio adminiſtrari egeat. ps. xxxij. v. Timeat. 47 c
Humane ꝯditionis pulcherrima expoſitio. ps. cxviij. Deleth. v. i. 182 c
Humile cauſe genus apud oratores: qđ ſit. ps. lxx. v. In te cantabo. 106 b
Alij ſunt: q humiliant̃ ad ruinã: alij qui inclinant̃ ad gratiam. ps. lxxxviij. v. Tu humiliaſti. 135 c
Humiliatus: qd ſignificet. ps. xxxviij. v. Obmu. 59 a
Humilitas duplex. ps. cvi. v. Suſcepit. 166 b
Sic in celo ⁊ in terra humilitas deo placita reperiat̃: ſicut ſupbia ꝓbatur exoſa. ps. cxij. v. Quis ſic. 174 c
Humilitas oium pax ꝓbatur eſſe virtutuz. ps. cxviij. Gimel. v. Increpaſti. 182 a
Sicut ſuperbia mergit ad tartarum: ſic humilitas tollit ad celum. ps. cxviij. Teth. v. penulti. 185 b
Humilitatis cõmẽdatio. ps. cxxx. In ꝯcluſiõe. 203 d
Humiliũ cõditiones. ps. lxxij. v. Ne auertat̃. 114 a
IAbin: quid interpretet̃. ps. lxxxij. v. Fac illis. 128 a
Iacob ꝑriarcha: cur in reſurrectiõe gnãli frequẽter noiet̃ur. ps. lij. v. vlt. 80 b
Iacob: qd ſignificet. ps. lxxvij. Ideo audiuit. 120 b
Ianue: vñ dicant̃. ps. lxviij. v. Quaſi in ſyl. 112 d
Icon: qd ſit. ps. xvi. v. A reſiſtentibus. 23 c
Idea: qd ſit. ps. ix. v. Qm feciſti. 15 b Et ps. xvij. v. Et cõmota eſt. 25 a Et ps. xxxij. v. De celo. 47 d Et ps. xlvij. v. vi. 71. c Et ps. lxvij. v. Curr⁹ dei. 99 d Et ps. cix. v. i. 171 a
Idithun: qd iterpretetur. ps. xxxviij. circa titu. 58 d Et ps. lxi. circa titulũ. 90 d
Idolũ: vñ dicat̃. ps. xcvi. v. Confundant̃. 147 a
Idumea: qd ſignificet. ps. lix. v. In idumeaz. 89 c Et ps. cvij. v. Me⁹ ẽ gal. 168. b Et ps. lxij. circa tit. 92 a
Idumei: qd iterpretet̃. ps. lxxxij. v. Moab. 128 a
Ieiuniũ: vñ dicat̃. ps. xxxiij. v. Et humiliabã. 51 c
Ieiuniũ: quid dicat̃. ps. lxviij. v. Et operui. 102 d
Ieſus: lingua noſtra: ſaluator interpretatur. ps. xxiij. v. Propter nomen tuum. 36 d
Ignis īfernalis ſic abſumit vt ſeruat: ſic ſeruat vt cruciet. ps. xx. v. Pones eos. 30 b
Ignis preire dicit̃ chriſtum: vt qui eſt palea ſe formidet arſurum. ps. xlix. v. Ignis. 73 d
Quoꝝ facies iplet̃ ignominia. ps. lxxxij. v. Impl. 128 b
Immaculatuz duob⁹ modis dicimus. ps. lxiij. v. Quis exacuerunt. 93 c
Imago dei: que ſit. ps. xxxviij. v. Quanq̃. 59 b
Imaginis ⁊ ſimilitudinis differentia. Ibidem. 59 b
Imago dei: quõ ꝯturbet̃ ⁊ cõfundat̃. Ibidẽ. 59 b
Imago: quid ſit. ps. lxxij. v. Velut. 111 b
Immẽſitas maieſtatis dei: neq3 ingenio cogitari: neq3 lingua põt depromi. ps. cv. v. ij. 162 d
Sicut premia dñi pleniſſime nequeũt itelligi: ita nec vindicte menſura preualet apprehendi. ps. lxxxix. v. Quis nouit. 138 d
Immolare: quis dicat̃ ſacrificium laudis. ps. xlix. v. Immola. 34 c

Impatientia ſemper ducit ad culpas: ⁊ precipitat ad ruinā.ps.cv.v.Et mutauerunt. 163 d
Cauſa idolatrie hebreoꝝ fuit īpatientia.Ibidē. 163 d
Si cauſa rei ſub ventate diſcurreꝛ: nullū crimen eſt qđ nō īpatiētia matre naſcaꝛ.Ibidē. 163 d
Impatientium redargutio. ps.cxxx. v. Sicut ablactatus. 203 b
Qui velocitatē poſtulat:de impetratione ſecurus eſt. ps.ci.v.In quacunqȝ. 152 a
Impij:qui ſint.ps.i.v.Ideo nō reſurgunt. 5 b Et ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Impij:quo modo ambulēt in circuitu.ps.xi.v.In circuitu. 19 a
Impij:quo mō rotis fiant ſimiles. ps.lxxxij. v. Deus meus. 128 b
Multa ſunt:q̄ nō pmittentes tenemur implere: alia ſunt q̄ niſi voueamus implere nulla lege conſtringimur.ps.lxxv.v.Vouete. 116 b
Improuiſa forte cōturbant.ps.cxviij. Deth.v.Paratus. 164 d
Impudētie:plerūqȝ venia daꝛ:volūtario vo maleficio vitio ſp iuſta ſuccedit.ps.xxxv.v. Verba. 52 d
Impugnare: vnde tractū ſit.ps.cxix.v.vlti. 195 b
Nō dimittiꝛ impunitus:qui a dn̄i tuitione deſeritur.ps.lxxx.v.Et dimiſi. 126 b
Incarnationis chriſti preconium. ps.lxxvi, v. Aut in finem. 117 b
Incarnatio domini: q̄ copioſum ſit munus.ps.xxxj. v. vltimo. 48 b
Incarnationis domini virtus ⁊ cōmendatio.ps.xxi. v. Foderunt. 32 c
Incenſum:quid ſit.ps.cxl.v.ij. 215 b
Incertoꝝ ⁊ occultoꝝ differentia.ps.l.v.Ecce in iniquitatibus. 76 c
Inclinati melius conſpicimus:que ań oculos noſtros eſſe monſtrantur.ps.cxviij. He.v.Incli. 183 a
Incola:qui dicaꝛ.ps.xxxviij.v.penulti. 60 a
Incolas:quos dicamus.ps.cxix.v.Heu me. 195 a
Incolatus:quid ſignificet.Ibidem. 195 a
Viri incole: qui ſint.ps.cxviij. Gimel.v Incola ego ſum in terra. 181 d
Increpatio ſolet ſtrenuos viros:cautos atqȝ vigilantes efficere.ps.lxxv.v.Ab incre. 116 a
Increpationes non diligit diuina pietas:niſi vt homines corrigantur.ps.xxxviij.v.A forti. 59 d
Sicut dn̄s aſſidue increpat vt corrigat:ita frequenter munera pollicetur vt erigat.ps.xxxvi.v.ſic. Iuſti hereditas. 56 a
Increpare: vnde dicatur.ps.cxviij.Gimel.v. Increpaſti. 182 a
Indeuotus:ſi dn̄m inuocet:iudiciū videꝛ ſibi poſtulare nō veniam.ps.lxxxiij.v.i. 114 c
Indignatio ire:qđ ſit.ps.lxviij.v.Effunde. 103 d
Induere:quid ſit.ps.ciij.v.ij. 156 c
Infantes ⁊ lactētes:qui intelligēdi ſint. ps.viij. v. Ex ore infan. 13 d
Magna infelicitas perire ſub pio dn̄o. ps.cij. v. Non in finem. 154 d
Infeliciū ſors duriſſima:q̄ ſit.ps.lv.v.Quī miſi. 83 c
Infernus:vn̄ dicaꝛ ps.ix.v.Conuer. 16 b
Quo modo quis viuus deſcendat in infernuȝ. ps.liiij. v.Veniat. 82 b
Infernus nō irrationabiliter ſub terris eſt.ps.lxxxv. v.Quī miſericordia. 131 d
Cur in fine mundi chriſtus aduocaturus ſit.ps.xlix.v. Aduocabit. 74 c
Infirmitati humane moroſum videꝛ qđcūqȝ futurū eſt.ps.xxxiij.v.Domine. 51 d
Inhabitare quos dicamꝰ.ps.lxiij.v.Beatꝰ quē. 94 a
In idipſum:qđ dicaꝛ.ps.iiij.v.In pace. 9 a
In idipſum:inter ppria ſcripture diuine cōnumerandum eſt.ps.lxv.v.Qui cōuertit. 96 c
In idipſum:qđ ſignificet.ps.cxxi.v.Hieruſa. 196 c
Eſſe in idipſum ſoli cōuenit creatori.Ibidem. 196 c
Duobus modis cōfunduntur ⁊ reuerentur inimici.ps.lxx.v.vlti. 107 c
Inimici dei:qui ſint.ps.xci.v.Qm̄ ecce. 141 b
Inimici eccl'ie:qui ſint.ps.xci.v.Et reſpexit. 141 b
Inimici noſtri:qui contra nos iuſta indignatione conſurgant.ps.cxxxviij. v. Pōne odien. 213 b
Cur dei inimici qui obſtinati ſūt:cōpetenti ⁊ religioſa execratione damnandi ſint. Ibidem. 213 b
Sancti melius optabāt inimicis:q̄ ſibi ipſi petere videbanꝛ in proſperis cōſtituti. ps.lxix.v. Auertantur retrorſum. 105 a
Inimicitie grauiſſimum genus:qđ ſit.ps.liiij.v. Liberauit. 82 c
Inimicoꝝ:q̄tuor ſunt genera.ps.lviij.v.i. 87 a
Truculentior ſemp eſt inimicoꝝ adunata collectio. ps.lxx.v.Quia dixerunt. 106 c
Non debemus inimicos eſtimare qui proſunt:nam ſi equo aīo pferanꝛ: frequenter nobis talia pferūt:qualia dulciſſimi amici pſtare non poſſunt. ps.cxxxvij. v.In concluſione. 211 c
Iniqui ⁊ doloſi dn̄a.ps.xlij.v.i. 64 c
Iniqui:cum moleſtantur deſperant. ps.cxviij. Vau. v.Et ne auf. 181 c
Iniquitas:qđ ſignificet.ps.cxxix.v.Si iniquitates. 202 c
Operatio iniquitatis:quid ſit.ps.cxviij. Aleph.v.Nō enim. 180 c
Qui quis loquitur cōtra deum iniquitatē. ps.lxxiiij. v. Nolite. 114 d
Iniquos odio habere:⁊ inimicos diligere quo modo poſſint concordari.ps.cxviij.Samech.v.i. 189 a
Iniquū ad totum pertinet q̄ diuina pietas execratur. ps.c.v.Nō habitabit. 150 d
Iniquū:qđ ſit.ps.cxxix.v.Si iniquitates. 202 c
Iniurie grauiſſimū genus:qđ ſit.ps.lv.v.ij. 83 c
Iniuſtitia:qđ ſit.ps.xxxi.v.Delictū meum. 45 d
Efficacia inocentie:vnde deꝛ intelligi.ps.c.v.ij. 150 c
Chrs quomō nos innouet.ps.l.v.Cor mūdū. 77 a
Inopi:vn̄ dicaꝛ.ps.lxxxvij.v.Traditus. 133 d
Inopē:plus eē dicimus:q̄ pauperem.ps.lxxi.v. Quia libera. 109 a
Inſanie pulcherrimum epitheton falſitas. ps.xxxix. v.Beatus vir. 60 d
In ſeculū:ſignificat ſine fine.ps.xlvij.v.vlti. 71 c
Inſipiēs:qui ſit.ps.xci.v.Vir inſipiens. 141 a
Tria poſita ſunt ad fragilitatem humani generis inſtruendā.ps.cxliij.v.O domine. 176 d
Inſula. vnde dicaꝛ.ps.lxxi.v. Reges. 109 a
Intellectus mandatorū:ſancta eſt operatio.ps.cxviij. Lamech.v.Me expectauerunt. 187 b
Intellectꝰ ſm eloquium dei vtiliſſimus. ps.cxviij.Thau v.Ve... 194 a
Intellectus huius ſeculi īfructuoſitas ⁊ inanitas:q̄lis eſt itellectus eoꝝ q ſcrutanꝛ curſus aſtroꝝ:vitas hominū in poteſtate ſiderū collocātes.Ibidē. 194 a
Antiqua facta:ſpirituali intelligentia ſalutiferi indicia nunciant.ps.cxiij.v.Mare. 175 b

Intelligere:quid ſit.ps.xxxi.v.Intellectū. 46 a
Intelligere:q̄d ſit.ps.lxxxviij.v.Mia ⁊ vitas. 135 d
In ſcripturis diuinis:frequēter iuniores meli⁹ itelligūt ſenioribus.ps.cxviij. Mem.v.Sup ſeniores. 187 d
Intendamus nō qđ patimur:ſed qđ ſperam⁹.Et temporale malū ſine dubitatione molleſcit:cuius pſperrimus intendit finis.ps.cxliiij.In ꝯcluſio. 177 a
Intercalares verſus:qui ſint:⁊ vnde ſic dicant̄.ps.cvi.v. Cōfiteantur domino. 166 b
Iſte interiectiones.o.o.deſiderium magne petitionis oſtendunt.ps.cxvij.v.O dn̄e. 179 c
Interiora aīe:que ſint ps.cij.v.i. 154 b
Interrogatio:quot modis fiat.ps.ij.v.i. 6 a
Interrogationes affirmatiue pro abnegationibus accipiende ſunt.ps.xxvi.v.ij. 38 c
Introitus ad ſcelus eſt:cū fieri aliquid audacter incipitur.ps.xxv.v.Non ſedi. 37 d
Introitus:quid ſignificet.Ibidem. 37 d
Qui ſemp intuetur dn̄m:nullatenus ad delicta cōuertitur.ps.xv.v.Prouidebā. 22 b
Cur ſcelerati hoīes alienis proſperis intumeſcant.ps. cliij.v.Conuertit. 161 a
Inueterare:q̄d ſit.ps.vi.v.Turbatus. 11 c
Iuſte penā nō patientis:ſed facientis inuidia eſt.ps.xl. v.Simul. 62 c
Maior criminis creſcit inuidia:q̄ꝫ murmurare ꝯtingit deioſis.ps.cv.v.Nō crediderūt. 164 a
Qui dn̄m iudicare dicant̄.ps.cxlvi.v.Qui dat. 222 c
Ionadab:q̄d interpretet̄.ps.lxx.circa titulū. 105 d
Iordanis:q̄d interpretetur.ps.xli.v.A me ipſo. 63 d
Ioſeph:q̄d ſignificet.ps.lxxvij.v.Et repulit. 122 a
Ira dei:q̄d vocet̄.ps.ij.Tunc loquetur. 6 b
Ira:quid ſit.ps.vi.v.i. 11 a
Ira domini i duobus modis dicitur.ps.lviij.v. Et de execratione. 88 a
Ira miſericordie:indignatio ſalutaris:q̄d ſit.ps.lix.v.i.88 d
Ira in dn̄o:abuſiue non ꝓprie dicit̄.ps.lxxvi.v.Nunquid obliuiſcitur. 117 b
Ira ad vltionē ptinet:indignatio ad motū animi mediocrem.ps.ci.v.A facie. 152 d
Ira ⁊ inuidia iudicio carēt.ps.cxxiij.v.Cū iraſce.198 b
Ire ⁊ furoris dr̄ia.ps.xxxvi.v.Deſine ab ira. 54 c
Iraſci:quo mō dicat̄ de⁹.ps.vij.v.De⁹ iudex. 13 a
Qn̄ iraſcamur.ps.lxxxviij.v.Uſquequo. 137 b
Irriſio ⁊ doloſa iniquoꝝ ſuaſio. ps.cxix.v.ij. 195 a
Irritare:vn̄ tractū ſit.ps.lxxiij.v.Uſquequo. 113 b
Irritari:q̄d ſignificet.ps.cv.v.Et irritauerunt. 163 b
Ironice:q̄d ſit.ps.xxi.v.Sperauit. 31 d Et ps.xxvij. v.Cū his qui. 40 a Et ps.xxxix.v.Ferant. 61 c Et ps.xlix.v.Congregate. 74 a Et ps.lxiij.v.Sagitte. 93 d Et ps.ci.v.Tota die. 152 c
Iſon:quid ſit.ps.xci.v.Iuſtus. 141 c
Iſrael:q̄d interpretetur.ps.xlix.v.Audi. 74 a Et ps. lxvij.v.Ecce dabit. 101 b Et ps.lxxix.v.i. 124 a Et ps.cxx.v.Ecce nō. 195 d Et ps.cxxxiiij.v.Qm̄ iacob. 207 b Et Ibidem.v.Et dedit.207 d Et ps.cxlix.v.ij. 226 a
Iſraelite:quid fecerant qn̄ aliqua calamitate premebantur.ps.lxxiij.v.Signa. 113 a
Ita:quam dr̄:ſimilitudo premiſſa declaratur.ps.cxxij.v. Et ſicut. 195 c
Iter peccatoꝝ:diabolus.ps.i.v.vlti. 5 c
Iter:cur ita dicit̄.Ibidem. 5 c
Iterū:poſitū pro frequēti.ps.lxx.v.Quātas. 107 b
Iubilatio:q̄d ſit.ps.xxxij.v.Cantate ei. 47 a
Iubilatio:vn̄ dicat̄.ps.xxvi.v.Circui. 39 a Et ps. lxv.v.i. 96 a Et ps.lxxxviij.v.Miſericordia ⁊ veritas. 135 d Et ps.xcix.v.i. 149 c
Iubilare:q̄d ſit:⁊ vn̄ dicat̄.ps.xlvi.v.i. 70 b Et ps. xciij.v.i. 144 b
Iubilate:vnde dictū ſit.ps.lxxx.v.i. 125 c
Iubilate:q̄d ſignificet.ps.xcvij.v.Uiderūt. 148 a
Iuda:q̄d interpretet̄.ps.lxvij.v.Principes. 100 d
In iudā exclamatio.ps.xl.v.Etenim. 62 c
Iude pditoris deteſtatio.ps.lxiij.v.Quia ecce. 93 c
Iudea:q̄d ſit:⁊ q̄d interpretet̄.ps.lxxv.v.i. 115 c
Iudeoꝝ cōfutatio.ps.xxxix.v.Nō celaui. 61 b
Iudeoꝝ cōfuſio:eſt legē nō itelligere:q̄ totiēs ſaluatorē dn̄ꝫ ꝓmiſit aduenire.ps.cviij.v.Induant̄. 170 c
Iudeoꝝ per multas pbationes ꝯfutatio.ps.cxxxviij. In concluſione. 213 d
Dn̄s qn̄ iudicat miſeret̄:⁊ quādo miſeret̄ iudicat.ps. cxviij.Res.v.Miſerationes tue. 192 d
Iudicaturi qui cū chriſto ſint.ps.cxlix.v.vlti. 226 c
Iudicatur⁹ quō ſit dn̄s i vitate ſua.ps.xcv.v.vl.146 b
Quomō vltia iudicatio fiat.ps.cxxi.v.Rogate.197 a
Iudicatio vltima:cur tempeſtas dicatur.ps.xlix.v.Ignis. 73 d
Iudicare ď q̄b⁹ nob liceat:vł nō liceat.ps.lvij.v.i.86 a
Iudicari malos damnare eſt.ps.xxxiiij.v.i. 50 c
Apud deū pium iudicem tales cauſe plurimū valent: que humanis cognitoribus pbātur eſſe contemptibiles. ps.xliij.v.Quare. 66 d
Per iuſticiā:qn̄ nos iudicem⁹.ps.cxviij.Ain.v.i.189 d
Iudicia facere dn̄m:qn̄ manifeſte cognoſcatur.ps.ix. v.Cognoſcetur. 16 a
Iudicia dei quo mō auferantur a facie impij.ps.ix.v. Auferuntur. 16 c
Iudicia:q̄d ſint.ps.cxviij.Aleph.v.Cōfite. 181 a
De iudiciali quodam genere.ps.vi. In ꝯcluſione. 11 d
Dies iudicij:cur dies ire:⁊ furoris dicatur.ps.lxxv.v. Tu terribilis. 116 a
In iudicio futuro diſcuſſio quo mō fiat ſingulorum. ps.ij.v.vlti. 7 a
Iudiciū futurū ſemper ante oculos eſt habendū.ps. vi.In diuiſione. 11 a
Iudiciū:vn̄ dicat̄.ps.xxxvi.v.Os iuſti. 56 a
Iudiciū dei:cur oīb⁹ hoībus ſit formidabile ⁊ pauetendum.ps.xl.v.i. 62 a
Iudiciū:vn̄ dicat̄.ps.lxxi.v.i. 108 b
Iudicium extremum:cur tempeſtati comparetur.ps. lxxxij.v.Ita perſequeris. 128 b
Securū iudiciū:de quo nullus poſſit dn̄i formidare iudicium.ps.cxviij.Res.v.Iudica. 192 c
Iudicium:qđ petere debeam⁹.ps.cxviij.Res.v.Miſerationes. 192 d
Iudiciū q̄ facere dicat̄.ps.cxviij.Ain.v.i. 189 d
Iurare:q̄d ſit:⁊ vn̄ dicat̄.ps.xiiij. v. Qui iurat. 21 b Et ps.cix.v.Iura. 171 d Et ps.lxxxviij.v.Diſpoſui. 135 a Et ps.cxviij.Nun.v.ij. 188 b
De⁹:cur iuſtiſſime iurat.ps.lxxxviij.v.Diſpoſui.135 a
Quō de⁹ iurare dicat̄:⁊ q̄d iuret.ps.xciij.v.vl.144 d
Cur hoīes iurare pbibeant̄.Ibidem. 144 d
Iurare:nō ſemp ſignificat ſacramenta dn̄i pſtare.ps. cxviij.Nun.v.ij. 188 b
Nihil firmius neqꝫ ꝯſtātius aliq̄d dici poteſt:q̄ꝫ qn̄ ille iurat per quē iurat̄:⁊ ille pmittit qui nō poteſt falli.ps.cxxxi.v.Iurauit dn̄s. 204 d
Iurauit:quid ſignificet.Ibidem. v.ij. 204 a
Tanta virtus iuſſionis dn̄i eſt:vt parere pualeāt: que

audire non notũ.ps.cv.℣.Et increpauit. 163 b
Juſſionem domini nulla mora ſubſequitur.ps.xx.℣.Pones eos. 30 b
Juſti non in ſe:ſed in domino letari debent.ps.xxxj.℣.vltimo. 46 b
Juſti voluntas eſt:quando poteſt prodeſſe nõ abſcondere veritatem.ps.xxxix.℣.Juſti. 61 a
Juſti:cur palme cõparent̃.ps.xci.℣.Juſtus. 141 c
Juſtitia diuina conſiderantur homines:qui ſunt ad ſiniſtram vel dexteram collocãdi.ps.xc.℣.Uerumtamen. 140 a
Juſtitia fideliũ q̃ ſit.ps.xciiij.℣.Quoadusq;. 143 a
Juſtitiã qui deſerant.ps.cxviij.Coph.℣.Appropinquauerunt. 192 a
Ad iuſtitiã domini:quid pertineat.ps.cxliiij.℣.Oculi omnium. 221 b
Qui ad iuſtitiam:id eſt: regnum dei ſint peruenturi.ps.lxviij.℣.Appone. 104 a
Juſtitie dominator iuſtitie bonum diſcretio.ps.cxviij.Sade.℣.Juſtitia tua. 191 c
Juſtificationes veraciter non requirit:niſi qui eas de tota mẽte cõpleuerit.ps.cxviij.Coph.℣.j. 191 d
Juſtificationes dei:que ſint.ps.ciiij.℣.vlti. 161 d
Juſtificationes:quid ſignificent.ps.cxviij.Aleph.℣.Utinam. 180 d
Juſtificatiões:qd ſint.ps.cxviij.Lamech.℣.Jn eternum non obli. 187 a
Juſtificationes facere:quid ſit.ps.cxviij.Nun.℣.vltimo. 188 d
Juſtificationes dupl'r accipere poſſumus.ps.cxviij.Samech.℣.Adiuua. 189 b
Juſtorum conſuetudo eſt:ſiue anteq̃ mala patiantur ſiue cũ patiuntur:deũ fideliter querere.ps.lxxvij.℣.Cum occideret. 120 d
Quomodo iuſtus non derelinquatur.ps.xxxvj.℣.Junior. 55 c
Juſtus:cur letus ſit cum deprimitur.ps.lvij.℣.penultimo. 86 c
Juuenes q cõmẽdẽt̃.ps.cxviij.Coph.℣.Preue. 191 d
Lac:vnde dictum ſit.ps.cxviij.Teth.℣.Coagulatum. 185 b
Qui de labiorum poteſtate ſe iactat:frequenter non eſt idoneus cibum petere.ps.xi.℣.Qui dixerunt. 18 c
Cur paruulis lac quandoq; a matrib' denegetur.ps.cxxx.℣.Sicut ablactatus. 203 c
Lachryme violente ſunt ſemꝑ in ꝑcibus.ps.xxxviij.℣.Exaudi. 60 a
Lachryme:que in conſpectu dei ponũtur:cur ſint iocunde.ps.lv.℣.Uitam meam. 84 a
Anima quandõ lumen veritatis acceperit:in multifarias agnitiones aperitur. Et latior redditur virtutibus cognitis:q̃ prius fuit anguſtata peccatis.ps.cxviij.Deleth.℣.vltimo. 182 d
Lachrymas:quando profundamus.ps.cxviij.Phe.℣.vltimo. 191 a
Nihil latius mandato charitatis dici poteſt:qđ vniuerſam legem ꝛ cunctorum prophetarũ dicta cõcludit.ps.cxviij.Lamech.℣.vltimo. 187 b
Lacus:quid dicatur.ps.vij.℣.Lacum. 13 b
Lacus:vnde dicatur.ps.xxvij.℣.j. 39 d
Lacus ꝑ multis rebus ponitur.ps.lxxxvij.℣.Poſuerunt. 133 c
Lamẽta:vnde dicant̃.ps.lxxvij.℣.Juuenes. 121 d
Jn hac mũdi ſylua tot laqueos inuenis:quot vitia contrarieris.ps.cxviij.Nun.℣.Poſuerunt. 188 c
Laqueus quandoq; in bonam partem ponitur.ps.xxxiiij.℣.Ueniat. 51 a
Laqueus non capit auem:qui non habet eſcam:ſ; illud efficacius decipit:qđ aliqua oblectatiõe blanditur.ps.cxviij.Nun.℣.Poſue. 186 c
Largitas magna ꝛ ineffabilis donatoris dei.ps.v.℣.Et letentur. 10 b
Quomodo piorum manus in ſanguine peccatoris afferantur lauande.ps.lvij.℣.penulti. 86 c
Tribus modis laudabilia peragunt̃.ps.cviij.℣.Pro eo. 169 b
Laudatio formata ſeptem ſedibus argumentorũ generis demonſtratiui.ps.xcij.circa titul. 141 d
Laudatio domini non clauditur termino:qa nec finẽ habere poteſt beneficium.ps.cx.℣.vltimo. 173 b
Laudatio dñi:quid ſit.ps.cxiiij.circa titul. 176 b
Jn laudationibus domini actus ipſe habet premiũ ſuũ:quando ipſa erit retributio que nunc eſt exercitatio.ps.cxlvj.℣.j. 222 d
Diuinitati eſt iocũda laudatio:qñ actus nři a ſanctorũ verboꝝ qualitate nõ diſcrepãt.Jbidẽ. 222 d
Quomõ domino ſuauis fiat noſtra laudatio.ps.ciij.℣.Suauis. 159 a
Deum velle laudare:ineſtimabile bonum eſt.ps.liij.℣.penultimo. 81 a
Jn deo laudare ſermones ſuos:qui dicatur.ps.lv.℣.Jn deo lauda. 83 c
Laudat dñs in nobis ꝛ magnificat:qđ nos veraciter laudare cognoſcit:ꝛ ſicut ꝛ nobis eſuriẽtib' eſurit:ꝛ ſitiẽtib' nobis ſitit.ps.lxviij.℣.Lauda. 104 b
Jlle laudare nunq̃ deſinit:qui collata beneficia non poteſt obliuiſci.ps.cij.℣.ij. 154 c
Jn domino laudari monemur.ps.ciiij.℣.ij. 160 a
Nil dulcius ac ſalubrius q̃ deuꝫ laudare:ꝛ ſe ſemper arguere.ps.xli.℣.Jn voce. 63 c
Dominum:quando cogitamus atq; laudamus:imenſus ꝛ incõprehenſibilis apparet altiſſimus.ps.cvj.℣.Et exaltent. 167 a
Nihil amplius potuit dici q̃ vt creator debeat toto orbe laudari.ps.cxvj.Jn concluſione. 178 a
Qui dñm laudare debeant.ps.cxxxiiij.℣.j. 207 a
Tũc magna vtus eſt laudare dñm: qñ ſe blãdimẽta iſti' ſeculi ſubducũt.ps.cxxxix.℣.Uerũn. 214 d
Laudes dñi ꝑ demonſtratiuum genus diſcurruntur.ps.xxxij.℣.Quoniam rectus eſt ſermo. 47 b
La' dei quõ ſꝑ ſit i ore iuſti hoĩs.ps.xxxiij.℣.j. 48 d
Laus:vnde dicta ſit.Jbidem. 48 d
Laudis domini ſaluatoris prima ſpecies.ps.xliiij.℣.Speciſus. 67 b
Laudis dñi:ſcđs modus.Jbidẽ.℣.Accigere. 67 c
Laudis terti' modus.Jbidẽ.℣.Sedes tua. 67 d
Laudis chři q̃rt' modus.Jbidẽ.℣.Myrrha. 67 d
Laudis ſpõſe chři p̃mus modus.Jbidẽ.℣.Audi. 68 b Et.℣.Quoniam concupiuit. 68 b
Laudis eiuſdem:ſecundus modus.Jbidem.℣.Filie tyri. 68 c
Laudis ſponſe tertius modus.ps.xliiij.℣.Adducentur. 68 c
Laudis ſponſe quartus modus.Jbidem.℣.Pro patribus. 68 d
Omni ſtudio fugiẽda eſt laus ꝓpa.ps.lxv.℣.j. 96 a
Laus multo acceptior eſt deo puro corde fuſa:q̃ pecudum placere poteſt mactatio.ps.lxviij.℣.Et place. 104 b

Ad laudem dñi inuitatur quicquid creaturarū eē cognoſcitur.ps.lxviij.℣.Lau. 104 b
Quāuis diuinis laudibus nihil poſſit adijci:tamē eſt qd ab hominibus poſſit noua predicatiōe celebrari.ps.lxx.℣.Ego autem ſemper. 106 d
Laus cantici:quid ſit.ps.xc.circa titul. 139 b
Laus:qd ſignificet.ps.xciiij.circa titul. 144 a
Laudum humanarum:⁊ preconium diuinorū diffinitio.Ibidem. 144 a
Laus chri totu⁹ ē honor trinitat.ps.xcv.℣.ij. 145 b
Cōgrue inter laudes domini ponit̄:qd ſuos famulos vidicaſſe declarat̄.ps.cv.℣.Et irritauerūt. 163 c
Laudes domino exhibere:quando ei ſit gratiſſimū ps.cxviij.Nun.℣.Uoluntaria. 188 c
Laudis diuine commendatio.ps.cxxxiiij.In concluſione. 208 b
Cur laus dei iexplicabilis ſit.ps.cxliiij.℣.j. 220 c
Quō a nouē locis laus diuina ſumat̄.ps.cxliiij.℣.Generatio.⁊.℣.ſequentibus. 220 d
Dominus quomodo in latitudine exaudiat.ps.cxvij.℣.In tribulatione. 178 d
Latus:vnde dicatur.ps.xc.℣.Cadent. 139 d
Lectus:quid ſignificet.ps.vj.℣.Laboraui. 11 c
Lectus:vnde dicatur.Ibidem. 11 c
Lect⁹:ad qd nobis datus ſit.ps.xl.℣.Dñs opē. 62 b
Legēdi qui ſint de ſchematibus ⁊ modis ſyllogiſmorum.ps.vij.℣.Perſequatur. 12 c
Quas res legētes potius ſpectare dbeāt.ps.xxxix.℣.Multa. 60 d
Differēter dicit̄ Chriſtus leo:⁊ diabolus leo.ps.lxxj.℣.Et erit. 109 c
Leoni cōparatur diabolus.ps.vij.℣.ij. 12 b
Leoni frequēter cōparatus Chrs.Ibidem. 12 b
Leptologia:quid ſit.ps.li.℣.Dilexiſti ma. 79 a
Letari:qd ſit.ps.xxx.℣.Ego autem in domino. 43 b Et.ps.xxxi.℣.vltimo. 46 c
Qui letatur in domino:nec gaudium eius aliquando deficit:nec ſuauius quicq̄ quod amare poſſit inueniet.ps.xxxiij.℣.Anima autem. 51 a
Iuſti vbi:⁊ cur letent̄.ps.cxlix.℣.Ex ulta. 226 b
Si terrena deſpicimus:ſemper ex illo leti ſumus ad quem mens incerta atq̄ titubans non poteſt peruenire.ps.lxxx.℣.j. 125 c
Letitie ciuitatis ſuperne:⁊ huius ſeculi differentia.ps.lxxxvj.℣.vltimo. 132 d
Leuare:quid ſit.ps.xxiiij.℣.j. 36 a Et.ps.cxx.℣.primo. 135 c
Lex diuina multis modis genera ſue locutiōis exercet.In prologo.ca.xv. 2 d
Lex domini:quid ſit.ps.j.℣.Sed in lege. 4 d
Lex:vnde dicatur.Ibidem. 4 d
Legē ↄtinue meditari quis dicat̄.Ibidem. 4 d
Legis veriſſimus lator ſolus eſt deus.ps.ix.℣.Conſtitue. 16 b
Lex dei:que fuerit.ps.ciij.℣.vltimo. 161 d
Grauis morbus ⁊ execranda calamitas:diuine legis appetentiā nō hēre.ps.cvj.℣.Oēm eſcā. 165 b
Legis teſtimoniorum ⁊ mandatorum diſtantia.ps.cxviij.Aleph.℣.Tu manda. 180 d
Liban⁹:qd iterpret̄.ps.ciij.℣.Saturabunt̄. 157 d
Liber notitie domini inuiolabilis firmaq̄ ſentētia eſt.ps.lxviij.℣.Deleantur. 104 a
Liberare periclitantem ab inimicis tepidis minus eſt:ſed multo glorioſius a feruida malignitate ſuccēſis.ps.xvij.℣.ab inſurgen. 27 b
Oēs niſi p grām dñi liberent̄ a diabolo velut Pharaonis impia dominatiōe deprimunt̄.ps.cxxxiij.℣.Qui producit. 207 c
Malorū libertas:qd ↄferat.ps.lxxij.℣.Iō te. 110 c
Libri pſalmorū magiſtri cōmendatio.ps.lxxi.In ſpſatione. 108 a
Ille ſolus in libro vite cōſcribitur:cuius omnia peccata delentur.ps.l.℣.ij. 76 a
Limus:vnde dicatur.ps.lxviij.℣.ij. 102 a
Linea:quid ſit.ps.xcvj.℣.Illuxerunt. 147 a
Lingua magniloqua:q̄ ſit.ps.xi.℣.Diſperdat. 18 c
Linguā in lubrico fauciū ↄſtitutā:difficilis res eſt veritatis rigide tenere menſurā.ps.xxxviij.℣.j. 59 a
Ligua bene clauſa ſeruabitur:ſi eius ianua cuſtodiatur.ps.xxxviij.℣.ij. 59 a
Locutionis genus:ſcripturarum diuinarum ꝓprium ps.vij.℣.Iudica me. 12 d
Genus proprie locutionis.quod eloquentia nō poteſt habere cōmunis.ps.xlix.℣.Immola. 74 c
Cōcupierūt ↄcupiſcētias:genus locutiōis i ſcripturis diuinis creberrimū.ps.cv.℣.Et ↄcupierūt. 163 c
Locutionē q̄ in cōi nō īuenit̄:iter ꝓpria legis diuine eſt cōnumerāda.ps.xliiij.℣.Omnis glīa. 68 c
Locuples:qs dicat̄.ps.lxiiij.℣.Uiſitaſti. 95 a
Locus peccōrū mūdus iſte.ps.xxxvi.℣.Et trāſ. 56 c
Locuſta:qd ſit.ps.ciiij.℣.Dixit ⁊ venit. 161 b
Locuſte ꝓprietas.ps.cviij.℣.Sicut vmbra. 170 b
Cur deus frequenter ſit locutus patribus noſtris:ſed ſemel atq̄ ſpecialiter filio ſuo.ps.lxi.℣.vlt. 91 d
Cur locutus dominus nobis more humano fuerit.ps.cv.℣.Et memor. 164 d
Longitudo dierū:qd ſignificet.ps.xcij.℣.vlt. 142 b
Lōgū nō eſt:in quo aliqd extremū ē.Ibidē. 142 b
Nullus hominum ſic cautus eſt vt ſi inter emulos loquatur:nullum verbum eius incurrat aliquam queſtionem.ps.xxxviij.℣.j. 58 d
Log:qd ſignificet.ps.xcij.℣.Pronūtia. 142 d
Luna:multis reb⁹ cōparat̄.ps.viij.Quā vi. 14 a
Maceria:qd ſit.ps.lxxxviij.℣.Deſtruxiſti. 137 a Et.ps.lxi.℣.Quouſq̄. 91 b Et.ps.lxxix.℣.Ut quid. 124 c
Macerie:quid ſit.ps.cxliij.℣.Non eſt ruina. 219 d
Madian:qd interpret̄.ps.lxxxij.℣.Fac illis. 128 a
Magiſtri ſecularium literarū cognoſcere admoneantur:ex ſacris literis ſchemata ac diuerſi generis argumētū:diffinitiones quoq̄ ⁊ omnium diſciplinarum doctrinas profluxiſſe:cum in his literis poſita videantur:que ante ſcholas ſuas lōge prius dicta fuiſſe ſentiunt.ps.xxiij.℣.vlti. 35 c
Magnalia:vnde dicant̄.ps.lxx.℣.Potētiā. 107 b
Magnificari:qd ſit.ps.xix.℣.Letabimur. 29 b
Magnificatur:ab humana conſuetudine mutatū eſt ps.lxix.℣.Exultent. 105 b
Quis dicatur magnificari.Ibidem. 105 b
Cur magnificata ſint opera domini:iferiora declarāt.ps.ciij.℣.Quā magnificata. 158 b
Quō dñs apud doleo magnificet̄.ps.ciij.℣.j. 156 b
Magnitudo facti:potētiam teſtatur auctoris.ps.lxx.℣.Potentiam tuam ⁊ iuſti. 107 b
Magnus:qui dicat̄.ps.xciiij.℣.Quā deus. 144 b
Cur magn⁹ ſit dñs nr̄.ps.cxlvi.℣.Magnus. 223 a
Maieſtas diuia:que ſibi habitacula faciat.ps.cxxxi.℣.Quoniam elegit. 195 a
Diuina maieſtas non auſtera poteſtate ſeuera eſt:vt

illos

illos velit affligere:qui ſe hic peccatoꝝ ſuoꝝ recordatione diſcrutiant.ps.cxlij.v.i. 2i7 c
Diuine maieſtati non poterat aliquod inſenſatum cōparari:niſi ſub aliqua ſignificatione probabili:qd in ſcripturis diuinis frequenter reperitur.ps.cxxxiij.v.i. i98 d
Maiora continent intellectum minorum.ps.ciij.v.Et percuſſit. i6i b
Decet nos ſemp execrare: que mala ſunt ꝛc.ps.cxviij.Mem.v.vlti. i88 a
Mala omnia tunc finienda ſunt: quando auctor oīuꝫ peccatorum cum ſua plebe dānabitur.ps.ix.v.Iudicare pupillo. i7 b
Mala tunc cadunt ſuper nos: quando ea vitare non poſſumus.ps.lxviij.v.Quī celus. i02 d
Maledicunt corde: qui ſanctas ſcripturas vitio peruerſe nouitatis intelligūt.ps.lxi.v.Uerūtamē. 9i b
Ex macie quando proueniat malitia.ps.lxxij.v.Prodijt. ii0 c
Nomen malitie:omniū criminum capax eſt.ps.xciij.v.vlti. i43 d
Sicut caritas multifarias virtutes complectitur: ita malitia crimina diuerſa complectitur.Ibidē.i43 d
Nunq̄ ſic cauta eſt malitia: vt ipſa ſibi non loquatur aduerſa.ps.cxxxix.v.Caput circui. 2i4 c
Malignantes: qui dicantur.ps.xxi.v.Quī circumdederunt me canes. 32 b
Malis cur bene optetur.ps.xxxix.v.Auertā. 6i c
Mali:quomodo euadere poſſint: ꝛ quomodo pereāt.Ibidem. 6i c
Mali cum ad veritatem veniunt a priſtina intentione diſpereunt.ps.liij.v.Auerte. 80 d
Cur omne malum dum cōmittitur: ſuam portet vltionem.ps.lvij.v.penulti. 86 c
Malum duplex eſt:nequitiam cogitare:eāq; tanquā bonum aliqd palam proferre.ps.lxxij.v.Cogi. ii0 c
Malum eſt omne prohibitum:ꝛ quicquid veritati repugnat.ps.xxxiij.v.Cohibe. 49 b
Dn̄s quibus malus videat̄.ps.cxi.v.In memo. i73 d
Per malum quid intelligatur.ps.cxx.v.penul. i96 a
Mān̄a:quid interpretet̄.ps.lxxvij.v.Et pluit. i20 b
Manaſſes: quid interpretetur.ps.lxxix.v.ij. i24 a Et ps.cvij.v.Meus ē gal. i68 a Et ps.lix.v.Meꝰ eſt gal. 89 b
Mandare:quid ſit.ps.cliij.v.Memor. i60 b
Qd mandatum:ſeculo iſto deficiente permaneat.ps.cxviij.Mem.v.Super inimicos. i87 c
Si mandata domini cuſtodiremus:letitiam vtiq; haberemus: non plorationis ardorem.ps.cxviij.Phe.v.vlti. i9i a
Manducare:quid ſit.ps.cxxvij.v.Labores. 20i a
Mane:quare dicatur.ps.v.v.Quī ad te ora. 9 d
Mane:quis dicatur deprecari.Ibidem. 9 d
Manifeſte:vnde dicatur.ps.xlix.v.Deus. 73 d
Deo manifeſta ſunt cuncta que agimus: ꝛ nobis plerunq; ignota ſunt: que culpis ſurripientibus perpetramus.ps.lxviij.v.Deus tu ſcis. i02 c
Manſueti:qui dicantur.ps.xxiiij.v.Diriget. 36 c
Manſueti:qui dicant̄.ps.xxxvi.v.Māſueti. 54 d
Manſueti ſuſcipiuntur in celum:ſuperbi deijciuntur in terram.ps.cxlvi.v.Suſcipiens. 223 c
Manus:cōmune nomen eſt. Ita enim ꝛ dextra dicit̄ ꝛ ſiniſtra.ps.cxx.v.Dominus cuſtodit te. i96 a
In hoc ſeculo leuande ſunt manus:vbi bona operatio dn̄i meretur auxiliū.ps.cxxxiij.v.In noctibꝰ. 206 c
Mare:cur mundum iſtum deſignet.ps.lxvij.v.Dixit dominus. i00 b
Mare:qd ſignificet.ps.lxxxviij.v.Tui ſūt celi. i35 c
Mare:quid ſit.ps.xcij.v.penulti. i42 b
Mare:vnde dictū ſit.ps.ciij.v.Hoc mare. i58 c
Mare rubrum: eſt ſeculi iſtius permixta profūditas: quam multis diuiſionibus tranſimus ꝛc ps.cxxxv.v.Qui diuiſit mare. 209 a
Marie virginis illeſa viſcera illuꝫ portauerunt:queꝫ ſi in nuda deitate veniſſet:non celum:non terra:non maria:non vlla creatura ſuſtinere potuiſſet.ps.xvij.v.Et poſuit. 25 b
Miſericordia domini eſt: qḋ de maria virgine naſci ſm carnem pro noſtra infirmitate dignatus eſt.ps.lxxvi.v.Aut in finem. ii7 b
Maria virgo:vnde procreata ſit.ps.lxxxiiij.v.Uerūtamen prope. i30 b
Maria ex qua natus eſt chriſtus: ancillam ſe profitetur.ps.lxxxv.v.Miſerere. i3i b
Martyres: cur a ſe petant opprobria remoueri.ps.cxviij.Gimel.v.Aufer. i82 a
Matutinum:vnde dicatur.ps.xxi.circa titul. 3i a
Matutinū:quid dicatur.ps.xxix.v.Ad veſper. 42 a
Medicus tunc queritur:qñ viſcera humana morbus aliqs grauare ſētit̄.ps.cxiiij.v.Tribulationē. i76 c
Cum celeſti medico vulnera ꝓdant̄.ps.lix.v.ij. 89 a
Medici quāuis corporibus adhibeant curaꝫ: animas tamen peccatis mortuos reſuſcitare non preualent.ps.lxxxvij.v.Nunquid. i33 d
Meditatio: que ad dominuꝫ poſſit ꝑuenire.ps.xviij.v.Et erunt. 28 d
In medio:quomodo dicatur deus eſſe.ps.xlv.v.Deus in medio. 69 c
Meditatō legi:q̄ ſit.ps.cxviij.Lamech.v.Niſi.i87 a
Que meditatio beatos faciat.ps.cxviij.Ioth.v.Ueniant. i85 d
Meditari mādata nō pōt:niſi q ea aſſidua lectiōe excurrerit.ps.cxviij.Uau.v.Et meditabor. i83 d
Quō humana fragilitas cōtinue poſſit legē dei meditari.ps.cxviij.Mem.v.i. i87 c
Sancti:quando meditentur iuſtificationes.ps.cxviij.Samech.v.Adiuua me. i89 b
Aſſidua cogitatiōe in diuinis ſcripturis meditari: qd conferat.ps.lxxvi.v.Et medita. ii7 c
Melech:quid interpretet̄.ps.lxxxvij.circa ti. i33 b
Memor:qñ ſit dn̄s bo\~is.ps.viij.v.Quid eſt hō. i4 a
Duobus modis memores ſumus.ps.lxix.circa titulum. i04 d
Pſalterium:ſi quis voce reddat: memor domini non eſt niſi effecerit que precipiuntur.ps.cij.v.Et memoria. i55 c
Illos dicimur memorari:quibus ſumus aliqua preſtaturi.ps.cviij.v.Fiant. i69 d
In memoria habere quos dicamus.ps.xxxiij.v.Uultus autem. 49 c
Delere:ſcribere ꝛ librum habere:datū eſt homini cauſa memorie.ps.lxviij.v.Deleantur. i04 a
Memoria:quid ſit.ps.cij.v.Et memoria. i55 c
Memorie dei fructus.ps.lxxvi.v.Negaui. ii6 d
Iuſtus: q; vocatur ad premium: in memoria eterna erit.ps.cxi.v.In memoria. i73 d
Mendacij ſui pęnas recipit: qui falſum teſtimonium proferre contendit.ps.xxvi.v.Ne tra. 39 b
Illuminati: mendaces ſe eſſe cognoſcunt.ps.cxv.v.ij. i77 b

Mendacium: cur laborioſe fingatur. ps. cxxxix. v. Caput circuitus. 214 c
Menſa: vnde dicatur. ps. xxij. v. Paraſti. 34 c
Menſa dñi: quid ſit. ps. lxviij. v. Fiat menſa. 103 d
Menſa ⁊ in bono ⁊ in malo ponitur. Ibidē. 103 d
Mentiri: quid ſit. ps. xvij. v. Filij alieni. 27 a
Ue illis: qui in hominis arbitrio putant conſiſtere: vt ad aliqua dei munera mereatur peruenire. ps. lviij. v. Fortitudinem. 87 d
Meridies: vnde dicatur. ps. liiij. v. Ueſpere. 82 c
Metabole: qd ſit. ps. v. v. ij. 9 c Et ps. lxviij. v. Non me dmergat. 103 b Et ps. lxxix. v. Uineā ex. 124 b
Metaphora: quid ſit. ps. xxxi. v. Uerūtamen. 45 d Et ps. cxlvi. v. Qui ſanat. 223 a
Metaſtaſis: quid ſit. ps. cxl. v. Non declines. 215 c
Metonymia: quid ſit. ps. ij. v. Qui habitat. 6 b Et ps. ix. v. Judicare. 17 b Et ps. xlix. v. i. 73 c Et ps. lxv. v. i. 96 a Et ps. lxxij. v. Deus autem. 113 b Et ps. ciij. v. Letata. 161 c
Metophrgia: quid ſit. ps. liij. in diuiſione. 8 b
Metriaſmos: quid ſit. ps. xxx. v. Qui videbāt. 43 d Et ps. xxxiij. v. Ego autē. 51 b Et ps. lxviij. v. Pauper ⁊ dolens. 104 b
Metus grauior bone cōſciētie: eſt errare poſt veniā. ps. xxxvij. v. penult. 58 c
Si metus iudicij domini neſciatur: conuerſionis medicina negligitur. ps. cx. v. Sanctum. 173 b
Hic colluctatio eſt: ⁊ ideo cuncta ſub metu ſunt. ps. cxliij. v. penul. 177 a
Quomodo ſolus deus mirabilia: ⁊ angeli atq; iuſti miracula faciāt. ps. lxxi. v. Benedictus. 109 c
Quis ſit qui poſſit omnia mirabilia ſuperna narrare. ps. lxxiij. v. i. 114 c
Mirabilia que humano generi pius miſerator indulſit: que ſint. ps. lxxvi. v. Memor. 117 c
Nihil mirabilius ꝙ mortalem naturam incarnatione verbi ad dextram patris eſſe collocatam ⁊c. ps. lxxij. v. Tenuiſti. 111 c
Miracula diuina: cur frequēter repetunť. ps. cxxxiiij. v. Qui producit. 207 c
Illa vere nequeunt dici miracula: que ad nullam vtilitatem ſimulata deceptis oculis blandiuntur. ps. lxxxv. v. Qm magnus. 131 c
Hebreis ideo promiſſiones ⁊ miracula nulla videbātur: qꝛ ſemper carnaliter ⁊ viſa ⁊ audita cogitabant. ps. cv. v. Ut auerteret. 164 a
Miraculoꝝ intētio que fuerit. ps. cx. v. Ut det. 173 a
Miſeratiōes domini que ſint. ps. cxviij. Res. v. Miſerationes. 192 d
Quibus hoibus miſerēdū ſit. ps. lviij. v. Intēde. 87 c
Nullus hominum eſt qui ſibi miſereri non egeat. ps. xxiij. v. Hic accipiet. 35 b
Miſericordie dei excellēs cōmēdatio. ps. l. v. i. 75 d
Miſericordia domini: cur pleniſſimo fluuio comparetur. ps. lxiiij. v. Flumen. 95 b
Miſericordie que debilibus eſt patrona: omnia peccata cedunt: ꝙuis numeroſiſſima comprobentur. ps. lxviij. v. Exaudi me. 103 b
Cur deus non poſſit obliuiſci miſericordie. ps. lxxvi. v. Nunquid. 117 b
Miſericordia dñi eſt: qꝛ parcit conuerſis. ps. lxxxviij. v. Miſericordia ⁊ veritas. 135 d
Miſericordia: cur dominus ſaluator dicať. ps. lxxxix. v. Repleti. 139 a
Neq; miſericordia domini ſine iudicio: neq; iudiciū ſine miſericordia eſt: vtraq; enim ſe mutua ſocietate coniungunt. ps. c. v. i. 150 b
Miſicordie dñi expoſitio. ps. cij. v. Miſicors. 154 d
Quomodo miſericordia domini fragilitati noſtri diuerſa noſcať pſtare. ps. cij. v. Quia ſm altitudi. 155 a
Nullum tempus eſt: qđ a miſericordia domini reperiatur exceptum. ps. cvi. v. i. 165 c
Dñm q ꝯſitenť: hñt miſericordē: q ꝯtēnunt iuſtū ſine dubio ſuſtinebūt. ps. cxi. v. Exortum. 173 d
Miſericordia dñi: quando appareat. ps. cxiij. v. Sup miſericordia. 175 c
Miſericordia domini: nec ab ore noſtro debet: nec a corde diſcedere: quatenus ⁊ ipſa nos digneť iugi tuitione ſeruare. ps. cxxxv. circa ti. 208 c
Cur in hoc pſalmo miſericordia domini ſepius repetatur. Ibidem. 208 c
Clementia domini eſt omne qđ viuimus: miſericordia qđ valemus. Ibidem. 208 c
Miſericordia domini eternum occupat tempus. ps. cxxxv. v. i. 208 c
Dominus hic pſtat vt recreet: pcit vt corrigat: ibi miſericordiā bonis tribuit vt coronet. Ibidem. 208 c
Dñs: quomodo miſericors: ⁊ quomodo miſerator dicatur. ps. cij. v. Miſericors. 154 d
Dominus ſemper bonus ſupplicibus ſuis: ſemper miſericors approbatur. ps. cvi. v. i. 165 c
Cur miſerie ⁊ aduerſitates huius mundi non ſint formidande. ps. lxxxvij. In concluſione. 134 b
Mites: qui ſint. ps. xxiiij. v. Diriget. 36 c
Queuis malignitas ciborum ſemper comeſtione miteſcit. Nec ſolet eſſe ſeuus qui dulcis menſe gratificatione delinitur. ps. liiij. v. Qui ſimul. 82 b
Iſtud ſancte legis beneficium eſt: vt in aduerſis mundi iſtius diſcat chriſtianus patientiam qua mitigantur ſemper aduerſa. ps. xciij. v. Ut mitiges. 143 b
Moab: qd interpreteť. ps. lxxxij. v. Moab. 128 a
Sub modeſtia qui nō gradiť: ruinoſis caſibus ſemper exponitur. ps. xxxij. v. Falſus equus. 48 a
Nam ⁊ ſi affectuoſo dolore ſuccendimur: modeſtie tñ terminum excedere non debemus. ps. cxxxvi. In cōcluſione. 210 c
Moyſes: quid interpretetur. ps. lxxvi. v. vlti. 118 a
Moyſes: miniſter fuit veteris teſtamenti: ⁊ propheta noui. ps. lxxxix. circa titul. 138 a
Moyſes: quid interpretetur. Ibidem. 138 a
Moyſes: ſacerdos fuit. ps. xcviij. v. Moyſes. 149 a
Moyſi preconium. ps. cv. v. Et dixit. 164 a
Monachorum per comparationem ad paſſerē: ingēs laudatio. ps. ciij. v. Saturabuntur. 157 d
Per montē: quid ſignificeť. ps. iij. v. Uoce mea. 7 d
Mōs in ſcripturis diuinis equocus eſt. ps. x. v. i. 17 d
Montes: ⁊ in bono ⁊ in malo accipiuntur. ps. xlv. v. Sonuerunt. 69 b
Mons ſion: quid ſignificet. ps. xlvij. v. ij. 71 a
Montis dei cōmendatio. ps. lxvij. v. Mons. 99 c
Chriſtus eſt ſolus mons: qui patri complacuit vt in eo habitaret. ps. lxvij. v. Mons in quo. 99 d
Apoſtoli: euangeliſte ⁊ predicatores: cur mōtes appellentur. ps. cxiij. v. Montes. 175 b
Mōtes: ⁊ i bono ⁊ i malo ponūť. ps. cxxxiiij. v. ij. 199 a
Uiolento morbo: non vnum medicamen apponitur. ps. cxxix. In concluſione. 203 a
Morte affici: quid ſit. ps. xliij. v. Qm pp te mor. 66 c
Mors: iuſtis ⁊ peccatorib' pbať eē cōmune: ſʒ nimis lōga diſcretiōe ſepanť. ps. cxiij. v. Nō mortui. 126 a

Moꝛis domini ⁊ humane conſuetudinis differentia. ps.xxxiij.v.Iuxta. 49 d
Mors peccatorum: quo ⁊ vbi ſit peſſima. ps.xxxiij.v. Mors peccatorum. 49 d
Mors martyrum: pulcherrime ⁊ breuiter definitur. ps.cxv.v.Calicem. 177 c
Uſus mortalium q̄ diu in mundo ſumus: quis ſit. ps. ciij.v.Exiet. 158 b
Omnes homines: ſiue iuſti ſiue iniuſti ſiue peccatores mortem videbunt que primo homini inflicta eſt lege pcti. ps.lxxxviij.v.Quis eſt homo. 137 b
Solus ille morti non traditur: cuius hic vitia cōmiſſa purgantur. ps.cxvij.v.Caſtigans. 179 b
Mortis iuſtoꝝ preconiū. ps.cxv.v.Precioſa. 177 c
Mortua iacent: que a vite auctore ſubmota ſunt. ps. cxxxv.v.Qui percuſſit. 209 a
Si m̄ltitudo miſericordie nō fuiſſet: nequaq̄ redimi poteram⁹ obnoxij. ps.lxviij.v.In m̄ltitudīe. 103 a
Multitudo fuit delicti: ſed multo numeroſior miſericordia illa que vicit. Ibidem. 103 a
Multitudines aquarum: quid repreſentent. ps.xvij. v.Miſit. 25 c
Multo maior eſt miſericordia domini: quāuis peccata noſtra videantur ingentia. ps.l.v.ij. 76 a
In iſto mundo eccleſia inter iniquos ambulat: donec iudicij dies bonorum maloꝛumq̄ ſequeſtrator aduenerit. ps.xxij.v.Nam ⁊ ſi am. 34 b
Mundus iſte: duobus modis tranſitur. ps.xxxvi.v. Et tranſiui. 56 c
Mūdus iſte cōparat̄ mari. ps.lxiij.v.Exaudi. 94 c
Legi dominice quodāmodo videtur ingratus: qui tormenta martyrij cum murmuratione pertulerit. ps. cxviij.Res.v.Uide quia. 193 a
Muſica: quid ſit. ps.xcvij.In concluſione. 148 c
Inſtrumenta muſica: cur frequenter ponantur in pſalmis. Ibidem. 148 c
Muſice diſcipline cōmēdatio atq̄ partitio. ps.lxxx. v.Canite. 125 c
Notatio perfectionis totius muſice diſcipline. ps.cl. v.vlti. 227 a
Narratio: quid ſit. ps.vi.in diuiſiōe. 10 d Et ps.cxxxv.v.Qui fecit celos. 208 d
Narrare: qd ſit. ps.xxi.v.Narrabo. 33 a
Facta domini narrare: laudare eſt: cuius dum opera referūtur: gloria ſemper augetur. ps.lxxvij.v.Narrantes. 119 b
Nares: vnde dicte ſint. ps.cxiij.v.Aures habēt. 175 d
Natura: quid ſit. ps.xv.in diuiſione. 21 d Et ps.xxi. v.i. 31 b
Natura eadem eſt: cui dominus dixit. Eſto mee particips ſedis: ⁊ que audiuit. Terra es in terram ibis. ps.lxxij.v.Tenuiſti. 111 c
Nos obſequia naturalium rerum ad auctoris referamus imperium: qui creaturas ſuas ipſa potentia ſibi parere iubet qua fecit exiſtere. ps.cxlviij.In concluſione. 225 c
Neceſſarium eſt valde: vt ſemper nos ⁊ gratia domini precedat: ⁊ miſericordia ſubſequatur. ps.xxij.v.Et miſericordia. 34 d
Neceſſitas: vñ dicat̄. ps.xxx.v.Quia reſpexiſti. 43 b
Negligere nunq̄ poteſt homo qui diligit. ps.cxviij. Uau.v.Et meditabor. 183 d
Aurum ⁊ gēmas negligere: quis poſſit. ps.cxviij. Ain. v.vlti. 189 b
Negociatio: quid ſit. ps.lxx.v.Quia non. 106 d
Negociatores: qui abominabiles eſtimentur. ps.lxx. v.Quia non cognoui. 106 d
Neptalim: qd interp̄tet̄. ps.lxvij.v.Principes. 100 d
Nequā: vnde dicat̄. ps.xxxvi.v.Deſine ab ira. 54 c
Pius creator neſcit iraſci niſi quando nobis exiſtere videmur aduerſi. ps.xci.v.Quoniam ecce. 141 b
Nihil deo obtulit humana cōditio: vt mereret̄ muneris ſui largitate gaud̄. ps.lviij.v.Fortitudinē. 87 d
Nimis: quid ſignificet. ps.xcv.v.Qm̄ magnus. 145 c Et ps.cxviij.Aleph.v.Tu mandaſti. 180 d
Nimis: valde ſignificat. ps.cxxxviij.v.Mihi autem nimis. 213 a
Nimius: qui dictus ſit. ps.cxviij. Aleph.v.Tu mandaſti. 180 d
Nocere qui contendunt: frequenter preſtat. ps.xxvij. v.Da illis. 40 a
Nocticorax: quid dicatur. ps.ci.v.Similis. 152 b
Nomen aliquod cum non ponitur ad quem pertinet: neceſſe eſt vt hoc de aliqua ſummitate dictum ſentiatur. ps.ix.circa titu. 15 a
Cur nomen patriarche Iacob: addatur in pſalmis. ps. xix.v.i. 29 a
Nomen domini: inter cetera ſaluator eternus eſt. ps. xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Nomen dei in toto orbe terrarum creditur adorādū. ps.xlvij.Scdm̄ no. 71 b
Nomen: vnde dicatur. ps.lxxi.v.Sit nomen. 109 c
Scimus a domino nomina notare poſſe ſanctorum: quando eos in celis legamus eſſe cōſcriptos. ps.cxlvi. v.Qui numerat. 223 a
Ipſi ſe per ſe noſſe non poſſunt: qui prauis cogitationibus occupantur. ps.xciij.v.Dominus nouit. 143 b
Quomodo data nobis recte noſtra dicamus. ps.lv.v. In deo laudabo. 87 d
Notarius: qui dicatur. ps.xliiij.v.ij. 67 b
Nouacula: quid ſit. ps.li.v.ij. 78 d
Nouum: cur nihil ſit deo. ps.xxxix.v.Et imi. 60 c
Nouus hō cātare dꝫ cāticū nouū. ps.xcvij.v.i. 147 d
Nox: quid appelletur. ps.ciij.v.Et voca. 160 c
Numerorum pſalmis aſcriptorum: qualiter ratio indaganda ſit. ps.xxvi.In concluſione. 39 c
Numerus: quid ſit. ps.i.In concluſione. 5 d
Numerus: vnde dicatur. Ibidem. 5 d
Numerus quinarius cui attribuat̄. ps.v.In cō. 10 c
Numerus ſenarius: qd rep̄ſentet. ps.vi.In cō. 11 d
Numerus ſeptenari⁹: qd ſignificet. ps.vij.In cō. 13 c
Numerus.ix.quid aperiat. ps.ix.In cō. 17 c
Numeri denarij cōmendatio. ps.x.In con. 18 b
Numerus.xi.quid indicet. ps.xi.In cōcluſione. 19 a
Numerus.xij.quid admoneat. ps.xij.In cō. 19 d
Numerus.xiij.quid repreſentet. ps.xiij.In con. 20 d
Numerus.xiiij.quid repreſentet. ps.xiiij.In cō. 21 c
Numerus.xv.quid ſignificet. ps.xv.In cō. 22 d
Numerus.xvi.quid repreſentet. ps.xvi.In cō. 24 a
Numerus.xvij.quid concludat. ps.xvij.In cō. 27 b
Numerus.xviij.quid ſignificet. ps.xviij.In cō. 28 d
Numerus.xix.quid repreſentet. ps.xix.In cō. 29 c
Numerus.xx.quid deſignet. ps.xx.In conclu. 30 c
Numerus.xxi.qd myſterij cōtineat. ps.xxi.In cō. 33 d
Numerus.xxij.quid ſignificet. ps.xxij.In cō. 34 d
Numerus.xxiij.ad qd pertineat. ps.xxiij.In cō. 35 d
Numerus.xxiiij. que myſteria declaret. ps.xxiiij.In conclu. 37 b
Numerus.xxv. quid myſtice repreſentet. ps.xxv. In concluſione. 38 b

Numerus.xxx.qd repreſentet.ps.xxx.In ↄclu. 45 a
Numerus quadragenarius cui frequēter aptetur.ps.xl.circa titul. 61 d ⁊ 62 a
Numerus.xlij.quid repñtet.ps.xlij.In conclu. 65 a
Numerus.xlvi.quid myſtice ſignificet.ps.xlvi.In cō cluſione. 70 c
Numerus.l.cur huic pſalmo aptetur.ps.l. In concluſione. 78 b
Numerus ſexagenarius: ad quid pertineat.ps.lx.In concluſione. 90 c
Maior oſtenditur eſſe numerus infidelium: ꝙ deuotorum.ps.lxviij.v.Multiplicati. 102 b
Numerus.xc.cur huic pſalmo conueniat: ⁊ quid ſignificet.ps.xc.In conclu. 140 c
Numerus.cxij.qd ſignificet.ps.cxij.In con. 174 d
Numerus quindenarius: qd myſtice repreſentet.ps.cxxxiij.In concluſio. 206 b
Oblationes pie ⁊ parue: charitatis ſtudio non ſunt omnino reſpuende.ps.xliij.v.Qui iu. 21 c
Oblationum ⁊ holocauſtorum veteris ⁊ noui teſtamenti dr̄ia.ps.l.v.vlti. 78 a
Obliuio: vnde nobis veniat.ps.cxviij.Beth.v.In tuis iuſtificationibus. 181 c
Obliuiſci dn̄m: quid ſit.ps.ix.v.Conuertant̄. 16 b
Obliuiſci: quomodo dicitur deus.ps.xij.v.i. 19 b
Deteſtatio negligentie: qua deus obliuiſcitur.ps.xlix.v.penul. 75 b
Latine dicit̄: obliti nō ſumus tui: ſed diuina ſcriptura dicit oblitī nō ſumus te.ps.xliij.v.Hec oīa. 66 b
Obliuiſci: qui dicantur deum.ps.xlix.v.penul. 75 b
Obliuiſci legē dei: qs dicatur.ps.lviij.v.Deus. 88 a
Obloqui: quid ſit.ps.xliij.v.A voce. 66 b
Obſecrare: quid ſignificet.ps.xxxvi.v.Et edu. 54 c
Obſidio: vnde dicta ſit.ps.xxi.v.Circūdederūt. 32 a
Obſtinatoꝝ ira cur irreuocabil' ſit.ps.lvij.v.Ira. 86 a
Obturare: vnde tractum ſit. Ibidem. 86 a
Occaſus: vnde dicatur.ps.cvi.v.A ſolis. 165 d
Octonarius numerus in ſcripturis diuinis magna ſacramenta continet.ps.viij.In concluſione. 14 c
Oculus: vnde dicatur.ps.vi.v.Turbatus. 11 c
Nullis obſequijs dominus odiens placari poteſt.ps.cv.v.Et tradidit. 165 c
Odio debent eſſe: que ſeculi ſunt: vt rebus celeſtibus totus impĕdat̄ affectus.ps.cxviij.Mem.v.vlti. 188 a
Odire diſciplinam qui dicatur.ps.xlix.v.Tu. 74 d
Qui ſemꝑ odit ſemꝑ iratus ē.ps.cv.v.Et tradi. 165 c
Odium quibus rebus debeamus.ps.lxvij.v.i. 98 d
Perfectum odium: quid ſit.ps.cxxxviij.v.Perfecto odio. 213 c
Odium: vnde dicatur. Ibidem. 213 c
Creator noſter inde magis offenditur: ſi a pia ſupplicationis importunitate ceſſet̄.ps.lxx.v.Repleat̄. 106 b
Uitulus nouellus: cur offerebat̄ ꝓ peccatis.ps.lxviij.v.Et placebit. 104 b
Illud offerendum eſt maieſtati: qđ poteſt ſub pietate conquiri.ps.cxxv.v.Euntes. 199 d
Og quid interpretetur.ps.cxxxv.v.Et og. 209 b
Olla: ⁊ in bona ⁊ in mala parte ponitur.ps.lix.v.Iuda rex. 89 c
Oleum: cur benedictioni ſancte frequenter adhibeatur.ps.xxij.v.Impinguaſti. 34 c
Olera: vnde dicantur.ps.xxxvi.v.ij. 54 b
Onager: quid ſit: ⁊ cuius conditionis.ps.ciij.v.Potabunt. 157 b
Opera hominū: que ſit.ps.xvi.v.Ut nō loquat̄. 23 b
Omnia opera dei humanis ſenſibus profunda noſcūtur: ⁊ quodcunqꝫ queratur altiſſimum cognoſcitur.ps.xci.v.Q̄ magnificata. 141 a
Operire: quid ſit.ps.xxxi.v.Delictum meum. 45 d
Peccatores: cur operti dicantur iniquitate.ps.lxxij.v.Ideo te. 110 c
Opprobriū: quid ſignificet.ps.xxx.v.Super omnes. 43 d Et ps.xliij.v.Poſui. 66 a
Multi in opprobriū cadunt aliter ꝙ habeat veritas ſuſpicando.ps.cxviij.He.v.Ampu. 183 c
Uſus mortalium eſt optare deo qđ aliter euenire nefas putetur.ps.cxxxiij.v.Domine no. 207 d
Oratio quot modis: ⁊ vn̄ dicat̄.ps.xvi.circa tit. 23 a
Oratio perfecta cuius ſit.ps.xvi.v.i. 23 a
Orationis ⁊ deprecationis differentia.ps.xxxviij.v.Exaudi. 59 d
Oratio ſacrificium eſt: qđ deus ſupra victimas eligit.ps.xli.v.Apud te. 64 a
In dominicam orationem: Cypriani cōmendatur expoſitio.ps.lxxi.v.Et viuet. 109 b
Notum eſt dominice orationis beneficium: quo ſemper vtitur eccleſia. Ibidem. 109 b
Oratio: nomen omonymū.ps.lxxxv.circa tit. 130 d
Orationis etymologia. Ibidem. 130 d
Oratio quomodo differenter apud homines: ⁊ coram deo dicatur. Ibidem. 130 d
Oratio quomodo mane preuenire dicatur.ps.lxxxvij.v.Et ego. 134 a
Dominus quando repellere putetur orationē noſtrā.ps.lxxxvij.v.Ut quid domine. 134 a
Oratio qualis eſſe debeat: que coram domino funditur.ps.ci.circa titul. 151 c
Orationum duo ſunt genera. Ibidem. 151 c
Omnis penitentia eſt oratio: ſed non omnis oratio eſt penitentia. Ibidem. 151 c
Quem modum ſancte orationis deuotus chriſtianus ſeruare debeat.ps.ci.v.i. 151 d
Oratio quando deo ſit accepta. Ibidem. 151 d
Merito in peccatū illi conuerſa eſt oratio: qui deteſtabili peccauit exēplo.ps.cviij.v.Cum iudi. 169 b
Orationis vtilitas.ps.cxl.v.i. 215 b
Oratio: vnde debeat procedere: ⁊ quibus orandū ſit.ps.cxli.In con. 217 a
Uix reperitur vt oranti cuiquam non aliquid inane ⁊ aliene cogitationis occurrat obſtaculum: ⁊ intentiones qua in deum mens dirigitur declinat ac frangat.ps.ci.circa tit. 151 c
Oranti: quid faciendum ſit: vt mens eius fixa ac ſtabilis permaneat. Ibidem. 151 c
Quiſquis bonis actibus occupatur exorat.ps.cv.v.Stetit. 164 b
In oratores inuectio.ps.xxxi.v.Tu mihi. 46 a
Ordo dicendorum ſm intentionem textus pſalterij. In prologo.ca.xvij. 3 d
Ordo lectionum plerunqꝫ ponitur: non ſm exiſtentiā temporum: ſed pro qualitate dictorū.ps.iij.circa titul. 7 c
Ordo celeſtis philoſophie: in tribus primis pſalmis quomodo prolatus ſit.ps.iij.In concluſione. 8 a
Saluberrimus ordo ſupplicantis.ps.lxxiij.v.Memor. 113 d
Conuertere non poteſt veraciter ordines rerum: niſi qui eas ⁊ feciſſe ⁊ adminiſtrare cognoſcitur.ps.cx.v.Memoriam. 172 d

Ore ſuo

Ore ſuo qui clamare dicatur.ps.lxv.v.Ueni. 97 b
Oreb:quid interpretetur.ps.lxxxij.v.Pone principes. 128 a Et ps.cv.v.Et fecerunt. 163 d
Organū:quid ſit.ps.cl.v.Laudate eū in tym. 227 a
Originalis culpa pronos nos trahit ſemp ad vitia ꝛc. ps.cxviij.Mem.v.Ab omni. 187 d
Os debet eſſe iuſtū:qđ iuſtitias domini enarrare preſumit.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Os dicitur cordis arcanum:vnde efficaciter laus diuina cantatur.ps.l.v.Domine labia. 77 d
Nihil prodeſt os qđ non loquitur: nec oculus prodeſt qui non videt.ps.cxxxiiij.v.Os habent. 208 a
Oſſa:quid ſignificent.ps.vi.v.ij. 11 b
Oſtium:vnde dicatur.ps.cxl.v.Pone domine. 215 b
Patientia:quid ſit. Et ea virtus inuictatis. ps.ix.v.Qm̄ nō in fi. 16 b Et ps.lxx.v. Qm̄ tu. 106 a
Quem deus pro malis ſuis abijcit:fit diaboli pabulum.ps.ciij.v.Draco. 158 c
Patientie cōmendatio magna.ps.xxxij.v.Anima noſtra. 48 a
Patientia noſtra chriſtus eſt.ps.lxi.v.Uerūtamen. 91 b
Nobis ſemper expedit habere patientiam: expectare que iuſſa ſunt : rogare que proſunt.ps.cxviij.Ain.v. Tempus faciendi. 190 b
Pacificus:qui dicatur.ps.xxxvi.v.Cuſtodi. 56 c
Pactum:quid ſit:ꝛ vnde dicatur.ps.cxviij.Res.v.Uidi non. 192 d
Pactum domini:qđ ſit.Ibidem. 192 d
Palma:vnde dicatur.ps.xci.v.Iuſtus. 141 c
Palme deſcriptio.Ibidem. 141 c
Palbebre:vnde dicantur.ps.x.v.Oculi. 18 a Et ps. cxxxi.v.Si de. 204 b
Parabola : qd ſit.ps.lxviij.v.Et poſui. 103 a Et ps. lxxvij.v.ij. 119 a Et ps.lxxxvij.v.Eſtimatus. 133 c
Parabole : quid ſit.ps.i.v.Et erit tanq̄. 5 a Et ps. xvi.v.Sub vmbra. 23 c Et ps.xli.v.i. 163 b Et ps.xlv.v.Sonuerūt. 69 b Et ps.lvi.v.ij. 85 a Et ps.lxvij.v.ij. 98 d Et ps.lxxvi.v.Uiderūt te. 117 d Et ps.ciij.v.ij. 156 c Et ps.cxlvij.v.Qui dat niuem. 223 a
Paradigma:qd ſit.ps.i.v.Nō ſic. 5 b Et ps.xxxiij. v.Uultus autē domini. 49 c Et ps.xxxvi.v.Qm̄ brachia. 55 a Et ps.cxi.v.Peccator. 174 b
Paradoxia : qđ ſit.ps.xvij.v.Deus meus. 26 b Et ps.xc.v.Qm̄ tu es. 140 a
Paranomaſia:qd ſit.ps.cxliiij.v.Miſericors. 220 d Et ps.cij.v.Miſericors ꝛ miſerator. 154 d Et ps. cxviij.Teth.v.Bonus es. 185 b
Paraproſdocia:quid ſit.ps.lxxxiij.v.viti. 129 c
Quibus parcatur.ps.lxxi.v.Parcet. 109 a
Parētheſis:qd ſit.ps.xvi.v.Ut nō loquatur. 23 b
Parison:qd ſit.ps.lxxxiij.v.Quia melior. 129 b Et ps.xci.v.Uir inſipiens. 141 a Et ps.xcvi.v.Qui diligitis. 147 b Et ps.cij.v.Quia ſpiritus. 155 b Et ps.cvi.v.Quia exacerbauerunt. 166 a
Paroemia:quid ſit.ps.cxv.v.ij. 177 b
Participatio ſuperne ciuitatis:qd ſit.ps.cxxi.v.Hieruſalem. 196 c
De partu virginis certam fidem duplex exemplū cōprobat.ps.lxxi.v.Et deſcendet. 108 c
Cur parua a nobis petat dominus:qui tam ingentia eſt preſtaturus.ps.xlix.v.Et inuoca me. 74 d
Paſcua dei:que ſint.ps.xxij.v.i. 34 a
Paſſeris proprietates.ps.lxxxiij.v.Etenim paſ. 128 d
Paſſeris deſcriptio:atq3 proprietatum eius expoſitio. ps.ci.v.Uigilaui: 152 c
Paſſeris deſcriptio.ps.cxxiij.v.Anima noſtra. 198 c
Paſſerum:plura ſunt genera.ps.x.v.i. 17 c
Pater:quid ſit:per modum definitiuū.ps.xxi.v. Tu autem. 31 c
Sicut pater carnalis facit filio:ita dominus nobis.ps. cij.v.Sicut miſeretur. 155 a
Patria:vnde dicatur.ps.xcv.v.Afferte. 145 d
Dies iude ꝛ aliorum peccatorum: quomodo pauci dicti intelligantur.ps.cviij.v.Fiant. 169 b
Pauper:vnde dictus ſit.ps.ix.v.Tibi enim de. 17 a
Cur dominus dixerit.Ego ſum pauper ꝛ dolens: cum multi alij ſint pauperes ꝛ dolentes.ps.lxviij.v. Pauper ꝛ do. 104 b
Cur in hoc titulo : pauper ſine nomine ponatur.ps.ci. circa titulum. 151 c
Pauperem ꝛ mendicum inſequi:ſola ſeuitia eſt:cuius nec honor queritur:nec abundantia facultatis ambitur.ps.cviij.v.Et perſecutus. 169 d
Pauperes dominum laudāt:diuites ſemetipſos exaltant.ps.xxi.v.Edent pauperes. 33 c
Pauperes monentur : vt eſcam mentis querant non corporis.ps.lxviij.v.Uideant. 104 b
Pauperes dei:qui ſint.ps.lxxi.v.ij. 108 c
Non quoſcunq3 pauperes dominus elegit:ſed quales ipſe dicit. Beati pauperes ſpiritu. Ibidem.v. In ſua iuſti. 108 c
Pauperes chriſti:qui ſint.ps.lxviij.v.Qm̄ exau. 104 b
Pauperes:quales ſint.ps.ci.circa titulum. 151 c
Pauperitas nihil humana fragilitate : que nihil idoneū de ſe hr̄e cognoſcit.ps.xxx.v.Infirma. 43 d
Paupertas diues:que tantis bonis replet:q̄ita cōtineri regū theſauraria nō merentur.ps.xxij.v.i. 34 a
Paupertas eſt in nobis bonorū.ps.lxxviij.v.Ne memineris. 123 b
Pax futuri ſeculi:q̄ ſit.ps.xxxvi.v.Māſueti. 54 d
Pax peccatorum:qualis ſit.ps.lxxij.v.ij. 110 b
Quis prohibet pacē habere cū deo.ps.lxxv.v.ij. 115 d
Pax vera:quid ſit.Ibidem. 115 c
Ille odit pacem:qui non amat chriſtū: q2 ipſe pax noſtra eſt.ps.cxix.v.vlti. 195 b
Pax:vnde dicta ſit.ps.cxxi.v.Fiat pax. 197 a
Pax inuiſibilis res eſt:que tunc videbitur quādo auctor eius dominus chriſtus beata mente cōſpicitur. ps.cxxvij.v.penult. 201 b
Cur ſecura ſit pax in ſupernis hieruſalem.ps cxlvij.v. Qui poſuit. 223 a
Peccantiū genera:duo ſunt.ps.i.Iō nō reſur. 5 c
Peccantiū conſuetudinis deſcriptio.ps.xlviij.v. Hec via. 72 d
Peccare illum non eſt nouum : qui in iniquitatibus conceptus:ꝛ in delictis eſt genitus.ps.l.v.Ecce in iniquitatibus. 76 b
Pctā quot modis dimitti poſſint.ps.vi.cir.ti. 10 d
Pctm̄:q̄uo dicat̄ copioſū.ps.xxiiij.v.Propter. 36 d
Pctā nr̄a:cur iniq̄tas ꝛ odiū dicāt̄.ps.xxxv.v.ij. 52 d
Peccata illa ſunt fortiora : que agnoſcentes admittimus:non autem illa que per ignorantiam perpetramus.ps.l.v.Qm̄ iniquitatem. 76 a
Pctā ſua oēs ſcire p̄nt:ſ3 illi ſoli ꝓbant̄ agnoſcē : q ea vident̄ ꝓpria execratiōe dānare. Ibidē. 76 a
Hoc peccatum conſtat eſſe acerrimū : vt lingua ſe q̄s deo confiteri dicat : dum cordis ima diſſentiant.ps. lxxvij.v.Et dilexe. 120 d

Dē pctīs morbus eſt aīarum: quo creſcente ſalus interioris hominis diſſipať.ps.xl.v.Ego dixi. 62 b
Trib⁹ modis pctm̄ oē ſdiť.ps.cviij.v.Pro eo. 169 a
Priſcoꝝ pctis ita gs reus eſt:qñ eoꝝ ſceleribus ſequacíſſimus īueniť.ps.cviij.v.Jn memoriā. 169 d
Pctōres:qui ſint.ps.i.v.Jō nō reſurgunt. 5 c
Pctōꝛ vaſi luteo bñ cōparať.ps.ij.v.Reges eos. 6 d
Peccatorum nequitia: quando fuerit cōpleta.ps.vij.v.Conſumetur. 12 d
Pctōꝛ qui amare neſcit:timeat dominum.ps.xxxij.v.Timeat. 47 c
Peccatores: quomodo moꝝ ſint perituri.ps.xxxvi.v.Jnimici vo. 55 b
Non quicq̄ peccatoꝛ ad ſuā ſecuritatē efficit: cui puenit de ſua actiōe toꝛq̄ri.ps.xlviij.v.Hec via. 72 d
Peccatores:quid magis timeant in iſto ſeculo.ps.liij.v.Deum non. 79 a
Peccatores: quid ament: aut deſiderent.Jbidem.v.Qm̄ deus. 79 a
Peccatores: cur a facie dei dicantur eſſe perituri.ps.lxvij.v.ij. 98 d
Pctōres:cur fęno cōpareнť.ps.xci.v.Juſtus. 145 c
Audiant miſericordem dominum peccatores: qui de ſua nequiter ſalute deſperant.ps.c.v.i. 150 b
Pctōꝛ:qūo hic frigiť.ps.ci.v.Quia deſe. 152 a
Peccatoribus modus eſt poſitus:nec vltra permittūtur excedere:q̄z eis datum eſt licentie ſue frena laxare.ps.ciij.v.Aſcendunt. 157 a
Qui cum maioribus ſuis peccent.ps.cv.v.Peccauimus. 163 a
Pecunia: in ſcripturis ſanctis: duobus modis intelligitur.ps.xliij.v.Qui iurat. 21 c
Pelagianorum hereſis confutatio.ps.lviij.v.Foꝛtitudinem. 87 d
Pelagianorum cōfutatio notabilis.ps.l.v. Ecce in iniquitatibus. 26 b
Pellicani deſcriptio.ps.cl.v.Similis. 152 b
Grauioꝛ pęna eſt: que vſqz ad interioꝛa deſcendit.ps.xxxvij.v.Nec eſt. 57 c
Jpſi nobis ponimus penam: quando de aliqua cauſa iuſta ꝯfidimus.ps.cxxx.v.Sicut ablactatus. 203 c
Pęnitētie cōmēdatio.ps.xxxi.v.Jntellec. 46 a
Pęnitentie perfecte virtus: duobus modis oſtendiť.ps.xxxvij.v.Qm̄ iniquitatem. 58 b
Penitentium cōmendatio.Jbidē.Jn cōclu. 58 c
Ad pęnitentiam conuerſis: laudes non interdicit diuina clamentia.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Pęnitētia pfecta:que ſit.ps.l.v.Qm̄ iniquita. 76 a
Reprehēſio eoꝝ: q pęnitētiā agere in vite ſue termino deſperant.ps.lxxxv.v.Miſerere. 131 a
Jn conditionē pęnitentium exclamatio.ps.ci. Jn cōcluſione. 154 a
Pnīa dn̄i:qñ fieri dicať.ps.cv.v.Et memoꝛ. 164 d
Qūo itelligať dn̄m pęnituiſſe.Jbidē.Jn ꝯclu. 164 a
Pęnitentie preconium.ps.cxxix.v.i. 202 c
Pęnitentia:quā vtilitatem habeat.Jbidem. 202 c
Pęnitentis perſona: cur ſenario numero aptetur.ps.vi.Jn conclu. 11 d
Pęnitentes cur ſe dicant talia perpeti: qualia humana natura non poteſt ſuſtinere.ps.ci.v.Quia defecerunt. 152 a
Pęnitere:quid ſit.ps.iiij.v.Jraſcimini. 8 c
Penne:vñ dicanť.ps.liiij.v.Quis dabit. 81 d
Peramarū: quid propheta dicere voluerit.ps.lxxvij.v.Ne fiant. 119 c
Percipere:quid ſit.ps.xvi.v.ij. 23 a
Percipere:que ppŕie dicamur.ps.liij.v.ij. 80 d
Percūctatio:qd ſit.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Deus frequenter percutit ad ſalutez.ps.lxviij.v. Qm̄ quem tu. 104 a
Perditio:qd iuſte voceť.ps.lxxxvij.v.Nunqd. 134 a
Perditi: cur non proponant deum ante oculos ſuos.ps.liij.v.Qm̄ alieni. 80 d
Dānati qūo peant.ps.xci.v.Ut intereant. 141 b
Pari ſnīa peunt:qui ⁊ declinare iuſſa principis ⁊ operari malitiā velle ꝯtēdūt.ps.cxxiiij.v.vlti. 199 b
Perfectoꝝ eſt:nunq̄ ab illo velle diſcedere; ſine quo contingit ſemp errare.ps.lxxij.v.Defeč. 111 d
Perficere:quid ſit.ps.xvi.v.Perfice. 23 b
Saluatoꝛ perfidis tm̄ apparuit: non etiam datus eſt.ps.lxxxiiij.v.Oſtende. 130 a
Perfidoꝛū:duo ſunt genera.ps.c.v.Supbo. 150 d
Periclitantium moꝛ.ps.lxix.v.i. 105 a
Periclitantium mos eſt:tardum iudicare q̄uis celerrimum preſtetur auxilium.Jbidē.v.vlti. 105 b
Quibus periculis humanū genus ſubiaceat.ps.cxiiij.v.penult. 177 a
Periphraſis: qd ſit.ps.lxxi.v. Et dn̄abiť. 108 d Et ps.cvi.v.Dicāt. 165 d Et ps.cxij.v.A ſol. 174 b
Cur propitius deus: frequenter nos iniqua efficere nō permittat.ps.liij.v.vlti. 81 a
Perſecutio eccleſie triplex.ps.ix.v.Sedet in. 16 d
Perſecutionis vtilitas.ps.xciij.v.penult. 143 d
Perſecutoribus:cur tempus datum ſit: vt in altū ſurgerent.ps.ciij.v.Aſcendunt. 157 a
Perſeq pleruq̄z facit hoīes: aut diuitiarū ambit⁹: aut ſupbie odioſa iactātia.ps.cviij.v.Et pſecut⁹. 169 d
Se perſequiť: qui iuſſa domini non ſequitur.ps.xci.v.Qm̄ ecce. 141 b
Qui ſanctos perſequuntur:ad celorum regna trāſmittunt.ps.xciij.v.vlti. 143 d
Perſona chriſti:que ſit.ps.iij.Jn diuiſione. 7 c
Perſona hoīs:quid ſit.ps.vij.Jn diuiſio. 12 b
Jn perſona domini ſaluatoris: quomodo due ſint nature.ps.xv.v.ij. 22 a
Pes quid ſit.ps.cxx.v.Non det. 195 d
Peſſima:vnde dicať.ps.xxxiij.v.Mors pec. 50 a
Peſſimoꝛū cōſuetudinis deſcriptio.ps.li.v.ij. 78 d
Propheta:cur petat ne humilis tradatur ſuperbo: ne ſimplex calūnioſo: ne deuotus ingrato ⁊c̄.ps.cxviij.Ain.v.ij. 189 d
Petebat chriſtus:non inſipienter ſed prudenter: ⁊ tñ non fuit exauditus.ps.xxi.v.ij. 31 b
Magna ſi conſideremus: noſtra felicitas eſt totū petere.ps.lxx.v.Repleatur. 106 b
Quotiēs dominus chriſtus ſibi petit dari: humanitas oſtenditur.ps.lxxi.v.i. 108 b
Aliud eſt petere tētando: aliud confitendo.ps.lxxvij.v.Et tentauerunt. 120 a
Sancti viri talia ſemper petunt:que ad fidei augmēta proficiunt.ps.lxxviij.v.Jntret. 123 c
Jn tempore tribulationis:entius a domino petitur a ſanctis viris.ps.lxxxv.v.Jn die. 131 b
Petēdi nūq̄ dz eē faſtidiū: vbi largitas donatoris nō pōt hic defectū.ps.cxviij.Ain.v.Fac cū ſer. 190 a
Quis vniuerſa q expediūt ꝯtinuis pcib⁹ ſint a dn̄o poſtulāda:maxie tm̄ diuinarū ſcripturarū intellect⁹ iugiter petēdus eſt.Jbidē.v.Seruus tuus ſum. 190 a
Jnfinita petut: q ſibi bona fieri ſm̄ miſericordiā dn̄i poſtulauit.ps.cxviij.Ain.v.Fac cū ſeruo. 190 a

Dauid: ſolum ſpiritum prophetie ſibi non auferri petijt. ps. l. v. Cor mundum. 77 a
Petitio pauli: cur nõ fuerit exaudita. ps. xxi. v. ij. 31 c
Petitio diaboli: cur mox ei fuerit ꝯceſſa. Ibidẽ. 31 c
Petitionum: duo ſunt genera. Ibidem. 31 c
Cur oẽs fideles petre dicanť. ps. ciij. v. Sup eã. 157 c
Peuſis: quid ſit. ps. iiij. v. Signatũ. 8 d Et ps. viij. v. Quid eſt homo. 14 a
Peuſis ⁊ apocriſis: quid dicatur. ps. xlviij. v. Ut quid. 72 b Et ps. cxiij. v. Quid eſt tibi. 175 b
Phantaſia: quid ſit. ps. ix. v. Sedet in inſi. 16 d
Pharao: qd interpreteť. ps. cxxxiiij. v. Miſit. 207 c
Phoꝝ opionũ deſtructio. ps. ci. v. Initio. 153 c
Philoſophorum falſiſſima ſententia conquieſcat: qui mundum putant coeternũ diuinitati per ſe exiſtere potuiſſe. ps. cxlviij. v. Quia ipſe. 225 a
Pietatis creatoris cõmendatio. ps. vij. In ꝯclu. 13 c
Piſces maris: qd ſignificẽt. ps. viij. v. Uolucres. 14 b
Cur piſces egyptiorum occiſi fuerint. ps. ciij. v. Conuertit. 161 a
Sũma virtus chriſtiani ẽ: iter turbulẽta pñtis ſeculi ſemꝑ placabilẽ reperiri. ps. cxix. v. vlti. 195 b
Sibi placẽ: ſceleratoꝝ ꝓpriũ ẽ. ps. lij. v. Qm̃ deꝰ. 80 a
Placet dño: q ſibi diſplicet. ps. xxxi. v. ij. 45 c
Plage: qd ſint. ps. xxxviij. v. Obmutui. 59 d
Tres plage: ſcilicet erugo pruina ⁊ ignis: in exodo nõ leguntᷣ: ſed tres alie pro iſtis ibi ſũt poſite. ps. lxxvij. v. Et tradidit. 121 b
Cur in hoc pſalmo ſolum ſeptem plage egyptiorũ cõmemorentur: cum in exodo. x. deſcribantur. ps. ciij. v. Et percuſſit. 161 a
Plauſus: quid ſit: ⁊ quomodo ſpiritualiter accipiẽdus eſt. ps. xlvi. v. i. 70 a
Pleonaſmos: quid ſit. ps. lxxiij. v. Incẽderunt. 113 a Et ps. cxli. v. i. 216 b
An dñm plorare: qd ſit. ps. xciiij. v. Uenite. 144 c
Poete: quo ſupnaruꝫ virtutũ ſonos ad mundana ſtudia tranſtulerunt. ps. cxxxv. circa tit. 208 c
Polyſyntheton: quid ſit. ps. xl. v. ij. 62 b
De populo ſi quis errauerit: ⁊ populo peccat: ⁊ regi. ps. l. v. Tibi ſoli. 76 b
Portio: vnde dicta ſit. ps. cxviij. Heth. v. i. 184 c
Porta mortis: qd ſit. ps. ix. v. Qui exaltas. 15 d
Porte mortis: cur porte appellentur. ps. xxiij. v. Tollite. 35 c
Porta: vñ dicať. ps. lxviij. v. Aduerſum me. 103 a
Porte dñi: que ſint. ps. xcix. v. Nos autem. 149 d
Porte: ⁊ in bono ⁊ in malo ponuntur. ps. cvij. v. Quis deducet. 168 b
Porte: vnde dicantur. ps. cxvij. v. Aperite. 179 b
Porta ciuitatis hierl'm: q̃ ſit ẽ. ps. cxxvi. v. vlti. 200 c
Portus: vnde dicatur. ps. cvi. v. Et letati. 166 d
Qui terrã futurã ſint poſſeſſuri. ps. lxviij. v. vlt. 104 c
Poſuiſti: a quibus metaphorice dicať. ps. xx. v. Qm̃ preuenisti. 30 a
Omnis poteſtas apud deum eſſe declaratur. ps. ix. v. Uides. 17 a
Ptãs maris: qd ſit. ps. lxxxviij. v. Tu dña. 135 b
Omnis qui res aliquas operať: in poteſtate ſua habet illa que facit. ps. xciij. v. Qm̃ ipſius. 144 c
Ptãs dñi: ſꝑ aut miſereť: aut iudicat. ps. c. v. i. 150 b
Quare cõmemoretur poteſtas: que ſanctis in vitia iudicatione tribuenda eſt. ps. cxlix. In conclu. 226 c
Decet vt ꝑcepta domini: ⁊ lingua canat ⁊ manus operetur. ps. xlvi. v. i. 70 a
Precepta: ad legẽ ptinẽt. ps. xcviij. v. Quia cu. 149 b
Precium: qd ſit. ps. xlviij. v. Nec precium. 72 b
Quod in gaudio preconia dei iugiter perſonare debeamus: nec aliquando a laude eius diſcedere. ps. liiij. circa titu. 81 b
Ille ꝑconia dñi ſalutariter aſſumit: q prius cũ delictorũ ſuorũ cõfeſſione placauerit. ps. cvi. v. i. 165 c
Predicatores: qualia ſacrificia deo prebere debeant. Ibidem. v. Et ſacrificent. 166 c
Tunc maiori ſtudio ꝑdicandus eſt dominus: qñ facit ſua largitate ſecuros. ps. cxxxiij. v. i. 206 c
Prefulgore: vna ps orõis ẽ. ps. xvij. v. Prefulgoř. 25 c
In prelijs concitatis: vincentis gloria ſemper apparet ps. xxvi. v. Si exurgat. 38 d
Preoccupare: quid ſit. ps. xciiij. v. ij. 144 b
Preparare: qd dicamus. ps. lxiiij. v. ꝑparans. 94 d
Nemo preſtat periclitanti: niſi cui omnipotens deus precepit ſubuenire. ps. cvi. v. Et humiliatũ. 166 a
Preſens tempus: pro perpetuitate ponitur in ſcripturis diuinis. ps. ij. v. Dominus dix. 6 c
Qui pſumãt in virtute ſua. ps. xlviij. v. Qui ꝯfi. 72 b
Preſumẽdũ nihil ẽ: ſi aliqd nobis ꝑ dei grãm ꝓſpitatis arriſerit. ps. cxviij. Coph. v. Uocẽ. 192 a
Preſumere aliquando nulli fas eſt: niſi quez grauiter contingit errare. ps. xxiiij. v. Scdm. 36 c
Preſumptuoſum eſt dicere: qđ nulla poteſt auctoritate firmari. In prolo. ca. ij. 2 a
Quõ oẽs peccatores dicanť preuaricatores. ps. cxviij. Samech. v. Preuaricatores. 189 c
Preuenire: qd ſit. ps. xvij. v. Circũdederũt. 25 a
Preuenire in maturitate: quis dicať. ps. cxviij. Coph. v. Preueni. 191 d
Princeps: vnde dictus ſit. ps. ij. v. Aſtiterunt. 6 b
Principes dicũtur etiam: qui reges nõ ſunt. ps. lxvij. v. Principes. 100 c ⁊ d
Talis nõ põt priuari munerib' dei: q iã hic dona bteẽ conuerſationis accepit. ps. lxxxiij. v. vlti. 129 c
Procatalepſis: qd ſit. ps. l. v. Qm̃ iniquita. 76 a
Prodigia: vnde dicantur. ps. lxxvij. v. Sicut poſuit. Et ps. cxxxiiij. v. Miſit ſigna. 207 c
Prodigia: ad qd ptineãt. ps. ciij. v. Poſuit. 161 a
Prodigium: quid ſit. ps. xlv. v. Uenite. 69 c
Prodigiũ: vnde dicatur. ps. ciij. v. Poſuit. 161 a
Sepe ſic meditata proferimus: vt peregrina cogitatione tranſlati: nos nõ ſentiamus dixiſſe que loquimur ps. cxlv. v. i. 221 d
Uidendo alterius premia: proficit ſancta conſciẽtia: dum ad imitationem laudabilium rerum propoſita ſemꝑ exẽpla ꝑficiant. ps. cxviij. Ioth. v. ij. 185 d
Profundum: vnde dicatur. ps. cxxix. v. i. 201 c
Profundũ pctõꝝ: qd ſit. ps. lxviij. v. Nõ me. 103 b
Progenies due. ps. lxxxiiij. v. Non in eter. 130 a
Prophanum: quid ſit: ⁊ vnde dicatur. ps. lxxxviij. v. Auertiſti. 137 a
Prophetia: qd ſit: ⁊ quot modis fiat. In ꝓlo. ca. i. 1 c
Prophetia dauid: in libro pſalmorum qualis fuerit. Ibidem. 1 c
Prophetie diſtinctio ſm̃ tempora. Ibidem. 1 c
Prophetie: quõ ſpũs ſctũs fuerit attributus: qñq3 abſcedendo: qñq3 iterum adueniẽdo. Ibidẽ. 1 d
Prophetie dicendi genus: non humana volũtate cõpoſitum eſt: ſed diuina inſpiratione profuſum. Ibidem. 1 d
A prophetie munere nõ videnť excepti: quibus bene intelligendi vel interpretandi ſcripturas data eſt fa
Caſſio.

cultas. Ibidem. i d
Prophetie vſus eſt: vt illa que ventura ſunt pro prete-
ritis dicat. ps. lx. v. Deduxiſti. 90 b
Celeſtis prophetie virtus magna: quomodo apparue-
rit. ps. lxxiij. v. Poſuerunt. 112 d
Propheta: cur moneat gentes letari: cum dominus iu
dicium eſt facturus. ps. lxvi. v. Letentur. 37 d
Quicquid prophete dixerūt: nō ignorāter locuti ſunt.
ps. lxxxviij. v. Tunc. 136 a
Prophete: cur nubibus comparentur. ps. cxxxiiij. v.
Educens nu. 207 b
Prophoneſis: quid ſit. ps. liiij. v. Ego autē. 82 c Et
ps. lviij. v. Ego autem canta. 88 b Et ps. lxvi. v. ij.
97 d Et ps. ciij. v. i. 156 b Et ps. cxiiij. v. O do-
mine. 176 d
Cur humana fragilitas phibeat̄ ſacramētoꝝ pmiſſio
nibus ſe obligare. ps. lxxxviij. v. Diſpoſui. 135 a
Proijcere ſermōes dei poſt ſe: qui dicatur. ps. xlix. Tu
vero. 74 d
Proijciētes: quid ſignificet. ps. xvi. v. Proijci. 23 c
Prolepſis: quid ſit. ps. xix. v. i. 29 a Et ps. xxi. v. Cir
cundederunt. 32 a Et ps. xxvij. v. Bn̄dicā. 40 b
Et ps. lx. v. Deduxiſti. 90 b
Deus ſolus iuſte diffinitiue pmittit: cui ſubiacet imple-
re qd̄ dixerit. ps. lxxxviij. v. Diſpoſui. 135 a
Propheta pmittit gratiam deuotionis: cuz dn̄i dona
ſuſceperit. ps. cviij. Thau. v. Eructua. 194 a
Cum bonum ſit dn̄m predicare: inde vnuſquiſqz no-
ſcitur promiſſa dona recipere. ps. cxlvi. v. i. 222 d
Pronūtiare: quid ſit. ps. xciij. v. Pronuntia. 142 d
Propitiatio domini: quomodo euidenter cognoſcat̄.
ps. lxxxiiij. v. ij. 129 d
Propitiatus: quid ſignificet. ps. lxiiij. v. Uerba iniquo
rum. 94 c
Propoſita bona ad effectum perueniunt: quando per-
ſequens non timetur. ps. lxiij. v. i. 93 b
Quicunqz facinus perpetrat: deum ante conſpectum
ſuum nō proponit. ps. lxxxv. v. Deus iniuſti. 131 d
Propoſitiones: quid ſignificent. ps. lxxvij. v. ij. 119 a
Quid proprium ſit patri: quid filio: ꝛ quid ſpiritui ſan
cto. ps. l. v. Redde. 77 b
Proſopopeia: quid ſit. ps. xcij. v. Eleuauerunt. 142 a
Proſperari: quid ſit. ps. cxvij. v. O domine. 179 d
Proſpicere: quid ſit. ps. xxxij. v. De celo. 47 d
Protegi: quid ſit. ps. xxvi. v. Qm̄ abſcondit. 38 d
Prothesiosparallage: quid ſit. ps. lviij. v. Fortitudi-
nem. 87 d
Prouectiōis nr̄e indiciū: qd̄ ſit. ps. cxli. In 9clu. 217 a
Initiuz prouectus: eſt delicta carnalia relinquere. ps.
cxix. v. i. 194 d
Dn̄o pximare nō pōt: niſi qui eius regulis obſecūdāt.
ps. cxviij. Coph. v. Appropinquauerūt. 192 b
Proximū quē dicamus. ps. c. v. Detrahētem. 150 c
Magna prudentia geritur: vt ſibi aliquis imprudens
eſſe videatur. ps. cxv. v. ij. 177 b
Omni rōne deſerit̄: omni prudētia vacuatur: qui vſqz
ad hoc puenit: vt nō pfutura ſz ſua potius colere vi-
deatur exitia. ps. cxxxiiij. v. Similes illi. 208 a
Qui domino pſallat. ps. c. v. i. 150 b
Pſallendum eſt cum aduertentia: intellectu ꝛ ſapien-
ter. In prolo. 1 b
Pſallendum eſt ſapiēter: vt nō ſolū cātātes ſed intel-
ligentes pſallamus. ps. xlvi. v. Qm̄ rex. 70 b
Pſallere: quid ſignificet. ps. xci. v. i. 140 d
Pſallere: quid ſit. ps. vij. v. vlti. 13 b Et ps. xx. v. vl-
ti. 30 c Et ps. xlvi. v. Pſallite. 70 b Et ps. xcvij.
v. Uiderunt. 148 a
Pſalmoꝝ libri excellēs cōmēdatio. In plo. 1 b
Pſalmorū pſonationis inſtitutio. In plo. ca. ij. 2 a
Pſalmorum auctores: Idithun: Aſaph: ꝛ filij chore nō
fuerunt. Ibidem. 2 a
Pſalmoꝝ vniuerſoꝝ auctor fuit Dauid. Ibidē. 2 a
Pſalmi: cur hoc noīe vocent̄. Ibidem. ca. iiij. 2 a
Pſalmi: qui in hoc volumine continentur: tm̄ pro ſui
excellentia dicuntur pſalmi. Ibidem. 2 a
Pſalmus: grecum eſt vocabulum. Ibidem. 2 b
Pſalmus: quid ſit. In prolo. ca. v. 2 b
De pſalmoꝝ gnquifaria diuiſiōe. In plo. ca. ix. 2 b
Pſalmorum quaſdam ſuperſcriptiones conuenit ſpi-
ritualiter intueri. In prolo. ca. x. 2 b
Pſalmorum: an vnus liber vel plures dici debeant.
In prolo. ca. xij. 2 c
Pſalmi tribus modis loquuntur de perſona chriſti.
In prolo. ca. xiij. 2 c
In pſalmoruz expoſitione: de quibus auctor dicturus
ſit. In prolo. ca. xiiij. 2 d
Pſalm⁹ pm⁹: cur nō hēat titulū. ps. i. circa titulū. 4 a
Pſalm⁹: qd ſit. ps. ij. cir. tit. 6 a Et ps. iiij. cir. ti. 8 b
Pſalmi penitentiū: qui ꝛ quot ſint. ps. vi. cir. tit. 10 d
Pſalmi penitentium: cur diligentius perſcrutādi ſint.
Ibidem. In conclu. 11 d
Pſalmus octauus eſt primus qui verſus congeminat.
ps. viij. v. vlti. 14 c
Pſalmus primus: in quo aduētus antichriſti prophe-
tatur. ps. ix. In concluſione. 17 c
Pſalmus primus: qui de iudeorum increpatione ꝛ cō
uerſione ſcriptus eſt. ps. xiij. In concluſione. 20 d
Pſalmorū: genera duo ſunt. ps. xxiiij. circa tit. 36 a
Pſalmū dicere: quid ſit. ps. xxvi. v. Circuibo. 39 a
Pſalmus: quid ſignificet. ps. xlij. circa titu. 64 b
Pſalmi. xlviij. ſingularis commendatio. ps. xlviij. In
conclu. 73 b
Cur p pſalmū gnquageſimū magis dn̄o ſupplicet cū
peccatoꝝ venia petit̄. ps. l. In cōcluſione. 78 b
Pſalmi: arithmeticam ꝛ alias diſciplinas frequenter
cōmemorant. ps. lxx. In conclu. 107 d
Pſalmoꝝ nūeꝝ: quo pres nr̄i diuiſerit. Ibidē. 107 d
Cur hunc pſalmum demonibus pia confidentia ſem-
per opponamus. ps. xc. circa titu. 139 b
Multo preſtantius eſt cum bonis actibus pſalmodie
iubilationes deo offerre: q̄ pecudum victimas imo-
lare. ps. cvi. v. Et ſacrificent. 166 c
Cur auctor vniuerſos pſalmos adhibitis diuiſionibus
partitus ſit. Ibidem. in concluſione. 167 c
Pſalmi: cur diuerſum numerum verſuum contineant
ps. cxvi. In conclu. 178 a
Qui pſalmi alphabetodes cōpletis: lr̄is: ꝛ q lr̄is imminu
tis annotent̄: ꝛ q̄ de cā. ps. cxviij. In cōclu. 194 c
Pſalmi graduum cur numero quindenario annotati
atqz conſcripti ſint. ps. cxix. circa titu. 194 d
Pſalmus iſte pertinet ad ſuperbiā deſtruendam. ps.
cxxx. circa titu. 203 b
Pſalmi: cur ab afflictionibus inchoent: ꝛ in gaudijs
deſinant. ps. cxlij. In concluſio. 218 b
Quomodo totus ordo pſalmorū duplici myſterio no-
ſcatur eſſe decurſus. ps. cl. In conclu. 227 b
Pſalmorum ſeptem decades referuntur ad ſabbatuz:
qd̄ ad primam pertinet culturam: octo v̄o noſtro tē-
pori deputantur: qui reſurrectionē domini die octa-
ua pia deuotione veneramur. Ibidem. 227 b

Pſalmoꝝ

Pſalmoꝝ numerus centum quinquaginta: quid myſtico numero deſignet. Ibidē. 227 b
Varietas pſalmorum: cur precioſiſſimo lapidi topaꝫio: aut pulcherrimo pauoni congrue comparari poſſit. ps. cl. In concluſione. 227 c
Pſalmocanticum: quid ſit. In prolo. ca. vij. 2 b
Pſalmuſcātici: quid ſit. ps. lxvi. circa titulū. 97 c
Pſalterium: corpori domini ſaluatoris aptatur. In ꝓlogo. cap. iiij. 2 a
Pſalteriū apud hebreos nablū dicit̄. Ibidē. 2 b
Pſalteriū: qd ſit: ⁊ cur ipm ſolum inter inſtrumenta muſica decachordum dicat̄. ps. xxxij. v. ij. 47 a
Pſalterium: corporis domini decora ſimilitudo eſt. ps. xlviij. v. Inclinabo. 72 b
Pſalteriū: quid ſit. ps. cl. v. Laudate eū i ſo. 226 d
Pſalterium: naturam dei: ſi fas eſt: duobus verbis facit ſubintelligi. Ibidem. In concluſione. 227 b
Omne malū execrabilius reddit̄: quādo publica preſumptione tractatur. ps. liij. v. Et non de. 82 a
Pulchrū dicēdi genus: in breuitate cōplecti qđ nulla poſſit aduerſitate dirumpi. ps. xxx. v. Ego āt. 43 b
Puluis: quid ſit. ps. i. v. Non ſic impij. 5 b
Pūctus: linea: circulus: ⁊ cetera hōꝫ quō ſenſibilia: ⁊ quō intelligibilia ſint. ps. xcvi. v. Illuxerūt. 147 a
Punctus quid ſit. Ibidem. 147 a
Pupilla: qđ ſit: ⁊ vñ dicat̄. ps. xvi. v. A reſiſtēti. 23 c
Pupilli: vnde dicant̄. ps. cviij. v. Non ſit il. 169 c
Pupilla oculorum: cur ita dicat̄. Ibidem. 169 c
Pupillus: quis hic dicat̄. ps. ix. v. Tibi dere. 17 a
Chr̄us: cur pupillus dicat̄. ps. lxxxi. v. Iudicate. 127 a
Puſillum: vnde dicatur: ⁊ quid ſignificet. ps. xxxvi. v. Et adhuc puſillum. 54 d
Sațis meritis putaret datum: ſi peccator iugiter floreret illeſus. ps. cxviij. Sade. v. i. 191 b
Puteus: quid dicat̄. ps. liij. v. Tu vo. 82 d
Putei mortalis deſcriptio. Ibidem. 82 d
Puteus: quid ſit. ps. lxviij. v. Non me demer. 103 b
Puteū: peccatores quō incidant. Ibidē. 103 b
Puteus: ⁊ in malo ponit̄: ⁊ in bono. Ibidem. 103 b
Puer frequēter legit̄ dn̄s chriſtus ab innocentie puritate. Ibidem. v. Ne auertas. 103 c
Quantitas delictī: menſura repudij eſt. ps. v. v. Decidant. 10 b
Quaternarij numeri cōmendatio. ps. iiij. In concluſione. 9 b
Contra oēs amentias eſt eum tepide querere: quem tibi cognoſcis eterna beneficia poſſe preſtare. ps. xcviij. In concluſione. 149 c
Querit: ⁊ i bono ⁊ i malo legit̄. ps. lxix. v. ij. 105 a
Si deus mixto amore non metuatur toto corde non queritur. ps. lxxvij. v. Et dilexerunt. 120 d
Qui dominum querunt: quid debeant dicere. ps. lxix. v. Exultent. 105 b
Quies dānatoꝝ: quomodo ſine requie ſit. ps. lxxv. v. De celo. 116 a
Quieſcere debem⁹ in ſecreto ꝯſciētie: quādo iniquitatis faſce deprimimur. ps. liij. v. Ecce elon. 81 d
Hec ſyllaba: qꝫ: frequēter ſignificat nullū. ps. lviij. v. Ecce ipi loquētur. 87 d Et ps. cv. v. ij. 162 d
Quicqđ ꝯtra hūanas vires aſſumit̄: defectus ibi pro rerū magnitudine reperit̄. ps. lxxxiij. v. i. 128 d
Raab: que fuerit: ⁊ quid ſignificet hoc nomē ps. lxxxvi. v. Memor. 132 a
Recēs q ſit. ps. lxxx. v. Audi pplus. 126 a
Recordari: vnde dicatur. ps. lxxvij. v. Nō ſunt. 121 a
Recti corde: qui ſint. ps. x. v. ij. 17 d Et ps. xcij. v. Quoadusqꝫ. 143 b Et ps. cxxiij. v. Bn̄fac. 199 a
Quomodo redēptio domini fuerit copioſa. ps. cxxix. v. Quia apud do. 203 a
Refectio felix ⁊ ſecura: ab illo calicē ſalutis accipere: q ſp nouit ꝓfutura p̄ſtare. ps. lxxiij. v. Et icli. 115 a
Refrigeriū ē: poſt putrētes curas delectabilis ⁊ amena ſecuritas. ps. lxv. v. Tranſiuimus. 96 d
Refugiū: quid ſit. ps. xxxi. v. Tu mihi es re. 46 a
Quomodo dominus factus fuerit Moyſi inſigne refugium. ps. lxxxix. v. i. 138 a
Regredi: quid ſit. ps. vij. v. Et ꝓpter hanc. 12 d
Cum quis regitur a domino: quanta ſit ibi defenſio ⁊ ſecuritas. ps. xxij. v. i. 34 a
Regula in omnibus pſalmis q̄ de duabus naturis in chr̄o loquunt̄ cuſtodiēda. ps. xx. In ꝯcluſio. 30 c
Regula toti⁹ religiōis expōit̄. ps. lxxix. v. vlti. 125 a
Dn̄s quos relinq̄t: affligit. ps. lxxx. v. Et di. 126 b
Contra peccata continua: ſalutare remedium eſt iugiter pio domino ſupplicare. ps. cxl. v. i. 215 b
Remedia a medico celeſti facile impetrantur cum vulnera oſtenduntur. ps. vi. v. ij. 11 a
Iuſte remedium petit: qui ſe poſitum in tribulatione cognoſcit. ps. lxviij. v. Ne auertas. 103 c
Reminiſci: quos dicam⁹. ps. xxi. v. Reminiſcēt̄. 33 c
Remiſſionē peccatorum: dominus ſeptem modis nobis concedit. ps. lxx. v. Multiplicaſti. 107 b
Remittere: quid ſit. ps. lxxxiij. v. ij. 129 d
Hec fidelibus i ſūma remuneratiōe promittitur: qꝛ ſalutare chriſtū dn̄m ꝯtuentur. ps. xc. v. vlti. 140 b
Renes: quid myſtice ſignificat. ps. cxxxviij. v. Quia tu poſ. 212 d
Repetitio frequenter geminata eiſdeꝫ verbis eſt mater ſatietatis. ps. xxxi. v. vltimo. 46 c
In ſcripturis diuinis: ad exprimēdā cauſam frequenter fit repetitio verboꝝ. ps. lxxi. v. i. 108 b
Si dn̄s os nr̄m nō repleat: nec ligua mouet̄: nec deſideria honeſta flāmāt̄. ps. lxx. v. Repleat̄. 106 b
Requiē dn̄i nō itroire: qđ ſit. ps. xciiij. In ꝯclu. 145 a
Qui requiē dn̄i itrare nō poſſint. Ibidē. v. vlt. 145 a
Reges dn̄i: que ſit. ps. cxxxi. v. Hec requies. 205 a
Iuſtus iſte a dn̄o regnit̄: q mandata eius non probat̄ oblitus. ps. cxviij. Thau. v. vltimo. 194 b
Que mala incurramus: ſi deo reſiſtimus. ps. lxxx. v. Pro nihilo. 126 b
Multi hic p̄ceptis dn̄i reſiſtūt. In illo āt finali iudicio nēo iproboꝝ reſiſtē poterit. ps. lxxv. v. Tu ter. 116 a
Quos gratos habemus: ipſos ſine dubitatione reſpicimus. ps. xxxij. v. Ecce oculi. 48 a
Dn̄s quos reſpiciat. ps. lxv. v. Qui dominatur. 96 c
Ubi pietas poſtulatur: ſemper homo reſpici dicitur. ps. lxviij. v. Exaudi me. 103 b
Dn̄s ſi peccata reſpiciat: nos ſine dubitatione condēnat. ps. lxviij. v. Exaudi. 103 b
Reſpicere dei: quid ſit. ps. lxxvi. v. i. 116 d
Reſpicere: qđ ſit. ps. cxviij. Aleph. v. Tūc nō. 181 a
Dn̄s aloꝝ q̄litates grati⁹ reſpicit: q̄ cruciatū carnalis paſſiōis itēdit. ps. cxviij. Res. v. Vide qꝛ. 193 a
Illas res vnuſqſqꝫ reſpicere dicit̄: q̄s ⁊ diligere poſſe iudicatur. ps. c. v. Non proponebam. 150 c
Reſpicē dn̄i: ē nō ſpernē. ps. ci. v. Reſpexit. 153 b
Quis deo vocanti reſpondere dicatur ibidem. v. Et reſpondit. 153 c
Reſurgere duobus modis dicit̄ chriſtianus. ps. xix.

v.Ipſi obligati ſunt. 29 b
Reſurgunt differenter iuſtus:peccator et impius. ps.
i.v.Ideo non reſurgunt. 5 c
Retia:vnde dicant. ps.cxl.v.vltimo. 216 a
Dñs:quō et cur retribuat nobis bonum pro malo.ps.
cxv.v.Quid retribuam. 177 b
Retributio dñi:quanta ſit.ps.cxviij.Nun.v.vlt. 188 d
Malorum omnium retributio:que ſit.ps.lxxx.v.Et
dimiſi. 126 b
Retributionū quatuor ſunt ſpecies.ps.xxvij.v.Se
cundum opera. 40 a
Nemo retribuit niſi qui aliquid ante pcipit. ps.vij.
v.Si reddidi. 12 b
Retrorſum:quomō redeant malus et iuſtus.ps.vi.v.
vltimo. 11 d
Reuerentia:quid ſit.ps.xxxiij.v.Erubeſcāt. 140 b
Reuereri:quid ſit.ps.lxix.v.ij. 52 b
Qui alium a malo nō reuocat:particeps erroris pro
batur.ps.xlix.v.Si videbas. 74 d
Rex glorie:nemo poteſt niſi ſolus altiſſimus inueni
ri.ps.xxiij.v.Quis. 35 c
Quando rex delinqt ſoli deo reus eſt:qr hoiēz nō ha
bet q ſua facta diiudicat.ps.l.v.Tibi ſoli. 76 b
Rex:vnde vocat ſit.ps.lxvij.v.Dum diſcer. 99 b
Rex:vnde dicat.ps.lxxxiij.v.Altaria. 129 a
Rhamnus:quid ſit.ps.lvij.v.Priuſq. 86 b
Rhetores: quō iudices reddant attentos. ps.xlviij.
v.i. 72 a
Rhetoricus ſyllogiſmus:qd ſit.ps.xxi.v.Oñi rex.30 b
Rogare:equocū eſt.ps.cxxi.v.Rogate. 197 a
Docemur vt iiſdem verbis nos deum rogemus:qui
bus caput noſtruz exoraſſe cognoſcimus. ps.lxviij.
v.Eripe. 103 a
Ros:quid ſit:et cuius virtutis.ps.cxxxij.v.Quod de
ſcendit. 206 a
Ructar:vñ dcā ſit.ps.cxviij.Thau.v.Eructu.194 a
Rudis:quis dicat.ps.ij.v.Et nunc reges. 7 a
Ruine:vnde dicatur.ps.xxxi.v.Quoniam die. 45 c
Et ps.xc.v.A ſagitta. 139 d
SAbbati dies:requies iterpretatur.ps.xci.
circa titulum. 140 c
Quarta ſabbati:quid ſit.ps.xciij.circa ti
tul. 142 c
Sacerdotes:cur moneantur: vt domino
ſupplicent.ps.cvi.v.Turbati. 166 d
Sacerdotes:quomō indui debeant iuſtitia.ps.cxxxi.
v.Sacerdo. 204 d
Duobus modis dicimus animam eſſe ſatiataz.ps.cv.
v.Et dedit. 163 c
Sacramenta duo ſunt liberationis noſtre.ps.lxv.v.
Qui poſuit. 96 d
Quomodo ſacrificare debeamus domino.ps.xlix.v.
Immola. 74 c
Sacrificare volūtarie:qd ſit.ps.liij.v.penul. 80 d
Quis non ſacrificet dño voluntarie.Ibidem. 80 d
Sacrificium quod deo dare debeamus.ps.l.v.Sacri
ficium. 77 d
Sacrificium domino reddit:qui letus hoſtiam lau
dis obtulerit.ps.cvi.v.Et ſacrificent. 166 c
Saccus:quid ſit.ps.xxix.v.Conuertiſti. 42 b
Sagitta :quid ſit.ps.xliij.v.Sagitte. 67 d
Sagitte:et in bono et in malo accipiuntur.ps.xxxvij.
v.ij. 57 b
Salmana:qd iterptet.ps.lxxxij.v.Pone pnci. 122 a
Salomon:quid interptet.ps.cxxv.In ɔclu. 200 a
Nō ſalua fit anima:quādo a temporali morte ſubdu
citur:ſed quando ab huius ſeculi carcere proſperri
ma diſſolutione liberatur.ps.cviij.v.vltimo. 170 d
Nihil fortius q̄ aias ſaluare:que errorum ſuorum vi
tijs poterāt iterire.ps.lxvij.v.Dominus da. 99 b
Saluari in hoc mundo multi ſibi videntur: ſed non
in domini nomine.ps.liij.v.i. 80 c
Saluator cuius pprie dicat deus.ps.xxxvi.v.Lex. 56 a
Qō ſaluatoris aduētus captiuitatē nr̄am cō mutauerit
in gaudiū:vitia in virtutes etc.ps.cxxv.v.ij. 199 c
Pro nihilo ſaluos facere:quid ſignificet.ps.lv.v.Si
cut expectauit. 83 d
Totis viribus ſalus poſcitur:cum tempore neceſſita
tis optat.ps.lxviij.v.Ne auertas. 103 c
Una eſt ſalus:ad ipm feſtinare quem non poſſis effu
gere.ps.cxviij.Coph.v.Prope es. 192 b
Salutare patris:chriſtus ē.ps.ix.v.Exultabo. 16 a
Salutaris nr̄:chriſtus ē.ps.xxiij.v.Hic accipiet. 35 b
Salutare dñi:quid ſit.ps.xxxiij.v.Aia autem. 51 a
Salutare:hebrea lingua dicit: Ieſus.ps.cxviij.Caph.
v.i. 186 b
Sanamur reuera cum ſtrangulantia peccata laxant.
ps.xl.v.Ego dixi. 62 b
Sancti viri ſi affligantur:ſpem magis ſue dilectiōis
accipiunt.ps.cxviij.Vau.v.Et ne. 183 c
Sanctorum qualis ſit voluntas:et quale conſiliuz.ps.
xxxvij.v.Quoniam in te. 59 a
Scē oronis forma tradit.ps.xciij.v.Venite. 144 c
Sanctus dominus:cur in ſancto monte. precipiatur
adorandus.ps.xcviij.v.vltimo. 149 b
De ſanguinibus:contra artem grammaticam poſitū
eſt.ps.xv.v.Non congregabo. 22 a
Sanguinibus:contra latinam linguam numero plu
rali dicitur.ps.l.v.Libera. 77 c
Sanguinis:numerum pluralem latina lingua nō re
cipit.ps.liiij.v.vltimo. 83 a
Sanguinū viri:qui dicantur.Ibidem 83 a
Sapienter nemo quicq̄ facit quod non intelligit.ps.
xlvi.v.Quoniam rex. 70 b
Sapiētie et prudētie officia.ps.xlviij.v.Os meuz. 72 a
Sarcaſmos:quid ſit.ps.xciij.v.Et dixerunt. 143 a
Et ps.cxxxiij.v.Simulachra. 208 a
Sardiſmos:quid ſit.ps.xli.v.Abyſſus. 63 d Et ps
cvij.v.Saluum fac. 168 a
Scabellum:vnde dicatur.ps.cix.v.ij. 171 b
Scandalum:grecum nomen eſt:ſignificans ſiniſtrū.
ps cv.v.Et commixti. 164 c
Scidalū:qd ſit.ps.cxviij.Sin.v.Pax mul. 193 c
Scelerati tūc ad deum cōcurrūt quando aliqua ne
ceſſitate turbant.ps.lxxvij.v.Cū occide. 120 d
Sceleratis interdicitur ne ſe pſumāt ſermonibus
miſcere diuinis.ps.xlix.v.Peccatori. 74 d
Schema:quid ſit.ps.i.v.Non ſic impij. 5 b
Scheſiſonomatō qd ſit.ps.cv.v.Peccauimus. 163 a
Hoc perfecte ſcientie genus eſt noſſe deum etc.ps.xci.
v.Quā magnificata. 141 a
Scynifes:quid ſit.ps.ciiij.v.Dixit et venit cy. 161 b
Oē nr̄m admiſſum q̄ſi quibuſdā tabulis ſcribitur cū
diuina notitia ɔtinetur.ps.l.v.Auerte 76 d
Scripturarum diuinarum tractator et doctor:quid fa
cere debeat.ps.i.v.Non ſic impij. 5 b
Scriptura diuina in illa ſancta trinitate nihil minus
maius ve vult ſentiri.ps.xviij.v.Lex. 28 b
Scripture diuine pprium ē:vt p plurali ſingularis nu
merus apponat:et viceuerſa.ps.xxvi.v.Ne tra. 39 b

Scripture diuine ↄſuetudo.ps.xxxvij.cir.tit. 57 a
Scripturarum diuinaꝝ ꝓpriū eſt noia hebrea ad ali quod myſteriū ſignificationis interſerere.ps.lxvij. v.Ibi beniamin. 100 c
Scripture diuine mos eſt pro parte dicere totum.ps. lviij.v.Et tu. 87 d
Scripture diuine mos eſt:ſic ad ptem loqui vt nec re liquos ꝑtermittere:videat̃.ps.lxi.v.Spate. 91 c
Scripture diuine per ſimilitudies terrenas pleruqꝫ ſacramenta celeſtia monſtrant.ps.lxij. v. Sicut adi pe. 92 c
Scripture diuine proprium eſt:vt quos dominus li berare manult:poſt ſe redire precipiat: vbi nullus locus erroris eſt. Ibidē.v.Et in velamento. 92 d
Scripture diuie mos ē:ꝫ vnū ꝑ plimis dicē:ꝫ plima vnitatis noie vocitare.ps.lxv.v.Qui ↄuertit. 96 c
In quo:ꝫ in eo:qꝛ communi lingue non conuenit:pro priuum diuine ſcripture eſſe dicimus. ps.lxvij. v. Mons in quo. 99 d
In ſcripturis ſanctis frequēter inuenimus prepoſte rato ordine dicta.ps.lxx.v.Potentiam. 107 b
Scriptura ſancta ꝑ hebrea noia ſepi⁹ nobis declarat cauſas occultas.ps.lxxvij.v.Et repu. 122 a
Scripturarum diuinarum proprium eſt:vt per inter pretationes nominum virtutes poſſimus ſentire di ctorum.ps.lxxxij.v.Pone principes. 128 a
Locutionis genus proprium eſſe ſcripture diuine co gnoſcimus: quando nihil tale in libris ſecularibus inuenitur.ps.lxxxiiij.v.Audiam. 130 a
Scripture diuine incomprehenſibilis profunditas ꝫ diuerſis modis intelligitur:ꝫ vna conſtare veritate monſtratur.ps.xcv.v.Commoueatur. 146 a
Cur diuie ſcripture per diuerſas ſimilitudines loquā tur.ps.xcvij.v.Flumina. 148 b
Uſus ſcripture eſt aliquando minora dicere:vt maio ra ſibi completa videantur.ps.ci.v.vltimo. 153 d
Illud genus locutionis ſcripture diuine proprium eē dicamus:quando hoc nec littere ſeculares:nec cōis vſus exercet.ps.cv.v.Et diſtinxit. 164 b
Enis quoſdā ſine litteris ſcripturas diuinas didiciſ ſe legerimus:facilius tñ eſt dei gratia fragilitati no ſtre per litteras prudentiam diſcere: ꝙ illud mira culum ſuſtinere.ps.cx.circa titulum. 172 c
Oculos aliquid dicere:non eſt cōis aut vſitata locu tio:ſed ſcripture diuine iſte modus loquēdi ꝓprius eſt.ps.cxviij.Caph.v.ij. 186 b
Intellectus diuinarum ſcripturarum:quanto plus ꝑ cipitur:tanto ſuauior ſanctis mentibus inuenit̃.ps. cxviij.Ain.v.Seruus tuus. 190 a
Uſus iſte ſcripture diuine proprius eſt:ad ſingularē numerum redigere:quod pluraliter videtur eſſe pro poſitum.ps.cxxvij.v.Labores. 201 a
In ſcripturis diuinis frequenter reperitur: vt modo cauſam ratio precedat:modo eaꝫ pronnas ſubſequa tur.ps.cxl.v.Diſſipate. 215 d
Frequenter ſcriptura diuina hanc ſpēm definitionis amplectit̃:vt ꝑ id qđ dñs operatur:virtus eius pote ſtaſqꝫ monſtretur.ps.cxlvi.v.Qui operit. 223 a
Perſcrutemur ſedule diuinas ſcripturas ꝛc.ſi filij eē volumus excuſſoꝝ.ps.cxxvi.In concluſio. 200 d
Scutū:vnde dicat̃.ps.xxxiiij.v.ij. 50 c
Seculū:quid ſit.ps.xxiiij.v.Reminiſcere. 36 b
Seculū pñs:ſilitudo ē hyemis.ps.xxxvi.v.ij. 54 b
Nec mali in hoc ſeculo a pena ſunt liberi :nec boni a beneficio ſequeſtrati.ps.lvij.v.vltimo. 86 c
Secula:cur ita dicta ſint.ps.lx.v.Dies. 90 c
Secula:vnde dicant̃.ps.lxxij.v.Deus autē. 113 b
Seculum ſeculi:ſignificat eternitatem .ps.lxxxviij. v.Et ponam. 136 c
A ſeculo ꝫ vſqꝫ in ſeculum:quid ſignificet.ps.lxxxix. v.ij. 138 b
Seculum:quandoqꝫ iſtum mundum ſignificat:quā doqꝫ regnum domini.ps.cxxx.v.vltimo. 203 d
Sedulij verba mutuant̃.ps.xxxvi.In ↄcluſio. 56 d
Selmon : quid ſit : ꝫ quid interpretetur .ps.lxvij. v. Dum diſcernit. 99 c
Que ſunt ſeminationes in ſeculo .ps.cxxv. v. Qui ſe minant. 199 d
Semite:que ſint:ꝫ vnde dicatur ſemita .ps.xxiiij.v. Uias tuas. 36 b
Senecta ꝫ ſenium:quomodo apud grecos differant. ps.lxx.v.Et vſqꝫ. 107 a
Senectus candidum caput habet.ps.xci.v.Et exalta bitur. 141 b
Quicquid in fine mundi geritur ſenectus aptiſſime nuncupatur.ps.cxxviij.v.ij. 201 d
Senes ꝗ vitupent̃.ps.cxviij.Coph.v.Preue. 192 a
Seniores:quos dicamus.ps.cxviij.Mem.v.Super ſeniores. 187 d
Sententia preclara:qꝛ nullus ſuis meritis ad dei gra tiam venit.ps.xxiiij.v.Reminiſcere. 36 b
Seon qđ iterpretet̃.ps.cxxxiiij.v.Seō regē ammor reoꝝ. 207 c Et ps.cxxxv.v.Seon. 209 b
Separatio corporis ꝫ anime ſine conturbatione ma xima nō poteſt euenire.ps.liiij.v.Timor. 81 d
Septem vicibus ſe monachorum pia deuotio conſo latur.ps.cxviij.Sin.v.Septies. 193 c
Sera:vñ dicat̃ .ps.xxxviij.v.ij. 59 a Et ps.cxlvij. v.ij. 222 d
Sermo dñi:quō rect⁹ dicat̃.ps.xxxij.v.Qm̄ re. 47 b
Sermōes ꝫ loq̄le dñia.ps.xviij.v.Nō ſūt loq̄le. 27 d
Ineſtimabilis virtus ſermonis eſt : ꝫ hyſtorie fidem complere:ꝫ ſpiritualibus rebus intelligenda contra dere.ps.lxxvij.v.Et ceciderunt. 120 c
Qui dño in leticia ſeruiāt.ps.xcix.v.i. 149 d
Infideles:quomodo domino ſeruiant.ps.cxviij.La mech.v.Ordinatione. 187 a
Quō oia ſentire deo ītelligē debeam⁹.Ibidē. 187 a
Seruus fidelis tunc gloriatur: quando laudabilem dominum habere cognoſcit̃.ps.xxxiij.v.ij. 48 d
Seruis fidelibus:quid datū ſit.Ibidem. 48 d
Chriſtus cur ſe ſuū dixerit.ps.lxxxv.v.Miſerē. 131 b
Uitiorum ſeruus:dominum non meret̃ habere ſan ctorum.ps.cxviij.Lamech.v.Tuus. 187 a
Seruus:vnde dicatur.ps.cxviij.Ain.v.ij. 189 d
Seruus dei veraciter nequaꝙ dici pōt:niſi qui ei⁹ fa mulatur arbitrio.Ibidem.Seruus tuus. 190 a
Serui quomodo attendant ad manus dominorum ſuorum.ps.cxxij.v.ij. 197 c
Si negatiue poſitū ē.ps.lxxxviij.v.Semel iu. 136 d
Sicima:quid interpretetur.ps.lix. v. Deus locutus. 189 b Et ps.cvij.v.Letabor. 168 a
Signa:que ſint.ps.ciiij.v.Poſuit. 161 a
Signū qđ ſit:ꝫ vñ dicatur.ps.cxxxiiij.v.Miſit ſigna. 207 c Et ps.lxxxv.v.vltimo. 132 a
Significatur ſepe per id quod ſequitur:id quod pre ceſſit.ps.xxi.circa titu. 31 a
Silentij cōmendatio.ps.xxxviij.In ↄcluſio. 60 a
Melius eſt ſilentium tenere:ꝙ aliquid malitioſe di cere.Ibidem.v.i. 58 d

Silet i malo:q nõ tacet bonũ.ps.cxl.In cõclu. 216 a
Similis inigras:alios ſuis opibus decipere: ⁊ cultib⁹ ſe peſſimis obligare.ps.cxiij.v.Similes. 175 d
Similitudo:qd ſit.ps.xlviij.v.Inclinabo. 72 b
Simplices:quando indicare volumus: vnum cor in eis teſtamur.ps.xi.v.ij. 18 c
Pudor eſt dicere ſimulachrũ ab illo cuius ipſe auctor potuit inueniri.ps.cxiij.Simulachrum. 175 c
Simulachꝝ:vñ cõpoſitũ ſit.ps.xcvi.v.Cõfũ. 147 a
Quõ dño ſingulares efficiamur.ps.cxl.In cõclu.216 a
Sitis:qd agat.ps.lxi.v.Uerũtamẽ honorem. 91 b
Sol:vñ dicat.ps.ciij.v.Ortus eſt ſol. 158 b
Sola via chriſti bona eſt:noſtra vo peccatis obnoxia. ps.xxxvi.v.Ne emulatus. 54 c
Cur deus ſolus dicatur facere mirabilia.ps.lxxvi.v. Deus in ſancto. 117 c
Somatopeia:quid ſit.ps.lxxxiiij.v.Miſericordia ⁊ veritas. 130 b
Preſtigijs alluſi:freq̃nter ad illa nos pueire ſõniam⁹ q̃ nimia cupiditate pgrim⁹.ps.lxxij.v.Uelut. 111 b
Uita infidelium cur ſomnus appelletur.ps.lxxv.v. Dormierunt. 115 d
Somnus iſte:quomõ ſit fallax.Ibidem. 115 d
Conſuetudo ſomni potenter exprimitur.ps.cxxxi.v. Si dedero. 204 b
Sors in ſcripturis diuinis ſepius commemoratur.ps xxi.v.Diuiſerunt. 32 d
Exhortatio ad eos quos ſpectacula humana delectãt ps.lxvij.v.Benedictus. 100 a
Specioꝝ amatores exhortãt ps.xxxij.In cõclu. 48 b
Sperare vere:qd ſit.ps.xxx.v.Et perfeciſti. 44 c
Qui ſit fructus in deo ſperare:⁊ qualis interitus ſpez in dño non habere.ps.li.v.Ego autem. 79 b
In hoc mundo licet ſperare:illic autem deſiderata p̄mia conteri.ps.cxxx.v.vltimo. 203 c
Qui ſpat i malitia:ſeipſ̃ decipit.ps.lxi.v.Nolite. 71 c
Cur in hoie nõ ſit ſperandus.ps.lix.v.penulti. 89 d
Quare in dño ſperãdum ſit.ps.cxxix.v.A cu. 202 d
Spes copioſa paupum:⁊ magna cogitatio gaudioꝝ: ipſ̃ refugiũ hic quẽ ⁊ iudicẽ.ps.ix.v.Et fact⁹. 15 c
Spes humana: quomodo decipiat.ps.xxxij.v.Fal ſus equus. 48 a
Spes:vnde dicta ſit.ps.xxxix.v.Beatus vir. 60 c
Spem nois det:qui veraciter habeat.Ibidem. 60 c
Qui ſpem habet in dño rerum oium potente: reſpice re non debet ad caduca.Ibidem. 60 c
Nobis ſpiritualiter fiunt q̃ hebreoꝝ oculis corporali ter apparebant.ps.cxlvij.v.vltimo. 223 b
Q2 ſpiritus ſanctus nõ ſit ſolius patris nec ſolius filij: ſed amborum.ps.lv.v.In deo. 84 b
Spirit⁹ ſancti pconia:ſm ſeptez dona eius.ps.xxviij. v.Uox dñi ſup aq̃s.⁊.v.ſequentib⁹.40 d ⁊ 41 a
Reprehenſio eoꝝ qui dicũt ſpm ſcm̃ eſſe minorez pa tre.ps.lxxxiiij.v.Audiam. 130 b
Spiritus:quid ſit.ps.ciij.v.Qui facit. 156 d
Spiritus ſanctus:cur interdum difficillima dicat ad litteram.Ibidem.v.Qui fundauit. 156 d
Spõſus:vnde cõgrue dicat.ps.xviij.v.In ſo. 28 a
Stagna:vnde dicantur.ps.cvi.v.Poſuit. 167 a
Stare:ad quid pertineat:⁊ vbi nobis ſtandum ſit.ps. cxxxi.v.Introibimus. 204 c
Status collectiuus apud oratores dicit:qñ ex ſcripto colligit id qđ ſcriptũ nõ ẽ.ps.xxvi.v.Credo. 39 b
Stillicidia:quid ſint.ps.lxxij.v.Rinos. 95 b
Stratũ:qd ſignificet.ps.vi.v.Laboraui. 11 c
Stratũ:cur lachrymis rigandum.Ibidem. 11 c
Stultus:quid ſit.ps.xci.v.Uir inſipiens. 141 a
Stultos:vulgo bautos vocamus.Ibidez. 141 b
Stultoꝝ mltoꝝ redargutio.ps.cxvij.v.Bonũ.178 d
Stultus in quo exultet.ps.cxlix.v.Exul. 226 b
Praui ſuaſores:qd facẽ ſoleãt.ps.lxx.v.Cõfũ. 106 d
Quando recordatio ſuauitatis domini habeatur.ps. cxliiij.v.Alienat. 221 a
Subſtantia: quomodo ſit capax contrariorum.ps. xliij.v.Dilexiſti. 67 d
Cũ nos a dñi cõtẽplatiõe diſcedim⁹:ipſe quoqz a nr̃a defenſione ſubtrahit.ps.cxx.v.Non det. 195 d
Impigri debem⁹ facere omne quod poteſt alteri ſub uenire.ps.cxi.v.Iocundus. 173 d
Subuenire ſibi iugiter facit:cui collatũ bñficiũ ante oculos ſemp aſſiſtit.ps.xxv.v.Quõ miſericor. 37 c
Subuertunt illi feliciter:q de prauis vitijs ad rectaz ſemitam deducunt.ps.xvi.v.Exurge. 23 d
Sum:cur proprium diuinitatis ſit verbum.ps.xlix. v.Audi. 74 a
Mut⁹ ẽ ſi pſallat ſupb⁹.ps.lxxiij.v.Ne auertat. 114 a
Superbus ⁊ diabolus dicitur:⁊ qui eius peruerſitati bus obſecundant.ps.xciij.v.ij. 142 d
Intelligant ſuperbi iudicem: qui malum ſuum non eſtimant puniendum.ps.c.v.i. 150 b
Supboꝝ rephẽſio.ps.ciij.v.Uia ſpiritus. 155 b
Superbi:cum preſentia diligant:futura non tractãt. ps.cxxij.v.Et multum. 197 d
Supbiã dñs ſpãliter execrat.ps.lxxiij.v.vlti. 114 a
Superbia:cur nullibi poſſit habere locum.ps.cxij.v. Quis ſicut. 174 c
Supbia:vitioꝝ mr̃ ẽ.ps.cxviij.Simel.v.Incre. 182 a
Supbia:q̃ noxia ſit.ps.cxxix.In concluſione. 203 a
Supſtitionũ hũanaꝝ eliſio.ps.xxxix.v.Multa. 60 d
Supplãtare etiam in bono ponitur.ps.xvi.v.Domi ne a paucis. 23 d
Supplãtare:qd ſit.ps.xxxvi.v.Lex. 56 a
Cur ſp ſupplicare nos deceat.ps.lxxxv.v.Miſe. 131 a
Ante lucẽ q ſurgant.ps.cxxvi.v.In vanum. 200 b
Qui dicit domino:Suſceptor meus es:totum ſe con firmat in eius beneficia proieciſſe:vt de felici qua dam familiaritate glorietur.ps.xc.v.ij. 139 c
Suſcipere quos dicamur in bonam partez.ps.xxxix. v.Tu autem. 61 b
Suſpitio ſepiſſime probatur incerta que viro nõ con uenit chriſtiano.ps.cxviij.He.v.Amputa. 183 b
Nemo ſuſtinet:niſi qui promiſſum accipere cupit.ps. cxxix.v.Suſtinuit. 202 d
Suſurratio:qd ſit:⁊ vñ trahat.ps.xl.v.Simul. 62 c
Sylleplis:quid dicatur.ps.viij.v.i. 13 d
Syllogiſmi vſurpandi non ſunt frequentius.ps.xxxi. v.vltimo. 46 b
Syllogiſm⁹ quiquepertitus hic repit:quẽ Cicero ora toribus eſtimat applicãdũ.ps.xli.v.penulti. 64 b
Syllogiſmus enthimematicus ex quibus cõſtet.ps. xciij.v.Qui plantauit. 143 b
Cur in cathegorico ſyllogiſmo: qui eſt puriſſimus ⁊ princeps oium:hoc opus cõcludat.ps.cl.v.vlt. 227 a
Qualiter colligatur ſyllogiſmus cathegoricus in fine huius operis.Ibidem. 227 a
Sympſalma:quid ſit.In prologo.ca.xi. 2 c
Synagoga:qd hĩ ſignificet.ps.vij.v.Exurge dñe. 12 d
Synagoga:quid dicatur.ps.lxxxi.v.i. 126 d
Synatriſmos:quid ſit.ps.xi.v.i. 18 b Et ps.xxii.v. i. 34 a Et ps.xxx.v.Abſcondes. 44 c Et ps.

xxxv.v.Iniquitatẽ. 52 d Et ps.lvij.v.Ad nihilũ. 86 b Et ps.lxviij.v.Quoniã ꝑpter. 102 c Et ps. cij.v.Qui propitius. 154 c
Syncriſis:quid ſit.ps.xix.v.Hi in curribus ⁊ hi. 29 b Et ps.xxv.v.penulti. 38 a Et ps.xxxiiij.v.Om̃. 50 d Et ps.lxx.v.Confundantur. 106 d Et ps. cviij.v.i. 169 a Et ps.cxviij.Coph.v.Appropinqua uerunt. 192 b
Synchoreſis:q̃d ſit.ps.lxxvij.v.Et mandu. 120 c
Syndicaſmos:q̃d ſit.ps.xi.v.Eloquia. 18 d Et ps. li.v.Ego aũt. 79 b Et ps.lxij.v.penulti. 93 a Et ps.lxxvi.v.Deus in ſancto. 117 c
Synedoche:q̃d ſit.ps.ix.v.i. 15 b Et ps.xxi.circa finẽ. 31 a Et.v.Oẽs qui vide. 31 d Et ps.lxiiij. v.ij. 34 c Et ps.lxvij.v.Diſperge gentes. 101 a
Syon:multa ſignificat.ps.ij.v.Ego autem. 6 c
Syon:cur ſpeculatio dicat̃.ps.ix.v.pſalli. 15 d
Syon:quid : ⁊ quid ſignificet.ps.xix.v.ij. 29 a Et ps.lxviij.v.Quoniam deus. 104 c Et ps.lxxij.v. vltimo. 111 d Et ps.lxxv.v.ij. 115 c
Syõ:q̃d ſit:⁊ q̃d iterꝑtet̃.ps.xcvi.v.Ado. 147 b
Syon : q̃d interꝑtatur.ps.cxxiiij.v.i. 198 d Et ps. cxxxvij.v.penulti. 201 b Et ps.cxlix.v.ij. 226 a
Syſara:quid iterꝑtet̃.ps.lxxxij.v.Fac illis. 128 a
Tabernaculũ:cur ita vocetur:⁊ vnde di/cat̃.Et quid ſignificet.ps.xiiij.v.i. 21 a
Tabernaculum : eccleſiam catholicam ſignificat.ps.xxx.v.ꝓteges eos. 44 c
Taberne:quid ſignificent:⁊ vnde dican tur.ps.xiiij.v.i. 21 a
Tabes:q̃d ſit.ps.cxviij.Sade.v.Tabeſcere. 191 b
Tacendo facili⁹ culpa fugit̃:q̃ꝫ loquendo.ps.xxxviij. v.i. 59 d
Tapinoſis: quid ſit.ps.xxi. v.Ego autem. 31 c Et ps.lxviij. v.Deus tu. 102 c Et ps.lxxxix. v.Quo/niam mille. 138 b Et ps.ci.v.Quia cine. 152 d
Tautologia:quid ſit.ps.xx.v.ij. 29 d Et ps.lxvi.v. vltimo. 98 a
Telluris:i bono ponit̃.ps.xvij.v.Et apparuerũt. 25 c
Temerarium eſt ex opinione hominum dicere:quod celeſtium litteraꝝ non tradit auctoritas.ps.cxlviij. v.Laudate eum celi. 225 a
Tẽpeſtas:quid ſit.ps.lxxxij.v.Ita perſequeris. 128 b
Cur dominus tẽpeſtates tribulationum noſtraꝝ pia miſeratione q̃nq3 ſuſpẽdat.ps.cvi.v.Dixit ⁊. 166 d
Templum ſanctuꝫ:corpus eſt domini ſaluatoris.ps. v.v.Introi. 10 a
Tentationes due ſunt.ps.xxv.v.ij. 37 c
Semper fideles tentationibus proficiunt. Et quãto plus illis humana vis igeritur:tanto amplius defen ſio ſuperna preſtatur.ps.xciij.v.Populum tu. 143 a
Dominus iuſtos ſic tentari patitur : vt non deſerat. ps.lxxx.v.Pro nihilo. 126 a
Temporis antichriſti qualis malignitas erit. ps.ix. In diuiſione. 15 a
Tempus preſens pro futuro ponere apud prophetas vſitatum eſt.ps.xvi.v.Proijcientes. 23 c
Tẽpus:quomõ hoĩb⁹ diuerſuꝫ ſit.ps.xxxiij.v.i. 48 c
Tẽpus beneplaciti:quid ſit.ps.lxviij.v.Ego vo. 103 a
Tempus faciendi nouit ille qui rector eſt. ps.cxviij. Ain.v.Tempus faciendi. 190 b
Tenebre:i bono ponunt̃.ps.xvij.v.Et poſuit te. 25 b
Quando aliquid tenemus.hoc in poteſtate noſtra re/digimus:⁊ deſinit fieri liberum quod nobis ceperit eſſe captiuum.ps.cxxxvi.v.vltimo. 210 c
Terminus:cur dicatur.ps.ij.v.Poſtula. 6 d
Termini terre:qui ſint.Ibidem. 6 d
Terra:vnde dicat̃.Ibidẽ.v.Et nunc reges. 7 a
Terra:⁊ i.bono ⁊ i malo ſepe ponit̃.ps.xxiij.v.i. 35 a
Terram viuentium : qui accipiant poſſidendam.ps. xxxvi.v.Quoniam benedicentes. 55 c
Terra:vnde dicta ſit.ps.xxxvi.v.Iuſti here. 86 a
Terre future cõmendatio.ps.lxviij.v.vlti. 104 c
Formam terre:cur ſcriptura orbem vocet. ps.xcv.v. vltimo. 146 b
In qua terra potentes dicantur effici:qui hic haben/tur deriſui.ps.cxi.v.ij. 173 c
Paradiſus:eſt terra viuentium:quam ſoli beati feli/citer introibunt.ps.cxli.v.Clamaui. 216 c
Terrenarum rerum ſpecies:indicia nobis celeſtium demonſtrant v̄tutum.ps.xliiij.v.Myrrha. 68 a
Dominus quibus ſit terribilis : ⁊ quibus nõ.ps.lxxv. v.Vouete. 116 b
Deus pater:quando terribiliter magnificatus fuerit. ps.cxxxviij.v.Confitebor tibi. 212 d
Teſtamentum:ſingulari numero dictum:quid ſigni ficet.ps.xxiiij.v.Vniuerſe. 36 d
Cur in veteri teſtamento temporalia:⁊ in nouo eter/na bona ſint promiſſa.ps.lxxiij.v.Reſpice. 113 d
Teſtamentum in diuinis ſcripturis:quid dicatur.ps. lxxxij.v.Quoniam cogitauerunt. 127 d
Teſtificari:quid ſit.ps.xlix.v.Audi. 74 c
Teſtimonium:q̃d ſit.ps.xcviij.v.Quia tu. 149 b
Teſtimõia dñi:q̃d ſint.ps.cxviij.Sade.v.vlt. 191 c
Teſtimonium:confirmationem preſtat ignorãtibus ⁊c̃.ps.cxxi.v.Illuc. 196 d
Teſtimonium verũ iſrl̃:quid ſit.Ibidem. 196 d
Thabor:quid ſit:⁊ quid interpretetur.ps.lxxxviij.v. Thabor. 135 c
Thanais:quid ſignificet:⁊ quid iterpretet̃.ps.lxxvij. v.Corã patribus. 119 d Et.v.Sicut poſuit. 121 a
Tharſis:ſm Hieronymuꝫ interpretatur contempla/tio.ps.lxxi.v.Reges tharſis 109 a
Thronus:quid ſignificet.ps.ix.v.Qm̃ feciſti. 15 b
Timere ſicut opportuno tempore prouidẽtia eſt : ita dementie eſſe probatur inepta ſe trepidatione con/fundere.ps.xiij.v.Illic trepi. 20 c
Deus:q̃uo timeatur.ps.xviij.v.Timor. 28 b
Timere non poteſt hominem : qui ſe mundana non formidat amittere.ps.lv.v.In deo. 83 d
Timeamus vlciſcentem:vt mereamur gratiaꝫ redẽ/ptionis reperire.ps.cx.v.Sanctum. 173 a
Amat dominus qui eum timet:ſed non timore dege/nere.ps.cxlvi.v.vltimo. 222 c
Multi timent dominum : ſed quia deſperant de mi/ſericordia eius:minime diliguntur.Ibi. 222 c
Timor domini:vſu ſeculari reuerentia nuncupatur. ps.xviij.v.Timor. 28 b
Timor humanus non laudem parturit:ſed vitupera/tionem.ps.xxi.v.Qui ti. 32 b
Timor hũan⁹ diffidẽtiã tribuit:timor aũt diuin⁹ ſpei firmamẽta ꝯcedit.ps.xxiiij.v.Firmamẽtũ. 36 d
Timore dñi qui ditatus eſt : ſolus nihil indiget. ps. xxxiij.v.Timete. 49 b
Timor domini q̃d ſit.ps.lxxxv.v.Deduc. 131 c
Timoris diui:⁊ hũani dr̃ia.ps.xxxiij.v.Venite. 49 b
Duo timores ſunt qui noſtra corda compungunt.ps. cxxvij.circa titulum. 200 d
Timor mũdi:nõ bt̃õs:ſꝫ miſ̃os fac̃.Ibidẽ.v.i. 200 d
Timoris dñi vtilitas:atq3 fcõ lũ.ps.cxxvij.v.i. 200 d

Ille timor deo pbaẗ acceptus q cum amore maximo ⁊ pia preſumptione cõiungitẗ. ps.cxlvi.v.vlt. 222 c
Tympanum: qd ſit. ps.lxxx.v.ij. 125 c Et ps.cl.v. Laudate eum in tympa. 227 a
Tyrus: quid iterpretetur: ⁊ quid ſignificet. ps.lxxxij. v.Moab. 128 a Et ps.lxxxvi.v.Ecce ali. 132 c
Omnia tolerabilia fiunt: cum deus in ſanctis ſuis habitat. ps.cxxiij.v.Torrentem. 198 c
Peccatorum gurges criminumqꝫ tempeſtas tolerari non poteſt: quando a defenſione domini ſegregatos inuenerit. Ibidem. 198 c
Topacion: qd ſit: ⁊ que ſint eius pprietates. ps.cxviij. Ain.v.penultimo. 190 b
Topica: quid ſit. ps.cxliiij.v.vltimo. 221 c
Torcular: quid ſit. ps.viij.circa titu. 13 c
Torrẽtes: quid ſint. ps.xvij.v.Circũdederunt. 25 a
Torrens: quid ſit. ps.xxxv.v. Inebriabuntur. 53 b Et ps.cxxiij.v.Torrentem. 198 b
Artifex rex: modum vniuſcuiuſqꝫ diſpenſans: nulli creaturarum tantum tribuit: quantum in ſe eſſe cognoſcit. ps.xciij.v.Qui plantauit. 143 a
Tribulari corde: q dicanẗ. ps.xxxiij.v.Iuxta. 49 d
Dominus ſic turpes tribulari permittit: vt ſe ab eis reddat alienum. ps.lxxx.v.Pro nihilo. 126 b
Tribulationes noſtras cur pſcrutari debeamus. ps. cxliij.v.O domine. 176 d
Tribulatio ⁊ anguſtia: ſanctis viris cur magna ſint munera. ps.cxviij.Sade.v.Tribulatio. 191 c
Tribulatio ſcis viris q̃dda antidotũ ẽ. Ibidẽ. 191 c
Tribulatio ſemper dilatat eccleſiam. ps.iiij.v.i. 8 b
Tribulatio: quedam longinqua: quedaꝫ proxima. ps. xxi.v.Quoniam tribulatio. 32 a
In tribulationibus multis oĩs iuſtus oneratur: ſed de oĩb9 idubitãter abſoluiẗ. ps.xxxiij.v.Multe. 49 d
Tribulationis tps duplex eſt. ps.xxxvi.v.penul. 56 c
Tribulationis pie effectus. ps.xlv.v.i. 69 b
Tribulatio nr̃a: que ſit. ps.xlix.v.Et inuoca. 74 c
Tribulatio huius ſeculi fidelibus potius correctio ẽ. ps.lxxij.v.In laboribus. 110 c
Tribulatio fixam ſolet habere memoriam ⁊c. ps. lxxvij.v.Non ſunt recordati. 121 a
Trinitatẽ greci monadẽ vocãt. ps.i.In ꝯcluſiõe. 5 c
Trinitatis maieſtas oſtenditur. ps.xviij. v. Exultauit. 28 a
Trinitatis perſonarum ſimilitudo in rebus corporalibus. ps.l.v.Redde. 77 b
Exemplũ etiã in rebus icorporalibus. Ibidez. 77 b
Ad diſtinguendas ⁊ declarandas perſonas ſancte trinitatis: hec nomina pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſola ſufficiunt. ps.lxxi.v.i. 108 b
Hec eadem nomina in ſancta trinitate ſola ſunt propria: cetera vo: id eſt: natura: poteſtas: eternitas: oĩpotentia ⁊c. ſunt communia. Ibidem. 108 b
Cur in trinitate ſit equalitas nature ⁊ potentie. ps.cvi. v.Miſit ver. 166 c
Sepe de vna perſona: quod de totius trinitatis potẽtia ſentiatur. ps.cxxxi.v.vltimo. 205 b
Triſtitia huius ſeculi: cur fugienda vehementiſſime perſuadeatur. ps.xlij.v.vltimo. 64 d
Triumphorum duo erant genera apud antiquos. ps. xix.v.Hi in cur. 29 b
Tropica locutio eſt: terram eſſe interfectam. ps.cv.v. Et interfecta. 164 c
Tropus: quid ſit. ps.ij.v.Quoniã tu percuſſiſti. 7 d
Tuba: quid ſit. ps.cl.v.Laudate eũ in ſono. 226 d
Tubax duo ſunt genera. ps.xcvij.v.Pſallite. 148 a
Turres: que ſint. ps.cxxi.v.Fiat pax. 197 b
Turturis pprietates. ps.lxxxiij.v.Etenĩ paſ. 128 d
VAnitas nomen generale eſt vitiorũ. ps. iiij.v.Filij hominum. 8 c
Vanitas: quid ſignificet: ⁊ quid ſit. ps. xxxviij.v. Uerumtamen. 59 b Et ps xxxix.v.Beatus vir. 60 d
Vanum: quid proprie dicatur: ⁊ quid ſit. ps.iiij. v. Filij hominum. 8 c Et ps.xxiij. v. Confundantur. 36 b Et ps.li.v.Sed ſpãuit. 79 b Et ps.xciij.v. Dñs nouit. 143 b Et ps.cxliij.v.Hõ vani. 219 a
Vanum eſt: omne quod veritati contrarium eſt. ps. cxliij.v.Quorum os. 219 b
Vani: qui ſint. ps.xxv.v.Odiui. 37 d
Quomõ vniuerſa dicaẗ vana. ps.lxi.v.Uerũtñ 91 c
Vas perditũ: quid ſit. ps.xxx.v.Factus ſum. 43 d
Stulta nimis abſurdaqꝫ vecordia: humanã ĩpoſſibilitatem ad diuinam trãſferre virtutem. ps.lxxvij.v. Et male. 120 a
Cur velamentum alarum domini ſacris defenſionibus comparetur. ps.lx.v.Inhabi. 90 b
Vellera: quid ſint. ps.lxxi.v.Et deſcen. 108 d
Venenum: vñ dicaẗ. ps.xiij.v.Sepulchrum. 20 b
Qualis veneratio ſanctis debeatur. ps.cl.v.i. 226 d
Quantum quis ſentiat ſe veniam impetraſſe. ps.cxli. In concluſione. 216 a
Venialis ira: que ſit. ps.iiij.v.Iraſcimini. 8 c
Venite: quibus dicitur. ps.xciiij.v.i. 144 a
Leues ac fatui: ſe eẽ veraciſſimos mentiunẗ. ps.cxv. v.ij. 177 b
Verberatio que venit a quieta mente correctio eſt: que autem venit ab infenſo iudice rationabiliter formidatur. ps.xxxvij.v.i. 57 b
De verbo deo: homine facto: quid firmiſſima credulitate tenendum ſit. In prologo ca.xiij. 2 d
Verba aliena referre poſſumus: cum tamen perſone nr̃e nõ mutam9 eloquꝫ. ps.xi.v.Propter mi. 18 d
Verbum: deus eſt: ⁊ nõ caro. ps.xvi.In cõclu. 24 a
Verbum aſperũ: qd ſit. ps.xc.v.Quoniaꝫ ipſe. 139 c
Verba domini ſancta: debẽt eſſe ſanctorũ. ps.cxxxvi. v.Quomodo cantabimus. 210 a
Verecũdie decora dſcriptio. ps.xliij.v.Tota die. 66 a
Ad verecundiam venire nõ põt: qui veritatis teſtimonio roboratur. ps.cxviij.Uau.v.Et loque. 183 d
Nõ verior põt eẽ intellectus: niſi quem diuine veritatis cõfirmat auctoritas. ps.cvi.v.Qui de. 166 c
Veritates: quare in plurali numero ponantur: cuꝫ ſit vna veritas. ps.xi.v.i. 18 c
Veritas: quid ſit. ps.xiiij.v.Qui loquitur. 21 b
Veritas dñi eſt: quia promiſſa reſtituit. ps.lxxxviij. v.Miſericordia ⁊ ve. 135 d
Veritas dñi qñ appareat. ps.cxiij.v.Sup miſe. 175 c
Veritas: cur ſine labore dicatur. ps.cxxxix. v. Caput circuitus. 214 c
Veritas ⁊ iuſtitia domini: q̃ ſit. ps.cxliij.v.i 217 c
Vermis proprietates. ps.xxi.v.Ego autem. 31 d
Verſus vniſunes: qui appellenẗ. ps.cxvij.v. Circundãtes. 179 a Et ps.cxxxv.circa titu. 208 c
Quanta virtus verſus illius eſſe credatur: Dirupiſti vincula. ps.cxv.v.Dirupiſti. 177 c
Vertex: vnde dicaẗ. ps.vij.v.Conuertetur. 13 b
Veſper: qd dicaẗ. ps.xxix.v.Ad veſperum. 42 a
Veſtigia: que dicantur. ps.xvi.v.Perfice. 23 b
Veſtigiũ: quid ſit. ps.lxxvi.v.In mari. 118 a

Uia: cur ita dicatur. ps. i. v. vltimo. 5 c
Uia iuſtorum dominus. Ibidem. 5 c
Uie tortuoſe ſemper malis moribus applicantur. ps. xi. v. In circui. 19 a
Uie ipſoꝝ deſcriptio. ps. xiii. v. Contritio. 20 c
Uie dñi: q̄ ſint. ps. xvii. v. Quia cuſtodiui. 26 a
Uia: vnde dicatur. ps. xliii. v. Et non. 66 b
Uiam in ſe non habet mundus niſi ſaluatorem. ps. lxii. v. In deſer. 92 b
Quō ſci dicant̄ in vijs dñi ambulare: quos cognoſcimus hr̄e pctā. ps. cxviii. Aleph. v. Nō enim. 180 c
Uia teſtimoniorum eſt dominus chriſtus. ps. cxviii. Beth. v. In via te. 181 c
Uia: cur quandoq; ſingulari: quandoq; plurali numero ponatur. ps. cxxxvii. v. i. 201 a
Uibrare: quid dicam⁹. ps. vii. v. Niſi conuerſi. 13 a
Mirabilis ſententia: beata viciſſitudo: ⁊ fidelez ſemper beneficia querere: ⁊ clementem dominum continua benignitate preſtare. ps. cxiiii. v. ii. 176 c
Illis qui intēdere noluerunt: optat̄ pena ne videant. ps. lxviii. v. Obſcurentur. 103 d
Qui veraciſſime deū videāt. ps. cxx. v. Ecce nō. 195 d
Cur cōiter oēs vincti ſimus lege peccati. ps. lxviii. v. Quoniam exaudiuit. 104 b
Uindemia: vñ dicat̄. ps. lxxix. v. Ut quid. 124 c
Semper grauius vindicat̄: quod iterata iuſſione precipitur. ps. lxxiiii. v. Nolite. 114 d
Dñs cū h̄ vindicat: ibi parcit. ps. xxxvii. v. ii. 57 b
Uindicta digna: pena ſufficiens. ps. xxxiiii. v. Erubeſcant. 52 b
Uinea: vnde dicat̄. ps. lxxix. v. Uineam. 124 b
Cur vino cōparata ſit vtus. ps. lix. v. Oſtendi. 89 a
Uinum in ſcripturis diuinis: q̄d ſignificet. ps. lxxiiii. v. Hunc humiliat. 115 a
Uinum mūdiale: non ſolū cor: ſed ⁊ omne corpus ad tempus letificat ⁊c̄. ps. ciii. v. Ut edu. 157 d
Uiꝝ appellat dauid: dñm ſaluatorē. ps. i. v. i. 4 c
Uir: vndē vocetur. Ibidem. 4 c
Uir ſanguinū: quis ſit. ps. v. v. Uiruz ſang. 9 d
Uiri doloſi: qui ſint. Ibidem. 10 a
Hoc vbū: viriliter: non ſolum viris: ſed ⁊ feminis credamus eſſe mandatū. ps. xxvi. v. vlti. 39 c
Uirga: quid ſignificet. ps. ii. v. Reges eos. 6 d
Uirga cur ita dicatur. Ibidem. 6 d
Uirga: boni ⁊ mali ſignificat poteſtatem. ps. cxxiiii. v. Quia non. 199 a
De parturiētis v̄ginitate. ps. lxxi. v. Et deſcē. 108 d
Uirtus probatur latere: que non fuerit explorata certamine. ps. xxvi. v. Si exurgat. 38 d
Quis in deo faciat virtutē. ps. lix. v. vltimo. 89 d
Chriſtianorum due maxime ſunt virtutes. ps. lxx. v. Ego autem. 106 d
Uirtus: vnde dicat̄. ps. cxxxix. v. Dñe dñe. 214 c
Intelligat chriſtianus de virtute in virtutez ſibimet ambulandum: ne ſe remittat ad ocium. ps. lxxxiii. v. Etenim benedictionem. 129 a
Uiſio īfaſtidibilis ⁊ perpetua: que ſit. ps. cxxxix. v. Uerumtamen. 214 d
Dominus quomō viſitet in virga: ⁊ quomodo in verberibus. ps. lxxxviii. v. Uiſitabo. 136 c
Uitam noſtram duobus modis pia mater īſtruit. ps. xxxvi. v. Declina. 55 d
Cur breuitas vite humane dicat̄ per iraz domini proueniſſe. ps. lxxxix. v. Qm̄ omnes dies. 138 c
Remedium eſt quē ↄuerti velle nō videris: vitare ſi poſſis. ps. cxviii. Samech. v. Declinate. 189 b
Uitis: mater ē vuaꝝ. ps. cxxvii. v. Uxor. 201 b
Uitium quo maxime laborat humana infirmitas: q̄d ſit. ps. xxxvii. v. Quoniam anima. 57 d
Uitium maximū quo laborat hūanitas: vt poſt pctīi ad excuſatiōes ↄfugiat ⁊c̄. ps. cxl. v. Nō decli. 215 b
Cur tale excuſationis vitiuz inter ſumma peccata numerandum ſit. Ibidem. 215 b
Uitioſum eſt: aut alienis calamitatibus illudere: aut homines ō ſua poſſibilitate laudare. ps. lxix. v. Auertantur ſtatim. 105 b
Uiuere: q̄d ꝓprie dicam⁹. ps. lxviii. v. Uideāt. 104 b
Uiuificari non poteſt: niſi qui in ſe propriā nō habet vitam. ps. cxviii. Coph. v. Uocem. 192 a
Umbra: ⁊ l malo ⁊ in bono ponitur. ps. lxxxvii. v. Hofuerunt. 133 c
Una res: cur optimis ꝑſonis ⁊ peſſimis comparetur. ps. xxi. v. Libera. 33 a
Priſcis tēporib⁹: alij vngebant̄ in reges: alij l ꝓphas alij in pontificā dignitatē. ps. cxxxii. v. ii. 205 d
Unicornioꝝ ꝓprietates. ps. xxi. v. Libera. 33 a
Unitatis vtilitas ⁊ commendatio. ps. cxxxii. v. vltimo. 206 a
Unitas qualis ſit. ps. i. In concluſione. 5 c
Uocatiuo quō noīatiuus adiūgit̄. ps. viii. v. i. 13 d
Uolucres: vñ dicte ſint. ps. viii. v. Uolucres. 14 b
Uoluntas creatoris bona: quare dicatur ſcutum. ps. v. v. vltimo. 10 b
Uoluntas: vnde dicat̄. ps. xiii. v. ii. 20 a
Uotum oīum fideliū: q̄d ſit. ps. cxv. v. vltimo. 177 c
Ois iniuſta vox ſuos dānat auctores: ⁊ anteq̄ alteri noceat ſe pri⁹ ipſa cōdēnat. ps. lvi. v. Foderunt. 85 b
Que vox ſit ꝓmiſſio ⁊ totius beatitudinis ſumme ꝑfectio. ps. cxlviii. v. Hymnus omnibus. 225 c
Uſq; ad vnum dum dicitur: omnes negantur. ps. lii. v. Omnes declinauerunt. 80 a
Uſure: vñ ſint appellate. ps. lxxi. v. Ex vſuris. 109 b
Uſus humanus qui ſit: cum aliqui videntur laborantes in agro: vel legētes: vel fabricātes ⁊c̄. ps. cxlviii. v. i. 224 d
Uter: quid ſit. ps. xxxii. v. Congregans. 47 b
Utinam: verbuz ſemꝑ optantis eſt. ps. cxviii. Aleph. v. Utinam. 180 d
Uulpis proprietates. ps. lxii. v. penultimo. 92 d
Uultus: vnde dicatur. ps. xxx. v. Ego autez. 44 d
Uultus: q̄d ſignificet. ps. xxxiii. v. Accedite. 49 a
Zabulon: quid interpretetur. ps. lxvii. v. Principes. 100 d
Zeb: quid interpretetur. ps. lxxxii. v. Pone principes. 128 a
Zebee: quid interpretet̄. Ibidē. 128 a
Zelus: ⁊ in bono ⁊ in malo ponitur. ps. cxviii. Sade. v. Tabeſcere. 191 b
Zelo ſi nolumus confundi: quid agere debeamus. ps. xxxvi. v. Dominus autem. 54 d
Zeugma: quid ſit. ps. xiiii. v. vltimo. 21 c
Ziphei: qui ſignificent̄. ps. liii. circa titul. 80 c
Zona: ꝓ quo accipiat̄. ps. cviii. v. Fiat. 170 a

Τέλος

¶ In totius huius operis concluſione: pſalmorum liber a diſertiſſimo expoſitore Caſſiodoro: ingentibus laudum preconijs extollitur: & uſqueadeo: ut ſuper deſiderabilem paradiſum: quem quattuor fluminum lapſus emanare noſcuntur: Animam beatiorem eē predicet: que. CL. pſalmorum fontibus fuerit irrigata.

Expoſitione ultimi verſus pſalmi finalis: commemorat ſe monſtraſſe pſalteriū ſe‑
riem eſſe refertam: De
- Grammatica.
- Etymologijs.
- Schematibus.
- Arte rhetorica.
- Topicis.
- Arte dialectica.
- Definitiōibus.
- Muſica.
- Geometria.
- Aſtronomia.
- Proprijs locutionib⁹ legis diuine.

Aſſerit
- Pſalmorum ordinē eſſe infinitum & illi ſoli cognitum: qui dinumerabili quantitate cōplectitur.
  - Harenam maris
  - Pluuiarū guttas
  - Creaturarum oium nās
- In pſalterio oia eē comprehenſa: quecunqz ſancte ſcripture ambitu cōtinentur.
- Pſalteriū: nouum & vetus teſtamentum tanta proprietate complecti. ut reuera ſpiritualis bibliotheca in eo intelligatur conſtructa.
- In hoc libro veluti celeſti ſcripturarum armario: omnia inueniri: quecūqz querunt: In
  - Geneſi.
  - Prophetis
  - Euāgelio.
  - Apoſtolo.
- Hic competēter eſt poſitum: ſi cautiſſime legatur: quicquid agitur: In
  - Celo.
  - Terra.
  - Mari.
  - Inferno.

Ipſe eniz expoſitor: In

Cōcluſiōe ultimi pſalmi

Monet nos recordari debere: que ſupra in decurſu opis lati⁹ ſūt effuſa. Meminiſſe eni nos conuenit.
- Quod de titulorum diuerſa varietate narratū eſt.
- Perſonas in textu pſalmorum aptiſſime commutatas.
- Cōcluſiōes pſalmorum cōtra hereticos maxie fuiſſe formatas.
- Quare alphabeton hebreum ponatur in pſalmis.
- Cur de partibus pſalmorum vnus confectus eſſe videatur.
- Quare intercalares pſalmi ſint poſiti.
- Quare repetitio verſuum ponatur in pſalmis.
- De interpretatione nominum hebreorum.
- De ijs pſalmis qui vniſines appellantur.
- De quindecim pſalmis gradalibus
- Quare penitentium ſeptem pſalmi eſſe doceantur.
- Quare lamētātiū p ciuitate hierlm: cū lachrymis vba fūdāt.
- Quare ordo pſalmorū in laudibus dñi fuerit terminatus.

Petit a magiſtris: qui celeſtium litterarum copioſa lectione pingueſcunt: Ut
- Parcant rudi
- Dimittāt cōfitēti
- Sint beniuoli.

Fine operis: ad dñm ſe p deuotā & accuratam orōnē cōuertit: In q̄

Dñm
- Laudat per mirabiliū virtutum cōmemorationē.
- Orat ut
  - Donet q̄ eo pſtāte bene q̄runt: & maxie q̄ hūana infirmitate neſciunt.
  - Suſcipiat quod ex dono eius dictum eſt.
  - Parcat quod ex ſe ignoranter prolatum eſt.
  - Perducat ad illam cōtemplationem vbi non poteſt errari
  - Preſtet
    - Facere: que eo inſpirante loqui preſumpſerit.
    - Complere: que alios obſeruare monuerit.
  - Liberet ab illo periculo: ne dū alijs pdicauerit: ipſe reprob⁹ inueniatur.

Propriā confitetur infirmitatem.

Dñi maieſtatē cōmendando petit: Ut
- Nō permittamur inſatiabilibus faucibus rugientis leonis abſorberi.
- Faciat illum triſtem de humana letitia: qui de offenſione nr̄a ſemp exultat.

Finis ad laudem dei

¶ Incipit Prologus Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in Expoſitionem Pſalterij.

Repulſis aliquãdo in Rauẽnati vrbe: ſollicitudinibus dignitatũ: ⁊ curis ſecularium noxio ſapore cõditis: cũ pſalterij celeſtis aĩarũ mella guſtaſſem: id qđ ſolẽt deſiderãtes efficeꝛ: auidus me ꝑſcrutator imerſi: vt dicta ſalutaria ſuauiter imbiberẽ poſt amariſſimas actiones. Sed familiaris inchoãtibus occurrit obſcuritas: que varijs eſt itexta ꝑſonis ⁊ velata parabolis. Hec in dictis vitalibus: noxia diſſimulatione ꝓterit: dũ ſepe illud reꝑiri ſolet ambiguũ: qđ magni ſacramẽti geſtat archanũ. Tũc ad Auguſtini facundiſſimi patris: ꝯfugi opinatiſſimã lectionẽ: in qua tãta erat copia ꝯgeſta dictoꝝ: vt retineri vix poſſit relectum: qđ abũde videꝛ expoſitũ. Credo: cũ nimis auidos populos eccleſiaſticis dapibꝰ explere cupit: neceſſario fluẽta tã magne ꝑdicatiõis emanauit. Quocirca: memor infirmitatis mee: mare ipſius quorũdam pſalmoꝝ fontibꝰ ꝓfuſũ: diuina miſericordia largiẽte: in riuulos vadoſos: cõpendioſa breuitate deduxi: vno codice: tã diffuſa cõplectens: que ille in decadas quĩdecim mirabiliter explicauit. Sed vt quidam de Homero ait: Tale eſt de eius ſenſu aliqđ ſurripere: quale Herculi clauã de manu tollere. Eſt enĩ lr̃arũ oĩum magiſter egregius: ⁊ qđ in vbertate rarum eſt: cautiſſimus diſputator. Decurrit qppe tanq̃ fons puriſſimus: nulla fece pollutus: ſed in integritate fidei ꝑſeuerans: neſcit hereticus dare: vnde ſe poſſint aliq̃ colluctatione defendere: Totus catholicꝰ: totꝰ orthodoxus inueniꝛ: Et in eccleſia dñi ſuauiſſimo nitore reſplẽdẽs: ſuꝑni luminis claritate radiatur. Quedã vo nouiter inuẽta: poſt tã mirabilẽ magiſtrum: ſola dñi preſumptione ſubieci: qui paruulis ꝯfidẽtiã: cecis viſum: mutis ſermonẽ: ſurdis ꝓſtat auditũ. Quẽ tamẽ codicẽ: etiã per qnquagenos pſalmos cũ ꝑfationibꝰ ſuis: trina ſum diuiſione partitus: vt ⁊ claritas lr̃e ſanioribus oculis ſe pulchrius aperiret: ⁊ deſiderio legentiũ fratrũ numeroſi codicis corꝑa ꝓſtarẽtur. Ita ⁊ ad bibliothece cautelã vnus derelictus eſt: ⁊ ꝓpter ꝯgregationis ſtudiũ cõmodiſſime forſitan noſcitur eſſe diuiſus. Quapropter mãdato dñi ꝯfidẽtes: celeſtis myſterij clauſtra pulſemus: vt aꝑiat ſenſibus noſtris florigeras ſedes: q̃tenus in illo celeſti paradiſo ſalutariter introducti: ſpiritalia poma ſine aliq̃ ꝑmi hoĩs tranſgreſſione carpamus. Uere coruſcus liber: ſermo lãpabilis: cura ſauciati cordis: fauus interioris hoĩs: pinax ſpũaliũ ꝑſonarũ: occultarũ lingua ṽtutũ: que iclinat ſuꝑbos humilitati: reges pauꝑibus ſubdit: affabilitate paruulos nutrit. Quãta enim illic eſt pulchritudo ſenſuũ: ⁊ ſtillãtiũ medicina verboꝝ: vt merito ſcilꝫ hic illud ſalomonis apteꝛ: qđ dixit in cã-

Cã. 4. tico cãticoꝝ: Hortus ꝯcluſus: ⁊ fons ſignatus: paradiſus plenus oĩum pomoꝝ. Mõ enĩ qdaꝫ pſalmoꝝ ſalutari iſtitutione formãt: turbidos ⁊ tẽpeſtuoſos animos declinãt in limpidã ⁊ trãquilliſſimã vitã: Mõ ꝓmittẽtes deũ ꝓpter ſalutẽ credẽtiũ viſualiter humanãdũ: ⁊ ad iudicãdũ orbẽ eſſe vẽturũ: Mõ commonent lachrymis peccata diluere: elemoſynis delicta curare: Mõ ſacris orationibꝰ: reuerẽter attonitꝛ: Mõ hebrei alphabeti: ṽtute ꝓfundꝛ: Mõ de paſſione ⁊ reſurrectiõe dñi ſalutaria ꝑdicãtes: Mõ lamẽtantium deploratione ꝓfuſſimi: Modo verſuum repetitione quedam nobis ſacramẽta pandentes: Modo canticoꝝ gradũum aſcẽſione mirabiles. Poſtremo ſuꝑnis laudibꝰ feliciter iherẽtes: beata copia: inexplicabile deſideriũ: ſtupẽda profunditas. Nõ põt aĩus fidelis expleri: qui cepit inde ſatiari. Pſalmi ſũt deniq: qui nobis gratas faciũt eſſe vigilias: qñ ſilẽti nocte pſallẽtibꝰ choris: humana vox ꝓrũpit in muſicã: ṽbiſq; arte modulatis: ad illũ redire facit: a quo pro ſalute humani generis: diuinũ venit eloquiũ. Cãtus q aures oblectat: ⁊ aĩas iſtruit: fit vox vna pſallẽtiũ: ⁊ cũ angelis dei q̃s audire nõ poſſumus: laudum ṽba miſcemꝰ: per illũ. ſ. qui venit ex ſemine Dauid: dñm chriſtũ. Sicut ipſe in Apocalypſi dicit: Ego ſuꝫ radix: ⁊ origo Dauid. A quo ⁊ religionẽ ſalutarẽ ſuſcepimꝰ: ⁊ ſancte trinitatis myſteria reuelata cognoſcimus. Unñ merito eis: pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti: vna gloria ſociaꝛ: vt ꝑfecta eorũ ꝑconia cõprobẽtur. Ipſi enim diẽ vẽturũ: matutina exultatione cõciliãt: Ipſi nobis primã horã diei dedicãt: Ipſi nobis tertiã horam ꝯſecrãt: Ipſi ſextã in panis ꝯfractione letificãt: Ipſi nobis nona ieiunia reſoluũt: Ipſi diei poſtrema ꝯcludũt: Ipſi noctis aduẽtu: ne mẽs nr̃a tenebreꝛ: efficiunt: ſicut ipſi dicunt: Nox illuminatio in delitijs meis: qm̃ tenebre non tenebrabuntur abs te dñe: Ut merito ſe a vera vita credat alienũ: qſqs huius muneris iocũditate non fruitur. Quoꝝ ṽtutes: vt breuiter diuinꝰ ſermo ꝯcluderet: in ſeptuageſimo pſalmo dicturus eſt: Ego aũt ꝯfitebor tibi in vaſis pſalmoꝝ veritatẽ tuã. Reuera vaſa veritatis: que tot ṽtutes capiũt: tot diuinis odoribꝰ farciunꝛ: tot theſauris celeſtibus cumulanꝛ: Hydrie que vinũ celeſte recipientes: puritatẽ eiꝰ in nouitate ſemꝑ cuſtodiũt. Dulcedo mirabilis: que ſeculi corruptionibꝰ nõ acceſſit: ſed in ſua ꝑmanens dignitate: gr̃a ſemꝑ puriſſime ſuauitatis augetur. Apotheca valde copioſa: de qua cũ bibãt tã magni terrarũ populi: vbertas eiꝰ neſcit expendi. O mirabilis aũt ex ipſis profluit ſuauitas ad canendum: Dulciſonũ organũ: humanis vocibꝰ emulãtur: Tubaꝝ ſonitꝰ: grãdiloquis clamoribus reddunt: vocalẽ cytharã: viuẽtiũ chordarũ ꝑmixtione cõponũt. Et qcquid ante iſtrumẽtis muſicis videbaꝛ agi: nũc probaꝛ per rõnales ſubſtãtias explicari. Uerũtñ nequaq̃ nobis vt pſitacis meruliſq; vernandũ eſt: qui dũ verba noſtra conãtur imitari: qđ tñ canant: noſcũtur modis oĩbus ignorare. Melos ſiquidẽ blanduꝫ aĩos oblectat: ſed nõ cõpellit ad lachrymas fructuoſas. Permulcet aures: ſed nõ ad ſuꝑna erigit audientes. Corde autẽ cõpungimur: ſi qđ ore dicimus: animaduertere valeamꝰ. Sicut in pſalterio legiꝛ: Beatus populus qui intelligit iubilationẽ. Et iterũ: Qm̃ rex oĩs terre deꝰ: pſallite ſapienter. Philippus quoq; apoſtolus cũ regine Candacis eunuchũ Iſaiam legere cognouiſſet: ſcripturas ei ſanctas cõpetenter expoſuit. Qui poſtq̃ qđ legebat aduertit: ſtatim gr̃am baptiſmatis expetiuit: ⁊ mox ꝑfecte munerã ſalutis accepit. In euãgelio etiã dñs ait: Oĩs qui audit verbuꝫ regni ⁊ nõ intelligit: venit malus ⁊ rapit qđ ſeminatum eſt in corde eius. Unñ ꝯgrue daꝛ intelligi: hec illis ꝓuenire nõ poſſe: qui ſcripturas ſanctas puro corde merẽtur aduertere. De qua pulchre pater Hieronymus ait: Margaritũ qđdã eſt ſcriptura diuina: ⁊ ex multis partibꝰ forari põt. Quocirca pater aplice: q celeſtes lr̃as ſanctis moribus reddidiſti: ꝓſtãte deo: tua imitatione ꝓuocatus: abyſſos diuinas igrediar.

Apocal. 22. — Pſ. 138. — Pſ. 70. — Pſ. 88. — Pſ. 46. — Act. 8. — Matth. 13

Nō clemēs errata corrigis:nec ſeuerus īputas quod
emēdas.Sed anteꝗ̄ apothecas ſpūales attingā q̄dā
diuiſis capitib⁹:que ſunt numero decē ⁊ ſeptē eſtimo
pregustāda:vt cū eaꝝ reꝝ locus ſe īttulerit:magni ne-
ctaris potus ſuauiſſimis delectationibus hauriaſ.

⸿Ordo dicendoꝝ in hoc prologo.

⸿Primo:de prophetie diuerſis ſpeciebus nihilomi-
nus eſt dicendum:vt que ſit iſta dauitica: poſſimus
diſtinctius edoceri. Cap.I.
⸿Secundo:cur in pſalmorum titulis:quaſi auctorū
nomina diuerſa reperiuntur. Cap.II.
⸿Tertio:quid ſignificet in finem : quod frequenter
inuenitur in titulis. Cap.III.
⸿Quarto:quid ſit Pſalterium:vel pſalmi quare di-
cantur. Cap.IIII.
⸿Quinto:quid ſit pſalmus. Cap.V.
⸿Sexto:quid ſit canticum. Cap.VI.
⸿Septimo:quid ſit pſalmo canticū. Cap.VII.
⸿Octauo:quid ſit canticū pſalmum. Cap.VIII.
⸿Nono:de quinquifaria diuiſione. Cap.IX.
⸿Decimo:de vnica inſcriptione tituloꝝ. Cap.X.
⸿Undecimo:quid ſit diapſalma. Cap.XI.
⸿Duodecimo : vtruȝ in quinque voluminibus pſal-
morum ſit ſecanda contextio:an certe vnus liber de-
bear nuncupari. Cap.XII.
⸿Tertiodecimo : quemadmodum in pſalmis ſit de
chriſto domino ſentiendum. Cap.XIII.
⸿Decimoquarto : quemadmodum ſit expoſitio di-
geſta. Cap.XIIII.
⸿Quītodecio:de eloq̄ntia toti⁹ legis diue. Cap.XV.
⸿Sexdecio:de ꝓpa eloquētia pſalterij. Cap.XVI.
⸿Septimodecimo:laus eccleſie. Cap.XVII.

Nūc ad premiſſum ordinē dn̄o preſtante veniamus.

⸿De prophetia. Cap.I.

Prophetia:eſt aſpiratio diuina:que euēt⁹
rerū:aut per facta:aut per dicta quorūdā
imobili vītate ꝓnūtiat.De qua bn̄ q̄dam
DEF dixit:Prophetia eſt ſuauis dictio:celeſtis
doctrine fauos:⁊ dulcia diuini eloquij mel-
la cōponēs.Unde ⁊ ipſe Dauid in cētesſimo octauo-
Pš.118. decimo pſalmo dictur⁹ eſt:Q̄ dulcia faucib⁹ meis elo
quia tua:ſup mel ⁊ fauū ori meo.Multis aūt modis
ḡre iſti⁹ munera ꝑſtabanf.Sed vt de plurimis pau-
ca cōplectar:acta eſt per opationes hoim:vt fuit ar-
cha Noe:⁊ ſacrificiū Abrae:⁊ trāſitus maris rubri.
Per natiuitates q̄ꝗ̄ geminoꝝ Eſau ⁊ Jacob:q futu-
raruȝ reꝝ ſacra geſtabāt.Per angelos:ſicut locuti ſunt
Abrae vel Loth:Zacharie ⁊ Marie.Per viſiones:
ſicut Iſaie ⁊ Ezechieli:⁊ ceteris ſāctis.Per ſomnia:
ſicut Salomoni ⁊ Danieli.Per nubē ⁊ vocē de celo:
ſicut Moyſi.Un̄ ꝯſtat ſm̄ Dauid:nō per opationes
hoim:nō per natiuitates geminoꝝ:nō per angelos:
nō per viſiones:nō ꝑ ſomniū:nō per nubē ⁊ voceȝ de
celo:nec per alios q̄ſcūꝗ̄ modos:ſed celeſti aſpiratio
ne fuiſſe cōpletū:ſicut de ipſo legiť in p̄mo regū vo-
i.Regl.16. lumine:Et direct⁹ eſt ſpūs dn̄i in Dauid:a die illa ⁊
Mat.22. deinceps. Ipſe q̄ꝗ̄ dn̄s in euāgelio dicit.Si Dauid in
ſpū vocat euȝ dn̄m:quo mō dicitis ꝙ fili⁹ ei⁹ ē:Quo
dicto recognoſcim⁹ euidēter ꝑ ſpūm ſcūm pſalmos
fuiſſe ꝓphetatos.Sciēdū ē ſane:ꝙ ols ꝓphetia:aut
de p̄terito:aut de p̄ſenti:aut de futuro tp̄e loq̄tur:aut
agat aliq̄d.Animaduertēdū ē q̄ꝗ̄ ſpm̄ ſcm̄ ſic fuiſſe
ꝓphetis ſanctiſſimis attributū:vt tn̄ ad tp̄s pro inſir
mitate carnis ⁊ ꝯ̄ uīetate peccati ab ipſis offenſus ab-

ſcederet.Et iteꝝ placatus:ſub opportunitate tp̄is ad
ueniret.Un̄ ⁊ ſcūs Hieronym⁹ exponēs euāgeliſtaȝ
Marcū:in loco vbi ait de Joāne:Uidit aptos celos: Mar.p̄.
⁊ ſpūm tanꝗ̄ colūbā deſcēdētē:⁊ manēteȝ i ipo.Ita
euidēti rōne tractauit:vt nemo ꝯ̄ ſentētiā ipſius ve-
nire p̄ſumat.In pſalmo quoꝗ̄ q̄nq̄geſimo:propheta
poſt peccatū rogat:Spūm ſcm̄ tuū ne auferas a me. Pš.50.
Nā ſi ſemꝑ(vt ait btūs Hieronym⁹)in ꝓphetis eſ-
ſet ſermo diuin⁹:⁊ iuge in pectore eoꝝ haberet hoſpi
tiū:nunꝗ̄ crebro Ezechiel poneret:Et fact⁹ eſt ſermo Eze.6.⁊7.
dn̄i ad me dicēs.In libro quinenā regū:Heliſeus ꝓ
pheta dicit de muliere cui⁹ filius extremū clauſerat
diē:Dimitte eā q: in amaritudie ē:⁊ dn̄s celauit me. 4.Reg.4
⁊ nō indicauit mihi.Apl̄s q̄ꝗ̄ dicit:De virginib⁹ p̄ce i.Cori.7.
ptū dn̄i nō habeo:ꝯſiliū aūt do.Itē ipe cōmemorat: Ibidem
Hoc ego precipio:non dn̄s. Et alio loco ſic meminit:
Que loquor:nō loquor ſm̄ deū.Un̄ ſilr̄ ēt ceteris ꝓ-
phetis:aliqua q̄dē dn̄s locut⁹ eſt:⁊ nō ꝓphete.Et ali-
qua ꝓphete:⁊ nō dn̄s.Nec illud ſpecialr̄ de dn̄o Je-
ſu chriſto diceret Joānes baptiſta:Qui miſit me ba- Joā.p̄.
ptizare:ipſe dixit mihi:Sup quē videris ſpūm ſcūm
in ſpecie colūbe deſcēdentē:⁊ manentē in eo:Hic eſt
qui baptizat ſpū ſancto.Nunꝗ̄ eni ꝓpriū eſſet i dn̄o
chriſto:qđ addiť:Et manētē in eo:niſi ab alijs nōnū-
ꝗ̄ recedere ꝓbareť.In chriſto eni ꝑmāſit:q: peccatū
nō habuit.Ab alijs iure diſceſſit:q: pollutiōis macu-
lā ꝑceperūt.Spūi eni ſcō:nō pōt eſſe cōmunio cum
delictis.Nā ſic ſcriptū eſt i libro ſapie Solomonis:
Spūs eniȝ ſcūs diſcipline effugiet fictū:⁊ aufert ſe a Sap.p̄.
cogitationib⁹ que ſunt ſine itellectu.Eſt aūt ꝓphetie
magnificū nimis ⁊ veriloquiū dicēdi genus:non hu
mana volūtate cōpoſitū:ſed diuina iſpiratione ꝑfu-
ſum.Sicut ait Petrus apl̄s.Nō eni volūtate huma 2.Pe.p̄.
na allata eſt aliq̄n ꝓphetia:ſed ſpū ſancto iſpirati:lo
cuti ſunt ſancti dei hoies.Nā ⁊ Paulus aplus dicit:
Qui ꝓphetat:hoībus loq̄tur ad edificationē ⁊ exhor i.Cori.14
tationē ⁊ ꝯſolationē.Et paulopoſt:Qui ꝓphetat : ec- Ibidem.
cleſiā edificat.Edificat plane:q̄n res icognitas nimiſ
ꝗ̄ neceſſarias:ꝑlocutionis beneficio facit eſſe notiſſi
mas.Nā ⁊ q̄bus data eſt facultas bn̄ itelligēdi:vel in
terp̄tādi ſcripturas diuinas:a munere ꝓphetie nō vi
dentur excepti.Sicut apl̄s ait in ep̄la ad Corinti.pri
ma:Spūs ꝓphetarū:ꝓphetis ſubiectus eſt. Sȝ q̄m Ubi.ſ.
de ꝓphetie munerib⁹ cōpetēter forſitan que legunť
agnouim⁹:nūc que reſtāt ſollicite perſcrutemur.

⸿Cur in pſalmoruȝ titulis quaſi auctorum nomina diuerſa reperiantur. Cap.II.

In p̄mo libro paralipomenon legitur:cuȝ i.Parali
propheta Dauid deuota dn̄o etate ſenuiſ- po.23.
ſet:q̄ttuor millia hoiaȝ ex iſraelitico popu
lo delegiſſe:qui pſalmos q̄s ipſe dn̄i aſpi-
ratione ꝓtulerat:organis:cytharis:nablis:
tympanis:cymbalis:tubis:ꝓpriaꝗ̄ voce i magna io-
cūditate ſupne ḡre perſonaret.Que ſuauis adunatio
trib⁹ partib⁹ diuiſa ꝯſtabat.Rōnalis ꝑtinebat ad hu
manā vocē.Irrōnalis ad inſtrā muſica. Cōis aūt de
vtriſꝗ̄ ꝑtibus aptabaſ:Ut ⁊ vox hoīs certis modu-
lationibus ederet:⁊ inſtroꝝ melos ꝯſona ſe vicinita-
te ꝯiungeret.Sic ſuauis illa ⁊ iocūda muſica:eccl'iaȝ
catholicā tali actu ꝑdicebat:que ex diuerſis linguis
varioꝗ̄ ꝯcētu:in vnā fidei cōcordiā:erat dn̄o ꝑſtāte
creditura.Ex quo numero:īndita noia frequēter i ti-
tulis īuenim⁹:vt idithum:aſaph:filij chore:⁊ his ſilia.
Nō q: ipſi vt q̄dā volūt auctores fuere pſalmoꝝ:ſed
quoniā

qm ꝓpoſiti artificib⁹ adminiſtratores eaꝝ reꝝ ꝓba/
biles extiterūt: vt honorē de tali cōmemoratione ſu/
merēt: qui officio ſcō deuotis mētib⁹ ſeruiebāt. Ma
ximeqꝫ ꝛ noīa eoꝝ itellect⁹ reꝝ ꝯgruos iudicare no/
ſcunt. Nō enim ſupradicti viri ad pſalmos faciēdos
electi ſunt: ſed eos ꝯgregatos tm̄ legim⁹ ad canēduꝫ.
Pſalmigraphos autē fuiſſe: hyſtoria nullā teſtat̄. Et
ꝓſumptuoſaꝫ eſt dicere: qḋ nulla poſſit anctē firma/
ri. Pſalmos aūt ad ſolū ꝓphetā Dauid ptinē certis
declarat̄ indicijs. Deniqꝫ in Apocalypſi volēs opus
Apocl.3. iſtud itelligi: ſoli⁹ meminit Dauid: dicēs: Hec dic ſan
ctus ꝛ ver⁹: q̄ habet clauē Dauid: q̄ apit ꝛ nemo clau/
dit: claudit ꝛ nemo apit. In euāgelio quoqꝫ phariſeis
Mat.22. ipſe dn̄s dicit: Quo mō ꝗ̄ Dauid i ſpū vocat eū dn̄m
dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo ꝛc̄. Unde ꝓbat̄ vniuerſos
pſalmos: nō multoꝝ exiſtere: ſed tm̄ ipſi⁹ queꝫ a dn̄o
ꝯſtat eſſe noīatū. Uſus qꝫ eccl̄ie catholice: ſpūs ſci
iſpiratione: generalr̄ ꝛ imobilr̄ tenet: vt q̄cūqꝫ eoꝝ
cantādus fuerit: q̄ diuerſo noīe ꝑnotant̄: lector aliud
ꝑdicare nō audeat: niſi pſalmos Dauid. Qḋ ſi eſſent
ꝓpriꝫ: id eſt: aut iditbun: aut filioꝝ chore: aut Aſaph:
aut Moyſi: eoꝝ noīa vtiqꝫ predicarent̄: Sicut ꝛ in
euāgelijs fit: qm̄ aut Marci: aut Luce: aut Matthei:
aut Joānis vocabulo pronuntiātur. Quod etiā ſcu/
tus pater Auguſtinus: congruenter omnes pſalmos
dicit eſſe dauiticos.

Quid ſignificet in finem: quod frequēter inuenitur in titulis. Cap. III.

Finē duobus dicimus modis: ꝑmus ē iſte
cōis atqꝫ moralis: qm̄ res aliqua ad extre/
mum deducta ꝑuenerit: nec vlterius pōt
ꝓdire: Qui mor⁹ ſui terminū ꝓbat̄ acci/
pere. Sic eni dicim⁹ finitū cibū: qui ſedu
la comeſtione ꝯſumptus eſt. Finitā pecuniā: que do/
cet̄ expēſa: ꝛ cetera que hoc mō ꝓbant̄ edici. Secū/
dus dicit̄ finis ꝑfectus atqꝫ ꝑpetu⁹: quē mō q̄rimus:
q̄ tūc nobis ꝓfici ac dilatari magis icipit: qm̄ ad eū
mēs deuota ꝑuenerit. Finis ergo legis ac plenitudo
Roma.10. dn̄s noſter eſt chr̄s: ſicut Apl̄s dicit: Finis enīꝫ legis
chr̄s: ad iuſticiā oi credēti. Ad quē dū ꝑuenerim⁹: ni/
hil vltra ꝗrquiremus: ſꝫ in ipſo beatitudinis fine cōtēti:
pleniſſima iocūditate ꝑfruemur. Cui⁹ tm̄ amor profi
cit quātū intellectus noſter dn̄o preſtante clareſcit.
Et ideo quotiēs in titulis pſalmoꝝ fineꝫ reperis: ad
dn̄m ſaluatorem aciem mentis intende: qui eſt finis
ſine fine: ꝛ bonoꝝ omniū cōpletiua perfectio.

Quid ſit pſalterium: vel pſalmi quare dicantur. Cap. IIII.

DEF Pſalteriū eſt (vt Hieronymus ait) in mo
dū .Δ. delte lr̄e formati: ligni ſonora ꝯcaui
tas: obeſum vētrē in ſuperiorib⁹ habēs: vbi
chordarū fila religata: diſciplinabilr̄ ple/
ctro ꝑcuſſa: ſuauiſſimā dicunt̄ reddere cā/
tilenā. Huic cytbare poſitio videt̄ eſſe ꝯtria: dum qḋ
iſta in imo ꝯtinet: illud cōuerſa vice geſtat in capite.
Hoc aūt genus organi canoꝝ atqꝫ ſingulare: aptatur
corpi dn̄i ſaluatoris: qm̄ ſicut iſtud de altiorib⁹ ſonat:
ſic ꝛ illud glioſe iſtitutionis ſupne cōcelebrat. Sicut
ipſe etiā in euangelio dicit: Qui eſt de terra: de terra
eſt: ꝛ de terra loqt̄. Qui aūt de celo venit: que vidit ꝛ
Joan.3. audiuit teſtat̄. Un̄ q̄dā ꝛ hoc op⁹ dauiticuꝫ: pſalmos
eſſe dictos ꝓfiniūt: q: de ſuperno culmine retonare nō/
ſcunt̄. Cognoſce vo: q̄ iſti tm̄ pro excellētia ſui dicun
tur pſalmi: q̄ hoc volumine ꝯtinētur. Nā ꝛ pſalteriū
gen⁹ eē muſicoꝝ: Daniel ꝓpheta teſtat̄: Inquiēs vo/ Daniel.3.
cē tube: fiſtule: ſambuce: cythare: pſalterij: ꝛ ſymphō/
nie: oīſqꝫ generi muſicoꝝ. Naꝫ ꝛ paralipomenon ex/
ponit cū dicit: de lignis thinis: que vulgo euclina vo 2.Paral.2
cant̄: gradus factos in domo dn̄i: ꝛ in domo regia. Cy
tharas q̄qꝫ ꝛ pſalteria cātoribus. Hoc apud hebreos
dicit̄ nablū: qḋ eti in ſupraſcripto libro frequenti re/
petitione vulgatū ē. Ipſū vo pſalmū: grecū cōſtat eē
vocabulū. Quē dictū q̄daꝫ volunt απο του ψαυω
hoc eſt: a tāgēdo. Nam ꝛ pſaltrias cytharedas voca/
mus: docto pollice modulatiōes muſicas exꝓmētes.

Quid ſit pſalmus. Cap. V.

Pſalmus eſt: cum ex ipſo ſolo inſtrumen/
to muſico: id eſt: pſalterio modulatio que
dam dulcis ꝛ canora profunditur.

Quid ſit canticum. Cap. VI.

Canticū ē qḋ ad honoreꝫ dei canit̄: qm̄ q̄s
libertate ꝓprie vocis vtit̄: nec loq̄ci iſtro
cuiqꝫ muſico ꝯſona modulatione ſociat̄.
Hoc ē qḋ ēt nūc i diuinitatis laudib⁹ agit̄.

Quid ſit pſalmo cāticū. Ca. VII.

Pſalmocanticum erat: cum inſtrumen/
to muſico precinēte: canens chorus ſocia/
tis vocibus acclamabat: diuinis dūtaxat
ſermonibus obſecutus.

Quid ſit canticū pſalmū. Cap. VIII.

Canticum pſalmū erat: cū choro ante ca/
nente: ars inſtrumenti muſici in vnā cō/
uenientiam comiter aptabatur: verbaqꝫ
hymni diuini ſuauis copula ꝯſonabat.

De q̄nq̄faria diuiſione. Cap. IX.

Hanc aūt quā dixim⁹ q̄nq̄fariā diuiſionē:
prout vnaqueqꝫ eaꝝ pſalmoꝝ titulis po/
tuerit inueniri: locis aptiſſimus admone
bo: vbi ſignificātiā q̄ndā ſubſequētib⁹ re
bus myſtica iterꝑtatione oſtdunt. Sed q:
ſunt ꝛ alie multifarie ſupſcriptiones: q̄s ꝑtereundas
nō arbitror: Breuiter in vnā ꝯcluſionē eſtimo collī/
gēdas: vt nec faſtidiuꝫ lector incurrat: nec in damno
intelligentie neceſſaria forte pretereat.

De vnica inſcriptione titulorum. Cap. X.

Quaſdā ſupſcriptiones pſalmoꝝ ꝑ alluſio
nē ꝯſileꝫ ꝯtinet ſpūalr̄ ituēdas: q: ſi lr̄am
ꝯſideras: extraneū eſt cū nō ea iuenias i
pſalmis: q̄ ꝯtinent̄ i titulis. Si vo trahan
tur ad tropicū itellectū: nimis vident̄ ac
cōmode. Ut eſt illud vbi res geſte ſignificant̄: id eſt:
cū fugit a facie Abſalon. Ubi loc⁹: vt ē: cū eēt in deſer/
to idumee. Ubi dies: vt ē: i ꝑma ſabbati. Ubi hebrea
noīa: ſicut eſt iditbun. Ubi facta eſt cōpatio geſtorū. i.
cū mutauit vultū ſuū corā abimelech. Uel ſpēꝝ cō/
ſilinum. i. ꝓ torcularib⁹. Quapp in ſupſcriptionibus
tituloꝝ: ſiue pſalmū: ſiue cāticuꝫ: ſiue pſalmocāticū:
ſiue cāticū pſalmū: ſiue i finē: ſiue aliq̄d de ſexta: quā
dixim⁹ cōplexione reꝑire potueris: Aut ſingillatim:
aut vnū: duo: vel tria: ſiue q̄tuor ex eis inſerta cogno/
neris: ad illas ṽtutes trahe q̄s vnicuiqꝫ ineē dicem⁹:
q: reꝝ iſtaꝝ cōmemoratio: ad ſimilitudinē occulte itel
ligētie poſita: ſubtilr̄ iuenit̄. Iſta enīꝫ aīi fores pſalmo/
rū: tanqꝫ ſacrata vela pēdēt: ꝑ q̄ ſi aciē mētis itēdas:
tareſcētib⁹ q̄buſdā filis: facile eoꝝ penetrabilia ꝯtue
ris. Quis. n. tot cās: tot diuerſitates noluꝫ putat ocio
ſas: cū ꝫ nefas ſit credere ſcripturas diuinas aliquid

Mat.5. ſuperuacuum continere. Legitur enī: Amen amen
dico vobis q̄ iota vnum: aut vnus apex non preteri-
bit a lege donec omnia compleantur.

Quid ſit diapſalma. Cap. XI.

Inter expoſitores pſalmoꝝ de h̄ noīe q̄dā
noſcit̄ puenisse diuerſitas. Hieronym⁹ he-
braice līgue doctiſſim⁹ iq̄ſitor: ſpūs ſcī ꝯti-
nuationē eē ꝯfirmat: ob hoc q̄ diapſalma
ſignificet ſemp. Btūs aūt Auguſtin⁹ rerū
obſcuraꝝ ſubtiliſſim⁹ idagator: iter ardua ſine offen
ſione diſcurrēs: hāc poti⁹ partē elegiſſe cognoſcit̄: vt
magis diuiſio eē videat̄: nois ipſi⁹ diſcutiēs q̄litatē.
DEF Sympſalma q̄ppe dr̄ greco vocabulo: vocū adunata
copulatio. Diapſalma vo ſmonū rupta ꝯtinuatio: do
cēs vbicūq3 reptū fuerit: aut pſonaꝝ: aut reꝝ fieri p-
mutationes. Merito ḡ tale nomē illic iterponit̄: vbi
vel ſēſus vl' pſone diuidi cōprobant̄. Un̄ ⁊ nos diuiſio
nes ꝯgrue faciem⁹: vbicūq3 i pſalmis diapſalma po-
tuerit inueniri. Reliq̄s aūt ꝓut datū fuerit idagabi-
m⁹: vbi tn̄ auctas huius nois non potuerit inueniri.

Utrū i q̄nq3 volumib⁹ pſalmoꝝ ſit ſecāda ꝯtextio: an vn⁹ liber dicatur. Cap. XII.

Eat⁹ Hieronym⁹ ꝓphetiā pſalmoꝝ in q̄n
q3 libros putauit eē diuidēdā: q2 in textu
opis hui⁹ q̄rto legit̄: fiat fiat. Dū hoc v̄bo
Pā.88. itercidēte: nō nulla ſe videat̄ apire diuī
ſio. Huic fauet aſſenſa poſteritas. Credo
dū ſibi ꝯſultū iudicauit: qḋ i multas ptes coartabat̄
tedioſa lōgingtas. Hylari⁹ aūt picrauēſis eps̄ dīnaꝝ
reꝝ acutiſſim⁹ ⁊ pfundiſſim⁹ exq̄ſitor: ꝯgruēti⁹ libꝝ
eſtimat dici debere pſalmoꝝ: q2 in hebreo vnum vo
lumen eſt: ⁊ maxime cū in actibus Aplorum legatur
dictū in libro pſalmorum. Quapropter merito vnus
liber dicitur qui tāta auctoritate firmatur.

Quēadmodū in pſalmis ſit de chriſto domino ſentiendum. Cap. XIII.

Ribus modis pſalmi loquunt̄ de pſona
dn̄i ieſu chr̄i pro iſtructione fideliū. Pri
mū p id qḋ ad humanitatē ei⁹ noſcit̄ pti-
Pā.2. nere: vt ē illud ſcdi pſalmi: Aſtiterunt re-
ges terre ⁊ ṗncipes ꝯuenerūt in vnū ad-
Pā.20. uerſus dn̄m ⁊ aduerſus chr̄m ei⁹. Et i vigeſimo pſal-
mo: Deſideriū aie ei⁹ tribuiſti ei: ⁊ voluntate labioꝝ
ei⁹ nō fraudaſti eū. Scdo q̄ eq̄lis ⁊ coetern⁹ oñditur
Pā.2. prī: vt eſt illḋ eiuſdē ſcdi pſalmi: Dn̄s dixit ad me fili
us me⁹ es tu: ego hodie genui te. Et i cēteſimo nono:
Pā.109. Tecū ṗncipiū i die v̄tutis tue: i ſplēdoribus ſcōꝝ: ex
vtero aū luciferꝝ genui te. Tertio a mēbris eccle: cu
Pā.21. ius ipſe dux ⁊ caput eſt chr̄s: vt ē illḋ .21. pſalmi: Lon
Pā.68. ge a ſalute mea: v̄ba delictoꝝ meoꝝ. Et in .68. De⁹ tu
ſcis iſipiētiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſunt abſcōdi-
ta. Qḋ dictū ꝓ vnoq̄q3 fideliū debem⁹ accipe. Ceteꝝ
delicta a chr̄o ꝓbant̄ fūdi⁹ aliena. Un̄ Ticboni⁹ in li
bris regulaꝝ: lati⁹ diligēterq3 diſſeruit h̄: ſi aio recō-
dim⁹: nulla ꝯfuſione turbamur. Quia error maxim⁹
naſcit̄ ide: qn̄ icōueniēter reddit̄ alibi qḋ dictū ꝯſtat
ad aliud. Nā ſi vno mō fuiſſet locut⁹: q̄s ei⁹ geminā
ſubſtā potuiſſet agnoſcere: cū ēt nūc in tā euidētiſſi-
ma diſtōne: nām diuinitatis ⁊ humanitatis dn̄i chr̄i
aliq̄ nitant̄ ſacrilega volūtate ꝯfūdere. Multa q̄q3
ſm l̄ras cōmonet: multa ſpūalr̄ iubet: pſonas ſubito
decēter imutat: Ut nūc chr̄s de⁹: v̄bū icarnatū ⁊ hō
fact⁹: caput eccle: nūc ipſa eccla: nūc hō iuſtus: nūc
penitēs loq̄ videat̄: vt oīa neccīa tāgat atq3 cōcludat.
Ubiq3 pleniſſimū celeſtiū reꝝ: ſcīa vibrat elogium: ⁊
multiplici diuerſitate v̄tutū: ꝓ humani gn̄is largiē-
dam ſalutē: regni ſui adorāda myſteria pi⁹ redēptor
iſinuat. Hec iō ꝑfati ſum⁹: vt cū vētū fuerit ad loca
talia: itrepidus lector audire poſſit: qḋ ſe iam ſalubri-
ter didiciſſe cognouerit. Illud tn̄ auctē patrū ⁊ veri
tatis ipſi⁹ atteſtatione: firmiſſima credulitate tenen-
dū eſt: vnū de trinitate: ſiue vnā ex trinitate pſonā:
deū v̄bū miſeratione mortaliū: ex maria v̄gine hoīeꝫ
factū: ſpōtanea v̄tute: non miniſtratoria neceſſitate:
q2 nec nature ſue vllā mutabilitatē ſuſtinuit: nec aſ-
ſumptione carnis augmētū trinitatis effecit: Sed ſi-
cut q̄daꝫ ait: Maculas nr̄as lauit i ſanguine: rugas ēt
tetēdit in cruce. Hoc cū ſit ſpei nr̄e ſingulare ꝑſidiū:
beatitudo credētiū: felicitas magna iuſtoꝝ: nō deſi-
nunt heretici impia voluntate corrodere: que huma-
no generi ſalutis cām cognoſcitur ꝑſtitiſſe.

Quemadmodum ſit expoſitio digeſta pſalmorum. Cap. XIIII.

Rimo: nobis de tituloꝝ iſcriptiōe: dn̄o iu
uāte dicēdū eſt: vn̄ velut vberib⁹ expſſis;
lacte⁹ ſenſus diuine ꝑdicationis emanet.
Scdo: vnuſq̄ſq3 pſalm⁹ pro ſua q̄litate di-
uidēdus eſt: ne nobis itellectuꝫ ꝑmiſceat:
aut occulta mutatio rerū: aut varietas introducta lo
quētiū. Tertio: archanū pſalmi: ptim ſm ſpūalē itel
ligētiā: partiꝫ ſm hyſtoricā lectionē: parti ſm myſti-
cū ſenſum reꝝ ſubtilitates diſcutiēs: proprietateſq3
v̄boꝝ ꝓut ꝯceſſum fuerit conabor apire. Quarto: p-
ut locus exegerit: v̄tutē ei⁹ breuiter demōſtrare cōtē-
dā: q̄tenus intētio digeſti carminis: diuino munere
oculis iterioꝝ⁹ eluceſcat. Uirtutē pſalmi dico iſpira
tionē diuinā: q̄ nobis intētio ſupna referat̄: ⁊ ſermo-
ne dauitico: a vitijs nos remouet: ⁊ recte nobis viue-
re pſuadet. Quinto: de ordine numeri pſalmoꝝ: cum
res exegerit memorabim⁹: q̄ reuerētiſſimaꝝ reꝝ ho-
nore ſacrat⁹ eſt. Hoc enim per ſingulos q̄ſq3 pſalmos
facere nobis difficile fuiſſe ꝑfitemur: qḋ idetermina
tū atq3 ſuſpēſum: patꝝ etiā religē auctas. Reliquos
aūt ſibi calculos diligēs ꝑſcrutator exquirat: q2 mul-
ta acceſſu tpis in ſcripturis dīnis fiūt clara: que nūc
vidētur abſcōdita. In ꝯcluſionib⁹ vo: aut ſūmā toti⁹
pſalmi ſub breuitate cōplectemur: aut ꝯ hereſes ali-
quid dicemus deſtruēdas. Ipſa eſt enim dn̄i vera di
lectio: aduerſarios eius odio habere perfecto.

De eloquentia toti⁹ legis dine. Cap. XV.

Loquētia legis diuie: humanis nō eſt for
mata ſmonib⁹: neq3 ꝯfuſis icerta fertur
ambagib⁹: vt aut a reb⁹ ꝑteritis obliuio-
ne diſcedat: aut pn̄tiuꝫ ꝯfuſione turbet̄:
aut futuroꝝ dubijs caſib⁹ eludat̄: ſed cor
di nō corꝑalib⁹ aurib⁹ loquens: magna v̄itate: magna
ꝑſciētia firmitate cūcta diiudicās: auctoris ſui veri-
tate ꝯſiſtit. Sic enī in euāgelio: de dn̄i chr̄i ꝑdicatio-
ne dictū eſt: Loq̄bat̄ aūt ſicut ptātē hn̄s: nō ſic̄ ſcri- Mat.7.
be eoꝝ ⁊ phariſei. Ille indubitata loq̄t̄: cui oia pn̄tia
ſunt: ⁊ reꝝ exit⁹ ꝓbat̄ eē ſubiect⁹. Hec eloquētia ſiq̄-
dē eſt ad vnāquāq3 rē cōpetēs ⁊ decora locutio. Hec DEF
igit̄ caſta: fixa: veraꝝ ⁊ eterna ꝑdicatio: nimis puriſſi
mo nitet elogo: cui⁹ vtilitas lucet: magnificētia virtu
tis appet: opatio ſaluti arridet: Sic̄ ⁊ i cēteſimo octa Pā.118.
uodecio pſalmo dictu⁹ ē. Q2 eloquꝫ tuū viuificabit Ibidem
me. Et iteꝝ: Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū dn̄e: ⁊ lu-

men

mē ſemitꝭ meis. Reuera lumē:qꝛ ſp̄ vitalia iubet:no
xia ꝓhibet:terrena remouet:celeſtia pſuadet. Hic ⁊
i. Corꝭ.4. doctoꝛ gētiū i ep̄la ad Cori.ſcribit: Nō.n.i ſmōe ē re
2. Timo.3. gnū dei:ſꝫ i v̄tute. Itē ad Timotheū i ſc̄da meminit
dicēs: Oīs ſcriptura diuinit⁹ iſpirata vtilis ē ad docen
dū:ad arguēdū:ad erudiēdū:ad corrigēdū i diſcipli
na q̄ ē iuſtitie:vt pfect⁹ ſit hō dī ad oē op⁹ bonū iſtru
ct⁹. Hec ſic p̄ris Hieronymi teſtat̄ auctās apō hebre
os:aut rhythmo:aut metrica ꝯſtat lege cōpoſita:que
DEF vt ipſi dicūt:faſtutys ꝯtinet̄. Faſtutiū.n.ē p comata
ꝓcedēs ad depromēdū ſēſum naiter explicata ꝯce
ptio. Cui⁹ ſi v̄tutē lectoꝛ diligēs pſcrutarꝭ:audi Ap̄lm
Heb.4. ad hebreos dicētē: Viu⁹ē.n.dei ſmo ⁊ efficax:⁊ acri
oꝛ oī gladio ancipiti:⁊ ptingēs vſqꝫ ad diſionē aie ac
ſpūs:cōpagū q̄qꝫ ac medullaꝝ:⁊ diſcretoꝛ cogitatio
nū ⁊ itētionū cordis. Scripture aūt diuine ſcā ꝓfundi
tas:adeo cōes ſmōes hēt:vt eā vniuerſi icūctāter ad
mittāt. Sēſus aūt recōdit v̄itatꝭ archano:vt in ipſis
ſtudioſiſſime vitalis ſnīa hēat idagari. Nā eā reue
ra eē diuinā hic maxime dat̄ itelligi:q̄ idocti ſubtiliſſi
ma:tpales eterna nō niſi diuino repleti ſpū potuiſſe
tradē ſētiūt. Poſtremo q̄t miracla iugiter facta ſūt:
donec ſcriptura ipa mūdi āhitū diuulgata cōpleret:
Ps.18. ſic ſcriptū ē: In oēm terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ:⁊ i fines oꝛ
bis terre v̄ba eoꝝ. Vñ ad ꝓbationē ptinet maximā:
qꝛ lex diuina per cūctas mūdi ḡtes cognoſcit̄ fuiſſe ſu
ſcepta. Hec mltis modis gnā ſue locutionis exercet:
diffinitiōib⁹ ſuccīcta:ſchematib⁹ decora:v̄boꝝ ꝓprieta
te ſignata:ſyllogiſmoꝝ cōplexionibus expedita:diſcipli
nis irrutilās:nō tñ ab eis accipiēs extneū decorē:ſed
poti⁹ illis ꝓpriā ꝯferēs dignitatē. Hec.n.qn̄ in diuinis
ſcripturꝭ ſplēdēt:certa atqꝫ puriſſima ſunt. Cū v̄o ad
opīones hoīum:⁊ q̄ōnes inaniſſimas veniūt:ābiguis
altercationū fluctib⁹ agitant̄:vt q̄ hic ē firmiſſime
ſꝑ veꝝ:freq̄nter alibi reddat̄ icertū. Sic ⁊ ligua nr̄a
dū pſalmodiā canit:nobilitate v̄itatis ornat̄. Cū ad
fabulas ineptas ⁊ blaſphema ſe v̄ba ꝯuerterit:ab ho
Jac.3. nore ꝓbitatis excludit̄. Sic ap̄ls Jacob⁹ dic: Ex ipſo
ore bñdicimus deū ⁊ p̄rē:⁊ ex ipo ore maledicimus
hoīem q ad imaginē ⁊ ſilitudinē dei fact⁹ ē. Hec mū
danaꝝ artiū ꝑiti:q̄s tñ mlto poſteri⁹ ab exordio diui
noꝝ libroꝝ extitiſſe manifeſtū ē:ad collectiōes argu
mētoꝝ:q̄ greci topica dicūt:⁊ ad artē dialecticā ⁊ rhe
toricā trāſtulerūt:vt cunctis euidēter appeat p̄us ad
exꝑmēdā v̄itatē iuſtis mētib⁹ datū:q̄ poſtea gētiles
hūane ſapie aptādū eē putauerūt. Hec i lectionib⁹ ſa
cris tanq̄ clariſſima ſidera relucēt:⁊ ſignificātias re
rū vtiliſſimis cōpēdys decēter illumināt. Que nos
breuiter locꝭ aptiſſimis admonebim⁹:qm̄ res ipe cō
modiſſime dducent̄ i mediū:p q̄s ꝯcepti ſēſus clari⁹
elucebūt. Nā ⁊ p̄r Auguſtin⁹ i lib⁹ 3⁹ de doctrīa chr̄ia
na ita pfeſſus ē: Sciāt aūt lr̄ati modis oium locutio
nū q̄s grāmatici greco noīe tropos vocant:auctores
nr̄os vſos fuiſſe. Et paulopoſt ſeq̄t̄: Quos tñ tropos.i.
modos locutionū:q nouerūt agnoſcūt in lr̄is ſcis eo
rūqꝫ ſcīa ad eas itelligēdas aliq̄ntulū adiuuāt. Cuius
rei ⁊ i alys codicib⁹ ſuis fecit euidētiſſimā mētionē.
In libris q̄ppe q̄s appellauit de modis locutionū:di
uerſa ſchemata ſecularium lr̄aꝝ iueniri ꝓbauit in lr̄is
ſacris. Alios aūt ꝓpos modos i diuinis eloquys eē de
clarauit:q̄s grāmatici ſiue rhetores nullaten⁹ attige
rūt. Dixerūt h̄ apud nos ⁊ aly doctiſſimi p̄res.i. Hie
ronym⁹ Ambroſius Hylari⁹:vt neq̄q̄ nos pſūptores
hui⁹ rei:ſꝫ pediſſeq eē videamur. Sed dic aliq̄s: Nec
p̄res ipe ſyllogiſmoꝝ:nec noīa ſchematū:nec vocabu
la diſciplinaꝝ:nec alia huiuſcemodi vllaten⁹ iueniū
tur i pſalmis. Inueniunt̄ plane in v̄tute ſēſuū:nō in
effatione v̄boꝝ. Sic.n.vina in vitib⁹:meſſem in ſeīe:
frōdes in radicib⁹:fruct⁹ in ramis:arbores ipſas ſen
ſu ꝯtēplamur i nucleis. Nā ⁊ de pfundiſſima abyſſo
delinoſi⁹ piſcis attingit̄:q tñ añ captionē ſuā hūanis
oculis nō videt̄. Merito ḡ eē dicim⁹:q̄ in eē nihilo
min⁹ v̄tute ſētim⁹. Nā ⁊ Ap̄ls vetat nos ſeduci p va i.Corꝭ.3.
nā ſapiam mūdi: Iſta v̄o nō abnegat in lr̄is eē diuinis.
Certe accedam⁹ ad pſalmos ⁊ iterrogem⁹:q̄ oī diſpu
tatione maioꝛ eſt reꝝ fides. Iſtud ḡ p̄ncipale v̄tutū:
⁊ ſalutare locutionis gen⁹ plerūqꝫ res aliq̄s refert:⁊
ſepe lōge alia q̄ audiūt̄ exponit. Siplicitas duplex
⁊ ſine dolo biliguitas. Sic fecit Joſeph q dū fratres Gen.42.
ſuos aſpectu ipſo ⁊ ſmone patrio cognouiſſet: ita eis
videbat̄ loq:vt nullaten⁹ poſſet agnoſci. Qd̄ nō ē ad
deceptionis ſtudiū ſūptū:ſꝫ ad cōmodū magne vtili
tatis effectū. Hebreos ſmones adhibet:eās ꝓfundiſ
ſimas iuuētes. Vnā rē in malo ⁊ in bono plerūqꝫ po
nit:vt q̄ noīe vr̄ eſſe cōe:ꝓhet̄ q̄litatib⁹ diſcrepare.
Celeſtia terrenis cōpat:vt q̄ incōprehenſibilis ma
gnitudo vetat itelligi:p notiſſimas ſilitudines poſſit
aduerti. In v̄bis aūt ſerēdis:mira potētia eſt:vt ſubi
to opta nobis atq̄ icōprehēſibilia:duob⁹ tribuſq̄ ſer
monib⁹ explicent̄. Quid breui⁹ dicā:frequēter ēt vna
ſyllaba:ineffabilem dn̄i nām demōſtrat:vt eſt illud:
Qui eſt:miſit me. Cui⁹ oē v̄bū ſubtilr̄ ingſitū:copio Exo.3.
ſis ſēſib⁹ ſcaturit. Nā ſic fecūdiſſim⁹ ager.odoꝛiferas
herbas ſaluti nr̄e ꝓducit accōmodas: ſic lectio diuina
cū p ſingula v̄ba regrit̄:ſꝑ illic cura mētis ſaucie re
perit̄. De cui⁹ eloquētie modis:mlti p̄res lati⁹ plixi
uſq̄ dixerūt:q̄ꝝ noīa in libris introductorys cōme
morāda pſpexim⁹. Sed fons ille celeſtis:quātū aſſi
due ꝯſtat hauriri:tm̄ neſcit exꝑēdi. Ac ne diuti⁹ i gnā
libus remoremur:ſpālia pſaltery:dn̄o iuuāte tanga
mus:qm̄ ipſa res euidēter agnoſcitur:q̄ oībus rebus
ꝑmiſſis:poſtea ſub aliq̄ proprietate deſcribit̄.

¶ De ꝓpria eloquentia pſaltery. Cap. XVI.

P Rimū eſt:q̄ ipſi tm̄ pſalmi ſingulari nu
mero vocitant̄:q̄s nos adhibitis hui⁹ lin
gue ꝑitiſſimis:cū eoꝝ volumine ꝯferētes
ſeruato vſu pſalltēriū:ſuis v̄ſib⁹ eſtimaui
mus eē reddēdos:ne ſe in pſūptaꝫ ordinē
auctās ꝑmixta ꝯfunderet. Deīde:q̄ nullū aliud op⁹
auctēis diuine:cētū q̄nq̄ginta ſectionib⁹ ꝯtinet̄. Ubi.n.
tot tituli diuerſa legunt̄ varietate ꝯſcripti. Hic illō
votiuū nomē alleluia in ſupſcriptiōib⁹ ichoauit. Hic
cōmemoratio hyſtorie de regū tracta volumie i ipo
limine poſita:v̄tutes noſcit̄ idicare pſalmoꝝ. Hic ēt
diapſalmata tm̄ iteriecta mōſtratur. Hic pſalmi ſm
v̄tutes ſuas numeroꝝ ordines tenēt. Liber ichoās a
beātudine chr̄i:noui ⁊ veteris teſtamenti ſacrā patu
rēs:laudib⁹ ſacris ⁊ ſcā iubilatione ꝯcludit̄:vt merito
ſe tali munere ꝯſolet̄ eccl̄ia:q̄ hic multaꝝ calamita
tū cognoſcit̄ afflictionib⁹ ſauciari. Nouit.n.bñficio
dn̄i triūphare de ſuis cladib⁹ igrauata pſecutionib⁹:
ſiq̄dē ꝓfecit afflictionib⁹:ſemp anget̄: Sāguie mar
tyꝝ rigat̄:triſtitia magis erigit̄:anguſtia dilatat̄:fle
tib⁹ paſcit̄:ieiunys reficit̄:⁊ ide poti⁹ creſcit:vñ mun
dus deficit. Quid.n.in illo libro nō iuenies:vñ ſe hu
manū gen⁹ debeat ꝯſolari: Theſaur⁹ in pectore mū
do ſemp excreſcēs:ꝯſolatio magna lugētiū:ſpes bta:
iuſtoꝝ piclitātiū vtile ſuffugiū:vñ ſemp q̄ expedit
tollit̄:eiuſq̄ fōs idefecta pennitate ſunt̄. Btūs q̄q̄
Athanaſi⁹ Alexādrine ciuitatis ep̄s:in libro quē mar

cellino ſuo chariſſimo deſtinauit:de ꝓprietate pſalte
rij: vt v̄bis ipſi⁹ vtar: ita dic̄. Quicūq; pſalterij v̄ba re
citat: q̄ſi ꝓpa v̄ba decātat: ⁊ tanq̄ a ſemetipſo deſcri
pta vn⁹ pſallit: ⁊ nō tanq̄ alio dicēte: aut de alio ſigni
ficata ſumit ⁊ legit: ſ; tanq̄ ipe de ſemetipſo loquēs:
ſic huiꝰ v̄ba pfert: ⁊ q̄lia ſunt que dicunt̄: talia velut
ipe agēs ex ſemetipſo loq̄ns: do videt̄ offerre ſmōes.
Pſalterij q̄q; ꝓpriū eſt: q; ꝑ eū legis diue ſcitatis in
troit̄. Nō.n. tyrones inchoāt a Geneſi: non ab Aplīs:
nō inter ipſa initia: aut auctas euangelica ſancta pul
ſatur. Sed lʒ pſalteriuʒ quartus codex ſit diuine au
ctoritatis: primū tamē tyrones inchoātes ſcripturas
ſanctas: inde legēdi faciunt decenter initium.

Laus eccleſie. Cap. XVII.

O Uere ſcā: o imaculata: o pfecta mater ec
cleſia: que diua grā largiente: ſola viuifi
cas: ſola ſanctificas: ⁊ ꝑditū ꝓprijs culpis
inſtitutione tua hūanū gen⁹ iſtauras. Cu
ius pie cōfeſſioni nihil addi: nihil minui
pōt. Per oēs qppe pſalmoꝝ oia cantica: ꝓconia ſcē
trinitatis iterſeris: vt cui⁹ ſūt ſacrata v̄ba q̄ loqmur:
ei laus ſemꝑ ⁊ dulciſſima glīa redderet̄: q̄ ſalū ſeculi
h⁹: ⁊ hereticoꝝ ſeuiſſimas ꝓcellas i arce illi⁹ Noe ſili
tudine: q̄ tuā euidēter portauit imaguē: ſola inoffen
ſo fidei curſu ſine periculo diluuij ꝯſtāter enauigas:
nec vllis erroꝛib⁹ acgeſcis: q̄uis adhuc inter pꝛocitta
tes hui⁹ ſeculi: grauiſſimis nec̄itate v̄ſeris. Quicq̄d .n.
repit̄ ꝓter vitale gremiū tuū: mortiferꝝ ꝯſtat eē nau
fragiū. Nā cū Sabelli⁹ dteſtabilis erret i pr̄e: dm̄ es
Arri⁹ delinq̄t in filio: Manes ſacrileg⁹ neget ſpūm
ſcm̄: Alij ſcelerati veteri teſtamēto derogēt: Nonul
li noui grām nō ſeq̄nt̄: Tu tn̄ deuotione fideli: pſtā
te dn̄o: inoffenſe cūcta cōplecteris. Patrem qppe do
cens igenitū: filiū genitū: ſpūm ſcūm de pr̄e ⁊ filio ꝓ
cedentē: vnū deū: ſanctā predicas trinitatem: coeter
nam ſibi ⁊ eq̄liter oipotentē: dn̄mq; chriſtū manētē
in diuinitate ſua: ⁊ carne humanitatis aſſumpte: ſal
ua vniuſcuiuſq; ꝓprietate nature vnā cōfiteris eſſe
ꝑſonā. Ueteri teſtamēto de nouo fidē faciēs: nouuʒ
a veteri exortū eſſe cognoſcēs. Et vt breuiter cuncta
cōplectar: neſcis loq niſi qd̄ expedit credi. Nā q̄uis
diuerſis hic afficiaris anguſtijs: ⁊ doloſi hoſtis ꝯtie
tate q̄tiaris: tn̄ toti⁹ mūdi circlo ꝯgregata reſplēdēs
in modum pulcherrime pyramidis ad eterna regna
ꝑduceris. Que huic ſchemati nō imerito cōpararis;
q̄ꝛ de vniuerſis gētibus extollēs verticē precioſuʒ:
iuſtoꝝ animas q̄ſi lumē eximiū ad ſupna regna trā
ſmittis: meta frumētis plena celeſtib⁹ de diuerſis gē
tibus ſanctoꝝ beata collatio ſerenarū mentiū: lāpa
bilis cet⁹: inſolubilis ꝯſtructio de viuis lapidibus fa
bricata: beatoꝝ oiuʒ eterna felicitas: ſole lucidioꝛ: ni
Cañ.6. ue candidioꝛ: ſine macula: ſine ruga. De qua ſcriptuʒ
eſt in cāticocāticoꝝ: Que eſt iſta que ꝓgredit̄ q̄ſi au
Ibidē.4. roꝛa ꝯſurgēs: pulchꝛa vt luna: electa vt ſol: terribilis
vt caſtroꝝ acies ordinata. Et paulopoſt: Oculi tui co
lūbaruʒ: abſq; eo qd̄ itrinſecus latet. Cui⁹ dētes ſicut
greges tōſaꝝ que aſcēderūt de lauacro: oēs gemellis
fetib⁹: ⁊ ſterilis nō eſt iter eas. Sicut vitta coccinea
labia tua: mater ⁊ v̄go: feta ⁊ itegra: genitrix ⁊ icoꝛru
Ibidē.7. pta: cui⁹ os v̄tutū olum fragrat odoꝛib⁹. De qua ſpon
Ibidē.4. ſus dicit: Odoꝛ oris tui ſic̄ maloꝝ. Et poſt paululum:
Odoꝛ vnguētoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oia aromata. Fau⁹ diſtil
lans labia tua ſpōſa: mel ⁊ lac ſub ligua tua. Que me
reris deniq; oſculari chr̄m: ⁊ decus illud ꝑenniter cu

ſtodire v̄gineū. Tibi eni dr̄: Oſculet̄ me oſculo oris Ibidē p
ſui: q꞉ melioꝛa ſunt vbera tua vino: fragrātia vnguen
tis optimis. Et cetera que lib illle diuus myſtica ꝑdi
catione cōplectit̄. Quapꝑ factis auditoꝛib⁹ per quan
dā iſagogen (que eſt ſequētis opis itroductio: index
celeſtiū myſterioꝝ ⁊ ſacre ꝓnuntia dictionis) vt opi
noꝛ ſufficiēter attonitis: ⁊ deſiderio ſupno diua largi
tate flāmati: nūc ad ſoluēda que ꝓmiſſa ſūt: cbr̄o ſu
uāte veniamus. Preſta dn̄e: cuius eſt omne quod ex
pedit: vt intelligēter: vt libenter: vt proficue merea
mur audiri. Tuis enim adiutorijs omnimodis indi
gemus: vt valeamus ꝯceſſo ſermone aliquaten⁹ ver
ba tue maieſtatis exponere: Amen.

Oꝛdo dicendoꝛum.

PRologomena .i. ꝓcedētia a nteq̄ celeſtis
pſalterij mella deguſtē: ⁊ cāpos illos glio
ſiſſime paſſionis dn̄o ꝑſtāte ꝯtigā: quedā
mihi vident̄ diuiſis capitib⁹ de textu ipſi
us carmis itimare: vt ⁊ legētes diſtīcti⁹ debeam⁹ edo
cere: ⁊ nos ordies ipſos ſine aliq̄ offenſione curram⁹.
In ꝑma itaq; parte: dn̄i carnalis vita deſcribitur.
In ſcda: nā diuinitatis ipſius ſubtiliter indicatur.
3ª: multiplicatos dic̄ ꝑſ̄os q eū nitebant̄ extiguē.
Quarta: propheta in eiſdem monitis perſeuerat: vt
deſinant iudei mala cogitare vel facere: quoniam ſe
nouerint diuinis virtutibus deſtruendos.
In qnta: dn̄s chr̄s clamat ad pr̄eꝫ: vt ei⁹ audiat̄ ora
tio: ⁊ in reſurrectione ipſi⁹ mūdo profutura cōcedat.
Sexta: per totum pſalmum verba ſunt penitentie:
cui iūguntur eiuſdem modi alij ſex: qui tamē in con
cluſione quinquageſimi pſalmi deſcripti ſunt.
In ſeptima pte chr̄s humilr̄ qdē petit vt ei ſubue
niat̄ a pr̄e: ſed hēt fiduciā recte ꝯuerſationis: qd̄ ma
gis ad eius pertinet deitatē. Sed more humanitatis
aſſumpte ſibi poſtulat ſubueniri: ne diabolus animā
eius iniqua preſumptione diripiat: ⁊ gloria ipſius in
puluerem deducta diſpereat.
In octaua: parabolis ⁊ tropicis alluſionibus cōgre
gatis: ſubſequēs drama decurritur: ⁊ per allegoricas
ſilitudines oia referūtur ad dn̄m chriſtū. Que ſche
mata nos locis aptiſſimis euidentiſſime cōmonebi
mus: vt lectoꝛi ſtudioſo ambiguitas cūcta tollatur.
Nona: poſt multiplicia ꝓconia: que mō a diuinitate:
mō ab humanitate ipſi⁹ accipiunt̄: mutatis ꝑſonis ⁊
titulis: ponit̄ alleluia: qd̄ ſignificat: laudate dn̄m.
Decima: ſequunt̄ gradales: q aium noſtrū ad dn̄m
ſaluatorē pura ⁊ humili ſatiſfactione perducūt.
Undecima: variatis verbis iterum laudes domi
ni hymnidica exultatione cōcelebrat: modo patris:
mō filij: modo ſpūs ſancti predicans maieſtatem: vt
nulli ſit dubium ſanctaʒ trinitatē ſingulariter omni
potentem: que vult facere in celo ⁊ in terra.
Duodecima: ſeptē pſalmi relinquuntur in fine: qui
exultationibus hymnidicis totā gloriā ſcē trinitatis
gnāliter deuota mente ꝯcelebrāt. Sic textus totius
pſalterij duodecim ꝑtibus diuiſus: in Aploꝝ nume
ro mirabili laude concluditur: quatenus ⁊ iſte illud
agat quod chriſti diſcipulos feciſſe cognouimus. Eſt
etiā eiuſdē rei aliud euidētius ſacramētū: qd̄ centuʒ
quiq̄ginta dieb⁹ diluuio ſupducto crimīnib⁹ ſuis ter
ra diluta eſt. Sic ⁊ hi pſalmi tali nuō ꝑducti: gen⁹ hu
manū pctis ſuis pollutū ꝯueniēter reddūt abſolutū.
Nūc minutati ad exponēda pſalterij v̄ba veniam⁹.

Explicit Prologus.

Incipit

℃ Incipit Expoſitio digeſta Pſalmorum Caſſiodori.

Beatus vir qui
nõ abijt in cõſi-
lio impioꝝ: ⁊
in via peccato-
ruꝫ nõ ſtetit: ⁊
in cathedra pe
ſtilentie non ſe
dit. Sꝫ in lege
dñi volũtas ei⁹
⁊ i lege ei⁹ me-
ditabit̃ die ac
nocte. Et erit tanq̃ lignũ qđ plãtatuꝫ eſt ſe-
cus decurſus aquarũ: qđ fructuꝫ ſuũ dabit
in tpe ſuo. Et foliũ ei⁹ nõ deflue: ⁊ oĩa que
cũq̃ faciet proſperabũtur. Nõ ſic impij nõ
ſic: ſꝫ tanq̃ puluis quẽ proijcit ventus a fa-
cie terre. Ideo nõ reſurgũt impij in iudicio: ne
q̃ peccatores in ↄſilio iuſtoꝝ. Quõ nouit
dñs viã iuſtorum: ⁊ iter impiorum peribit.

℃ Quare Primus Pſalmus non habet titulum.

Pſalmus hic ideo nõ hꝫ titulũ: q2 capiti
nr̃o dño ſaluatori: de quo abſolute dicitur⁹
eſt nihil debuit pponi: dũ ipſuꝫ rex oĩum
ↄſtat eſſe pꝛincipiũ. Sicut ipſe in euãgelio
Joã. 8. dicit: Ego ſuꝫ pꝛincipiũ qđ ⁊ loquoꝛ vo-
bis. Nam ⁊ alij pſalmi de ipſo multa dicũt: nemo
tñ de ei⁹ que fuit in terris cõuerſatione ſic loquitur. Et
qm̃ ad hũc que dicẽda ſũt reſpiciũt cũcta: merito ca
put ſancti opis ponit̃: q pꝛinceps rex omniũ eſſe mon-
ſtrat̃. Quicqđ eñi: aut de pꝛeteritis inſtruit: aut de pñti-
bus monet: aut de futuris efficit cautiores: oĩa ad iſti
tutionẽ bti viri ptinẽt: que liber iſte dicitur⁹ eſt. Naꝫ
qdã tituli: qdã pꝛefationis locũ eum tenere dixerunt.
Sed hꝫ a quibuſdã oĩ iuſto videatur aptatus: nulli tñ
pter dñm chꝛm põt veraciſſime ↄuenire. Nã ſi dixe-
Pñ. 115. rimus omni btõ poſſe ↄgruere: iã non ↄſtat illud qđ
Job. 15. dicit̃ in pſalmo: Oĩs hõ mẽdax. Uel illud quod Job
meminit: Nullus mũdus ante te: nec infans cuius eſt
vni⁹ diei vita ſup terrã. Et alibi: In veritate nemo de
Iſa. 64. genitis eſt: q nõ ipie geſſit: ⁊ de ↄfidẽtib⁹ qui nõ deli-
quit. Uel illud: Juſtitia iuſti ſic eſt apud te: ſic pãn⁹
1. Pe. 2. mẽſtruate. Quapp nõ oĩ btõ põt hec ſnĩa ↄuenire: ni-
ſi illi uni de quo ſcriptura dic̃: Qui peccatuꝫ nõ fecit:
Joã. 14. nec inuẽtũ eſt dolus in oꝛe ei⁹. Et ipſe de ſe in euan-
gelio dic̃: Ecce veniet pꝛinceps mũdi hui⁹: ⁊ in me nõ
inueniet quicq̃. Merito ḡ ad chꝛm dñm referẽ: q nõ
abijt in ↄſilio impioꝝ: ⁊ in via pctõꝝ nõ ſtetit: aut in
cathedra peſtilẽtie nõ ſedit ⁊c̃. Mirabilis oꝛdo: cele-
ſtis reuera diſpoſitio: vt ab ipſo nobis pſalmoꝝ pue-
niret initiũ quẽ ſalutarẽ ianuã ↄſtat eſſe celoꝝ. Qua-
propter intrare cũ ſũmo gaudio feſtinemus: vbi patẽ-
Heb. 4. tem ianuã: ipſuꝫ aduocatũ noſtrũ eſſe cognoſcimus:
Ibidem. ſicut ait apl's: Nõ eñi habem⁹ põtificẽ: q nõ poſſit cõ-
pati infirmitatibus noſtris. Et paulopoſt: Adeamus
ergo cũ fiducia ad thronũ gratie eius: vt miſericoꝛ-
diam cõſequamur: ⁊ gratiam inueniamus in auxilio
oppoꝛtuno. Nũc claues pſalmoꝝ reſerabiles appona
mus: vt pꝛeſtãte domino regis noſtri palatia introi-
re mereamur: ⁊ ideo ſicut pꝛefati ſumus: diuiſio fa-
ciẽda eſt: que ſi recte adhibeatur: ita illuſtreꝫ ⁊ per-
ſpicuum nobis efficit dictionẽ: vt pulcꝫ legat̃ oꝛonis
textus: ani nobis eius relucẽ poſſit itẽtio. Diuiſio.

Uniuerſus textus pſalmi hui⁹: pꝓpheta re-
ferẽte narrat̃. In pꝛima parte vitã ſcẽ icar
nationis exponit: qm̃ ſi ad maieſtatẽ chꝛi
ſti ſolã velis referre que de eo dicunt̃: ne
queunt ↄuenire. Scđa vo pctõꝝ negtias
in futuro iudicio debitas recipere cõmemoꝛat vltio
nes: vt pꝛmiſſa grati⁹ poſſem⁹ accipe: cuius videbãtur
ſubſequẽtia foꝛmidari. Reſpice quoq̃ intẽtionẽ ei⁹
quã ↄſtat maxime pquirendã: Ideo in pꝛincipijs bea-
titudo dñi ſaluatoꝛis edicit̃: vt humano generi vita-
lia exẽpla oſtẽnt̃: quatenus ſicut nobis hõ terrenus
ↄtulit moꝛtẽ: ita celeſtis veniẽs daret ſaluteꝫ. In pꝛi-
cipijs eñi fuit duriſſima cõditio decepto: ſed poſt ad-
uenit homini glioſa redẽptio. Pꝛimo illata eſt igno-
minioſa captiuitas: deide ſecuta eſt votiua libertas.
Expulſus hõ de paradiſo: ſed recept⁹ eſt in celũ: pdi-
dit in terra beatitudinẽ: ſed angelos merebit̃ habere
ↄſoꝛtes. Lucr⁹ ex diabolo: gaudiũ ↄuenit ex chꝛiſto.
Unñ ⁊ apl's dicit: Sicut eñi p inobedientiã vni⁹ hoĩs: Roma. 5.
pctõꝛes ↄſtituti ſunt multi: Ita ⁊ p vnius obediẽtiaꝫ
iuſti ↄſtituẽtur multi. In ipſo itaq̃ capite pſalmi hu
ius: diffinitio hti viri: tanq̃ pulcherrimũ nobis glio-
ſi regis diadema reſplẽdet. Oꝛo breuis ⁊ lucida: que
rẽ ppoſitã diuerſis modis qđ ſit oñdit. Sed hoc pꝛi
cipiũ duas ſpẽs diffinitionũ euidẽter amplectit̃. In
pꝛioꝛibus quippe vſibus duob⁹ qui dicũt: Nõ abijt: non
ſtetit: nõ ſedit: octaua ſpẽs diffinitionis ẽ: que grece
κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου: latine per pꝛiuãtiã
ↄtrarij: Ait eñi qđ non faciat: ſicut ⁊ in quĩto pſalmo di-
cturus eſt: Qm̃ nõ volẽs de⁹ iniq̃tatẽ: tu es. In tertio Pñ. 5.
aũt vſu qui dicit: Sed in lege dñi fuit voluntas ei⁹: ⁊
in lege ei⁹ meditabit̃ die ac nocte: ſcđa eſt ſpẽs diffini
tionis: que grece ἐννοηματική dicit̃: latine notio
nũcupat̃. Hec nõ dicit qđ fit: ſed per hoc qđ agit: res
illa quã q̃rim⁹ nobis ſpãliter indicat̃: ſic ⁊ in. 71. pſal-
mo dicturus eſt: Bñdict⁹ dñs de⁹ iſrael: qui facit mi- Pñ. 71.
rabilia magna ſolus. Memẽto aũt q oĩs diffinitio:
aut ex materia naſcit̃ qđ eſt coꝛpus: aut ex ſpecie qđ
eſt q̃litas: aut certe de vtroq̃: ſic eſt hõ: mirabili oꝛdi
ne plata diſponẽs. Nã ſi pꝛius poſuiſſet qđ erat: neceſ-
ſariũ nõ fuerat dixiſſe qđ nõ erat. Hoc imitatus cõ- DEF
uerſo oꝛdie geometric⁹ fecit Euclides: dicẽs. Linea
eſt lõgitudo ſine latitudine. Pꝛius eñi dixit qđ eſt: ⁊
ſubiũxit poſtea qđ nõ eſt: Sicut facere ↄſueuerunt: q
pꝛioꝝ dicta aliq̃ diuerſitate cõmutãt: vt ſe in eis mẽ-
tiãtur auctoꝛes. Nũc ad pſcrutãda verba veniamus:
quoniam in interioꝛibus eoꝝ quaſi in quibuſdaꝫ nu
cleis fructus dulciſſimus inuenitur.

℃ Incipit expoſitio in pſalmũ pꝛimum.

Beatus vir. Nimis pulchꝛuꝫ
cõmodumq̃ pꝛincipium: vt quoniam
erat ſpũs ſanct⁹ humani gnĩs imbecilla
moniturꝰ: a btitudine ſumere videre
tur initiũ: vt hac ſpe trepidantiũ aĩos
initaret: ne ſe moꝛtaliũ fragilia coꝛda
ſubducerẽt. Quis enim ad quelibet ardua nõ icitet̃:
vbi felix btitudo pꝛdicit̃: Btũs ergo dr̃ vir (ſicut no- ETY
bis maioꝝ tradit auctas) q̃ſi bñ aptus: cui oĩa deſi-
derata ſuccedũt. Sed hũc duob⁹ modis dici in. 143⁰
pſalmo pꝓpheta cõmemoꝛat: ponẽs: Beatũ dixerunt
populũ cui hec ſunt. Iterũq̃ ſubiũgit: Beatus ppl's: Pñ. 143.

DEF cui⁹ eſt dñs de⁹ ei⁹. Quapp ſeculi btūs eſt: q vt putat:
ſūma ſecuritate ſuffult⁹: in ↄtinuata letitia ꝛ munda
nis copyꝭ pſeuerat. Iſti aūt btō: q a ꝓpoſito ſuo nul
ETY la ↄrietate remouet: virū ſublū xit egregie. Uir eniꝫ
vocat a virib⁹: qui neſcit tolerādo deficere: aut in ꝓ
ſperis aliq̄ ſe elatione iactare: ſꝫ aīo ſtabili defixus: ꝛ
celeſtiū rerꝫ cōtēplatione firmatus: manet ſemꝑ ipſe
DEF uidus. Hoc ēt verſiloquiū appellauere maiores. Ety
mologia eni eſt oratio breuis: ꝑ certas aſſonationes
oſtēdēs ex quo noie id qd̄ querit venerit nomē. Nec
dubites ꝙ virū appellat dñm ſaluatorē: de quo ꝛ Za
Zach.6. charias ꝓpheta dicit: Ecce vir: oriens eſt nomē eius.
Sed memēto ꝙ vbicūq̄ ſic ponit: aſſūpta ei⁹ huma
nitas idicat. Uir eni ſex⁹ eſt carnis: q in diuinitate nul
latenus inuenit. Sed qm̄ nā humanitatis a dño fue
rat pro nr̄a redēptione ſumēda: cōpetenter poſuit vi
rū: vtriuſq̄ eniꝫ nāe vna credit eſſe pſona. Seqtur
[Qui nō abijt in ↄſilio impioꝝ: ꝛ in via peccatorū
nō ſtetit: ꝛ in cathedra peſtilētie non ſedit.] Poſito
igit btō viro. i. dño chr̄o: ab illa diſpēſatione qua paſ
ſus eſt: vtile fuerat vt eū per actus ſuos ↄſequēter ex
poneret: Alioqn minus docet: qd̄ fuerat in explicata
ꝓpoſitione derelictū. Trib⁹ itaq̄ modis ꝑuenire hu
manos ↄſtat errores: Cogitatiōe: facto: ꝛ dicto. Quos
hic per ordinē abnegat dicēs: Nō abijt in ↄſilio ipio
rū. Primū: deteſtabiles denegat cogitationes: que ſi
bi familiariter vēdicat gen⁹ humanū: quas dñs chr̄s
oīno nō habuit. Et ne extraneis vtamur exēplis: hoc
debere intelligi de dño ſaluatore. 39⁹ pſalmus abſolu
Pš.39. te teſtat dicēs: Tūc dixi: ecce vēio: In capite libri ſcri
ptum eſt de me. Abijt eni: ſignificat qd̄ a via recta di
ſcedēs i calles labit tortuoſos. Deīde act⁹ vitioſe cō
uerſationis excludit: dicēdo: Et in via peccatoꝝ non
ſtetit. Utiq̄ qꝛ venit in mūdū: qui eſt via peccatoꝝ:
ſed ibi nō ſtetit: qm̄ ei⁹ vitia imaculata cōuerſatione
trāſiuit. Ponēdo aūt viā peccatoꝝ: latā vult itelligi:
qm̄ anguſtā ↄſtat eē iuſtoꝝ. Tertio loco ſubiūxit: Et
in cathedra peſtilētie nō ſedit. Ad doctrinas hoc vi
detur abominabiles ꝑtinere: que peſtilētis dogmati
venena diſſeminā t. Hec merito negant in chr̄o: q to
tius mūdi vulnera medicinali ꝑdicatione ſaluauit.
Quidā vo hūc locū: tali diſtīone cōplexus eſt: ipiū di
cēs eū qui peccat in deū: peccatorē vo q in ſemetipſo
delinqt: peſtilētē. ſ. qui ꝓximū ſuū depopulat: oppri
mit atq̄ ledit. Sed qd̄ vis hoꝝ recipias: nihil tale in
DEF dño fuiſſe cognoſcis. Cathedra eſt eni ex aliq̄ mā cō
poſita forma ſedibilis: que nos curuatos molliter a
dorſo ſuſcipit: ſuoq̄ gremio demiſſos velut habilis
theca cōplectit. Hec ꝓpe doctorib⁹ dat: ſicut ait in
Matt.23. euāgelio: Sup cathedram Moyſi ſederunt ſcribe ꝛ
pharifei. Sic ēt iudiciū tribunal: ꝛ ſoliū regū ꝓpriū
eſſe memoramus. Cōſiderādū eſt etiā hic ordo dicto
rū: quēadmodū ↄtra Adā totus aptet. Abijt: cū receſ
ſit a ꝑcepto dñi. Stetit: cū delectatus eſt pctō: qn̄ acq̄
ſiturū ſe ſciētiā boni maliq̄ deceptus arbiter eſtima
uit. Cathedrā vo peſtilētie ſedit: cuꝫ poſteris ꝑnitio
ſe doctrine exēplo dereliq̄t. Et nota ꝙ pulchre ſingu
la vba rebus ſingulis dedit. Id eſt: abijt: ſtetit ꝛ ſedit.
SCHE Que figura dicit hypozeuxis: qn̄ diuerſa vba ſingu
lis apta clauſulis apponunt. Quapp gn̄alis cōplexio
peccatoꝝ merito in dño ſaluatore denegata eſt: ſicut
Joā.14. ipſa veritas in euāgelio dic̄: Ecce veniet ꝑnceps mū
di huius: ꝛ in me nō inueniet qcq̄. [Sed in lege dñi
fuit volūtas ei⁹.] Nō magna gl'ia fuerat declinaſſe
vitioſa: niſi diceret: ꝛ oīno laudāda. Sicut ꝛ alibi do

cet: Declinā a malo ꝛ fac bonum. Lex ergo dñi eſt in Pš.36.
declinādis pctīs ſcā ꝑceptio quā in mōte ſyna Moy DEF
ſen accepiſſe manifeſtū eſt. In qua tota mētis inten
tione ille vir fuit qui pctā nō habuit. Nos eni ꝛ ſi ad
momētū legis ꝑcepta cogitamus: delicti tn̄ tp̄e volū
tas nr̄a in lege nō ꝑmanet. Uolūtas eni decenter eſt
poſita: vt cōſtantiā cōtinue meditationis oſtēderet:
que dū pſeueranter aſſumit: laboris tedia neſciunt.
Sed ne ipſam volūtatē putares ocioſam: ſeqtur ope
rationis effectus: qꝛ ſcō propoſito non ſufficiebat tm̄
bona velle: niſi etiā deſideriū ſuū ↄtinuo pioq̄ labo
re ſatiaret. Hic pōt ſyllogiſmus cathegoricus inueni
ri: quē ꝑtermittere nō debem⁹: ne qui itellect⁹ eſt pal
mus: icōpetēter videat eſſe pteritus. Cui⁹ diffinitio
nem ꝑteſq̄ dicem⁹: vt rudib⁹ eaꝝ rerū nihil remane
re poſſit ambiguū. Cathegoric⁹ itaq̄ ſyllogiſmus eſt DEF
(quē dialectici ſūma laude ↄcelebrāt) oratio in qua
poſitis qbuſdā: alia quedā ex neceſſitate veniūt ꝑ ea
que poſita ſunt. Iſte ex duab⁹ propoſitionib⁹ ꝛ cōclu
ſione format: ſicut hic cōſtat effectū. Cui⁹ ꝑma ꝓpo SYL
ſitio eſt: Btūs vir cuius volūtas in lege dñi eſt. Se
cūda ꝓpoſitio: Nullus cuius volūtas in lege dñi eſt:
abijt in ↄſilio impioꝝ. Prouenit expectata cōcluſio:
Nullus igit beat⁹ vir abijt in ↄſilio impioꝝ. Hoc q
dem in diuerſis locis diligens tibi pſcrutator inueni
es: qd̄ nos rari⁹ ponēdū eſſe pſpeximus: qm̄ nobis ex
diuerſis artib⁹ atq̄ diſciplinis: cū expoſitione ꝓpoſi
ta: multa dicēda ſunt. [Et in lege eius meditabitur.]
Intēdēdū ꝙ ſcdo dicit: In lege: nō ſub lege: qꝛ in le
ge fuit qui peccata ↄtempſit. Reliqui aūt mortales
merito ſub lege ſunt: qui delictis onerātib⁹ inclinan
tur. Lex eni dr̄ ex eo ꝙ aīos nr̄os liget: ſuiſq̄ teneat ETY
obnoxios cōſtitutis. Uerū ille legē nō meditabatur
lr̄is: ſed ſanctitate ꝓpoſiti. Sicut in. 39⁹ pſalmo dictu
rus eſt: Ut faciā voluntatē tuā deus meus volui: ꝛ le
gē tuā in medio cordis mei. Sic de vno pſalmo vtrū Pš.39.
q̄ probatū eſt: qm̄ ꝛ principiū libri de ipſo debet in
telligi: ꝛ mādata dñi ſemper eū cōſtat fuiſſe medita
tum. In. 77⁹ quoq̄ pſalmo dicit: Loquar propoſitio
nes ab initio. Sꝫ cū dicit: Loquar ab initio: nō vult Pš.77.
perſonā ſuā alicubi fortaſſe preteriri. Nos tn̄ diuer
ſorum patrū auctē ſecuti: ꝛ eccleſie vba dedimus ꝛ ꝓ
phete: ꝛ iuſtiſſimos quoſq̄ hoies: vel pctōres dixim⁹
loqui: quos ſuis locis euidēter oñdimus: vt varietas
ipſa rerū: oblectare poſſit auditum. [Die ac nocte.]
Hec cōplexio ↄtinuū tp̄s oſtēdit. Qd̄ ſi ad lr̄am iten
das: oīno nō ↄuenit: vt die ac nocte iugiter legē dñi
aliqs aut legat aut ꝑdicet: dū reficiēdi tēpus corpori
bus deſit: ꝛ capiēdi ſomni neceſſitas auferat. Sed ille
ꝓbat legē ↄtinue meditari: qui oīa ſm̄ ſcitatē gerēs:
celeſti ſe in oībus puritate tractauit. Hoc reuera ipſi
capiti dño chr̄o certū eſt ↄuenire: cui⁹ ad exēplū ſci
tatis ei⁹ ꝛ mēbra q̄q̄ videat eſſe ꝑceptū: ſicut dicit
Apl's: Oīa q̄cūq̄ facitis in verbo aut facto: oīa i gl'ia i.Cor.10.
dei facite. Eſt ꝛ alibi ꝑdicata iſta cōtinuitas: ſicut in
cēteſimo octauodecimo pſalmo legitur. Teſtimonia Pš.118.
tua doce me dñe: ꝛ mandata tua in corde meo ſemꝑ
exgrā. Dies: pagani dixerūt a numinib⁹ ſuis. i. a dijs ETY
a qbus eos ēt noiaſſe noſcunt. Nox autē dicta eſt: eo
ꝙ noceat aſpectibus: ſiue actionib⁹ nr̄is. [Et erit tan
ꝗ lignū qd̄ platatū eſt.] Hic ēt ꝑdicit gl'ioſa nimis:
ſingularisq̄ felicitas: vt ſicut actio mirāda deſcripta
eſt: ita ꝛ ei⁹ pſpera magnifica ſimilitudine referant.
Bene vt arbitror: ligno fructifero cōparat⁹ eſt dñs
chriſtus ꝓpter crucē quā pro hoīum ſalute ſuſcepit.

Que

Que merito lignū vite dicit̃:qm̃ ibi ⁊ dn̄s chriſt᷒:qui
eſt vita noſtra ſuſpēſus eſt:⁊ latroni in eadē ꝯfitenti
Luc.23. dcm̄ eſt:Amē dico tibi:hodie mecū eris in paradiſo.
Deniqȝ ⁊ hodie oīs in ea credens:eterne vite dona
ꝯſequit̃. Siue vt hyſtoria refert:Lignū reuera fuit
in paradiſo perennis vite:ſi deteſtabilis inobedien-
tia nō fuiſſet. Unde enī mors habuiſſet introitū:ſi
Adam monſtraſſet deuocationis affectū. Hinc ſan-
ctiſſimi patres ſuauiſſima mella ſudauerūt dicētes:
Dedit mandatū:vt inueniret arbitriū:fixit legē:vt fa
ceret cautiorē. Sed ille īprouide ſecut᷒ eſt hoſtē:⁊ in
feliciter vite reliq̄t auctorē. Tūc lamētabili ſorte de
ceptus:vitā ꝑpetuā quā poſſeſſurus erat amiſit:⁊ in
mortē quā nō hēbat:incurrit. Sed vt ad ꝯcepte ſilitu-
dinis iſtituta redeam᷒:qđ dicit:plātatū eſt:id eſt:in-
ſtitutū eſt lignū crucis a deo:qđ ſemper in fide vire-
SCHE ret ac creſceret. Hoc ſchema parabole dicit̃:id eſt:
genere diſſimiliū cōparatio. Sic enī in ſubſequenti-
bus:⁊ monti:⁊ leoni:⁊ vermi cōparat᷒ eſt chr̄s. ⌊Se-
cus decurſus aq̄rū.⌋ In cōpatiōis gr̄a ꝑſeuerat. Nā
ſic terreſtris aq̄ decurrēs vita eſt lignoꝝ virētiū:ſic
aqua ſp̄ualis lignū crucis inūdat:que ſaluos eſſe fide
liū cognoſcit̃ aīarū. Hec ē aqua eſt:de qua in euāge
Jo.4. lio dicit̃:Si ſcires quis eſt qui a te aquā petit:petiſ-
ſes ab eo vt daret tibi aquā viuā ⁊c̄. Operepreciū
eſt quoqȝ ꝑpendere quare dixerit:ſecus decurſus aq̄
rū:Scilicet vt nec nimia inūdatio lignum lederet:
nec iterū irrigatio procul ꝯſtituta ſiccaret. ⌊Qđ fru-
ctum ſuū dabit in tp̄e ſuo.⌋ Fructū dabit:eccleſias
ꝯſtituet:tp̄e cōpetēti:hoc eſt:qm̄ beate incarnationis
ſacramēta ſuſcepit. O fructus ille mirabilis:qui hu-
manū genus dulciſſima credulitate ſatiauit. Uñ nō
guſtare peccare eſt:⁊ poti᷒ genus eſt ꝑuaricationis a
ETY cibis talib᷒ abſtinere. Fruct᷒ enī dicit̃ a fruendo. Et
notādū qȝ dabit dixit:qđ ad rōnalē ſenſū ⁊ ad offe-
rentis ꝑtinet voluntatē. Nā lȝ talia ligna erūpētes
inferant fructus: hoc recte dare dicit̃ qȝ eterna ꝓre-
Alls.deſiu et. mia donare mōſtrat̃. ⌊Et foliū ei᷒ nō ꝺecidet.⌋ Id
eſt:ſermo ipſius nullo caſu a veritate diſcedit:ſed tā
ꝗ̄ in arbore palme folia manentia ſunt:ita ⁊ iſta inſi
ꝑa veritati certis ꝓmiſſionibus perſeuerant. Sicut
Mat.24. in euangelio legitur:Celum ⁊ terra tranſibunt:ver-
ba aūt mea nō preteribunt. Et intuere domini ver-
ba:folijs arboris comperta. Quia ſicut illa fructus
tegunt:ſic ꝓmiſſiones ſuas ⁊ iſta cuſtodiunt. He ſunt
aque ſpirituales:he folia ſalutaria:de quibus in apo
Apoc.22. calypſi beatus Joannes dicit:Et oſtēdit mihi flumē
aque viue:ſplendidum tanꝗ̄ cryſtallum:exiens de
throno dei ⁊ agni. In medio platee ciuis:⁊ ex vtraqȝ
parte fluminis:arborem vite:que facit fructum duo
decies:ſingulis menſibus reddens fructū ſuum. Et
folia arboris illius ſunt ad ſanitatem gentiū deputa
ta. Sequit̃. ⌊Et omnia quecunqȝ faciet ꝓſperabun-
tur.⌋ Aptiſſime cōtra illud ade ponit̃:cuius facta no
bis aduerſa pepererūt. Nam ſicut dn̄s chriſtus dul-
cedinem ſalutis mundo preſtitit:ita ille humano ge
neri amaritudinē mortis inflixit. Tribus ergo mo-
dis hec predicationis forma conſtructa eſt:dicendo
quid vitauerit:referendo quid egerit:tertio ad queȝ
finem fructus ipſe peruenerit. Sȝ hoc breuiter atqȝ
mediocriter poſitū eſt ꝓpter humilitatem humani-
tatis aſſumpte. Ceterū ſi magnificentiaȝ eius velis
Phil.2. aduertere:audi Apoſtolum dicenteȝ: Propter quod
⁊ deus illū exaltauit:⁊ donauit illi nomen qđ eſt ſuꝑ
omne nomen:vt in nomine Jeſu omne genu flecta-

tur celeſtiū:terreſtriuȝ ⁊ infernoꝝ. Et in apocalypſi
Joannis ſic legitur:Et vidi ⁊ audiui vocē magnam Apoc.5.
angeloꝝ multoꝝ in circuitu throni ⁊ animalium ⁊ ſe
nioꝝ:Et erat numerus eoꝝ dena milia denuȝ miliū
milia miliū:dicentiū voce magna Dignus eſt agnus
qui occiſus eſt accipere virtutem ⁊ diuitias ⁊ ſapien
tiam ⁊ fortitudinem ⁊ honorem ⁊ gloriam ⁊ benedi-
ctionē. Et omnem creaturā que eſt in celo ⁊ in terra
⁊ ſub terra ⁊ in mari ⁊ que ſunt in eis:vniuerſos au-
diui dicentes:Sedenti in throno ⁊ agno:benedictio
⁊ honor ⁊ gloria ⁊ potentia in ſecula ſeculoꝝ. Et qua
tuor animalia dicebāt Amen ⁊ ſeniores ceciderunt
⁊ adorauerūt ⁊c̄. Plena eſt rerū talium ſcriptura di-
uina:qm̄ ſicut in aſſumpto corꝑe fuit humilitas:ita
eſt poſt reſurrectionē dn̄i chriſti declarata maieſtas.
Nunc ad reliqua veniamus. ⌊Nō ſic impij nō ſic.⌋
Uenit ad ſcđam partem:vbi memorat que impij cū
peccatoribus ſuſtinebunt:vt eorū actus refugiatur:
quoꝝ pena cognoſcit̃:Qđ ſchema dicit̃ paradigma. SCHE
Schema aūt eſt figura dictionis in ordine verboꝝ:
cum decore compoſita. Eſt enim paradigma:narra- DEF
tio per exempla:hortans aliquē:aut deterrens. Inui-
tauit aūt cum dicit. Beatus vir:⁊ reliqua. Deterruit
aūt cū ait: Nō ſic impij nō ſic ⁊c̄. Efficaciſſimū pla-
ne doctrine genus:⁊ inuitare ꝓſperis:⁊ terrere cōtra
rijs. Sicut ⁊ pater Auguſtinus in libris de doctrina
chrīana:memorat dicēs. Debet igit̃ diuinaꝝ ſcriptu-
rarum tractator ⁊ doctor:defenſor recte fidei ac de
bellator errorū:⁊ bona docere:⁊ mala dedocere. Qđ
inſtitutionis genus:⁊ in.14°⁊ in.36°⁊ in.iii°⁊ in.ii8°
potenter exequitur:vt diſtinctio ſit in comminatio-
ne ſupplicij:magnitudo ſemper in premijs. Dicit er-
go: Non ſic impij non ſic:qm̄ non erit ſic impijs vt
ſuperius dixit. Et vt imobiliter crederes:firmitateȝ
negationis iterando monſtrauit. Nā ſi locum eoruȝ
diligenter inquiras:audi apocalypſim Joānis dicē-
tem:Et diabolus qui ſeducebat eos:miſſus eſt in ſta Apoc̃.20.
gnum ignis ⁊ ſulfuris:vbi illa beſtia ⁊ pſeudo ꝓphe-
te (qđ videlicet ad oēs ꝑtinet impios) cruciabunt̃ il
lic die ac nocte in ſecula ſeculoꝝ. ⌊Sed tanꝗ̄ puluis
quē ꝓijcit ventus a facie terre.⌋ Cōgrua nimis:facta DEF
comꝑatio. Puluis enim eſt reſolutio terre. Et qȝ hō
terrenus qm̄ inflat̃ ſeductorio vēto ſuꝑbie:de ſoliđi-
tate terre viuētiū quaſi puluis abijcit̃:qȝ ſua leuita-
te ad firmamentum mandatoruȝ ſe tenere non po-
tuit. Merito puluis dicitur:qui tanꝗ̄ ſubſtantia te-
nuis vitiorum flatibus ventilat̃. Sed hanc damna
tionē grauiſſimā nō putemus vētoꝝ ludibrijs com-
paratam:que corpora facile mobilia in auras ethe-
reas ludinaga cōpulſione trāſponit. Hic enim facili
tatē expulſionis vult oſtendere:nō acerbitatē diſcri
minis leuigare. Faciē vō terre:ſignificat ſuperficieȝ
telluris:vbi reuera pōt puluis tenuiſſimus inſidere:
Hanc greci epiphaniā vocāt:que ſolā longitudinem
⁊ latitudinē habet. Hec colores ſuſcipit diuerſa qua
litate diſtinctos:hec ꝓbat̃ recipere figuras illas geo
metrice diſcipline. In ea deniqȝ datur conſpici:quic
quid pōt corporeis oculis intueri. Sequitur ⌊Ideo
non reſurgunt impij in iudicio.⌋ Impij ſunt qui ſan- DEF
ctā trinitatē crudelitate mētis nullaten᷒ ꝯfitent̃:nec
veteris ac noui teſtamēti parere regulis acgeſcunt.
Uel ſicut dicit Apl̄us. Qui verbis ꝯfitent̃ deum:fa- Titū.i.
ctis aūt negāt. Et hi in iudicio nō reſurgūt:qȝ iā ſua
īfidelitate damnati ſūt:In euāgelio dicēte dn̄o. Qui Jo.3
aūt nō credit in filio:iā ꝯdēnat᷒ eſt. Nā ſi ad iudiciū

reſurgere eſt:pro ſuis factis quépiā reddere rōnem:
merito illi dicunt̃ in iudiciū nō reſurgẽ q̃s iā cognoſci
i.Cor.i5. tur ſnia dīna damnaſſe. Oēs reſurgẽ fides catholica
ↄfitet̃:ſic̃ dicit apl̃s:Oēs reſurgem⁹:ſed nō oēs imu
tabimur. Reſurget enī iuſtus vt iudicet:pctō₂ vt iu
dicet̃:ipi⁹ vt ſine iudicio puniat̃. Neq₃ pctō₂es in
cōſilio iuſtoꝝ. Peccatores:ſunt ꝓfeſſione qdē chri
ſtiani:ſ₃ in mino₂ib⁹ pctis obnoxij. Quib⁹ dñica dat̃
ōro:vt ſe expurēt a delictis. Impij aūt ſūt:q ſuū neſcien
tes auctorē diuerſis ſcelerib⁹ polluūt̃:vt blaſphemi:
īpenitētes:cultores idoloꝝ:⁊ pncipalib⁹ vitijs obli
gati. Quapp duo ſūt gnā peccātiū. Primū₃ q̄ nulla
placabili ſatiſfactione cōpleta:remanet in delictis.
Aliud eſt cui p grām ↄfeſſiōis pctā donant̃:ſic̃ legit̃:
Ps.3i. Beati q̄ꝝ remiſſe ſūt iniq̄tates:⁊ quoꝝ tecta ſūt pec
cata. In q̄ nuō ⁊ ſci ſūt:q₂ nullus ſine pctō eſt:ſic̃ bea
i.Jo.i. tus Joannes apl̃s dicit:Si dixerim⁹ q₂ pctm̄ nō ha
bem⁹:noſipſos ſeducim⁹:⁊ vitas in nobis nō eſt. Er
go de illo p̄ nuō peccantiū dicit:Qui nulla fuerūt di
gni miſeratione ſaluari. Hi enī₃ cū iuſtis minime iu
dicabunt:qd euāgelica voce:ſolis fidelibus ſuis dñs
in p̄miū pollicet̃. In cōſilio enim:in iudicio dicit:q₂
ETY oē rectū iudiciū in cōſilio eſt. Cōſiliū enī₃:dictū eſt
a ↄſulēdo. Nā ſupius cōſiliū impioꝝ abuſiue poſitū
eſt:qm̄ ⁊ ipſi putāt ↄſulere:q̄nis cogitant̃ vnāquāq₃
rē noxia ſibi machinatiōe tractare. Qm̄ nouit dñs
viā iuſtoꝝ:⁊ iter impioꝝ peribit. Bonoꝝ viā dixit do
minū noſſe: Iter aūt impioꝝ perire cōfirmat:q̄ſi dñs
vtrūq₃ nō nouerit. S₃ allego₂ice dcm̄ eſt:vt h̄ ſciat
dñs qd in btitudine ꝑmanebit:h̄ neſciat qd peribit:
Nā₃ ⁊ ipſe dicturus eſt in iudicio ſuo peccatoribus:
Neſcio vos. Qd ſi h̄ ad lr̃az velis aduertere:quo mō
ignorare poterit:q̄s creauit: Sic ⁊ Ade locut⁹ eſt poſt
peccatū: Ubi es Adā: Nō q₂ de⁹ in paradiſo eū eſſe
nō nouerat:ſ₃ indignus diuine cognitioni eo q̄ ceci
derit increpat̃. Iter impioꝝ peribit. Nā ſicut beatorū
via eſt dñs:ita peccatoꝝ iter diabolus eē cognoſcit̃.
Qui ſine dubio peribit:q̄ cū ſequacib⁹ ſuis eterna
ETY pena damnabit̃. Uia enī dr̃:qd p eā vnuſq̄ſq₃ tran
ſeuntiū viat̃. Iter q̄ſi iter act⁹:qd agēdo iterat̃. Qd
tn̄ vtrūq₃ pro locoꝝ q̄litatib⁹ reperis eſſe variatū.
Nā ⁊ viā peccatoꝝ ſupius dixit. Et iter in bono poſi
Ps.49. tu₃ eſt:ſicut ait in alio pſalmo. Et illic iter eſt in quo
oſtendā illi ſalutare dei. Item Iſaias ꝓpheta dicit
Principiū ſyon dabo:⁊ hieruſalē cōſolabo₂ in itine
re. Nunc ad concluſionis qdda ſpeculū veniam⁹:vt
nobis totius pſalmi pulcherrima facies eluceſcat.

Concluſio.

Totus hic pſalmus ad moralē ꝑtinet diſciplinā
de quo ⁊ bonus imbuit̃:⁊ peccatoꝝ mēs
ſcelerata terret̃. Nec vacat:q̄ dñs chr̄us eſt poſitus
in p̄ncipio numeroꝝ. Unitas enī₃ ſpecialis ſimplex
atq₃ ꝑfecta eſt:nulli⁹ indiga in ſeipſa penniter ma
nēs:a quo fonte multitudo numeroꝝ ſic egredit̃:vt
ad eā ſemp:q̄uis multiplicata reuocet̃:ſine q̄ ſuppu
tatio:nec inchoare quicq̄ p̄ualet:nec ꝑdire. Merito
ergo in hoc initio calculi ponit̃ chr̄s:q₂ ſic̃ dicit apl̃s:
Roma.ii. Ex ipſo enī₃:⁊ p ipm̄:⁊ in ipſo ſunt oīa. Hāc trinitatē
greci Monadē vocāt. Nā ſi icorpalis ⁊ imutabilis
eſt ſuba:intelligit̃ de⁹. Si icorpalis ⁊ mutabilis:itel
ligit̃ aīa: Si vō ⁊ corpalis ⁊ mutabilis:itelligit̃ cor
pus. Iſta ḡ monas tali cōplone ſic̃ dcm̄ eſt:ab arith
meticis explicat̃. Memēto aūt q̄ monas l₃ fons at
q₃ initiū numeri eē videat̃:ipſa tn̄ nō pōt numerus
dici. Quicqd.n.ab vno plus eſt:ſic̃ ait Nicomachus:

iā fit numerābile. Numer⁹.n.eſt vnitatis collectio: DEF
vel quātitatis aceru⁹ ex vnitatib⁹ ꝓfuſus. Hoc enī₃
qd dicim⁹:nois quoq₃ ipſius declarat̃ īdicio. Nume ETY
rus q̄ppe a numeroſitate vocat⁹ eſt. Que diſciplina
nec a p̄rib⁹ nr̄is p̄cipit̃ negligēda. Eſt.n.verax ⁊ imu
tabilis:⁊ p oēs creaturas ꝑ modulo ſue quātitatis ef
fuſa. Legit̃.n.in ſalomone:Oīa in mēſura:numero ⁊ Sap.ii.
pondere deū feciſſe. Illō ēt ꝓ arbitro₂ intuēdū:q̄ mi
rabili diſpōne cōſequētia cūcta ↄſcendant. In p̄ ſig
dē pſalmo:dñi chr̄i carnalis vita deſcribit̃. Deinde:
oīpotēs nā deitatis ei⁹ ſubtilit̃ indagat̃. Tertio:mul
tiplicatos dicit populos q̄ eum vitebant̃ extinguere:
Proinde ſeptē penitentiū pſalmi:fideliū corda puri
ficant. Poſtea:parabolis ⁊ tropicis alluſionib⁹ ſub
ſequens drama decurrit̃:⁊ p allego₂icas ſilitudines
pene oīa referunt̃ ad ſaluatorē dñm:qd ſuis locis cō
monere curabimus. Poſt hec:laudes chr̄i dñi mira
bili varietate ꝓpheta cōcelebrans:vſq₃ ad finē non
deſinit eius preconia ſanctitatis edicere. Sic igitur
vniuerſa de ipſo ꝓlata noſcunt̃:cuius hec a cauſa ſu
ſcepta ſunt. Explicit expoſitio in pſalmū.I.

C Pſalmus Dauid Secundus.

Quare fremuerūt gentes:⁊ po
puli meditati ſunt inania. Aſti
terunt reges terre:⁊ principes
cōuenerunt in vnum:aduerſus
dñm ⁊ aduerſus chriſtū eius.
Dirumpamus vincula eoꝝ:⁊ ꝓijciamus
a nobis iugum eoꝝ. Qui habitat in celis ir
ridebit eos:⁊ dñs ſubſannabit eos. Tunc
loquetur ad eos in ira ſua:⁊ in furore ſuo
cōturbabit eos. Ego autē conſtitutus ſum
rex ab eo ſuper ſyon montem ſanctū₃ eius:
predicans p̄ceptum eius. Dñs dixit ad me
filius meus es tu:ego hodie genui te. Po
ſtula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā:
⁊ poſſeſſionem tuā terminos terre. Reges
eos in virga ferrea:⁊ tanq̄ vas figuli ↄfrin
ges eos. Et nunc reges intelligite:erudimi
ni qui iudicatis terrā. Seruite domino in
timore:⁊ exultate ei cū tremore: Appreben
dite diſciplinam:ne q̄n iraſcat̃ dominus ⁊
pereatis de via iuſta. Cum exarſerit in bre
ui ira eius:beati oēs qui cōfidunt in eo.

Quamuis in q̄buſda₃ codicibus:nec iſte
pſalmus habere titulū comp₂obet̃:Pro
pter quod in actibus apoſtoloꝝ legit̃:ſi
cut in p̄ pſalmo dictū eſt:Quare fremue
rūt gētes:⁊ rel. Tn̄ ſi diligēter attendas
nō videt̃ eē ↄ₂riū. Dr̃.n.in p̄ pſalmo poſitū:ſ₃ p iſcri
ptionē tituli p̄m⁹ h̄idus eſt. Eſt enī₃ ipſe atq₃ idem
ſcd̃s in ordie:p̄m⁹ in titulo. Quo exemplo q̄plurima
dicta ſunt:Que cū ſibi ad lr̃am diſcrepēt:diligēti⁹ in
q̄ſita:vnū eſſe mōſtrant̃:vt eſt de ↄco₂dia euāgelio
rū:campus ille latiſſim⁹. Quapp eccliaꝝ cūctaꝝ ꝓ
babili vſu receptū eſt:vt hinc magis icipiat exo₂diū
tituloꝝ:q̄ ichoat ab icrepationē iudeoꝝ. Et iō cōſe
quēs fuit:h̄re cām titulū ſuū:q̄ a p̄ore textu noſcit̃

ſegregata.Sꝫ qm̃ dictũ eſt q̃re titulũ recipiet iſta di-
DEF uiſio:nũc de v̾bis ipſi⁹ pſtãte dño diſſeram⁹.Pſalm⁹
eſt hymn⁹ alicui⁹ metri lege cõpoſit⁹:q ad ſiſitudinẽ
p̾dicti organi ſupnã nobis cognoſcit̃ indicare v̾tutẽ.
Dauid aũt q̃uis ɔditoꝛ hui⁹ vniuerſi opis iſpiratio-
ne dina eẽ videat̃:certis tñ locis ɔgruenter apponit̃
Sꝫ qm̃ interp̾tatio noium:quẽadmodũ p̾fati ſum⁹:
res nobis ſecretiores indicare mõſtrat̃:ſic interp̾tes
INTER hebreoꝝ noium tradẽ maluerũt.Dauid ſignat ma-
nu fortis:ſiue deſiderabilis. Qđ nulli põt apti⁹ ɔue
nire q̃ȝ oipotẽti chr̃o:q eſt veraciter fortiſſim⁹:⁊ ſum
mo deſiderio regrẽdus.Quapp dauid hic itelligen-
dus eſt:dñs chr̃s:de cui⁹ paſſiõe logt̃ ꝓpheta.Et ipe
dñs ſua v̾ba dicturus eſt:qđ in ſubſeq̃ntib⁹ pſalmis
creberrime repit̃:vt in appellatione dauid:dñs chr̃s
poſſit intelligi.Et ne p hereticas ɔtentiones chr̃iani
anim⁹ fluctuet (quẽ opꝫ oia veraciter fixeqꝫ crede-
re)nois ipſi⁹ diffõnẽ auctē patrũ breui ſatiſfactiõe
ɔcludim⁹.Audiam⁹ g̃ beatũ ac doctiſſimũ Auguſti-
nũ: in euãgeliſte Joãnis expõne dicẽtẽ. Agnoſcam⁹
geminã ſubam chr̃i:dinã ſcilꝫ q̃ eq̃lis eſt prĩ:hũanaꝫ
q̃ maioꝛ eſt prĩ:vtrũqꝫ aũt ſil:nõ duo:ſꝫ vn⁹ eſt chr̃s:
ne ſit q̃ternitas nõ trinitas de⁹.Ac p hoc chr̃s eſt de⁹
aia rõnalis ⁊ caro.Qua veritate recognita:cõpetẽter
mortiferos vitamus errores. Diuiſio.

Quatuoꝛ mẽbris pſalmi hui⁹ ſpẽs decora
formata eſt.Jn p logt̃ ꝓpheta de iudeis
ꝓpter paſſionẽ chr̃i.Scdõ:v̾ba ſunt de-
mẽtiũ iudeoꝝ.Tertio:dicta ſunt dñi ſal-
uatoris de oipotẽti regno ⁊ de inenarra-
bili gñõne ſua:q̃tũ põt puitas hũana recipe.Quar-
to:ꝓpheta logt̃ cõmonẽs pplos:vt ad fidẽ chr̃ianaꝫ
agnita dñi maieſtate ɔueniãt:ſciẽtes de via iuſta ſe
eẽ pituros:niſi app̾hẽderint religionis catholice ve-
riſſimã diſciplinã. Qđ ẽt alioꝝ ꝓphaꝝ creberrimo
ſermone narrat. Expoſicio.

Quare fremuerũt gẽtes:⁊ ppl̾i meditati
ſũt inania.] Hec figura grece dr̃ Erote
SCHE ma:latine iterrogatio.Que multis gdeꝫ
modis fit.Sed vt de his pauca ponant̃:
interrogam⁹ qñ aliqđ ſcire volum⁹ qđ
neſciebam⁹:vt eſt illud in futuro pſalmo.Quot ſunt
Pſ.118. dies ſerui tui:qñ facies de pſeq̃ntib⁹ me iudiciũ.Jn
Hiere.14. terrogam⁹ ẽt que certe nouim⁹:vt eſt illud.Nunqd
eſt in idolis gẽtiũ q pluat:aut celi dabũt pluuiaꝫ niſi
tu volueris.Eſt quoqꝫ interrogatio arguendi:ſicut
hic poſita eſt.Corripit eniꝫ populos ꝓpheta:cur fre-
muerũt ɔ̄ dñꝫ ſaluatorẽ:cũ cãs iracũdie nõ haberẽt.
Fremit⁹ ꝓprie feraꝝ eſt:q iuſte furẽtib⁹ dat⁹ eſt:qm̃
rõne poſtpoſita:beluino furore ſuccenſi ſunt.Et qm̃
nobis frequẽter figure ponẽde ſunt:opꝫ in ipſis pri-
moꝛdijs ei⁹ rei diffõnẽ dare:vt cũ noiata fuerit:vale-
DEF at euidẽter agnoſci.Figura eſt (ſicut noie ipſo dat̃ itel
ligi)q̃dã cõformatio dictiõis:a coione remota:q̃ in-
terioꝛib⁹ oculis velut aliqđ vultuoſuꝫ ſp offert̃:quaꝫ
traditiõe maioꝝ oñtationẽ ⁊ hitũ poſſum⁹ nũcupa-
re.Has ẽt prĩ Auguſtin⁹ pulcherrime iter locutionũ
modos annumerat.Nec illđ nos moueat:cum apud
iudeos ageret̃:cur pluralr̾ gẽtes ⁊ ppl̾i poſiti eẽ vide-
Act.4. antur.Legit̃.n.in actib⁹ aploꝝ:Cõuenerunt eniꝫ vere
in hac ciuitate aduerſus ſcm̃ filiũ tuum quẽ vnxiſtẽ
herodes ⁊ pilat⁹:cũ nationib⁹ ⁊ pplis iſrl̃.Meditati
quoqꝫ ſũt inania:q2 ſcripturas dinas ſine fructu itel
ligẽtie frequẽter iterabãt.Prophetatũ eſt eni in in-
numeris locis:de dño ſaluatore:meſſiaꝫ eẽ venturũ:

quẽ illi maximo errore decepti nõ veniſſe:ſꝫ adhuc vẽ
turꝝ eẽ ɔfidũt.Merito g̃ inania meditabant̃:q eius
aduẽtũ fructuoſuꝫ neq̃q̃ȝ itelligẽ potuerunt.Seqt̃.
[Aſtiterũt reges terre:⁊ p̾ncipes cõuenerũt in vnuꝫ
aduerſus dñm:⁊ aduerſus chr̃m ei⁹.] Aſtiterunt:non
p̾ſentiaꝫ ſignat:ſed volũtatẽ.Nã in paſſiõe dñi ɔſtat
corã reges oĩ mõ nõ fuiſſe.Reges aũt terre:herodẽ
vult itelligi:q pſequẽdo dñm necauit iſantes:Alteꝝ
v̾o herodẽ nepotẽ ei⁹:qui pontio pilato in ſaluatoris
nece ɔſenſit.Merito g̃ aſtitiſſe dicti ſũt:q ſacrilegis
mẽtib⁹ ɔſentiẽtes in vno ſcelere ɔuenerunt.Princi-
pes aũt de phariſeis dicit.Sermo.n.iſte:interdũ re- ETY
ges:interdũ ſignat priores.Princeps.n.dict⁹ eſt:q̃ſi
p̾ma capiẽs.Cõuenerunt in vnũ.Jn vnã volũtatem
nõ in vnũ ɔuentũ.Nã diuerſis ɔciliabulis h̾ ſcelus
legunt̃ fuiſſe machinari.Sꝫ vt itelligeres: iniuriam
filij prẽm poſſe reſpicẽ:vtrũqꝫ poſuit:Aduerſus dñꝫ
id eſt:prẽꝫ:⁊ aduerſus chr̃m ei⁹:h̾ eſt.filiũ:ſicut ipſe in
euãgelio dic̃.Qui nõ honoꝛificat filiũ:nõ honoꝛifi- Jo.5.
cat prẽꝫ q miſit illũ.[Dirũpam⁹ vincula eoꝝ.]Uer
ba ſunt iſta demẽtiũ iudeoꝝ.Dicebãt vĩcula:q̃ pon⁹
pctã ſoluebãt.Sic.n.putauerũt ſe vincula iſta dirũ-
pere:ſi in p̾ceptorẽ legis ⁊ aploſ ipſi⁹ ſceleſta volũta
te pſiliret.Eoꝝ nãqꝫ:ad chr̃m ptinet ⁊ aploſ ei⁹:qui
ſub nũero plurali dñi regula ꝓbabant̃ aſtringi.[Et
ꝓyciam⁹ a nobis iugũ ipoꝝ.]Jn iumẽtoꝝ iſipiẽtiũ
digna ſibi cõpõne mãſerũt:q nõ ꝓyciũt iugũ:niſi p⁹
ei⁹ vĩcula dirupint:in totũ vaniſſima volũtate dece-
pti.Nã cũ iugũ dñi ſaluatoris ſit ſuaue ⁊ onus leue:
dñationẽ ei⁹ putauerũt grauiſſimã.Jtaqꝫ qđ eos cõ
tinere ac regẽ poterat:h̾ infeliciter abycere feſtina-
bãt.[Qui habitat i celis irridebit eos:⁊ dñs ſubſan-
nabit eos.]Celos hic viros ſcõs ſignat:ſic ⁊ ipſe ali-
bi dicturus eſt:Celi enarrant gl̾iaꝫ dei.Quos aptiſſi- Pſ.18.
me cõmemorandos elegit:vt ampli⁹ ipſoꝝ elationẽ
maliciãqꝫ ɔfunderet.Jrridebit ⁊ ſubſannabit:⁊.his
ſilia:ex nr̃o vſu accipiẽda ſũt.Ceteꝝ:dñs nec ſplene
ridet:nec vultu ſubſannat:ſꝫ v̾tute ſua ſpũalr̾ pagit
q̃cũqꝫ diſpõit.Hec figura grece dr̃ Methonymia:la- SCHE
tine trãſnoiatio:q̃tiẽs itellectuꝫ rei:diuerſis modis:
v̾bis alienis ac trãſlatiuis idicam⁹.Juſte igit̃ ꝓpha
iudeoꝝ pfidiã aſſerit irridẽdã:q falſos teſtes ɔ̄ vita-
pẽ adducẽ tentauerũt:q dñm gl̾ie crucifigere malue
rũt:q reſurrecturi oipotẽtis chr̃i ſtulte ſepulchri rece
ptacula ſigurauerũt.Tante ſiqdẽ ſceleꝝ moles:ɔ̄ po
tẽtiam dñi demẽter atqꝫ inaniter ꝓbant̃ aſſumpte.
[Tũc loquet̃ ad eos in ira ſua:⁊ in furore ſuo cõtur-
babit eos.]Sꝫ ne irriſos tm̃ ipſos putarem⁹:nũc eos
grauiter cõmemorat arguẽdos.Jra v̾o ⁊ furoꝛ ſilia
ſũt v̾ba p̾cedẽtib⁹.Nã de⁹ ⁊ cũ trãq̃llitate iudicat:⁊
ſuata pietate ɔturbat.Nõ i malos motu aliq̃ ſurgẽ-
te candeſcẽs:ſꝫ ab eis ſue gr̃e momẽta ſuſpẽdẽs.Jra
g̃ dei vocat̃ retributio pctõꝝ:Nã mot⁹ diuinitas hrẽ
nõ patit̃:q̃ ſp eadẽ:eterna atqꝫ imobil̾ pſeuerat.Sꝫ
iſta cõuerſio humane conuenit fragilitati:vt de le-
to quis triſtis:de placato iracũdus:de beniuolo red
datur offenſus.Tunc loquetur:tempus illud ſignifi
cat cum iudicare venerit mundũ. Merito ergo ira
⁊ furoꝛ dr̃:qm̃ oia p̾ctõꝛibus obſtinatis:ſuis meritis
apta reddunt̃.[Ego aũt ɔſtitut⁹ ſuꝫ rex ab eo.] Ha-
ctenus ex ſua pſona ꝓpheta locut⁹ eſt:nũc p figurã q̃
grece dr̃ Exallege:latine pmutatio:v̾ba refert dñi ſal SCHE
uatoris:q ſe regẽ a prẽ ɔſtitutũ eẽ teſtat̃. Qđ ẽt ſcri-
ptũ eſt de ipſo in titulo paſſionis:Rex iudeoꝝ. Hoc Jo.15.
nec pilat⁹ deleri paſſus eſt:q cũ iudeis cruci tradidit

Mat. 2. affigendū. Hoc ēt magi ingrēdo pfeſſi ſūt: Ubi eſt
qui natus eſt rex iudeoꝝ. Seq̄. [Sup ſyon mōtē ſan-
ctū ei⁹.] Nomen.n. iſtō multaꝝ q̄dē rex abſolute ſe-
cundū eſt. Mō.n. ſignat eccliam: mō ipꝫ dn̄m ſalua-
torē: mō hierl'm futurā. Et q꞉ v̄bū frequēter iterādū
eſt: cōuenit magis vt p loca ſingula cōgruis ſatiſfa-
ctionib⁹ explicet̄. Hic ſyon: eccliam debem⁹ accipe-
quā montē appellat ppter eminētiā honoris ꝛ firmi-
INTER tatē fidei. Syon eniꝫ: hebrea lingua dr̄ ſpecula. Que
cōpetēter aptat̄ ecclie: que ad futuras ſpes ſufficien-
ter inſtructa: pmiſſiones dn̄i mētis pudētia ꝯtuet̄.
Nec tātū pſentib⁹: q̄tuꝫ futuris bn̄ficijs gloriatur.
Merito ḡ ſyon ecclia dr̄: q꞉ ſpeculatio ei⁹ in illa cō-
tēplatiua v̄tute defigit̄. Sup eā reuera ch̄rs eſt rex:
qm̄ ab ipſo regit̄ atqꝫ diſponit̄. Seq̄. [Predicās p-
ceptū ei⁹.] Qd̄ fecit euāgeliū docēs: vt pdicationē p-
phetaꝝ ſua manifeſtatione cōpleret. [Dn̄s dixit ad
me fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te.] Dn̄m ſignat
prēꝫ: ſed ꝛ ipſe quoqꝫ dn̄s eſt: ſicut in cēteſimo nono
Ps̄. 109. pſalmo dictu⁹ eſt. Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris
meis. Intēdam⁹ aūt qd̄ poſuit: dixit ad me: fili⁹ me⁹
Mat. 3. es tu: qd̄ ēt ei dicturus erat poſt baptiſmū: Hic eſt fi-
lius me⁹ dilect⁹: in quo mihi bn̄ cōplacui. Et vt ch̄rꝫ
vnā pſonā: id eſt: v̄bū carnē factū eſſe ſentires: adie-
cit: Ego hodie genui te. Hoc iā nihil hēt cōe cū cēte-
ris: ſed totū eſt vnigeniti filij pprium: quo ipm deſi-
gnare atqꝫ inculcare rex potuiſſet auctorē. Dicendo
eniꝫ hodie: coeternitatem ſue maieſtatis oñdit. Ho-
die eniꝫ apud deū nullo initio icipit: nullo fine ꝯclu-
dit̄. Nō eſt eniꝫ ibi: fuit: neqꝫ erit: ſꝫ ſp manet: ſp eſt.
Et q̄cq̄d dixeris: ille hodie eſt: ſic in exodo Moyſi p-
cepit: vt de ipſo diceret: vade ingr ꝛ dic filijs iſrael.
Exo. 3. Ego ſum q ſuꝫ: ꝛ q eſt miſit me ad vos. Quapropter
eternitatē ſuā voluit appellatione pn̄tis tp̄is indica-
ri. Preſens.n. tp̄s: quod ait hodie: p ppetuitate poni
ſcripturaꝝ dinaꝝ ppriū eē cognoſcit̄. Genui te: nati-
Iſa. 53. uitatē illā ſignat: de qua Iſaias dicit: Gn̄ationē autē
ei⁹ q̄s enarrabit: Lumen ex lumine: dn̄s potēs de dn̄o po-
tēte: de⁹ ver⁹ de d̄o vero: Ex quo oīa: p quē oīa: in quo
Heb. p̄. oīa. De quo ad hebreos ſcribens: ait apl's: Splendor
glorie ꝛ figura ſube ei⁹: gerens quoqꝫ oīa v̄bo v̄tutis
ſue: purgationē peccatoꝝ faciēs: ſedet ad dexterā
maieſtatis in excelſis: tanto melior angelis effectus:
q̄to differētius pre illis nomen hereditauit. Cui.n.
angeloꝝ dixit aliqn̄: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui
te: ꝛ cetera: que de magnificētia dn̄i ch̄ri: textus iſte
ꝓlogī. Quapropter ceſſent vaniloque diſputationes
ꝛ arriani dogmatis pfidia cōgeſcat. Hoc fides catho-
lica: hoc ſanitas mētis intelligit: vt vnigenitus filius
a prē: nec nā: nec tp̄e debeat: nec ptāte ſeparī. Opere
quoqꝫ p̄ciū eſt perpēdere: quēadmodū in his duob⁹
v̄ſibus per v̄ba pr̄is hoīb⁹ voluerit declarare qd̄ eſt.
Nō.n. potuit ſubaliter: per gen⁹ ꝛ dr̄ias ad ei⁹ ppriū
puenire: qd̄ magis creaturis q̄ꝫ creatori videt̄ poſſe
ꝯgruere. Nā quēadmodū ſup eius nām genus aliqd̄
p̄ualet repiri: cū ipꝫ rex oīuꝫ ꝯſtet auctorē. Quapro-
pter diſſimilis eſt iſta diffinitio: illi diffōni que ſuba-
lis vocat̄: que per habitas dr̄ias deſcēdit ad ppriuꝫ.
Subalis eniꝫ iſta dici nō pōt: qm̄ q̄d ſit dei ſuba: nul-
latenus valet cōprehēdi. Pōt tn̄ ſicut q̄buſdā viſuꝫ
DEF eſt diffiniri taliter de⁹: Deus eſt ſuba incorporea: ſim-
plex ꝛ incōmutabilis. Nūc mēbra diffōnis iſti⁹ mi-
nutiſſime pergramus. Dicit eniꝫ p̄mū: Ego aūt ꝯſti-
tutus ſuꝫ rex ab eo. Sed ꝛ reges terraꝝ ꝯſtituunt̄ a
dn̄o: addidit: Sup ſyon montē ſanctū ei⁹: pdicās pce-

ptū ei⁹. Electi ſunt ꝛ pphete: ecclie p̄dicatores: ſeq̄.
Dixit dn̄s ad me: fili⁹ meus es tu. Dictus eſt ꝛ filius
iſrael: ſicut in exodo Pharaoni dr̄: Dixi tibi: dimit- Exo. 40.
te filiū meū p̄mogenitū iſrl': ꝛ noluiſti. Non eſt ergo
q̄ pſonā vnigeniti filij adhuc euidēter deſignare po-
tuiſſet: additū eſt aūt: Ego hodie genui te. Qd̄ nulli
alteri pbat̄ edictū: ſed ſolus ille ſine tp̄e genit⁹ eſt: p
quē creata cōſtant vniuerſa. Sic iſtā veriloquā pul-
cherrimāqꝫ diffōnē: ad ſcholas ſuas traxit doctrina
ſecularis: dicēs eā ſubalē: ſup quā gen⁹ nō poterat in-
ueniri. [Poſtula a me: ꝛ dabo tibi gentes.] Hoc per
habitū dr̄ formāqꝫ ſeruilē: ex eo q̄ filius eſt v̄ginis.
Quicq̄d enim in tp̄e accepit ch̄rs: ſ'm hoiem que nō
habebat acqrit. Hic.n. iubet̄ vt petat ſ'm nām infe-
riorē ꝛ accepta poſſideat. Nā ſ'm potētiā v̄bi: indiffe-
renter oīa que hēt pr̄: hēt ꝛ filius: nec illi neceſſe eſt
petere que ſit̄ cognoſcit̄ poſſidere. Gentes aūt ſigni-
ficat nationes toto orbe diuiſas: quas diſtinctas atqꝫ
ſeparatas ſanguis amplectit̄. Gene eniꝫ a genere vo- ETY
citat̄. Seq̄. [Hereditatē tuā.] Cū dicit: tuā: nāꝫ illā
in ch̄ro pfecte diuinitatis oñdit. Nā hoc ipſuꝫ qd̄ ait
tuā: incarnationē v̄bi eſſe demonſtrat: vt nihil intel-
ligat̄ eſſe diuiſuꝫ qn̄ vna maieſtate oīa poſſident̄: ſi-
cut ipſe in euāgelio dicit: Oīa que pr̄ hēt: mea ſunt: ꝛ Jo. 16.
oīa pr̄is mea ſunt. Hereditas v̄o ab hero dicta eſt: id ETY
eſt: dn̄o: q̄ in ea poteſtate libere dn̄et̄. [Et poſſeſſio-
nē tuam terminos terre.] Hic manifeſtat̄ vniuerſas
gentes in ch̄ri noīe credituras: per queꝫ mundus ex-
ploſis ſupſtitiōib⁹: recōciliat⁹ eſt deo. Nā cū ꝛ hic di-
cit poſſeſſionē tuā: nā hūanitatis accepit: qd̄ ſemp di-
uina poſſedit. Maieſtati.n. ipſi⁹ dari nō poterat qd̄
habebat. Termin⁹ aūt dictus eſt: vt q̄dā voluerunt
q̄ lapis ipſe a trib⁹ pedib⁹ aliq̄d min⁹ hēt. Sꝫ termi-
nos terre: nō ocioſe eſtimo trāſeundū. Termini eniꝫ
terre ſūt: q tellurē cingūt atqꝫ cōcludūt: vt nō ſoluꝫ
arida: verūetiā toti⁹ aeris circūiecta ſuba ꝛ oīuꝫ crea-
turaꝝ ſignificaret̄ integritas: ſic ꝛ ipſe in euāgelio ſub
breuitate ꝯcluſit dicēs: Data eſt mihi oīs ptās in ce- Matt. 28.
lo ꝛ in terra. Et apl's: Ut in noīe ieſu oē genu flectat̄: Phil. 2.
celeſtiū: terreſtriū: ꝛ infernoꝝ. [Reges eos in virga
ferrea.] Modo regni eius ꝯſuetudo deſcribit̄: qm̄ ſi-
tiēdat̄ ad iſtam: que vtilitatis eſt ꝯſtringēda atqꝫ im-
minuēda pcipe. Sꝫ reſpice p̄mū: qd̄ dic̄: Reges eos:
vt ptātē tyrānice dilationis auferret. Illi eniꝫ regū-
tur: q ad ſalutis dona puenīūt. Uirga v̄o: ptās rega-
lis ſignat̄: q̄ petōrib⁹ correctiō ia ſue vindicta pmit-
tit̄. Ferrea: nō q꞉ de⁹ vitionis cā vtit̄ v̄ga metallica:
ſꝫ duritia ferri: rigori equitatis decēter aptata eſt. Ipſa
v̄ga eſt: de q̄ in q̄dragēſimoq̄rto pſalmo dictu⁹ eſt:
Uirga recta: v̄ga regni tui. Sꝫ q̄d cū iſta v̄ga faciat
ſubſequenter explanat. Hec virga eſt: que ꝯſtringit
ad vitā: hoc baculum quod continet imbecilles: hoc
ſceptrum quod de mortuis viuos facit. Uirga enim ETY
vſu humano dicta eſt q̄ vi ſua regat: ꝛ v̄gē nō ſinat
innitentes. [Et tanq̄ꝫ vas figuli confringes eos.] Id
eſt: per ꝯuerſionis ſtudiū cōteres in eis terrenas cu-
piditates: ꝛ veteris hoīs ceno ſitꝫem vitaꝫ. Et reſpice
in ipſis cōpationibus: ſingulis v̄bis: rex cauſas decē-
ter expſſas. Ptātē dn̄i dixit v̄gā ferreā: ſupbos pplos
vas figuli: qd̄ mox vt pcuſſuꝫ fuerit: in ptes minutiſ-
ſimas diſſipat̄. Bn̄ ergo petōr: vaſi luteo cōpat̄: vt ꝛ
cōfractio ei⁹ facilis: ꝛ vita lutea mōſtraret̄. Sꝫ tunc
in meli⁹ reformat̄: qn̄ in ſpūalē hoiem: dina gr̄a ſuf-
fragāte pducit̄. [Et nūc reges intelligite.] Uenit ad
tertiū mēbrū: in quo iam ppheta admonet: vt facris

terribilibꝰ patefactis būanuꝫ genꝰ hūiliter obediat
RHE creatori. Ibi oriť pulcherrimū deliberatiuū dicēdi
genꝰ. Nā cū tali ſacro vulgato: obſtupefacta fuerint
corda mortaliuꝫ: ſaluberrimꝰ ac neciꝰ ſuaſor accedit:
vt cum timore ⁊ tremore vero dño ſeruiať: oſtēdēs ab
vtili ⁊ honeſto id qđ in deliberatiōibꝰ plīm valet ex
pedire que dicta ſunt. Utile eſt eniꝫ: ne qñ iraſcatur
dñs: ⁊ pereatis de via iuſta. Honeſtū: bti oēs qui ↄfi
dūt in eo. Sic deliberatiuū dicēdi genꝰ pfecta diſce
ptatiōe cōpletū eſt. Nūc ad exponēda vba redeamꝰ
Reges dñatores debemꝰ aduertere vitioꝝ: qui hec
⁊ itelligere poſſint: ⁊ iplere dño pſtāte ꝑualeāt. Neqꝫ
eniꝫ ſemꝑ purpuratos reges aduerti neće eſt. Dicun
1.Cor.4. tur reges ⁊ qbꝰ ꝑuata ↄditio eſt: ſicꝫ ait apl's: Iaꝫ ſine
nobis regnatis: ⁊ vtinā regnetis: vt ⁊ nos vobiſcū re
gnemꝰ. [Erudimini qui iudicatis terrā.] Erudire: do
cere eſt. Nā ⁊ ipm nomē ſignificat apphēſaꝫ ſniam.
ETY Rudis eniꝫ dř nouꝰ. Eruditus qſi a rure ſublatꝰ: id
eſt: ab ignorātia diuiſus ⁊ in doctrine finibꝰ colloca
tus. Qđ illis bñ dř: qui iā carnalia delicta domuerūt
Ipſi eniꝫ bñ iudicāt terrā. qñ repſſis vitijs: corpibus
ETY ſuis fauēte dño pcepta legis iponūt. Terra aūt dcā
eſt a terēdo: qđ comeantiū greſſibꝰ atterať. Sequiť.
[Seruite dño i timore.] Breuis ⁊ plena cōmonitio:
qua dño deo amabili timore ſuiť. Nā ſicut remiſſa
ſecuritas culpas admittit: ita timor deſiderabilis de
licta ſemꝑ excludit. Et ne ſuitiū dei duriſſimū aut
triſtiſſimū forte putareť: ſubiunxit. [Et exultate ei
cū tremore.] Quia timor dñi: nō ad miſeriaꝫ: ſed ad
gaudiū ducit: quippe qui beatos efficit ⁊ ſcōs opera
tur. Et iterꝝ: ne hec exultatio negligēs redderet: ad
didit: Cū tremore: vt vtraqꝫ ſociata: celeſtē reueren
tiā cōpetēter exp̄merent. [Apprehēdite diſciplinaꝫ.
ne qñ iraſcať dñs: ⁊ peatis de via iuſta.] Magnificū
vbū: apphēdite diſciplinā: qſi munimen clypei ↄtra
noxia vitia ꝓfutuꝝ. Utilitatē vo huiꝰ facti pulcher
rimi ꝓpheta ſubiūxit: dicendo: Ne qñ iraſcať dñs: ⁊
peatis de via iuſta. Ne qñ dixit: ppter patiētiā dñi:
que diu ſuſtinet excedētes. Et pereatis de via iuſta:
id eſt: a celeſti rege chřo: qui via eſt recte ambulātiū
ad vitā dux euntiū: iter ad btitudinē feſtinantiū: ſicꝫ
Jo.14. ipſe in euāgelio dicit: Ego ſuꝫ via vitas ⁊ vita. Uia:
ppter incarnationē per quā bonis viuendi pbet exē
plū. Ueritas: ppter iudiciū. Uita ppter deitatē. [Cū
exarſerit in breui ira eius.] Metaphora ab incēdio
SCHE facta: qđ tūc magis inardeſcit: qñ pabulū ↄſumptio
nis accepit. In breui eniꝫ dixit: qꝛ cū decreuerit: vin
dicat. Neqꝫ eniꝫ illiꝰ alia diſpoſitio: alia ꝓbať opera
tio: ſed ſiľ que decernit ⁊ facit. Et nota ꝙ ſuperius in
hoc ſeculo ad ſuſtinēdū: poſuit ne qñ: in futuro vo ad
iudicādū: dixit in breui: vt mō oīpotētis declaretur
pietas: tūc ptās. Nō eſt eniꝫ in illo iudicio ſinguloꝝ
hoīuꝫ viciſſim diſcuſſio opanda: ſed momētaneo diſ
curſu ſiľ oīa ſicut fecit ⁊ iudicat. Bñ aūt dictum eſt:
cū exarſerit: qꝛ iā magne patiētie finis ille declarať:
ſupra quē nulli aliqd ſperare ↄcediť. [Beati omnes
qui ↄfidunt in eo.] Decora ↄcluſio: poſt multa dicere
ad qđ qs debeat feſtinare. Cōfidere enim de illo ſaꝫ
pmiū eſt: qꝛ ipſa ↄfidētia per dei grām venit: ſicꝫ apl's
Phil.2. dicit. A quo eſt ⁊ velle ⁊ pficere. Concluſio.
Nunc in medium breuiter copioſuꝫ ſacris celeſti
bus pſalmum peracta expoſitione reuoce
mus: vt eiꝰ vtus euidēter poſſit intelligi: cū ipſius va
luerint mēbra cognoſci. Reſpiciamus pſalm iſtam:
qꝫta ſit grā diuinitatis ornatꝰ. Ad dñi vba pdicauit:
iterꝝ poſt eiꝰ dicta reloquitur. Cū precedit ꝓpheta eſt:
cū ſequiť apl's: Quia ⁊ vētura integra fide pdixit: ⁊ pro
ſequēs pfecta vitate ↄſonuit. Ipſe dñs aūt de medio
tāqꝫ de celo retonās: potētie ſue nobis archana pate
fecit: vt ⁊ diuinitatis eiꝰ gloriā: ⁊ icarnationis myſte
ria pro modulo noſtro ſalutariter diſcernemus. In
hoc aūt ſcđo numero: qꝛ ex duabꝰ monadibꝰ pulchre
cōpoſitꝰ eſt: aptiſſime due nāe inconfuſe atqꝫ pfecte
in vna pſona ſunt poſite dñi i chřī: Quaꝝ eſt vna qua
regnat: ⁊ altera qua miniſtrat. pma creatrix: poſterior
creata. Et iō que aſſūpſit ipaſſibilis: que vo eſt aſſū
pta paſſibilis. Nā ſicut pr̄es monēt: demus iniurias
carni: miracula diuinitati. Diſcernamꝰ itellectu na
turas: ⁊ noxios vitemꝰ errores. Diuinitas enim ſic ſi
bi humanitatē adunauit: vt nullatenꝰ cū humanita
te ↄfundi poſſit: ſed vtraqꝫ incōfuſa ⁊ adunata pma
neat. Quia lꝫ icarnatiōis diſpēſatio poſt reſurrectio
nem glificata ſit: tñ in humanitatis vitate pmanſit.
Nā cū ipſe dixerit poſt reſurrectionē aplo Thome:
Mitte manū tuā ⁊ vide qꝛ ſpūs carnē ⁊ oſſa nō hēt: Joan.20.⁊
ſicut me videtis hēre. Cū ptē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis Luč.24.
poſt reſurrectioneꝫ ſumpſerit: atqꝫ comederit: Et in
actibꝰ aploꝝ legiť. Sic veniet quēadmodū vidiſtis Act.p̊.
eū euntē in celū. Cū dicat etiā ꝓpha de petorībꝰ. Ui Zach.12.
debūt in quē cōpunxerūt: qꝛ maieſtatē eiꝰ nequeūt
intueri. Illud eniꝫ ſolis btis dabiť: ſicꝫ in euāgelio di
cit: Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt: Nimis Math.5.
exitiale eſt: duas nāe pfectas atqꝫ adunatas in chřo
nō credere pmanere: qs tot exēplis voluit de ſeipſa
vitas pdicare. Hoc pater Athanaſius alexandrinus:
Hoc Hylariꝰ pictauiēſis. Hoc Ambroſius mediola
nēſis. Hoc Auguſtinus ⁊ Hieronymꝰ. Hoc Cyrillus
Hoc alij multi pr̄es: ad tollēdā quoqꝫ funditꝰ occa
ſionē ſaniſſime qđnis. Hoc papa Leo cū ſcā ſynodo
calcidonēſi decreuit atqꝫ conſtituit: vt ex duabꝰ ⁊ in
duabꝰ naturis adunatis atqꝫ pfectis: vnū pdicet chřꝫ
qcunqꝫ ſe vult eſſe catholicū. Que ſi memorie pſtan
te dño recondimꝰ: in eccleſiaſticis ſemꝑ regulis ambu
lamus. Explicit expoſitio in pſalmū. II.

Pſalmus Dauid cū fugeret a facie Abſalon filij ſui. III.

Domine qđ multiplicati ſūt qui
tribulāt me: multi iſurgunt ad
uerſum me. Multi dicunt aie
mee: nō eſt ſalus ipſi in deo eiꝰ.
Tū aūt dñe ſuſceptor meꝰ es:
glīa mea ⁊ exaltās caput meū.
Uoce mea ad dñꝫ clamaui: ⁊ exaudiuit me
de mōte ſcō ſuo. Ego dormiui ⁊ ſoporatus
ſum: ⁊ exurrexi qꝛ dñs ſuſcepit me. Nō ti
mebo milia populi circundātis me: exurge
dñe ſaluū me fac deꝰ meꝰ. Qm̄ tu pcuſſiſti
oēs aduerſantes mihi ſine cauſa: dētes pec
catoꝝ cōtriuiſti. Domini eſt ſalus: ⁊ ſuper
populū tuū benedictio tua.

Abſalon dū prēm ſuū dauid crudeliť inſe
queretť: mule ipetu pductus in cōdenſaꝫ
quercū: ramis ei colla nectētibꝰ in ocris
ſublimitate ſuſpenſus eſt: qdā pfiguratio
ne dñici traditoris: vt ſicut iudas inodatꝰ
laqueo vitam finiuit: ita ⁊ pſecutor dauid cōſtrictis

faucib⁹ expiraret. Teſtante aũt regũ hyſtoria: pſ iſte
qnq̃geſimo actu poſterior eſt. Qm̃ poſt culpas adul-
terij ⁊ homicidij: Abſalon filij ei⁹ pſecutio noſcit̃ cõ
tigiſſe: ſed pro v̄tute ſua cõpetẽti numero ꝓbat̃ apta
tus. Tenere enim illũ locũ tertiũ oportuerat: qui ⁊
ſancte trinitatis potentiã ⁊ triduane reſurrectionis
in ſe myſteria ꝯtinebat. Nã per liberationẽ dauid: re-
ſurrectio dñi ꝯgrue ſignificat̃: vt animi chr̃ianoꝝ ta-
li exẽplo roborati: in aduerſis caſib⁹ ꝯſtãter erigant̃.
Sĩle eſt ⁊ illõ qð legit̃ octateuchus an̄ Job: Cũ poſt
multos annos moyſes extitiſſe noſcat̃. Quapropter
nõ ſm̃ extitã tẽpoꝝ: ſed pro qualitate dictoꝝ: ordo
plerũqꜫ ponit̃ lectionum. Memento aũt alios eſſe
pſalmos qui ⁊ paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ dñi breuiter
tangũt. Alios v̄o qui diſtinctius aptiuſqꜫ declarant:
ſed preſens eoꝝ p̄mus eſt: qui hec breuiter dicũt.

Diuiſio.

TOtus hic pſ ad pſonã chr̃i dñi cõpeten-
ter aptat̃. Perſona v̄o ei⁹ eſt v̄tus oĩpotẽ
tiſſime deitatis: ⁊ humilitas humanita-
tis aſſũpte: nõ ſub ꝯmixtione ꝯfuſa: ſꜫ in
diuiſibili aduna:iõe ſubſiſtẽs. Prio ita-
qꜫ mõ ad p̄rem loquit̃ pſecutorib⁹ exprobrãs: qui ir
religioſa ꝯtra ipſum v̄ba loquebant̃. Scðo loco: fide-
lis populus ne mortẽ formidet inſtruit̃: quando eum
exemplo auctoris ſui ſpe reſurrectiõis certiſſime cõ-
ſolatur.

Expoſitio.

DOmine qd multiplicati ſũt qui tribulãt
me. Scðĩ pſalmi hoc q̃ſi ſiſe videt̃ ini-
tiũ. Sed illic interrogatio icrepãtis eſt:
hic aũt admirat̃ ꝯtra ſe populos excita-
tos: qui ad eos cognoſcit̃ veniſſe ſaluan-
dos: dicendo: Tribulãt me: oñdit̃ de illoꝝ amplius
cecitate doluiſſe: qui ſalutare ſuũ obſtinatis mentib⁹
Pſ̄.34. reſpuerunt: ſicut in. 34.° pſ dicturus eſt: Retribue-
bant mihi mala pro bonis: ſterilitatem anime mee.
Multi inſurgunt aduerſum me. Multi dicunt aĩe
mee. Incitũ multi fuerũt: vt etiã de numero diſci-
puloꝝ traditor Judas illis fuerit aggregatus. Et cũ
repetit̃ ſepius multi: oſtẽdit̃ acerba numeroſitas im-
pioꝝ qui a ꝯſpiratione denſiſſima nequaq̃ rareſcere
SCHE potuerunt. Hec figura locutionis dicit̃ Pempaſis:
enumerationis ſtudio v̄ba repetẽs: vt rei de qua loq
Matt.27. tur ꝑcuret augmentũ. Nõ eſt ſalus ipſi in deo ei⁹.
Hoc ad illas voces ꝑtinet iudeoꝝ dicẽtiũ: Alios ſal-
uos fecit: ſeipſum nõ põt ſaluũ facere. Putabat̃ eniꜫ
pater dilectionẽ nõ h̃re filij: quẽꜫ carnaliter ꝑmitte-
bat occidi. O nefarie turbe ſtultiſſimũ dictũ: Nũqd
redemptio mundi ĩfirmitati debuit applicari? Non
enim inſatiabilis mors aliter poterat vinci: niſi vita
tyrãnidis ei⁹ ianuas introiſſet. Sic tenebre ꝯmane-
re nequeunt: cũ p̄ſentia luminis excludunt̃. Tu aũt
dñe ſuſceptor meus es: gloria mea: ⁊ exaltans caput
meũ. Suſceptor ſm̃ formã ẽ ſerui. Hominis eniꜫ
ſuſceptio: eſt v̄bũ caro factũ. Quapropter gloriã ſuãꜫ
⁊ exaltationẽ capitis ſui: caro dicit: quã ſuſcepit oĩpo
tẽs v̄bũ: vt diuina humanaqꜫ ſub̄a vna eſſet: ſine ali-
qua ꝯfuſione pſona. Hoc etiã ad Pelagianos ꝑtinet
deſtruendos: qui putant hoĩem aliqd per ſe efficere
poſſe qð bonũ eſt. Nã qs rogo ſibi ad bñ agẽdũ ſine
diuine gr̃e largitate ſufficiat: cũ humana nã per gr̃aꜫ
qua vnita eſt deo ad p̄ris ſit dexteraꜫ collocata? Qð
beatus Auguſtinus in enchiridion: more ſuo latius ⁊
vtiliter explicauit. Factũ eſt aũt hic pulcherrimum
SCHE ſchema: qð grece dicit̃ Auxeſis: que addendo quedã
noĩa per mẽbra ſingula reꝝ augmenta congeminat:
Dicit enim: Tu aũt dñe ſuſceptor meus: gloria mea:
⁊ exaltans caput meũ. Hoc etiã latius deſignat apl's
dicẽs: Quis nos ſeꝑabit a charitate chr̃i? Tribulatio Ro.8.
an anguſtia: an pſecutio: an fames: an nuditas: an ꝑi-
culũ: an gladius? ⁊c̃. Huic vicina eſt figura: que dicit̃
Clymax: latine gradatio: qñ poſitis qbuſdã gradib⁹ SCHE
ſiue in laudib⁹: ſiue in vituperatione ſemꝑ accreſcit.
Sed inter vtraqꜫ ſchemata hoc intereſt: ꝙ auxeſis
ſine vlla iteratione noĩs reꝝ ꝑcurat augmenta. In
clymace v̄o neceſſe eſt vt poſtremũ v̄bũ qð eſt in pri
mo comate poſitũ: in ſequẽti mẽbro modis oĩb⁹ ite-
ret̃: ſicut eſt illud apl'i. Scitis qm̃ tribulatio patiẽtiã Ro.5.
opat̃: patiẽtia ꝓbationẽ: ꝓbatio ſpem: ſpes v̄o nõ cõ
fundit. Voce mea ad dñꜫ clamaui: ⁊ exaudiuit me
de monte ſancto ſuo. Cũ dicit: mea: demonſtrat ora-
tiõis ꝓꝑe ſanctiſſimã puritatẽ. Nõ eniꜫ illi⁹ integri
tatẽ aliq̃ imago phãtaſie poterat ĩpedire: vt ceteris
mortalibus ĩfirmitate carnis plerũqꜫ ſurripit̃. Qð
aũt dicit: Voce mea ad dñm clamaui: hoc euãgelica
v̄ba d̃clarãt: vbi ait filius: Pater clarifica filiũ tuũ ⁊c̃. Joan.17.
Nam ꝙ dicit: mea: idicat ꝙ ipſe locutus eſt etiã per
ꝓphetas. Illð v̄o qð ſeq̃t̃: Et exaudiuit me de mõte
ſcõ ſuo: ⁊ hoc euãgelij text⁹ exponit: vbi vox ad eũꜫ
facta eſt: Et clarificaui: ⁊ iterũ clarificabo. Per mõtẽ
ſiqdẽ ⁊ ipſe dñs: ⁊ ſci ei⁹: ⁊ eccl'ia diuerſis qdeꜫ locis
apertiſſime ſignificant̃. Hic tñ dictũ ĩtelligẽdũ eſt de
mõte: id eſt: de diuinitatis excellẽtiſſima ſũmitate: ſic̃
⁊ ali⁹ pſ dicit: Juſtitia tua ſic̃ mõtes dei. Equũ enim Pſ̄.35.
fuerat: vt nã hũanitatis aſſũpte: que in terris ſingu-
lare patiẽtie mõſtrauit exẽplũ: in celis acciperet crea-
turaꝝ oĩuꜫ p̄ncipatũ. Ego dormiui ⁊ ſoporat⁹ ſuꜫ: ⁊
exurrexi: q2 dñs ſuſcepit me. Venit ad ſcðam ꝑtẽ in
qua dubitãtiũ corda roborant̃: vt crederẽt eũ ꝯfeſtiꜫ
reſurrecturũ: quẽ viſuri erãt ipſoꝝ manib⁹ crucifixũ.
Dormiui dixit: q2 celeriter reſurrexit. Qð fit in ſõno
iſto vitari: vbi nõ vite termin⁹: ſed tꝑalis reges inue
nit̃. Soporat⁹ ſuꜫ: ſecurã ſignificat pauſationẽ: nõ ſi
cut ipi in morte q̃riunt̃: quos ingerat iugiter cõſcia
pctõꝝ: ſꜫ ſoporatio iſta fuit ſacri corꝑis btã dormitio
Exurgere aũt eſt cũ alacritate reſurgere: qppe q2 ca- DEF
ro mortalitate depoſita: imortalitatẽ ſũpſit: ⁊ gl'iam
ſempiternã. Sꜫ q̃re exurrexerit: euidenter exponit:
qm̃ dñs ſuſcepit me. Nã eniꜫ hũanitatis per ſe nõ po
tuiſſet ꝓpria v̄tute reſurgere: niſi eã diuina oĩpotentia
ſuſcepiſſet: ſic̃ ipſe dicit: Poteſtatẽ habeo ponendi aĩam Joan.10.
meã: ⁊ ꝑtãtẽ habeo iterũ ſumẽdi eã. Nõ timebo mil
lia ppl'i circũdãtis me. Timere nõ potuit iniquum
ppl'm: cui erat in ſua diuinitate p̄ſidiũ. Scriptũ eſt eniꜫ
in euãgelio: q2 in paſſiõe: magna eũ ppl'i multitudo
circũdedit. Nã qð dicit: Nõ timebo: nõ ſignat ſe nõ
eſſe mortuũ: ſed mortẽ formidare nõ poterat: quãꜫ
triduanã ⁊ mũdo ꝓfuturã eẽ p̄ſciebat. Exurge dñe:
ſaluũ me fac de⁹ me⁹. Qm̃ tu ꝑcuſſiſti oẽs aduerſan-
tes mihi ſine cã. Nõ q2 de⁹ dormiẽs aut recubans
excitat̃: ſꜫ ſcripturis diuinis mos eſt: ad exp̄mẽdã cãm
per tropologiã: ex noſtra ꝯſuetudine aliqd de deo di
cere. Tropus aũt eſt dictio: ab eo loco in quo ꝓꝑe eſt SCHE
tranſlata: in eũ locũ in quo ꝓpria nõ eſt. Saluũ me
fac de⁹ me⁹. Hoc de refectiõe d̃r. Nõ enim declina
re patiebat̃ vite hui⁹ occaſus qui erat humano gñi
ꝓfutur⁹. Aduerſãtes aũt: nõ ſolũ ad mortẽ ꝑtinent: ſꜫ
ẽt ad hẽticas q̃ões q̃ ſine v̄itatis ſtudio catholicas
reg'las prauis dogmatib⁹ ĩſequũt̃. Et merito tales ce
citate mẽtis ꝑcutiũt̃: qui ſe ꝑuerſis d̃ſiderijs miſcue

ꝛunt.[Dentes peccatoꝝ ꝯtriuiſti.] Id eſt: detrahen-
ETY tiū ṽba mordētia: qui poteſtati diuine nefandis dog-
matibus obloquunꝰ. Dentes eniꝫ dicti ſunt a demē-
do. Et iō pulchre nimis lingue detrahētiū dentes vo-
canꝰ: qꝛ ſicut illi ciboꝝ ptes demūt: ita ⁊ iſti opinio-
nes hoīꝫ adhibita detractione corrodunt. Quāuis
Math. 27 hoc ⁊ ad iudeos poſſit aptari: qui dicebāt. Si rex iſrl'
eſt: deſcēdat de cruce ⁊ credimꝰ ei. Cōtriuiſti: hoc eſt
ad nihilū ꝑduxiſti. Nā reuera ꝯtriti ſunt: qui ipm̄ co-
gnouerunt in gloria reſurrexiſſe: quē viſi ſunt huma-
nitate deſpecta trucidare. [Dñi eſt ſalus: ⁊ ſup popu-
lum tuū bñdictio tua.] Cōtra illos hec ſnia ꝓfertur
quoꝝ dentes ſupius dixit eſſe cōtritos. Pronūtiādo
enim: dñi eſt ſalus: illos cōfundit qui putauerunt ſa-
lutē chriſto tanq̄ terreno homini ꝯtēptibili preſum-
ptione decerpe. Qd̄ inaniter ipi laboratis. Quo mō
pōt aut eterna vita interimi: aut ſaluatori ſalus vlla-
tenus amputari: Sup ꝑplm̄ tuū bñdictio tua. Una
ſnia: ⁊ qd debeāt credere hoībus precipit: ⁊ quid ab
ipſo poſſint recipere cōpromiſit. Concluſio.

Breuis quidē pſalmus: ſed maximaꝫ paganoꝝ
deſtruēs prauitatem: que putat gloriam
ſuperne maieſtatis ad humilitatē nō potuiſſe deſcē-
dere paſſionis. Inſipientes: quoꝝ ſenſus inde cōfun-
diꝰ: vñ mūdus noſciꝰ eſſe liberatus: ſicut dicit aplſ:
1. Tim. 1. Chriſtus ieſus venit in hūc mūdū peccatores ſaluos
facere: quoꝝ ꝓmus ego ſuꝫ. Nūc ꝯſideremus quem-
admodū celeſtis philoſophie verus ordo ꝓlatus eſt:
vt ꝓmus ps chri dñi moralē: ſcds nālem: id eſt: ſub-
ſtātiā humanitatis ⁊ deitatis: tertius de reſurrectio-
ne ipſius loquēs: inſpectiuā quodāmō ꝯtineat ptem.
Que ratio per oēs ſcripturas diuinas decurrit. Inde
⁊ Iſaac patriarcha tres puteos fodit: demōſtrās pre-
cepta dñi doctrina triplici cōtineri. Sic ⁊ ſapia mo-
net: vt deſcribamꝰ eā nobis in corde tripl'r. Et reliq̄s
ptes in ſubſequētibꝰ pſalmis facile poteris: aut mix-
tas: aut ſingillatim poſitas etiā nō admonitus lector
agnoſcere. A nobis enim frequenter iſta non exigās
qbus nouiter multa dicēda ſunt. Huius aūt pſalmi
calculū edocet ſancta trinitas: que lꝫ nām hēat iſepa-
bilis vnitatis: tribus tñ eā manifeſtū eſt ꝯſtare ꝑſo-
nis. Explicit expoſitio in pſal. III.

In finem pſalmus dauid Canticum. IIII.

Cum inuocarē exaudiuit me deꝰ
iuſtitie mee: in tribulatiōe dila-
taſti mihi. Miſerere mei: ⁊ ex-
audi orōneꝫ meā. Filij hoīum
vſq̄quo graui corde: vt quid di-
ligitis vanitatē ⁊ queritis mēdaciū: Et ſci-
tote qm̄ mirificauit dñs ſanctū ſuū: dñs ex-
audiet me cū clamauero ad eū. Iraſcimini
⁊ nolite peccare: que dicitis in cordibꝰ vr̄is:
⁊ in cubilibꝰ veſtris cōpungimini. Sacri-
ficate ſacrificium iuſtitie ⁊ ſperate in dño:
multi dicūt quis oſtendit nobis bona. Si-
gnatū eſt ſup nos lumen vultus tui dñe: de-
diſti letitiā in corde meo. A fructu frumen-
ti vini ⁊ olei ſui: multiplicati ſunt. In pace
in idipſum: dormiā ⁊ requieſcā. Qm̄ tu dñe
ſingulariter in ſpe: cōſtituiſti me.

Subtil'r ꝑſcrutemur: qd nobis ſingillatim
ſermones iſti denūtiēt: quos ꝓfati ſumus
veraciſſimos indices eſſe pſalmoꝝ. Finis
mō nō ſignificat alicuiꝰ rei ꝯſumptionē:
ſed ꝑfectionē ſpūaliū rerū. Nā ſicut dicit
aplſ: Finis legis eſt chrſ ad iuſtitiā omni credenti: Ro. 10.
qui eſt oīum bonoꝝ ꝑfectio glīoſa. Et ideo qd̄ poſitū
eſt in finē: ad chrm̄ dñm cōmonet eſſe referendum.
Siue vt qbuſdā placet: pro nobis dictū eſſe credēdū 1. Cor. 10.
eſt: in qbus ſm̄ eūdē aplm̄: ſeculoꝝ finis aduenit. Il-
lud tñ ſciēdū eſt ad terminū referri nō poſſe: cuꝫ ad-
huc opis ipſius initia videanꝰ eſſe. Pſalmus eſt aūt
ſicut diximꝰ: organū muſicuꝫ capite ſonoꝝ: quo diua DEF
ꝓconia canebanꝰ. Canticū: qd̄ ſupnas laudes hūanis
vocibꝰ ꝑſonabat. Sꝫ hec iō vnū eē ſociata: qꝛ ⁊ iſtr̄is
muſicis ⁊ choris pſallētiū ſacrificijs celeſtibꝰ ꝯſona
vociferatiōe canebanꝰ: ſic iſtis ṽbis oībus cōmone-
mur de dño chro canticuꝫ iſtd̄ eſſe dictuꝝ. Diuiſio.

Per totum pſalmū ṽba ſunt ſancte matris
eccl'ie: que nō in cordibꝰ noſtris phantaſti-
ca imaginatione formaꝰ: ſicut patria vel
ciuitas vel aliqd coꝝ ſile qd̄ ꝑſonā nō ha-
bet exiſtenteꝫ: ſed eccl'ia eſt collectio fide- DEF
liū ſanctoꝝ oīum: aīa ⁊ cor vnū: ſponſa chri: hieruſa-
lem futuri ſeculi. De qua dicit in cantico canticoruꝫ
dominus Ieſus: Oſculetur me oſculo oris ſui. Et ali- Cant. 1. p.
bi: Que eſt iſta que aſcendit dealbata: Et illud: Una
eſt columba mea: vna eſt ſponſa mea. Quapropter Ibidē. 6.
nefas eſt hic aliquod dubium introducere: vbi tan-
ta viras cognoſciꝰ tot teſtimonia ꝑhibere. Et iō ſub
figura Metophoeia: eccl'iam dicamꝰ loq: que perſo- SCHE
nis ſemꝑ cognoſciꝰ certiſſimis applicari. In ꝓma ſi-
qdē pte rogat vt eius audiaꝰ oratio: increpās infide-
les: qꝛ colētes falſos deos: culturam veri dei neglige-
bāt. In ſcda cōmonet gnālitatē: vt relicta ſupſtitiōe
fallaci: ſacrificiū iuſtitie debeat imolare. Et vt genti-
liū mentes facta ꝓmiſſione ꝯuerteret ingētia: cōme-
morat ꝓſtitiſſe dñm bñficia chrianis. Expoſitio.

Cum inuocarē exaudiuit me deus iuſtitie
mee: in tribulatione dilataſti mihi. Miſe-
rere mei dñe: ⁊ exaudi orōnem meā. [Cō-
ſideremus quid ſit hoc: qꝫ mater eccl'ia in
vno eodēq̄ vſu: ⁊ exauditaꝫ ſe dicat: ⁊ ite-
rū depcaꝰ audiri: ſignificans ꝑfecte orōnis hūc eſſe
modū: vt lꝫ nobis poſtulata deſideria ꝯcedanꝰ: ꝑba-
bili ſemꝑ ambitione audiri. Nos tñ iugiter poſtule-
mus: ſicut dicit aplſ. Sine itermiſſione orate: in oībꝰ 1. Theſſ. 5
grās agite. Deus autē iuſtitie mee: recte dicit eccl'ia:
que ſenſu orthodoxo trinitatis vnitatē: ⁊ oīpotētiam
ꝯfiteꝰ. Nā ⁊ mēbra eiꝰ ſingillatim dicere ſilia: ſacra
lectione compimus: ſicut in Iob legiꝰ. Attēde inocē-
tiā meā. Et paulus aplſ ait. Reddet mihi coronā iu- 2. Tim. 4.
ſtitie. Et ꝓpheta in 7ᵒ ps dicturus eſt: Si eſt iniqui- Pſ. 7.
tas in manibꝰ meis. Nō qꝛ ſine pctō modis oībꝰ fue-
rūt: ſed ſunt opationes alique in qbus fideles hoīes
euidēter appareāt innocētes. Sequiꝰ. In tribulatio-
ne dilataſti mihi. Tribulatio eſt eniꝫ que ſemꝑ dila-
tat eccl'iam: qm̄ eodē tpe ꝯfeſſores ſiūt: martyres co-
ronanꝰ: totaq̄ turba iuſtoꝝ ꝯtritionibꝰ ſemꝑ augeꝰ
Adiecit. Miſerere mei dñe: ⁊ exaudi orōnem meā.
Pia mater ſibi miſerēdū eſſe dicebat: ſi pro filijs eiꝰ
audireꝰ orō: qm̄ qcqd mēbris tribuiꝰ: toto corpi ſine
dubitatiōe ꝓſtaꝰ. [Filij hoīum vſq̄quo graui corde:
vt qd diligitis vanitatē ⁊ q̄ritis mēdaciū.] Cū ſupio-
ri vſu pro nobis orauerit: hic per Energiā alloquiꝰ SCHE

gen⁹ humanus:ne in culturis demonioꝝ grauiſſimo
errore ꝑmaneat:quatenus pro ipſo exaudiri poſſit:fu
ſa precatio. Alioqn irrita pro ſe reddit vota ſupplicā
tiū quiſqs nō reliquerit ↄſortia peccatoꝝ. Sequitur
Uſquequo graui corde: Merito eos diutius graues
corde fuiſſe dixit:qui poſt veritatis ꝑdicationē ado
rare magis elegerunt idola falſitatis: Sicut eſt illud
Luc.12. euangelij: Seruus ſciens voluntatē domini ſui ꝛ nō
faciens digna:plagis vapulabit multis. Primo eniʒ
mundus iuſte flagellatus eſt paucis:qꝛ ſuuʒ dominū
ignorare probatus eſt. Poſt aduentum vo creatoris
ſui iuſtiſſime vapulabit multis:qui adhuc idolorum
nenias inquirebat. Sequit̄. Ut quid diligitis vani
tatē:ꝛ queritis mendaciū. Uanitas nomen eſt qdeʒ
generale vitioꝝ. Sed illud ꝓprie vanum dicit̄ qđ a
deo ꝓbatur alienum. Nam ſicut in diuinitate ↄfide
re fructuoſa firmitas: Jta ab eadeʒ deuiare vanitas
eſt caduca. Sicut Jſaias dicit: Adorātes vana ꝛ falſa
miſericordiā tuā dereliquerunt. Arguunt̄ itaqꝫ illi
qui idolorum turpiſſimo amore flagrabant. Et ſub
increpatione ꝓnūciandū eſt. Ac ſi diceret: Quare va
nitatem diligitis:qua peritis: Dilig̃ enim debemus
ꝓficua nō noxia:qꝛ potius execrare ↄuenit:per que
nos pena ꝑpetue damnatiōis affligit. Queritis men
daciū:qđ vtiqꝫ nō appetere:ſed refugere deberetis.
Jſtud aūt mendacium idola ſignificat. Que tale no
men merito ſuſceperunt:qꝛ contra dignitatem veri
tatis erecta ſunt. [Scitote qm̄ mirificauit dn̄s ſan
ctum ſuum:dn̄s exaudiet me cum cuʒ clamauero ad
euʒ.] Permanet in increpatione ſalutari:vt ad vere
religionis affectum corda dementium exploſa praui
tate cōuertat:ꝓnuntians illis veritatis arcanum:vt
incarnationem ſanctam venerabiliter ſuſcipere non
recuſent. Sanctum ſuum:dicit dn̄m chriſtuʒ:ſicut ꝛ
Pſ.85. alibi de ſeipſa veritas ꝓfitet̄. Cuſtodi animam meā
qm̄ ſanctus ſum. Adiecit. Dn̄s exaudiet me cum cla
mauero ad euʒ. Merito ſe exaudiri confidebat:qm̄
dn̄m ſanctū magnificandū populis predicabat. Cuʒ
clamauero dicit:id eſt:cū bonis operibus diuinitati
ſupplicauero. Jpſe enim clamor eſt qui tacit⁹ ad deū
ꝑuenit:ꝛ exaudiri facit eos qui bonis operib⁹ ↄſtan
ter inſiſtūt. [Jraſcimini ꝛ nolite peccare que dicitis
in cordibus veſtris:in cubilibus veſtris compungi
mini.] Hoc bene trahit̄ ad iudeos:vt ꝛ ſi eos iraſci
contigerit:ſaltem ſe ab illicitis auſibus abſtinerent.
Quod tamen ꝛ gnāliter cōpetenter accipimus. Ue
nialis eſt enim ira que ad effectuʒ indignationis ſue
Prouer.16 nō ꝑuenit. Sicut ſcriptū eſt. Melior eſt qui vincit
irā:q̄ʒ qui capit ciuitatem. Et ideo preceptū curatio
nis adhibetur:vt ſi iam iraſcimur:nō inconſulta te
meritate peccemus. Motū ſiquidē animi feruiduʒ:
ꝓpter humanā fragilitatem habere in poteſtate nō
poſſumus:ſuffragante tn̄ dei grā rōne diſciplinabili
ↄtinemus. Et iō beatus ꝓpheta:qđ eſt qdē ↄſuetudi
nis ꝑmiſit:qđ vo culpe ꝓhibuit. Nā ſi iraſcamur:nec
dn̄i ↄſideratione refrenemur:ſed a voto noſtro ipe
diamur aliquo neceſſitatis obiectu:tūc vtiqꝫ cōſtat
nos facti crimen portare:etiā ſi nō poſſimus que vo
lebam⁹ efficere. Siue vt qbuſdā placet:ꝑteritis pec
catis iraſci debemus:vt ꝑſentem nequitiā poſſimus
effugere. Delicta eniʒ recētia declinare nō poſſum⁹:
niſi vetuſta laudabili execratiōe damnemus. Quid
eſt enim aliud penitere:niſi iraſci ſibi vt horreat qđ
fecit:ꝛ cruciat⁹ a ſe exigat:ne iudex poti⁹ iratus affli
gat: Addidit. Que dicitis in cordib⁹ vr̄is in cubilib⁹
vr̄is cōpūgimini. Oſtēdēs dn̄ʒ ſecretas holuʒ cogita
tiōes agnoſcere. Ait eniʒ: Que dicitis in corde: vtiqꝫ
qđ nō putatis audiri:ꝛ iō creditis occultū:qꝛ nō eſt
vbi affatione vulgatū. Sequit̄. Jn cubilibus veſtris
cōpungimini. Ferarū domiciliū ꝓprie cubile dicit̄: ETY
a cubādo. Ferociū ergo cogitationes apte dicit cubi
lia:q̄uis hoc interdū ꝛ in bono abuſiue legat̄ aſſum
ptū. Ut eſt illud de ſanctis: Letabunt̄ in cubilibus Pſ.149.
ſuis. Cōpungimini:ſignificat penitentiā agite. Nam
cōpunctione q̄dā aīarū fit optata ↄuerſio. Ac ſi dice
ret:deſerite prauas cogitationes veſtras anteq̄ʒ ſcele
ra ꝑpetretis. Sequit̄ quoqꝫ diapſalmatis ſilentiuʒ.
Ubi merito diuiſionem poſuimus:qm̄ res altera co
gnoſcit̄ inchoari. Depoſito enim vetere hoīe:noſipſi
nos in nouū ſacrificium ſalubriter iubemur offerre.
[Sacrificate ſacrificium iuſtitie:ꝛ ſperate in dn̄o.]
Qm̄ ſupi⁹ clemētiſſima mater admonuit ab antiqs
ſuperſtitionibus diſcedendū:in ſcđa poſitione docet
vt renati hoīes:nō victimis pecorū ſtudeant:ſed ſe
ipſos deo ſacrificiū conent̄ offerre. Quia nō eſt tale
dn̄o iumentoꝝ victimā dare:quale holum deuotuʒ
pectus offerre. Nā ſi ipſe pro nobis imolatus eſt chri
ſtus:q̄ʒto magis ↄuenit ſacrificiū ei noſmetipſos of
ferre: vt poſſimus regis noſtri imitatione gaudere.
Dixit enim: Sacrificate. Et ne intelligeres pecudes
ſubiūgit: Sacrificiū iuſtitie:id eſt recte viuite:ꝛ cor
da veſtra diuinitati munda ſemper offerte. Addidit
quoqꝫ: Et ſperate in dn̄o:vt vitā bonaʒ ſpes felicior
ſubſequat̄. Non enim hec plene recipere poſſumus
etiā ſi bonos actus diuinis ↄſpectib⁹ offeramus:ſed
ſperare docemur in dn̄o:vt in futuro ꝓmiſſa ſaluta
ria ↄſequamur. Sed ſpes iſta nō decipit. Uoluntas
talis nō peruenit ad reatū:ſicut dicit apl̄s: Spes aūt Ro.5.
nō ↄfundit. Quia charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹
noſtris per ſpiritū ſanctū qui dat⁹ eſt nobis. [Multi
dicūt quis oſtendit nobis bona. Signatuʒ eſt ſuper
nos lumen vultus tui dn̄e.] Certamine quodā factoꝝ
partiū corda fideliū ſalutariter conſtruunt̄. Dicunt
multi adhuc carnaliter ſapiētes:qđ nec pauci dicere
debuiſſent. Quis oſtendit nobis bona: Jlla ſcilʒ que
predicat ſemꝑ eccleſia:reſurrectionē eſſe venturaʒ:
in qua iuſti omnes eterna ꝓmia ↄſequant̄. Hoc ipu
tatiue legendum eſt:quaſi dicant:ꝓmittit̄ nobis qđ
penitus nō videmus: Deſideramus que hic cōſequi
nō valeamus. Jſtis ridendo indicat̄ beneficiuʒ:qđ
etiam in preſenti ſeculo poſſidemus. Signatum eſt
ſuꝑ nos lumen vultus tui dn̄e. Quia ſicut nummus
imperatoris portat imaginē:ita ꝛ fidelibus ſigna ce
leſtis ꝓncipis imprimunt̄. Hoc munimine diabolus
multiformis expellit̄:ꝛ fraudulenta machinatione
nō preualet ſugare tentatum:quē habuit primi ho
minis ſuaſione captiuum. Crux eſt enim humilium
inuicta tuitio:ſuperboꝝ deiectio. Uictoria chrī:per
ditio diaboli:infernoꝝ deſtructio:celeſtium ↄfirma
tio:mors infideliū:vita iuſtoꝝ. De quo loco Joānes
conſtantinopolitane ciuitatis antiſtes:quaſi multifa
rias diffinitionū ſtellas in crucis declamationē lam
pauit dicens: Crux eſt chriſtianoꝝ ſpes:crux roma
norum victoria:ꝛ crux mortuoꝝ reſurrectio:crux ce
coꝝ dux:crux cōuerſoꝝ via:crux claudoꝝ baculus:
crux pauperum conſolatio ꝛc̄. que ab eo in hunc mo
duʒ diuina aſpiratione ꝓfuſa ſunt. Ecce vōa munera:
Ecce dona ꝓſentia:qbus maledicoꝝ lingue damna
tis faucibus obſtruunt̄. Hec figura dicit̄ Peuſis:la SCHE
tine aūt ꝑcunctatio:vbi ꝛ iterrogatio fit:ꝛ reſponſio

ꝑata

parata ſubſeqtur. Adiecit: Lumē vultus tui dñe. In crucis enim impſſione lumē eſt vult⁹ dei: q2 ſemꝑ in eis noſcit̄ radiare: qui ſe nō aliq̄ eligūt prauitate pol
Eph. 4. luere: ſicut dicit Apls: Nolite ↄtriſtare ſpm ſcm dei in quo ſignificati eſtis in die redēptionis. Quid eniȝ efficiat iſta crux: in alio loco Apls pulchra breuitate
i. Cor. i. cōplexus eſt dicēs. Uerbū eniȝ crucis ꝑeuntib⁹ qdē ſtulticia eſt: his aūt qui ſalui fiunt v̄tus dei eſt. Qua propter voces ſacrilegas reſpuam⁹. Magna ⁊ cōpe tētia ſunt dona dei ↄtra ꝑncipē tenebraꝝ: lumē nob
Al. Fructu adeſſe dñi cuȝ. [Dediſti leticiā in corde meo. A t̄pe frumēti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt.] Adhuc bñ ficia numerat que poſſidēt chriani. Nō eniȝ iſtā leti tiā dicit: quā cachino vocis exprimim⁹: ſed letitiā re cte fidei: quā bone ↄſciētie ꝑſtare dñs ↄſueuit. Tūc eniȝ veraciter letamur: quādo ⁊ recte credim⁹: ⁊ ad iutorio dñi ꝓbabili nos ↄuerſatione tractam⁹. Bre uis ſermo: ſed pfecta cōplexio. Quid eniȝ amplius a dubitātib⁹ querit̄: q̄ȝ ꝙ ⁊ ſigno crucis regi nr̄o mili tare cognoſcimur: ⁊ de pfecta fide dño ꝑſtāte gande mus: Seqtur. A t̄pe frumēti: vini ⁊ olei ſui multipli cati ſunt. Redit ad nos: qui reb⁹ carnalib⁹ ꝓbant̄ in tēti. Nec vacat ꝙ his reb⁹: id eſt frumēti: vini ⁊ olei: additū eſt: ſui. Eſt eniȝ ⁊ dñi panis viuus qui de celo
Joan. 6. deſcēdit. Eſt ⁊ vinū: poculū tuū inebriās q̄ȝ ꝑclarum
Ps. 22. eſt. Et oleū. Impinguaſti in oleo caput meuȝ. Ergo
Ibidem. iſta dei nō habent pctōres: ſed ſua: id eſt: terrena vñ
ETY corp⁹ viuat: nō aīa ꝑfruat̄. Frumētū enim: dcm̄ eſt a frumine: id eſt a ſūma parte gule. Antiqui eni caput gule: frumen vocabāt. Multiplicati ſunt enim peſſi mis actib⁹: id eſt mūdana voluptate cōpleti. Hoc eſt eniȝ qđ in ꝑfatione dixim⁹: in vno ſermone plerūq3 cauſas ꝓfundiſſimas īdicari: vt eſt hic poſitum ſui. [In pace in idipm: dormiā ⁊ regeſcā. Qm̄ tu dñe ſin gulariter in ſpe: ↄſtituiſti me.] Cōtra hūanos tumul tus: ⁊ felicitates caducas: q̄s mūdus eſtimabat eſſe ꝑ cipuas: pulcherrime pacē cordis obiecit: quā hēre nō poſſunt qui ſecularib⁹ actib⁹ implicant̄. Pax eni iſta hēt trāqlliſſimā vitā: que cū ſua mēte nō litigat: ſed in dñi bñficijs ↄſeuerās: amena tranqllitate ꝑfruit̄.
Joan. 14. De ipſa dicit dñs in euāgelio. Pacē meā do vob: pa cē meā relinquo vob. Sed ne pacē iſtā t̄palē putares
DEF addidit: In idipm dormiā ⁊ regeſcā. In idipm q̄ppe dī: qđ nulla reꝝ viciſſitudine cōmutat̄: ſed ipm in ſe ꝑmanēs incōmutabili perēnitate ↄſiſtit. Dormiā: fi nē vite vult itelligi. Regeſcā: futurā btitudinē indi care mōſtrat̄: quādo ipſa reges dabit̄ ſcis ⁊ glorioſa pauſatio. Seqtur cauſa q̄re regeſcat. Qm̄ tu dñe ſin gulariter in ſpe: ↄſtituiſti me. Singularis itaq3 ſpes eſt eccleſie in mēbris ſuis: q2 ſola recipiat regnū dei: qđ babylonie ppl's nō pōt adipiſci. Et cum dicit: ↄſti tuiſti me: ſignificat dignā deliberatāq3 ſnīam: quam hic hēmus in ſpe: Ibi aūt poſſidet̄ in re. Sed tūc re uera illud mun⁹ quietis merebimur: ſi hoc fieri dñi ſuuamine ↄfidamus.

Concluſio.

Decurſo igit̄ materne ꝑdicationis elogo: ↄſi derem⁹ cantici huius ꝑncipia: media ⁊ finē: ⁊ intētionē tāti myſterij reuerētiſſimis idaga tionib⁹ inuenim⁹. Sic eniȝ pſalmi v̄tus cognoſcit̄: ſi circūſtātia dictionis tali ordīe ꝑqſita tractet̄. Pri mo verſu exaudiri ſe pro mēbris ſuis ſācta exorauit ecclia. ⁊ vt ei⁹ audiret̄ oīo: humanū gen⁹ admonuit: vt ab idoloꝝ veneratione diſcedēt: ſciēs ſe hīc dñm Saluatorē: cui hic veraciter cultura debet̄. Deinde: pplm quēadmodū ſacrificare debuiſſet inſtruxit: qd etiā blaſphemis ridceret̄ admonuit. Poſt: ſingularē btitudinē quā ſcis ſuis dñs cōpromiſit: dixit. Sic to tius chriane diſcipline iſtitutio ſācta cōpleta eſt. Et vt qđ agerēt hoīes: ⁊ qđ ſperare debuiſſent euidēter agnoſcerēt. Admonet etiā numer⁹ iſte q̄ternari⁹: vt eū mūdo ꝑdicatū v̄tute euāgelica ſentiam⁹. Cōgruū ſiqdē fuit: vt cūct⁹ terraꝝ ambit⁹ in q̄tuor cardinib⁹ conſtitutus: Saluatori dño credere moneret̄: quate nus de diuerſis gētib⁹ aduocata vna fieret totius or bis eccleſia. Nā ⁊ q̄tuor t̄pib⁹ annus ipſe diſtinguit̄. Quatuor vētis cardinalib⁹: totius orbis mane ꝑfla tur. Quatuor etiā v̄tutib⁹: animi dignitas cōparat̄: id eſt: prudētia: iuſtitia: fortitudine ⁊ tēperantia: quē calculum pithagorici tanta laude proſecuti ſunt: vt eum ſacrum eſſe faterentur.

Explicit expoſitio in pſalmum quartum.

In finem pro ea que hereditatem conſe quitur. pſalmus Dauid. V.

Verba mea auribus ꝑcipe dñe: intellige clamorē meū. Intēde voci orationis mee: rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Qm̄ ad te orabo dñe: mane exaudies vocē meā. Ma ne aſtabo tibi ⁊ videbo: qm̄ nō deus volēs iniq̄tatē tu es. Neq3 habitabit iuxta te malignus: neq3 ꝑmanebunt iniuſti ante oculos tuos. Odiſti oēs qui opant̄ ini quitatē: ꝑdes oēs qui loquunt̄ mēdacium. Uirū ſāguinū ⁊ doloſuȝ abominabit̄ dñs: ego autē in multitudine miſericordie tue. Introibo in domū tuā: adorabo ad tēpluȝ ſcm̄ tuū in timore tuo. Dñe deduc me in iu ſtitia tua: ꝓpter inimicos meos dirige in cō ſpectu tuo viaȝ meā. Qm̄ nō eſt in ore coꝝ veritas: cor coꝝ vanū eſt. Sepulchrū patēs eſt guttur coꝝ: linguis ſuis doloſe agebāt: iudica illos deus. Decidant a cogitationi bus ſuis: ſm̄ multitudinē impietatū coꝝ ex pelle eos qm̄ irritauerunt te dñe. Et letē tur oēs qui ſperant in te: in eternum exulta bunt ⁊ habitabis in eis. Et gloriabunt̄ in te oēs qui diligunt nomen tuum: qm̄ tu bene dices iuſto. Domine vt ſcuto bone volun tatis tue coronaſti nos.

Uare ponat̄ in finē: ſupiori pſalmo nūq eſt edictū eſt. Pro ea vō que hereditatē ↄſeqt̄: ecclīā ſignificat: cui⁹ ꝑſona in h̄ ꝑs introducit̄ ad loquēdū. Hec bona dñi ſal uatoris adit ac poſſidet. Hereditates vō iō ↄſequi dī: q2 chřo reſurgēte: ad eā bona ſpūalia ꝑ uenerūt: id eſt iſeꝑabile fundamētū fidei: ſpei certiſ ſimuȝ ꝑmiū: ſuaue vinculū charitatis ⁊c̄. quaꝝ reꝝ nūc tenet imagines: ⁊ in futuro eſt perēniter poſſeſſu ra v̄tutes. De qua hēditate in euāgelio dī: Beati mi Matth. 5.
tes: q2 ipſi hēditate poſſidebūt terrā. Rurſuȝ ecclīa dñi vocat̄ hēditas: ſicut ⁊ in 2⁰ pſalmo dcm̄ eſt: Pete Ps. 2⁰.
a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊ poſſeſſioneȝ

tuā terminos terre. Que merito bēditas ipſi⁹ dī: cui⁹
pcioſo ſanguine cōparata mōſtraē. Qd nō putes eē
3rliu3: q2 l3 in ſcripturis diuinis diuerſa eē videanē: in
vnā tñ intelligētie 3cordiā veritatēq3 3ueniūt. Pſal
mū vō 2 ipſi Dauid: ſicut ſupius expoſuim⁹: referre
debemus ad dñm Chriſtum. Diuiſio.

Otus hic pſalm⁹ a pſona catholice pferē
eccl'ie: que p⁹ ſectione orōnē ſuā poſcit an
diri: hereticos 2 ſciſmaticos pdicās a diuī
munerib⁹ excludēdos. Scda ſectione: per
itellectū diuinaꝝ ſcripturaꝝ recto tramite
dirigi ſe ad illā felicē patriā diuino munē depcaē: pfi
dos inde aſſerēs fieri fundit⁹ alienos. Ad poſtremū:
cōmemorās pmia beatoꝝ: vt vna pdicatione 2 ma
los pdicta pena conuerteret: 2 iuſtos pmiſſa premia
concitarent. Expoſitio.

SCHE Erba mea aurib⁹ percipe dñe itellige cla
moꝛē meū. Per figurā Metaphociam:
quā in 4⁹ pſalmo iā dixim⁹: aptiſſime hec
vba danē eccl'ie: vt amata dñm expectet:
accerſita feſtinet: q̄tenus feli huiusnegiias
codē vnitate ptrāſiēs: ſpōſo ſuo imaculata 2 ſine ru
ga ſemp adhereat. Ubi p⁹ fronte per ptes trine orō
nis vtus trinitatis expōniē: qualē hēe ſāctā decet ec
cleſiā. Dicēdo eni: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe: orōis
ſignificat pſalmodia3. Seqtur. Intellige clamoꝛem
Rom. 8. meū: vt affectu3 cordis apiret: ſicut 2 Apl's ait: Mi
ſit de⁹ ſpm filij ſui in corda nr̄a: i quo clamam⁹: abba
pī. Aures aūt diuinitatis ad ſilitudinē corpalē dicunē:
ETY per q̄s aere vberato hoīb⁹ intrat audit⁹. Auris enim
ab auditu dicta eſt. Et 3ſidera: qm̄ clamoꝛē ſuū peti
uit itelligi. Uox eni iſta nō erat labioꝝ crepitus: ſed
cordis affect⁹: qui nō aurib⁹ audiri: ſed mētis lumie
3ſueuit itelligi. Intēde voci orōnis mee: rex meus
2 de⁹ me⁹. Qm̄ ad te oꝛabo dñe. Supra dixit: itelli
ge clamoꝛē meū: mō dicit itēde voci orōnis mee: vt
declararet orōnem hāc eē pfectā: qua3 affect⁹ mētis
inflāmat. Quapropter diſcutiēdum eſt: q̄re mutatis
vbis: ſenſus nr̄os immiſceat. Intēde dicit voci: que ſo
let audiri. ppterea q2 deus nō ptib⁹ mēbroꝝ ſenſus
iſtos diſcernit: ſed vna vtute cūcta pagit. Ille enim:
que a nob̄ videnē: audit: 2 que a nob̄ audiunē: videt:
2 que a nob̄ cogitanē: itro iſpicit. Nec eſt gcq̄3 qd ab
SCHE ei⁹ lumine ſe poſſit abſcōdē. Hoc Schema dī Me
tabole: id eſt iteratio vni⁹ rei ſub varietate verboꝝ.
Trina enim repetitione vnū idēq3 ſignificat. Dixit
eni3: Uerba mea aurib⁹ pcipe dñe. Deide: Intellige
clamoꝛē meū. Tertio: Intēde voci orōnis mee. Qd
totū ad vnā reſpicit petitionē. Ac ſi diceret: Exaudi
orōnē meā. Seqtur. Rex meus 2 de⁹ me⁹: qm̄ ad te
oꝛabo dñe. Merito ad ingrēdu3 aliqs pmouē ſolet:
cur in medio vſiculo btā eccl'ia tertio celeſtē noīauerit
pncipatū. Dicit eni3: Rex me⁹ 2 de⁹ me⁹: adijciēs:
Qm̄ ad te oꝛabo dñe. Sed his trib⁹ pſonis non dixit
intēdite: ſed itēde. Qm̄ eccl'ia catholica vnū deū ſā
ctā pdicat trinitatē: nō vt Sabellius 3fuſe: ſed diſti
cte atq3 pfecte. Pī eni3 de⁹: filius de⁹: ſpūs ſcūs de⁹.
Et tñ pī 2 fili⁹ 2 ſpūs ſcūs: nō tres dij: ſed vn⁹ eſt de⁹.
Nihil aūt ibi ampli⁹ min⁹ve eſt: niſi in arriana pra
uitate: que ſe tot ſeculis adhuc nō cogſcit errare. In
tuere etiā ipſoꝝ vocabuloꝝ mirabilē diſpēſationes.
Prius ponit regē: quo noīe dilne ſcripture frequēter
appellāt dñm Chm. Hūc enim ordinē: in euāgelio
Joan. 14. ipſe teſtaē cū dicit: Per me itur ad prē3. Deide dicit
pīem deū. Tertio dñm ſpiritū ſcm̄. Ubi l3 noīa pro

pter pſonas expmēdas videanē eē diſcreta: vn⁹ tñ
pfecte crediē ac dī de⁹: ſicut legiē: Audi Iſrael: dñs Deute. 6.
de⁹ tuus: de⁹ vnus eſt. Quapp figaē aīa ſalutaris iſta
ſnīa: diſtictio in pſonis: vnitas hñ crediē i nā. Ma
ne 2 exaudies vocē mea3. Mane aſtabo tibi 2 vide
bo. Aſtabo: vtriſq3 ptib⁹ 3ſtat eē inngēdū: vt pfecta
poſſit ſnīa repiri. Quapropē mane depcaē: qui in lu
cida degē 3uerſatione dinoſciē. Tūc enim mane di
cim⁹: qn̄ diſcuſſis tenebris: clari lumīs aduēt⁹ ifulſe
rit. Eccleſia eni3 que ſe cognoſcit habuiſſe tenebras
pctōꝝ: de nocte mūdi iſti⁹ 3gregatā: tunc ſe exaudiri
merito credit: cū in lucē celeſtis 3uerſationis erupe
rit. Repetit quoq3 mane: q2 necio mētē lucidā bñfi
cio dñi aſtare ſuis ſp orōnib⁹ ſentiebat. Et itue q̄re
mane dcm̄ eſt. ſ. cū i ipo exordio bonoꝝ actuū vitatē
cepit mens clarificata cogſcē: Ne putares poſt pctā
morā fieri qua potuiſſet audiri: ſicut Ezechiel pphe
ta dicit: Impius q̄cūq3 die ſe auerterit ab impietate Ezech. 18.
ſua: oēs ipietates ei⁹ nō erūt in memoria. Aſtare eſt DEF
eni pñtē ſemp aſſiſtē. Per hoc aūt vbū religioſe de
uotionis 3tinuitas idicaē. Ille eni hñ dī deo aſtare: ETY
qui dign⁹ pōt ei⁹ 3ſpectib⁹ appere. Sicut Helias de
ſe dixit: Uiuit dñs in cui⁹ 3ſpectu aſto. Supra dixit: 3. Reg. 17.
exaudies: hic addiē: 2 videbo: qm̄ in illa reſurrectio
ne ipm 3ſpiciet: cui hic ſanctis orōnib⁹ ſupplicauit.
Qm̄ nō de⁹ volēs inigtatē: tu es. Nō hitabit iu Al. Neq3.
xta te malign⁹: neq3 pmanebūt iniuſti ante oculos
tuos. Odiſti oēs qui opanē inigtatē: pdes eos q lo Al. Oēs
quunē mēdaciū. Uirū ſanguinū 2 doloſu3 abomina
biē dñs. In p⁹ pſalmo dixim⁹: ennematice diffini DEF
tionis hāc eē vtutē: vt negādo qd nō eſt: hoc qd intē
dit declarare videaē. Et iteꝝ: dicēdo qd eſt: id qd p
ponit euidēter poſſit oſtēdi. Qd in his trib⁹ verſib⁹:
vtrūq3 pbaē effectū. Dicit eni: tu es de⁹: qui inigta
tē nolle cogſceris. Quid eni3 aliud pōt de⁹ velle: niſi
qd pbaē ipſe pcipe: Sicut Iſaias ait: Ego ſum dñs Iſa. 45.
qui loquoꝛ iuſtitiā 2 ānūtio recta. Seqtur. Nō habi
tabit iuxta te malign⁹. Hic pctōꝛes a regno dei ſigni
ficat excludēdos: qui nulla 3uerſatione mutati ſunt.
Nam l3 eū carnaliter tñ videāt: quos reat⁹ inuoluit:
ſicut ſcriptū eſt: Uidebūt in quē cōpunxerūt: iuxta Zach. 12.
ipꝫ tñ habitare nequeūt qui gehēne cruciatione da
mnādi ſūt. Addidit: Neq3 pmanebūt. Oñdit eos in
iudicio dñi gnāliter eē vēturos: ſed ante oculos dñi
merito pmanē nō dicūē: qui in ppetua tormēta mit
tēdi ſunt. Nihil eſt eni qd de⁹ non videat: dū vbiq3
pñs 2 tot⁹ eē noſcaē. Sed illi recte corā ipſo eē mini
me dicunē: qui ab ei⁹ grā donoq3 puādi ſunt. Hacte
n⁹ iudicat⁹ eſt dñs: cū dī id qd nō eſt. Nūc alijs trib⁹
modis oñdiē affirmādo qd eſt. Dicit eni: Odiſti oēs
qui opanē inigtatē. Nō dixit: qui opati ſūt: q2 tñ in
iudicio damnabunē: qui vſq3 ad finē vite ſue: crimi
ne ſe nefando cōmaculāt. Sed iter ſpāles enumera
tiones criminū: 3grue nomē gnāle poſitū eſt. i. opa
toꝛes inigtatū. Ut ibi itelligas quicqd a diuinis man
datis 3ſtat alienū: adiecit: Perdes eos qui loquunē
mēdaciu3. Uidenē iſte ſnīe nōnullā recipe queſtio
nē: vt inigtatē opantes odiſſe tñ dñ3 dicat: mēdaciū
vō loquētes pire 3firmet. Dū ſi litterā itēdas: graui⁹
videaē eē: agē inigtatē: q̄3 loqui mēdaciu3. Sed hic
ſignificat hēricos: qui loquētes mēdaciū: ſequaciu3
aīas pdiderūt. Quid eni pōt eē graui⁹: q̄3 ibi errare: DEF
vbi 2 alteꝝ poſſit extīguē: Ad poſtremū dicat: Uirū
ſanguinū 2 doloſu3 abominabiē dñs. Uir gdē ſangui
nū eſt: qui hūano cruoꝛe polluiē. Sed 2 ille q decipit

uiuum:

viuum:addit ⁊ doloſuz. Multa eni ꝑperã fiunt:que
ꝓpria volũtate nõ agim⁹. Doloſos aũt illos ſignifi/
cat:qui ſciẽtes malũ alienũ opare nitunt exitiũ. Dũ
dicit:abominabit:ſignificat oẽs quos ſupius dixit a
regno dñi reddẽdos exñeos: Illi eni abominãdi ſũt:
qui ei⁹ pmia ꝯſeq nõ merent. Cõplete ſũt ab vtraqz
pte enneomatice diffinitiões:que ſnie in magnã vti
litatẽ boiuz vident expſſe: vt breuiter itelligerẽt pec
catores quos dñs execrat ⁊ abycit. [Ego aũt in mul
titudine miſericordie tue. Introibo in domũ tuã.]
Qm̃ malos dixerat abominãdos:ꝯſequẽs erat:vt ſe
per diuinã grãz in domo dñi teſtaret admitti. Nã cuz
ipſa ecclia hic dom⁹ ſit dñi:tñ põt per vnũquẽqz bea
tũ dicĩ:qui ei⁹ mẽbra ſũt: Hieruſalẽ futurã ſe nihil/
ominus itraturã. Sic eni dicim⁹: ⁊ patriã: ⁊ ciuitatẽ:
⁊ tñ his reb⁹ vba dam⁹:que ad ciues eaꝝ nouim⁹ pti/
nere. Sed qꝛ illa futura Hieruſalẽ lapidib⁹ viuis ſã
ctoꝝ credit multitudine ꝯſtruẽda:apte dixit: Introi/
bo in domũ tuã:qſi in illi⁹ fabrice pfecta edificatio/
ne ꝯcludar. [Adorabo ad tẽplũ ſcm̃ tuuz:in timore
tuo.] Cõſiderãdũ eſt:ꝙ nõ dixit in tẽplo:ſed ad tem
plũ:qꝛ nec ſyllabas ipſas a ſacris vacare pdicãu eſt.
Tẽplum ſcm̃:corp⁹ eſt dñi Saluatoris. Qd iure ado
rat ecclia:per qd meruit eẽ reuerẽda. Sic eni ipe de
Joan. 2. ſuo corpe dixit: Deſtruite tẽplũ hoc: ⁊ in triduo edifi
cabo illud. Seqtur. In timore tuo: Ut cordis cõpun
ctionẽ declararet itulit intẽtionẽ:qꝛ tũc fides ſolida
eſt:quando amore caſto:formido diuinitatis adhibet.
[Dñe deduc me in iuſtitia tua:ppter inimicos me/
os:dirige in ꝯſpectu tuo viã meã.] Poſtq̃ orõnẽ ſuã
dixit matutinis tpib⁹ audiẽdã:pctõꝝ q̃qz cõmemo/
rãs exitiabilẽ repulſaz: Hinc ſcdãz igredit ſectionẽ:
poſtulãs dñz:vt iã ad eterna gaudia deducat:qꝛ hic
diuerſis anguſtys fatigat. Ait eniz: In tua iuſtitia.i.
dũ ꝯfitẽtib⁹ pcis:ſeqz penitẽdo damnãtes:equiſſima
potẽtia tue pietat abſoluis. Nã qui abycit rebelles:
iuſtũ eſt vt velit recipe ſupplicãtes. Propter inimi/
cos meos:id eſt ppter hẽticos ⁊ paganos. Unus eni
prauo dogmate ſtiue: Alter nõ credẽdo ſemp aduer
ſus eſt. Propter quos in dñi iuſtitia ſe petit eẽ diri/
gẽdã:qꝛ pdicationib⁹ ei⁹ non credit aduerſitas. Diri/
ge in ꝯſpectu tuo viã meã:id eſt vitã meam pduc ad
tue ſerenitatis aſpectũ. Nõ eniz nr̃a facultate ad eũ
puenire poſſum⁹:qui tortuoſis ſemp ſemitis ambu/
lam⁹. [Qm̃ nõ eſt in ore coꝝ veritas:cor coꝝ vanum
eſt.] Cũ ſupius petiuerit ad ꝯſpectũ dñi per ei⁹ iuſti/
tiã ſe deduci:vt prez illã btõꝝ ei⁹ munẽ poſſit adipi/
ſci:nũc hũanas cogitat icrepare fallacias:vt oſtẽdat
obſtinationes ptinaciũ hẽticoꝝ nõ poſſe ad talia p/
mis puenire:que ſuis fidelib⁹ dñs pparauit. Recte eni
dr̃:in ore ipſoꝝ nõ eẽ veritatẽ:quoꝝ cor vanitas poſſi/
debat. Lingua eni ſeqtur mẽtis arbitrium:impioqz
cordis ei⁹ mobilitas nãli ordĩe famulat. [Sepulchrũ
patẽs eſt guttur eoꝝ:liguis ſuis doloſe agebãt.] Per
figurã Parabole:nimis cõpetẽs facta pbat alluſio.
SCHE Sepulchrũ enim mortui:guttur eſt mẽtiẽtis:qn exi
tiabilez ſibi vanitatẽ in faucib⁹ euoluit:que malum
mortis iſligit. Bñ aũt addidit:patẽs:qd ſi clauſum
eẽt:min⁹ feteret. Intẽde qd dixit:linguis ſuis doloſe
agebãt. Frequẽter eni dolos tñ loquunt: ⁊ hic non
pbant effectũ. Sed hic vt grauiora pctã mõſtraret:
addidit: Agebãt:vt malitia nõ ſolũ in liguis:ſz etiã
in actu execrabili eſſe pbaret. [Judica illos de⁹. De
cidãt a cogitationib⁹ ſuis.] Prophetie mos eſt futu/
ra pdicẽ. Nõ eniz maledictionis voto talia optauit
ecclia:cũ ipſi pbet addi q̃cq̃d bonoꝝ numero videt
acgri. Sed noĩe eſt de ptinacib⁹ ⁊ pficitis dicẽ: quos
nouerat dñm poſſe damnare. Decidãt a cogitationi DEF
bus ſuis:cũ ſe nõ viderint adipiſci qd credebãt poſ/
ſe pmereri. Decidẽ eni ppe dr̃:qui ſpei ſue amiſſiõe
fraudat. [Scdm̃ multitudinẽ ipietatũ eoꝝ expelle
eos:qm̃ irritauerũt te dñe.] Per hãc ſniam diſcim⁹:
ꝙ tãtũ vnuſqſqz a diuinitate repellit:quantũ ei⁹ pctã
cumulant. Quãtitas eniz delicti mẽſura repudy eſt:
dũ tãtũ ab illo reus lõgior reddit:quãtũ numeroſo
crimine dilatat. Expelle:ppter cogitationes pſum/
ptas dr̃: qꝛ iã temeraria volũtate decepti videbant
ſibi bonis oib⁹ itromiſſi. Expulſos eni illos dicimus: DEF
qui de loco aliq̃ itenore iactant. Exacerbauerũt eni
egroti mali medicũ bonũ:qui remedia ſalutis ſue i/
ſenſibili duritia reſpuerũt. [Et letent oẽs qui ſperãt
in te:in eternũ exultabũt.] Poſtq̃ ipioꝝ debitas re/
tributiões aſſeruit:nũc ecclia redit ad ſcõs:quoꝝ cõ
gregatione btã dinoſcit:ne ſileret bonoꝝ pmia que
nouerat eẽ vẽtura. Cõſidera:ꝙ ea que in capite ver/
ſus ſupplicãs petit:ſequẽti pte eadẽ pmittit:ne puta
ret ambiguũ qd certiſſime ſpabat eẽ vẽtuꝝ. Et ne
crederet tpalis eẽ letitia:dcm̃ eſt: In eternum: Ubi
gaudy nullus eſt finis:dũ ꝯtinue ꝑcepta pmia poſſi/
dent. Intuet ꝙ in eternũ exultare dicit ſperantes in
dño:qm̃ in iſta tpalitate gaudẽ vident ⁊ ipy:in futu/
ro autẽ ſola exultabit ſemp ecclia. [Et habitabis in
eis. Et gliabunt in te oẽs:qui diligũt nomẽ tuum.]
De ſupiori vſu pẽdet iſta ſnia:que tangi qdẽ põt:ſed
ad liqdum nõ valet explanari. Nã ſi queras:que ſit
iſta pollicitatio quã ſupius dixit: In eternũ exulta/
bũt: Audi dcm̃ breuiter. Et hitabis in eis. O magna
⁊ ieffabilis largitas donatoris. Quid ſile põt dari:q̃
vbi cogſcit reꝝ dñs ipſe ꝯcedi? Nã quilibet munifi/
cus donat illa que poſſidet:de⁹ aũt qui eſt ineffabile
bonũ:ſe largit i pmio. Et qd tã põt eẽ ſile:q̃ cũ nos
bonoꝝ oium cepit auctor iplere: Gliabunt dixit:qꝛ
effectu pfruunt optato. In te:qꝛ tu es pmiſſa illis he
reditas. Et iõ in eternũ exultabũt: qꝛ de eterno dño
gliabunt. Oẽs qui diligũt nomẽ tuũ:ſignificat in il/
la pãia felici:oẽs qdẽ dñi pticipatione gliari:q̃uis i/
effabili diſpẽſatione pro meritoꝝ q̃litate vniuſcuiqz
ſe videat maieſtas ſcã ꝯcedẽ. [Qm̃ tu dñe:bñdices
iuſto.] Magnitudine pmy ⁊ gaudioꝝ imẽſitate pre/
miſſa:qre tãto bono idebite repleat hũanitas:breui
ter docemur:ne qs aſcribat meritis ſuis:qd tributũ
bñdictione ꝯſtat auctoris. [Dñe vt ſcuto bone volũ
tatis tue:coronaſti nos.] Cõſiderem⁹:pñs pſalm⁹ q̃
ſuaui ac decoro fine ꝯclauſus eſt:vno vbo idicãs bñfi
cia dñi:que nullis poſſunt voluminib⁹ explicari. Bo
na ſiqdẽ volũtas creatoris:que nos ieffabilib⁹ mune
rib⁹ replet:dicta eſt ſcutũ:qd reuera nos ptegit: ⁊ pre
mia decora ꝯcedit. Clypeus enim ipoſit⁹ capiti:coro/
na eſt:aptat⁹ cordi defẽſio. Hic eſt qui oẽs fideles p/
tegit:ipe opit ecclẽſiã toto orbe diffuſaz: Ipſe quoqz
amplectit ⁊ celũ quo celant vniuerſa: Munimẽ qd
nullus ictus irrũpat: Arma per que nullũ intret exi/
tiuz: per que mors poti⁹ victa ſuccubuit: ⁊ ſalus hoīs
deſpata ſurrexit. Bone voluntatis: Qm̃ vocatio dñi
oẽ meritũ pceditnec iuenit dignũ ſz facit. Ideo eniz
gratuita:aliogn iuſta diceret. Hec eſt ergo bone vo/
lũtas:que nos vocat ⁊ attrahit. Nec qcq̃ pficuũ vo/
lemus cogitare vel facẽ:niſi hoc accipiam⁹ a bonita/
tis auctore:ſicut Apl's dicit: Nõ eniz poſſum⁹ cogita/ 2. Cor. 3.
re a nobis q̃ſi ex nobis:ſed ſufficiẽtia nr̃a ex deo eſt.

Quieſcat ergo pelagiana demẽtia: ne cum ſibi aliqd boni falſo applicare nitit̄: vero potiꝰ donatore fraudetur. Concluſio.

Quam ſuauis oratio ſancte mr̄is audita eſt: que nos ⁊ fide generat: ⁊ religioſa iſtitutione ꝯformat. Ignaros docet: ꝑuulos fouet: afflictos releuat: ⁊ illos ad ꝓpa vbera nutriẽdos colligit: quos ſui dogmatis eẽ cognoſcit. Supplicat eniꝫ vt rogare diſcamꝰ: malos refugit: vt peſſimos execremꝰ. Cõfidit in dño: vt ⁊ nos de ipo ꝓſumẽ debeamus. Sic tanq̄ veneranda mr̄: vba tradit ꝑuulis ad loquẽdũ: vt in nobis coaleſcẽs orõnis affectꝰ: ⁊ pſalmodiã ꝑſtet humanis actibꝰ ꝯſolatricem: ⁊ ꝯgruẽtem diuinis iuſſionibus actionẽ. Loq̄mur ergo qd̾ admonet: ſapiamꝰ qd̾ credit: amemꝰ certe qd̾ diligit: vt cuꝫ eius animũ ſequimur: tũc ipſiꝰ filij ſine dubitatione reddamur. Quintus aũt numerus: in quo hic pſalmus noſcit̄ conſtitutus: tribuẽdus eſt Pentatheco: qd̾ ſola eccleſia catholica vere intelligit: que ꝓmiſſam atqꝫ expectatã plenitudinem legis accepit.

Explicit expoſitio in pſalmum quintum.

In finem in hymnis pro octaua pſalmꝰ David. VI.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me. Miſerere mei dñe qm̄ infirmus ſum: ſana me dñe qm̄ cõturbata ſunt oſſa mea. Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu dñe vſquequo. Conuertere dñe ⁊ eripe aīam meã: ſaluũ me fac ꝓpter miſericordiã tuã. Qm̄ nõ eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno aũt quis ꝯfitebit̄ tibi? Laboraui in gemitu meo: lauabo per ſingulas noctes lectũ meũ: lachrymis meis ſtratũ meum rigabo. Turbatus eſt a furore oculus meus: inueteraui inter oẽs inimicos meos. Diſcedite a me oẽs qui operamini iniquitatẽ: qm̄ exaudiuit dñs vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meã: dñs orationem meam ſuſcepit. Erubeſcant ⁊ conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur ⁊ erubeſcant valde velociter.

DEF In finẽ iã notũ eſt. Hymnꝰ eſt laus diuinitatis: metri alicuiꝰ lege cõpoſitꝰ. Pro octaua vo (vt qdã volunt) dñi ſignat̄ aduẽtꝰ: qñ finita ſcl̄i hebdomada ad iudicãdũ venerit mũdũ. Vñ ⁊ pſalmus ipſe cũ tremore maximo fecit initiũ dicẽs: Dñe ne in ira tua arguas me: neqꝫ in furore tuo corripias me. Nã ⁊ ſcũs Hylariꝰ in ꝓlogo pſalmoꝝ: Et ſcũs Hieronymꝰ in expoſitione libri eccliaſtici: Et ſcũs Ambroſius in expoſitione Luce euãgeliſte: vbi Dñs in mõte trãſfiguratus eſt: Et ſcũs Augꝰ de ſermone dñi in mõte: vbi de octo btitudinibꝰ diſputauit: de hac octaua die latius diligẽterqꝫ locuti ſũt. Vñ qd̾ lectori placuerit: eligẽ ſuffragat̄. Quocirca tales viros cõmemoraſſe ſufficiat: qñ dcã coꝝ ſi in vnã ſeriẽ colligant̄: vix poſſunt

Amos.5. lõgiſſimo volumine cõprehendi. De qua die Amos ꝓpheta dicit: Ve ꝯcupiſcẽtibꝰ diez dñi: ⁊ ipe eſt dies tenebre ⁊ nõ lux. Idẽ ⁊ Sophonias ꝓpheta dic̄: Vox Sophonie.i. diei dñi dura ⁊ amara. Vñ nũc introducitꝰ penitẽs: diſtributis ꝑtibus orõnis vehemẽter exorat: ne in illo die iudicij de ꝓprijs facinoribꝰ arguat̄. Quid eniꝫ ſalubrius: qd ve ꝓudentius: niſi vt qui in meritis ſuis nõ poterat hr̄e ſpem: ꝑpetratis delictis in hoc mũdo poſitꝰ: vbi penitẽtie locus eſt: diuinã eligẽt exorare pietatẽ. Veꝝ iſtũ diẽ a ꝯditione mũdi: alij dicunt poſt annos ſex millia eẽ vẽturũ: ꝓpterea ꝙ dñs ſeptimo die ab ope ſuo legit̄ in illa reꝝ ꝯditione quieuiſſe: mille ãnos per dies ſingulos cõputãtes: qr legit̄: Añ cõ ps.89. 2.Pe.3. ſpectũ eiꝰ mille ãni ſicut dies vnꝰ. Alij putãt poſt annoꝝ ſeptẽ millia .i. trãſacta huiꝰ ſcl̄i ſeptimana: octauo die illã eternã lucẽ poſſe declarari: ſicut ⁊ dñi nr̄i reſurrectio habita fuiſſe cogſcit̄. Sed cuꝫ dicat ipſe Mat.24. dñs in euãgelio: Hũc diẽ nec filiũ noſſe: nimis ipor Mar.13. tunũ eſt illud ſtudioſe querẽ: qd̾ nob̄ vtiliter diuina ꝓuidẽtia noluit reuelare. Quapropter ad ſermonẽ tituli declarãdũ noſſe ſufficiat: poſt huiꝰ ſcl̄i finẽ illum diẽ eẽ vẽturũ. Nũc ad itelligẽda vba que nob̄ ſũt donata velociter feſtinemꝰ. Nã ſi puro corde petimꝰ: cur dubitemꝰ exaudiri: cũ ab ipo ⁊ ad ipm veniamꝰ iſtructi? Dona dñe in ſatiſfactione nr̄a tota nos charitate cõpũgi: qui nob̄ ſalutarẽ ſupplicãdi regulaꝫ ꝓſtitiſti. Memẽto aũt ꝙ hic penitẽtiũ ꝓmus eſt pſalmus: ſeqtur triceſimuſpeimꝰ: triceſimuſſeptimꝰ: quĩqgeſimꝰ: cẽteſimꝰ ꝓmꝰ: cẽteſimꝰ viceſimuſnonꝰ: cẽteſimus q̄drageſimuſſcd̾s. De qbꝰ vt datuꝫ fuerit: ſuo loco dicemꝰ. Quos nõ credas icaſſuꝫ ad ſeptẽnariuꝫ numerũ fuiſſe ꝑductos: qñ ⁊ maiores nr̄i ſepteꝫ modis pctã nobis dimitti poſſe dixerũt. Primo: per baptiſmũ. Scd̾o: per paſſionẽ martyrij. Tertio: per eleemoſynã. Quarto: per hoc ꝙ remittimꝰ pctã fratribꝰ nr̄is. Quinto: cũ ꝯuerterit qs pctõrem ab errore vie ſue. Sexto: per abũdãtiam charitatis. Septimo: per penitẽtiã. Addẽda quoqꝫ eſt cõicatio corpis ⁊ ſãguinis dñi nr̄i Ieſu chr̄i: cũ tñ digne ſuſcipit̄. Inueniuntur ⁊ alij fortaſſe modi remiſſionũ: Cõgruit enim vt numerũ ſupplicationis nr̄e: idulgẽtia diuina trãſcẽdat. Sequitur iam. Diuiſio.

Quatuor modis in hoc pſalmo vir ꝯfitens ⁊ religioſus exorat. In exordio beniuolũ ſibi iudicẽ faciẽs. (Exordiũ eſt aũt oratio DEF auditoris aīuꝫ idonee cõparãs ad reliquã dictionẽ.) Id eſt: a ꝑte iudicij: qr ſolus eſt cuiꝰ ꝯſtituta ſeruat eternitas. Ab infirmitate ſua: qñ quãtũ meret̄ incremẽ nõ ꝑualet ſuſtinẽ. A ꝯſuetudine parcẽdi: qñ non ſe vult a mortuis rogari: ſed a viuis hoibꝰ ꝯfiteri. Scd̾a diſione narrat erũnas ꝓpꝛias: qbꝰ afflictꝰ ⁊ ꝯterritꝰ eẽ cognoſcit̄. Narratio vo DEF eſt: ad cauſaꝫ ꝓbabilẽ faciẽdã: reꝝ geſtaꝝ clara colligẽs expoſitio. Seqt̄ ſalutaris ⁊ nimis ꝓfutura correctio. Sequeſtrat eni ſe a malis: qd̾ bono iudici nouerat eẽ gratiſſimũ: vt ab illis mẽs redderet̄ aliena: qbꝰ ⁊ ipſa iuſtitia ꝓbabat̄ aduerſa. Supeſt cõcluſio: vbi iã diffinitiue aliqd dr̄: poſt quã nihil ampliꝰ deſideret̄. Cõturbat eni ⁊ repudiat oẽs iniquos: qñ cuꝫ ipſis hr̄e volet nullatenꝰ portionẽ. Sic per has ꝓceſſus ꝓficue penitẽtie cauſa pagit̄. Aptat̄ aũt hec deo per humanã ꝯſuetudinẽ trãſlatiuis vbis: vt q̄ſi iudex audiat: q̄ſi cognitor iſtruat: q̄ſi neſcius que ſũt facta cognoſcat. Qd̾ genꝰ ſchematis: mltis locis repies in lr̄is ſacris. Totꝰ aũt pſalmꝰ: ꝓpter futuri iudicij timorẽ noſcit̄ eẽ ꝯſcriptꝰ. Qd̾ vtiqꝫ recte mẽti eſt imminẽtes

metuere

metuere calamitates: ⁊ illud timē: qđ merēt excipe.
Malac.3. Nā ſi illud añ oculos hēam⁹: qđ in Malachia pp̄ha
legit: ſemp ad vias rectas recurrim⁹: ⁊ nos pſicuo ti-
more corrigim⁹. Ait eni: Quis tolerabit diē īroitus
ei⁹: aut qs ſuſtinebit in aſpectu ei⁹: q2 ipſe īgredit ſi-
cut ignis flature: ⁊ ſicut ſquama lauātium: ⁊ ſedebit
Eccl.18. ad ꝯflādū ⁊ ad purgādū argētū. Similr ⁊ Salomō
Ibidem in Eccleſiaſtico: pmonens dicit: Ante oīonē prepara
aīam tuam. Et paulopoſt: Memēto ire in die conſū-
mationis: ⁊ tēpus retributionis in conuerſatione fa-
ciei. Expoſitio.

Al. Furo re tuo. Domine ne i ira tua arguas me.] Primū
noſſe dēm⁹: oīpotētiā dñi: eloquētiā ſuā
ita varijs diſciplis atq3 artib⁹ pleniſſime
ditaſſe: vt ⁊ ipa mirabilr exgrētib⁹ orna-
ta reſplēdeat: ⁊ ſemīa diuerſaꝝ doctrina-
rū diligēter retracta ꝯcedat. Hic eſt eni qđ in ipa re
piunt: que magri ſclariū lraꝝ ad ſua poſt volumina
RHE trāſtulerūt. Nā īter alios ſtat⁹ quos oratores cauſis
emergētib⁹ īdiderūt: ꝯceſſiuā depcationē eē dixerūt
cū reus nō id qđ factū eſt defēdit: ſed vt ignoſcat ex-
poſtulat. Qui ſtat⁹ lz inermis apđ terrena iudicia vi-
deat: hūaniſq3 virib⁹ deſtitut⁹: inicta tñ apđ deū mu-
nitiōe pcingit: vt quē nulla pualēt argumēta defen-
dē: ſola poſſit ꝯfeſſio vindicare. Hoc vere penitētib⁹
dat: qui dū ſe cupiunt abſolui: ipſi poti⁹ pctā nitunt
Iſa.43. ſcā damnare. Sic ⁊ Iſaias monet. Dic tu inīqtates
tuas pus vt iuſtificeris. Nūc ꝯſiderādū eſt: q̄ſi ſit ver-
boꝝ iſtoꝝ ꝯgrua ſalutariſq3 poſitio. Nō eni3 ſuppli-
cat dño pꝛi: ſicut ⁊ alijs viſu3 eſt: vt nō arguat: ſed ne
in iudicij ſeueritate culpet: q2 hic mltis argui ſalus
Apoc.3. eſt: ſicut in Apocalypſi Ioānis legit: Ego q̄s amo: re-
darguo ⁊ caſtigo. Nā ita ⁊ ipſi Dauid ꝯtigit: cū eū p-
phetica correpit inuectio. Arguit ⁊ filius: ſicut in alio
Ps.49. pſalmo legit: Arguā te ⁊ ſtatuā illi añ facie3 tuā. Ar-
Ioan.16. guit etiā ſpūs ſcūs: ſicut ſcriptū eſt: Cū venerit ſpūs
paclit⁹: ipe arguet mūdū de pctō. Dicite nūc pūerſi:
vbi eſt hic nature pīātiſq3 diſtātia: qñ nec ipa diſcre-
pāt vba: Cōticeſcat arriana negtia: ne qui volūt i ſcā
trinitate ſacrilegas diſſōes iferre: ipſi ſe a regno dñi
Al. Ira tua ꝓbent abſcidē.[Neq3 i ī furore tuo corripias me.]
Ira ⁊ furor iudicis ꝯtra reū damnatiōis effect⁹ eſt. i.
mot⁹ animi ꝯcitat⁹ ad penā puocās iferēdā. Sed ira:
DEF lōga idignatio eſt. Furor: repētina mētl accēſio. Hec
aūt allegorice trāſlatiuis vbis edita ſūt. Ceterꝝ dñs
nec in ira ꝯfūdit: nec furore turbat: ſ3 in vna eadēq3
glie ſue ſemp trāqllitate ꝯſiſtit. Similr ⁊ Moyſes
Deute.28. dicit: Sic letat⁹ eſt dñs edificās vos ⁊ creſcē faciens:
ſic letabit affligēs vos atq3 ſubuertens. Petit ergo
vt añ iudiciū: non in iudicio corripiat: q2 qui ibi ar-
guit: ſine dubitatiōe damnat. Et mēte ꝯdēdū eſt: q̄
dies iudicij pro timore magnitudinis ſue ira ⁊ furor
Ps.2. vocat. Sicut ⁊ in 2⁹ pſalmo dcm̄ eſt: Tūc loquet ad
eos in ira ſua: ⁊ in furore ſuo ꝯturbabit eos. De quo ⁊
Sopho.p. alius ppheta dicit: Dies illa: dies ire: dies tribulatio-
nis ⁊ anguſtie.[Miſerere mei dñe qm̄ ifirm⁹ ſu3.]
Infirmitatis ꝯfeſſio celeſtis medici miſericordiam
monet: a quo facile ipetrant remedia: cū oñdūt vul-
nera manifeſta. Nō eni dixit: qm̄ mereor: ſ3 q2 iuſti-
tiā tuā ſuſtinē nō valeo. O clemētia magna creato-
ris: a iudice pcipim⁹: qd rei dicē debeam⁹. Docemur
pietatē petē: ne nos iuſtitia poſſit abſumē. Quis iam
dubitet eū vba ſua audire poſſe: ſi tñ talis ſit pcātis
aius: qlē ipe eſt iubē dignat⁹.[Sana me dñe qm̄ cō-
Al. Nō hz turbata ſunt īoia oſſa mea.] In depcatione eadē p-

ſeuerat. Pio medico dr̄: Egritudinē tabidā vſq3 ad
īteriora veniſſe: ne differret auxiliū cui iminē cogno-
ſcebat exitiū. Oſſa hic per allegoriā: fortitudinē mē-
tis debem⁹ aduertē: que cū defecit vigor oīs elabit:
ſicut ⁊ oſſib⁹ q̄ſſis: corp⁹ minime ꝯtinet.[Et aīa mea
turbata eſt valde: ī ⁊ tu dñe vſqueq̄.] Ne corp⁹ intel- Al. Sed
ligeres qđ oſſa noīauit: aīa3 ſuā dixit eē turbatā. Vñ
aūt: valde: additū eſt: ne clemēs auditor pateret diu-
tius differēdū: ſi nimis eū nō cognoſcēt fuiſſe turba-
tū. Uſquequo: ſubaudiēdū: differs: qui vſq3 ad fine3
pces ſupplicū nō ſoles vllaten⁹ obliuiſci. Supplica-
tio qppe iſta magnis cōmēdat anguſtijs: vt recepta
ſanitas pcioſior poſſit agnoſci. Et iterē: q2 iuſtitiam
dñi ſemp penitēs iſte refugit: ⁊ ꝯſuetudinē ei⁹ beni-
gnitatis expoſcit.[Cōuertē dñe ⁊ eripe aīa3 meā: ſal-
uum me fac ppter miſericordiā tuā.] Cū dño dīcō-
uertē: vindicte relaxatio poſtulat: vt debitas de nob
iuſtitia ipſi⁹ non exigat vitiones. Siue more nr̄o dr̄
deo: ꝯuertē: ſicut auerſi ſolēt rogari: q2 aut reſpicē no-
lūt: aut ſbuenire ꝯtemnūt. Eripe aīa3 meā: ab iminē-
ti. ſ. ſupplicio: qđ debet errātib⁹. Auertit eni a nobis
debitas penas: cū eas relaxauerit benigna remiſſio.
Cōgrue vō ꝯuertē in penitētis pce ponit: qđ ſatiſfa-
ciētib⁹ dñs pollicet dicēs: Cōuertimini ad me: ⁊ ꝯuer- Zach.1.
tar ad vos. Saluū me fac ppt miſericordiā tuā. Q̄
pulcherrime iſta ſupplicatio pprijs ac pſicuis ſermo-
nib⁹ explicat. Saluū ſe petit fieri: nō ſ3 merita ſua:
ſed ppter dinā miſericordiā: in qua dū fixa ſpes po-
nit: venia facilius ipetrat.[Qm̄ nō eſt in morte qui
memor ſit tui: in iferno aūt qs ꝯfitebit tibi.] Mo-
uere pōt: q̄re dicat in morte nullum eē memorē dei:
dū vicina poſſit amplius ira iudicis ꝯtremiſci. Sed
hō pfidos dicim⁹ imemores dei: De qb⁹ ⁊ Iſaias di-
cit: Nō eni qui in iferno ſunt laudabūt te: neq3 qui Iſa.38.
mortui ſūt bñdicēt te. Nā cū dicit Apls: In noīe Ie- Phil.2.
ſu oē genu flectat: celeſtiū: terreſtriū ⁊ ifernoꝝ: Hic
de ſolis ifidelib⁹ ac ptinacib⁹ debet accipi dcm̄: q nul-
lā fiduciā ꝯfeſſionis ſue hic pmerent. Merito ergo
hic ſibi feſtinat dimitti: q2 poſt lucis occaſu3 non re-
ſtat niſi ſola retributio meritoꝝ. In iferno aūt quis
ꝯfitebit tibi: Subaudiēdu3: ad veniā: ſicut ⁊ Salo-
mon de ipſis dicit: Quia dicēt īter ſe penitētiā agen- Sap.5.
tes: ⁊ pre āguſtia ſpūs gemētes: ⁊ cetera. Nā ⁊ diues Luc.16.
qui Lazarū videbat in rege ꝯſtitutū: mala ſua pbat
eē ꝯfeſſus: ſed nō eſt ad votū ſupplicationis auditus:
q2 in hoc mūdo ppe ꝯfeſſio dr̄: vbi ⁊ venia repit. Et
vt aliquā diſionē in his vbis itelligi debeam⁹: i mor-
te: ſignificat trāſitū vite: In iferno vō cuſtodiā loco-
rū: quā pro ſuis meritis aie ſuſtinē noſcunt: In vtro-
q3 tñ negat abſolute ꝯfeſſio ſuſcipienda. Hacten⁹ di-
ctū eſt de pncipijs: nūc de narratione videam⁹.[La-
boraui in gemitu meo.] Beniuolētia igit i exordio
diligētiſſime cōpata: venit ad narrationē actuū ſuo-
rū: aſſerēs pniā3 ſuā magis cruciatib⁹ fuiſſe cōpletā:
Quia nō tñ vbis ocioſis: ſed afflictione pbabilima
xime venialis efficit penitudo: Gemitus itaq3 triſte
dr̄: qui aut pōdere nimio curuatl: aut vulnere faucia-
tis euenerit. Sed ille q̄rēdus eſt chrianis: qui cordis
cōpūctione pagit: cū ⁊ maloꝝ nrōꝝ reminiſcimur: ⁊
future pene ꝯſideratione terremur. Gemit⁹ eni dict⁹ ETY
eſt: geminat⁹ luct⁹. Quē merito fideles appetunt: qm̄
lugētes ꝯſolat: penitētes emūdat: diabolum fugat:
chro ꝯciliat: Amaritudo dulcis: lachryme felices: ſa-
lutaris afflictio. De qua re btūs Ioānes duob⁹ libris
ita diſſeruit: vt merito apđ grecos aurei oris nomen

accipet.[Lauabo per ſingulas noctes lectū meū.]
Si hoc ad lr̄am velis accipe: merito qdē lectū quē
noctib⁹ polluerat: lachrymis abluebat. Sed occurrit
impoſſibilitas: vt tāta fuiſſet copia lachrymaꝝ: que
nō ſolū faciē: ſed etiā lectū lauiſſe diceret. Quapro-
pter melius lectū delectationē corpis itelligam⁹: in
qua velut in cubili nr̄o marcenti voluptate remitti-
mur. Quam pōt hō lachrymis cōtinuis paucis lauare: ſi
ETY eū ɔtigat celeſti iſpiratione deflere. Lect⁹ aūt ab ele
ctis ac mollib⁹ herbis dict⁹ eſt: ſupra q̄s antiqtus ge-
Al. Meia ſcētū corpa remittebant in ſomnū.[Lachrymis ī
ſtratū meū rigabo.] Rigare vberius aliqd ſignifi-
cat q̄ lauare. Sed videm⁹ cū ſupius lectū dixiſſet:
q̄re iteꝝ repetē voluiſſet ſtratū. Stratum ſignificat
cumulū pctōꝝ. Qd iō lachrymis rigat: vt eodē salu-
berrimo imbre reſoluto: hō in nouā meſſem v̄tutis
adoleſcat: fiatqꝫ ex pctōre iuſtus: ex lugēte letus: ex
egroto ſaniſſim⁹. Nā ſi ſtratū collectionē veſtiū ve-
lis aduertē: ipſa īpoſſibilitas occurrit: que de lecti la-
SCHE uatione ſurrexit. Siue hoc per figurā hyꝑbole pōt
accipi: per quā ſolēt aliq̄ in magnitudinē exaggera-
ps.106. tionis extēdi. Sicut de nauigātib⁹ in.106⁹ pſalmo di
ctum eſt: Aſcēdūt vſqꝫ ad celos: ⁊ deſcēdūt vſqꝫ ad
ps.50. abyſſos. Et in.50⁹ pſalmo: Lauabis me ⁊ ſup niuē de-
albabor: cū niue nihil poſſit eē cādidius. Et in deute-
ronomio Moyſes Jeſu naue precepit: Liber hic le-
gis nō recedat de manu tua: ⁊ meditaberis in eo die-
bus ac noctib⁹ vt ſcias ingredi viā tuā. Sili mō ⁊ al-
ps.101. ter penitēs in.101⁹ pſalmo dictur⁹ eſt: Cinerē ſicut pa-
nē māducabā: ⁊ potū meū cū fletu tēperabā: ⁊ his ſi-
Al. a furoꝛ milia.[Turbat⁹ eſt īpre ira oculus meus.] Cū ſupe-
rius ⁊ gemuiſſe ſe aſſerat: ⁊ ploraſſe ɔfirmet: ineptū
eſt vt ſubito idignatione ꝑpꝛia puteē eē ɔfuſus: ſed ꝑ-
pter iram dn̄i oculum cordis ſui ꝑficeē eē turbatum.
Quid eni formidoloſius q̄ illū iraſci: qui ſi nō miſe-
ETY reat extinguit? Oculus eni dict⁹ eſt: q̄ſi ocioꝛ lux: qd
cito ictu reſpiciat: ſiue qd a palpebris oculētib⁹ ꝓba
tur occult⁹.[Inueteraui inter oēs inimicos meos.]
ETY Inueteraui.i. in veteris hoīs Āde antiqtate ꝑmanſi:
qui ad differētiā noui hoīs.i.chr̄i: vetuſt⁹ merito nū-
cupat. Inter oēs inimicos meos: ſiue inter ſpūs dia-
bolicos: ſiue iter nr̄a pctā. Ipſa ſunt eni veraciter ad-
uerſa: que aīas in tartarā deducūt: ⁊ adhuc feraliter
blādiunt. Cōpleta eſt ꝑmiſſa narratio. Eſt enī ſicut
ꝑcipit: breuis ⁊ lucida: idonea quoqꝫ ad iracūdiā iu-
dicis tēperādā. Nūc de ſaluberrima correctione di-
cēdū eſt.[Diſcedite a me oēs qui operamini iniqtatē:
qm̄ exaudiuit dn̄s vocē flet⁹ mei.] Enumeratis affli-
ctionib⁹: emēdationis igredit ꝑtē: vt qui maloꝝ col-
legio peccauerat: fugatis a ſe talib⁹ mandatis dn̄i de-
uotiſſim⁹ appereret. Qd argumentū ab attributis pſo-
naꝝ tractū: di a victu. Eo qppe mō ſe ꝓbat ad plenā
correctionē veniſſe: qꝛ ſe voluit a maloꝝ ſocietate di-
Al. Suſce uidē. Nā vide qd ſeqtur.[Exaudiuit dn̄s depcatio-
pit. nē meā: dn̄s oꝛonē meā ī aſſumpſit.] Depcatio eſt cū
DEF pietate frequēs oīo: ⁊ ſola eſt que nimia decet: ⁊ im-
portuna ɔciliat. Aſſūpſit: ſuſcepit: vult ītelligi: tanq̄
aliqd manib⁹ acceptū. Et itnere magnū exultatiōis
arcanū: vt oꝛonē ſuā ⁊ aurib⁹ dicat auditā: ⁊ q̄ſi ob-
lationē aliquā fuiſſe ſuſceptā. Sic eni facē letātes ſo-
lent: vt diuerſis modis eadē repetāt: vl magno ipe-
tu gratulationis exultāt. Nec vacat ꝙ in vno numie
tertio ſibi dicit dn̄m ꝑfuiſſe.ſ. vt ſupplicationibus
Al. Erubeſcāt ſuis: ſanctā trinitatē affuiſſe mōſtraret.[Erubeſcāt
Al. ɔuertant ⁊ ɔturbent ī oēs inimici mei: ī auertant ī retroꝛſū
Al. nō habet ⁊ erubeſcant valde velociter.] Trib⁹ ꝑtib⁹ decurſis:
DEF venit ad vltimā ɔcluſionē. Cōcluſio: eſt eni exitus ⁊
determinatio tot⁹ oꝛōnis: vbi iā vt exauditus dece-
bat letus exultat. Qm̄ iſta quedā formula penitētiū
eſt: vt icboent a lachrymis: ⁊ deſināt in letitia: q̄ten⁹
ps.125. tali exēplo poſſit agnoſci veꝝ eē qd legit: Qui ſemi-
nant in lachrymis: in gaudio metēt. Et itinē ꝙ ſcā eſt
ɔſciētia penitētis: a pctis ſuis facta libera: eccliaſticis
regulis obſecūdās: moꝝ pro inimicis ſuis vt ɔuertā-
tur exorat: vt ſicut ille ſuſcepit veniā: ita ⁊ inimicos
ei⁹ carnales ad dn̄i grām redire ɔtingat. Nā cū dicit:
erubeſcāt: vult eos tāta compūctione illuminari: vt
pro his que agebāt ipſi poti⁹ erubeſcāt: ⁊ itelligāt ꝑ-
nicioſos act⁹ quos pridē ſibi putabāt eē ꝑficuos. Cō-
turbent aūt dcm̄ eſt: timore futuri iudicij: ⁊ ſcriptu-
raꝝ ꝑdicatione terribili: ne in illas penas miſerrimē
hoīum cadāt: q̄s pctōrib⁹ lex diuina ꝓnūtiat eſſe ventu-
ras. Cū dicit: mei: relaxauit odiū cui multitudo do-
nata fuerat culpaꝝ. Seqtur. Auertant retroꝛſū: vt
nō ꝑmittant ire quo tēdunt: ſed cū redeūt ab īferni
fouea liberant. Hoc eniꝫ ⁊ Petro dcm̄ eſt humana
Mar.8. cogitāti: Redi retro ſathanas.i. ne ſapias illa que ſa
pis. Malus eni cū retroꝛſū redit emēdat: cū iuſtus
offēdit. Sed hic qm̄ de pctōrib⁹ agebat: hn̄ illis opta-
ta eſt votiua ɔuerſio. Et ne eos diutius iudicaret for-
ſitan differēdos: addidit: Et erubeſcāt valde veloci-
ter. O deſideriū ſcē mētis eximiū. Quis enī in cā ſua
ampli⁹ peteē potuit: q̄ iſte qui pro inimicis ſuis acer-
rimis poſtulauit? Talium itaqꝫ dn̄s miſeret: qui mi-
Mat.5. ſericordie momenta non negligunt: ſicut in euange-
lio ſcriptum eſt: Beati miſericordes: qm̄ ipſi miſeri-
cordiam ɔſequentur.

Concluſio.

Licet in oīb⁹ pſalmis itelligētie ſtudiū adhibē
debeamus: qm̄ inde vite nr̄e maxima
ſubſidia ɔquirunt: tn̄ penitētiū eſtimo magnoꝑe ꝑ-
ſcrutādos: qui humano generi velut cōpetēs medici-
na ꝑſtant. Inde eniꝫ aīaꝝ ſaluberrima lauacra ſuſci-
pim⁹: inde pctis mortui reuiuiſcim⁹: inde lugētes ad
eterna gaudia ꝑuenim⁹. Eſt eni qōdā iudiciale gen⁹
in quo reus ɔſpectib⁹ iudicis ꝑſentatus aſſiſtit: pctā
ſuū lachrymis diluens: ⁊ ɔfitēdo diſſoluēs: ſummū
genus defenſionis afferēs quo ſe ipſe ɔdemnat. Hic
nō eſt accuſatoꝛ extraneus: ſed ipſe impugnatoꝛ eſt
ſuus. Meret veniam: qꝛ ſe non excuſat a culpa. Nec
pōt aliter agi ſub tali iudice: cui peccata nullus ꝑua-
let abnegare. Hic coniectura ceſſat: hic finis nō que-
ritur: hic cetere qualitatis ſpecies deſunt: qm̄ oīa lu-
cida veritate pandunt. Sola eſt ergo neceſſaria que
dicit ɔfeſſio: cum reus non id qd factū eſt defendit:
ſed vt ignoſcatur expoſtulat. O ineſtimabilis pietas
creatoꝛis. Reus pro ſe ſentētiam dici fecit: qm̄ ipe ſe
vehemētius accuſauit. Sed nequaq̄ quilibet calli-
dus oꝛatoꝛ hec a iudice obtinere valuit: que iſte ſim-
plicitate plen⁹ a dn̄i pietate ꝑmeruit. Nec vacat qd
in calculo ſenario: queꝫ in diſciplina numeroꝝ ɔſtat
eſſe ꝑfectū: ꝑſonā penitētis aptauit. Ipſo enī die ho-
minē creauit: ipſa etiā etate Chr̄s dn̄s ad liberādum
eū in hunc mūdū venire dignat⁹ eſt. Sexto etiā die
crucifigi pro hoīum ſalute decreuit: vt hec ſupputa-
tio ⁊ hoīs initiū ⁊ abſolutionē pctōꝝ aptiſſime cōti-
nere videat. Naꝫ de pn̄ie vtilitate ⁊ v̄tute atqꝫ grā-
tiis Aug⁹ iter copioſos libros: de hac re vbi locū re-
perit negligēdum eſſe nō credidit: tn̄ vno volumine
mirabiliter ⁊ breuiter ſolita viuacitate tractauit.

Explicit expoſitio in pſalmum ſextum.

¶ In finem pſalmus Dauid quem cātauit
dño pro verbis Chuſi filij gemini. VII.

DOmine deꝰ meus in te ſperaui: ſaluū me fac ex oībus ꝑſequētibꝰ me ⁊ libera me. Ne quando rapiat vt leo aīam meā: dū non eſt qui redimat: neqꝫ qui ſaluum faciat. Dñe deꝰ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq̄tas in manibus meis. Si reddidi retribuētibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Perſequat̄ inimicus aīam meā ⁊ cōprehendat: ⁊ ꝯculcet in terra vitā meā: ⁊ gloriam meā in puluerē deducat. Exurge dñe in ira tua: ⁊ exaltare in finibus inimicoꝝ meoꝝ. Et exurge dñe deus meus in precepto qđ mādaſti: ⁊ ſynagoga populoꝝ circundabit te. Et propter hāc in altū regredere: dñs iudicat populos. Iudica me dñe ſm iuſtitiā meā: ⁊ ſm inocētiam meam ſup me. Conſumet̄ neq̄tia peccatoꝝ ⁊ diriges iuſtū: ſcrutans corda ⁊ renes deus. Iuſtum adiutoriū meum a dño: qui ſaluos facit rectos corde. Deus iudex iuſtus: fortis ⁊ patiēs: nunqđ iraſcit̄ per ſingulos dies. Niſi conuerſi fueritis gladium ſuū vibrabit: arcum ſuū tetēdit ⁊ parauit illum. Et in eo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardētibꝰ effecit. Ecce parturit iniuſtitiā: ꝯcepit dolorē: ⁊ peperit iniq̄tatē. Lacū apuit ⁊ effodit eum: ⁊ incidit in foueā quā fecit. Cōuertet̄ dolor eius in caput eius: ⁊ in verticē ipſius iniquitas eius deſcēdet. Cōfitebor dño ſm iuſticiam eius: ⁊ pſallā nomini dñi altiſſimi.

Uenimus hec cauſa in 2º libro Regū latiꝰ indicet̄: ꝓpter explanationē tñ tituli breuiter exponēda cognoſcit̄. Cū Dauid a filio ſuo Abſalon crudeli bello ꝑmeretur: amicū ſuū Chuſi fecit pro dinoſcēdo ꝯſilio ad eiꝰ caſtra migrare: vt q̄cq̄d aduerſuꝫ eū agere-
tur: ſibimet ſecretius idicaret. Nā ⁊ ipm nomen ꝑdi
INTER ctaꝫ idicat cām. Chuſi eni (pře Auguſtino docēte) i
terpꝛetat̄ ſilētiū. Qđ reuera fidelis eiꝰ exercuit: qñ illi
INTER ſecretiꝰ ꝯfutura mādauit. Filius aūt gemini: filius dextere iterpꝛetat̄. Qđ dñi ad ipſ referet̄: q2 ſaluti eius necia ꝑditione ꝯſuluit. Sic dñs nr̄ in medio iudeoꝝ ſilētiū miſit: cū myſteria ſācte icarnationis aſſūpſit. Perfidis eni tanq̄ ſilētiū fuit: qđ fidelibꝰ ꝓbat̄ eſſe ꝓdicatū. Hūc ergo pſalmū ad ſilitudinē Chuſi de futuro myſterio dñi Propheta cātauit. Quia ſicut Dauid filij ſui Abſalon a ſe geniti ⁊ educati iniuſtā ꝑſecutionē ptulit: ita dñs liberati a ſe ppli atqꝫ nutriti furorē deteſtabili ꝑſumptione ſuſtinuit. Scire autē debemꝰ hūc ꝑmū eſſe pſalmuꝫ eoꝝ: in quibꝰ per actꝰ Dauid ſignificant̄ dñi future myſteria. Subſequun-
SGHE tur enim huiuſmodi. 26. 33. ⁊. 143. quibꝰ ꝯuenit ſchema: qđ dicitur Allegoria: id eſt inuerſio: aliud dicēs aliud ſignificans.

Diuiſio.

CAuſam ſuā ꝓpheta trahens in futuꝝ myſteriū Saluatoris dñi: cui etiam nomen ipm Dauid myſticis iterpꝛetationibꝰ congruenter aſcribit̄. In pª diuiſione: ex ſua ꝑſona dñm depcat̄: vt ab oībꝰ ꝑſecutori-
bus eius vtute liberet̄. Perſona vo hoīs: eſt ſubſtan- DEF
tia rōnalis idiuidua: ſuis ꝓprietatibꝰ a ꝯſubſtātialibus ceteris ſegregata. Scđa ſectione: idē Propheta rogat: vt reſurrectionis eius gl'ia manifeſtata ſubueniat. Tertia: ipm itroducit loquētē per id qđ factus eſt humilis: vt ſꝫ iuſtitiā ſuā veritatēqꝫ iudicet̄: malos vltione deterrēs: bonis gratuita ꝑmia cōpromittēs. In 4ª pte: iterꝫ Propheta reloq̄tur: cōmonēs in deos vt metu futuri iudicij a ꝓpoſita iniq̄tate diſcedāt: ne poſſint ſuſtinē meritas vltiones. Hoc nūc cōuenit ſollicita mēte ꝑq̄ri: vt vtutē pſalmi diuino munere itroſpicere mereamur.

Expoſitio.

DOmine deꝰ meus in te ſpaui: libera Al. Saluū
me ab oībꝰ ꝑſeq̄ntibꝰ me ⁊ eripe me.] me fac ex.
Omnis ꝓphete Abſalon filij ſui cauſa Al. Liba.
videat̄ eē ꝓpoſita: de vniuerſis tñ inimicis ſe ſupplicat debere liberari: Ab ſpūalibꝰ maxime neq̄tijs: q̄s ꝯuenit ſtudioſiſſime pcauere: q2 carnales hoſtes corpꝰ impetūt: Spūales vo aīas necare ꝯtēdūt. Libera a pctō: eripe a diabolo. Ab ipſ eni pcte tollimur: qñ miſericordia dñi: delictoꝝ ſordibꝰ expiamur. Sed cur debeat a ꝑſequentibus erui: ꝑmiſſa rōne demōſtrat: qñ ſe in ipſo ſpaſſe ꝯfirmat. [Ne quādo rapiat vt leo aīam meā: dū nō eſt qui redimat neqꝫ qui ſaluū faciat.] Leoni ꝯfert̄ diabolus: leoni frequēter cōparat̄ ⁊ Chřs. Ille q ad interitū rapiat: iſte q eripiat ad ſalutē. Pulchre vo ꝓpa vba ſuis auctoribꝰ dedit. Dñm rogat vt eripiat ne leo rapiat. Subiūxit: Dū nō eſt qui redimat: neqꝫ qui ſaluū faciat. Id eſt: cū tu a ſubueniēdo ceſſaueris. Illo eni tpe ꝓualet diabolus rape: cū nob pctis nr̄is obſtātibꝰ creator diſtulerit ſubuenire. Ipſe eniꝫ fideles redimit: qui ſuū filiū pro humano genē ineſtimabile pciū dedit. Nec ab alio pōt ſalus venire: niſi a ſalutis auctore. Sic dñm Chřm per hec relucentia vba declarauit. Seq̄tur [Dñe deꝰ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq̄tas in manibꝰ meis.] Hic q̄dē dicit. Si feci iſtud: ſed iferius q̄d ſit iſtud exponit cū ait: Si eſt
iniq̄tas in manibꝰ meis. Que figura dr̄ Epexegeſis SGHE
explanatio dicti ſuperioris. Sed hoc nō dꝫ gnāliter intelligi: q2 nō eſt in hoīe aliquā iniq̄tatē in ſuis manibꝰ nō hr̄e. Sed iſtud ad ꝑſecutionē Abſalon dr̄ filij: a quo ꝓpheta iniuſte videbat̄ affligi. Nā quēadmodū vel inimicū tractauerit: Regū textꝰ oñdit: vt tpe quo ꝯtra eū exercitū deſtinabat: ducibꝰ ſuis ꝑceperit: vt maxime Abſalon ſaluti ꝓſpicē debuiſſent. Quē etiā mortuū grauiſſimo dolore defleuit. Merito ergo dicit: iniq̄tatem in hac cauſa dūtaxat in ſuis manibꝰ nō fuiſſe: cū ſibi eū etiā ſupſtitē relinquē voluiſſet. [Si reddidi retribuētibꝰ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis.] Scđm caput: eſt antefate patiētie: q2 de ꝑſequētibꝰ ſe noluit vīdicare. Nā ⁊ Saulē ſūma pietate tractauit: vt traditū ſibi ſepꝰ in mortē: ille remiſerit ad ſalutē. Qđ idē lectio antefata teſtat̄. Retribuebāt eniꝫ Saul: atqꝫ Abſalon malū: qui ab ipo ꝑus acceperāt pietatis officiuꝫ. Nemo eni retribuit: niſi qui aliqđ ante pcipit. Sed iſte vir deo plenus: ⁊ patiētie vtute firmiſſimꝰ: ꝑfecte

beniuolētie ſe ꝯditione ꝯſtringit: vt ſi malū pro ma-
lo reddidit: decidat ab inimicis inanis: id eſt fructu
māſuetudinis magne vacuat᷒. Nec de hoc certami-
ne referat: qḋ dn̄s illi applicet ad coronā. Que ſi alti᷒
intēdas: dn̄ice paſſionis declarant̄ īdicia: cuȝ pfidus
iudeus mala retribuit: cui᷒ ineffabilia bona a ſuo
ſugiter auctore pcepit. ⌊ Perſequat̄ inimicus aīam
meā ꝛ cōprehēdat eā ꝛ ꝯculcet in terra vitā meaȝ: ꝛ
gloriā meā in puluerē deducat. ⌋ Inimicū: diabolū
dicit: qui aīas q̄s cōprehēdit ꝯterit. Supior enim fa
ctus: dat interitū nō ſalutē. Sic enī de aīab᷒ efficit q̄s
crudeliſſim᷒ vincit: vt act᷒ eaꝝ terrena faciat ꝯtagio
ne maculari. Quapropter ꝯgruus eſt poſit᷒ ordo ver-
boꝝ. Prius enī fuit vt cōprehēderet: poſtea vt cōcul
caret. Et gloriā meā in puluerem deducat. i. ſuſcepti
hoīs honorē: qui ad imaginē ꝛ ſilitudinem dei ꝯſtat
effect᷒: deducat in illū puluerē: quē pijcit vēt᷒ a fa-
cie terre. Ita dū ſibi ꝯditionē ponit peccātū ruinā:
mirabili narratione deſcripſit. His igit̄ ſupiorib᷒ tri
bus verſib᷒ explanatis: dicēdū nobis eſt: quēadmo-
dū in eis hypothetici ſyllogiſmi ſcḋs modus appeat
DEF Qui hoc mō fieri dinoſcit̄: Hypotheticus aūt: id eſt
ꝯditionalis ſyllogiſm᷒ eſt: qui ex ꝯditionali: aut ꝯdi-
tionalib᷒ ꝑpoſitionib᷒ accipiens aſſumptionē colli-
git ꝯcluſionē. Cuius ꝑpoſitio talis eſt: quātuȝ ad iſtā
SYL ptinet dictionē. Dn̄e de᷒ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq̄
tas in manib᷒ meis: ſi reddidi retribuētib᷒ mihi ma-
la: decidam merito ab inimicis meis inanis: Perſe-
quat̄ inimicus aīam meā ꝛ cōprehēdat eā: ꝛ ꝯculcet
in terra vitā meā: ꝛ gloriaȝ meā in puluerē deducat.
Iſtius aūt ꝑpoſitionis ſm̄ regulas dialecticoꝝ reci-
procatio talis eſt. Si nō decidā merito ab inimicis
meis inanis: ſi nō ꝑſequat̄ inimicus aīam meā ꝛ cō-
prehēdat eā: ſi nō ꝯculcet in terra vitā meā: ſi nō glo-
riam meā in puluerē deducat: Dn̄e de᷒ meus nō feci
iſtud: nō eſt iniq̄tas in manib᷒ meis: nō reddidi retri-
buētibus mihi mala. Cuius reciprocationis fit talis
aſſumptio. Atqui nō decidā merito ab inimicis meis
inanis: Atqui non ꝑſequet̄ inimicus aīam meā ꝛ cōn
prehēdat eā: nō ꝯculcabit in terra vitā meā: non glo-
riam meā in puluerē deducet. Hāc vo aſſūptionē ſe-
quit̄ iſta ꝯcluſio. Igit̄ dn̄e de᷒ meus nō feci iſtud: nō
eſt iniq̄tas in manib᷒ meis: nō reddidi retribuētib᷒
mihi mala. Hec nos ſūmatim atq̄ȝ ſimplr̄ cauſa bre-
uitatis attigim᷒. Si q̄s aūt: ſiue de ſchematib᷒: ſiue
de modis ſyllogiſmoꝝ: ſiue quid ſint ſimplices: ſiue
cōpoſiti pleniſſime noſſe deſiderat: Ariſtotelē in gre
cis: victorinū aūt mariū lectitet in latinis: ꝛ facile ſi-
bi quiſq̄ȝ talia ꝯfirmat: que nūc difficilia forſaſſe di-
iudicat. ⌊ Exurge dn̄e in ira tua: ꝛ exaltare in finib᷒
inimicoꝝ meoꝝ. † Exurge dn̄e de᷒ meus: in pcepto
Al. Et qḋ mādaſti. ⌋ Uenit ad ſcḋam diuiſionē: in qua trāſi-
tum fecit ad illā ſilitudinē quā fecerat dn̄i Salua-
toris. Sed trib᷒ gradib᷒ aſcēdit iſta petitio. Primus
eſt: vt in ira. i. vindicta ꝯſurgat: ſed nō ad irā ꝑuocat
deū: quē ſciebat eē mitiſſimū: maxime cū ſupius de
ſe dixerit: Si reddidi retribuētib᷒ mihi mala. Sed
humanis ꝛ trāſlatiuis vbis talia referunt̄. Ueꝝ hec
vindicta que dr̄ ira: in diabolū poti᷒ debet aduerti:
qui toties punit̄: quotiēs ab eo pctōr ſubiugat᷒ eripi
tur. Exaltare in finib᷒ inimicoꝝ: id eſt in poſſeſſione
diaboli magnificare quaȝ in pctōrib᷒ tenet. In ipſis
enī exaltat̄ dn̄s: quādo a ꝯuertētibus ꝯfeſſio laudis
offert̄. Scḋs gradus eſt: Exurge dn̄e de᷒ meus in pce
pto qḋ mādaſti. Ipm̄ eſt enī qḋ ſupius dixit in ira:

vt cognoſcas vindictā eſſe potius: nō furorē. Man-
dauit enī dn̄s in pcepto: quādo in euāgelio dixit di-
ſcipulis ſuis: Tertia die reſurgā: ꝛ pcedā vos in Gali Mat. 26.
leā. Hec dū facta ſunt: exaltat᷒ eſt in toto orbe terra-
ruȝ: quē poteſtas diaboli poſſidebat: ꝛ vindicauit in
eū quādo ab eo abſtulit qḋ tenebat. Et iuxere q̄ȝ mo-
re ꝑphetie futura pro pteritis dicit: in pcepto qḋ mā-
daſti: vtiq̄ȝ qḋ adhuc mādaturus erat: vt eſt illḋ. 21.
pſalmi: Foderūt man᷒ meas ꝛ pedes meos: dinume- ps. 21.
rauerunt oīa oſſa mea ꝛc̄. ⌊ Et ſynagoga populoꝝ cir
cundabit te. ⌋ Supius petijt vt veniret: nunc aūt q̄d
in aduētu ei᷒ emergē poſſit oſtēdit. Ac ſi diceret: Tu
quidē venturus es ad liberādum: ſed populi iudeoꝝ
inſanis te mētibus ꝑſequent̄. Synagogaȝ hic: colle-
ctionem ſignificat improboꝝ: non religioſaꝝ men-
tium cetū. Nam credidiſſet: ſi euȝ vniuerſa iudeoꝝ
plebs deuotis mētibus ſuſcepiſſet. ⌊ Et ꝑpter hāc in
altū regredere. ⌋ Propter hāc: id eſt ſynagogam: que
tamē fuit obſtinatis motib᷒ indeuota: in qua habita-
re non potuit: dum ſe ab eius infidelitate ſubtraxit.
In altū regredere: ꝑpter illud euāgelij: Nemo aſcē Joan. 3.
dit in celum: niſi qui de celo deſcēdit. Regredi enī DEF
eſt: vnde veneris iterata via reuerti. Nā de hac aſcē
ſione glorioſa: in alio pſalmo dicturus eſt: Et aſcen- ps. 17.
dit ſup cherubin ꝛ volauit: volauit ſuper pēnas ven-
toꝝ: Et poſuit tenebras latibulum ſuum. ⌊ † Domi- Al. Dn̄s iu
ne: iudica populos. Judica me dn̄e ſm̄ iuſtitiā meā: dicat.
ꝛ ſm̄ inocētiam † manuum meaꝝ ſup me. ⌋ Uenit Al. Meaȝ
ad tertiam partē: vbi iam dn̄s loqtur Chriſtus ex ea
diſpēſatione qua paſſus eſt. Nam cū dicit: Dn̄e iudi
ca populos: oīpotentis patris maieſtas oſtendit̄. Cū
vo ponit̄: Judica me dn̄e ſm̄ iuſtitiam meā: ꝛ ſm̄ in-
nocētiam manuum meaꝝ ſup me: humilitas huma-
nitatis exprimit̄: que de ſancte Marie virginali vte-
ro aſſumpta eē monſtrat̄. Sic in vno verſu: tam in-
gētiuȝ rerū ſecreta ꝯcluſa ſunt. Et reſpice: quēadmo-
dum totius ordo veritatis ſequat̄. Prius enī Pro-
pheta inocētiam manuum ſuaꝝ in vna dixerat cau-
ſa: nunc aūt a pſona dn̄i Saluatoris generaliter pro-
nunciat̄: qm̄ conſtat euȝ peccatū nullatenus habuiſ-
ſe. Merito ſiq̄dem petit ſm̄ iuſtitiam ſuā: ſe debere
iudicari: qui diuinitati ſue pfectiſſimus Doctor pre-
cepta cōpleuit. Qui malum pro malo non reddidit:
qui ꝑpter alioꝝ delicta crucē ſanctam aſcēdit. Qui
pro ꝑſecutoribus ineſtimabili gloria pietatis orauit:
ꝛ cetera que veraciſſimus euāgelij textus eloquitur.
Sed cum inocētia cordi ſpecialiter applicet̄: hic di
ctum eſt. Scḋm inocētiam manuum meaꝝ. Quod DI
genus locutionis ſcripturaꝝ diuinaꝝ ꝑpꝛium eē co-
gnoſcit̄ ſignificantias mutare verboꝝ: ſicut in deci-
mo pſalmo dicturus eſt: Palpebre eius interrogant ps. 10.
filios hominuȝ: cum palpebraꝝ non ſit interrogare:
ſed lingue. ⌊ Cōſumetur nequitia peccatoꝝ: ꝛ † diri- Al. diriges
ge iuſtum. ⌋ Petit accelerari mortis aduētum: vt ci-
to ſuus clarificet̄ aſcēſus. Cōpleta eſt enim nequitia
peccatoꝝ: quādo crucifixus eſt Dn̄s. Nihil enim po-
tuerunt vltra facē: quāuis crudeliter inſaniſſent. Ob
verbū ꝛ ipſe poſitus in cruce dixit: Cōſūmatum eſt. Joan. 19.
Directus eſt aūt iuſtus: quādo reſurrexit a mortuis:
ꝛ ad celoꝝ regna conſcēdit. Sic pietatis ſtudio vide
tur expeti: per qḋ vita oīum ꝓbatur impleri. ⌊ Scru
tans corda ꝛ renes deus † iuſtus. ⌋ Hec ꝑpꝛia virtus Al. Nō hȝ
eſt dei: ꝛ corda nr̄a diſcutē: ꝛ animi noſtri vigorē po-
tētie ſue luce penetrare. Nā lȝ nobis multo celſiores
ſint poteſtates celoꝝ: nulli tn̄ creaturaꝝ datum eſt:

cogitationū nr̄aruȝ pleniſſime ſecreta cogīcē. Agno
ſcit enim ꝑfecte in nobis ſolus ipſe qui iudicat. Pro
Ro.14. pter qḋ dictū eſtimo: Tu qs es: qui iudicas ſeruū alie
nū: id eſt: qui cogitatiões ei⁹ nō itelligis. Nā nec nos
ipſi: nobis ſic manifeſti eē poſſum⁹: queadmodū di
Pſ.18. uinis aſpectib⁹ apparem⁹. Cū de hoie legaē: Peccā qs
itelligit: Cōſiderem⁹ ēt corda ad cogitatiões poſita:
renes ad ꝯſtātiſſimuȝ animi vigorē: ſiue ad corporeas
V. Iuſtuz dlectatiões. Adiutoriū meū a dño: qui ſaluos facē
rectos corde. Incarnatio illa que propter nos ſuſce
pta eſt: ad nos loquiē animādos. Nam lȝ iſtud de ſe
dicē videaē: per id qḋ ſubiect⁹ eſt pr̄i: ſpeȝ tn̄ in ſe ere
dētib⁹ ieſtimabili pietate largiē. Nā cū vnꝰ eadēq̄ȝ
dei hoīſq̄ȝ ꝑſona ſit: ſuū humanitas dicit adiutoriū:
potētiā vbi: qḋ rectis corde ⁊ veniā tribuit ⁊ ſalutē.
Intuere etiā ꝙ in pte ſupiori ꝓpheta ſe petijt liberari:
Hic aūt adiutoriū dñi ſibi cbr̄s ipſe ꝓmittit: qui di
Joan.16. cit in euāgelio. Oīa que pater hēt mea ſūt: ⁊ mea pa
tris ſunt. Ille eni petit vt famulus: iſte ꝓmittit ſibi
V. Patiēs vt dñs. Deus iudex iuſt⁹ fortis ⁊ lōganimis: nūqd
iraſcitē per ſingulos dies? Uētū eſt ad quartā nihilo
minus ſectionē: in qua ꝓpheta ex ſua ꝑſona laudē cō
cinnās pr̄i: ⁊ vehemēter iudeos terrificat obſtinatoꝝ
⁊ ſpem eis qui ad eū redire cupiūt pollicetē. Iuſt⁹ dꝛ
de⁹: qꝛ tribuit vnicuiq̄ȝ in fine qḋ geſſerit. Fortis: qꝛ
nullus pōt reſiſtē volūtati ei⁹. Lōganimis: vt hodie
q̄ȝ ad pn̄iam expectat quos ꝑdere pro ſcelerū ſuoꝝ
q̄litate potuiſſet. Nunqd iraſcitē: Sub admiratiōe
ꝓnūtiatū eſt: qꝛ iputatio iſta negatiua eſt. Iraſci aūt
iudicū more dicit: qui qn̄ vindicare delicta cupiūt:
in ſn̄iam ſeuera idignatiōe ꝯſurgit. Sed iſtud in di
uinitate nō ꝯuenit: qꝛ vbi eſt feruida vindicta nō eſt
tēperata iuſtitia. Per ſingulos dies: id eſt: cūctis mo
mētis: queadmodū ⁊ pctm̄ oē cōmittiē. Nā vbi eēt
glioſa patiētia: ſi pena mox ſequereē offenſaȝ? Niſi
V. Cōuer ꝯuerramini gladiū ſuū vibrabit: arcū tetendit ſuū
ſi fueritis ⁊ parauit illū. Cōtumaces terret iudeos: qui dñi le
ge ꝯtēpnādo loꝝ culturis nefandiſſimis ſeruiebāt.
Ipſis eni diciē: Niſi ꝯuerramini: gladiū ſuuȝ vibra
bit: id eſt: vnicū filiū ſuū ſub lucēte claritate miſſur⁹
DEF eſt. Uibrare eni illud dicim⁹: qḋ mō lumen: mō vm
bras tremulas ꝓbaē oſtēdē. Hoc ꝯſtat dñi incarna
tiōe cbr̄i ꝓueniſſe: qn̄ ꝑfidis tenebras: fidelib⁹ auteȝ
lumē ſue deitatis oſtēdit. Gladiuȝ vō vbū: Et aplus
Eph.6. ait: Et gladiū ſpirit⁹ qḋ eſt vbū dei. Arcuȝ itaq̄ȝ ſcri
ptura noui ⁊ veteris teſtamēti ꝯgruēter accipimus:
qui duob⁹ quodāmō curuatis flexib⁹: deuotoꝝ colla
cōplectiē. Hic fidelib⁹ ſuaue iugū oſtēdiē: ꝯtumaci
bus aūt arma terribilia declaranē. Tetēdit: adiectū
eſt: ne ei⁹ patiētia remiſſa putareē. Ad poſtremū po
ſuit: parauit illū: vt mos ipſe ſagittātiū pleniſſime vi
dereē expꝛſſus: qui poſtq̄ȝ tetēderint arcū ꝯtra ſignū:
manū collocāt i ſagittādi opere brachia ꝑparātes.
Sed videam⁹: arc⁹ iſte ꝑparat⁹ q̄s ſagittas emiſerit.
Et in ipſo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas arden
tib⁹ effecit. Hic diſtributio diuine legis oſtēdiē: qꝛ per
arcū: id eſt: per vet⁹ ⁊ nouū teſtamētum: ſicut iā dictū
eſt: ⁊ effect⁹ mortis venit: ⁊ ſagittis ipſius vita ꝑſtaē.
Egreſſe ſunt aūt de iſto arcu tanq̄ȝ ſagitte: id eſt: apl̄i
qui ardētib⁹: hoc eſt: deſiderātib⁹ animis: in moduȝ
ſagittarū: ꝑcepta ſalutaria trāſmiſerunt: vnde ⁊ ipꝗ
ſauciarenē: ⁊ fidelibus efficax cura ꝓueniret. Effecit
aūt: ſignat opat⁹ eſt. Qḋ vbuȝ pater Hieronym⁹ etiā
in auctoritate ſeminauit. Ecce parturiuit iniuſtitiā
ꝯcepit dolorē: ⁊ pepit inigtatē. Subtiliter ingram⁹

verba que dicta ſunt. Parturiuit iniuſtitiā: plebs iu
daica: cū videret dñm pro ſalute humana miracula
faciētē: ⁊ de ei⁹ poti⁹ exitio cogitauit. Cōcepit dolorē
qn̄ eos diuerſis parabolis icrepabat: vt a ſua illos ꝑ
uerſitate ꝯuerteret. Peperit inigtatē: qn̄ dixit: Cru Luc.23.
cifige crucifige. Et merito poſuit: pepit: q̄ſi filios ne
q̄ſſimos edidit. Oīs eni fruct⁹ filiis ꝓbaē auctori: ſicē
alibi dictū eſt: Ex fructib⁹ eoꝝ cognſcetis eos. Sed cū Matt.7.
ꝑus ſit ꝯcipe ⁊ poſtea ꝑturire: merito anteriori loco
ꝑturire poſuit: vt iſta neqtia nō ex alieno malo cōce
pta: ſed fuiſſe ꝓpa mōſtrareē. Lacū apuit ⁊ effodit
eū: ⁊ icidit in foueā quā fecit. Lac⁹ diciē: cuius fun DEF
dus latet: dū in vnā foueā circūdat⁹ icludiē. Hic pla
no tergo iuētiū oculis falſa tranquillitate blādiē: ſed
q̄ntū ſit ꝓfundus abſcondiē. Talis ḡ ⁊ iſte fuit lacus
inigtatis: quē iude prauitas excauauit. Apuit: qꝛ pri
m⁹ negter ichoauit. Effodit: dū eū in ſua damnatiōe
ꝑfecit. Incidit in foueā quā fecit: in mortis ſcilȝ lo
cū. Qḋ vbū ⁊ ad lacū ⁊ ad ſepulchruȝ pōt aptiſſime
conuenire: ſicut Salomon dicit: Qui parat foueam Prouer.26.
alteri: ipſe in eam incidet. A ſe enim inchoat tracta
tus malus: ⁊ anteq̄ȝ ledat alterum: ſibi prius opera
tur exitium. Conuertetur dolor eius in capite eius:
⁊ in verticem eius iniquitas eius deſcendet. Hic ca
put noſtram animam debemus accipere: qua parte
ſumus ſine dubio celſiores. Huic ſubiecta ſunt pec
cata: quādo refrenātur obnoxia. Qḋ ſi delictis con
tingit animam vinci: ſupra eaȝ neceſſe eſt emineāt:
que multitudine prauitatis exundant. Uertex quo ETY
q̄ȝ dictus eſt: ꝙ dextra leuaq̄ȝ vertat capillos: qui ſi
gnificat capitis ſummitatem. Quam rationem eſſe
non imerito diximus: qꝛ cōtemplatiue anime cul
men excelſuȝ eſt: Unde etiam glorioſi creatoris por
tat imaginem. Hec ſi peccatis obruentibus incline
tur: neceſſe eſt vt in verticem: id eſt: ſupra rationem
deſcendat: quod augmento iniquitatis excreuerit.
Nam ⁊ ipſum verbum ſi conſideremus q̄ȝ magno
rum ſecretorum ſignificans inuenitur: Primuȝ eſt:
qꝛ iniquitas dum ex alto precipitata deſcendit: vio
lenter percutit. Deinde potēter quo modo impꝗ toꝛ
queantur exponit. Nam cum ſupra eos propria pec
cata deſcenderint: ſuis malis: ſuis ſceleribus in pe
nas debitas deſtinantur. Dolor enim dictus eſt: quaſi ETY
domabilis horror. Confitebor domino ſm̄ iuſtitiā
eius: ⁊ pſallam nomini domini altiſſimi. Expoſitis
virtutibus patris: quibus iudaicum populum mira
culorum ſignificatione terruerat: in ſummam colli
gens illa que dixit: alacri mente profitetur ſe domi
no confiteri. Cōfiteri autē duobus modis dicimus.
Unus eſt: quando peccata noſtra humili ſatiſfactio
ne damnamus. Ut eſt illud prophete Danielis. Con Daniel.9.
fitebor peccata mea: ⁊ peccata populi mei. Secūdus
vnde nunc ſermo eſt cū laudes dñi magna exultatio
ne celebranē: ſicut in euangelio legiē. Confitebor ti Matt.11.
bi pater dñe celi ⁊ terre: qꝛ abſcondiſti hec a ſapien
tibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Nō eni
quicq̄ȝ ibi de peccata dicitur: ſed ſola gratie momen
ta referuntur. Ita ⁊ hec confeſſio ꝑconialis accipien
da eſt: que gaudenti animo domini virtutibus exhi
betur. Secundum iuſtitiam eius: quoniaȝ ⁊ ſupbos
facit ſua crimina ſuſtinere: ⁊ humiles digname abſol
uere. Pſallere vō eſt: ⁊ operib⁹ dñi mādata peragere DEF
⁊ hymnos voce etiā ⁊ corde cātare. Quod ſe ꝓmittit
ꝓpheta eſſe facturum: qꝛ hoc reuera domino cogno
ſcebat acceptum. Concluſio.

Magnifica nobis pſalmi huiꝰ: ſi ſtudioſe ꝯſiderem⁹ ſacramēta patuerūt. Prima pte: fructuoſam patiētiā docet: que pfectos pbatur efficere chriſtianos. Patiētia eſt enī religioſi viri laborꝫ ac doloꝝ oīum ſpe futurarū rerū ⁊ amore dñi grata tolerātia. Secūda pte: ſalutē rectis corde ipſe dñs pollicet̄. Tertia: terrent̄ ipꝫ: ne illo iudicio damnent̄ errātes. O pietas optimi reuera creatoris qui nō vis derelinquere quos noſti ad tuū iudiciū ꝯuenire: ⁊ imenſe pietatis arcano: dū ꝯfitētibus parcis tibi reos ipſe ſubducis. Quis enī iuſtitiam euaderet unq̄ niſi pmiſſa pietas ſubueniret. Septēnarius quoqꝫ numerꝰ admonet nos de illa requie eterna cogitare: ad quā nos ſpem pſens pſalmꝰ extēdit: vt merito tali numero receptus: iocunda exultatiōe cantet̄. Dubiū qppe nō eſt: ꝙ ſactis ſex dieb⁹: qui ad actiuā ptinēt partē: Septimꝰ repauſationi deputet̄: qui cōtemplationi theologice noſcit̄ adherere. — DEF

Explicit expoſitio in pſalmum. VII.

¶ In finem pro torcularibus pſalmus David. VIII.

Domine dominus noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra. Quoniā eleuata eſt magnificētia tua: ſuper celos. Ex ore infantium ⁊ lactentium perfeciſti laudē propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicū ⁊ vltorem. Quoniā videbo celos tuos opera digitorum tuoꝝ: lunam ⁊ ſtellas que tu fundaſti. Quid eſt homo ꝙ memor es eius: aut filiꝰ hoīs q̄m viſitas eū. Minuiſti eū paulo minus ab āgelis: gloria ⁊ honore coronaſti eū ⁊ conſtituiſti eum ſuper opera manuū tuarū. Omnia ſubieciſti ſub pedib⁹ eius: oues ⁊ boues vniuerſas inſuper ⁊ pecora cāpi. Volucres celi ⁊ piſces maris: qui perambulant ſemitas maris. Dñe dñs noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomē tuū in vniuerſa terra.

In finē: ſignare dñm ſaluatorē: quarti tituli expoſitiōe iā notū eſt. Torcular vo eſt: vbi multis pōderibus preſſe vue duriſſimis gigartis cōminutis folliculiſqꝫ vacuatis: dulciſſima vina pfundūt. Quod eccleſie videt̄ aptiſſime ꝯuenire: q̄ de obſtinatis moribus tumidaqꝫ ſupbia: pſſura penitentie ſuaues lacbryme ſalutariter exprimunt̄. Talis illi etiam ſiliquado ⁊ in areis dat̄: vbi ⁊ ſb aſſidua tritura palee ſequeſtrant̄ a tritico. Quapropter ꝯuenit vt hunc pſalmū ex pſona priſce eccleſie intelligamus eſſe platū. In qua reuera: ⁊ torcular eſt quidē corpoꝝ: ſed fructꝰ ſalutaris animarū. Nā ſi vetus ⁊ nouū recte dicit̄ teſtamentū: cū tn̄ vniꝰ lex eſſe doceat̄: Cur aſſerere dubitemus antiquā ⁊ nouā eccleſiā vnā eſſe dñi chriſti ſponſā pcioſo ſanguine cōquiſitā. Diuiſio.

Eccleſia verꝰ que nob per torcularia pulcherrime declarata eſt: Primo igreſſu laudes chri dñi leta decātat: maieſtatē eius pdicans: ⁊ opatiōis excelſa. Scdo venit aptiꝰ ad hoīs nām: quā de ꝯditione prauiſſima que Adā fuerit peccāte viciata: ad magnarū rerū dicit creuiſſe faſtigia. Sic dñe chrūs ex duab⁹ ⁊ in duab⁹ naturis incōfuſis atqꝫ diſtinctis: vna pſona ſalutariter ⁊ idubitāter agnoſcit̄. Mēte quoqꝫ ꝯdēdū eſt: ꝙ hic pſalmus a chro dño nām humanitatis aſſumptā: tāta laude ꝯcelebrat: vt eā ſupra oēm creaturā clariſſime teſtet̄ effectā: ſicut ⁊ Apls ait: Cui enī dixit angeloꝝ: Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Et alibi: Qui cū in forma dei eſſet: nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe ſe eq̄lem deo. Et paulopoſt: Propter qd ⁊ deus illū exaltauit: ⁊ donauit illi nomen ⁊c. — Heb. i. / Phil. 2. / Ibidem

Expoſitio.

Domine dñs noſter: ꝙ̄ admirabile eſt nomē tuū i vniuerſa terra. Cū ſit dñe caſus vocatiuꝰ: ꝯtra vſuꝫ illi dñs qui eſt noīatiuꝰ videt̄ adiūctꝰ. Que figura dicit̄ ſyllepſis: quotiens caſus diſcrepantes in vnā ſignificantiā ꝯgregam⁹. Ueraciter itaqꝫ gaudet: q dicit: noſter. Neceſſe eſt enī vt huius bonis exultare debeam⁹: cuiꝰ nos eē ꝯfitemur. Sed cū dic̄ ꝙ̄: nō pōt explicare qd ſentit. Quis enī: aut creaturas terrenarū rerū: aut maris ambitū: aut imanis huiꝰ aeris diffuſionē: aut ornatū rerū celeſtium ſufficiēter poſſit agnoſcere: que dñs icōprehēſibili ſapie ſue virtute diſpoſuit. Hec oīa eccleſia ꝯſiderās: herēs ac detēta in cūctarū reꝝ explicatiōe pclamat: Quā admirabile eſt nomē tuū ⁊c. In vniuerſa vo terra: q: per totū mūdū eiꝰ religio ſcā dilatat̄. Nec erit aliq̄ patria: vbi catholica nō teneat̄ eccl'ia. Quapropter deſināt iudei: vī dōnatiſte ſibi ſpecialr̄ vēdicare: qd ad vniuerſitatē magis ꝑueniſſe cognoſcūt. [Quā eleuata eſt magnificētia tua ſup celos.] Superiore vſu perquiri fecit: qd hic cōpetēter expoſuit. Magnificētia eſt enī: dñi incarnatiōis arcanū. Inter cuiꝰ diuerſa miracula: hoc nobis ſup oīa cognoſcit̄ eē collatū: ꝙ deꝰ dignatꝰ eſt hō fieri: ⁊ crucē pro oīum ſalute ſuſtinuit. Iſta ḡ magnificentia ſup celos omneſqꝫ creaturas eleuata eſt: q̄ñ dñs chrūs reſurgēs a mortuis: ſedet ad dexteram dei pris: ſicut ⁊ aliꝰ pſalmꝰ dicit: Exaltare ſup celos deꝰ: ⁊ ſup oēm terrā glia tua. [Ex ore ifantiū ⁊ lactētiū pfeciſti laudē.] Hec ꝓphetia in euāgelio ore dñi docetur expoſita: cū a iudeis ꝓhiberent̄ infantes ne laudes dñi pſonarēt: putātes aliqd pueriliter fieri: qd a tali etate videbat̄ aſſumi. Tūc ille reſpōdit: Nō legiſtis: Ex ore ifantiū ⁊ lactētiū pfeciſti laudē: Sed ne illos lactētes itelligas: qui adhuc materno vbere nutriunt̄: vt laudes dñi minime cantare potuiſſent: etiā ꝓfectos etate monet Aplus Petrus dicēs: Tāq̄ modo geniti infantes rationabiles ⁊ ſine dolo lac cōcupiſcite: vt in eo creſcatis in ſalutē. Unde infantes ⁊ lactētes illi intelligēdi ſunt: qui ꝓpter rudimēta ⁊ infantiā fidei eſcam nō capiunt fortiorē: ſed doctrina teneriore nutriuntur. Ut iſte ſit ſenſus: Non ſolū a perfectis qui te omnino intelligūt es laudabilis: ſed etiā ab incipientiū ⁊ paruuloꝝ ore pdicaris. [Propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicū ⁊ defenſorem.] Propter inimicos: paganos deſignat ⁊ blaſphemos: ne dicerēt ſacrilegi: Ideo docti laudāt deū quia libroꝝ meditationib⁹ imbuunt̄: Profeſſus eſt ⁊ infantes pdicare: qui venire a dominum fidei nouitate ceperunt: Ut hec ſapientia diuinitus magis tradita: ꝙ̄ humano labore videat̄ eſſe collecta. Inimicū vo ⁊ defenſorē: iudeū perfidum ſpecialiter dicit: qui dū deū patrem ſe putat defendē: filio exiſtit inimicꝰ. Ita factū eſt: vt dei q̄ſi defenſor: aptiſſimus — SCHE / Ps. 107. / Matt. 21. / i. Pe. 2. / Al. Ultorē

deo ꝓbaret̃ aduerſus. Quia patrem non veneratur:
niſi qui honorat ꝛ filiũ. Sicut ipſe in euãgelio dicit:
Joan. 5. Qui nõ honorificat filiũ: nõ honorificat patrem qui
miſit eũ. Hoc etiã ad oẽs hereticos cõpetẽter aptat̃:
qui dũ ſe putãt ſcripturas mala interp̄tatiõe defen-
dere: inimico animo ſanctis ꝓbant̃ dogmatibus ob
uiare. [Qm̃ videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ:
Al. Que lunã ꝛ ſtellas † quas tu fundaſti.] Merito iſtud de
futura glorioſa dicit eccleſia: que ante aduẽtum dñi
erat adhuc in patriarchis ꝛ in ſanctis hoĩb' ↄſtituta.
Ait enĩ: videbo celos: libros euangelicos: qui celi me
Iſa. 66. rito dicunt̃: qm̃ ↄtinẽt dñm ſaluatorẽ: qui dixit: Ce-
lum mihi ſedes eſt: terra aũt ſcabellũ pedũ meoꝝ.
Sed qui ſint iſti celi: breuiter diffiniuit: Opera digi
Exo. 31. toꝝ tuorũ. Nã cũ legat̃ in exodo: Digito dñi legem
fuiſſe ↄſcriptã: quẽ multi ſpiritũ ſanctũ accipere vo-
luerũt. Hic igit̃ poſitũ eſtimo: digitoꝝ: vt libros di-
uinos cooperatiõe ſancte trinitatis p̄fectos euiden-
Iſa. 40. ter oſtẽderet: ſicut ꝛ alibi legit̃: Appẽdit trib' digitis
molẽ terre. Qd̃ ſimili ſacramẽto recipiẽdũ eſt. Digi
tus enĩ dei: dicit̃ diuine op̄ationis effect'. Qd̃ põt pa
tri ꝛ filio ꝛ ſpiritui ſãcto: id eſt: vni deo aptiſſime cõ
uenire. Sequit̃. Lunam ꝛ ſtellas quas tu fundaſti.
Augmẽta ꝛ iminutiões ſuas quas patit̃ luna: ſe viſu
rã dicit eccleſia: vt mõ creſcat fide multoꝝ: mõ mar
tyrũ fine aliqb' iminuta videat̃. Que ſimilitudines
ꝓpter opiniones hoĩum frequẽter dant̃ eccleſie. Ce
terũ illa afflictiõib' creſcit: ꝛ ↄtritionib' ſemꝑ auge-
tur. Luna enĩ multis reb' a ſe diſcrepãtibus cõpara
Ps. 71. tur. Modo oĩuz eccleſie: vt eſt illud: Donec extolla-
tur luna. Modo mẽbro eius lucidiſſimo: vt eſt hic.
Eccl. 27. Modo ſtulto: vt ait Salomon: Stult' vt luna mu-
tat̃. Subiunxit quoqꝫ: ſtellas: iuſtos hoĩes ꝛ religio-
1. Cor. 15. ſos. De qbus ſcriptũ eſt: Sicut ſtella ab ſtella differt
in claritate: ita ꝛ reſurrectio mortuorum. Addidit:
Quas tu fundaſti: vt cognoſceremꝰ: oĩa in p̄deſtina-
tionis ipſius fundata iudicio. Siue hoc ad deitatẽ
verbi pertinet exprimendã: vt in illa ↄditione rerũ
oĩa feciſſe crederet̃. In his enĩ trib' videt̃ vniuerſa
Gen. 1. cõplexus: ſicut eſt illud: In p̄ncipio fecit deus celũ
ꝛ terrã. Ubi cũ duas res poſuerit: cuncta complexꝰ
eſt: mirabili ordine p̄dicanda diſpoſitiões: vt qꝛ erat
poſt de ſancta incarnatiõe locuturus: prius eiꝰ deitatẽ
ꝛ oĩpotentiã oſtẽdere debuiſſet. [Quid eſt hõ q̄ mẽ
mor es eiꝰ: aut filius hoĩs qm̃ viſitas eũ.] Uenit ad
ingreſſum 2ᵐ: vbi vno verſu per duas interrogatio-
nes ꝛ reſpõſiões: homo exiguus ꝛ potiſſimus appro-
SCHE bat̃. Que figura dicit̃ Peuſis: latine aũt ꝑcunctatio
vbi ꝛ interrogatio fit: ꝛ reſpõſio parata ſequit̃. Quã
ſã ꝛ in quarto pſalmo poſuimꝰ. Quid eſt homo: Cuz
deſpectu ꝓnuntiandum eſt: id eſt: fragilis ꝛ caducus
Ade ſequax: qui in veteri pctõ permixtꝰ: ſocia prauí-
tate ↄcluſus eſt. Huius memor eſt dñs: qñ ei pctã di
mittit: ꝛ miſericordie ſue dona largit̃. Sicut in alio
Ps. 35. pſalmo dictumꝰ eſt: Filij aũt hoĩum in ꝓtectione ala-
ruz tuarũ ſperabũt. Inebriabunt̃ ab vbertate domꝰ
tue: ꝛ torrente voluptatis tue potabis eos. Hoc eſt ẽ
eſſe memorẽ: ↄferre delinquẽtibus tãte gratie ſoſpi-
tatẽ. Aut filiꝰ hoĩs qm̃ viſitas eũ: Hac iam voce ſur-
gendũ eſt: qꝛ dñm ſignat ſaluatorẽ: qui nõ vt ceteri
mortales ex duob' hoĩb' natus eſt: ſed ex ſpiritu ſcõ:
ꝛ btẽ Marie ſemꝑ v̄ginis vtero: tanq̃ ſpõſus de glo
rioſo thalamo ꝓceſſit. Et ↄſidera q̄ ſuperiꝰ dixit: me
mor es: ſubiecit aũt: viſitas. Memor fuit: cũ patriar
Joan. 1. chis de celo miſertꝰ eſt. Uiſitauit: cũ v̄bũ caro factũ
eſt: ꝛ habitauit in nobis. Nã viſitare dicimꝰ: qñ me-
dicus ad īfirmos īgredit̃: Qd̃ in aduẽtu dñi reuera
ↄſtat īpletũ. [† Minoraſti eũ paulominꝰ ab angelis: Al. Mi
gloria ꝛ honore coronaſti eũ.] Hic iã dñi ſaluatoris nuiſti.
humilitas narrat̃ ꝛ gl̃ia. Minoratꝰ eſt enĩ: nõ neceſ-
ſitate miniſtratoria: ſed pietatis ſue ſpõtanea volũ-
tate: ſicut Aplus ait: Semetipſuz exinaniuit: formã Phil. 2.
ſerui accipiẽs. Sequit̃. Paulominus ab angelis: qꝛ
crucẽ pro oĩuz ſalute ſuſcepit. Ex ea ſiquidẽ p̄re crea
tor angeloꝝ: minor factꝰ eſt angelis. Bene aũt dixit:
paulominꝰ: qꝛ ꝛ ſi mortale qdẽ corpus aſſumpſit: tñ
pctã nõ habuit. Gloria v̄o ꝛ honore coronatꝰ eſt: cum
poſt reſurrectionẽ nimis mirabilẽ totiꝰ mũdi credu
litatẽ: deꝰ in eo q̄ hõ factꝰ eſt: exaltatꝰ accepit. Coro
na enĩ orbis circulo cõpetẽter aptat̃: qm̃ ad eiꝰ ſimili
tudinem vniuerſis mundi extremitas formata eſt.
[Et ↄſtituiſti eũ ſuꝑ opa manuũ tuarũ. Oĩa ſubieci
ſti ſub pedib' eiꝰ.] Superius de gloria eius ꝛ honore
narratũ eſt: nũc ponit̃ ꝛ ptãs: vt agnoſcat̃ chriſti dñi
maieſtatis p̄fectiſſima plenitudo. Dicẽdo enĩ: ſuper
opa manuũ tuarũ: oĩs illa creatura ſubiecta mõſtra
tur: qꝛ ſicut a dñi opere nihil eſt exceptum: ita nec a
ptãte chriſti aliqd ꝓbat̃ eſſe diuiſuz. Quippe qui iu
dicaturꝰ eſt mũdũ: dicẽdo enĩ oĩa: nec terrena videt̃
excepiſſe: nec ſupera: ſicut de hoc loco teſtat̃ Aplus
celeſtis expoſitor: In eo enĩ in quo ei oĩa ſubiecit: ni Heb. 2.
hil dimiſit nõ ſubm ei. Nã ꝛ alio loco dicit: Adorate
eũ oẽs angeli eiꝰ. Addidit: ſub pedib' eiꝰ: vt oĩs crea Ps. 96.
tura merito ipm̃ colere atqꝫ adorare videat̃. Et re-
ſpice oĩa ſuis locis fuiſſe ſeruata. Quẽ p̄us ꝓpter hu
militatẽ carnis paulominus ab angelis dixerat eſſe
minoratũ: poſt aſcenſionez dicit: pedib' eiꝰ oĩa fuiſſe
ſubta: vt iſta diſtinctio: ꝛ dubietatẽ titubantib' aufe
rat: ꝛ gl̃iam ſancte īcarnatiõis oſtẽdat. [Oues ꝛ bo-
ues: ſuꝑ ꝛ pecora campi.] In hoc ꝛ in alio verſu qui TOP
ſeqt̃: argumẽtũ eſt qd̃ dicit̃ per enumerationẽ. Uex
hec ꝛ alia nomina que ſequunt̃: allegorice dicta de-
bemus accipere: ne poſt rõnales creaturas incõpetẽ
ter pecora vel iumẽta poſuiſſe videat̃. Oues electuꝫ
populũ ſignat chriſtianũ: ſicut ꝛ in euãgelio dñs Pe
tro dicit Aplo: Paſce oues meas. Qui idõ cõparãtur Joan. 21.
ouib': qꝛ ſe p̄ſtãte dño inoxia ↄuerſatiõe moderant̃:
deinde qꝛ mũdi excubias ſine aliquo ſenſu doloris
amittũt. Nã ſicut ouis tondentẽ ſe non increpat: ita
nec iuſtus cupiditatẽ ſe expoliantis accuſat. Boues
aũt p̄dicatores deſignãt: qui humana pectora mãda-
tis celeſtib' exarãtes: virtutũ meſſem germinare fe-
cerũt. Nec vacat qd̃ dicit: inſuꝑ: qꝛ nõ ſolũ illi ſancti
ſubiecti ſunt: ſed etiã pctõres. Sepe enĩ de cõuerſis
talib' maiore gl̃ia triumphat dñs chr̃s. Pecora enĩꝫ
ſunt: dũ in campoꝝ libertate. i. in mũdi iſtiꝰ volupta
te paſcunt̃. Oues ſunt: cũ iã itra ſepta dñi claudunt̃.
[Uolucres celi ꝛ piſces maris: qui perambulant ſe-
mitas maris.] Uolucres celi: ſuperbi ſunt hoĩes: qui
īflati vẽto iactãtie q̃ſi per inane aeris efferunt̃: ꝛ hu
milia deſpiciũt cũ altiꝰ eleuant̃. Uolucres enĩ a vo- ETY
latu crebro dicte ſunt. Piſces v̄o maris philoſophos
fortaſſe ſignãt: qui huiꝰ mũdi nãm erratica curioſi
tate pertractãt. Nam ſicut illi poſita fronte itinera
ſibi reſerãt pelagi inundatione confuſa: ita ꝛ iſti ca-
pite dimiſſo venas rerum ratione humana aſſiduo
labore perquirunt. Sed cum ſint piſces ꝛ fluminuꝫ:
non vacat q̄ hic poſuit maris: propter eos qui ſibi
vident̃ eſſe ſapiẽtes. Uerũ iſti tales eoꝝqꝫ ſimiles
dñi pedibus feliciter ſubijciuntur: qñ ad chriſtiane

venerint religiõis affectum. Nã lȝ illi oĩa iure dñatiõis iclinata ſint:illos tñ dicim⁹ ꝓp̃e ſubiectos:qui ad ei⁹ on⁹ leue ⁊ iugũ ſuaue ꝑuenire meruerũt.[Domine dñs noſter:q̃ȝ admirabile eſt nomẽ tuũ in vniuerſa terra.] Poſtq̃ȝ icarnationẽ dñi chr̃i:⁊ reſurrectiõis gl'iam ſancta eccleſia leta cãtauit:illũ v'ſuȝ de laude dñi reperit quẽ dixit in capite. Cõgrue ſiqdeȝ ꝑncipiũ ipſi deputat̃ ⁊ finis:qui de ſe dixit:Ego ſum alpha ⁊ o.i.initiũ ⁊ finis. Sed q̃ꝛ diuina v'ba fecunda ſũt:alia nobis ſacramẽta ꝓgenerãt. Signant eni
Apoc.p. ⁊ illos quoꝝ vita diuinis muneribus ⁊ religioſis auſpicijs icboata:in dñi credulitate ꝑmãſit. Uñ mente ꝯdendũ eſt:hunc eẽ ex bis ꝑmũ pſalmũ:qui ſe repetitiõe verſuũ:ſacramẽtali iteratiõe ꝯgeminãt. Qđ ⁊ de alijs loco ſuo cõpetẽter edicem⁹. Cõcluſio.

De duabus naturis dñi chr̃i:⁊ ſecũdus pſalmus ⁊ iſte locuti ſũt:ꝙuis ⁊ alij ſubſequant̃.i. vigeſimus: ſeptuageſimuſp̃mus:octogeſimuſp̃m⁹:cẽteſimuſſeptim⁹:centeſimuſnon⁹:⁊ cẽteſimuſtrigeſimuſoctau⁹: Ut obſcuꝝ iter huı⁹ ſeculi gradiẽtes:quaſi plurimis lãpadib⁹ icenſis:in hereticas cautes minime valeamus incidere. Quapropter tãti beneficij cognoſcam⁹ auctorẽ. Unus eſt eni dñs chriſt⁹:genit⁹ ex pr̃e ſine tp̃e:nat⁹ ex matre ſub tp̃e. Pri⁹ mũdũ creauit ex nihilo:poſt ingenti liberauit exitio. Talis eſt eni dei ⁊ hoĩs cõnexio:vt vtrũqȝ integrũ:vtrũqȝ ꝑmaneat ſine aliq̃ ꝯfuſione diſtinctũ. Neqȝ enĩȝ:aut diuĩtas ĩpaſſibilis mutari potuit:aut humanitas aliud:niſi vt meliorata ſemper maneret accepit. Sic eni ver⁹ atqȝ oĩpotens mediator effect⁹ eſt:vt qui in forma dei patri erat equalis:fieret ⁊ nobis carnis aſſumptiõe ꝯſilis. In ſe eni permanere fecit cũcta:que voluit eſſe pacifica. Hoc eſt ſpei noſtre ſingulare p̃ſidiũ:redẽptionis idebitũ mun⁹:mortis exitiũ:vita ſanctoꝝ. Quale eni rogo genus eſt pietatis:vt ille angeloꝝ dñs vſqȝ ad formam ſerui fuerit venire dignat⁹:vt mors cũ auctore ſuo diabolo vinceret̃:qui mũdũ ſuis vinculis tenebat obnoxiũ. Uñ beatus Ambroſi⁹:hymnũ natalis dñi eloquẽtie ſue pulcherrimo flore cõpinxit:vt pi⁹ ſacerdos feſtiuitati tãte dignũ munus offerret. Ait eni: Procedens de thalamo ſuo pudoris aula regia:gemie gigas ſubſtãtie alacris vt currat viaȝ. Et cetera que ſupra humanũ igeniũ vir ſanct⁹ exiliuit. Nã ⁊ ipſe numer⁹ ogdoadis in ſcripturis diuinis magnarũ rerũ ſacramẽta ꝯtinere dinoſcit̃. Octo eteni aĩe igreſſe ſunt in arcã noe:que mũdo pereũte ſaluate ſunt. Octauus filius Ieſſe: Dauid fuit:quẽ a dño ꝯſtat electũ. Octauo ẽt die circũciſio purificabat hebreos. Octauo:id eſt:dominico die dñs ſurrexit a mortuis:i quo humani generis ſpes ab ipioꝝ iferno in celoꝝ eſt eleuata faſtigiũ. Iſte aũt numerus eſt quẽ arithmetici actu:primũ quadranteȝ appellant:quẽ Philolaus pithagoricus armoniaȝ geometricã vocat:eo ꝙ oẽs in ipſo videant̃ armonice ꝯuenire rationes.
ARITH
GEO

Explicit expoſitio in pſalmũ. VIII.

¶ In finem pro occultis filij: Pſalmus Dauid. IX.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo:narrabo omnia mirabilia tua. Letabor ⁊ exultabo in te:pſallã nomini tuo altiſſime. In ꝯuertẽdo inimicũ meũ retrorſum:infirmabunt̃ ⁊ peribunt a facie tua. Quoniam feciſti iudicium meum ⁊ cauſam meam: ſediſti ſuper thronum qui iudicas iuſtitiam. Increpaſti gentes ⁊ perijt impius:nomẽ eoꝝ deleſti in eternum ⁊ in ſeculũ ſeculi. Inimici defecerunt framee in finem: ⁊ ciuitates eoꝝ deſtruxiſti. Perijt memoria eoꝝ cũ ſonitu: ⁊ dñs in eternũ permanet. Parauit in iudicio thronũ ſuũ: ⁊ ipſe iudicabit orbem terre in equitate:iudicabit populos i iuſtitia. Et fact⁹ eſt dñs refugiũ pauperi:adiutor in opportunitatibus in tribulatiõe. Et ſperent in te qui nouerunt nomẽ tuuȝ:qm̃ nõ dereliq̃ſti querẽtes te dñe. Pſallite dño qui habitat in ſyon:annuntiate inter gentes ſtudia eius. Qm̃ requirens ſanguinẽ eoꝝ recordatus eſt:nõ eſt oblitus clamorẽ pauperũ. Miſerere mei dñe vide humilitateȝ meam de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis:vt annũtiẽ oẽs laudatiões tuas in portis filie ſyon. Exultabo in ſalutari tuo:infixe ſunt gentes in interitu quem fecerunt. In laqueo iſto queȝ abſconderunt:comprehenſus eſt pes eoꝝ. Cognoſcet̃ dñs iudicia faciẽs:in operibus manuũ ſuarũ cõprehenſus eſt peccator. Cõuertant̃ peccatores in infernuȝ:oẽs gentes que obliuiſcunt̃ deũ. Qm̃ nõ in finem obliuio erit pauperis:patiẽtia pauperũ nõ peribit in finẽ. Exurge dñe nõ ꝯfortetur hõ:iudicent̃ gentes in ꝯſpectu tuo. Cõſtitue dñe legiſlatorẽ ſuper eos:vt ſciãt gentes qm̃ hoĩes ſunt. Ut qđ dñe receſſiſti longe:deſpicis in opportunitatibus in tribulatione. Dũ ſupbit impi⁹ incẽditur pauper: cõprehendunt̃ in cõſilijs quibus cogitant. Qm̃ laudatur pctõr in deſiderijs aĩe ſue: ⁊ iniquus benedicit̃. Exacerbauit dñm peccator: ſm̃ mltitudinẽ ire ſue nõ queret. Nõ eſt deus in ꝯſpectu eius: inquinate ſunt vie illius in omni tp̃e. Auferunt̃ iudicia tua a facie eius: oĩuȝ inimicoꝝ ſuoꝝ dñabit̃. Dixit enim in corde ſuo:nõ mouebor a generatione in generationẽ ſine malo. Cuius maledictione os plenũ eſt ⁊ amaritudine ⁊ dolo: ſub lingua eius labor ⁊ dolor. Sedet in inſidijs cũ diuitibus in occultis: vt interficiat inocẽtẽ. Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt:inſidiat̃ in abſcõdito quaſi leo in ſpelũca ſua. Inſidiatur vt rapiat pauperẽȝ:rapere pauperẽȝ dũ attrahit eũ. In laqueo ſuo humi-

llauit eū iclinabit ſe ⁊ cadet cū dn̄atus fuerit pauperū. Dixit eni in corde ſuo: oblitus eſt deus: auertit faciē ſuā ne videat in finē. Exurge dn̄e deus ⁊ exalteť manus tua: ne obliuiſcaris pauperū. Propter quid irritauit impius deum: dixit enim in corde ſuo non requiret. Uides qm̄ tu laborē ⁊ dolorem cōſideras: vt tradas eos in manus tuas. Tibi derelictus eſt pauper: orphano tu eris adiutor. Contere brachiū pctōris ⁊ maligni: qreť peccm̄ illi⁹ ⁊ nō inueniet. Dn̄s regnabit in eternū ⁊ in ſeculū ſeculi: peribitis gētes de terra illi⁹. Deſideriū pauperum exaudiuit dn̄s pparationē cordis eoꝝ audiuit auris tua. Judicare pupillo ⁊ humili: vt nō apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram.

Finis iſte quid ſignificet: ſepe iam dictū eſt: nō in quo deficit: ſed in quo creſcit. Ex quo vere reparamur qui nobis initium bonoꝝ terminus eſt maloꝝ. Ad quē iudei nō puenerūt: qꝺ ſua incredulitate defecerūt. Pro occultis filij: pſonā ſignificat dn̄i ſaluatoris. Nā cū nomē aliqꝺ ad quē pertinet nō ponit: neceſſe eſt: vt hoc dictū de ſummitate aliqua ſentiať. Supra eni vbi voluit abſalon intelligi: pnūciauit filij ſui. Hic vero qꝺ ad vnigeniti verbi referri deſiderauit excellētiſſimam ſummitatē: filij tm̄ dixit: qui eſt oīpotens atq3 inenarrabiliter filius coetern⁹ patri: faciens que vult in celo ⁊ in terra. Simili modo
Joan. 8. in euāgelio dictū eſt: Si vos fili⁹ liberauerit: tūc vere liberi eritis. Nō eni ibi ſecutū eſt: dei: ſed tm̄ vocabulū ipſm purū ſine aliqua adiectiōe ſufficit. Pro occultis aūt: poſitū eſt numero plurali: qꝛ nō vnum: ſed duplex hic cognoſciť eſſe myſteriū. Significat eni incarnationē dn̄i: ⁊ futurū iudicium. De quibus pſalmus iſte dicturus eſt. Sed iā humanitas chriſti manifeſtata dinoſciť: cuius adhuc iudiciū ſuſtineť. Sed cū audimus pro occultis: prebere debemus intentū animū lectioni: vt nobis iuuāte dn̄o referenť que pdicunť occulta.

Diuiſio.

Totus hic pſalmus a perſona pphete decurrit. Prima pfeſſione: letum ſe dicit dn̄o pſalliturū: qm̄ ꝯfudit diabolū: cui⁹ culturā aduentus ſui pia diſpenſatione deſtruxit. Secūda: cōmonet fideles: vt pſallāt domino: qui habitat in ſyon: qui vindicat ſanguinem pauperum: ⁊ exaltat eos de portis mortis. Tertia: peccatoribus cū antichriſto maloꝝ finē dicit eſſe venturū. Quarta: malorum ipſorum nimietate permotus: conuerſus ad dominum quaſi receſſiſſe illum dicit a defenſione pauperum: cum malis datur licentia preſumptionis ſue. Quinta deprecať: vt tremendi illius iudicij tempus adueniat: qtenus hec omnia fine celeri tranſigantur: ne cuiuſlibet hominis iniquitas vltra pualeat. Talis enim malignitas illi⁹ tpis erit vt nemo fideliū optet mūdi tpa differri: in quo tāta mala cogñuerit actitari.

Expoſitio.

Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. In toto corde cōfiteť dn̄m: qui nullis mundanis cogitatiōibus fluctuat. Quod perfectorum eſſe non dubium eſt: qui ⁊ originalis peccati vitia: ⁊ ſuggeſtiones peruerſas ſpiritū maloꝝ dn̄o pſtante vicerūt. Seqť. Narrabo oīa mirabilia tua. Quis rogo poteſt oīa mirabilia narrare diuina: que quotidie in celo ⁊ in terra virt⁹ ei⁹ opať: Sed vſus ſcripturarū eſt per Synedochen figurā: que ſignat a toto partē dicere oīa: dū cōprehendi nequeāt vniuerſa. Sed vt de miltis vnū dicere videamur: Quid mirabilius: qꝫ pro ſalute humani generis deū inconfuſibiliter humanatū: ⁊ qui hic iudicat⁹ eſt: ipſm ad orbē iudicandū eſſe venturū. SCHE

Letabor ⁊ exultabo in te: pſallā nomini tuo altiſſime. Nō in hoc ſeculo vbi letifera leticia eſt: nō in ambitionib⁹ mūdi vbi peccata amara ſuauia ſunt: ſed in te vbi ſecurū gaudiū ſemp ſumit augmentū. Plus eſt eni exultare qꝫ letari. Exultare eſt eni animi ⁊ corporis maiore motu iocundiſſima libertate gaudere. Gratias quoq3 ſe acturū polliceť altiſſimo: qui ſup oīa pbať excelſus: qꝛ eū ab inimicis ſuis: ſiue carnalib⁹: ſiue ſpiritualibus liberare dignat⁹ eſt: pmittēs ſicut dictū eſt: ⁊ operib⁹ ſe dn̄o ⁊ voce cātare. DEF

In ꝯuertendo inimicum meū retrorſū: infirmabunť ⁊ peribunt a facie tua. Quāuis multos inimicos habuerit: tn̄ hic mō Saulē ꝯuenienter aduertim⁹. Retrorſū eni dixit: qꝛ nō potuit obtinere qꝺ voluit: ſed magis qꝫ tāto ille nequiter pſequebať: tanto iſte tolerando iprobū iuſtior apparebat. Et cū plus inimicū dixerit numero ſingulari: hic dicit infirmabunť: qꝛ rex pſecutor erat qui voluntates ſuas multis famulātib⁹ exercebat. Quapropter ꝯgrue dictū eſt: infirmabunť: qꝛ dei volūtate oēs inefficaces gnāliter extiterūt. Et peribūt a facie tua: dū ego ad te deuota mēte ꝯfugio. Iniquus eni ante faciē: id eſt: ante grām eius nō venit: qꝛ pſequiť inocētem.

Quia feciſti iudiciū meū ⁊ cām meā: ſedes ſup thronū qui iudicas eqtatē. Cū duo ex diuerſa parte ꝯfligunt: neceſſe eſt vnū offendere cū alterū ꝯtigerit obtinere. Probata ḡ pphetie cauſa: odiū fuiſſe ꝯſtat aduerſi: qꝛ nō poterat pſecutor placere: dum decreuerit dn̄s eū qui impie pmebať eripere. Sed cū dicit: Judiciū meū ⁊ cauſam meā: pſperā ſibi teſtatur fuiſſe iniāʒ. Sic ⁊ nauigātes ſuū ventū dicūt: qn̄ illis euētus pſperitatis arriſerit. Sedes ſup thronū: dn̄o dicit chr̄o: qui nūc ſedet ad dexterā prīs: vñ ventur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Sedes aūt: pphetie virtute: prīs dictū eſt pro futuro: Nā ſeſſionē iſtā ad icarnationē dn̄i ptinere manifeſtū eſt: que adhuc illo tpe non videbať effecta. Thronū ſignat tribunal futuri iudicij: in quo dn̄s chr̄s maieſtatis ſue honorabili ptāte ſeſſur⁹ eſt. Judicas eqtatē: ⁊ hic tps prīs pro futuro dixit. Judicatur⁹ eſt eni eqtatē: cū ad diſceptādū poſt finē mūdi reluxerit. Que figura dř SCHE Idea: cū ſpēm rei future velut oculis offerētes motū animi ꝯcitam⁹. Hoc ēt in ſubſequētib⁹ lati⁹ explicabiť.

Increpaſti gētes ⁊ perijt impius: nomē eoꝝ deleſti in eternū: ⁊ in ſeculū ſeculi. Hic iā ſacratiſſim⁹ domini ſecundus aduentus exponitur: quando increpabuntur gentes incredule: ⁊ diabolus cum machinationibus ſuis peribit in eternum. Tunc enim non remanebit eius tempeſtuoſa peruerſitas: quando erunt omnia domino preſtante tranquilla. Nā quis vlterius in regno domini: aut diabolum nominet: aut eius ſequaces: cū dominicā ciuitatē: nec aduerſitas cōcutiat: nec vllus hoſtis inuadat: Quid ſit quoq3 eternū: decenter expoſitū eſt. Seculū ſeculi. ſeculū futurū dn̄i ſignat regnū: qꝺ nulla etate: nullo

tpe finieť. Et ne poſſit aliq̄ pmixtione ꝯfundi: occiſ
eſt ſeculi.i.hui⁹ quo nūc vtimur ſubſequiū. Iſtud eni
ſibi redeūdo ſuccedit: ⁊ tpib⁹ exēptis: annuis reuolu
tionib⁹ iterať. Illud aūt: nō ad initiū redit: ſed ſine
aliq̄ mutatōe iugiter pſeuerat. Quapropter deſināt
heretici dicere: aliqñ diabolū cū ſeq̄cib⁹ ſuis ad grāz
poſſe reuocari: qñ ſic euidēter audiūt: eos in eternū
⁊ i ſeculū ſeculi eē damnādos: vt nec nōis eoꝝ poſſit
remanere veſtigiū. [Inimici defecerūt framee in fi
nē: ⁊ ciuitates deſtruxiſti. Perijt memoria eoꝝ cū
ſonitu.] Inimici: genitiu⁹ caſus eſt.i. diaboli: cuiꝰ fra
meas defeciſſe teſtať. Framea eni hebraicus ſermo
eſt: ſignans gladiū quo hoſtis ille bacchať. Qd̄ autē
dixit: in finē: ꝯſūmatio ſeculi dať intelligi: qñ virtus
diaboli oipotētí illo gladio pbať iterimi: de quo di
xit in 7° pſalmo: Niſi ꝯuertamini: gladiū ſuū vibra
bit ⁊c. Ciuitates aūt dicit deſtructas: pplos īfideles:
vltima dñi chri i manifeſtatiōe ꝯuictos: quoꝝ pecto
ra diabolus in hoc ſeculo tanq̄ ſue ciuitatis menia
poſſidebat. Perijt aūt memoria eoꝝ cū ſonitu. Cuz
ſonitu vo: cum clamore maximo dicit: qd̄ fieri ſolet:
qñ res pſpere: grauiſſimo fine claudunť: vt nec pote
ſtas eoꝝ videať remanere: nec nomē. Intuere quē
admodū in pulcherrima cōparatiōe pmāſit: vt ciui
tates q̄s deſtructas dixerat: eas cū ſonitu teſteť euer
ſas. [Et dñs in eternuz pmanet. Parauit in iudicio
ſedē ſuā.] Decora nimis aptaq3 diuerſitas. Quia di
xerat īpios perire: dicit nūc in eternum dñm pmane
re. Qd̄ audire nolūt: qui creatori ſuo prauis auſibus
reſtiterūt. Sed ꝯfugiāt ad dñm miſericordē: ne pa
tianť diſtrictū iudicē. Parauit: hoc eſt: de⁹ hō: vt qui
hic in humilitate iudicat⁹ eſt: ibi in maieſtate ſua iu
dicatur⁹ adueniat. Hec ſunt que titulus dixit: occulta
filij: q2 ineffabile donū eſt: vt humilitatē hoīs nāz et
q3 demerſam: dextera ſue potētie ad celeſtia regna
leuauerit. [Et ipſe iudicabit orbē terre in eqtate: iu
dicabit pplos in iuſtitia.] Ipſe vtiq3 dñs chriſt⁹: qui
hic patiēdo iniuſtitiā: ibi ipſe veraciter dicit demō
ſtrare iuſtitiā. Orbē terre: ſcōs viros debemus acci
pere: qui de vniuerſali eccleſia q̄ſi de corone circulo
ꝯgreganť. Iſti in eqtate iudicādi ſunt: qb⁹ ppter fi
dei ⁊ humilitatis ſue bonū: miſericordia copioſa pſta
biť: qui audituri ſunt: Venite benedicti pris mei ⁊c.
Vñ ſedebūt ſup ſedes duodecim iudicātes duodeci
trib⁹ iſrl. Ppli aūt debēt accipi peccātes: qui opibus
diabolicis nō videnť exuti. Iſti cū iuſtitia iudicādi
ſūt: qui pro factoꝝ ſuoꝝ ſcelere damnabunť. Quib⁹
dōm eſt: Ite in ignē eternū. Sic duob⁹ noīb⁹ eqtatis
⁊ iuſtitie: q̄litatez illā iudicij mirabili breuitate de
ſcripſit. [Et fact⁹ eſt dñs refugiū pauperi: adiutor in
opportunitatib⁹ in tribulatiōe.] Copioſa ſpes paupe
rū ⁊ magna cogitatio gaudioꝝ: ipm refugiū habere
quē iudicē. Audiuim⁹ pauperē: ſed nō oēm putem⁹
inopē. Pauper ille dei eſt: qui terrena cupiditate va
cuat⁹: celeſti deſiderat largitate diteſcere. Et ne im
becillitate ſua paueſcerēt corda fideliū: ſeqť magni
auxilij firma pmiſſio: Adiutor in opportūitatib⁹: q2
illud eſt adiutoriū dulciſſimū: qd̄ in neceſſitate pſta
tur. Ipſamq3 iterū opportunitatez euidēter expoſuit
dicēs: In tribulatione: qñ anim⁹ afflictoꝝ ad cōpun
ctiōis ſtudiuz auidus incitať: ſicut in alio pſalmo di
ctur⁹ eſt: Inuoca me in die tribulatiōis tue: ⁊ eripiā
te: ⁊ glorificabis me. [Et ſperent in te oēs qui noue
rūt nomē tuū: qm̄ nō derelinqs q̄rētes te dñe.] Spe
rēt in terrenō ſeculi blādimēta reſpiciāt: ſed in tua p
miſſione ꝯfidāt. Qui nouerūt nomē tuū.i. qui maie
ſtatē tuā ſanctiſſima deuotione veneranť. Audierūt
eni nomē dñi ⁊ illi qui minime credunt: ſed tn̄ illi
nouerūt qui mādatis ei⁹ ſuppliciter obſequunť. Se
quiť cauſa: cur in dño debeat ſperari: q2 nō patiť eos
deſerere: quos ad ſe pſpexerit ꝯfugiſſe. Certū eſt enī
pſentē ſemp hēre dñm: qui tali pdit⁹ doceť arbitrio.
[Pſallite dño qui habitat in ſyon: annuntiate inter
gētes mirabilia ei⁹.] Venit ad ſecūdā ſectionē: vbi
bñficia pſentis tpis ⁊ futuri hcūs pphta reſpiciēs:
ad pſalmodiā puocat pplos deuotos: ne cuz tāta eis
ꝯferunť pmia: aliq̄ torpore lenteſcāt: p° dixit: Pſal
lite dño. Et ne in ſuis ſupſtitionib⁹ pſallēdū putaret
eē gētilitas: addidit: Qui habitat in ſyon: vt deſigna
ret dñm ſaluatorē qui in illis partib⁹ corpaliter ap
parēs: religione ſui nōis toti⁹ mūdi ambitū cōprehē
dit. Hoc eni de ſancta incarnatiōe dicit. Nā ille vbi
nō habitat qui vbiq3 totus eſt: Verū vt nōis huius
myſteriū etiā ſpūaliter pſcrutemur: ſyon ſpeculatio
diciť: q2 reuera de⁹ in ꝯtēplatiōe puriſſime reperitur.
Et iuſte ibi nobis habitare diciť: vbi eū illuminati
celeſti grā ꝯtuemur. Exponit ēt qd̄ ſuperi⁹ dixit: pſal
lite: q2 hoc eſt reuera illi pſallere: vniuerſis gētib⁹ ei⁹
mirabilia nūtiare. Vñ itelligere poſſum⁹ in oī actu
pſalmodiā cōpetenter dici: qcqd pōt dñi laudib⁹ ap
plicari. Intuēdū eſt etiā: q2 hoc per diffinitionez de
center explicatū eſt. Dicit eniz cui dño pſalleť.i. qui
habitat in ſyon. [Qm̄ reqrēs ſanguinē eoꝝ memo
ratus eſt: nō eſt oblit⁹ orōnē pauperū.] Quia ſupi⁹
dixerat: gentib⁹ pdicate: ⁊ multos eoꝝ cōſtat occiſos
ne quis putaret inultū eſſe qd̄ geſtū eſt: ſeqť ſangui
nē martyrū ab ipſis pſecutorib⁹ eſſe reqrendū: vt in
eternū recipiāt: qd̄ tpaliter effecerūt. Memorat⁹ eſt
mirabiliter ad vtrūq3 poſitū eſt: vt ⁊ pſecutores vin
dicta terreret: ⁊ martyres promiſſio benigna refice
ret. Nō eſt oblit⁹: ad ꝯquerētiū infirmitatē diciť ro
borandā: qui ppter longinqtatē futuri iudicij retri
butiones dñi eſtimāt aliq̄tenus obliuiſci. Orationē
pauperū: petitionē dicit iuſtoꝝ: quā ex ſua pſona ſub
ter adiūgit: vt de vnoquoq3 fideli hoc intelligas: qd̄
ſibi pphta poſtulat largiēdū. [Miſerere mei dñe
vide humilitatē meā: de inimicis meis. Qui exaltas
me de portis mortis.] Iſta eſt oratio cunctoꝝ paupe
rū ad ſingularē numerū cōpetēter adducta: q2 ſemp
in vnitatē ſcōrum hec turba pducit. Sic eni ſibi po
ſtulat ſubueniri: vt a clementiſſimo rege videať: q2
reuera cōſpectus ei⁹ auxiliū eſt: ⁊ tenebroſa ptinus
diſpeūt: cū ſe tāti luminis ſerena ꝯcedūt. Humilitatē
igiť ſuā de inimicoꝝ ſuperbia ſupplicat eſtimari: q2
tātū carnaliter humilianť martyres chriſti: q̄tū pſe
cutores eoꝝ tpaliter videnť extolli. Porta vo mortiſ
eſt diabolus: vel oīs illecebra ſecularis: qm̄ per hec
ad eternū exitiū infeliciter itroiť. Exaltas me: dicit
id eſt: lōge facis a talib⁹. Nā cū porta mortis ſit cō
uerſatio ſcelerata multoꝝ: iure ſe ab ea dicit exalta
tū: q2 pceptis vitalib⁹ adherebat. [Ut annuntiē oēs
laudes tuas: in portis filie ſyō. Exultabo in ſalutari
tuo.] Gratiſſima eſt portarum iſta repetitio: vbi vnū
qdē nomē: ſz res oīno diuerſe ſūt. In illis mortis eſt
adit⁹: in iſtis vitalis repiť itroit⁹. Liberat⁹ ḡ ex illis
portis mortalib⁹: in iſtis portis eccleſie que beatitu
dinē tribuūt ſempiternā: pnūciaturū ſe laudes dñi
polliceť: per quas nomē eius eximiū toto orbe cele
brať. Syon eni reliquas mundi generauit eccleſias:
q2 ibi natū eſt: vñ fidei noſtre veniſſe ꝯſtat exordiū

Al. Eoꝝ

DEF

Al. Thro/nū ſuum

Matt. 25.

Matt. 19.

Matt. 25.

DEF

Als. Stu/dia

INTER

Al. Recor/datus

Al. Clamo/rem.

Als. Lau/dationes.

qđ manauit lati⁹ in toto orbe terrarū. Salutare patris chr̄s eſt dn̄s: virt⁹ ⁊ ſapiētia ei⁹: qui nobis eternā requiē tribuit ⁊ ſalutē. Merito ḡ ꝓpheta in ipſo ſe exultare dic̄: vbi gaudij nullus eſt finis. [Infixe ſūt gentes in interitu: quē fecerunt. In laqueo iſto quē occultauerūt: cōprehēſus eſt pes eoꝝ.] (Ar. Abſcō- derunt.) In h̄ ⁊ alio verſu qui ſequit̄: retributio pctōꝝ poterit exponi: q̄ꝛ ꝓpria vnuſqſq; iniquitate torquet̄. Infixas enī dicit gentes: que timore dn̄i nō tenent̄: ſed qbuſdā clauis pctōꝝ ꝓbant̄ eſſe ꝯfixe: vt nō ſe valeāt excutere: quas dura vident̄ ligamina cohibere. Quod ad iudeos nō īprobe dicimus ꝑtinere: vt ita ſint malis ſuis affixi: queadmodū in cruce clauis dn̄m īfigere decreuerūt. Laqueū vero occultauerūt: q̄tū ad eoꝝ dicit̄ votū. Nā chriſto celatū eſſe nil potuit: qui paſſionē ſuā īnumera denuntiatione ꝑdixit. Cōprehenſus eſt pes eoꝝ. (SCHE) Perſeuerauit in metaphora laquei: quē ſuperius dixit. Cōprehēſos enī illos dicimus: quos capitio nodoſa ꝯſtringit. Pes autē ſignificat greſſus animi ⁊ deſideriū prauū: qđ eos ambulare fecit ad iudiciū: ſicut Salomon in prouerbijs dicit: (Prouer. p̄.) Pedes eoꝝ in malitiā currūt: ⁊ veloces ſūt ad effundendū ſanguinē. [Cognoſcet̄ dn̄s iudicia faciēs: in operib⁹ manuū ſuarū cōprehenſus eſt pctōꝛ.] Vera nimis ⁊ abſoluta ſn̄ia. Qm̄ tūc manifeſte cognoſcit̄ dn̄s iudicia facere: qn̄ pctōꝛib⁹ dabit̄ eterna cruciatione torqueri. Hic enī q̄ꝛ ſunt eis libera ſcelera: relinqui credunt̄ forſitan īpunita: ſed vbi dies ille manifeſtationis aduenerit: ⁊ throno maieſtatis ſue dn̄s inſederit: tūc gn̄aliter agnoſcet̄ opari iudicia ſua: qn̄ humanū genus ſiue a ſiniſtris ſiue a dextris ei⁹ fuerit arbitrio ſegregatū. Hoc eſt enī iudicia vera facere: vniuſcuiuſq; merita ſine aliq̄ ꝯfuſione diſcernere. Sequit̄ ſn̄ie hui⁹ aperta declaratio. Dicit enī vn̄ cognoſcit̄ dn̄m vera iudicia facere: ſcʒ qn̄ nexuoſis operib⁹ ſuis pctōꝛ aſtringit̄: ⁊ ſm̄ actuū qualitatē dignā recipit vltionē. Nā ſenſus ille oīno vitādus eſt: qui putat pctōꝛē ſola delictoꝝ ſuoꝝ recordatiōe cruciādū. Nā ſi h̄ tm̄ ſufficeret: q̄re diceret̄: (Matt. 25.) Ite in ignē eternū: qui parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹: Et illud (Iſa. 66.) Uermis eoꝝ nō morietur: ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet̄. Nō enī hec loca tormētoꝝ negat pctōꝛibus dari: ſed per q̄litates operum ſuoꝝ eos dicit eſſe torquēdos. Sentiamus ḡ locum pctōꝝ ſupplicijs eſſe ꝑparatū: itelligamus itrinſecus penale malū: qđ ſceleratis legimus īminere. Nā vt reuera cognoſcamus btitudinē a damnatiōib⁹ qbuſdā terminis eſſe diuiſam: recordemur diuitē oclos ſubleuaſſe: pauperēq; Lazarū ī ſinu abrae fuiſſe ꝯſpectū: ſe aūt flāmis vltricib⁹ deputatū. (Luc. 16.) Un̄ ordo iſte vitatis nullaten⁹ diceret̄: ſi pctōꝛes maloꝝ recordatio ſola torq̄ret. Hec ſunt occulta filij que titulus ꝑdixit. Cāticū diapſalmatis.

Nonū diapſalma: cui ſuppoſitum ꝓbat̄ ⁊ cāticū. Un̄ nōnullos hec res fecit aduertere: diapſalma ſilētiū nō putare. Aiunt enī fieri nō poſſe vt cāticū ſilētij eſſe videat̄. Sed res iſta determinationē que in ꝑfatiōe poſita eſt oīno nil īpedit. Hic enī cāticū nō īterruptionē vboꝝ tollit: ſed futurā videt̄ indicare letitiā. [Cōuertant̄ pctōꝛes in īfernū: oēs gentes que obliuiſcunt̄ dn̄m.] Uenit ad tertiā ſectionē: in qua pctōꝛib⁹ finē ſub alacritate animi ꝓnūtiat eſſe vētură. Cōuertant̄ dicit: ab hui⁹ mūdi delectatione tollant̄: ne diutius poſſint in ſua voluptate gaudere. Seq̄t̄. In īfernū: ne ſe crederēt alibi eſſe mittēdos.

Infernū aūt dcm̄ eſt ab eo: qđ illic anime iugiter īferant̄: ſiue vt qdā voluūt a pte īferiore. (ETY) Sed hec īfernū vult ītelligi ꝑpetuā mortē: ad quā ſine dubio peruenturi ſunt: qui dn̄i ꝑcepta ꝯtemnūt. Obliuiſci aūt dn̄m: eſt errorib⁹ ſupſtitionū: ⁊ ceno voluptatis īuolui. (DEF) Nā ecōtrario illius memores ſūt: qui talia nō regūt. [Qm̄ nō in finē obliuio erit pauperis: patiētia pauperū nō peribit in finem.] Uidens ꝓpheta in h̄ mundo diuitib⁹ deſpectui eſſe pauperes: ⁊ obliuioni crudeliſſime deputari: in finē ſeculi qn̄ dn̄s ad iudicādū venerit mūdū: paupes nō dicit eſſe ꝯdemnandos: ſed tūc magis in memoriā dn̄i illos venire: qn̄ diuites hui⁹ ſeculi a regni ei⁹ munerib⁹ excludunt̄. Et q̄re illi paupes a dn̄o cōmemorent̄: exponit. Dic̄ enī patiētia pauperū: que fideliſſimos coronat. Nā ſi qbuſlibet erūnis deſit patiētia: aīa nō pōt eſſe ꝑfecta. Quapropter: patiētia: eſt īter anxias tribulationes ſeculi: vſq; ad finē mortis in timore dn̄i: grātiarū actio iugiter obſuata: (DEF) ſicut dn̄s in euāgelio dicit: In patiētia vr̄a poſſidebitis aīas vr̄as. (Luc. 21.) Cui⁹ rei tāta virtus eſt: vt ēt ipſe dn̄s qui nihil patit̄: patiēs dicatur. [Exurge dn̄e nō ꝑualeat hō: iudicent gētes in ꝯſpectu tuo.] Cū de fine ſeculi ꝓpheta tractaret: aduētū antichriſti cordis illuminatiōe proſpexit: ⁊ periculi magnitudine ꝑterrit⁹: magna voce ꝓclamauit: exurge dn̄e nō ꝑualeat hō. Ipſe eſt enī hō peſſimus: quē humana nō pōt ſuſtinē ꝯditio: in quo tāta erit verſutia vel ptās: vt ſola dn̄i vtus ei⁹ poſſit ſupare neq̄tiā. Gētes ēt petit celerrimo aduentu iudicari: que cum ipſo ſeuiſſimo ſcelera magna facture ſūt. Nā dū occulta ptāte hec oīa dn̄s adminiſtret: ibi tn̄ palā iudicare petit: vbi ſupbi nocere vlteri⁹ nō ſinent̄. [Cōſtitue dn̄e legiſlatorē ſup eos: vt ſciant gētes qm̄ hoīes ſunt.] Euidenti⁹ iā de ipſo dicit antichriſto: vt talis princeps det̄ pctōꝛib⁹: nō qui eos regat: ſed cū ipſis vna depereat. Deniq; ſeq̄t̄: vt ſciāt gētes qm̄ hoīes ſunt. Hoc aūt dcm̄ minātis eſt: vt ad ꝯuerſionē poti⁹ īclinent̄ qui de ſceleris ſui libertate ꝑſumūt. Legis enī veriſſimus lator ſolus eſt de⁹. Et q̄ꝛ ille ꝯtra ꝑcepta dn̄i mlta iuſſurus eſt: in maledicto ponit̄: vt eis praue legis ꝯditor tribuat̄. Qđ non ad ſalutē ſceleratis ꝓficiat: ſed ad ruinā. [Ut qd dn̄e receſſiſti longe: deſpicis in opportunitatib⁹ in tribulatiōe.] Interiecto Diapſalmate: venit ad q̄rtū mēbrū: vbi tpis illi⁹ mala ꝑtractās afflictoꝝ ꝯſideratiōe dn̄o dicit more infirmitatis hūane: Cur receſſiſti lōge: nō q͞ ille locū derelinq̄t: ⁊ ad aliud ſpatiū trāſferat̄: qui vbiq; totus eſt: ſed q̄ꝛ receſſiſſe credit̄: cū ſubuenire tardauerit. Sed dū ſupius dixerit: qm̄ nō derelinqs q̄rētes te dn̄e: hoc ſeq̄t̄: deſpicis in opportūitatib⁹. Sʒ illud ꝯſtat dcm̄ vaciter ⁊ definitiue: iſtud aūt ꝑ gemētiū anxietate ꝓlatū eſt: Deſpici enī nos credimus: ſi vel minimo tpe differamur. Sʒ ille tūc magis vberi⁹ preſtat: cū magne patiētie nobis ſolatia ſūmiſtrat. [Dū ſupbit impius tūc īcēdit̄ pauper: cōprehēdunt̄ in cogitatiōib⁹ ſuis q̄s cogitāt.] (Ar. In ꝯſilijs quib⁹) Studioſi⁹ eſt hec ſn̄ia perſcrutāda: ne putet̄ exinde iuſt⁹ vri: q̄ꝛ pctōꝛ in iſto ſeculo videt̄ extolli. Sed ſic poti⁹ itelligēdū eſt. Supbit īpius: cū ſe effectu maligne voluūtatis expleuerit. Tūc magis paup ad ſtudiū vtutis accēdit̄: q̄ꝛ dū viderit peccatorē nimis exaltatū: facile nouit eſſe caſurū: ⁊ auidi⁹ ad humilia tēdit: vn̄ ſe exaltādū poti⁹ eē ꝯfidit. Sʒ iſtis īpijs ac ſupbis ꝓuenit illa dānatio: vt obditis penis q̄ſi qbuſdā vncis apphēdant̄: ne illos ī lucē ꝓdire liceat: q̄ tenebroſis actib⁹ ꝯdunt̄. De⁹ hoc:

quãtus horror eſt timere quẽ non valemus effugere:
ſed dona hec illa odiſſe que tuo pcepto iubemur euí
tare.[Quoniã laudaẽ peccator in deſiderijs anime
Al. Iniqͮ benedicit ſue:ꝛ †qui iniqua gerit benedicit. Exacerbauit do-
minuz peccator.] Reddita eſt cauſa que peccatores
cogitatióib⁹ ſuis faciat illigari. Malus enĩ duz pdi-
caẽ extollit:nec de correctióe cogitat:cui laudator
blandiens inuenit. Sequit exaggeratio iniquitatis:
vt ille benedicat qui male potius actitare cognoſci-
tur. Uerũ iſte qui adulãtiũ falſitate decept⁹:in ma-
gnã ſe ſuperbiã dñationis euexerit:qđ ppͥe de anti
chriſto dat ĩtelligi:qui fallentiũ cateruis eouſqʒ per
ducit:vt ſe nõ ſolũ regẽ terrenũ:ſed etiã rerũ oium
2. Theſſa. 2. pdicet deũ:ſicut Apľs diť: Ita vt in tẽplo dei ſedeat
ꝛ extollat ſe ſup omne qđ colit ꝛ qđ dicit deus. Sed
iſta illi pficiunt ad ruinã: Irritat enĩ veruz dñm: vt
falſus de⁹:falſis vltricib⁹ addicaẽ.[Scđm multitu
Als. Queret dinẽ ire ſue nõ †quiret. Nõ eſt de⁹ in ꝯſpectu ei⁹.]
In exponẽda volũtate antichriſti perſeuerat:qꝛ ſm
peccata ſua dñm nõ requiret. Dicẽdo eñi: ſm multi-
tudinẽ ire ſue:oſtẽdit oĩa illũ turbulẽta crudeliaqʒ
facturũ. Uerũ iſtius nequitie reddita eſt cauſa ꝯue-
niens:qꝛ in ꝯſpectu ſuo nõ hẽt deũ. O q̃ pfunda ce-
citas eſt:deũ ante oculos nõ habere. Nã ſi vltimum
malũ credit ſolis lumina nõ videre:nonne apud ſu-
peros:inferna patiunẽ:qui auctorez ſacri luminis p
ſua minime cecitate reſpiciũt: De ipo quoqʒ neqſſi
Daniel.ii. mo: Daniel pphета teſtaẽ dicens: Et extollet rex ſe
aduerſus oẽz deũ:ꝛ magnificabit ſup oẽm deũ:ꝛ ad
Al. Inquinate ſunt deũ deoꝝ loqueẽ ſuperba.[†Polluunẽ vie ei⁹ in oĩ
tpe. Auferunẽ iudicia tua a facie eius:oiuz inimico-
Pš.118. ruz ſuoꝝ dñabit.] Sicut de iuſtis dicturus eſt: Bti
Imaculati in via:qui ambulant in lege dñi:ita nunc
de antichriſto dicit:omnes ſemitas hẽre pollutas.i.
cogitatióes factaqʒ ſordẽtia. Neceſſe eſt enĩ vt ſine
ꝯtaminata atqʒ polluta:que ducatu peſtiferi diabo-
li ſordidanẽ. Addit etiã nefariũ ſcelus:vt cum vin
dictã in ſe reſpicit eſſe dilatã:deũ nõ putet exercere
iuſtitiã. Sic enĩ auferunẽ iudicia dei a facie impij:
qñ videt tardius venire:quod celeriter meruerat ſu
ſtinere. Et qđ illi auget interituz:cum vitijs ſeruiat:
oium inimicoꝝ ſuoꝝ obtinere dicit pncipatũ. Qua
felicitate ſubuectus ad ſcelera pmor erit:cum nullũ
ſibi obuiã ire poſſe cognouerit. Qui tãta inferius p-
prietate deſcribit:vt iam non futurus:ſed q̃ſi pſens
SCHE eẽ videaẽ. Que figura dicit Characteriſmos:quãdo
aliqs:aut per formã deſcribit:aut per actus pprios
Al.a indicaẽ.[Dixit enĩz in corde ſuo:non mouebor †de
gnõne in gnõnez ſine malo.] His ṽbis ppͥe cogi-
tationẽ antichriſti deſignat:vel eoꝝ qui ei⁹ famulã-
Sap.2. tur arbitrio:quoniã ſcriptũ eſt: Imitanẽ ergo illum:
qui ſunt ex parte ipſius. Qui ſibi ipſe malitia facien-
te dicturus eſt:nullã gentẽ intactam relinquã. Sed
de iſta natione me vlciſcens:ad aliã gentem iterum
transferar vindicandus:vt omnes ſtudio prauo poſ-
ſit affligere:qui eius viſi ſunt niſib⁹ obuiare. Actus
ṽo ſuos vno ṽbo definiuit:quãdo ſe ſine malo nihil
dicit eſſe facturũ.[Cuius os maledictióe ꝛ amaritu
dine plenũ eſt:ſub lingua ei⁹ labor ꝛ dolor.] Nequi-
tia eius duplici pͧuerſitate deſcribit. In ore quippe
habebit blaſphemã maledictionẽ:cũ ſe dei filiũ mẽ
tiet. Amaritudinẽ:quãdo reſultatoribus ſuis penaz
mortis indicet:ꝛ ad ſupplicia iubebit peruenire:quí
eũ tanq̃ numẽ cõtẽpſerũt adorare. Hec habebit in
ore:que locut⁹ eſt publice. Sub lingua ṽo qđ ait:de-
ſignat eũ cogitatiões habere ſeuiſſimas:vt cum ipſe
ſit perdit⁹:pdere cuncta feſtinet. Quarũ rerũ defini
tio labor ꝛ dolor eſt. Labor:cũ diuerſis cladib⁹ affli
git inoxios. Dolor:cũ martyres facit:qñ ſine labore
ꝛ dolore corporis ꝯſũmari nõ põt corona martyrij.
Sic vniuerſa que loquit vel cogitat:pari fece pollu-
ta ſunt.[Sedet in inſidijs cũ diuitibus in occultis:
vt interficiat innocentẽ. Oculi ei⁹ in pauperẽ reſpi-
ciunt.] Cũ dicit:ſedet in inſidijs:actus antichriſti la-
tronũ ꝯſuetudini comparauit:qui occultas vias inſi
dent vt iterficiãt inocẽtes. Que figura dicit Phan- SCHE
taſia:quotiẽs in ꝯcipiendis futuris viſióib⁹:animus
pducit audiẽtis. Tale enĩ antichriſti regnũ dicit fu
turũ:qđ ad martyrũ coronã ꝛ infidelium ruinã con
ſtet eſſe pmiſſuz. Sequit. Cũ diuitib⁹:hic ſignificat
multitudinẽ maloꝝ. Sepe enĩ in ſcripturis diuinis:
diuites in malo accipiuntur:ſicut pauperes in bono.
Interficere ṽo inocentẽ:eſt de religioſo facere ſacri
legũ:eiuſqʒ aiam ppetua morte damnare. Nã cũ di-
cit oculos eius in pauperẽ reſpicere:nõ reſpicit vt p
ſpiciat:ſed ad hoc intendit vt perimat.[Inſidiat in
†occulto:ſicẽ leo in †cubili ſuo.] Leonẽ in cubili ſuo Al. Abſcõdito quaſi
anteſatũ dicit antichriſtuz:qui atrociter ꝛ doloſe la- Al. Speluca ſua
ceraturus eſt populũ chriſti. Inter initia enĩ perſecu
tio eccleſie violenta tanta fuit:vt a paganis:proſcri-
ptionib⁹:tormentis:cedibus:chriſtiani ad idoloꝝ ſa
crificia cogebanẽ. Altera fraudulenta:que nunc per
hereticos ꝛ falſos agit chriſtianos. Nouiſſima ſup-
eſt que per antichriſtum predicit eſſe ventura. Qua
nihil periculoſius:qñ erit violẽta nimis:ex poteſta-
te regni ſingularis:ꝛ deceptuoſa miraculis:vt (ſicut
dñs in euangelio dicit) ſeducat ſi fieri põt etiaz ele- Mar.13.
ctos. Proinde ad vim ptinet qđ poſitum eſt:leo:ad
dolos qđ ait:in cubili ſuo. Sic vtraqʒ iniqtates eius
ſingulis ſermonibus intimanẽ.[Inſidiat vt rapiat
pauperẽ:rapere pauperem dum attrahit eum. In la
queo ſuo humiliabit euz.] Iteratio inſidiarũ:nimie
tatẽ callidi ꝑſecutoris oſtẽdit. Rapere ṽo pauperez:
ſignificat ſubitũ periculũ anime:ad qđ ille nefandiſ
ſimus trahere nitit inocentes. Deinde ad expoſitio-
nem prioꝝ:ſequit decora repetitio. Nã vt non puta
res pauperẽ raptũ:aut fiſci debito:aut interpellatio
ne cauſe ciuilis:geminauit rapere pauperez. Et mox
cauſam perſecutionis annectit:dum attrahit eum.i.
dũ illũ a veritate culture ad noĩs ſui venerationem
molit adducere. Et ne adhuc iſtud:attrahit euz:du-
bium habere potuiſſes:addidit: In laqueo ſuo humi
liabit eũ. Laqueus ſignificat quo ſimpliciuz corda
capiunẽ:ꝛ velut nodo ꝑuerſitatis lamẽtabiliter alli-
ganẽ. Humiliabit aũt:bene dciũ eſt:qñ de vera reli
gione ſine dubio cadũt:qui ad inſana dogmata pdu
cunẽ.[Inclinabit ſe ꝛ cadet cũ dominat⁹ fuerit pau
perum.] Hic iam de ipſo tyrãno dicit:qui in dei ſer-
uos pmiſſa ptãte graſſabit. Inclinabit ſe.i.cum ani-
mũ ſuũ nimia pditoꝝ acqſitióe remiſerit:ꝛ q̃ſi ma-
loꝝ copia crapulat⁹:in aliqđ ociũ poſt ſcõꝛuz penas
afflictioneſqʒ peruenerit. Tũc ĝ de ſua pͤſumptione
nequiſſimus cadet:qñ illi cũ ſuis ſequacibus ſuper-
uenerit repẽtinus interitus. Finẽ quippe ſeculi neſcit:
qñ eũ dñs in ſua ptãte ꝯſtituit.[Dixit enĩz in corde
ſuo oblitus eſt deus:auertit faciẽ ſuã ne videat vſqʒ
in finem.] Nimis ſtulta cogitatio. Creditur⁹ eſt deũ
diſſimulare:cui honorẽ ſacrilegus conaẽ eripere:pu
tans eũ fideles ſuos nolle reſpicere:cum pter ipm
doceantur oĩa penalia ſuſtinere. Ignarus veritatis:
cõtraria

contraria ſuſpitione mouebitur: nec intelliget qḋ ſe
quitur: Ne obliuiſcaris pauperū in finē. Nō eniʒ di
cit: nihil eos eſſe paſſuros: ſed nullaten⁹ vſqʒ in fineʒ
deſerēdos eſſe. ⌊Exurge dñe deus me⁹ ⁊ exaltet̃ ma
Als nō bʒ nus tua: ne obliuiſcaris pauperū † in finē.⌋ Decurſis
q̄tuor partib⁹: nūc exaltatiue propheta ſe ꝯuertit ad
ETY quintā: ſupplicās fieri qḋ tn̄ ſciebat eē vētur͂ū. Exur
ge dicit̃: citius ſurge: hoc eſt: velociter veni. Exaltet̃
man⁹ tua. Manus operationeʒ ſignificat. Sed iſta dei
operatio iudiciū eſt: qḋ expectam⁹ eſſe vēturum. Illud
eni deſiderabat venire: vbi iſte ſuꝑb⁹ poſſet occūbe
re. Ne obliuiſcaris pauperū in finē. Cōtra q̄s impius
dicebat: Auertit faciē ſuaʒ: ne videat vſqʒ in finem.
Nūc rogat ne ſm votū antichriſti obliuiſcat̃ paupe
rū in finē ſeculi: vbi futura eſt retributio meritorʒ.
⌊Propter qd irritauit impius deū: dixit eniʒ in corde
ſuo nō requiret.⌋ In hoc verſu mirabili breuitate: ⁊ ſci
ſcitatio ꝓmittit̃: ⁊ reſponſio apta ꝯſequtur. Interrogatiue
eni pronūciādū eſt: ꝓpter qd irritauit impius deū? De
inde rn̄dēdū eſt: dixit eni in corde ſuo: nō requiret. Cō
ſtat quippe ideo dn̄m irritatū: qm̄ eū impius facta ſua
nō putabat poſſe requirere. Sed inueniet memorē quē
ſperabat oblitū: ⁊ vſqʒ ad imēſum ſentit recipi: que
pre multitudine delictorʒ credebat in memoria non
teneri. ⌊Uides qm̄ tu laborē ⁊ dolorē conſideras: vt
tradas eos in manus tuas.⌋ Iſtud iā ꝓbatori dño cū
gratulatione dicēdum eſt: vides qm̄ tibi nullius illu
det. Superius eni dixerat: Sub lingua eius labor ⁊ do
lor: hec nūc vba repetit: Uides qr laborē ⁊ dolorē cō
ſideras: que ⁊ ille perfidus dū ſub lingua ſua hēret. i. in
cogitatione reuolueret. cognoſci penit⁹ nō credebat.
Cōſideras ꝑfecto: qm̄ in tuis manib⁹. i. iudicio tradi
tus nō euadit: ſed digna factis recipit: qui vacanduʒ
ab ſcelerib⁹ nō putauit. Sic oīs poteſtas penes deū
eſſe declaratur: qui petōres ipſe ſibi ⁊ tradit ⁊ punit.
Nā qḋ per miniſtros ei⁹ gerit̃: ipſi⁹ vtute ſine dubita
tione cōplet̃. Quo fugiat: quē tāta deus inſequtur? Cō
mittat lʒ ſcelera: ⁊ diuerſorū bonum ſubuerſione pa
ſcatur: quicqd fecerit nō erit īpunitū: cum eterna da
mnatione torquebit̃. ⌊Tibi eni derelictus eſt pauꝑ:
Al. Orphano. † pupillo tu eris adiutor.⌋ In mediū deducens impios
atqʒ ꝯuictis: redit ad iuſtos: vt ſicut illi digna factis
recipiūt: ita iſti promiſſa ꝓmia ꝯſequētur. Nā cū di
cit: Tibi derelictus eſt pauꝑ: oſtēdit qm̄ qui illi dere
linquitur: nulla vtilitate fraudat̃: qm̄ hoc eſt pio ꝓnci
ETY pi dimitti: qḋ bonis oībus tradi. Pauꝑ eni dicit⁹ eſt a
paruo lare. Relictum ergo dicit pauperē deo: vt oēs
videant que bona poſſint de eius reportare iudicio.
Pupillū vo dicit: non cui⁹ genitor carnalis occubuit:
ſed cui pater ſepult⁹ eſt mūdus. Nā multos pupillos
inuenies orbatos pr̄e viſibili: ⁊ ſunt blaſphemi abliga
ritores: ⁊ qḋ in illa etate creberrimuʒ eſt luxurioſi: ⁊
hi ꝓbant̃ a dño alieni. Sʒ ab iſtis pupillis diuidi nō
pōt adiutoriū dei: quorʒ pr̄ diabolus in actione faci
noris ꝓbat̃ exſtitiſſe. Et intēde qḋ dicit: tu eris adiu
tor: vt cū carnaliter affligi videas eos: nō dubites eſ
ſe liberādos. ⌊Cōtere brachium petōris ⁊ maligni:
Al. Queret̃ pctm̄ illius ⁊ nō. † requiretur delictū eius nec inuenietur.⌋ Ante oculos ꝓ
phete: antichriſti negotia redit: ⁊ rogat ne illi baccha
ri diutius liceat in ſanguine btōrʒ. Cōtere. i. ad nihi
lum redige. Brachiū eius: dicit potentiā: qua pecca
tores male vtebātur: qr inſigniter impia faciebat: ⁊
hoc nomē ab eo ſingulariter meruit: qm̄ in ſcelerib⁹
ſimilem non habebit. Malignus: qr iniquus diſſuaſor
erit: vt quos terrore nō pōt peruertere: falsē conetur

per noxia ꝓmia declinare. Delictū aūt eius: dicit cō
miſſa ꝑperā: qḋ lʒ ſingulariter pronūciatū ſit: innume
rabilia tn̄ eius extabūt ſine dubitatione pctā. Oia ſi
quidē facta ipſius ac dicta: pctā ſunt: cuius vniuerſa
vita delictū vocatur. Addit̃: Nec inuenietur: qr dubiū
non eſt perire ſceleſtā poteſtatē: cuius damnādū cō
ſtat auctorē. ⌊Regnabit dñs in eternū ⁊ in ſeculum
ſeculi: peribitis gētes de terra illius.⌋ Extincta clade
generali: ad futurarū rerʒ ordinē venit: quoniā inter
fecto antichriſto: dñi regnū eternū: pium: munificū
qʒ venturū eſt. Permittit̃ eniʒ minus precurrere ſce
leſtum malū: vt gratius regnū dñi ſuſcipiat̃ optatū:
vbi iam btōrʒ adepta ſecuritas cōquieſcat: nec vlte
rius formident̃ inſidie quas magis ſanct⁹ vir in hoc
mūdo cogit̃ ſuſtinere. Gentes aūt: poſuit peccatores
⁊ impios: qui feraliter viuūt: nec dñi legib⁹ obſequū
tur. De terra illius: regnuʒ ſignificat dñi ſaluatoris:
quo ſoli beatiſſimi perfruuntur. ⌊Deſideriū pauperuʒ
exaudiuit dñs † cōcupiſcentiā cordis eorʒ exaudiuit Als ꝑparatione
auris tua.⌋ Bene vota iuſtorʒ vbis ꝯgruis exprimun
tur. Dicit eniʒ: deſideriū pauperū: qḋ ſit ſemꝑ amo
re ꝓmiſſo: vt illic eū euidēter videre cupiāt: vbi nūc
etiā mentis lumine trāſferūtur. Sequtur: Cōcupiſcē
tiam cordis eorʒ. Hoc verbū conſtat eſſe violentius.
Cōcupiſcentia eniʒ ibi dicit̃: vbi ꝯiuratis quodāmō
aīe virib⁹ aliqd ardore mētis appetit̃. Sequtur: Exau
diuit auris tua. Qḋ regulariter debem⁹ aduertere ni
hil in deo corporaliū eſſe mēbrorʒ: ſed vtutis eius effe
ct⁹ qua audit auris vocat̃: qua videt oculus: qua ꝑfi
cit manus. Uerʒ hec dicta ꝯdont̃ memorie: ne qr cre
bro reperiēda ſunt: nos ipſa repetēdo faſtidiū facere
videamur. ⌊Iudicare pupillo ⁊ humili: vt nō appo
nat vltra magnificare ſe hō ſuꝑ terrā.⌋ Ecce aucto
ritate ꝓphetica cōmonemur: nō ſolū quēlibet pupil
luʒ: ſed pupillū ⁊ humilē deo eſſe gratiſſimū. Nā cū
dic: iudicare pupillo ⁊ humili: ſignificat pro ipſo pob
ſe ferri ſntiam. Sed cū humilis dr̄: iuſtiſſim⁹ approba
tur. Sequtur q̄qʒ diffinitiua ꝓmiſſio: iō illa que dicta
ſunt fieri: vt vlteri⁹ a nullo hominum ꝓmittatur excedi.
Tūc ſiqdē oīa mala finiēda ſunt: qm̄ auctor oīuʒ pec
catorʒ cū ſua plebe damnabit̃: Hec ſūt occulta filii:
que pſalmi hui⁹ titulus canit. Nā lʒ per quedā idicia
frequēter videant̃ edicta: qm̄ tn̄ veniant hoībus: ico
gnita hn̄tur. De ipo eni die dñs in euāgelio dicit. De Mar. 13.
die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit: neqʒ angeli celorū: neqʒ
filius niſi pater ſolus. De quo loco btiſſimi prēs: Hy
larius ⁊ Auguſtin⁹: eccl'ie ſācta lumina: plurima ⁊ lu
culēta dixerūt: iudicātes eſſe nefariū ſi illa oīpotens
verbi humanatio aliqḋ de futuris ignoraſſe putaret̃:
qḋ patrē ſcire predicauit. Nā cū Petrus in euāgelio Joā. 21.
dicat: Dñe tu oīa noſti: tu ſcis qr amo te. Itē ipſe dñs
dicat: Oia que hēt pater mea ſunt: vtiqʒ prīs oīa non Joā. 16.
haberet: ſi qḋ pater noſcet ille neſciret. Sed ita ſalu
tariter ac veraciter credēdū eſſe docuerūt: vt per fi
guram Metonymiā: id eſt: trāſnominationē: que in SCHE
ſcripturis ſacris ſepius inuenitur: debeat intelligi: qḋ
vtiliter ſuos faciat neſcire ſubiectos. Naʒ in Geneſi:
Abraā deus dicit: Nūc cognoui: qm̄ times dn̄m deū Geñ. 22.
tuū. i. nūc te cognoſcere feci. Sic ⁊ hic poſitū eſt ne
ſcio. i. neſcire vos facio. Naʒ ipſe dñs alibi ſilr dicit: Matt. 25.
Neſcio vos: cū vtiqʒ q̄s damnabat ignorare nō pote
rat. Deniqʒ interrogatus de ipſo articulo dicit: Nō eſt Luc. 21. ⁊
veſtrū noſſe tēpora vel momēta. Nō enim dixit: nō Act. 1.
eſt meū: vel non eſt noſtrū: ſed ait: nō eſt veſtrū ſcire:
ſic vtriuſqʒ ſeruatū eſt: vt ⁊ hoīes ignorarēt que illos

nõ oportebat agnoſcere: ⁊ hoc dei filiꝰ nequaq̃ carnis infirmitate nõ ſciret. Qđ ſi maieſtatẽ illam (qđ dici nefas eſt) cepiſſe ignorãtiam ſuſpicemur: fortior vtiq̃ inueniret̃ ignorãtia q̃ diuina natura. Que vt ſtulte dicã: opprimere valuit prouidẽtiam per quam oĩa ſunt creata. Sed cũ hec nimis doceãtur abſurda: credere dignũ eſt totã trinitatẽ: cui vna atq̃ oĩpotẽs nã eſt: oĩum rerũ indefectã ſemꝑ hẽre notitiã. Cõcluſio.

Completa eſt pſalmigraphi denũtiata ꝓmiſſio: reſerata ſunt filij occulta miracula. O ingẽtes ⁊ admirabiles cauſe: que q̃uis expoſite videant̃: adhuc tñ ſine dubitatione ſecrete ſunt. Nã cũ predicãtur: nõ hñtur incognite: dñi ignorãtur qñ veniũt: adhuc obſtruſe eẽ mõſtrãtur. Sic ⁊ ſecretum eſt qđ dicit̃: ⁊ querẽtibus non tacetur. Quapropter effuſius dño ſupplicemus: vt nobis emẽdationẽ ſaluberrimã ꝯferre dignetur: q2 ſine excuſatione peccat: cui retributio peccatoꝝ ꝑdicit̃ eſſe vẽtura. Mẽte quoq3 retinẽdum eſt: huc pſalmũ eſſe pſalmum: in quo aduẽtus ꝓphetat̃ antichriſti. Numerus quoq3 pſens ⁊ illud occultius probat̃ aperire: qđ nona hora dñs emiſit ſpũm. Nã cũ inter alia ⁊ de paſſione ipſius pſalmus iſte locutus ſit: merito ⁊ per calculũ ſuũ tranſitus eius horam annunciat: quãdo etiam crucis ipſius noſcitur narraſſe myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum nonum.

¶ In finem pſalmus David. X.

In dño confido: quo modo dicitis anime mee: tranſmigra in mõtẽ ſicut paſſer. Qm̃ ecce peccatores intẽderũt arcũ: parauerunt ſagittas ſuas in pharetra: vt ſagittẽt i obſcuro rectos corde. Qm̃ quẽ perfeciſti deſtruxerunt: iuſtus aũt quid fecit? Dñs in tẽplo ſancto ſuo: dñs in celo ſedes eius. Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt: palpebre eiꝰ iterrogãt filios hoium. Dñs interrogat iuſtũ ⁊ impiuz: qui aũt diligit iniq̃tatem odit aĩam ſuã. Pluet ſuꝑ peccatores laqueos: ignis ⁊ ſulfur ⁊ ſpũs ꝓcellarũ pars calicis eorũ. Qm̃ iuſtus dñs ⁊ iuſtitias dilexit: eq̃tatẽ vidit vultus eius.

Um frequẽter in titulis poſituz videat̃ in finẽ: ⁊ intẽtionẽ mẽtis nr̃e ducat ſemper ad dñz chr̃m: tñ ꝓpter diuerſa miracula poſitũ eſſe nõ dubiũ eſt. Mõ enim indicat glorioſiſſimã paſſionẽ: modo triũphalẽ ⁊ admirabilẽ cũctis gẽtibꝰ reſurrectionẽ: nunc aũt ſanctã fidẽ declarat: in qua heretici digladiant̃ cõtra fideliſſimos chriſtianos: Ita fit vt iugiter tendat ad chriſtũ: q̃uis diuerſis ſignificationibꝰ inueniat̃ aptatũ. Qđ ẽt in reliquis pſalmis ſi aciẽ mẽtis intendas: cognoſcis eſſe faciẽdũ. De pſalmo aũt ⁊ David: illa meminiſſe ſufficiat: que ſuperius dixiſſe cognoſcimur. Sciendum tamẽ hunc pſalmuz ꝓlatũ eſſe ad hereticos deſtruendos. Diuiſio.

Salmus hic totus ad perſonaz prophete referẽdus eſt. Primo capite de inſidiatoribus dicit hereticis: qui nitũtur catholicos in ſuã ꝯuertere prauitatẽ. Scđo dñi iudiciũ cõminatur: ⁊ quid in illa retributione ſuſtinere poſſint euidẽter oñdit: vt iuſtitiã dñi metuẽtes: ſupſtitioſas falſitates deſinãt. Expoſitio.

In dño confido: quo mõ dicitis aie mee: tranſmigra in montez ſicut paſſer. Hoc ſchema dr̃ cenonema: id eſt: cõicatio ꝯſilij. Qđ fit freq̃nter: qñ aut cũ aduerſarijs: aut cũ auditoribꝰ v̓ba miſcemꝰ. Ad ꝑſuaſores q̃ppe hereticos hic ſermo dirigit̃: qui volunt loq̃ qđ impiũ eſt: vt cõtẽtionibus prauis ſeducãt aĩas inocẽtes. Hic ergo vir fidelis dicit: dũ ego ſim in religionis fixo cacumine ꝯſtitutus: quẽadmoduz mihi ſuadetis: trãſmigra in mõtẽ: id eſt: ad hereticaz prauitatem: mẽtiẽtes ibi eſſe chr̃m: vbi v̓itas nullũ ꝓbatur habere veſtigiũ. Mons eniz in ſcripturis diuinis equiuocus eſt: qđ diſſimilibꝰ rebꝰ pro aliq̃ cõparatione deputat̃: Frequẽter eni ⁊ in bono ⁊ in malo ponit̃. Nã cũ in bono mons dicit̃: firmitas eiꝰ ꝯſideratur: ⁊ bono rabilis altitudo. Cuz in malo: ſtupor mẽtis ⁊ eleuata ſupbia. Sic vnũ nomẽ diuerſis rebus: ꝯſideratis q̃litatibus ꝯgruẽter aptat̃. Paſſeꝝ quoq̃ plura ſunt genera. Alij gaudẽt ad foramina parietũ: Alij valles roſcidas requirunt: Nõnulli mõtes appetunt ſqualẽtes. Sed nũc de illis dicit q̃ ad altiſſima loca terraꝝ leuiſſima volũtate rapiunt̃: vt his merito ſiles eſtimẽtur qui ad neq̃ſſimas ꝑdicationes leuitate incõſtãtis animi trãſferunt̃. Qm̃ ecce pctõres itẽderũt arcũ. Arcũ: mãdata diuina debemus aduertere: que hereticus tractãs: ⁊ in ſua prauitate ponẽs: ad vulnus alterius tẽdit opandũ: vt nõ ad ſalutẽ compungat: ſed eterna morte trãſfodiat. Et hñ arcus ponit̃ in ſacratiſſimis ſcripturis: q2 in vnũ duo teſtamẽta ꝯiũgẽs: aut defenſionem tribuit: aut ruinã: ſicut Apl's dic̃. Alijs q̃dez ſumus odor mortis in mortẽ: alijs odor vite in vitam. 2. Cori. 2.

Parauerũt ſagittas ſuas in pharetra: vt ſagittẽt in obſcuro rectos corde. Permanet in cõparatione ſagittarij. Naz ſicut iſte habet ſagittas in pharetra: ita ille geſtat in corde verba venenoſa. In obſcuro v̓o: ſiue cum ꝑſecutionibus perturbatur eccleſia: qñ timore periculi carnales hoies credũtur facilius imutari: ſiue in abſcõdito cõſilio: cũ opportunius putãt chriſtianos decipere: qñ eos iudicãt ſua conſilia non videre. Sed cũ dicit: rectos corde: inſidias eoꝝ oſtẽdit inanes ⁊ vacuas. Recti enim corde nõ ſunt: niſi qui nulla iniqua decipi ꝑſuaſione potuerunt. Quoniam que ꝑfeciſti deſtruxerũt: iuſtus aũt q̃d fecit? Idẽ de ipſis hereticis dicit: deſtruxiſſe illos legẽ dñi: cũ3 interpretationibus falſis ſcripturas ſcãs lacerare moliũtur: ꝯuertentes in quotidiã necem que a dño ꝓphetata ſunt ad ſalutẽ. Subiungit̃ etiã defenſio dñi chriſti. Dicit eniz: ſi hoies voluerũt equitatez iniqua interpretatione ſubuertere: cur accuſant eũ qui iuſte locutus eſt: Errores eni: nõ de ꝑcepto trahunt: ſed de neq̃ſſima ſua voluntate ꝯcipiũt. Dñs in tẽplo ſancto ſuo: dñs in celo ſedes eius. Exprobratis hiſq̃ falſa ſentiunt: de religione veriſſima: ad ſcđm caput ꝓpheta peruenit: in quo iam iudicia dñi dicit eſſe ventura: vt humana peruerſitas ſaltẽ ſe conſiderata dñi diſtrictione recorrigat. Et vt inocentem decipi aliq̃s non putaret impune: dñm dicit in vno quoq3 religioſo ꝯſiſtere: ſicut ait Apl's. Si q̃s tẽplum dei violauerit diſperdet illũ deus. Tẽplum enim dei ſanctũ eſt quod eſtis vos: vt ſciat hereticus a deo ſe poſſe diſperdi: a quo noſcũtur corda recte credentium poſſideri. Celuz enim: ſanctos viros ſignificat: quos preſentia maieſtatis ſue diuinitas inſidere dignat̃. Et q̃ pulchre 1. Cori. 3.

ſuboritur laus rei leſe. Qualis eniꝫ bonor: qualis eſt
gloria ſuſcipe creatorē: quē non eſt dubiū bonos ſem
per inuiſere. [Oculi eius in pauperem reſpiciūt: pal
pebre eius interrogāt filios hoīum.] Sicut infelices
ſunt a qbus auertitur: ita beati reddūtur ad q̄s ꝓpi
tius reſpicit deus: qm̄ intuitus ei⁹ bñficiū eſt: qꝛ pec
catoꝝ tenebris nō offendiẗ qui tāta claritate illuſtra
tur. Nā ⁊ lapſus Petrus redire tunc meruit: qm̄ eum
ETY clemētia diuinitatis aſpexit. Et intēde ꝙ prius poſu
it oculos: poſt vo palpebras. Palpebre dicte ſūt a pal
pitando. Sūt enī quedā luminū thece: ⁊ quaſi folles
oculoꝝ: q̄s claudimus dormiētes vt fatigatū corpu
ſculū reparare poſſimus. Ergo qꝛ in dn̄o mēbrorum
miniſteria per allegoriā frequēter aptant̄: dicat eum
non ſolū qm̄ intendit oculis: ſed etiā tunc regrere: id
eſt: cōſiderare filios hoīuꝫ: cū ea negligere quaſi dor
miens eſtimat̄. [Dn̄s interrogat iuſtū ⁊ impiuꝫ: qui
autē diligit iniquitatē odit aiam ſuam.] Non eſt im
proborum derogatio cogitāda: qm̄ dn̄s iuſtū requirit
⁊ impiū: qui oīa ſub veritate diſcernit. Qđ ideo dici
tur: vt hoīum deſideria opiniones fatue nō ſeducāt:
ſed vnuſqſq3 circūſpiciat conſciētiam ſuā: de qua no
uit ſolū dn̄m ferre iudiciū. Sequitur breuis ⁊ mani
feſta ſentētia. Quid eſt diligere iniqtatē: Odiſſe ani
mam ſuā. Sic enī ſe pſequitur qui diabolū ſequitur:
dum illas ſemitas cōmeare vult: que ad penarū loca
fugiēda pducunt. [Pluit ſup peccatores laqueos: ignis
⁊ ſulfur ⁊ ſpūs procellarū: pars calicis eoꝝ.] Pluit:
ad vba pdicantiū retulit celo manātia: que piiſſimis
imbreſcunt: perfidis autē igniti laquei. Illi enī bene
intelligēdo inde fructificāt: iſti male tractando: ani
mas ſuas nodo puerſitatis ſtrangulāt. Ignis eſt: quā
do eos flāmea cura conſumit. Sulfur: qꝛ cogitatio
nes eorū deteſtabili fetore ſordeſcūt. Spūs procella
rū: dū ſe tumultuoſa mente cōfundūt. Pars calicis
eoꝝ: id eſt: menſura qua pollutis actibus ebriantur.
Ps. 22. Calix autē ⁊ in bono dicit̄: vt eſt: Calix tuus inebriās
EIY q̄ꝫ preclarus eſt. Calix enī mēſura eſt qua potant̄ ani
me. Calix aūt dictus: eo ꝙ aſſidue calidā ſoleat ſuſci
pere potionē. Macrobi⁹ quoq3 Theodoſius: in quo
dā ope ſuo: gentē dicit cylicranorū fuiſſe iuxta hera
cleā cōſtitutā: cōpoſito noīe απο του κυλιχοσ: qđ
poculi gen⁹: vna littera imutata calicē dixit. Unū hoc
nomē memorie cōſtat inſixū. [Qm̄ iuſtus dn̄s ⁊ iu
ſtitias dilexit: equitatē vidit vultus eius.] Fit quoq3
de equitate eterni regis decora cōcluſio. Iuſtū dicit
dn̄m amare iuſtitiā: qꝛ neſcit alios reſpicere: niſi qui
norūt cuſtodire iuſtitiā. Adiecit: eqtatē vidit vultus
eius: illā ſcilꝫ equitatē quā tn̄ propitius ipſe ꝯcedit.
Nō eniꝫ quicq̄ꝫ ex ſe ꝓbi humanitas habet: niſi qđ a
dn̄o bonoꝝ oīum ſuſcepit largitore. Uultus vo hic
Ps. 33. ꝓpitiationē dn̄i ſignificat: Nā ⁊ in alio ps legit̄. Uul
tus aūt dn̄i ſup faciētes mala. Sed qm̄ hic dixit eq
tatē vidit: p eqtatē grāꝫ ipſi⁹ fecit itelligi. Cōcluſio.

Quam bene diuitias hereticorū ⁊ retributiones
eoꝝ: pſalmus iſte mirabili breuitate cō
plexus eſt: vt quoꝝ futuras penas agnoſcimus: ab eo
rum prauitatib⁹ arceamur. Eſt enī in numero ipſo ⁊
virtus ſancta decalogi: qui humane vite puenit glorioſiſ
ſimus iſtitutor. Nā ſicut ille hoīum vitia ꝯdemnat:
ſic ⁊ iſte ſenſuꝫ inique pdicationis impugnat: tāto a
maiore pīculo liberās: q̄ꝫto plus eſt in fide delinque
re: q̄ꝫ carnis fragilitate peccare. Merito ḡ ⁊ hic pſal
mus hūc numeꝝ tenet: qui ſenſus nr̄os in orthodoxa
Luc. 19. credulitate pſectiſſima iſtitutione ꝯfirmat. Nā ⁊ in
euāgelio: bon⁹ ſeruus offerēs decē talēta laudat⁹ eſt: ⁊
ptātē ſupra decē ciuitates accepit in pmiū. Apl's quo
q̄ꝫ in magnū ſacrm̄: verbū dn̄i decē ſcripſit eccliis: ſi
gnificās ſacre doctrine plenitudine hāc cōpleri q̄ꝫti
tatem. Nā ⁊ numerus ipſe in magnā vtuteꝫ laudēq̄ꝫ
collectus eſt: qui lꝫ in extēſuꝫ calculū ifinitūq̄ꝫ tēda
tur: ipſe tn̄ in ſemetipſo ſemp creſcēti ſūma reuolui
tur: ⁊ ꝓpe vt cū nihil recipiat extraneum magnum
de ſe facere videatur augmentū. Dic etiā merito di
citur decus: quoniā a decore nomē accepit.

Explicit expoſitio in pſalmū decimum.

In finē pro octaua die ps Dauid. XI.

Saluum me fac dn̄e: quoniā de
fecit ſanctus: quoniā diminute
ſunt veritates a filijs hominuꝫ.
Uana locuti ſunt vnuſqſq3 ad
primū ſuū: labia doloſa i corde
⁊ corde locuti ſūt. Diſpdat dn̄s
vniuerſa labia doloſa: ⁊ linguam magnilo
quam. Qui dixerūt: linguā noſtrā magnifi
cabimus labia nr̄a a nobis ſunt: quis noſter
dn̄s eſt. Propter miſeriā inopū ⁊ gemituꝫ
pauperū: nunc exurgā dicit dn̄s. Ponā in
ſalutari: fiducialiter agā in eo. Eloquia dn̄i
eloquia caſta: argentū igne examinatū: pro
batum terre: purgatū ſeptuplū. Tu dn̄e ſer
uabis nos ⁊ cuſtodies nos: a generatione
hac in eternum. In circuitu impij ambulāt:
ſꝫ altitudinē tuā multiplicaſti filios hoīuꝫ.

Octaua: vt in ſexto ps iā dictuꝫ eſt: ad eter
nā ptinet requiē. Nā octauū diē mūdus
iſte nō recipit: ſed finito ſeptio redit ſem
per ad pmū. In iſtis enī dieb⁹ pluralis eſt
numerus: ille autē ſingularis accipit̄ qui
nullo ſuccedēte narrat̄. Quapp dicēda vtus eſt pſal
mi: vt per ei⁹ intētionē iſcriptio tituli facili⁹ poſſit in
telligi. Petit itaq3 ꝓpheta: iniqtatē mūdi iſti⁹ deſtrui:
vt ad illā vitatē future ꝓmiſſionis debeat puenire.
Sic illud iꝑturbabile regnū ſignificat̄: qm̄ ei⁹ btitu
do idefinēter expetit̄. Merito ḡ huic ps octau⁹ dies
aptat⁹ eſt: vbi ſeculi iſti⁹ ꝯſuetudo vitioſa deſerit̄: ⁊ il
lius venire innocentia poſtulatur. Cetera vo huius
tituli verba ꝑcedentibus expoſitionibus proban
tur eſſe notiſſima. Diuiſio.

Prima pte ꝓpheta a mūdi iſti⁹ puerſitate
ſaluū ſe petit fieri: qm̄ doloſi atq3 ſuperbi
potētiā dn̄i ſceleratis oblocutionib⁹ abne
gabāt. Scđa: promiſſionē pr̄is per oīpotē
tem filiuꝫ pdicat eſſe faciendam: eloquia
domini ſub breuitate collaudans: ſicut prius ſermo
nes impios arguebat. Expoſitio.

Saluum me fac dn̄e quoniā defecit ſan
ctus: qm̄ diminute ſunt vitates a filijs
hominuꝫ.] Studioſe diſcutiamus hoc
pncipiū pſalmi: quoniā magnoꝝ ſchema
tum decore formatū eſt. Exclamat enim
ad dn̄m ſubito ꝓpheta: vt de ipſa formidine appare
at periculi magnitudo. Deinde per figuram ſynathri
ſmos: vſq3 ad diuiſionē cōgregat multa que timuit.
Qđ ſchema inter violētiſſimas figuras accipit̄: quā SCHE

do plurima res in vnū: ⁊ multa crimina colligūtur.
Nā cū hoc ſeculū reſpiceret alas m̄ltiformiter lgra
uare: ſaluū ſe petit a dn̄o fieri: apud ques verā medi
cinā nouerat iueniri: ſanctū dicens abeſſe de mūdo:
vbi tanta maloꝝ ineſſe cognoſcit̄ multitudo. Hoc q̄ꝫ
tum ad hoīes ptinet: d̄r: ceterꝰ ille vbiq̄ꝫ p̄ns eſſe co
gnoſcitur. Et ne dr̄etur ambiguum qḋ dixit: defecit
ſctūs: conſequitur diminutas eſſe veritates a filiis
hoīum. Aliter enim ſanctus deficere nō poterat: niſi
TOP fuiſſet inter hoīes veritas īminuta. Qḋ argumentū
dicit̄ a conſequentibus: qn̄ illud qḋ p̄mittit̄: ſequēti
ꝯſictione firmat̄. Uerum cum dicit: diminutas depra
uata dei munera culpis hoīum euidenter oñdit: que
collata ſibi beneficia ꝑpria ꝑuerſitate cōmaculant.
Et intuēdū ꝙ plurali numero ſunt poſite veritates
cum vna ſit veritas. Sed cū virtus eius per vnum
q̄ꝫq̄ꝫ hoīem celeſti diſpēſatiōe tribuitur: multas eē
teſtamur. Ut dicere ſolemus: ꝓphetia dauid: ꝓphe
tia hieremie: euāgeliū matthei: euangelium ioānis: ce
teroſq̄ꝫ qui huius rei honore floruerunt: ita ⁊ verita
tes enūtiamus: quādo qualitas eius per indiuiduas
partes humanis mētibus dn̄i largitate preſtat̄. Pōt
etiā ⁊ ad iudeum populū cōpetenter aptari: qui do
nis celeſtibus vacuatus credere non voluit: quem tā
totum vidētium turba ꝓphetauit. [Uana locuti ſunt
vnuſquiſq̄ꝫ ad ꝓximum ſuum: labia doloſa in corde
Et. non hꝫ ⁊ corde locuti ſunt † mala.] Uana falſa ſignificat: iux
ta illud qḋ ſuperius dixit. Diminute ſunt veritates
a filiis hoīum: quādo cōtra dominū chriſtū teſtimo
nia querebāt: ⁊ ſemetipſos prauis ſuſurrationibus ex
citabant. Proximos autē ſignificat: non tam cogna
tione generis: q̄ꝫ ſceleris participatiōe ſociatos. Nā
qḋ dicit: in corde ⁊ corde: quotiens volumus doloſos
exprimere: duplicia eorū corda declaramus: ſicut ſa
lomon dicit: Uir duplex aīo: inconſtans eſt in omni
bus viis ſuis. Quādo aūt ſimplices cupimus indica
Act.4. re: vnum cor in eis eē teſtamur: ſicut in actibus apo
ſtolorū legit̄: Multitudinis aūt credētium erat cor
vnū ⁊ aīa vna. Sic ⁊ bilingues dicimus: qui in vna
ſnīa minime pſeuerāt. Et reſpice predictas res qua
lis fuerit ſecuta ſnīa: Locuti ſunt mala. Neceſſe enim
erat vt mala loquerent̄: qui duplicia corda geſtabāt.
[Diſperdat dominus vniuerſa labia doloſa: ⁊ linguā
magniloquam.] Sequit̄ ſnīa generalis: ſicut ſolet le
ge ſanciri quādo vnus peccat ⁊ vniuerſale malum ſe
ueritas ꝓmulgat ac cōdemnat. Diſꝑdat ꝯtra aduna
tionē dicit̄ iudeoꝝ: vt paſſim pereant qui in vna ſe
DEF prauitate collegerāt. Lingua vō magniloqua eſt: que
ſibi aliqd magne ptātis aſſumit: nec intelligit a crea
tore datū: dum euentus reꝝ ſibi putat eſſe ſubiectos
Apoc.13. ſicut apocalypſis de antichriſto dicit. Uidi in cornu
illo qḋ erat excelſius: os loquens magna ⁊c̄. Et ne in
bono linguam magniloquā potuiſſes accipe: p̄miſit:
labia doloſa. Conſidera vō pietatem dicentis: qḋ nō
hoībus: q̄r multi ex ipſis cōuertēdi erāt: ſed ipſis vi
tiis imprecat̄. [Qui dixerunt: linguam noſtram ma
gnificabimus: labia noſtra a nobis ſunt: quis noſter
eſt dn̄s] Illos exponit qui in pſperis rebus nimia lo
quacitate turgentes: gloriam ſuam exaltare p̄ſumūt
⁊ ponunt in ꝑpria ptāte: qḋ ſe demētes a deo nō itel
ligūt accepiſſe: Hos pauliſper interrogo: quare non
ſunt garruli: cum ſuperuenientibus curis ſtupida ta
citurnitate conſtricti ſunt: Defigentes enim vultus
in terram: claudunt: hoſtia labiorum: ⁊ tanq̄ꝫ linguas
perdiderint: ſic confuſis mentibus obmuteſcūt. Ad

de egritudinum varios caſus: vt frequenter non ſit
idoneus cibum petere: qui videbat̄ de labiorū ſe ptā
te iactare. Tunc ſi p̄nt dicāt: labia noſtra a nobis ſūt
quis noſter eſt dn̄s: Iſtud autem: quis noſter eſt dn̄s
ſacrilegoꝝ verbo repetit̄. Que figura dicitur Anteſa
goge: id eſt: ꝯdictio. [Propter miſeriam inopum ⁊ ge SCHE
mitum pauperum: nunc exurgam dicit dn̄s.] In his
duobus verſibus ſubtiliter patris ⁊ filii inſpiciende
perſone ſunt: vt nobis intelligentie cōfuſio poſſit au
ferri. Nam poſtq̄ꝫ arguit eos qui de dn̄i fundēdo ſan
guine tractauerūt: venit ad ſecundā partem in qua
ꝓpria voce patris reſurrectionem ꝓmittit dn̄i ſalua
toris. Aliena enim verba referre poſſumus: cū tn̄ per
ſone noſtre non mutamus eloquium: Intelligemus
autem que ſit pietas hic creatoris: quando ꝓpter mi
ſeriam inopum ⁊ gemitum pauperū clarificatus eſt
dn̄s chriſtus: ne eius fideles diutia tribulatiōe graua
rentur. Exurgam. Metaphorice dictum eſt illum ex SCHE
urgere qui neſcit humana ībecillitate recubare. Sꝫ
exurgam dicit: appaream: ⁊ manifeſter in filio: Una
enim virtus ⁊ indiſcreta maieſtas eſt. Apparet enim
⁊ manifeſtat̄ pater in filio: ſicut ipſe in euangelio di
cit. Qui me videt videt ⁊ patrem. [Ponā ī ſuper ſa Ioh.14
lutari meo: fiducialiter agam in eo.] Salutare ſuum Et. In
dicit pater verbū ſuū: qḋ eſt caro factum: ꝑ qḋ vita
mortalibus venit: dum oīs credens ſalutem copioſa
largitate conſequit̄. Et quid ſup eū ponit: Cōſolatio
nē ſcilꝫ: quā ſuperius dixit iopū ⁊ pauperū: qḋ dn̄o re
ſurgente ſaluatore fidelibus ꝑueniſſe manifeſtū eſt.
fiducialiter agam: ptās oīpotētie p̄ne declarat̄: q̄r re
uera ille fiducialiter agit cuius volūtati nullus pua
let obuiare. Sic ⁊ de chriſto i euāgelio dcm̄ eſt. Erat Math.7
enim docēs eos tanq̄ꝫ ptātem habēs: non tanq̄ꝫ ſcri
be eoꝝ ⁊ phariſei. Sed ptās pr̄is: filii fiducia eſt: ſi
cut filii fiducia: ptās eſt pr̄is: qḋ toti trinitati ꝑ vnita
te nature certum eſt conuenire. [Eloquia dn̄i eloqa
caſta.] Poſtq̄ꝫ dixit verba patris: eadem ipſa laudan
do ꝯfirmat. Nā ſic omnia ꝯgerūt: quēadmodū pro
miſſa noſcunt̄. Quid ſint ergo eloqa dn̄i: ſub breuita
te definit̄: id eſt: eloqa caſta: videlicet virginali inte
gritate puriſſima: que nullum mendacium corrum
pat: nulla macula falſitatis iſiciat. Nā ſicut caſtitas
ignorat pollutionē: ita eloqa dn̄i neſciunt cuꝫ aliqua
forde miſceri. Sꝫ hoc nō ocioſe accipias: q̄r ꝯtra illḋ
ponit̄: qḋ ſuperius dictum eſt de iniqs: Uana locuti
ſunt vnuſq̄ſq̄ꝫ ad ꝓximū ſuū: vt inſpecta rerū varie
tas: ab iniqua nos ꝯſuetudie remoueret. Qḋ ſchema
grece ſyndicaſmos dr̄: latine collatio: quādo ſibi: aut SCHE
perſone: aut cauſe: ſiue ex ꝯrio: ſiue ex ſimili cōparan
tur. Hic enim eloqa diuina laudant̄: ſuperius vō ſer
mo humanus arguit̄. [Argentum igne examinatum
terre: purgatum ſeptuplum.] Adhuc definit per ſimi
litudinem metalli candidi quid ſint eloquia caſta.
Argentum terre igne examinatum: qḋ ſolet eē puriſ
ſimum: quādo frequēti fuerit decoctione mundatū.
Examinatum quippe vel purgatum: contra illud po
nit̄ qḋ de pctōribus ait: Labia doloſa in corde ⁊ cor
de. Et vt q̄ꝫ plurimū diſtaret agnoſceres: addidit: pur
gatum ſeptuplum. Qui numerus ad ſeptiformem DOG
ſpiritū videt̄ poſſe reſpicere: id eſt: timorē dei: pieta
tem: ſcientiam: fortitudinem: conſilium: intelligētiā:
ſapientiam: per que verbum diuinum tanq̄ꝫ in ſuccē
ſis fornacibus manens: veritatis rutila coruſcatione
reſplēdet. [Tu domine ſeruabis nos ⁊ cuſtodies nos
a generatione hac in eternū.] Sicut ſuperius dixit
diſperdat

diſperdat dominus vniuerſa labia doloſa:ita hic cõ ſeruaturum dominum promittit: qui eloquiis eius pura mente crediderunt. Et vide ſancte regule qua moderatione ſeruate ſunt. Dum dicit: tu nos cuſtodias: preſumptionem caduce humanitatis abſcidit ne quis de ſe confidendũ vllatenus eſtimaret. A generatione hac ſiue iudeos: ſiue mundi iſtius ſignificat peccatores: a quibus noſtra virtute nõ poſſumus cuſtodiri: niſi illius miſeratione protegamur. Addidit etiam: in eternum: q2 hic nos in tribulationibus conſolatur: ibi in eterna ſecuritate conſtituet. Hic adiuuat: illic glorificat ⁊ coronat. Ita nos pyſſimus creator: ⁊ hic conſeruat ne pereamus: ⁊ ibi beatificat vt nullatenus miſeri eſſe poſſimus. ¶ In circuitu impy ambulant: ſm altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum. ¶ Poſtq̃ ſermones impiorum in prima parte competenti execratione redarguit: ⁊ in ſecunda parte eloquia dñi mirabili predicatione laudauit venit ad concluſionem pſalmi: in qua ſingulis partibus ſub vno verſu digna reſtituit. Dicit enĩ ſub breuiſſima ſniam in circuitu impios ambulare: vt nunq̃ ad rectam poſſint ſemitam peruenire. Tortuoſe ſiquidem vie malis ſemper moribus applicãtur: ſicut

Prouer. 2. ſalomon de impys dicit. Dereliquerũt vias rectas: vt ambularent in vias prauas: ⁊ ideo peruenire ad requiem octaui diei nequeũt: qui rotaꝝ more in ſua ſemper terga vertunť. Sequitur: Scdm altitudinem tuam: multiplicaſti filios hominum. Hoc ad illos pertinet qui ſincere eloquys dñi caſtis puriſſimiſq; crediderunt. Et vide quãtum illis in iſto verbo promittitur. Dicit enim: ſm altitudinem tuam multiplicaſti filios hoĩu: non ſm meritum ſuũ: ſed ſm illud qđ humanas neſcit anguſtias ſuſtinere. Altũ enim ſepe dicimus qđ cõprehendere nõ valemus. Sub menſura enim creator nõ eſt: que creaturis oĩbus data eſt: nec aliqua in eo poteſt eſſe dimenſio: a quo reb⁹ oĩb⁹ numerus: põdus: mẽſuraq; preſtatur. Multiplicaſti aũt filios hominum: ad illam ꝓmiſſionem reſpicit

Gen. 16. ⁊. 22. abrae: in qua dicit: Multiplicãs multiplicabo ſemẽ tuũ: ſicut ſtellas celi. Qđ enĩ in ſanctis ſuis ⁊ feciſſe ⁊ quotidie facere manifeſtum eſt. Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmum nimis vtilia nobis ſacramenta declaraſſe. Dixit enim: q̃ vanis ⁊ ſuperfluis homines locutionibus occupentur: vt non veritatem qua viuant: ſed quo moriuntur velint affectare mendacium. Deinde quale ſit eloquium domini: cõſequenter expoſuit: vt ſalutariť vnicuiq; ſua ſordeãt: ſi quãtũ ſint mũdiſſima dñi verba cognoſcat. Quibus rebus illud remediũ dať: quoniã ſm potẽtiã dñi filios hoĩum conſtat poſſe liberari. Et q2 vndecimi numeri virtus in quo hic pſalmus eſt conſtitutus: euangelicã nobis cognoſciť indicare myſterium: patriſfamilias ſupplicemus: vt in vineam ſuam ſaltem vel vndecima nos hora clemẽtiſſimus intromittat: quatenus mercedem operibus nõ debitã: ſed digneť donare gratuitam. Nã ⁊ beatus Proſper in ſcda pte libri qui inſcribiť ante legem: ſub lege ⁊ ſub gratia: de vndecimo calculo ſic ait: Neq; ſine huius myſterio vndecim velis cilicinis tabernaculũ deſuper operiebatur: quo reũ eſſe oſtendat totũ mũdũ deo: ac ſub penitẽtia degere. Ipſius enĩ numeri pš habet pricipiũ: Saluũ me fac dñe: qm̃ defecit ſanctus: quoniam diminute ſunt veritates a filys hominum.

Explicit expoſitio in pſalmum vndecimum.

¶ In finem pſalmus Dauid. XII.

Vſquequo domine obliuiſceris me in finem: vſquequo auertis faciem tuam a me? Quandiu ponã conſilia in anima mea dolorem in corde meo per diẽ. Vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me: reſpice ⁊ exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos: ne vnquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus: preualui aduerſus eum. Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui. Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit mihi: ⁊ pſallam nomini domini altiſſimi.

Cum tituli huius verba precedẽti expoſitione iam nota ſint: conuenit vt de cõtinentia magis pſalmi: aliqd dicere debeam⁹. Totus enĩ de charitate loquiť dñi chriſti: in qua eſt toti⁹ legis ſita pfectio: quã ſi qs hẽt oĩa mũdi iſtius blãdimẽta poſtponit. Nã dũ ipſa ſola ex toto corde requiriť: ei⁹ 9riũ nõ amať. Charitas enĩ dei quedã vernalis eſt pluuia virtutũ: ſub qua ⁊ beata volũtas germinat: ⁊ operatio ſancta fructificat: patiẽs hic in aduerſis: temperata i pſperis: humilitate potẽs: afflictione letiſſima: inimicis beniuola: bonis ſuis ſuperãs malos. De qua etiã ſupne creature ſemp accenſe ſunt: flãma reficiẽs: deſiderium ſalutariter creſcẽs. Et vt apoſtoli Joãnis voce cũcta cõplectar. Deus ipſe charitas eſt. Quapropter 1. Joan. 4.
ipſam nos decet expetere: ipſam ſine fine deſiderare: vt q2 hic inde expleri non poſſumus: ſaltem ex ea in futura retributione ſatiemur: ſicut in centeſimo Pſ. 118.
octauodecimo pſalmo legiť: Defecit in ſalutari tuo anima mea. Iſtud enim deficere felici eſt perennitate conſtare. Diuiſio.

Cum reſpiceret ꝓpheta prima pte genus humanũ mortiferis ſupſtitionibus occupari: nec ad culturã veri dñi puris ſenſibus feſtinare: credulitatẽ ſuã aduẽtu ſancte incarnatiõis magno deſiderio deprecať expleri: vt vel tũc cõfuſa gẽtilitas ſalutariter deuios errores abyceret. Scdo mẽbro: ad noſtras petitiões efficaciter inſtruẽdas illuminari fidẽ ſuã vehemẽter expoſtulat: ne inimici aliqua fraude ſuccumberet: qui ſemper ſe in eius dicit miſericordia fuiſſe confiſum. Expoſitio.

Vſquequo dñe obliuiſceris me in finẽ? ¶ Plenus ꝓpheta: vt dictũ eſt: dñi charitate copioſa: qua eius humanationẽ auide ſuſtinebat: ꝯfidẽter eructuãs dicit differri ſe diutiu⁹ ab expectatiõe ſua: qm̃ omni deſideranti valde moleſta dilatio eſt. Quem lz illuminatiõe fidei credebat eſſe vẽturũ: de eius tñ tarditate cõqueriť: cuius adhuc ſperatũ cernere nõ merebať aduẽtũ. Nõ enĩ obliuiſciť deus: ſed ab eo qui deſiderat obliuionem crediť pati: quãdo differt donare qđ petitur. In finẽ: hic tẽpus ſignificat: quo incarnationẽ dñi ꝓuidebat eſſe vẽturã. Talis enĩ querela: fideles alas pulſat: vt ⁊ ſine fine celeſtia cupiãt: ⁊ de

domini ſemp ꝓmiſſione ↄfidant. Et intuendum: ꝙ
per hos quatuor verſus: vbiqȝ verba patientie cõſtã
tiſſime ponit. Dicit enī vſquequo: quouſqȝ: q̃diu: re-
SCHE petẽs etiã: vſquequo. Que figura dr̃ Epimone: quan-
do ſimilia dicta crebra repetitiõe geminant̄. [Quo
Al'. vſqȝquo uſqȝ auertis faciē tuã a me.] Apparitionem poſtulat
chriſti quã in ſpiritu iaȝ ꝓuidebat. Ipſa eſt enī facies
ei⁹ que carnalibus oculis potuit apparere. Quaȝ ille
vir ſanctus affectu generalitatis merito cupiebat aſ-
picere: que mũdũ dignata eſt celeſti viſitatiõe ſalua
re. Sic ⁊ deſideriũ diuini amoris oſtēſum eſt: ⁊ iple-
tã charitatē ↄſtat i ꝓximis: qñ iugiter expetebat qꝺ
oib⁹ ꝓdeſſe cognouerat. Utrūqȝ enī ↄiunctũ: vtrũqȝ
ſociatum eſt: vt nec deus ſine ꝓximo amet̄: nec ꝓxi-
mus ſine diuinitate diligat̄. [Quãdiu ponã cõſilia in
aīa mea.] Hic ardor maximus ſuſtinentis exprimit̄.
Dicit ſibi deeſſe ↄſilium: vt videndi mitigare poſſit
affectum: quando ineſtimabilis eſt anxietas con-
cupiſcere bonum: ⁊ diutius ſuſtinere venturum.
[Dolorē in corde meo per diē. Uſquequo exaltabit̄
inimicus meus ſup me.] Adhuc ſup ꝓpriis conqueſtio-
nibus ꝑſeuerat. Subaudit̄ enī de verſu ſupiore: po-
nã: vt ſit plena ſnĩa. Dolorem in corde meo ponã per
diē: id eſt: per ſingulos dies: vt abſolute ↄtinuatio tē-
poris poſſit intelligi. Et reſpice verſus iſtius primuȝ
verbũ: vt iam nõ deſideriũ: ſed decoro creſcēte ambi-
tu excitatus dolor maximus ſentiat̄: qꝺ vtiqȝ fit quã
do ſpes lõga ꝓtrahit̄. Inimicus me⁹. De diabolo di-
cit: qui ante aduentũ dñi exaltatus humana captiui-
tate gaudebat. Sup me: hoc eſt: ſup credulitatē meã
qꝛ ille toto orbe colebat̄ inſtãter: cũ deuotionē diui-
na religio nõ hñet. [Reſpice ⁊ exaudi me dñe deus
meus. Illumina oculos meos ne vnq̃ȝ obdormiã in
morte.] Uenit ad 2ᵐ mēbrũ deprecationis ſue. Sȝ
quas hic pietatis ſue lachrymas ꝓfudiſſe credamus
ne dilatione diuina: tot⁹ mũdus capt⁹ dolorib⁹ interi-
ret. Me enī cũ dicit: nõ ſibi tñ ſingulariter petit: ſed
vniuerſis fidelib⁹ ſupplicat ſubuēire: quoꝝ dilectio
ne remediũ generale petebat̄. Reſpice: ad illud refe
rēdũ eſt qꝺ ſupius ait: vſquequo auertis faciē tuaȝ a
me. Exaudi vo: ad illꝺ qꝺ dic̄ in capite pſalmi: vſque
quo dñe obliuiſceris me in finē. Oculos aũt cordis
hic debemus aduertere: qui in mortē obdormiũt: qñ
fidei lumine ſepulto: carnali delectatione claudunt̄.
[Ipſe eſt enī ſomn⁹: de quo letat̄ inimicus. [Ne qñ di-
cat inimicus me⁹ ꝓualui aduerſus eũ. Qui tribulant
me exultabũt ſi mot⁹ fuero.] Hoc de diabolo ⁊ ange
lis ei⁹ dicit quib⁹ talis ↄſuetudo eſt: inſultare dũ ca-
piũt: victorias ſuas putantes ſequaciũ ruinas. Dicit
enī: Si diuiſus a te fuero illis gaudiũ dabo: qui dete
ſtabili ↄſuetudine tũc efficiunt̄ leti: qñ deceptos a ſe
cognouerũt poſſideri. Nã qꝺ dic̄: ſi mot⁹ fuero: ſigni
ficat infidelis aīe mutabilitatē: qꝛ neceſſe eſt vt in la
queũ diaboli pedē mittat: ſi ſe quiſpiã veſtigio men-
tis a dñi firmitate ſubducat. [Ego autē in miſericor
dia tua ſperaui. Exultabit cor meuȝ in ſalutari tuo.]
Quãuis deſiderio magno raperetur: patientie ſue tñ
momenta declarauit dicēs: qꝛ ⁊ ſi adhuc ↄtingat ꝓ-
pria vota differri: ipſe tñ ſupna miſericordia ſuffragã
te in ſpe eius poſſit firmiſſimus inueniri: ſicut apl's di
cit. Spes autem nõ confundit. In tua enim miſeri-
Ro. 5. cordia dicit: qm̄ qui aliter putat: oēm ſpeȝ ſue credu
litatis euacuat. O virtus fidei: ⁊ firmitas magna cre
dentis. Gaudebat ad ꝓſentis abſentiã: ⁊ interior ho-
mo dei ſalutare iam cõſpexerat: quē adhuc exterior
carnalibus oculis cernere cupiebat. [Cantabo: domi
no qui bona tribuit mihi: ⁊ pſallam nomini dñi altiſ
ſimi.] Cum ſe in principiis crebra cõqueſtiõe a deſi-
derio ſuo dicat eē dilatũ: hic ſibi bñficia dñi iam le-
tus aſſerit cõtributa: ſiue qꝛ per ꝓphetie virtutē ac-
cepiſſe ſe dicit: qꝺ manifeſte nouerat eſſe venturum:
ſiue qꝛ hoc ipm̄ credidiſſe iam ꝓmiuȝ erat: ſicut legit̄
Credidit abraam deo: ⁊ reputatum eſt illi ad iuſtitiã Gen. 15.
Merito ergo accepiſſe ſe dicit: cui tanta fidei fuerat
firmitas attributa. Et inde qꝺ prius dixit cantabo:
deinde pſallam. Cantabo corde: vbi nimia letitia cõ
plebat̄: pſallã operibus bonis: qꝺ maxime diuinitas
querit: vt cantabo ꝑtineat ad contemplatiuam: pſal-
lam ad actualem. Que duo tanq̃ȝ gemini oculi pul-
cherrime ſociata: reddunt illuminatiſſimum chri-
ſtianum.

Concluſio.

Reſpiciamus prophetam in contemplatio-
ne beata poſitũ: quãto deſide-
rio glorioſaȝ incarnationē dñi ſuſtinebat: ⁊ hinc ad-
uertamus quale mun⁹ inde ſuſcepimus: qꝺ regē potē
tem ⁊ ſanctũ ꝓphetã tanto ſtudio conſpicere voluiſ-
ſe ſentimus. Sed dño ſupplicãdũ eſt: ne diabolo tra-
dat ſua deſertione tentãdos: ⁊ tali beneficio nos red-
dat indignos: vt cui ille adhuc vēturo famulabat̄: de
uotiſſime nos ei qui iam venit fideliter ſeruiamus.
Admonet etiã duodenarius numerus: apoſtolorum
nos recolere quãtitatē: qui doctrina ꝑfectiſſima mã-
datoꝝ: ⁊ dñm ſup oĩa dilexerũt: ⁊ ꝓximos eadē vt ſe
charitate cõplexi ſunt: vt merito hic pſalmus talia
nobis ſacra cõceſſerit: qui apoſtoloꝝ noſcit̄ numero
conſecratus. Duodeciȝ quoqȝ tribubus hebreoꝝ po-
pulum cõſtat eſſe diuiſum. Duodecim etiã ſedes in
iudicio vēturo dñs ꝓmittit apoſtolis. Duodecī quo
qȝ mēſib⁹ annus ipſe ↄtextus eſt. Sȝ ⁊ alia huiuſmodi
plura diligens lector inueniet: vt hunc calculuȝ mul
tis myſteriis refertum eſſe cognoſcas.

Explicit expoſitio in pſalmum duodecimum.

In finem pſalmus Dauid. XIII.

Dixit inſipiens in corde ſuo: non
eſt deus. Corrupti ſunt ⁊ abo-
minabiles facti ſunt in ſtudiis
ſuis: non eſt qui faciat bonum:
nõ eſt vſqȝ ad vnuȝ. Dominus
de celo proſpexit ſup filios ho-
minuȝ: vt videat ſi eſt intelligens aut requi
rens deū. Omnes declinauerũt ſimul inuti
les facti ſunt: non eſt qui faciat bonum: non
eſt vſqȝ ad vnũ. Sepulchrũ patēs eſt gut
tur eorũ: linguis ſuis doloſe agebant: vene-
num aſpidum ſub labiis eorum. Quoꝝ os
maledictione ⁊ amaritudine plenuȝ eſt: ve
loces pedes eorum ad effundēdum ſangui
nem. Contritio ⁊ infelicitas in viis eorum:
⁊ viam pacis non cognouerunt: non eſt ti-
mor dei ante oculos eorum. Nonne cogno
ſcent omnes qui operantur iniquitatem:
qui deuorant plebem meam: ſicut eſcam
panis. Dominum non inuocauerunt: illic
trepidauerunt timore vbi non erat timor.

Quoniam

Quoniam dominus in generatione iuſta eſt: conſilium inopis confudiſtis: quoniam dominus ſpes eius eſt. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: cum auerterit dominus captiuitatem plebis ſue: exultabit iacob ⁊ letabitur iſrael.

Cum verba iſta premiſſis expoſitionib⁹ oi̅no iam nota ſint: memoria potius de his q̄ ſermo noſter requirat̃. In titulis autem iuſte finis frequenter repetitur: vt ſemper ad omnipotentem chriſtuʒ audientis animus erigatur. Sed finis iſte (ſicut dictuʒ eſt) varijs ſignificationibus ſenſum noſtrū trāſmittit ad dn̄m: nunc tribulantium confeſſione: nunc exultatione letantium: nūc docentis affectu: nunc comminatione iudicij. Modo tn̄ pſalmus hic iudeorum veſaniā vehemēti increpatione caſtigat: aſper inuectionibus: terribilis pphanis: amarus incredulis: vt hec icrepatio merito ſancte dei̅ eccl̄ie: ɔtra cui⁹ ppoſitum demens perfidia prauas intentiones nititur excitare.

Diuiſio.

Facies illa domini: que in .12.° p̄s deſiderabili ſupplicatione petebatur: hic iam itroducit̃ aduenīſſe. Et ideo primo mō increpat eccl̄ia catholica iudeos: qui viſo chriſto minime crediderūt. Scd̄o modo: dic̃ inani eos trepidatione ɔfundi: qui fructuoſum timorē dn̄i cognoſcere noluerūt. Ad poſtremū: eoꝝ in finē ſeculi p̄dicit̃ euenire ɔuerſio: cū plenitudo gentiū lōgis ſeculis expectata puenerit: vt cū dn̄i pietas in eis proditur: ad confeſſionis remedia facilius inuitentur.

Expoſitio.

Dixit inſipiēs in corde ſuo: non eſt deus.] Uidens populus iudeoꝝ chriſtū humiliter in aſſumpta carne veniſſe: inſipiēter dixit: nō eſt de⁹. Nec itellexit ipʒ eē qui predict⁹ fuerat a prophetis. Ideo grauius: qꝛ nō labijs: ſed dixit in corde: vt malo voto peior incredulitas iungeret̃. [Corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in ſ voluͦtatibus ſuis: non eſt qui faciat bonū: nō ē vſq̄ʒ ad vnū.] Corrupti ſūt: dū ab ſcripturaꝝ ſanitate recedētes: in ſenſus pbati ſūt icidiſſe vitioſos. Sequit̃ deide pena peccati: vt nefandiſſima incredulitate maculati: abominabiles dn̄o ſuis erroribus redderent̃. Uoluntas enim dicta eſt a volando qꝛ̄ alas quo vult nimia velocitate trāfferẽ. Sequit̃ Nō eſt qui faciat bonū. Quid ergo dicimus de patriarchis: Nōne bonū fec̃ Noe: cū dn̄i ꝑcepti obediēs: in arcam ſaluandus intrauit: Nōne idem bonum fecit Abraā: cū filium ſuuʒ obediens diuinis iuſſionibus obtulit imolandū: Nōne bonum fecit Job: qui dura paſſione percuſſus: in oi̅bus gratias actitauit: Quid dicam de pphetis ⁊ apl̄is: ⁊ qui mādatis dn̄i famulantes: ſeipſos glorioſos mortibus obtulerunt: Fiunt hodieq̄ʒ dn̄o largiente iuſtoꝝ operatione que bona ſunt. Sed vt hec negatio veriſſime tibi elucere debeat ɔſidera qd̄ ſeqtur: Nō eſt vſq̄ʒ ad vnum. Re vera ſolus eſt chriſtus: ſine quo bonum aliqd̄ incipere vel implere imbecillitas humana nō ꝑualet. Quapropter iure negatum eſt vllum facere bonum: niſi vſq̄ʒ ad ipſum fuerit eius miſeratione peruentum. Nam cum ad eum acceditur: nec ab ipſo receditur: omne bonū ſine dubitatiōe peragit̃. Iſte eſt ergo finis qui eſt ꝑmiſſus in titulo. [Dn̄s de celo pſpexit ſuper filios hoiuʒ.] Quo mō pſpexit: Scilʒ vt nobis mitteret vnigenitū filiū ſuū: per quē vera fides euidētius poſſet ɔgnoſci. Sup filios hoiuʒ: de iudeis pōt itelligi: ſic̄ in euāgelio dn̄s ait: Nō ſuʒ miſſus niſi ad oues que perierūt dom⁹ iſrael: vt honorati⁹ eos appellauerit filios hoium: ppter vnī⁹ dei cultū in cōparatione gētiū. Illi eni̅ pplō ſpecialr̃ cogſcit̃ datū: qd̄ repellēdo ſacrileg⁹ a ſe reddit alienū. [Ut videat ſi eſt intelligēs aut requirēs deū.] Uideat: videri faciat. Qd̄ ſchema dr̃ hypallage: id eſt: ꝑmutatio: quotiēs in aliū intellectū v̄ba que dicta ſūt trāſferunt. Ut dicat̃ ex tpe noſſe ɔppiā: qui anteq̄ʒ fiāt nouit vniuerſa. Sic ⁊ abrae locut⁹ eſt dn̄s: Nūc cognoui qꝛ̄ tu times dn̄m deū tuū. Sic dicturus eſt in iudicio ſuo peccatorib⁹: Neſcio vos: ⁊ his ſilia. Qd̄ genus locutiōis in ſcripturis diuinis reperis frequēter inſertū. Intelligēs aūt dixit ppter aſſumptionē humanitatis: qꝛ de⁹ itelligi debuiſſet qui multis miraculis aduētū ſue diuinitatis oſ̄dit. Requirēs v̄o poſuit: ſi ei⁹ mādata ſequerē tur. Ille eni̅ reqrit deū: qui ab ei⁹ volūtate nō diſcrepat. Sic vno v̄ſu myſteriū ſancte icarnatiōis oſ̄ſum eſt: vt per hoc ⁊ hoiuʒ fides potuiſſet itelligi: ⁊ remediū debuiſſet optati muneris iuenīri. [Oēs declinauerūt ſimul inutiles facti ſunt: nō eſt qui faciat bonū nō eſt vſq̄ʒ ad vnū.] Oēs dicunt̃ declinaſſe: cū tn̄ ex eis nō minima turba crediderit. Sʒ a pte totū accipiēdū eſt. Tāti eni̅ ipij fuerūt: vt oēs pene pfidi eſſe ac periſſe putarent̃. Iſti ergo declinauerunt a gratia dei: ⁊ facti ſunt inutiles ſibi. [Sepulchrum patens eſt guttur eorum: linguis ſuis doloſe agebant.] T̄ ſ quinque verſus vſq̄ʒ ad diuiſionē ſecundā in hebreis exemplaribus non habentur. Sed quoniā in vſuʒ eccleſie conſuetudine longa recepti ſunt: prout conceſſum fuerit: ſingulos exponem⁹. Preſens itaq̄ʒ verſus: ⁊ in 5° pſalmo iam dictus eſt. Uerum qꝛ eadem erat gens ⁊ cauſa conſimilis: apte in illos repetita pbat̃ eē ſn̄ia. Merito ergo ſepulchrū: dictum eſt guttur eorum qui mortifera loquebantur. Nam ſicut illa cum patent fetidos odores exhalant: ita ⁊ iſtorum guttur peſtiferos ſermones proferebat. Et ne ſoli perirent linguis ſuis: doloſa diſſeminant. Memento autem qd̄ in his quinque verſibus: per ſecundam ſpeciem diffinitionis: que grece dicitur Enneomatice: latine notio nuncupatur: illos inſipiētes deſignarit: de quibus ſuperius ait: in cordibus ſuis cogitare ſacrilega. Que ſpecies non ſubſtātialiter quid ſit deſignat: ſed eos euidenter inſinuat per ſuorum actuū qualitatem. [Uenenum aſpidum ſub labijs eorum. Quorum os maledictione ⁊ amaritudine plenū eſt.] Aſpidum imane genus conſtat eſſe ſerpentiuʒ: quod naturali obſtinatione verba incantātiū nō ꝓhibet̃ admittere: nec a voto ſuo pōt remoueri: qd̄ nullo valet carmine mitigari. Huic iudei aptiſſime cōparantur: qui aduerſum verba ſalutaria induxerunt miſeri letiferā ſurditatem: ⁊ elegerunt magis cōſilia venenoſa ſequi: q̄ʒ ad ſalutaria inſtituta perduci: vt merito de illis dictū eſſe videat̃: Elegerūt tenebras magis q̄ʒ lucē. Uenenū eni̅ dictū eſt: eo ꝙ per venas ſerpat. Sic ⁊ vota malignoꝝ occulta cogitatione graſſantur. Sequētia quoq̄ʒ pulchre nimis in aſpidis cōparatione manſerūt: cui dum blanda carmina dicantur: illa ſemper minat̃ exitium. Ita ⁊ os iudeoꝝ maledictione ⁊ amaritudine plenum erat: qꝛ̄ pro bonis admonitionibus: blaſphemabant dn̄m chriſtuʒ: ⁊ de

Marginalia: Al. Studio (beside "les facti ſunt in ſ voluͦtatibus ſuis"); ETY (beside "ribus redderent̃"); DOG (beside "Nam cum ad eum acceditur"); Math. 15. (beside "Nō ſuʒ miſſus niſi ad oues"); ETY, SCHE (beside "Ut videat ſi eſt intelligēs"); Gen. 22. (beside "deū tuū. Sic dicturus"); Math. 25. (beside "Neſcio vos"); DEF (beside "autem qd̄ in his quinque verſibus"); Joan. 3. ETY (beside "Elegerūt tenebras").

eius nece tractabant. Ueloces pedes eorū ad effun
dendū ſanguinem. Pedes appellantur conſilij pro
greſſus: quibus de incepto mouemur ad exitus rerū.
Nam qḋ dixit: veloces: oſtendit moderationis illis
cōſilia defuiſſe. Ad effundēdū ſanguinē: ſubaudien
dū: dn̄i ſaluatoris: vt ſcelerate creſcat īmanitas actio
nis. Ita ſanguis iſte agni īmaculati: dū a iudeis effu
ſus eſt: nimis eos criminoſos effecit: ſꝫ cū ad nos ꝑue
nit beatitud in ꝯſecrauit. Cōtritio ⁊ infelicitas in
vijs eoꝝ: ⁊ viā pacis nō cognouerunt. Optime via
deſcribit̄ ipſoꝝ: que ꝯtritio eſt: qui ⁊ terit ⁊ terit̄. In
felicitas vō q: nunq̄ per ipſaꝫ niſi ad īfauſta ſuppli
cia ꝑueniŧ. Sꝫ pōt aliqs ⁊ in via peccatoꝝ eſſe: ⁊ ad
viā iterꝝ redire iuſtitie. Hic aūt negat illos aliqua cō
uerſione liberatos: cū dic̄: Uiā pacis nō cognouerūt:
qꝛ ipm dn̄m qui eſt via pacis: ceca corde nullaten⁹
intelligere meruerūt. Nō eſt timor dei ante oculos
eoꝝ. Precedētib⁹ reb⁹ ſubiūcta eſt ſn̄ia: que pulchre
cūcta ꝯcluderet. Ideo enī illi tāta fecerūt: q: timorē
1. Cor. 2. dei ante oculos nō habebāt: ſic̄ de ipſis dicit apl's. Si
enī cognouiſſēt: nunq̄ dn̄ꝫ glorie crucifixiſſent. Sic
vere dicim⁹ dn̄m glorie crucifixū: cū tn̄ eū ꝯſtet car
nis tn̄: nō etiā diuinitatis natura fuiſſe trucidatum.
Nōne cognoſcēt oēs qui operant̄ iniqtatem: qui de
uorāt plebē meā ſic̄ eſcā panis: Dn̄ꝫ nō inuocauerūt.
Sancta eccl'ia: cui⁹ ꝑſona in hoc pſalmo loquit̄: venit
ad 2ᵐ modū: vbi oīb⁹ ipius diuinū iudiciū cōminat̄:
dicēs in illa retributiōe generali cognoſcere vindi
ctā: qui nūc operant̄ ſub libertate malitiā. Ordo aūt
verboꝝ talis eſt: Nōne cognoſcēt oēs qui operantur
iniquitatē: Et de ſequēti v'ſu ītigēdū eſt. Qm̄ de⁹ in
generatiōe iuſta eſt: Utiq̄ cognoſcēt in futuro iudi
cio: qn̄ viderint bonos ad eterna ꝑmia diuinitus inui
tari: ſe vō ad ſupplicia nunq̄ finiēda trāſmitti. Qui
deuorant plebē meam: de illis dicit: qui dogmate fe
rali abſorbēt ſimplices chriſtianos. Nam qḋ ait: Si
cut eſcā panis: alo peccātiū videt̄ optatū: q: ſicut eſu
riētes famē ſuā putāt dulciſſimo cibo panis expleri.
Ita ⁊ iſti feſtināt chriſtianoꝝ deceptiōe ſatiari. Ad
ditū eſt vn̄ illis augeat̄ interitus: q: dn̄m inuocare
noluerūt. Neceſſe enī erat illos deſperata gerē: qui
dn̄m ſaluatorē noluerunt ſupbis mētibus inuocare.
Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Qm̄
deus in generatiōe iuſta eſt. Sicut opportuno tp̄e ti
mere ꝓuidētia eſt: ita demētie ꝓbat̄ eē ꝯtūctū īepte
ſe quadam trepidatiōe ꝯfundere. Illud enī ꝯſtat eē
cautelā: hic arguit̄ ſꝑ ignauia. Merito ergo inani tre
more concuſſi ſunt qui timorē dn̄i ſalutarē in hoc ſe
Joan. 2. culo de ſuis mētib⁹ abiecerūt. Dicebāt enī iudei: Si
credim⁹ in eū (pro ipſa nouitate culture) venēt ro
mani: ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ gentē. Ita factū eſt: vt
nō timēdo dn̄m: ſuperuacuis trepidationibus angerē
tur. Addidit: Qm̄ deus in generatione iuſta eſt. Sn̄ia
ſecura eſt que corrigeret īfideles: vt meminerint cō
tinētiā ſibi diuinitatis abeſſe cū ſe videāt vētoſa feli
citate ꝯſurgere. Qḋ totū pia mēte ꝑdicat̄: vt iproboꝝ
mēs ſacrilega corrigat̄. Cōſiliū iopis cōfudiſti: qm̄
dn̄s ſpes ei⁹ eſt. Inuectio dirigit̄ ad iudaicuꝫ ppl'm:
cui dr̄ enigmatice: Chriſti ꝯſiliuꝫ ꝯfudiſti: ideſt: ſuſci
pere noluiſti qui ad te venerat liberādū: vt qui dare
diſpoſuerat credit⁹ ſalutē: ꝯtēptus ingerat vltionē.
Inopis aūt dr̄ de dn̄o ſaluatore: qui de ſuo diues: ꝓ
pter nos fact⁹ eſt paup. Et tot⁹ hic v'ſus ſub admira
tiōe legēdus eſt. Cōſiliū iopis ꝯfudiſti: qm̄ dn̄s ſpes
eius eſt: vt vn̄ maius debuit reuerētioꝝ exiſtere: ide

potius videret̄ ⁊ cōtēptus opprobria ſuſtinere. Nec
moueat qḋ a ꝑte ſumpte humanitatis ſpēs ſancte in
carnatiōis dr̄ de⁹. Aliter enim humilitas humanita
tis eius oſtendi nō potuit: quā pro hoīꝫ ſalute ſuſce
pit: ſicut ⁊ in alio pſalmo dicturus eſt: De⁹ deus me⁹ Ps. 21.
reſpice i me: q̄re me dereliqſti: Quis dabit ex ſyon
ſalutare iſrael: dum auerterit dn̄s captiuitatē plebis
ſue. Poſtq̄ de dn̄i aduētu eccl'ia ſācta locuta ē: nūc
ad admirationē tāti bn̄ficij redit dicēs: Quis dabit
ex ſyon ſalutare iſrael: Cū dicit: q: nulliū vult itelligi
niſi dn̄m patrē: qui dn̄ꝫ chriſtū in ſyon: id eſt: in Hie
ruſalē mittere ac ꝑſtare dignat⁹ eſt. Ipſe eſt vtiq̄ ſa
lutaris iſrael: hoc eſt: bn̄ credētiū eterna ſalus: ⁊ infi
nita ſecuritas. Sequit̄: Dū auerterit dn̄s captiuitatē
plebis ſue: id eſt: cū damnauerit diabolū: q dei plebē
impia credulitate ꝑſequit̄: ⁊ captiuare feſtinat. Le
tetur Jacob ⁊ exultet iſrael. Supiori interrogatio
ni iungit̄ ꝯſolatiua reſpōſio: vt letet̄ Jacob: id eſt: iu
deoꝝ ⁊ gētiū ppl's per grē munera collectus ſiue col
ligendus: qui aliqn̄ ſua infidelitate vagatus eſt. Hic I D.
enī Jacob: iudeoꝝ antiquus ppl's debet intelligi: qui
uis ei⁹ nomē more ſcripturaꝝ ⁊ nouo pplo in ſubſe
quētib⁹ datū eē videat̄. Iſrael aūt: vniuerſalē eccl'iaꝫ
de cūctis mūdi ꝑtibus aggregatā cōgruēter aducerti
mus: que neceſſe eſt: vt exultet: qn̄ ad regnū celorum
dn̄i miſeratiōe ꝑuenerit. Et vide diuerſis cauſis: q̄
ꝓpria v'ba tributa ſint. Letabit̄ Jacob: q: nō ſpera
tā ſuſcepit medicinā. Exultabit iſrael: id eſt: inenarra
bili gaudio cumulabit̄: qn̄ viderit re qḋ ardēntiſſime
deſiderabat in ſpe.

Concluſio.

Si pio animo dicta cogitemus: illa nobis virtus
in hoc pſalmo ꝑdicata eſt: vt inimicis no
ſtris quātū in nobis eſt: mēte beniuola ꝯſolamur: ne
ceca obſtinatiōe durati: inſolubili mācipent̄ errore.
Increpat enī eccl'ia ppl'm peccatorē: vt ad ſuū nō fe
ſtinet exitū: q̄ten⁹ prauitate depoſita: nō moret̄ obij
cere: vn̄ pōt modis oīb⁹ interire. Quapropter ⁊ nos
ꝓut datū fuerit ſequamur īſtituta reuerenda. Sua
deam⁹ hereticis rectā fidē: ſupbis ꝑdicem⁹ ſanctā hu
militatē. Nobis pot⁹ iſta cōferimus: ſi talib⁹ ꝓdeſſe
mereamur. Scire aūt debem⁹: ꝑmū hūc eē pſalmū
eoꝝ: qui de iudeoꝝ increpatione ⁊ ꝯuerſiōe ꝯſcripti
ſunt. De numero quoq̄ hui⁹ pſalmi ſic cōijcere non
putam⁹ abſurdū: vt q: ſancta eccl'ia īroducta eſt ad
loquēdū: que ⁊ qnque libros Moyſi: ⁊ octo dieꝝ pro
dn̄ica reſurrectiōe recipit myſteria: merito ꝑſone ei⁹
tertiūdecimū calculū tenere videat̄: q: noui ⁊ vete
ris teſtamēti ſacra cōplectit̄. Siue q̄ iſte numerus
ad illud aptari pōt: qḋ a natali dn̄i vſq̄ ad eius appa
ritionem tredecim dies eſſe noſcunt̄. Merito ergo
celeſtibus rebus ſupputatio iſta completa eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum 13ᵐ.

In finem pſalmus David. XIIII.

Domine quis habitabit in taber
naculo tuo: aut quis requieſcet
in monte ſancto tuo. Qui in
greditur ſine macula: ⁊ opera
tur iuſtitiam. Qui loquit̄ veri
tatē in corde ſuo: qui nō egit do
lū i lingua ſua. Nec fecit ꝓximo ſuo malū: ⁊ op
probriū nō accepit adūſus ꝓximos ſuos. Ad
nihilū deduct⁹ eſt in cōſpectu ei⁹ malignus
timentes

timentes aūt dn̄m glorificat. Qui iurat pro
ximo ſuo ⁊ nō decipit: qui pecuniā ſuā nō
dedit ad vſurā: ⁊ munera ſup innocētē non
accepit. Qui facit hec: nō mouebit̄ i eternū.

Um titulus iſte nos ſollenniter remittat
ad dn̄m: nec ſit aliquid noui qđ de eius
verbis dicere debeamus: de textu potius
pſalmi que ſūt aptiſſima ꝑquiram⁹. Nō
eniꝫ: vt aliq pſalmoꝝ q̄dam ꝓfunditate
velatus eſt: ſed ꝓphetice interrogationi reſpondet
dominus: in decalogi exemplum decem virtutibus
ad beatitudis ſue atria ꝑueniri. Quas nō per ſingu
los v̄ſus queras: qm̄ ſingule ⁊ bine ⁊ terne per vnū
quēqꝫ verſiculū ꝯtinent̄. Sed nos opportuniſſimis
locis: quēadmodū diuidi ⁊ intelligi debeāt: admone
bimus. Et nota ꝙ hic inſtitutor fideliū ſcđs eſt pſal
mus. In p̄mo eniꝫ beatū virū quinaria diuiſione cō
Psal.1. plexus eſt: dicēdo: Qui nō abijt in cōſilio impiorum
⁊ in via peccatorum nō ſtetit: ⁊ in cathedra peſtilen
tie nō ſedit: ſed in lege dn̄i fuit voluntas eius: ⁊ in le
ge eius meditabit̄ die ac nocte. Hic autem talē viꝝ
decem dicit ſanctis preminere virtutibus. Sic ⁊ ibi
pentateuchi: ⁊ hic decalogi v̄tus oſtēdit̄. Diuiſio.

Iuiſio pſalmi huius tota in interrogatio
ne ⁊ reſponſione noſcit̄ conſtituta. Sed
iterrogatio ꝯſtat vno v̄ſiculo. Rn̄ſio vo
ſex verſibus continetur. Nūc ad expone
da verba veniamus. Expoſitio.

Omine quis habitabit in tabernaculo
tuo: aut quis requieſcet in monte ſan
cto tuo: Deſiderans ꝓpheta noſſe: q̄s
dignos eccleſia ſua dn̄s iudicaret: tanq̄
pius ſacerdos ante faciem eius aſſiſtēs
reſponſa petit: ⁊ de ſciſcitatione ſua cupit ſe fieri cer
SCHE tiorē. Que figura dicit̄ Erotema: qm̄ interroganti fit
apta reſponſio. Interrogat eniꝫ: q̄s in eius taberna
culo poſſit habitare: Sꝫ cur vocet̄ tabernaculū: pau
lo diligētius perſcrutemur. Maiores noſtri: domos
pauperū: tabernas appellauerūt: ꝓpterea q꞉ tm̄ tra
bib⁹ nō adhuc tegulis tegebant̄: q̄ſi tabernas. Et q꞉
ibi habitabāt ⁊ cenabāt (ſicut antiquis mos erat ſe
ETY mel cibū ſumere) ex duobus noībus vnū tradit̄ fa
DEF ctū eſſe vocabulū: id eſt: ex taberna ⁊ cenaculo: quaſi
tabernaculū. Hinc iā tabernacula conſonāter dicta
ſentimus: expeditionales ⁊ ſubitas habitatiōes. Nā
⁊ in veteri teſtamēto: iuſſit ſibi dn̄s tabernaculū fie
ri: cū iſraeliticus ppl's eſſet in caſtris: vt velut quedā
domus diuina ſil' moueret̄ cū manſionib⁹ hebreoꝝ.
Vn̄ factū eſt vt fides catholica que per eccleſias to
to orbe diffuſa eſt: dei tabernaculum nuncupet̄. De
quo etiā ⁊ Joſephus in libro antiquitatū tertio: titu
los diligēti narratione diſſeruit: qđ nos fecim⁹ pingi
⁊ in pandectis maioris capite collocari. Monteꝫ vo
ſanctū: ſignificat Hieruſalē futuram. Sꝫ intuere q̄
pulcherrime varios ſenſus: apta verba diſtinguant.
In tabernaculo d̄r quis habitat: de illo qui adhuc in
hui⁹ ſeculi agone ꝯtēdit. In monte q̄s requieſcit: qm̄ iā
vnuſq̄ſqꝫ fideliū poſt labores huius ſeculi: eterne pa
cis ſecuritate reficit̄. Qui ingreditur ſine macula.
Venit ad ſcđam partem: vn̄ iam quaſi ex adytis re
ſpōſa tribuunt̄: ⁊ ex ꝑſona dn̄i chr̄i d̄r: qđ ⁊ deſiderio
ſatiſfaciat poſtulantis: ⁊ incarnationis eius adorabi
le reuelet arcanū. Prima ſiquideꝫ gloria ipſius fuit:
ingredi tabernaculū ſine macula: q꞉ templum Hie

ruſalem a peccatis liber intrabat. Nam cum alij do DOG
mū dei purificationis cauſa fuerint ingreſſi: ille ſo
lus taliter introiuit vt ſine macula ante conſpectum
patris aſſiſteret: vt nō illi lex aliqđ daret: ſed ipſe po
tius legeꝫ ſicut optimus legiſlator impleret. Et ope
ratur iuſtitiam. Hec ſcđa eſt: quam dn̄s fecit: cuꝫ de
ſynagoga vendentes ⁊ ementes eiecit: in diuino tem
plo humanū ꝓhibens eſſe cōmerciū. Ait enim: Do Mat.21.
mus mea domus orationis vocabit̄: vos aūt feciſtis
eam ſpeluncam latronum. Qui loquit̄ veritatē in
corde ſuo. Tertia eſt: quam ſingulariter ſaluator no
ſter impleuit. Veritas eſt enim res que nullaten⁹ ali DEF
ter q̄ꝫ cōfirmauerimus: aut ſit: aut facta eſt: aut faciē
da eſſe demonſtrat. Loquebat̄ enim tacitus in cor
de ſuo veritatē: qm̄ doloſe perquirentibus ſermonis
ſui myſteria nō ꝓdebat. Nam cū iudeoꝝ falſitate ⁊
voce preſidis vrgeret̄: admirantibus cunctis nō re
ſpondit vllū verbū: ſed in ſua ſancta ꝯſcientia loque
bat̄: qđ digni nō erāt audire: qui eū fraudulēter vi
debant̄ inquirere. Et nō egit doluꝫ in lingua ſua.
Venit ad quartā. Nā ſine dolo oīa ſe fuiſſe locutuꝫ:
in euangelio teſtat̄ ipſe dum dicit: Oīa que audiui a Joan.15.
patre meo: nota feci vobis. Quid enim mundius: q̄d
ve ſimplicius: niſi vt veritas illa incōmutabilis: nul
la adiectione vel ſuppreſſione violata: ad aures ho
minū integritate puriſſima perueniret. Nec fecit
ꝓximo ſuo malū. Quintā ingreſſus eſt: que iteꝫ pro
batur in dn̄o: qui nō ſolū nullū leſit: ſed etiā patien
ter cuncta ſuſtinuit. Proximū vo dixit: populum iu
deoꝝ: a quo traxit carnis originē: pro q̄bus etiam in
cruce poſitus orauit dicēs: Pater ignoſce illis: q꞉ ne Luc.23.
ſciunt quid faciant. Vides ꝓximo malū nō fuiſſe fa
ctū: qm̄ pro eis etiam vt abſoluerent̄ oratum eſt. Et
opprobriū nō accepit aduerſus ꝓximū ſuuꝫ. Hec
ſexta eſt: que Judā ſcarioth deſignat. Nā dū ſe noſ Al. primos ſuos.
ſet ab ipſo tradēdū: nulla eū voluit publica increpa
tione ꝯfundere: ſed tm̄ gn̄aliter dixit: Qui mecū ma Mat.26.
nū mittit in parapſide: ipſe me traditurus eſt. Ita fa
ctū eſt: vt nec diuinitatis ſue v̄tutē intelligētibus ce
laret: ⁊ ꝓximi famā mordaci laceratione nō carpet.
Nō accepit: id eſt: gratū nō habuit. Accepta eniꝫ illa DEF
dicim⁹: que nobis grata eſſe monſtram⁹. Ad nihilū
deduct⁹ eſt in ꝯſpectu ei⁹ malignus: timētes aūt dn̄ꝫ
magnificāt. Hec eſt reſponſio ſeptima: vbi diabo
lū malignū in ꝯſpectu ſuo deduxit ad nihiluꝫ: qm̄ ei Al. glificat.
dixit: Redi retro Sathanas: Nō tentabis dn̄m deū
tuū. Hoc eniꝫ cui pōt alteri cōgruere: niſi queꝫ ꝯſtat Mat.4.
virtute ꝓpria cunctis ſpiritib⁹ iperare: Sequit̄ etiā
alteri⁹ ꝑtis decora ſubiūctio. Timētes aūt dn̄m ma
gnificāt: vt ſicut in ꝯſpectu ei⁹ malign⁹ ad nihilū de
ductus eſt: ita qui dn̄m timēt: eum ſemꝑ puro corde
magnificēt. Qđ ſchema dicit̄ Paradigma: ſicut ⁊ in SCHE
p̄mo pſalmo iā dictū eſt. Inuitat eniꝫ nos ꝓſperis: ⁊
terret aduerſis. Qui iurat ꝓximo ſuo ⁊ nō decipit
eū. Octaua v̄tus edicit̄: quā dn̄s fecit: qm̄ apl'is ſuis
certiſſima v̄itate ꝓmiſit: dicēs: Vos amici mei eſtis Joan.15.
ſi feceritis que ego p̄cipio vobis: Iā nō dicā vos ſer
uos. Inſpiciam⁹ aūt q̄d iſta ſn̄ia in p̄ncipio ſuo dicit:
Qui iurat ꝓximo ſuo. Iurare.n. eſt hoīuꝫ ſub atteſta DEF
tione diuina aliqđ polliceri. Sꝫ cū ⁊ de⁹ ipſe ꝓmiſerit:
apt⁹ d̄r eodē pollicēte iuratū. Iurare eniꝫ dictū eſt:
quaſi iure orare: id eſt: iuſte loqui. Tunc aūt q̄ſpiam ETY
iuſte loq̄t̄: qm̄ ea que ꝓmittit iplent̄. Iurare ḡ deū: ꝓ
mittere atqꝫ cōplere eſſe d̄r alibi dīc. Iurauit dn̄s da Ps.131.
uid v̄itatē: ⁊ nō fruſtrabit̄ eū. Et iteꝝ: Iuſiurandū Luc.1.

qꝺ iurauit ad abꝛaam pr̄e ȝ noſtrū. Qꝺ multis locis
in diuina lectione reperies. [Qui pecuniā ſuā nō de
dit ad vſurā.] Nona iā tangit: quā ſubtilius indage/
mus. Duob⁹ modis in ſcripturis ſanctis pecunia pro
batur itelligi. Una eſt iſta metallica: que ad vſuram
dari oīno ꝓhibeť: qm̄ vitium cupiditatis eſt exigere
velle: qꝺ te neſcias cōmodaſſe. Hanc quidē ȝ habuit
dn̄s chr̄s: quā Jude tradidit paupib⁹ erogandā. Quā
nō dedit ad vſurā: qm̄ illā indigentibus ad informā
dos nos pia largitate cōceſſit. Altera vo eſt: quā ȝ ad
vſurā dari: euangelio dicente ſuademur: id eſt: predi
Math.26. cationes ſanctiſſimas: ⁊ inſtituta diuina. Ait enim:
Sciebas me hominē durū ⁊ auſterū: nonne opoꝛtue
rat te cōmittere pecuniā meā nūmularijs: ⁊ ego ve/
niēs exegiſſem vtiq ȝ qꝺ meū eſt cū vſuris. Sic eni ȝ
iſtud verbū equiuocū: pro locoꝝ qualitate ſuſcipiť.
[Et munera ſuper innocētes nō accepit.] Uirtus de
cima: que reſtabat: īpleta eſt. Hic ſup innocētes: con/
tra innocentes dať intelligi: qꝺ nō ſolū dn̄m conſtat
nō feciſſe: ſed etiā ipſe ſe ꝓbatus eſt pro ſalute gnāli
tatis offerre: ſicut in euangelio dicit: Paſtoꝛ bon⁹ ani
Joan.10. mam ſuā ponit pro ouibus ſuis. Accepit enim a ma/
gis munera: ſed nō ſup innocētes. Sumit etiā quoti
die: que ſacris altaribus offeruntť: ſed nō ſup innocē/
tes. Quapropter intelligamus pias ⁊ paruas oblatio
nes charitatis ſtudio nō eſſe omnimodis reſpuēdas.
Nā ſi omne munus abijci voluiſſet: nequaꝗ̄ fuiſſet
additū: ſuper innocētes. [Qui facit hec: nō cōmoue/
biť in eternū.] Expoſitis decē vtutibus: que de dn̄o
Jeſu chr̄o nō incōgrue ſentiunť: interrogationi pro/
phetice breuiter data eſt abſoluta reſponſio: qm̄ qui
facit hec: ipſe habitat in tabernaculo dn̄i: ⁊ in ſancto
eius monte requieſcit. Sed cōſidera: q2 facit dixit:
nō cantat: vt nos ad actualē virtutē interpoſita lege
conſtringeret: ne ſecreta tanti myſterij intenti: ſolis
cantibus inaniter pſalleremus. Nō mouebiť: id eſt:
ab ipſo nō moueť: quod ſolis ſanctis beatiſq ȝ p̄ſtať.
Nā oīs ab illo impius dimoueť in eternum: qm̄ eius
SCHE regni cōſoꝛtio ꝓuabiť. Hoc ſchema dicit Zeugma: id
eſt: cōiunctio: qm̄ multa pendētia: aut vno verbo: aut
vna ſententia concludanť. Sed hic in ſententia fa/
ctū eſt: in verbo autem vbi inuentum fuerit: non ſi/
lebimus. Concluſio.

Hic eſt celeſtis ille decalogus: hoc decē choꝛdarū ȝ
ſpirituale pſalteriū: Hic vere numer⁹ coꝛona/
lis: quē ſolus ille cōplere potuit: qui mundi vitia cū
ſuo auctoꝛe ꝓſtrauit. Sed precemur iugiter oīpoten
tiā eius: vt qui talia per noſmetipſos īplere nō poſſu
mus que iuſſa ſunt: ei⁹ ditati munere faciamus. Cal/
culi quoq ȝ ipſius nō eſt cōſideratio negligēda. Na ȝ
quartadecima gnātione a tranſmigratione babylo/
nie: aduentus dn̄i ſaluatoꝛis eluxit: vt merito ⁊ hic
ipſe videatur locutus: qui in eiuſdē numero gnātio/
nis aduenire dignatus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 14^m.

Tituli inſcriptio: ipſi dauid. XV.

Conſerua me dn̄e qm̄ ſperaui
in te: dixi dn̄o: deus me⁹ es tu
qm̄ bonoꝝ meoꝛum non eges.
Sanctis qui ſunt in terra eius:
mirificauit omnes voluntates
meas in eis. Multiplicate ſunt
infirmitates eoꝝ: poſtea accelerauerūt. Nō
cōgregabo cōuenticula eoꝛum de ſangui ni
bus: nec memoꝛ ero nominum eoꝛu ȝ per la
bia mea. Dn̄s pars hereditatis mee: ⁊ cali/
cis mei: tu es qui reſtitues hereditate ȝ meā
mihi. Funes ceciderunt mihi in p̄clariſ: et/
enim hereditas mea preclara eſt mihi. Be/
nedicam dn̄m qui tribuit mihi intellectum:
inſuper ⁊ vſq ȝ ad noctem increpuerunt me
renes mei. Prouidebam dn̄m in cōſpectu
meo ſemp: qm̄ a dextris ē mihi ne cōmoue
ar. Propter hoc letatum eſt coꝛ meū ⁊ exul
tauit lingua mea: inſup ⁊ caro mea requie/
ſcet in ſpe. Qm̄ nō derelinques aīam mea ȝ
in inferno: nec dabis ſanctu ȝ tuū videre coꝛ
ruptionem. Notas mihi feciſti vias vite:
adimplebis me letitia cum vultu tuo: dele/
ctationes in dextera tua vſq ȝ in finem.

Cum oēs dicanť inſcriptiones titulo ȝ
qui pſalmoꝝ frontibus affiguntť: neſcio
quid myſticū iſte deſignans: hoc ſpecia
liter ꝑmius cōtinere declaratur. Retine
mus enim qm̄ dn̄s paſſus eſt: hunc titu/
lum ſupꝛa caput eius fuiſſe cōſcriptum: Jeſus Rex
Judeoꝝ. Sed ipſi veraciter intelligendi ſunt iudei:
qui pura chr̄o deuotione famulātur. Et q2 rex noſter
ſaluatoꝛ de ſua paſſione ⁊ reſurrectiōe locuturus eſt:
merito huius inſcriptionis cōmemoꝛatio facta eſt:
que tantis poſt tempoꝛibus erat dn̄o diſpenſante ſe/
cutura. Et vt hanc tituli inſcriptionem: non ad quā/
libet aliam perſonā: ſed ad dominū chꝛiſtum referri
debuiſſe cognoſceres: adiectu ȝ eſt: Ipſi dauid: qꝺ ad
dominum ſaluatoꝛē competenter referri crebꝛa ex/
poſitione monſtrauimus. Sciendū eſt autem: ꝙ hic
pſalmus ſcꝺs eſt eoꝛum qui paſſionem ⁊ reſurrectio
nem dn̄i breuiter tangunt. Diuiſio.

Per totum pſalmu ȝ introducitur perſona
domini ſaluatoꝛis. Prima poſitione: ſm̄
conſuetudinem ſuam ex humanitate ſu/
ſcepta: verba facit ad patrem: conſeruari
ſe petens: q2 ſpem ſuam poſuerit ſemper
in eo: nō deitati ſue quicꝗ̄ minuens: ſed natura ȝ hu/
manitatis oſtendens. Naturam dico: oꝛiginem vni/ DEF
uſcuiuſq ȝ rei vigoꝛēq ȝ ſubſtantie. Subiungit etia ȝ:
quemadmodū ſancti eius: nō carnalibus deſiderijs:
ſed ſpiritualibus virtutibus eliganť: omnia que per/
tulit ad hereditatis ſue gloꝛiam aſſerens fuiſſe ꝑdu/
cta. Scꝺa poſitione: ide ȝ patri gratias refert: qui illi
a dextris apparendo: iniquitate ȝ huius ſeculi omni/
potentie ſue virtute ſuperauit. Unde animam ſua ȝ
de inferno aſſerit eſſe liberatā: ⁊ poſt reſurrectionis
gloꝛiam in delectationibus dextere ipſius ſe memo/
rat collocatum. Expoſitio.

Conſerua me dn̄e: qm̄ in te ſperaui.] In/
ter pericula humana venturus: ⁊ iudaice
obſtinationis impios ſenſus: natura hu/
manitatis aſſumpta ꝯſeruari ſe paterna
ꝓtectione deprecatur: ⁊ quo facilius ei⁹
rei ſequeretur effectus: ſperaſſe ſe dicit ſemp in dn̄o.
Hec figura dr̄ Ethiopopoeia: q̄tiēs dať locutio cer/ SCHE
te ꝑſone. Perſona eſt.n. hic dn̄i ſaluatoꝛis: ex duab⁹

diſtinctis perfectiſqȝ naturis:homo ideqȝ deus vn⁹
permanēs chr̄s.[Dixi dn̄o deus meus es tu:qm̄ bo-
Al. Ego noꝝ meoꝝ nō indiges.] Dixit:nō labijs:ſed cordis
affectu:vn̄ ↄſcientia ſancta loquebaẗ. Deus meus es
tu:a forma ſerui filius dicit ad patrem:vt duas natu
ras in vna pſona dn̄i ſaluatoris euidēter agnoſceres
DOG Una ex noſtra infirmitate humilis:alterā ex ſua po
tētia mirabilis:vt intelligas qđ paſſus eſt fuiſſe car-
nis:qđ reſurrexit potētiſſime maieſtatis. Ad deſtruē
dā quoqȝ arrogantiā humani generis:que ſuis viri-
bus aliqđ boni ſe facere poſſe confidit:addidit:Qm̄
bonorum meoꝝ nō indiges. Audiant hoc pelagiani:
qui aliqua bona putant ſuis viribus applicanda. Cla
mat humanitas verbi:bonis ſuis deū penit⁹ nō ege-
re:ad ipm̄ referens oīa que donauit:nō ad ſe qui col
lata ſuſcepit.[Sanctis qui in terra ſunt ei⁹:mirifica
Al. [illegible] uit oēs voluntates meas inter illos.] Prius nobis
vboꝝ ordo ponēdus eſt:vt ſermonū obſcuritate ſub
mota:ſenſus nobis faciliꝰ eluceſcat. Sanctis qui in
terra ſunt ei⁹ mirificauit:id eſt pater:oēs voluntates
meas. Ut cognoſceres chr̄m dn̄m ab electis eſſe dili
gēdū:addidit:inter illos:hoc eſt:ſanctos:qui ſunt in
terra viuentiū:nō inter quoſlibet ſeculi ſe ambitio-
ne iactantes:ſed inter illos tm̄ qui predeſtinati ſunt
ad regna celoꝝ:ſignificans inocentes ꝛ iuſtos. Inter
quos mire facte ſūt volūtates dn̄i ſaluatoris:qm̄ illis
obedientibus ꝛ iuſſa ipſius faciētib⁹:de mortalibus
eternos reddidit:ꝛ de terrenis celeſtes beneficio ſue
pietatis effecit.[Multiplicate ſunt infirmitates eo-
rū:poſtea accelerauerūt. Nō ↄgregabo cōuenticula
eoꝝ de ſanguinib⁹.] De ſanctis dicit:qui dn̄o ꝓſpiciē
te afflictione ſaluberrima:de mūdi huius deceptuo-
ſa voluptate liberati ſunt. Prius enim multiplicata
eſt illis per ſeueritatem legis infirmitas carnalis:vt
ad noui teſtamenti liberatricē grām deſiderabilius
ꝑuenirent:quos dicit:non ſanguine pecudū:aut victi
marū ↄſuetudine cōgregandos:ſed imolatione ſcilȝ
corꝑis ꝛ ſanguinis ſui:que humanū genus toto orbe
celebrata ſaluauit. Nā ꝛ ipſuȝ qđ dixit:de ſanguinibus
pecudū deſignat:qui tūc copioſius in ſacrificijs fun
debaẗ. Qui ritus poſtea dn̄o veniente mutatus eſt.
IDI Hoc aūt nomen:de ſanguinib⁹:ↄtra artē poſitū ↄſtat
eſſe grāmaticā:apud quā pluralis huius vbi numer⁹
nō habeẗ:ꝛ iđ inter idiomata:id eſt:ꝓpria ſcripture
diuine numerandū eſt.[Nec memor ero nominum eo-
rum:per labia mea.] Noīa illa antiqua:que īfideles
habuerunt:ſequēti dicit gratia cōmutata. Prius eñ
dicte ſunt filij ire:filij diaboli:filij carnis:poſt aduē-
tū vo dn̄i:ſacris fontibus renati:appellati ſunt chr̄ia
ni:filij dei:amici ſponſi. Nō fuit ergo memor noīuȝ
illoꝝ:qm̄ nouis hoībus noua vocabula ↄſtat īpoſita.
Labia vo regis chr̄i:duo hic debem⁹ accipe teſtamē
ta:per que voluntates eius enuntiatas eſſe cognoſci
mus. Pulchre aūt dicta ſunt labia:qm̄ vtraqȝ regnuȝ
dei ꝑdicant:ꝛ in vnius ſoni cōcordia ſicut labia tem-
IDI perāẗ:dum cordis ſit memoria. Dicit hic: Nec me-
mor ero nominum eoꝝ per labia mea. Qđ inter pro-
pria diuine ſcripture debemus accipere:ſicut ꝛ in.7⁰
ꝛ in.10⁰ pſalmo iā dictum eſt.[Dn̄s pars hereditatis
mee ꝛ calicis mei:tu es qui reſtitues hereditatē meā
mihi.] Beatū reuera magiſteriū:illud eligere quod
nunq̄ nouit aliq̄ ꝑmutatione tranſire. Tale eſt enī:
ac ſi diceret:Eligant ſibi alij mūdanas ↄcupiſcētias:
ꝛ ventis diſcurrētib⁹ ſimilē vitā:mee pars heredita
tis ꝛ calicis dominus eſt. Hereditas ꝑtinet ad gen-
tiū fidē:calix ad venerabilē paſſionē:qui ſobrie po-
tatus cōfert glorioſiſſimā reſurrectionē. Et intuēdū
ꝙ voluntas ac diſtributio dn̄i frequenter calix po-
natur. Calix enim:a calida dictus eſt potione:qm̄ ſic ETY
ille cor hominis exhilarat bibitus:ita ꝛ hic ſanctas
aīas ꝑpetue iocundat hauſtus. Tu es. Seruato obſe-
quio charitatis:filius dicit ad patrem:nō deitate mi
nor ſed humanitate ſubiectus:ſicut ꝛ apoſtolus ait:
Quanq̄ eſſet filius dei:didicit ex his que paſſus eſt Heb.5.
obedientiam:ꝛ perfectus factus eſt omnibus obau-
dientibus ſibi cauſa ſalutis eterne. Reſtitues autē
dixit:qm̄ faciente diabolo perierat genus humanuȝ.
Et reuera ipſi reſtituta eſt hereditas:cui ante condi- DOG
tionē rerū fuerat in ꝑdeſtinatione collocata. Here- ETY
ditas enim:ab hero:id eſt a dn̄o dicta eſt.[Funes ce-
ciderunt mihi in ꝑclaris:etenim hereditas mea pre-
clara eſt mihi.] Priſco more:funibus terraꝝ diuide
baẗ hereditas:vt vnuſqſqȝ ad menſurā ſpatia tellu
ris:pro quātitate tributi ꝛ perſone ſue qualitate pci-
peret:ſicut Moyſes legiẗ in veteri teſtamēto Joſue
ꝑcepiſſe:vt funib⁹ diſtribueret hereditatē terre pro-
miſſionis filijs iſrael. Unde nunc merito funiculos
dixit:qꝛ hereditatis ſue latitudinē gloriāqȝ memo-
rauit. Poſſunt ꝛ funes accipi huius ſeculi triſtitie ne
ꝑnoſe. Nam ꝛ ipſi funes a funeribus dicti ſunt:qđ in ETY
modū cereoꝝ ante cadauera incendebanẗ. Que ſine
dubio in preclaris cōuerſa ſunt:dum ad reſurrectio-
nis eterna munera peruenerunt. Hereditas aūt chri DEF
ſti:eſt predeſtinata multitudo ſanctoꝝ. Ubi ideo ad
ditum eſt:mihi:qꝛ nō in ſe ſm̄ humanitatē:ſed in pa
tre gloriatur. Sed cū dixerit:pclarā:queri poteſt:
cur hereditatē iſtam ſibi cecidiſſe dicat:Qđ verbuȝ
aduerſis ſolet caſibus applicari. Sed hoc eloquētia
diuina:ꝛ in bonis vtitur. Ait enim in actibus aploꝝ: Act.1.
Sors cecidit ſup matthiā:vtiqȝ cū honor illi apoſto
latus ꝑueniſſe diuino iudicio referatur.[Benedicā
dn̄o qui tribuit mihi intellectum:inſuper ꝛ vſqȝ ad
noctē increpauerunt me renes mei.] Ad ſcḋam per
uentū eſt ſectionē:in qua ſubtilius intelligenda eſt
ſancta predicatio. Quāta ꝓuidētia iam tunc hereſes
venturas excluſerit:vt incarnatio dominica intelle-
ctum ſibi ꝓnūtiaſſet a domino contributum:illum
ſcilicet quo oīa vera ſanctaqȝ cernebat:ne quid ſibi
humana infirmitas applicaret:cū nullis meritis pre
cedentibus:ſed gratie largitate ꝓfutura preſtentur.
Sequitur: Increpauerūt me renes mei:ac ſi diceret:
Supra mala que mihi fecit omnis cognatio iudeoꝝ
inſuper ꝛ de tribu iude me increpaſſe noſcuntẗ:vnde
dominus chriſtus ſm̄ carnē trahere ꝓbatur originē.
Uſqȝ ad noctē:ad mortem ſignificat. Renes vo:pa-
rentelaȝ declarant:per quos ſollēniter generatio hu
mana ſeminatur.[Prouidebā dn̄o in cōſpectu meo
ſemper:qm̄ a dextris eſt mihi ne cōmouear.] Expo-
nendo qđ fecerit:tradit nobis ſingulare remedium
quo peccata vitemus. Nam qui illum ſemper intue
tur acie mentis:nullatenus ad delicta cōuertiẗ. Sic
quādo veritas cor inhabitat:introitū falſitatis emē-
dat. Dicit etiam cauſam qua motus nō eſt. Dn̄o ſiq-
dem a dextris oppitulante:ſiniſtra nō preualent:ſed
animus quem ille cuſtodit:in eo firmiſſimus perſe-
uerat. Congrue aūt ſibi dominuȝ a dextris eſſe dice-
bat:quia ſi ille hanc partem nō tenuerit:ſtatim eam
inſidians diabolus occupabit:ſicut de Juda ſcriptuȝ
eſt:Conſtitue ſuper eum peccatorē:ꝛ diabolus ſtet a Pſ.108.
dextris ei⁹.[Propter hoc delectatū eſt cor meū:ꝛ Al. letatum.

{exultabit lingua mea: inſup et caro mea requieſcet in ſpe.} Propter hoc: qđ ille ſcilȝ a dextris aſtitit: et in cogitationib⁹ ſuis iocūditatē et exultationem lingue obortā ſibi eē teſtať. Ipſa eſt eniȝ pfecta letitia: que et hylari corde cōcipiť: et alacri ſermone pfert. Nā ſicut dixit de malis: Inſup: ita ſermonē ipſiuȝ et in bonis iterauit: vt ſm mēſuram moleſtiaꝝ: humanitas ipſi⁹ celeſtia gaudia recepiſſe crederet. Supra exultationes qppe ſuas: ſibi adhuc dicit creuiſſe letitiam qđ caro illa paſſibilis quā pro noſtra oīum ſalute ſuſcepit: veritatē glīoſe reſurrectionis incorrupta promeruit. Que figura diciť: Etiologia: id eſt: cauſe redditio: quotiens premiſſe rei ratio decora ſubiungitur.

SGHE {Quoniam non derelinques aīam meā in inferno: nec dabis ſanctū tuū videre corruptionē.} Ubi ſūt apollinariſte fallaciter opinātes: qui dicūt dñm nr̄ȝ chrm: aīaȝ rōnalē nō habuiſſe? Ecce ipſe clamat: ipſe patri grās agit; qꝛ ei⁹ aīa nō ſit more cōmuni in iferno derelicta: ſȝ celeri reſurrectione clarificata: ad celoꝝ regna pueniret: ſicut in euangelio crebertima pfeſſione teſtať: Triſtis eſt aīa mea vſqȝ ad mortem. Et alibi: Poteſtatē habeo ponendi aīam meam: et iterū ſumendi eā. Nec dabis ſanctū tuū videre corruptionem. Hoc nō facile iudices tranſeundū. Nā cum in 29⁰ pſalmo reperies. Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcēdo in corruptionē: Iſtud q̄ſi videť eſſe cōtrariū. Qđ tali rōne diſſoluiť. Ibi ſe dicit deſcendere in corruptionē: cū affigētiū clauoꝝ: et lancee irruptione penetrať: qꝛ et ipſa ſolidi corporis tranſuerberatio nō imerito quedam pbať dicta corruptio. Hic enim corruptionē: id eſt: putrefactionem iuſte negat fieri: que carnaliter carnē vaſtat humanam. Tertia eniȝ die cū reuiuificari pueneri carnem: pbata eſt non potuiſſe corrūpi.

DOG

Matth.26.

Joan.10.

Ps.29.

{Notas mihi feciſti vias vite: adimplebis me letitia cū vultu tuo: delectationes in dextera tua vſqȝ in finē.} Cū oīa cōpleſſet de ſui corporis ſanctitate: viſus iſte in ꝯcluſionē deductus eſt: ptinēs etiā ad iuſtos: qui eius eligant obedire mandatis. Notas mihi feciſti vias vite: id eſt: per me feciſti humanū genus iter vitale cognoſcere: vt in mādatis tuis humiliter ambulātes: mortifere ſuperbie venena declinarēt. Adimplebis me letitia: valde implebis. Plus eſt enī a pleno: adimplere. Hic qui mittit in pleno fūdit: Illa aūt letitia ſic adiplet: vt ſemp tota teneať. Significat etiā iuſtos oēs in illa beatitudine letitia vultus dñi eſſe cōplendos: in qbus quia ipſe eſt: ſe adimpleri poſſe teſtať. Sed paululū pſcrutemur ſolliciti⁹: qđ ſit qđ hic in dextera patris dicat ſe delectationib⁹ adimplendū: cuȝ ſuperius dixerit. Quoniam a dextris eſt mihi ne cōmouear: In iſto quippe ſeculo: vbi carne ſuſcepta: flagella paſſus: alapis ceſus: ſputiſqȝ cōplutus eſt: cum tñ nullis eius aduerſitatibus vinceretur: congrue dictum eſt: a dextra ſua ſemp dñm fuiſſe conſpectū. Sic enim mundi cōtraria ſupauit: qm̄ nullatenus a paterna ꝯtemplatione diſceſſit. Sed poſt reſurrectionis gloriā: pprie ſe dicit in patris dextera delectatū: vbi iaȝ mundi iſtius aduerſitate depoſita: humanitas eius totius maieſtatis clarificatione cōpleta eſt: regnans vnita vbo cuȝ patre et ſpiritu ſancto per ſecula ſeculoꝝ. Uſqȝ in finem: ſignificat perfectionē atqȝ eternitatē: qꝛ gloria eius in ſua perfectione manens nullis erit finienda temporibus.

ETY

Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmū: quanto nos munere ſalutis informet. In paſſionibus cōfidētiā tradit: in ſpe eternam gloriā pollicetur: vt docendo que futura ſunt proſpera: preſentia nō timeam⁹ aduerſa. Schola celeſtis: eruditio vitalis: auditorium veritatis: diſciplina certiſſime ſinglaris: que diſcipulos occupat ſenſib⁹ fructuoſis: nō inanium lenocinatione verboꝝ. Cōuenit etiam cōtueri: qđ ſibi velit quintuſdecimus numerus. Significat enim vt putamus: quindecim gradus: qbus templi hieroſolymitani ꝯſcendebať mirabilis amplitudo: deſignans qnque ſenſib⁹ corporeis: per trinitatis gratiaȝ ſuperatis: ad atria ſancte eccleſie felici munere perueniri. Qđ et per iſtum quoqȝ dabiť pſalmum: ſi eius ſaluberrimā predicationē dño ptegente ſeruemus. Explicit expoſitio in pſalm. 15.

Oratio dauid. XVI.

Exaudi dñe iuſtitiam meam: intende deprecationē meaȝ. Auribus percipe orationem meā nō in labijs doloſis. De vultu tuo iudicium meum prodeat: oculi tui videant equitatem. Probaſti cor meum et viſitaſti nocte: igne me examinaſti et nō eſt inuenta in me iniquitas. Ut non loquatur os meum opera hominū: ppter verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: vt nō moueantur veſtigia mea. Ego clamaui qm̄ exaudiſti me deus: inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. Mirifica miſericordias tuas: qui ſaluos facis ſperantes in te. A reſiſtētibus dextere tue: cuſtodi me vt pupillam oculi. Sub vmbra alarum tuarum protege me: a facie impioꝝ qui me affixerunt. Inimici mei animaȝ meam circundederunt: adipem ſuū concluſerunt: os eoꝝ locutū eſt ſuperbiā. Proijcientes me nunc circundederunt me: oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terrā. Suſceperūt me ſicut leo paratus ad predam: et ſicut catulus leonis habitans in abditis. Exurge dñe preueni eū et ſupplanta eum: eripe animam meā ab impio: frameaȝ tuam ab inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra diuide eos in vita eorum: et de abſconditis tuis adimpletus eſt vēter eoꝝ. Saturati ſunt filijs: et dimiſerūt reliquias ſuas paruulis ſuis. Ego autem in iuſtitia apparebo ꝯſpectui tuo: ſatiabor cū apparuerit gloria tua.

Cum multi pſalmoꝝ: in textu ſuo habeāt orōnes: mouere videť: cur hic talē poſuerit inſcriptionē: Sȝ q̄uis aliȝ cū reb⁹ diuerſis breuiter mixtas ꝯtineāt deprecationes: iſte tñ pene tota ſui ꝯtextiōe ſupplicatio eſt. Merito ġ ſic pnotat⁹ ē: qm̄ itētio ei⁹ ad deprecādi ſtudiū tota porrigiť. Que tñ ſic oratio dicēda eſt: vt

pſalmi nomē debeat ꝯtinere:q̄ nihil in hoc libro po
ſitū reperim⁹:qḋ tali nō debeat noīe nūcupari:maxi
me cū legat:liber pſalmoꝝ. Oratio aūt duob⁹ dicit
ETY modis. Hec cū agit apud hoīes:oris rō nūcupat:cū
maieſtati fundit:ſupplicatio ſalubris ⁊ vitalis humi
litas. Et nota ꝙ iſte:⁊.85.⁊.89.⁊.101.⁊.141. oꝛōnes ti
tulant:quoꝝ ꝓprietates in.141.⁰pſalmo:qui hoꝝ vl
timus eſt:cōuenienter edicem⁹. Dauid vo ſicut dictū
eſt:ſignificat dn̄m chr̄m ad inſtitutionē humani ge
neris:ex cuius ꝑſona totus pſalmus iſte ꝓlatus eſt.

Diuiſio.

Trifaria oratio ab humanitate chriſti in
hoc pſalmo depromit. Prima eſt:vbi ſꝫ
iuſtitiā ſuā ſibi petit debere reſtitui. Se
cūda:vt a iudeoꝝ inſidijs ei⁹ puritas li
beret. In tertia:reſurrectionē velociſſi
mā deprecat:ne diuti⁹ iſultare liceat ꝑuerſo populo
iudeoꝝ. Et ne aliqḋ de ei⁹ maieſtate turba fideliū
haberet ambiguum:ꝓfitet ſe in eterna beatitudine
eſſe manſurum.

Expoſitio.

Ps. domine Exaudi ⁊de⁹ iuſtitiā meā:intēde depre
catiōnē meā. Apud deū certū eſt habe
re iuſtitiā vocē ſuā:qui res tacitas intel
ligētie ſue vtute cognoſcit. Ipſius eſt enī
IDI oro ꝑfecta:cui⁹ ⁊ cauſa clamat ⁊ lingua:
act⁹ ⁊ ſmo:vita ⁊ cogitatio. Intēde deꝑcationi mee.
Nō incaſſuꝫ diſſonantibus reb⁹:verba iſta copulata
ſunt. Nā itēdere oculoꝝ eſt:preces admittere auriū.
Sed iō iſta vba ſociata ſunt:vt ambaꝝ rerū vnius
intelligeret effectus. Quicqḋ enim vel auris audit:
vel oculus videt:vel manus palpat:vel que palatus
guſtat:vel naſus odoratur:deo ſola cōtemplationis
vtute notiſſima ſunt. Auribus ꝑcipe oratiōnē meā:
DEF nō in labijs doloſis. Expolit:qḋ ſuperius dixit. Per
cipere eſt enim nō tranſitorie aliqḋ ſumere:ſed pre
ces hominū copioſa dignatione recipere. Non in la
bijs doloſis:ſicut a iudeis manauit falſa ſnīa:apud
quos innocens damnatus eſt:⁊ latro cognoſcitur ab
ſolutus. De vultu tuo iudiciū meum prodeat:oculi
tui videant equitateꝫ. De vultu tuo ꝓdeat iudiciū:
IDI ꝓpꝛia ſcripture diuine:⁊ nobis inuſitata locutio eſt:
q̄ de mente ſolet manare ſnīa. Sed hoc dn̄o per tro
picas elocutiones decenter aptatur:q̄ ille qḋ iudicet
videt:dū teſtis eſt examinis ſui. Nec de facto alicu
ius teſtimoniū querit:qui ſolus oīum veraciſſime ſe
creta cognoſcit. De vultu ergo dicit:id eſt de aſpectu
tuo:ſm illa qui in me reſpicis atqꝫ cognoſcis. Hoc
aūt ille recte petebat:qui ſe nouerat pollutioneꝫ nō
habere peccati. Sequit. Oculi tui videant equita
tē. Hic eqtatē ipſam:diuinitateꝫ debemus accipere:
quā orat vt ſine aliquo interuallo ſemꝑ intēdat:q̄te
nus illā reſpiciens ſicut ⁊ reuera ꝑuenit:peccati ma
culā nō haberet. Sic etiā ſuꝑiore pſalmo iā dictum
eſt:Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſemꝑ:qm̄ a de
xtris eſt mihi ne cōmouear. O aſpectum illum ſalu
tarē:o puriſſimos oculos qui illā equitatē vident:ne
ſciūt ꝑfectō huius mūdi tenebris obſcurari:qui me
rent tanta claritate cōpleri. Probaſti cor meū ⁊ vi
ſitaſti nocte:igne me examinaſti:⁊ nō eſt inuenta in
me iniquitas. Ut nō loquat os meū. Ordinē ſeruat
egregiū:prius ſe dicit ꝓbatū:deinde fuiſſe viſitatū:
ſed ꝓbatio ſignificat paſſioneꝫ:viſitatio reſurrectio
nē. Ibi enim ꝓbatus eſt:vbi inter multas iudeoꝛuꝫ
iniqtates ⁊ pericula mortis mirande patiētie docu
menta monſtrauit. Uiſitatus eſt auteꝫ nocte:qm̄ aīa

eius nō eſt in iferno derelicta:ſed ad illā mirabilem
reſurrectionem eterne glorie clarificatione ꝑuenit.
Igne me examinaſti:⁊ nō eſt inuenta in me iniqui
tas. Metaphora introducit fornaciuꝫ igne flagran SCHE
tiū:que metalloꝝ vitia ſolent purgare ac decoctiōe
ꝯſumere:⁊ in nature puritatem mundata reuocare.
Sic ergo ⁊ tribulationib⁹ ignitis examiatus eſt dn̄s
chr̄s:ſed nō eſt in illo inuenta iniquitas quā aduſtio
illa decoqueret. Pulchre aūt ſubiūxit: Ut nō loqua
tur os meū:id eſt:⁊ ſi ego taceā:tu me purū eſſe ꝓpen
dis. Quid enim opus erat eum de ꝓbitate moꝝ ſuo
rū aliqḋ loqui:dū certū ſit a ꝓp̄na maieſtate cuncta
cognoſci: Humana ignorantia vbis inſtruenda eſt:
diuinitas aūt certiſſime nouit oīa etiā cum tacentur
admiſſa. Opera hoīum ꝓpter vba labioꝝ tuorum:
ego cuſtodiui vias duras. Ordinē vboꝝ poſcit iſte
ꝟſiculus. Opera hoīum:id eſt:vias duras:ego cuſto
diui:ꝓpter vba labioꝝ tuoꝝ. Breuiter definita ſunt
que ſint opa hoīum:ſciliꝫ vie dure:ſicut beatus Job
dicit:Auis naſcit ad volatū:⁊ hō ad laborē. Nā cuꝫ Job.5.
peccata vitant:arduus callis eſt: difficiliſqꝫ ſemper
aſcēſus. Cū vo ad vitia ꝓlabimur:leue iter eſt ac de
cliuū. Sꝫ q̄ dn̄s chr̄s in hoc mūdo viſualiter poſit⁹:
toti⁹ māſuetudinis ⁊ ꝯtinētie iura mōſtrauit:meri
to ſe dicit:ꝓpter mandata dn̄i:duras vias hoīuꝫ im
maculatis pedib⁹ ambulaſſe:nō qḋ illi dure eſſe po
terāt:de quo in.90.⁰pſalmo ſcriptum eſt:Qm̄ angelis Psal.90.
ſuis mādauit de te:vt cuſtodiant te in oīb⁹ vijs tuis:
ne vnq̄ offēdas ad lapidē pedē tuū. Sꝫ q̄ humano
generi ad imitādū ꝓbant eſſe difficiles:iō vie dure
ſūt nūcupate. Qui verſus figurā ꝯtinet Parēthesin:id SCHE
eſt interpoſitionē:qm̄ in ſenſu medio:ſicut dictū eſt:
recipit vba quedā que ordinē ſnīe videant poſſe di
uidē. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis:vt non
moueant veſtigia mea. Perfice dixit:vſqꝫ in fineꝫ
ꝑſeuerā:vbi eſt meritoꝝ ac ꝑmijs tota ꝑfectio. Inchoa
mus eniꝫ dn̄i in hoc mūdo ꝓbabili ꝯuerſatione degi
mus:ſed vbi ad finē ꝑuenerit religioſa ꝯſtantia:ibi
ꝑficimur:ibi tota integritate cōplemur:ſicut ait euā
geliū:Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in fineꝫ:hic ſaluus erit Mat.10.
Greſſus aūt:humanas ſignificat actiones:qb⁹ in hoc
mundo gradimur:⁊ q̄ſi qbuſdā paſſib⁹ ambulam⁹.
In ſemitis:ſcilicet in mādatis tuis:vbi reuera recte
ſunt vie:q̄ ſi deuoti ſeqmur:ad celeſtis ꝑrie munera
peruenimus. Sed qḋ eſt hoc qḋ prius greſſus dixit:
ſtatimqꝫ veſtigia ſubiungit:Greſſus dicim⁹:qb⁹ mo DEF
uemur de loco ad locū. His merito cōparant actus
humani qui nos de vno negocio in aliud ducunt:⁊ ꝑ
tꝑa vite noſtre diuerſa q̄litate tranſponunt. Ueſti
gia vo dicunt ſigna plātaꝝ:que relinqmus tranſeun
tes. Petit ergo dn̄s chr̄s:⁊ greſſus ſuos:id eſt:act⁹ hu
manos:⁊ ſua veſtigia cuſtodiri:que fideles apl̄os cō
gruenter accipim⁹:in qb⁹ poſt aſcēſionē glorioſaꝫ:re
ligionis catholice ſigna dereliquit. Talis ergo ſen
ſus eſt:Cuſtodi me in mādatis tuis:vt imitātes me
minime moueant abs te. Bn̄ ſiqdē ſequaꝝ ꝑgit:vbi
ille qui exēplū ꝑbet rect⁹ inceſſerit. Ego clamaui qm̄
exaudiſti me deus:inclina aurem tuā mihi ⁊ exaudi
vba mea. Scḋam ſectionē ſancte orōnis ingredit.
Sꝫ ꝑſcrutādū eſt:cū dicā ſoleat:exaudiſti me q̄ cla
mauit:cur hec ſnīa ordinē videat hr̄e ꝯuerſum: Qui
clamat:qm̄ exaudit:vtrīqꝫ purus:inocēs ⁊ imaculat⁹
agnoſcit. Nā ꝯfidenter orauit:qm̄ ſe audiri poſſe de
ꝯſcie puritate ꝑſūpſit. Intelligam⁹ aūt qḋ dic:Inclina
aurem tuam:qm̄ ad eum per ſe nō valet humana in

firmitas peruenire. Sic enim exaudit: cum ſe beni-
gnus indulſerit: et clemẽtiã ſuã ante largit̃: vt poſſit
ſupplicantiũ vota ſuſcipere. [Mirifica miſericor-
dias tuas: qui ſaluos facis ſperãtes in te. A reſiſtenti-
bus dextere tue.] Magnitudinẽ et excellẽtiã miſeri
cordiarũ in ſe iuſſe fieri depcat̃: qꝛ mirũ eſſe nõ po-
terat: niſi ſub aliq̃ fuiſſet nouitate ꝯſpectũ. Signifi-
cat enĩ mirabilia: que in carne facturus erat: que iu-
deus populus etſi vniuerſus non credidit: tñ ſub ad-
miratiõe ꝯſpexit. Saluos facis ſperãtes in te: ad eſt:
in eterna vita ꝯſtitues. Nã frequenter illi magis in
hoc mundo trucidati ſunt: qui eius nomini credide
runt. Pulchre aũt dixit: A reſiſtẽtibus dextere tue.
Dextera enĩ patris: eſt filiꝰ. Cui iudei repugnare niſi
ſi ſunt: qñ eũ crucifigere decreuerunt. [Cuſtodi me
dñe vt pupillã oculi. Sub vmbra alarũ tuarꝫ ꝓtege
SCHE me.] Per ſchema Icon: que latine dicit̃ imaginatio:
DEF pupille ſe oculi dñs cõparauit. Pupilla eſt enim in
medio poſita perſpicua pars oculi: qua corporũ colo
ETY res varia qualitate diſcernimus: Dicta a puritate ſui
pupilla: quaſi puſilla. Huic ꝯueniẽter cõparatus eſt
chriſtus: cui datũ eſt in ſuo iudicio iuſtos a peccato-
ribus ſegregare. Aptiſſime itaqꝫ petit cuſtodiri ſe vt
pupillã oculi: qñ et per ipſaꝫ res viſuales diſcernimꝰ:
et in noſtro corpore nihil pſtãtius inuenit̃. Sequitur:
Sub vmbra alarũ tuarũ ꝓtege me. Hic aliud intro
SCHE ducit̃ ſchema: qđ grece Parabole: latine cõparatio
dicit̃. qñ ſibi genus diſſimile in aliq̃ cõmunione ſo-
ciat̃. Paternis enĩ ꝓtectiõ ſibꝰ ale ſue cõparate. Mi
ſericordia quippe et charitas: q̃ſi ale ſunt patris: qbus
ſe ꝓtegi ꝯgruẽter expoſtulat. Hec aũt cõparatio ve
nit ab auibus: que caros filios alarũ ſuarũ extenſio-
ne cuſtodiunt. [A facie impiorꝫ qui me afflixerunt.
Inimici mei animã meã circũdederũt.] Verſus hic
eſt omnino diligentius intuendus. A facie impiorꝫ: de-
mones ſignificat: qui excitatũ populũ iudeorꝫ: in ne
cem dñi ardore ꝑcipiti cõpulerũt. Facies enĩ ipſorũ
truculẽta pſentia fuit: ſicut in euãgelio de Juda di-
Joan. 13. cit: Intrauit in illũ ſathanas. Sic ergo actum eſt: vt in-
ſtigatione demonũ: inimici eius iudei animaꝫ ipſiꝰ:
id eſt vitã tẽporalẽ eripere voluiſſent. Nam et ipſaꝫ
vbũ: circũdederũt: euãgelice narratiõis exprimit ve-
ritatẽ: qñ cũ gladijs et fuſtibꝰ eũ inſanorꝫ turba circũ
dedit. [Adipem ſuũ ꝯcluſerũt: os eorꝫ locutũ eſt ſupꝫ
biaꝫ.] Cõcludũt adipẽ: qui multa voracitate pingue-
ſcũt. Sic iudei ſcelerũ nimietate ſaginati: vere itel-
ligentie acumina perdiderũt. Reſtabat aũt vt qui
pinguiſſima imanitate tumuerũt: ſupꝫba loquerent̃.
Et bene hic dixit: tñ ore: nõ etiam corde locuti ſunt:
qꝛ ſceleratorꝫ mos eſt: illa frequẽter ſermone defen
dere: que noſcunt̃ ꝯſciẽtia teſte damnare. [Proijciẽ
tes me nũc circũdederũt me: oculos ſuos ſtatuerũt
declinare in terrã.] Proijciẽtes: extra ciuitatẽ ejiciẽ-
ETY tes: nũc circumdederunt nõ obſequio: ſed furore: qñ
IDI cruci eũ ꝯſtat affixũ. Nũc aũt qđ dictũ eſt: pſens tẽ-
pus poſuit pro futuro: qđ apud ꝓphetas eſſe noſcit̃
vſitatũ. Sequitur: Oculos ſuos ſtatuerũt declinare
in terrã. Dicit ꝯſuetudinẽ ꝑditorum: qui terrã reſpi-
ciunt: qñ in mala cogitatiõe voluunt̃. [Suſceperũt
me ſicut Leo paratus ad ꝑdã: et ſicut catulus Leo-
nis habitans in abditis.] Suſceperũt me: hoc eſt: iu-
Joan. 19. dei a Pilato: qñ eis dixit: Tollite eũ: et ſm legem ve
ſtram crucifigite eũ. Qđ auide ſuſcipiẽtes: et votum
ſue crudelitatis iplẽtes: merito ferarũ ſeuitie cõpa-
rant̃. Leonẽ diximus et diabolũ dici: et chriſto ſepꝰ

cõparari. Qui modus locutionis inter ꝓpria ſcriptu IDI
re diuine recipiẽdus eſt: hic tñ euidẽter diabolũ deſi
gnat. Ipſi enim iuſte comparati ſunt ꝓncipes iudeo-
rũ: quo auctore fremuerũt: et tñ multo peiores effecti
ſunt. Siquidẽ diabolus dñm temptauit: cruci aũt iſto
rũ inſania crudelis affixit. Catulũ aũt leonis: dicit re-
liquũ populũ iudeorꝫ: qui ſe diaboli filios effecerũt.
Sic enim de ipſis in euãgelio dr: Vos ex pře diabo-
Joan. 8. lo eſtis. Habitãs in abditis: ꝑmanens in inſidijs. De
teſtabiliũ ſiqdẽ hominum ꝯſuetudo eſt mala vota tege
re: vt latenter ad effectum poſſint eorꝫ ꝯſilia ꝑueni-
re. [Exurge dñe preueni eos et ſupplãta eos: eripe ani
mã meã ab impio frameã tuam.] Tertia ſectio beate
orationis intratur: Exurge in peccatores dicit: quem
illi putant more humano poſſe geſcere: vt cognoſcãt
vigilare dum eorꝫ nõ ꝑmittunt̃ iniquitates excreſce-
re. Preueni aũt dixit: vt ante ſubuertant̃: q̃ꝫ peccata
perficiant. Expoſuimus enim in ſuperioribus hunc
ſenſum bene aptari ſceleratis: dum ſe miſcere non
ꝑmittunt̃ illicitis. Subuertunt̃ enim et illi feliciter:
qui de prauis vitijs ad rectã ſemitaꝫ deducunt̃. Eri-
pe aĩam meaꝫ ab impio: vtiqꝫ a diabolo: qui merito
impius dr: qꝛ pijs ſemꝑ ꝯtrariꝰ approbat̃. Eripe: fac
reſurgere: qđ impletũ eſſe manifeſtũ eſt. Frameam
tuã. Breuiter cõcluſum eſt: qđ ſit aĩa dñi ſaluatoris.
Framea eſt enim pris: qñ per ipſaꝫ diabolum vicit:
per ipſam mundum a ſordida ſuꝑſtitione purgauit:
per ipſaꝫ debellata eſt captiuitas: que humani gene
ris ſobolẽ poſſidebat. Frameã vo diximus: multarũ
eſſe ſignificationum. Modo contũ: mõ loricam: mõ
gladiũ ſignificat hic acutũ: que tñ omnia ad inſtru-
menta armorũ certũ eſt pertinere. Memẽto autem
qꝫ in hoc verſu: quinta ſpecies definitionis eſt: que gre
ce Cata antilexin: latine ad verbũ dicit̃. Uno enim DEF
vbo definiuit qđ ſit aĩa chrĩ: id eſt framea pris. [Ab
inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra diuiſparti Al. diuide
re eos: et ſupplanta eos in vita eorꝫ.] Iterꝫ fit oratio Al. non hẽt.
pro iudeis: qui diaboli poteſtate conſtricti nefarijs
erãt auſibus incitandi. Demones ſunt enim inimici
manus dñi: qui humanũ genus ꝯtraria dño ſemper
voluntate dilacerant. Precat̃ etiã vt a paucis: id eſt:
ab apłis diuidant̃ increduli: dũ a terra huius mũdi
vitioſa ſeꝑati cõuertunt̃ ad dñm. Eorꝫ quippe iuuante
dño ꝑdicatione factũ eſt: vt tã ſtrĩte: q̃ꝫ gentes a ter-
rena iniquitate diuiſi: chriſtum ſequerentur aucto-
rem. Supplanta eos: hic in bono poſitum eſt. Sup-
plantati enim et illi accipiẽdi ſunt: qui damnatis er-
roribus ad rectas ſemitas transferunt̃. In vita ipſo-
rũ qđ addidit: hoc eſt: in mundo iſto duꝫ viuunt: vbi
penitẽtie locus eſt: vbi clamat̃ ad dñm: nõ taꝫ ore q̃ꝫ
mente: vbi recipiunt̃ puriſſime ſupplicãtes. [De ab-
ſconditis tuis adimpletus eſt venter eorꝫ. Saturati Al. filijs.
ſunt porcina et reliquerunt que ſuperfuerunt par- Al. dimiſerũt
uulis ſuis.] Abſcondita vel et in malo et in bono poſ- reliquias ſuas
ſumus congruenter accipere: qꝛ omne peccatum illi
abominabile atqꝫ a cõſpectu eius extraneum eſt: q̃ꝫ-
uis eius noticiã minime refugere videat̃: ſicut in. 5ꝰ
pſalmo iam dictum eſt: Non habitabit iuxta te ma- Pſal. 5.
lignus: neqꝫ permanebunt iniuſti ante oculos tuos.
Sicut et de Cayn ſcriptura dicit: Egreſſus Cayn a fa- Gen. 4.
cie dñi: habitauit in terra profugus. Saturatos ergo
iudeos dicit de immundicijs: que a dño abſcondita: id
eſt: noſcuntur eſſe ꝓhibita. Si vo in bonam partem
hoc poſitum lector accipias: vt eſt illud: Quã magna Pſal. 30.
multitudo dulcedinis tue domine: quaꝫ abſcondiſti

timētibus te: ⁊ pfeciſti eā ſperātib⁹ in te: enumerant
bñficia vt maior nigratoꝝ oſtendaꝛ offenſa. De ab
ſcōditis tuis: id eſt: de lege veteris teſtamēti: ⁊ de mi
raculis que dñs chr̄s in eis erat glorioſa diſpenſatio
ne facturus. Uentrē ipſoꝝ: ſenſū ſignificat oīno car
nalez: in quo mādata dñi tanq̄ in ventre recondita
ſunt. Et bñ ſenſus eoꝝ cōparatus eſt ventri: vnde ci
bi ſpūales velut viliſſima purgamenta piecti ſunt:
dū ab eis corrupta mēte diſlabuntꝛ. Sz hi cum eſſent
rebus celeſtib⁹ impleti: vt nihil terrenum capere de
buiſſent: Animaduerte qd̄ ſequitꝛ. Saturati ſunt por
cina. O inigtas execranda: Audiebat ſenſus eoꝝ mā
data dei: ⁊ illi ſaturabanꝛ ſordib⁹ peccatoꝝ: nouoq3
mō bonis celeſtib⁹ paſti: maloꝝ fecibus explebanꝛ.
Porcina eniz ad polluta reſpicit: que inter cetera ve
teris teſtamēti pcepta imunda pnotaꝛ. Tranſmiſſe
runt aūt religas peccatoꝝ filijs ſuis: qn̄ clamabant:
Mat.27. {Sanguis huius ſup nos: ⁊ ſuper filios noſtros.} Ego
Als. In {aūt īcū iuſtitia apparebo in conſpectu tuo: ſatiabor
Al. apparu {dū īmanifeſtabiꝛ gloria tua.} In cōſpectu patris ap
erit. parere ſe dicit cū iuſtitia: qn̄ ei⁹ voluntates ipleue
rat: qn̄ mundū ab interitu mortis ſanguinis ſui effu
Jo.14. ſione ſaluauit. Satiabor. Sermo iſte aptiſſime vide
tur iteratus. Supius eniz iudeos dixit ſaturari porci
na: id eſt: imunditia ſua: ſe autē ſaturari de humani
generis credulitate ſuſcepta: quādo numerus ſancto
rū beata adunatione ſupplendus eſt. Patris autez
gloria manifeſtaꝛ in iudicio dñi ſaluatoris: cū vnuſ
qſq3 recipiet pro actib⁹ ſuis: ſicut ipe dñs aplis dicit:
Joan.14. In illa die cognoſcetis qz ego in patre ⁊ pater in me
eſt. Sic ergo pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūs ſcī: vna natura: vna
poteſtas: vna gloria declaratur.   Concluſio.

Conſideremus dilectiſſimi: q̄ magna ſa
cramēta fidei noſtre pſal
mus iſte cōplexus eſt: vt qui audit ſupplicātē hoiez:
eundē ⁊ ꝯfitendū debeat aduertere creatorē. Duas
eniz naturas icōfuſas atq3 icōmutabiles qui in chri
ſto dño hodieq3 vult credere: nō pōt aliq̄ decipi fal
ſitate. Uñ mirabiliter beatus cyrillus in quodaz lo
co breuiterq3 diſſeruit dicens: Aduertentes igiꝛ mo
dum incarnationis: videmus qz due nature per in
diuiduā vnitatem: incōfuſe atq3 īmutabiliter inui
cem ſibi cōuenerint. Caro nāq3 caro eſt ⁊ nō deitas:
lz dei facta ſit caro. Similiter etiam vbū deus eſt ⁊
nō caro: lz diſpēſatorie ppriā fecerit carnē. Hec aūt
ſine offenſione decurrit: qui nulla ſibi ppriꝫ erroris
ligamenta repererit. Huius etiam pſalmi numerus
⁊ quantitas pphetalis ornauit: vt merito in hoc nu
mero incarnatio dñi relata eſſe videatur: vbi etiam
pphetalis chorus conueniſſe cognoſcitur.
Explicit expoſitio in pſalmum. XVI.

¶ In finez puero dñi dauid que locutus eſt
ad dñm verba cantici huius: in die qua eri
puit euz dñs de manu inimicoꝝ eius: ⁊ de
manu Saul: ⁊ dixit.   XVII.

DIligam te dñe fortitudo mea:
dñs firmamētū meū ⁊ refugiū
meū ⁊ liberator meus. Deus
me⁹ adiutor meus: ⁊ ſperabo
in eū. Protector me⁹ ⁊ cornu
ſalutis mee: ⁊ ſuſceptor me⁹.
Laudās inuocabo dñz: ⁊ ab inimicis meis
ſaluus ero. Circūdederūt me dolores mor
tis: ⁊ torrētes iniqtatis conturbauerūt me.
Dolores inferi circūdederūt me: preoccu
pauerunt me laquei mortis. In tribulatio
ne mea inuocaui dominū: ⁊ ad deum meuz
clamaui. Et exaudiuit de tēplo ſancto ſuo
vocem meam: ⁊ clamor meus in conſpe
ctu eius introiuit in aures eius. Commota
eſt ⁊ contremuit terra: fundamēta montiū
cōturbata ſunt ⁊ cōmota ſunt: qm̄ iratus eſt
eis. Aſcendit fumus in ira eius: ⁊ ignis a fa
cie eius exarſit: carbones ſuccēſi ſunt ab eo.
Inclinauit celos ⁊ deſcendit: ⁊ caligo ſub
pedibus eius. Et aſcendit ſuper cherubin ⁊
volauit: volauit ſuper pennas ventorum.
Et poſuit tenebras latibulum ſuum in cir
cuitu eius tabernaculū ei⁹: tenebroſa aqua
in nubibus aeris. Pre fulgore in cōſpectu
eius nubes tranſierunt: grando ⁊ carbones
ignis. Et intonuit de celo dominus: ⁊ altiſ
ſimus dedit vocē ſuaz: grando ⁊ carbones
ignis. Et miſit ſagittas ſuas ⁊ diſſipauit
eos: fulgura multiplicauit ⁊ conturbauit
eos. Et apparuerūt fontes aquaꝝ: ⁊ reuela
ta ſunt fundamēta orbis terrarū. Ab incre
patione tua dñe: ab inſpiratione ſpiritus ire
tue. Miſit de ſūmo ⁊ accepit me: ⁊ aſſum
pſit me de aquis multis. Eripuit me de ini
micis meis fortiſſimis: ⁊ ab his qui oderūt
me: qm̄ cōfortati ſunt ſuper me. Preuene
runt me in die afflictionis mee: ⁊ factus eſt
dominus protector meus. Et eduxit me in
latitudinez ſaluum me fecit: qm̄ voluit me.
Et retribuet mihi dñs ſm iuſtitiam meam:
⁊ ſm puritatem manuū mearum retribuet
mihi. Quia cuſtodiui vias domini: nec im
pie geſſi a deo meo. Qm̄ omnia iudicia ei⁹
in conſpectu meo: ⁊ iuſtitias eius non repu
li a me. Et ero immaculatus cum eo: ⁊ ob
ſeruabo me ab iniquitate mea. Et retribuet
mihi dñs ſm iuſtitiam meam: ⁊ ſm purita
tem manuum mearū in conſpectu oculorū
eius. Cum ſancto ſanctus eris: ⁊ cum viro
innocēte innocens eris. Et cū electo elect⁹
eris: ⁊ cū peruerſo pucrteris. Qm̄ tu popu
lū humilē ſaluū facies: ⁊ occulos ſupborū
humiliabis. Qm̄ tu illuminas lucernā meā
domine: de⁹ meus illumina tenebras meas
Quoniam in te eripiar a tētatione: ⁊ in deo
meo trāſgrediar murū. Deus meus ipollu
ta via ei⁹: eloqa dñi igne examinata: ptector

eſt omnium ſperantiũ in ſe. Quoniã quis deus preter dñm: aut qs deus pter deũ noſtrum. Deus qui pcinxit me virtute: ⁊ poſuit imaculatã viã meã. Qui pfecit pedes meos tanq̃ ceruoꝝ: ⁊ ſup excelſa ſtatuens me. Qui docet manus meas ad pliũ: ⁊ poſuiſti vt arcũ ereũ brachia mea. Et dediſti mihi protectionẽ ſalutis tue: ⁊ dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina tua correxit me in finẽ: ⁊ diſciplina tua ipſa me docebit. Dilataſti greſſus meos ſubtus me: ⁊ nõ ſunt infirmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos ⁊ cõprehẽdã illos: ⁊ nõ ↄuertar donec deficiãt. Cõfringã illos nec poterũt ſtare: cadent ſubtus pedes meos. Et pcinxiſti me ṽtute ad bellũ: ⁊ ſupplãtaſti iſurgẽtes in me ſubtꝰ me. Et inimicos meos dediſti mihi dorſuꝫ: ⁊ odiẽtes me diſpdidiſti. Clamauerũt nec erat qui ſaluos faceret ad dñꝫ: nec exaudiuit eos. Et cõminuã eos vt puluerẽ añ facieꝫ venti: vt lutũ platearũ delebo eos. Eripies me de ↄtradictionibus populi: ↄſtitues me in caput gẽtiũ. Populus queꝫ non cognoui ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mẽtiti ſunt mihi: filij alieni inueterati ſunt: ⁊ claudicauerũt a ſemitis ſuis. Viuit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exalteẽ deus ſalutis mee. Deus qui das vindictas mihi ⁊ ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracũdis. Et ab inſurgẽtibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripias me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine: ⁊ nomini tuo pſalmũ dicam. Magnificans ſalutes regis eius: ⁊ faciẽs miſericordiã chriſto ſuo dauid: ⁊ ſemini eius vſq; in ſeculum.

In finem: puero: ⁊ dauid: hec tria verba ad regẽ nrm ſaluatorẽ referri poſſe non dubiũ eſt. Nam ⁊ puer legiẽ in pphera:
Iſa.9. Puer natꝰ eſt nobis. Que locutus eſt ad dominum verba cantici huius: poſt hec alia deputanda ſunt: vt ſit verboꝝ plenior ⁊ abſoluta contextio. Qđ aũt dictũ eſt: cantici: ad cõtemplationẽ ↄſtat rerũ celeſtium ptinere: ne in regis dauid tñ mõ hyſtoria mentis noſtre hereret intuitus. In die qua eripuit eũ dñs de manu oĩum inimicoꝝ eiꝰ: ⁊ de manu ſaul: ⁊ dixit. Hic actus regũ lectione notiſſimus eſt. Ibi eniꝫ latiꝰ deſcribiẽ: quẽadmodum dauid fuerit de inimicoꝝ ſuoꝝ ditione liberatus: ad cuius ſimilitudinẽ reſurrectio dñi: ⁊ mẽbroꝝ eius abſolutio de ptãte diabolica declaraẽ. Diuiſio.

Pſalmus hic vni tm̃ nõ põt ↄuenire perſone. Nã pmo ordine pphẽa loquiẽ: gratias agẽs: ꝙ eũ de grauibꝰ piculis diuina pietas liberare dignata eſt. Scdõ eccleſia loquiẽ que ante aduẽtũ dñi innumeras ptulit calamitates: poſteaq; miſertus eſt: medicinã ſancte icarnatiõis indulſit: ⁊ baptiſmatis beneficio chriſtianũ populũ de orbis vniuerſitate collegit. Tertio: in rorem miſericordie vox dñi ſaluatoris illabitur: vbi pulcherrimis alluſionibus virtꝰ eiꝰ poteſtaſq; deſcribiẽ. Quarto: iterum eccl'ie catholice dicta pferunẽ: ⁊ cum magna exultatione diuinitatis munera cõceſſa laudanẽ. Expoſitio.

Diligã te dñe virtus mea. Diligit dñꝫ: qui mãdatis eius deuotus obtemperat: ſicut ait in euangelio: Qui audit verba mea ⁊ facit ea: hic eſt qui diligit me. Diligo enim dr̃: q̃ſi de oĩbus eligo. Et ↄſide ETY
ra qm̃ hec dilectio ſic de futuro pmittiẽ: vt nunq̃ eã defeciſſe videaẽ. Virtus mea. Propheta liberatꝰ ab hoſtibus ſuis: recte dñm ↄfiteẽ ſuã eſſe virtuteꝫ: quo donante factũ eſt vt inimicis ſuis fortior appareret. Hic duodecima ſpẽs definitionis eſt: que grece dicitur Cataepenon: latine per laudẽ. Singulis eniꝫ di DEF
uerſiſq; ṽbis pdicãdo declarat qd ſit dñs. Mõ virtus: mõ firmamẽtũ: mõ refugium: mõ liberator: mõ adiutor: mõ ptector: mõ cornu ſalutis. Hec eniꝫ oĩa pulchre oſtẽdunt qs eius eſt dñs. Dñs firmamẽtũ meũ ⁊ refugiũ meũ: ⁊ liberator meꝰ. Deus meus adiutor meꝰ. Juſte dicit dñm firmamẽtũ ſuũ: qꝛ ab ipſo cõceſſum eſt: vt inimicis ſuis in acie firmꝰ aſſiſteret: ⁊ viuaci aĩoſitate pugnaret. Et refugiũ meũ. Utiq; qñ cũ fuit opus ↄſilio. refugit ad tractatum: ⁊ inuenit diuinitate mõſtrate: qđ euꝫ poterat adiuuare. Merito aũt liberatorẽ ſuũ dñm pfiteẽ: qui eum de ſeuiſſimi regis Saulis ira tanq̃ de iferni ore liberauit. Deus meꝰ adiutor meꝰ. Preſtitoꝝ ſuauitate pellectus: in ſũmã repetit ſuperiora que dixit: qꝛ vbiq; ipſe affuit: eũq; virtuti ſue munimine cuſtodiuit. Sed cõſidera ꝙ ita pcurrit ſingula: vt ſuis meritis nõ preſumat applicare cõllata. Et ſperabo in eum. Protector meꝰ ⁊ cornu ſalutis mee: ⁊ adiutor meꝰ. Als ſuſceptor meus.
Cõfidẽter id poſtulat: qui de dñi grã poſt bñficioꝝ exẽpla pſumit. Nã de futuro fiducialiter ſperare ſe dicit: qui eum in pteritis ſenſerat adiutoreꝫ. Protector meus. Hoc ad eũ ptinet cuſtodiẽdũ: qui aduerſarioꝝ appetebaẽ inſidijs. Qđ aũt hic dixit: cornu ſalutis ſue dñꝫ: ad inimicos ptinet diſſipãdos. Cornua DEF
enim ſunt arma beſtiaꝝ: qbꝰ ſalutẽ ſuã ſollerti ↄcertatione defendũt. Adiutor meꝰ. Dulcedo bñficij: repetitionẽ fecit eſſe ṽboꝝ. Supra eniꝫ eodem vocabulo nũcupauit: quẽ hic iteꝝ nolat adiutorẽ. Laudãs inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis ſaluꝰ ero. Poſt virtutes pactas: vbi ſanctus nulla ſe elatione iactauit. Sed qꝛ erat rerũ ipſaꝝ hylaritate gaudẽdũ: laudãs ſe dixit inuocare dñm: ⁊ ipſi vniuerſa tribuere qui dignatus eſt vniuerſa pſtare. Et iõ ſe dicit ab inimicis ſaluũ faciẽdũ: qꝛ victoriã ſuã: nõ ſibi videbaẽ applicaſſe: ſꝫ dño. Nã qui aliter facit: vijs ſuis captiuꝰ reddiẽ: q̃uis hoſtes ſuperaſſe videaẽ. Circũdederunt me ↄgemitus mortis: ⁊ torrẽtes iniquitatis cõturbauerunt me. Poſt exaltationem pphete quã ſancta Al. dolores.
pietate cõcepit: ventũ eſt ad ordinẽ 2ᵐ: vbi pro cladibus humani generis que ante aduẽtum dñi graſſabanẽ: introducta vna perſona iuſtoꝝ: quos illo tẽpore fuiſſe nõ dubiũ eſt: pius deprecator exorat. Nã merito iuſtus ille circumdatuꝫ ſe gemitibus aſſerebat: qꝛ dum eſſet ſuperſtitionũ innumera multitudo: fidelium erat rara deuotio. Et ne putares gemitus de iactura facultatis: aut de re huiuſcemodi eſſe pfuſos:

addidit

addidit mortis:q2 reuera mors erat vbi diaboli poſ
DEF ſe regnabat. Torrētes aūt ſepe diximus: fluuios eſſe hibernis imbrib⁹ excitatos. Hic ergo iniqtatib⁹ rapidis data eſt ſimilitudo Torrētiuꝫ: vt merito ꝯturbauerint anxiuꝫ populū: cū vndaꝝ mināntium ꝯcrepatione fremuiſſent. [Dolores inferni circūdederunt
M. Preoccupauerūt me: ꝑuenerūt me laquei mortis.] Fiat huius verſiculi cōpaginatio ꝑpoſterata vboꝝ: vt melius hic ſenſus nobis poſſit apiri. Circūdederūt me dolores inferni: de paganis dicit: qui erūt dolores īferni: id eſt
DEF qui in īferno debito dolore torquēdi ſunt. Preuenire vō dicimus: quādo aliqd nos anticipare dinoſcit᷑. Ut eſt ille reat⁹ originalis pcti: qui nos anteꝙ naſcamur: ab ipſo ꝯceptu reddit obnoxios. Unn̄ in .50⁰ pſal
ps. 50. mo Propheta dicturus eſt: Ecce in iniqtatib⁹ ꝯcept⁹ ſum: ꝛ in delictis pepit me mater mea. Uir eniꝫ iuſtus merito ſe ꝑuētuꝫ dicebat qui reatū ſuū anteceſſiſſe cognouerat. Sed quēadmoduꝫ ab his fuerit liberat⁹: ſubter exponit. [Et in tribulatione mea inuocaui dn̄m: ꝛ ad deū meū clamaui.] Inter mala multa que dixerat: vnū ꝛ ſingulare pſitet᷑ eē remedium: inuocare dn̄m in tribulationib⁹ ſuis: quādo ꝯſtat totis virib⁹ peti qđ tpe necītatis optat᷑. Et vide: q2 ꝑus dixit: ad dn̄ꝫ. Sed ne putares ad alienū dn̄m: ſubiūxit: Ad dn̄m meū clamaui. Clamare aūt plus eſt ab inuocare. Creuit ſermo ꝓgrediēte deſiderio: ꝛ accenſus ardus ad orationem ꝓſiluit auidus in clamorem. [Et exaudiuit de tēplo ſācto ſuo vocē meā: ꝛ clamor meus in ꝯſpectu eius īntroiuit in aures ei⁹.] Siue de celo: ſiue de corpe dn̄i qđ vēturū eſſe ꝓuidebat: templū cōpetēter aduertim⁹. Exauditā ergo dicit vocē ſuā: quā de aduētu dn̄i iugiter offerebat. Sed ꝓſcrutādū eſt: quo mō clamor ipſi⁹ ī ꝯſpectu dei valuerit īntroire: Clamor iſte cauſe iuſtitia eſt: Que vtiqꝫ ad deū īntrare poterat: q2 pro mūdi cladib⁹ ſupplicabat. Seqtur. Introiuit in aures eius. Hoc de ꝯſuetudine noſtra figuraliter dr̄: qđ clamor eius quaſi aliqd corporale in aures dn̄icas introiſſet: cū ille totum ſpiritualiter ſentiat: ꝛ anteꝙ fiant vniuerſa cognoſcat. Illi eni actuū nr̄oꝝ qualitas: q̄ſi qbuſdam vultib⁹ ſemper aſſiſtit: ꝛ qđ apud nos occultū: illi noſcit᷑ eē manifeſtum. [Et cōmota eſt ꝛ ꝯtremuit terra: ꝛ fundamēta
M. Nō hꝫ mōtiuꝫ ꝯturbata ſunt: qm̄ irat⁹ eſt eis ī deus.] Deciſa triſtitia quā de aduētu dn̄i beat⁹ populus ſuſtinebat: ꝓphetic ſpiritu ad īcarnationis eius ſecreta ꝑuenit: ordinēqꝫ ipꝫ mirabili narratione deſcribit. Hoc
SGHE Schema dr̄ Idea: cum ſpēm rei future: velut oculis offerētes: motū animi ꝯcitamus. Qđ ꝛ hic ꝛ in ſequētibus verſib⁹ ꝯſtat effectū. Et ideo nūc audiamus ſacramēta dn̄i Saluatoris. Cōgrue ſiqdem ad aduentum Chriſti terra cōmota eſt: qm̄ ꝑſentia iudicis dignum fuit ꝯtremiſcere peccatores. Seruauit ordinē rei: vt prius oſtēderet motā: poſtea diceret eē tremefactā. Fundamēta vō mōtium: ſignificat ꝑſumptiones ſupboꝝ: id eſt: diuitias: honores: ceteraqꝫ humana: qbus illi decēti velut fundamētis ꝯſtātibus innitunt᷑: Hec oīa turbata ſunt: q2 mundi falſa ſpes vero dn̄o veniente ſublata eſt. Nimis apte poſita verba deſcēdunt. Primo fundamēta: id eſt ſuperboꝝ ſpes turbata eſt. Poſtea dicit eſſe cōmotam. Subiunxit ꝛ cauſaꝫ: q̄re cōmota ſunt fundamēta: qm̄ iratus eſt eis deus. Utiqꝫ q2 vita humana dn̄o ꝓbant᷑ expoſa: ꝛ iratus eſt illis. Hinc oſtēdit᷑: qm̄ ſequaces eoꝝ ꝯſtat eſſe puniēdos. [Aſcēdit fumus in ira eius: ꝛ ignis a facie eius exarſit: carbones ſucceſi ſunt ab eo.] Fumus hic in bono poſitus eſt: q2 ſicut iſte terrenus inutiles lachrymas mouet: Ita ꝛ ille penitentie calore ſucceſus: fructuoſe ꝓfundit fluenta lachrymaꝝ. In ira eius: tēpore quo hic peccatores futuri iudicij timore ꝯturbat: vt eos ad remediuꝫ ꝯuerſionis adducat. Ignis eſt charitas dei: ꝟtutuꝫ ꝓgreſſionibus creſcens. Que quanto magis ꝯcupiſcit: tanto efficacius ampliat᷑. Bene aūt dixit: a facie eius: qm̄ ipſius illuminatione charitas ꝯcedit᷑ eis qui peccata derelinquūt. Carbones vō ſuccēſos: peccatores dicit: qui velut carbones mortui: in mūdi iſtius cecitate tenebrātur. Sed iterum penitētia inflāmante reuiuiſcunt: ꝛ ex mortuis pruinis viui īcipiunt eſſe carbones. Seqtur etiaꝫ quo mō ſuccēſi ſunt: veniēte. ſ. dn̄o redemptore. [Et īclinauit celos ꝛ deſcēdit: ꝛ caligo ſub pedibus eius.] Magnū ſacramētum in hoc ſermone repoſitū eſt. Humiliauit ſe enim verbū: vt ſine peccato quidē: ſed tamē ſimilitudinē carnis peccati ſumeret. Deſcēdere aūt illi fuit: ad nos venire: ſicut di
cit Apl's: Semetipſum exinaniuit: formā ſerui acci Phil. 2.
piens. Caligo vō hic: diabolus eſt: qui hoium mētes inubilat: dum veritatis ſplēdorē nō facit ꝑuidē quos poſſidet. Sub pedibus eius: q2 ſine dubio maieſtate dn̄i Saluatoris ꝯculcat᷑ demonum execrāda nequi
tia: ſicut ꝛ in nonageſimo pſalmo dicturus eſt: Sup ps. 90.
aſpidē ꝛ baſiliſcum ambulabis: ꝛ ꝯculcabis leonē ꝛ draconē. [Et aſcēdit ſup cherubin ꝛ volauit volauit
ſup pēnas ventoꝝ.] Hec figura dicit᷑ Hyperbeſis: SCHE
id eſt ſupiatio: cum aliquā rem opinione diuꝫ notā: ſentētia noſtra exupare ꝯtendimus. Tale eſt ꝛ illud
in quinquageſimo pſalmo: Lauabis me ꝛ ſup niueꝫ ps. 50.
dealbabor. Cherubin interꝑtat᷑ multitudo ſcientie: INTER
aut ſcientia multiplicata. Alibi eni legit᷑: Qui ſedes ſup cherubin appare. Aſcēdit ergo ſuper cherubin: quādo vidētib⁹ apoſtolis ad celoꝝ regna conſcēdit. Sedet nunc ſup cherubin: ad patris dextrā collocatus: in celo ꝛ in terra cū patre regnat: ꝛ cum ſcō ſpiritu: qđ vtrūqꝫ vniuerſum modū ſciētie vel admirationis ꝓbat᷑ excedere. Que eniꝫ creatura ꝑualeat tanti ſecreti attingē ſufficiēter arcanum: q carnē terrenam atqꝫ mortalē in eterna celoꝝ gloria collocauit: ꝛ fecit cū creaturis oīb⁹ adorabilē: que terrenas ptulit paſſiones: Seqtur. Et volauit: volauit ſup pēnas ventoꝝ. Hec repetitio celeritatē nimiā decēter oſtēdit: id eſt per mūdi ſpatia velociter cucurrit: quando ipſo in cunabulis iacēte: Magis eū ſtelle claritas nūtiauit. Quid eniꝫ dici poteſt velocius: qui mox vt natus in alia mūdi parte ꝯſpectus eſt: Tūc ergo ſupata eſt celeritas ventoꝝ: q2 ꝯuis in mūdo nihil eis ocius eſſe mōſtret᷑. Quod aūt repetit ſine interiectione al
terius verbi: volauit: volauit: Figura eſt Epizeuxis: SGHE
que latine dicit᷑ ꝯiunctio: ſicut ꝛ in ſubſequētibus dicturus eſt: Dies diei eructat verbū: ꝛ deus de⁹ meus. [Et poſuit tenebras latibulū ſuum in circuitu eius tabernaculuꝫ eius: tenebroſa aqua in nubib⁹ aeris.] Tenebras: īcarnationis eius myſterium dicit: vt qui in natura deitatis ſue videri nō poterat: incarnationis velamine humanis ꝯſpectib⁹ redēptor pyſſimus appereret. Unn̄ beat⁹ Joānes Conſtātinopolitanus epūs mirabiliter ꝛ catholice dixit: Illū qui ſi nuda deitate veniſſet: nō celuꝫ: nō terra: nō maria: nō vlla creatura ſuſtinē potuiſſet: quē illeſa ꝟginis viſcera portauerūt. Memēto aūt tenebras ꝛ in bono poni: vt eſt illud in ꝓuerbijs Salomonis. Intelligit quoqꝫ parabolam: ꝛ tenebroſuꝫ ſermonē. Oīa enim diuina que

ſgi oramus:nobis tenebroſa:id eſt ,pfunda atqȝ ob/
ſcura ſunt:quãuis ↄtinuo lumine pfruant latibulū
ſuum:id eſt ſecretū maieſtatis eius:Quod tūc reue/
lat iuſtis:quādo eis facie ad faciē diuinitatis ipſius
gloriā ↄtigerit intueri. In circuitu eius tabernaculū
eius. Hic dignitas exponit glorioſa beatoꝝ:vt iuxta
ipm habitēt:qui in eius eccleſia fideliter pſeuerant.
In circuitu aūt eius:pximitatē ſignificat. Ille enim
circuit ac penetrat oīa:non circūdat ab aliquo:qꝛ lo
co incomplexibilis eſt. Pōt ⁊ illud intelligi:in circuitu
eius:vt nō ad loci deſignationē:ſed ad defenſionem
tabernaculi cuſtodiāqȝ reſpiciat. Aquā vō dicit:elo/
quiū dñi:qd tenebroſū eſt in nubib' aeris:id eſt in
pphetis pdicatorib' verbiqȝ:ꝗ ꝗuis ſe aliqs puter di/
cta eoꝝ intelligē:ad ipſaȝ ſicut eſt virtutē dictoꝝ in
j. Corin. 13. totū vix pōt puenire:ſicut dicit Apls. Uidem' nunc
per ſpeculū in enigmate:tunc aūt facie ad faciē:quā
do ipm videt qd credidit:ipm cognoſcit reſpicit qd
ſperauit. [Prefulgore in ↄſpectu eius nubes trāſie/
runt:grādo ⁊ carbones ignis.] Nō eſt iſte verſus fa/
cile trāſcūdus. Prefulgore:vna pars orationis eſt:id
eſt nomi natiuus pluralis:⁊ reſpōdet ad nubes. Nu/
bes aūt ſicut ſupius dcm̄ eſt:pdicatores diuini verbi
intelligendi ſunt. Et ſenſus talis eſt. Ille nubes que
aquā ↄtinent dei:id eſt eloqa dina:ſicut in hoc aere
tenebroſe:hoc eſt:obſcure videnē:ita in cōſpectu dei
pfulgore ſunt vbi ſemp veritas patet. Nec ppoſitio/
nibus exgrit:nec parabolis tegit:qd manifeſta luce
declarat. Iſte ergo nubes:id eſt pdicatores:ad gētes
relicto Iſraelitico pplo trāſierūt:ſicut ↄſtat effectuȝ:
quādo duritia nō meruit iudeoꝝ:q ad ipſos vene/
SCHE rat inſtruēdos. Grādo ⁊ carbones ignis. Exponit per
allegoriā:qd ille nubes habeāt. Aliud enim dr:⁊ aliō
vult intelligi. Unde ſchematib' crebris:eloquētia di/
uina pbat eſſe pleniſſimā. Grādo enim:id eſt obiur/
gationes figurate:quib' iudeoꝝ corda duriſſima tun/
debant. Carbones ignis:charitatis incēdia:quibus
mētes fideliū:celeſti igne reuiuiſcūt. Hec ad gētes:
ſicut diximus:in nubib':id eſt in pdicatorib' trāſie/
runt. [Et intonuit de celo dñs:⁊ altiſſimus dedit vo
cem ſuā.] Quippe qui erat ingētia ſacramēta locu/
Joan. 12. turus. Ait enī in euāgelio vox oipotentis patris:Et
clarificaui:⁊ iteꝝ clarificabo. Uñ multi:ſicut ibi le/
gitur:tonitruū fuiſſe crediderūt. Altiſſimus aūt de/
Matth. 3. dit vocē ſuam:quādo dcm̄ eſt:Hic eſt filius meus di/
lect':in quo mihi bñ cōplacui. [Miſit ſagittas ſuas
⁊ diſſipauit eos:fulgura multiplicauit ⁊ cōturbauit
eos.] Sagittas:euāgeliſtas dicit:virtutū pēnis non
ſuis:ſed eius a quo miſſi ſunt recta itinera trāſuolā/
tes. Et diſſipauit eos.ſ.ad quos miſſi ſunt:fideles re/
2. Corin. 2. cipiendo:ipſos abiciēdo:ſicut dicit Apls: Alij ſum'
odor vite in vitā:alijs odor mortis in mortē. Fulgu/
ra multiplicauit:id eſt miracula multa fecit. Que ſic
corda vidētium pmouerūt:quēadmoduȝ crebra ſo/
lent fulgura viſa terrere. Cōturbauit eos. De his di/
cit:qui tūc ↄturbati ſunt:quādo eū reſurrexiſſe ma/
nifeſtis pbationib' agnouerūt. [Et apparuerūt fon/
tes aquaꝝ:⁊ reuelata ſūt fundamēta orbis terraꝝ.]
Id eſt veritas pdicātiū:qui fontes eterne vite ſan/
ctitatis ſue ore fundebāt. Ipſo enī veniente patuit:
qd obſcuritas diuini tegebat eloqnij. Et reuelata ſūt
fundamenta orbis terre. Manifeſtati ſunt pphete:
qui non intelligebant:ſupra quos orbis terraꝝ in ec/
cleſie facie ſacta edificatione ↄſtructus eſt. Et merito
hic tellurē in bono poſitā:que eſt terra viuētium.

[Ab increpatione tua dñe:ab inſpiratione ſpiritus
ire tue.] Ab icrepatione tua:indicat verba pphetaꝝ
qui increpationib' iuſtis peccatores populos argue/
bant. Ab iſpiratione ſpūs tue ire:oſtēdit pdicatores
verbi:qui a ſancto ſpiritu inflāmati:delinquētes po
pulos increpabāt. Per has igit parabolas ſublucen/
tes ppoſitioneſqȝ verboꝝ:huiuſqȝ pphetie ſpiritu fi
deliū populis:qui eſt ſancta eccleſia:aduētū dñi nū/
ciauit. [Miſit de ſūmo ⁊ accepit me:aſſumpſit me
de multitudine aquaꝝ.] Hinc iam mr̄ eccleſia lo/ Al. de aquis multis.
quit de tpib' chriſtianis. Miſit vtiqȝ pater dñm ſal
uatorē de ſūmo:vt intelligāt hoīes:qꝛ qd de ſūmo ve/
nit:diuina poteſtate gloriatur. Apte vō dixit eccleſia
accepit me:que ſpōſo Chro iuncta letat. Multitudi/ DOG
nes aūt aquaꝝ:ſiue innumere gentes intelligi poſſunt:
vnde eccleſia ſpretis iudeis idevotis:de fidelib' con
ſtat eſſe collecta:ſicut in actibus aploꝝ beatiſſimus
Paulus ↄtradicentib' iudeis ⁊ blaſphemātib':excu
tiens veſtimēta ſua dixit:Sanguis veſter ſup caput Act. 18.
veſtrū:mūdus ego ex hoc ad gentes vadā:Siue hoc
dicit de fontib' ſacris:quādo eccleſia catholica mul/
titudinē filioꝝ baptiſmatis regeneratione cōquirit.
[Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis ⁊ ab his
qui oderūt me:qm̄ ↄfortati ſunt ſuper me.] Fortiſſi/
mos inimicos:pſecutores truculentos enuntiat:qui
chriſtianū populū tormētis ⁊ cedib' affligebāt:⁊ ideo
ſe magis dicit ereptā:qꝛ inimici cōfortati ſunt ſupra
ipſam. Tūc enī eccleſia creſcē meruit:quādo eā da/
ta deſup poteſtate inimicus afflixit. O vere diuina
puidētia:vt ſuis niſibus deſtruat inimicus:⁊ quan/
to ſe putat amplius ledere:tāto eū neceſſe ſit ſeuiſſi/
ma inſecutione pſtare. [Preuenerūt me in die affli
ctionis mee:⁊ factus eſt dñs ptector meus.] Illud ſi/
gnificat:quādo pſeudo apoſtoli veros pdicatores p/
uenire nitebant:conātes ſubuertē corda ſimpliciuȝ.
Sequitur:In die afflictionis:quādo chriſtianoꝝ mar
tyria celebrabant. Et factus eſt dñs ptector meus.
Ideo deus ptector:qꝛ homo extitit ipugnator. Sed
vtraqȝ ſimul:longe ſibi diſſimilia ↄuenerūt:impu/
gnatio tpalis:⁊ eterna ptectio. [Et ꝑduxit me in la Al. Eduxit.
titudinē:ſaluū me fecit qm̄ voluit me.] In eccleſia
catholica hūc eſſe morē fidelium nullus ignorat:vt
quāto plus pſecutionib' ↄſtringit:tanto ſicut eſt am
plius fidei augmēto dilatet. Tūc enim per gratiam
dei exurgūt innueri animi:tūc incēdium charitatis
ardeſcit. Et facto agmine in gladios ſuauiter ruunt:
qꝛ vite eterne pmia ↄcupiſcunt. Producta eſt ergo
eccleſia in latitudinē:quādo per ſeuitiam pſecutoꝝ
innumerū ei conſtat creuiſſe fideliū. Quod aūt dixit:
Saluū me fecit:non moueat:qꝛ ad maſculinū gen'
deducta eſt:qm̄ non videt abſurdum hoc ei nomen
aptari:que conſtat ex populo. Merito ergo beatoꝝ
iſtud agmen exultans:ſaluū ſe dicit factū:qd ad chri
ſtiane fidei meruit puenire faſtigium. Quoniā vo/
luit me:id eſt qm̄ me elegit:qui gratis vocat vniuer/
ſos:nec prius bñficium accipit:ꝗ pſtare dignet:ſicut
ipſe in euāgelio dicit:Non vos me elegiſtis:ſed ego Joan. 15.
elegi vos. [Et retribuet mihi dñs ſm iuſtitiā meā:⁊
ſm innocētiaȝ manuū meaꝝ retribuet mihi.] Opti/ Al. puritatē
me vtrūqȝ ſeruauit. Et prius dixit anteꝗ aſſumere/
tur:Qm̄ voluit me:⁊ nūc dicit:Retribuet mihi ſm
iuſtitiam meā:id eſt ſm volūtatē meam:quā poſt be
neficia ipſius ſancto corde geſtabat. Innocētiaȝ aūt
manuū:operam vult ſignificare pietatis:quā diuino
munere ſanctoꝝ virtus exercet. Sed hoc retribuet:
geminatum

geminatum ſollicite recipiẽdum eſt:ne ſibi aliquid
fallaciter pelagiana hereſis blandiatᷣ. Dicit etenim
2. Timo. 4. Apoſtolus: De reliquo poſita eſt mihi corona iuſti/
tie:quam reddet mihi Dñs in illa die iuſtus iudex:
Nõ qꝛ ſuis aliqd meritis humilis applicabat:ſed qꝛ
premiſſis bñficijs dñi iam deberi poſſe ꝓmium cõ/
Jaco. j. fidebat. Idipſuꝫ apoſtolus Jacobus dicit:Omne da
tum optimũ ⁊ omne donũ ꝑfectuꝫ de ſurſum eſt:de/
ſcendens a patre luminũ.[Quia cuſtodiui vias dñi:
nec ĩpie geſſi a deo meo.] Vie ſunt dñi:dilectio dei:
⁊ charitas ꝓximi:quas conſtat eos ſtudioſiſſime cu/
ſtodire:qui nolũt dñi mãdata deſerere. Subiunxit:
Nec impie geſſi a deo meo. Impietatis verbo nota/
ti ſunt:qui iuſſa dñi declinare ꝓſumunt. Quod aius
deuotus eccleſie merito ſe dicit refugiſſe:vñ ſe crea/
torem ſciebat offendere.[Qm̃ oĩa iudicia eius in cõ
VI. Nõ ꝓci. ſpectu meo ĩ ſunt ſemper:⁊ iuſtitias eius non repuli
a me.] Nũc dicit cauſas:quare vias dñi cuſtodierit:
aut impie non geſſerit:ſicut ſupius poſuit:qꝛ iugiter
iudicia ei⁹ terribilia cogitabat. Addidit:Et iuſtitias
eius non repuli a me:Quod faciunt carnis fragilita
te ſupati:qui longa obſeruatione deficientes:equita
tem interdũ deſerũt:quam ceperant cuſtodire. Hic
enim beatus populus nunq̃ꝫ repulit iuſtitiam dñi:qꝛ
ſemꝑ in eius corde ꝑmanſit.[Et ero imaculatus cũ
eo:⁊ obſeruabo me ab iniqtate mea.] Fructũ beati/
tudinis ſue reddidit:⁊ qd ꝓficiat ſi iuſtitias dñi nõ
repellat.ſ. vt ſit imaculatus:verũ non vt ille dñs qui
peccata non habuit:ſed vt iſte quẽ lachryme ſuppli/
ces a cõtractis ſordibus abluerũt. Sed hec oĩa in il
lum modũ accipienda ſunt:quẽ ſupius expoſuimus:
vbi verbo geminato ait:retribuet:ne quid ſancta hu
militas nõ de ſupnis bñficijs:ſed de ſe(qð abſit)ꝓ/
ſumere videatᷣ. Seqtur:Et obſeruabo me ab iniqta
te mea. Subtiliter beati vita deſcribitᷣ:qui quando
ad aliquã ſe gratiam dñi ꝑueniſſe cognoſcit:cauet ne
iterum iniqtatis antique calamitatibus innodetur.
VI. particula [Et retribuet mihi dñs ſm iuſtitiam meã:⁊ ſm ĩ in
nocẽtiam manuũ meaꝝ in ꝯſpectu oculoꝝ ei⁹.] Ex/
ponit qð ſupius dixit:Et ero imaculatus coram eo.
Nam quãdo illud eſſe ꝯtigerit:tũc illud ſine dubita
tione ſubſequetᷣ:vt ſm iuſtitiam ſuã:quã ipſe tamen
donare dignatᷣ:vnicuiqꝫ reddat:⁊ ſꝫ puritatẽ actuũ
digna compẽſatione reſtituat. Pulchre aũt additus
eſt:In ꝯſpectu oculoꝝ eius:qð vtiqꝫ non poteſt niſi
beatis euenire:vt ſicut illi ſemꝑ corde dñm ꝯtuentᷣ:
ita eos iugiter virtus diuina reſpiciat.[Cum ſancto
ſanctus eris:⁊ cũ viro inocente inocens eris. Et cuꝫ
electo electus eris:⁊ cũ ꝑuerſo ꝑuerteris.] Cuꝫ de iu
ſtitia ſupna loqueretᷣ:qꝛ vnicuiqꝫ reddit ſm ſuoruꝫ
actuũ qualitatẽ:nũc exponit qũeadmodũ poſſit im/
pleri:qð lex precipit obſeruari. Cõuerſatio enim no/
ſtra ex priorib⁹:aut ducibus ſuis:maxime ſimilitu/
dinẽ trahit:dum vnuſqſqꝫ tali igenio gaudet: quali
fuerit preditus ille quẽ ſeqtur. Hinc eſt qð nobis ſa/
lutaris ⁊ moralis regula data eſt:qð cuꝫ ſancto viro:
id eſt dño Saluatore:ipſo preſtante ſancti eſſe poſſi/
Leuit. 19. mus:ſicut ipſe dicit:Sancti eſtote:qm̃ ego ſanct⁹ ſuꝫ
dñs deus veſter. Precipitᷣ etiam:vt cuꝫ inocẽtia ei⁹:
innocẽtes eſſe mereamur. Sic enim de ipſo iam di/
Pſa. 23. ctum eſt:Innocẽs manibus ⁊ mũdo corde. Additur
tertium:vt cũ electione ipſius eligamur. Ita quippe
Iſa. 42. de ipſo Iſaias dicit:Electus meus in quo cõplacuit
aĩa mea. Quod tũc nobis accedit:quãdo ꝓceptis ei⁹
ſalutariter obedimus. Seqtur:Cum ꝑuerſo ſubuer/
teris:id eſt cum diabolo ſubuerteris:qui ꝓpria iniq/
tate ꝑuerſus eſt. Illos enim iniqſſimos reddit:quos
ad ſue obedientie iura ꝯuertit. Quod argumẽtũ no/ TOP
biliſſimũ dicitᷣ in Topicis:a ꝑſona intrinſecus attri
buta:quãdo quis aut de improbis amicis arguitᷣ:aut
de bonoꝝ ꝯiunctione laudatᷣ.[Qm̃ populũ humilẽ
ſaluũ facies:⁊ oculos ſupboꝝ humiliabis.] Reſpice
quẽadmodũ priorib⁹ verſiculis apte reſpõſuꝫ eſt:
qui ſanctitati vel inocẽtie:necnõ electioni dñi ſit de
uotus:⁊ hic ſaluus faciendus eſt:cũ in die iudicij ad
dexterã collocabitᷣ. Oculi autẽ ſupboꝝ humiliandi
ſunt:qui cum ꝑuerſo auctore ſuo diabolo ſubuerten
tur:dum ad ſiniſtrã poſiti:in eternã cruciationẽ mit
tendi ſunt. Decenter aũt poſitum eſt ecõtra: oculos
ſupboꝝ humiliabis:qꝛ tãto arrogãtes in tartari pro/
funditatẽ deſcendũt:quãto ſe altiora ꝯtingere puta/
uerunt.[Qm̃ tu illuminas lucernã meam dñe:deus
meus illumina tenebras meas.] Loqtur adhuc:ſiue
eccleſia:ſiue ppl's ille beatoꝝ:mirabili decore verbo
rum:Lucerna eniꝫ eccleſie:Baptiſta Joãnes eſt:de
quo dñs in euãgelio dicit:Ille erat lucerna ardens: Joan. 5.
⁊ vos voluiſtis exultare in lumine eius. Ideꝫ ipſe in
euangelio dicit:Nemo accẽdit lucernam:⁊ ponit eã Luc. 11.
ſub modio. Sẽſus ergo talis eſt. Patri dño dicit:qm̃
tu lucernã meam illuminas:id eſt Joãnem baptiſtã
⁊ ceteros apoſtolos:vel eos qui celeſti lumine radia/
re noſcuntᷣ. Illumina tenebras meas:hoc eſt:per eos
reliqua mẽbra credẽtiuꝫ:que adhuc in carnis obſcu
ritate verſantᷣ. Lucerna enim noctis eſt lumen:que/
merito delinquẽtibus datur:vt per verbũ illumina/
tionis fugiant tenebroſa peccata. Quapropter me
mento qð hic dicitᷣ illuminare patrẽ. Illuminat ⁊ fi Pſa. 117.
lius:ſicut in alio pſalmo legitᷣ:Deus dñs ⁊ illuxit no
bis. Illuminat etiam ſpũs ſanctus: ſicut Propheta
dicit:Non abſcõdam vltra faciẽ meaꝫ ab eis:pro eo Ezech. 39.
qð illuxit ſpiritus meus ſuꝑ vniuerſam domũ Iſra/
el. Quis ergo ita nubilo corde obſcurus eſt: vt ſan/
cte trinitatis vnam naturã:vnam coeternitatẽ:vnaꝫ
non intelligat eſſe potẽtiam:[Qm̃ a te eripiar a ten
tatione:⁊ in deo meo traſgrediar murũ.] Inſigniter
docuit regulaꝫ fidei. A te dixit eripiar:nõ a me. Ten
tationem vo diabolũ ſignificat:qui momẽtis oĩbus
tentat vt a bona ꝯuerſatione nos abſtrahat. In deo
meo:id eſt eius virtute roborãte obſtaculũ trãſgre/
diar peccatoꝝ:que inter deũ ⁊ homines mortalium
conſtruxere neqtie. Qui murus mortis eſt:non ſalu/
tis:nec ad munimen erigitᷣ:ſed ad eternũ interitum
preparatᷣ. Bene dixit:trãſgrediar:non irrũpam:non
diruam:qꝛ murus ille humano generi imobilis ma/
net:etiam cũ eum ſanctis bñficio diuinitatis trãſili/
re ꝯtigerit.[Deus me⁹ impolluta via eius:eloqa dñi
igne examinata:ꝓtector eſt oĩum ſperãtium in ſe.]
Aliud verſus iſte inchoaſſe:aliud ſubiunxiſſe ſenti/
tur. Deus meus:aggreſſus eſt dicere neſcio quid exo
ratiuum:⁊ ſubiũxit ei exitum inopinatũ: impolluta
via ei⁹. Nã ſi ꝓpoſitio ſequẽtibus ꝯcordaret:dei mei
dicturus erat:non deus meus. Que figura dicitᷣ Pa/ SGHE.
raxodia:latine inopinatus exitus:cuꝫ aliud ꝓponitᷣ:
aliud explicatᷣ. Impolluta via eius:ſignificat ſemi/
tam ipſius eſſe puriſſimã. Siue hoc ad incarnationẽ
ꝑtinet v'bi:quã cõſtat pollutionẽ non habuiſſe pecca/
ti. Seqtur:Eloquia dñi igne examinata. Flãma fi/
dei:lex ſuperna diſcutitᷣ:quãdo ſciendi deſiderio di/
uina eloquia pergruntᷣ. Sic ⁊ Hieremias propheta:
eloqa dñi mirifica definitione ꝯcluſit dicẽs: Nõne

verba mea ſicut ignis dicit̄ dñs: & ſicut ſecuris com
cidens petrā. Addita eſt quoqȝ generalis ꝓmiſſio: vt
alios relevaret humanos: ne putaret̄ ꝓtectionem nō
mereri: qui a peccato nō fuiſſet immunis. Dicēdo enī:
oīum ſperātium in ſe: nullus exceptus eſt: niſi qui in
eum ſparē neglexerit. Qui verſus breuiſſimus: lau-
dum definitionib⁹ explicat̄. [Qm̄ quis deus preter
dñm: aut quis deus ꝑter deum noſtrū.] Hoc ꝯtra pa
ganoꝝ demētiam dicit̄: qui deos ſibi multifaria va-
nitate finxerūt. Dñm poſuit: qꝛ ipſius ſerui ſumus.
Deum: qꝛ eū iuſtiſſime adoramus & colimus. Sed
iſte deus trinitas eſt inſeparabilis: perſonaꝝ tm̄ non
ſubſtātie diſtinctione diſcreta. Cōuenienter autem
laus dñi breuiter premiſſa eſt: qm̄ ipſe erat in ſubſe-
quēti parte locuturus. [Deus qui ꝑcinxit me virtute: &
poſuit immaculatā viam meā.] Uētum eſt ad ordinē
tertium: vbi potētiam ſuam dñs Saluator exponit.
Quod ait: precinxit me vtute: & dignitatē ſignificat
& fortitudinē. Quod vtrūqȝ ipſi ꝯuenire manifeſtuȝ
eſt: qui poteſtate virtutis ſue iudicaturus eſt mūdū.
Cōuenienter aūt ſeqtur: poſuit viam meā: id eſt cō-
ſtabiliuit atqȝ firmauit: vt nulla ſeculi ambitione
moueret̄. Immaculatā vo viam dicit: vitam puriſſi-
mam ſine ſorde delicti: quā ille ſolus ambulauit: qui
peccata non habuit. Sed has oēs allegoricas tropi-
caſqȝ locutiones que dicte ſunt ſiue que ſequent̄: ad
incarnationē dñi ꝯuenienter aptamus. [Qui ꝑfecit
pedes meos tanqȝ ceruí: & ſuꝑ excelſa ſtatuit me.]
Frequēter hoc aīal in ſcripturis diuinis in bono po-
nitur: vt eſt illud: Sicut ceruus deſiderat ad fontes
aquaꝝ. Ibi qꝛ nimiuȝ ſitiūt: hic qꝛ velociter currūt.
Norunt enim ſaltibus ſpinoſa trāſcendere: & loca pe-
riculoſa hiantia trāſilire. Sicut ille delicta ſeculi hu-
manam ſalutē pungētia: & foueas ꝓfundiſſimas pec-
catoꝝ: ſanctis greſſibus tranſmeauit. Et intēdē quē-
admodū in cōparatione ceruoꝝ ꝑmaneat: qui quan-
do plana fugiunt: montiū celſa conſcēdunt. Signifi-
cat aūt ſe ſuper oēm creaturaꝝ eminētiam conſtitu-
tum: ſicut dicit Apoſtolus: Et dedit illi nomē qd̄ eſt
ſuꝑ omne nomē: vt in noīe Jeſu omne genu flectat̄:
celeſtium: terreſtriū & infernoꝝ. [Qui docet manus
meas in ꝓliū: & poſuit vt arcū ęreū bracchia mea.]
Docere eſt: ab iminētibus inſidijs cautū fieri. Ma-
nus oꝑationes ſignificant. Preliuȝ: diaboli certamē
demōſtrat: cum quo ſpiritualiter confligit̄: qꝛ inceſ-
ſabilibus collucttationib⁹ ſemꝑ armat̄. Bracchia vo
Chriſti: ꝓphete ſunt & apoſtoli: per quos deſideriū
ſue volūtatis operatus eſt. Hos cōparat ęreū arcuȝ:
qꝛ neſciunt dei ſerui predicādo molleſcere: ſed in ce-
leſti fortitudine permanētes: verbis ſalutarib⁹ emiſ-
ſis: tanqȝ ſagittis eminus iaculatis: deuotoꝝ homi-
num corda cōpungunt. [Et dediſti mihi ꝓtectionē
ſalutis tue: & dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina
tua ipſa me docebit.] Protectio ſalutis: gloriam ſi-
gnificat reſurrectionis: quādo mortali carne depoſi-
ta: eandem incorruptibilē & glorificatam reſumpſit.
Dextera: potētia diuinitatis eſt: que aſſumptam hu-
manitatē in eterna maieſtate conſtituit. Et bene ſe
dicit eſſe docēduȝ: vt veri hominis exprimeret qua-
litatē. [Dilataſti greſſus meos ſubtus me: & nō ſunt
infirmata veſtigia mea.] Incarnationis ſue glorio-
ſiſſimos actus: qui mōſtrandi erant ꝯuerſatione ſan-
ctiſſima dicit eſſe dilatatos. Ueſtigia vo viam infor
mationis oſtēdunt: quam firmiſſimā reliquit apoſto
lis: vbi ipſe greſſus imprimēs ſanctis actibus ambu-
lauit. Hec ergo veſtigia ab inimicis infirmāda iure
denegauit: qꝛ lȝ ſe ventoſa mundi procella cōmoue-
rit: eius tñ veſtigia moueī nō potuit: que ille ne Petr⁹
in mari mergeret̄ fixa ſolidauit. [Perſequar inimi
cos meos & comprehēdam eos: & non ꝯuertar donec
deficiant. Affligam illos nec poterunt ſtare: cadēt
ſub pedibus meis.] Iſtos duos verſus: de illis intel
ligi non dubium eſt: qui primo contra dñm erigun
tur: poſtea ꝯuerſi eius pedibus inclinant̄: & vitā me-
rentur ſubditi: qui mortem incurrerant cōtumaces.
Perſequit̄ enim inimicos ſuos afflictionuȝ diuerſa
clade fatigatos: & comprehendit eos quos ab ſtudio
peruerſo mutauerit. Sed felix eſt oīno qui capitur:
felix qui illas manus euadere non meret̄. Tūc ma-
gis liber reddit̄: cum fuerit tali ſorte captiuus. Se-
quitur: Et non ꝯuertar donec deficiant. Cuȝ nō con-
uertitur dñs: preda tunc capit̄: & a prauo ſtudio ſuo
definit qui vincit̄ ad ſalutem. Addidit: Affligam il-
los: nec poterunt ſtare. Afflicti quippe diuerſis cala-
mitatibus: in ſua ꝑtinacia ſtare non poſſunt: quando
vires neqtie in ſuis auſibus ꝑdiderunt. Tunc fit il-
lud qd̄ ſequitur: cadent ſubtus pedes meos. Qui ſub
pedibus cadit dñi: aduerſum illum vltra non patit̄:
cuius iam tuitione vallat̄. Sed erectus tūc reddit̄:
quādo illi fuerit humili ſatiſfactione ſubiectus. [Et
precinxiſti me virtute ad bellum ſupplantaſti inſur-
gentes in me ſubtus me.] Hoc iam de ſpiritib⁹ im-
mundis dicit̄: qui ei per cōtradictiones iudeoꝝ ini-
qua certamina cōmouerunt. Precinctus eſt enī vir-
tute: quando patiente fortitudine: iniquoꝝ aduerſa
ſuperauit. Ipſi tamē qui contra eum inſana cōſpira-
tione tumuerunt: eius ſunt iudicio ſine dubitatione
ſubdendi: vt cum ſuo inſtigatore pereant: qui auctori
ſuo credere noluerūt. [Et inimicoꝝ meoꝝ dedi-
ſti mihi dorſum: & odientes me diſperdidiſti.] Dupli-
cia legis ſacramēta verſus iſte cōplexus eſt. Primū
eſt: ꝙ dorſum ꝯuerſionem eoꝝ ſignificat: qui ex re-
ſiſtentibus eius nomini: in ſalutiferam victoriam fu
gati emerſerūt ſubito chriſtiani: vt Paulus apoſto-
lus de ꝑſecutore ſeuiſſimo: poſt dñi increpationē ap-
paruit repente diſcipulus. Scḋm eſt: ꝙ odientes ſe
diſperdendos eſſe denūtiat: qui in perfidie ſue obſti
natione manſerūt: ſicut de iudeis animaduertēduȝ
eſt: qui impia voce dixerūt: Sanguis eius ſuper nos:
& ſuper filios noſtros. [Clamauerūt nec erat qui ſal
uos faceret: ad dñm nec exaudiuit eos.] Clamores
dicit irritos quos ipſi in illa iudicatione miſſuri ſūt:
ſicut in euangelio de dānandis ait: Ibi erit fletus &
ſtridor dentium. Clamores enim iſti ſaluum facere
nequeunt: qui ſalutis auctorem hic temnēdum eſſe
decreuerūt. Nec erat qui ſaluos faceret: propter dia-
bolum dicit quo inmittente deliquerūt. Quis enim
tales facturus eſt ſaluos: cū inſtigator & princeps eo-
rum ſit primus ipſe damnandus. Sed hi cum vide-
rint ſpem ſuam in diabolo corruiſſe: clamabūt qui-
dem ad dñm: ſed non exaudiet eos: quoniam infru-
ctuoſa illic agnoſcit̄ penitudo: vbi iam eſt iuſta da-
mnatio. [Et cōminuam eos vt puluerē ante faciem
venti: vt lutum plateaꝝ delebo eos.] Ubi eſt illa lin
gua grandiloqua: & ventoſa ſupbia? Uſqȝ ad pulue-
rem ſe cōminuendos intelligant: qui dño prauis mē
tibus cōtradicere moliuntur. Et ne putet ſe quāuis
detritū poſſe quieſcere: addidit: Ante faciem venti:
vt quieſcere non poſſint cum fuerint imminuti. Bene
aūt luto plateaꝝ cōparat peccatores: qd̄ fetidiſſimis
ſordibus

Al. Ceruorum
Ps. 41.
Phil. 2.
Al. poſuiſti.
DEF
Al. correxit me in finē: & diſciplina tua
Al. ſtringam
Al. ſub pedes meos.
Al. inimicos meos.
Math. 27
Math. 8.

ſordibus inquinatur:nec excipit a conculcatione po
puli:vt ſemper eius fetor iteretur. Delebo eos:id eſt
de medio tollam:qḋ ptinet ad lutum plateaꝝ. Vim
quoqꝫ ipſam cōparationis intellige. Ait enim:vt lu
tum plateaꝝ:qḋ facile tollitur:qꝛ molliſſimum com
probatur. [Eripies me de cōtradictionibus populi:
conſtitues me in caput gētium. Populus quem non
cognoui ſeruiuit mihi.] Ereptus eſt plane de cōtra
dictionibus populi:quādo exploſis perfidis iudeis:
ad gētium fidem:deuotionēqꝫ tranſlatus eſt. Cōtra
dictiones vo illas dicit:quas ei ſcelerata turba mul
tiplicitei ingerebat. Nam qḋ ait: Conſtitues me in
caput gētium:ſignū dicit fidei chriſtiane:qꝛ in fron
te gētium crucis habuerūt vexilla radiare. Populū
quem non cognoui:id eſt ad quē non veni:nouum ni
dem:atqꝫ antea non receptū. Seruiuit autem:cred'
dit:dicit:qm̄ quiſcūqꝫ credit ⁊ ſeruit:qḋ factum eſt a
gentibus que non fuerant a Chriſto carnaliter inqui
ſite. Nam qd eſt qḋ ille non cognoſcat:qui renes ho
Al. Ja minū perſcrutat̄ ⁊ corda? [In auditu auris obau
Al. obediuit diuit mihi. Filij alieni mētiti ſunt mihi.] Laus iſta
gentium:exprobratio eſt magna iudeoꝝ:vt ſeruirēt
qui non viderūt:vt audirent quibus ex ore eius ſa
cratiſſima minime verba ſonuerunt:ſicut ſcriptum
Iſa. 52. eſt: Quibus non eſt nūtiatum de eo videbunt:⁊ qui
non audierūt contēplabunt̄. Sed itellectus trahit:
vt adijciamus. Hebrei autem qui viderūt ⁊ audie
runt:ſicut inferius dicit:iorū contraria volūtate fe
Iſa. 6. cerunt. Quod idem predicit Iſaias: Excecа cor popu
li huius ⁊ aures eius aggraua: ⁊ oculos eius claude:
ne forte videant oculis ſuis:aut auribus ſuis audiāt:
vel corde ſuo intelligant:⁊ conuertant̄ ⁊ ſanem eos.
SCHE Que figura dicit̄ Apoſiopoſis:id eſt dictio cuius ſi
nis reticetur:vt aut terreatur:aut ad deſideriū pro
uocetur auditor. Filij alieni:filij diaboli:quibus ipſe
Joan. 8. in euangelio dicit: Vos ex patre diabolo eſtis. Men
Math. 22. titi ſunt mihi:quādo dicebant. Magiſter ſcimus:qꝛ
a deo veniſti:⁊ in veritate viam dei doces. Menti
ETY ri enim eſt contra mētem loqui:⁊ illud linguis pmē
re:quod vnūquenqꝫ conſtat in animo non habere.
Al. inueterati ſunt. [Filij alieni inueterauerūt:⁊ claudicauerunt a ſe
mitis ſuis.] Bene dixit alienos filios claudicaſſe:qꝛ
filij dn̄i rectis greſſibus ambulare noſcuntur. Nam
claudicare pprie dicimus eos:qui vno pede ſunt de
biles. Quod iudeis accidiſſe manifeſtum eſt:qui ve
tus teſtamētum carnaliter tenentes:nouā gratiā re
ſpuerunt. Et hinc factū eſt:vt vna parte debiles mē
tis ſuis greſſibus claudicarent. Hoc etiam in illa an
Gen. 32. gelica concertatione patriarche Iacob quidam aſſe
runt preſagatū:quando tacto neruo:vno pede clau
Mar. 7. dus effectus eſt. Nec illud vacat qḋ addidit:ſuis: qꝛ
deferentes intellectū legis:ſuis ſuperſtitionibus age
bantur:vt non recipientes pmiſſum dn̄m Saluato
rem:de lauandis manibus ⁊ calicibus inſanas calu
mnias cōmouerēt:reuera ſordidi:ſed non tali obſer
uatione mūdandi. Potuerant enim ꝓpria fece pur
gari:ſi lauacrum ſacri baptiſmatis expetiſſent. [Vi
uit dn̄s ⁊ benedictus deus meus:⁊ exaltet̄ deus ſalu
tis mee.] Quarti ordinis ſumma:que ſupereſt aperit:
vbi iterum eccleſia catholica loquitur toto orbe di
latata:que ſūmatim ⁊ beneficia refert dn̄i:⁊ hymnū
ſuaui delectatione pfundit. Recte dicebat: Viuit do
minus:quem in ſuo corde iugi conſideratione cerne
bat. Viuit enim dixit:preſens eſt ſirma credulitate
conſpectus. Benedictus aūt dicit̄ deus:cum ei laus
celeberrima deuotione mentis offertur:ſicut ⁊ alibi
legitur: Benedictus qui venit in nomine dn̄i. Oſan Math. 21.
na in excelſis. Intelligit̄ etiam proprie bn̄dictus:qḋ
ipſe omnia ꝓpitius bn̄dicat:ſicut ⁊ viuit dn̄s: quod
ipſe viuificet. Hec autē ⁊ his ſimilia:ſicut ſepe dixi
mus:tropicis alluſionibus pbant̄ edici. Exaltet̄ vo
poſuit:toto orbe credat̄. Nam quemadmodū aliter
exaltari poterat:qui pprie vocat̄ altiſſimus? [Deus
qui das vīdictas mihi:⁊ ſubdidiſti ꝑplos ſub me.] Al. ſubdis.
In iſto mūdo preconi aliter vindicat̄ eccleſia:quan
do blaſphemi ⁊ infideles ad vere religionis penetra
lia perducunt̄:vt qui ante contumaces extiterunt:
fiant illi proficua deuotione ſubiecti. Ecce vere vin
dicta pia:ſalutaris pena:victio glorioſa. Ipſi enim ec
cleſie ſubdunt̄:qui liberi probantur a vitijs. Nam
qui ab ipſa deuiant:mox laqueū noxie captiuitatis
incurrunt. [Liberator meus de gentibus iracūdis. Al. inimicis meis.
Ab inſurgentibus in me exaltabis me:a viro iniquo
eripies me.] Addidit liberatori laudem dum dicit
iracūdis. Minus eſt enim periclitātem liberare ab
inimicis tepidis:ſed multo glorioſius a feruida ma
lignitate ſuccenſis. Sequitur decora diuerſitas: vt
quanto altius in iram ſurrexerunt inimici:tāto am
plius exaltaretur illa que ptulit. Iniquum virū:ſci
ſmaticum deſignat:qui peruerſi dogmatis graſſatur
iniquitate. [Propterea confitebor tibi in populis Al. i nationib⁹ Al. noi tuo.
dn̄e:⁊ pſalmum dicam tibi inter gentes.] Propter Al. nō hēt.
ea propter illa que ſupius dicta ſunt:confitebor tibi:
id eſt laudes te per populos chriſtianos:quoꝝ vtiqꝫ
lingua eccleſie vox eſt. Pſalmus autē (ſicut dictum
eſt) opus ſignificat actuale:vnde per opera fidelius
deo dicit gratias offerendas:quas plus diuinitas no
ſcitur exaudire:qꝫ voces. Inter gentes:deſignat vni
uerſitatem:qm̄ erat eccleſia gentiū numeroſitate di
latanda. [Magnificans ſalutare regis ipſius: ⁊ fa Al. ſalutes.
ciens miſericordiā Chriſto ſuo Dauid:⁊ ſemini eius
vſqꝫ in ſeculum.] Exponit qualem pſalmum ſupe
rius dixerit: qui magnificet filium ipſius toto orbe
terraꝝ. Chriſtus ante dicebatur omnis vnctus in re
gem:ſicut ⁊ de Saule dictum eſt: Cur auſus fuiſti in 2. Reg. 1.
ferre manum in Chriſtum dn̄i? In Dauid ergo fecit
miſericordiam:qꝛ eum vt titulus dixit:de perſequē
tium ferocitate liberauit. Et ſemini eius:dominum
ſignificat Saluatorē:qui ſm carnem ab ipſius gene
ratione deſcēdit. Dicit ergo tunc miſericordiam fa
ctam ſemini eius:quando poſt triduum reſurrexit a
mortuis:aſcendit in celos:ſedet ad dexteram patris.
Vſqꝫ in ſeculum:accipit̄ in eternum:ſicut in ſuperio
re pſalmo dictū eſt:vſqꝫ in finē. Hec enim verba id
ipſum ſignificāt:quāuis ꝓpter gratiam nouitatis va
riata eſſe videantur. Concluſio.

Quā mirabili conſertione verboꝝ huius pſalmi drama decurſum eſt:
qḋ variatione pſonaꝝ ſemper efficit̄:dum vicarius
ſibi ſermo alternata pmutatione ſuccedit. Sed itel
ligamus quāta ſit huius chori glorioſa ſocietas: vt ⁊
ipſe quoqꝫ dn̄s ſimul dignatus fuerit ſalutaria ver
ba miſcere:pro quib⁹ non aſpnatus eſt humilitatem
incarnationis aſſumē. Nam ⁊ numerus ipſe magne
legis ſacramēta ꝯcludit. Denarius ptinet ad decalo
gum veteris teſtamēti:ſeptēnarius ad ſepciformem
ſpiritus gratiam:qui in vnam ſocietatē deducti:effi
ciunt decē ⁊ ſeptem:ſic ꝑcipua myſteria ſancte legis
pſalmi iſtius numero continentur.

Explicit expoſitio in pſalmum 17.

¶ In finem pſalmus Dauid. XVIII.

Celi enarrāt gloriam dei: ⁊ opera manuū eius annunciat firmamentum. Dies diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indicat ſciētiam. Non ſunt loquele neqꝫ ſermones: quoꝝ non audiantur voces eorum. In omnem terram exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre v̄ba eoꝝ. In ſole poſuit tabernaculū ſuū: ⁊ ipſe tanq̄ ſponſus procedēs de thalamo ſuo. Exultauit vt gygas ad currēdam viam: a ſūmo celo egreſſio eius. Et occurſus eius vſqꝫ ad ſūmum eius: nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius. Lex domini imaculata conuertēs animas: teſtimonium domini fidele ſapientiam preſtans paruulis. Iuſtitie domini recte letificantes corda: preceptum domini lucidum illuminās oculos. Timor domini ſanctus permanens in ſeculum ſeculi: iudicia domini vera iuſtificata in ſemetipſa. Deſiderabilia ſuper aurum ⁊ lapidem precioſum multum: ⁊ dulciora ſup mel ⁊ fauum. Etenim ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiendis illis retributio multa. Delicta quis intelligit: ab occultis meis mūda me: ⁊ ab alienis parce ſeruo tuo. Si mei non fuerint dominati tunc imaculatus ero: ⁊ emundabor a delicto maximo. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei: ⁊ meditatio cordis mei in cōſpectu tuo ſemp. Domine adiutor meus: ⁊ redemptor meus.

Inſcriptio iſta frequēter expoſita eſt: pſalmi dicta referens ad dn̄m Chriſtū: de cuius primo aduētu ꝓpheta dicturus eſt: vnde ſuſcepit inimicum occaſum: ⁊ humanū genus ſingulare pſidium. Per hūc enim tyrānus ille religatus ingemuit: ⁊ abſolut⁹ eſt homo potius: qui mortiferis vinculis tenebat̄ obnoxius. Memēto vo qꝛ de eadē re hic p̄mus eſt pſalm⁹. Sequunt̄ aūt alij 4^or: id eſt. 29. 84. 96. ⁊ 97. Diuiſio.

Per totum pſalmū Prophete verba ſunt. Prima narratio eius: laudat dn̄i p̄dicatores. Ipſe quoqꝫ de ei⁹ incarnatione: ſpecioſiſſimis comparationibus verba ſubiungens. Secūda: laudat precepta noui ⁊ veteris teſtamēti. Tertia: ab occultis vicijs purgari ſe a dn̄o deprecat̄: vt eum ſibi dignum faciat eſſe pſalmiſtam: per que intelligimus illos ſolos veraciter dn̄i laudes canere: qui ab eius neſciunt predicationibus diſcrepare.

Expoſitio.

Celi enarrant gloriā dei: ⁊ op̄a manuum eius annunciat firmamētum. Quāuis ⁊ ad litteram poſſit itelligi: celos enarraſſe gloriā dei: cū magos ad Bethleē venientes dux ſtella ꝓceſſerit: que ſtans ſup cunabula eius: oſtēdit dn̄i Saluatoris aduētū: DOC
tamē hoc melius ad aplos ꝯuertimus ⁊ ꝓphetas: qui de aduētu ipſius differēdo: orbē terraꝝ ſanctis admonitionibus impleuerūt: in quibus deus tanq̄ in celis habitauit qui cūcta late cōplectit̄: non ex parte ſed tota eos plenitudine ſue maieſtatis ingrediens. Pars enim in deo non eſt: ſed vbiqꝫ totus ⁊ plenus eſt. Impio quippe dicit̄: Tu qui exqui enarras gloriam meam. Sequit̄: Et opera manuum eius: id eſt ipſe homo qui manib⁹ eius fact⁹ eſt. Sed hoc ad laudem dī ꝓphetaꝝ: vt cum ſint opera eius: annūtiare mereant̄ creatoris ſui reuerēda myſteria. Addidit: Annūtiat firmamētum: p̄dicationes. ſ. incarnationis eius: per quā fidei noſtre ſoliditas incōcuſſa prouenit. Et nota qꝛ hic dicit̄: homo dei manib⁹ factus. Item legit̄: Et aridā manus eius finxerūt. Sed hoc humane operationis alluſio eſt: que ſine manibus aliquid fabricare nō p̄ualet. Ceteꝝ deus volūtatis ſue creauit impios: ſicut legit̄: Ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Dies diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indicat ſciētiā. Dies diei eructuabat verbum: quando dn̄s loquebat̄ aplis. Ipſe enim diuina claritate irradiās: corde puriſſimis verba celeſtis luminis intimabat. Eructuabat enim verbū: cum de īmis penetralib⁹ ſermones in ſanctoꝝ notitiā ꝑducebat. Nox aūt nocti indicauit ſciētiam: quādo Iudas Chriſtum iudeis ꝑdidit ac tradidit occidēdū. Indicare enim: ꝑtinet ad proditionē. Tale eniꝫ inter ſe fecerant conſtitutū: vt illū tenerent quem fuiſſet ſceleratiſſimus oſculatus. O nefandiſſimū proditorem: ⁊ iuſte a beatoꝝ ſocietate diſcretū. Per oſculū cauſam fecit venire interitus: per qḋ humani generis declarat̄ affectus. Nam qḋ diem diei cōparauit ⁊ noctem nocti: argumētum eſt qḋ dicit̄ a pari: ſicut ⁊ in. 41° pſalmo dicturus eſt: Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractaꝝ tuaꝝ. Nō ſūt loquele neqꝫ ſermones: quoꝝ non audiant̄ voces eoꝝ. Negādo nullos eſſe ſermones neqꝫ loquelas quos apli reticuiſſent: illud videt̄ p̄dicere qḋ linguis erant oīum gētium diuina inſpiratione locuturi. Sermones ꝓpe ipſoꝝ ⁊ loquele: per orbē terraꝝ predicationis libertate ſonuerunt. Sermones ꝑtinent ad cōmunes narrationes: loquele ad publicas ſuaſiones: qḋ veraciter aplos feciſſe certiſſimū eſt. In oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. In ſole poſuit tabernaculū ſuum. Terrā hic hoīem debemus accipe: qui ⁊ audire poſſit ⁊ credere. Sonus vo miraculoꝝ fama eſt: que pro ipſa natiuitate per gentes ſingulas excellenti opinione currebat. Fines aūt terre ſunt reges: qui quaſi termini agroꝝ ſua regna cuſtodiunt: vt non ſolū ad humiles veritatē ad principes gētium euangelij verba perueniſſe declarent̄. Sequit̄ de incarnato verbo ꝓphete ſancta p̄dicatio: vt hoc qḋ alios geſſiſſe laudauit: ipſe quoqꝫ feciſſe videretur. Ab apoſtolis quippe tranſijt ad ꝑſonam domini. Que figura dicit̄ Exallage: id eſt ꝑmutatio. In ſole: in manifeſtatione mūdi dicit. Tabernaculum: id eſt inhabitaculū corporis ſui. Quod ideo arbitror dictum in ſole poſitū: vt qui oculū cordis habet puriſſimum: ſacramēti illius claritatem ⁊ ferre poſſit ⁊ cernere. Qui vo heretica prauitate confuſus eſt: incarnationis eius fulgore ꝑcuſſus erroris ſui lippitudine ſanctū lumen dn̄i non preualeat intueri. Et ipſe tanq̄ ſponſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Exultauit vt gygas ad currēdam viam. Et ipſe: Chriſtū dn̄m dicit: qui

Margin notes beside the right column, from top to bottom: Ps. 49. — Ps. 94. — Ps. 140. — TOP — Ps. 41. — SCHE

qui tanq̄ ſponſus eccleſie ſue: proceſſit de thalamo
ſuo: id eſt de vtero virginali. Magna ſimilitudine
ſacramentum eius incarnationis expoſuit. Ob hoc
enim de intacto vtero pceſſit diſpoſitione mirabili:
vt mūdum deitati reconcilians: eccleſiam ſibi ſpon
ſi charitate ſociaret. Quapropter merito de virgine
natus eſt: qui virgini erat ſancta copulatione iungē
ETY dus. Congrue nāqȝ ſponſus a ſpondendo dicit̄ Chri
ſtus: qui totiens promiſſus eſt per pphetas. Et bene
Chriſtus noſter gyganti comparat̄: qȝ humanam na
turam potētie ſue magnitudine ſupans: omnia mun
di vitia cum ſuo truculentiſſimo auctore proſtrauit.
Dicēdo enim: Ad currēdam viam: ſeruauit qđ in pri
mo pſalmo dixit: Et in via peccatoꝝ non ſtetit. Hec
via curſuȝ eius vite ſignificat: quam dñs egit homo
natus: hoc eſt: qȝ natus eſt creuit: docuit: paſſus eſt: re
ſurrexit: aſcendit in celos: ſedet ad dexteram patris.
Merito ergo dixit: viaȝ cucurrit: cuius in nulla mū
di ambitione potuit actus heſitare. Hec per allegori
cas ſimilitudines decēter expreſſa ſunt: que aliud di
centes: aliud itelligi ſuadent. [A ſūmo celo egreſſio
eius. Et occurſus eius vſqȝ ad ſūmum eius: nec eſt
qui ſe abſcondat a calore eius.] Si diligētius intuea
mur: totius hic maieſtas trinitatis oſtendit̄. A ſūmo
celo: pater ſignificat̄. Egreſſio eius: natiuitas filij: nō
tēporalis: ſed eterna patri: que eſt ante omne princi
pium: quippe cuȝ ipm filium conſtet eē principium.
Occurſus eius ſm hominē dicit̄: qȝ poſt aſſumptio
nem carnis in vtraqȝ natura Chriſtus pmanens: ad
ſedē maieſtatis paterne occurrit. Vſqȝ ad ſummuȝ
eius: iterū ſm deitatē qua patri filius ſemp equalis
eſt. Nam cum venit a ſūmo: in nullo minor fuit: cuȝ
redijt ad ſūmū: deus homo equalis patri in deitatis
ſubſtantia ſicut venerat pſeuerat: cui nihil humana
detraxit humilitas. Naȝ qđ ait: Nec eſt qui ſe abſcō
dat a calore eius: ſpiritū ſanctum videt̄ ſignificare:
Act. 2. quem poſt aſcēſionem diſcipulis miſit. In actib⁹ eni
apoſtoloꝝ legit̄: ignem apparuiſſe: qui ſupra vnum
quenqȝ eoꝝ inſidens: gētiuȝ varijs linguis eos facie
bat effari. Ipſe ergo calor eſt a quo nemo poſſit abſcō
di: qui deitatis ſue potētia vniuſcuiuſqȝ corda cogno
ſcit. Ita hoc vno verſiculo: ſancte trinitatis ingentia
ſacramenta declarant̄. Et intuere: quēadmodū lȝ de
tribus pſonis dicat̄: conſubſtātialem tamē ſeruanit
vnitatē. Sic eniȝ loqtur dicēdo: Eius: tanq̄ de vno:
Deute. 6. qȝ ſancta trinitas vn⁹ eſt deus: ſicut legit̄: Audi Iſra
Limaſtus el: dñs deus tuus: dñs vnus eſt. [Lex dñi irrephen
ſibilis conuertens aīas.] Vētuȝ eſt ad ſcdam narra
tionē: vbi per ſex verſus ſingule res diuerſa laude de
finiunt̄. Hec ſeptima eſt ſpecies definitionis: quam
DEF greci Catametaphorā: latini: per trāſlationē dicunt:
cū rem aliquā ſub breui pconio que ſit oſtendimus.
Nūc ad ſingula veniamus. Lex enim illa quam per
Moyſen dedit: irreprehēſibilis eſt: qȝ pfecta verita
te cōſiſtit: que per dñm Saluatorē non reprehēſa: ſed
Math. 5. potius pbat̄ impleta. Ait enim in euangelio: Nō ve
ni legē ſoluē: ſed implere. Et ne eēt nobis rigoris eꝰ
perniitioſa deſpatio: adiūxit: Conuertens aīas. Illius
enim diſtrictionis metus errantē corrigit: ⁊ ad Chri
ſti gratiaȝ facit recurrē: cū ſpem in ſuis ceperint me
ritis non hēre. [Teſtimoniū dñi fidele ſapiētiā pre
ſtans paruulis.] Hic de patre dicit: qm̄ oīa teſtimo
nia que dedit pplo Iſraelitico fidelia vtiqȝ fuerūt:
qȝ pleniſſima veritate recognita ſunt: ⁊ ſapiētiā par
uulis pſtiterūt: non vtiqȝ ſupbis: nec tumida ſe ela

tione iactantibus: ſed paruulis. Paruuli aūt ſunt hu
miles ⁊ inocētes: ſicut Apl's monet: Nolite pueri ef
fici ſenſib⁹: ſed malitia paruuli eſtote. Teſtimoniuȝ 1. Corint. 14.
quoqȝ dat filius: ſicut ad Timotheū ait Apl's: Preci 1. Timo. 6.
pio tibi corā deo qui viuificat oīa: ⁊ chriſto Ieſu qui
teſtimoniuȝ reddidit ſub pontio Pilato. Idē de ſpi
ritu ſcō dicit Apl's. Nam ⁊ ipſe ſpiritus teſtimoniū Roma. 8.
phibet ſpiritui noſtro. Vides in illa ſancta trinitate:
q̄ nihil ſcriptura diuina velit minus maiuſue ſen
tiri: vt nec ipſa nomia patiat̄ eē diuiſa. [Iuſtitie dñi
recte letificantes corda.] Reuera recte: qȝ nō aliter
cognoſcit̄ feciſſe q̄ docuit: qȝ illoꝝ iuſtitia recta nō
eſt: quib⁹ aliud eſt in ore: aliud in ope. Letificantes
corda: ſubaudi iuſtoꝝ: qui de iudicio dei letificant̄:
qȝ norunt ſe miſericordie dñi pmia conſecuturos: ſi
cut dicit Apl's: De reliquo repoſita eſt mihi corona 2. Timo. 4.
iuſtitie: quam reddet mihi dñs in illa die iuſtus iu
dex. [Preceptum domini lucidum illuminans ocu
los.] Reuera lucidū: qȝ ſincere purum ⁊ imaculatū:
quale a patre luminum pdire decet. Hoc illuminat
oculos: nō iſtos carnales: quos ⁊ pecora nobiſcū poſ
ſunt hēre cōmunes: ſed illos vtiqȝ iteriores: qui diui
no munere ſpiritualiter clarificant̄. [Timor dñi ſā
ctus pmanens in ſeculum ſeculi.] Videamus: qđ ſi
bi velit iſta definitio. Deū timē non trepida cōfuſio:
ſed impturbata cōſtantia eſt: cuius ſtatus nulla tpali
conuerſione mutat̄: ſed in idipſum ſinceritate bone
conſcientie pſeuerat. Nam humana formido cū tē
pore cōmutat̄: ⁊ non eſt ſancta: qȝ non pōt eē pficua.
Timor aūt dei nihil pturbationis habet. Nam lȝ re
cte auctorē ſuum timeat: ſcit vere ſupplicātibus mi
ſericordem eſſe qui iudicat. In omni ergo ſanctitate
verſat̄: qui ſuuȝ iudicem ⁊ timē cognoſcit̄ ⁊ amare.
Mixta eni cū pauore dilectio: timor eſt dñi: qui vſu
ſeculari reuerētia nuncupat̄. [Iudicia dñi vera iu
ſtificata in ſemetipſa.] Iudicia dei dicit vt arbitror:
mādata: que in veteri teſtamēto ⁊ nouo cōſcripta ſūt:
qȝ reuera ex iudicio ſunt plata. Illud enim iudiciuȝ
ſingulari numero dicit̄: vbi boni maliqȝ diuidunt̄.
Nam qđ ſeqtur: Deſiderabilia: phibet ad illud tem
pus future iudicationis aptari: qȝ legit̄: Ve illis qui Amos. 5.
concupiſcunt diem dñi. Hec aūt iudicia vtriuſqȝ te
ſtamēti: que dicta ſunt veritate imutabili pſeuerāt:
⁊ tātum in illis eſt bonum: vt cum a pijs mētibus re
cipiunt̄ veraces faciant ⁊ beatos. Hoc autē dant qđ
habēt: qȝ neceſſe eſt vt iuſtificatione plenum ſit qđ
iuſtos facit. Peracta eſt propoſite laudis ſenaria di
uerſitate concluſio. Predicādo legē dñi: teſtimoniū
dñi: iudicia dei: qui numerus in arithmetica diſcipli
na noſcit̄ eſſe pfectus. Singulis enim verſib⁹ quaſi ARIT
quibuſdam calamis cōpactis: opa dñi laudis ſtudio
probant̄ eſſe cantata: vt doceret pfectionem atqȝ cō
uenientiam eoꝝ que ſub tali calculo noſcunt̄ eē pre
dicata. O ingētium rerum ſtupēda pfunditas. Quis
aut ſufficienter diſtinguē: aut pdicare potuiſſet ope
ra dñi: niſi ſpiritu ſancto pharent̄ edici. Solus eniȝ
preualet digne de ſe dicē: qui etiam ſe pōt noſſe ple
niſſime. [Deſiderabilia ſup aurum ⁊ lapidē precio
ſum multū: ⁊ dulciora ſup mel ⁊ fauum.] Deſidera
bilia ſunt iudicia dñi: ſicut dictuȝ eſt: mandata noui
⁊ veteris teſtamēti: ſuper aurum qđ humana cupidi
tas affectat ardētiſſime poſſidere: ppter qđ frequen
ter deſpicit etiam ſalutes animaꝝ. Sed qȝ hoc tante
rei parū eſt: Addidit: Lapidē precioſum multū: qui
in paruiſſimo margarito plurimum valet: ⁊ exiguo

metalli pondere ingētem ſuperat pecunie quantita-tem. Sed q̄ſi inueniri poterant continētes: qui cupiditatem noxiam laudabili parcitate calcarent: addidit etiam ſapores pcipua ſuauitate iocūdos: Mel ꝛ fauum. Unde homo nullus excipit̄: quāuis ptinens eſſe videat̄: q2 ppter vetus teſtamētum ſuperat mel: propter nouum vincit fauum. Iſta enim faucib9 tū ſapiunt: illa mentibus abſolute dulceſcunt. Quando ſchema grece dicitur Auxeſis: latine augmētum:

SCHE

paulatim enim ad ſupiora concreſcit. [Nam ꝛ ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiēdo illo illa retributio multa.] Cum dicit ſeruus tuus: iuſtum ſignificat ꝛ deuotū: cuſtodiet ea dulcedine. ſ. illa pellectus: q2 nequiſſimis mētib9 iudicia dñi ſemper amara ſunt. Et inſpice qd dictum eſt: cuſtodiet ea: vt non ſolum ad tēpus eaꝝ rerum ſuſcipi videat̄ affectus: ſed vſq3 in vltimum vite ſpatiū in tali deuotione verſetur. Poſt obedientiam premia ſubſequunt̄: id eſt retributio multa. Tanta enī diuine clemētie dona ſunt: que nequeunt comprehēdi: Sic enim de his Apoſtolus dicit: Quod nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcēdit: que pparauit deus diligētibus ſe. Merito ergo dicta ſunt multa: q2 comprehendi non poterant vniuerſa. [Delicta quis intelligit: ab occultis meis mūda me domine.] Ecce ianua tertie narrationis aperit̄: In qua Propheta deprecatur: vt oīa eius peccata mundent̄: quatenus eloquia oris ſui: in conſpectu dñi reddant̄ accepta. Sed cū tribus modis humanis erroribus excedat̄: cogitatione: dicto ꝛ facto: imenſum illud delictoꝝ mare ſub breuitate conſtrictū: duobus fontibus emanare teſtatur. Occultum eſt: quod originale dicit̄: in quo cōcipimur: naſcimur ꝛ ſecreta voluntate peccamus: id eſt: cum rem proximi cōcupiſcimus: cum nos de aduerſarijs deſideramus vlciſci: cum ceteris preſtātiores effici volumus: cum cibos appetimus dulciores: ꝛ his ſimilia: que ita pullulant atq3 ſurripiunt: vt ante effectum rei multis celata videant̄. Quod ſi hec alicui manifeſta reddant̄: monente Salomone: Nō eas poſt concupiſcentias tuas. Illud tamē debemus aduertere: quoniam multa peccata ſunt: que omnimodis ignoramus: quoꝝ nec origines poſſumus: nec ſurreptiones agnoſcere. Unde ſubaudiēdum eſt: Delicta omnia quis intelligit? Nam cū dicturus ſit in quinquageſimo pſalmo: Delictum meū contra me eſt ſemper: Et alibi: Delictum meum cognitum tibi feci: quo modo non poteſt intelligi qꝫ peccans cogitur confiteri? Sed ſi adieceris omnia: tunc hec queſtio probat̄ excluſa. [Et ab alienis parce ſeruo tuo. Si mei non fuerint dominati: tunc imaculatus ero: ꝛ emundabor a delicto maximo.] Poſitum eſt ſuperiore verſu occultum: qd originale diximus: nunc dicendum eſt quid ſit alienum. Alienum eſt: quod malis hominibus: ſiue diabolo ſuadēte cōmittitur: ſed fit proprium: q2 conſenſus plectibilis adhibet̄. Ex illa enim traduce mortalium maſſa corrupta ab hoſte ſpirituali: ſine diuina gratia velociter ſubuertitur: q2 in primo homine per inobediētiam viciata mōſtratur. Nam q̄ facile eſt antiquo iſidiatori infectia vetita ſuadere: qui potuit liberos atq3 incorruptos ſua calliditate decipere? Quapropter ab originali peccato (vnde vſq3 ad ſeculi finem viuens nullus excipitur) Propheta mundari ſe petit: quaſi adhuc carnalibus vitijs non oīno purgatus. Sed cum dicit: Seruo tuo: iam ſe oſtendit legi dominice iure famulari.

DEF

Dominantur autem errores: cum in eis fallaci voluntate preſumitur: tunc vō imperium perdunt: quādo ab ipſis homines per dei gratiā ſubtrahunt̄. Iure ergo Propheta imaculatū ſe confidit fieri: cum eū iam ptigerit ab coꝝ dominatione liberari. Maximū vō delictū eſt ſupbia: qua ꝛ diabolus cecidit: ꝛ hoīem traxit. Quātum eni in malo magna ſit hinc datur itelligi: que ex angelo diabolū fecit: que homini mortem intulit ꝛ conceſſa beatitudine vacuauit: omniū maloꝝ mater: ſcelerum fons: vena nequitie. Scriptum eſt enim: Initium peccati omnis ſupbia: quam tamen dominus veniens ſua humilitate deiecit. [Et erunt vt complaceāt eloquia oris mei: ꝛ meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. Domine adiutor meus ꝛ redemptor meus.] Dicit quando eloquia oris eius dño placere preualeant: videlicet: ſi a vitijs que ſuperius dixit reddatur alienus: ppter illud quod dicitur peccatori: Quare tu enarras iuſtitias meas. Que eſt autem meditatio cordis: que poteſt ad dominum peruenire? Spes: charitas: ꝛ fides: que vtiq3 digna ſunt deo. Illa enim merentur in cōſpectu eius aſcendere: que ipſe cognoſcit̄ approbare. Adiutorem vō ſuum dicit in bonis: redēptorē a malis: vt nemo ſuis meritis applicet: quod celeſti largitate ſuſceperit.

Concluſio.

Quā mirabili ordine: totum pſalmū glorioſiſſimus Propheta cātauit. Laudauit dñi pdicatores. Ipſe quoq3 aduētū ſacratiſſime icarnationis edocuit. Magnalia eius varia definitionū qualitate cōmēdās: Reuerſuſq3 in memoriā fragilitatis ſue a delictis ſe petijt debē mundari: vt tantoꝝ ſacramētoꝝ relator dignus exiſteret: qui docuit ſcripturas dñi a puriſſima pſcientia deberi narrari. Numerus quoq3 pſens: virtutē pſalmi declarare ſentit̄. Nam ſicut in euangelio: octauodecimo anno curuata mulier iubente Chriſto a ſua infirmitate ſaluata eſt: ita ſe in hoc pſalmo petijt peccatis proprijs Propheta liberari: per hunc calculū ſignificans tempus aptiſſimum: in quo ꝛ iſte dñi ſalutifera beneficia mereretur.

Explicit expoſitio in pſalmū. 18m.

In finem pſalmus Dauid. XIX.

EXaudiat te dominus in die tribulationis: protegat te nomen dei Jacob. Mittat tibi auxiliū de ſancto: ꝛ de ſyon tueatur te. Memor ſit oīs ſacrificij tui: ꝛ holocauſtum tuū pingue fiat. Tribuat tibi ſm cor tuū: ꝛ omne conſiliū tuū confirmet. Letabimur in ſalutari tuo: ꝛ in nomie dei noſtri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas: nūc cognoui: qm̄ ſaluū fecit dominus chriſtū ſuum. Exaudiet illum de celo ſancto ſuo: in potentatibus ſalus dextere eius. Hi in curribus ꝛ hi in equis: nos aūt in nomine dei noſtri inuocabimus. Ipſi obligati ſunt ꝛ ceciderūt: nos aūt ſurreximus ꝛ erecti ſumus. Domine ſaluum fac regem: ꝛ exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

Iam

Iam qꝛ tituli vba nota ſunt:de textu pſalmi aliqͩ diſſeram⁹:vt gratius poſſit accipi:quādo breuiter eius intētio pbeť agnoſci. Futurorū igiť illuminatione pphēta cōpletus:per optatiuū modū euenire pſpera ſancte depcať eccleſie:que illi per aduentū dñi certiſſime nouerat eē ventura. Et nimia charitate cōpletus:illi optat pſpera:cui⁹ ſe mēbra eſſe noſcebat. Talia ſiquidem deſideria beati ſemper appetunt:vt bona ſua ibi poſita iudicent:vbi benemeritorū vota congaudent.

Diuiſio.

PRimo ingreſſu pphēta depcať ſancte eccleſie bona ſuccedere:vt diuerſa mundi tribulatione fatigata:chriſtum dñm exaudita ſuſcipiat. Secundo depcať:vt omne ɔſiliū ei⁹ rectāqꝫ fidē dñs oipotentie ſue pietate confirmet:promittens fidelem populum non magnificandum poteſtate mūdana:ſed diuina potentia.

Expoſitio.

SCHE EXaudiat te dñs in die tribulationis:protegat te nomen dei iacob. Per figurā Prolepſin:que latine diciť pꝛoccupatio:pphēta ſtudio magne charitatis accenſus:optat eccleſie catholice puenire:que lōgo poſt tēpore fieri poſſe cernebat. Audiri cognoſcimur:quādo oīmodis aliquid obtinemus. Dicēdo vo:in die tribulationis:tēpus grauiſſime afflictiōis oſtēdit:quo magno deſiderio dñm depcamur. Non enim extremis labijs:ſed mūdo corde tūc petimus que nobis tribui poſtulamus. Perſcrutādū eſt quoqꝫ:quare patriarche Iacob nomen videť annexū: Hic enī maiori fratri ſurripiens:toti⁹ benedictionis grām cōquiſiuit:vt ꝛ ipſe illi cū reliquo populo ſubdereť. Que ſimilitudo benedictionis:chriſtiano populo ɔgruēter aptať:qui gentē ſubſequēs iudeorū eam deuote mētis religione ſuperauit:vt gratie munere pmus donāte dño redderet. Nā cū dicit: Protegat te nomen dei iacob:huiuſmodi ſimilitudinē a dño vult intelligi:ꝛ nouo populo ɔcedendā:quā ille in pfiguratione ſanct⁹ patriarcha pcepit. Mittat tibi auxiliū de ſancto:ꝛ de ſyon tueať te. Optando mittat:oſtēdit a patre filiū miſſum. Sed hoc vbum charitatis eſt:nō ſubiectionis:ſicut ꝛ ipſe in euangelio de ſpiritu ſancto dicit:

Joan.16. Expedit vobis vt ꝛ ego vadam. Si enī ego nō abiero:paraclitus nō veniet ad vos:ſi aūt abiero:mittā eū ad vos.

INTER Syon eniꝫ ſicut ſepe diximus:mons eſt ſignificās ſpeculationē:que ɔuenit diuinitati:qm̄ illi oīa nō vt nobis ex euentu nota ſunt:ſed ex glorioſo ſue diſpoſitionis arcano. Memor ſit omnis ſacrificij tui:ꝛ holocauſtū tuū pingue fiat. Sacrificium ſancte eccleſie:nō hoſtia pecudū:ſed iſte ritus accipiēdus eſt qui nūc agiť corporis ꝛ ſanguinis imolatione ſollenni:quē venturum puidebat:nō quē ptermittēdū eſſe cognouerat. Sequiť:Et holocauſtū tuū pingue fiat. Holocauſti nomine in illa prioris ſacrificij ſimilitudine pſeuerat. Holocauſtū enī totū dicebať incenſum:que nūc referenda ſunt ad cōmunionis noſtre ſanctiſſimā puritatē. Holocauſtū enī per ſe combuſtū ꝛ aridū eſt:ſed pingue fit atqꝫ iocundū:quādo a grā diuinitatis

Al. ad hoc aſſumiť. Tribuat tibi † dñs ſm cor tuū:ꝛ omne cōſilium tuū cōfirmet. Poſt diapſalma poſitū:venit ad ingreſſum 2ᵘᵐ:adhuc optans eccleſie bona:quaꝫ ſciebat cōſtanter in orthodoxa religione manſuraꝫ. Dicit enī:Tribuat tibi dñs ſm cor tuū:id eſt ſm intellectum quē habes de domino Saluatore:vt eum credas vnū ex trinitate:paſſuꝫ carne:ꝛ pro mundi liberatione in crucis patibulo pependiſſe:ipm̄ reſurrexiſſe:ipſum ſedere ad dexterā patris:ipm̄ ad iudicandum eſſe venturū. Addidit quoqꝫ:Et omne cōſiliū tuū ɔfirmet:ſcilicet vt mundi iſtius illecebras ɔtemplata dñi pmiſſione deſpicias:ꝛ pericula pſentis ſeculi nō paueſcas:dū future reſurrectiōis pmia leta ſemꝑ expectas. Hoc eſt enī ɔſiliū ſancte matris eccleſie:patrē ꝛ filiū ꝛ ſpiritū ſanctuꝫ vnum credere deū:a quo creata ſūt oīa:ꝛ diſponunť vniuerſa. Hec bene ɔfirmari pphēta depcať in populo fideli:per que nouit eū ad eterna pmia eſſe venturū. Letabimur in ſalutari tuo:ꝛ in noīe dei noſtri magnificabimur. Impleat dñs oēs petitiones tuas. Cū vir ſanctiſſimus ſpiritualia bona optaret eccleſie:vt ſe vnū ex ei⁹ corpore eſſe mōſtraret:ſuā quoqꝫ pſonā decēter admiſcuit. Nam in ſalutari eccleſie:qḋ eſt dñs Chriſtus:letaturꝫ ſe eſſe declarauit:ꝛ in ipſius nomine ſe magnificādū eſſe teſtať:qꝛ ex Chriſto Chriſtiani fuerāt nūcupādi. Magnificari eſt enī magnū fieri:quippe cū ex vocabulo celeſtis regis nomē eſt impoſitū ſeruienti. ETY Sequiť:Impleat dñs oēs petitiones tuas. Fit iterū ad eccleſiā grata ɔuerſio:vt ex tā frequēti voto pbareť nimie beniuolentie magnitudo. Nūc cognoui qm̄ ſaluuꝫ fecit dñs Chriſtum ſuū. Hec iā vſqꝫ ad finē pſalmi ex perſona loquiť ſua. Que figura diciť Apoſtrophe:id eſt ɔuerſio:quotiens ad diuerſas pſonas crebro vba ɔuertimus. SCHE Dicendo:nūc cognoui:magnā vtutē pphētationis oſtēdit:vt in pſenti ſe diceret cognouiſſe:qḋ poſt multa ſecula potuit approbari. Saluū fecit pater Chriſtuꝫ filiū reſurrectione glorioſa:qn̄ etiā aſcēdit in celis. Exaudiet illū de celo ſancto ſuo:in potētatib⁹ ſalus dextere ei⁹. Exaudiuit filiū pater ab icarnatiōe ſuſcepta:poſt reſurrectionē videlicet:quādo ſpiritum ſanctū de celo miſit Aplis:quē in terris mittendum pmiſerat. Et vt ipm̄ quoqꝫ in deitate ſua oīpotentē eē mōſtraret:ſequiť. In potētatib⁹ ſalus dextere ei⁹. Salus igiť quā ipſe ɔdidit:potētatus noſter eſſe dinoſciť:quādo illa ſalus:nec morbis afficiť:nec dolorib⁹ ſauciať:ſed potētes nos efficit cū in ſua perennitate cuſtodit. Senſus ergo talis eſt. Exaudiet filiuꝫ pater de celo ſancto ſuo:qꝛ in dextera ei⁹ eſt ſalus:habens ex propria deitate:qḋ petere videtur ex carne. Hi in currib⁹ ꝛ hi in equis:nos aūt in noīe dñi dei nr̄i † magnificabimur. Al. Inuocabimus. Fidei ſue ſinceritate ɔfidēs:que munerib⁹ erat dñi ɔtributa:pphēta letať:deſpiciēs illos qui pompoſis currib⁹ effecti:in tēporali potiꝰ dignitate pſumūt. Duo enī apud antiquos erant genera triūphorū. Unuꝫ maius in currib⁹:qḋ laureatū dicebať. Aliud minus in equis:qḋ optio nūcupabať. Sed iſta ſecularib⁹ relinquēs:in noīe dñi ſe magnificatū eſſe ɔfirmat. Nō enī curr⁹ aut equ⁹ magnificāt:qͥbus in hoc mūdo extollere videanť honorib⁹ ſed nomen dñi qḋ ad premia eterna pducit. Que figura grece diciť Synchriſis:latine cōparatio:dū cōparatiōe quadā iuſtiorē cauſaꝫ noſtrā:qͣ̄ aduerſarij demonſtramus. SCHE Ipſi obligati ſunt ꝛ ceciderūt:nos autē ſurreximus ꝛ erecti ſumus. Potēter aperuit fructū pcedentiū rerū. Nā humanis honorib⁹ preſumentes:laqueati prauis deſiderijs ſuis in mortis foueā corruerūt. Et qꝛ dicturus erat:ceciderūt:pmiſit obligati:qḋ neceſſe eſt illis cōtingere qui ſe videnť nequioſis errorib⁹ obligare. Reſurgere enim duobus

modis dicit̄ chriſtianꝰ: quãdo a vitioꝝ morte in hoc
mũdo per grãm liberatꝰ in diuinis iuſtificationibꝰ
Prover.14. ꝑſeuerat: ſicut ſapiẽtiſſimꝰ Salomon dicit: Septies
cadit iuſtus ⁊ reſurgit. Dicit̄ ⁊ generalis illa reſurre
ctio: in qua iuſti eterna p̄mia conſequent̄. Sed hic
vtranqȝ ꝯuenire manifeſtũ eſt: vbi iõ poſuit: erecti
ſumus: qꝛ in qualibet reſurrectione fideles ab humi
litate ꝯſurgunt: ⁊ ad diuina p̄mia ſubleuant̄. Qđ ar
gumentũ in topicis dicit̄ a rebus ipſis: qñ ⁊ aduerſa
rios corruiſſe dicimus: ⁊ nos erectos eſſe teſtamur.
[Dñe ſaluũ fac regẽ: ⁊ exaudi nos in die qua inuoca
uerimus te.] Futuroꝝ deſiderio ꝓpheta pellectus:
illa petit iterũ fieri que nouerat eſſe ventura. Dicit̄
patri: ſaluũ fac regem: id eſt: chriſtus dñs reſurgat a
mortuis: aſcendat in celos: interpellet pro nobis: ne
diutius noſtra vacillet oratio: ſed ipſo aduocato p̄e
ſumamus orare: qui nos patri docuit ſupplicare: ne
nos mortis laqueus poſſit aſtringere. Deniqȝ hoc ſe
quitur: Exaudi nos in die qua inuocauerimus te: qđ
tunc humano generi prouenit: quãdo reſurrectione
dñi firme credidit: letãter aſpexit. Concluſio.

Docuit nos propheta ſanctiſſimꝰ: quali pietate
debeamus chriſto dño ſeruire: optat il
li bona que nouerat eſſe vẽtura: qꝛ bene credentiuȝ
mos eſt illa orare: que deſideramus emergere. Sic
Math.6. ⁊ in dñica oõne ꝯmonemur. Adueniat regnuȝ tuũ:
qđ etiã ſi nõ oremꝰ adueniet. Sed deuotiȝ nõ vult
deſinere: que vẽtura credit optare. Quapropter affli
gamur in eius paſſiõe: gaudeamus in eiꝰ reſurrectio
ne. Sic eni ipſius poſſumus dici ſi eiꝰ diſpẽſationibꝰ
mereamur aptari. Preſentis aũt numeri ſacramẽta
ſub vna ſũma nequaqȝ potuimus inuenire: ſed for
te nobis poterunt diuiſa ꝯſtare. Duodenarius itaqȝ
calculus: ad Aplos eſt videlicet applicãdus. Septẽ
narius vo: ſignificat hebdomadã: que ad primã illã
pertinet ſine dubitatione culturã. Hec in vnũ ſocia
ta: vtriuſqȝ legis ſacramenta ꝯcludunt. Sic ⁊ iſtius
pſalmi ad patreȝ dicta precatio noui ⁊ veteris teſta
menti continet reuerenda myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum.19m.

In finem pſalmus Dauid. XX.

Domine in virtute tua letabit̄
rex: ⁊ ſuper ſalutare tuuȝ exul
tabit vehementer. Deſideriuȝ
cordis eius tribuiſti ei: ⁊ volũ
tate labiorum eius non frauda
ſti eum. Quoniam preueniſti
eum in benedictionibus dulcedinis: poſui
ſti in capite eius coronam de lapide precio
ſo. Vitam petijt a te ⁊ tribuiſti ei: longitudi
nem dierum in ſeculum ⁊ in ſeculum ſecu
li. Magna eſt gloria eiꝰ in ſalutari tuo: glo
riam ⁊ magnum decorem impones ſuper
eum. Quoniam dabis eũ in benedictioneȝ
in ſeculum ſeculi: letificabis eum in gaudio
cum vultu tuo. Quoniam rex ſperat in do
mino: ⁊ in miſericordia altiſſimi nõ cõmoue
bitur. Inueniatur manus tua omnibus ini
micis tuis: dextera tua inueniat omnes qui
te oderunt. Pones eos vt clibanuȝ ignis in
tempore vultus tui: dominus in ira ſua con
turbabit eos: ⁊ deuorabit eos ignis. Fru
ctum eorum de terra perdes: ⁊ ſemen eorũ
a filijs hominuȝ. Quoniam declinauerunt
in te mala: cogitauerunt conſilia que nõ po
tuerunt ſtabilire. Quoniã pones eos deor
ſuȝ: in reliquijs tuis preparabis vultũ eoꝝ.
Exaltare domine in virtute tua: cantabimꝰ
⁊ pſallemus virtutes tuas.

Ideo titulus hic.19º pſalmo par eſt: qñ ⁊
iſte quidem de dño Saluatore: ſed ſub
aliqua diuerſitate dicturꝰ eſt. Superior
nãqȝ ꝯtinet orationẽ ꝓphete: ⁊ ꝯfiden
tiã qua liberãdus eſt a cladibꝰ huiꝰ ſecu
li populus chriſtianus. Nũc gdẽ panegyricus de in
carnatione ipſiꝰ dicit̄: ⁊ poſtea deitatis eiꝰ facta nar
rant̄: vt oẽs itelligãt eũdẽ eſſe Marie ſemper virgi
nis filiũ: qđ patris vbũ. Duas eni naturas in chriſto
dño ſalutariter credimꝰ: deitatis ⁊ humanitatis: que
in vnã ꝑſonã: per īfinita ſecula incõmutabiliter per
ſeuerãt. Qđ ideo frequẽter repetẽdũ eſt: qꝛ vitaliter
⁊ auditur ſemper ⁊ creditur. Diuiſio.

In p̄ma narratione pſalmi huiꝰ vba pro
phete ſunt ad deũ patrẽ de incarnatione
dñica. Scđa: diuerſas virtutes eiꝰ gloriã
qȝ deſcribit: declarãs a parte qua paſſus
eſt: ad quã ſũmã rerum apicẽqȝ ipſo lar
giẽte peruenire. Tertia: idẽ ꝓpheta ꝯuertit̄ ad dñm
chriſtum: vbi more deſiderãtiũ optat illa in iudicio
eiꝰ fieri: que nouit eſſe ventura. Expoſitio.

Domine in virtute tua letabit̄ rex: ⁊ ſuꝑ
ſalutare tuum exultabit vehementer.]
Domine: ꝓpheta ad patrẽ dicit: in virtu
te tua: id eſt: in oĩpotẽtia maieſtatis tue:
in qua ⁊ filiꝰ regnat: ſicut ipſe dicit: Oĩa Joan.17.
patris mea ſunt: ⁊ oĩa mea patris ſunt. Letabit̄ rex:
gaudet Jeſus chriſtus. De quo in alio pſalmo legit̄:
Deꝰ iudiciũ tuũ da regi: ⁊ iuſtitiã tuã filio regis. Et Pſ.71.
in titulo paſſiõis ſcriptũ eſt: Rex iudeoꝝ. Sequit̄: Math.27.
Et ſuꝑ ſalutare tuũ exultabit vehemẽter: id eſt: in eo
qđ per eũ ſaluaſti hoies: filiꝰ tuꝰ qui ſaluator eſt exul
tabit. Addidit quoqȝ: vehemẽter: vt quãta eſt copia
in beneficio: tanta ſit ⁊ gaudij magnitudo. [Deſide
riũ animę eius tribuiſti ei: ⁊ voluntate labioꝝ eius Al. cordis
non fraudaſti eum.] Enumerat ꝓpheta chriſto dño
ſm carnẽ: qȝ ingẽtia: qȝ glorioſa collata ſint. Deſide
riũ eiꝰ anime fuit: ſicut in euangelio dicit: Deſiderio Luce.22.
deſideraui mãducare vobiſcũ hoc paſcha. Qđ ſche
ma dicit̄ Tãtologia: id eſt: eiuſdẽ ſermonis iteratio:
ſicut eſt: Benedicẽs benedicam te: ⁊ Multiplicans
multiplicabo ſemẽ tuuȝ. Sed ille ſolus eſt: qui deſi
derio deſiderauit mori: quãdo ſe pro omniuȝ ſalute
offerebat occidi: vt p̄cioſus ſanguis eiꝰ mundũ redi
meret: ne diabolus eũ adhuc iniqua p̄ſumptiõe va
ſtaret. Volũtas vo labioꝝ fuit: quando ſpiritibꝰ im
perabat immũdis: langnores diuerſos ſermonis ſui
ſanabat imperio: p̄dicationes quoqȝ ſuas: deuotis
mentibꝰ inſerebat. Conſtat eni in nullo volũtatẽ eiꝰ
fuiſſe fraudatã: qñ oĩa que fieri iuſſit ipleta ſũt ſicut
ſcriptuȝ eſt: Omnia que voluit dñs fecit in celo ⁊ in Pſ.134.
terra. [Qñ p̄ueniſti eũ in benedictiõibꝰ dulcedinis:
poſuiſti in capite eius: coronam de lapide precioſo.]

Poſt diapſalmatis ſilentiu3:venit ad ſecũdũ modu3
vbi incarnationis eius potentiã:mirabili fulgore de
ſcribit. Dicendo enim:qm̃ preuenisti:ſignificat huma
nitatem anticipante diuinitatis gratia ſemꝑ ornari:
q2 nullus illi quicq̃ ꝓm⁹ offert qd̃ bonũ eſt:niſi hoc
celeſti munere ꝓcedaꝫ. Erubeſcat pelagian⁹ hoc pro
prijs vocis dicere:qd̃ immaculata vbi incarnatio euiden
ter legiꝫ accepiſſe. Benedictio dulcedinis fuit:qñ di
Math.3. ctũ eſt: Hic eſt filius meus dilect⁹:in quo mihi bene
SCHE complacui. Poſuiſti metaphorice dicitur:ab his quĩ
poſt labores maximos ꝓmio digno coronanꝫ. Qd̃ to
tũ pertinet ad naturã humanitatis:que a diuinitate
qd̃ nõ habebat accepit. In capite võ idẽ dictũ debe
mus aduertere:quãtũ ad ſubſtantiã attinet corpora
lem. Ceterũ deitas nõ hẽt mẽbra:que vbiq3 tota at
q3 ꝑfecta eſt. Corona enim:nõ ĩprobe circũeuntiũ di
ſcipuloꝝ videꝫ ſignificare ꝯuentũ:q2 ipm̃ docentes
deſiderãtiũ aploꝝ circuitus ambiebat. Hec erat co
rona capitis:hoc regale diadema:qd̃ nõ ornaret ipo
ſitũ:ſed de chriſto dño potius ornareꝫ. In hac enim
corona ⁊ totius mũdi circulũ merito poterimus ad
uertere. In quo gñalis ſignificaꝫ eccl'ia. Qd̃ ſchema
SCHE dicitur Characteriſmos:id eſt:informatio vel deſcri
ptio:quẽ ſiue rem abſentẽ:ſiue pſentẽ pſonã ſpiritua
lib⁹ oculis ſubminiſtrat. Hoc ⁊ in laude ⁊ in vitupe
Et.a te / Et.ẽm ſecu lum. ratiõe fieri ſolet. [Uitã petijt ⁊ tribuiſti ei:longitu
dine dierũ ĩ in ſeculũ ſeculi.] Uitã:reſurrectionẽ ſi
Joan.17. gnificat:quã ille petiuit dicendo: Pater clarifica fi
liũ tuũ. Lõgitudinẽ dierũ in ſeculũ ſeculi:id eſt:in
defectã perennitatẽ:que nullo fine ꝯcluditꝫ. Sed me
mento q̃ ⁊ hec ⁊ his ſimilia:ab illa dicanꝫ parte qua
paſſus eſt. [Magna eſt gloria ei⁹ in ſalutari tuo:glo
riam ⁊ magnũ decorẽ ĩpones ſup eũ.] In capite ver
ſus ſniam poſuit:quã ſubter exponit. Sancte ſiqui
dem incarnationi magna eſt gloria in ſalutari:id eſt:
in vbo prĩs. Sed iſtã gloriam nõ poterat humanus
ſenſus attingere:niſi eã in ſubſequẽtib⁹ mirabili ex
SCHE poſitiõe declararet. Hoc ſchema dicĩ Epheregeſis
latine explanatio. Nã gloria ⁊ magnus decus:tẽpus
videꝫ ſignificare iudicij:vbi in deitate ſuã altiſſim⁹
apparebit:habẽs gloriã de iudicio:decorẽ3 de maie
ſtate. [Qm̃ dabis eũ in benedictiõe in ſeculũ ſeculi:
letificabis eũ in gaudio cũ vultu tuo.] Gradatim de
ſcendit ad illã gloriã declarandã:quã chriſtus dñs
ſm carnẽ a prẽ clarificat⁹ accepit. Dicit eũ dandum
eſſe in benedictione3 que nullo poſſit fine concludi.
Uerũ hec vba pia examinatiõe penſanda ſunt:vt cũ
te rei nobis elucere poſſit arcanũ. Multis locis iam
diximus ſuſcipiendũ eſſe pro pte membroꝝ:qd̃ ipſi
dño ſaluatori nõ põt ꝯuenire:ſicut ⁊ patres noſtri ſi
milia loca expoſuiſſe declaranꝫ. Quapropter letifi
cabis eũ in gaudio cũ vultu tuo:ſuſcipiendum eſt de
vnoquoq3 fideliũ:de qbus ⁊ alter pſalmus dicturus
eſt: Et habitabũt recti cũ vultu tuo. Letificari enim
Ps.89. de vultu dñi:alteri⁹ cognoſciꝫ eſſe pſone:qd̃ de chrĩo
intelligi catholica non pmittit eccleſia. Que ſic vnita
vbo cognoſciꝫ:vt vna ſine dubio intelligaꝫ eſſe per
ſona. [Qm̃ rex ſperauit in dño:⁊ in miſericordia al
tiſſimi nõ cõmouebiꝫ.] Dicit eũm quare tm̃ munus
acceperit:q2 rex iſte qui in paſſiõe ſua tribus linguis
legebaꝫ aſcript⁹:ſm hoiem ſperauit in dño:vt agno
ſcam⁹ niſi ſuppliciter poſtulãdo:ad ei⁹ nõ poſſe non
miſericordiã ꝑuenire. Sequir etia3 eternitatis hui⁹
cauſa ꝓbabiliſq3:neſcit a prẽs miſericordia ſubmo
ueri:qui ſpare in ei⁹ gloria ꝑſeuerat:ſicut Salomon

dicit: Quis ſperauit in dño:⁊ confuſus eſt? Et in alio Eccl.2.
pſalmo dicit: Protector eſt omnium ſperãtiũ in ſe. Po Ps.17.
ſito igiꝫ in pmo pſalmo cathegorico ſyllogiſmo:⁊ in
ſeptimo hypothetico:reſtat nunc vt enthymema de
monſtrare debeamus. Enthymema qd̃ latine inter DEF
pretaꝫ mẽtis ꝯceptio:ſyllogiſmus eſt:ꝯſtans ex vna
ꝓpoſitiõe ⁊ ꝯcluſiõe:quẽ dialectici dicũt rhetoricũ
ſyllogiſmũ:q2 eo frequenter vtunꝫ oratores pro cõ
pendio ſuo. Iſte taliter explicaꝫ: Ois ſperãs in dño: SYL
exultabit ⁊ letabiꝫ in miſericordia ei⁹. Ego igiꝫ exul
tabo ⁊ letabor in miſericordia ei⁹. Iſta eſt tertia ſpe
cies ſyllogiſmoꝝ:ꝓpter q̃s dialectici ſubtiliſſimis diſ
putatiõib⁹ que ꝓbare nituꝫ oſtẽdũt. Nec moueat
qd̃ in iſtis gñib⁹ nõ ſũt eadẽ vba:que dialectici ad in
ſtruẽdos rudes longo poſt tẽpore formauerũt. In ꝓ
dicatiõib⁹ eni ſuerit argumentũ gdẽ ipm̃ poniꝫ:ſed
ſub libertate vboꝝ. Modo reliqua videamus. [In
ueniaꝫ manus tua oib⁹ inimicis tuis:dextera tua in
ueniat oẽs qui te oderũt.] Uenit ad tertia3 diuiſio
nẽ:in qua optat dñm chriſtũ facere:qd̃ eum nouerat
eſſe geſturu3. Dicit enĩ: Inueniaꝫ manus tua:id eſt:
operatio tua reperiaꝫ. Afflictos ꝯuertas inimicos:
qui a tuis regulis mũdi delectatiõe diſſentiunt. De
qbus ait Apſus: Qm̃ ſi cũ adhuc inimici eẽ(mus):e Ro.5.
cõciliati ſum⁹ deo per mortẽ filij ei⁹:multo magis re
cõciliati ſalui erim⁹. Sed iſti tãdiu dicunꝫ inimici:
donec diaboli ſuaſionib⁹ iducunꝫ. Ceterũ qñ ad chri
ſtũ dñm redeũt:⁊ ſerui ⁊ filij vocanꝫ ⁊ amici. Sequi
tur: Dextera tua inueniat oẽs qui te oderunt. Hic il
lud iudicij tẽpus aduertiꝫ:qñ dextera prĩs:id eſt:do
minus ſaluator iudicaturus eſt mũdũ:⁊ qui eũ ode
runt pene ꝑpetuitate damnãdi ſunt. [Pones eos vt
clibanũ ignis:in tẽpore vultus tui.] Clibanus eſt co DEF
quẽdis panib⁹ enei vaſculi deducta rotunditas:que
ſub vrentib⁹ flammis ardet intrinſec⁹. In qua ſimili
tudine merito peccatores ponũtur:qui in futuro iu
dicio:⁊ merore animi ⁊ penali excruciatiõe torquẽ
di ſunt:q2 ꝯtra regulas dñi obſtinata mẽte vixerũt.
Tempus võ vultus dñi:dies iudicij:quãdo fili⁹ ho
minis videbiꝫ ab oibus:ſed ſoli eũ iuſti etiã diuini
tatis ſue cõtemplatione reſpicient. Memento aũt q̃
ſuperi⁹ in laude dñi chriſti: Characteriſmon ſchema SCHE
poſuerit:per qd̃ honorẽ eius ⁊ gloriã diuerſa q̃litate
gratiarũ deſcripſit. Nũc per eandẽ figurã inimicos
ipſius dicit varijs ſupplicijs affligẽdos:vt quãtũ il
le mirabilis:tãtũ iſti redderẽtur horribiles. [Dñs ĩ
ira ſua cõturbabit eos:⁊ deuorabit eos ignis.] Ordo
iudicij pulcherrima narratiõe deſcribiꝫ. Illos enĩ
peccatores:qui ſe pro actuũ ſuorum malignitate di
ſcrutiãt:ira dñi dicit eſſe turbãdos:quando audiẽt:
Ite in ignẽ eternũ. Et iſtã ſniã3 cõſequenꝫ:vt perpe Math.25.
tua flãma deuorenꝫ. Nam iuſſione3 dñi nulla mora
ſubſequiꝫ:ſed mox vt diſcernit ĩpletũ eſt. Iſte tamẽ
ignis ſic abſumit vt ſeruet:ſic ſeruat vt cruciet:du
bitãq3 miſeris vita mortalis ⁊ pena ſnatrix. [Fru
ctũ eoꝝ de terra perdes:⁊ ſemẽ eoꝝ a filijs hoĩu3.]
Fructus eoꝝ fuerat in terra viuentiũ:ſi filio dei cre
didiſſent. Sed q2 mãdatis eius cõtumaci ſpiritu re
ſtiterunt:merito fructum illum beatitudinis perdi
derũt. Semẽ eoꝝ:id eſt:vota vel facta peccãtiũ. Be
ne aũt dicunꝫ ſemina:vnde naſciĩ vnicuiq3 retribu
tio digna geſtoꝝ. A filijs hoium:efficies alienos:id
eſt:a ſanctis:quos in hereditatem eternã tue miſeri
cordie largitate miſſurus es. [Quoniã declinauerũt
in te mala:cogitauerũt ꝯſilia:que nõ potuerũt ſta

Ebilire.] Declinare dicim⁹ mala ſupra alios pēdētia:
in alio loco iniq̄tatis cauſas ledere. Qđ in paſſione
dn̄i cõſtat effectum. Nam cum putarent iudei im-
periũ Romanũ ſibi fore pernicioſum: ſi regē ſal-
uatorem dominũ ſuſcepiſſent: in ipſuʒ auſi ſunt ma-
la declinare: que ſibi credebant Romanis vlciſcen-
tibus euenire. Cogitauerunt eni conſilium dicendo:
Joan. xi. Expedit vnũ pro oĩbus mori: qđ nõ potuerūt ſtabi-
lire: id eſt ad votũ ſuũ perducere. Nã neſcientes ve-
ra dixerunt: oportuit vnũ pro omnib⁹ mori. Uerũ
quidẽ dictũ: ſed malo voto prolatũ eſt: et ideo de ta-
li facto ſubituri ſunt penam: q2 nõ habuerunt ſince-
SCHE ram cõſcientiã. Qđ ſchema dicitur Amphibologia:
id eſt dictio ambigua: dubiam faciens pendere ſen-
DEF tentiam. Conſilium eſt eni aliquid: aut faciendi: aut
non faciendi ratio deliberata. [Quoniaʒ pones eos
Al. dorſum dorſum: in reliquijs tuis pparabis vultũ eoꝝ.] Po-
ſiti ſunt deorſum iudei: quando vitio ſuo terrena ſa-
pientes non meruerunt celeſtia contueri: ſed vultus
eoꝝ: id eſt mala intentio ipſorum: ad reliquias dn̄i:
hoc eſt ad paſſionem aptata eſt: vt cuʒ illi ſe inferre
crederent diſpendiũ mortis: ſalus fieret abſolute ge-
neralis. [Exaltare dn̄e in virtute tua: cantabimus et
pſallemus virtutes tuas.] Exaltare dicit: id eſt: reſur-
rectione magnificare. Tunc enim ab humilitate ſu-
ſcepta exaltatus cognoſcit: quãdo in gloria ſua reſur-
rexiſſe probatus eſt. In virtute tua: id eſt: in deitate
Joan. x. verbi: per quã dixiſti: Poteſtatē habeo ponendi ani-
mam meã: et poteſtatē habeo iterum ſumendi eam.
DEF Cantare vo eſt verba dn̄i ore pferre. Pſallere autẽ
mandata diuina bonis operationibus conſtãter im-
plere. Hec enim duo ſunt: que a nobis omnimodis
expetũtur: vt laudes domini fideliter ore cantemus
et opere noſtro ipſi⁹ mãdata faciamus. Concluſio.

Oſtenſa nobis eſt imago celeſtis regis: mirabi-
li deſcriptione veritatis: vt queʒ iudei
nõ meruerant preſentem cognoſcere audita auris
mundus eũ crederet adueniſſe. Meminerimus aũt
DOC qđ pš iſte tertius eſt ex his quos de duabus naturis
euidentius locutos eſſe collegimus. Hanc tamen re-
gulam noueris in omnibus cuſtoditã: vt in eis pſal-
mis: et due nature et vna perſona eſſe declaret: quate-
nus ſalutari breuiſſimoqʒ compendio: et illi deſtruã-
tur qui duos filios eſſe mentiunt: et illi qui vnaʒ na-
turam in chriſto dn̄o callida peruerſitate cõfingũt.
Dicite qui vos putatis ſapiẽtiſſimos viros: quid eſt
i. Cori. xv. illud qđ ad Corinthios ſcribens ait Apl̄us: Tunc et
ipſe filius ſubiectus erit ei: qui ſibi ſubiecit omnia:
vt ſit deus omnia in omnibus: Nam ſi ex deitate et
humanitate vna natura facta eſſet vt creditis: qua-
lis rogo ſubſtantia in eternũ patri põt eſſe ſubiecta:
Reſtat vt nos arrianus error abſorbebat. Neceſſe
eſt enim confiteri vos: q2 verbum patri põt eſſe ſub-
iectum. Quaſnis aliqui patres chriſti membris hoc
aptandum eſſe putauerint. Quocirca paruʒ tibi for-
taſſe viſuʒ eſt: qđ Euticis errore tenebaris obnoxi⁹:
niſi te et arriana calamitas iuncto faſce deprimeret:
Auctores ſuos errores ſinguli damnauerunt: de tē
ãit quid faciãt: quẽ duplex culpa cõdemnat: Moꝫ
vt ad cõflictũ veneris: ſtatim Neſtorianuʒ vocas or-
thodoxum. Habemus cõtra te iudicia tua: hoc aliꝫ
pro crimine dicis: qđ tu tibi perſuaſiſſe cognoſceris.
RHE Exprimit hic denarij numeri duplicata ſocietas: vt ſicut
hec paritas vnaʒ ſummã deſignat: ita pſalmus iſte
vtriuſqʒ legis vnum dnm̄ pclamet auctorẽ. Eſt eni

in iſtis decadibus virtus eximia: et quotiens ſe gemi-
nant: totiens ingentium reruʒ ſacramẽta declarant.

Explicit expoſitio in pſalmũ. xx.

¶ In finem pro ſuſceptione matutina pſal-
mus Dauid. XXI.

Deus deus meus reſpice in me
quare me dereliquiſti: longe a
ſalute mea vba delictoꝝ meo-
ruʒ. Deus meus clamabo per
diem et nõ exaudies: et nocte et
nõ ad inſipientiã mihi. Tu aũt
in ſancto habitas: laus iſrael. In te ſperaue-
rũt pr̄es nr̄i: ſperauerũt et liberaſti eos. Ad
te clamauerũt et ſalui facti ſũt: in te ſperaue-
rũt et nõ ſunt cõfuſi. Ego aũt ſum vermis et
nõ homo: opprobrium hominũ et abiectio
plebis. Omnes videntes me deriſerũt me:
locuti ſunt labijs et mouerunt caput. Spe-
rauit in domino eripiat eum: ſaluum faciat
eum quoniam vult eum. Quoniam tu es
qui extraxiſti me de vẽtre: ſpes mea ab vbe-
ribus matris mee: in te proiectus ſuʒ ex vte-
ro. De vẽtre matris mee deus meus es tu:
ne diſceſſeris a me. Quoniã tribulatio pro-
xima eſt: quoniam non eſt qui adiuuet. Cir-
cundederũt me vituli multi: tauri pingues
obſederunt me. Aperuerunt ſuper me os
ſuũ: ſicut leo rapiẽs et rugiens. Sicut aqua
effuſus ſum: et diſperſa ſunt oĩa oſſa mea.
Factum eſt cor meũ tanq̄ cera liqueſcens:
in medio ventris mei. Aruit tanq̄ teſta vir-
tus mea: et lingua mea adheſit faucib⁹ meis
et in puluerem mortis deduxiſti me. Quo-
niam circundederunt me canes multi: con-
cilium malignantiuʒ obſedit me. Foderũt
manus meas et pedes meos: dinumerauc-
runt omnia oſſa mea. Ipſi vo conſiderauc-
runt et inſpexerunt me: diuiſerunt ſibi veſti-
menta mea: et ſuper veſtem meam miſerũt
ſortem. Tu autem domine ne elongaueris
auxilium tuum a me: ad defenſionem meã
conſpice. Erue a framea deus animã meã:
et de manu canis vnicam meaʒ. Salua me
ex ore leonis: et a cornibus vnicornium hu-
militatem meam. Narrabo nomen tuum
fratribus meis: in medio eccleſie laudabo
te. Qui timetis dominum laudate euʒ: vni-
uerſum ſemen iacob glorificate eum. Ti-
meat eum omne ſemen iſrael: quoniam nõ
ſpreuit neqʒ deſpexit depcationẽ pauperis.
Nec auertit faciem ſuam a me: et cum cla-
marem ad euʒ exaudiuit me. Apud te laus

mea in eccleſia magna: vota mea reddaꝫ in
conſpectu timentium eum. Edent paupe-
res ⁊ ſaturabuntur ⁊ laudabunt dominuꝫ
qui requirunt eum: viuent corda eorum in
ſeculum ſeculi. Reminiſcentur ⁊ conuer-
tentur ad dominum: vniuerſi fines terre.
Et adorabunt in conſpectu eius: vniuerſe
familie gentium: Quoniam domini eſt re-
gnuꝫ: ⁊ ipſe dominabitur gentium. Man
ducauerunt ⁊ adorauerũt omnes pingues
terre: in cõſpectu eius cadent omnes qui de
ſcendunt in terraꝫ. Et anima mea illi viuet:
⁊ ſemen meum ſeruiet ipſi. Annuntiabitur
domino generatio ventura: ⁊ annuntiabũt
celi iuſtitiaꝫ eius: populo qui naſcetur quẽ
fecit dominus.

S Iue in finẽ: ſiue pſalmus: ſiue Dauid qd
ſignificet: frequẽter expoſitum eſt. Re-
ſtat vt pro ſuſceptione matutina: qđ ad-
huc nouum eſſe cognoſcit: explanare vi-
deamus. Suſceptio matutina: eſt tẽpo-
Joan. 20. ris reſurrectiõis: ſicut dicit in euãgelio: Una ſabba-
torum valde diluculo: venit Maria ad monumen-
tum ⁊c. Suſceptio enĩ fuit: qñ dñs chriſtus mortalẽ
corporis veteris hoĩs cõditione depoſita in magnã
Phil. 2. gloriã clarificat᷒ aſſumpſit: Cui omne genu flectit:
ETY celeſtiũ: terreſtriũ ⁊ infernoꝝ. Matutinũ aũt dictũ
eſt: quaſi mane ꝑmitiuũ: qđ tempus innumeris locis
ad reſurrectionẽ dñi cõſtat aptatũ. Sed cum in hoc
pſalmo multa de ſua paſſione ↄſtet eſſe locuturũ: vi
deamus cur ei᷒ titulus: ſolã reſurrectionẽ cõmemo-
rare voluerit. Sepe enĩ ſignificat per id qđ ſequit:
illud ſcilicet qđ preceſſit: vt cũ dicimus mane factũ:
intelligamus noctẽ quoqꝫ ꝑceſſiſſe. Similiter cum
dicimus: manumiſſum: intelligamus ſeruũ fuiſſe: et
SCHE his ſimilia. Que figura dicit Synecdoche: cũ per id
qđ ſequit poſſumus intelligere qđ ꝑcedit. Unde du
bium nõ eſt cõmemoratione factã reſurrectiõis: in-
dicare nihilominus ⁊ beatiſſimã paſſionẽ. Hinc aũt
que ſit virtus ⁊ claritas pſalmi: abſolute dat intelli-
gi: qđ cũ matutine lucis nomine prenotauit: qñ paſ
ſionẽ dñi chriſti quã narrat: ſaluti generis humanĩ
ↄſtat eſſe conceſſam.

Diuiſio.

P Er totũ quidẽ pſalmuꝫ loquit dñs chrs:
ſed ꝑmo capite derelictũ ſe clamat a pa-
tre: vt diſpenſatã ſcilꝫ ſuſceperit paſſio
nem: potẽtiſſimã humilitatẽ ſuã: hoium
abiectione cõmẽdãs. Scđo loco: paſſio-
nem dñi ſacrã diuerſis cõparationib᷒ ꝓphetauit: de
precans vt a ſeuientib᷒ inimicis ſuis: diuina ꝓtectiõ
ne liberet. Tertio: cõmonet dñm laudare chriſtia-
nos: qꝛ in reſurrectiõe ſua catholicã reſpexit eccliaꝫ:
vt audito tãto miraculo in ſaluberrima fidei cõſtan
tia ꝑmanerent: ne paſſione tñ ꝓphetata: imbecilla
ſe hoium corda turbarẽt. Queꝫ pſalmũ paulo ſollici
tius audiam᷒. Eſt enĩ ingẽtiũ rerũ admiratione ple
niſſimus: vt quid in hac vita ↄtemnendũ: ⁊ quid in
alia eſſet ſperandũ: capitis ipſius cõmonitionib᷒ no-
ſcerem᷒. Nã cũ multi pſalmoꝝ breuiter de dñi paſ-
ſione meminerint: nemo tamẽ eam tanta proprieta-
te deſcripſit: vt non tam prophetia ꝙ hyſtoria eſſe
videatur.

Expoſitio.

D Eus de᷒ meus reſpice in me: quare me
dereliqſti: longe a ſalute mea: vba deli
ctoꝝ meoꝝ. Dñs chriſtus omnia ꝓui-
dens atqꝫ diſpenſans: cui futura cuncta
preſentia ſunt: quaſi iam vicina paſſione
permotus exclamat: Deus deus meus. Hec tñ vba
accipiẽda ſunt ab humanitatis ipſi᷒ natura. Naturã DEF
aũt dico eſſe virtutẽ vigorẽqꝫ ſubſtãtie. Nã ⁊ repeti
tio ipſa: affectũ neceſſarie orõis oſtendit: vt illũ ge
minato nomine chariſſimus filius inuocaret: quẽ ſibi
nõ mũdanã ſalutẽ: ſed claritatem eterne maieſtatis
nouerat vtiqꝫ ꝑſtaturũ. Deus: ſermo grecus eſt: qui INTER
latine interꝑtat timor. Pro qua re (vt arbitror) ma
iores noſtri: deũ a timore appellãdũ eſſe voluerunt.
Unde qdã ait gentiliũ poetarũ: Primos in orbe deos
fecit timor. Nã cũ dicit: Reſpice in me: celerrimuꝫ
ſibi reſurrectiõis ꝓuenire deprecat auxiliuꝫ. Seqt:
Quare me dereliquiſti: Iſtud qre: nõnullaꝫ afferre
cognoſcit queſtionẽ: vt ille ſapiẽtie magiſter ſubſtã-
tialis ⁊ enarrator patris: ita ſit vicina carnis ſue mor
te turbatus: vt qſi neſcius iterroget prem: qre ab eo
fuerit derelictus. Sed hec ⁊ his ſimilia ad humani-
tatẽ reſpiciũt exprimendã. Ceterũ: nec in ipſa paſſio
ne abſens illi credẽda eſt fuiſſe diuinitas: cum dicat
Aplus: Si cognouiſſent: nunꝙ dñm glorie crucifixiſ 1. Corin. 2.
ſent. Sed paſſus eſt impaſſibilis per paſſibileꝫ quã ſu-
ſcepit humanitatẽ: ⁊ imortalis mortu᷒ eſt: ⁊ qui nun-
ꝙ morit reſurrexit. De quo loco: ꝑ Cyrillus: ita pul
chre locut᷒ eſt. Gratia vo dei pro oib᷒ guſtauit mortẽ:
tradẽs ei ꝓpriũ corp᷒: ꝙuis naliter ipſe vita ſit ⁊ re-
ſurrectio mortuoꝝ. Similiter ⁊ beatus Ambroſius.
Idem patiebat ⁊ non patiebatur: moriebatur ⁊ non
moriebatur: ſepeliebatur ⁊ non ſepeliebatur reſurre
xit ⁊ nõ reſurrexit. Sic ⁊ hominẽ dicimus hodieqꝫ
pati: mori: ſepeliri: cũ tñ aĩa eius nullo fine claudat.
Quapropter derelictũ ſe ſub interrogatiõe teſtatur:
qꝛ reuera manib᷒ ipſoꝝ tradi nõ poterat: niſi maie-
ſtatis eius potẽtia talia fieri permiſiſſet: ſicut in euã
gelio dictũ eſt: Nõ haberes in me poteſtateꝫ: niſi tibi da
ta fuiſſet deſuper. Clamat etiã que patit humana ſu Joan. 19.
ſceptio: blaſphemas voces ⁊ impias murmuratiões
abijciẽs. Dicit enĩ: lõge a ſe fieri vba que delicta par
turiũt. Salus enĩ erat ſancte anime: ſermones delin
quẽtiũ nõ habere: ſed virtute patiẽtie libens ſuſtine
ret: qđ diuina diſpẽſatiõe pateret: ſicut ipſe in euan-
gelio dicit: Pater ſi fieri põt: trãſeat a me calix iſte. Matth. 26.
Et ſubiunxit: Uerũtamẽ: nõ ſicut ego volo: ſed ſicut
tu. Dicit etiã a mẽbris ſuis: vba delictoꝝ meoꝝ. Il-
le ğ qui peccata non habuit: nr̃a delicta ſua dicit eſſe
peccata: ſicut ⁊ in alio pſalmo ipſe dictur᷒ eſt: Deus Pſal. 68.
tu ſcis inſipiẽtiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ ſũt abſcõ-
dita. Audiam᷒ ğ vocẽ membroꝝ ex ore capitis: ⁊ in-
telligamus ex nr̃a ꝑſona merito fuiſſe locutũ: qui ſe
hoſtiã obtulit pro ſalute cũctoꝝ. Unde aplus dicit: Eũ 2. Corin. 5.
qui nõ nouerat peccatum: pro nobis peccatum fecit.
Nã ⁊ in ipſa lege peccata appellabãtur: que pro pec-
catis offerebant. Deus me᷒ clamabo per diẽ: nec ex-
audies: ⁊ nocte ⁊ nõ ad inſipientiã mihi. Per diẽ cla
mabat humanitas vbi: quã nõ circũdabant tenebre
pctõꝝ: nec tñ ↄſtat auditã: cui nulla ĩpedire videba
tur offẽſio. Audiat hoc querulũ gen᷒ humanũ qđ pe-
titiões ſuas ↄſiderat ſine dilatiõe cõpleri. Petit ſicut
dictũ eſt humanitas vbi: que merebat audiri. Quã tñ
iõ nõ ↄſtat auditã: vt ei᷒ ſacro ſanguie ꝓbroſa mũdi

crimina lauarent̄. Hoc etiā ⁊ alijs docet̄ exemplis.
2. Corin.12. Paulus petiit: vt ab eo carnis ſtimulus tolleret: nec
Job.2. tamē audit̄ a dn̄o. Diabolus ꝑcat̄: vt Job ſanctum
viꝝ ſeuiſſima calamitate percelleret: ⁊ ꝯſtat ei moꝝ
fuiſſe ꝯceſſum. Sed Aplo votū ſuū iplere negabat̄
ad gl'iam: diabolo vō dabat̄ ad penā. Sic nō audire
frequenter expedit: q̄uis nos deſideria dilata cōtri
ſtent. Addidit quoq; clamaſſe ſe nocte: id eſt: in tri
bulatiōe: cū etiā peccatores ſoleant frequēter audi
ri. Subiūxit: Et nō ad inſipientiā mihi: ſubuadien
duz reputabis. Duo ſunt enī gn̄a petitionū. Quādo
petimus honores: diuitias: inimicoꝝ vindictā: ⁊ ce
tera huiuſcemodi: inſipienter petimus: q̄ mundana
deſideramus. Quādo autē poſtulam⁹: vt a periculis
liberemur: vt vita nobis ꝯcedat̄ eterna: nō ſtulte pe
DOG timus: ſed ꝯueniēter oramus. Petebat ergo media
tor dei ⁊ hominū chriſtus: nō inſipienter: ſed prudē
ter: ⁊ tn̄ nō ꝯſtat auditū: q̄ mūdi redemptio ſic erat
a dn̄o diſpenſante ventura. [Tu aūt in ſancto habitas:
laus iſrael.] Poſtq̄ ſe dixerat auditum nō fuiſſe: ne
quis putaret deū patrē ꝓpriū filiū nō amare: q̄ eū
Math.3. diſſimulauit audire: de quo ipſe teſtatus eſt: Hic eſt
filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui: ad
iecit magne dilectiōis īdiciū: dicēdo: Tu aūt in ſan
cto habitas: laus iſrael. In ſancto habitas: īcarnatio
nem ſuā declarauit: ſicut ⁊ in alio loco dicit: Cuſtodi
Ps.26. animā meaz: qm̄ ſanctus ſum. Laus iſrael. Per mo
dū diffinitiuū dicit̄ quid ſit pater: id eſt: La⁹ iſrael.
DEF Deū quippe videntiū ipſe reuera laus eſt: qui ſanctis
oīa glorioſa ꝯcedit. Et eſt tertia diffinitiōis ſpecies:
que grece poeotes: latine q̄litatiua dicit̄. Hec dicēdo
quid quale ſit: hoc vnde agit̄ quid ſit euidēter oſten
dit. [In te ſperauerūt patres noſtri: ſperauerūt ⁊ li
beraſti eos.] Ne duritiā quiſq̄ putaret pr̄is: ſicut di
ctū eſt: qd̄ ſe filius nō ꝓfitet̄ auditū: tangunt̄ ⁊ ipſo
breuiter illa que geſta ſūt. Eripuit enī populū iſrael
de terra egypti: eruit tres pueros de camino: libera
uit Danielem de lacu Leonū: ⁊ alia ſeu que fiūt: ſeu
Ro.8. que legunt̄ innumera. Sed cū hec tāta ſupplicantib⁹
ſiue ꝑtiterit: ſiue ꝑſtet: tamē filio ꝓprio nō pepercit
ſed pro nobis oībus tradidit illū: vt iplerent̄ videli
cet ſcripture: ⁊ ſalus mundi ipſius paſſione proueni
ret. Patres autē ſuos: qd̄ chriſtus dominus dicit: ex
illa parte debet īteligi qua ⁊ fratres ſuos Aplos vo
cauit: ſicut in euāgelio poſt reſurrectionē ſuaz dixit:
Joan.20. Uade ad fratres meos ⁊ dices ad eos: Aſcēdo ad pa
trem meū et patrē veſtrū. [Ad te clamauerūt ⁊ ſal
ui facti ſunt: in te ſperauerūt ⁊ nō ſunt ꝯfuſi.] Certiſ
ſima eſt ſn̄ia que demōſtrat effectū. Neceſſe eſt enī
vt ad vtilitatē ſuā audiat̄ qui clamat ad dn̄m. Quā
ti enī martyres ab infidelib⁹ nō credebant̄ audiri:
dum eos corporalis pena ꝯſumeret: Sed illi potēti⁹
auditi ſunt: qui coronā martyrij ꝑcipere meruerunt.
Dn̄s ergo iuſtos ſuos ſemper exaudit: ſed quemad
modū illis expedire cognoſcit. Nec vacat: qd̄ ſpera
SCHE uerūt frequēter iterauit. Figura eſt enim: que grece
dicit̄ Ephebaſis: latine iteratio: quotiēs per ſingula
commata: ad decorē maximū vba geminant̄. Nō ſūt
ꝯfuſi: vtiq; quos vēturos ꝯſtat ad p̄miū. Nō enī cō
fundit̄: qui bonū deſideriū ſuū adipiſci poſſe mon
ſtrat̄. [Ego aūt ſum vermis ⁊ nō homo: opprobriuz
hominū: ⁊ abiectio plebis.] Hoc per figuraz dicitur
SCHE Tapinoſin: que latine humiliatio nūcupat̄: quotiēs
magnitudo mirabilis: reb⁹ humillimis comparat̄:
1. Cor.1. ſicut Aplus ait: Infirma mūdi huius elegit: vt ꝯfun
dat fortia. Uermis: nimia qdem videt̄ abiectiōe te
mnibilis: ſed magna ꝯtinet ſacramēta myſterij. Na
ſcit̄ abſq; ꝯcubitu: repit humilis: mouet̄ ſine ſonitu.
Que ſi ꝯſideres: nō īmerito dn̄m chriſtū vermez ap
pellatū eſſe cognoſces. Uermis ergo q̄ mortalis: q̄
de carne ſine permixtione humani ſeminis nat⁹ eſt:
q̄ vie ipſius ſilentioſe ⁊ humiles extiterūt. Compa
rat ſe enī creator humillimis creaturis ſuis: ne qdē
eſtimares abiectū: qd̄ ipſo noſcit̄ auctore formatū:
ſicut ſcriptū eſt: Fecit deus omnia valde bona. Sic Gen.1.
⁊ ipſe Dauid: doctorez ſecutus: minutiſſimo ſe puli 1. Reg.24.
ci coequauit. Ipſa enī virtus eſt religionis: vt quāto
ſe plus vnuſquiſq; exemplo creatoris humiliat: tan
to amplius exaltet̄ ad gloriam. Nō homo: id eſt: nō
peccator: qd̄ in illo eſſe nō potuit. Homo ergo dicit̄
quātū ꝑtinet ad humanā naturā. Idē nō homo ap
pellat̄: q̄ qd̄ eſt ꝓpriū hominis peccata nō habuit.
Nā ⁊ diabolus in euāgelio dictus eſt homo: vt eſt il
lud: Inimicus homo ſuperſeminauit ziçania. Unde Math.13.
hoc nomen eſſe ꝯſtat omonymon. Opprobriū autez LOG
hominū fuit: quādo eū ſputis innumeris cōpluebāt
⁊ alapis ſacrilegis verberabant. Abiectio plebis fuit
quādo pontius Pilatus dedit turbis poteſtatē quez
vellent ſibi dimitti. Illi Barraban eligētes: chriſtū
dn̄m potius abiecerūt. [Omnes †qui videbant me Al. videntes
†aſpnabant̄ me locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput.] Al. deriſerūt
Omnes: de malis tn̄ ſuſcipiendū eſt. Nā ſi miſceas
fideles: nō pōt ſtare ſentētia. Que figura grece dici SCHE
tur Synedoche: latine a toto partez. Aſpernabant̄ q̄
iudei dn̄m ſaluatorē: quādo dicebāt: Alios ſaluos fe Math.27.
cit: ſe ipſum nō pōt ſaluū facere ⁊c̄. Proprie aūt po
ſuit labijs eos fuiſſe locutos. Tales enī ore nō corde
fabulant̄: quibus nō ꝓuenit firma deliberatiōe ſen
tētia. Quid tamē iſti labijs loquebant̄: Si fili⁹ dei Ibidem
eſt: deſcendat de cruce. Iſtud enī animo diſcrepante
videbant̄ tn̄ labia perſonare. Nam vt per iracun
diā: nō per rationē ꝓbares dictū: adiecit: mouerunt
caput: qd̄ minātes faciūt: nō iudicantes. [Sperauit
in dn̄o eripiat eū: ſaluū faciat eū: qm̄ vult eū.] Hoc
per figuram dictū eſt a iudeis: que grece dicit̄ Iro SCHE
nia: latine irriſio: aliud q̄ conat̄ oſtēdens. Uerba ſi
quidem iſta ſpecialiter euangelij ſunt. Dicebāt eniz
iudei quādo pendebat in cruce: Sperauit in dn̄o: libe Math.27.
ret nunc ſi vult eum. O celeſtis integritas: nōne vi
demur hic euangeliū recenſere q̄ pſalmū: quādo tā
ta veritate completa ſunt: vt non futura: ſed tranſa
cta eſſe videantur: Merito: ne quid aut excuſabile
perfidis: aut fidelibus relinqueret̄ ambiguū. [Quo Al. extraxiſti
niam tu es qui †abſtraxiſti me de ventre: ſpes mea
ab vberibus matris mee.] De ventre vtiq; virgina
li: qui iam tunc ab originalis peccati vitio ſequeſtra
tus tanq̄ ſponſus proceſſit de thalamo. Inde ſe di
cit abſtractum: vnde humanitas tendebatur obno
xia. Siue illud accipienduz eſt: quoniā de vtero ma
tris iure ſe a domino dicebat abſtractuz: vt oſtende
ret natiuitatem illam dominica virtute perfectam:
ne incredibilis videretur virginis partus: dum eſſet
domini operatione completus. Et vt declaret perfe
ctam humanitatem quā aſſumere atq; monſtrare
dignatus eſt: ab initio vite ſue ſpem ſuaz dicit in do
mino poſuiſſe. Iterum hic quoq; incomprehenſibi
lis ſanctitas ⁊ ſingularis oſtenditur magnitudo. Nā
cui alij datū eſt diuinitatē agnoſcē: quez adhuc potue
rāt vbera materna lactare: Incipiēs ğ etas dicebat:
ad qd̄ alioꝝ vix poterat peruenire maturitas. [In te

Al. pictus { fiactatus ſum ex vtero. De ventre mr̃is mee: deus
{ me⁹ es tu.] Ut hō iſte locut⁹ eſt. Nā cū ſe dicit iacta
tū in dn̄o: oſtēdit ab humana iniqtate fuiſſe diſcre
tū. Qd̄ aūt legit: Ex vtero mr̄is: ad errorē ptinet ſyna
goge: vnde cū perfidia iudeoꝝ cōſtat expulſum. Cete
rū ſine deo nō fuit nec ipſa cōceptio. Nā ſic homo in
iniqtatib⁹ cōcipit: ſic in ipſa icarnationis origine dn̄i
chriſti diuina ſubſtātia humanitate iuncta atqʒ adu
nata declarat. Sicut ⁊ ab angelo Marie ſemꝑ vir
Luce. j. gini pphetatū eſt: Spūs ſanct⁹ ſupueniet in te: ⁊ vir
tus altiſſimi obumbrabit tibi: ppterea qd̄ naſcet ex
{ te ſanctū: vocabit fili⁹ dei.[Ne diſceſſeris a me. Qm̄
Math. 26. { tribulatio proxima eſt: ⁊ nō eſt qui adiuuet.] Meta
mortis ⁊ iſta plata ſunt: qꝛ dictur⁹ erat: Pater ſi fie
ri pōt: trāſeat a me calix iſte. Tribulationē vō dicit
mortis cogitationē: que lōge poſt ſeculis iminebat.
Quā ideo denūtiat pximam: vt aſſumptio vere car
Pš. 89. nis triſtitiā oſtēderet paſſiōis: Siue qꝛ illi initium
nō eſt omne qd̄ venturū: ſicut ppheta dicit: Qm̄ mil
le anni ante oculos tuos ſicut dies heſterna que pre
teriuit: Siue tribulationē dic̄ pximā: qꝛ erat in ſua
carne paſſurus. Nā quicūqʒ damna facultatū: orbi
tates filioꝝ: amiſſiones bonoꝝ: vel alia huiuſcemo
di ſuſtinet: longinqua ſibi mala cognoſcit̄ ſuſtinere.
Cū vō in carne ſua quis patit̄: tūc illi pxima tribula
tio copulat̄. Qd̄ aūt dicit: Et nō eſt qui adiuuet: pu
ritas petentis ⁊ virtus diuinitatis oſtēdit̄: qꝛ ſi deus
nō adiuuet: nullus eſt qui eripiat periclitantē. Cōſi
deremus ḡ ſi debemus aliqn̄ ab ipſo diuidi: qui nul
lius niſi ipſius tm̄ poſſumus miſeratione ſaluari.
{ [Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obſe
{ derūt me.] Oratione decurſa: quā in paſſionib⁹ ſuis
ſemꝑ p̄mittit (ſicut eū feciſſe tēpore traditiōis euā
geliſtarū dicta teſtant̄) ne ſe fideliū vota p̄cipitare
forſitan incōſulte p̄ſumerent: venit ad ſecundā par
tem: vbi per allegoricas cōparationes crucifixionis
ſue reuelat arcanū. Et nota qꝛ futura pro p̄teritis po
nit: vt duriſſima corda iudeoꝝ quaſi peracta verita
SCHE te cōuinceret. Que figura dicit̄ Prolepſis: latine pre
occupatio: qn̄ refert̄ aliqd per tēp⁹ p̄teritū: qd̄ adhuc
credit̄ eſſe venturū. Totū factū eſt: ne periret incre
dulus: ſed ipſe ſibi extitit reus qui ſe totiēs cōtempſit
admonit⁹. Vituli multi: populi ſunt videlicet iudeo
rū: qui ignorato dei iugo incōſiderata pcacitate la
ſciuiūt: ſimul petulātes ⁊ fatui: qui greſſus ſuos nul
la moderatiōe diſtinguūt: ſed vagi ⁊ penduli: ad ini
qua cōſilia qbuſdā ſaltib⁹ efferunt̄. Tauros pingues
p̄ncipes iudeoꝝ deſignat: qui inuicē tauri malitiam
ſuperbiaqʒ ſuā erectis ceruicib⁹ iflauerūt: ⁊ inocētis
ſanguinē truculētis cornib⁹ effuderūt. Apte vō addi
dit: pingues. Tūc eni ipm aial nimis reddit̄ inquie
tū: qn̄ pinguedine multa refertuʒ eſt: ⁊ de manſueto
ferox efficit̄: cū p̄ſumptiōe luxuriātis corporis aiat̄.
Qd̄ ſi adhuc alti⁹ auctoritatis vba penſemus: circū
dederūt: pōt trahi ad eos qui illū cū gladijs ⁊ fuſti
b⁹ ambierūt. Obſederūt aūt: ad illos qui ſepulchrū
ETY eius cuſtodierūt: ne a diſcipulis occulte raperet̄. Ob
ſidio eni dicta eſt quaſi hoſtiū inſeſſio: id eſt: hoſtilis
Al. ſuper { circūdatio.[Aperuerūt ſi in me os ſuū: ſicut Leo ra
SCHE { piens ⁊ rugiēs.] Metaphora introducta eſt a cōſuetu
dine ferarū: que auide os aperiūt qn̄ aliqd ðglutire
cōtēdūt. In me aūt: dixit cōtra me: cū deteſtabili adu
Luc. 23. natione dicebāt: Crucifige: crucifige. Os ſuū. Reue
ra ſuū: qd̄ nō illis ſapia aperuit: ſed cogitatio ſcelera
DOG ta reſerauit. Audiāt vtrūqʒ pelagiani qn̄ iudei neq

tiam locuti ſunt: ipſi os ſuū aperuerūt. In bono autē
legit̄: Domine labia mea aperies: ⁊ os meū annūtia Pš. 50.
bit laudē tuā. Qd̄ aūt dixit: ſic̄ Leo rapiēs ⁊ rugiēs.
Rapiens ptinet ad inſaniſſimā ſeditionē: qn̄ euʒ ra
ptum traxerūt ad tribunal p̄ſidis audiēdū. Rugiēs
ad blaſphemas voces quib⁹ clamauerūt: Crucifige:
crucifige. Qd̄ vtrūqʒ feris merito cōparatuʒ eſt: qn̄
{ inſani populi cōſiliū rationabile perdiderūt.[Sicut
{ aqua effuſus ſum: ⁊ diſperſa ſunt oīa oſſa mea.] Com
paratio iſta nō minimū cōtinet ſacramētū. Diſperſa
ſunt oſſa ei⁹: id eſt: firmi ac fideles Apl̄i: quādo dixit
eis: Ecce ego mitto vos velut agnos in medio lupo
rū: tūc illi ſicut aqua effuſi ſunt. Aqua eni qn̄ fundit̄ Math. 10.
⁊ rigat ⁊ abluit: ſic illi orbē terrarū diuino imbre ſa
{ tiantes: pctōꝝ ſordib⁹ abluerūt.[Factū eſt cor meū
{ tanq̄ꝫ cera liqueſcēs in medio ventris mei.] Cor ſuū
volūtatē ſuam dicit: que in ſcripturis diuinis clauſa
tegebat̄: ſed ipleta paſſiōe oīs veritas de aduētu ei⁹
p̄miſſa reuelata eſt. Bene aūt legis myſteria cōpa
rata ſunt cere: que tūc ſplēdorem reddit: qn̄ in viſum
luminis calore liquefacta diſſoluit̄. Ventrē vō ſuū
dicit eccleſiā catholicā: vbi tecta vba p̄dicantiū: ve
niēte tēporis plenitudine patuerūt. Inde eſt ⁊ illud:
ꝙ velū templi in paſſiōe dn̄i cōſtat ſciſſum. Reuela
ta ſunt enim tali facto illa que tegebantur occulta.
{ Exaruit velut teſta virtus mea: ⁊ lingua mea adheſit Al. Aruit tanquā.
{ faucib⁹ meis: ⁊ in puluerē mortis deduxerūt me.] Al. deduxiſti
Virtutē chrī teſte nō putem⁹ incōgrue cōparatā: qꝛ
ſicut illa fornace dureſcit: ⁊ fortior reddit̄: igne deco
cta: ſic paſſiōe dn̄i virtus ei⁹ ſolidata eſt: que p̄us quaſi
lutea videbat̄ incredulis. Linguā vō ſuā: ſignificat
p̄dicatores Apoſtolos: qui adheſerūt faucib⁹ chriſti
dn̄i: ei⁹ mādata cuſtodiūt. Ille eni in faucibus dn̄i ſcōs
manet: qui ſe diuino adiutorio in ipſius p̄dicatione
cuſtodit. Sed quo mō ſe dicit in puluerē deductuʒ:
cu⁹ caro nō pertulit corruptionē: Sed hoc ad votū
intelligendū eſt imaniū iudeoꝝ: qui ſe putabāt chr̄o
mortē dediſſe cōem in qua crederet̄ vſqʒ in puluerē
fuiſſe deductus. Siue magis a mēbris ſuis: id eſt: ab
eccleſia dicat ſe vſqʒ ad puluerē fuiſſe pductū. Sors
{ iſta: humane cōditioni videbat̄ eſſe cōmunis.[Qm̄
{ circūdederūt me canes multi: cōciliū malignantiuʒ
{ obſedit me.] Hic mirabili pprietate: paſſiōis ſue ſa
cramenta deſcribit. Canū igit̄ natura talis eſt: vt nō
tis hoīb⁹ nullatenus acquieſcat: ſed importunis atqʒ
aſſiduis latratib⁹ arceat: quos notitia domeſtice cō
uerſationis ignorat. His ergo iudei iuſtiſſime cōpa
rant̄: qui nouā doctrinā dn̄i minime recipiētes: cōtra
eū ferociſſimis vocibus oblatrabāt. Doctrina vō no
ua eſt: ſicut euāgeliſta dicit. Mandatū nouū do vo
bis: vt vos inuiceʒ diligatis. Qd̄ etiā Iſaias ppheta Joan. 13.
teſtat̄. Vetera trāſierūt: ecce facta ſūt noua oīa. Pa Jſa. 65.
tenter autē deſcribit̄ actus ille iudaicus. Fuit enim
cōciliū malignantiū: quādo cogitabant Jeſuʒ domi
nū dolo tenere mortiqʒ tradere. Malignātiū quip ETY
pe dicit: maligna cogitantiū. Et merito ſe fatetur ob
ſeſſum: qꝛ in ipſo erat ciuitas hieruſaleʒ: qn̄ hoſtes
{ fidei chriſtiane in eodeʒ obſidere videbant̄.[Fode
{ runt manus meas ⁊ pedes meos.] Sed anteqꝫ ad
paſſionis ipſius veniamus exordiū: p̄ſcrutandū eſt:
cur talē elegerit ſibi mortē qui dicit. Poteſtateʒ ha Joan. 10.
beo ponendi animam meam: ⁊ poteſtatem habeo
iteruʒ ſumendi eam. Primūqꝫ ꝙ crucis ipſa poſitio DOG
talis eſt: vt pars eius ſuperior celuʒ expetat: inferior
terras nō deſerat: ſi pꝫ infernorum ima cōtingat et

velut qbuſdā brachijs extēſis latitudo eī totiꝰ ptes
appetat mūdi:iacens vo q̄tuor cardines orbis deſi
gnat. Sic in paruo poſita:cūcta videt̄ eſſe cōplexa.
De cruce dñi dico:que de penali malo patronuz facta
eſt beata redēptio: Poſtea tribuēs ſalutis bonū:que
pridē dabat interitū:patibuluz ſalutare:mors idicās
vitā:humilitas diuinā pclamans ſūmitatē:vt chri
ſtū in celo:chriſtū in terra:chriſtū per totum orbem
chriſtū quoqꝫ ad inferna per figurā crucis eē cogno
ſcas. Qḋ ſi aut ferro trūcatꝰ: aut ignibꝰ fuiſſet abſum
ptus:aut lapidibꝰ oppſſus:aut fluctibꝰ demerſus:aut
alia q̄libet morte pūentus:quo ſigno rogo diabolus
pelleret̄: Quo vexillo frons chriſtianoꝝ tuta māſiſ
ſet: Qua figura corporis ⁊ aīe firmaret̄ infirmitas:
Nulla mors tāte maieſtati meliꝰ ꝯuenire potuit:ni
ſi que nobis pfecte ſalutis indicia dereliquit. Preui
ſum eſt etiā ad credulitatez nr̄am:vt altiꝰ ꝯfigeret̄:⁊
videret̄ a multis:crederet̄ a plurimis. Et ne deum
quiſpiā dubitaret:in cuiꝰ paſſiōe tot ⁊ tāta miracula
Mat. 27. ꝯueniſſent:per vniuerſum mūdū tenebre facte ſunt:
terra tremuit:petre ſciſſe ſunt:vt orbis paſſuz euidē
ter ſuū teſtaret̄ auctorē. Sic iſtā crucifixionē:totus
mirabile hēre decuit:que tēpliū pꝫ redemptoris ex
cepit. Quapropter merito a chriſto electa eſt crux:in
qua ⁊ ſingulariter occūberet:⁊ cōmuni ſorte more
ret̄. Et q̄uis paſſiōis dñice ad lr̄am ſimplex hic vi
deat̄ eſſe narratio:tn̄ aliqd nobis ⁊ ſpūaliter ſentien
dū actꝰ iſte ſignat. Manus chri iudei violauerūt:qñ
eiꝰ miraculis nullatenus credere maluerūt. Manꝰ
eni ſignāt opatiōes:quas in diuerſoꝝ lāguoribꝰ me
dicus celeſtis exercuit:vt totus obſtinata duritia ſi
gnoꝝ virtutibus molliret̄. Pedes quoqꝫ foderunt:
dum eius Aplos per quos fides chriſtiana in genti
bus ambulauit lacerandos eſſe putauerunt. Sic fu
ture cauſe in iſta domini crucifixione predicte ſunt.
Foderunt autem:nō tranſitorie debemus accipere:
q2 terra tūc varios fetus germinat qñ holuz ſtudio
cognoſcit̄ exarata. Qḋ ꝯtigit in corpore dñi ſaluato
ris. Illud eni clauis affixū:lācea perforatū fructum
DOG nobis intulit ſine fine māſurum. Quapropter: iā nō
pertimeſcimus dicere:deū carne paſſuz:deum mor
tuū pro ſalute cunctoꝝ. Unde pater Auguſtinus mi
rabiliter ⁊ ſolito more declamauit dicēs. Res vetu
ſta erat:vt homo moreret̄. Qḋ ne ſemper valeret in
hoie:res noua facta eſt vt deꝰ moreret̄:ſicut ⁊ Apl̄us
i. Cori. p̄. ait: Nos aūt pdicamus chriſtū:⁊ hūc crucifixum. Et
ne filiū virginis:vt qdā demētiū putāt:aliū forraſſe
ſentires:adiecit. Chriſtū vtiqꝫ dei virtutem:⁊ dei ſa
pientiā:q2 qḋ ſtultū eſt dei:ſapientius eſt hoibꝰ:⁊ qḋ
infirmū eſt dei:fortius eſt hoibus. Quid eni tā ſtul
tū:tā īfirmū videt̄ incredulis:q̄ cum audiunt deuz
dei filiū crucifixū pariter ⁊ ſepultum: Sed placuit
deo per ſtultitiā pdicationis ſaluos facere credētes.
Incarnatio ſiquidē dñi:miſericordie ipſius eſt mira
bilis altitudo:ineſtimabile donuz:incōprehenſibile
myſteriū:vnde aut rectis mētibus pūenit ſalus:aut
Al. īſpexe- peruerſis ſenſibus gnāt̄ur interitus. [Dinumerauerunt.
runt oīa oſſa mea. Ipſi vo cōſiderauerūt ⁊ ꝯſpe
xerunt me.] Forma crucis mira proprietate depicta
eſt:vt omne corpꝰ in ea ſic dicat̄ extenſuz: quatenus
eius oſſa humanis oculis numerabilia viderent̄:vt
qḋ caro ſuperducta celauerat:nimia tenſione corpo
ris appareret. Sed videamus vtrū pena dicēda ſit.
an tribunal:damnatio an diſceptatio:vbi quaſi in re
gali ſolio ꝯſtitutus:increpantem reliquit reū:cōfitē

tem reddidit protinus abſolutum. Quo facto illi hu
mani generis miſerator eximius:quid ſanctis ſuis
preſtaturus eſſet:in latronis ſubita confeſſione mon
ſtrauit. Dinumerata ſunt etiā oſſa eius:id eſt: Apli:ſi
ue reliqui chriſtiani:quādo perſecutione facta tru
culentiū iudeoꝝ:ne in maiorem numerū cōualeſce
rent querebant̄ extingui. Sequit̄ etiaz incredulita
tis eoꝝ deteſtabilis obſtinatio:vt nō aliquid tranſi
torie aut caſualiter feciſſe videant̄:ſed dicit eos con
ſideraſſe ⁊ conſpexiſſe:⁊ cor eoꝝ lapideū:tot miracu
lis nō fuiſſe mollitū. Petre ſciſſe ſunt:terra tremuit Matt. 27
ſol amictu ſe tenebroſo ne tātū ſcelus videret abſcō Et luc. 23.
dit:⁊ prodolor iniquitas in ipſoꝝ oculis defixa in ſa
crilegio ſuo māſit imobilis. [Diuiſerūt ſibi veſtimē
ta mea:⁊ ſuper veſtē meā miſerunt ſortez.] Quāuis
tota paſſio dñi magna ſacramēta cōtineat:tn̄ hic ne
ſcio qḋ maiꝰ parturit̄ arcanū:qḋ alia veſtimēta ſua
dicit eſſe diuidenda:aliā veſtē ad ſortē nihilominus
pducendā. Ueſtimenta illa que diuiſa ſunt:ſcriptu
ras ſignificāt pphetarū vel reliquarū celeſtiū lectio
nū:quas heretici praua interpretatione diuidentes:
Pilati militibꝰ ſcelerata ſe diuiſione ꝯiūgunt. Tuni
ca vo illa que venit ad ſortē:que eius ſanctitatē cor
poris ambiebat:quā dicit euangeliſta deſuper fuiſſe
ꝯtextā per totū:catholica pbat̄ eccleſia:que nullate
nus humano diſcerpēda dat̄ arbitrio:ſed integra at
q2 inuiolabilis quaſi ex ſorte vnicuiqꝫ diuina ſemp
largitate preſtat̄. Ipſa eſt ꝯtexta deſuper:quā nemo
diuidit:nemo dirūpit:ſed ppetua ſtabilitate firmiſſi
ma:in vnitatis ſue robore pſeuerat. De qua ipſa ve
ritas dicit: Tu es Petrus:⁊ ſup hāc petrā edificabo Matt. 16.
eccleſiā meā:⁊ porte inferi nō preualebūt aduerſus
eam. Qḋ factū ⁊ euāgeliſta teſtat̄ dicēs: Poſtq̄ cru Matt. 27
cifixerunt eū:diuiſerunt veſtimēta eius:ſortē mittē
tes. Uerū iſta ſors in ſcripturis diuinis taz ſepius cō
memorat̄:vt magnum neſcio quid diuini iudicij ge
ſtare videat̄ arcanū. Scriptū eſt eni in leuitico:vnā DOG
ſortē dño dari ⁊ vnā apopēpeo:id eſt:trāſmiſſori. Itē
Moyſes qbuſdaz tribubus trans iordanē terrā ſor
te diuiſit. Ieſus quoqꝫ filius naue:terrā repromiſſio
nis filijs iſrael ſorte miſſa diſtribuit. Sors quoqꝫ Io Ione. p̄.
nam perdidit latentē. Et in Salomone legit̄. Cōtra prouer. 18.
dictiones cohibet ſors:⁊ inter potētes definit. In no
uo quoqꝫ teſtamēto:id eſt:in actibꝰ aploꝝ:ſors Ma
thiam deſignauit aplm. Paulus etiā ipſe aplus ſcri Act. p̄.
bens ad Ephesios:ſorte ſe dicit vocatū ſm ppoſitū Eph. p̄.
eius:qui oīa operat̄ ſm ꝯſiliū volūtatis ſue. Necnō
ad colloſenſes ſcribens dicit. Gratias inquit agētes Col. p̄.
deo patri:qui idoneos nos fecit in pte ſortis ſancto
rū in lumine. Sed cū multa legant̄:tā in veteri q̄ in
nouo teſtamēto ſortibꝰ fuiſſe diuiſa:nemo auſus eſt
negare:per eam diuinitꝰ eſſe monſtratū:qḋ mens de Al's. Elon-
uota petitione ſupplici poſtulauit. [Tu autē dñe ne gaueris
lōge facias auxiliū tuū a me:ad defenſionē meam Al. Conſpi
aſpice.] Hic iam reſurrectionē celerrimaz deprecat̄: ce
vt perfidoꝝ mala crudelitas ſupuenienti tali gloria
deſtruat̄. Auxiliū eni:ipſam ſignificat reſurrectionē
que vtiqꝫ lōge facta non eſt:qñ triduana puenit. Se
quit̄. Ad defenſionē meā aſpice. Sed que ſit iſta de
fenſio:ꝯſequēter exponit. [Eripe a framea aīam Al. Erue
meā:⁊ de manu canis vnicam meā.] Liberari ſe po Al's. Deus
ſtulauit a morte quā ſubiturꝰ erat:collato ſcilꝫ reſur
rectiōis auxilio. Framea eni ſynonymū eſt nomē ſi
gnificans ſiue haſtā:ſiue gladiū:ſiue quelibet arma
per que voluit futurus crucis exitium competenter
adducere:

aduertiː qꝛ per ipſam moꝛs plerũq; ſuccedit. Sꝫ pꝛi⸗
mo dixit: Eripe aiaꝫ meã: modo petit liberari eccliã
que eſt illi vnica: id eſt catholica: vt intelligaꝛ doctri⸗
nas nouas ⁊ ꝯciliabula ꝑditoꝝ: vnitatis vocabulo re⸗
ſpuiſſe: hereticos hic canib⁹ comparãs: qui domeſtica
quadã feritate atrociter mãſueti: cũ de penetralibus
nr̃is exeũt ecclĩã dei mordere ac lacerare feſtinãt. Et
vt ſcias canes talib⁹ hoĩbus aptiſſime cõparatos: de
manu canis dixit: qđ vtiq; homo: nõ canis hẽt. Siue
vt quidã volunt: manu canis: ſignificat ꝑtãte mundi
iſtius: que eccliam dei lacerare mordaci ac ſubdola
ſemꝑ iniq̃tate feſtinat. Canes aũt nõ in malo tm̃: ſed
Al. Salua etiã in bono poni: frequentia exẽpla teſtanꝛ. Libe
Al. vnicornium ra me de ore leonis: ⁊ a cornibus vnicornioꝝ humi
litatem meaꝫ. De ore leonis: de ꝑtãte diaboli dicit:
qui bene cõparaꝛ feris: qꝛ humanis ſemꝑ delectaꝛ
exitys. Sed ne forte aliquib⁹ ſcrupulus inde naſcaꝛ:
quare frequẽter vna res ⁊ optimis ꝑſonis aptatur ⁊
peſſimis: Dicẽdum eſt: ꝙ ad iſtas partes debeat ap⸗
DOC plicari. Unãquãq; rẽ diuerſas certũ eſt habere quali⸗
tates: vt leo de quo nũc ſermo eſt: habet fortitudinẽ
ꝓpter quã beluaꝝ rex appellaꝛ. Habet ⁊ truculentã
ſeuitiã: ꝓpter qđ ferox dr̃. Quapropter fortitudo ei⁹
Apoc. 5. ⁊ ꝑtãs chriſto merito cõparaꝛ: vt eſt illud. Uicit leo
de tribu iuda. Ferocia vo ipſius: diabolo cõpetenter
1. Pe. 5. adiungiꝛ: ſicut petrus apl̃s dicit: Sobrij eſtote ⁊ vigi⸗
late: qꝛ aduerſarius veſter diabolus ſicut leo rugiens
circuit: querẽs quẽ deuoret. Ita fit vt vnum alal con⸗
ſideratis eius qualitatibus: rebus a ſe diſcrepãtibus
IDI rõnabilr̃ cõpareꝛ. Qđ genus locutiõis: ſcripture di⸗
uine forſitã ꝓpꝛium nõ immerito dixerimus. Sic ⁊ re⸗
liquas comparationes huiuſmodi: preſentis expoſi⸗
tionis ratio cõprehẽdit. A cornibus: id eſt: a ſuperbia
de ſũmitatũ ſuarũ ꝑtãte ferientium. Sed inſpice qđ
addidit: vnicornioꝝ: id eſt: ſe ſingulariter erigentiũ
qui nimia elatiõe ſurgẽtes: ꝯſortes ferre nõ poſſunt:
dum ſoli faciendũ putãt qđcũq; libuerit. Talia eniꝫ
aialia que vno cornu armanꝛ: multo fortiora ſũt ab
his quibus duplicia tribuunꝛ: que greci monoceron
appellãt. Ab illa eni vnicornioꝝ ſuꝑbia non ferenda
humilitatẽ ſuam: que deſtituta opprimi facile poſſit
eripi poſtulauit. Narrabo nomẽ tuũ fratrib⁹ meis
in medio eccleſie laudabo te. Poſt ſacram paſſionẽ
dicit gloriam diuinitatis toto orbe vulgãdã. Narra⸗
ETY bo enim dicit: id eſt: narrare facio. Fratres aũt dicun⸗
tur: qui diligũt ⁊ diliguntꝛ. Naꝫ qui pati venerat pro
ſalute cũctoꝝ: quem eoꝝ nõ diceret fratreꝫ? De quo
Heb. 2. loco patenter ait apl̃s: Decebat enim eũ ꝓpter quem
oĩa ⁊ per quẽ oĩa: qui multos filios in gloriã adduxe⸗
rat: auctorem ſalutis eoꝝ per paſſionẽ ꝯſũmari. Qui
eni ſanctificat ⁊ qui ſanctificanꝛ: ab vno oẽs. Propter
quã cauſaꝫ nõ ꝯfundiꝛ fratres eos vocare dicẽs: Nũ⸗
tiabo nomẽ tuũ fratrib⁹ meis. Sic ait ⁊ in euãgelio
Math. 28. poſt reſurrectionem: Dicite fratribus meis. Et alibi:
Math. 12. Qui fecerit volũtatẽ pr̃is mei qui in celis eſt: hic me⸗
us pr̃ ⁊ mater ⁊ frater eſt. In medio vo eccl̃ie laudat
dñm: qui ſe pia ꝯuerſatione tractauerit. Ipſius enim
preconiũ eſt moꝝ ſanctitas cuſtodita: qꝛ nihil valet
aliqđ boni caro facere: niſi cui diuina miſericordia ꝓ⸗
bitatẽ noſcaꝛ ꝓſtitiſſe. In medio aũt dicit palam: ⁊ in
cõuerſatiõe multoꝝ: vbi recte mẽtis operatio reliquis
fidelibus ꝓſtat exemplũ. Qui timetis dñm laudate
Al. glorificate eũ: vniuerſum ſemẽ iacob magnificate eũ. Paulo
latius dñi paſſione narrata: ne corda fidelium longa
triſtitia turbarenꝛ: venit ad tertiã ꝑteꝫ: vbi deuotos

alloquiꝛ vt dñi diſpenſatione recognita laudẽt eum
⁊ ꝑconia ipſius generali exultatione concelebrẽt: qm̃
per eius paſſionẽ ꝓuenit ſalus fideliũ ⁊ vita iuſtoꝝ.
Nunc intẽdamus ꝙ̃ ſuauis in timore dñi declaraꝛ
affectus. Timor humanus: nõ laudẽ parturit: ſed vi⸗
tuperationẽ. Dei aũt timor: qꝛ iuſtus ⁊ rectus eſt: lau⸗
dẽ generat: amoreꝫ tribuit: ardorẽ charitatis inflam⸗
mat. Laudate ergo dicit qui timetis dñm: id eſt: qui
reuerentiam habetis nois eius: qꝛ eum non meretur
predicare: niſi qui cognoſciꝛ ⁊ timere. Uniuerſuꝫ: in
partẽ bonoꝝ accipe: qꝛ illos tm̃ mauult intelli: qui ſi⸗
dei Jacob deuotioniq; ꝯſentiũt: ſuperantes per reli⸗
gionis affectũ veteris hoĩs primã natiuitatẽ. Time⸗
at eũ omne ſemẽ iſrael. Semen iſrael: nõ vnius na⸗
tionis ꝑpl̃s ſignificaꝛ: ſed cũctaꝝ gentiũ cognoſcitur
plenitudo: vnde ꝯſtat eccliam colligendã. Et qꝛ ſupe⸗
rius dixerat: laudate qui timetis dñm: nũc ad quos
timor ꝑtinere poſſit ediciꝛ: ad iſraelitas vtiq;: id eſt:
vidẽtes dñm: qꝛ neſciunt timere deum: qui heretica
prauitate cecati ſunt: vel idolis ſcelerata mẽte deſer⸗
uiũt. Quoniã nõ ſpreuit: neq; deſpexit ꝑpreceꝫ pau⸗ Al. deprecationem.
peꝝ. Qđ ſolẽt facere mũdi iſtius honore gloriantes
ſpernere pauperes: deſpicere ſupplicãtes: cauſamq;
de habitus qualitate metiri: vt ſi ſit veſtibus nitidus
veraꝫ puteꝛ: ſi amictu ſordidus mẽdiciſſim⁹ habea⸗
tur. Sed apud deũ lõge diuerſuꝫ eſt: qui de veſte nõ
iudicat: qui opulentiã nõ honorat: ſꝫ ille ꝑces fideliũ
pauperꝫ exaudit: ⁊ adiuuat egenos: Illi ꝑcioſus eſt:
qui tm̃ fuerit ſanctitate ditiſſim⁹. Neq; auertit fa⸗ Al. nec.
ciẽ ſuã a me: ⁊ cum clamarem ad eũ exaudiuit me.
Intelligamus hunc verſum: ⁊ deo grãs inquãtũ poſ⸗
ſumus deuota mẽte referam⁹. Nã cũ diceret genera⸗
liter agẽdas eẽ grãs: qꝛ pauꝑes diuinitas exaudire di⸗
gnaꝛ: ſe intulit dñs chriſtus: dicẽdo: Neq; auertit fa⸗
ciẽ ſuã a me. Sic ergo cauſaꝫ oĩuꝫ ſuã fecit: ſic pecca⸗
ta mũdi corpis ſui ſanctitate deleuit: vt dũ ad ſe in⸗
firmitatẽ humanã trahit: diabolus amitteret qđ te⸗
nebat. Quid aũt clamauit? Quid ſe dic̃ audituꝫ? Uti⸗
q; vt mors noſtra ei⁹ exitio finireꝛ: vt peccatum vete⸗
ris hoĩs redimereꝛ ꝑcio ſanctiſſime paſſiõis. Apud
te laus mea in eccl̃ia magna: vota mea dño reddam
coꝛã timẽtib⁹ eũ. Apud te: ſignificat de te: in eccl̃ia Al. in conſpectu timentium
magna catholica ſciłꝫ: que vniuerſo terraꝝ orbe dif⸗
fuſa eſt. Magna eni ⁊ amplitudine recte dr̃ ⁊ hono⸗
re. Uota vo mauult intelligi ſacra corpis ⁊ ſanguinis
ſui que illis ꝯſentibus redduntꝛ: qui ei ſancto timore
ſubiecti ſunt. Deniq; vide qđ ſequiꝛ. Edent paupe⸗
res ⁊ ſaturabuntur. Hec ſunt vota que ſuperius di⸗
xit. Et conſidera: qꝛ pauperes tm̃ poſuit: qui mundi
iſtius illecebras contẽptu ditiſſimo reſpuerunt: non
diuites qui ſeculi huius felicitate referti ſunt: ſꝫ pau⸗
peres: id eſt regnũ dei eſurientes. Ideo eni addidit:
⁊ ſaturabunꝛ. Saturari eni nõ poterant niſi quos ta⸗
lis poſſidebat eſuries. Et laudabunt dñm qui requi⸗
runt eum: viuit cor eoꝝ in ſeculum ſeculi. Permã⸗ Al. viuent corda.
ſit in ſuꝑioribus dictis. Nam cuꝫ ſaturati pauperes
fuerint: laudabũt dñm. Pauperes dñm laudãt: diui⸗
tes ſemetipſos exaltant. Iſti theſauraria terrena cõ⸗
gerũt: illi celeſti vbertate diteſcunt. Facultas diſpar:
ſed conſcientia diſſimilis. Iſti deniq; locupletes ſũt
de mundo: illi de deo. O ꝙ̃ diſſimilia vota ſortiti ſũt.
Pauperes poſſident qđ nunq̃ perdent: diuites tenẽt
qđ non ſolũ mortui: ſed etiam viui frequenter amit⸗
tunt. Sequitur: Uiuit cor eorũ in ſeculuꝫ ſeculi. Ui⸗
uit cor: id eſt: ſpes eoꝝ immobilis vegetaꝛ. Illud eni⸗

veraciter viuere dicimus: qd in diuinitatis gratia perſeuerat. [Reminiſcentur et conuertentur ad dominum: vniuerſe fines terre.] Reminiſci proprie illos dicimus: quos poſt obliuionis iniuriā ad memorie conſtat rediſſe medicinam. Sed hoc de paganis quo modo poſſit intelligi: qui nulla ſacramenta fidei ante conuerſionem ſuam vllatenus ſuſceperunt? Sed et eos bene dicimus reminiſci: quia omnis homo deum ſibi confitetur auctorem. Sed quādo deus omnipotens eſſe fideliter agnoſcitur recte dicitur ab eis reminiſci: vt ad illum veraciter redeant: quem prius peruerſa voluntate neglexerāt. Sequitur: Cōuertentur vniuerſi fines terre. Prophetia eſt vniuerſalis

Al. vniuerſe familie

ecclesie: quam nunc conſtat toto orbe diffuſam. [Et adorabunt in conſpectu eius: omnes patrie gentiū.] Ne quis putaret dubiū quo modo eſſet ab vniuerſis gentibus adorandus: interpoſuit: in conſpectu eius. vbi nullus adorat niſi qui de ſincera fide preſumpſerit. Conſpectus enim illius non eſt niſi ſupra fideliſſimos et beatos. Dicendo: Omnes patrie gentium: nihil excepit qui cūcta cōcluſit: vt per indigenas ſuos et ipſe quoque patrie credant eſſe deuote. [Quoniam domini eſt regnum: et ipſe dominabitur gentium.] Intendamus quid iſte verſus prepoſteratus oſtēdat intelligi. Deus dominabitur gentium: quoniam domini eſt regnum: quia nō ſunt gentium regna: ſed domini: qui poteſtate ſua et mutat reges et conſtituit. Et neceſſe eſt ipſum debere vbique coli quem rerū dominum conſtat intelligi. De quo loco pater Auguſtinus in libro ad Honoratū preſbyterum: more ſuo mirabiliter dixit Ille irriſus: ille crucifixus: ille derelictus: hoc regnū acquirit et tradit in fine deo et patri: non vtique et ipſe amittat: ſed vt qd in fide ſeminauit: cum venit minor patre: hoc perducat in ſpeciem in qua equalis nō receſſit a patre. Probata eſt his dictis vniuerſalis eccleſia. Deſinant homines donatiſtarum vanitate cōfundi. Nō poteſt preualere plus fraus diabolica: quam religio chriſtiana.

DOG

Neceſſarium eſt enim inuento loco: hereticorum confutare nequitias: quoniam dum illos domino preſtante deſtruimus: catholice fidei ſenſum firmamus.

Al. pingues

[Manducauerūt et adorauerūt omnes diuites terre.] Quid eſt hoc qd ſuperius de corpore domini pauperes dicit eſſe ſaturatos: hic autem diuites terre tantum manducaſſe et adoraſſe confirmat? Scilicet vt intelligas non humiles: ſed ſuperbos qui non habent in manſuetudine ſpem: ſed in diuitijs preſumptionem. Nam licet eadem predicationum ſacramenta ſuſceperint: tamen par non eſt in vtriſque deuotio. Illi enim vſque ad ſaturitatem comedunt: id eſt: vſque ad perfectionem: iſti ſic manducant vt non magnis deſiderijs expleant. Aliud eſt enim mediocriter aliquid velle percipere: et aliud toto mentis ardore perquirere. Et ideo hi non dicuntur pauperes chriſti: ſed diuites terre.

Al. cadent omnes

[In conſpectu eius procident vniuerſi qui deſcendunt in terram. Et anima mea ipſi viuet] Quos ſuperius dixerat: diuites terre eē tepidos chriſtianos: nūc dicit: qui ante deum procidant: id eſt: cadant: qui in terrenas concupiſcentias carnis fragilitate deſcendūt: et hominibus apparere non poſſunt. Bene autem dictum eſt: deſcēdūt: quia omne peccatum pars probatur inferior. Nam dum conuentus eccleſie omnes indiſcrete ſuſcipiat: ipſius conſpectui noti ſunt qui ſe meritorum qualitate diſcernūt. Animam vero ſuam dicit deo viuere: quoniam hūc mundum immaculata conuerſatione tranſiuit. [Et ſemen meum ſeruiet ipſi. Annuntiabitur domino generatio ventura.] Semē opera dicit que tēpore incarnationis ſue manifeſta fecit in terris: vt populos inſtrueret: ſecreta religionis aperiret: predicatores apoſtolos inſtitueret: qui religionē ſanctā ſincera fide predicarēt. Annūtiabitur domino dicit: ab angelis vt quidam volūt: qui preces humanas ad dominum referre memorantur. Scriptum eſt enim in libro thobie: Ego obtuli memoriā orationis veſtre ante dominum. Sed figuraliter dicitur: annūtiabitur domino: ſciēti quippe et omnia preuidenti. Scriptum eſt enim: Scit enim pater veſter: ait dominus: quid vobis neceſſariū ſit priuſque petatis ab eo. Annūtiēt ergo angeli domino pro miſterio: nō pro inſtructiōe. Generationem venturā dicit: que ex aqua et ſpiritu ſancto erat domino largiēte peraeāda. Et vt oſtēderet eā iuſtā: dicit domino eſſe venturā. Generatio enim malorum: ſibi videtur venire nō domino. [Annūtiabūt celi iuſtitiam eius: populo qui naſcetur quem fecit dominus.] Id eſt: euāgeliſte predicabūt filium dei. Ipſe enim eſt iuſtitia patris. Illi ergo populo predicāda eſt iuſtitia: qui crediturus eſt deo: qui peccatorum morte derelicta venit ad vitam: qui ſic beneficio dei ex fide naſcitur: vt in eternum viuere mereatur: Quapropter nimis apte dictū eſt: chriſtianum populum dominum feciſſe. Creauit enim: quando illum de vētre matris eduxit: Sed tunc eū a peccatis liberū fecit quando chriſtianū per aquā regenerationis inſtituit. Animo vero condendū eſt: qd iſte et alij pſalmi qui de paſſione domini: loquuntur: in ſpe chriſtianorum maxime terminantur: vt hac diſpoſitione mirabili cognoſcamus ſalutem credentibus tali myſterio contributam.

Thobie.12.

Math.6.

Concluſio.

Iſte pſalmus eſt: quem nobis paſchali munere ſollenniter decantat eccleſia: vt ſalutariter inſtruamur in humanis rebus etiā beatos tēporaliter ex aliqua parte a domino derelinqui: cū tamen eos ad bona eterna tuitionis ſue virtute perducat. Nunc feliciter flētes audiamus: per quē ſic poſſumus refici: ſi defixo animo in eodem mereamur affligi. O dura corda iudeorum: o inſenſate mētes nunquam omnino credētium: nōne hic ſolus pſalmus ad paſſionē credēdā ſufficere debuiſſet: quam ſic euidēter de ſe veritas predicauit? Et ne aliqua corde duriſſimis excuſatio relinqueretur: ſequuntur inter aliquos de hac re pſalmi: euidenti et manifeſtiſſima prophetatione conſcripti: id eſt 34. 54. 68. et centeſimuſoctauus: vt nulli eſſe deberet ambiguum qd tantis preconibus cognoſcitur fuiſſe vulgatū. Cōtinet autem preſentis pſalmi numerus et alia rerum ſacra celeſtiū. Nā cū propheta daniel tribus hebdomadibus orationē ſuā domino iugiter imolaſſet: vt que eēnt iſraelitico populo futura cognoſceret: angeli voce reſponſum eſt: ad primas preces ſe fuiſſe trāſmiſſū: ſed diabolica relectatiōe tardatū: viceſimoprimo die ad eū potuiſſe deſcēdere: vt votis eius ſatiſfacere potuiſſet. Quapropter et hic pſalmus nō immerito tali calculo noſcitur collocatus: qui diaboli peruerſitate deſtructa: medicinalis paſſiōis dona reſerauit. Cuius beneficio: humanū genus ab eterna morte liberatum: ad perpetue ſalutis dona peruenit.

Explicit expoſitio in pſalmum 21.

Pſalmus Dauid. XXII.

Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meā conuertit.

conuertit. Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie: propter nomen ſuum. Nam ⁊ ſi ambulauero in medio vmbre mortis non timebo mala: quoniam tu mecum es. Uirga tua ⁊ baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt. Paraſti in conſpectu meo menſam: aduerſus eos qui tribulant me. Impinguaſti in oleo caput meum: ⁊ calix meus inebrians ꝙ̃ preclarus eſt. Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vite mee. Et vt inhabitem in domo dñi: in longitudine dierũ.

Ante pretermittitur: vbi noui nihil eſt qđ requiratur. Hoc tñ cõmemorandum eſt: vt nois tituli huius ad ſpirituales ſicut prefati ſumus intelligẽtiã perducere debeam⁹. Loquit̃ enĩ per totũ pſalmũ ꝓmi hois vetuſtate depoſita: regeneratus ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto fideliſſimus chriſtianus: grãs agens: qꝛ de ariditate peccati ad loca paſcue: ⁊ ad aquam refectionis: dño ſit largiẽte perduct⁹. Et notandum qꝛ vt antea decalogũ legis accepit: ita hic decem bñficiꝫ ſe gaudet eẽ ditatũ. Qđ nõ ſingulis v̄ſibus dr̃: ſꝫ per comata ſuccincte narratur. Diuiſio.

Parms quidẽ pſalmus eſt: ſed multis noſcit̃ ꝑtibus contineri. Qui diuiſionem in perſonis non habet: ſed in rebus. Ideoq̃ nos nõ diuiſiones vt in alijs pſalmis: ſed ceteras numeri per ſingulas quaſq̃ ꝑtes forſitan competenter affiximus. Expoſitio.

Dominus regit me: ⁊ nihil mihi deerit. Uir ille ſanctiſſimus qui per gratiã baptiſmatis innouat⁹: pauperẽ ſe dñi abiecta ſeculi pompa noſcebat: in ꝯſciẽtie cubili letus epulatur: ⁊ a dño ſe ꝓtegi: iocunditate dulciſſima ꝓfitet̃. Dicit enĩ regi ſe a dño vbi ẽ defenſio fortis ⁊ magna ſecuritas: vbi nemo metuit inimicũ: vbi iaꝫ nullus ſua imbecillitate turbat̃. Addendo autẽ: Nihil mihi deerit: diuitias ſuas pauper ille noſcebat: cũ ſibi a dño ſubſtantiã ſpiritualem crederet nihilominus ꝯferendã. Sed audiam⁹ in ſubſequentibus: qꝛ ſit diues iſta paupertas que tãtis bonis replet̃: quãta ꝯtineri regũ theſauraria nõ merentur.

SCHE Que figura dr̃ Synatriſmos: latine cõgregatio: quotiens multa in vnum colligunt̃: ⁊ velut pondere facto: audiẽtiũ animis offeruntur. Hoc ſchema ſiue in laudibus ſiue in vituperationib⁹ inter oratores violentiſſimũ haberi ſolet. In loco paſcue ibi me collocauit. Primam ꝑtem munerꝫ fidelis iſte quẽ diximus gratanter exponit: qđ tñ ad vniuerſalem chriſti ecclẽiam merito cognoſcimus pertinere. Aſſerit ſe ergo in locis paſcue cõſtitutũ: nõ vñ caro corpuſq̃ ſaginet̃: ſed vñ aĩa celeſti pabulo refecta: ſpũalis letitie nitore pingueſcat. Illa enĩ dei ſunt paſcua: que non ventris digeſtionib⁹ dilabunt̃: vbi iterꝫ iportuna nõ ſuccedit eſuries: ſed aĩa cum ſemel cepit eẽ ſaturata: in idipꝫ celeſti munere ꝑſeuerat. Locus aũt iſte qui dr̃ pabuloꝝ: diuina lectio eſt. Nã ſicut pecudũ corporibus pinguedinẽ ꝓſtat ager depaſtus: ita ⁊ ſermo diuinus aĩam nouit fideliter ſaginare meditatus. De his

Pſ.118. paſcuis ſaturatus eructauit ille qui dixit deo: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: ſuper mel ⁊ fauum ori meo: ⁊ his ſimilia. Sup aquã refectionis educauit me. Scđm munus ſue ꝑfectiõis oñdit: dona diuina cõparans amenitatib⁹ huius ſeculi: quibus multum humana gaudere ſolet infirmitas. Sed ꝯſideremus per iſtas cõparatiões: qđ magis velit intelligi. Aqua refectiõis: eſt baptiſmi lauacrũ: quo aĩa ſterilis ariditate peccati: ad bonos fructus inferẽdos diuinis muneribus irrigat̃. Et bñ addidit: educauit: ideſt: paulatim nutriuit: quaſi paruulos ⁊ renatos ſicẽ petrus apl's dicit. Tanq̃ modo geniti infantes rationabiles ⁊ ſine dolo lac ꝯcupiſcite vt in eo creſcatis in ſalutẽ. Animã 1.Pe.2.

meã cõuertit. Ad gratiã tertiã venit: vbi aĩam ſuaꝫ diuino bñficio aſſerit eẽ ꝯuerſam. Sed cõuerſam dicit: qꝛ poſt baptiſmũ de peccatrice facta eſt iuſta: de feculẽta mũdiſſima: de ꝯcta ſine ruga: ſicut apl's dicit. Ut exhiberet ſibi ipſe glorioſam eccl'iam: nõ hñtem maculam aut rugã: aut aliqđ huiuſmodi. Merito ergo aĩam ſuam gloriat̃ ad chriſtũ eẽ ꝯuerſam: que dudum ſub diabolo ꝓbabat̃ eẽ captiua. Sed tũc eſt ſalubris iſta ꝯfeſſio: ſi nõ iterum incẽtiuis vitijs in peccata relabamur. Uerꝫ iſtã ꝯfeſſionẽ: vide qđ ſequit̃. Eph.5.

Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie: propter nomen ſuuꝫ. Quartũ bñficiũ memorat: qđ eſt ſollicitius indagandũ. Nã cum iuſtitie ſemitas ambulare ſapbieſit cur ſanctus vir illuc ſe gaudet eſſe ꝑductũ: qđ dñicis regulis videbat̃ eſſe ꝯtrium. Sed hic: ſup: taliter accipiẽdũ eſt: quẽadmodũ ſi dicat̃: poſitus eſt ſuper ꝑplm corrigẽdũ: quos debeat iuſtitie ſemitas edocere: ſicut ⁊ alius ꝓpheta dicit: Sup excelſa ſtatuit me vt vincã in claritate ipſius. Qđ aũt ait: ꝓpter nomen ſuũ: famulus chriſti gaudebat ſe ad illam ſcientiam perueniſſe: vt poſſet dñi iuſſa vulgare. Semite enĩꝫ iuſtitie: ſunt duo ꝓcepta ſalutaria: in quibus lex ⁊ ꝓphetalis ſermo ꝯcludit̃. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ꝓximum tuũ ſicut teipſum. Merito ergo ſup ſemitas iuſtitie deductũ ſe eẽ gaudebat: qui animi cõtemplatione ꝓfecerat. Addidit: ꝓpter nomẽ ſuũ: vt nemo diceret meritis ſuis collatum: qđ diuina grã ꝓbabat eẽ conceſſum. Deu.6.

Naꝫ ⁊ ſi ambulauero in medio vmbre mortis: nõ timebo mala: qꝛ tu mecũ es. Quinta ſuccedit grã: quam reuera conſtat vnicuiq̃ firmiſſimo catholico ꝯtributã. Dicit enĩ: Et ſi inter hereticos ⁊ ſciſmaticos ambulẽ qui recte vmbre mortis eẽ dicunt̃: qꝛ exitij figuraꝫ portãt cũ ad īferna ꝑducant̃: nõ timebo eoꝝ prauas ſuaſiões: qꝛ tu ꝓſentie tue me tuitiõe defendis ſicut ſcriptum eſt in ꝓpha: Nõ te deſerã: nõ te derelinquã. Iosue.1.

In iſto qppe mũdo: eccl'ia inter iniquos ambulat donec iudicij dies bonoꝝ maloꝝũq̃ ſequeſtrator aduenerit: ſicut ꝓpha dicit. Spũs ingt vult⁹ nr̃i chriſtus dñs ſub cuius velamẽto viuimus inter gentes. Siue vmbra mortis: abſolute diabolus eſt: qui obſcure nobis laqueos ponit: vt per nebulas ipſius decepti: in eterne mortis ꝓcipitiã corruam⁹. Sed hec nõ timẽtur a vero fideli: etſi in ipſoꝝ medio diuia miſericordia fretus ambulare ꝓſumpſerit. Cur enĩ vir iuſtus illos timeat qui ſanctos timẽt: ⁊ inuicta illis volũtate deſeruiũt. Heb.13.

Uirga tua ⁊ baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt. Iam ſexta largitate letat̃. Uirga enim pertinet ad iuſtitiam ⁊ fortitudinem dñi ſaluatoris: ſicut in pſalmo dicit: Uirga equitatis v̄ga regni tui. Baculus ad adiutoriũ humanũ reſpicit: quo ⁊ pes ipſe caute defigit̃: ⁊ totum corpus niſu deſuper incũbentium ſuſtinetur. Hoc vſi ſunt patriarche. Dicit enim iacob: In baculo meo tranſiui iordanem iſtuꝫ. Item in exodo ait dñs filijs iſrael. Renes veſtros Pſ.44. Gen.32. Exo.12.

accingetis:tenẽtes baculos in manibus:ꝛ comedetis feſtinãtes. Qḋ multis locis reperies ĩ auctoritate diuina. Iſtis ergo duabus rebus fidelis ſe aſſerit conſolatum. Una eſt diſtrictio:que conterit vitioſos: altera gubernatio:que ſuſtiet fideliſſimos chriſtianos. Ipſa vo:dũ ponit numero plurali:virgã ꝛ baculũ ſignificat que ſuperius dixit. Sed videam⁹ quẽadmodum vtraq̃ nos ꝯſolari poterũt: cũ res oĩno diuerſe ſint. Baculũ quippe nõ eſt dubiũ ꝯſolari:qui ad opem ferendã:humane imbecillitati ſemꝑ aſſumiť. De virga qḋ dicemus que percutit:affligit:ꝛ vitia noſtra iudiciaria ſeueritate caſtigat? Conſolatur plane ꝛ ipſa fideles:qñ eos ad viam dñi:adhibita emendatione perducit. Nã recte cõſolari dicim⁹ omne qḋ adiuuat

Heb.12. eti ad tempus nos pro ſua diſtrictiõe ꝯtriſtat. Unde dicit apl's ad hebreos. Oĩs omnis diſciplia ad p̃ſens nõ gaudiũ videť eſſe:ſed triſtitie:in poſterũ aũt maxĩmum fructũ affert. [Paraſti in conſpectu meo mẽſam aduerſus eos qui tribulãt me.] Septime gratulationis numerus adhibeť:cũ dicit: Paraſti in ꝯſpectu:id eſt:p̃deſtinaſti altare ſanctũ:qḋ cũcta videt eccl'ia:qḋ

ETY circũdat ppl's chriſtianus. Mẽſa eñi a mẽſe dicta eſt q: eodẽ die puiuia ritu gẽtiũ exercebantur. Eccl'ie vero menſa eſt beata cõicatio:epulatio felix: ſaturitas fidei:eſca celeſtis. Uero iſtã mẽſam aduerſus eos paratã eẽ manifeſtũ eſt:qui in aliqua peruerſitate demerſi:eccl'iam dei ſuo grauiter errore ꝯtriſtant. De qua

1.Cor.11. apl's dicit: Qui mãducat idigne:iudiciũ ſibi manducat ꝛ bibit:non diiudicãs corpus dñi:datum ſcilꝫ ad remiſſionẽ peccatoꝝ:ꝛ vitã ppetuã poſſidendã. Me

1.Cor.10. mẽto aũt q̄ mẽſa ꝛ in bono ꝛ in malo poniť: Sicut dicit apl's: Nõ poteſtis cõicare mẽſe dñi: ꝛ menſe demonioꝝ. [Impinguaſti in oleo caput meum.] Octaua poniť munificẽtia. Caput fideliũ chriſtus eſt dñs qui recte dr̃ impinguatus in oleo: qñ nulla ſiccitate peccatoris exaruit. Caput ergo ſuũ in oleo aſſerit impinguatũ:videlꝫ vñ cetera mẽbra letarenť. Sed qḋ eſt hoc q̄ ſpecies ipſa bñdictiõi ſancte frequẽter adhibeť: vnxit pph'as ꝯſecrauit reges? Non imerito:q: arbor ipſa pacis etiã p̃ſtabat indiciũ:qḋ eius ſpecialiter munus noſciť eſſe diuinũ:liquor arbore⁹: pinguedo letificãs:magnaꝝ gr̃a dignitatum: cuius folia in viriditatis ſue pulchritudine pſeuerant. Hec etiam Noe per columbã nũtiauit terris redditã ſoſpitatẽ, vt merito tante benedictionis capax eſſe videať que fructus ſui magno decore ſimul ꝛ vtilitate ꝑfruitur.

Ps.44. De ipſo enim ꝛ alius pſalmus dicit: Propterea vnxit te deus deus tuus oleo exultatiõis pre ꝯſortib⁹ tuis.

Calix meus / Al. p̃clarus [Et ĩpoculũ tuũ inebrians:q̄ ĩp̃clarũ eſt.] Nonum munus eſt ſanguis dñi:qḋ ſic inebriat vt mentem ſanet a delictis ꝓhibẽs:nõ ad peccata ꝑducẽs. Hec vinolẽtia ſobrios reddit:hec plenitudo malis euacuat. Et qui illo poculo nõ fuerit repletus: eterna reddiť egeſtate ieiunus. Inueniť etiam ꝛ in malo poſitum vt Iſaias ait: Et accepi de manu tua calicẽ ruie:poculum ire ꝛ indignationis mee. Addidit: q̄ p̃clarũ eſt: vtiq̃ cũ talia ꝯferat: vt ad celoꝝ regna perducat. De

Joan.4. quo poculo in euangelio dr̃: Qui biberit ex aqua quã ego do:non ſitiet vnq̃:ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eternã. [Et miſericordia tua ſubſequetur me:oĩbus diebus vite mee.] Decima pars ꝓmiſſe diuiſionis impleta eſt:vbi ad cumulum ſe letitie deſiderij magnitudo ſatiauit. Nam cum miſericordia domini ſemper precedat: hic dicit: ſubſequetur me. Subſequitur vtiq̃ ad iuſtitiam:ſed precedit ad gratiam conferẽdam. Nam ſi ſolum ſequereť:nemo donata perciperet. Si tñ precederet:nullus poterat collata ſeruare. Grauiores ſunt enim inſidie quas a tergo diabolus parat:ꝛ niſi dñi miſericordia ſubſequať:facillime fragilitas humana decipiť. Tunc eñi qñ ſe aliqs vitiũ tranſiſſe credit:incauta magis ignoratione decipiť. Unde nimis neceſſarium eſt:vt ſemper nos ꝛ gr̃a dñi precedat:ꝛ miſericordia ſubſequať. [Et vt inhabitem in domo dñi:in lõgitudine dieꝝ.] Finis iſte pendet de ſuperioribus dictis. Ideo enim illa pfeſſus eſt ſibi eſſe ꝯceſſa: vt ad habitandum in domo eius glorie perueniret. Ipſa eſt eñi bonorum oĩum cõpletiua perfectio:ſicut in alio pſalmo dicit;

Beati qui habitant in domo tua:in ſecula ſeculorum laudabunt te. Domus quippe dñi: futuram ſignificat Hieruſalẽ:que in longitudine dieꝝ ſine ambiguitate conſiſtit. Ipſa eſt eñi beatitudo ppetua:ꝛ ſine fine letitia. Memento aũt qḋ in priore verſu pſalmi huius:idẽ (dñs regit me ꝛ nihil mihi deerit) breuiter dixit:qḋ in ſubſequentibus latius enumerauit. Que Ps.83.

figura di Epitrochaſmos:id eſt:dicti rotatio:cuꝫ ſuccincte ea que ſunt effuſius dicenda ꝯſtringit. In hoc SCHE

aũt verſu finali:id eſt: Ut inhabitẽ in domo dñi:in lõgitudine dierum: Epiphonema:id eſt:acclamatio nobiliſſima nimis figura poſita eſt: que poſt narratas res breuiter cũ acclamatiõe ꝓrũpit:poſt oĩa deſinẽs in exaggeratiſſimã ſũmitatẽ. Sic pſalmi iſti⁹ principia:media ꝛ finis:decora diuerſorum ſchematum luce radiantur. SCHE

Concluſio.

Mente reponamus quid celeſtis illa fiſtula decẽ virtutibus cõpacta cecinerit:q̄ dulce melos aĩe ſalutari delectatiõe cantauerit:vt in hac feſtiuitate myſterij:nõ voluptas auriũ:ſed ſalubritas acq̄ſita cognoſcať oĩarũ. Numerus quoq̃ pſalmi huius ſignificat ꝑfectionẽ ſapiẽtie. Siqdẽ.xx.ii libros eẽ cognoſcim⁹ veteris teſtamẽti:ſc̄m litteras hebreoꝝ:quos ad plenitudinẽ diuine ſcie cõprehendẽdã ꝯſtat humano generi tributas. Quapropter diuerſis modis pſalmo iſti ſuperna noſcuntur conuenire myſteria.

Explicit expoſitio in pſalmum xx.ii.

Pſalmus Dauid prima ſabbati. XXIII.

Domini eſt terra ꝛ plenitudo eius:orbis terrarũ ꝛ vniuerſi qui habitãt in eo. Quia ipſe ſuper maria fundauit eũ: ꝛ ſuper flumina p̃parauit eũ. Quis aſcendet in montẽ dñi:aut qs ſtabit in loco ſancto ei⁹. Innocẽs manibus ꝛ mũdo corde:qui nõ accepit in vano aĩam ſuã: nec iurauit in dolo ꝓximo ſuo. Hic accipiet bñdictionẽ a dño: ꝛ miſericordiã a deo ſalutari ſuo. Hec eſt generatio q̄rẽtiũ eũ:querentiũ faciẽ dei iacob. Attollite portas p̃ncipes veſtras: ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex glorie. Quis eſt iſte rex glorie? dñs fortis ꝛ potens: dñs potens in ꝓlio. Attollite portas pricipes veſtras ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex glorie? Quis eſt iſte rex glorie? dñs virtutũ ipſe eſt rex glorie.

Uelum

VElum preſentis tituli:iuuãte dño alacri-
ter ſubleuemus:vt nobis penetralia pſal
mi clarius innoteſcãt. Primo ſabbati: ſi-
gnificat dié dñicũ que prima eſt poſt ſab
batuz:quo die dñs reſurrexit a mortuis.
Qui pp̃ter excellẽtiã tanti miraculi ꝓprie dñi nũcu
paꝫ:ſiue qꝛ in eo mũdũ cõdidit. Eo ſiqdẽ die iſti ſe-
culo reſurgẽdo dñs ſubueniſſe cognoſcit̃ qñ euz ⁊ fe
ciſſe declarat̃. Sed qꝛ totus pſalmus poſt reſurrectio
nẽ canit̃:ideo et titulus iſte ꝓmiſſus eſt:vt corda fide
liũ ꝯgruo moneret indicio. Diuiſio.

POſt reſurrectionẽ dñi: ꝓpheta letior eſſe
ctus:humanuz genus alloquit̃: qd̃ varia
ſupſtitiõe laborabat: Pria pte definiens
dñi vniuerſum orbẽ eẽ terraꝝ:vt ſicut ſe
nullus ab eiꝰ imꝑio pbaret exceptum:ita
nec a fide crederet alienuz. Scd̃o loco determinãs:
quibꝰ virtutibꝰ pditi ſint in eiꝰ eccl̃ia conſtituti. Tertio
demẽtiſſimos ſupſtitioſos alloquit̃ : vt vero dño fa-
mulãtes a noxia ſibi puerſitate diſcedãt. Expoſitio.

DOmini eſt terra ⁊ plenitudo eius: orbis
terraꝝ ⁊ vniuerſi qui hitant in ea. Quã
uis terrã ⁊ in bono ⁊ in malo poni ſepe
nouerimꝰ: hic tñ eccl̃iam debemꝰ aduer
tere:dño ſpecialr̃ para mẽte famulatur.
Nã lz oĩa ab ipſo ſint cognita:tñ illud ipſiꝰ eẽ ꝓprie
dicimꝰ:qd̃ eũ veneranẽ auctorẽ. Et eccl̃ia nõ imeri-
to fructifera bonoꝝ terra ſuſcipit̃:qꝛ nutriuit ⁊ cõti-
net pp̃lm chriſti. Seqtur. Et plenitudo eius : id eſt
multitudo ſanctoꝝ:qua replet̃ eccl̃ia. Sꝫ ne terrã quã
ſupius dixi coangustatam putares aliquã fortaſſe re
gionẽ:nũc dicit orbis terraꝝ:hoc eſt:vniuerſalẽ eccle
ſiam:que totiꝰ mũdi ambitu ꝯtinet̃. Intẽde vo qd̃ di
cit:qui habitãt in ea:id eſt:nõ qui ꝯueniũt ⁊ recedũt
TY ſꝫ qui fixa mẽtis ſtabilitate pdurãt. Habitare enim
manere dicimꝰ qd̃ erratici nõ eſt:qd̃ mutabilitati nõ
cõuenit. Sed ille ſolus eccl̃iam habitat qui vſqꝫ ad
obitũ ſuũ in fide rectiſſima pſeuerat:ſicut ⁊ aliꝰ pſa
Ps. 22. dicit: Et inhabitẽ in domo dñi ſolibꝰ diebꝰ vite mee.
2. Reg. Ipſe ſup maria fundauit eũ:⁊ ſup flumina ꝓpara-
uit eã. Quid eſt ſup maria fundare:niſi ſupra vitio
rũ huiꝰ ſeculi tremulos fluctus eccl̃iam firmiſſima
credulitate ſolidare:vt anchora fidei fundata: pcel-
las cuiuſlibet piculi nõ paueſcat. Unde ⁊ apl̃s dicit
Heb. 6. Quã ſicut anchorã habemus aie tutã atqꝫ fixã. Simi
mõ:⁊ ſup flumia dicit eẽ ꝓparatã : qm̃ ad volũtates
turbulẽtas pſecutoꝝ:aptatã ꝯſtat eccl̃iam: vt ei pra-
ue volũtates nocere nõ valeãt :quãuis ꝯtra eã iſana
mẽtium ꝑcipitatione conſurgãt. Quis aſcendet in
mõtẽ dñi:aut qs ſtabit in loco ſancto eiꝰ? Poſtq̃ do
cuit breuiter vniuerſa dñi eẽ.que ꝯdidit: nũc p inter-
rogationẽ ſecũdã igredit̃ ptẽ:reſpõdẽs quales eẽ de-
SCHE beant:qui ſe ipſiꝰ deſiderãt nũcupari. Que figura dr̃
Epetaſmos:id eſt:exqſitio: cũ res cõplures diuiſas:
cũ interrogatiõe exquirẽtes ſingulis que ꝯueniunt
applicamꝰ. Premittit ergo iterrogatiões:vt apta re-
ſpõſio ſubſequat̃. Quis aſcẽdet? Quia dicturus erat
mõtẽ:id eſt:iuſtitiã:ceteraſqꝫ virtutes:ad quas magno
niſu tẽdimus:qm̃ peccatis obſtãtibus impedimur.
Sed poſtq̃ dixit:quis aſcendet:nunc dicit ſtabit: qꝛ
multo vtilius eſt in ſancto loco ſtare:q̃ ad eius faſti
gium peruenire. Innocẽs manibus ⁊ mũdo corde:
qui nõ accepit in vano aiam ſuã. Iſta eſt expectata
reſponſio. Innocẽs manibus ⁊ mundo corde:id eſt:
cuius operatio neminem ledit: ſed quantum poteſt
adiuuare contendit. Et ne putares poſſe ſufficere:in-
nocẽs manibꝰ:addidit:⁊ mundo corde: qꝛ frequẽter
diſponimus ledere:ſed iuuamus nolentes: ⁊ iterũ bo
na volumus:ſed ab eoꝝ operatiõe ceſſamus. Ideoqꝫ
nõ dicit illic aſcẽdere:niſi in quo vtraqꝫ potuerit in-
ueniri. In vano vo accipit animã ſuã:qui putat deſi
derãda que ſunt:vel trãſitoria:vel caduca. Ille autẽ
in vano nõ accipit:qui ſe nouit ad diuinitatis intelli
gẽtiã fuiſſe ꝓcreatũ:ad legeꝫ dñi cuſtodiendã: ad co
gitationes vite eterne:⁊ quicquid põt ſupernã grãm
ꝓmereri. Nec iurauit in dolo proximo ſuo. Dicẽdo:
in dolo:videt̃ ſacramẽta permiſiſſe ſimplicia. Scri-
ptum eſt enim: Iurauit dñs ⁊ non penitebit euz. Le Ps. 109
gimus etiã patriarchas iuraſſe ſanctiſſimos. Et qua-
re dicit in euangelio: Nõ iurabis:neqꝫ per celũ: neqꝫ
per terram:⁊c̃. Ueraciter iurare in veteri teſtamen Math. 5.
to ꝓhibitum quidẽ nõ eſt. Sed qꝛ humano generi:
de infirmitate mẽtis frequenter naſcit̃ cauſa periu-
rij. In nouo teſtamẽto vtilius dicit eſſe omnimodis
nõ iurandũ:ſicut ⁊ alia ſimilia:que non ꝯtraria : ſed
cognoſcimus cautiora. In euãgelio quippe ipſe dñs
ait: Dictũ eſt antiquis: Oculũ pro oculo. Ego aũt di-
co vobis:nõ reſiſtere malo. Per dolũ itaqꝫ iurat qſ- Ibidem
quis aliter facturus eſt q̃ ꝓmittit:credens piurium
non eſſe decepiſſe nequiter credentis errorem. Hic
accipiet benedictionem a dño: ⁊ miſericordiã a deo
ſalutari ſuo. Premiſit pias obſeruationes:nũc dicit
⁊ premia. Accipiet benedictionẽ:non a quolibet alio
ſed ab ipſo dño. Ipſe benedicit qui iudicaturus eſt:
ipſe abſoluit qui incõmutabilr̃ damnare potuiſſet.
Meritũ ergo beneficij per magnitudinẽ voluit cõ
cedẽtis agnoſci. Qd̃ argumẽtum inter oratores dr̃ a
perſona. Sequit̃:miſericordia:vt illa benedictio nõ TOP
per merita:ſed per indulgentiaꝫ dñi veniſſe videat̃.
Nullus quippe hominum eſt: qui ſibi miſereri non
egeat. Donant̃ delicta vt veniat corona:ſicut dari nõ
põt libertas niſi prius ſeruitus fuerit abſoluta. Sa-
lutaris ergo noſter eſt dñs chriſtus:a quo ⁊ beatitu-
do tribuitur ⁊ peccata laxant̃. Nec moueat qd̃ ſupe
rius dixit:hic accipiet benedictioneꝫ a dño: ⁊ poſtea
ſubiunxit:⁊ miſericordiam a deo ſalutari ſuo : dum
in ordine rerũ pmo parcat peccatis noſtris: ⁊ poſtea
benedictionis ipſius munera ſubſequitur. Hoc enĩ
frequenter inuenis eſſe variatum:vt pmo miſericor
dia ponat̃:vt eſt illud: Deus miſereat̃ nobis: ⁊ bene- Ps. 66.
dicat nos. Iterũqꝫ cõuertit: Illuminet vultũ ſuũ ſup Ibidem.
nos:⁊ miſereatur nobis. Que figura dicitur Anaſtro SCHE
phe:id eſt:peruerſio:qñ promimus ordine conuerſo
ſniam. Hec eſt generatio querentium dñm:queren
tium faciem dei iacob. Que ſingulariter ſuperius di
xerat:quis aſcẽdet in monteꝫ dñi: ne putares hoc ad
chriſtũ dñm ſolũmodo eſſe referẽdum: nũc ⁊ genera
tioni chriſtiane hoc cognoſcitur applicare. Nam cuꝫ
dicit:hec eſt:ſignificat:talis eſt illa generatio que do
minũ requirit:id eſt:que ſacri baptiſmatis fonte re-
naſcitur:⁊ fidẽ ſuã pia operatiõe cõmendat. Sequi-
tur: Querentium faciẽ dei iacob. Quid eſt hoc quod
⁊ ipſum verbũ repetit:⁊ aliud ſubiunxit in fine? Pri
us dixerat generaliter:querentium dñm: qui ſe non
ambiunt ꝓponi:ſed ſuo ordine ſuoqꝫ fine cõtenti ſũt
vt vel minimam ptem in chriſti regno mereantur
accipere. Sed qꝛ ſunt ⁊ alij nimio fidei calore ferue
tes:qui operũ bonitate nonnullis preponi ſe volunt
addidit:dei iacob:vt hoc in illis faciat: qd̃ in iacob
feciſſe declarat̃:qui poſterius natus:primatũ fratris

Al. Attollite / Al. principes veſtras. ſenioris accipit.[Tollite portas principis veſtri.] Uenit ad tertiã põem: vbi ꝓpheta chriſtiana religione declarata: cũ magna exultatione imperat diuerſis errãtibus: quatenus prioribus clauſtris cõgrua ſide patefactis: ipm regem dñm: in ſuis pectoribus admittere mereantur. Auferre enim ꝑcipit portas mortis: que a principe diabolo poſite comprobant̃. Que

ETY ideo porte ſunt appellate: qꝛ per ipſas trãſeunt holes ſua facta portantes: ⁊ res victuales ſtudioſiſſime deferẽtes.[Et eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glõie.] Cõtra portas mortis decẽter eleuatas: portas dicit eternales: vt iſtas caducas oñderet: illas ſine fine manſuras. Nã adam diabolo faciẽte legẽ trãſgrediẽdo ꝑdidit: qđ chriſtus legẽ complendo reparauit. Eleuate ſunt eniꝫ porte eternales ad eſt: baptiſmatis gratia: chriſmatis honor: ꝑdicationis ſalus: ceteraq; que chriſto dño veniente conceſſa ſunt. Merito aũt appellate ſunt porte eternales: per quas rex glorie dignatus eſt introire.[Quis eſt iſte rex glorie: dñs fortis ⁊ potens: dñs potẽs in ꝑlio.] Interrogat ꝓpheta ad conuincendam perfidiam iudeoꝝ. Quis eſt iſte rex glorie? Rñdet̃ per tertiaꝫ ſpeciem diffinitionis: que

DEF grece dicitur peotes: latine qualitatiua: dñs fortis ⁊ potens: dñs potens in ꝑlio. Qđ ſi diſcutias: ſoli chriſto ꝓbabit̃ conuenire. Glorioſi eniꝫ poſſunt terraꝝ principes dici: rex glorie nemo põt niſi ſolus altiſſimus inueniri. Huic igit̃ interrogationi: ſicut iam dictum eſt: ſubiuncta reſpõſio eſt: vbi bene ſingulis verbis arguit̃ iudaici ꝑpli nefanda preſumptio. Fortis enim cõtra illud dr̃: qꝛ eũ cum gladijs ⁊ fuſtibus tenendum eſſe putauerũt. Potens: quem illi quaſi impotentẽ pontio pilato tradiderũt. Additũ eſt quoq; potens in ꝑlio ne illi in ꝯcertatione ſua aliquid ꝑualuiſſe crederent̃. Deniq; cum ad eum tenẽdũ veniſſent: audierũt: Ego ſum: ⁊ oẽs (teſtante Joãne euan

Joan. 18. geliſta) retrorſum prius corruerũt. Sic dñs ſaluator per virtutes ſuas nobis euidenter edictus eſt: ac

Al. Attollite / Al. principes veſtras ſi proprio vocabulo panderet̃.[Tollite portas principis veſtri: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Quis eſt iſte rex glorie: dominus virtutuꝫ ipſe eſt rex glorie.] Hic etiam ſchema pulcherrimũ factum eſt: qđ apud grecos dr̃ Anadiploſis: apud lati

SCHE nos cõgeminatio dictiõis: que fit: aut in verſu: aut in repetitione verboꝝ. Et qm̃ eadem reuoluta ſunt: expoſitio ſuperior ⁊ hic abunde ſufficiat. Nã vt iudeos cõfunderet: magnificentiã dñi ſuperius ſingillatim vt cõpetebat expoſuit: nũc autem breuiter culmen totius laudis ⁊ veritatis adiecit: iam nõ ſolũ fortem nõ potentẽ: nõ in ꝑlio magnum: ſed dñm ipſaꝝ dicit eſſe virtutũ. Rex aũt eſt glorie: qui facit ſe glorificãtes vtiq; glorioſos: ſicut per Jſaiam dr̃: Glorificãtes me ego glorificabo. Qui vnicuiq; ꝑtãtem: virtutem ceteraq; dona tribuit vt vult. Gloria eniꝫ dr̃ celebre

DEF preconium: ⁊ frequentata laudatio. Sunt quidẽ dominante dño: ⁊ angeli glorioſi: poteſtates: throni: dñationes: ⁊ alie potentiſſime creature: Sed nullus eſt rex glorie: niſi qui ipſas ꝯdidit: ⁊ ꝯtinet ſũmitates. Stupẽda laus: mirãda ꝯcluſio. Nec potuit ab alio gcꝭ dignũ dici: niſi ab ipſo qui ſolus ſuã ꝑualet enarrare potentiã. Cognoſcite magiſtri ſecularium litteraruꝫ hinc ſchemata: hic diuerſa generis argumẽta: hic diffinitiões: hinc diſciplinaꝝ oium ꝓfluxiſſe doctrinas: qñ in his litteris poſita cognoſcitis: que ante ſcholas veſtras longe prius dicta fuiſſe ſentitis.

Concluſio.

Totus hic pſalmus ad moralẽ ꝑtinet diſciplinã. Cõmonet eni: vt ſupſtitionibus derelictis: vero ⁊ pio dño fideliter ſeruiat̃. Quid eni iuſtius ꝙ̃ eũ deſerere qui nos in adaꝫ fecit eẽ mortales? Quid beatius ꝙ̃ illum ſequi qui humanũ genus inflictam mortẽ fecit euadere? Sed ꝑſta dñe: vt qui portas miſericordie tue lauacro ſancte regenerationis intrauimus: nullis inde peccatis impellentibus exeamus. Numerus aũt huius pſalmi: ad 23^m litteras latinoꝝ fortaſſe ꝑtineat: que eloquẽtie ꝓprie dicta ꝯcludũt: vt apud hebreos vigintidue: apud latinos vnde nũc ſermo eſt 23^m: apud grecos 24^{or} habeãtur: tñ in vnaquaq; lingua comprehendẽda competẽs adhibetur quãtitas litterarum: ſic ⁊ in iſto pſalmi calculo redolet beata perfectio.

Explicit expoſitio in pſalmuꝫ 23^m.

In finem pſalmus Dauid. XXIIII.

Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubeſcam. Neq; irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi qui ſuſtinẽt te non confundẽtur. Confundantur oẽs iniqua agẽtes: ſupuacue. Uias tuas domine demõſtra mihi: ⁊ ſemitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me: qꝛ tu es ſaluator meus: ⁊ te ſuſtinui tota die. Reminiſcere miſerationum tuaruꝫ domine: ⁊ miſericordiarum tuarum que a ſeculo ſunt. Delicta iuuẽtutis mee ⁊ ignorantias meas: ne memineris. Scdm̃ miſericordiam tuaꝫ memẽto mei tu: propter bonitatẽ tuam domine. Dulcis ⁊ rectus dominus: propter hoc legẽ dabit delinquẽtibus in via. Diriget manſuetos in iudicio: docebit mites vias ſuas. Uniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas: requirẽtibus teſtamẽtum eius ⁊ teſtimonia eius. Propter nomẽ tuum domine propitiaberis peccato meo: multum eſt enim. Quis eſt homo qui timet dominum legẽ ſtatuit ei in via quam elegit. Anima eius in bonis demorabitur: ⁊ ſemẽ eius hereditabit terram. Firmamẽtum eſt dominus timẽtibus eum: ⁊ teſtamẽtuꝫ ipſius vt manifeſtetur illis. Oculi mei ſemꝑ ad dominum: quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos. Reſpice i me ⁊ miſerere mei: qꝛ vnicus ⁊ pauper ſum ego. Tribulationes cordis mei multiplicate ſunt: de neceſſitatibus meis erue me. Uide humilitatẽ meam ⁊ laborem meum: ⁊ dimitte vniuerſa delicta mea. Reſpice inimicos meos quoniaꝫ multiplicati ſunt: ⁊ odio iniquo oderũt me. Cuſtodi animam meam ⁊ erue me: non erubeſcã quoniaꝫ ſperaui in te. Innocẽtes ⁊ recti

adheſerunt

adheſerūt mihi: quia ſuſtinui te. Libera
deus iſrael: ex oibus tribulationibus ſuis.

Uoniam tituli verba iam nota ſunt: ⁊ pſ
iſte hebreoꝝ primus alphabeto deeſt: de
eius magis virtute dicendum eſt. Per to
tum igitur librū: duo iſtorū genera ſunt
pſalmoꝝ. Unum qd̓ integrū alphabetū
cōtinere monſtratur: vt eſt centeſimuſdecimus cen
teſimuſundecimus: ⁊ iis̄ qui iuſtos vt puto: indi
cant laudes dn̄i ipſo largiente perfecta meritoꝝ de
uotiōe cantare vt fuit nathanael: de quo dn̄s dicit in
Joan. i. euangelio: Ecce vere iſraelita in quo dolus non eſt.
Hiere. i. Et hieremias pp̄ha: de quo idem dn̄s ait: De ventre
matris tue vocaui te: ⁊ in vulua ſanctificaui te. Job
Job. 2. quoqꝫ ſilr: dn̄i voce laudatus eſt. Ait enim: Nunqd̓
conſideraſti ſeruū meū Job: φ non ſit ei ſimilis in ter
ra: vir iuſtus ⁊ ſimplex ⁊ rectus: timens deum: ac re
cedēs a malo. Et ceteri qui tn̄ ipſi deo ſoli ſunt noti.
Sed cū ad eos puentū fuerit: euidētius explanabit̄.
Aliud genus eſt: qd̓ ſubtractis quibuſdā litteris: ordi
dit tales in eccl'ia pſallere: quibus non adeo omniū
bonoꝝ opeꝝ arridet integritas: vt eſt pſens pſalmus
33⁹ 36⁹ ⁊ 144⁹. de quib⁹ ſuo loco latius diſtinctiuſqꝫ
dicet̄. Nunc aūt nouerimus hunc: ſextam ⁊ nonāde
cimā litteras nō habere: reliquas vō in textu pſalte
rij minio pingendas eē iudicaui ne qua legētib⁹ con
fuſa naſceret̄ obſcuritas. De autē alphabeti littere:
que verba ſignificēt: Hieronymi prīs breuiter labo
re collecte ſunt: qd̓ tn̄ ſcripturis diuinis nō cognoſci
tur inſuetum. Nā ⁊ Hieremias captiuitatē Hieru
ſalē quadruplici alphabeti lamentatiōe defleuit: do
cēs litteraꝝ ſacra etiam rerum nobis celeſtium: indi
care myſteria. Diuiſio.

SCHE Oto pſalmo: per figurā Ethopoeian: mi
rabili ſupplicatiōe deprecat̄ eccl'ia: ne ant
cōſpectū dn̄i: cōtemptibilis appareat inī
micis. Primo mēbro depoſcit: vt inſtitu
ta dn̄i viaſqꝫ eius cognoſcat. Que ſectio
cōtinet ſupra memorati alphabeti litteras quinque.
Secundo membro: bn̄ficia eius poſtulat: que ſanctis
patribus a ſeculo cōdonauit. Hoc etiā ɔtinet ſeqnen
tes litteras ſex. Tertio loco dicit: cuſtodientes prece
pta dn̄i eterna pmīa pmererī: preſtās ſe in eadē vo
lūtate iugiter pmanere: vbi reliquas habet litteras
nouē. Sic totus pſalmus memorataꝝ litteraꝝ ɔſcri
ptione depictus eſt. Expoſitio.

Aleph Beth ETY D te dn̄e leuaui aiam meā: de⁹ me⁹ in te
cōfido nō erubeſcā. Neqꝫ irrideant me
inimici mei.] Leuare: dicimus ſurſum
erigere. Ergo de terrena conuerſatione
vitijſqꝫ carnalib⁹ ad deū dicit eccl'iam
leuaſſe aiam ſuā: ad cōtēplationē ſcilꝫ celeſtium reꝝ
qua ſemp dn̄m pius animus intuet̄: qꝛ facile huma
DEF na deſpicit: qui diuina ɔſpexerit. Erubeſcere eſt aūt
repētina animi pturbatione ɔfundi: ſubitoqꝫ aliud
reſpicere φ̄ credebat̄ euenire. Petit ergo ne minor
efficiat̄ in conſpectu eius: que de ipſius pietate cōfi
ſa eſt. Irridēt vō inimici: qn̄ iuſtoꝝ ɔfidentiā nō vi
dēt eē cōpletā: ⁊ ſi aliter cedat φ̄ ſecutuꝝ eſſe pdice
bāt. Sperat ergo mater eccl'ia: vt pmiſſa ſua preſtet
dn̄s quatenus aduerſarij eius: vnde eaꝫ irridere poſ
Gimel Al. etenim vniuerſi qui ſuſtinent te nō confundentur ſint non habeant. Ridere enim plerūqꝫ benigni: irri
dere aūt ſemp aduerſarij eſt. [Etenim vniuerſi qui
ſuſtinēt te: nō confundent̄. Confundant̄ iniqui fa

DEF [cientes vana.] Expectare: eſt ſub malorū patiētia deū
viriliter ſuſtinere: vt ille veniens in iudicio ſuo red
Pſ. 26. dat qd̓ deuoti animus expetebat. Sic ⁊ alius pſalm⁹
dicit: Expecta dn̄m viriliter age: ⁊ conforteī cor tuū
SCHE ⁊ ſuſtine dn̄m. Et reſpice: qꝛ per figuram Anadiplo
ſin que latine dr̄: cōgeminatio dictionis: ſermoneꝫ ge
minat ad decorē. In ſuperiore qdē pſalmo: in verſibus
factus eſt: hic aūt in ſolis verbis eſt poſita. Addidit:
Cōfundant̄: ipſum vbū qd̓ pro fidelib⁹ in fine poſi
tum eſt: in pte iniquoꝝ fecit initiū. Sed illic optat̄
DEF ne veniat: hic petit̄ vt emergat. Facientes vana: id eſt:
Daleth Al. demonſtra que a dn̄o pbant̄ aliena. Uanum eni dicimus: infru
[ctuoſum atqꝫ vacuū.] Uias tuas dn̄e notas fac mi
DEF [hi: ⁊ ſemitas tuas edoce me.] Inter vias ⁊ ſemitas:
ETY nō parua diſtātia eſt. Uias enim dicimus: quas com
DEF meātuū generalr licētia puagat̄: que dicte ſunt a ve
hēdo. Semite vō ſunt: que anguſto calle diriguntur:
nec vulgo note ſunt: ſꝫ occultis itinerib⁹ ambulant̄.
ETY Dicta eſt eni ſemita qſi ſemi via. Quapropter vias
dicamus ad vite ordinem ptinere: in quo ambulat ⁊
doctoꝝ ɔuerſatio: ⁊ ſimpliciū multitudo. Semitas
aūt legis intelligētiā debem⁹ accipe: que ⁊ paucis no
te ⁊ difficultate ſui pbant̄ anguſte. Sequit̄ eni: Edo
ce me. Qui ſermo nō ad callē: ſꝫ ad legē magis noſcit̄
He Al. ſaluator [ptinere.] Dirige me in vitate tua ⁊ doce me: qꝛ tu
[es deus ſaluaris me⁹: ⁊ te ſuſtinui tota die.] Singu
lis ſermonibus: ſupiores ſenſus hic vſus amplectit̄.
Dirige me: ad vitā ptinet: doce ad ſciaꝫ. Seqt̄: Quia
tu es de⁹ ſalutaris meus: ⁊ te ſuſtinui tota die: pfecte
breuiterqꝫ nos imbuit. Due ſiqdē res ſūt: que bonos
efficiūt chriſtianos. Pria: vt deū nobis ſalutarē cre
damus. Scda: vt ſub toti⁹ vite patiētia retributionē
ipſius expectare debeamus. Tota die: ac ſi diceret: oi
die ſcilꝫ nō interpolato tpe: ſꝫ ɔtinua vite ſignifica
Zai [tione platū.] Reminiſcere miſerationum tuaꝝ dn̄e
[⁊ miſericordiaꝝ tuaꝝ que a ſeculo ſunt.] Uenit ad
2ᵐ mēbrū: pijſſima humilitate ſua petēs: quatenus
ſm ɔſuetudinē eius miſericordiā dn̄i cōſequat̄. Hu
mano vſu ille dr̄ reminiſcere: qui nunφ̄ pōt aliquid
obliuiſci. Nā qui ſibi deſiderat ſubueniri: largitoreꝫ
bn̄ficij putat oblitum qn̄ aliqua fuerit dilatione tar
DOC datus. Subiunxit: Et miſericordie tue que a ſeculo
ſunt. In his vbis pclara nimis ⁊ regularis nobis elu
cere videt̄ ſnia: qꝛ nullus ſuis meritis ad ei⁹ gratiam
venit. Dicēdo eni: miſericordie tue que a ſeculo ſunt
ſemp dn̄m miſericordiaꝝ approbat largitorē: qui nō
ante merita bonum ſuſcepit: ſꝫ prius ſua dona ɔcedit.
Oēs quidem hereſes deteſtabili cogitatione reperte
ſunt. Pelagianū vō malū φ̄ ſit pniciosū hic dat̄ intel
ligi: qd̓ tāta cognoſcit̄ aſſiduitate redargui. A ſeculo
DEF dicit: cū cepit eē ſeculū: qn̄ adminiſtrari cep⁹ eſt mun
dus. Seculū eſt eni mūdi ordo decurrēs: qui ad fu
tura tēdēs pterita deſerit. Hec aliq in hebdomadis
ſimilitudinē: ſeptēnis ānis determināda eē putauerūt.
Alij eni ſecula dicta eē voluerunt: qd̓ in ſe iugiter re
uoluāt tpa. Et ne diſtinctiōes vboꝝ ptermittere vi
deamur: miſeratiōes attinēt ad opatiōes pias: miſe
ricordie vō ptinēt ad clemētē naturā. Unī rogat: vt
Heth Al. ignorātias meas Al. nō hēt Al. memēto mei tu [vtrarūqꝫ reꝝ ſuaꝝ memor ſit dn̄s.] Delicta iuuentu
[tis ⁊ ignorātie mee: ne memineris. Scdm magnā
miſericordiā tuā: memor eſto mei de⁹.] Delictū qui
dā volūt leui⁹ eē φ̄ peccatū: dictūqꝫ ab eo: φ viā in
quat eqtatis: nō tn̄ in ſūma criminū prauitate vſet̄.
ETY Delictū eſt eni auidi⁹ cibū ſumē: cachino icōpetēter
reſolui: ocioſis vbis operā dare ⁊ cetera huiuſcemodi

que grauiſſima nō videnť eſſe peccata:ſed tñ cōſtat
eſſe ꝓhibita. Iuuētutem vō:nō tñ floridam etatē po
ſuit:ſ; ꝑcipitationis audaciā:que in illa etate facilli-
ma eſt:dū calor animi modeſtiā ꝯuerſatiōis excedit
Nā multi iuuenes moꝝ grauitate maturi ſūt: econ-
tra q̄dā ſenes leuitatis crimie maculanť. Ignorātie
aūt dixit:q2 multa facimus que mala eē neſcim⁹.ꝯa
muſq; plerūq; ignari ꝯſiliū:qd ledat alteꝝ.Dam⁹ ve
lut pro remedio egroto cibos:que vehementer affli
gāt. Ipſā3 quoq; legē frequēter offendim⁹ignorātes
quā nō licet ignorari dū eā3 voluerit diuinitas a ge
neralitate cognoſci ſempq; retineri. Alij aūt dicunt
delicta ignorātie etiā ad paruulos ꝑtinere qui l3 inua
lido ſenſu ſopiti ſint:tñ originali peccato ꝓbanť ob-
noxij. Petit ergo:vt delicta iuuētutis ⁊ ignorātie ad
vindictā reſeruare nō velit:ſ3 tanq̄ excedāt illi:ita
ad iudiciū nō patiať adduci. Ideoq; ꝑcať eccl'ia:ne
delicta meminerit:ſ3 potius memor ſit ei⁹ ſ3 magnā
miſericordiā ſuā.[Propter bonitatē tuā dn̄e.] Dicē-
do ꝓpter bonitatē tuā dn̄e:fecit intelligi:non ꝓpter
meritū meu3. Unde nulli fas eſt aliq̄ ꝑſumere:niſi
quē grauiter ꝯtingit errare. Que figura dr̄ Emphaſis:id eſt:exaggeratio:ſ3 hic illa ei⁹ ſpecies eſt:que ſi-
gnificat id qđ nō dicit. Merito ergo illius bonitas
veraciter ꝑdicať:de quo ſcriptum eſt: Nemo bonus
niſi ſolus de⁹.[Dulcis ⁊ rectus dn̄s: ꝓpter hoc legem
ſtatuet delinquētib⁹ in via.] Dulcis eſt dn̄s:q2 dum
cunctos bñficijs ꝑueniat:conuerſionem tñ delinquē
tis expectat. Pluit enī ſup iuſtos ⁊ iniuſtos:vitā tri-
buens his qui merebanť extingui. Merito ergo dul
cis dr̄:a quo ſuauia dona ꝑſtanť:ſicut ⁊ alius ps dicit
Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis eſt dn̄s. Dulcis enī dict⁹
eſt:ad ſimilitudinem dulcium eſcaꝝ: quibus maxie
delectať humanitas. Rectus eſt:q̄ poſt frequentes
increpatiōes:⁊ lōgiſſimas expectatiōes obſiſtit ma-
lis:humiliat ſupbos ⁊ impios:vt tandē aliq̄ ſapiāt:
⁊ ſe errasse peniteāt. Qđ aūt legem ſtatuit:vtriq; dul
cedinis ⁊ rectitudinis fuit:q̄ noluit errare quos ma
luit legis ꝓmulgatōe corrigere. Sed ne q̄s hāc diſtri
ctionē crederet ex aſperitate veniſſe:ꝯſiliū late legis
exponit:id eſt:bonitatis ⁊ dulcedinis. In via: id eſt:
in p̄nti vita:vbi lex ponit:in qua recte viuere cōmo
nemur.[Diriget mites in iudicio docebit manſue
tos vias ſuas.] Id eſt:aīo placidos:ad ꝑmiſſam facit
beatitudinē ꝑuenire. Directus quippe dr̄:qui de cur
uo rectus efficiť. Dicēdo aūt mites:excludit ſupbos
⁊ elatos:ſicut in euāgelio dicit: Beati mites: q2 ipſi⁹
poſſidebunt terram. Manſuetos vtiq; non ſupbos:
qui ꝯtra iugū ſuaue:⁊ onus leue noxia ſibi libertate
recalcitrāt:ſed illos docebit:qui ſine murmuratione
faciunt que iuſſa cognoſcūt. Inter manſuetos eni3 ⁊
mites:hec videť eſſe diſtātia. Mites ſunt:qui nulla
furoris accēſione turbanť:ſed in lenitate animi iugi
ter ꝑſeuerāt. Manſueti aūt dicunť:quaſi manu con
ſueti:hoc ē tolerātes iniurias:nō reddētes malū pro
malo. Uias ſuas dixit:ſed que ſint vie dn̄i ſubſequē
ter exponit.[Uniuerſe vie dn̄i miſericordia ⁊ veri-
tas:requirētibus teſtamētū eius ⁊ teſtimonia eius.]
Duꝫ ſint incōprehēſibiles vie dn̄i:aptiſſime eas ſub
breuitate colligit. Quis enim opa eius enarrare ſuf
ficeret:quāta potentia celeſtia terrenaq; moderet?
Sed cū ille non potuiſſent enumerari: ſufficienter
cōprehenſum eſt:vniuerſe vie dn̄i miſericordia ⁊ ve
ritas. Miſericordia:q2 ꝑuenit cuncta bonitate. Ue-
ritas:q2 oia ſub integritate diiudicat. Sed ne hoc pu
tares cōiter conferendū:ſequiť quibus poſſint talia
conuenire:ſcil3 requirentibus teſtamentu3 eius: ⁊ te
ſtimonia eius. Quando ſingulari numero dicitur te-
ſtamentū:aut vetus ſignificatur:aut nouum. Hic er
go teſtamētu3 nouū debemus accipe:teſtimonia vō
precedentiū dicta ꝓphetarum. Teſtes enim fuerūt
ſacraꝝ ꝓmiſſionū:quas dn̄s aduentus ſui manifeſta
tione compleuit.[Propter nomē tuū domine propi
tiaberis peccato meo:copioſum eſt enim.] Hoc be-
ne ad perſonam referť eccl'ie:cuius congregationem
ex diuerſis peccatoribus ꝯſtat euenisse: Propter no-
mē tuū dn̄e:q2 Jeſus dicēdus erat:qđ lingua noſtra
Saluator iterpretať. Nomē ſiquidem ipſum ſalutis
intelligiť eſſe ꝓfeſſio. Sequiť: Copioſum eſt enī. Id
eſt:cui nō poſſis parcere ꝓpter ſe:ſed ꝓpter tui nois
ſanctitatem. Sed dū copioſum diciť peccatū: abun-
dantiſſimum eē monſtrať:quoniā curſu tēporis ſem-
per augetur:⁊ niſi fuerit diuina miſeratione ſubuen
tum:quātum vita procēdiť:tātū humana fragilitate
peccat. Et memoria recondē:qđ eccl'ia dicit pro par-
te membroꝝ:copioſa ſua eſſe peccata: vt qui ſe pre-
dicant eſſe mundos:ſicut catheriſte:intelligāt ſe por-
tione3 cū ſancta eccleſia nō habere.[Quis eſt homo
qui timet dn̄m:legem ſtatuit ei in via quam elegit.]
Uenit ad tertium membꝝ:ſpecialiter demōſtratu-
ra qui ſit qui timeat dn̄m:aut quali munere gratulē
tur. Sed more ſuo interrogationē ꝑmittit reſponſu-
ra que cōpetunt: Legem ſtatuit ei. Iſte eſt: quē vole-
bat exprimere. Dicit hominē accepiſſe legē:qui ideo
noluit metum adijcere:ne poſſet ſub ignorantie ſecu
ritate peccare. In via quā elegit:id eſt ſanctitate pro
poſiti.[Anima eius in bonis demorabiť:⁊ ſemen ei⁹
hereditate poſſidebit terram.] Quia iuſtis hoibus
exutis corpe:nō ſtatim ꝑfecta beatitudo datur: que
ſanctis in reſurrectione promittiť: animam tñ eius
dič in bonis poſſe remorari:quoniā ⁊ ſi adhuc ꝑmia
illa ſuſpēſa ſunt:que nec oculus vidit:nec auris audi
uit:nec in cor hoīs aſcendit:modo tñ futuri p̄mij cer
tiſſima ſpei delectatiōe paſcunť. Sequitur: Et ſemē
eius hereditate poſſidebit terram. Iſtud iam futu-
rū ꝑmium abſolute ſignificat:quādo ſemen eius: id
eſt:opera bona in eterna ſecuritate recipientur:⁊ poſ
ſeſſio eius nulla vlterius expulſione turbabitur. Qui
enim aliquid ex hereditate tenet:firmiſſima poſſeſ-
ſione gloriať.[Firmamētum eſt dn̄s timētibus eū:
⁊ teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis.] In hoc
verſiculo diligenter credentium animos menteſq;
roborauit. Pmo:q2 humana cōſuetudo mutabilis
eſt:firmamētū ei⁹ dn̄m dicit futurū: vt de ſe dubita-
re nō debeat:cū tali ꝓmiſſiōe ſolidať. S3 vide qđ di
cit: Timētib⁹ eū. Iſta enī ſupbis ⁊ audacib⁹ nō ꝓmit
tit. Et inuenire quā vim habeāt vba diſpoſita. Huma-
nus timor diffidētiā tribuit:diuinus aūt ſpei firma-
mēta ꝯcedit. Scđ3 iſtud eſt amplectēdū nimiſq; ne
ceſſariū:vt lex ei⁹ ipſi⁹ nobis munere declareť: ſine
quo nec itelligere q̄cq̄ boni poſſum⁹:nec ꝑficē laudā
da ꝑualem⁹.[Oculi mei ſemꝑ ad dn̄m:q̄m ipe euel
let de laqueo pedes meos.] Poſt antefata p̄mia bea
toꝝ:nūc ꝯtēplationē ſuā fuiſſe dicit ſemper ad dn̄m.
Pulcherrime aūt cognoſciť hec facta diuerſitas. So
lēt enī qui añ pedes ſuos nō intueť:in laqueos irruere
aut in foueaꝝ hiat⁹ incidere. Hoc aūt mirabilr ⁊ vaci
ter dictū eſt:q2 ſi caute ambulemus: pedeſq; noſtros
dirigam⁹:ſi ad dn̄m iugiter oculos eleuem⁹: q̄m ille
reſpectus ab omni nos offenſione reddit alienos.

[Reſpice

[Reſpice in me ꝛ miſerere mei: qm̄ vnic⁹ ꝛ pauper ſum ego.] Egregia ſibi cōparatione ridet: q2 ſupius dixit: Oculi mei ſemꝑ ad dn̄m: nūc dicit: Reſpice in me: quēadmodū ego ad te: ꝛ miſerere mei. Nam qui ad illū ſemꝑ reſpicit: exigit vt eū miſeratus ipſe reſpiciat. Addidit quoq3 miſericordie ampliſſimas cauſas: qm̄ vnicus plus amat: pauperrimus plus dolet. Qđ de ꝑſona chriſtiani populi ꝯuenienter dicit eccleſia: qui vnicus eſt ei: q2 ſolus veracis fidei ſacramenta cuſtodit. Pauper: qm̄ a mundi illecebris ſegregatus: nulla ſeculi ambitione refertus eſt. [Tribulationes cordis mei ī dilatate ſunt: de neceſſitatib⁹ meis ī eripe me.] Dilatata eſt eccl'ie tribulatio: duʒ cogitationes ſuas per mundi calamitates vbi eſt ſeminata diſtendit. Neceſſe eſt enim: vt copioſo falce deprimatur: qui pro multis affligit. De neceſſitatibus enim dicit: quas ꝑſecutoꝝ atq3 hereticoꝝ patiebat̄ inſidys. Hi ſunt enim: qui necē inferre cupiunt chriſtianis. Suas eniʒ recte dicebat: quas ſtudio charitatis aſſūpſerat. [Uide humilitatē meam ꝛ laborem meum: ꝛ dimitte ī oia peccata mea.] Uide: id eſt: ꝓpius reſpice: Humilitas eſt aūt eccleſie: quādo indiſciplinatos ꝛ prauos docendo ſuſtinet: ꝛ tectos atq3 latentes pariter diuino reſeruare iudicio. Labor eniʒ ipſius eſt q2 multis ꝑſecutionibus multaq3 cōtentione fatigatur: ꝛ ſemꝑ prauoꝝ obiectionibus laceſſita: nulla hic optate pacis rege congeſcit. Merito ḡ poſt tāta que patit̄ remitti ſibi peccata oīa depcat̄: q2 pre tolerantie duriſſim⁹ labor clemētia iudicis ſemꝑ expectat. [Reſpice inimicos meos qm̄ multiplicati ſūt: ꝛ odio iniq̄ oderūt me.] Dicēdo: reſpice inimicos meos: pro ipſis orat vt redeāt: q2 q̄s ille reſpicit ſine dilatione ꝯuertit ſic̄ in euāgelio: petruʒ dn̄s reſpexit vt fleret. Addidit cām: q2 perire nō debeant: qm̄ multiplicati ſunt. Pauci eniʒ crederent̄ fortaſſe ꝯtemni. Multorū vō ꝑditio: ſine maxio dolore nō poterat ſuſtineri. Sequit̄: Quia odio iniquo oderūt me. Eccl'iaʒ reuera iniq̄ odio oderāt: q2 dū ꝑ ipſis oronē fūderet: illi tn̄ eā ꝑſequi nulla intermiſſione ceſſabāt. Et iō addidit: odio iniq̄: q2 eē videt̄ ꝛ iuſtū ſic̄ eſt illō: Perfecto odio oderā illos. [Cuſtodi aiam meā ꝛ eripe me: nō ī ꝯfundar qm̄ inuocaui te.] Fidē ſuā petit eccl'ia rectiſſimā cuſtodiri: vt ſeruata ab ſciſmaticis: nulla queat ꝑuerſitate ꝯfundi: ſed ſine macula ꝛ ruga: ſponſo ſuo ornata: ſidei virtutibus offeratur. Subiungit̄ cauſa ꝓbabilis: qua petitionē ſuam conſequitur: qm̄ inuocauit dominū. Reuera nō meretur erubeſcere: que ſpem ſuam cognoſcit̄ in tanta virtute poſuiſſe. Ipm̄ eniʒ elegit inuocare: qui neſcit pie ſupplicantes abycere. [Innocentes ꝛ recti adheſerunt mihi: qm̄ ſuſtinui te ī dn̄e.] Innocentes qdam itelligunt paruulos ſacro baptiſmate regeneratos: qui adhuc nullis mūdanis conuerſationibus polluuntur: ſed in ipſa ſanctitate tranſeunt quā ſuſcipere meruerunt. Rectos aūt illos accipi volunt: qui iā matura etate conuerſi: diuino munere a peccatoꝝ ſunt laqueis abſoluti. Sʒ cū diſperſim⁹ eccl'iaʒ varys holuʒ morib⁹ eē cōpletaʒ: quo mō hic dic̄ tn̄ inocētes ꝛ recti adheſerūt mihi: q̄ſi ꝛ illos nō hēat ꝑmixtos: qui iprobis morib⁹ polluunt̄: Sʒ ꝯſidera pōdus vbi iſti⁹: vt inocētes ꝛ rectos adheſiſſe ſibi dicat: tanq̄ʒ illi fuerint ſociati atq3 cōglutinati: qđ ob vtraq3 pre moꝝ ꝓbitas videt̄ efficere: Reliq̄ aūt cū labore tolerati ſint poti⁹ q̄ʒ adheſerīt. Suſtinui vō dic̄: viriliter paſſa ſuʒ in hoc mūdo frequētes anguſtias: ſʒ vna mihi fuit ꝯſolatio: te dn̄ʒ ſuſtinere. Et inſpice vim v̄ſus iſtius: q2 inocētes ꝛ rectos iō ſibi adheſiſſe dicit: qm̄ ſuſtinuit dn̄m. Alioquin ſi poterat tales amare: niſi ꝛ ipſa de tanta videret̄ firmitate preſumere. [Redime ī me de⁹ iſrael: ex oibus ī anguſtys meis.] Cum dicit: Redime me: aduentuʒ dn̄i ſaluatoris expoſcit: cuius ſanguine redempta: de diabolica eſt captiuitate liberata. Deus iſrael: id eſt: deus te videntiū: q2 ipſos reuera gratos habet: qbus ꝯſpectum ſue cōtemplationis indulget. Subiungendo enim: ex oibus anguſtys meis: nullaʒ in ſe maculā deſiderat inueniri: qm̄ aliter chriſto nō pōt coniungi ſancta ſponſa: niſi fuerit vt dictuʒ eſt ſine macula ꝛ ruga.

Al. nō habet. Al. tribulationibus meis.

Concluſio.

Audiamus quēadmoduʒ adhuc in anguſtys huius mundi poſita: per totū pſalmū ad liberatorē ſuū clamet eccleſia: ꝛ deſinamus tribulationes impatienter ferre: cum ipſam matrem ꝯſtet pro nobis grauiſſimas anguſtias ſuſtinē. Portemus aduerſa dn̄o iuuante viriliter: ſperemus de eius pietate ꝯſtanter: q2 ſi nos in ſponſe partibus permanemus: deo largiēte cū ipſa ſimul ad eterna gaudia perueniemus. Numerus iſte etiam bis duoden⁹: myſteria nobis ſupna declarat: qđ .24.^or ſeniores indefeſſis vocibus: laudes dn̄o ſuaui modulatione concelebrent: cōmonens vt ad ſimilitudinem eoꝝ ꝛ nos pſalmum iſtum frequentata deuotione cantemus.

Explicit expoſitio in pſalmū .24.^m.

Pſalmus dauid. XXV.

Iudica me dn̄e: qm̄ ego in innocentia mea ingreſſus ſum: ꝛ in dn̄o ſperans non infirmabor. Proba me domie ꝛ tenta me: vre renes meos ꝛ cor meum. Qm̄ miſericordia tua ante oculos meos eſt: ꝛ cōplacui in veritate tua. Nō ſedi cum concilio vanitatis: ꝛ cuʒ iniqua gerentibus nō introibo. Odiui eccleſiam malignantium: ꝛ cum impys non ſedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: ꝛ circundabo altare tuum domine. Ut audiam vocem laudis: ꝛ enarrem vniuerſa mirabilia tua. Dn̄e dilexi decoreʒ domus tue: ꝛ locum habitationis glorie tue. Ne perdas cū impys deus aiam meam: ꝛ cum viris ſanguinum vitam meam. In quorum manib⁹ iniquitates ſunt: dextera eorum repleta eſt muneribus. Ego aūt in inocētia mea igreſſus ſum: redime me ꝛ miſerere mei. Pes enim meus ſtetit in directo: in eccleſys benedicam te domine.

Cum pſalmus ſignificet in actibus nr̄is conuenientiam ſp̄ualium rerum: Dauid aūt manu fortis atq3 deſiderabilis: tot⁹ hic textus ad perfectū aptandus eſt chriſtianū: qui dn̄o largiēte: diuerſoꝝ laude meritoꝝ in eccl'ia eius cōſtanti aio perſeuerās: diuinis ſe beneficys conſolat̄. Sed tn̄ cum talis hymnus dicitur: neceſſe eſt vt ad chriſtum dn̄m intelligentie virtute referatur. Diuiſio.

Anctus iſte quē diximꝰ: pmo modo pſal
mi: innocētiā ſuaʒ reſpici deprecaſ: qꝛ cū
iniquis hominibus nō habuit portionē.
Scđo ſupplicat: ne hereticis aut ſciſma
ticis in iudicio dn̄i miſceaſ: qm̄ domum
eius ſe dilexiſſe teſtatus eſt. Expoſitio.

M. Ego Udica me dn̄e qm̄ ꝉin innocentia mea
ingreſſus ſum: et in dn̄o ſperans nō infir
mabor.] Periculoſa ꝗdeʒ iudicij videſ
eſſe petitio: ſed ſequeſtratio maloꝝ: que
fit in examine dn̄i: cognoſciſ a bono me
rito cōpetēter optari. Quapropter nō eſt hic deteſta
bilis arrogantia meritoꝝ: ſed iuſta petitio ſeruiētis
vt ſequeſtreſ a peſſimis: ne cū malis habeat portio
nē. Poſtulabat enim vir ſanctꝰ iudicia: qꝛ certꝰ erat
2. Timo. 4. de eius miſericordia: ſicut dicit aplſ: De cetero repo
ſita eſt mihi corona iuſtitie: quā reddet mihi dn̄s in
illa die iuſtus iudex. In inocētia vō ſua igrediſ: qui
ſicut inferius dicit: ſperat in dn̄o: nec de ſuis ꝗcꝗ̄ vi
ribus: ſed de diuina largitate pſumit. Sequiſ huius
rei decora pbatio: qꝛ in dn̄o ꝯfidēdo infirmatū ſe eē
nō aſſerit. Hec eſt eniʒ inocētia quaʒ ſupius dixit: id
eſt: in dn̄i vtute ꝯfidere: ne poſſit cū aliq̄ infirmitas
peccatoꝝ ingrauare. [Proba me dn̄e et tenta me: vre
renes meos et cor meū.] Proba et tenta: nō pſumpti
ue dicit: ſʒ hoc emūdationis gr̄a fieri poſtulaſ. Naʒ
qn̄ ille pſcrutaſ et tentat: facit nos peccatū itelligere
noſtrū: et ad fructū penitētie puenire. Alioqn̄: ſi nul
la nos in hoc ſeculo aduerſitate cōmoneat: ſub negle
cto relinqmus ea pro quibus ſatiſfacere deberemus.
Ipſe enim ſubſequēter exponit: cur ſe pbari et tētari
deſideraret: vtiqʒ vt vreretur renes et cor eius: quate
nus delectatiōes et cogitationes humane vbi dn̄i ca
lore purgarenſ. Qui more fornacium: vitioꝝ ſordes
abſumens: alas bonum ad emundationē pfectiſſimi
decoris adducit. Perſcrutandū eſt aūt cur hic petat
ſe deberi tentari: cū in euāgelica oratione ſit poſitū:
Mat. 6. Ne inducas nos in tentationē. Due ſunt igiſ tenta
tiones. Una dn̄i: qua bonos tentat vt eos cōpetēter
erudiat: ſicut legiſ in geneſi: Tentauit dn̄s Abraam.
Gen. 22. Deut. 13. Uel illud qđ dicit Moyſes: Tentat vos dn̄s deꝰ ve
ſter. Altera vō diaboli eſt que ſemp ducit ad mortē.
De qua precamur: ne in eius ptes cecis mentibꝰ idu
camur. Bene ergo ppheta petit dicēs: pba me dn̄e et
tenta me: in iſta pte que dn̄i eſt: vt nō in illam tenta
tionem diabolicam iduceref: vbi ſequiſ: ſed libera
nos a malo: id eſt: ab ipo diabolo. [Qm̄ miſericordia
tua ante oculos meos eſt: et complacui in vitate tua.]
Hoc erat: vn̄ tentationū pericula nō timebat: qꝛ mi
ſericordiam eius nō poterat obliuiſci. Iugiter enim
ſibi ſubuenire facit: cui collatū bn̄ficiuʒ ante oculos
ſemp aſſiſtit. Qua de re etiā dn̄o cōplacuiſſe ſe dicit.
DEF Cōplacere eſt aūt: cū ſanctis dn̄i eternā gr̄am pme
Ioh. 14. reri. In vitate: id eſt: in chr̄o tuo qui ait: Ego ſum via
vitas et vita. Aliter eniʒ patri nō pōt cōplacere: niſi
qui tali fuerit credulitate firmatus. [Nō ſedi in cō
cilio vanitatis: et cū iniqua gerentibus nō introibo.]
Cōplacuiſſe ſe dn̄o egregia nimis narratione decla
rat. Innocētiā quippe nitiſ oſtendere: duobꝰ vſibus
refugiēdo que praua ſunt: alijs vō duobꝰ agēdo que
TOP. recta ſunt. Qđ argumentū in topicis dr̄ ex ꝯtrarijs.
Cōcilium enim vanitatis: et cōgregatio inocētiū: oīno
ꝯtria ſunt. Enumerat eniʒ nūc que dn̄o largiente per
egerit: vn̄ ſe cōplacuiſſe teſtatus eſt. Nō ſedit in cō
cilio vanitatis: qui tractatibus iniquoꝝ nulla cōſilij

ſui pticipatione ꝯſentit. Fieri enim pōt: vt hō ſanctꝰ
caſu aliquo ad cōciliū veniat iniquorū: vbi vel incō
grua vel vana referunſ: Sed dum talia cognouerit:
neqʒ cum eis ſedet: neqʒ delectatione aliqua cōmo
raſ: ſed prauū ſtudiū: aut diſſuadet: aut deſerit. Qua
propter cū ſe pus negaſſet ſediſſe cū malis: modo ſe
pfiteſ nō introiſſe cū peſſimis. Ante enim tractatū
ipſorum vitauit: poſt et facta deſeruit. Introitus eniʒ
ad ſcelus eſt: cū fieri aliqd audacter incipiſ. Introi
tus enim: initiū ſignificat operationis: qđ vir ſanctꝰ
a ſua cōſcientia pfitetur alienū. [Odiui ꝉcongrega M. ecclesiā malignātiū
tionē malignoꝝ: et cū impijs nō ſedebo.] Minꝰ fue
rat ſancto viro malū vitaſſe cōciliū: niſi et congrega
tionē odiſſet oīmodis ſubdoloꝝ. Odium enim ſigni
ficat diuiſionē: ſicut eſt in amore collegium. Et cū ſu
periꝰ ſe dixerit in vanitatis cōcilio nō ſediſſe: modo
ſe pfiteſ cum impijs ſe non ſedere. Utrunqʒ ꝗdem
erat oīno deſerendū. Sed alij ſunt vani: alij impij.
Uani ſunt qui caducis inqſitionibus occupanſ: et in DEF
ſuperflua tempus narratione ꝯſumunt. Impij autem
heretici: qui queſtionibus pfidis ſcripturas diuinas
deprauare cōtēdunt: ſicut petrus apl̄s ait. Deprauan 2. Pe. 2.
tes eas ad ſuū interitū et pditionē. Hos ergo vtroſqʒ
iure monet eſſe fugiendos: qꝛ illi ſuperfluitates dili
gunt: iſti tela pūerſitatis infigunt. [Lauabo inter in
nocētes manus meas: et ꝉcircuibo altare tuum dn̄e.] M. circundabo
Pōt talia loqui: qui caput ſuum ſeqtur chr̄iſtuʒ: qui
terrena deſpicit: et celeſtia concupiſcit: ſicut aplꝰs ait.
Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt. Inter innocentes Phil. 3.
enim lauat manus ſuas: quiſqʒ facta ppria ſtudio bo
ne cōuerſationis emūdat. Et bene addidit: inter in
nocētes: qꝛ poſſunt lauare manus etiā qui nocentes
ſunt: ſicut fecit pontius pilatus: qui duʒ aīam ſuam
nefanda dn̄i traditione pollueret: manus ſuas ſecu
li iſtius liquore mundabat. Sed ſpū aliter manus la
uat: quiſqs actus ſuos lachrymabili ſatiſfactione di
luerit. Circuibo vō dixit: id eſt: frequēter iterabo: vt
aſſiduitatē ſanctiſſime deuotionis oſtēderet. Altare
enim: ab altitudine dictū eſt: qſi alta ara: vbi dn̄o ſa ETY
crificatur: vt ꝯſpectibus populoꝝ miſericordie ipſiꝰ
dona pandanſ. [Ut audiā vocē laudis tue: et enarreʒ
vniuerſa mirabilia tua.] Prouectus ad celeſtia ideo
illud ſpūali aīo circuibat altare: vt cōcentum dn̄ice
laudis audiret. Forte illud dicat: qđ coraʒ ipſo inde
feſſa voce precinitur. Sanctus: Sanctus: Sanctus Isa. 6.
dn̄s deus ſabbaoth. Qui cū audiret et deuotione ma
xima cognouiſſet: narraret populus vniuerſa mira
bilia: que hodieqʒ in ſanctarū celebratione miſſarū
beata canit eccleſia. [Dn̄e dilexi decoreʒ domus tue
et locum habitationis glorie tue.] Beatiſſimus ille
quem diximus: ſm̄ modum orationis ingrediſ ſup
plicans vt cum decorem domus domini dilexerit: il
lis qui ab eodem alieni ſunt nullatenus miſceatur:
ſed in eius eccleſia perſeueret. Decorem domus dicit
non pulchritudinem parietū: aut miniſterioruʒ pre
cioſiſſimos apparatus: ſed ipſoꝝ actuū beatiſſimam
qualitatem: quibus cuncta gaudet eccleſia: id eſt: in
pſalmorum iubilatione: in precum ſanctitate: in chri
ſtiani populi humillima deuotione. Prius enim de
vniuerſali dixit eccleſia: nūc venit ad ſanctos: in qui
bus glīa dei habitare cognoſciſ. De quibus aplꝰs di
cit: Templū enim dei ſanctū eſt qđ eſtis vos. Dicen 1. Cor. 3.
do enim: habitationis locum: humani pectoris ſigni
ficauit arcanū. Mirabiliter ſubiungens: glorie tue:
qꝛ vbicūqʒ habitat gloria eſt. Glorioſaʒ enim efficit

quicqd inhabitare dignatur: ⁊ ab hoſpitiis merito cre
Ut. nō habet Ultᵒcaꝫ. ſcit hoſpitiꝫ magnitudo. Ne ſimul perdas cuꝫ im-
pijs ⁊ animaꝫ meam: ⁊ cum viris ſanguinum vitam
meã. Juſte rogat: ne cũ impijs anima eius pereat in
futuro iudicio: cũ qbꝰ hic cõem nõ habuit actionem.
Merito enim ab eis ibi ſe ſequeſtrari petijt: a qbus
hic ſe ipſe diuiſit. Sanguinũ eniꝫ viri ſunt: qui carna
liter viuũt: ⁊ nulla iuſſa celeſtia ꝯcupiſcũt. Pereunt
ergo tales de futura hieruſalẽ: qui pro ſua impietate
damnandi ſunt. In quoꝝ manibꝰ iniquitates ſunt:
dextera eoꝝ repleta eſt muneribꝰ. Exponit qui ſunt
viri ſanguinũ: in quoꝝ ꝯſuetudine videmꝰ eſſe negl
ſimas actiones. Manꝰ eniꝫ noſtre: ſignificant gñales
opationes quas gerimus in hac luce degentes. Hic
dextera ſpecialiter iudicis venalitatẽ ꝓnũciat: quaꝫ
iõ dicit repletã eẽ muneribus: qꝛ multaꝝ pecuniaꝝ
elatione grauata ſit. Et ꝯſidera: qḋ hic accipiẽtes iu-
dices vniuerſaliter execraꝛ. Nã ⁊ qui iuſtitiã vendit
muneribꝰ: dexterã replet: ⁊ qui nocẽtes abſoluit: idẽ
ſuã dexterã munerũ acceptione cõpleuit. Sic virũ-
qꝫ vt arbitror: ad virũ ſanguinũ ꝯgruẽter aptanduꝫ
eſt. Ego aũt in innocẽtia mea igreſſus ſum: redime
me ⁊ miſerere mei. Schema synchriſis eſt: cũ cãm
ſuã qs ab aduerſarijs nitiꝛ efficere meliorẽ. Naꝫ cũ
illi accipiẽdo fallaciter gaudeãt: dexterã ſuã muneri
bus fuiſſe completã ſe dicit ad innocẽtie introiſſe di
uitias. Ingreſſus eniꝫ in theſauros ſpũales multo ve
rius ſe ꝯſolatus eſt: ꝙ̃ illi ſuꝑ mundanis diuitijs gau
dere potuiſſent. Redime me: id eſt: aduẽtus tui ſan-
guine ꝓcioſo liberũ redde: quo abſolutus eſt mũdus
qui peccatis tenebaꝛ obnoxius: Et miſerere mei: ſci
licet in hoc mũdo: vbi fideliter ſupplicantibꝰ parcis.
Ut. directo Ut. ac dñe. Pes eniꝫ meus ſtetit in ⁊ via recta: in eccleſijs hñdi
cã ⁊ dñm. Inter ꝯcutiẽtes hereſes: ⁊ mũdi grauiter
ſeuientes anguſtias hoc hñ vir catholicus ꝓfiteꝛ: qꝛ
pes eiꝰ imobilis ꝑdurauit: qui lꝫ ĩportunis tribulatio
nibus fluctuet: in pte fidei neſcit qbuſlibet neceſſita
tibus cõmoueri. Poſſunt enim tales ⁊ his ſiles hoc
dicere: de qbꝰ ipſe dñs teſtimoniũ ꝑhibet: vt eſt illḋ:
3. Reg. 19. Reliq mihi ſeptẽ millia viroꝝ: qui nõ curuauerunt
genua ante baal. In via recta: id eſt: in mãdatis tuis
que recta ſũt: ⁊ rectos faciũt obediẽtes. Nã quotiẽs
plurali numero dicunꝛ eccl'ie: mũdi iſtius chriſtiani
populi ſignificanꝛ: qui de diuerſis gẽtibus ꝓbantur
eſſe collecti. Futura eſt enim vna ⁊ pfecta Hierlm:
que maloꝝ ſequeſtratione purgabiꝛ. Dicit ergo bea
tus iſte quẽ diximus: nõ in eccl'ia: ſed in eccl'ijs ſe do-
mino cantaturũ: qꝛ per vniuerſuꝫ mundũ nomen cõ
ſtat eſſe catholicum. Concluſio.

Conſideremus qualẽ nobis formam vite religioſus iſte tradiderit.
Dicit eniꝫ iõ ſe hic vitaſſe peſſimos: ne in iudicio do
mini cũ malis poſſit eſſe ſociatꝰ: admonẽs: vt iniquo
rũ ꝯſortia fugiẽtes: fidelibꝰ chriſti ſpũali ſemꝑ chari
tate iungamur: qꝛ ex diutina hoiuꝫ ꝯuerſatione: mo
rũ ſemꝑ ꝯtrahimꝰ qualitatẽ. Hoc eniꝫ ⁊ ſextus pſal-
Pſ. 6. mus admonet: cũ dicit: Diſcedite a me oẽs qui ope-
ramini iniqtatẽ. Hoc ⁊ 17ᵘˢ qui ait: Cũ ſancto ſanctus
Pſ. 17. eris: ⁊ cũ viro innocẽte inocẽs eris. Et cũ electo ele-
ctus eris: ⁊ cũ ꝑuerſo ſubuerteris. Reuera vt cogno-
ſcereꝛ ingens malũ: qḋ tã crebro mouebaꝛ eẽ fugiẽ-
dum. Quapropter ſtudioſiſſime queramus gl'ioſum
nimis aptũqꝫ collegiũ: qḋ nos vtutibus erudiat: ⁊ de
ſiderio diuine charitatis accendat: ne in retributiõe
maloꝝ merito iungamur peſſimis: qui collegiuꝫ hic
habere noluimus cũ malignis. Qḋ ſi diligẽtius per-
ſcrutemur: nec ꝙ̃titas ipſius numeri vacat. Naꝫ qn
que porticus fuiſſe Salomonis in qbus periclitãtiũ
turba languebat: euangelica nobis deſignat auctas.
Qui calculus quinquies in ſe reductus: in viceſima-
quinta ſũma ꝓgreditur: Ut ſic corda fidelium pſal-
mi iſtius abyſſo recreenꝛ: ſicut in illis porticibus ia-
centium ꝓbatice piſcine lauacro egra corpora ſana-
bantur. Explicit expoſitio in pſalmũ. 25ᵐ.

Pſalmus dauid priuſꝙ̃ liniretur. XXVI.

Dominus illuminatio mea ⁊ ſa
lus mea: quem timebo? Dñs
protector vite mee: a quo trepi
dabo. Dum appropiant ſuper
me nocentes: vt edant carnes
meas. Qui tribulant me inimi
ci mei: ipſi infirmati ſunt ⁊ ceciderunt. Si
cõſiſtant aduerſuꝫ me caſtra: nõ timebit cor
meũ: Si exurgat aduerſũ me ꝓeliũ: in hoc
ego ſperabo. Unam petij a dño hanc regrã
vt inhabitem in domo dñi oibus diebꝰ vite
mee. Ut videaꝫ voluntatẽ domini: ⁊ viſitẽ
templũ eiꝰ. Qm̃ abſcondit me in tabernacu
lo ſuo: in die maloꝝ protexit me in abſcõdi-
to tabernaculi ſui. In petra exaltauit me: ⁊
nũc exaltauit caput meũ ſuꝑ inimicos meos
Circuiui ⁊ imolaui in tabernaculo eius ho-
ſtiã vociferationis: cantabo ⁊ pſalmũ dicaꝫ
dño. Exaudi dñe vocẽ meaꝫ q̃ clamaui ad
te: miſerere mei ⁊ exaudi me. Tibi dixit cor
meũ exquiſiuit te facies mea: facieꝫ tuã dñe
requirã. Ne auertas faciem tuã a me: ne de
clines in ira a ſeruo tuo. Adiutor meus eſto
ne derelinquas me: neqꝫ deſpicias me deꝰ
ſalutaris meꝰ. Qm̃ pater meꝰ ⁊ mater mea
dereliquerunt me: dñs autẽ aſſumpſit me
Legem pone mihi dñe in via tua: ⁊ dirige
me in ſemita recta propter inimicos meos.
Ne tradideris me in aias tribulantiuꝫ me:
qm̃ inſurrexerunt in me teſtes iniqui: ⁊ mẽ-
tita eſt iniqtas ſibi. Credo videre bona dñi:
in terra viuẽtiũ. Expecta dñm viriliter age:
⁊ confortetur cor tuum ⁊ ſuſtine dominũ.

Tituli huius hyſtoria regum quidem vo
lumine latius indicatur. Naꝫ cũ Saul
peccaſſet deo: per ſanctum Samuelem
ꝓphetam dauid apud patrem ſuum eſt
vnctus in regem. Uerum hic titulus de
ipſa vnctione nõ loquitur: ſed illaꝫ potius cõmemo-
rare dinoſciꝛ: quando poſt perſecutiones Saulis vo
to populi eſt perductus ad regnum: cuꝫ ⁊ iſtum pſal-
mum rerũ ipſaꝝ teſtificatione cuꝫ conſcripſiſſe ma-
nifeſtum ſit. Nam ſi illam primã vnctionem velis
aduertere: nullum ante ipſaꝫ pſalmũ legitur feciſſe.
Reſtat ergo vt iſtam ſecundã vnctioneꝫ intelligere
debeamus. Diuiſio.

CUm frequēter ante regnum liberaret̃ ab inimicis ſuis acerrimis: per totū pſalmū loquit̃ propheta: In p̄ma poſitione: dn̄m ſe dicēs metuere: ⁊ nullū alteꝝ formidare. Sed inter aduerſa ſeculi vnū ſibi teſtat̃ eſſe ſuffugiū: vt lʒ periculis corꝑalibus iactaret̃: ipſe in domo dn̄i firmiſſima deuotione mentis habitaret. Scd̄a poſitione: multiplici clade liberat⁹: diuerſis modis gr̄as agit ⁊ ꝓphetie ſpiritu ſpeʒ ſibi future beatitudinis pollicet̃. Sciēdū ſane hunc pſalmū ſ̄m eſſe illoꝝ: qui per actus dauid: ſignificāt chriſti domini futura myſteria. Expoſitio.

Al. protector — DOminus illumīatio mea ⁊ ſalus mea: quē timebo. Dn̄s ꝓ defēſor vite mee: a quo trepidabo. Dū appropiāt ſup me nocētes: vt edant carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipſi ĩfirmati ſūt ⁊ ceciderunt. Hos tres v̄ſus paulo ſollicitius audiamus. Sunt enīʒ magne argumētationis formula cōprehenſi: quā greci Epicherema: latini executiones

TOP — vel approbationes vocare maluerūt. Hoc argumento vtimur: quotiens rē de qua agit̃: per exēplū aliqđ ꝓbare contendimus. Cauſa enim hic ꝓpoſita eſt in vno ſemis v̄ſiculo. Dixit enīʒ: Dn̄s illuminatio mea ⁊ ſalus mea quē timebo: dn̄s defēſor vite mee: a quo trepidabo: In alio ſemis ⁊ vno v̄ſiculo ſubiūxit exēplū: q2 minime trepidare debuiſſet: qm̄ illi magis cadūt: qui perſeq̄ ꝓbabant̃. Ait enim: Dū appropiāt ſuper me nocentes: vt edant carnes meas: qui tribulāt me inimici mei: ipſi infirmati ſunt ⁊ ceciderūt. Sic iſtius epicherematis breuiter forma ꝑfecta eſt. Nūc ad exponēda v̄ba redeam⁹. Propheta ergo dic̄ exultans ſe quenq̄ hoīʒ nō timere: qm̄ a deo fuerat illuminatus: oſtēdēs formidinē ſemꝑ hr̄e tenebras ſuas qn̄ cōtra eā ponit̃ illuminatio ſuperna. Sequit̃: Et ſalus mea. In quo v̄bo cūcta ꝯcludit: ⁊ valitudinem corꝑis ⁊ aīe ſoſpitatē. Utraqʒ enim ſunt indicia ſalutis: qn̄ ſuſtinēt videlʒ grauiſſimas paſſiones. Quē timebo: Nullū hoīm formidabo. Timor enim fecerat dn̄i: ne quenq̄ aliū tim̄ potuiſſet. Sequit̃: Dn̄s defenſor vite mee: a quo trepidabo: Multi per act⁹ iniquos: accepta dn̄i munera ꝑdiderunt. Quoꝝ aūt defenſor fuit dn̄s nullatenus aliqđ amiſerūt. A quo trepidabo: Interrogatiue ꝓnuntiādum eſt: id eſt: a nullo: ſicut ⁊ ſupi⁹ poſuit: quē timebo: Tales quippe interrogationes pro abnegationib⁹ accipiendas eſſe nō dubiū eſt. Addidit: Dū appropiant ſup me nocentes vt edant carnes meas. Truculentiā inimicoꝝ hic vota pandunt̃: qui nō ſolū extinguere: ſed etiam auiditate furoris: ipſas q̄qʒ humanas carnes cupiūt crudeliter deuorare. Et iō inimicoꝝ tanta feritas ꝓdit̃: vt liberationis gr̄a duplicet̃. Adiecit: Qui tribulant me inimici mei: ipſi infirmati ſunt ⁊ ceciderūt. Uerſus iſte pendet de ſupiore ſn̄ia. Probatio eſt enī quo mō nullū timere debuiſſet. Nam ſi ꝑſecutores qui formidari poterāt ſubruerūt: quis rogo timor erit qn̄ poti⁹ illi cadūt qui ĩpugnare videbant̃: Cōſequēter aūt v̄ba ſūt poſita. Prius ſuit ĩfirmari: poſt cadere. Et intuere: qm̄ hic fideliū bn̄ficia breuiter exponunt̃: vt nō illi qui paſſionib⁹ ꝑmunt̃: ſed illi magis corruāt: qui inocētū ſanguinē deuorare feſtināt. Si ꝯſiſtāt aduerſuʒ me caſtra: nō timebit cor meū. Salutari ꝓbatiōe cōpleta: ꝓpheta let⁹ exultat: decoraʒ

SCHE — emphaſim: id eſt: exaggerationeʒ faciēs: vt ſi aduerſus ipm ſolū caſtroꝝ cocat multitudo: ſtabilitas mētis ei⁹ nō debeat cōmoueri: dū ſoleāt hoīes plurimorū oppugnatiōe terreri. Caſtra enīʒ: valida munitio eſt: quā expugnare facile nō pōt ĩpet⁹ irruētis. Sed hec oīa ſibi dicit eē cōtēptibilia: cū valleret̃ auxiliatione diuina. Si exurgat ĩn me ꝑliū: in hoc ego ſperabo.

Al. aduerſus — Potuerant caſtra ꝯſiſtere: ⁊ in ꝑlio nō coire. Sʒ nūc ipſʒ ſeruuʒ certamē adducit: vt nihil eoꝝ metuere videret̃: que terribilia putat humanitas. Si exurgat id eſt: ſi ſubita in me ꝯcertatio quaſi feruens ꝓcella ꝓſiliat: in eo poti⁹ ſperabo victoriā. In ꝑliꝭ enīʒ cōcitatis: gloria vincētis ſemꝑ apparet. Nā v̄tus ꝓbat̃ latere: que nō fuerit explorata certamine: ſicut ſupi⁹ dixit: In tribulationib⁹ dilataſti mihi. Et reſpiciendū: qđ ⁊ iſte v̄ſus ſic hēt in capite: ſicut ille prior. Que figura dr̄ Anaphora: quotiēs vnū v̄bū per comatū ꝑn-

SCHE — cipia repetit̃. Qđ ⁊ in capite pſalmi ꝯſtat effectuʒ: id eſt: dn̄s dn̄s. Unaʒ peti a dn̄o: hanc reqrā. Unā rē qdē petiſſe ſe dicit a dn̄o: quā exponit inferius. Sed videam⁹ ſi vnā: ⁊ nō magis oīa. Calculo qdē ſingularis eſt: ſed rerū vtilitate numeroſa. Anguſta ꝑcatio: latū ꝑmiū. Breuiter querit̃: ſʒ grāditer ĩpetrat̃. Bonoꝝ ergo mos eſt domū dn̄i ſolā expetere: in qua bona oīa cōtinent̃. Mali aūt terrena volūtate diſciſſi dū ſanitatē corꝑis petūt: cū diuitias ꝑcant̃: cū inimicoꝝ deiectiones expoſtulāt: petēdo fatigant̃: ⁊ interdū peritura cōquirūt. Ut inhabitē in domo dn̄i: oībus dieb⁹ vite mee. Ut videā volūtatē dn̄i: ⁊ ꝓtegar a tēplo ſancto ei⁹.

Al. viſitem templum eius. — Hec eſt vna ſupplicatio: quaʒ ſuperi⁹ expetebat. Et vide: q2 nulla caſtra: nullū preliuʒ metuere debuit: qui tali ſe munitione vallauit. Que ſunt enīʒ ciuitates ſilēs: qui ſunt exercit⁹ fortiores: q̄ȝ habitare in domo dn̄i: vbi nihil humanum: nihil diabolicū certū eſt ꝑtimeſci: Et hoc nō paruo tēpore: ſed oībus diebus vite ſue. Qn̄ rogo metuat: cui oīs vita ſecura eſt: Uidet etiā volūtatē dn̄i: qui precepta ei⁹ intelligit: qui puritati ipſius tota ſe mente ſubdiderit. Propheta enī poſtulat: ꝓtegar a chr̄i corporis tēplo: vn̄ ⁊ firmamentū fidei: ⁊ inuictū robur defenſionis accipit̃. Ad illō enīʒ ꝑuenerat animi virtute: qđ adhuc nō videbat in ſpecie. Qm̄ abſcondit me in tabernaculo ſuo: in die maloꝝ ꝓtexit me in abſcondito tabernaculi ſui. In petra exaltauit me. Uerſuʒ hūc paulo diligētius ꝑſcrutemur. Ait enim: Qm̄ abſcōdit me in tabernaculo ſuo: in die malorū: ſignificās illud tp̄s: qn̄ Saule ꝑſequēte: multis locis per ſqualētes ſpeluncas ⁊ montiū ſecreta latitabat. Qđ illi reuera tabernaculū fuit: q2 mens ipſius nunq̄ꝭ religiōis pietate diſceſſit. Sequit̃: Protexit me in abſcōdito tabernaculi ſui. Supius dixit: abſcondit: nūc dicit: ꝓtexit. Abſcōdi eſt querētiū oculis nō

DEF — ꝓberi. Protegi autē: ab oī metu periculoqʒ liberari. In abſcōdito tabernaculi ſui dicit: id eſt: in diuinitatis ſecreto: ad qđ ſemꝑ deuoti anim⁹ feſtinabat: dum ibi ſibi eē videbat̃: vbi ei⁹ intētio ꝑdurabat. Qđ aūt dicit: In petra exaltauit me: ad incarnationē dn̄i ꝑtinet: qm̄ de eius ſemie nat⁹ eſt chr̄s: ſiui eſt lapis adunās ꝑplos angularis. Nūc aūt exaltauit caput meū ſup inimicos meos. Poſtq̄ꝫ dixit ꝑmia: que de dn̄i erant ĩcarnatione ventura: nunc dicit de ꝑſentia: cum enīʒ ab inimicis ſuis: ſiue carnalib⁹: ſiue ſpūalibus cōſtat eſſe liberatū. Caput meū: bene mentis oculum videmur accipere: qui reuera caput noſtrum eſt: quo vegetante poſſum⁹ cōtueri. Nā plerūqʒ illud dicimus caput: qđ eminere monſtrat̃. Super inimicos: vitioſos ſignificat appetitus: ſupra quos mēs noſtra

Al. circuiui et immolaui. Al. vociferationis.

decenter erigit: quando diuino beneficio pura ſeruat. ¶ Circuibo et imolabo in tabernaculo eius hoſtiam iubilationis cantabo: et pſalmū dicam dño. Decurſis bñficiis que et de futuro et in preſenti ſe cognouerat accepiſſe: nunc gaudiū ſuū mirabili narratione deſcribit. Circuibo dicit: hoc eſt animo perſcrutabor: qua potentia celos fecerit: ſtellas fundauerit: maria determinauerit: terram ſtabiliuerit: totūqʒ mundū varia rerū laude compleuerit. Et cum hec oīa animo circuierit: imolare ſe dicit in tabernaculo eius hoſtiā iubilationis: id eſt: in eccl'ia eius offerre ſacrificium laudis. Iubilationē quippe dicim⁹: eo qḋ nos iuuat laudare: qñ delectantes cuʒ ſumma iocunditate gratias referre contendimus. Diximus ſuperius aliud eſſe cantare: aliud pſalmū dicere. Cantare eſt ſola voce laudes canere. Pſalmū dicere: bonis operibus gloriam dñi predicare. Cantare enim et pſalmum dicere: ipſa eſt hoſtia iubilatiōis. ¶ Exaudi dñe vocem meā qua clamaui ad te: miſerere mei et exaudi me. Uenit ad ſecūdā poſitioneʒ: in qua per gratiarū actionē: pſalmodie munus qḋ pmiſerat exhiberet: preſentia ſuperiorib⁹ iungens. Clamauit enī cum diceret: vt inhabitē in domo dñi: oībus diebus vite mee. Et cum ſupius dixerit: hoſtiā ſe iubilationis offerre: qꝛ diuerſa ſit munera ꝯſecutus: nunc iteꝝ rogat vt exaudiat. Nec deſiderio ſuo adhuc ſatiſfacit: niſi hoc frequēti ſupplicatione rogauerit: ſcilʒ qꝛ diuinarum rerū nulla ſatietas eſt: ſʒ quāto guſtatur dñs: tāto ſuauius appetit: ſicut et in alio pſ dicit: Guſtate et videte qñ ſuauis eſt dñs. ¶ Tibi dixit cor meum: exquiſiui vultum tuum: vultum tuū dñe requiram. Cor deſideriū tacitū pdit: qḋ plus audit diuinitas ꝙ pplorꝝ tonantiſſimas voces: ſicut Moyſi dicit: Quid clamas ad me: cum locutus aliquid nō legatur. Fidelis itaqʒ vir cor ſuum dixit ad dñm loq: qñ hoc videbat qḋ cogitabat offerre. Uultum autē dñi querit: qui ſe ſancta ꝯuerſatione tractauerit. De qbus dictū eſt: Beati mundo corde: qñ ipſi deū videbūt. Geminat quoqʒ qḋ dictū eſt: vultū tuuʒ dñe regrā. Una qdē res: ſed frequētata pcatio. Sciebat enim ꝙ precioſuʒ eſt: qḋ ardēti ſtudio totiens expetebat. ¶ Ne auertas faciē tuaʒ a me: neqʒ declines in ira a ſeruo tuo. Deſideria ſua caute decēterqʒ exeqtur. Superiore qppe verſu pfeſſus eſt vultuʒ dñi ſe deſideranter exqrere: et qñ nō eſt in poteſtate hoīs ſuum obtinere deſideriuʒ: peccat ne auertat faciem ſuam dñs: quā ille magnope poſtulabat. Ipſius eniʒ muneris eſt: ſe pſtare fideliſſimis ꝯtuendū. Sequit Neqʒ declines in ira a ſeruo tuo. Sepe dixim⁹ iram poni iudicii tp̄e: cū diſcernet malos a bonis. Illis enī iraſci credit: qui īfelici ſegregatione damnādi ſunt. Rogat ergo ne tunc ab ipſo declinet dñs: qñ factis vultū ſue maieſtatis indulſerit. Homo carnalis deū timet ne peccatis ingrauātib⁹: aut ſubam pdat: aut filios amittat: aut copia auri argētiqʒ minuat: ſanctus aūt vir: hoc tm̄ metuit: ne a vultu dñi reddat alien⁹. ¶ Adiutor me⁹ eſto ne derelinq̄s me: neqʒ deſpicias me deus ſalutaris meus. Ubi ſunt qui humanis meritis dicūt aliqd applicādū: Petit rex et pphetà: plenus gr̄a et bñdictione celeſti: ne deſerat a dño. Scit enim qꝛ ſi ille reliquerit: nulla ſe poteſtas regere preualebit. Nec ſemel ei petiſſe ſufficit: niſi hoc ipm ſub repetitione geminaret. Deſpici enim ſemp addictus eſt: nec ſecurus reddi pōt: niſi quē iudicis ferent⁹ oculus intuet. ¶ Qñ pater me⁹ et mater mea dereliquerūt me: dñs aūt aſſumpſit me. Patrē ſuū Adam pmum hoīem dicit: matrē vxorē ei⁹ Euā: vñ gnātio humana deſcēdit. Iſti ergo reliquerunt ꝯditione mortali: nec enutrire valuerūt: qñ de hac luce tranſlati ſunt. Quis iſtud de ei⁹ genitorib⁹ poſſit itelligi: qꝛ domū pr̄is ſui matriſqʒ tue dereliqt: qñ a pplis hebreis ad regni culmē euect⁹ eſt. Sequit: Dñs aūt aſſumpſit me: in loco ſcilʒ veri parēns eſt. Pater eſt: qꝛ ꝯdidit: qꝛ regit. Mater: qꝛ fouet: qꝛ infirmos et paruulos lactat. Aſſumpſit vo dixit: hoc eſt: de puata conditione in regno poſuit. ¶ Legem mihi conſtitue dñe in via tua: et dirige me in ſemita recta: pp̄ter inimicos meos. Legē ſibi ſtatui illā poti⁹ dñi deprecat ſaluatoris: qua debitores noſcit liberaſſe per gr̄am. Moyſi eniʒ lex illo tempore iaʒ data erat: dñi aūt ſpabatur eſſe ventura: quaʒ ſibi poſtulat debere ꝯſtitui. In via tua: id eſt: in chr̄o tuo: qui eſt via: veritas et vita. Illo enim veniēte: iuſte pſumebat: qꝛ eā et docere poterat et impleri poſſe pſtabat. Semitā vo iā dixim⁹ ad ſcripturarꝝ itelligentiā ptinere. Precat ergo ppheta: vt veteris teſtamēti recte libros itelligat: et venturum in eis dñm eſſe cognoſcat. Propter inimicos aūt dicit: id eſt: hereticos: ſiue incredulos iudeos: qui eos nitebant praua itētione ſubuertere. ¶ Ne tradideris me in aīas pſequētiū me: qñ inſurrexerūt in me teſtes iniqui et mētita eſt iniqtas ſibi. Scd̄m hyſtoriā pōt intelligi de Saule: qui eū acerrimo odio pſequebatur. Sʒ qñ rex erat: nec poterat ſolus agere qḋ iubebat: apte numerus pluralis hic poſit⁹ eſt. Simili mō cū Doech idumeus eū pdidiſſe legat: plurali numero poſuit: teſtes iniq. Fieri eniʒ potuit: vt qñ eū regi accuſauit: per teſtes alios dicta ſua pbare voluiſſet. Quapropter ꝯgrue poſit⁹ pluralis numerus aduertit: qñ pſona talis per vnū tm̄ nō facile poterat accuſari. Teſtes ergo iniq fuerūt doech idumeus: eiuſqʒ ſimiles: qui eum pdiderunt Sauli a pp̄heta achimelech fuiſſe ſuſceptū: et gladium illi ſumptuſqʒ datos: qḋ rex ſacerdotis atqʒ filiorū eius morte reſeraruit. Mentiti ſunt enim dicentes: cōtra regem Saulem dauid ꝯſilia fuiſſe data deīnqʒ pro eo fuiſſe deprecatū. Qḋ latius reguʒ textus eloquit. Pulcherrime aūt dixit ſibi: qꝛ mēdacii ſui penas recipit qui falſuʒ teſtimoniū pferre ꝯtēdit. Siue vt alii dicūt: idioma eſt ſcripture diuine: vt pro ſingulari pluralis numerus apponat: et iteꝝ pluralis pro ſingulari numero inueniat oditner⁹: ſicut de herode mortuo legit dictū: Mortui ſūt qui querebāt animā pueri. Uel Moyſi de Pharaone pronunciatū eſt: Quia mortui ſunt qui querebant aīam tuā. ¶ Credo videre bona dñi: in terra viuētium. Expecta dñm. Poſtq̄ multis modis dñm deprecat⁹ eſt a ꝑſequentib⁹ traderet: ad cōfidētie ſue redit auxiliū: ſibiqʒ ipſi promittit: ꝙ bona videat in terra viuentiū: id eſt: in futura vita: vbi bona ſunt ſempiterna. Et pp̄terea dictuʒ eſt: terram illā eſſe viuentiū: qñ iſta morientiū eſt. Qui ſtatus apud oratores dr̄ collectiuus: qñ ex ſcripto colligitur id qḋ ſcriptum nō eſt: vt per id doceat eſſe ac ſi ſcriptum fuiſſet. Ita et hic futura premia: ex antecedentibus ſibi beneficiis credit eſſe ventura. Terra autē viuentium: pp̄terea ſcriptura cōmemorat diuina. Additū eſt: Expecta dñm: ſcilʒ qui pmittendo nō fallit: qui pſtādo non iputat: ſicut Iacobus apl's dicit: Qui dat omnibus affluēter: et nō improperat. ¶ Uiriliter age et cōfortet cor tuū: et ſuſtine dñm. Qñ ſuperiori verſu credidens videre ſe bona dñi: nūc dicit quem

Margin notes and marks (left margin, top to bottom): ETY · DEF · Pſ. 33. · Al. exquiſiuit te facies mea. Al. faciē tuā. · Exo. 14. · Mat. 5. · Al. eſto

Margin notes and marks (right margin, top to bottom): Al. pone · Ioh. 14. · Al. reſpublantium. · IDI · Mat. 2. · RHE · Iac. 1.

admodū videre poſſit. Hoc aūt verbū: viriliter: non ſolū viris: ſed ⁊ feminis credamus eſſe mandatum. Nam ⁊ viri cum molleſcunt animo feminco ſunt: ⁊ mulieres viriles efficiunt̄ cum in bono ꝓpoſito mē‐tis robore perſeuerant. Sequit̄: Et confortetur cor tuum: ne quaſi laſſus imurmures: ⁊ tedio fatigante deſperes. Sed confidenti animo atq3 ſecuro dic: Expecta dn̄m: qui neſcit ſubducere que ꝓmittit. Suſtine vo ⁊ expecta: perfecto dicit̄ chriſtiano: ac ſi admoneret: ſuſtine que pateris: ⁊ quod credis expecta.

Concluſio.

Inter multiplices ⁊ ſeuientes anguſtias: quid ſpecialiter deſideremus reuerētiſſimus propheta patefecit: vt inhabitare chriſti eccl'iam modis oībus appetamus. Hoc patulis auribus audientes: aſſidua ſupplicatiōe deprecemur: q2 nec breui⁹ gcq̄ potuit dici: nec latius impetrari. In numero aūt preſentis pſalmi: ⁊ quorundā qui ſubſequunt̄: nequaq̄ potuimus calculoꝝ ſingularem reperire rōnes: ſcil3 qualis creatura. 26° aut viceſimoſeptimo aut. 28° numero legat̄ aptata. Sed ſtudioſis relinquimus: vt ꝑ3 exempla que dicta ſunt: qn̄ nō inueniunt rōnem in numero ſingulari: tunc aliquas ſimilitudines in partito calculo: ſiue bis: ſiue tertio debeāt idagare. Verbi gratia: vt. 26. partiant̄ in viginti ⁊ ſenario numero ⁊ iterū. 27. in ter nouē. Tunc facilius calculis diuiſis: fortaſſe cōpetens rō potuit inueniri. Quid enim intereſt: ſi binas aut ternas metretas capiāt vaſa pſalmorū: Si vō nec ibi aliqd conuenienter agnouerit: credere cōuenit celi terreq3 creatorē operationes ⁊ dicta ſua per diuerſoꝝ calculoꝝ diſtribuiſſe ſine ambiguitate vtutes: qui oīa ſicut legit̄: in pondere numero menſuraq3 perfecit. Neq3 enim q2 gutte pluuiaꝝ: ſtelle celi: vel arena maris nobis numerabilis nō eſt: apud illū nō cōſtat eſſe ſub numero. Nā3 ⁊ ſi nobis ꝓbant̄ occulta: diuine ſunt tn̄ nota potentie. Reſtat vt illud qđ dictū eſt definitione maioꝝ credere debeam⁹: in numeris poſitis atq3 definitis: vtutes omnium conuenire pſalmorum.

Explicit expoſitio in pſalmū. 26ᵐ.

¶ Pſalmus ipſi dauid. XXVII.

Ad te dn̄e clamabo deus meus ne ſileas a me: ne quādo taceas a me: ⁊ aſſimilabor deſcendentibus in lacu3. Exaudi dn̄e vocē orationis mee dū oro ad te: dū extollo man⁹ meas ad tēplū ſanctū tuū. Ne ſimul tradas me cū pctōrib⁹: ⁊ cū operantibus iniqtatē ne pdas me. Qui loquuntur pacē cū ꝓximo ſuo: mala aūt in cordib⁹ eoꝝ. Da illis ſꝫm opera eoꝝ: ⁊ ſꝫm nequitiā adinuentionū ipſoꝝ. Scdm̄ opera manuū eoꝝ tribue illis: redde retributionem eorū ipſis. Qm̄ non intellexerunt opera dn̄i: ⁊ in opera manuū eius deſtrues illos: ⁊ nō edificabis eos. Benedictus dn̄s: qm̄ exaudiuit vocē deprecationis mee. Dn̄s adiutor me⁹ ⁊ protector me⁹: ⁊ in ipſo ſperauit cor meū ⁊ adiutus ſum. Et refloruit caro mea: ⁊ ex voluntate mea cōfitebor ei. Dn̄s fortitudo plebis ſue: ⁊ protector ſaluationum chriſti ſui eſt. Saluum fac populum tuu3 dn̄e: ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege eos ⁊ extolle illos vſq3 in eternum.

Iſtimus: dauid: ſignificare manu fortis. Et qn̄ tale nomen debuit poni: niſi cum paſſionis dn̄ice glorioſa certamina referunt̄. Fortis vtiq3 manu: qui per tolerātiam ſuā proſtrauit ꝓncipē tenebrarum: qui mortē moriendo ſuperauit: qui humanū genus captiuum crucifixionis ſue diſpenſatione liberauit. Ipſi aūt cū dr̄: nullū alterū intelligi poſſe declarat: niſi ipſu3 mediatorē chr̄m dn̄m: qui per hūc totum pſalmū loqtur: orans ab humilitate ſuſcepte carnis: pſecutoꝝ debitas indicās penas: nō ſtudio maliuolentie: ſed ꝯteſtatione vindicte. Notandū eſt igit̄ hunc pſalmū tertiū eſſe hoꝝ: qui paſſionē ⁊ reſurrectionē dn̄icā ſub breuitate cōmemorāt.

Diuiſio.

Prima ſectione orat dn̄s chr̄s per id qđ homo eſt: vt ei⁹ audiat̄ oratio futuro tēpore paſſionis. Scdo gr̄as agit: qm̄ exauditus eſt in his que fieri poſtulabat. In fine pſalmi ſubiungens: vt ſicut ipſe ſuſcitatus eſt poteſtate diuinitatis ſue: ita ſalu⁹ fiat populus eius noīe crediturus.

Expoſitio.

Ad te dn̄e clamaui: deus meus ne ſileas a me. Chriſtus dn̄s clamat ad pr̄em tpe paſſionis ne ab ipſo ſileat: hoc eſt: ne patienti nō annuat: ſed magis rideat. Pulcherrima quoq3 vboꝝ eſt facta diuerſitas. Clamat homo ne ſileat de⁹: q2 noſtro ſilētio ille tacet: ⁊ nobis negligētib⁹ in memoria nō habemur. Contra: ſi dn̄o ꝓſtante reſpicimus reſpicit: ſi clamamus exaudit: ſi diligimus amamur. Et ero ſimilis deſcendentibus in lacum. Id eſt: ſi ſiluerit ero ſimilis in mundi huius ꝓfunditate verſantibus. Lacus enim qdem hoc ſeculum eſt: qui qſi delectabilis ac tranqllus credit̄: ſed quas ꝓfunditates ⁊ merſuras habeat ignorat̄. Lacus qppe dr̄: qđ ſub ipſo terra lateat. Precatur ergo humanitas vbi: ne ſimilis eſſet hoīb⁹ ceteris: q2 ⁊ ſi cōem ꝯditionē carnis aſſumpſit: excellētiā tn̄ oīum creaturarum deo vnita ꝓmeruit. De qua dicit apl's: Cui aūt aliqn̄ angeloꝝ dixit: filius meus es tu: ego hodie genui te. Siue lacū ſepulchrum dicit: vbi peracta paſſione repoſit⁹ eſt. Exaudi dn̄e vocē deprecationis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templū ſanctū tuū. Tempus ſignificat ſacratiſſime paſſionis: orat vt eius audiatur oratio: qđ fecit anteq̄ traderet̄. Relictis enim diſcipulis receſſit ⁊ orauit dicens: Pater ſi fieri pōt: tranſeat a me calix iſte: Verūtamen nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu vis. Qđ aūt dicit: Ad templū ſanctu3: vt mihi videt̄ illā cōſuetudinē hebrei populi fortaſſe maluit intelligi: cui preceptū fuerat: vt in qualibet eſſet poſitus regione: ad illā ptem ſemp oraret vbi Hieruſalē nouerat ꝯſtitutā: ſicut ⁊ Danielē apud babylonē tertio in die legimus feciſſe: qđ neceſſe erat chr̄3 dn̄m facere: qui nō venerat legē ſoluere: ſed implere. Siue ad templū ſanctū: ad celum vult intelligi: qđ orātes ſoles facere cōſueuerunt. Nam deſideriū poſtulantium eſt: vt l3 vbiq3 deū eſſe nō ambigant: de celo ſibi auxiliū venire ꝯfidāt. Vn̄ ⁊ l dn̄ica ōrone dicim⁹: Pater nr̄ qui es in celis. Nō eſt ergo abſurdū: tēplū accipi celū: qm̄ dn̄i ſedes diua lectione monſtratur

Ad te clamabo

Et aſſimilabor.

Heb. 1.

Ad orationis

Math. 26.

Math. 6.

Al. me ⟨ Ne ſimul tradas me cum peccatoribus animã meã:
Al. nõ habet ⟨ & cũ operãtibus iniquitatem ne pdas me. Quia mo
ritur ſe nouerat: merito petebat ne infernis tradita ei⁹
aĩa cũ pctõrib⁹ miſceret: aut cũ opantib⁹ iniqtatem
hãret aliquã portionẽ: ſz oĩno ſalutariter iſta diſcretio
ab illo petit: vt nr̃a ſpes ad vota talia cõcitet: qđ re
uera implẽs: hoiem a ſe fieri deprecat alienũ. Ubi
DOG ſunt illi: qui chr̃m putãt aĩam nõ habuiſſe? Sed hec
mihi videnf: aut nõ legere: aut que legerit oĩmodis
Al. nõ habet obliuiſci. Cũ his qui loquũt pacẽ cũ pximo ſuo: ma
Al. nõ habet ⟨ la aũt ſũt in cordib⁹ eoꝝ. Judeos cõmemorat: qui
Joã. 3. ei dicebãt tẽtãtes: Scim⁹ qꝛ a deo veniſti magiſter.
SCHE In iſtoꝝ ergo labijs erat pax: ſz ĩ corde malitia. Que
figura dĩ Ironia: id eſt: deriſio: quotiẽs aliqđ qđ ſub
laude dĩ: intellectũ vituperationis hr̃e monſtratur.
Proximo ſuo: de ſe dicit: qꝛ eis carnis origine iunge
baf. Qui iuſte maledicebant: qꝛ primum malicioſe
⟨ pdere feſtinarunt. Da illis ſm opa eoꝝ: & ſm nequi
Al. inẽtionũ ⟨ tiã ſtudioꝝ ipſoꝝ. Judei volẽtes opati ſunt qdez
malũ: ſed fecerũt nolẽtes bonũ: vt mortez inferrent
chr̃o: qua mors ipſa finiref. Sanguinem funderent:
quo mũdi crimina lauarenf. Jđ petit illis dari ſm
opa ipſoꝝ: id eſt: volũtatẽ: qꝛ vnuſqſqz hoc opaf qđ
vult. Nã frequẽter & pſtant qui nocere ↄtendunt: vt
diabolus facit: qui dũ innocẽtib⁹ ingerit mortis pe
nas: tranſmittit martyres ad coronas. Expſſit quoqꝫ
que ſupius dixit: dicẽdo: ſm neqtiã ſtudioꝝ ipſorũ:
id eſt: ambitũ malũ: vt inoxio nocerent: & qui ad eos
⟨ ſaluãdos venerat morti tradere maluiſſent. Scđm
Al. opera ⟨ opationẽ manuũ eoꝝ retribue illis: redde retribu
⟨ tionẽ eoꝝ ipſis. Quatuor ſunt ſpẽs retributionum.
Quaꝝ vna eſt: cũ tribuunf ab hoĩbus mala pro bo
nis: ſicut iudei chr̃o retribuerũt: qui cũ ad eos ſaluã
dos veniſſet: illi eũ crucifigere decreuerunt. Altera:
cũ retribuif bonum pro bono: qñ dicet deus electis
Mat. 25. ſuis: Uenite bñdicti pr̃is mei: percipite regnum qđ
vobis paratũ eſt ab initio mundi. Tertia cum retri
Jbidem buet malum pro malo: qñ dicturus eſt impijs: Jte in
ignẽ eternũ: qui paratus eſt diabolo & angelis eius:
Luc. 6. ſm illđ: Mẽſura qua mẽſi fueritis: in eadẽ remetie
tur vobis. Quarta: cum retribuit qđ hic dicit bonuz
pro malo: vt qui pſecutores extiterunt: fiant cõuerſi
poſtea laudatores. Uerum iſta oĩa que de inimicis
ſuis pdicit: non ſunt vota malitie: ſed pſcientia futu
Luc. 23. roꝝ. Naz in euangelio dicit: Pater: dimitte illis: nõ
enim ſciunt qđ faciũt. Sz vtrũqz piũ eſt. Hic enim
cõminaf vt terreat: ne ſcelera ſua pſumptione deſpe
rata perficiant. Jbi aũt cũ patif orat: vt ad penitudi
nẽ eoꝝ corda perducat. Nec vacat ꝙ totiens ſniam
ipſius terroris iterauit: vt corda lapidea magne cõ
⟨ minationis incendio ſaluarenf. Quĩa non intellexe
Al. nõ habet ⟨ runt opera domini: & in opera manuũ eius nõ cõſi
⟨ derauerũt: deſtrues illos: & non edificabis eos. Su
periorẽ excolit ſenſum. Dicit eniz iđ debere illis red
di: qꝛ nõ intellexerũt opera dñi. Opera ſiqdem eius
fuit: vt doceret pplm viam veritatis & fidei: & ex ſa
cre incarnationis arcano recõciliaret hoiez deo: qte
nus vbi non poterat viciata natura ↄſcendere: diñice
viſitationis munere perueniret. Et ne filio dei vera
docenti mens obſtinata nõ crederet: hoc quoqz mi
raculoꝝ ingentiũ vtute firmauit: vt qđ intelligerent
iudei cõmunem hoiem nõ poſſe facere: hoc euiden
ter agnoſcerent potentiam diuinitatis implere. Sed
illi dementes: dum tñ̃ mõ hoiem credunt: filiũ dei
indigniſſime pertulerunt. Sequif: Et in opera ma

nuũ eius nõ ↄſiderauerũt. Utiqz ſi cõſideraſſent: ex
pauiſſent poti⁹ q̃ ſpreuiſſent: ploraſſent q̃ ↄſpuiſſent
adoraſſent q̃ crucifixiſſent. Tale enim ſacrilegium
alijs puenire nõ potuit: niſi illis qui veritatis intel
ligentiã perdiderũt. Deus eniz alios deſtruit ad cor
rectionẽ: alios deijcit ad ruinã. Paulũ deſtruxit vt
in meli⁹ ↄſtrueret & de perſecutore aplm faceret: ſed
impiũ Pharaonẽ: cũ tantis mirabilib⁹ nõ crederet:
demerſit altiſſimus vt periret. Sic ergo illos dicit
deſtrui: vt nõ iterũ debeant edificari. Hđ dictũ ſicut
ſepe monuimus ad pphetiã potius videf pertinere
⟨ q̃ ad iracundie q̃litatem. Benedictus dñs: qñ ex
⟨ audiuit vocẽ deprecationis mee. Sciens complen
da eſſe omnia que petebat: partẽ ſcđe ſectionis ingre
ditur: gratias agens ꝙ vindicat⁹ ſit ab inimicis ſuis:
dum adhuc nullatenus extitiſſent. Hec figura dicit SCHE
Prolepſis: latine preoccupatio: qñ res ſecuture pro
preteritis ponunf. Sed diſcutiamus: quid ſibi velit
diſpoſitio iſta verboꝝ. Benedictus dñs qñ exaudi
uit: qui eſt vtiqz & ſi nõ exaudiat bñdictus. Sed be
nedictum pprie dicimus: cui gr̃as agimus: id eſt: qñ
illi benedicimus. Apte ergo poſitum eſt: benedictus:
⟨ qui exaudire dignatus eſt. Dñs adiutor meus & pro
⟨ tector meus: & in ipſo ſperauit cor meũ & adiut⁹ ſum.
⟨ Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea cõfitebor
⟨ illi. Adiutor ad pericula vite pertinet: que ipſo adiu
uante ſupauit. Protector: qꝛ cum ab inſidijs diabo
licis ſua defenſione vallauit. Sz poſtq̃ iſta facta ſũt
fideliter ſe dicit ſperaſſe de dño. Nam cum dicit cor
meũ: aĩe deſignat arcanũ: qđ ſacrificium cõſtat eſſe
iuſtitie. Addidit quoqz iterũ: adiutus ſum: vt q̃ntum
impendebaf pura deuotio: tãtũ & adiutoꝝ creſceret
magnitudo. Bene aũt dixit: Refloruit caro mea: qꝛ
& primo floruit: Quippe que ex virgine ſine peccato
tanq̃ pulcherrimi floris ſingulare decus emicuit: ſi
cut Jſaias dicit. Et flos de radice eius aſcendet. Re
floruit ergo ſignificat reſurrexit: qñ in ethereas au
ras admirabili decore prupit. Sequif: Et ex volun
tate mea cõfitebor illi: poſt reſurrectionẽ ſcilz: qñ hu
mana natura fuerat a corruptione liberata: & ad ine
ſtimabilẽ gloriam permanens in verbi vnitate per
⟨ ducta. Dñs fortitudo plebis ſue: & protector ſaluta Al. ſalutario
⟨ rium chriſti ſui eſt. Breuis magnaqz definitio qđ rum.
eſt: Dominus fortitudo plebis ſue: merito quãdo ad
uerſa cuncta ipſo auxiliante ſuperanf. Protector eſt
etiam: qñ eos tegit & liberat ab imminentibus ma
lis. Salutarium: ac ſi diceret: iuſtoꝝ: quorum ſalus
eſt dñs. Bene autem addidit: chriſti ſui: vt filiũ dei
debuiſſes aduertere. Chriſti enim dicebanf & ceteri:
quos aut vnctio regalis: aut ſacerdotalis gloria deco
⟨ rabat. Saluum fac populum tuũ dñe: & benedic he
⟨ reditati tue: & rege eos & extolle eos vſqz in eternũ.
Orat humanitas hĩ pro pplo chriſtiano: ppter quẽ
& pbatur aſſumpta: vt ſatiſfactione fideli ſaluus fiat
in hoc mundo: vbi expoſita iudeoꝝ pbabaf eſſe pe
riculis. Benedic aũt hereditatem tuã: ad futurũ iu Mat. 25.
dicium pertinet: qñ dicendum eſt: Uenite benedicti
patris mei: percipite regnũ: qđ vobis paratũ eſt ab
initio mundi. Et vt charitatẽ ſuam quã precipit cul
toribus approbaret: iterũ petit vt in hoc mundo de
uotos populos regat: ne carnalia ↄcupiſcant: ne vias
prauas eligãt: ſed ipſius regimine illuminati neſciãt
collegiũ hr̃e cũ peſſimis. Addidit: Extolle eos: vt in
intellectu ſcripturaꝝ & in ope ſcđo: laudabili lectione
pficiant: q̃tenus a terrenis vitijs purgati: ad eterna

ꝑmia ꝑducanť erecti. Et hoc petyt debē fieri vſqꝫ in ſeculū: ſalꝫ per totū hūc mūdū: vbi ſecula ſūt vſqꝫ ad illud ſeculū eternū: cui nullū aliud pro ſua perennitate ſuccedit. Concluſio.

Audiſtis: Pſalm⁹ iſte qua pietate ꝯcluſus eſt. Rogauit pro nobis: qui orať ab āgelis. Judex oium creaturaꝝ aduocat⁹ eſt noſter: ⁊ vt a morte potuiſſemus eripi: ipſe magis elegit occidi. Impleta eſt in hoc ps ꝑdicta regula paſſionis. Orauit aūt tradicionē ſuā: de crucifixiōe ꝓpria: ⁊ de reſurrectione locut⁹ eſt. Poſtremo pro fidelib⁹ exorauit: vt qui ei meruerūt credere: ꝑpetua debeāt bñdictione gaudere. Explicit expoſitio in pſalmū. 27ᵐ.

Pſalmus dauid in cōſummatione tabernaculi. XXVIII.

Afferte dño filij dei: afferte domino filios arietū. Afferte domino gloriā: ⁊ honorē: afferte dño gloriā nomini eius: adorate dñm in atrio ſancto ei⁹. Vox dñi ſup aquas: de⁹ maieſtatis itonuit: dñs ſup aquas multas. Vox dñi in virtute: vox dñi in magnificentia. Vox dñi ꝯfringentis cedros: ⁊ confringet dñs cedros libani. Et cōminuet eas tanq̄ vitulū libani: ⁊ dilect⁹ quēadmodū filius vnicornių. Vox dñi intercidentis flāmā ignis: vox dñi cōcutiētis deſertū: ⁊ cōmouebit dñs deſertū cades. Vox dñi ꝑparantis ceruos ⁊ reuelabit cōdenſa: ⁊ in tēplo ei⁹ oēs dicēt gloriā. Dñs diluuiū inhabitare facit: ⁊ ſedebit dñs rex in eternū. Dñs ꝟtutē populo ſuo dabit: dominus benedicet populo ſuo in pace.

Quoniā ꝑcedētia vba iā nota ſunt: reſtat vt ꝯſūmationē tabernaculi paulo diligē ti⁹ ꝑquirere debeam⁹. Cōſūmatio tabernaculi: ꝑfectionē ſignat eccl'ie catholice: que iā per totū orbē ꝓbať eſſe ꝯſtructa. Tabernaculi eniꝫ noie: in hoc mūdo poſita declarať eccl'ia: que ꝯtra carnalia vitia bella gerēs: merito expeditionalis habitaculi nomen accepit. Quapropter hūc pſalmū chr'iani dogmatis honore pollentē: poſt ꝑfectionē gnālis eccl'ie: in laudē ſpūs ſcī ꝓpheta decantat: vt q̄ tāta res per ꝓphas ⁊ apl'os beata ꝑdicatione cōpleta eſt: cōpetēter ei⁹ laudib⁹ ornareť. Eſt eniꝫ tot⁹ pſalm⁹ ſpūs ſancti laude pleniſſimus: ⁊ per varias alluſiones ꝑconia eius maieſtatis exoluens.
RHE Hoc eſt qđ oratores dicūt: demōſtratiuū genus: q̄ per huiuſmodi deſcriptionē oſtendiť aliqs atqꝫ cognoſciť. Sꝫ qd de illo a quoq̄ cōgrue poterat dici: niſi qđ de ſe ipſe dignať effari. Diuiſio.

Cum btūs Dauid cognoſceret toti⁹ mundi terminos ad fidē catholicā per ꝓphetas ⁊ apl'os ſpūs ſancti munere ꝑducēdos: ſicut
2. Pe. 1. Petrus apl'e dicit: Nō eni volūtate humana allata eſt aliqñ ꝓphia: ſꝫ ſpiritu ſancto coacti: locuti ſunt ſcī dei homines. Primo ordine alloqť vniuerſitatē: vt ſacrificia ei deuota mente pſoluant. Scđo: ſeptifaria narratiōe: per varias alluſiōes eiuſdē ſpūs ſancti: ſub magno ꝑconio ꝟtutes enumerat: qđ ad ipm ſpāliter ptinē frequēti lectione declarať. Sꝫ vt vnā potētiā pr'is ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſcī eē cognoſceres: tertio loco inhabitare dicit trinitatē in ſancto baptiſmate: ⁊ ꝟtutē ⁊ bñdictionē dare diꝫ qui ex corde renat⁹ fuerit ꝑplo chriſtiano. Expoſitio.

Afferte dño filij dei: afferte domio filios arietū. Afferte dño gl'iaꝫ ⁊ honorē. Cuꝫ multitudinē gentiū (ſicut ꝑdictum eſt) ad credulitatē recte fidei ſpūalr ꝓpheta ventură eſſe reſpiceret: totiuſqꝫ mūdi cōſociāda illis eſſet adunata cōfeſſio: dignū fuit iaꝫ q̄ſi credētē ꝑplm cōmonere: vt fidei ſue affectuꝫ per ſacrificia deuota monſtraret. Inuitat enim filios dei id eſt: qui per regnātionis grām facti ſunt filij eius: vt ait Joānes euāgeliſta. Dedit eis poteſtateꝫ filios Joā. 1. dei fieri: his qui credunt in noie eius. Sꝫ lꝫ oīs trinitas vn⁹ ſit de⁹: nec aliq̄ eſt in maieſtate ipſius: aut vnā diſtantia: diuerſis tñ locis dr̄ q̄ ad ꝑſonas ſingulas ꝑheť aptādū. Hic aūt ſpūm ſanctū ſpāliter dñm debemus accipe: quē inſtituit de tabernaculi ꝑfectiōe laudare. Intēde aūt: qđ in ꝑmis nō dicendo qd afferant: ipſi ſe iubenť offerre: id eſt corda ſua ſancta puritate lucentia: qđ ſupra omne ſacrificiū dño ꝓbatur acceptū. Seqtur: Afferte dño filios arietū. Arietes: apl'i accipiēdi ſunt: qui tanq̄ duces gregū: in caulas dñi ꝑduxerūt ꝑplm chr'ianū. Filios aūt arietuꝫ offerēdos dicit: quos apl'i recta ꝑdicatiōe genuerūt: non qui prauo dogmate ꝓbanť extranei. Arietes aūt bñ ſunt apl'is cōparati: q̄ñ aialia ipſa plurimum fronte valēt: ⁊ obiecta ſemp impingēdo deijciūt: qđ ꝑdicando feciſſe ꝯſtat apl'os: qui diuerſas ſupſtitiones ⁊ idola firmiſſima celeſtis ꝟbi q̄dā fronte ruperūt. Aries ETY enim dictus eſt q̄ſi a fronte ruens. Addidit: Afferte dño gl'iam ⁊ honorem. Hic ſpecialr cōmonemur vt nullā ſpūs ſanctus patiať iniuriā. Nā qui eū minorē pr'e vel filio dicit: gl'iam illi nō ꝓbať afferre. Nulli enim gl'ioſuꝫ eſt: audire q̄ minor eſt. Offerim⁹ ergo dño deo nr'o: id eſt: ſpūi ſcō gl'iam purā: plenā: veraꝫ: cū eū ⁊ ꝯſubalē pr'i ac filio dicim⁹: ⁊ coeternum atqꝫ oipotētē ſine aliq̄ ſeparatione ꝑdicam⁹. Sic oēs hereſes per diuerſa loca ſcripture diuine: ſpūs ſcī ꝑdicatione deſtructe ſunt. Afferte dño gl'iaꝫ noi ei⁹: adorate dñm in aula ſancta ei⁹. Supra dixit: ipſi afferte gl'iam: nūc dicit noi eius. Afferť igitur noi ſcī ſpūs Al. atrio ſcō. gl'iam: qui eū facit lati⁹ inoteſcere q̄ñ icreduloꝝ corda ꝯuertit: nomēqꝫ illi⁹ dilatat per multitudinē plebis turbaſqꝫ ꝑploꝝ: qđ magis ad docētiū videť ptinere cautelā. Sꝫ nec illō iudices ocioſum: qđ afferte q̄rto repetyt. Hec figura dr̄ Epimone: latine: repeti- SCHE tio crebra ſmoniſque multa colligiť vni⁹ ꝟbi iteratione decurſa. Seqť: Adorate dñm in aula ſcā ei⁹: id eſt: colligite eū in ꝯſcia vr'a mūdiſſima. Ipſa eſt eniꝫ aula regalis ⁊ hītatio ſpūs ſcī: ſicut dicit apl's. Quia tem- 1. Cor. 3. plū dei eſtis: ⁊ ſpūs dei hītat in vobis. Vox dñi ſup aquas: de⁹ maieſtatis itonuit: dñs ſup aquas mltas. Venit ad ordinē 2ᵐ: in quo per figurā Epimone: quā ſupi⁹ dixim⁹: frequēter per capita ꝟſuū vnū repetēs verbū: ꝑconia ſpūs ſcī ſeptēnaria ꝟtute ꝯcelebrat: qđ ſuis locis iuuante dño conabor exponē. Primus iſte eiuſdē rei ꝟſus eſt: Vox dñi ſup aq̄s: id eſt: ſpūs ſapiētie. Ipſe eniꝫ legē ꝯdidit: qua credētiū turba regeretur. Nā legunť tabule teſtamenti: digito dei ſcripte. Deut. 9. Digit⁹ aūt dei ſpālr itelligiť ſpūs ſcūs. Qđ ꝟo dixit: ſup aquas: ꝑplos ſignificat: ſicut ⁊ alter ps ait: Saluū me fac deus: q̄ñ intrauerūt aque vſqꝫ ad aīam meaꝫ. Ps. 68.

Et

Apoc.15. Et in Apocalypſi legit: Ciuitas ſedens ſup aq̃s mul-
tas. Quapropter iſtis alluſionib⁹ hoc ſignificari ma
nifeſtū eſt: ſpiritum ſapientie legē populis condidiſ-
ſe. Seqtur: Deus maieſtatis intonuit. Hoc etiā ptī-
net ad ſpiritum ſapientie. Dicit eniʒ quādo diē iudi-
cij pdicauit: cum gehēne penas ineſtimabili terrore
pdixit: vt non tā loqui q̃ʒ intonare videret. Subiū-
xit etiam: Dñs ſup aquas multas. i. ſup pplos gētiuʒ
diuerſaꝝ: quas pphetaꝝ atqʒ aploꝝ predicatione lu-
crat⁹ eſt. Sic ⁊ in iſto commate: populos ſignificauit:
quos etiam itelligi ſupius maluit. [Uox dñi in vir-
tute.] Mirāda breuitas: tria verba q̃ʒ magnā exple-
uere ſnlam. Uocē dñi in virtute: ſpiritū dicit intelli-
gētie: qui aduerſaria cūcta deijcit atqʒ pſternit: ſicut
Heſter.13. legit: Et nō eſt qui poſſit reſiſtere volūtati tue. Me
rito ergo vox dñi in vtute eſſe dixit: cui nullis obſtacu-
lis obuiat. [Uox dñi in magnificētia.] Hic ſpūs ꝯſi
lij redolet. Quid enim illo magnificētius qui corde
illuminato ſentiri facit: vt appetant bona ⁊ peſſima
queqʒ fugiant: pſtatqʒ vt de impio perficiat pius: de
captiuo liber: de ſeruo filius. Quod illis puenire nō du-
bium eſt: quos ſpūs ſanctus potētia ſue maieſtatis i-
uiſitat. [Uox dñi ꝯfringētis cedros: ⁊ ꝯfringet dñs
cedros libani.] Hic ſpirit⁹ virtutis eluceſcit: qui con
fringit ſupbiam que in ſe ꝯfidit: ⁊ humilitatē erigit
que de eius bonitate pſumit. Cedros eniʒ ſupbiā de-
bem⁹ accipe: que ſe in altitudinē eleuās: pceras hui⁹
arboris ſūmitates imitat. Maxime: qꝛ ⁊ lignū ipm
nō eſt vtile niſi ſucciſum fuerit. Nullus enim in ſua
radice manēs pficuos generat fruct⁹: ſicut nec elatio
deteſtabilis que pctm̄ intulit mūdo. Hanc ſupbiam
Jaco.4. vox dñi refringet: dicēdo: Deus ſupbis reſiſtit: humi-
i. Pe.5. lib⁹ aūt dat gratiā. Reperit quoqʒ: Et ꝯfringet dñs
cedros libani. Sed q̃uis ſupiorib⁹ hec ſimilia videā-
tur: tñ vno verbo addito: libani: nō paruā videnſ in-
dicare diſtātiam. Cedri enī que alibi naſcunt nō ei-
no pcere ſunt: In libano aūt tales inueniunt: vt oēs
altitudines arboꝝ ſupare videant. Ergo mūdi iſti⁹
nobiles ac reges: qui reliquos homies tanq̃ʒ humilia
fruteta deſpiciunt: vtus diuina ꝯfringit: quādo pau-
peres ⁊ humiles eligit. Iſti eniʒ vtute ſupant: illi in-
ter diuitias ſuas: aut cogitationib⁹ gemunt: aut turpi
ambitione ſoluunt. Ponunt etiaʒ cedri ⁊ in bonam
Ps.103. partē: ſicut in alio pſalmo dicit: Cedri libani q̃s dñs
Al. cao. plātauit. [Et cōminuet eos tanq̃ʒ vituluʒ libani: ⁊
Al. dilectus q̃admodū filius. dilectū ſicut filios vnicorniuʒ.] Et hic quoqʒ ver-
ſus: ad ſpiritū virtutis ptinet. Uitulos aūt libani: ſa-
crificijs frequēter antiqtas offerebat: qui pper luxu-
riam dulciū herbaꝝ pingues erāt admodū ⁊ decori.
Eos maluit mūdanis ſūmitatib⁹ cōparare: que ſic
DOG cōminuende ſunt tanq̃ʒ illi qui ſacrificijs videbant
offerri. Nā ⁊ ipſi ſunt victima: dū ꝯuerſi Chriſto dño
nitidis mētibus offerunt. Sed ne ſibi hoies durā le-
gem quererent impoſitā: etiā dilectū filiuʒ dei dicit
eē moriturū. De quo ſcriptū eſt: Hic eſt filius meus
Math.3. dilect⁹: in quo mihi bene cōplacui. Propter icarna-
tionē enim fact⁹ eſt ſicut filius vnicorniū: id eſt iu-
deoꝝ: ſingulariter ſe extollētiū. Siue vnicornes ap-
pellati ſunt iudei: qꝛ vnū tñ videnſ accipe teſtamē-
tum. Sic ergo Chriſtū dicit carne mortuū: ſicut ⁊ fi-
lios iudeoꝝ: qui ineſtimabili pietate ꝯditionem no-
ſtrā in morte ſuſcepit: vt nobis de nobis imortalita-
tem pſtaret. [Uox dñi intercidētis flāmam ignis.]
Spiritū ſciētie ſignificat: qui omne ꝯſiliuʒ vel calo-
rem ꝯtrariuʒ intercidēdo: id eſt diuidēdo diiudicat.

Ille enim iudeoꝝ ignitos ⁊ flāmeos tumult⁹ ſciētia DOG
ſue maieſtatis extinxit: vt qd̄ ſcelerati fecerāt: velut
ad ſolum hoiem negādum: in humanā ſaluteʒ ⁊ glo-
riam verteret. [Uox dñi ꝯcutientis ſolitudinem: ⁊ Al. deſertum.
cōmouebit dñs deſertū cades.] Hic ſpiritū pietatis
demōſtrat: qui fallaces cogitationes ⁊ inepta hoiuʒ
vota ꝯcutiens: ad veritatis ſtudiuʒ correctos attra-
hit. Et bene errores eoꝝ ſolitudinē vocauit: qm̄ habi
tatorē non habēt deū: nec ipſi in prauitatib⁹ ſuis diu
tius manē poſſunt: quādo eas aut lamētabili morte
deſerūt: aut felici ꝯuerſione derelinquūt. Seqtur:
Et cōmouebit dñs deſertū cades. Hoc adhuc ad ſpi
ritum ptinet pietatis. Sed hunc locū narratio libri
Exodi diligēter exponit: referēs cū Iſraeliticus po-
pulus in cades veniſſet nimiaqʒ ſiti loci ariditate la-
boraret: Moyſen iuſſu dñi pcuſſa petra ſubito illis
aquaꝝ copiam ꝯtuliſſe: miroqʒ modo facta eſt terra
irrigua que arida ſiccitate iacebat ſqualida. Per hāc
ergo ſimilitudinē dicit peccatoꝝ corda duriſſima in
aquas ſapiētie poſſe diſſolui: iterūqʒ illud exēplum
cades in humanis cordib⁹ eſſe faciēdum. Sepe eniʒ
deſertū ponit: vbi ⁊ infideles populi ꝯuenire noſcū-
tur: ſicut in euāgelio dicit: Uox clamātis in deſerto. Math.3.
Nō eniʒ Ioānes pdicare poterat in deſerto: vbi nul-
lus audiret: ſed deſertū appellati ſunt: qui adhuc nec
dum fidei dona pceperant. [Uox dñi pparantis cer-
uos ⁊ reuelabit ꝯdenſa: ⁊ in tēplo eius oēs dicent glo
riam.] Septimū dicit: ſpiritū timoris dñi. Cerui enī
ſunt timidi quidē: ſed venenoſa ſorbētes. Et merito
illis cōparati ſunt: qui ⁊ diuinitatē timent: ⁊ ꝯtraria
queqʒ deuorāt: nec ab eis poſſunt decipi vel noceri:
qui aduerſuʒ eccleſiā dei fellita noſcunt altercatio-
ne reſiſtē. Cōſignatus eſt: vt ſupius diximus ſpiritus
ſeptiformis: quē ⁊ ſupputatione facile colliges: ⁊ ope
ratione cognoſces. Sed hunc ſpiritū ſanctuʒ: vnum
atqʒ eundē debemus accipe: cuius has quas dixim⁹:
teſtāte Iſaia: ſeptē conſtat eſſe vtutes: id eſt ſpūs ſa- Iſa.11.
pientie: ſpirit⁹ intellectus: ſpiritus ꝯſilij: ſpirit⁹ vtutis
ſpirit⁹ ſciētie: ſpirit⁹ pietatis: ſpirit⁹ timoris dñi: diſtri
buens vnicuiqʒ put vult. Nec moueat q vbiqʒ vo-
cem ſpūs ſancti dicit eſſe ſermonē. Hoc eniʒ verbū:
vniuerſe trinitati ꝯſtat aptatuʒ. Nā patris legimus
vocē: cū dicit: Hic eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi Math.3.
cōplacui. Iteʒ filij dicētis: Saule Saule: qd me pſe-
queris. Similiter ⁊ in actib⁹ aploꝝ de ſpiritu ſcō le- Act.9.
gitur: Segregate mihi Paulū ⁊ Barnabam in opus Act.13.
qd vocaui eos. Sed hāc cōmunionē verboꝝ ſanctiſ-
ſimus Auguſtin⁹: ꝯtra Arrianos ſcribēs: in vno libro
vtili admiratione collegit: vt equalitatē ſubſtātie vel
potētie idiuidue trinitatis: oīs prudēs poſſit agnoſce
re: quādo ⁊ ipſa verba pbat eē cōmunia. Reuelauit
etiā timor dñi ꝯdenſa: quādo ignoratione depoſita:
ad intelligētiam diuine legis deuoti populi couene-
runt. Pro qua re in eccleſia eius oēs referūt gloriaʒ:
prout vnuſqſqʒ pfati ſpiritus ſeptiformis dona ſuſci
pit. Gloria eniʒ: ſicut dictū ſepe meminimus: laus eſt DEF
facta celebratione multoꝝ. [Dñs diluuium inhabi Al. inhabitare facit.
tat: ⁊ ſedebit dominus rex in eternum. Dñs virtutē Al. domin⁹.
populo ſuo dabit: ⁊ benedicet populuʒ ſuum in pa Al. pplo ſuo.
ce.] Decurſis virtutib⁹ ſpiritus ſeptiformis: in ter-
tio ordine ad trinitatis cōplexionē mirabili diſpoſi-
tione puenit. Dicēdo eniʒ in his duobus verſiculis:
tertio dñs oſtēdit ſanctā trinitatē diluuio: id eſt: aqs
baptiſmatis inhabitare: ſicut in euāgelio dictum eſt:
Euntes baptiʒate oēs gētes in nomine patris ⁊ filij Math.28.

ꝛ ſpiritus ſancti. Sed queramus: Cur hic diluuium pro ſacris fontib⁹ poſitū eſt: Merito: quia illud qđ factuȝ eſt ſub Noe: baptiſmatis ſacri gerebat imaginē. Nā ſicut iſtud purgat aīas ſordib⁹ peccatoꝝ: ita ꝛ illud diluuiuȝ mūdi crimina ꝑhrosa deleuit. Merito ergo pro baptiſmate diluuiuȝ poſitū eſt: ad cuius ſimilitudinē ꝯſtat effectuȝ. Nā qđ tertio dn̄s repetiť ſine diſtinctione pſonaꝝ licet ītelligi: Primo dictuȝ de ſpiritu ſcō: Dn̄s diluuium inhabitat. Seqť: Et ſedebit dn̄s rex in eternū: hoc aūt de filio recte intelligimus. Dn̄s virtutē pplo ſuo dabit: de patre cōpetēter aduertimus. Populo ſuo: ſignificat chriſtiano: quē de ſacri baptiſmatis munē ꝯquiſiuit: Subiūxit etiam: Et bn̄dicet pplm̄ ſuū in pace. Non dixit bn̄dicent: ſed bn̄dicet: qꝛ vnus eſt dn̄s deus noſter. In pa-
Joan. 14. ce: ꝑpter illud euāgeliȝ: Pacē meaȝ do vobis: pacem meā relinquo vobis. Una eſt enim pax ꝛ patris ꝛ filiȝ ꝛ ſpiritus ſancti.

Concluſio.

Meminerimus qꝫ ingēti turba pſalmus iſte tonuerit: vt detrectatores ſpūs ſci non poſſint ignorantie excuſatione defendi. Nam potētia ipſius ſeptiformi diſtributione laudata eſt: vt nihil ſibi īferius: nihil cogīceres eē diuiſuȝ: qꝛ ſancte trinitatis vnitas in fine declarata eſt. Deſinat hēticoꝝ inſana ꝑfidia: vanas cōmouere calumnias: legāt Dydymū: legant beatuȝ Ambroſiuȝ ceteroſqꝫ patres: qui de hac re ꝑfectiſſima diſputatione dixerūt. Afferant indiuidue trinitati gloriam ꝛ honorem. Nec faciant in equalitate diſtantiam: ſi perduci non eligant ad ruinam.

Explicit expoſitio in pſalmum. 28ᵐ.

¶ Pſalmus cantici in dedicationeȝ domus Dauid. XXIX.

Exaltabo te domine quoniā ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimicos meos ſuper me.

Domine deus meus clamaui ad te: ꝛ ſanaſti me. Dn̄e eduxiſti ab inferno aīam meam: ſaluaſti me a deſcēdentibus in lacum. Pſallite dn̄o ſancti eius: ꝛ confitemini memorie ſanctitatis eius. Quoniam ira in indignatione eius: ꝛ vita in volūtate eius. Ad veſperū demorabiť fletus: ꝛ ad matutinum letitia. Ego aūt dixi in abūdantia mea: nō mouebor in eternum. Dn̄e in voluntate tua: ꝑſtitiſti decori meo virtutē. Auertiſti facieȝ tuā a me: ꝛ factus ſum ꝯturbatus. Ad te dn̄e clamabo: ꝛ ad deum meum depcabor. Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcendo in corruptionem. Nunqd confitebitur tibi puluis: aut annūciabit veritatem tuam. Audiuit dominus ꝛ miſertus eſt mei dominus factus eſt adiutor meus. Conuertiſti planctum meuȝ in gaudium mihi: conſciďiſti ſaccum meū: ꝛ circūdediſti me letitia. Ut cantet tibi gloria mea ꝛ non compungar: dn̄e deus meus in eternum confitebor tibi.

Pſalmi cātici cognita ſignificatio eſt: nūc ꝯſideremus cur poſita ſit domus dedicationis. Domus: ſignificat Dominici corporis tēplum. Dedicatio vō reſurrectionē eiuſdē dn̄i Chriſti. Tunc eni corpus eius in eternam gloriam poteſtatēqꝫ ꝑductuȝ eſt: ſicut in euāgelio ipſe dicit: Data eſt mihi oīs poteſtas in ce- Math. 28.
lo ꝛ in terra. Dedicare quippe dicimus: cum nouitas DEF
domus alicuius in vſum celeberrimū deputať. Domus aūt Dauid: ꝑpter ſemen eius eſt poſita: vn̄ Saluator noſter carnis traxit originē. Iſta dom⁹ eſt: que nūc aptis foribus labioꝝ leta decantat: Exaltabo te dn̄e: que fabricata eſt naſcēdo: ſed in ſancta reſurrectione cognoſciť dedicata.

Diuiſio.

Rex noſter dn̄s Chriſtus: ꝑmo narratione poſt reſurrectionē glorioſaȝ: patri gratias agit: qꝛ eum de mūdi iſtius aduerſitate liberauit: ſanctis iubens laudē dicere dn̄o: quādo vniuerſa in eius poteſtate ſunt poſita. Secūda: ſe dicit ꝰ ſua ꝯſtātia non mouēduȝ: iſuper addēs ꝑconia diuinitatis: a viuis potius: nō a mortuis eſſe ſoluēda. Tertia: reddit ad reſurrectionē ſuā let⁹ ꝛ exultās: quia carnis fragilitate depoſita: in eterna maieſtatis ſue glīa ꝑſeuerat: more ſuo ꝑteritū dicens qđ nouerat eē vēturum.

Expoſitio.

Exaltabo te dn̄e quia ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimicos meos ſuꝑ me.] Dominus chriſtus patri gratias agit: per diſpēſationem qua reſurrexit a mortuis. Naȝ ETY
exaltabo dicit: latius inoteſcere facio: qđ ſancta verbi incarnatione glorioſaqꝫ reſurrectione cōpletum eſt. Quāti enim ante hoc tēpus: dn̄m ſpiritualiter cognoſcere potuerunt: niſi eius aduētu veritas promiſſa claruiſſet: Sed homo ideo exaltare valuit nomē altiſſimi: quia ab eodē conſtat aſſumptus. Nam quēadmodū potuiſſet: aut occulta dei ꝑdere: aut iudicia dei futura narrare: niſi ꝟtute celeſti qua preualuit ſua patriſqꝫ ſecreta reuelare: Seqť nōnulla queſtio: Nec delectaſti inimicos meos ſuper me. Quo modo enim nō ſunt delectati inimici eius: quādo enim colaphiȥantes dicebant: Prophetiȥa no- Math. 26.
bis Chriſte: quis eſt qui te percuſſit: Et iteꝝ ſtātes ante crucē: dicebant: Uah qui deſtruit tēplum: ꝛ in tri- Ibidem. 27
duo reedificat illud: Quēadmodū etiam nō ſunt delectati: quādo ſuꝑ veſtimēta eius miſerunt ſortem: Sed hec fugitiua inaniſqꝫ letitia: in penitudinē illis triſtitiamqꝫ ꝯuerſa eſt: dum eū poſt triduū viderūt reſurgē: quem ſperauerūt cōmunē interituȝ repiſſe. Delectaſti vō poſuit: pro delectari feciſti. Que figura diciť Hypallage: quotiens aut genus: aut verbi de- CHE
clinatio cōmutať. Suꝑ me autē dixit: poſtqꝫ de hoc mūdo tranſiuit. Tunc enim ꝛ inimici triſtes effecti ſunt: ꝛ deuoti gaudio magno floruerunt. [Dn̄e deus meus clamaui ad te: ꝛ ſanaſti me.] Quēadmodum ſanatus eſt qui non legitur egrotaſſe: Sed occulte ille egrotabat: quādo vniuerſum hoīem ſua īcarnatione ſuſcepit: qui erat obnoxius ꝛ morbis ꝛ mortib⁹. Sed qꝛ in illo ſanati ſumus: ſanatum ſe ipſe ꝑfiteť. Tunc enim ſaluatus eſt dn̄s Chriſtus: quādo carnem fragilitatis noſtre reſurgēdo in eterne vite gaudia collocauit: ꝛ oēs ſalui facti ſunt: qui in ipſo fideliter crediderunt. [Dn̄e ꝛ abſtraxiſti ab inferis aīam meā: ſal- Al. eduxiſti
uaſti me a deſcēdētib⁹ in lacū.] Quid dicimus de il- ab inferno.
lis qui dn̄m Chriſtū animam habuiſſe non credūt: Ecce ipſe totiens clamat ad inferos ſe humana lege

perductum: exindeq; aiam ſuam poteſtate ſue diui/
nitatis abſtractã. Et vide q: abſtractam dicit. ſ. quã
clauſtris inferni diruptis ad celum vſq; pducta eſt.
Deſcẽdentes vo in lacuȝ ſunt: qui in ſeculi iſtius ini/
quitate verſant. Et bene dixit: deſcẽdentibus: quaſi
in pfunduȝ euntib⁹: qui preſſi pondere peccatoꝝ: al/
tiſſima pfunditate deuorant. Sed quo modo ſalua/
tus eſt: quem ɔſtat occiſum. Saluatus eſt vtiq; a ta
libus: id eſt ab coꝝ cõmunione liberatus eſt cum re/
ſurrexit a mortuis: ꝛ mors ei vltra nocere nõ potuit.
[Pſallite dño ſancti eius: ꝛ ɔfitemini memorie ſan
ctitatis eius.] Poſt reſurrectionẽ ſuam ɔuenienter
precipit ſanctis pſallere: vt reſurgente capite mẽbra
letarent: maxime cũ ſpes coꝝ tali diſpenſatione fir/
mata ſit: qñ ꝛ ipſos conſtat in letitia reſurgere: quos
contigit eius pdicationi credidiſſe. Memorie ſancti
tatis eius dixit: q: noſtri memor eẽ dignatus eſt: qui
in vmbra mortis quaſi in denſa peccatoꝝ caligine
verſabamur. Non eniȝ nos illius memores fuimus
qui nos creauit: ſed ille noſtri potius quos creauit: ſi
Joan.15. cut ipſe in euãgelio dicit: Non vos me elegiſtis: ſed
ego elegi vos. Et ideo ɔfitenda ꝛ glorificãda eſt me/
moria ſanctitatis eius: que humanũ genus in recon/
ciliationẽ ſuã deducẽs: qđ nos ſaluare potuiſſet effec.
[Qm̃ ira in idignatione eius: ꝛ vita in volũtate ei⁹.
Ad veſperũ demorabit flet⁹: ꝛ ad matutinũ letitia.]
Partibus ſuis itelligamus hunc verſum: in quo ma
loꝝ retributionẽ: iuſtoꝝ premia: paſſionis ſue triſti/
tiam: reſurrectionis leta cõmemorat: eoq; fit vt cuȝ
fuerint diſtincta: neſciant ɔfuſionis iniuriã. Sed cũ
noſtra ira (ſicut legit) mortẽ operetur: in pmo comate
per tropologiam hoc de dño dicit: q: reuera idigna/
tio illius mors eſt vtiq; peccatoris. Dignatio eni eſt
quãdo nos clemẽter ſuſcipit: indignatio cuȝ nos ira/
tus abycit: non q: ille iraſcit: ſed de eius auerſione
mors euenit: que de ira humana pcedit. Seqtur: Et
vita in volũtate eius. Nihil poteſt dici preſtantius.
Nã ſicuti in idignatione mors: ita in voluntate eius
vita eſſe dinoſcit: que tñ non in meritis noſtris: ſed
TOP in ipſius volũtate ɔſiſtit. Hoc argumẽtum in Topi/
cis di: ex ɔtrario. Adiecit: Ad veſperum demorabit
DEF fletus. Ueſperũ dicimus: cum pacto die ſol occidit: ꝛ
noctis tenebre conſequunt. Qđ accidiſſe ɔſtat eccle/
ſie: quãdo Chriſtus dñs noſter eſt peremptus. Tunc
eniȝ vere demoratus eſt fletus: dum per triduũ fide
lium turba cõgemuit: ꝛ mũdi ipſius natura cõcuſſa
eſt: vt ꝛ ipſe orbis cuȝ humano genere dñi luge vide/
DEF ret exitium. Matutinũ vo dicimus: quãdo diſcedẽ/
tibus tenebris crepuſculũ cepit elucere. Quo tpe re/
ſurrectio dñi euãgelio teſte vulgata eſt. De qua par/
te: beatis creuiſſe ɔſtat ſine dubitatione letitiã. Sic
in vno verſu tãtaꝝ reꝝ ingens explicata pfectio eſt.
[Ego autem dixi in mea abũdantia: non mouebor in
eternũ.] Poſtq̃ de reſurrectione ſua gratias egit: ꝛ
ſanctis pſalmodiã ſalutariter impauit: ſecũda narra
tione redit ad paſſionis ſue glorioſiſſimaȝ cauſam: ꝛ
que illo tpe ſecũ cogitauerit: pius doctor edicit. Nũc
videamus que ſit iſta abũdantia: per quã ſe nullate/
nus mouẽdum eſſe pfitet. Abũdantia erat filio ſem
Joan.1. per vginis Marie: qđ verbum caro factuȝ eſt: ꝛ ha/
bitauit in nobis. Quid eniȝ illa gratia copioſius: que
Col.2. hẽre meruit plenitudinẽ deitatis: Sicut dicit Apls:
In quo habitauit ois plenitudo diuinitatis corpora
liter: id eſt veriſſime ſubſtãtialiter atq; pfecte. Jure
ergo dicebat in eternum ſe moueri nõ poſſe: cui ſua
maieſtas ɔſidẽtie dona pſtabat. [Dñe in voluntate
tua pſtitiſti decori meo virtutẽ. Auertiſti faciẽ tuam
a me: ꝛ factus ſum ɔturbatus.] In hoc verſu euiden
ter exponit: vnde illa fuerit abũdantia: que non po/
tuit cõmoueri. Uirtuteȝ quippe de ſe humana natu/
ra habuiſſe non dicit: ſed deſup ſibi aſſerit contribu/
tam. Nam decorẽ ipſius pbat illud exẽplum: Specio Ps.44.
ſus forma pre filys hoium. Sed iſta imaculata ꝛ ſo/
le clarior humanitatis pulchritudo copulata verbo
virtutẽ accepit qua miracula magna faciebat: ſicut
in euãgelio ipſe teſtat dicẽs: Sicut pater habet vitã Joan.5.
in ſemetipſo: ſic dedit ꝛ filio hẽre vitaȝ in ſemetipſo.
Seqtur pbatio ſententie ſupioris. Auertiſti faciem
tuã a me: ꝛ factus ſum ɔturbatus. Ac ſi diceret: Tu
mihi dediſti ſm carnem que habeo vt te auerſo fue/
rim ɔturbatus. Hec aũt dicens pnicioſas hoium ela
tiones intercipit. Nã queadmodũ peccator de ſe au/
deat pſumere: cum imaculata ſanctitas virtutẽ ſibi
ac decorẽ a dño pſtitum fateat: Hoc argumẽtum in
Topicis dicit a ɔſequẽtibus. Nam cuȝ auertit faciẽ TOP
ſuam diuinitas: ɔſequens erat: vt carnis turbaret in
firmitas. [Ad te dñe clamabo: ꝛ ad deũ meum dep/
cabor.] Quod modo dicit dñe: modo deus: vna ſnia
eſt. Nã hoc eſt ad dñm clamare: qđ deũ fuiſſe depre
catum. [Que vtilitas in ſanguine meo: dum deſcen
do in corruptionẽ: Nunqd ɔfitebit tibi puluis: aut
annũtiabit veritatẽ tuam:] Im maculata verbi icar
natio: ceptis pcibus pſeuerat. Ab ipſa enim parte di.
Si deſcendero in corruptionẽ: id eſt ad putrefactio/
nem: cui lege generali cuncta caro ſubiecta eſt: qua/
lis erit ſpes fideliuȝ: qui me ſub triduana celeritate
reſurge crediderit: Petit ergo non vt non moriat:
ſed ne caro ipſius corruptione reſoluta nullũ ſignuȝ
pmiſſe maieſtatis oſtendat: pter illud qđ alibi di/
cit: Non dabis ſanctũ tuum vide corruptionẽ: ꝛ inci Ps.15.
piat non eẽ vtilitas mũdi in ſalutifero ſanguine do/
minice paſſionis. Cõfeſſio vo hic laudem ſignificat:
quã vtiq; offerre nõ poſſunt: qui in puluerẽ cõmuni
morte ſoluunt. Seqtur: Aut annunciabit veritatem
tuã. Illam videlicet quã poſt reſurrectionẽ diſcipu/
lis dixit: Ite predicate hoc euãgeliuȝ oi creature. Et Marc.16.
qui crediderit ꝛ baptiçat⁹ fuerit ſaluus erit: qui autẽ
non crediderit: ɔdemnabit. [Audiuit dñs ꝛ miſert⁹
eſt mei: dñs factus eſt adiutor meus.] Uenit ad ter/
tiam narrationẽ: in qua iaȝ de ſua reſurrectione gau
dens: eterne btitudinis gratificatione mulcet. Sed
queadmodũ factus ſit adiutor: ipſe ɔſequẽter expo/
nit: ꝛ ideo noſtra vba non debẽt adyci: vt curſus ipſe
dictoꝝ ppria magis expoſitione declaret. Hoc ſche/
ma dicit Ephexegeſis: latine explanatio: vbi priora SCHE
dicta verbis ſubſequẽtib⁹ exponunt. [Cõuertiſti plã
ctum meũ in gaudium mihi: ɔſcidiſti ſaccum meũ
ꝛ ꝓcinxiſti me letitia.] Planct⁹ ad mortẽ attinet: Al. circũcidiſti.
gaudium ad reſurrectionẽ: qđ iam vtrũq; ɔſtat im/
pletuȝ. Saccus vo eſt textema groſſiſſima atq; aſpe/ DEF
ra: in humanos vſus laboreſq; deputata: qui carni
humane ɔgruẽter aptat. Cõſciſſus eſt ergo ſaccus: id
eſt corpus ipſius: cum pro nobis ipſe mori dignatus
eſt. Ante eius qppe exitiuȝ: mors nos tortuoſis liga/
minib⁹ ambiebat: ꝛ velut aliqđ frumẽtum inſolubili
carcẽ tenebat incluſos. Sed vt intelligas ſaccuȝ pro
triſtitia mortis fuiſſe poſituȝ: ɔtra hunc dicit de re/
ſurrectione: Precinxiſti me letitia. Perpẽde verbũ:
precinxiſti: Cingulum ſignificat qđ ad iudicis ptinet
dignitatem. Nam cuncta poteſtas in ipſo vocabulo

noſcitur ↄſtituta. Sic enim cinctus dicimus iudicē: quãdo eius faſces honoreſq; declaramus. Et vide: q2 nõ dicit: cinxiſti: ſed p̃cinxiſti: id eſt ſupra oēs po-
Phil. 2. teſtates ꝛ virtutes eleuaſti: ppter illud Apli: Et dedit ei nomē: qð eſt ſup omne nomē. [Ut cantet tibi gloria mea: ꝛ non cõpungar: dñe deus meus in eternuʒ confitebor tibi.] De ſuperioribus pendet iſte verſiculus. Ideo enim p̃cinctuʒ ſe dixit eſſe letitia: vt humanitas cantaret deitati: que eſt eius gloria. Cãtare aũt diximus ad mētis letitiam ꝓprie ptinere. Gloria vo
Math. 3. chriſti: patris maieſtas eſt: a quo audiuit: Hic eſt filius meus dilectus: in quo mihi bene cõplacui. Et q2 ſemel pro mundi ſalute cõpunctus: id eſt crucifixus eſt: nulli ſe vlterius ſubiacē memorat paſſioni: quippe qui carnis fragilitate depoſita: in maieſtatis ſue
Roma. 6. gloria pſeuerat: ſicut dicit Apls. Chriſtus ſurgens a mortuis iã nõ moriť: mors ei vltra non dominabiť. Sed ne p̃dictam cantilenam putares exiſtere tēpo-
XXX ralem: in eternũ ſe ↄfiteri dicit. Confitebor autē hic accipiēdum eſt: a parte mēbrorū: quaſi cõfabor: id eſt cum ſanctis eterna te voce laudabo. Quod abſolute crediť eē venturum: cum illa ciuitas Hieruſalez fuerit dedicata: quãdo iuſtis oībus indeficiens ꝓmittiť pſalmodia. Sic eniʒ frequēter ꝓmittit ſe facē Chriſtus: qð facturus eſt pplo vtiq; chriſtianus: ſicut eſt
Pſa. 34. ꝛ illud: Confitebor tibi dñe in eccleſia magna: in populo graui laudabo te. Concluſio.

Paruus quidē pſalmus: ſed celeſtis doctrine vbertate repletus eſt: habēs in verſibus gratiaʒ breuitatis: ꝛ in ſenſibꝰ extenſas omnino latitudines. Hic enim ſancte reſurrectionis gratia dicitur: hic paſſio domini glorioſa memorať: vt nulla tribulatio paſſionis terreat: quos reſurrectionis ſpes magna letificat. Et intuere ꝓpter gratiam nouitatis hic ordinē fuiſſe ↄuerſum: vt inciperet a reſurrectione: quã poſt paſſionem dñi conſtat eueniſſe.

Explicit expoſitio in pſalmum. 29m.

¶ In finem pſalmus Dauid. XXX.

In te domine ſperaui non confundar in eternuʒ: in iuſtitia tua libera me. Inclina ad me aureʒ tuã: accelera vt eruas me. Eſto mihi in deuʒ protectorem: ꝛ in domum refugij: vt ſaluum me facias. Quoniam fortitudo mea ꝛ refugiũ meuʒ es tu: ꝛ ꝓpter nomen tuum deduces me ꝛ enutries me. Educes me de laqueo hoc quem abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus. In manus tuas cõmendo ſpiritum meum: redemiſti me dñe deus veritatis. Odiſti obſeruantes vanitates ſupernacue. Ego autem in domino ſperaui: exultabo ꝛ letabor in miſericordia tua. Quoniam reſpexiſti humilitateʒ meam: ſaluaſti de neceſſitatibus animam meam. Nec concluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos. Miſerere mei dñe quoniaʒ tribulor: conturbatus eſt in ira oculus meus: anima mea ꝛ venter meus. Quoniam defecit in dolore vita mea: ꝛ anni mei in gemitibus. Infirmata eſt in paupertate virtus mea: ꝛ oſſa mea conturbata ſunt. Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium vicinis meis valde: ꝛ timori notis meis. Qui videbant me foras fugerunt a me: obliuioni datus ſum tanquã mortuus a corde. Factus ſuʒ tanq̃ vas perditum: qm̃ audiui vituperationem multoruʒ cõmorantium in circuitu. In eo dum cõuenirent ſimul aduerſum me: accipe aiaʒ meã conſiliati ſunt. Ego aũt in te ſperaui dñe: dixi deus meus es tu: in manibus tuis ſortes mee. Eripe me de manu inimicorū meorū: ꝛ a perſequētibus me. Illuſtra faciē tuam ſup ſeruum tuum: ſaluuʒ me fac in miſericordia tua: dñe non cõfundar: qm̃ inuocaui te. Erubeſcant impij ꝛ deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa. Que loquuntur aduerſus iuſtuʒ iniq̃tatem: in ſupbia ꝛ in abuſione. Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe: quã abſcondiſti timētibus te. Perfeciſti eis qui ſperãt in te: in ↄſpectu filiorū hoiuʒ. Abſcõdes eos i abſcõdito faciei tue: a ↄturbatione hoiuʒ. Proteges eos in tabernaculo tuo: a ↄtradictione linguarum. Bñdictus dñs: qm̃ mirificauit miſericordiam ſuã mihi in ciuitate munita. Ego autē dixi in exceſſu mētis mee: proiectus ſuʒ a facie oculorū tuorū. Ideo exaudiſti vocē orationis mee: duʒ clamarē ad te. Diligite oēs ſancti eius: quoniam veritatē requiret dñs: ꝛ retribuet abundanter facientibus ſuperbiam. Viriliter agite ꝛ confortetur cor veſtrum: omnes qui ſperatis in domino.

Verba que titulus ↄtinet: ad dñm Chriſtũ frequēter diximus eſſe referenda: cui totus hic pſalmus aptãdus eſt: quãdo eius paſſioneʒ reſurrectionēq; decantat. Loqui enim ex noſtra humilitate dignatus eſt: qui etiam ſuſtinuit humani corporis paſſioneʒ: per ſua nos eloquia bonus magiſter erudiens: vt ꝛ nos imitantes rerum celeſtium diſciplinam humiles ac deuoti noſtri capitis dicta ſequeremur. Intuendum eſt vo pſalmũ hunc quartum eſſe eorum: qui de paſſione ꝛ reſurrectione dominica breuiter faciũt mentionem. Diuiſio.

Per vniuerſum pſalmum: verba ſunt dñi Saluatoris. Primo ingreſſu precatur patrem: vt de malis imminentibus liberetur: ac deinde exauditum ſe indubitãter exultat. Scđo: redit ad paſſionē ſuam: actũq; rei per alluſiones varias: mirabili narratione deſcribit. Tertio: generaliter agit grãs pro ſe ꝛ pplo fideli: qm̃ vniuerſali eccleſie miſericordie ſue dona largiť eſt: cõmonēs etiã ſãctos vt in charitate dñi pſeuerēt:

qui

quí ⁊ bonorū pmia ⁊ maloꝝ retributiones ſuperius
audierunt.

Expoſitio.

Al. Nõ het. In te dñe ſperaui non confundar in eter-
nū: in tua iuſtitia libera me †⁊ eripe me.]
Perſcrutãdum eſt: quẽadmodū frequen-
ter ſimilia dicta ſuavi varietate repetan-
tur. Orat Chriſtus patrẽ ex natura huma
nitatis aſſumpte: ne de ſua ſpe deiectus humane in-
ſultationis patiat̃ opprobria: addens: In eternū: vbi
eius ↄtemplatio fixa: ⁊ icõmutabilis pmanebat. In
tua iuſtitia: id eſt qua ↄſueuiſti ſubuenire rogantibꝰ
qui firmiſſime de tua maieſtate ↄfidunt. Libera: ad
pericula huius mũdi ptinet amouenda. Eripe: ad ce
leritatẽ reſpicit auxilij: ne illa reſurrectio mũdo ſa-
ETY luberrima tardaret̃. Eripe autẽ conſtat a rapiendo
cõpoſitum. Quapropter merito implorauit iuſtitiã
dñi: qui ſe nouerat per iniquos paſſurū. O vere mi-
randa ⁊ diuina cõmutatio: Accepit necẽ: reddidit ſa
lutẽ. Pertulit iniurias: tribuit honores: dolorẽ ſum-
pſit: contulit ſoſpitatẽ: ⁊ ſolus ⁊ ſũme pius qui dulcia
preſtitit cū amara ſuſcepit. [Inclina ad me aurem
Al. Eruas. tuã: accelera vt †eripias me. Eſto mihi in deū prote
ctorem.] Inclina dixit aurem tuam: ꝓpter mẽbroꝝ
ſuoꝝ humilitatẽ: vt quia per naturã ſuā humana cõ-
ditio ad diuinitatẽ non poterat attingẽ: ad eam diui
nitas inclinata deſcẽderet: qđ oĩpotentis verbi icar-
natione puenit. Unde merito petebat̃: qđ adhuc mi
nime pbabat̃ effectum. Seqtur: Accelera vt eripias
me. Id eſt feſtina reſurrectionẽ dare celerrimã: non
illam moroſam quã generalitas adhuc noſcit̃ ſuſti-
nere. Hec aūt frequẽtia petitionis docet nos ob ora
tione non debẽ ſuſpẽdi: etiam cum nobis credimus
aliqua poſſe cõcedi. Petit quoqꝫ vt ab huius ſeculi
importunis inſidijs diuina vtute ptegatur: ne pateat
inimicis derelicta ſimplicitas: ſicut ſcriptum eſt in
Iſa. 53. Iſaia ꝓpheta: Sicut agnus corā tondẽte ſe ſine vo-
ce: ſic nõ aperuit os ſuum. [Et in domum refugij vt
ſaluū me facias.] Domus eſt refugij: glorioſa reſur-
rectio: poſtq̃ iam nulla ĩbecillitate ↄcutitur: ſed icor
ruptibili maieſtate pfruit̃. Nam tūc ſaluus fuit: cū
mors ei vltra pualere nõ potuit. Ita qđ timet ex no-
bis: qđ ↄfidit ꝓprie diuinitatis eſt. Domū quoqꝫ re-
fugij: ad eccleſiā catholicã dicūt aliqui ptinẽ: vbi a
parte mẽbroꝝ petit ſe ſaluū fieri: quia in ipſa reuera
oĩs chriſtianus ſaluus efficit̃: ſicut in arca Noe cre-
ſcẽte diluuio: ſoli ſalui facti ſunt qui feliciter intrare
Al. Fortitu- meruerūt. [Quoniam †firmamẽtum meum ⁊ refugium
do mea. meū es tu: ⁊ ꝓpter nomẽ tuum †dux mihi eris ⁊ enu
Al. deduces tries me.] Firmamẽtū ptinet ad tolerãda que paſ-
me. ſus eſt: refugium ad finẽ maloꝝ: quãdo iſtius ſeculi
iniqtates glorioſe mortis fine ſupauit. Seqtur: Et
ꝓpter nomẽ tuū dux mihi eris. Propter nomẽ ſuū
dñs dux erat humanitati: quia illud latius per vniuer
ſas gẽtes fecit agnoſci ſaluberrima pdicatione vul-
gata. Siue hoc a mẽbris accipiẽdū: ſicut ſupra iam
dictū eſt. Dux enim noſter veraciter dñs: quãdo illū
ſeqmur: ⁊ pdicationis eius veſtigia non vitamꝰ. Ad-
didit etiã enutritū ſe quouſqꝫ ad pfectionẽ catholi-
ca eccleſia ipſius munẽ pueniret. [Educes me de la
Al. hoc. queo †iſto quẽ †occultauerūt mihi: quia tu es prote-
Al. abſcon- ctor meus †dñe.] Occultatus eſt quidẽ ab inimicis
derunt. laqueus: ſed nõ qui Chriſto eẽt occultus: nec in mor-
Al. Nõ het. tem deceptꝰ incidit: ſed ſciens eū pro noſtra liberatio
ne ſuſcepit. Ergo laqueū occultauerūt iudei chriſto:
qꝛ tm̃ hoiem credẽtes: occultis eum pdere machina-
bant̃ inſidijs. Unde ſe dicit educẽdum: id eſt reſur-
rectionis bñficio ad ſupna velociter eleuãdū. Sed
oĩa ↄſilia iudeoꝝ dicit eẽ fruſtranda: qꝛ dño ptegen-
te nulla põt aduerſitas pualere. [In manus tuas cõ
mẽdo ſpiritū meū: redemiſti me dñe deꝰ veritatis.]
Cõſideremus cur hic ſermones ipſi ſint poſiti: quos
euãgelij textus eloquit̃. Nam ⁊ ibi ſic ait: In manus Luc. 23.
tuas cõmẽdo ſpiritū meum: ⁊ iclinato capite reddi-
dit ſpiritū. ſ. vt ⁊ hic eū cognoſceres fuiſſe locutum:
qui poſt tot ſecula eadẽ erat in cruce poſitus verba
dicturus. In manꝰ tuas: in veritate tua: qua benigna
⁊ iuſta ſemꝑ oparis. Cõmendat itaqꝫ patri ineſtima
bilem theſaurū: aiam videlicet illã que voluntates
ipſius pura intẽtione faciebat. Dignum ergo fuit: vt
tãto ſuſceptori talis cõmendaret̃ ſpiritus. Redẽptū
ſe deinde eẽ teſtificans. Sed videamus quo pcio: Il
lo. ſ. quo Apl's dicit: Semetipm exinaniuit formam Phil. 2.
ſerui accipiens. Uides q̃ magnū pcium fuit: vt ma-
ieſtatẽ ſuam vſqꝫ ad carnẽ hois inclinaret: ſeqꝫ exi-
naniuit vt celeſtibꝰ humana copularet. Sed vt iſtū
dñm euidẽter aduerteres: addidit qs eſſet: id eſt deꝰ
veritatis. Illorum enim ſpecialiter deus eſt: qui ve-
ritatem diligunt: nec in aliqua falſitate miſcentur.
[Odiſti †oẽs obſeruantes vanitatẽ: ſupuacue. Ego Al. Nõ het.
aūt in dño †ſperabo.] Illa reddunt̃ ſemper odioſa: Al. ſperaui.
que pbant̃ eſſe ↄtraria. Iuſte ergo veritas oderat va
nitatē: qꝛ vanitas in falſitate verſat̃. Cui rei ipſe tri
buit expoſitionẽ: dicens: Supuacue: que nõ ſolū va
cua: ſed etiam ſupuacuã dicta eſt merito: quãdo fru-
ctuoſam intelligẽtiã tollens alienat a dño. Et quãdo
prius dixit: dñm odiſſe vanitatē: id eſt ſeculi iſtius
deſideria tranſitura: nunc ſe dicit amare veriſſima.
Que ſunt iſta veriſſima: Spabo in dño: vbi nihil va
num: nihil ſupuacuū eſt: ſed totum fixum atqꝫ inte-
grum pſeuerat. Uerum iſtã rem que cauſa ↄſeqtur?
[Exultabo ⁊ letabor in tua miſericordia. †Quia re- Al. Quoniã
ſpexiſti humilitatẽ meam.] In hoc ⁊ ſupiore verſu
iterū cathegoricus ſyllogiſmus enaſcit̃: cuius defini
tionẽ parteſqꝫ in pmo pſalmo iam diximus: qui etiã
hoc loco ſimili ratione colligit̃: id eſt: Ego in dño ſpe
raui. Oĩs ſperans in dño exultabit ⁊ letabit̃ in miſe SYL
ricordia eius. Ego igit̃ exultabo ⁊ letabor in miſeri-
cordia eius. Pulchrū plane dicẽdi genus in breuita-
te cõplecti: qđ nulla poſſit aduerſitate dirūpi. Nunc
pſalmi vba tractemus. Exultare: eſt cū magni animi DEF
alacritate gaudẽ. Letari: eſt tẽperata mẽtis affectio-
ne mulceri. Sed ↄſideremus: quotiẽs cõmonemur:
in humanis viribꝰ minime ↄfidẽdum. Nam quẽad-
modū (vt ſupra dictū eſt) quiſq̃ de ſe debeat preſu
mere: vnde ſancta incarnatio legit̃ abſtinẽ. Quapro
pter execrãda eſt pelagiane prauitatis intẽtio: dū il
lo tẽtat pſumere que cognoſcẽ debuit ſpiritū ſanctū
totiẽs ante damnaſſe. Intẽdamus etiã qui dicit hu-
militatẽ ſuam fuiſſe reſpectã: ille videlicet qui celū
terrãqꝫ ⁊ creauit ⁊ ↄtinet: cui poteſtates ſuperne ſer-
uiunt. Sed ideo erat in altiſſimo humilitas: qꝛ illi ⁊
humanitas veraciter adherebat ab ipſa cõceptione
pfecte. Ait nãqꝫ: [†Saluaſti de neceſſitatibus Al. ſaluaſti.
aiam meã. Nec cõcluſiſti me in †manus inimici †.] Al. manibꝰ.
Neceſſitas dicit̃: ab eo qđ in nece ſit poſita: id eſt in Al. mei.
mortis anguſtijs ↄſtituta. Nam quãdo peccatoꝝ la- ETY
queis inodamur: nec ab eis poſſumus noſtra virtute
ſolui: neceſſitas appellat̃. Ergo tūc de neceſſitatibus
liberata eſt aia dñi Saluatoris: cū a peccatis reddi-
ta eſt modis oĩbus aliena. Seqtur: Nec concluſiſti

me in manus inimici. Ipſa erat neceſſitas quã ſupe
rius dixit: ſi poteſtati diabolice delictis traderetur ob
noxius. Concluſi ſunt enim quaſi carcere penali: qui
illius ſeuiſſimi manibus ambiunt. Nec concluſiſti
ergo dicit: q̄ liber effectus eſt a poteſtate diaboli: ſi
Joan.14. cut ipſe in euãgelio ait: Ecce veniet princeps mundi
huius: ⁊ in me non inueniet quicq̃. [Statuiſti in lo
co ſpatioſo pedes meos. Miſerere mei dñe qm̃ tri
bulor.] Poſt liberationis ſue decurſaʒ exultationẽ:
ad ſecũdam venit igreſſum: vbi de paſſione ſua mul
ta dicturus eſt: vt eam frequẽti memoria pyſſimus
cõmoneret: quã pro oium ſalute ſuſcepit. Statuiſti
dicit: hoc eſt: firmaſti: q̄ lapſum ſuſtinẽ non poterat:
qui mũdi vitia nõ habebat. In loco ſpatioſo: id eſt li
bero: ⁊ a poteſtate diaboli ſemꝑ excepto. Ipſe enim
liber locus eſt: quẽ hoſtis ille nõ inſidet. Ipſe ſpatio
ſus: quẽ ille non occupat. Et intende: q̄ non dixit: in
via: ſed in loco ſpatioſo: id eſt in patria virtutũ: in re
gione beatoꝝ. Via enim legiẽ anguſta iuſtoꝝ. Pe
des autẽ ſuos dicit virtutes morales: per quas hunc
mũdum fixis greſſibus ambulauit: quibus diaboli
aduerſitas impedire nõ potuit. Sed quãuis mũduʒ
inculpabiliter ambularet: neceſſariũ fuit vt eius in
firmitatibus diuina gratia ſubueniret: ne imbecilla
caro a celeſtis ꝓpoſiti integritate diſcederet. Ideo
ſeqtur: Miſerere mei dñe qm̃ tribulor. Lege enim
humani corpis tribulationi ſue poſtulat ſubueniri:
Math.26. ſicut ⁊ in euãgelio dicit: Triſtis eſt aĩa mea vſqʒ ad
mortẽ: ⁊ his ſimilia. Siue pedes ſuos: apoſtolos di
cit: qui in loco ſpatioſo: id eſt per vniuerſalẽ eccleſiaʒ
certiſſima ſtabilitate fidei ꝯſtiterunt. [Cõturbatus
eſt in ira oculus meus: aĩa mea ⁊ vẽter meus.] Per
SCHE hos quatuor verſus figura Hypotypoſis eſt: que lati
ne expreſſio dicitur: vbi rebus pſoniſue ſubiectis ⁊ for
me ipſe ⁊ habitus exprimunt. Incipit eniʒ deſcribe
re qualis fuerit pͥculi magnitudo. Ac ſi diceret: Cõ
fuſus eſt oĩus meus: cuʒ me inſequẽtium furor appe
teret. Iram ſiqdem poſuit: inimicoꝝ indignationẽ.
Oculus aũt: intellectum ſignificat: quẽ ſemꝑ contur
bamus atqʒ confundimus quãdo iminẽtia pericula
formidamus. Uẽter vo noſter: aluus eſt: in quo edu
lia deglutita recondimus. Qui apte memorie cõpa
ratur: q̄ ſicut ille tranſmiſſas eſcas recipit: ſic ⁊ me
morie ſinus notitias rerum cõpetẽter aſſumit. Con
turbatuʒ ergo dicit vẽtrem: id eſt memoriã ſuaʒ: vbi
hẽbat repoſita que illi dñs de ſua clarificatione pro
miſerat. Sed cum videret caro ſibi iminẽ pericula:
conſequẽs fuit eam trepidatione turbari. Et nota: q̄
ſe ꝯturbatum frequenter dicit: deſperaſſe nuſq̃. Qd
ideo ab ipſo dictũ eſt: vt nobis hanc imitandi formu
lam magiſter celeſtis oſtẽderet. Nam ꝯturbatio hu
manitatẽ familiariter petit: diuine aũt ſanctitati de
ſperatio ꝑuenire non potuit. [Qm̃ defecit in dolore
vita mea: ⁊ anni mei in gemitibus.] Hinc eſt illa cõ
turbatio carniſqʒ metus: q̄ in doloribus vita defece
rat. Uerbum aũt ipſum: defecit: lõgas ⁊ grauiſſimas
DEF ſignificat paſſiones. Deficẽ eniʒ eſt: paulatim minus
facere: ⁊ ad fineʒ ꝑdendo aliquas valitudinis minu
tias ꝑuenire. Quod vite humane accidẽ poſſe mani
feſtũ eſt: que ad terminũ mortis vſqʒ perducitur. Su
perioꝛa vo declarans ſubiungit: Et anni mei in gemi
tibus: qd multitudinẽ ſignificat vtiqʒ dierum. Cõſi
dera qd dixit: in gemitibus: q̄ non fuit leuis dolor
vbi continuus gemitus inſonabat. Siue hoc magis
ad martyrum ꝑtinet paſſiones: qui in capite merito
intelligunt: qm̃ ipſi membra ſunt Chriſti. Et cõſide
ra: q̄ non in vocibus: ſed in gemitibus poſuit: vt deo
fieret amplius notum qd hominibus videbatur occul
tum. [Infirmata eſt in paupꝑtate virtus mea: ⁊ oſſa
mea ꝯturbata ſunt.] Uirtus animi infirmatur in pau
pertate: qm̃ oĩbus bonis indiget humana fragilitas.
Quid enim illa pauperius: que nihil idoneũ de ſe ha
bere cognoſcitur: Oſſa vo fortitudo eſt: qua compago
corporis ſuſtinetur. Quod vtrũqʒ pulchre poſituʒ eſt:
ad exprimẽdam imbecillitatẽ humane ſubſtãtie: q̄
neqʒ in animi robore: neqʒ in carnis ſpe vlla debet
eſſe pſumptio: ſicut Propheta dicit: Maledict9 qui Hiere.17.
confidit in homine: ⁊ ponit ſpem carnẽ brachij ſui:
⁊ a dño recedit cor ei9. [Super oẽs inimicos meos
factus ſum opprobrium: ⁊ vicinis meis ĩnimium: Al. nop hd.
⁊ timor notis meis.] Non vacat qd ſuper oẽs ⁊ non Al. valde.
inter oẽs ait. Super omnes inimicos meos: per mo
dum exaggeratiuum dicitur: qm̃ dum eſſent illi vere
opprobrium: Chriſtus dñs inocens atqʒ imaculatus
inter eos habebatur opprobrium: qui ſe nefario ſcelo
re polluebant. Seqtur: Factus ſum opprobriuʒ: non
q̄ ego vere opprobrium fui: ſed qm̃ ab illis putabar
eſſe qd non eram: qui decepti vanis pſuaſionibus er
rauerunt. Contra probum: dicimus improbuʒ: id eſt
inhoneſtum atqʒ idecoꝝ. Opprobriuʒ aũt: ſignificat
valde abominabile facinus: qd dño Saluatori inter
iniquos iudeos eueniſſe manifeſtum eſt: cũ dicerẽt:
Hic homo a deo non eſt qui ſabbatuʒ non cuſtodit. Joan. 9.
Et alibi Samaritanus es: ⁊ demonium habes. Uici Ibidem.8.
nos autẽ illos dicit: qui ei vicinitate fidei ꝓpinqua
bant: qui adhuc non crediderant: ſed credẽ diſpone
bãt: ſed vidẽtes eũ in cruce pepẽdiſſe: a credulitatis
vicinitate remoti ſunt: dum pati videbant quẽ ado
randum eſſe putauerant: ignari cum fideliter ꝑdicta
neceſſario cernerẽt conſecuta: tũc magis a firma cre
dulitate ſuſpenſi ſunt. Et nota qd prius dixit: inimi
cos: deinde: vicinos: nunc accedẽdo ꝑuenit ad notos.
Notos autẽ apoſtolos ſignificat: qui paſſione ipſius
oĩno turbati ſunt. De quibus ſcriptum eſt: Percutiã Zacha.13.
paſtorem ⁊ diſꝑgentur oues gregis. Sic figura Hy SCHE
potypoſis: per hos quatuor verſus: ſicut diximus: decẽ
ter impleta eſt. [Qui videbant me foras ĩfugiebãt Al. fugerũt.
a me: excidi tanq̃ mortuus a corde.] Et in iſto alte Al. obliuioi
roqʒ verſu qui ſeqtur: Figura eſt Metriaſmos: que datus ſum.
latine dicitur mediocritas: quotiẽs rem magnam me SCHE
diocri relatione ꝓferimus. Dicit enim ⁊ nũc: Qui vi
debant me foras fugiebãt a me. ſ. qui minus ſcriptu
ris credẽtes: dũm viderunt in cruce poſitum: foras a
deitate ipſius exierunt: ſperantes ſpem inanem morte
ipſius fuiſſe finitam. Siue hereticos ſignificat: qui
audientes in eccleſia ſcripturas diuinas videnteſqʒ
magnalia: foras exeũt ad iniquas ꝑdicationes: fugiẽ
tes veritatẽ: in qua minime pſeuerare patiuntur. Be
ne autẽ ſequitur: Excidi tanq̃ mortuus a corde. Nõ
enim a fidelibus mortuus dicitur: cuius deitas impaſ
ſibilis veraciter eſtimatur. Excidi a corde: id eſt a mẽ
te infidelium; qd ſolet illis contingẽ qui defunctos
homines obliuiſcẽdo: cum corpore ſimul eoꝝ memoriã
recordationẽqʒ ſepeliunt. [Factus ſuʒ ĩſicut vas ꝑ Al. Tanq̃.
ditum: qm̃ audiui vituperationem multoꝝ ĩcircũha Al. cõmorã
bitantium.] Uas ꝑditum eſt: qd fractum ad nullos tiũ i circuitu.
vſus neceſſarium ſemꝑ abijcitur: ita ⁊ Jeſus mortuus
quaſi fractum vas abijciẽdus putabatur a perfidis.
Quid enim dici poterat mediocrius: q̃ vt illa maie
ſtas omnipotẽs teſtis fragilibus equaretur: Sed hec

ſic a

ſic a demētibus putata perpēde. Ceteruꝫ in illo ſem-
per fuit omnipotētia ſingularis: ⁊ diuina plenitudo
Col. 2. mirabilis: ſicut Apoſtolus dicit: In quo habitat oīs
plenitudo diuinitatis corꝑaliter: id eſt ſubſtantiali-
ter ⁊ manifeſte. Diuinitas enim eſſe non poteſt cor-
poralis. Sequitur: Quoniam audiui vituperationem
multoꝝ circūhabitantium. Significat perfidos iu-
deos: qui ſynagogaꝫ circūhabitant: non inhabitant.
Circum enim a circuitu: peccatores vult intelligi. De
Ps. 11. quibus in alio loco ait: In circuitu impii ambulant.
Merito ergo tales circūhabitantes dicunt: qui le-
gē dei non ſpiritualiter: ſed carnaliter aduertē ma-
luerunt. Sic per hec verba lucētia: tenebroſa facino-
Al. conuenirēt. ra iudaici populi ſubtiliter indicant. [In eo dū ꝯ-
Al. Nō hēt. gregarentur ꝯes ſimul aduerſum me: ut accipe-
Al. accipere. rent aīam meam conſiliati ſunt. Ego aūt in te ſpera-
ui dñe.] Reddamus ordinē verboꝝ: vt planius ītel-
ligantur ſibi dicta coherētia. Dum ſimul oēs congre-
garentur aduerſum me: in eo ꝯſiliati ſunt vt accipe-
rent aīam meam. In eo ꝯſiliatam dicit partē maxi-
mam iudeoꝝ vt dominū neci traderēt: quādo omne
ſcelus grauius eſt qđ conſilio gerit plurimoꝝ. Nam
dicēdo: oēs ſimul: non vult paucos intelligi: vt ſcele-
ratam turbā illaꝫ vitio debita ſubſequatur. Ut acci-
perent aīam meā: ſignificat: vt adimerent ſiue tolle-
rent. Mirabilis ⁊ ſanctiſſimus ordo dictoꝝ. Cū ini-
mici circūhabitarēt ſynagogam: ⁊ ſpem ſuam habe-
rent in viribus ſuis: ſe dicit ſperaſſe de dño: ſciēs qꝛ
poteſtas eoꝝ nulla erat: ⁊ inſidiis talibus ſemetipſos
magis interficē conabant. [Dixi tu es deus meus:
Al. ſortes mee. in manibus tuis ꝯtēpora mea.] Dñs Chriſtus dicit:
Tu es deus meus: ſed a parte. ſ. humanitatis aſſum-
pte: que ſicut ait inferius: ⁊ tēpori ſubiacebat ⁊ mor-
ti. Non enim quēadmodū inimici putabant: eoꝝ ꝑſe-
cutione vitā ſuam finiendā eſſe cōmemorat: ſed in
poteſtate poni dñi tēpora vite ſue. Ipſo enim crean-
te viuimus: ipſo diſponēte vegetamur: eodē etiā iu-
bēte tranſimus. Unde neceſſe erat vt ſpem fixā ha-
beret in dño: qui vitam mortēqꝫ ſuam in eius po-
Al. Nō hēt. teſtate noteſcebat. [Libera me ⁊ eripe me de ma-
Al. illuſtra. nu inimicoꝝ meoꝝ: ⁊ a ꝑſequētibus me. Illumina
faciē tuam ſuper ſeruum tuū.] Ipſuꝫ rogat qui poteſt
aduerſantiuꝫ vitam confringē: hominūqꝫ corda pro
ſua mirabili diſpēſatione conuertē. Prius enī dixit:
Inimicoꝝ: id eſt iudeoꝝ: ſubiungit: ⁊ a ꝑſequētibus
me: hoc eſt: paganis vel a diuerſis hereticis: qui eccle-
ſiam dei fraudulentis machinationibus inſequunt.
Sequitur: Illumina faciē tuam ſup ſeruū tuum: id
eſt fac videē: qꝛ ſuper me dignaris intendere: vt ſicut
de morientē deſperāt: ita de reſurgēte confidāt. Nec
offendaris: qđ audis a dño dici: ſeruum tuum. Oia ſi
quidē verba talia humanitati ſunt ſpecialiter appli-
Ps. 115. cāda: ſicut in alio loco dicit: Ego ſeruus tuus: ⁊ filius
ancille tue. Ubi ſunt qui duas naturas dicē nolunt
in dño Saluatore? Nam quēadmodum aliter ſibi
conuenire poteſt iſta diuerſitas: vt in vna eadēqꝫ ꝑ-
ſona: ⁊ dominū intelligas celi: ⁊ obnoxium paſſioni.
[Saluum me fac in tua miſericordia dñe: non con-
fundar qm̄ inuocaui te.] Dicēdo: in tua miſericordia
ſaluum me fac: negat meritum ſuum. Ad inſtruēdos
enim nos ſemꝑ eadem repetit: nec de amabili cōfeſ-
ſione ſatiatur: qꝛ faſtidium nō habet dulcedo verita-
tis. Subiungit etiam: Domine non cōfundar qm̄ in-
uocaui te. Mirabilis ac ꝑfecta ꝑdicatio: que habet ⁊
humilis ſupplicationem ⁊ credētis inuiolabilem fir-
mitatē. Rogat ergo ne ꝑtermiſſus confundatur.
Sed quo modo ſe credit audiri? Quoniaꝫ inuocaui
te. Dñm ſiquidē fideliter inuocare mereri eſt: nō in-
iuria: quādo nullatenus poteſt decipi: qui ab ipſo ſe
preſumit audiri. [Erubeſcant impii ⁊ deducant in
infernum: muta ꝯefficiantur labia doloſa.] Superiore Al. fiant.
verſu dixit: Non ꝯfundar qm̄ inuocaui te: hic optat
conuerſa vice vt illi potius erubeſcant qui inuocant
idola: ⁊ ceteri qui ſe ſimili impietate commaculant.
Ipſos enim cōuenit erubeſcē: quos habet eterna pe-
na torquere. Nam cum hic nō credunt ꝓmiſſum iu-
dicium dei: doloſa labia: blaſphema ⁊ garrula ſunt.
Quando aūt manifeſtationē reſurrectionis agnoue-
rint: ſeqꝫ reſpexerint in graui ꝑiculo conſtitutos: ve-
lociter obmuteſcūt: nec iam in procacia dicta proſi-
liunt: que nimio terrore claudunt. [Que loquuntur
aduerſum iuſtum iniquitatē: in ſuꝑbia ⁊ in ꝯtem- Al. abuſione
ptu.] Illa labia exponit doloſa: que ſupius obmute-
ſcere dinoſcētie virtute predixit: que in hoc ſeculo lo-
quuntur aduerſus iuſtum: id eſt Chriſtum. Dignum Joan. 14.
nomē: aptumqꝫ vocabulum: qui merito iuſtus dici-
tur: qꝛ via: vita ⁊ veritas comprobatur. Sed contra
tale tantiqꝫ nomē: pulchre ponit iniquitatē. Nam
ſicut lux obſcuritati contraria eſt: ſic iuſtitie iniqui-
tas videtur aduerſa. Loquitur enim falſitas contra
veritatē: quādo iudei Meſſiam proclamant adhuc
eſſe vēturum: quando Arriani creaturam dicūt do-
minum Creatorē: quando pagani Saturnuꝫ: Iouē:
Venerē: ceteraqꝫ portēta ſtulte numina profitentur
eē celeſtia. Addidit: In ſuꝑbia ⁊ contemptu: ſcilicet
qm̄ diſputant ſuperbi de humilitate Chriſti: cum di-
cant dominuꝫ celoꝝ carnis aſſumē non potuiſſe ſub-
ſtantiam. Contēptores autē deſpiciunt īmortalis cre-
dere dñi paſſionē. Nam cuꝫ audiunt flagellis ceſuꝫ:
alapis verberatum: traditum manibus impioꝝ: ſta-
tim in blaſphema verba proſiliunt: nequaqꝫ intelli-
gētes ſalutare conſilium: non qꝛ minus potuit altiſſi-
mus in pomposis honoribus huius ſeculi glorioſiſſi-
mus apparere: ſed declinare decuit: per que humanū
genus ſuum nequiter contēpſit auctorem. [Quā ma-
gna multitudo dulcedinis tue dñe: quam abſcondi-
ſti timētibus te.] Ad tertium venit ingreſſum: vbi
diuerſis modis enumerat quanta bñficia dñs ſe ti-
mētibus largiatur: cōmonens vt oēs ſancti diligant
dñm: quoniam eē conſtat ⁊ noſtrum iudicē: ⁊ in futu-
ro bñficioꝝ omnium largitorē. Sed conſideremus
huius verſus verba quid habeāt. Multitudo dulce-
dinis eſt: quia multis ꝑmiis domini ſuauitas indica-
tur. Dulcis eſt cuꝫ corrigit: dulcis dum parcit: dulcis
cum credētibus eterna ꝑmia compromittit. Sed in-
tellige qđ eis tm̄ dulcis eſt: qui de ipſius ſapore guſta-
uerint. Ceterum dulcedo ad eos non poteſt ꝑuenire:
qui guſtum eius minime contingē meruerunt: ſicut
⁊ alius pſalmus dicit: Guſtate ⁊ videte: qm̄ ſuauis eſt Ps. 33.
dñs. Sequitur: Quam abſcondiſti timētibus te. Nō
quia ſanctis ideo abſcondita eſt: vt eam minime cō-
ſequerētur: ſed qꝛ in futuro iudicio ꝓmittitur mani-
feſta que hic ſentitur abſcondita. Recte autē intelli-
gimus abſconditam: vt eam deſideria humana plus
appetant: qꝛ ſolet faſtidiri omne qđ ſubiacet: ⁊ vile
pleruꝫqꝫ creditur quod ſine aliqua difficultate pre-
ſtatur. Sed hoc qđ ait: Abſcondiſti: omonymon eſt.
Significat etiam ⁊ negata: vt eſt illud: Gratias tibi Luc. 10.
ago pater domine celi ⁊ terre: quia abſcondiſti hec a
ſapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelaſti ea paruulis.

Al. non hēt. Al. eis qui ſperant. ¶ †Et perfeciſti †ſperātibus in te: in conſpectu filio-
rum hominum.] Dulcedinem illam quam abſcon-
derat timētibus ſe: perficit in illis qui conſtanti ani-
mo eam deſideranter exquirunt. Hoc eſt enim vere
ſperare: ſi nos contingat aliquid firma mentis inte-
gritate pſumere. Adiecit etiam: In conſpectu filioꝝ
hominum: id eſt in illa reſurrectione generali: quan
do ſanctis ſuis ōmia promiſſa reſtituet: ⁊ facit cogno
ſcere vniuerſas gētes ſuos certiſſimos fuiſſe ſermo-
Al. abſcōdi to faciei me. Al. mihi. nes.[Abſcondes eos in †abdito vultus tui: a contur
batione hominū. Proteges eos in tabernaculo tuo:
a contradictione linguarū. Benedictus dominus:
quoniam mirificauit miſericordiam ſuam †in ciui
Al. munita. tate †circunſtantie.] Uenie ad enumerationes bene
ficioꝝ: que ſanctis ſuis dn̄s copioſa miſeratione lar
SCHE gitur. Qd̄ ſchema nobiliſſimū dicit̄ Synatriſmos:
latine congregatio: vbi in vnum aut multa crimina:
aut multa bn̄ficia colligunt̄. Quod inter violentiſſi-
mas figuras accipitur: q: congregatio rerum cauſe
preſtat augmētū. In expoſitione quippe dominice
dulcedinis pſeuerans: Primo dicit: Abſcondes eos
in abdito vultus tui a conturbatione hominū. Se-
cundo: Proteges eos in tabernaculo tuo a contradi-
ctione linguarū. Tertio: plenitudinē bn̄ficiꝝ ipſius
euidēti laude complexus dicēs: Bn̄dictus dominus:
quoniam mirificauit miſericordiam ſuam in ciuita-
te circūſtantie. Nūc ad exponēda verba veniamus.
In abdito vultus domini dicit: id eſt in illa reſurre-
ctione quando oēs iuſti contēplationis eius premia
Math. 5. conſequentur: ſicut legit̄: Beati mūdo corde quoniā
ipſi deum videbūt. A conturbatione hominum: ma-
lorum ſcilicet: dicit etiam fideliſſimos occulendos:
quando iam in eterna beatitudine locabunt̄: vbi pu-
riſſimam veritatē nemo feculenta voluntate contur
bat: ſed bonitas rerum in ſuis ſplendoribus perſeue-
rat. Et ꝙ̄ pulchre regalem conſpectum dicit in abdi-
to: rexera quia contēplationes eius qua iuſti pfruun
tur impij non viderunt. Homines enim hic omnes
perſecutores ⁊ ſciſmatici ſignificantur: qui hic con-
ſueuerunt terrere populum chriſtianū. Sed cum il-
luc peruētum fuerit: ſupra dei famulos ſceleratorū
conturbationes locum dicit vlterius non hēre: quip
pe quos a ſe conſtat eſſe diuidendos. Illi enim mit-
tuntur in eternam penam: iuſti vocantur ad requiē
ſempiternā. Sed ne iſti futuri premij promiſſio fra
gilis corda turbaret: ſecundo capite dicit eos eē pro-
tegendos. Nam per tabernaculum ſepe diximus ec-
cleſiam catholicam ſignificari: que in iſto mūdo cer
tamina ſuſtinens: expeditionalis habitaculi nomine
vocitatur. Superius enim dixit: Abſcondes: hic pro-
teges. Ibi enim abſcondentur vbi ab impijs non vi-
dentur: hic vere proteguntur vbi maloꝝ improbitas
minime nocere permittitur: quando illeſe anime iu-
ſtorum ſub qualibet corporis afflictione ſeruantur.
Tertio letatur homo celeſtis: qui ⁊ mediator eſt do-
minus Jeſus chriſtus gaudio ſpirituali: quia incarna
tione verbi mundo ſalutaria dona prouenerunt. Ci-
uitatem circunſtantie: Hieruſalem localē debemus
aduertere: que in medio gentiū conſtituta quaſi tem
plum fidei probabatur exiſtere. Ab hac enim circū-
iecte nationes chriſtiani dogmatis regulas ſuſcipere
meruerunt: ⁊ velut puriſſimo fonte patefacto cele-
ſtis vite ſunt muneribus irrigati. In hac ergo ciuita
te mirificauit dominus miſericordiam ſuam: quan-
do ibi ⁊ docere: ibi miracula facere: ibi ⁊ pati pro ho-
minum ſalute dignatus eſt: Ibi quoqꝫ gloriam ſue
reſurrectionis oſtendit: vt merito dictum ſit: quia in
Hieruſalem potētiam ſuam mirā fecit: vbi decla-
rare tam ingentia ſacramenta delegit.[Ego autem
dixi in †pauore meo: proiectus ſum a †vultu oculo- Al' exceſſu mētis mee. Al. facie.
rum tuorum.] Patri dicit filius a forma ſerui: ſpera
ui: quia ne gratia tua deſereret cum paſſionis triſti-
tia preualeret. In pauore vtiqꝫ mortis: a vultu ocu-
lorum tuoꝝ: id eſt a conſpectu miſericordie tue. Et
pulchre vultum dedit oculis: quia ipſi ꝙ̄maxime ſi-
gnificant voluntates animorum. Uultus enim dici ETY
tur: ab eo ꝙ cordis velle per ſua ſigna demonſtrat.
Sic oculi diuinitatis cum reſpiciunt ſuam gratiam
pollicentur.[Ideo exaudiſti vocem orationis mee:
dum clamarem ad te.] A domino ideo ſe dicit exau
ditum: quia humiliter non deſperanter more huma-
nitatis dicebat eē contemptum: cui non poterat tar-
dari gratia: de quo vox paterna dictura erat: Hic eſt Math. 3.
filius meus dilectus in quo mihi bene complacui.
Dum clamarem ad te: quando in paſſione voce ma-
gna dixit: Deus meus: deus meus: quare me dereli- Math. 27.
quiſti: Conſtat enim his clamoribus exauditū fuiſ-
ſe: quando ⁊ reſurrectionis gloriā pſecutus: ⁊ ad pa
tris eſt videlicet dexteram collocatus.[Diligite do-
minum omnes ſancti eius.] Pro collatis ſibi bene-
ficijs hymno decurſo: ſanctos cōmonet vt amēt do-
minum: quatenus auctorem tanti beneficij membra
diligant: cum ſibi in capite pſtitum fuiſſe cognoſcāt.
Diligite dominum dicit: iam tanꝙ̄ amicis: non tan-
ꝙ̄ ſeruis. Seruorum eſt enim formidare: amicorū
diligere: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Si feceritis que Joan. 15.
ego precipio vobis: iam non dicam vos ſeruos: ſed
amicos. Sed hoc precipit ſanctis: quia ipſorum eſt
amare dn̄m: qui non diligunt mundum.[Quoniā
veritatem requiret dominus: ⁊ retribuet †his qui Al. non hēt.
abundanter †faciunt ſuperbiam.] Ne putaretur he Al. facientib'
reticoꝝ blaſphemias dominū poſſe negligere: dicit
veritatē requiret dominus: quam illi neſciunt falſis
erroribus illigati. Sequit̄: Et retribuet his qui abū-
danter faciūt ſuperbiam. Ideo enim diſcutit vt vin-
dicet: ideo requirit vt puniat. Et bene addidit: Abū-
danter: quia illis non retribuet qui ſe celeri emēda-
tione conuertunt. Illis autem ſupbis qui copioſe de
linquunt: ⁊ pcepta domini iniqua preſumptione de-
ſpiciūt: in ipſis eſt ſine dubitatione reſecandū. Sed
hic ſuperbiam: non vnum vitium debemus accipe:
quoniam ex ſupbia naſcitur quicquid morū praui-
tate peccatur. Scriptum eſt enī: Initium oīs pecca- Eccl. 10.
ti ſupbia. Et merito cunctis vitijs tale nomē cōſtat
impoſitum: q: non ſolū in arrogantes vindicat: ſed
etiam in omnes qui regulam pie conuerſationis im-
pugnant.[Uiriliter agite ⁊ confortetur cor veſtrū:
omnes qui ſperatis in domino.] Hic virtus totius
pſalmi ⁊ ſacre colligitur paſſionis vtilitas. Nam cū
dixiſſet: Diligite dominum ſancti eius: qui capiti ve
ſtro ⁊ crucifixionem contulit ⁊ gloriam reſurrectio-
nis attribuit: ad poſtremum per definitiuam ſentē-
tiam dicit: Uiriliter agite ⁊ confortetur cor veſtrū
omnes qui ſpatis in domino: ſcilicet ne pdictis paſ-
ſionibus terrerētur: ſed ad imitationē glorioſam fi-
delium: ſe corda roborarēt: quam ſciebant ad mun-
di medicinam ſalutariter introductam. Hec figura
dicitur Epiphonema: id eſt acclamatio: que poſt nar SCHE
ratas res breuiter cum exclamatione prorumpit.
Quapropter exhortatio iſta bonoꝝ eſt: ne ſe a recto
propoſito

propoſito carnis imbecillitate ſubducant. Uiriliter agite: id eſt: in bonis operib⁹ cõſtantiſſime perdura te: nec feminea mollitie deficiatis: qui corda veſtra dño ꝯſtanter offertis. Sic eni ſuſtinentiũ pectora ro borant: ſi ſpe ſuã in dñi virtute ꝯfirment. Hoc aũt ꝓceptũ viris feminiſq; cõmune eſt. Uiriliter enim oĩs ſexus agit: qui neſcit molliſſimis facilitatib⁹ im mutari. Et reſpice quẽadmodum partes illas paſſio nis ſue in toto pſalmo ſeruauerit. Pri⁹ dixit oratio nem: inde paſſio ſecuta eſt: ad poſtremũ letitiã fide liũ ꝯſtantiãq; cõmonuit: ne tali munere ſuſcepto: vl teri⁹ inimica fidei poſſit ꝓualẽ cũctatio. Cõcluſio.

Peracta eſt tam magni pſalmi ſalubris ⁊ de cora cõtextio: vbi ⁊ imbecillitas hu manitatis exprimit: ⁊ beneficia diuina monſtrant: vt ꝯſiderans fragilitatẽ ſuam nemo ſuperbiat: reſpi ciens aũt miſericordiam diuinã nullatenus exparue ſcat. Numerus quoq; pſalmi erecte ſupputationis culmen oſtendit: ꝑmia quoq; fideli cõiugio cõpro mittit: vt cũ ſe anima huic ꝑdicationi beata ꝯuerſa tione ſociauerit: trigenaria remuneratione diteſcat. Huic etiã numero ⁊ alia ſacramẽta ꝯueniunt. Tri ginta ſiquidẽ annoꝝ Joſeph dñs legit in egypto cõ ſtitutus. Triginta etiã annoꝝ ſaluator noſter vitale baptiſmi inunctus aquis Jordanicis ꝯſecrauit. Eſt quoq; in his decadibus ſancta trinitas: que fidei no ſtre inuiolabilem regulam tribuit ⁊ ſalutem.

Explicit expoſitio in pſalmũ .30ᵐ.

David intellectus. XXXI.

BEati quorum remiſſe ſunt ini quitates: ⁊ quorum tecta ſunt peccata. Beatus vir cui nõ im putauit dominus peccatũ: nec eſt in ſpiritu eius dolus. Quo niã tacui inueterauerunt oſſa mea: dum clamarem tota die. Quoniã die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua: con uerſus ſum in erumna mea dũ configitur ſpina. Delictum meum cognitũ tibi feci: ⁊ iniuſtitiam meam non abſcondi. Dixi cõ fitebor aduerſum me iniuſtitiam meã do mino: ⁊ tu remiſiſti impietatẽ peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis ſanct⁹: in tem pore opportuno. Ueruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approxi mabunt. Tu es refugium meum a tribula tione que circũdedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me. Intellectum tibi dabo ⁊ inſtruam te: in via hac qua gradie ris firmabo ſuper te oculos meos. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus: quibus non eſt intellectus. In chamo ⁊ freno maxillas eo rum conſtringe: qui nõ approximant ad te. Multa flagella peccatoris: ſperantẽ autẽ in domino miſericordia circundabit. Leta mini in domino ⁊ exultate iuſti: ⁊ gloriami ni omnes recti corde.

CUm oẽs pſalmi generaliter dicti ſint ad intellectũ: vt eos ſenſus noſter agnoſce ret: ne viuẽdi regulas ignoraret: Meri to querendũ videt: cur in hoc titulo po ſuerit: David intellectus. Primo memi nit: David: ꝑpter dñm Chriſtũ: qm̃ ad ipm̃ reſpicit quicquid penitens iſte dicturus eſt. Deinde intelle ctus ideo ſequit: q2 niſi miſericordia dñi ſuffragãte peccata noſtra intellexerimus: ad penitẽtie ſtudiũ venire nõ poſſumus. In alio pſalmo quippe dictum eſt: Delicta quis intelligit. Hoc eſt eni qḋ dicit: intel lectus: vt cũ nos itelligere diuinitas ꝑſtiterit pecca ta noſtra: pro eis diluẽdis ſtudioſiſſime ſupplicem⁹. Non eniz pro illo errore quis ſupplicat: quẽ prorſus ignorat. Nã ⁊ cũ dñs Chriſtus in quarta parte locu turus ſit: ꝑmo verſu ſic inchoat: Intellectuz dabo ti bi: vt iſtius penitẽtis merito itellectus in titulo pre miſſus ſit: cui etiã diuina voce ꝓmittit. Sed lʒ ſint ⁊ alij penitẽtiũ pſalmi: tamẽ ꝑpter ſubtilitatẽ diſtan tie diuerſa tituloꝝ ſignificatiõe notati ſunt. Prim⁹ eni qui in ſexto ponit: ꝯtinet: In finẽ in hymnis pro octaua David: qm̃ ille totus ad futuri iudicij perti net timorẽ. Iſte vo merito tali eſt titulo ꝑnotatus: qui ſe deterioratũ tardius intellexit: q2 peccata que ⁊ ꝯfeſtim ꝓdi debuerant dño: ſe diutius tacuiſſe cõ feſſus eſt. Status aũt principalis hui⁹ cauſe ꝯceſſio eſt: que cunctis penitẽtibus dat. Conceſſio eſt enim vbi aduerſarijs omnia cõcedunt: ⁊ per ſolas lachry mas ſupplices defendit reus. Diuiſio.

IN ꝑma parte pſalmi penitẽs loquit pec catũ ſuum euidẽter agnoſcens: penã ſibi merito diſtrictionis indicens: qm̃ noxia facinora credidit occulẽda: vbi breuiter ꝓncipium ⁊ narratio ꝯtinet. In ſecunda ꝑte ſola correctio eſt. Nam cũ ſe ꝓpria ꝯfeſſione da mnauerit: a dño ſibi credidit eſſe pcẽdũ. Tertia pte penitudinis bona cõmendans: etiam ſanctos in hoc mũdo aſſerit dño ſupplicare. In quo ſibi merito te ſtat eſſe refugiũ: vbi ⁊ penitentis iſtius verba finiũ tur. Quarta: dominus Chriſtus ad eius verba reſpõ dens: ſperantibus in ſe miſericordiam pollicetur: ne ſupplicantis integritas negligi aliqua diſſimulatio ne putaret. Que quatuor partes interiectis diapſal matibus diuiduntur: quas in diuiſionibus ſequi no ſtri conſtat eſſe propoſitũ. Expoſitio.

BEati quorum remiſſe ſunt iniquitates: ⁊ quoꝝ tecta ſunt peccata. Penitens iſte ꝓpria facta cognoſcens: ⁊ ad exempla il lius publicani: qui tunſo pectore oculos nõ leuabat ad celũ: totis virib⁹ humilia to corde ſuſpirãs: nec inuocare maieſtatẽ ꝑſumpſit: ſed beatos dicit eos quib⁹ remiſſe ſunt iniquitates. Hic abſolutionẽ deſiderans peccatoꝝ: nec tñ audẽs ſi militia poſtulare. Merito ergo vocat eos beatos: qui hec ante meruerunt. Hec enim ſpecies octaue defi nitionis eſt: que grece dicit. κατα αφαιρεσιν του εναντιου: latine: per priuantiam cõtrarij. Beato ſi quidem peccata contraria ſunt. Et quoniam hic di cit remiſſa: cõpetenter ſub hac formula definitionis beatũ virũ ꝯſtat expreſſum. Inter iniquitates vo ⁊ peccata: ſanctus Hieronym⁹ in hoc pſalmo hanc dif ferentiã facit: Iniquitates dicens: que ante ſuſceptã fidẽ: ſiue per ignorãtiã: ſiue per ſciẽtiam cõmittunt. Pctã vo hec eſſe definiẽs: que poſt cognitionẽ fidei vel grãm baptiſmatis ꝯtrahunt. Beat⁹ vir cui nõ

Al. ſpiritu imputabit dñs peccatuꝫ:nec eſt in ſore eius dolus.]
Et hunc beatū:eadē ſpecies definitionis amplectit.
Sed ſcire debemus:Alios eſſe quibꝰ peccata reputā
Act.9. tur:vt Paulo dictū eſt:Saule Saule:quid me perſe
Joan.8. queris:Et adultere mulieri in euāgelio:Uade ⁊ am
plius noli peccare.Alios aūt eſſe manifeſtū eſt:qui
Job.2. bus peccata nō reputat:vt Job. De quo dictum eſt:
Nunquid ꝯſideraſti ſeruū meū Job:ꝙ non ſit ei ſi
milis in terra:vir iuſtus ⁊ ſimplex ⁊ timēs deuꝫ:Et
Joan.1. Nathanael:de quo ait:Ecce vir iſraelita in quo do
lus nō eſt.Quapropter illā partē votis ſuis elegit:in
quo nulla ſollicitudine mordeat. Omnes tamē per
gratiā diuine miſericordie ad hec dona ꝑueniunt:ſi
1.Joan.1. cut Joānes Apl'us dicit:Si dixerimꝰ qꝛ peccatū nō
habemus:noſipſos ſeducimus:⁊ veritas in nobis nō
eſt.Sequit aūt:Cui nō imputabit dñs peccatū:ſcilꝫ
in cuius ore dolus nō eſt:Ut eſt qui nulla ſibi remiſ
ſione placuerit:⁊ cū ſit peccator:ipſe ſe predicat eſſe
ſanctiſſimum:quo morbo maxime laborat humani
tas:ſed ſua potius delicta cognoſcens:in humilitate
ſatiſfactionis iugiter ꝑſeuerat. Ipſe eniꝫ dño placet:
qui ſibi diſplicet:qꝛ dum nos culpamus veriloquiū:
cum nos volumus laudare mendaciū eſt. Hactenus
fuere principia:in quibus miſericordiā boni iudicis
per humilitatem nimiā deſiderauit acquirere.Sed
nos in parte iſta diuiſionē nō ponimꝰ:qꝛ diapſalma
ta ſequimur:que ſilentio ſpiritus ſancti noſcunt eſſe
diuiſa:dum ⁊ illa ſeruare poſſumꝰ:⁊ iſta minime pre
terimus.[Qm̄ tacui inueterauerūt oīa oſſa mea:dū
clamarē tota die.] Peracto igit breuiter vt compete
bat exordio:nūc penitens iſte ad narrationē cōpen
dioſiſſimā venit:quā bene quidā coꝛ:quidā animaꝫ
cauſarū eſſe dixerunt:qm̄ per ipſas agnoſcit quicqd
in negocioꝝ viribꝰ medullitus cōtinet.Dicit enim:
Qm̄ nō ſuꝫ tibi ꝯfeſſus delictū:omnis firmitas mea
in īfirmitate cōſenuit:more vulneris corporalis:qḋ
ſi nō aperit ad curā in putredinē ſeruat occultum.
Oſſa eni (ſicut ſepe diximꝰ) ſignificant animi firmita
teꝫ:que merito inueteraſſe dicunt:qm̄ vlcus nō fue
rat ſalutari medico publicatū.Sequit aūt:Duꝫ cla
marē tota die.Cū ſuperius ſe dicat tacuiſſe:hic iterū
ſe clamaſſe ꝓfitet.Sed tacuit diuinitati cui iugiter
ſupplicare debuiſſet:clamauit qui per ſpatia longi tē
poris de ſua iuſtificatione locutꝰ eſt.Tacuit ergo qḋ
loqui fas fuit:locutus eſt qḋ tacere debuiſſet.Sic fa
ctū eſt vtrūqꝫ culpabile:q̄uis videat eſſe diuerſuꝫ.
Memēto aūt:ꝙ tota virtus huius pſalmi ꝯtra hoc
execrabile humani generis vitiū ꝓbat oppoſita:ne
quis dño putet abſconditum:qḋ in ꝯſciētie ſue pene
tralibus recōdit occultū.[Qm̄ die ac nocte grauata
eſt ſuꝑ me manus tua.] Peccatori grauis manus eſt
que flagellat:⁊ pōderoſa que vindicat.Die ac nocte
ꝯtinuū tēpus ſignificat:vt merito ſenſa fuit grauis
que a caſtigationis pondere nō receſſit.Aliter enim
feliciter nō eſſet humiliatus:niſi eum manus diuini
tatis imprimeret.Manus eni per tropologiā opera
tionē ſignificat:qꝛ hoīuꝫ vſus eſt manibꝰ operari.Di
uinitas eni:nō manibꝰ aliqd agit:ſed voluntatis ſue
virtute oīa diſponit ⁊ perficit.[Cōuerſus ſum in eru
Al. mea mna ſ:duꝫ ſꝯfringit ſmihi ſpina.] Hoc eſt qḋ ſupiꝰ
Al. cōfigit dixit:Grauata eſt ſuper me manus tua. Erumnoſus
Al. nō hūbet eni dicitur valde ruinoſus.Ruina quippe appellata
ETY eſt:quaſi repetens ima.Cōuerſus ergo fuerat in eru
mna:qui ceciderat de ſuꝑbia:vt qui ān clamauit per
elationē:nunc ꝯfiteat dño per humilitatē.Cui ideo
ſalutis ſpes redijt:qm̄ in ſuis operibus mortifera fa
cta cognouit.Spina eſt eni:que totū corpꝰ erigit at
qꝫ recontinet.Hec pro ſuꝑbia merito poſita eſt:que
ꝯfracta nō deijcit ad interitū:ſed erigit potius ad ſa
lutē.Hoc argumētū dicit:a neceſſitate:quādo cauſe TOp
grauiſſime premittunt:vt ad ꝯfeſſionē ꝓficuā corre
ctus animus adducat.[Delictū meū cognitū tibi fe
ci:⁊ iniuſtitiā meā nō ſoperui.] Sicut ſuperius dixe Al. abſcōdi
rat vnde fuerat vulneratꝰ:ita nūc veniēs ad ſecūdā
ptē:refert vnde curaꝫ dño largiēte ꝑceperit.O inge
nioſa ſimplicitas:⁊ mira tergiuerſatoribꝰ cautior pu
ritas.Illi dicit delictū fuiſſe manifeſtatuꝫ:cui nihil
occultū eſt:ad queꝫ plus clamat cauſa q̄ lingua:qui
⁊ ſi ab hoīe nō audiat:certius oīa nouit q̄ ille qui fe
cit.Sed hoc eſt cognitū facere:in ꝯfeſſioneꝫ delicta DEF
perducere.Operire eſt aūt vtile aliquid ſilentio te
gere:aut cordis diſſimulatione celare. Hoc faciunt
ſtulti:qui putant deū ignorare poſſe qḋ agūt.Cōtra:
Qui illū nouerūt res oēs hēre manifeſtas:ad humi
lē ꝯfeſſionē ⁊ penitētie vota deſcēdūt:ne iudicē pa
tiant infenſum:qui ꝓpitiū hēre poterāt aduocatū.
Delictū vō quidā leue putauerūt eſſe peccatū:quaſi
negligētius derelictū. Iniuſtitiā aūt Inane aliqd ſe ETY
uīqꝫ cōmiſſum.Sed hic puritas ꝯfitētis oſtēdit:vt
nec illud paſſus ſit celare:qḋ credebat forte venia
le.[Dixi: ſ ꝓnūtiabo aduerſuꝫ me ſiniuſtitias meas Al. cōfitebor
dño:⁊ tu remiſiſti īpietatem ſcordis mei.] Hic ma Al. iniuſtiā meam.
gna pietas diuinitatis oſtēdit:vt ad ſolā ꝓmiſſionē Al. peccati
deuotionis ſubito peccata laxauerit:quādo ſic iudi
cat piū votū:quēadmodū opationis effectuꝫ.Dixit
eni in corde ſuo dño:nō tacere que geſſerat:⁊ tanq̄
iā cūcta ꝓdiderit:ita illi remiſſa ſunt que voluit cō
fiteri:merito quādo aliquē ſola voluntas:aut abſol
uit:aut punit. Pronūtiabo dicit:publice fatebor:vt
alios ad imitationē trahat pia fideliſqꝫ ꝯfeſſio. Se
quit de accuſatione ꝓpria ſalutare remediū:quādo
pepercit iudex cum ſibi nō parceret reus. Impietas
aūt cordis fuit:qꝛ tacere decreuerat:vt illi ſe crede
ret celatū:qui anteq̄ fiāt oīa pōt habere notiſſima.
[Pro hac orabit ad te omnis ſanctus:in tempore op
portuno.] Peracto igit ꝑncipio:narratione vel ſatiſ
factiōe:venit ad ꝯcluſionē deprecationis ſue:in qua
ſic cōmendat venie poſtulationē:vt eā etiaꝫ ſanctis
oībus dicat eſſe cōem:merito qm̄ qui nō eſt a pecca
tis alienus:in ſupplicationibꝰ debet eſſe permixtus.
O medicina ſalutaris:ꝯtra morbos oīum peccatoꝝ
diuerſa remedia ꝑſtant egrotis. Hoc vno antidoto
ſi pura mēte ſumit:delictoꝝ oīum venena vincunt.
Addidit:In tēpore opportuno:in iſta ſcilicet mūdi
vita:vbi ꝯuerti fas eſt. Nā in inferno:ſicut ſuperius
in ſexto pſalmo dictū eſt:nemo proficue dño ꝯfitet.
[Uerūtamē in diluuio aquarū multarū:ad eum nō
approximabūt.] Cū ſuperiꝰ ſanctꝰ iugiter orare teſte
tur:nūc pietatē iſtā negat diuerſis ſuperſtitionibus
cōcedendā.Diluuiū enim aquarū multarum:eſt er
ror hominum peſſimoꝝ:qui varijs prauitatibus flu
ctuantes:multiplices ſibi doctrinas cōſtituūt:quas
a vero magiſtro nullatenus acceperūt.Que ſentētia
maxime hereticos arguit:qui in diluuio peruerſita
tis ſue tēpeſtuoſas ⁊ naufragas excitant queſtiones.
Et hi ad eū nō approximabunt:qm̄ a vera religione
diſcedunt.Que figura dicit Metaphora:id eſt:tran SCHE
ſlatio:cum mutat nomen aut verbuꝫ ex eo loco vbi
proprium eſt:in eum in quo aut proprium deeſt:aut
tranſlatū proprio melius eſt.[Tu ſmihi es refugiū

Al. meum Al. tribulatione. Alcrue DEF

ſta tſpſura que circundedit me:exultatio mea:redime me a circũdãtib⁹ me.] Refugiũ eſt:ad qd̃ ↄfugitur vt pericula declinent̃. Sed iſte nõ ad ſolitudies intrias:nõ ad munita caſtroꝝ:nõ ad hoĩs auxilia cõuolauit:ſed ad deũ qui circumeuntes ſpirituales inimicos poterat diſſipare. Deinde gaudiũ ſuum dicit dñm:a quo ſibi nouerat eſſe parcẽdũ. Nam qd̃ ait: Redime me:nunqd ille aurũ dat vt liberet: Sed dedit ſanguinẽ p̃cioſum:nullis diuitijs:nullis opib⁹ ↄferendũ. Sed paulo ſollicitĩ⁹ indagemus:quid nobis verba iſta denuntient: Nã cum dicit: Exultatio mea:accepti beneficij videt̃ eſſe pfeſſio. Dũ ſubiũgit: Redime me:adhuc periclitãtis indicat timorẽ. Sed q: iam gaudebat in ſpe:⁊ adhuc timebat in re:ↄgrue vtraq; ſubiuncta ſunt. Poſſumus eñi animo gaudere:cũ mala preſentia nouimus fine celerrimo terminãda. Addidit. A circundantib⁹ me:ſiue vitijs carnalib⁹:ſiue ſpiritib⁹ imũdis:qui nos perdere precipiti velocitate feſtinãt. Finita eſt ↄcluſio penitẽtis in timore p̃ſentium:⁊ ſpe futuroꝝ. Uenite oratores qui negocia humana artificioſa ſubtilitate tractatis videte reũ ſe lachrymis diluẽtem:audite peccatorẽ ↄfeſſionib⁹ abſolutũ:intelligite ſententiã principis:nõ ſalutẽ hoĩs impetere:ſed potius peccata damnare. Iſta ſunt tribunalia que nullus redimit:iſta ſententia que nihil ſub ambiguitate decernit. Tali modo potius cauſas veſtras defendite:qui negando veritatẽ cũ criminib⁹ ↄſueſtis delicta veſtra miſcere. Cõuertite ordinẽ ſecularium iudicioꝝ:orationem veſtrã ab epilogis incipite:peruerſas flebiliter narrate miſerias:correctionẽ p̃rimus veraciter intimate:⁊ tũc meremini gaudentes ↄcludere:qd̃ flentes feliciter inchoaſtis. Hinc eñi intelligetis quid differat ordo iſte ſaluatoris:quãdo nihil põt ſuſtinere ↄtrariũ qd̃ terminat̃ in gaudiũ. Nũc videamus in parte finitima quid ei dñs ipſe reſpondeat.[Intellectũ dabo tibi ⁊ inſtruã te in via hac qua ingredieris:firmabo ſuper te oculos meos.] Uenit ad quartã partem:vbi ſermo dñi quaſi mellifluus imber irrorat. Sed conſideremus:q̃ apte:q̃ miſericorditer Chr̃s introductus eſt loquens:vt ipſo iudice promittente:ſpes penitẽtib⁹ certior appareret. Sed quid dicit in primis: Intellectum dabo tibi. Uides q: peccatores nõ habent intellectũ:niſi quãdo eũ dñs ↄuerſis propitiatus indulget. Intelligere eſt enim bene agere:⁊ ad mandata dei vota conuertere. Ipſe eñi intellect⁹ eſt:quẽ tituli veritas indicauit:quẽ penitẽtib⁹ poteſtas dñi clementer infundit. Addidit: Et inſtruã te:quaſi neſcientẽ doceã:quaſi inermẽ gladio vite ſalutaris accingã. Ante eñi cum dño culpas taceret fuerat ↄſilio deſtitutus:nunc aũt inſtruit̃ quãdo contra ſe p̃nuntiare p̃ſtante dño cõmonet̃. O penitentie ineſtimabilis medicina:que nõ ſolũ a peccatis abſoluit:ſed etiã ſanctoꝝ p̃mia beata ↄcedit. Uia eſt eni: quã igreſſus fuerat ſeruire dño:prioris actionis prauitate damnata:via que nõ habet errorẽ niſi cũ ab ipſa receditur:via pacis ⁊ veritatis quã beate virtutes cõmeant. vbi nulla facies peruerſitatis accedit. Sequit̃: Firmabo ſup te oculos meos:id eſt:dirigã in te lumẽ intelligentie mee. Nam qui recte ſapiẽs eſt:⁊ mãdata dñi ſincera mẽte perfecerit:iuſte eius oculos ſup ſe habere perhibet̃. Quapropter aduertam⁹ quali gloria penitẽtiũ exaltet̃ humilitas:vt dñi oculos ſupra ſe firmatos audiant:cum ei ſatiſfacere velle feſtinãt.[Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus quib⁹ nõ eſt intellect⁹. In freno ⁊ chamo maxillas eoꝝ cõſtringe.] Hic iã gñaliter humanũ genus cõmonet:ne vagis ſubdat̃ erroꝛib⁹. Sed perſcrutemur:quare iſte cõparationes ſint poſite: Equus ſine diſcretione ſeſſoris ſeruit arbitrio:⁊ a quocunq; fuerit aſcenſus excurrit. Mulus aũt patiẽter accipit ſarcinas quib⁹ fuerit oneratus:⁊ pro hoc vterq; itellectũ nõ habẽt:q: nec ille eligit cui obediat:nec iſte quib⁹ onerib⁹ ingrauet̃ intelligit. Prohibet ergo huiuſcemodi hoĩes diabolicis fraudib⁹ inſidere: ⁊ vitioꝝ onerib⁹ p̃grauari:ne male obediendo ſuperbie magis partib⁹ addicant̃. Uerũ iſtis talib⁹ quid dicit eſſe faciendum: Scilicet qd̃ aĩalib⁹ impudentib⁹. His eñi comparationibus ſtultos homines veritati ſubdidit multos. Nã qd̃ ait:in freno:ad equũ ptinet. Frenũ eni:a fero retinendo dictũ eſt. Ferũ quippe antiqui caballũ dixerunt. In chamo ad mulum reſpicit. Ergo hec duo aĩalia ſupradicta cohibent iſta retinacula:vt ad arbitriũ iubẽtis incedant:ne ſuis voluptatib⁹ efferant̃. Maxille vero adminicula ſunt aĩaliũ:quib⁹ eſca manditur:vt corporis vita p̃curet̃. Ipſas ergo maxillas per figurã allegoricã dicit inobedientib⁹ debere cõſtringi:id eſt:copias victuales parcius dari:vt ieiunioꝝ neceſſitate cõcluſi:creatoris ſubdant̃ imperio. Allegoria eſt eñi:ſicut ſepe iã dictũ eſt:quãdo aliud dicit̃:⁊ aliud ſignificat̃. Et quoniam diximus in hac parte dñm Chriſtũ loqui: Conſtringe dicit patri:q: ſancte trinitatis vnũ velle:vna poteſtas:vna cooperatio eſt.[Qui nõ approximant ad te. Multa flagella peccatorũ.] In predictis adhuc cõparationibus pſeuerat. Neceſſe eſt eñi vt animalia indomita ⁊ frenum accipiant ⁊ flagella patiant̃:donec recto tramite viã carpere ↄſueſcant. Ordo aũt verboꝝ talis eſt:multa flagella ſunt peccatoꝝ:qui nõ approximãt ad te. Sed dicẽdo:qui nõ approximãt:oſtendit quoſdã peccatores dño p̃pinquare:qui lʒ delinquãt imbecillitate carnis:a pijs tamẽ p̃cib⁹ nõ recedunt. Illi eñi qui ↄtumacie ſpiritu a dño ſecedunt:tanq̃ paueſcentes obiecta:nec volentes ire per ſemitas rectas:multa flagella ſuſtinent:vt qd̃ nõ faciũt ſpõte:plagis adhibitis cogantur implere. Sed iſta flagella ſunt:que nos celeriter ſanant:que nos velociter liberant:⁊ in viã veritatis adducunt.[Sperantes aũt in dño miſericordia circundabit.] Reuera diuina iuſticia:non ſperantibus flagella:ſperantibus aũt in ſe miſericordiam pollicetur:ſicut ⁊ Ezechiel propheta dicit: Ego dñs qui non ſum malorum memor tñ:vt ſe auertat homo a via ſua maligna:⁊ ab omnibus iniquitatib⁹ quas fecit:⁊ viuet. Et bene dixit:circundabit:vt non ſit locus relict⁹ vnde poſſit ad eos diaboli hoſtilitas introire.[Letamini in dño ⁊ exultate iuſti:⁊ gloriamini omnes recti corde.] Hic poteſt fieri cathegoricus ſyllogiſmus:vt artis dialectice regule in qddam diuinarũ ſcripturarũ ſeruitium:quaſi fugacia mancipia reuocentur. Omnis iuſtus letatur in domino. Omnis qui letat̃ in dño recto corde eſt. Omnis igit̃ iuſt⁹ recto corde eſt. Meminerim⁹ aũt ſyllogiſmos vſurpandos non eſſe frequentius:q: diligens lector creberrime reperit in ſcripturis ſacris:vnde eos ſi poſſit excerpere:⁊ in formam ſimilitudinis quã prediximus collocare. Sufficit autẽ nos:q̃uis rarius oſtendiſſe:inter logicas artes hanc quoq; partẽ ſcripturas diuinas:⁊ ſi nõ ſpecie:virtute tamen p̃culdubio continere. Regulariter autem admonet:vt nõ in ſe iuſti:ſed letent̃ in dño. Nã qui in ſe gaudet:fallaci

ETY
SCHE
Al. peccatoris
Ezech. 18.
SYL
DOG

ſicut ſepe dictum eſt pſumptione decipiť: qui vo in
DEF domino letať: perpetua delectatione perfruiť. Leta
ri eſt eni tacite mentis ſuauitate mulceri. Exultare
eſt concitati animi feruore gaudere. Sequiť: Et glo
SCHE riamini omnes recti corde. Et hic quoqз per figurã
Apochinu: id eſt: a cõmuni iungendũ eſt: in dño glo
riamini: ſcilicet vos ei eſſe ſubiectos: ſeruitiũqз ipſi⁹
libertatem veſtram credite vel honorẽ: dum vos in
de noueritis ad eterne beatitudinis premia peruenı
re. Conſiderandum eſt etiã qđ gratia varietatis ſu
pra dixerit. iuſti: nunc recti corde. Omnes eniз iuſti
ꝛ recti ſunt corde: ꝛ rurſus recti corde ſunt ſine dubi
tatione iuſtiſſimi. Quapropter cũ hec diuidi neque
ant: nõ eſt dubium cauſa varietatis appoſita. Ma
ter eſt enim ſatietatis: eiſdem verbis frequenter ge
minata repetitio. Conſideremus aũt quid penitens
iſte meruerit: vt ipſe illi manifeſta voce reſpõderet
cui totis viribus ſupplicauit. Ille pauloante proſtra
tus: ille qui peccatoꝝ fuerat mole compreſſus: inter
iuſtos annumeratur: inter rectos corde recipitur: vt
quãto prius ſatiſfaciendo fuerat humiliatus: tanto
poſt veniam videatur excelſus. Quapropter iaз ipſe
beatus eſt: qui hic ſentẽtia pyſſimi iudicis noſcitur
abſolutus. Concluſio.

Conſideremus modo virtutes pſalmi hu
ius: qđ decem verſib⁹ ſup
plicando diuinuз meruerit ſine aliqua dilatione re
ſponſum. Forte decalogi cõmonens operationeз: vt
ſicut ille cuſtoditus vocat ad premiũ: ita ꝛ hec com
puncto corde fuſa precatio ad indulgentie nos vota
perducat. Legam⁹ ergo ſeduli: ꝛ cordis compunctio
ne plangamus. Quis enim maiore auiditate meditã
dus eſt: niſi in quo voce tanti iudicis peccata ſoluta
ſunt? Hoc enim iſte pcipuũ: iſte ↄtinet ſingulare: qđ
alij penitentiũ in ↄcluſione pſalmi inſtinctu diuino
compunctionis exultant: hic vo ipſe miſericordiam:
ipſe letitiã pmittit: cui cum magno deſiderio ſuppli
catur. Quapropter aſſidue nobis ꝛ grata importuni
tate rogandus eſt: qui etiã pmiſſa nobis in euange
Luce.ii. lio parabola polliceť: Petite ꝛ dabiť vobis: querite
ꝛ inuenietis: pulſate ꝛ aperieť vobis. Omnis eni qui
petit accipit: ꝛ qui querit inuenit: ꝛ pulſanti aperieť.
Unde quis iam rogo debet de fideliſſima ſupplica
tione diffidere: cum regalis pietas dignata nos fue
rit trina promiſſione firmare?
Explicit expoſitio in pſalmum. 31ᵐ.

Pſalmus Dauid. XXXII.

Exultate iuſti in dño: rectos de
cet collaudatio. Cõfitemini do
mino in cithara: in pſalterio de
cem chordaruз pſallite illi. Cã
tate ei canticũ nouũ: bene pſal
lite ei in vociferatiõe. Quia re
ctuз eſt verbũ domini: ꝛ omnia opera eius
in fide. Diligit miſericordiam ꝛ iudicium:
miſicordia domini plena eſt terra. Uerbo
domini celi firmati ſunt: ꝛ ſpiritu oris eius
omnis virtus coꝝ. Cõgregans ſicut in vtre
aquas maris: ponens in theſauris abyſſos.
Timeat dominum omnis terra: ab eo autẽ
commoueantur omnes inhabitantes orbẽ.
Quoniam ipſe dixit ꝛ facta ſunt: ipſe man
dauit ꝛ creata ſunt. Dominus diſſipat con
ſilia gentium: reprobat autem cogitationes
populorum: ꝛ reprobat conſilia principũ.
Conſilium auteз domini in eternũ manet:
cogitationes cordis eius in generatiõe ꝛ ge
neratione. Beata gens cuius eſt dominus
deus eius: populus queз elegit in hereditа
tem ſibi. De celo reſpexit dñs: vidit omnes
filios hominum. De preparato habitaculo
ſuo: reſpexit ſuper omnes qui habitant ter
ram. Qui finxit ſigillatim corda eoruз: qui
intelligit omnia opera eoruз. Non ſaluatur
rex per multam virtutem: ꝛ gygas nõ ſalua
biť in multitudine virtutis ſue. Fallax equ⁹
ad ſalutem: in abundantia autẽ virtutis ſue
nõ ſaluabitur. Ecce oculi domini ſuper me
tuentes eum: ꝛ in eis qui ſperant ſuper mi
ſericordia ei⁹. Ut eruat a morte animas eo
rum: ꝛ alat eos in fame. Anima noſtra ſu
ſtinet dñm: quoniã adiutor ꝛ protector no
ſter eſt. Quia in eo letabitur cor nr̃m:
ꝛ in nomine ſancto eius ſperauimus. Fiat
miſericordia tua domine ſuper nos: quem
admodum ſperauimus in te.

Hic titulus diño notus eſt: ꝛ ideo lector ſe
quať in eo expoſitionẽ prioreз. Illud tñ
neceſſario cõmonem⁹: qꝛ in hoc pſalmo
hortať pppheta per cõparationes quaſ
dam ad pſalmodiã eccleſiã fideleз: enu
merãs potẽtiã factaqз creatoris: vt ad laudes ei⁹ aui
di⁹ feſtinet: cũ vtutẽ ipſi⁹ pietatẽqз cogſcit. Diuiſio.

Per totũ quidẽ pſalmum pppheta loquiť:
ſed in prima ſectione cõmonet iuſtos: vt
in dño debeãt tota mẽtis alacritate gau
dere: qui creaturas ſuas mirabili poten
tia dinoſciť ↄtinere. Secũda ſectione ex
clamat: beatũ eſſe qui ad eius culturam meruit per
tinere: ſignificãs tempora chriſtiana: in quibus erat
multitudo gentiũ creditura. Expoſitio.

Gaudete iuſti in dño: rectos decet collau Ad. exultate
datio. Beatus Dauid eccleſiaз catholi
cã ab hereticoꝝ ↄtagione diſiungens: re
ctos cõmonet chriſtianos: vt non in ter
renis delectationib⁹: ſed gaudeãt ſemp
in dño: vbi gaudia ↄtinua ſuauitate pfecta ſunt. Nã
cũ pſentis ſeculi afflictiones deceãt: diciť iuſtis: gau
dete. Sed quo gaudio niſi illo quo dñs monet: Cum Matth.5.
vos pſecuti fuerint hoies: ꝛ dixerint oẽ malũ aduer
ſuз vos mẽtiẽtes ppter nomẽ meũ: gaudete ꝛ exulta
te qꝛ merces veſtra copioſa eſt in celis. Sic ꝛ Apl̃us
gaudẽdũ nobis inceſſanter affirmat. Ait eni: Gaude Phil.4.
te in dño: iterũ dico gaudete. Nã iſta repetitio illud
ſignificat: vt ꝛ hic in afflictionibus gaudeamus: ꝛ in
illo regno perpetua pace letemur. Unde ꝛ dominus
in euangelio dicit: Iterũ videbo vos: ꝛ gaudebit cor Joan.16.
veſtrum: ꝛ gaudium veſtruз nemo auferet a vobis.
Addidit quoqз: Rectos decet collaudatio. Sed qui
ſunt iſti recti: in ſecunda parte dicturus eſt. Nam

quod ponit:rectos decet collaudatio:oſtēdit prauos
hereticos dicere nō poſſe:ſicut ⁊ alius ꝓpheta dicit:
Eccle.15. Nō eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. Collaudatio
ETY vo multoꝝ ore vna laudatio eſt:dictū ꝓpter vnitatē
eccleſie quā ꝑdicat vbiqꝫ ſeruari.Cū dicit:decet:ſi/
gnificat hoc aptū:hoc eſſe ↄueniēs:vt qui dn̄i laudē
decantat:ſimiliter illi ⁊ fidei rectitudine ⁊ actuum
probitate cōplaceat.[Cōfitemini dn̄o in cithara:in
pſalterio decē chordarum pſallite ei.] Iſti ſunt inſtr̄:
quos ſuperius dixit:⁊ qui ſanctis actibus laudes dn̄i
DEF deuota modulatione decātant.Cithara eſt(ſicut in
ꝑfatione iā dictū eſt)lignei ventris in imo ſita ↄca/
uitas:que ſurſuꝫ chordarū fila trāſmittēs:ſonis dul/
ETY ciſſimis percuſſa ꝓloquit̄.Que ideo tale nomē acce
pit:qꝛ̄ cita iteratione percutit̄. Huic merito cōpa/
rant̄ opera que de terrenis rebus ad ſupernā gratiā
porrigunt̄:id eſt:dū eſurientē paſcim⁹:dū nudū veſti
mus:dum egrotū viſitamus:⁊ cetera que lꝫ videan/
tur carnalia:diuinitatis tn̄ amore peragunt̄.Cithari
ꝫamus quoqꝫ:cū in paſſionib⁹ noſtris:vel damnis ſe
Iob.1. curi aut leti dicimus:Dn̄s dedit dn̄s abſtulit:ſicut
dn̄o placuit ita factuꝫ eſt:ſit nomē dn̄i benedictum.
Pſalteriū vo decachorduꝫ eſſe diximus:qḋ ordine
ↄuerſo aluū cithare in ſuperiorib⁹ habet:vnde ad in
feriorē partē canora fila deſcēdūt.Cui ꝑcepta deca/
logi ↄuenienter aptant̄:qꝛ ſm formā inſtrumēti hui⁹
de ſupernis venientia dn̄i iuſſa ſuſcipimus.Et ↄſide
ra:qꝛ ſolū eſt inſtrumentū muſicū:qḋ pro excellētia
ſui decachordū dicat̄.Nō eni hoc de cithara vel de
alijs huiuſmodi īſtrumētis lectū eſſe meminimus.
Decachordū vo pſalteriuꝫ:ſicut veteres dixerunt:⁊
illud nobis indicat ſacramētū:vt referamus tria ad
Exo.20. deū:qui trinitas eſt:id eſt:Primū qḋ ait:Nō habe/
bis deos alienos corā me.Scḋꝫ:Nō facies tibi ſcul/
ptile.Tertiū:Nō aſſumes tibi nomen dei tui in va/
cuū:In quo iungit ⁊ de ſabbato.Septem vo que ſe/
quunt̄ ad dilectionē dixerūt ꝓximi pertinere:id eſt:
Honora patrē tuū ⁊ matrē:Nō occides:Nō mecha
beris:Nō furtū facies:Nō loqueris ↄtra ꝓximum
tuū falſum teſtimoniū:Non ↄcupiſces domū proxi
mi tui:Nec deſiderabis vxorē ei⁹ ⁊c̄.Sic totius de/
cachordi pſalterij virtus perfecta nobis ⁊ honorabi/
lis indicat̄.Pſallimus quoqꝫ ⁊ decē chordis:quādo
in quinque ſenſib⁹ carnalib⁹:⁊ in quinque ſpūalib⁹
DOG ꝓbabili nos ↄuerſatione tractamus.Veruꝫ iſta que
dicimus nō ſunt extra nos poſita:ſicut in muſica di/
ſciplina.In nobis eſt cithara:in nobis eſt pſalteriuꝫ:
Immo ipſa organa nos ſumus:quādo ad ſimilitudi
nem eoꝝ per gratiā dn̄i:actuū noſtroꝝ qualitatē tra
ctamus.Hoc aūt ⁊ illo exemplo datur intelligi:vbi
Pſ.55. ait:In me ſunt de⁹ vota:que reddā laudes tibi.Hec
aūt ⁊ his ſimilia ſicut ſepe diximus tropicis alluſio/
nibus educunt̄.[Cantate ei canticū nouū:bene pſal
Al. vociferatione lite ei in iubilatione.] Nouū canticū dicit incarna
tionē dn̄i:qua mundus ſalutari exultatione cōplet⁹
eſt:qua angeli canoris vocib⁹ perſonarūt:laudantes
Luce.2. ⁊ dicentes:Gloria in altiſſimis deo:⁊ in terra pax ho
minibus bone volūtatis.Monet ergo vt nos eadē
⁊ dicere debeamus ⁊ credere.Sequit̄:Bene pſalli/
te ei in iubilatione:id eſt:bonis operibus deū inuo/
DEF cate.Iubilatio eſt eni gaudiū cum feruore animi ⁊
clamore īdiſtincte vocis expreſſa.In qua iubilatio/
ne nō pōt bene pſallere:niſi qui bone ſtudiū ↄuerſa/
tionis adinuenerit.Et inſpice ſalutarē doctrinaꝫ:que
nos ita premonet vt ante deū inoffenſe pſallere de/

beamus:qui renes noſtros ⁊ corda cognoſcit:ne ma/
gis inde grauius poſſimus offendere:ſi ſcelerati at/
qꝫ ſubdoli ad tanta myſteria videamur accedere.
[Qm̄ rectus eſt ſermo dn̄i ⁊ omnia opera eius in Al. Quia rectum eſt verbū
fide.] Hic incipit per demonſtratiuuꝫ genus laudes
dn̄i diuerſa relatiōe diſcurrere:vt omnia nobis ope RHE
ra ipſius ⁊ ꝑcepta dulceſcerent.Rectus eſt itaqꝫ ſer/
mo dn̄i:ad dirigendos ſcilicetholes.Veraciter eni
rectus dicit̄:qui rectos facit.Epitheton mirabile:ve
riloquū verbū.Per legē ſiquidē diuinā corrigimur:
per ipſam a noſtra prauitate ſeparamur.Et regulari
ter tūc viuimus:quando eius iuſſionib⁹ obedimus.
Hec quinta eſt ſpecies definitionis:quā greci Cata DEF
antilexin:latine ad verbum dicimus.Una eniꝫ par/
te orationis definituꝫ eſt quid ſit ſermo dn̄i:hoc eſt
rectus.Subiūgit:Et omnia opera ei⁹ in fide.Utiqꝫ
quando in illis operatur:qui ipſius dono fideles eſſe
meruerūt:ſicut in euāgelio ait:Fides tua te ſaluā fe Luce.7.
cit.Non eni opera dn̄i mulier illa meruiſſet:niſi pre
ceſſiſſet fides per gratuitā largitatē.[Diligit miſeri
cordiā ⁊ iudiciuꝫ:miſericordia dn̄i plena eſt terra.]
In hoc ⁊ ſequentib⁹ verſib⁹:per tertiā ſpeciē defini/
tionis:que grece peotes:latine qualitatiua dicit̄:do/
minū declarat narrando que fecerit:vel que quoti/
die facit.Illas eni res dicimus diligere:quas ſepius
operamur.Ita hic de dn̄o canitur:Diligit miſericor
diaꝫ ⁊ iudiciū:quaſi nō ⁊ prudentiā ⁊ temperantiā
diligat.Sed qꝛ iſtā nobis frequēter indulget:ipſam
dicit̄ oīno diligere.In hoc ergo mundo diligit miſe DEF
ricordiā:vbi eam longe lateqꝫ diſſeminat:videlicet
vbi ſuſtinet peccatores:vbi blaſphemos patiēter ex
pectat:vbi vitā ꝑſtat indignis:⁊ his ſimilia:que pie/
tati ſuperne conſtat omnimodis applicanda.Diligit
quoqꝫ iudiciū:cum pios ſequeſtrat ab impijs:⁊ me/
rita eoꝝ equitatis qualitate diſcernit.Sequit̄ vbi
illā quā ſuperius dixerat miſericordiā largiatur:cū
miſericordia dn̄i plena eſt terra.Iſti vtiqꝫ que mi/
ſeros cōtinet vbi diaboli oppugnatione laboramus:
vbi a mandatis celeſtibus carnis imbecillitate ſub/
trahimur.Tunc eni quā miſericordiā poſtulare poſ
ſumus:cum iam nullis neceſſitatibus ingrauamur?
Hic ergo miſericordiam queramus:de qua vniuer/
ſa terra impleta eſt.[Verbo dn̄i celi firmati ſunt:⁊
ſpiritu oris eius omnis virtus eoꝝ.] Quis ⁊ ad con
ditionem reruꝫ verſus iſte pertinere videat̄:tamē ⁊
ſpiritualiter decēter accipit̄.Verbo dn̄i:hoc eſt:a fi/
lio dei:celi firmati ſunt:id eſt:Apl̄i:ſiue ſancti ſtabi/
liti ſunt:qui orbem terrarū ſalutari predicatione cō
plerent.Sequit̄:Et ſpiritu oris eius omnis virtus
eorum.Utiqꝫ:quando ab ſpiritu ſancto eoꝝ doctri/
na veniebat.Virtus eni ⁊ ad miracula pertinet que
faciebant:⁊ ad legē dn̄i quā gentibus predicabant.
Nā ſi diligentius perſcrutemur:⁊ ſanctā hic ſignifi/
cat trinitatem.Dicendo eni:verbo:filium declarat:
adiungendo:dn̄i:patreꝫ dicit:ſpiritu oris eius:vtiqꝫ
ſpiritū ſanctū vult intelligi qui ante tempora de pa
tre proceſſit:Et vt in tribus perſonis manifeſtam in
telligeres vnitateꝫ:eius dixit:nō eoꝝ.[Congregans
ſicut in vtreꝫ aquas maris:ponens in theſauris abyſ
ſos.] Quod ait:Congregans ſicut in vtreꝫ aquas ma
ris:ſi ad līam velis aduertere:clauſuꝫ ſignificat ma
re littorib⁹.Nā ſi hoc ſpiritualiter velis agnoſcere: ETY
vter eſt exutum pecoris tergus:qḋ vſibus humanis
deſeruit ad liquores aliquos ↄgregandos.Hic vter
eccleſie comparatur:qꝛ ſicut iſte ſuſceptas aquas

ſiue aliquid tale cōplectif: ita ⁊ illa adunationē po-
puli credētis includit. Aque vō maris: populū signi-
ficant chriſtianū: qui in mūdi ſalo fluctuante ꝯcuti-
tur. Abyſſum vō di:imus nimis aliquid profundū:
qđ altitudine ſua humanos in ſe deſcendere nō per-
mittit aſpectus. Ergo in theſauris ſuis: id eſt: ſapien-
tie ⁊ ſciētie ponit altitudines ꝓfundas: vt ꝓbet quis
ſei' ſcripturas ſtudio pietatis ingrat. Timeat dñm
Al' nō habet oīs terra: ab ipſo aūt cōmoueantur ī vniuerſa: ⁊ oēs
Al' ipabuā- qui habitāt orbē. Terra hic durum ſignificat per
tes. oīa peccatorē: qui merito terra dicif: qꝛ celeſtis gra-
tie largitate fraudaf. Ergo peccator iſte terren' qui
amare neſcit: timeat dñm: vt ſi nō deſiderio p̄mioꝝ
a peccatis abſtinet: ſaltē vindicte ꝯſideratione reuo
cef. Dicēdo eni: Ab ipſo: indicat ⁊ a diabolo cōmoue
ri: de quo ⁊ Iſaias dicit: Hic eſt qui cōmouebat ter-
rā. Quapropter ꝓpheta merito petit a dño oīa cōm-
moueri: qꝛ oē qđ ei' ordinatione diſponif: reb' ſemꝑ
vtilibus applicaf. Sed lꝫ ꝓus dixiſſet gn̄aliter oīa:
nūc deſcēdit ad hoies. Nā quis vniuerſa ei' īperio
adminiſtrari egeāt: maxime humanū genus qđ a na
tura ſua depꝛauatū ſurripiētibus vitijs: culpis ꝓbaf
obnoxiū. Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mandauit
⁊ creata ſunt. Reddit cauſam q̄re a dño debeāt oīa
cōmoueri: qꝛ eoꝝ ipſe creator eſt: ⁊ neceſſe eſt vtili-
ter adminiſtret exiſtētias: qui eas dignatus eſt crea-
re per grām. Dixit ⁊ facta ſunt: ſignificat initiū rerū
quando vniuerſa filij ipſius iperij iuſſa ꝓruperunt.
Ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Per ꝓphetas vtiqꝫ mā-
dauit legē per quā fideles dño volēte creati ſunt. Ui
deo q̄ ſalubriter ꝓpheta a deo petijt oīa cōmoueri:
qui ſolus creaturarum ſuarum pōt eſſe miſericors.
Dñs diſſipat ꝯſilia gentiū: reprobat aūt cogitatio-
nes populoꝝ: ⁊ reprobat ꝯſilia p̄ncipum. Diſſipat re-
uera ꝯſilia que mala vel peſſima ſunt: nā bona ſemꝑ
adiuuat atqꝫ cōfirmat. Nimis apta ſnīa cauſis vba
iungunf. Diſſipauit ꝯſilia gentiū: quādo eas in ido-
loꝝ cultura nō ꝑmiſit diutius ꝑmanere. Reproba-
uit cogitationes populoꝝ: qꝛ lꝫ voluntas iudeorum
in nece dñi nefanda cōpleta ſit: reſurrectiōe tamen
ipſius ꝯſtat eſſe reprobata. Poſt etiā de p̄ncipib' di-
cit: ſiue de tyrannis: qui legē dñi ſeuis perſecutioni-
Al' autem bus ipetebāt: ſiue de ſpiritib' imundis: quoꝝ ꝯſiliū
Al' gnātio- ſemꝑ in malo eſt. Cōſiliū ī vō dñi manet in eternū:
nem ⁊ gene- cogitationes cordis ei' in īſeculā ſeculī. Sicut ho
rationem minū ꝓaua conſilia dixit eſſe fruſtrāda: ita nunc in
eternū dicit dñi permanere diſpoſita. Peccator eni
⁊ mortalis homo caduca ſapit: eternus dñs nulla re
prehendenda conſtituit: ſicut Iſaias dicit: Omne cō
ſiliū meū ſtabile erit: ⁊ omnis quecunqꝫ cogitaui
efficiā. Idē ⁊ Hieremias dicit: Si nō eſſet teſtamen
tum meū in cuſtodia die ac nocte: precepta celi ⁊ ter
re nō dediſſem. Cōſiliū vō ipſius bene intelligimus
incarnationis arcanū: qđ ad cōſulendū humano ge-
neri cōſtat eſſe conceſſum. Hoc nulla etate diſſoluif:
ſed in eternum manet: qꝛ triumphalis mors dñi: dia
bolicū perenniter extinxit exitiū. Cogitationes aūt
cordis eius: ſignificat p̄deſtinationeꝫ in qua cuncta
repoſita ſunt: que vel fuerunt: vel ſequentibus ſecu-
lis futura ſuccedunt. Hec eni geſtat ordinē rerū: qui
DOG permanet in ſeculū ſeculi. Cui ſentētie illi merito ce
dunt: qui vnā naturā in Chriſto dño mentiunf. Nā
ſi ꝯſiliū eius ſtabile eſt: ⁊ cogitationes cordis ipſius
permanēt in ſeculū ſeculi. Cōſtat aūt incarnationis
arcanū: eius cogitationē eiuſqꝫ fuiſſe cōſiliū: neceſſe

eſt vt forma humanitatis aſſumpte: vnus filius in
duab' naturis diſtinctis: perfectis atqꝫ adunatis ſi-
cut cepit in vnitate perſone ſemper exiſtat. Beata
gens cuius eſt dñs deus īeoꝝ: populus quē elegit in Al' eius
hereditatē ſibi. Uenit ad ſcđm membrū: in quo di
cturus eſt qđ in primo v'ſu ꝓpoſuit: qui ſint recti: aut
quos decet dñi collaudatio. Gentē itaqꝫ dicit perti-
nentē ad Hieruſalē celeſtē: quā adunatā ꝯſtat ex oī-
bus gentib'. Ipſa vtiqꝫ beata eſt: a qua deus vere co
lif: ⁊ oīum dñs adoraf: id eſt: qui eos protegit: ac gu-
bernat. Hereditas quidē dicif ⁊ cū dimittif alteri ⁊
cū adif. Sed populus chriſtianus hereditas eſt acq
ſitionis: nō dimiſſionis: qꝛ euꝫ auctor ſuus poſſidet:
quē p̄dicationib' ſanctis ⁊ p̄cioſo ſanguine congſiuit.
De celo reſpexit dñs: ī ⁊ vidit omnes filios hoīꝫ. Al' nō habet
Hic aduentus dñi futurus exprimif: per figurā que
grece Idea: latine ſpecies dicif: quādo velut effigieꝫ SCHE
rei future: oculis offerētes: animi votū ad audiendi
ſtudiū ꝯcitamus. De celo eni ꝓſpexit dñs: quādo ꝓ-
pꝛij filij donauit aduētū. Nō eni homo reſpexit ad
dñm: ſed dñs ꝓſpexit ad hoiem. Proſpicē eſt ſiquī- ETY
deꝫ porro poſitū ꝯſpicere. Qui reuera peccatis erat
diuiſus: ⁊ qđ dictu nefas eſt: reddit' fuerat a ſuo crea
tore longinquus. Naꝫ qđ ait: ⁊ vidit: grām ſignificat
miſerentis. Illos enim videre dicimus: quibus ⁊ ali
quid p̄ſtitū eſſe declaramus. Et ꝯſidera qꝛ nō dicit
viſa peccata: ſed filios hominū. Nā cū delicta reſpi-
cit punit: cuꝫ hoiem intuef abſoluit: ſicut in 50' pſal-
mo dictur' eſt. Auerte faciē tuā a peccatis meis. Et Pſ. 50.
alibi: Ne auertas faciē tuā a me. Unde nobis intelli Pſ. 142.
genda atqꝫ retinenda eſt ſalutaris iſta diuerſitas.
De ꝑparato habitaculo ſuo: reſpexit ſuper omnes
qui habitant īorbem. De futuro corpore dñi tunc Al' terram
dicebat. Nā dum omnia que ordine veniente ſucce-
dunt: in predeſtinatione fuerint ꝯſtituta: quāto ma
gis incarnationis eius miraculū ante ſecula ꝓbatur
fuiſſe diſpoſitū: qđ periclitanti mūdo quē diſpoſue-
rat facere poterat ſubuenire. Qui finxit ſingillatiꝫ
corda eoꝝ: qui intelligit īin oīa opera eorum. Fin- Al' nō habet
xit corda: quibus intelligentie ſue dona largitus eſt.
Fingere enim dicimus chiroplaſtos: qui formulas
quaſdā ad operationis ſue vota cōponūt. Sic ⁊ dñs
mentes iuſtorum format atqꝫ diſponit: vt ad miſeri
cordie ſue dona perducat. Singillatiꝫ: id eſt diuiſiꝫ
atqꝫ diſtinctim. Corda eoꝝ: ſcilicet ſanctoꝝ: ſub dñi
timore viuentium. Sequif: Qui intelligit in omnia
opera eoꝝ. Intelligit vtiqꝫ quādo actib' bonoꝝ pre
mia digna reſtituit. Dicendo vō: in omnia opera: ſi-
gnificat cogitationes: dicta vel facta: quib' bonū ma
lūqꝫ ſemper operamur. Nō īſaluabif rex per mul Al' ſaluatur
tam virtuteꝫ: īnec gygas īſaluus erit in multitudine Al' ⁊
īfortitudinis ſue. Regē dicit hoiem ꝯtinenteꝫ: qui Al' ſaluabit
quis regat corpus ſuum miſeratione diuina a vitijs Al' virtutis
carnalib': tñ ſaluus fieri nō pōt dum de ſua virtute
p̄ſumpſerit. Iuſte eni virtus humana deſerif: quan-
do datū bonū atqꝫ ꝑfectuꝫ nō largitori deo: ſed pro-
prijs virib' applicaf. Idē gygantē vult intelligi: qui
virtutū magnitudine roboraf: qui ꝯtra imanitateꝫ
diaboli aſſidua dimicatione cōfligit. Qui merito gy
gas eſſe dicif: a quo talibus ſpiritibus obuiaf. Sed
iſte quoqꝫ qui iam gratia dei ſuffragāte multos ſpi-
ritus fugat: ſaluus eſſe non poterit: ſi velut gygas ſu-
perbie vitio ſubleuatus (quo fragilis rapiatur hu-
manitas) de meritorum ſuoruꝫ virtute preſumpſe-
rit. Sed quis gigas latino ſermone terrigena dicaf:

tamen ⁊ in bono ponī manifeſtū eſt. Legiṫ enim de Pſ.18. Chřo: Exultauit vt gygas ad currendā viā. [Al. Fallax] Falſus equus ad ſalutē: in abundantia aūt virtutis ſue non [Al. ſaluabit] erit ſaluus. Equuȝ ponit pro felicitate mundana: que hoīes ſic portat: tanq̄ ſi equinis geſticulatiōib⁹ puebanṫ. Hec aūt humana ſpes ſic decipit: quemadmodū falſus equus: qui cū iactādo ſe gradiṫ: ruinaȝ ſubito quā nō opinaṫ icurrit. Et q̄re ſit falſus equ⁹: exponit. Ille enī dū campos appetit: dū pedes ꝓpropera feſtinatiōe ꝑmiſcet: ſalutē ſeſſoris ſui nō valet cuſtodire: q̄ ſecunda nimis icauta ſunt: ⁊ qui ſub modeſtia nō gradiṫ: ruinoſis caſib⁹ ſemꝑ exponiṫ. Falſus enī dictus eſt equus: eo ꝙ ſolet in ſe fallere pſumētes.

ETY

[Al. metuentes.] [Al. eis eis q ſperant ſup] Ecce oculi dñi ſuꝑ timētes eū: ſperātes in miſericordia ei⁹. Oculi dñi ponunṫ pro volūtate diuina: qꝛ quos gratos habemus: ipſos ſine dubitatiōe reſpicimus. Econtra ab illis aſpectus auertimus: qui noſtris mētib⁹ horruerūt. Ergo oculi dñi ſunt ſuper timētes eū: qꝛ pietas ipſius eos ꝓtegit quos ſe timē cognoſcit. Sed qm̄ dixit de timētib⁹: opportune ſeqtur de amantib⁹: qꝛ vtrūqȝ in dñi dilectiōe ꝯiunctū eſt. Nā qui deū bene timet ⁊ amat: qui bene amat ⁊ timet. Res iſte in humanis actib⁹ diuiduṅṫ: ceterū in celeſti deuotione ſociate ſunt. Qui ſint enī timentes exponit: id eſt: ſperātes in miſericordia eius. Qđ argumētū diciṫ: ab adiunctis: Adiūctū eſt enī timere dñm: ⁊ ſperare in eo: Que res mutua ⁊ inſolubili ſocietate ꝯnectiṫ.

TOp

[Al. eruat] Ut eripiat a morte aīas eorūȝ: ⁊ alat eos in fame. Duo iſta ſūt vota fideliſſimi chriſtiani: vt in futuro iudicio eripiaṫ a morte ꝑpetua: ⁊ hic ſpiritualib⁹ alimonijs trāſigaṫ. Eripit enī a morte animas iuſtoꝝ: cuȝ eas tollit de poteſtate diaboli: cū per idulgentiā efficit liberos: quos peccati dominatio fecerat eſſe captiuos. In fame aūt eos alit: qꝛ in hoc mūdo vbi bonarū rerū idigētia eſt: ſpūali cibo nutrire nō deſinit quos redemit. Alimētuȝ quippe dictū eſt: quaſi mētis nutrimētū. In fame enī ſūt poſiti: qui ſe celeſtiū rerū deſiderio ſemꝑ accēdunt. O fames illa multū ſatura: ⁊ ſine penuria ꝓbabiliter ſemꝑ auida. Eſuriunt enī beati: nō qꝛ dñica dape ieiuni ſunt: ſed querēdo iugiter inardeſcunt: qꝛ dñi appetitione ꝓficiūt: ſicut euāgeliſta dicit: Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā: qm̄ ipſi ſaturabunṫ.

ETY

Math.5.

[Al. nos habet] Anima aūt nr̄a ſuſtinet dñm: qm̄ adiutor ⁊ ꝓtector noſter eſt. Cū dicit: ſuſtinet: patientiā ſignificat chriſtianā: vt inuitati iuſti: futuris p̄mijs ꝯſtāti animo perſeuerent. Sed intelligam⁹ qualis iſta virtus eſt: quā ſuꝑe totiēs cōmonemur. Patiētia eſt ſiquidē: que glorioſos martyres facit: que fidei noſtre bona cuſtodit: que oīa vincit aduerſa: nō colluctādo ſed ſuſtinēdo: nō murmurādo ſed gratias agēdo. Hec deceptriceȝ luxuriā cōprimit: irā feruidaȝ vincit: vaſtatricē humani generis inuidiā tollit: manſuetos efficit: benignis cōpetēter arridet: purgatoſqȝ hoīes ad illa premia futura cōponit. Ipſa eſt que fecē totius voluptatis abſtergit: ipſa eſt que limpidas aīas reddit. Per ipſam Chriſto militamus: per ipſam diabolū vincimus: per ipſam beati ad celoꝝ regna ꝑuentūt. Scriptū eſt enī: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

Luce.21.

Sequiṫ: Quoniā adiutor ⁊ protector noſter eſt. Adiutor eſt: dū ad eū ipſius gratia ſuffragāte conamur accedere. Protector: dū reſiſtimus aduerſario. Securus ergo ſuſtinet deū: qui tali promiſſione fulciṫ. Et ꝯſidera: qꝛ poſt oīa p̄cepta patientiā ponit: vt viriliter cuncta toleremus: qui de tā magni premij largitione cōfidimus.

[Al. Quia in eo] [Al. cor nostrum] [Al. ſperauimus] Et in ipſo letabiṫ cor noſtrum: ⁊ in nomine ſancto eius ſperabimus. Ne quis de p̄dicata patiētia muſſitaret: ne quis ſe tedioſa volūtate ꝯfunderet: ſequiṫ magnificuȝ ⁊ ſuauiſſimū munus: qꝛ ipſa expectatio habet p̄miū ſuū: quādo ipſe ſuſtinēs letaṫ in dño. Addidit: Et in noīe ſancto ei⁹ ſperabimus: id eſt: in Chriſti quē patiēter ſanctiſſimus ꝓpheta ſuſtinuit: ⁊ letabaṫ eſſe vēturum. Sperabimus aūt: ꝯtinuū tēpus oſtēdit: qꝛ nō eſt fas ſibi deſinere: vnde ſemꝑ pōt aīa feſſa recreari.

[Al. quemadmodum.] Fiat dñe miſericordia tua ſuꝑ nos: ſicut ſperauim⁹ in te. His vbis icarnationē dñi deſiderabat impleri: quā flagrāti ſpiritu magnopere ſuſtinebat. Sed itēde q̄ copioſum munus eſt qđ ditauit genus humanuȝ: qđ angeloꝝ choros letitie iocūditate cōpleuit: qđ etiaȝ ipſa inferna ſenſerunt. Petit enī deſideria ſua debere fieri vt poſſet perfectiſſimus iueniri. Addidit: In te: vt omnes ſuperſtitiones: omnes prauitates excluderet: cum vero domino ſupplicaret.

Concluſio.

Quam melliflue voces audite ſunt: q̄ ſalubriter nobis pſalterium celeſte cātauit. Tales ſiquidē mādatoꝝ chorde ſonuerunt: vt ſi eas interius auribus recipiamus: ⁊ nos in eis dauitice lyre curatione purgabimur: fietqȝ nobis Saulis illa mūdatio: vt fugatis imundis ſpiritib⁹: abluta mēte dño ſeruiamus. Habent enī beati muſicā ſuā: que anime fidelis intrat auditū; cuius nō deficit ſonus: cui⁹ nō laſſaṫ intētio. Relinquite ergo ſpectaculoꝝ amatores mortiferas voluptates: ad hec magis gaudia: ad hec myſteria ꝯuenite: vt cithara ⁊ organū v̄tutes excitant: non deſideria praue voluptatis inſtigant.

Explicit expoſitio in pſalmum.32m.

Pſalm⁹ Dauid cū mutauit vultū ſuū corā abimelech: ⁊ dimiſit eū: ⁊ abijt. XXXIII.

Benedicam dominum in omni tpe: ſemꝑ laus ei⁹ in ore meo. In domino laudabitur anima mea: audiant manſueti ⁊ letentur. Magnificate dominū mecum: ⁊ exaltemus nomen eius in idipſum. Exquiſiui dominum ⁊ exaudiuit me: ⁊ ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum ⁊ illuminamini: ⁊ facies veſtre non confundentur. Iſte pauper clamauit ⁊ dominus exaudiuit eū: ⁊ de omnibus tribulationibus eius ſaluauit eum. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum: ⁊ eripiet eos. Guſtate ⁊ videte quoniā ſuauis eſt dominus: beatus vir qui ſperat in eo. Timete dominum omnes ſancti eius: quoniaȝ non eſt inopia timentibus eum. Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt inquirentes autem dominum nō minuētur omni bono. Venite filij audite me: timoreȝ domini docebo vos. Quis eſt homo qui vult vitā: diligit dies videre bonos? Prohibe linguam tuaȝ a malo: ⁊ labia tua ne loquantur dolum. Diuerte a malo ⁊ fac

bonum: inquire pacem ⁊ perſequere eam. Oculi domini ſuper iuſtos: ⁊ aures ei⁹ in preces eorum. Uultus autē domini ſuper facientes mala: vt perdat de terra memoriā eorum. Clamauerunt iuſti ⁊ dominus exaudiuit eos: ⁊ ex omnibus tribulationibus eorū liberauit eos. Iuxta eſt dominus his qui tribulato ſunt corde: ⁊ humiles ſpiritu ſaluabit. Multe tribulationes iuſtorum: ⁊ de omnibus his liberabit eos domin⁹. Cuſtodit dominus omnia oſſa eorum: vnum ex his non conteretur. Mors peccatorꝝ peſſima: ⁊ qui oderunt iuſtū delinquent. Redimet dominus animas ſeruorum ſuorꝝ: ⁊ non delinquent omnes qui ſperant in eo.

CUm hyſtoria tituli iſtius regū lectione pandat̄: ſuperfluū eſt copiā fontis illius in hac breuitate deriuare: ne nobis totā areolā pagine vni⁹ loci effuſa relatio cōplere ac tegere videat̄. Sed rē cū oīb⁹ ſuis breuiter intimam⁹. Cū Saul pſequeret̄ David ꝯfugit ad achis regē: ibiq̄ dum eſſet inuidia faciēte ſuſpectus: induſtrioſe mutauit vultū: ita vt ſaliuis ora cōpleret: quatenus inerguminus eſtimat⁹: miſeratiōe faciente dimitteret̄ illeſus: que tū ſicut ⁊ alia per illū virū magni ſacramēti q̄litate peracta ſunt. Significabat eni ſaliuas: hoc eſt: ſcripturas diuinas in barba: id eſt: in fortitudie magna decurrere. Sed ꝓpter ſignificātias rerū: pro achis: ad quem fugerat David: mutatū nomē eſt: abimelech: qđ indicat patris mei regnū. Hoc ad dn̄m Chriſtū bene ꝑtinere manifeſtū eſt: per quē glorioſus pater ſeruitiū mundi ſanctiſſima deuotione ſuſcepit. Sed cū dicit: Dimiſit eū: regē ſignificat abimelech. Et abijt: hoc eſt: ad alias partes ſe ꝯtulit: q2 ibi ceperat (vt dixim⁹) eē ſuſpect⁹. Preſens autē pſalmus: terti⁹ eſt eoꝝ: in q̄b⁹ per actus David ſignificant̄ dn̄i Chriſti futura myſteria: q̄uis alphabeto ſecūdus eē noſcat̄. Diuiſio.

PEr totū pſalmū v̄ba ꝓphete ſunt: alphabeti hebraicas lr̄as: excepto ſextā: in capitib⁹ v̄ſuū per ordinē ponēs. In p̄ma parte benedicē ſe dn̄m cōpromittit: admonens māſuetos vt cū ipſo in ei⁹ laudib⁹ ꝑſeuerent. Predicti aūt alphabeti hec pars quatuor lr̄as cōprehendit. Scđa: ad ꝯuerſionē fidelium que ſint bene meritoꝝ p̄mia nō tacent̄: que cōtinet lr̄as ſex. Tertia: quaſi filios admonet: a quib⁹ ſe delictis debeant abſtinere: hec habet lr̄as q̄tuor. Quarta: iuſtos dicit de oīb⁹ tribulatiōib⁹ eruēdos: ⁊ impios debitas penas eſſe paſſuros: ne in periculis ſuis aliq̄ dubietate molleſcerēt. Hic etiā reſidue ſeptē lr̄e ꝑnotant̄. Et memēto: ſicut in 24.° pſalmo iā dictū eſt: hunc alphabetum imperfectum illos indicare: qui laudes domini nequeunt pleniſſima operū integritate cantare.

Expoſitio.

[Aleph Al. dn̄m] BEnedicā dn̄o in oī tp̄e: ſemꝑ laus eius in ore meo. Tēpus hoībus nouim⁹ eſſe diuerſum: modo tribulationib⁹ aſperū: modo gaudio blandū. Ergo in oī tēpore benedicendū dn̄m ꝓpheta denūtiat: q̄n ⁊ aduerſa patimur: ⁊ collata felicitate gaudemus: ſicut iuſti fecerūt atq̄ faciunt dn̄i amore flagrantes. Sed q̄uis debitū atq̄ ꝓficuū ſit vt creatura ſuum ſemꝑ laudet auctorē: tamē ꝓpter humanitatis diuerſos act⁹: pene īpoſſibile nobis videt̄: pſalmodie laudes dn̄o iugiter ꝑſonare: ſed in ore hoīs iuſti ſemper laus eſt dei: quando talia vel cogitat vel loq̄t̄: vt nulla redargutione culpet̄. Quicquid eni ex patiētia: ex charitate: ex ſimplicitate: ceteriſq̄ virtutib⁹: vel loquimur: vel mēte geſtamus: iure diuinis laudib⁹ applicat̄. Ipſius eni ꝑconiū eſt: qui donat ore ac corde honeſta meditari. Laus eni a lauro dicta eſt: que ſolebat coronare victores. [ETY] Hec myſtice ſaliue ſunt: q̄s tituli ſimilitudo ꝑdixit: hec v̄ba que ſcripturarū diuinarū virtutē videbant̄ exp̄mere. In dn̄o laudabitur anima mea: audiant manſueti ⁊ letentur. [Beth] Pulcherrime vno comate dilectio famulātis exp̄ſſa eſt. Nō eni vel in ſe: vel in diuitijs: ſed in dn̄o ſuā aīam dicit eſſe laudandā. Tūc eni gloriat̄ fidelis ſuus: q̄n laudabilē dn̄m habere cognoſcit̄. Scit eni ad ſe referri bonū: cuiꝰ dn̄s ei⁹ fuerit multo rumore ꝑdicat⁹. Nā ſi quis hodie dn̄o detrahat: deuot⁹ famulus quo furore ſuccēdit̄? Qua ſtomachatione cruciat̄? Datū eſt eni fidelib⁹ ſeruis: vt aut de fama dn̄oꝝ aduerſa ſeuiant: aut de ꝓſpera opinione ꝯgaudeāt. Sequit̄: Audiāt māſueti ⁊ letent̄. Nō dixit lege docti: nō ieiunātes: nō pſallētes: ſed māſueti letent̄: qui charitate p̄cipua habere rerū oīum tēperantiā ꝯſueuerunt. Magnificate dn̄m mecū: ⁊ exaltem⁹ nomē eius in inuicē. Utilitas iſta carnalis ſingulariter ꝑfrui deſiderat: qđ delectatiōe auida ꝯcupiſcit. Spiritualis aūt gratia nō vult ſola facere: qđ multis ꝓficit ad ſalutem: ne iter officia ſanctitatis deteſtabilis inuidia miſceat̄. Qđ nūc v̄ſus iſte explanat. Uocat enim fratres: hortat̄ populos obediētes: vt nomē dn̄i glorioſa ſocietate magnificent. Sequit̄: Et exaltemus nomen ei⁹ in inuicē. Suauis cōmonitio: iuſtiſſima regula: vt ab oībus in vnū fiat: qđ ſancte vnitati ꝯſtat offerri. In inuicē vo: ſignificat cōpoſitos choros: q̄n ⁊ pſalmodiā dn̄i alterna ſibi ſucceſſiōe reſpondent. Que figura dicit̄ Energia: id eſt: imaginatio: que actū rei incorporeis oculis ſubminiſtrat. [SCHE] Inq̄ſiui dn̄m ⁊ exaudiuit me: ⁊ ex oīb⁹ tribulationib⁹ meis eripuit me. [Deleth Al. Exq̄ſiui] Ut inuitatus populus ad pſalmodiā dn̄i feſtinaret: nūc dicit que ſibi exinde bona ꝓuenerint. Inquiſiui dn̄m: nō ſpatio longo terrarū: nō per locoꝝ latitudines forte diſtentas: ſed in corde vbi ſi maieſtatē ipſius cogitamus: ibi eā ꝑſentē modis oīb⁹ inuenim⁹. Et intēde quid dicat: Inq̄ſiui dn̄m ⁊ exaudiuit me: q̄n intellect⁹ ei⁹ vniuerſa cōplectit̄: nec corporalib⁹ ſenſib⁹: ſed ſpūalib⁹ v̄tutib⁹ operat̄. Sequit̄: quātum deū queſiſſe ꝓfuit: q̄n eū ex oīb⁹ liberauit anguſtijs. Quis eni ſufficeret particularium tāta petere: quāta iſte ſimul meruit ip̄etrare? Dicēdo eni: Ex oīb⁹ nihil relictum eſt qđ remāſiſſe ſuſpiceris aduerſum. Accedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ vult⁹ veſtri nō erubeſcent. [He Al. facies veſtre nō ꝯfundentur.] Pri⁹ laudes ꝑmiſit: choros ordinauit: nunc in ſecūda parte ⁊ ad ipſam cōmunicationē populos hortat̄ accedere: vt eccleſie future ritū monitor ſpiritualis infunderet. Accedite: nō dicit̄ ebrioſis: non adulteris: nō ſuperbis: ſed ſobrijs: caſtis atq̄ humilibus chriſtianis: qui illuminari de ſacra perceptione mereant̄: ſicut Ap̄ls de ipſa coīcatiōe teſtat̄. Quicūq̄ māducauerit panē aut biberit calicē dn̄i īdigne: iudiciū ſibi manducat ⁊ bibit: nō diiudicās corpus. [I. Cori. xi.] Probet aūt ſeipm homo: ⁊ ſic de pane illo edat: ⁊ de

calice

calice bibat. Studēdū eſt ergo: vt qui ad eū accedit:
ita ſe humili ſatiſfactiōe moderet̄: vt illuminari po
DEF tius ꝗ̄ cecari poſſe videat̄. Uultus aūt: ſicut ſepe di
ximus: ſignificat pſentiā: que pōt mutato colore ꝯfu
ſionē pati: ſi ei celeſtia munera ſbducant̄. Fideles er
go nō erubeſcūt: qm̄ ipetrant. Erubeſcere eni deceptꝰ
eſt: qui ad ſua deſideria non valet ꝑuenire. Quidam
hoc ſic eſtimāt ſentiēdū: facientes exinde non mini
i. Timoth. 6. mā queſtionē. Nā cū apl̄s dicat: Qui ſolus habet im
mortalitatē: ꝛ lucē habitat inacceſſibilē: hic quo mo
do ponit: accedite ad eū ꝛ illuminamini? Sed hoc
compendio ipſius veritatis abſoluit̄. Inacceſſibilis
eius lux dr̄: qm̄ ſubſtantie ipſius ſingularis ꝛ omnipo
tēs natura declarat̄. Ceterum cū ſe gracia ſancte di
uinitatis infundit: ꝛ ad eū accedit: ꝛ illuminatio bea
Joan. 1. ta pſtat̄. Unde dictū eſt ꝛ alibi: Qui illuminat oēm
Zai hoiez veniētē in hūc mūdū. [Iſte pauper clamauit ꝛ
Al' de dn̄s exaudiuit eū: ꝛ ex oīb' tribulatiōib' ei' liberaꝰ
Maleach uit eū.] Dicēdo iſte: ſpiritualē pauperē deſignat: qui
nō tm̄ mūdanis opibus ſed vicioꝝ vbertate vacuat̄.
Iſte paup eſt: qui accedēs ad deū illuminat̄: iſte cui'
vultus non erubeſcit: qui qn̄ clamat ad dn̄m ſalubri
ter ꝛ competēter audit: ꝛ tūc ꝑuenit vt liberet̄: non
ab vna tribulatione: ſed ex oībus mūdanis anguſtijs
Qd̄ accidere ſolet iuſtis: qn̄ in ſancta ꝯuerſatiōe aīas
reddunt: ꝛ de ſeculi iſtius clade ꝯfuſa ad ſecuritatez
ꝑpetuaz tranſierunt̄. Perpende etiam ꝙ hic hebrei
alphabeti ſic littera trāſilita. Pro ſexta eni ſeptima
poſita eſt: Qd̄ ad illud vt puto referendam eſt: qd̄ ſu
pra memorani: hunc pſalmū ſignificare quidem ſan
ctos viros: qui tm̄ nō totis operibus ꝓbant̄ eē ꝑfecti.
Ego eniz non inueni patrū definitā de hac pte ſniaz.
Heth [Immittet ꝉ angelū dn̄s in circuitu timētiū eū: ꝛ eri
Al. angelus piet eos.] Ne crederet̄ dn̄s fideles ſuos poſſe neglige
domini re: pſenti eos oraculo ꝯſolat̄. Et inſpice medicinale
verbum qd̄ dicit: Immittet. Nam ꝑpter inſolētiam
humane fragilitatis nō palam facit: ſed occultis im
miſſionibus operat̄: vt te neſciēte pro ſalute tua qd̄
expedire poſſit accipias. Angelus aūt miniſter eſt vo
luntatis diuine. Quapropter ſi viſ te angelū fieri: fac
qd̄ pcipit: vt liberes piclitantē: ſubuenies anxio: eripi
as innocētē: ꝛ cetera que diuia iubet auctoritas. Tūc
enim ſpiritu angeli ſumus qn̄ miniſtri ſupne volūta
Thet tis efficimur. [Guſtate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s:
beatus vir qui ſperat in eo.] Redit ad domini ſan
ctiſſimā coicationē: nec deſinit ſepius dicere: vn̄ no
uit mortalibus ꝑpetue vite gaudia ꝑuenire. Guſtare
nō ꝑtinet ad palatum: ſed aīe ſuauiſſimū ſenſuz qui
diuina contemplatione ſaginat̄. Nam vt ipſuz guſtū
intelligeres ſequit̄: Uidete: qd̄ vtiqꝫ non ad os perti
net: ſed ad inſpectiuā ſine dubio qualitatem: vt cum
tale corpus accipimus vite nobis concedi gratiā ꝯfi
damus. Et vt ipſam coicationē non ad corpus com
mune traheres: dn̄m dicit eē ſuauē: qui in ea ſalutem
hoībus pro ſua pietate ꝯcedit. Uita eni noſtra que re
uera deus eſt: qui carnē ſumptā ex virgie maria ſibi
vniuit eāqꝫ ꝓpriā fecit: viuificatricē eam eē ꝓfeſſus
Joan. 6. eſt: ſicut ait in euangelio: Amen amē dico vobis: niſi
manducaueritis carnē filij hoīs ꝛ biberitis ſanguinē
eius: nō habebitis in vobis vitam eternam. Que lꝫ
ex humana natura ſumpta ſit: nō tn̄ eā vt vni' hoīs
ex nobis eſtimare debemus peccati alicui' cōtagio
ne pollutā: ſed adorabilē: ſalutiferam: viuificatricez:
que peccata dimittit ꝑpter vbū cui adunata eſt (ſi
Math. 9. cut in euāgelio ipſe dn̄s dicit: Ut ſciatis qꝛ poteſtatē

habet filius hoīs ſup terram dimittendi peccata) ꝛ
ad ꝑpetue vite regna ꝑducit. Subiungit itaqꝫ abſo
lutam firmāqꝫ ſniam: beatum eē virum: qui ſperare
nō deſiſtit in dn̄m. Precipua res: que tam frequēter
iterat̄: vt nunqꝫ illud deſignamus expetere: qd̄ tanta
cognoſcit̄ aſſiduitate pdicari. [Timete dn̄m omnes Jod
ſancti eius: qm̄ ꝉ nihil deeſt timentibus eum.] Timo Al. nō eſt inopia
rem dn̄i oībus ſanctis imperat: ne quis quātūs bene
meritus a ſaluberrima intentione diſcedat. Sed qd̄
vtilitatis timor eius habeat: cōſequēter oñdit dicēs
Qm̄ nihil deeſt timentibus eum. O breuis ſnia: o im
menſa pmiſſio. Poſſunt aliquid egere: quibus diui
tie: quibus ſalus corporis: quibus regna tribuuntur.
Solus ipſe nihil indiget qui dn̄i timore ditatus eſt.
[Diuites eguerūt ꝛ eſurierunt: inquirētes autē dn̄m Caph
nō ꝉ deficient omni bono.] In vno verſu terrarū di Al. minuent
uites ꝛ pauperes chriſti magnifica contrarietate de
ſtinxit. Ait enim: Diuites eguerunt ꝛ eſurierunt. Qn̄
egent diuites? Quando fidem non habēt rectā. Qn̄
do eſuriunt? Quādo minime dn̄i corpore ſatiantur.
Tales ergo diuites egent: ꝛ ſaturati ventre: ſpiritu
ſemper eſuriūt. Quid enim habeant qui deum non
habēt? Subſequit̄: Inquirētes aūt dn̄z non deficiēt
omni bono: qꝛ nullo bono deficiunt: qui ſpiritali deſi
derio perfruunt̄. Nam cum diligimus dn̄m in ipſo
omnia reperimus. Unus eſt qui queritur: ſed in quo
omnia continent̄. O lucrū mirabile: o compēdiū ſin
gulare. Cur nos per diuerſa fatigemus? Ad ipſum er
go vnanimiter feſtinemus: poſt quem cuncta bona
vltra non querimus: ſꝫ tenemus: ſicut apl̄s dicit: Sci Ro. 8.
mus qm̄ diligentibus deum oīa cooperant̄ in bonū.
Hoc argumentū dr̄ ex ꝯ̄rio. Contrarium eſt eni ege TOP
re diuites: ꝛ pauperes nullo bono deficere. Argumē
tum eſt aūt argute mētis iudiciū: qd̄ per indagatio DEF
nes ꝓbabiles rei dubie perficit fidem. [Uenite filij Lameth
audite me: timorem dn̄i docebo vos.] Peractis ſollē
nibus que ad ſacra eccl̄ie ptinebāt: nunc venit ad ter
tiā ꝑtem vbi illos alloquit̄ qui prima fidei rudimē
ta pcipiunt. Dicendo enim: Uenite: ſignificat eos in
tra eccleſiam non fuiſſe. Qd̄ etiam cōfitentibus nūc
dr̄ qn̄ ad fidē veniunt chriſtianā. Uox paterna ſonat
vox pietatis admonet: vt vltro dicēte audiam': quez
tacētē exquirere deberemus. Sꝫ ꝗ̄ ſuauis: ꝗ̄ vtilis
timor eſt ad quez filius inuitat̄: Cum dicit: Docebo
vos: admonet ne paueſcamus qd̄ audiuimus timorē
Non eſt enim timor iſte qui formidet̄: ſed qui dili
gat̄. Timor humanus amaritudinem habet: iſte dul
cedinem. Ille ad ſeruitiū cogit: iſte ad libertatez tra
hit. Poſtremo: ille clauſtra metuit: hic celoruz regna
patefecit. Merito ergo timorē iſtum ſic vtilem pfeſ
ſus eſt: vt auida mēte diſcat̄. [Quis ē homo qui vult Mem
vitā: ꝉ ꝛ cupit videre dies bonos?] Talis iterrogatio Al. diligit
ꝓpoſita eſt: quā omnium ſequat̄ aſſenſus. Quis eſt
eni qui poſſit dicere: aut vitam nolo: aut dies bonos
videre nō cupio? Sed vtinam ſic vitā ꝑpetuā quere
remus: ſicut in iſta tēporali corda defigimus. Bonos
aūt dies: nō iſtos dicit: in qbus caducis delectationi
bus occupamur: ſꝫ illos qui vere boni ſunt: ꝛ in ſūma
ſanctitate verſantur. [ꝉ Cohibe linguam tuam a ma Nun
lo: ꝛ labia tua ne loquant̄ dolum.] Hoc eſt velle vi Al' Prohibe
dere dies bonos: ſi lingua noſtra aliquid non loquat̄
incompetens. Malum eſt enim omne prohibitum:
ꝛ quicquid veritati repugnat tali appellatiōe diſcer
nitur. Intende vo ſubtilius: qꝛ prius cohiberi dicit
linguā: quā cū loqui volumus anteri' cōmouemus.

Addidit: Labia ne loquantur dolū: que lingue mo
tū primus ꝯſequunť: ꝛ quaſi quadā armonia ſociata
DEF ambozū modulamine humanus ſermo pagitur. Do
lus eſt aūt: quando fallimus audientes: vt qḋ crediť
ad auxiliū inferre videať incōmodum. Quod meri-
to pꝛohibeť: qꝛ pure conſcientie cōſtat ſemꝑ aduerſuꝫ.
Samech {Diuerte a malo ꝛ fac bonum: inquire pacem ꝛ ꝑſe-
Al. ꝑſequere {quere eam.} Ad videndos dies bonos: nō ſufficit tm̄
a malis actibus abſtinere: niſi nos pietas cōpellat ꝛ
bona pagere. Nam primus virtutis gradus eſt: alie-
na nō querere: ſed iterū ſuperiozꝫ egentibus ꝓpꝛia nō
negare. In illo culpā refugimus: in iſto palmam pie
tatis acquirimus. Nā pupillo nō nocuiſſe: aut paupe
rem nō expoliaſſe abſtinentia eſt: que ad p̄miū ſo-
la nō ſufficit. In illa quippe iudicatione ſoli audiūt:
Math. 25. Uenite benedicti patris mei: ꝑcipite regnum qḋ vo
bis paratum eſt ab initio mūdi: qui gratiā dn̄i ipſo
inſpirante diuerſa largitione mercati ſunt. Uides er
go neceſſario additum: Et fac bonū. Ipſum eſt ſiqui
dem qḋ nos liberat atqꝫ cōmendat. Sciens aūt pro
pheta in hoc agone ſeculi cum corpore pacē fideliſſi-
mos non habere: ꝛ cū ſuis vitijs hic illis continuum
eē certamē: pulcherrime dixit: Inquire pacē: vt quā
uis eaꝫ hic nō habeant: tn̄ ſemꝑ ab eis ſtudioſiſſime
perquirať. Et nō ꝑmiſit ꝙ hic poſſit quoquo modo
cōprehēdi: ſed imperat: ſequere eam: quaſi ꝓcedētē.
Nam quare ſequēda eſt: niſi qꝛ hinc fugit. In futuro
aūt ſperāda eſt: qm̄ ibi perpetua ſtabilitate conſiſtit.
Queramus ergo ſeduli: ſequamur intēti: qꝛ illic eam
inuenire non poſſumus: niſi hic diligentius ingram᷒
Que tūc cōprehēdi dabiť: qn̄ ipſum conſpicimus pa
Ain
Al. Oculi {cis auctozē.} Uultus aūt dn̄i ſuꝑ iuſtos: ꝛ aures ei᷒
{in preces eoꝝ.} Uenit ad quartā partē: vbi vſqꝫ ad fi
nē duplici ꝓpſm ꝑdicatione cōfirmat: modo iuſtozū
premiū narrās: modo impiozꝝ peccata caſtigans: vt
ab vtraqꝫ ꝑte cōmonit᷒ ſeruire diſcat dn̄o populus
SCHE acquiſitus. Qḋ ſchema dr̄ Paradigma: efficaciſſimū
plane figure genus: qm̄ duplici vtilitate ꝑcipiť qḋ ſe
quamur. Cū enim dicit: Oculi dn̄i ſuꝑ iuſtos: ꝯtinuā
gratiā diuinitatis oſtendit: vt aſpectus imobilis ſuꝑ
eos eē videať. Subiūgit quoqꝫ exauditionis velo-
ciſſimā celeritatē: qm̄ aures dn̄i ꝑatas in eoꝝ ꝑces eē
cōmemorat. Que enim illis ad obtinēdū fiat mora:
cum in ipſis qui exaudire poſſit inhabitat. Sed lꝫ
frequēter exaudiat peccatores: iuſtis tn̄ multo ampli
us ꝑmittiť: qm̄ in preces eoꝝ paratas aures habere
Phe {monſtrať.} Uultus aūt dn̄i ſuper facientes mala: vt
{perdat de terra memoriam eoꝝ.} Expoſita iuſtorum
gratia: nunc ꝯuertiť ad penas malorum. Et ne dice-
rent peſſimi: iuſtos attēdit: nos aūt non reſpicit: ſecu
ri iam facimus qui ab illo ꝯſpici nō meremur. Pro-
nuntiat vultū dn̄i: id eſt: intellectum eſſe ſupra ma-
los: Quos ſic attendit vt nō reſpiciat: ſic non reſpicit
vt tn̄ eorum facta cognoſcat. Timeamus ergo malū
facere qḋ eius ſcientiā nouimus nō latere. Et ꝯſide-
ra: qꝛ in iſtis diciť: Suꝑ facientes mala: vt falli non
poſſit coniuncta vicinitas. Intellige vo ꝙ vtroſqꝫ
videt: ſed eos euētu diſpari contueť: iuſtos vt audiat
peccatores vt perdat. De terra vo dicit: id eſt: de fu-
tura patria: quā ſoli deo placiti poſſidebunt. Memo
ris eoꝝ peribit: qꝛ nō erit iniquozꝝ inter iuſtos vlla
cōmemoratio. Illos enim in memoria nos habere
dicimus: quibus aliqua preſtare deſideramus. Naꝫ
qui de memoria domini exeunt: ad eterna ſupplicia
Sade {ſine dubitatione perueniunt.} Clamauerunt iuſti ꝛ
{dominus exaudiuit eos: ꝛ ex omnibus tribulationi-
{bus ꝑliberabit eos.} Iterum redit ad iuſtos: de qbus Al. eorum
paulo latius dicit vt ꝓpſos enarrata dona reficiant
quos malozꝝ pena terruerat. Diſcutiamus quid ſibi
velit iſta ſn̄ia. Iuſtos dicit clamaſſe ad dominum: ꝛ
ſemper ꝯfitetur auditos. Quid ergo de martyribus
dicimus: quos de ſupplicijs tyrānozꝝ minime cōſtat
eſſe liberatos? Liberati ſunt plane: qm̄ ad celorum re
gna perducti: omnibus tribulationibus ꝓbanť exuti
Clamoꝛ enim iuſtorum: non ſolum ad temporalem:
{ſꝫ maxime ad eternā vtilitatē ſemper audiť.} Iuxta Coph
{eſt dn̄s his qui tribulato ſunt corde: ꝛ humiles ſpiri-
{tu ſaluabit.} Et iſte verſus pertinet ad dona iuſtorū.
Mos dn̄i: ꝛ humana ꝯſuetudo diuerſa eſt. Nam qui
vult altioribus vicinus fieri erigiť: tendiť vt poſſit
faſtigia celſa contingere. Dn̄s enim altiſſimus attin
gi non pōt: niſi per humilitates videlicet inclinatas:
nec ad dulcia ei᷒ gaudia niſi per amaras lachrymas
peruenitur. Siue vt alij dixerūt: Iuxta ſignificat nō
loco: ſed auxilio. Inſpiciēdū eſt quoqꝫ qḋ dicit: Qui
tribulato ſunt corde. Multi enim turbulanť: ſed nō
ex corde: vt queruli fatui qui peccata nō deflent: ſed
mūdana eos damna cōtriſtant. Illi aūt corde tribu
lanť: qui aliena mala ſuas faciunt eſſe miſerias: qui
mundum lugētes generalibus cladibus affliguntur.
Ipſos itaqꝫ ſaluabit: qui ſe humillimis conuerſatio-
nibus ſubdiderunt. Et intende: qꝛ non dicit verbis
humiles: quod habet plerunqꝫ nequitia peccatorꝫ:
ſed ſpiritu: ſicut in euangelio dicit: Beati pauperes Math. 5.
{ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnuꝫ celorū.} Multe tribula Res
{tiōes iuſtoꝝ: ꝛ de his oīb᷒ liberabit eos dn̄s.} Et hic ꝛ
alter v̄ſus adhuc iuſtorū bona cōmemorat. Aptū enī
fuit plus de iſta parte loqui: ne fragilia corda morta-
lium iterato ſepius timore ſuccumberent. Multe re-
uera tribulationes ſunt iuſtoruꝫ: qꝛ eos diabolus va
lidius inſequiť ꝛ holes per inuidiā frequēter affligūt.
Deinde impius tribulari pōt: ſi quid aduerſuꝫ ſolus
ipſe patiať: iuſtus vo ꝛ ꝓprijs paſſionibus affligitur:
ꝛ alijs charitate cōpatitur. Sed cum ſubiungiť: Et
de omnibus his liberabit eos dn̄s: potentia creatoris
oſtendiť: qꝛ liberationem eius tribulationum impe
dire non pōt multitudo. Unde colligitur omnem iu
ſtum multis qdē tribulationibus onerari: ſed de oī-
{bus indubitāter abſolui.} Dn̄s cuſtodit oīa oſſa eoꝝ:
{vnum ex his non conteretur.} Oſſa dixit fideliuꝫ fir
mitatem: id eſt: patientiam: māſuetudineꝫ: ꝛ ceteras
virtutes que perire in ſanctis nequeunt: qꝛ dn̄i cuſto
dia ſeruanť. Ipſa ſunt enim que cōminui nō poſſunt
quāuis corporea oſſa frangant. Naꝫ ſi ad litterā con
ſideres: non minima queſtio videť oboriri quo mo-
do latronis illius oſſa cui domin᷒ dixerat: Hodie me Luc. 23.
cum eris in paradiſo: non ſunt contrita: que a militi
bus leguntť eſſe confracta: ꝛ multorum martyrū cor
porali conditione reperis eē violata: Sed hoc omne
neuum dubietatis excludit: ſi oſſa virtutē fidei ꝛ ro-
{bur anime ſentiamus.} Mors peccatorum peſſima: Sin
{ꝛ qui oderūt iuſtum delinquent.} Mortē peccatorū
illam dicit: que ab homine non pōt intueri: quaꝫ nō
ſolum malam: ſed etiam peſſimam ꝯfitetur eē. Re-
uera peſſima: quoniā eam eterna pena comitať. Nā
ſi ad iſtam morteꝫ reſpicias que noſtris oculis patet:
frequenter inuenis diuitem peccatorem pompoſis
apparatibus decēter efferri quem ſic familia plāgit
vt pium fuiſſe humanis auribus mentiatur: Amici
etiam cū impenſis lachrymis ꝓſequuntur: vt reuera
putes

putes bonorum aliquē ereptum: qui magna cognoſcitur lamētatione defletus. Quid de pcioſis referam⁹ odoribus: quibus ⁊ poſt mortē eorū manſura corpa pdiunt? Qd tanto ſtudio: tāto appatu pagit: vt in funeribus ipſoꝝ ſupſtitum vita recreetur. Ubi eſt ergo: Peccatoꝝ mors peſſima: Scilꝫ in inferno vbi recepti penas patiunt eternas. Quanta enim pompa vt credimus purpuratus ille diues ad ſepulchra perductus eſt: qui guttam aque frigide ab laçaro paupere poſtulauit? Et nota ꝙ in iſto noie aſperitas mortis ipſius explanatur. Peſſima enim dicta eſt: quaſi peſſum data. Subiunxit quoqꝫ: Et qui oderūt iuſtū delinquēt: id eſt: qui dnm ſaluatorē nefando odio habētes: mandata ipſius ſuſcipere noluerūt. Nam ⁊ iſtorū mors peſſima eſt: ſicut ⁊ illorū de quibus ſuperius dixit. [Redimet dominus animas ſeruorum ſuorum: ⁊ nō derelinquet omnes qui ſperant in eum.] Quam bene in ſpe bonorum pſalmus iſte finitus eſt vt malorum collegia deſerētes ad bona potius futura tēdam⁹. Redimet dñs: ſcilꝫ ſanguine pcioſo: quoniam qui in ipſo recte crediderit: a peccatoꝝ debita captiuitate redimet. Animas: frequenter ſcriptura ponit pro hominibus: ſicut in exodo ſcriptū eſt: Deſcēderūt in egyptū anime ſeptuagintaquinque. A pte enim meliore hñ totus homo ſuſcipitur. Sed vide: q: ſeruoꝝ ſuoꝝ dicit: nō iniqua libertate viuētiū. Addidit quoqꝫ: Et nō derelinquet ſcilꝫ tanꝗ paſtor bonus qui oues ſuas ſedula pietate cuſtodit. Sed geminauit promiſſionis omnino cautelam. Non enim dicit: nullū derelinqui: ſꝫ oēs qui ſperāt in eū. Nā derelinquet illos: qui ſpem ſuā: aut in ppꝛijs virib⁹: aut in alicui⁹ hois preſumptione poſuerūt. Concluſio.

Peracta ſunt pſalmi hui⁹ ſacroſancta myſteria: vbi ſic miſſarū ordo cōpletus eſt: vt eū conſcriptū putes tēporibus chriſtianis. Hic enim ⁊ hymnorum ordo decurſus eſt: hic ad coionē deuotus pplš iubet accedere: hic inuitant venire qui prima fidei rudimēta ſuſcipiūt: vt nihil tante rei deeſſe ſentias: cū tñ nullū horum tūc puenīſſe cognoſcas. Hic etiaꝫ genus humanū ⁊ iuſtoꝝ bonis inuitat: ⁊ malorū vltione terret. Hoc eſt qḋ titulus ille pcinuit: qn dauid ante abimelech vultū mutauit vt ⁊ nos noſtram voluptatē vtiliter cōmutantes ad tutiſſimā dñi eccleſiam catholicā confugere debeamus. Eſt etiaꝫ calculus iſte qua dñs etate paſſus eſt: in qua ⁊ nos lectione patrū reſurgere credimur. De qua pater Auguſtin⁹ in enchiridion libro ſuo: multipliciter vt ſolet diligēterꝗ tractauit: vt nulli ſit dubiū pſalmū tantis virtutib⁹ cōſecratū: memorie noſtre ſacculis velut theſaurū celeſtē frequēti meditatione condendum.

Explicit expoſitio in pſalmum .33ᵐ.

Ipſi Dauid. XXXIIII.

Iudica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Apprehende arma ⁊ ſcutum: ⁊ exurge in adiutoriuꝫ mihi. Effunde frameam ⁊ conclude aduerſus eos qui perſequuntur me: dic anime mee: ſalus tua ego ſum. Confundantur ⁊ reuereantur: querentes animam meam. Auertantur retrorſuꝫ ⁊ confundantur: cogitantes mihi mala. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: ⁊ angelus domini coartans eos. Fiant vie illorum tenebre ⁊ lubricum: ⁊ angelus domini perſequens eos. Quoniam gratis abſconderunt mihi interitū laquei ſui: ſuperuacue exprobrauerunt animam meam. Ueniat illi laque⁹ quē ignorat: ⁊ captio quam abſcondit apprehēdat eum: ⁊ in laqueū cadat in idipſum. Anima autem mea exultabit in domino: ⁊ delectabitur ſup ſalutari ſuo. Omnia oſſa mea dicēt: domine quis ſimilis tibi. Eripiēs inopem de manu fortiorum eius: egenum ⁊ pauperem a diripientibus eum. Surgētes teſtes iniqui: que ignorabam interrogabant me. Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem anime mee. Ego autem cum mihi moleſti eſſent: induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animam meaꝫ: ⁊ oratio mea in ſinu meo conuertetur. Quaſi proximum ⁊ quaſi fratrem noſtruꝫ ſic complacebam: quaſi lugens ⁊ contriſtatus ſic humiliabar. Et aduerſum me letati ſunt ⁊ conuenerunt: congregata ſunt ſuper me flagella ⁊ ignoraui. Diſſipati ſunt nec compuncti: tēptauerunt me ſubſannauerunt me ſubſannatione: frenduerūt ſuper me dentibus ſuis. Domine quando reſpicies: reſtitue animaꝫ meam a malignitate eorum: a leonibus vnicam meam. Confitebor tibi in eccleſia magna: in populo graui laudabo te. Non ſupergaudeāt mihi qui aduerſantur mihi inique: qui oderunt me gratis ⁊ annuunt oculis. Quoniam mihi quidem pacifice loquebātur: ⁊ in iracundia terre loquētes dolos cogitabant. Et dilatauerunt ſuper me os ſuuꝫ: dixerunt euge euge viderunt oculi noſtri. Uidiſti domine ne ſileas: domine ne diſcedas a me. Exurge ⁊ intēde iudicio meo de⁹ meus: ⁊ dominus meus in cauſam meaꝫ. Iudica me ſm iuſticiam tuaꝫ domine deus meus ⁊ non ſupgaudeant mihi. Non dicāt in cordib⁹ ſuis euge euge anime noſtre: nec dicant deuorabimus eum. Erubeſcant ⁊ reuereātur ſimul: qui gratulātur malis meis. Induantur confuſione ⁊ reuerētia: qui maligna loquuntur ſuper me. Exultent ⁊ letentur qui volunt iuſticiam meaꝫ: ⁊ dicant ſemper magnificetur dominus qui volunt pacē ſerui eius. Et lingua mea meditabitur iuſticiam tuam: tota die laudem tuam.

Luc.16.

ETY

Luc. Mt.d clauſula Mt co.

Exo.1.

Non grauat breuiter interdum dicta repetere: vt legentis animus ad memorie neceſſaria ſtudia reuocetur. Dauid ſicut diximus duas ſignificationes amplectitur: manu fortis et deſiderabilis: quod vtrunque domino ſaluatori certum eſt conuenire. Manu fortis eſt: quia mortis noſtre captiuitatem cum impio auctore proſtrauit. Deſiderabilis eſt: quoniam aduentus eius nobis bona ineffabilia pollicetur. Cantatur ergo pſalmus iſte a perſona domini ſaluatoris: qui ſe petit ab inimicorum perſecutione liberari. Ipſi enim: vbi commemoratur in titulo: chriſtus commonet intelligi. Qui congrue Dauid dicitur: quoniam bene huic tota expoſitio iſtius nominis applicatur. Diuiſio.

Per totum huic hymnum verba ſunt domini chriſti a diſpenſatione qua paſſus eſt. Primo membro pſalmi perſecutoribus retributionem poſtulat debere reſtitui: optans illis contraria: que tamen ad conuerſionem eorum ſint nihilominus profutura. Secundo: de reſurrectione ſua gaudet et iudeorum iniquitates exprobrans actum proprie paſſionis exponit. Tertio: promittit ſe per vniuerſum orbem terrarum in membris ſuis paterne potentie confiteri: qui eum ab inimicis ſuis reſurrectionis beneficio liberauit: deprecans vt confundantur peccatores: et exultent in magna gloria fideles. Expoſitio.

Iudica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Aſſumpta pro nobis clamat infirmitas: vt damnent nocentes: id eſt: diabolus cum miniſtris: quod nouerat eſſe venturum. Malos enim iudicari: damnare eſt: quia nequeunt in diſceptatione liberari qui ſemper prauis actionibus probantur implicati. Sed hoc (vt dictum eſt) ad diabolum pertinet cum ſequacibus ſuis: per quos peruenit iudaice voluntatis iniquitas. Nam cum ipſe precipiat: Pro inimicis veſtris orate: hominibus non poteſt conuenire ſententia. Ipſos ergo petit debere damnari: quos virtute preſcientie ſue nouit ad penitudinis remedia non venire. Nam in ſubſequentibus vbi venit ad homines: conuerti eos deſiderat non perire. Adiecit etiam: Expugna impugnantes me. Qui impugnat ſuperare contendit: qui expugnatur omnino victus eſt. Merito ergo ſpiritus immundi impugnatores dicuntur: quia licet ſanctos vincere nequeant: contendere tamen cum eis improba voluntate non deſinunt. Expugnat autem dominus qui ſolus preualet implere cuius certamen triumphus eſt: et omnis pugna victoria.

Apprehende arma et ſcutum et exurge in adiutorium mihi. Arma ab arcendo dicta ſunt: quod per ea hoſtes violentiſſimos arceamus. Et ideo hoc humana conſuetudine dicitur: que armat manum vt opprimat inimicum. Ceterum arma et ſcutum ſola voluntas eſt domini: que protegit periclitantem et expugnat aduerſum: Hanc enim tropologiam dicit et apoſtolus: Scutum fidei et galeam ſalutis et gladium ſpiritus. Scutum enim dictum eſt: quaſi ſculptum: quod in ipſo antiqui ſua facta ſignabant. Nam quod dicit: Apprehende: nunquid a deo ſumitur ad tempus peregrina defenſio: Semper illi paratus eſt exitus rerum qui probatur omnipotens: nec quaſi de quiete exurgere creditur: qui nunquam iacuiſſe declaratur. Arma igitur pertinent ad indumenta ferrea: per que ſalus humana defenditur. ſcutum ad repellendos ictus inimici: vt fruſtrata tela cadant que fuerant in exitium hominis deſtinata. Precatur ergo dominus chriſtus a natura humanitatis ſue: vt et ſalus eius muniri debeat: et inimici voluntas ſuis auſibus efferetur. Effunde frameam et conclude aduerſus eos qui me perſequuntur: dic anime mee ſalus tua ego ſum. In ſcripturis diuinis framea multas continet ſignificationes. Intelligitur enim et gladius: intelligitur haſta regalis: intelligitur et dolus: intelligitur et vindicta: hic tamen vult accipi animam ſuam: que reuera aduerſariis framea fuit. Per ipſam quippe geſtum eſt: vt idolorum cultus ſacrilegus interiret: vt diaboli vinceretur iniquitas: vt mortis ipſius poteſtas percuſſa succumberet: cum ante toto orbe libera poteſtate regnaret. Nam et in alio pſalmo iam lectum eſt Eripe animam meam ab impio frameam tuam. Effunde ergo frameam: id eſt: animam meam dilata: munere tue pietatis indulto. Conclude: hoc eſt: paſſione mea et lege tua comple quam predixeras per prophetas. Petit etiam anime ſue a domino dici: Salus tua ego ſum: quia verba eius nouit ſine aliqua difficultate compleri. Confundantur et reuereantur inquirentes animam meam. Auertantur retrorſum et erubeſcant qui cogitant mihi mala. Hic iam vbi venit ad homines: non maledictio funditur: ſed correctio poſtulatur. Confundi eſt facta ſua erubeſcere: et in meliorem ſententiam commutare. Nam et illi confuſi dicuntur qui conuincuntur ad penam. Sed vt magis hoc ad conuerſionem intelligere debuiſſes: addidit: reuereantur: id eſt: emendati colant quem perſequendum eſſe putauerant. Inquirentes animam meam: in malam partem dicitur: qui ſic querunt vt eam non venerari velint: ſed a corpore ſegregare feſtinent. Nam queri animam chriſti et in bonam partem poſitum eſt: vbi ait: Periit fuga a me et non eſt qui requirat animam meam. Auerti autem retrorſum non dicitur: niſi illis qui corrigendi iudicantur. Nam et Petro apoſtolo qui ſalutem chriſti humanitus vindicabat: dixit: Redi retro ſathanas: non vt periret: ſed vt domini voluntatem felici emendatione ſequeretur. Ergo quos retrorſum redire vult: non illos optat intentionem peſſimam ſue voluntatis efficere: ſed potius ſe ſequi vbi non probantur errare. Qui cogitant mihi mala: ſiue de iudeis: ſiue de hereticis: ſiue poteſt accipi de paganis. Omnes enim male cogitant: qui preter religionem catholicam aſſerere aliqua praua intentione feſtinant. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: et angelus domini affligens eos. Puluis terrene quidem: ſed nimis arida tenuiſque ſubſtantia eſt: que vento ſtante in ſua ſede manere non ſinitur ſed in auras liquidas eleuatur. Ita voluntates peccatorum cum veritatis fuerint inſpiratione commonite a terrenis vitiis ſubleuantur: et ad virtutes ethereas preſtante domino perducuntur. Sic ergo malis optatur vt ad vitam celeſtem felici emendatione perueniant. Angelum dicimus ſuperne virtutis nuntium: per quem diuina iuſſa complentur. Iſte ergo angelus conuerſos affligit: vt in illam patriam felicem humilitatis munere perducantur. Sed afflictio iſta beneficium eſt: quia in locum magni muneris vt emergat operatur. Fiat via eorum tenebre et lubricum: et angelus domini perſequens eos. In contrarium verti peccatoribus omnia poſtulauit: vt via propria que illis videtur lucida vel fixa: cum in eadem delectabiliter commemorantur: fiat illis tenebroſa quam horreant: et lubrica vt in eadem diutius ſtare non poſſint: ſicut et hieremias propheta dicit: Et propter hoc facta eſt via eorum lapſinoſa in tenebris: et ſupplantabuntur et cadent in ea. Quod ſi adhuc in malis ſuis decreuerint immorari: virtus domini perſequatur: quatenus eos in ſceleribus ſuis herere non faciat: qui ad interitum ſui vota feſtinant. O multarum contrarietatum magna felicitas: quantis votis hic petitur vt aduerſitas proſperrima prebeatur. Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui: et vane exprobrauerunt animam meam. Gratis reuera: quibus mali nihil fecerat. Que figura dicitur Synchriſis: cum comparatione quadam iuſtiorem

---

Margin notes, left column:

ETY (beside "Apprehende arma et ſcutum … mihi. Arma ab arcendo dicta ſunt")

Eph. 6.
ETY (beside "tropologiam dicit et apoſtolus … Scutum enim dictum eſt")

Margin notes, right column:

Pſ. 16. (beside "Eripe animam meam ab impio frameam tuam")

Al. querentes (beside "aliqua difficultate compleri. Confundantur")
Al. confundantur cogitantes

DEF (beside "Confundi eſt facta ſua erubeſcere")

Pſ. 141. (beside "Periit fuga")

Mat. 16. (beside "Redi retro ſathanas")

Al. coartans (beside "angelus domini affligens")

Al. Fiat vie illorum. (beside "Fiat via eorum tenebre")

Hiere. 23. (beside "ſicut et hieremias propheta dicit")

Al. ſuperne (beside "quantis votis hic petitur")

SCHE (beside "Synchriſis")

inſtiorem cauſam noſtram ꝙ aduerſarij demonſtra-
mus. Illud enim gratuitu3 dicimus qđ nō alicuius
rei compēſatione tribuit̄. Abſconderūt mihi: vt illi
putabāt qui diuinitatis ei⁹ potētia nō credebāt. Nā
quid pōt abſcōdi cui nihil occultū eſt? Ille eni ꝛ pro-
ditorē ſuū in cena deſignauit: ꝛ paſſionē anteꝗ̄ pue-
niret edocuit: nec quicꝗ̄ fuit qđ ei abſcōderetur: quī
oia ſue voluntatis diſpenſatione patiebat̄. Bene aūt
dictū eſt: Interitū laquei ſui: q2 ille laqueus non mo-
rientis erat: ſed peccantis magis interitus. Nam qđ
ſequitur: Uane exprobrauerunt aiam meam: ſignifi-
cat falſe accuſauerūt: quādo iudaicus populus dño
ſaluatori dicta veracia quaſi crimen aliqđ imputa-
Matth. 26. bant. Clamabāt enim veſani mēdaciter: Hic eſt qui
Joan. 2. dicebat: deſtruam templū hoc: cū ille dixerit: Deſtrui-
te templum hoc ꝛ in triduum edificabo illud. Quid
eni plus vanū: ꝙ illud ad culpā prauitatis ſtudio vl-
M. illi le cōuertere: qđ pdicabat̄ oibus ad ſalutē. [Ueniat
M. ignorat illis laqueus ꝗ̄quem ignorāt: ꝛ captio quam ꝗ̄occul-
M. abſcōdit tauerūt apprehendat ꝗ̄eos: ꝛ in laqueū ꝗ̄incidant in
M. eum idipſum.] Pia retributio: vindicta ſalutaris: vt quia
M. cadat illi laqueū parauerunt: qui credebatur poſſe neſciri.
In illā tēdiculā īcidāt: quā ſenſus peccatoris ignorat
ſcil3 vt nexu viciatis aſtricti reddant̄ potius abſoluti.
Seqt̄ur: Et captio quā occultauerūt apphēdat eos.
Que ē illa captio: niſi mors dñi ſaluatoris: que occul-
tis machinata pbat̄ inſidijs? Apprehēdat eos ꝗ̄ſi fu-
giētes pximo cōſequat̄: ꝛ illud totum efficiat: ne de-
relictis ſuis ſceleribus obruant̄. Et nota ꝙ hic in bo-
nam partem ponit laqueum: vt mandatis dñi capti
in idipſu3 celeſti gratia pueuerēt. Sic orat cui gratis
laqueus occultabat̄ exitij: qui malum pro malo non
reddidit: ſed in cruce poſitus pro ſuis perſecutorib⁹
M. ꝛ exorauit. [Anima autem mea exultabit in dño: ꝛ de-
M. ſalutari lectabitur ſuper ꝗ̄ſalutare eius.] Poſtꝗ̄ de ſpiritib⁹
ſuo immundis que illis erant euerſura cōpetēter edixit: ꝛ
pro peccatoribus more ſue pietatis orauit: venit ad
2ᵐ membrum vbi ꝛ lentiam pprie mētis exponit:
ꝛ paſſionis ordinem luciſſima veritate narrauit.
Prima quippe ſancte aie beatitudo eſt: exultare in
dño: q2 totum illic cōquirit̄ cū mens ibi puriſſima
deſtinat̄. Nam qui letat̄ in dño: nec gaudiū eius ali-
quando deficit: nec ſuauius quicꝗ̄ qđ amare poſſit in-
ueniet. Quid ergo ſequit̄ iſtam exultationez? Scil3
qm̄ delectabit̄ ſup ſalutare eius. Salutare autez eſt
dñi maieſtas verbi: vnde ſalus egredit̄: ꝛ vita pſtat̄:
fons miſericordie: ſupplicātiū remediū: remiſſio pec-
catoꝝ. [Omnia oſſa mea dicēt: dñe qs ſimilis tibi?]
Oſſa nec ſenſum nec vocem habere manifeſtū eſt: ſ3
ſicut frequēter diximus: fortitudo animi ꝛ conſtātia
mentis debent intelligi: que merito oſſibus cōparan-
tur: q2 ſicut illa corpus continēt: ita ꝛ hec ſanctas cor-
roborat voluntates. Dicant ergo hoc ſacramētū oſſa
nō caro: id eſt: firmitas nō remiſſio: q2 talē hymnum
non pōt niſi ſola mētis dicere fortitudo. Quis: nega-
tiuū eſt: q2 nemo pōt eſſe ſimilis tam ſit ſancta tri-
tas ſingularis. Multum quippe eſt creatura a crea-
tore diſſimilis. Illa deniꝗ̄ ſeruit: aſte dominat̄. [Eri-
piens inopem de manu fortiorū eius: egenum ꝛ pau-
M. diripien- perem a ꝗ̄rapientibus eum.] In iſto verſu expoſuit
tibus qđ ſupius dixit: qs ſilis tibi? Na3 cū diabolus manu
ſua teneret pene totū genus humanū: de illa poteſta-
te qua tenebat̄: obnoxiū conſtat incarnatione verbi
fuiſſe liberatum. Addidit quoꝗ̄: Egenum ꝛ pauperē
vt hec tria in vnu3 collecta conditionem generis hu-
mani preſſam calamitatibus indicarēt. Inops ergo
dicit̄: q2 mortalis effectus eſt. Egenus: q2 in laborib⁹
ꝛ ſudoribus panē queſiuit. Pauper: qm̄ de illa ſapiē-
tia ꝛ puritate deiectus: ſolam tenuem ꝛ vmbratilem
ratiunculā poſſidebat. Nā quis dicat eos vere ſapuiſ-
ſe: qui auctoris ſui pbabant̄ ſciētiā nō habere? Sed
hunc talem per incarnationē ſuam liberaſſe: ꝙ mira-
bile: ꝙ eſt omnimodis ſingulare: vt merito dicatur:
Dñe quis ſimilis tibi? Et memēto qđ ſupra: De ma-
nu fortiorū: diabolum ſignificat: qui vtiꝗ̄ fortior ho-
minibus erat. Inferius: A rapientibus eum: ſpiritus
immundos intelligi vult: qui poteſtati diabolice nefan-
da deuotione cōmilitant. [ꝗ̄Exurgētes teſtes iniqui M. ſurgētes
que ignorabā3 interrogabāt me.] Poſtꝗ̄ dixit multi-
plices calamitates quibus premebat̄ humanitas: vt
ſe ab ea non redderet alienū: qua3 pro nobis aſſume-
re ſua pietate dignatus eſt: nūc ppriam cōmemorat
paſſionē. Teſtes igit̄ qui ſubito impetu beluino con-
ſurgunt: nec moderate adducunt̄ in mediū: ſunt ſine
dubitatione falſiſſimi: quos vno verbo potenter de-
ſignat dicēs: Iniqui. Reuera iniqui: qui erāt contra
veritatē iuſtitiāꝗ̄ locuturi. Iungit: Que ignorabā3:
id eſt: que me dixiſſe omnimodis neſciebā. Sic eni
de illis dicimus: qui ſe dñi beneficio recta conuerſa-
tione cuſtodiūt: neſcit mētiri: neſcit rapere: neſcit op-
primere. Ignorabat enim dñs blaſphemare: qđ ei pri-
ceps ſacerdotū ſciſſis veſtibus iputauit: qn̄ dixit: Ui-
debitis filiū hoīs ſedētē ad dexterā patris. Et ſubie-
cutus eſt princeps iudeoꝝ: Blaſphemauit: qd adhuc Matth. 26.
egemus teſtibus? Sed quale teſtimoniu3 fuerit: ſub-
ſequenti verbo declarauit: vt eos non diceret conui-
ciſſe ſed interrogaſſe: quaſi nō de ſua integritate con-
fiſus: ſed aliena voce ſollicitus. De quo loco matthe⁹
euangeliſta ſic ait: Nouiſſime aūt venerūt duo falſi Ibidem.
teſtes: ꝛ dixerūt: Audiuimus hūc dixiſſe: poſſum de-
ſtruere templum hoc ꝛc̄. [Retribuebāt mihi mala
pro bonis: ſterilitatem anime mee.] Non potuit ali-
quid nec breuius nec elegantius dici. Beneficia dñi
actuſꝗ̄ iudeoꝝ ſingulis ſunt ſermonibus explicata:
id eſt: mala pro bonis: ſcil3 q2 dum ille vitam creden-
tibus contuliſſet: iſti mortem reddere maluerūt. Qđ
retributionis genus: maloꝝ omniu3 pbat̄ extremū.
Sterilitas quoq3 aie fuit: qm̄ magiſter bon⁹ in ipſis
fructū fidei reperire nō potuit: nec pectora eoru3 cre-
dulitatis germina reddiderūt que ſoxeo ſtupore du-
rata ſunt. Sed ne iudei ſe leuiter eſtiment addictos
huic ſterilitati: ꝛ in ficulnea illa: euāgelio teſte: male-
dixit: in qua fructus oino non reperit. [Ego autez cū Mat. 21.
mihi moleſti eſſent: ꝗ̄induebam me cilicio.] Ciliciu3 M. induebar
fit ex hedis aſperum ſetigerūꝗ̄ tegumētū: qui ad de-
licta iure referunt̄: qm̄ ꝛ iudicio dñi in peccatorum
parte ſūt poſiti. Ergo dñs q2 carnē peccati aſſumpſit
ciliciū ſe īduiſſe cōmemorat. Nam ſi hyſtorice acci-
pias: nunꝗ̄ eum legis viſum fuiſſe cilicio. Ergo dum
iudei per contumelias ꝛ inſidias eſſent moleſti: ille
diuinitatem ſuam carnis velamine tenebroſis men-
tibus occulebat: q2 non merebantur agnoſcere quē3
tali impietate tractabāt. Hoc ſchema. Metriaſmos: SCHE
id eſt: mediocritas dr̄: quotiens rem magnam humi-
li voto deijcimus. Qua3 figuram ꝛ in hoc ꝛ in ſubſe-
quentibus verſibus diligens lector agnoſcit. Et con-
ſidera verbum celeſtis patiētie. Non dicit: cum me
perſequerentur: ſed cum mihi moleſti eſſent. Quod
ſolemus dicere in leuibus cauſis: vbi aliquid impor-
tune ſuggeſtum tedioſa voluntate ſuſcipimus. [ꝗ̄Et M. nō hēt

humiliabam in ieiunio animam meã: ⁊ oratio mea
in ſinu meo ↄuertet.] Ieiuniũ dñi fuit: qr nefanda
obſtinatione duratos nõ inueniebat quos in epulas
ſpirituales aſſumeret. Hec enĩ fuit ſterilitas aie ipſi⁹
ETY qd ⁊ ieiuniũ. Ieiuniũ enĩ dictũ eſt: quaſi inedium: qd
abſtinentes diutius ad inediam vſq; perducat. Ieiu
Math. 4. nauit ergo dominus: qr ſe ei icredula turba ſubtraxe
rat. Põt etiã ⁊ ieiuniũ corpale dño ↄuenire: qꝛ 40ᵗᵃ
dieb⁹ ⁊ noctibus ieiunauit in monte. Sed illo perfe
cto ieiunio: de quo Iſaias dicit: Solue omne vincu
Iſa. 58 lum iniquitatis: diſſolue obligationes vehemẽtiũ cõ
mutationũ: dimitte afflictos in remiſſione: ⁊ oẽm re
tributionẽ iniquã dirũpe. Frãge eſurienti panẽ tuũ:
⁊ pauperes ſine tecto induc in domũ tuam. Si vide
ris nudum cooperi: ⁊ domeſticos ſeminis tui nõ de
ſpicies. Tunc erũpet matutinũ lumen tuũ: ⁊ ſanitas
tua cito orietᷣ. Et pcedet ante te iuſtitia tua: ⁊ maie
ſtas dñi circũdabit te. Et tũc clamabis: ⁊ deus exau
diet te: adhuc te loquẽte dicet aſſum: ⁊ cetera que tex
tus ille mirabilis celeſti munere pollicetᷣ. Ita magi
ſter bon⁹ qd pphetaꝝ pdixerat libris: humanitus eui
dẽtib⁹ mõſtrauit exẽplis. Addidit quoq; ſecretiores
cauſam: que hĩ euãgelica ſimilitudine referunᷣ. Dix̃ enĩ
dñs diſcipulis ſuis: Intrantes aũt in domũ: ſalutate
Math. 10. eã dicẽtes Pax huic domui: Et ſiqdẽ fuerit domus
illa digna: veniet pax veſtra ſup eã: ſin aũt nõ fuerit
digna pax veſtra ad vos reuertetᷣ. Talis eſt ⁊ iſta ora
tio que fundebatᷣ a dño. Nã cũ eã deteſtabiles iudei
minime ſuſcipe mererenᷣ: in ſinu eī⁹: id eſt: in ſecre
to pectoris: vñ fuerat egreſſa remeabat. Si enĩ in pe
ctoribus fuiſſet operata: nõ ↄuerſa vtiq; ſʒ diceretᷣ effu
Al. quaſi ſa. [†Sicut primũ †ſicut fratrẽ noſtrũ ita complace
Al. ⁊ quaſi bã: tanq̃ lugẽs ⁊ ↄtriſtatus ſic humiliabar.] Quãtũ
ad eloquẽtiã latinã: primo ⁊ fratri cõplacuiſſe nos
dicim⁹: ſʒ hic mutat⁹ ẽ nominũ caſus. Pro ablatiuis
SCHE enĩ accuſatiui ſunt poſiti. Que figura dr̃ Antiptoſis
qñ caſus pro caſu ponitᷣ. Dicit enĩ ſicut de primo: ſi
cut de fratre noſtro: ita mihi complacebam: id eſt: de
eorũ affinitate gaudebã: qui me hoſtiliter inſequebã
tur. Ipſa eſt enim pfecta retributio: ſi pro odio grã: ſi
bñficiũ pro leſiõe pſtetᷣ. Cõplacebat enĩ in illis dño:
qñ eos docebat ne delinquerẽt: qñ pro ipſis patri in
cruce poſitus ſupplicabat. Sequitᷣ: Tanq̃ lugẽs ⁊ cõ
triſtatus ſic humiliabar. Illa dñi ſanctitas ⁊ impẽſa
charitas quã docebat: quãuis ſicut fratres ⁊ primos
ſe iudeos dilexiſſe teſtetᷣ: ↄtriſtatũ ſe tñ iuſte cõme
morat: qr in cunctis fidẽ inuenire nõ potuit: quã ma
gnopere querebat. Si qs enim nobis bñ velit: neceſſe
eſt vt ↄtriſtetᷣ qñ in nobis nõ põt reperire qd querit.
[Et aduerſũ me letati ſũt ⁊ ↄuenerũt: ↄgregata ſũt
Al. ſup †in me flagella: ⁊ †ignorauerũt.] Cũ chriſtus dñs pie
Al. ignoraui contriſtaretᷣ: iudei impia libertate letabanᷣ. Sed di
uerſa erit iſta retributio: Chriſtus gaudebit de triſti
Math. 5. tia ſua: iudei de ppria erũt exultatiõe cruciãdi. Naʒ
beati ſunt qui ppter iuſtitiã lugẽt: ⁊ miſeri qui iepta
gratulatiõe ſupbiũt. Exponit etiã cauſam peſſime ce
citatis: qr in dñm ſuũ tormẽta pparabãt que in ipſos
erãt iuſtitie cõpẽſatiõe reditura. Hoc dñ enĩ qd dix̃
⁊ ignorauerũt: qr in eos habuit ↄuerti: qd corpaliter
Al. diſſipati inocẽti videbanᷣ ingerere. [†Diſſoluti ſunt nec com
Al. ſubſanna puncti: tẽtauerũt me ⁊ †deriſerũt deriſu: ſtriderunt
uerũt me ſub in me dentib⁹ ſuis.] Poſt impie temeritatis exceſſuʒ
ſannatiõe ſrẽ dicit que iudeis acciderint: nec tñ obſtinationẽ eoꝝ
duerũt ſup cõmemorat potuiſſe ↄuerti. Diſſoluti ſunt vtiq;: cuʒ
Luc. 23. paſſione dñi ſol tenebras accepit terra ↄtremuit: ve

lum tẽpli ſciſſum eſt: ⁊ cũʒ hec tanta fuerint oſtenſa
miracula: non ſunt tñ conuerſi faciente duritia. Ten Ibidem. 22.
tauerũt võ qñ dixerant: Dic nobis ſi tu es chriſtus:
deriſerũt qñ crucifixo imputabant: ſicut Matthe⁹ Math. 27.
euangeliſta teſtatᷣ. Silr ⁊ principes ſacerdotuʒ deri
dentes eũ cum ſcribis ⁊ phariſeis dicebãt: Alios ſal
uos fecit: ſeipſum ſaluũ facere nõ põt. Genus autem
iſtud locutionis tũc adhibetᷣ: qñ res aliqua copioſiſſi
me ſignificatᷣ impleta: vt bñdicẽs bñdicã te: maledi
cẽs maledicã te: edificans edificabo te: ⁊ his ſimilia.
Quod argumẽtũ dr̃ notatio: cũ ex verbi poſitiõe eli
TOP citᷣ ſimilitudo ſermonis. Sequitᷣ: Striderunt in me
dentibus ſuis: qd ſit a ſeuis hoſtibus: qñ rõne vincun
tur. Nam cum eis pro veritate verba defecerint: tũc
impatiẽter dẽtibus fremũt: ſuaſq; voluntates tacita
interminatione denũtiãt. Sed hoc totũ ad magnam
humani generis edificationem refertᷣ: ne mẽbra ſibi
exiſtimẽt onerosum pati: qd caput ſuũ ſuſtinuiſſe co
gnoſcũt. [Dñe qñ reſpicies: reſtitue aiaʒ meã a †ma Al. malignitate.
lefactis eoꝝ: a leonibus vnicam meaʒ.] Qñ reſpicies
pro ↄſuetudine infirmitatis humane dr̃: cui moroſũ
videtᷣ qdcũq; futuꝝ eſt: que mox vt capit aliqd feſti
nat implere. Reſtitue võ dixit: quaſi ereptaʒ redde:
hoc eſt: preſta reſurgere malefactis: qr iniuſte pbatᷣ
occaſus. A leonibus enim: a poteſtatibus cruentis ⁊
qꝫ crudelib⁹ ſignificat. Unicã: qdã carnẽ dñi aduerte
re voluerũt: que lʒ ſit iſta cois: vnica tamẽ facta eſt
qr de virgine: qr ſine peccato: qr ſociata eſt vbo: hoc
eſt: dei filio. Siue vnicã: catholicã eccliam intelliga
mus: que in toto mũdo vna eſt: ⁊ delectatiõe magna
vnica nũcupatᷣ: a qua hereticoꝝ ↄuẽticula oĩmodis
excluduntᷣ. Nam vt pbes ipſam dici vnicam: ſequẽs
verſus oſtendit: qui de eccl̃ia locuturus eſt. Et reſpi
ce reꝝ ordinem pulcherrime fuiſſe ſeruatum. Prius
pro reſurrectione ſua deprecatus eſt: que reuera iam
contigit: dehinc poſtulauit de eccleſie liberatiõe: que
tẽpore iudicij ab omni erit inquietudine muniẽda.
[Confitebor tibi †dñe in eccleſia magna: in populo Al. ⁊ ps po
graui laudabo te.] Uenit ad tertiũ mẽbrũ: vbi iam
percepto munere reſurrectiõis: pfitetᷣ ſe in toto or
be dño ↄfiteri. Duas diximus eſſe cõfeſſiones: vnaʒ
laudis: alterã p̃nitẽtie. Sed hic vt pconialẽ debuiſ
ſes aduertere: paulopoſt ſequitᷣ: laudabo te. Magna
võ eccl̃ia: eſt populus chriſtian⁹: recte fidei tenax: qui
amplitudine ſui totius mundi ſpatia cõprehendit.
Sequitᷣ: In pplo graui vtiq; fructuoſo: qui non in le
uibus paleis: ſed in frumẽtalibus granis noſcitᷣ cõſti
tutus. Quẽ veniẽs aura tẽtationis de area chriſti nõ
abijcit: ſed ventilationib⁹ purgatᷣ poti⁹ q̃ lõge pijcitᷣ.
Quapropter in graui pplõ laudatᷣ dñs: a leuib⁹ aũt ⁊
fide vacuis vtiq; blaſphematᷣ. [Non †inſultẽt in me Al. ſupergaudeant mihi
qui aduerſanᷣ mihi inique: qui oderũt me gratis: ⁊
†annuẽtes oculis.] Ordo verboꝝ talis eſt. Nõ inſul Al. annuunt
tent in me qui aduerſanᷣ mihi inique annuẽtes ocu
lis: qui oderunt me gratis. Inſultant heretici: qñ ali
quos de numero fidelium ſancta perdit eccleſia. Ad
uerſantur inique: quando de pereuntium errore letã
tur. Hoc ne fiat: pia domini interceſſiõe depoſcitur.
Sequitur: Qui oderunt me gratis: hoc eſt: quibus ni
hil nocui. Inaniter ſiquidem execratur: cui leſionis
cauſa nulla pmittitur. Annuentes autem oculis di
xit: quod ſolet fieri: quando voluntatem noſtram ta
cita ⁊ doloſa ſignificatione declaramimus: ⁊ vbi voce
prodi nolumus: oculorum quempiã nutibus admo
nemus. [Quoniam mihi quidẽ pacifice loquebanᷣ

⁊ †ſuper

[Al. in iracūdia terre loquētes dolos] { τ ſuper iram doloſe cogitabant.] Predicitur iudeorum nefanda doloſitas: que nõ noſtris ſed verbis euangelicis indicatur. Pacifice loqui videbantur: qñ [Math. 22.] dicebant: Magiſter ſcimus: qr verax es: τ viam dei in veritate doces: licet tributū dari ceſari an nõ. Sʒ põt dolū cogitare etiã qui nõ diſponit occidere: vt ſi quis pecuniam aut poſſeſſionẽ proximo machinetur auferre. Sed addidit: Iram: vt dolus eorum exitialis fuiſſe declaretur. Hoc ad illud refertur: quando doloſam machinationem tractabant. Oportet vnū pro omni- [Joan. 11.] [Al. Et] { bus mori. [† Dilatauerunt ſuper me os ſuum: dixerunt euge euge viderunt oculi noſtri.] Dilatauerunt [Luc. 23.] vtiqʒ os ſuum: quando clamabant: Crucifige crucifige: iam non annuentes oculis: non doloſe cogitantes: ſed aperta τ libera voce damnantes. O ſceleſtum facinus. Negauit iudex fieri qð populus clamabat impleri. Sequuntur verba letaliter letantium iudeorum: ac ſi dicerent: Bene bñ: videmus de te qð deſiderabamus efficere: vt diſſuaſor plebis cū latronibus in cruce pẽderes. En mira patientia in quo erat ſumma poteſtas. Nunquid non valuit ad confundẽdos inimicos viuus deſcendere de crucis patibulo: qui mortuus die tertia reſurgere potuit de ſepulchro? Sʒ nõ conueniebat diuine virtuti ad verba inſultantium cõmoueri: vt amplius erubeſcerent dū omnia predicta conſtarent. Sed quãuis iudeos: Euge euge dixiſſe: in euangelio non legatur: ſimilia tñ inſultationum verba locuti ſunt: vt vna res per ſermonum varietates veraciter probetur eſſe narrata. Euge euge: per figuram dictum eſt Epizeuxis: quando ſine aliqua in-

[SCHE] { terpoſitione in vno verſu verba geminantur. [Vidiſti dñe ne ſileas: domine ne diſcedas a me.] Ad hec τ iſta tria verba pertinent: que ſuperius dinoſcuntur eſſe narrata. Vidiſti: hoc eſt: probaſti cõpleta que contra me puideras eē cogitãda. Sic enim dicimus qñ aliquid in memoriam reuocare deſideramus: vidiſti quã crudelis extitit mihi: vidiſti quanta in me fecerit latronis improbitas. Ne ſileas. id eſt: non differas dare ſniam: qð vtiqʒ tacendo non poteſt fieri: ſed loquẽdo. Nam quod dicit: Ne diſcedas a me: a parte ſuſcipiendum eſt humanitatis que ſubiacuit paſſioni.

[Al. ad hec] { [Exurge † domine τ intende iudicio meo: deus meus τ dominus meus in cauſam meam.] Sicut ſepe dictum eſt ab humana conſuetudine: exurge dicitur illi qui ſemper vigilat: ſemper intentus eſt. Et cum iugiter omnia reſpiciat: tunc tamẽ putatur intendiſſe dum vindicat. Judicio meo: qð pertulit a iudeis iudicium ſine iure: tormenta ſine ſcelere: mortem ſine peccato. Bene autem dixit: meo qð reuera pertulerat. Pulchre ſiquidem dixit: In cauſam meam. reſpice non in penam. Pena enim ſceleratis videbatur eſſe conſimilis: cauſa vo talis cum nullo poterat eē communis. Sed que eſt iſta cauſa: que a deo petebatur intendi? Scilʒ vt qui dare venerat ſalutem humano generi: ab infanis τ perfidis pareretur occidi.

[Al. iudica] [Al. ſuper ſepſ [illegible] mihi] { [Iudica me domine ſm † miſericordiam tuam deus meus: τ non † inſultent in me inimici mei.] Quãuis haberet optimã cauſam qui peccata non fecerat: tamen ſe petit ſm miſericordiam iudicari: vt nobis oñderet precationis exemplum: qui tale non poteramus habere negocium. Sequitur quoqʒ: Et non inſultent in me inimici mei: ſcilʒ ne dicant qð inſultationem poteſt habere nequitia: id eſt: potuimus: fecimus egimus: ſed precatur vt mala ſua potius ſalutariter triſtes defleant: quã ſe exitialiter impleſſe congaudeãt

{ [Nõ dicãt in cordibus ſuis euge euge anime noſtre: nec dicãt † abſorbuimus eum.] Expreſſit inſultatio- [Al. deuorabimus] nem quã ſuperius fecerat ſentiendam. Non dicant euge euge: id eſt bñ bene. Verba ſunt eñi iſta ſcelerata mẽte letantium: que iam dicere non poſſunt dum cõpunctionibus affliguntur. Damnẽt ergo malã cõſcientiam ſuã: ne poſſint penalẽ ſubire ſniam. O ingens τ imenſa pietas creatoris: nõ patitur eos letos temporaliter relinqui: ne debeant eterna calamitate percelli. Ab- [DEF] ſorberi eſt aūt in corpus alterius ſubita celeritate tranſmitti. Qð accidit illis qui aliquibus ſupſtitionibus deglutiti: a vere fidei viuacitate diſcedūt. Sed hoc pe- eſt ad informandos fideles: ceterum ineffabili eius puritati talia non poterant euenire.

{ [Erubeſcant τ reuereantur ſimul: qui gratulantur malis meis. Induãtur † pudore τ reuerentia: qui maligna loquuntur † aduer- [Al. cõfuſiõe] [Al. ſuper] ſum me.] Digna vindicta: pena ſufficiens. Nam qui erubeſcit actus ſuos ppria eſtimatione damnatus eſt τ ſe vltore torquetur: qui vinculo confuſionis inuoluitur. Põt tñ aliquis erubeſcere τ reuerentiam nõ habere. Hic autem addidit: Et reuereãtur ſimul: vt cõuerſionis eorū indicia declararet. Reuerẽtia eſt enim dñi timor cū amore permixtus. Qð illis puenit qui volūtate ſinceriſſima cõfeſſionis munera cõſequuntur. Sequitur: Induantur pudore τ reuerentia. Quaſi quodã cilicio penitẽtie: quaſi veſte lugubri: pudorẽ cõtra audaciã ponit quã habuerũt furẽtes: reuerẽtiã cõtra ipudẽtiã falſitatis: vt duabus virtutibus carerẽt que duobus cõmiſere criminibus. Magna eñi dixit locuto: id eſt ſupra modū probitatis excedẽtia: ſicut beatus ioãnes in apocalypſi cõmemorat: Vidi os loquẽs magna ad- [Apoc. 13.]

{ uerſus dñm. [Exultẽt τ letentur qui volūt iuſtitiã meã: τ dicãt ſemp magnificetur dñs qui volunt pacẽ ſerui eius.] Poſtq̃ de perſecutoribus ſufficiẽter edictū eſt: venit ad ptem fideliū: illos optãs ſalubri penitudine cruciari: iſtos ſumma beatitudinis exultatiõe cõpleri. Et illud reſpice qð merita eorū: ipſa quoqʒ verba diſtinguũt. Perſecutores enim ſolẽt dicere: Euge euge aie noſtre: qð tẽporale gaudiū τ fugitiua leticia eſt. Beati vo dicũt: Semp magnificetur dñs: qð eternum atqʒ ppetuū eſt. Illi animabus ſuis mundanas cõferunt voluptates: iſti ad dñm ppria vota cõuertũt: τ exultationẽ ſuã nõ in ſe: ſed in eius laudibus ponũt. Qð autẽ dixit: Serui eius: ad humilitatis reſpicit formam: qr in aſſumpta carne humilitas eſt: in maieſtate vo potẽtia. Sic vtrũqʒ pfectum atqʒ veriſſimum: vnus eſt dñs Chriſtus. Qui ergo volunt pacẽ ſerui eius? Scilʒ qui a vitijs redduntur alieni: τ in continẽtie bono: diuino munere animi tranquillitate verſantur.

{ [Et lingua mea meditabitur iuſtitiã tuã: tota die laudem tuam.] Lingua ipſius meditata eſt iuſtitiam: quãdo nouum teſtamentum populis pdicauit. Tota die: ſicut ſepe dictum eſt: vniuerſum vite tẽpus oſtẽdit. Sed qr humanitati impoſſibile videtur deum continuata voce laudare: ad intellectum nos bonorum actuū transferamus: qr ſemper deū laudat: qui in oi voluntate ſua diuina iuſſa conſiderat.

Concluſio.

Conſideremus Chriſtum dñm: per totum pſalmũ quãta nobis diſpẽſatione loqui dignatus eſt. Fecit enim ab oratione principium: ſicut τ in alijs ſimilibus pſalmis. Deinde paſſionis τ reſurrectionis ſue ventura narrauit. Poſtremo finit in ſpe magna fidelium: vt dubium nõ ſit τ hunc pſalmum prefata regula fuiſſe concluſum. Quapropter gaudeamus in cladibus: exultemus

in periculis. Nam cur a fidelibus ſeruis debet refugi: quod ille rerum dominus pro omnium ſalute ſuſtinuit. Notandū preterea: ſecūdū hūc eſſe pſalmū eorum qui paſſionem et reſurrectionem dn̄i latius intimare noſcuntur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 34ᵘˢ.

¶ In finē ſeruo dn̄i pſalm⁹ Dauid. XXXV.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: non eſt timor dei ante oculos eius. Quoniam doloſe egit in conſpectu eius: vt inueniatur iniquitas eius ad odium. Uerba oris eius iniquitas et dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni vie non bone: maliciam autem non odiuit. Dn̄e in celo miſericordia tua: et veritas tua vſq; ad nubes. Iuſticia tua ſicut montes dei: iudicia tua abyſſus multa. Homines et iumēta ſaluabis domine: quēadmodum multiplicaſti miſericordiam tuā deus. Filij autem hominum: in tegmine alarum tuarum ſperabūt. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue: et torrēte voluptatis tue potabis eos. Quoniam apud te eſt fons vite: et in lumine tuo videbimus lumē. Pretende miſericordiam tuam ſcientibus te: et iuſticiam tuam his qui recto ſunt corde. Nō veniat mihi pes ſuperbie: et man⁹ peccatoris nō moueat me. Ibi ceciderūt qui operātur iniquitatem: expulſi ſunt nec potuerunt ſtare.

Hec omnia noīa bene intelligunt̄ de dn̄o ſaluatore. Nam et in finem: ipſum ſignificat. Et ſeruo dn̄i: de ipſo dicit̄ qui formam ſerui accipiēs: factus eſt obediens vſq; ad mortē: ſicut Iſaias pph̄a de ipſo dicit: Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum. Pſalmus vero et Dauid: frequēti expoſitione iā nota ſunt: que ideo ad perſonam dn̄i ptinere noſcunt̄: quia ei conuenire ipſorum nominum expoſitio declarat. Phil.2. Iſa.42.

Diuiſio.

Totus pſalmus a perſona pphete dicitur. In primo membro contēptores legis vehemēter accuſat: eoſq; dicit nō habitare cum dn̄o: cōmemorās eoꝝ impias voluntates. Nec moueat qḋ poſt tituli tale principiū ab inſipientib⁹ facere delegit initiū. Cōmēdat enī vehemēti⁹ bonoꝝ ptē: qn̄ pri⁹ pmittit̄ qḋ grauiter horreat̄. Scḋo: ſub laude dn̄i collata beatoꝝ premia deſcribunt̄: eoſq; dom⁹ dn̄i vbertate cōpleri. Breuiterq; in ruina maloꝝ pſalm⁹ iſte ꝯcludit̄: ne qs putaret fortaſſe tēcendū: qḋ tāta execratiōe notuerat accuſarī. Quapropter ſubtilitatē ei⁹ paulo diligēti⁹ ꝯſcrutemur. Eſt enī nō nulla difficultate ꝯtext⁹.

Expoſitio

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: nō eſt timor dei ante oculos eius. Duo ſunt genera peccantium. Unum qḋ credens legi: per īfirmitatē carnis nō valet que ſūt iuſſa cōplere. De qb⁹ dicit Salomon: Corpus enim qḋ corrūpit̄ aggrauat alam: et deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē. Sap.9. Aliud vero eſt audacter: deſperatū: blaſphemū: qḋ ſibi pponit libere volūtate delinquere ꝯtemnēs oīa: ſibiq; remurmurans deū putat non curare mortalia. Quapropter dixit iſte talis apud ſe rem ſceleratam: quam publice nō eſt auſus pfiteri: et ideo iſta cogitat: vt ſibi ipſe licētiam videat̄ tribuere peccatoꝝ: quatenus ſub immenſitate delinquat: qui metū iudicii abijciendum eſſe decreuit. Sequitur: Non eſt timor dei ante oculos eius. Cogitationē dicit iniquoꝝ: qui putāt timorē dei nō eē in conſpectu eius: id eſt: non curare deū vt homines eū debeāt formidare: ſicut gdā errātes philoſophi dixerūt: mūdū poti⁹ credūt caſib⁹ regi: ꝙ ſupnis adminiſtrationib⁹ ordinari. Siue de iniuſto dicit̄: nō eē timorē dei ante oculos eius: qui talia dicere ſacrilega volūtate preſumit. Deniq; ſequit̄. Quoniam doloſe egit in ꝯſpectu eius: vt inueniret iniquitatem ſuam ad odium. Ut inueniat iniqtas eius. Sceleratus iſte de quo dictum eſt Non eſt timor dei ante oculos eius: neglexit operam legi dare vt intelligeret perſuaſionem ſuam eſſe falſiſſimam. Sed ꝯtemnes dicta ſalutaria: veritatē ſtuduit oīmodis ignorare. Is ergo doloſe egit in conſpectu dei: vt ſuā iniquitatē ad odium refugeret inueniere: credens per ignorātiam precepti ſe poſſe defendi. Pulchre aūt definitū eſt peccata noſtra eē iniqtatē et odiū: qm̄ illa odiſſe debem⁹ per que ad eterna ſupplicia peruenimus. Uerba oris eius iniquitas et dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Sermonibus iniquorum conuenienter data eſt ſinistra complexio. Uerba enī eoꝝ ſūt iniqtas et dolus. Itaq; que numerare nō poterat: duob⁹ ſūt ſermonib⁹ explicata. Iniqtas ptinet ad blaſphemiā: dolus ad pximū decipiendum. Sed qd rogo ſibi reſiduū faciat: qui peccare in deū et in pximū nō recuſat. Cum vero dicat: Noluit intelligere vt bn̄ ageret: illos ſignificat qui ex aliqua pte ſapiētie igniculū ceperūt: et a vero intellectu ſuo vitio declināte: peruerſis ſe erroribus polluerūt. Hoc et ad demētiſſimū ppl'm iudaicum cōpetēter aptat̄: ad quem dn̄s venerat: et ille ſanari deteſtabili obſtinatione contempſit. Nam impudentie plerunq; venia datur: voluntario vero maleficio vitio ſemper in ſua ſuccedit. Quod argumentum dicitur ab ingenio: quando non per ignorantiam: ſed malicioſa voluntate peccatur. TOP Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni vie non bone: maliciam autem non odiuit. In exponendo adhuc viro peſſimo perſeuerat. Ait enim: Iniquitatem meditatus eſt: id eſt errorem longa meditatione tractauit: libros ſcilicet faciendo peruerſos: vt non tm̄ ipſe delinqueret: veruntamen poſteritas eodem auctore peccaret. In cubili ſuo: id eſt: in corde proprio. Cubile enim a cubando dictum eſt: vbi animus noſter inhabitans bonum malumque meditatur. ETY Aſtitit vero dicit omni vie non bone: id eſt: ſeculi iſtius vitam quam non tranſiuit vt reliqui confitentes: ſed in eadem commoratus atq; defixus eſt: ad cumulum quoq; intulit peccatorum. Maliciam autem non odiuit. Hic maliciam vult intelligi cunctoꝝ criminum matrem: in vno verbo concludēs qḋ latius videbat̄ effuſum. Hanc igitur affectare piaculū eſt: quā nō ſolū vitare precipimur: ſed merito eam odiſſe compellimur: quatenus taſium facinus perpetua execratione damnemus. Memento autem quod a capite pſalmi huius per quattuor verſus figuram poſuit Synathriſmon: SCHE que

que vno tractu atq; circuitu crimina multa conclu‑dit. [Domine in celo miſericordia tua: ⁊ veritas tua vſq; ad nubes.] Dinumeratis cogitationib⁹ bonorum peſſimoꝝ: ſecūdo membro ad laudē dn̄i tranſitū fa‑cit. Nā quāuis ⁊ in terra ⁊ in mari ⁊ vbiq; ſit miſeri‑cordia ei⁹: hic tn̄ ſpecialiter in celo dicit: id eſt: in cele‑ſtib⁹ creaturis ⁊ ſanctis hominib⁹: vbi copioſius dona manauerūt. Ueritatem etiam cōmemorat iuſtoꝝ: que in iſti⁹ ſeculi agone verſat. Diximus enim ſupe‑rius nubes ꝓphetaꝝ ꝑdicationibus comparatas: q; ſicut ille terris victuales aquas depluunt: ita ⁊ iſti fi‑delib⁹ alabus imbrē ſalutis emittunt: vt fructū dent fidei que ſteriles fuerant ariditate peccati: vt ipſum reuera intelligamus celeſtibus virtutibus miſericor‑diā facere: quem per apoſtolos ⁊ ꝓphetas humano generi vitaē cognoſcimus preſtitiſſe. Et intuere lau‑dem hanc: contra impioꝝ vituperationē cōmuniter introductā: vt demonſtratiuū genus vtriſq; partib⁹ explicatis euidentius appareret. [Iuſtitia tua ſicut montes ꝺomine: iudicia tua abyſſus multa. Homines ⁊ iumēta ꝺſaluos facies dn̄e.] Quis vſus habeat: Iu‑ſtitia tua ſicut montes dei: multo tamen abſolutior eſt Hieronymi fida tranſlatio: que dn̄e magis ꝙ dei poſuit. Iuſtitia tua beatos dic̄ apl'os: qui capaces dn̄i iuſtitie deuotis ſenſib⁹ extiterūt. Quos merito mon‑tibus comparauit: q̄a ſūme veritatis lumen in ipſis primordijs haurientes: humilib⁹ populis ſanctis ꝑe‑dicationibus infuderunt: Sicut montes qui ſole or‑to radios noue lucis excipiunt: ⁊ ad cōualles terraꝝ refuſa claritate trāſmittunt. Abyſſus hic in bono po‑ſuit: ꝓfunditates eius diuinis iudicijs comparando. Abyſſus eſt enim ꝓfunditas aquaꝝ: quā nec metiri: nec intrinſecus ex toto videre ꝓualemus. Quis enī magni pelagi: aut internā cōſpiciat: aut ſpatia latiſſi‑ma cōprehendat: Sic diuina iudicia nec mente cō‑plecti poſſum⁹ nec rōne aliqua definire preualem⁹: ſicut apl's dicit: O incōprehēſibilia ſunt iudicia ei⁹: ⁊ inueſtigabiles vie ipſius. His tn̄ oībus: vnū nomē appoſitū eſt: abyſſus: id eſt: ꝓfunditas: que non valet apprehendi. Exponit etiā quare iudicia eius abyſſus dixerit: merito q̄ peccatorib⁹ iumētoꝝ ſe inordina‑ta volūtate tractantibus bn̄ficia ſue pietatis indul‑get. Hoc aūt que mens: que ratio comprehendat: ſup‑plicationem penitentiū ad premia tranſire iuſtoꝝ: Uides ergo dn̄i iudicia: profundis abyſſis aptiſſime cōparata. [Quemadmodū multiplicaſti miſericor‑dias tuas deus. Filij autē hominum in ꝺprotectione alarum tuarum ſperabunt.] Nunc latius per varias enumerationes exponit: q̄d ſuperius breuiter dixit: Iudicia tua abyſſus multa. Quemadmodū: admira‑tis aduerbiū eſt: id eſt: ꝙ ſublimiter: ꝙ potenter mi‑ſericordias tuas largitate mirabili cōtuliſti: vt ⁊ pec‑catores ad ꝑmia venire facereſ: ⁊ iuſtos ſperare pro‑miſſa dona ſanctres. Et nota ꝙ ſuperius homines di‑xerit: nunc aūt filios hominum ponit. Homines ple‑rūq; dicuntur: qui needū primi hominis vetuſtatē depoſita: in originalis peccati crimine perſeuerant. Nam ⁊ ipſe Adā q̄ primus eſt: homo dicit: non fi‑lius hominis. Filij autem hominum ſunt: qui grām bapteſmatis cōſecuti: in nouam ꝓgeniem preſtante dn̄o renaſcūtur. Nam ⁊ ipſe chriſtus filius hominis dictus eſt: vt reuera eius premia ſuſcipiunt: eius ⁊ nomine decorentur. Ale vo ſunt domini precepta no‑ui ⁊ veteris teſtamenti: in quorū protectione iuſtus omnis ſperare cognoſcitur: dum eis obedire noui‑

ſtratur. Hec ſimilitudo tracta eſt competēter ab aui‑bus: quarum pulli teneri ſpem ſuam in maternarū alarū ꝓtectione ponere cōſueuerunt. Quo exemplo ⁊ ſimplicitas ſperantis oſtendit: ⁊ blandiſſimi benefi‑cij cautela declarat. [Inebriabuntur ab vbertate do‑mus tue: ⁊ torrente ꝺvoluptatis tue potabis eos.] Ine‑briabuntur: ſermo tractus eſt a parte honorū: de ho‑minum cōſuetudine vitioſa: qui vino nimio gurgita‑ti mētis oppreſſiōe torpeſcūt. Sic iſta celeſtis ebrie‑tas memoriam intercipit ſecularū rerū: ⁊ carnalia ita facit a mente diſcedere: tanꝙ vini crapula: que humanos actus a noſtris ſenſibus alienat. Sequit etiam vnde talis ꝓuenire poſſit ebrietas: ſcilicet: ab vbertate domus tue: id eſt: ab eu[b]ertis ſpūalib⁹ ſan‑cte matris eccleſie. Ipſa eſt enim domus que cōdita ſua inaniter neſcit expēdere: que ſic vniuerſo mūdo ſufficit: vt plena ſemꝑ exuberet. Ebrietas ſobria: vi‑olētia glorioſa. In qua potator peccat: ſi eā potius ambire deſpiciat. Torrentē vo diximus eſſe fluuiū velocem: qui pluuiaꝝ ſubita inundatione deſcendit. Cui bene cōparat ſapientia chriſti: q; ſubita eſt: ⁊ ita rapida vt ad finem quem vult ſine aliqua tarditate perueniat. [Qm̄ apud te eſt fons vite: ⁊ in lumie tuo videbimus lumē.] O ſalutariter aperit: ꝙ potenter exponit quid ſit illud q̄d ſuperius ait: inebriabunt. Chriſto dn̄o dicit: quoniā apud te eſt fons vite: id eſt inſtitutū omnium bonoꝝ ⁊ origo virtutū: vnde perfe‑ctiſſime complemur: q̄ aliq̄d munus ab eius pieta‑te ſuſcipimus. Debriat etenim nos vita potabilis: cū bone conuerſationis ſtudium de ſacris ꝑdicationib⁹ hauſerim⁹: ſicut Iſaias dicit: Haurietis aquas de fonti‑bus ſaluatoris. Ueꝝ in ꝯſuetudine mortaliū: aliud eſt lumen: aliud fons: imo ⁊ ꝯtraria ſibi ſunt: q; fons aque flāmarū lumen extinguit. Apud deum vo vnū eſt: q; quicquid dixeris ⁊ verum eſt: ⁊ adhuc minus. Dicimus enim deū lumen: q; omnē hominē venie‑tem in hunc mundū illuminat. Fontem: q; ſitientē ⁊ inanē ſatiat. Montē: q; fortis ⁊ excelſus eſt. Uiā: q; rectus eſt. Magiſtrū: q; doctor eſt vite eterne. Pe‑tram: q; fundamentum ⁊ firmamentum eſſe proba‑tur eccleſie: ⁊ cetera que leguntur in litteris ſacris. Uerūtamen in his omnibus: vnus intelligit domi‑nus chriſtus. Sed vt verſum iſtum perfecte ac dili‑genter intelligere debeam⁹: ſciendum nobis eſt: hoc nomen luminis toti⁹ trinitatis eſſe cōmune. Legit enim: Deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo nulle ſūt. Ergo q; pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus vnus eſt deus: recte ani‑maduertim⁹ de tota trinitate eſſe dictū: De⁹ lux eſt ⁊ tenebre in eo nulle ſūt. Unde verſus iſte merito de ſal‑uatore dicitur: In lumine tuo videbimus lumen: pa‑tris ſcilicet ⁊ ſpiritus ſancti: q; per ipſius predicatio‑nem factum eſt: vt tota nobis trinitas manifeſta cō‑ſtaret. [Pretende miſericordiam tuam ꝺſcientibus te: ⁊ iuſtitiam tuā his qui recto ſunt corde.] Pretē‑de dixit: id eſt: ꝑeroga: ꝑteſemīſ: longe lateq; diffun‑de: vt poſſint ſcientes te in iſto ſeculo tutius ambu‑lare. Iſti autem ſcientes dominum: multipliciter in‑telligendi ſunt. Sciunt enim dominum: qui ſanctā trinitatem corde firmiſſimo ꝯfitent: qui regulas ce‑litus datas nulla itellectus ſui prauitate diſtorquēt. Ad poſtremū ipſi ſoli veraciter norunt deum: qui ca‑tholice fidei nō deſerunt vnitate cōpleri. His rogat pretēdi miſericordiā: vt ⁊ in iſto ſeculo ſub dn̄i pieta‑te degant: ⁊ in futuro iudicio ꝑmia digna recipiant. Hoc enim ſignificat iuſtitiā tuā his qui recto ſunt

Al. voluptatis
DEF
Iſa. 12.
1. Joh. 1.
Al. ſcientib⁹
Al. dei
Al. ſaluabis
DEF
Ro. 11.
Al. tegmine

corde:q2 ibi iuſtiſſime ad dexterā collocabunt:qui
hic recta mente preſtāte dño viuere meruerit.[Nō
veniat mihi pes ſupbie:ꝛ manus peccatoris nō mo-
ueat me.] Orat vt greſſus mentis a iuſto tramite nō
recedat:ne in ſuperbiā erectus cadat qui tutiſſima
humilitate cōſtiterat. Nec vacat ꝙ pedē hic ſingu-
lari numero poſuit. Certū eſt enim in vno nos pede
cōtinue ſtare nō poſſe. Qui cōuenienter ſuperbie da-
tus eſt:qm̄ elatum hominem diutius nō preualet cō-
tinere. Pes aūt pro affectu mētis eſt poſitus. Nā ſi-
cut gradientes de loco ad locū tranſferimur:ſic a do-
mino ſeparamur qñ nos elata cogitatione diuidim⁹.
Hoc enī maximū ꝯſtat eſſe peccatū:vñ angelus ce-
cidit:per qđ Adā a paradiſo ꝓbat̄ excluſus. Manus
do peccatoris eſt:male ſuadentis operatio:que tunc
nos a fidei firmitate mouet:cū iniqua diſceptatione
ſollicitat.[Ibi ceciderūt qui operant̄ iniqtatē:expul
ſi ſūt nec potuerūt ſtare.] Ibi:vbi ſupius dixit:pede
ſupbie ſcilicet ꝛ praua ſuaſione neqtie. Bene aūt po-
ſuit:Ceciderunt:ac ſi diceret in profundam foueam
corruerunt. In illo enim pede:non ſtaturus ſed ca-
ſurus innit̄. Quis enī dubitet eos poſſe corruere: qui
vno tm̄ (vt ſupra dixi) veſtigio ſubleuant̄? Quē vel
ſi nullus impellat:laſſitudine ſua ſit proniſſimus ad
ruinā. Sed tñ hūc pedē nō vni dat vitio:ſed oīb⁹ qui
operant̄ iniqtatē. Nam quidā alij ex crudelitate:alij
ex libidine:alij ex cupiditate:alij ex inuidia diaboli
ꝓlabunt̄:oēs tñ in ſupbie vitio caduntur:q2 dñi iuſſa
cōtemnūt. Nā ſicut obediēs dr̄:qui multis iuſſioni-
bus obſecūdat:ſic multifaria dñi ꝓcepta ꝯtemnens
TOP ſupbus veraciſſime nūcupat̄. Ob argumentū dicit̄
a genere. Gen⁹ enī eſt ſupbia:vñ oīa vitia exorta no
ſcunt̄:ſicut ſcriptura dicit: Initiū oīs peccati ſupbia.
Eccl.10. De iſtis aūt ſequit̄: Expulſi ſūt:nec potuerunt ſtare.
Mat.25. Expellunt̄ vtiqz:qñ audiēt: Ite in ignē eternū. Nec
potuerūt ſtare:q2 nō illis licebit dñi iuſſa differre:ſ3
illic ſtatī ꝓcipitant̄ ab angelis:vbi eis parata eſt flā
ma penalis.

Concluſio.

Repetere libet ſupiora pſalmi:quo decore pro
lata ſint. Dicant̄ enī quāta famulis
ſuis grā diuina ꝓſtiterit vt vſqz ad pleniſſimā ſatie-
tatē felici vbertate puenerint. O laudabilem nimiā
ebrietatē:o votis oib⁹ expetēdā vinolētiā:vñ mode-
ſtia naſcit̄:ꝛ plena mētis integritas obtinet̄. Nō hic
titubatio:nō ꝯfuſio:nō mētis alienatio:nō caligo te-
nebroſa ſuccedit:ſed ſtatī ala ſanior reddit̄:quo illa
ebrietate cōplet̄. Bibamus ergo hūc potū auidi:nec
quaſi labijs carnalib⁹:ſed puriſſimo cordis affectu:
de quo nō letitia tēporalis ſumit̄:ſ3 eterne vite gau-
dia ꝯquirunt̄. Explicit expoſitio in pſalmū.35m

Pſalmus ipſi dauid. XXXVI.

Noli emulari in malignantibus
neqz zelaueris facientes iniqui
tatem. Qm̄ tanqz fenum velo
citer areſcent:ꝛ quēadmodum
olera herbarum cito decident.
Spera in dño ꝛ fac bonitatē:
ꝛ inhabita terrā ꝛ paſceris in diuitijs eius.
Delectare in dño:ꝛ dabit tibi petitiones cor
dis tui. Reuela dño viam tuā ꝛ ſpera in eo:
ꝛ ipſe faciet. Et educet quaſi lumē iuſticiā
tuam:ꝛ iudicium tuū tanqz meridiē:ſubdi-
tus eſto dño ꝛ ora eū. Noli emulari in eo
qui proſperatur in via ſua:in hoīe faciente
iniuſtitias. Deſine ab ira ꝛ derelinque furo
rē:noli emulari vt maligneris. Qm̄ qui ma-
lignant̄ exterminabuntur:ſuſtinentes autē
dñm ipſi hereditabunt terrā. Et adhuc pu
ſillū ꝛ nō erit peccator:ꝛ queres locum ei⁹.
ꝛ nō inuenies. Manſueti aūt hereditabunt
terram:ꝛ delectabuntur in multitudine pa
cis. Obſeruabit peccator iuſtū:ꝛ ſtridebit
ſuper eū dentibus ſuis. Dñs aūt irridebit
eū:qm̄ ꝓſpicit ꝙ veniet dies eius. Gladiū
euaginauerunt peccatores:intenderūt arcū
ſuum. Vt decipiant pauperem ꝛ inopē:vt
trucident rectos corde. Gladius eoꝝ intret
in corda ipſoꝝ:ꝛ arcus eorum confringat̄.
Melius eſt modicū iuſto:ſup diuitias pec
catoꝝ multas. Quoniā brachia peccatoꝝ
conterent̄:cōfirmat aūt iuſtos dñs. Nouit
dñs dies imaculatorum:ꝛ hereditas eorū
in eternū erit. Nō confundentur in tempo-
re malo:ꝛ in diebus famis ſaturabunt̄. Ini
mici vo dñi mox vt honorificati fuerint ꝛ
exaltati:deficientes quēadmodū fumus de
ficient. Mutuabit̄ peccator ꝛ nō ſoluet:iu-
ſtus aūt miſeret̄ ꝛ tribuet. Quia benedicē-
tes ei hereditabūt terrā:maledicentes autē
ei diſperibūt. Apud dñm greſſus hominis
dirigetur:ꝛ viā eius volet. Cū ceciderit nō
collidet̄:q2 dñs ſupponit manum ſuā. Iu-
nior fui etenim ſenui:ꝛ nō vidi iuſtū dereli
ctū:nec ſemen eius querēs panē. Tota die
miſeret̄ ꝛ cōmodat:ꝛ ſemen illius in bñdi-
ctiōe erit. Declina a malo ꝛ fac bonū:ꝛ inha
bita in ſclm ſcli. Quia dñs amat iudiciū:ꝛ
nō derelinquet ſcōs ſuos:i eternū ꝯſeruabunt̄.
Iniuſti punient̄:ꝛ ſemē impioꝝ peribit. Iuſti
aūt hēditabūt terrā:ꝛ inhitabunt in ſcl'z ſcli
ſup eā. Os iuſti meditabit̄ ſapiā:ꝛ lingua
ei⁹ loquet̄ iudiciū. Lex dei ei⁹ in corde ipſi⁹:
ꝛ nō ſupplantabunt̄ greſſus eius. Cōſide-
rat peccator iuſtū:ꝛ querit mortificare eū.
Dñs aūt nō derelinquet eū in manibus ei⁹:
nec damnabit eū cū iudicabit̄ illi. Expecta
dñm ꝛ cuſtodi viā eius:ꝛ exaltabit te vt he
reditate capias terrā:cū perierint peccatores
videbis. Vidi impiū ſuperexaltatū:ꝛ eleuatū ſi
cut cedros libani. Et tranſiui ꝛ ecce nō erat:
ꝛ queſiui eū:ꝛ nō eſt inuētus loc⁹ ei⁹. Cuſto
di inocētiā ꝛ vide eqtatē:qm̄ ſunt reliqe ho
mini pacifico. Iniuſti aūt diſperibūt:ſimul

reliquie impioꝝ iteribūt. Salus aūt iuſtoꝝ a dño: ꝛ protector eoꝝ in tempore tribulatiōis. Et adiuuabit eos dñs ꝛ liberabit eos: ꝛ eruet eos a peccatoribus: ꝛ ſaluabit eos qꝛ ſperauerunt in eo.

E verbis tituli iſtius non eſt qđ nouiter dicere debeam⁹: ſed intentionem pſalmi magnopere debem⁹ aperire. Totus enī ad mores ptinet corrigēdos. Inſtruit ꝗp pe eccl'ia: que nunc introducit ad loquēdū: preceptis ſalutarib⁹ genus humanū ne mortiferis erroribus miſceat̃: Malos pena deterrens: bonis pmia cōpromittens. Qđ doctrine genus oīno efficaciſſimū eſt: vt ꝛ ſuperbi humilient̃: ꝛ humiles digna cōſolatio ꝓſequat̃. Eſt etiā alphabeti hebrei ordine digeſtus: min⁹ habēs litam ſeptādecimā: quē ſicut in ſuperiorib⁹ iā dictū eſt: ad illos eſtimamus eſſe referendū: qb⁹ deeſt aliqđ de perfecta cōuerſatione ſanctoꝝ. Naꝫ cum oēs littere apud hebreos ſignificantias ſuas habeāt: credere fortaſſe dignū eſt: cui deeſt aliqđ elementū: eū quoqꝫ ſignificationeꝫ ipſius non habere. Dicāt ſtudioſi fortaſſe meliora: nobis tñ diutius perquirētibus: cōceſſum nō eſt aliud īuenire ꝙ̄ diximus. Memento vō qđ iſtoꝝ alphabetoꝝ: iaꝫ tertius pſalmus eſt: qꝛ ꝛ ipſi ad ſeptēnariū numerum tendunt: qđ ſuo loco dicendū eſt.

Diuiſio.

PEr totū pſalmū ſicut dictum eſt: eccleſie vox introducit̃ ad populū corrigendū. Prima poſitione cōmonet ne malignātes quiſꝙ̄ debeat imitari: ſed ꝗcqđ boni ſperādū eſt a dño poſtulet̃: qui nouit ꝛ ꝓ futura cōcedere: ꝛ perenniter manſura preſtare. In qua hebrei alphabeti: ſex littere ꝯtinent̃. Scđa dicit peccatores: maxima hic cruciatione torqueri: qꝛ in ſuis actibus nihil ſibi boni ſe hr̃e cognoſcūt. Hec hēt lr̃as ſeptē. Tertia ꝓfitet̃: nunꝙ̄ ſe iuſtū vidiſſe derelictū: maloꝝ penas ꝛ pmia bonoꝝ vult cōmutatione ꝓmiſcens. Iſta pars reſiduas habet litteras octo.

Expoſitio.

Aleph Al. in malignantibus. Al. zelaueris

NOli emulari ꞌinter malignantes: neqꝫ ꞌemulatus fueris facientes iniquitatē. Principium pſalmi: id eſt: Noli emulari inter malignātes: neqꝫ emulatus fueris facientes iniquitatē. Qm̄ tanꝙ̄ fenū velociter areſcent: ꝛ ſicut olera herbaꝝ cito decident: SYL cathegorici ſyllogiſmi ꝗlitate formatuꝫ eſt ita. Qui malignant̃ ꝛ faciunt iniqtatē tanꝙ̄ fenum velociter areſcent: ꝛ ſicut olera herbaꝝ cito decidēt. Oēs qui tanꝙ̄ fenū velociter areſcent ꝛ ſicut olera herbaruꝫ cito decident nō ſunt emulandi. Non igit̃ emulandū eſt inter malignantes ꝛ faciētes iniquitateꝫ. SCHE Per figurā Ethopeā ꝓhibet nos ſancta mater eccleſia: ne maloꝝ actibus delectati: eoꝝ catervis ſocietate peſtifera miſceamur. Multos enī ſollicitat cohors nefanda peccantiū: ꝛ delectatione quadā decipimur: qꝛ cū plurimis delinquere feſtinam⁹. Deinde ſequitur: vt nec ſingillatim imitemur inſanos: dum eos forſitan credimus eſſe felices: qui ad tempus libertate criminū perfruunt̃. Emulari vō hic: ſignificat malos act⁹ imitari: cū ſe dies perdidiſſe putant: qui tardam ſibi maloꝝ licentiaꝫ ꝓueniſſe ſuſpirant. Nam ꝛ in bono vbum hoc ponit apl's dicens: Emulamini chariſmata meliora. i. Cor. 12. Al. quemadmodum. Qm̄ tanꝙ̄ fenū velociter areſcent: ꝛ ſicut olera herbaꝝ cito decident. Reddita eſt cauſa ꝓbabilis: quare ſequi nō debeamus quos ſcimus ſceleriter eſſe perituros. Fenū: pulchra res eſt dū viret: duꝫ floret: ſed cum aruerit mutato ꝓrinus colore marceſcit. Sic ſunt impij: qui ꝗſi florida leticia relucentes prematuro fine ſiccant̃. Prio feno comparati ſunt vt areſcerēt: nūc agreſtib⁹ olerib⁹ vt deciderēt. Nō enīꝫ dixit: olera hortoꝝ ſed herbaꝝ: vt ſignificaret potius illa viliſſima que per agros ſponte naſcunt̃. Olera enīꝫ ab olla dicta ſunt: vbi collecta decoquunt̃. ETY Que propter fenū mūdi nobilibus cōparemus: qui ꝛ facile ꝓficiunt: ꝛ viriditatis magna quaſi gratia veſtiuntur. Olera herbaꝝ: mediocres ponantur ꝛ humiles: que per loca inculta copia pullulāte ꝯſurgūt: ꝛ nature ſue agreſtē atqꝫ hiſpidā retinēt ꝗlitatē. Sꝫ ꝛ illud velociter areſcit: ꝛ iſta cito decidūt. Sꝫ dicat aliqs: Quādo hoc illis euenire credendū eſt: Scilꝫ tēpore iudicij: qñ ſplendor eſtatis arridet: cum ad ꝯſuetudinē arboꝝ oīs homo fruct⁹ ſuos aperit. Seculū enim iſtud ſilitudo eſt hyemis: vbi factoꝝ noſtroꝝ omne germen incluſuꝫ eſt: nec pōt de eis iudicari que probant̃ abſcondita. Quapropter in his duobus verſib⁹ etiā illud argumentū declarat̃ eximiū: qđ dr̃ Epichereme: latine executio ſiue argumentū: que rei dubie fidē per exēpla ꝯfirmat. TOP Oſtenſum eſt enim cito impios cadere per fenū ꝛ olera. Spera in dño ꝛ fac bonitatē: ꝛ inhabita terram ꝛ paſceris in diuitijs eius. Beth Poſtꝙ̄ malignātes ſtudioſe cenſuit euitandos: nunc quo mō facere debeamus admonuit. Primū ſiqdeꝫ cōmonet vt ſperem⁹ in dño. Hoc introitus fidei: hoc initiū ſalutis eſt. Sequit̃: Et fac bonitatē: qꝛ ſicut legit̃: Fides ſine operib⁹ mortua eſt. Iac. 2. Inhabita terram: hoc eſt: in ſancte eccleſie viſceribus ꝑſeuera: qꝛ fideles nunꝙ̄ decet ab ipſa diſcedere. Et ne forſitā diceret̃: quid ꝓderit ſi iſta faciamus, Sequit̃ totius rei magna cōpenſatio. Paſceris in diuitijs eius. Paſcer is ad ſaturitatē pertinet ꝛ ad ſuauitatē perennē. In diuitijs eius: id eſt: in chriſti domini ꝯtemplatione: qui ſolus ineſtimabile premiū ꝓbat̃ eccleſie. O paſtus ille mirabilis: nō corporis defectiua refectio: ſed inextricabilis animi fortitudo. Inde ſaginant̃ fideles: cibus qui quātū ſatiat: tātū beatū famem ſemꝑ exaggerat. Delectare in dño: ꝛ dabit tibi ꞌpetitionē cordis tui. Al. petitiōes Delectatio ꝛ corporalis dicit̃ ꝛ ſpūalis. Illa nutrit vitia: iſta vtutes. Delectare cum dicit in dño: ſuauē tibi vult eſſe eius recordationeꝫ: vt ames quē times: vt deſideres quē vereris: vt ambias querere quē paueſcis. Sequit̃: Et dabit tibi petitionem cordis tui. Reſpice qꝛ cordis dixit: nō carnis: qđ ad ſapientiā ſolet referri. Cordis enim petitio eſt fides: charitas: itellect⁹ dei ꝛ opa actuū bonoꝝ. Ipſa enim ꝯſueuit ꝓpitius annuere: que ſolet pījs ꝑdicationib⁹ admonere. Ita ſingulis qbuſqꝫ ſententijs ad eternā vitā informat̃ anim⁹ chriſtiani. Reuela dño viā tuā: ꝛ ſpera in eo ꝛ ipſe faciet. Gimel Velū qđdā eſt deſitas peccatoꝝ: vnī via: id eſt: vita nr̃a tenebroſi amict⁹ circumdatiōe veſtita eſt. Hāc reuelam⁹: qñ delicta nr̃a ꝓmptiſſime ꝯfitemur. Reuelauit enīꝫ Paulus apl's viā ſuā: qñ dixit: Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritū: ꝛ ſpūs aduerſus carnē. Gal. 5. Sperauit aūt in dño: duꝫ clamaret: Infelix ego hō: qs me liberabit de corꝑe mortis huius: Grā dei per Ieſum chr̃m dñm nr̃m. Ro. 7. Adiecit: Et ipſe faciet: Ipſe qui omnipotēs eſt: ipſe qui manu fortis eſt: ipſe reuera cui⁹ oīa iuſſionibus obſecūdant. Et ꝗlia ſūt que ille facit: per Ephexegeſin poſitā ſubter explanat. SCHE Et educet ꞌtanꝙ̄ lumen iuſtitiaꝫ tuam: ꝛ Al. quaſi

Al. tanq̄ { iudicium tuū † ſicut meridiē.] Exponit qđ ſuperius dixit: Et ipſe faciet. Lumen: ſolis colores nobis corporales oſtēdit. Fulgor dei: operum noſtroꝝ q̄litates exaperit: vt iuſtitia nr̄a: id eſt: fides quā habem⁹ i chr̄o ſic reluceat: q̄ten⁹ ſpūalib⁹ poſſit apparere ꝯſpectibus.
DEF Educere eſt enim aliqđ de tenebris ad lumen trahere: hoc eſt: de ſeculi iſtius caligine ad illā futuri iudicij pducere claritatē: vbi oīa palā fiunt: nec vlterius tenebroſis latibulis occulunt̄. Quapropter iuſtitia noſtra quā deo donāte nūc habem⁹ in fide: tunc humanis ꝯſpecibus apparebit: ꝛ tanq̄ lumen pferet̄: cū ſpes nr̄a chr̄s oſtēdet̄: ſicut dicit apl's: Cū chr̄s
Col. 3. apparuerit vita veſtra: tunc ꝛ vos apparebitis in glia.
SCHE Tanq̄ meridiē: per Hyperbolen dictū eſt. Significat enim: clariſſimā ꝛ puriſſimā lucē. Tūc nanq; ſol orbem terraꝝ nimia claritate pfundit: ꝛ cūctas mūdi
Delectab { ptes pſpicuo fulgore colluſtrat.[Subdit⁹ eſto dn̄o
Al. ora { ꝛ † obſecra eū. † Ne emulat⁹ fueris eū: qui pſperat̄
Al. noli emulari in eo { in via ſua.] Subditus eſto dn̄o: etiā qui ab eius fide videt̄ alien⁹: poteſtate dominationis: nō electione iudicij. Sed vt hoc de ſanctis dictū debuiſſes agnoſcere. Sequit̄: Et obſecra eū. Qđ vtiq; facere neſciūt:
ETY niſi qui pia dn̄o deuotione famulant̄. Obſecrare ꝓprie ſignificat: obſequenter rogare. Et nota q̄ hec duo regulariter poſita ſūt: vt ꝛ bn̄ agam⁹: ꝛ ſemꝑ rogem⁹:
Ro. 12. ſicut dicit apl's: Orationi inſtantes: neceſſitatib⁹ ſanctoꝝ cōicantes. Redit etiā ad illā cōmonitionē vñ pſalmus fecit initiū: vt peccatorē florētē fidelis non debeat imitari. Nā iđ additū eſt: In via ſua: vt non ſanctos: ſed criminoſos intelligere debuiſſes. Chriſti enim via ſola bona eſt: nr̄a v̄o peccatis obnoxia. Nos
{ hoc qđ dicim⁹: ꝛ ſequēs v̄ſus euidēter oſtendit.[In
Al. iniuſtitias { hoīe faciēte † iniquitatē.] Hic declarauit qđ ſuperius dixit: Qui pſperat̄ in via ſua: hoc eſt in hoīe faciente iniquitatē vel negtiaꝝ: cuius act⁹ turpis eſt ꝛ ſcelerata negocia.[Deſine ab ira ꝛ derelinque furorem: † ne
De
Al. noli emulari vt maligneris { emuleris vt nequiter facias.] Deſine illi dicit qui adhuc in ſano animi tumore remurmurat: qui iflāmatus ira ꝛ indignatione blaſphema v̄ba pfundit: vt ſibi felicitatē negatā ſeculi ꝯquerat̄: quā hr̄e peſſimos
DEF ꝯſpicit̄. Ira eſt (ſicut ꝛ alibi dixim⁹) que celeri motu animum ſuccēdit. Furor: qui diutius pſeuerat. Ergo vtraq; nos iubet deſerere: per que ad culpā poſſum⁹ peruenire. Addidit: Ne emuleris vt nequiter facias. Nequitiā veteres definierūt volūtariā eē malitiā: in quā nō caſu incidim⁹: ſed ſpontanea delectatione
ETY verſamur. Hāc frequenter ꝓhibet ne q̄s velit imitari. Neq; enim dict⁹ eſt: nequaq̄: id eſt: nullo tempore
Al. malignātur. { aptus.[Qm̄ qui † neqter agūt exterminabunt̄: † qui
Al. ſuſtinentes autem { v̄o expectāt dn̄m: ipſi † hereditate poſſidebūt terrā.]
Al. hereditabunt Duplex cauſa ꝓponit̄ ꝛ timoris ꝛ muneris: vt emulari peſſimos minime cupiamus. O bō: q̄d illos imitari deſideras: quos pire pſpectas: Audis a matre que te diligit: q̄re cū bonis nō gaudeas: ne te cū peſſimis
ETY pire ꝯtingat: Exterminari: eſt foras terminos pyci: id eſt: ab illa dei ciuitate fraudari. Sz ne ſolus met⁹ ibecilla boꝝ corda turbaret: ſubiūgit etiā ſpem bonoꝝ dicēs. Qui v̄o expectāt dn̄m ipſi hereditate poſſidebūt terrā: ſcilȝ qui deſpiciūt felicitatē ipioꝝ: nec ſibi volūt munera pſentia ꝯdonari: ſed expectāt dn̄i ſaluatoris aduētū. Ipſi eius hereditate gaudebūt: id eſt: que legib⁹ venit: que ſecura ꝛ eterna eſt. Poſſidebūt terrā: hoc eſt: ciuitate dn̄i futura potient̄: quā iuſtis viris diuina pietas pollicet̄. Quapropter ordinē ſugni chirographi ꝯſiderem⁹: pollicita ſuis tēpori-

bus expectem⁹: ne dū volum⁹ pmiſſa feſtinanter exigere: cauſe nos videamur amiſſione mulctare. Pendet aūt v̄ſus iſte de ſuperiorib⁹. Vñ dicit: ne emulatus fueris eū qui pſperat̄ in via ſua. Que figura dr̄ Hy- SCHE
perbaton: cū ſuſpēſus ordo v̄boꝝ inferi⁹ explicatur.
{[Et puſillū adhuc: ꝛ nō erit peccator: ꝛ queres locum Etiam
{ eius † nec inuenies.] Puſillū: exiguū aliqđ puūq; ſi- Al. ꝛ non
gnificat: qđ ꝯſtrictis digitis manu poſſit icludi. Pu- ETY
ſillū enim a pugno dr̄. Hāc breuē atq; vltimā etatē in remedio laborātiū eccl'ia pollicet̄: ne longe credatur vbi fidelis fatigari poſſe cognoſcit̄. Puſillum vo: dicit tp̄s qđ reſtat vſq; ad diē iudicij: qđ cōparatione pteritoꝝ dieꝝ oīno paruiſſimū eſt. Et nō erit peccator: nō q̄ ipſe qui peccauit nō erit: ſed peccare iam deſinet. Locū enim eius iſtū mundū ſignificat: qui peccatoribus fauet: pprieq; ipſis amicus eſt: vbi tanq̄ in domicilio ſuo delicta vernare manifeſtum eſt.
{[Manſueti aūt † poſſidebūt terrā: ꝛ delectabunt̄ in Al. hereditabunt
{ multitudine pacis.] Manſuetos appellamus: manu
ꝯſuetos: id eſt: patiētes ꝛ mites: qui alienas iniquita- ETY
tes tolerāt: nō vt ipſi aliquē grauare preſumāt. Sed vide q̄nta vis ſit iſtius nois: vt cū multarū v̄tutū capacē eſſe deceat chriſtianū: ad pfectionē totius boni explicandā cōſtet edictū. Hos dicit poſſeſſuros Hieruſalē futurā: de qua ſepe iam dictū eſt. Ciuitas que ſemꝑ bonoꝝ ſuauitate cōpleta eſt: vbi eius habitatores nō mercibus degunt: ſed diuina delectatione paſcunt̄. Nō ibi quiſq; laborat vt viuat: ſed ex toto genus accipit qđ beatus animus cōcupiſcit. Ibi oculi cordis beata eſuries ſaginat̄. Ibi aīa ſolo viſu reficitur: qm̄ q̄cq̄d ad eius ptinet deſideriū dn̄ici vultus cōtēplatione pſtat̄. Sequit̄: Delectabunt̄ in multitudine pacis. Hic iā veritas ipſa pfecte beatitudinis indicat̄: vt ſemꝑ ſuauiter ſentiatur omne qđ eſt: nec aliqñ poſſit deſinere qđ delectat. Nā vt oſtenderet ipſam delectationem nulla ꝯtrietate diſſolui: addidit:
In multitudine pacis. Pax enim futuri ſeculi eſt: vbi DEF
nihil aduerſum: nihil pōt eſſe ꝯtrium: ſed vno mō cō-
{ ceptū gaudiū ſuauiſſime pſeuerat.[Obſeruabit pec- Zel
{ cator iuſtū: ꝛ † fremet ſuꝑ eū dentibus ſuis.] Cuius Al. ſtridebit
de peccatoribus ꝛ iuſtis pſalmi huius contexta videat̄ eſſe relatio: tñ huic loco nō importune facim⁹ diuiſionem: quādo inter ipſas ſimilitudines nouum aliquid introductum eſſe ſentit̄. Quapropter ſit nobis hic ſcđa ptitio. Superius enim dixerat fideli nō debere impios emulari: nūc dicit peccatorib⁹ ſupra iuſtos inuidia faciente torqueri. Diuerſa quippe voluntas: iuſto odium parat. Nam qñ illum videt ſceleratus bonis operibus operā dare: ille ſe credit ſpecialiter accuſari. Stridet dentibus: fremit animo: ꝛ cuius nō pōt mores ſubuertere: vitā ipſam protinus conat̄ auferre. Obſeruabit: quaſi de occultis inſidijs cum dolore reſpiciet. Dentibus enim fremere furentiū beluaꝝ eſt: quas imitatur iracundus dū ꝓximo minat̄ interitum. Atq; ideo pudor eſt illos emulari: qui bonis inuident alienis: dum extremū ſe eſtimat
{ quem inuidie reatus accuſat.[Dn̄s aūt irridebit eū:
{ qm̄ proſpicit q̄ veniet dies eius.] Mirabilis nobis forma cōſolationis oſtenditur. Quis enim debet delectari eius pompa: cuius periturū nouit audaciam: Nā ſi nolumus aliquo zelo ꝯfundi: ſequamur hoc qđ dn̄s facit. Irrideam⁹ eū cui⁹ puidem⁹ occaſum: iudicemus ifelicia que depꝛehēdim⁹ eſſe pitura. Firmiſſime credam⁹ talia: qm̄ a v̄itate nobis pmiſſa ſūt. Sic fiet vt peccator irriſus abſcedat: qui ſe fugitiua felicitate

Heb ſplacitat.[Gladiũ euaginauerũt peccatores: ⁊ †tetẽ
Al. incẽderũt derũt arcũ ſuũ. Ut †deijciãt inopẽ ⁊ pauperẽ: vt tru
Al. decipiãt cidẽt rectos corde.] Gladius peccatoris eſt q̃libet do
lus appetẽs leſionẽ. Nã ⁊ ille qui inopẽ ſpoliare ꝯtẽ
dit: puerſe ꝯſilij ſui gladium educit: ⁊ ille qui praua
ſuaſione deſiderat decipere aĩas inocẽtem mẽſem peſ
ſime cogitationis oſtẽdit. Euaginauerũt aũt: ſignifi
cat nudauerunt: vt qȯ ante erat in cogitatione tanq̃
in vagina recõditũ: poſt eductũ reuelatis cogitatiõi
bus appareret. Arcũ enim tẽdere: nõ ſtatim ſagitta
re eſt: ſed paratũ atq̃ intẽtũ: deſignat operi fraudu
lẽto expectãtes tp̃s: qñ poſſint ſimplices inocẽtes de
cipere. Sequit̃: Ut deijciãt inopẽ ⁊ pauperes. Quid
interſit inter inopẽ ⁊ pauperẽ: nõ longe ſpͤdiximꝰ.
Pulchre aũt dictũ eſt: vt deijciant: q̃ſi ſtantẽ ⁊ fidei
robore perdurantẽ. Deijciunt̃ enim: dũ eis tenebro
ſus ⁊ morti ſilis error infundit̃. Addit̃: Ut trucidẽt
rectos corde. Hoc de martyribꝰ põt itelligi: qui recti
ſunt corde: ſed carne trucidant̃.[Gladius eoꝝ intret
in corda ipſoꝝ: ⁊ arcus eoꝝ cõfringatur.] Bene dici
tur gladiꝰ ꝗcq̇d conat̃ extinguere: q̃ſi enſis expletiuũ
ETY genus armoꝝ eſt ad mortis effectũ. Gladiꝰ enim dr̃:
qui fit ad hoſtiũ clades. Et vt ſcias gladiũ iſtũ de co
gitatione veniſſe: reciproca ſnia dixit: Intret in cor
da ipſoꝝ: vñ ſcilꝫ venerat: ⁊ peruerſis graſſabat̃ inſi
dijs. Arcũ diximꝰ occultã deſignare maliciã que cõ
tra inocẽtiſſimos parabat̃. Sed hãc ꝯfringi dixit: q̄
nõ erat fidelibꝰ in aĩe parte nocitura. Et reſpice: qñ
ipſa vba que in facinoribꝰ poſuit: eadẽ ⁊ in vindicta
geminauit: ꝓpter illã ſcilꝫ euangelij ſniam. In qua
Luc.6. menſura menſi fueritis: in eadẽ remetiet̃ vobis.[Me
Heb lius eſt modicũ iuſto: ſup diuitias peccatoꝝ multas.]
Pia mater q̃ſi bonos filios oſculans atq̃ cõplectẽs:
adhuc in eoꝝ cõſolationibꝰ ꝑſeuerat: ſuadẽs melius
eſſe modicũ iuſto ſup diuitias peccatoꝝ. Sed inten
damus q̇d ſit modicũ: q̄ ipm̃ eſt qȯ efficit magnos.
Modicũ hic ſentiat̃ humilitas: in qua dũ ſe animꝰ
noſter cohibet: mũdi ꝑcioſa tranſcendit. Cõtra: Di
uitie ſunt peccatoꝝ multe: id eſt: cõgeſtio criminũ ⁊
abũdãtia peccatoꝝ. Uñ q̃tũ ſit melius: eſtimemus
modicũ illud iuſte ꝑcipere: ⁊ molẽ tantoꝝ ſcelerum
nõ hr̃e. Illud ſiq̇dẽ ad celoꝝ regna ꝑducit: iſtud aũt
demergit in tartarũ. Hoc argumẽtũ tractũ eſt ex cõ
TOP trarijs. Cõtrariũ eſt enĩ modicũ iuſti q̃ diuitie mul
te peccatoris.[Quõ brachia peccatoꝝ ꝯterent̃: con
firmat aũt iuſtos dñs.] Brachia iniquoꝝ: ſupbas ſi
gnificãt actiões: in q̇bꝰ impij p̃ſumũt: dũ nulla ratio
nis ꝯſideratione flectunt̃. Et nõ dixit: frangunt̃: qȯ
vno ictu poterat ꝑuenire: ſed ꝯterent̃: id eſt: aſſidua
tritura minuunt̃: dũ ſemꝑ grauiꝰ ſit per ptes iminui
q̃ ſubita clade cõſumi. Sed ſicut impios tali inter
minatione debilitat: ita iuſtos bona ꝓmiſſione ꝯfir
ETY mat. Confirmare enim eſt: in animi aſſlictione poſi
tum cõſolatorio ſermone roborare. Qȯ ſi bene reſpi
cias: tali dicto totius pſalmi ſ̃tus expreſſa eſt. Iſtis
enim oĩbꝰ ſentẽtijs agit̃: vt ⁊ pſumptio peccatoris
SCHE deijciat̃: ⁊ iuſti animus ſubleuet̃. Que figura dicit̃
Paradigma: id eſt: exemplũ hortantis vel deterren
tis. Qȯ hic quoq̃ factũ eſt: cũ iuſtos inuitat pſperis
Job ⁊ peccatores terret aduerſis.[Nouit dñs †vias ĩma
Al. olim culatoꝝ: ⁊ hereditas eoꝝ in eternũ erit.] Immacula
toꝝ vias humana ignorãtia nõ põt intueri: q̄ carni
imperſpicabilis eſt via coangũſtata virtutũ: dñs aũt
qui eas cõdidit integerrima qualitate ⁊ q̃titate co
gnoſcit̃. Sed his talibꝰ: q̇d ꝑuenire poſſit exponit.

Hereditas eoꝝ in eternũ erit. Hereditas eoꝝ eſt ce
leſtis Hieruſalẽ: eterna pace ditiſſima. Que merito
totiens ꝓmittit̃: vt vere pollicitationis ambiguitas
auferat̃. In eternũ erit: ꝓpter mundanas heredita
tes adiectũ eſt: que eterne eſſe nõ poſſunt. Illa enim
perpetua cõceditur: qñ ſine fine preſtat̃.[Nõ ꝯfun
dent̃ in tempore malo: ⁊ in diebus famis ſaturabun
tur.] (Malũ tẽpus: ſignificat diẽ iudicij: quãdo oĩs
caro ſollicita actuũ ſuoꝝ retributionẽ compenſatiõ
nemq̃ formidat. Sicut alibi dicit: In die quãdo oĩs
caro rediuiua reſurget ⁊ recipiet ſm̃ compenſationẽ
que formidat.) Sed ſicut alibi dicit: In die mala li
berabit eũ dñs. In iſto ergo tẽpore nõ cõfundentur
immaculati: q̇bus per gr̃am ſatiſfactionis peccata di
miſſa ſunt. Sequit̃: Et in diebus famis ſaturabunt̃.
Dies famis: tẽpus huius mundi ſignificant: qñ beati
eſuriunt iuſticiã. Nãq̃ in reſurrectione iuſtis nõ eſt
tẽpus famis: ſed bonoꝝ oĩum eterna ſacietas. Ergo
in hoc mũdo iuſti poſſunt eſurire: vel querere iuſti
ciã: ſaturabunt̃ ſcilicet per ſcripturas ſanctas: per exẽ
pla dominica: per retributiones ſepiſſime repromiſ
ſas: q̇bus epulis fideles ſaciat chr̃ianos. Quapropter
deuotis ꝓmittit̃ ꝑfecta ſecuritas: vt ⁊ in futuro iudi
cio nõ erubeſcãt: ⁊ in hoc mundo competentia dona
percipiãt.[Quĩ peccatores peribunt. Inimici vȯ do Heb
mini mox †honorificati fuerint ⁊ exaltati: deficien Al. vt
tes †vt fumus deficiẽt.] Cõſiderandũ eſt q̄ in hoc Al. quemad modum
vſu vna ꝓbatione poſita: mox alia ſubſequit̃. Dicit
enim: Quĩ peccatores peribunt. Et iteꝝ: Inimici vȯ
dñi mox honorificati fuerint: deficient. Que figura
dr̃ Epexergaſia: quotiens vni cauſe duas ꝓbationes SCHE
apponimus. In illo ſiq̇dem iudicio peribunt pecca
tores: quos cibo ſpũali minime cõſtat eſſe cõpletos.
Nam hic a ſemetipſis ſaciati: ⁊ locupletes eſtimant̃
quoꝝ oĩno ieiuna ⁊ inanis eſt: q̃uis copioſa ſacietas
videlicet que vſq̃ ad hoc ꝑducit vt pereãt. Et notat
q̄ peccatores perituros eſſe cõfirmat: id eſt: in illo iu
dicatiõe damnãdos. Nã inuenies impios qui pene
toto vite ſue tẽpore mũdanis delectationibus ꝑfru
unt̃: Cur ergo dicit mox: Quĩ qui ruinoſã altitudi
nem aſcendit: ſtatim a veritate cadit: q̄ tunc incipit
perire cũ nitit̃ ruitura cõſcendere. Deficientes enĩ
potẽtant ⁊ aliter deficerẽt: vt iudiciũ eoꝝ aliqȯ for
taſſe remaneret: addidit: Tanq̃ fumꝰ: vt nulla pars
actuũ eoꝝ reſidua eſſe noſcat̃. Nam ſicut iſte de flã
mis egrediens per aera extollit̃ finibus cõglobatis:
⁊ q̃to magis altius euolat: tanto celerius euaneſcit:
ſic peccata tenebroſa ⁊ leuia: q̃to ſe amplius erigũt:
tanto velocius diſſipant̃. Qȯ aũt ait: Deficiẽtes de
ficient: argumentũ eſt qȯ dicit̃ a ꝯiugatis. Hec autẽ TOP
vba ex ſeipſa naſcunt̃: ⁊ atra ab vno ſibi cõſona ſimi
litudine deriuant̃.[†Mutuat̃ peccator ⁊ nõ ſoluet: Hebr
iuſtus aũt miſeret̃ ⁊ †cõmodat.] Mutuat̃ peccator Al. mutuabit
qñ dei vbuꝫ audit: ⁊ nõ illud ſuis operibus repreſen Al. tribuet
tat. Hoc eſt enim nõ ſoluere: iuſſa minime diuinita
tis implere. Mutuat̃ etiã qñ dei bñficia diuerſa ſu
ſcipit: ⁊ nullã gratiarum reſtituit actionẽ: ſed cõtra
ꝯtemnis ⁊ tanq̃ nihil accepit ſemꝑ ingratus eſt. In
iſti vȯ cauſa diuerſa eſt. Nã q̃uis hic pauca ſuſcipiat:
pia deuotiõe plura reſtituit largiẽs: in oĩbꝰ gr̃as agẽs
paupertatẽ ſibi datã diuitias putat. Dolores q̃q̃ ipſos
⁊ calamitates amplectit̃: qui ſpe futuri premij ꝯtra
ipſas quoq̃ mortes patientia interueniente ꝯfligit.
Et intẽde qȯ dicit: Miſeret̃ ⁊ cõmodat. Hoc ad ele
moſynas ꝑtinet largiendas: vbi prius miſericordia

p̄cedit: ⁊ poſt humanitas benigna ſubſequit̄. Et cōſi
SCHE dera: qm̄ per figurā Diaphoreſis: per quā ſit differē
tia pſonaꝝ: inter iuſtū ⁊ impiū cōtrariaꝫ ſibi diſtan
Al. Quia tiā facit. [Qm̄ benedicentes †eū poſſidebunt terrā:
Al. et hereditabunt maledicentes aūt † illū diſperiēt.] Sicut ſuperi⁹ per
Al. ei diſperibunt figuram Diaphoreſim peccatoꝝ ⁊ iuſtoꝝ voluntatē
diuiſit: ita ⁊ nunc per eandē figurā: eoꝝ retributiōes
⁊ p̄mia ſegregauit: ne cōfuſum relinqueret qd̄ nul
la ſibi vicinitate cōgrueret. Nā qui benedicūt dn̄m:
id eſt: qui in oībus gr̄as referunt: ⁊ eius mandata cu
ſtodiunt: terrā illā viuentiū accipiēt poſſidendā: de
Pš. 141. qua ⁊ alius pſalmus dicit: Portio mea in terra viuē
tium. Maledicentes aūt ⁊ blaſphemi: vel dei legib⁹
inobedientes ab illa patria ſubmouentur: nō qꝛ ipſi
Mem nō erūt quos penalis flāma torquebit: ſꝫ qm̄ a iuſto
Al. apud dn̄ꝫ rum promiſſa beatitudie diſpſbūt. [†A dn̄o greſſus
Al. dirigēt Al. volet hominis † dirigent̄: ⁊ viā eius †cupiet nimis.] Intel
ligamus ꝓpoſitā cauſam. Hoīum greſſus per ſe tor
tuoſi ſemꝑ ⁊ praui ſunt: quippe qui in iniquitatib⁹ pce
ptī ⁊ in delictis ꝓgeniti ſumus. Sꝫ tūc a patre lumi
nū dirigimur: qn̄ fidei regulā in qua gradiamur ac
cipimus. Dirigimur plane: cū ſine erroribus ambula
mus. Sed quo nos ducit iſta directio? Uidelicet vt
ad pfectā fidē ⁊ eterna p̄mia veniamus. Uerū iſte
chriſtianus qui iam corde directus fuerat: viam dn̄i
cupiet nimis: id eſt: ipſuꝫ dn̄m ſaluatorem ſupra oīa
plus amabit: qui vere noſtra eſt via: veritas ⁊ vita.
Al. nō videt [Cum ceciderit † iuſtus nō †cōturbabit̄: qꝛ dn̄s † fir
Al. collidet Al. ſupponit mat manū † eius.] Cū ceciderit: nō in peccatū intel
Al. ſuam ligas: qꝛ iuſtū dixit: ſed in manibus peccatoꝝ: in ca
ſu aſpero: qui frequenter ſanctis diabolo inſidiante
ꝯtingit. Sed vt tibi ſatiſfacere videaris: cōſidera qꝛ
cū in eodē verſu dicat ceciderit qd̄ ad pedes reſpicit
ſubiungit firmandam manuꝫ cadentis: cuius magis
debuit cōfortari veſtigiū vt poſt lapſum ſurgere va
luiſſet. Unde euidēter apparet: cadere iſtud eſſe: in im
pioꝝ incidere dicionē. Manū quippe huius: id eſt
cōſilium operationēqꝫ ꝯfirmat: nec turbari pōt capt⁹
Nun qui aduerſa ſeculi huius ſubire decreuit intrepidus.
Al. iunior [† Iunior fui †⁊ ſenui: ⁊ nō vidi iuſtū derelictum:
Al. etenim Al. quereus panem nec ſemen eius †egens pane.] Peruentū eſt ad tertiā
ſectionē: vbi ſi vnum hoīem loqui putes: breue ⁊ an
guſtum tēpus oſtēdit̄: nec dei laudib⁹ oīno ſufficiēs:
ſed magis introducte vox reddat̄ eccleſie: que ab ini
tio ſeculi vſqꝫ ad finem verā nobis pbat eſſe ſenten
tiā. Iunior fuit: qn̄ initia legis in ipſo protoplaſto
primeua ſuſcepit. Senuit: id eſt: ad honorabiliorem
venit etatē: qn̄ nouiſſimis temporibus ſuſcipere me
ruit dn̄m redēptorē. Nā ⁊ euāgeliſta Joānes in epi
1. Joh. 2. ſtola ſua ſic ait: Filioli: nouiſſima hora eſt. Sed per
hec tempora que totius mundi ambitus excurrit: ia
ſtū ſe nō dicit vidiſſe derelictum. Ita ſit: vt longum
tēpus per eccleſie vba deſignatū eſſe videat̄. Quid igi
tur dicim⁹ de illis iuſtis qui in latronū manibus in
ciderunt: de ipſo quoqꝫ iuſto iuſtoꝝ: qui clamauit in
Mat. 27. cruce: Deus meus deus meus quare me dereliquiſti?
Sed vt omnē nodū cōtrarietatis euadamus: iuſtus
derelictus nō eſt: ſed ſpūalibus bonis nō tēporalib⁹:
vt putatur auxilijs: quibus tūc p̄mia reuera collata
ſunt: qn̄ tormenta ſeculi ſupare potuerūt: ipſo teſtan
Mat. 5. te: Beati qui pſecutionē patiunt̄ ꝓpter iuſtitiaꝫ: qm̄
ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Simili modo dicit: nō ſe vi
diſſe ſemen iuſti egens pane. Qd̄ ſi ad lr̄am accipias
nec hoc poterit ꝯſtare qd̄ dr̄. Legimus enim famis
cauſa Abraam: Iſaac ⁊ Jacob mutaſſe prouintias. Unde

dubiū nō eſt eguiſſe pane: quos ꝓpter penuriaꝫ loci
cōſtat exteras expetiſſe regiones. Sed redeam⁹ ad
interiorem hoīem: ⁊ vera nobis ſententia ſalutariter
apparebit. Semen vniuſcuiuſqꝫ hoīs operā eſſe dixi
mus: quā ſeminat ⁊ metit: ſiue bonā ſiue malā. Ergo
opera iuſti pane nō idiget: hoc eſt: vbo dei quo ſatia
tur: quo reficitur: quo intus reuera viuit ⁊ paſcitur.
Sic fiet vt cōcordantia reddant̄ que ſibi videbant̄
eſſe cōtraria. [Tota die miſeret̄ ⁊ cōmodat: ⁊ ſemen Samech
eius in benedictione erit.] Tota die dicit: toto tēpo
re vite ſue. Dies enim ſingulari numero frequenter
apponit̄: vt toti⁹ vite tempora declarent̄. Quale eſt
illud p̄mi pſalmi: Et in lege eius meditabitur die ac
nocte. Ita fit: vt cum pauca dicimus: plurima ſentia
mus. Miſeret̄ ⁊ cōmodat. Siue elemoſynas dicit:
vbi ante miſericordia tangit animū ⁊ ſic aperit ma
nū. Ipſa eſt enim perfecta elemoſyna: que prius a ſe
inchoat: ⁊ ſic ad alterius iuuamina venire feſtinat.
Siue magis illum cōmodare dicam⁹ ſpūalia bona:
que affluenter dei poſſidet pauper. Cōmodat plane
iuſtus: vn̄ oīno diues eſt: de doctrina: de pietate: de iu
ſtitia: de patiētia: ceteriſqꝫ bonis quibus ꝑfruit̄ mēs
illa ſanctiſſima. Sed ne crederes iuſtū itēdū velle
mutuari: poſuit: Tota die. O diuitie ineſtimabiles:
que in tota vita copiam ſui affluentiſſime largiunt̄.
Merito nō deficit dare: qui a chr̄o ſemꝑ ſe nouit ac
cipere. Sequit̄: Et ſemen eius in bn̄dictione erit. Si
milis eſt ⁊ iſte locus ſuperioribus. Nā ſi ſemen velis
filios intelligere: multi ſancti filios genuerunt luxu
rioſos ⁊ impios. Sed ſemen dicit operā: que ab hoīe
dono ſuperno velut frumētale ſemen aſpergit̄. Hec
recipit̄ in bn̄dictione: qꝛ ſeminata eſt in bona volun
tate. Nā ſemen opera noſtra eē itellexit ap̄ls cū dixit: Gal. 6.
Qui ſeminat in carne: de carne metet corruptionem:
⁊ qui ſeminat in ſpiritu: de ſpiritu metet vitam eter
nā. [Declina a malo ⁊ fac bonū: ⁊ inhabita in ſeculū
ſeculi.] Duob⁹ modis vitā noſtrā pia mater inſtituit.
Primus eſt: vt mala declinem⁹: qꝛ peccatori bonoꝝ
reꝝ repertē eſſe nō pōt appetit⁹. Secūs: vt bona facia
mus: ꝓpter qd̄ a vituperabili actione ceſſauim⁹. Decli
nem⁹ ergo mala que noſtra ſunt: ⁊ faciam⁹ bona que
chr̄i ſunt: qꝛ dn̄s in iudicio iuſtos ſuos non vocat ad
p̄miū qꝛ pauperib⁹ nil tulerūt: ſed iō coronat qꝛ nu
dos veſtierūt: viſitauerūt infirmos: ⁊ eſurientes ſitiē
teſqꝫ paſcere delegerunt. Uides ergo: qꝛ non ſufficit
chr̄iano a malis abſtinere: niſi etiā bonū nitat̄ qdaꝫ
operatione pficere. Uerꝫ hec p̄cepta: qd̄ ſequit̄: Et in
habita in ſeculū ſeculi: vt tali ꝓmiſſione ꝯſiſus futu
ra p̄mia ſpe certiſſima iā poſſidere videat̄. Seculuꝫ
vo ſeculi: ſignificat eternū regnū qd̄ nulla ſucceſſio
ne mutabit̄. [Quia dn̄s amat iudiciuꝫ: ⁊ nō dereliu
quet ſanctos ſuos: in eternū ꝯſeruabunt̄.] Audiens
hoc vbū: Ama ⁊ tu iudiciū: fac iuſtitiā: vt iuſtitiā dn̄o
recta volūtatē ꝯtineas: vt bonis tuis ipſe ꝯgaudeas.
Ille enim auctor iuſtitie nō pōt illos derelinquere:
qui eius eligunt p̄cepta cōplere. Et itendē ꝓmiſſio
nē: qꝛ nō dicit iuſtos in tēporalibus rebus nequaq̄
deſerendos: ſed eos in eternū ꝯſeruandos eſſe pnun
tiat. Hic enim viſualiter ꝯſeruari nequeunt: qui tri
bulationibus ſupplicijſqꝫ lacerant̄. Audiant cupidi
vite huius: qui ſibi longeuos annos poſtulare noſcū
tur: non in hoc ſeculo: ſed in eternum conſeruandi
ſunt qui domino placere ꝯtendunt. [Iniuſti punien Ain
tur ⁊ ſemen impiorum peribit.] Frequēter ſenſus iſte
repetitur: vt amplius que ſunt ventura credantur.

Diuina ſiquidē miſeratio: dum nos mauult gehenne
penas euadere: dignatur ſepius admonere. Et ſicut
ſuperius iuſtoꝝ ſemen: id eſt: opera in benedictione
dixit eſſe manſura: ita hic impioꝝ actus perire ↄfir-
mat. Peribūt ſane: qm̄ ⁊ ipſum delictum ⁊ locus no-
ſcit interire peccātiū. Nam perire opera infideliū ſꝫ
nō tã noſtris vbiq; Salomone dicente ꝓbabim⁹.
Sap. 5. Dicturi ſunt enim in iudicio: Quid nobis ꝓfuit ſup
bia: aut quid diuitiarū iactãtia contulit nobis: Trã-
ſierant oīa illa tanq̄ vmbra. Uides perire qcqd ho-
minē perdit: ⁊ ſola conſiſtere que regno dn̄i faciant
Al. iuſti here- permanere. [Iuſti † hereditate poſſidebūt terram: ⁊
ditabunt. inhabitabunt in ſeculū ſeculi ſuper eã.] Sicut aſſi-
due increpat vt corrigat: ita frequēter munera polli
cet vt erigat. Utraq; enim ſicut diximus: efficaciſſi
ma ſunt inſtrumēta doctrine: vt malos vindicta: bo-
ETY nos ꝓmiſſa ꝑmia ſubſequant. Terra ergo iſta appel
lata eſt: eo ꝙ cōmeantiū pedibus atteratur. Ad cui⁹
ſimilitudinē: ⁊ illa futura terra vocitat: nō q; terat
que iugiter manebit illeſa: ſed vocabulū perdit: qm̄
ipſa permanebit qualitatib⁹ imutatis: ſicut ⁊ celum
⁊ corpora noſtra credimus innouanda: que lꝫ noua
erunt: hiſdē tñ noībus appellabunt. Adiectuꝫ eſt: Et
inhabitabunt in ſeculum ſeculi ſup eam: ne iſtã cre-
deres que aliqñ deſerēda eſt. Nec vacat: q; nō dixit
in ea: ſed ſuper eam. Secretū enim videt vt putam⁹
ipſius habitationes exponere. Et ideo dictuꝫ eſt: ſup
eam: q; ſpūali corpori non erit neceſſe terram graui
i. Theſſal. 4. calcare veſtigio. Sicut apl's dicit: Deinde nos qui vi
uimus qui reliqui ſumus: ſimul rapiemur cū illis in
nubibus obuiam chriſto in aera: ⁊ ſic ſemꝑ cum dn̄o
erimus. [Os iuſti meditabitur ſapientiam: ⁊ lingua
eius loquetur iudicium.] Narratio hec per figuram
SCHE Characteriſmon: que latine iformatio vel deſcriptio
dicit: tēpus beate reſurrectionis: oſtendit. Nō enim
dicit: meditat: ſed meditabit de futuro. Os hic cogi
tationē debemus accipere: q; de lingua ſequit quid
loquat. Meditabit ergo ſapientiam: nō ſcripturarū
lectione: ſed cordis puriſſima viſione. Ibi enim non
litteris ſapiētia colligit: ſed celeſti largitate inelabo
rata preſtat. Et lingua eius loquet iudiciū: q; ſermo
ibi nequaq̄ a cogitatione diſſentiet: ſed ſicut cor me
ditabit ſapientiã: ita lingua loquet per cuncta iuſti-
tiaꝫ. Hic eſt ille celeſtis ⁊ beatoꝝ modus: vt merito
in ↄſortio angeloꝝ recipiant: qui ſe nullo errore con
fundunt. Loquet ergo iuſti lingua iudiciū: cuꝫ veri
ETY luminis fuerit manifeſtatione cōpletus. Iudicium
enim dictū eſt: quaſi iuris dictuꝫ: qđ in eo ius dicat.
Non enim ſancti ſemꝑ iudicabunt: dum ↄſtet vnuꝫ
dn̄i eſſe iudiciuꝫ: ſed in eternum iuſte locuturi ſunt:
Sade quos reuera diuina virtus amplectit. [Lex dei eius
in corde ipſius: ⁊ nō ſupplantabunt greſſus eius.] Ui
des quēadmodū nobis ꝑfectio future beatitudinis
indicat: vt nihil aliud hō in corde recipiat: niſi volū
tateꝫ dei qua beatus efficit: per quã ad tãtū culmen
aſcendit: cui grãs indeſinēter acturus eſt. Dei eius ſi
gnificat qui eū de mundi iſtius clade liberauit. Hoc
eniꝫ ꝓnomen grãm indicat dn̄i Saluatoris. Naꝫ cū
ſit oīum deus: ipſius ꝓprie dicit quē liberare digna
tur. Cuꝫ dicit: In corde ipſius: ſenſuꝫ beati vniuerſuꝫ
tali bono ſignificat eſſe cōpletū. Huius itaq; greſſus
ſupplantare nemo preualebit: qñ iam ⁊ originale pec
catū deſinet: ⁊ diabolus decipiendi licentiã nō habe
ETY bit. Supplantare enim dicim⁹: plantis foueas pretē
dere ne poſſit incedēs firmū reperire veſtigiū. Hoc

ibi nullatenus cōſtat eſſe faciendū: vbi ſecura ⁊ eter
na ſunt oīa: ſicut in 55° ps dicturus eſt: Qm̄ eripuiſti Ps. 55.
aīaꝫ meã de morte: oculos meos a lachrymis: pedes
meos a lapſu. [Conſiderat peccator iuſtum: ⁊ querit
† perdere eū.] Adhuc iſta dicunt de futuro iudicio. Al. mortifica
Conſiderare eſt enim aliqd alta deliberatione ↄſpi- re
cere: ⁊ vſq; ad reꝝ viſcera ꝑuenire. Naꝫ in die reſur ETY
rectionis peccator perpendet iuſtuꝫ: ⁊ dicet in corde
ſuo: Nonne iſte eſt qui egebat: quem in contemptu
habuimus ⁊ deriſu: ⁊ modo euꝫ cernimus ſuper nos
electū: ⁊ in ſūma gloria ↄſtitutū: Hoc eſt peccatoreꝫ
iuſtū ↄſiderare. Querit aūt perdere eū: ad conſuetu-
dinem dicit delinquentium: qm̄ ⁊ in illo ſeculo feſti
nant iuſtū perdere: vbi iã cognoſcunt nocēdi licētiã
nō habere. [Dn̄s aūt nō derelinquet euꝫ in manib⁹
eius: nec damnabit eum cū iudicabit † ille.] Conſide Al. ill
ra quēadmodū ordinē iſtum futuro ſeculo deputa-
uit: vt dicat in poteſtate inimici iuſtum vlterius non
eſſe tradendū. Qđ in iſto ſeculo frequēter euenit vt
martyres relinqueret ꝑſecutoꝝ manibus carnaliter
occidendos. Tunc enim famulos ſuos iam nō dere-
linquet arbitrijs impioꝝ: ſed in eterna pace poſitos
poſſidebit ab omni periculo liberatos. Nec damna-
bit eū cū iudicabit ille. Nō damnat iuſtū: cum iudi
cat impiū: ſed diſcretiōe meritoꝝ iuſtum beatitudo
ſuſcipiet: illū debita pena torquebit. [Expecta dn̄m ⁊ Coph
cuſtodi † vias eius: ⁊ exaltabit te vt † inhabites terrã Al. viam
cū perierint peccatores videbis.] Superioribus re- Al. heredita
bus diligenter expoſitis que ad eternã poterant bea te capias
titudinē ꝑtinere: redit ad iuſtū ↄſolans eū ⁊ dicens:
Tu qui iam credidiſti: ad que bona eueheris poſſis: con
fidenter expecta dn̄m: id eſt: patiēter age. Et qualis
ſit ipſa patiētia: nō tacet. Nō eniꝫ ocioſo dr̄ expecta
ſed laboranti: qui vias dn̄i: hoc eſt: ſacratiſſima prece
pta cuſtodit. Apte queq; ſua reddidit ſuis. Terram
illam niſi exaltatus nō pōt poſſidere: q; ſic ſancta: ſic
magna: ſic celeſtis eſt: quã nemo ꝓualet niſi bene me-
ritus adipiſci. Sequit: Cū perierint peccatores vide
bis. Duplici rōne iuſtoꝝ gaudia cumulant. Primū
cū ſenſerint in quãtis ſint iocunditatibus collocãdi.
Deinde cū viderint penas peccatoꝝ: exultabunt am
plius ab eterno ſe ſupplicio liberatos. Tūc enim gra
tior ſit qualitas muneris attributi: qñ cōſpecta fue-
rit penalis aduerſitas. Ergo hoc dic̄: videbis: hoc eſt:
qđ nūc credis: tūc abſolute cognoſces: ⁊ letaberis il-
lis digne pereuntib⁹: te in ſūma beatitudine per gra
tiã dei collocatū. [Uidi impiū ſuperexaltatū: ⁊ eleua- Res
tū † ſup cedros libani.] Hic contra grauiſſimū morbū: Al. ſicut
pleniſſima medicina ꝓſtat. Dicūt enim qdã: Si deo
talia diſplicerent: peccatoribus tanta felicitas mini-
me ꝑueniret: Ideoq; per Energiã (que actuꝫ rei in- SCHE
corporee narratione repreſentat) vidiſſe ſe dicit im-
pium creuiſſe: nō ad honorē: ſed poti⁹ ad ruinã. Ele-
uant enim hic tales ſupra iuſtos: q; illi ſunt humiles
iſti ſuperbi. Sꝫ iſti in iudicio cadent: illi feliciter eri
gent. Et q; dixerat: Superexaltatū: ne putares cum
tñ ſupra humiles erectū: addidit: Et eleuatū ſupra
cedros libani: vt ipſis quoq; ꝓceris cacuminib⁹ cel
ſior appareret: cuius ꝓfectus ideo tñ extollebat: vt ei⁹
irremediabilis ruina mōſtraret. Hoc etiã de diabo
lo intelligi fas eſt: de quo Iohel ꝓpheta teſtat dicēs:
Et eū qui ab aquilone eſt effugabo a vobis: ⁊ eijciaꝫ in Iohel. 2.
terra ſitienti ⁊ deſerta: ⁊ exterminabo facieꝫ eius in
mare illud primū: ⁊ poſteriora eius in mare nouiſſi-
mum. Gratias agimus domine diſpoſitionibus tuis.

Nam qd iſte liber faceret:qui mundū religatus aſ
ſligit:⟨Et tranſiui ⁊ ecce nō erat:⁊ queſiui eū:⁊ non
eſt inuentus locus eius.⟩Duobus modis mūdus iſte
tranſitur:ſiue cum deſerit̄ meliori ↄuerſatione:ſiue
cū a mortuis ſine relinquit̄.Ergo qui tranſierit ad
deum ſanctiſſima ↄuerſatione:potentē iā nō videt
peccatorem:qm̄ infirma videt oia:de qbus gloriatur
humanitas.Queſiui enim dicit:hoc eſt:in memoriā
reduxi:qꝛ tunc iuſti recordant̄ maxime peccatorū:
miſeratione dn̄i in melius imutant̄:dolenteſqꝛ mi
ſeri ab eis malis actibus ſegregant̄.Locus enī peo
catoꝝ mundus iſte dinoſcit̄:in quo ⁊ ſcelera pficiūt:
⁊ fugitiua felicitate cumulant̄.Sed vtiqꝫ locus iſte
cum eoꝝ proſperitate diſſoluit̄:qm̄ totius orbis cor
Sin ruptibilis gloria terminat̄.⟨Cuſtodi īveritatē ⁊ vi
M. inocéud de equitatē:qm̄ ſunt reliquie homini pacifico.⟩Duꝫ
nos precipit cuſtodire veritatē:admonet ne in mun
danis rebus curā hr̄e debeamus. Cuſtodire etenim
ſolet nō niſi qui ſemper aſſiduus eſt:qui hoc cogitat:
hoc loquit̄:hoc retractat:nulloqꝫ momēto ab ea ſol
licitudine ſegregatur.Sed que eſt iſta vitas: Utiqꝫ
Jo.14. deus qui dixit:Ego ſum veritas.Ergo ſi deum cuſto
dias:ille te ſine dubitatione cuſtodit.Dicit etiā:Et
vide equitatē:dei videlicet. Nā que ſit equitas:cō
ſequēter exponit. Ait enim:Qm̄ ſunt reliquie homi
ni pacifico. Intendamus quēadmodū hunc ſermo
nē intelligere debeamus. Reliquie ſunt hoi pacifi
co:quādo ſpes eius dn̄i remuneratione peragit̄. Re
liquū eſt enim:vt poſt hanc vitā eterne beatitudinis
premia cōſequat̄.Sunt ergo reliquie pacificoꝝ:qm̄
ſpem certiſſimā tunc habere incipiūt:cū ad percipiē
da dn̄i dona perueniunt. Pacificus aūt dicit̄:qui in
DEF hoc mundo inter diſcordātes pacem facit:ſtudioqꝫ
manſuetudinis:nec ipſe indecoris certaminibus im
plicat̄.Et nota qꝛ in beatoꝝ loco ponit̄:cui hec vtus
domini pietate preſtat̄.⟨Iniuſti aūt diſperibunt:ſi
M. interibūt mul reliquie impioꝝ īperibunt.⟩Sententie dantur
apte diſparibus. Nā ſicut iuſti poſt hanc vitam ſpe
maxima gratulant̄:ita iniuſti finita luce diſpereūt.
Siue vt qdā volunt:reliquie ſignificant memoriā
bonoꝝ:quā iuſtus vir in hoc mundo poſt obitū dere
linquit:dum de actuū ſuoꝝ probitate laudat̄.Quod
vtiqꝫ martyrib⁹ ↄtigit:qui pro veritatis teſtimonio
felices aīas reddiderūt. Hoc mereri nullatenus poſ
ſunt:qui nullū veſtigiū dignū memorie ſue derelin
quunt:qm̄ ſupueniente interitu eoꝝ:falſa laus ⁊ fra
Ean gilis vita diſſoluitur.⟨Salus autem iuſtoꝝ a dn̄o:⁊
ptector eoꝝ eſt in tempore tribulationis.⟩Sancta
eccleſia redit ad ſolitas ↄſolationes:ne putaret̄ au
ſtera:ſi ⁊ bone pmiſſionis gaudia nō haberet. Polli
citatio firma:cuſtodia fortis:iuſtoꝝ ſalutē a dn̄o nō
ab alia poteſtate venire cōmemorat.Quo loco alte
Ps.22. rius pſalmi ſenſus dicēdus eſt:Si ambulem in me
dio vmbre mortis:nō timebo mala qm̄ tu mecū es.
Sequit̄:Et ptector eoꝝ eſt in tēpore tribulationis.
Tp̄s qdē tribulatiōis duplex eſt:ſꝫ longe diſſile. Nā
⁊ hic tribulatiōes tēporales ſūt:quas tn̄ dn̄s a fideli
bus ſuis ex toto nō amouet:que mordēt potꝰ q̄ de
uorēt:cōpungūt q̄ pcutiūt:affligūt q̄ minuunt. Illa
vo tribulatio:que in die iudicij ipſis venit:mala qꝛ
eterna:triſtis qꝛ cruciat:vehemēs qꝛ diſtricta eſt. In
hoc ergo tempore tribulationis protector eſt dn̄s:qꝛ
ex ipſa eripit iuſtos.⟨Et adiuuabit eos dn̄s ⁊ libera
M. eos bit ī:⁊ īeripiet eos a peccatoribus:⁊ ſaluabit eos:qm̄
M. eruet ſperauerunt in eo.⟩De fidelibus famulis dicit quos
in hoc mundo efficaciter adiuuat:qm̄ colluctatione
ↄtra fatigant̄.Liberat enim dum finē ipſoꝝ nō ſinit
praua ſuaſione peruerti.Eripiet a peccatorib⁹:vtiqꝫ
a mūdi iſtius ↄrietate ſeruat illeſos.Addidit quoqꝫ
cauſam liberationis:qm̄ ſperauerunt in eo:nō qꝛ nō
peccauerunt:ſed qm̄ ſpem ſuam in dn̄i pietate poſue
runt.Qō pōt etiam ⁊ ad illud iudicium trahi:qm̄ ſan
ctis ſuis eterna pmia pſtare dignabit̄. Concluſio

Quam pficua vba:ſpūs ſancti dignatione pla
ta ſunt:q̄ mirabili vtute illa tunica dn̄i
chr̄i ſuperna diſpenſatione cōtexta eſt:non filis ſed
verſibus:nō ſtamine ſed compunctione:nō lana ſed
gratia:ſcilꝫ que totū corpus ambiat:⁊ membra ipſi⁹
in modū ſacre veſtis operiat.Quam nō valuit diui
dere militū inſana pteruia:quā nō pōt hereticorū
tot ſeculis dū ſemp carpant ſcindere multitudo:ſed
in ſua firmitate cōſiſtens:illos tn̄ ptegit:quos dn̄o
placere agnoſcit. Rogemus ergo inſeparabilē trini
tatem:vt hec veſtis ⁊ nos ptegat:atqꝫ intra ſuos ſi
nus gratuita dignatione ↄcludat.Quo loco Sedulij
vba mutuāda ſunt.Grandia poſco qdē:ſed tu dare
grādia noſti. Explicit expoſitio in pſalmū.36ᵘᵐ.

Pſalm⁹ dauid i cōmemoratiōe.XXXVII.

Domine ne in furore tuo argu
as me:neqꝫ in ira tua corripias
me.Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt
mihi:⁊ cōfirmaſti ſup me ma
num tuam. Non eſt ſanitas in
carne mea a facie ire tue:nō eſt
pax oſſibus meis a facie peccatoꝝ meorū.
Qm̄ iniqtates mee ſupergreſſe ſunt caput
meū:⁊ ſicut onus graue grauate ſunt ſuper
me. Putruerunt ⁊ corrupte ſunt cicatrices
mee:a facie inſipientie mee. Miſer factus
ſum ⁊ curuatus ſū vſqꝫ in finem:tota die
contriſtatus ingrediebar. Qm̄ lumbi mei
impleti ſunt illuſionibus:⁊ nō eſt ſanitas in
carne mea. Afflictus ſum ⁊ humiliatus ſū
nimis:rugiebam a gemitu cordis mei. Do
mine ante te omne deſideriū meū ⁊ gemit⁹
meus:a te nō eſt abſconditus.Cor meū cō
turbatū eſt:dereliquit me virtus mea:⁊ lu
men oculoꝝ meoꝝ:⁊ ipſum nō eſt mecum.
Amici mei ⁊ proximi mei:aduerſum me ap
propinquauerunt ⁊ ſteterunt. Et qui iuxta
me erant de longe ſteterunt:⁊ vim faciebāt
qui querebāt aīam meā. Et qui inqrebāt
mala mihi locuti ſunt vanitates:⁊ dolos to
ta die meditabantur. Ego aūt tanq̄ ſurdus
non audiebam:⁊ ſicut mutus nō aperiens
os ſuū. Et factus ſum ſicut hō nō audiens:
⁊ nō habens in ore ſuo redargutiones. Qm̄
in te dn̄e ſperaui:tu exaudies me dn̄e deus
meus. Quia dixi ne qn̄ ſupergaudeāt mihi
inimici mei:⁊ dū cōmouent̄ pedes mei ſu
per me magna locuti ſunt. Quoniam ego

in flagella paratus ſum: ⁊ dolor meus in cō ſpectu meo ſemp. Quoniaȝ iniquitatē meā annuntiabo: ⁊ cogitabo pro peccato meo. Inimici autē mei viuunt ⁊ confirmati ſunt ſup me: ⁊ multiplicati ſunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatem. Ne derelinquas me dn̄e deus meus: ne diſceſſeris a me. Intende in adiutorium meū: domine deus ſalutis mee.

Dicendo eniȝ in cōmemoratione: hoc nobis titulus iſte ꝓnūtiat: vt q2 peccatum oīmodis effugē non valemus: certe ipm delictum in cōmemoratione ſemp hēre debeamus: quatenus dum culpe memores ſumus: a delictoꝝ frequētia tēperemus. Sicut ⁊ in triceſimoꝑmo pſalmo poſitū eſt: Dauid intellect⁹ ſicut ⁊ in qnquageſimo pſalmo ipſe ꝓfitet: Et peccatum meū contra me eſt ſemp. Sed lȝ ꝓpheta nominis ſui teſtimoniū dicat: ꝙ maxime de futuris: tamē nec ꝑterita derelinquit: que ad ſalutē fidelis populi ꝑtinere cog̃ſcit. Hic eniȝ pſalm⁹ (vt qdā voluerūt) tot⁹ ad beati Job viuaciſſimā ꝑtinet paſſionē: qui ſuperator fuit vite mortalis: carnis ſue debellator: triūphator ingētiuȝ ſuppliciorꝝ. ſ. vt penitētib⁹ onera ſua reddat leuia dum grauiſſime tētationis referuntur exēpla. Cōſuetudo eſt enim ſcripture diuine: vt cum exercitatiſſimus miles Chr̄i afflict⁹ di: Tyronis ide aius efficacius imbuat. Quapropter in afflictionib⁹ aſꝑis gaudeamus: in carnis noſtre cruciatione letemur: qm̄ hoc nos ab eterna pena liberat qđ hic ꝓpter diim momētanea celeritate diſcruciat. Cōſiderādū eſt etiā: ꝙ in his pſalmis penitētiū nullus tāta legatur eſſe ꝑpeſſus: vt merito ad mēſurā maloꝝ recipi credat qualitas gaudioꝝ. Diuiſio. [Ps.50.]

Per figurā Ethopeian ꝑſona introducit: vt dictū eſt: inflicti militis Chriſti vulneruȝ dolore cōfixa: vermib⁹ ſcaturiens: inſuper exprobrationib⁹ ſauciata: ⁊ inter tot calamitates obſeſſa: ſola fidei viuacitate ſanctiſſima. Quaȝ merito beati Job: ⁊ nos credimus applicādā: quādo huic ⁊ erumne ſimiles extiterūt: ⁊ pene ipſe ſermo videt eſſe equalis. Quapropter per loca ſingula: de libro ipſius teſtimonia dabimus: vt oīno paſſiones ipē: ſibi ꝯuenire ac ꝯgruere videant. Pſalmus ergo iſte penitētis quadrifaria diſtinctione diuiſus eſt. Primo ꝯtinet exordium: in quo miſericordiam mouet benigni iudicis vita penalis. Sequitur bipartita narratio: vbi ⁊ corpus ſuum diuerſis penis afflictū cōmemorat: ⁊ animū refert amicoꝝ amputationibus grauiter ſauciatū: vt cum nulla ꝯſolatio in vtraqȝ parte relinquit: totis viribus dn̄s exoret. Tertio ſubiungit ꝯſolatio medicine ſalutaris: qm̄ inter multiplices calamitates: ſpem ſuā dicit ſe in dn̄o poſuiſſe. More aūt deuotiſſimi famuli: paratum ſe quoqȝ ad flagella teſtatur: qm̄ plus ſe adhuc mereri putat ꝙ̄ videatur eſſe perpeſſus. Poſt hec prouenit: que ſemper penitētibus datur exultatiua concluſio: vbi iam a cladibus oībus liberatus ſalutis ſue deuȝ profitetur auctorem: vt manifeſte doceat in ſpe certiſſima collocatus: qui tanta letitie participatione ditatus eſt. Expoſitio.

Domine ne in ira tua arguas me: neqȝ in furore tuo corripias me. Uir iſte ſanctiſſim⁹: ſicut de ipſo dn̄s dixit: ſimplex: rectus ac timēs deuȝ ⁊ recedēs a malo: cum tētationib⁹ diaboli fuiſſet traditus ad ꝓbādum: inter dolores anxius: nō tātuȝ de ſua pena ſollicitus: quātuȝ de dn̄i offenſione ſuſpectus: rogat ne tormēta que patiebat irato iudice ſuſtineret. [Al.furore.] [Al.ira.] Uerberatio enim que venit a quieta mēte correctio eſt ſicut legit: Argue ſapientē ⁊ amabit te: Que autē venit ab iratō iudice rationabiliter formidat. Illa enim emendationē preſtat: iſta exigit vltionē. Hinc eſt qđ rogat vt nō arguat in ira: nec in eū damnatione ꝑpetua vindicet. Sic eniȝ metuēs ⁊ in libro ſuo dicit: Irat⁹ eſt ꝯtra me furor eius: ⁊ ſic me habuit ꝙ̄ſi hoſtē ſuum. De ira vō dn̄i: pater Auguſtinus in libro Enchiridion: pulchra breuitate diſſeruit dicēs: Cum aūt deus iraſci dr̄: nō eius ſignificat ꝑturbatio qualis eſt in aīo iraſcētis hoīs: ſed ex humanis motibus trāſlato vocabulo: vindicta eius que nō niſi iuſta eſt ire nomē accepit. De ira deniqȝ vel furore illa ſufficiant: que de talib⁹ verbis in pſalmo ſexto iam dicta ſunt. [Prouer. 9.] [Job.19.] Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt mihi: ⁊ cōfirmaſti ſup me manū tuam. Secuta eſt cauſa ꝓbabilis: vt in illo iudicio iam nō debeat puniri: qui malis ꝑſentibus vehemēter afflictus eſt. Dn̄s eni cum hic vindicat: ibi parcit: qm̄ clementia ipſius in idipm duas nō exigit vltiōes: ſicut ſcriptū eſt. Nō iudicabit dn̄s bis in idipm. Sed cū fideliſſimus famulus ſe cognoſceret diabolica fraude vexari: ſciebat tn̄ eū in ſe nō potuiſſe ꝑualere: niſi licētiam diuinis iuſſionib⁹ accepiſſet: Ideoqȝ ad illuȝ loqtur in cuius poteſtate vniuerſa ſunt poſita. Sagitte: ⁊ in bono ⁊ in malo accipiunt. In bono vt eſt illud: Sagittas ſuas ardentib⁹ effecit. Nam hic ſagitte deſignat diabolicas poteſtates: que tanꝙ̄ tela vulnerāt: quādo dn̄i ꝑmiſſione dirigunt. Et bn̄ dixit: infixe: q2 doloribus eius requies eſſe nō poterat. Sic enī ⁊ ipſe beatiſſim⁹ dicit: Quia ſagitte dn̄i in me ſunt: quaꝝ indignatio ebibit ſpiritum meū: ⁊ terrores dn̄i militāt ꝯtra me. Sequitur: Et ꝯfirmaſti ſup me manū tuam. Cū diuina virtus fidelium ſalutē vitāqȝ ſemp opet: hic quaſi manib⁹ eius imputat qđ diu cladib⁹ numeroſis affligit: non q2 ipſe filios eius extinxerat: facultateȝ lacerauerat: ipmqȝ vlcerū dolore ꝑcuſſerat: ſed qm̄ tardabat diabolū remoue: qui talia ꝓbabat infligē. Ita ⁊ in ꝓprio eius libro poſitū eſt: Cur nō tollis peccatum meū: ⁊ quare non aufers iniqtatē meam: Quod ꝯgruēter a poteſtate iudicis di: vt ſalutaris beniuolētia cōparetur. [Naum.1.] [Ps.7.] [Job.6.] [Job.7.] Nec eſt ſanitas in carne mea: a vultu ire tue nō eſt pax oſſib⁹ meis a facie peccatoꝝ meoꝝ. Ab infirmitate quoqȝ ꝑſone ſue miſericordiā mouet: qm̄ caro eius bellū ſuſtinē nō poterat: que tot ictibus ꝑcuſſa corruerat. Uult⁹ eſt ire: timor future vindicte ſub magno pauore cogitat⁹. Unī a deo ſe petit ab ira futura liberari: qm̄ ab idignatione vētura oīno ſic ſe dicit eſſe ꝑterritū: vt ſanitatē corpis oīmodo nō haberet: more famuli verecūdi: qui anteꝙ̄ verbera patiat: futuris iā tormētis vehemēter affligit. Qui vō mēte calloſus eſt: nec ipſas penas duȝ infligunt horreſcit. Subiūxit etiā: Nō eſt pax oſſib⁹ meis. Qđ ſupra dixit ſanitatē: nūc repetit pacē: merito: q2 ſanitas eſt totius corpis: pax humoꝝ: ⁊ tēperata tranqllitas. Hic iā nimietas doloris exꝑmit: vt qui dixerat carnē ſuā eſſe nō ſanā: nūc dicit etiā oſſa fuiſſe turbata. [Al.Non.] [Al.facie.]

Grauior eni pena eſt:que vſqz ad interiora deſcēdit:
nec aliqd itactū relinquit:quādo ipſa corpis firma-
mēta quatiunt. Significabat enim:quā patiebatur
vermiū comeſſationē:que requiem ſcō viro nō pote
rat dare: qz non ceſſabat abſumē:ſic ipſe ait. Et qui
Job.30. me comedūt nō dormiūt. Uez ſupra illas corpales
penas affligi ſe dicit a facie peccatoꝝ ſuoꝝ:more ſā-
ctiſſimi animi:qui dū recordat iniqtates ſuas:gra-
Al. ſupgreſſe ſunt. uiora ſe credit eē paſſurū. [Qm iniqtates mee ſup
poſuerūt caput meū:ſicut onus graue grauate ſunt
ſupra me.] Adijcit ad impetrādā beniuolētiam ter-
tius modus:vt nō ſe iniuſte pculſum dicat:ſed pecca
tis ſuis videat iputare qđ patit. Nunc ad exponēda
verba redeam⁹. Iniqtates noſtre eleuāt ſe ſup caput
noſtrum:quādo ſibi amplius vēdicant ꝙ̄ ratio iuſti
tiaqz patiat. Caput eniz noſtrū ratio eſt:ſupra quam
inter bona collata celſius nil hēmus. Ipſa eniz duce
dño pſtante dirigimur:ipſa nos ad bonos actus pfi-
ciaqz pducit. Quā ſi iniqtas oppreſſerit:illa prin⁹ vi
cta ſuccūbit. Sed his iniqtatib⁹ iſta viciſſitudo tri-
buit:vt qui ſe leuitate erigūt in tumorē:grauiſſimis
afflictionib⁹ onerent. Conſtructa ſunt pulcherrima
veritate pncipia:nūc partē narrationis queādmodū
Al. Putrue rūt ⁊ corrupte ſunt. formata ſit:debem⁹ exgrē. [Cōputruerūt ⁊ deterio
rauerūt cicatrices mee:a facie inſipiētie mee.] Per-
uētū eſt ad narrationē:que cauſis oīb⁹ vtiliter appo-
nit:qꝛ per eā alius accuſati factumqz declarat. Hec
duplici modo formata eſt. Nā per qnqueſius penas
deſcribit corpis ſui:per alios qnque q ſequunt vio-
lētas refert aīe paſſiones:vt nihil videat exceptum:
qđ duris calamitatib⁹ nō pbet afflictū. Qđ argumē
TOP tū dī a neceſſitate:qꝛ qs pmiſſis reb⁹ aſpis:ad bonā
partē correct⁹ adducit. In pmo igit verſu ptis hui⁹:
SCHE Tapinoſis figura cognoſcit:qꝛ nihil humilius:nihil
DEF pōt abiectius iueniri. Cicatrices eni ſunt pcedētium
vulnerū ſanata veſtigia:qs grauius cſtat affligē:qñ
ETY eas ptigerit ad trāſacta picula remeare. Cicatrix vo
dicta eſt:ab eo qđ in ſe cecū vuln⁹ oſtēdat. Frequēter
ergo vulnerib⁹ tabeficatū corp⁹ oſtēdit:vt ſupſtes il-
le ſui penetralia ptulerit:qualia ſolent exalata cada-
Job.17. uera ſuſtinē. Sic ⁊ ipſe dicit:Solū mihi ſupeſt ſepul
chrum. Subiūxit:A facie inſipiētie mee.i.a pſentia
ſtultitie mee. Facies eni pſentiam deſignat:que niſi
aut aīo aut corpi pſto fuerit:eius ſpēs nō valet appa-
rere. Propter ipſam eniz ſe dicit cōputruiſſe:ne ſan-
ctus vir diuīs ordinationib⁹ iputaret. Nā ⁊ ipſe pro-
Job.42. prio ore ſic memorat:cū dño rñderet: Ideo iſipiēter
locut⁹ ſum:⁊ que vltra modū excederēt ſciētiā meā.
Al. Miſer factus. [Miſerqs afflict⁹ ſum ⁊ curuat⁹ ſum vſqz in finē:
tota die ꝯtriſtat⁹ ingrediebar.] Merito turbat⁹ eſt:
qui tātis dolorib⁹ videbat onerat⁹. Miſerqs eni af-
fligit qui aīaz ſuā dolorib⁹ fletuqz caſtigat: ſicut ipſe
Job.7. quātuz ad ꝯſiderationē paſſionū ptinet dicit. Deſpe
raui:nequaꝙ̄ vltra iam viuā. Parce mihi dñe:nihil
eni ſunt dies mei. Uſqz in finē. Siue terminuz vite
ſignificat:ſiue dñm Saluatorem:qꝛ tādiu fidelium
vnuſqſqz turbat:donec ad ipm idulgētia ꝯceſſa pue
niat. Nā qđ ſeqtur: Tota die ꝯtriſtat⁹ ingrediebar:
ꝯtinuationē doloris iſinuat. Dicēdo eniz: Tota die:
ſimul ⁊ noctes deſignat:que nō erāt a cruciatib⁹ eius
aliene:cui⁹ cicatrices cōputruiſſe referunt. Sed iter
hec igrediebat triſtis afflict⁹:⁊ qđ eſt fidelib⁹ fami-
Al. lūbi mei impleti ſunt. liare:neqꝙ̄ de dñi pietate deſperās. [Qm ala mea
cōpleta eſt illuſioib⁹:⁊ nō eſt ſanitas in carne mea.]
Hinc erat ꝙ tota die ꝯtriſtabat:qꝛ diabolus qui cor

pus ſuſcepat ad affligēdū:nō ceſſabat ⁊ aīam ei⁹ va-
na imaginatione fatigare. Dicit eni vitiū:quo maxi
me humana laborat iſirmitas:vt modo in oīone p-
ſtrati:ſupfluas res videamur appetē:modo pſalmo-
diā dicētes terrena cogitem⁹. Sed de iſta illuſione
quā patimur:ſufficiēter dictū eſt in libro quē de aīa
pro nr̄a mediocritate ꝯſcripſim⁹. Sed cū iſtud maxi
me ꝯtingē ſoleat ocioſis:dicit ſibi quoqz proueniſſe
qui ſanitatē corpis nō hēbat:vt tanꝙ̄ ciuitas obſeſ-
ſa infeſtātib⁹ inimicis vndiqz pulſaret. Nā ꝗuis ca
ro diuerſis frāgeret anguſtijs:originalibus tñ vitijs
nō credebat excepta. Iſta eſt illuſio que ſcđo dñi cu
rat aduētu:qñ ⁊ carnis vitijs caremus:⁊ imiſſiones
diabolicas vltra nō patimur. [Incuruat⁹ ſuz ⁊ hu- Al. afflictus
miliat⁹ ſum vſquequaqz:rugiebā a gemitu cordis Al. nimis.
mei.] Ipſa qdem vba repetit:ſed vehemētiora facta
ſunt:dū in vno vſiculo colligunt. Poſſum⁹ eni corpe
curuari:⁊ aīo nō humiliari. Sed hic ideo vtrūqz cō-
iunctū eſt:qꝛ multiplex calamitas liberū nil relinqt.
His etiaz aliqd maius adiecit: Uſquequaqz.i.ex oī
pte:ex oī ꝯſideratione:vt euz copioſa calamitas vn-
diqz pbaret ambiſſe. Seqtur: Rugiebam a gemitu
cordis mei. Rugire pprie beluaꝝ eſt. Hic aūt vt ge
mitū oſtēdēt fortiorē:ipſis ſe cōparat:que validiſſi-
mo fremitu ſuū velle declarāt. Et vide qđ ſeqtur: A
gemitu cordis mei. Ut vtutē patiētie magne mōſtra
ret:in gemitū ſe aſſerit:nō in vba prupiſſe. [Et añ Al. Dñe.
te oē deſideriū meū:⁊ gemit⁹ meus a te nō eſt abſcō
dit⁹.] Tale fuit deſideriū ei⁹:vt ante deū eē merere
tur. Nā qui peccatis ſuis veniaz petit:qui oīa illa fa-
cit que ſupius ſūt decurſa:ante deū ponit deſideriuz
ſuū. Iā qđ ante ipm eſt:ꝯſueuit audire. Dñs eni ge-
qđ nō aſpnat amplectit. Ille eniz gemit⁹ nō abſcon
dit deo qui pius eſt:qui pro aīe liberatione pſoluit.
Nā multi gemunt:pdētes diuitias:deſideria turpia
pergrētes:ſed ille gemit⁹ ⁊ ille flet⁹ diuinitati pbat
abſcōditus. Gemit⁹ eniz dict⁹ eſt:pro exprimēdo ma ETY
gno dolore:qſi geminat⁹ luct⁹. [Cor meū ꝯturbatuz
eſt in me:⁊ dereliquit me vtus mea:⁊ lumē oculoꝝ Al. Nō hēt.
meoꝝ nō eſt mecū.] Corpeis eni erūnis flebili alle Al. ⁊ ipſum.
gatione decurſis:nūc ad mētis venit grauiſſimos do
lores:vt poſtꝙ̄ caro multa ptulerat:mens quoqz hui
viri vehemētius pbaret afflicta. Sed pſpice qđ apē
ſe diſtributa vba collucēāt. Unū pēdet ex ſupiorib⁹:
qꝛ deſeruit fortitudo:ꝯturbatū eſt cor. Fortitudinē
ſuā dicit patiētie robur:que quādiu pmāſerit:volun
tatem noſtrā in ſua firmitate cuſtodit:ſi vo ceſſerit:
mēs turbata ſuccūbit. Maloꝝ itaqz abūdātia mol-
litā in ſe dicit patiētie firmitatē. Seqtur: Et lumen
oculoꝝ meoꝝ nō eſt mecū. Lumē oculoꝝ: eſt ratio
imptuurbata iudicij:quā ſecū hēre nō poterat:qui igē-
tes moleſtias ſuſtinebat. [Amici mei ⁊ pximi mei:
aduerſuz me appropinquauerūt ⁊ ſteterunt.] Amici DEF
ſunt:a nr̄o ſiqdē ſanguine extranei:ſed charitate cō-
iuncti. Amicus eni dict⁹ eſt:qſi animi equus:qꝛ eqli ETY
nobis volūtate ꝯiungit. Amicitia eſt eni volūtas er- DEF
ga aliquē:reꝝ bonaꝝ illius:ipſius cauſa quez diligit
cōpari volūtate. Proximi aūt ſunt:qui nobis parēte
la ſociant. Hec eni duo ſunt:quoꝝ humanitas ꝯſue-
uit gaudē ſolatijs. Nūc aūt de illis dicit:qui ad ſan-
ctum virū ꝯſolādi gratia veniebāt:ſicut libri ipſius
text⁹ eloquit:⁊ magis crebris exprobrationib⁹ ei⁹ ani
mū ſauciabant. Nūc aūt venit ſup te plaga:⁊ defeci- Job.7.
ſti:tetigit te ⁊ ꝯturbat⁹ es ⁊c. Sed ꝯſideremus ꝙ̄ ve-
hemēs erat afflictio quādo ab inimicis ⁊ proximis
talia

talia ſuſtinebat: vt qui ſolent eſſe remedia calamita
tum multa℞: fuerint cumulus paſſionū. Merito er-
go cū ipſo lumē oculo℞ ſuo℞ nō erat: cui inde venie-
bat afflictio: vnde ſolet hominib⁹ adeſſe remedium.
Al. q iuxta me erāt de longe. | Et ↑ ꝓximi mei a longe ſteterūt: ꝛ vim faciebāt qui
querebāt aīam meā. Et qui īgrebant mala mihi lo
Al. vanitates. cuti ſunt ↑ vanitatē: ꝛ dolos tota die meditabātur.]
Proximi qdē erāt ſanguine: ſed lōgiſſimi reddeban
tur fetoris horrore: dum qđ ille tolerabat in vulne-
Job. 19. re: illi ſuſtinē non poterāt in odore. Nā ꝛ ipſe de vxo
re ſua dicit: Halitū meū exhorruit vxor mea. Quid
rogo extraneo℞ faſtidia facerēt: dū halationes eius
vxoris charitas ſuſtinē nō poterat? Nā ꝛ de ꝓximis
Ibidem. ſuis ita dicit: Fratres meos longe fecit a me: ꝛ noti
mei qſi alieni receſſerūt a me. Cuȝ eni dicit: Et vim
faciebāt qui querebāt aīam meā: diabolū cum mini
ſtris ſuis deſignat: qui quāto illū videbāt in dei amo
re ꝑſiſtere: tāto ei mortē aīe nitebanẽ inferre. Sub-
iunxit: Et qui īgrebāt mala mihi locuti ſunt vani-
tatē: vxorē deſignat: que imūdis ſpiritib⁹ attacta: dū
eni cupit liberari de pena: viro ſctiſſimo ſuadebat vt
dn̄i loquereẽ iniuriā dicēs: Dic verbū in dn̄o: ꝛ mo-
Job. 2. rere. Meditabanẽ quoqȝ ſupradicti dolos: qꝛ dū ſe
cō ſulere corpori putabāt: aīe contraria ſuggerebant.
Al. tanquā. | Ego aūt ↑ velut ſurdus nō audiebā: ꝛ ſicut mutus
Al. nō apiēs. ↑ qui nō apit os ſuū.] Nihil pōt eē fortius: nihil egre
gius: qꝫ audire noxia: ꝛ nō ridē ꝯtraria. Nā ꝛ ſi locu
tus eſt iuſta: ad illa tn̄ ſurdus erat: que qſi ꝯſolātius
iniqtas ſuggerebat. Addidit: Et ſicut mutus qui nō
apuit os ſuū. Mut⁹ ꝛ ſi cū clamore aliqd nō dicit: li-
terdū balbutiēdo remurmurat. Sicut mut⁹ aūt quē
nō apuit os ſuū fuit: qui labia ſua nullo ſermone a-
peruit: nulla ꝯtra deum remurmuratione cōmouit. O
tranquillitas ſancte mētis: foris vermib⁹ ꝯſumebaẽ: ſe
tus īpaſſibilis erat: ꝛ tanqꝫ aſſiſtē altari: ſic cognoſce
baẽ diuinis laudib⁹ occupari. | Et fact⁹ ſum ſicut ho-
mo nō audiēs: ꝛ nō habēs in ore ſuo redargutiōes.]
Senſus iſte repetiẽ: vt nobis magne patientie vali-
dius inculceẽ exēplū. Habebat vtiqȝ veritatē cauſe
ſue: per quā mala ſuadētes potuiſſet arguē. Sed vir
patiētiſſimus ſibi reputās oīa: ab illo℞ increpatione
Job. 3. ceſſabat: ſicut ipſe dicit: Nōne diſſimulaui? Nōne quie
ui? Nā cū eos poſſet arguē: qui falſis eū criminatio-
nib⁹ impetebāt: ſic elegit tacē: queādmodū ſolet ille
tacē qui veritatē riſſionis cognoſciẽ nō hēre. Reſpi
ce nūc ſingulis cauſis remedia ꝯtributa. Contra cor-
poreos dolores: ſupra dixerat: Rugiebam a gemitu
cordis mei: nūc aduerſuȝ iniqꝫs ſuggeſtiones poſuit:
Ego aūt velut ſurdus nō audiebā ꝛc̄. Sic narratio-
nis iſtius text⁹ gemina expoſitione finit⁹ eſt. | Qm̄
Al. Dn̄e. in te ↑ ſpaui tu exaudies me dn̄e de⁹ meus.] Paſſio-
nū ſua℞ narrationē cōpleuit: nūc venit ad medicine
ſalutaris auxiliū: qm̄ inter calamitates aſpas ei⁹ cōfi-
dētia nō defecit: ſed ſemꝑ ſpauit in dn̄o: qui pōt tri-
ſtitiā in gaudiū cōmutare. Et ideo petitionē ſuā ex-
Job. 13. audiēdā putat: qꝛ ſe in dn̄o ſpaſſe ꝯfidit. Nā ꝛ ipſe di
cit: Etiā ſi occidat me: in ipſo ſpabo. Sic ꝛ tres pue-
Daniel. 3. ri ꝯfitenẽ. Potēs eſt deus de camino ignis liberare
nos: qđ ſi noluerit: notū tibi ſit rex: qꝛ deos tuis nō ſer
uiem⁹. Talis eſt eni ſcō℞ volūtas: tale ſupa mēte ꝯſi
liūm: vt non emolumēto aliquo ꝑſentis tpis: ſed tn̄
Al. ſupergaudeāt mihi. ipſius dn̄i amore capianẽ. | Quia dixi nequādo ↑ in-
ſultēt in me inimici mei: ꝛ dū cōmoueneẽ pedes mei
Al. ſuper. ↑ in me magna locuti ſunt.] Nūc cauſas enumerat:
cur euȝ dn̄s digneẽ audire. Nam inter grauiſſimos
eſtus malo℞: illā partē vir egregius magnope cuſto
diebat: ne de lapſu ipſi⁹ inſultaret inimicus. Inſultāt
eni illi: quādo hoīem ad negtie ſue vota ꝯuerterint:
duȝ fideliū ruinā ſuā putant eē victoriā. Pedes eni
hic ſignificāẽ noſtro℞ actuū qlitatē: per quā in hac
vita qbuſdā greſſib⁹ ambulam⁹. Sed iſti dū fuerint
humanitatis fragilitate cō moti: ſtatim impios inue
niūt irriſores: qui magna in eos inſectione ꝯſurgunt:
Ps. 12. ſicut alibi dicit: Qui tribulāt me exultabūt ſi motus
fuero. Pꝫ vo ecōtra: qd faciūt? Affligunẽ caſib⁹ alie
nis: ꝯſolationē lapſis: ſolatiū cupiūt afferre deceptis:
Gal. 6. ſicut Apls dicit: Fratres: ſi ꝑoccupatus fuerit homo
in aliquo delicto: vos qui ſpūales eſtis inſtruite huiuſ
modi in ſpiritu māſuetudinis. | Qm̄ ego in flagella
Al. in conſpectu meo. paratus ſum: ꝛ dolor meus ↑ ante me eſt ſemꝑ.] Ecce
quare dn̄s ſupplicē dignabaẽ audire: qꝛ dū fragilita-
tē ſuam noſſet delīqſſe: merito ſe ad penaȝ videbaẽ
aptare. Sic ſentiūt qui ſe ſemꝑ addicūt: vt in illa iu-
dicatione poſſint abſolui: qui hic meruerint ꝓprijs
ꝯfeſſionib⁹ accuſari. Flagella eni hic: nō verberatio-
nes loreas dicit: ſed dolo℞ aſprimas paſſiōes. Sequi
tur enim: Et dolor me⁹ ante me eſt ſemꝑ. Dolor ꝯtra
ſe erat viro iuſtiſſimo: cur a mādatis dn̄i declinaſſe
videreẽ: vt ſalutarē innocētiaȝ ꝑderet: ꝛ mortiferos
acqſiſſet errores. Imitādus dolor: rectū iudiciū ꝯtra
ſe: iuſtū hoīeȝ iraſci: qꝛ ipius defenſor factor ſui ꝓba
Al. annūtiabo. tur exitꝫ. | Qm̄ iniqtatē meā ↑ ꝓnuntiabo: ꝛ cogita-
bo pro peccato meo.] Apuit vnde ille ꝓmiſſus dolor
exiſtē potuiſſet. Nā ſi de peccato ſuo minime doluiſ
ſet: nequaqꝫ puritas tante ꝯfeſſionis appareret. Duob⁹
enim modis: ꝑfecte penitētie vtus oſtēdiẽ. Primuȝ
eſt: vt peccatores nos dn̄o ꝓnūtiemus: ſicut dicit in
Job. 7. libro ſuo: Peccaui: qd faciā tibi o cuſtos hoīuȝ? Ecce
ꝓnūtiatio ſci viri: ecce vera ꝯfeſſio que vitā non ab-
ſtulit: ſed ſalutis gaudia geminauit. Ue℞ ne crederes
in ꝯfeſſionib⁹ hac ſolam ꝓnūtiationē ſemꝑ ſufficere
potuiſſe: addidit: Et cogitabo pro peccato meo: id eſt
talia te donāte faciā que meū poſſint abolere pecca-
tū. ſ. ſlet⁹ adhibeā: elemoſynas faciā: ꝛ ab hoc qđ de-
liqui: mādato℞ tuorum me obſeruatione purgabis.
Al. viuunt ꝛ confirmati. | Inimici aūt mei ↑ viuēt ꝛ ꝯfortati ſunt ſuper me: ꝛ
multiplicati ſunt qui oderūt me inique.] Inimicos
ſuos: ſpūales neqtias dicit: qs ad ꝓbationē ſui ꝓmiſ-
ſu dn̄i vir ſanctiſſim⁹ ſuſtinebat. Uiuent cuȝ dolore
ꝓnūtiandū eſt: id eſt volūtatis ſue libertate potiun-
tur: nec mortē metuunt: quā nos in corpe ſuſtinem⁹.
Cui nō ſolū ſufficit dicē: viuēt: niſi etiā addidiſſet: ꝛ
ꝯfortati ſunt ſuꝑ me. Deinde qđ grauius horret: adie
cit: multiplicati ſūt. Hoc Schema dr̄ Emphaſis: qđ
SCHE gradatim creſcit ad motū animi ꝯcitādum. Multi-
plicati ſunt vo qui eum oderāt inique: quādo ſupra
ipm ſpirituū imūdo℞ numerus augebaẽ. Un⁹ enim
peculiuȝ vaſtabat: alter patrimonia lacerabat: filios
quoqȝ ipſius alij trucidabāt: ꝛ neceſſe erat vt ei inter
tot calamitates hoſtes creſcerēt: qꝛ taȝ inumeris ap-
probat⁹ eſt ꝑicula tolerāſſe. Inique vo additum eſt:
qm̄ vir ſanctiſſim⁹ a prauis ſpiritib⁹ iniuſte ſemꝑ hor
reẽ. Quod ad volūtatē. ſ. diabolicā ꝑtinet exprimen
dum: nō ad meritorum ꝓuentum inanēqȝ iactātiam.
Al. retribuunt. Al. ſequebar bonitatem. | Qui ↑ retribuebāt mala pro bonis detrahebāt mihi
qm̄ ↑ ſubſecut⁹ ſum iuſtitiā.] Ad amicos laceratores
redit: qui ſanctiſſimo viro caſus aſpos imputabāt ꝛ
detrahebāt: cū magis vtiqȝ patiētiam eius laudarē
debuiſſent. Nā ꝛ vxor: iuſtitie ipſius detrahebat: qn̄
Job. 2. dicebat: Dic verbū in deum ꝛ morere. Bene autē ſe

diꝑit iuſtitiam ſubſecutum: q̃ illam non ꝓbatus eſt
Job. 6. aliquādo reliquiſſe. Sic enim ipſe teſtat̃: Nō inueniẽ
tis in lingua mea iniq̄tatē: nec in faucibus meis ſtul
titia ꝯſonabit. Quam ꝓfeſſionē ex integra cordis pu
ritate veniſſe teſtis eſt dn̄i ꝓlata ſententia: vbi ad
amicos eius in libri ipſius fine cōmemorat dicens:
Job. 42. Iratus eſt furor meus ↄtra vos: q̄m non eſtis locuti
corā me rectū ſicut ſeruus me⁹ Job. Finita eſt quaꝫ
diꝑim⁹ in tertia pte collatio: que eſt ꝓculdubio me
dicina ſalutaris. Nunc ↄcluſionē videam⁹ totius ter
M. Non minū dictionis. Ne derelinquas me dn̄e de⁹ me⁹:
ne diſceſſeris a me. Penitēs iſte ſanctiſſim⁹: indul
gētia dn̄i de p̄teritis periculis abſolutus iam let⁹ ex
clamat ad dn̄m: ne ab ipſo relinquat̃: quo fuerat p̄e
ſtante liberat⁹. Grauior eſt enī bone ↄſciētie metus
errare poſt veniā: vt qui debet gratiā: iteꝝ incurrat
offenſam. Ille enī quādo a nobis diſcedit auios ſe
ctamur errores: q̃ neceſſe eſt abſente via rectiſſima
ſemꝑ errare. Intēde in adiutoriū meū: dn̄e de⁹ ſa
lutis mee. Prius petiit ne derelinqueretur a dn̄o:
nūc enīxius ſupplicat: vt in adiutoriū eius dignet̃ in
tendē: q̄m ↄtra illum ſe nouerat certamen hēre: qui
Iſa. 14. diꝑerat: Ponam ſedē meā ad aquilonē: τ ero ſimilis
altiſſimo. Quib⁹ enim virib⁹ hoſtis ille taꝫ imaniſſi
mus vinceret̃: niſi ille īcēderet quo reſpiciēte pote
rat nō parere? Et vt ꝯſolutam gratiaꝝ cognoſceres
actionē: addidit: Deus ſalutis mee: vtiq̄ꝫ qui euꝫ ſal
uum reddidit poſt tot vulnera paſſionū: τ ſoſpitateꝫ
cōtulit aie: quā antiquus ille tyrānus nō poſſit eripe
re. Ecce regula penitētis impleta eſt: ſaluat⁹ exultat:
qui pridē vlcerū tabe putruerat. Sic ad victoriā ꝑ
ueniant tecū dn̄i milites impetunt̃. Concluſio.

Quam fortis: q̃ de ſe triumphalis fact⁹ eſt Job iſte dauiticus: vt īter tot acerbitates vul
nerū: modeſtiam nō deſtiterit eructuare ſermonuꝫ.
Iacebat corꝑe in ſterqlinio: ſed aīo habitabat in ce
lo. Cōſumebat̃ vermib⁹ qui ſpūs ſupabat imundos.
Parua ſunt que ꝑtulit: ſed ↄſideres que recepit. Sic
pio dn̄o ꝓficue ſeruit̃: ſic clemētia diuinitatis agno
ſcit̃: vt cum ei ſuas largitates offerimus: retributio
nes iterum copioſiſſimas exigamus. O penitentium
beata ſecuritas: O ſe humiliantium mirabilis altitu
do: vt confitēdo redeat ad gratiam: qui ꝓpria ſe eſti
matione damnauit. Certe itelligamus que ſit digni
tas penitentium: quando nec ille ab hac excipit̃: qui
tanti iudicis voce laudatus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 37^m^.

In finem pro Iditbun canticum Dauid. XXXVIII.

Dixi cuſtodiam vias meas: vt non delinquaꝫ in lingua mea: Poſui ori meo cuſtodiā: cum conſiſteret peccator aduerſum me. Obmutui τ humiliatus ſum: τ ſilui a bonis: τ dolor meus renouatus eſt. Cōcaluit cor meū itra me: τ in meditatione mea exardeſcet ignis. Locutus ſum in lingua mea: notū fac mihi dn̄e finē meum. Et numerū dierum meoꝝ qui eſt: vt ſciam q̄d deſit mihi. Ecce menſu rabiles poſuiſti dies meos: τ ſubſtātia mea tanq̄ꝫ nihilum ante te. Veruntamē vniuerſa vanitas: oīs homo viuens. Veruntamen in imagine ptranſit homo: ſed τ fruſtra ↄturbatur. Theſaurizat τ ignorat: cui cōgregabit ea. Et nunc que eſt expectatio mea: nōne dn̄s? τ ſubſtantia mea apud te eſt. Ab oīb⁹ iniq̄tatibus meis erue me: opprobrium inſi pienti dediſti me. Obmutui τ non aperui os meuꝫ: q̄m tu feciſti: amoue a me plagas tuas. A fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: ꝓpter iniquitatē corri puiſti hominē. Et tabeſcere feciſti ſicut ara neam aīam eius: veruntamē vane conturbat̃ oīs homo. Exaudi orationeꝫ meam dn̄e τ deprecationē meaꝫ: auribus percipe lachry mas meas. Ne ſileas q̄m aduena ego ſum apud te τ peregrinus: ſicut omnes patres mei. Remitte mihi vt refrigerer priuſquaꝫ abeam: τ amplius non ero.

Titulus hic: nouū nobis itulit nomē: Pro
pterea que cauſa ſit iſtius poſitionis: aut
q̄d ſignificet diligētius ingramus. In p̄
fatione iam dictu eſt: hos viros auctores
nō fuiſſe pſalmoꝝ: ſed q̄m excellētes can
tores erāt: ꝓpter nominuꝫ ſignificationē ↄſtat adhi
bitos: vt τ ꝓbatiſſimi officij ſui honorē de tali cōme
moratione ꝑciperēt: τ arcana pſalmoꝝ de nominum
ipſoꝝ interꝑtationib⁹ panderent̃. Iditbun enim he INTER
braicū nomē eſt: qđ lingua latina dicit̃ trāſilitor: nō
qui greſſib⁹ aliq̄d trāſit: aut ſaltu corꝑis hiantia que
q̄ꝫ trāſcēdit: ſed qui ſupra mūdi iſtius varietates in
ea iaꝫ puritate ↄſiſtit: vt future cū beatitudinis p̄mia
ↄſequat̃. Ergo in hoc pſalmo ꝑſona introducit̃ ſācte
ↄuerſationis: que humanas q̄dē illecebras tranſilie
rat: ſed adhuc gaudia futura poſcebat. Et q̄m vir ſan
ctiſſimus enumerat aliquas afflictiones ſuas: ne pu
tares τ hunc pſalmū penitētibus applicandum: ſub
iunxit: canticum: qđ vtiq̄ꝫ talibus non poteſt ↄueni
re ꝑſonis. Cantare enim letantis eſt: interdum τ do
lentis: nunq̄ꝫ vo penitētis. Diuiſio.

Iditbun iſte quē diꝑim⁹ vitioꝝ nocētium
trāſilitorē: formā nobis iuſti hoīs p̄bens:
In p̄mo ordine pſalmi: contra iſidiatores
inimicos: in maximā ſe ꝓhibet vtilitateꝫ
remediūq̄ꝫ tacuiſſe: petēs vite ſue finē de
bere cognoſcē: ſi forte incarnationē dn̄i etiam corpo
reis oculis vidē mereret̃. Secūdo poſt ſyllogiſmuꝫ
quinqꝫpartitū: timorē vanum ꝓbat eē mortalium:
q̄m ſunt oīa in poteſtate dn̄i cōſtituta. Tertio rogat:
vt ei delicta noxia dimittant̃: quatenus vita ei⁹ ꝓ
ſpero fine claudatur. Expoſitio.

Dixi cuſtodiā vias meas: vt nō delinquā
in ligua mea. Cōſuetudo eſt humanita
tis: vt cuꝫ ſe aliq̄s laudabili ↄuerſatione
tractauerit: calumniantiuꝫ iſidijs ꝓtin⁹
appetat̃. Iſte ergo Iditbun: qui de ꝓba
bili opinione peſſimoꝝ ↄtraxit inuidiā: ſecū ipſe deli
berans dicit: melius eē ſilētium tenē: q̄ꝫ aliq̄d mali
tioſe dicē. Quis enim hominū ſic caut⁹ fit: vt ſi inter
emulos loquat̃: nullū vbū eius incurrat aliquā q̄nē

Nunc

Nunc particulatim ſingula videam⁹. Dixi:hoc eſt: apud me in corde meo: vbi ſapientes ante delibe/ rant ꝙ̃ loquant̃:Cuſtodiã vias meas. Nõ dicit a cri/ minib⁹ me abſtineã:q2 iã ſanctus erat:ſed a ſupfluis
Jaco.3. verbis:que raro põt vitare vel ꝯtinẽs:ſicut Jacobus apl's dicit: Linguã enim nullus hoium domare põt. Modicũ qdẽ mẽbrũ eſt:ſed magna exaltat. Diffici/ lis quippe res eſt linguã in lubrico faucium ꝯſtitutã: veritatis rigide tenẽ mẽſuram. Cui ſi icaute frena la/ xenẽ: frequẽter ꝯtra ſe loqtur. Facilius enim tacẽdo culpa refugit̃:ꝙ̃ loquẽdo. [Poſui ori meo cuſtodiã:
Al. ori meo cuſtodiam. † dũ ꝯſiſtit peccator aduerſum me.] Figura eſt Ephe/ xegeſis.i.explanatio dicti ſupioris. Dicit enim cauſam
SCHE quo mõ delinquat in ligua ſua. Lingue ſiqdẽ hoſtiũ os habet̃:⁊ bene illa clauſa ſeruabit̃:ſi eius ianua cu
Eccl. 28. ſtodit̃. Salomon quoq3 dicit: Ori tuo facito hoſtium
ETY ⁊ ſerã:⁊ verbis iugũ atq3 ſtaterã. Sera enĩ dicta eſt: qḋ ſero hoſtiis adhibeat̃. Sed iſta tãta cuſtodia quã ꝓmiſit ſeqtur quãdo maxime debeat adhiberi.ſ.qñ inuidus cuiꝗ̃ ꝯſiſtit aduerſus:querens adire: vñ ca/ lumniã poſſit efficẽ. [Obmutui ⁊ humiliatus ſum ⁊ ſilui a bonis:⁊ dolor meus renouat⁹ eſt.] Prudenter decepti ſunt inſidiãtes: vt dũ ſermonẽ caprioſe que/ rerẽt: ſilẽtium repiſſent. Sed poſſunt ⁊ illi obmute/ ſcere: quoꝝ os frequẽter nimio furore cõcludit̃. Ad/ didit. Et humiliat⁹ ſum: vt illud ſilẽtium nõ doloſum:
ETY ſed itelligeres eẽ puriſſimũ. Humiliat⁹ enim: ſignifi cat humi ꝓſtrat⁹. Siluiſſe quoq3 ſe dicit a bonis pre dicationib⁹: ne doceret ꝯtemnẽtem. Sed q2 ꝯſuetu/ do maloꝝ eſt: vt ꝙ̃uis bona audiant: nullaten⁹ acqe/ ſcãt. Quapropter: a bonis ſe dicit neceſſitate ſiluiſſe: q2 ſalubrẽ cõmonitionẽ recipe non poterãt: qui ꝯtẽ/ tionũ ſemina ꝑquirebãt. Dñs enim in euãgelio dicit:
Math. 7. Ne miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Nam cũ dicit: Renouat⁹ eſt dolor meus: ſignificat ſibi eũ ⁊ ante fuiſſe: quãdo vota iniquoꝝ itelligẽtie virtute noſcebat. Modo aũt cum videret iniqtates hoium cõ tra ſe potius exercitari: renouat⁹ eſt dolor eius pieta/ tis intuitu: tribulationẽ ſuã faciens delictũ videlicet alienũ. [Cõcaluit cor meũ itra me:⁊ in meditatione mea exardeſcet ignis. Locutus ſum in lingua mea.] Poſt ſilẽtium qḋ ſe ꝑtuliſſe dicit inuitum: vt hominib⁹ ꝑdicare minime ſalubria potuiſſet: ꝯuerſus eſt ma/ gno eſtu charitatis locuturus ad dñm. Sed audiam⁹ ꝙ̃ potẽter deliberationis ipſius ardor exponit̃. Con/ caluit dixit cor meũ.i.ab oĩ pte ſuccẽſum eſt: vt mot⁹ iſte tã magnus ad cogitationẽ reꝝ celeſtium ꝑueni/ ret. Intra me: in hoĩe.ſ.iteriore: vbi ratio tacita loq/ tur: ⁊ a dño dignanter audit̃. Sequit̃: Et in medita/ tione mea exardeſcet ignis. Ne putares ignẽ inſanis motib⁹ eſtuare: in meditatione mea poſuit.i.in conſi lioꝝ deliberatione: vbi ardor mentis ſub modeſtia pendẽter accẽdit̃:⁊ illuminatã mẽtem diſciplinalis flãma circũuolat. Quid enĩ amplius ꝙ̃ charitas fer/ uet: Sed feruor ille tranqllus eſt: mãſueta inflãma/ tio: mot⁹ inculpabilis: feſtinatio moderata. Quapp vir iſte ſciſſim⁹: qḋ ꝑfectiſſimis accidit ⁊ cõpetẽter tacuit ⁊ apte locut⁹ eſt. Nã qui ſiluerat doloſis inimi cis: veraci dño ꝯſciẽtie lingua ꝓclamauit. Nec vacat qḋ dicit: Lingua mea: hoc eſt: que pura mẽte ſolebat dño ꝯfiteri ⁊ aduẽtũ eius ſtudio pie dilectionis expe tere. [Notũ fac mihi dñe finẽ meũ. Et numerũ die/ rum meoꝝ qs eſt: vt ſciam qd deſit mihi.] Poſt illã tam magnã patiẽtiam ⁊ inicti animi robur eximiũ: abſurdũ eſt credẽ ſanctũ virum deſiderio huius vite annoꝝ ſibi notitiam poſtulaſſe: ſed plenus deſiderio dñi Saluatoris: quẽ tota mẽte decuit perquiri: ſcire voluit qui ei lucis termin⁹ pararet̃: ſi potuiſſet ad il/ lam ſanctã incarnationẽ quã geſtabat mẽte: eius lõ/ geuitas ꝑuenire. Petit ergo vt finẽ ſuum noueri:id eſt dñm Saluatorẽ. Ipſe enĩ noſter eſt finis: ad quem ꝑueniſſe vita eſt: nihilomin⁹ ſine fine: ſi tñ eum culpis ſequẽtib⁹ nõ reddam⁹ infenſum. Deinde numeꝝ ſuo/ rum dieꝝ deſiderat aduertẽ: vt euidẽtius appereret ſi eius ꝯſpectũ etiam corpeis oculis mereret̃ aſpicere. Addidit etiã: Ut ſciam qd deſit mihi. Suo enim fine recognito: ſcire poterat quãtum vſq3 ad aduẽtũ eius reſtare potuiſſet. Et bñ additum eſt: qd deſit mihi: q2 reuera deeſſe ſibi iudicabat ad vitã: ſi eius meruiſſet vidẽ ꝑſentiã. Sic magni ardoris illius deſideriũ ſer/ monis iſtius q̃litate ꝯſtat expſſum. [Ecce † veteres
Al. menſurabiles. poſuiſti dies meos: ⁊ ſubſtãtia mea tanꝙ̃ † nihil an
Al. nihilum. te eſt.] Uides merito Chriſti dñi ꝑſentiã poſtulatã: anteꝙ̃ veteres dies ſuos eẽ ꝓfitet̃. Nam quãuis deo placita ſe ꝯuerſatione tractaret: in veterib⁹ tñ dieb⁹ erat: quãdo necdũ ad grãm noue regñationis adue/ nerat. Ueteres enim illo tpe fuerũt dies: qui huma/ nũ genus ad defectũ mortis ꝓtinus adducebant: nec erat in illis aliqd nouum vbi minime radiauerat dñi Saluatoris aduẽtus. Vñ ꝓpheta dicit: Uetera tran
Iſa. 65. ſierũt: ecce facta ſunt oĩa noua. Seqtur: Et ſubſtãtia mea tanꝙ̃ nihil ante te eſt. Non dicit act⁹ ſuos nihil eẽ ante deũ: ſed ſubſtãtiam ſuã. Nã quo modo pote/ rat fieri: vt qui mũdum trãſlierat: ſupauerat carnis ſue vitia: ante deũ heret̃ vt nihilũ: Sed merito ſub ſtãtiam ſuã ante deũ dicit nihil eẽ: que Adã peccãte damnata eſt. Cui niſi aliqd diuinitas ꝯtulerit: de ꝓprio non hẽt ope qḋ ꝑſumat. [Uerũtñ vniuerſa vanitas: oĩs homo viuẽs.] Cum trãſlitor iſte vitioꝝ: veri ſe luminis iſpectione cõpleſſet: ⁊ futuꝝ dñi ſaluatoris aduẽtum cordis oculo ꝓuidiſſet: ne quiſꝙ̃ credẽt ſan/ ctos viros a tẽtationib⁹ alienos: redit ad ifirmitatem ſuã quã iter vtutes egregias carnis vitio ſuſtinebat: dicẽs: Magna ſunt qdẽ iſta que dixim⁹: magna que credim⁹: veruntñ qm̃ in hac mortalitate verſamur: vbi mẽtẽ noſtrã fragilitas pulſat humana: nec eſt ad huc vnũ illud eternũ qḋ nos in ſua faciat firmitate ꝯſiſtẽ: vniuerſa vanitas oĩs homo viuens. Uanitas eteni: ſicut ſepe dixim⁹: mutabilitatẽ ſignificat: quam oĩs homo ꝑter Chrm̃ ſuſtinet qui hac carne veſtitus eſt. Exprobrat enĩ vir ſanctiſſim⁹ mũdane vite ꝯſue tudinẽ malã: ad illã eternã deſiderãs ꝑuenire btitu/ dinẽ vbi ſe itelligebat habiturũ cum angelis portio
Al. veruntñ. nẽ. [† Quanꝙ̃ in imagine dei † ambulet homo: † tñ
Al. ꝑtranſit. vane ꝯturbat̃. Theſaurizat ⁊ ignorat cui † cõgregat
Al. ſed ⁊ fruſtra. ea.] Qḋ vere ſapiẽtib⁹ ineſt. Poſtꝙ̃ ꝓbabilr tacuit ⁊
Al. congregabit. religioſe locut⁹ eſt: venit ad ordinẽ ſcdm̃: vbi qnque partito ſyllogiſmo ꝓbat ꝑter dei ſpem atq3 expecta/ tionẽ: poſt ꝑmi hoĩs trãſgreſſionẽ: humanum gen⁹ va/ nitati eẽ ſubiectum. Sed dicẽdo: Quanꝙ̃: neſcio qd amplũ: neſcio qd iſigne vult itelligi: qḋ lz homo ge/ ſter: tñ vanis deſiderijs occupat̃. Sed qd ſit iſtud ex ceſſum ꝯſequẽter exponit. In imagine dei ambulet homo. Imago dei eſt illa: quã homo in reꝝ ꝯditione
Gen. 1. ſuſcepit: qñ dictũ eſt: Faciam⁹ hoiem ad imaginẽ ⁊ ſi militudinẽ nrãm. Hec ſnia ſic nobis breuiter diuiſa ꝯſtabit: ſi ꝑmit⁹ intelligam⁹ aliud eẽ imaginẽ: aliud ſi/ militudinẽ. Imago qppe hẽt ſilitudinẽ ei⁹ rei cuius imago eſt. Similitudo aũt nõ ſemꝑ hẽt ei⁹ imaginẽ cui ſimilis eſt. Et ideo iterior homo (qui ſicut dicit

2. Corint. 4. Apl's: renouať de die in diem: in quo eſt intelligẽtia
rationis: ⁊ veritatis agnitio: ⁊ imortalitas a diuinita
te collata) merito dr̃ hr̃e imaginẽ dei: qm̃ pro ſpũali
actuũ ſuoꝝ diſpoſitione pſtãtior eſt. Exterior vo ho
Ibidem. mo: de quo idez dicit Apl's: qui corrumpiť ⁊ diuerſo
paſſionũ faſce pregrauať: hẽt tñ aliquã ſimilitudinẽ
creatoris: ex eo qḋ viuit: qḋ videt: qḋ eſt: qḋ ad mẽtẽ
ꝯuertiť ſe regẽtem: qḋ iter creaturas reliquas valde
dr̃ bonũ: q̃uis hec in deo lõge aliter ſũtneq3 ſint: q̃
in creaturis eẽ dicunť. Sed qd dicã hoiem exterio
rẽ: Cõparať illi ⁊ vermis: cõparať ⁊ leo: cõparať ⁊ la
pis: nõ dignitate ſubſtantie: ſed ex aliqua ſilitudinis
pte. Sic ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuã feciſſe hoiez
recte itelligiť deus: ſi ſuis ptib⁹ diuiſa reddanť. Qḋ
pater Auguſtin⁹ in libro queſtionũ: titulo ſcḋo: ſubti
lius diligentiuſq3 tractauit. Sed lʒ imago iſta ma
gna ſit: ⁊ tanti auctoris aliqua ſilitudine glorieť: qḋ
viuit: qḋ rõnalis eſt: qḋ imortalis eſt: homo tñ qꝛ fa
ctus eſt peccatis obnoxius: ⁊ pmi pñis ante tranſgreſ
ſionẽ puritati diſſimilis: tñ caducis deſiderijs turba
tur atq3 ꝯfundiť: modo victũ cogitãs: modo veſtem
tpis neceſſitate ꝗquirens: vel alia nimis inumera: q
bus in hoc mũdo ſubdita teneť humanitas. Et bene
dixit: Cõturbať: qꝛ puritatẽ mẽtis ꝑdunt qui deſide
rijs tpalib⁹ occupanť. Addidit: Theſaurizat: ⁊ igno
rat cui ꝯgregat ea. Hinc pbať ſtulta vanitas: qm̃ cu
pit peritura ſeruare: ⁊ tranſitoria cuſtodire: maxime
cũ poſſeſſio eoꝝ pbeť incerta. Nam qui ſe putat ca
ris filijs relinquere: ignorat ſi ea ꝯtingat inimiciſſi
mos poſſidẽ. Et liuere: qꝛ lʒ multa ſint ſimilia in qui
bus huiuſ mutabilitas accuſeť: auaritia tñ electa eſt
cui hec potius imputenť: vt iſigne malũ audiret: qḋ
ſibi dictũ ⁊ vitia minora cognoſceret. Scriptum eſt
1. Timoth. 6. enĩ: Radix oĩum maloꝝ cupiditas. [Et nũc que eſt
Al. apud. expectatio mea: nõne dñs: ⁊ ſubſtãtia mea † ante te
eſt.] Predicta humani generis vitioſiſſima vanita
te: nũc redit ad ꝑſonã ſuam: ꝓnũtians expectationẽ
ſibi eſſe dñm Chriſtum: nec in caducis deſiderijs ſe
hẽre aliquam ꝓſumptionẽ: ſed illũ expectare: qui iã
ſalutariter mũdo cognoſciť aduenisse. Poteſt autez
hec expectatio: ⁊ iudiciũ ſignificare: in quo ſancti no
ſcunť ꝑpetua gaudia ꝓmereri. Nam vitioꝝ trãſili
tor egregi⁹ neceſſe erat vt illḋ tpˀs expectare debuiſ
ſet: qñ eũ eterna pmia coronarẽt. Subſtãtiã vo ſuã:
hic nõ illa Ade: quã ante duos vſus poſuit dicit: Illa
enĩ in malo: iſta in bono memorata eſt: qꝛ nomẽ eq
uocũ eſt. Quapp hic ſubſtãtiã in bonã ptẽ debemus
accipe. ſ. ꝯſciẽtie poſſeſſionẽ: qua ſuſtentabať: qua pa
ſcebať: qua diues ⁊ pẽfamilias erat. Añ te eſt: dixit:
nõ in ſacculis meis: vt ſupra de auaris eſt poſitũ: in
cõſpectu tuo: nõ in occultis meis: vbi inextricabiles
ꝓbanť eẽ diuitie. De illa enĩ que vituperabilis fuit dĩ
ctũ eſt: Tanq̃ nihilũ ante te eſt. De iſta vo poſitum
eſt: Añ te eſt: vbi eẽ nihil põt niſi qḋ glorioſa fuerit
Al. erue. actione pfectũ. [Ab oĩb⁹ iniqtatib⁹ meis † eripe me:
opprobriũ inſipiẽti dediſti me.] Cũ iſte ſcũs pba
bili ſe deuotione tractaret: tñ rogat vt ab oĩb⁹ iniqta
tib⁹ ſuis dñi miſeratione libereť: vt agnoſcam⁹ nemi
nẽ hic eẽ ſecurũ: q̃uis bñficia diuina pcepit. Nã cuʒ
dicit: Ab oĩb⁹: ſignificat iniqtatũ diuerſas eẽ minu
tias: ſicut in octauodecimo dictũ eſt: Delicta qs itel
Pſa. 18. ligit: Ab occultis meis munda me dñe: ⁊ ab alienis
parce ſeruo tuo. Seqtur: Opprobriuʒ iſipiẽti dediſti
me. Stultoꝝ cõſuetudo talis eſt: vt illos magis irri
deãt: quos bonis morib⁹ ſtudẽ cognoſcunt. Sanctus
ergo vir opprobrium erat ſtultis: qꝛ ſibi diſſimilẽ re
ſpuebãt. Sola enĩ ſcelerati laudãt: que videnť hẽre
cõmunia. [Obmutui: ⁊ nõ apui os meũ: qm̃ tu feci
ſti.] Redit ad ſupiora que dixerat: aſſerẽs nõ rñdiſ
ſe inimicis ſuis: hoc etiã addens: Qm̃ tu feciſti. Ipſe
vtiq3 fecit: qui patiẽtie dona ꝯceſſit. Hoc tã ſalubre
ſilẽtium nõ habuiſſet: niſi celeſtis largitas dediſſet.
[Amoue a me plagas tuas. A fortitudine † enim ma Al. Ictu.
nus tue ego defeci.] Premiſſa cauſa deuotionis Idi
thũ cõpetẽter veniã petit: vt qui pcepta ſecut⁹ fuerat
dñi: mereреť audiri. Plage ſũt correptiones que de DEF
flagello veniũt: qb⁹ pro nr̃is peccatis iuſtiſſime ver
beramur. Ipſas ergo ſciſſim⁹ vir deſiderat amoueri:
que culpis debebanť admiſſis. Fortis man⁹ grauiter
flagellat: ⁊ neceſſe erat quẽlibet illuʒ deficẽ: quã ma
nus excelſa ꝑcuteret. [In icrepationib⁹ ꝓpter iniq
tatẽ corripuiſti hoiez. Et tabeſcẽ feciſti ſicut araneã
aiam ei⁹: verũtñ vane ꝯturbať oĩs homo † viuens.] Al. om̃ vi.
Hic pietas dñi euidẽter oñdiť: qui nõ diligit icrepa
tiones niſi vt hoies corriganť. Iniqtas qppe morta
lium: more putredinis ſine fine vagareť: ſi eã medi
cinalis icrepatio minime deſecaret. Tũc enĩ ꝯuerti
mur: tũc a mala itẽtione diſcedimus: qñ nos pceptis
dñicis argui poſſe ſentimus. Aranea vo corp⁹ hẽt te
nue: in terra nõ habitat: ſed per loca altiora telas q̃ſ
dã tenuiſſimas viſcerũ digeſtione ꝯterit: ſicut ⁊ a q
buſdã vermib⁹ ſericũ dr̃ exfilari. Huic ergo exiguo
corpuſculo recte ꝯuerſi ⁊ afflicti aĩa cõparať: qui lõ
gis obſeruatiõib⁹ vigilijſq3 fatigat⁹ terrena deſerẽs:
ſubtiliſſimas opationes virtutũ dĩno timore tabefica
tus efficit. Poſt hec reuertiť ad illḋ ſue ꝓpoſitionis
initiũ: qꝛ lʒ icrepeť ⁊ tabefiat: tamẽ fragilitate hu
manitatis diuerſaꝝ reꝝ varietate ꝯfundiť. Sed ab
hac ꝑturbatione ille ſolus excipiť: qui ad dĩnã ꝯtem
plationẽ pura mẽte trãſfertˀ. Perfecta eſt: vt eſtimo
rhetorici ſyllogiſmi qui Epicherema dr̃ qnqueptita SYL
ꝓbatio: quã nunc mẽbris ſuis vt poſſum⁹ verſibuſq3
reddam⁹. Propoſitio ei⁹ eſt. Quanq̃ in imagine dei
ambulet hõ: tñ vane ꝯturbabiť. Probatio ꝓpoſitio
nis. Theſaurizat ⁊ ignorat cui ꝯgregat ea. Seqtur aſ
ſumptio q̃tuor vſib⁹ pcedẽs. Et nũc que eſt expecta
tio mea: nõne dñs: Et cetera. Nec offendat qḋ tã lõ
ga videť aſſumptio. Dixim⁹ enĩ breuitates mẽbroꝝ
iſtoꝝ a magiſtris ſecularibus poſtea fuiſſe ꝯſtrictas:
Hic aũt querẽda ſunt ptiũ ipſaꝝ: nõ tã exꝑſſa: q̃ de
ſignata veſtigia. Adiũcta eſt aſſũptionis ꝓbatio. In
icrepationib⁹ ꝓpter iniqtatẽ corripuiſti hoiez ⁊ tabe
ſcẽ feciſti ſicut araneã aiaʒ ei⁹. Prouenit niſi fallor:
expectata ꝯcluſio ꝓpoſitiõi ſue apte rñdẽs. Verũtñ
vane ꝯturbať oĩs hõ viuẽs. Sic qnqueptiti ſyllogi
ſmi: ſicut opinor pacta ꝓbatio eſt. [Exaudi † de⁹ orõ Al. non ha.
nẽ meã † ⁊ depcationẽ meã: auꝛib⁹ pcipe lachrymas Al. Dñe.
meas.] Idithum iſte quanto plura myſteria didice
rat: tãto ſe ante dñm enixa ſupplicatione fundebat.
Venit ergo ad ordinẽ tertiũ: vbi humiliter ⁊ ꝯfiden
ter exorat remitti ſibi peccata priuſq̃ vitam finiat.
Quapropter neceſſariuʒ eſt ꝯſiderare: vt ille qui di
ct⁹ eſt mũdi vitia trãſiliiſſe: cur adhuc tã grauiter vi
deať igemẽ. ſ. qꝛ nulli ſufficit de vitijs acqſita victo
ria: niſi iugi fuerit ſupplicatione ſeruata. Pri⁹ itaq3
orõnẽ dixit: poſt depcationẽ. Orõ eſt oris ratio: quaʒ
ꝓni allegam⁹: vota nr̃a pãdẽtes. Depcatio vo eſt: fre ETY
quẽs ⁊ aſſidua ſupplicatio: que ab imo pectoris pfer
tur arcano. Audi enĩ qḋ ſeqtur: Aurib⁹ pcipe lachry
mas meas. Frequẽter diximus: deũ qḋ videt audire:

quod

quod audit vidẽ:q2 nõ corpalib⁹ mẽbris diſtinguiẽ: ſed oĩa ꝟtutis ſue diuinitate opaẽ. Et ne putares ſuppli catioñẽ tm̃ adhibitaꝫ fuiſſe vboꝝ: lachrymas meas dixit: que violẽte ſunt ſemp in pcib⁹: ⁊ ad clemẽtiaꝫ medicinalẽ aĩum miſerãtis adducũt. [Ne ſileas ta me: qm̃ ego ĩcola ſum apud te ĩ in terra: ⁊ pegrinus ſicut oẽs pñes mei.] Ne ſileas dixit. i. audiã te dicen tẽ: qd̃ euãgelium teſtaẽ: Remiſſa ſunt tibi peccata. Siue quod alio loco pſalm⁹ dicit: Dic aĩe mee: ſalus tua ego ſum. Siue illud: Uenite bñdicti pñs mei: p cipite regnũ qd̃ vobis paratũ eſt ab origine mundi.

Al. non det. Al. aduena. Al. non det. Luc. 7. Ps. 34. Math. 25.

DEF Quocirca ꝯuenit: q̃cq̃d boꝝ ſentire volueris. Incola vo dĩ: qui terrã colit ad tp̃s ſupueniẽs extraneus: nõ qui in patrie ſue regione ꝯſiſtit. Quod oĩ ſcõ euenit qui in diua ciuitate recipiẽ. Oẽs eñi nos peccatũ fe cit extraneos: ⁊ in nefaria tenuit regione captiuos. Sed qñ nos miſericordia ei⁹ ſuſcipit: incole ſumus: qm̃ illuc aduenim⁹. i. de Babylonia ad Hieruſalem ipſo attrahẽte traſponimur. Ideo eniꝫ poſuit: apd̃ te: vt nõ in diaboli: ſed in dñi ciuitate incolatuꝫ fuiſſe ſentires. Subiũxit: Et pegrin⁹ ſicut oẽs pñes mei. Ex preſſit qd̃ ſupius dixit. Oĩs eniꝫ homo qui recipiẽ in

ETY beatitudine: pegrin⁹ dĩ: q2 icipit eẽ vbi non erat. Pere grinus eñi dĩ: q̃ſi pergẽs lõgius. Et vt gnãlẽ hanc co gnoſceres fuiſſe ſn̄iam: dicit: Sicut oẽs pñes mei: ne q̃s ab hac ꝯditione putareẽ except⁹. [Remitte mi hi vt refrigerer priuſq̃ᵽ eã: ⁊ amplius nõ ero.] Uir p nidus ⁊ veritatis ipſi⁹ illuminatione cõplet⁹: hic ſibi petebat dimitti: vt cert⁹ ad futura iudicia ꝑueniret: ⁊ quãdã recreationẽ ſumeret in pñſenti vita: illius re gni ſecuritate ſuſcepta. Profeſſus eſt eniꝫ eſtuãte ſe cura ſuccẽdi: qui ſe poſtulabat hic miſericordie tẽ perari: ſicut ſupra ipſe de ſe dicit: Cõcaluit cor meuꝫ itra me: ⁊ in meditatione mea exardeſcit ignis. Me rito ergo hic refrigerari ſibi petebat: qui tãti deſide rij calore flagrauerat. Addidit: Priuſq̃ᵽ eã. i. anteq̃ᵽ de iſta luce diſcedã. Et ampli⁹ non ero. Utiq3 in hoc mũdo: vbi peccatoꝝ facinorib⁹ ĩbueniẽ: duꝫ ſe a dño ꝯuerſionis accepta humilitate correxerint. Siue di cit: ampli⁹ nõ ero: ſi deſinas ſubuenire: q2 nõ eſt eẽ in eternis afflictionib⁹ pmanẽ. Eſſe enim: ꝓprie dei eſt. Merito ergo nõ ſe dicebat eẽ: ſi ſe hẽre cum electis non intellexerit portionem.

Al. abeam.

Concluſio.

Ecce vitioꝝ trãſilitor egregius: quãta nos briſſi me iſtitutionis ſalubritate cõmonuit: inter blaſphemos ⁊ iniquos hẽre lingue ꝯtinẽtiam: noxia vitare certamina: rixas grauiſſima moderatione cõ primẽ. Silẽtiuꝫ eſt qppe ꝓbabile: qd̃ nos minime ꝑ ducit ad culpã: qd̃ ſapientes ꝓdit: qd̃ grauiſſimos fa cit: qd̃ ꝯſilium nutrit: qd̃ ipm̃ quoq; gratiſſimũ oſtẽ dit eẽ ſermonẽ. Quapropter hauriamus remedij hu ius ſaluberrimã potionẽ: vt qui ſanctos tam ꝑficue tacuiſſe cognoſcimus: peccatoꝝ imoderatam lingue licẽtiam non amemus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 38ᵐ.

In finem pſalmus Dauid. XXXIX.

Expectans expectaui dñm: ⁊ in tendit mihi. Et exaudiuit pꝛeces meas: ⁊ eduxit me de lacu mi ſerie: ⁊ de luto fecis. Et ſtatuit ſupra petrã pedes meos: ⁊ di rexit greſſus meos. Et immiſit in os meũ cãticum nouuꝫ: carmẽ deo noſtro. Uidebunt multi ⁊ timebunt: ⁊ ſpabunt in dño. Beatus vir cuius eſt nomẽ dñi ſpes eius: ⁊ non reſpexit in vanitates ⁊ inſanias falſas. Multa feciſti tu dñe de⁹ meus mira bilia tua: ⁊ cogitationib⁹ tuis nõ eſt qui ſimi lis ſit tibi. Annũciaui ⁊ locutus ſum: multi plicati ſunt ſup numerũ. Sacrificium ⁊ ob lationẽ noluiſti: aures autem pfeciſti mihi. Holocauſtuꝫ ⁊ pro peccato nõ poſtulaſti: tunc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptuꝫ eſt de me vt facerẽ voluntatem tuam: deus meus volui ⁊ legem tuam in medio cordis mei. Annunciaui iuſtitiam tuam in eccleſia magna: ecce labia mea non ꝓhibebo: dñe tu ſciſti. Iuſtitiam tuã non abſcondi in corde meo: veritatẽ tuam ⁊ ſalutare tuũ dixi. Nõ abſcondi miſericordiam tuã ⁊ veritatẽ tuã: a cõſilio multo. Tu aũt dñe ne longe facias miſerationes tuas a me: miſericordia ⁊ ve ritas tua ſemp ſuſceperunt me. Qm̃ circũ dederunt me mala quoꝝ non eſt numerus: comprehẽderunt me iniq̃tates mee: ⁊ non potui vt viderẽ. Multiplicate ſunt ſup ca pillos capitis mei: ⁊ cor meum dereliquit me. Cõplaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuãdum me reſpice. Confundanẽ ⁊ re uereantur ſimul qui querũt aĩam meam: vt auferãt eam. Auertãtur retrorſum ⁊ reue reãtur: qui volũt mihi mala. Ferant confe ſtim ꝯfuſionẽ ſuã: qui dicunt mihi euge eu ge. Exultẽt ⁊ letẽtur ſup te oẽs querẽtes te: ⁊ dicãt ſemp magnificeẽ dñs qui diligũt ſa lutare tuũ. Ego aũt mẽdicus ſum ⁊ paup: dñs ſollicit⁹ eſt mei. Adiutor meus ⁊ pte ctor meus tu es: deus meus ne tardaueris.

Sepe qdẽ diximus: per finẽ: ⁊ Dauid Chri ſtuꝫ dñm ſignificari: cui iſte pſalm⁹ aptã dus eſt. Sed in pꝛimordijs ei⁹ eccleſia loq̃ tur: hoc eſt: ſpõſa celeſtis: mẽbra Chriſti fideliuꝫ multitudo. Deinde venit ad ca put noſtrum dñm Saluatorẽ: vt toti⁹ pſalmi ꝯtextio vni corpori ꝯgruẽter aptetur.

Diuiſio.

Prima narratiõe grãs agit ecclia que ve nit ex gẽtib⁹: q2 de mũdi iſtius veternoſo merore libata: ad noui teſtamẽti meruit gaudia ꝑuenire. Scd̃a: ipſe dñs loqẽ chriſte ſanctã icarnationẽ ⁊ iuſtitiã ſue pꝛdicatio nis exponẽs: ob hoc pñs auxiliũ depcaẽ; vt picula poſſit a iudeis illata ſupare: ꝯfundi poſtulans inimi cos: ⁊ letari oẽs qui ſperãt in eum.

Expoſitio.

Expectãs expectaui dñꝫ: ⁊ ĩreſpexit me. Et exaudiuit ĩdepcationẽ meaꝫ.] Eccle ſia catholica que fuerat de totius mũdi gẽtib⁹ ꝯgregãda: patiẽtie ꝟtutem pꝛdicat: quã inter ſumas laudes habere cõuenit chꝛianũ. Quẽadmodũ eñi aut tribulatiões ſufferat

Al. intendit mihi. Al. preces meas.

aut piculoꝝ pōdus euadat:niſi diuino bñficio tole
rātie robore fulciat̃:Sed ꝯſiderādus eſt hic ſermo
geminat᷒:qꝛ ſupflua nō eſt tā decora repetitio.Ex
pectare ſiqdē poſſum᷒ ⁊ igrati.Expectātes aūt expe
ctamus:qñ m ites aliqd cū magno deſiderio ſuſtine
TOP mus.Hoc argumētū dr̃ a ꝯiugatis:qñ vnū v̾bū ortū
ab alio varie cōmutam᷒:vt ſapiēs ſapiēter:prudens
prudēter:⁊ his ſilia.Reſpexit:qꝛ ꝑuenit oē bonū no
ſtrū.Lumē quippe veritatis hr̃e nō poſſum᷒:niſi ab il
lius ꝯſpicua claritate mereamur.Subiungit̃:Exaudi
uit me:vt pie atqȝ efficaciter expectaſſe videat̃.De
ꝑcatio quoqȝ ſignificat vt dictū eſt:frequētiſſimā ꝑ
ſtē:qm̄ rarius orare nō poterat:qui ſuſtinēs diu ſuſti
nebat.[Et eduxit me de lacu miſerie:⁊ de luto fecis.
Et ſtatuit ſupra petrā pedes meos:⁊ direxit greſſus
meos.]Sicut duob᷒ modis oꝑari ꝑcipit chriſtianū:vt
declinet a malo ⁊ faciat bonū:ita duplici rōne dñm
dicit ꝓfutura ꝯcedē.Primū eſt enim vt nos educat
de mūdi iſtius ꝓfundiſſima calamitate:cui᷒ apte de
ſignata eſt maligna latitudo lac᷒ miſerie lutiſqȝ fe
culētus.Et vt exprimēt delictoꝝ craſſitudinē corpu
lētiāqȝ:lutū addidit:q lacu ꝯtinet̃:ne ꝑtā ſolis aqs
cogſceres ꝗuis dēſiſſimis cōparatā.Nā ſicut lut᷒ la
ci fetidus atqȝ grauis eſt:ita ⁊ hoīum delicta limoſa
ſunt:que ⁊ fetorib᷒ horreſcūt:⁊ grauitate demergūt.
Deinde pedes nr̃os ſupra petrā ſtatuit:cū in Chr̄i dñi
iuſſionib᷒ ambulam᷒.Ipſe eſt eni nob ſpūalis petra:
qui in ſe fixa nō ſinit demergi veſtigia.Et reſpice:qꝛ
ſicut petrā v̾tutib᷒ ꝯtria ſunt:ita ⁊ eaꝝ vie ꝓbant̃ eſſe
diſſimiles.Illa eni ſicut ſūt mollia ⁊ diſſoluta:in iti
neris ſui cenoſitate voluunt̃.Uirtutes autē quēad
modū rigide ſunt ⁊ imobiles:ſic hñt viā petralē:vbi
nō inquinatis:ſed mūdis pedib᷒ ambulat̃.[Et imiſit
Al. carmen. in os meū cāticum nouum:|hymnū deo nr̃o.Uide
būt multi ⁊ timebunt:⁊ ſperabūt in dño.]Superiora
pſalmi ad illud ꝑtinēt:qm̄ de᷒ humanū gen᷒ in mun
di iſtius cenoſitate demerſum:ad petre tranſtulit fir
mitatē:ad religionē videlicet chriſtianā.Qd̾ verſus
iſte nūc apit:dicēdo:Et imiſit in os meū canticū no
uum.i.noui teſtamēti ſciſſimā ꝑdicationē.Sed no
uum hr̃ dr̃:qꝛ icarnationē dñi corꝑeis oculis ꝯtas an
tea nulla ꝯſpexit.Deo eni nihil nouū eſt:qui ante cō
ſtitutionē mundi diſpēſationis ſue vniuerſa ꝑſciuit.
Hymn᷒ aūt grecus ſermo eſt.i.laus carminū lege cō
poſita.Et qm̄ hymni erāt quos idolis ſuis etiā gētili
tas ꝓſonabat:addidit:Deo nr̃o:vt qualē hymnū di
ceret:diſtincte potuiſſem᷒ aduertē.Uidebūt multi ⁊
timebūt.De mirabilib᷒ dicit:que tpe ſacre icarnatio
nis effecta ſunt.Uidētes eniȝ iudei talia timuerūt:⁊
Chriſti dñi ꝑdicationib᷒ ꝑploꝝ agmina crediderūt.
Sperauerunt autē in dño:qñ chriſtiani eē ceperūt:vt
poſt illū timorē miracloꝝ ꝯuerſi:ſpē in dño firmiſ
ſimā hēre ꝓbarent̃.[Beatus vir cui᷒ eſt nomē dñi
ſpes ei᷒.]Btūs iſte vir per ſcdam ſpēm diffinitionis
exprimit:que grece Ennoematice:latine notio nūcu
pat̃.Hec vnāquāqȝ rē per id qd̾ agit:non per id qd̾
eſt conat̃ oſtēdē.Nā qui ſit iſte btūs:poſita determi
ETY natione ꝓfinit̃.i.cui᷒ eſt ſpes nomē dñi.Spes eniȝ di
cta eſt:qꝛſi ſtabilis pes.Nā ⁊ illi dicunt̃ ſpem ſuā in
dño ponē:qui ab eo dari ſibi tꝑalia deꝑcant̃.Hi vi
dent nō ꝓpter ſe diligē deū:ſed ꝓpter illa que poſtu
lāt.Ille aūt veraciter hēt ſpem nois dñi:qui ſolā cō
tēplationē ei᷒ auidius ꝯcupiſcit.Nomē ergo dñi iter
cetera Saluator etern᷒ eſt.Et ille ſpem ſuā ponit in
ei᷒ noie qui ſe nō ſuis meritis:ſed ab eo per ei᷒ gratiā

credit eē ſaluādum.Dicti ſunt ⁊ in euangelio octies
bti:vt eſt illō:Bti paupes ſpū:qm̄ ipoꝝ eſt regnū ce Math.5.
loꝝ ⁊c̃.Et in Deuteronomio ſilr̃ repit̃:cū ppl's iſrae
liticus terrā repromiſſionis itraret:qd̾ ideo multifa
riē dr̃:qꝛ diuerſis modis btitudo ꝓſtat̃.Sed hec oia
per ſingulas ſpēs definitionū diligēter expſſa ſtudio
ſus lector iueniet.[Et nō reſpexit in vanitates:⁊ iſa
nias falſas.]Et hic v̾ſus pēdet de ſupiori ſnia.Expo
nit eni cui ſit ſpes in noie dñi.i.qui nō reſpexit in va
nitates ⁊ iſanias falſas.Legit̃ eni:Nemo pōt duob᷒ Math.6.
dñis ſuire:Qd̾ ⁊ loc᷒ iſte cōmemorat.Nā q ſpē hēt
in dño reꝝ oium potēte:reſpicē nō debet ad caduca.
Uanitas eſt eni a ſcā religione ſubita varietate mu DEF
tari:⁊ mētē fallaci illuſione ꝯuertē.Inſanie v̾o falſe
ſunt:ſaxis formaſſe deū:quē gentilitas adoraret:vbi
futuroꝝ ordinē mēdaciter ingrebāt.Et eſt Epithe SCHE
ton:iſanie:pulcherrimū.i.falſitas.Inſanie quippe mē
tē fallunt:qm̄ a v̾itate diſſentiūt.Pōt hoc ⁊ ad illos
aptari:qui ſpectaculoꝝ fallaciū delectatiōe capiunt̃
Ideo eni plurali numero poſite ſūt iſanie:vt per ſili
tudines reꝝ latius diſcurrē debeam᷒.[Multa feci
ſti tu dñe de᷒ meus mirabilia tua:⁊ cogitationibus
tuis nō eſt |qs ſilis ſit tibi.]Cum de opib᷒ hoīuȝ lo Al. qui.
queret̃ iſanis:apte itulit diuina miracula.Nā qui iſlā
mant̃ ꝯtēdētib᷒ aurigis:qui pātomimis ſaltatiōib᷒
molliunt̃:quāto meli᷒ ſi cogitēt celū ⁊ terrā pulcher
rima diuerſitate formata:que hñt ⁊ aſpectū decoꝝ ⁊
ꝯſiderationē oino mirabilē.Sequit̃:Et cogitationi
bus tuis nō eſt qs ſilis ſit tibi.Adhuc illas ſupſtitio
nes elidit:qs ſibi hoies:aut ad religionē ꝑuerſam re
pererūt:aut in ſpectaculis celebrādis motis aliq̄ volu
ptate finxerūt.Sed nunqd tale eſt per funē currere
pede ſuſpēſo:qle Petrū terga maris fixo ꝓſſiſſe veſti
gio:Nūqd tale eſt ignitis facib᷒ in theatro ludē:qle
fuit camini incēdia trib᷒ pueris ambulaſſe:Nunqd
tale eſt ſcenicas audire tragedias:qle eſt in choris
eccl'ie ſaluiferas cognoſcē pſalmodias:Iſtas res po
tius legētes ſpectare debem᷒:qs nec fatue querim᷒
⁊ ꝓficue ſemꝑ audim᷒.Dicēdo eniȝ:qs ſilis tibi:ma
lariȝ reꝝ arguit iuētores:qui ſe negter inferētes:fal
laciū artiū auctores eē gloriant̃.Hactenᷓ ꝑdicauit
ſcā mr̄ eccl'ia:nūc audiam᷒ loquētē dñm Saluatorē:
vt qd̾ dictū eſt:qs ſilis tibi:manifeſtum nobis ſuble
quēti expoſitione reddat̃.[Annūtiaui ⁊ locut᷒ ſum:
multiplicati ſunt ſup numeꝝ.]Pſalmi qdē eſt ſcda
narratio:ſed per figurā Exallage:que latine appella SCHE
tur imutatio:ex ꝑſona dñi myſtica verba ꝓferunt̃:
vbi aduētum ſuū:⁊ pias ꝑdicationes gētib᷒ inoteſcit.
Annūtiare eſt eniȝ v̾tura ꝑdicere:qd̾ fecit ore ꝓphe
taꝝ.Locut᷒ ſum:id eſt cū inter nos ꝯuerſat᷒ euāgeli ETY
zauit:qñ ſacrm̄ hūe icarnationis aſſumpſit.Addidit:
Multiplicati ſunt ſup numerū.ſ.qꝛ ſup calculū bea
toꝝ multiplicata eſt turba peccātium.De qs magnis
eni pplis:qꝫ pauci fideles ſūt.Nō imerito:qꝛ dū m l
ti mūdi hui᷒ vanitatib᷒ occupant̃:raros poteris v̾aci
ter iuenire ſapiētes.Et vide qd̾ dicit:Sup numerū.
Deſignat enim illos tm̄ in libro viuētiū ſupputatos:
qui illi Hieruſalē ſupne ꝑdeſtinati eē noſcunt̃.[Sa
crificiū ⁊ oblationē noluiſti: |corp᷒ autē ꝑfeciſti mi Al. aureo.
hi.|Holocauſta etiā pro delicto nō poſtulaſti.]Hic Al. holocau ſta ⁊ ꝓ pctō.
v̾ſus noui ⁊ veteris teſtamenti ſacra cōplectit̃.Dicit
enim:Sacrificiū ⁊ oblationē que in honorē dñi fie
bāt ante pecorib᷒ imolatis:vñ ſacerdotes etiā veſce
bant̃:deuȝ poſtremo tpe reſpuiſſe.Prius quippe talia
ſuſcipe dignat᷒ eſt:qm̄ per illa ſacrificia prefiguratio
quedam

quedam corporis Chriſti eſſe videbatur. Poſtq̄ vo
ipſe meſſias: qui eſt dñs Chriſt⁹: p̄dict⁹ aduenit: ⁊ ſe
pro oīb⁹ nobis hoſtiā pietatis exhibuit: neceſſarium
nō erat: vt veritate cōpleta: adhuc illa figura precurſo
ria p̄maneret. Quos v̄ſus: ita exponit Apl's hebreis
Heb. 10. ſcribēs. Aufert inq̄t p̄mū: vt ſequēs ſtatuat: vbi ſub
audiēdū eſt: corp⁹: in q̄ volūtate ſcificati ſum⁹ per ob
lationē corporis Chriſti Jeſu in ſemel: ⁊ cetera que ad
cauſe hui⁹ pulcherrimā diſtinctionē ptinē noſcunt.
Sequit: Corp⁹ aūt pfeciſti mihi. Hic ſanctā icarna
tionē ſuā ſm Aplm euidēter oñdit: vt corp⁹ qd ante
fuit per ſacrificiorum imagines p̄miſſuz: nūc dicat ad
uētu p̄prio fuiſſe cōpletū. Addidit: Holocauſta etiā
ETY pro delicto nō poſtulaſti. Holocauſta dicunt tota in
cēſa: que pro delictis ſacris iponebant altarib⁹: ⁊ poſt
ea igne cremabant: vt deuoratio eorum fieret abolitio
pctōꝝ. Hec dic iā dñm nō petiſſe: merito: qm illud
Ps. 50. a nobis expetit: qd in q̄nquageſimo legit ps. Cor cō
tritū ⁊ humiliatū de⁹ nō ſpnit. Uides eccliam vaci
ter dixiſſe: qs ſil'is tibi. Tūc dixi: ecce venio. In ca
pite libri ſcriptū eſt de me. Ecce: ſtati ſignificat: cele
ritatē p̄mittēs: velocitatē modis oīb⁹ pollicet. Et tu
iudee cū p̄pria ſacrificia nō hēas: quē decept⁹ expe
ctas? Ille iā venit: ille v̄bū caro factū eſt: ille mūdū
ſalutari predicatione cōpleuit. Sed tu adhuc neſcio
quid in tuis cubilib⁹ ſomnias. Quid vlteri⁹ queris?
Quid ſtupore defigeris? In libro iſto pſalmorum: in ca
pite de ſe dicit eē ɔſcriptū: vt credē debeas iā veniſ
ſe beatū nrm: cui⁹ vitā ſicut iā ɔtigit: ɔſtat expoſitā.
Ubi ſūt qui ſe vidēt: ſicut hic p̄miſſuz eſt: ſacrificia
nō hēre: ⁊ tanq̄ ſniaz iſtā in codicib⁹ ſacris nō hēant:
ſic ſtupefacti ad obiectos ſmones p̄babilr obmu
Al. facerem teſcūt? Ut facia volūtatē tuā: de⁹ me⁹ volui: ⁊ legē
tuā in medio cordis mei. Filij v̄ba dirigunt ad pa
trē. Deſiderauit enī ei⁹ facē volumtatē: Qui nō abijt
in ɔſilio ipiorum: ⁊ in via pctōꝝ nō ſtetit: ⁊ in cathedra
peſtilētie nō ſedit. Nā qd dixit: volui: v̄tutē p̄ſciētis
declarauit: vt dicēt p̄ceritū qd ɔſtabat eſſe venturū.
Manebat ēt lex diña in medio cordis ipſi⁹: q̄ñ in le
ge dñi fuit volūtas ei⁹: ⁊ in lege ei⁹ meditatus eſt die
Al. annūtia ac nocte. Bene nunciaui iuſtitiā tuā in eccleſia ma
ui Al. ſcuſti gna: ecce labia mea non p̄hibebo dñe tu cognouiſti.
Bene nūciauit iuſticiā dñi: qñ dictū eſt: Non ſic ipij
nō ſic: ſed tanq̄ puluis quē p̄ijcit vent⁹ a facie terre.
In ecclia magna: ſic ſepe diximus: catholicā dicit: que
toto orbe diffuſa eſt. De qua ibi dictū eſt: q fructum
ſuū dabit in tpe ſuo. Seqt: Ecce labia mea nō p̄hi
bebo: dñe tu cognouiſti. Loqt per id q deo ſubiect⁹ eſt
fili⁹. Nā q̄uis īter obſtinatos piculoſū fuerit p̄dica
re v̄itatē: dū mortē ſuā exinde noſceret eē v̄turā: tñ
nō deſtitit cōmonē p̄plm p̄fidorum dicēdo: Qm nouit
dñs viā iuſtorum: ⁊ iter impiorum pibit. In qua pte: p̄ſez
habuit teſtē quē iuocat: q2 nulla pericula timuit qñ
carnali pplo ſpūalia bona p̄dicauit. Sic p̄mi pſalmi
diſtinct⁹ text⁹: nūc ēt diſtica cōmemoratione videt eē
repetit⁹. Juſtitiā tuā nō abſcōdi in corde meo: v̄ita
tē tuā ⁊ ſalutare tuū dixi. Juſti volūtas eſt: qñ pōt
p̄deſſe nō abſcōdē v̄itatē: qd dñm Saluatorē feciſ
ſe nō dubiū eſt: qñ turbas arguebat: icrepabat incre
dulos: ⁊ mlta huiuſcemodi p̄dicauit: que euāgelij te
xtus eloquit. Fuit tñ tēp⁹ cū in paſſione tacuit: ſicut
Joan. 19. ſcriptū eſt: At Jeſus nihil rñdit ei. Quippe cui pōti⁹
Pilat⁹ dixit: Mihi nō loqueris? Ueritatez dixit: qñ
Joan. 14. p̄nūtiauit: Ego ſum via v̄itas ⁊ vita. Salutaris aūt
chis hti Symeonis ɔfeſſiōe declarat: qui qñ eū vi

dit: dixit: Nūc dimittis ſuū tuū dñe in pace: q2 vide Luce. 2.
rūt oculi mei ſalutare tuū: qd paraſti ante faciē oīuz
pplorum ⁊c. Nō icelaui miſericordiā tuā ⁊ v̄itatē tuā Al. abſcōdi
a ſynagoga mulita. Adhuc in exponēdis ſuis opib⁹ Al. concilio multo
pſeuerat. Nō celauit miſericordiā p̄ris qñ dixit: Si Luce. 11.
vos cū ſitis mali noſtis bona data dare filijs v̄ris: q̄
tomagis pater veſter celeſtis dabit bona petētib⁹ ſe.
Ueritatem quoqz dixit in ſynagoga multa: id eſt: in
pplorum ɔgregatione denſiſſima: qñ Iſaie librū legit
acceptū: ⁊ dixit: Hodie ipleta eſt hec ſcriptura in au Luce. 4.
rib⁹ veſtris. Audis iudee icredule p̄phetā aliqñ tuū
noſtro euāgelio ɔſonātez? Quē vltra ſuſtines: qui iā
Chriſtū dñm veniſſe cogſcis: ſi adhuc cor tuū noxio
velamie nō tegat? Tu aūt dñe ne lōge facias miſe Al. miſera-
ricordias tuas a me: miſericordia tua ⁊ veritas tua tiones
ſemp ſuſceperūt me. Narratis ſanctis opib⁹: ad paſ
ſionis ſue gliam venit: vt toti⁹ vite atqz viuificatri
cis mortis declararet integritas. Ubi merito p̄rem
p̄cat: me lōge ab eo faciat miſicordias ſuas: qui erat
ſuſcepti hoīs v̄itate moritur⁹: ſicut ⁊ alibi dicit: De⁹ Ps. 21.
de⁹ me⁹ reſpice in me: q̄re me dereliq̄ſti: Miſericor
dia eni fuit: vt humanā naturaz p̄uaricationis vitio
ſauciatā ſancta icarnatione ſaluaret. Ueritas: vt re
ſurrectionis p̄miſſe bñficio ſederet ad dexterā p̄ris:
inde ventur⁹ iudicare viuos ⁊ mortuos. Suſceperūt
me: id eſt: glificādū receperūt. Illos eni in bonā ptē
ſuſcipere dicimur: quos nr̄e grē p̄fitemur acceptos.
Qm circūdederūt me mala quorum nō eſt numerus:
cōprehēderūt me inīqtates mee. Hoc a mēbris
ſuis dicit: quorum ipſe caput eſt Chriſt⁹: vt ſe pati p̄fite
ret qd turba fideliuz ſuſtinebat: ſicut eſt illud: Sau
le ſaule: qd me pſequeris? Sequit: Quorum nō eſt nu Act. 9.
mer⁹: ſcilz apud hoīes. Nā oīa deo dinumerata ſunt:
qui arenā maris ⁊ guttas pluuiarū: ſtellarūqz multi
tudinē cōplexabili q̄ntitate cogſcit. Addidit: Cōpre
hēderūt me inīqtates mee. Eodē modo loquit: quo
ſuperi⁹ dixit: Circūdederūt me mala. Dñs eni Sal
uator nec mala ppetrauit: nec inīqtatib⁹ patuit: ſed
hoc a parte mēbrorum apte dicit: a qb⁹ talia ſuſtinent.
Pietatis eni noſtri capitis fuit: vt qui de ſe multa di
xerat: cōmemoratione quoqz fideliū facere dignare
tur: ne ſe ſequeſtratos putarēt cū p̄teritos eſſe cogno
ſcerēt. Et nō potui vt viderem. Multiplicate ſunt
ſup capillos capitis mei: ⁊ cor meū dereliquit me.
Hoc oīno ad membra referendū eſt: ceterū in Dño
Chriſto nequeunt talia ɔuenire: Nō potui vt vide
rem: id eſt: circūdantib⁹ me iniquitatib⁹ meis: qd ve
raciter pōt fidelis edicere. Et q̄uis in homine capil
li capitis videant innumeri: tñ peccata eorum calculū
p̄bant excedere. Nec fruſtra in comparatione deli
ctorum capilli deducti ſunt. Nam in veteri teſtamē
to: ſacerdotes ipſa ſimilitudine radebantur: vt tali
emundatione purgati: carnis vitia depoſuiſſe vide
rent. Cor vo nos derelinquit: quādo peccatis egrum
profutura nō appetit. Complaceat tibi domine vt Al. eruas
eripias me: domine in auxilium meum reſpice. Al. ad adiu-
Poſt enumerationes p̄miſſas: venit ad ſaluberri nandum me
mā ɔcluſionem: vnde omnis impugnat aduerſitas:
omnia nocentia deſtruunt: vt placeat dño eū eripe
re qui mundi iſtius ɔtrarietatib⁹ cingebat. Et intue
re qd dicit: Complaceat: id eſt: coiter placeat. Cōcor DOC
dia eni hic trinitatis oñdit. Nā qd placet patri: hoc
placet ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſancto. Addidit: Tibi: vt ſan
ctā trinitatē vnū deū eē cognoſceres. Sequit: Dñe
in auxiliū meū reſpice: vt itelligam⁹ reſpectū ipſius

Luce.22. nřm eſſe pſidiũ:ſicut eſt illud in euãgelio: Reſpexit petrũ ⁊ fleuit amare. Nõ eni liberari nõ poſſum⁹:niſi nos diuinitas ppitiata reſpiciat.〔Cõfundanť ⁊ reuereanť ſimul:qui querũt aiam meã vt auferãt eam.〕 Uenit ad eã que ſupeſt narrationẽ:vbi ꝯfuſionez ⁊ reuerentiã dñs Saluatoꝛ optat ipuꝝ:exultationẽ vo ⁊ letitiã ꝑuenire petit deuotis. Sed vide in iſta dep̃catiõe quãta gerat ſtudia pietatis. Cõfundanť dixit: mirabiliũ opatione turbenť. Reuereanť aũt:reſurrectionis glĩa corriganť:vt illũ ꝯfiteanť deũ:quẽ dudũ putauerãt eſſe trucidãdũ. Simul:id eſt:ſicut pſecuti ſunt:ita ⁊ p̃deſtinati ꝯuerſionis munẽ liberenť. Sequiť:Qui querũt aiam meã. Duobus modis aĩa queriť:ſiue ad honoꝛẽ:ſiue ad moꝛtẽ. Sed vt hic illos oſtẽderet qui eã voto ꝯtrio perquirebãt:addidit: Ut auferãt eã:nõ vt diligãt:nõ vt venerenť:ſed vt a coꝛꝑe meo iteruẽtu moꝛtis ſegregare ꝯtẽdãt.〔Auertanť retroꝛſũ ⁊ erubeſcãt:qui cogitãt mihi mala.〕

Al. reuereã tur

Al. volant

Frequẽter dixim⁹ malis ſic bene optari:vt retroꝛſuz redeãt a voluptatib⁹ ſuis:nec in malo ope pſeuerẽt. Qui ſi ꝯfuſionẽ patianť euadũt:ſi mũdi letitia perfruanť pereũt. Nã retroꝛſuz iſtud:in bonã partẽ dici euãgelij loc⁹ ille teſtať:vbi Petro vite hui⁹ ſe amore diligẽti reſpõdit: Redi retro ſathanas. Qd aũt poſuit:Qui cogitãt mihi mala:ideoꝝ ſignificat ꝓꝛobas volũtates:quoꝝ cogitationes nõ erãt male diñs:

Mar.8.

ETY ſed auctoꝛibus ſuis. Cogitationes eni a cogẽdo dicte ſunt.〔Ferãt ꝯfeſtim ꝯfuſionẽ ſuã:qui dicũt mihi euge euge.〕 Ferũt ꝯfeſtim ꝯfuſionẽ ſuã:qui vſqz ad illud ꝑueniũt vt ſe negent erraſſe cognoſcãt. Ferãt dixit quaſi põdus imẽſum. Cõfeſtim vt peccare ceperint:ne lõgi⁹ ꝓgrediẽdo periculoſi⁹ grauenť. Cõfuſionẽ ſuã id eſt:cogitationẽ prauã vitate ꝯuictã. Sequiť:Qui dicũt mihi euge euge. Hic falſos arguit laudatoꝛes: qui plus nituť adulãdo decipe:q̃ poſſint vituperationib⁹ ſauciare. Euge:vbũ qdẽ p̃conſale eſt:ſed cuz recto aĩo nõ pferť:ad deriſionẽ trahiť iferẽdã. Que

SCHE figura diciť Ironia:id eſt:irriſio.〔Exultẽt ⁊ letenť qui querũt te dñe:⁊ dicãt ſemper magnificeť dñs qui diligũt ſalutare tuũ.〕 Sicut inimicos ſuos ꝯfundi petijt qui euz falſis laudationib⁹ irridebãt:ita deuotos optat vaciter gaudẽ:qui ſpem ſuã noſcanť in diñi maieſtate poſuiſſe. Eos enim nõ tñ letari:ſed ⁊ exultare dep̃cať. Sed que ſit iſta exultatio:ꝯſequenter exponiť:id eſt:Et dicãt ſemper: magnificeť dñs. Hec eſt eni pfeſſio que in eternũ gaudentes efficit chꝛiſtianos:que q̃uis iugiter dicat tñ ſemꝑ appetiť.

Al. ſuper te omnes querentes

Job.1. De iſta ſiqdẽ ſñia paſcebať ⁊ in iſto ſeculo Job:qui erat afflictione coꝛpis grauiter ſauciat⁹ dicẽdo: Dñs dedit:dñs abſtulit:ſicut dño placuit ita factuz eſt:ſit nomẽ dñi benedictũ. Exultabit qppe:qꝛ letabať in dño:in quo reuera ſũt oĩa pfutura. Sed ne hãc exultationẽ:q̃buſcunqz crederes ꝯcedẽdaz:addidit: Qui diligũt ſalutare tuum:id eſt:qui me ſpũali charitate ꝯquirũt:⁊ mãdatis meis ſuauiter obſequunť.〔Ego vo egen⁹ ⁊ pauper ſum:dñs curã hẽt mei.〕 Poſtq̃ dixerat letitie munerib⁹ eſſe cõplendos qui deitatez vbi diligẽ voluiſſent:ne ſibi q̃ſpiã meritoꝝ glĩaz vẽdicaret:dñs Chꝛiſtus ex foꝛma loquiť humanitatis aſſumpte: Egen⁹ ⁊ pauper ſum. Egen⁹:qꝛ humanitas ſubueniri ſibi ſemꝑ eget a dño. Pauper:qꝛ niſi diuina grã clarificeť:de ſe oĩno tenuis eſſe cognoſciť. Sed ne iſtã pauptatẽ vilẽ abiectãqz eſtimares:Addidit: Dñs curã hẽt mei:ſciliz de quo dicturus erat: Hic eſt filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bene cõplacui. O paupertatẽ theſauris oĩb⁹ ditioꝛẽ. Pauper eni de nřo:diues de ſuo eſt:qui iõ indigentiã humanitatis aſſumpſit:vt abũdãtie ſue nos faceret eſſe pticipes.〔Adiutoꝛ me⁹ ⁊ liberatoꝛ meus es tu:dñe:ne tardaueris.〕 De adiutoꝛio ⁊ de ꝓtectione ſecur⁹ celeritatẽ neceſſariã petit:vt iã qꝛ moꝛs vitari nõ debuit:ſaltẽ reſurrectio feſtina ſuccederet. Cũ eni dic̃: Adiutoꝛ ⁊ liberatoꝛ:oſtẽdit patiẽtiã diuerſarũ videlicet paſſionũ:vñ ⁊ ipſe pſalm⁹ fecit initiũ. Quapropter tot⁹ vtuti patiẽtie merito deputať:q̃ ⁊ eodẽ fine ꝯcludiť. Cõcluſio.

Al. medicus Al. ſollicit⁹ ẽ

Math.3.

Al. protector Al. tu es de⁹ meus

Magnifica ⁊ ſuauiſſima vba ſenſus nřos medullit⁹ itrauerũt:qñ ipm audiuimus docentẽ quẽ adoꝛam⁹ auctoꝛẽ. Nã lʒ vniuerſos pſalmos magno honoꝛe veneremur:neſcio qd tamẽ dulci⁹ accipiť:cũ aliqd de ſancta incarnatiõe pferť. Hoc eni fidelis gratiſſime ſuſcipit:per quã noſcitur eẽ liberat⁹. Et reſpice quo oꝛdie pſalmi hui⁹ ꝯtextio diſponať. Primũ loquiť eccĩa:q̃ſi rudes docẽs:q̃ſi trepidos ꝯfoꝛtans:quaſi incompoſitos preparãs:vt ſequentia verba dñi Saluatoꝛis libenti animo ſalutariter populus preparatus audiret.

Explicit expoſitio in pſalmũ.39^m.

In finem pſalmus Dauid. XL.

Beatus qui intelligit ſuper egenum ⁊ pauperẽ:in die mala liberabit euz dñs. Dñs ꝯſeruet eũ ⁊ viuificet eũ:⁊ beatum faciat eũ in terra:⁊ nõ tradat euz in aiaz inimicoꝝ ei⁹. Dñs opẽ ferat illi ſuper lectũ doloꝛis ei⁹:vniuerſum ſtratũ ei⁹ verſaſti in ifirmitate ei⁹. Ego dixi dñe miſerere mei;ſana aiaz meã qꝛ peccaui tibi. Inimici mei dixerũt mala mihi:quando moꝛieť ⁊ peribit nomen eius? Et ſi igrediebať vt videret vana loquebať coꝛ eius: cõgregauit iniquitatem ſibi. Egrediebatur foꝛas:⁊ loquebať in idipſum. Aduerſum me ſuſurrabant oẽs inimici mei:aduerſum me cogitabãt mala mihi. Verbuz iniquum conſtituerũt aduerſum me;nũquid qui doꝛmit non adijciet vt reſurgat? Etenĩʒ homo pacis mee in quo ſperaui:qui edebat panes meos magnificauit ſuper me ſupplantationem. Tu autez domine miſerere mei:⁊ reſuſcita me ⁊ retribuã eis. In hoc cognoui qm̃ voluiſti me:qm̃ non gaudebit inimicus meus ſuper me. Me autẽ ꝓpter innocẽtiã ſuſcepiſti:⁊ cõfirmaſti me in cõſpectu tuo in eternũ. Benedict⁹ dominus deus iſrael: a ſeculo ⁊ in ſeculum:fiat fiat.

Verba iſta frequẽti vſu nobis iã debẽt eẽ notiſſima:ſed vt breuiter dicta tãgam⁹: oĩa dirigunť ad Chꝛiſtũ dñm. Magnificat aũt hunc pſalmũ qd in q̃dragenario numero noſciť collocatus:qui calculus emundationi ⁊ purificationi frequẽter aptať. Quadraginta enim diebus fuſo diluuio:ab iniquitatib⁹ hoĩum terra diluta eſt. Quadraginta quoqz diebus

ſanctus Moyſes ab eſcis corporeis temperauit:vt
dīna colloquia mereref. Eodem modo Helias ſuffi-
gio ſe corporee refectiōis abſtinuit. Ipſe quoqꝫ dn̄s
totidē dieb⁹ ac noctib⁹ ieiunauit vt nobis formā bt̄e
purificationis oſtēderet q̄dragreſime:qn etiaꝫ ipſius
exemplo ꝑmittif tēp⁹ abſtinentie:vt deletis ſordib⁹
pctōꝝ ad reſurrectionē dn̄i puris mētib⁹ accedam⁹.
Quapropter hūc pſalmū īter illa iudicem⁹ ſacra re-
poſitū:que aīas nr̄as celeſti purificatiōe mūdificāt:
maxime qn̄ de elemoſyna ꝓpheta dictur⁹ eſt:qua ꝓ-
Eccle.3. ꝓrie fieri noſcif purgatio pctōꝝ. Legif enī:Sicꝫ aq̄
extiguit ignē:ſic elemoſyna extiguit pctm̄. Diuiſio.
PRimo igreſſu ꝓpheta loquif:beatū ꝓdi-
cās elemoſyne largitorē:multiplici eū be-
nedictione ꝯcelebrās. Scdo:glioſaꝫ dn̄s
ſuā memorat paſſionem. Tertio:ad ꝯfir-
mandā ſpem fideliū:idem Chriſtus dn̄s
predicat ꝓpriā reſurrectionē. Expoſitio.
BEat⁹ qui intelligit ſup egenū ⁊ pauperē:
SYL in die mala liberabit eū dn̄s. Hic iterꝫ
hypothetic⁹ ſyllogiſm⁹ hac rōne reſplen-
det. Si ois beatus itelligit ſup egenū ⁊
pauperē:in die mala liberabit euꝫ dn̄s.
Atqui ois btūs intelligit ſup egenū ⁊ pauperē:in die
DEF igif mala liberabit euꝫ dn̄s. Hypothetic⁹ aūt:id eſt:
ꝯditionalis ſyllogiſm⁹ eſt:qui ex ꝯditionalib⁹ ꝓpoſi-
tiōib⁹ hn̄s abſolutā aſſumptionē colligit ꝯcluſionē.
DEF Nūc ſequentia videam⁹. Scd̄a eſt ſpēs definitionis
que grece enneomatice dicif:latinē notio nūcupaf.
Hec de factis ſuis vnūquēqꝫ quid ſit oſtdit. Dic enī:
quo modo pctā per opationes elemoſynarū ſaluber-
rimas expienf:vt poſſit btitudo glioſiſſima reperi-
ri. Suadebat nos equidē dignitas rei:per locū cōeꝫ
aliq̄ facē digreſſionē:vt recōciliatricē humani ge-
neris elemoſynā laudare deberem⁹. Sed qm̄ multo-
rū patrū ſanctiſſimo atqꝫ eloquētiſſimo ore celebra-
ta eſt:ſufficiat ad eoꝝ libros audiētiū corda remiſiſ-
ſe:vt ⁊ illoꝝ deſideriū vberius expleaf:⁊ nos ceptuꝫ
op⁹ iuuāte dn̄o grauiter impleamus. Sed lꝫ multi-
pꝛes de hac re plura ꝯſcripſerint:oꝛif tn̄ inter eos de
Luce.6. hoc articulo nōnulla diſſenſio. Legif enī:Oī petēti
te tribue. Scriptum eſt etiā:Deſudet elemoſyna in
manu tua:donec inuenias iuſtū cui eā tradas. Sed ſi
oēs iuſtos querim⁹:iperatā ꝯſtringim⁹ largitatē. Ue-
rum hec eā in ſola pia volūtate ꝯſiſtit:qꝛ nō eſt nr̄m
ꝑus mores diſcutē ⁊ ſic idigētie ſubuenire. Sufficit
nobis vt nos dare aliqd malis artib⁹ neſciamus:nec
opiniones hominuꝫ captādo elati elemoſynā largia-
mur:ſed opemur ſolo affectu ſubueniēdi:qd̄ nos ſup
oīa ꝑcipit diuinitas imeri. Qui ſic dederit:⁊ ſi iuſtis
nō det:iuſte tn̄ oīb⁹ erogabit. Sed maioꝛ opa dāda
eſt:vt ſcis viris in aliq̄ idigētia ſubuenire debeam⁹
ꝓpter Chriſtū dn̄m nr̄m:qui de paupib⁹ ſuis in iudi-
Math.25. cio ꝓprio dictur⁹ eſt:Qui fecit vni ex minimis iſtis:
mihi fecit. Quid enī dici pōt ſublimi⁹:qd ve glioſi⁹:
qn̄ aut ipſi ꝑtermiſſi in ignē dirigūt:aut remunera-
ti nos ad dexterā collocabūt. Sed aduerte qd̄ dicit:
Intelligit vt ēt nō petētib⁹ talib⁹ offeraf. Nā qui pe-
tēti tribuit:bonū opus efficit:qui vō tacētē itelligit:
btitudinē ſine aliq̄ dubitatiōe congrit. Addidit:In
die mala liberabit eū dn̄s:diē qdē iudiciꝫ ſignificat.
Sed aliquos mouet ꝙ tā frequēter malā dic. Dis
homo malū ⁊ formidabile iuſte ſibi dei diē eē iudi-
ciū:qꝛ pctōꝛib⁹ debita pena ſuſpecta eſt. Nā ⁊ ſi eius
miſeratione liberamur:vigorē tn̄ iudiciꝫ ipſi⁹ recte
expaueſcim⁹. Dn̄s ꝯſeruet eū ⁊ viuificet eū:⁊ beatuꝫ
faciet eū:⁊ emūdet in terra aiam ei⁹:⁊ nō tradat eū Al. nō habet
in ꝑman⁹ inimici ei⁹. Petitio iſta ꝓphete certa ꝓ- Al. aiam
miſſio eſt:qꝛ ſic fieri neceſſe eſt:ſi tn̄ egen⁹ ⁊ pauper
pio munē ſubleuef. Cōſeruet dixit:id eſt:iter mala
ſeculi ꝑire nō faciat:ſed ad ſuā retributionē illeſuꝫ
ſancta ꝯuerſatione ꝑducat. Uiui aūt ꝓprie illi dicū-
tur:qui ſe a chriſtiana fide nō diduīt. Naꝫ de illis qui
in errore verſanf dictū eſt:Sine mortuos:ſepeliant Luce.9.
mortuos ſuos. Ergo viuificet eū dicit:hoc eſt:faciat
illū iter electos in ſua viuē portiōe. Addidit:Et bea-
tū faciet eū:vtiqꝫ vt in reſurrectione ad dexterā col-
locef:⁊ in patriā illā btōꝝ magni iudicis ꝓnūtiatio-
ne mittaf. Sed poſt illā ſuperiorē quā dixerat:rē ni-
mis neceſſariā tāgit:vt dū in iſto mūdo ꝯſiſtit:pec-
catoꝝ remiſſione mūdef:vbi venia optata ſuſcipif:
ſi deuota ſupplicatione plāgaf. Subiūxit etiā:ne in
manib⁹ inimici tradaf. Inimic⁹ diabolus eſt:manus
ei⁹:ptās iniq̄ eſt. Nā q̄s man⁹ hēat:qui carnē nō hēt:
Ipſa ḡ ptās eſt:qua ſeruos dei multiplici tētatione
caſtigat. Et aīaduerte:quotiēs in hoc vſu:Et:poſuit: SCHE
vt figurā Polyſyntheton ꝯiūctionis huius frequēti
iteratione mōſtraret. Dn̄s opē ferat illi ſup lectuꝫ
doloris ei⁹:vniuerſum ſtratū ei⁹ vſaſti in īfirmitate
eius. Ne putares beatū iſtū in hoc mūdo incōcuſ-
ſam requiē poſſidere:dolores ei⁹ mitigari depcaf:vt
multitudo maloꝝ tēperatiōis hn̄ficio vinceref. Le-
ctus enī nobis dat⁹ eſt ad qetē:in quo ſe holum feſſa
membra refoueāt. Sic ⁊ ille qui pr̄imoniū ꝯquirit:
vxorē ſibi copulat:filios ꝓcreat:qui amicitias parat
q̄ſi in quodā lecto delectationis grā ꝯquieſcit. Sed
hoc frequēter huis ſuis amara ⁊ doloꝛib⁹ plena dn̄s
facit:ne ſpem ſuā ponētes in tpalib⁹ reb⁹:futura bo-
na nō appetāt. Quapropter optat ꝓpheta:vt ꝯſolef
dn̄s dolorē eius:qui in delectatione ſua q̄ſi quodā le-
ctulo ſauciaf. Addidit:Uniuerſuꝫ ſtratū ei⁹ vſaſti in
infirmitate ei⁹. Cauſaꝫ excolit quā ſuperi⁹ dixit:qꝛ ꝓ-
uidētia dīna ꝑficif:vt huoꝝ dei mūdana delectatio
in anguſtijs doloribuſqꝫ vicef:q̄ten⁹ hic diuerſis cala-
mitatib⁹ afflicti:eterne btitudinis requiē ꝯſequanf:
ſicut factum eſt in Iob:cui ſeculi bona in īfirmitate
ꝯuerſa ſūt:ſed ide felicioꝛ extitit:qꝛ ſe illi ꝓſperitas
mūdana ſubtraxit. Quocirca talib⁹ reb⁹ rogat opem
ferre dn̄m:ne humana fragilitas duris laborib⁹ preſ-
ſa ſuperetur. Ego dixi dn̄e miſerere mei:ſana aiam
meā ꝗꝛ peccaui tibi. Cū tribulationes fideliū di- Al. quia
uino iudicio fieri cognouiſſet:exclamauit pie trepi-
dus ꝓpheta:vt ⁊ ipſe miſericordiā dn̄i ꝯſequaf:qm̄
qui ſe peccaſſe cognouerat:tētationib⁹ tradi iure me-
tuebat. Oē enī peccatū morb⁹ eſt aiarū:quo creſcēte
ſalus iterioris hoīs diſſipaf. Senſit egritudinē ſuā:
qui clamauit ad medicū:ſed itellect⁹ erat ſan⁹ dū ſe
cogn̄uit īfirmū. Aiaꝫ itaqꝫ ſuā ſanari deſiderat:remiſ-
ſione ſcilꝫ pctōꝝ:Quia reuera ſanamur:cū ſtrāgulā-
tia pctā laxanf. Inimici mei dixerunt mala mihi:
qn̄ moriēf ⁊ peribit nomē ei⁹:. Hacten⁹ ꝓpheta de
beatoꝝ afflictione locut⁹ eſt:nūc ſecūdo īgreſſu dn̄s
Saluator de ſua paſſiōe dictur⁹ eſt:vt cū famuli dei
diuerſis caſib⁹ affligunf:nō ſe a deo credāt eē dereli-
ctos:qn̄ Chriſtuꝫ dn̄m talia ꝑtuliſſe cognoſcunt:qui
dixit:Si me ꝑſecuti ſūt:⁊ vos ꝑſequenf:Si ſmonē Joan.15.
meū huauerūt:⁊ vr̄m ſeruabūt. Inimici vō dixerūt
mala:quādo falſa locuti ſūt. Neceſſe enī erat vt ipſi
mendacia cogitarēt:qui diaboli victori fremuerūt.
Sequitur:Quādo moriēf ⁊ ꝑibit nomē ei⁹:. Uerba

Ibidē.11. ſunt demētium iudeoꝝ. Dicebāt eniꝫ: Si dimiſeri-
mus eū: veniēt Romani ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ re-
Ubi ſupra gnū. Itē caiphas ait: Expedit vt vnꝰ homo moriaꝛ ꝑ
oibꝰ: ⁊ nō tota gēs pereat. Perijt enim nomē eiꝰ: ſed
Al. ſi ingre ab ipſis qui ei credē noluerūt. Et ſi ingrediebanꝛ vt
diebaſ vt vi viderēt: vana locutū eſt cor eoꝝ: ꝯgregauerunt iniq
deret vana lo tatē ſibi. Et egrediebanꝛ foras ⁊ loquebanꝛ. Tē-
q̄baꝛ cor eiꝰ pus illud dñice paſſiōis exponit: qñ iudas nō ad ve-
cōgregauit. nerādū dñm: ſed ad ꝑdendū poſtꝰ doloſus intrabat.
Al. Egredie Nā qđ pluraliter dictū eſt. Ingrediebanꝛ: ⁊ illos ſi-
baꝛ foras et gnificat qui ei manꝰ iniycē ꝯſumpſerūt. Uana vō lo
loquebatur i cuti ſunt iudei: qñ de illiꝰ morte crudeliter tractaue
idipſum rūt: qui oīuꝫ vita eē cogſciꝛ. Sequiꝛ: Cōgregauerūt
iniqtatē ſibi. Cōuentꝰ ipſoꝝ ꝯgregatio fuit vtriqꝫ pec
cantiū: qñ in vno facinore oīa ſcelera ꝑpetrata ſunt:
dum rerū dñm crucifigē decreuerūt. Foras egreſſi
ſunt: qñ intꝰſtare nō poterāt qui ab arcano fidei di-
ſcrepabāt. Utrūqꝫ miſerū: vtrūqꝫ peſtiferū: ingreſſi
ſunt ad facinꝰ ꝑpetrādū: deide foras a vitatis finibꝰ
Al' aduerſuꝫ me exierūt. Simul in vnū ſuſurrabāt oēs inimici mei
DEF aduerſum me cogitabāt mala mihi. Suſurratio eſt
oris paruiſſimꝰ ſonꝰ ſine aliq̄ vocis diſtinctione ꝯfu
ſus: ſmo tractꝰ ab auibꝰ: quaꝝ vox plata ſuſurrꝰ eſt.
Qđ iter illos euenit qui in auribus ſuis murmurare
inuicē geſtierūt. Cōſilia quippe ſua detegere nō ꝑſu
mūt: quí ſcelerū ſocietate ꝯiūcti ſunt. Addidit: Oēs
inimici mei aduerſuꝫ me cogitabāt mala mihi. Ex-
preſſit iſaniā furētiū iſipiētiūqꝫ populoꝝ. Solēt eni
pauci eē ſcelerū auctores. Hic oēs mala cogitaſſe di
cti ſunt: vt nemo ſit minꝰ nocens quos vna facinoris
damnat equalitas. Qđ aūt dixit: Mala mihi: ſi eſſe
ctū queris ſibi: ſi votū mihi. Juſti ſiquidē pena nō
ꝑpatiētis: ſed faciētis inuidia eſt. Uerbū iniquū cō-
ſtituerunt aduerſum me: nunqd qui dormit nō adi-
iciet vt reſurgat? Uerbū iniquū dicit: qđ clamabāt
Pilato: Si hūc dimittis: nō es amicꝰ Ceſaris. Cōſti-
Joan.19. tuerūt: id eſt: decreuerūt: aut etiā definierūt: videli-
DEF cet qñ de dño Saluatore iniqm ſibi ſunt locuti. Dor
mire eſt aūt a ſenſibꝰ carnis remiſſa mētis intētione
requieſcē: ⁊ iterū ad actꝰ vite nr̄e reparato animi vigo
re remeare. Quod morti dñice pulcherrime videꝛ
aptatū: qꝛ tāta celeritas reſurrectiōis fuit vt dormiſ
ſe potiꝰ q̄ꝫ mortuꝰ eſtimeꝛ: reſurgēs fortiſſimꝰ qui vt
ībecillis occubuit. Et ne ſibi heretici diutiꝰ blādian
tur: audiāt illū qui dormit ipm ſibi adicē ꝓtinꝰ vt
Joan.10. reſurgat: ſicut ⁊ in euāgelio dicit: Ptātē habeo ponē
di aiam meā: ⁊ ptātē habeo iterū ſumēdi eā. Etenī
Al. ſperaui homo pacis mee in quo ſperabā: qui edebat panes
Al. magnifi meos ampliauit aduerſuꝫ me ſupplātatione. Do-
cauit ſuper minē pacis ſue: dicit diſcipulū iudā: qui illi pacē de-
dit qñ eū tradidit. Pacē ſiquideꝫ dicimꝰ: cū nos lui
ceꝫ oſculamur. Nā ſi ad aīe tranqllitatē referas: pax
eē in illiꝰ corde nō potuit: qui inſidias blādiēdo ꝑpa
rauit. Addidit: In quo ſperabā: id eſt: in quo ſperare
putabar. Naꝫ quo modo habuit in hoīe peſſimo ſpe
rare: qui illū potuit anteq̄ꝫ naſcereꝛ agnoſcē? Nā vt
Joan.6. itelligas fuiſſe ꝑſcitum: ſic ipſe dñs dicit: Nōne vos
duodecim elegi: ſed vnꝰ ex vobis diabolus eſt? Seq-
tur: Qui edebat panes meos: ſiue doctrinaꝫ meā au-
diebat: vñ ſpūaliter epulamur: ſiue qꝛ manuꝫ miſit
cū ipſo in parapſide: quēadmodum euāgelij lingua
declarat. Et merito dixit: Ampliauit: qñ ignorātibꝰ
quis eēt ipſe mōſtrauerat. O diſcipulū ſurdū: o indo-
DOG cili corde duriſſimū. Quis enim eū a tāta pietate ali
quid virtutis aīo ꝯcepiſſe credat: qui tā crudelis exti-
terit parricida? Tu aūt dñe miſerere mei ⁊ reſuſcita
me: ⁊ retribuā illis. Expoſita paſſiōe: ad tertiū ve- Al. ei
nit igreſſū: in quo reſurrectionis ſue per id q̄ homo
eſt fieri miracula depcaꝛ. Quid erigis aures hereti-
ce? Quid te putas aliqd inueniſſe: qđ tuā poſſit excu
ſare ꝑfidiā? Si ptātē queris: audi qđ in euāgelio di-
cit: Soluite tēplū hoc: ⁊ in triduo ſuſcitabo illud. Hic Joan.2.
humanitas rogat: ibi diuinitas polliceꝛ. Deſine calu
mnias facē. Utraqꝫ eni ꝯueniūt in dño Saluatore: Joan.1.
qꝛ vbū caro factū eſt: ⁊ habitauit in nob. Retribuā
illis dixit: nō dolore vindicte: ſed expectatiōe patiē-
tie. Nā hodieqꝫ ſuſtinēdo illos: magnā ptēꝫ eoꝝ de-
mētie ſue opatiōe ꝯuertit. In hoc cognoui qm volui-
ſti me: qm nō gaudebit inimicꝰ meꝰ ſup me. Cogno
uiſſe ſe dīc in hoc dilectionē pr̄is: qꝛ gl'ioſa eſt reſur-
rectio ſecutura. Qm voluiſti me: ſubaudi: glificare:
exaltare. Poſſunt eni huic loco ⁊ hec vba que dicta
ſūt ⁊ his ſimilia ꝯuenire. Addidit: Qm nō gaudebit
inimicꝰ meꝰ ſup me. Hoc erat qđ dixit: Qm voluiſti
me: ſcilꝫ qꝛ inimicꝰ ſupra eū nō eſt gaudere ꝑmiſſus:
qñ illa que diſponebāt: nullatenꝰ ipleuerūt. Ad hoc
eni eū occidē voluerunt: ſicut ſupius dictū eſt: vt no
mē eiꝰ penitꝰ de terra abrogarēt. Sed ecōtra: vident
eccleſiā Chriſti toto orbe diffuſaꝫ: nomē eiꝰ vbiqꝫ ce
leberrimū eē cogſcūt: vt merito gaudē nō poſſint q
bus tā ꝯtria ꝓuenerūt. Propter inocētiā aūt meā Al. Me aūt
ſuſcepiſti: ⁊ ꝯfirmaſti me in ꝯſpectu tuo in eternū. propter inno
Uere ſancta inocētia: vere ſimplicitas: vere humili- centiam
tas btā: vt tot mala paſſus: nulla ſe ꝯtētione defende
ret. Placato aīo ibat ad crucē: tranqlla mēte moritu
rus. Oīa vba que ꝑdicta ſunt per ꝓphetas: integerri
ma veritate cōpleuit. Doluit caſibus ꝑſequētiū: ⁊ in
cruce poſitꝰ pro inimicis ſuis clemētiſſimꝰ exorauit:
qñ hoc ⁊ a fidelibꝰ ſuis faciēdū eē decreuerat. Et me
rito dedit ꝑceptū: qui ꝑmiſit exēplū. Seqꝛ: Et ꝯfir-
maſti me in ꝯſpectu tuo in eternū. Hic iam btitudo
ipſiꝰ ſancte icarnationis exprimiꝛ: qui moribūdi cor
poris īfirmitate depoſita: homo deus ex duabꝰ ⁊ in
duabꝰ naturis diſtinctis atqꝫ ꝑfectis ꝑmanet in glīa Phil.2.
ſempiterna: cuiꝰ nomē ſup oē nomē eſt: cuiꝰ ptās ce-
lo terreqꝫ iperat: cui oē genu flectiꝛ: celeſtium terre
ſtriū ⁊ īfernoꝝ. Benedictꝰ dñs deꝰ Iſrael: a ſeculo
⁊ vſqꝫ in ſeculū: fiat fiat. Expoſitis que ad paſſio- Al. nō habet
nē ⁊ reſurrectionē dñi Chri ꝑtinebāt: pulchre ſecuta
eſt laudatiua ꝯcluſio: qꝛ oī tpe bñdici debet: qui ſpeꝫ
nr̄aꝫ glīa ſue diſpēſationis ipleuit. Bñdictū dicimꝰ ⁊
hoīeꝫ cui bñdiciꝛ: cui tñ ſi bñ nō dicaꝛ benedictꝰ nō
eſt: ⁊ quodāmodo iſta bñdictio ex alieno celebraꝛ ar
bitrio. Deꝰ aūt bñdictꝰ eſt ⁊ſi oēs taceāt: qꝛ ille oē bo
nū nō tanq̄ꝫ extꝛneū ſuſcipit: ſed ab ipſo ꝓgrediꝛ. Nā
qđ dixit: A ſeculo: pñtē mūduꝫ ſignificat ex quo ad-
miſtrari cepta ſūt oīa. Et vſqꝫ in ſeculū: futurū vult
itelligi: vbi iā oīa eterna ꝯſiſtūt: nec aliq̄ tpis muta-
bilitate dilabuntur. Nam lꝫ ſeculum iſtud deficiat:
dei tamen benedictio incommutabilis perſeuerat.
Addidit: Fiat fiat. Hoc verbum geminatum inſtan
ter ab omnibus predicat eſſe faciendū. Nō enim ſic
intelligendū eſt: vt puteꝛ fiat benedictꝰ dñs: tanq̄ ſi
nō laudeꝛ benedictꝰ nō ſit: ſed hoc fiat: vnde nos ꝓ-
ficimꝰ dū iugiter eiꝰ laudibꝰ occupamur. Aliq vō ex-
poſitoꝝ pro iſtiꝰ vbi nouitate qđ eſt hic: ⁊ in 71ꝰ ſiue
in 88ꝰ vel in cētēſimo qnto: in quinque libros pſal-
teriū diuidēdū eſſe putauerūt. Sed eis nō eſſe ꝯſen
tiendū in ꝑfatione nr̄a ſufficiēter oſtēſuꝫ eſt. In acti
bꝰ qppe apl'oꝝ: vnꝰ liber legiꝛ eē pſalmoꝝ. Cōcluſio.

Superiore pſalmo: In pⁱma pte eccl'ia ſancta locuta eſt: ⁊ poſt dñi verba ſecuta ſunt: Ita ⁊ in hoc ꝓpheta pcurſor eſt. In ipſo quoqȝ pⁱncipio beatꝰ Dauid per elemoſynas ſanctas morales nos docuit diſciplinas. Secūdo: per paſſionē ſuā dñs naturales ſemitas idicauit. Tertio: reſurrectionis miraculo iſpectiua nos claritate cōpleuit: vt celeſtis philoſophie vitas tribus ptibꝰ narrata ꝯſtaret. Qđ ſi diligēter inſpexeris: ⁊ in reliqs pſalmis poſitū frequenter inuenies. Unde pſalmi huiꝰ ſuſcepto beneficio magna exultatione dicēduȝ eſt: Benedictus dñs deus iſrael: a ſeculo ⁊ vſqȝ in ſeculum: fiat fiat.

Explicit expoſitio in pſalmū. 40ᵐ.

¶ In finē intellectus filijs chore: pſalmus Dauid. XLI.

Quemadmoduȝ deſiderat ceruus ad fontes aquaruȝ: ita deſiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: quando veniā ⁊ apparebo ante faciem dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: vbi eſt deus tuus. Hec recordatus ſum ⁊ effudi in me animam meam: quoniaȝ tranſibo in locū tabernaculi ammirabilis vſqȝ ad domū dei. In voce exultationis ⁊ confeſſionis: ſonus epulātis. Quare triſtis es anima mea: ⁊ quare conturbas me. Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. Ad meipſuȝ anima mea cōturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis ⁊ Hermonijm a monte modico. Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum. Omnia excelſa tua ⁊ fluctus tui: ſuper me tranſierūt. In die mādauit dominus miſericordiā ſuam: ⁊ nocte cāticū eius. Apud me oratio deo vite mee dicaȝ deo: ſuſceptor meus es. Quare oblitus es mei: ⁊ quare cōtriſtatus incedo dū affligit me inimicꝰ. Duȝ ꝯfringunt oſſa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulāt me inimici mei. Duȝ dicūt mihi per ſingulos dies vbi eſt deus tuus: quare triſtis es anima mea ⁊ quare cōturbas me. Spa in deo qm̄ adhuc ꝯfitebor illi: ſalutare vultꝰ mei ⁊ deus meꝰ.

Inter verba vſitata filios chore nouiter itroducit: que noīa cātoꝝ ſūt: nō pſalmigraphoꝝ: ſicē de idithun in 38° pſalmo iā dictū eſt. Hi enī a Dauid ad pſalmodiā fuerāt electi: ſed ꝓpt ſignificātiā nolum ꝯgruent titulis vident appoſiti: q̄ magno ſtudio debemꝰ ingredere: vt velut nobis cādidiſſimꝰ nucleꝰ extus ſuo tegmie decēter appareat. Hebraice chore: dī calvaria. Caluarie vo locꝰ eſt: vbi dñm Saluatorem ꝯſtat eē crucifixū. Quapropter filij chore merito di- (INTER)

cunt: qui tanq̄ glīoſiſſimū trophēū celeſtis regis: id eſt: ſignaculū crucis ſuſcipe meruerūt. Et ideo pſalmꝰ hic oī ꝯuenit chriſtiano: qui amore dñi flāma dñice charitatis accēdit: ſine qua totū abiectū eſt qcqd in humanis rebꝰ putat eximiū. De qua re hic pⁱmus eſt hs quē 83ꝰ ⁊ 84ꝰ ſubſequunt. Sed in his noībꝰ illud meminiſſe debemus: qđ beatꝰ Hieronymꝰ ait: Oē pſalteriū ſagaci mēte pluſtrās: nunq̄ iuenio q filij chore aliqd triſte cātauerint. Semp enī in pſalmis eoꝝ leta ſunt ⁊ iocunda: ſecularibuſqȝ cōtentis: celeſtia ⁊ eterna deſiderant: congruētes interpretationi nominis ſui.

Diuiſio.

Filiꝰ chore: (queȝ diximꝰ) crucis honore ſignatꝰ: Prima ꝓfeſſione pſalmi huiꝰ oē deſideriū mētis ſue ad dñm dič eē tranſlatū. In ſcḋa: per quinquepartitū ſyllogiſmū loquit anime ſue: dicens eaȝ in hoc ſeculi ſalo non debere turbari: qꝛ deus eſt ipſius fixa deliberatione refugium.

Expoſitio.

Sicut ceruꝰ deſiderat ad fontes aquaꝝ: ita deſiderat aīa mea ad te deus. Hic figura eſt Parabole: id eſt: rerū gñe diſſimiliū compatio. Ceruo enī: homo noſcit aſſimilatꝰ. Qđ argumētū compatiōis dř a minore ad maiꝰ. Sed nō icaſſuȝ fidelibꝰ hoc aīal cōparat. Eſt enī pⁱmo inopiū: ſcḋe velociſſimū: tertio deſiderio inardeſcēte ſiticuloſum. Serpētes naribꝰ trahit: quas vt vorauerit veneno eſtuāte ꝑmotus: ad fontē aqͣꝝ quāta pōt velocitate feſtinat. Amat enī aqua dulci puriſſimaqȝ ſatiari. Huiꝰ decora cōparatio noſtrū deſideriū ardēter iſtigat: vt qñ venena antiqui ſerpētis haurimꝰ ⁊ eiꝰ facibꝰ eſtuamꝰ: ad fontē dīne miſericordie ilico feſtinemꝰ: q̄tenꝰ qđ peti aduerſitate ꝯbit: dulciſſimi hauſtus puritate vincat. Nec vacat qđ ad fontes aquarū dixit: nō ad aquas. Fons enī aquarū Chriſtꝰ eſt dñs: vñ oīa fluūt quecūqȝ reficiūt. Fluēta enī plerūqȝ ſiccari pñt: fons aūt aqͣꝝ ſemꝑ irriguus eſt. Uñ merito dictū eſt ad liquorē ſacre originis feſtinādū: vbi deſideriū nr̄m nunq̄ poſſit hēre ieiuniū. Sitiuit aīa mea ad deum viuū: qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. Ut deſideriū qđ pmiſit dīne charitatis fuiſſe cognoſceres: aiam ſuā dicit ꝯſpectū dñi ſitiēter appetē. Quo ambitu: imbecillis maxime inflammat humanitas. Deniqȝ ſic ſequit: Qñ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei: ſcilȝ qꝛ tunc nobis manifeſtꝰ apparebit: qñ nos in iudicio ſuo dignāter iſpexerit. His igit rebꝰ edocti: aduertimꝰ habere oīoȝ ſitim ſuā: cū deſiderio celeſti cōmota diuinos fluuios expetit: quibus irrigua ſemꝑ vbertate fundunt aque copioſiſſime ſalutares: que nō ſolū ſitiȝ retēperant aīarū: ſed etiā oēm indigētiā ībecillitatis excludūt. Hec ſitis in ſeculo hūis pectoribus ſemꝑ eſtuat: nec aliquo fine ꝯtēta regeſcit: qꝛ ei in futura btitudine dat iuenire qđ appetit: ſicut dñs in euāgelio dič: Btī qui eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā: qm̄ ipſi ſaturabunt. Qñ: aūt: cū pōdē ꝓnūciāduȝ eſt: vt grauis ei videat eſſe dilatio. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Audiāt h qui dño flere nō appetūt: iuges lachrymas nō tediā: ſed ſatietatē potiꝰ itulīſſe. Nec īmerito: qꝛ fletꝰ ille cibꝰ eſt aīaꝝ: corroboratio ſēſuū: abſolutio peccatoꝝ: refectio mētiū: lauacra culpaꝝ. Per has iuges lachrymas: ſignificat afflictiō hꝰ erūdiri poſſe ꝑplm chriſtianū. Dič: ꝓſpitatē dēmꝰ accipe: noctē vo triſtitiā. Per hec enī duo: oē tēpꝰ vite hois indicat. Dū dicit mihi quotidie: vbi eſt Deꝰ tuus:

Al. Quēad modum

SCHETOP

Al. fontem

Math. 5.

Cauſaʒ reddit filiꝰ chore: quare iuges lachrymas fu
dit. Hoc enī dicebať aſſidue pſecutorib̄ tpe chriſtianis:
Nō eſt qui vos vindicet: ſuſtinete pfecto que volu
mꝰ: que iubemꝰ. Quis in iſta afflictiōe nō fleret: ha
bere ꝯſciam rectā: ⁊ prauoꝝ ſubiacē ꝯuitijs: qn vltra
oēs dolores eſt: illū iſultātē cernē: quē cogſcis ꝯſcie
prauitate ſordē? Et reſpice ꝯueniētiā rerū: qm̄ ſic la
chrymas ſuas aſſiduas deſignauit: ita ⁊ iputationes
fuiſſe ꝯtinuas dicit: vt oīa ſibi ꝯcordēt que ſacris le
ctionib̄ ꝯtinenť. [Hec recordatꝰ ſum ⁊ effudi in me
Al. trāſibo aīam meā: qm̄ īgrediebar in locū tabernaculi.] Id
eſt: dū hec que mihi iputabanť delicta cogitarē: aīaʒ
meā quaſi ex pleno ꝯceptaculo in lachrymas ſubita
inūdatione pfudi: rogās deū ne diutiꝰ tali icrepatio
ne torquerer. Aīam vō ſuā in ſe quodāmodo fundit:
qui pleno deſiderio ꝯcitatꝰ deo ſe ſincera ſupplicatio
ne pſtrauerit. Et nota ꝙ oīs effuſio motu facto ad
vicina loca pgrediť. Aīa vō in ſe fundiť: quotiēs cō
pūctionis iſtinctu in ſemetipſam reuertiť. Sequiť
etiā cur in ſe effuderit aīaʒ ſuā: ſcilʒ Qm̄ īgrediebať
in locū tabernaculi: hoc eſt: in eccliaʒ pñtem. Ibi enī
dū īgrederet̄ ampliꝰ plorabat: amplius gemebat ad
huc differri illā Hieruſalē: quā ſcis ſuis dñs repro
miſit. Neceſſe eſt enī viuaciꝰ deſiderare qđ expectať
qn̄ eiꝰ quedā ſilitudo ꝯſpicit̄. [Admirabilis vſqʒ ad
domū dei. In voce exultatiōis ⁊ ꝯfeſſionis: ſonꝰ epu
lantis.] Hic reddendū eſt: qđ in ſupiore vſu dixit: in
locū tabernaculi. Ingrediebať enim admirabile ta
bernaculū: qui iā inīqs iputationib̄ cedē neſciebat.
Dicebať enī illi: Ubi eſt Deꝰ tuꝰ? Sed ille deū tāto
pere deſiderabat: qnto in eū iſultatio nefanda ſurre
perat. De iſto vō tabernaculo: vſqʒ ad illā futuri ſe
culi domū Dei: piꝰ incola feſtinabat: ne mundi huiꝰ
deſideria ſancto viro viderentur accepta. Sed quo
modo illuc ire ſanctiſſimus ambiebat? In voce ſcilʒ
exultationis ⁊ ꝯfeſſionis. Exultatio ad pſalmodiā re
ſpicit: ꝯfeſſio ad peccata deplorāda: que duo ꝯiūcta
pfectū vtiqʒ efficiūt chriſtianū. Sequiť: Sonꝰ epulan
DEF tis. Definitio breuis: quid ſit exultatio ⁊ confeſſio: id
eſt: ſonꝰ epulātis: qꝛ ſonꝰ ipſe aīam paſcit: ⁊ epulas illi
ſuaues delectatione ꝯcedit. Quid enī dulciꝰ: quidue
ſalubriꝰ: qȝ Deū laudare: ⁊ ſe ſemꝑ argue? Finita eſt
pars que ſitis habēdā dic in dño: ſed rurſus in ſequē
ti pte per magnas ſubtileſqʒ argumētatiōes hoc ite
rat: ne per triſtitiā mētis ceſſare videreť a deſiderio
qđ pbabili ardore ꝯcepat. [Quare triſtis es aīa mea
⁊ quare cōturbas me? Spa in Deo.] Hos vſus pau
lo ſollicitiꝰ audiamꝰ: qꝛ niſi ſubtiliꝰ tractent̄: obſcuri
ſunt. Poſt illas iputationes quas audierat: vbi eſt
Deꝰ tuꝰ: poſt effuſionē aīe ſue quā nimia tribulatio
ne peregerat: venit filiꝰ chore ad ſcđam ptē: qui per
quinquepartiti ſyllogiſmi vaciſſimā pbationē vſqʒ
ad finē pſalmi loquiť ad aīam ſuā dicens: Quare aīa
mea inimicoꝝ ſeuis iputationib̄ ſauciata pregraua
ris? Quare me tua afflictione cōturbas? Neceſſe eſt
enī vt illa triſtis ac meſta īfirmitas humana turbe
tur. Sequiť aduerſum hoc ſalutare remediū. Spe
ra in Deo: qꝛ ſpes eiꝰ oīa cōmutat in meliꝰ: ⁊ ad eter
nū gaudiū pducit quos ſeculi iſtiꝰ triſtitia īflicta cō
Matth. 5. cluſerit: ſicut ſcriptū eſt: Bti qui lugēt: qm̄ ipſi ꝯſola
bunť. Nec nouū videať ꝙ ad aīam ſuā pſona logť
Pſ. 102. introducta. Nā ⁊ alibi legiť: Benedic aīa mea dño.
Pſ. 145. Et alibi: Lauda aīa mea dñm. Et in 52ᵒ pſalmo idē
Pſ. 42. Al. adhuc repetit: Quare triſtis es aīa mea? [Qm̄ ꝯfitebor il
li: ſalutare vultꝰ mei.] Ne forſitan aīa diceret: Quē

admodū poſſuʒ ſperare in dño: dū tua mihi imbecil
litas frequenter obſiſtat? Dicit filiꝰ crucis: Spera in
dño: qm̄ ego illi ꝯfitebor: id eſt: de peccatis meis pe
nitētiā gero: vt tue deuotioni īpedire nō poſſiʒ. Se
quiť etiaʒ cui ꝯfitebor: id eſt: qui eſt ſalutare vultus
mei. Salus enī vultꝰ nr̄i Chriſtꝰ eſt dñs: qui in forma
ſerui: qua ſumꝰ abſqʒ peccato: venire dignatus eſt: ſicť
Hieremias ꝓpheta dicit: Spūs vultus nr̄i Chriſtus Thren. 4.
dñs cōprehēſus eſt: ſub cuiꝰ velamēto viuimus inter
gentes. [Deꝰ meꝰ. Ad meipſo aīa mea turbata eſt: Al. Et
ꝓpterea memor ero tui domie: de terra iordanis.] Al. Ad me ipſum
Iſte qui ꝯſiliū dabat aīe: qui mētem ſuā rōnabiliter Al. conturba
corrigebat: ad ꝯditionē humanitatis reuerſus ꝯfite te
tur: dicens aīam ſuā a ſe potiꝰ eſſe turbatā. Reuera: Al. nō habe
qꝛ niſi hoc vitia carnis facerēt in ſua tranquillitate
mentis puritas ꝑmaneret. Hāc aūt rōcinationeʒ ni
mis cōpetēter arbitror īntroductā: vt homo euidēter
agnoſceret ex qua diuerſitate ꝯſtaret. Sed filiꝰ iſte
crucis quē pfatus eſt titulus: oſtendit remediū quo
poſſit vnuſquiſqʒ aīe ſue ꝯturbationes euadē dicēs:
Propterea memor ero tui dñe de terra Jordanis.
Propterea: id eſt: ꝓpter ꝯturbationes iſtas quib̄ aīa
mea vehemēter affligiť: memor ero tui dñe: Quaſi
diceret: Ad te ſūma velocitate feſtino: vbi ꝑueniſſe
remediū eſt: ⁊ carnaliū maloꝝ cōpetēs pbať exclu
ſio. Dicit etiam vnde memor erit: De terra ſcilʒ Jor
danis: hoc eſt: de loco in quo ꝑus dñs baptiſmatis be
neficia ꝯſecrauit. Nā ⁊ nomē ipſuʒ Jordanis flumi INTER
nis: interpretať deſcēſio coꝝ. Deſcēdit enī in altitu
dinē fontiū: qui ſe illo munere ſacramēti deſiderat
inouare. Nā hodieqʒ de baptizato ſic dicimꝰ: Deſcē
dit in fontē. Siue deſcēſio iſta: humilitatem ſignifi
catq; quā baptizatū neceſſe eſt hēre qui dñi nr̄i ſequiť
inſtituta. Quapropter harū rerū dū memores ſumꝰ:
ſuꝑuenientiū maloꝝ nulla ꝯfuſione turbamur. [Et
hermonym a monte modico.] Hermonym: paruus
mons iuxta Jordaneʒ eſt poſitꝰ: ſicut deuteronomij
lectiōe cogſciť. Accepimꝰ inquit in tpe illo terrā de Deut. 3.
manib̄ duoꝝ regū ammorreoꝝ qui erāt ſecꝰ Jorda
nē: a torrēte Arnon vſqʒ ad mōtē Hermon. Sed vi
deamꝰ quid nobis ſignificātia etiā huiꝰ noīs tradē vi
deať. Hermonym dicať Anathema. Qđ dicit homo
diabolo: qn̄ ad Deū venerit. Et bene dixit: A monte
modico: qꝛ non ex altitudine ſuꝑbie Deꝰ queriť: ſed
memoria eiꝰ in humilitatib̄ modicis inueniť. Qua
propter dū pceptū baptiſmū: dū humilitatē memo
rie recondimꝰ: ſuſcepte fidei regulas donāte dño ſa
lubriter obtinemꝰ. [Abyſſus abyſſuʒ inuocat: in voce
cataractarū tuarū. Oīa excelſa tua ⁊ fluctꝰ tui: ſuper
me trāſierunt.] Jordanis: hermonym: abyſſus aby
ſum inuocat: in voce cataractarū tuarū: figurā fece
rūt. Sardiſmos: que linguarū ſemꝑ ꝑmixtione for SCHE
mať. Naʒ Jordanis ⁊ hermonym hebrea ſunt noīa.
Abyſſus abyſſum: ⁊ cataracte: grecū eſt. Inuocat in
voce: latinū eē manifeſtū eſt. Sic iſta figura: in hoc
loco cōmixtione linguarū pulchre cōpoſita eſt. Duo
bus enī abyſſis: duo teſtamēta ſignificat: id eſt: nouū
⁊ vetus: que ſe vtraqʒ mutua atteſtatione ꝯfirmant.
quādo vetus nouū pdicit: nouū aūt cōmemorat te
ſtamenti veteris lectiones. Sic fit vt vtraqʒ ſe inuo
cēt: quādo ad alterutrū de ſua ꝯfirmatione teſtanť.
Sic ⁊ alibi pſalmiſta dicit: Judicia tua abyſſus mul Pſ. 35.
ta. Profunda ſunt eniʒ teſtamenta dñi: qꝛ in ſinu ſa
pientie ipſius ſita veritate ꝯſiſtunt. In voce aūt ca
taractarū tuarū: ꝓphetas ⁊ Aplos dicit: qm̄ ſicť aq̄ru

multitudo per cataractas euomit: ita ⁊ de ore ipſoꝝ domini fluenta manauerūt. Excelſa vo ⁊ fluctus: ad ſcripturas ſanctas cōpetēter aptamus. Ipſe ſunt enī quas ſuperius abyſſos vocauit: vbi ⁊ parabolaꝝ qui dā fluctus alludit: ⁊ altitudo ſenſuū pia ꝑſcrutatione grādeſcit. Hec ergo ſupra ſe dicit trāſiſſe iuſt⁹: q2 in eoꝝ notitia auidus ſe ꝑſcrutator imerſerat. [In die

Al. cātica tio

mandauit dn̄s miſericordiā ſuā: ⁊ nocte declarauit. Apud me oīo deo vite mee.] Dic̄ ocioſuz tempus ac cipiamus: in quo dn̄i ꝓcepta diſcunt̄. Nā lex eius in ſpatio tranquillitatis ebibit̄. Tunc enī vacat diſcē: quādo nō eſt qđ debeat impedire. Sequit̄: Et nocte declarauit. Illud vtiq3 qđ diſcat̄ in quiete: in tribulatione declarat̄. Prius enī ocioſo tp̄e legis vba diſcunt̄: ſed eoꝝ fruct⁹ in afflictione monſtrat̄: ſicut le

Eccle. 35.

git̄: Specioſa miſericordia dn̄i in tp̄e tribulationis: ita fit vt nocte declaret̄: qđ in die diſcitur. Addidit: Apud me oīo deo vite mee. Ac ſi diceret. Intra me eſt ſacrificiū qđ offerā deo. Qđ eſt illud ſacrificiuz? Oratio vtiq3 quā de⁹ nō ſpernit: quā ſupra victimas eligit: cū tn̄ deuotione pura mētis offertur. Sed iſte dn̄s De⁹ eſt vite nr̄e: q2 dū peccatis nr̄is faciētib⁹ mo rimur ei⁹ clemētie remiſſione ſaluamur.] Dicā deo

Al. oblit⁹ es mei

Al. nō habet

ſuſceptor meus es. Quare me oblit⁹ es quare me repuliſti: ⁊ quare ꝯtriſtatus icedo dū affligit me inimicus?] Fili⁹ chore ſupra dixerat: Apud me oīo deo vite mee: nunc ipſam oīonē quā ſuperi⁹ ꝑmiſit ꝓfitet̄ ſe dn̄o eſſe dicturū: id eſt: cū me in grām baptiſmatis ſuſceperis tuis beneficijs in illa patria collocandū: quare me nunc pateris diuerſis calamitatib⁹ diabolica fraude vexari? Senſerat enī vir ſanctiſſimus: quāta illi⁹ quietis dulcedo future ſit: ⁊ mundi iſti⁹ itinera ꝯfragoſa vehemēter horrebat. Dic̄ etiā more humano: quare me oblit⁹ es? Quia differebat̄ adhuc illa ꝓmiſſio: quā in futura patria ſanctis ſuis dn̄s pollicet̄. Quare me repuliſti? Qm̄ ad illaz quietē adhuc ꝓuenire nō poterat: quā feruētius appetebat. Et quare ꝯtriſtat⁹ icedo: dū affligit me inimic⁹? Utiq3 ꝯtriſtamur: qm̄ flagella in hoc mūdo ſuſcipimus: qm̄ inimici fraudulēta ſurreptione tentamur: qm̄ carnis vitia inito ac repugnāte animo ſuſtinem⁹.

SCHE

Hec figura dicit̄ Erotema: qm̄ ſub iterrogatione crebra aliqd exaggeram⁹ dolētes.] Dū ꝯfringunt̄ oſſa

Al. inimici mei

mea exprobrauerūt mihi qui tribulant me.] Oſſa ad firmitatē mētis ſepe diximus ꝑtinere. Ergo dum patiētie nr̄e virtus affligit̄: quaſi oſſa frāgunt̄. Hoc irridēt vidētes inimici: ⁊ velut ꝓbroſum aliquē abominani: cui nullā felicitatē mūdi iſti⁹ arridere cognoſcunt.] Duz dicit̄ mihi per ſingulos dies: vbi eſt De⁹ tuus?] Hec eſt illa exprobratio per quā quodaz malleo oſſa patiētie frāgebant̄. Hoc enī habēt in cōſuetudine perſecutores ⁊ irriſores: afflictis dicē chriſtianis: vbi eſt De⁹ tuus? Uindicet te ſi pōt. Quotiēs enim hoc martyres audierūt? quotiēs ꝯfeſſores qui tormētis varijs cedere nequiuerūt? Nā vox iſta celeberrima eſt: quādo illis aſſidue dicit̄: qui pro Chr̄i noīe patiunt̄.] Quare triſtis es anima mea: ⁊ quare

Al. deo

Al. adhuc

Al. et

ꝯturbas me? Spera in dn̄o: qm̄ ꝯfitebor illi ſalutare vult⁹ mei de⁹ meus.] Querēdū eſt: quid ſignificet repetitio iſta vboꝝ: qm̄ in his lr̄is nihil ſuꝑfluū: nihil ꝯſtat eſſe ꝯfuſuz. Uidet̄ aūt mihi quinquepartitū ſyllogiſmū forſitan hic reperiri: quē Cicero oratorib⁹ eſtimat applicandū: vt euidēter appareat imitatores eos fuiſſe: nō auctores taliū regularū. Nūc

SYL

illi⁹ argumentationis diſtincte membra reddamus. Propoſitio eſt enī. Quare triſtis es aīa mea: ⁊ quare ꝯturbas me? Spera in dn̄o: qm̄ ꝯfitebor illi ſalutare vult⁹ mei. Probatio ꝓpoſitionis: quatuor vſib⁹ qui ſequunt̄ procul dubio ꝯtinet̄ adiūcta. Deinde ꝓuenit aſſumptio. Dicā deo ſuſceptor me⁹ es: quare me oblitus es: quare me repuliſti: ⁊ quare triſtis incedo duz affligit me inimicus? Sequit̄ duob⁹ alijs vſib⁹ ꝓbatio aſſumptionis. Infert̄ poſtremo ſub repetitione primi vſus ꝓpoſiti ſyllogiſmi decora ꝯcluſio. Quare triſtis es aīa mea ⁊c̄. Que repetitio in lege quinque partiti ſyllogiſmi celeberrima etiā nūc habet̄. Nec moueat qđ in ꝓpoſitione duob⁹ vſib⁹ hec ſentētia videtur extenſa: hic autem ſub vno verſu ꝯſtat eſſe cōſtrictaz. Decuit enim vt in fine colligeret̄: qđ ſupra latius videtur eſſe propoſitum.

Concluſio.

Filius iſte crucis in principio pſalmi inſigne volens oſtēdē deſideriū ſuū: ex q̄ſito ſe cōparauit exēplo: vt ſingulariter crederet̄ diligē: qui noſcebat̄ tā ingēti voto dn̄m ꝯcupiſſe. Sed qm̄ humano vſu bono ꝓpoſito malis ſemꝑ morib⁹ obuiat̄: dū mens iniqua quē per blādimēta decipe nō pōt: ſubdolis icrepationib⁹ molit̄ euertē: crebris iſultationib⁹ cōmotū ſe ad ꝯtinuas lachrymas dicit. Et ne triſtitia ſeculi ei⁹ animuz occuparet: aut in deſꝑationis diſcrimina ꝓueniret: ad aīam ſuā ꝯſolatoria vba fecit: vt ꝑturbationē hui⁹ ſeculi fidelib⁹ inimicam a ſe depelleret: ne eū deſꝑationis tedia poſſiderēt. Scriptū eſt quippe. Triſtitia enī que ſm̄ deuz eſt: pn̄iam in ſalutē ſtabilē opat̄: ſeculi aūt triſtitia mortē opat̄. 2. Corin. 7.

Quapropter merito a ſe illud conat⁹ eſt expellē: vn̄ ſibi ꝑpetuū exitiū nouerat iminē. Et ideo hodieq3 hūc pſalmū boni deſiderij ſuaſorē atq3 inſtitutorē: baptiçādis ꝯgrue decātat eccleſia: quaten⁹ a triſtitia hui⁹ mūdi alienati: ad dn̄z tota mētis puritate ſuſpirēt. Preſta bone rex: vt (qm̄ nō eſt vn⁹ modus miſericordie tue) ſic̄ illos ꝑ aquā ſancte regnātiōis abluis ita ⁊ nos dono clemētie tue a pctōꝝ fece purifices.

Explicit expoſitio in pſalmum. 41[m].

Pſalmus Dauid. XLII.

Iudica me de⁹ ⁊ diſcerne cauſam meam: de gente non ſancta ab hoīe iniquo ⁊ doloſo erue me. Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare me repuliſti: ⁊ quare triſtis incedo dū affligit me inimicus? Emitte lucem tuam ⁊ veritatez tuam: ipſa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in montem ſanctum tuum ⁊ in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutez meam. Confitebor tibi in cithara deus deus meus: quare triſtis es anima mea ⁊ quare conturbas me? Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus.

Quāuis alij tituli multa: alij ꝯtineāt pauciora: oēs tn̄ ad ſuꝑne ꝯſiderationis munera ꝑducunt̄: vt ipſa varietas nec faſtidiū faciat: nec que ſūt necīa cōmonē deſiſtat. Pſalm⁹ ꝗ ſic̄ ſepe dictū eſt: figurat melos celeſtiū vboꝝ qđ deſurſuz nobis reſonare ſentit: ſic̄ hic dictur⁹ eſt: Diſcerne cauſam meā de gente

DEF

non ſancta ⁊c. Dauid aūt: fortiſſimū ⁊ deſiderabilē nobis indicat Chriſtū: ad quē ex perſona fideliſſimi chriſtiani pſalmus iſte dirigit̄: dum mens ⁊ intētio eius ad ipſum deſideranter apteť. Nā ſicut ille ſuperior docet oīa cōtemni: quatenus deſideriū dñi ſingulariter appetať: ita hic premonet: ne mundana poſſimus tribulatione cōfundi: ſed in atrijs domini dicit eſſe gaudendum: egritudinibus noſtris valde neceſſariam probans quā totiens nobis pius medicus ingerit potionem.

Diuiſio.

PSalmū iſtū vnuſquiſqꝫ fideliū ſibi cōpetenter aptabit: qui in pmo capite dñm deprecať: vt in aduentu nouiſſimo quo iudicaturus eſt mundū: ab infideliū cōſortio libereť. Secundo introiturum ſe ad domini altare confidit: vbi tantūmodo beatis acceſſus eſt: ⁊ ideo in moleſtijs huius mundi animam ſuam dicit non eſſe turbandam: que iaꝫ ſpe superni muneris gloriatur.

Expoſitio.

IUdica me deus: ⁊ diſcerne cauſam meā de gente nō ſancta. Dum vir fidelis huius ſeculi iniquitatibus angereť: ⁊ cū incredulis populis adhuc eſſet habitatione permixtus: ſubito erupit in vocem: vt in iudicio domini cauſa eius ſequeſtrareť ab ipſis: quādo agnos ponet ad dexteraꝫ: hedos aūt ꝯſtituet ad ſiniſtram. Nō enim petit peccata ſua diſcuti: ſed ab iniquorum ꝯſortio liberari. Eſſet eni periculoſuꝫ dicere: Judica me: niſi addidiſſet: ⁊ diſcerne cauſam meā: id eſt: diuide permixtionē meam quā in ſeculo iſto ſuſtineo: ⁊ aliquādo ſegregatū me ab ipſis in populi tui electiōe ꝯſtitue. Addidit: De gēte nō ſancta hoc eſt: de peruerſis ac male viuentib᷒. Reuera ſancta ꝯſciētia: quando nec in altero ꝯtueri poterat que diuinis pceptis pbabanť aduerſa. Ab hoīe iniquo

Al. erue ⁊ doloſo eripe me. Bonū qdē deſiderium: ſed adhuc nō habet tempus. Hoc eniꝫ qđ mō a ſancto iſto querit̄: in futuro iudicio a fidelib᷒ inuenit̄. Sed talia ⁊ hic deſiderant qui pacifici eſſe noſcuntur: vt ab inquietis morib᷒ cupiāt diuidi: ne poſſint aliqua prauitate viciari. Ipſe eſt eni iniquus ⁊ doloſus: de quo ſuperius dixit: de gente nō ſancta. Iniquus eſt enim

DEF qui mala facit apertius. Doloſus qui occulta machinatione graſſať: vt ſunt omnes qui a mandatis dñi

Al. nō habet pbātur alieni. Quis tu es deus meus ⁊ fortitudo mea: quare me repuliſti: ⁊ quare triſtis incedo dum affligit me inimicus: Frequēter ratio cauſam precedit: ſepe iterum ſūcta ſubſequit̄. Hic aūt ꝓpoſita clamat in capite. Nā cū ſit ei᷒ fortitudo deus: mirať quare ab aduentu dñi in quo iudicaturus eſt mundum adhuc videať repelli: quē ꝓpter mūdi quas patiebať anguſtias magno deſiderio ſuſtinebat. Forti

DEF tudo eſt eni ꝯſiderata periculoꝝ perpeſſio: ⁊ laborū indefecta pbatio. Sciebat enim vir ſanctiſſimus vlterius ſe ꝯtriſtari nō poſſe: ſi ad eternā futuri ſeculi requiē perueniret. Mos eni deſiderātiū eſt: ab illa re ſe putare depulſos: ad quā venire velociter nō ſinunť. Eius quoqꝫ rei explanatio decora ſubſequit̄. Et quare ꝯtriſtatus incedo: dū affligit me inimic᷒: Utiqꝫ in hoc ſeculo ꝯtriſtati incedūt ſancti: quando inimicoꝝ flagella ſeuiſſima patiunť. Nā cū ille dies iudicationis aduenerit: talia minime ſuſtinebunt: qꝛ inimicus cū ſuis ſequacib᷒ abſolute damnabit̄. Quapropter vir ſanct᷒ deſideranter expetebat tēpora illa: in quib᷒ ſibi beatitudinē nouerat ꝯferēdā. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuā: ipſa me deduxerūt ⁊ adduxerūt in montē ſanctū tuū: ⁊ in tabernaculū tuū. Al. tabernacula tua.

Hic reddit cauſaꝫ triſtitie ſubmouēde: vt pater mittat filiū ad iudicandū qui eſt lux ⁊ veritas. Ipſe eni Joan. 8.

de ſe dixit: Ego ſum lux mūdi. Et alibi: Ego ſum via Ibidē. 14.

veritas ⁊ vita. Hec eni cū venerit qđ eſt Chriſt᷒ dñs: a ſanctis eius oīs timor cōfuſionis abſcedit: quando eterne beatitudinis gloriā ꝯſequunť. Iſte ergo fidelis quē ſuperius diximus loqui: deductū ⁊ adductuꝫ ſe dicit in montē ſanctū: hoc eſt: ad firmā credulitatē dñi ſaluatoris: ei᷒ grē cūcta pbens non aliqd ſuis virib᷒ applicādo. Qđ aūt adiecit: Et in tabernaculū tuū: eccleſiā catholicā ſignificat in mūdi iſtius certamine ꝯſtitutā: que adhuc inimici varia fatigatione vexať. Sed audimus tabernaculū: aduerſarij caueamus inſidias: qm̄ dū in tabernaculis ſit eccleſia: nos nequaq̄ poſſumus ocia poſſidere ſecura. Qđ tabernaculū exodi textus ſic euidēti relatione depingit: vt nō ſolū aurib᷒: ſed pene ipſis aſpectib᷒ offeratur. Et introibo ad altare dei: ad deuꝫ qui letificat iuuētutē meā. Cōfitebor tibi i cithara de᷒ de᷒ me᷒. Uenit ad ſcđm caput: ſed dū ⁊ hic eccleſia altare habeat: nō fruſtra dic̄ poſt tabernaculū poſitū: Introibo ad altare dei. Eſt eni qđdā ſublime altare: nobis qꝫ nūc inuiſibile: vbi ſoli iuſti pbanť accedere. Nam inter alia mēbra tabernaculi: que famulo ſuo Moyſi dñs pcepit efficere: hoc quoqꝫ euidenter oſtendit di-

cens: Inſpice ⁊ fac ſm exemplar quod tibi in monte Exo. 25.

oſtenſuꝫ eſt. Hic eni altare eccleſie indiſcreta turba circūſpicit: ad illud aūt ad qđ ſe in futuro dicit intrare: ſoli poſſunt deo placiti peruenire. Altare enim di-

ETY ctū eſt: quaſi alte are: vel alta res. Sequit̄: Ad deum qui letificat iuuentutē meā. Iuuentutē hic pro nouitate vite ponit ꝓpter dñm Saluatorē: qui oīa reparans de vetuſtate defecta: credentib᷒ iuuentutis reddidit validiſſimā firmitatē. Ecce ille ꝯtriſtat᷒ cladibus mundi de bono itellectu fecit gaudium ſibi. In cithara vo ꝯfiteť: qui mundi hui᷒ aduerſa ſuſtinens a laude domini nō recedit. Quare triſtis es anima

mea: ⁊ quare ꝯturbas me: Spera in deo qm̄ ꝯfite- Al. adhuc

bor illi: ſalutare vult᷒ mei deus meus. Meminerimus Al. a

hos v̄ſus ⁊ in pſalmo ſuperiore ꝯſcriptos: vbi quinquepartituꝫ eſſe diximus ſyllogiſmū. Sed ꝯſiderandū eſt: ꝙ iſtā triſtitiā ſeculi fugiendā: ⁊ frequenter admonet: ⁊ vehemētiſſime ꝑſuadet. Nec immerito: qm̄ bonis reb᷒ ſemꝑ aduerſa eſt. Per hanc eni patientie robur frangit̄: per hāc charitatis lumē extinguit̄: per hanc ſpei noſtre deſideriū virtuſqꝫ molleſcit: ⁊ oīs vita ꝯfundit̄ vbi hec iniqtas maligna graſſať. Illa vo triſtitia vitalis: bonarū mentiū pax: iuge gaudiū beatoꝝ: votis eſt maximis expetēda: de qua dicit Apl̄us: Fratres: gaudeo: nō qꝛ contriſtati eſtis: ſed qꝛ contriſtati eſtis ad penitentiam: cōtriſtati eni

eſtis ſm deum. Unum quidem nomen: ſed rerū di- 2. Corin. 7.

uerſa cōditio. Nā ſicut illa mittit ad morteꝫ: ſic iſta dirigit ad perpetuam ſoſpitatem.

Concluſio.

In ſuperioribus pſalmis: ꝓpter ꝑfectoꝝ animos ad virtutis culmen erigendos multas legimus itroductas eſſe perſonas: modo eccleſiā: modo penitentē: modo ꝓphetā modo idithun: modo filios Chore: magna patientie virtute ꝓloquētes: nunc aūt ſermo mediocris ac lenior adhibeť: qui ad deuotū pertineat chriſtianū: vt nemo vel imbecillis de ſua mediocritate diffidat: quādo vnuſquiſqꝫ reperit ad qđ per dei grām ꝓna mēte

feſtinet

feſtinet. Nam ⁊ iſti deſideranti ad atria dñi perueni
re quadrageſimuſſecūdus calculus cōpetēter aptat⁹
eſt. Tali enī numero māſiones ille in deſerto ſacra
te ſunt hebꝛeoꝝ. Quadrageſima etiā ſecūda genera
tiōe ab abraā: dñs ſaluatoꝛ aduenit: ⁊ mūdū ſua viſi
tatiōe ſaluauit: vt merito ⁊ iſte fidelis ad regnū dñi
puēturus credat: qui paſtino illi numero ſociatus eē
cognoſcit. Oēs ergo hic vtutes: oēs delectationes inue
nit aia fidelis: vt ↄſolari ſe ac recreare per dei gratiā
poſſit qſqs igniculū illū diuine charitatis acceperit.
Explicit expoſitio in pſalmum. 42ᵘˢ.

¶ In finē pro filijs choꝛe ad intellectū: pſal
mus Dauid. XLIII.

DEus auribus noſtris audiuim⁹
patres noſtri annuntiauerūt no
bis. Opus quod operatus es
in diebus eoꝛum: ⁊ in diebus
antiquis. Manus tua gentes
diſperdidit ⁊ plantaſti eos: af
flixiſti populos ⁊ expuliſti eos. Nec enī in
gladio ſuo poſſederunt terraꝫ: ⁊ bracchiuꝫ
eoꝛum non ſaluauit eos. Sed dextera tua ⁊
bracchiū tuuꝫ ⁊ illuminatio vultus tui: quo
niam complacuiſti in eis. Tu es ipſe rex me
us ⁊ deus meus: qui mādas ſalutes iacob.
In te inimicos noſtros ventilabimus coꝛ
nu: ⁊ in nomine tuo ſpernemus inſurgētes
in nobis. Non enim in arcu meo ſperabo: ⁊
gladius meus nō ſaluabit me. Saluaſti enī
nos de affligentibus nos: ⁊ odientes nos
confudiſti. In deo laudabimur tota die: ⁊
in nomine tuo confitebimur in ſeculum.
Nunc autem repuliſti ⁊ confudiſti nos: ⁊
non egredieris in virtutibus noſtris. Auer
tiſti nos retroꝛſum poſt inimicos noſtros:
⁊ qui oderunt nos diripiebant ſibi. Dediſti
nos tanquam oues eſcarum: ⁊ in gentibus
diſperſiſti nos. Vendidiſti populum tuum
ſine precio: ⁊ non fuit multitudo in commu
tationibus eoꝛum. Poſuiſti nos oppꝛobꝛi
um vicinis noſtris: ſubſannationem ⁊ deri
ſum his qui ſunt in circuitu noſtro. Poſui
ſti nos in ſimilitudineꝫ gētibus: commotio
nem capitis in populis. Tota die verecun
dia mea contra me eſt: ⁊ cōfuſio faciei mee
cooperuit me. A voce exprobrantis ⁊ oblo
quentis: a facie inimici ⁊ perſequētis. Hec
omnia venerūt ſuper nos nec obliti ſumus
te: ⁊ inique non egimus in teſtamento tuo.
Et non receſſit retro coꝛ noſtrum: ⁊ decli
naſti ſemitas noſtras a via tua. Quoniā hu
miliaſti nos in loco afflictiōis: ⁊ cooperuit
nos vmbra moꝛtis. Si obliti ſumus nomē
dei noſtri: ⁊ ſi expādimus manus noſtras
ad deum alienuꝫ. Nōne deus requiret iſta?
ipſe enim nouit abſcondita coꝛdis. Quo
niam propter te moꝛtificamur tota die: eſti
mati ſumus ſicut oues occiſionis. Exurge
quare obdoꝛmis domine? exurge ⁊ ne re
pellas in finem. Quare faciem tuam auer
tis? obliuiſceris inopie noſtre ⁊ tribulatio
nis noſtre. Quoniam humiliata eſt in pul
uere anima noſtra: conglutinatus eſt in ter
ra venter noſter. Exurge dñe adiuua nos: ⁊
redime nos propter nomen tuum.

PRoxime in 41° pſalmo qd ſignificent fi
lij choꝛe ſufficiēter edictuꝫ eſt: Nunc aūt
ad intellectuꝫ nono qdē oꝛdine: ſed non
ocioſe videt adiectū: iō vt cōmemoraret
hūc pſalmū diligentiꝰ ingrēdū. Audituri
ſum⁹ martyres ſiue ↄfeſſoꝛes: id eſt: filios crucis edi
cere: dū patres noſtri ſine aliqua difficultate inimi
cos ſuos habuerūt deo pſtāte ſubiectos ſe per grauiſ
ſimas martyrij penas diuino munere congſiſſe victo
rias. Sꝫ hic eſt altioꝛ itellectus: vt facta dñi ad glioſa
cōſilia referamus. Pꝛio enī maris rubri miracula: ⁊
diuerſaꝝ gētiū inelaboꝛate victorie ↄtigerūt: vt taꝫ
inſigne miraculū ad credulitatē diuine potētie rudes
ꝑplos inuitaret. Deīde illis terra chanaan ꝓmiſſa eſt:
qui erāt vtiqꝫ ſub lege. Nūc aūt creſcēte fide: mar
tyrib⁹ ꝓſpitas mūdana ſubtracta eſt: ne vēturi ſecu
li bona tepidius ībecillitas humana pergreret. Iſtis
enī celeſtia regna ꝓmiſſa ſūt: qui ſub gra eē noſcunt.
Quapꝛópter iſte itellect⁹ querēdus eſt: iſta gra ↄtuen
da: qm que nūc fiūt ab auctoꝛe reꝝ: pro ſalute cūcto
rū occultis plerūqꝫ modis oꝛdinant. Diuiſio.
SIue martyrū: ſiue ↄfeſſoꝝ vba ſuſcipias:
cōſidera pſalmū mirabili ↄſtructiōe foꝛ
matū. In pꝛia pte dicūt patres ſuos dñi
fauoꝛe collato per innumeras gentes vi
ſualiter egiſſe victorias: ſe aūt pfitent in
dñi iudicatione vēturū de inimicis ſuis cōpetētervi
dere vindictā: vbi nō arcu: aut gladio inimicus vin
cit: ſꝫ ſola dñi diſceptatiōe ſupat. Sic diſtīcte gene
ra bñficioꝝ vtraqꝫ referunt: que ſeruis ſuis dñs pre
ſtare dignat. Scdo loco: diuerſaꝝ neceſſitatū que in
iſto ſeculo patiunt toꝛmēta dinumerāt: nec tñ ſe mā
data diuina pfitent oblitos: quo min⁹ in vtute patiē
tie pſeuerēt. Tertio pcant auxiliū: vt hic grauiter af
flictis reſurrectiōis tpe debeat ſubueniri. Expoſitio.
DEus auribus noſtris audiuimus: patres
noſtri annuntiauerunt nobis. Opus qd
opatus es in dieb⁹ eoꝝ ⁊ in dieb⁹ antiqs. Al. Et
Pꝛimo poſuit De⁹: q̄ initiū aut letus hō
facit: aut afflictiōe nimia ſauciatur. Sꝫ
que dicturi erāt: ne putarent ambigua: audiſſe ſe ꝓ
prijs auribus dicūt: vt maioꝛ fides rei potuiſſet acq
ri. Et ↄſidera: q2 nō iuuenes neqꝫ adoleſcētes ſibi di
cūt retuliſſe que facta ſūt: ſed patres qui ↄſideratiōe
ſui nois: affectū poterāt hre pietatis. Subiūctū eſt:
Nñ: qui ſuis oīno certiſſima dicere potuiſſent. Annū
tiauerūt nobis: id eſt: retulerūt bñficia: que ſuis po
ſteris: ad laudē dñi voluerūt eē manifeſta. Sꝫ iſꝫ dei
quotidiana ſit opa: mūdū ſuis bñficijs ↄtinet: vt oīa
ↄſtituta lege decurrāt: tñ tūc dicim⁹ eū operatū qñ
aliqđ ſignuꝫ nouitatis oſtenderit. Patres ergo ſuos

retuliſſe teſtanꝰ opus:qđ operatus eſt deus in diebus
eoꝝ:hoc eſt:in dieb⁹ antiquis:qñ iſraeliticū pplm ille
ſum per maris rubri fluenta traduxit:⁊ hoſtiū ſuoꝝ
TOP ſine labore ꝓprio fecit eē victores. Hoc argumētum
dr̄ a dictis factiſq; maioꝝ:qñ teſtimonij pōdus gra/
uiſſima patrū auctoritate firmatꝰ. Manꝰ tua gētes
diſperdidit ⁊ plātaſti eos:afflixiſti pplos ⁊ expuliſti
eos. Hinc enumeratio decora ꝓcedit:quāta iſraeli/
tico pplo ꝟtus diuina ꝓſtiterit:vt bñficia dñi ⁊ in pro
ſperis reb⁹ ⁊ in aduerſis que dicturus eſt manifeſti⁹
eluceſcāt. Per manū ſič ſepe dictū eſt:ſignificatꝰ po/
teſtas:qꝫ per tropologiā manu dñi gētes referunt af
flicte:per quā nos maxie ſolem⁹ operari. Exeūtib⁹ enī
ammorreis:vel ceteris de ꝓprijs terris:hebrei in eo/
rū ſedib⁹ leguntꝰ eē plātati. Plātati plane:qui ꝓceſſu
dieꝝ munere dñi cremētis iugib⁹ augebantꝰ. Afflixit
aūt pplos aduerſarios:cū ſacerdotū tubis canētibus
muri hierico ꝯfragoſe vocis ſonitu corruerūt. Quos
de ciuitate ꝯſtat expulſos:qñ tātis miraculis obſiſte
Al. nec re nequiuerāt. Nō enī in gladio ſuo poſſederūt ter
rā:⁊ bracchiū eoꝝ nō ſaluauit eos. Ne putarent he/
brei triūphatores ſuis ſe virib⁹ extitiſſe ꝓfitenꝰ illos
nō in ſuo gladio fuiſſe victores:nec terrā gentiū ſibi
ꝓpria fortitudīe vēdicaſſe. Bracchiū pro robore dr̄
qñ ipo dimicāte pugnatꝰ. Sꝫ iſtud bracchiū nō eos
ab inimicis liberare ꝓualuit:quos ſpecialiter ꝟt⁹ di/
uina ſaluauit. Sic dū hebreoꝝ actus exponitꝰ:huma
no generi ꝓficua doctrina ꝓſtatꝰ. Sed dextera tua ⁊
Al. cōplacuiſti in eis bracchiū tuū ⁊ illūiatio vult⁹ tui:qñ cōplacuit ti/
bi in illis. Sed dextera tua ⁊ bracchiū tuū ⁊ illumi/
natio vultus tui:coiter reddēdū eſt:ſaluauit eos. Dex
tera enī ſignificat ꝓſperā p̄tē:bracchiū fortitudinē:il
luminatio ꝯſiliū:que dñs ꝓliantibus ꝓfert qñ victo/
riā donare dignatꝰ. Sed ne diceretꝰ patres veſtri ſuo
merito placuerūt:ideo ſunt tanta a dño ꝯſecuti:intu
liť nō meritis datū:ſed qꝛ ita deo ſit placitū:cui⁹ eſt
gratuitū omne qđ ꝓſtat. Cōplacuit etiā in illis:qñ de
toto mūdo ſola gēs electa eſt:de qua ſaluator dñs ad
ueniret. Tu es ipſe rex meus ⁊ deus meus:qui man
das ſalutes iacob. Cum dixiſſent filij chore: hoc eſt
ppls beatoꝝ:Tu es ipſe rex meus:id eſt:dñs ⁊ ſalua
tor cui nomē regis manifeſtū eſt cōuenire: Addidit:
Et deus meus. Ne dubitares dñm Jeſum chriſtum
qui ⁊ pr̄i nr̄o Jacob ſalutē ꝓpitius trāſmiſit:qñ cū ſe
G.i.32. eſt cū angelo glioſa ꝯcertatione luctari. Mandauit
illi ſalutē:qñ audiuit per angelū: Jaꝫ nō diceris Ja
cob:ſed iſrael. Nā qđlibet illud noſtre volūtatis ar
bitriū:nō per nos:ſed per aliā ꝯſueuim⁹ mādare ꝑſo
nā. In te inimicos noſtros vētilabimus:⁊ in noie
Al. cornu Al. nobis tuo ſperne mus inſurgētes in nos. Venerūt marty
res ad illud gen⁹ liberationis eximiū:qđ iudicij tem
pore ꝯſtat fidelib⁹ ꝯcedēdū. Nā qui nimia fuerāt af
flictiōe ꝯfecti:reſumūt animum:⁊ futuris ſe ꝓſperis
conſolanꝰ dicētes: In te inimicos nr̄os vētilabimus
Inimici vētilādi ſunt diuino iudicio:qñ arcā ſuā vē
tilabro diſceptatiōis Saluator noſter excutiēs pale/
as ſequeſtrat a frugib⁹. Sequitꝰ: Et in noie tuo ſper/
nemus inſurgētes in nos. Tūc ꝯtemnunꝰ inſurgētes
id eſt:ſpirit⁹ imūdi:qñ ledere nō valebunt. Modo
enī illi deſpiciūt:quos poſtea iuſti ſpernēdos eē iudi
cabūt. Illud enī qđ manus dñi gētes diſpergit:qđ he
breos in ſedibus eoꝝ plātauit:qđ eis donauit inimi/
cos ſine aliquo labore ſuperare:ad iſtud ꝑtinet tēpus:
Hoc ꝟo ꝙ vētilandi ſunt inimici:ꝙ hoſtis ꝯtemnē
dus antiquus:ꝑtinet ad iudiciū futurū:vbi talis eſt

victoria faciēda vt oīa probentꝰ ſubruiſſe certamina.
Nō enī in arcu meo ſperabo:⁊ gladius meus nō ſal
uabit me. Fide ⁊ humilitate conſueta:dicit multitu
do ſanctoꝝ in armis ſe nō ſperaturā eē terrenis. Ar DEF
cus enī eſt ꝓſidiū bellatoris in quo mēs humana cō
fidit. Preliatores aūt mūdani plus de gladio preſu
mūt. Sagitta enī plerūq; incaſſum mittitꝰ. Enſis ꝟo
certiſſime mortis operatꝰ effectum. Quapropter nec
ſpm ſibi auxiliū ferre dicit:qđ in bello credūt hoies
Al. Saluaſti Al. odientes ad ꝓſidiū plus valere. Liberaſti enī nos ex affligē
tib⁹ nos:⁊ eos qui nos oderūt ꝯfudiſti. Cōfidentia
fidei futura pro p̄teritis dicūt:qñ apud eos non eſt
dubiū qđ abſolute norunt eē ventură. Liberādos er/
go ſe dicūt in ſcđo aduētu dñi a ꝑſecutiōe ſpirituum
peſſimoꝝ:qui eos hic multiplicibus inſidijs affligē/
re nō deſiſtūt. Tūc enī plane liberādi ſunt:qñ ab eo
rū poteſtate tollenꝰ:vt vlterius eis nō liceat de ino/
cētiū fatigatiōe gaudere:qđ in iſto certe ſeculo gene
raliter nō pōt ꝓuenire. Cōfundunꝰ etiā qui beatos
oderūt:qñ illi eterna vltione damnanꝰ:iuſtos aūt ce
loꝝ regna recipiunt. In deo laudabimur tota die:⁊
Al. ſeculum in noie tuo ꝯfitebimur in ſecula. Qui dicūt lauda
bimur:in futuro ſequitꝰ ꝓfitenꝰ eē ꝑdicādos:ſed ſine
arrogātia deſignāt gliam ſuā:qui ſe in deo teſtanꝰ eē
laudādos. Tota die:ꝑpetuū tēpus oñdit:qđ non hēt
noctē:qđ in illa eternitate ꝓueniet:vbi iuge ꝑconiū
cognoſcitꝰ eē beatoꝝ. Sed ne crederes ocioſos futu/
ros qui ſe in deo dixerūt eē laudādos: ꝓfitenꝰ ſe quo
qꝫ ꝑconia dñi iugiter ꝑſonare:qñ ipſa eſt beatitudo
iuſtoꝝ dñm laudare ꝑpetue:ſatietas que nunq̄ no/
uit habere faſtidiū:fames que de abſtinentia matre
nō naſcitꝰ:auiditas que de ieiunio nō creatur. Nūc
Al. nō ꝓdis aūt repuliſti ⁊ ꝯfudiſti nos:⁊ nō egredieris deus in
virtutibus noſtris. Poſt illaꝫ futuri ſeculi inenar/
rabilē retributionē:venerūt ꝑ mattyres ad ſecūdā
p̄tē:dicētes per hos octo ꝟſus inferiores quas affli/
ctiones ꝓſenti tēpore ſuſtinebāt:⁊ nunq̄ a dñi vene/
SCHE ratione vllatenus diſcedebāt. Que figura dr̄ Empha
ſis:id eſt:exaggeratio:qñ rē aliquā multis in vnū col
lectis doloribus allegamus:vt beniuolentiā iudicis
enumeratis calamitatibus ipetremus. Dicēdo enī:
Nūc aūt:ſignificāt ſe de futuris tēꝑorib⁹ paulo ante
dixiſſe. Et mere:ꝙ mirabili ordine cuncta decurrāt.
Repuliſti:ſignificat dilationē quam ſanctis ꝓueni/
re nō dubiū eſt:qꝛ nō hic ſed in futuro illis perfecta
beatitudo permittitꝰ. Cōfudiſti. Illā dicit glorioſam
confuſionē quā martyres ſubeunt cum iniurijs affli
gunꝰ:fuſtibus verberanꝰ:⁊ velut criminibus obno/
xij morti nō deſinūt mācipari. De talibus quoq; dicit
He.B.11. apl's: Quibus nō erat dignus mūdus. Sed reſpice qꝛ
in iſto ſeculo martyres inter iniquos hoīes ꝯfundun
tur: Impij aūt apud veꝝ iudicē eterni opprobrij pon
dera ſuſtinebūt. Sed iſta ꝯfuſio perducet ad gloriaꝫ
illa ꝟo ad exitia ſempiterna. Nūc aūt de⁹ nō egredit
in ꝟtutib⁹ martyrū:qñ eos tribulationibus ſubdit:⁊
diuerſis paſſionibus tradit. Tunc enim egrediebatꝰ
in ꝟtutibus hebreoꝝ:qñ ſine labore ꝓſtrati ſunt qui
ſe ꝯtra electū pplm erigere tentauerūt. Qđ ad cōſo/
lationē ſancti ppli ꝑtinere nō dubiū eſt:ne qs patres
ſuos feliciſſimos grauiter ferret:cū ipſe dñi ꝓmiſſio
Al. poſt inimicos nr̄os nibus affligatꝰ. Auertiſti nos retrorſum p̄ter inimi/
cis noſtris:⁊ qui nos oderunt diripiebāt ſibi. Auer
ſos ſe in hoc mūdo ante inimicos ſuos eē teſtantur:
qui inſequētiū diſcrimina vitauerūt. Auerti:eſt enī
Math.10. hoſtem carnalem fugere:ſicut preceptuꝫ eſt. Si vos
perſecuti

perſecuti fuerint in hac ciuitate: fugite in aliam. Se
quitur: Et qui nos oderūt diripiebāt ſibi. Hoc ſolet
fugatis emergere: vt in direptionē predamq̄ʒ cadāt
qui hoſtib⁹ minime reſiſtere potuerūt. [Dediſti nos
tanq̄ʒ oues eſcaꝝ: ⁊ in gentibus diſperſiſti nos.] Cuʒ
dicūt Dediſti: ſignificant oīa diuina poteſtate diſtri
bui. Ferunt enī traditos ſe gentibus tanq̄ʒ lupis: qui
molle pecus deuorare ꝯſueuerunt. Eſca enim lupoꝝ: eſt
ouiū manſueta ſimplicitas. Que martyribus merito
comparaꝰ: qui a pſecutoribus ſuis occidi ſine ꝯcerta
tionibus ſuis acquieſcūt. Sequiꝰ: Et in gētibus diſp
ſiſti nos. Diuerſos ſignificāt fideles: quos mō marty
rū deflet pietas: qui gētib⁹ traditi libertatē ſuā cum
patrimonijs pdiderūt. Qđ varijs tēporibus de chri
ſtianis pplis diuina diſpēſatiōe pfectū eſt: vt per tri
bulationū tēporalia glīoſe beatitudīs bona ꝯſequan
tur eterna. [Vēdidiſti pplm tuū ſine pcio: ⁊ nō fuit
multitudo in cōmutationibus eoꝝ.] Hoc non debe
mus accipere ſub increpatione dictum: ſed myſtica
vt ſolet alluſione platū. Preciū enim videꝰ accipe
re deus: cū hīs meritis pplis ſubiugat infideles. Tra
dit enim irreligioſos: vt acquirat deuotiſſimos. Tūc
aūt quaſi ſine pcio vendit deus: qn alienigenis affli
gēdum tradit pplm Chriſtianum. Qđ fit frequenter
occulto iudicio: aut ad pbationis meritū: aut ad cor
IDI rectionis effectū. Et nota hoc genus locutionis inter
ppria diuine ſcripture cōnumerari: vt dicaꝰ vēditū
vbi nō ꝯſtat pcium datum. Addidit: Et nō fuit mul
titudo in cōmutationibus eoꝝ. Hoies qui cōmutāt
tradite rei paria ꝯſequunꝰ. Hic aūt deo nulla multi
tudo pcij in tante rei cōpēſatiōe puenit: qn chriſtia
ni ſunt traditi: dum pſecutores eoꝝ dn̄o nō phenꝰ ac
cepti. Quo modo enī vō deo poterāt eē grati: pphā
Al. nō hēt nis ſupſtitionib⁹ inuoluti. [Poſuiſti nos in oppro
Al. ſubſannatione ⁊ deriſum briū vicinis noſtris: deriſum ⁊ contēptū his qui in
circuitu noſtro ſunt.] Enumerant quāta fuerāt affli
ctione pculſi: vt iter erumnas multiplices deuotiōis
qualitas augereꝰ. Grauis enī eſt afflictio quam pati
mur a vicinis: qꝛ nō trāſitorie dꝛ: qđ a circūſtantib⁹
iugiter imputaꝰ. Nam qđ dicit: Poſuiſti nos: oſtēdit
imobilē paſſionē. Ibi enī diuturnus quis eē creditur
ETY vbi ⁊ poſitus approbaꝰ. Opprobrium ꝯtra pbū poſi
tū eſt. Nā ſicut omnia pba decora ſunt: ſic indecētia
cūcta mōſtranꝰ opprobria. Sed iſtud opprobriū nō
erat ante ꝯſpectū dn̄i: ſed ante oculos vicinoꝝ: qui il
la nouerāt iudicare: que deprauatus ſenſus docebaꝰ
DEF aduertere. Deriſus vō voꝝ eſt confuſa letitie inſulta
tionē ſuā imoderata hylaritate denūtiās. Cōtēptus
ſignificat abiectiſſimā vilitatē: quā martyres dn̄i tra
diti diuerſis paſſionibus ſuſtinebant. Qui in circuitu
noſtro ſunt: ſcilʒ infideles ⁊ pfidos exponit: qui qua
quauerſuʒ ſemp ambulāt: nec nobiſcū recto dogma
te gradiunꝰ. [Poſuiſti nos in ſimilitudinē gentibus: cō
Al. populis motionē capitis in plebibus.] Reſpice per figuram
Anaphorā: que latine reuelatio dꝛ: verbū ipſum ite
ratū: id eſt: poſuiſti: qđ in capite anterioris verſus iam
dictū eſt: vt frequēs repetitio vim paſſionis exagge
ret. Martyres enī in ſimilitudinē chriſti: gētib⁹ conſtat
expoſitos: qn eos cōparib⁹ penis ⁊ cruciatibus affece
rūt. Cōmotio vō capitis inimicoꝝ: ⁊ martyrib⁹ conti
git: que facta eſt in paſſione dn̄i ſaluatoris: ſicut legi
Pſal. 21. tur: Locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput. [Tota die
verecūdia mea ꝯtra me eſt: ⁊ cōfuſio vult⁹ mei ope
Al. faciei mee cooperuit ruit me.] Solet verecūdia ad momētū venire: ⁊ bre
ui tpe ſedata diſcedere. Iſta vō grauiſſima fuit que
iugiter permanebat. Erat enim ante oculos ppli ſan
cti imoderata verecūdia: vehemēſq̄ʒ ꝯfuſio: qn illos
ſibi iugiter inſultare cernebat: quos ipios eē cogno
uerat. Et intuere: deſcriptio verecūdie q̄ʒ decora ꝯſe
quiꝰ. Nā quodā pallio ꝯfuſionis vultū ſuū dicit eſſe
coopertū: dum nube ſanguinea facies eius inflāmata
rutilauit. Sed cū dicit: Operuit me: nō ſolū pmuta
tionē vultus: ſed etiā toti⁹ corporis indicauit horroreʒ.
[A voce exprobrātis ⁊ obloquentis: a facie inimici ⁊
perſequētis.] Uſq̄ʒ ad iſtū verſum: ꝯfuſionis illius de
ſcriptio pſeuerat: nūc dꝛ vn̄ venit ille roſeus amict⁹:
qui nudā faciē coloris ſue tegmine veſtiebat. Expro DEF
brare: eſt in faciē maledicere: quaſi indecora crimia
iaculari. Obloqui eſt abſenti detrahere: ⁊ doloſo ali
quē ſermone mordere. A facie inimici: id eſt: dū pxi
mum videt qui eū capitaliter odit. Et ne putares ad
uerſariū leuē: addidit: ⁊ pſequētis: qđ odiū pbaꝰ acer
rimū: qꝛ nō ſolum corpus extinguere: ſed ipſas aīas
cupiant ſua prauitate trucidare. [Hec oia venerunt
ſuper nos ⁊ obliti non ſumus te: ⁊ inique nō egim⁹ Al. nec obliti
in teſtamēto tuo.] Venerūt filij chore ad pfeſſionis
ſue glīoſiſſimā firmitatē: vt oſtēdant nobis quenis
mala nō nos debere a chriſti gr̄a ſegregare: ſicut dic
apl's: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti? Tribu Ro. 8.
latio: an anguſtia: an fames: an nuditas: ⁊c̄. Dicendo
enim: Hec oīa: ad vnū colligūt que tractu ſuperiore
dixerūt: vt ſi diſpſa leuius acciperenꝰ: in vnū cumu
lū ꝯgregata grādeſcerēt. Qđ argumētū dꝛ a tormen TOP
tis: qn per tot mala nequaq̄ʒ fideliū aīus potuit imu
tari. Venerūt ſup nos: quaſi fera terribilis: quaſi flu
uius turbulētus. Et qꝛ ſolet grauis tribulatio de ani
mis abijcere qđ ante ꝗs viſus eſt credidiſſe: adijciūt
nō ſe oblitus fuiſſe dn̄m inter tam multiplices eru
mnas: dū magis iniquoꝝ perſecutione cōmoti: a dn̄o
iugiter auxiliū poſtularēt. Sequiꝰ: Et inique nō egi
mus in teſtamēto tuo: Hoc eſt qđ dixerunt: ⁊ obliti
nō ſumus te. Nā qui illum mēte retinent: eius teſta
mētū neſciūt obliuiſci. Sed cū latine locutionis ſit: IDI
vt dicamus obliti nō ſum⁹ tui: hoc ppriū diuine ſcri
pture eſt qđ ait: obliti nō ſumus te. [Et nō receſſit re
tro cor noſtrum: ⁊ declinaſti ſemitas noſtras a via
tua.] Retro redit cor eoꝝ qui de dn̄i bonitate deſpe
rant: ⁊ putāt illū rogatum nō ſuccurrere qui etiā nō
petentibus cognoſcitur ſubuenire. Qđ iſti minime
fecerūt qui ſpem in dn̄o habere pbati ſūt. Semitas
vō hic in malo poſuit: dum ait: noſtras quaſi vmbro
ſos ⁊ voluptuoſos calles quos fragilis terit humani
tas. Ipſos enī cōmeamus: qn a dn̄i iuſſione traduci
mur. Via vō a violētia nūcupaꝰ: que merito chriſti ETY
dꝛ: qꝛ ⁊ ab eius fidelibus: ſicut ab ipſo factum eſt: in
erumnis ⁊ tribulationibus ambulatur. Quapropter
aptiſſime dicunꝰ humane ſemite a via ſupna diuiſe:
qn ille dicūt ad deteſtabilē mortē: hec ꝯfert ſine du
bio deſiderabilē ſoſpitatē. Unde filij chore: ⁊ vere fi
lij erant ſanctiſſime crucis: ⁊ cuʒ talia ſentiebāt. [Qm̄
humiliaſti nos in loco afflictionis: ⁊ operuit nos vm Al. cooperuit
bra mortis.] Reddūt cauſam quare viam ⁊ ſemitas
aſſeruerunt fuiſſe diuiſas: ppterea qꝛ ſe in loco affli
ctionis: id eſt: in iſto mundo humiliatos eſſe teſtanꝰ:
qui eſt fidelibus locus afflictionis: vnde cōpunctio
naſciꝰ: ⁊ penitudo ſuccedit. Sequiꝰ: Et operuit nos
vmbra mortis. Vite iſtius trāſitū dicūt: qui ſanctis
⁊ peccatoribus pbaꝰ eē cōis. Ceteruʒ vera mors illa
eſt: qua impij eterna damnatione puniunꝰ. [Si obli
ti ſumus nomen dei noſtri: ⁊ ſi expandimus manus

nostras ad deum alienum.] Ipſe eſt intellectus quē timulus dixit abſolute fideliū: vt deū neſciāt alienū: nec obliuiſcant̄ eū: cuius nomini crucis ipreſſiōe dicati ſūt. Nā qđ addūt: Et ſi expādimus manus nr̄as ad deū alienū: orātē deſcribūt: qui tenſis manib⁹ crucē ipſam quā frōte recipit: corpis ſui forma reſtituit. Hoc eni fideliſſimi: nō alieno: ſed ſuo dīo vtiq̄ faciebāt: vt pſeuerātia illos fideles aſſereret: qui nutori tot aduerſitatib⁹ nō fuiſſent. [Nōne de⁹ regret iſta: ipſe eni nouit abſcōdita cordis.] Nōne: cū pōdere pnūciādū eſt: qm̄ grauiſſimū eſt apud dnm: ſi in eius religione peccet̄. Requirere aūt ſolemus: qn̄ illa deſideramus agnoſcere: que noſtrā nouimus cōſciētiā nō tenere. Deus aūt ſciēs regrit: nō vt ipſe aliqd nouum diſcat: ſʒ vt nos faciat que ſūt obliuiōe ſepulta cognoſcere. Sic ⁊ abrae dictū eſt: Nunc cognoui qm̄ times deū tuū: quaſi ille aliqd ex tempore didicerit: qui ante ſecula cuncta preſciuit. Seqtur: Iſta: id eſt que ſuperius dixerat: ſi obliti ſum⁹ nomē dei nr̄i: ⁊ ſi expādim⁹ manus nr̄as ad deū alienū. Et qm̄ agebat̄ de religionis affectu: qui nō ſolū deuotiōe corpis: ſed magis gerit̄ cordis arcano: ad diuīitatis notitiaʒ vbi ōis feſtinat itegritas cucurrerūt: dicētes: Ipſe eni nouit occulta cordis. [Qm̄ ppter te mortificamur tota die: eſtimati ſum⁹ ſ vt oues occiſiōis.] Exponūt ille beatiſſimi que occulta dixerūt: qꝛ nō moriebant̄ pro aliquo facinore ppetrato: ſed amore diuino: vt credulitas trinitatis ſaluberrima gētib⁹ augeret̄. Morte voaffixi eſt: per longas paſſiōes preſentis vite exitū repire. Qđ pfecti faciūt chriſtiani qui diſtrictis obſeruatiōib⁹ affligunt̄. Nā vt hoc magis deberes aduertere: addidit: Tota die: qđ nō momētaneā mortē: ſʒ per vniuerſum vite tēpus peractū nobis fideliū declararet exitū. Intēde qđ ſequit̄: Eſtimati ſumus vt oues occiſionis. Ouis qꝛ nō hʒ arma reſultatiōis: raptorib⁹ ſuīs pbat̄ eē temnibilis. Nō eni: aut cornu valet: aut dente ꝯtēdit: aut fuga pſumit: ſʒ manibus latronis patiēter acquieſcit dū nulla ſe reluctatiōe defendit. Sic famuli chriſti: velut oues eſtimati ſunt mori: qm̄ ſine ꝯtētiōe aliqua videbant̄ occidi. [Exurge quare obdormis dn̄e: exurge ⁊ ne repellas ſ nos in finē.] Enumerata multitudine paſſionū: venerūt filij chore ad tertiā ptē: vbi tanto deſiderio auxilium querūt: vt etiā dnm̄ obdormiſſe cōmemorāt. Que figura Catachreſis eſt: quā recte dicim⁹ abuſionē: que reb⁹ nomē cōmodat alienū. Nō eni deo ꝯuenit exurgere qui nunq̄ noſcit̄ poſſe dormire. Sed illū humano vſu dormire dicimus: qn̄ expectatio nr̄a diuīa diſpēſatiōe differt̄. Nā ſi potētiā maieſtatis eius inquiras: habes euidētiſſimū dictū: Ecce non dormit neq̄ dormitat qui cuſtodit iſrael. Repetit̄ Exurge: vt quibus videat picula creſcere: nō diſſimulet ſubuenire. Sequit̄: Et ne repellas nos in finem: vt ſi adhuc hic eſtimas differendū: ne repellas in finē: vbi ꝯſiſtit muneris tui vniuerſa pfectio: vbi ſūt pmia beatoꝝ: vbi martyrib⁹ corone pparant̄. [Quare faciē tuā auertis obliuiſceris ſ inopiā nr̄aʒ ⁊ tribulationē nr̄aʒ:] Malis pſentibus ingrauati: more beatoꝝ in flebili ſupplicatiōe ꝯſiſtūt dicētes: Quare nos tādiu eſtimas differēdos: vt reſpicere nō credaris cū ſubuenire diſtulegis: Sequit̄: Obliuiſceris inopiaʒ noſtrā: hoc eſt cui conſueueras ſubuenire: quā ſic in alijs amas vt te inopē dicas. Veniſti eni diciſſim⁹: vt noſtre indigentie ſubuenires. Addidit: Tribulationē noſtrā: cuius clemēs ſemp inſpector eſt: ſicut in qnquageſimo pſ. dicturus eſt: Cor ꝯtritū ⁊ humiliatū deus non ſpernit. Tales eni cauſe apud illū piū iudicē plurimū valēt: qui humānis cognitorib⁹ pbant̄ eē temnibiles. [Qm̄ humiliata eſt in puluere aīa noſtra: ſ adheſit in terra vēter noſter.] Poſt morā exauditiōis: pie mētes nō ad deſpatiōis audaciā: ſed ad ꝯtinue oratiōis ſalutaria ſe vota vterūt. Hic enim ſatiſfactio aſſidue deprecationis exponit̄. Curuant̄ eni in puluerē: qui cinere ſupra ſe ſparſo aīas ſuas peccatoꝝ recordatiōe diſcruciāt. Sequit̄: Adheſit i terra vēter noſter. Qđ vtiq̄ facere ſolēt: qui lōga oratiōe pſtrati: tota corpis effuſione tēdunt̄. Adherere eni terre: ſignificat in orationib⁹ diuti⁹ imorari: per quas efficaciter peccata vicūtur. Magna eni ꝯtra diabolū arma ſūt in ſuis viribus fiduciā nō habere: ſʒ deū rogare qui aduerſariū poſſit opprimere. [Exurge dn̄e adiuua nos: ⁊ ſ libera nos ppter nomē tuū.] Magnaꝝ afflictionū ſuauiſſimus finis adhibet̄: vt petāt ſe reſurrectionis dn̄ice glia liberari: vbi omniu Chriſtianorum ſpes pbat̄ agnoſci. Exurge aūt: nō ad dormitionē: ſed ad reſurrectionē eſt poti⁹ applicādū. Supra enim vbi eū quaſi excitare voluerunt: dictū eſt: quare obdormis: hic aūt ſolūmō: exurge ponūt: vt illā reſurrectionē itelligere deberemus: in qua deſtructa cognoſcit̄ humana captiuitas. Illo eni reſurgēte adiuti: illo ad celos aſcēdēte liberati ſumus. Veꝝ hec oīa nobis contulit nō ppter meritū noſtruʒ: ſed ppter nomē ſuū. Ideo enim ſaluator dicitur: qꝛ per gratiam pietatis ſue ſaluat infirmos.

Concluſio.

Ecce nobis filioꝝ chore ſalutaria dicta fulſerunt: ecce nobis eccliaſticus ordo dn̄o reuelāte lāpauit. Patres eni noſtros ab inimicis ſuis per miracula viſualr̄ liberatos eē cognouim⁹ nūc aūt fideles per paſſiones corpoꝝ: ⁊ triſtitias aīarū: ad eternā requiē ꝑuenire didicimus: vt tēpore ſuo vtrūq̄ factū humano generi cognoſceret̄ eē ꝓficuū. Nec deberet aliqs queri cū ſe mūdanis erumnis cognoſceret ingrauari. Libertate quoq̄ inocētie ꝯſurgūt ⁊ martyꝝ voces vbi dormire ⁊ obliuiſci dī deus Qđ dictū nō icrepatiue debet ſuſcipi: ſed affectuoſa voluptate deprom̄i. Que etiā in libro Iob: frequētiſſime reperiunt̄: vt niſi ea prudēti indagatiōe pſpexeris: nō ſupplicatiōes itelliges: ſʒ querelas. Verū iſta moderata pſumptio iuſtoꝝ: ſinceri cordis videt̄ depromere puritatē: vt ſimplicitas animi: pondus illate videat̄ exponere paſſionis. Sic in ſcripturis diuīs quotiēs tale dictū aliqd inuenim⁹: ⁊ clemētia dn̄antis oñdit̄: ⁊ ſupplicantis puritas indicatur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 43ᵐ.

¶ In finem pro his qui commutabuntur filijs chore ad intellectum canticum pro dilecto. XLIIII.

Eructauit cor meum verbū bonum: dico ego opera mea regi. Lingua mea calam⁹ ſcribe: velociter ſcribētis. Specioſus forma pre filijs hoīum: diffuſa eſt gratia in labijs tuis: ppterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo: ſup femur tuum potētiſſime. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: intēde proſpere procede ⁊ regna. Propter veritatē ⁊ manſuetudinē

Margin notes: Gē. 22. — Al. ſicut — Al. nõ ꝑd — Pſ. 120. — Al. inopie nr̄e ⁊ tribulationis noſtre — Pſ. 50. — Al. cõglutinatus eſt. — Al. redime

ſuetudinē ⁊ iuſtitiam: ⁊ deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi ſub te cadēt in corda inimicorum regis. Sedes tua deus in ſeculum ſeculi: virga directionis virga regni tui. Dilexiſti iuſtitiaꝫ ⁊ odiſti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus: oleo letitie pre conſortibus tuis. Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſia a veſtimentis tuis a domib⁹ eburneis ex quibus delectauerūt te filie regū in honore tuo. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circūdata varietate. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā ⁊ obliuiſcere populū tuū ⁊ domū pr̄is tui. Et concupiſcet rex decorē tuū: quoniā ipſe eſt dñs deus tuus ⁊ adorabūt eū. Et filie tyri in muneribus vultū tuum deprecabunt omnes diuites plebis. Omnis gloria eius filie regis ab intus: in fimbrijs aureis circū amicta varietatibus. Adducētur regi virgines poſt eam: proxime eius afferentur tibi. Afferentur in letitia ⁊ exultatiōe: adducētur in templum regis. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſup omnem terram. Memores erunt nominis tui dñe: in omni generatione ⁊ generatiōe. Propterea populi confitebūtur tibi in eternum: ⁊ in ſeculum ſeculi.

Videam⁹ qd̄ hec v̄ba nobis ſingillatim diſcuſſa pretēdāt: qꝛ titulus pſalmi multoꝝ nominum ꝯgregatiōe plix⁹ eſt. In finē: ſepe dictū eſt pfectionē ſignificare: hoc eſt: dominū ſaluatorē. Pro his qui cōmutabuntur filijs choꝛe: hoc declarat: qꝛ filij crucis in eccl'ia ꝑmanētes: de triſticia mūdi hui⁹ trāſibūt ad gaudium ſempiternū. Ad intellectū cāticū: textū pſalmi ſignificat: qui trahēdus eſt ad itelligētiā ſupnā: in qua futura ꝑ rex ſacra ſpiritualia ꝯtinent. Pro dilecto filio: vult itelligi dñm chꝛiſtū: de quo pr̄is vox ſonuit Math. 3. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bn̄ complacui. Iſti⁹ nūc ſpirituales nuptie referunt: iſti⁹ vota epithalamij laude celebrant: cui⁹ v̄tus vltra oēs v̄tutes eſt: pulchꝛitudo ſupra oēs decores: potētia inenarrabilis: pietas ſingularis. O beata ſpōſa: que tāte maieſtati ꝓbaris eē ꝯiūcta: nō ſocietate carnali: ſꝫ inuiolabili ꝯiunctiōe charitatis: quā illi copulata eſſe cognoſceris: qui te ſuo ſplēdidiſſimo lumie radiauit. Quapropter diuinitati deuotiſſime ſupplicem⁹: vt corde mūdiſſimo ad inſpectiuā limē exultilancte ſpōſe nuptias ſpirituales audiamus. Diuiſio.

Celeſtibus epulis ꝓpħa ſaginat⁹: ⁊ future gratulatiōis q̄litate cōpletus: ꝓconia dñi ſe eructaturū ꝓmittit: vt vnī ipſe fuerat celeſti largitate ſatiat⁹: inde ⁊ fidelis ppl's abūdātiſſime paſceret: epithalamiū qddā ſupnū vt dictū eſt nuptiali epulatiōe ꝯcelebrās. Epithalamiū v̄o interpretat: laus thalami: que ſpōſo celeſti ꝯſuetudīe humanitatis offert. Prima ps ei⁹ q̄tuoꝛ modis ſpōſi ꝯtinet laudes: id eſt: dñi ſaluatoris. Secūda: filij numero q̄tuoꝛ ptib⁹ myſticis v̄tutib⁹ ſpōſa ꝑdicat eccl'ia: ſcilꝫ que in ſanctoꝝ hominū adunatione ꝯſiſtit. Hoc quoqꝫ ſapiētiſſim⁹ Salomō: in libro qui appellat cāticū cāticoꝝ: notiſſima lectiōe deſcripſit. Vn̄ ⁊ nos in pn̄ti pſalmo put locus expetit: libri ipſi⁹ exēpla iūgem⁹: vt ꝫ ꝑdicatores diuiſi ſint tꝑib⁹ ꝯcordia tn̄ ꝓphie vnū locuti eē videant. Expoſitio.

Eructauit cor meū v̄bū bonū: dico ego opa mea regi. Lingua mea calam⁹ ſcribe velociter ſcribētis. Cū itelligentiā ſuā ꝓphe cognoſceret diuini muneris charitate pfuſam: magnitudinis ipſi⁹ gratulatione cōpulſus: qḋ dictur⁹ erat an̄ laudauit: nō elatiōis ſtudio: ſꝫ mot⁹ v̄itatis inſtinctu. Eructauit dicimus: qn̄ ſatietatis multa ciboꝝ: digeſtiōes ſaluberrimas eructat. Sꝫ q̄ magnis ſpiritualibus epulis fuerat vir iſte cōplet⁹: vt taꝫ boni odoris eructaſſet arcanum. Cor meū: ſinū mētis itellige. Verbū bonū: filiū dei dicit: de quo ioānes euāgeliſta ait: In ꝑncipio erat v̄bū: ⁊ v̄bū erat apud deū: ⁊ de⁹ erat v̄bū. Ipſa etiā de ſe veritas dicit: Nemo bonus niſi ſolus de⁹. Opa vero: id eſt: opuſculū ꝓphe ſuis pſalmi hui⁹ decorā ꝯtēplatione miſterio ſue vocis offerret per organū lingue quibuſdā calamis diuina v̄ba reſonare. Hāc enim ꝑdicatione rei dicere geſtiebat: quā de ei⁹ admirabili claritate cōceperat. Sꝫ ne qs putaret aliqd eū ex ꝓpria voluntate dictuꝝ: linguā ſuā ſcribe calamo comparauit: que ſic dictura eſt fidelr ſpiritus ſancti v̄ba: quēadmodū ſenſus niſi vota calam⁹ deſcribit in charta. Addidit: Velociter ſcribētis. Quem nos magis notariū debemus accipe: qui velociter v̄ba ſuſcipit: ⁊ citi⁹ audita trāſcribit. Cōſiderādū v̄o: qm̄ hic ꝓphetie v̄tus oſtēdit: que nō ſub cruciatu humano cogitat: ſꝫ ſine aliquo labore diuinitatis iuſſa diuulgat. Audiam⁹ nūc ꝓpħam epithalamij ſine adulatiōe dicturā laudē: que nihil niſi exaggerat v̄itateꝫ: que ſalua itegritate blādit: ⁊ quāuis magna dicat: non tn̄ oia ſufficienter enumerat. Speciosus forma pre filijs hominū diffuſa eſt gr̄a in labijs tuis: ꝓpterea bn̄dixit te de⁹ in eternū. Finito ꝓemio ⁊ cōpetēter ppl'is ad audiēdi ſtudiū ꝯcitatis: factū eſt de incarnatiōe dn̄i laudis initiū: vt per quā meruim⁹ diuinitatis arcana cognoſcere per ipſaꝫ deberem⁹ ⁊ ꝓconia tāte maieſtatis audire. Que ſpēs laudis apud oratores a forma dr̄. Sꝫ cū in Iſaia legit: Vidim⁹ eū ⁊ nō hēbat ſpēm neqꝫ decorē Iſa. 53. Sꝫ ſpecies vult⁹ eius ſine honore abiecta pre oibus hoib⁹. Queri pōt: cur hic ſup gen⁹ humanū ſpecioſiſſimus deſcribat: Nō qꝛ forma ei⁹ decori lactei coloris eluxit: aut flauo crine ſplenduit: aut inſigni ſtatura ꝓminuit: ſꝫ v̄aciter humano gn̄e pulchꝛioꝛ fuit: qꝛ peccata nō habuit. Illud enī recte ſpecioſū dr̄: qḋ gr̄a mūdiſſime puritatis ornat. Quāuis pr̄ Auguſtin⁹ ſpēm corpis ei⁹ dicat fuiſſe laudabilē. Sꝫ exēplū Iſaie ſupra poſitū ad paſſiōis ei⁹ retulit tēpus: qn̄ ⁊ colaphis ceſus: ⁊ ſpinis coronat⁹ ⁊ ſputis legit eē cōplut⁹. Eccleſia v̄o que dn̄i ſaluatoris portat imagineꝫ: ſic legit in cāticis cāticoꝝ. Fuſca ſum ⁊ decora: id eſt: fuſca corpe carnali: formoſa celeſtib⁹ meritis. Cant. 1. Et q̄re ſpecioſum dixerit: ꝓbat: qꝛ loquēte chꝛiſto per gr̄am deo reconciliat⁹ eſt mūdus. Quid ergo potuit in humano gn̄e eē ſi ille: q̄ ipm̄ incarnatū ꝯſpicere: per quē redēptiōis donū tot⁹ orbis accepit. Nā ſic de ipſo: ⁊ ꝑdict⁹ liber Salomonis enūtiat: Labia tua ⁊ loquela tua ſpecioſa. Ibidem. 4. Sequitur: Propterea benedixit te deus in eternum. Propterea dicit propter predicationes eximias: ⁊

pietatẽ oīmodis ſingularẽ:q2 nulli gcq̃ pro meritis
cõtulit:ſed oia ſua potius bonitate ꝯceſſit. Bñdict⁹
eſt eni in eternũ:cui⁹ regni non erit finis. Bñ aũt di
ctũ eſt a forma ſerui:Bñdixit te de⁹:que ꝛ paſſionẽ ꝑ
Al. ſup tulit ꝛ ad regna celoꝝ ꝑuenit.[Accingere gladio tuo
Al. tuũ ſ circa femur ſ potẽtiſſime.Specie tua ꝛ pulchritudi
ne tua.] Secũdus itromittit̃ modus laudis dñi ſal
uatoris:qui dr̃ a ptãte. Ad neſcio qð eni gaudiũ ꝓpha
ſubuect⁹:ꝑcat dñm vt expectat⁹ gẽtib⁹ tãdẽ ſaluberri
SCHE mus appareret. Dicit eni: Accingere gladio tuo. Me
taphora a bellatore ꝯcepta:q2 dimicatur⁹ gladio cin
git vt ꝓſternat inimicũ. Sed hic gladiũ:ſermonem
ꝑdicatiõis debem⁹ accipere:de quo ipſe in euãgelio
Matth.10. teſtat̃: Nõ veni pacẽ mittere in terrã ſed gladiũ. Et
Eph.6. apls dicit:Et gladiũ ſpiritus:qð eſt vbũ dei. Gladius
aũt dr̃ ſermo dei:q2 corpulẽta vitijs corda hoiuz ictu
ſue vtutis irrũpit. Nec põt ĩbecillitas humana reſi
ſtere:vbi illa fortitudis gl̃ia dignat̃ intrare. Femur
vo icarnationẽ ſignificat dñi ſaluatoris:ſicut in ge
Gen.49. neſi legit̃: Nõ deficiet ꝑnceps ex iuda:nec dux de fe
Ibidem.24. morib⁹ ei⁹. Ipſo etiã myſterio:ꝛ abraã fecit iurare fa
mulũ ſuũ: qñ ei tacto femore ꝑcepit:ne acciperet fi
lio ſuo iſaac vxorẽ de filiab⁹ chananeoꝝ. Bñ aũt ſub
iunxit: Potẽtiſſime:vt reuerẽdã ia3 icarnationẽ cre
deret:quã potẽtia diuinitatis aſſũpſit. Siľr ꝛ ſapiẽ
Cant.3. tiſſimus ille dixit:Gladius ei⁹ in femore ipſi⁹. Addi
dit:Specie tua ꝛ pulchritudine tua: Hic vtrãq3 natu
rã poſitã euidẽter agnoſcim⁹:vt ſpẽs ꝑtineat ad hu
manitatẽ:pulchritudo ad deitatẽ. Illa eni ſpẽs hñ dr̃
in qua mundo ſalutaris apparuit : iſta pulchritudo
apertiſſime ꝓnũciat̃:vñ oia pulchra veniũt quecũq3 de
Al. nõ hẽt ſ cora ſunt.[Intende ſ ꝛ ꝓſpere ꝓcede ꝛ regna. Pro
pter veritatẽ ꝛ mãſuetudinẽ ꝛ iuſtitia3: ꝛ deducet te
mirabiliť dextera tua.] Adhuc actus ſacratiſſime in
carnatiõis exponit̃:ꝛ ſingulis qbuſq3 vbis, miraculi
ipſi⁹ potẽtia ꝑdicat̃. Intẽde dictũ eſt:vt hoie3 pereũ
tẽ de celo miſeratus aſpiceret:ſicut in tertiodecimo
Pſ.13. pſalmo dictum eſt:Dñs de celo ꝓſpexit ſuꝑ filios ho
minũ. Proſpere:qñ erat humano gñi liberatiõis bñ
ficia ꝓſtatur⁹. Procede:velut ſpõſus de vtero virgi
Pſ.18. nali:ſicut ſcriptũ eſt:Et ipſe tanq̃ ſpõſus ꝓcedẽs de
thalamo ſuo. Regna: hoc eſt : in hoium credulitate
potẽtiã tue maieſtatis oñde. Ceterũ fili⁹ ꝛ añ mũdi
cõſtitutionẽ:cũ patre ꝛ ſpiritu ſãcto ſine dubitatiõe
regnauit. Propter veritatẽ:illud deſignat:vt veritas
de terra oriret̃:que falſitatẽ noſtrã ſua illuminatiõe
mũdaret. Mãſuetudo vo mõſtrata eſt:qñ in crucis
affixiõe pro ꝑſequẽtib⁹ exorauit. Iuſtitia vo ad illud
reſpicit:q2 ꝑcepta ſalutaria pius doctor infudit. De
ducet te:id eſt:per curſu3 toti⁹ vite inoffenſa ꝯuerſatio
ne cuſtodit. Mirabiliter:q2 ꝯtra mũdi iopinabilem
cõſuetudinẽ:tertio die reſurrecturus erat a mortuis:
qð miraculũ ꝑces toti⁹ orbis ipleuit. Dextera tua: po
tẽtia vbi ſignificat:qua vniuerſa opat̃ que vult in ce
lo ꝛ in terra. Audiãt hoc vbũ detractores impij:Tuã
dexterã dicit:hoc eſt ꝓprie voluntatis inſtinct⁹. Nã
ſi oia ſua ptãte facit:ſicut eũ facere manifeſtum eſt;
quẽadmodũ põt hñe maiorẽ: S3 ꝯtra hũc morbu3:
Ioan.17. illa potio debet inſanis mẽtib⁹ adhiberi: Oia patris
mea ſunt:ꝛ oia mea pr̃is ſũt. Oia eni patria nõ habe
Al. nõ haber ſ ret:niſi eẽt eq̃lis eiuſdẽq3 nature.[Sagitte tue acu
Al. corda ſ te ſ potẽtiſſime:ꝓpli ſub te cadẽt in ſ corde inimicoꝝ
regis.] Sagitte acute:ſunt vba dñi ſaluatoris:hoium
corda ſalutariter infigẽtia:que iõ vulnerãt vt ſanent
iõ ꝑcutiũt vt liberẽt:iõ ꝓſternũt vt erigant. Sed vi
deamus hoc telũ:vbo dei qua ſiĺitudine comparet̃.
DEF Sagitta:eſt lignu3 ferro armatũ:cuius prima pinna
ta ſunt. Sic verbũ dei ex ligno crucis egrediẽs: ꝛ for
titudinẽ penetrandi hẽt:ꝛ velocitatem quo voluerit
perueniẽdi. Supra:gladium poſuit:qð ꝓxime vulne
rat:hic ſagittas:que lõge dirigunt̃:ſcil3 vt incõprehẽ
ſibilis potẽtia hac ſiĺitudine mõſtraret̃. Acute:perti
nent ad tranſformatiõis celeritatẽ:q2 nulla illis ma
teria quãuis duriſſima ꝓbat̃ obſiſtere:qñ eis iſtitũ eſt
effectũ ſue volũtatis iplere. Populi ſub te cadent:cõ
uerſiones ſignificat hominũ:qñ credẽtes in humi
litatẽ feliciter cadunt:qui prius vitio ꝓſumptionis
erecti ſũt. Sicut paulo apoſtolo ꝯtigit:qui vocis dñi
ſagitta penetratus in faciẽ ꝑſecutor qdẽ corruit: ſed
eũ cõtinuo aplm dñi dextera ſubleuauit. In corde:
Exponit qð ſupius ait:cadẽt:nõ pedib⁹ quib⁹ corpora
ſuſtinent̃:ſed corde quo anime ꝑſidia ſubleuat̃. Ibi
eni qui penitẽs cadit reſurgit:ꝛ de ſua iniq̃tate deie
ctus ad ſalutaria dñi mãdata trãſfert̃. Inimicoꝝ re
gis. Inimicos chriſti dicit:qui a lege ſuꝑna contraria
volũtate diſſenſerũt. Hoc eſt qð titulus pſalmi huius
ꝑcinuit dicẽs. Pro his qui cõmutabunt̃ filijs chore.
Al. dirrectio nis ſ [Sedes tua deus in ſeculũ ſeculi:virga ſ recta eſt vir
ga regni tui.] Uenit ad laudatiõis tertiũ modũ:qui
TOP recte dr̃ cauſa iudicij. Hic enim ſedes dei:ad iudiciũ
ꝑtinet futuꝝ:in quo oia veraciter eternus modera
tor examinat atq3 diiudicat. In ſeculũ ſeculi:qñ ge
qd cõſtituerit:nulla poterit tẽporis ſucceſſione diſ
ſolui. Uirgam vo:regulã diuine ſignificat equitatis
que veraciter recta dr̃ : q2 nulla prauitate curuatur.
Uirga iſta iuſtos regit:impios percutit:cõtinet vera
citer ſupplicantes. Sed hec virga:nõ de ceſpite arbo
ris egredit̃:ſed ab ipſius deitatis virtute ꝓcedit. For
titudo inuicta:eq̃tas rectiſſima:inflexibilis diſciplina
Pſ.109. De qua in alio quoq3 pſalmo dicẽdũ eſt:Uirgã vir
tutis tue emittet dñs ex ſyon : dñaberis in medio ini
micoꝝ tuoꝝ. Hanc enim virgã regij honoris:inſigne
ſceptrũ dicebat antiquitas:deſignãs in ea virtutem
regẽ dñm ſaluatorẽ.[Dilexiſti iuſtitiã ꝛ odiſti iniqui
tatẽ:ꝓpterea vnxit te deus,deus tuus.] Ipſa eſt vĩga
recta:amare equitatẽ ꝛ odiſſe nequitiã. Nemo enim
perfecte diligit iuſtitiã:niſi qui ꝛ actus peſſimos exe
crat̃:qm diuerſis qualitatibus eodẽ tẽpore nõ eſt in
vno locus:nec põt ipſo momẽto ibi nigrũ videri:vbi
candor inſederat. Nã ꝛ ꝑſentia lucis:noctis abſentia
eſt. Sic ꝛ veritatis amor eſt odium falſitatis. Uñ a
DEF quibuſdã pulchre definitũ eſt. Subſtãtia eſt ꝯtrarioru3
capax:ſed nõ vno tẽpore. S3 his reb⁹ que ꝑmiſſa ſũt
reddita ſubter exponit̃. Propterea vnxit te deus de⁹
tuus. Unctus Chriſtus:ꝛ regẽ ſignificat ꝛ ſacerdotẽ:
q2 dignitates iſte ſumebant̃ per ſacratiſſimas vnctio
ETY nes. Nã ꝛ ipm nomẽ chriſti a ſancto chriſmate voci
tet̃. Sed ab illa pte vnctus dr̃:qua diſpẽſatione ꝛ na
tus:ꝛ mortuus:ꝛ reſurrexiſſe veraciter dr̃ Chriſtus.
Ceterũ deitas eius nullo munere:nullo honore indi
guit adiuuari. Repetitio aũt iſta:qua dr̃: Deus deus
ꝓconiũ magne dilectiõis oñdit.[Oleo letitie pre cõ
ſortibus tuis. Myrrha ꝛ gutta ꝛ caſſia a veſtimentis
tuis.] Duplici modo vnctionẽ illã ſanctã ꝑueniſſe ſi
gnificat. Oleũ letitie:eſt peccati maculã non hñe:vñ
ſã cõſcientia ſemꝑ exhylarat:qñ nulla recordationis
aſperitate mordetur. Pre conſortibus tuis:pre filijs
hominũ dicit:quos ꝛ ipſe in euangelio fratres appel
lat. Ideo autem dictũ eſt:Pre conſortibus tuis: qm
hanc benedictionem ſupra omne humanum genus
cognoſcit

cognoſcit̃ accepiſſe: vt cunctos ſingulariter ceteros
vngere debuiſſet. In illo enim fons eſt bñdictionis:
a quo put ipſi viſum fuerit:per vniuerſos electos cõ
petenter emanat. Sz hec oia carni cõueniũt:cui pyſ
ſimũ ⁊ glorioſiſſimũ verbum vnitum eſt pro ſalute
cunctorum. Sequit̃: Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſia a veſti
mentis tuis. Sepe diximus: ſpecies terrenarum rex
indicia nobis celeſtium demõſtrare virtutũ:qꝛ non
poteramus quicq̃ de illa maieſtate cognoſcere: niſi
nobis de ipſa aliqd per mundanas ſilitudines appa
reret. Et iõ poſteriora verſiculi iſtius: prima fronte
declarem⁹: vt nota que pcedũt clarius eluceſcãt. Sã
ctũ dñi corpus: qõdam deitatis fuiſſe cognoſcit̃ ve-
ſtimẽtum. Nã ſicut veſtibus cooperiunt̃ membra
mortaliũ: ita ⁊ maieſtas verbi: infideliũ oculis car-
nis velamine videbat̃ abſcondi. Ab hoc ergo veſti-
mẽto: id eſt: incarnatiõis arcano: ꝯgrue veniſſe dicit̃
myrrha gutta ⁊ caſia. Myrrha mortẽ ſignificat quã
pro hominũ ſalute ſuſcepit. Gutta vo que dr̃ amonia
ca: duritias curat ab aliqua neceſſitate ꝯctas: que pul
chre incarnatiõi dñi comparat̃: qꝛ duritiã cordis hu
mani ſancta pdicatione diſſoluit. Caſia que a noſtris
fiſtula dr̃: redẽptio gñis humani per aquã baptiſma-
tis indicat̃: qm̃ hoc herbe genus aquoſis locis dr̃ in-
ueniri. His rebus etiam odor ineſt ſuauis: vt merito
ſancte incarnatiõi ⁊ v̈tus herbax ⁊ odoris ſuauitas
cõparet̃: ſicut in canticiſcanticox ſponſa dicit: Poſt
odorẽ vnguẽtorũ tuox curremus. [A domib⁹ eburne-
is: ex qbus te delectauerũt filie regũ in honore tuo.]
In quarto modo: a perſona ſponſe laus ſumit̃ chriſti
Dicit enĩ ppha: vñ veniat ſponſe glorioſiſſima pul-
chritudo: que ad dñi dexterã locata cõſiſtit: id eſt: A
domibus eburneis: qõ ſignificat ornata palatia: que
copioſo ebore veſtiunt̃. Sed ebur: nõ ad ſolas diui-
tias intelligam⁹ aptatũ: ſz qm̃ elephas cuius hec oſſa
ſunt nimie caſtitatis aſſerit̃: qui inter quadrupedia ⁊
ſenſu plurimũ valet ⁊ tẽperanter miſcet̃ femine ſue
⁊ cõiunge ſecũda nõ vtit̃. Hoc pudicis feminis decẽ
ter aptatũ eſt: qꝛ ille in domibus eburneis manſiſſe
noſcunt̃: que per caſtitatez chriſti dñi pcepta ſecute
ſunt. Hanc enim tranſlationẽ: pbauerũt doctiſſimi
patres: Auguſtinus ⁊ Hieronymus. Ex qbus te dele
ctauerũt dicit: id eſt: ad te nõ pprio cucurrerunt iudi
cio ſz tua delectatiõe pducte ſunt. Filie regũ: ſiue ho
minũ fideliũ qui regunt corpora ſua ⁊ pducũt filias
que ſacro baptiſmate generant̃: ſiue imperãtiuz: qõ
frequẽter ꝯtingit: vt relicto palatij dñatu ſibulis pri
cipũ eligant diuina ſeruitia. Ideo enim addidit: In
honore tuo: vt religioſam mẽtẽ tali deſignaret iudi-
cio. Non enim in honore patrũ ſuox delectate ſunt:
ſed in honore dñi ſaluatoris. [Aſtitit regia a dextris
tuis in veſtitu deaurato † circumamicta varietate.]
Mirabili thorũ relatione deſcribit. Que figura dr̃
characteriſmos: hec latine: ſicut ſepe diximus: deſcri
ptio vel informatio noiat̃. Ante oculos enĩ intelligen
tie reddit: que aſpectu corporeo nõ videntur. Prius
enim ſponſi pulchritudo laudata eſt: Poſtea virtus
eius aſſerta. Tertio ſedes ipſius poteſtaſq; narrata
eſt. Et qꝛ nuptiale gaudiũ agebat̃: odoris ſuauiſſimi
ſpẽs ſub myſticis interpretationibus noſcunt̃ adhi-
bite. Quarto dr̃ ipſius quoq; regine: vnde veniat mi
rabilis pulchritudo: tunc ad diuinã dexterã ornata:
precioſis virtutibus collocat̃: vt oĩs aĩa fidelis in ſup
nam contẽplatiõnẽ porrecta: celeſtia vota cõſpiciat:
ſciatq; qualẽ illi in terris debeat exhibere reuerẽtiã

quã in celo ſic itelligit honoratã. Ipſa eſt regina que
in cãticiſcanticox dicit: Oſculet̃ me oſculo oris ſui:
⁊ cetera que myſticis enigmatib⁹ ille textus eloquit̃.
Et ꝯſidera: qꝛ ſedẽ ſuperius laudauit dñi ſaluatoris
hic aũt a dextris aſtitiſſe reginã dicit: qꝛ dextera ho
norabilis pars eſt ſponſi: quẽ caput ꝯſtat eẽ eccleſie.
Sequit̃: In veſtitu deaurato. Aurum ad charitatis
debemus aptare fulgorẽ: qua virtute circũdata ſan-
cta reſplẽdet eccl'ia. Et ne ſolam ibi intelligeres eſſe
charitatẽ: In veſtitu dixit deaurato: nõ aureo. Deau
ratũ enĩ dicim⁹: qñ ſupducta ſpẽs auri in aliq̃ mate-
ria gliatur̃. Iõ aũt ſupra v̈tutes alias grã charitatis
apparuit: qꝛ oĩa eius fulgor excellit. Addidit: Circũ-
amicta varietate. Perſcrutemur: cur eccleſia dei de
veſtis varietate laudet̃: cui totum ſimplex conuenit
atq; vnum: Sed hic varietatem: aut linguas multi-
plices ſignificat: (qꝛ omnis gens ſm ſuã patriam in
eccleſia pſallit auctori:) aut virtutum pulcherrimã
diuerſitatẽ. Ornat̃ enim auro aplox: argento pphe
tax: gẽmis virginũ: cocco martyrum: purpura peni-
tẽtiũ. Iſta eſt ergo varietas vnitatis: que oculis dñi
ex omnibus gẽtibus pia conuerſatione placitura cõ
textitur. [Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuam: ⁊
obliuiſcere populum tuuz ⁊ domũ patris tui.] Spõ-
ſi laude cantata: nunc ſponſe pconia totidem modis:
ſed longe ſubmiſſius atq; humiliter offerunt̃. Dece-
bat enim vel ſecundo gradu illaudatã non relinque
re: que tali ac tãta meruit copulatione gaudere. Pri
mus ergo iſtius laudis modus eſt a ſpecie: ſicut in ſe
riore verſu declarat̃. Nunc ad exponenda verba ve
niamus. Stanti ergo ad dexteram dñi vbi beatorũ
locus eſt: dicit: Audi: id eſt: pphetas: qui incarnatio-
nẽ dñi veraci pfeſſione cecinerunt: quatenus audi-
ta crederet: ⁊ credita mox videret. Filiam vo meri-
to ppha vocat eccleſiam: qꝛ eius pdicationibus ſan
ctis genitus eſt populus chriſtian⁹. Et vide: ſub gra-
tulatione dicẽdum eſt: qm̃ ſponſus qui tibi pmitte-
bat̃ aduenit in quo eſt amor: gloria ⁊ gaudium tuũ.
Sequit̃: Et inclina aurẽ tuam. Qõ oportebat eccl'iã
facere: vt honorabilr pphe vba pciperet. Obliuiſce
re vo dixit pplm tuum: id eſt: deſere: ⁊ a tuis animis
aliena effice ꝯuẽticula paganorum: ſiue ſupſtitiones
inſaniſſimas iudeox. Domum: Babyloniam ſignifi
cat: que ꝯtra eccl'iam chriſti nequiſſimis ſigulis gau
det: ⁊ in hoc mundo poſſidẽs confuſe plebis animas
partẽ ſibi vẽdicat pditorum. Patris tui: diabolũ di-
cit: qui reuera illam confuſionis domum ſm nomi-
nis ſui interptationẽ noſcit̃ poſſidere. Sz conſidera
q̃ hec eccl'ia tunc ibi morabatur: cum celeſti ſponſi
grãm non hr̃et: vñ fuſca legitur. Tũc aũt nimia pul
chritudinis decore pfuſa eſt: quãdo eam dñs de gẽti
bus eſt dignatus eligere. [†Quoniã concupiuit rex Al. Et cõcupiſcet
† ſpeciẽ tuã: † qꝛ ipſe eſt dñs de⁹ ⁊ adorabũt eũ.] Hic Al. decorem tuum
eſt modus laudis quẽ ſupius diximus ab ſpecie. Rex Al. quoniã
itaq; iſte ſaluator eſt dñs: qui ꝯcupiuit eccl'iam pua
ricationis culpa in ſorte diaboli conſtitutam: quam
ſpecioſam fecit ipſe: non repperit: ſz feda erat. Fete-
bat: cum eam tenebat inuaſor: pulchra facta eſt: cum
ad ſuum remeauit auctorẽ. De qua legitur: Que eſt
iſta que aſcendit dealbata: Et conſidera q̃ hec ſpon
ſa quaſi ſimili laudat̃ initio: ſicut ſuperius de ſponſo
dictuz eſt: Specioſus forma pre filijs hominũ. Sed
ille in ſpecie ſua habere dictus eſt pulchritudinẽ ſin
gularẽ: hec vo ideo pulchra eſt: qꝛ ſibi eam ſociauit
ſponſus. Sic totum varie diſtinctẽq; dicit̃: quãuis

ipſis lineis ⁊ ſponſa laudaẜ. Sequitur: Quis ipſe eſt
dñs deus tuus. Non ille quem patrẽ dicebas: nõ qui
te fecerit tenebroſam: ſed iſte eſt dñs deus tuus: qui
priſtinã ſub mouẽs feditatẽ: pulchritudinẽ tibi cõtu
lit nuptialẽ. Infertur quoqꝫ ſnĩa ſalutaris: Et adora
bũt eũ: id eſt: oẽs ppl'i qui te ſua ꝯgregatiõe ſanctam
eccl'iam reddiderũt: ipſi adorabũt nõ te ſꝫ dñ m: qꝛ
honor tuus in illo eſt: ⁊ beatitudo tua eſt eius gloria
Al. Et ſempiterna. ⟦ †Filie tyri in muneribus: vultũ tuũ de
precabunẜ oẽs diuites plebis. ⟧ Venit ad 2[m] modũ
in quo ſnpius de ſponſo dicit: Intẽde pſpere pcede ⁊
regna. Hic aũt dignitas eſt eccl'ie deuotos pplõs dñõ
ſupplicare: ⁊ ſicut ibi potentia ſponſi deſcribiẜ: ita ⁊
hic gloria ſponſe de chriſti honore declaraẜ. Tyrus
ciuitas eſt nõ lõge ab Hieroſolymis cõſtituta: ſꝫ filia
rũ iſtius vocabulo ciuitatis aĩas mauult ſignificare
fideliũ. Nõ eni ſola tyrus filias pculit fideles: ſꝫ etiã
totius mundi aduinata diuerſitas. Quapropter hoc
SCHE ſchema dr̃ A parte totum. Filie itaqꝫ gentiũ in mune
rib⁹ vultum deprecanẜ eccl'ie: qñ elemoſynas pia vo
lũtate diſtribuũt. Ipſa ſũt eni munera: que diuinita
ti nimiũ pbanẜ accepta. Tũc eni in vultũ eccl'ie: id
eſt: in chriſtiani ppl'i faciẽ itẽdim⁹: qñ maieſtatẽ chri
ſti pↄs fletibus exoramus. Oẽs diuites plebis: iungẽ
SCHE dũ eſt ſuperiorib⁹: vt ſit iſtud Hiperbaton: id eſt: trã
ſceſſio. Filie tyri: oẽs que ſunt diuites plebis in mune
rib⁹ vultũ tuũ deprecabunẜ. Ordo eni hic vboꝝ ꝑpo
Al. regis. ſteratis ſermonibus explanaẜ. ⟦ Oĩs gloria eius filie
†regum ab intus: in fimbrijs aureis circũamicta va
rietate. ⟧ Vides queẽadmodũ in eccleſie pconio pſeue
rat. Gloria eſt ſiqdẽ eccl'ie: qñ filie pcipũ: ſine tuſto
rũ cõuertunẜ ad dñm: ⁊ ſecreta ſe cupiũt deuotione
cordis offerre. Abintus eni ſignificat ſecreta ſenſuũ
nõ cõcrepantiã labioꝝ: vbi interior homo tacita co
gitatiõe reuoluit qᵭ ad diuina myſteria ptinere co
gnoſciẜ. Sic enim ⁊ in canticis canticoꝝ de eccleſia
Cant. 2. dictũ eſt: Introduxit me rex in cubiculum ſuũ. Iſtã
IDI locutionẽ: filie regum abintus inter ꝓpria legis diui
ne cõnumera: quã in cõmune nõ inuenis. Sequitur:
In fimbrijs aureis circũamicta varietate. Fimbrie
ſunt finitima veſtium: que in ſtamine colligate tan
quã capillorum ſegetes dependent: per quas hoĩum
vita ſignificaẜ extrema. Hec nõ deaurata (vt ſupra)
ſed nũc illi eẽ aurea pfiteẜ: qꝛ in fine tota pfectio eſt
vbi charitas non tanqꝫ deaurata cõſpiciẜ: ſed iaꝫ ple
niſſima tanqꝫ aurea reperiẜ. Circũamicta vo varieta
te dicit: ppter varias virtutes fidelium: quas ſupius
cõſtat expoſitas. Quibus diuerſitatibus induta: ne
ceſſe eſt diſcolori amictu catholica veſtiaẜ eccleſia.
Hoc ⁊ veſtis illa ſignificauit aaron: que auro: purpu
ra: byſſo: cocco: hyacintoqꝫ contexta eſt. ⟦ Adducenẜ
regi virgines poſt eam: pxime eius afferentur tibi. ⟧
Sicut tertio ſponſus a iudicio predicatus eſt: ita ⁊
hic tertio loco a mẽbris ſuis ſponſa laudaẜ. Et vide
qꝫ potenter ordinẽ ſeruat. Adducentur regi virgines
poſt eam: poſt eccleſiam vtiqꝫ: qꝛ prius fuit vt eius
vnitas diceret: ⁊ poſt enumeratio partiũ diſtincta p
ueniret. Et intuere qᵭ dixit: Adducenẜ: vt dñi gratia
declareẜ: qua nos ad ſe adducit: qñ nos miſeratus aſ
Ioan. 6. pexerit: ſicut in euangelio dictũ eſt: Nemo venit ad
me: niſi pater attraxerit eũ. Sed que virgines ante
cõſpectũ dñi adducunẜ? Fideles ſcilicet: ⁊ pudica ſe
mẽte tractantes. Nã quid pderit cuiqꝫ corpus inta
ctum ſeruare: ſi contingat eam integritatẽ fidei non
habere? Sequitur: Proxime eius afferentur tibi.
Afferentur tibi: deo dicitur. Proxime ſunt autem ec
cleſie: id eſt: vidue caſte: que gradu inferiore iungun
tur. Nam cũ virginitas habeat centeſimũ fructum
iſte ſexageſima vbertate gloriãẜ. Et vide: in ipſis
nominibus nõ minimam eſſe diſtantiam. Virgines
dixit adduci: que corporis integritate robuſte ſunt.
Viduas afferri: que pleruqꝫ fracte a diuerſis ſollici
tudinibus: corporis imbecillitate fatiganẜ. ⟦ †In leti Al. offerent
tiis ⁊ exultatione: adducenẜ in templum regis. ⟧ Ut
copioſa munera ſancte eccleſie conferenda monſtra
ret: dicit eã in letitia ⁊ exultatiõe angelorũ miſterijs
adducẽdam: ⁊ nõ ſolum ad cõſpectũ: verũetiã in pe
netralibus regis: id eſt: in Hieruſalem futurã: vbi ve
niſſe beatum gaudium eſt: ⁊ glorioſa ſecuritas. Me
rito ergo dictum eſt: Adducentur cum letitia ⁊ exul
tatione: qꝛ ſexus ille fragilis vicit grauiſſimas corpo
rum paſſiones. ⟦ Pro patribus tuis nati ſunt tibi fi
lij: conſtitues eos principes ſuper omnem terram. ⟧
Venit ad quartum modum: in quo ſupra deſcriptus
eſt a gradibus eburneis eccleſiam veniſſe: que ad de
xteram regis ornata conſtiterit. Nunc autem poten
ter exponitur quanto incremento hec ſponſa profece
rit: vt pro antiquis patribus: id eſt: idolorum cultori
bus: nati ſint illi filij apoſtoli: quos principes predica
tionis in toto terrarum orbe tranſmiſit. Sed quan
tum ſunt iſta diſparia: tantum laudatur eccleſia. Illi
enim erant ſeductores erroris: iſti magiſtri verita
tis. Illi ſeminabant exitia: iſti hortabantur ad vitaꝫ.
O laus dignãtis letitie: quale fuit hoſtes complexos
fugere: ⁊ tonantis nuptias inuenire. Qui locus meri
to dicitur laus a prole: quoniam hic poſteritas predi
catur. ⟦ Memores erunt nominis tui †in omni gene Al. domine
ratione ⁊ †progenie. Propterea populi confitebun Al. generatione
tur tibi in eternum: ⁊ in ſeculum ſeculi. ⟧ Memores
dicit populos chriſtianos: qui in eius predicatiõibus
per diuerſas hominum generationes pijs voluntati
bus perſeuerant. Mirabilis gloria ſummumqꝫ pre
conium: inter hominum tam multiplices ſucceſſio
nes nunqꝫ finẽ laudis accipere. Sequitur: Propter
ea populi confitebuntur tibi. Omnis enim chriſtia
nus cum ſymboli ſacramenta reddiderit: in eccleſie
facie confitetur. Que confeſſio fit eterna: qꝛ vera ⁊
pia eſt. Nam qᵭ addidit: In ſeculum ſeculi: futura ſi
gnificat: quando omnis aduerſitas conquieſcet: ⁊ re
gnat ſola iuſtitia: diaboli contrarietate deleta.

Concluſio.

Ecce epithalamium glorioſum: pſalmi
graphi exultatio
ne completum eſt. Ecce ſponſi laus ſponſeqꝫ admira
bili varietate celebrata eſt: ſpiritualis copula: con
iugium in virginitatibus perſeuerans: amor caſtus:
charitas eterna: vinculum quod nullo fine diſſolui
tur. Hic prophetarum tympana ſancta exultatione
conclamant: hic apoſtolorum organa dulciſſima ſo
cietatem reſpondent. Hic martyrum cithare: non
chordis: ſed virtutibus canunt: hic ſanctorum cho
rus ſpiritualibus fiſtulis gratiſſimum permulcet au
ditum: hic talis muſica geritur: per quã humana le
titia cũcta vincaẜ. Paſti ſum⁹ o bone rex ꝯuiuio nu
ptiali delitias celeſtes haurientes: pſta nobis ſponſe
mirabilis: vt qui hic ſpe letati ſum⁹: in futuro perfe
ctiſſimo gaudio cõpleamur. Hũc etiã pſalmũ: ⁊ bea
tus Hieronym⁹ ad Principiã vginẽ ſcribẽs: mirabili
vt aſſolet nitore tractauit. Quẽ iõ cõmemorãdũ eſſe
putauim⁹: vt qᵭ a nobis miũ⁹ fortaſſe declaratũ eſt:
illius

illius viri doctiſſimi explanationibus ſuppleatur.

Explicit expoſitio in pſalmū.44ᵐ.

❡ In finem filijs chore pro arcanis Pſalmus. XLV.

DEus noſter refugiū ⁊ vꝛtꝰ: adiutoꝛ in tribulationibꝰ que inuenerunt nos nimis. Propterea nō timebimꝰ dū turbabitᷣ terra ⁊ trāſferentᷣ montes in coꝛ maris. Sonuerunt ⁊ turbate ſunt aque eoꝝ: ꝯturbati ſūt montes in foꝛtitudie eiꝰ. Fluminis ipetꝰ letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimꝰ. Deꝰ in medio eiꝰ non cōmouebitᷣ: adiuuabit eā deꝰ mane diluculo. Cōturbate ſunt gētes ⁊ inclinata ſūt regna: dedit vocē ſuam mota eſt terra. Dn̄s vꝛtutū nobiſcū: ſuſceptoꝛ nr̄ deꝰ iacob. Uenite ⁊ videte opa dn̄i que poſuit ꝓdigia ſup terrā: auferēs bella vſqꝫ ad finē terre. Arcū ꝯteret ⁊ ꝯfringet arma: ⁊ ſcuta cōburet igni. Uacate ⁊ videte qm̄ ego ſum deus: exaltaboꝛ in gentibus ⁊ exaltaboꝛ in terra. Dominus virtutum nobiſcū: ſuſceptoꝛ noſter deus iacob.

IN finem: notū eſt queādmodū ad dn̄m chriſtū poſſit referri. Filios aūt chore ſignificari diximꝰ chrīanos: ex quoꝝ pſona pſalmus iſte cantatᷣ. Pro arcanis vero: aduentū dn̄i ſignificat ſaluatoꝛis: quem diuinitatis ſue mirabili ſecreto pro hominū ſalute diſpoſuit.

Diuiſio.

Filij chore: qui fideles debēt itelligi chriſtiani: Pꝛimo mēbꝛo pſalmi nō ſe timere pfitentᷣ cōturbationes ſeculi: qꝛ deus refugiū eoꝝ pbatᷣ ⁊ virtꝰ. Scḋo: chriſtū dicūt appere in medio eccl'ie ſue: qui eā in ſeipſo tanq̄ in ſolidiſſima petra edificare dignatus eſt. Tertio: credētiū turba gnāliter inuitatur ad diuina magnalia ꝯtuēda: dicētes oipotētē deū: arma negtie ꝯfringere: bella remouere: ⁊ triſtitiā fideliū in eterna gaudia cōmutare.

Expoſitio.

SYL DEus noſter refugiū ⁊ vꝛtus: adiutoꝛ in tribulationibꝰ que inuenerūt nos nimis.] In ipſo pꝛincipio pſalmi: cathegoꝛicus nobis ſyllogiſmus arridet. Dicit enim: In tribulationibꝰ que īuenerūt nos nimis: deꝰ noſter refugiū ⁊ vꝛtus ⁊ adiutoꝛ eſt. In tribulationibus nō timebimus cū conturbata fuerit terra. In tribulationibꝰ igitᷣ que inuenerunt nos nimis nō timebimꝰ cū ꝯturbabitᷣ terra. Nūc minutatim dicta tractemus. O pulchꝛa breuiſqꝫ cōplexio: q̄ſi interrogarentᷣ: qd eſt deꝰ noſter: rn̄dent: refugiū ⁊ virtꝰ ⁊ adiutoꝛ. Hec ſpecies definitionis eſt quinta: que grece

DEF Cata antilexin: latine aduerbiū: vel ad vbū dr̄: qñ ēs vnāquāqꝫ rē vbis ſingulis qd ſit oſtēdimꝰ. Additur eſt: Noſter ꝓpter falſiſſimos chrīanos: q̄rū deꝰ nō ſolet eſſe refugiū. Refugiū ergo fideliū eſt: qm̄ eos de oīe periculo liberat. Uirtus: qm̄ ſtabiliter mētes eoꝝ ab iniquo ſeculi erroꝛe cuſtodit. Sequitᷣ: Adiutoꝛ in tribulationibus. Hic miſericoꝛdia ſupne maieſtatis per diuerſas diffinitiones exprimitᷣ: que in tribulationibꝰ ⁊ ſuſcipit ⁊ defendit. Tribulatio vero pia deū nobis miſericoꝛdē facit: reatū ſoluit: ⁊ tūc ſpecialiter ſubuenit: cū nos de ſe confidere velle cognoſcit: ſicut dicit aplꝰs. Triſtitia enim que ſcḋm deū eſt: penitētiaꝫ in ſalutē ſtabilē opatᷣ. 2.Cor.7. Et ne has tribulationes leues putares: addidit: Que inuenerūt nos nimis: vt nihil mediocre crederes: qḋ nimiū fuiſſe ſentires. Conuenienter aūt pericula exaggerata ſunt: vt eoꝝ deſtructoꝛ potētiſſimus appareret. [Propterea nō timebimus dū turbabitᷣ terra: ⁊ transferentᷣ montes in coꝛ maris.] Tēpus illḋ pdicte tribulatiōis exponitᷣ: qm̄ aduētu dn̄i ſaluatoꝛis: cū de nouitate tanti miraculi iudeoꝝ coꝛda turbata ſunt: ſancti viri timere nō poterant qui in eiꝰ noīe ac vꝛtute pſumebāt. Sequitᷣ: Et transferentᷣ montes in coꝛ maris. Hoc vtiqꝫ factum eſt: qm̄ montes: id eſt: aplī: relictis incredulis iudeis: in coꝛ maris: hoc eſt: ad pdicandū gentibꝰ tranſierūt ſicut in actibꝰ aploꝝ legitᷣ: Uobis qdē oportebat loqui verbū dei: ſed qꝛ repuliſtis illud ⁊ indignos vos iudicaſtis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Act.13. Quo exemplo aduertimus: montes illos pro acumine preminentes: ⁊ fidei ſoliditate firmiſſimos: in coꝛ maris: id eſt: ad fideꝫ oīum nationū fuiſſe trāſlatos. Et inſpiciendū qꝙ aride terre pfidiā iudeoꝝ: aquis vero ſalſis: credulitatē gentiū cōparauit: vt illa coꝛda in maluꝫ durata cognoſceres: hec aūt euangelico ſale cōdita veraciter eſtimares. Coꝛ eniꝫ nō habet mare: ſed hoīes. [Sonuerunt ⁊ turbate ſunt aque eoꝝ: cōturbati ſunt montes in foꝛtitudine eius.] In ſuperioꝛi ſenſu pmanſit. Adhuc eniꝫ illa ꝑturbatio exponitᷣ: que facta eſt de aduētu dn̄i chrī. Sonuiſſe dicit aplos pdicationes ſuas: q̄ſi alicuiꝰ fragoꝛis robuſtiſſimā vocē: que nō tm̄ auribꝰ: quantū mentibꝰ inſonaret. Que tempoꝛe turbatas aſſerit aquas: id eſt: ſeculi huiꝰ inumeras gētes: que de tali fuerūt admiratione perterriti. Hec figura dr̄ Parabole: id eſt: cōparatio: cū res genere diſſimiles q̄litatiua cōparatione ſociamus. Sed intuēdū: qm̄ hoc per decoꝛē pulcherrime cōparationis dictū eſt. Tunc eniꝫ aque plurima ꝯfuſione turbantᷣ: qm̄ in marinis viſceribꝰ ꝯſtructoꝝ deijcitᷣ multitudo: ⁊ grandē ſonitū reddunt cum magno pondere fluenta percuſſerint. Hoc vtiqꝫ cōtigit: quādo apoſtoloꝝ grandiſona pdicatione totus mundus intremuit: ⁊ ad dn̄i ſe credulitatē limpidato poſtea coꝛde reuocauit. Sequitᷣ: Cōturbati ſunt montes in foꝛtitudine eiꝰ. Hic alios montes dicit: hoc eſt: ſeculi poteſtates. Nā ⁊ in bono accipiuntᷣ: ⁊ in malo: ſed montes dei ſtabiles atqꝫ decoꝛi ſunt: montes vero diaboli mutabiles atqꝫ ſqualidi. Poteſtates eni mūdane turbate ſunt: qm̄ ꝯtra religionē dei leges pagani pꝛincipes ſacrilegas inferebāt. [Fluminis ipetus letificat ciuitatē dei: ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimꝰ.] Supꝰ terroꝛes habitos dixit: quos de pdicatione noua mundus accepit: nūc beneficia que collata ſunt eccleſie de aduentu domini ſaluatoꝛis edicuntur: vt merito diuiſioneꝫ diapſalmatis īmutatio ſenſus acceperit. Intuere que dicuntur: qua ꝓprietate diſtincta ſint. Ciuitas dei impetu fluminis letificata requieuit. Et vt iſtū fluuium irrigatoꝛeꝫ cognoſceres animarū: nō dicit: ſatiaſſe: ſed letificaſſe ciuitatem. Iſte nāqꝫ eſt fluuius: de quo ipſa veritas dicit: Joh.4. Qui credit in me non ſitiet vnq̄: ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitaꝫ eternā. Et bn̄ dixit: Impetus

fluminis:q2 nihil paluſtre nihil motoſuʒ curſus ei⁹ ſu
ſtinet:cū ſe potētia diuinitatis infuderit. Adiectum
eſt:Sanctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. Taber
naculum altiſſimi eſt:ſiue eccl'ia:ſiue humani corpis
glioſa ſuſceptio:qḋ vtrūqʒ ꝯſtat eē ſcificatū:qm̄ vbū
Joan.1. caro factū eſt:ꝛ habitauit in nobis.[Deus in medio
Al. mane di-luculo eius nō cōmouebiꝛ:adiuuabit eā deus ī vultu ſuo.]
Nō ſic in medio eſſe dr̄ deus:quaſi loci alicui⁹ amplit
udine ꝯcludaꝛ. Ille enim ſpatio vllo nō concludiꝛ:
qm̄ nō inequabili benignitate:ſed eq̄liter vbiqʒ to
tus eſt. Jō aūt in medio dr̄:q2 fideles ſemp intendit.
Quapropter merito ſm̄ iuſtitiā ſuaʒ in medio eccl'ie
narraꝛ eſſe deus:q2 vniuerſos volūtate equabili cō
tueꝛ. Nec aſpectu quis eius fraudabiꝛ:niſi qui ab eo
ſe reddiderit alienū. Nō cōmouebiꝛ:de eccleſia diꝛ:
Mat.16. cui ſingularis data eſt illa ꝓmiſſio. Tu es petrus:ꝛ
ſuper hanc petrā edificabo eccl'iam meā:ꝛ porte infe
ri nō ꝑualebūt aduerſus eā. Cōmoueri enim nō pōt
eccl'ia:que in ſolidiſſima petra:hoc eſt:dn̄o chr̄o no
ſciꝛ eſſe fundata. Sequiꝛ: Adiuuabit eam de⁹ vultu
ſuo:id eſt:ꝑſentia incarnationis ſue:qm̄ vultus ei⁹ ſa
lutaris illuxit. Adiuuabit enim dixit:id eſt:ſeculi ad
uerſitate laborātē.[Cōturbate ſunt gētes ꝛ inclina
Al. nō habet ta ſunt regna:dedit vocē ſuā ī altiſſim⁹ꝛ mota eſt ter
ra.] Cōturbate ſunt vtiqʒ gentes:qm̄ cū eſſent idolis
deuotiſſime:ſubito incognite ſibi religionis regulas
audierūt. Multos enim miraculoꝝ opatio ꝯuertit:
multos voce predicantium iudicij terror afflixit. Et
q̄uis pducerenꝛ ad bonū:nō poterāt animū nō hr̄e
turbatū. Sequiꝛ: Et inclinata ſunt:id eſt:humiliata
ſūt regna:ad adorādū nō ad cadēdū:q2 tātū vnuſq̄ſ
qꝫ erigiꝛ:quātū in illa ſatiſfactione curuaꝛ. Adiecit:
Dedit vocē ſuā altiſſim⁹ ꝛ mota eſt terra. Nō dixit:
vocē ſuā ꝑtulit:ſʒ dedit:q̄ſi mirabile donū:q̄ſi ꝑmia
le bn̄ficiū. Uocē vō:ſanctā ꝑdicationem dicit:quā ꝛ
per ſe ꝛ per ap̄los tonitruali v̄tute per vniuerſuʒ mū
dū oīpotens doctor inſonuit:ad quā neceſſe fuit tre
meſieri peccatores:qui terribilia iuſſa eterni iudicis
audiebāt.[Dn̄s v̄tutū nobiſcū:ſuſceptor noſter de⁹
DEF Jacob.] Breuiter explanaꝛ qḋ ſit oīpotens chr̄s:id
eſt:dn̄s virtutū. Utiqʒ cui v̄tutes celeſtes ſeruiunt:
cui oīs potentia famulaꝛ. Audite duri:audite vecor
des. Quid vultis funditꝰ perire:qui in tāta ꝑſumitis
maieſtate peccare: Seq̄ꝛ: Nobiſcū:qm̄ aſſūpta car
ne habitauit in terris. Additū eſt: Suſceptor noſter
de⁹ Jacob. Suſceptor eſt:q2 alienis infirmitatibus
ſuā dignaꝛ adhibere potētiā. Proprie enim de⁹ oīuʒ
noſter dr̄ eē ſuſceptor:qm̄ carnē pro fideliū ſalute ſu
ſcepit. Noſter enim hn̄ dicūt filij crucis:q2 tm̄ ipſoꝝ
eſt:qui ad ei⁹ fidē venire meruerūt. Deus aūt Jacob
vult intelligi:tanta eū hn̄ credētib⁹ collaturū:quāta
ꝑſtitit ꝛ Jacob. Nō eni de⁹ ſoli⁹ Jacob de⁹:ſed oīum
qui filii fide deuoti ſunt.[Uenite ꝛ videte opa dn̄i
que poſuit ꝑdigia ſup terrā.] Interpoſito diapſalma
te:venit ad tertiū mēbruʒ:vbi inuitat pp̄los videre
magnalia dn̄i ſaluatoris:que fecit incarnationis ſue
diſpenſatione mirabili. Uenite q̄ppe dū dicit:horta
tur eos vt fide dn̄o ꝓximenꝛ:qui nō poterāt videre
longinquū. Nā qḋ addidit: Opera dn̄i:ad magnū ne
ſcio qḋ ſpectaculum vniuerſitas aduocaꝛ. Quapro
pter accedam⁹ alacri animo:q2 vidētes talia fide cō
cipim⁹ que nos pducāt ad gaudia ſempiterna. Po
ſuit dixit:q̄ſi ſigna quedā collocauit:que mūdus cō
tuens ad ſalutis ſue remedia feſtinaret. Prodigium
ETY dictū eſt:eo qḋ porro dicat:hn̄ ſignis aliqb⁹ vēture no

uitatis oſtenſio declaraꝛ. Que facta eſt in natiuitate
dn̄i:qm̄ virgo peperit:ſtella magis apparuit:angeloꝝ
chorus natiuitatē ſui dn̄i ꝑdicauit.[Auferens bella
vſqʒ ad finē terre.] Ecce illa opera dn̄i que ꝓmitte
banꝛ edicta ſunt:ꝛ neceſſe eſt vt tāta pollicitatio ma
gnū aliqḋ exponat arcanū. Bellatū eſt cōtra deū:qm̄
gentilitas ſculptilia ſimulacra diuerſis ſupſtitioīb⁹
adorabat:que dn̄i aduentu cū ſuis cultorib⁹ corrue
rūt. Abſtulit ergo bella fidei vſqʒ ad fines terre:que
toto orbe gerebanꝛ:ꝛ in ſuā pacē redegit:qb⁹ vere re
ligionis munera cōdonauit. Siue hoc hyſtorica pōt
v̄itate cognoſci:q2 natiuitate dn̄i regnante Auguſto
orbis legiꝛ fuiſſe pacat⁹:qḋ nō humanis viribus:ſed
chr̄i dn̄i corpali ꝑſentia ꝓbaꝛ effectū.[Arcū cōteret
ꝛ cōfringet arma:ꝛ ſcuta cōburet igni.] Arcus inſidie
ſunt infideliū:que cōterenꝛ v̄tute v̄itatis:qm̄ ad nihi
lū inſana vota redigenꝛ. Arma:hic ſignificāt ſupſti
tioſa certamina paganoꝝ:que merito dicunꝛ eſſe frā
gēda:qm̄ fideliū cōcertatione ſupanꝛ. Scuta:defen
ſiones ſignificāt ꝑfidoꝝ:que ad liberationē hoīs ce
leſtis ignis incendio cōcremanꝛ. Sed miles iſte dia
boli eſt:citius ad ſalutē:arcus cōteriꝛ:arma frangun
tur:ſcuta incendio cōcremanꝛ. Nō eniʒ aliter potuiſ
ſet euadē:niſi que putabat ſua munimina ꝑdidiſſet.
Siue oīa que dicta ſunt:vt qbuſdā placet:ad incenti
ua vitia ꝑrīe referri. Exue nos bone rex armis diabo
licis:qbus nō defendimur:ſed grauamur:ꝛ illo nos
ſpirituali gladio ꝑcinge:qui nobis ꝛ ſalutē cōferat ꝛ
munimē.[Uacate ꝛ videte qm̄ ego ſum de⁹:exalta
bor i gētib⁹ꝛ exaltabor in terra.] Trāſlati filij chore
ꝓphetie ſpiritu:inter ſua v̄ba hūc v̄ſiculū ex dn̄i pſo
na ploquunꝛ. Que figura dr̄ Apoſtrophe:latine ꝯuer SCHE
ſio:qm̄ ad aliā rē ſubita ꝑmutatione ꝯuertimur. Me
rito eniʒ illis dr̄: Uacate:qui mūdanis illuſionib⁹ ar
mabanꝛ:ꝛ militiā diaboli exitiali ſibi certamine ꝑage
bāt. Deniqʒ audire nō poterāt:niſi neqſſimis armis
depoſitis:vacātib⁹ animis ꝛ q̄etis:ad ſalutarē audiē
tiā ꝯuenirēt. Dicit eniʒ: Qm̄ ego ſuʒ de⁹. Nō ille qui
vos armabat:nō ille qui vos ad nefanda certamina
ꝑducebat:ſed ego ſum deus qui exaltabor in gentib⁹
cui⁹ eſt vera religio:ꝛ nō fragilis altitudo. Et ne for
ſitan exaltandū tm̄ in aliqb⁹ gētib⁹ putares:nō etiā
in gēte iudeoꝝ:quā terre ſupius cōparauit:addidit:
Et exaltabor in terra:vtiqʒ in gēte iudeoꝝ:ſicut pro
mittit ap̄lus: Dico enim vobis vt nō ſitis vobiſipſis Ro.11.
ſapiētes:q2 cecitas ex parte iſrael cōtigit:donec pleni
tudo gentiū intraret:ꝛ ſic oīs iſrael ſaluus fieret. Ui
des ergo exaltatū ꝛ exaltandū dn̄m:ꝛ in gētib⁹ ꝛ in
natiōe iudeoꝝ.[Dn̄s v̄tutū nobiſcū:ſuſceptor noſter
de⁹ Jacob.] Redeūt filij chore ad ꝑſonas ſuas:ꝛ fit
pſalmi de repetitione v̄ſus decora ꝯcluſio. Talem ſi
qdeʒ ꝓfeſſionē iō ſcḋo repetūt:vt per eā nobis libe
rationē preſtitā fuiſſe declararent. Deus aūt Jacob
ideo frequēter apponiꝛ:vt chriſtiani populi victoria
declareꝛ:qui lʒ ſit tempore poſterior:ꝑmū tn̄ populū
fideli deuotione tranſcendit. Concluſio.

Quam breuis ac remediabilis pſalmus elapſus:
cuius ſi dn̄o ꝑſtante ꝯſidētiā ſumimus:
ſpinoſa huius mūdi animi v̄tute tranſcēdim⁹:ſitqʒ
nobis qḋ legiꝛ:auxiliū de tribulatione. Eſt enim hic
oīs ſpes in aduentu dn̄i chr̄i:per quē nobis ꝛ eccleſia
fundata eſt:ꝛ miracula magna patuerunt. Abſtulit
enim ſuperſtitionum bella qui dixit: Pacem meam
do vobis:pacem meam relinquo vobis. Jo.14.

Explicit expoſitio in pſalmum.45ᵘᵐ.

¶ In finē pro filijs chore pſalm⁹. XLVI.

Omnes gētes plaudite manib⁹ iubilate deo in voce exultatiōis Quā dñs excelſus terribilis: rex magn⁹ ſup oēm terrā. Subiecit pplos nobis: ⁊ gētes ſub pedib⁹ nřis. Elegit nobis hereditatē ſuam: ſpeciē iacob quā dilexit. Aſcēdit de⁹ in iubilo: ⁊ dñs in voce tube. Pſallite deo noſtro pſallite: pſallite regi noſtro pſallite. Quā rex oīs terre de⁹: pſallite ſapiēter. Regnabit de⁹ ſup gētes: deus ſedet ſup ſedē ſanctā ſuam. Pricipes pplox ↄgregati ſūt cū deo abraā quā dij fortes terre vehemēter eleuati ſunt.

Omnia quidē noīa tituli iſtius retinent expoſita: ſed hoc lector ſtudioſe ſemper intende: vt ad cauſas pſalmorū noīum iſtorū ſignificantias aptatas intelligas. Nam ſi textū pſalmi diligētius inſpexeris: nullū ex eis verbum vacare poſſe deprehendes. Quapropter euenit: vt mō diuerſitas: mō ſilitudo titulox: dñm ſaluatorem intēdere videat: ſed dum diuerſum eſt: faſtidiū releuat: cū vnū: intelligentie noſtre aciē ſtabili firmitate cōſolidat: ſic vtrūqz noſcitur eſſe pficuum: qđ edictū cōſtat pro ſalute cunctorum. Loquunt aūt ⁊ in hoc pſalmo filij chore: quos vexillo crucis mater ſignat eccl'ia. Diuiſio.

Quauis ex pſona filiorum chore totus hymnus iſte cantet: ſitqz gratiſſima breuitate ſuccinctus: diapſalmatis tamen iter poſitione diuiſus eſt. Primo mō cōmonent gentes: vt dño laudes debeant pſonare: qꝛ populo acqſitionis cuncta ſubiecit: ⁊ in hereditate ſua pius arbiter collocauit. Scđo: aſcēſio dñi ⁊ regnū eius ſub breuitate deſcribit: quo ſancti ipſi⁹ ſunt nihilomin⁹ ſine fine potituri. Expoſitio.

Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Cū ſit ↄſuetudo luxuriantiū eliſis manibus pſonare: ⁊ in auriū iocūditatē per eas melos quōdam ſine officio ſermonis exprimere: plauſū iſtū ſpūaliter debem⁹ accipere: q̄le ⁊ filij crucis potuerunt dicere: ⁊ nos oportet audire. Plaudūt ergo manib⁹: qui elemoſynas faciūt: qui egrotis pro miſeratione ſeruiunt: qui aliqđ mandatū pbis actionibus operant: aliud ve tale qđ ad dñi gratiā poſſit

ETY ptinere. Iubilare vō gaudere eſt. Qui ſermo dictus eſt a iuuando: id eſt: delectādo: qꝛ gaudiū noſtrū nō articularis ſermonib⁹: ſed ↄfuſa voce pferim⁹. Et ne in ſolis talib⁹ gaudijs hereremus: addidit: In voce exultationis: ſignificās pſalmodiā que deo pro nobis ſui maieſtate pſoluit: pfectiſſime cōmonēs vt laudē dei ſic manus pagat: q̄tenus gloriā eius humana lingua nō taceat. Decet enim vt pcepta dñi ſui ⁊ lingua canat ⁊ manus opet. Quā deus ſūmus terribilis: rex magnus ſup oēm terrā. Reddit cauſā: quare

SCHE dño ⁊ plaudi debeat ⁊ iubilari. Que figura dicitur Epexegeſis: id eſt: explanatio dicti ſuperioris. Primū: qꝛ ſūmus eſt de⁹. Terribilis: qꝛ ipſe iudicaturus eſt mūdū. Rex magnus: qꝛ rex regū ⁊ dñs dñantiū eſt. Ipſe eſt enī de quo ſcriptū eſt in titulo paſſiōis: Rex iudeox. Uex eſt: qꝛ ipſox rex fuit: ſed ⁊ cūctorū gentiū: qꝛ ⁊ creator ⁊ adminiſtrator eſt oīum. Et idō ne tm̄ putaret fuiſſe iudeox: regē dicit oīū eē terrax. Aduertāt iudei potētiā dñi ab anguſtijs ſuis lōge latiuſqz diffuſā: ⁊ colere nō deſināt eū: cui⁹ vbiqz eē audiūt pncipatū. Subiecit pplos nobis: ⁊ gētes ſub pedib⁹ noſtris. Hoc ad vniuerſos ptinet chrīanos: qui diuinā grām hře meruerūt. Populos ⁊ gentes: ſignificat eos qui extra eccl'iā latitare noſcunt. Oibus enim iuſtis ſpūaliter ſubiecti ſunt: qui eorū merita equiparare nō pnt. Sed hoc magis ſpūaliter debem⁹ aduertere: ne qua elatio: qđ abſit: ſanctos viros cōtingere videat. Pedes: ſignificāt ſanctiſſimas

Iſa. 52 pdicatiōes: qb⁹ ppli merito dicebant eē ſubiecti: quā regulis tenebant aſtricti: ſic Iſaias ppha dic: Quā ſpecioſi pedes euāgelizātiū pacē. Elegit nobis hereditatē ſuā: ſpeciē Jacob quā dilexit. Elegit nobis: ſubaudiēdū eſt: dare: vt qui venerat ad iſraeliticū ppl'm ſaluādū: hoc magis gentibus pia largitate ↄcederet. Quā ſilitudinē neče eſt in mediū reuocare: vt rei virtus euidēti⁹ poſſit agnoſci. Eſau carnalis cibi vanitate pellect⁹: fratre ſuo Jacob lēticulā poſtulauit. Cui ille rñdit: ſic eē faciēdū: ſi ei a germano ſuo pmogenitox glīa cederet. Ille terrenax rex auidus ingſitor ceſſit honorē ſuum: Eoqz facto ↄtigit: vt Jacob felici cōmercio carnalia offerret: q̄ten⁹ ſpūalia cōquirē potuiſſet. Ipſa eſt enī ſpēs Jacob: quā dñs nimis dilexit: vt ⁊ fideles famulos ſuos eadē facē vellet: que ille ſequēda myſtica ſignificatiōe pmonuit. Sic enim chrīani vē dicimur: ſꝫ offerētes terrena celeſtia ↄquiram⁹. Aſcēdit de⁹ in iubilatiōe: dñs in voce tube. Uenerūt filij chore ad 2ᵐ modū: vbi tps illō pia laude ↄcelebrāt: qñ corpalib⁹ oculis aſcenſio dñi glīoſa virtute ↄſpecta eſt. In iubilatiōe vō ppterea dcm̄ eſt: qꝛ ſtupētes apli tale miraculū ieffabili cordis letitia replebant: q̄rū felicib⁹ oculis datū eſt ad celos euntē vidē dñm ſaluatorē. Iubilationē vō dixim⁹: nimiā qdē eē letitiā: ſꝫ nō que ſmonib⁹ explicat. Uocē ā qz tube: vba ſignificāt āgelox: que magno ſtrepitu quaſi aeri fragore tonuerūt. Tūc enī de tali viſiōe aplis

Act. 1 ſtupētib⁹ dixerūt angeli: Uiri gallilei qd admiramini: hic ieſus qui aſſūpt⁹ eſt a vobis: ſic veniet quēadmodū vidiſtis eū eūtē in celū: vt mūdus firmi⁹ crederet: qđ talib⁹ pconib⁹ inſonaret. Pſallite deo nřo pſallite: pſallite regi nřo pſallite. Nō vacat qꝫ totiēs iſte ſmo repetit. Agnoſcit enī qꝫ vtile: qꝫ ſalutare ſit opus: qđ tā crebra voluit iteratione repetere. Que figura dr Epēpaſis q̄ciēs ad decorē geminādū vba re-

SCHE LEF petunt: Pſallere enī eſt: bonis actionib⁹ laudes deo canē. Qđ ſibi hň exhibeat: ēt cū angelis nobis pbat eē cōe: qui dei pconia iugiter ſpūali exultatiōe ↄcelebrant. Seqt: Pſallite regi nřo pſallite. Regi nřo: id eſt: chřo dño dixit: nō alieno quē decet iſta laudatio: qm̄ ſolus eſt qui merito laudes accipiat: qñ ipſe ⁊ vniuerſa creat ⁊ creata iugiter adminiſtrat. Quā rex oīs terre de⁹: pſallite ſapiēter. Hoc pter illos dr: qui ſibi per ſingula loca diuerſa numina faciebāt: venerē in papho: martē in thracia: Iouē in creta. Debet enī oīpotēs rex vniuerſalr coli: qui ſolus creator ⁊ liberator eſſe pbat cūctox. Adiecit: Pſallite ſapienter: vt nō ſolū cantantes: ſed itelligētes pſallere debeam⁹. Nemo enim ſapienter qcqꝫ facit: qđ non intelligit. Regnauit dñs ſup oēs gentes: de⁹ ſedet ſup ſedē ſanctā ſuā. Uenerūt filij chore ad ſeculi futuri ppetuā felicitatē: vbi iam dicūt dñm gentibus regnaturum. Nam q̄uis ⁊ nunc oībus regnet: tunc tñ ppie

regnare dr̄:qñ in ſuis fidelib⁹ manifeſtius habitare monſtraẜ. Sup oēs gentes: Hieruſolē celeſtem deſi gnat:que ex oībus nationibus adunaẜ. Sequiẜ: De⁹ ſedet ſup ſedē ſanctā ſuā: dñm ſignificat ſaluatorē: qui ſedet ad dexterā patris: regnans per ſecula ſeculoꝝ. Et intuere qḋ ipſam ſedē ſanctā dicit: ne intelligeres aliqua inſenſata: aut rōne carentia: ſed virtutes ⁊ thronos quibus ille glorioſus regnator inſidet. Pōt hoc ⁊ de ſanctis intelligi. Nam ſi qs habeat bñficiū bone ꝯuerſationis: ⁊ ipſe fit ſine dubio ſella regalis. Qḋ ſi altius intendas: totū cōtra pfidos diciẜ: vt audita poteſtate ſuccumbant: qui humanitatē ei⁹

Al. cōgregati ſunt. putant eſſe temnendā. [Principes populoꝝ ꝯconuenerūt cum deo abraam.] Principes populoꝝ: id eſt: primarij gentiū diuerſaꝝ: de quibus pncipiū pſalmi canit: Omnes gentes plaudite manibus. Conuenerūt

ETY ac ſi diceret: crediderant. Conuenire enī eſt: ad vnū multos venire. Cū deo abraam: hoc eſt: in chrm̄: qui deus eſt abrae. Expulſis enī infidelibus iudeis: qui carne tm̄ nō operib⁹ erant filij abrae: plenitudinē gētium intromiſit ad illam pmiſſionis beatitudinem poſſidēdā: quā promiſerat abrae ⁊ ſemini eius. Filij enī ipſius per ſanctā fidē facti ſunt: qui carnis ſemi

Al. vehementer ne nō fuerunt. [Qm̄ dij fortes terre: nimiū eleuati ſunt.] Senſus iſte pendet de ſuperiore vſiculo. Ideo enim pncipes populoꝝ cōuenerūt cum deo abraam: qꝛ fortes terre qui erant ppl̄s dei nimiū eleuati ſunt: id eſt: iudei qbus data fuerat virtus in gentibus erecti cōtra deū ſcelerata mente tumuerūt: ⁊ facti ſunt per ſuperbiam extremi qui per humilitatē potuerūt eſſe precipui.

Concluſio.

Intueamur textum pſalmi iſtius: verbis nō virtutibus breuē. Nam ⁊ numerus ipſe: grandia nobis ſacramēta declarat. Quadrageſimo qppe ſexto anno: in myſtica interpretatione tēplū dño Hieroſolymis legim⁹ fuiſſe pfectū. Anni aūt iſti a veterib⁹ pro dieb⁹ ſunt poſiti: qui ſepties pfecto numero mītiplicati efficiūt dies ducētos ſeptuagintaſex: quātū in vtero virginali dñs noſter ad ſilitudinē humani generis habitaſſe monſtraẜ: id eſt: a die octaua kalendaꝝ apriliū: vſqꝫ in diē octauū kalēdaꝝ ianuariū. Merito ergo totus hic pſalmus ſpecialiter de dño dictus intelligiẜ: qñ ⁊ eius numerus pdicto mō ad ſacrm̄ ipſius cōceptionis ⁊ natiuitatis cōpetēter aptaẜ. Explicit expoſitio ī pſalmū. 46ᵘᵐ.

¶ Pſalmus cantici filijs chore ſecunda ſabbati. XLVII.

MAgnus dominus ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei noſtri: in monte ſancto eius. Fundatur exultatiōe vniuerſe terre: mons ſyon latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibus eius cognoſcetur: cū ſuſcipiet eam. Quoniā ecce reges terre ꝯgregati ſunt: ꝯuenerūt in vnū. Ipſi vidētes ſic ammirati ſunt: ꝯturbati ſunt: cōmoti ſunt; tremor apprehendit eos. Ibi dolores vt parturientis: in ſpiritu vehementi cōteres naues tharſis. Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate dñi virtutū in ciuitate dei noſtri: deus fundauit eam in eternū. Suſcepimus de⁹ miſericordiā tuā: in medio templi tui. Secūdū nomē tuū de⁹ ſic ⁊ laus tua in fines terre: iuſtitia plena eſt dextera tua. Letetur mons ſyon ⁊ exultent filie iude: ppter iudicia tua dñe. Circundate ſyon ⁊ cōplectimini eam: narrate in turribus ei⁹. Ponite corda veſtra in virtute eius ⁊ diſtribuite domos eius vt enarretis in progenie altera. Qm̄ hic eſt de⁹ de⁹ noſter in eternū ⁊ in ſeculū ſeculi: ipſe reget nos in ſecula.

EXpoſitionem pſalmi cantici in pfatione poſuimus. Itē de filijs chore frequenter dictū eſt; Nunc videamus qd ſignificet ſecūda ſabbati. Sabbatū ſynagogam: id eſt: collectionē debemus accipe iudeoꝝ: que ſabbatū obſeruare videbaẜ. Scda v̄o eius eccleſia catholica eſt. Ideoqꝫ v̄ba pſalmi hui⁹ ſacerdotibus tribuunẜ ad chrīanos pplos educēdos: quos ⁊ filios crucis haberi poſſe nō dubiū eſt: ⁊ ſcdos eſſe tempore poſt ſynagogā manifeſta ratione cognoſcimus.

Diuiſio.

CUm docendū eſſet populus deuotus de fide ⁊ gradib⁹ eccleſie cuſtodiendis: merito verba huius pſalmi ppſis ſacerdotib⁹ danẜ: qui in pma poſitione laudes dño dicunt: qḋ eccleſiam ſuā dilatauerit: ⁊ qḋ vniuerſis regibus terraꝝ potentiam ſue maieſtatis oſtenderit. Scda poſitione: grās agūt de aduētu dñi ſaluatoris: cōmonētes antiſtites futuros vt gradus in ecclīa diſtribuāt: per quos de⁹ dñs ſaluator poſſit agnoſci: qui famulos ſuos eterna protectione cuſtodit.

Expoſitio.

MAgnus dñs ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei noſtri in monte ſancto ei⁹. [Conſiderandū eſt quemadmodū hec v̄ba per gradus certos admirande diſpoſitionis aſcendāt. Qḋ ſchema dr̄ Emphaſis. Primo poſuit Magnus dñs: additum eſt: Laudabilis. Sed ne hoc quoqꝫ putares mediocriter eſſe faciendū: poniẜ: Nimis: qḋ nō hẽt terminū neqꝫ finē: ſed aſſiduitate ſui ſemp augeẜ. Magnus ergo: qꝛ potenter oia fecit. Laudabilis: quia pulchra ⁊ mira fecit. Nec tn̄ ſufficit dñm patrē nimis dixiſſe laudādū: niſi ⁊ vbi pdicareẜ ediceret: ſcilꝫ in ciuitate dei noſtri: id eſt: in ecclīa catholica. Eſt enim ⁊ ciuitas nō dei noſtri: vt Babylonia illa diaboli: vbi nō deus coliẜ: ſed magis execrabili demētia blaſphemaẜ. Quapropter neceſſarie ꝯſecutū eſt vbi dñs laudareẜ: ne eū inter hereticas ſupſtitiones: aut in ſynagoga veteri putaret aliqs eſſe predicādū. Sꝫ ne vel illud dubitares: vbi eſſet pdicta ecclīa cōſtituta: intulit: In monte ſancto eius. Mons aūt ſanctus chrs eſt dñs: fundamētū ⁊ culmen ecclīe ſue. Iſte mons ſanct⁹ eſt: de quo Daniel ppheta dic̄: Creuit lapis ⁊ fact⁹ eſt mons: ita vt impleret vniuerſā faciē terre. Cōſideremus qḋ hic magnū qdē dñm patrē dicat: ſed magnus quoqꝫ fili⁹ nō taceẜ: ſicut de ipſo ad Titū ſcribēs dicit aplſ: Expectantes beatā ſpem: ⁊ aduentū glorie magni dei: ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu chriſti. Magnus etiā legitur ſpiritus ſanctus: ſicut ſcriptum eſt in regnoꝝ libro. Ait dñs ad Heliā: Ecce dñs tranſiet ⁊ ſpiritus magnus ⁊ fortis. Erubeſcat arrianoꝝ inſana pſuaſio. Qui eſt ergo minor: cū pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanct⁹ magnus legaẜ?

SCHE

Daniel. 2.

Titū. 2.

3. Regl. 19.

M. Fundat exultatione. [Dilatans exultationes vniuerſe terre: mons ſyon
latera aquilonis ciuitas regis magni.] Ne pdictum
montē localē ſuſcipe debuiſſes: dicit eū oī terre gau-
dia ꝯdonare. Quis eſt eniȝ iſte: niſi dñs chrs: qui per
vniuerſalē mūdi eccliaȝ valuit ꝓfutura gaudia dila
tare: Terrā hic in bono accipe. Significat enim iu-
ſtos: qui copioſa ⁊ eterna pmia conſequunt. Mons
vo ſyon (ſicut ſepe dictuȝ eſt) deſignat eccleſiaȝ: que
INTER interpretatione ipſius nois: ſancte ſpeculationis vtu
te cōpleta eſt. Latera aūt aquilonis: ſignificāt popu
Isa.14. los infideles: in qbus diaboli regnabat iniqtas. Ipſe
enim dixit: Ponā ſedē meā ad aqlonē: ⁊ ero ſilis al-
tiſſimo. Sed qꝛ peccatores qui a diabolo tenebant
obnoxij: deo miſerāte cōuerſi ſunt: mō mons ſyon: ⁊
latera aqlonis: id eſt: natio iudeoꝝ: ⁊ populi gentiuȝ:
ſancta eſt ciuitas regis magni: hoc eſt: ecclia catholi-
ca: quā de vniuerſo mundo cōſtat eſſe collectā. Ipſa
eſt ſcda ſabbati: quā titulus dixit. Dicunt qdē ⁊ ter-
rarū pncipes reges: magn⁹ aūt rex veraciter dici nō
pōt niſi ſolus de⁹. Qd aūt dixit: Mons ſyon: ⁊ addi-
dit: Latera aquilonis ciuitas regis magni: figura eſt
SCHE Exergaſia: id eſt: quotiens aliqd breuiter ꝓponit: ⁊
M. domibus ſubtiliter ac lati⁹ explicat. [Deus in gradib⁹ e1⁹ di-
noſcet: cū ſuſcipiet eā.] Futurū tps magne illius iu-
dicationis oſtendit: qn dñs eccliaȝ ſuā ſuſcipiens: in
gradib⁹: id eſt: in mēbris ſuis ſanctiſſimis atqȝ pba-
tiſſimis ipſe cognoſcit. Tunc enim de⁹ dinoſcet: id
eſt: potentia ipſius virtuſqȝ declarabit: qn ecclia illi
beatos viros offerre ipſo largiēte monſtrabit: dum
ſcōs gradus meritoꝝ ſancta plebs ad dexterā collo-
1.Cor.15. cat: ſicut dicit apls: Stella ab ſtella differt in clarita
te: ſic erit ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Tūc enim in eter-
nā beatitudinē ſuſcipit: qn illi ppetua gaudia conce-
dunt. Ibi de⁹ dinoſcit: id eſt: potētia ipſius virtuſqȝ
declarat: cū eccleſie ſue talia pmia ſub diſtinctioni-
bus donat: que nunqȝ finiēda deperēat. Hic eniȝ cre-
M. ab habet dit: qd ibi manifeſta viſione pſtat. [Qm ecce reges
terre cōgregati ſunt: ⁊ ꝯuenerūt in vnū.] Hec ſunt
latera aqlonis que ſuperi⁹ dixit: qꝛ lȝ cōtra deū con-
ſpirata mēte venerint: multi tñ eoꝝ credidiſſe noſcū
tur. Reges terre: hoc loco ſignificant pncipes iudeo
rū qs herodes in vnū cōgregās: ab eis perqſiuit vbi
chrs dñs naſceret. Sed illi cōuenienter ac cōſentien-
ter dixerūt: ſm ſcripturas ſanctas: in Bethleem euȝ
eſſe modis oib⁹ naſciturū. Cōgregati ſunt ergo: vt di-
cerent qd legerunt. Cōuenerunt in vnū: qꝛ oēs vnaȝ
M. &c ꝓtulere ſniam. [Ipſi videntes ſic admirati ſunt: cō
turbati ſunt ⁊ cōmoti ſūt.] Ipſi: iudei ſcilȝ qui hero
di dixerūt: in Bethleē deū naſciturū. Viderāt enim
que in ꝓpheta legerāt: ⁊ neceſſe erat: vt admiratio de
tanta gloria naſceret. Sed iſta admiratio nō leuis:
nō ocioſa fuit. Cōturbati ſunt: qꝛ ſe nouerāt peccato
res. Cōmoti: qꝛ de tāta maieſtate cognoſcere merue-
runt. Illos enim cōmotos dicim⁹: quos ⁊ credidiſſe
teſtamur. [Tremor apprehendit eos. Ibi dolores vt
parturientis.] Pulcherrime conſequēs rerū ordo ſer-
uatus eſt. Prio eos dicūt vidiſſe: poſtea admiratos:
deinde cōturbatos: ⁊ ad poſtremū tremore cōcuſſos.
Ipſe enim vehemens pauor eſt: qui pducit hoīes ad
tremorē: qꝛ neceſſe eſt animū grauiter fluctuare: cui⁹
corpus a tremore cōtigerit apphēdi. Nec ſolū iſtud
in tam magna cauſa ſuffecit: ſed ſtatiȝ ſecuta penitē-
tia eſt: vbi dolores cruciāt: tanqȝ matres pturientes.
Grauis enim dolor eſt: qui mulierib⁹ pro pena pecca
ti cōſtat indict⁹. Sed qꝛ pturiētis audiuim⁹: fructuȝ
inde putemus cōfeſſione humili naſciturū. [In ſpiri
M. cōterre tu vehemēti: ꝯterēs naues tharſis.] Actus ipe dñice
natiuitatis exponit. Nā vt qdā dicere voluerūt: ſpi-
ritus vehemēs erat: qn herodes de ſuo regno ſollici-
tus: magos miſerat vt regē natū viderent: ſibiqȝ co-
gnitū nuntiarēt. Sed illis nō ad ſe redeuntib⁹ neceſ
ſe habuit vehemēti ſpiritu cōmoueri: ⁊ ꝯtere naues
tharſo cilicie: que pdictos magos occulte in ſuā pro-
uinciā tranſpoſuiſſe credebant. Qd fieri ſolet a re-
gibus calumniantibus: vt qn ſua deſideria implere
nequeunt: per damna humiliū tormētaqȝ diſcurrāt.
Inſpice quantū increbuerit iſta narratio: quo pnci-
pio inchoata: ad quā peruenerit ſūmitatē. [Sicut au
M. &c diuimus ſita ⁊ vidim⁹ in ciuitate dñi virtutū: in ci-
uitate dei noſtri.] Decurſis oib⁹ que facta ſunt in na
tiuitate dñi ſaluatoris: ſequit digna ꝯcluſio: ita fuiſ-
ſe viſuȝ: ſicut fuerat ante ꝓphetatū. Ita vo qd dictū
eſt: rerū fidē diligēter expreſſit: qꝛ totū ſic conſtabat
factū: queādmodū fuerat ⁊ ꝓmiſſuȝ. Additū eſt: In
ciuitate dñi vtutū: vbi ⁊ vox audit: ⁊ pmiſſuȝ omne
ꝯſpicit. Repetit: In ciuitate dei noſtri: vt catholicā
ſolā intelligeres: ne ſibi hoc nomē: ⁊ hereticoꝝ cōuē-
ticula vendicarēt. [Deus fundauit eaȝ in eternum.]
Ne iſtā ciuitatē dei temporalē debuiſſes accipere: in
eternū eccleſiā dicit eſſe firmatā: que ſola veraciter
ciuitas dñi nūcupat. Gaudeāt chriani: ⁊ tota mentis
exultatione letent: qn audiūt a dño eſſe fundataȝ in
qua ſe firmiter cōſiſtere poſſe nō dubitāt. Naȝ lȝ ſe-
culi iſtius ꝓcella quatiant: iure nō metuit qd tranſi
Ro.8. toriū comprobat: ſicut apls dicit: Nō ſunt condigne
paſſiones huius temporis ad futurā gloriā: que reue
labit in nobis. [Suſcepimus deus miſericordiā tuā
in medio tēpli tui.] Venerūt pꝫ ſacerdotes ad ſcdaȝ
ptē: vbi magna leticia cordis exultant. Suſcepimus
nō debet generaliter accipi: qꝛ nō oēs crediderūt: ſȝ
ad catholicos tñ ptinet: qui eius pcepta ſecuti ſunt.
Miſericordiā dicūt dñm chrm: qui exorbitanti mū
do miſertus eſt: ⁊ ad hoc tñ ſe voluit videri: vt oīs
credēs potuiſſet abſolui. Aptū nomen: certa pmiſſio:
vt ille miſericordia vocaret: qui ⁊ ſaluator vere dr: ⁊
redemptor. In medio templi tui: ſynagogam volunt
intelligi: ad quā venerat liberādā: ſed eo populo nō
credēte: vocate gētes miſericordie munera percepe-
runt. In medio tēpli: dictū eſt: vt nō credētiū impro
bitas graui⁹ arguat: qui cōtēpſerūt ſequi: quē in me-
dio eoꝝ cōſtat eſſe ꝯſpectū. [Scdm nomen tuuȝ de⁹
M. &c ita ⁊ laus tua in fines terre: iuſtitia plena eſt dexte-
ra tua.] Nomen dei in toto orbe terraruȝ ſine dubio
credit adorandū. Poſſunt enim aliq neſcire queād-
modū ſit colēdus: nullus tñ eſt qui iſti nomini nō ſe
putet eſſe ſubiectū. Hoc enim dicunt: ſicut in toto or
be terraꝝ reuerētia tui nois dilatat: ita ⁊ in eccleſia
que per totū mundum diſtendit deuotio tibi laudis
offert. Sequit: Iuſtitia plena eſt dextera tua. Locū
ſignificat: vbi iuſti ſunt collocandi. Ad dexterā qppe
ipſius veniunt qcūqȝ eterna pmia cōſequentur. Ple
na eſt ergo dextera ei⁹ iuſtitia: qꝛ in illā ptē recipiun
tur: qui ipſius munere iuſti eſſe meruerint. [Letet
mons ſyon ⁊ exultent filie iude: ꝓpter iudicia tua do
mine.] Per montē ſyon: ecclia catholica ſignificat:
que iterptatiōe ipſi⁹ nois in ſpeculatione ppli noſcit
ꝯſtituta. Hec optat letari: qꝛ ex munere ipſi⁹ eterna
gaudia poſſidebit. Filias iuda: oēs ſanctas feminas
declarat. Per iudā enim: iuſtarum feminarum ge-
nus oſtendit: ꝓpter dñm chriſtum qui ex ipſa tribu

carnis ꝑpagatiõe deſcendit: τ has petũt exultare: vt
in vtroqʒ ſexu eccleſiaʒ dñi gauiſuram eſſe monſtra
rent. Addunt: Propter iudicia tua dñe. Ipſa eſt eniʒ
magna cauſa leticie: vt propter iudicia dñi exultent:
vbi ſe ad beatitudinem eternam cognoſcunt eſſe vẽ
turas. [Circũdate ſyon τ cõplectimini eam: narrate
in turribus eius.] Poſtq̃ʒ vtrũqʒ ſexum pij ſacerdo-
tes cõmonuerunt: veniunt ad eccleſiaſticos ordines:
qui domum dei affectuoſa deuotione circũdant. Cir
cũdate: ad honores pertinet adhibendos. Complecti
mini: ad charitatẽ que nomen domini ſinibus cordis
amplectitur. Additum eſt: Narrate in turribus eius
vt a religione ſermone ceſſare non debeant: qui ſan-
ctis ordinibus obſecundant. Et qm̃ eccleſia ciuitas
dei eſt: turres ibidem competẽter aptate ſunt: id eſt:
altitudines τ munitiones ꝯtra hoſtes hereticos. Sʒ
qꝛ incredulis narrari ſuadebant qui foris ab eccleſia
morabanẽ: non de domibus: nõ de porticibus: ſed de
altis turribus dicunt eſſe predicandũ: vnde populus
audire poſſit extraneus. [Ponite corda veſtra in vir
Al' domos tute eius: τ diſtribuite gradus eius vt enarretis in
ꝓgenie altera.] Ne anime fideliuʒ audiendo leticiã
τ exultationẽ aliqua remiſſione leteſcerent: in eccle
ſie virtute corda dicunt eſſe reponenda: id eſt: in cha
ritate qua virtute nihil poteſt eſſe preſtantius: ſicut
1. Cor. 13. apoſtolus docet: Manent autem fides ſpes charitas
tria hec: maior autem horuʒ charitas. Diſtribuit aũt
gradus eccleſie: qui officia eius diſtincta ordinatiõe
diſponit. Sunt eniʒ in illa lectores: ſunt ſubdiaconi:
ſunt diaconi: ſunt preſbyteri: ſunt epiſcopi. Et q̃uis
vna ſit eccleſia: officia tamen cõtinet honoruʒ varie-
tate diſtincta. Hec ergo pij ſacerdotes cõmonent de
bere diſtribui: vt per eos in generatione altera ma-
gnalia domini debeant predicari. Alteram eniʒ pro-
geniem: ſignificat populum chriſtianum: qui ab he-
breo quem primum dominus elegit ſecũdus eſſe di-
noſcitur. [Quoniã hic eſt deus deus noſter in eternũ
τ in ſeculũ ſeculi: ipſe reget nos in ſecula.] Hoc eſt qđ
per ordines eccleſiaſticos ſicut hodie fit: narrari vo-
luerunt populo fideli. Sententia quideʒ breuis: ſed
que vniuerſa ꝯcludat. Hic eſt deus deus noſter: chri
ſtum ſignificant oſtendentes eum digito tanq̃ʒ ꝑſen-
SCHE tem. Que figura dicitur Idea: latine ſpecies: quando
aliqđ futurum velut oculis offerentes: motum ani-
mi cõcitamus. Hic enim: ꝓnomen articulare eſt: qđ
tunc poniẽ quãdo tenſa manu aliqs indicatur. Ipſe
enim hic monſtratus eſt: qui τ carnalibus oculis vo-
luit apparere. De quo ſimiliter Hieremias ꝓpheta
dicit: Hic eſt deus noſter: τ nõ eſtimabiẽ alius abſqʒ
illo. Sequitur: In eternum τ in ſeculum ſeculi. Con
tra illos hoc dicendũ eſt: qui ſibi temporales homi-
nes deos eſſe inaniter ſomniabãt: martẽ: mercuriũ:
ſaturnum: ceteraqʒ portẽta potius dicenda q̃ʒ numi
na. Ergo deuʒ imortalem: ſempiternum: ſine fine: po
tentiſſimũ chriſtum dñm aſſerunt predicanduʒ: qui
in ſe credentes iugiter ꝓtegit ac defendiẽ. Infertur:
Et ipſe reget nos in ſecula. Reget vtiqʒ nos: qꝛ ipſe
rex noſter ꝓprie ac veraciter dicitur chriſtus. In ſe-
cula: ſignificat ſine fine: qm̃ ille quos regendos ſuſce
perit: ſi tamen ab ipſo nõ deuient ſub glorioſa perpe
tuitate cuſtodit. Concluſio.

Paterna nobis τ ſacerdotalia dicta ſonuerũt:
vt ab omni parte pulſati ad rectam
ſemitaʒ mereamur adduci. Quanta tibi rex bone cu
ra eſt hominũ: quibus tam multiplicẽ medicinã di-
gnaris ingerere iuſſionuʒ. Non vis ſemel dicere: qđ
humanitatẽ nõ pateris ignorare. Vndiqʒ admones:
vndiqʒ doces: τ fidem noſtram per introductas per
ſonas clamare facis: vt locus ignorantie funditus vi
deaẽ abſcidi. Merito ſanctus tuus Iob dicit: Quid Iob. 7.
faciam tibi o cuſtos hominuʒ. Tu admones qđ que
rere debeamus: tu preſtas qđ nos mereri poſſe neſci
mus. Explicit expoſitio in pſalmũ. 47m.

ℭ In finem filijs Chore pſalmus Da-uid. XLVIII.

AUdite hec oẽs gẽtes: auribus
percipite oẽs qui habitatis or-
beʒ. Quiqʒ terrigene τ filij ho
minum: ſimul in vnuʒ diues τ
pauper. Os meũ loqueẽ ſapiẽ
tiã: τ meditatio cordis mei pru
dentiã. Inclinabo in parabolã aurẽ meam:
aperiã in pſalterio ꝓpoſitionẽ meã. Cur ti-
mebo in die mala: iniqtas calcanei mei cir-
cundabit me. Qui ꝯfidũt in ꝟtute ſua: τ in
multitudine diuitiaꝝ ſuaꝝ gloriantẽ. Frater
nõ redimit redimet hõ: nõ dabit deo placa-
tionẽ ſuã. Et ꝑciũ redẽptionis aie ſue: τ la-
borabit in eternũ τ viuet adhuc in finẽ. Nõ
videbit interitũ cũ viderit ſapientes moriẽ-
tes: ſimul inſipiens τ ſtultus peribunt. Et
relinquẽt alienis diuitias ſuas: τ ſepulchra
eoꝝ domus illoꝝ in eternuʒ. Tabernacula
eoꝝ in progenie τ ꝓgenie: vocauerunt noĩa
ſua in terris ſuis. Et hõ cum in honore eſſet
nõ intellexit: cõparatus eſt iumẽtis inſipien-
tibus τ ſimilis factus eſt illis. Hec via illo-
rũ ſcandalũ ipſis: τ poſtea in ore ſuo cõpla
cebunt. Sicut oues in inferno poſiti ſunt:
mors depaſcet eos. Et dñabuntur eoꝝ iuſti
in matutino: τ auxiliũ eoꝝ veteraſcet in ifer
no a gloria eoꝝ. Verũtamen deus redimet
aiam meã de manu inferi: cũ acceperit me.
Ne timueris cũ diues factꝰ fuerit hõ: τ cuʒ
multiplicata fuerit gloria domꝰ eius. Qm̃
cũ interierit nõ ſumet oia: neqʒ deſcẽdet cuʒ
eo gloria eius. Quia aia eius in vita ipſius
bñdiceẽ: ꝯfitebiẽ tibi cũ bñfeceris ei. Introi-
bit vſqʒ in ꝓgenies patrũ ſuoꝝ: vſqʒ in eter
nũ nõ videbit lumen. Homo cuʒ in honore
eſſet nõ intellexit: comparatus eſt iumentis
inſipientibus: τ ſimilis factus eſt illis.

TItuli huius verba (ſicut ſepe dictũ eſt)
cuncta trahunt ad dñm ſaluatoreʒ. Ipſe
enim τ per finem ſignificatur: τ per filios
crucis intelligitur: τ per pſalmũ ſine du-
bio denunciatur: vt merito ipſius vocẽ ve-
turam eſſe ſentiamus: cuius tot indicijs laudabilis
ſermo promittitur. Diuiſio.

PEr totum pſalmū verba ſunt oīpotentis filij in pᵐa ſectione dicit:qualia locuturus vel que pſtaturus ſit fidelibꝰ tēpore incarnatiōis ſue. Scđa memorat:ſtultis ⁊ inſipientibꝰ quanta ventura ſint. Tertia dicit:que iuſtos impioſqꝫ ſecutura ſunt. Quarta cōmonet fideles:ne timeant diuites terraꝝ:qꝛ oēm potētiā ſuā cū luce derelinquunt. Expoſitio.

AUdite hec oēs gētes:auribꝰ pcipite oēs qui hītatis orbē. Admonet̄ vniuerſitas vt idiſcrete veniat ad audiēdū:qꝛ deus ſine vlliꝰ acceptione pſone bonꝰ eſt:nec vult paucis pdeſſe:⁊ alios qui tñ eū puro corde regrunt ſub diſſimulatione negligere. Deinde qꝛ tale ſacrm̄ icarnatōis dñice nō debuit niſi totꝰ mundus audire:vniuerſale qppe bñficiū:generalez nihilominus poſcebat auditū. Sequit̄: Auribꝰ percipite oēs qui habitatis orbē. Hic iā ſtudioſius cōmonent̄:vt dicta deuotiſſime capiant:⁊ in memorie ſue ſinibus reponant. Gentes eniꝫ accipiamus paganos: habitatores aūt orbis chriſtianos ⁊ iuſtos:qui norūt orbē terraꝝ ſic eſſe habitandū:vt in eius ſceleratis nō implicent̄ erroribꝰ. Et cōſidera doctorē bonum: quo mō ad audiendū oium ſtudia cōcitauit:vt ipſe RHE reddat̄ eis:qui ſibi noluerit eſſe pficuus. Hoc rhetores ad ſuū ſtudiū transferētes:attētos iudices reddūt:qñ ſe dicturos aut noua aut ingētia pollicentur. Quiqꝫ terrigene ⁊ filij hoīuꝫ:ſil in vnū diues ⁊ pauper. Adhuc in ipſo ſtudio dñs pſeuerat:vt cōuētus audiēdi fieret oium:ne qs eū mediocre aliqd crederet eſſe locuturū. Terrigenas:pctōres oportet itelligi:qui vitia terrena ſectant̄. Et iſti in partē ade pmi hoīs merito reputant̄:qꝛ ille nō filius hoīs:ſed ipſe pmus hō fuiſſe declarat̄. Huic ꝯrīū eſt:qđ dixit: Filij hoīum. Juſtos eniꝫ tali dicto debemꝰ aduertere:qui in ſortē chriſti veniūt:qm̄ ⁊ ipſe chr̄s filius hoīs eſſe pdicat̄. Et memēto:qꝛ ꝯtra Adā ipſe ſemꝑ opponit̄. Merito qñ qđ per illū perijt:iſto veniēte ſaluatum eſt. Sequit̄: Simul in vnū diues ⁊ pauper. Ecce ille: ſnia que ſuperiꝰ pmittebat̄ eluxit. De chr̄o eniꝫ dñō dr̄: Simul in vnū diues ⁊ paup. Diues:qꝛ deꝰ. Pau-
2. Cor. 8. per:qꝛ hō:ſicut dicit apl̄s. Memētote grē dñi noſtri ieſu chriſti:qui pp̄ter vos paup factus eſt cū eſſet diues:vt illiꝰ paupertate vos diuites eſſetis. Merito ergo tam magna pmiſſa ſunt:cū tā pcipua ⁊ ſalutaria dicta ſequerent̄. Supioꝝ dictoꝝ breuis explanatio eſt. Diues ptinet ad terrigenas:qꝛ numeroſis peccatis pbat̄ opulētꝰ. Paup reſpicit ad filios hoīum:qꝛ ambitu huiꝰ ſeculi paupes ſunt:vt futuras diuitias
Mat. 5. pleniſſime cōſequant̄:ſicut in euāgelio dicit: Beati pauperes ſpiritu:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Os meū loquet̄ ſapiētiā:⁊ meditatio cordis mei prudētiā. Excolit qđ ſupius cepit:nō humanā:ſed diuinā ſe ſapientiā atqꝫ prudentiā eſſe locuturū:id eſt:dñm chriſtū. De quo dicit apl̄s: Nos aūt pdicamus chr̄m dei
1. Cor. 1. Prouer. 1. vtutē ⁊ dei ſapiētiā. Salomon quoqꝫ teſtat̄:ſcire ſapientiā ⁊ diſciplinā:⁊ itelligere vba prudētie. Sapiētia ptinet ad myſteria diuina declarāda. Prudentia vo ad mores pbabiles iſtruēdos. Sic oīs ſermo diuinus duabꝰ his vtutibꝰ pleniſſimꝰ indicat̄. Hinc eniꝫ que narraturus eſt inchoauit:que ſint vba ſua mirabili pꝰs cōplexiōe deſcribēs:vt oēs deſiderāter quererēt:qđ pmiſſuꝫ ſub tali pdicatione ſentirēt. Inclinabo in ſimilitudinē aurē meā:aperiā in pſalterio ppoſitionē meā. Poſtq̄ vtutē eloquētie ſue verus
Al. narrabo. pdicator duobꝰ dixit inſignibꝰ cōtineri:nūc quēadmodū pcepta ſua poſſint ab humano genere ſuſcipi aurē inclinaturū ſe eſſe pmiſit:vt cognoſceret ſi predicationē eius populus deuotus ipleret. Sꝫ intende piū magiſtrū:ſilitudinez poſuiſſe. Similitudo enim rei:vere imitatio eſt:vt qđ nobis ad exēplū datū eſt deuota emulatione dño preſtante faciamus. Sed vt oēs ad pcepta ſua ſalutariter iplenda inſtitutor ſereniſſimus iuitaret:aperire ſe dixit in pſalterio ppoſitionē ſuā:id eſt:declaraturū ſe pcepta diuinitatis ſui pprij corpis ſanctitate:vt nō tā vbo q̄ docere pbaret exēplo. Pſalteriū quippe:vt ſepe diximus:corporis dñi decora ſilitudo eſt. Nā ſicut pſalteriū de ſummo ſonat:ita ⁊ incarnatio dñi celeſtia mandata cōcelebrat. Ut qd timebo in die malo:iniqtas calcanei mei circumdabit me. Al. Cur
Verſus iſte ſub interrogatione ⁊ reſponſione pp̄ria legēdus eſt:qꝛ totū ſine timore ſuo fieri dicit:qđ venturū eſſe pnunciat. Que
SCHE figura dicit̄ Peuſis ⁊ Apocriſis:qñ interrogatione premiſſa reſponſio apta ſubſequitur. Dicit enim: Ut quid timebo: Jd eſt:quare formidoloſa cogitatione cōfundar: In die mala:in die ſcilꝫ paſſionis:que mala iudeis:bona fidelibus fuit. Jlle eniꝫ timere debet vite finē:qui peccatoruꝫ recordatione mordet̄. Chriſtus aūt mortē timere nō poterat:qui peccata omnino nō habebat. Dicit enim: Quare timeā in die mala: Nunqd iniqtas calcanei mei circūdabit me: Quemadmodū ſolet ꝯtingere peccatori:vt extrema eius ſcelerato fine claudant̄. Alij vo pp̄ter excellentiā ſancte incarnationis hoc magis a parte membrorū accipiēdū eſſe dixerūt. Qui cōfidūt in vtute ſua ⁊ qui in abundātia diuitiarū ſuaꝝ gloriant̄. Hec
Al. ⁊ in multitudine pendent de ſuperiori verſiculo:qbus iungēdū eſt:tales circūdant̄ in iniquitate calcanei. Nā preſumunt in virtute ſua:qui aliquid vident̄ poſſibilitate confidere:vt viribꝰ corporeis valētes:animi robore ⁊ lingue diſertitudine preminentes. Sed poſtq̄ dixit intrinſecus attributa:nūc venit ad diuitias que extrinſecus veniūt:per quas maxime inflatur humanitas. Raro eniꝫ diues ſortē ſibi cū pauperibus intelligit eſſe cōmunē. Et neceſſe eſt vt tales timeant finē:qui ⁊ deſerere mūdana nolūt:⁊ peccatoꝝ ſuoꝝ penas cōſciētia teſte formidāt. Frater nō redemit:redimet hō:nō dabit placationē ſuā. Poſtq̄ de peccatoribus dixit:quoꝝ iniqtas calcaneū circūdat:venit ad
Al. deo genus curationis eximiū. Et hoc quoqꝫ ſub admiratione legēdū eſt: Frater nō redemit: Jd eſt:dñs chriſtus:qui dixit in euāgelio: Jte nūtiate fratribꝰ meis.
Mat. 28. Et in pſalmo: Narrabo nomen tuuꝫ fratribus meis.
Pſ. 21. Jpſe ſi nō redimat qui fudit ſanguinē precioſum:redempturus eſt hō:id eſt: Adā:qui humanum genus tranſgreſſionis vitio ſauciauit: Non dabit:negantis eſt:qꝛ nulla oblatio:nulla placatio pōt cōpenſare:qđ nos diuinitas eſt dignata redimere. Nec precium
Al. Et redēptionis aie ſue:⁊ laborauit in eternum. Pars
Al. laborabit iſta pma verſus huius ad ſniam reſpicit ſuperiorez: qꝛ hō liberatꝰ nō dabit deo placationē ſuā:nec pciuꝫ redēptionis aie ſue. Preciū eſt eniꝫ alicuius rei cōpē-
DEF ſatio. Homo aūt qd dabit in pciū:qui totū qđ offerre poſſit accepit: Sequit̄: Et laborauit in eternum. De fidelibus dicit:qui q̄uis pciū redēptiōis aie ſue dare nō poſſint:laborāt tñ in eternū:dū hoc agūt qđ eis ad pmia vite eterne pficiat. Et viuet in finem.
Al. adhuc Qm̄ nō videbit interitū. De illis adhuc dicit:qui la-
Al. nō habebit borāt in eternū. Jſti eni in fine viuēt:⁊ id eſt:in dño

ſaluatore:interitū nō videbunt:q3 l3 corpore moriā
tur:eterne vite munere ſunt ditati. Alij verſus iſtos
ita peccatoribus eſtimant applicandos:dicentes: La
borant in eternum:qui perpetua viſione damnandi
ſunt:viuent in hoc mūdo in fine qui deſperata liber
tate luxuriant. Quapropter in voluntate erit legen-
tium:eligere qd ſequant. Nos tñ de fidelibus hacte
nus dictū eſſe perſpexim⁹:nūc audiamus ꝗfidi quā-
ta paſſuri ſint. [Cū viderit ſapientes morientes:ſil
inſipiens ⁊ ſtultus peribunt. Et relinquent alienis di
uitias ſuas.] Uenit ad 2ᵐ docendi modū:vbi pecca-
tores cū ſapientibus hui⁹ mūdi dicit eſſe perituros:
⁊ diuitias ſuas quas magnopere diligebāt:nō ſuis:ſ3
qd grauius vreret extraneis ſucceſſoribus definit eē
relinquendas:vt ꝓpter quas oīa peccata cōmiſerāt:
ne poſſeſſione ipſarum:nec ꝓprio ſucceſſore letaren-
Sap.ic. tur. Sicut Salomon dicit: In qd peccauerūt:nec la-
tere potuerunt. Cū viderit peccator vtiq3 ſapientes
ſeculi iſti⁹ ab interitu nō liberari:vt fuit Solon athe-
nienſis:Phylo lacedemonius:Ariſtippus:⁊ ceteri qui
mundane ſapientie celeberrima laude viguerūt:ſed
videt eos cōmuniter mori:quos diuine ſapientie pri
cipes eſtimabat. Sequit: Simul inſipiens ⁊ ſtultus
peribunt. Neceſſe eſt enim vt inſipiens ⁊ ſtultus deſ
peratione pereant:cū ſuos ſapiētes cognouerint inte
rire. Uerū vt hec magis ſpūaliter accipere debeam⁹:
Inſipientes ſunt qui ꝑdicationibus ꝓphetarū acqe
ſcere noluerunt. Stulti aūt iure dicēdi ſunt:qui nec
ipſum chr̄m dn̄m venientē recipere maluerunt. Hi
ergo ſimul peribūt:qm̄ in futura iudicatiōe damnā-
di ſunt. Reliquerunt aūt iudei alienis diuitias ſuas
qm̄ ſpernētibus eis dn̄m ſaluatorē:ad gentes extra
Al. illos neas ſalutis eorum ꝑmia tranſierunt. [Et ſepulchra
Al. ꝓgenie eoꝝ:domus †eoꝝ in eternum. Tabernacula eoꝝ in
Al. vocaue- †generatione ⁊ progenie: †inuocabunt nomina †eoꝝ
runt
Al. ſua in terris †ipſorū.] Morientiū diuitū pompa deſcri
Al. ſuis bitur:qui ſibi edificant ſepulchra magnis tractatib⁹
exquiſita. Uidemus enim quedā mauſolea pulcher
rima renitere marmoribus:vt dom⁹ eſtiment eter-
ne magnis molibus fabricate. Poſt hec venit ad eo-
rum tabernacula:que copioſa largitate fulcita ſunt:
vt in longas gnātiones ⁊ ꝓgenies cōſtanti pulchritu
dine perducant. Subiungit etiā ritū quē gentilitas
in parentalibus agere ꝯſueuit:qm̄ fatua ſupſtitione
in terris eoꝝ.id eſt:in ſepulchris inuocant noīa mor
tuoꝝ:⁊ credūt hoc illis ꝓdeſſe qd eoꝝ vident exhi-
bere memorie. [Et hō cū in honore eſſet nō itellexit
cōparatus eſt iumētis inſipiētib⁹ ⁊ ſilis factus eſt il
lis.] De ipſis adhuc loquit:qui mundi iſtius honore
floruerunt. Nā ꝗuis peccator in honore ſit dū viuit:
q2 dei portat imaginē:recte dicit dignitatē ſuam nō
intelligere:dū talia facit que ab ipſo creatore viden-
tur oīmodis diſcrepare. Sequit: Comparatus eſt iu
mentis inſipientibus:⁊ ſilis factus eſt illis. Simili-
tudo dat digna vecordib⁹:vt qui ſe imaginē dei ge-
ſtare nō intelligunt:cōgrue iumentis inſipientib⁹ cō
parent. Nam cū rōnem perceptam iuſſionibus dn̄i
mandatiſq3 nō exhibent:merito eā tanꝗ indigni tā
to munere ꝑdiderūt. Nā tolle homini dei cōſidera-
tionē:⁊ oīno pecus inſipiens eſt:ꝓſumptio vana ⁊ ca-
duca ſupbia. Sed ꝗuis de mortalibus dicat: Et hō
cū in honore eſſet nō intellexiſſet:poſſunt hic ⁊ ꝓua-
ricatores angeli accipi:qui de celo ꝓiecti ſunt:q2 nec
ipſi intellexerunt honorem ſuū dū3 auctori ſupbiſſe
monſtrantur. Homo enim ⁊ pro diabolo ponit:ſicut
in euangelio dn̄s teſtat: Inimicus aūt homo qui ſe- Mat.13.
minauit ziʒania eſt diabolus. Hec decima ſpecies eſt
definitionis:quā greci Hoſtipos:latini: veluti appel DEF
lant:qm̄ talis eſt alicuius rei complexio: vt non tm̄
vni rei de quo dicit:ſed ⁊ alijs applicari poſſe videa
tur:ſicut ⁊.35⁰ pſalmo iā3 lectū eſt: Homines ⁊ iumē Ps.35.
ta ſaluos facies dn̄e. Non enim dn̄s hec ſola:ſed ⁊ re
liqua ſaluare ꝯſueuit. [Hec via †eoꝝ ſcandalū ipſis: Al. illorum
⁊ poſtea in ore ſuo †benedicent.] Hic iam enumera Al. cōplace
tiones decurſe velut diſperſa grana in vnū cumulū bunt.
colligunt. Nam poſt illa que dicta ſunt ſentētialiter
enuntiat: Hec via eoꝝ. Uiam: vitā debemus accipe
re:in qua in hoc ſeculo actuū noſtroꝝ veſtigijs am-
bulamus. Sed hec via qd malis faciat:nō tacetur.
Scandalū vtiq3 auctoribus ſuis:id eſt:ſtimulū atq3
dolorē. Nō enim ad ſecuritatē ſuā geꝗ peccator effi
cit:cui de ſua ꝓuenit actione torqueri. Sequitur: Et
poſtea in ore ſuo benedicēt. Hic deſcribit ꝯſuetudo
peccantiū:qui poſtꝗ votū nequiſſime diſpoſitionis
impleuerint:moꝝ diuinitati grās agunt:qm̄ ad ſuū
velle perducti ſunt:neſcientes miſerrimi bonum q2
illo auctore tm̄ ad ſancta deſideria ꝑuenit. Sed iſti
in ore:nō in corde benedicent:vn̄ ꝓcedit plerūq3 ſi-
mulata ſentētia:ſicut Iſaias dic: Populus hic labijs Iſa.29.
me honorat:cor aūt eoꝝ longe eſt a me. [Sicut oues
in inferno poſiti ſunt:mors depaſcet eos. Et †obtine Al. domina
būt eos iuſti in matutino.] Uenit ad tertiā ſectionē: buntur eoꝝ
vbi iuſtis ⁊ impijs pro ſuis meritis dicit eſſe redden
dū. Peccatores enim in inferno poſitos:mors eter-
na depaſcit. Nā3 ſicut oues lane ſue amiſſione iugi-
ter perſeuerant:ſic in illo ſemꝑ ſine imminutione ſub
ſtantie inuenit qd pena diſcruciet. Depaſcit eni3 a iu
mentis tractum:que herbas nō radicitus euellunt:
ſed abſcidunt ipſas potius ſūmitates. Sequitur: Et
obtinebunt eos iuſti in matutino. Obtinebunt dixit
ſuperabunt:qd vtiq3 in illa reſurrectione felicitū eſt
vt malis premineant. Hic enim iuſtos obtinent pec-
catores:in illo vō iudicio iuſti infideles modis omni
bus obtinebunt. In matutino:ac ſi diceret: In albe-
ſcente die:cum gloria reſurrectionis illuxerit:quan-
do iam beatitudinis claritas aperitur:⁊ inchoat eſſe
dies:qui nulla nocte finit. [Et auxilium eoꝝ vetera Al. nō habe
ſcet in inferno: †⁊ a gloria †ſua expulſi ſunt.] Adhuc Al. eorum
peccatorū infelicitatē miſeriaſq3 deſcribit:quorum Al. nō habe
auxilia tanꝗ panni putrefacti veteraſcūt. Quid eni3
diuitie preſtabūt mortuis? Quid preſumptio huma-
na defunctis:qui cuncta amittūt quibus hic delecta
ti ſunt:⁊ in eternas penas ꝑueniunt:quas ſe pati nul-
latenus crediderunt. Sequit: Et a gloria ſua expulſi
ſunt:de mundo ſcil3 in quo gloriabant:vel de illis re
bus in quibus decepti infelici ſorte preſumebant:ſicē
in euangelio diuiti dictū eſt: Stulte hac nocte aufer- Luc.12.
tur a te aīa tua:que aūt preparaſti cuius erunt. [Ue-
rūtamen deus †liberabit aīam meā de manu inferi: Al. redimet
cū acceperit me.] Poſt errores expoſitos peccatoꝝ
merito ſnīa ſaluatoris infert: vt ſicut humana fragi-
litas terrore ꝓſtrata eſt:ita ſpe futuri ꝑmij ſublema-
ta conſurgat. Nam ſiue hoc dominus chriſtus de ſe
dicat:ſiue a parte membroꝝ ſuoꝝ vt aſſolet loquat
accōmodū eſt. Ipſe enim deſcendens aīam ſuam ab
inferno liberauit:ſed ſimul ⁊ illoꝝ qui aduētū eius
conſtanti animo crediderunt. De manu autē inferi
dicit de poteſtate diaboli:qui ante aduentum eius
aīas tenebat obnoxias. [Ne timueris cū diues fact⁹
fuerit hō:⁊ cū multiplicata fuerit glīa dom⁹ eius.]

Quarta

Quarta pars pſalmi ex ore veritatis egredit̃: vt no-
bis ſaluberrima medicina ꝓſtetur. Nam totius mū-
di hec vna querela eſt: quare in hoc ſeculo floreāt ho
mines quos a cultura dñi cognoſcimꝰ alienos. Sed
peccatoribꝰ iſta ꝓmiſſa ſunt: Ideoqꝫ plus Doctor ve-
ros alloquitur chriſtianos: ne terrarꝝ diuites ꝑtime-
ſcant: qm̄ hñ generaliter pecunioſus paueſcit cuꝫ ei
ETY famulari hoium cupiditas eſtimat̃. Diues enim di-
ctus eſt a diuo: qui quaſi deus nihil credit̃ indigere.
Hominem hic impiuꝫ debemus accipe: qui ſe ſubiectis
formidabilē facit: dum egtans iura ꝯtemnit. Sequi
tur: Et cū multiplicata fuerit gloria domꝰ eius. Jun-
SCHE ge: ne timueris. Que figura dicit̃ Apochimu: id eſt a
cōmuni: quādo ſupiora ad inferiora rñdent. Et reſpi
ce qua gratia cuncta ꝑficiant. Minus enim fuerat
diuitē fieri: qꝛ hoc frequēter inuenis in negociatori-
bus ⁊ in hominibꝰ abiectis. Addidit: Et cū multipli-
cata fuerit gloria domus eius: id eſt cū honoribꝰ: cuꝫ
poſſeſſionibꝰ: cum tota hoiuꝫ fuerit laude celebrata:
vt nihil ſibi niſi ſolū deeſſe putet impiuꝫ. Et vide qꝛ
domus eius dixit: vt nō ſolū ipſe: verūetiam oēs qui
ad ipſuꝫ ꝑtinent: magna pōpa florere videant̃. Sed
quare iſti non debeant timeri: pulchre ſubſequitur.
Al. interierit. Qm̄ cuꝫ interiet̃ perient hec oīa: neqꝫ ſimul deſcē
non ſumet. det cum eo gloria domus eius. Ecce ratio reddit̃
Al. non hēt. quare timeri non debeat mūdi glorioſus. Cur enim
timeamus diuitē: qui morit̃ pauper? Scādalum no-
ſtrum nō eſt illi ꝑpetuuꝫ: nec aliud ſecū valet porta-
re niſi vnde poſſint ardē. Cū deformem in illa patria
reſpicies: quē hic mūdiſſimuꝫ ꝓcioſa veſte miraris.
Et bñ dixit deſcēdere mortuos peccatores quaſi in
abyſſos altas: quaſi in ꝓfundiſſimā foueam: ſed ſine
gloria ſeculari: ſine turba ſatellitū: ſine ꝓſumptione
gazarꝝ. Domus illa quā mirabaris remanet tota: ſed
onera que nō videbas trāſmittit ingētia. Quia aīa
eius in vita ipſius bñdicet̃: confitebit̃ tibi cum bñ-
feceris ei. Hic bñdicet̃ non ad ſanctificationē ꝑti-
net impetrādam: ſed ad luxuriantiū fauorabiles vo
ces. Bñdicet̃ eniꝫ dictū eſt: ꝓpter linguaꝫ ſatellitū:
qui iter garrulitates ⁊ epulas paſtoribꝰ ſuis bñ opta-
re ꝯſueuerunt: quorꝝ aīa non de bono actu: ſed ex deli-
tiarꝝ ꝑparatione laudat̃. Sequit̃: Confitebit̃ tibi cū
bñfeceris ei. Mali tūc deum bñdicūt: quādo tpalia
bona ꝑcipiunt: bonus aūt laudat dñm ⁊ cuꝫ malorꝝ
faſce deprimit̃: ſicut fecit Job ⁊ ceteri ſcī eius. Dicit̃
ergo patri: Iſte peccator ꝯfitebit̃ tibi: ſed quādo illi
bñfeceris: qui ſi aliqd ꝯtrariuꝫ patiat̃ blaſphemare
nō deſinit. Et ideo ꝯſuetudo iſta vitanda eſt que in
ſceleratis ſepius īuenit̃. Nos aūt pio corde oī tpe col
laudemus dñm: qui ſaluteꝫ noſtrā ⁊ in aduerſis ⁊ in
Al. ꝓgenie. ꝓſperis ſemꝑ opatur. Introibit vſqꝫ in ꝓgeniem
patrū ſuorꝝ: vſqꝫ in eternū non videbit lumē. Qui
pāes peſſimos imitant̃: eorꝝ ſocietate damnādi ſunt:
⁊ ideo peccatores dicit vſqꝫ ad patrū ſuorꝝ ꝓgenies
introiſſe. Patres eniꝫ ipſorꝝ appellauit: nō tātum ex
ſemine carnis: quātum quos morꝝ imitatione ſecuti
Joan. 8. ſunt: ſicut in euāgelio dicit incredulis: Uos a patre
diabolo eſtis. Addidit: Uſqꝫ in eternuꝫ non videbit
lumē: qꝛ ſicut peccata tenebroſa ſunt: ita peccatores
ſapiētie lumē auferunt. Et ideo dixit: In eternū non
videbit lumē: qm̄ nec in iſto mundo illuminatꝰ fuit:
cuius cor noxq caligo erroris obſedit. Simili modo:
nec in eternū videbit lumē: qd̄ hic vitio ſue prauita-
Joan. 1. tis habere nō meruit. Lumē eniꝫ verꝝ qd̄ illuminat
oēm hominē venientem in hunc mūdum: Chriſtus
eſt dñs: quem ſolūmodo in deitate ſua vidē ſanctorꝝ
eſt. Et homo cū in honore eēt non intellexit: com Al. non hēt.
paratus eſt iumētis inſipiētibus ⁊ ſimilis factus eſt
illis. Poſtq̄ oīa que fuerant dicēda ꝑmonuit: pul-
cherrimum pſalmū repetita verſus parilitate ꝯclu-
ſit: vt ſe peccator a malo propoſito remoueret: cū no
tatam deformitatem ſuam iterata increpatione co-
gnoſceret.

Concluſio.

Legendus ſepius pſalmus: ⁊ in theſaurario memorie reponēdus: quādo ipſe
in ꝓncipꝗs admonet: vt cordis auribus audiat̃. Ipſe
enim teſtatus eſt eius meritū: qui cū monuit ſtudio-
ſe ab vniuerſis mūdi partibus audiendum. Totum
habet quicqd ad inſpectiuam: quicquid ad moraleꝫ
ꝑtinet diſciplinaꝫ: ſicut verſus ille pollicitus eſt. Os
meū loquet̃ ſapientiam: ⁊ meditatio cordis mei pru-
dentiam. Reſignauit nobis ſancta veritas que pro-
miſit: faciat nunc ſenſibus noſtris dulceſcere atqꝫ in
herere quod precipit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 48m.

Pſalmus Aſaph. XLIX.

DEus deorꝝ dñs locutus eſt: ⁊
vocauit terram. A ſolis ortu
vſqꝫ ad occaſum: ex ſyon ſpe-
cies decoris eius. Deus mani
feſte veniet: deus noſter ⁊ nō
ſilebit. Ignis in cōſpectu eius
exardeſcet: ⁊ in circuitu eius tēpeſtas vali-
da. Aduocauit celū deſurſum: ⁊ terram di
ſcernere populū ſuum. Congregate illi ſan
ctos eius: qui ordinant teſtamētuꝫ eius ſuꝑ
ſacrificia. Et annūtiabunt celi iuſtitiā eius:
qm̄ deus iudex eſt. Audi populus meus ⁊
loquar: iſrael ⁊ teſtificabor tibi: deus deus
tuus ego ſum. Non in ſacrificꝗs tuis arguā
te: holocauſta aūt tua in ꝯſpectu meo ſunt
ſemꝑ. Non accipiaꝫ de domo tua vitulos:
neqꝫ de gregibꝰ tuis hircos. Qm̄ mee ſunt
oēs fere ſyluarꝝ: iumēta in montibus ⁊ bo-
ues. Cognoui oīa volatilia celi: ⁊ pulchri-
tudo agri mecū eſt. Si eſuriero nō dicam ti
bi: meus eſt eni orbis terre ⁊ plenitudo eiꝰ.
Nunqd mādcabo carnes taurorꝝ: aut ſan-
guinē hircorꝝ potabo? Immola deo ſacrifi-
ciuꝫ laudis: ⁊ redde altiſſimo vota tua. Et
inuoca me in die tribulationis: eruā te ⁊ ho
norificabis me. Peccatori autē dixit deus:
quare tu enarras iuſtitias meas ⁊ aſſumis
teſtamētum meum per os tuum? Tu vo
odiſti diſciplinā: ⁊ ꝓieciſti ſermones meos
retrorſum. Si videbas fureꝫ currebas cuꝫ
eo: ⁊ cum adulteris portionem tuam pone-
bas. Os tuum abundauit malitia: ⁊ lingua
tua concinnabat dolos. Sedens aduerſus
fratrē tuum loquebaris: ⁊ aduerſum filiuꝫ

matris tue ponebas ſcandalum: hec feciſti ⁊ tacui. Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſimilis: arguam te ⁊ ſtatuam contra faciē tuā. Intelligite hec qui obliuiſcimini deum: ne quando rapiat vt non ſit qui eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me: ⁊ illic iter quo oſtendam illi ſalutare dei.

ASaph filius Barachiel: qui in paralipomenon legit̄ electus īter quatuor cantoꝝ magiſtros: vt iſtrumētis muſicis pſalmos dn̄o pſonaret. Hic pro ſui nomīs ſignificatione in hoc titulo meruit adhiberi: nō auctor pſalmi: ſicut ⁊ de aliis ſcriptum eſt: ſed muſicus egregius qui nobis per vocabulū ſuum aliqd īdica-
INTER ret. Huius enī nois ſignificatio: que apud hebreos ſemꝑ eſt plena myſteriis īdicat ſynagogā: que in hoc pſalmo loqtur. Sed hic illa fidelis dn̄i ſynagoga intelligēda eſt: que ⁊ venturū Chriſtū credidit: ⁊ aduentū eius glorioſa expectatione ſuſcepit: in qua fuerūt patriarche: ꝓphete: Nathanael: ipſi quoqȝ apl̄i: ⁊ reliqui ſincera deuotione credētes. Sciēdū plane: ꝙ hic pſalmus ꝑmū aduētū dn̄i: ſecūdūqȝ ꝓphetet: ꝗnus ⁊ nonageſimuſquītus ⁊ nonageſimuſſeptimus eadē ꝑdicare noſcant̄: quatenus excuſatio iudeis non credētib⁹ funditus tolleret̄: quādo illa nō ſuſcipiūt: que ipſa quoqȝ ſynagoga teſtat̄. Quid rogo colunt: ſi etiam ipſam audire contemnunt quam ſe venerari dicunt?

Diuiſio.

IN ꝑma ſectione fidelis ſynagoga loqtur: que nūc eſt in populis chriſtianis: de ꝑmo ⁊ ſcd̄o aduētu dn̄i chriſti. Sequēti vō parte: ipſe rex loqtur Chriſtus: cōmonens populos vt victimis pecudū derelictis: ſacrificium laudis debeāt imolare. Tertia ſectione: itēꝝ deuota quā diximus ſynagoga reloquit̄ imputās peccatoribus nequitias ſuas.

Expoſitio.

DEus deoꝝ dn̄s locut⁹ eſt: ⁊ vocauit terrā. A ſolis ortu vſqȝ ad occaſum. Ne quis incarnationē dn̄i mediocri credēt eſtimatione pēſandā: potētia ipſius ante ꝑdicit̄: vt totius icredulitatis prauitas au-
DEF ferat̄. Dii dicunt̄ hoīes: qui bonis ꝯuerſationib⁹ gratiam ſupne maieſtatis accipiūt: ſicut in alio pſalmo
Ps. 81. ait: Ego dixi dii eſtis: ⁊ filii excelſi oēs. Ita ergo filii dicunt̄ ſicut ⁊ dii: qȝ vtrūqȝ gratia ꝑſtat vtiqȝ nō natura. Deus aūt deoꝝ: eſt de⁹ Chriſtus. Ipſe enī cū patre ⁊ ſpiritu ſcō vere dr̄ deus deoꝝ: qḋ tn̄ nomē non oīno diuinitatis eſt ꝓpriū: ſed humana lingua: ſicut iā diximus: ſūmitatē eius vltra hoc nō poteſt indicare. Deus enī greca lingua dr̄ timor: ⁊ qm̄ ſolus iſte timēdus eſt: in vicē nois verbū tale tranſiuit. Legit̄ enī
Exo. 6. in Exodo: Nomen meū Adonay nō indicaui eis: vt ſciamus nomē eē ſecretū: qḋ nec electis famulis cognoſcit̄ indicatū. Locutus eſt ergo per ꝓphetas: per apl̄os: ⁊ qḋ eſt potētius per ſeipm̄. Seqtur: Et vocauit terrā. Terrā hic genus hoīꝫ debem⁹ aduertē: qḋ per totū orbē terraꝝ videt̄ eſſe diffuſum: ſed ꝓpter illud qḋ habitat poſitū eſt qḋ inhabitabat̄. Nā quēadmodū vocaſſet: qḋ audire nō poterat? Hoc Sche-
SCHE ma dr̄ Metonymia: quādo per id qḋ ꝯtinet hoc qḋ continet̄ edicit̄. Addidit: A ſolis ortu vſqȝ ad occaſum. Per ſolis curſum: vniuerſum ſignificat mūdū: qȝ omni terre orit̄ ⁊ occidit claritas eius. Hoc enim

fecit ſancte incarnationis aduētus: vt vniuerſas gentes prauis errorib⁹ ſauciatas: ad credulitatis ſue remedia pius medicus inuitaret: ſicut ipſe dixit: Veni- Math. 11.
te ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiā. Ex ſyon ſpecies decoris eius. Hic Hieroſolyma ſignificat̄: intra quā ciuitatē mons iſte puris mētib⁹ velut aurea maſſa reſplēdet. De hoc enī vrbe exeūtes apl̄i ſpēm decoris Chriſti annūciauerunt in toto orbe terrarum: ſicut Iſaias dicit: Ex ſyon exibit Isa. 2.
lex: ⁊ verbū dn̄i de Hieruſalē. Veneranda vrbs: ſanctorum culmē: vt illud regis noſtri īſigne domicilium arcē merito dicamus eē terraꝝ. Et reſpice ꝙ̄ cōpetēter edocemur. In ſupiori verſu dixerat: Chriſtū dn̄i vniuerſas gētes euocare: nūc etiam deſignat vn̄ doctrina ei⁹ tanꝙ̄ de puriſſimo atqȝ afluētiſſimo fonte per ſpatia totius orbis efluxerit. His enim dictis euāgelica verba ꝯcordant: per oēs gētes incipiētib⁹ ab Hieruſalē. Inde enim ꝑdicari cepit Chriſtus: cuius ſpēs decora cogſcit̄: teſtante alio pſalmo: Specio- Ps. 44.
ſus forma pre filiis hoīum. Ubi ſufficiēter expoſitū eſt: cur ſpecioſus ſingulariter dicat̄. Deus manifeſte veniet: deus noſter ⁊ nō ſilebit. Ignis in ꝯſpectu eius ardebit: ⁊ in circuitu ei⁹ tēpeſtas valida. Sy- Al. exardeſcet.
nagoga fideliū poſtꝙ̄ de ꝑmo multa dixit: venit ad ſcd̄m dn̄i Saluatoris aduētum: quē per figurā Ideā SCHE
diuerſis ſimilitudinib⁹ mirabili imaginatiōe deſcribit: vt nō tam futurus: ꝙ̄ ꝑſens eſſe videat̄. Dicēdo enī: Manifeſte veniet: ſignificat illū in ꝑmo aduētu cūctis non fuiſſe manifeſtū: qȝ maieſtas eius carnea nube celata eſt: ſicut ⁊ Apl̄s de infidelib⁹ dicit: 1. Corint. 2.
Si cognouiſſent nunꝙ̄ dn̄m glie crucifixiſſent. Manifeſte vō tūc veniet: quādo iam nō cruci affigēdus: ſed iudicaturus eſt mundū. Tract⁹ ſermo a ſacrificiis: qḋ toto die feſtiuitati vacaret̄. Manifeſte enī ETY
dr̄: quaſi a mane dies feſtus. Repetit: Deus noſter: ne ſibi īfideles putarēt eſſe cōmunē. Deus enī chriſtianoꝝ ipſe eſt deus deoꝝ: qui ⁊ manifeſte veniet ⁊ nō ſilebit. Silet enī modo cū mūdus iſte pagit̄: cū blaſphemas ⁊ ſacrilegas voces ſnie ſeueritate nō damnat: ſed ad ꝯuerſionis medicinā ſuſtinet peccatores. Tunc aūt non ſilebit qn̄ ſceleratis dicturus eſt:
Ite in ignē eternū: qui parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis Math. 25.
eius. Inde ⁊ alibi dicit: Tacui tacui: nunqd ſemꝑ tacebo? Nā qḋ ſeqtur: Ignis in ꝯſpectu eius ardebit: magni iudicis: ſicut dictū eſt: ꝑclarus aduēt⁹ myſtica vtute deſcribit̄. Ignis enī ꝑire dr̄: vt qui eſt palea ſe formidet arſurū. Addidit: Et in circuitu eius tēpeſtas valida. Hec tēpeſtas non vētis agit̄: nec ꝓcellis ſeuiētib⁹ excitat̄: ſed diuina potētia vehemēs cōſurget ſpūs: vt area dn̄i egratis eius ſnia vētilet̄. Tunc frumēta ſequeſtrabit a paleis: hoc eſt ⁊ bonos diſcernet ab ipiis. Que iudicatio merito tēpeſtas dr̄: qm̄ ⁊ improuiſa veniet: ⁊ in diſceptationē ſuā nimia celeritate raptabit. Valida quoqȝ: decēter adiunctum eſt. Nā ꝙ̄ ſit potēs: hinc dat̄ intelligi: vt oē gen⁹ hoīum pro ſuis meritis momētanea celeritate diſcernet: ſi-
cut Apl̄s dicit: In momento: in ictu oculi: in nouiſſi- 1. Corint. 15.
ma tuba. Canit enī tuba: ⁊ mortui reſurgēt. In circuitu ei⁹ tēpeſtas valida: non īcōpetēter aduertit̄: qm̄ cū ipſo iuſti ſedētes: ſicut ꝓmittit̄ in euāgelio: iudi-
cabūt. Aduocabit celū deſurſum: ⁊ terrā vt diſcer- Al. diſcernat.
neret ppl̄m ſuū. Hoc certe factur⁹ eſt in illo iudicio. Sed terra rōnabiliter fortaſſe dr̄ ſurſum vocata: que nūc in imo loco noſcit̄ ꝯſtituta. Celū aūt cū ſit deſuper: vbi illud ſurſum vocauit? Sed celū hic omnem

iuſtum

iuſtum debemus accipe:terrā peccatorē:q2 ille ſpiri
tuali ſe ꝯuerſatione dño pſtante purificat:iſte terre
na vitioꝝ q̄litate ſordeſcit. Et vide:q2 in p̄mo aduē
tu oēs idiſcrete vocauerat:vt admoniti in hoc mun
Matth. 22. do ſe corrigere debuiſſent:ſicut in euāgelio dicit:Et
exierūt in exitus viaꝝ:ꝛ vocauerūt quoſcūqꝫ inue
nerūt malos ꝛ bonos. In fine aūt mūdi aduocat:vt
iā iuſtos diſcernat ab impijs:ne vlterius ſicut hic ꝯfu
ſis habitationib⁹ miſceant̄. [Cōgregate illi ſanctos
eius:qui ordināt teſtamētū ei⁹ ſup ſacrificia.] Nūc
ſynagoga chriſti vba facit ad angelos:qui miniſterio
ſuo in fine ſeculi ſanctos de vniuerſo mūdo:ſicut le
Matth. 25. git:ꝯgregabūt. Dicit enī ipſe dñs in euāgelio:Mit
tet angelos ſuos:ꝛ ꝯgregabūt ante eū oēs gētes:ꝛ ſe
parabit eos abiuicē ſicut paſtor ſegregat oues ab he
dis. Seqtur:Qui ordināt teſtamētū eius ſup ſacrifi
cia. Ordinare dicimus teſtamētū eos:qui actib⁹ bo
nis reſtituūt ea que in teſtamēti ſerie cognouerunt:
vt hoſpitē ſuſcipe:elemoſynā dare:charitati ſtudē.
Hoc enī ſupra ſacrificiū pecudū dño ꝯſtat acceptū:
vt actuū illi magis pbitas offerat̄. Siue vt qdā vo
SCHE luerūt:pōt hoc ꝛ de iudeis accipi per Ironiā.i.per ir
riſionē:qā vilem rē laudādo ſuggillat. Ac ſi diceret:
Eos dño ꝯgregate:qui in officio ſcitatis cōmorant̄.
Ecōtrario vo:que impia ſunt agūt:ꝛ in eo qd ſacrifi
cia deo ꝯſueta celebrāt:ſāctificādos ſe eē diiudicāt.
[Et annūtiabūt celi iuſtitiā eius:qm̄ de⁹ iudex eſt.]
Superiora excolit:per celos ſignificās viros iuſtos:q
bus vbi celeſtis diſpēſatio ꝯdonat̄. Addidit:Quoniā
deus iudex eſt. Ac ſi dicēt:Qui neſcit falli:ꝛ ſicut oia
manifeſte nouit:ꝛ ita ſine rephēſione diſcernit. Hoc
enim veraciter ac ꝓprie de deo dr̄:cui nihil negat̄:ni
hil ſupprimit̄:quē nec factū aliqd latet cui nec qd in
dicet̄ abſcondit̄. [Audi pp̄ls meus ꝛ loquar:iſrael ꝛ
teſtificabor tibi de⁹ deus tuus ego ſum.] Uētum eſt
ad ſecūdam ſectionē:in qua iam veritas ipſa ex pſo
na ꝓpria loquit̄. Deus enī qui vba ſua nō vult incaſ
ſuz ſuſcipi:ne vt legit̄ porci p̄cioſa diſpgant:dicit ad
populū:Audi:hoc eſt:deuote ſuſcipe. Illos enī audi
Luc. 8. re dicim⁹:qui p̄cepta compleuerint:ſicut legit̄:Qui
hēt aures audiēdi audiat. Populus meus:ſignificat
plebē deuotā. Et loquar:ſubaudi:pfutura. Quod ſi
INTER nō audieris:ꝯſequit̄ ad interituz tuum taceā. Iſrael
vo:frequēter diximꝰ:interptari vidēs deum. Ergo ſi
me vides audire nō negligas:q2 ꝯtēplatio mea obe
diētiaz tribuit audiēti. Teſtificari vo eſt:teſtimoniū
dicē. Quod vtiqꝫ in iudicio facturus eſt de⁹:quādo
vniuſcuiuſqꝫ facta diſcernet. Tūc eniz fidelib⁹ ſuis
Matth. 25. teſtimoniuz dabit:cū dicturus eſt:Eſuriui:ꝛ dediſti
mihi mādūcare:eiſqꝫ ſimilia. Seqtur:Qm̄ de⁹ deus
tuus ego ſum. Hoc erat qd pp̄lm audire ſub cōteſta
tione p̄monebat:vt deus ille generalis ꝛ volētium ꝛ
nolētium eēt ipſius ꝓprie:qui cum pura mēte dilige
ret. Nam cū dicit:Tuus:fidelē ſibi eū fuiſſe mōſtra
uit. Repetitio enī iſta:Deus deus:mētē ſolidat:ne ſe
mel dicta laberent̄. Iſtud vo:Sum:ꝓpriū diuinita
tis eſt verbū:qd tpe non mutat̄:ſed ſemp adeſt atqꝫ
Exo. 3. eternū manet:ſicut Moyſi viſum eſt:Ego ſum qui
ſum. Et rurſum:Qui eſt miſit me. Sed pſcrutādum
eſt:cur iſtud nomē eēntie ſolus ſibi vendicet deus:
Tūc eniz quādo dictū eſt:erant angeli:erāt celeſtia:
erāt terrena oia ſicut eē decreta ſūt. Sed q2 illa ſola
eſt infecta ꝛ eterna natura:nec aliqñ cepit ex tpe:ꝛ
in trib⁹ pſonis deitas vna ſubſiſtit:merito ſolus eſſe
dicit̄ deus:q2 vt ſic nullius idiget:ſed ſemp virtutis
proprie vigore conſiſtit. Eſt ibi ꝛ aliud ſacramētum:
qd vna ſyllaba trib⁹ litteris ꝯtinet̄:vt ſācta trinitas
vnus deus eē doceat̄. [Nō i ſup ſacrificia tua arguā Al. in ſacrifi
te:holocauſta autē tua in ꝯſpectu meo ſunt ſemper.] cijs tuis.
Glorioſus Doctor ꝛ pfectiſſim⁹ inſtitutor:iudaicum
populū volens a rebus carnalib⁹ amouere:ꝛ ad ſpiri
tualia ſacramēta pducē:pecudum ſacrificia iam nō
dicit exquirēda:nec eum exinde argui poſſe teſtat̄ ſi
minime aīalium victimas imolaret:ſed holocauſta
illa potius in ꝯſpectu ſuo dīcā cōmemorat:que hu
miliato corde pijs altarib⁹ offerunt̄. Holocauſta aūt ETY
dicta ſūt ſacrificia:que poſtq̄ fuiſſent imolata ignis
veniēs deſup abſumebat:que latine tota incēſa dicū
tur. Hec Chriſtus veniēs reſpuit:q2 ipſe vera victi
ma fuit. Aliud eſt holocauſtū qd dñs ante ꝯſpectum
ſuum ſemp eē pnūtiat.ſ.quādo mens noſtra diuino
amore ſuccēſa:peccata ſua tribulatiōe decoquit:ꝛ ad
illius holocauſti ſimilitudinē oia vitia ſua cruciata
corpeo exuſta ꝯſumit. [Nō accipiā de domo tua vi
tulos:neqꝫ de gregibus tuis hircos.] Per huc vſum
ꝛ duos alios qui ſequunt̄:breuiter enumerat que ſe
reſpuē pfitet̄. Hec figura dr̄ Bracchylogia:id eſt SCHE
breuis locutio:cum plura paucis amplectimur. Sed
ne audito holocauſto:ad antiqua humana mens ſa
crificia recurreret:apte renuit ꝯſuetudinē priorē:vt
ſpiritualiter itelligeret̄ qd in ſimilitudinē p̄miſſa ge
rebat̄. Sed cū hec duo reſpuit:vniuerſa p̄mi tpis ſa
crificia deſignat modis oib⁹ excludēda. Significat̄
enim A parte totū. [Qm̄ mee ſunt oēs fere ſyluaꝝ:
iumēta in mōtibus ꝛ boues.] Cauſam reddidit:q̄re
ab ipſo nō expectat quadrupedum imolationes: di
cens:q2 a te petē nolo qd meuz eē cognoſco. Qd for
te paup non hēt:dum aut nō valuit cape:aut minus
potuit enutrire:ſed petit fidē rectaz:ꝯfeſſionēqꝫ de
uotam:quā oēs dare ipſo iuuāte pualent:etiam qui
nulla terrena poſſeſſione gratulant̄. Sub hoc igitur
ſenſu:per enumerationes reliq̄s currit. Addidit:Iu
mēta in mōtibus ꝛ boues:ne qs de facultate pſiſus
minus ꝯſciētie opam daret:dum ſe credēt pecudum
imolationib⁹ expiare:qd iniqua mēte deligſſet. Pōt
ꝛ alio modo itelligi. Feras ſyluaꝝ:gētes ſignificant:
qui in ſeculi iſtius nemorib⁹ ſupſtitione ferociſſima
verſabant̄. Iumēta in mōtib⁹:ſunt ſimplices in ec
cleſia catholica ꝯſtituti:qui in cacumine fidei habi
tare noſcunt̄. Boues indicāt aplos ꝛ pphetas:qui in
agro dñi aſſiduo labore verſati ſunt. Quapropter his
alluſionib⁹ cōpetēter appoſitis:pfigurat eccleſiā ca
tholicā de diuerſis mūdi partib⁹ colligēdā. [Cogno
ui oia volatilia celi:ꝛ i ſpēs agri mecū eſt.] Cognouit: Al. pulchritudo.
non ad ifirmitatē noſtrā trahas que ex tpe aliqd da
ta opportunitate cognoſcit:ſed dñs cognouit anteq̄
facēt vniuerſa:in cuius p̄ſcientia erat oē qd potuiſſet
exiſtē. Quis eniz oia celi volatilia pōt niſi ſola maie
ſtas cognoſcē? Quo verſiculo cūcta cōplexus eſt:qm̄
ꝛ oia volatilia celi dinumeratiua quātitate cogſcit.
Speciē agri ſecū ſe hēe pfeſſus eſt. Reuera ſecū:q2
vbiqꝫ tot⁹ eſt:ſicut de illo ppheta dicit:Celuz ꝛ terrā Hiere. 23.
ego impleo. Sed debem⁹ ſpūaliter iſta tractare. Uo
latilia celi ptinent ad ſupnas mirabileſqꝫ vtutes:vt
ſunt angelice poteſtates:que motu celeri ſancta vo
luntate ſpūaliter trāſferunt̄. Spēs aūt agri reſpicit
ad gentes:que erant Chriſto dño crediture. Reuera
ſpēs:qm̄ per hoiem hūi accipit decus omne terrarū.
[Si eſuriero non dicā tibi:meus eſt eniz orbis terre
ꝛ plenitudo eius.] Deus ille deoꝝ:ſicut frequenter

diximus: ꝓpter intelligētiā noſtrā velle ſuum per
humanas cōſuetudines dignaꝫ exprimē: vt ſe dicat
eſurire: qui carnē paſcit vniuerſam: cuius ꝯtēplatio
ſpiritalium ſubſtātiaꝝ ſuauiſſim⁹ cibus eſt ⁊ ꝯtēpla-
tiua refectio. Seqtur: Meus eſt enim orbis terre ⁊
plenitudo eius. Hic curioſitatē ſupfluam reddita ra-
tione ꝯuincit: dicēdo: Cur a te petam ſacrificia pecu-
dum: cū tot⁹ orbis meus eē noſcaꝫ: Plenitudo ei⁹: vni
uerſitatē ſignificat creaturaꝝ. Ceſſet ergo hoīuꝫ ſol-
licitudo ſuperflua: de pecuduꝫ imolatione cogitare.
Cor eniꝫ rectū nos ſibi diuinitas mauult offerre. Unī
⁊ cognoſcif deligſſe: quatenus qd̄ ante fuit peccans
delinquētib⁹ horridū: ſalutari fiat emūdatione puriſ
ſimū. Et memēto ꝙ per has alluſiones ꝑdeſtinato-
rum numeꝝ ſignificat: nō de ſola ſynagoga iudeoꝝ:
ſed de cūctis gētib⁹ eē cōplenduꝫ. [Nungd māduca
bo carnes tauroꝝ: aut ſanguinē hircoꝝ potabo:] Oī
multis modis volūtatis ſue dignaꝫ reddē rationeꝫ.
Quo modo grata erūt: que nō ſunt neceſſaria: Num
qd deus tauroꝝ carnib⁹ paſcif: aut ſanguine potatur
hircoꝝ: Sed poſſunt nobis hec repudiata ꝓficē: cuꝫ
hec acceꝑint indigētes: cū eſuriens paſcaꝫ: ſitiēs po-
teꝫ: ⁊ in paupibus deus accipit que ſibi in ſacrificiꝫ
nō pmittit offerri. [Immola deo ſacrificiuꝫ laudis:
⁊ redde altiſſimo vota tua.] Hactenus dixit que re-
ſpuit: nūc dicit illa que poſcit. Anguſta qdē in verbis
ſnia: ſed ſenſu multū ꝓbaꝫ eē latiſſima. Nam qs im
molat ſacrificiū laudis: niſi qui a terrenis vitiꝫs fue-
rit ſegregat⁹: Qui moriꝫ mūdo: vt hoſtia fiat Chri-
ſto: Nō eniꝫ placet dn̄o ſi laudes eius turpis ꝑſona
decātet: actū videlicet querit ꝓbabilē: nō dulciſonā
vocē. Sacrificemus ergo dn̄o laudādo: qua ſapiētia
cūcta diſponat: qua pietate peccatoribus parcat: qua
fortitudine diabolū vincat. Nō eniꝫ ſolū ſacrificiuꝫ
dicēdum eſt qd̄ pecudes mactat: ſed oē ſacrū factum
qd̄ nos pia oblatio cōmēdat. Uota quoqꝫ reddit al-
tiſſimo: qui ei talia imolando ꝑparat: qualia ꝓpitius
ipſe ꝑcipit. Addit: Tua: vt non quereres fortaſſis ex-
tranea: aut hircū pinguē: aut vituloꝝ ſanguinē: ⁊ ce-
tera que itra nos eſſe itellectualis ratio cōprehendit.
Tua v̄o retulit ad cordis arcanū: qd̄ in aīe penetrali-
bus iacet: qd̄ extra nō querif: qd̄ paup ⁊ diues equali
ter habent: vbi magis ditior egen⁹ eſt: vbi ille multo
ID I celſior eſt qui corde noſcif inclinatus. Sed ꝯſidere-
mus ſubtiliter: ⁊ iuenim⁹ hic quoqꝫ ꝓprie locutionis
eē genus: qd̄ eloquētia nō pōt hēre cōmunis. Dicit
eniꝫ deus: Si eſuriero: nō dicā tibi. Et paulopoſt nō
mutata ꝑſona idē ipſe dicit: Immola deo ſacrificiuꝫ
laudis. In ſubſequēti v̄o ſubiunxit: Peccatori autē
dixit deus. Noſtre autē ordo locutionis poſcebat vt
dicēt: Si eſuriero non dicam tibi ⁊c̄. Et imola mihi
ſacrificiū laudis. Et peccatori dixi: q̄re tu enarras iu
ſtitias meas: Unī fit vt vnus atqꝫ idē de ſe loquens:
velut alterius ꝑſona videaꝫ inecte: qd̄ inter ꝓpa ſcri
Al. non hēt. Al. eruā te ⁊ honorificab pture diuine recte numeraꝫ. [Et iuoca me in die tri-
bulationis tue: ⁊ eripiam te ⁊ magnificabis me.]
Poſtq̄ꝫ dixit quali ſacrificio placareꝫ: nūc oblatiōis
ipſius ꝑmiuꝫ polliceꝫ. Precipit enim: Inuoca me: ne
qs ſpem hēret in terreno ſolatio vbi caduca ſūt vni-
uerſa ⁊ plus ifirma ſolatia. In die tribulationis tue:
id eſt quādo te alter affligit: non cū inimicū euaſiſ-
ſe morderis. Noſtra enī tribulatio illa eſt: que ꝓprie
ſalutis formidine generaꝫ: nō que carnalium reꝝ ti-
2. Corint. 7. more ꝯcutiꝫ: ſicut dicit Apl's: Triſtitia eniꝫ que ſm
deū eſt: penitētiam in ſalutē ſtabilē opaꝫ: ſeculi autē
triſtitia mortē opaꝫ. Eripiā te: quaſi circūdatū a ſa-
tellitib⁹ diaboli: ſūma celeritate liberabo. Et magni-
ficabis me. Magnū me in eternū ꝓnunties: quē ⁊ a
pena liberon: ⁊ in beata requie collocabo. Hūc autem
verſuꝫ ingēti ꝓmiſſione ditiſſimū: quidā volunt ad
vltimū vite nr̄e tēpus aptare: cuꝫ aīa de hac luce trā
ſiens ſpirituū imūdoꝝ ꝯtētione turbaꝫ: ſicut corpus
Moyſi legiꝫ obuiatū. Ecce q̄ꝫ parua petit a nob dn̄s: Jude. i.
tam ingētia ꝑſtaturus. [Peccatori aūt dixit de⁹: q̄re
tu enarras iuſtitias meas: ⁊ aſſumis teſtamētū meū
per os tuū:] Uētuꝫ eſt ad tertiā ſectionē: vbi iterum Al. per.
Aſaph: id eſt deuota ſynagoga reloquiꝫ. Et qꝛ ſupius
dixerat dn̄s: laudes hoīuꝫ in vicē ſacrificioꝝ ſe poſ-
ſe ſuſcipe: ne forte peccatores hac ꝓmiſſione confiſi
dicerēt: ſola laus nō ⁊ ꝓbabilis nobis actio cognoſci
tur impata: hoc neceſſaria rōne declarat ꝓhibēdo ne
lingua coꝝ ꝑſumeret deo laudes canē: qb⁹ turpis cō-
ſciētia poterat obuiare. Que figura dr̄ Percūctatio: SCHE
id eſt que alterius ꝑſone nō patiꝫ expecta: ⁊ riſum.
Interdiciꝫ enim ſceleratis: ne ſe ꝑſumāt ſermonib⁹
miſcē diuinis. Sed altius intēde: qꝛ de illis peccato-
ribus hoc dr̄: qui iſerno deſcribunꝫ: de qb⁹ ait: Intel
ligite hec oēs qui obliuiſcimini dn̄m. Ceteꝝ ꝯuerſis
ad penitētiaꝫ laudes non iterdicit dina clemētia. Hi
eniꝫ qui corde durati ſunt: ⁊ ab ſcelerū ſuoꝝ prauita
te nō deſinunt: ꝓhibenꝫ dn̄i narrare iuſtitias: id eſt
vel cōmuni ſermone aliqd de illa maieſtate ꝓferre.
Quia os debet eē iuſtuꝫ qd̄ iuſtitias dn̄i enarrare ꝑ-
ſumat. Seqtur: vt nec teſtamētuꝫ ipſius idigna pre-
ſumptione ꝯtrectet: ne per os ſceleratū atqꝫ blaſphe-
mū ſcā ⁊ venerāda verba ꝓgredi poſſe videanꝫ: ſicut
alibi ſcriptū eſt: Nō eſt ſpecioſa laus in ore peccato- Eccl. 15.
ris. Teſtamētū v̄o vetus ⁊ nouū ſignificat: qꝛ dum
vnū ſuſpenſe dr̄: vtrūqꝫ memoranꝫ. Poteſt hoc ⁊ de
hēreticis doctorib⁹ dici: qui legē dei docē ꝑſumunt. Aſ
ſumere eniꝫ: ꝑſumptionē ſignificat idcuori. Nam le
ctionē credētib⁹ non videꝫ interdicē: in qua peccato
res maxime dignat⁹ eſt cōmonē. [Tu v̄o odiſti diſci
plinam: ⁊ ꝓieciſti ſermones meos poſt te.] Incipit Al. retroſū
enim enumeratio coꝝ qbus dei verbū interdictum
eē cognoſciꝫ. Odit diſciplinā: qui ad correctiones iu
ſtas iniqua ꝑſumptione remurmurat: ⁊ nō vult in ſe
dn̄m vindicare qd̄ peccat. Tunc enim nobis ꝓuenit
ſalutaris emēdatio: ſi illū quo corrigimur plus ame-
mus. Melius eſt enī hic parūper affligi: q̄ꝫ in illa iu-
dicatione damnari. Proijcit etiā ſermones dei poſt
ſe: qui dina iuſſa ꝯtemnit: cui ante oculos non eſt qd̄
ſemꝑ ꝯuenit cōtueri. [Si videbas furē ſimul cur- Al. nō vide
rebas cū eo: ⁊ cum adulteris portionē tuā ponebas.]
Qui minora vetat ſcelera: multomagis potiora con-
demnat. Nā furtū ad homicidiū qd eſt: Adulteriū
ad ſacrilegiū quantū eſt: Sed ita debet accipi: vt in
his duob⁹ ꝓhibitis oīa crimina vetuiſſe videaꝫ. Hec
figura dr̄ a parte totū: que in ꝑſenti pſalmo ⁊ ſupius SCHE
ꝓbaꝫ eē iam poſita. Arguit enī peccatorē: q̄re ſimul
cū fure currat. i. cur ad faciēdū ſcelus ſociata volūta
te iungaꝫ: vt qd̄ forſitan ille ſolus iplere nō poterat
ad effectū ſceleris: iſto auxiliāte ꝑueniat. Quod autē
dixit: Et cuꝫ adulteris portionē tuā ponebas: ſubtili-
ter ꝑſcrutādū eſt: qꝛ ſi quis dādo pecunias: aut conſi
liando: aut laudādo adminicula ꝑbet adultero: qbus
ſua vota ꝑficiat: hēre ibi ſine dubio dinoſciꝫ portio-
nē. Nam ſi cui facultas ſuppetit ⁊ a malo nō reuocat
excedēdum: ⁊ ipſe quoqꝫ ꝑticeps ꝓbaꝫ erroris: quia
debem⁹ hanc ꝯſciētiam charitate: vt neqꝫ nos: neqꝫ
alios

alios perire patiamur. [Os tuū abūdauit malitia: (Al. ꝯcinabat dolos.) ⁊ lingua tua ꝯcinnauit doluꝫ.] Prius de furto atqꝫ de adulterio arguit peccatores: nūc etiā de ꝯſcientie prauitate: ⁊ lingue ſubdoloſitatib⁹ accuſant. Os hic cogitationē cordis debem⁹ aduertē: q2 poſtea de lingua dicturus eſt. Tūc enim neqtia cogitationis abūdat: qñ in iſtius ſeculi delectationib⁹ mens humana ꝓgredit: ⁊ per diuerſa genera peccatoꝝ iniqua voluntate graſſat. Seqtur: Et lingua tua ꝯcinnauit doluꝫ. Hoc multis modis debet itelligi. Nā ⁊ qui falſo laudat dolū facit: ⁊ qui maligna ꝯſilia ꝑſtiterit in eadeꝫ iniqtate vſat: ⁊ qui male agēdo bñ loqtur in hac prauitate fedat: ⁊ qcqd poſtremo veruꝫ ac ſimplex non fuerit: doloſis ꝑtib⁹ applicat. Aptiſſime aūt poſitum eſt: Cōcinnauit: q2 decipiētium mos eſt ſic falſo componē: vt aliquo lepoꝛe vboꝝ audiētium aurib⁹ blandiant: ſicut in .54. pſalmo dicēdum eſt: Mollierūt (Ps. 54.) ſermones ſuos ſup oleū: ⁊ ipſi ſunt iacula. [Sedens (Al. loquebaris. Al. aduerſū) aduerſus fratrē tuū detrahebas: ⁊ aduerſus filiuꝫ matris tue ponebas ſcādaluꝫ.] Sedē inoꝛātis eſt: ⁊ ideo culpat grauius qui in derogatione alterius nō caſu aliquo faciēte dilapſus eſt: ſed diutinus fratris ſui detractoꝛ iſedit. Fratrē hic oēm carne ꝓximū debemus accipe: q2 ⁊ de ſpūali dicturus eſt. Sed iſpice hoc vitiū: qua execratione damnet: vt iter peccatores maximos hēri poſſit: qui ſe in tali prauitate miſcuerit. Sicut ⁊ Aplūs Jacobus ait: Qui detrahit fra- (Jaco. 4.) tri detrahit legi: ⁊ iudicat legē. Seqtur: Et aduerſus filiū matris tue ponebas ſcādalū. Filium matris: ſobolē dicit eccleſie: cui per regñationis partuꝫ: fraterna charitate ꝯiūgimur. Ponit ergo ſcādalum fratri ſuo: qui hēticas prauitates: vel alias iterceptiones qbus inocēs capiat excogitat. De talib⁹ enim ipſe vir ſapiēs dicit: Qui ſophiſtice loqtur: odibilis eſt huiuſ- (Eccle. 37.) modi. Et ꝓprie dixit: Ponit: ꝓpter laqueos inſidioſos: qui abſcōdunt arte vboꝝ: vt icauta ſimplicitas occultis nexib⁹ obliget. [Hec feciſti ⁊ tacui. Et exi- (Al. non hēt. Al. iniqua. Al. non hēt.) ſtimaſti iniqtatē ꝙ ero tibi ſimilis: arguā te ⁊ ſtatuā illam ꝯtra faciē tuam.] Cōſidera quēadmodū hic in vna ſnia que latius fuerāt narrata recollegit. Dicit eniꝫ: cū multa facerēt peccatores: dñm iuſtum nō iniuſte diſtuliſſe iudiciū: vt ꝯuerſionis tps inueniret: dū damnationis pena ſuſpēdit. Sed de iſta beniuolētia creatoris: que opinio prauis mētib⁹ naſcat exponit. Dicit eni: Exiſtimaſti iniqtatē ꝙ ero tibi ſimilis. Uſus iſte mortaliū eſt: vt quotiēs mala cōmitti patimur: nec eis apte reſiſtim⁹: ſilitudine moꝝ illis ꝯſentire videamur. Hoc nūc iniqua mēte de dño ſentire ꝯfirmāt: vt q2 differt vindicare: ⁊ ipſi credantur ſcelera humana placuiſſe. Sed huic prauo itellectui dat iuſta ſnia. Supius eniꝫ dixit verba ſua poſt peccatoris tergū fuiſſe piecta: nūc ſorte ꝯtraria: peccata dicit vnicuiqꝫ ante faciē ſuam collocāda. Per hāc aūt ſniam futuri iudicij cognoſcim⁹ qualitateꝫ: q2 oīs peccatoꝛ aāt ſe videbit ſtare: qđ ſe putabat obliuionis bñficio ꝑteriſſe. Horroꝛ imēſus: formido ieſtimabilis: illa homies vidē: per que ſe norūt ad eterna ſupplicia ꝑuenire. [Intelligite hec qui obliuiſcimini dñꝫ: nequādo rapiat ⁊ nō ſit qui eripiat.] Hic fa- (Al. deum. SCHE) cta apoſtrophe: id eſt conuerſio: ad illos. ſ. peccatores quos ſupius vetat dñi narrare ꝑcepta. Dicit eni: Intelligite. i. fideliter obedite. Et ne hoc oīb⁹ peccatoribus crederes dictū. Addidit: Qui obliuiſcimini dñꝫ. Peccatoꝛ enim qui ſupplicat: ⁊ ſe humili ſatiſfactione caſtigat: non obliuiſcit dñm. Et ideo de qbus hoc dictum ſit: breui cōplexione mōſtrauit imēſum crimen. O negligētia non ferēda: obliuiſci deū qui aīaꝫ dedit: carnē paſcit: ⁊ fideles ab oī aduerſitate defendit. Amētia eſt certe: illū memoꝛia carere: quē ꝑſentē ſemp conſtat exiſtē. Sed qui obliuiſcunt dñꝫ: niſi qui ꝑcepta ipſi⁹ iniqua ꝑſumptione ꝯtemnūt: Sequit: Neqñ rapiat ⁊ nō ſit qui eripiat. Quādo diabolus rapit: eſt qui eripiat ad ſalutē: quādo dñs ad vindictā trahit: nō eſt qui liberare poſſit addictū: qppe cū ⁊ ipſe auctoꝛ criminū eterna cruciatiōe damnet. [Sacrificium laudis honoꝛificabit me: ⁊ illic iter eſt in quo oſtendā illi ſalutare dei.] Hoc ꝯtra illos (Al. nō habet) ponit: qui idigni laudes dñi canē ꝑſumebant. Sacrificiū laudis honoꝛificabit me: nō quale ſcelerati canūt: ſed quale pura mens ꝯſueuit offerre. Ipm enim ſacrificium laudis honorat dñm: qđ puritate fidei ⁊ actionū probitate fuerit imolatum. Seqtur quoqꝫ: Et illic iter: appellat beatiſſimā pſalmodiam. Sed hec via vbi ducat exponit: Quo oſtēdaꝫ illi ſalutare dei. Glorioſa ſemita que ducit ad celi terreqꝫ creatorem. Uer iſtud iter qđ dictū eſt: non pedib⁹: ſed ſanctis mētibus ambulat. Quod ſi puro corde gradiamur nos ducit ad Chriſtuꝫ: fitqꝫ nobis illa ſcala que aſcēdentes ꝑducebat ad celos.

Concluſio.

Proficuus oīno pſalmus: ſi eū vellet improbitas cognoſcē iudeoꝝ. In principijs eniꝫ de dñi icarnatione locut⁹: ſe quoqꝫ Saluatoꝛ admonet: vt victimas pecuduꝫ deſerētes: cordis ſacrificia ppl's deuot⁹ exoluat. Peccatorē vo qui chriſto nō credidit: a ꝑdicatione diuinitatis excluſit. Deinde qle ſacrificiū laudis imolet oſtēdit. Poſtremum quēadmodū peccatoꝛ iudicet apuit. Quid adhuc iu dei deſipitis: Cur veſtrū interitū non timetis: Audite ſynegogā de incarnatione dñi: ⁊ de futuro iudicio ꝯſonantem. Uiſum iam credite: qui ꝑdictus eſt aduenire: nō ſunt longe remedia que petatis. Sequēs vos pſalmus abſoluit: ſi ad penitētie bñficia ſuſtinetis. Quid vos a generali medela diuiditis: Ipſum ⁊ vos ſaluat: qđ ⁊ nos liberat. In cōmune dicam⁹: Miſerere mei deus ſm magnā miſericoꝛdiā tuam. Baptiſmuꝫ querite: carnē quam crucifixiſtis aſſumite: ſanguineꝫ quem fudiſtis ebibite. Pia ꝯfeſſio poteſt abſoluē: quod vota conſtat impia cōmiſiſſe.

Explicit expoſitio in pſalmum. 49[m].

In finē pſalmus Dauid: cuꝫ venit ad eū Nathan ꝓpheta cū itrauit ad Berſabee. L.

Miſerere mei deus: ſm magnaꝫ miſericoꝛdiaꝫ tuā. Et ſm multitudinē miſerationuꝫ tuaꝝ: dele iniqtatē meam. Amplius laua me ab iniqtate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Qm̄ iniquitatem meam ego cognoſco: ⁊ peccatuꝫ meum ꝯtra me eſt ſemp. Tibi ſoli peccaui ⁊ malū coꝛaꝫ te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Ecce eniꝫ in iniqtatib⁹ ꝯceptus ſum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Ecce eniꝫ veritatē dilexiſti: icerta ⁊ occulta ſapie tue manifeſtaſti mihi. Aſpges me dñe hyſſopo ⁊ mūdaboꝛ

lauabis me: ⁊ ſup niuem dealbabor. Audi-
tui meo dabis gaudium ⁊ letitiam: ⁊ exulta
bunt oſſa humiliata. Auerte faciē tuā a pec-
catis meis: ⁊ oēs inīqtates meas dele. Cor
mūdum crea in me deus: ⁊ ſpiritum rectuȝ
īnoua in viſceribus meis. Ne proijcias me
a facie tua: ⁊ ſpiritū ſanctum tuum ne aufe-
ras a me. Redde mihi letitiaȝ ſalutaris tui:
⁊ ſpiritu principali cōfirma me. Docebo inī
quos vias tuas: ⁊ impij ad te cōuertent̄. Li
bera me de ſanguinibus deus deus ſalutis
mee: ⁊ exultabit lingua mea iuſtitiam tuaȝ.
Dn̄e labia mea apies: ⁊ os meum annūtia
bit laudē tuam. Qm̄ ſi voluiſſes ſacrificiuȝ
dediſſeȝ: vtiqȝ holocauſtis nō delectaberis.
Sacrificiū deo ſpiritus ꝯtribulatus: cor cō
tritum ⁊ humiliatū deus nō deſpicies. Be-
nigne fac dn̄e in bona volūtate tua ſyon: vt
edificent̄ muri hieruſalē. Tunc acceptabis
ſacrificiū iuſtitie: oblationes ⁊ holocauſta:
tūc imponēt ſup altare tuum vitulos.

Operepreciū eſt hūc pſalmū paulo dili gētius perſcrutari: vt v̄tutis pfunda myſte ria: pſtante dn̄o cognoſcē mereamur. Et qꝛ ſe rex ⁊ ppheta: ſicut regū teſtat̄ hyſtoria: humili ſatiſfactione proſtrauit: ⁊ peccatū ſuū increpatus: publice non erubuit ꝯfiteri. Merito eū ſciſſimi pr̄es honorādum figuratione ſacratiſſima cēſuerūt. Inter alios ſiqdē beat⁹ Hieronymus: Berſabee figurā eccleſie: vel humane carnis habuiſſe demōſtrat. Dauid vō (ſicut multis locis cōſtat aptatū) dn̄i Chriſti portaſſe imaginē. Et ſicut illa dum in fonte cedron lauaret̄ exuta veſtibus ſuis Dauid placuit: ⁊ ad regios eſt cōpulſa venire cōplexus: maritusqȝ eius pncipali iuſſione in loco quo ab hoſtib⁹ pimeret̄ eſt ꝯſtitut⁹: ita eccleſia .i. cōgregatio fideliū per lauacrū ſacri baptiſmatis mūdatis ſordib⁹ peccatoꝝ Chriſto dn̄o extat ꝯiūcta. Cōgruuȝ ſiquidē fuit illis tpib⁹: vt per actū huiuſmodi īdicarent̄ dn̄i futura myſteria: ⁊ ſpūaliter ad magnū ſacramētum pbaret̄ referri: qđ īter hoīes culpabiliter videbat̄ admitti. Nā ⁊ Oſee pphete iuſſit de⁹ vxorem

Osee.j. ſibi accipe meretricē: vt ſignificaret̄ eccleſia gētiū peccatis ſuis ſordida: ꝯiunctione dn̄i eē mundanda. Hoc etiā in Iuda ⁊ Thamar nuru ei⁹: vel alijs ſimi

i.Corin.10. libus geſtū eē figuraliter inuenim⁹: ſicut Apl's dicit: Oīa in figurā ꝯtingebāt illis. De hac etiā figura Dauid ⁊ Berſabee: ſanctus Auguſtin⁹ in libris quos aduerſum Fauſtū manicheū ſcripſit: īter alia diligētiſſime diſputauit. Un̄ ſiue iſta ſimilitudo: ſiue alia fuerit valde mundo pfuit qđ taliter ſatiſfacturus errauit: vt de vni⁹ tpali vulnē generalitas eternā ſumeret ſoſpitatē. Quāta rogo btō viro in agnitiōe culpe ſue fuit humilitas: cui tāta eſt poſt veniā in ſatiſfactione cōſtātia: Peregrinū ⁊ inſolitū illic adulterij fuiſſe crimē oſidit: qđ tāta mētis intētione defleť. Latronis inuitat nos qdē repētina ꝯfeſſio. Petri lachrymas ſubito gaudem⁹ eſſe reſpectas. Blādit̄ nobis momētanea humilitas publicani. Dauid aūt dū ſua peccata nitit̄ plixius deterge: dedit vnde ſe generalitas poſſit abſolue: feciteqȝ vt lachryme ſue dū per poſterioꝝ ora decurrūt: nulla tpis plixitate ſiccent̄. Conſideremus aūt que fuerit humilitas in ppheta. Cor principis vox q̄ſi puata cōtremuit: ⁊ irat⁹ eſt potius ſibi qui ſe cognouit iuſta obiurgatione culpari. Tā ingētiū pploꝝ rector ſibi erat vehemētiſſim⁹ tortor: exigēs a ſe penas: q̄s iuſſione vix ferre poterat aliena. Uulgo mos eſt peccata ſua callidis allegationib⁹ excuſare: rex aūt potētiſſim⁹ in ꝯſpectu oīum ſe potius elegit addice: ꝯſtituēs ſe reuȝ cui⁹ ꝯſueuerat ppl's formidare iudiciū. Quapp ideo a dn̄o abſolui meruit: qꝛ ſua vitia nō defēdit. O pctā in reb⁹ letiſſimis plus cauēda: In Saulis pſecutiōe numeroſas v̄tutes exercuit qui poſt⁹ in regni ſecuritate peccauit. Quo facto docemur felicitatē mūdi iſti⁹ nō oporte pquiri: quādo magis in afflictione pficit ⁊ in pſpitate peccat. Me- RHE miniſſe aūt debem⁹ in hoc pſalmo ſtatū eē: qui dicit̄ ꝯceſſio. Cōceſſio eſt enim: cū reus nō id qđ fecit aliq̄ ꝯcertatione defēdit: ſed vt ignoſcat̄ poſtulat abſolute. Qđ generaliter in olb⁹ pſalmis penitētium repiri DEF poſſe non dubium eſt.

Diuiſio.

Uinque mēbris hunc pſalmū ꝯgrua nimis reſpicim⁹ diſpoſitione formatū: vt ſicut quinario ſenſu peccatum oē colligit̄: totidē ptib⁹ ꝯtracta inīqtas expiet̄. Prima eſt ſatiſfactio pfectiſſime humilitatis. Secūda: ꝯfidētia miſericordie dn̄i: quaȝ fideles ſemp hēre pficuū eſt. Tertia: petit̄ vt a peccatis ei⁹ ſuū dn̄s auertat aſpectū: ſed ipm poti⁹ ſācta trinitas miſerata reſpiciat. Quarto ſubiūgit oēs peccatores ad deſideriū ſupplicationis magis ac magis animādos: ſi tā ingens illi remitteret̄ inīqtas. Quinta pte: cauſa memorat̄ eccl'ie: que per ei⁹ erat ſemē aduētu dn̄i ꝯſtruenda: vbi iā let⁹ altari ei⁹ offerēdos vitulos pollicet̄. Sic ⁊ ſupplicatio deuota ꝯcludit̄: ⁊ vēture ſalutis gaudia nunciantur.

Expoſitio.

Iſerere mei de⁹: ſm magnā miſericordiā tuā. Et ſm multitudinē miſerationū tuarū dele inīqtatē meā. ⟧ Rex ille potētiſſimus ⁊ multoꝝ gētiū victor egregius cū ſe audiſſet a Nathan ppheta redargui: peccatū ſuum nō erubuit publice ꝯfiteri: nec ad noxias excuſationes cucurrit: ad q̄s maxime feſtinat humanitas: ſed repēte ſalutari humilitate pſtratus ipm ſe offerēs deo purpurat⁹ penitēs: pijs lachrymis ſupplicauit. Fidelis enī ſeruus nō aſſumit calloſas īficias: ſed cito ītelligit cōmiſſa delicta. Mirabile dictu. Diſcēdo enī iudici: Miſerere mei: locū examini cognoſcit̄ abſtuliſſe. Uox iſta nō diſcutit̄: ſed ſub tranqllitate ſemp audit̄: Solaqȝ res eſt per quā poſſim⁹ rei ſine aliq̄ ꝯtrarietate defēdi. Petebat qdē miſericordiā quā diffinire nō poterat: ſed tñ pctis ſuis eā grādiorē oīmodis ſentiebat. Quāta enī ſit: vt dixerūt ſāctiſſimi pr̄es: q̄s enarrare ſufficiat: vt mūdi creatorē de celo depoſuerit: ⁊ terreno corpe induerit ꝯditorē: eūqȝ qui eternitate pr̄i manet eq̄lis: mortalitate coequauerit ⁊ nobis formā ſerui mūdi dn̄o īpoſuerit: vt ipſe panis eſuriret: fons vite ſitiret: v̄tus īfirmaretur: oīpotēs vita moreret̄: Que deniqȝ maior miſericordia: q̄ꝫ ppter nos creatori creatorē: ſeruire dn̄atorē: vēdi redēptorē: humiliari exaltatorē: occidi viuificatorē: Hec erat illa magna miſericordia dn̄i quaȝ ſanct⁹ vir explicare nō poterat: ſed facile ſe per eā credebat abſolui: p quā humanū gen⁹ iaȝ tūc cogſcebat

poſſe

poſſe liberari. Quod autem dixit: Miſerere ſm ma
gnam miſericordiam tuā: argumentum eſt a ꝯiuga
TOP tis. Miſereri eniz a miſericordie fonte deſcēdit. Se
quiť: Et ſm multitudinē miſerationū tuaꝝ dele ini
quitatē meā. Quid nō poterat dare: quādo ſe dn̄s ro
gabať ignoſcē? Multitudo eniz īdulgētie dūie: ma
gnitudinē peccatoꝝ qualibet exuperat: nec valebat de
lictū ꝓcellere: ꝯtra qđ petebať tāta miſericordia ſub
TOP uenire. Quod argumētum dī a pte maiore. Multo
enī maior eſt miſericordia dn̄i: q̄ ſuis peccata noſtra
videanť ingētia. Precať ergo in oīb9 delictis ſuis
pietatis multitudinē: q2 per ꝓphetā ꝑſentis neqtie
ſuſcepat remiſſionē: vt ⁊ illa mereret̄ euadē que di
uerſis tpib9 ſe meminerat ꝑpetraſſe: Prudentiſſime
aūt delictis nullū volebat remanē veſtigiū: qm̄ ille
ſolus in libro vite cōſcribiť: cui9 oīa peccata delenť:
M. amplius / M. iniqtate. / M. peccato. ❴ Uſquequaqz laua me ab īiuſtitia mea: ⁊ a ī de
❴ licto meo mūda me. ❵ Studioſe debet diluí: qui cri
minū veneno obfuſcať eſt: q2 curioſe nō abluiť: qui
tenebroſa īfectione maculať. Uſquequaqz: vndiqz:
ab oī pte: vt ⁊ illa ſimul ignoſcēt que prius ſe noue
rat admiſiſſe. Pōt enim aliqs ſic lauare: vt tn̄ nō ſit
oīno puriſſim9. Sed addidit: Mūda me: q̄tenus in
eo nihil remanē poſſet imūdum. Sed iſtud lauacrū
qđ ſic abluit maculas petōꝝ: vt ſupra niuē poſſit de
albare qđ ſordidū eſt: ſalutiferi baptiſmatis cogſciť
indicare puritatē: vbi ſic oīa ⁊ originalia delicta ⁊ ꝓ
pria admiſſa mūdanť: vt illic nos reſtituať puritati
in qua p̄mus Adā noſciť eē pcreatus. Sed vtinā cō
ſeruarem9 tāti muneris dignitatē: ne nōs iteꝝ pollu
tātis peccata fuſcarēt. Petit ergo ꝓpheta in p̄figura
tione ſacri baptiſmatis mūdari ab iniuſtitia ſua: ne
in ſecuritate remiſſus negligēs videreť eſſe poſt ve
niam. Nā maxime debet cauerine finitima nr̄a red
danť obnoxia: ſicut Salomon dicit: In fine ſuo lau
M. coſſeo. ❴ dabiť oīs vir. ❴ Qm̄ iniqtatē meam ego ī agnoſco: ⁊
❴ peccatū meū ꝯtra me eſt ſemp. ❵ Sciens ꝓpheta ſic
dn̄m placari: vt tn̄ ⁊ iuſtus eē non deſinat: eq̄tatē ſuis
ſupplicationib9 admiſcuit congruēter: vt facilius au
diať qđ iuſtitia ꝑuenientē depoſciť. Parcēdū qdē
ſcit eē petīs: ſed ideo a dn̄o dicit eē parcēdum: qm̄ a
Prouer. 18. ſe ꝯfirmat eē damnatū: ſicut Salomon dicit: Juſtus
in p̄ncipio ſermonis accuſator eſt ſui. Intēdam9 ergo
qđ dicit: Ego agnoſco. Peccata enī illa ſunt fortiora:
que agnoſcētes admittim9: nō aūt illa que per igno
rātiam ꝑpetram9. Siue illud: ſcire oēs poſſunt petā
ſua: ſed ſoli illi ꝓbanť agnoſcē: qui ea videnť ꝓpria
execratione damnare. Perfecta enī penitētia eſt: fu
tura cauē peccata: ⁊ lugē ꝑterita. Primo enī poſt ipz
2. Reg. 12. ſuū ſcelus: qn̄ ꝓpheta īterrogāte rn̄dit: Dignum eē
morte qui alienā ouem paupis ꝯcupiuit: tūc qn̄ pec
catū ſuum nō credebat eſſe deflēdū: modo aūt cum
peniteret cū ꝓſtrat9 humiliter ingemiſcit: ꝯtra ſe ſtare
dicit delicta: q̄ſi quādā figuratā imaginē ſemꝑ adie
cit: hoc eſt qđ iugiter aſpicit ⁊ cuz oculos claudit. Sz
reſpect9 iſte ꝯtinuus petōꝝ: ꝑſeuerātiā pie ſupplica
tionis oſidit. Nā quotiēs talia corde reſpicimus: to
tiens cōmiſſa deploram9. Dixit eniz dn̄s in ſupiori
Ps. 49 pſalmo: Arguā te ⁊ ſtatuā illaz ꝯtra faciē tuā: qđ hic
ſibi vir ſctiſſimus ipſe faciebat cū dicit: Et peccatum
meū ꝯtra me eſt ſemꝑ. Juſte ergo ſe petebat abſolui
qui iā hic formā illā viſus eſt ſibi feciſſe futuri iudi
SCHE cij. Hec figura dī Procatalepſis. i. ꝑoccupatio. Hic
eniz q̄ſi iā in vēturo iudicio ꝯſtituť9: delictoꝝ ſuoruz
❴ aſpect9 teterrimos pertimeſcit. ❴ Tibi ſoli peccaui ⁊

❴ malū corā te feci: vt iuſtificeris in ſermonib9 tuis ⁊
❴ vincas cū iudicaris. ❵ Hic iteꝝ Enthymematicus ſyl SYL
logiſmus appet: quē in vigeſimo pſalmo iaz diximus.
Cui9 ꝓpoſitio eſt: Dn̄s iuſtificať in ſermonib9 ſuis: ⁊
vincit cū iudicať. Hinc ſubiungiť in ꝯcluſione pre
miſſa ſentētia. Tibi igiť ſoli peccaui: ⁊ malū corā te
feci. Hoc in reddēdis ſyllogiſmis ſine culpa fieri mo
re veterū ꝯſtat eſſe ꝑmiſſum. Nūc ad exponēda ver
ba redeam9. De poplo ſi qs errauerit: a deo peccat ⁊
regi. Nā quādo rex delinquit: ſoli deo reus eſt: quia
hoiem non hēt qui ei9 facta diiudicat. Merito ergo
rex deo tn̄ ſe dicit peccaſſe: q2 ſolus erat qui ei9 po
tuiſſet admiſſa diſcutē. Et q2 illū vbiqz eē nouerat:
iure corā ipſo malū ſe feciſſe deplorabat: arguens de
mētiam ſuā qui nō expauit tāto iudice ꝑſente pecca
re. Sermones aūt dn̄i merito iuſtificati dicunť: qm̄
ſine dubio ſemꝑ ei9 dicta cōplenť: ſicut ipſe dicit: Ce Math. 24.
lum ⁊ terra trāſibūt: verba aūt mea non ꝑteribunt.
Seqtur: Et vincas cum iudicaris. Deus tāte iuſtitie
eſt: vt velit ſe cum hoib9 iudicari. Ipſe eniz dicit: Ju Iſa. 5.
dicate īter me ⁊ vineā meam. Et alibi dicit: Popule
me9 qđ feci tibi: aut qđ ꝯtriſtaui te? Rn̄de mihi. Uñ
nūc ꝓpheta ꝯfiteť talē ꝯtra ſe dn̄m hēre iuſtitiaz: vt Michee. 6.
abſolute ſuꝑet cū fuerit iudicatū. Sic ⁊ Hieremias
ait: Dicetis dn̄o deo nr̄o: tibi iuſtitia: nobis aūt cōfu Baruch 1.
ſio vultus noſtri. Erat q̄ppe in aīo eius qđ ex paſtore
rex fuiſſet effectus: qđ regēdos pp̄los accepat: ⁊ ſine
honoris ſui conſideratione deliquerat. Neceſſe ergo
erat vt in alieno iudicio ꝓpheta ſuparet̄: qui iā vict9
in ꝓprio examine noſcebať. Aliqui hoc aptant: ⁊ ad
dn̄i paſſionē cū iudicat9 vicit: ⁊ mūdum damnat9 ab
❴ ſoluit. ❴ Ecce ī in iniqtatib9 ꝯcept9 ſum: ⁊ in ī delictis M. enim.
❴ pepit me mr̄ mea. ❵ Hic inuidia peti minuiť: qn̄ pro M. peccatis concepit.
priū crimē delictis gnālib9 cōparať: vt ipſa multitu
do ⁊ ꝯfeſſio petōꝝ miſerationes boni iudicis cōmo
ueret. Ergo iſte ſenſus eſt: qđ dicaz me modo feciſſe
que arguor: qui iā ex originali peccato in iniqtatib9
ꝓbor eē ꝯceptus: vt ante peccata ꝯtraxerim q̄ vite
ꝑncipia repiſſem? Quod argumētū dī ab anteceden- TOP
tib9. Neqz enim nouū eſt illū peccare qui in iniqta
tibus ꝯcept9 ⁊ in delictis eſt genit9. Quid humilius:
quid ſimplicius q̄ de vno petō redargui: ⁊ ſimul oīa
ꝯfiteri? Merito ergo iſti ſic facile videť indultum
qui poſt abſolutionis donū multis modis ſe nititur
oſidē criminoſum. Audiāt pelagiani: ⁊ ire ꝯtra mani
feſtam veritatē vehemēter erubeſcāt. Queadmodū
eniz pōt fieri vt in q̄libet etate paruula nō egeamus
abſolui: qui huc mūdū delictis grauātib9 igredimur
onerati? Job quoqz ſimili voce ꝓfiteť. Nemo mun Job. 15.
dus ante te: nec īfans cuius eſt vni9 diei vita ſuꝑ ter
ram. Uas etiā electionis Paulus apl̄s inter multa
cōmemorat dicens: Fuimus ⁊ nos aliqn̄ natura filij Ephe. 2.
ire ſicut ⁊ ceteri. Itē ipſe Paulus apl̄s: Per vnum Roma. 5.
hoiem peccatū intrauit in mūdū: ⁊ per petm̄ mors: ⁊
ita in oēs hoies mors pertrāſijt in quo oēs peccaue
runt. Ipſa etiā veritas in euāgelio teſtať definitiuā
ſentētiā. Amē dico vobis: ſi qs nō renatus fuerit ex Joan. 3.
aqua ⁊ ſpiritu ſcō: nō pōt vidē regnū dei. Quapropť
īterrogo: cur īfantes a regno dn̄i reddunť alieni: qui
de cōmiſſa nequeūt prauitate culpari? Reſtat ergo
vt originali peccato īfantes teneanť obnoxij: qui an
teq̄ ꝓpria faciāt: p̄mi hoīs ſecū ꝓbanť geſtare pecca
ta. Sunt ⁊ alie veriſſime ꝓbationes: ſi ſibi humana
ꝑteruia ſacrilegos non exqrat errores. Supeſt eoꝝ
ſecūda neqtia: qm̄ liberū arbitrium ſic in humanis

virib⁹ ponũt: vt abſq; dei gratia homies putent per
ſeipſos bonum aliq̃d poſſe concipe vel agere. Quod
Ps.50. ſi ita eẽt: cur ꝓpheta diceret: Deus de⁹ miſericordia
eius ꝓueniet me? Cum te audis miſericordia dñi ꝓ
uẽtuz: nihil tuuz ꝓceſſiſſe dat̃ itelligi. In alio quoq;
Ps.126. pſalmo dicit: Niſi dñs edificauerit domũ: in vanum
Ps.36. laborãt qui edificãt eã. Idẽ dicit: A dño greſſus ho
minis dirigunt̃ ⁊ viã eius cupiet nimis. Alio quoq;
Ps.145. loco pſalmiſta teſtat̃: Dñs erigit eliſos: dñs ſoluit
cõpeditos: dñs illuminat cecos. Cuz audiatis ꝓueni
re: edificare: dirigẽ ⁊ erigẽ dñm: abſoluẽ ⁊ illumina
re nullis ꝓcedẽtibus meritis: qd ibi ꝓpriuz cepiſſe
cognoſcitis: niſi illud tm̃ vr̃ pro veſtra ſuꝑbia iuſte
damnemini. Sed dicitis forſitan ꝓphetã Iſaiaz ſic
Iſa.1. arbitriuz liberꝝ cõprobare: Si volueritis ⁊ obaudie
Ezech.18. ritis: bona terre comedetis. Et iterꝝ Ezechiel: Facite
Ps.94. vobis cor nouũ: ⁊ ſpiritũ nouuz. Et iterꝝ: Hodie ſi vo
cẽ ei⁹ audieritis: nolite obdurare corda veſtra. Sed
hec ⁊ illis ſimilia peſſima itẽtione ſentitis: vt creda
tis hoĩes a ſemetipſis bone volũtatis initiuz ſumẽ: ⁊
poſt adiutoriũ diuinitatis accipe: vt qd̃ dici nefas
eſt: nos ſim⁹ cauſa eius bñficij nõ ipſe ſui. Iam quo
Ioan.1. modo verum erit: qd̃ Ioãnes ait: De plenitudine ei⁹
nos oẽs accepim⁹: ⁊ gratiã pro gratia. Uel queadmo
dũ ipſa grã dici poterit gratuita: ſi eã anticipet alicu
ius boni ꝓmiſſa celeritas? Audite Aplm̃: qui dogmã
veſtrum falſiſſimũ vera ꝓdicatione ꝯuincit dicens:
Roma.11. Quis prior dedit ei: ⁊ retribuetur illi? Qm̃ ex ipſo ⁊
Phil.2. per ipm̃ ⁊ in ipſo ſunt oĩa. Itẽ Apls: A quo eſt ⁊ velle
Iaco.1. ⁊ ꝑficẽ pro bona volũtate. Et Iacobus apls: Oẽ da
tum optimũ: ⁊ oẽ donũ ꝑfectum: de ſurſum eſt deſcẽ
dens a pr̃e luminũ. Seqt̃ur alia vos multo peior ab
ſurditas. Si a nobis eẽt bone volũtatis initium: nos
magis poneremꝰ fundamẽtũ vbi edificaret dñs: qd̃
certe nulla põt mẽtis ſanitas approbare. Quapropter
definite aſſerẽ: que nõ poteſtis iplere. Illi obediẽter
audiũt: quos ipſe facit audire: illi ꝑficẽ capiunt: qui
mun⁹ diuinitatis accipiũt. Nã poſt vitiatã humani ge
neris naturã: liberi arbitrij ſalutiferã partẽ ⁊ dñs tri
buit ⁊ opationẽ ipſi⁹ ſuã pietate ꝯcedit. Hec qdez la
tius beat⁹ Auguſtin⁹: hec doctiſſimus Hieronymus:
hec Proſper ꝯſenſu generalitatis: diuino munẽ docue
rũt. Sed nos hec ꝯtingẽ fecit hereſis execrãda: que
nimis ſaluti nr̃e ꝓbat̃ eſſe ꝯtraria. [Ecce eniz veri
tatẽ dilexiſti: icerta ⁊ occulta ſapiẽtie tue manifeſta
ſti mihi.] Sicut ſuperiori verſu per cõmune delictuz
approbauit: qꝛ nemo a peccatis redderet̃ exceptꝰ: ſic
iterꝝ per ſuaz ꝯfeſſionẽ ſibi ſupplicat ſubueniri: qm̃
in ꝯfitẽdo peccato veritatẽ dixit: quam deus dñs ſu
pra ſacrificia plus reqrit. Non enim deus delectat̃
penis noſtris: ſed ꝯfeſſionẽ querit erroris: ſicut ſcri
Ezech.18. ptum eſt: Nolo mortẽ peccatoris: ſed vt ꝯuertat̃ ⁊ vi
LEF uat. Incerta ſunt que oĩno diſcerni non poſſunt: ſed
aliqbus ambiguitatibus colligunt̃. Occulta võ ſunt
que nec oculus ꝯſpicit: nec mens humana diiudicat.
Hec duo nõ ſolũ ſibi reuelata dicit: ſed manifeſta
ta ꝓfitet̃: vt qd̃ fuerat vel ſuſpicari arduum: ꝓueni
ret illi in declaratiõe manifeſtũ. Et nota ꝙ collata
ſibi munera pulchra definitione cõplectit̃. Dicẽdo
enim: Incerta ⁊ occulta ſapiẽtie tue manifeſtaſti mi
hi: ꝓphetia quid ſit oſtendit. Onus aliud addit rea
tui ſuo: vt cũ bñficia numerat: culpa ſemꝑ accreſcat.
Incerta ergo ⁊ occulta ſunt: que deus illi in filij ſui
manifeſtatione reuelauit. Primum vt agnoſcẽt euz
hẽre filium: deinde vt ipſuz noſcet ex ſuo ſemine in

carnis aſſumptione vẽturum: vt paſſionis quoq; fu
tura ꝓdiceret: ⁊ reſurrectionis gloriam nũtiaret: vn
de non ſe dicit debuiſſe peccare: cum talia meruiſſet
agnoſcẽ. O ſancta ſimplicitas: Quis tãtuz ſue defen DOG
ſioni ſtudẽ potuit: quãtum iſte in ꝓpria condemna
tione laborauit. Quod argumẽtuz dicit̃ a cauſis. Di TOP
cit enim poſt tot collata bñficia: ad talia ſe non de
buiſſe ꝓuenire peccata. [Aſpges me hyſſopo ⁊ mun Ar. Dic.
dabor: lauabis me ⁊ ſuper niuez dealbabor.] Superio
ri ſupplicatione ꝓſtratus: in ſecũdam partẽ miſeri
cordia dñi confiſus erigit̃: ne qd̃ omnibus peccatis
eſt grauius de clemẽtia omnipotẽtis dñi deſperaſſe
videret̃. Hyſſopus quidẽ ſit herba paruiſſima: radi
cibus ſuis ſaxoꝝ fertur viſcera penetrare. Hec ⁊ in
ternis hominũ ſaucietatis probat̃ accõmoda. Et in li
bro Leuitico: imolato ſanguine intincta: ſupra lepro Leui.14.
ſi corpus ſepties ſolebat aſpergi: ſignificans precioſo
ſanguine dñi Saluatoris maculas peccatoꝝ effica
citer eſſe diluendas. Hac ſimilitudine ſupplicat ſe
Propheta liberari: vt Chriſti ſanguine ſalutari quẽ
pio corde credebat eſſe vẽturum: abſolutionis mu
nera mereret̃. Per hyſſopum enim ſignificat ſacra
mẽta que diximus: que non ſolum inquinamẽta de
tergunt: ſed etiam ſuper niuem puritatẽ anime relucẽ
tis oſtẽdunt. Super niuẽ autẽ albuz de corporib⁹ nĩl
valet inueniri: ſed ideo ſuper niuẽ dixit: qꝛ ſpiritualis
aĩa longe ſupra corpora mũdata reſplẽdet. Que figu
ra dicit̃ Hyperboles: id eſt ſuperlatio: cum aliquã opi SCHE
nionẽ oĩum notam: ſentẽtia noſtra exuperare ꝯtendi
mus. Tale eſt ⁊ illud: ſicut iã in ſeptimodecimo pſal
mo dictum eſt: Et volauit: volauit ſuper pẽnas vento Ps.17.
rum. [Auditui meo dabis gaudiũ ⁊ letitiam: ⁊ exul
tabunt oſſa humiliata.] Hic iam pie cõfidẽtia diui
nitatis oſtẽdit: vt talia ſe auditurum dicat: que gau
dium letitiaq; ꝯgeminent. Gaudiuz ꝑtinet ad abſo
lutionẽ: Letitiam ad ꝑpetua ꝓmia poſſidenda. Hoc
eſt autẽ audire gaudium ⁊ letitiam qd̃ promittit̃ ab
ſolutis: Uenite bñdicti patris mei: ꝑcipite regnũ qd̃ Math.25.
vobis paratũ eſt ab initio mũdi. Seqt̃ur: Et exulta
bunt oſſa humiliata. Audita voce quã diximus. Qd̃ TOP
argumẽtum dicit̃ a conſequẽtibus. Neceſſe eſt eniz
vt quãdo hec audita fuerint: letitia conſequat̃. Per
oſſa võ ſignificant̃ animi firmamẽta: que neceſſe fue
rat oĩno humiliari: quãdiu penitẽs iſte potuiſſet ab
ſolui. Humiliata enim dixit: ꝓpter erroris ſui ꝯſciẽ
tiam que ꝑfecte ſemꝑ humiles facit. [Auerte faciẽ
tuã a peccatis meis: ⁊ oẽs iniqtates meas dele.] Ue
nit ad tertiam partẽ: rogans iudicẽ pium ne reſpice
ret peccata: que ipſi quoq; videbant̃ horrẽda. Con
ſidera võ ex contrarijs: pulcherrime regulas datas.
Si nos auertimus facies a peccatis noſtris noxium
eſt: qꝛ obliuiſcimur ⁊ negligẽter agimus que ꝯtinuo
fletu abluẽ deberemus: ſi dñs non auertit extinguit:
qꝛ iudicat delicta que reſpicit. Sic orat ⁊ alibi: Ne Ps.142.
auertas faciẽ tuam a me: ⁊ ero ſimilis deſcẽdẽtibus
in lacum. Meritoq; ſi nos reſpicimur: miſericor
dia Saluatoris abſoluimur: ſicut de Petro in euan
gelio dicit: Et reſpexit Petrum: ⁊ egreſſus foras fle Luc.22.
uit amare. Seqt̃ur: Et oẽs iniqtates meas dele. De
duob⁹ criminib⁹ vocatus ad culpã: pro vniuerſis deli
ctis prudẽtiſſimus peccator exorat. Sciebat enim ſe
feciſſe plurima q̃ꝗ̃ iuſtitia preſentis tpis arguebat:
ita ſalutari cõpẽdio quicqd accuſari poterat remitti
ſibi vna venia poſtulabat. Dele autem dum dicit̃: di
mitte ſignificat̃: qꝛ omne noſtrum admiſſum quaſi

quibuſdã

quibuſdã tabulis ſcribiť:cũ diuina noticia cõtineť. [Cor mundũ crea in me de⁹:ꝛ ſpiritũ rectuꝫ innoua in viſcerib⁹ meis.] Subtiliter hos vſus per vba ſingula debemus exquirere:vt nobis ſenſus poſſit euidentius elucere. Creare dicimus:nouũ aliquid inſtituere:vt illõ qð nõ fuit videať exiſtere. Et quo mõ dicam⁹ añ peccatũ cor mũdũ nõ habuiſſe Dauid de quo dñs dixit: Jnueni Dauid filiũ ieſſe virũ ſm cor meũ:qui faciat oẽs volũtates meas? Sed crea hic: reſtaura debet intelligi. Petit ergo ꝓpheta tale mũdũ cor ſibi creari:qð iã peccatis impellentib⁹ cõmoueri minime potuiſſet ad culpã:ſed ſtabilitate deſixũ a bono nõ poſſit mutari ꝓpoſito. Hoc vtiqꝫ ſanctis poſt reſurrectionẽ dabiť. Sed penitens iſte bonoꝝ auidus:venturi p̃mij amore ſucceſus:qð in futuro euenire poterat:hoc ſibi ꝯcedi p̃ſenti tẽpore poſtulabat. Rectũ ſpiritũ dicit:filiũ dei vbũ:de quo in

Pſ. 44. alio pſalmo cõmemoratus eſt: Uirga recta eſt virga regni tui. Quẽ merito ex natura deitatis ſpiritũ ap-

Joan. 4. ii. Corin. 3. pellauit:qꝛ legiť: Deus ſpirit⁹ eſt: Jnnoua:per hypallagen figurã poſitũ eſt:nõ ꝙ eſſet filius innouãdus: ſed qꝛ Dauid peccatis veterẽ factũ poſſit innouare per gratiã. Jlle eñi non innouat:qui antiqui hoĩs vetuſtate depoſita:innoua regenerationis ſue dona cõmutat. Nã ſicut per Adã veteres fuimus:ita Chriſti

Ephe. 4. Col. 3. dñi beneficijs inouamur:ſicut Aplus dicit: Deponẽtes veterẽ hominẽ cũ actibus ſuis:induite nouũ qui ſm deũ creatus eſt. Addidit: Jn viſcerib⁹ meis:vnde nouerat adulterij deteſtabile crimen exiſſe. Utriſqꝫ eñi partib⁹ remediũ petebat:qꝛ de vtroqꝫ peccauerat. Et intuere quãta viuacitate ſe deſideret expiari: vt intelligas eũ nullũ tale vlteri⁹ cõmittere voluiſſe delictũ. Nã ſicut in cõpaginẽ priorẽ coire non poſſunt abſciſa membra:ita ad verũ penitentẽ nequeũt p̃terita redire peccata. Ut quibuſdã vo placet:ꝛ aliter ꝓbať exponi. Petit ꝓpheta cor mũdũ creare in ſe deũ:nõ aliud poſcẽs qð nõ habebat:ſed qð iã erat mundũ fieri poſtulabat. Creare quippe dicim⁹:ꝛ renouare. Dictũ eſt eñi ꝛ in alio loco de fidelib⁹: Ecce nunc noua creatura:nõ quaſi de altera que nõ erat: ſed qð in ea que iã ꝯſtabat illuminatio noua pceſſerat. [Ne proijcias me a facie tua: ꝛ ſpiritũ ſanctum tuũ ne auferas a me.] Proijciť a facie qui curari cõtemniť. Et quid egrot⁹ faciat:ſi medicina ſe ſubtrahat? Sciebat eñi ab illius facie ſanitatẽ mentis ꝛ lumen venire ſapientie:ꝛ credebat ſe inimico tradi:ſi a vultu dñi iudicareť expelli. Hic eniꝫ ſe tantũ vult reſpici:qꝛ peccata ſuperius nõ debere cõſpici ſupplicauit. O mens ꝓphete:ꝛ poſt humanos errores eximia:de poteſtate tacuit:de affectibus minime ſupplicauit. Solũ ſpiritum ꝓphetie ſibi nõ auferri petijt: quẽ p̃cioſum ſupra cuncta reꝝ habuit. Sic eñi ꝛ Hieremias ꝓpheta de ipſius virtute teſtatus eſt dicẽs:

Hiere. 1. Extendit dñs manũ ſuã ad me:ꝛ tetigit os meũ:ꝛ dixit ad me: Ecce dedi verba mea in os tuũ:ecce ſtatui te ſup gentes ꝛ regna:eradicare ꝛ demoliri ꝛ pdere ꝛ exterminare ꝛ edificare ꝛ circũplantare. Merito ergo ꝯſeruandũ ſibi petijt:qð ſupra omnes diuitias magnificentius ſe habuiſſe cognouit. Et intuere qꝛ nõ dixit:da mihi:tanq̃ non haberet:ſed ne auferas poſuit:ſcilꝫ qꝛ talis ac tãta ſupplicatio niſi per ſpiritũ ſanctũ nõ poterat euenire. [Redde mihi letitiaꝫ ſalutaris tui: ꝛ ſpiritu principali confirma me.] Redit ad filiũ dei quẽ vt oſtẽderet Chriſtũ:dixit: Salutaris tui:cuius natiuitate ſalus gentib⁹ venit:ꝛ qð ante erat paucis per eximiã fidẽ cognitũ:factum eſt in vniuerſo orbe notiſſimum. Quapropter cũ dicit: Redde mihi letitiã ſalutaris tui: Chriſtũ ſignificat: cuius contemplatione inter ipſas quoqꝫ lachrymas letus erat:ꝛ ꝓphetie ſue munere inter penitentie ſue ieiunia paſcebatur. Redde dixit:qꝛ ſibi neſcio quid gratie ſenſerat imminutum:qꝛ ab illa gratia ſalutari tãtũ quis recedit:quãtũ ſe reprehẽſibili ꝯuerſatiõe tractauerit. Nã cũ dicit: Redde mihi letitiã ſalutaris tui:gratiã ſe ſpirit⁹ ſancti ſine dubio amiſiſſe cognouerat:quã fragilitas humana nõ põt habere cũ peccat. Sequiť: Et ſpiritu principali confirma me. Rex ille ſanctiſſimus ꝛ ꝓpheta mirabilis:nõ putabat precipuum munus eſſe ſubiectis iura dictare:nationes exteras bello ſubigere:ſed tota contemplatione tranſlatus:curioſius expetebat in principali intellectu ſtatui:q̃ in regni culmine cõtineri. Confirma me dixit:ne iterũ peccem:ne a te anime mutabilitate diſcedam. Nec incaſſum putemus:qð vir ſanct⁹ ꝛ cordis illuminatione radiatus:tertio ſpiritum nominauit:niſi qꝛ indiuidue trinitati deuotus cõcedi ſibi ab ea veniã poſtulauit. Spiritus eñi quantũ ad eſſentiã diuinitatis:ꝛ pater ꝛ filius ꝛ ſpirit⁹ ſanctus recte diciť vnus deus;ſed pro diſtinctione perſonaꝝ: eſt ꝓpriũ patri qð naturaliter ſine initio ante ſecula genuit filiũ: ꝓpriũ eſt filio qð naturaliter a patre generatus eſt: ꝓpriuꝫ eſt ſpiritui ſancto qð a patre ꝛ filio ꝓcedit:que ineffabili charitate atqꝫ cooperatione coꝝ conſubſtantialis eternitas ꝛ poteſtas omnia facit que vult in celo ꝛ in terra. Sed q̃uis hec incõprehenſibilia atqꝫ inexplicabilia ita vt ſunt nobis nunc eſſe noſcantur:tamen a nonnullis patribus corporalium ꝛ ſimul exiſtentium rerum talis ſimilitudo proponitur. Jnuenimus eñi in ſole tres iſtas proprietates. Prima ipſa eſt ſubſtantia corporalis qꝛ ſol eſt. Deinde ſplendor eius qui in ipſo permanet. Tertia calor qui ab ſplendore eius vſqꝫ ad nos peruenit. Que hoc modo ſi tamen tante rei poteſt ſimilitudo aliqua reperiri arbitror eſtimanda:vt qð eſt in ſole ſubſtantia corporalis:ita intelligatur in trinitate quodãmodo perſona patris:ꝛ qð eſt in ſole ſplẽdor eius:hoc ſit in trinitate perſona filij:ſicut Aplus dicit: Splẽdor glorie eius. Qð autẽ eſt in ſole calor: Hebr. 1.
hoc ſit in trinitate perſona ſpirit⁹ ſancti:ſicut legiť:
Quis ſe abſcondet a calore eius? Datur etiam aliud: Pſ. 18.
exemplum incorporaliũ rerũ:hoc eſt:de anima:que ad imaginem dei facta cognoſciť. Anima igitur eſt ipſa ſubſtãtia incorporea rationalis:in qua tunc intellectus ꝛ vita eſt. Qð ergo eſt in anima ſubſtantia: hoc intelligať:ſi dici fas eſt:in trinitate perſona patris:qð autem eſt in anima virtus ꝛ ſcientia:hoc intelligať in trinitate filius qui eſt dei virtus ꝛ dei ſapientia. Et qð in anima viuificandi proprietas:hoc ꝛ in trinitate intelligať ſpiritus ſanctus:per quẽ viuificãdi opus multis locis predicatur impleri:ſicut
ait Petrus aplus in epiſtola ſua: Mortificatos car- 1. Pe. 3.
ne:viuificatos autem ſpiritu. Jtem aplus: Littera 2. Corin. 3.
occidit:ſpiritus autem viuificat. Et in euangelio do-
minus ait: Spiritus eſt qui viuificat:nam caro non Joan. 6.
prodeſt quicq̃. Hec autem que diximus tria ſingulariter ſequeſtrata nullatenus inueniuntur:q̃uis intellectus noſter ea diſtincta poſſit aduertere:ſed ita naturaliter ſunt vnita:vt dum vnum horum ſe abſtulerit:ſimul tria ſemper occurrant. Sic per has ſimilitudines:tãte rei aliq̃ nobis imagiatio veritatis

aperitur. Sunt ⁊ hec ⁊ talia patrum diſputatione ſi
milia: ſed que nunc carnis infirmitas ad liquidum
vetat intelligi: tunc multo preſtantius poterunt com
prehendi: quando in maieſtate ſua diuinitatem vi
derint quicūq; beati ſunt. Qđ qui deſiderat plenius
agnoſcere. ſancti Hylarij: ſancti Ambroſij: ⁊ ſancti Au
guſtini libros trinitatis non deſinat lectitare. Hec
eni res ad diſputandū: ꝗ magna tam longa eſt. Nā
⁊ beatus Hieronym⁹ aduerſus hereticos in hoc pſal
Al. docebo mo luculēter ⁊ breuiter de trinitate diſſeruit. [Do
cebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te conuertentur.] Quar
tam partem ſupplicationis ingredit: vbi cum fuerit
auditus: que ſit gloria penitētis oſtendit: vt ipſe quo
q; purgatiſſimus acquirat: cum aliū ab infidelitate
Iaco. 5. conuerterit. Scriptum eſt eni: Quia qui conuerti fecerit
peccatorem ab errore vie ſue: ſaluabit animā eius a
morte: ⁊ cooperit multitudinem peccatoꝝ. Duo ſunt
enim genera doctoꝝ. Unum qđ inſtituit exemplis.
Aliud qđ verbis mi noſcit admonere peccātes. Qđ
hic vtrūq; deprehendit ſentiendū. Dicit itaq;: Qm
ſi ꝓphete parcat: delinquentib⁹ ſpes remiſſionis maxi
ma concedat. Quis eni ad conuerſionē nō daret ani
mū: vbi rex ⁊ ꝓpheta conceſſe ſibi venie preſtabūt
exemplum. Siue illū 2ᵐ intelligi poteſt: q2 libera
tus a magno exitio predicare potuit gentib⁹ diuer
ſis magnalia dñi: que ſequentiū pſalmoꝝ textus oſtē
dit. Pollicet etiā cōpendiū queſtuoſum: vt q2 igno
uerat dni: multi per ipſius impij ꝓbarent acquiri: qđ
nō elationis cauſa dicit: ſed prudentie virtute ꝓ
ꝓbat. Multi enim per iſta verba dño ſupplicātes:
ex reis reddunt liberi: ex obligatis feliciter abſolu
ti. [Libera me de ſanguinib⁹ deus de⁹ ſalutis mee: ⁊
exultabit lingua mea iuſtitiā tuā.] Sanguinibus:
conſuetudinē quidē linguā numer⁹ pluralis videt aſſum
pſiſſe: ſed q2 hoc in grecis exemplaribus cōtinet: tranſ
lator omnino laudandus eſt. Elegit enim aliquid cōtra
artē ſecularium ponere: ꝗ a veritate poſita diſcrepa
re. Nam ſi diceret: a ſanguine: vnū forſitan peccatum
videret oſtendere: ſed cum pluralē numerū ponit:
multa eſſe ſine dubio confitet. Qđ idioma ſcripture
SCHE diuine poſſumus nuncupare. Hec figura dicit Exal
lage: id eſt: immutatio: quotiens cōtra conſuetudinē: aut
genus cōmutat: aut caſus. Liberari ergo ſe ꝓphetā
petit de carnalibus delictis: vt iam deſineret in iſta
fragilitate peccare. Sanguis eni: pro corpore huma
no ponit: q2 inter ceteros humores eius ipſe prior vi
Math. 16. det exiſtere. Nam ⁊ in euangelio Petro dicit: Non
tibi reuelauit caro ⁊ ſanguis. Deus ſalutis mee: ſigni
ficat dominū Saluatorē: per quē ſalus pie credenti
bus dat. Addidit etiam: Exultauit lingua mea iuſti
tiam tuā: id eſt: ſi me liberaueris de ſanguinibus: qđ
intelligit de peccatis: laudē tuā lingua mea iuſte lo
quet: propter illud qđ in preterito pſalmo dictū eſt:
Pſ. 49. Peccatori aūt dixit deus: quare tu enarras iuſtitias
meas: Abſolutus enim recte loqui potuit: vnde pec
catorē lex diuina ſuſpendit. Illud preterea videt affer
re nōnullis aliquā queſtionem: quare poſt abſolutio
nem delicti dixerit: Laudabo iuſtitiā tuā: ⁊ non ma
gis qđ apruerat poſuit: laudabo pietatē tuā: Pieta
ti eni gratias agere debet: qui peccatus eſt indulgē
ter abſolui. Sed ſi cauſam ꝓfunda rōne cōſideres: ⁊
iuſtitie diuine fuit: vt audiret ad ſe clamātem: parce
ret ſupplicāti: ſuſciperet cōfitētē. Siue q2 due res iſte
in iudicio dñi ſemꝑ ad iūcte ſunt: ſicut in centeſimo
Pſ. 100. pſalmo dicturus eſt: Miſericordiā ⁊ iudiciū canta
bo tibi dñe. Qđ ſuo loco euidentius explanabimus.
[Dñe labia mea aperies: ⁊ os meū annunciabit lau
dē tuā.] Labia ꝓphete que clauſa fuerāt conditione
peccati: beneficio abſolutionis aperiēda pronūtiat.
In reatu eni poſitis ora damnata ſūt: ſicut ⁊ Iſaias
dixit: O miſer ego: qm immundus ſum: qui cū ſim ho Iſaie. 6.
mo ⁊ immunda labia habeam: in medio quoq; populi
immunda labia habentis habitem. Os aūt dicit ſecre
dis arcanū: vnde efficaciter laus diuina cātat. Me
rito ergo poſt abſolutionē peccati: ⁊ labia ſua aperiē
da eſſe pronūtiat: ⁊ os ſuū dicit dñi annuntiare poſſe
preconia. [Qm ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſem vtiq;: Al. nō habe
holocauſtis aūt nō delectaberis.] Reū ſe culpa in
tertuenīete cognoſcens humilis peccator: inſinuat po
tuiſſe quippe regē facile ſacrificia pecudum offerre
que adhuc illo tēpore pro peccatoꝝ expiationib⁹ pen
debant: ſi holocauſta dñs libenter aſſumeret. Nam
qđ dicit: Holocauſtis aūt nō delectaberis: ſignificat
ritus ſacroꝝ per immolationes pecudū: qui erāt aduē
tu dñi reſpuendi. Unde cōſtat ꝓphetā ſic ad dñm to
ta mente tranſlatū: vt nō ſe ſacrificijs que illo tem
pore gerebant crederet expiandū: ſed illa magis ob
latione quā dicit inferi⁹. [Sacrificiū deo ſpirit⁹ cō
tribulatus: cor cōtritū ⁊ humiliatū de⁹ nō ſpernit.] Al. deſpicies
Poſtꝗ dixit que ſacrificia de⁹ reſpuit: nūc dicit illa
que poſcit. Iſtud eni dam⁹ ſacrificiū deo: ſpiritū ſup
bie confeſſionis humilitate mactatum: vnde nō ſan
guis egredit: ſed lachrymarū fluenta decurrūt. Nā
ſpiritus iſte quando eſt letus nos obligat: quādo eſt
ſm deum cōtribulatus abſoluit. Dicit eni per quin
tā ſpeciē definitionis (que grece Cata antilexin: la DEF
tine aduerbiū dicit) qđ ſit acceptius ſacrificium qđ
offert deo: id eſt: ſpiritus cōtribulatus. Sequit etiā
ſententie huius indubitata ꝓmiſſio: per quā iam nō
venia petit: ſed eā deo ſe humiliātib⁹ pollicet: id eſt:
cor cōtritū ⁊ humiliatū deus nō ſpernit. Contritū: di
cit penitentie laborib⁹ vehementer afflictū. Humi
liatū deo ſcilz: vt qđ ante fuerat elatione ſuperbum:
fieret pia cōfeſſione deuotū. Et vide quemadmodū
verū ordo ſeruatus eſt. Non eni cor potuerat humi
liari: niſi fuiſſet frequenti tribulatione cōtritū. Nā
qđ dixit: Deus nō ſpernit: iam ſancte ꝓmiſſionis au
ctoritas eſt: qui ꝑdicat magis ꝗ poſtulat. Cōſtat eni
tales oblationes deū nō ſpernere: ſicut illa cognoſci
tur priora ſacrificia reſpuiſſe. Perquirendū ſane vi
det ꝗ frequēter in ſcripturis diuinis pro intelligē
tia cor ponat. Dicit in euangelio: De corde exeūt co Math. 15.
gitationes male. Et Petrus apoſtolus Simoni ait:
Cor eni tuū nō eſt rectū coram deo. Iſaias quoq; te Act. 8.
ſtat: Induratū eſt cor ꝑpli hui⁹. Et in quarto pſalmo Iſaie. 6.
Uſquequo graui corde. Et in ſeptimo: Scrutans cor Pſ. 4.
da ⁊ renes de⁹. Hic quoq; ſuperi⁹ dixit: Cor mundū Pſ. 7.
crea in me de⁹: vt cūctis indubitāter appareat ibi eē
cogitationū noſtrarū fontē: inde bonū malūq; veni
re tractatū. Nā ⁊ particula ipa corporis noſtri cono
des eſt: q2 ignis hēt imaginē: vt merito tali ſit poſſeſ
ſione plaſmatū: vnde nobis pōt venire cōſiliū. [Be
nigne fac dñe in bona volūtate tua ſyon: vt edificen
tur muri hieruſalē.] Quīta pars que ſupeſt introit:
in qua iā calamitatū anxietate depoſita: memor ꝓ
miſſionis diuine let⁹ petit fieri qđ dñs dignatus fue
rat polliceri. Supplicat itaq; vt qm ſynagoga poſi
ta ſub lege peccauit: per gratiā Chriſti ſuccedēs ſyon
hoc eſt: catholica firmet eccleſia. Dicit ergo: In bo
na volūtate tua fac ſyon: q̄ſi ille mons tunc nō eſſet

effectus. Sed cōſidera qꝛ in eo ſignificaꝫ eccl'ia: per quā mundus ſcilꝫ potuiſſet ornari. O regio illa oīuꝫ patrona terrarū: O ciuitas magni regis que celeſtis patrie ⁊ imaginē portas ⁊ nomē: quis te audeat localem dicere: que totius orbis terminos ſanctiſſima fide probans impleſſe? Naꝫ ſi hyſtoriā velis aduertere: ſignificat forte tēpora Theodoſij: quando Eudocia iugalis eius religioſiſſima feminarū: bene meritam ciuitatē ampliorē ⁊ meliorē muroꝝ circulo coronauit. [Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitie: oblationes ⁊ holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.] Frequēter ſic a ſanctiſſimis viris aliquid alligaꝫ: vt ſubiungaꝫ etiā votiua promiſſio: vt eſt il-
Pſ. 115. lud: Quid retribuā dn̄o pro his que retribuit mihi? Calicem ſalutaris accipiam ⁊ nomen dn̄i inuocabo. Ita ⁊ hic dicitꝫ patri: Tunc acceptabis ſacrificiuꝫ iuſtitie: id eſt: filij tui glorioſiſſimā paſſionem: qui ſe ſacrificium pro omnibus obtulit: vt ſalutem mundus quā ſuis operibus nō merebaꝫ acciperet. Pulcherrime aūt definitū eſt: quid ſit domini paſſio reuerenda: id eſt: ſacrificium iuſtitie. Sequitꝫ: Oblationes ⁊ holocauſta. Iſtud iaꝫ ad fideles pertinet chriſtianos qui erant poſt aduentū dn̄i credituri: ſignificās immolanda corda hominū viuentiū: nō membra pecudum mortuoꝝ. Illa enim ignis cōſumptibilis abſumebat: iſta incendiū vitale diſcruciat. Illa redigebātur in fauillas: iſta temporaliter animas tribulationib⁹ exurendo ad ameni paradiſi gaudia eterna perducunt. Sequitꝫ: Tunc imponent ſuper altare tuum vitulos. Sacerdotes ſcilꝫ: quādo eccleſia catholica fuerit domini paſſione cōſtructa. Nā cū ſuperius dixerit: Holocauſtis aūt non delectaberis: querenduꝫ eſt quare hic iterū vitulos imolandos eſſe ꝓmiſerit. Dictū eſt per figuram Allegoricam: que aliud dicit: aliud ſignificat. Vitulos quippe poſuit: aut pro innocentibus adultis: quoꝝ etas prima eſt: ⁊ a iugo peccati ceruix ꝓbaꝫ aliena: ⁊ ideo in tali verbo permanſit: vt actum illū ꝑterite legis indicaret fuiſſe rerum imaginem futurarū. Siue illos predicatores euangelij ꝓmittit: quoꝝ imaginē in vituli figura Lucas euangeliſta ſuſcipit: qui non mugitibus aera verberarent: ſed orbeꝫ terrarū dominice fidei predicatione complerent. Siue illos magis vitulos debemus aduertere: qui animas ſuas in hoſtiam ſuauitatis ſacris altaribus obtulerūt. Nam ⁊ pater Auguſtinus: cū de figuris illis euangelicis agereꝫ: quodam loco ipm dominū vitulū dicit: qui ſe hoſtiam obtulit pro ſalute cūctorū. Quapropter: ſiue de adoleſcentib⁹: ſiue de predicatorib⁹: ſiue de martyrib⁹ ſentiaꝫ: tales tamē ꝓpheta vitulos altarib⁹ dn̄i potuit ꝓmittere: quos chriſtiane religioni nouerat ꝯuenire. Cōcluſio

Dulciſſimus nimis emanauit pſalmus: de amaro compunctionis fonte deſcendens. Sed quid lachrymarū iſraeliticū populū tunc profudiſſe credamus: vbi tanta princeps afflictione plangebat? Quis eniꝫ illo flente nō fleret? Quis dolente nō gemeret: quādo pro gēmato diademate rex cinerem geſtabat in capite: canus puluere nō etate? Noluit eniꝫ ſe videri forinſecus ornatum: qui ſe intus nouerat eſſe fediſſimū. Pulchrior ſordibus ſuis: qui pompā ſeculi reſpuit in delictis. Dolor vnius cordis: fuit nimirū correctio ciuitatis. Quando inſanie crimen incurrit: qui tūc letus eſſe preſumpſit? Felix profecto ter quaterqꝫ ciuitas: vbi ⁊ ſeculi dn̄s deo penitere meruit: ⁊ gloriaꝫ crucifixionis rex celeſtis accepit. Hinc eſt: qḋ dū in hoc libro ſeptem pſalmi penitentiū eſſe doceanꝫ: eccleſiarū vſu receptū eſt: vt quotiens peccatorū venia petiꝫ: per iſtum magis dn̄o ſuppliceꝫ. Non immerito: Primū: qm̄ in nullo pſalmoꝝ que penitentib⁹ maxime neceſſaria eſt: tanta virtutis humilitas inueniꝫ: vt rex potens ⁊ in prophetali culmine cōſtitutus tanq̄ extremus hominū ſua feſtinauerit peccata deflere. Deinde: qꝛ poſt abſolutionis promiſſionem tanta ſe conſtrinxerit neceſſitate lachrymarū: quaſi ei minime fuiſſet ignotū. Electū eſt plane temperatū ⁊ expeditū ſupplicationis gen⁹: qḋ omnis etas vere ſapiens debeat appetere: ⁊ ad ſubitū feſtinanter poſſit implere. Nō enim hic vt in ceteris penitentibus aliquid difficile
dicitꝫ: quale eſt illḋ in ſexto pſalmo. Lauabo per ſingulas noctes lectū meū: lachrymis meis ſtratū meū rigabo. Pſ. 6.
Nec illud qḋ in trigeſimoprimo pſalmo dicitꝫ: Grauata eſt ſuper me manus tua: conuerſus ſum in erumna dū cōfigiꝫ mihi ſpina. Pſ. 31.
Nō illud qḋ in trigeſimoſeptimo pſalmo ait: Computruerūt ⁊ deteriorauerūt cicatrices mee: a facie inſipientie mee. Pſ. 37.
Nec illud qḋ in centeſimoprimo pſalmo dicit: Quia cinerem tanq̄ panem manducabā: ⁊ poculū meū cū fletu temperabā. Pſ. 101.
Nō illud qḋ in cēteſimouigeſimonono dicit: De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e. Pſ. 129.
Nec illud qḋ in cēteſimoquadrageſimoſecūdo. Pſ. 142.
Quia perſecutus eſt inimic⁹ animā meā: humiliauit in terra vitā meam: Collocauit me in obſcuro ſicut mortuos ſeculi: ⁊ anxiat⁹ eſt in me ſpirit⁹ meus. Sed a ꝓpheta correptus ⁊ peccati ſui agnitione perterritus: petit rex a clementiſſimo iudice: vt per miſericordiam ipſius ablutus: ſordibus oīum peccatorum reddaꝫ omnino mundiſſimus. Sic magiſter optim⁹: ⁊ diſtrictas alibi ſatiſfactiones fortiorib⁹ viribus dedit: ⁊ infirmis iſta temperata ꝯceſſit. Que merito pia mater elegit eccleſia: vt filios ſuos ad gratiam blandiſſime ꝯfeſſionis modis oīb⁹ inuitaret. Naꝫ pōt hic ⁊ illud fortaſſis intelligi: ideo eum in hoc pſalmo dixiſſe: Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te ꝯuertenꝫ: qm̄ preuidebat ſequentes ppl'os per iſtū pſalmuꝫ copioſiſſime penitentie munera petituros. Illud plane videamus: quid eſt hoc qḋ nos frequenti meditatione hunc pſalmū licet iterare: nec nobis impedit ad honores eccleſiaſticos expetendos: Si vo a ſacerdote ſupra nos penitentie voto dicaꝫ: qm̄ ex perſona daꝫ: iuſte a canonib⁹ vetamur vltra accedere. Quicquid eni in Chriſti nomine percipim⁹: inuiolabile nobis ⁊ definitiuum decet eſſe iudiciū. Ita fit vt penitentiam vnūquēqꝫ ⁊ apud ſe iugiter liceat agere: ⁊ quādo per ſacerdotē data fuerit nō nos permittat vlterius ad eccleſiaſticos honores accedere. Hui⁹ auteꝫ nec numerus vacat. Pertinet enim ad annum iubileū: qui apud hebreos ꝯtraiectus veteres obligationeſqꝫ ſoluebat: quē in leuitico dominus annū remiſſionis vniuerſos habitatores terre vocare precepit. Pertinet quoqꝫ ad pentecoſten: quando poſt aſcenſionē dn̄i apl'is ſpiritus ſanctus aduenit: miracula faciens: ⁊ cariſmatū dona ꝯcedens. Sic ⁊ pſalmus hic calculo quinquageſimo ꝯſtitut⁹: ſi corde puro dicaꝫ: delicta diſſoluit: chirographum noſtre obligationis euacuat: ⁊ nos a debitis delictorū tanq̄ remiſſionis annus preſtante domino reddit immunes.

Explicit expoſitio
Caſſiodori in pſalmū quinquageſimum ⁊ vltimum prime Quinquagene.

¶ Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in ſecundā Quinquagenā Pſalterij expoſitio incipit.

Titulus pſalmi quinquageſimiprimi.

¶ In finē itellect⁹ ipſi Dauid cū venit Doech idume⁹ ⁊ nunciauit Sauli ⁊ dixit illi: Eccevenit Dauid i domū Abimelech. LI.

Quid gloriaris in malicia: qui potens es in iniquitate: Tota die iniuſtitiā cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis q̄ loqui equitatem. Dilexiſti omnia verba precipitationis: lingua doloſa. Propterea deus deſtruet te in finem: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicem tuam de terra viuentiū. Videbunt iuſti ⁊ timebunt ⁊ ſuper eum ridebunt ⁊ dicent: ecce homo qui non poſuit deum adiutorem ſuum. Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: ⁊ preualuit in vanitate ſua. Ego autem ſicut oliua fructifera in domo dei: ſperaui in miſericordia dei in eternū ⁊ in ſeculum ſeculi. Cōfitebor tibi in ſeculū q2 feciſti: ⁊ expectabo nomen tuum qm̄ bonum in cōſpectu ſanctorum tuorum.

Ut titulum nobis aperiat cauſa breuiter intimata: cū Dauid fugeret Saulem: venit ad ſacerdotem Abimelech. Qui ſuſceptus ab eo: ⁊ panes ꝓpoſitionis accepit: ⁊ gladiū quo occiderat Goliā. Panes propoſitionis ſignificauerunt ſacerdotē: gladius ſacratus futurum potentiſſimū regē. Ibi caſu inuentus Doech idumeus ꝓpoſitus muloꝝ: nunciauit omnia regi Sauli. Tunc iratus Saul: Abimelech cū alijs ſacerdotibus eiuſdē ciuitatis ab ipſo fecit interfici. Iſte aūt Doech per quē talia ꝑuenerunt: patriatico nomine cognominatus eſt idume⁹. Que vtraq3 verba cōiuncta (ſicut patrū tradit auctoritas) indicant motus terrenos: que ſignificatio verboꝝ antichriſti actibus nō īmerito deputaꝫ. Doech idumeus enim Dauid aduerſari⁹ fuit: ſicut Chriſto antichriſt⁹ erit. Iſte ſacerdotes extinxit: ille facturus eſt martyres. Iſte nominis ſignificatione indicat mot⁹ terrenos: ille cunctū orbem moturus eſt: dum eum ꝓſumptione ſacrilega ad culturā ſui nominis coget. Quapropter per nomē Doech idumei: iure antichriſtus itelligiꝫ: cui tantis comparationibus ſimilis approbaꝫ. Et ideo totus hic titulus ad aduētū domini ſecūdū: per temp⁹ antichriſti iure referēdus eſt: quoniā oīa ad Chriſti manifeſtationem competenter aptantur: vt pſalmo ſuo titulus non diſcrepare: ſed potius congruere videatur.

Diuiſio.

Spiritu ſancto illuminatus ꝓpheta: reſpexit ante iudiciū dn̄i: antichriſti cōſurgere abominabilē pricipatū. Et vt fideliū corda roboraret: In prima parte pſalmi facta in eū inuectione cōſurgit: ne ſe nimium in ſuis iniquitatibus extolleret: cui finis grauiſſimus immineret. Secunda parte: adhuc eū increpans dicit: ⁊ q̄ celeri fine rapiaꝫ: ⁊ q̄ cū ſanctis dn̄i nō habeat portionem. Tertia: ſtuporē dicit ꝑuenire ſanctorum: quādo diabolus qui in hoc ſeculo nimia preſumptione graſſatus eſt: in fine miſerrimus abiectuſq3 videbitur. Quarta parte: propheta confidens de deo in futuro ſeculo cū ſanctis habere ſe eſtimat beatiſſimam portionem. Aliqui v̄o hunc pſalmū generaliter in peccatores dictū eſſe putauerunt. Sed cum pro talibus magis precipiatur orari: qui ſpem conuerſionis minime perdiderunt: cōſequens eſt vt de antichriſto magis ⁊ ſequacibus eius accipiatur: qui iam obſtinationis ſue crudelitate noſcitur eſſe damnatus: maxime qui ſicut dicit inferius: in fine erit deſtruendus.

Expoſitio.

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate: Tota die.] Cum ſcriptura diuina nec in bonis actibus dicat eſſe glorificandum: ſed ꝓcipiat vt qui gloriaꝫ in domino glorieꝫ: nūc ꝓpheta virum ſceleratū: de ſola ſe malignitate iactantē: cū indignatione redarguit: cur velit de malis actibus gloriari: vnde deberet potius cōſcientia teſte cōfundi. Eſt aūt Energie pars: qn̄ abſentē perſonā alloquiꝫ quaſi ꝑſentē. SCHE
Hunc eni per ſubſequētes verſus: facta inuectione: mirabili ꝓprietate deſcribit: vt per mores ſuos conſpici videaꝫ: qui poſt longū tempus creditur eſſe venturus. Potens etiā in iniquitatib⁹ ille eſt: qui in malo permiſſus valet implere qđ nitiꝫ. Sed quātū in nequitia validus: tātū eſt īprobis moribus execrandus. Sed ne hoc ad momētū fieri videreꝫ: additū eſt: Tota die: qđ vniuerſe vite ſignificat tempus: vt ſine aliqua intermiſſione malū ſemper ⁊ operetur ⁊ cogitet. [Iniuſtitiā cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolū.] Peſſimoꝝ3 conſuetudo mirabili breuitate deſcribiꝫ: qui nō ante cogitant q̄ loquanꝫ: ſicut ſapientiſſimus Salomon dicit: In ore ſtultoꝝ cor eorum. Eccle. 21.
Hic enim dicit linguā cogitaſſe nō cor: vt illa que prudentū cōſilio famulari ſolet: in ipſis locutionib⁹ ſuis cogitaſſe videreꝫ. Que ideo inconſulta protulit: q2 ea premiſſo iudicio non limauit. Cogitauit enim lingua: vtrūq3 declarauit: ⁊ facilem voluntatem leuiſſime mentis: ⁊ precipitationē inconſultiſſimam dictionis. Poſſumus enim interdum mala cogitare ⁊ lingua non dicere. Hic v̄o praui hominis peſſima cōſuetudo damnatur. Addidit: Sicut nouacula acuta feciſti dolum. Nouacula eſt in quadam ſubtilitate tenſum latius ferrum: radendis pilis acutiſſimum preparatum. Quod l3 barbe ſegetem metat impreſſum: corporis tamen ſubſtantiam relinquit illeſam. Conuenienter ergo leuiſſimi hominis dolū acute nouacule comparauit: q2 ſicut illa hominē non ledit: ita nec iſte animam iuſti ſub quauis afflictione ꝑcellit. Poteſt eni radere omnia que ſunt forinſecus attributa quaſi pilos: ſed anime interna tunc magis efficit pulchriora: quando ei nititur auferre mundana. [Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis q̄ loqui equitatem.] Nunq̄ malum derelinquit: qui cognoſcitur amare qđ peccat. Illas eni3 res abſolute deſerimus: quas odio interueniente damnamus. Na3 peccator iſte nequiſſimus diligere dicitur vitia ſua: qui execrabili morbo corruptus illud magis appetibile indicat: qđ boni mores ſemper accuſant. Et vt culpis

eius augmenta cõgeminet: Addidit: Super benignitatem: vt etſi animũ eius aliquando benignitas tangeret: mox tanq̃ deteſtabile vitium repudiata ſorderet. Sequitur: Iniquitatem magis q̃ loqui equitatẽ. Plerũq; homines qui peccata faciunt: per decorem ſe compoſite locutionis abſcondunt. Nolunt in ſe deprehendi: q; nouunt generalitatis execratione damnari. Iſte autem ſic profeſſus eſt malum: vt loqui nõ erubeſcat: que ſapientium vota repudiant. Et reſpice quemadmodũ multas res his tribus ver

SCHE ſib' breuiter intimauit. Que figura dicit̃ Leptologia: id eſt: ſubtilis locutio: quãdo res ſingule minutatiʒ ac ſubtiliter indicant̃. [Dilexiſti oĩa v̄ba precipitatiõis: lingua doloſa.] Interpoſito diapſalmate: venit ad ſecũdã partẽ. Sed q̃uis nobis ſceleratiſſimũ aliquẽ ꝓponam': quis erit cui' tanq̃ de p̄cipitio mõtis doloſa v̄ba deſcendant: Sed de antichriſto verẽ dicit̃: qui p̄poſteratis morib' atq; ꝯfuſis diligit iniq̃tatẽ: currit ad omnia v̄ba p̄cipitationis: iubet qd̃ nullũ iuuat: ⁊ totũ cũ dolo loquit̃ a quo nulli ꝓfutura

Al'mo cenſent̃. [Propterea deſtruet te deus in finẽ: euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo ſuo: ⁊ radicẽ tuaʒ de terra viuentiũ.] Deſtruet deus in hac vita ꝓſperrime quos iterũ edificare decreuerit: In fine autem qui deſtruit̃ eternis ſupplicijs deputat̃. Nã ꝓpter illa que ſuperius dicta ſunt: in fine ſeculi ore dñi tyrãnus ille plectẽdus eſt: vt tã ingens negtia aduẽtu ſũmi iudicis deſtruat̃. Cui' potẽtie tẽpora Daniel quo

Daniel.12. q; definit dicẽs: Qm̃ in tempus tempoꝝ: ⁊ dimidiũ tẽporis in ꝯſummãdo diſperſione fient oĩa hec. Sequit̃: Euellet te: ⁊ emigrabit te de tabernaculo ſuo. Pena ingẽs: formidoloſa damnatio: de amenĩſſimo dñi tabernaculo euelli: ⁊ in perpetuis ignib' mancipari: vbi nec virere cuiq̃ datum eſt: nec florere ꝯceſſum: ſed tanq̃ arbor grãdeua radicit' euulſa: eterna ſterilitate ſiccabit̃. Poteſt etiã quoſdam mouere: q̄ v̄ba iſta antichriſto nequeãt ꝯuenire. Dicit enĩ: Emigrabit te de tabernaculo ſuo: cũ homo paganiſſim' ibi nõ videat̃ eſſe plantatus. Sed hoc a mẽbris ipſi' põt accipi: qui in eccleſia quidẽ corpore videnf̃ eſſe nõ animo: q; ſicut fideles mẽbra ſunt dñi Saluatoris: ita ⁊ ille ſuos cõplices in vnaʒ colligit negtie ſocietatẽ. Addidit: Et radicẽ tuã de terra viuẽtiũ. Radices erũt antichriſti ꝯſẽtanei miniſtriq; diaboli. Et idõ radicẽ ipſi' cũ ipſo de terra viuentiũ dicit eſſe euellendã: q; cũ ſanctis dñi: nec diabolus: nec antichriſt' nec ſequaces eoꝝ habebũt aliquã portionẽ. Reſpiciat eius penã qui potentiã ipſi' hic putauerit admirandã: ⁊ neceſſe eſt vt habeat viliſſimũ: cuius domi-niũ nõ dubitat amputãdũ. [Uidebunt iuſti ⁊ timebunt: ⁊ ſuper eũ ridebunt ⁊ dicent.] Uenit ad tertiã partẽ: in qua ꝓphetie p̄uidebat ſpiritu qd̃ adhuc datum eſt poſt longa tẽpora prouenire. Sed q̃uis iuſti iugiter deũ timeãt: ⁊ de eius potẽtia nõ deſinãt magnum aliqd arbitrari: tunc tamẽ talia videbunt que ſuper humanas cogitationes vehementius expaueſcant. Timebunt ergo: ad gloriã diuinã reſpicit: non ad pene formidinẽ: Loquit̃ enĩ de beatis. Sequit̃: Et ſup eũ ridebũt: ⁊ dicẽt. In iſto ſeculo iuſti deflẽt

2.Corin.12. potius quos errare cognoſcũt: ſicut Apl̃s dicit: Ut lugeã multos ex his qui peccauerunt: ⁊ nõ egerũt penitẽtiã. Sed qm̃ in futuro iudicio penitẽtie nõ erit locus: merito ſupra eũ iuſti ridebunt: qm̃ ſancta dñi patientia a perfido iniqua volũtate ꝯtẽpta eſt. Sed ne riſum ipſum: vt hic plerũq; ꝯuenit: leuiſſimũ putaremus: ſubſequit̃ que v̄ba dicturi ſunt: vt cũ iudicio dñi beatorum ꝯſentanea voluntas poſſit oſtẽdi. [Ecce homo qui nõ poſuit deuʒ adiutorẽ ſibi. Sed ſperauit in multitudine diuitiarũ ſuarum: ⁊ p̄ualuit in vanitate ſua.] Ecce: dũ dicit̃: extẽſa manus peccatoris: ſors nefanda monſtrat̃: claret ad quid ꝑducta ſunt opera: que glorioſa crudeliſſim' eſtimabat. Diuitias v̄o hic: vniuerſas pompas ſeculi debemus accipere: quib' ille nefandiſſimus abundabit: ſicut Da- Al'ſunt

Daniel.11. niel ꝓpheta cõmemorat. Et dominabit̃ in occultis auri ⁊ argẽti ⁊ in oĩb' cupiditatib' egypti. Nõ enĩ tm̃ auro locuples erit: ſed ⁊ numeroſitate gẽtiũ ⁊ dominatione terrarũ: miraculoꝝ quoq; oſtẽſione gaudebit. Honoris etiã praui ſe elatione iactabit: ⁊ ceteris vitijs pleniſſim' erit: que egypti nomine videnť intelligi. Sed hec oĩa erũt vana: qm̃ a dño ꝓbant̃ aliena.

DEF Uanũ enĩ dicit̃ qd̃ eſt inane: fragile vel caducũ: ⁊ ab ipſa firmiſſima veritate diſcretũ. Nã q̃uis p̄ncipatui eius oĩa mundana famulari poſſe videant̃: in vanũ tñ́ p̄ualuit: qui ſibi ꝓfutura nullatenus acquiſiuit. Sicut de ipſo ⁊ doctor gentiũ dicit: Extollens

Coll.2. ſe ſine cauſa inflatus amẽtia carnis ſue: ⁊ nõ tenens caput ex quo omne corp' per ꝯiunctiones perductũ ⁊ porrectũ creſcit in cremẽtũ dei. [Ego aũt ſicut oliua fructifera in domo dei: ſpaui in miſericordia dei in eternũ: ⁊ in ſeculũ ſeculi.] Uenit ꝓpheta ad quartam partẽ: in qua iam letus exultat: id eſt in aduẽtu longiſſime vicinitatis. Et merito ſe oliue comparat: q; de eius germine dñs Chriſt' effloruit: qui ſpũali oleo perũctus eſt pre ꝯſortibus ſuis. Sed hec oliua beatiſſima talẽ fructũ intulit: qui oẽ genus humanũ peccatis aridum miſericordie ſue faceret largitate pingueſcere. Addidit etiaʒ: In domo dei: vbi reuera fructus felicis iſtius arboris adoleuit. Sed ideo fructus illi mirabilis prouenit: q; iſte ſperauit in miſericordia dei. Antichriſtus enĩ ſperauit in multitudine diuitiarũ ſuarũ. Hoc aũt cõtra illud ponit̃: vt appareat qui fructus ſit in diuinitate ſperare: ⁊ qualis interitus ſpem in dño nõ habere. Qd̃ ſchema dicit̃

SCHE Syndicaſmos: id eſt: collatio: quando res diuerſe in ꝯtrariũ ſibimet cõparant̃. Et ne putaret̃ iſta ꝯfidẽtia ad tẽpus fuiſſe ſuſcepta: ſubiunxit: In eternũ: qd̃ eſt in ſeculũ ſeculi. Que res ideo repetita cognoſcit̃: vt ſpem omnino fixam in illa eternitate iudicetur. [Confitebor tibi dñe in ſeculũ q; feciſti: ⁊ expectabo nomen tuũ qd̃ bonũ eſt ante ꝯſpectũ ſanctorũ tuoꝝ.] Duʒ bona ſue confeſſionis ſaluberrimus predicator enumerat: quẽadmodum nos facere debeamus oſtendit. Hic enim datũ eſt confiteri: vt ibi mereamur abſolui. Adiecit: Quia feciſti: vbi intelligen- Al'non bẽ. Al'quoniaʒ Al'in cõſpectu

SCHE dum eſt: per figurã Eclipſin: miſericordiaʒ: in qua ſe ſuperius ſperaſſe teſtatus eſt. Sequit̃: Et expectabo nomen tuum: quoniam bonuʒ eſt. Nomẽ eius expectat qui ſe in iudicio domini Saluatoris per miſericordiã eius credit eſſe ſaluandũ: dum vocabulũ tale in ſe eſtimat eſſe complẽdũ. Qd̃ iure dicit̃ bonũ: vbi ⁊ ſpes ſalutis ⁊ totius vite palma ſuſcipit̃. Additum eſt quoq;: Ante cõſpectũ ſanctoꝝ tuoꝝ: quãdo iaʒ gaudiũ generale iuſtoꝝ eſt: ⁊ ꝯcordi exultatione laus domini ſine fine cantabitur.

Concluſio.

Poſt illas quinquageſimi pſalmi felices lachrymas ⁊ expiationẽ beatiſſimã peccatoꝝ: quã letus propheta in aduerſariũ dominĩ diuinitatis amore prorupit: deuotiſſime hoſtem regis ſui perſequitur qui peccatoꝝ fuerat aduerſitate

liberatus. Sed quis diuerſis locis τ laus inueniaꝛ τ vituperatio que pertinēt ad demōſtratiuū genus: in iſto tamē pſalmo pulcherrime partes vtraſqꝫ cōplexus eſt. A principio ſiquidē vſqꝫ ad illud vbi ait: Preualuit in vanitate ſua: pte vituperationis exequiꝛ. Inde vero que ſequunꝛ vſqꝫ ad finē: laudatiue qualitatis forma monſtraꝛ. Sic pfecto demōſtratiui generis: vtriſqꝫ laterib⁹ ꝯſtat īpleta. Meminiſſe quoqꝫ nos congruit: 2ᵐ huc eſſe pſalmū: qui antichriſti ꝓphetauit aduentū: mirabili ſibi diſpoſitione ꝯiunctū. Nam ſicut per Heliam τ Enoch: duob⁹ eſt viris ſanctiſſimis in fine ſeculi deſtruendus: ita τ per hos geminos pſalmos ne occultus terreat antichriſt⁹ indicaꝛ. Unde ꝯuenienter poſt quinquageſimum hic pſalm⁹ eſt poſit⁹: qm̄ fili⁹ iniqtatis de quo loquiꝛ: terminū remiſſionis excedēs nullā veniā hr̄e cognoſciꝛ.

Explicit expoſitio in pſalmum. 51ᵐ.

¶ In finē pro Amalech itell's Dauid. LII.

Dixit inſipiens in corde ſuo: nō eſt deus. Corrupti ſunt τ abominabiles facti ſunt in iniquitatibus: non eſt qui faciat bonū. Deus de celo proſpexit ſuper filios hominū: vt videat ſi eſt intelligens aut requirens deū. Omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſqꝫ ad vnū. Nōne ſcient oēs qui operantur iniquitatē: qui deuorant plebē meam vt cibū panis. Deum nō inuocauerunt: illic trepidauerūt timore vbi nō fuit timor. Qm̄ deus diſſipauit oſſa eorum qui hominibus placent: cōfuſi ſunt quoniam deus ſpreuit eos. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: cum conuerterit deus captiuitatem plebis ſue exultabit iacob τ letabitur iſrael.

Um pſalmus iſte magna ex parte ſimilitudine verſuū tertiodecimo ꝯuenire noſcaꝛ: itellect⁹ ipſoꝝ q̄maxime permutatus eſt diuerſitate titiloꝝ. Nam cū ille habeat: pſalmus Dauid: iſte cōtinet: In finē pro Amalech intellectus Dauid: ita nō mutatis verſib⁹ aliud ille: aliud iſte ꝓnūtiat eſſe venturum. Ille eni ꝯtra iudeos ꝓmiꝛ: iſte ꝯtra omnes peccatores inſurgere generaliter indicaꝛ. Ille de incarnatione dn̄i: iſte de aduentu iudicij in fine pſalmi dictur⁹

SCHE eſt. Pulchrū plane dicēdi genus: qđ per figurā allegoricā ꝓuenit: idē dicere τ aliter que ſunt dicta ſentire. Miroqꝫ modo reperiꝛ diuerſitas in ſenſibus: vbi ſe nō mutauit eloquiū. Nunc de tituli iſtius ſermonib⁹ intimemus. In finē pro Amalech itellectus Dauid. In finē quid ſignificet: frequēti expoſitione iam notum eſt. Amalech aūt gens fuit: que ꝯtra dei pplm̄ acerrima nimis τ frequenti certatione pugna

INTER uit. Huius nominis interpretatio talis eſt: pro parturiente ſiue dolēte: qđ nūc ad eccleſiā dn̄i competenter aptamus: que tanq̄ dolens ac parturiēs: populū cōmonet perfidoꝝ: vt a ſuis iniquitatibus cōquieſcat: ne in diuina diſceptatione deſpereat: ſicut apłus

Gal. 4. ait: Filioli mei quos iterū parturio donec Chriſtus formetur in vobis.

Diuiſio.

In ꝑmo membro pſalmi: eccleſia loquiꝛ increpās eos qui nolūt ad ſpiritualia bona ſua corda ꝯuertere: ſed imitatiōe mutua inuicē ſordidis actib⁹ polluunꝛ. Secundo loco: diꝛ eos recepturos mala: que in plebē fecerint chriſtianam. Tertio: fideles pplos monet eq̄nimiter moleſtias ſeculi ſuſtinē: donec iudiciū maieſtatis adueniat: vbi oēs bn̄i indubitanter bona recipient que dominus polliceꝛ.

Expoſitio.

Dixit īſipiēs in corde ſuo: nō eſt de⁹. Corrupti ſunt τ abominabiles facti ſunt in ⟨volūtatib⁹ ſuis: nō eſt qui faciat bonū: ⟨nō eſt vſqꝫ ad vnū.⟩ Hinc iterū ſi volum⁹ inueni: ita nobis cathegoric⁹ ſyllogiſmus naſciꝛ. Inſipiētes corrupti ſunt τ abominabiles facti ſūt in volūtatib⁹ ſuis. Omnes qui corrupti ſunt τ abominabiles facti ſunt in volūtatib⁹ ſuis: dicunt in corde ſuo nō eſt de⁹. Nunc ad ea que poſita ſunt: ſubtili⁹ exponēda veniamus. Verbū dicere: ꝓpriū lingue: nō cordis eſt. Sed qꝛ cogitationes nr̄as potentia diuinitatis intelligit: recte dictū eſt: inſipiētis cor dicere: qđ ad aures dn̄i potuit peruenire: ſcilꝫ nō ad ignoſcēdū: ſed ad iudicandū: ſicut dn̄s in geneſi dicit: Deſcendā τ videbo vtrū clamorē qui venit ad me: opere cōpleāt τc̄. Nam qui oīpotenti ꝟbo aliqua occaſione detrahit: nec catholicis regulis acquieſcit: vtiqꝫ inſipiens eſt: qꝛ vere ſapiētie dona cōtempſit. Iſte ergo in corde ſuo negat deū. Nā ſi vere deū crederet: nulla in eū prauitate peccaret. Et vt hunc īſipientē per multiplices errores potuiſſes aduertere: pluralē illi numerū decenter adiūxit. Dicit eni: Corrupti ſunt τ abominabiles facti ſunt in volūtatib⁹ ſuis. Omnes heretici vno ꝟbo notati ſunt. Nā deo recte non credidiſſe: corruptio eſt. Qꝛ a vitali ſenſu diſcedūt: qm̄ mortiferis perſuaſionibus implicanꝛ. Hos ſubſequitur pena iuſtiſſima: vt abominabiles in voluntatib⁹ ſuis fiant: qui corruptis ſenſib⁹ obſecundāt. Addidit: Nō eſt qui faciat bonū: nō eſt

SCHE vſqꝫ ad vnū. Hec figura diciꝛ Anaphora: id eſt: relatio: quotiēs vnū verbū frequēti iteratione repetiꝛ. Hoc eſt eni: qđ doloribus plena parturiebat eccleſie: vt in tanta multitudine perditoꝝ nō ſit qui bonum poſſit operari. Qđ de illis tn̄ debet accipi: qui extra religionem poſiti: in deteſtabili obſtinatione perdurant. Nam vt hoc de ipſis poſſis aduertere: inferius dicturus eſt: Qui deuorant plebē meā. Eos enim ibi deſignat: qui fidelē pplm̄ apertis faucib⁹ ꝑſequunꝛ.

⟨Dn̄s de celo ꝓſpexit ſup filios hominū: vt videat ſi eſt intelligens aut requirēs deū.⟩ Proſpexit reuera dominus de celo: id eſt: de vnoquoqꝫ predicatore ſuo: quos tanq̄ celū inſidet. Sup filios hominū: qm̄ ab apłis τ ꝓphetis ſe fecit ſalutariter ꝑdicari: vt quē gētilitas deū ignorabat eē: per eos manifeſta ꝟitate cognoſceret. Et reuera filios hoīuꝫ ſub magna pietate proſpexit: vt nō errātes ꝑderet: ſed penitentes pia ꝯfeſſione ſaluaret. Sequiꝛ: Ut videat ſi eſt itelligēs aut regrēs deū. Cū de⁹ occultoꝝ ſit cognitor: τ ſciat oīa anteq̄ fiāt: hic dictū eſt: vt videat: id eſt: vidē faciat: ſicut τ abrae dictum eſt: Nunc cognoui qm̄ diligis dominū deum tuū. Que figura dicitur Hypallage: id eſt: ꝑmutatio: quotiens videre aut cognoſcē dicimus eum qui videre vel cognoſcere nos facit. Qđ ideo dictum eſt: vt icredulis excuſatio tolleretur: cū vniuerſis gētib⁹ ꝑdicat⁹ dn̄s Chr̄s lōgis añ tēporib⁹

Al. iniquitatibus
Al. nō habet
SYL
Gen. 18.
SCHE
Al. Deus
Gen. 22.
SCHE

noſceret.[Omnes declinauerunt ſimul inutiles fa- cti ſūt:nō eſt qui faciat bonū:nō eſt vſqꝫ ad vnum.] De illis dicit qui corde durato in ſcelerato ꝑmāſere ꝓpoſito.Oēs eniꝫ:ꝛ pro pte poſſum⁹ dicē:vt ad illos tm̄ ptineat qui nefarijs ꝑſuaſionib⁹ excecant. Pul- chro aūt ordine vba deſcendūt. Prius enī fuit vt de clinarēt:ſecutum eſt vt inutiles ſibi fierēt. Addidit: Nō eſt qui faciat bonū:nō eſt vſqꝫ ad vnū.Dolor il le cogitationū tanq̄ erūpens part⁹ effuſus eſt. Repe tit vba:qꝛ in obſtinatis ſenſib⁹ fructuoſum nō potuit inuenire remediū. Merito ergo pro illis eccl'ia ꝓdit dolorē ſuū:de qb⁹ fidelis pplus nō poterat hēre ꝓfe- ctū. Uſqꝫ ad vnū dū dicit:oēs negant. Nā ſi aliquē bonū voluiſſet itelligi:nō diceret vſqꝫ ad vnum:ſed ꝓter vnū. Et inde qd̄ tertȳdecimi pſalmi quinque vſus qui ad iudeos cōpetēter aptant:ſubſequentes ademit:vt totū itellectū generaliter ad oēs incredu- los pplos abſolute trāſponeret.[Nōne ſcognoſcent oēs qui operant iniqtatē:qui deuorāt plebē meā ſſi- cut cibū panis. Deū nō inuocauerūt.] Uenit ad ſecū dā pte:vbi eccleſia dei redarguit excedētes in pplm chriſtianū. Dicendo enī: Nōne cogſcent:cognituros eſſe ꝯfirmat:qꝛ facere nō debent qd̄ ſcelerata iniqta te ꝑſumūt. Nā ꝛ ipſum vbuꝫ:prepoſteratis ſyllabis patet. Intelligēdū eſt enī:ne nō cogſcent. Que figu- ra dicit Anaſtrophe:latine ꝑuerſio:quotiēs vba con uerſo ordine ꝓferunt. Opant vo iniqtateꝫ:qui fide les dn̄i i laniare ꝯtendūt:qui ꝯtra mādata ei⁹ viduas opprimūt:pupillos expoliāt. Qui deuorant dixit:id eſt:degluciūt:totaqꝫ ſcelerū velocitate ꝯſumūt. Nec illud vacat qd̄ dicit: Plebē meā:vt oſtderet oīa ſupe riora ſe dixiſſe de peſſimis:qm̄ eos in augmēto ſcele ris plebē ſuā deuorare teſtat. Naꝫ ſi illud generali- ter de humano genere:vt qdā volūt:velis accipere: hic incōpetens facta videbit eſſe diſcretio. Et vt aſſi- duitatē dilacerationis oſtēderet:addidit: Sicut cibū panis:ſcilꝫ qui ſemꝑ deſideranter in vſu eſt. Nā q̄- uis ſingulis qbuſqꝫ tēporib⁹ eſcarū diuerſitate ſatie mur:ingiter nobis tm̄ panis edulium eſt. Subiūxit etiā: Deū nō inuocauerūt. Ad ꝯſolationes fidelium redit:qm̄ que a peccatorib⁹ ꝯtra dn̄i volūtateꝫ fiūt: fine celerrimo diſſipant:ꝛ qcqd ꝓter illaꝫ fuerit:ve- lut fum⁹ in auras euaneſcit ethereas.[Illic trepida- uerunt timore:vbi nō ſerat timor.] Peccatores mū di iſti⁹ bona cogitātes in iſto ſeculo magis timēt:ne adepta felicitate fraudent:ne diuitijs minus ꝑfruā- tur inuētis:ne acqſitis priuent honorib⁹. Hic enī vi- ui formidant amittere que ſe tm̄ norūt humana ꝯdi tione relinquere. Illa enī nō cogitāt per que veriſſi- mo timore torquēdi ſunt:qm̄ illis erit flet⁹ ꝛ ſtridor dentiū:ꝛ ideo ſubaudiēdū eſt:vbi nō erat timor:ſci- licet iuſt⁹.[Qm̄ de⁹ ſdiſſipabit oſſa ſhoīum ſibi pla centiū:ꝯfuſi ſunt qm̄ deus ſpreuit eos.] Uerſus iſte nō eſt dict⁹ in tertiodecimo pſalmo:ſed nouiter hic ad ꝯfirmādū iudicij tēporis apponit:qꝛ totū de ipſo dicturus eſt: Qd̄ in illo (ſicut dictū eſt) ꝓpter tituli diuerſitatē nō videt poſſe ꝯgruere. Deus enī in futu ra diſceptatione ipſoꝝ diſſipat oſſa:id eſt:obſtinatio nes duriſſimas quoꝝ nouit atrociter induruiſſe ꝑ- tinaciā. Addidit quoqꝫ: ſibi placentiū:qd̄ ſceleratorū ſpecialiter eſſe dinoſcit. Iuſtus enī vir ſibi ſemꝑ diſ plicet:duꝫ carnis ſue vitia celeſti ꝯſideratione caſti- gat. Intelligit enī illā partē fouendā nō eſſe:vnde ſe nouit ad eterna ſupplicia ꝑuenire. In peccatorib⁹ vo ꝯtra eſt: Amāt vnde pereant:deſiderāt vnde damnē- tur:ꝛ placet illis malū per qd̄ penas ꝑpetuas ſuſtine- bunt:ſicut in decimo pſalmo iam dictū eſt: Qui autē diligit iniquitatē:odit aīam ſuā. Addidit: Cōfuſi ſūt qm̄ deus ſpreuit eos. Iſtos tales qui ſibi placent:ne- ceſſe eſt ꝯfundi:qm̄ illos certū eſt a regno Chriſti oī- potentis arceri.[Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: ſdū ꝯuerterit ſdn̄s captiuitatem plebis ſue.] Uenit ad tertiā partē iā letior mater eccl'ia:ad textū reuer- tens tertȳdecimi pſalmi:vt ſicut ꝑncipiū poſuit ſi- mile:ita finē illi termino ꝯcluderet ꝯſonantē. Quis dabit:addendum eſt:niſi tu dn̄e. Credentis enī vba ſunt:nō dubitantis. Ex ſyon:illā dicit ſpeculationeꝫ felicē:in qua dn̄s aſpicit:ꝛ maieſtas ipa vero lumie cordis haurit. Hec eſt ſalutaris iſrael:id eſt:que vi- tam ꝑſtat pplo fideli deū vidēti. Adiecit: Dū ꝯuerte rit dn̄s captiuitatē plebis ſue:hoc eſt:dum adhuc in iſto ſeculo plebs deuota tribulationū anxietatib⁹ vi det eſſe captiua:qm̄ ad ꝓmiſſe libertatis nec dū po- tuit ꝑuenire remedia. Nā q̄diu fideles ſuos hinc li berat:ipſe etiā hic dat ex ſyon ſalutare iſrael:cum la bores ſanctoruꝫ ſuis beneficijs conſolat.[Exultabit Iacob ꝛ letabit iſrael.] Uerſus iſte futurā cōmemo rat felicitatē:quādo fideles dn̄i pleniſſima libertate gaudebunt. Et reſpice qd̄ in reſurrectione generali: frequenter Iacob patriarcha nominat:ꝓpter illud: Iacob dilexi:Eſau aūt odio habui. Cōgrue ſiquidē dilectus in tāta tēporis cōmemoratione ponit:vbi ſine fine gaudet. Intulit: Et letabit iſrael. Iſrael in- terpretari diximꝰ:vir vidēs deū:qd̄ tūc eccleſie ſine dubitatione ꝯcedit:quādo ſicut illi promiſſum eſt: in eterna patria feliciter collocabitur. Concluſio.

Studioſiſſime nobis ꝯſideranda eſt varie tas ꝛ parilitas iſta pſalmoꝝ quādo in verbis ꝯſonantia ꝛ in intellectu ꝓbat eſſe diuerſitas. Abſolutiſſime ſiquidem ꝓdit diuini elo- quij coruſcabilē dignitatē:vt in hiſdē ſermonib⁹ ſal ua fide res diuerſas intelligere debeamus. Nam ſi colorib⁹ gemmarū datū eſt varia luce radiare:ſi aui bus quibuſdā ꝯceſſum eſt diuerſis ſplendere colori- bus:ſi cameleontē in vno atqꝫ codeꝫ corpore:modo praſinū:modo venetū:modo roſeū:modo pallidum humani oculi ꝯtuent:cur ꝛ diuina eloquia diuerſi- tatis intelligentiā nō haberēt:que frequēter ꝛ abyſ- ſis cōparant: Nā motu tremulo varia pelagus luce reſplendet. Hinc eſt etiā ꝙ orthodoxi patres de vno loco diuerſa dicūt:ꝛ tamē omnes ſalutariter audiū- tur. Unde ꝛ quidaꝫ noſtroꝝ ait: Margarita quippe eſt ſermo diuinus:ꝛ ex omni parte forari pōt. Me- miniſſe quoqꝫ ꝯuenit:z⁰ hunc eſſe pſalmum:qui de iudeoꝝ increpatione ꝛ cōuerſione prolati ſunt. Qui ſicut nunc per vtraqꝫ teſtamēta increpant aſſidue: ita reſidui in ſeculi fine ſaluandi ſunt.

Explicit expoſitio in pſalmū.5z⁰.

In finem in carminibus intellectus Da- uid cum venerunt Ziphei ꝛ dixerunt ad Saul: Nōne ecce Dauid abſconditus eſt apud nos? LIII.

DEus in noīe tuo ſaluū me fac ꝛ in virtute tua iudica me. De⁹ exaudi orationem meā:aurib⁹ ꝑcipe vba oris mei. Quoniaꝫ alieni inſurrexerunt aduerſuꝫ

Al. ſcient
Al. vt
SCHE
Al. ſub
al. diſſipauit
Al. eoꝝ qui
hoībus pla-
cent
Pſal. x.
Al. cum
Al. deus
Malach. i.
INTER

me: ⁊ fortes queſierũt animam meã: ⁊ non ꝓpoſuerunt deũ ante ↄſpectũ ſuũ. Ecce eñi de⁹ adiuuat me: ⁊ dñs ſuſceptoꝛ eſt anime mee. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in vitate tua diſperde illos. Uolũtarie ſacrificabo tibi: ⁊ ↄfitebor nomini tuo dñe qm̃ bonum eſt. Qm̃ ex omni tribulatione eripuiſti me: ⁊ ſup inimicos meos deſpexit oculus me⁹.

DEF In finẽ: Chriſtuz ſignificari notiſſimum eſt. In carminib⁹: id eſt: in pſalmi pñtis opere. Carmẽ quippe eſt: qđ metri alicui⁹ pedib⁹ ꝓcedens ſtatutis regulis ↄtinet: ſicut oẽ pſalteriũ in hebrea lingua ↄſtat eſſe formatũ. Iſtud ergo carmẽ Chr̃i ſignificat laudes. Intellect⁹ aũt Dauid: dñm denũtiat Saluatorem: quẽ ille ↄſpicue ſemꝑ itelligẽs: nimio deſiderio cupiebat ſalutariter aduenire. Sequit: Cũ venerũt Ziphei: ⁊ dixerunt ad Saul: Nonne ecce Dauid abſcondit⁹ eſt apud nos: Hic iterũ hyſtoria regũ introducit. Nã Ziphei a vico ſyrie in quo hitabat Ziph: dicti ſunt Ziphei. Qui veniẽtes ad Saul ꝓdiderũt Dauid apud ſe eſſe celatũ. Sed exerentes malitiam ſuã: ſancto viro minime nocere potuerũt. Nũc videamus quos populos nomina iſta ſignificẽt: vt ſacramẽta hui⁹ pſalmi euidẽti⁹ innoteſcãt. Ziphei: ſignificant floꝛẽtes: qđ in iſto mundo peccatorib⁹ datũ eſt. Dauid aũt figurã gerebat dñi Saluatoris: per quez declarat ppl̃us chriſtian⁹. In hac ergo ſimilitudine decẽter exprimit hic ꝑfidos eſſe floꝛẽtes ac liberos: ⁊ fideles abſcõditos atqz ↄcluſos. Unde nunc ꝓpheta a talib⁹ ſe liberari deꝑcat: ne inimicoꝝ manibus coꝝ proditionibus contradatur. Diuiſio.

A Saulis periculo ꝓpheta liberat⁹: per totũ pſalmũ dño grãs agit: qꝛ eũ ziphẽoꝝ non potuit nocere ꝓditio. In pᷓma parte deprecat: ne eũ inimici fortiſſimi grauare ꝑualeant. Secundo loco: aduerſarios ſuos ſpũali pietate ſupplicat debere ↄuerti: qđ oẽm conuenit petere chriſtianum: vt a florentibus huius mundi ita debeat liberari: quatenus eõuerſionis ei⁹ gratia non negetur. Expoſitio.

Mi. indica / SCHE Deus in nomine tuo ſaluum me fac: ⁊ in vtute tua libera me. Figura hyrmos: id eſt: conueniẽtia: que fit quando ſeries orationis tenoꝛẽ ſuuz vſqz ad vltimum ſeruat: totã hanc pſalmi partẽ cognoſcit obtinere. Orat eñi ꝓpheta: vt in nomine dñi Saluatoris a perſequẽtiũ malignitate liberet. Multi eñi in hoc mũdo ſaluari ſibi vident ad pñens: ſed nõ in nomine dñi: vt ſiquis philacterijs vel icantatione ſacrilega pñentib⁹ egritudinib⁹ nõnullis appareat ſubleuatus: vt ſiquis corrupto iudice pecuniarũ molib⁹ a facinore cõmiſſo liberet. Iſte vo illaz petit ſibi tribui ſoſpitatẽ que venit a dño: vt hic vtiqz fide ſinceriſſima perſeuerans: a peſtilentia mũdi iſtius ↄceſſa mẽtis icolumitate ſaluet. Sequit: Et in virtute tua libera me. Superius petit vt in hoc ſeculo in nomine dñi ſumeret medicinã: nunc aũt rogat vt in iudicio futuro eius virtute liberet: Nã ſicut hic ſub imbecillitate corporis venit: ita ſibi in maieſtatis ſue virtutibus apparebit. Sic in vno verſu hec duo que ſunt a religioſis pᷓcipaliter expetẽda: cõpleta ſunt. Qđ merito vnuſquiſqz fidelis: merito dicit populus Chriſtianus. Deus exaudi orationẽ meã: aurib⁹ percipe verba oris mei. Repetit iterũ nomẽ oĩpotentis vt cum frequẽter deus iploꝛat: nõ tardet auxilium. Sed qꝛ poterat exaudire orationẽ ⁊ tacitã: addidit: Aurib⁹ percipe vba oris mei: vt iam non ſolũ cordis iſtinctũ: ſed etiã vocis exaudiret affectũ. Inſigniter aũt poſitũ eſt: Percipe: qꝛ illa ꝓprie percipere dicimur: que mentis arcano recõdimus. Qm̃ alieni inſurrexerunt aduerſum me: ⁊ fortes queſierũt aĩam meã: ⁊ nõ ꝓpoſuerunt deũ ante cõſpectũ ſuũ. Cauſa nunc pᷣdicte orationis exponit. Sed cum Ziphei de tribu Iuda fuiſſe noſcant: vnde ⁊ ꝓpheta traxit originẽ: quare alienos dixit aduerſus ſe iſurrexiſſe? Uerum hic alienos nõ vult peregrini generis viros intelligi: ſed operib⁹ a dño factos extraneos. Merito: qꝛ dũ ab illis auxiliũ defenſiõis queſiuerit: apud ipſos magis inſidias ꝓditionis inuenit. Fortes eniz Saulem vult intelligi cũ miniſtris: quez ⁊ potentia regalis erigebat: ⁊ liuoꝛ inſane mẽtis armabat. Sequit: Non ꝓpoſuerunt deũ ante ↄſpectũ ſuum. Ille ꝓponit deũ ante ↄſpectum ſuũ: qui credit eũ vbiqz eſſe pñentẽ: ⁊ facile agnoſcere que voluntas nitit humana complere. Perditi aũt ideo nõ ꝓponunt deũ ante oculos ſuos: qꝛ ignoꝛare illũ credunt que ſcelerata mẽte ↄcipiunt. Hec eſt pia oratio quã deſiderabat audiri: ne illi ꝑmitterent ſuas voluntates efficere: quos ↄſtabat deum ante oculos ſuos nõ hẽre. Ecce eñi de⁹ adiuuat me: ⁊ domin⁹ ſuſceptoꝛ eſt aĩe mee. Uenit ad ſecũdã partẽ: vbi poſt orationis deuotiſſimam ſanctitatẽ: auxiliũ ſibi dñi ſpũali pᷓſumptione ꝓmittit. Adiuuat dixit: vtiqz laboꝛantẽ: vt potuiſſet ferre que ſupra eũ nitebant impij ↄgregare. Sequitur etiã qđ ſit iſtud adiutoꝛium: id eſt: Et dñs ſuſceptoꝛ eſt aĩe mee. Quẽ ille ſuſcipit: nõ ſoluz in laboribus adiuuat: ſed etiã a peccatis oĩb⁹ miſeratus abſoluit. Et intuere qꝛ dicit: Anime mee: vt etſi corp⁹ periculis exponit: aĩe tñ ſalus illeſa ſeruet. Ipaz quippe nouit in ſanctis ſuis ſpecialiter cuſtodire: per quã in iudicio credit hoĩem larga pietate coronare. Auerte mala inimicis meis: ⁊ in vitate tua diſꝑde illos. Mi. ci

Cũ ſe dñi miſeratione ab inimicoꝝ ꝑſecutione propheta cognoſceret fuiſſe liberatuz: hanc hoſtiã bone volũtatis ꝓbat offerre: vt pro inimicis ſuis nitatur oĩmodis ſupplicare: qđ diuina pietas ↄſueuit libẽter accipere. Orat ergo vt mala voluntas remoueat ab inimicis ei⁹: vnde eos nouerat ingrauãdos. Sequit eñi: In veritate tua diſꝑde illos. Mali cũ ad vitatẽ veniũt a priſtina intẽtione diſpereũt: ⁊ niſi aliquis a ꝓpoſito iniqtatis diſceſſerit: locũ in bonis actib⁹ nõ habebit. Diſpereãt ergo Ziphei ne ꝓdant celatũ: diſpereat Saul ne ꝑſequat innoxiũ. Uolũtarie ſacrificabo tibi ⁊ ↄfitebor nomini tuo dñe: qm̃ bonũ eſt. Uoluntarie ſacrificat dño: qui pro inimicis ſuis ſtudio pietatis exorat. Nã qui petit inimicoꝝ vindictã qui ſe vlciſci deſiderat calamitatib⁹ alienis: vel qui ꝓpter alia mundi deſideria ſupplicat: volũtarie nõ ſacrificat domino: qꝛ nõ eius amoꝛe rogat: ſed potẽtiam ipſius rerũ aliquaruz neceſſitate deprecat. Sacrificare autem voluntarie domino eſt: puritatẽ bone volũtatis offerre: ⁊ propter hoc tñ illum colere: timere vel amare qđ deus eſt: qđ creatoꝛ: qđ rerum oĩum pius probat eſſe diſpoſitoꝛ. Sacrificant etiam voluntarie deo: qui inter anguſtias paſſionũ iugiter gratias agunt: ſicut vir ſanctus Iob feciſſe memoratur. Sequit: Et confitebor nomini tuo dñe: quoniã DEF

bonũ

bonum eſt. Congrue nimis ad ſuperiora reſpōdit: vt in cuius virtute ſaluus fuerat factus: eius nomini hoſtiā cōfeſſionis offerret. Confiteri enī hic: laudare ſignificat: q2 vbū iſtud (ſicut ſepe diximus) omonymum eſt. Addidit: Qm̄ bonum eſt. Illum enim velle laudare ineſtimabile bonū eſt: vnde ⁊ mens ſancta reficit̄ ⁊ mūdi iſtius aduerſitas effugat̄. ¶ Qm̄ ex oī tribulatione eripuiſti me: ⁊ ſup inimicos meos reſpexit oculus tuus. Sicut in prima pte in finē reddidit cauſas orationis: ita: nūc ſubycit rōnē cōfeſſionis ſue: vt quāuis ille volūtarie ſacrificaſſe dn̄o videret̄: deus tn̄ conceſſerat que ꝑfutura cognouit. Ex oībus quippe tribulationibus virtute dn̄i propheta ſe teſtat̄ ereptum: qḋ vtiqꝫ in mundo iſto accidere nō pōt niſi eis qui in dn̄i dilectione perſiſtūt. Sup inimicos aūt eius Ziphços reſpexit oculus dn̄i: qm̄ eos cogitationes nefarias minime cōplere pmiſit. Frequēter enī ꝓpitius deus iniqua nos non pmittit efficere: vt cōpuncti debeamus de noſtris erroribus ſupplicare. Sicut eſt Saulus ꝓhibitus cum a ſacerdotibus ad damaſcū mitteret̄: vt eccleſiam chriſti ſeuiſſima perſecutione vaſtaret. Magna ſiquidem ꝓſperitate non eſt permiſſus agere: vnde potuiſſet ad eterna ſupplicia peruenire.

Al. deſpexit

Concluſio.

Supplicatio iſta ꝓphetica: ⁊ ſancte deprecationis deuota ſimplicitas: vtiliſſimū vite noſtre tradit exēplum: vt qn̄ a Zipheis: id eſt: a mundi iſtius florentibus ingrauamur: non ad contentiones leuiſſimas incitemur: ſed volūtarie dn̄o ſacrificantes: eius beneficijs ab omni tribulatiōe liberemur. Contēdam⁹ illi veriſſime confiteri: vt etiā ignari a noſtris cōpedibus mereamur abſolui. Magna prorſus forma petitiōis expreſſa eſt: vt imminētib⁹ q̄buſlibet piculis tranquillo ⁊ cōfitēti aīo ſupplicemus: qm̄ nouit ille nos ex oīb⁹ tribulatiōib⁹ eripe: ſi tn̄ hic nobis intelligit expedire. Nos enī q̄d oremus: ſicut oportet neſcimus: quos ⁊ ignorantie tenebroſe circūdāt: ⁊ noxia peccata confundunt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 53.

¶ In finem in carminibus intellectus Dauid. LIIII.

Exaudi deus orationem meam ⁊ ne deſpexeris deprecationē meam: intende mihi ⁊ exaudi me. Contriſtatus ſum in exercitatione mea: ⁊ conturbatus ſum a voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniam declinauerunt in me iniquitates: ⁊ in ira moleſti erant mihi. Cor meum conturbatū eſt in me: ⁊ formido mortis cecidit ſuper me. Timor ⁊ tremor venerunt ſuper me: ⁊ contexerunt me tenebre. Et dixi; quis dabit mihi pennas ſicut columbe: ⁊ volabo ⁊ requieſcam. Ecce elongaui fugiens: ⁊ manſi in ſolitudine. Expectabam eum qui ſaluum me fecit: a puſillanimitate ſpiritus ⁊ tempeſtate. Precipita domine diuide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem ⁊ contradictionem in ciuitate. Die ac nocte circundabit eam ſuper muros eius iniquitas: ⁊ labor in medio eius ⁊ iniuſtitia. Et non defecit de plateis eius: vſura ⁊ dolus. Quoniam ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: ſuſtinuiſſem vtiqꝫ. Et ſi is qui oderat me ſuper me magna locutus fuiſſet: abſcondiſſem me forſitan ab eo. Tu vero homo vnanimis: dux meus ⁊ notus meus. Qui ſimul mecū dulces capiebas cibos: in domo dei ambulauimus cum conſenſu. Veniet mors ſup illos: ⁊ deſcendant in infernum viuentes. Quoniam nequitie in habitaculis eorum: in medio eorum. Ego autem ad deum clamaui: ⁊ dominus ſaluauit me. Veſpere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊ annuntiabo: ⁊ exaudiet vocem meam. Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet deus ⁊ humiliabit illos: qui eſt ante ſecula. Non enī eſt illis commutatio ⁊ non timuerunt deū: extendit manum ſuā in retribuendo. Contaminauerunt teſtamētum eius diuiſi ſunt ab ira vultus eius: ⁊ appropinquauit cor illius. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleū: ⁊ ipſi ſūt iacula. Iacta ſup dn̄m curam tuam ⁊ ipſe te enutriet: ⁊ non dabit in eternū fluctuationē iuſto. Tu vero deus deduces eos: in puteum interitus. Viri ſanguinū ⁊ doloſi non dimidiabūt dies ſuos: ego autem ſperabo in te domine.

In finē q̄dē frequenter dictū eſt: qḋ tn̄ non pigebit repetere ſi hic ⁊ aliter potuerit explanari. Bene finis dr̄ Chriſtus: qm̄ q̄cq̄d recte ac fideliter agimus: ad ipm̄ conſtat ſine dubitatiōe referendū: Siue q2 venit in tempoꝝ fine ſicut apl̄s dicit. Nouiſſime locutus eſt in filio. Hoc etiā ſignificabat: qḋ Moyſes dixit: Occidetis agnū ad veſperā. In carminibus: in laudib⁹ dicit. Admonet enim nos: ſiue in triſtitia: ſiue in gaudio ꝑconia dn̄i iugiter pſonare: vnde pſalmus iſte dicturus eſt: nec ab eius aliqn̄ laude diſcedere. Nā paterno affectu qn̄ caſtigat corrigit: qn̄ cō ſolat̄ refouet. Vtrūqꝫ ergo nobis ꝓficit: ſi de ore noſtro gr̄arum actio non recedit. Sequit̄: Intellectus Dauid. Iſte certus intellectus eſt Dauid: vt ſm̄ carnē eū patrem dicamus dn̄i Chriſti: ſicut in euangelio cecus exclamat: Fili Dauid miſerere mei. Scd̄m diuinitatē do ſeruū eē fateamur: ſicut ipſe in centeſimo nono dicit Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris meis. Heb. i. Exo. xii. Luc. xviii. Pſa. cix.

Diuiſio.

Per totum pſalmū: duobus diapſalmatibus quaſi geminis oculis decenter appoſitis: verba ſunt dn̄i ſaluatoris ex forma ſerui: quam integra ꝓprietate declarās humilitatis nobis ſaluberrime donauit exemplum. In prima parte petit ne in tribulatione poſiti deſpiciatur oratio: deprecans liberationis

celeritatē:quam ex carnis infirmitate pbat̄ expete-
re. Secundo loco:iudeoꝝ deſtrui ſupplicat iniquita-
tes:qm̄ in ciuitate ipſoꝝ erat ꝯtradictio veritatis. Ter
tio loco dicit:que obſtinatis iudeis pro ſuis ſceleribꝰ
nouerat euenire. Poſt hec introducitur pia conſola-
tio:ne quis fidelium audita ſeueritate iudicii terre-
retur.

Expoſitio.

Exaudi deus orationem meā:⁊ ne deſpe-
xeris deprecationem meam. Chriſtus
dn̄s qui ad nos venit pia miſeratiōe ſal
uandos:vite nobis formam tribuens ⁊
ſalutē:ex diſpenſatione:qua paſſus eſt in
mūdi ꝯturbationibus voluntarie ꝯſtitutus. Primo
comate exaudiri petit orationē ſuā. Deinde poſtulat
ne eius deprecatio deſpiciat̄:ſed hoc totum per illud
dr̄:qḋ homo deus eē dignatus eſt. Poterat eni ⁊ exau
diri prius:ſ3 poſtea deſpici. Qḋ euenit eis qui mūdi
iſtius bona deſiderātes accipiunt que pcant̄: ⁊ tn̄ po
ſtea deſpiciunt̄:q2 nequāꝙ̄ eterna pmia quęſierunt.

Ad.mihi Intēde in me ⁊ exaudi me. Cōtriſtatus ſum in ex
ercitatiōe mea:⁊ ꝯturbatus ſu3. Prius eſt intēdere
deinde vocē ſupplicātis audire. Nemo eni3 auerſus
exaudit:ſ3 cui aſpectꝰ trāquillus ꝯcedit̄: ipſi ⁊ aures
placidiſſime cōmodantur:ſicut in alio pſalmo dicit̄:
Pſ.12. Reſpice ⁊ exaudi me dn̄e deus meus. Deinde reddi
tur cauſa pfecte oratiōis: Cōtriſtatus ſum in exerci
tatione mea:⁊ ꝯturbatus ſum. Pulcherrime dn̄i ſal
uatoris vno ſermone vite curſus exponitur. Exerci-
tationem quippe dicimus:que nulla remiſſione:nul-
lo ocio conquieſcit: ſed intenta iugi labore in virtu-
tis gloria perſeuerat. Exercitabatur nanꝙ̄ miracu-
lis: exercitabatur ſanctitate doctrine: ſed ꝯtriſtabat̄
eo maxime:q2 fructū iuſtitie pfidi nō pbabant̄ affer
Luc.19. re:ſicut euāgeliſta dicit: Et ꝯtriſtatus eſt ſup Hieru-
ſalem ⁊ fleuit. O bonitatē pyſſimi creatoris:vt ſe cō-
triſtatū ⁊ ꝯturbatū dicat:ꝙ pdicationibus ſaluber-
rimis obſtinati populi veſania non credebat. A vo
ce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniā decli
nauerūt in me iniquitates:⁊ in ira moleſti erant mi-
hi. A voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris:ſubau
diendum eſt:libera me:vt poſſit nobis ſcḋm auctorita
tem hebreā verſuū ꝯſtare diuiſio. A voce inimici pe
Math.27 tit ſe liberari:qm̄ de ipſo dicebat ppl̄s iudeoꝝ:Si rex
iſrael eſt:deſcēdat de cruce ⁊ credimꝰ ei. Petit ergo
vt hec vox pfidoꝝ ꝯſpecta reſurrectiōe vincat̄. Tri
bulatio vō peccatoris erat:qm̄ cū ore ſacrilego ꝯſpue
bāt:cedebant alapis ac flagellis:⁊ exprobratiōes illi
ſupra verbera geminabāt. Sequit̄: Qm̄ declinaue-
runt in me iniquitatē:⁊ in ira moleſti erant mihi. Fu
rētis ppl̄i impetus quaſi fluminis curſus exponitur.
Declinauerūt enim in dn̄m iniquitatē:q2 nullā volē
tes recipere rōnē:effuſionē ſanguis innocētis expete
bant. Et nota ꝙ̄ magne cauſe verbis ſingulis expli-
cant̄. Iudeos dicit:vehemēter accēſos:quos ira fer-
uida pcipitabat ad facinus. Nā qḋ ad ſe ptinet dixit
Moleſti erant mihi:qḋ ſolet nobis cōtingere:qn̄ p-
cacitate ſupflua reddimur inquieti. Audiāt inſipien
tes iudei:dn̄o ſe tn̄ feciſſe moleſtiā:ſibi aūt ppetuā
ruinā. Cor meū ꝯturbatu3 eſt in me:⁊ formido mor
tis cecidit ſuper me. Hic itex humilitas humanita
tis exprimit̄. Nam quāuis lege carnis eius animus
turbaret̄ diuinitatis tn̄ ſue pſidio dolores corpis tor
mētaꝙ̄ vincebat. Nā ſi hoc in martyribus dei ꝟtus
operat̄:quāto magis in illa diſpēſatione carnis ſue
tormētoꝝ ſenſus vehemēs nō poterat ſuperare. Im-
pleuit patiēdo verū dolorem:ſed ⁊ per ſe vincēdo talia
idem ipſe deum ſe eſſe declarauit. Addidit: Et formi
do mortis cecidit ſuper me. Sua ſuis apte reddunt̄.
Conſequens enim erat:vt cuius cor ꝯturbatum fue-
rat:eū ⁊ formido mortis inuaderet. Inſpiciamus qḋ
dicit: Formido mortis cecidit ſup me. Reuera ceci-
dit:qm̄ ſupra eum venit vlterius nō valitura qḋ po-
tuit. Morte ſiquidem dn̄i momentanea:mors perpe-
tua victa eſt:que ſibi dn̄atum in humano genere vē
1.Cor.15. dicabat:ſicut apl̄s dicit: Abſorpta eſt mors in victo-
ria tua. Ubi eſt mors ꝯtētio tua: Ubi eſt mors acule
us tuus: Timor ⁊ tremor venerūt ſup me:⁊ cōtexe
runt me tenebre. Exitus noſtri mortem certiſſima
ꝓprietate deſcribit. Mortem enim prius timemus:
deinde ꝯtremiſcimꝰ:q2 ſeparatio iſta corporis atꝙ̄
ſine ꝯturbatione maxima nō pōt euenire. Sequit̄:
Et ꝯtexerūt me tenebre. Uicina mortis tenebrarū
ſcḋm ittebat aſpectū:q2 frequēter illa conſpicimꝰ aīo:
de quibus nos ventura ſolet ꝯturbare formido. Et
dixi:quis dabit mihi pennas ſicut colūbe: ⁊ volabo
⁊ requieſca3: Poſt cōturbationes mortiferas:⁊ ve-
riſſime humanitatis indigentiam:neceſſe fuit libera
tionē expetere:quam ſibi nouerat conferendam. Ait
enim: Quis dabit mihi ſcil3:niſi tu pater qui huma
nam naturā vſꝙ̄ celorum regna perducens: ad tuam
ETY dexteram collocabis: Penne a pēdēdo dicte ſūt:que
corpus auiū in auras ethereas ſublimitate ſuſpēdūt.
Sed inſpice qḋ pēnas non aquile:non accipitris: nō
hirundinis:que his oībus celerius volant ſibi dari
ETY poſtulat:ſed columbe. Columba enim dicta eſt: quaſi
cel[l]e alumna:que vitam ſine alterius grauamine
peragit. Auis innocēs:manſueta:que in nullum aīal
fellica voluntate conſurgit:nec eſcis ſordidis vilate
nus acquieſcit. Merito ergo columbe pennas dn̄s
Chriſtus expetit:in cuius ſpecie ſupra eum baptiza-
tum ſpiritus quoꝙ̄ ſanctus apparuit. Sequitur: Et
volabo ⁊ requieſcā. Uolabo:ideſt:celerrima me velo
citate tranſponam. Significat enim qm̄ moleſtias iu
deoꝝ vitauit:vt ab eorum iniquitate quieſceret: qḋ
etiam ſequēs verſus oſtendit. Ecce elongaui fugiēs
⁊ manſi in ſolitudine. Illa loca euangelij cōmemo
rat:qm̄ crebris miraculis ſeditiones ſibi concitauit
Mar.1. omnimodis perfidoꝝ. Ait eni Marcus: Et diluculo
valde ſurgens egreſſus abijt in deſertū locum ibiꝙ̄
orabat. Et paulo poſt ſequitur: Ita vt iam non poſſet
manifeſte in ciuitatem introire:ſed foris in deſertis
locis eē. Elongauit enim a perſequentibus: vt occa-
ſionem iracundie inſanis mētibus abrogaret. Man
ſit in ſolitudine:vt imperturbati ſecreti puritate frue
retur. Tali facto nos cōmonēs:vt qm̄ iniquitatis ali
cuius faſce deprimimur:in ſecreto cōſcientie quieſce
re debeamus. Siue illud pōt intelligi: qm̄ a iudeis
perfidis recedēs in ſolitudine gentium manſit. Soli
tudinē vō gentes appellari ꝓpheta atteſtatur dicēs:
Iſa.35. Letare deſertum ſitiens:⁊ exultet deſertū ⁊ floreat
tanꝙ̄ lilium:⁊ floreant ⁊ exultent deſerta iordanis.
Expectabam eum qui ſaluū me fecit:a puſillanimi
tate ſpiritus ⁊ tempeſtate. Uenit ad ſecūdā partē.
Intercedente enim diapſalmate mutauit ⁊ cauſam.
Dixerat quippe requieuiſſe ſe in ſolitudine:nunc au
tem pronuntiat patris ſe expectare preſidiu3:qui eū
poterat a corporea infirmitate ſaluare. Non enim ſe
ſecurum factum ſolitudine putauit:qui adhuc preſi
dia paterna ſuſtinuit:prebens nobis ſaluberrime in-
ſtitutionis exemplum:vt non in adiutorio cuiuſquā

alterius

alterius:ſed in ipſius tñ liberatione pſumamus. Et
q2 dixerat ſe ſuperius perturbatum:ideo nunc mo-
dici animi ſe fuiſſe teſtaẽ. Hec enim ⁊ his ſimilia ad
ETY humanitatis ſunt referẽda naturam. Puſillũ eniʒ: a
pugillo dictũ eſt:parũ aliqd atqʒ breuiſſimum quan-
tum vnius manus capacitas conſtricta poſſit inclu
dere. Tempeſtatẽ vo dicit pcellas ſeditionum:quas
iudei pcipites ſimiles fluctibus cõmouebant. [Pre
cipita dñe ⁊ diuide linguas eoꝝ:qm̃ vidi iniquitatẽ
⁊ contradictionem in ciuitate.] Hic iudeo pplo ſalu
tariter ipcatẽ:vt diuiſiõe linguaꝝ malitie ſue nõ i-
pleret effectũ:ſicut in turri illa factum eſt:quã metu
recentis diluuij in altum holes extẽdere tentauerũt
vbi primo linguarum facta eſt confuſa diuiſio. Ante
enim mundus hebreis tñ:ſicut putamus: ſermoni-
bus vtebaẽ. Sed ſpecialiter mente cõdenduʒ eſt:q2
iratus linguas diuiſit:ppitius autẽ in ſuis apoſtolis
adunauit. Ibi ne ſuperflua vota cõplerẽt: hic vt vni
uerſe gẽtes per ppriã linguã pdicationẽ vitatis agno
ſcerẽt. Precipita dixit:ne muniat cogitationes ſuas
machinatione pūerſa. Diuide:ne in pnitioſam con-
fluãt vanitatẽ. Sequiẽ: Qm̃ vidi iniquitatem ⁊ cõdi
ctionẽ i ciuitate. Digne illos diuidi poſtulabat:quos
iniquos fore in ſacrilegis congregationib⁹ pſiciebat.
Et merito ſolitudines expetijt:qm̃ iniquitatem in ci
uitate eoꝝ eẽ cognouit. [Die ac nocte circũdabit eã
ſup muros eius iniquitas:⁊ labor in medio eius ⁊ in-
iuſtitia. Et nõ defecit de plateis eius:vſura ⁊ dolus.]
In duobus iſtis vſibus: Hierlm paſtine triplicĩ mõ
mores peſſimi rõnabiliter accuſanẽ. Dicit enim:Die
ac nocte:ideſt:oĩ tpe circũdabit eam ſup muros eius
iniquitas:vt quãtũ muroꝝ machina in altum potuit
creſcere:multo magis ibidem malitia ſe pterua di-
ſtẽderet. Sequiẽ: Et labor in medio eius ⁊ iniuſticia
Prius muros dixit:vt cunctos habitatores include-
ret:nunc dicit:⁊ medium ciuitatis:deſignãs nobiliſſi
mos ⁊ pmates qui honorabiles ſe videri volũt ſemp
in medio ꝯſtituti. Hos nõ lex:nõ rõ:ſʒ labor ⁊ iniuſti
tia poſſidebat. Labor: reſpicẽ ad exercẽdas oppreſſio
nes:iniuſtitia ptiet ad nefãda iudicia. Subiũgit ter
tiũmodũ. Et nõ defecit de plateis ei⁹ vſura ⁊ dolus.
Intẽdam⁹:q2 nõ dixit occulte:ſʒ i plateis talia fuiſſe
cõmiſſa que lex ſupna damnauit. De vſura enĩ dictũ
Ps.14. eſt:Qui pecuniã ſuã nõ dedit ad vſurã. De dolo aũt:
Ps.33. Et labia tua ne loquanẽ dolũ. Hec nõ occulte geſſit:
ſed quodãmodo libera iniqtate cõmiſit. Omne eniʒ
malum execrabilius redditur qñ publica pſumptio
SCHE ne tractaẽ. Memento aũt illius ſchematis:qd̃ a par
te ſignificat totuʒ. Multi enim illic inuenti ſũt qui
ſacras pdicationes deuotis mẽtib⁹ acceperũt. [Qm̃
ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: †ſupportaſſem
Al. ſuſtinuiſſem. vtiqʒ. Et ſi is qui oderat me ſup me magna locutus
Al. abſcõdiſſem forſitã. fuiſſet: †abſcõderẽ me vtiqʒ ab eo.] In iſto vſu ⁊ duo
bus alijs qui ſequũtur iudas pfidus exprobraẽ q2 ca
ueri potuit ſi public⁹ fuiſſet inimic⁹. Nã quo mõ cũ
hr̃et ſuſpectũ:qui videbaẽ eẽ diſcipulus: Dicẽ: Qm̃ ſi
inimicus meus maledixiſſet mihi:ſupportaſſem vti
qʒ:q2 reuera veniſſet aduerſus iurgia iaculanda. Et
debet patienter accipi:qd̃ inopinatuʒ non pbaẽ aſſu
mi. Et intellige qʒ humili verbo vſus eſt vt diceret:
ſupportaſſem:qd̃ conſuetudo humanis calciamentis
nomẽ impoſuit. Non eſt ergo inſolitum vt ille dice
ret:ſupportaſſem:qui ſe etiam ſcarabeis ⁊ vermibus
cõparauit. Que figura ſicut ſepe memoratum eſt: dr̃
SCHE Metriaſmos:id eſt:mediocritas. Sequitur: Et ſi is
qui oderat me ſup me magna locutus fuiſſet:abſcon
derem me vtiqʒ ab eo. Hinc quoqʒ mirabile patien
tie monſtraẽ exemplum: vt inimicis magna ad cõtu-
melia loquentibus:nõ in cõtẽtiones erũperet:aut ali
qua altercatiõe reſiſteret:ſed locũ ꝛbis daret inſanis
Et ne adhuc ſanctam mentem maliuoloꝝ ſermo ſe-
quereẽ ſe dixit abſcõdere:vt pcacitas neceſſario de
ſineret:cũ aduerſarium non videret. [Tu vo homo
vnanimis:dux meus ⁊ notus meus.] Hic ⁊ ſequens
verſus increpatiue qdẽ legẽdus eſt:ſed cõſideremus
que patiẽtia. Adhuc vnanimis:adhuc dux:adhuc no
tus dr̃:qui futurus hoſtis ⁊ crudeliſſim⁹ traditor per
oĩa noſcebaẽ. Vnanimis:ad illud ptiet:q2 inter aplos
fuit. Dux:qm̃ ad vicos ⁊ caſtella pmiſſus eſt:vt pdi-
catiõe verbi rudes animos imbuiſſet. Ducẽ vo bene
dicimus itineris pcurſorem. Notus aũt ad illud ptĩ
net:qd̃ eius pditio fuiſſe nõ pbaẽ abſcõdita:qm̃ chri
ſtus dñs traditorem eum in cõmuni epulatione pdi
xit. Et alio loco dicit: Nonne ego vos duodecim ele- Ioan.6.
gi:ſed vnus ex vobis diabolus eſt? [Qui ſimul mecũ
dulces capiebas cibos:in domo dei ambulauimus cũ
conſenſu.] Grandeſcit culpa:cũ bñficia reputanẽ exi
mia. Hoc ſchema dr̃ Emphaſis. Nã quęuis maligni- SCHE
tas ciboꝝ ſemper comeſtione miteſcit:nec ſolet eẽ
ſeuus qui dulcis menſe gratificatione delinitur. Cõ-
grue ſiqdeʒ corporales cibos ſtulto homini cognoſci
mus imputatos:quos ille tñ dulces poterat eſtima-
re. Nam ſi dogmaticos cibos quos ante pceperat re
tinere voluiſſet:ad tãtũ ſacrilegium nõ veniret. De
quibus cibis fidelibus dictum eſt: Guſtate ⁊ videte: Ps.33.
qm̃ ſuauis eſt dñs. Sequiẽ: In domo dei ambulaui-
mus cũ ꝯſenſu:id eſt:in tẽplo Hieroſolymitano:vbi
inter eu⁹ videbaẽ eẽ diſcipulos: vt ſimul vocat⁹ icede
ret:ſimul ei⁹ collegia ſequereẽ. Cõſenſus enim pfidi
hois ad ꝯuẽticula pceſſionũ ptinet:nõ ad ppoſiti fir
miſſimã ſãctitatẽ. Et vt nobis abſoluta vboꝝ poſſit
ſtare ꝯtextio:iſti ⁊ ſuperiori verſu iũgẽdũ eſt:cur me
tradebas. [Veniat mors ſuper †eos:⁊ deſcẽdãt in in Al. illos.
fernum viuẽtes. Qm̃ nequitie in †hoſpitijs eoꝝ: Al. habitaculis.
in medio †ipſoꝝ.] Cum de iuda ſuperius ſingula-
riter ſit locutus:nunc per ſinam cõis pene ꝯuertitur Al. eorum.
ad iudeos. Sed mouere poteſt:quare dixerit: Veni
at mors ſuper eos:⁊ ſubiunxit: Et deſcendant in in-
fernum viuentes:qd̃ vtiqʒ fieri non poteſt vt ⁊ mo-
riatur aliquis:⁊ viuus deſcendat ad inferos: Sʒ hoc
magis ſpiritualiter accipiendum eſt: quia more ſuo
emendationem magis qʒ conſumptionem venire po
ſtulat inimicis. Mors enim dr̃ vite finis:⁊ qui in me
liorem partem conuertitur:occaſum prioris conuer-
ſationis merito reperiſſe indicaẽ. In infernum autẽ
deſcendunt viuentes (ſicut paruitati noſtre videẽ)
qui cogitationes ſuas peſſimas expaueſcunt:⁊ ad me
lioris inſtitutionis tramitem diuina gratia transfe-
runtur. Sic enim quaſi in infernum viuentes deſcẽ
dimus:quando maloꝝ noſtroꝝ recordatione
terremur. Tali ſiquidem intellectu:predictam eua
dimus queſtionem. Iuſte quoqʒ illos petit conuerti
qui in ſuo pectore quaſi in quodam hoſpitio nequi-
tiam ſuſceperunt. Et bene dixit:hoſpitio:vt oſtende
ret maliciaʒ non eſſe naturalem:ſed aduentitia qua
dam hoſpitalitate ſuſceptam. Quod autem dixit: In
medio:deſignat precordia eoꝝ vt pernitioſiſſima
cogitatio monſtraretur que cor hominis obtinebat.
[Ego autem ad deum clamaui:⁊ dominus †exaudi- Al. ſaluauit.
uit me.] Maloꝝ increpationib⁹ vt decebat pmiſſis:

ad ſua deſideria votaq̃ʒ remeauit:ex forma ſerui ver
ba depromēs. Clamauit enim iugiter ad deum: qui
ſe diuina conuerſatione tractauit: ⁊ conſequens erat
illum exaudiri: qui a maieſtate ſua nō poterat ſegre
SCHE gari. Quod ſchema dr̃ Prophoneſis: latine exclama
tio quotiens inter alia que loquimur ad deum ſubi
to verba conuertimus. [Ueſpere ⁊ mane ⁊ meridie
narrabo ⁊ annuntiabo: ⁊ exaudiet vocem meā.] In
tendamus animo: q: hec verba magna nobis denun
tiant. Ueſpere ſignificat tempus traditionis: qñ euʒ
iudas cohortibus noſcitur prodidiſſe querentibus.
Mane: cum ad pontium Pilatuʒ perductus eſt au
diendus. Meridie: q: hora ſexta vt euāgeliſta dicit:
ETY in cruce ſuſpenſus eſt. Meridies quippe dictus eſt:
quaſi medius dies. His conſequentia verba reddun
tur. Narrabo pertinet ad veſperam: q: omnia locutū
cōſtat que iudas nequiſſimus facere diſponebat. An
nuntiabo ad mane reſpondet: quando dicente pilato
Joan.18. Tu es rex iudeorum. Annuntiauit: In hoc natus ſuʒ
⁊ cetera que ibi dicuntur a domino. Iunxit etiaʒ: Et
exaudiet vocem meam: ad meridiem pertinet: quan
Ibidem. 19. do in cruce dixit: Conſummatuʒ eſt: ⁊ emiſit ſpiritū.
O mira breuitas. In hoc vno verſiculo tam magnus
actus ille narratus eſt: vt qd̄ in illa latitudine cogno
ſcitur expoſitum: in hac breuitate ꝓbaretur eſſe colle
Al. redimet ctum. [Liberauit in pace animam meā ab his qui
appropinquant mihi: qm̄ inter multos erant mecū.]
Hoc eſt qd̄ ſuperius exauditam dicit vocem ſuā: vt
reſurrectionis beneficio eius anima liberaret̃ in pa
ce. Et a quibus liberaret̃: conſequenter exponit. Ab
his ſcilʒ qui appropinquant mihi. De illis dicit qui
laudibus fictis reddere videbantur obſequiuʒ: ⁊ cor
de fauebant nihilominus inimicis: a qb⁹ merito ani
mam ſuam dicit eſſe liberatam. Erat enim grauiſſi
mum inimicitie genus eſſe corde aduerſarios ⁊ lin
gua ſimulare deuotos. [Exaudiet deus: ⁊ humiliabit
Al. illos eos: qui eſt ante ſecula.] Exaudiet vtiq̃ʒ ſuperiora
que dicta ſunt: humiliabit eos ſcilicet ad credenduʒ
vt qui per ſuperbiam fidem declinauerant chriſtia
nā: per humilitatem iterum lumen veritatis agno
ſcant. Nam qd̄ additum eſt: Qui eſt ante ſecula: ver
bum ſignificatur coeternum patri: ne ex tempore ali
quo extitiſſe videretur qui ſecula creauit vniuerſa.
Tempus enim tunc cepit: quando mundus ſumpſit
initium. Deſignat ergo arrianorum inſana temeri
tas: creatorem tempoꝝ predicare ſub tempore: dum
coeternus patri ⁊ conſubſtantialis cum ſancto ſpiri
tu incōmutabiliter vnigenitus filius ꝑſeuerat. [Nō
eſt enim illis cōmutatio: ⁊ non timuerunt deū.] In
teriecto diapſalmate: venit ad tertiam partem. Pri
us enim ſolita pietate conuerti optauit errantes: nūc
virtute diuinitatis ſue futura cognoſcens ſenſum eē
dicit incōmutabilem perfidorum: q: duritia mentis
non poterant recipere veritatem. Cōmutationeʒ vo
duplici modo debemus accipere: ſiue iſtam que hic
fit quando ad confeſſionem piam ab obſtinata volū
1. Cor. 15. tate tranſitur: ſiue illam quam dicit apoſtolus: Oēs
reſurgemus: ſed non oēs immutabimur. Quapropter
qui hic cōmutatus non fuerit: ibi non pōt immutari.
Sed de iſtis talibus quare non cōmutabūtur: cauſa
ſubſequitur: q: non timuerunt deū. Nam qui timet
deum a ſua perfidia cōmutatur: dum iudicij pauore
⁊ charitatis ſtudio eligit diuinis iuſſionibus obedire.
Et nota ꝙ in hoc ⁊ in duob⁹ alijs verſibus qui ſequū
tur: pariter coꝝ ⁊ vltiones dicit ⁊ culpas. [Extendit
manum ſuam in retribuēdo. Contaminauerūt teſta
mentum eius.] Ipſa nunc allegorice dicuntur: que in
futuro iudicio ſunt agenda cum perfidis. Manum
hic virtutem operationemq̃ʒ ſignificat: que tunc fit
qñ illa diſcretio bonoꝝ malorumq̃ʒ ꝑuenerit. Sub
iungit etiam cur iudeos pena iuſtiſſima conſequatur
q: mandata dñi prauis actibus polluerunt: dūʒ hoc
nec paſſi ſunt credere qd̄ eis cognoſcitur ſcripturaꝝ
veritas ꝑdicaſſe. Ille enim teſtamētū dei quātuʒ ad
ſe eſt cōtaminat: qui minime ipſius imperijs obſecū
dat. [Diuiſi ſūt ab ira vultus eius: ⁊ appropinquauit
cor ſeius. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum: Al. illius
⁊ ipſi ſunt iacula.] Hoc dicit qd̄ in illa iudicatiōe fu
turū eſt. Diuidunt̃ enī ꝑfidi a populo fideli: ⁊ tanq̃ʒ
arſure palee ſegregātur a granis. Ab ira vultus eius
iudicij tempus exprimitur. Ira enim hic pro vindi
cta ponitur: quam pro ſuis actib⁹ impij ſuſtinebunt.
Ceteruʒ ille icōmutabiliter omnia placideq̃ʒ diſcer
nit. Addidit: Et appropinquauit cor eius. Ipſum ad
huc tempus exponit: quando cor dñi: id eſt: voluntas
eius omnibus innoteſcit. Illo enim tempore appro
piauit cor eius: quādo illud qd̄ hic per ꝓphetas ſuos
precinuit: ⁊ per aploſ predicauit: generalitas manife
ſtiſſime tunc videbit. Sed cur illa faciat que dicta
ſunt ſubſequenter exponit. Mollierunt ſermones
ſuos ſuper oleum: ⁊ ipſi ſunt iacula. Mollierunt enī
perfidi iudei ſermones ſuos: qñ dicebant: Magiſter Matth. 22.
ſcimus qm̄ a deo veniſti: ⁊ viā dei in veritate doces.
In mūdo enim quid lenius oleo: Sed exaggeratio
nem nimiam ſupra oleum perfidorum ſermones di
cit eē mollitos: ne tanto ſceleri par potuiſſet aliquid
inueniri. Ipſi etiam fuerunt iacula: quando dixerūt
Reus eſt mortis. Hoc enim ſermones illi probant̃ Ibidem. 26.
effeciſſe: quod iacula. O execranda diuerſitas: potuiſ
ſe holea mollis loqui cum eſſent tam dura facturi.
[Iacta in deum cogitatum tuum ⁊ ipſe te enutriet Al. ſup dñs curam tuam Al. Et
non dabit in eternum fluctuationem iuſto.] Cuʒ de
perfidis iudeis celeſtis iuſtitia loqueretur: ſaluberri
mum conſilium noſtris infirmitatibus dedit. Cogi
tatio eniʒ ſeculi nos ſemper affligit: quam ſi nō abij
ciamus atterimur: ſicut Salomon ait. Quemadmo Prouer. 25
dum vermis ligno ⁊ tinea veſtimento: ita triſtitia vi
ri nocet cordi. Sed qñ iactatur in dñm: non ſolū nō
nos conſumit: ſed etiam nutrit: vt que ſolet imminuere
augmentum nobis videatur afferre. Sequitur: Non
dabit in eternum fluctuationem iuſto. Uera eſt dñi
immutabiliſq̃ʒ ſnīa: ſed ſi eam qua dicta eſt integritate
noſcamus. Iuſtis in iſto ſolo: ſeculi non adimit flu
ctuatōes: q: hic eos temporaliter probat: vt ibi quos
coronet inueniat. In eternum autem ſicut hic dicit:
neminem permittit iuſtiſſimum fluctuare: qñ iam
perpetua pace cum ipſis cognoſcitur in eternitate re
gnare. Ibi enim nequaq̃ʒ excitabitur fluctus: vbi eſt
ſemper tranquilliſſimus portus. [Tu vero deus: dedu
ces eos in puteū interitus.] Quia dixit de iuſtis: nūc
dicit de impijs qui in gehēne ꝓfunditate mergendi DEF
ſunt. Puteus quidem dr̃ hiatus patens in terre fini
bus excauatus: aquas continens humanis vſibus at
tributas. Sed ne hunc puteum vitalem intelligere
potuiſſes: addidit: Interit⁹. De quo alio i loco legit̃: Pſ. 68.
Neq̃ʒ aperiat ſuper me puteus os ſuum. Fouea mor
talis: merſura terribilis: vbi nec ſpatium vllum con
ceditur: nec ipſa miſeria reſpiramenta preſtant̃: ſed
obſcuritas tenebroſa circūdans: ameni luminis tol
lit aſpectuʒ. Et putei ſiquidem ſimilitudine: gehēne
tormēta

tormenta nos admonet formidare. O pietas inaudita iudicantis: totum hominibus predicitur: vt culpa plectibilis euitetur. [Uiri ſanguinum ⁊ doloſi: non dimidiabunt dies ſuos.] Numerū pluralem: ſanguis latina lingua non recipit: ſed hoc magis ſcripture diuine proprium eſſe dicimus. Uiri ſiquidē ſanguinū ꝓprie non dicuntur qui innocenter humanū fundūt cruorem: quia ⁊ iuſti iudices diſcipline neceſſitate cōſtricti: quo quietos populos reddant: interdū puniūt nocētes: ⁊ ille qui violētū repellit: cruorem ſeuiſſimi hominis effundit: maxime cum legamus iuſta bella viris ſanctis a domino fuiſſe ꝑcepta. Quapropter addidit: Et doloſi: vt illū eſſe intelligeres reum: qui per inſidias ⁊ iniquiſſimū dolū alienū querit exitum.

DOC Hos tales implere non dicit dies ſuos: quia cū ſibi lōgam vitā ꝓmittūt: exitū celerrime mortis inueniūt. Nam omniū dies in predeſtinatione noſcunt̃ eē definiti: ſed illis dimidiabunt̃ dies ſui: quibus ↄtra diſpoſitū ꝓprium ꝓuenire monſtrat̃ occaſus. Ideo enim additum eſt: ſuos: vt voluntarios intelligeres: non a dño conſtitutos. [Ego aūt in te ſperaui dñe.] Illos tales quib⁹ celerrimus euenit finis: in ſe ſperaſſe nō dubium eſt: dñm autem ſaluatorē cuius hec v̄ba ſūt ex forma ſerui: in patrem ſperaſſe manifeſtū eſt. Paſſionis pſalmum ſolito more ↄcludēs ſe dicit ſperaſſe in dñm: vt ſignificaret corda fideliū in ſpe dñi ſemꝑ eſſe defixa. Frequenter enim caput loquit̃ qḋ membris aptare debeamus. Quapropter ⁊ huius hymni modum: ſicut in 34.° pſalmo iam dictū eſt: debemus exquirere ꝑfinitum. Primū: quia ex dñi chriſti ꝑſona ꝓlatus eſt. Deīde inchoauit ab oratione. Tertio: dñice paſſionis geſta memorauit. Quarto: verbis euāgelicis aſſonā veritate ↄſenſit. Quinto: in ſpe fidelium magna finitus eſt: vt dubium nō ſit preſentē pſalmū preſcriptis regulis conueniſſe.

Concluſio.

Audiuimus viuificatorem creaturarū: aiaʒ ſuā poſuiſſe pro ſalute mortaliū. Audiuimus impaſſibilem deuʒ carne ſuſcepiſſe pro peccatoribus paſſionem: Audiuimus patri coeternū

DOC mortis ſubiſſe ſupplicium. O ineſtimabile precium quod redemit genus humanum: O holocauſtum qḋ nobis preſtitit eternas flammas euadere. Interitus qui tulit exitium. Finis qui dedit bonum ſine fine manſurum. Nam cum prouenit innocēti mortis aculeus: factum eſt vt iure perderet quos tenebat obnoxios. Deglutiuit enim infernus more piſcium exitiū ſuum: ⁊ qui ſe capere predam credidit: predatorem ſuuʒ potius deceptus excepit. Unde papa Leo ſedis ſue compar: pulchre locutus eſt dicens: Quāuis multorum martyrum in ↄſpectu domini precioſa mors fuerit: nullius tamen inſontis occiſio fuit redemptio peccatorum. Acceperunt enim iuſti: non dederunt coronas. Et de fortitudine fidelium exempla nata ſunt patientie: non dona iuſtitie. Singulares quippe in ſingulis mortes fuerunt: nec alterius quiſquam debitum ſuo fine perſoluit. Inter filios autem hominum vnus ſolus extitit Chriſtus: qui vere erat agnus immaculatus: in quo omnes crucifixi: omnes mortui: omnes ſepulti: omnes ſunt etiam ſuſcitati. Preſta pyiſſime Deus: vt qui in aſſumpta carne pro nobis dignatus es pati: regni tui conſortia nobis largiaris. Memoria quoqꝫ tenendū eſt: quod hic pſalmus tertius eſt eorum qui de paſſione ⁊ reſurrectione domini latius ſunt locuti.

Explicit expoſitio in pſalmum. 54m.

℄ In finē pro populo qui a ſanctis longe factus eſt Dauid in tituli īſcriptionē quā tenuerunt eum allophili in geth. LV.

Miſerere mei deus quoniā conculcauit me homo: tota die īpugnās tribulauit me. Cōculcauerunt me inimici mei tota die: quoniā multi bellantes aduerſum me. Ab altitudine diei timebo: ego v̄o in te ſperabo. In deo laudabo ſermōes meos: in deo ſꝑaui nō timebo qḋ faciat mihi caro. Tota die v̄ba mea execrabant̃: aduerſum me oēs cogitatiōes eorū in malum. Inhabitabūt ⁊ abſcondēt: ipſi calcaneum meū obſeruabūt. Sicut ſuſtinuerūt animā meā pro nihilo ſaluos facies illos: in ira populos ↄfriges. De⁹ vitā meā annūciaui tibi: poſuiſti lachrymas meas in cōſpectu tuo. Sicut ⁊ in ꝓmiſſione tua: nūc cōuertētur inimici mei retrorſuꝫ. In quacūqꝫ die inuocauero te: ecce cognoui quoniā deus meus es. In deo laudabo verbū in dño laudabo ſermonē in deo ſperaui: nō timebo qḋ faciat mihi homo. In me ſunt deus vota tua: que reddā laudatiōes tibi. Quoniā eripuiſti aiam meā de morte ⁊ pedes meos de lapſu: vt placeā coram deo in lumine viuentium.

Titulus hic duplicia ↄtinet facta. Una pars eſt euāgelij vſqꝫ ad illud qḋ ait: In tituli inſcriptionē. Alia veteris teſtamēti vſqꝫ ad terminū tituli. Primo dicit: in finem qḋ chriſtū ſignificare frequēter expoſitū eſt. Deinde pro ꝑplo qui a ſanctis lōge factus eſt Dauid in tituli inſcriptionē. Tituli inſcriptionē diximus in paſſiōe dñi ideo nō fuiſſe deletā: quia longe añ fuerat ꝓphetatū: Ne corrūpas tituli īſcriptionē. Sꝫ pōtio pilato iudaic⁹ ꝑpls iminebat: vt ↄtra vaticinia ꝓpharū huius tituli emēdaret̃ inſcriptio: nolēs ſuū regē dici: quem inſanis mētibus reſpuebat. Que volūtas eos longe fecit a ſanctis: quia fideles Chriſtū ſuuꝫ regem dici tota mētis intentione feſtināt. Cū tenuerūt eum allophili in geth: hoc eſt: qḋ regum textus enarrat: quia Dauid Saulis inſecutione perterritus: in ciuitate geth apud allophilos ſe credidit occulēduꝫ. Sed quia diximus hec oīa myſticis ſilitudinibus exponēda. Geth ſignificat torcular: id eſt: preſſurā quā oīs

INTER patit̃ chriſtianus. Sed tūc fructū reddit vberrimū: cū tribulationū fuerit faſce depreſſus. Et ideo in tali ſuꝑſcriptione loqui rōnabiliter aptat̃ eccl̃ia: que allophilorū: id eſt: alienigenarū perſecutionibus ingrauata: tanꝗ̄ nectareos liquores merita ſanctorū copioſa vbertate profundit.

Diuiſio.

Diuerſis afflictionibus onerata: In ꝑma ſectione pſalmi mater orat eccleſia: confidens ſe tn̄ a ſeuientib⁹ inimicis eē liberādā. Secunda ſectione: ꝓprias enumerat paſſiones: grãs agēs quia de crebris ꝑiculis ſit erepta: nec ſe dicit formidare mala que cognoſcit

eē celeriter tranſitura. Tertio loco: in futura illa beatitudine laudes ſe dicit dño iugiter cantaturā: qui eā de huius ſeculi aduerſitate liberauit. Expoſitio.

Al. mei. Al. ipugnās Miſerere ꝉ mihi domīe qm̄ conculcauit me homo: tota die ꝉ bellans tribulauit me. Uirgo mater eccl'ia que fideles populos parit: nec a ſua itegritate diſcedit: celeſtē ſponſum pijs lachrymis rogat: ne ſe patiatur ab inimicis opprimi: que adhuc in mundi iſtius cognoſcitur calamitate verſari. Cōculcauit: retulit: quod in titulo dixit ad torcular: qꝛ tantum vinū exprimit̄: quātum enīxius vua calcat̄. Holem hic ſignificat abſolute diabolū: ſicut in euangelio de ipſo dñs

Math. 13. dicit: Inimicus aūt homo qui ſupſeminauit ziȥania: eſt diabolus. Sequit̄: Tota die bellās tribulauit me. Deſcribit qd in hoc mūdo ſancta patiat̄ eccl'ia: qꝛ ſine aliqua intermiſſiōe diaboli cognoſcit̄ certamina

Eph. 6. ſuſtinere: ſicut dicit apl's. Nōn eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ꝛ ſanguinē: ſed aduerſus principes ꝛ p̄tātes tenebraꝝ harꝝ. Bellum graue qꝛ occultū: pugna difficilis qꝛ cū fortiore dimicat̄. Quale eſt enī cū hoſte ꝯfligere: ꝛ eius inſidias nō videre: Aduerſari⁹ quoqꝫ noſter nec labore deficit nec vict⁹ aliqñ diſcedit: ſed tanto atrocior redit: quātū eū per diuinā gra-

SCHE tiam debellari poſſe contigerit. Bellum vō ſchematice per Antiphraſim dicimus: ſicut lucum qui non lucet: ꝛ piſcinam que non habet piſces. Quapropter nullus ſe queratur fidelium frequentiſſima diaboli machinatione vexari: quia ſi Chriſti eſſe volumus

Al. qm̄ multi bellantes aduerſum me. Ab altitudie diei timebo hic aduerſarium ſemꝑ diabolū ſuſtinemus. Conculcauerūt me inimici mei tota die: ab altitudine diei. Qm̄ multi qui debellant me timebunt. Grauiſſimū quidem genus iniurie eſt: vſqꝫ ad pedum cōtumeliā peruenire: ſed inde ꝓcedit qd̄ ſanctis altaribus offerat̄. Uinū enim nō ꝓfluit niſi pedib⁹ vua tūdat̄: ſic in mēbris ſuis eccleſiam ꝯculcat inimicus: vt ſanctorū inde merita glorioſa naſcant̄. Repetit quoqꝫ: Tota die: vt reuera intelligas in hoc ſeculo nullū tēpus oīmodis a talib⁹ tentationib⁹ alienū. Nā qd̄ dixit: Ab altitudine diei: mūdū iſtū ſignificat: vbi tumet altitudo ſupbie. Nā ſicut chriſti regula humilitatem ꝑcipit: ita diaboli ꝯſuetudo ruinoſe altitudis culmina ꝑſuadet. Et vt graue pōdus ſue cōpreſſiōis exprimeret: ab altitudie ſupbie ſe dic̄ fuiſſe calcatū: vt nec leue pōdus crederes qd̄ tanta mole ꝑmeret̄. Sequit̄: Qm̄ multi qui debellāt me timebūt. Non vacat qd̄ multos dicit ꝛ nō oēs timere: ſcilꝫ qm̄ ex ipſis qui eccl'iā debellāt plurimi ꝯuertunt̄ ad dñm: ꝛ incipiunt eterna exitia nō timere cū beatoꝝ ꝑtib⁹ aggregant̄. Illi aūt qui in ſua obſtinatione ꝑmāſerunt: oēs timebūt penale ſibi iudiciū: qñ dñi declarat̄ aduētus. Felix cōmutatio: vt hic ꝑuo tpe caſte timeāt fideles: ꝛ in illa ꝑenni exultatiōe ſecuri ſint. At ꝯtra īfeliciū ſors oīno duriſſima eſt: hic ſub breuitate gaudere: ꝛ in illa

Al. nō hʒ ꝑpetuitate cruciari. Ego vō in te ſperabo ꝉ dñe. Dicit cauſam quare ſic timere non debeat ſicut ipi formidabūt: qm̄ ſperat in dño qui nunqꝫ in ſe decipit cō-

Eccli. 2. fidētes: ſicut Salomon dicit: Quis ſperauit in dño ꝛ cōfuſus eſt: Aut qs ꝑmāſit in timore illi⁹ ꝛ derelict⁹

Al. nō habet. Al. deo ſperaui. Al. caro eſt: In deo laudabo ſermones meos ꝉ tota die: in ꝉ dño ſperabo: nō timebo qd faciat mihi ꝉ homo. In deo laudat ſermōes ſuos: qui omne qd̄ bn̄ loquit̄ nō ſibi: ſed diuinis cognoſcit̄ munerib⁹ applicare. Suos enī ita itelligēdū eſt: nō qui ꝓprio ꝓferunt̄ arbitrio qm̄ ſemꝑ mali ſūt: ſed qui dñi largitate ꝯceſſi ſunt.

Noſtra enī que nobis data ſunt recte dicimus: ſi tñ eadem conceſſa nobis dñi munere ſentiamus. Sed hoc tota die: id eſt: vniuerſe vite tēpore ꝯſtat eē faciēdum: ꝛ cum aduerſis deprimimur: ꝛ cum proſperis ſubleuamus. Sequit̄: In deo ſperabo nō timebo qd faciat mihi homo. Snīa iſta niſi ſubtiliter querat̄: ſuperiorib⁹ videt̄ eē ꝯtraria. Nā cū ſe ꝯculcatū diceret ꝛ debellatū ab hoīe: ꝛ imīnētia ꝑicula metens miſericordiam dñi poſtularet: hic iterꝝ aſſerit ſe hoīem

nō timere. Utrūqꝫ verꝫ: qm̄ prius dum ꝑſentes calamitates: id eſt: ſeculi iſtius aſpiceret: formidauit: nūc timorē cum futura cōtuet̄: abiecit. Quid enim poterat ab hoīe pati: qui ſpem ſuam poſuerat in illa retributione iudicij: Seuiat lꝫ carnificū manus: ꝑparentur incēdia caminoꝝ: oīa tormēta deſpicit eccl'ia in membris ſuis: que expectat dñi munera ſaluatoris.

Tota die vba mea execrabātur: aduerſum me ꝉ oīa cōſilia eoꝝ in malum. Uenit ad ſecundam ꝑtē: vbi ſub dolore cōquerit̄ vba ꝑdicationis ſue ꝯtinue a perfidis execrata: qꝛ cū vba diceret: detractiones abominabiles incidiſſet. Qd̄ ad hereticos vel male latētes ꝑtinet chriſtianos: qui dū vba dñi audiunt: ſalutaria dicta cōtemnūt. Sequit̄: Aduerſum me oīa cōſilia eo- | Al. oēs cogitationes

rū in malū. Conſilia ſolēt ꝓuidere que ꝓnuncia cōſulendo enim dicta ſunt. Sed vt intelligeres tractat⁹ eoꝝ nulla bonitate ſubſiſtere: addidit: In malum: ne qd eos boni in illa crederes deliberatione tractaſſe. | ETY

Inhabitabunt ꝛ abſcondent: ipſi calcaneum meum obſeruabūt. Sicut ꝉ expectauit anima mea. Iſti ergo ſubdoli chriſtiani habitare publice vident̄ eccl'iā ꝛ ꝯgregationes ſequi ꝯuentuſqꝫ ꝑploꝝ: ſed virus ſue peruerſitatis abſcondunt. Nec palā auſi ſunt ꝓdere qd̄ ſciunt apl'icas regulas nō hr̄e. Malum inteſtinū: vulnus inſanabile: qd̄ quāto plus tegit̄: tanto ampli⁹ incurabili putredine ſauciat̄. Sequit̄: Ipſi calcaneū meū obſeruabunt. Mos iſte diabolicus eſt: vel eoꝝ qui miſtri ipſius eē nōſcunt̄: vt calcaneū: id eſt: vltima noſtra inſidioſa calliditate reſpiciāt: ſicut ſerpēti a dño dictū eſt: Illa tuum obſeruabit caput: ꝛ tu inſidiaberis calcaneo eius. Scit enim diabolus finitima noſtra iudicare: ꝛ ipſa vult euertere vt poſſimus ad reatus diſcrimina ꝑuenire. Addidit: Sicut expectauit aīa mea: id eſt: ſicut ante ꝓuidi: ſicut inſtructa | Al. ſuſtinuerūt aīaz meā | Gen. 3.

fui: ſicut a dño regulā predicationis accepi. Pro nihilo ſaluos facies ꝉ eos: in ira populos ꝯfringes ꝉ de⁹. Illos quos ſuperius dixit inſidiatores: ꝛ venenoſa ſe ſimulatione celātes: hic per gratiam dñi facile ꝓmittit eſſe ſaluandos: vt de nullo ergo errantium deſperare debeat: quāuis culpabilem eſſe cognoſcat. Nam quod dicit: Pro nihilo ſaluos facies eos: ſignificat qꝛ gratis omnia ſua pietate concedit: nec cuiuſqꝫ meritum exigit: vt poſſit proprio labore ſaluari. Quid enī meruit latro: vt ſic paradiſum velociter introiret: Quid publicanus: qui repente de templo abſolutus exiuit: Ipſe dedit confeſſionis ſubitū votū: qui donauit ꝛ premiū. Conſtat ergo pro nihilo peccatores ſaluos fieri: quando certum eſt conuerſionem gratuita largitate cōcedi. Sequitur: In ira populos cōfringes deus. Prius dixerat malignam turbam eſſe liberandam: nunc quemadmodū ſaluari poſſit exponit. Iuſtitia dñi que putatur ira: confringit populos contumaces. Nam cum tribulationibus eorum corda quaſſauerit: ꝛ diuerſaꝝ anguſtiaꝝ numeroſitate cōpleuerit: ab iniquitate reuocati compelluntur dño confiteri: ꝛ per iram eius videtur fieri cum ille placi- | Al. illos | Al. nō hʒ

dus

dus atq; immutabilis ſalutis nr̃e cauſas noſcaſ operi.
Al. Deus {[Uitam meã annũciaui tibi: poſui lachrymas me
Al. poſuiſti {as in ↄſpectu tuo. Sicut in pmiſſiõe tua.] Uitã ſuã
Al. Et annũciat deo: qui peccata ppria ↄfiteſ: ſicut fecͭ apl's
1. Timoth. 1. dicendo: Prius fui blaſphemus ꝛ pſecutoꝛ ꝛ iniurio
ſus. Hoc eſt enĩ gloriã deo dare: vt publice denuntie
mus quales nos dignatus fuerit ſuſtinere ꝛ ad ↄuer
ſionẽ adducere: qui merebamur peccatis faciẽtibus
interire. Et inſpice qd dicit: Uitam meã: q: ſemp̱ p̱
baſ eẽ culpabilis. Qm̃ enĩ nõ aut cogitando delinqui
mus: aut vbis offendimꝰ: aut labili actiõe peccamus
Uitã ergo ſuã ſicut pfidi abſcõdũt: ita fideles annũ
tiant; nõ vt eã deo notã faciãt qui nullatenus põt ali
qd ignorare: ſ; vt ſe magis cõdemnãtes mereanſ ab
ſolui: ſicut pph'a dicit: Dic tu prius peccata tua vt iu
ſtificeris. Seqtur: Poſui lachrymas meas in ↄſpectu
tuo. Lachryme que in ↄſpectu dei ponunſ iocunde
ſunt: q: nõ cruciant: ſed a cruciatibus liberant. Pias
ergo lachrymas fundebat: qui pro inimicis rogabat:
ꝛ ideo meruit obtinere: q: pceptũ dñi pbaſ impleſſe.
Addidit: Sicut in pmiſſione tua. Pollicitatio qppe
dñi eſt vt pias lachrymas nõ refutet: ſicut ꝛ in alio
pſalmo dicit: Inuoca me in die tribulatiõis tue: ꝛ eri
Pſ. 49. {piã te: ꝛ magnificabis me.[Cõuertenſ inimici mei
Al. Tũc {retroꝛſum. In quacũq; die inuocauero te: ecce agno
Al. cognoui {ui qm̃ deus meus es tu.] Cõuertẽdos retroꝛſum dicͭ
Al. nos bʒ inimicos: ne in ſuo itinere pſeuerãtes: peſſimos ipſe
re docenſ errores. A malo enĩ qui retro redit pfidis
ſue culpãdũ derelinquit. Sic enĩ petro apl'o dñs dicͭ
Math. 16. ppitius nõ iratus: Redi retro Sathanas. Iſtud enĩ
qñ errãtibꝰ ↄtingit error priſtine prauitatis abſcedit
Sequiſ: In quacunq; die inuocauero te. Hic clemẽ
tiã dñi pnũtiat mirabilemq; pietatẽ: vt in quacunq;
die inuocatus fuerit: ſemper ſe miſeratus indulgeat.
Quacunq; die ſignificat diuerſi tẽporis ſatiſfactio
nes. Alter enĩ tota pene vita dñm ſupplicat: alter in
media etate cõuertiſ: alius in vite fine ſaluaſ. Ipm
eſt enĩ: in quacunq; die: q: dñs clemẽti patiẽtia qdli
bet tẽpus nr̃e ↄuerſionis expectat: ꝛ ideo culpabiles
Ezech. 18. ſuſtinet: expectat errãtes dicẽs: Nolo mortẽ peccato
ris: ſed vt conuertaſ ꝛ viuat. Soluʒ eſt enĩ vt in hac
vita peccatũ omne fateamur: vbi ꝛ humana fragili
tate delinquimus. Addidit: Ecce agnoui qm̃ deꝰ meꝰ
es tu. Dulcis ↄfeſſio ꝛ vera pbatio: vt ipſe cognoſce
ret impletũ: qd magno deſiderio nouerat exquiſitũ.
Sequiſ: Qm̃ deus meus es tu: ſ; ſit generaliter dñs
omniũ noſtrũ: tñ ↄſiderãter dicimus: deꝰ meus: qm̃ ab
{eo nos reſpici poſſe gaudemus.[In deo laudabo ver
Al. nõ bʒ {bum: ꝛ in dño pdicabo ſermonẽ.] Reuera ortho
Al. laudabo doxe dicta noſcunſ ecclie. In patre ſe pmittit filiuʒ
laudaturũ: vt qcqd de illo dicͭ: de iſto pariliter ſentia
tur. Nã cũ pdicamus eternum atq; omnipotentem
patrẽ: eternũ atq; omnipotentẽ filiũ ſine dubio cõfi
temur. Unũ eſt enĩ in vtroq; pconiũ: qm̃ vna virtus
amboꝝ: indiuidua gl'ia: qꝛ indiuiſibilis eſt natura.
Deniq; ſic ipſe in euãgelio teſtaſ: Ego in patre ꝛ pr̃
Ioh. 14. in me eſt. Quid rogo nõ hẽat filiꝰ: qui naturã oĩpotẽ
tis filiꝰ hẽt? Aut qd nõ habeat pr̃is: qui naturã omni
potẽtis pr̃is hẽt? Una eſt reuera ſubſtãtia: q: nihil in
coꝝ eſſentia diſſimile aut diſcrepãs reperiſ. Nõ hic
amplius minus ve reperis: niſi qd ſibi hereſis arria
na ↄfingit. Hec aũt regula vnitatis atq; equalitatis
ſpiritum quoq; ſanctum ſine dubitatione conſubſtã
tialẽ patri filioq; cõplectiſ: qm̃ ſancta trinitas vnus
eſt deus: nec põt vni gloriam dare qui ſe non intelle

perit hoc coĩter obtuliſſe. Sciẽdũ plane: q doctiſſi
mus Augꝰ in lib. 15° trinitatis ait dicͭ: Spiritꝰ ſanctꝰ
ſm ſcripturas diuinas: nec pr̃is eſt ſoliꝰ: nec filiꝰ ſoliꝰ:
ſed eẽ ↄſtat amboꝝ. Quapropter pr̃is ꝛ filiꝰ charitas
eſt vnica: cũ tñ ꝛ ipſe perfecta ſit charitas. Hoc etiaʒ
multipliciter pbat in expoſitiõe epiſtole ſancti Joã
nis: apertius homelia ſeptima dicẽs: Quia qui chari
tatẽ nõ hẽt fratris vtiq; nõ hẽt ſpiritũ ſanctũ. Seq
tur: Et in dño pdicabo ſermonem. Hic iam venit ad Joa. 1.
dñm Chriſtũ: qui vnus ex trinitate vbũ caro factum
eſt: ꝛ habitauit in nobis. Cuius ſermones: id eſt: pdi
catiões merito ſe laudaturã pmittit eccleſia: q: hu
mano generi viuẽdi regulã ptriſtit ꝛ ſalutẽ. Reuera
ſermones vbiq; pdicãdi per quos mũdi ſalus celeſti
potuit miſeratione repari. Hec enĩ duo ſancta mater
ſe pdicaturã pmittit: que nr̃e fidei eternaʒ tribuunt
ſoſpitatẽ: ſcilʒ potẽtiã vbi: ꝛ humanitatẽ eiuſdeʒ dñi
Chriſti. Sed ne aliquis peſſimoꝝ iſta noĩa dei ꝛ dñi
ſub diſcretione aliqua ſuſcipiẽda iudicaret: vt patri
ꝛ filio vocabulum iſtud dñi: nõ oĩmodis diceret ↄue
nire: in cẽteſimo nono pſalmo pph'a teſtaſ dicẽs: Di
Pſ. 109. {xit dñs dño meo: ſede a dextris meis.[In deo ſpabo
Al. ſperaui {nõ timebo qd faciat mihi homo.] Reuera nõ poteſt
hoĩeʒ timere: qui ſe mũdana nõ formidat amittere.
Quid enĩ põt inimicus auferre: niſi illud qd ſancta
mater a ſua mente pbaſ abijcere? Hic enĩ homineʒ
ſicut ſuperius dictũ eſt: diabolum debemus accipere
qui ſanctam eccleſiam iniqua ſemp volũtate pſequi
tur. Uerſus aũt iſte: ꝛ in prima pte finalis eſt: ſicut ꝛ
hic videſ eẽ repetitus: vt quaſi margaritarũ quibuſ
dam filis relucẽtibus parilitas ſibi partiũ decora cõ
Al. tua. {ſtaret.[In me ſunt deus vota: que reddã laudes ti
Al. laudatio {bi.] Uenit ad tertiũ mẽbrũ: vbi iam liberata de ma
nes. lis huius ſeculi: laudaturã ſe dñm ↄfitetur eccleſia.
Dicit enim in ſe eẽ vota laudationis: dei tñ munere
cõtributa: que in illa perpetuitate reddẽda ſunt: qñ
iam ſancti indefeſſis vocibꝰ pſoluẽt laudis obſequiũ.
Iſta ſunt enim que cũ deũ diligimus habemus ſem
per intrinſecus: que a nobis oĩmodis nõ recedũt: ſed
in illa ppetuitate reddimus cum ſemper ſoluimus ꝛ
debemus. Nã de futuro nos ꝛ hũc verſum debere in
telligere ſequẽtia demõſtrãt: q: huic mũdo nequeũt
{nullatenus ↄuenire.[Qm̃ eripuiſti animã meam de
Al. non bʒ {morte: oculos meos a lachrymis: ꝛ pedes meos de
{lapſu.] Cauſam reddit cur vota laudis ſit pijs imola
tionibus oblatura: ſcilʒ q: eripuit animã populi fide
SCHE lis de morte ppetua. Que figura dicͭ Etiologia: id eſt:
cauſe redditio. Et bene ſuam animã ſancta mater a
morte dicit ereptam: que filioꝝ liberatione gaude
bat. Sequiſ: Oculos meos a lachrymis: ꝛ pedes me
os a lapſu. Singulis ſingula reddit: animã dicit ere
ptam de morte: oculos a lachrymis: pedes vo de lapſu
Sed hec tria in futuro ſeculo pſtabunſ: qm̃ iam nec
aĩa peccãdo morieſ: nec oculi mala ſua deflebũt: nec
pedes labẽtur. Nã hic aui beatoꝝ aufert lachrymas
Matth. 5. cũ ipſe dicat: Beati qui lugent: qm̃ ipſi conſolabunſ.
Nec pedes iuſtoꝝ in iſto ſeculo a lapſu reddunſ alie
ni: q: dũ in hoc mũdo ambulant ſemp in lapſu ſunt:
Prouer. 24 ſed diuina miſericordia continentur: ſicut legiſ: Se
{pties cadit iuſtꝰ ꝛ reſurget.[Ut placeã corã deo in lu
{mine viuẽtiũ.] Dicit queadmodũ dño placere poſſit
eccleſia in manifeſtatione ſanctoruʒ: hoc eſt: in lumi
ne viuentiuʒ: in qbus ipſa pulchra: ipſa ſine macula:
ipſa reddiſ ſine ruga. Quicqd enim in illis acciderit
in vultu illius illuceſcit. Sicut hoĩs ſana viſcera red

dunt faciem pulchriorem: ſicut Salomon dicit: Cor
Ibidem. 15. de letãte vultus florerit: ita oris ſancte eccleſie decus
aſpergitur: quod in beatoꝝ meritis inuenitur.

Concluſio.

Peracta ſunt verba ſancte virginis ꝛ matris eccleſie. Illa enim nos incorrupta generat: illa caſto vtero profundit in perpetuam lucem. Sed vtinã quales baptiſmate illa generat: tales nos vite huius terminus inueniret: ne habeamus cũ populo nefandiſſimo portionẽ: qui ſicut titulus dicit a ſanctis longe diuiſus eſt: quũ nos torcular iſtius ſeculi gaudentes ꝓmat: vt copioſa de nobis vina ꝓfundat. Afflicti ergo grãs agamus: cõtriſtari minime deſperemus: quã illa tormẽta ꝓſunt que nos ad premia beata perducunt.

Explicit expoſitio in pſalmum. 55m.

¶ In finem ne diſperdas David in tituli inſcriptione cum fugeret a facie Saul in ſpeluncam. LVI.

Miſerere mei deus miſerere mei: quoniam in te confidit aĩa mea. Et in vmbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas. Clamabo ad deum altiſſimum deum qui benefecit mihi. Miſit de celo ꝛ liberauit me: dedit in opprobriũ conculcantes me. Miſit deus miſericordiã ſuam ꝛ veritatem ſuam: ꝛ eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormiui conturbatus. Filij hominum dentes eorum arma ꝛ ſagitte: ꝛ lingua eorum gladi9 acutus. Exaltare ſuper celos deus: ꝛ in oẽ terra gloria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: ꝛ incuruauerunt animaꝫ meã. Foderunt ante faciem meam foueam: ꝛ inciderunt in eam. Paratum cor meuꝫ deus paratum cor meum: cantabo ꝛ pſalmuꝫ dicam domino. Exurge pſalterium ꝛ cithara exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: ꝛ pſalmum dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata eſt vſqꝫ ad celos miſericordia tua: ꝛ vſqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare ſuper celos deus: ꝛ ſuper omnem terram gloria tua.

In finẽ: frequenter diximus dñm ſignificari: qꝛ ipſa eſt noſtra perfectio ad ipm feliciter ꝑuenire. Nã ſicut cũ terminum attigeris itineris deſtinati: labore finito in loco deſiderantiſſimo conquieſcis: ita cum ad dñm veneris vlterius nil requires. Ne diſperdas David: ꝓhibeẽ David a Saule diſperdi: qui ad regnum fuerat voluntate dñi preparatus: ſicut factũ eſſe manifeſtum eſt. Sequitur: In tituli inſcriptiõe. Hoc non David: ſed in paſſione Chriſto domino prouenisse manifeſtum eſt: ne a pontio pilato ſcriptus titulus mutaretur. Sed qꝛ diximus perſonaꝫ domini ſaluatoris portaſſe David: hoc nunc de ipſo dicitur: qḋ erat in chriſti dñi paſſione faciendum: ne diſperderetur David de regno deputato: ſicut nec illa dñi potuit tituli inſcriptio cõmutari. Addidit: Cum fugeret a facie Saul in ſpeluncã. Act9 iſte ꝛ David ꝛ dño multũ videẽ eſſe conſimilis. Naꝫ ſicut David Saulem fugiẽs in ſpeluncã ſe abſcondit: ita ꝛ dñi ſaluatoris deitas intra templuꝫ corporis ſui iudeis perfidis fuiſſe ꝓbaẽ abſcondita. Sic ſingula que de David ꝛ Chriſto ꝓuenerunt facta illis ſunt ſub hac alluſione cola. Que imagines reꝝ in hoc titulo ideo precludũt: qꝛ totus pſalmus dei paſſione dicturus eſt. Sic eniꝫ ille truculentũ Saulẽ: ſicut iſte iudeos nequiſſimos perferebat. Oportet ergo meminiſſe pſalmum hunc quintum eſſe illorum qui paſſionem ꝛ reſurrectionẽ domini ſub breuitate commemorat.

Diuiſio.

Dominus chriſtus: in primo ordine pſalmi orat de ſua paſſione ſollicitus: ſcꝫ id qḋ ꝓpter nos homo fieri ieſtimabili pietate dignatus eſt. Factus eniꝫ (vt ita dixerim) humanatus deus: qui etiã in aſſumptione carnis deus eſſe nõ deſtitit: incõuertibilis manẽs: aſſumpto conuertibili hoĩe: naturã ſuam nõ minuẽs: ſed ꝯditionẽ mortalitatis exaltans. Unus eniꝫ atqꝫ idẽ eſt dñs Chriſtus: qui ꝛ in dei forma operat9 eſt miracula magna virtutis: ꝛ in forma ſerui ſubijt ſeuitiam paſſionis. Scḋo ordine: reſurrectiõis ſue gloriam ſtupenda varietate deſcribit. Tertio: poſt beatiſſimam reſurrectionẽ laudes ſe prĩ dño cantare ꝓmittit: que membra diapſalmatum quoqꝫ interpoſitione ſeparantur.

Expoſitio.

Miſerere mei deus miſerere mei: qm̃ in te cõfidit aĩa mea. Chriſtus dñs humanat9 clamat ad patrẽ: ex eo ꝙ futuram metuit paſſionẽ: vt q̃uis voluntariã ſuſciperet mortẽ aĩe ſue declararet abſolute formidinẽ. Miſericordiã petit dei fili9: qui miſereẽ oĩb9 qui ĩdeo ad nos liberãdos humilitate deſcẽdit: vt vnũ ex fidelibus clamare putes: ꝛ creator mũdi aſſumpte carnis infirmitate deprecaẽ. Nam cuꝫ dicit: Miſerere mei deus miſerere mei: repetitio iſta periculũ future mortis oſtendit: vt ſepe poſceret reſurrectionis miraculum: qui ſubiturus erat diſcrimina paſſionis. Sequitur: Quoniam in te confidit anima mea. Oratio iſta forma fidelium eſt: vt qui propter ſalutem noſtram talia pertulit: precationibus quoqꝫ nos ſuis pius doctor inſtrueret. Orauit enim: vt regulãm nobis ſancte orationis oſtenderet. Paſſus eſt propter nos: vt nullus pro ipſo pati velle refugiat. Reſurrexit: vt ad reſurrectionem quoqꝫ ipſius ſpes ſe noſtre infirmitatis extendat. Ille enim iſtarum rerum indigu9 non fuit: ſed omnia cauſa noſtre ſalutis excepit. Et in vmbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas. Intelligamus orationis iſtius puriſſimã ſanctitatem. Primo verſu miſereri ſibi dominum ante omnia poſtulauit. Secundo dicit quare debeat obtinere. Tertio quemadmodum poſſit ab imminẽti perſecutione liberari. Alarum enim vmbra: tecta materna ſunt: que pullos teneros ꝛ blandimẽto quodam fouent: ꝛ ab irruente tempeſtate cuſtodiunt. Sed quia hec munimina magnum auxilium materne pietatis oſtendunt: talis comparatio frequenter in ſcripturis ſanctis poſita reperitur: ſicut dominus
Math. 23. in euangelio dicit: Hieruſalẽ Hierl'm: quotiẽs volui congregare filios tuos ſicut gallina pullos ſuos ſub alas ſuas ꝛ noluiſti. Que figura dicitur Parabole: SCHE id eſt:

id eſt:comparatio:quotiens ſibi res genere diſſimi-les comparantur. Sequitur: Donec tranſeat iniqui-tas. In ipſa comparatione permanſit: vt ſub eadem vmbra requieſceret: donec feruida iniquitas eſtua-ret. [Clamabo ad deū altiſſimum: deum qui bn̄ fecit mihi.] Magnus ordo pie pdicationis oſtendit: ad al-tiſſimū clamare: ad quē nō voce valida: ſed puritate cōſcientie puenit. Clamabat ille ab humanitate ſu-ſcepta: a quo ſupne creature opem nō deſinūt poſtu-lare. Nā qđ dicit: Deū qui bene fecit mihi: deſignat excellentiſſimū incarnatiōis arcanū: qđ humano ge-neri grā diuina collatum eſt. [Miſit de celo et libera-uit me: dedit in opprobriū ꝯculcantes me.] Natura humanitatis vnita dei filio ꝯfitet liberatā ſe ab hu-mana imbecillitate: que poſt reſurrectionē meruit ce-loꝝ regna pcipere. Miſit aūt qđ dicit: nō ſignificat angelū: nō aliquā creaturā. Illa enim per ſe ſeruare nō liberare potuerūt: ſed miſit: intellige auxiliū ſup-ne potētie ſue. Liberauit enim pater filium ſuū: ſicut

Phil. 2. apłs dicit: Propter qđ et deus illum exaltauit et dona-uit illi nomen qđ eſt ſuper omne nomen. Liberare

Joh. 10. quoqꝫ ſe poſſe et filius ipſe teſtatur dicēs, Poteſtatē habeo ponendi aīam meā: et poteſtatē habeo iteꝝ ſu-mendi eā. Uerū iſte locutiones coopationem ſancte trinitatis oſtendūt: que vnū vult: vnum ſemp opat. Addidit: Dedit in opprobriū conculcantes me. Op-probriū pſequētib⁹ fuit: qñ illū quē ſe credebant ex-tinguere: viderūt fideles pplos de ipſius reſurrectio-ne gaudere. Dedecus enim ſuū indicat mala ꝯſciētia: qñ ꝓpria nō videt īpleri poſſe diſpoſita. [Miſit de⁹ miſericordiā ſuā et veritatē ſuā.] Januā ſcđe ptis ingre-dit. Nam quis in ſupiore verſu ſimilia vba dixerit: hinc tñ in graꝝ actionē ꝓrumpit: vt ſpem credentiū de ſua ꝓſperitate firmaret. Miſit enim de patre dicit:

Mat. 15. qđ ad humanitatē ſuſceptā ptinet: ſicut et in euāgelio ait: Nō ſum miſſus: niſi ad oues que perierūt domus iſrael. Miſericordia eſt ergo: qꝛ humano generi in ſu-

Act. 9. ſcepta carne cōpatit: dū clamat: Saule ſaule qđ me pſequeris: vel his ſimilia. Ueritas: qñ vnicuiqꝫ ſua

Ml. Et facta retribuet. [Eripuit aīam meā de medio catu-loꝝ leonum: dormiui cōturbatus.] Crucifixo corpe: aīam ſuā dicit ereptā: de qua maxīe nos pcipit eſſe ſollicitos. Totum enim in toto reddit: qñ illa ſaluat. Reſurget enim corpus ad ſpiritualē gloriā: ſi illa nō

DOG fuerit obſtinationis vulnere ſauciata. Catulos enim leonū: plebem ſignificat iudeoꝝ: quā pncipes et ſacer-dotes ferali voluntate genuerunt: vt leones ſint qui mala cōſilia de nece dñi tractauerūt. Catuli eoꝝ po-puli qui perperā inuēta ſecuti ſunt. Addidit: Dormi-ui ꝯturbatus. Mors dñi mirabili ꝓprietate deſcri-bitur: qui cōturbatus fremitu iudeoꝝ quiete altiſſi-ma dormiebat: oſtēdēs tam nihil fuiſſe pſecutiones ipſoꝝ vt occiſus pduceret ad ſomnū. Dormire enim nō eſt cōturbati: niſi illius qui in cruce poſitus: ſpiri-tū reddidit ſua volūtate. [Filij hominū dentes eoꝝ ar-ma et ſagitte: et lingua eoꝝ gladius acutus.] Hec de il-lis dicit qui in nece dñi impia volūtate graſſati ſunt. Ipſe enim exponit: qui iſti filij hominū ſunt quorum dentes fuerunt arma et ſagitte: eoꝝ ſcilicet qui ſicut legitur: ſupra eū dentib⁹ ſtridebāt. Qđ per quintam

DEF ſpeciē dicit definitionis: que grece appellat Cata an-tilexin: latine ad vbū. Singulis enim vbis definitur qđ ſint dentes hominum furentium: id eſt: arma et ſa-gitte. Idem: Et lingua eoꝝ gladius acutus. Arma re-tulit ad cōſilia peſſima: ſagittas ad verba quidem vo-lantia: ſed ad operationem mortis emiſſa. Addidit: Et lingua eorum gladius acutus. Acuto gladio com-

Luc. 23. parant voces ille que dicebant: Crucifige crucifige. Nam ſicut enſis acutus celerrimum operatur mor-tis effectū: ita et illa vba citam exitū cōpleuerē ſnaz. Uno enim impetu viſi ſunt peremiſſe: ſicut arma ſo-lent acutiſſima deſecare. Per que tñ ſubtiliter com-monuit: qꝛ et lingua ſeuiens poſſit occidere: ſicut ſalo-

Prouer. 18. mon ait: Mors et vita in manibus lingue. [Exaltare ſuper celos deus: et ſuper omnem terram gloria tua.]

Al. in omni terra Dum in cruce talia chriſti pateretur humanitas: et do-minū celi iudei viderentur habere deriſui: exclamat a forma ſerui quam pro nobis aſſumpſit: Exaltare ſu-per celos deus: vt qui pēdis in cruce: cognoſcaris ſem-per in tua maieſtate regnare. Non enim deus ſupra ſe exaltari poterat: quia nō eſt vltra quo creſcat. Sed exaltabatur plane inter homines: quando gloria ma-ieſtatis eius conuerſis mentibus apparebat. Super celos autem dixit: quia dñs et virtutes ſupernas no-ſcitur habere ſubiectas. Sequitur: Et ſuper omnem terram gloria tua. Hoc vtrūqꝫ cōpletum eſſe. Exal-tatus enim ſupra celos eſt: qñ ſedit ad dexteram pa-tris. Glorificatus eſt ſupra omnem terram: qñ totum mundum catholica replet eccleſia: in qua laudes do-mino iugiter cōtinuant: ſicut Iſaias propheta dicit: Uiuo ego dicit dominus: et īplebitur gloria mea vni-

Al. laqueum uerſa terra. [Laqueos parauerunt pedibus meis: et incuruauerunt aīam meam. Foderunt ante faciem meam foueam: et inciderunt in eam.] Judeos ſignifi-cat inſidiatores: qui predicationibus rectis dolos ſe annectere crediderunt: ſicut euāgeliſta de phariſeis dicit: cum ante eum ſtatuiſſent adulteram mulierem dicētes: Hanc inuenimus in adulterio deprehenſam:

Joh. 8. Moyſes enim precepit nobis huiuſmodi lapidare: tu autem quid dicis: et cetera huiuſcemodi que mali-gna interrogatio cōmouebat. Pedes aūt chriſti: ſunt increpationes maloꝝ ꝓmiſſioneſqꝫ fidelium: quibus ille in hoc mundo euangelizans: quaſi quibuſdam pe-dibus incedebat. Sequitur: Et incuruauerunt aīam meam. Hic pietas domini ſanctitaſqꝫ deſcribit. In-curuauerunt enim aīam chriſti: qñ ſcelerati iudei cre-dere noluerunt. Ipſis enim cōdolendo: ſicut et alibi dicit: ieiunus et ſterilis reddebat. Anima enim eius in ſuis actibus curuari nō poterat: que peccati macu-lam non habebat. Adiecit: Foderunt ante faciē meā foueam. Bene dicitur fouea: ſentētia mortis: que mit-

Mat. 26. tit ad foueam. In eius enim faciem dixerunt: Reus eſt mortis: et ideo dicti ſunt foueam fodere: quia eū neci viſi ſunt tradidiſſe. Addidit ſententiam genera-lem: Et ipſi inciderunt in eam. Omnis enim iniuſta vox ſuos damnat auctores: et anteqꝫ alteri noceat: ſe

Eccle. 10. prius ipſa ꝯdemnat. Qđ ſimiliter et Salomon dicit. Qui fodit foueā incidet in eā. [Paratū cor meū de⁹ paratū cor meū: cantabo et pſalmū dicā dño.] Poſtqꝫ dixit malorum debitas penas: nunc venit ad tertiam partem: in qua poſt reſurrectionem acturum ſe gra-tias pollicetur. Sed per illud gratias agit: per quod et reſurrexit a mortuis. Ceterum deitas chriſti cum patre coeterna ſemper preſtat: ſemper omnipotens: ſemper equalis eſt. Nam quis laqueos paraſſet ini-mici: et foueam aperuiſſet ingratus: Paratum ſe di-cicit ad agendas gratias: qꝛ ſibi ſciebat reſurrectio-nis gloriam modis omnibus affuturam. Sed in quo ſit paratus: per verba ſequentia declaratur: Canta-bo et pſalmum dicam dño. Cantare diximus: vocibus DEF

gratiam referre. Pſalmũ dicere: ꝓdicabili dominũ actione laudare. Que duo ſuperiori geminationi merito videnť aptata: quãdo in vtroqȝ ſe ꝓfiteť eſſe paratũ. Sed dum illa de ſe dicit: nos queadmodũ ꝯfiteamur inſtituit. Nã ⁊ apłus Paulus ſequẽs magiſtrũ paratũ ſe ꝓfiteť dũ ait: Gloriamur in tribulationibus: ſciẽtes qm̃ tribulatio patientiã operať: patiẽtia ꝓbationẽ ⁊c. [Exurge gloria mea: exurge pſalteriũ ⁊ cithara: exurgã diluculo.] Per Tropologiã exurge diciť: quaſi ſurge ad miraculũ faciendum: ſicut ſcriptũ eſt ⁊ in vndecimo pſalmo: Nunc exurgam dicit dñs. Qui ſermo ad potentiã diuinam ꝓpter exprimendas cauſas ab humana imbecillitate tranſlatus eſt. Geminat etiã: Exurge pſalteriũ ⁊ cithara. Que figura diciť Epembaſis: id eſt: iteratio vbi: qđ etiaȝ in ſuperiore verſu fecit vbi ait: Paratũ cor meũ deus paratũ cor meũ. Hic enim natura aſſumpte humanitatis exprimiť. Pſalterium fuit: quãdo caro operabatur diuina mandata: vt ſancta ſe ꝯuerſatione tractaret. Cithara vo: glorioſaȝ ſignificat paſſionẽ: que neruis tenſis dinumeratiſqȝ oſſib' virtutẽ patiẽtie intellectuali quodã carmine perſonabat. Addidit: Exurgã diluculo: qđ eſt inter tenebras noctis ⁊ diei claritatẽ: quo tẽpore eũ reſurrexiſſe euangelij lectio ſancta teſtať. Ait eniȝ: Diluculo valde venit Maria ad monumentũ: ⁊ reliqua. [Confitebor tibi in populis dñe: pſalmũ dicã tibi inter gentes.] Iſtud iam dicitur a parte mẽbroꝝ: qꝛ ipm̃ cõfiteri patri in populis ꝯfiteri: qui caput ⁊ dux eccleſie ꝓbať intelligi. Naȝ qđ ait: Pſalmũ dicã tibi inter gentes: celeſtẽ ſignificat actũ vniuerſalis eccleſie: que per omnes gentes linguis varijs pſalmodiã dño deuota mẽte ꝓſoluit. [Quoniã magnificata eſt vſqȝ ad celos miſericordia tua ⁊ vſqȝ ad nubes veritas tua.] Iſta eſt cauſa ꝯfeſſionis: iſta ꝓmiſſio pſalmodie: qꝛ magnificata eſt miſericordia dñi vſqȝ ad celos: id eſt: qꝛ humanitas filij vſqȝ ad celoꝝ regna ꝓducta eſt. Periclitãti quippe homini: qui peccatis tenebať obnoxius fecit miſericordiã ſuã: vt diſpẽſatione mirabili faceret eximiũ: quẽ nefandi populi iudicio putabãt extremũ. Sequiť: Et vſqȝ ad nubes veritas tua. Nubes ſignificãt ꝓphetas: quos ſpirit' ſancti irrigua veritas velut copioſus imber impleuit. Merito eni nubes vocanť: qꝛ celeſti fonte ſatiati ſunt: ⁊ ſupra ſteriles peccatores ſpiritualis copie dona fuderunt. que duo preposterato ſunt ordine collocata. Ueritas eſt tẽpore anterior: miſericordia vo aduẽtu poſterior. Que ideo cõmutata ſũt: vt ſine aliqua differẽtia in his potuiſſet vnũ decus: vnus auctor agnoſci. [Exaltare ſuper celos deus: ⁊ ſuper omnem terram gloria tua.] Dñe verſum ⁊ in ſecunda parte iam dixit: fidem noſtram tali promiſſione confirmans: qꝛ ſuper omnes creaturas eius nominis ſit gloria regnatura. Concluſio.

Quis virtutem pſalmi hui': quis beniuolentiã digne poſſit effari? Orat Chriſtus vt nos doceat: reſurgit vt nos erigat: laudes patri dicit vt nos iſtruat. Merito via noſtra: merito redemptio: merito apud patrem noſter legitur aduocatus. Amemus clementeȝ defenſorem: ne patiamur ſeuerum iudicem. Ultra omnem conſtat eſſe amentiam: cum toto corde nõ expetere: qui nos ad eterna gaudia tam crebris admonitionibus cognoſcitur inuitare.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 56m.

¶ In finem ne diſperdas Dauid in tituli inſcriptione. LVII.

SI vere vtiqȝ iuſtitiã loquimini recte iudicate filij hominuȝ. Et enim in corde iniquitates operamini in terra: iniuſtitias manus veſtre concinnãt. Alienati ſunt peccatores a vulua: errauerũt ab vtero locuti ſunt falſa. Furor illis ſcḋm ſimilitudinẽ ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde ⁊ obturantis aures ſuas. Que nõ exaudiet vocẽ incantãtiũ: ⁊ venefici incantantis ſapiẽter. Deus ꝯteret dentes eoꝝ in ore ipſoꝝ: molas leonũ cõfringet dñs. Ad nihilũ deuenient tanqȝ aqua decurrens: intendit arcum ſuũ donec infirmenť. Sicut cera que fluit auferẽtur: ſupercecidit ignis ⁊ nõ viderũt ſolẽ. Priuſqȝ intelligerẽt ſpine vſtre rhamnũ: ſicut viuẽtes ſic in ira abſorbet eos. Letabiť iuſt' cuȝ viderit vindictã: man' ſuas lauabit in ſanguine peccatoris. Et dicet homo ſi vtiqȝ eſt fruct' iuſto: vtiqȝ ẽ de' iudicãs eos in terra.

QUãuis vba iſta frequẽter itereť: nõ pigebit tamẽ eadẽ per ſingula loca declarare: vt pſalmoruȝ poſſit dignitas eſtimari. Illas ſiquidẽ domos ꝯfidẽter intramus: quarũ penetralia in ipſa fronte cognoſcimus. In fine: ſignificat Chriſtum qui in hoc pſalmo locutur' eſt. Ne diſperdas Dauid in tituli inſcriptione. Et Dauid ſepe dixim' Chriſtum ſignificare: qꝛ ⁊ rex erat: ⁊ nomẽ eius manu fortis: ſiue deſiderabilis interpretať: qđ ⁊ dño cõpetẽter aptať. Cõmoneť ergo pontius Pilat' ne diſꝑdat ſcriptũ titulũ: qui regem dñm declarabat: qꝛ reddi nõ poterat incaſſuȝ: qđ diuina noſcebať iuſſione ꝯſcriptuȝ. Regem eni illum quis poterat abolere: quẽ ꝯſtat eſſe celi terreqȝ creatoreȝ? Quod adeo frequenter repetitur: vt excuſatio contradicentibus auferatur. Diuiſio.

DOmin' Chriſt' ⁊ ſtutib' Saluator ⁊ monitis. In ꝑma narratione pſalmi iudeoꝝ cognoſciť exprobrare nequitiã. Sed dũ illis iputat que fecerũt: nos ne faciamus ſimilia cõmonemur. Secũda narratione: retributiones eoꝝ aptiſſimis cõparationib' declarat. Tertia qualis fiat correctio iuſtoꝝ de peccatoꝝ vltione memoratur. Expoſitio.

SI vere vtiqȝ iuſtitiã loqmini: iuſta iudicate filij hominũ. Chriſt' dñs iudeos inuehiť de his que lõga poſt erant etate facturi. Loquunť eniȝ falſo iuſtitiã legis: qui nõ ſũt recta iudicaturi. Uere aũt illi equabilia dicũt: qui iuſta facturi ſũt. Sermo eniȝ recti' vite debet eẽ ꝯſimilis. Uoces ergo illas hic arguit iudeoꝝ: qui captioſe dicebãt: Magiſter ſcim' qꝛ a deo veniſti: ⁊ viã dei in ṽitate doces. Iſta qdẽ iuſta erant: ſed illi ea vaciter minime loquebanť: qm̃ ſi fuiſſent certiſſima mẽte ꝓlata: irrephẽſibilia eoꝝ poterãt eẽ iudicia: nec poſtea dixiſſent põtio Pilato: Crucifige crucifige: qꝛ ſe dei filium eſſe confirmat. Sic enim iudicauerunt: vt non recte ſed ficte locuti iuſtitiam comprobentur. Hoc argumentum in Topicis

Ro. 5.
Ps. 11.
SCHE
Luc. 24.
Al. et
Al. in gentib'
INTER
DOC
Al. vere
Matt. 22.
Joh. 19.
TOP

dicit ex ꝯtrario. Cõtrariũ eſt eniꝫ recta loqui: ⁊ per-
uerſa facere. Nõnulli vero hinc faciũt qõnẽ dicentes.
Hic quidẽ preceptũ eſſe: iuſta iudicate: cũ legat in
Luc. 6. euangelio: Nolite iudicare: ne iudicemini. Sed iſta
ſnia: nõ nobis tollit in totũ licẽtiã iudicandi. Nã qḋ
dicit: Nolite iudicare: de illis factis vult itelligi que
ſenſus noſter nõ ꝑualet intueri. Sunt enim qdã me
dia que ignoram⁹ quo aĩo fiãt: qꝛ ⁊ bono ⁊ malo fieri
poſſunt: de qbus temerariũ eſt hoĩ iudicare. Hic aũt
ꝑcipit nobis de his que manifeſta ſunt: iuſta iudica-
re. Ita fit vt ſentẽtie iſte cũ diſcuſſe fuerint: nequaq̃
ſibi ꝯtrarie eẽ videant. Quẽ locũ pater Auguſtinus
de ſermone dñi in monte: libro ſcḋo: lati⁹ diligẽtiuſq̃
tractauit. [Etenim in corde iniqtates operamini in
ſ. iniuſtitias terra: ⁊ iniquitatẽ manus veſtre cõcinnant.] Ac ſi di-
ceret: Quo mõ potuiſtis de me iudicare: qui in cor-
de veſtro iniqtates operamini: vbi ꝑfectum crimen
eſt anteq̃ fiat: ⁊ omne malũ plectibile fit: qḋ deſide-
riũ ꝑtatue voluntatis accuſat? In terra vero dicit: ſiue
arcano pectoris: ſiue ſupra populũ cui ꝑncipes ⁊ pha-
riſei preeſſe videbant. Et vide qꝛ ſupra: cordis poſuit
iniqtates: nũc etiã per manus res ſignificat actuales
vt nõ ſolũ cogitatũ ſcelus: ſed etiã completũ eſſe do-
ceatur. Cõcinnant enim: ad iniquitates bene poſitũ
eſt. Cõcinnatio aũt ſignificat qñ ex multis ꝑtib⁹ ſibi
cõuenit adunata peruerſitas. [Alienati ſunt peccato
ſ. ab vtero res a vulua: errauerũt ⁊ a vẽtre: locuti ſũt falſa.] Me-
rito peccatores tanq̃ abortiuos ab vtero ꝓiectos di-
cit eccl'ie: qui nulla doctrine ꝯfirmatione ꝑfecti ſunt
ſed tanq̃ teneri pecudis fatuata mollitie: nõ ad lu-
cem vitalẽ: ſed in ꝑfidie tenebras ꝓbant abiecti. Iu-
ſte ꝗppe vterũ habere dr̃ eccl'ia que nos ſacro bapti-
ſmate ꝓfundit in ꝑpetuã lucẽ. Sed ve illis qui imma-
turi ab ei⁹ viſcerib⁹ exierunt. Sequit: Errauerũt a
ventre: locuti ſunt falſa. Errauerunt vtiqꝫ a ventre:
qui ꝯtria matri dogmata ſunt ſecuti: nec aliũ ſanctũ
pia deuotione venerant. Ipſi enim ⁊ falſa locuti ſũt:
ſ. ſurde qui ab ei⁹ ſanctis traditionib⁹ errauerũt. [Ira illis
ſm ſimilitudinẽ ſerpentis: ſicut aſpidis ſurde ⁊ obtu-
rantis aures ſuas.] Ira iudeoꝝ per ſimilitudineꝫ ni-
mis aptiſſimã definit. Obſtinatoꝝ quippe hoium ira
irreuocabilis eſt: qui ne docentiũ ꝑdicationes exau-
diant ꝓcurant ſibi volũtariã ſurditatẽ. Cui malo: cõ-
ſuetudo aſpidis cõparat: que ne vba incantantis ex-
audiat: ſuaſqꝫ latebras derelinquat: vnã aurẽ caude
ſue inflectione dicit obturare: alteraꝫ vero in terrã de-
primere. Cui merito iudei cõparati ſunt: qui cordis
ETY auribus obturatis: ſancte ſcripture audire noluerũt
ſaluberrimã iuſſionẽ. Obturare eniꝫ a ſacerdotibus
tractũ eſt: qui aures ſuas thure replebãt: ne peregri-
nis verbis intercedentibus: cõfuſa carminũ memo-
ria turbaret. [Que nõ exaudiet vocẽ incantantiũ: ⁊
ſ. venefici incantantis ſapienter venefica que incantant a ſapiente.] In exponẽda
ſimilitudine ꝑſeuerat. Dicit enim de aſpide que nõ
exaudit vocẽ incantãtiũ: vtiqꝫ qñ aurib⁹ damnatis
obſurduit: nec paſſa eſt audire vocẽ que illã trahere
potuiſſet ad lucẽ. O humanuꝫ genus: niſi illumineẽ
miſericordia diuina ceciſſimũ eſt. Creatus ad imagi-
nẽ dei: ſimilitudinẽ vult habere ſerpẽtis. Sapienteꝫ
vero hunc dicimus mundane artis opatorẽ: qui ꝓpoſi-
tam rẽ dño ſe iuuante aſtuta cõplet induſtria. Nota
igitur: qñ dicunt ſapientes ⁊ in malo: de qbus legi-
1. Cor. 1. tur: Ubi ſapiens: vbi ſcriba: ⁊ his ſimilia. [Deus cõ-
teret dentes eoꝝ in ore ipſoꝝ: molas leonũ confrin-
get dñs.] Introitus ſcḋe narrationis aperitur: in qua

deſcribit que ſint mala paſſuri qui cõtempſerunt ve
aſpides diuina ꝑdicatione ſaluari. Primũ dicit: den-
tes eoꝝ ſpecialiter cõterendos: qñ doloſa vba ipſoꝝ
⁊ captioſe interrogationes deducebant ad nihilum:
ſicut eis cõtigit quando ſubdole interrogabant: Cui
nummus ceſaris pẽderet. Sed tale a dño reſponſuꝫ
recepere: vt vñ tentauerant mordere: cõtritis denti-
bus viderent abſcedere. Ait enim: Reddite ceſari Mat. 22.
que ceſaris ſunt: ⁊ deo que dei ſunt. Sequit: In ore
ipſoꝝ molas leonũ cõfregit dñs. Hic neſcio qd vide
tur excreſcere: quãdo ⁊ leones noiauit ⁊ molas: illos
videlicet ſignificans qui nõ iã captioſis vbis: ſed be-
luino fremitu in necem dñi cõſurgere tentauerũt.
Aſpides erant qñ ei inſidioſe dixerũt: Licet dare tri Ibidẽ
butũ ceſari? Leones fuerũt: qñ cruento ore clamaue
runt: Crucifige crucifige. Ita inſania eoꝝ: nõ ſolũ ve Luc. 23.
neno ſerpentis: ſed immanibus beluis cõparata de-
ſcribit. In ore autẽ ipſoꝝ mole cõfringebant: qñ di-
ctis nõ poterant reſpondere veriſſimis. [Ad nihilũ
deuenient ⁊ velut aqua decurrens: intendit arcũ ſuũ ſ. tanq̃
donec infirment.] Dixit aſpides: dixit leones: nunc
venit ad torrentes: qui hyemalibus imbribus cõcita
ti ſubita inundatione deſcendunt. In hoc terribiles:
qꝛ improuiſi. In hoc periculoſi: qꝛ ꝑcipites. Sꝫ mox
vt impetu tranſeũte quaſi atrocia colla poſuerint: ſe-
reno celo deficiũt: qui nubibus compluentib⁹ intu-
meſcunt. Que figura dicit Synathriſmos: id eſt: con-
gregatio: vbi multas res ⁊ crimina ſub aliqua narra
tione colligimus. O inaudita ſtultitia iudeoꝝ: compa
rãtur illis tot ingentia mala: vñ immania nouimus
venire pericula. Addidit: Intendit arcum ſuũ donec
infirmentur. Hic clementia diuine vtutis oſtendit:
cuius arcus tendit ad ſalutem. Deus enim ꝯtra ma-
los arma ſue poteſtatis intendit: ⁊ tamdiu terret do-
nec infirmati cedãt: ⁊ ad cõfeſſionis ſalutem melio-
rata ſe mente ꝯuertant. [Sicut cera ⁊ liquefacta au- ſ. que fluit
ferent: ſup eos cecidit ignis ⁊ nõ viderunt ſolẽ.] Su- ſ. ſupercecidit
perius dixit de his quos conuertendos eſſe dñi terro
re pronuntiat: nũc exponit eos qui perfidia faciente:
in ſua obſtinatione durati ſunt. Iſtis digna viciſſitu
do reddetur: vt illa cordis duritia ſicut cera liquefa
cta diſpereat. Auferent dicit a cõſpectu dñi: qñ in ge-
henne tormenta mittendi ſunt. Deniqꝫ ſic ſequitur:
Sup eos cecidit ignis ⁊ nõ viderunt ſolem. Ignem
dicit male mentis ardoreꝫ: quẽ in hoc ſeculo cecatis
ſenſib⁹ hauſerunt: qui tenebrat poti⁹ q̃ illuminat: qui
nõ aperit ſed claudit aſpectũ. Talis eniꝫ ignis ſupra
impios cadit: vt ſolẽ veꝝ: id eſt: dñm ſaluatorẽ vide-
re nõ poſſint: ſicut ⁊ ipſi iudicio futuro dicturi ſunt:
Sol nõ ortus eſt nobis: ⁊ iuſtitie lumen nõ luxit no- Sap. 5.
bis. Illũ enim ſolẽ ꝯſpicere nequeũt: niſi qui eũ mũ-
dis ⁊ ſanctis mentib⁹ intuent. [Priuſq̃ ⁊ ꝓducant ſ. intelligerent
ſpine veſtre ⁊ rhamnos: ſicut viuẽtes ⁊ ſicut in ira ab ſ. rhamni
ſorbet eos.] Rhamni ſpinaꝝ genus eſt permoleſtũ: ſ. ſic
qḋ prius in herbaꝫ molliſſimã pubeſcit: ſed vbi adul
ta etate calluerit: ramuſculos producit acutiſſimos:
poſteaqꝫ eius ſudes dureſcunt in arboreã firmitatẽ.
Hoc ergo iudeis preſens ſnia cõminat: qꝫ ꝓus abſor-
beant q̃ longa etate eoꝝ malitia cõualeſcat: ſicut ⁊
in alio locõ de talibus dicit: Uiri ſanguinũ ⁊ doloſi Ps. 54.
nõ dimidiabũt dies ſuos. Sequit celeritas perditio
nis eoruꝫ. Sicut viuentes: ſicut in ira abſorbet eos.
Bene dixit: Sicut viuentes: qꝛ viuere vident ⁊ mor
tui ſunt. Oĩs enim peccator in prauitate degens veri
tati morit: ſicut ait aplus: Uidua que in delitijs eſt: 1. Tim. 5.

viuēs mortua eſt. Qđ aūt adiecit: Sicut in ira abſorbet eos: illud ſignificat: qꝛ dñs tanq̄ iratus: peccatores videt̄ percellere non iratus: de quo ſcriptum eſt:
Sap. 12. Tu aūt dñe v̄tutū cū tranquillitate iudicas. Naꝫ qđ dictū eſt: Abſorbet eos: eoꝝ ſubitū ſignificauit interitū: qꝛ q̄ta dño in ſuſtinēdo patiētia fuit: tanta erit percuſſio in celeritate iudicij. Et reſpice: qꝛ ſicut ſuperius duob⁹ verſibus in peccatis Auxeſim fecit: ita
SCHE ꝛ hic per quatuor creſcit in penis. [Letabit̄ iuſtus cū
Al. nō habet viderit vindictam †impioꝝ: manus ſuas lauabit in
Al. pctōꝝ ſanguine †peccatoꝝ.] Membꝝ tertie narrationis ingredit̄: in quo iuſtoꝝ letitiam: ꝛ ſceleratoꝝ etiam in iſto ſeculo dicit ꝑuenire vindictā. Uidebit enim vindictam impioꝝ iuſtus: cum eos reſpexerit talia facere vnde ſemꝑ debeant formidare. Omne enim malū ſuā portat dum cōmittit̄ vltionē: qꝛ torquēte cōſcientia ipſe in ſe ꝓbat̄ implere vindictam. Contra: iuſtus letus eſt: q̄uis moleſtiaꝝ faſce deprimat̄. Animo enim liber eſt: vñ vera letitia ſemꝑ exurgit: ſi vtraq꞉ genera hoīum q̄litates ſuaꝝ in ſe ſuſtinent actionuꝫ. Sequit̄: Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoꝝ. Quid eſt hoc qđ ille quī p̄cepit orare pro inimicis: in peccatoꝝ ſanguine pioꝝ manus aſſerit abluendas? Sed hoc ſi diligentius intuemur correctionis potius q̄ ſeuitie p̄ſtabit exemplū. Nā cū ſanguis peccatoris effundit̄: manus id eſt actus iuſtiſſimi corrigunt̄. Impio enim pereunte: cōmonet̄ innoxius cautius ſe diligētiuſq꞉ tractare. Ita fit vt man⁹ iuſti nō crudeliter ſed pie ſanguis peccatoris emundet: ſicut Salomon dicit: Stulto pereunte ſapiens aſtutior fit. [Et dicet hō ſi vtiq꞉ eſt fruct⁹ iuſto: vtiq꞉ eſt deus iudicans eos in terra:] Cum iuſta fiunt que ſuperius dicta ſunt: tunc fidelis itelligit atq꞉ dicat: Si iuſti etiā hic bonoꝝ ſuoꝝ premia cōſequunt̄: manifeſtum eſt ꝛ in hac terra eis iudicare dñm qui eos degere infructuoſa ſanctitate nō patit̄. Uult enī intelligi: qꝛ nec mali in hoc ſeculo oīno a pena ſunt liberi: q̄uis florere videant̄: nec boni a beneficio ſequeſtrati: lꝫ mundanis oneribus imprimant̄. Quod
TOP argumentū dicitur a conſequentibus: qñ cum iuſto dantur premia: iuſtus eſt dñs. Concluſio.

Ecce verus ſol qui tenebras noſtras caligineſq꞉ diſcutiens: quid in veritate ſentire debeamus oſtendit. Iam nemo ſit dubius nemo remurmuret. Et in iſto mundo deum occulte reos humanas examinare cognoſcimus: qđ in hoc ſeculo facere manifeſtius comꝓbatur. Merito ergo iſtum ſolem veriſſimum dieꝫ dicimus: qui ad numerum horarū per duodecim nobis apoſtolos lumen ſue veritatis infudit. Nā ꝛ ipſe ſic dicit: Abraam cō
Joā 8. cupiuit videre diem meum: vidit ꝛ gauiſus eſt. Dies iſte bonaꝝ mentium: dies iſte iuſtoꝝ eſt: cui nec nubiuꝫ caligo ꝑpedit: nec nox aliqñ tenebroſa ſuccedit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 57ᵘᵐ.

¶ In finem ne diſperdas Dauid in tituli inſcriptione: qñ miſit Saul ꝛ cuſtodiuit domum eius vt eū interficeret. LVIII.

Eripe me de inimicis meis deꝰ meus: ꝛ ab inſurgētibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatē: ꝛ de viris ſanguinuꝫ ſalua me. Quia ecce ceperunt animam meā: irruerunt in me fortes. Neq꞉ iniquitas mea neq꞉ peccatū meū dñe: ſine iniquitate cucurri ꝛ direxi. Exurge in occurſum meum ꝛ vide: ꝛ tu domine deus virtutum deus iſrael. Intende ad viſitandas omnes gentes: nō miſerearis oībus qui operant̄ iniquitatem. Cōuertent̄ ad veſperaꝫ ꝛ famē patient̄ vt canes: ꝛ circuibūt ciuitatem. Ecce loquentur in ore ſuo: ꝛ gladius in labijs eoꝝ: qm̄ quis audiuit? Et tu dñe deridebis eos: ad nihiluꝫ deduces oēs gentes. Fortitudinem meā ad te cuſtodiaꝫ: qꝛ deus ſuſceptor me⁹ es: deus meus miſericordia eius preueniet me. Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos: ne occidas eos nequādo obliuiſcantur ppłi mei. Diſꝑge illos in v̄tute tua: ꝛ depone eos ꝓtector me⁹ dñe. Delictū oris eoꝝ ſermonē labioꝝ ipſorū: ꝛ comprehendant̄ in ſuꝑbia ſua. Et de execratione ꝛ mendacio annunciabuntur in cōſummatione: in ira cōſummationis ꝛ nō erunt. Et ſciēt qꝛ dominabit̄ iacob: ꝛ finiū terre. Cōuertētur ad veſperaꝫ ꝛ famem patient̄ vt canes: ꝛ circuibunt ciuitateꝫ. Ipſi diſpergent̄ ad manducandū: ſi v̄o nō fuerint ſaturati ꝛ murmurabūt. Ego aūt cantabo fortitudinē tuam: ꝛ exaltabo mane miſericordiā tuam. Quia factus es ſuſceptor meus: ꝛ refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor meus tibi pſallā: qꝛ deus ſuſceptor meus es: deus meus miſericordia tua.

In finē iaꝫ dictū eſt: ſine fine. Ne diſperdas dauid in tituli iſcriptione: ꝛ hoc quoq꞉ frequēter ponit̄: vt paſſio dñi per hec indicia declaret̄. Irrite ſiqdeꝫ tentabat diſperdere iudeoꝝ inſaniā: qđ diuina totiens interdixit auctoritas. Per huius enim tituli incorruptibilē inſcriptioneꝫ manifeſtat regni domini incōmutabilem firmitatem. Sequit̄: Quādo miſit Saul ꝛ cuſtodiuit domū eius vt eū iterficeret. Hoc quoq꞉ ad paſſionē dñi cōuenienter aptatur. Domus enim indicat monumentū: vbi triduana morte requieuit. Ad qđ cuſtodiendū miſerunt ꝑncipes iudeorum ad gloriam noīs eius quaſi diſperdēdā: ne per fraudeꝫ diceret̄ reſurgere: qđ auditus fuerat chriſtus antea predicaſſe: ſed meli⁹ qđ inimici per ſe maluerūt probare: vt totus mundus factum firmius potuiſſet agnoſcere. Indubitatū ſiquidē teſtimonium eſt qđ preſtat ingratus. Et nō pōt gratioſum dici: qđ cōfirmat ille qui re⁹ eſt. Quapropter cauſas iſtas nullus ambigat ad paſſionē dñi ꝑtinere: vñ pſalmus iſte dicturus eſt. Sed hoc ſollicite debemus intelligere: vt quando loquitur dominus chriſtus quedam ab humilitate carnis: quedam ab excellentia diuinitatis eius accipe debeamus: nō duos filios putantes: ſicut

neſtorei ſacrilega ſomniaꝫ iniquitas:ſed in duabus naturis vnitis atqꝫ perfectis permanere dñm chriſtum:ſicut doctiſſimoꝝ patrum ſancte chalcidonēſis ſynodalis teſtatur auctoritas. Ait enim: Unū eundēqꝫ filiū dñm noſtrum ieſum chriſtum ꝯfiteri conſonanter omnes inſtruimur ꝛ docemur:perfectuꝫ eundem in diuinitate:ꝛ perfectum eundeꝫ in carne:deū veraciter hominemqꝫ eundē:ipſum veraciter ex aīa rationabili ꝛ corpore:homouſion:id eſt:vnius eſſentie patri ſm diuinitatem:ꝛ homouſion nobis eundē ipſum ſm humanitatē:per omnia nobis abſqꝫ ſolūmodo peccato ꝯſimilem. Ante ſecula qdem de patre natū ſm diuinitatem:in nouiſſimis aūt diebus eundem ipſum ꝓpter nos ꝛ ꝓpter noſtraꝫ ſalutē ex maria vīgine theotocon:id eſt:dei genitricem ſm humanitateꝫ:vnuꝫ eundēqꝫ chriſtū filiū dei dñm vnigenitum:in duab' naturis ſine ꝯfuſione:ſine ꝯuerſione:ſine diuiſione ꝛ ſine ſeparatione noſcendū. Nuſqꝫ naturarū differentiā per vnitatē penitus amputatam: magis autē ſalua ꝓprietate vtriuſqꝫ nature ꝛ in vnā coeunte pſonam vnāqꝫ ſubſiſtentiā:nec in duas diuiſum partitūqꝫ perſonas:vnū eundēqꝫ filiū vnigenitum deū verꝫ ieſum chriſtū dñm ꝯfitemur. Sancta fides inuiolata veritas:amplectēda predicatio:quā merito per ſpiritū ſanctum cōuenienter effuſam per totum mundū catholica ꝯfitetꝫ eccl'ia.

Diuiſio.

Primo ingreſſu pſalmi orat dñs chriſtus nō ex eo qḋ de patre natus eſt deus:ſed ex eo qḋ de maria vīgine factus eſt homo ne ei inimici ipſius nocere ꝓualeant:ad iſtar luminis materialis ex imo ſurgēs: ad reſurrectionis ſue paulatim cōſcendens excellentiſſimā ſummitatē. Secūdo ꝓſequitꝫ:quēadmoduꝫ in fine ſeculi cōuertēdi ſint iudei:ꝛ pro eis oratio mirabili pietate depromitꝫ. Tertio deſignat:que facturi ſint poſt cōuerſionē:ꝛ ſe in ſanctis ſuis gaudere teſtatꝫ. Que partes diapſalmatis termino diuiduntꝫ:vt nō tam exquiſite ꝙ̄ nimis neglecte eſſe declarentꝫ.

Expoſitio.

Eripe me de inimicis meis deus meus:ꝛ ab inſurgentibus in me libera me.] Duꝫ humanitas domini ſaluatoris eripi ſe ab inimicoꝝ ſpiritualium inſidijs poſtularet:qbus tamen nō tenebatꝫ obnoxia:ſicut

Joh.14. ipſe dicit: Ueniet princeps huius mundi:ꝛ in me non inueniet quicꝙ̄:nobis qḋ neceſſarie petamus oſtēdit. Ille quippe ſine macula peccatoꝝ diabolum vel miniſtros eius iudeos auerti a ſe ꝓpoſita humilitate deprecatꝫ:nos autem ſic petimus:vt capti atqꝫ noxij ab īmundis ſpiritibus diuina miſericordia liberemur. Caput noſtruꝫ hic qdem petit ſed ſine lege peccati: mēbra vō ſimiliter rogant ſed delictis obnoxia. Inimicoꝝ aūt quattuor eſſe genera:per hunc ꝛ aliū verſuꝫ euidēter oſtēdit. Primū dixit eripi ſe ab inimicis tm̄:qui diſpoſitū qdē nocendi habere poterant:non tm̄ vt ꝯfeſtim lederēt ardētius appetebant. Addidit 2m: Et ab inſurgētibus in me libera me. Ab inſurgentibus dicit:quaſi iam iniquitatis ſue tempeſtate cōmotis:ꝛ futuris cladibus animi indignatione preparatis. [Eripe me de operantibus iniquitatē:ꝛ de viris ſanguinum ꝛ libera me.] Dicit tertium genus:vt Al. ſalua illi qui inſurrexerant mente durata:ſcelus etiaꝫ operatione cōplerent:nec cogitationibus tm̄ inīqtatem ſuā:ſed opis quoqꝫ ipſius cōſūmatione monſtrarēt. Sequitꝫ: Et de viris ſanguinū libera me. Uenit ad quartū gen' vt iſti inimici nō ſolas cōtumelias appetere viderentꝫ:ſed ipſuꝫ quoqꝫ ſanguinē effundere feſtinarent. Hic aūt ſignificat iudeos:qui innocentis ſanguinē ſacrilegio crimine damnauerunt:qui dixerunt: Crucifige crucifige. Et iterum: Sanguis huius Luc.23. ſuper nos:ꝛ ſuper filios noſtros. Qui merito viri ſan Mat.27. guinum dicti ſunt:qm̄ ſupra ſe iniuſte mortis onera ſuſceperūt. Petit ergo ab eis pro humana īfirmitate eripi ꝛ liberari:qui totū tm̄ voluntarie ſuſtinebat. Et intende qꝛ per figurā Epem paſin:que iteratio nūcupatur:in his duob' vſib' vba geminauit: Eripe me:ꝛ libera me. [Quia ecce ꝛ occupauerūt aīaꝫ meā:irruerunt in me fortes. Neqꝫ inīqtas mea neqꝫ peccatum meū dñe.] Anima hic dicitꝫ vita corporalis. Ceteruꝫ Al. ceperunt aīam dñi ſaluatoris nulla potuit aduerſitas occupare:que vnita deo immaculata ſe ꝯuerſatione tractauit. Sed cū dr̄ aīa occupata:tempus oſtenditꝫ paſſionis. Sequitꝫ: Irruerunt in me fortes. Fortes diabolū ſignificat cum miniſtris:ſicut ipſe in euangelio dicit: Nemo pōt intrare in domum fortis ꝛ vaſa eius diripere:niſi prius alligauerit forteꝫ. Ipſi enim in corde Mat.12. iude aſcenderūt:vt ſaluator morti traderetꝫ. Ipſi populū peſſimis inſtigationib' incitarūt:vt liberatorē humani generis perfida voluntate damnarent. Qui fortes ideo dicuntꝫ:qꝛ mortaliū ſuperant fragiles imbecillitates. Ceterū potētie chriſti fortes eſſe nō poterāt:qui eos diuinis virib' alligauit. Addidit: Neqꝫ iniquitas mea neqꝫ peccatū meū dñe. Cuius in dñm ſaluatorē diabolica fortitudo ſurrexerit:modo cum in pinna templi ꝯſtituendo:modo offerēdo diuitias: tū nihil tale in eū preſumere auſi ſunt qualia nobis vitiorum tentamenta efficaciter ingerere ꝯſueuerunt. Iniquitas hic pro maliuolentia itelligenda eſt. Peccatū vō pertinet ad ſceleris operationem:que omnimodis a domino fuiſſe extranea. Natura enim humanitatis a dño aſſumpta ꝓbatꝫ eſſe nō culpa:ſed tm̄ ipſum fortē ſuſtinuit tentatorē:qꝛ carnem noſtre fragilitatis aſſumpſit:nec aliter fieri potuit vt ius ſuuꝫ exitiuꝫ iuſte perderet:niſi ad vite perueniſſet auctorem. Sic triſte frigus veniente tepore diſſoluitꝫ: ſic nox tenebroſa diſcedit qñ claritas ſerene lucis aduenerit. Sed hec de ſe vere dicit caput noſtrū:ceterum iſta ꝓfeſſio mēbris nō pōt ꝯuenire ſubiectis. [Sine iniquitate cucurri ꝛ ꝛ dirigebar. Exurge in occurſum Al. direxi ꝛ mihi ꝛ vide.] Poteſt quis currere ꝛ non dirigi:vt Al. meum illi quorum vita tortuoſis ſemitis irrotatꝫ:nec ad rectū ꝑueniūt iter qui nulla vītate dirigunꝫ. Chriſtus eniꝫ mūdanā vitā recto tramite trāſcurrit:nec inīqtas illi obuiare potuit:que oct' ſemper humanitatis itorquet. De ipſo enī i. 18. pſ ait: Exultauit vt gigas ad Ps.18. currēdā viā:a ſūmo celo egreſſio ei':ꝛ occurſus eius vſqꝫ ad ſūmū eius. Hoc eniꝫ erat dirigi:vn̄ venerat vt rediret. Sed ſic venit a patre vt non recederet a patre:ſic diſceſſit a mūdo vt nō deſereret fideles:ſicut ipſe ait: Nō vos dimittā orphanos. Et: Ecce ego vobiſcū ſum vſqꝫ ad ꝯſummationeꝫ ſeculi. Sequitur: Joh.14. Mat.28. Exurge in occurſum mihi. Hic iam tropicis alluſionibus potentia reſurrectionis exprimitꝫ:vt petat patrem ſibi occurrere:ad ſe ſcilicet venientem:cuꝫ nec ille ab ipſo aliquādo diſceſſerit:nec iſte ad euꝫ ꝙ̄tuꝫ ad ſupernā naturam pertinet facie nouitatis aduenerit:ſed ſic ipſe in euangelio dicit: Ego in patre ꝛ pa Joh.14. ter in me eſt. Quod autem addidit: Et vide: ſignificat:fac videri:ſicut abrae dictum eſt: Nunc cognoui Gen.22. qm̄ diligis dominum deū tuum:id eſt:cognoſci feci.

IDI Tropica eſt eniȝ iſta locutio:⁊ in ſcripturis diuinis
creberrima ꝯſuetudine ſeminatur.[Et tu dñe deus
virtutũ deus iſrael. Intẽde ad viſitandas oẽs gẽtes:
nõ miſerearis oĩbus qui operanť iniquitatẽ.] Duo iſti
verſiculi in vno exponẽdi ſunt:quiã de ſe inuicẽ pẽdere
noſcunť. Poſt reſurrectionis igiť mirabilẽ narratio
nẽ:pius aduocatꝰ interpellat pro nobis dicẽs ad prẽm:
Et tu dñe deus virtutũ deus iſrael. Qui nõ putaris
niſi deꝰ ſolius iſrael:id eſt:vniꝰ gẽtis:intẽde nũc ad
viſitandas oẽs gentes:vt tibi credẽtiũ copia creſcat
ex gẽtibus:qꝛ ſterilitatẽ fidei in iudaico pplo cõperi
ſti. Et reſpice qḋ oẽs gẽtes dicat:quiã de vniuerſis na
tionibus erant dño iuuante credituri:ſicut eſt illud:
Ps.2. Et dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã:⁊ poſſeſſionẽ tuaȝ
terminos terre. Ubi aũt reuertitur ad iudeos dicit:
Nõ miſerearis oĩbus qui operanť iniquitatem. Hec
oratio ſi bñ ꝯſpiciať:pceptis eius in nulla pte diſſen
tit. Dicendo eniȝ: Nõ miſerearis oĩbus:oſtendit illis
eſſe miſerendũ:qui puro ſtudio ſupplicabant. Naȝ lȝ
oẽs hoĩes operentur iniquitatem:illis tñ parcendũ
eſſe nõ dubium eſt:qui predeſtinati ſunt ⁊ ad eũ de
uota mente cõfugiunt.[Cõuertentur ad veſperam
⁊ famem patientur vt canes:⁊ circuibunt ciuitateȝ.]
Uentũ eſt ad pſalmi ianuã ſcḋam:in quo iudaica po
puli futura cõuerſio declarať. Significat ergo in fi
ne mundi ex eis innumeros dño eſſe credituros:qḋ
Ro.11. ⁊ aplus dicit: Nolo vos ignorare fratres myſterium
hoc:vt nõ ſitis vobiſipſis ſapiẽtes:qꝛ cecitas ex par
te iſrael cõtigit:donec plenitudo gentiuȝ introiret:⁊
ſic oĩs iſrael ſaluus fieret ⁊c. Uides ⁊ ibi pmiſſum
eſſe:vt quis ſera:tñ aliqñ ſalutifera cõuerſione ſal
uenť:⁊ iõ ad ſimilitudinẽ dici finis mundi veſpera
cõpetẽter dicať. Sequiť: Et famẽ patienť vt canes.
Illius temporis iudeoꝝ ſignificat volũtatẽ:qꝛ ſicut
nũc crudeliſſima obſtinatione durati ſunt:ita ⁊ tunc
fidei auidiſſima deſideria patienť. Qui merito cani
bus cõparanť:quiã antichriſtũ illũ imaniſſimã beluã
fidei calore raptari:religioſis latratibus inſequenť.
ETY Canes enim:a canẽdo dicti ſunt. Meliores erũt tũc
canes:qȝ nũc ſunt hoĩes:qñ legẽ in qua modo delin
quunt:tunc fideliter defenſare ꝯtendunt. Nã qḋ diť
famẽ:celeſtis vbi ſignificat auiditatẽ:ſicut ait pphe
Amos.8. ta: Ecce induco famẽ ſup terrã:nõ famẽ panis:neqȝ
ſitim aque:ſed famem audiẽdi verbũ dei. Addidit:
Et circuibunt ciuitatẽ. In eadẽ cõparatione pman
ſit. Canum enim ꝯſuetudo eſt:illa loca defendere in
quibus ſe norũt alimoniã reperire:ita ⁊ iudei iaȝ cõ
uerſi ciuitatẽ:id eſt:ſanctã eccleſiam defendunt:quã
correctis predicationibus circuibũt. Canes enim fi
delibus cõparatos:euãgelij ſcriptura teſtatur. Dicit
Mat.7. qppe mulier chananea: Utiqȝ dñe:naȝ ⁊ canes edũt
de micis que cadunt de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ. Hoc ſche
SCHE ma diciť Enigma:id eſt:obſcura ſententia:que ⁊ ipſa
ptinet ad allegoriã. Aliud enim dicit:⁊ aliud ſignifi
Al.nõ habet cat.[Ecce ipſi loquẽtur in ore ſuo:⁊ gladiꝰ in labijs
eoꝝ:quiã quis audiuit.] Loquenť plane tunc in ore
ſuo qḋ nũc hĩe nõ merenť in corde:alioſqȝ ad bona
cõuertent:que ipſi pꝰus credere noluerunt. Sequiť:
Et gladius in labijs eoꝝ. Erit vtiqȝ in labijs eorum
gladius celeſtis:qui legiť bis acutus:ex vtroqȝ teſta
mento feriens:⁊ ad ſanitatẽ felices aĩas ſua vulnera
tione pducens:de quo ait aplꝰs: Et gladiũ ſpũs:qḋ eſt
Eph.6. vbũ dei. Addidit: Quiã quis audiuit: Bene pmiſit in
labijs eoꝝ eſſe gladiũ:id eſt:in ore ipſoꝝ predicatio
nes frequẽtiſſimas:quiã rarus gentilis auditurus eſt

cum in ſcelerata antichriſti religione permanſerint.
Quis enim cum pondere pferendus eſt:quaſi pene
nullus:quaſi oĩno rariſſimus. Significat eni hec ſyl
laba frequenter nullum:vt illud: Quis ſimilis tibi: Michee.7.
Aliquando vnũ:vt illud: Quis dabit ex ſyon ſaluta Ps.13.
re iſrael.[Et tu domine deridebis eos: pro nihilo ha Al.ad nihilũ deduces
bebis omnes gentes.] Irridendos eos pnunciat:qui
predicationes rectas audire noluerũt:ſicut eſt illud
Salomonis: Meis aũt increpationibus nõ intende Prouer.1.
batis:ſed irrita faciebatis cõſilia mea:ideoqȝ ⁊ ego
in veſtra perditione ridebo:gratulabor quãdo ſuper
uenerit vobis interitus. Deriſui enim erunt:quando
inanes ⁊ fatui ab eterni regni intromiſſione pellen
tur. Sequitur: Pro nihilo habebis omnes gentes.
Gentes ⁊ in bono ⁊ in malo poni notiſſimuȝ eſt. Hic
tamen illos dicit:qui obſtinatione crudeli in ſua ne
quitia perſeuerant. Ipſos enim pro nihilo habet do
minus:qui eum creaturarũ omniũ nõ venerenť au
ctorem. Nam ſi hoc vniuerſaliter dictuȝ intelligas:
vnde erit eccleſia domini cõſtruenda: Sed mos eſt IDI
ſcripture diuine dicere:pro parte totum:ſcḋm illud do
mini dictuȝ. Nam cũ venerit filius hominis:putas
inueniet fidem in terra: Quod ⁊ ſi hoc generaliter Luc.18.
velis accipere:quibus dicendum eſt: Uenite benedi Mat.25.
cti patris mei poſſidete paratũ vobis regnum a con
ſtitutione mundi. Reſtat ergo vt hic omnes gentes
eos intelligas:qui perfidia faciente damnandi ſunt.
Sunt enim ex omnibus gentibus perituri:ſicut iu
ſtos cõſtat ex omnibus nationibus cõgregari.[For
titudinem meam ad te cuſtodiam:qꝛ deus ſusceptor
meus es.] Superius fortes diximus eſſe diabolum
cum miniſtris:qui fortitudinem ſuam in ſe ponẽtes
ab eterna celſitudine corruerunt. Sed dñs chriſtus
humane ignorantie formam veritatis oſtendẽs:for
titudinem humanitatis ſue:domini dicit beneficijs
applicandam:vt ſicut per illum inſidiatorem noxia
didicimus:ita per veꝝ redemptorẽ:que ſunt pfutu
ra noſcamus. Nam qḋ ait: Ad te cuſtodiam:mutata
ſyllaba:ſignificat:per te cuſtodiam fortitudinẽ meã:
qḋ in ſcripturis diuinis ſepius inuenitur. Que figu SCHE
ra dicitur Protheſios parallage:cum altera prepoſi
tio pro altera poniť. Sequiť: Quia tu deꝰ ſuſceptor
meus es. Merito illi ſuam fortitudineȝ pronuntiat
deputandaȝ quem ſuſceptorem ſuum eſſe noſcebat.
[Deus meus miſericordia eius preueniet me. Deus
meus oſtende mihi inter inimicos meos.] Expo Al.nõ habet / Alr oſtendit / Al.ſuper
nit quod ſuperius dixit: Fortitudinẽ meam ad te cu
ſtodiam. Nihil enim ei dignũ obtulit humana cõdi
tio:vt mereretur muneris eius largitate gaudere. O
vere pietas ſtupenda creatoris:de ſe nos docet qḋ in
nobis intelligere ⁊ cuſtodire debeamus. Sed vt il
lis qui hanc regulam declinantes:in hominis putãt
arbitrio conſiſtere vt mereať ad aliqua dei munera
peruenire. Ipſe eniȝ donat vt bona velimus:ipſe per
ficit vt ad eius premia peruenire poſſimus:qḋ aplus
luculentiſſime declarauit. Quid aũt habes:qḋ nõ acce 1.Cor.4.
piſti: Si aũt accepiſti:qd glorians quaſi non accepe
ris: Deſinat ergo pelagiana hereſis:rediuiuas ſuſci
tare calumnias. Nihil boni ex nobis metipſis habe
re poſſumus niſi hoc a domino ſumpſerimꝰ. Sequi
tur: Deus meus oſtende mihi inter inimicos meos.
Secũdũ dicit munus bñficij:vt etiã inter inimicos
ipſius vtus maieſtatis eiꝰ poſſit oñdi:ſcilȝ vt de bla
ſphemis fiãt religioſi:⁊ de iniqͣ ꝯuerſatõe iuſtiſſimi. Al.occidas
[Ne occideris eos:nequãdo obliuiſcanť legis tue. Al.t. pplĩ mei

Al. depone {Diſperge illos in virtute tua:ꝛ ꝉdeſtrue eos ꝓtector
{meus domine.] Hoc eſt qđ ſuperius dixit: Oſtende
mihi inter inimicos meos:qm̃ ab iſtis inimicis qui
deo largiente crediturí ſunt:iõ ira ſuſpendit̃ ne dñi
legẽ vſqꝫ in finẽ ſeculi ignorare videant̃:ꝛ incipiãt
ſic perire vt nullus ex eis poſſit bonos fructus emer-
gere. Obliuiſcit̃ eniꝫ legẽ:qui eius ꝓcepta nõ cõplet
q̃uis alio v̉ba ipſius tenere videat̃. Precat̃ ergo ne
gens iudeorũꝫ funditus pereat:ſed magis erraſſe ſe
glorioſa ſatiſfactione cognoſcat. Addidit: Diſperge
illos in v̉tute tua. De iudeis hoc dictũ teſtat̃ eoꝝ fa-
cta diſperſio:vt pene per totũ mundũ diuiſi diſperſi-
qꝫ declarent̃. Nã q̃uis iugo romano ſint ſubditi:ſuo
tñ more viuũt vbiqꝫ diſperſi. Hoc eſt:ne occideris
eos. Nã ſi fuiſſent vt merebant̃ extincti:ſpes cõuer-
ſionis eoꝝ funditus interiiſſet. Diſpſi ergo ſũt iudei:
ſiue vt ad ꝯuerſiõis ꝓuocarent̃ ſtudia:ſeu ſicut qui-
dam volũt:vt inter ꝯtentiones hereticoꝝ ab inimi-
cis ſuis veteris legis paratũ teſtimoniũ hẽet eccleſia
dũ illud indubitanter credit̃ qđ aduerſario ſuffragã
te firmat̃. Sequit̃: Et deſtrue eos ꝓtector me⁹ dñe.
Adhuc in hiſdẽ ſupplicationibus ꝑſeuerat:vt deſtru
cti iudei in meli⁹ ꝯſtruantur:ſitqꝫ ſalutaris eleuatio
poſt ruinã. Nõ enim Paulus apl̃s ſurrexerat ad ſalu
Al. delictum {tẽ:niſi ad vocẽ dñi cadere meruiſſet.[ꝉDelicta oris
Al. ſermonẽ {eoꝝ ꝉſermo labioꝝ ipſoꝝ:ꝛ cõprehendant̃ in ſuper-
Al. annunciabuntur in cõſummatione {bia ſua. Et de execratione ꝛ mẽdacio ꝉeuellent̃.] De-
licta oris eoꝝ:id eſt:cogitationũ inſanie fuerunt:qm̃
ꝯſilium fecerunt vt neci traderent dñm ſaluatorem.
Sermo quoqꝫ labioꝝ ipſoꝝ deteſtabilis fuit:qm̃ di-
Mat. 26. xerunt: Reus eſt mortis. In ſupbia cõprehẽſi ſunt:
Ibidem. 26 qm̃ idẽ dixerũt: Quis tibi dedit hanc poteſtatẽ: Et in
qua poteſtate hec facis: Captos enim cõſtat in ſuper
bia ſua:qm̃ viderũt poſtea reſurgentẽ:quẽ ꝑus facien
tẽ miracula reſpuerũt. Sequit̃: Et de execratione ꝛ
mendacio euellent̃:ſcilꝫ qm̃ ab eis poſt ꝯuerſionẽ de
decus amouet̃:qđ in cunctis gentib⁹ nũc hẽe noſcun
tur. De mẽdacio idẽ euellent̃:qm̃ ſcripturas diuinas
veraci illuminatione cognouerunt:quas nunc ſub fal
{ſa interpretatione ſuſcipiunt.[In ira ꝯſũmationis:ꝛ
{nõ erunt. Et ſcient qꝛ de⁹ dñabitur Iacob:ꝛ finium
{terre.] Ira dñi duobus dr̃ modis. Siue qm̃ vindicat
Heb. 12. ad ſalutẽ:vt eſt illud: Flagellat enĩ oẽm filiũ quẽ reci-
pit. Siue qm̃ mittit in ignẽ eternũ:de quo ali⁹ pſalm⁹
Pſ. 6. & 37. ait: Dñe ne in ira tua arguas me:neqꝫ in furore tuo
corripias me. Abuſiue q̃ppe tractũ eſt ab hominib⁹:
qꝛ qm̃ aliquã culpã vindicamus:perperam factis ira-
ſcimur. Ceterũꝫ deus oĩa ſub tranquillitate diiudicat.
qꝛ neſcit ꝑturbationis ſuſtinere cõfuſa. Cõſũmatio-
nẽ v̉o illã dicit:quã vnuſquiſqꝫ patit̃:qm̃ memor pecca-
toꝝ ſuoꝝ interna ſe caſtigatione diſcruciat. Nõ erũt
vtiqꝫ ſuperbi:dũ eos ꝯſtet ad humilitatis penitẽtiaꝫ
eſſe venturos. Sequit̃: Et ſcient qꝛ deus dominabit̃
Iacob ꝛ finiũ terre. Cũ iudei fuerint ꝑfecta religiõe
veraciter inſtituti:tunc agnoſcẽt chriſtum dñm eſſe
Iacob patriarche ſui:qđ ꝑmitus nõ credebant. Et fi-
niuꝫ terre:id eſt:catholice eccleſie:que toto orbe dif-
{fuſa eſt:qđ modo durato corde nõ ſapiunt.[Conuer-
{tentur ad veſperã ꝛ famẽ patient̃ vt canes:ꝛ circui-
{bunt ciuitatẽ.] Poſt ſcđi diapſalmatis interiectionẽ
ad ingreſſuꝫ tertiũ venit:vbi iteꝝ cõuerſio iudeoꝝ
ꝛ reſurrectio dñi ſaluatoris oſtendit̃. Et qm̃ preſens
verſus qui in ſcđa pte iã poſitus eſt:hiſdẽ v̉bis:ꝫ nõ
ipſo intellectu reperit̃:qđ ſcripturis diuinis ineſſe ſe
pe iã diximus. Ille eniꝫ ꝑmus ꝑtinet ad finẽ ſeculi:
iſte ad dñi paſſionẽ. Sic eniꝫ vtroꝛũqꝫ ſequẽtia ma-
nifeſtant:ꝛ iõ ſm̃ cauſas ꝓdictas eoꝝ eſt intẽtio per-
quirenda. In ſuperiore eniꝫ diuiſione veſperaꝫ dixi-
mus finẽ ſeculi ſignificare:ſed hic initiũ ipſiuꝫ ſexte
etatis oſtendit̃ qđ eſt veſpera:qm̃ dñs ſaluator mun-
di ſalutaris aduenit. Sic eniꝫ de ipſo dicit Moyſes:
Exo. 12. Occidetis agnũ ad veſperã. Poſt cuius reſurrectio-
nis miraculũꝫ:multitudo credidit iudeoꝝ. Sequit̃:
Et famem patient̃ vt canes. Canis voraciſſimũ aial
atqꝫ importunũ:ꝯſueuit illas domos latratibus de-
fendere:in q̃bus edacitatẽ ſuã nouit accepto pane ſa-
tiare. His merito cõparant̃ iudei:qui chriſtiane fi-
dei munere ſaginati:eccleſiam dei clamoſa predica-
tione defendere feſtinabunt:ſicut Paulo apl̃o conti-
git:vt qui ante fuit ꝑſecutor chriſtiani nois:poſtea di-
uino munere iungeret̃ apl̃is. Addidit: Et circuibunt
ciuitatẽ. Ciuitatem ſignificat Hieruſalẽ:que vniuer
ſaliter per mundũ noſcit̃ eſſe diffuſa. Hanc ergo cir-
cuiſſe paulũ:ſalutares generi humano teſtant̃ epiſto
le:que per vniuerſas gẽtes velut ſacra diuina tonue-
runt. O caneꝫ iſtũ beatũ:qui populos perſequit̃ infi-
deles:fures abigit:ꝛ ouilia ſancta cuſtodit:cuius la-
tratus per totũ mundũ quaſi grandiſona tuba cõcre
{puit.[Ipſi diſpergentur ad manducãdũ:ſi v̉o nõ fue
{rint ſaturati ꝛ murmurabũt.] Iſti ergo qui verã me-
ruerunt habere doctrinã:ad manducandũ diſpergũ
tur cibũ ſcilꝫ ſpũalem:vt cõuertant̃ gentes ad fidẽ
catholicam venĩẽtes:ſicut Petro apl̃o in viſione di-
Act. 10. ctũ eſt: Macta ꝛ mãduca. Sequit̃: Si v̉o nõ fuerint
ſaturati ꝛ murmurabũt. Saturant̃ doctores:qm̃ ꝓdi-
cationes ſuas viderint populos deſideranter aſſume
re. Contra:ieiuni murmurãt:ſi v̉ba ſua fructificare
nõ cognouerint in mẽtibus perfidoꝝ. Hos ergo ver
bi dñi diſtributores murmurare poſſe dicit:ſi nõ fue
rint populoꝝ credulitate ſaturati:ſicut ipe dicit ꝛ in
Pſ. 34. 34⁹ pſalmo. Retribuebãt mihi mala pro bonis:ſte-
Al. ſuſceptor meus {rilitatem aĩe mee.[Ego aũt cantabo ꝉvirtutẽ tuam:
{ꝛ exultabo mane miſericordiam tuã. Quia factus es
{ſuſceptor meus ꝛ refugiũ meuꝫ in die tribulationis
{mee.] Poſtq̃ de iudeoꝝ ꝯuerſione locutus eſt:ad pa-
trem ſubito cõuertit. Que figura dr̃ Prophoneſis:i.
pie exclamatio. Ipſe eni cantabit in ſanctis ſuis:dũ
ei⁹ mẽbra gaudebũt. Et q̃le eſt illud gaudiũ de dñi
ſemꝑ cõtemplatione gaudere: Nã ſicut v̉tus diuina
nunq̃ deficit:ita nec gaudiũ qđ de ipſius inſpectiõe
ꝓuenerit. Sequit̃: Et exultabo mane miſericordiaꝫ
tuam. Mane ſcilꝫ cũ nox ſeculi iſtius obſcura tran-
ſierit:qm̃ iam miſericordia dñi in ſanctoꝝ remunera
tionibus eluceſcit. Ibi enim ipſe exultaturus eſt tan
q̃ rex ꝛ dñs:vbi ſuũꝫ populũ in ſe gaudere cõſpexe-
rit. Addidit: Quia factus es ſuſceptor me⁹. Expoſuit
quare in chriſto dño exultauit humanitas:qꝛ factus
es ſuſceptor meus. Ipſe eniꝫ ſuſcipit̃:qm̃ eccleſia cun
Mat. 25. cta ſaluatur:quale eſt illud: Si quis fecit vni ex mi-
nimis iſtis mihi fecit. Adiecit: Et refugiuꝫ meum in
die tribulationis mee. O q̃ gratuꝫ eſt refugium qđ
tribulationis tempore condonatur. Dis enim caro
Ibid. ſuſpecta eſt q̃diu audiat: Uenite bñdicti patris mei
ꝛc. Sed tũc eternuꝫ refugiũ efficit̃:qm̃ ad iſtam vo-
cem deſiderantiſſimã peruenit̃. Hoc ſicut ꝛ in ſupe-
rioribus diximus:accipiendũ eſt a parte membroꝝ.
{[Adiutor meus tibi pſallam:qꝛ deus ſuſceptor meus
{es:deus meus miſericordia mea.] Dixim⁹ pſalmum
ad actualẽ ꝑtinere v̉tutem:quã caro dñi ſaluatoris
etiam in hoc mundo ſancta ꝛ venerabili operatione

monſtrauit. Repetit etiā frequēter bñficia: vt nobis quēadmodū grās agere debeam⁹ oñdat. Suſceptor enim humanitatis noſtre vbū eſt: qḋ eā in marie virginis vtero ſibi ſociare atq; vnire dignatū eſt: neq; q̄ facta ɔfuſione vel pmixtione ſubſtātiaꝝ: ſed vnitate ineffabili atq; inenarrabili pmanente. Adiecit: Deus meus miſericordia mea. Mirabilis ꝛ amplectenda ſnīa. Nā cū multa dixiſſet: nec tñ fuiſſent oīa cōprehēſa: ad poſtremū vno vbo cōplexus eſt. Quid eſt de⁹ meus: id eſt: Miſericordia mea. Ibi oīa ſunt bñficia: vbi vniuerſa munera deſignata. Quid enim boni nō ſentiť: vbi miſericordia donata cognoſcitť.

Concluſio.

Didicimus dñe chriſte q̄ multa in carne pertuleris: ꝛ q; pro pſecutoribus tuis ſemꝑ oraueris. O vere iudicē piū: ſub quo nulli eſt ɔfitentiū deſperādum: O par benignitas ꝛ poteſtas. Nā qui pro inimicis oraſ: quis moꝝ poſſit formidare qḋ pereat: Dona facere que pcipis: dona implere qḋ expedit: ꝗ ſicut nihil preter te ſum⁹: ita tecū boni totum poſſumus implere quod nitimur.

DOG

Explicit expoſitio in pſalmum. 58ᵘˢ.

¶ In finē pro his qui cōmutabunť in tituli inſcriptione ipſi Dauid in doctrinam: cum ſuccendit meſopotamiā ſyrie: ꝛ ſyriam ſobal: ꝛ conuertit ioab ꝛ percuſſit idumeā in valle ſalinarum duodecim millia. LIX.

Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos: iratus es ꝛ miſertus es nobis. Cōmouiſti terram ꝛ cōturbaſti eā: ſana cōtritiones ei⁹ q; cōmota eſt. Oſtēdiſti populo tuo dura; potaſti nos vino cōpunctionis. Dediſti metuentibus te ſignificationē: vt fugiant a facie arcus. Et liberentur dilecti tui: ſaluū fac dextera tua ꝛ exaudi me. Deus locutus eſt in ſancto ſuo: letabor ꝛ partibor ſichimā: ꝛ cōuallē tabernaculoꝝ metibor. Meus eſt galaad ꝛ me⁹ eſt manaſſes: ꝛ ephraim fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: moab olla ſpei mee. In idumeam extendam calciamentū meum: mihi alienigene ſubditi ſūt. Quis deducet me in ciuitatem munitam; quis deducet me vſq; in idumeam? Nonne tu deus qui repuliſti nos? ꝛ nō egredieris deus in virtutibus noſtris. Da nobis auxilium de tribulatione: ꝛ vana ſalus hominis. In deo faciemus virtutē: ꝛ ipſe ad nihilū deducet tribulātes nos.

Titulus breuiſſi cōpendiū queramus: ꝛ interpretatione nomium: ꝛ cōmemoratione belloꝝ oīno plixus eſt. In pmo poſitum eſt: In finē his qui cōmutabunť. Cōmutanť aūt in finē: qui veteris hoīs errore depoſito: dño ſaluatori pura mentis intētione famulanť. De qbus dicit: Fuiſtis enim aliqñ tenebre: nūc aūt lux in dño. Quēadmodū do poſſint imutari ſubter exponit. In tituli inſcriptione: Dauid in doctrinā. Tituli inſcriptio: Ieſum chriſtū ſignificat regē. Sic ergo mutenť vt deſerentes diabolū: regem ſibi chriſtū eſſe cognoſcant. Dauid eni ſepe dixim⁹: dñm ſignificare. In doctrinā: adde ſcilz chriſtianā: q; non ſufficit cuiq̄ illū regem ſuum dicere: niſi ꝛ eius quis ſtudeat preceptis obedire. Sequiť: Cū ſuccēdit meſopotamiā ſyrie ꝛc̄. Has victorias poſtq̄ Sauli ſucceſſit in regno feciſſe dauid: regū hyſtoria cōprehēdit: quas incōgruū videť ſub hac cōcinnitate deprimere: qñ ibi latiſſime narrata noſcunť. Hoc tñ debemus aduertere bella iſta figuraliter poſita pꝑter victorias dñi ſaluatoris: quas in totū mundū de paganis agit ꝛ pfidis: quoꝝ verba pſalmus iſte dicturus eſt: vt reuera deſtructi a ſupſtitione veteri mereanť per grām noui hoīs immutari.

Diuiſio.

Populus ille qui erat priſcis erroribus illigatus: in nouam grām ſancte religiōis adueniēs: Pmo capite ſupplicat: vt poſt afflictionē quā ſatiſfaciendo paſſus eſt: beneficij nouitate repareť. Scḋo: iterpoſitione diapſalmatis collocata: idē populus rogat vt poſt tribulationes quas pertulit: deducatur a dño in muniſſimā ciuitatem: petēs auxiliū ſibi de tribulatione concedi: qḋ ſoli domino pbatur eſſe poſſibile.

Expoſitio.

Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos: irat⁹ es ꝛ miſert⁹ es nobis. Populus iſte qui erat priſcis erroribus illigatus: repulſus ſe ꝛ deſtructū ſub gratiarū actione commemorat: vt ſtrages illas debellaturus gentiū: quas titulus regē dauid feciſſe precinuit: ſic dictū eſt: manu fortis ꝛ deſiderabilis: chriſtus in vniuerſo mūdo potius peregiſſe declareť: non ferro: ſed cōuerſionis ſtudio: nō per ignē viſibilē: ſed per charitatis ardorē: quo mō diuinitas debellare ac vincere inuiſibiliter cōſueuit. Qui populus ſupplicat: vt a vetere ſuperſtitione deſtruct⁹: ꝛ in ſancto pꝓpoſito cōmutat⁹: noue regnātionis grām ɔſequať. Nec moueat q; numerus pluralis addiunctus eſt. Populus enī tā dr: plures in eo ſignificari poſſe nō dubiū eſt. Nā cū dicunt: Repuliſti: oſtēdūt diuino munere ab ſtudio ſcelerū ſe fuiſſe reuocatos: ne in prauis dogmatibus eorum vita finireť. Sequiť: Et deſtruxiſti nos. Merito ad gratiaꝝ actionem venit iſta deſtructio: que ſic euertit vt ɔſtruat: ſic deponit vt erigat: ſic humiliat vt ad celoꝝ regna pducat. Hec enim vba: nō ingratoꝝ ſuſcipias: ſed magis gaudēriū eſſe cognoſcas. Addidit: Iratus eſ ꝛ miſert⁹ es nobis. Irat⁹ aduerſatus debem⁹ aduertere: quorū ſupſtitiōes ꝛ vitia iuſtitie ſue virtute pſtrauit. Nimis ɔgrue populus ꝛ iratū ſibi dicit dñm cū peccaret: ꝛ miſertū dum ad cōuerſionis remedia ɔfugiſſet. Sic vtraſq; cauſas ſingulis ſermonibus fecit intelligi. Que figura dicit Emphaſis: id eſt: exaggeratio: latiorē pbens itellectū q̄ vba per ſeipſa declarāt. Ira miſericors: idignatio ſalutaris: captiuitas libera: aduerſatio fructuoſa. Iratus eſt ergo: qñ ſupſtitiones coꝝ ſubuertit. Miſert⁹ qñ eos ad cultū vere religiōis addurit. Cōmouiſti terrā ꝛ cōturbaſti eā: ſana contritiones ei⁹ q; ɔmota eſt. Terrā: vniuerſuz peccatoꝝ cetū debem⁹ intelligere: qui aduētu dñi cōmotus eſt: ſicut ꝛ in alio pſalmo dicturus eſt: Uidit ꝛ cōmota eſt terra. Cōmoti ſunt ergo peccatores: qñ culturas ſuas deo cognouerunt abominabiles extitiſſe: qñ ſimulachra ſua tandē aliqñ intellexerunt eſſe lapides. Aduerſū ꝛ eius

SCHE

Al. cōmota

Ephe. 5.

Ps. 96.

diuitias

diuitias ꝛ honores: ceteraq3 mũdi huius apud deuz
poſtrema: que ante putauere ꝑcipua. Cõturbati ſunt
Ps. 2. quoq3: quãdo inter doctrinas alias audierũt: Appre
hendite diſciplinã: ne quãdo iraſcat̃ dñs: ꝛ pereatis
de via iuſta. Et vide ordinẽ pſalmi pulcherrima nar
ratione diſpoſitũ. Prius enim fuit vt cõmouerent̃:
poſt vt ꝯturbarent̃. Sequit̃: Sana cõtritiones eius
qꝛ mota eſt. Celeſti medico ꝑdunt̃ vulnera vt cõtri
tis egris cõpetẽs medicina ſuccurrat. Sed intelliga
mus quãdiu eos dicit afflictos: vt vſq3 ad ꝯtritiones
ꝑueniſſe videant̃. Iſta eſt ꝯtritio: que nos efficit for
tiores: iſta debilitatio que reddit valẽtes. Cõterimur
enim mẽte: quãdo ad humilitatẽ tota animi intẽtio
ne deſcẽdimus: ſicut in qnquageſimo pſalmo dictũ
Ps. 50. eſt: Cor ꝯtritum ꝛ humiliatũ deus nõ ſpernit. Et vt
miſericordiam clemẽtiſſimi iudicis impetraret: addi
dit: Quia mota eſt: id eſt a priſtino errore trãſlata eſt
vt tibi dño pareat qui ante idolis ſeruiebat. [Oñdi
ſti pplo tuo dura: potaſti nos vino compunctionis.]
Poſt victorias ſalutares quas dñs de mũdi iſtius re
cõciliatione ꝑfecit per gratiã: dicit pplo tuo: id eſt ti
bi ſubiugato atq3 deuoto. Oſtẽdit eni3 dura fidelibꝰ
ſuis: quãdo martyrũ cateruas ſeuis paſſionibꝰ acqſi
uit. Oſtẽdit enim in hoc trãſituro mũdo iuſtis ſuis
dura: vt reddat in illa eternitate ꝑcioſa. Non eni iu
bet vacare famulos ſuos: nec de latitudine ſe ocioſa
tractare: ſed vt duris laboribꝰ exercitati ad palmam
eiꝰ miſericordie mereant̃ adduci. Sic eni3 ꝛ Paulus
2. Timoth. 2. dicit: Nemo coronat̃ niſi legitime certatus fuerit.
Addidit: Potaſti nos vino cõpunctionis. Uino cõ
parata eſt ꝯtritio: que in bonũ ꝓpoſitum ſtudiũ noſtre
volũtatis immutat: ꝛ facit recta ſape: poſtq̃ ſe ide me
ruerint hoĩes diuis largitate cõplere. Contra hoc hu
manũ poculum ſanitatẽ mẽtis excutiens: intromittit
verba vanitatis. Sed potꝰ ille non oris: ſed mẽtis eſt:
nec humana induſtria ꝑparat̃: ſed diuina inſpiratione
Ps. 22. ꝯcedit̃: ſicut ſupius dictum eſt: Et poculũ tuum in
ebrians q̃ ꝑclarũ eſt. Nã qd ſit iſtud poculũ: pulchre
breuiterq3 definitu3 eſt: id eſt vinũ in quo nõ eſt vi
tioꝝ copia: ſed cõpunctionis vbertas. [Dediſti me
tuẽtibꝰ te ſignificationẽ: vt fugiãt a facie arcus.] De
dit timẽtibus ſignificatione3: qñ per ſcripturas ſuas
edocuit in hoc mũdo paſſiones multiplices ſuos fi
Math. 10. deliſſimos ſuſtinẽ: ſicut in euangelio dicit: Tradent
enim vos ante reges ꝛ ꝑſides: ꝛ in ſynagogis ſuis fla
gellabũt vos: ꝛ eritis odio oĩbꝰ gẽtibus ꝓpter nomẽ
1. Pe. 4. meum. Petrus quoq3 apl's dicit: Tẽpus eſt vt iudi
cium icipiat a domo dei. Uides ergo qꝛ ſignificatio
nẽ dedit timẽtibꝰ ſe: Hec ideo fieri: vt futuri iudicij
pena poſſit euadi. Ipſa enim cauſa ſubſeqtur: Ut fu
giant a facie arcus. Facies arcus diẽ iudicij euidẽter
oſtẽdit: vbi noui ꝛ veteris teſtamẽti quaſi duobꝰ in
flexis iugis oĩs ppl's iudicat̃. Sed ille ab iſto arcu ſa
gittam: id eſt ſniam nõ ſuſcipit: qui ſe in humilitatẽ
cõfeſſionis deuota intẽtione ꝓſtrauerit. Agamꝰ ergo
dño grãs: qui per ſignificationes ꝑdicationũ timeri
fecit hũc arcum: per quẽ in iudicio dñi oĩs ꝑcutit̃ in
Al'. nõ habꝫ i. deuotus. [Ut liberent̃ dilecti tui: ſaluũ ſ me fac dex
tera tua ꝛ exaudi me.] Populus ille fideliu3 diuinis
iam ꝯtutibꝰ ſubiugatus: ſecũdam partẽ ſupplicatio
nis igredit̃: deꝑcans vt dei ꝯtus tribulationes eoru3
in gaudij alacritatẽ ꝯuertat. Et bñ precatur ppl's iſte
vt ſaluus fiat dextera: qꝛ in ipſa parte ſtaturi ſũt: qui
ꝑpetua felicitate gaudebũt. Poterat eni3 ſupplicare
vt ſaluus fieret ꝛ in hoc ſeculo: ſicut in languoribus
petit̃: ſicut in tribulationibus poſtulat̃: ſed dextera
dñi ſaluum ſe fieri deꝑcatur: vbi eterna ſalus eſt ꝛ ſi
ne fine letitia. [Deus locutꝰ eſt in ſancto ſuo: letabor
ꝛ diuidã ſicimã: ꝛ ꝯuallẽ tabernaculoꝝ metibor.] Al'. partibor
Deus pater locutꝰ eſt in ſcõ ſuo: id eſt in Chriſto: qꝛ
verbũ caro factum eſt: ꝛ mundi Saluator apparuit.
Locutus eſt aũt ſignificat euãgelicam veritatẽ: per
quam venit redẽptio fideliu3 ꝛ beatitudo ſanctoꝝ.
Addidit: Letabor ꝛ diuidã ſicimã. Iuſte letabat̃ po
pulus cui ꝓſpere locutꝰ fuerat dñs. Sed hec hebrea
nomina: per hũc ꝛ alios tres verſus qui ſequunt̃: mi
xta grecis latiniſq3 ſermonibus: figurã faciũt Sar SCHE
diſmos: que fit diuerſaꝝ cõmixtione linguaꝝ. Nũc
ad exponẽda verba veniamus. Sicima interꝑtant̃ INTER
humeri: ꝛ qm̃ ad onus portãdum diuinũ: humeri de
cẽter aptant̃. Hic dixit: Diuidam ſicimã: id eſt onus
deuotionis diuine: qđ vnicuiq3 celeſti diſtributione
cõcedit̃. Hoc eſt onus qđ ſi defuerit cadimus: ſi por
tamus erigimur. De quo ſcriptũ eſt: Iugum meum Math. 11.
ſuaue eſt: ꝛ onus meum leue eſt. Letus ergo populus
diuidẽ ſe dicit ſuper humeros ſuos gratiã ſeruitutis
ꝛ fidei: quam nouit leuiſſimo faſce portare. Addidit:
Et conuallẽ tabernaculoꝝ metibor. Patriarcha Ia
cob ſupellectili pecoribuſq3 ditiſſimus: cu3 ſe a La
ban ſocero ſuo migrare decreuiſſet: venit ad cõual
lem Syrie vbi mãſionẽ ponens oues eius quieuiſſe
narrant̃: loco ipſi ex habitatione ſua tabernacula no
mẽ imponẽs. Et qꝛ oues Iacob hic iudaice plebi cõ
uenienter aptant̃: populũ qui typũ ſancte tenet eccle
ſie dicit metibor. Et ꝯualle3 tabernaculoꝝ: id eſt de
iudaica collectione habeo nõ minimam portione3.
Cõſtat eni3 de varijs nationibꝰ eccleſiã dñi quaſi ex
diuerſis floribꝰ in vnã corone ſpecie eẽ formatã. Cõ ETY
uallis eni3 dicta eſt: quaſi cauata vallis. [Meus eſt
Galaad ꝛ meꝰ eſt Manaſſes: ꝛ ſ Effre3 fortitudo ca Al'. ephraim
pitis mei. Iuda rex meꝰ.] Diſcutiamꝰ hec noĩa: qm̃
ea ſicut ia3 diximꝰ: ſignificationes reꝝ ꝯtinẽt manife
ſtu3 eſt: Galaad: interꝑtat̃ aceruus teſtimonij: qđ ad INTER
martyres referre poſſe nõ dubiũ eſt. Teſtes eni: gre
ca lingua martyres dicunt̃. Ergo aceruus iſte teſti
monij qui celeſtium granoꝝ numeroſitate collectus
eſt: magnã ſignificat eẽ martyrũ ꝯgregationẽ. Acer
uus enim: de imo ſurgẽs ad ſũmum tẽdit. Qui iuſte
martyribus cõparat̃: qm̃ ad imortalia dona ꝑducti
celeſti ſũmitate potiunt̃. Hũc ergo aceruum: merito
ſuũ fidelis populus dicit: ex quo ꝯſtat effectus. Seq
tur: Et meus eſt Manaſſes. Manaſſes interꝑtat̃ ob INTER
litus. Inter illas enim ꝑſecutiones fideliũ magnum
opprobriu3 videbat̃ eccleſia ſuſtinẽ: quãdo quicũq3
chriſtianus inuẽtus fuiſſet: ꝑcepto ꝑncipum paganoꝝ
capitali crimine damnabat̃. Hoc ergo opprobriũ iã
probat̃ abolitũ: ꝛ felici obliuione ꝯſumptũ: quando
chriſtianu3 eẽ in orbe romano nũc gloria eſt. Meri
to ergo fidelis populus dicit obliuionẽ illam eẽ ſuã:
que erat de ſcelerum abolitione ventura: ſicut Ioſeph
Gen. 41. dicit: Obliuiſci me fecit deus dolorẽ: ꝛ domũ patris
mei. Addidit: Et Effrem fortitudo capitis mei. Ef INTER
frem fructificatio dicit̃. Sed que ſit iſta fructifica
tio cõſequẽter exponit: Fortitudo capitis mei: Quis
alter: niſi Saluator eſt dñs: qui carne moriendo per
glorioſiſſimam reſurrectionẽ ſuam ꝯtulit ſpeiꝰ noſtre
copioſiſſimũ fructum: Sicut in euãgelio dñs dicit:
Joan. 12. Niſi granum tritici cadẽs in terram mortuũ fuerit:
ipſum ſolum manet. Si aũt mortuum fuerit: multũ
fructum affert. Adiecit: Iuda rex meus. Iuda: Chri

ſignificat̃:qui ſm carnẽ de iude ſtirpe deſcẽdit. Iſte
ergo ppl's a tituli illius iſcriptione nõ diſcrepat: qui
regẽ ſibi Iudam:id eſt Saluatorẽ eſſe teſtat̃. Et cuꝫ
exultatione dicẽduꝫ eſt: Iuda rex meus: qm̃ hec eſt
fidelium glorioſa ꝯfeſſio. [Moab olla ſpei mee. In
Al. alienigene. idumeã extẽdam calciamẽtum meũ: mihi allophi
li ſubditi ſunt.] Moab:pro gẽtibus ponit̃: vñ ꝯgre
gãdam ꝓdicebat eccleſiã. Olla ſpei:tribulatio ſigni
ficat̃:ſed illa quã in hoc mũdo ſciſſimi ſuſtinẽt chri
ſtiani:que ad ſpem vite eterne dño ꝑſtante porrigit̃:
Roma. 5. ſicut dicit Apl's: Gloriamur in tribulationib⁹:ſcientes.
qꝛ tribulatio patiẽtiam opat̃:patiẽtia aũt ꝓbationẽ:
ꝓbatio vo ſpem:ſpes autẽ non ꝯfundit ⁊c̃. Olla vo ⁊
in mala parte ponit̃:eo ꝙ in ſenſu prauo velut vnda
Hiere. 1. decoctionis exeſtuat. De hac ſcriptũ eſt: Olla ſuccen
ſa in aqlone:qđ vtiqꝫ diaboli ſignificat machinatio
Iſa. 14. nes:qui dixit: Ponã ſedẽ meã ad aquilonẽ. Seqtur:
INTER In idumeã extẽdam calciamẽtuꝫ meũ. Idumea:ter
rena ſignificat:qb⁹ mundus tenet̃ obnoxius. Ad hec
ꝑuenit euãgelium:quãdo peccatorib⁹ clemẽtia diui
na ſubuenit. Calciamẽtũ enim:ꝓdicationẽ euangelij
ꝯuenĩẽter aduertimus:qꝛ ſicut pedib⁹ noſtris muni
mina calciamentoꝝ moleſtias ſpinaꝝ aliaſqꝫ iniu
rias repellũt:ita ⁊ vite noſtre glorioſiſſimus inſtitu
tum:qui frequẽter greſſib⁹ cõparat̃:euangelica ꝓmu
nit auctoritas:vt tali bñficio cõmuniti:hũc mũdum
ſine aliqb⁹ leſionib⁹ muniente dño trãſeamus. Scri
Iſa. 52. ptũ eſt eniꝫ: O ſpecioſi pedes eoꝝ qui annũtiant pa
cem:qui annũtiant bona: ⁊ calciati pedes in ꝑparatio
nem euãgelij. Hoc eſt ergo calciamẽtum qđ nos mu
nit ꝯtra vitia. Hec defenſio que ſeculi huius ſpinoſa
traſcẽdit:vt ledẽ nõ queant que acuminatis inſidijs
probantur armata. Adiecit: Mihi allophili ſubditi
ſunt. Hoc idẽ dicit ppl's chriſtianus:allophilos:id eſt
alienigenas ſibi ſubditos:quos iam qdẽ ꝯſtat eẽ cõ
feſſos. Sed iſtos allophilos fictos vult itelligi chri
ſtianos:qui iter fideles aſſidua quidẽ frequẽtatione
ꝯueniunt. Sed qm̃ viuunt mo ꝑuerſo:nõ ſunt regna
turi cum dño. [Quis deducet me in ciuitatẽ muni
Al. non ded. tã: aut qs deducet me vſqꝫ in idumeã? Deſiderio
future beatitudinis fidelis ppl's exclamat ad dñm:
Quis deducet me.i.nullus niſi tu ſolus deus. Ciuita
tẽ munitam: Hieruſalẽ futurã dicit: que ſic munita
atqꝫ ꝑfecta erit:vt nulla vlterius ꝑſecutione quatia
tur:nec allophilos habeat mixtos:quos nũc ſuſtinet
patiẽter eccleſia. Seqtur: Aut quis deducet me vſqꝫ
in idumeã? Idumea:ſicut ſupius diximus: terrena ſi
gnificat. Quis deducet me: ſub iterrogatione legen
dam eſt:ipſe.ſ.deus:quẽ dicit iferius. Deſiderat eñ
⁊ illos pplos ſibi applicari qui adhuc nõ meruerunt
eẽ ꝑfecti:vt cõpleto numero ꝓdeſtinatoꝝ ſimul ad
eterne btitudinis gaudia ꝑueniret. [Nõne tu deus
q repuliſti nos: ⁊ nõ egredieris de⁹ in ṽtutib⁹ nr̃is.]
Dicẽdo: Nõne tu de⁹: oſtẽdit de quo ſupius: qs dice
bat. Tu reuera dñe ꝑduces ad regna tua:qui nos fe
ciſti damnare ſimulachra: vt ꝑſit nobis te ſecutos:
quẽ euidẽter agnouimus ſolũ creatorẽ noſtrũ:ſoluꝫ
debẽ eẽ ꝓpitium. Dicit eniꝫ: Qui repuliſti nos:id eſt
a malo ꝓhibuiſti:ne in noſtra volũtate verſaremur
erronei. Repulit eniꝫ dña a religione ꝑuerſa quẽ di
gnat̃ ꝑducere ad dogmata chriſtiana:ſicut ⁊ in ꝑmo
verſu hui⁹ pſalmi dictũ eſt: Deus repuliſti nos ⁊ de
ſtruxiſti nos iratus es ⁊ miſert⁹ es nobis. Seqtur: Et
non egredieris deus in virtutib⁹ noſtris. Senſus ta
lis eſt:quãuis in futuro de miſericordie tue ſpe ma
gna letemur:tamẽ in preſenti ſeculo:non ita nos cer
nimus adiuuari:vt aduerſarios noſtros te opitulan
te vincamus. Hec cũ non fiant:ſed magis afflictio
nibus exponamur:eſtimãt inimici ꝙ no egrediaris
in virtutib⁹ noſtris. Verũ iſta diſſimulatio ſalutaris
⁊ glorioſa ꝓbatio eſt:ſicut dicit Apl's: Id enim qđ in 2. Corin. 4.
preſenti eſt momẽtaneũ ⁊ leue tribulationis noſtre:
ſupra modũ in ſublimitate eterne glorie põdus opa
tur in nobis. [Da nobis auxilium de tribulatione: ⁊
vana ſalus hominis.] Poſtq̃ dixit ſancta ꝯgregatio
ab inimicis ſe in hoc ſeculo minime vindicari: venit
ad ꝯſolatoriam orationeꝫ vt de tribulatione mundi
iſtius quã iugiter ſuſtinebat dñi ꝑueniret auxilium:
ſciens tanto vnũquenqꝫ illic ꝯſolandum:quãto hic
pro eius nomine fuerit vehemẽter afflictus:ſicut in
euãgelio dicit: Beati qui ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter Math. 5.
iuſtitiam:qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Seqtur: Et va
na ſalus hoĩs. Salutẽ ꝑſtare non põt indignus ſalu
tis:ideoqꝫ ſperare in hoĩe non debet qui ꝓprijs viri
bus ꝓbatur eẽ infirmus. Hinc eſt qđ Hieremias ꝓ
pheta dicit: Maledict⁹ homo qui ſpem ſuã ponit in Hiere. 17.
hoĩe: ⁊ a dño recedit cor eius. [In deo faciem⁹ virtu
tẽ: ⁊ ipſe ad nihilum deducet tribulãtes nos.] Popu
lus beatoꝝ humana ꝯfidentia derelicta:in deo ſe di
cit facẽ poſſe virtutẽ. Non enim cũ diabolo incẽdio
gladioqꝫ certãduꝫ eſt:ſed illis virtutibus qbus Chri
ſtus ipſe pugnauit:vt ſupbiã humilitate vincamus:
diuitias mũdi paupertate ſupemus. Ad poſtremũ ipſe
in deo facit ṽtutẽ:qui in mãdatis eius iugiter ꝑſeue
rans:diabolicas tẽtationes eodẽ miſerante calcaue
rit. Seqtur: Et ipſe ad nihilum deducet tribulantes
nos. Quid tibi fideliſſime opus ſunt arma: qui hẽre
talia ꝓbaris auxilia? Ipſe eniꝫ pro te pugnat:cui nul
lus reſiſtit. Ipſe inſeqtur:quẽ nullus declinat. Ad ni
hilum quippe ꝑducit inimicos fideliuꝫ ſuoꝝ:qm̃ de
let eos de libro viuentium:vbi ſibi ſcripti videban
tur elati.

Concluſio.

Ecce mundi iſtius:ſi ſm dñi tolleret̃ impe
rium beata ꝯtritio. Ecce humi
litatẽ terrenis culminib⁹ celſiorẽ:quãdo non poteſt
deficere cui venit auxiliũ de tribulatione. Et in ipſo
periculo bñficium repperit: qđ atterere conſueuit.
Sine te enim deus:vniuerſus mundi reus eſt prin
cipatus. Anxia ſibi eſt quelibet poteſtas: ⁊ per te gau
det humilitas. Recõditi ſunt dñe theſauri tui:aliud
videt̃ ad faciẽ:aliud facis intus hẽre veritatẽ. Quis
poſſit enarrare magnificẽtiam tuã: qui noſti tpales
tribulationes in gaudia eterna conuertere? Et illud
apud te eſt ꝑcioſum:qđ in hoc mundo ſceleratis ho
minibus videtur abiectum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 59m.

In finem in hymnis Dauid. LX.

EXaudi deus deꝑcationẽ meã:
intẽde orationi mee. A finibus
terre ad te clamaui dum anxia
ret̃ cor meuꝫ: in petra exaltaſti
me. Deduxiſti me qꝛ fact⁹ es
ſpes mea: turris fortitudinis a
facie inimici. Inhabitabo i tabernaculo tuo
in ſecula: protegar in velamẽto alarum tua
rum. Qm̃ tu deus meus exaudiſti orationẽ
meam: dediſti hereditatẽ timẽtibus nomẽ
tuum

tuum. Dies ſup dies regis adijcies: annos eius vſqꝫ in diem generationis ⁊ generationis. Permanet in eternū in conſpectu dei: miſericordiam ⁊ veritatē eius quis requiret? Sic pſalmū dicam nomini tuo in ſeculū ſeculi: vt reddam vota mea de die in diē.

Abſolutum ⁊ breuiſſimū pſalmum: latinitas ⁊ compēdiuꝫ tituli euidēter inſinuat. Non enim vt ſupra: nominibus obſcuris hyſtoriaqꝫ cōpletus eſt: vt euidēter appareant tituloꝝ indicia: reuera ſalutarium ꝑcones eſſe pſalmoꝝ. In finē: ſignificari dñꝫ Saluatorē nullus ignorat: cum hoc iam freqnēti expoſitione claruerit. In hymnis: grecū vocabulūꝫ eſt. Interpretaṫ eniꝫ in laudib⁹: qꝛ totus pſalmus Chriſti ꝑconia ꝑſonabit. Dauid autē: ipſum ſignificat dñm Saluatorē: cuius laudē decantat populus chriſtian⁹ qui toto orbe diffuſus eſt.

Diuiſio.

In ꝑma parte pſalmi.ſ. finibus terre deꝑcatur populus fidelis: vt eius audiaṫ oratio: quatenus in ſancta eccleſia ꝑſeuerans: alaꝝ eius velamine ꝓtegaṫ. Secunda parte gratias agit: qꝺ iuſtis hereditatē ſuam pius miſerator indulſit: ⁊ nomē ſuum in eternā gloriam conſecrauit: ex qua re ſe laudes reddituruꝫ iugiter dño pollicetur.

Expoſitio.

Exaudi deus deprecationē meam: intēde orationi mee. Fidelis populus: qui tamē mēbra ſunt dñi: ſancta charitate ſuccenſus petit vt eius audiaṫ oratio. Sed cōſideremus quid ſit hoc: qꝺ exaudiri deꝑcationē ſuam ⁊ intēdi orationi ſue: ſi qua hec poterimus ſubtilitate diuidē. DEF Deprecatio: eſt aſſidua gdeꝫ cōmuniſqꝫ ſupplicatio: quam ⁊ hominib⁹ a quib⁹ aliquid petimus frequēter offerimus. Hanc a dño deprecaṫ audiri. Orationi vō ſue: quam tñ ſancte trinitati iure pſoluimus: poſtulauit intēdi: id eſt proſpici atqꝫ miſereri: qm̄ eam puriſſimā diuinis conſpectibus offerebat. Cuius talis virtus eſt: vt cuꝫ fideliter depromiṫ probabile deſideriuꝫ obtinē monſtretur. A finibus terre ad te clamaui dum anxiaretur cor meum: in petra exaltaſti me. Deduxiſti me. Cōgregatio ſancta iuſtoꝝ que eſt hereditas dñi: depſſa malis ſeculi in vniuerſis ſita gētibus congemiſcens clāmat ad dñm: que ⁊ carnis neceſſitatib⁹ ſubiacebat: ⁊ ab eꝯ vitijs toto mētis deſiderio deſiuē feſtinabat. Clamat eni a finib⁹ terre: id eſt ab vniuerſo orbe terraꝝ: in quo eſt oipotētis dñi eccleſia conſtituta. Sed nō a ſolis finibus hoc clamaṫ: verūetiam ab interioribus ⁊ vmbilico ipſo terraꝝ: ſicut in decimooctauo
Ps. 18. pſalmo dictū eſt: In oēm terram exiuit ſonus eoꝝ. Clamat ergo iſte populus qui ſuperius dictus eſt: Exaudi deus depcationem meam: intēde orationi mee. Dicit enim quādo iſte clamor velut ſacrificium deo fuerit imolatus: in amplexiōe cordis: quando enim ita clamaṫ ad dñm: cum ꝑiclitanti aīe neceſſaria remedia poſtulanṫ. Sequitur clamoris exauditio: ⁊ ꝓmiuꝫ ſingulare iuſtoꝝ: In petra exaltaſti me. Petra ſigni
1. Corint. 10. ficat dñm Saluatorem: ſicut dicit Apoſtolus: Petra autē erat Chriſtus. In hac petra ſe exaltatum eē pronunciat: in qua ois edificatus eſt chriſtianus. Cōſtat enim exaltatū: qui ibi noſciṫ eē fundatus. Adiectuꝫ eſt: Deduxiſti me.ſ. in illaꝫ.ſ. futuram requiē quā beatis ſuis dñs pollicetur. Nam qꝺ dixit: Deduxiſti me: DOG
vſus iſte ꝓpheticꝰ eſt: vt illa que ventura ſunt pro preteritis dicat: ſicut in vigeſimoꝑmo pſalmo iam dictū
eſt: Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt oia oſſa mea. Que figura diciṫ Prolepſis: id Ps. 21. SCHE
eſt ꝑoccupatio futuroꝝ. Quia factus es ſpes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Cauſa redditur quare ſit deductus ad ꝑmium: qꝛ ſpem ſuam ꝯſtituerat ſibi dñm: qui confidētes edificat: ⁊ in ſe ꝑſumentes ſemꝑ exaltat: ſicut dicit Aplꝯ: Gloriamur in tri- Roma. 5.
bulationibus: ſciētes qꝛ tribulatio patiētiam operatur: patiētia probationē: ꝓbatio vō ſpem: ſpes autē non ꝯfundit: ⁊ reliqua. Sequitur oino magna cōparatio: Turris fortitudinis a facie inimici. Per turris ſimilitudinē: ipſuꝫ dñm ſignificat Saluatorē. Turris eniꝫ ciuitatis muros vēdicat: ⁊ irruētes hoſtes ex alto vulnerat: ſic virtus dñi populū ſuū defendit: cum dpte inimicuꝫ eius oīs ſui ꝯtradictione ꝓſtrauerit. Sed turris illa virtutib⁹ eſt plena non gladijs: pugnat verbo non ꝑlio: iubens oia non decertans. Quā non aries quaſſat: nō aliqua machinamēta debilitāt: nec localiter defendit: ſed per totū mūduꝫ famulos ſuos inuicta ꝓtectionē cuſtodit. Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſecula: ꝓtegar in velamēto alaꝝ tuarū. Et hic quoqꝫ cathegoricus ſyllogiſmus enaſciṫ: qui SYL
eo modo colligitur. Iuſtus inhabitat in tabernaculo dñi. Ois qui habitat in tabernaculo dñi in ſecula ꝓtegiṫ in velamēto alaꝝ eius. Iuſtus igiṫ in ſecula ꝓtegiṫ in velamēto alarum eius. Nunc ad exponēda verba redeam⁹. Mens ſancta dñi Chriſti: ſibi bñficia largiēda ꝯſiſtit: quo in huius mūdi ꝑiculis in tabernaculo dñi tutiſſime ꝑſeueret: ⁊ hoc nō ad breue tēpus: ſed quouſqꝫ ſecula vite iſtius diuina adminiſtratione paganṫ. Ita enim fideliuꝫ pplꝯ decurſa ſibi etate ſuccedēs: in tabernaculo dñi per ſecula cōtineṫ. Sed intēdamus q̄re frequēter: velamētū alaꝝ dñi: ſacris defenſionib⁹ cōpareṫ. Primū: qꝛ ale auiū in modum palmaꝝ quaſi quedā coſte pulcherrime porriguntṫ. Deinde: qꝛ ſic defendunt vt onerare non poſſint. Tertio: qm̄ eſtus ⁊ frigoris inclemētiā a dilectis pullis affectuoſa ꝓtectione depellūt. Ita defenſio dñi: ſi ad eum pie ꝯfugiamus: poteſtates aereas a nobis efficit alienas: vt nec furor coꝝ icēſus noceat: nec venenū frigidū viperea qualitate ꝑuriat. Merito ergo ꝓtectio dñi alis noſciṫ comparata: que nec ſubiectos onerāt: ⁊ leſionē totius ꝯtrarietatis emendant. Qm̄ tu deus exaudiſti orationē meā: dediſti Al. meas.
hereditatē timēntibus nomē tuum. Interpoſito diapſalmate: pplꝯ fidelis venit ad ſecūdam partē letus: exultans quia orationē ſuā gloriaṫ auditam: per figuram.ſ. Etiologiā: cauſam rei rationēqꝫ ſubiūgit: cum in velamēto alaꝝ dñi peticioneqꝫ leteṫ: merito qm̄ eius exaudita ꝓbaṫ oratio. Sequitur: Dediſti hereditatē timētib⁹ nomē tuū. Hereditatē: ſignificat futuri ſeculi regnū: qꝺ beatis famulis polliceṫ. Hereditas que nō morte relinquitur: ſed cū largitore ſuo ꝑpetuo munē poſſideṫ: que ſic venit ad filios: vt a teſtatore minime deſeraṫ. Hec hereditas nō hēt finem: ſed cū ſemel ſuſcepta fuerit: nunq̄ a nobis aliqua ꝑmutatiōe diſcedit. Dies ſup dies regis adijcies: annos eius vſqꝫ in diē ſeculi ⁊ ſecula. Eternitateꝫ ſi- Al. generationis ⁊ generatōis
gnificat dñi Saluatoris: qui vere rex noſter dñs: qm̄ ab ipſo regimur: ⁊ eius vtute ſaluamur. Dies eniꝫ ſupra dies: more humanitatis ꝓferṫ: qui ideo plurimi dicunṫ: qm̄ illis ⁊ noctes ſuccedē cōꝓbanṫ. In illa

do eternitate vnus eſt dies: qui nullo termino finitur
Ps. 83. ſicut in alio pſalmo dicit: Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup millia. Hoc etiam ꝛ de annis debemus accipe: qm̄ talia tropice dicunt̄ de dn̄o Chriſto. Deniq3 ꝛ verſus ipſe ſic ſeqtur: Uſq3 in diē ſeculi ꝛ ſecula: vt oſtēderet vnū diem eē apud dn̄m qui ſecula iſta trāſcēdit. Dicta ſunt qppe ſecula: qđ in ſe reuoluant tp̄a.

Al. Permanet. ⁅ Permanebit in eternuz in ꝯſpectu dei: miſericordiā ꝛ veritatē eius qs regret ſeoꝝ? ⁆
Al. nō habet. Ecce illa diei eternitas euidēter expreſſa eſt: ſed hoc iā3 a parte mēbroꝝ ꝯgruēter accipit̄: ſicut multis locis cō ſtat expoſitū: qm̄ que ſequunt̄ capiti ꝯuenire nō poſſunt. Dicit enim: Permanebit in eternū in cōſpectu dei: qđ de populo fideli magis ꝯgruēter aduertitur. Hoc etia3 ꝛ ſequētia declarant. Adiecit: Miſericordiam ꝛ veritatē quis regret eoꝝ? Quare enim quæritur miſericordia: vbi nullus eſt miſer? Quare veritas: vbi cūcti deum videbūt? Nullus ſiquidem eoꝝ indiguus erit bonoꝝ talium: cu3 in eternū poſſideāt regna celoꝝ: ſicut ipſe dn̄s apoſtolis ſuis dicit: Nūc
Joan. 16. quidē triſtitiam habetis: rurſum autē videbo vos ꝛ letabit̄ cor veſtrum: ꝛ gaudiu3 veſtrū nemo auferet a vobis: In illa die non rogabitis me quicq̄. Sic ſit vt nemo ſanctoꝝ miſericordiam aut veritatē requirat: cū illius ꝯtemplationis ineſtimabili munere pfruantur.
Al. pſalmu3 dicam. ⁅ Sic pſallam nomini tuo deus in ſeculū ſeculi: vt reddam vota mea de die in diem. ⁆ Sic: ſignificat: ita: quēadmodum in ſubſequētibus declarabit. Pſallere enim ſe dicit populus beatoꝝ ſempiterno nomini: verū hoc non breui tp̄e: ſed in ſeculu3 ſeculi: ſignificans deuotionē ſuam immutabili perennitate manſuram. Seqtur: Ut reddā vota mea de die in diem. Hec eadē decora diuerſitate repetunt̄. Nā qđ ſignificat: ſeculū ſeculi: hoc declarat: de die in diē: id eſt ſemper: vt hic vota noſtra reddamus: ꝛ ibi laudes dn̄i ppetua hylaritate cantemus. Uota eni3 ſua ſe dn̄o reddē compromittit: vt ei eternas gratias inſufficienter exoluat: ſicut ꝛ alius pſalmus dicit: Uo
Ps. 115. ta mea dn̄o reddam in atrijs domus domini: in conſpectu ois populi eius: in medio tui Hieruſalē. Reddamus ergo vota noſtra in iſto tranſitorio die: vt in illa perēnitate laudes dn̄i eodem pſtante decantare mereamur.

Concluſio.

Audiant Donatiſte a finibus terre eccleſiā clamare: ꝛ ipſi ea3 localē dicēt ptinus cōquieſcant. Cōtra vocē mūdi: quis poſſit audiri? Impudētiſſimū eſt aduerſum triū teſtimoniū loqui: ꝯtra generalē ſniā3 non erubeſcūt impudēter armari. Cur nouis inuētionib' aīas fatigāt? Accipiāt certe qđ credant: non qđ ſua iniqtate puertāt. Orat fidelis pp̄ls a finibus terre: qꝛ fact' eſt dn̄s ſpes eius: poſteaq3 ſe auditum: hymnica exultatione gratulat: qm̄ in ꝯſpectu dn̄i iugiter apparebit. Quid iam ſatiſfaciat: ſi hoc nō faciat? Uidemus quotidie fieri qđ pmiſſū videmus mūdum ad chriſtiane fidei regulas ꝯuenire. Et phdolor falſitas nititur abſcondere: qđ decreuit veritas indicare. Huius autem pſalmi nec ſupputatio vacat. Sexagenarius enim numerus ptinet ad ꝯtinētes ꝛ viduas: qđ digitoꝝ ipſoꝝ mutua deſignat infixio. Unde pſalmus iſte fidelibus dn̄i ſexagenaria pmia pollicet̄: non qđ ibi aut martyres aut virgines definit qui fructu centenario gloriant̄: ſed in ꝯgregatione multoꝝ poteſt ſpecialiter ꝛ ꝯtinētes huiuſmodi aliquos indicare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 60um.

¶ In finē pro Idithū: pſalm' David. LXI.

Nonne deo ſbiecta erit aīa mea: ab ipſo enim ſalutare meū. Nā ꝛ ipſe deus meus ꝛ ſalutaris meus ſuſceptor meus: non mouebor ampli'. Quouſq3 irruitis in hoiem: interficitis vniuerſi vos tanq̄3 parieti inclinato ꝛ macerie depulſe? Uerūtamē precium meu3 cogitauerunt repellere cucurri in ſiti: ore ſuo bñdicebant ꝛ corde ſuo maledicebant. Uerūtamen deo ſubiecta eſto aīa mea: qm̄ ab ipſo patiētia mea. Quia ipſe deus meus ꝛ ſaluator meus: adiutor meus non emigrabo. In deo ſalutare meū ꝛ gloria mea: deus auxilij mei ꝛ ſpes mea in deo eſt. Sperate in eo ois ꝯgregatio populi: effundite coram illo corda veſtra: deus adiutor noſter in eternum. Uerūtn̄ vani filij hoium: mēdaces filij hominū in ſtateris: vt decipiant ipſi de vanitate in idipſum. Nolite ſpare in iniqtate: ꝛ rapinas nolite cōcupiſcere: diuitie ſi affluant nolite cor apponē. Semel locutus eſt deus duo hec audiui: quia poteſtas dei eſt: ꝛ tibi domine miſericordia: quia tu reddis vnicuiq3 iuxta opera ſua.

Inter verba notiſſima tituli: repetit Idithun: de quo pxime in 38° pſalmo iā diximus. Sub iſtius qppe nominis ſignificatione: ſemp aliqđ declarat̄ eximiu3. Eſt enim eius interp̄tatio: trāſiliens eos: id eſt amatores hui' ſeculi: quos miles Chriſti cōtēpta mūdi voluptate tranſcēdit. Sed qm̄ iſta tranſilitio beatū nobis videt̄ ſignificare ppoſitum: introducit̄ qdā ſanct' qui ꝛ mūdi deſideria reliquerat: ꝛ in dn̄o ſpe firmiſſima pmanebat. Talis eni3 pmittit finē. i. dn̄m Chriſtū. Seqtur quoq3 pſ. hoc eſt: pbabilis vita: que dn̄i regulis obſecūdat. Cōiungit̄ etiā David: vt vita laudabilis ad dn̄m Chriſtu3 tēdē videat̄: vbi eſt ſalutaris ꝛ abſoluta pfectio.

Diuiſio.

Tranſilitor iſte: quē diximus ſecularium vitioꝝ: cu3 orbē terraꝝ plenū ſeuis videret errorib': alios pſecutores: alios hereticos: alios vanis deſiderijs implicari. In pmo mēbro pſalmi aīam ſuā deo pfitet̄ eē ſubiectā: qꝛ per filium vnigenitū munus ſalutare ſuſcepit: arguens eos qui ſolo nomine ſe dici deſiderant chriſtianos. Secūda parte: iterꝝ aīam ſuam ſubditā dicit eē dn̄o patri: qm̄ per ei' verbū ſalutarē patientiam ꝯquiſiuit: ꝯfirmans plebē ꝯfeſſione fidelis vt toto cordis affectu ſperare debeat ſemp in dn̄m. Tertio membro: errantes populos monet: vt in deo magis q̄3 in mūdi iſtius caduca debeāt felicitate cōfidere.

Expoſitio.

Nonne deo ſubiecta erit aīa mea: ab ipſo enim ſalutare meū. Per totū pſalmu3 pro vniuerſali parte ſcōꝝ: vn' introducit̄ fidelium: qui ſeculi vitia relinquens: ſoli

deo ſe ſubditum eſſe cõmemorat. Hoc eſt enim dño
dici ſubiectũ: a mũdanis vitijs eẽ vacuũ ⁊ ſancta cre
dulitate cõpletum. Eſt eniȝ icrepatiuus modus: con/
tra eos qui putãt eum nimia pſperitate feriatum: ⁊
quaſi in quadã quietis ſue ociorum eẽ lentia. Nõne
ꝯuertẽdum eſt: vt planius fiat. Dicamus enim: Ne
nõ deo ſubiecta erit aĩa mea? Que figura dicit̃ Ana.
ſtrophe: id eſt peruerſio. Subditus eſt vtiqȝ deo: qui
ſemper humiliter atqȝ ſtrenue illud agit: qð ad eius
mãdata cognouerit ptinere. In ipſo delectat̃: in ipo
reficit̃: ⁊ pter eum nihil aliud mens beatiſſima ꝯcu
piſcit. Erit: infinitum tẽpus ſignificat: qð nullo fine
claudẽdũ eſt. Seqtur cauſa iuſtiſſima: quare deo pa
tri ſubdita ſit aĩa beati. Dicit aũt: Ab ipſo enim ſalu
tare meũ: id eſt vnigenitus filius: qui recte credenti/
bus ſalutaris extitit. Ab ipſo enim cũ dicit̃: filius ſi/
gnificat̃. Hec enim ppria vnus deus ſancta trinitas
habet: qð pater igenitus: filius genitus: ſpiritus ſan/
ctus a patre ⁊ filio pcedit. Hoc fides integra: hoc ca/
tholica profitet̃ eccleſia. Bñ itaqȝ Idithun: deo ſub/
ditum te eẽ profiteris: a quo ineſtimabile bñficium
te ſuſcepiſſe teſtaris. Sed vt ſanctũ verbũ vna atqȝ
equabili veneratione colere[t]: intende quid ſeqtur.
Al. Nam et. ⁅ Eteni ipſe †eſt deus meus: ⁊ ſalutaris meus †ad/
Al. non hẽt. iutor meus: nõ mouebor amplius. ⁆ Dixerat ſupius:
Al. ſuſceptor a patre genitũ ſalutis auctorẽ: nunc qui ſit iſte ſaluta
ris: trina ꝯfeſſione cõplectitur. Primo ne minorem
crederes: dicit: Ipſe eſt deus me⁹: ſicut ſupra de deo
patre dicit. Equalitas eniȝ ſummi nominis ſubſtan/
tiam ⁊ potẽtiam vnitatis oſtẽdit. Unde pater Augu
Ca. 3. ſtinus in libro qntodecimo de trinitate ita dicit: Ra
tione etiã reddita intelligẽtib⁹: clarum eſt in ſubſtã
tia veritatis: nõ ſolũ patrẽ filio non eſſe maiorẽ: ſed
nec ambos ſimul aliqd eẽ maius q̃ ſoluȝ ſpiritũ ſan
ctuȝ: aut quoſlibet duos in eadẽ trinitate maius eſſe
aliqd q̃ vnum: aut oẽs ſimul tres maius aliqd eẽ q̃
ſingulos. Sic pfectã atqȝ ſingularẽ naturam ſancte
trinitatis mirabili veritate monſtrauit. Repetit: ſa/
lutaris me⁹. Salus eni humani generis que in Adã
perierat: redintegrata eſt per dñm Chriſtũ. Seqtur:
Adiutor meus: qꝛ in mũdi iſtius ꝯcertationib⁹ inupli
cato ſolus adiutoriuȝ pſtitit vt mũdi vitia tranſcen/
dere potuiſſet. Nõ mouebor amplius: non ſupba p/
feſſio eſt. Non eniȝ moueri poterat: cuius deus ⁊ ſa/
lutaris ⁊ adiutor erat dñs Chriſt⁹. Quo loco figuraȝ
SCHE poſſum⁹ fortaſſis aduertẽ: que dicit̃ Epidiorthoſis: la
tine: ſupioris rei correctio. Naȝ qð adiecit: Amplius:
ſignificat aliqñ ſe motũ. Fuit enĩ tps quãdo iſte Idi
thun pgrauat⁹ carnis ĩbecillitate titubauit: ſed poſt/
q̃ veri dogmatis illuminatione cõplet⁹ eſt: moueri
nõ poterat qui iuuante dño fidei firmitate ꝯſtabat.
Al. homĩnẽ. ⁅ Quouſqȝ irruitis in †hoĩes: iterficitis †vniuerſos:
Al. vniuerſi vos. tanq̃ parieti iclinato: ⁊ macerie †impulſe. ⁆ Poſtq̃
Al. depulſe. fidẽ ſuam trina pdicatione vulgauit: ad pſecutores
chriſtianoꝶ verba ꝯuertit. Dicit enĩ: Quãdiu agmi/
ne facto: ſupra hoĩes inocẽtes irruitis? Nõ vos reuo
cat timor diuin⁹: vt ĩde magis ſeuiatis: quia culturas
demonũ ꝯtẽptas eſſe cognoſcitis? Et ne putares pſe/
cutionẽ iſtã: aut nuditatib⁹ fieri: aut tormẽtis leuib⁹
exercitari: addidit: Interficitis vniuerſos: vt vſqȝ ad
mortẽ pducerẽt: quos deo deditos eẽ ſentirent. Uni
uerſos aũt: deuotos intelligẽ debemus. Sequuntur
aptiſſime cõparationes: Tanq̃ parieti iclinato: qui
⁊ ſi non impellat̃ occũbit: qꝛ in caſum vergit quicqd
a ſoliditate ſua fuerit iclinatũ. Addidit: Et macerie
impulſe. Maceria: eſt ſaxoꝶ ſicca ꝯſtructio: que ſine DEF
aliquo ligamine impẽſe in altũ ducta componit̃. Et
ne de ipſa nouitate hẽre eã crederes aliquã firmita/
tẽ: dixit: Impulſe: vt facile ad imuȝ vergeret: qð aut
vẽtoꝶ flatibus: aut aliqua fuerat impulſione quaſſa/
tum. Sed iſte cõparationes illũ nobis ſenſuȝ indica
re noſcunt̃: Putatis iſecutores ſacrilegi: chriſtianuȝ
pplm defenſorẽ firmiſſimũ non hẽre: quẽ ſic paſſim
impia volũtate trucidatis? ⁅ Uerũtñ †honorẽ meũ Al. precium
cogitauerũt repellere: cucurri in ſiti: ore ſuo bñdice/
bant ⁊ corde ſuo maledicebant. ⁆ Superior verſus re/
ſpicit ad paganos: iſte autẽ ad iudeos ⁊ fictos ptinet
chriſtianos. Duob⁹ enim modis laborat eccleſia: ſiue
quãdo eã gẽtilis error inſeqtur: ſiue quãdo heretici
praua ꝯtẽtione dilacerãt. Honor erat ſcĩ viri: catho/
lica ⁊ fidelis eccleſia. Chriſtus ipe qui in mẽbris ſuis
⁊ caput ⁊ dignitas eſt: Hũc infideles repellẽ cogita/
bant: quãdo ne puro corde colere[t]: ſacrilegis dogma
tib⁹ obuiabãt. Tũc ſanctus vir curſum vite ſue in ſi/
tis ſterilitate pagebat: qꝛ iuenire nõ poterat quẽ po/
taret. Hoc eniȝ ſitis agit: vt foris poſitũ humorẽ de/
ſideret in ſua mẽbra traycẽ. Inde eſt illud euangeli
cũ: Sitio: mulier da mihi bibẽ: non vt ab illa aquam Joan. 4.
tñmodo pciperet poſtulauit: ſed vt ei fidei potuȝ quo
ipſa ſatiaret̃ igereret. Seqtur etiam cauſa ſitis: Ore
ſuo bñdicebãt. Quod illis accidit: qui legẽ dñi falla/
ci meditatione pträſeunt: ⁊ nõ hoc opib⁹ demõſtrãt:
qð ore pnunciant. Additũ eſt: Et corde ſuo maledice
bant. Corde eniȝ maledicũt: qui ſãctas ſcripturas vi
⁅ tio pũerſe nouitatis itelligũt. ⁅ Uerũtñ deo ſubdita
†erit aĩa mea: qm ab ipſo †eſt patientia mea. ⁆ Poſt Al. ſubiecta eſto.
diapſalmatis pauſationeȝ: venit Idithun ad 2ᵐ mẽ/ Al. non hẽt.
brũ pſalmi: ſimilia repetẽs que ſupius dixit: animaȝ
ſuã deo eẽ ſubiectam: vt ipſa repetitio mẽti noſtre ro
bur credulitatis ifigeret. Sed iſtud diligẽtius pſcru
temur: qꝛ cauſa gratulationis quãtũ ad verba nõ vi
det̃ eẽ ꝯſimilis. Ibi eniȝ dicit: Ab ipo ſalutare meũ:
hic ait: Qm ab ipo patiẽtia mea. Sed lȝ alijs verbis
dicat̃: vnũȝ tñ eẽ intelligimus ſi altius pſcrutemur.
Patiẽtia qppe noſtra: Chriſtus eſt dñs: pꝑter queȝ ⁊
aduerſa libenter patimur: ⁊ ſuſcepte regule obſerua/
tione gaudemus. Sic eniȝ in 70ᵒ pſalmo canit̃: Qm Ps. 70.
tu es patiẽtia mea dñe. Nã vt eũdẽ in hoc ſermone
poſſis aduertere: apte ſequẽtia declarare noſcuntur.
⁅ †Eteniȝ ipſe †eſt deus me⁹ ⁊ †ſalutaris meus: adiu Al. Quia
tor meus non emigrabo. In deo ſalutare meũ ⁊ glo/ Al. non hẽt.
ria mea: deus auxilij mei: ⁊ ſpes mea in deo eſt. ⁆ In Al. ſaluator.
his duob⁹ verſib⁹ Chriſtus dñs indicat̃: de quo ſupe/
rius dixit: Patiẽtia mea. Et tanq̃ ſi ei diceret̃: Que
eſt iſta patiẽtia tua? rñdit: Ipſe eſt de⁹ meus ⁊ ſaluta/
ris meus: qꝛ reuera aĩe ſue ſalutẽ iam tũc per icarnã
duȝ verbũ puenire noſcebat. Addidit: Adiutor me⁹:
ne ſuis applicaret virtutibus qð euaſit. Seqtur: Non
emigrabo. ſ. de hac credulitate quã teneo: ſicut in de/
cimo pſalmo iam dictũ eſt: In dño ꝯfido: quo modo Ps. 10.
dicitis aĩe mee trãſmigra in mõtẽ ſicut paſſer. Qua/
propter nõ ſe mutaturũ dicit eẽ ſentẽtiaȝ: qꝛ hoc ſibi
vtile cognouerat qð tenebat. Cõgeminat: in deo ſa/
lutẽ: nõ vt gẽtiuȝ dij ꝑpetuam mortẽ. Adiecit etiaȝ:
Et gloria mea: vt nõ ſoluȝ ſalus: ſed etiã illi credidiſ/
ſe ſit gloria. Ponit quoqȝ: Deus auxilij mei: ne ſibi
aliqd humana deputaret ifirmitas. Ad poſtremum
qð cuncta ꝯcluderit: dixit: Spes mea in deo eſt: vt ⁊
illa pterita que pceperat dño deputaret: ⁊ futurã ſuã
beatitudinẽ ſanct⁹ vir ipſi modis oĩbus applicaret.

Al. eo ois congregatio populi. [Sperate in deum ois conuentus plebis: effundite coram illo corda veſtra: deus adiutor noſter deſt.] Al. i eternu3.

Poſtq̃ fidei ſue ſacramẽta vulgauit: cõuerſus ad plebem que varia ſupſtitionu3 vanitate laborabat: cõmonet vt ſpem ſuaʒ debeant in dñi virtute reponẽ. Dicit enim: Spate in eum: in illum .ſ. quẽ ſibi ꝛ deũ profeſſus fuerat ꝛ ſalutẽ: vel cetera que ſunt dicta ſu-

LXI perius. Ois ꝯuentus plebis. Alloquẽdo plebem non excipit potẽtes: quia mos eſt ſcripture diuine ſic ad partẽ loqui vt nec reliquos ꝑtermittẽ videat. Adiecit: Effundite coram illo corda veſtra. Effundit ante dñm cor ſuu3: qui peccata ſua vberrimis lachrymis confitet. Cor enim aliter effundi non poteſt niſi creberrimo imbre lachrymaꝝ: ſicut in q̃dragefimoprimo pſalmo dictũ eſt. Hec recordatus ſu3 ꝛ effudi in me aiam meã: qd inter ꝓpria ſcripture diuine: non immerito cõputamus. [Uerũtñ vani filij hoīum: mendaces filij hoīum in ſtateris: vt decipiant ipſi de vanitate in idipſu3.] Secũdo diapſalmate decurſo: venit ad tertiũ mẽbꝛum: exprobrãs hominib⁹ negtias ſuas: ꝓpter qd ſalutaris huius pſalmi ſacramẽta vulgata ſunt: vt prauas ꝑſuaſiones ſuas emẽdata in melius volũtate relinquerẽt. Dicit enim ſentẽtiam frequẽter iteratam. Uerũtñ vani filij hoīum: vt vitiu3 ſuum cognoſcẽs humanitas: ad auctorẽ ſalutis atq3 veritatis celerrima ſupplicatione feſtinet. Sic etenī

Ps. 38. in trigeſimooctauo pſalmo dictum eſt. Uerũtñ vniuerſa vanitas ois homo viuẽs. Quod ꝛ ſapiẽs ille fre-

Eccle. j. quẽter repetit dicẽs: Et oia vanitas vanitatũ. Nonnullos aũt mouere ſolet: cur ꝛ in pſalmis legat: Uani filij hominũ: ꝛ in Salomone: Uniuerſa vanitas: Nunquid celeſtia ꝛ terreſtria que deus creauit: ꝛ oia valde bona: cũcta in vanitate ꝯſiſtunt: Nõ vtiq3: ſed cõparata potiorib⁹ illa minora: nimis ꝛ inania iudicant: ſicut ait beat⁹ Hieronymus: Lucerna lãpadis cõparatione pro nihilo eſt. Lampas ſtelle cõparatione nõ lucet. Stellam lune cõfer ꝛ ceca eſt. Lunã ſoli iunge nõ rutilat. Solem Chriſto confer ꝛ tenebre ſunt. Sic oia vana fiunt: que du3 meliorib⁹ cõparantur fulgore ꝓprio minuunt. Sic hoies cum ad cõparationẽ ſupne veritatis veniunt: vt vani rationabiliter eſſe dicant. Sed huic rei addidit vitiũ quo maxime laborat humanitas: Mendaces filij hoīum in ſtateris: ſiue illos tangit qui põderibus iniquis emẽtium decipiũt ſimplicitatẽ: ſiue qd homines ſibi placẽtes iuſti atq3 imobiles videri volunt: cũ ſint decrepiti mutabilitate fallaces. In ſtateris enim hoc ſignificat: quaſi in Libra iuſtitie collocati: nõ creduntur amore fallaciã. Seqtur: Ut decipiant ipſi de vanitate in idipm. Poterant eni3 non decipe ſi eorum poſſet nequitia deprehẽdi. Sed cũ iuſti eſſe credantur: facilius tacta ꝑuerſitate decipiunt in idipſum .ſ. in equitate qua3 falſo habere ꝑfidi hoies eſtimant.

Al. rapinas [Nolite ſperare in iniqtate: ꝛ in rapinis nolite cõcupiſcere.] Ipſos adhuc monet: quos deteſtabili ꝓbauerat ꝯſuetudine vitiatos. Docet ne ſpare debeãt: vbi fructus boni deſiderij non poteſt inueniri. In malitia eni3 qui ſperat: ſeipſu3 decipit: q2 nulla vtilitas inde naſcitur: ſed potius eterna pena procurat: ſicut

Ps. 10. in alio pſalmo iam dictũ eſt: Qui autẽ diligit iniquitatẽ odit anima3 ſuam. Uenit etiam ad pauperes: qui neceſſitate victus furtiuum aliqd ꝯcupiſcunt. Dicit enim: Et in rapinis nolite ꝯcupiſcere. Non enim poteſt crimen rapine indigẽtia tollere: nec qd vindicte ſubiacet excuſare: ſed poti⁹ ꝯtinet nos ille qui pluit ſuper iuſtos ꝛ impios: qui dat eſcam omni carni. Nimis ergo ineptu3 eſt creatoris potẽtiam relinquere: ꝛ ad ſpem criminũ conuolare. Sed ne ſolos pauperes crederes fuiſſe cõmonitos: ſequenti verſu venit ad diuites: vt introducto ſalutari moderamine: ne iſte ambiat: nec ille ſupbiat. [Diuitie ſi affluant nolite cor apponẽ.] Nõ damnat largas diuitias quib⁹ diſpẽſatio modificata preſtat. Nã ſi cor eis nõ apponitur: vt in ipſis ſingularis felicitas iudicet: ꝑfecto neceſſarie ſunt. Inde eni3 egẽtib⁹ ſubuenit: inde reficiunt egroti: inde pauperũ nuditas operit: inde plures ad celoꝝ regna ꝑueniunt. Na3 ꝯtra: qui diuitijs apponit cor ſuũ: aurum nõ vult expẽdere ſed celare: patrimonia cupit ſemꝑ augere: ꝛ dum ibi ſpes tota reponit: fames eaꝝ reru3 ſemꝑ auget. Merito ergo ꝑcipit diuitib⁹ non amare qd poſſidẽt: ſicut Apls di- 1. Timoth. 6.
cit: Precipe diuitib⁹ huius mũdi non ſupbe ſapere: neq3 ſpare in icerto diuitiaꝝ: ſed in deo viuo: qui ꝓſtat nobis oia ad fruendũ. Diuites ſint in opibus bonis: facile tribuant ꝛc. [Semel locutus eſt deus duo hec audiui: q2 poteſtas dei eſt ꝛ tibi dñe miſericordia: q2 tu reddes ſingulis ſm opa eoꝝ.] Sicut ini- Al. reddis vnicuiq3 iuxta.
tium pſalmi a patre cepit ꝛ filio: ita ꝛ nũc ſeries eius decurſa ꝯcludit. Dicit enim: Semel locut⁹ eſt deus. Si litterã intẽdas: queſtio nõ parua ſuboꝛit. Locutus eſt eni3 frequẽter deus patrib⁹ nr̃is: Noe: Abrae: Iſaac: Jacob: Moyſi: ceteriſq3 ſanctis ſuis. Sed ſemel atq3 ſpecialiter locut⁹ eſt filio ſuo: ſicut ait ſecundus pſalm⁹: Dñs dixit ad me: filius me⁹ es tu: ego ho- Ps. 2.
die genui te. Hoc eni3 nulli alteri locutũ patrẽ fuiſſe manifeſtũ eſt. Et vt quidã ſentire voluerũt: locutus eſt ſemel deus: qm̃ vnu3 verbũ ante tpa genuit conſubſtãtiale ſibi: imẽſum: coeternu3 ꝛ coequaliter potens. Genit⁹ eſt eni3 deus verus de deo vero: lumẽ de lumine: imoꝛtalis de imoꝛtali: inuiſibilis ex inuiſibili: oipotẽs de oipotẽte: ꝛ cetera que vnitas illa incõprehenſibilis vere credit hr̃e cõmunia. Diſcutiam⁹ etiã que ſũt iſta duo que ſe Idithũ dicit audiſſe: qui poſt q̃ vitia humana calcauerat: ꝑuect⁹ ad ꝯtemplationẽ diuinã: per aurẽ mẽtis auſcultãs: cognouit poteſtatẽ hr̃e filiũ in ſemetipſo: ſicut eſt illud euãgelij: Pote- Joan. 10.
ſtatẽ hẽo ponẽdi aiam meã: ꝛ poteſtatẽ hẽo iterũ ſumẽdi eam. Seqtur illud ſcdm: Et tibi dñe miſericordia: ſubaudiẽdũ placet. Utrũq3 eni deitatis eſt: vt ꝛ miſericorditer poſſit: ꝛ potẽter miſereat. Sz vt hoc de dño Chꝛo dictũ planius potuiſſes aduertẽ: ſequit tẽpus iudicij. Quia tu reddes ſingulis ſm opa eoꝝ: ſicut legit: Pater non iudicat quenq̃: ſed omne iu- Joan. 5.
dicium dedit filio.

Concluſio.

Reſpiciamus in hoc pſalmo ſententiaru3 lumina: quaſi quaſdam relucere candelas. Lampat fides: coruſcat veritas: quam debeat chꝛiſtianus populus intueri ne mundi iſtius tenebris obcecatus recte fidei tramitem non ſequatur. Abſcedat gentilis erroꝛ: hereticorum murmura conquieſcant: vanitas hominum fallaciaq3 deſeratur. Non in ingenio: non in ſeculi dogmatibus preſumatur: ſed in vera ſapiẽtia ponatur ſpes que talia ſolet dare: qualia nullus poſſit arguẽ. Fac domine ꝛ nos vitia tranſilire: vt ad te poſſimus purgatis mentibus peruenire.

Explicit expoſitio in pſalmum. Sexageſimumprimum.

¶ Pſalmus Dauid cum eēt in deſerto Idumee. LXII.

DEus deus meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aīa mea: q̄ꝫ multipliciter tibi caro mea. In terra deſerta inuia ⁊ inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi: vt viderem virtutē tuam ⁊ gloriaꝫ tuam. Qm̄ melior eſt miſericordia tua ſup vitas: labia mea laudabūt te. Sic benedicā te in vita mea: ⁊ in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe ⁊ piguedine repleatur aīa mea: ⁊ labijs exultationis laudabit os meū. Sic memor fui tui ſup ſtratū meū: in matutinis meditabor in te: q2 fuiſti adiutor meus. Et in velamēto alarum tuarum exultabo: adheſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua. Ipſi vō in vanum queſierūt animam meam: introibunt in inferiora terre: tradentur in manus gladij: partes vulpium erūt. Rex vō letabitur in deo laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.

PSalmus ⁊ Dauid: frequēter indicāt dn̄ꝫ Chriſtū: frequēter eccleſiā: q2 Chriſtus in mēbris ſuis eſt: ⁊ mēbra in ſuo capite cōtinenſ. Nam ſi qd patiaſ caput: mēbra cōpatiunſ. Et iteruꝫ ſi mēbra vexenſ: caput ſine dubitatione cōpatiſ. Et ſicut Apl's ait: Si qd patitur vnū mēbrum cōpatiunſ oia mēbra: ſiue glorificaſ vnum mēbrū cōgaudēt oia mēbra. Quapropter eccleſia que in hoc pſalmo locutura eſt: merito ꝓpoſita ſunt verba que ſignificāt dn̄m Saluatorem. Hec igiſ in deſerto Idumee habitat. i. in huius ſeculi ariditate: vbi ſitit: vbi deſiderat: vbi miſericordia dn̄i exꝑerit ambiēter: donec ad illā eternā gloriam venire mereaſ. Idumea eniꝫ locus eſt: vbi Dauid fugiēs perſecutionē Saulis latuiſſe cognoſcitur. Nominis enim ipſius interꝑtatio eſt: ſicut iā ſepe diximꝰ: terrena: vt euidēter intelligamus deſertū iſtud ſignificare terrenos actus: qui bonis ſpiritualibus omnino nudati ſunt. Hinc eſt quod diluculo ad dn̄m vigilat eccleſia: deprecans ne mundi huius erroribus implicetur.

1. Corin. 12.

Diuiſio.

SPonſa illa ſpiritualis: que mēbra ꝯtinet dn̄i Saluatoris: Primo modo iſatiabili deſiderio ſe dicit eē raptatam: vt virtutē dn̄i cernē potuiſſet: optans vt eius anima bonoꝝ oluꝫ pinguedine repleaſ: quatenꝰ eius digna poſſit laudibꝰ inueniri. Secundo modo: grās agit: q2 ſub velamine alaꝝ dn̄i mūdi iſtius procellas euaſerit: inimicoſqꝫ ſuos in īferiora terre aſſerens eē damnādos: regē vō Chriſtū in deo patre cūꝫ ſanctis ꝑdixit eſſe letaturum.

Expoſitio.

DEus deus meꝰ: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aīa mea. Primū ipſa repetitio venerādi nominis affectū pie deꝑcutionis oſtendit. Dicendo enim: Deus deus meus: ſuū quodāmodo dicit eē: vt eius ſe magis tali deſiderio poſſit oſtēdere. Addidit: Ad te de luce vigilo. Ad ipſum vigilaſ: quotiēs in mūdi ambitione dormiſ. Nā illa ſic ꝯſeqmur: ſi iſta deſerere feſtinemus. Bn̄ autē adiecit: Diluculo: quando tp̄s dn̄ice reſurrectionis eluxit: vt nūc eius laudes caneret: quādo genꝰ humanū exēplo ſue reſurrectionis animauit. Seqtur: Sitiuit in te aīa mea. Sitiuit: ꝓpter aquaꝫ poſitū eſt: quā in euāgelio dicit: Mulier ſi ſcires donū dei ⁊ qs eſt qui a te aquā petit: tu petiſſes ab eo: ⁊ dediſſet tibi aquā viuaꝫ. Sitit ergo aīa ſi deſiꝫ deū: quādo mādata eius ⁊ ꝟtutes eximias cōcupiſcit: quando ipm̄ deſiderat videre a quo bonoꝝ oīuꝫ fluēta ꝯſtat emanare. Ipſa eſt ergo aīa que cultis rebꝰ celeſtibus deſertū eſtimat mundū: que ſemꝑ exeſtuat: ſemꝑ ſitit: donec ad fontē illū miſericordie diue ꝑuenire mereaſ. Quaꝫ multipliciter tibi caro mea. In † deſerto ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo. Supius dixit in deū ſitiſſe aīam ſuā: nūc ⁊ carnē multipliciter ſimile deſiderium hēre teſtaſ: vt ſicut vtrarūqꝫ rex auctor eſt deꝰ: ita ab vtriſqꝫ partibꝰ expetaſ. Sed intēdamus ꝙ multipliciter dicēdo: plus dicit ſitiſſe in deo carnē: vt quāto fragilior eſt: tāto ardētius piūm medicuꝫ appetiſſe videaſ. Sitit ergo aīa populi hꝰ ꝟtutes q̄s ſancta ſcriptura cōmēdat: ſed iterꝫ innumerabilia ſunt que caro ſibi a deo cognoſciſ poſtulare. Utraqꝫ eniꝫ indigēt ſaluari: ſed caro plus eget cibo: potu: veſtitu: vehiculo: ſomno: tēperie humoꝝ: ſalubritate aeris: ſumptu: ceteriſqꝫ qbꝰs aīa non idiget. Sed hec neceſſitas corꝑis expetē declaraſ. Addidit vbi multipliciter ſitiret caro eiꝰ. ſ. In deſerto: ſicut ⁊ titulus dixit: hoc eſt in mūdi iſtius idigētia: ⁊ ſterilitate ieiuna. Seqtur: Et in inuio: q2 mūdus in ſe non hēt viā niſi dn̄m Saluatorē: qui iter eſt cecoꝝ: ⁊ per ſe errātiū rectitudo ſalutaris. Addidit: Et inaquoſo: id eſt ſterili atqꝫ infructuoſo. Aquoſum eniꝫ dicimꝰ qḋ aquis abūdat irriguis. Inaquoſuꝫ vō aridū atqꝫ infertile: vt merito eiꝰ aīa nimia ſiccitate dureſcat. Unde per hec tria noīa: mūdi iſtiꝰ neceſſitas idicaſ. Sic in ſcō apparui tibi: vt viderem virtutē tuam ⁊ gloriam tuā. Suſtinēdo ſitim quā dixerat carnis ⁊ aīe: in deſerto ⁊ in inuio ⁊ inaquoſo: qḋ ad huiꝰ mūdi ſterilitatē ꝑtinē cognouimꝰ: tūc apparuiſſe ſe dicit eccleſia in ſcō fideliqꝫ ꝓpoſito: quādo Chr̄m verꝫ deū eē cognouit. Intēdamꝰ aūt qḋ dicit: Apparui tibi vt viderē virtutē tuā: q2 nemo veritatē vidit: niſi deo prius appere potuerit. Naꝫ ſi ſol iſte nos vidē facit: qn̄ lumine ſue claritatis īfulſerit: quāto magis ꝟtus diuina ſine qua nihil bonū nec accipe poſſumꝰ nec tenere. † Quia melior eſt miſericordia tua ſup † vitā: labia mea laudabūt te. Miſericordiā dicit: dn̄i ꝑpemia: que ſcīs ſuis larga pietate ꝓmittit: que longe potior eſt a vita ꝑſenti. Iſtā eniꝫ innumerabiles erumne poſſidēt: illā tranqllitas eterna comitaſ: que tātuꝫ diſtat a mūdiali luce: quātum tormēta poſſunt ab eterna rege diſcrepare. Hinc eſt qḋ ⁊ martyrum caterue mortē huiꝰ ſeculi libēter affectāt: q2 norūt pro iſto interitu tp̄ali perpetue ſe eē victuros: ſicut dicit Apl's: Non ſunt cōdigne paſſiones huiꝰ tp̄is ad futurā gloriā que reuelabiſ in nobis. Seqtur: Labia mea laudabūt te. Poſt bn̄ficia que ꝑmiſit: deuote laudis obſequiuꝫ pollicet: qḋ deo nouerat eē gratiſſimū: ſicut in euāgelio dn̄s dicit cum decē curaſſet. Nōne decē mūdati ſunt: ⁊ nō eſt inuētus qui reuerteret ⁊ daret laudē deo niſi hic Samaritanus. Sancta eni mens diſſimulare nō voluit: qḋ cognouerat accuſandum.

Ioan. 4.

Al. terra deſerta inuia ⁊ inaquoſa.

Al. Quoniā Al. vitas.

Roma. 8.

Luc. 17.

[Sic benedicam te in vita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas.] Sic ad ſuperiora reſpicit quā dixerat. Melior eſt miſericordia tua ſup vitam. Sermo breuis in ſyllaba: ſed ingens in quātitate promiſſio. Quid enim maius homo dare poteſt: ꝗ̄ cum creatori ſuo libēter aiam probat offerre? Benedicit enim vnuſquiſq3 in vita ſua pfecte deū: quādo bonis operibus in hac luce verſat. Addidit: Et in nomine tuo leuabo manus meas. In nomine dñi leuat manus ſuas: qui opib' ſanctis inſiſtēdo tenſis manibus orat ad dñm: vt ipſa oīo ſancte crucis deſignet effigiem.
Exo.17. Sepe eniz cōmonemur taliter exorare. Nā et Moyſes quādo ↄtra Amalechitas pugnauit: tenſis ad celum manib' ſupplicabat. Legit̄ et in alio pſalmo: Ex
Ps.142. / 1.Timoth 2. pādi manus meas ad te. Et Apls dicit: Leuātes puras manus ſine ira et diſceptatione. Et intellige: qr in hac manuuz extēſione cōmonemur operā debē nos hēre ſanctiſſimā: quā et ſancta fides cōmēdet: et actionū feditas nulla cōmaculet. [Sicut adipe et pinguedine repleat̄ aīa mea: et labia exultationis laudabunt nomē tuū.] Scripturas diuinas nouimus per
Al. labijs. / Al. laudabit os meum. ſimilitudines terrenas plerūq3 celeſtia ſacramenta mōſtrare. Adipes igit̄: ſunt viſcerū craſſa velamina: que interna iecora operiunt atq3 ↄcludūt. Pinguedo
DEF vo eſt ſaginati pecudis nutrita cibis obeſitas. Ipſa fuit ſacrificijs digna et imolationib' ↄgrua. Qua ſimilitudine petit eccleſia: aiam ſuā vtutū pinguedine ſaginari: vt digna dño poſſit offerri. Pinguis enim aia eē nō poteſt: niſi a deo paſta fuerit. Sed pinguedo aie: diuinaꝝ reꝝ ſcientia eſt: recta fides: incōcuſſa patiētia: et cetera vñ ſeculi iſtius macies ieiuna ſuperat. Sequit̄: Et labia exultationis laudabūt nomē tuū. Sicca eniz labia ariditate peccati: diuinis nō poterāt laudib' occupari: ſicut et in alio pſalmo legit̄. Pecca
Ps.49. tori aūt dixit de': Qre tu enarras iuſtitias meas: et c. Sed cum pinguedinez miſericordie dñi aīa deuota perceperit: nomen eius digna exultatione laudabit.
Al. Si. [Si memor fui tui ſup ſtratū meum: in matutinis meditabor in te.] In iſto et inferiore verſu: iſto modo
YL hypotheticus nobis ſyllogiſm' apparet. Si memor fui tui ſup ſtratū meuz: et in matutinis meditabor in te: qr factus es adiutor meus: et in velamēto alarum tuaꝝ exultabo. Attamē memor fui tui ſup ſtratum meū: et in matutinis meditabor in te: qr fact' es adiutor meus: et in velamēto igit̄ alarum tuaꝝ exultabo. Huius itaq3 ſeculi difficultatibus enumeratis: quas in deſerto et in inuio et inaquoſo ſcā eccleſia tolerauit: venit ad ſcdm modū: vbi ſecuritatē ſuaz dño aſſerit eſſe ſubiectā: qr ſub velamēto alaꝝ ei' inimicoꝝ potuit vitare verſutias: ſignificās et in tribulationibus ipm experi debere: et in ſecuritatib' nomini eius eſſe pſallēdum. Nam cū dicit: Si memor fui: oſtēdit ſe recordationez dñi ſemp habuiſſe: nec in rebus pſperis oblitā fuiſſe: quādo ſolent humana corda collata bñficia in memoria non hēre. Per ſtratū enim ſignificat quietē: vbi ſolemus in ſomnos corpa noſtra remittere: et ad refectionis gaudia puenire: Apprēdum eſt rebus pſperis et quietis: quādo deuz in memoria vix habemus. Redit enim ad illud qđ ſuperius dixit: Ad te de luce vigilo. Recte ſiqdez fidelis in matutinis vigilat: qm̄ nec inter pſpera ſua obliuiſci poterat lucis auctorez. Hinc Apoſtolus dicit: Vos eſtis
1.Theſſal 5. / Al. fuiſti. filij lucis et filij diei. [Quia factus es adiutor me'. Et in velamēto alaruz tuaꝝ exultabo.] Verſus iſte continet beneficia: que illi fuerant domino largiente collata. In periculis quippe ei fuit adiutor: cū eēt in deſerto: et in inuio et inaquoſo. Sub vmbra alaruz eius exultat eccleſia: quādo eſt ſupra ſtratū ſuum: id eſt in pſperis collocata. Sic intētionem totius pſalmi: vnius verſus breuitate cōcluſit. [Adheſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.] Reſpiciamus votum deſiderātis: vt non ſe vicinam: ſed adheſiſſe domino dicat eccleſia: qđ verbum conglutinationē quādam cognoſcit̄ indicare: vt nunꝗ̄ recedat a bono propoſito: que adheret domino. Quod nimia charitas: nimius facit affectus vt ita diligamus: quatenus adherētes deo: ſemper eſſe poſſimus: ſicut et Apoſtolus dicit: Qui adheret domino vnus ſpiritus eſt. 1. Corin. 6.
Addidit: Poſt te: quia peccauit Petrus apoſtolum cum preire voluit: dictumq3 illi eſt a domino: Redi Mar.8.
retro me Sathanas. Quod proprium ſcripture diuine eſt: vt quos dominus liberare mauult: poſt ſe re DI
dire precipiat: vbi nullus locus erroris eſt. Sequitur: Me ſuſcepit dextera tua. Dextera patris Chriſtus eſt dominus: qui ſuſcepit eccleſiam alarum ſuarum velamine protegēdam. [Ipſi vo in vanuz queſierunt animā meaz: introibunt in inferiora terre.] Ipſi: cum dicit: illos ſignificat qui contrarietatibus ſceleſtis Chriſtum extinguere tentauerunt: in quo omnes ſanari: omnes viuere pbatiſſime comprobantur. In vanum queſierūt animam ipſius: quādo falſis criminationibus ſanguinez eius effundere decreuerant: qui poſt triduum reſurrecturus erat in gloriam ſempiternā. Seqtur pena peccantium: Introibunt in inferiora terre: qr non ad celos euecti ſunt: ſed deorſum eos terre viſcera ſorbuerunt. Male ſiquidē cogitationes: in ima terre vergunt̄: qr de ipſis exeunt: et in eandē iterum cenoſitatē voluuntur: qđ iudeis euidēter accidit: cum in blaſphemijs: et in innocentis cruore verſati ſunt. [Tradentur in manus gladij: partes vulpiuz erunt.] Tradita eſt in manus gladij gens iudea: quādo eam principes Romanorum Veſpaſianus et Titus: cede incēdioq3 vaſtauerunt. Vulpis eniz inter feras aial eſt omnino ſubdolum: qđ et fraudibus cibum querit: et ſalutē ſuam callida illuſione cuſtodit. His merito doloſi homines cōparantur: qui ſimulata verſutia inigrates ſuas efficere moliunt̄. Quod bene ad Herodē refertur: de
quo dñs dixit: Ite et dicite vulpi illi: non apprehendet Prophetam extra Hieruſalē. Et in canticis can Luc.13.
ticoꝝ ait: Capite nobis vulpes exterminātes vineā. Cant.2.
Quod beſtiole genus in malo frequenter ponitur: quoniā nimia (ſicut dixim') calliditate eſt verſutū. Iudei enim celeſtia credere noluerunt: et partes vulpium facti ſunt: id eſt in ſubdoloꝝ malitiam tranſierunt. Siue partes vulpium erunt: illud ſignificat: quando illa Hieroſolymitana vaſtatione cadauera iudeoruz eſca fuerunt vulpium ferarumq3 reliquarum. Vel ſicut alijs viſum eſt: iudei partes vulpiuz dum ſe doloſis et fraudulētis praua voluntate ↄiun
gunt. [Rex vo letabitur in domino: laudabuntur Al. deo.
omnes qui iurant in eo.] Regem dicit: dñm Saluatorē: Ipſe enim eſt rex in eternuz. Quod ipſis ſpecialiter conuenire indicauit: incōmutabilis titulus paſſionis. Nam et ipſe interroganti Pilato de ſe dixit:
Ego in hoc natus ſum. Dicit etiam: Letabit̄ in dño: Joan.18.
id eſt in patre: ſicut ipſe teſtatur: Ego in patre et pa Ibidem.14.
ter in me eſt. Addidit: Laudabuntur omnes. Cum ſancti dei Chriſtum laudant: ipſi fiunt ſine dubitatione laudabiles: quia non poſſunt preconia eius

digne

digne narrare:niſi qui ad palmā indulgētie merue-
rint peruenire. Addidit: Qui iurant in eo: Nō dixit:
qui iurant per eum:ne iuſiurandū crederes impera-
Matth. 5. tum:qđ alibi vetuiſſe cognoſcit̃. Ipſe eni dicit: No-
lite iurare:neqȝ per celū:neqȝ per terrā ⁊c. Sed iu-
rant in eo:qui ei mentis obſequiū inuiolabile com-
promittunt. Nam ⁊ alibi: verbū iſtud ſignificat pro-
miſſionē fidelē:ſicut ⁊ in alio pſalmo legit̃: Iurauit
Pſal. 131. dn̄s Dauid veritatē:⁊ nō fruſtrabit̃ eū. Iurare quip-
pe diuinitas per aliū nō poterat que ſimilē non ha-
bebat. [Quia obſtructū eſt os loquentium iniqua.]
Reddit cauſam letitie vnde rex letet̃ in dn̄o:⁊ lau-
dent̃ omnes qui ei ꝓmiſſionis ſue deuotionē fideli-
ter impleuerūt. Quia obſtructū eſt os loquētiū ini-
qua. In iſto mundo nō oīno cōticeſcunt:qui iniquis
locutionib⁹ ſtudere monſtrant̃. Sed meli⁹ tempus
illius iudicationis aduertit̃:quando generaliter cō-
uicta omnis iniquitas obmuteſcet:⁊ vlterius non lo-
quet̃:qđ nullatenus ſibi ꝓdeſſe cognoſcit. Et inten-
de ꝙ in binis ſuperioribus verſib⁹:peccatoꝝ vindi-
cte relate ſunt:⁊ ſanctorum cum domino beatitudo
SCHE narrata eſt. Qđ ſchema grece dicitur Syndicaſmos
latine collatio:qđ hic eſtimo competenter aptandū:
quoniam diuerſarum partium bona malaqȝ colla-
tione facta referuntur. Concluſio.

O vere ſancta mater eccl'ia:que fideles deo ſa-
cris nutris vberibus:⁊ facis ſine dolore
ferre:que te in mūdi iſtius colluctatione libenter aſ-
ſeris pertuliſſe. Dicis etiā gratias dn̄o ſemꝑ eſſe re-
ferendas:vt nunꝙ̄ tribulatio demergat:atȝ in ipſis
nobis qđ amare poſſim⁹ exponas. Deinde qđ malis:
qđ bonis ꝑuenire poſſit oſtēdis:quatenus omni du-
bitatione deterſa:vero ꝓncipi totius deuotionis niſi-
bus ſeruiat̃. Concede rex eterne:vt qui nunc ſancte
matris predicatione gaudemus:indulgentie tue fu-
turo munere perfruamur.

Explicit expoſitio in pſalmū .62^m^.

In finem pſalmus Dauid. LXIII.

Exaudi deus orationem meam
cum deprecor:a timore inimi-
ci eripe animam meam. Pro-
texiſti me a conuentu malignā-
tium:a multitudine operantiū
iniquitatē. Quia exacuerunt
vt gladium linguas ſuas:intenderunt arcū
rem amaram vt ſagittent in occultis imacu-
latum. Subito ſagittabunt eū ⁊ non time-
bunt:firmauerunt ſibi ſermonem nequā.
Narrauerunt vt abſconderent laqueos:di-
xerunt quis videbit eos? Scrutati ſunt ini-
quitates: defecerunt ſcrutantes ſcrutinio.
Accedet homo ad cor altum:⁊ exaltabitur
deus. Sagitte paruulorum facte ſunt pla-
ge eorum:⁊ infirmate ſunt contra eos lin-
gue eorum. Conturbati ſunt omnes qui vi-
debant eos:⁊ timuit omnis homo. Annū-
tiauerunt opera dei:⁊ facta ei⁹ intellexerūt.
Letabitur iuſtus in dn̄o ⁊ ſperabit in eo:et
laudabuntur omnes recti corde.

Tituli hui⁹ v̄ba (ſicut ſepe dictū eſt) abſo-
lute referunt̃ ad dn̄m Chriſtū:qui per to-
tū pſalmū locutus eſt. Sunt eni ſine ali-
qua hyſtorie narratione ꝯſcripta:vt ipſa
claritas tituli lucē nobis vēturi pſalmi
videat̃ afflare. Eſt eni dn̄s de ſua paſſione dicturus:
que mūdo vitā ꝓſtitit:⁊ lumen credulitatis infudit.
Audiam⁹ ergo intētis animis:qꝛ lȝ ſepe repetatur:
nouā tamē vtilitatē ex ea ſemꝑ accipim⁹. Qui pſal-
m⁹ ſext⁹ eſſe cognoſcit̃ hoꝝ qui paſſionē reſurrectio-
nēqȝ dn̄icā:breui relatione ꝯtingūt. Diuiſio.

Rex ⁊ caput noſtrū dn̄s Chriſt⁹:verū ho-
minē ſe aſſumpturū eſſe declarās:Pri-
ma poſitione orat:vt a populi iudaici timo-
re liberet̃:dolos eorū factaqȝ ipſa quaſi
iā fuerint trāſacta cōmemorās:docēs il-
los defeciſſe in ꝑſecutionibus ſuis:ſe aūt ad reſurre-
ctionis gl'iā ꝑueniſſe. Secūda poſitiōe irridet ſeui-
tiā iudeoꝝ:qꝛ magis ipſi turbati ſūt de ſcelerib⁹ ſuis
qn̄ reſurgēte dn̄o eius annūtiata eſt fortitudo. Tūc
eni letitia iuſtoꝝ:⁊ recte fidei v̄t⁹ apparuit. Expoſitio

Exaudi de⁹ orationē meā cū tribulor:a M. deprecor
timore inimici eripe animā meā.] A par-
te humanitatis aſſumpte in qua paſſur⁹
erat:poſtulat dn̄s Chriſtus vt in tribula-
tione poſiti ei⁹ exaudiat̃ orō:qn̄ totis vi-
rib⁹ perit̃ qđ ꝓdeſſe ſentit̃. Sed quid petat:diligen-
tius audiam⁹. Subdidit eni: A timore inimici eripe
animā meā. Nō poſtulat vt minime pro oīuȝ ſalute
moriat̃ (vnde Petrū arguit dicentē: Propitius tibi Matth. 16.
eſto dn̄e:nō erit tibi hoc) ſed vt a timore populi ꝑſe-
quētis aīa erepta ſancte diſpēſationis ſue compleat
paſſionē. Sic eni ꝓpoſita bona ad effectuȝ ꝑueniūt:
qn̄ ꝑſequēs nō timet̃. Nā ſi humana cedat infirmi-
tas:nō vincit̃ ſed potius aucta roborat̃. [Protexiſti
me a ꝯuētu malignantiū:a multitudine operātium
iniquitatē.] Cōſideremus quēadmodū ſe ꝓtectū di-
cat eſſe qui paſſus eſt:⁊ nō doleam⁹ mortē quā fide-
lib⁹ dn̄i ſceleratoꝝ volūtas inferre tentauit. Prote-
ctus eſt plane a ꝯuētu malignantiū:qꝛ dū illi eū cre-
derēt coiter mori:reſurrectionis eius gloria ꝓbant̃
eē ꝯfuſi. Protect⁹ eſt deniqȝ virtute diuinitatis ſue:
qꝛ fili⁹ erat hoīs:⁊ ideȝ fili⁹ dei in duab⁹ naturis vna
ſine aliqua dubitatione ꝑſona:habēs in poteſtate po-
nēdi animā ſuā ⁊ iterū ſumēdi eā. Protect⁹ eſt itaqȝ Joan. 10.
qꝛ malignoꝝ inſidias potētie ſue virtute ſuperauit.
Addidit: A multitudine operātiū iniqtateȝ. Supra
dixit: A ꝯuentu malignantiū:qđ ad ꝯſilia pōt refer-
re:nūc: A multitudine operantiū iniquitatē:vt actū
exprimeret proprie paſſionis. [Quia exacuerunt vt
gladiū linguas ſuas:intenderūt arcuȝ rem amarā.]
Per hos quatuor v̄ſus vſqȝ ad diuiſioneȝ:per diuer-
ſas allegorias:iudeoꝝ ſignificat perſecutionē. Sed
hic reddit̃ cauſa iuſtiſſima:quarē protect⁹ ſit a mul-
titudine operantium iniquitatem. Nam quātum il-
li linguas ſuas velut mortiferum gladiū exacuebāt:
tātū eoꝝ iniquitas frangebatur:vt in ſe potius mala
ꝯuerterent:que contra innocentis ſanguineȝ prepa-
rabant. Iſte eni peccantiū mos eſt:vt primū ſibi no-
ceāt qui alterū grauare feſtināt. Sed reſpiciam⁹ qđ
dixit: Linguas ſuas exacuerūt:illud ſcilȝ tēpus oſtē-
dens qn̄ vna voce clamauerūt: Crucifige crucifige. Luce. 23.
In vicē qppe facti eſt ſceleris ꝓbata ſn̄ia. Nec inter-
eſt qui occidat:ſi innocentem aliquis occidendū eē
pronūtiet. Sequit̃: Intenderūt arcū rem amarā:id

eſt:occultas inſidias:que vt illi putabāt minime ſen
tirent̄. Perfidū ſiquidē Judā datis triginta argen
teis ſollicitauerūt vt fieret traditoꝛ:qui eiꝰ videbat̄
fuiſſe diſcipulus. O res amara:⁊ omni felle deterioꝛ
ꝯuiuā ad ꝑditionē:diſcipulū ad necē:ꝯſeruatorē pe
cunie ꝑmio ſubito fuiſſe corruptum.[Ut ſagittēt in
occultis imaculatū. Subito ſagittabūt eum ⁊ nō ti
mebunt.] De ſuperiorib⁹ pendet iſte verſiculus: In
tenderūt arcū vt ſagittēt in occultis imaculatū. In
occultis:ſic accipiendū eſt:vt iudei putauerūt. Cete
rū act⁹ eoꝝ occultus eſſe Chriſto nō potuit:qui fre
quenter ꝑdictus eſt anteꝗ̄ fieret. Immaculatū duo
bus dicimus modis. Sunt iſti cōmunes imaculati:
qui miſericordia dñi abluti reddunt̄ oīno puriſſimi
Pſ. 50. ſicut in quinquageſimo pſalmo dictuꝫ eſt. Lauabis
me ⁊ ſuper niuē dealbaboꝛ. Immaculatus aūt ſolus
vere dicit̄ Chriſt⁹:qui nullā ꝯtraxit maculā peccato
rū:ſed celeſti puritate mūdiſſimus ab omni delicto
ꝓbat̄ alienus. Merito ergo ſe ſignificans dicit: Ut
ſagittēt imaculatū:quaten⁹ iudeis timoꝛ maioꝛ cre
ſceret:qui inocētis ſanguinē fundere feſtinarūt. Se
quit̄: Subito ſagittabūt euꝫ ⁊ nō timebūt. Subito:
⁊ hic ita accipiendū eſt:ſicut iudei dementiſſimi pu
tauerūt. Nā quo modo credēdū eſt ſubitū:qđ diſci
Matth. 20. pulis ꝯſtat eſſe ꝑdictum: Sicut in euangelio legit̄:
Ecce aſcendimus hieroſolymā ⁊ fili⁹ hoīs tradet̄ vt
crucifigat̄. ⁊ his ſimilia:que de ſua paſſione ꝑdixit.
Nam qđ dixit: Sagittabūt eū ⁊ nō timebūt:oſtēdit
maligne cogitationis effectū:vt nō ſolū tractatū ſce
Al. ſermonē nequam lus:ſed etiā impletū eſſe videret̄.[Firmauerūt ſibi
verbū maliū. Diſpoſuerūt vt abſconderent laque
Al. narrauerunt os:dixerūt quis videbit nos:] Uerbū malū firma
Al. eos uerūt ſibi quando dixerunt: Reus eſt mortis. Siue
Matth. 26. quādo ꝯfeſſi ſunt: Sanguis ei⁹ ſuꝑ nos ⁊ ſuper filios
noſtros. Firmauerūt:vtiqꝫ dictum eſt:obſtinatione
duriſſima nō veritatis munimine ſolidata. Sequit̄
Ibidem. 27. Diſpoſuerūt vt abſconderent laqueos:dixerūt quis
videbit nos: Hic deſcribitur ꝯſuetudo peccantium.
Omnis enim qui dolū parat:hominē ſe putat falle
re:vt poſſit ad ſuas nequitias ꝑuenire. Sic iudei ſce
lerata mēte ꝯfuſi:Chriſtū tantūmodo hoiem putan
tes:malignitatē ſuā nō credebāt agnoſci:cui cuncta
celeſtia vel terrena veracius patent:ꝗ̄ ſibi ipſa ſunt
cognita.[Scrutati ſunt iniquitates:defecerunt ſcru
Al. ſcrutinio tantes ſcrutiniū. Accedet homo ad coꝛ altū:⁊ exal
tabit̄ deus.] In his duab⁹ ſentētijs:v̄ſus iſte diuiſus
eſt. Dicit eni quemadmodū ſe ꝯſilia praua ꝯfundāt:
⁊ in opere cogitationis ſue maligna deficiāt. Cōtra
bona voluntas ⁊ illuminatus ſenſus:quē ꝑfectū ha
bere videat̄ oſtēdit:vt quāto ſe deo ꝓxim⁹ attēto di
uinitatē ſibi exaltataꝫ eſſe cognoſcat. Scrutati ſunt
iudei iniquitates:quas vtiqꝫ pretermittere debuiſ
ſent:dum nullū ibi fructū ſalutis ſue poterant inue
Joan. 11. nire. Dixerūt eni: Si dimiſerim⁹ eū ſic:veniēt Ro
mani ⁊ tollent nobis ⁊ locū ⁊ gentē. Perſcrutati ſūt
etiā iniquitates. Cū eni dominū audiſſent dicenteꝫ
Matth. 9. paralytico: Dimittunt̄ tibi peccata tua:illi ꝓtinus eū
blaſphemare putauerūt. Quibus ait dñs: Quid cogi
tatis nequā in cordib⁹ veſtris: Perſcrutati ſunt quo
qꝫ iniquitates:ſicut euāgeliū dicit:cuꝫ interrogatio
nes diuerſas inſidiantes adhibebant:vt inuenirent
qua ex cauſa accuſarent eū. Sequit̄ pena peccātiū.
Defecerūt ſcrutantes ſcrutiniū:q2 ſemper in cogita
tionib⁹ ſuis deficiunt qui ad res peſſimas peruenire
Pſ. 106. ꝯtendunt. De quib⁹ ⁊ alio loco dictū eſt. Infirmati

ſunt nec fuit qui adiuuaret eos. Cōſequit̄ pars ſecū
da ſentētie. Accedet homo ad coꝛ altū:⁊ exaltabitur
de⁹. Cū dicit: Accedet homo ad coꝛ altū ⁊ exaltabit̄:
illos ſignificat:qui res diuinas pia intentione ꝑg
rūt. Coꝛ eni altū tūc eſt:quādo celeſtia cogitat:⁊ ter
rena deuitat. Iſte nō deficit ſicut illi qui ſcrutiniū
ꝑſcrutant̄:ſed magis magiſqꝫ creſcit:⁊ vſqꝫ ad hoc
peruenit vt ab eo ſūmus atqꝫ oīpotens deus eſſe cre
dat̄:nō ꝗ deus altioꝛ fiat:ſed q2 in corde ſancti ho
minis ſemꝑ diuinitas ꝯſiderata grandeſcat. Et nota
q2 ſuperi⁹ de perfidis iudeis dictū eſt:q2 defecerunt
in cogitationib⁹ ſuis:nunc aūt de aplis dicit̄: cūcti
qꝫ fidelib⁹ in quoꝝ corde tātū exaltat⁹ eſt de⁹:quātū
cogitationes veras atqꝫ ſanctiſſimas puris mentib⁹
intrauerūt.[Sagitte ꝑuuloꝝ facte ſunt plage eoꝝ.]
Poſt enumerationē iudaice prauitatis quā in necē
dñi peragere tentauerunt:venit ad ſecūdam poſitio
nem:vbi fremitus eoꝝ ⁊ dura ꝯſilia aptiſſima com
paratione deridet. Que figura dicitur Ironia. Quid SCHE
eni leuius:quid ve inani⁹:ꝗ̄ verū iudicē falſe adiu
dicare:ꝗ̄ occidere velle qui mortuos ſuſcitabat:ꝗ̄
ligatū tradere qui mundi vincula diſſoluebat: Par
uuloꝝ ſiquideꝫ ſagitte inania tela ſunt:qui ludendi
ſtudio fragiles cannas in ſagittarū ꝯſuetudinē iace
re ꝯſueuerūt. Sic iudeoꝝ vota inefficaci malignita
te ſeuiſſima:nō intulerūt flendā mortē:ſed poti⁹ glo
rioſiſſimā paſſionē:taleſqꝫ plagas dederunt:quibus
mors ipſa moreret̄:⁊ ꝓmiſſa mundi ſoſpitas veloci
ter ipleret̄.[Et infirmate ſunt ꝯtra eos lingue eoꝝ.
Conturbati ſunt oēs qui videbāt eos.] In hoc verſu
origenis eſt ſequēda trāſlatio:vt nobis ꝯſtare poſſit
abſoluta ſententia. Infirmate reuera ſunt lingue iu
deoꝝ:quādo dixerūt: Si filius dei eſt deſcendat de Matth. 27
cruce. Et viderūt poſtea reſurgētē de ſepulchro:quē
de crucis deſcendere non credebant poſſe patibulo.
Ubi eſt iudei infidelitas veſtra: Adhuc de vino di
cebatis: Si rex iſrael eſt deſcendat de cruce. Uoſ Ibidem
ipſos cōſulo:voſipſos iudiciū peto:quāto mirabili⁹
eſt mortuū poſſe reſurgere:ꝗ̄ adhuc viuuꝫ de cruce
velle deſcēdere: Parua petiſtis:dum maiora ꝑuene
rint. Sed infidelitas veſtra nō potuit ſanari ſignis
multo fortiorib⁹ ꝗ̄ petiſtis. Additum eſt: Cōturbati
ſunt omnes qui videbant eos:reos ſciꝫ atqꝫ ꝯfuſos:
ꝯtra quoꝝ linguas reſurrectio Chriſti glorioſa ꝑue
nit. O noua mētis ⁊ admirāda calloſitas. De illoꝛuꝫ
ꝯfuſione turbabant̄ alij:⁊ illoꝝ ꝓteruitas ad penitu
dinē nō poterat inclinari. Cōturbati ſunt enim ex il
lis quidā credētes:quādo ad aplos venerunt ⁊ dixe
runt: Quid faciemus viri fratres: A quib⁹ ſalutaria Act. 2.
monita ꝑcipientes:per ſanctū baptiſma dilui meru
erūt a damnatione ꝑpetua.[Et timuit omnis homo.
Et annuntiauerunt opera dei:⁊ facta eius itellexe Al. nō habe
runt.] Frequenter diximus generalitateꝫ pro parte
poni. Omnis enim homo hic intelligendus eſt:non
ille vniuerſalis:ſed qui iudicium futurum conſide
rata domini poteſtate formidat. Nam vt intelligas
de fidelibus tm̄ dici:vide quod ſequitur: Et annun
tiauerunt opera dei:ſcilicet gloriam reſurrectionis:
agnitionem in ꝯfractione panis:aſcenſionē in celis:
varijs in linguis locutos fuiſſe diſcipulos:⁊ cetera que
per apoſtolos ſuos poſt reſurrectionem ſuam domi
nus Saluatoꝛ oſtendit. Iſta enim annuntiauerunt
predicando diuerſis:⁊ prodoloꝛ gētes auditis credi
dere miraculis:quib⁹ illi noluerūt animū ꝓbere nec
viſis. Additūꝫ eſt: Et facta eius intellexerunt. Utiqꝫ

intellexerūt eſſe diuina: qȝ talia implere nō poterat humana fragilitas. [Letabit̄ iuſt⁹ in dn̄o ⁊ ſperabit in eo: ⁊ laudabunt̄ omnes recti corde.] Audiuimus promiſſionē dn̄i: ⁊ ſententiā veriſſime iudicātis. Juſtum in futuro dicit eſſe letaturum: qȝ hic diſcipulos ſuos nouerat diuerſarū paſſionū afflictionib⁹ ingrauandos: ſed letabunt̄ quādo ſedebūt in iudicio iudicantes duodecim trib⁹ iſrael. Cōtriſtati ſūt ad tempus: letabunt̄ in eternū: qȝ maiora ſunt p̄mia dn̄i: q̄ que illi a fidelib⁹ munere tamē ipſi⁹ ꝓbant̄ offerri. Sed ne crederes ſolis aplīs dici: ſequit̄ ſentētia generalis: Et laudabunt̄ omnes recti corde. Corde recti ſunt: qui per rectas ſemitas dn̄i gradiunt̄. Ab illa eni regula: qui pedē voluerit amouere diſtort⁹ eſt: nec pōt quiſq̄ rectus dici: niſi qui illi veritati p̄dicationiqȝ ꝯſentit. Tales eni reddunt̄ ſemꝑ laudabiles qȝ ⁊ dn̄m laudant: ⁊ ab ipſa veritate laudant̄. Quid eni laudabilius q̄ ab ipſo iudice in ꝯſpectu omniuȝ
Math. 25. angeloꝝ glorioſe ⁊ deſiderāter audire: Uenite benedicti patris mei: ⁊ reliqua que nos euangelij textus edocuit. Concluſio.

Nimis ꝓſicut nos ex ꝑſona ſua domin⁹ Chriſt⁹ inſtruxit: vt ipſe exponeret paſſionē ſuā: cui⁹ nemo pōt refutare ſententiā. Nā cū iudeis dicimus: Eccleſia catholica loquit̄: illi forſitan negligēter accipiūt. Cū eis obijcimus ꝓphetā ſuū: illi nihilominus ad falſas interpretationes recurrūt: vt aliq̄d argumentū ꝓueniat excuſationi de aſſumptione mendacij. Nūc quid dicturi ſunt obſtinati: qui ip̄m dominū audiunt de ſe futura ꝓloquentē: Cui p̄ſum ꝑſerūt ingerere crudeliſſimā paſſionē: cuius reſurrectionē īter eos factā: mūdus agnouit: qui debitas penas icredulis: fidelib⁹ aūt eterna p̄mia cōpromittit. Supplicate iudei dum temp⁹ eſt: querite dum poteſtis: inter agnos potius ad dexteram recipi: ne ad ſiniſtram cum hedis vos contingat expelli.

Explicit expoſitio in pſalmum. 63^m.

In finem pſalmus Dauid canticum hieremie ⁊ ezechiel de populo tranſmigrationis cum inciperent proficiſci. LXIIII.

TE decet hymnus de⁹ in ſyon: ⁊ tibi reddetur votuȝ in hieruſalē. Exaudi orationē meam: ad te omnis caro veniet. Uerba iniquoꝝ preualuerūt ſuper nos: ⁊ impietatibus noſtris tu propitiaberis. Beat⁹ quē elegiſti ⁊ aſſumpſiſti: ihabitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis domus tue: ſanctū eſt templū tuuȝ mirabile in equitate. Exaudi nos deus ſalutaris noſter: ſpes oīum finiuȝ terre ⁊ in mari longe. Preparans montes in virtute tua accinctus potētia: qui ꝯturbas profundum maris ſonū fluctuū eius. Turbabunt̄ gentes ⁊ timebunt qui habitant terminos a ſignis tuis: exitus matutini ⁊ veſpere delectabis. Uiſitaſti terram ⁊ inebriaſti eam: multiplicaſti locupletare eam. Flumen dei repletum eſt aquis: paraſti cibum illoꝝ qm̄ ita eſt preparatio ei⁹. Riuos eius inebriās multiplica genimina eius: in ſtillicidijs ei⁹ letabitur germinans. Benedices corone anni benignitatis tue: ⁊ campi tui replebūtur vbertate. Pingueſcent ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatione colles accingētur. Induti ſunt arietes ouiū: ⁊ valles abundabunt frumento: clamabunt etenim hymnum dicent.

IN finē pſ Dauid: v̄ba iā nota ſūt: reſtat vt ſequentia dicere debeamus. Cū populus hebreoꝝ ꝓpter inobedientiā ſuaȝ captiuus a chaldeoꝝ gente duceret̄: hieremias ⁊ ezechiel ꝓphete dixerūt eos poſt ſeptuaginta annos: in ſuā patriā eſſe redituros: euerſamqȝ ab hoſtibus hieruſalē: meliore ſtatu reparaturos. Addidit: De populo tranſmigrationis: vtiqȝ hebreo: qui in babyloniā ciuitatē migratus eſt: q̄d ſpiritualiter ſignificat quādo peccatis facietib⁹ in diaboli poteſtate traducimur. Babylonia quippe: ſicut ſepe memoratū eſt: interpretatur confuſio: quā ſpecialiter ad diabolū manifeſtuȝ eſt pertinere. Iſte ergo populus qui babyloniā deſerens poſt captiuitatē ad hieruſalem ciuitatem domini feſtinabat: illos reſpicit qui mundi iſtius confuſione damnata: ad eccleſiam Chriſti venire contendunt. Quibus auctoritate patrum: totus iſte pſalmus aptandus eſt: quoniaȝ quando iſte populus reuertebat̄ ad hieruſaleȝ: Hieremias ⁊ Ezechiel morte preuenti ſunt. Sed vt nodus queſtionis huius euitemus: talis nobis ſit ordo verborum. In finem pſalmus Dauid canticum de populo trāſmigrationis: per prophetiam Hieremie ⁊ Ezechiel cuȝ inciperent proficiſci. Sic recte intelligitur: vt verba magis ad populuȝ: q̄ ad Hieremiā ⁊ Ezechiel pertinere videantur. Diuiſio. INTER

POpulus iſte qui ſeculi peccata deſeruit: reuertens ad dn̄m Saluatorē: p̄rio īgreſſu pſalmi: auctorē ſuū liberatus agnoſcens: orationē ſuā poſtulat debere cognoſci: definiēs ſolū illū beatū eſſe: qui ad ei⁹ atria meruerit peruenire. Secūda ſectione: ſpem dicit dominū oīuȝ finiū eſſe terrarū: diuerſas laudes ipſius potētiāqȝ allegorica cōparatione deſcribēs: ſanctoſqȝ ei⁹ hymnica in ip̄m exultatiōe gaudē. Expoſitio.

TE decet hymnus deus in ſyon: ⁊ tibi reddet̄ votū in Hieruſalē. [Reuerſa plebs ad dominū de captiuitate peccati: in magna exultatione ꝓrupit: aſſerens ſolum deū dicere hymnū nō demonuȝ turbas: vt putabat ante gentilitas. Habuerat eniȝ carmina que īmundis ſpiritibus idoliſqȝ fundebat: ſed ad lumen veritatis adducta: ip̄m ſolū dicit debere laudari: qui creator oīum ꝓbat̄ agnoſci. Nec tn̄ alibi niſi in ſion: id eſt in ꝯtemplatione. Sed iſta contemplatio recte fidei lumen declarat. In ipſa enim verus hymnus dicitur domino: diſciplinabili carmine nō lingue clamore peruerſo. Sed vt hoc expreſſius intimaret: adiecit: Et tibi reddetur votum in Hieruſalem. Ab infidelibus vota reddebantur ⁊ marti ⁊ veneri: ceteriſqȝ demonibus: vt ſiquis fuiſſet de prelio liberatus: ſacrificabat gradiuo: ſi quis ad fedum adulterium perueniſſet: adorandam deam libidinis eſtimabat. Nunc autem veritate recognita: de bonis operibus in Hieruſalem deo ſoli votum dicit

eſſe reddendū:que eſt viſio pacis:in qua manet fixa
imobiliſqꝫ felicitas.[Exaudi orationē meam:ad te
omnis caro veniet.] Iſte pplus qui ꝑꝰ dixerat:Te
decet hymnus deus in ſyon:nunc ad dn̄m hymnica
ſupplicatione ꝓclamat dicēs:Exaudi orationē meā:
vt ipſe prius faceret:qđ ceteris faciendū eſſe ꝑdixe-
rat. Ipſe populus orationē ſuā exaudiri petit:quē ſu-
perius diximus. Sciens eni ſe eſſe moriturū:illum
rogabat ad quē ſe poſt hanc vitā venturū eſſe noſce
bat:vt hic ei parceret:ne ſibi de ipſo iudicaret. Sic
2. Corin. 5. eni de illo iudicio dicit Aplus. Omnes eniꝫ ſtabimꝰ
ante tribunal Chriſti:vt recipiat vnuſquiſqꝫ ꝓpria
corporis vt geſſit:ſiue bonū ſiue malū. Hic enim car
nem:nō ſolū ſanctos:ſed oēm hominē debemus ad-
uertere:qꝛ omnes ad eū cōſtat eſſe venturos:ſiue da
IDI mnandos:ſiue in eternā requiē collocādos. Et nota:
ꝙ in ſcripturis diuinis frequēter ⁊ ſola anima:⁊ ſo-
la caro pro homine ponitur:vt eſt illud in Geneſi:Et
Gen. 46. intrauerūt in egyptū cuꝫ Iacob anime ſeptuaginta
quinque. Et hic:Ad te oīs caro veniet. Quo loco vtili
SCHE mum eſt Synedoche ſchematis meminiſſe:que ſi-
gnificat a parte totū.[Verba iniquoꝝ preualuerūt
ſuper nos:⁊ impietatibus noſtris tu propitiaberis.]
Preualuerunt quidē verba iniquoꝝ:quādo pagani
parētes ꝑſuaſerūt filijs ſuis antiq̄s ritꝰ ⁊ ſacrilegia
que colebant. Tracti eniꝫ per infantiā:illud videnī
ſecuti:qđ rudibus animis imbiberūt. Preualuerūt
ſuper nos:dictū eſt:tanq̄ꝫ aliqđ altiſſimum mare:qđ
abundātia fluentoꝝ obiecta queqꝫ ſubmergit:⁊ ena
tare nō ſinit quecūqꝫ vorauerit. Sed his erroribus
pietas diuina ſubuenit:quādo ſalutē mundo aduen
tu dn̄i Saluatoris indulſit. Perſcrutandū eſt autē:
quid velit ꝓpitiamus intelligi. Apte dicimus hoc de
ſacerdotibꝰ:quotiēs per imolata ſacrificia peccatis
noſtris ꝓpitiā faciunt diuinitatē:vt ira que debeba
tur delictis:ↄuertaī in gratiā ſalutis:⁊ qui erant fa-
ctis ſuis iuſtiſſime rei:reddanī diuinitatis munerī-
bus abſoluti. Sic diuinitas ꝓpitiata eſt humano ge
neri:quādo nobis ⁊ ſacerdotē ⁊ hoſtiā ipſum ↄtulit
2. Corin. 5. Chriſtū:ſicut dicit Aplus:Deus erat in Chriſto mū-
dum reconcilians ſibi:nō reputans illis delicta eoꝝ.
[Beatus quem elegiſti ⁊ aſſumpſiſti:inhabitabit in
M. verſus tabernaculis tuis.] Quidā verſum hunc aptanduꝫ
eſtimant dn̄o Saluatori:ſed nos illū magis ad com
munē beatū dicimus eſſe referendū. Dixerat enim
ſuperius. Impietatibꝰ noſtris tu propitiaberis:nunc
ſequiī:Beatus quē elegiſti ⁊ aſſumpſiſti:vt nō hoc
de illo ſingulariter imaculato:ſed de peccatore abſo
lute dixiſſe noſcaī:Beatus eſt igiī:queꝫ elegit dn̄s.
Sed vide quid ait:Elegiſti:vt hanc electionē nemo
ſuis meritis applicaret:ſicut ipſe in euangelio dicit:
Ioan. 15. Non vos me elegiſtis:ſed ego elegi vos. Aſſumi eſt
aūt:in eternā requieꝫ collocari:quā ſanctis ſuis dn̄s
pius compromittit. Sed quid talibꝰ ↄtingit:ipſe ſub
ſequiī. Inhabitabit in tabernaculis tuis. Inhabita-
re dicimus eos:qui adeptū locū nulla permutatione
dereliquūt. Sed qualis ſit iſta habitatio:in alio pſal
Pſ. 83. mo dicit:Concupiuit ⁊ defecit anima mea in atria
dn̄i. Ibi enim habitare iam premiū eſt:qꝛ nequeūt
illuc introire:niſi quos celeſtis miſericordia dignaī
eligere.[Replebimur in bonis domus tue:ſanctuꝫ
eſt templum tuuꝫ.] Si bona domus dei:id eſt:hieru
ſalē future ad liquiduꝫ voluerit ꝑſcrutari mens hu-
1. Corin. 2. mana:nō ſufficit:de quibus dicit Aplus:Qđ oculus
nō vidit:nec auris audiuit:nec in cor hoīs aſcendit:

que ꝑparauit deꝰ his qui diligūt eū. Sed qꝛ fas eſt:
pro parte audita loq:domus eiꝰ bona ſūt:triceſnariꝰ:
ſexageſnariꝰ:⁊ centenariꝰ fructꝰ:queꝫ ibi ſanctis ſuis
fidelibꝰ dn̄s pollicetur. Sunt etiā ⁊ hic bona domꝰ eiꝰ:
que dicit Aplus:Alijs enim daī ſermo ſapiētie:alijs 1. Corin. 12.
ſermo ſciētie:alij fides in eodē ſpiritu:alij gratia ſa-
nitatū:alij genera linguarū:alij iterpretationes ſer-
monū ⁊c. Et itūere qđ dixit:Replebimur:quaſi ad
menſurā noſtrā quātū poſſumꝰ capere potabimur:ſi
gnificās illud qđ idē Aplus dicit:Unicuiqꝫ aūt no- Ephe. 4.
ſtrū data eſt grā ſm̄ meſurā donationis Chriſti. Se
quiī:Sanctū eſt templū tuū:Siue hoc pertinet ad
domū dei que eſt eccleſia:ſiue ad incarnationē dn̄i:
ſicut legiī in euāgelio. Deſtruite templū hoc:⁊ in tri Ioan. 2.
duo edificabo illđ. Et paulo poſt ait euāgeliſta:Hoc
eni dicebat de templo corporis ſui.[Mirabile in eq
tate. Exaudi nos deus ſalutaris noſter.] Quod dixit:
Mirabile in equitate:ad templū reſpicit ꝑdictum.
Multis eni modis pōt eſſe mirabile. Sed addidit:
In equitate:vt illū aduentū ipſiꝰ debuiſſes aduerte
re:cū bonos ſegregat a malis:⁊ vnicuiqꝫ digna retri
buet. Verū vt hoc de ipſo intelligere deberemus:ſe-
quiī:Exaudi nos deus ſalutaris noſter. Ipſe eni deꝰ
Saluator noſter eſt:qui mūdo ſalutē ↄtulit:⁊ huma
no generi ſua pietate ſubuenit.[Spes oīuꝫ finiū ter
re:⁊ in mari longe.] Poſtq̄ꝫ populus ille ↄuerſus ora
tionē ſuā ſimplici corde ꝓfudit:boniſqꝫ dn̄i ſe aſſe-
ruit eſſe cōpletū:venit ad ſecūdam ſectioneꝫ in qua
laudes dn̄i virtuteſqꝫ deſcribit. Nam ſenſus iſte au
deoꝝ perſuaſiones:hereticoꝝ praua dogmata falſe
veritatis abſcidit. Spes eni dn̄i nō eſt localis:neqꝫ
vnꝰ gētis:ſed oīum finiū terre:quando illi per vni-
uerſum orbem humilia vota funduī. Qui merito
oīum ſpes eſt:quando fidelibꝰ cunctis eterna ꝑmia
cōpromiſit. Sed ne hoc tm̄ de ſola terra itelligeres:
quā magnā vocant:addidit:Et in mari longe. Siue
ad inſulas reſpicit:quas nō videbaī terre finibꝰ in-
cluſiſſe:ſiue ad mare longū:id eſt:totiꝰ ſeculi habita
tionē:de quo ⁊ alibi dicit:Hoc mare magnū ⁊ ſpatio Pſ. 103.
ſum manibꝰ. Longū eſt eni:qm̄ habitatio eius:innu
meras ↄtinet nationes. Nā mare mundū debere in
telligi:dn̄s quoqꝫ teſtatur. Ait enim diſcipulis ſuis:
Faciā vos piſcatores hominū. Ubi eni piſces maxi- Math. 4.
me:niſi in mare ſunt:Mari quippe iuſte compara-
tur hic mundus:qꝛ falſitatibus amarus eſt:fluctibꝰ
diabolicis quatitur:⁊ vitiorum tempeſtatibus com-
mouetur.[Preparans montes in virtute tua:accin-
ctus potentia.] Verſum iſtum:paulo diligētius per-
ſcrutemur. Eſt eniꝫ verborū ſubtilitate profundus.
Quod enim dictum eſt:Preparans montes in virtu
te:ad terrenas altitudines omnino nō pertinet. Pre
parare vō non dicimus niſi qđ ad competētes alios
vſus neceſſaria qualitate prouidetur. Et ideo prepa-
ratos montes Apoſtolos per allegoriam decenter ac
cipimus:qui ad verbuꝫ predicationis electi ſunt:for
titudinem habentes fidei:⁊ altitudineꝫ ſanctitatis:
humiles cōuerſatione:ſed merito celſiores. Hos do
minus preparauit in virtute ſua:qꝛ per eos fecit ma
gna miracula:vt ⁊ magnitudine verbi icredulos cō-
uerterēt:⁊ factoꝝ admiratiōe duriſſima corda molli
rēt. Sed quēadmodū hec preparauerit:ↄſequēter
exponit:Accinctus potētia:id eſt:indutus maieſtate
ſua. Humanitas eni dn̄i vbi poteſtate precincta eſt
vt qđ homo nō habuit virtus diuina ꝑſtaret. Accin-
gimus enim nos honore balthei:dum tamen alia ſit

dignitas cinguli q̃ natura cingentis. Sic et in pſalmo
Pſ. 44. quadrageſimoſeptimo dictum eſt: Accingere gladio tuo
Pſ. 29. circa femur potentiſſime. Et alibi: Precipiſti me leti-
DOG tia. Hec enim et talia: duas naturas indicant domini Chriſti: ple-
niſſimas atq; perfectas in vna eademq; perſona: ſicut omnis
catholica confitetur eccleſia. Qui conturbas profundum ma-
Al's habet ris: ſonum fluctuum eius quis ſuſtinebit? Turbabuntur
gentes. Poſtq̃ per allegoriam montium dixit Apoſto-
los eſſe preparatos: nunc exponit quid per eos domi-
nus fecerit operatus. Turbant enim apoſtolis predican-
tibus: non ſolum ſuperficiem maris: ſed fundum maris: id
eſt: gentilium corda demerſis profundius. Nam cum ſua nu-
mina periclitaſſe cernerent: et annihilata eſſe ſentirent:
merito corde turbati ſunt: quando ſpes ſuas ad nihi-
lum perueniſſe noſcebant. Nam cum ſeculum: mare dicatur:
congrue fundo maris comparata ſunt corda dementium.
Inde enim initium ſurgit: quod fluctus excitet peccatorum.
Inde venit inopinata commotio: que innocentiam ver-
bat: ſanctoſq; defatigat. Sequitur: Sonum fluctuum eius:
quis ſuſtinebit? Hic ſignificat perſecutores: qui licet ipſi
velut fluctus altiſſimi concitentur: ſonos eorum: id eſt: di-
cta crudelia nullatenus ab hominibus ſuſtinentur: ni-
ſi diuina gratia concedente eorum proteruia fracta ſupere-
tur. Quis ſuſtinebit: quantum ad hominum pertinet fra-
gilitatem: dicitur. Nam dono domini ſuffragante martyres
eorum violentiam ſuperare potuerunt: vnde maxime
conturbate ſunt gentes: quando fideliſſimos cernebant
et viuos facere virtutes: et mortuos ſupplicantium vota
complere: contra ſua numina et eorum potentias patere-
ſcere: et reſponſa denegare. Tunc enim et delphicus apollo
conticuit: tunc a delphis diana diſceſſit: tunc Cytherea
venus erubuit. Sed quid rogo gentes facere poterant:
quando ſua numina formidare cernebant? Et time-
Al's habet Al's terminos Al's delectaberis bunt omnes qui habitant fines terre a ſignis tuis
exitus matutini et veſpere delectaberis. Hic tempus
ſignificat: quo apoſtoli diuerſa ſigna faciebant. Ne-
ceſſe enim erat vt vniuerſitas contremiſceret: que orbem
terre habitare videbatur: quando talia ſigna cernebat:
que nec lectio eorum prediderat: nec viſio vlla monſtra-
uerat. Ipſe enim dixit: vnde timor ille concipi potuiſſet:
id eſt: a ſignis tuis. Addidit: Exitus matutini. Exitus
matutini eſt: quando aliquis ex mundi iſtius felicita-
te ad dominum conuertitur Saluatorem. Matutinum enim
tempus ſemper clareſcit: et poſtea diei gratiam illumina-
tionis acquirit. Quod autem dixit: Et veſpere delectabe-
ris: ſignificat quando grauia patientibus ſemper obſcu-
rum eſt: ſed tamen ad dominum veniunt creatorem qui me-
rores eorum conuertit in gaudium. Itaq; vtrarumq; rerum
exitus delectabiles dominus: vndiq; deuotos per abun-
dantiam ſue largitatis acquirit. Viſitaſti terram et in-
ebriaſti eam: multiplicaſti locupletare eam. Terram
hic genus humanum debemus accipere: quod ſatiatum
atq; refectum eſt: quando dominus aduenire dignatus eſt.
Sed vnde iſta terra debriata ſit: alter pſalmus expo-
Pſ. 22. nit dicens: Et poculum meum inebrians: q̃ preclarum eſt.
Ebrietas felix: ſatietas ſalutaris: que quanto copioſius
DI ſumitur: tanto ſobrietatem mentibus donare dignatur. Qua
propter hoc genus locutionis: in ſcripturis diuinis eſt
proprium: quia in bono plerumq; ponitur. In ſcripturis autem
ſecularibus vel in coſbus fabulis: ebrietas in bona
parte penitus non habetur. Subiungit: Multiplicaſti lo-
cupletare eam. Verba iſta inexplicabilem modum dona-
tionis oſtendunt. Nam qui multiplicat locupletare: quan-
tum ſit non videtur exprimere: ſed in immenſum ducitur
ETY quod hiis talibus pollicetur. Locuples enim dicitur: loca ple-

ra tenens. Ipſa eſt terra quam dignatus eſt aſſumere
non quam humanitatis more calcauit. Iſtam ſiquidem:
quam terimus: non locupletandam legimus: ſed potius im-
mutandam: ſicut Iſaias dicit: Erit celum nouum et terra Iſaie. 65.
noua. Flumen dei repletum eſt aquis: paraſti cibum
illorum: quoniam ita eſt preparatio tua. Bene miſericordia Al's eſt Al's eius
domini pleniſſimo fluuio comparatur. Non enim aliqua ſicci-
tate poteſt imminui: qui potationibus crebris neſcit expen-
di. Mundialis aqua: aut imbribus accipit augmentum
aut ſiccitate defectum: dei vero fluuius ſemper plenus:
ſemper equalis eſt. De quo dictum eſt: Fluminis im- Pſ. 45.
petus letificat ciuitatem dei. Et ipſe dominus in euangelio
ait: Qui biberit aquam quam ego do ei: non ſitiet vnq̃: Ioan. 4.
ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eternam. Nec
moueat quod alibi ſingulari: alibi plurali numero flu-
mina ſunt poſita. Vnitatis enim virtus eſt: multa comple-
cti. Nam cum dicamus eccleſias pluraliter: vnam tamen
conſtat eſſe catholicam: quod innumeris vicibus cognoſcitur
eſſe memoratum. Sed poſtq̃ de potu fluminis dixit:
de cibo ſpirituali ſubiecit: ne conuiuium domini copioſiſſi-
mum amicos ſuos relinqueret ex aliqua parte ieiunos.
Dicit enim: Paraſti cibum illorum. Cibus iſte non denti-
bus manditur: ſed anime auiditate deuoratur. De quo
dictum eſt: Panem celi dedit eis: panem angelorum manda-
cauit homo. Sic totum ad communionem ſacram conuenien- Pſ. 77.
ter refertur: quando et eius ſanguinem bibimus: et de eius
corpore ſaginamur. Et ne aliquid caſualiter factum
putares: ſicut arbitratur irridenda gentilitas: ſubdidit:
Quia ita eſt preparatio tua. Sic enim omnia contige-
runt: quemadmodum ſunt ab ipſo diſpoſita: ſicut ipſe
in euangelio dicit: Nonne quinque paſſeres veneunt Luce. 12.
dipondio: et vnus ex illis non cadet ſuper terram ſine
voluntate patris veſtri? Riuos eius inebria multi-
plica generationes eius: in ſtillicidijs eius letabitur Al's genimina Al's germinans
cum exorietur. Riuos etiam hic dicit apoſtolos
vel alios fideles: qui de illo dei ſemper repleto flu-
mine biberunt. Sed ne potum ipſorum crederes eſſe
tenuiſſimum: dicit riuos ipſos inebriandos: vt ad tan-
tam ſatietatem perueniant: quanta et ipſis abunde ſuffi-
ciat: et alijs profutura concedat. Redit igitur ad ſingu-
larem numerum: quem eccleſiaſtice vnitati diximus con-
uenire. Dicit enim: Multiplica generationes eius.
Illius ſcilicet riui qui de flumine ſancto profluxit: vt
per generationes ſuccedentes predicatio beata non
deficiat: ſed multiplicetur: vnde catholica ſemper creſ-
cit eccleſia: vt qui modo imbuuntur ſacro dogmate:
poſt alios docere videantur: quod quotidie fieri euiden-
ter cognoſcimus. Dictum eſt de riuis qui pertinent
ad perfectos: nunc dicit de ſtillicidijs qui ad inchoan-
tes reſpiciunt chriſtianos: quando anguſtata primor-
dia latiſſima non poteſt introire doctrina. De quibus
dicit Apoſtolus: Non potui vobis loqui quaſi ſpirituali- 1. Corin. 3.
bus: ſed quaſi carnalibus. Quaſi paruulis in Chriſto
lac vobis potum dedi: non eſcam. Stillicidia enim ſunt DEF
gutte que de tectis cadunt: non pondere: ſed aſſidui-
tate penetrantia: que quantum diſtent a riuis etiam vi-
ſualis nobis ratio patefacit. Ergo in primordijs ſuis
letabitur omnis fidelium exorietur ex aqua et ſpiri-
tu ſancto: quando vere renaſcimur: et glorie domini
ipſius dignatione preparamur. Eſt enim nobis tunc
magna letitia: quando antiqui hominis vetuſtate de-
poſita: in noue regenerationis gaudia commutamur.
Sed licet hec dei munera alio modo in auctoritate po-
ſita videantur: conuerſa tamen prouectus noſtri ordinem
videntur monſtrare certiſſimum. Palo enim ariditas fidei

quibuſdam ſtillicidijs aiaẽ: poſt riuis affluẽtib⁹ irrigamur: deinde ſicut v̾ſus ſuperior ad fluminis illi⁹ plenitudinẽ iuuante dño peruenimus. Sic per hec
Al. coronã tria diuini muneris ordo declaraẽ. ⌊Benedices ĩ coronã anni benignitatis tue: ⁊ campi tui replebuntur vbertate.⌋ Corona anni: hic tot⁹ mundus ↄuenienter aduertiẽ per quẽ catholica dilataẽ eccleſia. Benedicit eni dñs: quos vere fecerit chriſtianos: flumine: riuo: ſtillicidio: que iam ſuperi⁹ dixit. Deniqʒ vide qd ſequiẽ: Et campi tui replebuntur vbertate. Campos dicit fideles homies atqʒ iuſtos: qui equalitati campoꝝ equiſſimo pectore cõparanẽ. Tales eni vbertate repleneẽ: qꝛ fructũ tricenariũ ⁊ ſexagenariũ vel cẽ
Al. ſpecioſa tenariũ dño largiẽte preſtabũt. ⌊Pingueſcẽt ĩ fines deſerti: ⁊ exultatione colles accingenẽ.⌋ Fines deſerti: populi gentiũ ſunt: ad quos nullus ꝓpheta fuerat deſtinatus: ſed toti in iudea natione ꝓphetabãt. Iſti ergo fines deſerti: pingues magno munere diuinitatis effecti ſunt: quando ad eos aploꝝ ꝑdicatio ſancta ↄuenit: ⁊ gratia dñi per fidem decori facti ſunt: quos pridẽ incredulitatis macies horrẽda turpabat. Prima deniqʒ ſatio per ꝓphetas in iudea natiõe prouenit: ſecũda in gentib⁹ per aplos longe lateqʒ diffuſa eſt. Sed plus de iſtis finibus deſerti frumẽtuʒ v̾tus dñi cõquiſiuit: q̃ de illis terris que culte videbanẽ apparuit: ſicut ꝓpheta dicit: Letare ſterilis que nõ
Iſaie.54. paris: erumpe ⁊ exclama que nõ parturis: qꝛ multi filij deſerte magis q̃ ei⁹ que hẽt virũ. Colles v̾o copioſos martyres debem⁹ accipere: qꝛ ipſi ſunt poſt aplos celſiores. Hoc eni ſignificat: Exultatione accingenẽ: qꝛ ꝑſtãte dño ↄueniũt ad eternũ gaudiũ per tolerã
Al. valles tiã paſſionũ. ⌊Induti ſunt arietes ouiũ: ⁊ ĩ conualles abundabunt frumẽto: etenĩ clamabũt ⁊ hymnuʒ dicent.⌋ Induti ſunt: illã veſtẽ nuptialẽ ſignificat: qua arietes ouiũ: id eſt: apľi ⁊ ſancti ꝓpoſiti reliqui veſtieneẽ: qui doctrine bone duces extiterũt ꝑplo chriſtiano. Sequitur: Et ↄualles abundabũt frumẽto. Cõualles: ꝑplos ſignificãt humiles: qꝛ nihil his humilius: que in quadã terre ↄcauitate deſcẽdũt. Iſti ergo humiles abũdabunt frumento: ſicut ille publicanus qui nec oculos audebat ad celũ erigere: nec aliqua meritoꝝ preſumptione ↄfidere abundabit frumẽto. Nam qꝛ humilis ↄuallis fuit: erect⁹ eſt: qꝛ ꝑſtante dño ſe ipſe deiecit: ⁊ ideo fortior factus eſt: qꝛ vires ſuas inualidas eſſe cõfeſſus eſt. Adiecit: Clamabunt ⁊ hymnum dicent. Finalis iſta cõcluſio: oſtendit nobis alluſiones illas quas ſuperius dixit myſtica ſimilitudine ſuſcipiendas. Neqʒ eni fines deſerti clamabunt: nec conualles: nec arietes ouiũ: nec cetera que dixit anteri⁹. ſed clamabunt illi ⁊ hymnũ dicent: ad quos res iſte comprobabili ſimilitudine referunẽ. Dixit eni pri⁹ clamabũt: ⁊ ne clamorẽ ipſum crederes eſſe ↄfuſum: addidit: Et hymnũ dicent: id eſt: laudẽ que rõnabilibus creaturis noſciẽ ↄuenire ſuauiter. Concluſio.

Intelligamus populũ illum beatũ: qui venit ad dominũ Chriſtũ: quali ſuauitate letatus eſt: ⁊ ſciam⁹ ineſtimabile eſſe beneficiũ qḋ tãta legiẽ exultatiõe celebratũ. Hymnũ quoqʒ eius quem ꝑmo verſu pſalmi ꝓmiſerat: q̃ta gratia diuerſitatis ornauit: laudẽ incarnationis ei⁹ mirabili breuitate deſcribens: ⁊ quid mundo preſtiterit fidelis inſtitutor edocuit. Ad poſtremum in reſurrectione ventura: vniuerſos ſanctos eius hymnica in eo dicit exultatione gaudere: ſicut ⁊ in ꝑſenti mirabili breuitate narrauit: ⁊ ad ſpem maximã ↄcitandã futura nobis ꝓmia compromiſit. Tribue rex celeſtis: vt ⁊ nos erepti ab ariditate peccati flumine miſericordie tue copioſius irrigati pingueſcere mereamur: vt hymnum cum ſanctis tuis tibi iugiter decantare poſſimus.

Explicit expoſitio in pſalmum.64ᵐ.

¶ In finem pſalmus Dauid canticum reſurrectionis. LXV.

Iubilate deo omnis terra pſalmũ dicite nomini ei⁹: date gloriam laudi eius. Dicite deo q̃ terribilia ſũt opera tua dñe: in multitudine virtutis tue mentienẽ tibi inimici tui. Omnis terra adoret te ⁊ pſallat tibi: pſalmũ dicat nomini tuo. Venite ⁊ videte opera dei: terribilis in conſilijs ſuꝑ filios hominũ. Qui ↄuertit mare in aridam: in flumine pertranſibũt pede ibi letabimur in ipſo. Qui dominatur in virtute ſua in eternũ: oculi eius ſuper gẽtes reſpiciũt qui exaſperant nõ exaltentur in ſemetipſis. Benedicite gentes deũ noſtrũ: ⁊ auditam facite vocẽ laudis ei⁹. Qui poſuit aiam meã ad vitã: ⁊ nõ dedit in commotio neʒ pedes meos. Quõ ꝓbaſti nos de⁹: igne nos examinaſti ſicut examinaẽ argentũ. Induxiſti nos in laqueũ: poſuiſti tribulatiões in dorſo noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra. Tráſiuim⁹ per ignẽ ⁊ aquã: ⁊ eduxiſti nos in refrigeriũ. Introibo in domũ tuã in holocauſtis: reddã tibi vota mea que diſtinxerũt labia mea. Et locutũ eſt os meũ: in tribulatione mea. Holocauſta medullata offerram tibi cũ incenſo arietum: offeram tibi boues cũ hircis. Venite audite ⁊ narrabo oẽs qui timetis deuʒ: quanta fecit anime mee. Ad ipſum ore meo clamaui: ⁊ exultaui ſub lingua mea. Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet dñs. Propterea exaudiuit deus: ⁊ attendit voci deprecatiõis mee. Benedict⁹ de⁹: qui nõ amouit orationẽ meã ⁊ miſericordiam ſuam a me.

Quauis hec nomina que in capite tituli ſunt poſita: ꝑmiſſa expoſitione videanẽ eſſe notiſſima: tamen nõ erit iportunum ſcientib⁹ interdũ ipſa repetere: vt intentio totius inſcriptionis euidẽtius poſſit agnoſci. In finẽ: qḋ dictum eſt: reſpicit ad dñm Saluatorẽ: ſicut dicit Aplus: Finis eni legis Chriſtus ad iuſticiaʒ omni credenti. Pſalmus: ipſum ſine ambiguitate denuntiat: qꝛ pſalmus ex ſuperiorib⁹ ſonat: ſicut opera eius dictaqʒ tonuerũt. Dauid eni dictus eſt interꝑtari: deſiderabilis ⁊ manu fortis: que v̾ba ſpecialr ꝑtinẽt ad regẽ nr̃ʒ ⁊ dñm Chr̃ʒ. Reſtat nũc vt ſequẽtia dicere debeamus. Cãticũ iſtud gñale: qḋ dici de dño Saluatore premiſſa nomina docuerũt

INTER

de glorioſa ipſius reſurrectione ꝑdicatur:per quod
eccleſia gentes admonet quas per gratiam domini
preſciebat eſſe crediturus:vt communiter gaudeant
que erant in ſuo capite reparande. Sed quia gens iu
dea ſe tantū ad beate vite premia putabat eſſe ven/
turā:q2 inter ceteras nationes:que adhuc idolis de/
dite ſeruiebant:ſola legē veri domini habere vide/
bat̄:ſed erat infidelitatis ſue vitio peccatura: ꝓphe/
tico ſpiritu canticū iſtud ſancta ꝓfudit eccleſia:aſſe/
rens ſpem illam reſurrectionis:nō ſolū fideles ex iu
deis:ſed vniuerſitatē de cūctis gētib⁹ habiturā:ſicut
ꝓpheta dicit:Uiuo ego dicit dn̄s:⁊ implebit̄ gloria
mea vniuerſa terra. Deniq3 ⁊ pſalm⁹ iſte ſic inchoat
Jubilate deo omnis terra. Diuiſio.

Contra perſuaſionem iudeoꝝ qui ſe dice
bant ſolos ad beatā vitā pre omnib⁹ per
tinere:mater eccleſia ſpem generalis re
ſurrectionis interpoſitis tribus diapſal/
matib⁹ leta decantat. Primo ordine hor
tans vniuerſitatē:vt de domini reſurrectione cōgau
deat:que cunctis erat fidelib⁹ eterna premia ꝑſtatu
ra. Secūdo ordine:inuitat omnes vt veniant ad dei
opera ꝯſideranda:quatenus vna credulitas iungat:
quos vnū ꝑmium expectare videbat̄. Tertio:iterū
monet gentes:vt dominum benedicant:qui nos lz
diuerſis ꝓbet tribulationib⁹:tamē ad reqȝē ſue mi
ſerationis adducet. Quarto ordine:iterū inuitat vni/
uerſitatē:vt cōmunita exēplo liberationis ſue:am/
pli⁹ ꝯfidat in dn̄o:benedicēs eum:qȝ orationē eius
exaudire dignatus eſt. Expoſitio.

Jubilate deo omnis terra:pſalmū dicite
nomini eius:date gloriā laudi ei⁹. San
cta eccleſia (ſicut dixim⁹) omni terre di
xit eſſe gaudendū:que erat Chriſto dn̄o
DEF creditura. Jubilatio eni dicit̄ exultatio
cordis:que imēſitate ſui:vbis nō pōt explicari. Uñ
merito a tali vbo ſumpſit initiū:vt magni beneficij
incōprehenſibilis ꝓbaret̄ eſſe letitia. Nā cum dicit:
Omnis terra:nō hūmū ſed fideles ſignificat ac de/
uotos:qui de tali poterāt gaudere miraculo. Que fi
SCHE gura dicit̄ Metonymia:id eſt:trāſmutatio:quotiēs
per id qđ ꝯtinet id qđ ꝯtinet̄ edicit̄. Judeos eni tali
ꝑdicatione conuincit:qui ſpem beate reſurrectionis
ſibi tm̄ eſtimabāt eſſe pollicitā. Sequit̄: Pſalmū di
cite nomini eius. Poſt illā inexplicabilē iubilationē
ꝯgruū fuit vt ad pſalmodiā crediturus ꝑplos horta/
ret̄:quatenus qđ animo ꝯceperat:de ꝓmptis laudi/
bus explicaret. Jllud eni ſoli deo cognitū:iſtud fue/
rat ⁊ ab hoib⁹ audiendū:ſicut legit̄: Corde creditur
ad iuſtitiā:ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē. Qđ aūt dicit
Nomini eius:ſignificat dn̄m Saluatorē:cui⁹ aduen
tu mundi vulnera ꝓbant̄ eſſe curata. Jntendamus
quoq3 qđ dictū eſt:Date gloriā laudi eius:⁊ antido/
tū celeſte ſiticuloſis animis hauriamus. Dat gloriā
laudi eius:qui ꝑconia dn̄i frequētata exultatione cō
celebrat:vt totū ipſi deputās nihil humanis eſtimet
virib⁹ applicandū. Uitandū eſt eni ⁊ omni ſtudio fu
giendū:ne fragilitas humana laudibus ſuis ambiat
erigi:que magis debet iuſta increpatione culpari.
Al. dominus Dicite deo qȝ terribilia ſunt opera tua: in multi/
tudine vtutis tue mentient̄ tibi inimici tui. Audia
mus quid eccleſia gentes vno comate doceat dicere:
⁊ magnā cauſam religionis ſub breuitate ꝯcludere.
Qȝ terribilia ſunt opera tua. Cuius opera dn̄i dicat
eſſe terribilia:tamē qȝtuz terroris habeāt nō edixit.

Sed opera domini hac rōne arbitror eſſe metuen/
da:vt ꝯſideremus quid nobis poſſit accidere:ſi illa
maieſtas que mundū miſerata reſpexit:peccatis no
ſtris facientib⁹ reddat̄ infenſa. Deus eniz pro nobis DOC
dignat⁹ eſt homo fieri:ſicut papa Leo ad Flauianū
ſcribens:doctor aplicus dicit: Creator angeloꝝ vn⁹
paſſus eſt eſſe mortalē mortaliū:inuiſibilis in ſuis:
viſibilis eſt factus in noſtris:incōprehenſibilis vo/
luit cōprehēdi:ante tēpora manēs:eſſe cepit ex tem/
pore. Uniuerſitatis dn̄s:ſeruilez formā obumbrata
maieſtatis ſue imenſitate ſuſcepit. Jmpaſſibilis de⁹
non eſt dedignatus homo eſſe paſſibilis:⁊ imortalis
mortis legib⁹ ſubiacere. Hec ſi ꝯſiderem⁹:terribilia
ſunt nobis opera dn̄i:quādo tante dignationi nec il/
lud poſſumus exhibere:qđ pro noſtra ſalute dignat̄
nos celeſtis pietas admonere. Sic eni ⁊ alibi legit̄:
Dn̄e audiui auditū tuū ⁊ timui:ꝯſideraui opera tua Abacuc .3.
⁊ expaui. Sed timor iſte affectuoſus ⁊ pius eſt:dulce
dinem habēs nō amaritudinis qualitatē:ſpem gene
rans nō diffidentiā creans:deſideriū tumulans:non
ardorem charitatis extinguēs. Sequit̄: Jn multitu/
dine virtutis tue mentient̄ tibi inimici tui. Multi/
tudo virtutis erat:qđ curabat homines diuerſa īfir/
mitate laborantes. Sed in hac virtute mentiebant̄
inimici ei⁹:quando dicebāt: Hec ſigna in beelzebub Math.12.
facit. Mentiti ſunt etiam in multitudine virtutis
eius quādo dixit: Uidebitis filiū hominis venientez Ibidē.26.
in nubibus celi. Et illi dixerūt: Blaſphemauit:quid
adhuc egemus teſtibus? Ad poſtremū mentiti ſunt
in multitudine virtutis eius:quādo poſt reſurrectio
nis gloriā data pecunia cuſtodib⁹ dicebāt: Dicite q2 Ibidē.28.
venerunt nocte diſcipuli eius:⁊ furati ſunt eū nobis
dormientib⁹. Sic venerabilis mater ſub cōpendio
breuitatis:future ſancte incarnationis myſteria de/
clarauit. Omnis terra adoret te:⁊ pſallat tibi:pſal/
mū dicat nomini tuo altiſſime. Quia ſuperius mē Al.nō habet
titos fuiſſe dixit inimicos:nūc generalitas admone/
tur vt veraciter adoret dominū Chriſtum. Addidit:
Et pſallat tibi:qđ reuera diuinis decet virtutibus ex
hiberi. Subſequit̄: Pſalmū dicat nomini tuo altiſſi
me. Prius dixerat: Pſallat tibi:poſt iterū pene ipſa
verba repetit. Sed bene perquirentibus longe di/
uerſa ſunt. Prius eni pſalmodiā intelligi voluit:hic
vo operam ſanctitatis admonuit. Nā cum dicit: No
mini tuo altiſſime:ſignificat (ſicut ſupra dcm̄ eſt) do
minū Saluatorez:qui altiſſimus iure dicit̄:q2 nihil
ſupra ſe altius:ſicut pater ⁊ ſpiritus ſanct⁹:quicqȝ ha
bere cognoſcit̄. Qđ nomen poſitū eſt ad ꝯuincendā
ſpecialiter ſupbiā iudeoꝝ:qui ſic abiectū eſſe credi/
derunt:vt eum crucifigere nō pauerēt. Simul etiaz
hoc nomine ꝯuicti ſunt arriani. Nā qui eſt altiſſim⁹
in deitate ſua:nō pōt hēre maiorē. Uenite ⁊ videte
opera dn̄i qȝ terribilis in ꝯſilijs ſup filios hoiuz. Al.vel
Sponſa regis eterni ordine ſecundo gentes inuitat: Al.nō habet
vt miracula veteris teſtamēti deuotis poſſint mēti/
bus intueri:quatenus qđ hebreo populo in figura cō
tigit:in ſe cognoſcāt veriſſime fuiſſe completū. Pro
prie vo dictuz eſt: Uenite:quaſi adhuc longe poſitis:
quaſi adhuc in Babylonia ciuitate morantibus. Ui
dete poſitum eſt:id eſt:lumine cordis cognoſcite. Ce
terum carnalibus oculis videre nō poterant:que cō
ſtabant eſſe preterita. Opera domini:non iſta dicit
que omnes pariter vident:celū:terrā:mare ⁊ omnia
que in eis ſūt:ſed illa inuitat eos ſpūaliter intueri:que
fideliſſimi ſpiritualiter agnouerūt:hebreis fugiēti/

bus diuiſuʒ mare patuiſſe:quadraginta annis popu
los ad ſaturitatē paſtos in deſerto:ſiccis pedib⁹ trā
ſitū Jordanis flueta pbuiſſe:ꝛ cetera que iudeis fi
guraliter cōtigerūt. Subiecit: Qꝫ terribilis in conſi
lijs ſup filios hominū. Filios hominuʒ fecit terribi
les atqꝫ metuēdos:cū per eos miracula magna mō
ſtrauit. Uerū que ſint iſta opera que vult gentes ad
huc rudes agnoſcere:ſequētia declarabunt. Qui cō
Al. in flumine uertit mare in aridaʒ: ꝛ flumina pertranſibunt pe
Al. ipſo de:ibi letabimur in idipſuʒ. Jſta ſunt opa dñi que
ſuperior verſus admonuit. Conuertit mare in aridaʒ:
quādo hebreū populū per medios fluctus iter fecit
habere terrenū. Flumina ptrāſiuit pede:quādo Jor
dane dextera leuaqꝫ diuiſo:in terrā repromiſſionis
iudaicuʒ deduxit exercitum. Sed querēdum eſt ad
quid plurali numero:flumina poſuerit:dū legamus
in Jordane tātūmodo contigiſſe. Non immerito:qꝛ
lʒ in ipſo ſolummodo contigerit:frequenter tamen
ibidē accidiſſe monſtrat. Nā ꝛ Helie illic talis trā
ſitus fuit:vt diſcipulo ipſius redeūti ſimiliter flumi
IDI nis ipſius flueta paterent. Siue qꝛ ſcripture diuine
mos eſt:ꝛ vnū pro plurimis dicere:ꝛ plurima vnita
tis nomine vocitare. Sequitur: Jbi letabimur in id
ipſuʒ. Hic iā facta illoꝝ operū feſtinat oſtendere:qꝛ
in eorū pfiguratione veraciter poſt letatus eſt pplꝰ
chriſtianus. Naʒ qꝛ gens iudea per maria tranſiuit:
ſequens Chriſti baptiſma nūtiabat. Qꝛ flumina ſi
ne altitudinis periculo ſiccis pedib⁹ trāſmeauit:mū
di huius ſignificabat fluenta ſecure poſſe tranſire:ꝛ
DOC ad penitētiā tutiſſimā peruenire. Unde neceſſe fuit
vt eccleſia cū ſanctis viris in idipſum ſe diceret eſſe
letaturam:vbi eſt gaudiū noſtri fons ꝛ ſalutis eterne
IDI origo pparata. Qꝛ vo ait: Jbi: Jn idipſum:inter pro
Al. dominatur pria ſcripture diuine ꝯnumerandū eſt. Qui domi
nabit in virtute ſua in eternū:oculi eius ſuper gen
tes reſpiciunt. Expoſuit qꝛ dixerat: Letabimur in
idipſum:ſcilʒ qui dominat in virtute ſua in eternū.
Dominari eni poſſunt ꝛ pncipes terrarū:ſed non in
virtute ſua:neqꝫ in eternū. Quapropter hec duo ad
dita ſunt:vt oipotentis regis virtus poſſit oſtēdi. Et
ne pmiſſiones predictas inanes putaret adhuc ceca
gentilitas:addidit: Oculi eius ſup gētes reſpiciūt:vt
qꝛ ille per ſe videre nō poterant:aſpectu veri lumi
nis intuerent aſſlate. Dñs eniʒ quos reſpicit illumi
Al. exaltentur nat:quos viſitare diſponit ꝛ liberat. Qui in ira pro
uocant nō exaltent in ſemetipſis. Conſuetudo fra
gilitatis noſtre cōgrua breuitate deſcripta eſt:qꝛ dū
talia facimus vnde ad iram dñm puocemus:exalta
mur in nobiſmetipſis:peccata noſtra magis cupien
tes defendere. Sed hos phibet in ſeipſos exaltari:
quos oportet humiles inueniri. Fideles eni nō in ſe
ſed in Chriſto exaltari oportet:vbi altitudo firma eſt
ꝛ nunqꝫ ruiturus aſcenſus. Benedicite gentes deū
Al. auditam facite noſtrū:ꝛ audite vocē laudis eius. Uenit ad tertiū
membrū:in quo gentes monet:vt deū verum ꝯſona
pdicatione glorificēt. Sequit: Et audite vocem lau
dis eius id eſt:que dicit pater de filio:fideli creduli
Math. 3. tate ſuſcipite. Uox eni laudis ipſius eſt: Hic eſt fili⁹
meus dilect⁹:in quo mihi bene cōplacui. Quā puriſ
ſimis ac deuotis mentib⁹ oportet audiri:vt vnus at
qꝫ idē credat dñs Chriſtus:qui ante ſecula ex patre
pgenitus eſt cōſubſtātialis:ipſe ex Maria virgine
pcreatus:nobis dignat⁹ eſt fieri in aſſumpta huma
nitate cōſimilis. Sancta eni eccleſia in hac fide vi
uit:in hac fide proficit:vt in domino Chriſto nec ſi
ne vera diuinitate humanitas:nec ſine vera credā
tur humanitate diuinitas. Qui poſuit animaʒ meā
ad vitam:ꝛ non dedit commoueri pedes meos. Al. in commotionem
Nunc enumerat quib⁹ ex cauſis miſericordie domi
ni pdicet. Duo ſunt iſta ſacramēta liberationis no
ſtre. Primumqꝫ qꝛ nos per munus baptiſmatis ducit
ad vitam. Non enim illuc noſtris meritis peruenī
mus:ſed ipſius beneficio miſerationis attrahimur.
Deinde:ne nos exinde permittat expelli:qui graui
bus vitijs pbamur onerati. Jpſe enim nos ponit ad
vitā qui dixit: Ego ſum via veritas ꝛ vita. Jpſe greſ Joan. 14.
ſus noſtros nō ſinit cōmoueri:qui manū ſuā Petro Math. 14.
ne mergeret extendit. Et ne crederes ocioſe iſta dici
a quibus periculis liberata fuerit:ſubter enumerat.
Quoniā probaſti nos deus:igne nos examinaſti ſi
cut igne examinat argentuʒ. Hactenus ſingulari Al. non hꝫ.
numero pphetaſſe videt eccleſia:nunc pluraliter lo
quit ex membris ſuis:per hos tres verſus exponēs:fi
deles dñi ꝯtis tribulationibus affligant. Probari
nos facit deus:quādo per diuerſa genera tentationū
pro ſui nois ꝯfeſſione tolerātiā beate paſſionis indul
get. Non eni ille nos pbando nouit:ſed pficiendo cō
gnoſcit. Sequit diuerſe martyrū pene. Jgne eni cha
ritatis examinat beata ꝯſciētia:que tātuʒ Chriſti dñi
amore ſuccēdit:vt vrentiā flāmarū tormēta vincā
tur. Sed iſte ignis nō ꝯſumptorius ſed purgatorius
eſt. Dat eni argēti exēplū:qꝛ igne ideo decoquit:vt
purius inde reddat. Jaceret eni maſſa argenti cum
ſordib⁹ ſuis:niſi magni caloris beneficio natiua in
quinamēta deponeret. Induxiſti nos in laqueū:po
ſuiſti tribulationes in dorſo noſtro. Induxiſti nos
in laqueū:id eſt:intrare nos feciſti cuſtodie catenas:
quas martyres ſuſtinere meruerūt. Laque⁹ qui nō
deciperet ſed pbaret:qui corp⁹ quidem necteret:ſed
anime vincula diſſolueret:qui nō ad reatū perduce
ret:ſed abſolutionis dona pſtaret. Addidit: Poſuiſti
tribulationes in dorſo noſtro:videlicet vbera que ꝛ
Paulus ptulit:ꝛ reliqua fideliū turba ſuſtinuit. Ad
hoc vberib⁹ humiliati:vt diabolicā ſupbiā cū mūdi
ipſius delectatione reſpuerēt. Naʒ cū dicit: Poſuiſti
tribulatiōes in dorſo noſtro:ſignificat corporeos do
lores quos de illatis vberib⁹ ſuſtinebāt. Impoſuiſti
homines ſup capita noſtra. Trāſiuim⁹ per ignē ꝛ aquaʒ:
ꝛ induxiſti nos in refrigeriuʒ. Impoſuiſti dicit:vt Al. eduxiſti
oia ipſi⁹ volūtate facta fuiſſe ꝯſtaret:ſicut dicit dñs
pilato: Nō hēres poteſtatē in me:niſi tibi data fuiſ Joan. 19.
ſet deſup. Sequit: Homines:vt itelligeres peccatores:
quippe qui perſecutionib⁹ ſeuis ſanctos martyres di
uerſis cruciatib⁹ affligebāt. Sup capita nr̄a:hoc eſt:
vt dares eis poteſtatē capitalē in nos ferre ſentētiā.
Addidit: Trāſiuim⁹ per ignē ꝛ aquā:qꝛ vtrūqꝫ factū
eſt:quādo alios martyꝝ ignis abſumpſit:alios aqua
deuorauit:ꝛ per diuerſa elemēta mors eoꝝ pbatur
pleta. Sequit ſecuti illi⁹ beata pmiſſio: Et induxiſti
nos in refrigeriū:vt iſta oia que in membris ſuis pa
tiebat eccleſia:nō ad deteſtabilem penā:ſed ad quie
tis beatitudinē cognoſceres eē collata. Refrigeriuʒ DEF
eſt eni:poſt pcurrētes curas delectabilis ꝛ amena ſe
curitas:quaʒ in illa retributione ſuſcipiunt:qui pati
pro dñi nomine meruerūt. Introibo in domū tuaʒ
in holocauſtis:reddam tibi vota mea. Hic redeūt
membra Chriſti ad numerū ſingularē. Dicit eni cor
pus eius:in domo ipſius ſe feliciter intraturū:id eſt:
in illa futura hieruſalē:vbi nō holocauſta pcaduʒ:
ſed puritas querit animarū. Et intēde:quonā ſicut

tribus

tribus verſibus ſupiorībꝰ penas martyrum dixit:ita
nūc alijs quatuoꝛ vſq; ad finem diuiſionis cōmemo
rat bona beatoꝝ:vt fideles in duris afflictionibꝰ ro
ETY boraret:quibꝰ tāta pmia pollicet̃. Holocauſtū enī dr̃:
totū incēſuꝫ.Et qꝛ ſe ſupius examinatū igne dixerat
ſicut argētū:iuſte ſe holocauſtū oblatuꝝ dicit:hoc eſt
purgatā delictis aīam ſuā.Sequit̃: Reddā tibi vota
mea:id eſt:vt laudes tuas:ſub ꝑpetuitate decātē:⁊ cū
angelis ⁊ poteſtatibus:thronis ⁊ dn̄atiōibus:hymnū
miſericoꝛdie tue ſemꝑ edicā. Hec ſunt enī vota fide
lium:hec deſideria ſimpliciū chꝛiſtianoꝝ : vt in illa
ſocietate recipiant̃:qui ſe fidei ⁊ opeꝝ ſanctitate iun
xerunt.[Que diſtinxerunt labia mea . Et locutū eſt
os meū in tribulatiōe mea.] Illa vota exponit : que
ſuperius dixit:id eſt:que diſtinxerūt labia mea. Fide
les enī q̄uis in afflictione ſint poſiti:ſicut Job fuit:
dn̄m laudāt:⁊ ſe ſemꝑ accuſant. Ideoq; ꝓbant̃ diſti
guere vota labijs ſuis:qꝛ dubiū nō eſt diuiſum eē:qđ
humanitati imputat̃:⁊ diuinitati ſemꝑ offert̃.Et re
ſpice beatā tolerātie ſanctitatē:vt illa ſe vota laudis
dicat reddere poſt reſurrectionē:que in tribulatione
cōcinuit:qm̄ frequēter carnis imbecillitate peccat̃ : ⁊
doloꝛibus victa plerūq; nō ſinit̃ oia ꝓbabilia cōple
re diſpoſita. Hic aūt dei munere tanta copia charita
tis oſtendit̃:vt aduerſa oia ſuperaſſe monſtret̃.[Ho
Al. arietib locauſta medullata offerā tibi cum incenſo ⁊ arieti
bus.] Adhuc ipſa vota que ſuperius memoꝛauit ex
ponit. Holocauſta medullata ſunt ſacrificia:que pu
ro atq; intimo coꝛde diuinis ꝯſpectibus damus. Nā
qm̄ iuxtā holocauſti ꝯtritionē coꝛdis offerimꝰ : opoꝛ
tet vt intus habeat puriſſimam fidem:intus habeat
opera fidei:que ad vicē medulle oblationē pīnguiſſi
mā reddāt:ne ſit aridū atq; vacuum:qđ diuinis con
DOG ſpectibus imolamꝰ. Quapropter talia ſe holocauſta
ꝓmittit offerre:que firmitatē habeāt medulle ⁊ pin
guedinē fidei ſalutaris. Addidit:Cum incēſo ⁊ arieti
bus. Incēſo:ſignificat oꝛationes:que ad inſtar tymia
matis diuinis ꝯſpectibus offerunt̃:ſicut alibi legit̃:
Ps. 140 Intret oꝛatio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo.
Arietes vō ſignificant aplos:qui duces chꝛiſtiano po
pulo ꝑ ſuas ꝑdicationibꝰ extiterūt.Et reſpice qm̄ verū
qꝫ ꝯiunxit dicēdo:Cum incēſo ⁊ arietibus. Ipm reue
ra incenſum ſuauiſſimum eſt dn̄o:qđ aploꝝ traditio
nibus ꝓbat̃ adiunctū. Memēto aūt: ꝙ hic verſus ⁊
ſequēs allegoꝛice ꝓferunt̃. Per ſignificātias enī oīa
biū declarat̃ oblatio deuotoꝝ.[Offeram tibi boues
cū hircis.] Boues intelligūtur ꝑdicatoꝛes:qui pecto
ra humana feliciter exarantes:eoꝝ ſenſibus celeſtis
verbi ſemina fructuoſa cōdebāt. Hirci vō intelligū
tur:qui diabolicis prauitatibus ſtudētes:hiſpidis vi
ETY tijs veſtiunt̃. Hircus enī dictus eſt:quaſi hirſutꝰ. Sꝫ
⁊ eos cū bobus offert eccl'ia:qm̄ ꝯuerſi chꝛiſto dn̄o cō
fitent̃. Hircus enī fuit latro ille qui pēdebat in cruce
ſed mox factus eſt bos:qm̄ ad ꝯuerſionē vitatis dn̄o
reſpiciēte ꝑuenit. Dixit enī: Memēto mei dn̄e cum
Luc. 23. veneris in regnū tuū.[Uenite ⁊ audite ⁊ narrabo
Al. non hs vobis oēs qui timetis dn̄m:quāta fecit aīe mee.]
Al. vō Uenit ad quartā poſitionē:vbi nō iam rudes: ſed fi
deles aduocat ac deuotos:iaꝫ nihil de paſſionibꝰ ſuis
cōmemoꝛās:ſed totū de aīe ſue liberatione locutura
Audiamꝰ quāta fecit aīe ipſiꝰ:vt ⁊ nos diſcamꝰ expe
tere qđ matri nr̄e cognouerimus dn̄m cōtuliſſe.[Ad
ipſum oꝛe meo clamaui:⁊ exaltaui ſub lingua mea.]
His duabus rebꝰ diligēter impletis ꝑfectus efficitur
chꝛiſtianus. Primū:vt ad dn̄m clamet oꝛe ſuo:id eſt

recta ꝯſcientia nō volūtate ꝑuerſa. Sic enī de his di
cimus qui aliqua rōne falluntur: Mētē ſuā nō hñt:ſūt
aliena que loquit̃. Ergo oꝛe ſuo clamat:qui dn̄o pu
re ſupplicat:qꝛ illud nō noſtrū:ſed oīno diabolicum
eſt qđ cognoſcit̃ eſſe peruerſum. Scđm ſequit̃:Et ex
altaui ſub lingua mea. Sub lingua dicit:in ꝯſciētia:
qꝛ coꝛ nēm ſub lingua noſtra eſt:vbi tacita cogitatio
ne laudamus:⁊ exaltare nobis illū videmur qui ſem
per ꝓbat̃ altiſſimꝰ. Et vide oꝛdinē reꝝ. Primo dixit
oꝛis clamoꝛē:Deinde venit ad puriſſimū coꝛdis affe
ctū vbi ⁊ taciti ſolemus audiri.[Iniquitatē ſi ꝯſpe
xi in coꝛde meo:nō exaudiat deus.] Qđ dixerat:Ex Al. aſpexi Al. dn̄s
altaui ſub lingua mea:ipm diligenter exponit. Nam
qui deū laudat in coꝛde ſuo:nō debet ſenſum varia
imaginatione ꝯfundere:nec aliquā iniquitatē cōſpi
cere:ſed totam illi mentem vigilantiſſime deputare
vt locum in eo diabolus nequeat inuenire. Sic eniꝫ
puritas oꝛantis accipit̃:ſi nullis cogitationum ſoꝛdi
bus polluat̃. Dicit enim:Si hoc feci nō exaudiat de
us:oſtēdēs:qm̄ qui talia faciunt inanibus illuſionibꝰ
illudunt̃.[Propterea exaudiuit me deus : ⁊ inten
dit voci oꝛationis mee.] Quia nō cōſpexerat iniqta Al. non hs
tem in coꝛde ſuo:ꝓpterea ſe dicit auditum. Ille eniꝫ Al. intēdit
clamoꝛ aſcēdit ad dn̄m:qui pollutionē reꝝ nō habet Al. depreca/tionis
humanaꝝ. Intēdētes enī ad ipm : talem recipimus
viciſſitudinem:vt ⁊ ille nos miſeratus intēdat. Deni
q; hoc ſequit̃:Et intēdit voci oꝛationis mee. Suppli
cemus ergo vt donet vobis oꝛationem puriſſimam:
quatenus fideliter exoꝛatus ⁊ ille nos pleniſſime de
ſacrario ſue pietatis exaudiat.[Benedictus domi
nus qui nō amouit deprecationem meam: ⁊ miſeri Al. deus
coꝛdiam ſuam a me.] Duo iſta cōnexa ſunt:qm̄ deus Al. oꝛationē
deprecationem non amouet:miſericoꝛdiaꝫ ſuaꝫ ſine
dubitatione cōcedit. Nam cū oꝛatio noſtra ſuſpēdit̃
⁊ illius miſericoꝛdia ꝓlat̃. Cōſideremus etiā quar
te patris initium:qua fuerit veritate conceptum. Di
xit enī:Uenite ⁊ audite quāta fecit aīe mee. Secutꝰ
eſt in fine veraciſſime ꝓmiſſionis effectus:qꝛ nec de
precationem eius amouiſſe cognoſcit̃:nec miſericoꝛ
diam ſuam ſuſpendiſſe monſtratur.

Concluſio.

Pediſſequa quideꝫ expoſitione pſalmꝰ iſte decurſus
eſt:ſed modo nobis eſt eius adunanda contextio: vt
virtus huius cantici euidenter poſſit agnoſci. Pri
mum ſalutariter gentes allocuta eſt ſancta mater ec
cleſia:vt generaliter in domini laudibus occupentur
quatenus ſupernū deſiderium: mūdi nobis tollat af
fectum. Deinde inuitat eas vt diſcant miracula vete
ris teſtamenti ad prefigurationem illis potius viſa
fuiſſe concedi:quatenus ad ſpem maximam ſequēs
populus concitetur:quando que veteri populo ſunt
preſtita:future regenerationis beneficia nuntiabāt.
Docuit nos etiam quoniam de diuerſis cladibꝰ quas
hic populus ſuſtinet chꝛiſtianus:dn̄i miſeratiōe libe
ret̃:⁊ ad illam felicem patriā ipſo largiēte ꝑueniat.
Promiſſio ſingularis:ſpōſio deſiderabilis:⁊ hic ipſo
ꝓtegēte cuſtodiri:ibi eodem largiēte in eterno pre
mio collocari. Hoc ſi fixo animo ſemper intendi
mus:nunq; mundi iſtius pericula foꝛmidamus : ſed
cum letitia ſumma cantabimus: quod in huius pſal
mi fine conſcriptum eſt : Benedictus dominus qui
non amouit deprecationem meam: ⁊ miſericoꝛdiam
ſuam a me.

Explicit expoſitio in pſalmum.65m.

¶ In finem in hymnis: pſalmus cantici Da
uid. LXVI.

DEus miſereatur noſtri ⁊ bene
dicat nobis: illuminet vultum
ſuum ſuper nos: ⁊ miſereatur
noſtri. Ut cognoſcamus in ter
ra viam tuam: in omnibus genti
bus ſalutare tuum. Confitean
tur tibi populi deus: confiteantur tibi po
puli omnes. Letentur ⁊ exultent gētes: quo
niam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes
in terra dirigis. Confiteantur tibi populi de
us confiteantur tibi populi omnes: terra de
dit fructum ſuum. Benedicat nos deus de
us noſter benedicat nos deus: ⁊ metuāt eū
omnes fines terre.

DEF HYmnus ⁊ canticū: hec duo noīa niſi ſub
tiliter inſpiciant̄: vnū vident̄ propemo
dū idicare myſteriū: q̄ vtraq̄ laudē dn̄i
ſignificare mōſtrant̄. Hymnū diximus
carmē eē: metri alicuius lege cōpoſitū: ſi
cut oēs pſalmos in hebrea lingua ꝯſtat eē formatos.
Hi quotiens ſoli ponunt̄ in titulis: ſignificant̄ orga
nis ⁊ tympanis fuiſſe ꝓlati. Sed iſte hymnus quem
nunc ꝓpheta canit: ideo p̄miſit: in finē: q̄ tota oratio
ad dn̄m chriſtū ſine dubitatiōe dirigit̄. Pſalmus ṽo
cantici eſt: qui ſola humana vocis modulatione cane
bat̄. Sed nūc per hec noīa vtrūq̄ deprehēdit̄ potuiſ
ſe ꝯiūgi: vt ⁊ iſtrumētis muſicis ⁊ humana voce cane
ret̄: ⁊ ideo ois cantus ⁊ hymnus eſt: nō ois hymn⁹ ⁊
cantus eſt. Nā hoc nobis diſtinctiōis huius p̄bet in
diciū: q̄ pſalmi qui canticū nō habēt: poterāt per ſo
la muſica inſtrumenta cantari. Diuiſio.

POſt ſexageſimiquīti pſalmi cāticū reſur
rectionis: mirabili ordine deprecationeȝ
ſuā ꝓpheta ſubiūxit: vt benedicti ad di
uinā cognitionem deduci mereamur: ad
quā noſtra non poſſunt merita peruenire.
Prima ergo parte fidelibus loquēs ſupplicat: vt bn̄
dici cū ipſis mereat̄ a dn̄o: quatenus illuminati cor
de: in cūctis gētibus chriſtū dn̄m p̄dicandū eē cogno
ſcant. Deinde cōuerſus ad dn̄m: ꝓphetie ſpiritu cōfi
tēdū illi dicit a populis: q̄ gētes iudicat in equitate.
Tertio eundē verſuȝ repetit quē ſuperius dixit: hoc
myſterium adyciens: q̄ fructū ſuū terra iam ꝓtulit:
⁊ ideo frequentato verbo poſtulat nos debere bene
dici. Expoſitio.

Al. nobis
Al. noſtri.
DEus miſereat̄ noſtri ⁊ bn̄dicat ī nos: illu
minet vultū ſuū ſuper nos ⁊ miſereatur
ī nobis. Supplicationē ſuā ꝓpheta diri
gens ad neceſſariū nois cucurrit auxiliū.
Bn̄ eniȝ prius miſereri petyt: qui de me
ritorum ſuorum ope nō p̄ſumpſit. Prius enim fuit
vt miſereret̄ errantibus: ⁊ poſtea bn̄dictionis ſue do
na p̄ſtaret. Nam bn̄dictio dn̄i ſemꝑ augmētat: ſiue
cū illū bn̄dicim⁹: nos abſolute ꝓficimus: ſiue cū nos
ille bn̄dixerit: ale noſtre ꝓfutura ꝯcedit. Sed queri
mus quā bn̄dictionē poſtulat: q̄ multe ſunt: que ſar
giēte dn̄o ꝯcedunt̄. Bn̄dixit adā ante peccatū dicēs
Ge. 1. ei: Creſcite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terram: ⁊ dn̄a
Ibid. c. 26. mini eius. Bn̄dixit abrā cū dixit: Bn̄dicēs bn̄dicā
te: ⁊ multiplicās multiplicabo ſemē tuū ſicut ſtellas
celi: ⁊ ſicut arenā que eſt ad orā maris. Bn̄dixit etiā
terras in varios fructus: vt indigentiā noſtre fragili
tatis excluderet. Sed hic illā bn̄dictionē petyt: quā
ſubter exponit: vt tenebras noſtre mētis excludens:
claritate nos dn̄i ſaluatoris illuminet. Sequit̄ ergo
Illuminet vultū ſuuȝ ſuper nos. Hec erat petitio bn̄
dictionis: vt illum inaret vultū ſuū ſuꝑ eos: q̄ cū vi
dere nō poterāt qui in ſuis viribus luminis bn̄ficia
nō habebāt. Illū enim humanus videre nō pōt ſen
ſus: niſi qui ſplēdoris ipſius fuerit claritate perfuſus.
Repetit: Et miſereat̄ nobis. Neceſſaria iteratio: q̄ꝛ
⁊ a miſericordia dn̄i ꝓficere incipim⁹: ⁊ in bona ſpe
ipſo largiente ſeruamur. Que figura dr̄ Epembaſis: SCHE
id eſt: repetitio crebra ſermonis. Ut cognoſcamus
in terra viam tuā: in omnibus gētibus ſalutare tuū.
Euidēter expreſſit qđ ſuperius dixit: Bn̄dicat nos ⁊
illuminet vultū ſuū ſuꝑ nos. Ad hoc enī iſta ꝓficiūt
vt in hoc mūdo cognoſcamus viā illam veritatis: id
eſt: dn̄m ſaluatorem: qui nos ducit ad vitam: in qua
nemo errare poterit: niſi qui ab eius regulis deuiare
preſumit. Et ne nos ꝓbare hoc exemplis alys egere
mus: quis eſſet via: ꝯſequēter expoſuit. In oibus gen
tibus ſalutare tuū: vt nec vnius loci via iſta credere
tur: ⁊ quale eēt bn̄ficiū mūdi teſtimonio nois ſui po
tuiſſet agnoſci. Quod nomē ipſi chriſto dn̄o euidēter
aptatuȝ eſt: q̄ꝛ beatus ille Symeon euȝ in manibus
accipiens dixit: Nunc dimitte ſeruū tuum in pace: Luc. 2.
q̄ viderunt oculi mei ſalutare tuuȝ: qđ paraſti ante
faciem omnium populorum ⁊c̄. Conſidera etiam q̄
in primo verſu loquitur ad populum fidelem: ⁊ ſubi
to conuertitur ad dn̄m chriſtum: nō iniuria: q̄ꝛ hoc
eſt membris loqui qđ capiti. Hec figura dr̄ Propho SCHE
neſis: id eſt: exclamatio: quotiēs inter alia que loqui
mur ad dn̄m ſubito verba conuertimus. Confiteā
tur tibi populi deus: confiteantur tibi populi oēs.
Poſtq̄ fidem ꝓuenire populis exorauit ꝓpheta: ve
nit ad ſecundam partem dicēs ad dn̄m: Confiteant̄
tibi populi deus. Confiteantur: verbum equiuocum
eſt. Nam ⁊ laudes ⁊ peccatorum deploratiōes noſci
tur indicare confeſſio. Sed hic vtrunq̄ debet intel
ligi: vt ⁊ peccata ſua confiteantur populi: ⁊ gloriā dn̄i
predicare non deſinant. Deniq̄ verbū ipſum in vno
verſu noſcitur eſſe geminatum: vt ad fidelem popu
lum totum cognoſceres eſſe faciendum. Nam quod
addidit: Omnes donatiſtaꝝ prauitates eliſit: qui pu
tant eccleſiam dn̄i in orbe terraꝝ non eſſe diffuſaȝ.
Letentur ⁊ exultent gentes: quoniam iudicas popu
los in equitate: ⁊ gentes in terra diriges. Querendū
nobis eſt: quare moneat gentes letari ⁊ exultare: cū
iudicium dn̄m dicat eſſe facturum. Metuere enim
pōt rea conſciētia: cū audit veracem dn̄m iudicatu
rū. Sed de illis dicit: qui iaȝ ꝯfeſſi peccata formida
re nequeunt ventura iudicia. Illis enim non iudex:
ſed aduocatus eſt chriſtus: qui ſe propria confeſſione
damnauerūt. Quapropter exultēt gētes ⁊ gaudeant:
que faciem eius in cōfeſſione p̄uenire meruerūt. Se
quitur cauſa letitie: q̄ miſericordi iudici ꝓbant̄ eē
cōfeſſi: qui nouit humilium corda ſanare: ⁊ ſuperbo
rum colla cōcidere. Nā vt illam cōfeſſionē (quā di
ximus) debuiſſe aduertere: dicit: Et gētes in terra
diriges: vtiq̄ in hoc mūdo: vbi eas facis delicta pro
pria cōfiteri: vt diabolico nequeant errore ſubuerti.
Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi po
puli oēs. Uenit ad tertiā narrationē: in qua verſum
quidem

quidem ſecunde ptis repetiuit:ſed oīno rē aliā ſub-
ter adiecit. In ſuperiori eni verſu poſuit: Letentur
⁊ exultēt gētes:nūc aūt dicit:Terra dedit fructū ſuū
vt ⁊ ſi vnū initiū ſonet:nō tñ ſenſus ipſe ꝑpter ſequē
tis ad cauſas ſiles cēdere videaṫ. Iſtos vō populos
quos frequēter repetit:gdā eos duodecim tribus in
telligere voluerunt:que in illo iudicio remuneratio
nis gratiā ꝯſequētur. Terra dedit fructū ſuū. Bñdi
cat nos deus deus noſter. Terra dedit fructū ſuum
ſcilꝫ ꝯfeſſione ꝑplorꝫ:qđ ſuperius ꝑuenire neceſſa-
ria repetitiōe memorauit. Reuera ſuū:quē pia dñi
largitate ꝯcepit:nō quē diabolo ſemināte generauit
Dedit etiā terra fructū ſuū:qñ dñm ſaluatorē diuer
ſarꝫ gētium turba ſuſcepit. Illa eni que erat peccato
Ade ſpinis ⁊ tribulis plena:vitalē fructū intulit: cū
dñi iuſſionibus obediuit. Tūc eni aplorꝫ fides in va
rias linguas ſancto ſpiritu replēte ꝑrupit:Tūc virtu-
tes ineſtimabiles mūdus agnouit: Tūc reuera fru-
ctū ſuū terra ꝑtulit:qñ ſpinas diaboli tribuloſqꝫ de-
ſeruit. Et qꝛ fruct⁹ ꝑuenire potuit:iuſte bñdictio po
ſtulaṫ. Dicit eni:Bñdicat nos de⁹ de⁹ noſter. Dixerat
ſemel de⁹:ſꝫ ne gentiliū dñs putareṫ:qꝛ ipſi deū ſe di
cunt colere:quāuis vanis erroribus iplicenṫ:addidit
tñ:Deus noſter:vt reuera ipſe ſolus colēdus deus cre
daṫ:quē ſancta catholica colit ⁊ ꝯfiteṫ ecclia:hoc eſt:
patrē ⁊ filiū ⁊ ſpiritū ſanctū. Bñdicat nos de⁹:⁊ me
tuāt eū oēs fines terre. Seminat:Bñdicat nos:qđ
SCHE ſepe repetēdū eſt:⁊ ſine fine ꝯſtat optādū:qꝛ ſemper
neceſſariū:ſemꝑ ꝓbaṫ eē ꝓficuū. Que figura dr̄ Tau
tologia:id eſt:eiuſdē ſermonis iteratio. Intueamur
etiā quēadmodū timor dei inter magna munera po
ſtuleṫ:qñ poſt bñdictionē petitā metus ꝯcedi terre
finib⁹ exoraṫ. Eſt enim inter prima dei munera: qñ
qui illū timere nouit:⁊ amare nō deſinūt. Sic eni ⁊
Eccl.i. Salomon dicit:Initiū ſapiētie timor dñi. Et in alio
pſalmo:Timeat dñm ois terra. Sed timor iſte: non
ex humana trepidatiōe ꝯtingit: ſꝫ diuina iſpiratiōe
preſtaṫ. Hūc ergo timorē terre finibus ꝓpha miſera
tus optauit:vt ⁊ credere incipirēt ⁊ credita cauta ſol
licitudine cuſtodirent. Concluſio.

Quam latiſſimos fidei cāpos ſub breui-
tate ſuauiſſima pſal-
mus iſte cōplex⁹ eſt. Supplicauit eni dño chriſto: vt
aduētu ſuo bñdicere nos larga pietate digneṫ:quate
nus ſalus mūdi expectata gētib⁹ inoteſcat:⁊ fructum
miſericordie ipſi⁹ de pleniſſima religiōe ꝑcipiāt. Sit
ergo nobis ⁊ ſub breuitate dulciſſimus:⁊ ꝓphetie ſue
dignitate ꝑclarus:qñ illud ante tot ſecula ꝑdixit:qđ
iam ſalutariter mūdus agnouit. Preſta rex eterne:
vt ſicut te in humilitate carnis veniſſe cognouimus:
ita ⁊ in deitatis potentia conceſſum nobis clementē
iudicem ſentiamus.

Explicit expoſitio in pſalmum.66ᵐ.

¶ In finē pſalmus cantici Dauid. LXVII.

Exurgat deus ⁊ diſſipentur ini-
mici eius: ⁊ fugiāt qui oderunt
eum a facie eius. Sicut deficit
fumus deficiant:ſicut fluit cera
a facie ignis ſic pereant peccato
res a facie dei. Et iuſti epulen-
tur ⁊ exultent in conſpectu dei: ⁊ delecten-
tur in leticia. Cantate deo pſalmum dicite
nomini eius:iter facite ei qui aſcendit ſuper
occaſum:dominus nomen illi. Exultate in
conſpectu eius: turbabūtur a facie eius pa
tris orphanorum ⁊ iudicis viduarū. Deus
in loco ſancto ſuo: deus qui inhabitare fa-
cit vnius moris in domo. Qui educit vin-
ctos in fortitudine:ſimiliter eos qui exaſpe
rant qui habitant in ſepulchris. Deus cum
egredereris in conſpectu populi tui: cū per
tranſires in deſerto. Terra mota eſt: etenī
celi diſtillauerunt a facie dei ſinai a facie dei
iſrael. Pluuiam voluntariam ſegregabis
deus hereditati tue ⁊ infirmata eſt: tu vō
perfeciſti eam. Animalia tua habitabunt in
ea:paraſti in dulcedine tua pauperi deus.
Dominus dabit verbum:euangelizantib⁹
virtute multa. Rex virtutū dilecti dilecti:
⁊ ſpeciei domus diuidere ſpolia. Si dor-
miatis inter medios cleros:penne columbe
deargentate: ⁊ poſteriora dorſi eius in pal-
lore auri. Dū diſcernit celeſtis reges ſuper
eam niue dealbabuntur in ſelmon: mons
dei mons pinguis. Mons coagulat⁹ mons
pinguis:vt quid ſuſpicamini mōtes coagu
latos: Mons in quo beneplacitum eſt deo
habitare in eo: etenim dominus habitabit
in finem. Currus dei decem milibus multi
plex milia letantium:dominus in eis in ſi-
nai in ſancto. Aſcendiſti in altum cepiſti ca-
ptiuitatē:accepiſti dona in hominibus. Et-
enim non credentes: inhabitare dominum
deum. Benedictus dominus die quotidie:
proſperum iter faciet nobis deus ſalutariū
noſtrorum. Deus noſter deus ſaluos faciē
di: ⁊ domini domini exitus mortis. Verun
tamē deus confringet capita inimicorū ſuo-
rum:verticem capilli perambulantiū in de
lictis ſuis. Dixit dominus ex baſan conuer
tam:conuertam in profundū maris. Vt in
tinguatur pes tuus in ſanguine:lingua canū
tuorū ex inimicis ab ipſo. Viderūt ingreſ
ſus tuos deus:ingreſſus dei mei regis mei
qui eſt in ſancto. Preuenerūt principes cō
iuncti pſallentibus:in medio iuuencularum
tympaniſtriarū. In eccleſijs benedicite deo
dño:de fontibus iſrael. Ibi beniamin ado-
leſcentulus: in mentis exceſſu. Principes
iuda duces eorum:principes zabulon ⁊ ꝑn
cipes neptalim. Manda deus virtuti tue:
confirma hoc deus qđ operatus es in nobis
A templo tuo in hieruſalē: tibi offerent re
ges munera. Increpa feras arundinis ꝯgre
gatio taurorū in vaccis populorum:vt ex-

cludant eos qui probati ſunt argento. Diſſipa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo. Regna terre cantate deo: pſallite dño. Pſallite deo qui aſcendit ſuper celū celi: ad oriētem. Ecce dabit voci ſue vocē virtutis date gloriam deo ſuper iſrael: magnificentia ei⁹ et virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutē et fortitudinē plebi ſue benedictus deus.

Jo.8. In finē noīs iſtius hinc debemus aduertere qꝫ dum finis dicat: in initio ſemꝑ apponitur. Significat enim rex caput et eternale principiū: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Ego ſum principiū ꝓpter qđ et loquor vobis. Sequitur pſalmus cantici qui humana tm̄ ſolet voce cātari. Dauid aūt ipm dñm deſignat: quē et finis ille ꝓnūtiat. Lōgus pſalmus: et ad faſtidiū releuādū: quinque diapſalmatibus ꝑnotatus: per que nos diuiſiōes cōpetēter impreſſimus. Nam lꝫ hec in alijs pſalmis quātū aſpirat dñs humana ꝑſcrutet̄ induſtria: iuſtē tn̄ inciſiones abſolute ſequēde ſunt: quas per diapſalmata diuina fecit auctoritas. Sciendū eſt aūt: toto pſalmo per myſticas ſimilitudines pſalmigraphum loqui: qui ſacramentis euangelicis dīno repletus eſt: et aſcēſionis chriſti deſcriptione deuota monſtratur eſſe precipuus.

Diuiſio.

Prouidētie ſpiritu ꝓpheta cōpletus: que inimicis dñi accidāt: vel que fidelibus in futura iudicatione cōtingāt: per optatiuū modū. Primo igreſſu pſalmi huius cōuenientēr edicit: vt ꝑfidos de pena terreat: et famulos dñi ꝓmiſſa remuneratione letificet. Secūdo ingreſſu ṽtutes ſignificat: quas ꝯtulit ꝓplo iudeoꝝ: ac deinde dicit quēadmodū ex his ꝑfecit eccleſiam. Tertio: per montis ſpeciē ſignificat dñz ſaluatorē: aſſerēs que bñficia ꝑſtiterit eccl'ie: qñ eam reſurrectionis ſue munere ſubleuauit. Quarto: inimicoꝝ dñi ſuperbiam cōquaſſandā eē ꝓnuntiat: et ꝯuerſionē et martyria ab vtroqꝫ ſexu etiā ex peſſimis dicit eē faciendā: cū aduētus dñi mundo ſalutaris illuxerit. Quinto dicit in eccleſijs dñm debere bñdici: vbi apl'i et chriſtus ipſe predicauit: ſupplicās vt dona que dedit fidelibus ſuis: ꝯſeruare dignet̄. Monet etiam vt velociter ad dñm veniant: qui in hoc mūdo tanqꝫ in egypto et ethiopia cōmorant̄. Sexto ingreſſu: vniuerſitatē monet vt pſallat dño chriſto: qui iam reſurrectionis ſue miracula patefecit: ac deinde pſalmum dominica laude concluſit.

Expoſitio.

Exurgat deus et diſſipent̄ inimici ei⁹: et fugiāt a facie ei⁹: qui oderunt eū. Cōfidēter ꝓpheta videt̄ optare: qđ nouit eē venturū. Petit enī reſurrectionē chriſti: qua diſſiparent̄ aduerſi ſcilꝫ iudei: qui reſurrectionis eius videndo potentiam: ſceleris ſui facinora formidabant. Ultio quippe eoꝝ: vno verbo deſcripta eſt. Non enim in vnaꝫ gētem ꝓpl's ipſe collectus eſt: ſed per orbem terraꝝ: effuſa charitate diſperſus eſt. Sequit̄ ineſtimabilis pena maledicti: vt ab eius facie fugiant: cuius vbiqꝫ conſtat eſſe preſentiā. Quale eſt enim ſemper fugere: et infenſi iudicis ꝑſentiaꝫ non vitare: Addidit: Qui oderunt eum: vt eos ſignificaret qui in ſua ꝑtinacia conſtiterunt. Odium enī ꝫ illis rebus debemus: quibus nos acquieſcere nullatenus poſſe profitemur. Sicut deficit fumus deficiāt ſicut fluit cera a facie ignis: ſic pereant peccatores a facie dei. In iſtis duobus ṽſibus: ſub cōparatiōe gemina peccatoꝝ pena ꝑdicit̄. Fumus eſt enim ex flāma iſta corruptibili ſurgens: tenebroſa conglobatio. Que quātū plus extollit̄: tātū ꝑ inania tenuat̄. Huic peccatores merito cōparant̄: qm̄ ex flāma nequitie ſue ꝓducūt fumiferas actiones: que lꝫ ad altiora ſuperbia faciente ꝯſurgant: neceſſe eſt: vt ſua magis velut fumus elatione deficiant. Sequit̄ eoꝝ alia cōparatio: Cera eſt: hec ex fauis collecta tenera molliſqꝫ ſubſtātia: que ſic ignis calore reſoluit̄: vt eius corpulentia penitus abſumat̄. Huius ſimilitudo delinquētibus cōpetenter aptat̄: qm̄ in iudicio dei a facie ipſius ſic diſpereūt peccatores: quēadmodū cere deliquatiuo primo igne ꝯſumit̄. Et intuere qđ hic peccatores in ſubſtātia ſua: nō dicit poſſe cōſumi: qui perpetuo igne torquendi ſunt: ſed dicit eos a facie dei eē ꝑituros: qꝛ nunqꝫ ad gratiam ipſius bñficiaqꝫ ventūri ſūt: ſicut quidā errantium dicere tentauerūt. Et nota qꝫ in his verſibus figura eſt Parabole: id eſt: rex diſſimiliū cōparatio. Peccatoribus enim fumus et cera cōparata noſcunt̄. Et iuſti epulentur et exultent in conſpectu dei: et delectent̄ in letitia. Sicut ſuperius dicta eſt pena peccatoꝝ: ita nūc iuſtoꝝ remuneratio ventura narrat. Epulas dicimus exquiſitas et abūdātes copias ciboꝝ: quibus et corpus reficit̄: et plerūqꝫ deſideriū edacitatis auget̄. His cōparant̄ pabula fideliū: ſagina iuſtoꝝ: qui ſaturati adhuc deſiderant: et de celeſtibus delitijs inexplebiliter farciunt̄. Sꝫ vbi reperiant̄ iſte delitie: ſubſequenter adiūgit̄: ſcilꝫ: In conſpectu dei: vbi ſemꝑ eſt deſiderabilis et vera letitia. Quale eſt enī exultare ſub ꝯſpectu tanti iudicis vt illū quē hic iuſte metuimus: ipſius munere liberati ſub eius ꝑſentia gaudeamus. Adiecit: Delectentur in letitia: vt hoc ipm illos poſſit delectare qđ leti ſūt qꝛ dum letitiā ſuā nullo norūt fine claudēdā: ſuaui⁹ in ea delectant̄: quā ſe amiſſuros eſſe nō ſentiūt. Sic beatitudinis illius ventura felicitas: ſub lucentibus quibuſdā modulis indicatur. Cantate deo pſalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui aſcendit ſuꝑ occaſum dñs nomē eſt ei. Exultate in cōſpectu eius. Poſtqꝫ peſſimoꝝ penas: iuſtorūqꝫ ꝑmia ventura narrauit: hortat̄ ꝓplos ꝓpheta vt in his que audierāt fideli mēte ꝑſumētes: laudes deo hymnica exultatiōe concelebrent. Cantat enim deo: qui contemplationē eius puro ac fideli ſemꝑ aīo ꝯtuet̄. Pſalmum dicit nomini eius: qui opera efficit que ille ꝑcepit. Sequitur: Iter facite ei: id eſt: corda veſtra purificata preparate: que dignet̄ ſanctus dñs introire: ſiue ꝑdicatiōibus beatis cunctos imbuite: ſicut Iſaias propheta dicit: Parate vias dñi: rectas facite ſemitas eius. Sꝫ cui fiat iſtud iter edicit̄: Qui aſcēdit ſuper occaſum. Aſcēdit vtiqꝫ dñs chriſtus ſuper occaſum a mortuis reſurgēdo: vt captiuā duceret noſtrā captiuitatem: et mors relinqueret liberos: quos peccatis alligātibus tenebat obnoxios. Neceſſe enī fuit vt occaſus tenebroſus cederet: ſuꝑ quē ſol iuſtitie ꝓbabat̄ exortus. Et ne quis ambigeret qui aſcēdit ſuꝑ occaſum dicit: Dominus nomen eſt ei: vt nemo dubitaret: deuꝫ eſſe dñm ſaluatorem: quē nefandi iudei velut cōem hominē trucidandū eſſe putauerunt. Sequit̄: Exultate in ꝯſpectu eius: nō in ꝑſentia hoium vbi eſt caduca

letitia

DEF

DEF

SCHE

Ar.Et

Ar.Alt

Iſa.40.

letitia:ſed in cõſpectu eius vbi iugiter ſe puritas mē
tis oblectat: et quaſlibet hic erumnas patiat̃ cõſidera
tione futuri pmij ſemper erigitur.[Turbabunt̃ a fa
cie eius patris orphanorum et iudicis viduaꝝ. Deus
in loco ſancto ſuo.] Poſtq̃ dixit in cõſpectu dñi bea
tis eſſe gaudēdū: nunc a facie ipſius ꝑdones atq; im
pios aſſerit eē pellendos: qui orphanos ac viduas ſe
ua cupiditate dilacerāt. Turbati enī et nimiū formi
Math. 25. dantes a facie dei tales expellūtur: qñ audierint: Ite
in ignē eternū qui paratus eſt diabolo et angelis ei⁹.
Sed qui ſit iſte a cuius facie pellunt̃ exponit: id eſt:
Patris orphanoꝝ et iudicis viduarū. De quo et alibi
Pſal. 9. legitur: Pupillo et vidue tu eris adiutor. Quid ergo
depredator eorum pati poterit: qui iudicis ſui ſuſce
ptos impia laceratiōe cõtriuit: Patris aūt et iudicis
genitiuos poſuit caſus: vt qd ſit deus: his cõplexioni
bus poſſit oſtendi. Addidit quoq;: Deus in loco ſan
cto ſuo: ſubaudiendū eſt: qui īmutabilē ſeruat firmā
q̃ ſniam: ſicut de ipſo a patre Auguſtino dictum eſt:
Al. inhabitare Al. vnius moris Mutas tēpora nec mutas conſilia.[Deus qui īhabi
tare facit ī vnanimes in domo. Qui educit vinctos in
fortitudine.] In hoc verſu et duobus alijs qui ſequun
DEF tur per duodecimā ſpeciē diffinitionis: que grece Ca
taepænon: latine per laudē dr̃: declarat̃ quis ſit deus
id eſt: qui habitare facit vnanimes in domo: ſicut le
Act. 4. gitur in actibus aploꝝ. Multitudinis credētiū erat
cor vnum et aia vna: Siue qꝛ ꝓphete et euāgeliſte in
domo dñi vnū ſentientes verbū veritatis cõſentanea
Pſal. 132. ꝑdicatiōe locuti ſunt. Et alibi ipſe dicturus eſt: Quā
bonū et q̃ iocūdū habitare fratres in vnum. In do
mo enim illius ipſi habitant: qui ſe mutua charitate
conſociant. In domo vo: eccleſiam ſignificat. Sequi
tur: Qui educit vinctos in fortitudine. Hic humanū
genus ſignificat: qđ vinctum lege peccati fortitudīs
ſue robore liberauit. Alligato enim diabolo: eduxit
vinctos: quos tenebat ille captiuos. Bene aūt dictū
eſt: Eduxit: qꝛ ab inferno liberans ad gaudia regni ce
Al. eos ſpe rant. leſtis eleuauit.[Silr eos qui ī in iram ꝓuocant qui
habitant in ſepulchris.] Enumerat adhuc quos edu
cit vinctos in fortitudine ſua. In irā enim ꝓuocant
dnm: blaſphemi et peſſima ſe cõuerſatione tractantes.
Ipſi ſunt quippe qui viui habitant in ſepulchris: id
eſt: qui in fetida et carnali actiōe ſepulti ſunt. De qui
Pſal. 5. bus et in alio loco dictum eſt: Sepulchrū patens eſt
guttur eoꝝ. Nam iſ mortuos viſualiter ſuſcitauerit
humanū tn̄ genus de ſepulchris eripuit: qñ eis perve
Al. egrediere in cõſpectu ppli tui cū ꝑtranſieris. rā fidem vite gaudia votiua reſtituit.[De⁹ cū īegre
dereris coram ꝓplo tuo: dū trāſgredereris in deſerto.]
Iungēdū eſt huic verſui cognoſceris. Adhuc enī in
operationis eius laudibus perſeuerat. Egreſſus eſt qdem
deus corā ꝓplo iſraelitico: dum in columna ignis ap
paruit: dum in deſerto eos māna largitate ſatiauit.
Sed hoc melius ad ꝓplm reſpicit chriſtianum. Egre
dit̃ enī corā ꝓplo: qñ educit vinctos in fortitudīe ſua:
qñ reſuſcitant̃ qui in ſepulchris habitant. Ipm enim
cõuert̃ fideliter: qñ in operibus magnis eius pietatē po
tentiāq; cognoſcit. Trāſgreſſus eſt etiam in deſerto:
qñ ad gentes venit: ad quas ꝓpheta nullus acceſſit:
que velut heremus deſolate a verbo dñi reddebant̃
aliene.[Terra mota eſt etenim celi diſtillauerūt a fa
Al. ſinai cie dei: ī mons ſina a facie dei iſrael.] Interiecto dia
pſalmate: venit ad 2ᵐ ingreſſum: vbi enumerat que
iſraelitico ꝓplo virtus diuina cõceſſit. Terra mota eſt
id eſt: terreni homines vidēdo tam magna miracula cre
diderūt. Celi diſtillauerūt a facie dei: qñ inuicē ſtillā
cidiorū manna deſcēdit a facie dei: qꝛ per columnaꝫ
ignis ac nubis pñtia ipſius noſcebat̃. Mons quoq;
ſina a facie dei fumauit: qñ ibi moyſes in duabus ta
bulis legeꝫ beatus accepit. Nā et in exodo ita ſcriptū Exo. 19.
eſt. Totus autem mons ſina fumabat: eo q dñs de
Al. ſegregabis ſcēdiſſet ſuꝑ eum.[Pluuiam voluntariā ī ſegregans
deus hereditati tue et īfirmata eſt: tu vo ꝑfeciſti eā.]
Exponit illud qđ ſuperius dixit: Celi diſtillauerunt.
Ipſa eſt enim pluuia voluntaria: quā tunc comeden
di auida gens iudea ꝓmeruit. Nā vt voluntati eius
ſatiſfieret: inexpertum miraculum mundus accepit.
Pluuia ſiquidem illa voluntaria fuit nõ iſta que ge
neraliter vbiq; diffundit̃. Deniq; ſic ſegregans deus
hereditati tue: qꝛ non hoc dñs alijs gētibus dedit: qđ
tūc hebreo ꝓplo miſeratus indulſit. Hereditas enim
ipſius fuit ꝓpls hebreoꝝ: ſicut legit̃: Et facta eſt por
tio dñi populus ei⁹ Jacob funiculus hereditatis ei⁹
iſrael. Hec ſi ad tēpus infirmata eſt dño ſaluatori mi
nime credēdo: ꝑfecit hereditatē ſuam: qñ gentes reli
quas in ſupplemētū credulitatis admiſit.[Anima
lia tua habitabunt in ea: paraſti in dulcedine tua pau
peri deus.] Quia ſuperius dixerat de hereditate dñi:
Tu vo ꝑfeciſti eam: nūc adiecit vnde eam ꝑficeret.
Aialia fuerūt gentes vera religione vacuate: ſed cuꝫ
ad dñm venerūt facte ſūt eius que iam nihil indige
ant: ſed rõnabili ac pleno lumine cõpleant̃. Hec ha
bitabūt in eccleſia: cū vere religionis cultū ipſo mi
ſerante ꝑceperint. Iterumq; que ſint iſta aialia: cõſe
quenter exponitur. Dicit enim: Paraſti in dulcedine
tua pauperi deus. Paraſti: ſignificat ꝑdeſtinatos: qui
ab origine mundi ipſo miſerāte ꝑparati ſunt. In dul
cedine tua: nõ ſeculi huius vbi amara patiunt̃: ſed in
illa ſuauitate in qua pauperes dei reges ditiſſimos an
Al. virtute multa tecellunt.[Dñs dabit verbū: euangelizantibus ī vir
tutes multas.] Verſus iſtius ordo talis eſt: Dñs da
bit virtutes multas euangelizantibus verbum. De
dit enim virtutes multas apoſtolis: qui verbum ei⁹
veneranda confeſſione ꝑdicabant: qñ eis languētiū
turbas ſanare cõceſſum eſt. Nam ipm quoq; euange
lium multarū conſtat eſſe virtutum. Quid enī forti⁹
q̃ aias ſaluare: que errorū ſuoꝝ vitijs poterāt interi
Jac. 5. re: Sicut iacobus apls dixit. Scire debet qꝛ: qꝛ qui
conuerti fecerit peccatorem ab errore vie ſue: ſaluat
animā eius: et operit multitudinē delictoꝝ.[Rex vir
Al. dilecti et ſpeciei tutū dilecti: ī et ſpecies domus diuidere ſpolia.] Ver
ſus iſte ſollicitius inquirat̃. Eſt enī verboꝝ ſubtilita
te ꝑplexus. Hic enim dilectum: filiū patris debemus
Math. 3. accipere: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Hic eſt fili⁹ me⁹
SCHE dilectus: in quo mihi bene cõplacui. Qđ ſchema dr̃
Antonomaſia: id eſt: vice nois poſita: qñ ſic aliud no
men ponitur vt tn̄ illud qđ neceſſarium fuerit ſentia
tur. Dilecti ergo pater: rex angelorum et poteſtatum
eſt: qui virtutibus imperat. Qđ et de filio conuenien
Pſal. 23. ter accipitur: de quo alius pſalmus dicit: Dominus
virtutum ipſe rex glorie: quod tamē ſancte trinitati
certum eſt conuenire. Hic tamen patrem vult intelli
gi: qꝛ dilecti poſuit: id eſt: chriſti. Seqtur: Et ſpecies
domus diuidere ſpolia. Pulchritudo domus diuine
cognoſcitur: quando ſpolia diaboli: id eſt homines
ſcelerati in domini eccleſia transferuntur. Spolia ſi
quidem diaboli: ſunt populi quos dominus alligatos
Mar. 3. forte liberauit: ſicut in euangelio ipſe dicit: Nemo in
trat in domum fortis et vaſa eius diripit: niſi prius
alligauerit fortem: et tunc domū illius diripiet. His
enim ſpolijs domum ſue poteſtatis ornauit eccleſiā

ſanctam gaudere fecit: qm̄ ferocis inimici vota fru-
ſtrauit. [Si dormiatis inter medios cleros penne co
Al. pallore lumbe deargētate: ⁊ poſteriora dorſi eius in ſpecie
auri.] Subaudiēdū: ſuſcipiēt vos. Hic dormire non
ſtuporē ſomni ſignificat: aut obliuionē rerum quam
pati conſueuimus dormientes: ſed dormientes dicit
in preceptis dn̄i quieſcētes: ⁊ in idipſum requiem ha
bentes. Cleros enim auctoritate patrū: duo teſtamē-
ta debemus accipere: inter que monet continere atq̄
quieſcere chriſtianos. Senſus ergo talis eſt. Cōmo-
net fideles ſi dormiatis inter duo teſtamēta: hoc eſt
ſi aiam veſtram in ſcripturis diuinis vltima dormi-
tione reponatis. Dormitionem vō pro morte ponit
Jo. ii. dn̄s in euangelio teſtat̄ dicens: Lazarus amicus no-
ſter dormit: ſed eamus vt a ſomno ſuſcitē eum. Seq-
tur: Penne colūbe deargētate. Per hec cōmata: ſicut
ſupius diximus: ſubaudiēdū: ſuſcipiēt vos. Penne ſi
gnificant claritatē: que nos in illam patriam ducunt
ſi hic in lege dn̄i quieſcere mereamur. Colūbe dear-
gentate: eccleſiam ſignificant. Que merito columba
deargentata dr̄: q2 innocētiam habet columbe: ⁊ diui
nis eloquijs argenteo candore reſplēdet. De qua ſcri
ptum eſt: Una eſt columba mea: vna eſt dilecta mea.
Huius columbe poſteriora: id eſt: vltima in ſpecie au
ri clarificata reſplēdēt: q2 poſtq̄ de hoc mūdo diſceſ
ſerit: ſupra aurum eius gratia relucebit. Et reſpice q̄
in hoc mundo argēto cōparata eſt. In illa reſurrectio
ne aūt eam ſpecie dicit ornandam: ſicut in 44° pſal
Ps 44. mo iam dictū eſt: Aſtitit regina a dextris tuis in ve-
ſtitu deaurato circūamicta varietate. [Dum diſcer-
Al. cum nit celeſtis reges ſup̄ terram: niue dealbabuntur in
ſelmon.] Poſt diapſalmatis ſilentium: venit ad pſal
mi tertium mēbrū: vbi enumerat dona que contule-
rit eccleſie reſurrectionis gloria contributa dn̄s cele
ſtis. Reges ſunt apl̄i ſanctiq̄ pontifices: vel ceteri fi
deles qui ꝓbabiliter regere corpora ſua diuino mu-
ETY nere meruerūt. Rex ergo: a regendo vocatus eſt. Et
merito hoc illis nomē impoſitū eſt: qui cupiditates
ſeculi refrenare diuina virtute potuerunt: ſicut apl̄s
i. Co. 4. quoſdam increpans dicit: Sine nobis regnatis: ⁊ vti
nam regnaretis vt ⁊ nos vobiſcum conregnaremus.
Hos ergo reges: dum ſup̄ eam columbam: quā ſup̄ᵘ
dixit: diſcernit concorditer dn̄s atq̄ diſtribuit: Sup̄
niuē dealbabunt̄ in ſelmon: id eſt: ſupra cādorē niuis
eluceſcūt: qui eccleſiam regere fideliter atq̄ ordina
INTER re noſcunt̄. Qd̄ aūt dictuꝫ eſt: In ſelmon: nomē huiᵘ
montis vmbra interpretat̄: que hic ꝓgrue diuina vir
tus intelligit̄. Ipſa enim ab eſtu vitioꝝ nos defendit
⁊ reficit: ipſa nobis celeſtia dona cōcedit: ſicut ſancte
Luc. i. marie angelus annūtiauit: Spiritus ſanctus ſupue-
niet in te: ⁊ virtus altiſſimi obūbrabit tibi. Et alibi:
Ps. 16. Sub vmbra alarum tuaꝝ ꝓtege me. Hec eſt vmbra
que in bono ponit̄. Denique laudē montis ſequēti ver
ſu dicturus eſt. Dealbabunt̄ aūt ponit̄ ⁊ in malo: ſi-
cut in actibᵘ apl̄oꝝ legitur: Percutiet te dn̄s paries
Ac. 23. dealbate. Hoc ⁊ euangelium quoq̄ teſtat̄: Similes
Math. 23. eſtis monumētis dealbatis: que plena ſūt oſſibᵘ mor
Al. Mons tuoꝝ. [Montem dei montē vberem. Mons coa-
dei mons pin gulatus mons pinguis.] Per quintaꝫ ſpeciem diffini
guis tionis: que grece Cata antilexin: latine verbum dici
DEF tur: exponit ꝓpheta qui ſit mons ille ſelmon quē ſu
perius dixit. Ac ſi diceret: Montē dico: id eſt: ipſum
Iſa. 2. dn̄m ſaluatorem: de quo Iſaias ꝓpheta cecinit: Erit
in nouiſſimis diebus preparatus mons domus dn̄i
in verticem montium: ⁊ eleuabit̄ ſuper colles: ⁊ ibūt

ad eū oēs gentes. Addidit: Et monteꝫ vberē: ex quo
perpetua ⁊ ſuauia fluēta deſcēdūt: qui aquas habet ir
riguas ⁊ celeſti ſuauitate cōditas. Subiūgit: Mons
coagulatus: ſcilꝫ ꝓpter paruulos enutriendos: qui non
eſca corpulēta: ſed coagulato lacte potādi ſunt. Addi DOG
dit enī: Mons pinguis: q2 fertilitate ſua ſemp̄ vber
rimus eſt. O mons breuiter quidem laudatus: ſed ce
leſtium rerum qualitate copioſus: ex quo aque viue
decurrūt: lac in paruulorum ſalutem preparatur pin
guedo ſpiritualis cognoſcitur: ⁊ quicquid ſumme bo
num creditur: in montis iſtius eſt gratia conſtitutū.
[Ut quid ſuſcepiſtis nos montes vberes. Mons in Al. ſuſpica-
quo beneplacitum eſt deo habitare in eo.] Dixit ſu- mini mōtes coagulatos
perius montem debere intelligi dn̄m ſaluatorem: ſꝫ
nūc reprehendit ꝓpheta: ne quis debeat mōtes iſtos
intelligere qui apl̄oꝝ eminētie cōparant̄: quamuis ⁊
ipſos per dei gratiam vberes eſſe noſcamus. Addidit
enim: Mons in quo bene bn̄placitum eſt deo habi-
tare in eo. Sed quem montem deberemus aduerte- DCG
re: euidenter deſignat. Chriſtus eſt enim ſolus mons
qui patri complacuit vt in eodeꝫ habitaret: ſicut ipſe
teſtatur: Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bn̄ Math. 3.
complacui. Nam qd̄ dicit: Habitare in eo: ⁊ patri ⁊ fi
lio vtrūq̄ cōe eſt: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Ego in Joan. 14.
patre ⁊ pater in me eſt. Cum ergo dicit: In quo bene
placitum eſt deo habitare in eo. In quo: ⁊ in eo: quia
coi lingue non conuenit: proprium hoc ſcripture diui IDI
ne eſſe dicamus ſicut in 65° pſalmo dixit: Ibi in id-
ipſum. [Etenī dominus habitabit vſq̄ in finem.] Al. ſanctis
Illos montes quos dixerat non debere intelligi: q2
de domino ſaluatore loquebatur qui eſt mons mon-
tium: ⁊ ſanctus ſanctorum: ⁊ rex regum: ⁊ dn̄s dn̄an-
tium: Redit ad ſalutis auctorem dicens: montibus
illis: id eſt: apoſtolis inhabitare dn̄m chriſtum vſq̄
in finem: ſcilꝫ vſq̄ ad maieſtatis ſue perfectiſſimū
terminum: qui eſt finis ſine fine: ⁊ bonorum omniuꝫ
perfecta plenitudo. [Currus dei decem milium mul Al. miliū
tiplex: milia letantium dominus in illis in ſina in Al. eos
ſancto.] Conſuetudo eſt ſcripture diuine allegorice
loqui: vt cum aliud dicat: aliud velit intelligi: Quod
in hoc pſalmo poſitum frequenter inuenies. Unī hic
currus ſignificatur hoium iuncta copulatio: q2 ita ſā
ctos charitas vincit: ſicut loris ⁊ iugis animalia ſo-
ciantur. Unde ⁊ dominus ait: Jugum meum ſuaue Math. xi.
eſt: ⁊ onus meum leue eſt. Sanctorum ergo vnani-
mitas currus eſt domini: quem ille velut auriga inſi
det: ⁊ ad voluntatis ſue miniſteriū ſalutari lege mo
deratur. Sed vt iſtum currum oſtēderet: non equis
deditum: ſed humanis cogitationibus attributū ait:
Decem milium multiplex. Quod bene ad innume-
ros populos: non ad equos noſcitur ptinere. Subiū
xit: Milia letantium: quod vtiq̄ de fidelibus debet
intelligi. Et vt oſtenderet̄ letitie plenitudo: ait: Do-
minus in illis: qui magne exultationis eſt cumulus
⁊ bonorum omnium dulcedo mirabilis. Sequitur: INTER
In ſina in ſancto. Sina mons eſt deſerti in quo moy
ſes legem accepit: interpretaturq̄ mandatum: vbi
reuera dominus requieſcit: quoniam in ſanctis man
datis eius ſolet preſentia contueri. [Aſcendit in al Al. aſcēdiſti
tum captiuam duxit captiuitatem.] Quam pulchre Al. captiuā
per Ideaꝫ figuram: triumphatoris actus deſcribit̄. SCHE
Idea eſt enim ſpecies: cum rem futuram velut ocu-
lis offerentes motum animi concitamus. Ille enim
crucifixus deſcendit ad inferos: ⁊ liberatos a captiui
tate ꝑduxit ad celos. Neceſſe enī fuit mortem perire
cuius

cuius regnum vita permaſit. Hec ſunt ſpolia illa que ſuperius dixit: vnde ſancta ornatur eccleſia: vnde domini cōplenda ſunt caſtra. Aſcēdit ipſe: vtiqȝ qui ꝓpter nos deſcendit erudiendos. In altum: videlicet ſupra celos celorum. Et qḋ ſuper omnes altitudines atqȝ honores eſſe dinoſcitur: ſedet ad dexträ patris. Quis iam fidelium de conceſſa libertate dubitet: cū ſit extinctus liceritus ꝛ captiuata captiuitas. [Al. accepiſti] ⌈ †Dedit dona †hominibus. [Al. in] Etenim †qui non credunt: inhabitare dominum deum. ⌋ [Al. nō credentes] Adhuc in illa triumphi ſimilitudine perſeuerat: qn̄ ad immenſa gaudia concitanda feſtiuitas indicitur ꝛ dona pſtant̄. Dona enim dn̄i fuerunt ſuper apoſtolos: ſpiritus ſancti conceſſa magnalia: ſiue qḋ doctor gentium dicit: Unicuiqȝ autem noſtrum data eſt gratia: ſm̄ menſuram donationis chriſti. [Eph. 4.] Sequitur: Etenim qui non credunt inhabitare dn̄m deum. Hic ſubaudiendum eſt: eos conuertit: vt nobis poſſit verbis integris conſtare ſententia. Nam qui non credunt inhabitare: id eſt: qui ad dn̄m negligunt penetralia peruenire: vt in domo ei⁹ cum fidelibus habitare ꝑualeant: dn̄s deus eos conuertit qui fidem ſuam humano generi miſeratus indulget. Ipſa enim eſt gratia que gratis datur: qꝛ nos ipſius bona ꝑueniunt: dum ꝛ ipſum quoqȝ bonū velle concedit. ⌈ [Al. die quotidie] Benedictus dn̄s †de die in diem: pſperum iter faciet nobis deus †ſalutaris noſter. ⌋ [Al. ſalutaris noſtrorum.] Poſt triumphalem illam deſcriptionem: breuis quidē ſed magna dr̄ laus. Bn̄dictus dn̄s de die in diem: id eſt: cunctis diebus omniqȝ tempore benedicendus eſt: qui aſcendit in altum captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus: ipſe etiam pſperum iter faciet nobis. Iter quippe: curſum vite ſignificat: qui tam proſper effectus eſt: qn̄ redemptorem ſuum mūdus agnouit. Adiecit: Deus ſalutaris noſter: vt nullus de proſpero dubitaret itinere: cui dux ſalutaris eſt dn̄s Chriſtus. Dicant mihi quos ſpectacula humana delectant: quid tale in editionibus pompoſis conſulum videant? Huc animos: huc ora deflectant illud ſalutariter corde reſpiciant: vnde non ad fugitiuam leticiam: ſed ad exultationem deſtinentur eternā. ⌈ De⁹ noſter deus ſaluos faciendi: ꝛ dn̄i †exitus mortis. ⌋ [Al. domini] Poſt diapſalmatis inciſionem: ad quartum venit ingreſſum: vbi dicit quemadmodū morte ſua nos ſaluos effecerit. Ait enim: Deus noſter deus ſaluos faciendi: ſubaudiamus: hic habet poteſtatem ſaluos faciendi nos. Quapropter ipſe nos ſaluos fecit: qui eſt dominus noſter Jeſus Chriſtus: qui pro nobis mori dignatus eſt: qui aſcendit in altum: ꝛ fecit illa que dicta ſunt. Deniqȝ ſic ſequitur: Et dn̄i exitus mortis. Exit⁹ mortis qui dn̄i fuit: ipſe nos liberat: ipſe a morte perpetua facit exire. Qḋ pulchre arbitror eſſe ſubiunctū: ne humana cauſaret infirmitas: quare morior: quare deficio? Adhibita eſt querelis noſtris magna curatio: Domini exitus mortis. Exitus mortis eſt dn̄i: hoc eſt: reſurrectio votiua fidelium. Reuera exitus ille ſingularis ac mirabilis fuit: qꝛ ꝛ ipſe ab inferis egreſſus eſt: ꝛ inde ſuo nos munere pſtitit exire. ⌈ Uerumtamen deus †conquaſſabit capita inimicorū [Al. confringet] ſuorum: verticem capilli perambulantiū in delictis ſuis. ⌋ Ne mala pertinacium multa eſſe crederentur dicit: Uerumtamen deus conquaſſabit capita inimicorum ſuorum: quatenus ſupra perfidos ꝛ pertinaces vindictam quoqȝ peruenire cognoſceres. Capita inimicorum: ſunt auctores iudaice quidem ſeditionis: ſed ꝛ hereticorum ſine dubitatione doctores. Illi enī in carne chriſtum perſecuti ſunt: iſti autem crudeliores in ipſa etiam: ſi dici fas eſt: deitate deſeuiūt. Sequitur: Uerticem capilli perambulantium: id eſt: qui tales ſibi calumniarum minutias querunt: vt ipſos quoqȝ vertices capillorum perambulare ac perſcrutari poſſe videantur: ſignificans verſutias inanium queſtionum: que profutura deſerunt: ꝛ nō neceſſaria deteſtabili diſputatione perquirunt. Et vt eorum ſtudia inania cōprobaret: addidit: In delictis ſuis. Ubi cogitatio inſipiēs fuit que perduxit ad culpas: vt fūt manichei: priſcillianiſte: donatiſte: montani: ꝛ ceteri qui ſe damnoſi dogmatis fetoribus miſcuerunt. ⌈ Dixit dn̄s ex baſan conuertam: conuertam †de profundis maris. ⌋ [Al. in pſūdū] In hoc verſu auctoritas nobis doctiſſimi Hieronymi abſolute ſequenda eſt: qꝛ tranſlatio eius lucida cunctam nobis abrogat queſtionē. Dixit dominus: Queram⁹ quid dixerit: qꝛ neſcio que magna ꝓmiſſio eſt: quam dominus pollicetur. Interpretat̄ baſan: ſiccitas: que humanum genus poſſederat ariditate peccati: ſed eam dominus conuertit ad viriditatem ſuam: dum illi fluuios ſalutis infudit ꝛ germinare fecit vite fructum que prius inferebat exitium. INTER Adiecit: Conuertam de profundis maris: ſcilȝ populos quos de mundi iſtius profundo liberauit. Mare enim mundum iſtuȝ debere ſuſcipi frequenti lectione iam notum eſt: qui ꝛ guſtu amarus eſt: ꝛ viciorum fluctibus inquietus. ⌈ Ut intingatur pes tuus in ſanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo. ⌋ Illum populum quem ſuperius conuertendum dixerat ex profundis maris: nunc ad quid perducatur exponit. Utiqȝ vt pes eius: id eſt: actio boni ꝓpoſiti: vſqȝ ad ſanguinem glorioſi martyrij perueniret. Naȝ qui ante gradiebatur in voluptuoſo mari: poſt ambulare fecit in ſanguine: qḋ eſt durū iter carni: ſed beata via eſt anime: quā ipſo miſerante trāſimus: ſi in eo ſpem noſtram cordaque reponimus. Addita eſt obſcura quidem: ſed nimis cōplectēda ſententia. Lingua canum tuoruȝ ex inimicis ab ipſo. Canes: ꝛ in malo ponuntur: ſicut apoſtolus ait: Uidete canes: videte malos operarios. [Phil. 3.] Et in bono: ſicut hic poſitū eſt. De quibus ait in euangelio chananea: Utiqȝ dn̄e: nam ꝛ canes edunt de micis que cadunt de menſa dominorū ſuorū. [Mar. 7.] Et in alio pſalmo poſitum eſt: Cōuertētur ad veſperā: ꝛ famē patient̄ vt canes. [Ps. 58.] Iſti enī carnes pro dn̄o latrare non deſinūt: domūqȝ ei⁹ cautiſſima ſagacitate cuſtodiunt. Hic ergo dicit: Lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipſo: qꝛ prius inimici fuerant: qui poſtea clamoſis latratibus eccleſiam dn̄i vendicarunt. Sed hoc ipſum a quo fieri potuiſſet adiecit: id eſt: ab ipſo. Ab ipſo vtiqȝ dn̄o: qui amara mutat in dulcedinem: triſtitiam vertit in gaudium: egritudines deteſtabiles in ſalutem. ⌈ †Uiſi ſunt greſſus †tui deus: [Al. viderūt] ingreſſus dei mei regis †qui eſt in ſancto †ipſius. ⌋ [Al. mos] [Al. mei] [Al. nō hȝ] Totus hic verſus incarnationem ſignificat dn̄i ſaluatoris. Dicit enim: Uiſi ſunt greſſus tui deus: ſiue per aſſumpti corporis formam: ſiue veſtigia predicationis: quibus innocenter ille in hoc mūdo ſanctis greſſibus ambulauit. Et vt dn̄m ſaluatorem euidenter oſtenderet: adiecit: Ingreſſus dei mei regis: qꝛ ipſe rex in hoc mūdo ſpecialiter ingreſſus eſt: de quo ſcriptum eſt in titulo paſſionis: Rex iudeorum. [Mar. 15.] Nam ꝛ corpus ipſius euidenter expreſſit dicens: Qui eſt in ſancto ipſius. Sanctum enim: templuȝ corporis fuit dn̄i chriſti. In eo enī erat plenitudo diuinitatis: quā perfidi videre non poterant. ⌈ Preuenerūt pncipes

Al. iuuēcula rum ❴coniuncti pſallentibus:in medio † iuuenū tympani
❴ſtriarum.⌋ Principes:apoſtolos ſignificat:qui ⁊ prin
cipes ſunt credentium populorum:⁊ preuenerūt oēs
in ſanctitate doctrine. Et ideo duces effecti ſunt: q̃
ipſos ſunt poſtea populi ſubſecuti. Addidit:Coniūcti
pſallentibus:ne crederes paucos fuiſſe. Coniunctam
quoq; multitudinem pſallentium conuenienter ad
iunxit:qui iam laudes dñi:non voce tm̄: ſed ⁊ bonis
actibus perſonarent. Sequitur: In medio iuuenum
tympaniſtriarū. Ne ſexum femineum crederes eſſe
contemptum:in medio dicit iſtum actum iuuenum
tympaniſtriarum:id eſt:iuuencularum prima etate
florentium:que tympana ſua:hoc eſt:corporis tenſio
nem ad dñi laudes gloriamq; verterūt:macerantes
ſe ieiunijs:carniſq; magis afflictione gaudentes: qđ
hodieq; in multis virginibus diuina virtus operat̄.
Alij vero tympaniſtriarum:eccleſiarū intelligi volue
runt:quarum atria velut quidem tympanis: laudes
dño populorum iubilatione concelebrant:de quibus
❴ſequenti verſu dicturus eſt.⌊ In eccleſijs benedicite
Al. deo: dño ❴† deum:dñm de fontibus iſrael.⌋ Interiecto diapſal
mate:ad quintam pſalmi tranſlatus eſt ſectionē: in
qua dicit:vbi dñs debeat bñdici. Ait enim fidelibus
In eccleſijs benedicite deum dñm:q̃ non per diuer
ſa conuenticula paganorum:neq; hereticorum ſpelū
cas:ſed in eccleſia catholica dñs benedici debet:vbi
recta fides eſt:⁊ vera confeſſio. Ibi enim iuſte lauda
tur:vbi non maledicitur. Nā quo modo ab illo lau
dem ſuſcipiat:qui ſe impia ſuperſtitione cōmaculat:
Sequitur:De fontibus iſrael:de doctrina ſcilꝫ chri
ſtiana:quam gentibus apoſtoli infuderant. Fons enī
ETY religionis inde per ceteras natiões emanauit. Fons
quippe a fouēdo dictus eſt:qđ corpora noſtra labore
Al. adoleſcē tulus in mē tis exceſſu ❴feſſa refoueat.⌊ Ibi beniamin † adoleſcentior: in pa
❴uore. Principes iuda duces eorum: principes zabu
Al. Et ❴lon: † principes neptalim.⌋ Hunc modum locutionis
proprium ſcripturarum diuinarum eſſe diximus:q̃
hebrea nomina ad aliquod myſterium ſignificatiōis
IDI interſerit. Dubium quippe non eſt:omnes prophetas
euangelice predicationis beatū tempus optaſſe:qđ
nunc pſalmigraphus vehementer affectans:per noīa
tribuum:⁊ dñm chriſtum: ⁊ ipſos indicaſſe probatur
apoſtolos. Ibi beniamin adoleſcētior in pauore: Ibi
ſcilꝫ in templo Hieruſalem:vbi verba dñi paulus au
diuit:qđ ⁊ textus actuū apl'oꝝ euidēter enarrat. Si
ue vt quidam volunt:ibi in eccleſia:vbi dixit pſallē
dum eſſe. Beniamin: Paulum deſignat apoſtolum:
Phil. 3. qui fuit de tribu beniamin. Ipſe enim dicit: Nā ⁊ ego
iſraelita ſum ex ſemine abraam:de tribu beniamin.
Adoleſcentior in pauore:q̃ lꝫ etate fuerit adoleſcēs
ſicut in actibus apoſtolorū:in paſſione beati ſtepha
ni Lucas dicit: Et falſi teſtes depoſuerūt veſtimēta
Act. 7. ſua ſecus pedes cuiuſdam adoleſcentis nomine ſau
li. Qui quamuis eſſet adoleſcens etate:adoleſcentior
extitit in pauore:quando ad vocē dñi corruit:qui eū
Ibidem. 9. miſeratus intonuit: Saule ſaule:quid me perſeque
ETY ris: Adoleſcens autem ab adolendo:id eſt:a creſcen
do dictus eſt. Principes iuda:dominū ſignificat ſal
uatorem:qui de tribu iuda deſcendit:ſicut Joannes
Apoc. 5. in apocalypſi dicit: Vicit leo de tribu iuda:radix da
uid. Addidit: Duces eorum:id eſt:populorū qui erāt
in eccleſia conſtituti:qđ non ſolum ad Paulum vel
ad dominum:ſed ⁊ ad illos aptandum eſt:quos dicit
inferius: Principes zabulon:principes neptalim. Za
bulon ⁊ Neptalim:tribus fuerūt iudaico populo cō

ſtitute:vnde reliqui apoſtoli trahere leguntur origi
nem. Et hi omnes:principes bene appellati ſunt:quia
eos honore ac primatu digniſſimos fidelium turba ſe
quebatur. Dicuntur enim principes ⁊ qui reges non
ſunt:ſicut in exodo legitur:in dedicatione taberna
culi:quo modo obtulerint dona duodecim principes
ſinguli de ſingulis tribubus iſrael. Congruit autem
ipſorum quoq; nominum ſignificatiōes edicere:qm̄
⁊ ipſe probantur eccleſie conuenire. Juda: confeſſio INTER
dicitur. Zabulon:habitaculum fortitudinis. Nepta
lim:dilatatio mea. Que ſi diligenter inſpicis:eccleſie
❴catholice competenter aptabis.⌊ Manda deus vir
❴tuti tue:cōfirma hoc deus qđ operatus es in nobis.⌋
Poſt illam de aduentu domini beatiſſimam predi
cationē:quaſi iam ineſtimabili accepto munere: ad
patrem propheta conuertitur dicens: Mā̄da deus vir
tuti tue. Virtus enim patris: Chriſtus eſt dominus:
ſicut apoſtolus dicit: Chriſtum dei virtutem ⁊ dei ſa 1. Cor. 1.
pientiam. Manda:ad perſonarū pertinet diſtinctio
nem. Nam vnum velle illis eſt:vnū poſſe perpetue.
Quid autem mandetur edicit: Confirma hoc deus
qđ operatus es in nobis. Magna petitio:vt ↄfirmet
deus in nobis fidem ſuam quam donare dignatus
eſt. Opus enim domini fuit:vt ceca gentilitas lumi
ne veritatis afflata:verum dominū ſaluatorem co
gnoſcere potuiſſet:ſꝫ illud Apoſtoli: Benedictus de Eph. 1.
us ⁊ pater domini noſtri Jeſu chriſti: qui benedixit
nos in omni benedictione ſpirituali in celeſtibus:in
quo ⁊ elegit nos ante mundi conſtitutionem vt eſſe
❴mus ſancti ⁊ immaculati in ipſo.⌊ A templo tuo † qđ Al. non hi
❴eſt in Hieruſalem:tibi offerent reges munera.⌋ Cum
ſoleant in templo munera offerri:hic a templo Hie
ruſalem dicit nihilominus offerenda. A templo ergo
Hieruſalem offerunt reges munera: qui in eccleſia
dei recta conuerſatione viuentes: ſui cordis offerūt
puritatem:q̃ iam venitur ad premiū:quando gra
na ſegregantur a paleis:⁊ vna fit Hieruſalem mater
omnium qui ſub chriſti lege vixerunt. Reges: verū
q; poſſimus accipere:q̃ ⁊ ipſi imperatores offerunt
ſeipſos deo munera:ſiue fideles homines:qui ſuum
corpus per chriſti gratiam regere meruerunt. Et re
ſpice quod Hieruſalem tm̄ dixit domini templum:
vbi ⁊ viſio pacis eſt: ⁊ diſcordantium hereticorum
❴nō miſcetur aduerſitas.⌊ Increpa feras † ſyluarum: Al. erūdinis cōgregatio
❴concilium taurorum † inter vaccas populorum.⌋ Ut Al. in vaccis
illa ſancta credulitas confeſſionis munimine firma
retur:dicit propheta: Increpa feras ſyluarum: id eſt:
argue ſuperbos homines ⁊ feroces:qui in praua per
ſuaſione ↄſiſtunt:vt iſtoꝝ inuectio fideliū ſit ſolida
ta munitio. Pro iniquis enim hominibus vel diabo
lo feras ponit: ſicut in alio pſalmo dicitur: Extermi Ps. 79.
nauit eam aper de ſylua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus
eſt eam. Addidit: Concilium taurorum inter vaccas
populorum. Subiungit nihilominus increpandum
hoc eſt:hereticos indomitos:qui erecta ceruice ſedu
cunt animas innocentes:⁊ ad ſuum gregem trahunt
quos infelici perſuaſione decipiunt. Vacce quoque
populorum: ſunt mulieres ductili voluntate leuiſ
ſime:que perfidie doctores tanquam tauros ſequun
tur:de quibus dicit Apoſtolus: Ex his enim ſunt qui 2. Timoth. 3.
penetrant domos:⁊ captiuas ducunt mulierculas
oneratas peccatis:que ducuntur varijs deſiderijs
ſemper diſcentes: ⁊ ad ſcientiam veritatis nunquā
peruenientes. Cur ergo tales debeant increpari:ſub
❴ter adiunctum eſt.⌊ Ut † nō excludanꝫ hi qui probati Al. excludā eos
ſunt

M. Diſſipa {ſunt argento. †Diſperge gẽtes que bella volũt.} Uti
litas illius increpationis oſtenſa eſt:qꝛ dum falſitas ar
guit̃:nihilominus veritas cõprobat̃. Oportet enim
feras ſyluarum increpare:tauros abycere:vaccas popu
loꝝ inuehere:vt hi qui ꝓbati ſunt:id eſt:quos chari
tas ſpiritualis decoctis ſordibus vitiorum:velut ar
gentũ mundiſſimũ:ad eiꝰ puritatem vſqꝫ perduxit:
corroborentur atqꝫ ꝑficiant. Addita eſt quoqꝫ ſen
tentia que diſſiparet hereticos. Ipſi enim ſunt gẽtes
que bella volũt:id eſt:que cõtentionibus nõ ꝑfectũ
anime tendũt:ſed vt peruerſis ſuaſionibus captiuẽt
M. Uenient legati ex egypto ethiopia preueniet manus eius deo {aĩas inocentes. †Offerũt velociter ex egypto:ethio
pia feſtinet manus dare deo.} Cõgruat ꝛ hũc verſuꝫ
ſm tranſlationem patris Hieronymi recipere:qui ꝛ
ꝓpter hebraicã veritatẽ ſequendus eſt:ꝛ nexũ nobis
ambiguitatis abſoluit. Egyptus ꝛ ethiopia:pro inco
larũ ſuoꝝ tenebroſa nigredine ſemꝑ in malo ponun
SCHE tur. Que figura dicit̃ Synecdoche:id eſt:a parte totũ.
Significat enim mũdũ:qui denſis tenebris vitioꝝ
a diabolo premebat̃ obnoxius. Hic dñi clarificatus
lumine:ad eterne vite meruit munera peruenire. Cõ
monet ergo ꝓpheta gentiũ ꝑplos:vt offerant veloci
ter ex egypto deo munera:hoc eſt:animas ſuas mun
dana ſorde purgatas. Ethiopia quoqꝫ feſtinet manꝰ
dare deo. Metaphora a bellãtibus tracta:qui ne cru
deliter intereant:manus ſuas victoribus dedunt:vt
armis depoſitis periculuꝫ mortis euadant:ſic ethio
pia cõmonet̃ ne ſe tardet deo tradere:quatenꝰ victa
{floreat que in ſua libertate ſordebat. †Regna terre
cantate deo:pſallite domino.} Hanc quoqꝫ partem
pulchra exhortatione cõcluſit:dicens enim: Regna
terre:omne genus humanum ſignificare voluit:qꝛ lꝫ
ſint gentes que nõ habeant reges:tamen hoc verbo
cõcluditur quicqd gentiũ eſſe ſentitur. Quod dicit:
Cantate:ad anime reſpicit puritatẽ: Pſallite ad ope
M. Qui aſcendit ſuper celos celi ad orientem {ras ſanctiſſimas que dño ꝓbantur accepte. †Pſallite
deo qui aſcendit ſuper †celos celoꝝ ab oriente. Ecce
M. voci ſue {dabit †vocem ſuam:vocem virtutis ſue.} Poſt quin
qꝫ diapſalmatis interpoſitionẽ: ꝓpheta venit ad ſextã
partẽ admonens fideles vt deo pſallant:qui reſurre
xit a mortuis. Nam cui deo pſalleret̃ exponit̃: Qui
aſcendit ſuper celos celoꝝ:dñs vtiqꝫ ieſus qui de ce
lo deſcendit ad liberandaꝫ infirmitatis noſtre natu
ram:ipſe etiam ſuper celoꝝ celos aſcendit:qui ſedet
IDI ad dexteraꝫ patris. Conſiderandũ aũt eſt ꝙ frequẽ
ter in ſcripturis diuinis:plurali numero celos dictos
Gen. i. inuenies:dum legat̃: In principio fecit deus celuꝫ ꝛ
terrã:cum tamen pluraliter dici:ꝛ celi legant̃ ꝛ ter
re. Modus enim iſte locutionis latius patet:vt abu
ſiue ſingularia plurali numero dicamꝰ:ꝛ pluralia ſin
gulari. Ab oriente vo qꝺ dixit:hieroſolymã euidẽter
oſtendit:que eſt in orientis partibus collocata:vñ do
minus apoſtolis videntibus aſcendit ad celos:terra
multis plena miraculis:vbi fideliuꝫ credulitas plus
aſpectibus ꝙ̃ lectionibus eruditur. De qua pulchre
ac vere Leo pater apoſtolicus dixit: Et quod alibi
nõ licet nõ credi:ibi non poteſt nõ videri. Quid eniꝫ
laborat intellectus:cui eſt magiſter aſpectus? Et cur
lecta vel audita ſunt dubia:vbi ſe ꝛ viſui ꝛ actui to
ta humane ſalutis ingerunt ſacramenta? Unde nec
illud quoqꝫ iudico tranſeundum:qꝺ illi triumphali
aſcenſioni:illam quoqꝫ imaginẽ tabernaculi:in epi
ſtola ad hebreos beatus apoſtolus Paulus mirabili
Heb. 9. ter applicauit dicens: Chriſtus aũt aſſiſtẽs pontifex
futuroꝝ bonorum:per amplius ꝛ perfectius taberna
culũ nõ manufactũ:id eſt:nõ huius creationis:neqꝫ
per ſanguinẽ hircorum ꝛ vituloꝝ:ſed per ꝓpriũ ſan
guinẽ introiuit ſemel in ſancta:eterna redemptione
inuenta. Et iterũ: Nõ enim in manufacta ſancta Je
ſus introiuit exemplaria verorum:ſed in ipſuꝫ celũ:
vt appareat nũc vultui dei pro nobis. Sic igit̃ actus
iſte magnificus:qui nunc per gaudia ꝑclara deſcribi
tur:illo tabernaculo congrue prefiguratus eſſe mon
ſtratur. Sequitur: Ecce dabit vocem ſuã vocẽ virtu
tis ſue. Hoc multis modis intelligi põt. Dedit vocẽ
ſuam:qñ paralytico dixit: Surge ꝛ ambula:quando
lazarum ſuſcitauit:quãdo demonibus vt obſeſſos re
linquerẽt iperauit. Dabit etiã vocẽ virtutis ſue:qñ
in nouiſſimo die vt reſurgat humanũ genꝰ edixerit.
Quid eniꝫ fortiꝰ ꝙ̃ reuocare fauillas ad corpus mo
bile viuãqꝫ ſubaꝫ ꝛ nãm illã mortalitatis ad eterne
vite dona ꝑducere: Sicut in euãgelio legit̃: Ueniet Joan. 5.
hora ꝛ qui ſunt in monumentis:audient vocem eius:
{ꝛ ꝓcedent. †Date †honorem deo ſuper iſrael:magni
ficentia eius ꝛ virtus eiꝰ in nubibus.} Adhuc in ipſis M. gloriam
exhortationibus perſeuerat. Cum enim dicit: Date
honorem deo:ipſi magis vt honorentur hortatus eſt.
Nam qui deo dat laudes:ſe facit eſſe laudabilẽ:ſic ꝛ
qui illi dat honorẽ:ſibi conquirit ſine dubio dignita
tem. Super iſrael dũ dicit̃:eccleſia catholica ſignifi
catur:in qua deus vere ꝯſpicit̃:dum recta fide ſenti
tur. Iſrael enim interpretat̃:vir videns deum. Qua
propter alibi nõ põt videri:niſi ibi vbi ei ꝓbatur ve INTER
riſſime populus confiteri. Sequit̃: Magnificentia
eius ꝛ virtus eius in nubibus. Magnificentia perti
net ad illud:quia ſemꝑ magna facit. Uirtus:qm im
perio eius famulatur effectus. Omnia eniꝫ facit que
vult in celo ꝛ in terra. Sed iſta magnificentia ꝛ vir
tus domini in nubibus eſſe dicit̃:nõ in iſtis viſibili
bus:que aut aquas depluunt:aut corpulenta qualita
te denſant̃. Sed aliquas poteſtates deſignat ſupna
ratione pollentes:que iuſſis dñi intellectuali condi
tione famulant̃:de quibus dictuꝫ eſt: Mandabo nu Iſa. 5.
bibus meis ne pluant ſuper eam imbrem. Multis
enim ſignificationibus ſermo iſte repletus eſt:quod
{etiam reſpicit ad apoſtolos ꝛ ꝓphetas. †Mirabilis
deus in ſanctis ſuis:deus iſrael.} Ecce ne nubes illas
intelligeres aereas:dicit: Mirabilis deus in ſanctis
ſuis:ſiue in angelis:ſiue in hominibꝰ qui eius iuſſio
nibꝰ obſecũdãt. Iterũ geminat: Deus iſrael:vt in ho
minũ cordibus infigeret:vbi deus mirabilis appare
{ret. †Ipſe dabit virtutẽ ꝛ fortitudinẽ †plebis ſue:be M. plebi
nedictus deus.} Ne quis de humana imbecillitate
diffideret:nec ſe crederet ad tanta premia perueni
re:veraci promiſſione firmatur:qꝛ dominus dabit fi
delibus ſuis virtutem patientie:ꝛ fidei fortitudinẽ:
vt poſſint ad eterna premia peruenire. Et vt deſigna
ret euidentius qui poſſit dare:que ſuperius dixit. Ad
didit: Benedictus deus:id eſt:qui oium ore ſempqꝫ
debeat benedici:vt ſicut nunꝙ̃ beneficijs ceſſat:ita
ꝛ bñdictiones ſemꝑ accipiat. Nõ eniꝫ duobꝰ verbis
laudeꝫ eius credamus breuiter explicandam. Nam
ꝛ qui ſcripturas eius meditat̃ benedicit dominum:
ꝛ qui iuſſa ipſius ſancta operatione compleuerit be
nedicit dominum:ꝛ qui ei fideliter confitetur bene
dicit dominus. Sic fit vt breuis iſta laudatio:totius
vite noſtre tempore ſub aſſiduitate ſoluatur.

Concluſio.

Cucurrit copioſus pſalmus ingentiũ more flu
uioꝝ:qui quãtũ plus terras occupãt

tanto amplius agros fecundant. Fluuius qui nõ ore ſed magis aurib⁹ bauriaẽ: fluuius qui potẽ mẽte nõ corpore: fluui⁹ qui ſine aliquo humore ſemꝑ irrigu⁹ eſt: puros ſenſus inebriãs: ꝛ peccatis ebrios ad ſobrietatẽ mentis adducens. Aqua que ſimul ſitim tollit ꝛ famẽ: que nõ digeſtionib⁹ effundiẽ: ſed ꝑcepta ſemꝑ augeẽ. Oremus: vt iſte nos fluuius ſine intermiſſione poſſideat. Nõ erimus arena ſterilis: ſed ager fecũdus: ſi bñficio dñi aluens eius nos ſemꝑ teneat occupatos. Memẽto tñ ꝙ hic pſalmus aſcenſiones dñi mirabili pre ceteris fulgore deſcripſit.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 67ᵐ.

In finẽ pro his qui commutabuntur Dauid. LXVIII.

Saluum me fac deus: qm̃ intrauerũt aque vſqz ad aiam meaz. Infixus ſuz in limo ꝓfundi: ꝛ nõ eſt ſubſtãtia. Ueni in altitudinẽ maris: ꝛ tẽpeſtas demerſit me. Laboraui clamãs rauce facte ſũt fauces mee: defecerũt oculi mei dũ ſpero i deũ meũ. Multiplicati ſũt ſuꝑ capillos capitis mei: qui oderũt me gratis. Cõfortati ſũt qui ꝑſecuti ſunt me inimici mei iniuſte: que nõ rapui tũc exoluebã. Deus tu ſcis inſipientiã meã: ꝛ delicta mea a te nõ ſunt abſcondita. Nõ erubeſcant in me qui expectant te dñe: dñe ṽtutũ. Nõ cõfundanẽ ſuꝑ me: qui querunt te de⁹ iſrael. Qm̃ ꝓpter te ſuſtinui opꝓbriũ: operuit ꝯfuſio faciẽ meã. Extraneus factus ſuz fratrib⁹ meis: ꝛ peregrinus filijs matris mee. Qm̃ zelus dom⁹ tue comedit me: ꝛ opꝓbria exꝓbrãtiũ tibi ceciderũt ſuꝑ me. Et operui in ieiunio aiam meã: ꝛ factũ eſt in opꝓbriũ mihi. Et poſui veſtimentũ meũ ciliciũ: ꝛ factus ſuz illis in parabolã. Aduerſum me loquebanẽ qui ſedebant in porta: ꝛ in me pſallebãt qui bibebãt vinũ. Ego ṽo orationẽ meã ad te dñe: tempus beneplaciti deus. In multitudine miſericordie tue: exaudi me in ṽitate ſalutis tue. Eripe me de luto vt nõ infigar: libera me ab his qui oderũt me ꝛ de ꝓfundis aquaꝝ. Nõ me demergat tẽpeſtas aque: neqz abſorbeat me ꝓfundũ neqz vrgeat ſuꝑ me puteus os ſuũ. Exaudi me dñe qm̃ benigna eſt miſericordia tua: ſ; multitudinẽ miſerationũ tuarũ reſpice me. Et ne auertas faciẽ tuã a puero tuo: qm̃ tribulor: velociter exaudi me. Intẽde aie mee ꝛ libera eã: ꝑpter inimicos me os eripe me. Tu ſcis iproperiũ meũ ꝛ ꝯfuſionẽ meã: ꝛ reuerẽtiã meã. In ꝯſpectu tuo ſunt oẽs qui tribulãt me: iproperiũ expectauit cor meũ ꝛ miſeriam. Et ſuſtinui qui ſimul cõtriſtareẽ ꝛ non fuit: ꝛ qui ꝯſolareẽ ꝛ nõ inueni. Et dederũt in eſcã meam fel: ꝛ in ſiti mea potauerũt me aceto. Fiat menſa eorũ corã ipſis in laqueũ: ꝛ in retributiones ꝛ in ſcandalũ. Obſcurenẽ oculi eoꝝ ne videant: ꝛ dorſum eoꝝ ſemꝑ incurua. Effunde ſuꝑ eos irã tuã: ꝛ furor ire tue cõprehendat eos. Fiat habitatio eoꝝ deſerta: ꝛ in tabernaculis eoꝝ nõ ſit qui inhabitet. Qm̃ quẽ tu percuſſiſti ꝑſecuti ſunt: ꝛ ſuꝑ dolorẽ vulnerũ eoꝝ addiderũt. Appone iniqtatẽ ſuꝑ iniquitatẽ eoꝝ: ꝛ nõ intrẽt in iuſtitiã tuã. Deleanẽ de libro viuẽtiũ: ꝛ cum iuſtis nõ ſcribãtur. Ego ſuz pauper ꝛ dolẽs: ſalus tua de⁹ ſuſcepit me. Laudabo nomen dei cũ cantico: ꝛ magnificabo euz in laude. Et placebit deo ſuper vitulũ nouellũ: cornua ꝑducentẽ ꝛ vngulas. Videãt pauperes ꝛ letenẽ: querite deuz ꝛ viuet aĩa veſtra. Qm̃ exaudiuit pauperes dñs: ꝛ vinctos ſuos nõ deſpexit. Laudent illũ celi ꝛ terra: mare ꝛ oĩa reptilia in eis. Qm̃ deus ſaluã faciet ſion: ꝛ edificabunẽ ciuitates iude. Et inhabitabunt ibi: ꝛ hereditate acquirent eaz. Et ſemen ſeruorum eius poſſidebit eam: ꝛ qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

In finẽ ad dñm reſpicere ſaluatorẽ nullus ignorat: qui in hoc pſalmo ſuam narraturus eſt paſſionez: ita vt eius verba: ꝛ euangelica teſteẽ auctoritas: ꝛ de eo apls ſumere doceaẽ exemplũ. Legiẽ enim in euãgelio: Et dederũt in eſcam meaz fel: ꝛ in ſiti mea potauerũt me aceto. Et alibi: Zelus dom⁹ tue comedit me. Apoſtolus quoqz paulus ait: Fiat mẽſa eoꝝ corã ipſis in laqueũ: ꝛ in retributionẽ: ꝛ in ſcandalu: obſcurenẽ oculi eoꝝ ne videant: ꝛ dorſuz eoꝝ ſemꝑ incurua. Quos verſus hic poſitos: memor lector inueniet. Unde qs dubitare poſſit hũc pſalmũ paſſioni dñice cõuenire: cui talis ac tãta in hũc itellectũ ſuffragatur auctoritas. Sequiẽ: Pro his qui cõmutabũtur. Iſta igiẽ cõmutatio: ſignificat ꝑplos chriſtianos: qui veteris hoĩs prauitate depoſita: in noue regnãtionis ſunt munere cõmutati. Pro his aũt: qđ dictũ eſt: intelligẽdũ eſt: qm̃ reuera paſſio dñi pro cunctis fidelibus collocata monſtraẽ. Dauid quoqz ſubiunctũ eſt vt ꝛ finis ꝛ initiũ dño chr̃o cõgrueret: ſicut ipſe de ſe dicit: Ego ſum alpha ꝛ o: initiũ ꝛ finis. Sic tot⁹ pſalmi virtus tituli huius diſpoſitione declaraẽ. Memẽto autẽ quartũ hũc eſſe pſalmũ: qui paſſionẽ reſurrectionẽqz dñicam latius eloquunẽ. Apoc. i.

Diuiſio.

Aetenus diapſalmatũ beneficio diuiſiones intrepidus annotaui: ſciens ſegregationẽ ibi merito poni: vbi ſilẽtia diuina ꝑuenerant. Nunc aũt oremus dñm: vt qui donat in terra viã: ipſe in abyſſis certos preſtet itinera. Per totũ pſalmuz (ſicut diximus) ex-

forma ſerui loquiť chriſtus. Primo capite depreca-
tur: vt ſaluus fiat a patre: q̄ṁ gratis a iudeis multas
tribulationes inſecutioneſqꝫ perpeſſus eſt. Scḋo ca-
pite: poſtulat a parte mēbroꝝ: ne decipiať ſpes fideli
um in eius reſurrectione cōfiſa: oīa ſe dicens equani
miter ſuſtinuiſſe: que iniqui videbanť ingerere. Ter
tio precať: vt ipſius exaudiať oratio: quatenus de lu-
to huius ſeculi eius cōuerſatio immaculata liberetur.
Scire nāqꝫ dicit deū quātis inimicoꝝ appetať inſi-
dijs: vt vſqꝫ ad paſſionis exitū machinato diſcrimi-
ne pueniret. Quarto: virtute preſcientie ſue que con-
tingere poterant inimicis ventura pnuntiat. Quin-
to: a forma ſerui ſe pauperē pfiteť: vnde ⁊ laudes ſe
dicit redditurꝫ paterne clementie: hortans fideles
vt in dn̄o debeant confidere: qui eccleſiam ſuam de
mundi iſtius aduerſitate liberauit: ⁊ ſanctis ſuis in
ea perenni felicitate pſpexit. Expoſitio.

Saluū me fac deus: q̄ṁ intrauerunt aque
vſqꝫ ad aīam meā. Deitatē chriſti impaſ-
ſibilem cuncta mentis ſanitas confiteť:
ſed aſſumpſit infirmitatē noſtram que
ſubiacere potuiſſet exitio: Ex ipſa nūc diſ-
penſatione clamat: Saluū me fac deus: vt q̄ mortē
refugere nō debuit quā volūtarie ſuſtinebat: reſur-
rectionis auxiliū humanitas eius expoſcit: vt cele-
rius fieri ſalua potuiſſet. Paſſus eſt enim ille q̄ vo-
luit: patiunť martyres ⁊ nolentes. Sic enim ipſe do-
Joan. 21. minus Petro dixit aplo: Cum ſenueris alius te pre-
cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. Nūc cauſā reddiť qua
re ſe ſaluū fieri poſtulabat: ſcilicet q̄ṁ intrauerunt
aque vſqꝫ ad aīam meā. Aquas: pro ſeditionibus ple
bis motuqꝫ populoꝝ debere ſuſcipi ſepius ſcriptura
Pſ. 123. diuina teſtať: ſicut eſt illud: Forſitan velut aqua ab-
ſorbuiſſet nos. Et ſequiť: Torrentē pertranſiuit aīa
noſtra: forſitā pertranſiſſet aīa noſtra aquā intolera
bilē. Quapropter populus ille iudaicus: vſqꝫ ad aīas
dn̄i ⁊ ſaluatoris intrauit: q̄ eum crucifigere ſcelerata
Al. limo mente preſumpſit. Infixus ſū in limū profundi:
⁊ nō eſt ſubſtantia. Veni in altitudinē maris: ⁊ tem-
peſtas demerſit me. Primo ſciendū eſt ſchema eſſe
SCHE Characteriſmos: que latine iformatio vel deſcriptio
nuncupať. Paſſionē quippe ſuam venturā quibuſdā
alluſionibus dn̄s deſcribere comprobať. Sed hunc
verſum ſubtiliter inquiramus: q̄ nō paruę pfundi-
tatis eſſe dnoſcať. In illa cōditione rerum de limo
quidem terre hoiem deus creauit: ſed non de pfundo.
Facti ſunt aūt hoīes limus pfundi: q̄ ⁊ originali ⁊
quotidianis peccatis tenentur obnoxij. Per hunc li-
mum pfundi infixus eſt dn̄s: q̄ dementiū turba iu-
Joan. 19. deoꝝ clamabat: Crucifige crucifige. Quoꝝ caro ori-
ginali peccato dedita limus erat: ſꝫ ſcelerata calidi-
ETY tas pfundi ſibi nomen adiecerat. Limus eniꝫ dict⁹
eſt: quaſi ligans humū. Sequiť: Et nō eſt ſubſtantia:
Omne malū ſubſtātia nō eſt: q̄ ſubſtantia dici non pōt
que a dn̄o creata nō eſt. Nō enim ſubſiſtit ſed acci-
dit: nec extrinſecus manet ſed tn̄ videť eſſe dū pro
uenit. Veraciter ergo negat ſubſtantiā fuiſſe viciatā
naturam quā a ſe nouerat nō creatam. Sic ⁊ in alio
Pſ. 38. pſalmo legiť: Et ſubſtantia mea tanq̄ nihil ante te
eſt. Nō illa vtiqꝫ quā deus creare potuit: ſed que dia-
bolo ſuadente viciata ſuccubuit. Siue illud ſimplici
ter debemus aduertere: crucifixus ſum iniquitate iu
deoꝝ: ⁊ nō eſt carnis virtus euadendi mortiferā paſ
ſionē. Addidit: Veni in altitudinē maris ⁊ tēpeſtas
demerſit me. Ille qui ſuper maria fixis greſſib⁹ am-
bulauit: qui petro dexterā ne mergereť extendit: quē
admodū ſe tēpeſtate dicit eſſe demerſum? Hic alti-
tudo maris: copioſam ppli ſignificat inſaniā. Idē tē-
peſtas eſt: ſeditio cōcitata dementiū. Ipſa enim de-
merſit dn̄m ſaluatorē: q̄ eū peruenire fecit ad cru-
cē. Laboraui clamās rauce facte ſunt fauces mee:
defecerunt oculi mei dū ſpero in deū meū. Querē Al. meum
dum eſt quēadmodū hic dicit: Laboraui clamans:
dū legať in euangelio: Nō reſpondebat eis verbum?
Nā Iſaias quoqꝫ dicit: Sicut ouis ad occiſionē du- Iſa. 53.
ctus eſt: ⁊ ſicut agnus coram tondēte ſe ſic nō aperiet
os ſuū. Vtrūqꝫ veꝝ: vtrūqꝫ cōpletū eſt. Nā ⁊ tacuit
cū tradereť: vt eius diſpoſitio ad mundi ſalutarē ter-
minū perueniret. Et oīno clamabat: cū dicebat: Pater
iuſte mundus te nō cognouit. Vel illud: Pater ſi fie- Joan. 17.
ri pōt trāſeat a me calix iſte. Et iterū: Pater ignoſce Mat. 26.
illis: q̄ neſciunt q̄d faciūt. Nam ⁊ illo tempore labo Luc. 23.
rās clamauit q̄ṁ dicebat: Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei. Math. 23.
Ve mūdo ab ſcandalis: ⁊ his ſimilia. Laborabat er- Ibidem. 18.
go clamans: q̄ nō audiebať a perfidis. Labor eniꝫ
inauditū ſignificat clamorem: q̄ laborare illos non
dicimus: quos votū ſuū ipleuiſſe teſtamur. Deniqꝫ
ſic ſequitur: Rauce facte ſunt fauces mee. Raucedo
q̄ fauces noſtras poſſidet: vba noſtra ad alienas au
res cōfuſa perueniūt. Merito ergo dicit fauces ſuas
raucas eſſe factas: q̄ dicta ei⁹ nequaq̄ ſacrilegus po
pulus audiebat. Adiecit: Defecerunt oculi mei dum
ſpero in deum meū. Oculos iſtos carnales defeciſſe
credamus dn̄o: qui morte cōcluſi ſunt: q̄ cordis ocu-
los in ſua deitate ſemp intētos habuit qui nunq̄ car-
nis lege peccauit. Multiplicati ſunt ſuper capillos
capitis mei: qui oderūt me gratis. Scimus capillos
noſtros ad decorē capitis eſſe conceſſos: Sic eccleſie
apoſtoli ſunt tributi: vt ſicut ceſaries ornat caput: ita
⁊ oēs fideles decorare pbenť eccleſiā. Ergo vt oſtē
deret plus eſſe numerū infidelium q̄ deuotoꝝ: dicit
multiplicatos eſſe perfidos iudeos ſupra numerū ca-
pilloꝝ: id eſt: recte credentiū. Nā ſi ad litterā velis
accipere: per Auxeſin dictū eſt: vt per hoc turbam iu SCHE
daice multitudinis indicaret. Sequiť: Qui oderunt
me gratis. Gratis plane: q̄ illum perſecuti ſunt quē
ppitium optare debuerunt. Gratis enim tunc odiſſe
dicimur: q̄ quēpiam ſine aliqbus offenſionib⁹ exe-
cramur: ſicut ⁊ in 34° pſalmo iam dictū eſt: Q̄ṁ gra Pſ. 34.
tis abſconderūt mihi interitū laquei ſui. Conforta- Al. perſecuti ſunt
ti ſunt inimici mei qui me perſequunť iniuſte: que
non rapui tunc exoluebā. Superius dixit: ſuper ca-
pillos capitis multiplicatos inimicos: ⁊ ne crederes
tn̄ eos innumeros: nō etiā noxios fuiſſe: addidit: Cō
fortati ſunt: q̄ id q̄d conabanť efficere probanť im-
pleſſe. Et vt illos inimicos ſua culpa cognoſceres ex-
citatos: adiecit: Qui me perſequūtur iniuſte: hoc eſt:
q̄d ſuperi⁹ dixit: gratis. Reuera iniuſtum fuit: vt qui
venerat ad iudaicos populos ſaluandos: eos potius
inueniſſet inimicos. Subiunxit: Que nō rapui tunc
exoluebam. Rapuit Adam ſuaſus a diabolo: q̄ hoc
q̄d ille preceptū inhibuerat preſumpſit attingere. Et
merito morte damnat⁹ eſt: q̄ vite delegit cōtemnere
preceptorē. Chriſtus aūt peccata non rapuit: delicta
neſciuit: ⁊ tn̄ crucē quaſi aliq̄d delictū ppetraſſet ex-
cepit: ⁊ ſoluit pro nobis q̄d pro ſe iuſte nō pertulit: ⁊
vt noſtre mortis chirographum vacuaret: ipſe toti⁹
culpe pſoluit debitā quātitatē. Deus tu ſcis inſipiē
tiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſūt abſcōdita. Venit
ad 2ᵐ caput: vbi iam loquitur pro parte membroꝝ.

1.Cor.1. Inſipiēs enī3 eſſe nō pōt chriſtus. De quo dicit apl's:
Dei virtutē ⁊ dei ſapientiā. Sed inſipientiam habe
re pro illis dicit̄:qui ſicut ⁊ it titulus:cōmutati eſſe
noſcunt̄. De inſipientibus enī3 facti ſunt vere ſapiē-
tes:q2 recte religionis gratiam poſt magna crimina
Ibidē perceperunt. De qbus idē dicit apl's: Que ſtulta ſunt
huius mundi elegit deus vt cōfundat ſapientes. Si
mili mō pro ſuo corpe caput loquit̄ chriſtus dicens:
DOG Delicta mea a te nō ſunt abſcōdita. Certu3 eſt enim
q2 deo manifeſta ſunt cuncta que agim⁹:⁊ nobis ple
rūq3 ignota ſunt que culpis ſurripientibus perpetra
Pſ.18. mus. De humana quippe ignorantia dictū eſt: Deli-
cta quis intelligit? Merito ergo ad illos referenda
ſunt delicta iſta:qui abſoluēdi ſūt debitis ſuis. Dñs
Ioan.14. aūt chriſtus peccata nō habuit:ſicut ipſe dicit: Ecce
veniet p̄nceps mūdi hui⁹:⁊ nō inueniet in me qcq̄.
Iſa.53. De quo ⁊ Iſaias dicit: Peccatū nō fecit:nec dolus in
uentus eſt in ore eius: Sed magis:ſicut dicit aplus:
2.Cor.5. Eum qui nō nouerat peccatū:pro nobis peccatū fe-
cit:id eſt:pater filiū ſuū hoſtiā pro peccatis cōſtituit
imolandū. Qđ pater Auguſtinus in libro enchiridi-
on ſubtiliter cōprehēdit atq3 diſſeruit. Quapropter
inſipiētiam vel delicta:a parte membrorum poſita de-
bemus accipere. Que figura dicit̄ Tapinoſis:id eſt:
SCHE humiliatio:cum verbis humillimis rei minuit̄ ma-
Al'.dñe gnitudo. Nō erubeſcant in me:qui te expectant do
Al'. cōfundāt mine deus virtutū. Non reuereant̄ ſuper me:qui
Al'. querunt requirunt te deus iſrael. Ecce verſus iſte declara-
uit a membris dictu3:qđ ſuperius ait. Precat̄ enim
ieſus chriſtus ne de ipſo erubeſcant qui reſurrectio-
nem eius glorioſo deſiderio ſuſtinebant:quā3 carna
libus oculis nō poterant intueri:ſicut ipſe dñs dixit:
Mat.13. Multi ꝓphete ⁊ iuſti cupierunt videre que vos vi-
detis:⁊ audire que auditis. Petit ergo īfirmitas car-
nis:ne aliter eueniat:q̄ ſpiritus ſanctus predixerat
per ꝓphetas. Cum enim dicit: Dñe deus virtutum:
oſtendit impoſſibile nihil eſſe oīpotentie ipſius. Nā
qui virtutibus imperat:nō eſt qđ nō pro ſua volūta-
te perficiat. Et intende quēadmodū ad reſurrectio-
nis myſteriū transferat̄. Dicit enim: Nō reuereant̄
ſuper me qui requirunt te deus iſrael:id eſt:non hu-
manas inſultationes diutius de mea dormitione ſu-
ſtineant:qui te requirere comprobant̄. Et bene addi
dit: Deus iſrael:vt qui diuinitatē eius poterāt intue-
ri:nō ſeducerent̄ infirmitate carnali. Quā propter
Al'. ſuſtinui opprobriū te ſupportaui improperium:operuit reuerentia fa
Al'. cōfuſio ciem meam. Redit ad perſonam ſuam per hos ſex
verſus pene vſq3 ad fine3 diuiſionis:enumerans di-
uerſa cōtraria que pertulit a iudeis. Qđ ſchema dici
SCHE tur Synathriſmos:latine cōgregatio:vbi multas res
ad inuidiā faciendā in vnum cumulū cōgregamus.
Supportauit enim improperium:cum ei dicebat̄ a
Mat.12. iudeis: In Beelzebub eycis demonia. Et alibi: Et ec
Ibidē.11. ce homo vorax ⁊ potator vini:publicanorum ⁊ peccato
ru3 amicus. Et alibi: Nonne hic eſt fabri filius:⁊ his
Mat.13. ſimilia. Sequit̄ illud qđ ſolet euenire in bono nego
cio laceratis:quos tanto amplius cōſtat ad tempus
triſtes effici:quanto in ſe cognouerint iniqua confin-
gi. Extraneus factus ſum fratribus meis:⁊ hoſpes
Al'.pegrin⁹ filijs matris mee. Iudeos hic appellat fratres:qui
erant ei ſanguinis vicinitate cōiuncti. Quibus extra
neus factus eſt:qm̄ ei credere noluerunt. Nam cum
ipſe eſſet de ſemine abraam ſm carnem:illi malis ope
ribus abdicati a patriarche ſunt origine ſegregati:ſi-
Ioh.8. cut ait in euangelio: Si filij abrae eſſetis:opa abrae
feciſſetis. Adiecit: Et hoſpes filijs matris mee. Ho-
ſpitem dicimus quēlibet domum noſtram ad tēpus
habitantē:qui nō noīe cōſanguinitatis:ſed tanq̄ pe-
regrinus excipit̄. Matrem vō ſuā ſynagogam dicit:
de qua ortus eſt cū in iudea gēte naſci dignatus eſt.
Filios ergo matris ipſos dicit:quos ſuperius dixit ⁊
fratres. Sed iſti filij ſi fuiſſent veri:nō vt hoſpitem
habuiſſent:ſed vt fratrem chariſſimū ſuſcepiſſent do
minū chriſtum. Quā zelus domus tue comedit me:
⁊ opprobria exprobrantiū tibi ceciderūt ſuper me.
Ipſa eſt ſententia quam euangeliſte cōmemorant.
Quapropter nullus ambigat hunc pſalmū paſſionis
dominice predicere veritatē:qm̄ ⁊ incarnatus dei fi- Ioh.2.
lius ipſa verba locutus eſt. Comedebat enim eum ze
lus domus dei:qm̄ funiculo facto cathedras venden-
tium colūbas ⁊ nummulariorum mēſas euertit:docēs
aliud eſſe templū ſanctū:aliud negociatiōis officiū.
Sed iſtum zelum qđ fuerit cōſecutū patenter adiū-
gitur. Et opprobria exprobrantiū tibi ceciderunt ſu-
per me. Nam poſtq̄ indigni ſalutaribus monitis in-
crepabant̄:opprobria ſupra eum quaſi conferta tela
miſerunt:vt pro admonitionibus ſanctis viciſſitudi
nem redderent iurgiorum. Dicebant enim: Nonne hic Luc.4.
filius marie eſt ⁊ ioſeph: Et in alio loco: Hunc autē Ioh.9.
neſcimus vnde ſit:⁊ his ſimilia:que inſana iudeorū
turba loquebatur. Sed qđ dixit: Exprobrantiū tibi:
querendū eſt quare dicat patri exprobratum:du3 nō
legamus a iudeis tempore paſſionis domini chriſti
tale aliquid perpetratū: Sed exprobratum eſt patri Pſ.77.
ab eis:ſicut in.77° pſalmo dicturus eſt. Et male locu
ti ſunt de deo:⁊ dixerunt:nunqđ poterit deus parare
menſam in deſerto: Vel qm̄ inſani de formato vitu Exo.32.
lo dicebant: Hi ſunt dij tui iſrael:qui te eduxerūt de
terra egypti. Vn̄ nunc recte chriſtus dominus dicit
cecidiſſe ſupra ſe opprobria que deo patri anteriori-
bus temporibus exprobrabant:vt ex conſuetudine
magis impia:q̄ hoc nouiter aliqđ putares effectū.
Sequitur: Ceciderunt ſuper me:vt effectum mortis
oſtenderet: quem crucis dignatione ſuſcepit. Tunc
enim cadunt ſuper nos mala:quando ea vitare non
poſſumus. Et operui in ieiunio aīam meā:⁊ factum
eſt in opprobriū mihi. Ieiuniū dicimus quotiens a DEF
cibis carnalibus abſtinemus:nec eſuriem noſtram
aliqua comeſtione ſatiamus. Ad quā ſimilitudinē ieiu-
naſſe ſe dicit dñs chriſtus:q2 boſum fidē quā3 valde
eſuriebat minime poterat inuenire:ſicut ⁊ in 34° pſal Pſ.34.
mo dictū eſt: Ego aūt cū mihi moleſti eſſent indue-
bam me cilicio:⁊ humiliabā in ieiunio aīam meam.
Eodem modo ⁊ ſitire ſe dixit:qm̄ ad ſamaritanā ve-
nit ⁊ aquā petijt dicens: Sitio:da mihi bibere:id eſt: Ioh.4.
vt fidē ab ea quā querebat agnoſceret. Sed q2 ieiu-
niū iſtud ab humana indeuotione trahebat̄. Operui
dixit aīam meā:quaſi aliquo pallio triſtitie circūde-
di. Sequit̄: Et factū eſt mihi in opprobriū. Semper
boni malis opprobrio ſunt:q2 minime eorum ſcelerib⁹
acquieſcūt:dū illis ſtudioſe detrahunt:quibus nulla
ſocietate iungūtur. Teſtant̄ enim iſta opprobria:ala
pas:flagella:cōſputa:que ieſus ſaluator ab inſana ple-
be perpeſſus eſt. Et poſui veſtimentū meū cilicium:
⁊ factus ſum illis in parabolā. Per ciliciu3:triſtitia
ſignificatur ⁊ lachryme:quando dñs humani gene-
ris imbecillitate per motus ſuſcitaturus Lazarū fle-
uit. Nuſq̄ enim legit̄ dñm viſum fuiſſe cilicio. Fact⁹
eſt quoq3 iudeis in parabolā:qm̄ per ſimilitudines quaſ
dam carnaliter populum docere videbatur:ſicut in

euangelio legit͂:Dixit dn̄s parabolā ad turbā.Et in
Pl.77. alio pſalmo.Aperiā in parabolis os meū.Parabola
DEF eſt enim:natura diſcrepantiū rerū ſub aliqua ſimilitu-
dine facta cōparatio:more ꝓuidentie ſue:vt qui ce-
leſtia capere nō poterant:per terrenas ſimilitudines
audita percipere potuiſſent.[Aduerſum me loqueban
tur qui ſedebant in porta:ꝛ in me pſallebant qui bi-
bebant vinum.] In portis ſedent:qui cōuentibus ho
minū ſedula curioſitate miſcent͂. Nam ſicut per trā-
ſeuntiū ꝛ redeuntium turbas porta excipit͂:ita diuer-
ſa triuia vel platee populoꝝ numeroſitate cōplent͂.
ETY Porta quippe dicta eſt:qḋ inde portent͂ oīa.Dicit enim
paſſionē ſuā gētis iudaice fuiſſe fabulā:vt nullus ex-
ciperet͂ qui a tali collocutione redderet͂ alienus.Te-
ſtis eſt huius cauſe ille locus euāgelij:vbi Cleophas
a dn̄o:necdū reuelato interrogatus eſt:ꝛ ille reſpon-
Lu.24. dit:Tu ſolus peregrinus es in Hieruſalē:ꝛ nō cogno-
uiſti que facta ſunt in ea in diebus his.Omnes enim
ciues:eandem fabulā habuiſſe monſtrant͂:qn̄ peregri-
nus dicit͂ qui hui9 cauſe putabat͂ ignarus. De oppro-
brijs ac conuitijs iudeoꝝ hactenus eſt locutus:nunc
quātū mihi videt͂ de fidelibus dicit:Et in me pſalle
bant qui bibebant vinū. In deo pſallunt:qui actione
ꝓbabili dirigunt͂:ꝛ operibus reddunt que monitis
celeſtia mandata ſuſcipiunt. Nam vt hoc de fidelib9
intelligere deberemus:ait:Qui bibebant vinū. Vi-
nū nō ebrietatis:ſed illud ſpiritale:de quo legit͂: Po
Pl.22. culum tuū inebrians ꝙ̄ preclarū eſt. Ipſi enim pſalle-
bant:qui per intelligentiā ſupernam ſalutari nectare
potabant͂. Alij hoc iudeis perfidis applicant:qui q̄ſi
impleta cogitatione ſua de nece dn̄i temulentiſſime
garriebant.[Ego vero orationē meam ad te dn̄e:tēpus
bn̄placiti deus. In multitudine miſericordie tue.]
Venit ad tertiū caput:vbi ꝯtra maledicta iudeorum
orationis ſue expoſuit ſanctitatē celeſtis doctor:inſi
nuans iurgijs holum:nō inflammatis rixis:ſed pijs
orationibus obuiandū.Videamus nunc qḋ ſit tem-
pus beneplaciti. Illud tempus eſt bn̄placiti:qn̄ incar-
nationis ſue bn̄ficio:periclitantem mundū ab immi
nenti liberauit exitio. Hoc tempus eſt bn̄placiti:de
2.Co.6. quo ꝛ apl̄s ait:Ecce nūc tēpus acceptabile:ecce nunc
dies ſalutis.Tempus qḋ vicit omnia ſecula:tempus
qḋ mundum reparauit labentem:tempus qḋ eterni-
tatem contulit ꝛ ſalutem.Sed hoc tempus quo mō
ꝓuenerit:decenter exponit.Ait enim:In multitudi-
ne miſericordie tue.Nam ſi multitudinis miſericor-
dia non fuiſſet:nequaꝙ̄ redimi poteramus obnoxij.
Non enim parua miſericordia fuit:que tam ingētia
peccata ſuperauit.Multitudo quidem fuit delicti:
ſed multo numeroſior miſericordia illa que vicit:ſi-
Pl.50. cut ꝛ in 50mo pſalmo dictū eſt.Et ſm̄ multitudinē mi
ſericordiarum tuaꝝ dele iniquitatem meam.[Exau
di me in veritate:ſalutis tue.] Cōmemorato tempo-
re miſericordie:quo paſſione ſua ſalutem mundo pre
ſtitit:cōſequens fuit vt ꝛ reſurrectionem ſibi eueni-
re precaret͂ quā in veritate pollicitus fuerat per pro-
phetas. Precat͂ ergo patrem nō natura diuinitatis
qua ei ſemper equalis eſt:ſed īfirmitas aſſumpti ho-
minis in qua minor eſt patre.[Eripe me de luto vt
non īhiberam:libera me īex odientib9 me ꝛ de īpro
fundo aquarum.] Per aſſumpte carnis infirmitatē:
in qua miſeria iaceat genus humanum potenter ex-
ponit͂.Docemur enim vt hiſdem v̄bis ꝛ nos deum ro
gemus:quibus caput noſtrum exoraſſe cognoſcimus.
Hoc plane ſubtiliter perſcrutandū eſt:quare ſe ſupe

Al. infigar
Al. ab his q odierunt
Al. ꝓfundis

rius infixū limo dixerit:ꝛ hic ne in ipſo herere poſſit
exorat. Infixus vtiq3 limo fuit:qn̄ ſuſcepte carnis
infirmitate tenebat͂:vn̄ etiā mortem crucis accepit.
Hic aūt cōpetenter expoſcit vt aīa eius a deſiderijs
luteis:id eſt:huius mundi cupiditatibus reddat͂ alie
na.Qḋ bene ſuſcipit͂ a parte membrorum:qꝛ ille luto
inherere nō poterat:qui peccati maculam nō habe-
bat. Libera me ex odientibus me. Iſtud ad iudaicū
populū manifeſtū eſt pertinere:qꝛ reſurgēte chriſto
eoꝝ odia fruſtra euanuerunt. Nam qḋ dixit: De pro
fundo aquarū:ad populū ipſum nō eſt dubium perti
nere:qui ꝛ profundus erat malignitate cōſilij:ꝛ ſedi-
tionibus turbulentus.[Nō me demergat tempeſtas
aque:neq3 abſorbeat me ꝓfundū:neq3 vrgeat ſuper
me puteus os ſuum.] Similitudo ꝛ iſte verſus poni
tur:quemadmodum ꝛ ille ſuperior. Dicit enim in ſe-
cundo verſu pſalmi:Veni in altitudinem maris:ꝛ tē
peſtas demerſit me:ꝛ hic rogat ne demergat͂ a flucti
bus:id eſt:a ſeculi iſtius tempeſtate ſeuiſſima:que in
modū maris aīas obruit:quādo eas vitio prauitatis
inuoluerit.Deniq3 per totū tractatū hoc decēter ait:
Neq3 abſorbeat me ꝓfundū. Profundū vtiq3 pecca
toꝝ eſt:qui voracitate q̄dā deglutit aīas ipſoꝝ:vt ad
penitudinem redire nequeant:qui de actuum ſuoꝝ
iniquitate deſperant:ſicut legit͂: Peccator cum vene- Prouer.18.
rit in ꝓfundū maloꝝ ſpernit. Repetit iterum eundē
ſenſum alijs verbis:ꝙ̄ ſuperi9 dixerat. Neq3 vrgeat
ſuper me puteus os ſuum. Puteus enim eſt terre al- DEF
tius excauata ꝓfunditas. In quem per allegoriam ve
re incidūt peccatores:qn̄ ſe a vitioſa voluntate non
abſtrahunt:vrgetq3 ſuper eos os ſuū concludere:cum
vſq3 ad mortis ſue tempus in peſſima volūtate per-
ſiſtunt. Hoc ergo totū a ſe effici petit alienū:qm̄ pec
cati cōtagia nō habebat:vt membra ſua cognoſcerēt
quantis periculis ſibiacerent:niſi clementiſſimi dn̄i
munere reſpirarent. Que figura dicitur Metabole: SCHE
id eſt:iteratio:quando vna res repetit͂ ſub varietate
verboꝝ. Legitur etiam puteus in malo:vt in libro
geneſeos. Vallis aūt ſylueſtris habebat puteos mul-
tos bituminis. In iſtos ſacrilegi ꝓphanīq3 mittunt͂. Gen.14.
Sunt etiam ꝛ in bonā partem memorati:qui ſcriptu-
ras diuinas repoſitas in altiſſima ꝓfunditate ſignifi
cant:q̄les fuerunt patriarche Abraā:Iſaac:ꝛ Iacob.
Vel ille de quo Moyſes in heremo hebreū populū
domini iuſſione ſatiauit.Sic vtriſq3 puteis vnū qui
dem nomen:ſed cauſa diuerſa eſt. Illi enim in tarta
rum dirigunt:iſti ad celoꝝ regna tranſmittunt.[Ex
audi me dn̄e:qm̄ benigna eſt miſericordia tua:ſm̄
multitudinem īmiſericordiarum tuarū reſpice īin
me.] Periculis humane fragilitatis vt oportebat ex-
poſitis:voce membroꝝ ad illam ſalutarē reuertitur
deprecationē.Dicit enim:Exaudi me dn̄e: cauſamq3
quare exaudiat͂ adiungit:nō qꝛ meretur humanitas
ſed qꝛ miſericordia dn̄i eſt benigna ſemperq3 ad be
nefaciendum parata:cum ei pie petit͂ ꝛ ei puriſſime
ſupplicatur.Et vt ipſam benignitatē pius doctor ex
poneret:adiecit:Scḋm multitudinem miſerationū
tuarum reſpice in me.Ad ipſam ſemper redit:quam
debilibus ſcit patronam:cui omnia peccata cedunt:
q̄uis numeroſiſſima comprobent͂. Et intuere:quod
vbi pietas poſtulatur: ſemper homo reſpici dicitur.
Nam ſi peccata reſpiciat:nos ſine dubitatione cōde
mnat.[Ne auertas faciē tuam a puero tuo: quo-
niā tribulor velociter exaudi me.] Suſcepti homi
nis forma ſeruatur. Nam ſicut in ſe reſpici orauit:

Al. miſerationum
Al. nō hēt
Al. Et

ita nunc ne auertat faciē ſuā a puero ſuo deprecatur.
Puer enī frequēter legiť dn̄s cbr̄s ab inocētie puri-
tate. Cui ſimplex etas hoc bn̄ficium largiť: vt vitia
Mt. 18. 19. mūdi malitiāq; nō diligat: ſic ipſe teſtat⁹ eſt. Taliū
Iſa. 42. eſt enī regnū celoꝝ. Legiť eniz ſm illud: Ecce puer
meus quē elegi: dilectus meus in quo cōplacuit ani-
Ibidē. 9. me mee. Et alibi: Puer nat⁹ eſt nobis: ⁊ fili⁹ dat⁹ eſt
nobis. Iuſte ergo remediū petit: qui ſe poſitū in tri-
bulatione cognoſcit. Totis enī viribus ſalus poſciť:
cū tēpore neceſſitatis optatur. [Intende anime mee
⁊ libera eam: ꝑpter inimicos meos eripe me.] Intē-
de anime mee dicit: vt reuera compos fiat liberatio-
nis cum eam diuinitas ꝓpitiata reſpexerit. Sequiť
quoq; cauſa quare debeat intendi: ſcilʒ ꝑpter inimi-
cos meos eripe me. Propter inimicos enim celerri-
mum petit reſurrectionis auxilium: vt qui ↄtempſe-
rāt crucifixū: tertio die reſurgenti credē debuiſſent:
quatenus tali beneficio liberati: a perpetua damna-
Al. nō habet tione redderenť excepti. [Tu eniʒ ſcis īproperium
Al. ⁊ meū: ↄfuſionē ⁊ verecundiā meā. In ↄſpectu tuo
Al. meā ⁊ re-verecundiam ſunt oēs qui tribulant me.] Improperiū: ↄfuſionem
⁊ verecundiam pro humano genere ſic ſuſcepit dn̄s
Saluator: vt mortē. Non enī iſta pro ſuo reatu ſuſti-
nuit: ſed oīa hec innocens pertulit: vt nos bonus ma-
giſter in talibus reb⁹ poſitos exemplo ſue patientie
miſeratus inſtrueret. Improperiuʒ quippe pertulit:
Mt. 26. quando dicebant iudei: Blaſphemauit: quid adhuc
egemus teſtib⁹? Confuſionē: cū plebs inſana iudeo-
Ibidē. 27. rū clamaret: Alios ſaluos fecit: ſeipſum ſaluū facere
nō pōt. Verecūdiā: quādo alapis flagelliſq; cedeba-
tur: ⁊ pontio Pilato imaculatus agnus tanq̄ re⁹ tra-
ditus eſt. Sequiť: In conſpectu tuo ſunt omnes qui
tribulant me: ſcilʒ qui talia faciebant: ante ↄſpectus
diuinitatis erant iā poſiti: q̄uis ad tēpus iudiciȝ ad-
huc nō viderenť adducti. Hoc ad inuidiaʒ pertinet
excitandā: vt nefariū ſcelus ꝑſente maieſtate cōmit-
terent. [Improperiū expectauit cor meū ⁊ miſeriā.
Al. qui cōſo-laret Et ſuſtinui qui ſimul ↄtriſtareť ⁊ nō fuit: ⁊ ↄſolan-
tem me ⁊ nō inueni.] Improperiū ⁊ miſeriam expe-
ctauit cor eius: quādo iniquitates iudeoꝝ: ⁊ diuerſa
que paſſus eſt pro ſua voluntate ſuſtinuit: ⁊ conſide-
ratione humani periculi paſſionē ſuā benign⁹ exce-
Luc. 22. pit: ſicut in euāgelio legiť: Deſiderio deſideraui hoc
paſcha mādūcare vobiſcū. Aliter enī iſta crucifixio
ꝑuenire nō potuit: niſi illius deſideriū fuiſſet. Con-
tra cuius deſideriū voluntatēq; iudeoꝝ inſania mi-
nime preualere potuiſſet. Sequiť: Et ſuſtinui qui ſi-
mul ↄtriſtareť ⁊ nō fuit. Si paſſionez dn̄i queras: ⁊
diſcipulos eius ↄtriſtatos inuenies: quādo tradit⁹ eſt
Pilato: ⁊ multos alios fideliū quādo ducebatur ad
crucē. Sed hic nō iſtā ↄtriſtationez fideliū debem⁹
accipere: quādo illi eū modis oīb⁹ habuerūt: pro qua
Mt. 8. Petrus audiuit: Redi retro ſathanas: ſed hic magis
pſcatoꝝ triſticiā debemus aduertere: quā indeuote
mentes ↄcorditer reſpuerunt: quādo leti ſcelus ſuū
videbanť implere: pro quib⁹ etiā dn̄s in paſſione po-
Luc. 23. ſitus exorabat: Pater ignoſce illis: q2 neſciūt quid
faciunt. In illoꝝ enī triſticiā ſociuʒ nō habuit: quos
ſcelus peragere obſtinata mente cernebat. Adiecit:
Et ↄſolantem me ⁊ nō inueni. Doctores ſanctos ille
populus ↄſolať: in quo ꝑdicationū vba pficiūt. Sed
q2 iudeoruʒ pertinacia reſiſtebat dn̄o Saluatori: iu-
ſte dicit non ſe inueniſſe qui eius animuʒ ↄſolareť.
[Et dederūt in eſcā meā fel: ⁊ in ſiti mea potauerūt
me aceto.] Iſte verſus eſt: qui ↄſūmauit venerādas
dn̄i paſſionē. Mattheus enī refert: cuʒ dn̄s dixiſſet
Sitio: oblatū illi fel cū aceto permixtū: vt reuera fa-
cta iudeoꝝ: amaritudo potionis ipſius ⁊ auſteritas
indicaret. Ille enim dixit: Sitio: q2 fidē in ipſis deſi-
deratā nō poterat inuenire. Iſti obtulerūt amariſſi-
mos mores ſuos: qui nulla cōpunctione ↄuerſi ſunt.
[Fiat mēſa eoꝝ corā ipſis in laqueū: ⁊ in retributio- Al. retribu-tiones
nē ⁊ in ſcandalū.] Poſtq̄ in oratione ſua futuraʒ ex-
poſuit paſſionē: veniens ad quartuʒ modū nō male-
dicendi voto: ſed qḋ erat euerſurū ꝑdicēs: per totaʒ
diuiſionē iudeis digna factis ꝓnuntiat eſſe ventura.
Menſa dn̄i: eſt vtriuſq; legis intellectualis epula-
tio: in qua conuiuarū more paſcunť qui delitias dn̄i
auiditate mentis eſuriunt: ⁊ ſancti ſpiritus ſaluber-
rima ebrietate cōpleť. Ipſa menſa eſt quā apoſtolo-
rum corona precingens: dapes celeſtis muneris abſu-
mebat. Menſa enim ⁊ in bono ⁊ in malo poniť: ſicut
dicit apoſtolus: Nō poteſtis menſe dn̄i participes eē 1. Cor. 10.
⁊ menſe demonioꝝ. Illam ergo ſanctam habuerunt
iudei: q̄n mandata dn̄i ſub īegritate coluerūt. Poſt-
q̄ vo a fide ieiunare ceperunt: menſa eorum coram
ipſis gentibus tradita eſt: vt grauius doleret ipſis vi-
dētibus adempta felicitas: ſicut eos in euangelio do-
minus increpat dicens: Auferet a vobis regnuʒ dei: Mt. 21.
⁊ dabiť genti facienti fructū eius. Sed ne quem mo-
ueat qḋ dicit: Menſa eoꝝ: que reuera domini eſſe co-
gnoſciť. Similiter ipſe dominus in euangelio dicit:
In lege veſtra ſcriptum eſt: non q2 iudeoꝝ erat: ſed Luc. 10.
q2 ipſis cōſtat fuiſſe ꝓlata. Sequiť: In laqueū ſcilʒ:
vt de littera in qua iudei alios aſtringere conabanť:
ipſi in eam potius caderent obligati. Additū eſt: In
retributionē: q2 ſubtracta illa menſa ⁊ gentibus tra-
dita: malōꝝ retributio fuit: quippe quādo in ea epu-
lari nolentes: ab ea merito videnť excludi. Adijciť:
Et in ſcandalū: q2 deſerentes pacis auctorē: ipſi ſibi
⁊ rixas ⁊ praua ſtudia cōcitauerūt. Vindicta grauis:
vitio vehemens: humani generis refectionē ieiunis
faucibus amiſiſſe. [Obſcurentur oculi eorum ne vi-
deant: ⁊ dorſum eoꝝ ſemꝑ incurua.] Conſtat hanc pe-
nam atrociū fuiſſe iudeoꝝ: vt obſcuratis oculis ſolē
veriſſimum nō viderent. Nam qui intendere nolue-
runt: ipſa illis optať pena ne videant. Adijcit: Et dor-
ſuʒ illoꝝ ſemper incurua. Hoc illis euenit: qui nimio
delictoꝝ pondere pregrauati: ceruicē ſuam in terraʒ
cernuli ſemꝑ incuruant: nec eis ad celum reſpiciēdi
poſſibilitas datur: qui grauati ſunt onere peccatorū.
Dorſum enim dictum eſt: quaſi deſcendens deorſuʒ.
Naʒ qḋ dixit: Semꝑ: ſignificat impios: qui nulla ſa-
tiſfactione cōuerſi ſunt. [Effunde ſuper eos iram tu-
am: ⁊ indignatio ire tue apprehendat eos.] Cum di- Al. furor Al. compre-hendat
ciť: Effunde: magnitudo ire ſignificať: que in moreʒ
fluminis coploſa deſcendit. Hoc etiaʒ deſignat: Su-
per eos: vt nō tm̄ eos poſſit cōtingere: ſed etiā ꝓhiť
obruere. Sequiť: Et indignatio ire tue. Indignatio
eſt ire: quādo vindicta vehemens in peccatoris necē
cōſurgit: ⁊ illud ↄſequiť qḋ timeť. Adijcit: Apprehē-
dat eos: quaſi damnatos ⁊ territos: quibuſdā mani-
bus apprehendat: vt nō liceat effugere qḋ datur pro
ſceleribus ſuſtinere. [Fiat habitatio eorum deſerta:
⁊ in tabernaculis eoꝝ nō ſit qui inhabitet.] Hoc verū
q3 iudeis ↄtigiſſe manifeſtū eſt: cū ciuitas illa Hieru-
ſalē frequēti captiuitate deleta eſt. Factū eſt enī vt ⁊
dom⁹ ꝓuate fierēt deſerte: ⁊ tabernacula: id eſt: dn̄i tē-
plū: vt regis palatiū ſine cultore remanerēt. Et nota
q̄ in domib⁹ ꝓuatis: habitationez poſuit: in domini

templum:inhabitationē. Ibi enim habitamus man
ſione corporea:hic autem inhabitamus vbi frequen
tamus deuote mētis aſpectu.[Qm̄ quez tu pcuſſiſti
pſecuti ſunt:ꝛ ſup dolorē vulnez meoꝝ addiderūt.]
Inter infideliū iuſtiſſimas penas:cauſa ponit̄ dn̄ice
paſſionis:q2 pcuſſum pſecuti ſunt:ſibiq3 traditū3 de-
teſtabili feritate necauerunt:ſicut ipſe dicit: Non ha
Ioh.19. beres in me poteſtatē:niſi tibi data eſſet deſup. Legi
Ro.8. tur etiā:Qui ꝓprio filio non pepercit:ſed pro nobis
oibus tradidit illū. Scriptū eſt quoq3 abſolutius:q2
deus frequēter pcutit ad ſalutē:vt eſt illud deutero-
Deu.32. nomy:Ego occidā ꝛ viuere faciā:percutiā ꝛ ego ſana
bo. Quapropter pcuſſum ſe dicit dn̄s ieſus chriſtus
a diſpenſatione qua paſſus eſt. Sed hinc iudei dete-
ſtabiles extiterunt:qm̄ qḋ oportuit pro mundo fieri:
per ipſos crudeli voto ꝓbat̄ impletū. Sequit̄:Et ſu
per dolorē vulnerū meoꝝ addiderunt. Eodē mō di-
cta eſt ꝛ iſta ſnīa. Dolor erat vulnerū pio dn̄o:cur nō
de infideli pplo ſitim ſuā eſuriēq3 ſatiabat: Addide
rūt iudei glorioſa3 qdē dn̄o:ſed ſibi pernicioſiſſimā
paſſionē:vt illi deteſtabile inferrent exitium qui ve-
nerat pro ſalute cunctoꝝ.[Appone iniquitatē ſuper
Al.eos iniquitatē † ipſoꝝ:ꝛ nō intrent in tuā iuſticiā.] Iniq-
tas pma fuit iudaice nationis:vt ꝓphetas ad ſe miſ-
ſos extinguerent. Appoſita eſt aūt iniquitas ſup iniq
tatē ipſoꝝ:qm̄ ipſum quoq3 dn̄m noſtrum ieſum cru
cifigere maluerunt:qḋ in euāgelio colonoꝝ ꝛ vinee
Mat.21. parabola dicta teſtat̄. Quidā habuit vineā ꝛ ſepe cir
cundabat eā:vſq3 ad illū locū vbi ait:ꝛ eycientes eū
extra vineā occiderūt. Sic enim dicit̄:Appone iniq-
tatē:per tropicā locutionē:quēadmodū lectū eſt: In-
Exo.10. durauit dn̄s cor Pharaonis:nō q2 rem malā dn̄s ap
poſuit:ſed q2 fieri pmiſit:qḋ ſaluti multoꝝ expedire
iudicauit. Addit̄ pena peccati: Ne intrent in iuſticiā
dn̄i:id eſt:ne participes chriſto fiant in illo regno iu-
ſticie. Illi enim ad iuſticiā:hoc eſt:ad regnū dn̄i pue-
niunt:qui hic eam ſereno mentis lumine cōtuentur.
Qḋ perfidis accidere nō pōt:qui cordis obſtinatiōe
cecati ſunt. Uel ſic:Appone iniquitatē eoꝝ:qm̄ occi-
derunt ꝓphetas:ꝛ dn̄m necauerunt.[Deleant̄ de li-
bro viuentiū:ꝛ cū iuſtis nō ſcribantur.] Uerba talia
per tropicā locutionē de deo dici frequenti lectione
notiſſimū eſt. Nā delere ꝛ ſcribere ꝛ librū habere:da
tū eſt homini cauſa memorie:vt qḋ mentis infirmi-
tate retinere nō poterat:adiumento ſcripture cū res
poſceret potuiſſet agnoſcere. Sic enī3 ꝛ Moyſes di-
Exo.32. xit ad dn̄m:Si huic pplo nō parcis:dele me de libro
viuentiū. Sed liber iſte notitie dn̄i eſt inuiolabilis
firmaq3 ſententia. Dicit̄ ergo de iudeis: Deleant̄ de
libro viuentiū:non q2 ſcripti erant:ſed q2 aſcriptos
ſe eſſe iudicabant. Ibi enim qḋ ſcribit̄:deleri nō pōt:
q2 totū in pdeſtinatione ſolidatū3:ꝛ nullus euentus
mutare poterit qḋ illa ꝓuidentia ſuperna decreuit.
Sequit̄:Et cū iuſtis nō ſcribant̄. Idem ipſe locutio-
nis eſt modus:vt ſcribere dicat deū:qḋ eſt in illa iu-
Luc.10. dicatione facturus:ſicut in euāgelio dicit. S3 potius
in hoc gaudete:quia noīa veſtra ſcripta ſunt in celis.
Hoc enim accidere negat eis:qui nō ſunt:ſicut titu-
lus ait:pro ſatiſfactionib9 īmutati.[Pauper ꝛ dolēs
Al.a3 hebr Al.uu ego ſum:ꝛ ſalus † vultus † tui deus ſuſcepit me.] Poſt-
q̄3 iudeis que fuerant euentura ꝓphetie pdicatione
cōpetenter optauit:venit ad quintam partē:vbi mul
tis modis exponit a diſpenſatione incarnationis ſui
ꝓpoſiti ſanctitatē. Dicit enim: Pauper ꝛ dolens ego
ſum. Pauper:ſicut dicit apl's:Qui pro nobis pauper

factus eſt cū3 eſſet diues:vt illius inopia nos diuites 2.Cor.8.
eſſemus. Dolens:q2 ſicut Iſaias dicit: Infirmitates Iſa.53.
noſtras ipſe portauit:ꝛ pro omnibus dolet. Et quare
dicit:Ego ſum:dū3 multi pauperes ſint dolētes: S3
ideo ſibi hanc ꝓprietatem deputauit:q2 nemo alter
hūc dolorē pro toti9 mundi culpa ſuſtinuit. Sed hoc
per figurā dr̄ Metriaſmō:id eſt:mediocritatē:qm̄ rē SCHE
magnā humiliato voto deycim9. Qḋ ꝑſone dn̄i chri-
ſti frequēter aptat̄. Sequit̄:Et ſalus vultus tui de9
ſuſcepit me. Suſcepit vtiq3 humanitatē oīpotēs ver
bū:qm̄ mundū deo recōciliare dignat9 eſt. Salus vul
tus tui:forma vnigeniti filij:in qua equalis eſt patri:
que ſalutaris recte dicit̄ per quā fidelibus medicina
confert̄. Suſcepit dicit̄ a parte qua minor eſt patre:
vt collocatus ad dexterā eius ꝛ paupertatē depone-
ret ꝛ dolorē.[Laudabo nomen dei cū cantico:ꝛ ma-
gnificabo eū in laude.] Hoc hīi poteſt itelligi ab his
qui cōmutati ſunt:id eſt:a parte membroꝛū. Laudat
enim in eccleſia nomen dn̄i caput noſtrū cū cantico:
qm̄ hymnica exultatiōe fit adunatio magna fideliū.
Ipſe enim in nobis ꝛ laudat ꝛ magnificat:qḋ nos ve
raciter laudare cognoſcit. Nā ſi nobis eſurientibus
eſurit:ſi nobis ſitientibus ſitit:quēadmodū ꝛ nobis
laudantibus:nō ipſe collaudat:[Et placebit deo ſup
vitulū nouellū3:cornua ꝓducentes ꝛ vngulas.] Hic
pſalmodie virtus exponit̄:q2 multo acceptior eſt laus
puro corde fuſa deo:q̄3 poteſt pecudū placere macta
tio. Iſte enim ꝑoris oblationis mos fuit:vt pro pecca
tis offerret̄ nouellus vitulus. Significabat enī3 hec
victima inocentie ac noue vite munera ſecutura:que
defenſionē haberet in cornibus:pedum vo munimē
in vngulis:per quas ſeculi iſtius aſpera cōuerſatiōe
ſanctiſſima calcaremus. Producentē qḋ ait cornua:
illud ſignificat:q2 chriſtianoꝝ populus per dies ſin-
gulos virtute dn̄i ſemper augetur.[Uideant paupe
res ꝛ letent̄:querite deum ꝛ viuet aīa veſtra.] Poſt-
q̄3 dixit plus eſſe ſacrificia laudis:q̄3 pecudū immo-
lationes:cōuertit̄ ad pauperes ſuos cōmonēs vt de-
beant letari:qm̄ iā nō in ſolis facultatibus oblatio po
ſita eſt:ſed mētis affectu:vbi ꝛ pauper pōt eſſe ditiſſi
mus. Nolite ergo diuites gloriari:qui poteſtis habe-
re vitulos cornua ꝓducentes ꝛ vngulas:q2 deus iſta
reſpuit ꝛ mundiſſimū cor requirit:qḋ illi magis ha-
bent qui diuitias veſtras obnoxia mente nō querūt.
Sequit̄:Querite deū3 ꝛ viuet aīa veſtra. Pauperes
monet:vt eſcam mētis querant nō corporis:ꝛ illum
panē deſiderent angeloꝝ:vn̄ potius aīa ſaginet̄. Re
ſpiciamus qḋ dicit: Uiuet anima veſtra:dum pecca-
toru3 viuat aīa. Sed illud ꝓprie viuere dicimus:qḋ
in beatitudinis iocunditate cōſiſtit. Illud aūt l3 vi-
uat:mori iuſte putamus qḋ perpetua triſtitia ꝛ gra-
uiſſimis doloribus oneratur.[Qm̄ exaudiuit paupe
res dn̄s:ꝛ vinctos ſuos nō † ſpreuit.] Exaudiri quidē Al. deſpexit
pauperes gratanter audimus:ſed qui ſint iſti paupe
res diligentius inquiramus. Pauperes ſunt chriſti:
(ſicut ſepe diximus) qui mūdi iſtius diuitias volu-
ptateſq3 deſpiciunt:ꝛ eligunt indigentiā humanarū
rerum:vt ſpiritualibus epulis farciant̄. Hos exaudi
ri dicit dn̄s chriſtus:qui idigentia mūdi repleti ſunt
ꝛ tanq̄3 ſi totu3 poſſideant ſic paupertatis ſue ſecuri
tate letant̄:ſicut apoſtolus monet. Tanq̄3 nil haben- 2.Cor.6.
tes:ꝛ omnia poſſidentes. Nam qḋ dicit: Et vinctos
ſuos nō ſpreuit. Omnes qdē cōiter vincti ſum9 lege
peccati:ꝛ qbuſdā cōpedib9 irretiti:q2 deſideria hūa-
na pergrim9. S3 dn̄s vinctos ſuos nō ſpernit:id eſt:

quí ſuis legibus vinciuntur. Ipſos enim liberat a la
queis carnalibꝰ:quos ſuis regulis ꝯnexos agnouerit
Al. ſtūm {[Laudēt teū celi ⁊ terra:mare ⁊ oia que i eis ſūt.]
Al. repſiba Datur magnarū rerum breuis ⁊ abſoluta ſententia
Al nō hēt vt in celi commemoratione oia eū debeāt laudare ce/
leſtia:terre quoqꝫ terreſtria:maris vniuerſa natātia.
Et vt fieret pfecta ꝯcluſio:dictum eſt: Et oia que in
eis ſūt.Sic ad dñi laudes inuitaꝫ qcqd creaturarū
eſſe cognoſcit.Sic ⁊ apl's complectiꝫ dicēs:In noie
Phil. 2. ieſu omne genu flectaꝫ:celeſtiū:terreſtriū ⁊ inferno
rū:⁊ ois lingua cō fiteaꝫ qꝛ dñs ieſus chriſtus in glo/
{ria eſt dei patris.[Qm deꝰ ſaluā faciet ſyon:⁊ edifi/
{cabunꝫ ciuitates iude.Et inhabitabūt ibi:⁊ heredi/
{tate acquirent eā.]Quale opus ſit dñi in eccleſie ſue
cōſtructione:ex laudū ipſarū magnitudine potenter
aduertiꝫ:qñ celū:terra:mare ⁊ oia que in eis ſūt lau/
dare dñm cōmonenꝫ:qꝛ ſaluamfaciet ſion:que hic
multis pſecutionibꝰ:multis fatigaꝫ anguſtijs. Sion
INTER enim Hieroſolymitano tēplo coherens:paruus oino
colliculus:ſed nois qualitate grandeſcens. Signifi/
cat enim ſpeculationē:qua ſola reſpiciꝫ deus:in qua
dirigunꝫ corda fideliū:⁊ oium creaturarū rationabi
liū vna felicitas ſi dñm cōtemplenꝫ auctorē. Edifi
cate ſunt eniꝫ ciuitates iude:qñ eccl'ia catholica per
humilitatē piā toto orbe diffuſa eſt. Nō enim in edi/
ficijs parietū gaudet dñs:que ſunt vtiqꝫ vetuſtate pe
ritura:ſed fideliū deuotione:hoc eſt:lapidibus viuis
vñ Hieruſalē futura conſtruiꝫ.Et bene dictum eſt:
Ciuitates iude:id eſt dñi ſaluatoris:qui ex origine iu
de carnis ꝓpagatione deſcēdit:ſicut de ipſo legitur:
Apoc. 5. Vicit leo de tribu iuda.Sꝫ ne tñ ciuitates:nō etiaꝫ
habitationes futuras aduerteres:dicit: Et inhabita/
bunt ibi:qđ eſt ꝓprie fideliū inhabitare vbi ꝯſtāter
mentis puritate verſanꝫ. Hanc aūt eccleſiaꝫ hic ha/
bitant chriſtiani. Hereditate vo acquirent eā:qñ ad
Hieruſalē illā eternā dñi miſeratione peruenerint.
Hereditas enim ipſa eſt:que ſicut iaꝫ dictum eſt:nō
{morte:ſed teſtatore in eternū viuente preſtabiꝫ.[Et
{ſemen ſeruoꝝ eius poſſidebit eaꝫ:⁊ qui diligunt no/
Al. habitabunt {men eius inhabitabunt in ea.] Terminum pſalmi
iſtius ꝓmiſſio beata cōcludit:ſed quātū grande eſt
premiū:tātū adhibere intelligentie debemus adni/
ſum.Semen hic operam ſanctā:nō carnis ꝓgeniem
debemus accipere. Nā illos reprobatos conſtat eſſe:
qui ſe ex abrae deſcēdere gloriabanꝫ origine:quibus
Joh. 8. dictū eſt a dño:Si filij abrae eſſetis:opera abrae fe/
ciſſetis.Qđ ſi ſemen:bonos actus:vt in multis locis
dictum eſt:velimus aduertere:integra nobis poterit
cōſtare ſententia. Nā quicūqꝫ imitatores eoꝝ ſunt:
qui deo factoꝝ ꝓbitate placuerunt:ipſi poſſidebunt
terrā futurā:que nullo iam fine mutanda eſt:regnuꝫ
ſcilꝫ dñi qđ ſanctis ſuis fideliter pollicetꝫ. Et ne for/
ſitā ſemen iſtud detraheres ad carnis originē:vnde
iudei maxime glorianꝫ:pceptum addidit generale:
Et qui diligūt nomen eius inhabitabūt in ea. Ipſuꝫ
eſt qđ ſuperius dixit:ſeruoꝝ:qđ hic:qui diligunt no/
men eius. Inhabitabunt in ea dixit:perpetua felici/
tate potienꝫ:terra:que iam nō ſpinas tribuloſqꝫ pro/
ducit:que hoies labore nō paſcit:que venena nō par
turit:que nunqꝫ ſuos incolas perdit:que nō viciſſim
ſole atqꝫ aſtris:ſed qđ eſt felicius iugiter de proprio
auctore lucebit. Et nota ꝙ ordine ſuo pſalmus iſte
cōcluſus eſt.Primū:qđ ex pſona dñi chriſti ꝓlatus
eſt.Deinde inchoauit ab oratione. Tertio:paſſionis
dominice geſta memorauit.Quarto:verbis euange/
lij aſſona veritate cōſenſit.Quinto:in ſpē fidelis po/
puli dicta cōcluſit.Sic quartus iſte pſalmus eſt:qui
paſſionē dñi pdicta lege ꝓphetauit. Concluſio.

Audiuimus pſalmum celeſti diſpenſatione
mirabilē:vbi quanta eſt in diui
nitate poteſtas:tanta in humanitate conſtat humili/
tas.Aſſumpſit ſanctū verbū naturā noſtre imbecilli
tatis:ſicut titulus ait:pro his qui cōmutabuntur:vt
per indebitā mortē ſuā liberaret nos a morte iuſtiſſi
ma. Intrauit inferni clauſtra:vt panderenꝫ inferna.
Victus eſt interitus ſaluatoris aduentu:⁊ perpetuas
tenebras iure pdidit poſtqꝫ eternum lumen accepit.
Debellauit diabolū per humanā naturā quam tene
bat obnoxiā:⁊ per imbecillitatē carnis ſuperatus eſt
fortior:qñ ſupra vniuerſas rationabiles creaturas ex/ Heb. 1.
tulit:qđ omnibus ſpiritualibus infirmius fuit. Cui
enim dixit angeloꝝ:ſicut apl's ait:Sede a dextris
meis: Nā quelibet alia natura nō eſt vnita chriſto:
ſed ſola carnis noſtre glorificata ſuſceptio. Reuera
oipotens: Reuera miſericors:qui damnata beauit:
perdita reſtituit:obnoxia liberauit:miſerias noſtras
a nobis fecit alienas:⁊ pſtitit hominē per ſuā mortē
viuere:quē creatū imortalē diabolus fecerat interi/
re.Cōcede oipotens deus:vt qui pro nobis carne di/
gnatus es pati:dones nobis qđ coronare digneris.

Explicit expoſitio in pſalmū.68m.

In finem Dauid in rememoratione quod
ſaluum me fecit dominus. LXIX.

Deus in adiutoriū meū intēde:
dñe ad adiuuandū me feſtina.
Confundanꝫ ⁊ reuereanꝫ:qui
querunt aiam meā. Auertanꝫ
retrorſum ⁊ erubeſcāt:qui vo/
lūt mihi mala. Auertanꝫ ſtatiꝫ
erubeſcētes:qui dicūt mihi euge euge. Ex/
ultent ⁊ letenꝫ in te oēs qui querūt te:⁊ di/
cant ſemp:magnificetꝫ dñs qui diligunt ſalu
tare tuū. Ego vo egenus ⁊ pauper ſuꝫ:deꝰ
adiuua me. Adiutor meus ⁊ liberator meꝰ
es tu:domine ne moreris.

Finis ⁊ dauid:vt ſepius dictuꝫ eſt:ſignifi
cāt dñm ſaluatorē:ad queꝫ dirigunꝫ hec
verba fidelium:qꝛ totus hic pſalmus ex
pſona martyrū dicitꝫ:qꝛ varia quidē per/
ſecutione laborabant:ſed ſpem fixam ha
bere in dño minime deſinebant. Adiectuꝫ eſt:In re
memorationē.Duobus eniꝫ modis memores ſumꝰ:
cū peccatoꝝ recordatione ſupernā iuſtitiā formida/
mus:⁊ iterum dū cōceſſa bñficia puriſſimo corde re
tinemus. In triceſimoſeptimo itaqꝫ pſalmo vbi hec
verba poſita ſunt:metus eſt futuri iudicij:⁊ recorda/
tio peccatoꝝ:hic aūt ſpes liberationis:⁊ futuri pmij
ꝓmiſſa ſecuritas ſuſtinetur. Nā vt hanc recordatio
nē oſtenderet:adiecit:Qđ ſaluū me fecit dñe:vt non
de metu hec memoria:ſed de accepto beneficio pro/
baretur eſſe cōcepta.Congruū quippe fuit:vt qñ in
ſuperiore pſalmo paſſionē ſuā narrauerat dñs chri/
ſtus:ſpemqꝫ reſurrectiōis addiderat:poſt caput ſuū
ſimiliter ⁊ membra loquerenꝫ:quatenus ⁊ paſſiōes
ſuas fideles edicerent:⁊ ſpem votiue reſurrectionis
aſſumerent. Diuiſio.

Martyrum ꝯfeſſoꝝq; populus:qui multiplici quidē:ſed felici clade laborabat: Prima poſitione dn̄m dep̄cat̄:vt a pſequentium piculis liberet̄:⁊ irriſiones eoꝝ irritas faciat:q̄tenꝰ ꝯuerſi dicta ſua ſalutariter erubeſcāt. Secūda pte ſupplicat:vt magnificās dn̄m exultet turba fideliū:qm̄ ipſe pauperes ⁊ egenos ſuos iuuare ⁊ liberare dignatur. Expoſitio.

Eus in adiutoꝛium meuꝫ intēde:dn̄e ad adiuuādum me feſtina.] Pia ꝯfeſſio initium ſumit a dn̄o:vn̄ nouit piclitantibꝰ venire p̄ſidiuꝫ. Et vt erumnas ſuas beatiſſimoꝝ martyruꝫ cetus oſtēderet:dicit: In adiutoꝛium meū intēde. Tūc eniꝫ adiutoꝛiū poſcimus:quādo piculis ſubiacemus:vt aliquo remedio ſubleuati calamitates diuerſaꝝ poſſimus vincē paſſionum. Intēde dicit:ꝓpitius reſpice:q2 oīa dn̄s etiam cū non rogat̄ agnoſcit. Sed mos iſte piclitantium eſt:vt ita liberari credāt:ſi ſe a dn̄o reſpici poſſe cognoſcāt. Et ne longius ꝓtraheret̄ bn̄ficium qd̄ ſciebat vēturum eē:adiecit:Dn̄e ad adiuuādum me feſtina. Sic dī feſtina:quaſi miſericoꝛdia diuina tarderet:⁊ per morā aduētus eius fierent tormēta grauioꝛa. Feſtina dicit ergo dn̄o:qui feſtinabat de huiꝰ ſeculi clade liberari. Nam illi ꝯiuncta eſt volūtas ⁊ accelerata pfectio:cui oīa creatoꝛi ſeruiunt:qm̄ eius imꝑio cūcta famulant̄. Sic in vno verſiculo multa SCHE cōcluſa ſunt. Que figura dicit̄ Epitrochaſmos.i.dicti rotatio:cū ea que latius ſentiēda ſunt breuiter explicant̄. Sed non ſequēdus in oībꝰ generaliter hunc locuꝫ facūdiſſimus Caſſianus:in decima collatione plurima de eius vtilitate diſſerēs:tanto honoꝛe cōcelebrat:vt qcqd monachi aſſumpſerint ſine huius verſiculi trina iteratione nō inchoent. Quē repetita ſepius laude ꝯgeminans:nimis vtilē ꝓbat eſſe eius Al. non hēt. memoꝛiā. [Confundant̄ ⁊ reuereant̄ †inimici mei:qui querūt aīam meam. Auertant̄ retroꝛſum ⁊ eru- Al. volunt. beſcant qui †cogitant mihi mala.] Imitatoꝛ capitis ſui pp̄ls martyrū:emēdationē inimicoꝝ ſuoꝝ expoſtulans dicit:Confundant̄ ⁊ reuereant̄ inimici mei. Cōfundi eſt quādo volūtates ſuas iniquas ꝯſcientia ſtudio veritatis agnoſcēs:de facti ſui pūerſitate turbat̄. Reuereri eſt:quādo iuſtitiaꝫ leſam noſtra op̄atione cognoſcimus:⁊ pro his rebꝰ penas nos incurrē formidamꝰ. Qd̄ illis accidit:qui pūerſitate damnata:ad pietatem dn̄i ꝯuerſionis ſtudio redire feſtinabant. Seqtur:Qui querūt aīam meā. Bene ſingulari numero:aīaꝫ ſuā poſuit turba fideliū:qbꝰ eſt (ſicut Ac. 4. ſcriptura dic̄) aīa ⁊ coꝛ vnū. Querebāt ergo inimici aīam fideliuꝫ:nō ad venerationē:ſed vt ſatiſfacientes odijs ſuis eā a coꝛpe ſegregarent. Quod factū eſt in martyrū paſſionibꝰ:quādo eos trucidabat pſecutoꝛ infenſus. Ps. 141. Legit̄ ⁊ in bono queri:ſicut eſt:Perijt fuga a me:⁊ non eſt qui reqrat aīam meā. Et q2 hoc verbū omonymū eſt:addidit:Ut auferāt eam:quatenus iſtud in malū poſitū intelligē debuiſſet. Subiunxit:Auertant̄ retroꝛſum ⁊ erubeſcāt qui cogitāt mihi mala. Auertit̄ retroꝛſum:qui (ſicut ſepe dictuꝫ eſt) a praua cogitatiōe deſcēdēs:dn̄i iuſſa ſubſequit̄. Senſus ergo talis eſt:Qui cogitāt mihi mala:bene retributionē ſuſcipiāt:ne in ſua iniqtate pſiſtant. O pia ſanctoꝝ etiā ipſa que putat̄ aduerſitas. Melius optabant inimicis:q̄ ſibiipſi petē videbant̄ in ꝑpetuis ꝯſtitui. [Auertant̄ ſtatim erubeſcētes:qui dicūt mihi euge euge.] Pꝛioꝛis ſenſus exaltatio:vt a ſuo ꝓpoſito erubeſcētes velociter ſe compellant̄ abſcedere:qui falſis laudationibꝰ cognoſcunt̄ fideliſſimos increpare. Euge eniꝫ:ſermo laudantis eſt. Sed hic ſub ironia.i.ſub irriſione dictū aduerti debet:qm̄ ab inimicis videt̄ eē ꝓlatum. Siue illos increpat qui afflictiones martyrū penaſq; collaudāt:⁊ non ad auctoris gratiam referūt:qd̄ eis eſt larga pietate ꝯceſſum. Nam vtrunq; vitioſum eſt:aut alienis calamitatibus illudere:aut hoīes de ſua poſſibilitate laudare. [Exultēt ⁊ letent̄ in te oēs qui querūt te †dn̄e:⁊ dicāt ſemꝑ magnificet̄ dn̄s qui diligūt ſalutare tuū.] Al. nō habet Poſtq̄ de pſequētium iniqtate ⁊ ꝯuerſione locutus eſt:ſecūda poſitione dep̄cat̄:vt exultent ⁊ letent̄ oēs qui diligūt dn̄m Chꝛiſtū. Illis eniꝫ ꝯfuſio ⁊ verecūdia:iſtis exultatio ⁊ letitia pennis optat̄:ſicut in euāgelio dn̄s dicit:Ibunt hi in ſuppliciuꝫ eternū:iuſti Math. 25. aūt in vitam eternā. Sed hūc veracis letitie modū cōpetēter inſinuat. Dicēdo eniꝫ:In te:fatet̄ caducaꝫ eſſe letitiā:que humana p̄ſumpcione glorıat̄. Adiunctū eſt:Oēs qui querūt te dn̄e:Nō ſuis viribus:ſed tua pietate reqſiti. Naꝫ vt te quereret genꝰ humanū:tu illud de celo pſpiciens miſericoꝛditer inquiſiſti. Ipſe eniꝫ ad nos venit vt ad eū redire mereremur. Iſti tn̄ qui dn̄m querūt qd debeant dicē ſalutariter admonent̄.i.dicant:Semꝑ magnificet̄ dn̄s. Semꝑ:ꝯtinuum genus oſtēdit:q2 nunq̄ debet a laude dn̄i ceſſari. Et vt nobis ſenſus iſte manifeſtius eluceſcat:verboꝝ oꝛdo reddēdus eſt:hoc eſt:Dicant ſemꝑ qui diligūt ſalutare tuū:magnificet̄ dn̄s. Intelligamꝰ h̄ verbū ab humana ꝯſuetudine fuiſſe mutuatū. Magnificat̄ eniꝫ ille qui laudibꝰ creſcit:qui bona opinione grādeſcit. Ceterū:deus nō habet incremētum:q2 ipſe in ſe totus ſingularis ⁊ ineffabilis intelligit̄ plenitudo:nec aliunde pōt creſcē qui ꝯſueuit creaturis oībꝰ incremēta p̄ſtare:ſed magnificādo nos inde pficimus:⁊ cū laudes deo ſancta mēte pſoluimꝰ noſtra ꝯſcientia ſemꝑ auget̄. [Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:deus adiuua me. Adiutoꝛ meus ⁊ liberatoꝛ meꝰ es tu:dn̄e ne †tardaueris.] Al. moueris Turba fidelium cuꝫ dn̄ice paſſionis imitaret̄ exēplū:ipſa quoq; verba eius ad ſuā trāſtulit pſalmodiā. Dicit eniꝫ ex pſona ſua dn̄s in alio pſalmo:Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:dn̄s curā Ps. 39. hēt mei:ſicut ⁊ hic dictum eſt a pſona beatoꝝ. Sed cuꝫ dicit:Ego vō egenus ⁊ pauꝑ ſum:ſignificat illos diuites fuiſſe mūdanos:de qbꝰ dicit:Confundant̄ ⁊ reuereant̄ inimici mei qui querūt aīam meā. Sed videamꝰ cum ſit celeſti theſauro ditiſſima:vbiq; ſe egenā ⁊ pauperē dicit glorioſa pauꝑtas:vtiq; q2 mūdanas copias non hēt:⁊ intus vbi eſt diues ſemꝑ ambit:ſemꝑ deſiderat:ſemꝑ accipit:ſicut Apl's dic̄:Fratres ego me nō arbitroꝛ apꝑhendiſſe. Phil. 3. Et iteꝝ:Si quis 1. Corin. 8. exiſtimat ſe ſcire aliqd:necdum cognouit quēadmodū eum opoꝛteat ſcire. Uides merito dici tales egenos:tales pauꝑes qui ꝯtinue acqrere gratiā diuinitatis expoſcūt. Egeni eniꝫ ſumus quādo iugiter indigemus. Pauꝑes:dum ſemꝑ ad bn̄ficia ipſius auida mente ꝓperamus. Seqtur:Deus adiuuat me:id eſt in tribulatione mūdana:vbi cuꝫ vitioꝝ aduerſitate pugnamus:vbi ⁊ ſpiritus imūdos hoſtes patimur:⁊ dn̄i liberatione liberamur. Addidit vtrūq; coniunctum:vt adiutoꝛ ſit dn̄s in neceſſitatibꝰ:⁊ de hac ſeculi clade liberatoꝛ. Et intēde q2 dicit:Tu dn̄e:vt tota ſpes noſtra ad eum debeat fixa reſpicē. Seqtur:Ne tardaueris. Periclitāti-uꝫ mos eſt tardū iudicare:quāuis celerrimum p̄ſtetur auxilium. Ille enim

competēter ꝛ mēſurate facit oīa:ſed nos tardū puta-mus qḋ deſiderio magno regrimus. Concluſio.

Totus hic pſalmus celeſtis philoſophie luce re-ſplēdet. Eſt enim morali ꝓbitate formatus:petēs in afflictionib⁹ remediū:ꝛ inimicoꝝ ſaluberrimā ꝯfuſionē:vt erubeſcētes mala ſua deſerāt: qui prauis actib⁹ obſecūdant. Deinde bonoꝝ letitiā: eterna gaudia cōpromittit: ꝛ qḋ eſt in afflictione ſūma ꝓſidium:celerrime dn̄m venire depcat̄:qui hu⁹ mūdi ꝓgrauātis anguſtias aduentus ſui viſitatione ſubmoueat. Illo enī viſo diaboli corruit ſuperbia: que olim impia dilatione regnabat. Religat⁹ eſt qui mūdū peccatoꝝ vinculis illigabat:ꝛ eo vſq; dn̄i virtute ꝑductus eſt: vt nūc ſanctos paueat qui pridē humano generi neqſſimus impabat. Unde deſideranter ꝛ ſepe dicēdum eſt: Adiutor meus ꝛ ꝓtector me⁹ es tu domine:ne tardaueris.

Explicit expoſitio in pſalmum.69ᵘᵐ.

David pſalmus filioꝝ Ionadab ꝛ prio-rum captiuoꝝum. LXX.

In te domine ſperaui non confundar in eternū:in iuſtitia tua libera me ꝛ eripe me. Inclina ad me aurē tuam: ꝛ ſalua me. Eſto mihi in deū ꝓtectorē ꝛ in locū munitū: vt ſaluum me facias. Qm̄ firmamētum meū: ꝛ refugium meū es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris: ꝛ de manu ꝯtra legem agētis ꝛ iniqui. Qm̄ tu es patiētia mea dn̄e: domine ſpes mea a iuuentute mea. In te ꝯfirmatus ſum ex vtero: de vētre matris mee tu es ꝓtector meus. In te cantatio mea ſemꝑ:tanq̄ ꝓdigium factus ſum multis ꝛ tu adiutor fortis. Repleat̄ os meū laude vt cantē gloriam tuā: tota die magnitudinē tuam. Ne proijcias me in tp̄e ſenectutis:cū defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerūt inimici mei mihi: ꝛ qui cuſtodiebāt animam meā ꝯſilium fecerūt in vnū. Dicētes deus dereliquit eū ꝓſequimini ꝛ cōprehēdite eū:q2 nō eſt qui eripiat. Deus ne elōgeris a me: deus me⁹ in auxiliū meū reſpice. Confundantur ꝛ deficiant detrahētes aie mee: operiant̄ ꝯfuſione ꝛ pudore qui querūt mala mihi. Ego aūt ſemꝑ ſperabo: ꝛ adijciam ſuꝑ oēm laudē tuam. Os meū annunciabit iuſtitiam tuam:tota die ſalutare tuū. Qm̄ non cognoui litteraturam:introibo in potētias dn̄i: dn̄e memorabor iuſtitie tue ſolius. Deus docuiſti me a iuuētute mea: ꝛ vſq; nūc pronūtiabo mirabilia tua. Et vſq; in ſenectam ꝛ ſeniū: deus ne derelinquas me. Donec annūtiem brachiū tuū: generationi omni que vētura eſt. Potētiam tuā ꝛ iuſtitiam tuam deus vſq; in altiſſima que feciſti magnalia: deus qs ſimilis ſit tibi. Quātas oſtendiſti mihi tribulationes multas ꝛ malas ꝛ cōuerſus viuificaſti me: ꝛ de abyſſis terre iterū reduxiſti me. Multiplicaſti magnificētiam tuam: ꝛ conuerſus conſolatus es me. Nam ꝛ ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatē tuā deus: pſallam tibi in cithara ſanctus iſrael. Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: ꝛ anima mea quam redemiſti. Sed ꝛ lingua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam: cum confuſi ꝛ reueriti fuerint qui querunt mala mihi.

David ꝛ pſalm⁹ aſſidua iteratione notiſſima ſunt. Quod aūt dicit: Filioꝝ Ionadab ꝛ prioꝝ captiuoꝝ: vtrūq; pſalmi per hyſtoricas cauſas inſinuat: in veſtibulo monēs qḋ in penetralib⁹ inquirat̄. Hieremias enī ꝓpheta refert: Ionadab fuiſſe dei ſacerdotē: qui filijs ſuis ꝑcepit in tēplo degere: ꝛ ꝓbabili ſe ſobrietate tractare: qḋ eos ꝯſtat feciſſe: ꝛ obediētie ſue apud deū magnā grām cōperiſſe: qui nūc pro fidelib⁹ ac deuotis ponunt̄. Nam ꝛ ipm̄ nomē indicat cauſam. Ionadab quippe interptat̄ dn̄i ſpontaneus. i. INTER
qui deo incoacto deſiderio ſeruiebat: ſicut ſcriptum eſt: Uolūtarie ſacrificabo tibi. Seqtur: Et prioꝝ captiuoꝝ. Hanc hyſtoriā regū textus enarrat. Nā cū Iſraeliticus pp̄ls diuina mādata ꝯtemneret: ꝑme ſe eūde ꝛ tertie captiuitati decret⁹ fuerat ſubiacē. Sed vt agnoſcēs ad ſupplicationē dn̄i correcta mente remearet: anteq̄ ꝑma captiuitas ꝑueniret per ꝓphetā eis hic malū denuntiauit eē vētuꝝ: ſed illi conſueta negtia in ſua obſtinatione māſerūt. Iſti ergo nūc in loco ꝯtumaciū ponunt̄: qui frequēter admoniti corrigē noluerūt. Cōmonemur ergo in hoc titulo: vt deuotionē hēamus filioꝝ Ionadab: nō ꝯtumaciam illoꝝ qui captiui eē meruerūt. Pſalmus enī totus ad hoīem ꝑtinet fidelē: qui mundi ſpem renuens in dn̄o pura deuotione ꝯfiſus eſt: gratiā diuinitatis tota nobis intētione cōmēdans: per quā peccatoꝝ nroꝝ nexibus poſſimus abſolui. Diuiſio.

Per figurā Metopeiā introducit̄ pſona generalis: que peccatoꝝ captiuitate liberata diuinis mandatis adherebat: ꝑdicans nobis Chriſti dn̄i eximiā charitatē: que nullis meritis ꝑcedētib⁹ gratis ſemꝑ impēdit̄. Hec in ꝑma pte pſalmi ab humanis inigratibus iugiter ſe petit liberari: vt domino grās referre mereatur. Secundo loco ſupplicat: ne in ſenectute eius beneficijs priuetur: cuius auxilio in iuuentute protecta eſt. Tertio loco: dona eius enumerans iugiter ſe agere gratias pollicetur. Expoſitio. SCHE

Deus in te ſperaui: dn̄e non cōfundar in eternum. Hic iterū hypothetici ſyllogiſmi facies nobis decora ſubridet: eo modo. Si deus in te ſpaui dn̄e nō ꝯfundar in eternum: attamē deus in te ſpaui non cōfundar in eternū. Nūc que ſequunt̄ dn̄o iuuante tractemus. Eligit̄ quidā fidelium: qui ꝛ ꝑmis tēporibus fuit: ꝛ in ꝑſenti eē non deſinit: ꝛ vſq; ad finē ſeculi ꝑfecta in dn̄o mētis ſoliditate cōſiſtit. Hic totā ſpem

In te dn̄e ſperaui. SYL

ſpem ſuam in dño ponens:gratie nobis diuine ſacra
menta cõmẽdat:ne falſa in nobis pſumentes:mune
ris eius pſperitate vacuemur. Intelligamus qd eſt
q̄ ſe petit non ↄfundi in eternũ.ſ.in illa iudicij retri-
butione:vbi confundi oĩno penale eſt. Hic enim fre-
quẽter pſpere ↄfundimur:quãdo a peſſima intẽtio-
ne reuocamur:ꝛ in bonam partẽ traducti pbabiliter
erubeſcimus:qui pridẽ de nr̃o ſcelere gaudebamus.
Premiſit ergo cauſam quare ↄfundi non debeat in
eternum.ſ.qr̃ ſperauit in dño. [In tua iuſtitia libera
Al. ſalua. me ꝛ eripe me. Inclina ad me aurẽ tuã:ꝛ libera me.]
Cũ dicit:In tua iuſtitia:miſericordiã petit diuinam.
Illius quippe eſt iuſtitia:parcere ſupplicãti. Sic enim
egtati ipſius placitũ eſt hominĩ remittẽ:qui ſua no-
ſcat facta damnare. Libera:ab imminẽtib' piculis di-
cit. Eripe a poteſtate diaboli:ne cũ eo ſub eternitate
damnemur. Cũ enĩ dicit:Inclina:humilẽ ſe iacere
profitet:qr niſi diuina gratia ad hoĩem ſe liberãdũ
inclinauerit:ad illam miſericordiã ſuis meritis non
poteſt puenire quã cupit. Non eſt enĩ cuiuſq̄ meri-
tum qd ad illũ attingat:niſi ipſe miſericors ad pecca
tores prius adueniat. [Eſto mihi in deũ ptectorẽ ꝛ
in locũ munitũ:vt ſaluum me facias. Qr̃ firmamẽ
tum meũ:ꝛ refugiũ meũ es tu.] Poteſt aliquos ni-
ſi bñ inſpiciat offendẽ:qd ſupra protectionẽ diuinã
munitũ locũ noſcit addidiſſe:quaſi vo locus defen-
dat quẽ virtus ſupna non vẽdicat. Sed pma ſentẽ-
tia rogat:vt ab inimicis ſpiritualib' eius aĩa ptegat:
deinde petit etiã corporis ſoſpitatẽ que ab inimicorũ
SCHE telis ac gladijs loco munitiſſimo vendicat. Meta-
phora a caſtellis tracta:qr tũc aduerſarios euadim':
quãdo locis munitiſſimis vendicamur. Sed locus
Ps. 16. iſte diua ptectio eſt:ſicut in alio pſalmo dicit: Sub
vmbra alarũ tuarũ ptege me. Qr̃ enĩ cũ Chriſto ſu-
mus:nullas diaboli inſidias formidamus:qr̃ frauda
tur neqſſimus ille pprio voto vbi eſt diuina defen-
ſio. Et vide:ſua ſuis q̃ pulchre ſunt reddita. Firma-
mẽtum ptinet ad ptectionẽ:refugium ad locũ mu-
nitũ. Que duo merito ſibi a dño venire credidit:qr
nihil ſuis virib' applicauit. Eſtimo hic ꝛ aliud ſentiẽ
dum:vt firmamẽtũ in hoc ſeculo dñs dicat:vbi ꝛ pa
tiẽtia querit:refugiũ in illa btitudine eterna:vbi iã
aliqd piculum nõ timet. [Deus meus eripe me de
manu peccatoris:ꝛ de manu ↄtra legẽ agẽtiũ ꝛ iniq.]
Clamat homo ille generalis:qr captiuus fuerat lege
peccati:ſed per diuinã gratiam ſe ↄfidebat abſolui:
vt eripiat a poteſtate noxia peccatoris: qui ſemp il-
lud affectat facẽ:qd nec diuine legi:nec equitati cer-
tum eſt ↄuenire. Sed qr peccatorẽ vniuerſaliter di-
xerat:nũc eum partibus duab' exponit dicẽs:De ma
nu ↄtra legẽ agẽtis ꝛ iniqui. Cõtra legẽ agit:qui ac-
cepta lege facit ↄtra regulas mãdatorũ:vt ſunt iudei
qui iter reliquas gẽtes legẽ ſuſcepiſſe noſcunt. Ini-
qui vo ſunt pagani:quãuis ꝛ iudei:qui nulla dñi lege
refrenant:ſed more ferarũ faciunt qdcũq; libuerit.
Sic oẽm peccatorẽ duabus his partib' pbat ample
xus. Ita ꝛ Apl's loqtur de genere vtroq; peccãtium.
Roma. 2. Qui ſine lege peccauerũt:ſine lege peribunt:ꝛ qui in
lege peccauerũt:per legẽ iudicabunt. [Qr̃ tu es pa
Al. dñe. tientia mea dñe: ſpes mea a iuuentute mea.] Dicit
quapropter de manu peccatoris eripi debuiſſet.ſ.qr
patiẽtia ipſius dñs erat: vt cum ad ipm intẽderet:ꝛ
per eũ ſe ſaluãdũ crederet:oĩa liberi aĩo ſuſtineret.
DEF Patiẽtia eſt enĩ honeſtatis aut vtilitatis cauſa:rerũ
arduarũ ac difficilium volũtaria ꝛ diuturna ppeſſio.

Seqtur:Spes mea a iuuẽtute mea. Premiſit patiẽ
tiam:ꝛ ſpes eius digne ſecuta eſt:ſicuti ꝛ Apl's dicit:
Tribulatio patientiã operat:patientia pbationem: Roma. 5.
pbatio aũt ſpem. Prius eſt enĩ vt cũ dei gratia per
patiẽtiam pbemur:ꝛ tũc illã fructuoſam ſpem ipſo
donãte hẽre merebimur. Nam qd addidit:A iuuẽtu
te mea:illã etatẽ ſignificat:in qua dño credidit. Nã
quocũq; tpe ad ipſum veniat:merito iuuẽtus noſtra
dicit:qr in ipſa pleniſſimo robore ſolidamur. Siue
illud:a iuuẽtute mea ſignificat:ex quo cepit ↄtra dia
boli pugnare verſutias. Ipſa enĩ etas eſt que ad cer-
tamen dirigit:ꝛ ad colluctationes arduas aptiſſima
viuacitate pparat. [In te ↄfirmatus ſũ ex vtero:de
vẽtre matris mee tu es ptector meus. In te ſ decan Al. cãtatio.
tatio mea ſemp.] Hũc verſum paulo ſollicitius per
ſcrutemur:ne nobis aliq̃ obuiare poſſit abſurditas.
Dixit enim:Spes mea a iuuẽtute mea. Nunqd con
firmatio eius in deum eẽ potuit: quãdo in materno
vtero nulla fultus ratione vegetat' eſt:maxime cum
legat:Ecce enim in iniqtatib' ↄceptus ſum:ꝛ in deli- Ps. 50.
ctis peperit me mater mea: Sed hic vterum ſancte
matris eccleſie debemus accipe:vbi pmum fidei ru-
dimẽto ↄcipimur:deinde ex aqua ꝛ ſpiritu ſcõ gene-
ramur. Tũc enĩ ↄfirmatio noſtra põt eſſe dñs:quã-
do ad eũ fidei munẽ venerimus. Addidit:Tu es p-
tector meus:vtiq;:qr̃ aduerſus diaboli neqtias ſpe
nos ptegit ac defendit:ꝛ in hoc mundo pſtat euadẽ:
ne peccatis poſſimus onerãtibus iterire. Seqtur re-
tributio pmiorũ:vt ſicut ſemp bñficia:ita ꝛ pſalmo-
dia debeat eẽ ↄtinua. Nam ſi tẽpus a munerib' non
vacat:quare ſi quiſpiã ab eius glorificatione ſuſpen-
dat: Significat enĩ ꝛ pſens ſeculũ ꝛ futurum. Hic
enĩ illi pro liberatione cãtamus:ibi aũt gratias pro
eterna remuneratione pagimus. Ita fit vt dñs lau-
dari ſemp debeat:qr ↄtinuũ eſt omne qd pſtat. [Tã
q̃ pdigium factus ſum multis ꝛ tu adiutor fortis.]
prodigiũ in hoc ſeculo fit fidelis:quando alia ſectat
q̃ poteſt amare peccãtium multitudo. Querunt illi
diuitias:iſte pauperiẽ:querũt illi epulationes:iſte ie
iunia:querũt deniq; illi gaudia:iſte triſtitiã. Quẽad
modũ ergo nõ poteſt videri pdigium:qui ſe contra
multorũ cognoſcit tractare ↄſenſum: Hoc eſt qd ora RHE
tores humilis cauſe genus eſſe dixerũt:qd ſic ↄtem-
ptibile credit:vt portẽtum potius eſtimet. Sed ne-
gligẽde ſunt humane ſputationes:quãdo diuine no-
bis probant fauere vtutes. Caducum eſt enĩ omne
ↄtrariũ:vbi adiutor pbat eſſe fortiſſimus. Sed cũ
dicit:Adiutor:admonet vt dei gratia ſuffragãte nos
quoq; ad bonũ niti ꝛ ↄtẽdere debeamus:ne diuinis
bñficijs inueniamur aduerſi. [Repleat os meũ lau Al. nõ habet
de ſ tua:vt ſ poſſim cantare gloriã tuã tota die ſ ma- Al. cantem
gnificẽtiam tuam.] Dixit hactenus humano generi Al. magni-
q̃ diuerſa bñficia contuliſſet: nũc quoq; ꝛ hoc petit tudinem.
a dño:vt poſſit ei gratias agere cõpetẽter. Nam ſi il
le os noſtrũ non repleat:nec lingua moueat:nec deſi-
deria honeſta flãmant. Magna ſi ↄſiderem' noſtra
felicitas eſt totum petere:nec petẽdo ſemp horrere.
Creator noſter inde magis offendit:ſi a pia ſupplica-
tionis importunitate ceſſet. Seqtur cauſa cur reple-
ri deſiderauerit os ſuum laudib' Chriſti.ſ.vt poſſim
cantare gloriam tuã. Gloria eſt multorũ ore celebra- DEF
ta laudatio. Sed huic bono addidit ppetuitatẽ. Nã
cum ponit:Tota die: nunqd noctib' a laudibus dñi
dicit eſſe ceſſandum:maxime cũ ſe illo tẽpore laudi-
bus domini catholica conſolet eccleſia: Tunc enim

veſpertini:tunc nocturni:tũc matutini peragunť cũ
populus fidelis inuigilat. Sed dicẽdo: diem: ꝯcluſiſ
Geñ.j. ⁊ noctẽ:ſicut ⁊ in Geneſi legiť: Factũ eſt veſpere:fa
SCHE ctum eſt mane dies vnus. Que figura diciť Synec
doche.i.a parte totum. Magnificẽtiam vo dicit:qꝛ
magna ꝑſtitit:vt aurẽ ſuam ad humilẽ inclinaret:vt
ꝓtegeret piclitantẽ:vt eriperet de manu peccatoris
vt eum ꝯfirmaret ex vtero:de vẽtre matris ꝓtegere
decreuiſſet. Sic vno magnificẽtie nomine ꝑdictoꝝ
bñficioꝝ laus cũcta concluſa eſt. [Ne ꝓiicias me in
tẽpore ſenectutis:cũ defecerit vtus mea ne derelin
quas me.] Uenit ad ſecũdam partẽ:in qua vehemẽ
tius ſupplicat:ne tẽpore ſenectutis ſue ꝓiciať a dño:
quãdo feſſa vtus corporis:plus indiget adiuuari. Sed
hanc ſenectutẽ:non ſolũ etatẽ finitimã debemus ac
cipere:ſed etiam cũ tribulationib⁹ crebris atqꝫ mar
tyriis robur aie conſeneſcit. Hoc enĩ ſignificat: Cũ
defecerit vtus mea.i.quãdo patientie firmitas quaſ
ſata molleſcit:nec ſuſtinẽ poteſt virib⁹ ſuis onus tri
bulationis impoſitũ. Tunc ſe ergo petit non debere
derelinqui:qꝛ cum ipſo totũ poterat ſuſtinẽ. [Quia
dixerũt inimici mei mihi:⁊ qui cuſtodiebãt animã
meã ꝯſilium fecerũt in vnũ.] Reddiť cauſa cur ad
ſubueniẽdũ pietas dñi debeat ꝓuocari:qꝛ debili
tate captata inſidiantiũ ferocior acceſſus eſt:dum cre
dunt facile decipi:a quo nõ poteſt defectis virib⁹ ob
uiari. Et ne crederenť leues inimici aie ſue:dicit ad
uerſus eos qui cuſtodiebãt eum:ad decipiendi.ſ.ſtu
dium nõ ad ſalutis votũ. Sequitur: Cõſilium fecerũt
in vnũ. Truculẽtior ſemper eſt inimicoꝝ adunata
collectio:⁊ qd non diuidiť grauius vno faſce portať.
Nam cuiuſmodi ſit iſtud ꝯſilium ſubſequẽter expo
nit: Ait enĩ. [Dicẽtes deus dereliquit eũ:ꝑſequimi
Al. non deſt. ni ⁊ cõprehẽdite eum:qꝛ non eſt qui eripiat †eum.]
Hoc eſt qd vir ille fideliſſim⁹:ſiue in afflictionibus
poſitus:ſiue in ſenili etate metuebat. Hoſtes eni car
nales mũdana potius ꝯtuentes:cũ viderint hoiem
crebra calamitate fatigatum:credunt a deo deſertũ:
qui diuinã putãt gratiam in ſolis corporeis virib⁹ cõ
ſtitutã. Perſequimini eum dixerũt:qꝛ fugẽ non pote
rat. Cõprehendite:qꝛ reluctari violẽtiſſimis nõ vale
bat. Ex eo enim a dño dereliqtũ arbitrati ſunt:qꝛ eũ
truculẽtie ſue traditũ eſſe ſenſerũt. Quod qdã ⁊ do
mino Saluatori applicãdum eẽ putauerũt. Sed de
cẽtior ordo eſt dictionis: ne ꝑſonã quam in mediũ
deduximus:incõgrua ſubito varietate mutem⁹. Se
quiť: Quia non eſt qui eripiat eũ. Demẽtes proſus
qui hoc eſtimabãt potius qd videbãt:quaſi deus de
ſerat ꝑmiis quos exponit iniuriis:⁊ non magis coro
nare velit:quos ꝓbare deberi permittit. Sic delibe
rat qui ad oculũ iudicat. Negauit ꝑſentẽ dñm:qui
fidelib⁹ ſuis viſuale venire nõ putauit auxiliũ:dum
credidit non exiſtẽ:quẽ arbitrabať humanis ꝯſpecti
bus non adeſſe. [Deus ne elõgeris a me:deus meus
Al. auxiliũ in† adiutoriũ meũ reſpice.] Humana putat ĩfirmi
tas elõgare deũ:quãdo ei venire tardat auxiliũ. Il
le enĩ nec motu ꝓgrediť:nec de loco ad locũ trãſfer
tur:ſed oia ineffabiliter replens: vniuerſa volũtatis
ſue virtutib⁹ adminiſtrat. Petit ergo ne gr̃a eius ab
ipſo diſcedat:⁊ grauiorib⁹ iniquoꝝ exponať inſidiis.
Addidit: Deus in adiutoriũ meũ reſpice. Quia ſe no
uerat affligendũ:orat vt per adiutoriũ dñi ei digna
patiẽtia tribuať. Nam quẽ ille adiuuat:maloꝝ ꝯtri
tione nõ deficit:ſed tũc ſpe potius erigiť:quãdo tri
bulationũ faſce pregrauať. [Confundanť ⁊ deficiãt
detrahentes aie mee:operianť confuſione ⁊ pudore
qui querũt mala mihi.] Uenit ad increpationes ſa
luberrimas:q̃les catholica facere cõſueuit eccleſia.
Confundanť enĩ dicit:cũ ſua viderint diſpoſita nõ
mutari. Deficiant detrahẽtes aie mee.i.obloquẽtes
inaniter:qui inſtitutũ rectum mordacib⁹ derogatio
nibus ſolẽt oblatrare. Admonet enĩ tales patientie
virtute ſuperari:quos tãtũ ꝑcepit ſuſtinẽ: vt ipſi ma
gis in ſuis oblocutionib⁹ deficere videanť:quatenus
ſaltẽ ceſſent ſua nimietate fatigati:ſi nequeãt deſinẽ
ratione ꝯuicti. Sequitur: Operianť cõfuſione ⁊ pudo
re. Pulcherrimis verbis depingiť iniquoꝝ ventura
correptio. Opianť dixit:quaſi quodã velo roſeo ve
recũdie eoꝝ facies obtegant. Quod ſolet accidẽ his
qui actiones priſtinas vita meliore ꝯdemnãt. Addi
dit: Qui querũt mala mihi:ſicut illa mulier piclitan
ti Job ꝓprio viro dicebat: Dic verbũ in deũ ⁊ more Job.2.
re. Quod praui ſolent facẽ ſuaſores:qui blandimẽto
ſalutis carnee occulto vulnere aias videnť impetẽ.
[Ego autẽ ſemꝑ †in te ſperabo:⁊ adiiciam ſuꝑ oẽm Al. non hʒ.
laudẽ tuam.] Decurſa emẽdatione quã peccatori
bus eſt deꝓcatus accidere:ad ſuam delectationẽ bo
nũqꝫ conuertiť: vt ſicut illi de diuina potẽtia deſpe
rabant:ita iſte ſpare ſe ſemꝑ dicat in dño. Que figu
ra diciť Syncriſis:id eſt collatio:quãdo qs melio SCHE
rem cauſam ſuã:q̃ aduerſarii eẽ demõſtrat. Sequiť:
Et adiiciam ſuꝑ oẽm laudẽ tuam. Hoc plane niſi di
ligẽtius intueamur obſcurũ eſt. Nam quãuis diuinis
laudib⁹ nihil poſſit adiici:quãdo augmẽtum nõ reci
pit admiranda pfectio:tamẽ eſt qd ab hominib⁹ poſ
ſit noua ꝑdicatione celebrari. Nã cũ dixero:verbũ
patris feciſſe celũ ⁊ terram ⁊ oia que in eis ſunt:ꝑfe
cta dñm deuotione laudaui. Sed cũ adiunxero:icar
natũ eſſe pro ſalute cũctoꝝ:adieci cumulũ laudibus
plenis. Sic enĩ iferiora teſtanť: qd iſta laudis adie
ctio ad incarnationẽ oipotẽtis vbi abſolute ptineat.
[Os meũ †ꝓnuntiauit iuſtitiã tuã:tota die ſaluta Al. annũtia
re tuũ. †Quia nõ cognoui †negociationes.] Iuſtitia bit.
patris Saluator eſt dñs:quẽ ſe ꝓnũtiaturum genti Al. Qm̃.
bus polliceť. Et ne forte aliã crederes eẽ iuſtitiã:ad Al. litteratu
didit: Salutare tuũ. Quid enĩ aliud denuntiare po ram.
tuit fidelis:niſi vnde fides chriſtiana ſurrexit: Uñ
eccleſie in toto orbe fertiles pullularũt: Unde ſalus
mũdi glorioſa incarnatione ꝓuenit: Tota vo die:ſi
cut ſepe dictũ eſt:ꝯtinuum tẽpus oſtẽdit. Sequitur:
Quia non cognoui negociationes. Pars iſta verſus
niſi bñ requiratur:recipe cognoſciť queſtionẽ. Nã ſi
ois negociator oino damnãdus eſt:nec illi hãc penã
refugiunt:qui artes reliquas exercẽ noſcunť. Quid
eſt enim aliud negociatio:niſi que poſſunt vilius cõ
parari:carius velle diſtrahẽ: Deide in vitas patrũ:
Paphnutiũ illum ſanctiſſimũ virũ:per reuelationẽ
negociatori legim⁹ cõparatũ. Et inuenimus hodieqꝫ
in eccleſia dei tractãtes quidẽ mercimonia:ſed ſum
mo fide pollẽtes. Actus enĩ peſſimus:nõ res hone
ſta damnať: ſicut ⁊ diuitẽ legimus non introire in re
gnũ celoꝝ:cum tñ Job: Abraã: Iſaac: Jacob patriar
che:facultatib⁹ quoqꝫ fuerint affluẽtes. Negociato
res ergo illi abominabiles eſtimanť:qui iuſtitiã dñi
minime ꝯſiderãtes:per imoderatum pecunie ambi
tum polluunť: merces ſuas plus periuriis onerando
q̃ ꝓciis. Tales dñs eiecit de tẽplo dicens: Nolite fa Joan.2.
cere domũ patris mei domũ negociationis ſpeluncã
latronũ. Ergo ſenſus iſte taliter cõplectendus eſt: vt
putamus: Os meũ ꝓnũciauit iuſtitiam tuam: quia
non

non cognoui negociationes: illas. ſ. que malis actibꝰ inquinanť. Introibo in potētiam dñi: dñe memorabor iuſtitie tue ſolius. Potētiam hoīes eſtimant per negociationes acqrere: ꝛ in hoc mundo fieri preminētes. Iſte beatus neglecto tali ꝓpoſito: introire ſe dicit in potētiam dñi: id eſt ad regna celeſtia: vbi reuera ꝑueniſſe certa felicitas eſt. Introibo autē dixit: vt oſtēderet Hieruſalē ſupnam clauſam pfidis: aptum eē fidelibus. Et qd ibi facturus ſit ſubſequēter enarrat. Dñe memorabor iuſtitie tue ſolius: illo ſcilꝫ tpe: cū agnos ſequeſtrat ab hedis: cū totos gentiū populos momētanea eqtate diſcernit: cū impios in gehēnam: fideles mittit in requiē ſempiternam. Tunc enim vere memor erit iuſtitie ſolius domini: quoniā eam ꝛ mirabilem ꝛ ſingularē eſſe cognoſcit. Deus docuiſti me a iuuētute mea: ꝛ vſqꝫ nunc ꝓnūtiabo mirabilia tua. Iuuētutem diximus debē accipi: ex quo ceperit homo ad diuinā gratiā ꝑuenire: qꝛ tunc ale virībꝰ firmus: tūc incipit eē robuſtus. Docuiſti aūt: ſiue ad libros ꝑtinet diuinos: ſiue ad infuſam celitus fidē. Et ne tñ hanc ſentētiam in ꝑmordijs crederes acqſitam: dicit: qđ beatis mētibꝰ ſolet accidē: Et vſqꝫ nunc: vt per ſpatia tēpoꝝ eius doctrina creuiſſe videreť. Seqtur: Pronūtiabo mirabilia tua. Utiqꝫ mirabilia fuerūt: vt doceret indoctus: vt ex pfido fieret deuotus: vt ex peccatore iuſtiſſimus. Hec ergo ſe ꝑdicaturū eſſe ꝓnūtiat: que in ipſo fecerat diuina clementia. Et vſqꝫ in ſenectā ꝛ ſenium: deus ne derelinquas me. Donec annūtiē bracchiū tuū generationi. Apud grecos duo nomina iſta diuerſa ſunt. Senectā grauitatē vocant: ſenium etatē finitimam. Sed qꝛ latinitas hec duo diſſonātia ſibi nō habuit: hic etates due qſi ſimili nomine nūcupātur. i. ſenecta ꝛ ſeniū. Senſus ergo talis eſt: Ut qꝛ ſe dixerat a iuuētute ſua doctū vt ſolum dñi iuſtitiam ꝑdicaret: nūc petit vt neqꝫ īmatura: neqꝫ in ſeni etate deſerať a dño: quatenus eius fortitudine roboratus: vſqꝫ ad finē ſuū laudes poſſit debitas explicare. Sed videamus etates iſte qbus ſunt aſſignande tēporibus. Iuuētus fuit eccleſie: quādo dñs crucifixus eſt Chriſtus: quādo martyrū turba dimicauit: ꝛ morientibus fidelibꝰ eccleſie ꝟtus apparuit. Senectam vo dicimus etatē que nunc agiť ꝓxima fini: quando ꝑficit fides: ꝛ per vniuerſas eccleſias dei ppl's augetur: cū mūdi iſtius tpa fugitiua decreſcant. Seniū aūt tēpus illud occiduū intelligēdum puto: quādo ꝛ ſeuus ille tyrānus adueniet: ꝛ turba martyrū hāc vitam optato fine ꝯcludet. Seqtur: Donec annūtiem bracchium tuū generationi. Homo ille fidelis loqtur introductus: petens a dño vt vſqꝫ ad ſenectā ꝛ ſenium in eccleſie ꝯgregatione ꝑmaneat: donec bracchium patris. i. dñm Saluatorē ſuccedēti generationi hoīꝫ debeat ꝑdicare: ſicut legiť: Et bracchiū dñi cui reuelatum eſt: vt religio chriſtiana totius mūdi deuotione dilateť: maxime cū in fine ſeculi ſanctoꝝ predeſtinatꝰ numerus cōpleať. Oi que ventura eſt. Potētiam tuā ꝛ iuſtitiā tuā deus vſqꝫ in altiſſima. Oi que vētura eſt: ad ſupioris verſus extrema iungēdum eſt. i. generationi. Et ne forſitan putares illis tñ denūtiandū fuiſſe bracchiū dñi: id eſt dñm Chriſtum qui eodē tpe fuerūt: cum ille pro nobis icarnari dignatꝰ eſt: addidit: Que vētura eſt: vt hāc ꝑdicatione vſqꝫ ad finē ſeculi cognoſceres eſſe faciēdam. Seqtur: Potētiam tuā ꝛ iuſtitiam tuam deus. Hic quoqꝫ reddēdū eſt: donec annūtiem. Nam potētia ad gratiam incarnationis reſpicit: per quam hoīem liberare dignatus eſt. Iuſtitia ad iudicium: in quo Adā inobedienti mortem adduxiſſe cognoſciť. Nec moueat qđ ordine ꝑpoſterato dicta ſunt: cū hoc frequēter in ſcripturis ſanctis inuenias. Uſqꝫ in altiſſima vo: illud declarat: qꝛ vtrunqꝫ mirabile: vtrunqꝫ glorioſum eſt: reparatū hoīem per gratiā qui prius fuerat per iuſtitiā iure damnatꝰ. Tēdamus etiā intellectum vſqꝫ in altiſſima: qꝛ deus homo ſedet ad dexterā patris: regnans cū eo ꝛ ſpiritu ſancto per infinita ſecula ſeculoꝝ. Que feciſti magnalia: deꝰ qs ſimilis tibi. Poſtq̃ꝫ gratiā creatoris ꝛ iuſtitiā eiꝰ vſqꝫ in altiſſima dixit eſſe ꝓgreſſam: venit ad tertiā partē vbi hymnica exultatione cōcelebrat: quātam iuſtitiam peccātibꝰ oſtēderit: ꝛ ꝯuerſis iterū clementiam ſue pietatis idulſerit. Adā quippe inobediētē ꝓtinus paradiſi voluptate priuauit: latronē confitētem ad eiꝰ amena velociter intromiſit. Hec ſunt magnalia que dñm feciſſe teſtať: qm̄ ꝛ ad iudicandum ſingulariter fortis oſtēdiť: ꝛ ad liberādum nullus ei ſimilis inueniť. Quod cū admiratione legēdum eſt: qꝛ nullus cōprehenderet: nullus ſufficit digne laudare. Magnalia eniꝫ a magnitudine vocitant: que ſtupore humanis mētibus per ſuam videnť facē grandit atē. Intulit quoqꝫ: Quis ſimilis tibi: Quis ex opibus ſuis cognoſciť ſingularis. Magnitudo ſiquidē facti: potētiā teſtať auctoris. Quātas oſtēdiſti mihi tribulationes multas ꝛ malas: ꝛ ꝯuerſus viuificaſti me. Quātas item: ſub admiratione legēdum eſt: quaſi innumerabiles paſſiones. Intēde etiā qđ dicit: Oſtēdiſti: qꝛ fidelibus ad pſens duras tribulationes oſtēdit. Et quāuis male vel multe eē videanť: in bonum tñ recidūt: qꝛ prodeſſe ꝯtēdunt. Multas ergo quātitatē: malas indicant qualitatē. Seqtur: Et cōuerſus viuificaſti me. Si naturā verbi conſideras: ſemꝑ incōuertibilis: ſemꝑ probať imobilis: ſed conuerſus dicit per tropologiā: id eſt ꝯuerti me feciſti: qꝛ diſtortus fuerā lege peccati. Fideliū quippe tribulatio ducit ad vitā: ſicut in euāgelio dicit: Beati qui lugent: qm̄ ipſi cōſolabunť. Et de abyſſis terre iterum reduxiſti me. Multiplicaſti iuſtitiam tuā: ꝛ ꝯuerſus exhortatus es me. Abyſſos quidē legimꝰ altitudines diuini ſenſus: ſicut in alio loco Pſalmiſta dicit: Iudicia tua abyſſus multa. Sed hic ideo: Terre additū eſt: vt ꝓfundas mēſuras ꝛ voragines debuiſſes intelligē peccatoꝝ: vnde ſe frequenter ad vite gaudia reuocatū eē ꝓfiteť. Sed aduertamus: quid ſibi velit hoc qđ Iterum: dicit. Iteꝝ poſitum eſt pro frequēti: eo qꝫ multipliciter aliqd itereť. In ſexto quippe pſalmo auctoritatē ſecuti maioꝝ: diximus ſeptē modis remiſſionem nobis dñm concedē peccatoꝝ. Primo per baptiſmū: ſecundo per martyrium: tertio per elemoſynas: quarto cum debitoribꝰ noſtris debita laxamus: qnto per ꝯuerſionē fratrum: ſexto per abūdātiam charitatis: ſeptimo per penitētiam. Forte adhuc ꝛ alijs remiſſionibus noſtra fragilitas ſubleueť. Sciendum tamē ideo: iteꝝ: dictum: vt medicina eius frequētior indiceť. Nam qđ dicit: Multiplicaſti iuſtitiam tuā: ſupiorem ſenſum ꝓbatur exponē. Quia iuſtitiam ſuā multiplicat: quando nobis per diuerſas cauſas afflictionū ſubuenire dignať. Iuſtitia enim dñi ſepe dicit: cū miſericordiā facit: ꝛ iteꝝ miſericordia ipſius iuſtitia nūcupať: qꝛ ſibi ſemꝑ vtrūqꝫ ꝯiunctū eſt: ſicut in cēteſimo pſalmo legiť: Miſericordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi dñe.

Margin notes: Al. potētiam. — Is. 53. — IDI — Al. ſi. — ETY — Matth. 5. — Al. magnificentiam. — Al. ꝯſolatus — Ps. 35. — DOC — Ps. 100.

Sequitur: Conuerſus exhortatus es me. Hoc verbū ꝙ paternum ſit debemus aduertē: vt famulos ſuos quāuis ꝑmiſſa diſtrictione caſtiget: tñ triſtes permanere non patiē: dum ſcripturaꝝ diuinaꝝ eos ſancto alloquio ꝯſoleē. Exhortatio: conſolatio debet intelligi: que aīos cōponit: afflictionē releuat: ꝛ mētem ſanat diuerſis langorib⁹ ſauciatam.

Ar. ñs ꝛ ego gl. pſalmi [†Ego aūt confitebor tibi in vaſis †pſalmoꝝ: veritatē tuā.] Cū dñs fidelib⁹ ſuis per exhortationes pias ꝑmia eterna promiſerit: hic iam iuſtus ille generalis letus veritatem ſe pſallere ꝯfiteē: ad eſt qꝛ dñi ꝓmiſſa cōplenda ſunt: dum neſcit fallere qd eterna veritas polliceē. Pulchre aūt definitum eſt pſalmos vaſa eē veritatis: q̄ſi ſpiritualia dolia vinum dñi incorrupto ſapore ſeruātia. [Pſallam tibi deus in cithara: ſanctus iſrael.]

Frequēter diximus fideliuꝫ chriſtianoꝝ duas maximas eſſe virtutes: ſpiritualē ad bñ credēdum: actualem ad bñ agēdum: quas hic ſe per ſpecies muſicas (MV) vtraſqꝫ dño oblaturū ſe eſſe ꝑmittit. Nam qd ad ſpiritualem virtutē ꝑtinet: in ſuꝑiore verſu pſalmū ſe cantaturū eſſe pollicitus eſt: qd ad actualē in cithara laudare ſe dñm dicit. Pſalmus eniꝫ (ſicut ſepe dictuꝫ eſt) de ſuꝑioribus ſonat: cithara de inferiorib⁹: melos ad ſuꝑna tranſmittit. Sed cui pſallaē vel citharizeē: dicit: Sancto iſrael: non quē gētilitas putabat erroneū: ſed quē patribus noſtris vera fides oſtēderet.

Al. Exultabunt [†Gaudebūt labia mea dum cantauero tibi: ꝛ aīa mea quaꝫ redemiſti.] Labia: os interioris hominis dicit. Habet enim ꝛ mens vocē ſuam qua tacite clamat ad dñm. Nam vt hoc ſpiritualiter intelligeres: adiecit: Aīa mea quaꝫ redemiſti. Ipſa ergo gaudet in labijs ſuis internis: que ſe redēptam eē cognoſcit. [Sed ꝛ lingua mea tota die meditabiē iuſtitiā tuam: cum ꝯfuſi ꝛ reueriti fuerint qui querūt mala mihi.] Sicut ſuꝑius dixit: Pſallam veritatē tuā in vaſis pſalmoꝝ ꝛ cithara: ſignificare volens aīe corporiſqꝫ ꝟtutē: ita ꝛ labia cordis ſui cantatura ꝓmiſit. Nunc aūt adiecit: linguam meditaturā eſſe iuſtitiam dei. i. corporis ſui ſubſtātiam: que tunc pleniſſime laudes dñi meditabiē: quādo regnuꝫ eius in illa reſurrectione ꝑceperit. Sed vt in finē ſeculi debuiſſes aduertē. Seq̄tur: Cum confuſi ꝛ reueriti fuerint qui querūt mala mihi. Quod vtiqꝫ pleniſſime tunc fiet: quādo a dextris iuſti: ꝛ a ſiniſtris impij fuerint collocati. Duob⁹ enim modis cōfunduntē ꝛ reuerenē inimici: quādo aut hic penitētiam gerūt ꝛ ſe erraſſe cognoſcūt: aut certe in aduētu Saluatoris dum illa que fieri non credebāt: ſuis oculis manifeſta conſpexerint. Tunc ergo ſecure exultationis tēpus eſt ſanctis: quādo iam locū dominationis impij non habebunt: ꝛ letabunē iuſti: cū maloꝝ diuꝫ terminus aduenerit: ꝛ bona dñs ſine fine conceſſerit: in qua chriſtianoꝝ ꝑmanet indefecta petitio. Concluſio.

Cum totus hic pſalmus gratiā dñi: que gratis daē: ſumma intētione cōmendet: admonet etiā nos incarnationē verbi: per quam ſalus humano generi ꝓuenit felici vicinitate declarādam: more ſolis qui ꝓxima luce ꝯſurgens: roſeam ꝑmittit aurorā: vt gratiam ꝑclari ſplēdoris ꝑparatis poſſit oculis intueri. Patres eniꝫ noſtri pſalmoꝝ numerū: in veteris ac noui teſtamēti ſacramētis ita crediderūt eſſe diuidēdum: ſeptē. ſ. decades ponētes in ſabbatū: qd ad primā illam ꝑtinet ſine dubitatione culturā: octo vō noſtro tēpori deputātes: qui reſurrectionē dñi per ſingulas hebdomadas die octaua veneramur: ꝛ ideoqꝫ per vtranqꝫ ſupputationē: vetus ꝛ nouū teſtamētum ſacratus iſte numerus dinoſcitur ꝯtinere pſalmoꝝ. Quod eniꝫ cētum q̄nquaginta poſſunt in numero ſinguloꝝ: hoc valent ſignificare quindecim decades in ordine denarioꝝ: eoqꝫ fit: vt calculus iſte pſalmoꝝ: nouo ꝛ veteri teſtamento competēter apteē. Sciendum eſt plane: qd in prima parte veteris teſtamēti: ꝛ noua miſceat ſacramenta myſterij. Dicit enim in ſeptēnario numero: ꝛ paſſionem dñi Chriſti: ꝛ in octauo calculo multa ponit de veteri teſtamēto: vt vtrunqꝫ culture noſtre ꝯuenire modis omnibus ſentiaē. Meminiſſe aūt debemus aritbmeticā: vel alias diſciplinas pſalmos cōmemorare frequenter: quas in ſubſequētibus prout fuerit opportunuꝫ de ipſis ꝯſtrictiꝫ aliq̄d cōmemorare curauimus: vt quāuis breuiter dicta: non tñ videanē eſſe ꝑterita: Tātuꝫ eſt vt aſtrologiam ſacrilegā ſumma intētione fugiamus: quā etiam nobiliuꝫ philoſophorum iudicia damnauerunt. Quapropter preſenti operi terminū ponamus: quaten⁹ ꝛ quies parūper adhibita lectoris reparet ſtudiuꝫ: ꝛ futura pars digeſta pſalmorum de ſignificātia noui teſtamēti ſumat competenter initium. Amen. ARITH

Explicit expoſitio in ſepteꝫ Pſalmoꝝ Decades: Teſtamentum vetus repreſentantes.

Incipit Expoſitio in octo Decades nouo teſtamēto conuenientes. Prefatio.

Explicatis ſeptē Decadibus (ſicut dictuꝫ eſt) in figurā veteris teſtamēti: nunc ad reliquas octo veniamus: quaꝝ numerus pleniſſime nobis reſurrectionis dominice cognoſciē indicare myſterium: vt his partibus diligēter iſpectis: reuera liber pſalmoꝝ: totius ſcripture diuine theſaurū complexus eē videatur. Nā iꝫ ſint oīa ſpiritualibus plena diuitijs: ꝛ magnis illuſtrata luminibus: pene nullum tñ ex his (vt arbitror) volumē inuenies qui tātis rebus celeſtib⁹ doceaē eſſe cōpletus. Nec moueat ꝙ pars illa (quā diximus) ad ſacramētuꝫ teſtamēti veteris ꝑtinere: a beatitudine dñi Saluatoris ſumit initium: ꝛ iterū in ſubſequētibus pſalmis inuenies qd primis cōſtat tēporibus acticatum: que oīno non debēt aduerſa iudicari: qꝛ ꝛ vetus teſtamētum de nouo plenum eſt: ꝛ nouum facit plerūqꝫ veteris mentionem. Nunc ad tituluꝫ veniamus: qui interꝑtatione nominis ſui: ad noui teſtamēti noſcitur pertinere myſterium.

Titulus pſalmi Septuageſimiprimi.

Inſcribitur enim ſeptuageſimuſprimus pſalmus In Salomonem.

Deus iudicium tuuꝫ regi da: ꝛ iuſtitiam tuā filio regis. Iudicare populum tuū in iuſtitia: ꝛ pauꝑes tuos in iudicio. Suſcipiant montes pacē populo: ꝛ colles iuſtitiaꝫ. Iudicabit pauperes populi ꝛ ſaluos faciet filios pauꝑeꝝ: ꝛ humiliabit calumniatorē. Et ꝑmanebit cum ſole ꝛ ante lunā in generatione ꝛ generationē. Deſcēdet ſicut pluuia in vellus: ꝛ ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuꝑ terram. Orieē

in

in diebus eius iuſtitia: ⁊ abundantia pacis donec auferaṫ luna. Et dominabiṫ a mari vſqꝫ ad mare: ⁊ a flumine vſqꝫ ad termios orbis terraꝝ. Corā illo ꝓcidēt ethiopes: ⁊ inimici eius terrā lingent. Reges tharſis ⁊ inſule munera offerent: reges arabū ⁊ ſaba dona adducēt. Et adorabūt euꝫ oēs reges: oēs gētes ſeruient ei. Quia liberabit paupe rem a potente: ⁊ pauꝑem cui non erat adiutor. Parcet pauꝑi ⁊ inopi: ⁊ aīas pauperū ſaluas faciet. Ex vſuris ⁊ iniq̄tate redimet aīas eoꝝ: ⁊ honorabile nomē eoꝝ coram illo. Et viuet ⁊ dabitur ei de auro arabie: ⁊ adorabūt de ipſo ſemꝑ: tota die bñdicent ei. Erit firmamētum in terra in ſummis montium: ſuꝑextolletur ſuper libanum fluctus eius: ⁊ florebunt de ciuitate ſicut fenuꝫ terre. Sit nomē eius benedictū in ſecula: ante ſolem ꝑmanet nomē eius. Et benedicentur in ipſo oēs tribus terre: oēs gentes magnificabunt euꝫ. Bñdictus dñs deus iſrael: qui facit mirabilia ſolus. Et benedictum nomē maieſtatis eius in eternuꝫ: ⁊ replebitur maieſtate eius omnis terra: fiat fiat.

INTER Salomon: interpretaṫ pacificus. Quis eſt autē reuera pacificus niſi dñs Chriſtus: qui hoiem diaboli verſutia deceptum: ad creatoris ſui reuocauit obſequiuꝫ: fecitqꝫ colere ſalutis ꝑncipē: qui ſequebaṫ miſerrim⁹ mortis auctorē. Ipſe eniꝫ mediator dei ⁊ hoīuꝫ hodieqꝫ īterpellat pro nobis. Queꝫ reuera dicē nos

Ioan.14. recte pacificū: ipſius v̄ba teſtanṫ cū dicit: Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis. Sed pax iſta: nō eſt quā bella diſturbēt: non eſt quā inquietudo vlla concutiat: ſed imꝑturbata ſemꝑ atqꝫ eterna manēs: nullius inimici ꝯtrarietate diſſoluiṫ. Ipſa eſt de qua ꝓpheta dicit: Dabo vobis ſolatium verum: paceꝫ ſuper pacem.

Diuiſio.

Per totū pſalmum ꝓpheta loquēs: aduentum ſignificat dñi Saluatoris. In vna eademqꝫ ꝑſona: modo humanitatē eiꝰ: modo diuinitatē alternis partibꝰ euidēter oſtēdēs. In ꝑma parte: v̄ba facit ad patrē: iudiciuꝫ filio petēs ad ꝓpſos iudicādos: qđ tñ ꝑdeſtinatū ante ſecula eē cognoſcitur. Secūda: in iudicio dñi filios pauperū dicit eē ſaluādos: ⁊ humiliandā diaboli ſine dubitatione ſuꝑbiam. Naꝫ ⁊ ipſum quoqꝫ v̄ginis partuꝫ: per quaſdā ſimilitudines mirabiliter cognoſciṫ indicare. Tertia parte: refert que bona contigerint de ſpiritu ſancto: ⁊ Maria v̄gine nato dño Chriſto. Quarta: ab oībus regibus dicit adorāduꝫ: q2 humanum genus a diaboli poteſtate liberauit. Quinta pronuntiat: quoniā humanis oculis viſus firmamentum fuit credētium: ⁊ ꝓuectus ſine dubitatione iuſtoꝝ. Sexta: eterno dño totius mūdi cōſenſu laudes perhibet eſſe ſoluēdas. Septima: hymnū dño Chriſto iocūdiſſima deuotione perſoluit. Sic noui teſtamēti clarum manifeſtumqꝫ initium per huius pſalmi ſeriem ꝯſtat expreſſum.

Expoſitio.

Deus iudicium tuū regi da: ⁊ iuſtitiaꝫ tuā filio regis. Cuꝫ dī: Deus: non videṫ hoc nomē aliquā deſignaſſe ꝑſonaꝫ. Sed qꝛ ſeq̄tur: Da filio: certiſſime pater inuocatꝰ eē cognoſciṫ. Iſtud eniꝫ nomē relatiuuꝫ eſt: ⁊ hoc qđ non dicit indicat: ſicut ſerui appellatione ſentiṫ ⁊ dñs. Scire autē debemus ad diſtinguēdas declarandaſqꝫ ꝑſonas ſancte trinitatis: ſola hec noīa poſſe ſufficē. Naꝫ cum dixeris: Deus pr̄: deus filius: deus ſpūs ſanctus: pleniſſime ſancte trinitatis viſus es declaraſſe ꝑſonas. Hec eni noīa in ſācta trinitate ſola ſunt ꝓpria: cetera v̄o. i. natura: poteſtas: eternitas: oīpotētia: ⁊ his ſimilia: ꝓbanṫ eē cōmunia. Quapropter beātiſſimus ꝓpheta deſiderio glorioſo flāmatus: petit a pr̄e iudiciū dari filio: qđ ſciebat eſſe v̄turū: ſicut in euāgelio legiṫ: Pater nō iudicat quenq̄: Ioan.5.

ſed omne iudiciū dedit filio. Iudiciū eniꝫ dictū eſt: ETY

quaſi iuris dictū. i. q2 in eo ius dicaṫ. Et vt veraciſſima ꝓbareṫ eſſe petitio: eadē iteꝝ ſequēti commate geminauit. Hoc eſt eniꝫ qđ dicit: Et iuſtitiā tuā filio regis: qđ ſuꝑius ait: Iudiciuꝫ tuū regi da. Quod in ſcri- IDI

pturis diuinis ad exprimēdā cauſaꝫ frequēter inuenis eſſe repetitū: ſicut eſt illud: Qui habitat in celis irri- Ps.2.

debit eos: ⁊ dñs ſubſannabit eos. Et illud: Celi enar- Ps.18.

rāt gloriā dei: ⁊ opa manuū eius annūtiat firmamētuꝫ. Nā ⁊ ſequēs verſus: eodē modo depromiṫ. Que figura dī Epimone. i. repetitio crebra ſententie: quo- SCHE

tiens vna res ad inculcādā cauſaꝫ diuerſis ſermonibus iteraṫ. Meminiſſe aūt debemus: quotieſcunqꝫ: DOC

aut ipſe dñs Chriſtus ſibi petit dare: aut alter vt ei ꝯcedaṫ expoſtulat: naturā humanitatis euidēter oſtēdi. Ceteꝝ: verbū oīpotens cū totuꝫ hēat patris: nihil ſibi idiget dare: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Oīa pr̄is Ioan.16.

mea ſunt. Iudicare populum tuū in iuſtitia: ⁊ Al. non hēt.

pauꝑes tuos in iudicio. Exponit cauſam qua repetiuerit filio iudiciuꝫ dari. ſ. vt iudicet orbē terraꝝ per iuſtitiā pr̄is: quā tñ ⁊ filij eē non dubiū eſt. Nā ideo dicit pr̄i: In tua iuſtitia: ne qs auſu ſacrilego diſcrepari ſibimet in aliquo ſanctā eſtimet trinitatē. Seqtur: Et pauꝑes tuos in iudicio. Dicit etiā pauꝑes patris: dū ⁊ Chri dñi eē declarenṫ: vt idē itelligaṫ in illa maieſtate nihil poteſtatis eē diuiſum: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Oīa que hēt pr̄ mea ſunt. Pauꝑes er- Ubi ſ.

go dei ſūt: qui mūdana ſuꝑbia derelicta humilitati ſe per oīa tradiderūt. Naꝫ ⁊ ſi pauꝑ ſuꝑbiat: non eſt dei pauꝑ: ⁊ ſi locuples humilitatē diligat: nō eſt ſeculi diues. Uolūtates eniꝫ taliū ſunt inſpiciēde: nō nomina. Suſcipiāt mōtes pacē populo tuo: ⁊ colles Al. nō habet

iuſtitiā. Per mōtes ſignificari frequēter diximus apl̄os ⁊ ꝓphetas: qui ad ſuperna firmiter eleuati: celeſti gratie ꝓximanṫ. Iſti ergo tales: pacē: id eſt: chriſtū ſuſcipiant fideli populo predicādū. Ipſe eſt eniꝫ dñi populus: qui ei credidit ⁊ ſpūali ſe cōuerſatione tractauit. Sequiṫ: Et colles iuſtitiā. Colles dicit inferiore gradu ceteros beatos: qui recte dñi videnṫ predicare mādata. Nā ⁊ pacē: qđ ſupiꝰ dixit: dñm ſignificat ſaluatorē: ⁊ iuſtitiā: eū ipſuꝫ ſine dubitatiōe deſignat: ſicut ⁊ alibi legiṫ: Iuſtitia ⁊ pax oſculate ſunt Ps.84.

ſe. Pax eni vere dī: q2 per ipm hō recōciliatꝰ eſt deo. Iuſtitia: qꝛ orbē terraruꝫ ſub eq̄tate iudicabit: qui etiā diabolū per iuſtitiā magis q̄ potētie v̄tute ſuperauit. In ſua iuſtitia iudicabit pauperes ppl̄i: ⁊ ſal- Al. non hēt.

uos faciet filios pauperuꝫ: ⁊ humiliabit calumniatorem. Hactenus optādo locutus eſt: nūc veniens ad

ſecūdam ptē ꝓphetie ỽtute: que ſint aduētu dñi pſtā
da: diuerſaꝝ ꝑabolaꝝ pulcherrima varietate cōme
morat. Nā cū ſupiꝰ dixerit prī: In tua iuſtitia: nūc di
cit de filio: In ſua iuſtitia: vt firmiter teneas: nihil
ibi eē aut diſcrepās aut diuiſuꝫ: ſed que eſt prīs: ipſa
eſt ⁊ filiȷ ſine dubitatiōe iuſtitia. Nā ⁊ aliter pōt itel
ligi. Pauperes Chrī ſeculi iſtiꝰ iudicio eē ꝓbanť abie
cti: dū ⁊ teſtimonȷs remoti ſūt ⁊ a ꝯſenſu honorabi
li ſubmouenť. Deus aūt pauperes: nō in humana: ſed
ſua iuſtitia iudicabit: qꝛ ipſos magis elegit quos mor
talitas ſupba deſpexit. Addidit quoqꝫ: Populi: vbi
ſubaudiēdū eſt: fidelis. Non eniꝫ quoſcūqꝫ pauperes
Matth. 5. dñs elegit: ſed q̄les ipſe dicit: Bti pauperes ſpū qm̄ ipſo
rum eſt regnū celoꝝ. Seqtur: Et ſaluos faciet filios
pauperū. Pauperes Chrī: ſūt apľi vel ꝓphete: qui mū
di iſtius opulētiam electa dñi paupꝑtate tēpſerūt: de
2. Corint. 8. quo ſcriptū eſt: Qui cū diues eēt: paupꝑ factꝰ eſt ꝓpter
nos: Quoꝝ filȷ ſunt ppľi chrīani. Eoꝝ eniꝫ p̄dicatio
ne generati ſunt: qbꝰ docētibꝰ credē meruerūt: ſicut
Gal. 4. Apľs dicit: Filioli mei quos iteꝝ ꝑturio donec chrīs
1. Corint. 4. formeť in vobis. Et iteꝝ: In chrō Jeſu per euāgeliū
ego vos genui. Hos ergo ſaluos faciet: qs filios aplo
rū eē cognerit. Adiecit: Et humiliauit calumniato
rē. Calumniatorē: diabolū ſignificat: ſupbū: crudelē:
DOG iſatiabilē: maloꝝ oīuꝫ p̄ncipē. Diſcutiamꝰ eni q̄re di
ctꝰ eſt calumniator. R. lraꝫ iudices antiq damnatio
nibꝰ affigebāt. Et qm̄ crudelis ipugnator ꝯdēnationi
hꝰ fauet alienis. R. lre: militē calumniatorē appella
DEF re voluerūt. Calumniator itaqꝫ eſt: qui inocētiā alie
nā in reatuꝫ nitiť exq̄ſita machinatione ꝑducē. Qð
diabolo ꝯgrue videť aptatū: qui humanuꝫ genꝰ ſuis
fraudibꝰ tot ſeculis ꝓbať ipetē. Quid eniꝫ plus calu
mnioſuꝫ: q̄ auctorē eſſe crim inū: ⁊ culurā ſibi velle
vēdicare terraꝝ. Hūc eni ſpūalē tyrānū humiliauit
dñs: quādo illo cum ꝑfidis damnato: fideles ſe vide
rint regnare cū chrō. Et ꝑmanebit cū ſole ⁊ ante lu
M. gñatiōe ⁊ gñmonē. nā: in ſeculū ſeculi. Hic honor ſcē icarnationis ex
poniť: que ꝑmanet vnita cū ỽbo. Sedet eni ad dexte
rā prīs: regnās in gloria ſempiterna. Sol q̄ppe legiť:
ỽbū prīs: filiꝰ dei: qui deꝰ homo vnꝰ ex duabꝰ ⁊ in dua
bus naturis diſtictis atqꝫ ꝑfectis ꝑmanet Chrīs. De
Sap. 5. ipſo eni dicturi ſunt ipȷ: Sol nō ortus eſt nob: ⁊ iuſti
tie lumē nō luxit nob. Seqtur: Et an̄ lunā in ſeculuꝫ
ſeculi: ſubaudiēdū: qð dixit ſupius: ꝑmanebit. Per
manet ỽo Chrīs ante lunā. i. an̄ ꝯſpectū eccleſie: queꝫ
cordis ſemꝑ luminibꝰ ꝯtueť. Luna eniꝫ eccliē meri
to cōparať: que natiuū nō hēt ſplēdorē: ſed a ſole cer
tis modis ſuſcipit lumē: quos aſtronomi iter alia di
ligēter exponūt. Mirū ꝓfus ⁊ altiꝰ ſtupēdū: tot ſide
rū curſus tā ingētiū reꝝ arduas ſubtileſqꝫ mēſuras
minē creatoris vſqꝫ ad humanā potuiſſe ꝑuenire no
titiā. Sic ergo eccleſia a vero illo creatore mēſurate
ſuſcepit lumē: que modo ꝑſecutionibꝰ videť iminui:
iterūqꝫ tranqllitate recepta clariſſimi luminis hyla
ritate cōpleť. Nā qð dixit: In ſeculū ſeculi: tpꝰs indi
cat oīno ꝑpetuū: ſicut legiť: Et regni eiꝰ nō erit finis.
Iſa. 9. M. non hēt. Et deſcēdet ſicut pluuia in vellus: ⁊ ſicut ſtillici
dia ſtillātia ſuꝑ terrā. Hic ipm myſterium glorioſe
natiuitatis exponiť. Nā dñs ille ỽtutū: ante cuius fa
ciē terra tremefacta ꝯcutiť: oīs creatura turbeť: cuꝫ
nō pōt vllatenus ſuſtineri: quādo ſe maluit manife
ſta poteſtate cognoſci: voluit leniter in vtero ỽginali
ſine aliquo ſtrepitu tanq̄ pluuia in vellus agne de
ſcēdere: vt ỽtutē ſuā hinc magis oſtēderet: ſi illā in
Phil. 2. effabilē potētiam tēꝑaſſet: ſicut dicit Apľs: Qui cū

in forma dei eſſet: non rapinaꝫ arbitratus eſt eſſe ſe
equalē deo: ſed ſemetipm exinaniuit: formā ſerui ac
cipiens: in ſimilitudine hoīum factꝰ: ⁊ habitu inuen
tus vt homo. Sed ꝯſideremus tāte rei: qualis ſimili
tudo ſit poſita. Uellera ſane ſunt ouiuꝫ: que ſic aquā
recipiunt: vt nulla diuiſione rumpanť: ⁊ iteꝝ ſic red
dunt: vt in ſuis integritatibꝰ ꝑſeuerent. Audite ſi qui
adhuc eſtis increduli: ⁊ pudeat hoc de ſumma diuini
tate non credē qð videtis minimas creaturas indi
care. Seqtur: Et ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuꝑ terrā:
ſcilicet que in modum roris ſumma lenitate deſcen
dunt. Hec ſi pura mēte ꝯſideres: heſitationē de par
tu ỽginis non habebis. Illud eniꝫ ingēs miraculum
vt ſine aliqua dubitatione credi poſſit: exēplo dupli
ci cōprobabit. Hinc Ambroſianus ille quedā eccle
ſie candela mirabilē fulgorē lampauit dicens: Ueni
redemptor gētium: oſtende partū virginis: miretur
omne ſeculū: talis decet partus deū. Unde etiā bea
tiſſimi pape Leonis: coruſco ſimilis ſermone reſplē
duit. Ait eniꝫ: Cōceptus quippe eſt de ſpiritu ſancto:
intra vterū virginis matris: que illū ita ſalua virgi
nitate edidit: quēadmodū ſalua virginitate cōcepit.
Digni patres ⁊ pōtificatus arce pollentes: quoꝝ ſua
uiſſima doctrina ſermonū: tātū valuit declarare mi
raculum. Orieť in diebus eius iuſtitia: ⁊ abundan
tia pacis: donec extollať luna. Nunc venit ad ter M. auferē.
tiam partē: in qua per ordinē deſcribunť in ortu ſuo
dñs qualia quātaqꝫ ꝓſtiterit. Intelligamus ergo qð
dixit: Orietur iuſtitia: quaſi ante non fuerit que ſem
per adoranda maieſtate regnauit. Sed orietur dicit
ex tēpore ſancte incarnationis: quādo erat partu vir
ginis naſcitura. Juſtitia eniꝫ: verbū patris eſt: quod
omnē creaturam ⁊ tēpora fecit vniuerſa: de quo le
gitur: Ueritas de terra orta eſt: ⁊ iuſtitia de celo pro Ps. 84.
ſpexit. Addidit: Et abundantia pacis donec extolla
tur luna. Et hic quoqꝫ ſubaudiēdum eſt: orieť. Abun
dantia ergo pacis eſt: dum religio chriſtianoꝝ toto
orbe dilatatur. Donec extollať luna dixit: id eſt quā
diu protendať ⁊ augeatur eccleſia: aut cōſtitutus pre
deſtinatoꝝ numerus cōpleať. Et dominabiť a ma
ri vſqꝫ ad mare: ⁊ a flumine vſqꝫ ad terminos ter M. terras.
re. Dominabiť dixit: cultu religionis latius inote
ſcit: vtiqꝫ dñs Chriſtus: de quo ſuꝑiora canunt: ⁊ in
feriora dictura ſunt. Iſtud aūt ad Salomonē filiuꝫ
Dauid oīmodis nō poteſt ꝑtinē: qui tm̄ in gente iu
dea rex fuiſſe cognoſciť. Mare eni occeanū debemꝰ
aduertē: qui areā totius terre: ſicut q̄dā dicunt: lūbo
ſuo circūactꝰ icludit. Nā ſi maria iſta noſtratia velis
intelligē: totius mūdi ambitū: quē verſus iſte ſigni
ficat: nō ꝑualebis aduertē. Seqť: Et a flumine vſqꝫ
ad terminos orbis terre. Pulchra q̄dē breuitas: ſed
ingētia nobis ſacra ꝑfudit. A flumine: a Jordane di
cit: vñ per totū orbē terraꝝ ſaluberrima regula ſacri
bapti ſmatis emanauit. Hoc aūt per figuram Peri SCHE
phraſis dictū eſt. i. per circuitū: totius mūdi ambitū:
per maria fluuiūqꝫ ſignificans. Coram illo ꝓcidēt
ethiopes: ⁊ inimici eius terrā lingent. Ethiopes: pec
catores populos debemꝰ aduertē. Nā ſicut illi teter
rimo corio veſtiunť: ita aīe delinquentiū ſcelerū ob
ſcuritate tenebranť. Ergo iſti ethiopes qui ſūt pctō
res ante illuꝫ ꝓcidūt: quādo ſe penitētie humilitate
ꝓſternūt. Adiecit: Et inimici eius terrā lingēt. Illos
quibꝰ eſt dñi miſeratione parcēdū: corā ipſo dixit ꝓ
cidere. Iſti aūt iudei ꝑtinaces: inimici nolanť: qui in
ſua obſtinatiōe māſuri ſūt. Que ergo illis eſt pena:

Terrã lingũt:id eſt:terrã ſapiũt. Hoc enĩ ſapit vni/
cuiqꝫ qđ lingit:quib⁹ in modũ ſerpentis humus eſt
eſca penalis. Hoc ad humilitatẽ ipſius iuſte dicim⁹
eſſe referẽdũ:qꝛ qui Chriſtũ deũ credere noluerũt
tali viſione damnandi ſunt.[Reges tharſis ⁊ inſule
munera offerẽt:reges arabũ ⁊ ſaba dona adducẽt.]
INTER Tharſis(referẽte patre Hieronymo)īterpretaꝛ cõ
templatio:qđ ad fideles referẽdũ eſſe nõ dubiũ eſt:
qui in diuina ꝯtemplatione defixi ſũt. Reges ergo
tharſis:id eſt:dominatores vitioꝝ:dona offerũt do/
mino:quãdo ei ꝓbanꝛ animo ſeruire deuoto. Inſu/
le vo ſunt:qui circũfluentia mũdi vitia:a ſuis corpo
rib⁹ excluſerũt:nec dñaꝛ in eis mare mũdanũ:qđ pfi
ETY doꝝ cordib⁹ ꝯſtat īfuſuꝫ. Inſula enĩ dicta eſt eo ꝙ in
ſalo ſit poſita. Ipſi ſũt ꝗ puri peccatoris munera:que
dñis altarib⁹ offerunꝛ:ipm ſacrificiũ qđ dñs ſuaui/
ter aſſumit oblatũ. Seqꝛ: Reges arabũ ⁊ ſaba dona
adducẽt. Arabia poniꝛ pro hoibus ſuaui ⁊ terrena ſe
delectatione tractãtib⁹. Nã ſicũ illa pñia diuerſis aro
matib⁹ ſenſuꝫ narſũ mulcet:ita iſti ad delectationes
molliſſimas illecebris ſecularib⁹ inuitanꝛ. Reges ꝗ
arabie ſunt:qui blãdimẽta corpoꝝ rigide ſubijciũt
diſcipline. Silr ſaba:vnde ſabei dicti ſũt:quãuis cor
porali delectatione ꝓualeat:⁊ iocũdis odorib⁹ ſit re/
ferta:ſuauiora tñ ꝯuerſi ei⁹ ppli offerũt dona virtu/
tũ. Qđ aũt dicit:Adducent:ad ipſos reſpicit offeren
dos:qꝛ poſt aduentũ dñi pecudum ſacrificia ceſſaue
Al. nõ habet runt.[Et adorabunt eũ oẽs reges †terre:oẽs gentes
ſeruient ei.] Uenit ad quartũ membrũ:vbi adoran/
dum dñm a cunctis gentib⁹ dicit:⁊ beneficia ipſius
ſubter exponit. Per omnes reges:cũctas nos voluit
ītelligere nationes:qꝛ nulla gens eſt que in parte po
puli ſui ꝓpriũ nõ adoret auctorem. Et ideo ne tñ de
regibus aduerteres dictũ:addidit:Omnes gẽtes ſer
uient ei:ſcilꝫ que per vniuerſuꝫ mundũ:⁊ linguis di
uidunꝛ ⁊ patrijs. Sic Donati perfidia noſciꝛ eẽ ꝯui
cta:qui localẽ putat eccleſiã quã per totũ orbẽ ꝯſtat
eſſe diffuſam. Et intuere qꝛ dixit: Reges adorabunt
qui putanꝛ adorandi:gẽtes aũt ſeruire que terrenos
dños hẽre noſcunꝛ.[Quia liberauit pauperẽ a poten
Al. pauperẽ te:⁊ †inopẽ cui nõ erat adiutor.] Cauſaꝫ reddit qua/
re dño Chriſto ab vniuerſis gentib⁹ ſeruiaꝛ:qꝛ pau/
perẽ:id eſt:fidelẽ populũ a potẽte diabolo liberauit:
quẽ ſupra calumniatorẽ dixit. Hũc alio loco fortẽ no
Math.12. minat:ſicut eſt illud euãgelij: Nemo intrat in domũ
fortis vt vaſa eius diripiat:niſi prius alligauerit for
tem. Que vocabula malitiã eius ſignificãt nõ bono
rem:nefandã aſtutiã nõ laudabilẽ ꝓncipatũ. Sequi
tur:Et inopẽ cui nõ erat adiutor. Et hic ſubaudiẽdũ
eſt a cõmuni:liberauit. Inopẽ vo dixim⁹ plus eſſe ꝙ
pauperẽ:qui opẽ nõ habet vite:nec ſua ꝓualet facul/
tate ſubſiſtere. Hos ergo liberauit dñs Chriſt⁹:dum
veniẽs in hũc mundũ diaboli iuſtiſſime preſſit aſtu
tiam:⁊ inopie humane ſpiritualis affluentie gratis
dona conceſſit. Merito ergo ſubiunxit:Cui nõ erat
adiutor:qꝛ humanũ gen⁹ ad idoloꝝ culturã execran
da ſe ſuperſtitione ꝯtulerat. Et quid ab eis adiuuari
poterat:qui vel ſenſum pecuduꝫ nõ habebãt.[Par/
cet pauperi ⁊ inopi:⁊ animas pauperũ ſaluas faciet.]
Cum dicit:Parcet generaliter oẽs hoies peccatores
oſtẽdit. Illis enĩ parciꝛ:qui in aliquo reatu detinen/
tur. Parcet ergo ⁊ electis ſuis:qui lꝫ ſancta cõuerſa/
tione reſplendeant:aliqua ſibi tñ egẽt dimitti. Sed
ne putareꝛ vſqꝫ ad hoc tñ dñm parcere:vt a tormẽ/
tis debitis pauperes liberaret:addidit:Animas pau

perum ſaluas faciet:vt quib⁹ dimittit peccata:eis ⁊
premia futura ꝯcedat. Ipſi enĩ ſalui fiunt:qui regnũ
dei poſſidebũt. Unde nec iſtud põt cõgruere Salo/
moni:vt animas ſaluas faceret:qđ ſoli diuinitati cer
tum eſt cõuenire.[Ex vſuris ⁊ iniquitate †liberauit Al. redimet
animas eoꝝ:⁊ †pclarũ nomen eoꝝ corã †ipſo.] Uſu/ Al. honorabile
re:ab vſu appellate ſunt:que credite pecunie ꝓcurãt Al. illo
ſemper augmentũ. Sic in peccato verſantib⁹ vſura ETY
creſcit maloꝝ:quãdo qđ in tẽporali ꝯuerſatione de/
linquũt:in eterna calamitate recipiũt. Ab iſtis ergo
vſuris vel ab ipſa obligatione peccati liberantur fi/
deles anime:quãdo per penitẽtiaꝫ reddunꝛ diuinis
muneribus abſolute. Sequiꝛ:Et preclarum nomen
eorum coram ipſo. Reuera preclarũ nomẽ vt chri/
ſtiani dicanꝛ:vt de ſuo rege reſplendeant:⁊ accepta
vocabuli dignitate glorienꝛ. Qđ tñ Iſaias increpãs Iſaie.65.
iudeos:ꝓcinuiſſe dinoſciꝛ dicẽs:Interficiet vos dñs
de⁹:⁊ ſeruos ſuos vocabit noie alio:vtiqꝫ chriſtiano.
Addidit etiã:Corã ipſo:qꝛ ante ipm ⁊ in ipſi⁹ regno
victuri ſũt. Felix pñtia ante deũ ſemꝑ eẽ:quẽ iã nõ
formides offendere. Adde:qđ tale ꝓmium eſt illũ vi
deri ad quẽ nullo modo poſſit nũc vel ipſa cogitatio
peruenire. Sic in iſtis pauciſſimis vbis:felicitatis il
lius ꝗuis tectuꝫ:aliqđ tñ nobis deſignaꝛ iudicium.
[Et viuet ⁊ dabiꝛ ei de auro arabie:⁊ adorabunt de
ipſo ſemꝑ tota die benedicent †eũ.] Ecce iaꝫ ꝑdicte Al. et
viſionis quintus eſt modus:vbi ꝑſentiã dñi ꝯtuliſſe
dicit fidei votũ ⁊ firmamẽta terrarũ. Nã cuꝫ dicit:
Et viuet:eternitatẽ ei⁹ maieſtatis oſtẽdit:ſicut in ve
teri teſtamẽto crebro legiꝛ:Uiuit dñs. Uiuit ergo:
nõ creature cuiuſcꝫ vita qua vel angeli potiunꝛ:ſed
beatitudine ſingulari qua ſola trinitas ſancta ꝑfrui/
tur. Sequiꝛ:Et dabiꝛ ei de auro arabie. Aurum ara
bie pre ceteris terris ferꝛ eſſe puriſſimũ:⁊ ſũmo ſplẽ
dore ſpecioſum. Qđ bene ad ſapientiã referꝛ:qꝛ legi
mus:Accipite prudẽtiã ſicut argẽtũ:⁊ ſapiẽtiã ſicut Prouer.8.
aurũ ꝓbatũ. De iſta ergo ſapia que per aurũ arabie
ſignificaꝛ:dabiꝛ dño munus:cũ ad eũ deuoti purga
tiſſimo corde ꝑuenerint. Siue magoꝝ munera for/
taſſe ſignificat:que merito auro arabie comparanꝛ:
qꝛ puritate cordis oblata ſunt. Antiqui aureũ colo/ ETY
rẽ pulcherrimũ vocauerũt. Et ideo aurũ ab aura di/
ctũ eẽ voluerũt:qđ nimis gratiſſimo colore reſplen
deat. Nã hodieqꝫ aureũ dicim⁹:qđ pulchrũ volum⁹
eſtimare. Sequiꝛ:Et adorabunt de ipſo ſemꝑ. Hoc
ad humanitatẽ ipſi⁹ ꝯſtat referri:quando ore ꝓprio
quẽadmodũ orareꝛ inſtituit. Notũ eſt enĩ dñice orõ/
nis beneficiũ quo vtiꝛ ſemꝑ eccl'ia:quã ſanctiſſim⁹
pater Cyprian⁹ cartaginẽſis antiſtes ⁊ martyr:ꝑm⁹
exponẽs:breuitatẽ illã ꝓfundiſſimam:mirabili elo
quẽtie decore dilatauit. Adiecit:Tota die bñdicent
eũ. Tota die:toti⁹ vite nře tẽpus oſtẽdit:que merito
dies diciꝛ:qꝛ fideliũ vite nullis tenebris obcecanꝛ.
[†Et erit firmamẽtũ in terra in ſũmis montiũ:ſuꝑ Al. nõ habet
extolleꝛ ſuꝑ libanũ fruct⁹ ei⁹.] Sũma mõtiũ:excel
lentiã ſignificãt ꝓphetarũ:quos frequẽter dixim⁹ ac
cipi debere ꝑ mõtib⁹. Firmamẽtũ aũt iſtoꝝ mõtiũ
eſt vtiqꝫ dñs Chriſt⁹:qꝛ qđ per illos de ipſo ꝑdictũ
eſt:eodẽ veniẽte ꝯſtat īpletũ. Sequiꝛ:Superextolleꝛ
ſuꝑ libanũ fruct⁹ ei⁹:qꝛ ſuꝑius ſanctos dei mõtib⁹ cõ
parauit:⁊ ipſe eſt mõs mõtiũ:hic elect⁹ eſt mõs:cui⁹
fruct⁹ cõpareꝛ dño Chro. In libano ſiquidẽ:ſicut ſepe
dixim⁹:cedri naſcunꝛ eximie:ſũmaqꝫ ꝓſpitate pol/
lẽtes. Sed qd põt fructib⁹ dñi ſile repiri:a quo ſan
cti ꝓducunꝛ excelſi: Neqꝫ enĩ tale eſt ꝗuis ꝓceras

arbores in qͣlibet altitudinē creſcere vel nubila tā-gere:qͥle beatos ad celeſtis regni gaudia peruenire. [Et florebūt de ciuitate ſicut fenū terre. Sit nomē eius benedictum in ſecula.] Nōnullaꝫ videtꝰ facere queſtionē:qꝛ fenum terre nunc eterne vite ſimile fa cit:qđ frequenter impijs legitꝰ comparatū. Qđ oīno nō debet permouere. Sicut enim dicitꝰ Chriſtus leo qꝛ potens rex ferarū eſt:ex alia vō parte diabolus in telligitꝰ leo:qꝛ ferox ꝛ truculentus eſſe dinoſcitꝰ:ita ꝛ fenū qꝛ primitiuus terre fructus eſt:virēs atqꝫ gra-tiſſimus:ſanctis dn̄i nō incōgrue comparatꝰ. Ex illa vō parte qua cito areſcit atqꝫ ſuccidit:peccatoribꝰ iu re ſimilatꝰ. Ita fit vt diuerſis qualitatibus inſpectis: vna eadēqꝫ res diuerſimode comparetꝰ. Florebunt ergo de ciuitate iuſti:id eſt:eccleſia dei:ſicut fenum terre:cuiꝰ nō etas ſanctis:ſed decora viriditas cōpa ratꝰ. Et inſpiciendū qđ dicit: De ciuitate florebūt:nō in ciuitate:qꝛ de iſta ciuitate huiꝰ ſeculi:in illa flore-bunt beatitudine ſempiterna. Hic enim tribulatio-nibus afficiuntꝰ:vt ibi perpetua gratulatione coronē tur. Sequitꝰ: Sit nomen eius benedictum in ſecula. Poſtqꝫ deſcripſit beatitudinē ſanctorum:reuertitꝰ ad laudē dn̄i:quo illi beati ſūt. Ac ſi diceret: In eternū glorificetꝰ deus:qui eternā gloriā pſtaturꝰ agnoſcitꝰ. [Ante ſolē permanet nomen eius. Et benedicentꝰ in ipſo omnes tribꝰ terre:oēs gētes magnificabūt eū.] Ianua ſexte partis aperitꝰ:vbi eternitas dn̄i ſignifi-catꝰ:ꝛ terrarū oīum generale ſeruitiū. Et ne ſanctuꝫ dei filiū tēporalē aliqs blaſphema cogitatione ſenti ret:ante oēm creaturā nomen eiꝰ pmanere pfeſſus
Joan.1. eſt:ſicut euāgeliū dicit: In pncipio erat verbū:ꝛ ver bum erat apud deū:ꝛ deus erat verbum:hoc erat in pncipio apud deū. Ecce nomē eiꝰ:qđ pmanet in eter nū. Nā vt illud verū intelligas:qđ eſt poſituꝫ. Ante ſolē. Sequitꝰ: Omnia per ipm facta ſunt:ꝛ ſine ipſo factū eſt nihil. Uides ergo nomē eius extitiſſe ante creaturas vniuerſas:quippe qui creator eſt omniuꝫ.
ETY Nomē eni dictū eſt:qꝫ notā rem faciat. Hic ſolē pro oībus creaturis ponit:qꝛ cōſpectibus noſtris gratior
SCHE elucēſcit. Hec eſt enim ſpecies ſchematis Synedo-che:que ſignificat a parte totū. Sequitꝰ: Benedicen tur in ipſo omnes tribꝰ terre. In ipſo:dn̄o Chriſto di
Gen.22. cit:ſicut ꝛ Abrae dictū eſt: In ſemine tuo benedicen tur omnes tribꝰ terre. Et qꝛ tribꝰ nominauit:ne hoc de paucis gentibꝰ intelligere potuiſſes:que ſub hoc no-mine populū habuerūt diuiſuꝫ:addidit: Omnes gē-tes magnificabūt eū. Magnificabūt eū dicit:lauda bunt vtriqꝫ ſignificat. Nā illū qui pōt facere grādio rem cui oēs virtutes ſummitateſqꝫ deſeruiūt: Sed illū pdicando nos magnificamur:qꝛ ipſius laude p-ficimus. Hoc eni ad pconiū deitatis eius dicit:nulla pōt diuerſitas diffiteri. [Benedictꝰ dn̄s deus iſrael:
Mat.non hēt. qui facit mirabilia magna ſolus.] Septima vō ps que ſupereſt introitꝰ:vbi decurſis oībus:dn̄s Chriſtꝰ magna exultatione laudatꝰ. Quādo dn̄m pdicamus benedicere quidē illum dicimur:non qꝫ per nos aut ſanctificetꝰ aut creſcat:ſed cum nos ille ſua benedi-ctione ſanctificat:tunc ꝛ tuitio prouenit ꝛ augmen-
DEF ta procedunt. Et qui ſit iſte dominus:per quintā ſpe ciē definitionis euidēter inſinuat:deus iſrael:id eſt: deꝰ vniuerſe terre:ſicut aliꝰ ppheta dicit: Qui eruit te deꝰ iſrael:ipſe deꝰ vniuerſe terre vocabitꝰ. Addidit Qui facit mirabilia magna ſolus:qꝛ nullo indiget ad-iutore. Nā licꝫ ꝛ angeli ꝛ multi iuſti miracula faciant nō ſoli:ſed dn̄o iuuāte perficiunt. [Et benedictū no
men maieſtatis eius in eternū:ꝛ in ſeculū ſeculi:et
Mat.nō hēt
repleibitur maieſtate eiꝰ oīs terra:fiat fiat.] Supe-riore verſu deū dicit eſſe benedictum:ſecūdo nomē maieſtatis eius:ſcilꝫ qꝛ de Chriſto dicti ſunt chriſtia ni:qđ vocabulū totius orbis terminū ſacra venera-tione cōpleuit. Nā ſicut ipſe eternus eſt:ita ꝛ nomi-nis eius pconia perſeuerant. Nā qđ ſequitꝰ: Et reple bitꝰ maieſtate eius oīs terra:ſanctos dicit:qui ipſius clarificatione repleti ſunt. Terrā eni hic oēm fidelē debemꝰ accipere:qualem reuera dn̄s replere digna-tur. Adiecit: Fiat fiat. Optātis eſt quidē dicere fiat: ſed nimiū deſiderantis ipm repetere. Qđ magis ad myſteriū aliquoꝝ pſalmoꝝ poſitū debemus aduer-tere:nō ſicut aliquibꝰ viſum eſt:libri vnitatē ad mul tas perducere ſectiones. Magnificus pſalmus:quē geminata vota ſecuta ſunt. Aduentus eniꝫ dn̄i oīno debuit deſideranter optari.

Concluſio.

Perpendamus adiutores eximij:cōtra Eutici ꝛ Neſtorij bella nefaria olim nobis arma recte fidei fuiſſe pmiſſa:vt in duabus naturis veriſſimis atqꝫ perfectis:in vna perſona exiſtere ꝛ permanere credatur dei filius do minus Jeſus chriſtus:ne ad eos comprimendos la-borare poſſimus:qui tante auctoritatis robore com-monemur. Nā cū vtrāqꝫ naturā in hoc pſalmo repe riamus expreſſaꝫ:Euticis prauum dogma vnaꝫ na-turam defendentis expellitꝰ. Cuꝫ vō vna pſona Chri ſti dn̄i pdicatꝰ: Neſtorij venena damnantꝰ:qꝛ cuꝫ hic pſalmus duas operationes dicat:vnam tamē domi-ni Chriſti cognoſcitꝰ predicare perſonā. Nō eni quic qꝫ plurali numero dixit:qꝛ vnū filium credi voluit. Ipſe eſt eni qui ex patre ante ſecula natus eſt:qui in vtero virginis carnē noſtre mortalitatis aſſumpſit: homouſion pr̄i ſm diuinitatē:homouſion quoqꝫ no bis ſm humanitatē. Inuiſibilis deitate:factꝰ eſt hu-manitate viſibilis. Pati homo ppter nos dignatus eſt:per ſe impaſſibilis deus:nō ſūmitatē diuinitatis minuens:ſed humilitatē carnis exaltans. Hoc ſan-cta pphetia dicit:hoc euangelicus frequēter textus inſinuat:hoc per totū mundum beata canit eccleſia: vt a catholica fide ille cognoſcatꝰ extraneus qui tali non fuerit ſtabilitate fundatus. Memēto preterea: qꝫ hic quartus eſt pſalmus ex his quos de duabꝰ na-turis locuturos eſſe prediximus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 71ᵐ.

Defecerunt laudes Dauid filij ieſſe:pſal-mus Aſaph. LXXII.

Quam bonus iſrael deꝰ:his qui recto ſunt corde. Mei autē pene moti ſunt pedes:pene effuſi ſūt greſſus mei. Quia zelaui ſup iniquos:pacē peccatoꝝ vidēs. Quia nō eſt reſpectꝰ morti eoꝝ ꝛ firmamentū in plaga eoꝝ. In labore ho-minū nō ſunt:ꝛ cū hoībus nō flagellabuntꝰ. Ideo tenuit eos ſuperbia:operti ſūt iniqui tate ꝛ impietate ſua. Prodijt quaſi ex adipe iniqtas eoꝝ:trāſierūt in affectū cordis. Co-gitauerūt ꝛ locuti ſunt nequitiā:iniquitatē in excelſo locuti ſunt. Poſuerūt in celuꝫ os ſuum:ꝛ lingua eoꝝ tranſiuit in terra. Ideo

ꝯuertetꝫ pplꝰs meus hic: ⁊ dies pleni inue
nientꝫ in eis. Et dixerũt: quo modo ſcit deꝰ:
⁊ ſi eſt ſciẽtia i excelſo? Ecce ipſi peccatores
⁊ abundãtes in ſeculo: obtinuerũt diuitias.
Et dixi: ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meũ
⁊ laui iter inocẽtes manus meas. Et fui fla
gellatus tota die: ⁊ caſtigatio mea in matu-
tinis. Si dicebã narrabo ſic: ecce nationẽ fi
lioꝝ tuoꝝ reprobaui. Exiſtimabã vt cogno
ſcerẽ: hoc labor eſt ante me. Donec intrem
in ſanctuariũ dei: ⁊ intelligã in nouiſſimis
eoꝝ. Veruntamen ppter dolos poſuiſti eis:
deiecisti eos dũ alleuarentꝫ. Quomodo fa-
cti ſũt in deſolationẽ ſubito defecerũt: perie
rũt ppter iniquitatẽ ſuã. Velut ſomniũ ſur-
gentiũ: dñe in ciuitate tua imaginẽ ipſoꝝ ad
nihilũ rediges. Quia iſlãmatũ eſt cor meũ:
⁊ renes mei cõmutati ſunt: ⁊ ad nihilum re
dactus ſum ⁊ neſciui. Ut iumentuꝫ factus
ſum apud te: ⁊ ego ſemper tecuꝫ. Tenuiſti
manum dexteram meã: ⁊ in voluntate tua
deduxiſti me: ⁊ cũ glĩa ſuſcepiſti me. Quid
enim mihi eſt in celo: ⁊ a te quid volui ſup
terram? Defecit caro mea ⁊ cor meũ: deus
cordis mei ⁊ pars mea deꝰ in eternũ. Quia
ecce qui elõgant ſe a te peribunt: perdidiſti
omnes qui fornicantur abs te. Mihi autẽ
adherere deo bonuꝫ eſt: ponere in domino
deo ſpem meam. Ut annũtiem omnes pre-
dicationes tuas: in portis filie ſion.

Um in titulis ſuperioribꝰ Dauid tñ vi
deatꝫ aſcriptꝰ: hic addidit filiꝰ Ieſſe: ſciliꝫ
vt illũ Dauid patrẽ Salomonis intelli-
gere debeamus: qḋ ad pſonã exprimẽdã
ꝓphete cõpetenter adiectũ eſt. Hec no-
DEF　na eſt ſpecies definitionis: quã greci cata hypotypo-
ſin: latini per quandã imaginẽ dicũt: quando noiata
matre vel pr̃e ad itelligentiã idiuidue pſone ſenſus
noſter adducitꝫ. Cõgregantur etiã multe res ad pſo-
nas comiter exprimẽdas: vt eſt illud: Socrates filiꝰ
Sophroniſci: cuiꝰ mater eſt phenarete: caluus: vẽtro
ſiſſimus. Hec eni oĩa: ſolũ Socratẽ indicare ac defi-
nire noſcuntꝫ. Sed in hac re tãta ponẽda ſunt: quãta
pñt indiuidui de quo queritꝫ ab oĩbus ceteris ſeque
ſtrare pſonã. Laudes ergo iſtius Dauid defeciſſe di
cit: qḋ niſi pſcrutemur oĩno ꝯtrariũ eſt: vt in medio
pene opere ꝓphete dicat ſꝫonis defeciſſe. Sed cau-
ſam huiꝰ dicti ab origine perquiramus. Cũ iſraeliti
cus populus de terra egypti: per miracula humanis
oculis apparentia liberaretꝫ: pro collatis beneficiis
deo laudes per ſacrificia pecudũ ⁊ inſtrumẽtoꝝ mu-
ſicoꝝ cõſonatione reddebat: que in figurã facta ſũt
vſqꝫ ad plenitudinẽ temporis quo Chriſtꝰ dñs adue
niret. Iſte ergo laudes tẽporales que pro diuinis be
neficiis reddebantꝫ: defecerunt atqꝫ mutate ſunt: qꝛ
nũc eccleſia catholica imolatione corporis ⁊ ſangui-
nis Chriſti ſanctã peragit pſalmodiã. Sequitꝫ: Pſal
mus Aſaph. Aſaph ſignificare ſynagogã: hebrea lin-　INTER
gua teſtatꝫ: que dñm quidẽ colebat: ſed videndo flo-
rere malos: in peſſimas cogitationes inciderat: ex cu
ius perſona in hoc pſalmo ipſe Aſaph loquitꝫ: qui in
ſuo nomine ſynagoge ꝯtinet ſignificationẽ. De gen-
tibus eni populis ⁊ de his qui legẽ dñi ſuſceperunt:
multa dicturꝰ eſt: que ad emẽdationẽ noſtrã vtiliter
dicuntꝫ: ne talibꝰ cogitationibꝰ polluamur. Diuiſio.

Icut diximus: Aſaph ex typo ſynagoge
per totũ loquitꝫ pſalmũ. In prima parte
ꝫelaſſe ſe dicit felicitatẽ mundi: pacẽ cõ-
tuens peccatoꝝ: admirans cur inimicis
dei ⁊ paganis pſperitas tanta ꝓuenerit:
vt os ſuũ vſqꝫ ad celũ extollere viderentꝫ. Secũda
parte: reuerſurũ dicit populũ ſuũ ad ſalubre ꝯſiliũ: ⁊
priſtine cogitationis erubeſcere prauitatẽ: donec vl-
tima ipſoꝝ intelligere atqꝫ conſpicere mereatꝫ. Ter
tia parte: propter dolos ſuos mala impiis prouenire
teſtatur: qꝛ ſanctos viros felicitate ſua ſcandaliꝫare
videbantur: ſe tamẽ beneficio domini de his malis
aſſerit eſſe liberatũ. Quarta dicit: quo modo ad pfe
ctũ itellectũ dño miſerãte ꝓuenerit.　Expoſitio.

Uam bonus deus iſrael: hiis recti ſunt corde.　M. his qui recto ſunt
Recordatus Aſaph qm̃ iſtiꝰ ſeculi felici
bus inuidiſſet: ⁊ vſqꝫ ad nimiã triſticiã
inde ꝓuenerit: qꝛ dñs peccatores in hoc
ſeculo florere pateretꝫ: ſeipſe cõdemnãs
eructauit verã ſuauẽqꝫ ſubſtantiã dicens: bonũ eſſe
deum: ſed his qui recto ſunt corde: id eſt: qui operas
eius ſtudio pietatis intelligunt. Unde aduertitꝫ pra-
uis diſtortiſqꝫ mortalibꝰ diſpoſitionẽ eiꝰ ſacrilegis
cogitationibꝰ diſplicere. Sic ſanis oculis ſereniſſimꝰ
ſol refulget: e cõtra obſcurus videtꝫ illis quoꝝ lumi-
na infirmitate detinentꝫ. Mei aũt pene moti ſunt
pedes: pene effuſi ſunt greſſus mei. Ut intelligeres
ſanctũ virũ ꝯtra ſe ſuperiorẽ ꝓtuliſſe ſniam: qḋ fa-
miliare ſemp eſt iuſtis ſuũ pfitetꝫ errorẽ: vt pene la
pſum ſe diceret: cui adminiſtratio dñi irrationabili-
ter diſplicebat. Scriptura frequẽter per tropologiã
appellat pedẽ: arbitriũ mẽtis: quo fixa volũtate cõſi
ſtit. Hũc dicit pene fuiſſe cõmotũ: quãdo a vero itel
lectu eius animus diſcrepabat. Nã cũ dicit: pene: ci-
to ſe ad viã veritatis rediſſe cõmemorat: vt damna
ret errorẽ qui ſurripe feſtinabat. Sequitꝫ: Pene ef-
fuſi ſunt greſſus mei. Greſſus ſignificare diximꝰ actꝰ
humanos: quibꝰ per vite noſtre ſemitas ambulamꝰ.
Ergo greſſus iſti bone ꝯuerſationis pene in aliã par-
tem fuerunt dilapſi: quando ſub ingratitudine ani-
me videbantur impiis tanta concedi. Et reſpice: qꝛ
pene effuſos dicit greſſus ſuos non lapſos: vt intelli-
gas vigorem mentis noſtre tanquã liquidum elemẽ
tum diſpergi poſſe: cum a vera cogitatione ceperit
diſcrepare. Unde intelligimus ⁊ ſanctis viris cogi-
tationes prauas frequenter ſurripere: ſed iterum in
ſanitatem priſtinã eos reuerti: quando a ſemetipſis
fuerint celeriter domino preſtante correcti. Quia
ꝫelaui ſuper iniquos pacem peccatoruꝫ videns.　M. ſuper iniquos
Secuta eſt cauſa cur greſſus eiꝰ viderentꝫ effundi: qꝛ
peccatoribus ſic fuit inuidus: vt eos grauiter ferret
quietos. O incongruum ꝫelum inuidere perituris: ⁊
eos putare felices: quos eterna certuꝫ eſt damnatio-
ne percelli. Sequitur: Paceꝫ peccatoꝝ videns. Re-
uera qꝛ pax iſta nõ intelligitꝫ ſed videtꝫ: aſpectus no-
ſtros eludens: ſed in ſua nece grãdeſcẽs. Nã cuꝫ pec-
catores videntꝫ locupletes: multiſqꝫ dñari populis:

⁊ in mūdo nō eſſe qđ timeant:putant̄ habere pacē.
Sed pax iſta cum ɔſciētia ſemꝑ litigat:rixat̄ intrin
ſecus:⁊ cum hoſtem non habeat ſecū ipſa decertat.
M. reſpect⁹ [Quia nō eſt ꝺdeclinatio morti eoꝝ:⁊ firmamentū
in plaga eoꝝ.] Adhuc dicit de ꝓſperitatib⁹ impioꝝ.
Ait enī:Quia non eſt declinatio morti eoꝝ:id eſt:qꝛ
in mortē citius nō declinant:nec die ꝓtinus vrgent̄
extremo:ſed cū eis ad penitendū det̄ ſpatiū vite:il/
li magis ſcelera probant̄ augere.Sequit̄:Et firma/
mentū in plaga eoꝝ:ſubaudiendū:nō eſt:qm̄ vel ſi
eos hic ɔtingat aliqua aduerſitate perſtringi:diuti/
na illis nō videt̄ ꝑmanere triſtitia:⁊ ideo ad medi/
cū nō recurrūt:qꝛ nequaꝗ̄ in mundanis lāguorib⁹
M. labore [longo tēpore iacuerūt. [In ꝺlaborib⁹ hominum nō
ſunt:⁊ cum hoīb⁹ nō flagellabunt̄.] Homines:hic
ſanctos viros itelligamus:qui ⁊ labores in hoc ſecu
lo ſuſtinēt:⁊ diuerſarū afflictionū flagella patiunt̄:
vt correcti ad dn̄m redire mereant̄. Iſtud peccato/
rib⁹ obſtinatis nō ꝯuenit:qđ ad ſalutē dat̄ deuotis.
Si ṽo dictū ɔtra ſpirituales nequitias eſtimamus:
pōt de ipſis ɔuenieter aduerti:qui in hoc mūdo ſce/
lerib⁹ ſuis ɔgruas nō recipiunt vltiones. Nec cū ho/
minib⁹ flagellant̄:qui cū ſequacib⁹ ſuis diuina iuſſio/
ne damnandi ſunt.Tribulatio ſiquidē iſtius ſeculi
fidelib⁹ potius correctio eſt:quā impij nō accipiūt:
qm̄ a futuris munerib⁹ arcebunt̄. [Ideo tenuit eos
M. nō habet [ſuperbia ꝺeoꝝ:operti ſūt iniquitate ⁊ ipietate ſua.]
Intēdamus quo ꝯuenerit peccatoꝝ reſoluta ſecuri/
tas:⁊ deſinamus illoꝝ gaudijs inuidere:quos in fo/
ueam cognoſcim⁹ irruiſſe. Maiorū quippe libertas
ɔfert abſoluta ſuperbiā:dum ɔtemptū ſemꝑ nutrit
īpunita ꝓteruitas:⁊ ſubiectū ſe malis eſſe nō credit:
qui nihil qđ obuiare poſſit expauerit. Tenuit autē
dixit:id eſt:quaſi quibuſdā manibus apprehēdit:vt
elabi nequeant cū iā tenent̄ aſtricti.Supbia eoꝝ
dixit:que reuera diaboli eſt. Ipſo enī auctore hoc fa
cin⁹ extitit:qđ eū eterna cruciatione damnauit.Se/
DOG quit̄:Operti ſunt iniquitate ⁊ impietate ſua.Si di/
xiſſet:amicti:eſſet illis forſitan vel liberū caput:ſed
cum dicit:opertos:totos eos intelligam⁹ eſſe demer
ſos. Iniquitas enī pōt eſſe mediocris:ſed addidit:
īpietatē:que maloꝝ oīum ꝓbat̄ extrema.Et ɔſide/
ra:qm̄ hic verſus ⁊ ſubſequētes:maloꝝ ſcelera mores/
qꝫ deſcribūt. [Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eoꝝ
M. affectū [trāſierūt in ꝺdiſpoſitionē cordis.] Ex macie ꝓuenit
malitia:quādo ſcelus aliqđ quiſqꝫ mundanis opib⁹
deſolatus excogitat.Ex adipe aūt ꝓcedit iniquitas:
quando hi qui affluentia ꝓſentis ſeculi dn̄o ꝓſtante
repleti ſunt:quicꝗ̄ in diuinā detractionē delinquūt.
Pingue eſt enī validūqꝫ peccatum:qđ arbitrio ma/
giſꝗ̄ neceſſitate cōmittit̄. Nā vt exaggeret̄ culpā:
in abundantia rerū eos dicit deliquiſſe:ꝗ̄ aliqđ ſcelus
īopie excuſatione cogitaſſe.Addidit:Trāſierunt in
diſpoſitionē cordis.Trāſierunt:quaſi a rectis ſemi/
tis errauerūt. Nā hodieqꝫ ſic dicim⁹:Trāſiuit nos:
quando ab aliqua veritate ſenſus noſter errauerit.
Peccatores enī in diſpoſitionē cordis trāſierunt:id
eſt:errauerunt:quādo forte teterrima rationabiles
hoīes inſenſatis idolis ſeruiebāt. [Cogitauerūt ⁊ lo
cuti ſunt nequitiā:iniquitatē in excelſo locuti ſunt.]
Duplex malū eſt nequitiā cogitare:eamqꝫ tanꝗ̄ bo/
nū aliqđ palā ꝓferre. Nam quē decuerat ꝓpter co/
gitationē ſceleris penitere:culpā geminat dum faci/
nora cogitata diuulgat. Illud maxime qđ ſenſiſſe ne
fariū eſt:dixiſſe ſacrilegiū.Sequit̄:Iniquitatem in

excelſo locuti ſunt:Hoc eſt qđ mens ꝑfida parturie
bat:vt ɔtra ſuū auctorē blaſphema ṽba loqueret̄:vt
illū quē laudare nemo digne ſufficit:ad irā ꝓuocet
in iurioſa loquacitas. [Poſuerūt in celū os ſuū:⁊ lin
gua eoꝝ trāſiuit ꝺſup terrā.] Ponit in celū os ſuū: At in terra
qui Iouē:Mercuriū:ceteraqꝫ portenta ꝗ̄ numina: DOG
deo putat eſſe ſimilia. Ponit etiā in celū os ſuū:qui
res humanas tyrānica volūtate trāſgreſſus:maloꝝ
ſuoꝝ nullū fore putat vltorē:ſed poti⁹ ſupba iniqui/
tate ſubiectus:deū credit nō cognoſcere qđ differt
in tempore vindicare.Sequit̄:Et lingua eoꝝ tranſi
uit ſup terrā. Super terrā vtiqꝫ trāſeunt:qui vltra
mēſurā humanitatis loquunt̄:⁊ dum ſint ipſi ībecil/
litate fragiles:tenere ſe īmortales eſtimant dignita/
tes. [Ideo ꝺreuertet̄ huc populus me⁹:⁊ dies pleni At. cōuertet populus me⁹ huc
inuenient̄ in eis.] Poſtꝗ̄ maloꝝ licentiā deſcripſit
⁊ ɔſuetudines peſſimoꝝ:nunc veniēs ad ſecūdā par
tem ad viā veritatis:ideo reuerſurū populum dicit:
qm̄ dn̄i illuminatione complēdus eſt.Sed qꝛ illos
reuerſos dicimus:qui de locis patrioticis exierunt:
ɔgruū eſt illos hic populos aduertere qui aliquādo
in accepta dn̄i lege māſerūt:ſed per varia deſideria
mūdana diſperſi ſunt:⁊ iterū correcti ad dn̄i ꝑcepta
redierunt. Quapropter Aſaph hunc populū ad ſe re
diſſe dicit:qui ad agnitionē veritatis:dn̄o ꝓſtante re
uerſus eſt.Sequit̄:Et dies pleni inuenient̄ in eis.
Dies pleni ſunt:quādo Chriſtus dn̄s in plenitudine
temporis quē ꝓphete cecinerūt aduenire dignatus
eſt:ſicut Apoſtolus dicit:Cū aūt venit plenitudo tē/ Gal. 4.
poris:miſit deus filiū ſuū. Tunc ergo dies pleni iu/
daicū populū ꝑfidia ſua vacuatū repperetūt:quan/
do inter eos aliqui corde reuelato Chriſtū dominū
ɔſpicere meruerūt. [Et dixerunt quo modo ꝺſciuit M. ſciit
deus:⁊ ſi eſt ſcientia in excelſo?] Illos quos ſuperi⁹
reuerſos eſſe memorauit:nūc ex qua cogitatione trā
ſeant euidenter exponit:vt domini miſericordia de/
claret̄:qui de blaſphemis facit iuſtos:⁊ de inſipienti
bus populis prudentes efficit ac deuotos. Dubitaue
runt enim ſciſſe deū tot mala ſceleratiſſimos com/
miſiſſe:quibus videbant omnia mūdi ſecunda pro/
uenire:neſcientes penas eos grauiores ɔcurrere:qui
tamdiu ex peccatis in ſua probati ſunt obſtinatione
manſiſſe:ſicut ⁊ nonageſimuſtertius pſalm⁹ dicit de
talibus.Et dixerunt nō videbit dominus:nec intel/ Pſ 93.
liget deus iacob.Sequitur:Et ſi eſt ſcientia in excel
ſo.Blaſphemus iſte ſenſus eſt:⁊ in inſipienti volun
tate conceptus:dubitaſſe ſcientiam eſſe in eo qui ſa/
pientiā humanis donat ingenio:qui ⁊ angelos ipſos
⁊ poteſtates celoꝝ prouidentie luce locupletat.Sci/ ETY
tus enī dictus eſt:quaſi ſcire citus. Unde ſuprā me/ Ibidem.
moratus pſalmus dicit:Qui plantauit aurem nō au
diet:qui finxit oculū non cōſiderat:qui corripit gen
tes non arguet. [Ecce ipſi peccatores ⁊ abundantes
in ſeculo:obtinuerunt diuitias.] Proditū eſt:qđ in
ſipientium corda fatigabat:quorum ratiocinatio eſt
ſine ratione:tractatus ſine cōſilio:cogitatio ſine ſa/
pore:vt ideo non putaret deum ſciſſe qđ agit̄:qꝛ pec
catores diuitias poſſidebant:quaſi filiis iuſtis ac fi/
delibus talia ſit pollicitus:⁊ non magis pauperes in
mundo eſſe voluit quibus celorum regna promiſit.
[Et dixi:ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum:⁊ laui
inter innocentes manus meas.] Aſaph ſe quoqꝫ fu/
tuis cogitationib⁹ ꝓfitet̄ illuſum:ſicut ſuperi⁹ dixit:
Mei aūt pene moti ſunt pedes:pene effuſi ſūt greſ/
ſus mei:vt cū ſe profitet̄ talia repudiaſſe:in noſtris

ſenſib⁹ cogitationes nō ſinat vllatenꝰ introire. Qua
propter increpatiue pnūtiandū eſt: Ergo ſine cauſa
iuſtificaui cor meū: quaſi inani ſpe aliquis ſe putet
illuſū: ſi in hoc ſibi mūdo fructū iuſtitie nō ſentiat
ETY eſſe collatum. Cauſa enī: a caſu dicta eſt: ꝙ ſepe bona
RHE ſit: ſepe mala. Hoc genꝰ cauſe ab oratorib⁹ anceps di-
cit: qđ maxime in deliberationib⁹ puenit: quādo du
bius eſt anim⁹ quid ſequat. Addidit: Et laui inter in-
nocentes manus meas. Adhuc ipm qđ cepit: exequi
tur. Ac ſi diceret: Quid mihi pfuit pbabili me ↄuer
ſatione tractaſſe: ſi diuitias poſſident qui vitia non
relinquūt: Lauat enī inter inocētes manus ſuas: qui
pias operas laudabili peragit inſtituto. Nã Pilatꝰ
nō lauit inter inocentes manus ſuas: quādo flagella-
tū dñm cruci tradidit affigēdū. [Et fui flagellat⁹ to
Al. caſtigatio mea ta die: ⁊ index meꝰ in matutino.] Quaſi penas ſuas
adhuc cōmemorat: quas vt illi videbat irrite ſuſti-
nebat: vt iſte flagellatus pauper eſſet: cū ipius ſecur⁹
ſuas diuitias poſſideret. Peſſima reputatio: ſed vici
na correctio. Sicut egrotis fieri ſolet: qui tunc diuti-
no languore liberant: quādo in egritudinis fine eos
copioſior febriū flāma ſuccēderit. Sequit: Et index
meꝰ in matutino. Ecce iā ad tēperiē ſanitatis redyt:
qui morboſis calorib⁹ eſtuabat. Indicē dicit ſibi do
minū Chriſtū: qui nobis viā veritatis euāgelicis p-
dicationib⁹ indicauit: ⁊ tēpore matutino reſurgens:
ſpem noſtrā de iſto mūdo auferēs: ad celoꝝ regna
ptendit. [Si dicebā narrabo ſic: ecce nationē filioꝝ
Al. reprobaui tuoꝝ ſaui diſpoſui.] Iam vicans veritate commoni
tus: ſecū ipſe deliberat: ⁊ ad tantā rem pducꝰ: cogi-
tatione multiplici fluctuat. Dicebat enī: Si annūtia
uero plebi deū mortalia nō curare: occurrere ſibi pu
tat pdicationes priores quas iſraeliticis ante pdixe-
rat: vt deū colerent celi terreqȝ creatorē: qui per ſuā
ſapiētiā vniuerſa diſponit: bonis maliſqȝ pro ſuorū
actuū qualitate reſtituens. Quo modo ergo poterat
aliter narrare: qui talia viſus eſt ante docuiſſe: [Exi
ſtimabā vt cognoſcerē: hoc labor eſt ante me.] Pri-
mus gradus eſt ſciētie: quādo cepimus itelligere
minime noſce qđ ante nos ſcire putabamꝰ. Priꝰ enī
pſuaſerat ſibi deū nō curare mortalia: qm̄ peccato-
res videbat diuitias poſſidere: modo aūt exiſtimat
eſſe querendū: vt veritatē rei mereat agnoſcere. Cō
ſtat ergo repudiatū porē ſenſū: quādo alter vt agno
ſcat exgrit. Sequit: Hoc labor eſt ante me. Reuera
eſtuanti laborioſum erat tantā rē lucida veritate co
gnoſcere: vt ⁊ pſperitates peccatoꝝ deſpiceret: ⁊ dñi
patiētiā veritatis ipſiꝰ ↄſideratione laudaret. Ante
me qđ dixit: fortitudinē difficultatis oſtendit. Quis
enī molē iſtā ignorātie: niſi per gratiā poſſit diuini-
Ps. 17. tatis irrumpere: Sicut ⁊ in alio pſalmo legit: Et in
deo meo tranſgrediar murū. [Donec intrem in ſan-
ctuariū dei: ⁊ intelligā in nouiſſimis eoꝝ.] Aduertit
aliqñ Aſaph qđ intelligere feſtinabat. Repetit enī
pdicte queſtionis aliter vītatē ſe nō potuiſſe cogno-
ſcere: niſi legē diuinā qđ eſt ſanctuarium dei ↄtuens
intelligeret nouiſſima peccatoꝝ: quo modo in futu-
ro iudicio felicitas humana damnabitur: que hic ad
tempus florere monſtratur. Quo remedio heſitatio
cūcta ſublata eſt: qr nō debet pius anim⁹ offendi: cū
RHE ſe magis reb⁹ talib⁹ ſentiat edoceri. Qđ gen⁹ oratio-
nis deliberatiuū dicit: qm̄ ⁊ partes ponunt: que nos
dubios reddunt: ⁊ eligit ſnīa que ⁊ vtilitati ↄueniat
⁊ decori. Dixit enim qđ eis ſcrupulū cōmouebat: Si
dicebam narrabo ſic. Occurrebat vtiqȝ illa feda va

rietas: Ecce natio filioꝝ tuorum cui diſpoſui. Ad po
ſtremū eligit ſententia que cūcta ſaluaret: Hoc labor
eſt ante me donec intrē in ſanctuariū dei ⁊ intelligā
nouiſſima eoꝝ. Sic deliberatiuū genus: partib⁹ ſuis
regulari obſeruatione cōpletū eſt. Sciēdū eſt ſane:
de topicis oīa qdē argumēta pcedere: ſed quādo ge-
neraliter dicunt: ad dialecticos ptinēt: quādo autē
particulatim ⁊ ſpecialiter exprimunt: oratorib⁹ ↄue-
nire nō dubiū eſt. [Uerūtamē pter dolos poſuiſti
eis ſmala: deieciſti eos dū alleuarent.] Aſaph venit Al. non bẽ.
ad tertiū membrū: vbi peccatoꝝ cōmemorat viſio-
nes: quas ſuperiꝰ eis dixerat in futurū grauiter infli
gendas. Et ne oīno in mūdo mali putarent imunes:
aut ſcelera ſua crederent habere modis oīb⁹ ipunita
dicit: Poſuiſti eis mala: vt quāuis mundana felicita
te potiant: reatū in ſe geſtent qui nō pōt deſerere oī
no criminoſos. Nā tales etiā hic frequenter icurrūt
ruinas: quas eoꝝ vel ſuſpicio non habebat. Sequit:
Deieciſti eos dum alleuarent. Deieciſti dum dicit:
ex alto ſignificauit eliſos. Et vt hoc intelligeres: ad-
didit: Dum alleuarent: id eſt: dū in cornu ſuperbie
amplitudine ruinoſa ↄſcenderēt. Et ppende: qr ipm
tempus eleuationis ſignificat qđ ruine. Non enī di
xit: poſtꝙ̄ eleuati ſunt: ſed dum alleuarent: quorum
erigi cadere eſt: ⁊ ſubleuare demerſio: qm̄ ad illam
ſummitatē tendūt: que ſubita precipitatione diſſol-
uitur: ſicut iam ⁊ in alio pſalmo dictū eſt: Uidi ipiū Ps. 36.
ſuperexaltatū: ⁊ eleuatū ſicut cedros libani: ⁊ tranſi
ui ⁊ ecce nō erat: ⁊ reliqua. [Quo modo facti ſunt in
deſolationē: ſubito defecerūt: perierunt propter ini-
quitatē ſuā.] Quo modo: admirātis eſt: vt ſubito de
ſolatus appareat quo tanta felicitate pollebat. Deſo
latus: vtiqȝ deſertus ab illis reb⁹ que eū tanꝙ̄ nume
roſa familia circuibāt. Hoc enī ↄtigere malis poſſe
nō dubiū eſt: quādo debitū pauēde mortis icurrūt.
Sequit: Subito defecerūt. Exponit etiā quēadmo-
dū ad deſolationē puenerint: qui prius felicia malis
eueniſſe mirabat. Nā qđ dicit: Subito defecerūt: ſi
gnificat repētine mortis aduentū. Et ne illos crede-
res colter mori: addidit: Perierūt pter inigtatem
ſuā: qr mali ſic in hoc ſeculo deficiūt: vt enī iterū in
illa damnatione perpetua clade moriantur. [Uelut
ſomniū ſexurgētes: dñe in ciuitate tua imaginē ſeo- Al. ſurgētiū
rū ad nihilū rediges.] Pulchra cōparatio. Talē di- Al. ipſorū
cit eſſe felicitatē maloꝝ: quale ſomniū euigilantiū.
Preſtigijs enī quibuſdā illuſi: frequēter ad illa nos
peruenire ſomniamus: que nimia cupiditate perqui
rimus. Pauper enī ſubito diues efficit: criminoſus
honorabilis iuenit. Fruit alter optato cōiugio: non-
nullus deſiderato potit iperio. Et his oīb⁹ ſubito de
relictis: patētib⁹ oculis nō reſpicimꝰ: que clauſo lu-
mine cernebamus. Ecce illa admirāda felicitas im-
pioꝝ: puenit ad ſomniū. Sic enī iā mortui diuitias
poſſidere nō pñt: ſicut euigilātes ſua gaudia pdide-
rūt. In hoc aūt comate diſtinctio plena figenda eſt:
qm̄ de ſuperiorib⁹ pendet. Sequit: Dñe in ciuitate
tua imaginē eoꝝ ad nihilū rediges. Hic iā dicit quē
admodū in illa Hieruſalē celeſti impij diuinis non
poſſint apparere cōſpectibus: ſed ſicut in iſto ſeculo
imaginē in ſe dñi polluerūt: ita in illa futura patria
eoꝝ effigies nō videbit: qui in gehēne ſequeſtratio-
ne mittendi ſunt. Peribit ergo imago: qm̄ ſe eis ipſa
veritas alienata ſubtraxerit. Nec ſimilitudinem re
tinere pñt: de cuius beatitudine nil habebūt. Ima- DEF
go enī eſt: alicuius rei exiſtētis ſimilitudo formata.

tationib⁹ malis delinquat: qui ſe dn̄o cōmēdare feſtinat. Preſta dn̄e: ne nos talib⁹ inidere facias: quos tua veritate cōdemnas: ſed execremur quos horres: ⁊ amemus certe quos diligis: q꞉ tecum nequeunt habere portionem: niſi qui voluntates tuas mente devotiſſima ſubſequuntur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 72^m.

¶ Intellectus Aſaph. LXXIII.

Ut quid deus repuliſti in finē: iratus eſt furor tu⁹ ſuper oues paſcue tue: Memor eſto congregationis tue: quam poſſediſti ab initio. Redemiſti virgā hereditatis tue: mons ſion in quo habitaſti in eo. Leua manus tuas in ſuperbias eorū in finem: quāta malignatus eſt inimic⁹ in ſancto. Et gloriati ſūt qui oderunt te: in medio ſollennitatis tue. Poſuerunt ſigna ſua ſigna ⁊ nō cognouerūt: ſicut in exitu ſuper ſummū. Quaſi in ſylua lignorum ſecurib⁹ exciderūt ianuas ei⁹ in idipm: in ſecuri ⁊ aſcia deiecerūt eā. Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculū nominis tui. Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul: quieſcere faciam⁹ omnes dies feſtos dei a terra. Signa noſtra nō vidimus: iam nō eſt propheta ⁊ nos non cognoſcet ampli⁹. Uſquequo de⁹ improperabit inimicus: irritat aduerſarius nomen tuū in finē. Ut quid auertis manū tuam ⁊ dexteram tuā: de medio ſinu tuo in finem. Deus aūt rex noſter ante ſecula: operatus eſt ſalutē in medio terre. Tu ꝯfirmaſti in ꝟtute tua mare: ꝯtribulaſti capita draconum in aquis. Tu ꝯfregiſti capita draconis: dediſti eum eſcā populis ethiopū. Tu dirupiſti fontes ⁊ torrentes: tu ſiccaſti fluuios ethan. Tuus eſt dies ⁊ tua eſt nox: tu fabricatus es aurorā ⁊ ſolē. Tu feciſti oēs terminos terre: eſtatem ⁊ ver tu plaſmaſti ea. Memor eſto hui⁹: inimicus improperauit dn̄o: ⁊ populus inſipiens incitauit nomen tuū. Ne tradas beſtijs animas confitētes tibi: ⁊ animas pauperū tuoꝝ ne obliuiſcaris in finē. Reſpice in teſtamentū tuum: q꞉ repleti ſunt qui obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum. Ne auertat̄ humilis factus ꝯfuſus: pauper ⁊ inops laudabunt nomen tuū. Exurge deus iudica cauſam tuā: memor eſto improperiorum tuorū que ab inſipiente ſunt tota die. Ne obliuiſcaris voces inimicorum tuorum: ſuperbia eorū qui te oderunt aſcendit ſemper.

Intellect⁹: ſignificat inſpectionē diuinā: quā pſalm⁹ iſte ſtudio pietatis oīmodis ituet̄. Aſaph (ſicut ſepe iā dictū eſt) interpretat̄ ꝯgregatio: que nūc vocat̄ eccl̄ia. INTER Iſta futuras clades ciuitatis hieruſalē miſerāda lamētatione deplorat. Mira pietas: ſtupēda clemētia: malū futurū pātē ſibi facē plāctū: ⁊ ſic dolē vētura quaſi iā phent eſſe ſuſcepta. Qd gen⁹ dictionis: charitate plenū: ꝓximiq꞉ dilectione cōpunctū: ⁊ in hoc pſalmo: ⁊ in ſeptuageſimoctauo: ⁊ in cēteſimo triceſimoſexto reperies fuiſſe cātatū. Scire aūt debem⁹: qd interſit iter penitētes ⁊ lamētantes qui ſūt triſtes lachryme vtriſq꞉ cōes. Penitētes pro ſuis peccatis: aut pro gn̄alitatis exceſſibus rogāt: vt dn̄s delicta dimittat: ne puniat errata cum iudicat. Lamētātes vō pietatis ītuitu deflēt citatis ruinas: ⁊ iteritū ſuoꝝ ciuiū: quē aut iā paſſi: aut certe paſſuri ſūt. Unde monet Aplus: charitatē ꝓximi pſuadēs: gaudē cū gaudētib⁹: flere cū flentib⁹. Ro.12. Reſpiciam⁹ nūc ordinē ipm: poſitionēq꞉ pſalmoꝝ. Septuageſimuſprim⁹ ps ꝓmiſit icarnationē dn̄i eſſe vēturā. In ſeptuageſimoſecūdo poſtpoſitis errorib⁹: Aſaph elegit qd ſequat̄. In pn̄ti aūt ciuitatis ſubuerſio deplorat̄: vt duriſſim⁹ anim⁹ iudeoꝝ vel ipſi⁹ ciuitatis ſue calamitatib⁹ terreret̄. Totū fecit medic⁹ bon⁹: ſi ſanitatē recipe voluiſſet egrot⁹. Meminerim⁹ aūt qd eccl̄iaſtica tradit auctās: his dieb⁹ vaſtatā Hieruſalē: quādo Chrm̄ dn̄m crucifixit plebs crudeliſſima iudeoꝝ: vt nō ſit dubiū qd temporis malū receperit ꝓſūptiōis exceſſus. Nūc ad reliq̄ trāſeam⁹. Diuiſio.

Iſraelitarū pplus: qui figurā ꝯtinet deuotiſſime ſynagoge: per totum loquitur pſalmū. In pma ſectione deplorat: cur tradi ti fuerint gētib⁹: ita vt ſanctuariū inimicoꝝ ꝓphanaſſet audacia: memorans quorundā iudeoꝝ cor ipenitēs dn̄i ꝓuocaſſe cenſurā: ex qbus tn̄ in fine ſeculi ꝯuertendos eſſe ꝓphetat. Secūda dicit: aduētu Chriſti ſupſtitiones ⁊ iniquitates hoīum fuiſſe deſtructas: enumerās diuerſa eū feciſſe magnalia iter que petit vt iudeis errātib⁹ ſubueniret. Tertia ſectione rogat: vt memor ꝓmiſſionū ſuarū: ab iteritu ſemē eripiat abrae: ⁊ ad ipm aſcēdat ſuperbia romanoꝝ: qui ſe imaniter extulerunt. Quem pſalmū ſollicitis mētib⁹ audiam⁹. Eſt enī in excidy hieroſolomytani lamētatione mirabilis. Expoſitio.

Ut quid repuliſti de⁹ in finē: iratus eſt furor tu⁹ ſup oues †gregis tui. Al. paſcue tue Introducitur pplus iudeoꝝ deo ſupplicās: vt auerteret ab iſraeliticis qd iminebat exitiū. Ut quid: querētis eſt nō iputātis. Merito enī territ⁹ querebat: cur ſanctuariū dn̄i paſſurū eſſet nefandiſſimā vaſtitatē: timens ne q꞉ ꝓmiſſa eſt tēpli vaſtatio: iudaicus q̊q꞉ ppl's fūdit⁹ iteriret. Nā quis iam reſeruari credit̄: quādo ſanctis locis reuerentia nō habet̄. Repuliſti: abieciſti eſt: q̄ſi alienos a tua defenſione feciſti. In finē hic: iteritū ſignificat ⁊ captiuitatē quā hieruſalē tēporib⁹ Ueſpaſiani atq꞉ Titi ꝓncipib⁹ a Romanis legit̄ ꝑtuliſſe. Sequit̄: Irat⁹ eſt furor tu⁹ ſup oues gregis tui. Oues dicit populū iudeoꝝ: vt noiat⁹ grex pij paſtoris miſericordiā cōmoueret. Addidit: Tui: q꞉ ſemp in eis tēperanti⁹ vindicam⁹: quos aliqñ noſtros fuiſſe meminimus. Al. memor eſto

† Memēto ꝯgregationis tue: quam †creaſti ab initio. † Liberaſti virgam hereditatis tue: †montis ſyon in quo habitaſti. † Intuere ſollicite: quot modis Al. poſſediſti Al. redēiſti Al. mons Al. in eo

RHE beniuolentiam iudicis querat:vt oratoꝝ argumēta
hinc inuenias fuiſſe ꝓgreſſa. Preſtita eniꝫ dona nu-
merant̄:vt ad beneficia ꝯſueta anim⁹ boni iudicis
inuitet̄. Quapropter rogat:vt ſua poti⁹ beneficia in
eis:q̄ȝ eoꝝ ꝯſiderare velit errata. Cōgregatio eniꝫ iu
deoꝝ euidēter ipſo adiuuāte ꝑualuit:cū eos ſub egy
ptio populo creſcere faciebat:ꝛ quādo placuit mira-
culis inſignib⁹ liberare dignat⁹ eſt. Nā cū oēs creet
atq̄ȝ diſponat:iudeos quaſi ſpecialiter creaſſe dicit̄:
quib⁹ ꝛ legē dedit:ꝛ ꝓphetas ꝯtulit:ꝛ miracula ma-
gna ꝯceſſit. Ab initio dixit:fidei ſcilꝫ cultureq̄ȝ pla-
te:quā per Moyſen populus accepit hebre⁹. Sequi
tur: Liberaſti virgā hereditatis tue. Hereditas dn̄i
fuit populus iudeoꝝ:quādiu ei puro animo ſeruie-
bat. Hanc hereditatē:virgā appellauit ꝑpter Moy
ſen famulū eius:cui iuſſum eſt per virgaꝫ magnalia
facere:vt diuina fortitudine roborati:de terra egy-
pti egrederent̄ intrepidi. Per hāc eni virgā:pharao
nis eſt quaſſata duritia:per eā maris rubri fluēta di-
uiſa ſunt:per ipſam de ſicco lapide flumina manaue
runt. Et merito hereditas iſta vocata eſt virga:que
tanta valuit iplere miracula. Hec ideo in cōmemo-
rationē venit:vt per eam quāta ꝑſtitiſſet oſtēderet.
Addidit quoq̄ȝ cumulū ꝑfectionis iſignē:id eſt:mō-
tis ſion in quo habitaſti. Illa eni que preceſſere mi-
racula:vſq̄ȝ ad montis hui⁹ munera peruenerūt. Du
bium quippe nō eſt:oīa veteris teſtamēti ideo fuiſſe
facta:vt noui veritas ꝓmiſſa ſequeret̄. Nā qđ dicit:
Montis ſion in quo habitaſti: Hieroſolymaꝫ vtiq̄ȝ
ſignificat ciuitatē:in qua iſraelitic⁹ populus inſide-
bat:vbi habitaſſe declarat Chriſti dn̄i ꝑſentiā corpo
ralē:vt hec loca nō fineret icurrere teterrimā vaſti-
tatē:in quib⁹ humanis oculis apparere dignatus eſt.
Fulgens plane terra miraculis:dn̄ica viſitatione ve
nerabilis:vbi datū eſt oculis carnalib⁹ videre qđ eſt
TOP ſūma beatitudo vel credere. Qđ argumentū dicit̄ a
laude rei leſe:vt tāto plus hoſtib⁹ creſceret inuidie:
quāto loca ſancta fuerāt eoꝝ preſumptione vaſtan-
Al. leua manus tuas in ſuperbias da.[†Eleua manū tuā in ſupbia eoꝝ in finē:quāta
malignatus eſt inimicus in †ſanctis tuis.] Hec ver-
ba nō ſunt irati:ſed remedium magis correctionis
Al. ſancto optantis. Preualuit reuera iſraelite petitio. Ubi eni
amplius religionis chriſtiane cultus effloruit:q̄ȝ in
romana vrbe:que pre ceteris terris ſupſtitiones ſibi
ante gentiū vendicauit. Eleuata eſt ergo in ipſis po
tentia dn̄i:quādo ſuperbiaꝫ eoꝝ humilitatis gratia
cōmutauit:ꝑducēs eos in finē:id eſt:ad dn̄m Salua
torē. Uera eni nefandiſſima illic ſunt ſigna tēploꝝ.
Quot eccleſiarū celeſtiū ꝛ beatoꝝ martyrum dona
micuerunt. Ut vtriſq̄ȝ cōſpectis:reuera potentia in
telligatur dn̄i Chriſti:qui ex tam ſuperſtitioſa plebe
reddidit ſanctiſſimā ciuitatē. Sequitur: Uta mali-
gnatus eſt inimicus in ſanctis tuis. Inimicū ſignifi-
cat populū romanoꝝ:qui illo tempore:ſicut dictum
eſt:inſignis idolorū cultor habebat̄. Qui malignat⁹
eſt in locis ſanctis eius:quādo ſacerdotes totaq̄ȝ mi
niſteria tēpli in predā miſſa patuerūt:cūctaq̄ȝ gens
hebreoꝝ:aut gladio ſubiacuit:aut captiuitati ſubiu-
gata fuiuit. Hoc eni nimis acerrimuꝫ bellū:ioſephi
hyſtoria ſeptē libris celebrata deſcribit.[Et gloriati
Al. ſolleniꝫ tatis tue ſunt qui te oderunt:in medio †atrio tuo. Poſuerunt
ſigna ſua ſigna:ꝛ nō cognouerūt.] Hinc iā per ꝯtem-
ptuꝫ ſacratiſſimi templi:maior in ꝑſumentes creſcit
inuidia:vt ipſum quodāmodo diuinitateꝫ ꝯtēpſiſſe
videat̄ qđ ſancte religionis violator arguit̄. Sed cū

oē ſcelus debeat ſubſequi penitudo:hic poſitum eſt:
Gloriati ſunt:vt nō ſolū peccaſſe:ſed ipm quoq̄ȝ ma
lū ad gloriā ſuā traxiſſe videret̄. Addidit etiaꝫ: Qui
te oderūt:vt patienter nō debeat ſuſtineri:qđ ab ini
micis cognoſcit̄ ꝑpetratuꝫ. Sequit̄: In medio atrio
tuo. Hoc ad magnū ꝯtemptū ꝑtinet exprimēduꝫ:vt
non extremo aliquo loco:ſed in medio atrio ſacrile-
giū cōmiſiſſe dicat̄. Quod aūt addidit: Signa ſua ſi-
gna ꝛ nō cognouerūt:ſcilꝫ aquilas:dracones:cetera-
q̄ȝ quib⁹ in ꝑlio vti ſolebat roman⁹ exercit⁹:aut cer-
te ſtatuas monimēta victorie:quas īperatores ſupra
fornices portarū in ſuis laudib⁹ erigebāt. Sequitur
etiā cū dolore dicta ſigna:vt ipſa repetitio ad vindi-
ctā celerē iuſtū iudicē cōmoueret. Que figura dicit̄
Epembaſis:quotiens ad auxeſim faciēdā de vicino SCHE
eadē v̄ba geminant̄:oſtendens q2 humanis eſt viri-
bus applicatū:qđ diuina fuerat diſpenſatione ꝑmiſ-
ſum. Nā vt hūc ſenſum itelligas eſſe ꝯceptū intulit:
Et nō cognouerūt. Qđ ſi cognouiſſent:tibi vtiq̄ȝ red
didiſſent ſacrificia:nō aūt elegiſſent ad demonū re-
dire culturas:que captiuitas vel ruina longis poſt tē
porib⁹ facta eſt:q̄ȝ cognoſcit̄ eſſe ꝓphetata. Tūc eni
quādo iſta dicebant̄:templum adhuc hieroſolymis
nō erat ꝯſtitutū:quippe qđ a Salomone filio ipſius
legit̄ fabricatū. Unde reuera celeſtis ꝓphetie ma-
gna virt⁹ apparuit:vt ante ipſi⁹ euerſio ꝑdiceret̄:q̄ȝ
eius ꝯſtructio ꝑuenire potuiſſet.[Sicut in †via ſup Al. exitu
ſūmū. Quaſi in ſylua lignoꝝ ſecuribus exciderūt ia
nuas ei⁹ in idipſuꝫ: †bipenni ꝛ aſcia deiecerunt eā.] Al. in ſecuri
Uerum plus inimicoꝝ ꝯtemptus exprimit̄:tātū ve-
nire vindicta celeri⁹ poſtulat̄. Nā in his duob⁹ ſimili
tudinibus dolētis animū vehementer inſinuat:vt dicat:ſic
poſuerunt ſigna in tēplo tuo:quēadmodū ſolent ſta-
tue principum in plateis per loca edita collocari:vt
viantiuꝫ memoria viſis talib⁹ inſtruat̄. Quid enim
execrabili⁹:q̄ȝ vt hoc auderēt facere in penetralib⁹
tēpli:qđ a ſacrilegis ꝑſumit̄ in plateis. Sequit̄ alia
cōparationis miſerāda ꝯqueſtio:vt ita dicat ianuas
illas tēpli reuerētiſſimi ſecurib⁹ cōminutas:quēad-
modū exciſorib⁹ lignoꝝ ſylue ſolēt ꝑbere licētiā:vbi
nullus cuſtos:nullus ꝯtrarius inuenit̄. Antiqui aūtē ETY
ianuas a iano dictas eſſe voluerunt:ꝙ per ipm anni
vt putabāt ꝑberet̄ igreſſus. Addidit quoq̄ȝ. In idipꝫ
in templo ſcilicet:vt facti qualitas de loci reuerētia
plus doleret. Sequit̄: Bipēni ꝛ aſcia deiecerunt eā. DEF
Bipēnis:eſt in plagas lignoꝝ:ferrum ab vtraq̄ȝ pte
formatū:qđ in excidēdis trabib⁹ competēter aptat̄.
Dicta eſt aūt ab eo:ꝙ bis acuta ſit. Pinnū eni:anti- ETY
qui acutū dicebāt. Aſcia:id eſt:ferruꝫ in obunci naſi
more curuatū:per quā manus artificis diligēti⁹ ꝑſe-
quit̄ qđ ꝯſtat minuti⁹ abſcidendū. Ergo vt ciuitatē
illā oſtēdat funditus fuiſſe vaſtatā:per hec īſtrumē-
ta fabrilia:ꝛ magnas res ſimul ꝛ paruiſſimas dicit
eē deiectas. Quicquid eni:aut bipēnis excidere:aut
aſcia ꝑſequi potuit:man⁹ truculenta deiecit. Quo lo
co ad exprimēduꝫ dolorē ꝓphete Hieremie ſenſus
ille ponēdus eſt. Uidete:ſi eſt dolor ſm dolorē meū Treñ.4.
qui fact⁹ eſt mihi:dedit me dn̄s in manib⁹ ꝛ nō pote
ro ſtare.[Incenderūt igni ſanctuariū tuum:in terra
polluerūt tabernaculū nominis tui.] Creſcit dolor:
vbi calamitas euerſionis auget̄. Potuit eni bipēnis
ꝛ aſcia ſola ligna ꝯcidere:ſed ad poſtremū ignē con-
tigit ſimul omnia deuorare. Sed quid rogo de pri-
uatis domib⁹ fieri potuit:vbi furor hoſtilis ſanctua-
rio dn̄i non pepercit. Qđ aūt dicat: Igni incenderūt:

SCHE in ſecularibus litteris ſchema dr̄ Pleonaſmos: vbi
⁊ ſupfluum aliquid poni fas eſt. In ſcripturis vō di-
uinis: vt mihi videt̄: hec figura non conuenit: vbi to
tum vtile: totum neceſſarium: totumq̄ perfectū eſt:
ſed magis per hunc modum locutionis: dictū debe
mus aduertere: ſicut vſu dicimus: Auribus meis au
diui: oculis meis vidi: cum tñ nec alienis videre ocu
lis: nec auribus audire poſſit extraneis. Sequit̄: In
terra polluerunt tabernaculum nominis tui. Taber
naculum nois eius: templum fuit: qḋ Salomon mi-
rabili edificatione conſtruxit: in cuius dedicatione
3.Reg.8. orans ait: Ego aūt edificaui domū nois ei⁹ ⁊c̄. Iſtud
ergo tabernaculum qḋ viſitabat virtus celeſtis: ma-
nus polluit vaſtatoris: ⁊ vſq̄ in terram deduxit cul-
mina: que ad laudem dn̄i pbabant̄ eſſe conſtructa.
Et nota q̄ in his quatuor verſibus: ſchema illud no-
SCHE biliſſimum ponit̄ Auxeſis: que latine augmentū nū
cupat̄. Creſcit enim ſubinde atrocitas facti: vt tam
imaniter excedētibus ab oīpotenti iudice debeat ob
uiari. Qḋ ſiue in laudibus: ſiue in vituperationibus
vtiliter nimis ac decēter apponit̄: ſicut fecit apl̄s di-
Ro.5. cēs: Sciētes q̄ tribulatio patientiam operatur: patiē
tia aūt pbationem: pbatio vō ſpem: ſpes autem non
Al. quieſcere faciamus oēs di es feſtos dei ⟨Dixerunt in corde ſuo cognatio eoꝝ.
liter ſe: venite comprimamus oēs ſollennitates dn̄i
a terra.⟩ Potuiſſent mala ſuperius enumerata miſe-
ricordiam dn̄i cōmouere: niſi adhuc fuiſſet in iudeis
obſtinata ſuperbia. Nam licȝ talia perpeſſi ſint: a bla-
ſphemijs eorum animus non receſſit. Dixerunt enī
in corde ſuo. Et ne pauci viderent̄ eē: addidit: Cogna
tio eoꝝ inter ſe: vt impenitēti corde: merito non fue-
rit ſuſpēſa calamitas. Sequit̄: Venite cōprimamus
oēs ſollennitates dn̄i a terra. Hic vba referunt̄ iudeo
rum: qui viderant euerſam ciuitatem ſuaꝫ: ⁊ dei ſan
ctuaria pphanata: inſipienter ⁊ furioſe dixerūt: Abij
ciamus legem dn̄i: qui nos vindicare ↄtempſit: non
eſtimantes multo eos grauiora potuiſſe mereri: qui
crucifigere niſi ſunt dn̄m chriſtū. Talia enim aſaph
ex ſua perſona dicere nō poterat: quem pmiſſus titu
⟨li intellectus ornabat.⟨Signa noſtra non videmus:
iam nō eſt pphēta: ⁊ nos nō cognoſcet amplius.⟩ De
mentiſſimi hoīuȝ qui talia ſibi putabant poſt reatū
ſigna poſſe pſtari: qualia videbant̄ ante culpam tam
imaniſſimā pmereri. Veniebat vtiq̄ illis in animū
quātas gentes pr̄es eoꝝ dn̄o iuuāte pſtrauerint: que
regna momentanea concertatione ſubdiderint: ⁊ in
reatu maximo conſtituti ipſa ſibi ſubtracta dicebāt
ſigna: que patribus ſuis tūc deuotis nouerant eē col-
lecta. Sequitur: Iam non eſt propheta: ⁊ nos non co
gnoſcet amplius. Adhuc ipſa ſunt verba deſperātiū
iudeoꝝ. Nam quotiens antiquis tēporibus iſraelite
aliqua calamitate pmebant̄: euntes ad pphetas in-
ſtruebant̄ ab eis iuſſu dn̄i quid facere debuiſſet: qui
bus tñ eoꝝ duritia obedire cōtemnebat. Sed cū eos
cōpleto aduētu dn̄i non haberent: dicebant a dn̄o ſe
fuiſſe derelictos: quando eos per quos admoneri cō
ſueuerant non videbant. De talibus enim ſcriptum
Prouer.18. eſt: Peccator cum venerit in pfundum maloꝝ ſper
nit. Hec oīa dici non potuerūt: niſi a pplo iudeoꝝ: q2
romanis iſta ↄtra erant: qui tūc nefandis idolis ſer-
uiebant. Reuera aſaph intelligens ⁊ ſanctitate preci
puus: fudit pro iudeis mirabilē ſupplicationē. Sȝ ne
inclemētia diuinitatis putaret̄: q̄ pro ipſis non pro
bat̄ auditus: ſubiunxit culpas deſperationeſq̄ iudeo
rū: vt debitas vltiones ſuſceperint merito: in quibus
nulla fuit inter tam multa crimina congrua penitu-
⟨do.⟨Vſquequo deus improperabit inimicus: irritat
aduerſarius nomen tuum in finem.⟩ Clamat tanq̄
qui adiutorem petit: gemit quo modo vulnerat⁹ qui
medicū querit: dicēs dn̄o: q̄diu iſtas improperatio-
nes ſuſtinebis: quas iudeus tibi mouet incredulus?
Non vt eos perderet: quos flendos eē iudicabat: ſed
vt confeſſionis bn̄ficio mutaret in melius. Sequit̄:
Irritat aduerſarius nomen tuum in finem. Hoc ex
ponit qḋ ſuperius dixit: tandiu dn̄s murmurationes
patit̄ perfidorum: donec aduerſarios ſuos ad ↄfeſſio
nē ſui nois miſeratus adducat. Ille enim potens eſt
ſic corrigere derogantes: vt qui prius mortifere locu
ti ſunt: poſtea pdicare ſalutariter audiantur. Irritat
enim a canibus tractū eſt: quoꝝ latratibus. R. litte-
ra plurimum ſonat. In finem: ſignificat mundi ve-
ſperā: qn̄ gens iudeoꝝ pro maxima pte croditura eſt.
⟨Vt quid auertis faciem tuam ⁊ dexteram tuam: Al. manū
de medio ſinu tuo in finem.⟩ Quaſi offenſo: quaſi ira
to dn̄o dicit: qui nolit peccatores pplos intueri: vt ad
huc in ſua videant̄ perſeuerare nequitia. Ille enim
quos diſpenſatione mirabili placatus attenderit cor
rigit: quos ppitius intuet̄: emendat. Sequit̄: Et dex
teram tuam de medio ſinu tuo in finem. Aliud ſacrū
tangit̄ veteris teſtamenti. Nam ſicut Moyſi datū Exo.4.
fuerat per virgam miracula facere: ita illi peceptum
eſt: vt dexteram ſuam in ſinum mitteret: exindeq̄ p
lata leproſa conſpecta eſt. Iuſſumq̄ illi eſt: vt iterū
manū in ſinu mitteret: ſtatimq̄ curata eſt: ſignificās
q2 populus iudeoꝝ exiens a dn̄o Chriſto imūdus fie
ret: ad eum vō ↄuerſus reciperet priſtinam ſoſpitatē.
Qḋ factum ideo cōmemorat̄: vt iudeoꝝ pplm in an
tiquā redire pdiceret ſoſpitatē. Hoc argumētum dr̄ TOP
ab euētu: qn̄ ad illud ſupplicatio tēdit: ad qḋ rei ordi
nem puenire cognoſcit. Sed ne in tali relatione diu
tius moraret̄: ad laudes dn̄i feſtinus accedit: vt oīa
poſſibilia dicat illi qui tam ingentia cognoſcit̄ opari.
⟨Deus autem rex noſter ante ſecula: operatus eſt ſa-
lutem in medio terre.⟩ Venit ad ſecundam ſectionē
intellectus ille aſaph quem titulus pcinebat: ⁊ ſpiri-
tu pphetie dn̄m ſaluatorem pdicit eē ventuꝝ: enume
rās per demōſtratiuū genus oratiōis: quāta miracu
la fecerit in celo ⁊ in terra. Et q2 de eius erat incar-
natione dicturus: ne quis eum dn̄m crederet tēpora
lem: ante ↄſtitutionē mundi regem eum iam fuiſſe
teſtatur: ſicut ipſe in euangelio ait: Ego in hoc natus Ioh.18.
ſum. Secula enim dicta ſūt: q̄ in ſe reuoluūt tēpora. ETY
Sequit̄: Operat⁹ eſt ſalutē in medio terre. Quāuis
hoc ⁊ de factis miraculis poſſit intelligi: que coram
hoīb⁹ viſualiter cognoſcit̄ operatus: tñ melius hoc
de aīaꝝ ſalute ſuſcipiam⁹: quā opat⁹ eſt pdicatiōe vi
tali in medio terre: cunctis ſcilȝ cernētib⁹ pplis quos
per terre vocabulū dat̄ itelligi. Que figura dr̄ Meto
⟨nymia: qn̄ per id qḋ ↄtinet: id qḋ ↄtinet̄ oſdit̄.⟨Tu cō- SCHE
firmaſti in vtute tua mare: ↄtriuiſti capita draconū Al. cōtribu-laſti.
ſup aquas.⟩ Vt reuera oſideret qḋ ſupius dixit: an Al. in aquis
ſecula fuiſſe regē dn̄m ſaluatorē: qui pro nobis pati
dignatus eſt: vt mortem moriendo deſtrueret capti-
uis libertatē: reis pmia condonaret: refert miracula
que quōdā fecit in gēte iudeoꝝ. Cōfirmauit enī ru
bri maris ligdas abyſſos: qn̄ in duob⁹ laterib⁹ ſic aq̄
defixa eſt vt mare nauigeꝝ iter faceret eē terrenum.
Sequit̄: Cōtriuiſti capita draconū ſup aquas. My-
ſteriū ſupioris miraculi decēter exponit: q2 illa pfi-
guratio trāſit⁹ maris rubri: aquas ſancti baptiſmatis

ĩdicabat: vbi capita draconũ: id eſt: ſpiritnũ ĩmũdoꝝ
ꝑducunt̃ ad nihilum: qñ aĩas quas illi peccatoꝝ ſor/
dibus inquinãt: fons ſalutaris emundat. Et nota q
SCHE in hoc ⁊ alijs quatuor v̾ſib⁹: per figurã Synatriſmos
ſingulas cõgregat laudes: vt enumeratio ipſa virtutũ
animũ offenſi potẽtiſſimi iudicis tẽperaret. [Tu cõ
Al. capita fregiſti †caput draconis: dediſti eũ †in eſcam †pplo
Al. non hʒ ethiopũ.] Cũ ſuperius dixerit plurali numero: capita
Al. pplis draconũ ſignificare volẽs nequitias ſpirituales: mõ
ſingulari numero ponit draconẽ: vt ipʒ ſathanam in
dicare videat̃: qui quãtũ fortior: tãtũ neqtior: ⁊ cũ ſin
gulari numero ponit̃: inter malignos ſpiritus habe/
re ſimilẽ penitus abnegat̃. Cõfractũ eſt enĩ caput ei⁹
qñ ſuperbia ipſius de celo deiecta eſt: ⁊ natiuam cla
ritatẽ retinere nõ meruit: qui ſe voluntaria obſcuri/
tate maculauit. Addidit: Dediſti eũ in eſcam populo
ethiopũ. Ethiopes: hñ peccatores aduertim⁹: qui añ
fuerãt tenebroſa mente teterrimi. Sed ad dñm con
uerſi: eſcam ceperũt hĩe diabolũ: cũ de ei⁹ detractiõe
ſatiant̃. Nã hodieq; quẽ peſſimũ itelligi volum⁹ dia
bolũ nũcupamus. Oibus enĩ culpis exufflat̃ admiſ/
ſis: toti⁹ dĩ auctor erroris. Et ſicut ille chriſtianos in
ſequit̃: ita ab oĩbus execrabili horrore diſcerpit̃. Sic
fit vt qui paganis añ venerabilis: nunc a chriſtianis
detractionũ morſib⁹ corrodat̃. Siue ↄuerſi iã fide/
les: eſcã poſſunt hĩe diabolũ: qñ per ipſius machina/
mẽta tẽtatiõeſq; pficiũt. Ipſo enim pſequẽte marty
res fiũt: ipſo affligẽte patientie munere coronantur.
Quapropter merito diabolus illoꝝ eſca dĩ: quos fa/
tigationib⁹ crebris ad deſideria votiua pducit. [Tu
dirupiſti fontes ⁊ torrẽtes: tu ſiccaſti fluuios ethã.]
Hoc totũ per allegoriã de peccatorib⁹ dicit. Fontes
illos appellat: quoꝝ mala iugiter influebat. Torren
tes qui ſubito ↄcitati rapidis excurſibus irruebant.
Hec enim duo genera peccantiũ: dominus dirumpit
cũ eos a diaboli famulatiõe diuiſerit. Sequit̃: Sic/
caſti fluuios ethã. Priorẽ excolit ſenſum: vt fluuios:
id eſt: inundationes diabolica iniqtate collectas: non
ſolũ dirũpat ac diuidat: verũetiã deſiccet ⁊ auferat.
Fluuius enĩʒ qñ ſiccat̃: ad nihilũ ſine dubitatiõe ꝑ/
ducit̃. Qd tũc ↄtingere manifeſtum eſt: qñ donans
multitudinẽ peccatorũ: diaboli ↄſtat inundãtia pe/
INTER riſſe ↄſilia. Ethã hebrea lingua: fortis iterpretat̃: qd
ſepe diabolũ ſignificare iam diximus. [Tuus eſt di/
es ⁊ tua eſt nox: tu †feciſti ſolẽ ⁊ lunã.] Verſus iſte ⁊
Al. fabricat⁹ es auroã ⁊ ſolem ſequẽs oĩbus ad litterã potẽt. Cũctoꝝ qppe reꝝ crea
tor eſt dñs. Sed aptius videt̃: ſi ſpiritualiter exquirã
tur. Diem: ponamus iuſtos viros: quibus ſemper ſa/
piẽtie lumẽ irradiat. Noctẽ: hoĩes terrenos: qui pec/
catis faciẽtibus obſcurant̃: ſicut in alio pſalmo dictũ
eſt: Dies diei eructuat v̾bũ: ⁊ nox nocti indicat ſcien
Pſ. 18. tiã. Sed cũ dicit: Tuus eſt dies ⁊ tua eſt nox: ſignifi/
cat qñ in vtriſq; de⁹ miracula magna facit: vt ⁊ illũ
munere ſue pietatis illuminet: ⁊ iſtũ peccatis emun
datũ: regni ſui faciat eſſe participẽ. Addidit: Tu feci
ſti ſolẽ ⁊ lunã. Hec oĩa nõia: per exẽpla magis pleni⁹
exponunt̃. Sol: ſapiẽtẽ ſignificat. Luna: ſtultũ: ſicut
Eccli. 27. ſcriptũ eſt: Sapiẽs ꝑmanet ſicut ſol: ſtultus aũt ſicut
luna mutat̃. Pulchra narratio: vt per ſiĩitudines reꝝ
oĩpotẽtis ſtupẽda magnalia declarent̃. In oĩb⁹ tñ in/
telligẽdũ eſt: creatorẽ dñm ſolitã nimis ⁊ copioſam
oſtẽdere pietatẽ. [Tu feciſti oẽs terminos terre: eſtatẽ
Al. plaſmaſti ⁊ ver †tu feciſti ea. Memor eſto hui⁹ †creature tue.]
Al. nõ hʒ Nõ icõgrue terminos terre dicimus: oẽs aplos ⁊ ꝓ/
phetas. Nam ſicut termini agroꝝ fines diſtinguunt
ita ⁊ pdicatores chriſti vere fidei iura cuſtodiũt. Se
quitur: Eſtatem ⁊ ver tu feciſti ea. Per hec tempora
ſignificat fideles diuerſa morũ qualitate pollentes.
Alij enĩ ſunt tanq̃ʒ eſtus: fidei calore feruẽtes ad mar
tyrium vſq; perducti. Alij manſuetudine temperati
tanq̃ʒ ver: equabili dño deuotione famulantes. Oĩa
enim ⁊ iſta ⁊ talia ipſe fecit: cuius grã conceditur qd in
hominũ bona volũtate mõſtrat̃. Addidit: Memor
eſto huius creature tue. Reddidit cauſam: cur enu/
meratio illa pmiſſa ſit: ſcilʒ vt qui facere conſueuit
magnis iudeis quoq; delinquẽtib⁹ miſeratus idulge
at. Et vt beniuolẽtiã pij dñi ꝓuocaret: bñficia ei⁹ fre
quenter enumerat: vt memor eẽ digneẽ eoꝝ q̊s crea
re dignatus eſt. [Inimicus iproperauit dño: ⁊ popu
lus inſipiens †exacerbauit nomen tuum.] Illoꝝ ver Al. incitauit
boꝝ meminit: que ſuperius dixit: Venite comprima
mus oẽs dies feſtos dñi a terra ⁊c̃. Inimicus fuit vtĩ
qʒ iſte iudeoꝝ: qui talia dixit in dñm: vt illi videret̃
exprobrare: cui vel ex aliqua pte gratias agere nulla
põt creatura ſufficere. Sequit̃: Et ppl̃s inſipiens ex
acerbauit nomẽ tuũ. Inſipiẽs vtiq; : qui agebat indĩ
gne: vt illa patienter audiret: que debuiſſet oĩno refu
gere. Et ex hoc dñm ad iram ꝓuocauerũt: qꝛ nõ pro
ſuis peccatis talia ſibi accidiſſe dixerunt: ſed putaue
runt iniuſtum deum: qui quaſi nõ merẽtibus dñari
pmittebat interitũ. Conſideremus igit̃ ordinẽ ſalu/
berrimum ſupplicãtis: ſic pro culpabilibus rogat: vt
eoꝝ ſemꝑ confiteat̃ errata. Hoc ſi iudei feciſſent mẽ
te deuota: potuerant gnãliter debita vitare ſupplicia.
[Ne tradas beſtijs aĩas confitentes tibi †aĩas paupe Al. Et
rũ tuoꝝ ne obliuiſcaris in finẽ.] Aſaph venit ad ter/
tiam ſectionẽ: cui merito pmiſſus eſt intellectus: qñ
ſic peccata ppl̃i ſuperius confeſſus eſt: vt tñ deuotos
dño liberãdos eſſe pſumat. Supplicat enim vir ſan/
ctus qd ſciebat eẽ venturum: vt fideliũ animas nõ
tradat: ne diabolus ad ſua vota perueniat. Erant enĩ
in illo pplo etiam tũc vaſa miſericordie: ex qbus fuit
Symeon: Nicodemus: Nathanael: de quo dñs teſti/
monium phibet dicẽs: Ecce vere iſraelita in quo do Jo. 1.
lus nõ eſt: ⁊ reliq qui dño cordis puritate placuerũt:
Beſtias enĩ poſuit diabolũ cũ miniſtris: quoꝝ capi/
ta (ſicut ſuperi⁹ dixit) ↄtriuit ſuꝑ aquas. Sequit̃: Et
aĩas pauperꝝ tuoꝝ ne obliuiſcaris in finẽ. De illis di
cit: qui ſupbia mũdi repudiata: ad humilitatẽ ſe ſan
ctiſſimã ↄtulerũt: rogãs vt eis dñi ſaluatoris bñficia
nõ negent̃: ſʒ qꝛ pauperes ei⁹ facti ſũt: xpi⁹ largitate di
teſcãt. [Reſpice in teſtamẽtũ tuũ: qꝛ repleti ſũt qui Al. domib⁹
obſcurati ſunt terre †domoꝝ iniquitatũ.] Reſpice
dixit: vt digneris implere que cognoſceris añ pmiſiſ
ſe: ſicut ſcriptũ eſt: Ecce dies veniẽt dicit dñs: ⁊ ↄſum Hiere. 31.
mabo domui iſrael: ⁊ domui Juda teſtamẽtũ nouũ
nõ ſcḋm teſtamẽtũ qd diſpoſui pñbus eoꝝ. In illo enĩ
pollicitatiões tẽporales ſũt: vt fuit terra repromiſſio
nis: inimicoꝝ ſubiectio. Talia enĩʒ rudi pplo debuit
ↄcedere: vt ad ſpiritualia itrepidus potuiſſet ⁊ ſubi/
de feſtinare. In nouo aũt teſtamẽto ꝓmitt̃ iĩꝑtur
babilis vita: regnũ cuius nõ erit finis beatitudo ꝑpe
tua ⁊ dñi ↄtẽplatio glĩoſa. In hoc ergo teſtamẽto re/
ſpicere dicit dñʒ debere: vt cito errãti pplo debeat ꝓ
futura pſtare. Reuera itelligẽs factus eſt aſaph qui
talia petit vnde totus mũdus potuiſſet abſolui. Et vĩ
de qua ſapiẽtia cũcta diſcurrit: qꝛ nõ erant bona que
delinquentis ppl̃i cõmemorare potuiſſet: meminit ꝓ
miſſionis dñice que ſemꝑ implet̃. Sequit̃ alia cauſa
miſerẽdi: que dĩ qualitas abſoluta: qꝛ repleti ſũt qui
obſcurati

obſcurati ſunt:id eſt:peccatores qui ignorãtie obſcuritate demerſi ſũt:ſicut ⁊ ipſe pro eis in cruce poſitus
Luc.23. ſupplicauit dicens:Pr̃ ignoſce illis:q2 neſciũt qd faciũt. Sed repetamus huc verſum:vt cõtextio vboꝝ facilius debeat apparere. Dixit:Reſpice:q2 repleti ſunt qui obſcurati ſunt. Repleti eniȝ fuerãt inigtatibus:⁊ neceſſe erat vt eos ſequeretur obſcuritas:qui merito tenebris cõparanẽ:qm̃ lumẽ ſapientie pdiderũt. Addidit:Terre domoꝝ inigtatũ. Iſti ſunt terre domoꝝ inigtatũ:id eſt:terreni de domo inigtatũ. Et ne forte hic terraȝ in bono voluiſſes accipe:pulchre definitũ eſt:qd ſit corpus ĩfideliũ:hoc eſt:domus inigtatũ:q2 cũcta vitia velut quodã hoſpitio recipiunt qui malis actibus polluũtur. [Ne auertaẽ humilis factus cõfuſus:paup ⁊ inops laudabũt nomen tuũ.] In loco eoꝝ qui offendere videbanẽ:ponit eos qui gratiã dñi hr̃e ꝯplacuerũt:vt dilectio deuotoꝝ odiuȝ
TOP cõtumaciũ tẽperaret. Qđ argumẽtũ nimis accõmoduȝ eſt:qm̃ pro aliquo deteſtabili ponẽ pſona gr̃oſa. Cõfundi aũt:nõ eſt humilis:ſȝ ſupbi:qui dei gloriaȝ nõ agnoſcẽs:humanis meritis applicat ſi quid boni dño pſtãte ſuſcepit. Cõtra:humiles deũ iugiter laudãt:ſe ſemp accuſant:itelligentes diuinitatis eſſe qđ ſapiũt:ꝓpriũ vtiqȝ qđ delinquũt. Iſtos rogat nõ debere ꝯfundi:qm̃ gcgd boni pceperit:dñi muneribus intelligũt applicãdũ. Sequiẽ:Paup ⁊ inops laudabũt nomẽ tuũ. Videamus ꝙ ſit iſta glĩoſa paupras:ꝙ felix pbeẽ inopia que dñm etiã tacita laudat:⁊ de patiẽtie ſue vtute ꝯcelebrat. Mutus eſt ſi pſallat ſupbus. Paup ⁊ inops laudãt dñm:⁊ cũ videnẽ hr̃e ſilentiũ. O ineſtimabile bonũ:ſi ppẽdaẽ intrinſecus:paup dei dr̃:diues ſeculi nũcupaẽ. Iſte eſt regis eterni:ille tpis vtiqȝ fugitiui. Nõ ſibi habet qui foris diues eſt:iſte potius idoneus dicẽdus eſt:qui in theſau
Al. deus ris aĩe pbaẽ vtutes eximias ꝯdidiſſe. [Exurge deꝰ
Al. non hȝ iudica cãm tuã:memor eſto ĩproperioꝝ tuoꝝ eorũ que ab iſipiẽte ſunt tota die.] Poſt cũcta que dixit:nũc facit iudicis cauſaȝ:vt eũ efficacius cõmoueret:cui negocij ſui q̃litas intimaẽ. Nũc ad ipſiuȝ dñȝ vba cõuertit:expetẽs vt cauſaȝ ſuã cõtra illos dñdicet:qui nõ deſinũt prauis murmuratiõibus iſonare. Iudicat eniȝ cauſam ſuã:dũ errãtes facit manifeſta cognoſcere:vt cõuerſi pdicẽt:qđ ſtultis cogitationibus abnuebãt. Sequiẽ:Memor eſto improperioꝝ tuorũ:illoꝝ ſcilȝ que ſupius dicta ſũt:Iã nõ eſt ꝓpheta:⁊ nos nõ cognoſcet amplius. Adiecit:Eoꝝ que ab inſipiẽte ſunt tota die. Et hoc de ſupioribus pẽdet:qm̃ iſta opprobria ab inſipiẽtibus dicta venerunt. Et ne putarẽtur ad tẽpus effuſa:addidit:Tota die:vt ipſa cõtinuatio mãſuetudinẽ patiẽtiſſimi iudicis incita
Al. inimicorum tuoꝝ ret. [Ne obliuiſcaris voces querẽtiũ te:ſupbia eoꝝ
Al. nõ habet qui te oderũt aſcẽdit ſemp ad te.] In primo commemiſcuit iteꝝ vota fideliũ:ne abijciat pces eoꝝ qui ad ipm toto cordis affectu clamare noſcunẽ:vt inueniãt quẽ querũt:⁊ mereanẽ certe qđ expetũt. Seqẽ:Supbia eoꝝ qui te oderũt aſcẽdit ſemp ad te. Hoc cõgrue dictũ de romanis aduertimus:de qbus ſuperius ait:In medio atrio tuo poſuerunt ſigna ſua:vt ꝯtra hoſtes hierl'm oĩpotẽtẽ iudicẽ vehementiſſime cõmoueret. Supbia eſt eniȝ:quã dñs ſpecialr̃ execratur:per quã ⁊ angelus corruit:⁊ pmi hoĩs beatitudo diſceſſit. Et ꝯſidera:ꝙ pudẽter acerrimũ vitiũ in fine poſitũ eſt:vt poſt oĩa diceret qđ memorie ſinibus ꝯderet. Sic deplorãt ſimpliciter ⁊ pudẽter:qui pura dño mẽte duoti ſũt:ſic per dolorẽ q̃uis nimiũ:fideli neſciunt:qui pgs regalis obſequunẽ. Cõcluſio.

Cognouiſtis auditores egregij:ꝙ ſuauia ſint fideliſſimis viris officia pietatis:quẽadmodũ nolint ꝓximos ſuos triſtitiam ſuſtinere:vt de futuris eoꝝ cladibus tantis lachrymis affliganẽ. Hec eſt reuera charitatis ſcã pfectio:pſentare factura ſibi picula:que ꝓximis formidãtur eſſe ventura. Quid ageret iſte de cõſpecta clade:quã futurã ſic cognoſcẽ cõpuncto corde doluiſſe? Reſpiciamus ergo ſcripture ſancte:q̃li ſibi veritate cõſentiãt:vt ante aſaph adhuc florẽtẽ hierl'ȝ deplorauerit:quam poſt tot annos Hieremias peracta captiuitate defleuit. Vtrũqȝ piũ:vtrũqȝ glorioſum:ſed plus iſte:neſcio quo pacto miſericors fuiſſe cognoſcitur:qui adhuc in pſperis ꝯſtitutus:amariſſimo dolore noſcitur eſſe pculſus. Quapropter ꝯſiderare nos cõuenit: DCG
qđ refulgẽte varietate ꝯtextus:modo letãtiũ iubilatione:modo penitẽtiũ gemitu:modo iſtitutiõe ſalutari:modo lamẽtãtiũ dolore:modo ſalutari incarnatione pdicta:modo pollicitatiõe pmioꝝ:modo terrore penaꝝ:modo laudibus dñicis cũctus pſalterij textus ornatus eſt:vt ſicut corona ſuauiſſimis conſerta floribus ſpiramen efficit gratioſum:ita ⁊ hic liber diuerſis virtutum fragrare ſentiatur odoribus.

Explicit expoſitio in pſalmum.73°.

In finem ne corrumpas:pſalmus aſaph cantici. LXXIIII.

Confitebimur tibi deus:cõfitebimur ⁊ inuocabimus nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua:cum accepero tempus ego iuſtitias iudicabo. Liquefacta eſt terra ⁊ oẽs qui habitãt in ea:ego ꝯfirmaui columnas eius. Dixi iniqs nolite inique agere:⁊ delinquẽtibus nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altũ cornu veſtrũ:nolite loqui aduerſus deũ iniquitatẽ. Quia neqȝ ab oriẽte neqȝ ab occidẽte neqȝ a deſertis mõtibꝰ:qm̃ deus iudex eſt. Hũc humiliat ⁊ hũc exaltat:q2 calix in manu dñi vini meri plenus mixto. Et iclinauit ex hoc in hoc:verũtamẽ fex eius non eſt exinanita:bibẽt oẽs peccatores terre. Ego ãt annũtiabo in ſcl'm cãtabo deo iacob. Et oĩa cornua peccatoꝝ ꝯfrigã:⁊ exaltabunẽ cornua iuſti.

Verba tituli huius niſi ordine ſuo cõſideranẽ:obſcura ſunt. Aſaph:ſicut ſepe diximus:ſynagoga ſignificaẽ:id eſt:cõgregatio que credidit:nõ que obſtinata pmanſit. Nã poſt reſurrectionẽ dñi ꝯfeſſa legimus multa milia iudeoꝝ:ſicut iter alia teſtanẽ actus apſoꝝ. Quapropter hũc ppl'm aſaph iſte nũc admonet:ne fidẽ ſuã corrũpat in finẽ:id eſt:in dñȝ ſaluatorẽ:qui ⁊ credulitatẽ accipe meruit:⁊ fructum ſalutis inuenit. Iſta enim munera ꝙdiu non diſpergimur:manemus illeſi:quando fuerint viciata:a conſpectu regis reddimur alieni. Pſalmumcanticum vo diximus eſſe:cum res actuales ſpirituali contemplatione diſcernimus:quod totum in hoc pſalmo diligens lector inueniet. Diuiſio.

P'Rimo īgreſſu fideles iudei dicturos ſe oīa eius mirabilia ꝓfiterī. Secūdo:rex ipſe loquiꝶ ieſus chriſtus iuſtitiā ſe iudicaturū ꝓmittēs:cū tēpus generalis reſurrectiōis aduenerit. Cōmonet etiā: ne qs audeat aliquid contra diuina mādata ꝑſumere:ꝛ eū poſſit eterna pena torquere. Expoſitio.

Al. nō habet — Onfitebimur tibi deus cōfitebimur † tibi:ꝛ īuocabimus nomen tuū. † Narrabo
Al. Narrabimus — † oīa mirabilia tua. ⟧ In hoc vno vſu per
Al. nō habet — ordinē regula ſancte deuotiōis exponiꝶ. Nā pplſ ille iudaicus:qui erat chro dn̄o crediturus:quē titulus monet: Ne corrūpas in finē: erūpit in vocē:ꝛ in cōfeſſionē ſuā deuotiſſime pollicetꝶ. Cōfiteri eſt:ſicut ſepe diximus:multoꝝ cōfatio ne aliqd ꝓfiteri. Nā ꝛ ſi vnus ꝯfeſſus dicaꝶ:alijs iāz in fide ꝑcedētibus vel ſubſeqnētibus cognoſciꝶ eſſe ſociatus. Sequiꝶ iteꝝ: Cōfitebimur tibi. Soliditatē ꝓmiſſiōis repetitio ipſa teſtaꝶ: que nūq̄ trāſitorie poniꝶ niſi vbi mētis firmitas īdicaꝶ: ſicut eſt illud:
Ps. 56. Paratū cor meū deus:paratū cor meū:ꝛ his ſimilia. Tibi dcm̄ eſt:vt alioꝝ cultura negareꝶ:q2 illa eſt vera deuotio:que ſolū iuſtiſſime veneraꝶ auctorē. Et illud īſpiciamus:qm̄ mortē plerūq̄ generat vel ſemel terreno iudici crimina ꝯfiteri:deo aūt frequētata cōfeſſio nō ꝑturit piculū:ſ3 ſalutē. Pulcherrim⁹ autē ordo ṽboꝝ. Pri⁹ ſe dicit ꝯfiteri:id eſt:peccata deflē: poſtea īuocare nomē dn̄i. Sic eni dignū eſt vt ipſius munere ꝑus corda nr̄a ꝯfeſſiōe purgemus:ꝛ ſic ad auxiliū ſuſcipiēdū nomē dn̄i īuocare debeamus. Nam ad quos venire poterit:niſi quos iā ppꝛios eē cognoſcet: Qd̄ ſi eū īuocet īdeuotus:iudiciū ſibi videꝶ poſtulare nō veniā. Premittēda ſūt ergo talia:vt ꝯfidēter diuinā poſſim⁹ īuocare clemētiā. Adiecit: Narrabo oīa mirabilia tua. Cū ſupi⁹ plurali numero dixerit:Cōfitebimur:hic ſingulari dic̄: Narrabo:q2 pplō dei vtriq3 ꝯuenit:ꝛ ſingulr dicē:ꝛ de pluralitate ſentire. S3 iſta narratio:voꝝ īroducta eſt fideliū:q2 nō mereñ magnalia diuia reuoluere:niſi qui ſe cognoſcūt pura deuotiōe deo ſeruire. Sic eni3 in alio pſal
Ps. 49. mo legiꝶ: Peccatori aūt dixit de⁹:q̄re tu enarras iuſtitias meas:ꝛc̄. S3 qs poſſit oīa mirabilia ſuperna narrare:niſi ille qui ſcia3 trinitatē breuiter reꝝ oīu3 ꝓfiteꝶ auctorē:ꝛ īdiuidue volūtati eius applicat:qo qd in celo ꝛ in terra īeffabili adminiſtratiōe pagiꝶ?
Al. iuſtitias — ⟦ Cū accepo tp̄s:ego † iuſtitiā iudicabo. ⟧ Mutatio pſone fecit nobis alterā partē. S3 hic daꝶ īrelligi:quēadmodū aſaph ꝑmo vſu ꝑfecte religiōis regulā comprehēdit:vt tā cito mereretꝶ audiri. Loquiꝶ eni dn̄s chr̄s: Cū accepo tp̄s dicit:p id qd̄ factus eſt hō:ſic̄ ait
Joan. 5. in euāgelio: Dedit ei ptātē iudiciū facere: qm̄ filius
Ibidem. 16. hoīs eſt. A nā vo deitatis audi qd dicat: Oīa que hēt pr̄ mea ſunt:ꝛ mea pr̄is ſūt. S3 ꝛ illa nā que accipit:
1. Cor. 8. illa que dat:vnus eſt dn̄s chr̄s:ſic̄ dicit apl̄s: Et vnus dn̄s ieſus chr̄s:per quē oīa:ꝛ nos per ip̄3. Seqꝶ: Ego iuſtitiā iudicabo:vt compūcta corda mortaliū ante tp̄s iudicij in hoc ſe mūdo ſtudioſi⁹ ꝑcareñ abſolui: ne veniētes in futura illa diſceptatiōe īopinatā iu
Al. qui habitant — dicis ſnīa3 ſuſtīerēt. ⟦ Liquefacta eſt terra ꝛ oēs † habitātes in ea:ego confirmaui columnas eius. ⟧ Dicit dn̄s ante aduētū ſuū:terrā eſſe gen⁹ humanū: qd̄ ab illa ſoliditate veritatis in petōꝝ labe reſolutū eſt:ꝑpe qui derelicto auctore nefandis idolis ſeruiebat. S3 quēadmodū ſalutari incarnatiōe ſubuenerit terre liquefacte:ſubſeqꝶ: Ego ꝯfirmaui columnas ei⁹.

Columnas apl̄os debemus accipe:qui ꝯfirmati ſunt reſurrectiōe:cū in dn̄i paſſiōe nutauerūt. Na3 ꝛ ipſe eos ꝯfirmauit:qn̄ Petro apl̄o dixit: Petre quotiens Luc. 22.
expetiuit vos ſathanas vt cribraret ſic̄ triticu3:ꝛ ego rogaui pro te ne deficeret fides tua:ꝛ tu aliqn̄ cōuerſus ꝯfirma fratres tuos. Et reſpice ṽboꝝ aptiſſima3 ꝯrietatē. Liquefacte eni terre:ꝯfirmate colūne merito ſubuenire potuerūt. Columnis eni3 merito apl̄i cōparanꝶ:q2 terrena vitia in imo deprimūt: ꝛ ſupne ṽtutes ad grām regni celeſtis extollūt. ⟦ Dixi iniq̄s nolite inique agē:ꝛ delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. ⟧ Hoc eſt qd̄ ſupi⁹ dixit: Ego ꝯfirmaui columnas ei⁹. Dixit eni per ꝓphetas atq3 apl̄os:monita noui ꝛ veteris teſtamēti:ne ſcelerati male agerēt:ſ3 ad dn̄3 cito ſe humili ſatiſfactiōe ꝯuerterēt. Pi⁹ reuera medicus obſeruātiā ſalubritatis dedit: ne vſq3 ad morbos noxios humana īfirmitas ꝑueniret. Sequiꝶ: Et delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. Subaudiēdū eſt ꝛ hic quoq3: dixi. Sed ꝑus iniqs ait:vt oīa petā ꝯcluderet: Nūc venit ad maximū vitiū excuſatiōis:quo valde laborat humanitas:vt cū ſe qs nō patiꝶ dicere culpabilē:ad excuſandas excuſatiōes in petīs: pegrinas qualcūq3 ſibi cauſas excogitet in ſuo delicto:mō diabolū arguēs:mō ſuaſoris ṽba dilacerans:qui cornu ſuū videꝶ erigere:q2 petm̄ ꝓpꝛiū per alias nititur excuſare. Quapropter tales ad veniā redire nō pñt: q2 ꝯfeſſiōis remedia ꝑdiderūt. ⟦ Nolite extollere in altū cornu vr̄m:nolite loq aduerſus deū iniq̄tatē. ⟧ Repetita ꝯteſtatio formidinē magne vltiōis oñdit: q2 ſemꝑ grauius vindicaꝶ qd̄ iterata iuſſiōe ꝑcipiꝶ. Nā cū dic̄: Nolite extollere in altū cornu vr̄m: ſuadet vt a blaſphema cogitatiōe ceſſeꝶ:qm̄ ille in altu3 erigit cornu qui ꝯtra deū ꝯcepta iniq̄tate remurmurat. Nā vide qd ſeqꝶ: Nolite loq aduerſus deū iniq̄tatem. Adhuc in excuſatiōis curādo vitio ꝑſeuerat. Loquiꝶ enim ꝯtra deū iniq̄tatē:qn̄ aliqs ſic eſtimat cōſtitutū vt petā minime declinare potuiſſet: dicēs: nō culpa ſua:ſed neceſſitate ſtellaꝝ ad aliqd̄ ſe flagitiū ꝑueniſſe:vt hoc magis imputet ꝯditori:qd̄ ꝓpꝛia volūtate peccauit. Sed quāto veratius quātoq3 vtilius:vt ſuū ꝯfiteaꝶ ſcelus qui cū nefarium ꝑpetraret facinus vt liberareꝶ a crimine:īuocare neglexit oīu3 redemptorē. ⟦ Quia neq3 ab oriēte neq3 ab occidēte neq3 a deſertis mōtibus. ⟧ Uerſus iſte aliqd expetit ſubaudiēdū vt ei⁹ nobis lucida poſſit apparere ſnīa. Dicit enim: Quia neq3 ab oriente neq3 ab occidēte: neq3 a deſertis mōtibus:addēdū:deeſt dn̄s:vt te nō poſſit agnoſcere cū eū totū vbiq3 cōſtet eſſe ꝑſentē:
ſicut alibi legiꝶ: Spiritus dn̄i repleuit orbē terraꝝ. Sap. 1.
Que figura in ſecularibus lr̄is dr̄ Eclipſis:id eſt:defectus:quotiēs pleno intellectui ṽba aliq̄ ſubtrahūtur. Sed hic factū eſt:nō indigētia ſermonis: ſed vt ſtudioſius queraꝶ qd̄ fuerit neceſſaria taciturnitate ſuppreſſu3. Quapropter deſināt blaſphemi ſacrilega verba cogitare:qn̄ ſe iudicē ꝓfiteꝶ eſſe preſente3:cui ſubiacet oīa ſub veritate cognoſcere. Et ne aliqs mireꝶ in cōplexione mūdi duas tm̄ partes poſitas fuiſſe:hoc melius ſpūalr ſi poſſumus exponamus. Oriētē:ponamus hoīes iā diuina claritate cōſpicuos. Occidētē:petōres qbus adhuc lumē veritatis abſcōdiꝶ. Deſertos mōtes:falſos ꝑdicatores forſitan debemus aduertere:qui l3 mōtiū:id eſt:ꝑdicātiū ſibi vſurpent locu3:tm̄ veritate deſerti ſūt:ſicut ſūt oēs heretici vel pagani. Ergo cū oībus generibus hoīu3 de⁹ pr̄s ꝛ cognitor eſſe mōſtreꝶ:nihil tale quiſq̄ debet ꝑſumere:

qð eū poſſit in illa iudicatione damnare. [Quoniā deus iudex eſt. Hūc humiliat ⁊ hunc exaltat.] Ecce oīs queſtio de medio ꝓphana ſublata eſt: Qm̄ deus iudex eſt. Et cū ſit iudex: iuſtū illū eſſe nō dubiū eſt. Judex enim dū dr̄: eqſſimus ſine dubitatiōe ſentit̄. Et vt hoc in iſto verbo declaret̄ incluſum: cauſa reddit̄ ſincera iudicij. Hūc humiliat: ⁊ hūc exaltat. Humiliat vtiqꝫ ſupbū: exaltat humilem: qꝛ ille in ſe: iſte
Luc.14. ꝯfidit in dn̄o. Sic ⁊ in euangelio legitur: Oīs qui ſe exaltat humiliabit̄: ⁊ qui ſe humiliat exaltabit. Uides ergo iuſtū iudicē: ꝯgruā partibus ꝓferre ſniam.
Al. non hꝫ [Quia calix in māu dn̄i vini meri plen⁹ ē eſt mixto. Et inclinauit ex hoc in hoc.] Sepe diximus calicem
DEF ETY menſurā eſſe potabilē: qua egra ſiti corpa reparant̄: dictus a calida potiōe qua frequēter vtimur cōbibentes. Jta lex dn̄i pulchre calix dr̄: que ambiēter ebibita atqꝫ recōdita aīabus ꝓſtat ſuauiſſimā ſoſpitatē. Sequit̄: Uini meri plenus eſt mixto. Uinū in diuinis ſcripturis ſignificat celeſte myſterium: ſicut in illis hydrijs factū eſt: quas dn̄s aqua fecit ipleri: vt latices fontiū ruborē vini mutata ꝗlitate ſuſciperent: quē nā nō habuit. Uñ beatus Ambroſius in hymno ſancte epiphanie: mirabilr̄ declamauit ſplendidiſſima luce verboꝝ. Qð aūt dixit: Meri: ſinceritatē deſignat: qð ſemꝑ puꝝ: ſemꝑ eſt limpidū. Nā refectos hoīes ad gl'iam virtutis: nō ad vinū ebrietatis adducit: ſicut in alio pſalmo dicit: Et poculū meū inebrians ꝙ̄ pclarꝝ eſt. Plenus eſt mixto: vtiqꝫ dn̄i calix.
Psal.22. Uñ ꝗuis iugiter bibat̄: nūꝙ̄ tñ exꝑēdit̄. Qð aūt dixit: Mixto: nouū vetuſqꝫ ſignificat teſtamētū: que vtraqꝫ ꝑmixta aīaꝝ efficiūt ſaluberrimā potionem. Judei eniꝫ vinū biberūt: ſed nō mixtū: qꝛ noui teſtamenti noluerūt recipe ſoſpitatē. Jtēqꝫ manichei nō biberūt mixtū vinū: qꝛ nouū teſtamētū ex pte recipiētes: veteris legis ſacramēta animo temerario reſpuerūt. Addidit: Et inclinauit ex hoc in hoc. Hic duos pplos abſolute ſignificat: iudeoꝝ ſcilꝫ ⁊ gētiū: qm̄ ex ore tulit nō credētiū iudeoꝝ: qð potādū ꝯuerſis po-
IDI pulis gētiū inclinauit. Felix ⁊ ſecura refectio: ab illo calicē ſalutis accipe: qui ſemꝑ nouit ꝓfutura ꝓſtare. Hic modus locutiōis ꝓprius eſt in lr̄is ſacris: qm̄ in ſcripturis ſecularib⁹ (vt arbitror) vix ꝓualet iueniri.
Al. ꝯ habet [Uerūtamē fex eius nō eſt exinanita: bibent ē ex eo oēs pctōres terre.] Feces dicunt̄: reliquie vini ꝯſidētes in denſiſſimā craſſitudinē: ad quas ſolet ꝑuenire qn̄ liquor ille ſupior ꝓbat̄ expēſus. Sed qꝛ anterius plenū calicē diximus: iuſte hic negauit fecē eius exinanitā: ad quā ꝑuenire nō potuit: qm̄ cūctis potantibus eius plenitudo nō deficit. Feces eniꝫ hic nō ſordes: ſed ima illa atqꝫ vltima vini debemus accipe. Nā quo mō feces hr̄e potuit: qð merꝝ atqꝫ puꝝ ante declarauit? Sed vt ad iſtā fecē cognoſceres minime fuiſſe ꝑuētū: redit ad poculū plenū dicēs: Bibent ex eo oēs pctōres terre. Hic ſignificat qð ſepe diximus: iudeos in fine ſeculi: cū alijs pctōribus de iſto calice bibituros: qn̄ credere meruerint: ſeqꝫ ecclie catholice adunata fide coniūxerint. Oēs eniꝫ ad illā partē ꝑtinēt: que credere dn̄o ꝓſtāte meruerint. Multi eni
Al. annūciabo in ſeculum [pctōꝝ in ſua obſtinatione māſuri ſunt. [Ego aūt ī in ſecula gaudebo: cātabo deo iacob.] Gaudebo ⁊ cātabo: chr̄s dicit de mēbris ſuis: qui gaudet dum ab eis gaudet̄: qui cātat deo iacob dū pſalmodiā dicit eccleſia. Queꝗ̄qꝫ enim mēbra bene gerūt: hec (ſicut ſepe dictū eſt) capiti rationabilr̄ applicat̄. [Et oīa cornua pctōꝝ cōfringam: ⁊ exaltabunt̄ cornua iuſti.] Ecce vox iudicis: ecce vox oīpotentis inſonuit. Nam qui ante pſallebat in membris ſuis: modo cōfringit cornua pctōꝛis. Jn illa quippe iudicatione oīs poteſtas humiliabit̄ impioꝝ: ⁊ ꝯfracta diſperēūt que hic magnis ſublimitatibus erigunt̄. Reſpiciant ergo ſupbi: ꝙ̄ ſit hic turpe mutilū pecus: ⁊ erubeſcāt ſe inde preferre: vnde futura illis deformitas cognoſcit̄ imminere. Sequit̄: Et exaltabunt̄ cornua iuſti. Que figu-
SCHE ra dicit̄ Catachreſis: id eſt: abuſio: quotiēs aliena reꝝ noīa nō habentibus commodant̄. Cornua eniꝫ iuſti: munera ſunt: futuri iudicij: que reuera firmiter erigunt̄: qm̄ in eterna pulchritudine ꝑmanebūt. Peccatoꝝ hic cornua videmus: que ibi non erunt: iuſtoꝛꝫ hic nō cernimus: que ibi ꝑpetuo munere cōcedunt̄. O humilitas eximie decorāda: que hic cerneris deſtituta. Quod maius ꝑciū habere poterit decus tuū: ꝙ̄ vt ille eam hic aſſumpſerit: de quo cuncta beatitudo ſine fine gaudebit? Concluſio.

Audiuimus verba dn̄i: non de altitudine celi: ſed de ſancta ſcriptura pſalterij: cui tanto libentius pareamus: quāto nos cōmuniter monuiſſe dignatus eſt. Nā cum dn̄s moyſi locu-
Exo.19. tus eſt: fulgura micuerūt: ꝯcrepuerūt tonitrua: mōs quoqꝫ ſina totus fumauit: cunctos terror mortis inuaſit: ⁊ vitale mādatū ſic ꝑuenit ad pplos: vt magno ſe putarent diſcrimine perituros. En beneficia dn̄i ſaluatoris: ſi intelligātur iugiter admirāda: linguam ipſius quotidie geſtamus in manibus. Uolūtas dn̄ica patet nobis litteris cōprehenſa diuinis: ⁊ ꝑ corporalē ꝓſtat aſpectū: vt intus cordis oculus ſalutariter inſtruat̄. Nunꝙ̄ tacet: ſi eū in ſcripturis ſuis ꝯſulere feſtinemus. Semꝑ ad ſalutaria reſpōſa paratus eſt: nec abſens aliquādo reddit̄ ſi eū puris mētibus appetamus. Quapropter abijciamus vt pſalmus monet ſuperbiā: que ſceleratos ab ipſo diuidit: amemus humilitatē que ſctōs illi celeſti charitate coniungit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 74^m^.

¶ Jn finem in laudibus pſalmus aſaph canticum ad aſſyrios. LXXV.

NOtus in iudea deus: in iſrael magnū nomē eius. Et factus eſt in pace locus eius: ⁊ habitatio eius in ſion. Jbi confregit potentias: arcū ſcutū gladium ⁊ bellū. Jlluminans tu mirabiliter a mōtibus eternis: turbati ſunt oēs inſipiētes corde. Dormierūt ſomnū ſuū: ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manibus ſuis. Ab increpatiōe tua deus iacob: dormitauerūt qui aſcēderūt equos. Tu terribilis es ⁊ quis reſiſtet tibi? ex tūc ira tua. De celo auditū feciſti iudiciū: terra tremuit ⁊ quieuit. Cūꝫ exurgeret in iudiciū deus: vt ſaluos faceret oēs māſuetos terre. Qm̄ cogitatio hominis cōfitebit̄ tibi: ⁊ reliquie cogitationis dieꝫ feſtū agēt tibi. Uouete ⁊ reddite dn̄o deo veſtro: oēs qui in circuitu eius affertis munera. Terribili ⁊ ei qui aufert ſpiritum principum: terribili apud reges terre.

Mnia verba huius tituli: ex pcedétib⁹
expoſitióibus debét eſſe notiſſima. Re-
ſtat ergo qḋ nouū intulit: ad aſſyrios ex-
INTER planare. Aſſyrii: dirigétes interptanť: qui
iaȝ fidei regulis docti: rectis ſemitis am-
bulare contendunt. Hos alloquiť Aſaph laudes dñi
mirabili varietate decantans. Diuiſio.
Saph: eius vocabulū interpretari dixi-
mus ſynagogā. In primis parte dirigen-
tes: id eſt: fideles alloquiť iudeos: deſi-
gnās vbi nomen dñi ſacrū ſit virtutum
declaratione notiſſimū. Secūda parte:
dicit admirāda que geſſerit. Tertia: oēs deuotos ad-
monet: vt deo terribili munera offerre nō deſinant:
qui ſpiritū pricipū ſalutari emēdatōe purificat. Que
ptes: diapſalmatū ſūt iterpoſitióe diuiſe. Expoſitio.
Otus in iudea deus: in iſrael magnū no-
men eius.] Poteſt hic verſus nōnullam
facere queſtionē: cur dictum ſit in iudea
notū deū: vbi magis chriſtū dñm cōſtat
eſſe crucifixum. Sed qd ſit iudea: debe-
mus ingrere: vt nobis poſſit veritas ſentētie reluce-
re. Quāuis eteni in duodecim tribubus iudeoȝ fue-
rit populus diſtributus: a Juda tñ filio iacob: iude-
os cōſtat eſſe vocitatos: ex cuius genere reges ſibi di-
uina diſpēſatione creauerūt: vt vena illa regalis ori-
gine carnis pueniret vſqȝ ad principis celeſtis aduē-
tū. Quapropter iudeā: verā chriſti ɔſtat eſſe eccleſiā.
INTER Judea eniȝ ɔfitēs interpretať: credens in illū regē: qui
per virginē Mariā venit ex tribu iuda. Nam illi iā
dei pprie nō dicanť: qui ſe a chriſto: id eſt: a iude ge-
nere extraneos reddiderūt: vnde eis nomen conſtat
Joā.19. impoſitū. Ipſi enim in dñi traditione dixerūt: Nos
regē nō habemus niſi ceſarē. Unde ergo iudei vera-
citer dici poſſunt: qui nō regē chriſtū: ſed ceſarē ſe ha-
bere pfeſſi ſūt. Sequiť: In iſrael magnū nomē ei⁹.
INTER Iſrael interptari diximus: vir vidēs deū. Et quo mo-
do ſibi iſtud nomē rationabiliter vēdicare poſſunt:
qui deū nō agnoſcētes tanq̄ hominē crucifigere de-
1.Cor.2. creuerunt. Sicut dicit apoſtolus: Si cognouiſſent
nūq̄ dñȝ glorie crucifixiſſent. Amiſerūt ergo ⁊ iſtud
nomē: qui maieſtatē eius nequaq̄ credere voluerūt.
Miſerrimi hominū: qui cū munerib⁹ ſacris ſimul ⁊
nomina pdiderūt. Ad illos ergo (vt dixim⁹) hic pſal-
mus loquiť: qui vero lumine radiati a pfidoȝ iniqui-
tate diſcreti ſunt. Quibus reuera magnū nomen eſt
dñi: quando cū puro corde ɔfitenť regē regū: ⁊ dñm
dominātiū. [Et factus eſt in pace locus eius: ⁊ habi-
tatio eius in ſion.] Mirabilis breuiſqȝ ſentētia: quā-
do locū dñi pacē eſſe pfeſſus eſt: qȝ neſcit in alio re-
quieſcere: niſi qui ſe nouit dño pſtāte trāquilla ɔuer-
ſatione tractare: ſicut ſcriptū eſt: Sup quē requieſcit
ſpiritus meus: niſi ſup humilē ⁊ quietū ⁊ tremētem
verba mea. Sed ille pacē pbať habere cuȝ dño: qui
aduerſum mādata eius: ɔtra volūtate nō litigat: qui
ſeqť iuſſa dominātis: ⁊ ad omne pceptū diuinū ſuuȝ
flectit arbitriū. Pax eni vera eſt: cōcordiā habere cū
moribus pbis: ⁊ litigare cū vitiis. Inſpiciēdū quoqȝ:
qp locū dño dedit: qui loco nō clauditť. Sed cū vbiqȝ
ſit totus: nec aliqbus ſpatiis ambiať: localiter tamē
ineſſe diciť: qbus ppitius adeſſe dignať. Sequiť: Et
INTER habitatio ei⁹ in ſion. Sion: ſicut ſepe diximus: mōs
eſt hieroſolymis ɔſtitutus: cui nominis iterpretatio eſt
ſpeculatio: per quā deus fideliū corde pſpiciť. Nā
cū ſe oculis carnalibus deitas reuerēda nō pādat: co-
gitationi tamē puriſſime: ſe diuinitas ſūma nō dene-
gat. Ex ipſa eni videť parte: vnde ei⁹ portamus ima-
ginē. Nā ⁊ ipſe mōs fit ſion: qui eū meruerit ſincera
mēte ɔſpicere. In illo ergo habitat a quo pbať itelli-
gi: miroqȝ modo in ſanctis tñ mentibus requieſce-
re duciť qui oēm locū ſpatioſa largitate cōplectitur.
[Ibi ɔfregit ſcornua arcuū: ſcutū gladiū ⁊ bellū.] Al. potētias
Ibi: in illa pace ſcilicet: ⁊ in illa cōtemplatiōe deita-
tis quā ſupius dixit. Nam vbi dñs pacis habitare di-
gnať: iſta frāgunť: nec poſſunt talia pualere: niſi vbi
ſe humana ɔcertatio pbať accēdere. Cornua arcuū:
ſignificāt maliciā ſupboȝ: ex qbus veniunt innoxiis
vulnera ⁊ nefanda diſcrimina. Scutū: hic accipiēdū
eſt: ad ɔcertationes iniquiſſimas: ⁊ diabolica fraude
pſumptas. Gladi⁹: ad periculoſa atqȝ manifeſta vul-
nera. Poſtremū intulit: bellū: quod abſolute paci mō-
ſtrať eſſe ɔtrariū. Hec oia notū eſt ɔfracta atqȝ mi-
nata diſcedere: vbi venire certū eſt pacis auctorem.
Que figura dicitur Energia: id eſt: imaginatio: que SCHE
actum rei in corporeis oculis ſubminiſtrat. [Illumi-
nās tu mirabiliter a mōtibus eternis.] Uenit ad ſe-
cūdā partē: vbi diuerſa dñi miracula cōſequēter ex-
ponit. Et ne quereret iſta illuminatio vnde puenire
potuiſſet: addidit: A mōtibus eternis: id eſt: pdicato-
ribus: qui vere mōtes eterni ſunt: qȝ ppetua ⁊ incom-
mutabili ſublimitate cōſiſtūt. Terreni eni montes:
tēporales ⁊ inanimati ſunt: illi munere dñi ſemp ſa-
piētes norūt eſſe ppetui. Et pulchre veritatis ordinē
cuſtodiuit. Illuminare dixit dñȝ per mōtes eternos:
qȝ ipſe pphetis atqȝ apoſtolis dedit qḋ per totū mū-
dū pdicatione ſancta vulgatū eſt. Et memoria recō-
de: qȝ per hoc epitheton eternis: veros pdicatores a
falſis ſequeſtrauit hereticis. Illi enim eterni dici nō
poſſunt: qui peruerſitatis caduca docentes cum ſuis
dogmatibus abolētur. [Turbati ſunt oēs inſipiētes
corde. Dormierūt ſomnū ſuū: ⁊ nihil inuenerūt oēs
viri diuitiaȝ in manibus ſuis.] Superius dixit: fide-
les a dño illuminatos eſſe per mōtes: nūc inſipiētes
corde turbatos poſuit atqȝ cōfuſos. Non immerito:
qm̄ de pdicationibus ſanctis: vnde illuminati ſunt
iuſti: inſipiētes inde turbati ſunt: ⁊ recedētes a vero
lumine tenebroſa mūdi deſideria ſūt ſecuti. Iſti dor-
mierūt vigilātes: ſomnūqȝ in bonis actibus habue-
rūt: qui ɔfuſis ſemp turbabanť erroribus. Bene aūt
ſomnū appellauit infideliū vitā: qȝ vigilare non eſt:
pfutura negligere: ⁊ caduca pquirere. Et bene addi-
dit: Suū: vt eos a beatoȝ quiete diſcerneret. Nā iſte
ſomnus fallax atqȝ deceptor eſt: vt modo ſe gaudeāt
diuitias acquiſiſſe: modo nobiliſſimo coniugio copu-
latos: modo claris honoribus fuiſſe ſubuectos. Sed
vide q̄lis eos ɔfuſio ſubſequať: Et nihil inuenerunt
viri diuitiaȝ in manibus ſuis: vt ſoli hominū pdāt:
qḋ minime poſſederunt: fiatqȝ illis in amiſſione lu-
ctus: qui nō habuerūt fruēdo leticiā. Et intēde quē-
admodū auaros deſignat atqȝ definit. Dicit eniȝ: vi-
ri diuitiaȝ: ſcilicet qui pecuniis ſuis captiua mēte de-
ſeruiūt. Sequiť pulchra Emphaſis: vt adhuc in ma- SCHE
nibus ſuis querāt: cū ſe nihil tenuiſſe cognoſcāt. Em-
phaſis qppe eſt: exaggeratio duplex. Una que plus ſi-
gnificat q̄ dicit. Altera que demōſtrat etiā id qḋ nō
dicit. Sȝ hic illa pars ei⁹ eſt: que ſignificat etiā qḋ nō
dicit. Nā ponēdo viros diuitiaȝ: toti⁹ mūdi deſide-
ria eos habuiſſe deſignat: vt per ſimilitudinē ſomni
diuerſa deſiderii ſui pceptione luderenť. [Ab incre-
patione tua de⁹ iacob: dormitauerūt qui aſcēderūt
equos.]

equos.] Cū ſoleat increpatio ſtrenuos viros cautos atqꝫ vigilātes efficere: hic ab icrepatione dn̄i qui eſt deus iacob dormitaſſe dicit icredulos: vtiqꝫ qꝛ ſancta monita negligēter atqꝫ ſtupidis mētibus audierūt. Sed qui ſint iſti qui dormitauerit: ꝯſequēter exponit. Qui aſcēderūt equos: id eſt: qui in ſupbiā creſcētes qſi eqs currētibus mūdi iſtius illecebras pugnant. Et ſi cauſaꝫ tāte ꝑcipitationis excutias: feruor ille dormitat: feſtinatio ſtertit: actuſqꝫ ipſe tā ꝑcepꝰ ſomno ſepultꝰ eſt. Talis fuit ille pharao: qui aſcēdēs currꝰ atqꝫ equos: icrepatiōes dn̄i obſtinata mēte ꝯtēpſit: ⁊ dormitādo puenit ad eternū ſomnū: vbi nulla reguies inueniť. [Tu terribilis es ⁊ quis reſiſtet tibi

Al. ex
Al. nos hꝫ

tūc ab ira tua:] Paulo attētius inuicamur: qd viſus iſte ꝓnūtiet. Superius dixit: icrepare dn̄m eos qui aſcēdūt equos: id eſt: qui ad ſupbiam ꝓſiliūt. In illa aūt iudicatione cunctis dicit eſſe terribilē: quādo in gloria maieſtatis ſue veniēs ſupbos addixerit: ⁊ humilibus corde ꝑpetuā ꝯtulerit dignitatē. Hic enim multi reſiſtūt ꝑceptis eiꝰ: quādo illa magis appetūt: qui ipſius monitis ībibent. Tūc aūt qs reſiſtet tibi: Hoc negatiue legēdū eſt: qꝛ nemo ibi poteſt improboꝝ reſiſtē: vbi cognoſcūt dn̄m oīa ſcelerata damnare. Tūc eni dicit: id eſt: tempore iudicij: qui etiā dies ire diciť ⁊ furoris: qꝛ nihil vlterius per patiētiā diſſimulabiť: qn̄ iaꝫ in ipſos vindicať. [De celo iudiciū

Al. auditum fecisti iudicium

iaculatus eſt: terra tremuit ⁊ geuit.] Hic vtus ipa iudicationis exponiť: qꝛ de illa ſūmitate potētie: ſic deſcēdit iudiciū tanqꝫ fortiſſima certaqꝫ manu iaculū deſtinatū. Sed lācea iſta plagā efficit tēporalē: illud aūt iudiciū impios eterno vulnere ſauciabit. Seqť: Terra tremuit ⁊ geuit. Terra: ſicut ſepe dictum eſt: hic ſignificat corpulētos grauiſſimos peccatores: qui diuine ſentētie auctoritate damnādi ſūt. Hi tremeſcunt: cū audierit: Ite in ignē eternū. Quieſcūt: cū in

Matth. 25.

ꝑpetua damnatione recipiūtur. Sed quies iſta: ſine requie eſt. Quieſcūt eni a malis opibus: ſed in ſupplicio nō geſcūt: qppe qui eterna flāma cruciādi ſunt: [Cū exurgeret in iudiciū deꝰ: vt ſaluos faceret oēs

Al. mansuetos

getos terre.] Verſus iſte ad ſuperiora iūgēdus eſt. Dicit eni: Terra tremuit ⁊ geuit: cū exurgeret in iudiciū deꝰ. Bene aūt diciť: exurgē in iudicio ſuo: qn̄ hic getus oīa ptulit cū iudicatus eſt chrs: qꝛ iuſ ⁊ ibi cuncta ſub trāquillitate diiudicet. Sꝫ exurge: tractū eſt a iudicibus mūdi: qui qn̄ aliqd diſtricta ſeueritate cēſuerit: dicunť exurgē: qꝛ cōmoti videnť cōmiſſa crimina vidicare. Et ne iudiciū illud ad ſolā damnationē maloꝝ crederes eē faciēdū: addidit: Ut ſaluos faceret oēs getos terre. Quieti terre ſūt: qui nullis vitijs mūdi huiꝰ iflāmata volūtate rapiunť: ſed eqbili ſe moderamine tractātes: ſicut ſupius dictū eſt: pacē mētis ꝓbanť habere trāquillā. Hi ſalui fiūt: cū dono

Al. Quoniam
Al. cogitatio

dn̄i pmia ꝓmiſſa recipiūt. [Quia cogitatio hominis ꝯfitebiť tibi: ⁊ relige cogitationū diē feſtū agēt tibi.] Venit ad tertiā ptē: monēs vt qꝛ ſolus eſt dn̄s cui feſtiuitas ſūma debeať: reddāt vota deo terribili: qui ſupbiā pncipū ꝯuertē pōt ad humillimā ſanctitatē. Cogitatio vō nr̄a: primū ꝯfiteť deo: qn̄ peccata ꝑterita humili ſatiſfactione damnauerit. Sed qꝛ fragilitas humana ſemp debet lugere qd peccat: addidit: Et relige cogitationū diē feſtū agēt tibi. Reliquie cogitationū ſūt poſt effuſas lachrymas: ⁊ aſſiduam ꝯtritionē cordis: ꝑteritoꝝ criminū recordate pnicies. Hic dn̄o aget diē feſtū: qn̄ ſe ab illo iteritu peccatoꝝ ſentit eſſe liberatū. Hinc eſt qd hebrei emūdati ſordibus peccatoꝝ: feſtiuū munus dn̄o iubenť offerre: qd ⁊ qnquageſimus pſalmus mihi videť tāgē. Nā cū dicit: Uſquequaqꝫ laua me ab iniuſtitia mea

Psā. 50.

⁊ a delicto meo mūda me: ꝑteriti tpis pnicies meruēturi iudicij dn̄o ꝯfiteť. Uis etiā audire: agētē ꝓphetā in ſpiritu diē feſtū: poſt multa ꝯſequiť. Tunc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblatiōes ⁊ holocauſta: tūc imponā ſup altare tuū vitulos. Sic beata germanitas pſalmoꝝ: mutua ſibi veritate ꝯſentit. [Vouete ⁊ reddite dn̄o deo vr̄o: oēs qui in circuitu eius offertis munera terribili.] Cū oīa ꝑcepta dn̄i nos implē

Al. nos hꝫ

ꝯueniat: ſitqꝫ nobis neceſſe vocē eius iuſſionis audire: hic admonet ⁊ Aſaph vt primū vouere: poſtea reddere debeamus. Nō imerito: qꝛ ſūt multa que etiaꝫ nō ꝓmittētes debeamus exoluere: vt eſt illud: Non

Exo. 20.

occides: nō mechaberis: nō furtū facies: ⁊ cetera delicta que vetamur efficē. Alia ſūt que niſi voueamꝰ implē nulla lege ꝯſtringimur: vt virginitatē ſeruare: heremū petē: ⁊ quotidiana nos maceratiōe ieiunijs ꝯſtringē. Talia ergo inuitat ꝓmitti: que niſi polliceamur omnimodis nō debemus. Licet eni ⁊ ꝯiugium querere: ⁊ in ſancta eccleſia cōmorari: ⁊ cōpetēti refectione gaudere: ſed tn̄ his meliora cū ꝓmiſſa fuerit: iubet eſſe reddēda: ſicut dicit apl's: Qui matrimo

1. Cor. 7.

nio iūgit vginē ſuā bene facit: ⁊ qui nō iūgit meliꝰ facit. Addidit: Deo veſtro: vt ſignificet fideles: qui cultura ſancte trinitatis exultāt. Seqť: Oēs qui in circuitu eius offertis munera. Iſti ſunt oēs qbus dixit: Vouete ⁊ reddite: nō hereticis vtiqꝫ nec paganis: ſꝫ eis qui altari eius munera reddere catholica iſtitutione feſtināt. In circuitu qppe res agiť: cū munera fideliū ſacratiſſimis altaribus offerunť. Naꝫ qd ait: Terribili: ſpecialiter reſpicit ad deuotos: qbus etiaꝫ ſuauis eſſe dinoſciť: ſicut legiť: Seruite dn̄o in timo-

Psā. 2.

re: ⁊ exultate ei cū tremore. Nā prauis ⁊ ꝯtēptoribꝰ: terribilis nō eſt. Nā ſi dn̄m metuerēt: vtiqꝫ honeſta ſe ꝯuerſatione tractarēt. [Et ei qui aufert ſpiritū

Al. Terribili

principū: terribili apud reges terre.] Adhuc magnificētiā dn̄i fidelis ꝓdicator exponit. Dicit eni vouendū illi terribili: qui aufert ſpiritū principū: id eſt: ſupbie vel tumoris. Et vt ꝯuerſos deberes aduertere: intulit: Apud reges terre: vtiqꝫ qui corpus ſuū regere ac moderari dn̄i munere meruerūt. Hic eniꝫ ſupbie ſpiritu vacuatos reges itelligamus: nō poteſtate ꝑtumentes: qꝛ magis in iſta parte miraculum eſt: qꝛ ſupbia tumidi non ſunt puniti: ſed potius indulta cōuerſione liberati.

Concluſio.

Ecce ille Aſaph qui in titulo dictus eſt commonere dirigentes: vſqꝫ ad dn̄i chriſti ſacramenta peruenit: terribilē regibus ꝓnūtians: quē crucifigendum hebreoꝝ clamauit inſania. Quapropter intelligite pertinaces: quia dirigentes nō eſtis: ſed potius errātes: qui audire noluiſtis tam ſaluberrimum per cuncta monitorem. Et ideo diſperſi per aliena regna viuitis: ſacrificia non habetis: qui ſceptrum noluiſtis patrioticum diligere ſed romanum. Nam dum confitentes: latino ſermone dicantur iudei: quemadmodum ſic appellari poteſtis tam grauiter obſtinati: Cur ergo viſionem tantā nō aduertitis: qui ipſum quoqꝫ nomen poſt omnia perdidiſtis: Dimidiatus eſt hic textus pſalmoꝝ: ⁊ quantos dn̄i largitate trāſiuimꝰ: tāti nobis ad finē ſupeſſe noſcūtur. Oremus vt qui nobis graciaꝫ ꝓſtitit in ꝑteritis: ipſe nobis auxiliū concedat efficaciter in futuris.

Explicit expoſitio in pſalmum. 75[m].

¶ In finem pro Iditbun pſalmus Aſaph. LXXVI.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad deuȝ ⁊ intēdit mihi. In die tribulationis mee deuȝ exquiſiui manibus meis nocte ꝯtra eũ: ⁊ nõ ſuȝ deceptus. Renuit ꝯſolari anima mea: memoꝛ fui dei ⁊ delectatus ſuȝ: ⁊ exercitatus ſuȝ ⁊ defecit ſpiritus meus. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus ſum ⁊ nõ ſum locutus. Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mēte habui. Et meditatus ſum nocte cũ corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ ſcopebã ſpiritũ meuȝ. Nunqd in eternũ proijciet deus: aut nõ apponet vt cõplacitioꝛ ſit adhuc? Aut in fineȝ miſericoꝛdiã ſuaȝ abſcidet: a generatione in generationē? Aut obliuiſcet̃ miſereri deus: aut cõtinebit in ira ſua miſericoꝛdias ſuas? Et dixi nũc cepi: hec mutatio dextere excelſi. Memoꝛ fui operꝝ dñi: qꝛ memoꝛ ero ab initio mirabilium tuoꝛum. Et meditaboꝛ in omnibus operibus tuis: ⁊ in adinuentionibus tuis exerceboꝛ. Deus in ſancto via tua: quis deus magnus ſicut deus noſter: tu es deus qui facis mirabilia. Notã feciſti in populis virtutē tuã: redemiſti in bracchio tuo ppl'm tuũ: filios iacob ⁊ ioſeph. Viderũt te aque deꝰ: viderũt te aque ⁊ timuerũt: ⁊ turbate ſũt abyſſi. Multitudo ſonitꝰ aquaꝝ: vocē dederũt nubes. Etenĩ ſagitte tue trãſeũt: vox tonitrui tui in rota. Alluxerũt coꝛuſcatiões tue oꝛbi t̃re: cõmota eſt ⁊ ꝯtremuit terra. In mari via tua ⁊ ſemite tue in aqs multis: ⁊ veſtigia tua nõ cognoſcēt̃. Deduxiſti ſicut oues ppl'ꝫ tuũ: in manu moyſi ⁊ aarõ.

In finē: notũ eſt ſignificare dñm ſaluatoꝛē. In Iditbun quoqȝ trãſilíẽs eos: in ſuperioꝛibus titulis diximus: nomē iſtud qd debeat indicare. Aſaph ꝯgregationē appellari manifeſtũ eſt. Sic iſtoꝝ nominum expoſitione tractata: ꝯgregatio debet aduerti: que vitia iſtius ſeculi glorioſis paſſibus tranſiliuit: ⁊ ad illum finem peruenit cui nihil poteſt ſimile reperiri. Totus ergo pſalmus hic a fideli ꝯgregatione cãtabitur: que Aſaph nomine cõtinetur. Diuiſio.

Aſaph iſte quē diximus vitioꝝ trãſilitoꝛē. In prima narratione pſalmi ad dñm ſe clamare teſtat̃: ⁊ tribulationibus ſuis: qđ ſolet fidelibus accidere: ſe magis inſinuat eruditũ. Secũda narratione cogitationes enumerat: que ſolēt pulſare in hoc mũdo coꝛda laboꝛātũ. Tertia: beneficio diuinitatis in melioꝛē ſenſuȝ ſe aſſerit ꝑmutatũ: vt operã potẽtiãqȝ dei: fixa mēte cogitaret: quibus rebus cognoſcit̃ aſſidua exercitatione ꝓfeciſſe. Quarta narratione ꝓſequit̃: quēadmodum per dominum ſaluatoꝛem facta ſint in populis diuina miracula. Expoſitio.

Voce mea ad dñm clamaui: ⁊ vox mea ad deũ ⁊ intēdit mihi. Aſaph iſte mundanoꝝ deſiderioꝝ tranſilitoꝛ eximius: nõ pro icolumitate coꝛpis: nõ pro diuitijs acquirẽdis: nõ pro honoꝛe capiẽdo: ſed amoꝛe dñi: qui iaȝ ꝑfectis īfũdit̃: clamat ad dñȝ: vt in hoc gymnaſio ꝯfeſſiõis ꝯtẽplatio diuinitatis eum ſpiritualr̃ ꝯſolet̃. Nã qđ dicit: Voce mea: modus ille locutionis eſt quē iã in .73ꝰ pſalmo poſuimus: vbi ait Incẽderũt igni ſãctuariũ tuũ: ⁊ his ſimilia. Que figura in lr̃is ſecularibus Pleonaſmos appellat̃: quã nos quoqȝ ponamus intrepidi: cũ ⁊ pater Auguſtinus in modis locutionũ frequẽtiſſime eaȝ cõmemoraſſe noſcat̃. Sed animaduertẽdũ eſt: qm̃ ille tm̃ clamet ad dñm qui eũ talia petit: q̃lia ſe datuꝝ fidelibꝰ pollicet̃. Nã qui eum pro rebus trãſitoꝛijs rogat: nõ ad dñm clamare cognoſcit̃: q̃uis ipm petē videat̃. Repetit: Et vox mea ad deũ: ſubaudiẽduȝ: ꝑuenit. Sed qd' tñ expeteret nõ deſignat: merito qꝛ nõ eſt illi neceſſariũ dicē qđ ꝑſtet: qui ſolus nouit largiri qđ expedit. Quapꝛopter viri ſapiẽtes ſũt: qui ſe poteſtati diuinitatis oꝛdinationiqȝ cõmittũt. Ipꝫ ſolũ expetũt: ⁊ oĩa ꝓſpera ꝯſequũt̃. Sic Iſaias ꝓpheta dicit: Dñe deꝰ nr̃ pacē tuã da nobis: oĩa enĩ ꝑſtitiſti nobis. Sequitur: Et intẽdit mihi. Ecce vox illa breuis: ſed pietate magnifica: ad dñm miſſa hoc egit: vt dignaret̃ itẽdere. Sed qd ibi nõ ꝑſtitit: qñ talia miſeratus idulſit? Illiꝰ quippe reſpicē: liberare eſt: ⁊ tã magna ꝯferre: q̃ talia nõ ꝑualet auidus ꝑcatoꝛ expetē. In die tribulationis mee deũ exq̃ſiui manibꝰ meis nocte coꝛã eo: ⁊ nõ ſum deceptus. Negaui ꝯſolari animã meã. Solẽt mũdanis deſiderijs occupati: in tribulationibus optare: vt ab illa poſſint quã ſuſtinẽt neceſſitate liberari: vt ſi egrotꝰ eſt ſanitatē querat: ſi peregrinus patriã: ſi paup expẽſas. Iſte vt breui petitione oĩa ꝓfutura ꝯcluderet: nihil de ſuis anguſtijs vociferatus eſt: nec impatiẽter que ſuſtinebat ingeſſit: ſed tanq̃ gemitus ac maloꝝ ſuoꝝ neſcius: in die tribulatiõis ſue toto deſiderio ꝯtẽplationē dñi ꝑquirebat. Addidit: Manibꝰ meis nocte corã eo ⁊ nõ ſuȝ deceptus. Hic cõplectit̃ quēadmodũ dñm virilr̃ inq̃ſiuit: ⁊ qui fructus eiꝰ actionis apparuit. Manibꝰ meis: opibꝰ dicit bonis: que diuinis noſcunt̃ ꝯuenire mãdatis. Nocte: mũdi iſtiꝰ ſignificat vitã: que q̃uis lucē hr̃e videat̃: peccatoꝝ tñ obſcuritate fuſcata eſt. Corã eo: id eſt: non ad faciē hominũ: ſꝫ in abſcõdito: ſicut ipſe dicit: Nolite facē iuſticiã vr̃aȝ corã hoĩbꝰ ⁊c̃. Illo enĩ ꝑſente fit: qñ humanꝰ nõ affectat̃ aſpectꝰ: vt vanis laudibꝰ itumeſcat: cũ ſe aliqđ boni q̃cq̃ꝫ feciſſe diſſeminat. Sequit̃: Et nõ ſuȝ deceptꝰ. Ille reuera nõ decipit̃: cui ꝓmiſſa complent̃. Sollicitꝰ aũt ꝑquirẽdũ eſt: q̃re dicat: Negaui ꝯſolari animã meã: qui iã dñi ꝯtemplatiõe gaudebat. Sãctꝰ vir iure negat illis rebꝰ ꝯſolari animã ſuã: que humanis deſiderijs appetunt̃. Ut ſi fatigat̃ vigilijs: remiſſaȝ vagationē querat: ſi ieiunijs: coꝛpꝰ ſuũ ꝯgrua hylaritate reficiat: ſi triſtis eſt: amicoꝝ cõfabulatiõibꝰ trãſferat̃. Iſti v'o vna fuit ꝯſolatio: lectionē ſuã ponē ſemp in dño. Memoꝛ fui dei ⁊ delectatus ſuȝ: ⁊ exercitatus ſuȝ ⁊ defecit paulũſp ſpiritus meus. Ecce quēadmodũ refectus eſt: qui mundanis rebus animã ſuaȝ ꝯſolatã ſe fuiſſe denegauit. Nam cum dei memoꝛes ſumus: totius munere ſuauitatis explemur: nec poteſt aliquid par eſſe: quãdo

nos ceperit gratia diuina ſatiare. Sequit᷑: Exercita-
tus ſuz ⁊ defecit pauliſper ſpũs meus. Exercitatũ ſe
dicit in illa cõtẽplatione diuina: cũ tractaret qua ſa-
piẽtia cuncta diſponat: q̃li potẽtia vniuerſa ↄtineat:
oĩa ſimul faciẽs ⁊ tã multa mirabili ordinatione diſ-
pẽſans. Et neceẽ erat vt itellus ei⁹ deficeret: cũ ſe in
Abac. 3. vna retractatione tã innumerabilia: tã ingẽtia ↄgre-
gaſſent: ſicut alibi legit᷑: Cõſideraui opa tua ⁊ expaui.
Bñ aũt poſuit: Pauliſper: qr̃ ⁊ ſi ad tps viſus eſt de-
feciſſe: pauloþoſt itelligit᷑ potuiſſe recreari. [Antici-
pauerunt vigilias oculi mei: turbat⁹ ſuz ⁊ nõ ſuz locu-
tus.] Uenit ad ſcdaz narrationẽ: in qua cogitationũ
ſuarũ eſtus enumerat. Dicit eni oclos ſuos anticipaſſe
vigilias: quas in dei laudibus ſollenniter exbibebat.
Iſtas: vlus nr̃ ↄſueuit vocare nocturnos. Hoc eni il-
lis neceẽ eſt ↄtingẽ: qui ad ſpũales cogitatiões ſemp
itenti ſunt. Reddit eniz cura puigiles ſenſus: nec ſo-
mnũ capiũt: niſi qui vniuerſa ſollicitudie vacuant᷑.
Sequit᷑: Turbat⁹ ſuz ⁊ nõ ſuz locut⁹. Oſidit reuera
tps fuiſſe nocturnũ: qr̃ ipſe hõ recogitãs animi ſui ſe-
creta pergrit. Turbat⁹ eſt gppe recordatiõe peccan-
tiũ: qr̃ humanũ gen⁹ in delictoꝝ pcipitia corruebat:
⁊ pio dolore pro alijs cruciabat: qui iã vitia munda-
na trãſcẽderat. Tacuit ergo: qr̃ pfũda nocte nõ ha-
bebat ſolatiũ humani colloquij: quo tpe cauti⁹ cogi-
tat gcũqz deliberat. [Cogitaui dies antiq̃s: ⁊ annos
RHE eternos.] Ingredit᷑ deliberatiuũ dicẽdi gen⁹: qđ ſuis
mẽbris diligẽter explicitũ: in hui⁹ ptis fine mõſtra-
bim⁹. Dicit eniz: q̃re turbatus eſt: qr̃ dies cogitauit
antiquos: Ade videlz: qb⁹ humanũ gen⁹ peccatis te-
Ps. 38. nebat obnoxiũ. De qb⁹: ⁊ alio loco dic᷑: Ecce veteres
poſuiſti dies meos. Sz iſti tẽporales atqz caduci ſũt:
⁊ labili varietate fugitiui. Sz ↄtra dies antiquos: an-
nos ponit eternos: qr̃ ſic iſti momẽto pereũt: ſic futu-
ri perenni lõgeuitate ↄſiſtũt. In iſtis mors dñat᷑: in il-
lis regnat vita ppetua. Iſti edaci triſtitia corrodent᷑:
in illis iuſti ſecura felicitate gaudebũt. In iſtis deni-
qz fugit omne qđ venerit: in illis ſtabit gcgd acceſſe-
rit. Sz gd eſt hoc: q͛ iſte vir iã deo dedit⁹: ↄtra dies
antiq̃s eternitatẽ ponit annoꝝ. Cogitabat eni cur la-
bẽtes dies ⁊ q̃s tenẽ nemo poſſit: tãtope deſideret ⁊
querat humanitas: ⁊ illos eternos qui ſoli nobis ſũt
ſpũaliter appetẽdi negligam⁹: ↄtemnam⁹: nec creda-
mus eẽ: dũ eos in pñti nõ valeam⁹ aſpicẽ. Merito
ergo turbat⁹ eſt: qui tã prauis pſuaſionib⁹ peccatores
Al. et cognouerat ſubiacẽ. [In mẽte habui. Et meditatus
Al. ſcopebas ſuz nocte cũ corde meo: †exercitabar ⁊ †vẽtilabaz in
me ſpiritũ meũ.] Caput iſti⁹ vſus: ſupiori iungẽdus
eſt. Eſt eniz: ita ⁊ annos eternos in mẽte habui: nõ ſi-
cut ſtulti: qui hoc qđ audiũt neqz credũt neqz in ſua
memoria reponũt: ſz obliuioni mandãt qđ negligen-
tius acceperũt. Iſte eniz in mẽte habuit annos eter-
nos: qr̃ credebat eẽ vẽturos. Meditat᷑ ẽt cũ corde
ſuo: qui aiaz ſuã facit aligd cũ rõne tractare. Cũ illa
eniz loqmur taciti: cũ illa exercemur geti: nec ſoli ſu-
mus qñ cũ ipa ſuſcepta altercatiõe ↄfligim⁹. Sequi-
tur: Exercitabar ⁊ vẽtilabã in me ſpũm meuz. Pro-
prie act⁹ ipſe deliberationis exþmit᷑. Exercemur eni
qñ per retractatiões innumeras eſtuam⁹: ⁊ q̃ſi in pale-
ſtra aie ſpũali ↄcertatione fatigamur. Uentilat᷑ aũt
ſpũs: cũ huc atqz illuc: in vẽti more celerrima cogita-
Al. nõ hꝫ tione trãſfert᷑. Spũs eni vẽ⁹ eſt aie: que itẽtiões eius
Al. cõplaci iplere ↄtẽdit. [†Et dixi: nũgd in eternũ pꝛoiciet de⁹:
tor aut nõ apponet vt †bñplacitũ ſit †ei adhuc.] Cũ iſte
Al. nõ hꝫ Aſaph trãſitor vitioꝝ: toti⁹ mũdi cogitaret anguſti-
as: ⁊ ſpũs ei⁹ diutinis meditatiõib⁹ exerceret᷑: dixit:
Nũgd de⁹ in eternũ pꝛoiciet gen⁹ humanũ: vt non ei
aduẽtus ſui miſeratiõe pſpiciat: Ille eni iã bñficia
dñi futura ſentiebat: qui de celeſtis miſericordie pro-
miſſa pietate tractabat. Seqnit᷑: Aut nõ apponet vt
bñplacitũ ſit ei adhuc: Iſtud: Nõ: nequaq̃ negãtis:
ſz poti⁹ affirmãtis eſt. Apponet eniz: id eſt: pſtabit: vt
ei bñplacitũ ſit gen⁹ humanũ: qñ dignabit᷑ icarnatio-
nis ſue declarare myſteria. Qđ aũt ait: Adhuc: expe-
ctãtis eſt: nõ dolẽtis. Nam q̃uis fieri poſſe crederet:
emergẽ tñ ſubſequẽti tpe ↄſidebat. [Aut in finẽ mi- Al. gnõne in generatione
ſericordiã ſuã abſcidet: a †ſeculo ⁊ gnõne.] Miſeri-
cordia dñi eſt: q͛ de maria vgĩe naſci ſz carnẽ pꝛo nr̃a
ĩfirmitate dignat⁹ eſt. Hãc dñs nõ abſcidit: qnã pro
hoiaz ſalute per pꝓhetas cecinit eẽ vẽturã. De quo
loco: Stephan⁹ eps mẽtycis ad Leonẽ pncipez ſcri-
bens mirabiliter dicit. Indut⁹ eſt fili⁹ tunicã corpis:
hoc eſt: integrũ hoiem de ſancta vgĩe: quã ſcũs ſpũs
texuit ieffabilr: in igreſſu inenarrabilr: in egreſſu cõ-
þhẽſibiliter. Ingreſſus eſt iuiſibilis: egreſſus eſt viſi-
bilis. Ingreſſus eſt de⁹ vbũ: egreſſus eſt idẽ ⁊ hõ. In
finẽ vo ſignificat plenitudinẽ tpis: qñ vẽire dignat⁹
eſt. De quo tpe Ioãnes aplõ dixit: Filioli nouiſſima 1. Ioan. 2.
hora eſt. Addidit: A ſeclo ⁊ gnõne. A ſeclo: in quo de-
cretũ fuerat vt veniret. A gnõne: iudaica ſcilz: q̃s car-
nis cognatiõe etiã frẽs appellare dignat⁹ eſt. O pro-
miſſio glioſa: o pceptio ſalutaris: ſi agẽcẽ meruiſſent:
qđ eis ſinguiari munere pſtabat᷑. [†Nũgd obliuiſcẽ- Al. aut obliuiſcetur
tur miſereri de⁹: aut ↄtinebit in ira †miſericordiam Al. ſua miſericordias ſuas
ſuã.] Obliuiſci illđ poſſum⁹ qđ nobis accedit ⁊ rece-
dit. Deo aũt cui miſericordia ſubalr ineſt: quẽadmo-
dũ põt obliuiſci qđ ab ipo nõ pbat᷑ auferri: Hinc g
pnũciabat miſereri deũ: qr̃ ei⁹ puidebat aduẽtũ. Nã-
que fortior miſericordia: q̃ vbi mundi clades cogſcit᷑
eẽ ſublata: Sequit᷑: Aut ↄtinebit in ira miſericordiaz
ſuã. Reſpice q̃ mirabili ordie aduẽt⁹ iſte deſcript⁹
eſt. Ubiqz miſericordia ponit᷑: qr̃ miſeriis res tãta pre-
ſtat᷑. Facili⁹ eſt eni dño ↄtinẽ irã: q̃ ab ei⁹ tranqllitate
cogſcit᷑ aliena. Sz magis ad miſericordiã pnus eẽ cre-
dat᷑: que nũq̃ ab ei⁹ maieſtate diuidit᷑: ſicut p Iſaiaz dic᷑:
Nõ in eternũ videꝝ in vobis ero: neqz per oẽ tps ira-
ſcar vobis. Quapropter nõ ĩ ira ↄtiebit miſericordiã:
ſz in miſericordia irã poti⁹ abſtiebit: ſi tñ in h̃ ſeclo cõ-
uerſio deuota pueniat. Et memẽto q͛ ira ĩ dño abu-
ſiue: nõ pꝓprie dicat᷑. Peractũ eſt deliberatiuũ dicen- RHE
di gen⁹: cui⁹ mẽbra ſuis vſib⁹ apta reddam⁹. Cogita-
tio ipi⁹ habuit dies antiq̃s ⁊ annos eternos ſuis q̃li-
tatib⁹ ⁊ efficiẽtijs cõparare: q̃s ptes in ſua mẽte repo-
ſuit: ⁊ in eis ſpm ſuũ diutinis fluctuatiõib⁹ vẽtilauit:
elegit tñ tertie ptis ſicut in delibationib⁹ fieri ſolet: cer-
tã abſolutãqz ſniaz. Dixit eni: Nũgd in eternũ pꝛoici-
et de⁹ vt nõ apponat vt bñplacitũ ſit ei adhuc: Et re-
liquos duos verſus qui in pdictam videnẽ ↄuenire
ſniam. [Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excel-
ſi.] Interiecto diapſalmate ſecũdo: venit ad tertiaz
narrationẽ: vbi poſt cogitationez bonoꝝ: tranſlatus
ad ſaluberrimũ ſenſuz: cõpetẽter ſe aſſerit imutatũ.
Dic eni pmo: Nũc cepi: q̃ſi ſape: q̃ſi itelligere: q̃ſi ad
lumẽ ſplẽdidiſſimũ puenire: gppe qui letatur⁹ erat ĩ
opib⁹ dñi. Sz gd ſit iſtud: Nũc cepi: ſequẽti ſnia de-
clarat᷑. Que figura dr̃ Epbexegeſis: id eſt: explanatio SCHE
dicti ſupioris. Dicit eni: Hec eſt mutatio dextere ex-
celſi. Mutatio: nomẽ equiuocũ eſt. Nã mutari dici-
mur: qñ in peſſimã ptẽ errore aliquo faciente delabi-
mur. Sed ne tale hic aligd ſentiret᷑: cõmutationẽ in

ſe dicit factã:quã dextera dñi ↄſueuit opari. Dexte-
ra eniʒ excelſi:xp̃s eſt dñs:per quẽ ſic ſum⁹ cõmuta
ti:vt de ↄditiõe ſeruuli mereamur etiã ei⁹ filij nũcu-
pari. Hãc in ſe cõmutationẽ fieri ſentiebat:quã ↄce-
di xp̃iano pplo q̃nq3 gaudebat.[Memor fui opeꝝ
dñi:q2 memor ero ab initio mirabiliũ tuoꝝ.] Cõmu
tationẽ de ſe factaʒ in ſua dicit ꝑmanẽ memoria:q2
meliora mereꝛ̃ ſuſcipe:qui collata bona de corde nõ
ꝓbaꝛ̃ amittẽ. Sʒ ne tñ de ſe exultare videreꝛ̃:ſequi
tur:Quia memor ero ab initio mirabiliũ tuoꝝ:vtiq3
que humano gñi piũs miſerator idulſit. Primũ:qꝫ
Adã fecit ad imaginẽ ꝛ ſilitudinẽ ſuã. Deide:qꝫ ob-
lationẽ abel iuſti ſuſcepit. Qd̃ in arca noe creſcẽte di
luuio:in miniſteriũ eccl̃ie aĩalia diuerſa ſaluauerit.
Ut abraã filiũ ſuũ offerẽte:typũ ſui aduẽtus celeſti
pietate mõſtrauerit. Poſtremo:qꝫ ipſe ad liberãdus
hoĩeʒ venire dignat⁹ eſt. Hec erãt ab initio credo mi
rabilia que ſanctũ virũ ſua recordatione mulcebãt.
Al. adinuentionibus [Et meditabor in oĩb⁹ opib⁹ tuis:ꝛ in †obſeruatio-
nib⁹ tuis exercebor.] Cognoſcam ⁹quo ꝑuenerit mũ-
di iſtius trãſilitor egregi⁹. Promittit eniʒ ſe miſeri-
cordia dñi ſuffragãte in ei⁹ opib⁹:id eſt:in ſcripturis
diuinis aſſidua cogitatiõe meditarꝛ̃:vbi nullũ tediũ
nulla ſatietas eſt:ſʒ q̃ntũ q̃s plus hauſerit:tãto ampli
us dulcia ſenſa ꝑquirit:vn̄ centeſimus octauuſdeci-
mus pſalm⁹ multa dictu⁹ eſt. Sʒ q2 fidelib⁹ nõ ſuf-
ficit ſolũmõ legẽ:niſi etiã bonoꝝ operũ fruct⁹ ſedu-
la pietate mõſtrare:dic̃: In obſꝛuationib⁹ tuis exerce
bor:id eſt:in ꝑceptis tuis ſalutarib⁹:humili deuotiõe
v̄ſabor. Exercitatio eni hĩ nr̃a dr̃:q̃ñ iuſſa dñi ipo mi
niſtrãte pagim⁹.[Deus in ſancto via tua:q̃s de⁹ magn⁹
ſic de⁹ noſter:] Uenit ad laudes dñi:q̃b⁹ fortitudinẽ
ei⁹ mãſuetudineq̃ꝫ cõmemorat:vt beniuolẽtiã pyſſi
mi iudicis facili⁹ ĩpetraret iterata ꝑconia. Apparet
q̃ppe ſanctũ virũ certiſſima fuiſſe pollicitũ. Conſtat
eniʒ ꝛ libris eũ ꝛ opib⁹ eruditũ:q̃ñ ad paternas lau-
des deuota exultatiõe ꝓrupit. Dicit eniʒ: De⁹ in ſan-
cto via tua. Scũs:xp̃s eſt dñs:ſic ipſe dicit: Cuſtodi
Ps. 85. aiam meã q̃m ſanct⁹ ſuʒ. Idẽ ipſe viã ſe dicit:vt eſt
Joan. 14. illud:Ego ſum via veritas ꝛ vita. Sʒ cũ fidẽ hoĩb⁹ ꝑre
buit:qua pater ꝑfectiſſime noſceret:via pr̃is iuſte dr̃
q2 per ipm queadmodũ trinitas coleret accepim⁹.
Math. 28. Ipſe eniʒ dixit: Ite baptiẓate oẽs gẽtes:in noĩe pr̃is:
ꝛ filij ꝛ ſpũs ſci. Sequiꝛ̃: Quis de⁹ magn⁹ ſic de⁹ no-
ſter: Iã q̃ſi erudit⁹ in ſpiritu ſancto let⁹ exultat:po-
tẽtiãq̃ꝫ dñi vniuerſis preferẽs ſimulachris:que falſa
ꝑſuaſione in terra colebanꝛ̃. Illa enumerant viliſſi-
ma:ĩfirma:deſpiciẽda:dñs aũt noſter magn⁹:fortis
ꝛ terribilis:oĩa faciens q̃cũq3 vult in celo ꝛ in terra.
Ergo hic v̄ſus ↄtra illos icrepãdos dr̃:qui adhuc ſup
ſtitionũ errore cecabanꝛ̃:vt ĩfelices agnoſcãt quẽ re-
SCHE fugiunt q̃s ſequunꝛ̃. Hoc ſchema dr̃ Syndicaſmos:
qd̃ latine iterpretaꝛ̃ collatio ſiue ↄiũctio. Fit aũt ex
cõparatione ↄrioꝝ:q̃ñ aut ꝑſone aut cauſe:ſiue in cõ
trariũ ſiue in ſile cõparanꝛ̃.[Tu es de⁹:qui facis mi
Al. nõ habet rabilia †ſolus. Notã feciſti in pplis vtutẽ tuã.] Cum
dicit:Tu es de⁹:eſſentiã diuine maieſtatis oſtendit:
Exo. 3. ſic ipſe dic̃:Ego ſuʒ qui ſuʒ. Eſſe eniʒ ipſi ꝓprie cõue-
nit:qui vt ſit nulli⁹ adiutorio ↄtineꝛ̃:ſed nãe ſue po-
tẽtie ſemꝑ magn⁹:ſemꝑ excelſus:ſemꝑ icõmutabilis
ꝑſeuerat. Quapropter ipſe eſt qui facit mirabilia ſo-
lus. Naʒ lʒ hic ꝛ ſanctis ſuis facẽ ſepe ꝑſtiterit:ſolus
tñ eſt qui mirabiles opationes ad effectũ ſue volũta
tis adducit. Sʒ videam⁹ q̃re dixerit:Solus:cũ ꝛ fili⁹
ꝛ ſpũs ſcũs cooperenꝛ̃ in oĩb⁹:Solus dixit:q2 trini-
tatẽ ſanctã vnũ dñm:vnũ deũ veraciter ↄfitemur:ſi
cut ipſe dic̃:Audi iſrael:dñs de⁹ tuus:de⁹ vn⁹ eſt. Se Deut. 6.
quiꝛ̃: Notã feciſti in pplis vtutẽ tuã:id eſt:cũ in huc
mũdũ miſit dñm ſaluatorẽ:qui ſic dicit apl̃s:dei vt⁹ 1. Cor. 1.
eſt:ꝛ dei ſapiẽ. Notũ eniʒ fecit:q̃ñ eũ ꝛ illi notuʒ ha-
buerũt qui facieteñus ſciebãt:ꝛ illi alti⁹ ↄtẽplati ſũt
qui eũ pr̃is filiuʒ fideli mẽte crediderũt. Not⁹ ergo
fact⁹ eſt pplis ĩfidelib⁹ ſolũmõ corꝑe:fidelib⁹ aũt ꝛ
diuitate:ſic in euãgelio dic̃: Beati mundo corde:q̃m Math. 5.
ipſi deũ videbũt.[†Liberaſti in brachio tuo pplm Al. redemiſti
tuũ:filios †iſrael ꝛ Joſeph.] Sẽſuʒ excolit ſupiorẽ. Al. iacob
Dicit eniʒ q̃d ꝑſtiterit humano gñi paterna clemen-
tia:q̃m in brachio ſuo:id eſt:in dño ſaluatore libera
uit pplm ſuũ:ſic legiꝛ̃: Et brachiũ dñi cui reuelatuʒ Iſa. 53.
eſt: Et ne hr̃es ambiguũ quẽ pplm liberauit:ſequiꝛ̃:
Filios iſrael ꝛ Joſeph. Populũ:ſepe diximꝰ:itellectu
pluralẽ numerũ ↄtinere:q̃uis ſingulariter ꝓlat⁹ eſſe
videaꝛ̃. Quapropter filios iſrl̃:iudaicã plebeʒ que in
credidit debem⁹ accipe. Joſeph:alterã que venit ex
gẽtib⁹. Sʒ ſiue que credidit de iudeis:ſiue que de gẽ
tiũ vocatiõe collecta eſt:vn⁹ eſt dei ppl̃us:q̃uis tpe
credulitatis ſue diuiſus eẽ videaꝛ̃:ſic in euãgelio di-
cit: Sunt aũt oues que nõ ſũt ex hoc ouili:opꝫ me ꝛ Joan. 10.
eas adducẽ vt ſit vn⁹ grex ꝛ vn⁹ paſtor. Nã noĩe Jo-
ſeph:gẽtiũ fidẽ nõ icõueniẽter aduertim⁹:q2 iſte Jo
ſeph:q̃uis fili⁹ fuerit Jacob:qui ꝑmo vocat⁹ eſt iſrl̃:
tñ q2 tradit⁹ eſt a fratrib⁹ ꝛ ꝑuenit ad gẽtes:vbi hono
rabilis habebaꝛ̃ ꝛ potẽs:ita vt ei⁹ arbitrio egyptioꝝ
terra regereꝛ̃:rõnabiliter ei⁹ noĩe gẽtes idicanꝛ̃:que
dño ſaluatori deuota mẽte crediderũt. Nã ꝛ ipſʒ no-
men Joſeph:idicat creſcẽs:qd̃ gẽtib⁹ ↄueniẽter apta
tur:ex q̃b⁹ xp̃i eccl̃ia ſemper augeꝛ̃. Ergo ſenſus iſte
eſt:q2 ꝛ de pplo iſraelitaꝝ:ꝛ de gẽtiũ ↄgregatione li-
berauit eos in brachio ſuo:id eſt:in dño ſaluatore:
qui ei credẽ puro corde maluerũt.[Uiderũt te aque
de⁹:viderũt te aque ꝛ timuerũt:ꝛ †ↄturbate ſũt abyſ Al. turbate
ſi.] Uenit ad q̃rtã narrationẽ:vbi iã let⁹ refert quas
v̄tutes xp̃i dñi maieſtas effecerit. Nã de q̃ dixerat
ꝑus: Notã feciſti in pplis v̄tutẽ tuã:nũc dic̃ de ipſo:
Uiderũt te aque de⁹. Per aq̃s:pplos ſignificare fre-
quẽter ſcriptura diua teſtaꝛ̃:q̃ñ eas ꝛ vidẽ cõmemo-
rat ꝛ timere. Ipſe ſũt enim aque:que ſenſu rõnabili
dñʒ cognoſcẽ vel metuere potuerũt. Nã vide q̃d ad
didit:Uiderũt te aque ꝛ timuerũt:q̃ñ vtiq3 in hu-
to elẽto nõ poterat euenire vt tantã miraculoꝝ ma
nifeſtationẽ cogſceret ꝛ timerẽt. Sequiꝛ̃:Et turbate
ſũt abyſſi. Id eſt pplos ꝛ in h̃ ſmone debem⁹ nume-
roſiores aduertere:qui more liq̃di elẽti:vitioꝝ flati
bus cõmouenꝛ̃. Sʒ feliciter tũc turbati ſunt:q̃ñ ad
ↄuerſiõis ſtudia ꝑuenerũt. Et itẽde qd̃ ſubſequẽtia
vſq3 ad finẽʒ pſalmi:ꝑ figurã Parabolen dicunꝛ̃ q̃ñ SCHE
res gñe diſſiles ſibimet comparanꝛ̃.[Multitudo ſo
nitus aquaꝝ: vocem dederũt nubes. Etenim ſagitte
tue †ptrãſierũt.] Multitudo ſonitus aquaꝝ eſt:q̃ñ Al. trãſeunt
pſalmodia dulcis offerꝛ̃:q̃ñ gemitib⁹ ac lachrymis
culpa diluiꝛ̃:q̃ñ grẽ pro ſuſcepto munere referunꝛ̃:ꝛ
q̃ſi mare ↄfragoſuʒ:ita in ſanctis eccl̃ijs reſonant di-
uerſa vota pploꝝ. Sʒ q̃re ſic fact⁹ ſonit⁹:multitudi-
nes aquaꝝ pulchre ſubiecit:q2 vocẽ dederũt nubes.
Nubes:ꝑdicatores ſignificare ſepe iã diximꝰ:de q̃b⁹
ſcriptũ eſt: Mandabo nubib⁹ meis ne pluãt ſuꝑ eã Iſa. 5.
ibrem. Qui vocẽ ſuã magnã dederũt:cuʒ ꝑcepta dñi
vulgauerũt in toto orbe terraꝝ: ſicut ꝛ alius pſalm⁹
ante ꝑdicauit. In oẽm terraʒ exiuit ſonus eoꝝ:ꝛ in fi- Ps. 18.
nes orbis terre verba eoꝝ. Hinc ſonitus venit aqua-

rum:hinc turbate ſunt abyſſi:qꝛ vba iſta p̄dicationũ
errantibꝰ populis deuotiora ſtudia ꝯtulerũt.Sequi
tur:Etenim ſagitte tue pertranſierunt.Sagittas hic
euangeliſtas decẽter aduertimus:qui p̄dicationibus
ſuis deuotos pp̄los vſqꝫ ad cordis intima medicina
Illuxerũt liter tranſfoderunt:non inflicto vulnere:ſed ſalute.
Uox tonitrui tui in rota. Illuxerunt corruſcatio
nes tue orbi terre:cõmota eſt ꝛ cõtremuit terra. Et
hoc quoqꝫ cõparatiue dr̃:qꝛ tonitrui vox ita reuol
uitur:quaſi de rotis venire ꝯſtrepentibꝰ audiat̃. Sic
enim cum de ſummo fundit̃ ſpatio celorum volubili
murmuratione pertranſeunt:vt rotatus atqꝫ ſinuo
ſus ipſe ſonitus ſentiat̃. Siue magis in rota orbem
terrarũ debemus accipere:qui in ſpeciem rote abſo
luta rotunditate cõcludit̃. In rota ergo:id eſt:in mũ
do:vox tonitrui eius egreſſa eſt:qñ p̄dicatores chri
ſti circulũ totius orbis vbis tonantibus impleuerũt.
Sed iſte nubes:illa tonitrua:ſequit̃ qd fecerunt. Il
luxerunt corruſcationes tue orbi terre. Dignis com
parationibus bñficia diuina narrant̃:vt res celeſtes
ſupernis ſilitudibus exponant̃. Illuxerunt corruſca
tiones:diuina precepta dicit veritatis lumine radiã
tia que tenebras hominũ per totum mundũ ſaluta
ri illuminatione fugauerunt. Dicit enim:tonitrua ꝛ
corruſcationes iſte quid egerint:vt terra:id eſt:corpo
ra noſtra cõmouerent̃ ꝛ cõtremiſcerent audito tan
to miraculo. Cõmotos quippe ꝛ tremefactos illos di
cit:qui verbũ dei fideliter audientes:ad conuerſio
nis ſtudiũ chriſti munere ꝑuenerunt. In mari via
tua:ꝛ ſemite tue in aquis multis:ꝛ veſtigia tua nõ co
gnoſcent̃. Si ad litteram hoc velis accipere:in mari
fuit via eius:qñ ſuper dorſa pelagi viſualiter ambu
lãs:Petrũ apoſtolũ vt ad ſe veniret euocauit. Siue
magis illud intelligendũ eſt: In mari vie tue:in cogi
tationibus hominum:que velut mare perfidũ fluctuãt:
vbi tamen ille vias habet:qñ eos ſibi larga pietate
ſubdiderit: Aque multe:conuerſorum eſt turba genti
lium:vbi ſunt ſemite dñi:id eſt:vie ipſius:dũ ad eos
venire dignat̃. Sequit̃: Et veſtigia tua nõ cognoſcẽ
tur. Hoc cum imputatione legendũ eſt:vt cũ palam
venerit:tantiſqꝫ ſe demõſtrauerit miraculis:non ſit
tñ cognitus ab īfidelibus iudeis. Merito ergo illis
exprobrat:qui tante maieſtati:ꝛ tam preſentibus be
neficijs credere noluerunt. Ueſtigia ſiquidẽ:ſignifi
cant preſentiam corporalẽ. Nam veſtigium eſt plan
te ſignum:qđ facimus ambulantes. Deduxiſti ſicut
oues populũ tuũ:in manu Moyſi ꝛ aaron. Cũ hoc
miraculum nulli alteri poſſit aptari:ſine dubio ꝛ illa
imputatio que preceſſit:qꝛ nõ cognouerunt veſtigia
eius:ad pp̄lm pertinet hebreorum. Deducti enim ſunt
in Moyſi ꝛ aaron manu:id eſt:operatione:quam di
uerſorum miraculorum nouitate faciebãt. Et bene dixit:
Sicut oues:non tñ oues:qꝛ non credendo facti ſunt
hedi. Hic enim:Sicut:veritatẽ nõ ſignificat:ſed ima
ginationẽ. Moyſes aũt interpretat̃ aſſumptus:qm
INTER de flumie collectus eſt a filia Pharaonis. Aaron ſo
fortitudinis mons. Que noĩa ipſas quoqꝫ virtutes
quas fecerunt vident̃ exprimere. Moyſes enim in
ter alia iubente dño:in aquis eſt operatus:quãdo in
mari rubro hebreos viam fecit habere terrenã:ſigni
ficans per baptiſmatis donũ liberandũ eſſe pp̄lm fi
delẽ. Aaron eccl̃ie tenebat imaginẽ:quã bene monti
fortiſſimo cõparauit:que ꝛ honore ſancto ꝑminet:ꝛ
fidei ſoliditate cõſiſtit. His enim ducibus iſraelitarũ
rũ pp̄lm diuina virtute legimus eſſe liberatum.

Concluſio.

Quidithun vere humanarum rerum trãſilitor egre
gie:qui pſalmũ mirabili inſtitutio
ne cantaſti:in tribulationibus exercitatus:negaſti te
vllo mõ cõſolatũ. Deinde:deliberatio tua ad ꝑfectã
noſcit̃ perueniſſe ſentẽtiã. Tertio:ſentis te iam feli
citer imitatũ:nec tñ ꝓſperis animũ relaxas. Sꝫ cũ
te ſemꝑ intentũ ad magnalia dñi ꝓſiteris:augmen
to quodã ſapiẽtie:iugiter ꝓfeciſſe cognoſceris. Quar
to:miracula chr̃i ſub magna exultatione cõcelebras:
ꝛ cũ diuerſa ꝑcurris:inſtitutionẽ chriſtiano pp̄lo qua
ſalut̃ oſtendis. Preſta dñe:vt ſolita nos iubeas pie
tate purgari:quatenus qui ſumus actuum qualitate
diſſimiles:clementia tua faciat eſſe conſortes.

Explicit expoſitio in pſalmũ.76m.

Intellectus Aſaph. LXXVII.

Attendite popule meus legem
meã:inclinate aurẽ veſtram in
verba oris mei. Aperiã in pa
rabolis os meũ:loquar ꝓpoſi
tiones ab initio. Quãta audiui
mus ꝛ cognouimus ea:ꝛ pa
tres noſtri narrauerũt nobis. Nõ ſũt occul
tata a filijs eorum:in generatione altera. Nar
rãtes laudẽs dñi ꝛ virtutes eius:ꝛ mirabilia
eiꝰ qui fecit. Et ſuſcitauit teſtimonium in Ia
cob:ꝛ legẽ poſuit in iſrael. Quãta mãdauit
patribꝰ noſtris nota facere ea filijs ſuis:vt
cognoſcat generatio altera. Filij qui naſcen
tur ꝛ exurgẽt:ꝛ narrabũt filijs ſuis. Ut po
nant in deo ſpem ſuã:ꝛ nõ obliuiſcant̃ ope
rũ dei ꝛ mandata eiꝰ exquirãt. Ne fiant ſicut
patres eorum:generatio praua ꝛ exaſperans.
Generatio que nõ direxit cor ſuum:ꝛ nõ eſt
creditus cũ deo ſpiritus eius. Filij effrem
intẽdẽtes ꝛ mittẽtes arcũ:ꝯuerſi ſunt in die
belli. Nõ cuſtodierũt teſtamẽtũ dei:ꝛ in le
ge eiꝰ noluerũt ambulare. Et obliti ſunt be
nefactorum eiꝰ:ꝛ mirabiliũ eiꝰ que oſtẽdit eis.
Corã patribꝰ eorum fecit mirabilia in terra egy
pti:in campo thaneos. Interrupit mare ꝛ
ꝑduxit eos:ꝛ ſtatuit aquas qͣſi in vtre. Et de
duxit eos:in nube diei:ꝛ tota nocte in illumi
natiõe ignis. Interrupit petrã in heremo:ꝛ
adaquauit eos velut in abyſſo multa. Et edu
xit aquam de petra:ꝛ eduxit tanqͣ flumina
aquas. Et appoſuerũt adhuc peccare ei:in
irã excitauerũt excelſũ in inaquoſo. Et tẽtaue
rũt deũ in cordibꝰ ſuis:vt peterẽt eſcas aiabꝰ
ſuis. Et male locuti ſũt de deo:dixerũt nũ
qđ poterit deꝰ parare menſam in deſerto? Qm̃
ꝑcuſſit petrã ꝛ fluxerunt aque:ꝛ torrentes
inundauerũt. Nunqđ ꝛ panẽ poterit dare:
aut parare menſam pp̄lo ſuo? Ideo audiuit
dñs ꝛ diſtulit:ꝛ ignis accenſus eſt in Iacob

⁊ ira aſcendit in iſrael. Quia nõ crediderũt in deo: nec ſperauerunt in ſalutari eius. Et mandauit nubibus deſup: ⁊ ianuas celi ape ruit. Et pluit illis manna ad manducandũ: ⁊ panẽ celi dedit eis. Panẽ angeloꝝ mãducauit hõ: cibaria miſit eis in abũdantiã. Trã ſtulit auſtrũ de celo: ⁊ induxit in ꝟtute ſua africũ. Et pluit ſup eos ſicut puluerem carnes: ⁊ ſicut arenã maris volatilia pennata. Et ceciderũt in medio caſtroꝝ eoꝝ: circa tabernacula eoꝝ. Et manducauerũt ⁊ ſaturati ſunt nimis: ⁊ deſideriũ eoꝝ attulit eis: nõ ſũt fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eorũ erant in ore ipſoꝝ: ⁊ ira dei aſcendit ſup eos. Et occidit pingues eoꝝ: ⁊ electos iſrael ĩpediuit. In oĩbus his peccauerũt adhuc: ⁊ nõ crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eoꝝ: ⁊ anni eorũ cũ feſtinatione. Cũ occideret eos querebãt eũ: ⁊ reuertebant̃ ⁊ diluculo veniebant ad eũ. Et rememorati ſunt q̃ deus adiutor eſt eorũ: ⁊ deus excelſus redemptor eorũ eſt. Et dilexerũt eũ in ore ſuo: ⁊ lingua ſua mentiti ſunt ei. Cor aũt eorũ nõ erat rectũ cũ eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamẽto eiꝰ. Ipſe aũt eſt miſericors ⁊ propitius fiet peccatis eorũ: ⁊ nõ diſperdet eos. Et abundauit vt auerteret irã ſuã: ⁊ nõ accendit omnem irã ſuam. Et recordatus eſt q̃ caro ſunt: ſpiritus vadens ⁊ nõ rediens. Quotiens exacerbauerũt eũ in deſerto: in irã cõcitauerunt eũ in inaquoſo. Et conuerſi ſunt ⁊ tentauerũt deũ: ⁊ ſanctũ iſrael exacerbauerũt. Nõ ſunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulãtis. Sicut poſuit in egypto ſigna ſua: ⁊ prodigia ſua in campo thaneos. Et cõuertit in ſanguinẽ flumina eorũ: ⁊ imbres eorũ ne biberent. Miſit in eos cynomiã ⁊ comedit eos: ⁊ ranam ⁊ diſperdidit eos. Et dedit erugini fructus eorum: ⁊ labores eorũ locuſte. Et occidit in grandine vineas eorũ: ⁊ moros eorũ in pruina. Et tradidit grandini iumẽta eorũ: ⁊ poſſeſſiones eorũ igni. Miſit in eos iram indignationis ſue: indignationem ⁊ iram ⁊ tribulationẽ: immiſſiones per angelos malos. Uiam fecit ſemite ire ſue: nõ pepercit a morte animarũ eorũ: ⁊ iumenta eorum in morte ꝯcluſit. Et ꝑcuſſit omne primogenitũ in terra egypti: primitias oĩs laboris eorũ in tabernaculis cham. Et abſtulit ſicut oues populũ ſuũ: ⁊ perduxit eos tanq̃ gregem in deſerto. Et deduxit eos in ſpe ⁊ nõ timuerunt: ⁊ inimicos eorum operuit mare. Et induxit eos in montẽ ſanctificationis ſue: montẽ quẽ acquiſiuit dextera eius. Et eiecit a facie eorũ gẽtes: ⁊ ſorte diuiſit eis terram in funiculo diſtributionis. Et habitare fecit in tabernaculis eorũ: tribus iſrael. Et tentauerunt ⁊ exacerbauerũt deum excelſũ: ⁊ teſtimonia eiꝰ nõ cuſtodierunt. Et auerterunt ſe ⁊ nõ ſeruauerunt pactũ: quemadmodũ patres eorũ cõuerſi ſunt in arcũ prauũ. In irã cõcitauerunt eum in collibus ſuis: ⁊ in ſculptilibus ſuis ad emulationẽ eũ prouocauerũt. Audiuit deus ⁊ ſpreuit: ⁊ ad nihilũ redegit valde iſrael. Et repulit tabernaculũ ſilo: tabernaculũ ſuũ vbi habitauit in hoĩbus. Et tradidit in captiuitatẽ virtutem eorũ: ⁊ pulchritudinem eorũ in manus inimici. Et cõcluſit in gladio pplm ſuũ: ⁊ hereditatẽ ſuam ſpreuit. Iuuenes eorum comedit ignis: ⁊ virgines eoꝝ nõ ſunt lamentate. Sacerdotes eorũ in gladio ceciderunt: ⁊ vidue eorũ nõ plorabant̃. Et excitatus eſt tanq̃ dormiens dominus: tanq̃ potens crapulatus a vino. Et ꝑcuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobrium ſempiternũ dedit illis. Et repulit tabernaculũ Ioſeph: ⁊ tribũ effrem non elegit. Sed elegit tribum iuda: montem ſion quem dilexit. Et edificauit ſicut vnicornis ſanctificium ſuũ: in terra quam fundauit in ſecula. Et elegit dauid ſeruũ ſuũ ⁊ ſuſtulit eũ de gregibus ouiũ: de poſt fetantes accepit eũ. Paſcere iacob ſeruũ ſuum: ⁊ iſrael hereditatem ſuam. Et pauit eos in innocentia cordis ſui: ⁊ in intellectibus manuũ ſuarum deduxit eos.

Uotiens intellectus inuenit̃ in titulis: magni cuiuſdã rei nobis ſignificantia declarat̃. Nam cum intellectum generaliter dicamus: q̃cq̃d nos aduertere bonum malumq̃ facit: hic tñ intellectus ponit̃ quando ſenſus noſter perfecta intelligẽtia tendit ad dñm. Aſaph vo diximus hebrea lingua ſignificare ſynagogã: latine collectionem. Sed q̃ intellectũ premiſit: fidelem hic ſynagogam loqui declarauit. Exprobare enim malis nequeunt: niſi corda fidelium.

Diuiſio.

Uanto pſalmus hic ꝓbat̃ eſſe longiſſimus: tanto ſtudioſius debet numeroſis diuiſionibus aperiri: vt ⁊ per diſtinctionẽ melius eluceſcat: ⁊ ipſa partiũ ſectione faſtidium longingtatis abſtergat. In ꝑma pte pſalmi: duo tñ verſiculi ꝑſone dñi ꝓbantur aptari: vt reuerẽtia creſceret ſequentiũ dictorũ:

vbi ipſe rex facere videbaẜ initiū. Scd̄a pte: latius loquiẜ Aſaph: imputans iudeis ꝙ tantis bn̄ficijs do mini extitiſſe ꝓbarenẜ igrati: illi tn̄ prauitate diſtor ti: cor ſuū nequaꝗ̄ dn̄i iuſſionibus admouerunt. In tertia v̄o numeranẜ quanta munera iſraelitico pplo vtus diuina ꝓſtiterit: nec tn̄ illi a murmurationib᷒ ceſſauerūt. Quarta dicit: qualis in eis vindicta ꝓue nerit: ⁊ quēadmodū ſit miſeratione dn̄i mollita ſen tentia. Quinta pte: ꝓpter murmurationes eoꝝ vin dicatū in eos eſt: ſed iterū ad ſupplicationē dn̄i cogno ſcentes eius magnalia redierunt. Sexta: denuo illi doloſe locuti ſunt: ⁊ errores ſolitos ſunt ſecuti: miſeri cordia tn̄ dn̄i nō eos paſſa eſt diſſipari: qd̄ malis eo rum iuſte potuiſſet infligi. Septima dicit: quēadmo dum dn̄m cōcitauerint in deſerto: cū tn̄ ꝓpter ipſos decē plagis egyptioꝝ ppl̄s fuerit vehementer affli ctus. Octaua: bn̄ficia dn̄i referunẜ: ⁊ iudaice obſtina tionis iterū culpa ſubiungiẜ. Nona: vltio grauiſſima ſubſequiẜ: ita vt captiuitati ppl̄m tradiderit: ⁊ taber naculū ſilo: in quo habitare inter hoīes videbaẜ ab iecerit: poſteaq̄ȝ elegit montē ſion: ⁊ dauid ſeruum ſuū: de cuius ſemine chr̄s dn̄s naſcereẜ: qui mundo ſalutaris medicus adueniret. Sic per hūc pſalmum ab initio electionis gentis hebraice: vſq̄ȝ ad aduen tum dn̄i ſaluatoris facta deſcriptio eſt. Expoſitio.

Attē. popule — Ttendite ꝑpopulus meus legē meā: incli nate aures veſtrā in verba oris mei.] In hoc ꝑincipio loquiẜ de᷒: qui per Moyſen legē dedit hebreis. Et dum dicit: Legem meā attendite: nō tātū vult qd̄ dr̄ aurib᷒ ꝑcipi: quātū veritatē dicti cordis oculis intueri. At tendit enim audita: qui res dictas deuota mente re ſpexerit. Dum dicit aūt: Populus meus: illos profe cto ſignificat: qui eius mādatis obedientes fuerunt. Nō enim aut ꝓphete: aut alij iuſti a noſtra fide dici potuerūt alieni: qui actus illos ꝑmi tēporis ſpūaliter

1. Cor. 10. accepꝑunt: ſicut dicit apl̄s: Nolo enim vos ignorare fratres: q2 patres noſtri oēs ſub nube fuerūt. Et pau lopoſt: Et oēs eundē cibū ſpiritualē manducauerūt: ⁊ oēs eundē potū ſpūalē biberūt. Sequiẜ: Inclinate aurē veſtram in v̄ba oris mei. Hic affectus ꝑcipitur audiendi: qm̄ qui toto corde vult audita ꝑcipere: au rem ſuā cognoſciẜ inclinare: vt humilis ac parat᷒ ac cipiat: qd̄ de ore ſancte poteſtatis emanat. Sed nota ꝙ iam inter fideles accipiẜ: cui auſcultādi tanta cu ra delegaẜ. [Aperiā in parabolis os meū: loquar pro poſitiones ab initio.] Attentū ſibi reddit auditores: cū ſe parabolis dicit eſſe locuturū: vt nō remiſſe poſ ſit audiri qui ſe tā grāditer ꝓmittebat effari. Pa

DEF rabola enim greco vocabulo dr̄ ſimilitudo: qn̄ aliud qd̄ intelligi volumus: per cōparationes aliquas indi camus. Sic enim ferreū quēpiam dicimus: qn̄ durū ac fortē deſideramus intelligi. Cum veloces: ventis aut auibus comparamus. Et intuere ꝙ dn̄s os ſuum dicit Aſaph: qui eſt iferius locuturus. Vn̄ merito eū intellectus preceſſit: cui tam magna erat teſtimonij gr̄a cōferenda. Sequiẜ: Loquar ꝓpoſitiones ab ini tio. Loquiẜ vtiq̄ȝ ipſe: qui loqui facit. Nā q̄uis alie no miniſterio ſ̄mo depromaẜ: ſpiritus ſanctus loquiẜ tur: cuius precepta vulganẜ: ſicut dicit apl̄s Petrus.

2. Pe. 1. Nō enim vnꝗ̄ȝ voluntate humana allata eſt ꝓphe tia: ſed ſpiritu ſancto acti locuti ſūt ſancti hoīes dei. Propoſitiones autē: obſcuras ⁊ abditas ſignificant queſtiones: que adhibita diſputatione ſoluēde ſunt. Has ſuo loco poſitas: cōpetentius admonemus. Ab

initio videlicet veteris teſtamenti dicit: ſicut Aſaph infra locuturus eſt. [Quanta audiuimus ⁊ cognoui mus ea: ⁊ patres noſtri narrauerunt nobis.] In ꝑſo na dn̄i pſalmi hui᷒ honorabili capite ꝯſtituto: venit ad ſecūdā ꝑtem: vbi Aſaph introducitur loquēs: cui᷒ nō tanꝗ̄ȝ humana v̄ba: ſed celeſtē debemus ſuſcipe re iuſſionē. Cōta: multitudinē rerū demonſtrat. Audi uimus ꝑtinet ad ꝓphetas. Cognouimus ad nouum reſpicit teſtamentū. Audita ſunt enim: cū ꝓphetarē tur. Cognita: dū implerenẜ per dn̄m chr̄m. Sequiẜ: Et pr̄es noſtri narrauerūt nobis. Patres ſuos: Moy ſen dicit ⁊ alios ꝓphetas veteris teſtamenti: qui de dn̄i aduentu multa locuti ſunt ⁊ illuminati predica uerunt: qd̄ ⁊ iſte fieri ꝓuidebat. Iuſti enim nō eſſent niſi ꝓbarenẜ credere que dicebāt. [Nō ſunt occulta ta a filijs eoꝝ: in generatiōe altera.] Hec que refert: patres ſuos de aduentu dn̄i predicaſſe dicit: nec a fi lijs eoꝝ abſcōdita fuiſſe magnalia: id eſt: ab ſpiritua libus filijs: qui eoꝝ imitatores fuerunt. Nam qd̄ di xit: In generatione altera: iam nō hebreoꝝ ſed gen tium ſignificat ꝯgregationē: q2 ex aqua ⁊ ſpiritu ſan cto indiuidue trinitatis beneficio regeneranẜ: vnde ⁊ illi intelligentie vero lumine ſunt repleti. [Narran tes laudes dn̄i ⁊ virtutes eius: ⁊ mirabilia eius que fecit.] Ordo v̄borū talis eſt: Annuntiauerunt nobis patres noſtri narrantes laudes dn̄i. Facta quippe do mini narrare: laudaſſe eſt: cuius dū opera referunẜ: gloria ſemꝑ augetur. Virtutes eius: ſignificat libera tiones: quas fecit in populo iudeoꝝ: qn̄ eos de Pha raonis ipſa poteſtate liberauit. Mirabilia v̄o: ꝙ eos in deſerto magnalibus pauit: ꝙ eis gentes potentiſ ſimas leuiſſima cōcertatione ſubiecit. Addidit: Que fecit: vt nō tn̄ ꝓmiſſa: verumetiā cōpleta eſſe vide renẜ. Hec aūt cuncta: ex teſtamenti veteris referun tur hyſtoria. Hyſtoria eſt enim: preteritarū rerum fi DEF da cōmemoratio: ab etatis noſtre memoria remota. [Et ſuſcitauit teſtimoniū in Iacob: ⁊ legē poſuit in iſrael.] Venit ad illud qd̄ ſuperius dixit: Loquar ꝓ poſitiones ab initio. Initium quippe: vetus eſt teſta mentū vnde inferius dicturus eſt. Illud fortaſſe cō DOC memorat in Iacob teſtimonium ſuſcitatum: qn̄ cū angelo colluctans: in prefiguratione futuroꝝ: tactus vno femore claudicauit: ſignificās iſraeliticū ppl̄m: partem fidei firmitate cōſtare: partem a ſua potius ſalute diſcedere. Hoc enim fuit ppl̄i erraturi vel cre dituri teſtimoniū: qd̄ iacob cōcertatio illa predixit. Suſcitatū aūt dixit: q̄ſi in lucē reddituꝫ: qd̄ ſomno ignorātie videbaẜ oppꝛeſſuꝫ. Ipm̄ eſt qd̄ ſupi᷒ ꝓmiſit: Aperiā in parabolis os meum: ſcilꝫ qm̄ ab iſto initio erat locuturus talia. Sequiẜ: Et legē poſuit in iſrael: vt eos vtiq̄ȝ deuotos eſſe ſuo dn̄o cōmoneret: ne va na volūtate ꝑmiſſi in deuios laberenẜ errores. Pro prie dictū eſt: Legē poſuit: q̄ſi peccatorib᷒ iugū: leui bus pondus: erraturis v̄o ꝯteſtationis exemplū. Vn̄ alio loco ait: Quia iuſto lex nō eſt poſita. Hoc eſt qd̄ 1. Tim. 1. ſupi᷒ dixit: Loquar ꝓpoſitiones ab initio. Sed hoc cōgrue ſuis locis diligēs lector aptabit: q2 vbiq̄ȝ iſta cōmemorare faſtidiū eſt. [Cōta mandauit patribus noſtris nota facere ea a filijs ſuis: vt cognoſcat gene ratio altera. Filij qui naſcenẜ ⁊ exurgent: ⁊ narrabūt ea filijs ſuis.] Verſus iſti ſignificant per generatio nes hominum mandata domini fuiſſe tranſmiſſa: ne quis putaret vni datum: quod omnibus cognoſcitur attributum. Acceperunt enim iudei: quod ad chriſtia nos nō eſt dubium perueniſſe. Ideo enim additū eſt:

Ut cognoſcat generatio altera:nō vtiqȝ iudaica:ſed
quā de gentib᷒ cōſtat electā. Altera enim hic extra-
neos ſignificat:nō ꝓpinquos. Nā qđ ſequit̃: Filij qui
naſcent̃ et exurgēt: et narrabūt ea filijs ſuis:vult intel
ligi ſine dubio chr̃ianos:qui ꝑdicationes ſanctas:ad
aiaꝝ ſalutē cōferēdā ſuis poſteris vtiqȝ tradiderūt.
[Ut ponāt in deo ſpem ſuā et nō obliuiſcant̃ operū
M. nō habet — dei ſui:et mandata eius exqrant.] Utilitas paterne
ꝑdicationis hic euidēter expreſſa eſt:vt poſteri eoꝝ
ſpem ſuā nō ponāt in lege que punit:ſed in gr̃a cōceſ
ſa qui redimit. Sequit̃: Et nō obliuiſcant̃ opeꝝ dei
ſui:ſicut fecerunt ꝑfidi iudei:qui oblito auctore ſuo
ad culturas ſe demonū trāſtulerūt. Addidit: Et man
data ei᷒ exqrāt. Ipſa eſt eniȝ dei ſūmi vera recorda-
M. generatiō — tio:ſi mandata ei᷒ deuotis mentib᷒ īpleamus. [Ne
praua et exa- — fiant ſicut patres eoꝝ: generatio praua et peramaꝝ. Ge-
ſperans. Ge- — nus qđ nō direxit cor ſuū:et nō eſt creditus cum deo
neratio q̄ nō — ſpūs ei᷒.] His v̄ſib᷒ duob᷒ ſub definitionib᷒ pulchris
DOC — notat̃ ꝑfidia iudeoꝝ. Dicit eniȝ: Ne fiant ſicut pr̃es
eoꝝ:qđ fuit genus prauū et pamaꝝ. Genus prauū:qȝ
vitā recipere noluerunt. Neceſſe eſt enim diſtorti
ꝑmaneāt:qui regulā rectā nō ſequunt̃. Peramaruȝ
dixit:id eſt:ſupra cunctas acerbitates aſperrimū:vt
qui ad eos venerat ſaluādos:in eius potius armarē-
tur exitiū. Sequit̃: Gen᷒ qđ nō direxit cor ſuuȝ:hoc
eſt:qđ ſupius dixit:prauū. Nā ſi vtiqȝ direxiſſet cor
ſuū:nec extiterat prauuȝ:nec a deo redditum fuerat
alienū. Ille enim dirigit mentem:qui ad diuinas ſe
corrigit iuſſiones:nec aliqđ ſupbia humane preſum-
ptionis excogitat:cū regi oīa diuinitatis adminiſtra
tione cognoſcit. Nā qđ repetendo dicit: Genus:ad il-
los tm̄ reſpicit:qui in ſua obſtinatione māſerūt. Ce-
terū fuerūt ex iudeis:qui dn̄o pura mente famulati
ſunt. Addidit: Et nō eſt creditus cum deo ſpūs eius.
Illius ſpiritus nō credit̃ eſſe cū deo:qui operas ei᷒
viſuales nō itelligit myſterijs ſpūalibus applicādas
ſed totū ad illud vult referre qđ cernit̃. Sicut iudei
fecerunt:qui tm̄ miraculis preſentib᷒ intenti:nihil
M. nō habet — ad ſpūalē intelligētiam ſalubriter retulerunt. [Filij
effraim intēdētes arcū:et mittētes ſagittas cōuerſi
INTER — ſunt in die belli.] Effraim: interpretat̃ frugifer:ſiue
vbertas. Hic filius fuit Joſeph iunior:quem Jacob
auus ſuus ꝑmario loco ꝓpoſteratis manib᷒ bn̄dixiſſe
legit̃ in veteri teſtamēto. Eius filij abundātes mu-
nerib᷒ diuinis:et pollentes paterna bn̄dictione:defe-
ctu fidei corruerunt. Intenderūt enim arcū:et miſe-
Exo. 19. — runt ſagittas:qn̄ admonēte Moyſe:dixerūt: Quecū
qȝ locutus eſt dn̄s deus noſter faciem᷒ et audiemus.
Ibidem. 32. — Cōuerſi ſunt aūt in die belli:qn̄ aaron dixerūt: Fac
nobis deos q̄s adorem᷒. Uides oīa parabolis et ꝓpo
ſitionib᷒ explicari. Nam iſte ſenſus ad illos ꝑtinet:
qui aliqđ precipitata feſtinatione ꝓmittūt:nec tm̄ in
ea cupiunt ꝑſeuerare ſnīa:ſicut Petro apl̃o contigit:
Math. 26. — qui ter negauit eum:cū quo ſe ꝓmiſerat eſſe moritu
rū. [Nō cuſtodierunt teſtamentū dei:et in lege eius
M. beneficioꝝ — noluerunt ambulare. Et obliti ſunt bn̄ficiorū eius:
et mirabiliū ei᷒ que oſtendit eis.] Cauſa reddit̃:quo
mō filij effraim conuerſi fuerint in die belli:ſciliȝ qȝ
nō cuſtodierūt teſtamētū dei:et in lege ei᷒ noluerūt
ambulare:et obliti ſunt bn̄ficioꝝ ei᷒ et mirabiliū ei᷒
que oſtendit eis. Hoc ſic planū eſt vt expoſitione nō
egeat. [Corā patrib᷒ eoꝝ fecit mirabilia in terra egy
pti:in campo thaneos.] Uenit ad tertiā partē:in qua
poſt tranſituȝ maris rubri:bn̄ficia collata deſcribit.
Iſti ſunt quos ſuperius dixit:genus prauū et perama
rū. Narrat enim corā patribus eoꝝ facta miracula:
id eſt: Moyſe:aaron:alijſqȝ ſenioribꝰ:vt manifeſtis
rebus cōſtantius credere debuiſſent:cū patrū dulcis
ac firma ſoleat eſſe relatio. Et vt oēm ſcrupulū dubi
tationis adimeret:et ꝓuintiā dixit et locū vbi noſcū-
tur facta que dicta ſūt. Sed nec hoc vacat:qđ dicit:
In campo thaneos. Thanais enim ſignificat humi- — INTER
le mandatū:qđ in terris poſitus chr̃s docuiſſe cogno
ſcit̃ dicens: Diſcite a me qȝ mitis ſum et humilis cor- — Math. 11.
de:et inuenietis requiē aiabus veſtris. Hoc etiā corā
patrib᷒ fecit:qn̄ noui teſtamēti mandata predicauit.
[Interrupit mare et perduxit eos:ſtatuit aquas q̄ſi — M. ꝗ
in vtrem.] Cū ſit mare liquidū elementū:ruptuȝ po
tius maluit dicere:q̄ȝ diuiſum. Quia reuera ruptum
eſt:qn̄ in geminū latus peregrina ſibi ſoliditate per-
manſit:vt nō tam pelagus q̄ȝ rupes putarent̃ excīſe.
Perduxit eos:ad ꝓmiſſam ſcilicet terre ſecuritateȝ:
vbi iam cōmuni ſorte ſine metu pelagi viderent̃ in-
cedere. Naȝ qđ ſequit̃: Statuit aquas quaſi in vtrē:
hoc ad illud ꝑtinet qđ dixit: Interrupit mare:vt ſic
ſtaret imobilis:tanq̄ȝ incluſa fuiſſet in vaſe. Et nota
quemadmodū reſignant̃ ꝓmiſſe parabole. [Et dedu- — M. deduxit
xit eos in nube diei:et tota nocte i illumiatiōe ignis.]
Exponit qđ ſupius dixit: Et pduxit eos in nube diei.
Sigdē diei:ſignificat dn̄m chriſtū:qȝ cum ipſe eſſet
verus dies:tm̄ ꝑfidis carnis ſue nube celatus eſt. Un̄
mirabile gen᷒ locutionis eluxit:ſic antiqua facta nar
rare:vt magis que ſunt vētura videat̃ exprimere:vt
aliter audiendū:aliter ſit nihilominus ſentiendū:in
nullo tm̄ dubia:qȝ ſunt vtraqȝ veriſſima. De ſunt pro
miſſe parabole celeſti integritate depoſite:hec indi-
cia certiſſima vitans. Sequit̃: Et tota nocte in illu-
minatione ignis. Hic euidentius ſignificat chriſtia-
nos:quos in hac nocte ſeculi luminis ſui claritate cu
ſtodit. Omnia enim iudeis in figura cōtigiſſe teſtat̃
apl̃s dicens: Nolo enim vos ignorare fratres:qȝ pa- — 1. Cor. 10.
tres noſtri omnes ſub nube fuerunt:et omnes mare
trāſierunt:et omnes in moyſe baptiçati ſunt in nube
et in mari etc. Unde a nobis magne ſemꝑ gr̃e referen
de ſunt:qȝ miraculis predixit tantis ac talibus:que
nobis erat in meritis ꝑmia largiturus. [Interrupit
petram in heremo:et adaquauit eos velut in abyſſo
multa.] Cōſideremus q̄ȝ ex contrarijs rebus fuerint
oſtenſa miracula. Undaȝ maris fecit primitus quaſi
ſaxeam pendere rupem:nunc dicit petram manaſſe
fontes irriguos:vt oſtēderet vniuerſas creaturas ei᷒
iuſſionibus obedire:lȝ cōtraria nāliter videant̃ exi-
ſtere. In heremo dū dicit:collati muneris grām du-
plicauit:vt ibi faceret tale miraculum:vbi non erat
aliud in neceſſitate remediū. Adaquauit aūt poſuit:
vt iumenta magis videret̃ ſignificare nō hoies:qui
tātis bn̄ficijs gratias agere neſcierūt. Qđ aūt dixit:
Uelut in abyſſo multa:copiā largiſſime vndę decla-
rauit:que velut de abyſſo pelagi ita multa ꝓfluxit.
Et nota:qm̄ abyſſum ſꝫm grecos:generis ponit vbiq̄ȝ
feminini. [Et eduxit aquā de petra:et deduxit tanq̄ȝ
flumina aquas.] Hoc ad gratiam inculcandam ma-
gne admirationis iterauit:vt de illa re aqua ꝓdiret:
que naturali ſiccitate duruerat. Et ne putares parū
aliquid emanaſſe: addidit: Tanq̄ȝ flumina: que de
vberibus montium copioſa inundatione procedūt.
Significauit enim nobis de petra:id eſt:de chriſto
aquam prodire: que nulla imminutione deficeret: — Joan. 4.
ſicut ipſe in euangelio dicit: Qui biberit ex aqua quā
ego dabo ei:non ſitiet vnq̄ȝ: ſed fiet in eo fons aque

ſalientis in vitam eternaȝ. Petra vo: ſignificare chri
1. Cor. 10. ſtum dicit apoſtolus: Bibebant eniȝ de ſpirituali cõ
ſequente eos petra: petra autem erat chriſtus. [Et ap
Al. excitauerunt poſuerunt adhuc peccare ei: in iram †concitauerũt
Al. in aquoſo excelſuȝ in †ſiccitate.] Appoſuerunt: dicit adiecerũt
vt inter tanta miracula nõ crederent: cũ etiã ipſorũ
elatoꝝ ↄuerſa natura ꝓclamaret. Peccare dixit: nõ
credere: qd nimis iprobũ ↄſtat eſſe delictũ: a deo bñ
ficia petere: eiuſqȝ pceptis debitas grãs nõ referre.
Sequit: In irã cõcitauerũt excelſuȝ in ſiccitate. Se
pe diximꝰ tropicas eſſe iſtas locutiones que dño ver
ba tribuũt infirmitatis humane: vt res ardue nſ̃qȝ
cõceptioni difficiles: poſſint euidẽtiꝰ explanari. In
irã ↄcitauerũt: qñ cũ nõ credebãt difficilia ſibi face
reque videbãt tã ingẽtia poſſe cõplere. Hoc eniȝ in
deo grauiſſimũ ↄſtat eſſe peccatũ: vt qcq̃ illi ipoſſi
bile dicat: qui ſũme valet efficere: qd decernit imple
re. Bñ aũt dictũ eſt: In ſiccitate: nõ tñ terre q̃ men
tis: qui tot miraculis cõpleti pfidie ſue ſterilitate ſic
cati ſunt: qꝛ totũ carnalibꝰ deſiderijs applicãtes: ven
tre tñ nõ ſenſibꝰ explebant. [Et tentauerũt deuȝ in
cordibꝰ ſuis: vt peterẽt eſcas aĩabus ſuis.] Aliud eſt
petere tentando: aliud cõfitẽdo. Iſti vtiqȝ tentando
petierũt: qui poſtea q̃ acceperũt indigna locuti ſũt.
Tentare eniȝ dicimꝰ: aliqd doloſis ſmonibꝰ poſtula
re: vt ſimplicitas videat in vbis cũ ſit in corde mali
cia. Iſti ergo aĩabꝰ ſuis: nõ ſpũales ſed carnales eſcas
ſubdole popoſcerũt. Sic enim dicimus: egrotis dare
eſcas: pter aĩas in corpe retinẽdas: nõ qꝛ pabulum
ſit aĩaꝝ: ſed qꝛ per ipſas videt in hac vita vigor cor
poris cõtineri. [Et male locuti ſunt de deo: dixerunt
nunqd poterit deus parare mẽſaȝ in deſerto? Utiqȝ
male: qꝛ falſa locuti ſũt. Quid aũt dixerint: ſubſequẽ
ter explanat. Nunqd poterit deus parare mẽſam in
deſerto? Nunqd impugnatiue legẽdũ eſt. Poſituȝ eſt
eniȝ pro nõ. Nefariũ ſcelus deo oĩpotẽti nõ credere
que quotidie paſſim pbat efficere. Scriptũ eſt eniȝ:
Pſal. 135. Qui dat eſcam oĩ carni. Quid ergo illi tã ↄtriuȝ: q̃ vt
nõ credat implere qd iuſſerit. Et ideo vehemẽs cul
pa: qꝛ talis diffidẽtia ſupnã tangit iniuriã. Mẽſa vo
ſignificat paſſionẽ: in qua reficimur eſurientes: ⁊ dum
dicit parare in deſerto: q̃ſi qd ſolet in copia fieri: non
potuiſſet in rex ſolitudine pcurari. Stulta nimis ab
ſurdaqȝ vecordia: humanã ipoſſibilitatẽ ad diuinaȝ
trãſtuliſſe vtutẽ. [Quĩ pcuſſit petrã ⁊ fluxerũt aque:
⁊ torrentes inundauerũt. Nunqd ⁊ panẽ poterit dare:
aut parare mẽſaȝ pplo ſuo?] Nimis fatua cogitatio:
exemplũ magni miraculi dare: ⁊ eiꝰ auctorẽ in reli
quis arbitrari poſſe deficere. Nã qui de petra iuſſit
aquas effluere: cur nõ faceret eſcas aerẽ eſurienti po
pulo miniſtrare? Quaſi vo illa iuſtum aliquo admini
culo potuerit facere: iſta ſolus nõ potuiſſet implere.
Sed hãc vecordie culpã paulopoſt ſequit vindicta
iuſtiſſima: ne quis poſt hec talia cogitare pſumeret.
Al. non bdt. [Ideo audiuit dñs ⁊ diſtulit †⁊ ſuppoſuit: ⁊ ignis ac
cenſus eſt in iacob: ⁊ ira aſcendit in iſrael.] Uenit ad
SCHE quartã prẽ: vbi per figuraȝ Synathriſmos: que latine
dr cõgregatio: iudeoꝝ crimina colligunt. Deus eniȝ
cogitationes murmurãtiũ etiã lingua quieſcente co
gnoſcit: qui ſolus põt ſternũ tacitũqȝ tractatũ: tanq̃
clamorẽ magne vocis audire. Sed intẽde qd pñs di
xit. Diſtulit: nũc addidit: ſuppoſuit: ne ſi vindicaret
ad preſens: crederent murmurantes minime ſatiare
potuiſſe. Sed diſtulit vindictã: vt oſtẽderet patiẽtiã
Suppoſuit aũt moram: vt manifeſtaret potẽtiã: ⁊ nũc

cõpetẽter vltus eſt culpas: qñ incredulas mẽtes rex
ipſaꝝ pfectione cõuicit. Sequit: Et ignis accẽſus eſt
in iacob. Jacob ſignificat ſupplãtatoꝛ: qui frequẽter INTER
a pte ponit gentiũ: que venientes ad chrm iſraeliticũ
pplm ſupplãtaſſe mõſtrant: qñ illis introeũtibꝰ: iſtos
ↄſtat expulſos. Ergo in gẽtibꝰ iſtis: quas diximꝰ Ja
cob noĩe ſignificari: ignis charitatis accenſus eſt: ⁊ q̃
to illi murmuratione pphanati ſunt: tãto iſti ↄfeſſio
nis ardore pfecerũt. Addidit: Et ira aſcẽdit in iſrael.
Sicut in Jacob charitatẽ accẽſam dicit: ita in iſrael
irã aſcẽdiſſe pnũtiat: vt illi accenderent ad grãȝ: iſti
pducerent ad culpã. [Quia non crediderunt in deo
†ſuo: nec ſperauerũt in ſalutari eius.] Jõ ſupꝰ dixit:
Al. non pdt. Ira aſcẽdit in iſrael: vt oſtẽderet principes: nũc autẽ
cauſa ipſius obſtinationis exponit. Dicit eniȝ nõ eos
crediddiſſe in deo ſuo. Et ne alterũ putares eſſe deuȝ:
ſequit: Nec ſperauerũt in ſalutari eius: id eſt: in dño
ſaluatore: vt nõ ſolũ eis illa murmuratio inuidiam
faceret: verũetiã duritia mentis poſt ſecuta damna
ret. [Et mandauit nubibus deſup: ⁊ ianuas celi ape
ruit.] Hec ſub parabolis ⁊ ꝓpoſitionibus dicia initio
ipſe teſtatus eſt: Ideoqȝ q̃uis per hyſtoriaȝ facta vi
deant: oportet tñ referri ad dñm ſaluatorẽ: vt nobis
oſtet pdicta ſnia. Mandatũ eſt eniȝ nubibus: id eſt:
pdicatoribus: per ianuas celi: hoc eſt: ſcripturas ſan
ctas pdicatio glorioſa: aduentũ ſaluatoris dñi nũtia
re: qui vere manna ſumitur: qñ adorabili cõmunica
tione guſtatur. [Et pluit illis manna †manducare:
Al. ad manducandum: et Al. cibaria panem celi dedit eis. Panem angelorum manduca
uit homo: †frumentationem miſit eis in abũdãtia.]
Caput primi verſus iſtius de ſuperioribus pendet.
Dixit eniȝ: Januas celi aperuit: ⁊ ↄſequit: Pluit illis
manna mãducare. Pluit dixit: vt oſtenderet eſce ni
miã largitatẽ: que tanq̃ pluuia de celo deſcendit. Et
ne dubitares que fuerit illa pluuia: ſequit: Manna
mãducare. Manna interpretat qd eſt hoc: qd ſancte INTER
cõmunioni decenter aptamꝰ: qꝛ dñi admirãdo cibus
iſte perquirit: corpis dñici munera declarant. Addi
dit: Panẽ celi dedit eis. Quis eſt alter panis celi: niſi
chrĩs dñs: vñ celeſtia ſpũalẽ eſcã capiunt ⁊ delectatio
ne ineſtimabili pfruunt? Deniqȝ ſic ſequit: Panem
angeloꝝ mãducauit hõ. Panis ergo angeloꝝ bene
dr chriſtus: qꝛ reuera ipſiꝰ laude paſcant. Neqȝ eniȝ
corpalẽ panẽ angeli mãducare credẽdi ſunt: ſed illa
cõtemplatione dñi qua ſublimis creatura reficitur.
Ueruȝ hic panis in celo replet angelos: nos paſcit in
terris. Illos cõtemplatione delectãs: nos ſancta viſi
tatione reficiẽs. Addidit: Frumẽtationem miſit eis
in abundantia. Adhuc in ſupioribꝰ pſeuerat: manna
illud frumẽtationẽ dicẽs: nõ frumẽtũ: vt illã copiaȝ
exprimeret: que auiditatẽ ppli preualuit ſupare. De
inde ſic ſequit: In abundãtia. Illud enim abundat:
qd nõ põt aliqua auiditate cõſumi. [Tranſtulit au
ſtrum de celo: ⁊ induxit in vtute ſua africũ. Et pluit
ſuper eos ſicut puluerẽ carnes: ⁊ ſicut arenam maris
volatilia pennata.] Et tũ ad hyſtoriã ptinet hos ven
tos tanq̃ vehicula dicit eſſe pcuratos: qui iuſſam co
piã ad deſtinata caſtra pducerent. Sȝ qꝛ ſunt ⁊ ſpũa
liter exponẽdi: nũc eos poſitos ſub quibuſdã figuratio
nibus ingramus. Auſtrũ: ⁊ africũ: vẽtos ſcimus eſſe
meridianos: qui a parte lucidiore ⁊ feruentiore pue
niũt: quibus flatibꝰ pigrũ frigus expellit: ⁊ aeris tem
peramenta preſtant. Sic ergo ⁊ verba dñi charita
tis igne flagrãtia: in auſtri ſimilitudine atqȝ africi: mũ
do ſalutarẽ tẽperãtiã pſtiterũt: pluerũtqȝ ſup pplos

pabula:vñ fideliũ aĩe ſatiarenť vberrime. Puluis
enim hic:ſignificat itelligẽtie ſubtilitatẽ: que ad ſu-
pernas cogitationes cõmota ſemper aſcendit:arena
vo:innumerabilẽ prudẽtie copiã ſalſi maris ſapore
cõditã. Uolatilia pennata:celeſtia deſideria qb⁹ aĩa
deuota velut carnibus referta pingueſcat. Arena vo
maris:epitheton eſt decẽter appoſitũ:qm̃ ꝛ fluuioꝝ
eſſe põt:quí nõ habẽt hũc ſaporẽ.[Et ceciderunt in
medio caſtroꝝ eoꝝ:circa tabernacula eoꝝ.] Ut ipſaꝫ
quoqꝫ difficultatẽ capiendi abl murmurationibus
abrogaret:nõ ſolũ circa tabernacula:verumetiam in
medijs caſtris eoꝝ dicit cecidiſſe:quod magno deſi-
ETY derio regrebãt. Caſtra enĩ:a caſtitate dicta ſunt:qꝺ
bellis exercit⁹ occupat⁹ fedo luxui nõ vacaret. No-
bis aũt ſignificať:qꝺ intra ſepta ſancte ecclĩe oĩa ſu-
perna munera poſſum⁹ accipe:ſi expleri bona deſide
ria nr̃a diuino munere poſtulem⁹. Uñ ineſtimabilis
vtus ſermonis eſt:ꝛ hyſtorie fidẽ cõplere:ꝛ ſpũalib⁹
reb⁹ intelligẽda ↄtradere.[Et mãducauerũt ꝛ ſatu-
rati ſunt nimis:ꝛ deſideriũ eoꝝ attulit eis.] Ecce cõ
uicti ſũt qui deo aliqd difficile putauerũt. Explene-
rũt deſideriũ carnis rõne ieiunij:vẽtre pleni:ſed mẽ
te vacuati. Hec figura dicit Syncheresis:id eſt:con
ceſſio:quotiens aliqua iportune deſiderantib⁹ ↄcedũ
tur:que ad vtilitatẽ illoꝝ ꝑtinere nõ poſſunt.[Non
ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eoꝝ erant
in ore ipſoꝝ:ꝛ ira dei aſcendit ſuper eos. Et occidit
Al. plurimos † plurimos eoꝝ:ꝛ electos iſrael · ipediuit.] Uenit ad
quintã ꝑtẽ: Hoc eſt enim qꝺ dixit ſupius: Diſtulit ꝛ
ſuppoſuit:vt nõ fraudarenť deſiderio ſuo:ne ipoten
tia dei quã ſacrilega mente cõceperãt:per difficulta
ETY tẽ deſiderij ſui forſitan cõprobarẽt. Fraudati a frau-
de venit. Fraus enim dr̃ q̃ſi fracta fides. Satiati ſũt
ergo ad ſuã ruinã:nõ vt inde viuerent:ſed potius in
terirẽt. Nã vide qd ſequiť: Adhuc eſce eoꝝ erant in
ore ipſoꝝ:ſcilꝫ dum manna ꝛ coturnicũ carnibus ve-
ETY ſcerenť. Eſca enim ab edendo dicta eſt. Addidit: Et
ira dei aſcendit in eos:ꝛ occidit plurimos eoꝝ:ꝛ ele-
Exo.32. ctos iſrael ipediuit. Hic illã exodi hyſtoriã tangit.
Abſente quippe Moyſe qui legem dñi ſuſcipiebat in
monte:ↄtra Aaron populus ſurrexit inſan⁹:expetens
deos ſibi debere fieri:ſicut oĩs videbať habere gen-
tilitas. Factũqꝫ eſt tũc:vt vitulus ille nefandus exi-
ret:cuius cultura ipſi erãt mugituri. Tũc iratus de⁹
dixit Moyſi:grauiter peccaſſe pplm̃ iudeoꝝ:quo de
ſcendẽte:facto ↄuentu:vigintitria millia eoꝝ leguñ-
tur extincta:ꝛ Aaron qui erat electus dñi:ꝑpter eos
cecidit in reatũ. Sic eniꝫ dixit: Percuſſus eſt pplus
ꝑpter peccatũ vituli:quem fecit aaron. Quoꝝ peſſi-
ma murmuratio ꝛ ipſi quoqꝫ Moyſi impediuit:qm̃
Numeri.20. dixit: Nunqd de petra hac vobis aquam poterimus
eijcere: Propter qꝺ v̾bũ ꝓhibitus eſt in terrã ꝓmiſ-
ſionis intrare. Sic ergo factũ eſt:vt electis iſrael pec
cantiũ ꝓteruitas ipediret.[In oĩbus his peccauerũt
adhuc:ꝛ nõ crediderũt in mirabilibus eius. Et defe-
Al. feſtinatione cerunt in vanitate dies eoꝝ:ꝛ anni eoꝝ cũ † feſtinan
tia.] Illa potius peccata exaggerant deũ:que augmẽ
tis grauibus ſemꝑ accreſcũt. Et qm̃ nec mirabilib⁹
Pſ.54. eius credere voluerũt:dies eoꝝ defeciſſe dicit:quaſi
Al. nõ habet languida tabe cõſumptos. Dies enim peccatoꝝ cum
Al. querebãt feſtinatione tranſeunt:ſicut ꝛ alibi ſcriptum eſt: Uiri
Al. reuertebantur ꝛ diluculo ſanguinũ ꝛ doloſi nõ dimidiabũt dies ſuos.[Cũ oc
cideret eos † tunc † inquirebant eũ:ꝛ † conuertebanť
Al. rememorati ante lucẽ ꝛ veniebant ad eũ. Et † memorati ſunt qꝛ
Al. redẽptor deus adiutor eoꝝ eſt:ꝛ deus excelſus † liberator eoꝝ

eſt.] Non ipſi inquiſierunt deũ quos dicit occiſos:ſꝫ
exemplo taliũ turba reliqua ſupplicauit. Iuſtorum
itaqꝫ ↄſuetudo eſt:ſiue anteq̃ꝫ mala patianť:ſiue cũ
patiunť:deũ fideliter querere. Scelerati aũt tũc ad
ipſum ineſtimabili volũtate ↄcurrunt:qñ aliqua ne
ceſſitate turbantur. Iudaicus itaqꝫ pplꝯ tũc timuit
irã dei:qñ ſocios ſuos cernebat extingui:eo ſcilꝫ tem
pore:cum ignis de celo deſcendens:ſicut in numero-
rum libro legitur.14.millia ſeptingẽtos occidit:qm̃ Numeri.16.
Moyſi ꝛ aaron ꝑpter leceritũ Chore ſociorũqꝫ eius
ſeditiones iniuſtiſſimas cõmouebant. Nam qꝺ ſeq-
tur: Et cõuertebanť ante lucẽ ꝛ veniebant ad eum:ꝛ
memorati ſunt:qꝛ deus adiutor eoꝝ eſt:ꝛ deus excel
ſus liberator eoꝝ eſt:illud ſignificat:qñ dño iraſcen-
te iudaici ppli extrema caſtroꝝ diuino igne cõſũpta
ſunt:quo facto Moyſen rogauerunt vt pro eis dño
ſupplicaret. Pius ergo in luce rogat:impius ante lu-
cem:ſicut ſcriptũ eſt: Inanũ vobis eſt ante lucẽ ſur Pſ.126.
gere. Sed hoc pro formidine videnť feciſſe periculi
nõ timoris ſuperni:qm̃ inferius adhuc de eoꝝ ifide-
litate dicturus eſt. Et nota:ꝙ hic legi˜ liberatorem
patrem. Liberat quoqꝫ ꝛ filius:ſicut i. euangelio le
gitur: Si vos fili⁹ liberauerit:tũc vere liberi eritis. Joan.8.
Liberat etiam ſpiritus ſanctus:ſicut apls dicit: Spi Ro.8.
ritus vite in chriſto ieſu liberauit me a lege peccati
ꝛ mortis. Unde dubiũ nõ eſt:ſanctã trinitatẽ equali
ter poſſe:equaliter implere qꝺ vult.[Et dilexerũt eũ
in ore ſuo:ꝛ lingua ſua mentiti ſunt ei. Cor aũt eorũ
nõ † eſt rectũ cum eo:nec † fides habita eſt illis in te Al. erat Al. fideles habiti ſunt
ſtamento eius.] Uenit ad ſextã ꝑtẽ:vbi iudeos iterũ
ad culpas rediſſe cõmemorat:deũ tñ miſertum illis
eſſe declarat. Dicit enim: Et dilexerũt eũ in ore ſuo:
ꝛ lingua ſua mẽtiti ſunt ei. Sic cõtingit eis:qui ſe pu
tant per ſolũ credere timorem. Nam ſi deus mixto
amore nõ metuať:toto corde nõ queriť. Hoc enim
peccatũ ↄſtat acerrimũ:vt lingua ſe illi ↄfiteri dicat
dũ cordis ima diſſentiãt. Quaſi vo ille nõ oĩa cogno
ſcat que aguntť intrinſecus:qui ſicut legiť:ſcrutator
eſt cordis ꝛ renũ:ꝛ more humanitatis illud ſolũ au
diat:qꝺ lingua ꝓclamat. Nã qui ei⁹ teſtimonijs fide
liter credit:ipſe eũ veraciter diligit. Fides enĩ dicta ETY
eſt:ab eo qꝺ fiát dicta. Sic etiã dñs ipſe teſtať dicẽs:
Populus hic labijs me honorat:cor aũt eoꝝ lõge eſt
a me. De qbus merito Iſaias ꝓpheta teſtať dicens: Iſa.29.
Et neruus ferreus collũ tuũ:ꝛ frons tua erea.[Ipſe Ibidem.48.
aũt eſt miſericors ꝛ ꝓpitius † fit peccatis eoꝝ:ꝛ non Al. fiet
diſperdet eos. Et abũdauit vt auerteret irã ſuã:ꝛ nõ
accẽdit omnẽ irã ſuã.] Illud hic exẽplũ nõ inconue-
nienter apponiť:qñ Moyſes pro tranſgreſſore pplo
ſupplicans dixit ad dñm. Obſecro dimitte peccatum Exo.32.
ppli hui⁹:ſin aũt:dele me de libro quẽ ſcripſiſti manu
tua. Orauit pro ipſis in cruce poſit⁹ ꝛ dñs chr̃s: Pa- Luc.23.
ter ignoſce illis qꝛ neſciũt qd faciũt. Sic iſtis ſuppli
cationib⁹ actũ eſt:vt dñi in eis ira placareť. Et ꝓpiti⁹
enim fact⁹ eſt peccatis eoꝝ:cũ ad ipſi⁹ ſatiſfactionẽ
nõ qdem oẽs:ſed multi ex his redire meruerũt.[Et
† memoratus eſt qꝛ caro ſunt:ſpiritus vadẽs ꝛ nõ re- Al. recordatus
diẽs.] Mouit piũ iudicẽ fragilitas ↄſiderata peccã-
tiũ:qꝺ carnalis cecitas lumen celeſtis ſapiẽtie nõ vi
debat:ꝛ iõ expectãdos dicit:qꝛ ſi ↄfeſtim fuiſſet eoꝝ
ſpũs abrogat⁹:locũ penitẽtie perdidiſſent. Caro aũt ETY
dicta eſt:ꝙ cara ſit aĩe ſue. Mirabili aũt breuitate
diffiniť mors hoĩs:id eſt:ſpũs vadens ꝛ non rediens
ſubaudiendum:in hoc mundo:qm̃ ad ſuum corpus
in reſurrectione conſtat eſſe rediturum.[Quotiens

exacerbauerũt

exacerbauerūt eū in deſerto: in ira ɔcitauerunt eū
M. ſequo. t o in īterra ſine aqua. Et ɔuerſi ſunt ⁊ tentauerūt deū:
⁊ ſanctū iſrael exacerbauerūt.] Uenit ad ſeptimaʒ
partē: in qua iterꝫ breuiter obſtinationē eoꝝ acerbi-
tatēqʒ deſignat. Conſequēter enim enumerās quāta
illis in heremo vel apud egyptios virtus diuina p̄ſti-
terit: oſtēdens qꝛ dum delinquētibus ſemꝑ preſtet:
imemores tñ bñficioꝝ peccare non deſinūt. [Non
M. redemit. ſunt recordati manus ei⁹: die qua īliberauit eos de
manu tribulātis.] Tribulatio fixam ſolet hēre me-
moriā: ſed infidelib⁹ nec ipſa recordatio ſtare potuit:
quā validiſſime nr̄is cordibus triſtitia ſemꝑ affigit.
ETY Recordari eni: dictū eſt reuocare ad cor. Pulcherri-
me vō poſitū eſt: man⁹ dñi: ⁊ manus tribulātis. Hoc
eni nomine opatio ſignificaꝫ amboꝝ. Sed q̄ꝫ longe
diſparia ſunt: que vnū videnꝫ habere vocabulū: Il-
la populū liberare ꝑualuit: iſta in ſuaʒ necē retinere
tentauit. [Sicut poſuit in egypto ſigna ſua: ⁊ ꝓdigia
ſua in campo thaneos.] Unā rē duob⁹ noib⁹ deſigna
uit. In egypto eni ſigna fecit que iſerī⁹ ipſe dictur⁹
eſt. Sed ⁊ ꝓdigia ibidē demōſtrauit in campo tha-
neos. Thanais eni ciuitas eſt egypti: vbi ſūt facta ꝓ-
digia que legunꝫ. Signa: vtiqʒ fuerūt in egypto du-
ETY ris cordib⁹ quaſi characteris ip̄reſſa veſtigia. Prodi
gia vō quaſi porro dicētia: id eſt: que ꝑfigurabantur
eſſe vētura. Omnes eni ille plage ad aliquā ſignifi-
cantiā ꝑſcis tēporib⁹ ɔtigerūt. Merito ergo ſigna ⁊
ꝓdigia ſunt appellata: que in egypto facta monſtrā-
INTER tur. Thanais: humile mandatū diximus interꝑtari:
qđ in iſto ſeculo neceſſariū nobis ac ſalutare cogno-
ſciꝫ: vbi hum iles ac ꝓſtrati eſſe debemus qui ven ie
ſemꝑ ſuffragia poſtulam⁹. Tūc aūt erecti erūt iuſti:
quādo in illa reſurrectione iugiter dona māſura ſu-
M. Et ſceperint. [īCōuertit in ſanguinē flumia eoꝝ: ⁊ īplu
M. imbres, uiales aquas eoꝝ ne biberent.] Hinc prima plaga in
choat egyptioꝝ. Nā ſicut aqua in vinum cōuerſa in
euāgelio legiꝫ: que populoꝝ permutationē ſignifica
uit in meli⁹. Ita hic in ſanguinē ɔuerſa denūtiat re-
rū ſpiritualiuʒ cauſas peccatores ſentire carnaliter.
Sanguis eni: ad carnē ponitꝫ exprimēdā: qđ indoicū
populū reſpexiſſe nō dubiū eſt. Dicit etiā ⁊ flumina
⁊ pluuiales aquas eoꝝ in ſanguinē cōmutatas: ne ꝑ-
dicationē celeſtē ſpiritualiter intelligerent: qui erant
carnalib⁹ ſenſib⁹ occupati. Hec ⁊ ſequētia ad litterā
oīno manifeſta ſunt: que in egypto contigiſſe diuine
M. cynomiā hyſtorie text⁹ oſtēdit. [Miſit in eos īmuſcā caninā
M. diſpdidit ⁊ comedit eos: ⁊ ranā ⁊ īexterminauit eos. Et dedit
erugini fructus eoꝝ: ⁊ labores eoꝝ locuſte.] Muſca
DEF canina eſt: iꝑroboꝝ petulantiū vindex dat⁹ aculeus.
Rana eſt: loquaciſſima vanitas hereticoꝝ: que ceno
ſis ſenſib⁹ cōmorata: iꝑrobis clamorib⁹ garrire nō de
ſinit. Erugo eſt: amor turpis: honeſtateʒ occulta ſimi
natione ɔſumēs. Locuſta eſt: maliuola atqʒ aſſidua
detractio: act⁹ alienos inuida oblocutione corrodēs.
[Et occidit in grandine vineas eoꝝ: ⁊ moros eorum
in pruina. Et tradidit grandini iumēta eoꝝ: ⁊ poſſeſ-
ſiones eoꝝ igni.] Grando: eſt cōminatio dñi qua ver
berat cōtumaces: eoſqʒ vmbraculis ſue delectatio-
nis expoliat. Pruina vō eſt ꝑcurrēs anticipāſqʒ ma-
litia: que alienos labores ꝑuenire nō ꝑmittit ad fru-
ct⁹. Sequiꝫ: Et tradidit grādini iumenta eoꝝ. Mo-
re pecudū: ſtultoꝝ ſignificaꝫ occaſus: qui malis innu
meris ceſi tanq̄ꝫ vilia iumēta fundunꝫ. Addidit: Et
poſſeſſiones eoꝝ igni. Ignis quidē ⁊ in bono poniꝫ ⁊
in malo. Sed qꝛ hic pro indignatione ɔſtat inflictus
ignē cupiditatē ignobilē debemus accipere: qui poſ-
ſeſſionē nr̄am: id eſt: mētis ſtatū execrabili ambitio
ne deuaſtat. Reſtat decima de ꝑmitiuis: quā ſuo lo-
co dicem⁹: qm̄ duo viſus ad exaggerationeʒ malis ſe
quētis interpoſiti eſſe noſcunꝫ. Notandū eſt aūt ꝙ
he tres plage: id eſt: erugo: pruina: ⁊ ignis: quas hic di
xit: in exodo penit⁹ nō leganꝫ. Ignē eni ibidē mixtū
deſcendiſſe cū grandine vt fructus lederet: nō tñ vt
poſſeſſiones eoꝝ incēdere potuiſſet. Pro iſtis vō tri-
bus: alie ibi tres ſūt poſite: ſcyniſes: vlcera ⁊ tenebre
Quod in litteris diuis pro cōgrua intelligētia reruʒ
frequēter inuenis eſſe variatuʒ: vt eſt titulus trigeſi-
miterty pſalmi. Dicit eniʒ: Pſalmus Dauid: cū mu-
tauit vultū ſuū corā Abimelech: ⁊ dimiſit eū ⁊ abyt.
In regū enim volumine: Abimelech paleſtinoꝝ rex
non legiꝫ fuiſſe: ſed Achis: que nomina vt diximus:
pro ſacramētoꝝ q̄litate mutata ſunt: qđ hic quoqʒ ſi
militer debemus accipe. Nam ⁊ in ɔcordia euange-
lioꝝ: patrē Auguſtinū ſimilia collegiſſe manifeſtuʒ
eſt. [Miſit in eos iram idignationis ſue: indignatio
nē ⁊ iram ⁊ tribulationē: imiſſiones per angelos ma
los.] Ordo vindicte veriſſima deſcriptione narraꝫ.
Prius eniʒ dñs peccatis noſtris iraſciꝫ: quādo nulla
cōpunctione ɔuertimur: ac deinde malitiaʒ hois in
ſua idignatione ⁊ ira ⁊ tribulatione derelinquit: vt
ꝓprys aduerſitatib⁹ affliganꝫ: qui diuinis iuſſioni-
bus obedire ɔtemnūt: ſicut ſcriptum eſt: Propterea   Roma. i.
tradidit illos deus in deſideria cordis eoꝝ in inmun-
ditiaʒ: vt faciant que nō ɔueniunt ⁊c̄. Scelerati ꝗp-
pe hois indignatio ꝑtinet ad tumidā ſuꝑbiaʒ: ira ad
audaciam nefandā: tribulatio ad ɔfuſam deſperatio
nē. Tūc per angelos malos ad im iſſiones ꝑcipitanꝫ
illicitas: ⁊ quaſi nudati defenſione diuina: in predaʒ
cadūt ꝑnitioſiſſimam beſtiaruʒ. Perſcrutādum eſt
etiaʒ: qđ dicit: imiſſiones factas per angelos malos:
q̄ſi ⁊ per bonos angelos nō delebit peccatores. Per   Gen. 19.
bonos eniʒ angelos ſodomā ſubuertit ⁊ gomorram:
quos Abraam ⁊ Loth ſuſcipe ſuis hoſpitys merue-
rūt. Tētatus eſt etiā trāſgreſſor per angelū malū: ſi-
cut in regū volumine dicit: Et irroluit ſpirit⁹ dei ma   1. Reg. 16.
lus in Saul. Iuſti quoqʒ tētati ſūt a diabolo: vt Iob
⁊ Paulus apl̄s: ⁊ cetera huiuſcemodi. Cōſtat eni cū-
cta que creata ſūt: creatoris aut ꝑmiſſioni: aut impe-
rio ſubiacē. [Uiaʒ fecit ſemite ire ſue ⁊ nō pepcit a
morte īaīab⁹ eoꝝ: ⁊ iumēta eoꝝ in morte cōcluſit.]   M. aiarum.
Cum dicit viā feciſſe dñm: qua poſſit ad vindictā in
felicium ꝑuenire: oſtēdit nō eſſe ad eos veniēduʒ: ni
ſi dñi fuerint defenſione ꝑuati. Ira eniʒ dñi per tro-   SCHE
pologiam diciꝫ: ſed ipſa eſt quā ſuꝑius dixit: imiſſio
nes per angelos malos. Iſta eniʒ nō licet diabolo: ni
ſi cum dñi volūtate ꝑmittiꝫ. Quid aūt iſta ira fece-
rit: ɔſequēter exponit. Et non pepcit a morte aiabus
eoꝝ. Quod dixit: Aiabus eoꝝ: pro hoibus accipiēdū
eſt: quos in illa clade cognoſciꝫ occidiſſe. Nā pro to-
to hoie ſolam aiam poni: ſicut iam dictuʒ eſt: Exodi   Exo. 1.
ſcriptura teſtaꝫ dicēs. Oēs ergo aie que egreſſe ſunt
de femore Iacob: aie. 70. Uñ per figuraʒ Synedo   SCHE
che ꝑuenit iſta locutio: que ſignificat a parte totum.
Seqtur: Iumēta eoꝝ in morte ɔcluſit. Reſpice quē
admodū cūcta que vel ad victū humanū vel ad ſo-
latium ꝑtinēt dicit eē vaſtata: vt ipſis atqʒ duris di-
gna indicenꝫ ꝑueniſſe ſupplicia. [Et ꝑcuſſit omne
primogenitū in terra egypti: ꝑmitias īlaboris eoꝝ   M. omnis
in tabernaculis cham.] Ecce decima illa plaga ꝑmo
genitoꝝ qua ira dei per angelos malos minabatur:

exponitꝰ. Talis eniꝫ tantaqꝫ fuit: vt iſraeliticū populum quē nolebant egypty ante dimittē: vltro potius exire cōpellerent. Primogenita ſunt: que p̄mo loco ſenſibꝰ noſtris reuerēter occurrūt: vt eſt illud mādatū ſūmum: Deuꝫ ex toto corde diligē: proximi quoqꝫ habēdā modis olbꝰ charitatē. Hec quādo pereūt: primogenitoꝝ amiſſione percutimur: ⁊ in ipſa ꝓle rōnis orbamur. Reſpiciamꝰ plane ꝙ pplm egyptioꝝ decē plagis afflixerit: hebreoꝝ gētem decalogi munē decorauerit: vt hoc ſacramēto numeri ⁊ victionē datam repias ⁊ grām ꝓſtitaꝫ fuiſſe cognoſcas. Sequitur: Primitias laboris eoꝝ. Hoc eſt qḋ ſupius dixit: oē p̄mogenitū. Primitie quippe laboꝝ ad totuꝫ ꝑtinet quicqd humana poſſibilitas hēre potuerit. Et ſicut ſupra dixit: In terra egypti: ita ⁊ hic repetit: In tabernaculis Cham. Cham quippe fuit pater Chanaan: cuius poſteritas terram ipſam poſſediſſe cognoſcitur.
Et abſtulit ſicut oues pplm ſuū: ⁊ ꝑduxit eos tanq̄ Al. deduxit.
gregē in deſerto. Et ꝉ eduxit eos in ſpe ⁊ non timuerunt: ⁊ inimicos eoꝝ operuit mare. Et īduxit eos in
Al. non hēt. montē ſanctificationis ſue: montē ꝉ hunc quē acquiſiuit dextera eiꝰ. Uenit ad octauā partē: vbi dn̄i beneficia referuntꝰ: ⁊ iudaice obſtinationis culpa ſubiungitꝰ. Sed quāuis ſupioribꝰ videantꝰ eē ꝯiuncta: hic tn̄ oſtēditꝰ qd illa decima plaga compleuerit. ſ. vt pplſ dn̄i ab impia ſeruitute liberatꝰ ad terrā repromiſſionis icolumis ꝑueniret. Sed pōt hic nōnulla queſtio ſuboriri: quia nō illos quos abſtulit de terra egypti: eoſdē in montem ſcificationis adduxit. Significat eniꝫ ſion montē: vbi ꝯſtat Hieroſolymā ꝯſtitutam. Sed dum agereꝰ de pplo iudeoꝝ: ipſos notū eſt ad hanc ciuitatē fuiſſe ꝑductos: qui ſuis patribus ſuccedentes: ⁊ nomē ⁊ gētem hebreoꝝ ꝯtinuiſſe noſcuntꝰ. Significat tn̄ ſic reuera factum eſt: qꝛ multi eoꝝ ad eccleſiā catholicam quā monuit hic itelligi: ꝯuerſionis bn̄ficio ꝑuenerūt. Ipſa eſt eniꝫ quā Chr̄s noſter qui eſt p̄tris dextera ꝯquiſiuit. Patet eniꝫ: vt ⁊ figurate ſupiores verſus intelligē debeamus. Nā qḋ dixit: Oues ⁊ gregē: ſignificat pplm chriſtianū: qui in hoc ſeculo tanq̄ in deſerto paſcitꝰ: ſi mūdanaꝝ rerū deſideria nō ſequatꝰ. Educti aūt nos ſumus in ſpe a terra egypti. i. a tenebris peccatoꝝ qui fidei lumē acceptimus: ⁊ inimicos nr̄os: hoc eſt: diabolū cum miniſtris ſuis opuit mare: duꝫ nos ſancte regenerationis lauacra diluerūt. Sic illis in figura facta ſunt: ſicut dicit Apoſtolus: que nr̄e ſalutis indicia nuntiabant.
Et eiecit a facie eoꝝ gētes: ⁊ ſorte diuiſit eis terraꝫ in funiculo diſtributiōis. Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus iſrael. Eiicit a facie nr̄a gentes: quādo barbarici ⁊ īmites a nobis fugantur errores. Diuidit aūt nobis terrā illā repromiſſionis: cuꝫ pro ſua dignatione vnicuiqꝫ beatam dederit portionē. Funiculus aūt diſtributionis: tractus eſt ab illis qui terrā tēſo fune diuidebant. Sequitur: Et habitare fecit in tabnaculis eoꝝ tribꝰ iſrael. Diuine nob̄ ſcripture tradiderunt: in eoꝝ loco vel numero electoꝝ pplm ꝯgregandum: vn̄ ſupbi angeli ꝓbantꝰ expulſi. Ergo tribꝰ iſrael. i. vidētibꝰ deuꝫ dabit tabernacula: que an̄ ſupbie ruinā adhuc inocentes angeli poſſidebāt.
Et tētauerūt ⁊ exacerbauerūt deū excelſum: ⁊ teſtimonia eiꝰ non cuſtodierūt. Et auerterūt ſe ⁊ nō
Al. non hēt. ſeruauerunt pactū: quēadmodū p̄res eoꝝ: ꝉ ⁊ ꝯuerſi ſunt in arcū prauū. Nūc dicit ꝯtumaciā iudeorū: ⁊ qd eis irato dn̄o ꝯtigerit ꝯſequēter exponit: vt talia inobediētes debeāt exēpla metuere. Arcus ꝑuerſus: eſt malitia petōꝝ: que nō emiꝰ vulnera iaculatꝰ: ſed in ſe magis ſpicula directa ꝯuertit. Qḋ vtiqꝫ doloſos pati manifeſtū eſt: que dn̄ alijs igerere nituntur plagas: in ſe ꝯuertere ſuas potiꝰ ꝓbantꝰ iſidias.
Et in ꝉ ira ꝯcitauerunt eū in collibꝰ ſuis: ⁊ in ſculptilibꝰ ſuis Al. non hēt.
ꝉ emulati ſunt eū. Colles: ſupbas ac tumidas ſignificat cogitationes hominū: qbus ſemper dn̄s iuenitꝰ Al. ad emulationē eum ꝓuocauerūt.
aduerſus: qn̄ in culturas demonuꝫ iniq̄ ꝓſumptione ꝓſiliūt. Emulati ſunt quippe eū: cuꝫ honorē dn̄i ſimulachris deteſtabilibꝰ ꝯtulerūt. Emulatio eniꝫ iſta in malā partē: nō in bonā debet itelligi. Nā vide qd ſequitꝰ.
Audiuit ꝉ dn̄s ⁊ ſpreuit: ⁊ ad nihilum redigit Al. deus.
ꝉ nimis iſrael. Nona ps que ſupeſt itroitꝰ: ī qua vindicte genera numerantꝰ: ⁊ poſt aduētus dn̄i ſaluatoris edicitꝰ. Solet aūt iter nōnullos facere queſtionē: q̄re cū peccata fuerit aliquoꝝ: ille tn̄ in oībꝰ vidicaſſe dicatꝰ: qḋ religioſis mētibꝰ ſcrupulū non debet inijcere. Nā ⁊ ſi gentē captiuitati tradidit: tn̄ ſibi placitos ꝯſciētie itegritate ſuauit: ſꝫ eos magis in tribulationibꝰ exercuit: quos eterno honore coronādos eſſe decreuit. Nā ſi vitatis itima ꝑſcrutemur: captiuitatē paſſi nō ſunt qui animo liberi fuerūt. Nec iterno hoſti ſunt traditi: quoꝝ ꝯſciētia nō potuit a diuinitate ſubduci.
Et repulit tabernaculū ſilo: tabernaculū ſuū ꝉ in quo habitauit ꝉ inter hoīes. Silo ciuitas Al. vbi. Al. in hoibꝰ.
erat vbi arca dn̄i fuiſſe legitur ꝯſtituta: vnde per ſacerdotes ſupplicantes: hebrei diuina reſponſa capiebāt: anteq̄ tēplū eſſet hieroſolymis fabricatuꝫ. Hoc ergo tabernaculuꝫ repuliſſe dicit dn̄m: in quo inter hoīes habitare dignatꝰ eſt: ſicut in alio ꝓpheta legitꝰ: Uide qd feci ſilo: vbi erat tabernaculū meū. Sꝫ metuēdū eſt nobis ne offenſus corpis noſtri tabernacula deſerat: que ſpiritus ſanctꝰ cuꝫ dei munere bn̄ nos tractantꝰ ihabitat: ſicut dicit Ap̄ls: Tēplū. n. dei ſctm eſt: qḋ eſtis vos. 1. Corin. 3.
Et tradidit in captiuitatē ꝉ vtutē eorū: ⁊ pulchritudine eoꝝ in manꝰ inimici. Illō tp̄s memorat qn̄ ab allophilis hebrei victi ſūt: ⁊ cedibꝰ eoꝝ direptionibꝰ patuerūt. Quapp ꝉ vtutē ⁊ pulchritudinē ſignificat arcā teſtamēti: ꝑ quā ſibi iter gētes videbantꝰ inuicti: ⁊ ſūma decoris laude ꝑcipui.
Et cōcluſit in gladio populū ſuū: ⁊ hereditatem ſuaꝫ ſpreuit. Cōſequēs fuit vt populus gladio caderet turpiter in ruinā: cui arce dignitas ꝓbabatur ablata. Ille enim quos ſpnit annihilat: nec qſq̄ poteſt ſubuenire cui ſe ꝓbātur ſolatia diuina ſubtrahere. Spreuit eni hereditatē ſuā: qn̄ populū quem inter multas nationes elegerit: pro ſceleꝝ ſuoꝝ imanitate ꝓiecit. Here ETY
ditas quippe ab hero dicta eſt: qn̄ eā iure legitimo dominꝰ noſcitꝰ poſſidere.
Iuuenes eoꝝ comedit ignis: ⁊ virgines eoꝝ nō ſunt lamētate. Ignē hic irā bellantiū debemꝰ aduertere: que traditos ſibi tanq̄ cōſumptrix flāma deuorauit. Sequitur: Et ꝟgines eorū nō ſunt lamētate. Lamētari eni vacātis eſt. Nā cuꝫ oēs iminētia ꝑicula formidarēt: nulli licuit alterius funeri iuſta ꝓſoluē. Lamēta eni dicta ſunt: itra laris ETY
monumēta: ſicut antiqs ſepelire mos erat.
Sacerdotes eoꝝ in gladio ceciderūt: ⁊ vidue eoꝝ non plorabantꝰ. In ipſa igitꝰ captiuitate: filij Heli ſacerdotis ab Allophilis gladio legantꝰ extincti: quoꝝ vniꝰ vxor vidua facta: poſt ſubitū partū morte p̄uēta eſt. Ita ꝯtigit vt eiꝰ vidua minime ploraretꝰ: dū vniuerſos cōmunis iteritꝰ occupaſſet. Naꝫ talia in illo pplo multis accidiſſe credēda ſunt: quādo plurale numerū auctoritas ſancta memorauit que nihil noſcitꝰ referre ſupfluū.
Et excitatꝰ eſt tanq̄ dormiens dn̄s

tanq̄

tanq̄ potēs crapulatus a vino.] Cōſuetudines iſtas boīum dixim⁹: ꝓpter res explanādas ſepe dn̄o ꝯtributas. Dicit̄ eni a pſona demētium: qui ita putāt q̄n periclitātib⁹ nō ſubuenit: q̄ſi vino eē crapulatuꝫ. Sꝫ iſte tn̄ neglīgētib⁹ atq̄ʒ infidelibus dormit: qui nulla pſalmodia: nullis bonis opib⁹ excitāt chriſtū. Et iure ab ipſis reddit̄ alien⁹: qui cū ſibi q̄ſi dormire demēter itelligūt. Excitat̄ ēt ad vindictā malis actib⁹ prouocat⁹: cui ꝯpatiētia dormiſſe credebat̄: qd̄ magis hic agnoſcim⁹ ſentiēdū. Excitauerūt eni eū allophili: q̄n arcā teſtamēti ei⁹ iter ſimulachra poſuerūt. Et legit̄ que illis tali facto ꝑuenerit. Diſcutiēdū eſt autē qd̄ dixerit: Tanq̄ potēs: qꝛ tūc ſunt hoīes ad irā faciles: ꝛ ad ꝟtutē potētes: q̄n poſt crapulā vini de ſōno ſurgere ꝯſueuerūt. Demq̄ʒ beāt⁹ Hieronym⁹ iter alios veridic⁹ interpres: pro potēte: fortis: poſuit. [Et ꝑcuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobriū ſēpiternū dedit illis.] Hoc in pmo libro regū legit̄: qꝛ pro ſacrate arce iniuria: allophili in poſteriora ꝑcuſſi ſunt: vt ēt viui a ſoricib⁹ execrabili ſorte roderent̄. Qd̄ opprobriū eis pmanet ſempiternuꝫ: qꝛ nullus alter taliter punitus eſt. Sic peccatores in poſteriore vita ꝑcutiūt: q̄n eis ſua debita nō derelinqūt: ꝛ q̄ſi a ſoricib⁹ ꝯſumūtur: dū eos diaboli cohors inimica vallauerit. [Et repulit tabernaculū ioſeph: ꝛ tribuꝫ effrē non elegit: ſed elegit tribū iuda mōtē ſyō quē dilexit.] Judicia dn̄i ipſoꝝ quoq̄ʒ nominū a ſtipulatione declarant̄. Joſeph: ſignificat augmētuꝫ: qd̄ ꝛ in malo ꝛ in bono ponit̄. Sed modo in ꝯtrariū accipiēdū eſt: qꝛ ꝯſtat eſſe repudiatū. Effrem: frugifer ſiue vbertas. Juda: ꝯfitens ſiue glorificās iterptat̄. Memoria quoq̄ʒ ꝯdēdū eſt ꝙ per hebrea noīa ſcriptura ſancta cauſas nobis ſepi⁹ declarat occultas. Qd̄ gen⁹ locutionis ſacrarū litteraꝝ ꝓpriū eē nō dubiū eſt: q̄n tale aliqd mūdanis litteris minime ꝑtinet̄. Repulit ergo tabernaculum Joſeph: qꝛ lꝫ ipſe fuiſſet iuſtus: tn̄ eius poſteri qui ad ſemē carnis ptinuerūt augmēta mundana ꝛ ꝓuectū carnalē deſideraſſe noſcunt̄. Tribuꝫ quoq̄ʒ effrē nō elegit: qꝛ in fruge ſcli hui⁹ carnali vbertatē ꝓſumebāt. Tribū aūt iuda merito delegit: que ꝛ cōfeſſiōe fuit hūilis: ꝛ ꝯuerſatiōe laudabilis: vn̄ nobis ſm carnē dn̄s ſaluator aduenit. Seqtur: Mōtē ſyō quē dilexit. Ecclīā catholicā ſignificat: de qua in cāticis cāticoꝝ dn̄s dic̄: Una eſt colūba mea: vna eſt dilecta mea. [Et edificauit ſicut vnicorniuꝫ ſanctificationē ſuā: in terra quā fūdauit in ſcl'a.] Unicornioꝝ: ſignificat vnā ſpeꝫ hn̄tiū in ſctiſſimā trinitatē: ad quā fidelīū ſacrate mētes humilr̄ erigūtur: ꝛ tanq̄ validiſſimo cornu fidei firmitate ꝯſiſtūt. Seqtur: In terra fūdauit eā in ſcl'a. Quāuis in ſclo hierlm predeſtinata ꝯſiſtat: in terra tn̄.i. in hoīb⁹ ſcis ſpe eternitatis ꝓbat̄ eē fūdata: ſic̄ in euāgelio Petro dictū eſt: Tu es Petrus ꝛ ſup hāc petrā edificabo eccl'iam meā: ꝛ porte iferi nō ꝓualebūt aduerſus eā. Ecce q̄uo in terra ſub eternitate cognoſcit̄ eē fūdata. Nā ꝛ alibi de eccl'ia legit̄. De⁹ fūdauit eā i et'nū. [Et elegit Dauid ſuū ſuū: ꝛ ſuſtulit eū de gregib⁹ ouiū: de poſt fetātes accepit eū. Paſcere Jacob pplm ſuū: ꝛ iſrael hereditatem ſuā.] Aptiſſima nimis itroducta eſt ꝛ decora narratio: vt qꝛ dixerat: Elegit iudā: nunc diceret: Dauid: qui ab hūanitate ſuſcepta chr̄o dn̄o ꝓximabat. Sed meli⁹ hoc de ipſo ſuſcipim⁹ dn̄o ſaluatore. Naꝫ in euāgelio ceci clamauerūt: Fili Dauid miſerere nobis. Et qꝛ ꝯfidēter veꝝ dixerāt: ſub celeritate ſanati ſunt. Seqtur: Et ſuſtulit eū de gregib⁹ ouiuꝫ: de poſt fetātes accepit eū. Per iſtā ſīilitudinē Dauid filij ieſſe: ſicut ꝛ in alijs locis dn̄i ſaluatoris nobis ſacra pandunt̄. Naꝫ ille ſublat⁹ ab ouib⁹ ꝑuenit ad regnū: dn̄s noſter funct⁹ officio paſtoris ſedet ad dexteraꝫ pr̄is: qui eſt vere rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. Nec vacat qd̄ dixerit: Al. effraim. Math. 16. Math. 20.

ꝑtoues eſſe⁹ fuiſſe fetoſas. Dn̄i eniꝫ grex ſpūali gr̄a fecūdus: filios noſcit̄ habere copioſos: ſicut in canticis cāticoꝝ: de eccl'ia legit̄: Dētes tui ſic̄ grex detōſaruꝫ aſcēdēs de lauacro: que oēs geminos creāt: ꝛ ſterilis nō eſt in eis. Addidit: Paſcē Jacob pplm ſuū: ꝛ iſrael hereditatē ſuā. Hoc iā manifeſtī⁹ aduertim⁹ dictū de dn̄o ſaluatore: qui gregem ſuū ſolus valuit celeſti pane ſatiare: ꝛ hereditatē ſuā maxime a ꝑiculis animarū cūctis eripe. Jacob eni: poſſum⁹ intelligere populū chr̄ianū: qui hic degit in terris. Hereditateꝫ vo iſrael: futurā ꝯgregationē que dn̄i ꝯtēplatione paſcēda eſt: qd̄ ad tpalē regē oīmodis nō poteſt pertinere. [Et pauit eos ſine malitia cordis ſui: ꝛ in ſēſu manuum ſuarū deduxit eos.] Abſolute totū ad dn̄m ꝑtinet ſaluatorē. Solus eni fuit qui peccata nō habuit. Dicēdo eni: Sine malitia: oſtēdit qꝛ ita ſint dicenda peccata. Illa eniꝫ puritas: illa ſctitas: illa e celo veniēs maieſtas: hoc probata eſt docuiſſe qd̄ geſſit: hoc geſſit ſine dubitatiōe qd̄ docuit. Pauit eniꝫ ꝓceptores egregi⁹ quos docere dignat⁹ eſt: ſic̄ ipſe teſtat̄: Nō in ſolo pane viuit hō: ſed in oī verbo dei. Sine malitia cordis: ſicut alibi dic̄: Nec eſt in ore ei⁹ dolus. Sēſus vo manuū: actualē ſignificat ſctitatem: ad quā fideles ſuos ꝑut ipſe tribuit: glīoſa imitatione ꝑduxit. Sed nec iſtud Dauid tēporali regi poteſt vllatenus cōuenire: ſed cū ad dominū chriſtū referūtur: cuncta ſibi decora parilitate cōſentiunt.

Cant. 4. Al. i innocētia. Al. intellectibus. Math. 4. Iſa. 53.

Concluſio.

In nōnullis pſalmis ſolemus exgrere quid nobis admoneat celeſtis auctoritas. Hic tale fecit initiū: vt expoſitio magis q̄ꝫ ꝓncipiū pſalmi eſſe videat̄. Dixit eni ꝑabolis ſe ꝛ ꝓpoſitionibus eſſe locuturū: vt vnuſqſq̄ʒ velociter agnoſceret faciē pſalmi: cū forma ipſi⁹ expſſa fuerit dictionis. Quapropter ſic pro ſuis delictis expulſos hebreos ꝛ itromiſſos aſſerit chr̄ianos: vt vtriuſq̄ʒ legis intentionē: quaſi in vnius faceret botri decore pēdere. Amem⁹ ergo plixitatē eius: in quo dum hyſtoria refert̄: noui teſtamēti gratia declarat̄: more abyſſi fluctuātis: que tot lumīa reddit: quot tremores efficit. Modo eni ibi claritas lāpat: modo vmbratilis imago circūuolat: ꝛ in codē elemēto videt̄ eē varia: cū nihil illic coloris accedat nec recedat. Sic pſalmi huius admirāda diuerſitas ꝛ hyſtoriā narrat: ꝛ longe alia que ſpiritualiter ſentiant̄ inſinuat: cuius ſimilitudinē cēteſimuſquartus quoq̄ʒ ſubſequit̄. Et ſicut in Dauid actib⁹ declarant̄ dn̄i futura myſteria: ita ꝛ per miracula que iudeis cōceſſa ſunt: chriſtiani populi ſacramenta panduntur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 77ᵐ.

Pſalmus Aſaph. LXXVIII.

DEus venerūt gētes in hereditatem tuā: polluerūt tēplum ſanctuꝫ tuū: poſuerūt hieruſalem in pomoꝝ cuſtodiam. Poſuerunt morticina ſeruoꝝ tuorum eſcas volatilibus celi: carnes ſcōꝝ tuoꝝ beſtijs terre. Effuderūt ſanguinē

ipſorum tanq̃ aquã in circuitu hieruſalem:
τ nõ erat qui ſepeliret. Facti ſumus oppro
briuz vicinis noſtris: ſubſannatio τ illuſio
his qui in circuitu noſtro ſunt. Uſquequo
dñe iraſceris in finẽ: τ accendet velut ignis
zelus tuus. Effunde irã tuam in gẽtes que
te non nouerũt: τ in regna que nomẽ tuum
non inuocauerũt. Quia comederũt Jacob:
τ locum eius deſolauerũt. Ne memineris
iniq̃tatuz noſtrarũ antiquarũ cito anticipent
nos miſericordie tue: q2 paupes facti ſum⁹
nimis. Adiuua nos deus ſalutaris noſter:
τ ꝑpter gloriã nominis tui dñe libera nos.
Et ꝓpitius eſto peccatis noſtris ꝓpter no
men tuũ: ne forte dicant in gentibus: vbi eſt
deus eoꝝ. Ut inoteſcant in nationib⁹ coraz
oculis noſtris: vltio ſanguinis ſeruoꝝ ſuoꝝ
qui effuſus eſt. Introeat in ↄ̃ſpectu tuo: ge
mitus compeditoꝝ. Scd̃m magnitudinez
brachij tui: poſſide filios mortificatoꝝ. Et
redde vicinis noſtris ſeptuplũ in ſinu eoꝝ
improperium ipſoꝝ qđ exprobrauerunt ti
bi domine. Nos aũt populus tuus τ oues
paſcue tue: confitebimur tibi in ſeculuz. In
generationem τ generationem: annuntia
bimus laudem tuam.

Icut ſepe diximus: hic ſignificatio nomi
nis: ad actus illos ptinet: qui ad mandata
dñi gratiaſq3 referunt. Aſaph vo ſignifi
cat ſynagogã: que tñ catholice poſſit ↄ̃ue
nire eccleſie. Neq3 eniz chriſtianis alieni
credẽdi ſunt: qui gratie dñice claritate fulſerũt. Ad
de ꝓphetas: patriarchas: τ pplm illũ iam Chriſto de
uotũ ante tpa chriſtiana. Eſt ergo τ iſte pſalm⁹ totus
in lamẽtatione poſit⁹: ſicut τ. 73⁹ qui futura tpa velut
pterita deplorat: τ ꝓpter duritiã cordis ſui gẽti gra
uiter affligẽde pietatis ſtudio precatur Chriſtũ do
minum ſubuenire. Diuiſio.

Riuſq̃ȝ de diuiſione dicam⁹: oportet geſta
rũ reꝝ breuiter iſinuare notitiã: vt dum
cauſa pmittit: tex⁹ pſalmi intelligibilius
audiat. Machabeoꝝ nobis pm⁹ liber iſi
nuat: Antiochũ regẽ cũ Hieroſolymã ve
niſſet: hoſtiliter ciuitate opibus enudata: in tẽplo dei
idola poſuiſſe: hebreoſq3 dñ dijs ſuis ſacrificare co
geret multos martyres effeciſſe. Quapp: Aſaph quẽ
dixim⁹ figurã geſtare fideliũ pploꝝ: per totũ loquit
pſalmuz. In pma pte denumerãs quãta tpib⁹ ꝑdicti
regis Antiochi ptulerit Hieruſalẽ pplſq3 iudeoꝝ.
Scda pte dñz rogat: vt ſupra potẽtes inimicos iram
ſue idignationis effũdat: τ petis ſeruoꝝ ſuoꝝ digneẽ
eẽ ꝓpiti⁹. Tertio ꝓphetie ſpũ poſtulat vĩdicari: nõ p
emptiõis voto: ſed correctiõis ſtudio. Expoſitio.

Eus venerũt gẽtes: in hereditatẽ tuaz.
Quãuis longis ante tpib⁹ Dauid fuerit:
q̃ȝ rex exiſtẽt Antiochus: oĩa tñ more ſuo
q̃ſi trãſacta refert: que ſpũ ſcõ replet⁹ p
uidebat eẽ ventura. Hinc eſt q͂ Aſaph de
flens ſubito clamabat ad dñm: Uenerũt gẽtes: tan
q̃ȝ iã muros irrũperẽt: τ formidata captiuitas intro
iret. Gens enim dicta eſt: q͂ ſit vno genẽ pcreata. In ETY
hereditatẽ: Hieruſalez ſignificat: vbi erat hereditas
dei in ſcis hoĩb⁹ ↄ̃ſtituta: q̃lis fuit Matathias: Elea
zar: ſeptẽ fratres cũ ſãcta matre: quales fuerũt mille
qui ne ſabbatũ violarẽt: oẽs ſe paſſi ſunt ab hoſtibus
gẽtis manib⁹ iterire: τ ceteros quos notitia minime
cõprehẽdit. Addit: Tuã: vt excitaret iudicis animuz
ↄ̃tra aduerſarios truculẽtos: dicẽs eos veniſſe ad le
ſionẽ rei que ad iudicẽ ptinebat. Hec oratores lati⁹ RHE
copioſeq3 dixerũt: cũ aduerſarijs ſuis odiũ face iuſ
diãq3 niterent. [†Coinquinauerũt tẽplũ ſcm̃ tuũ: po Al. polluerũt
ſuerũt hieruſalẽ †velut pomoꝝ †cuſtodiarũ.] Apti Al. in
ſime ſancto viro ſacrati tẽpli ꝑus occurrit iniuria: vt Al. cuſtodiã
hoc iter initia defleret qđ ad diuinã nouerat ↄ̃tume
liam ptinẽ. Coinquinauerũt: dicit polluerunt: qm̃ illo
tpe nõ eſt euerſuz ſanctuariũ dñi: ſed ipie gẽtes in ſã
ctiſſimis locis ſimulachra nefanda ꝑſumptione po
ſuerũt: vt vbi colebat verus de⁹: ibi imũdus adora
ret ſpũs. Sic eni de Antiocho in Machabeoꝝ libro 1. Machab. 1.
legit: Juſſit coinquinare ſãcta τ ſcm̃ pplm iſrael: iuſſit
edificare aras τ templa τ idola: vt imolarent carnes
ſuillinas τc̃. Seqtur dolẽda nimis τ iniurioſa cõpa
ratio. Poſuerunt Hieruſalẽ velut pomoꝝ cuſtodia
riũ. Qđ ſchema dĩ Parabole: qñ res ſibi genẽ cõpa SCHE
raẽ. Cuſtodiaria ſiqdez pomoꝝ dicunẽ tuguria: que DEF
ſibi hortoꝝ cultores ad depellẽdã ſolis iniuriã: τ ad
cuſtodiẽdas furuz iprobas man⁹ frõdib⁹ folijſq3 cõ
muniũt: que mox vt pomoꝝ tps abſceſſerit: tanq̃ȝ i
utilia derelinquũt. Quapp gẽtes que Hieroſolymã
vaſtauerũt: illã tẽpli pulchritudinẽ ſingularẽ: ſic cõ
tẽptibilẽ putauerũt tanq̃ȝ caſellulã pomoꝝ: que vilis
atq3 deſpecta trãſacta eſtate deſerit. Uñ τ Iſaias di Iſa. 1.
cit: Relinquet filia ſion velut vmbraculũ in vinea:
τ ſicut tuguriũ in cucumerario. [Poſuerũt †morta Al. morticia
lia ſeruoꝝ tuoꝝ eſcas volatilib⁹ celi: carnes ſcõꝝ tuo
rũ beſtijs terre.] Poſtq̃ȝ de diui tẽpli eſt cõqueſtus
iniuria: venit ad hoium neces: vt eos poſt ſacrilegij
clpas homicidij reat⁹ argueret. His tñ aliqd maius
adijcit: vt crudeli imanitate trucidatos: feris etiam
abijcerẽt iſepultos. Cõtempt⁹ ſiqdẽ corpoꝝ mortuo
rũ nõ ad puã refert inuidiã. Nã ſi ſepelire eſt pieta
tis officiuz: volatilib⁹ celi abijcẽ magne crudelitatis
ↄ̃ſtat exẽplũ. Dicẽdo aũt: Seruoꝝ tuoꝝ: martyres ſi
gnificat: qui in illa captiuitate copioſa pſecutiõe flo
ruerũt: ſicut in libro ipo legit: Multi de pplo iſrael 1. Machab. 1.
obtinuerũt: τ ↄ̃fortati ſũt in eis: vt nõ mãducarẽt i
mũda: τ elegerũt mori magis q̃ȝ cibis a dño vetitis
coinquinari. Seqtur: Carnes ſcõꝝ tuoꝝ beſtijs terre.
Una res duplici varietate deſcribitur: vt diuerſitas
crudelis facti: auditũ poſſit iudicis exaggerare puſſi
mi. Nõ eni ſuffecerat mortuos volatilib⁹ tradẽ: niſi
τ feras pmitterẽt eoꝝ corpa laniare. [Effuderũt ſan
guinẽ †eoꝝ ſicut aquã in circuitu hieruſalem: τ non Al. ipſorum
erat qui ſepeliret.] Adhuc in ipſa exaggeratione re tanq̃ȝ.
morat: ne cito trãſiret ab aio: qđ atroci cõmiſſum vĩ
debat exẽplo. Dicẽdo eniz: Sicut aquã: crudelib⁹ fa
ctis auget iuidiã: vt ita ſibi crederẽt humanũ ſãgui
nẽ effundẽ licuiſſe: quẽadmodũ ſolet aqua ſine alicu
ius culpa decurrẽ. Naz qđ addidit: In circuitu Hie
ruſalẽ τ nõ erat qui ſepeliret: nefandiſſimã copiã ſce
lerate cedis oñdit: vt nõ ſolũ intra vrbẽ: verũ etiam
circa muros ciuitatis tãtũ pueniſſet exitiũ: q̃ten⁹ deuo
tionẽ ſepulture nullus iplere valuiſſet: dũ par ↄ̃ditio

cunctos īuolueret:ſicut in anteriore pſalmo dicit: Ju
uenes eoꝝ comedit ignis: ꝛ vgines eoꝝ nō ſunt lamē
Al. ſubſannatio ꝛ illuſio. tate. [Facti ſum⁹ opprobriū vicinis nr̄is: ſ derisui ꝛ
ꝯtēptui his qui in circuitu nr̄o ſunt.] Gloriā illā hie
roſolymoꝝ toto orbe mirabilē vſqꝫ ad opprobriū di
cit veniſſe vicinoꝝ: vt quāta pus nobilitate reſplen
duit: tāta poſtea abominatione ſorderet: ſicut ꝛ Hie
Treni.1. remias in lamētationib⁹ ait: Quo modo ſedet ſola ci
uitas que abūdabat populis: facta eſt vt vidua que
multiplicata erat in nationib⁹: pnceps in regionibus
facta eſt ſ tributo. Et paulopoſt: Hec eſt ciuitas que
dicebat corona glie iocūditas vniuerſe terre. Seq
tur: Deriſui ꝛ ꝯtēptui his qui in circuitu nr̄o ſūt. Ea
dē repetita diuerſitate cōgeminat: vt illud qđ dixe
rat opprobriū: clarius mōſtraret. Dicit enī hebreos
fuiſſe deriſui: qui pus fuerāt dn̄i deuotione reuerēdi
Cōtēptui vō tūc ſunt habiti: qn̄ eos captiuitati tradi
tos videbāt: qb⁹ prudē tot regna ceſſiſſe cognouerāt.
Nec vacat qđ additum eſt: Qui in circuitu nr̄o ſunt:
qꝛ ſemꝑ grauiora ſūt opprobria: que vicinitas noui
cū aſſidua reputatione ſuſcipit: qđ lōgingtatis bn̄fi
cio minime ſuſtinet. Sic tot⁹ iſte tex⁹ a pncipio cre
SCHE ſcēs: Schema iſtud nobiliſſimū facit: qđ vocat Au
xeſis: latine vō nūcupat augmētū. Ubi ſūt oratores
qui ad artē veriſimilez veritatis officia trāſtulerūt:
Ecce qb⁹ argumētis agit ſimplicitas īgenioſa: nō ma
litioſa caliditas. [Uſquequo dn̄e iraſceris in finez:
accēdet velut ignis zelus tuus?] Uenit ad ſecūdam
partē: in qua piū iudicē rogat: ne vſqꝫ ad finē iraſcat
gēti iudaice: qn̄ ſe vētuꝝ ꝓphetaꝝ ſacris pdicationi
bus idicauit. Sācti enī viri quāuis mala paterent:
ſciebāt ſe a dn̄o minime deſerēdos: ſicut ali⁹ pſalm⁹
Ps.117. dicit: Caſtigans caſtigauit me dn̄s: ꝛ morti nō tradi
dit me. Prophetie quoqꝫ ſpū denūtiat fieri que pul
1. Machab.2 debat eē vētura. Tpe ſiqdē ipſi⁹ captiuitatis: Mata
thias va⁹ hebreoꝝ zelo pīne traditionis icēſus: qꝛ vi
debat ad idoloꝝ culturā ciuium ppl'm trahi collegit
reliquos fideles atqꝫ in exercitū regis Antiochi cuꝫ
filijs ſuis tāta idignatione pſiluit: vt ſe ꝛ a iugo ſerui
tutis exueret: ꝛ impata ſacrificia glorioſiſſime reſpui
ſet: itātū vt quēdā iudeū idolis imolantē ſupra ipas
aras amore ſcē deuotionis extingueret. [Effunde irā
tuā in gētes que te nō nouerūt: ꝛ in regna que nō in
uocauerūt nomē tuū.] Poſtq̄ narrauit hebraice gē
tis grauiſſimas calamitates: nūc petit a iuſto iudice
vt vaſtatores eoꝝ afflictiones ſuſtineāt qui nomen
ei⁹ oīmodis neſciebant. Effunde irā tuā dicit. i. ſupra
aduerſarios idignationē tuā abūdāter emitte: vt ſi
cut nos illi cōprimūt: ita tuis vtutib⁹ obruant. Scie
bat enī humanā victoriā tādiu poſſe pualē: quādiu
diuina potentia pmiſiſſet. Et cū dicit: Que te nō noue
rūt: culpas mitigat iudeoꝝ: qm̄ etſi mlti deliquerāt:
erāt tn̄ iter eos qui dn̄icis iuſſionib⁹ ſeruiebāt. Iſtos
enī dicit merito pſequēdos: qui nomen dn̄i oīmodis
ignorabant. Sic culpa que excuſari nō pōt: īpiorꝫ
criminis collatione leuiat. Nec vacat qđ ante dixit:
in gētes: poſtea: in regna. Prius enī ꝑplis impcatus
eſt: deide ipſis regnis qui talia fieri crudeliter impa
bant. [Quia comederūt iacob: ꝛ locū eius deſolaue
rūt.] Pro gente que peccauerat gratiſſimi pīarche
nomē obiectū eſt: vt recordatio ſctiſſimi viri ppli de
licta mitigaret. Que figura dī Anteproſopon: quādo
SCHE pro hoīe igrato ponit pſona gratiſſima. Dicēdo enī:
Comederūt: ſignificat comedi fecerūt. Seuitiā ipſe
gētis oſtēdit: dū cadauera mortuoꝝ feraꝝ comeſtio

nibus exponebāt. Siue comedi: ſignificat eos qui le
ge dn̄i derelicta impia ſupſtitione glutiti ſunt. Seq
tur: Et locū ei⁹ deſolauerūt. Euerſionē ꝛ ſolitudinez
deplorat pulcherrime ciuitatis: quando ipſa dn̄atio
ne pſuaſione gētiliū ciuiuꝫ ſuoꝝ habitatione nuda
ta eſt. [Ne memineris ſ iniqtates nr̄as antiquas: ci Al. iniq̄tatū noſtraꝝ antiquarum.
to ſ nos anticipet miſericordia tua: qꝛ paupes facti Al. anticipēt nos miſericordie tue.
ſumus nimis.] Cōfeſſione delictoꝝ ꝓpitiū ſibi iudi
cē reddit: vt qui ſe per iuſtitiā vindicare nō poterat
per ſupplicationes neceſſarias expiaret. Sed cū ſci
ret Aſaph Antiochi regis tpe nōnullos iudeoꝝ eē ſe
ducēdos: vt dn̄i cultura derelicta nefanda idola ſe
querent: nō poterat pro antiqs tātum rogare culpis:
quos ſciebat futuris quoqꝫ tpib⁹ ingētia ſcelera ppe
trare. Sed hic antiquas ſimiles antiquis culpis eſſe
mo debē ſentire: qb⁹ per innumeros annos nefanda
mūdi prauitate peccatū eſt. Sicut ꝛ alius pſalm⁹ di
Ps.38. cit: Ecce veteres poſuiſti dies meos. Sequitur: Cito
nos anticipet miſericordia tua. Qui timet iudicium
dn̄i anticipari ſe ei⁹ miſericordia recte deſiderat: qꝛ
niſi idulgētia pueniret peccatorē in iudicio nō abſol
uet errātē. Addidit: Quia paupes facti ſum⁹. Paup
tas eſt enī in nobis bonoꝝ: ꝛ non hēmus qđ offerre
iuſtitie: ſi nos incipiat vigor eqtatis ingrē. Sup hoc
ponit ꝛ nimis: ne qs ſe putaret de ꝓbitate actuū ſuo
rū debē pſumē cū ſe bonis meritis nimis pauperem
eē cognoſceret. [Adiuua nos deus ſalutaris noſter: Al. et
ſ ꝓpter ſ honorē noīs tui.] Cū dicit: Adiuua nos: ſi Al. gloriam.
gnificat forſitan illud certamē qđ Matathias aſſū
ptur⁹ erat: vt hebreos a ſupſtitionuꝫ clade liberaret:
vt cauſa humanis virib⁹ deſpata: dn̄i vtute iuuaret.
Et bn̄ infirmitatē ſuā intellexit: qui Saluatorē me
dicū totis virib⁹ inuocauit: qtenus erepti iudei hono
rē eius nomini reddē potuiſſent. Utiliter aūt ſe ad
iuuādū ꝓpter honorē dn̄i dicit: nō ꝓpter aliqđ meri
tum ſuū. [Dn̄e libera nos. ſ Propitius eſto peccatis Al. Et
nr̄is ꝓpter nomē tuū.] Qui de ꝓprijs virib⁹ deſpat:
neceſſarie ad auxiliū oīpotentis iudicis currit: vt qđ
actib⁹ ꝓprijs ꝯſiteri nō pōt: pietate ſci nois tribuat.
Ideo enī Saluator dī: qꝛ in ſe ſperātes ſaluat: ꝛ imi
nentes peccatoꝝ penas cōmutat in pmia. [Ne ſ qn̄ Al. forte
dicāt ſ gētes: vbi eſt de⁹ eoꝝ? Et inoteſcat in nationi Al. i gētib⁹.
bus corā oculis nr̄is.] Reddit cauſam cur petiuerit
plebē dn̄i ſ debē liberari. ſ. ne illud vſitatū dicat a p
fidis: vbi eſt de⁹ eoꝝ? Nā quāuis fideles diuerſa fla
gella patiant: iſtud tn̄ ab eis nō pōt ferri: quādo crea
turaꝝ olꝫ iſultat auctori. Dicēdo enī: Ubi eſt: puta
tur aut pſens nō eſſe: aut nō poſſe defēdē. Et reſpice
q̄ neceſſarie īter calamitates ſuas illud opprobriuꝫ
cōmemorat: qđ ad diuinā ꝯtumeliā ptinebat. Seq
tur: Et inoteſcat in nationib⁹ corā oculis noſtris. Hic
eſt ſubaudiēdū: vindicta: quā ſolet dn̄s de pfidis fa
cere: qn̄ eos cogit deſideria praua damnare. Cū dic:
Corā oculis nr̄is: celeritatez poſtulat vltionis: vt vi
deat fieri qđ aliqn̄ nouerat poſſe concedi. [ſ Uidica Al. Ultio ſanguinis.
ſanguinē ſeruoꝝ tuoꝝ: qui effuſus eſt.] Tertiā partē
que reſtabat exequit: vt vindicet ſanguinē fideliuꝫ
qui pro eius noīe martyria ptulerūt. Uindicatio eſt
enī: per quā vis ꝛ iniuria iuſta retributiōe defendi
tur. Sed hic illud videt optari: qđ ad ꝯuerſionē re
ſpicit inimici. Nam cū hic in eis tpaliter vindicat:
interitū eterne damnationis euadunt. Sic enim in
Apoc.6. Apocalypſi legim⁹: Sub ara dei martyrū aīas poſtu
lare vt diuino iudicio vindicent. Que vindicta acci
piēda eſt ad modū quē dixim⁹: qꝛ hi viri crudeliter

Math.5. ſe non expectant vindicari:cū accepint monita Orate pro inimicis veſtris:bñfacite his qui oderūt vos: ⁊ his ſimilia. Ad poſtremum ipſe dñs pceptoꝝ ſuoꝝ
Luc.23. potētiſſimus executor in cruce poſit⁹ ait: Pater igno
Al.in:roeat. ſce illis qꝛ neſciunt qd faciūt.⌊ †Intret in cōſpectu tuo gemitus cōpeditoꝝ. Scdm magnitudinē brac
Al. mortifi catorum. chij tui:poſſide filios † morte punitoꝝ.⌋ De illis dicit quos pro noīe dñi vinꝝ ·rat irreligioſa gētilitas:que crebris gemitib⁹ oīpotēti dño ſupplicabāt: vt eius eccleſia in fratrib⁹ nō deficeret:etiā ſi ipſos īminēs penā ꝯſumeret. Sancti eni viri talia ſemꝑ petunt:que ad fidei augmēta pficiunt. Seqtur: Scdm magnitudinē bracchij tui poſſide filios morte punitoꝝ. Nimis pia ſubodit ⁊ affectuoſa pcatio:ne filios eorum dñs a ſua poſſeſſione proyciat:qui pro eius religione morte puniti ſunt. Innumera eniꝫ tūc ibi turba martyrū fuit:quoꝝ poſteros dñm deſiderant poſſidē:ne aliquo errore vitient. Ille ſiqdē quādo nos poſſidet
Al. Et diabolica in nobis iura non pualent.⌊ † Redde vicinis nr̄is ſeptuplū in ſinu eoꝝ:iproperiū ipſoꝝ qd exprobrauerunt tibi dñe.⌋ Tale eſt: Redde:quale qd ſupius ait: Uindica:qd etſi afflictionē tribuit corporum:ſalutē tñ efficit aīaꝝ. Uicinos:finitimos dicit: de quib⁹ ſupius ait: Facti ſumus opprobriuꝫ vicinis noſtris. Septuplū:pfectionē ſignificat muneris celeſtis:qd accipimus quādo ſpirit⁹ ſcī illuminatione cō
Ps.11. plemur. De quo ⁊ alio loco dictū eſt: Argētum igne examinatū terre purgatū ſeptuplū. Quod ad ꝯuerſionē ipſoꝝ non eſt dubiū ptinē:quādo ſic recipiunt vt in bonis partib⁹ cōmutent. In ſinu eoꝝ:vtiqꝫ in aīaꝝ ſecreto debemus accipe: vbi ſemꝑ fit glorioſa ꝯuerſio. Seqtur: Improꝑium ipſoꝝ qd exprobrauerunt tibi dñe. Fecerūt iniurias:dicāt laudes:fuerūt increduli:ſint deuoti:extiterūt ſupbi:fiant humiles. Tūc eniꝫ dñs glorioſe vindicatus agnoſcit:quando
Al. paſcue eie. maledicoꝝ ore laudat.⌊ Nos autē pp̄ls tuus ⁊ oues
Al. ſeculum. † gregis tui:ꝯfitebimur ibi in † ſecula.⌋ De illis ſic arbitror dicit reliquijs:qui Mathatie ſtudio ꝯgregati legē dñi cuſtodire meruerunt. Iſte reuera ſunt oues dñi:que eius gloriā ꝯfitētes in fidei firmitate mānſerūt. Poteſt aūt hoc ⁊ generaliter accipi:vt ibi magis videat ⁊ populus chriſtianus:qꝛ ſicut ſepe dictum eſt:ex duob⁹ populis ꝯgregatio facta eſt:vna ſāctoꝝ. Intuēdum aūt eſt lamētationē ſuam qua ſuauitate ꝯcluſerit:vt dñi dicat eſſe gregem pro quo deuotiſſimus ſupplicabat:ne diutius iraſceret eis quos ſuos
Al. In generatiōe ⁊ generationem annunciabimus. eē meminerat.⌊ †Et in ſeculū ſeculi narrabim⁹ laudem tuā.⌋ Hic illam tāgit futuri ſeculi beatiſſimaꝫ pſalmodiaꝫ:quam chorus ſanctoꝝ ſine ceſſatione dicturus eſt:non vt alios inſtruat:qꝛ ibi nullus erit indoctus:ſed vt honorē debitum reddētes preconioꝝ ipſoꝝ ſuauitate paſcantur. Concluſio.

Secundus iſte iaꝫ pſalmus eſt:qui honorabiles Hieruſalē pia lamētatione defleuit. Sed ſciēdum qꝛ ſeptuageſimuſtertius captiuitatē ꝯtinet:quam ptulit ſub Romanis:iſte vo Antiochi regis deflet ſacrilegā ⁊ crudeliſſimam vaſtitatem. Conſiderādum quoqꝫ ⁊ alta mēte condendum eſt:qd charitatis ſtudio cōmonemur eccleſie dei bonis letari:⁊ iterum calamitatib⁹ eius vehemēter affligi. Legit enim:felices qui gaudēt in pace tua:⁊ felices oēs qui contriſtabunt in oībus flagellis tuis.
Jo.xviii. Quapropter ꝯuenit vt qd vnicuiqꝫ fidelium ꝑuenerit:ad noſtros dolores ꝑximitatis ſtudio transferamus:ſicut Apoſtolus dicit: Si quid patit vnū mem-
1. Corint.12. brū:compatiunt omnia mēbra:ſiue glorificat vnū mēbrum:congaudent omnia mēbra. Hinc eniꝫ charitas illa pceſſa conquirit:hinc pdicata vnitas inuenitur. Et ſi cauſam boni iſtius altius pſcruteris:hinc ⁊ illa celeſtis affectio gignitur que domini eccleſiam locupletari monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum.78[m].

❡ In finem pro his qui immutabuntur: teſtimonium Aſaph pſalmus. LXXIX.

Qui regis iſrael itēde:qui deducis velut ouem ioſeph. Qui ſedes ſuper cherubin:manifeſtare coram effraim beniamin ⁊ manaſſe. Excita potētiam tuaꝫ ⁊ veni: vt ſaluos facias nos. Deus cōuerte nos: ⁊ oſtende faciem tuam ⁊ salui erimus. Domine deus virtutum: quouſqꝫ iraſceris ſuper orationem ſerui tui. Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potū dabis nobis in lachrymis in menſura. Poſuiſti nos in ꝯtradictionē vicinis noſtris: ⁊ inimici noſtri ſubſannauerūt nos. De⁹ virtutū conuerte nos: ⁊ oſtēde faciē tuaꝫ ⁊ ſalui erimus. Uineā de egypto tranſtuliſti:eiciſti gētes ⁊ plantaſti eaꝫ. Dux itineris fuiſti in cōſpectu eius: ⁊ plantaſti radices eius ⁊ impleuit terram. Operuit mōtes vmbra eius: ⁊ arbuſta ei⁹ cedros dei. Extēdit palmites ſuos vſqꝫ ad mare ⁊ vſqꝫ ad flumen propagines eius. Ut quid deſtruxiſti maceriam eius: ⁊ vindemiant eaꝫ oēs qui pretergrediunt viam. Exterminauit eam aper de ſylua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eaꝫ. Deus virtutum ꝯuertere:reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vineā iſtam. Et pfice eā quaꝫ plantauit dextera tua: ⁊ ſuꝑ filiuꝫ hominis quē ꝯfirmaſti tibi. Incēſa igni ⁊ ſuffoſſa:ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua ſuꝑ virum dextere tue: ⁊ ſuꝑ filiuꝫ hominis quē ꝯfirmaſti tibi. Et non diſcedimus a te viuificabis nos: ⁊ nomē tuum inuocabimus. Dñe deus virtutū ꝯuerte nos: ⁊ oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus.

Doctis viris ⁊ in auditorio Chriſti ſalutariter eruditis:ſi qs vſitata repetē conet offendit. Nam cū oīa tituli iſtius verba iaꝫ nota ſint:reſtat vt hoc qd nouiter dixit: Teſtimoniū Aſaph pquirere debeamus. Iſte Aſaph ante trepidus:aū ſollicitus:qui pro ſynagoge peccatis viſus eſt pſalmis prioribus exorare:tanta nūc pſumptione cōplet:vt iam cōmutatis in melius teſtimoniuꝫ ꝯuerſionis phere videat. Dicit enim de pmo aduētu dñi Saluatoris qui hoiem deterioratuꝫ lege peccati ad ſancte ꝯuerſationis dona pduxit:tranſlatāqꝫ vineaꝫ de egypto potētie ſue

radice

radice ſolidauit. Hoc eſt qđ dicit: Teſtimonium pro his qui immutabunt. Cātatur ergo hymnus iſte de aduentu viri agricultoris ⁊ vinea domini: vt iam non obſcuris: ſed manifeſtis precibus eius poſtuletur aduentus: Qui pſalmus eiuſdem rei ſecundus eſſe dinoſcitur.

Diuiſio.

Aſaph iſte quē titulus pꝺcinuit cōmemorauit: In pꝛima ſectione dñi deprecat̄ aduētum. Secūda: teſtat̄ queādmodū vinea que eſt eccl'ia toto orbe ſit dilatata. Tertio loco: icarnationis eius beneficio per ſimilitudinē vinee viſitare deprecat̄ eccleſiam: ſeqꝫ domino poſtulat adherere.

Expoſitio.

Al. ouem
Al. manifeſtare

Qui regis iſrael intēde: qui deducis velut oues ioſeph. Qui ſedes ſuper cherubin appare. Per ſecūdam ſpeciē definitionis que grece Enneomatice dicit̄: latine notio nuncupat̄: magno deſiderio venire Chriſtus dñs poſtulat̄: vt per id qđ facit planiſſime indicat' eſſe videat̄. Nā iſta ſpecies definitionis nō per ſubſtātiam: ſed per act' ſuos vnāquāqꝫ pſonaꝫ indicare cognoſcit̄. Recte igit̄ dr̄ regi celi ⁊ terre: Qui regis iſrael: cuius arbitrio ⁊ creata ſunt: ⁊ adminiſtrant̄ vniuerſa. Sed quāuis oia in eius poteſtate ſint poſita: illa tñ regere dr̄ que ſe tractare celeſti cōuerſatione nouerūt. Ideo enī ſubiunctū eſt: Iſrael: qꝛ ipſos ppitius regit qui eū puro corde reſpiciunt.

DEF

INTER

Iſrael enim interpꝛetat̄: ſicut ſepe dictū eſt: vir mente vidēs deū. Intēde: ac ſi diceret: ſupra nos lumen tue pietatis infunde: vt qui per nos ſum' tenebroſi: aſpectus tui reddamur claritate conſpicui. Seqtur: Qui deducis velut oues Ioſeph. Ioſeph: fidelē pplm debemus aduertē: qui ſic in caulas dñi deducit̄: quaſi oues ad paſcua ꝯgregent̄. Naꝫ ⁊ ipm nomē Ioſeph ſignificat ſine opprobꝛio: qđ deuoto pplo certum eſt ꝯuenire. Et nota ppꝛia verba ſingulis data fuiſſe pſonis. Regit̄ qui iſrael eſt: deducitur qui Ioſeph eſt.

INTER

Addidit: Qui ſedes ſup cherubin appare. Cherubin: plenitudo ſciētie iterpꝛtat̄: in qua Chꝛm dñm inſidē manifeſtum eſt. Sed qm̄ adhuc in ſecreto ſue maieſtatis erat: rogat vt bñficio ſcē incarnationis appeat: quatenus fideles ſuos firmiſſima credulitate cōſolidet. Et vide qꝛ trina inuocatione verſus iſte cōtextus eſt: vt oia coopari ſanctā ſignificet trinitatē. Coraꝫ effrem beniamin ⁊ manaſſe. Excita potētiam tuaꝫ ⁊ veni: vt ſaluos facias nos. Iſta noia ꝯſtat eſſe gētis hebꝛaice: ante quos vt appeat ſpirituali v̄tute deprecat̄: hoc eſt: vt ſicut pmiſſus fuerat per pphetas ex iudeoꝝ gēte naſcat̄. Sed qm̄ nō incaſſuꝫ hec nomina moꝛe ſcripture diuine videnť aptata: interpꝛetationes eoꝝ ſtudioſiſſime regramus. Effrem: ſignificat fructificatio. Beniamin: filius dextre. Manaſſes: oblitus. Has v̄tutes ineſſe ꝯſtat dño Saluatori. Fructificauit enī: quādo ad tps coꝛpoꝛe trucidato: ad ppetua celoꝝ regna ſurrexit. Filius dextre. i. filius oipotētis pr̄is. Oblitus: illud idicat: quādo iniuriaꝝ ſuaꝝ oblit' in cruce poſitus pro iudaico pplo ſupplicauit. Oꝛabat ergo vt in his virtutib' veniret quas eum facturū eē nullatenus ambigeret. Seqtur: Excita potētiam tuā ⁊ veni vt ſaluos facias nos. Quantam nobis vtilitatē per icarnationē dñi nouerat eſſe tribuendā: tāto ſtudioſe depcat̄: vt excitet potētiam ſuam ⁊ veniat ad pctā humani generis abluēda. Qđ enim deſiderium: que pcesque vota ſufficiant illud expetere qđ mundus poſſit a ſua impietate ſaluare?

Al. effraim

IDI

Al. non dei.

Deus ⁊ virtutū ꝯuerte nos: ⁊ oſtēde faciem tuā ⁊ ſalui erimus. Qm̄ credebat in ſe mirabilia facienda: iuſte deū inuocauit virtutū: qui ſolus pualet de icredulitatis moꝛte liberare. Et qꝛ ſe nouerat eē diſtoꝛtum: ꝯuerti ſe magnopꝛe poſtulauit. Hoc enī cui ꝯueniat facē: niſi v̄tutū dño qui ſolus potēs eſt que vult vniuerſa cōplere? Poſt ꝯuerſionis aūt bñficiū apte ſeqtur: Oſtēde faciem tuā: qꝛ ſolet diuinitas hoies iam ꝯuerſo coꝛde reſpicē. Qđ enim addidit: Et ſalui erimus: euidēter ſignificat dñm Saluatoꝛē: cui' reuera ſumus icarnatione ſaluati. Dñe deus virtutū: quouſqꝫ iraſceris ſ᷑ ī oꝛonē ſerui tui? Hoc de illo tēpoꝛe ſentiendū eſt: quo Aſaph venire dñm poſtulabat. Et qꝛ pro diſpēſatione diuina erat aliquateñ' differēdū: dicit: Quouſqꝫ iraſceris in oꝛonē ſerui tui: vt nō illam iam ꝯuenire facias que pmiſiſſe cognoſceris? Et intuere pietatē ac deſiderium ſupplicātis. Iratum ſibi dñm credebat: qm̄ humano generi ſubuenire tardabat. Cibabis nos pane lachꝛymaꝝ: ⁊ potū dabis nobis in lachꝛymis in mēſura. Poſtq̄ ſe differri pſe pſenſerat: enumerat mala que paſſurus erat pplſ hebꝛeoꝝ. Dicit enim: Cibabis nos pane lachꝛymaꝝ: ſignificās eos ſub afflictione victuros. Panis enī lachꝛymaꝝ: vita eſt plena doloꝛib': ſed tñ in ea dñi miſeratione cibamur: qꝛ cladib' erumniſqꝫ non extinguimur: ſed poti' erudimur. Seqtur: Et potuꝫ dabis nobis in lachꝛymis. Prius dixit: panē: nūc dicit ⁊ potum. Iſta enim duo ſunt: qb' viuit ois humanitas: vt panē pro q̄libet eſca ponas: potū pro oi potione. Naꝫ qđ tēpus a lachꝛymis eē poterat vacuū: qb' ⁊ ipſa refectio videbat̄ eē ploꝛatio? In mēſura: in diſtributo modulo dicit: ſicut ait Apl's. Fidelis deus qui nō patietur vos tētari ſup id qđ poteſtis: ſed faciet cū tentatione etiam ꝓuētum veſtrum vt poſſitis ſuſtinē.

Al. ſuper

I. Corint. 10.

Al. ſubſannauerunt

Poſuiſti nos in ꝯtradictionem vicinis noſtris: ⁊ inimici noſtri ſ᷑ deriſerūt nos. Cōtradictio gētilis illa cogitāda eſt: que aduerſum pꝺicatores Chꝛi prauis ꝯtētionib' erigebat̄: credēs illa ſe poſſe defendē: que in templis ſuis videbat̄ adoꝛare gētilitas. Siue magis illud tps cōmemoꝛare videt̄: qđ in ſupioꝛib' dixit: qꝛ ſub rege Antiocho dū aliqui iudei ſacrificarēt idolis: ꝯtradicebant his qui legē dñi cuſtodire videbant̄: ⁊ ideo vicinos parētes debemus aduertē: qui eis pꝛimitate generis adherebāt. Seqtur: Et inimici nr̄i deriſerunt nos. Merito inimici deridebant: inter quos tā nefariū videbāt eſſe certamē: vt pars eoꝝ rū in priſtina religione ꝯſtaret: pars aūt idolis conſecta ſeruiret. Dñe ſ᷑ deus virtutū cōuerte nos: ⁊ oſtēde faciē tuā ⁊ ſalui erimus. Repetit verſuꝫ quē iaꝫ ſupius añ hos tres poſuiſſe mōſtrat̄: qꝛ deſiderātis mos eſt frequēter repetē: que magnis pcibus poſtulat aduenire. Ipa eſt ergo facies: id eſt: pſentia chꝛiſti per quā ſalui facti ſumus. Ipſa: per quā laqueos moꝛtis euaſimus. Ipſa deniqꝫ que ⁊ idignis ⁊ ꝯtuētib' celoꝝū regna largit̄. Vineā ſ᷑ ex egypto trāſtuliſti: eiecꝭſti gētes ⁊ plātaſti eā. Venit ad ſecūdā ſectionē in qua per myſticas figurationes: que fuerint geſta cōmemoꝛat. Qđ ſchema dicit̄ Metabole: vnius rei frequēs iteratio ſub varietate verboꝝ. Per hos enī ſex verſus vſqꝫ ad tertiā diuiſionē: vinea iſta deſcribit̄. Vineā enī dicit: hebꝛeoꝝ gentē: quā poſitā in typo ꝯſtat eccleſie: vñ fideliū nata eſt cōgregatio populoꝝ. Vinea quippe: a vitibus dicta eſt. Hāc ex egypto deduxit magnis notiſqꝫ miraculis: ⁊ expulſis gētib': id eſt ammoꝛreis: cethęis: iebuſeis: ceteriſqꝫ

Al. non dei.

Al. de

SCHE

ETY

alijs finitimis eoꝝ:tanq̄ mirabilis plātauit agrico-
la. Hoc eſt teſtimoniū redditū de imutatis hebreis:
qḋ ꝑtinet in titulo. Uinea ſiqdē eccl'ie ꝛ hic pulcher
rime cōparat:q̄ꝛ ſicut illa iter folia caduca neceſſa-
rios īfert fruct⁹:ſic ꝛ iſta iter turbas vmbratiles pec
catiū ornat fruge ſcōꝝ:qui ſcli hui⁹ afflictiōe tanq̄
torcularib⁹ preſſi:ſaporē norūt emanare dulciſſimū.
Sine q̄ꝛ foſſa plus ꝑficit ꝛ potata multiplicat:qḋ ſo
li merito dat eccl'ie:que ſolet paſſionis falce creſcē:ꝛ
ꝑſecutionū plagis in ſcō pplo ſemꝑ augeri. Sed hec
vinea quēadmodū per vniuerſū mūdum dilatata
Al. dux itine ris fuiſti. ſit:ſubter edicit. ⌊ Uiā feciſti in ↄſpectu eius:ꝛ plā-
taſti radices ei⁹ ꝛ repleta eſt terra. ⌋ Iſti vinee fru-
Al. impleuit terram. ctuoſe que mūdi ſpatia cōprehēdit:viā fecit dn̄s:dū
eius ↄſpectib⁹ appere dignat⁹ eſt. Ipſa enim ꝑficiēdi
fuit cauſa vt ſuū videret agricolā:ꝛ ab eo imbrē ꝑdi
cationis acciperet:q̄ten⁹ fruct⁹ ſuauiſſimos ꝑcrearet.
Sequit:Et plātaſti radices eius ꝛ repleta eſt terra.
Radices ei⁹ ſunt ꝓphete celeſtis regis oꝑatione plā
tati:ex qb⁹ illa felices palmites tendens:vniuerſum
mundū quaſi amenis fidei vmbraculis occupauit.
⌊ Operuit mōtes vmbra ei⁹:ꝛ arbuſta ei⁹ cedros dei. ⌋
Latitudo ꝛ altitudo iſtius vinee decēter exponit. Il
los eni nouit operire quos nutrit:q̄ꝛ ei⁹ vmbra fructi
ficat ꝛ ampli⁹ facit creſcē que magis tegē cōprobat.
Sed q̄lis eſt iſta vinea que mōtes opit? Utiq₃ ſup-
na:q̄ꝛ quelibet altitudo terraꝝ cuncta ſub celo eſt.
Sequit:Et arbuſta eius cedros dei. Quia cedros di-
xit:hīc arbuſta poſuit. Uites eni q̄ in arbores aſcen
dūt:arbuſta noiant. Sed quis in 36⁹ pſalmo:cedros
pro ſupbia deſignāda poſitas dixerimus:tn̄ q̄ꝛ hic
eſt additū:Dei:martyres debem⁹ aduertē:qui in ec-
cleſia Chrī iter altiſſima ſunt cacumina ↄſtituti. Et
hos eccleſia ꝓtegit:q̄ꝛ in ei⁹ eē gremio cōprobant.
Al. Extēdit Al. ſuos ⌊ Extēdiſti palmites ei⁹ vſq₃ ad mare:ꝛ vſq₃ ad flu
men ꝓpagines ei⁹. ⌋ Palmites:ſignificant diſcipulos
dn̄i:qb⁹ ipſe in euangelio dicit:Ego ſum vitis vera ꝛ
Joan. 15. vos palmites. Mare:cūctaꝝ gētiū vult itelligi ſciſſi
mā credulitatē. Extēdiſti eni₃ dicit:q̄ꝛ ab Hieroſo-
lymis hec vinea per apl'oꝝ ꝑdicatiōes in cūctas mū
di ꝑtes extēſa eſt. Accipe eni localem nō poſſum⁹:de
qua iā dictū eſt:Plātaſti radices ei⁹ ꝛ repleta eſt ter-
ra. Propagines aūt ei⁹ filios regenerationis dic:qui
a flumine Jordane manauerūt:vbi dn̄s in exēplum
Al. deſtruxiſti. nr̄e ſalutis baptiçari dignat⁹ eſt. ⌊ Ut qd depoſuiſti
maceriā ei⁹:ꝛ vindemiāt eā oēs qui trāſeūt viā. ⌋
Al. ꝑergre dimitur. Iſtius vinee que a iudaico pplo duxit originē:miratˀ
cur fuerit euerſa munitio:hoc eſt:dn̄i ſubtracta defē
DEF ſio. Maceria eſt eni de ſolis lapidib⁹ ↄſtructa cuſto-
dia:que ſolet vineas defēſabiliter circuire. Et meri-
to tali v̄bo in ſupiore trāſlatione ꝑmāſit. Sequit:Et
vindemiāt eā oēs. Hic vīdemiāt:in malo poſitū de-
bem⁹ accipe:ſic ꝛ Hieremias dic: Uide dn̄e ꝛ ↄſide-
ra:q̄ꝛ vindemiaſti nos:ſacerdos ꝛ ꝓpheta de ſāctua-
rio tuo defecerūt. Uindemiāt ergo dic:diripiūt atq₃
ↄculcāt:qḋ a trāſeūtib⁹ fieri ſolet:qui ꝑdicādi ſtudio
ETY labores auferre nitunt alienos. Uindemia di:quan-
do vua viti demit:qḋ etiā iſti vinee de⁹ per Iſaiam
Iſa. 5. ꝓphetā minat. Deſtruā maceriā eius:ꝛ erit in dire-
ptionē:ꝛ deſtruā parietē ei⁹:ꝛ erit in ↄculcationē. Ad
didit:Qui trāſeūt viā. Gētes ſignificat:que viam.i.
Chrīm dn̄m tranſeūtes:in idoloꝝ ſacrificijs iugiter
ꝑmanebāt. ⌊ Exterminauit eā aper de ſylua:ꝛ ſingu-
ETY laris ferus depaſtus eſt eā. ⌋ Exterminauit:extra ter
minos atq₃ patriā ſuā vbiq₃ diſꝑſit:qḋ in gēte ↄtigit

iudeoꝝ. Hoc eſt qḋ ſuperius ait: Uindemiant eam.
Aprū: Ueſpaſianū forſitan debemus accipe:qui illis
extitit ꝛ fortis ꝛ ſeuus. Per hoc aūt nomē ſignificat
iudeis fuiſſe ↄtrarium:qui hoc aial inter cetera hēre
videbant imūdū. De ſylua.i. de gētib⁹:que merito
ſyluis ſqualidis cōparant:qui adhuc iſiti de fructuo
ſo germine nō fuerūt. Aper enim dictus eſt:ab eo qḋ ETY
in locis aſperis cōmoret. Singularē aūt ferū: Titū
eius filiū memorat:qui reliquias belli tāta popula-
tione ↄtriuit:vt gētem ꝛ ciuitatē quaſi herbaꝝ pabu
la terribili depaſtatione ↄſumeret. Neceſſe eni₃ fuit
hoc vinee ↄtingē cui⁹ maceria videbat eē depoſita.
Spiritualiter aūt aper ꝓpter ferocitatē ꝛ fortitudi-
nē nimiam:diabolus itelligi pōt. De ſylua aūt dixit:
q̄ꝛ cogitationes eius agreſtes auiectæ ſemꝑ exiſtunt.
Et nota ꝙ his ſex verſib⁹ qui ꝑdicti ſunt: vinea iſta
deſcribit per quartā ſpeciem definitionis:que grece
Hypographice:latine deſcriptionalis appellat. Hec DEF
adhibita circuitiōe dictoꝝ factorūq₃ rē de qua que-
ritur cōpetēti ſignificatione declarat. ⌊ Deus virtu-
tū ↄuertē:reſpice de celo ꝛ vide ꝛ viſita vineā iſtā.
Et ꝑfice eam quā plātauit dextera tua:ꝛ ſuꝑ filiū ho
minis quē ↄfirmaſti tibi. ⌋ Relatis oībus que ſupe-
rius ↄgeſſerūt: Aſaph venit ad tertiā ſectionē:in qua
rogat vt oīpotēs agricola viſitet vineā diſſipatā quā
plātare dignatus eſt:ꝛ reſpiciat ſuꝑ filium hominis
quē ↄfirmauit ſibi. Cōmutat⁹ quippe in melius:hoc
ſingulare remediū rebus omnib⁹ expetebat:vt Chri
ſto dn̄o ſupplicaret. Cū dicit:Deus virtutum cōuer-
tere:petit eum vt ſupplices ſuos ſerenus aſpiceret:ꝛ
periclitantib⁹ ſubueniret. Sequit:Reſpice de celo
ꝛ vide:ſcilicet qb⁹ fluctib⁹ laboret humanitas:qui-
bus peccatis ad inferna rapiat:ꝛ delectet vitijs vn-
de eam ꝑpetua morte ↄſtat extingui. Cum aūt dicit:
Uiſita vineā iſtam ꝛ dirige eam quā plātauit dexte
ra tua:aduētū ſancte icarnationis expoſtulat:vt pre-
ſente cultore ſuo vinea plātata ꝑficiat:ſine quo nec
fructus inferre poterat:nec ꝑficuā habere culturā.
Addidit:Et ſuper filiū hominis quem ↄfirmaſti ti-
bi. Omnino declaratū eſt:qḋ ſuperius dixit:Uiſita.
Filius quippe hominis Chriſt⁹ eſt dominus:ex Ma-
ria virgine genitus:a patre nat⁹ ante omnia ſecula.
Qui vtiq₃ ↄfirmatus eſt:quādo de ipſo veritas pa-
terne vocis inſonuit dicens: Hic eſt filius meus di- Math. 3.
lectus in quo mihi bene complacui: ipſum audite.
⌊ Incēſa igni ꝛ effoſſa manu:ab increpatione vul- Al. incenſa
tus tui peribunt. ⌋ Incēſa igni ꝛ effoſſa manu:huma- Al. non hēt.
na vitia ſignificata debemus aduertere. Incēditur
quippe aliquis igne cupiditatis ſiue calore ſuperbie:
quando crimina nefanda cōmiſerit. Effoſſa vo ma-
nu ſunt:cum per operationē ſceleratam alijs ꝑpara-
mus inſidias:ꝛ decipe volumus neſciētes: dum nos
in ipſam magis foueā corruamus. Hec ergo pecca-
ta ab increpatione vultus domini peribūt: quando
illis dicēdum eſt:Ite in ignem eternū qui paratus Math. 25.
eſt diabolo ꝛ angelis eius. Non eni₃ vlterius viſuri
ſunt:quē propter ſua ſcelera ꝑdiderunt. ⌊ Fiat ma-
nus tua ſuper virum dextere tue:ꝛ ſuper filium ho-
minis quem confirmaſti tibi. ⌋ Grande ſacramentū:
grande munus diuinitatis exponitur:quia tādiu for
ſitan dubitari potuit ꝙ Iſrael ſolus fieret: donec
ſalutaris dominus adueniret. Illo enim veniente
promiſſio tota completa eſt:nec vlterius ab ipſo di-
ſcedit eccleſia que ſponſi ſui ſpirituali dilectione cō-
iuncta eſt. Nam cū dicit:Fiat manus tua ſuꝑ virum

dextere

dextere me:opatione ſancte incarnationis expoſcit.
Ps.43. Ipſe eſt eni dextera pr̄is:de quo alio loco dicit: Non
eniȝ in arcu meo ſperabo:ꝛ gladi⁹ meus non ſaluabit
me:ſꝫ dextera tua ꝛ bracchiū tuū ꝛ illuminatio vul
tus tui. Deide more ſuo ꝓpter explanatione repetit
qđ ſuꝑius dixit: Et ſup filiū hoīs. A cōi iungēdū eſt.
Fiat manus tua.i.opatio ſancta ad effectū promiſſa
perducat. Filius eni hoīs:idem ipſe eſt dn̄s Chriſtus
qui etiā dextera pr̄is eſt. Seqtur: Quē cōfirmaſti ti
bi. Cōfirmatus eſt vtiqꝫ apud hoīes:ſicut iam dictū
Math.3. eſt:qn̄ de ipſo vox paterne vitatis īſonuit dicēs: Hic
eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi bn̄ cōplacui:ipſuȝ
audite. Ob nō piget eiuſdē exēpli iteratione declara
re:qn̄ ꝛ in auctoritate eadē verba ꝯſtat eſſe reperta.
[Et nō diſcedimus a te:viuificabis nos ꝛ nomē tu
um inuocabimus.] Ad ſupiora reſpicit pars iſta vo
cabuli. Dicit eni. Fiat man⁹ tua ſup viꝝ dextere tue:
id eſt:vt mittere digneris filiū tuū:qui reū mundus
liberet a crimine peccatoꝝ. Et non diſcedimus a te:
id eſt:quē ſemel mēte ꝯcepimus:cordis oculis iugi
ter īueniur. Nec a te deuotionē noſtram poſſumus
amouere:cui⁹ aduenire filium magnopere cognoſci
mur expeti ſe. Et que ſit vtilitas ab ipſo nō diſcede
re:ꝯſequēter exponit. Viuificabis nos ꝛ nomē tuuȝ
inuocabimus. Viuificabis nos:qn̄ peccatorū morte
depoſita ex aqua ꝛ ſpiritu ſcō renaſcimur. Nomē au
tem ei⁹ inuocabimus:hoc ſignificat:qm̄ dn̄i Chriſti in
ſtitutione ſalutari in oratione quotidiana nomē pa
tris iugiter inuocamus. [Dn̄e deus v̄tutū ꝯuerte nos:
ꝛ oſtēde faciē tuā ꝛ ſalui erimus.] Que ſuauitas: que
ſit vtilitas v̄ſiculi huius hinc dat̄ itelligi:qm̄ in hoc
pſalmo triplici euȝ repetitione memorauit:vt quaſi
prati floriferi planitiē tēſam per ordines certos io
cūditas roſei coloris ornaret. In iſta ſiqdeȝ breuita
te:regulā toti⁹ religionis exponit. Primū eſt eniȝ:vt
nos dn̄s ꝯuertat. Deide:vt oſtēdat faciē ſuā. Tertio:
vt ſaluos efficiat. Nō eni anteq̄ ꝯuertat oſtendit fa
cieȝ ſuā:nec ſaluat niſi nos prius lumine ſue pietatis
inſpexerit. Quapropter verſus iſte mente condēdus
eſt:qꝛ per ipſum ſub breuitate petimus quicquid no
bis expedire monſtratur.

Concluſio.

Nimis Aſaph iſtū cōmutatū ꝯſtat in meli⁹:qui
vineā Chriſti dilatatā toto orbe ꝯſpexit:
ꝛ palmites ei⁹ mōtes obūbrare vidit ꝛ cedros. Spe
ctaculū reuera beatū cui⁹ amenitas ipſa cogitata re
fectio eſt:vt toto mūdo vna vinea vmbrā faciat ſuis
frōdib⁹:ne gs fideliū reddat̄ ſole fuſcatus. De qbus
Ps.120. ſcriptū eſt: Per diē ſol non vret te:neqꝫ luna per no
cteȝ. Verū iſta vinea pro botris muſtuoſis ſcōs īfert
fruct⁹:martyres creat:ꝓphetas educit:apoſtolos gi
gnit:fideles edit innumeros:ꝛ quicquid in eccleſia ſā
cta glorioſe gerit̄:iſti ſimilitudini decēter aptat̄.
Explicit expoſitio in pſalmum.79ᵘ.

¶ In finem pro torcularibus Aſaph quin
ta ſabbati. LXXX.

Exultate deo adiutori nr̄o:iubi
late deo iacob. Sumite pſal
mū ꝛ date tympanū:pſalteriū
iocūdū cū cithara. Buccinate i
neomenia tuba:in iſigni die ſol
lennitatis veſtre. Quia prece
ptum in iſrael eſt: ꝛ iudiciū dei iacob. Teſti
monium in Ioſeph poſuit illud:cuȝ exiret
de terra egypti linguā quā nō nouerat audi
uit. Diuertit ab oneribus dorſum eius:ma
nus eius in cophino ſeruierunt. In tribula
tione inuocaſti me ꝛ liberaui te:exaudiui te
in abſcondito tempeſtatis:probaui te apud
aquaȝ cōtradictionis. Audi populus meus
ꝛ cōteſtabor te:iſrael ſi audieris me nō erit
in te deus recens:neqꝫ adorabis deum alie
nū. Ego eniȝ ſum dominus deus tuus qui
eduxi te de terra egypti:dilata os tuuȝ ꝛ im
plebo illud. Et non audiuit populus meus
vocē meā: ꝛ iſrael nō intēdit mihi. Et dimi
ſi eos ſ̄m deſideria cordis eoꝝ:ibūt in adin
uentionibus ſuis. Si populus meus audiſ
ſet me:iſrael ſi i vijs meis ambulaſſet. Pro
nihilo forſitan inimicos eorū humiliaſſem:
ꝛ ſuper tribulantes eos miſiſſem manum
meam. Inimici domini mentiti ſunt ei: ꝛ
erit tempus eorum in ſecula. Et cibauit il
los ex adipe frumenti: ꝛ de petra melle ſatu
rauit eos.

Pro torcularibus:ecclīā ſignificari ſupe
rioribus eſt titulis idicatū. Sed qm̄ ibi
hāc ꝑfigurationē in vuarū expſſione po
ſuimus:nūc in vuarū vindemys explice
mus. Cū tunſus aceru⁹ oliuaruȝ ſubiect⁹
fuerit agricolaꝝ arte pōderibus:nimiaqꝫ ceperit ꝑſ
ſura torqueri:ꝛ amurcā cenoſam ꝛ oleum pinguiſſi
me puritatis emanat. Quod in eccleſie perſecutioni
bus fieri poſſe non dubium eſt:quando ꝛ deo puras
mentes declarat ꝛ ſecilētas conſcientias euidenter
aſſignat. Quīta v̄o ſabbati:ſignificat a ſabbato quin
tum diem:quando dominus in cōditione rerum ex
aquis creauit animalia:ſicut Geneſis lectio decurſa
teſtatur. Dixit deus:producant aque reptilia anima Gen.1.
rum viuarum. Hoc ad baptiſmatis gratiam ſimili
tudine decora cōiungitur: Que reuera animalia vi
ua ſua fecūditate producit:dum ſanctificate aque i
maculatos reddunt:quos pollutos propriis ſceleri
bus acceperūt. Sed vt partib⁹ res expoſitas in vnaȝ
ſeriem colligamus:intētio tituli talis eſt:vt in fineȝ
deſignet dominū Chriſtum: Pro torcularibus eccle
ſiam: Aſaph congregationem: Quinta ſabbati bapti
zatos. Unde colligitur pſalmum in eccleſia domini
regenerate congregationi eſſe locutuȝ. Hic enim
Aſaph ad hiſtoriam quidem loquitur iudeis:ſed me
lius ſpiritualiter intelligitur de populo chriſtiano.

Diuiſio.

In prima parte pſalmi: loquitur Aſaph
fidelibus:vt per organa diuerſa muſico
rum laudes debeant domino perſonare:
quoniaȝ multa beneficia ſuo populo pre
ſtare dignatus eſt. Secunda:verba ſunt
domini comminantis ne idola colantur: ſed ipſe ſo
lus adoretur qui preſtare ꝑfutura munera ꝯſueuit.
In tertia parte: Aſaph ex ſua iteꝝ pſona releguntur
quens infideles aut fallaces extiterit:cum eis dona

domini copioſa largitate collata ſint. Expoſitio.
Exultate deo adiutori nr̃o:iubilate deo
iacob.] Aſaph iſte quē ſepe diximꝰ ſigni
ficare ſynagogā:pplos cōmonet fideles
vt nō deſinant cū ſūma letitia deo lau
des dicere:qui eos a ſeuiſſimis periculis
eſt dignatꝰ eripere. Adiutori aūt qđ dixit:verꝰ deus
tali v̄bo declarat̃ :q2 ficticius deꝰ nō eſt adiutor ſed
eliſor:nō ſanās ſed vulnerās:nō ſubleuās ſed valde
demergēs. Noſtro eni dn̄ dicit:deuotos ſe cōmone
ETY re teſtat̃. Jubilate dictū eſt a iuuādo.i. delectando:
vt quibꝰ nō poterat exultatio v̄boꝝ ſufficē:in abun
dantiſſimā atq3 inexplicabilē letitiā pſilirēt:vocēs
gaudentibꝰ animis dn̄o debere gratias agere:nō cō
fuſos aliqua anxietate cantare. Nā ſi terrena deſpi
cimus:ſemꝑ ex illo leti ſumus:ad quē mens incerta
atq3 titubans nō pōt puenire. Jacob: ſignificat po
pulū chriſtianū:cui anterior ſynagoga ꝯſentit:dum
ad iſtū per grām tranſlatū eſt:qđ illi ꝯſtat ablatum.
Hi ſūt quos dixit:Quinta ſabbati:qui de ſacra ſcilz
regeneratiōe naſcunt̃.[Sumite pſalmū ꝛ date tym
panū:pſalteriū iocūdū cū cithara.] Organa quidez
iſta vtraq3 muſica ſunt:ſed cauſas ꝯtinere ꝓbantur
egregias. Dicit eni: Accipite pſalmum ꝛ date bonas
operas. Pſalmus eni ad diuina v̄ba ptinet intimāu
da:qm̃ ꝯformatio ipſiꝰ canoꝝ ventrē (ſicut ſepe di
ximus) habet in capite:qđ merito ad pſalmū refert̃:
DEF qui ſemꝑ reſonat ſupna myſteria. Tympanū eſt:qđ
tenſo corio quaſi ſupra duas:vt ita dixeris:metas ſi
bi ab acuta parte copulatas ſolet reſonare pcuſſum:
ſicut hominū corpꝰ:dum pro dn̄o tribulatione qua
titur:ad ſuperna mādata dulcius tēperat̃. Hoc ergo
cōmonet:vt accipientes diuina v̄ba dn̄o debeamus
offerre terrena:q2 tunc deo bene damus tympanū
dū elemoſynas facimus:cū ieiunijs corpꝰ affligimꝰ:
cū vitia ſeculi cū ſuo auctore nihilominꝰ deſpicimꝰ.
Addidit: Pſalteriū iocūdū cum cithara. Admonet
etiā ꝛ hec duobꝰ iocundiſſime copulari:vt ꝛ v̄ba dei
que in pſalterio cōtinentur:ꝛ cithara que humanos
actꝰ ſignificare cognoſcit̃ :in vnā ſocietatē debeant
puenire:q2 vtrūq3 melos ſibimet copulatū:dn̄o pro
bat̃ acceptū. Pſalteriū eni:idē ſignificat qđ pſalmꝰ.
Cithara:qđ tympanū:ſed diuerſitate nominū eaſdē
res ſub breuitate ꝯcluſit. Naz quēadmodū cithara
ꝯtra pſalteriū ꝯformata ſit:frequēter expoſitū eſt.
In hoc aūt ꝛ ſequētivſu iterū nobis enthymemati
cus.i. rhetoricus ſyllogiſmus eluceſcit eodez modo.
Canere ꝓceptū eſt in iſrael ꝛ iudiciū deo iacob: Can
SYL tandū eſt igit̃ in initio mēſis tuba in die inſigni ſol
lennitatis eoꝝ. Modo reliqua ꝑſcrutemur.[Cani
te initio menſis tuba:in die inſigni ſollennitatis ve
ſtre.] Preceptū fuerat inter alia iudeis:vt a primo
Al. buccina te in neomenia die ſeptimi menſis:ſeptem diebus canerēt:qđ hodie
q3 carnaliter faciūt:nō intelligentes ideo fuiſſe iuſ
ſum:qm̃ ſpiritus ſancti gratia ſeptiformis baptizan
dis erat toto orbe ꝑdicanda. Unde nunc fideles ad
monet chriſtianos:vt laudes dn̄i ꝓconiali debeant
voce cātare:cū noue regenerationis fuerint gaudia
ꝯſecuti. Tuba eni cū ponit̃:grādiſonis aliquid ꝑdi
Iſaie. 58. cari clamoribꝰ indicat̃. Sed ꝛ aliꝰ ꝓpheta dicit: Ex
MV clama ꝛ exalta ſicut tuba vocē tuā. Conſiderandū
eſt quoq3 ꝙ per organa muſice diſcipline ꝛ pſallere
dn̄o ꝛ diē ꝑcipimur ſollennitatis implere:vt ſicut il
la redigunt̃ ad dulciſonū melos ꝛ in vnā ꝯuenientiā
ſuauiter colligunt̃:ita oīs actꝰ noſter redigat̃ ad po
minū:ꝛ iocundiſſima modulatione eiꝰ auribꝰ offera
tur. Eſt eni diſcipline ipſiꝰ magna vis delectabiliſq3
cognitio:quā doctores ſecularū litterarū:largiente
deo qui ꝯcedit omne qđ vtile eſt:fecerunt doctrina
bili lectione cognoſci:que in rerū natura prius tene
bat̃ abſcōdita. Prima ergo huiꝰ diſcipline partitio
eſt:armonica: rhythmica:metrica. Secūda partitio
inſtrumētoꝝ eius eſt:in percuſſionalia:in tenſibilia
in flatila. Tertia diuidit̃:in ſymphonias ſex. Quar
ta diuidit̃ in tonos quindecim. Sic totꝰ virtus pul
cherrime iſtius diſcipline talibꝰ ꝑſcoꝝ diſtinctioni
bꝰ explicat̃:per quos modos in ſecularibꝰ libris mul
ta quidē legimus oſtēſa fuiſſe miracula. Sed vt fa
buloſa forte taceamus:per citharā canorā Dauid le
gimus a Saule fugaſſe demonium:muros hiericho
clangentibꝰ tubis ꝓrinus corruiſſe:lectio diuina te
ſtat̃ :vt dubiū nō ſit muſicos ſonos:iubente tn̄ ac ꝑ
mittente domino:magnas plerūq3 feciſſe virtutes.
[Quia ꝓceptū in iſrael eſt:ꝛ iudiciū deo iacob.] Di
cit cauſam quare debeāt tuba canere:q2 lex data eſt
per Moyſen in iſraelitico pplo:qua cognita nullus
peccare debuiſſet. Judiciū aūt deo iacob:id eſt:deo
chriſtianoꝝ. Ipſe eni rationalē creaturā celeſti veri
tate iudicauit:ſicut in euāgelio ait: Pater non iudi Ioan. 5.
cat quēquā:ſed omne iudiciū dedit filio. Hac ergo
diſpenſatione mirabili:dn̄m ꝯſtat eſſe laudandum:
qui ꝛ legē dedit ꝛ iudiciū futurū ſue maieſtatis ino
tuit. Jacob eni diximus ſignificare pplm ſequentē:
qui adoptatus per gratiaz Chriſti ꝑme diſtrictionis
ꝓcepta ſupauit.[Teſtimoniū in ioſeph poſuit i:cū Al. illud
exiret de terra egypti:linguā quā non nouerat audi
uit.] Joſeph: ſignificat augmētatio:cuiꝰ nominis in
terpretatio teſtimoniū eſt hebrei ppli:qui de terra
egypti multiplicatus exiuit. Sed hoc ad noſtraz ge
nerationē cōpetēter aptat̃. Naz ſicut ille per maris
rubri vndas ſaluatꝰ electꝰ eſt:ſic nos a terra egypti:
id eſt:a vitijs carnalibꝰ abſoluti ſacra vnda regene
rante renaſcimur. Nec nomen ipſius maris vacat:q2
ſicut illud rubrū ꝯſtat dici:ita ꝛ hec aqua rubra pōt
nuncupari:que vna cū ſanguine de latere dn̄i Sal
uatoris exiuit. Sequit̃: Linguā quā nō nouerat au
diuit. Linguā hic:noui teſtamēti ꝓcepta debemꝰ ad
uertere. Nā ſi ſermones itelligas:quo modo linguā
quā nō nouerat populus hebreus audiuit:duz Chri
ſtum dn̄m locutū conſtet hebraice: Hoc ergo dicit:
q2 per euāgeliū audierunt linguā:id eſt: ꝓcepta:que
prius eoꝝ notitia nō habebat. Siue illud ſignificat
tempus:quando Apl̄i ſpiritu ſancto repleti:linguis
ignotis ꝛ varijs ſunt locuti.[Diuertit ab oneribus
dorſum eius:manus eius in cophino ſeruierunt.] Et
hoc quāuis ad hyſtoriā dici videat̃:quando in egy
pto iudeorū populus diuerſis neceſſitatibus ſeruie
bat:modo vt lateres faceret:modo vt terram cophi
nis exhiberet:tamē illud chriſtianorū partibus dili
gentius applicamus:a quorū dorſo auertit deus one
ra peccatoꝝ:quando ſe felici humilitate ꝓſternunt:
ſicut ipſe dicit: Uenite ad me omnes qui laboratis Math. 11.
ꝛ onerati eſtis ꝛ ego vos reficiā. Cophinos aūt dici DEF
mus:per quos ſordiū purgamenta proijcimus:vt lo
ci puritas eluceſcat. Manus ergo ſuas in eis tenent:
qui peccatorum immundicijs occupant̃. Sed de hac
ſeruitute liberamur a domino:quando ſcelerum no
ſtrorum ſordibus expiamur.[In tribulatione inuo
caſti me ꝛ liberaui te:exaudiui te in abſcondito tem
peſtatis:probaui te ad aquam contradictionis.] Al. apud

Jam quidẽ dñi Saluatoris vba referunt̄:⁊ poterat
eſſe diuiſio:niſi poſt vſum iſtũ diapſalma ſequeret̄
vbi magis cõpetẽtius credimus eſſe faciendũ.Sed
SCHE qm̃ perſona mutata eſt:hoc ſchema dicit̄ Ethopeia:
quotiẽs aliquẽ itroducim⁹ ad loquẽduz.Imputant̄
eniz beneficia:vt grauioꝛ eſtimet̄ offenſa.Ipſe enim
nos de tribulatione liberat:ipſe in abſcondito angu
ſtiã noſtre tẽpeſtatis exaudit.Sed ꝓbat nos in con-
tradictionib⁹ hereticoꝝ:quãdo aliquib⁹ altercationi
bus velut venti flatib⁹ excitamur.Nã ſi ad hyſtoriã
referas:aquã ꝯtradictionis dicit:quando in deſerto
fluenta iſraeliticꝰ ppl̃us icredulis mẽtib⁹ expetebat.
Al. nõ habet. Al. conteſtabor te. [Audi ppl̃us me⁹ ⁊ loquar iſrael ⁊ teſtificaboꝛ ti-
bi:iſrael ſi me audieris nõ erit in te de⁹ recens:neqꝫ
adorabis deuz alienũ.] Interiecto diapſalmate:qḋ
nobis eſt in diuiſionib⁹ magnope cuſtodiẽdũ:venit
ad ſecũdã partẽ.Sed cũ ſit anteri⁹ loqui q̃ audire:
hic ꝓus poſitũ eſt:Audi:vt aduertas ad itelligẽtiam
poti⁹ dictũ:nõ ad auriũ trãſitoriũ ſonũ.Dicit enim:
Populus meus:vt illã ſequeſtraret amurcã:que toꝛ
cularib⁹ eccl'ie tanq̃ pars ſceleſta ꝓijcit̄.Ille eſt eñi
ppl̃us dei:qui neſcit cũ malis aliqua moꝝ ꝯmixtio-
ne ꝯfundi:ſed in olei pinguedine ac puritate in Chri-
ſti gratia mundiſſimus perſeuerat.Sequit̄:Iſrael ⁊
teſtificaboꝛ tibi.Cũ hic ante iudicẽ ſoleãt teſtes ꝓ-
duci:ipſe dñs iudicij teſtẽ ſe dicit eſſe vitatis:vt nul
lus de factoꝝ ſuoꝝ compẽſatione dubitaret:vbi ta-
lis aſtipulatoꝛ exiſteret:Qḋ tñ ꝯſequenter exponit.
Teſtificat̄ eñi dñs:qm̃ in illo iudicio maieſtatis ſue
vnicuiqꝫ dederit pro factoꝝ ſuoꝝ qualitate ſẽtẽtiã
vbi teſtib⁹ opus nõ erit vt iudicet̄:ſed ipm̃ iudiciuz
actuũ noſtroꝝ teſtimoniũ dabit.Dicturus eſt eñi in
Math. 25. ſtis:Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mãducare:ſitiui ⁊ dedi-
ſtis mihi bibere:⁊ reliqua.Impijs aũt q̃ talis non
fecerint iputabit:ita fit vt iudiciũ eius nõ ſine teſti
monio eſſe videat̄:Addidit:Iſrael ſi me audieris:
nõ erit in te de⁹ recens.Repetit iſrael:vt ſe familia
rẽ itelligat:⁊ ad iuſſa dñi obediẽter vota conuertat.
Magnũ eñi ſacramẽtũ vno vbo ꝯcludit̄:vt iã tunc
ventura hereſis veritatis ſententia vinceret̄.Dixit
eñi:Nõ erit in te de⁹ recẽs:ne vbũ patris quiſq̃ pu-
DOG taret eſſe ſub tẽpoꝛe.Nã ille recẽs eſt:qui antiquio-
rẽ habet.Quapropter ſi recẽs nõ põt dici:coeternũ
debet mentis ſanitas ꝯfiteri.Et ne poſſit aliqs deuz
Chriſtũ recentẽ dicere:quẽ de Maria virgine natũ
eſſe cognoſcit:cui⁹ humanitas facta ꝓbat̄ eſſe ſub tẽ
poꝛe:dicit:Nõ erit tibi deus recens:qm̃ ipſe eſt qui
ante omne ꝓncipiũ genit⁹ de patris ſubſtãtia equali
cũ eo coeternitate ꝯſiſtit:regnãs per ifinita ſecula ſe
culoꝝ.Unde mirabili ſanctoqꝫ cõpendio patres no
ſtri duas naturas ꝑmanere in vno dño Chriſto vni
tas atqꝫ ꝑfectas dici ⁊ credi maluerũt:vt olim here
ticoꝝ moꝛboſa ac fetida eructatio tanq̃ hiat⁹ peſti-
fer ſalubri remedio clauderet̄.In te aũt qḋ dixit:ſi-
gnificat in coꝛde tuo:vbi debet veritas non falſitas
inueniri.Adiecit:Neqꝫ adorabis deũ alienũ.Cum ſu
pra interdixerit coli recentẽ deũ nõ debere:hic ado-
rare deũ vetuſt alienũ:vt pene par ſit ſcelus recentẽ
deuz putare:⁊ nefanda idolis deuotione ſeruire.In-
telligãt ergo arriani quib⁹ ſociati ſint:qui ſe a catho
Al. enim [lica ſanitate diſiungũt:[Ego ſum dñs de⁹ tu⁹ qui
eduxi te de terra egypti:dilata os tuũ ⁊ iplebo illḋ.]
Redduntur iuſte cauſe quare de⁹ adorari nõ debeat
alienus.Primũ:q̃ de⁹ noſter immutabilis atqꝫ eter-
Exo. 3. nus eſt:qui de ſe dixit:Ego ſum qui ſum.Deinde:vt

oĩa intelligeremus ab ipſo fieri queciiqꝫ nobis pro-
futura ſuccedunt.Ait:Qui eduxi te de terra egypti.
Que ſecũda ſpecies diffinitionis grece Ennçomati
ce dicit̄:latine notio nũcupat̄.Hec iſto modo ſemꝑ
efficit̄:cũ vnuſqſqꝫ de factis ꝓprijs idicat̄:que ⁊ ipſi
tñ non ⁊ alijs videant̄ accidere.Sed hoc cũ iudeis
ad hyſtoriã dicit̄:chriſtianoꝝ generalitas cõmonet̄.
Educit eñi nos de terra egypti:qm̃ per regeneratiõis
grãz a peccatis teterrimis liberat:quib⁹ tenebamur
obnoxij:cũ manus nr̃e:ſicut ait ſuperius:in cophino
ſeruiebãt.Sequit̄:Dilata os tuũ:⁊ iplebo illud.Di-
lata:diuulga:diſſemina ꝯfitẽdo vtiqꝫ vel admonen
do:vt illa velis loqui que digna videantur auditu.
Tũc enim ſenſus ſpirituali grã replet̄:qm̃ in laudes
dñi os dilatatũ eſſe cognoſcit̄:vt hoc per ipſi⁹ grãm
ichoemus:⁊ ei⁹ munere cõpleam⁹:ſicut dicit Apl̃us:
Dilatamini ⁊ vos:nolite iugũ duce cũ infidelibus. 2. Coꝛin. 6.
[Et nõ audiuit ppl̃us meus vocẽ meã:⁊ iſrael nõ in
tẽdit mihi.Et dimiſi eos ſm̃ deſideriũ cordis eo- Al. deſideria
rũ:⁊ ibũt in voluntatib⁹ ſuis.] Cuius ipleuerit dñs Al. adinuentionibus
ꝓphetarũ oꝛa dilatata:dicit eos auditos non fuiſſe
a b iſraelitico pplo:dũ eius minime iuſſa cõpleuerit.
Ille eñi ſue plebi tanq̃ oleo loquebatur:ſed amurca
nõ poterat audire:que erat velut inutilis reſpuẽda.
Addidit:Et dimiſi eos ſm̃ deſideriuz cordis eoꝝ:⁊
ibũt in volũtatib⁹ ſuis.Sequit̄ vltio digna peccatis
Nõ eñi dimittit̄ ipunit⁹ qui a dñi tuitione deſerit̄.
Ille eñi quos relinquit affligit:qꝛ maloꝝ oĩuz retri-
butio eſt tãta bonitate fraudari.Putat enim pecca
toꝛ gen⁹ eſſe beneficij:dũ ſuis volũtatib⁹ ꝑmittat̄ ex
pleri:dũ dicat Apl̃us:Tradidit illos de⁹ in ꝯcupiſcẽ Ro. 1.
tias coꝛdis eoꝝ in imunditiã:⁊ reliqua.[Si plebs
mea audiſſet me:iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet. Al. populus meus
Pro nihilo inimicos eoꝝ humiliaſſem:⁊ ſup tribu Al. ſoꝛſitan
lantes eos miſiſſem manũ meã.] Querẽdũ eſt qua-
re plebẽ dixerit ſuã:que cũ nõ erat auditura:Suaz
dixit:qꝛ ei leges dixit:miracula magna monſtrauit:
vt culpa creſceret cũ in eum plebs electa peccaſſet.
Et nota quẽadmodũ ſe in hoc ꝓmo vſu ſubſequẽtia
verba declarãt.Qḋ dixit:Plebs mea:hoc ſignificat:
Iſrael.Qḋ ait:Audiſſet me:hoc vult intelligi:Si in
vijs meis ambulaſſet.Ille enim ⁊ audit dominuz ⁊
in vijs eius ambulat:qui mandatis ipſius non reper-
itur aduerſus.Et vide oꝛdinẽ fuiſſe ſeruatũ.Prius
enim eſt doceri nos:ac deinde audita compleri.Se-
quitur premium qḋ mereri non potuit indeuotus.
Ad nihilum inimicos eoꝝ humiliaſſem:⁊ ſuper tri-
bulantes eos miſiſſem manum meam.Generaliter
ſunt accipiẽda que dicta ſunt:qꝛ tunc ille reſiſtit ini-
micis noſtris:quando ei fuerim⁹ humili ſatiſfactio-
ne deuoti.Nam ſi deo male agendo reſiſtimus:ille
iterũ noſtris nõ contradicit inimicis:nec manũ de-
fenſionis ſuper eos ponit qui ſe ab ipſo ſuperba re-
luctatione ſubduxerint.Unde intelligere debemus
quando a nobis auertit̄:nõ eſſe pietatis defectũ:ſed
magne vltionis aculeum.Suſpenditur enim inter-
dum a defenſione ſanctoꝛum:quando tribulationi-
bus ⁊ afflictione tentantur.Sed iuſtos ſic tentari
patit̄:vt non deſerat.Impios autẽ ſic tribulari per-
mittit:vt ſe ab eis reddat alienum.[Inimici domi-
ni mentiti ſunt ei:⁊ erit tempus eoꝛum in eternũ.] Al. ſecula
Poſt verba domini:redit Aſaph ad tertiam partez:
inimicos eius digna execratione redarguẽs.Men-
tiuntur enim:qui bonis ſe pollicitationibus obligãt
dein peſſimos iterũ relabunt̄ errores.De paganis

enim dici nō potuit qui nulla fuerant domini pro-
miſſione ↄſtricti. Et ne forſitan qđ eos florētes in B
mundo videres: crederes iā relictos: addidit: In eter-
Math. 25. nū erit tēpus eoꝝ: ſcilꝫ punitionis: qm̄ illis dicit̄: Ite
Iſa. 66. in ignē eternū. De quib⁹ etiā legit̄: Uermis eoꝝ nō
moriet̄: ꝛ ignis eoꝝ nō extinguet̄. Qđ ſchema Ecli-
SCHE pſis grece: latine defect⁹ dicit: ſed nō qui per ignorā
tiā deficit: ſed qui ſe vt potiſſimū querat abſcōdit.
Al. Et [†Cibauit †eos ex adipe frumenti: ꝛ de petra melle
Al. illos ſaturauit eos.] Hic pietas creatoris exponit̄: vt ini-
micos. i. ingratos beneficijs ſuis repleuerit quos ſu-
peri⁹ dixit fuiſſe mētitos. Ex adipe frumēti: ſiue mā
na ſignificat: ſiue corp⁹ dn̄i Chriſti. Adipē quippe di
DEF cimus animaliū pinguedinē corpulentā: qđ nomen
ad frumentū abuſiue tranſlatū eſt: vt ſignificaret ei
interius aliq̄ ieſſe bonitatē. De petra melle: hoc eſt
de ſapiētia Chriſti: qm̄ ipſe petra eſt: de quo ſuperne
doctrine mella manauerunt. Saturauit eos dixit:
id eſt: ſancta predicatione compleuit: ſed perfidi ie-
ſuni fuerunt fide: qui auribus aggrauati audire no-
luerunt.

Concluſio.

Redeamus nūc ad ſniam ſuperiorē: ꝛ more
apū dulciſſimis florib⁹ iſidētes
aſſidua repetitione ſuauia mella carpam⁹: q2 res ſa-
lutaris quotieſcūqꝫ repetit̄: neceſſaria ſemꝑ inde ſu
munt̄. Quapropter ſtudioſiſſime perquiramus q̄re
ſit dictū: Nō erit in te de⁹ recens: ſi reuera volum⁹
eſſe iſrael. In hoc eni v̄bo fidei totius virtus ſanctiſ
ſima ↄtinet̄. In hoc ſermone ieffabilis illa maieſta-
tis natura declarata eſt. Nā ſi deus recens nō accipi
tur: coeterna ſibi ſancta trinitas ſine dubitatiōe ſen
tit̄: q2 iunior ibi nō eſt: vbi ſenior nō ꝓbat̄. Eternus
eſt igit̄ pater: eternus fili⁹: etern⁹ ſpirit⁹ ſanctus. Di
ſtinctio eni in perſonis: vnitas cognoſcit̄ in natura.
Omnipotēs pater: oipotēs fili⁹: oipotēs ſpiritus ſan
ctus: trinū quidē nomē: ſed vna virtus: vna potētia.
Fili⁹ a patre incōpꝛehenſibiliter genit⁹: ſpiritus ſan
ctus a patre ꝛ filio ineffabiliter procedens: poteſtas
nō accidēs: ſed indiuidua manēs. Sūmitas ſociabi
lis: regnū ſine fine: gloria ſempiterna: que ſola creat:
ſola peccata dimittit ꝛ celoꝝ regna ↄcedit. Sequit̄:
DEF Neqꝫ adorabis deū alienū. De⁹ alienus eſt: qui in ſa
crilegas culturas demētiū hoīum prauitate ꝑuenit:
nō eſſentiā deitatis habēs: ſed honorē falſe maieſta-
tis accipiens: nō qui hoīes creauit: ſed qui eſt ab ho-
minib⁹ fabricat⁹. Alienus reuera: qm̄ alienata mēte
repert⁹. Hoc ſi vtrūqꝫ refugim⁹: veri dei gratiā pro-
meremur: qui nouit de ſe male ſentiētes abijcere: et
recte credentibus beneficia digna preſtare.

Explicit expoſitio in pſalmū. 80ᵐ.

Pſalmus aſaph. LXXXI.

Deus ſtetit in ſynagoga deorū:
in medio autē deos diiudicat.
Uſquequo iudicatis iniquita-
tem: ꝛ facies peccatorū ſumi
tis. Judicate egeno ꝛ pupillo:
humilem ꝛ pauperem iuſtifi-
cate. Eripite pauperem: ꝛ egenū de manu
peccatoris liberate. Neſcierunt neqꝫ intel-
lexerunt in tenebris ambulant: mouebunt̄
omnia fundamēta terre. Ego dixi dij eſtis:
ꝛ filij excelſi oēs. Uos autē ſicut homines
moriemini: ꝛ ſicut vnus de principib⁹ cade
tis. Surge deus iudica terram: qm̄ tu here
ditabis in omnibus gentibus.

Dictū eſt in pfatione: pſalmos vniuerſos
eſſe dauiticos: ſed hos qui vocabuloꝝ di
uerſitate pnotant̄: ꝓpter itelligentiā no
minū ſuoꝝ in titulis fuiſſe perſcriptos.
Ponit̄ eni hic Aſaph: qđ indicat ſynago
gā: que dn̄m Saluatorē corporea quoqꝫ pſentia me
ruit ituerī: qm̄ dignatū eſt v̄bū caro fieri: ꝛ in gratia
noſtre viuificationis occidi. Deniqꝫ pſalm⁹ ipſe ſic
inchoat: deū ſteriſſe in ſynagoga deorum. Nec illud
omittēdū eē diiudico: quare ſynagogā antiqui voci-
tauerint: quā nūc eccleſiā chriſtianis temporib⁹ nū
cupamus: Synagoga eſt generaliter dicta congre- DEF
gatio: non ſatis exprimens hominū cetum. Eccleſia
v̄o conuocatio nuncupat̄: que de diuerſis gentibus
aggregata colligit̄. Conuocari eni ad illos pertinet
qui ratione precellunt: vt intelligamus eccleſiā dei
ꝛ nomine creuiſſe ſemper ꝛ meritis.

Diuiſio.

Aſaph: quē pro ſignificatione ſui nomi-
nis in titulo ↄſtat appoſitū: ↄtra iudeos
de Chriſti aduētu: per totū loquit̄ pſal-
mū. In pma parte cōmonēs eos in eoꝝ
medio ↄſtitiſſe: ideo nō debere illos cō
ſortiū ſuſcipe peccatoꝝ. Secūda parte admonet: vt
itelligāt ipm eē Chriſtū qui in aſſumptione carnis
pauper ꝛ egenus eſſe videbat̄. Tertio loco: dicit eos
honoratos vt filij dei fierent: ſed ipſos in mortis la-
queos ſuo vitio corruiſſe.

Expoſitio.

Deus ſtetit in ſynagoga deorū: in medio
autē deos †diſcernit.] Uno v̄bo: Jeſus Al. diiudicat
chriſt⁹ mirabili nobis breuitate decla-
rat̄. Ipſe eni de⁹ ſtetit in ſynagoga: qui
ꝛ ſedet ad dexterā patris. Sic⁹ eniꝫ iſti
corporales ſūt. Nā ſi maieſtatē ei⁹ itendas: vbiqꝫ to-
tus: vbiqꝫ plenus eſt: nec pōt dici a natura deitatis
ſtare vel ſedē: qui nulla loci determinatione ↄcludi
tur. Sed iſte Aſaph in ſpectatione illuminatus: deū
clamat Jeſuꝫ chriſtū in ſynagoga ſtetiſſe: cui niſa eſt
impioꝝ turba reſiſtē: vt affectu paterno corrigeret:
quos in ſeipſos poti⁹ cognouerat inſanire. Sic eniꝫ
de ipſo ꝛ Joānes baptiſta dicit: Medi⁹ aūt veſtruꝫ Joan. 1.
ſtat quē vos neſcitis. Addidit etiā: Deoꝝ: vt euiden-
tius de hoīb⁹ dictū aduerteres: iter quos corporali-
ter habitaſſe cognoſcit̄ Chriſt⁹: ſicut Hieremias ꝓ-
pheta ꝑdixit: Poſt hec in terris viſus eſt: ꝛ cū homi Baruch 3.
nib⁹ ↄuerſat⁹ eſt. Nā hoc de hoīb⁹ dictū ſepius inue
nim⁹. Unde ꝛ ad moyſen dicit: Cōſtitui te deuꝫ pha Exo. 7.
raoni. Et inferi⁹ pſalm⁹ ipſe dictur⁹ eſt: Ego dixi dij
eſtis ꝛ filij excelſi oēs. Sic eni ꝛ filios dei: hoīes vo-
cam⁹. Qđ ſi ad naturā deitatis referas: vnū eſt v̄buꝫ
qđ veraciter ac ꝓprie ſic debeat nuncupari. Dicim⁹
nōnunq̄ abuſiue deos ꝛ ſuperas poteſtates: ſicut ait
Aplus. Et ſi ſint qui dicantur dij: ſiue in celo ſiue in 1. Corin. 8.
terra: nobis tn̄ vn⁹ eſt de⁹ pater. Sequit̄: In medio
aūt deos diſcernit. Ecce adhuc incarnatio eius ſitu
corporeo declarat̄. Nā cū dicit: In medio: locale ſpa
tium ſignificat: qđ turbis ambigētib⁹ cingebat̄. Di-
ſcernere eni ad pſentiā ꝑtinet itellectūqꝫ diuinum:
qui nos de maſſa peccati eripit: ꝛ ad celorum regna 1. Corin. 4.
ꝑducit. Unde etiā Apl's dicit: Quis eni te diſcernit: Al. Uſque quo
[†Quouſqꝫ iudicatis iniquitatē: ꝛ facies †peccatoꝝ Al. peccatorum
ſumitis.] Dicendo: Quouſqꝫ: prauam conſuetudinē

longi temporis accuſauit. Suſcepte ſiquidem legi duriſſime reſtituerunt: directis prophetis mortes peſſimas intulerunt: venientez dei filiū crucifigere ꝙ̄ honorare maluerūt: vt merito ſit dictū: Quouſqꝫ cū etiā ⁊ ipm Creatorē quātū ad volūtatē eoꝝ attinet inficere decreuiſſent. Facies aūt ſumitis peccātiū: dictū eſt ꝓpter eos qui ſe in illa ſeditione crucifixionis diſcernere noluerūt: ſed cū furētibus furierunt: cū inſaniētib⁹ clamauerūt: faciēqꝫ illā peccantiū tetris vultib⁹ induerūt. Nā ſi facie fuiſſent diuiſi: ⁊ actib⁹ quoqꝫ poterāt ſegregari. Iudicate pupillo ⁊ egeno: humilē ⁊ pauperem iuſtificate. Interiecto diapſalmate: venit ad ſecūdā partē in qua cōmonet enixius iudeos vt debuiſſent itelligere quē videbāt ⁊ aduerterēt humilē ꝓpter ſe factū cui celoꝝ poteſtates dominatiōeſqꝫ deſeruiūt: Pupillū fuiſſe qui rector eſt oīum: Egenū qui donādo neſcit expendē:

DOG Pauperē cuius ſunt oīa que in celo ⁊ in terra creata ſunt. Ipſum ergo cōmonet iuſtificari: quē iudeorū ꝯtumacia deſiderabat extingui. Pulchre aūt dictum eſt: Pupillo: cui pater carnalis humana ſolatia non ꝑhebat. Nā ſicut ante mundi ꝯſtitutionē ſbuꝫ ſine matre fuit: ita tēpore incarnationis ſue idē ipſe dñs Chriſtus extitit ſine patre terreno. Eripite pauperē ⁊ egenū de manu peccatoris liberate. Ad illos hec ſba fieri ſentiūt qui manus ſuas quidē in nece dñi minime miſcuerūt: ſed ꝯtra ſceleratos ꝑſumptiōes obuiā ire noluerūt: vt ⁊ illū a pernicie corporali liberarent: ⁊ ſe a ꝯſenſu prauitatis exuerēt. De quibus ⁊

Isaie.56. alibi dicit: Canes muti neſcierunt latrare. Ipſi ergo cōmonent ne deſinant iniuſte traditum eripere: qui erant in ſuo facinore peccaturi. Nā cū poſſis obuiare peruerſis: ſi deſinas aduerſari: ꝯſenſus erroris eſt. Pauperē ſo ⁊ egenum de dño Saluatore dici poſſe frequēter expoſitū eſt: qꝛ cū humanitatē ſuſcepit: ſimul ⁊ indigentiā noſtre paupertatis aſſumpſit: ſicut

Psal.68. ⁊ alibi dicit: Pauper ⁊ dolens ego ſum. Neſcierunt neqꝫ intellexerūt in tenebris ambulant: mouebunt oīa fundamēta terre. Vera ꝯcluſio breuiſqꝫ ſententia: nō illos intellexiſſe auctorē luminis: qui in tene-

1.Corin.2. bris ambulabāt. De quib⁹ dicit Apls: Si eni cognouiſſent nunꝙ̄ dñm glorie crucifixiſſent. Sequitur: Mouebunt oīa fundamenta terre: vt veraciter de quo dicta ſint ſuperiora poſſis aduertere. Signū dicit qđ in crucifixione dñi ꝯſtat eueniſſe: ſicut euāge-

Math.27. lij doctrina teſtat: Terra mota eſt: petre ſciſſe ſunt: ⁊ reliqua. Hoc eni ſi in cauſas alias transferat: ſicut ꝑfidi iudei volūt: nullatenus poterit cōuenire. Terra ſo mota: pōt ⁊ ſpiritualiter accipi: qꝛ illo tempore multi peccatores. i. terreni hoīes viſo tanto miraculo crediderūt: ex quib⁹ Cēturio exclamauit dicēs:

Iudeo. Vere fili⁹ dei erat iſte. Ego dixi dij eſtis: ⁊ filij excelſi oēs. Venit ad tertiā partem: ad Aplos ⁊ iuſtos reliquos ſba ꝯuertens. Hoc eni honorabile nomen ſolis fidelib⁹ dat: de quib⁹ ſuperi⁹ dixit: De⁹ ſtetit in ſynagoga deoꝝ. Promiſſiones ergo tales acceperāt: vt ſi mandata dñi cuſtodirēt: filij vocarent excelſi: per gratiā vtiqꝫ nō natura. Solū eni verbuꝫ eſt: qđ ſubſtantialiter ⁊ ꝓprie dicit dei fili⁹: ſicut eſt illud:

Psal.2. Dñs dixit ad me: filius meus es tu. Omnes aūt filij eius vocant: qui ſanctis iuſſionib⁹ acquieſcunt: ſicut

Joan.1. in euāgelio legit: Quotquot aūt receperūt eū dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Intende ſo qđ per ter-

DEF tiamdecimā ſpeciē definitionis: quā greci Cata analogian: latini iuxta rationē dicūt: homines dicūtur dij ⁊ filij dei: que tunc exorit quādo maioris rei nomine res diffinit inferior. Hoc etiā argumētū comparationis: refert a minore ad maius. Minores ſūt TOP

eni homines ꝙ̄ dij. Vos aūt ſicut hoīes moriemini: ⁊ ſicut vnus de principib⁹ cadetis. Superiorem verſum dixit ad iuſtos: nunc ſba deflectit ad ipios. Increpat eni incredulos: qui mori potius per ſuperbiam ꝙ̄ per obedientiaꝫ viuere maluerūt. Dicendo eni: Sicut homines: ſignificat vtiqꝫ peccatores: qui nullo precio ſunt redēpti: nec de obnoxijs facti ſunt liberi. Adiecit: Et ſicut vnus de pricipibus cadetis. Unū de principibus: ſignificat diabolū: qui de celo proiectus corruit: ⁊ penaꝫ ſue peruerſitatis inuenit. Exurge de⁹ iudica terrā: quoniā tu hereditabis in omnibus gētibus. Cui dicitur: Exurge: niſi illi que ꝑuidebat occidi: Iudica terrā: eidem ipſi dicitur: de

Math.25. quo ſcriptuꝫ eſt: Cum aūt venerit filius hominis in maieſtate ſua: ⁊ omnes angeli cū eo: tunc ſedebit ſuper ſedem maieſtatis ſue: ⁊ cōgregabunt ante eum omnes gētes: Hereditabis in gētib⁹: terrā ſcilꝫ quā ſuperi⁹ dixit: illā quā beati poſſidebūt ⁊ ad eternā iocunditatē magne felicitatis accipiēt. Cōcluſio.

Audite iudei itelligite pertinaces: quāta de aduentu dñi: Aſaph iſte locutus eſt. Quid colitis ſi ꝓphetarum veſtroꝝ dicta neſcitis: Venite ad catholicos ſacerdotes: aperientur DOG aures veſtre vt poſſitis dono dñi diuturnaꝫ euadere ſurditatē. Vos quoqꝫ pſalmi huius ꝑmo verſu curamini: qui neſtorij ⁊ eutichis peſtifero vapore ſeruetis De quo eni dicit: Deus ſtetit in ſynagoga deorum: Et ſequit: In medio autem deos diſcernit: Stetit vtiqꝫ ab humanitate: diſcreuit a deitate vnus atqꝫ idem dominus Chriſtus: vtrūqꝫ verū: vtrūqꝫ perfectum eſt. Talis enim error eſt: duas naturas diuiſas ſm duas perſonas in Chriſto dño profiteri: qualis vnam confuſam credere quāuis in vnitate perſone. Vobis eni Sedulij verſus ille dicendus eſt. Ambo errore pares: ꝙ̄ꝙ̄ diuerſa ſequant. Nam ſi hominez ad celos nō extulit: dicite quē redemit: Formam ſiquidez ſerui aſſumptā legi: ⁊ nō abſumptam. Nulli aūt datū eſt tunc perire: quando ne aliquando perire poſſit accepit. Nam ſi iam vna natura ſub confuſione magis veſtra ꝯ Euticiani facta eſt vt putatis: quo modo filius hominis ad iudicandum predicit. adhuc eſſe venturus: Aut quo modo videbūt impij in quē compunxerunt: Deniqꝫ vt hec perſuaſio funditus tolleret: poſt reſurrectionē Thome dubitanti: ipſe reſpondit: Mitte manum tuā ⁊ vide: quoniam Joan.20. ſpiritus carnem ⁊ oſſa non habet: ſicut me videtis habere. Conſiderate etiam que vos ſequat abſurditas. Nam cum ex duabus naturis vnā factā dicitis: aut confuſionem prouenire creditis: aut vnā periſſe ſine pudore firmatis. Quid refugitis confiteri qđ patribus noſtris ſpiritu ſancto reuelante cōplacuit: Certe ſi non vultis duas naturas inconfuſas: immutabiles: indiuiſas: inſeparataſqꝫ credere: dicite duas ſubſtātias: dicite duas formas: ſicut Apls ait: Qui Philip.2. cum in forma dei eſſet: non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalem deo: ſed ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens: ⁊ habitu inuent⁹ vt homo. Tantum eſt ne refugientes dogma ſalutiferum exitiuz vobis prepraretis eternum. Sciendum ſo eſt: qꝫ hic pſalmus quintus eſt eoruꝫ: quos de duabus naturis domini Chriſti conſcriptos eſſe prediximus.

Explicit expoſitio in pſalmū. 81ᵘˢ.

Canticum pſalmi Aſaph. LXXXII.

Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neq̃ compeſcaris deꝰ. Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt: ⁊ qui oderũt te extulerunt caput. Super populũ tuũ malignauerũt ꝯſilium: ⁊ cogitauerũt aduerſus ſanctos tuos. Dixerunt venite ⁊ diſperdamus eos de gente: ⁊ nõ memoret̃ nomen iſrael vltra. Quoniã cogitauerunt vnanimiter ſimul aduerſum te: teſtamentum diſpoſuerunt tabernacula idumeorũ ⁊ iſmahelite. Moab ⁊ agareni: gebal ⁊ ãmon ⁊ amalech: alienigene cũ habitantibus tyrum. Etenim aſſur venit cum illis: facti ſunt in adiutorium filijs loth. Fac illis ſicut madiã ⁊ ſyſare: ſicut iabin in torrente cyſon. Diſperierunt in endor: facti ſũt vt ſtercus terre. Pone principes eoꝝ ſicut oreb ⁊ zeb: ⁊ zebee ⁊ ſalmana. Omnes principes eoꝝ: qui dixerũt hereditate poſſideamus ſanctuariũ dei. Deus meꝰ pone illos vt rotã: ⁊ ſicut ſtipulã ante faciẽ vẽti. Sicut ignis qui cõburit ſyluã: ⁊ ſicͭ flãma cõburẽs mõtes. Ita pſequeris illos in tẽpeſtate tua: ⁊ in ira tua turbabis eos. Imple facies eorũ ignominia: ⁊ querent nomen tuũ dñe. Erubeſcãt ⁊ ꝯturbent̃ in ſeculũ ſeculi: ⁊ cõfundant̃ ⁊ pereãt. Et cognoſcãt q̃ nomẽ tibi dominus: tu ſolus altiſſimꝰ in omni terra.

Cantici pſalmi ſignificantiã in pfatione poſuimus: ⁊ per titulos vbi locus exegit frequẽter edixim̃ꝰ: q̃m nominũ iſtorum virtus ad illũ nos itellectũ trahit: vt in rebꝰ actualibꝰ ad diuinã ꝯtemplationẽ animos iugiter erigamꝰ. Aſaph vo: ꝯgregationẽ latina lingua reſonare nõ dubiũ eſt. Sed iſte Aſaph quoties in mediũ deducit̃: ſicut iã diximꝰ: nõ eſt auctor ipſe carminis: ſed ꝓpter nois ſui ſignificationẽ virtuteſq̃ pſalmoꝝ apte titulis videt̃ appoſitꝰ. Diuiſio.

Aſaph qui multa iam in ſuperioribꝰ pſalmis de dñi incarnatione pdixerat: nunc in pmo membro de aduẽtu eius ſecũdo dicturus eſt: expetẽs vt q̃m in fine ſeculi inimici eius per antichriſtũ nimis erigendi ſunt: ipſius cito debeat venire iudiciũ: ne grauiſſimi hoſtis diuturna licentia cũctam vaſtare poſſit eccleſiam. Secundo membro: in eos per ſimilitudines quaſdã nominũ ſupplicat vindicari: correctionis voto nõ maledictionis inſtinctu. Expoſitio.

SCHE Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neq̃ compeſcaris deus. Hec figura dicit̃ Epinalepſis: id eſt: verbi in pncipio verſus poſiti in eiuſdẽ fine repetitio. Conſiderandũ eſt quid ſibi velit iſtud initiũ: q̃m ſũma breuitate magnarũ rerũ ſacramẽta ꝯcludit. Quis eni ſimilis erit illi qui celũ ⁊ terrã vel cuncta que in his ſũt momẽtanea celeritate pfecit: Nã DOC

iſ dñs Chriſtus qui inter iudeos ꝯuerſatus eſt: a pfidis homini tantũmodo creditꝰ eſt eẽ ſimillimꝰ: iſtã vt eũ ⁊ flagellis cederent ⁊ ĩnie prauitate damnarent: iſte tñ vir egregiꝰ qui Chriſtũ potentie ſue magnitudine ꝯtuebat̃: merito nullũ ei ſimilẽ eẽ pfitet̃ qui carnis veritate veſtitꝰ diuinitatis ſue iura non minuit: ſed cũ pr̃e ſemꝑ manẽs nobiſcũ hitare dignatꝰ eſt. Ueraciter ergo poſitũ eſt: Quis ſimilis erit tibi: Sequit̃: Ne taceas neq̃ cõpeſcaris deus. Hic iã potẽtia illa futuri declarat̃ aduẽtꝰ: q̃ñ nec tacet qui iudicat: nec cõpeſcit̃ qui v̾tutis ſue manifeſtatione declarat̃. Talia eni in pmo aduẽtu non fuiſſe manifeſtũ eſt: q̃ñ ſicut ouis ad occiſionẽ ductꝰ eſt: ⁊ ſicͭ agnꝰ corã tondẽte ſe: ſic nõ aperuit os ſuũ. Cõpeſcuit etiã v̾tutẽ ſuã: qñ ſe paſſus eſt q̃ſi reũ teneri: ⁊ pontio Pilato ſine aliq̃ reluctatione ꝯtradi. Iſta eni in futura iudicatiõe ceſſabũt: vbi potẽtia diuinitatis eluceſcet. Iſa. L.

Quoniam ecce inimici tui ſonuerũt: ⁊ qui oderũt te extulerũt caput. Singula ſingulis reddit. Nã ꝯtra illud qđ ait: Ne taceas: ſubiungit: Quoniam ecce inimici tui ſonuerũt. Contra illud aũt qđ dixit: Neq̃ cõpeſcaris: cauſã reddit: Et qui oderũt te extulerũt caput. Sed hoc totũ ad antichriſti magis tẽpora cõpetẽter aptatur: q̃ñ inimici dñi tumultuoſis ſeditionibus iſonabũt. Et bene nõ poſuit locuti ſũt: ſed ſonuerũt: vt eis hominũ merito negarent̃ v̾ba: qui voces rationabiles nõ habebãt. Intẽde etiam qđ plurali numero dixit: Qui oderunt. Et ſequit̃: Extulerunt caput: cum capita dicẽ potuiſſet: ſed oĩbus inſanis vnũ eſt caput antichriſtꝰ. Qđ ideo dicit elatũ: q̃ multa poteſtate gloriabit̃: vt ſe etiã deũ dicẽ pſumat excelſum. In plebẽ tuã aſtute cogitauerũt cõſiliũ: ⁊ cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos. Riſoria potiꝰ q̃ dolẽda conqueſtio: ꝯtra plebẽ dñi cogitaſſe perituros: ⁊ aſtuta falſitate: id eſt: doloſa voluntate illos eſſe decipere: quos ꝓbant̃ veritatis ſtudia cõmunire. Sed vt amplius eoꝝ leuitas exponeret̃: addidit: Aduerſus ſanctos tuos: vt nõ ſolũ mediocribꝰ dolũ: verũ etiã ipſis quodãmodo celeſtibꝰ viris inferre conarent̃ exitiũ. Al. ſuper populum tuum malignauerunt

Dixerũt: venite diſperdamꝰ eos de gente: ⁊ nõ memoret̃ nomẽ iſrael ãpliꝰ. Refert inania v̾ba dementiũ: que merito ſupius ſonuiſſe poſuit q̃ locutos. Hac eni intẽtione faciẽda eſt antichriſti pſecutio illa ſeuiſſima: vt chriſtianũ nomẽ de orbe terrarũ: quaſi malũ aliqđ funditꝰ abroget̃: neſciẽtes q̃ duz ſeruos chriſti necare cupiũt: ſanctoꝝ numerũ aſſidua pſecutione cõplebũt. De gẽte aũt qđ poſuit numero ſingulari: ſignificat ppl̃m chriſtianũ. Nã q̃uis de multis gẽtibꝰ doceat̃ eẽ collectꝰ: merito gens dicit̃: vna que de vno fonte baptiſmatis noſcit̃ eẽ ꝓcreata. Siue ille pſecutor vnã gẽtẽ dicẽ potuit: quos in vnã volũtatẽ ſociatos eſſe cognouit. Seu per figurã Exallage põt accipi. i. per mutationẽ: q̃ñ pro numero plurali ponit̃ ſingularis. Al. virum SCHE

Quoniam cogitauerũt ĩ ꝯſenſũ in vnũ: aduerſus te teſtamẽtũ diſpoſuerũt. Teſtamẽtũ: in diuinis ſcripturis nõ ſolũ dr̃ mortuoꝝ: ſed etiã pactũ iter viuos hitũ: q̃m mẽtes paciſcẽtiũ iteruenieñs ſcriptura teſtat̃. Sic eni laban ⁊ Iacob feciſſe legimꝰ teſtamẽtũ: dũ aliq̃ iter ſe viui pepigiſſe doceant̃. Pactũ eni quodã mõ ⁊ pditi feciſſe dicunt̃: q̃ñ adunato ſtudio pſequunt̃ eos qui ab eoꝝ errore diſſentiũt. Et iſpice q̃m dicẽdo: Cõtra te aduerſarijs fecit inuidiã. Qđ argumẽti genus oratores ad ſua ſtudia transferentes: animos iudicum ſoliti ſunt omnimodis cõmouere. Al. vnanimiter ſimul RHE

Al. iſmahelite | Al. nō habebit | Al. adiutoriū | ¶ Tabernacula idumeoꝝ ⁊ †iſmahelitum. Moab ⁊
agareni: gebal ⁊ ammon ⁊ amalech: ⁊ alienigene cū
habitantib⁹ tyrū. Etenī aſſur †ſimul venit cū illis: fa
cti ſūt in †ſuſceptionē filiꝫ loth. ¶ Enumeratio iſtoꝝ
nominū quā hi tres vſus amplectunť: Chriſti decla
rat inimicos. Quoꝝ ſignificationes aperiamus: vt
INTER | oia tēporib⁹ antichriſti cōgruere videanť. Idumei:
interpretanť: vel ſanguinei: vel terreni. Iſmahelite:
obediētes mundo: non dño. Moab: ex patre: qđ tali
modo ſignificat peccatorē: vt ad patrē Adā ei⁹ inobe
diētia referať. Agareni: id eſt: aduene. Gebal: vallis
vana. Ammon: pplus turbidus. Amalech: pplus lin
gens: id eſt: fallaciter blandiēs. Tyrus: anguſtia. Aſ
ſur: pro ipſo diabolo poſit⁹ eſt: qui reuera ſimul cum
eis venit ad oppugnationē fideliū. Loth: declinans
interpťať. Unde merito tale nomen in fine poſitū
Pſa. 13. | eſt: ac ſi diceret: Oēs declinauerūt: ſimul inutiles fa
cti ſunt: nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſqꝫ ad vnū.
Hec enī turba pditoꝝ que ſub antichriſto ꝯgregan
da eſt: alluſione taliū nominū euidēter expſſa eſt: vt
merito tot maloꝝ vocabula: in illa intelligeres plebe
ꝯgeſta. Meminiſſe aūt debemus: hos vſus per figu
SCHE | rā Polyſyntheton fuiſſe decurſos: quos ſi ſollicite
relegas: reperies eos multis ꝯiunctionib⁹ eſſe copu
latos. ¶ Fac illis ſicut madian ⁊ ſiſare: ſicut iabin in
Al. vt | torrēte cyſon. Diſperierūt in endor: facti ſunt †ſicut
ſtercus terre. ¶ Venit ad ſecūdā partē: vbi, pphetie
ſpiritu eis retribui deprecať ſm ordinē futuroꝝ. Et
qꝛ ſuperi⁹ mores eoꝝ per nomina collecta deſcripſe
rat: nunc quoqꝫ retributiones eis per ſimilitudines
gētiū fieri deprecať: quas iſraelitic⁹ pplus dño iuuā
INTER | te ſuperauit. Madian: interpťať declinans iudiciū.
Siſara: gaudiꝫ excluſio. Iabin: ſapiēs: ſed iſte mūda
1. Corin. 1. | nus: de quo Apl̃us ait: Ubi ſapiens: vbi ſcriba: Qui
oēs in torrēte cyſon: ⁊ in endor fonte perierūt: facti
qꝫ ſunt ſtercus terre: dū cadauera eoꝝ corporalı⁹ pu
Gen. 3. | tredine ſoluerenť: ſicut legiť: Terra es ⁊ in terram
ibis. His igiť qui in ſua ptinacia māſuri ſūt ſimilis
optať occaſus: qꝛ ſicut illi ꝯtra iſraeliticū pplm: ita
iſti bellabūt ꝯtra fideliſſimos illius temporis viqꝫ
chriſtianos. ¶ Pone principes eoꝝ ſicut oreb ⁊ zeb ⁊
zebee ⁊ ſalmana. Oēs pncipes eorum. ¶ In eiſdē enu
merationib⁹ pſeuerat: vbi ſola nominū explanatio
neceſſaria eſt. Ceterū ad quas cauſas poſita ſūt: pro
INTER | xime nos dixiſſe retinemus. Oreb: ſiccitas interpta
tur. Zeb: lupus. ⁊ Zebee: victima. Salmana autem:
vmbra cōmotionis. Hec omnia exercitui optat antī
chriſti: qui nulla ꝯuerſione ſaluandi ſunt: quoꝝ in
ipſis quoqꝫ noībus tenebroſis deteſtabilis iam eoꝝ
IDI | ſentiť interit⁹. Qđ gen⁹ locutionis ppriū dicim⁹ eē
ſcripturarū diuinarū: vt per interptationes nominū
virtutes poſſim⁹ ſentire dictoꝝ. ¶ Qui dixerūt here
Al. nō habebit | ditate poſſideam⁹ †nobis ſanctuariū dei. ¶ Ipſū eſt
qđ ⁊ ſuperius dixerat: Venite diſperdamus eos de
gente: ⁊ nō memorabiť nomē iſrael ampli⁹. Hic enī
pncipes maloꝝ ꝯſilioꝝ ſignificanť auctores. Here
ditate poſſideamus: ꝯtra illud poniť: qꝛ dñi diciť he
reditas vt illi magis hereditatē inuadere niterenť:
quā iure ſibi dñs vendicauit. Sed que ſit iſta here
ditas ꝯſequēter exponiť. Sanctuariū dei: id eſt: po
pulus chriſtianus: de quo Apl̃us ait: Tēplū enī dei
1. Corin. 3. | ſanctū eſt qđ eſtis vos. ¶ Deus meus pone illos vt ro
Al. ignis | tā: ⁊ ſicut ſtipulā ante faciē venti. Sicut †ignē qui
Al. ſylua | cōburit †ſyluas: †velut flāma cōburens montes. ¶
Al. ſicut | Hos duos verſus ppter ſimilitudinē rerū iūxim⁹:
in quib⁹ multiplices calamitates pdicanť incredu
lis. Impij enī dū in mala cogitatione voluuntur: ro
tis fiunt ſimiles: que poſteriorib⁹ eleuatis anteriorā
ſua trāſmittere videnť ad tergus: nec quicꝙ pficiūt
dū ſuis rotationib⁹ atterunť. Sequiť ſecūda compa
ratio: vt leuitas peccātiū quaſi vento meabili trāſfe
rať: ⁊ huc atqꝫ illuc volitās icerta ſemper volūtate
moueať. Venti aūt facies pſentia ipſi⁹ venti poniť.
Non enī vētus aliqua figuratione pnotať: ſed corpo
reū in hoc tm̄ ſentim⁹: qđ ei⁹ ipetu ⁊ tranſcurſionib⁹
verberamur. Ignē quoqꝫ ⁊ flammā: poſuit iudiciꝫ
tēpus: quādo ⁊ ſylue denſiſſime peccatoꝝ: ⁊ montes
ſupbie cremabunť. ¶ Ita pſequeris †eos in tēpeſta | Al. illos
te tua: ⁊ in ira tua †ꝯturbabis eos. ¶ Ita perſequeris | Al. turbabis
eos: reſpicit ad illa que ſuperi⁹ dixit: vt ſic debeāt ex
terminari: quēadmodū cōparationes antefate com
memorant. Adducanť alie ſimilitudines. In tempe
ſtate tua: ⁊ in ira tua ꝯturbabis eos. In tēpeſtate tua
id eſt: iudiciꝫ tēpore. Qđ tempeſtati merito cōparať.
Primū: qꝛ iprouiſum eſt. Deinde: qđ ſubito fragore
ꝯturbat: ⁊ locū tollit ꝯſiliꝫ repentina periculi magni
tudo. Tēpeſtas enī imbriū: aeris eſt quedā ꝯcitata
ſeditio: in qua vehemēter terremur: dum aquarū ni
mietate vexamur. Sequiť: Et in ira tua ꝯturbabis
eos. Sepe iā diximus: irā diuinitati nō poſſe ꝯgrue
re: ſed ab hoīb⁹ tractū eſt: qui quādo ſceleratos iudi
cāt feruore animi cōmouenť: nec aliter ad damnan
dū hoīes veniūt: niſi de cōmiſſis eoꝝ criminib⁹ exci
tenť. ¶ Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ querēt nomē
tuū dñe. ¶ Hactenus futuras penas illis peccatorib⁹
pphetauit qui in ſuis remāſerūt ſcelerib⁹ ptinaces:
nunc ad illos ꝯuertiť qui ſunt dño pſtāte crediturī.
Nā illoꝝ facies ipleť ignominia: qui peccatoꝝ ſuoꝝ
nō inuenerint laudatores: ſed poti⁹ eis in pſenti re
putať: qđ in mala actione geſſerunt. Iſtos plerunqꝫ
opprobriū corrigit: dū ſe viderint a generalitate cul
pari. ¶ †Cōfundanť ⁊ ꝯturbenť in ſeculū ſeculi: ⁊ †re | Al. Erubeſcant
uereanť ⁊ pereāt. ¶ Redit iterū ad ptinaces: qui dei | Al. ꝯfundantur
munera nō habebunt. Poſſunt enī aliqui in hoc ſe
culo ſalutariter ꝯfundi ⁊ erubeſcere: quādo ꝯuerſio
nis dona pcipiunt. Confundanť aūt ⁊ ꝯturbenť in
ſeculū ſeculi: qui eterna vltione damnandi ſunt. Se
quiť: Et reuereanť ⁊ pereāt. Ipſe ſenſus eſt quē ſu
perius dixit: qꝛ ibi reuerēdo nō pficiunt ſed pereūt:
qui ad eternum ſupplicium deſtinantur. ¶ Et cogno
ſcant †quoniam nomen tibi dominus: tu ſolus altiſ | Al. quia
ſimus in omni terra. ¶ Cognoſcant: ad genus reſpicit
vtrūqꝫ peccantium: ſiue qui obſtinatione ſua perituri ſunt: ſiue qui adhibita ſatiſfactione liberantur.
Omnes enim cognoſcant omnipotentiam domini:
qꝛ ipſe ſolus eſt altiſſimus: dum ipſum cognouerint
⁊ conuerſis parcere ⁊ obduratos eterna vltione da
mnare.

Concluſio.

Meminerimus hunc Aſaph non fruſtra vndeciꝫ pſalmis ſuperioribus introductum: vt corda duriſſima iudeoꝝ frequenti ſynagoge ipſius voce verberata molleſcerēt: crederentqꝫ vel ipſi nomini cui videbanť eſſe deuoti. Quapropter adeſt cura predicantium: ſi ſibi non impediat obſtinatio perditoꝝ. Omnia de domini incarnatione perfecta: omnia de gentium credulitate manifeſta ſūt: iudiciꝫ tempus reſtat qđ omnes generaliter ſuſtinemus. Sed ante oportet credere ne ſibi poſſit impios vitio predicta damnare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 82[m].

¶ In finē pro torcularibus filijs chore pſalmus. LXXXIII.

QUam dilecta tabernacula tua dñe virtutū: ↄcupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atrio dñi. Cor meū ⁊ caro mea: exultauerūt in deū viuum. Etenim paſſer inuenit ſibi domū ⁊ turtur nidū: vbi ponat pullos ſuos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus ⁊ deus meus. Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Beatus vir cuius eſt auxiliū abs te: aſcēſiões in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarū in loco quem poſuit. Etenim benedictionem dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutē: videbit deus deoꝝ in ſion. Domine deus virtutū exaudi oratione mea: auribus pcipe de⁹ iacob. Protector noſter aſpice de⁹: ⁊ reſpice in faciē Chriſti tui. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis: ſup millia. Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſ ꝙ habitare in tabernaclis peccatoꝝ. Quia miſericordiā ⁊ veritatē diligit deus: gratiā ⁊ gloriam dabit dñs. Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocētia domine virtutum: beatus homo qui ſperat in te.

QUid ſignificat in finē: frequēter expoſitū eſt. Et cū ſupiorib⁹ titulis: pro torcularib⁹: dixerim⁹ ad eccleſiā ptinere: ↄgruit tñ diligēter iſpicē cur eccl'ia viſa eſt tale nomē accipere. Uua pendēs atq₃ intacta ⁊ oliue bacca in arbore cōſtituta: ſuauiſſimi ſaporis ſui nō indicāt dignitatē: ſed cum ad torcular vtraq₃ puenerint: nimioq₃ pondere cōpreſſa detumuerint: tunc fructus dulciſſimi liquoris emanant qui in folli⁹ ſuis recōditi nō patebant. Sic eccleſia dei: cum afflictionib⁹ pſecutionibuſq₃ ↄterit: declarant merita ſanctoꝝ: que quietis temporib⁹ cognita nō fuerunt. Iſti⁹ ergo torcularis pſſura ſanctificat: cōtritio melioratur: cui⁹ labor celeſtis fruct⁹ eſt: ⁊ pena pſens requies ſempiterna. Nec illō vacat: qđ in octauo ⁊ in octogeſimo: ⁊ hic tñ pro torcularibus poſitū eſt. Significat enī ad ſanctā trinitatē hoc myſteriū eccleſie ptinere: qđ in trini numeri repetitione ſacratum eſt. Chore vō caluū interpretari ſupra iam dictū eſt. Cui⁹ nois interpretatio denuntiat caluarie locū: vbi Chriſtū dñm ↄſtat eſſe crucifixū. Et ideo filij chore: chriſtiani modis oīb⁹ indicant: ex quoꝝ pſona pſalmus iſte cantat. Et intende qđ de pcioſiſſima charitate dñi: pſalmus iſte ſecūdus eſt: que nos ſupra oīa gratie diuine conſociat.

INTER

Diuiſio.

FIlioꝝ chore quos per ſignificationē caluarie ad Chriſtū dñm diximus ptinere: vna itroducit perſona generalis: que in pma fronte pſalmi ineſtimabile ſibi deſideriū demōſtrat eccleſie. Scdo modo: beatū eſſe pfitet cui dñs pſtat auxiliū: cūq₃ ad confeſſionis facit gratiam peruenire. Tertio: multo preſtantius dicit eſſe in domo domini abiectum habitare: ꝙ peccatorum tabernacula cū quibuſlibet mūdanis honoribus introire.

Expoſitio.

QUā amabilia ſūt tabernacula tua dñe virtutū.] Filij⁹ chore ſpirituali fecūditate regenerat⁹: ⁊ torcularib⁹ eccl'ie cōpetēter expſſus: ad futurā Hieruſalē deſiderat puenire: in qua iā nulla ſint pondera tribulationū: ſed beatitudine ſecura iperturbata felicitate potiat. Dicēdo: Quā: magnitudinē rei exprimere nō potuit: ſed dedit hoc infinitiſſime ſentiendū. Quis enī poſſit cōprehendē quo ambitu: aut afflict⁹ requiē: aut eternitatē ↄditio mortalitatis expoſcat: Nā qđ dicit: Dñe vtutū: neſcio ꝙ ibi magnā ſenſit eſſe potētiā: vt ꝙuis tale mun⁹ nō potuiſſet vbis exponere: aliqđ tñ ibi bonū igens eſſe mōſtraret. Que figura dicit Emphaſis: que plus in itellectu relinqt vtiq₃ ꝙ dicat. [Cōcupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū.] Quicquid ↄtra humanas vires aſſumitur: defectus ibi pro rerum magnitudine reperit. In illud enim neceſſe eſt deficiat: quo mens directa ad preſens nō pōt puenire. Cogitabat quippe vir iſte ſanctiſſimus dñi vtutes ⁊ pmia: beatitudines illas celeſtes ⁊ gaudia Hieruſalē ex mortalib⁹ pplis imortaliter letātē: ⁊ neceſſe erat vt in ſuis gaudijs ſenſus ipſe ſuccūberet: qui ad rē deſideratā eueſtigio nō poterat puenire. Sed ꝙ robuſt⁹ ſit iſte defectus: ꝙ fortiſſima laſſitudo: conſequēter exponit dicēdo: Cor meum ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. Quis enī vtraq₃ ptinere videant ad carnē: cor tñ ad itelligentiā referri poſſe nō dubiū eſt. Nā cui⁹ ſapiētiā pferre volum⁹: ei⁹ cor ſine dubitatione laudam⁹. Utraq₃ enī quib⁹ pſtat humanitas: id eſt: corp⁹ ⁊ aīa: in celeſtem dicit erupiſſe letitiā. Sed aduertēdum eſt: vir iſte quāta fuerit ſanctitate pclar⁹: vt nō ſolū ei⁹ aīa: verūetiā caro que plus puaricationis vitio pbat obnoxia: in exultationē dñi felici ſorte pauperit: preuidēs bona futuri ſeculi: que ei⁹ ſe credebat largitatib⁹ adipiſci. [Etenī paſſer iuenit ſibi domū: ⁊ turtur nidū ſibi vbi ponat pullos ſuos.] Cū ſuperi⁹ aīam corpuſq₃ dixerit in dñi exultatione gaudē: hic auiū iſta duo genera ad quādā ſimilitudinē cōmendādā poſuiſſe dinoſcit. Paſſer eſt nimis velocitate celerrim⁹: qui in ſyluis habitare nō patit: ſed domū ſibi in parietum foraminib⁹ ↄſiderāter exqrit: quā dum iuenerit nimio gaudio let⁹ exultat: q₂ ſe diuerſarū aduerſitatū vlteri⁹ patere nō credit iſidijs. Sic aīa iocundat: dū in celoꝝ regna māſionē ſuā ſenſerit eſſe pparatam. Turtur vō abſtinētie moderatione caſtiſſimus eſt: qui vna tñ copulatione ↄtent⁹: filijs ſuis nidū edificare cognoſcit. Qui nō vt paſſer pparatā domum reperit: ſed nouā ſibi de qbuſdam particulis fabricare ↄtēdit. Huic caro noſtra nō irrite cōparat: que operas ſuas in dñi gaudet poſuiſſe mandato. Per hanc enī euenit: vt ieiunioꝝ ſacrificia ſuauiter offerantur: vt cibū pauperib⁹ dem⁹: ⁊ ſepeliam⁹ defunctos: egrotis ſeruiam⁹: poſitos in carcere viſitemus: ⁊ cetera pietatis officia que corporalib⁹ noſcunt miniſterijs explicari. Alij: turturē ſancte applicauerūt eccleſie: qm pter Chriſti dñi alteri⁹ neſcit hēre ↄſortiū. [Altaria tua dñe virtutū: rex me⁹ ⁊ de⁹ meus.] Uerſus hic ad ſupiora reſpondet. Ait enim: Altaria tua dñe vtutū: vbi iungēdū eſt qđ in pmo vſu pſalmi dictum eſt. Quā amabilia ſunt. Que figura dicitur Apochinu: id eſt: SCHE

Al. dil.

SCHE

Al. nō hab.

id eſt: a cõmuni: quãdo dicta ſuperius ad iſferiora reſpõdẽt. Sed quia anteriꝰ dixerat: domũ paſſeris ⁊ turturis nidũ: qd in eis intelligere debuiſſemus oſidit. In his eni altaribꝰ quaſi in domũ gratiſſimã fidelis anima fritinnit: in his altaribus carnis opera que tñ ſunt ſancta reponunt. In illo altari ſpes firmiſſima collocat: in quo beatoꝝ anime velut in quodã pẽni prãdio cõuiuijs celeſtibꝰ epulant: vbi ſatietas magis icitat: nec beata eſuries aliquãdo diſcedit. Addidit etiã: Rex meus ⁊ deꝰ meus. Rex a regẽdo dicit.

ETY Deus videlicet a creãdo: quia ⁊ timorẽ tale nomen indicare mõſtret. Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſeculum ſeculi laudabũt te. Quid muneris ꝯferãt altaria illa ꝑdixit. Nã ſi beatꝰ hic habeat: cui ad tẽpus oĩa ſecũda ꝓcedunt: nec aliqua aduerſitate cõcutit: qd de illa beatitudine ſentiemus: cui nec in qlitate nec in perennitate gcq̃ ſimile repit. Sed qꝛ humanis vbis hoc bonũ nõ põt explicari: tñ vñ ꝓuenit nõ tacet. Dicit eni: Laudabũt te. Inde eſt quippe illa beitudo mirabilis: quã vt eternã intelligeres ſubiecit: In ſeculũ ſeculi. Sed qualis rogo illius ſeculi vẽtura letitia eſt: vbi dabitur copioſe gaudere: ⁊ nũq̃ ab ea poſſe diſcedẽ. Beatꝰ vir cuiꝰ eſt auxiliũ abs te dñe: aſcẽſus in corde eius. Decurſa ꝯtẽplatione felicitatis future: venit ad ſcdm modũ vbi dei famulũ etiã hic oſtẽdit beatũ: ne putarent fidelibꝰ ꝑmia vel hic in totũ fuiſſe ſubtracta. Dicẽdo enim: Auxiliũ abs te dñe: ꝓdidit hic labores colluctationeſq; difficiles. Adiecit: Aſcẽſus in corde eiꝰ. Utiq; illi beõ cui eſt auxiliũ a dño: aſcenſus eſt in corde: qꝛ ſemꝑ ꝓficit: ſemꝑ aſcẽdit: ⁊ quãtũ dñs ꝑſtat auxiliũ:

DOC tãto altꝰ eleuat ad celũ. Tale eſt eni: verbi cauſa: qd dicimus: cũ vicerit quis auxilio dñi libidinẽ: aſcẽdit primũ gradũ. Cũ dominatus fuerit ſuꝑbie: ſalit alterũ. Dũ ſuꝑauerit auaritiã: ſubit tertiũ. Et tot gradibus euehit: quot vitijs fuerit abſolutꝰ. Sic per quintam ſpẽm diffinitionis que grece Cata antilexin: latine ad verbũ dicit: beatificata definitio eſt. Cõplectitur eni qd ſit beatꝰ: cui eſt auxiliũ abs te dñe. Diſpoſuit in ꝯualle lacbrymarũ in locũ quẽ diſpoſuit. Eteni benedictionẽ dabit qui legẽ dedit. Conuallis lacbrymarũ: penitẽtie humilitas eſt. De qua tãtũ quis ad ſuꝑiora ꝯſcendit: quãtũ in illa ſatiſfactione deſcẽderit. Sed ne forſitan quereres vbi aſcẽderet: ſubiũxit: In locũ quẽ diſpoſuit. Locus vtiq; ille diſpoſitꝰ: regnũ dñi ſignificat futurũ: quẽ ꝯtingere felici ſorte merebimur: ſi ad eũ ꝑuenire diſpoſitis a dño regulis appetamus. Ipſe eni diſpoſuit gradus qui ordinauit ⁊ locũ: qui vult accipe ꝑmiũ audiat qd iubet. Sequitur: Eteni benedictionẽ dabit qui legẽ dedit. Cũ ꝓphetie tẽpus eſſet ſub lege dñi conſtitutũ: nec adhuc veniſſet gratie donũ: eundẽ dicit benedictionẽ daturũ: id eſt: gratiã ſuã qui legis dedit ante iuſtitiã: docens dñm chꝛm vtriuſq; teſtamẽti euidenter auctorẽ: cũ dicit: Bñdictionẽ dabit qui legẽ dedit. Ambulabũt de virtute in virtutẽ: videbit deus deoꝝ in ſion. Uirtus ꝑmũ erat in lege: nũc eſt virtus in gratia. Sed iocundior que redimit: q̃ illa que iudicat. Preſtat ipſe qui vtrũq; dedit: vt qꝛ bona per legẽ peccatores ſuſcipe nõ meremur: abſolutionẽ nobis per gratiã cõferre dignet. Intelligat tñ chriſtianꝰ de virtute in virtutẽ ſibimet ambulãdũ: ne ſe remittat ad otiũ. Sequit: Uidebit deus deoꝝ in ſion. Ecce duas illas vtutes in vnã dicit chriſti cõuenire perſonam. Ipſe eni viſus eſt hieroſolymis in ſion monte: qui legem dedit ⁊ gratiã. Deum vo deoꝝ quẽadmodũ debeamus aduertere: ꝓxime in octogeſimoꝑmo pſalmo iam dictũ eſt: qꝛ ⁊ ſanctos viros ſcriptura diuina deos appellare non deſinit. Sic eni dicit: Deus deorũ: queadmodũ: rex regũ: ſanctus ſanctoꝝ: dñs dñantium. Uidebit dixit: no intelligit: qꝛ illud erat omniũ: illud vo paucoꝝ. Dñe deus virtutũ exaudi ꝓ̃ces meã: auribꝰ percipe deus Iacob. Ut reuera vnũ deũ intelligeres illarũ eſſe virtutũ quas ſuꝑius dixit: Ambulabũt de vtute in virtutẽ: exclamãs ipſe quoq; ꝓfeſſus eſt: Dñe deus virtutũ. Et quis eſt iſte deꝰ virtutũ? Deꝰ Iacob: id eſt: dñs chriſtꝰ: qui inimicoꝝ ſuoꝝ clemẽtiſſimus ſupplãtator agnoſcit: quando eoꝝ prauas nequitias ad virtutum ſemitas facit peruenire directas. Siue illud mauult intelligi: vt ſicut Iacob fecit iſrael vocari: qꝛ viderat deũ: ⁊ iſtum quoq; fideliſſimũ qui hic loquit faceret maieſtatis ſue eternã gloriã contueri. Protector noſter aſpice deus: ⁊ reſpice in faciẽ chriſti tui. Uenit ad tertium modũ: vbi deprecat innoteſcere mundo dñm ſaluatorẽ. Hoc nõ tãq̃ dubitãs vir ſanctiſſimus optat: ſed poſtulat cito fieri que nouerat eſſe vẽtura. Et qꝛ per redẽptorẽ noſtrũ mundũ ſciebat eſſe ſaluãdũ: petit vt ſic aſpiciat genus humanũ: quatenus in faciẽ chriſti ſui reſpiciat pater: nõ q̄ ille aliquãdo eũ nõ reſpiciat: ſed vt ꝑſentia incarnationis gentibus illũ innoteſcere faceret: qui eis facie ꝓbat incognitꝰ. Hec figura dicit Hypallage: latine ꝯmutatio: quotiens dicit reſpici magis ille qui reſpicit: vel his ſimilia: que in ſcripturis diuinis frequẽter adhibentur: vt eſt illud: Dñs de celo ꝓſpexit ſuꝑ filios hominũ: vt videat ſi eſt intelligens aut requirens deũ. Ut videat eni dixit: id eſt: videre faciat. Simile eſt ⁊ illud: Intellige clamorẽ meũ: non qd ille deprecatꝰ intelligat: qui nouit oĩa ſicuti ſunt: ſed intelligi faciat ab his qui ignorare noſcunt. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis: ſuper millia. Elegi abiectꝰ eſſe in domo dei mei: magis q̃ habitare in tabernaculis peccatorũ. Ipſa ſunt atria dñi: in qbus ſuꝑiꝰ ꝯcupiſſe ſe ⁊ defeciſſe teſtatꝰ eſt: in qbꝰ vna dies iuſte deſiderat: qꝛ ſemꝑ eterna eſt: que ſolis aduẽtu nõ orit: nec eius finit occaſu: quã nõ ſequit craſtina: nec ꝓ̃cedit heſterna: ſed immutabilis manẽs ꝯſtat vnitate perpetua. Suꝑ millia: mũdũ iſtum ſignificat: vbi millia dieꝝ ſuſtinẽt finẽ: ⁊ ab vno illo vincit: quicqd in iſtoꝝ multiplicationibꝰ aggregat. Merito ergo talibꝰ deſiderijs querit: cui nihil ſimile repit. Hec figura dicit Pariſon: id eſt: equatio ſententie: quãdo due res e diuerſo ponunt: ſꝫ vna magis eligit: ſicut ⁊ hic ⁊ ſuꝑius fecit: ⁊ inferiꝰ ipſe facturus eſt. Sequit: Elegi abiectꝰ eſſe in domo dei: magis q̃ habitare in tabernaculis pctõꝝ. Uir ſapiẽs nõ iudicabat ad carnis oculũ: ſed ad ipſiꝰ veritatis aſpectũ: vt eſſet abiectus in domo dñica: q̃ in gloria ſeculi viuere criminoſa. Abiectio illa pulchra: O ſublimitas iſta fediſſima. Ipſa eſt ſcilꝫ que ſuperiꝰ dicit: conuallis lacbrymarũ: palatijs oĩbus ſine dubitatione ſuperior: vbi ⁊ ſi ad tẽpus plãgit: inde tñ ſine fine gaudetur. Abiectꝰ eni dixit: qui humana eſtimatione habetur extremus. Sed apud deũ ille magis honorabilis iudicat: qui ꝓpter nomen ipſiꝰ inter homines videt eſſe deſpectꝰ. Quia miſericordiã ⁊ veritatẽ diligit dñs deus: gratiam ⁊ gloriã dabit dñs. Cauſa reddit quare domus dñi plus debeat diligi q̃ tabernacula pctõꝝ. In eccleſia eni ipſius ꝑmũ miſericordia eſt: qꝛ de peccatoribꝰ efficit iuſtos: ⁊ veritatẽ illis ꝑmiſſi

SCHE IDI SCHE

Marginal notes: Al. ſecula ſeculorum. — Al. non hẽt. Al. aſcẽſiões. Al. ſuo — Al. valle — Al. loco — Al. legiſla-tor — Al. Ibunt — Al. orationẽ — Al. mei — Al. Quia — Al. non hẽt.

1.Timot. 1. ꝑmū non negauit: ſicut dicit aplus: Qui ꝑus fui blaſphemꝰ ac pſecutor ꝛ iniurioſus: ſꝫ miſericordiā ꝯſecutus ſum. Et paulopoſt: Bonū certamē certaui: curſum ꝯſūmaui: fidē ſeruaui: ſupeſt mihi corona iuſtitie quam reddet mihi dñs in illo die iuſtus iudex. Ecce vtrūqꝫ complexus eſt: ꝛ miſericordiā dñi ꝛ veritatē. Subiūgit ēt: Gratiā ꝛ gloriā dabit dñs. Ne ſolā gratiā in hoc ſeculo ſanctis putares eſſe collatā. Sequitur: Et gloriā dabit dñs. Hic eni ꝑmo pſtat grām: vt peccatores ꝯuertant ad vitā: in futuro dabit gliā: vt diuino munere iuſtificati angelorꝫ mereant eſſe ꝯſortes. Gratia eniꝫ dicit gratis data: ſicut ait aplus. Si aūt grā nō ex opibꝰ: alioquin grā iam nō eſt grā. Ipſa eſt quippe dñi chriſti grā: qui nos preparat: adiuuat: corroborat ꝛ coronat. [Nō ꝑuabit bonis: ī ambulātes in innocentia.] Malorꝫ tm̄ pena eſt a munere diuinitatis arceri. Innocētiā vo plenā dei cōſtat eſſe muneribus: ſꝫ hec inocētia ſui debet vocabuli fine cognoſci. Ipſe eſt eniꝫ innocēs: qui nulli nocet. Talis ergo nō pōt ꝑuari muneribꝰ dei: qui iā hic dona beate ꝯuerſationis accepit. Innocens aūt eſt qui hic diſponit in ꝯualle lachrymarū: qui elegit abiectus eſſe in domo dei: magis qꝫ habitare in tabernaculis peccatorꝫ: ꝛ his ſimilia que ſupiꝰ dixit. [Dñe ī deus virtutū: beatus homo qui ſpat in te.] Tot bona explicare nō potuit: que ſanctus ſuus aīus ſentiebat. Et iō ſub admiratione legēdū eſt: Dñe deus virtutū: qui tāta facis: quāta homines referre nō pñt. Ad poſtremū intulit aliquid aliud qꝫ ꝑmiſit: Beatus homo qui ſperat in te. Quod ſchema dicit Paraproſdocia: latine inopinatus exitus: hoc eſt: cū aliud ꝓponit ꝛ aliud ſubiungit. Intelligamus ergo quātū poſſumus ſenſuꝫ diuinūqꝫ multiplici decore relucere: vt illud qđ multis verbis explicare nō poterat: in paucitate ꝯcluderet. Beatus eſt enim qui ſpem ſuā in eterna felicitate poſuerit. Beatus cuius bona non occidunt. Sed poſtremum perfecte beatus eſt: cuius ſpes in domino iugiter perſeuerat.

Al. eos qui ambulant.

Al. nō habet

SCHE

DOG

Concluſio.

Mirabilis pſalmus: ꝛ omni mūdana ſuauitate iocundior: qui ſic nobis eccleſie torcularia fecit vino dulceſcere: vt optabilius habeamus tali faece deprimi: qꝫ hucꝰ felicitatibꝰ ſublimari. Unde merito dicimꝰ: Concupiſcit ꝛ deficit aia mea in atria dñi. Sꝫ ſanctā petimus trinitatē: vt quēadmodū ſenſus nros dulcedo ꝑſentis lectiōis afficit: ita iugiter in nobis maneat qđ ipſe miſeratꝰ infudit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 83.

In finem filijs Chore pſ. LXXXIIII.

Benedixiſti dñe terrā tuā: auertiſti captiuitatē Jacob. Remiſiſti iniquitatē plebis tue: operuiſti omnia pctā eorꝫ. Mitigaſti oēm irā tuā: auertiſti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos deus ſalutaris noſter: ꝛ auerte irā tuā a nobis. Nunqd in eternuꝫ iraſceris nobis: aut extēdes irā tuā a gñatione in gñationē? Deꝰ tu ꝯuerſus viuificabis nos: ꝛ plebs tua letabit in te. Oſtēde nobis dñe miſericordiam tuā: ꝛ ſalutare tuū da nobis. Audiā qđ loquatur in me dñs deus: qm̄ loquet pacē in plebem ſuā. Et ſup ſanctos ſuos: ꝛ in eos qui ꝯuertunt ad cor. Uerūtm̄ ꝓpe timentes euꝫ ſalutare ipſiꝰ: vt inhabitet gloria in terra noſtra. Miſericordia ꝛ veritas obuiauerūt ſibi: iuſtitia ꝛ pax oſculate ſunt. Ueritas de terra orta eſt: ꝛ iuſtitia de celo ꝓſpexit. Etenim dñs dabit benignitateꝫ: ꝛ terra noſtra dabit fructū ſuū. Juſtitia ante euꝫ ambulabit: ꝛ ponet in via greſſus ſuos.

In finem: dñm ſaluatorē ſignificare conſtat in titulis: ſicut dicit aplus: Finis eniꝫ legis chriſtus ad iuſtitiā omni credenti. Ro. 10. Filijs chore pſalmꝰ. Quid ſignificet chore: ſepe iam diximus. Hoc tamen in ſumma cōmonere ſufficiat: huc pſalmū de illis dici: qui iam domino ſaluatori ſincera mente crediderunt: de cuius primo aduentu preſens pſalmus tertius apptobatur.

Diuiſio.

In prima parte pſalmi: propheta domino breuiter gratias agit: qm̄ de illa antiquitate iudaice natiōis ꝑuenit populus ad culturā dñi ſaluatoris. Secūda parte: refert quēadmodū irā ſuā dñs in populo iudeorum mitigare dignatus eſt: expetēs aduentuꝫ chriſti in quo humana cecitas euidentiſſimū lumē credulitatis accepit. Tertio ꝑtē ad ſeipſum verba ꝯuertit: ꝛ prophetie ſpiritu incarnati verbi predicat euidēter aduentum.

Expoſitio.

Benedixiſti dñe terrā tuā: auertiſti captiuitatē Jacob. ꝑuidēs pſalmiſta futura miracula: tāqꝫ de preterito letus exultat aduētu dñi bñdictā terrā eſſe ꝓnunciādū eſt: carnē vtiqꝫ quā ipſe eſt dignatus aſſumē. Per Jacob eniꝫ patriarchā frequēter diximus ſignificare pplm̄ fidelē: qui liberatus eſt a captiuitate diaboli: quādo meruit dñi miſeratione ſaluari. Dicēdo: Auertiſti captiuitatē: oſtēdit eā pro humanis qdē iniquitatibꝰ fuiſſe craſſatā: ſed diuina miſeratiōe ſubmotam. [Remiſiſti iniquitatē plebis tue: operuiſti oia peccata eorꝫ.] Remittere: eſt debitum relaxare nō cauſe alicuiꝰ interuētu: ſꝫ pietatis intuitu. Sic dñs remiſit culpā: quiꝫ reos ꝑuenire fecit ad veniā. Hoc eſt qđ ſuperiꝰ dixit: Auertiſti captiuitatem Jacob. Captiuitas eni pcti fuit: quādo mūdus idolis ſeruiebat obnoxius: ſed veniēte dño ſaluatore tecta eſſe: id eſt: oblitterata nō dubiū eſt: cuiꝰ aduentu ꝛ libertas nr̄a caput extulit: ꝛ ſupbia diaboli confracta ſuccubuit. Sequit: Operuiſti oia pctā eorꝫ. Propitiatio dñi ſic euidēter agnoſcitur: quādo peccata noſtra coopta eſſe mōſtrant. Illorꝫ eniꝫ abominatio noſtra abſolutio eſt: ꝛ tūc ſecuri reddimur quādo illa ad iudiciū nō vocant. Hoc humano generi ꝯſtat eē collatū: cū ſalutaris dñs dignatꝰ eſt aduenire. Et intende qꝫ per hos duos vſus figura fit Homoeoteleuton: qꝛ ſimilibꝰ litteris dictiōes plurime terminant. Dixit eniꝫ: Bñdixiſti: auertiſti: remiſiſti: operuiſti. [Mitigaſti oēm irā tuam: auertiſti ab ira indignationis tue.] Interiecto diapſalmate: venit ad ſecūdā partē referēs quēadmodū irā ſuā dñs mitigare dignatus eſt: ꝛ ſalus ꝓueniret qbꝰ deſpatio ꝓ factorꝫ ſuorꝫ qualitatibus imminebat: ſicut in euāgelio ipſe teſtat: Nō ſum miſſus niſi ad oues que perierunt domus iſrael. Sed Matth. 15.

inſpice

SCHE

inſpice qua mẽſura ſit poſitū: Mitigaſti. Proſequi-
tur iterū culpas quas in dñm ſaluatorē iudeorū ne-
fanda ꝓteruia ſtudio ꝑuerſitatis exercuit. Ab ira au
tē idignatiōis ſue: ſubaudiēdū eſt: qm̄ iudeoꝝ auer
tit interitū: dū ad egrotos medicus ad peſtilētia ple
nos auctor ſalutis aduenit. Qḋ nō ſolū ad vnā gen-
tem: ſꝫ ad bñficiū totius orbis aptādū eſt. [Cōuerte
nos deꝰ ſalutaris noſter: ⁊ auerte irā tuā a nobis.] Cū
ſupiꝰ dixerit: Operuiſti oīa peccata eoꝝ: mō quaſi no-
uiter petit: Auerte irā tuā a nobis. Sed vtraq; cōue
niunt ſi ꝯſideremus tēpora peccatoꝝ. Pro illis itaq;
inigratibus que ante fecerat ꝑplus iudeoꝝ: priꝰ grās
egit: qm̄ aduētu dñi oīa ꝓbant̄ eſſe mitigata. Hic au
tem ꝓ futuris culpis iterū rogat: q2 eos in paſſione
dñi crudelia ſcelera ꝓuidebat iteꝝ eſſe facturos. De-
niq; hoc dicit: Cōuerte: vt de ꝑſecutoribꝰ defenſores
fiant: de blaſphemis ꝑdicatores: de ꝯtradictoribꝰ di-
ſcipuli. Dicēdo aūt: Nos: ꝑſonā populi de qbꝰ loquit̄
ſumit. Simili mō accipiēdū eſt: Auerte irā tuā a no
bis: ne gentē iudaicā debita poſſit pena percellere.

Al. Nunqd Al. iraſceris Al. extēdes Al. gnōne in gnōnes. [Nō in eternū iraſcaris nobis: neq; extēdas irā
tuā a ꝓgenie in ꝓgeniē.] Sciebat dñi patiētiā ipſa
hominū ſuſtinere pctā: ⁊ ideo rogat vt nō eos eterna
dānatione ꝑcellat: ſed inuitādo demulceat: ſuſtinen-
do lucret̄: cōmonēdo corrigat: qḋ tñ eū facturū eſſe
noſcebat. Perſcrutandū eſt aūt q2 duas ꝓgenies po-
ſuit. Prima eſt eni: vt qbuſdā placet: ab adā vſq; ad
chrm̄. Scḋa que per grām baptiſmatis: vſq; ad finē
ſeculi pacta ꝯcludit̄. Petit ergo: vt q2 ꝑori gñationi
ꝓ ꝑtinacie ſue qualitate iuſte iratus eſt dñs: ne ſecun
de gñationi idē velit iraſci: que ⁊ ſi a pctō imunis eē
nō pōt: tñ per grām baptiſmatis ⁊ ſatiſfactionē ꝯfeſ-
ſionis: culparū ſuarū ſordibꝰ deſiderat expiari. [Deꝰ

Al. ꝯuerſus tu ꝯuertēs viuificabis nos: ⁊ plebs tua letabit̄ i te.]
Mirabili dñm pietate deprecat̄: ꝓbans q2 ꝯuerſio-
nē nr̄am de meritis nō hēmus: ſꝫ eiꝰ munere proue-
nit: quādo ꝓ ſe aliqḋ animꝰ ſalutariter ꝯcupiſcit. Di-
cit enim: Deꝰ tu ꝯuertēs viuificabis nos: id eſt: q2 tu
ꝑmittis ꝯuerſionis votū vt ad vite ꝑuenire poſſimꝰ
itroitū. Qḋ cū donaueris: tūc illa plebs ꝓſpe letabit̄
in te: que infeliciter gaudebat in ſe. Hoc eniꝫ ꝑuenit
conuerſis quādo ſuſcipe ceperint bñficia ſaluatoris.
[Oſtēde nobis dñe miſericordiā tuā: ⁊ ſalutare tuū
da nobis.] Sciebat qdē dñm eſſe vēturū: ſꝫ rogat vt
hec bñficia: nō tm̄ oculis carnalibꝰ videat: ſicut cete-
ri nō credentes: ſꝫ puriſſimo cordis intueat̄ aſpectu.
Miſericordia eni piis ſaluator eſt dñs: quē ſibi illu-
minatiōe vere fidei cohors btā poſcebat oſtēdi: nō tm̄
carnis velamine coop̄tū: ſꝫ potētie ſue claritate ꝯſpi
cuū. Nā idē cū de ipſo diceret: addidit: Da nobis: id
eſt: ꝯcede ſalutare tuū: quaſi amplectendū: quaſi poſ
ſidēdū: q̄ſi munere eterne glorie ꝑfruēdū. Perfidis
eni tm̄ apparuit: nō etiā datus. Da ergo dicit: vt cum
in mēte noſtra celeſti dono recipit̄: nullis tentationi
bus auferat̄. [Audiā qḋ loquat̄ in me dñs deꝰ: qm̄ lo
quet̄ pacē in plebē ſuā. Et ſup ſanctos ſuos.] Uenit
ad tertiā partē: in qua pulcherrimo ſchemate predi
cat dñi ſaluatoris aduentū. Nā poſtq̄ depcatꝰ eſt vt
ei dñs appareret: q̄ſi petitiōis ſue cōpos ſubita illumi-
natione cōpletus dicit: Audiā: id eſt: nō mihi loquen

IDI do officiū: qui iā ſentio me accepiſſe qḋ credā. Qḋ ge
nus locutionis ſcripture diuine ꝓpriū eſſe cognoſci-
mus: quando nihil tale vt arbitror in libris ſeculari-
bus inuenit̄. Uides ꝓphetie potētiā hoc dicto fuiſſe
reuelatā. Intus eni loquit̄ dñs: id eſt: ſpūs ſanctus: vt

pſalmiſta foris ſari poſſe videat̄: intrinſecꝰ audit vt
extrinſecus audiat̄. Dicit tacitus propheta: qḋ verbe
rato aere ꝑplus poſſit audire. Sequit̄: Qm̄ loquetur
pacē in plebē ſuā: ⁊ ſuper ſanctos ſuos. Pax dei chri
ſtus eſt dñs: quē locuturū dicit ſpiritū ſanctū: qm̄ eſt
de eius incarnatiōe dicturus. Plebi dixit: ſꝫ ſue: nō
indeuote: id eſt: ſanctis qui deo dño ꝓbabili ꝯuerſa-
tione placuerūt. His eni pax eſt dñs chrs: infidelibꝰ
aūt ſcādalū ⁊ ſtultitia: qui bellū in ſacrilega mente
patiunt̄: q2 pacis auctorē rectis ſemitis nō ſequunt̄.
Sed hūc veriꝰ paulo diligētiꝰ ꝑſcrutemur: qm̄ ſce-
leſtas mētes veritatis ipſiꝰ atteſtatiōe ꝯuincit. Hinc
eniꝫ euidēter expꝛeſſū eſt: qḋ ſit ſpūs ſctūs ad eſt dñs
deꝰ. Ubi ſunt qui dicūt ſpm̄ ſanctū pr̄e ⁊ filio eē mi-
norē: ⁊ ita eē ſubiectū vt patet̄ volūtatis ſue iudiciū
nō hēre? Audiamus ſpm̄ ſanctū: qui in propheta ſuo

Act. 5. ſpōte loquebat̄: dñm eſſe deū. Nā ⁊ in actibꝰ aplorū
de ipo apte legit̄: deū eſſe ſpm̄ ſanctū: dicēte Petro:
Anania cur tētauit ſathanas cor tuū mētiri te ſpūi
ſancto? Et poſt paulū oſtēdere volēs qui ſit ſpūs ſan
ctus dicit: Nō es mētitus hominibꝰ ſꝫ deo. Nā idē

1. Pet. 1. Petrꝰ in epl̄a ſua dicit: Spū ſancto miſſo de celis in
quē ꝯcupiſcunt angeli ꝓſpicē. Qui ſe equalis nō eēt:
nō in baptiſmo in noīe deitatis: pr̄i ⁊ filio reuerētiſſi
mo honore coequaret̄: ſicut ab ipſa veritate ꝓlatum

Math. 28. eſt: Ite baptiſate oēs gētes in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūs
ſancti. Qḋ ſolū teſtimoniū debet humano gñi valde
ſufficere: q2 vbi vnū nomen deitatis dicit̄: ibi aut na
ture aut potētie diuerſitas nō habet̄. [Et in eos qui

Al. cor ꝯuertunt̄ ad ipm̄. Uerūtñ ꝓpe timētes eū ſalutare
ipſiꝰ: vt inhabitet gloria in terra nr̄a.] Qui ꝯuertunt̄
ad ipꝫ: ſignificat penitētes: qui mūdi peſtifera liber-
tate derelicta: felicia eiꝰ eligūt ſubire ſeruitia. Nā cū
orbis vniuerſus idolorū turpiſſima deuotiōe flagra
ret ſoli iudei putabantur prope timere dñm: qui per
moyſen lege ſuſcepta: vni deo videbantur eē deuoti.
Sꝫ iō dictū eſt: Prope timentes: q2 carnaliter oīa ge
rētes: diuerſis eū culpis cōtumaciter irritabāt. Non
eni timere: ſꝫ ꝓpe timere dicti ſunt: qui legē ipſiꝰ car-

Ephe. 2. naliter nō ſpūaliter acceperūt. Ut aūt hoc de ipſis di
ctū itelligamꝰ: ſic ⁊ apl̄s ait. Et veniēs euāgeliſauit pa-
cem vobis qui eratis longe: ⁊ pacē his qui ꝓpe. Sed
quāuis tales fuiſſent: tñ dñs ſaluator de ipſoꝝ elegit
carnalr̄ gēte ꝓcreari. Inde eni vgo Maria que pepe
rit chrm̄: Ibi ꝯuerſatus eſt dñs: ibi miracula que a fi
delibus ⁊ legunt̄ ⁊ credunt̄ effecta ſunt. [Miſericor

Al. oſculate ſūt non pēt dia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia ⁊ pax icōple
xe ſunt ſe.] Hoc ſchema dicit̄ Somatopeia: id eſt: SCHE
corpis attributio: quādo rebꝰ incorporeis corpora tri
buunt̄. Naꝫ cū miſericordia ⁊ veritas: pax ⁊ iuſtitia
icorporea ſint: duabus greſſuꝫ: duabꝰ dedit amplexū:
qḋ vtiq; ꝯſtat eſſe corporeū. Poſtq̄ vō dixit ex qua DCC
gēte eſſet dñs naſciturus: nūc que ꝓſtiterit aduētus
ſancte incarnatiōis exponit. Ipſo quippe ꝓſtāte: duo
teſtamēta in vnꝰ ſeriē copulatiōis adducta ſunt. In
nouo eni miſericordia eſt: in qua per grām liberatur
genꝰ humanū. In veteri veritas: vbi lex ⁊ ꝓphetarū
annūtiatio ꝯtinet̄: ſicut in 70mo pſalmo iā dictū eſt.
Hec aūt duo ſibi obuiauerūt: nō ad exercendā ꝯtra-
rietatē: ſed ad grām ꝓmiſſe perfectionis implendā.
Unū quippe ꝯſtat factū: qḋ tēporibꝰ ꝓbat̄ eſſe diui-
ſum. Et vt genus ipm̄ federis euidenter exprimeret:
hoc ipſum varia nominū iteratione geminauit: am-
plexu quodā dilectionis duas res: id eſt: iuſtitiā ⁊ pa
cē in mutuā ꝯtinuo veniſſe ꝯcordiā. Qḋ fieri ſolet:

quādo ſe hoīes poſt longū tēpus vidētes:nexu brachioꝝ ſtudio charitatis aſtringūt. [Ueritas de terra orta eſt: ⁊ iuſtitia de celo ꝓſpexit.] Ueritas de terra orta eſt: quādo ex Maria vīgine vbū caro factū eſt: ſicut ipſe dicit: Ego ſum via vitas ⁊ vita. Juſtitia de celo ꝓſpexit:quādo humano generi piclitāti:filiꝰ dei mirabili diſpēſatione ſubuenit. Pōt ⁊ aliter hic ſenſus itelligi. Ueritas de terra orit:quādo ꝯfeſſio peccatoris offert. Juſtitia de celo ꝓſpicit:quando fit remiſſio pctōꝝ:qḋ in publicani illiꝰ oīone puenit. Ueritas eni de terra orta eſt:quādo imo reſpiciens cōſitendo pctā ſua deū rogabat. Juſtitia vō de celo ꝓſpexit:cū deſcēdit iuſtificatꝰ publicanꝰ magis q̄ ille phariſeus. [Etenī dñs dabit benignitatē:⁊ terra nr̄a dabit fructū ſuū.] Et iſte quoqꝫ verſus ad penitētis humilitatē competēter aptat. Jpſe eni ſua benignitate donat ꝯfeſſionis affectū:id eſt imbrē ꝓſperrimū lachrymarū.vt caro nr̄a pꝰs fletibꝰ irrigata:pmia poſſit afferre copioſa. [Juſtitia ante eū ambulabit:⁊ ponet in via greſſus ſuos.] Pari ēt mō ⁊ hūc verſū ad illos aptādū eē dicimus:qui ſuplicatiōibꝰ pꝰs a dño corrigunt. Juſtitia quippe ambulabit ante eos:quādo maloꝝ ſuoꝝ veritate recognita: remitti ſibi humiliter petūt:qḋ ſceleratis auſibꝰ perpetrarunt:⁊ qḋ gaudētes male ligauerūt:per bñficia pie lamētationis abſoluūt. Tunc enim vere ponūt in via: id eſt:in chriſto:greſſus ſuos:qui ante ſemitis deteſtabilibus errauerunt.

Concluſio.

Adiuimus beate Dauid qd ītus tibi locutus fuerit dñs. Pax iſta ⁊ ſup nos veniat que in tuo corde regnabat. Ecce verū regē quē virtus talis regebat:tēplum iuſtitie:palatiū pietatis: theſaurariū miſericordie. Jure tibi ſubiacebunt terrena:cui talis dñs imꝑabat. Ecce qḋ vltra omne imperiū:ſupra omne poſſit eſſe preconiū:de tuo ſemine omnipotens verbum carnem ſumpſit:per qḋ humanum genꝰ ſalutare donum redemptionis accepit.

Explicit expoſitio in pſalmum.84m.

Oratio Dauid. LXXXV.

Inclina dñe aurē tuā ⁊ exaudi me:qm̄ inops ⁊ paup ſū ego. Cuſtodi animā meam qm̄ ſanctus ſum: ſaluū fac ſeruū tuum deus meus ſperantē in te. Miſerere mei dñe qm̄ ad te clamaui tota die: letifica aīam ſerui tui qm̄ ad te dñe aīam meā leuaui. Qm̄ tu dñe ſuauis ⁊ mitis: ⁊ multe miſericordie oībus inuocātibus te. Auribꝰ percipe dñe oīonem meam: ⁊ intende voci deprecationis mee. Jn die tribulatiōis mee clamaui ad te:q2 exaudiſti me. Nō eſt ſimilis tui in dijs dñe: ⁊ non eſt ſm opera tua. Omnes gentes quaſcūqꝫ feciſti venient ⁊ adorabūt coram te dñe: ⁊ glorificabunt nomen tuū. Qm̄ magnus es tu ⁊ faciēs mirabilia: tu es deꝰ ſolus. Deduc me dñe in via tua ⁊ igrediar in veritate tua:letet cor meū vt timeat nomen tuū. Confitebor tibi dñe deꝰ meus in toto corde meo: ⁊ glorificabo nomen tuum in eternum. Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: ⁊ eruiſti aīam meā ex inferno inferiori. Deꝰ iniqui inſurrexerūt ſuper me: ⁊ ſynagoga potētiū queſierunt aīam meā: ⁊ nō ꝓpoſuerunt te in ꝯſpectu ſuo. Et tu dñe deus miſerator ⁊ miſericors: patiēs ⁊ multe miſericordie ⁊ verax. Reſpice in me ⁊ miſerere mei: da imperiū tuū puero tuo ⁊ saluū fac filiū ancille tue. Fac mecū ſignum in bonū vt videant qui oderunt me ⁊ cōfundantur:qm̄ tu dñe adiuuiſti me ⁊ conſolatus es me.

Oratio: nomē omonymū eſt:cuiꝰ etymologia eſt:oris ratio. Que quādo inter humana iudicia dicit: a diſertis artificioſa nimis ſubtilitate componit:quando deo fundit: ſimplici atqꝫ humili ſupplicatione profert. Sed hec humilitas atqꝫ puritas deprecationis ſancto vbo ſic cōuenit:ſi duas naturas in chrō dño:vt mater docet eccleſia: ꝯfiteamur pfectas atqꝫ veriſſimas:id eſt:dei ⁊ hominis. Tunc enī veracius verboꝝ:nulla cōtrarietate turbabimur:ſi ſanctis ꝓprietatibꝰ apta reddamus. Nā ſi vis noſſe potentiā deitatis eiꝰ:audi euangeliū: Jn pncipio erat verbū:⁊ verbū erat apud deū:⁊ deus erat verbū:hoc erat in pncipio apud deū. Oīa per ipm̄ facta ſunt:⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Et ſi vis infirmitatē hominis cognoſcere:audi Paulū apl̄m docentē: Jn ſimilitudinē hominū factꝰ ⁊ habitu inuētꝰ vt homo:humiliauit ſeipſū factꝰ obediēs vſqꝫ ad mortē:mortē aūt crucis. Et iō qn̄ a pte humilitatis ſue loquit: diuinitatis fragilitas nō patet:q2 ſic humana extulit: vt nullatenꝰ diuina minuerit. Jdē ẽ atqꝫ vnꝰ dñs chrs orat:q2 filiꝰ pris eſt. Orat:q2 filiꝰ hoīs eſt. Jnde creator:hic creatꝰ. Jnde dñs:hinc ſeruus. Hinc mortalitatis nr̄e pticeps:inde mortis ipſiꝰ interemptor. Hinc eſt qḋ per libros diuinos:aptiſſimis locis duas opationes ſuas ſemp oſtēdit. Qḋ ſi hoc deuotus lector fideli mēte ſeruaueris: oīa veraciter tibi ꝯſtare poſſe cognoſcis. Jllud preterea debemus agnoſcere firmoqꝫ animo cōtinere:qḋ oratio quādo a dño chrō fundit: inſtitutio eſt ſancta fideliū:forma bonoꝝ: ſincere humilitatis exēplū:cū a ſubiectis agit:ſatiſfactio delictoꝝ:ꝯfeſſio criminū: lauacra culparū. Jbi magiſteriū eſt docētis:hic abolitio poſtulat erroris. Nā ſic innocens orauit:quēadmodū ⁊ crucē ſine aliqua culpa ſuſtinuit. Lazarum plorauit: vt nobis ꝓximi oñderet charitatē. Perſecutores fugit: vt nobis audaciā icōſulte temeritatis auferret. Hec enī ⁊ his ſilis ꝓuidēs doctor effecit:quatenꝰ ⁊ veritatē ſancte icarnatiōis oñderet: ⁊ futuris manicheis ceteriſqꝫ talibus obuiaret. Dauid aūt:qḋ poſitū eſt: hic ſignificat ſaluatorē: ſiue qa īterꝑtatio eiꝰ (vt ſepe dcm̄ eſt) manufortis ac deſiderabilis habet:ſiue q2 ex eiꝰ gnōne deſcēdit. Humanitate.n.eiꝰ eſt filꝰ:diuinitate dñs ⁊ creator. Qḋ ſi h̄ gubernaculū ſpudens nauta reliqueris:in aſꝑrimas cautes:naufragium tue fidei ſine dubitatiōe ꝯſtringes. Et nota qm̄ hic pſalmus ſecūdus eſt:cui oīonis titulo pnotat.

Diuiſio.

Per totum pſalmū orat dñs chrs. Jn pma ſectione dicens:que ipſi tūc ꝓbabant aptari. Secunda:pro membris ſuis quoꝝ ipſe caput

caput eſt humilius deprecatur. Tertia: ex ſua iterum perſona reloquitur: quod ad eum ſpecialiter intelligas pertinere. Sed hec omnia vnus atqȝ idē deus homo loquit̃ chriſtus.

Expoſitio.

M. inope Nclina dn̄e aurem tuam ad me ⁊ exaudi me: q̄m egen⁹ ⁊ pauper ſum ego.] Ex forma ſerui (ſicut prefati ſumus) chr̄s oi̅potenti ſupplicat patri: vt eius exaudiat̃ oratio. Nam qd̄ dicit: Inclina: oſtēdit q̄ ſe ad ipſum extendere nō poterat humana conditio: niſi ipſe ſuam maieſtatē piiſſimus inclinaret. Aurem enim dicit nō iſtā corpoream: ſed auditū illum ſpiri-
SCHE tualem: quo petentiū vota cognoſcit. Nam per Tropologiam talia de deo dici: frequēti expoſitione iam nota ſunt. Exaudi autē me: ſignificat vt mea deſideria compleant̃: quatenus reſurrectiōe ego quoqȝ ſaluus fiam: cuius morte mundū conſtat eſſe ſaluādum. Dicēdo enim: egenum ſe eſſe ⁊ pauperē: conditionem quā ſuſceperat humanitatis oſtendit: que ex ſe nihil habere poteſt: niſi qd̄ largitate diuinitatis acceperit. Audiant egeni ⁊ pauperes: ſuoſqȝ animos tali gloria conſolent̃: quādo rerū dn̄s hoc de ſe dicit: qd̄ puſillanimes frequenter applicandum putant eſſe miſeriis. Sed nec illos excludit: qui in diuitiis ſuis pura dn̄o mēte famulant̃. Egenus enī ⁊ pauper dei eſt: quiſquis meruerit mūdi iſti⁹ peruerſitate vacuari. [Cuſtodi animam meam quoniā ſanctus ſum: ſaluum fac ſeruum tuū deus me⁹ ſperantē in te.] Potenter exequit̃ quis ſit egenus et pauper: ſcilȝ dn̄s chr̄s: qui ſe veraciter ſanctū dicit: q̄ mundi iſtius illecebras celeſtis vite conuerſatione calcauit. Audiāt apollinariſte habere animam dn̄m chr̄m: ⁊ perfecti hominis ſumpſiſſe naturam: quia nō poterat nō habere eam: ad quā ſpecialiter probatus eſt veniſſe ſaluandam. Nemo enim liberat qd̄ de peruaſoris poteſtate non eripit: ⁊ ſi non ſit apud defenſorem qd̄ vindicat: captiuitatis ſuſcepte conditio perſeuerat. Et reſpice: q̄ ſalutaris nobis forma propoſita eſt. Ille qui ſe veraciter dixerat eē ſanctum: ⁊ a mundi illecebris alienum: ſaluum ſe ꝺ diuinitate fieri deprecat̃: vt nos inſtrueret ſalutē nō eſſe in humanis viribus cōſtitutā: ſicut ⁊ ꝓpheta Hiere-
Hiere. 17. mias dicit: Maledictus homo qui ſpem ſuam ponit in homine: ⁊ a deo recedit cor ei⁹ ⁊c̄. [Miſerere mei dn̄e: q̄m ad te clamaui tota die.] Unus atqȝ idē de⁹ ⁊ homo chriſtus ieſus: miſericordiam petit: qui miſericordiam donat: docens perſeuerantia deprecationis pietatem dn̄i modis omnimodis impetrandam: ſicut
Luc. 18. ipſe in euangelio docet: Bonum eſt orare ⁊ nō deficere. Audiant hunc locū: qui penitentiam agere in vite ſue termino praua voluntate deſperant: ⁊ ſe ad excuſandas excuſationes impia voluntate conuertūt: cum in euangelica lectione cognoſcāt latroni affixo iam cruci momentanea celeritate ſubuentum: ⁊ cetera ſimilia: que text⁹ ſcripture diuine ad ſpem nutriēdam mortalium mirabili benignitate cōcedit. Semper ſupplicare nos decet: qui frequenti culpa delinquimus. Ineſtimabile malum eſt: ipſos homines ſpem ſibi ſaluberrimam tollere: cum diuina clementia ſine ceſſatione nos ſibi iubeat ſupplicare. Petamus hoc ⁊ etate florida: petamus in iuuētute poſiti: petamus et in occidua ſenectute ꝓducti. Nunq̄ ceſſare debet a precibus qui punienda prauitate peccauit: ne dum tempus ſupplicationis querimus: miſericordiam domini nobis tali perſuaſione tollamus. Nam cum dicitur: Tota die: totius vite tempus oſtenditur: vt per multa tempora annorūqȝ curricula quaſi vnius diei continuus clamor eſſe monſtret̃. Magna ſiquidem voce ille clamat ad dn̄m: qui quāuis lingua taceat: bonis tamē operibus perſeueranter exclamat. [Letifica animam ſerui tui: q̄m ad te dn̄e leuaui animā meam.] Iocūdari petit animam ſuam fons hylaritatis ⁊ origo letitie: ab illa ſcilicet parte qua ſeruus eſt. Seruum ſe enim merito dixit: q̄m ex virgine Maria natus eſt: que ſe ꝓfitet̃ ancillā. Nā dum ei angelus ex ipſa naſciturum chriſtū dn̄m nūciaret: illa reſpō-
dit: Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſ̄m verbum tuum: ſi- Luc. 1.
cut ⁊ in alio pſalmo dicit: Ego ſeruus tuus ⁊ fili⁹ an- Pſ. 115.
cille tue. Letificari ergo petit animam ſuam: quia nō eam deorſum inclinauit ad terram: ſed leuauit ſemper ad dn̄m vbi eſt vera letitia: ⁊ ſine fine ſecuritas. Sic caput eccleſie referens geſta propria: membris
ceteris donauit exempla. [Quoniā tu dn̄e ſuauis ac V. et multe
mitis es: ⁊ copioſus in miſericordia oib⁹ inuocātib⁹ miſericordie
te.] Non ſubſtātialiter: qd̄ nulla poteſt creatura comprehendere: ſed per quintam ſpeciē definitionis: que
grece dicit̃ Cata antilexin: pulcherrime nobis oſten- DEF
ditur quid ſit deus. Suauis: quia poſt amaritudinem huius mūdi dulcis eſt ad ſe recurrētibus. Mitis: q̄ diu ſuſtinet peccatores. Copioſ⁹ in miſericordia: q̄uis ſint noſtra numeroſa peccata: multo abundantior eſt pietas: que tot relaxat offenſas. Reſtat vt ei iugiter ſupplicemus: quādo eum audiuimus: omnibus inuocantibus ſe nō negare preſidiū. [Auribus percipe dn̄e orationem meam: ⁊ intende voci deprecationis mee.] Intueamur q̄ cōuenienter orationis iſtius ordo decurrat. Prius enim fuit vt vox ſupplicationis aſcēderet: ac deinde rogatus audiret. Percipe vo cū dicitur: nō aliquid tranſitorie poſtulatur: ſed in illi⁹ maieſtatis ſinibus mauult recondi: quemadmodum per aures ab homine memorie ꝓbatur inſigi. Additum eſt: Intende voci deprecationis mee: vt intētus animus aperiret auditum. Quod totum per allegoriam dicit̃: vt potentia diuinitatis per humanas conſuetudines intimetur. [In die tribulationis mee cla-
maui ad te: q̄uoniam exaudiſti me.] Cum ſuperius V. quia
dixerit: Clamaui ad te tota die: hic quoddam facere videtur magne petitionis augmentū: dicēdo: In die tribulationis mee clamaui ad te. Nam licȝ a ſanctis viris iugiter a dn̄o ſupplicetur: in tempore tamē tribulationis enix⁹ petit̃: quando ſubuenire neceſſarie po-
ſtulatur. Conſiderandus eſt autē hic modus locutio- IDI
nis: qui in ſcripturis diuinis frequentiſſime reperit̃: vt ideo ſe dicat clamaſſe: quoniam exaudita eſt: dum clamor precedat vt de⁹ poſſit audire. Que figura di-
citur Anaſtrophe: id eſt: peruerſio: que fit quotiens SCHE
aut ſenſus: aut v̄ba pro aliquo decore vertūtur. [Nō
eſt ſimilis tibi in diis dn̄e: ⁊ non eſt ſ̄m opera tua.] V. nõ
Magna laus breui definitione concluſa eſt. Dicēdo enim: Non eſt ſimilis tibi in diis: idola ſignificat paganorum: que adhuc in mundo nefanda deuotione co-
lebantur: ſicut ⁊ alibi dicit: Quoniam omnes dii gen- Pſ. 95.
tium demonia. Poteſt hoc ⁊ ad homines aptari: qui dii vocati ſunt. Sed inſpice quia nō dicitur quid ſit deus: ſed ei ſimilis abnegat̃. Que ſpecies definitiōis grece dicit̃ κατα αφαιρεσιν του εναντιου: latine per priuantiā cōtrarii eius qd̄ definitur. Addidit
quoqȝ: Et non eſt ſ̄m opera tua: id eſt ſimilis. Et hoc DEF
quoqȝ comma: ſub illa quam ſuperius dixit definitione complexus eſt. Quis enim vt ille fecit celū terrāqȝ: vel omnia que in eis ſunt momentanea poſſit celeri-

ſtate pſcereraut coꝝ exiſtentias continere: [Omnes
gentes quaſcūq; feciſti veniēt ⁊ adorabunt coram te
ꝟl. glorificabunt. dñe: ⁊ † honorificabunt nomen tuū.] Cū adhuc ſola
eſſet gens iudaica que vnū deū colere videbat: ꝑdi
cat omnes gentes que idolis tenebantur obnoxie ad
culturā ei⁹ eſſe venturas: q2 ꝑiem vere colit qui honorat ⁊ dñm xp̄m: errorē coꝝ omnino deſtruēs qui
putant per vniuerſum mundū religionē dñi nō eſſe
diffuſam. Dicendo enī: Omnes gētes quaſcūq; feciſti: abſolute ꝓbat vniuerſitatē: quia nulla gēs exiſtit:
Pſ. 145. niſi quā ipſe plaſmauit. Sicut alibi dicit: Qui fecit
celum ⁊ terram: mare ⁊ omnia que in eis ſunt. Addi
dit quoq;: Et honorificabūt nomē tuū. Cū deo dicitur: ⁊ honorificabūt nomen tuū: figuralr̄ ſignificat:
honorabūtur deuoti ex nomine tuo: q2 cultus hominum nō facit honorabilē deū: quē conſtat honorum
ſolum ꝓculdubio largitorē. [Quoniā magnus es tu
⁊ faciens mirabilia: tu es deus ſolus.] Hymnū deita
tis quē ſuperi⁹ inchoauit: iſti⁹ verſus finē concluſit.
Iſa. 14. Nam ⁊ diabolus magnū ſe putauit: quādo dixit: Po
nā ſedē meā ad aq̄lonē ⁊ ero ſimilis altiſſimo: ⁊ ſupbi
hodieq; cūctis ſe eſtimāt grādiores. Sꝫ magn⁹ dici
vere non pōt niſi de⁹ ſolus: cui⁹ ꝑtāti nullaten⁹ valet
aliq̄d comparari: qui nulla mutabilitate ꝯuertit: ſed
ſemꝑ in nature ſue glīe ꝑſeuerat. Addidit: Et faciēs
mirabilia tu es de⁹ ſolus. Cū legamus ⁊ magos pharaonis miracula diuerſa feciſſe: hic dī: ꝙ ipſe ſolus
miracula poſſit efficē. Veriloquū dictū: ſi q̄litatē rei
ibi ipſius veritate ꝑſēſemus. Illa enī vere nequeūt
dici miracula que ad nullā vtilitatē ſimulata deceptis oculis blādiunt. Solus enī deū eſt: q2 ſancta tri
nitas vn⁹ eſt deus: ꝑſonis tn̄ diſtincta: nō nature diſ
Deut. 6. cretiōe ſepata: ſicut ⁊ alibi dictū eſt: Audi iſrael dñs
de⁹ tuus dñs vn⁹ eſt. Sic ⁊ Iſaias dicit: Qm̄ iuſt⁹ es:
ꝟl. igredia: ⁊ nō eſt de⁹ ꝑter te. [Deduc me dñe in via tua: ⁊ † am
bulabo in veritate tua: letet cor meum vt timeat nomē tuū.] Oratione decurſa: ⁊ laude diuinitatis cōpe
tēter ipleta: venit ad ſecūdā ſectionē in qua pro mēbris ſuis orat: vt eis dñs profutura ꝯcedat. Dū dicit:
Deduc me dñe in via tua: adhuc ibi non fuiſſe monſtrat: ⁊ hoc dño xp̄o nō pōt conuenire: cū ipſe dicat:
Joan. 14. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Sꝫ hoc magis ꝯgruēter
accipit a ꝑte fideliū: quoꝝ caput eſt dñs: qui niſi deducant in viā: id eſt in xp̄m: in veritate videlꝫ ambulare nō pnt. Sequit: Letet cor meū vt timeat nomē tuū. Quid ſit timor dñi: mirabili ordie declarat.
Nā in timore iſto mūdano ꝓcedit ꝑus cauſa ꝑiculi:
aut alicui⁹ anguſtie: in timore aūt dñi ꝑmittit letitia
cordis: vt aliq̄s ad ei⁹ timoris dulcedinē venire mereat. Et reuera talē decet hīe introitū: quē ad ſalutē
ſuā humanitas ſentit indultū. Hūc iudicē qui formi
dauerit reus eſt: illū qui timuerit ſanct⁹ eſt. Et ideo
vtraq; miſcēda ſunt: vt ⁊ ſub ſpe timeamus: ⁊ ſub ti
Pſ. 2. more letemur: ſicut in alio pſalmo legit: Seruite domino in timore: ⁊ exultate ei cum tremore. [Confite
ꝟl. glorificabo. bor tibi dñe de⁹ meus in toto corde meo: ⁊ † honorifi
cabo nomē tuū in eternū.] Hoc cōpetenter de omni
bꝫ chriſtianis: q2 illa eſt vera cōfeſſio: que toto ꝓmit
Deut. 6. mētis arcano: ſicut ⁊ lex docet: Diliges dñm deū tuū
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua. Sed ⁊ ille ex toto
corde ꝯfitet: qui totā ſpem ſuā ponit in dño: nec in ca
ducis ſeculi ſolatijs ꝓſumit: cū ſe ad dñm vniuerſa
mētis integritate tranſtulerit. Nā qđ addidit: In eter
nū: illud ſignificat: qm̄ inter ſanctos ei⁹ laudes dño ſin
gulꝯ ꝑſonabit: dum in illa beatitudine ꝓmiſſa ꝑmiſſa

receperit. [Qm̄ miſericordia tua magna eſt ſuꝑ me: ⁊ ꝟl. Quia
† eripuiſti aīam meā ex inferno iferiori.] Et ꝯfeſſio ꝟl. eruiſti
laudis offert: ⁊ miſericordie cauſa ſubiūgit. Dicēdo
enī: Qm̄ magna eſt miſericordia tua ſuꝑ me: bñficiū
magnū neſcio qđ edicit. Subiūgendo aūt: Eripuiſti
aīaꝫ meā ex inferno iferiori: cauſa bñficij declarat.
Sed ꝯſideremus: q2 cū dicat infernū inferiorē: iferꝰ
nū demōſtrat eſſe ſuꝑius. Argumēta talia in topicis TOP
dicunt ꝯiugata: que orta ſb vno noie varie cōmutan
tur: vt hic poſitū eſt: infernū inferi⁹. Infernū vo nō
irrōnabilr̄ forſitan arbitramur eſſe ſub terris: cū in
veteri teſtamēto de Dathan ⁊ Abyron legat: Aꝑuit Numeri. 16.
ſe terra ⁊ deglutiuit eos: ⁊ viui deſcenderunt ad infe
ros. Sꝫ quo itinere illuc aīe trāſferant: qm̄ in auctoritate diuina nō legit: hēmus incertū. Infernū autē Luc. 16.
hēre inferiorē partē: euāgelij locus ille teſtat: qui dicit: cū impiū diuitem vltrix flāma torqueret: leuaſſe
oculos ſuos ⁊ in ſinu abrae vidiſſe laꝫarū. Vn̄ appet
vtroſq; apud inferos fuiſſe: vt ſe vidē valuiſſent: ⁊ il
lū ex inferiore loco ad ſuꝑiora oculos eleuaſſe. Sed
lꝫ vtriq; apud iferos eſſe viderent: ꝓ meritoꝝ tn̄ diſ
cretione ſuꝑiorē locū ſanctus: inferiorē pctōr ſibi ꝑ do
ctor Auguſtin⁹ eſtimat deputandū. Vn̄ nūc gratias
agēs fidelis ꝑplus: dicit aīam ſuā ab inferno inferiore: id eſt penali eſſe liberatā. [De⁹ † iniuſti inſurrexe ꝟl. iniqui
runt ſuper me: ⁊ ſynagoga potentiū † inq̄ſierūt aīam ꝟl. q̄ſierunt
meā: ⁊ nō ꝓpoſuerūt † deū ante ꝯſpectū ſuū.] Venit ꝟl. te in conſpectu suo
ad tertiā ſectionē: vbi paſſionis ſue myſteriū: ⁊ glīaꝫ
reſurrectionis exponit. Loquit enī de⁹ homo: ex forma ſerui per id qđ de vgine natus eſt. Cū dicit: Iniuſtos: ſignificat iudeos: qui ei reddiderunt mala ꝓ bonis. Qđ aūt ait: Suꝑ me: vt reū ſcilꝫ dicerēt inocentē: regēq; ſuū plebs inſana trucidaret. Synagoga vo
potentiū: ꝯgregatio ſuꝑboꝝ eſt: que beluino fremitu
⁊ doloſa machinatiōe ꝯſilij iuſtiuā obijciētes: aīam
ei⁹ adimē q̄ſierūt. Addidit qđ ſceleratis ſolet ſem
per mentib⁹ ꝓuenire. Quia nō ꝓpoſuerant deū ante
ꝯſpectū ſuū. Nā quicūq; facinus perpetrat: deū ante
ꝯſpectū ſuū oīmodis nō ꝓponit. Qm̄ ſi illum credat
ꝑſentem: ꝓtinus a cogitato facinore reuocat. [Et tu
dñe de⁹ miſerator ⁊ miſericors: patiens ⁊ † multū mi ꝟl. multe miſericordie
ſericors ⁊ verax.] Per ſingula vba laudis: maieſtas
diuina definit. Que ſpēs duodecima definitionis eſt:
quā greci Cata epēnon: latini per laudē dicūt. Miſe DEF
rator enī eſt: q2 ſingulis reb⁹ miſericordiā facit. Miſericors: q2 ſemꝑ pia eſt ipſa natura deitatis. Patiēs:
q2 pctōres ſuſtinet: ⁊ ad votū ꝯuerſionis inuitat. Seq
tur: Et nimiū miſericors. Quod ideo tale vbū adiecit: q2 ibecillitas nr̄a ipſam plus ſemꝑ accipiēdo eā
frequēti remiſſione ꝓmereret. Intulit: Et verax: quia
neſcit ꝓmiſſa ſua aliqua ibecillitate ſubducere. Qđ
tn̄ de pr̄e ſic dī: vt totū ieſſe ⁊ in filio ⁊ in ſpū ſancto
ſentiamus. [Reſpice in me ⁊ miſerē mei: da † ꝑtātē ꝟl. imperiū tuum.
puero tuo ⁊ ſaluū fac filiū ancille tue.] Miſericordē
ꝑiꝫ ⁊ patientē ⁊ veracē a parte qua paſſus eſt fil⁹ ro
gat vt reſpiciat in eum: ⁊ celerrime illi reſurrectione
ſubueniat. Sic enī miſert⁹ eſt vt in ipſo illā naturā
mortalē in gloriā reſurrectionis ⁊ eternitatis eueheret: qđ tn̄ ſic a pr̄e poſtulat fieri: vt a ſe factū eſſe declaret. In euāgelio quippe ſic ait: Soluite templum Joan. 2.
hoc: ⁊ in triduo edificabo illud. Qđ ne aliter potuiſſet intelligi: euangeliſta ſubſequit. Hoc aūt dicebat Joh. 5.
de tēplo corporis ſui. Sequit: Da poteſtatē puero tuo:
illā ſcilꝫ quā ipſe teſtatur: Pater nō iudicat quenq̄
ſed omne iudiciū dedit filio. Puer aūt in ſcripturis

facris:

ſacris: ꝓpter innocentiaꝫ mentis ſepe ponit̃ cb̃is: vt Iſa.9. Iſaias dicit: Qm̃ puer nat⁹ eſt nobis ꝛ fili⁹ datus eſt Ibidē.42. nobis. Et iterũ: Ecce puer me⁹ ſuſcipiam eũ: electus me⁹ cõplacuit ſibi in illo aĩa mea. Addidit: Et ſaluũ fac filiũ ancille tue. Ancille vtiq;: q2 de maria ſemp virgine erat veraciter ꝛ ꝓpe naſciturus: que ſicut ſuperi⁹ diximus: angelo ſibi partũ annũtiante: dñi ſe ꝓfitet̃ ancillaꝫ. [Fac mecũ dñe ſignũ in bono vt videant qui me oderũt ꝛ ↄfundant̃: qm̃ tu dñe adiuuiſti me ꝛ cõſolatus es me.] Signũ dicit̃ ab eo: ꝙ ventura ſignificet: ꝛ ex hoc qḋ videt̃ quiddaꝫ nos aliud ſentire cõmoneat. Et ideo illuꝫ euentuꝫ Ione poſſumus hic fortaſſis aduertere: qui triduo in ventre ceti demoratus: ad ſimilitudineꝫ dñice reſurrectionis eſt in littore ſaluus euomit⁹. Nã ꝛ in euãgelio ita dictũ eſt: Mat.12. Gñatio mala ꝛ adultera ſignũ querit: ꝛ ſignũ nõ dabit̃ ei: niſi ſignum ione ꝓphete. Uides ḡ aliud eẽ negatũ: ſꝫ hoc tantũmõ cõpromiſſum. Poſſumus ꝛ hoc ſignũ qḋ fieri poſtulauit: ad reſurrectionẽ eius cõpetẽter aptare: maxime cũ ſequat̃: In bono. Quid eni illo bono ꝓſtãti⁹: quo ṽtus diua declarata: ꝛ ſpes credentiũ veraci pollicitatiõe firmata eſt. Sequit̃: Ut videãt qui me oderũt ꝛ ↄfundant̃: iudei ſcilicet qui oderũt cb̃m: quos petit reſurrectiõis miraculũ videre: vt eoꝝ duritia ſe debeat imutare. Cõfundantur enĩ: ad bonũ reſpicit: qm̃ qui hic de ſuo malo confundit̃: in meliorem partem ſine dubitatiõe trãſfertur. In iſto quippe ſeculo ſi ↄfundimur emẽdamur: qui aũt fuerint ↄfuſi in illa iudicatiõe dãnant̃. Adiecit: Qm̃ tu dñe adiuuiſti me: ꝛ conſolatus es me. Hic ordo ṽboꝝ talis eſt: vt videãt qui me oderũt: qm̃ tu dñe adiuuiſti me ꝛ ↄſolat⁹ es me: ꝛ ↄfundant̃ ſcilicet quãdo me viderint eẽ glĩoſuꝫ: quẽ illi deſpiciẽdũ eẽ putauerunt. Adiuuiſti: ptinet ad ↄ̄dictionẽ altercantiũ ꝛ ad iniuſta certamina iudeoꝝ: in qb⁹ illi ſemper veritatis teſtimonio ſupabant̃. Cõſolat⁹ es: ad perſecutiones ſeuiſſimas inſanoꝝ: quas ille velut tẽpeſtatis ipetũ patiẽtiſſime ſuſtinebat. Concluſio.

Cõſideremus dñi ſaluatoris a pte qua paſſus eſt ꝙ̃ humilis ad patreꝫ fundat̃ oratio: qui oĩmodis peccata nõ habuit: ſꝫ informãs imbecillitatẽ nr̃am: eripi ſe ab hui⁹ ſeculi periculis poſtulauit. Quapropter erubeſcat humana temeritas eſſe ſugba: que ſe nõ dubitat reã. Cb̃s ꝓ inimicis orauit: mortẽ patienter excepit: ꝛ nos iniurias noſtras vlciſci volumus: ſi detrahentiũ ſermonibus appetamur. Det ipſe patiẽtie mun⁹: qui donauit exẽpluꝫ: vt eius veſtigia ſequentes mortiferos vitare valeamus errores.

Explicit expoſitio in pſalmum.85ᵐ.

Filijs chore pſ cantici. LXXXVI.

Fundamẽta eius in mõtib⁹ ſanctis: diligit dñs portas ſion ſup oĩa tabernacula iacob. Glorioſa dicta ſunt de te: ciuitas dei. Memor ero raab ꝛ babylõis: ſciẽtiũ me. Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ pp̃ls ethiopuꝫ: hi fuerunt illic. Nunquid ſion dicet hõ: ꝛ homo natus eſt in ea: ꝛ ipſe fundauit eaꝫ altiſſimus. Dñs narrabit in ſcripturis pplõꝝ ꝛ principũ hoꝝ: qui fuerũt in ea. Sicut letantium oĩm: habitatio eſt in te.

PRopter memoriã reparandam breuiter cõmoneamus que ſepe iaꝫ dicta ſunt: q2 pene in nullã vtilitatẽ putat̃ eẽ narratuꝫ quicquid fuerit in abolitionem trãſmiſſuꝫ. Filij chore: ſignificãt fideles chriſtianos: qbus ꝓpheta ciuitatẽ dei ꝓdicat: vt eis tãte glorie maior augeat̃ affectus. Nã cũ dicit: Filijs chore: oſtẽdit ipſis dicendũ: nõ ipſos eſſe locuturos. Sequitur: Pſalmus cantici: vt de hui⁹ ſeculi tabernaculis: ad itelligẽtiã ſupne ciuitatis eleuemur. Pſalm⁹ eniꝫ de ſupiorib⁹ ſonans: cõmonet nos celeſtia cogitare: ꝛ in eis hymnica exultatiõe gaudere. Diuiſio.

BReuis gdeꝫ pſalmus: ſed duob⁹ diapſalmatibus cognoſcat̃ eſſe diuiſus: quã nos ꝓpoſiti noſtri memores ſuis quodãmodo diuiſionem terminis explicamus. In ꝓma pte: ꝓpheta loquit̃ ad fideles: celeſtẽ ꝓdicans ciuitatẽ. Scdã: dñs ſaluator eã diuerſoꝝ nominũ alluſione crediturã eſſe ꝓnũtiat: increpans ſynagogã quare ipſa nõ cognouerit deũ: duꝫ ei fides gentiũ deuota crediderit. Tertia parte: ꝓpheta vno verſu futuri ſeculi beatitudinem tangit: ſic diſtincta permutatio perſonarũ caliginem nobis cunctaꝫ confeſſionis abſtergit. Expoſitio.

FUndamẽta eius in montib⁹ ſanctis. [Cõſuetudo humane cogitationis eſt: vt cuꝫ ſe copioſa perſcrutatiõe collegerit: in aliquã partẽ ſue deliberationis erũpat. Tale enim hui⁹ pſalmi videt̃ initiũ: vt cum adhuc propheta de ciuitate dei nulla ꝓmiſerit: ita de fundamẽtis ei⁹ diſſerere videat̃: quaſi aliqua de culmine ipſi⁹ ante iam dixerit. Nouus ordo fact⁹ eſt laudis eximie: vt de fundamentis ciuitatis ſupne ꝓpheta ſumere videret̃ initiũ: quatenus magna ſoliditas toti⁹ culminis appareret: cui⁹ prius fundamenta laudata ſunt. Nõ īmerito: qm̃ fundamentũ eius chriſt⁹ eſt dñs: qui ſic eccleſiã ſuã ↄtinet: vt nulla poſſit quaſſatione titubare: ſicut dicit aplus. 1.Cor.3. Fundamentũ eniꝫ aliud nemo põt ponere ꝓter id qḋ poſituꝫ eſt: qḋ eſt chĩs Ieſus. Merito ergo ab ipſo ſumpſit exordiuꝫ: quẽ rerũ omniũ ↄſtat eſſe ꝓncipiũ. Ioſeph⁹ quoq;: ſicut a quodaꝫ dctm̃ eſt: vernaculus iudeoꝝ: in libro 8⁰ antiquitatũ: titulo 3⁰. multa de tẽpli cõſtructione locutus eſt: qḋ a ſalomone fabricatũ eẽ dinoſcit̃. Nos enĩ ꝛ tabernaculũ qḋ eius imago ꝓmitus fuit ꝛ templũ ipm̃ fecimus pingi: ꝛ in pandecte nr̃o corꝑe grandiore legim⁹ collocari: quatenus qḋ ſcripture diuine text⁹ de ipſis eloquit̃: oculis redditũ clari⁹ pãderet̃. In montib⁹ autẽ ſanctis: ſignificat aploſ ꝛ ꝓphetas: qui ſoliditate fidei: ꝛ excellẽtia ſanctitatis mõtes vocant̃. Merito ergo tali vocabulo nuncupati ſunt: in quibus eſt vera dei eccleſia conſtituta. [Diligit dominus portas ſion: ſuper omnia tabernacula iacob.] Ecce iam de illa ciuitate loquitur: cuius ante fundamenta laudauit. Que figura dicitur Anaſtrophe: id SCHE eſt: inuerſio: quotiens ea que ſuperius dicenda ſunt: ponunt̃ inferi⁹. Dicit enim: Diligit dñs portas ſion. INTER Sion: ſicut ſepe diximus: mons eſt hieroſolymitan⁹: interpretat⁹ ſpecula: per quẽ hieruſalẽ illa futura decẽter aduertit̃. Cui⁹ portas diligit dñs: id eſt: fidem: charitatẽ: baptiſma: penitẽtiã: ꝛ q̄cq̄d in illã ciuitateꝫ acqſitos pplos intromittit. Siue vt qdã voluit: duodecim aploſ ſignificant: quoꝝ ſancta predicatio fidelib⁹ eterni regis palatia reſerauit. Studioſe ṽo perpendũ eſt qḋ addidit: Sup oĩa tabernacula iacob.

Tabernacula iacob:ſignificant eccleſiã catholicam:
que modo cõſtruit᷑. Hec cõtra ſeculi hui⁹ aduerſitates
expeditionali ſemp̃ exercitatiõe cõfligit. Et qm̃ iſta:
future illi⁹ hieruſalẽ portat imaginẽ:vbi eſt beata vi
ta:eterna felicitas: merito ſupra iſtaȝ illa ſpũalis dili
gi dicit᷑:in qua iã nihil cõfuſionis: nihil ꝑturbationis
eſſe declarat᷑. Et intuere q꞉ illa ſic plus amari predi
cat᷑:vt ꝛ iſta ſine dubio diligi ſentiat᷑. [Glorioſa dicta
ſunt de te ciuitas dei.] More ſuo futura pro preteri
tis ponit. Naȝ iſta ciuitas in ſecunda parte:dñi atte
ſtatione laudabit᷑:de qua merito glorioſa dicta refe
runt᷑ que creatoris ſui cognoſcitur voce predicanda.
Al. ſcientius [Memor ero raab ꝛ babylonis: ſcientib⁹ me. Ecce
Al. illic alienigene ꝛ tyrus ꝛ populus ethiopũ: hi fuerunt in
ea.] Scđa pars pſalmi hui⁹ velut quedã nubes agit᷑:
de qua dñs tonãs fidelib⁹ recordationis ſue munera
pollicet᷑: ſignificãs per alluſiones nominũ eos de va
rijs gentib⁹ colligẽdos. Raab:meretrix fuit:que ex
ploratores Jeſu naue ad hierico veniẽtes occulte ſu
ſcepit:ꝛ per aliã partẽ ne dep̄henderent᷑ emiſit. Cui⁹
vocabulũ ſignificat ſupbiã: que diuina largitate con
uerſa dñi meruit ĩpetrare clemẽtiã. Hec ergo figurã
geſtat eccleſie: que ſuſcipiẽs aĩas ſupbie vitio pericli
tãtes:alio itinere id eſt:humilitatis ꝛ patiẽtie dimit
tit ad viuã. Babylon quoq̃ ciuitas eſt mũdi:que con
fuſio ĩterp̄tat᷑. Indicat eñi ſeculi iſti⁹ populos:qui
ꝓdioſis idolis cecatis mẽtib⁹ ſeruiebant:ſed miſeri
cordia dñi illuminati facti ſunt chriſtiani. Hoc ergo
dicit raab ꝛ babylonis ſe memorẽ:id eſt:mũdi iſtius
pplos:qui tñ ad ei⁹ ſe culturã humiliter trãſtulerũt.
Sic phariſeis ſupbientib⁹ in euãgelio ipſe reſpõdit:
Math. xi. Amẽ dico vobis q꞉ publicani ꝛ meretrices p̄cedent
vos in regnũ celoꝝ. Seq̃t᷑: Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ
pplus ethiopũ hi fuerunt in ea. In ſenſu eodẽ ꝑſeue
rat. Alienigene ſunt a iudaico pplo qdẽ extranei: ſed
illis nõ credẽtib⁹ in penetralia eccleſie ſunt recepti:
Act. xiij. ſicut in actib⁹ aploꝝ dicit: Uobis qdeȝ oportebat lo
qui verbũ dei: ſed q꞉ reppuliſtis illud ꝛ idignos vos
iudicaſtis eterne vite:ecce cõuertimur ad gẽtes. Ty
rus ſignificat anguſtiã:que de peniẽtiuȝ afflictione
ꝓcreat᷑. Pplus ethiopũ qui peccatoꝝ fuerãt obſcuri
tate teterrimi:ſed in iſta dñi ciuitate collecti ſunt:de
qb⁹ refulgẽtiũ ſanctoꝝ numerus in illa pãia cõplea
tur. Ecce ipſa ſunt que p̄dixit verſus ille ſupior: Glo
rioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Nã quid glorioſius
q̃ꝫ vt tanta feditas p̄us errantiũ pploꝝ in vnã ſancte
ciuitatis pulchritudinẽ cõueniret: Et memẽto q̃ ge
nus iſtud locutionis ſcripture diuine ꝓpriũ eſſe iam
diximus:ſcilꝫ vt per nominũ iterp̄tatiões volũtas
Al. Ma gd poſſit intelligi dictõis. [Mater ſion dicet homo:ꝛ
Al. natus homo factus⁹ eſt in ea:ꝛ ipſe fundauit eã altiſſimus.]
Eccleſie catholice matrẽ ſynagogã forſitan hoc loco
nõ incõueniẽter aduertimus: quã per ſion montem
frequẽter intelligendũ eſſe iam diximus: que ex ma
xima parte pploꝝ ſolũ hoiem dicebat dñm ſaluato
rem:q꞉ deuȝ nec credere nec intelligere merebat᷑. Et
hic figẽda eſt media:qm̃ illud qđ ſequit᷑:ſenſuȝ alte
rum videlicet intromittit. Sequit᷑ quippe: Et homo
fact⁹ eſt in ea:qđ iã cõfirmatiue legendũ eſt. Nõ eniȝ
hic ſic dicit hoieȝ factũ: ſicut ſupius ſynagoga dixit.
Illa eñi errando ſolũ hoiem putauit:nũc aũt dñs de
ſe confirmat diffinitiua ſentẽtia. Et homo factus eſt
in ea: qm̃ reuera aſſumpta carne deus factus eſt ho
Joan i. mo:ſicut ꝛ euangeliſta dicit: Uerbũ caro factũ eſt:id
eſt:filius dei factus eſt homo: nõ vt diuinitati aliqđ
imineret:ſed vt humanitatis naturam quã liberare
p̄deſtinauerat dignãter eueheret. Et ne forſitan do
minũ chriſtũ crederes tẽporalẽ:addidit: Et ipſe fun
dauit eaȝ altiſſimus. Ille ſcilꝫ qui tñ putabat homo
ieſus chrs:ſynagogã ipſe ſua diſpoſitiõe fundauit. Et
nõ ſolũ legẽ per moyſen dedit:verũetiã ante mundi
initiũ ipſe noſcit᷑ fuiſſe p̄ncipiũ:ſicut ipſe in euange
lio teſtat᷑: Ego ſuȝ p̄ncipiũ: ꝓpter qđ ꝛ loquor vobis. Joan. 8.
Merito ergo dict⁹ eſt altiſſimus:vt nulla hereſis pa
trẽ diceret eẽ maiorẽ. [Dñs narrauit ſcri pturas po Al. in ſcri
puloꝝ ꝛ p̄ncipũ:hoꝝ qui fuerunt in ea.] Illa preuun pturis
tiat que ſit ipſe tẽpore incarnationis de ſcripturarũ
veterũ cõmemoratione dicturus. Cõmonet eniȝ fre
quẽter in euãgelio: que de ipſo p̄dixerit moyſes:que
ꝓphete:vt ꝛ minus credentes inſtrueret:ꝛ ſe earũ au
ctorẽ eſſe mõſtraret. Ipſi ſunt eñi p̄ncipes:moyſes ꝛ
ꝓphete:qui fuerũt in ſynagoga:quoꝝ erat teſtimo
niũ narratur⁹. Et nẽ alios p̄ncipes fortaſſis aduerte
res:dicit: Horuȝ qui fuerũt in ea:id eſt:in ſynagoga.
[Sicut letantiũ omniũ ĩnoſtrũ:habitatio eſt in te.] Al. omniũ.
Uenit ad tertiã partẽ:in qua iterũ ꝓpheta loquitur:
quã in vno verſu ꝛ cepit ꝛ finit: breuiter cõprehẽdẽs
qđ ſermonib⁹ q̃uis lõgis nõ poterat explicari. Que
figura dicit᷑ Braccbyologia:id eſt:breuis locutio:cuȝ
plura paucis amplectimur. Uis eñi audire:q̃ꝫ ſit in
cõprehẽſibilis illa letitia:dicit apoſtolus: Quod nec 1. Cor. 2.
oculus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hoĩs aſcen
dit:que preparauit deus diligẽtibus ſe. Quapropter
pulchre hic dictũ eſt: Sicut letantiuȝ: quia non erit
ipſa letitia qualis hic agit᷑: vt modo filioꝝ ſuſceptio
ne letemur:modo diuitiarum ꝛ honoꝝ munere gau
deamus:ꝛ cetera que exultationẽ faciũt:quãdo ma
gnis niſibus tẽporaliter acquirunt᷑. Sed illud tanto
eſt maius:vt iſti⁹ mũdi q̃uis pleniſſimũ gaudiũ vix
aliqua imago aut ſimilitudo futuri ſeculi eẽ dicat᷑.
Addidit: Omniũ noſtrũ habitatio eſt in te. Omniuȝ
noſtrum:ſignificat fideles:qui dñm chriſtũ aut ven
turuȝ aut veniſſe crediderũt. Habitatio eſt in te:ad
hieruſalem loquit᷑:cui ſuperius dixit: Glorioſa dicta
ſunt de te ciuitas dei. Sed in hac habitatiõe iuſtoꝝ
ceſſauit afflictio: Orare trãſiit:ſed laudare ſuccedit.
Perpetua ſecuritas manet:q꞉ ꝑuerſitas nulla miſce
tur. Eterna letitia ꝑſeuerat:qm̃ nequaq̃ꝫ cõtrarietate
aliqua cõſtat eẽ violãdã. Concluſio.

Laudata eſt demõſtratiuo genere ciuitas illa
fidelium:nõ temporalib⁹ bonis: ſed
eterna felicitate mirabilis. De qua pauca viſa ſũt di
ci:ꝛ tñ oĩam animi p̄bent᷑ ſtupore completi. Hec ſiq
dem laus nõ extendit᷑ argumentatione verboꝝ: nec
humana creſcit induſtria:ſed magna potius breuita
te cõſtringit᷑:vt vel aliquid exinde capi poſſe videat᷑.
Beatus nimis qui illuc dño ducente peruenerit:vbi
cogitatio cũcta vincit᷑:ꝛ quelibet deſideria ſuperantur:
ꝛ qđ eſt dulciſſime ſecuritatis gen⁹:talis ibi felicitas
accipit᷑ que nulla contrarietate perdat᷑. Preſta dñe:
vt qđ hic verbis explicare nõ poſſumus:ibi te donã
te cernamus. Iſta quoq̃ hieruſalẽ: que adhuc in ter
ris eſt:ꝛ typũ gerit illi⁹ celeſtis arcani:in ſecũda diui
ſione laudata eſt:merito vbi eſt tantarũ reruȝ domi
ciliũ viſuale virtutũ. Ibi eñi piſcinaȝ natatoriã in fi
gura ſacri baptiſmatis vt curaret ĩfirmos deſcendẽs
angelus cõmouebat. Ibi ſiloa ĩperãte dño:ceci tene
bras lauit:ꝛ dãnatis oculis lucis dona reſtituit. Ibi
mẽſa chri celeſtib⁹ plena delicijs ſpũaliter ſaturabat
aploſ:ꝛ ne nos ab illa cena relinqueremur impaſti:ſa

der calix ꝛ cõmunicationẽ nobis preſtitit ꝛ ſalutem. Ibi lapis duriſſimus: veſtigia pꝗ redẽptoris oſtẽdit: qui ante pilatũ iudicẽ cõſtitit audiendus. Ibi colũna religata in ſe dñi flagella teſtatur. Ibi ſpinea corona cernit̃: quã ideo ſalutari dño conſtat impoſitã: vt totius mundi aculei collecti frangerentur. Ibi arundo ſeruatur: que caput dñi percuſſit: vt ipſum eſſe initiũ rerũ terris oĩbus nũtiaret. Ibi crux illa ſalutis ꝛ glorie loci reuerentiã cõſecrauit. Ibi manet lancea que latus dñi tranſforauit: vt nobis illius medicina ſuccurreret. Ibi credẽtes hodie ipſius ſepulchra viuificant. Ibi reſurrectionis locus ad celos euehit corda fideliũ. Ibi ſion ille montiũ precipuus: vbi reſidentibus diſcipulis in cenaculo clauſis ianuis mirabiliter ſaluator intrauit: ꝛ cetera que diues illa patria domini paſſione promeruit. Sed cũ tot miraculis decora reſplẽdeat: ꝛ in modũ ſtellarũ alterũ poſſideat celũ: quis eã audeat paruã dicere: que ſanctiſſima fide orbis terminos probat̃ impleſſe: Ibi ſiquidẽ humanũ paſcit aſpectum: quod eſt credere beatorum.

Explicit expoſitio in pſalmũ. 86m.

Canticum pſalmi filijs chore: in finẽ pro melech: ad reſpondendũ intellectus eman iſraelite. LXXXVII.

Domine deus ſalutis mee: in die clamaui ꝛ nocte corã te. Intret in conſpectu tuo oꝛo mea: inclina aurem tuam ad precez meã. Quia repleta eſt malis anima mea: ꝛ vita mea inferno appropinquabit. Eſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: factus ſum ſicut homo ſine adiutorio iter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris quoꝝ nõ es memor amplius: ꝛ ipſi de manu tua repulſi ſunt. Poſuerunt me in lacu inferiori: in tenebroſis ꝛ in vmbra mortis. Super me ꝯfirmatus eſt furor tuus: ꝛ omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me. Longe feciſti notos meos a me: poſuerunt me abominationem ſibi. Traditus ſum ꝛ non egrediebar: oculi mei lãguerunt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabũt ꝛ confitebunt̃ tibi: Nũquid narrabit aliqs in ſepulchro miſericordiã tuã: ꝛ veritatem tuã in perditionem: Nunqd cognoſcent̃ in tenebris mirabilia tua: ꝛ iuſtitia tua in terra obliuionis: Et ego ad te domine clamaui: ꝛ mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuam a me: Pauper ſuz ego ꝛ in laboribus a iuuẽtute mea: exaltatus autez humiliatus ſum ꝛ conturbatus. In me tranſierunt ire tue: ꝛ terrores tui conturbauerunt me. Circundederunt me ſicut aqua tota die: circundederunt me ſimul. Elongaſti a me amicũ ꝛ proximum: ꝛ notos meos a miſeria.

Cum memoriã tuaz ſtudioſiſſime lector frequẽti expoſitiõe formatã retinere nõ ambigaz: quid ſignificat canticũ pſalmi: filijs chore: in finẽ: reſtat vt que noua ſũt huius tituli ſequẽtia perſcrutemur. Melech: interpretat̃ chorus: diuina verba decãtans. Subiecit: Ad reſpondendum: ſignificans organa muſica preueniſſe: ꝛ chorũ reſpondiſſe ſollẽniter. Sequitur: Intellectus eman iſraelite. Eman interpretat̃ frater eius. Quo vocabulo dñs chr̃us appellat eos qui eius preceptis operibuſq; deuoti ſũt: ſicut ait in euãgelio: Ite dicite fratribus meis. Iſraelite: deum videntes: qđ vtiq; illis accidere manifeſtũ eſt: qui per obediẽtie myſteriũ ſancta dñi luce radiant̃. Sed cũ de paſſione regis chr̃i ſit pſalmus iſte dicturus: ꝛ ad imitationis exemplũ trahat fideliſſimos chriſtianos: ideo premiſſus eſt chorus ad reſpondendũ: vt ſicut illi ex multis vocib' vnũ ꝯcentũ faciũt: ſic chr̃o dño reſpõdeat deuotoꝝ adunata collectio. Hi ſunt etiã iſraelite: qui eius fratres nũcupari celeſti largitate meruerunt.

INTER

INTER

Mat. 28.

Diuiſio.

Per totũ pſalmũ: dñs ſaluator eloquit̃ ad diſpenſationẽ qua paſſus eſt. In pͥma narratione pr̃is deprecat̃ auxiliũ: per ſimilitudines varias cõtemptũ ſuũ refert: quez illi illaturus erat populus iudeoꝝ. Secũda: que ſit paſſurus enumerat: aſſerens mortuos nõ eſſe a medicis ſuſcitãdos: vt poſſint dño cõfiteri. Tertia narratione: negat miſericordiã dñi ſepultos edicere: aut pditos laudes dñi pſonare: ꝓpterea reſurrectionẽ ſibi celerrimã venire deprecat̃. In oꝛonis ſue vo tramite pſeuerãs: loquit̃ a pte mẽbroꝝ diuerſas cõmemorãs paſſiones: quas tã ipſe ptulit ꝙ eius plebs deuota ſuſtinuit.

Expoſitio.

Domine de' ſalutis mee: in die clamaui ꝛ nocte corã te. In octuageſimoqnto pſalmo diximꝰ oraſſe chr̃m: per id qđ de maria virgine natus eſt: deſignãs humilitatez imbecillitatis humane quã eſt dignatus aſſumere. Qui ſili modo etiã hic cũ patrem precatur: nobis quẽadmodũ ſupplicare debeamus oſtẽdit. Nam qui ſalutis ſue deũ pfitet̃ auctorẽ: oĩa que oportuerant dici pleniſſime ac breuiter explicauit. Sic magiſter optimꝰ frequẽter admonẽ nõ deſinit: qđ humano nouit gñi pfuturũ. In die aũt: letitiã ſignificat: ꝛ nocte aduerſitatez declarat: vt qm̃ verũq; tẽpus humanã vitã cõplectit̃: iugiter ſe ad dñm clamaſſe declararet. Intret oratio mea in ꝯſpectu tuo inclina aurẽ tuã ad precẽ meaz dñe. Magna virtus hic ſinceriſſime orationis oſtẽdit̃: vt vba veracis nõ in auras tenues diſſipent̃: ſed quaſi quedã pſona ad conſpectũ dñi introire videant̃: ꝛ mãdatũ opus agere: quo caro noſtra nõ valet peruenire. Inclinat autẽ aurẽ ſuã dñs: cũ miſericors dignat̃ audire: nõ ex parte corpulẽtie ſue quã eũ frequẽter diximus nõ hẽre: ſed virtutis ſue operatione mirabili. Quia repleta eſt malis aĩa mea: ꝛ vita mea iferno appropiauit. Conſiderandum eſt: qđ nouo modo ideo ſe poſtulat audiri: qm̃ animã ſuaz malis dicit eſſe cõpletã. Malis vtiq; non ſuis: qui peccata nõ habuit: ſed delictis mũdi qbꝰ laborabat humanitas. Hec eni pius miſerator ad aĩe ſue moleſtiã tranſerat: dũ oĩbꝰ ꝯdolebat: ſic

Al. non pſl.

Al. appropinquabit.

Pſal.34. ⁊ in.34.° pſalmo dixit. Retribuebant mihi mala pro
bonis:ſterilitatē anime mee:nō qꝛ ipſe ſterilis erat:
ſed qꝛ de illoꝝ īcredulitate ſe ꝓhibebat eſſe ieiunū.
Pōt ⁊ ad huius ꝓpriā triſtitiam trahi:ſi h̄ vbū ad il
las iniquitates referas:quas ei iudaicus populus īfe
rebat. Sequit̄:Et vita mea iferno appropiauit. Hoc
ad tēpus glorioſe pertinet paſſionis:ſicut in euāgelio
Math.26. dicit. Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē. Nam ꝓpter
nos doluit:⁊ mortē noſtrā ꝓpter nos excepit. [Eſti-
matus ſum cū deſcēdētibus in lacū:factus ſum ſicut
homo ſine adiutorio.] Culpat eos:qui putabant eū
SCHE mortuū fuiſſe cōmunit̄. Que figura dr̄ Parabola:id
eſt:rerū genere diſſimiliū cōparatio. Multū enim
diſcrepās fuit illā ſingularē ⁊ mirabilē paſſionē mo-
rientib⁹ reliquis hoīb⁹ cōparare. Qḋ ſchema multos
vſus īferiores amplectit̄. Lacū enim dixit:vel ſepul
chri locū:vel īferni altiſſimā ꝓfunditatē. Sequitur:
Factus ſum ſicut homo ſine adiutorio. Factus ſum:
apud eos.ſ.qui deitatē eius inſanis mētibus non cre-
debant:qui putabāt eū cum reliquis mortalib⁹ inte-
riſſe. [Inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormiē-
Al. non dēt tes † proiecti in † monumētis quoꝝ nō † meminiſti am-
Al. ſepulchris. plius:⁊ ipſi de manu tua † expulſi ſunt.] Hic ſpāliter
Al. eo mēoꝛ. deſignat perſonā ſuā. Solus enī īter mortuos liber
Al. repulſi. fuit:qui ipſa quoqꝫ mortis clauſtra ꝯfregit. Ipſi⁹ enī
tm̄ mors libera:qꝛ ⁊ volūtaria fuit:qui poteſtatē ha-
Joā.10. bebat ponēdi animā ſuā:⁊ iterū ſumēdi eā. Sed cū
ille eſſet īter mortuos liber:eſtimat⁹ eſt tm̄ a demēti-
bus:ſicut vulnerati dormiētes. Vere aūt dict⁹ eſt do
minus liber:qui humanū gen⁹ liberare dignatus eſt.
Adhuc enī de illis vaniſſimis dicit:q putabāt dn̄m
lancea vulneratū:occiſum pariter ⁊ ſepultū:ſic quaſi
vnū ex hoībus ſceleratis generali cōditione trāſiſſe.
Sꝫ ad diſcretionē ſuā addidit:Quoꝝ nō meminiſti
amplius.i.de qbus nō habes curā:qm̄ pctīs facienti-
bus a te reddunt̄ alieni. Qḋ etiā in alio pſalmo de i-
Pſal.9. pijs dicit:Perijt memoria eoꝝ cū ſonitu. Addidit:
Et ipſi de manu tua expulſi ſunt. Juſta reddit̄ pena
ꝓteruie:vt qui dn̄m chriſtū ſine adiutorio diuinita-
tis eſſe putauerūt:ipſi a manu dn̄i ꝓherent̄ expulſi:
dū a gubernatione eius peccatis faciētib⁹ reddeban
Al. tenebroſis. tur extorres. [Poſuerūt me in lacu īferiori:in † tene-
bris ⁊ in vmbra mortis.] Adhuc eſtimatiōes referū-
tur dementiū iudeoꝝ. Lacus enī:⁊ ꝓ iferno ponit̄:
⁊ ꝓ ſepultura foueali:⁊ pro mundi iſti⁹ ꝓfundiſſima
calamitate ſentitur. Qḋ hic voluit itelligi:qꝛ eū per-
ſecutores ſui in abiectā mortis cōditionē poſuerunt
vt q̄uis iniuſte ꝓherēt mortuū nō crederent vindi-
candū. In tenebris:id eſt:ſub obliuionis cecitate de-
relictū atqꝫ preteritū:quē nemo requireret:nemo ſal-
uaret. In vmbra mortis:peccatoꝝ indicat locū:quia
mors delinquētiū vmbroſos ac tenebroſos patit̄ ma-
nes:dū eis gaudiū nō relucet qui ꝑpetue triſtitie ſue
obſcuritate demerſi ſunt. Umbra v̇o ponit̄:⁊ in bo-
Pſā.16. no:vt eſt illud. Sub vmbra alarū tuarū. Et alibi:Ui
Trenī.4. uemus in vmbra eius. Et ideo ꝓ locoꝝ q̄litate:ver-
Al. Sup me ꝯfirmat⁹ eſt furoꝛ tu⁹ ⁊ oēs fluctus tuos induxiſti ſuper me. bū hoc m̄ltipharia ſignificatiōe variat̄. [† In me cō
firmata eſt ira tua:⁊ oēs elationes tuas ſuper me in-
duxiſti.] Sic putabāt illi qui in ſuā perniciē poti⁹ pre
ualere ꝓmiſſi ſunt:qꝛ per irā dei Jeſus chriſt⁹ ad paſ-
ſionis pericula ꝑueniſſet:ſicut euāgeliſta dixiſſe infi-
Math.27. delē populū refert. Eripiat eū ſi vult. Seqtur:Et oēs
elationes tuas ſuꝑ me iduxiſti. Hoc adhuc dr̄ quātū
ad deliberationē pertinuit nefariā iudeoꝝ. Credeba
tur enī de⁹ induxiſſe ſuꝑ chriſtū elationes:id eſt:am

pliſſimas īdignationes:qꝛ eū ꝑmiſit crucifigi:mortē
illā putātes penalē:cū diſpēſationis eius gloriā non
viderēt. [Longe feciſti notos meos a me:poſuerunt
me abominationē ſibi. Tradit⁹ ſū ⁊ nō egrediebar.]
Uenit ad ſecundā narrationē:in qua per augmētum
moleſtiarū:actū ſue memorat paſſionis. Nā cū ſupe
rius dixerit ꝑſecutoꝝ ſuoꝝ nefandiſſimū cōtemptū
nūc dicit fugatorū:ſignificās aplos. Notos enī ipſos
appellat:qui eū ꝑſpicuis ſenſib⁹ cōſpicere meruerūt.
Jlle enī oēs notos habuit vtute diuinitatis ſue:ipſe
aūt ſciebat̄ a paucis. Jſti ergo noti longe facti ſunt:
qm̄ ipſius paſſione diſperſi ſunt:ſicut legit̄. Percutiā 3ͦ reg.4.
paſtorē:⁊ diſpergent̄ oues gregis. In abominationē
v̇o tūc poſit⁹ eſt:qm̄ pretereuntes ſcribe ⁊ phariſei cru-
cifixo imputabāt dicētes:Uah qui deſtruit tēplū:⁊ Math.27.
in triduū edificat illud ⁊c̄. Seqtur:Traditus ſum:⁊
nō egrediebar. Mirabilis ſubtiliſqꝫ ſentētia. Tradi
tus eſt a iuda cohortib⁹ inſanoꝝ:ſed ſe permittente
detētus. Suſtinuit infirmos potētiſſimus dn̄s. Liga
tus eſt vinculis:qui loco nō pōt claudi. Audiuit expe-
crandas iniurias:quē angeli cū tremore collaudant.
Uerūtn̄ nō eſt egreſſus de illa nube corporis ſui:nec
apparere voluit qd poſſet:qui totū ꝑtulit qḋ crudeli-
tas iudaice prauitatis īgeſſit. Nō eſt enī egreſſus qm̄
minime qḋ preualeret oſtēdit. Siue de cuſtodia dic:
in qua eū pōti⁹ Pilatus quaſi hoīez retruſit inualidū.
[Oculi mei † infirmati ſunt:pre inopia. Clamaui ad te Al. languerūt
dn̄e:tota die expādi manus meas ad te.] Cū oculos
corporales chriſti dn̄i nuſq̄ infirmatos fuiſſe legeri-
mus:multo magis nec iteriores ei⁹ egrotaſſe putādi
ſūt:qui ſemꝑ ſanctitate micuerūt. Reſtat vt oculos
chriſti aplos itelligere debeam⁹:qui in corpore ei⁹.i.
in eccleſia tāq̄ oculi celeſti lumine viguerunt. Hi tn̄
īfirmati ſunt pre inopia:qꝛ nec dū acceperāt ſpūꝫ ſan
ctū:quo ꝯfortati poſtea nullaten⁹ humana tormēta
timuerūt. Inopia.n.dr̄ ecōtrario:vbi nulla copia eſt. ETY
Additū eſt:Clamaui ad te dn̄e tota die. Hic diſtictio
ponēda eſt:vt iſta cōtinuatio toti⁹ diei:ad clamorem
id eſt:orationem:⁊ bonoꝝ actuum operam debeat
pertinere. Expandi manus meas ad te:more ſuo ope
ras mauult intelligi:quas homo ſemper actibus tetē
dit ad dominū. Nam ſi hoc cruci (vt quidaꝫ volūt)
putauerimus eſſe iungendum:que ſequuntur omni-
modis diſcrepabunt. [Nunquid mortuis facies mi-
rabilia:aut medici † reſuſcitabūt ⁊ cōfitebunt̄ tibi.] Al. ſuſcitabunt.
Hoc ſub negatione legendum eſt. Sed perſcrutan-
dum:quid dicit:Mortuis non facies mirabilia:duꝫ
conſtat reſuſcitatos innumeros. Sed mortuis:id eſt
non credētibus mirabilia nequaq̄ fecit:dum eos ad
conuerſionem perducere non potuit infidelitas ſua.
Mirabilia enī illis fiunt:qui magnalia domini ſub
credulitate conſpiciunt. Sequitur:Aut medici reſu-
ſcitabunt ⁊ confitebuntur tibi. Et hoc dicitur negati
ue:quia medici quos credit humanitas artis benefi-
cio ſalutem dare languentibus:mortuos reſuſcitare
non poſſunt:vt domino debeant confiteri:quāuis ſi-
ne dei munere nec ipſam corporeā preualeant egris
tribuere ſoſpitatem. Siue hoc magis ſubtilius intel
ligendum eſt:quia medici duꝫ corporibus adhibeāt
curam:animas tamen peccatis mortuas reſuſcitare
non preualent:vt confeſſione veriſſima viuificētur:
quos infidelitatis ſue vulnera pertulerunt. [Nunqd
† enarrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuaꝫ Al. narrabit
† aut veritatē tuaꝫ in ꝑditione?] Uenit ad tertiā nar- Al. et
rationē:vbi per iſtū v̇ſum ⁊ alterū qui ſequtur:figurā

SCHE Emphaſim ponit:cui⁹ illa pars hic itelligēda eſt:que aduerti facit:id qđ nō dicit. Ait eni: Nunquid enarrabit aliquis in ſepulchro miſericordiā tuā? Hoc negatiue legēdū eſt:vt illud poſſit intelligi:q̄ viui homines ⁊ fideles miſericordiā eius narrare cōſuerūt. Sepulchrū eni:ſignificat infideliū mētes:de quibus

Ps. 5. ſupra dictū eſt:Sepulchrū patens eſt guttur eoꝝ. Et merito ſepulchrū dicit:vbi aīa peccatis mortua cōtinet:id eſt:illos vult intelligi:qui non ſunt dn̄o credituri:q̄ nullus eis miſericordias dn̄i videt narraſſe: quā nō voluerunt deuota mēte percipere. Illic eniȝ puenīſſe dicimus actū:vbi aliquē audiens pſtat affectum. Tale eſt ⁊ illud qđ ſequit:Aut veritatē tuā in perditionē:q̄ nemo putat veritatē dixiſſe:quā videtur negligens preterire. Perditio quippe iuſte vocata eſt:vbi veritas nō admittit:ſed ſola obſtinatio cuſtodit. Nunquid cognoſcent in tenebris mirabilia tua: ⁊ aut iuſtitia tua in terra obliuionis? Sub eodē

Ma ordine variatis ſermonibus cuncta deſcēdunt:vt negando que non ſunt:econtrario ſentiant illa que ſūt. Nā mirabilia dn̄i a tenebroſis mētib⁹ nō vident:qz ꝑmittētes deū ſapiētie lumīa ꝑdiderūt. Nec iuſtitia eius pōt in terrena obliuiōe cognoſci:id eſt:in corporis craſſiſſima cecitate:que ſpiritalia monita ꝺſerit: dū eius deſideria carnalib⁹ vitijs occupant. Memēto vo q̄ hec omnia ideo dicta ſūt:ne in inferno eius aīa relinqueret:ſed ei celerrima reſurrectio pueniret:quatenus laus dn̄i per bñficia ei⁹ poſſet agnoſci. Et ego ad te dn̄e clamaui:⁊ mane oratio mea preueniet te. Cōtra illa que ſuperius dicta ſunt:dn̄s chr̄s cū fidelib⁹ ſuis per id qđ reſurrecturus erat:clamare ſe dicit ad dn̄m:enumerans tribulationū diuerſarū glorioſiſſimas qualitates:vt talibus inſtitutis cōmoniti:firmarent populi vtiqȝ chriſtiani. Dicēdo eniȝ: Et ego ſignificat:cū membris ſuis ſe clamaſſe:quoꝝ ipſe caput eſt chriſtus. Nā quādo ipſe clamat ⁊ eccleſiam docet:quādo cū fidelibus orat:vnū corpus oſtēdit. Memēto ergo q̄ vſq; ad finē pſalmi:varias calamitates enumerat:quas in martyribus ſuis ipſe ſu

SCHE ſtinuit. Ubi Synatriſmos figurā arbitror apponendā:quādo multe res in vnū ⁊ multa pericula colligūtur. Sequit:Et mane oratio mea preueniet te. Sollicite verba iſta tractanda ſunt:ne regule illi veraciſſime:qđ dn̄i gratia cuncta preueniat aliquid videatur eſſe ꝯtrariū. Orationē ſuā:corpus eccleſie:que mane: id eſt:bonis delucidat operibus:preuenire ſcđm aduentū dn̄i dicit:hoc eſt:diē iudicij:que tn̄ oratio dn̄o preſtāte donata eſt. Merito ergo dictuȝ eſt puenīſſe orationē ſuā:qn̄ ante multa ſecula ſub aſſiduitate petebat:qđ adhuc expectamus eſſe vēturū. Ueniet eni ille tēpore cōpetenti:ſed noſtrū deſideriū flagrantibus petitionib⁹ oportet oſtēdi. Nō eni nos ſuos eſſe diiudicat:ſi nō votis maximis a nobis expetitus adueniat. Sed cū de ipſo clariſſime dicatur:ipſe ex ſua perſona iſtud nō pōt loqui:niſi hoc dictū a membris

Repulis. eccleſie velimus aduertere. Ut quid dn̄e repuliſti

Auertis. orationē meā: ⁊ auertiſti faciē tuaȝ a me? Hic de ſe deſideriū ſanctiſſime mētis exprimit:quia impatiēter ſuſtinebat differri:vnde mundus poterat iure ſaluari. Repellere eni putat petitionē noſtrā:⁊ auertere faciē ſuā dn̄s:quādo vota noſtra diſtulerit:⁊ quāuis ille profutura faciat:nos tamē grauiter dilata cōtriſtant. Sed ⁊ hoc ꝯgruēter a ꝑſona martyrū dicit: qui talibus deſiderijs in hoc mundo fatigant. Differunt eni ad augmentū ſuum:ꝓcraſtinant ad gloriā: q̄ nō tātū ꝓdeſt audiri:q̄tū expedit pro muneris augmentatione differri. Sic ignis flatu venti repellitur:vt viuacius animet. Egens ſum ego ⁊ in labo- Al' pauper

ribus a iuuētute mea:exaltatus aūt humiliatus ſuȝ ⁊ ꝯfuſus. Hoc merito dicit eccleſia:que in egeſtate Al' conturbat'

mundi:⁊ in laboribus a ſua iuuētute fatiga:ſicut in alio pſalmo legit:Sepe expugnauerunt me a iuuētu- Psal. 128.

te mea. Hec creſcit perſecutionibus:preſſura tēporū ſubleuat:humilitate ſemꝑ extollit. Cui⁹ lō gior etas nō eſt debilis laſſitudo:ſed matura ꝑfectio. Sequit: Exaltatus aūt humiliatus ſuȝ ⁊ cōfuſus. Hoc ſpecialiter mēbris ꝓbat cōuenire:nō capiti. Exaltatus dicit:quādo prius vnuſquiſq; fideliū res humanas tumido corde cogitabat. Humiliatus ſuȝ:quādo ad cōfeſſionis medicabile donuȝ diuina gratia miſerante peruenit. Confuſus:quādo illa que male geſſerat:penitentie profeſſione damnauit. O beata cōfuſio:que eternū tollis opprobriū. Nam quicquid in reatū veneris penitentiū:perpetuis ſeculis reddit abſolutus. In me ⁊ trāſierunt ire tue:⁊ terrores tui ꝯturbaue- Al' tranſierunt

runt me. Pulchre dictū eſt. Pertrāſierunt.quaſi nō māſure diutius cōtigerūt. Nā quādo fidelis ſe affligit:iram dn̄i caſtigatus euadit. In me aūt dicēdo:afflictionē fideliū:more ſuo illatā ſibi eſſe teſtat. Sequit:Et terrores tui cōturbauerūt me. Terrores vtiqȝ vēturi iudicij:quos oīs caro peccatrix formidare dinoſcit. Qđ idem ſolis mēbris cōuenire manifeſtū eſt. Circuierūt me ſicut aq̄ tota die circūdederūt Al' circūdederunt.

me ſimul. Delicta vtiq; que legis diſtrictione damnant:hec velut aq̄ hoīes circueunt:quādo vndiq; ſcaturire noſcunt. Ex quo eni latere nō credamus venire peccata:que nec momentis horarū a nobis recedunt aliena? Merito ergo aquis cōparata ſunt: que nos copioſiſſima inundatione concludunt. Qđ apte totū accipit a parte membroꝝ. Elongaſti a me amicū ⁊ proximū:⁊ notos meos a miſeria. Hec frequenter pijs martyribus cōtigerūt:⁊ quibus terrore mortis officia humana ſubtracta ſunt. Amicos eni ſignificat:qui honeſtis ſtudijs morū vicinitate coniuncti ſunt. Proximos:qui nobis parentele ordine ſociant. Notos:qui neqȝ amici neq; ꝓximi ſunt:ſed ſola nos opinione vel viſione didicerunt. Que genera hoīuȝ frequēter lōge fecit a fidelibus ſeruis formidata calamitas paſſionis.

Concluſio.

Ipſe chorus eſt chriſti:quem premiſſus titulus pro melech nois interpretatione ꝯtinuit:quādo fidelis populus ei⁹ ſecutus ſanctiſſimā paſſionē glorioſa nimis imitatiōe reſpōdit. Hinc enim confeſſores tenuit carcer incluſos: hinc martyrum purpura ⁊ byſſo precioſior ſanguis emanauit:hinc apoſtoloꝝ per totū orbeȝ dicta tonuerūt: hinc tanq̄ ſol puriſſimus fides ſancta proceſſit:hinc ad tēporales mortes hodieq; concurrit:vt eterne vite premia conquirant. Quapropter nullus paueſcat miſerias que faciunt beatos: Nullus tormēta formidet que donāt perpetuā ſoſpitatē: Nullus timeat triſtitiā que gaudiū tribuit ſempiternuȝ. Quantum eſt enim tēporaliter mori:vt perpetua vita poſſit acquiri? Quantū humanā ſuſtinere ſententiā vt abſolutioneȝ mereamur ipetrare diuinā? Quis aūt erubeſcat penas quas chr̄s dn̄s perferre dignatus eſt? Quis patet opprobriū qđ elegit creator ſuſtinere cunctoruȝ? Quocirca pro eo ſubeamus mundanā calamitatē:ſi cum eo habere perennē volumus portionem.

Explicit expoſitio in pſalmū. 87ᵐ.

Intellectus ethan iſraelite. LXXXVIII.

Miſericordias domini: in eternū cantabo. In generatione ⁊ generationē: annunciabo veritatem tuā in ore meo. Quoniā dixiſti in eternū miſericordia edificabit in celis: preparabit veritas tua in eis. Diſpoſui teſtamētum electis meis: iuraui dauid ſeruo meo vſqꝫ in eternū preparabo ſemen tuū. Et edificabo in generatione ⁊ generationē: ſedem tuam. Confitebunt celi mirabilia tua dn̄e: etenim veritatē tuam in eccleſia ſanctorꝫ. Quoniā quis in nubibus equabitur dn̄o: ſimilis erit deo in filijs dei? Deus qui glorificat in cōſilio ſanctorꝫ: magnus ⁊ terribilis ſuper oēs qui in circuitu eius ſunt. Dn̄e deus virtutū quis ſimilis tibi? potens es dn̄e ⁊ veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris poteſtati maris: motum autē fluctuū eius tu mitigas. Tu humiliaſti ſicut vulneratū ſuperbū: in bracchio virtutis tue diſperſiſti inimicos tuos. Tui ſunt celi ⁊ tua eſt terra orbē terre ⁊ plenitudinē eius tu fundaſti: aquilonem ⁊ mare tu creaſti. Thabor ⁊ hermon in noīe tuo exultabunt: tuū bracchium cū potentia. Firmetur manus tua ⁊ exaltetur dextera tua: iuſtitia ⁊ iudiciū preparatio ſedis tue. Miſericordia ⁊ veritas precedent faciē tuā: beatus populus qui ſcit iubilationē. Dn̄e in lumine vultus tui ambulabūt: ⁊ in noīe tuo exultabūt tota die: ⁊ in iuſtitia tua exaltabunt. Quoniā gloria virtutis eorꝫ tu es: ⁊ in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrū. Quia dn̄i eſt aſſumptio noſtra: ⁊ ſancti iſrael regis nr̄i. Tunc locutus es in viſione ſanctis tuis: ⁊ dixiſti: poſui adiutoriū in potente: ⁊ exaltaui electū de plebe mea. Inueni dauid ſeruū meum: oleo ſancto meo vnxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: ⁊ bracchiū meū cōfirmabit eū. Nihil proficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipſius inimicos eius: ⁊ odientes eū in fugā cōuertā. Et veritas mea ⁊ miſericordia mea cū ipſo: ⁊ in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manum eius: ⁊ in fluminibus dexteram eius. Ipſe inuocauit me pater meus es tu: deus me⁹ ⁊ ſuſceptor ſalutis mee. Et ego primogenitum ponā illū: excelſum pre regibus terre. In eternū ſeruabo illi miſericordiā meā: ⁊ teſtamentū meū fidele ipſi. Et ponā in ſeculū ſeculi ſemen eius: ⁊ thronū eius ſicut dies celi. Si autē dereliquerint filij eius legē meā: ⁊ in iudicijs meis non ambulauerint. Si iuſtitias meas prophanauerint: ⁊ mandata mea non cuſtodierint. Viſitabo in virga iniquitates eorū: ⁊ in verberib⁹ peccata eorū. Miſericordiā autē meā non diſpergā ab eo: neqꝫ nocebo in veritate mea. Neqꝫ prophanabo teſtamentū meū: ⁊ que procedūt de labijs meis nō faciā irrita. Semel iuraui in ſcō meo ſi dauid mentiar: ſemen eius in eternū manebit. Et thronus ei⁹ ſicut ſol in conſpectu meo: ⁊ ſicut luna pfecta in eternū ⁊ teſtis in celo fidelis. Tu vero repuliſti ⁊ deſpexiſti: diſtuliſti chrīm tuū. Auertiſti teſtamentū ſerui tui: prophanaſti in terra ſanctuariū ei⁹. Deſtruxiſti oēs ſepes eius: poſuiſti firmamentū eius formidinē. Diripuerunt eū oēs tranſeuntes viā: factus eſt opprobriū vicinis ſuis. Exaltaſti dexterā deprimentiū eū: letificaſti oēs inimicos eius. Auertiſti adiutoriū gladij eius: ⁊ nō es auxiliat⁹ ei in bello. Deſtruxiſti eū ab emūdatiōe: ⁊ ſedē eius in terra colliſiſti. Minoraſti dies temporis eius: perfudiſti eū cōfuſione. Vſque quo dn̄e auertis in finē: exardeſcet ſicut ignis ira tua? Memorare que mea ſubſtātia: nūquid enim vane cōſtituiſti oēs filios hoīum? Quis eſt homo qui viuet ⁊ nō videbit mortem: eruet aīam ſuā de manu inferi? Vbi ſūt miſericordie tue antique dn̄e: ſicut iuraſti dauid in veritate tua? Memor eſto dn̄e opprobrij ſeruorum tuorꝫ: qd̄ cōtinui in ſinu meo multarū gentium. Qd̄ exprobrauerūt inimici tui dn̄e: qd̄ exprobrauerūt cōmutationē chriſti tui. Benedict⁹ dn̄s in eternū: fiat fiat.

Non tñ ſm ordinē titulusqꝫ ad cōmoditatē intelligētie exponēda ſunt verba que poſuit: vt facilius nobis rei veritas eluceſcat. Ethan interpretat robuſtus. Iſraelita: videns deum. Et quia pſalmus iſte erat laudes ⁊ pmiſſiones dn̄i narraturus: ideo illi tale nomen cōſtat appoſitū: vt fideliū verborꝫ indicaret incōmutabilē firmitatē. Intellect⁹ enī (vt ſepe diximus) ad ſuperna referendus eſt: vbi reuera recte intelligens tendit mētis intuitū. Eſt enī de chriſtianorꝫ ſpe: ⁊ de magnificētia dn̄i multa dicturus: per que nemo decipit ſi ſupplicantis animus in iſtius ethan cōſtantiſſima voluntate roboretur. INTER

Diuiſio.

Ethan iſte quem diximus indicare robuſtum: tanta mentis illuminatione cōpletus eſt: vt iſraelita veriſſime nuncupet. Primo igreſſu pſalmi: dicit ſe miſericordias domini cantaturū: quoniā multa pmiſit fideli pplo profutura. Scd̄a parte: diuerſis modis laudes dn̄i potentiāqꝫ deſcribit. Tertia in choius

dñm paternas pollicitatiões enumerat. Quarta: dñe chri ppter paſſioné quã ptulit traditus inimicis eſſe memoraẽ. Quinta: fragilitati humane poſtulat ſubueniri: quia non inuanum filios hominũ ab ipſo aſſerit eſſe plaſmatos. Sexta rogat dominũ vt pmiſſiones ſuas impleat quas dauid ſeruo ſuo feciſſe declaratur: ⁊ memor ſit qualia ſerui eius ab impijs opprobria ſuſtinebant.

Expoſitio.

Ro. non hēt. Al. domini. Al. gñatione cantabo.

Miſericordias tuas † domine: in eternum cantabo. In generatione ⁊ † progenie pronuntiabo veritaté tuã in ore meo. Iure robuſtus dicitur qui tam firma dicturus eſt. Iſte enĩ ethan domini eſt miſericordias cantaturus: que ⁊ eterna ſemp ſtabilitate conſiſtunt: ⁊ perpetuis ſunt celebrande pconijs. Fecit enĩ mirabilem in humano genere pietaté vt quod perierat requireret: ⁊ vulnerata ſaluaret. In generatione vo ⁊ progenie qđ addidit: duos ſignificat populos iudaicum ſciꝫ ⁊ gentiũ: quibus ſe veritaté pronunciaturũ eſſe teſtatur: quã dicit inferius. Sequiẽ: Et veritatem tuã in ore meo. Reuera: vt quã ſenſu perceperat: ore loqueretẽ. Et bene dictũ eſt: In ore meo: qꝛ qđ ex ore progreditur cito diſſabiẽ: qđ vo in ore verſatur diutina deuotione celebraẽ. Quoniaꝫ dixiſti in eternũ miſericordia edificabiẽ: in celis preparabitur veritas tua †. Ipſa eſt veritas quã vir ſanct⁹ ſe pnũtiaturũ eſſe predixerat. Et merito illam confidenter predicabat: quãdo eã dñs abſolute promiſerat. Nõ enĩ põt falli: qui ſequitur verba veritatis. Sed videamus quid ſignificet: In eternũ miſericordia edificabitur. Sũt enĩ edificationes que ꝯſurgere nequeũt: niſi eis fuerit pmiſſa deſtructio: vt idolorũ cultores: vt peſſimarũ cõſuetudinũ ſequaces. Iſti enim niſi a malis ſuis fuerint deſtructi: in bonum nequeunt edificari: ſicut dictũ eſt Hieremie: Ecce poſui te vt edifices ⁊ deſtruas. Iſta vo miſericordia nõ deſtruitur: ſed ſemp viget: ſemp augeẽ. Sequitur: In celis preparabiẽ veritas tua. Celi: ſicut ſepe diximus: ſignificant apoſtolos: quoꝝ predicationibus actũ eſt: vt inculcareẽ gentibus religio chriſtiana. Uerum hec oia vſqꝫ ad diapſalma medijs ſubdiſtinctionibus pferenda ſunt: quia totũ ad illud reſpicit qđ ait: Qm dixiſti. Que figura diciẽ Apochiniꝫ: id eſt: a cõmuni: qñ ſuperiora ad inferiora reſpondent. Diſpoſui teſtamentũ electis meis: iuraui dauid ſeruo meo. Nunc verba domini refert: que ſuperius eũ dixiſſe memorauit. Nam quãuis oibus denuntiare videaẽ: electis tamé ſuis tñ iſta diſpoſuit qui ei dono ipſi⁹ credere maluerunt: ne ſe ad promiſſioné taleꝫ ⁊ illi tenerent qui de dauid ſemie ſe deſcẽdere carnaliter pferebãt. Addidit: Iuraui dauid ſeruo meo. Diuinũ ſacramentum promiſſionis noſcitur eſſe ſecuritas: qꝛ ſolus iuſte diffinitiue promittit: cui ſubiacet implere qđ dixerit. Humana enĩ fragilitas ideo prohibeẽ ſacramentorũ ſe pmiſſionibus obligare: quia nõ eſt in poteſtate ipſius que polliceẽ efficere. Iurat ergo iuſtiſſime deus: cũ iure ſuo promittit omnia. Nam ⁊ ipſum nomen iudicat cauſam. Iurauit enĩ dicim⁹: iure orauit: id eſt: iuſte locutus eſt. Uſqꝫ in eternũ preparabo ſemen tuum. Et edificabo in † ſeculũ ſeculi: ſedé tuã. Peruentũ eſt ad illa que pater promiſerat ſeruo ſuo dauid. Preparatus eſt enĩ dñs chriſtus: qui ex ſemine ipſius deſcenderet carnis origine: vſqꝫ in eternuꝫ rex regũ ⁊ dñs dominãtiũ. Sed qđ dixit: Preparabo: ad humanitaté eius pertinet: non ad deitaté qua cõſubſtantialis: oipotens ⁊ coeternus eſt patri. Sequiẽ: Et edificabo in ſeculũ ſeculi ſedeꝫ tuã. Pollicitatio iſta tota pertinet ad dñm ſaluatoré. Ipſi eniꝫ tunc ſedes promittebatur: que poſtea in ſanctorũ erat facienda pectoribus. Sedes enim eſt dñi omnis ſanctus: queꝫ quaſi ſplẽdidiſſimũ thronũ dignatione ſue maieſtatis ſederit: ſicut ⁊ de ſpiritu ſancto legiẽ: Et apparuerunt illis diſpartite lingue tanqꝫ ignis: ſedit autẽ ſup vnumquẽqꝫ eoꝝ: ⁊ repleti ſũt oẽs ſpiritu ſancto. Cõfitebunẽ celi mirabilia tua dñe † ⁊ veritatem tuã in eccleſia ſanctoꝝ. Uenit ad ſecundã partẽ diuine potentie ſacramẽta dicturus. Confitebunẽ enĩ celi qui ſunt veri predicatores: quãtis miraculis dñs mũduꝫ prout ipſi placitum fuerit adminiſtret: quẽadmodũ ois creatura eius imperijs obſecũdet: cõuerſioneſqꝫ rerũ nõ caſualiter agi: vt qdaꝫ vaniſſimi putauerũt: ſed eius ineffabili virtute predicãt ꝯtineri. Addidit: Et veritaté tuã in eccleſia ſanctoꝝ. Mirabilia dixit vbiqꝫ predicãda: veritaté aũt in ſanctoꝝ eccleſia cõfitendã: vbi creditur verbũ caro factũ: vbi ſancta trinitas ſic ſuſcipiẽ: vt vnus ſicuti eſt deus dñs cunctorũ ore laudeẽ. Quoniã quis in nubibus equabiẽ domino: † aut qꝛ ſimilis erit deo † inter filios dei? Nubes frequẽter diximus verbi dei eſſe pdicatores: qui per ſpiritũ ſanctũ populos diuina gratia cõpluebant: ſed tamé erãt obnoxij lege peccati ⁊ potẽtes quidẽ in miraculis: in predicatione terribiles. Sed quis eorũ eſſe poterat chĩo ſimilis: cũ ꝗ̃ ⁊ ipſe carnis velamine tegereẽ? Aliud eſt enĩ qui de pprio põt: aliud qui de altero clarus eſt. Simili modo nec inter filios dei habere poterit equalé: qm ille per naturã eſt filius: ſancti vo per grãꝫ. Ille ſine aliquo peccato: iſti per ipſuꝫ a peccatis probanẽ exuti. Que ideo dicta ſunt: ne qꝛ illũ tñ hominé ſacrilegis auſibus eſtimaret. Deus qui glorificaẽ in conſilio ſanctoꝝ: magnus ⁊ † metuẽdus ſuper omnes qui in circuitu eius ſunt. Exponit qđ ſuperius dixit: quia ſimilé habere nõ poterat qui oia continebat. Ipſe enĩ dñs chrĩs qui predicaẽ a ſanctis: magnus diciẽ ppter qđ deus eſt: metuẽdus a poteſtate mirabili. In circuitu eius ſancti ſciꝫ quos ſuperius dei filios dixit: qui dono ipſius gratie pximãtur. Sed iure ſupra eos ille probaẽ excelſus: per quẽ oẽs noſcunẽ eſſe glorioſi. Cõſidera vo ꝙ per duodecimã ſpecié definitionis: que grece Cata epenon: latine per laudé diciẽ: vſqꝫ ad diuiſioneꝫ ſubiectos vſus decurrit: ⁊ per diuerſa preconia quis ſit iſte dñs indicatur. Dñe deus virtutũ quis ſimilis tibi: potens es dñe ⁊ veritas tua in circuitu tuo. Poſt illa que ſuperius dixit: apertiſſima eſt ſentẽtia ſubſecuta: Quis ſimilis tibi: id eſt: qꝛ virtutum es dñs. Sancti eniꝫ ditantur virtutibus: nõ dominanẽ. Tu autẽ illis reb⁹ imperas quib⁹ illi te preſtante preclari ſunt. Merito repertũ eſt: Quis ſimilis tibi. Tu ex te potẽs es: alii de te. Illi veritate tua illuminati ſunt: tibi autẽ veritas tua idẽ quidue ſemp ieſt. Tu dominaris poteſtati maris: motuꝫ autẽ fluctuũ eius tu mitigas. Nũc dicit enumerationes per quas ſingularé poteſtaté dñi euidenter oſtendat. Poteſtas maris: huius ſeculi honor eſt: qui frequẽter in martyres chrĩ rapido tumore ſurrexit. Sed tñ ne putareẽ voluntas illa ex ſua ptãte graſſari: dicit etiã bis tu dñaris: qm feroces mot⁹ pro ſctõꝝ vtilitate cõuertis: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Nõ haberes in me ptãté niſi tibi data eſſet deſup. Et qꝛ dixerat: Dñaris: ſequiẽ digna pbatio: Qm fluct⁹ eius ipſe mitigat. Et cõſidera: ꝗ mitigat dixit: non tollit: qm

Acti. 2. Al. celum. Al. non hēt. Al. in filijs. Al. terribil. Joan. 19.

Hiere. 1. SCHE ETY Al. gñatione ⁊ gñationé.

ſi eam funditus adimeret:coronā martyres non ha-
berent. Quod etſi hiſtorice malis aduertere: dnm̄ mi
tigare fluctus maris euāgelij locus ille teſtat̄: quādo
periclitantibus diſcipulis vento vt quieſceret: ma-
ri vt tranquillū fieret imperauit. [Tu humiliaſti ſi-
M. in brachio virtutis tue. cut vulneratū ſupbū: ⁊ in virtute brachij tui diſp-
ſiſti inimicos tuos.] Alij ſunt qui humiliātur ad rui-
nam: alij qui inclinant̄ ad gratiā. Sed vt hoc in ma-
lo dictum debuiſſes aduertere: poſuit: Sicut vulne-
ratū ſuperbū. Diabolum enim ſignificat: qui elatus
ſupra id qđ poterat: humiliatus eſt ſuo vitio: intra il-
lud qđ per naturā nō erat: percuſſus mente nō corpo
re. Sic ille iniquiſſimus tanq̄ vulneratus de celo cor-
ruit in hanc aeris denſiſſimā craſſitatē: ſicut in euā-
Luce. 10. gelio dn̄s dicit: Uidi ſathanan ſicut fulgur de celo ca
dentē. Inimicos aūt dicit: infideles iudeos: qui per
innumeras gētes chriſti dn̄i virtute diſperſi ſunt: quē
patris brachium: ſicut ſepe diximus: auctoritas diui-
M. terre. na teſtatur. [Tui ſunt celi et tua eſt terra: orbē ter-
rarū ⁊ plenitudinē eius tu fundaſti.] Quia ſuperius
gemina dixerat facta miracula: nūc ea iſtius verſicu
li ꝓbatione cōfirmat. Ideo enī triumphauit in celo
de ſuperbo diabolo: ideo in terra de perfido iudeo:
quia ipſius erat vtrūq̄ celū ⁊ terra. Cur enim diabolus
aut iudeus in alienis rebus ſuperbirent: dum vtrāq̄
habere ſuū ꝓbarent̄ auctorē. Sequit̄: Orbem terra
rum ⁊ plenitudinē eius tu fundaſti. Hec increpatio
adhuc pertinet ad iudeos. Senſus ergo talis eſt. Cur
voluerūt ſtulti in te ſeuire in hoc mūdo: cui⁹ tu chr̄e
fundator es? Ut nimia demētia videant̄ talia preſu-
mere: que humanas vires probant̄ excedere. Orbis
terrarū: pertinet ad totius ſpatiū mundi. Plenitudo
eius: ad oēs ſcilꝫ creaturas que in eo eſſe noſcuntur.
Sic per cōmemorationes talium rerū breuiter cun-
M. creaſti. cta complexus eſt. [Aquilonē ⁊ mare tu fundaſti.
Thabor ⁊ hermon: in noīe tuo exultabunt.] Aquilo
Iſa. 14. nem: adhuc diabolum ſignificat: qui dixit: Ponā ſe-
dem meā in aquilone: ⁊ ero ſimilis altiſſimo. Mare.
ſeculi huius elatas ⁊ iniquas hoīuꝫ poteſtates cōpe-
tenter aduertimus: que cōtra dn̄i mādata ſacrilegis
voluntatibus erigunt̄: non vt proficiant: ſed vt vehe-
menter occumbant: increpans vtroſq̄ preſumptionē
in ſe ponere nō debere: dum eos a dn̄o ſuo conſtat eē
plaſmatos. Creatura enim ſuperbire nō debet aucto
ri: que ab eo vt exiſtere potuiſſet accepit. Sequitur:
Thabor ⁊ hermon in noīe tuo exultabunt. Thabor
⁊ hermon: montes ſunt ſyrie ꝓuintie: quorū nomina
ingentia ſacramēta parturiunt. Thabor enī dicit̄: ve-
niens lumen: qđ ſpecialiter ad aduentū pertinet dn̄i
Ioh. 1. ſaluatoris: de quo dictū eſt: Erat lumē verū quod il-
luminat oēm hominē venientē in hunc mūdū. Her-
mon: ſignificat anathema eius: id eſt: diaboli: quā a
chriſtianis dn̄o veniente ſuſcepit. Dignū enī fuit: vt
preſente lumine tenebroſus diabolus vinceret̄. Iſti
ergo exultabunt in noīe dn̄i: ſicut alibi fideles dicūt:
Pſal. 113. Non nobis dn̄e nō nobis: ſed nomini tuo da gloriā.
[Tuum brachium cū potentia. Firmet̄ manus tua:
⁊ exaltet̄ dextera tua.] Brachiū: frequenter quidē
legimus humanā ſignificare virtutē: ſicut ꝓpheta di
Hiere. 17. cit: Maledictus homo qui ponit carnē ſpē brachij
ſui: ⁊ a dn̄o recedit cor ei⁹. Sed nō poteſt habere po-
tentiā: niſi quanta ei pro tēpore fuerit attributa. Hic
aūt vt ſignificaret dn̄m ſaluatorē: dictū eſt: Brachiū
tuū cū potentia: hoc eſt: illi eſſe qđ poſſe: nec aliquā-
do potētia eius tepeſcit: qui iugiter oīa facit que vult

in celo ⁊ in terra. Addidit: Firmet̄ manus tua: ⁊ exal
tetur dextera tua. Manus ⁊ dextera ſi ſubtiliter inſpi
ciamus: longe diuerſa ſunt. Rogat enim vt manus:
id eſt: operatio firmet̄ in ſuperbos: quatenus inclina
ti tribulationib⁹ celerrime ad ꝯuerſionis ſtudia ꝑdu
cant̄. Exaltetur autē dextera tua: hic fortaſſe dictum
eſt: id eſt: clarificet̄ numerus predeſtinatorū qui eſt
ad dexterā collocandus. [Iuſtitia ⁊ iudiciū prepara-
tio ſedis tue. Miſericordia ⁊ veritas p̄cedēt faciē M. ſedis
tuā.] Sedes quidē domini ſemꝑ eterna eſt: ſed tūc
nobis apparebit preparata: quādo ipſum cernim⁹ iu
dicare iuſtitiā. Eo ſiquidē tēpore ſancta nobis equi-
tas pateſcit: ⁊ verus iudex oſtendit̄: quo angelorum
myſteria videbunt̄. Fit preparatio ſedis eius: quādo
hec ab hoīb9 in generali reſurrectiōe cernent̄. Se-
quitur: Miſericordia ⁊ veritas preibunt faciē tuā.
Hoc ad tempus iſtius mundi: non incōpetēter apta-
tur. Faciē enim ipſius: id eſt: declarationē iudicij: mi
ſericordia ⁊ veritas preibūt. Miſericordia eſt: quia
parcit cōuerſis. Ueritas: quia promiſſa reſtituit. Sic
vtrūq̄ tempus euidēter his ſermonibus indicatur.
[Beatus populus qui intelligit iubilationem. Dn̄e M. ſci.
in lumine vultus tui ambulabūt.] Ethan ille ſanctiſ
ſimus quē titulus premiſit: poſtq̄ dei viſus eſt predi
caſſe myſteria: beati populi multipharias laudes ag- RHE
gredit̄: per id qđ rhetores demōſtratiuū dicendi ge-
nus appellant. Exclamat enī beatus ppl's qui intelli-
git iubilationē: id eſt: qui imenſam letitiā ſuā: non in
proprijs viribus: ſed in dei cognoſcit̄ v̄tute poſuiſſe.
Iubilatio eſt enī copioſe mentis exultatio: que v̄bis DEF
non pōt explicari. Hanc ergo ꝑſcrutari cordis archa
no beati eſt populi: quā ſic feliciter aduertimus: ſi au
ctorē eius pura mente fateamur. Eſt etiā dn̄o vtilis:
ſi ⁊ ſic intelligatur dicta ſentētia: q̄a ille beatus popu
lus eſt qui laudes dei nō ſolū ore cātat: ſed etiā lumi
ne mentis intelligit. Intelligere aūt eſt: ſi ſcripturas
ſanctas catholicis regulis perſcrutet̄: ſi dicta patrū
ſalutari dogmate cōprehendat: totūq̄ ad pietatē re-
cte fidei trahat: q̄ hereticoꝝ prauitatibus aquieſcat.
Addidit premiū qđ tales cōſequit̄ viros. Dn̄e in lu-
mine vultus tui ambulabunt. Populus ille beatus:
quem dixit intelligere iubilationē: in lumine vultus
eius ambulat: cū in cōtemplatione ſancte trinitatis
iugiter perſeuerat. Ambulat enī: ſignificat viuit: q̄a
tempus iſtud vite noſtre quadā cōmeatiōe peragit̄.
[Et in noīe tuo exultabūt tota die: ⁊ in tua iuſtitia ex
altabunt̄.] Adhuc in illo ꝓmio perſeuerat qđ datur
huic populo qui intelligit iubilationē. Nā cū dicit:
Dn̄e in noīe tuo exultabūt: vetat in ꝓpria p̄ſumptio-
ne gaudere: ne decepta mortalitas ibi ponat letitiam
ſuā: vbi oīa ſunt caduca. Sequit̄: Tota die. Totius
vite tēpus oſtēdit: quis non decet aliquādo inde deſi
nere: vnde cōſtat perpetua ⁊ copioſa gaudia ꝓuenire.
Qđ cū ita factū fuerit: euenit vt exaltent̄ in dn̄i leti
tia: quādo in illa reſurrectione ad dexterā fuerit col-
locati. Ecce qualia dona parata dicit intelligentibus
iubilationē. Quapropter negligentiā noxiā proijcia-
mus: ⁊ ad intelligentie beata ſtudia cōcitemur: vt et
hic donante domino ſuaui exinde epulatione paſca-
mur: ⁊ ibi perpetue letitie munere ꝑfruamur. [Quo-
niā gloria virtutis eoꝝ tu es: ⁊ in beneplacito tuo ex-
altabitur cornu noſtrum.] Merito cornu eorum: id
eſt: poteſtas exaltabitur: qui in domino ſaluatore: de
quo dicit pater: Hic eſt filius meus dilectus: in quo Math. 3.
mihi bene complacuit: virtutem ſuam gloriamque

poſuerunt:quia dum ad illum refertur omne quod
datus eſt:ipſe fit laus noſtra ꝛ pfecta letitia. Et nota
ꝙ in hoc loco:cornu:in bono poſuit:alibi vo in malo:
Pſal. 21. vt eſt illud:Et a cornib⁹ vnicorniorũ hũilitatē meã:
Al. quia quoniã data poteſtas bona malaqꝫ facit.[†Quoniaꝫ
Al. noſtra dñi eſt aſſumptio†:ꝛ ſancti iſrael regis noſtri.] Expo
ſuit quare exalteť cornu in ipſum credentiũ:quoniã
aſſumptio:id eſt:glia illa icarnationis a ſancto iſrael
pbať impleta:in qua oēs ſpem habētes de pfundo
peccati lutiũ erigimur:dñ ipſius miſericordia ſub
leuante in eterna gaudia collocamur. Ecce expoſita
ſunt munera que promittunť populo intelligenti in
hũiliationē. Peracta eſt demonſtratiui generis admi
randa laudatio:vt in ſingulis rebus ex potētia ipſius
narreť:ꝛ quis ſit iſte dñs euidētius approbem⁹. Nũc
aliqd de tertia diuiſione noſcamus.[Tũc locutus es
Al. viſione ſancto in †aſpectu filijs tuis ꝛ dixiſti:poſui adiutoriũ † ſup
Al. in potēte potentē:ꝛ exaltaui electuꝫ de plebe mea.] Hactenus
ethan a ſua pſona locutus eſt: Nunc venit ad tertiã
partē pdicãs verba pris:que dicta ſunt de dño ſalua
tore:vt ſuperior laus indubitata doceret:quã pater
na etiã firmauit auctoritas. Sepe dixim⁹ ſanctos ap
pellari filios dei:nõ natura ſed grã. Iſtis ergo filijs:
id eſt: pphetis ꝛ pdicatoribus verbi:locutus eſt dñs
DOG in aſpectu:dum eos fecit cõſpicere que dicebãt. Per
hoc eni verbũ illud oſtendiť:qꝛ quicquid pphete di
xerunt:nõ ignorãter locuti ſunt:ſed in contēplatione
certiſſima cõſtituti viderũt mēte qd ore pdicauerũt.
Hinc eſt ꝙ etiã videntes pphete nuncupanť. Seq
tur: Poſui adiutoriũ ſup potentē. Nã qui adiutoriũ
querit potēs nõ eſt:qui potēs eſt nõ idiget adiuuari.
Sed hoc dictũ:aut de gñali corpore eccle poſſumus
nõ incõpetenter aduertere:ꝙ potēs ꝛ electũ eſſe nul
lus ignorat. Et huic dicit adiutoriũ chrm dñm datũ:
Pſal. 2. qui de ſe in ſcdo pſalmo dixit:Ego aũt cõſtitutus ſuꝫ
rex ab eo ſup ſion mõtē ſanctũ eius. Aut certe ſi hoc
de chřo dño velimus aduertere qd ait: Poſui adiuto
riũ ſuper potentē:ita intelligendum eſt:ac ſi diceret:
Pater perhibuit teſtimoniũ potēti:id eſt:filio:ſicut
Joan. 12. in euãgelio vox ad eũ facta teſtať dicēs:Et clarifica
ui ꝛ iterum clarificabo. Hoc eſt eni fortaſſe qd dicit:
adiutoriũ poſitũ ſup potētē. Adiecit:Exaltaui electũ
de plebe mea. Electũ dici dñm chrm: Iſaias ppheta
Iſa. 42. cõmemorat dicens:Ecce puer meus ſuſcipiã eũ:ele
ctus meus cõplacuit ſibi in illo aĩa mea. Exaltatus
Phil. 2. eſt autē:ſicut dicit aplꝰ: Propter qd ꝛ deus illuꝫ exal
tauit:ꝛ donauit illi nomē qd eſt ſup omne nomen:vt
in nole Ieſu omne genu flectať:celeſtiũ:terreſtriũ:ꝛ
infernoꝝ. De plebe mea:ſignificat gentē iudeoꝝ:vñ
natum conſtat dñm chriſtuꝫ.[Inueni dauid ſeruum
Al. non hēt meũ: †in oleo ſancto meo vnxi eũ.] Qd dicit: Inue
ni dauid:ieſuꝫ chrm euidēter inſinuat:quē ſuperius
dixit potētē. Hoc eni nomē frequēter cõſtat ad ipſuꝫ
referri:qꝛ ꝛ manu fortis diciť:ꝛ deſiderabilis iueniť:
maxime cũ talia ſequanť:que neqꝫ dauid:neqꝫ alteri
cuiquaꝫ iuſto preter dño ſaluatori poſſint vllatenus
cõuenire. De ipſo eni in alio pſalmo iam dictum eſt:
Pſal. 44. Propterea vnxit te deus de⁹ tuus oleo exultationis
pre participibus tuis.[Manus eniꝫ mea auxiliabiť
Al. cõfirmabit. ei:ꝛ bracchiũ meuꝫ †cõfortabit eũ.] Hoc ſm formã
ſerui dicitur:que aſſumpta eſt in vtero virginali:cui
auxiliata eſt manus diuina in paſſionibus ſuis:ꝛ for
titudo dñi firmauit eam:vt quam pro ſalute mundi
pius redemptor ſuſceperat:propoſitã peragerer paſ
SCHE ſionem. Hoc ſchema dicitur Characteriſmos:qd la
tine informatio vel deſcriptio nominať:quãdo per
ſonam abſentem quibuſdam indicijs velut preſentē
facimus indicari. Hec ergo figura totam partem di
uiſionis huius decora varietate complectiť.[Nihil
proficiet inimicus in †eum:et filius iniquitatis non Al. eo
†nocebit eum.] Iſtud certe ad dauid quemadmodũ Al. apponet nocere ei.
pertinere poterit:qui ꝛ inimicos fortiores pertulit:ꝛ
diabolo inſtigante peccauit. Sed hoc veraciter de
chriſto animaduerti neceſſe eſt. Nam ꝫ in euꝫ ſeuie
rit diabolus qui eſt proteruus humanitatis inimi
cus:ꝫ iuda filius iniquitatis nocere pſumpſerit:nul
lus tamē eoꝝ qui peccatũ qd iuſte accuſare potuiſſet
inuenit:ſicut ipſe dicit: Ecce veniet princeps huius Joan. 14.
mundi:ꝛ in me non inueniet quicꝙ̃.[Et concidã ini
micos eius a facie ipſius:ꝛ odientes eum in fugã cõ
uertam.] A facie chriſti concidunť inimici: quando
eius patientia cõuerſionis beneficio a proprijs crimi
nibus culpiſqꝫ ſeparantur. Nam facies ipſius cũ pec
catores dignata fuerit intueri:a ſuis prauitatibus cõ
ciduntur:nec conſenſum vlterius tenebroſis delictis
prebere poſſunt:qui ad preſentiam veri luminis dño
miſerante perueniunt. Odientes autē eum cõuertũ
tur in fugam:quãdo impia vita derelicta:ad eius ce
perint feſtinare remedia. Peccati eniꝫ memores ſua
facta refugiunt:ꝛ ad beneficia domini ſaluberrima
ſe feſtinatione cõuertunt. Felix itaqꝫ fuga criminũ:
dñi queſiſſe refugiuꝫ:ſicut in alio pſalmo iam dictũ
eſt:Tu es mihi refugium a preſſura que circũdedit Pſal. 31.
me.[Et veritas mea ꝛ miſericordia mea cum ipſo:ꝛ
in noie meo exaltabiť cornu eius.] Pater dicit de fi
lio:Ueritas mea ꝛ miſericordia mea cum ipſo eſt:vt
intelligamus nihil eſſe diuiſuꝫ:ſed virtutes quas ha
bet pater habere ſimul ꝛ filiuꝫ:ſicut ipſe teſtať:Oia Joan. 17.
patris mea ſunt:ꝛ mea patris ſunt. Ueritas pertinet
ad iudiciũ:in quo iudicaturus eſt mũdũ. Miſericor
dia vo ad pietatē:qua peccata dimittit: ꝛ omnia que
preſtat:gratuita largitate concedit. Sequiť:Et in no
mine meo exaltabiť cornu eius. Cornu hic:ſignificat
inuictiſſimã poteſtatē:de qua ipſe in euãgelio dicit:
Data eſt mihi omnis poteſtas in celo et in terra.[Et Math. 28.
ponam in mari manũ eius:ꝛ in fluminibus dexteraꝫ
eius.] Mare ſignificat vniuerſas gentes:in quib⁹ ſal
uator noſter gloriã dominationis accepit: quãdo ei⁹
nomini humiliter deuotis mentibus crediderũt. In
fluminib⁹:fontiũ forſitan fluenta ſignificat:vbi dño
ſaluatori populus regñationis acquiriť. Siue iorda
nem fluuium:pro fluminibus ponit:in quo ſui bapti
ſmatis dñs cõſecrauit exemplũ. Sic ꝛ celos dicimus
pro celo:ꝛ terras p terra:ꝛ maria pro mari:ꝛ ſi adhuc
velis querere athenas:thebas:micenas:ꝛ his ſimilia.
[Ipſe inuocabit me pater meus es tu:deus meus ꝛ ſu
ſceptor ſalutis mee. Et ego primogenitũ ponã illum
excelſuꝫ pre regibus terre.] In his duobus verſibus
abſolute debellatur iniquitas iudeoruꝫ. Quid enim
euidentius:quid planius:ꝙ̃ vt eſſe credatur fili⁹ qui
inuocat patrem:ꝛ rurſum credatur eſſe pater qui ap
pellat filiuꝫ. Nam quãuis hec duo nomina relatiua
ſibi ſint:vnumqꝫ ſufficiat dici:vt amborũ virtus poſ
ſit intelligi:tamen vt omnem ſcrupulum ambiguita
tis excluderet:vtrunqꝫ poſuit:vtrunqꝫ firmauit:ꝛ adhuc
nõ deſinit iudeorum inſania deuiare proteruia: dum
erroris cauſa fuerit ſublata. Hec enim quartadeci
ma ſpecies definitionis eſt: quam greci κατα του DEF
προς:latini ad aliquid vocant: quotiens vnum no
mē ſic dicitur:vt aliud ex eo intelligi poſſe videatur.

Sequit̃.Et ego primogenitũ ponã illũ:excelſum pre
regibus terre. Perſcrutandũ etiã nobis eſt:quare di
xerit:Primogenitũ:quaſi vero pater ſic genuerit ſub
IDI ſtantialiter filiũ vt ſubſequeret̃ ⁊ alius. Sed hoc lo
cutionis genus ſcripture diuine cõſtat eſſe proprium:
ſicut eſt ⁊ illud in euãgelio de Joſeph ⁊ Maria vbi
Math. j. ait:Et nõ cognouit eã donec peperit filiũ ſuũ primo
genitũ. Nũquid cõſequẽs erit:vt virgo ſemp maria
DOG poſt dñm ieſuz chriſtũ alterũ peperiſſe credat̃:Sed
bene dicit̃ primogenitus:q̃uis ſolus probet̃ ex p̃ris
Apoc. 22. ſubſtãtia genitus. Ipſe enĩ dicit:Ego ſum alpha ⁊ o:
nouiſſimus ⁊ primus:initiũ et finis:princeps ⁊ origo
dauid:vt merito ſermo iſte q̃ſtionẽ hẽre nõ debeat:
quãdo ipſuz ⁊ p̃ncipiũ eſſe cõſtat ⁊ finẽ. Ponã:cõſti
Pſal. 2. tuã dicat:ſicut in ſcdo pſalmo ait:Ego autẽ cõſtitutus
ſum rex ab eo. Excelſuz pre regibus terre:ſicut in ſe
Pſal. 71. ptuageſimoprimo pſalmo dictũ eſt:Et adorabunt eũ
oẽs reges terre.[In eternũ ſeruabo illi miſericordiã
meã:⁊ teſtamẽtũ meũ fidele ipſi.] Et hoc a forma di
cit̃ ſerui:q2 miſericordiã p̃ris eterno videlicet hono
re ſuſcepit:cui perpetua data eſt poteſtas in celo ⁊ in
terra. Teſtamẽtũ vero fidele eſt illi:q2 quecũq3 pphe
te de ipſo predixerunt:integerrima veritate cõpleta
ſũt.[Et ponã in ſeculũ ſeculi ſemẽ eiꝰ: ⁊ thronũ eius
ſicut dies celi.] Seculũ ſeculi ſignificat eternitatez.
Semen vero dauid:chriſtus eſt dñs:qui in eterna glia col
locatus regnat cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto per omnia ſe
cula ſeculorum. Thronus aũt eiꝰ:poteſtas eſt futuri iu
dicij:que tãta veritate peragẽda eſt:vt ſanctis oibus
celeſti claritate p̃fulgeat. Sciendũ ſane alios eſſe di
es iſtos qui ſibi vicaria reuolutione ſuccedunt:⁊ illũ
futurũ qui cõtinua luce ppetuus eſt:de quo in octo
Pſal. 83. geſimotertio pſalmo dictũ eſt: Quia melior eſt dies
vna in atrijs tuis ſup millia:vt merito dies celi ſit di
ctus:qui obiectu telluris tenebras nõ poteſt hẽre no
M. autẽ cturnas.[Si aũt dereliquerint filij eius legẽ meã:⁊ in
iudicijs meis nõ ambulauerint. Si iuſtitias meas p
phanauerint:⁊ mandata mea nõ cuſtodierint.] Hos
duos verſus dicit de pplo chriſtiano:qui vere dicunt̃
filij ſponſi: q2 eccl'ia matre ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto
regenerant̃. Iſti ſi legẽ dñi derelinquãt:ſi in iudicijs
eius nõ ambulẽt:ſi iuſtitias ipſiꝰ pphanauerit:ſi mã
data eiꝰ nõ cuſtodierint:in ſubſequẽtibꝰ digna eis p
mittit̃ euenire vĩdicta.[Viſitabo in virga iniqtates
eorum:⁊ in verberibꝰ peccatã eorum.] Venit ad ſentẽtiã quã ſu
periora minabant̃. Viſitat in virga:q2 diſtricte vĩdicet.
j. Corin. 4. Sic ⁊ apl's ſcribẽs corinthijs dicit:Quid vultis:in vir
ga veniã ad vos:an in charitate ⁊ ſpiritu mãſuetudi
nis: Viſitat quoq3 in verberibus:q2 in nobis lenius
vindicat̃. Aliter enĩ in virga percutit:aliter flagella re
uerberãt. Qđ vtrũq3 fieri manifeſtum eſt in populo
chriſtiano pro qualitate peccati:quibus dñs pficit ad ſa
Prouer. 3. lutẽ:ſicut ſalomon dicit:Quẽ enĩ diligit dñs increpat:
flagellat aũt oẽm filiũ quẽ recipit. Nũc vide quid ſe
quit̃.[Miſericordiã autẽ meã nõ diſpgã ab eo:neq3
nocebo in veritate mea.] Cum ſuperiora de mẽbris di
xerit:nunc redit ad caput. Dicit enĩ:pater miſericor
diã ſuã non ſe a chriſto diſpergere:ſed tota plenitudine
Col. 2. cõdonare:ſicut apl's dicit:In quo habitat ois plenitu
do diuinitatis corporaliter:id eſt ſubſtãtialr atq3 ma
nifeſte. Siue q2 in corpore dñi plenitudo diuinita
tis habitare dinoſcit̃:vnde ⁊ in trigeſimo pſalmo id
dictum eſt. Sequit̃:Neq3 nocebo in veritate mea.
Promiſerat enĩ in ſuperioribus pater. Manus eniz
mea auxiliabit̃ ei:⁊ bracchiũ meũ cõfortabit eũ. Et
quo modo poterat nocere:cui talia viſus eſt pmiſiſ
ſe:Et intuere qđ dictuz eſt: Neq3 nocebo in veritate
mea. Nã ⁊ ſi inimici permiſſi ſunt nocere:in verita
te patris nõ eſt leſus filius:cuius paſſio totũ mundũ
glorificata cõpleuit.[Neq3 pphanabo teſtamentũ
meũ:⁊ que pcedũt de labijs meis nõ faciam irrita.]
Hoc eſt qđ ſuperius dixit: Neq3 nocebo in veritate
mea:q2 omnia veritatis ordine cõſtat fuiſſe cõpleta:
q2 nec teſtamẽtũ ſuũ mentiendo pphanauit:ſed re
rũ fide honorabile fecit:dum que de labijs eius pro
greſſa ſunt:id eſt:per ſanctos pphetas predicauit nul
la falſitate deſtructa ſunt. Cõpetenter enĩ pphete la
bia dicti ſunt dñi: per quos ipſe loqui dignatus eſt.
[Semel iuraui in ſancto meo:ſi dauid mẽtiar.] Do
minũ cõſuetudo eſt frequẽter iurare vt eis poſſit ali
quis credere. Deus enĩ ſemel iurat:q2 nulla varieta
te tẽporis immutat̃. Iurare aũt illius diximus eſſe:vẽ
tura pmittere. Nã cuius ſe religione cõſtringat qui
nõ hẽt fortiorẽ:Dicit etiã: In ſctõ meo:id eſt in chriſto
qui dixit. Cuſtodi aiam meã q2 ſanctus ſum. Addi Pſal. 15.
dit quoq3:Si dauid mẽtiar. Si:negatiue poſitũ eſt:
qđ etiã vſus cõis habet.[Semen eius in eternũ ma
nebit. Et thronus eius ſicut ſol in cõſpectu meo.] Se
men chriſti:ſunt omnes qui ei mente fideli credide
runt:q2 in ipſis futurũ regnum ſeminatũ eſt:qđ ven
tura meſſis oſtendat:ſicut ⁊ in vigeſimoprimo pſal
mo ipſe dicit:Semen meũ ſeruiet illi. Manebũt g̃ Pſal. 21.
ſancti in eternũ:qui in excellẽti ac beata cõuerſatio
ne demorant̃. Unde illos pprie manere nõ dicimus:
qui a regno dñi reſpuunt̃. Thronus autẽ dei:hic intel
ligendus eſt aia fidelium:in qua reuera inſidet:quãdo
eã maieſtatis ſue illuminatione cõpleuerit. Sic eniz
ſcriptũ eſt:Sedes ſapientie:aia iuſti. Addidit:Sicut
ſol in cõſpectu meo erit:ſcilz aia illa iuſti quã ſedem
diximus dñi ſaluatoris. Dicendo autẽ:Sicut ſol:cõ
parationẽ rerũ viſibiliũ facit. Nam ſi magnũ eſt de
creatura clareſcere:multo meliꝰ de creatore lucere.
[Et ſicut luna perfecta in eternũ:⁊ teſtis in celo fide
lis.] Superius dixit de ſole:qđ ad aiam iuſti diximꝰ
pertinere:nũc de luna dicit:que humano corpori hic
conuenienter aptat̃:quia per varias etates attenuat̃
⁊ proficit. Sed ideo addidit:Perfecta:vt in illo ſpi
rituali corpore iam nõ tẽporale aliqd itelligeremus:ſed
de ſola pleniſſima eternitate ſentires. Nam ⁊ ipſum
corpus noſtrum in eternuz ſic claritate complebitur
vt luna perfecta: que luna:id eſt cõpago corporis nr̃i
teſtis erit fidelis:vtiq3 in quo pmiſſa cõplent̃. Sed
vide quid poſuit:In celo:id eſt:in ſancto viro. Ipſorum
enim corpora ſic lucebunt:quorum ⁊ anime diuina illu
minatione reſplendent:ſicut ſalomon ait: Fulgebũt Sap. 3.
iuſti:⁊ tanq̃ ſcintille in arũdineto diſcurrẽt. Frequẽ
ter enim luna:eccleſie cõparatur.[Tu vero repuliſti ⁊
ſpreuiſti:⁊ diſtuliſti chriſtũ tuum.] Hactenus chri M. ſpecial
ſtus paterna voce laudatus eſt: nunc venit ethan ad
quartam partẽ:in qua iam ex ſua pſona velut aduer
ſa ſuperioribus dicit. Ibi eniz chriſtum ab inimicis ſuis
pater aſſerit vindicandũ:qđ etiam iuſiurandi pmiſ
ſione confirmat:hic autẽ ſpretus ⁊ traditus eſſe me
morat̃. Qđ duplici modo intelligendum eſt:vt illud
aduertamus ad reſurrectionis gloriã ptinere. Siue
magis qđ pater Auguſtinus inuenit: illud pertinere
dicamus ad dñm ſaluatorem:hoc autez ad dauid ſer
uum eius:qui multis calamitatibus pbat̃ afflictus:
quãdo ⁊ chriſti nomẽ quod ab vnctione venit: verisq3
certũ eſt cõuenire. Repuliſti pertinet:vt mihi videt:
ad illã

ad illā parabolam quaꝫ ei Nathan ꝓpheta dixit. In
qua repulſus a dignitate regia:cuidā iniuſto cōpara-
tus eſt qui ouem pauperis deuorauit. Bene ergo di-
ctus eſt repulſus:qui etiam ꝓprio iudicio cōſtat eſſe
damnatus. Spreuiſti aūt dixit:ↄtemptibilē eſſe feci
ſti:quādo de regno eiectus a filio Abſalon fugiēs nu
dis pedibus ambulauit:ꝛ increpationes filij gemini
ſub duriſſimis opprobrijs ſuſtinebat. Diſtuliſti: non
2. Reg. 12. ad veniā ꝑtinet:cui ſtatim ꝓpheta reſpōdit: Et dñs
abſtulit peccatū tuū:ſed dilatus eſt in tribulationib⁹
ſuis q̄dīn regnū repararet inuaſum. Chriſtū tuū: ſi-
gnificat vnctū:qm̄ illo tēpore principes hebreoꝝ vn
gebanť in regē. [Auertiſti teſtamētū ſerui tui:pro-
Al. ſanctua rium phanaſti in terra ſanctitatē eius.] Hoc iam ad gētē
ꝑtinet iudeoꝝ:qđ vſqꝫ ad finē diuiſionis exequitur.
Humanitatis enī more dicitˀ:Auertiſti:id eſt:in aliā
partē trāſtuliſti:vt qđ iudeis fuerat ꝓmiſſum:ad vti
litatē gentiū vtiqꝫ ꝑueniret. Nō enim eis remāſit ſa
cerdos:nō tēplū qđ ↄſtat eſſe ſubuerſum:ſed chriſtia
ni oīa ſunt pleniſſime ↄſecuti. Merito ergo dictum
eſt:Auertiſti:quando ꝑfidis ablatū:fidelibus ꝓbať
eſſe conceſſum. Teſtamentū dixit ſerui tui:nō quia
Dauid teſtatus eſt:ſed cui fuerat per teſtamentū na
tiuitatis domini dignitas compromiſſa. Sequitur:
ETY Prophanaſti in terra ſanctitatē eius. Prophanū di-
ctum eſt irreligioſum:qđ porro a phano:id eſt:a tem
pli reuerentia pellebať. Immolatio ſiquidem pecu
dū:ꝛ obſeruātia ſabbatoꝝ:que prius figuraliter age
banť:veniente veritate ſubmota ſunt. In terra eniꝫ
qđ dixit:itelligere debemus in toto orbe terraꝝ:vbi
Al. ſepes eſt eccleſia catholica ↄſtituta. [Deſtruxiſti oēs ma
Al. firmamē tum ceriaſ ei⁹:poſuiſti munitiōes eius in formidinē.]
Al. non hꝫ Maceria eſt que loca ad aliquā vtilitatē preparata
DEF defenſionis cauſa communiť. Hec nō commixtione
rei alterius edificať:ſed in parietis modū ſaxoꝝ tm̄
adunatione ↄſtruiť. Ad cuius ſimilitudinē ponit ſim
plicē illā inuictāqꝫ defenſionē diuinā:quam neceſſe
fuit amoueri:vt gens iudeoꝝ potuiſſet hoſtiū incur-
ſione vaſtari. Pulcherrime aūt dictū eſt:Munitio-
nes eius poſuiſti formidinem: vt culpis facientibus
ipm dñm formidarent:cuius ſolebāt munitione val
lari. Et nota ꝙ per hos tres verſus:in ſimilibus ſo-
nis exierūt verba diuerſa. Dixit eniꝫ: Repuliſti:ſpre
uiſti:diſtuliſti:auertiſti:ꝓphanaſti:deſtruxiſti:poſui-
SCHE ſti. Que figura dicitˀ Homeoteleuton:cuꝫ ſimilibus
litteris dictiones plurime terminanť. [Diripuerunt
eū oēs trāſeuntes viā:factus eſt opprobrium vicinis
ſuis.] Status ille regni iudaici:ꝛ fide noſciť direpť⁹
ꝛ opibus. Nā per eū trāſeūtes:ſublatis facultatibus
eius religionis copias ad ſe violētiſſime trāſtulerūt:
illi magis credētes ad quos corporaliter dñs nō ve-
Iſa. 29. nerat cōmonēdos:ſicut ipſe dicit: Populus quē non
cognoui:ſeruiuit mihi:obauditu auris obaudiuit mi
hi. Merito ergo iudei facti ſunt viciniſ opprobriuꝫ
qui in dñꝫ glorie credere noluerūt. [Exaltaſti dexte
Al. dexterā ſtium eum rā inimicoꝝ eius:letificaſti oēs inimicos ei⁹.] Iſta
ſine dubio ↄtigerūt:quādo iudei hoſtibus ſuis tradi
ti direptiones ꝛ cedes vaſtiſſimas ꝑtulerūt. Tūc enī
letus efficiť inimicus quādo eius voluntatibus homi
liať aduerſus. [Auertiſti adiutoriū gladij eius:ꝛ non
es auxiliatus ei in bello.] Merito ei gladius ille ad-
iutoriū nō ꝓbuit qui fortitudinē diuinitatis omiſit.
Nam ſi ferruꝫ humana videať eſſe defenſio:tamen
nihil ꝓualet niſi cuꝫ dextera ſupna corroboret:ſicut
Pſal. 43. in alio pſalmo iam dictū eſt: Nō enim in arcu meo
ſperabo:ꝛ gladius meus non ſaluabit me. Sic ergo
populus ille armatus inermis effectus eſt:vt cū pau-
ci plures vicerant:nec plures paucis reſiſtere valuiſ-
ſent. [Diſſoluiſti eū ab emūdatione:ꝛ ſedeꝫ eius in Al. Deſtru- xiſti.
terra colliſiſti.] Frequēter emundat diuinitas quos
flagellat:vt purgatū recipiat quē peccatis ſordidum
reſpuebat. Quos vo ab emūdatione diſſoluit:id eſt:
remouit:hos iam ꝛ damnare decreuit. Quapropter
illos hic ſignificat iudeos qui obſtinatione mentis
chriſtum ſpernere maluerunt. Sedes quoqꝫ eoꝝ in
terra colliſa eſt:qm̄ reſpuētes regē dñꝫ ſaluatoreꝫ:ne-
quaqꝫ de gēte ſua principeꝫ vlterius habere merue-
rūt. Sedes enī pro regno poſita eſt. Que merito dici
tur in terra colliſa:qm̄ diuiſus populus atqꝫ ↄfractus
particulatim toto orbe diſꝑſus eſt. [Minoraſti dies
tēpoꝝ eius:ꝑfudiſti eū ↄfuſione.] Status ille queꝫ Al. tēporis
diximus regni iudaici:cui ꝓmiſſa fuerat ſi dño ſerui
ret eternitas:minoratus eſt vtiqꝫ diebus anguſtis:qꝛ
pollicitationē Abrae ꝓmiſſam obtinere nō meruit.
Et merito in breuitatē redactus eſt qui ſibi irrite lō
gā ſeriē ꝓmittebat annoꝝ. Addidit etiā: Perfudiſti
eū ↄfuſione:qꝛ ſordes illas icredulitatis ſue in facie
ſuſtinet:hodieqꝫ dū inter gētes oēs abominabili hor
rore ↄfuſus:in vultu ſuo geſtat opprobriū. Hec qdeꝫ
ethan:ille robuſtiſſimus mirabili veritate narrauit:
ſed in his oībus nō agnouit dñm fuiſſe mentitū. Ille
eniꝫ qđ ꝓmiſit Dauid:id eſt:chriſto ſuo: oībus chri-
ſtianis exhibuit. Nec habēt iudei que iuſte murmu
rēt:qui ſe maluerūt a ꝓmiſſione veriſſima ſegrega-
re. [Vſquequo dñe auertis in fineꝫ:exardeſcet ſicut
ignis ira tua.] Ethan venit ad quintā ſpeciē:vbi dñꝫ
breuiter rogat vt iudaico populo miſeratus indulge
at:qꝛ nullus eſt qui animā poſſit ab iferno liberare.
In finē hic:ſeculi terminuꝫ debemus aduertere:qm̄
ſicut ſepe dictū eſt:expectať inumera ↄuerſio iudeo-
rum:ꝓpter illud qđ ait aplus: Quia cecitas ex parte Roma. 11.
iſrael ↄtigit:donec plenitudo gētiū intraret:ꝛ ſic oīs
iſrael ſalu⁹ fieret. Rogat ergo ne in finē auertať:qm̄
expectať fidelis agnitio iudeoꝝ. Addidit: Exarde-
ſcit ſicut ignis ira tua. Iraſcimur mediocriter:qm̄ alī
quē ſermone corripimus. Exardeſcimus aūt ira:cuꝫ
vindicare diſponimus. Adiecit etiā: Sicut ignis:qui
obiecta ↄſumit. [Memorare dñe que mea ſubſtan Al. nō hꝫ
tia: nō enim vane ↄſtituiſti filios hominū.] Ille Al. nunquid Al. omnes
ethan mētis firmitate roboratus:rogat dñm vt iſtā
carnē peccatis obnoxiā aduentus ſui gloria liberare
digneť:qꝛ nō eſt ad hoc creata vt eā ꝑmitteret quaſi
vanū aliquid interire. Nā cū memor fuit ſubſtantie
noſtre:ꝛ a morte filios hominū eripuit:ꝛ in ſpe ma-
gne beatitudinis collocauit. [Quis eſt homo qui vi-
uit ꝛ nō videbit mortē: aut qs eruet animā ſuā de Al. non hꝫ
manu inferi.] Quis eſt:interrogatiue legēdum eſt.
Que figura dicitur Erotema:id eſt:interrogatio:vbi SCHE
ſubaudiendum eſt: nullus. Omnes enim homines
ſiue iuſti:ſiue iniuſti:ſiue peccatores mortem vide-
bunt: que primo homini inflicta eſt lege peccati: ſi
cut apoſtolus dicit: Propterea ſicut per vnum homi Ro. 5.
nem in hunc mundum peccatum intrauit:ꝛ per pec-
catum mors:ita in omnes homines mors pertranſijt
in quo omnes peccauerunt. Que nunc ideo comme-
morat:vt calamitatibus ſuis miſericordiam creato-
ris mereatur humana conditio. Unde qui originale
peccatum mala preſumptione credere nolunt:quan
to ſe liberos ab hac conditione dicunt:tāto amplius
miſerabili ſorte conſtringūtur. Sequitur: Aut quis

eruit animam ſuam de manu inferi? Et hic quoqȝ ſubaudiendum eſt: nullus. De manu: id eſt: de poteſtate inferi. Nam cum omnes homines mori cōtingat neceſſe eſt vt ipſi animas ſuas de inferni poteſtate non auferant: niſi per illum qui nos de dominatione diaboli eripuit: ⁊ mortem moriendo proſtrauit. [Ubi ſunt miſericordie tue antique dñe: ſicut iuraſti Dauid in veritate tua?] Uenit ad ſeptam partem: vbi dñm deprecatur: vt genti afflicte ⁊ humana conditione fragiliſſime debeat ſubuenire: ⁊ impleat promiſſiones quas ſe Dauid feciſſe noſcebat. Ubi ſunt? non ſub dolore dicitur: ſed quaſi tardans dñs poſtulatur. Nam quēadmodū de illo dubitat: ⁊ cui dicit: In veritate tua? Scilicet vt cito preſtet qd̄ eum nouerat eſſe facturū. Antiquas enī miſericordias illas dicit: quas Abrae patriarche feciſſe retinebat. Antiquas enim non diceret: niſi ante dauitica tempora

Al. domine factas eſſe cognoſceret. [Memor eſto ⁊ opprobrij ſeruorū tuorū: qd̄ cōtinui in ſinu meo multarū gentiū.] Ordo verborū talis eſt: Memor eſto opprobrij ſeruorū tuorū: id eſt: multarū gentium: qd̄ cōtinui in ſinu meo. Illi dicit: Memor eſto: cui tranſacta vel futura preſentia ſunt. Sed more humanitatis hoc dicit: qꝛ dñs dum preſtare differt: oblitus fuiſſe iudicatur. Opprobrium vero contigit ſeruis dei: quādo gentibus idolorū amore raptatis: erant pro crimine chriſtiani: ⁊ inſecutione dignos iudicabant: quos noue culture ſtudioſos eſſe cognouerant. Hoc erat in ſinu chriſtianorū: id eſt: in ſecreto mentis affectu: qꝛ palam timebant loqui: vnde ꝓbabant̄ extingui. [Qd̄ exprobrauerunt inimici tui dñe: qd̄ exprobrauerunt cōmutationem chriſti tui.] Exponit qd̄ ſuperius dixit: Opprobrium multarū gentium. Exprobrauerunt enim ſub imputatione legendū eſt: id eſt: imputauerūt: qd̄ magis credere ac predicare debuiſſent. Sed ne haberes ambiguum a quibus iſta dicerentur: addidit: Inimici tui dñe: id eſt: idolorū cultores: qui predicationibus ſanctis aduerſum ire modis omnibus feſtinabant. Repetit quoqȝ: Qd̄ exprobrauerunt: ad exaggerationem ſceleris eorū: vt cōmutationē chriſti fidelibus imputarent: quā ſumma colere veneratione debuiſſent. Cōmutatio vero chriſti eſt: qꝛ veterem hominem in nouā gratiā regenerationis euocauit: ⁊ de tenebris peccatorū ad vere fidei lumen vſqȝ perduxit: qꝛ mortali homini perhennis vite gaudia preparauit: ⁊ his ſimilia: que dñs noſter chriſtus peccatoribus donare dignatus eſt. Ipſa eſt cōmutatio chriſti: que obſtinatos deſeruit: ⁊ fideles dono ſue pietatis aſciuit. [Benedictus dñs in eternum: fiat fiat.] Poſt illam feliciſſimam ſanctiſſimāqȝ cōmutationem: dignum fuit vt laus dñi ſubderet̄: qui eam immeritis agnoſcit̄ contuliſſe mortalibus. Pulchre autem contra maledictiones gentilium temporales poſitum eſt: Benedictus dñs in eternū: qm̄ que dicūt illi caduca ſunt. Laus enim dñi ꝑmanet in eternū: qui talia donare nouit: que nullo fine claudunt̄. Sequitur: Fiat fiat: vt de tantis promiſſionibus nemo dubitaret: vbi cōfirmatio iterata ſuccederet: ⁊ tanq̄ ſubſcriptio boni principis ſacris iuſſionibus adderetur. Sed hoc magis ad pſalmorū laudem debemus accipere: non ſicut quibuſdam viſum eſt ad libri aliquam ſectionem.

Concluſio.

O vere robuſtum illum Ethan: non corporis valitudine: ſed animi firmitate conſtantem: qui preceptum nobis vite ſubſcriptum: de illis ſacris altaribus tanq̄ fideliſſimus humani generis procurator explicuit. Nunc oremus vt qd̄ auribus ꝑcepimus: mente condamus. Sic enim victoria noſtra peragit̄: ſi poſt talia ſacra non aduerſū extraneos: ſed ꝯtra noſtra vitia litigemus: ⁊ reſpuētes que ſunt terrena: queramus ſine aliqua cunctatione celeſtia. Interpretatio enim iſtius nominis: fideles ⁊ patientes cōmonet chriſtianos: vt nulla diuerſitate frangant̄: ſicut apl̄us ait: huius maximū virtutis exemplum. De ſe enim dicit: In laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis ſupra modū: in mortibus frequentius. A iudeis quinquies quadraginta vna minus accepi. Ter virgis ceſus ſum: ſemel lapidatus ſum: ter naufragium feci: nocte ⁊ die in ꝓfundo maris fui. Sequunt̄ etiam cetere paſſiones: que iſtum Ethan opere magis q̄ noīe compleuerūt. En beate apoſtole: honoris tibi viciſſitudo tributa eſt: vt ſicut ſanctā ꝑdicationē tuā pſalmorū atteſtatione firmaſti: ita ⁊ pſalmi de tuis operibus exponantur. 2. Cor. 11

Explicit expoſitio in pſalmum. 88.

Oratio Moyſi hominis dei. LXXXIX.

Domine refugiū factus es nobis: a generatione in generationē. Priuſq̄ montes fierēt aut formaret̄ terra ⁊ orbis: a ſeculo ⁊ in ſeculū tu es deus. Ne auertas hominē in humilitatē: ⁊ dixiſti ꝯuertimini filij hominū. Qm̄ mille anni ante oculos tuos: tanq̄ dies heſterna que ꝑterijt. Et cuſtodia in nocte: que pro nihilo habent̄ eorū anni erūt. Mane ſicut herba trāſeat: mane floreat ⁊ trāſeat: veſꝑe decidat iduret ⁊ areſcat. Quia defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo turbati ſum⁹. Poſuiſti iniqtates nr̄as in ꝯſpectu tuo: ſeculū nr̄m in illuminatiōe vult⁹ tui. Qm̄ oēs dies nr̄i defecerūt: ⁊ in ira tua defecim⁹. Anni nr̄i ſicut aranea meditabūt̄: dies annorū nr̄orū in ipſis ſeptuagita annis. Si aūt in potētatib⁹ octogita anni: ⁊ ampli⁹ eorū labor ⁊ dolor. Qm̄ ſuꝑuenit māſuetudo: ⁊ corripiemur. Quis nouit poteſtatē ire tue: ⁊ pre timore tuo irā tuā dinumerare? Dexterā tuā ſic notā fac: ⁊ eruditos corde in ſapia. Cōuertē dñe vſquequo: ⁊ deꝑcabilis eſto ſuꝑ ſ̄uos tuos. Repleti ſum⁹ mane miſ̄icordia tua: exultauim⁹ ⁊ delectati ſum⁹ in oīb⁹ dieb⁹ nr̄is. Letati ſumus pro dieb⁹ qb⁹ nos humiliaſti: annis qb⁹ vidim⁹ mala. Reſpice in ſ̄uos tuos ⁊ in opa tua: ⁊ dirige filios eorū. Et ſit ſplēdor dñi dei nr̄i ſuꝑ nos: ⁊ opa manuū nr̄arū dirige ſuꝑ nos ⁊ opus manuū nr̄arū dirige.

Non eſt dubium: ſicut ſepe diximus: talia noīs titulis adhiberi: que textū pſalmorū interpretatione ſua videant̄ apire. In primis oratio poſita eſt: per quā ira dñi ſuſpendit̄: venia ꝓcurat̄: pena refugit̄: ⁊ premiorū

premioꝝ largitas impetrat̃. Cũ dño loquit̃: cũ iudi ce fabulat̃: pñtẽ ſibi facit quẽ videre non pualet: ⁊ illũ per eũ placat quẽ ſuis actib⁹ vehemẽter exacer bat. Hec dñi quodãmodo pſtat ſecretũ: pbet ſugge ſtionibus locũ: ad penetralia iudicis peccator admit tit̃: ⁊ nullus inde reſpuit̃: niſi qui in ea tepidus inue nit̃. Qḋ mauult petit: ſupra ꝙ meret̃ acquirit. Tri ſtis ad eã venit: ſed letus abſcedit. Oratio ꝗppe ſan cta ſic deuotos ſaluat: vt beatos reddat: dum crimi noſos accipiat. Innumera ſunt huius bonitatis exẽ pla: ſed illud ſufficiat: qḋ ipſe quoqꝫ dñs exempla no bis vitalia tribuẽs: orare dignatus eſt. Unde merito tali ac tãto viro pmiſſa eſt oratio: qui freqẽter indi gnantẽ dñm mirabili ſupplicationis placauit exem plo. Hunc aũt pſalmũ tertiũ eſſe nouerimus eorũ

DOG qui orationẽ in titulo ſuo ↄtinere mõſtrant̃. Moy ſen eni illũ celeberrimũ viꝝ per quẽ dñs legẽ iſrae litico pplo dedit: manifeſtũ eſt miniſtrũ fuiſſe teſta mẽti veteris: ⁊ pphetã noui. De ipſo enim in euãge

Ioh.5. lio dicit: Si crederetis Moyſi: crederetis ⁊ mihi: de me eni ille ſcripſit. Et qꝛ vtraqꝫ pſalmus iſte ↄtinet: merito illi tale nomẽ appoſitũ eſt: qḋ duo ſacramẽta

INTER vi ſui nois indicaret. Moyſes ꝗppe interptat̃ aſſum ptus: eo ꝙ de aqs a filia Pharaonis fuerit eleuatus: qḋ ꝓpter mare rubrũ iſraelitas ſignificat: ꝓpter gra tiam vo baptiſmatis ptinet ad pplm chriſtianũ. Ad ditum eſt etiã: Hois dei: ne alteꝝ fortaſſe cogitares: niſi eũ qui diuinis colloquÿs honoratus meruit eſſe primarius: vt iã nõ ſeruus: ſed homo ipſius eſſe di ceret̃. Hoc eni nõ de famulis ſed de liberis dicimus

Exo.33. ⁊ amicis: ſicut ⁊ in Deuteronomio legit̃: Loquebat̃ aũt dñs ad Moyſen facie ad faciẽ: ſicut loqui ſolet homo ad amicum ſuum. Diuiſio.

Moyſes vir ſanctiſſimus: ⁊ opibus mirabi lis: ⁊ colloquio diuino reuerẽdus. In pri ma ſectione inchoat a laude iudicis: be neficia eius breuiter poteſtatẽqꝫ cõme morãs. Deinde infirmitati nr̃e: quã ⁊ ipſe multis modis oſtendit poſtulat ſubueniri. Tertio exorat aduẽtũ dñi ſaluatoris celeri⁹ inoteſcere: quẽ ſciebat humano gñi profutura pſtare. Expoſitio.

Al. in generatione
Domine refugiũ factus es nobis: a gene ratione ⁊ ꝓgenie. Moyſes ille vene rabilis in typo ſancte eccleſie: quã pſigu ratione geſtabat: dño fuſa orõne gratias agit: quod in hoc ſeculi ſalo factus fuerit eius inſigne refugiũ. Primũ ꝙ inter hebreoꝝ filios eſt vt moreret̃ abiectus. Deinde ꝙ regis egyptioꝝ ptulit nefanda certamina. Tertio maris rubri inau dita miracula. Poſtremũ murmurãtis ppli ↄtuma ciam formidãdã. Sed in his oibus factus eſt illi re fugiũ: cũ ab vniuerſis diſcriminibus noſcit̃ eſſe libe ratus. Merito ergo periculoꝝ ſuoꝝ recordatus tale cognoſcit̃ feciſſe principium. Ueꝝ vt hoc nõ tm̃ de vno hoie: ſed de vniuerſali eccleſia debuiſſemus ad uertere: Nobis poſuit: non mihi: qm̃ cuncte eccleſie que in hac ſeculi tẽpeſtate verſat̃: tutiſſimũ refugiũ ſemp eſt dñs. Nam vide qḋ ſequit̃: A generatione ⁊ ꝓgenie. A generatione: ſignificat ex quo generari ce pit eſt genus humanũ. Progenies vo dixit: vſqꝫ ad finẽ ſeculi: cũ ꝓgenies ſibi humani generis per eta tes ſingulas reparata ſuccedit: ac ſi diceret: ſemper.

Al. ant
Al. terra ⁊ or bis
Al. ſec hs
Al. tu es

Priuſꝗ fierẽt mõtes ⁊ formaret̃ orbis terre: a ſe culo ⁊ vſqꝫ in ſeculũ tu es. Quia in primo verſu dixerat: Refugiũ factus es nobis: ne tẽporalẽ aduer teres eſſe deitatem: nunc de eius eternitate diſſeruit. Sed vt hanc ꝑhennitatẽ aptiſſime poſſimus aduer tere mõtes hic ponamus nõ aliqḋ terrenũ: ſed celo rũ poteſtates eximias: qm̃ de vniuerſa terra ſubieq tur: vt reuera dicat̃ dño ↄgruẽter: Tu es: anteꝗ cele ſtia terrenaqꝫ formares. Iſtud eni prius non habet principiũ: ſed imenſum atqꝫ incõprehẽſibile eſſe de claratur: qñ ab ipſis quoqꝫ principÿs prius eſſe dino ſcit̃. Sequit̃: A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculũ tu es: q̃ſi ante ſeculũ aut poſt ſeculũ nõ eſt deus. Sed hic: A ſeculo

DOG ⁊ vſqꝫ in ſeculũ: eternitatẽ debemus aduertere. Gre ci eni codices: Eternitatẽ habẽt: qḋ patres noſtri: A ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculũ trãſtulerũt. Tu es: cõpetenter dicit̃ deo: qꝛ nõ habet pteritũ: nec futuꝝ. Sic enim

Exo.3. ⁊ ipſi Moyſi dictũ eſt: Dices filÿs iſrael: Ego ſum qui ſum: ⁊ qui eſt miſit me ad vos. Unde merito vir ſanctus poſuit: Tu es: qḋ ab ipſo ſe audiſſe memine rat. Sed hoc ad patrẽ: hoc ad filium: hoc ad ſpiritus ſanctũ ptinere nõ dubiũ eſt. Eſſentia eni indiuidue trinitatis: que ab eo qḋ eſt: eſſe veraciter ⁊ ꝓprie dici tur: pſentia ſemp habet: que iter nos aut pterita dici mus aut futura. Ne auertas hoiem in humilitatẽ: ⁊ dixiſti ↄuertimini filÿ hominũ. Uenit ad ſecũdã partẽ: in qua ille vir ſanctus a dño petit: que illũ pce piſſe cognouit. Dicit eni: Ne auertas hoiem in humi litatẽ: id eſt: ne in mũdi iſtius ↄcupiſcentiã ambitio neqꝫ ꝓÿcias. In humilitatẽ ꝗppe: hic terrenã ↄcupi ſcẽtiã debemus aduertẽ: que apud deũ abiecta atqꝫ ↄtẽptibilis eſt: nõ illã glorioſã: qua peccata nr̃a dño ↄfitemur. Hoc ergo vir ſanctus deprecat̃ qḋ diuini tas iubet: ne volũtas hoim a celeſti ſublimitate de iecta: amare mũdi permittatur humillima: humilia vtiqꝫ que ſua humilitate ſordeſcũt. Sequit̃: Et dixi ſti: ↄuertimini filÿ hoium. Hic: Et: pro qa poſitũ eſt: vt vnum nobis ſenſũ aperiat adunata ſentẽtia. Ui des ꝙ ſit ꝓbabilis ſupior illa petitio: qꝛ cũ dñs pce perit filios hoium ↄuerti: ipſo debeãt miſerãte ſal uari. Quis eni alter põt a mũdi ambitu liberare: ni ſi is qui docuit fideles celoꝝ regna pquirere? Meri to ergo petit ne deſerant̃ hoies in lubricis lapſibus: qbus dictũ eſt: Conuertimini. Qm̃ mille anni ante

Al. nõ habe
oculos tuos: tanꝗ dies heſterna que pterÿt. Et ſi cut cuſtodia in nocte. Cauſa reddit̃ q̃re ſeculi ambi tio debeat declinari: qm̃ mille anni: nõ ſolũ pauci ſũt ante oculos dei: ſꝫ tanꝗ heſterna dies habeant̃ diuo pteriti. Que figura dicit̃ Tapinoſis: id eſt: humilia

SCHE tio: qñ cuiuſlibet rei magnitudo minuit̃ in exiguam paruitatẽ. Nõ eni vel ipſi vni diei pſenti: ſed pterito cõparat̃ tã lõgiſſimus ordo ſeculoꝝ. Mille eni fini tũ pro infinito poſuit: etatẽ veteꝝ fortaſſe deſignans: qui magna lõgeuitate repleti ſunt. Sequit̃: Et ſicut cuſtodia in nocte. Ut illos mille annos: quos ſupius dixit: annullatos eſſe cognoſceres: nõ iã vni diei p terito: ſed iã nocturno tẽpori breuiſſimo cõparant̃. Cuſtodia eni nocturna que humanas aſſolet exerce re vigilias: ternis horis excubãtibus deputat̃: vbi ſi bi ſuccedẽtibus turmis nihil lõginquũ agit̃ nec mo roſum. Pulchre aũt humanã vitã nocturnis cõpara uit excubÿs: vbi totã ſub obſcuritate ⁊ trepidatione gerit̃: qñ mens hoium vitÿs carnalibus circundata pulſat̃. Huic autem verſui ſubdiſtinctiones ponẽde ſunt: qm̃ ſubſequit̃ plenitudo ſentẽtie. Que pro ni hilo habent̃ anni erũt eoꝝ. Mane ſicut herba tran ſeat. Hoc erat qḋ de verſu ſuperiore pẽdebat: qm̃ ſi cut duo illa que ſuperius dixit: hoc eſt: diẽ pteritũ ⁊

cuſtodiã nocturnã:que pro nihilo habent̃:ſimiliť: An
ni erũt eoꝝ. Et ideo ſicut paulo ante dixit ſupplicã
dũ eſt: Ne auertas hoiem in humilitatem. Addidit:
Mane ſicut herba trãſeat. Adhuc illa fugitiua ⁊ trã
ſitoria: vite hominũ comparant̃. Frequẽter eniꝫ her
ba intra momentũ: aut paſtu aĩaliũ: aut aliqua triture
ra ↄſumit̃: ſic ſunt anni hominũ qui pro nihilo habẽ
tur. Mane: id eſt in ipſa vita qua fruuntur trãſeunt
atqꝫ peragunt̃: nec de lõgingtate eoꝝ poteſt eſſe ſa
tietas: vbi termin⁹ feſtina celeritate ſuſcipit̃. [Ma
Al. tranſeat ne floreat ⁊ † pertereat: veſpe decidat † induret ⁊ areſcat.]
Bene carnis ĩfirmitas fugitiuis herbaꝝ etatibus co
parat̃. Mane ſignificat totã hoĩs vitã: in qua ⁊ flo
rere ⁊ perire dinoſcit̃. Ueſpere aũt qđ indicat lucis
occaſuꝫ tẽpus dicit quo trãſit homo de ſeculo. Mox
enĩ in morte decidit: poſt dureſcit in cadauer: ac de
inde creſcit in puluerẽ: qđ ⁊ herbis ⁊ corporibus hu
manis noſcit̃ eſſe cõmune. Sed hic mane ⁊ veſpere
(vt mihi videt̃) nõ vnũ diem debemus aduertere.
Partes enĩ iſte nõ ſunt iungẽde: qꝛ ſingule pro bre
uitatis intellectu ſunt poſite. Hec aũt ideo diligen
tius excolunt̃: ne quis ſibi hoium de vita lõgiſſima
Al. Quia blãdiat̃. [† Qm̃ defecimus in ira tua: ⁊ in furore tuo
Al. turbati † cõturbati ſum⁹.] Uir ſanctus memor actuũ prioꝝ
illũ furorẽ dei recordat̃ quẽ pro iudaica murmura
Exo. 32. tione ſuſtinuit: qñ ei dñs dixit: Cerno ꝙ populus iſte
dure ceruice ſit: dimitte me vt iraſcat̃ furor meus
ↄtra eũ: ⁊ deleã eos faciãqꝫ te in gẽtẽ magnaꝫ. Qua
propter formidabili recordatione turbatus eſt: qui
pro tali pplo ſupplicabat. Defecimus enĩ: dictum eſt
humana infirmitate fatigari. Cõturbati ſumus: mor
tis cogitata formidine: quã metuebãt ꝓpter debitas
vltiones. [Poſuiſti iniquitates nr̃as in ↄſpectu tuo:
ſeculũ noſtrũ in illuminatione vultus tui.] De ſecu
lo trãſacti tẽporis dicit: qñ iudaicus pplus ⁊ miracu
lis viſitabat̃ ⁊ penis. Nõ credẽdo enĩ que videbant:
vltoris iudicis patiebant̃ aſpectũ. Nã in alio loco di
Pſ. 31. cit: Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates: ⁊ quoꝝ tecta
ſunt peccata. Illa enĩ tegebant̃: que ad veniã ꝑuenie
bãt: hec aũt illuminabant̃: que ad vindictã ꝑtinere ꝯ
ſtinebãt. [Qm̃ oẽs dies noſtri defecerũt: ⁊ in ira tua
defecim⁹. Anni nr̃i ſicut aranea meditabunt̃.] Bre
uitatẽ vite humane dicit per irã dñi ꝑueniſſe: qꝛ lõ
gioris vite ꝓſumptione peccabãt. Ad quã enĩ breui
tatẽ ꝑuenerint poſt illã numeroſitatẽ prioris ſeculi:
infra dicturus eſt. Nam qđ dicit: Oẽs dies nr̃i defece
rũt: ad annos ꝑtinet ĩminutos. Quod vͦ ſequit̃: Et
in ira tua defecimus: ad tribulationes erũnoſqꝫ re
ſpicit quas in ipſa vita paruiſſima ſuſtinemus: qꝛ
inſolẽtia nr̃a aliter nõ poterat corrigi: niſi ꝑ flagella
dñi ꝓbaremur affligi. Sequit̃ nimis apta compara
tio. Anni nr̃i ſicut aranea meditabunt̃. Malignitatẽ
DEF vite nr̃e: poſita ſimilitudo declarat. Aranea eſt enim
animal debile ac tenuiſſimũ: qđ trãſeũtibus muſcis:
ad eſcã ſibi ꝓcurandã quedam retia doloſa cõtexit.
Sic anni eoꝝ qui ſceleratis opibus deditĩ ſũt: inani
ETY bus ⁊ ſubdolis machinationibus occupant̃. Aranea
enim dicta eſt: ꝙ ſit arida nimiſqꝫ ſubtilis. Et vide
quẽadmodũ actus ipſi⁹ poſitũ verbũ declarat. Me
ditabant̃ dixit: nõ operabant̃: vt oſtenderet eos ſine
aliqua vtilitate trãſiſſe: qui ſub nullo fructu bonoꝝ:
ſed ſub ancipiti meditatione vixerũt. [Dies annoꝝ
nr̃oꝝ: in ipſis ſeptuaginta anni. Si aũt in potentati
Al. amplius bus octoginta anni: ⁊ † plurimuꝫ eoꝝ labor ⁊ dolor.]
Si annos iſtos ad litterã velim⁹ aduertere: multos

hoium ⁊ nonagenarios bene vigẽtes inueniet: ⁊ iteꝝ
necdũ ſeptuagenarios debilitate cõfectos: vt qđ hic
dicit̃: ↄſtare minime poſſe videat̃. Sed numeꝝ ſe
ptuagenariũ: legi potius decẽter aptamus: que ſabba
tũ diẽ ſeptimũ obſeruãdũ eſſe ꝑcepit: Octogenariũ
vͦ pplo chriſtiano aptiſſime deputamus: qui octauũ
diẽ reſurrectionis dñice ſancta feſtiuitate venerat̃:
vt duo teſtamẽta: ſicut in ſeptuageſimo pſalmo iam
diximus: vbi opus iſtud diuiſimus: ꝑ hũc numeꝝ ſi
gnificaſſe videat̃. Ipſa ſunt enĩ ꝑcepta: in qbus fide
les anime ſaluberrima mẽtis valitudine reguntur.
Octogenario vͦ numero: addidit: in potẽtatibus: qꝛ
tũc reuera cepimus habere potẽtiã: qñ nobis dñs ſal
uator apparuit. Iſti ſunt ergo dies annoꝝ nr̃oꝝ: qui
nobis ꝓbabilis vite ↄferũt claritatẽ: vt merito dies
dicant̃ ꝑ quos dñm in verbis ſuis illuminata mẽte
ↄſpicimus. Et intẽde qđ ſequit̃: Et plurimũ eoꝝ la
bor ⁊ dolor: id eſt: qui hec duo teſtamẽta trãſcẽderit:
laboribus maximis ⁊ doloribus implicat̃. Nõ enim
eſt illic aliqd: ſicut heretici faciũt: plus minuſue ſen
tire: vbi celeſtẽ regulam ſeruat moderata diſtinctio.
[Qm̃ ſuperuenit mãſuetudo: ⁊ corripiemur. Quis no
uit poteſtatẽ ire tue: † aut pre timore † irã tuaꝫ dinu Al. et / Al. tuo
merare?] Quia dixerat: Plurimum eoꝝ labor ⁊ do
lor: nũc ipſum excolit dicẽs: non debere legis ꝑcepta
trãſcẽdi: qꝛ ſuperueniẽs Ieſus chriſtus qui eſt mãſue
tudo ꝑfecta: nos corripit ⁊ emẽdat ſi teſtamẽta eius
ↄtumaciter negligamus. Et qꝛ dixit: Corripiemur:
ꝑmiſit mãſuetudinẽ: vt intelligamus omnes emen
dationes dñi fidelibus pietatis intentione ꝑuenire.
Sequit̃: Quis nouit poteſtatẽ ire tue: aut pre timore
iram tuam dinumerare? Merito ille Moyſes qui
expertus fuerat quãta dñs peccãti pplo reddidiſſet:
dum eum crebris murmurationibus icitaſſet: excla
mat nullius ↄſiderationẽ ad vindicte eius peruenire
menſurã: nec dinumerare poſſe quãta ille ꝑualet ira
tua efficere. Et nota ꝙ in vtraqꝫ parte ꝑdicat̃ virtu
tis ĩmenſitas. Nã ſicut ꝑmia dñi pleniſſime neque
unt intelligi: ita nec vindicte mẽſura ꝑualet apprehẽ
di. Bene aũt addidit: Pre timore: ſicut ⁊ alius ꝓphe
ta dicit: Cõſideraui opa tua ⁊ expaui. [Dexterã tuaꝫ Abacuc. 3.
† dñe notã fac † nobis: ⁊ eruditos corde in ſapiẽtia.] Al. ſic / Al. nõ ꝓs
Uir ille ſanctiſſimus: ⁊ vtriuſqꝫ teſtamẽti ĩtellector
egregius: venit ad tertiam partem: in qua deprecat̃
patrem vt Ieſus chriſtus iudaico populo ⁊ gentibus
ſalutariter appareret. Nam vt vtrunqꝫ populuꝫ cõ
plecteret̃: plurali numero poſuit: nobis: ſicut ⁊ in pri
mo verſu pſalmi iam factum eſt. Dexteram enim: di
cit ipſum dñm ſaluatorem: de quo alibi ſcriptuꝫ eſt:
Dextera manus tue dñe confregit inimicos: petens
vt ipſe illis notus efficiatur: per quem omnia profu
tura diſcuntur. Sequit̃: Et eruditos corde in ſapien
tia. Deſiderio ipſius non ſufficit aduentum dñi po
ſtulare: quia multi eum corporaliter videntes: deuꝫ
minime crediderunt: ideoqꝫ addidit: Eruditos cor
de in ſapientia: id eſt: intellectum habentes in dñm
chriſtum. Eruditus enim dicit̃: quaſi ex omni rude ETY
elicitus. Ipſe enim virtus ⁊ ſapientia patris quẽ hic
poſtulat: non corporeis oculis: ſed eruditos corde co
gnoſcere: quia hoc profuit reuera illum videre: qui
eum meruerunt illuminata mente conſpicere. [Cõ
uertere dñe † aliquantulum: ⁊ deprecabilis eſto ſup Al. vſqꝫquo
ſeruos tuos.] Conſuetudinem ſuam vir ſanctus ope
ratur: qui dicit in exodo: Eſto placabilis ſuper nequi Exo. 32.
tiam populi tui. Ipſo affectu: ipſa gratia rogat dñm:

vt iuſticiã

vt iuſtitiam ſuam aliqua lenitate retemperet: quatenus exorari poſſit a peccatoribus quibus iuſte noſcebatur iratus. Intuendum eſt autẽ ꝙ non dixit: ex toto conuertere: ſed aliquantulũ: q2 hoc magis nobis expedit quando nos aliquis ſtimulus tribulationis affligit: vt ſepe cõmoniti ſaluberrima cõuerſione valeamus peccatoꝝ veniam promereri. ⌈Repleti ſumus mane miſericordia tua: exultauimus ⁊ † letati ſumus in oĩbus diebus noſtris.⌉ Miſericordiã dici dñm ſaluatorẽ nullus ignorat: qui miſeris datus eſt vt per ipſum viuerẽt: qui per ſe cognoſcebant omnimodis interiſſe. Repletum ſe ergo dicit hac miſericordia mane: id eſt: lucida ꝯtemplatione: qm̃ vir ſanctus chriſti dñi preuidebat aduentum: ⁊ neceſſe fuit vt eius cor exultaret in laude: delectaret in ꝯtemplatione oĩbus diebus vite ſue: cuius anima tali munere repleta: celeſti exultatione gaudebat. Que figura dicit Idea: cum rem futurã velut oculis offerentes motũ animi viuaciter icitamus. ⌈† Delectati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti: annis † in quibus vidimus mala.⌉ Tribulationes quas hoĩbus prouidentia diuina concedit ꝗ̃ veraci eſtimatione perpẽderat: vt delectatum ſe in eis diceret: per quas humiliandum populũ ſalutariter ſentiebat. Sciebat enĩ fidelibus viris noxiam eſſe ſuperbiã: ⁊ inde dño gratias agit: vnde credentes ꝓfeciſſe cognouit. Quapropter in illis annis ſe delectatum eſſe ꝓfitet: in qbus viderat mala: mala ſcilicet que grauia putabat dum pateretur humanitas. Nam viro ſancto ⁊ cõtemplãti veritatem: non ſolum grauia non fuerunt: ſed etiã ſuauia ſibi extitiſſe profeſſus eſt. ⌈Reſpice in ſeruos tuos ⁊ in opera tua † dñe: ⁊ dirige filios eoꝝ.⌉ Sãcta ꝯſcientia non deſinit facere in opere alieno: qđ exercebat in proprio. Quibus enĩ orationibus pro iſraelitícis ſupplicauerit dño: omnino notiſſimũ eſt. Nunc eadẽ ſimili fine ꝯcludit: vt peccantibus iudeis parcat: ⁊ filios eoꝝ ſancta credulitate recorrigat: quatenus ſi illi iniquitate ſua faciente diſperſi ſunt: ſaltem eoꝝ ſoboles in fine ſeculi cõuerſa ad veniã ꝑuenire mereat. Qđ ꝓpheticũ ſpiritu (ſicut ſepe diximus) nouerat eſſe faciendũ. Et cõſidera quibus verbis pietatem boni iudicis inuitauit: vt primo diceret: in ſeruos tuos: deinde: in opa tua: quatenus ⁊ ſi factis ſuis veniam non mererent accipere: eam creatoris opera valde laudabilis impetraret. Qđ argumẽtũ apud rhetores dicit a laude iudicis. ⌈Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos: ⁊ opera manuũ nr̃aꝝ dirige ſuper nos †.⌉ Splendor dñi ſuper nos eſt: quãdo crucis eius impreſſione decoramur: ⁊ vexillũ triumphi ipſius in fronte portamus: ſicut aplus dicit: Mihi aũt abſit gloriari: niſi in cruce dñi noſtri ieſu chriſti: per quẽ mihi mundus crucifixus eſt: ⁊ ego mundo. Hinc ⁊ in alio pſalmo dictũ eſt: Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui dñe. Sequit: Et opera manuũ noſtraꝝ dirige ſuper nos. Operam noſtram dirigit ſuper nos: quãdo nobis donauerit veniã peccatoꝝ: vt cum fuerimus peruerſi: efficiamur eius correctione rectiſſimi.

Vl. delectati | SCHE | Vl. Z. enim | Vl. ad habet | Vl. non ds | RHE | Vl. ⁊ op'ma nuum nr̃aꝝ dirige | Gal. 6. | Ps. 4.

Concluſio.

Conſideremus viri prudentiſſimi: ꝗ̃ multa nobis legis diuine myſteria per diuerſos numeros indicent: qđ hic vitas hominum ſeptuagenarij ⁊ octogenarij numeri ſuppútatione recolligat: qđ cunctus ordo pſalmoꝝ myſtico ſit calculo comprehenſus: qđ omnẽs libros diuinos numerus arcanus includit: qđ ⁊ alia legis diuine myſteria multifario calculo continẽtur: arenam maris: pluuiaꝝ guttas: hominum capillos legimus eſſe ſub numero. Et vt breui compendio diſcipline ipſius laudem virtutemq3 noſcamus: Salomon ait: Omnia in menſura ⁊ numero ⁊ pondere deum feciſſe: vt cunctis indubitanter appareat arithmeticã diſciplinam vbiq3 eſſe diffuſam. Hanc auctores ſecularium litteraꝝ diligentius ꝑſcrutantes: in multis partibus diuiſerũt: id eſt: in pari ⁊ in impari: in ꝑfecto ⁊ in imꝑfecto: in ſuperfluo ⁊ in minuto: ⁊ ceteras que in ipſis auctoribus euidentiſſime cõtinent: quas ſtudioſis legere: ⁊ ſana mẽte tractare: noſtri quoq3 permiſere maiores. Deum tamen in oĩbus rogemus: vt ſenſus noſtros aperiat: ⁊ ad veram ſapientiã ſua nos illuminatione perducat. Quicquid enim legeris: quicquid excogitaueris: ita dulceſcere poterit tibi: ſi ſapore ſuperni muneris condiaris.

Sap. ii. | ARITH

Explicit expoſitio in pſalmum. 89m.

Laus cantici ipſi Dauid. XC.

Qui habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectione dei celi cõmorabit. Dicet dño ſuſceptor meus es tu: ⁊ refugiũ meũ deus meus ſperabo in eũ. Qm̃ ipſe liberauit me de laqueo venãtiũ: ⁊ a verbo aſpero. Scapulis ſuis obumbrabit tibi: ⁊ ſub pẽnis ei9 ſperabis. Scuto circũdabit te veritas eius: nõ timebis a timore nocturno. A ſagitta volante in die a negocio perambulante in tenebris: ab incurſu ⁊ demonio meridiano. Cadẽt a latẽ tuo mille: ⁊ decẽ millia a dextris tuis: ad te aũt non appropiquabit. Veruntamẽ oculis tuis ꝯſiderabis: ⁊ retributionẽ peccatoꝝ videbis. Qm̃ tu es dñe ſpes mea: altiſſimũ poſuiſti refugiũ tuũ. Nõ accedet ad te malũ: ⁊ flagellũ non appropinquabit tabernaculo tuo. Qm̃ angelis ſuis mãdauit de te: vt cuſtodiãt te in oĩbus vijs tuis. In manib9 portabũt te: ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Super aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ambulabis: ⁊ ꝯculcabis leonẽ ⁊ draconem. Quoniã in me ſperauit liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eum: cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Lõgitudine dierum replebo eum: ⁊ oſtendam illi ſalutare meum.

Quando laus cantici dicitur: nõ cõmune aliquid ſentiat. Laus intelligi poteſt ⁊ humana predicatio: ſed laus cantici animaduerti non poteſt: niſi diuina laudatio. Dauid aũt hic: ipſum ꝓphetã debemus aduertere: qui primã partẽ huius pſalmi ſuaui relatione dicturus eſt. Amenus admodũ ⁊ ipſaꝝ ꝓmiſſionum varietate dulciſſimus: cuius vndecimus ⁊ duodecimũ verſum diabolus ipſi dño ſaluatori cũ

eum tentaſſet obiecit. Hunc hymnum demonibus pia ↄfidencia ſemꝑ opponimus: vt a nobis potius inde vincantur: vnde contra creatorē ſuum doloſe aliqua dicere tentauerunt.

Diuiſio.

In prima parte pſalmiſta profitetur oēs fideliſſimū diuina ꝓtectione vallari. Secūda: laudē decantat dño ſaluatori. Tertia: verba ſunt patris ad omnem fidelem quē in ſe deuotiſſime ſperare cognoſcit: ⁊ in mundo iſto defenſionem ⁊ in futuro illa premia compromittens.

Expoſitio.

SYL Qui habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectione dei celi cōmorabitur.] Hic denuo categoricus ſyllogiſmus ita ſubleuat caput. Juſtus habitat in adiutorio altiſſimi. Omnis qui habitat in adiutorio altiſſimi in ꝓtectione dei celi cōmorabitˀ. Juſtus igitˀ in ꝓtectione dei celi cōmorabitˀ. Nūc verba pſalmi tractemꝰ. Poſito ſancto Dauid in ↄtemplatione celeſti: talis ſubito ꝑſona mōſtrata eſt: que tota mētis puritate deuota ſuperna iugiter protectione gauderet. Cui multa beneficia diuinitus aſſerit eſſe collata: vt ad deuotionē dñi mens nr̃a ardentius inciteˀ: qm̃ fidelibus ſpes magna ꝓmittiˀ.

SCHE Que figura diciˀ Diatypoſis: id eſt: expreſſio habitus: vbi rebus ꝑſoniſue ſubiectis: ⁊ formas ipſaꝝ: ⁊ habitus exprimimꝰ. Qui habitat: cōfirmatiue pronūtiandū eſt: id eſt: qui iugiter cōmoraˀ. Habitare enim ꝑmanētis eſt: nō diſcedentis: qui totā ſpem ſuā nō in ꝓprijs viribus ponit: ſed in altiſſimi volūtate cōſtituit. Sequiˀ abſoluta ꝓmiſſio: qm̃ talis vir modis oībus ꝓtegaˀ a dño. Et inſpiciēdū eſt qḋ dicit: In adiutorio: vt deſignet intētionē veriſſimi chriſtiani laborioſa dño ↄtētione ſeruire. Et intuere quēadmodū ſingulis verbis res magne reſignate ſunt. Dicit enim: qui hic habitat: illic cōmorabiˀ: id eſt: quiˀ in iſto ſeculo ab ipſo nō diſcedit: in illa ſemꝑ ꝑpetuitate manſurus eſt.

Ps. m [Dicet dño ſuſceptor meus es tu: ⁊ refugiū meū deus meus ſperabo in eum.] Hoc dicit ille qui de animo ſuo noxias ꝑſumptiones abijciens: ſolum ſibi credit vtile: qḋ dignaˀ pietas ſuperna preſtare. Nā qui dicit: Suſceptor meus es: totū ſe ↄfirmat in eius beneficia proieciſſe: vt de felici quadā familiaritate gloriēˀ. Itē qui dicit: Et refugiū meū deus meus: nullū ſibi aliud eſſe ꝓfiteˀ auxiliū: ſed qm̃ huius ſeculi tēpeſtatibus quatitur: ad portū diuine miſericordie ſe ↄfugere velle teſtaˀ. Et ne crederes poſt ſuſceptionē beatā ⁊ refugiū ſalutare non eſſe iam aliquid expetendū ſequiˀ: Et ſperabo in eū: ne qs in ſe fragiliſſimo debeat aliquando preſumere: ſed in illo ſemꝑ qui ꝓbaˀ oīa cōtinere. Hoc ſi Adā fuiſſet ſecutus: nec ſibi cōquiſiſſet reatū: nec ſuis poſteris tranſmiſiſſet interitum.

[Qm̃ ipſe liberabit me de laqueo venantium: ⁊ a verbo aſpero.] Cauſā dicit diuini muneris: qꝛ ipſe nos ab inimicoꝝ: ſiue ſpiritualiū: ſiue carnaliū poteſt liberare verſutijs: cōparatione facta venātiū: qui ad capiendas feras: retiū laqueos ponūt: vt ignorantes poſſint doloſis inſidijs irretire. Sequitur: Et a vbo aſpero. Verbū aſpeꝝ: eſt omne dictū qḋ ↄtra regulas diuinas tanq̄ letiferꝝ poculū ꝓpinaˀ. Nā ⁊ ſi ꝑ iniurias aut irriſiones a bono ꝓpoſito diuertamur: verbū eſt vtiq̄ aſpeꝝ ſuaq̄ acerbitate duriſſimū. Et iteꝝ ſi audiaˀ ſermo blandus felliro melle ↄditus: acerbe illud debemus ſuſcipere: qꝛ diuinis ꝓbaˀ iuſſionibus obuiare. Nā frequenter illa plus decipiūt: que molliſſimis ſermonibus intimanˀ. Ab hac ergo aſperitate grauiſſima ⁊ amara dulcedine: liberat dñs nos: qm̃ in via ipſius gradimur: nec dextera leuaq̄ diuertimus: vbi a diabolo poſitos laqueos eſſe cognoſcimus. In via enim: id eſt: in ipſo chriſto auſus nō eſt ponere: vbi fideles nō preualet ſauciare.

[Scapulis ſuis obumbrabit tibi: ⁊ ſub pēnis eiꝰ ſperabis. Scuto circūdabit te veritas eius.] Per hūc verſū ⁊ duos alios qui ſequunˀ: ꝑſone illi ſanctiſſime quā propheta ſupius itroduxit: q̄ pulcherrimis alluſionibꝰ dñi beneficia cōpromittit: vt cuius pꝛius mores ꝓbauerat: eius ꝑmia digna narraret: que nr̃a debet curioſitas indagare: ſi tñ ipſius gratia ſuffragāte dignū poſſimus aliqd inuenire. Scapule dñi: ſunt operationes mirabiliū: per quas velut quibuſdā humeris: virtus diuina mōſtraˀ. Pēne: ſunt monita ꝓphetaꝝ: que ſi pura mēte recipianˀ: fideles animas ad celos vſq̄ ꝑducūt. Queras forſitan: qd iſta ꝑſtabit obumbratio: vt per diē ſol nō vrat te: neq̄ luna ꝑ noctem? Itē quid pēne dñice conferant? Utiq̄ ꝓtectionē dñi quā velut maternā pietatē iter mūdi pericula te habere cognoſcas: ſicut ⁊ alibi ſcriptū eſt: Hieruſalem Math. 23. hieruſalē: quotiens volui cōgregare filios tuos ſicut gallina pullos ſuos ſub alis ſuis ⁊ noluiſti? Scuto circundabit te veritas eius. Scutū iſtud: humanā illam partem tm̄ ex qua opponiˀ tegit: clypeus vo diuinus vndiq̄ nos murali munitione circundat atq̄ defendit. Ueritas aūt incarnatio chriſti dñi aduertenda eſt: ſicut legiˀ: Ueritas de terra orta eſt: que nos ⁊ Ps. 84. ſcapulis obumbrat: ⁊ ſub pennis ſuis ſperare fecit: ⁊ ſcuti ꝓtectione cuſtodit.

[Nō timebis a timore nocturno. A ſagitta volante ī ꝑ diē: a negocio ꝑambulā Al. in die. te in tenebris ī a ruina ⁊ demonio meridiano.] Sicut Al. ab incurſ dixit ſupiꝰ genera defenſionū: ita nūc in his duobus verſibus denūtiat periculoꝝ modos: qꝛ multo gratior ſalus fit cū cuitata cognoſciˀ diſcriminum multitudo. Timor nocturnus: eſt hereticoꝝ tenebroſa ſuaſio. Sagitta volans per diem: manifeſta ꝑſecutio tyrānoꝝ. Negociū in tenebris cū prauo ſtudio ꝑquiriˀ: vnde bene credētiū cordis oculus obcecatur. Demoniū meridianū eſt: imane ꝑiculū feruore ꝑſecutionis accenſū: vbi ruina pleruq̄ metuiˀ: qm̃ ifirmitas humana ſuperaˀ. Ruina enī dicta eſt: q̄ſi repe ETY tēs ima. Sed ꝑ has oēs alluſiones diffinitioneſq̄ rerū: illud euidēter oſtēdiˀ: qꝛ nihil hoꝝ metuere poſſumus: qm̃ dño ꝓtegēte ſaluamur.

[Cadēt a laťe tuo mille ⁊ decem millia a dextris tuis: ad te non appropinquabit.] Cū de viro fideliſſimo in prima parte loquereˀ: qm̃ mēbra capiti ſuo ↄnexa ſunt. In ſecunda parte venit ad dñm chriſtū: vt illos quos dei famulis inſidiatos eſſe dixerat: peccatoꝝ ſuoꝝ retributionē ſubituros eſſe mōſtraret. Sed hūc verſū paulo ſollicitius inquiramus. Nō enī poſſunt a laťe dñi vel a dextris eiꝰ cadere: qui iā in beatoꝝ numero ꝑdeſtinati eſſe noſcunˀ. Sed hoc de ꝑſumptoribꝰ bene diciˀ: qui illud ſe ↄſequi credūt: qḋ minime ꝓmerenˀ. Cadēt dixit: quaſi ad alta beatitudine corruēt: quā ſibi temeraria nō fidelis aīa ꝓmittebat. Latus aūt eſt dñi ſaluatoris corona iuſtoꝝ: que cum ipſo: ſicut ꝓmiſit aplis: in reſurrectione iudicabit. Nā hodieq̄ qm̃ iudices petimus ab imperatore vel rege: ſic eis dicimus: Mittite a latere vr̃o: id eſt: qui vobiſcū habet fideliſſima deuotione ↄſiliū. Latus enim di- ETY ctū eſt: eo qḋ ſub bracchio lateat. Et qꝛ ſpes hominū inaniter ſibi frequēter ꝓmittit excelſa: ex illa gloria

eos dicit eſſe caſuros:qui ſibi ſupra merita ſua talia
pollicent̃. Et qm̃ iſti rari ſunt qui tantã ac talẽ ſpem
habere noſcunt̃:mille a latere eius aſſerit eſſe caſu-
ros:ab illa ſcilicet ſũmitate iudicationis. A dextris
aũt:qꝫ multi putãt ſe ad dexterã collocãdos:decem
millia teſtat̃ inde ruituros:qm̃ ⁊ ipſi falſa opinione
conceperãt:qḋ in ſuis meritis nõ habebãt. Hec autẽ
ſentẽtia illos ſpecialr̃ verberat:qui aliquo bono pro-
ſperitatis inflant̃:⁊ ſanctos ſe putãt eſſe cũ non ſint.
Mille aũt ⁊ decẽ millia:finitũ pro infinito numerũ
ponit. Sequit̃: Ad te aũt nõ appropinquabit:hoc eſt
quodlibet ex ipſis qui ſibi regnũ dei fallaciter polli
cent̃:qui reuera lõge erũt a dño:qm̃ dũ ſpem habẽt
in meritis ſuis ad ſatiſfactionis remedia non recur-
rũt. [Ueruntamẽ oculis tuis ꝯſiderabis:⁊ retributio
nẽ peccatoꝝ videbis.] Oculis tuis:dixit diuinũ illũ
lucidũ ꝑſpicabilẽqꝫ ꝯſpectũ:quo hoĩum merita indi
cant̃. Juſticia eniꝫ diuina ꝯſiderant̃ hoĩes:qui ſunt
ad ſiniſtrã vel ad dexterã collocãdi. Sequit̃: Et re-
tributionẽ peccatoꝝ videbis:hoc eſt qḋ ſupius dixit:
oculis tuis ꝯſiderabis. Illa eniꝫ ꝯſideratio erit retri
butio meritoꝝ. Uidebis:id eſt: videri facies: ſicut
Ps. 52. eſt illud: Dñs de celo ꝓſpexit ſup filios hoĩum:vt vi
deat ſi eſt itelligẽs aut requirẽs deũ. [Qm̃ tu es dñe
ſpes mea:altiſſimũ poſuiſti refugiũ tuuꝫ.] Cũ ſupra
de peccatoꝝ retributione loqueretur:ſubito intulit:
Qm̃ tu es dñe ſpes mea:qḋ ſenſus ſuperior nõ habe-
SCHE bat. Que figura dicit̃ Paradoxon:qñ exitus inopina
tus vel nõ expectatus ingerit̃. Intẽdamus aũt ſolli
citꝰ qd ſit qḋ dicat ꝓpheta: Qm̃ tu es dñe ſpes mea:
qꝫ reſurgẽte dño:ſpem reſurrectionis mẽbra reliqua
ꝑceperũt:que erãt poſita in morte peccati. Preceſſit
enim in capite:qḋ corpus reliquũ in ſe ſperare debu
iſſet. Uex iſta ſpes reſurrectionis ſancto viro ideo
facta eſt:qꝫ ⁊ ipe dñs ſaluator per id qḋ mortuus eſt:
refugiũ ſuũ noſcit̃ in altiſſimo poſuiſſe:ſicut in 30mo
Ps. 30. pſalmo iam dictũ eſt: Eſto mihi in deũ ꝓtectorẽ:⁊ in
domũ refugij vt saluũ me facias. Unde merito ſequit̃
illius exẽplũ:per quẽ ſe in eternũ nouerat eſſe victu
Al. accedet Al. malum rũ. [Nõ accedẽt ad te ĩmala:⁊ flagelluꝫ nõ appro-
pinquabit tabernaculo tuo.] Hic beatitudo aſſũpte
humanitatis potẽter exponit̃:qꝫ dũ in hoc mundo a
iudeis ꝯuicia ꝑtulerit ⁊ flagella:dicit tabernaculũ
eius:id eſt:ſancto corpori nihil mali appropinquare
potuiſſe. Merito:qꝫ flagellũ eſt vitio ditũ:qḋ ſo-
Ps. 31. let humana crimina reſecare:ſicut alibi legit̃: Mul-
ta flagella peccatoꝝ. Hoc ergo ſupra illuꝫ veriſſime
dicit̃ nõ veniſſe:qui ſe ꝓbatus eſt imaculata ꝯuerſa
tione tractare. Hic eñi flagellũ poſitũ eſt qḋ delicta
caſtigat:qḋ improbos actus vindicat:⁊ ideo negatum
eſt ꝑ flagellũ chriſto dño ꝓpinquaſſe peccatuꝫ. Qḋ ge-
SCHE nus locutionis ſchema dicit̃ Hypallage: que ⁊ in ſe-
cularibus frequẽter inenit̃ voluminibus ⁊ diuinis.
Al. ſeruẽt [Qm̃ angelis ſuis mãdauit de te:vt cuſtodiant te in
oibus vijs tuis. In manibus portabunt te: ne ĩ vnqꝫ
offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ.] In his duobus verſi-
bus verba ſunt que dño chriſto diabolus de eius di-
uinitate dubitans: cũ eum temtare ꝑſumpſiſſet obie-
cit. Sed vbi ille cecidit nos ſollicite gradiamur:qm̃
DOG cautela ſequẽtis eſt pcedens lapſus alienus. Sepe di
ximus in dño ſaluatore duas naturas:id eſt:dei ⁊ ho
minis vnitas atqꝫ ꝑfectas: in vna eadẽqꝫ ꝑmanere
ꝑſona:ita vt vnus eſſe dei filius ⁊ predicet̃ ab oibus
⁊ credat̃:ſicut ⁊ patres noſtri veritatis ipſius illumi
natione docuerunt:dicentes:ſolus ex trinitate filius

formam ſerui accepit:que forma illi ad vnitatẽ ꝑſo-
ne coaptata eſt:id eſt:vt filius dei ⁊ filius hoĩs vnus
ſit omnipotens Jeſus chriſtus: ne non trinitas: ſed
qḋ abſit:quaternitas predicetur. Hinc eſt ꝙ quando
humilia de ipſo dicunt̃:humanitati ſunt ſine dubio
deputanda:quãdo aliquid potentius tonat: diuinis
virtutibus cõuenit applicari:qḋ hic ⁊ inferius vtrũqꝫ
ſeruatũ eſt. Nam qḋ legit̃:angelis mandatũ vt eum
debeãt cuſtodire:infirmitatis humane eſt:ſicut euã-
Luc. 22. gelium quoqꝫ teſtat̃: Apparuit aũt illi angelus de ce
lo ꝯfortans eum. Et vt ipſam hominis naturam ꝑfe
ctiſſime declararet:adiecit: Ne offendas ad lapidem
pedem tuum:id eſt:ne in legem que in lapideis tabu
lis ſcripta videbatur incurreret:quam venerat gen-
tes edocere eiuſqꝫ plenitudinem ſalutari infirmita-
te firmare. [Super aſpidem ⁊ baſiliſcũ ambulabis:
⁊ ꝯculcabis leonem ⁊ draconẽ.] Hic iam diuina vir
tus exprimitur:que tantis rebus ſeuientibus impera
uit. Nã omnia iſta nomina:diabolo ꝯgruenter aptã-
tur. Aſpis eſt:dum occulte ꝑcutit. Baſiliſcus:cum pa
lam venena diſſeminat. Leo:dum ꝑſequit̃ innocen-
tes. Draco:cũ negligẽtes impia voracitate deglutit.
Uex hec omnia glorioſo aduẽtu dñi pedibus ipſius
proſtrata iacuerunt. Solus enim tam ferocia voluit
ſubdere:qui patri coeternus ⁊ ꝯſubſtãtialis ſm̃ diui
nitatem probat̃ exiſtere. Hec ſi diligenter ſanctoruꝫ
patrum predicatione tractemus:nec aliqua demen-
tium heretica prauitate turbemur: omnia nobis ſi-
cut dicta ſunt abſoluta veritate conſtabunt. [Qm̃ in
Al. nõ hab me ſperauit ĩ:⁊ liberabo euꝫ: ꝓtegã eũ qm̃ cognouit
nomẽ meũ.] Uenit ad tertiã partẽ: vbi dñs pater iu
ſtiſſimo illo viro:qui in prima parte noſcit̃ introdu-
ctus clementi dignatione reſpõdit:vt corda fideliũ
tali ꝓmiſſione roboraret. Huc ergo beatũ qui habi-
tat in adiutorio altiſſimi:liberatuꝝ ſe a malis ſeculi
iſtius cõpromittit:qm̃ ſpem ſuaꝫ in ipſius virtute re
poſuit. Sequit̃: Protegã eũ qm̃ cognouit nomẽ me-
uꝫ. Expoſuit quomodo eum liberanduꝫ eſſe ꝓmiſe-
rit:ſcilicet vt ꝓtectus ab oibus inſidijs diaboli red-
dat̃ alienus. Cauſam quoqꝫ pie liberationis adiun-
xit: Qm̃ cognouit nomen meũ. Cognoſcit nomen pa
tris:qui filium non putat eſſe minorẽ:nec creaturaꝫ
exiſtimat:vt quidem dementiſſimi volunt:ſed crea-
torẽ potius mentis integritate ꝓfitet̃. [Inuocauit
me ⁊ ego exaudiã eũ:cũ ipſo ſum in tribulatione:eri
piam eum ⁊ glorificabo euꝫ.] Beato iſti qui in ipſi-
us ꝓtectione ꝯfidit:ſingulare ꝑmiuꝫ dñs cõpromit-
tit:vt cũ inuocatus exaudiet:⁊ duplici modo profu-
tura ꝯcedat. Dicit enim: Cũ ipſo ſuꝫ in tribulatione:
qḋ ad iſtum reſpicit mundũ:vbi ſeruẽtius anguſtijs
mens deuota tribulat̃. Sic ⁊ ipſe in euãgelio ꝓmi-
Math. 28. ſit: Ecce ego vobiſcum ſum vſqꝫ ad conſummatio-
nem ſeculi. Et vide quid ſequit̃: Eripiam eum ⁊ glo-
rificabo eum. Ereptus vtiqꝫ ex hoc mundo glorificã
dus eſt iuſtus:quãdo in illa beatitudine collocatur:
vbi iam locum tribulatio non habebit. [Lõgitudi-
Al. replebo ne dierum ĩadimplebo eum:⁊ oſtendam illi ſaluta-
re meũ.] Adhuc exequit̃ ꝑmia que promittit beato.
Lõgitudo enim dieꝝ: vita eterna eſt:quã nullus ter
minat finis:ſed in firmamento ſuo ſtabili robore ꝑ-
ſeuerat. Sequit̃ totius premij finis qui nõ habet fi-
nem. Et oſtendam illi ſalutare meũ. Hoc eſt eniꝫ qḋ
fidelibus in ſumma remuneratione ꝓmittit̃:qꝫ ſalu
tarem chriſtũ dñm contuent̃. Apparens enim ille ⁊
cordis illuminatione ꝯſpectus:totam ſpem iuſtoruꝫ

deſideriūq; complebit. Sic ſe ⁊ ipſe in euangelio be-
Jo.14. ne credētibus pollicet᷑: Oſtendā meipſum illis. Hoc
enim: vt quidam volūt: ipſi chriſto non poterat dici:
qui ⁊ ſalutaris eſt dn̄s: ⁊ ſpes deſiderata credētiū: ſed
melius: vt frequēter dictū eſt: intelligatur potius a
parte membrorum. Concluſio.

Mirabilis virtus pſalmi huius: que imūdos ſpiritus fugat. Nam vnde tentare diabolus voluit: inde a nobis ſupatus abſcedit. Memor eſt enim iniquus pſumptionis ſue: memor eſt diuine victorie. Ipſe quippe ⁊ in nobis vincit: qui eū in ſe propria virtute ſuperauit. Dicatur ergo a nobis poſt omnes actus diei noctis aduentu: cognoſcat nos ipſius eſſe cui ſe recolit ante ceſſiſſe. Nec fruſtra tantā gloriam pſalmi huius in tali numero eſtimo collocatam: que ter trina reuolutione denarij: ad omnipotentē atq; indiuiſibilē cognoſcitē tendere trinitatē.

Explicit expoſitio in pſalmum. 90.

Pſalmus cantici in die ſabbati. XCI.

Onū eſt ꝯfiteri dn̄o: ⁊ pſallere nomini tuo altiſſime. Ad annūciādū mane miſericordiam tuā: ⁊ veritatē tuā per noctez. In decachordo pſalterio: cū cātico in cithara. Quia delectaſti me dn̄e in factura tua: ⁊ in operibus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata ſunt opera tua domine: nimis pfunde facte ſunt cogitationes tue. Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores ſicut fenū: ⁊ apparuerint omnes qui operant᷑ iniquitatez. Vt intereant in ſeculū ſeculi: tu autē altiſſimus in eternū dn̄e. Qm̄ ecce inimici tui dn̄e: qm̄ ecce inimici tui peribunt: ⁊ diſpergentur oēs qui operant᷑ iniquitatem. Et exaltabit᷑ ſicut vnicornis cornu meū: ⁊ ſenectus mea in miſericordia vberi. Et deſpexit oculus meus inimicos meos: ⁊ ab inſurgentibus in me malignātibus audiet auris mea. Iuſtus vt palma florebit: ſicut cedrus libani multiplicabitur. Plantati in domo dn̄i in atrijs domus dei noſtri florebunt. Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi: ⁊ bene patientes erunt vt annuntient. Quoniam rectus dn̄s deus noſter: ⁊ non eſt iniquitas in eo.

Salmus cātici cōmonet nos: vt in vniuerſis actibus nr̄is diuinitati grās referre debeamus. Pſalmus enī: ſicut ſepe dictū eſt: ſignificat operās ſpirituales: que ſurſum tendunt ad dn̄m chriſtuz. In his enim cantare debemus: ⁊ gratias ſemper agere: qr eius beneficio reddimur liberi: qui per nos ſumus peccatoꝝ nexibus obligati. Ipſe enim cantat in pſalmo: qui omnem vitam ſuam in gratiaꝝ actione conſtituit. Dies aūt ſabbati: requies interptat᷑: per quā cōmonemur ab omni praua actione ceſſare: ⁊ feriatos nos a vitijs reddere opeꝝ celeſtium ſanctitate.

Hanc recte iudei nō colūt: cū obſeruātiā eius ad intellectū littere tranſtulerunt. Sed illis eſt in die ſabbati requies: qui pcepta dn̄i ad noui teſtamēti ſignificantiā ducūt: ⁊ veraciter intelligūt: qḋ in pfiguratione dictū eſſe cognoſcūt. Et ideo verba eccleſie in hoc pſalmo debem⁹ accipere: que nobis per diē ſabbati futurā requiē cognoſcit intimare. Diuiſio.

Rimo igreſſu eccleſia loquit᷑: bonū eſſe cōmemorans laudes dn̄o dicere: qḋ inſipientes ⁊ irreligioſum profitetur modis omnibus ignorare. Secūdo: peccatores ſicut fenum velociter aſſerit eſſe perituros. Tertio: dicit iuſtos florere vt palmā: creſcē aūt ſicut cedros libani: vt ⁊ ꝯtinaces mor⁹ corrigat: ⁊ deuoti felici pollicitatione ꝯgaudeant. Expoſitio.

Onū eſt confiteri dn̄o: ⁊ pſallere nomini tuo altiſſime. Sācta mater eccleſia dicit bonū eſſe dn̄o cōfiteri: vt in ipſo capite breuiter pfutura cenſeret. Confitemur autē (ſicut ſepe dictū eſt) duobus modis. Qn̄ peccata nr̄a damnātes miſericordiā dn̄i iugiter poſtulamus. Cōfitemur etiā: cum beneficia que ſuſcipimus eius ſemp muneribus applicamus: nec meritoꝝ nr̄oꝝ eſſe dicimus: qḋ ipſius miſeratione pſtat᷑. Quapropter quicquid hoꝝ fiat: bonum eſt dn̄o ꝯfiteri. Deinde ꝯuerſis dicit ad dn̄m: Et pſallere nomini tuo altiſſime. A cōmuni intelligendū bonuz eſt. Pſallere eniz: ſignificat pꝯs operibus dn̄i mādata peragere. Ut ſicut pſalteriū de ſuperiorib⁹ ſonat: ita opatio noſtra ad aures diuinitatis aſcēdat. Quapropter vno verſiculo cōprehenſum eſt: qḋ ſanctas ⁊ multiplices ꝯcluderet actiones. Ad annūtiandum mane miſericordiā tuā: ⁊ veritatē tuā per noctem. Mirabiliter vita nr̄a: duob⁹ eſt ſermonibus ꝯclaſa. Mane: ſignificat gaudiū: nox aūt cognoſcit᷑ idicare triſtitiā. Et ideo qn̄ in beneficijs eius leti ſumus: miſericordiā ipſius annūtiare debemus: qr pſtat indignis ⁊ malis: bonus eſt. Per noctez vo: id eſt per tribulationem: qn̄ nos aſperitates alique caſtigare noſcunt᷑: veritatē ipſius ſimiliter annūtiare debemus: qr merito patimur qḋ delictis grauantibus ſuſtinemus. Ita fit vt vtroq; tempore iuſtiſſime debeamus laudes dn̄i ꝯfiteri. In decachordo pſalterio: cū cātico. ⁊ cithara. Decachordū pſalteriū: decē pcepta legis ſignificare manifeſtū eſt: qr ipſe chorde ſūt: quas ſi bonoꝝ actuū qualitate tangamus: ſalutare melos efficiūt: et ad celoꝝ regna pducunt. Scire aūt debemus: cur iſte numerus tāte rei videat᷑ adiūct⁹. Ipſe eſt quē pithagorici tetradaſatbin vocāt: id eſt: quaternitatē diuinā: qui breuiter cōprehēdit qḋ p infinitas ſūmas noſcit᷑ poſſe dilatari. Un⁹ eniz duo: tres ⁊ quatuor faciūt decē: qui ſemp reuolutus atq; repetitus in extēſas ⁊ infinitas ſupputatiōe egredit᷑. Neq; enim in qbuſlibet ſūmis vltra iſtū ordinē noui aliqd reperit᷑: ſed ita pbat᷑ eſſe cōpoſit⁹: vt ipſe fiat ſemp numerabilis: cū nullis nouitatib⁹ innuet᷑. Merito ergo talis calculus totius redēptionis nr̄e ptinet formā: qui per obliquas lineas charactere ſuo ſancte crucis imitat᷑ figurā: ⁊ in digitis decorā circuli rotunditate cōcluditur. Addidit: Cum cantico ⁊ cithara. Canticum ⁊ cithara: eſt gaudium boni operis: id eſt: elemoſynarum iocunda pbitio: ſicut ait apoſtolus: Hylarē datorē diligit de⁹. Cithara vo: res indicat actuales: que licz cū labore ⁊ tēſione fiāt: tñ habebūt fructū maximū: ſi iuncto gaudio cōpleant᷑. Ipſe enī cātat cū cithara: 2.Cor.9.

qui

e qui opus bonum pficit ſine aſperitate triſticie. ⌈Quia delectaſti me domine in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo.⌋ Intuere hanc regulā veritatis vbiqȝ ſeruari: ne humanis viribus applicetur: quod diuina fuerit largitate collatū. Tūc enī elatio noxia puenit: tunc ſupbia deo inimica turgeſcit: qn̄ aliqd infirmitas humana de ſua poſſibilitate pſumpſerit. Quocirca delectatā ſe dicit mater eccl'ia in factura domini: qm̄ quicquid boni acceperat: ipſi ſancto pro poſito modis omnibus applicabat: et vt pdicte regule integritas ſeruaretur: nō in ſua felicitate: ſed in ipſi⁹ operibus ſe exultare pfitetur: ſicut et apoſtolus ait:

Ephe.2. Ipſius enim ſumus figmentū: creati in operibus bonis. ⌈Quam magnificata ſunt opera tua dn̄e nimis pfunde facte ſunt cogitationes tue.⌋ Omnia quidē opera dei humanis ſenſibus profunda noſcuntur: et qd cunqȝ eorum queſieris altiſſimum ſine dubitatione cognoſcis: ſed melius eſt per verba ipſius predictas operationes cognoſcere: ne peregrinū aliquid in medium videamur adducere. Poſtqȝ dixerat: Mane miſericordiam et veritatem annunciandam eſſe: per noctem in decachordo pſalterio cum cantico et cithara: ipſa opera domini: ipſa miracula diſpoſitionis vehementiue obſtupeſcit: et magnificentiam eius cum ſumma admiratione proſequitur: vt tali imitatione formati: mundi iſtius diſcrimina ſalutariter poſſim⁹ euadere. In qua re nimis pfunde ſunt facte cogitationes ei⁹: vt ſicut diabolus per ſuperbiā corruit: ita humanū genus humilitatis beneficio poſſit abſolui. Dicendo enim: Nimis pfunde: ſignificat tanto plus hanc eſtimationē alteſcere: quanto de ipſa potuerit aliquis ſedule vehemētiuſqȝ tractare. Quapropter illud hic perfecte ſcientie genus eſt: noſſe deum: talia tantaqȝ preſtare que humanis ſenſis nō poſſit attingere: ſicut in abacuc ppheta legitur: Conſideraui opera tua et expaui.

Abacuc.3. ⌈Vir inſipiens non cognoſcet: et ſtultus nō intelliget hec.⌋

Al.hec Diuerſis cauſis apta redduntur. Nā ſic de ſe dixit: Quia delectaſti me dn̄e in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo: et reliqua: ita incredulos pfitetur beneficia domini nō poſſe cognoſcere. Que figura dicitur Pariſon: id

SCHE eſt equatio ſententie: que ſepe paribus: plerūqȝ cōſtat

DEF imparibus. Inſipiens eſt: qui celeſti ſapientia vacuatus: humanis verſutijs pbatur eſſe pleniſſimus. Iſte vtiqȝ non cognoſcet opera dei: qr caſuale credit eſſe qd geritur: ſicut quidam philoſophi dixerunt. Adiecit: Et ſtultus nō intelliget ea. Stultus vtiqȝ eſt: qui nec diuina cognoſcit: nec ipſos ſeculi actus intelligit: quos vulgo bardos vocamus. Merito ergo iſti non intelligunt ea que ſuperius dicta ſunt: qr ſuperne contemplationis nulla ratione flammantur. ⌈Cum exorti

Al.cum i ue-
rint fuerint peccatores ſicut fenum: et apparuerint oēs qui operantur iniquitatem: Vt intereant in ſeculū ſeculi.⌋ Venit ad ingreſſum ſc'm: in quo peccatores in iſto quidem ſeculo ſub breuitate temporis ſicut fenū dicit florere: ſed in illa iudicatione vbi factis digna recipiant: eos aſſerit celeriter interire: ſicut Hieremi

Iſa.40. as propheta dicit: Omnis homo fenum: et omnis claritas hominis vt flos feni. Nam qd dicit: Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem: futurum iudicij tempus oſtendit. Hic enim e ſi intelligūtur multorum criminum rei: omnes tamen nobis apparere nō poſſunt qui operantur iniquitatē: maxime quando ſpiritus immundos hic videre nō poſſumus. Ibi enim cum ad iudiciū venerint: humanis cōſpectibus apparebunt. Sequitur cauſa quare appareant non vtiqȝ ad gloriam: ſed ad ruinā: id eſt: vt intereant in ſeculū ſeculi. Et pulchre expoſita eſt pena damnatorum. Non enim ſic pereunt: vt eſſe iam deſinant: ſed in ſeculum ſeculi pereunt: qui nunqȝ a ſuis afflictionibus exeunt. ⌈Tu autem altiſſimus in eternū domine.⌋ Subaudiendum: permanebis: nō vt iudei putauerunt tanqȝ hominem ſolum cōmuni ſorte crucifigendum. Aptum eſt enim hoc de dn̄o ſaluatore ſentire: vt ecōtrario cōuincatur perfidia nefanda iudeorum. ⌈Quoniā ecce inimici tui domine peribunt: et diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem.⌋ Inimici

Al.quoniā ecce inimici tui dei: ſunt demonū cultores: vel quicunqȝ pceptis ei⁹

DOG obuiare monſtrantur. Hec inimicitia dei quidem dicitur: ſed reſiſtenti potius noxia cōprobatur. Se enī perſequitur: qui domini iuſſa nō ſequitur. Ille enim neſcit pius creator iraſci: niſi quando nobis exiſtere videmur aduerſi. Deniqȝ ſubiungit qui ſunt iſti inimici: id eſt: qui operantur iniquitatem. Hi diſpergentur: quando a grege domini fuerint ſegregati: quando regnum eius nō meruerint introire: qr illic cōgregari nequeunt: niſi qui domino deuotiſſima intentione placuerunt. ⌈Et exaltabitur ſicut vnicornis cornu meū: et ſenectus mea in miſericordia vberi.⌋ Unicornis: interdū ſuperbiam indicat: ſicut in alio pſalmo iam dictū eſt: Et a cornibus vnicornio₹ humilitatē

Pſ. 21 meam. Hic aūt exaltationē ſignificat vnitatis: qua merito dicit eccleſiam in fine ſeculi exaltandā eſſe: quando fideles munera pbantur digna recipere. Illa aūt vnitas: fortitudo ſublimis eſt. Et tanqȝ in hoc ſeculo cornua ornant iumenta: ita ibi ſanctorum gloria decorat eccleſiam. Exaltabitur enim dixit: qr peccatoribus in tartarum humiliatis: illius ſublimitas celſior apparebit. Sequitur: Et ſenectus mea in miſericordia vberi. Senectus candidū caput habet: que ſi

DOG militudo vt arbitror hic iuſte datur eccleſie: qm̄ oia merita ſanctorū tanqȝ cani capitis puriſſima luce fulgebunt. Nec incaſſum addidit: Mea: qr ſenectus humana morbis grauiſſimis ſauciata tendit ad finem: querelis onerota: colore deformis eſt. Cōtra: ſenect⁹ eccleſie ad vitam ducit ppetuam: ad beatitudinem mirabilem: ad pulchritudinē ſingularē: vt luceant ſicut angeli dei qui meruerant in illa cōgregatione numerari. Subiungit etiam: In miſericordia vberi: vt et multa intelligeres dona et beneficia ſine dubitatione perpetua: qd totū contra ſeculi iſtius ſenectutem dicitur: que malis ingrauantibus oneratur. ⌈Et reſpexit oculus me⁹ inimicos meos: et inſurgentes in me malignantes audiuit auris mea.⌋ Inimici ſcilȝ ſunt eccleſie: quos ſuperius dixit operarios iniquitatum.

Al.deſpexit
Al.ab inſurgentibus
Al.malignantibus audiet

Tunc aperte in illa iudicatione videbuntur: quando qui hic celati ſunt: ibi cum ſuis operibus apparebūt. Quos tunc iratus reſpicit: quando in ſiniſtrā partē ſegregatos eſſe cognoſcit. Sequitur: Et inſurgentes in me malignātes audiuit auris mea. Inſurgētes ſunt: malignantes diuites huius ſeculi: qui hic paupertatē eccleſie impia elatione deſpiciūt. Hos audiūt aures olim fideliū: qn̄ increpationib⁹ pprijs ſua deſideria factaqȝ cōdemnāt. Dicturi ſunt enī: ſicut Salomon di

Sap.5. cit: Quid nobis pfuit ſupbia: aut qd diuitiarū iactātia cōtulit nobis: et cetera. Ibi enim audiuntur ſua vota damnātes: qui ſe in hoc ſeculo beatiſſimos eſtimabant. ⌈Iuſtus vt palma florebit: vt cedrus libani multiplicabitur.⌋ Ad ingreſſum tertiū ſancta venit eccleſia: vbi ſic per cōparationes memorat pmia beato₹: ſicut ſu

perius dixit damnari poſſe facta peccātiū. Feno enī
cōparati ſūt peccatores:qḋ delectabili gdē viridita/
te oriṫ:ſed celerrimo fine ſiccaṫ. Juſtum vō digniſſi
ETY me cōparat palme. Palma enim dicta eſt:qꝯ̄ pacis
alma:que pmiū eſt in agone vincētib⁹:ſicut apl's dic:
Phil. 3. Nunc tendo ad palmā ſupne vocationis. Hec ſupra
terrā hiſpida eſt:ꝛ gbuſdā tumoribus inequalis:ſed
vbi ad ſuperna pceſſerit:dulciſſimoꝝ fructuū ſuaui
tate cōpleṫ:ꝛ qꝯ̄ gbuſdam radijs ornata diſtendiṫ.
Sic iuſtoꝝ cōuerſatio in hoc mūdo duris eſt labori
bus plena:ſed in ſupnis pbaṫ eſſe pulcherrima. Se
quiṫ cedri ſecūda cōparatio:que multo palmis pro/
batur excelſior. Lignū hū olens ad pondera portan/
da fortiſſimū:qḋ lꝫ pcerū vbiqꝫ naſcaṫ:in libano eſt
monte celſius inueniṫ. Jta iuſtus multiplici laude
celebratus:ꝛ cedri pceritatē:ꝛ pulchritudinē dictus
SCHE eſt habere palmarum. Que figura diciṫ Jſon:id eſt:
eqlitas:qꝯ̄ res alique parilitate ſiles:adhibita laude
vel detractione iunguṫ. Plantati in domo dnī:in
atrijs domus dei noſtri florebūt. Qꝯ̄ iuſtos viros
electis arboribus cōparauit:nunc amenitatē ꝛ pul
chritudinem eccl'ie catholice breuiſſima cōmemora
tione deſignat:in qua dū plantatio diciṫ:pdeſtinatio
dnī ſignificaṫ:qꝛ niſi qs in ea plātatus fuerit:cremē
tum feliciſſimū nō habebit. Cōſidera etiā ꝙ planta
tos in domo dnī in atrijs florere manifeſtat:ſcilicet
qꝯ̄ qui in iſta eccleſia per grām dnī plantanṫ:in illo
ingreſſu Hieruſalē modis oībus florebunt. Atrium
enim:initiū eſt manſionis:domus aūt interiora mem
bra deſignat:ꝛ vtrūqꝫ ſimul vni rei nō pōt ꝯuenire.
Hic enim iuſtus hū diciṫ plantatus:qui radicib⁹ vir
tutū terrenis viſceribus firmiter contineṫ. Jn atrijs
enim merito florebit:qꝯ̄ in illo reſurrectionis initio:
audici muneris felicitate gaudebit:id eſt:Venite be
Math. 25. nedicti patris mei:ꝑcipite regnum qḋ vobis paratum
eſt ab origine mundi. Adhuc multiplicabunṫ in ſe
necta vberi:ꝛ bene patiētes erūt. Senecta bonum
arida atqꝫ ſterilis eſt:eccleſia vō tunc magis incipit
eſſe vberrima:qꝯ̄ ad finē ſeculi fuerit dnō miſerāte
pducta. O ſenectus viridis:ꝛ floribus cōparata ma/
turitas apparet:qꝯ̄ domus iſta celo tegiṫ:in qua ho
mines plantanṫ vt floreant. Jn fine ſiquidem ſeculi
ſanctoꝝ numerus creſcit:ꝛ perſecutionibus crebris
agiṫ:vt cito predeſtinatoꝝ numerus impleaṫ. Sic ꝛ
ſuperi⁹ dixit:Et ſenectus mea in miſericordia vberi.
Addidit:Et bene patientes erūt:qꝛ beatoꝝ paſſiōes
Al. recte celorum regna cōquirunt. Vt annunciet: Qꝯ̄ iu
ſtus dns deus noſter:ꝛ nō eſt iniqtas in eo. Sancti
quos ſuperius dixit:bene patientes erunt:dum cepe
rint pmia diuina ſuſcipere:annunciabūt qꝛ iuſtus
eſt dns:id eſt:qui ſeruis ſuis promiſſa dona comple
uit. Et nō eſt in eo iniquitas:vt in hoc mundo pro ſe
non pertulerit periclitari:quos ibi non ornabit coro
na martyrij. Concluſio.

Cōmonuit nos ſancta mater eccleſia:quem
admodum peccatores vt fenum
pereant:ꝛ iuſti vt palma floreant. Dixit etiā qua vi
ciſſitudine gaudeant qui hic crebris afflictionibus
ingrauanṫ. Jpſa eſt dies ſabbati quā titulus predixit
in qua iuſti ſub exultatione laudes domini celebra
bunt:ꝛ liberati a mundi huius pſecutionib⁹ feriata
ſecuritate gaudebunt. Ne deſperemus bona pmiſſa:
ꝗ peccatis grauiter comminata eſt. Sic totū pro
nobis agitur:quod nos admonere dignatur.
Explicit expoſitio in pſalmū .xcj.

Laus cantici ipſi dauid:in die ante ſabba
tum:quando terra fundata eſt. XCII.

Dominus regnauit decorem in
dutus eſt:indutus eſt dns for/
titudinē ꝛ precinxit ſe. Etenim
firmauit orbem terre:qui non
cōmouebiṫ. Parata ſedes tua
ex tunc:a ſeculo tu es. Eleuauerūt flumina
domine:eleuauerunt flumina vocem ſuā.
Eleuauerunt flumina fluctus ſuos:a voci
bus aquarū multarū. Mirabiles elationes
maris:mirabilis in altis dns. Teſtimonia
tua credibilia facta ſunt nimis:domū tuam
decet ſanctitudo:dne in longitudine dierū.

Canticū ad laudē diuinitatis ſepe diximus
pertinere. Nam qḋ addidit: Jpſi dauid:
chriſto dnō pbaṫ aptatū:qui vere diciṫ
manufortis ac deſiderabilis:qꝯ̄ ꝛ ſolus
pōt preſtare que vult:ꝛ a ſuis cultoribus
vnica affectione deſideraṫ. Sequiṫ: Jn die ante ſab
batū:ſexta feria ſignificaṫ:que ſabbatū ſine dubita/
tione pcedit. Sed dū legaṫ in geneſi:tertio die aridā Gen. 1.
apparuiſſe:ingrendū eſt:cur terrā ſexto die dicat eſſe
fundatā:Sꝫ hic hoīes debem⁹ accipe:qui per terras
ꝯgruēter aduertiṫ:ſic eſt illud: Terra es ꝛ in terram Ibidem. 3.
ibis:quē inter initia rerū ſexto die creatorē legim⁹ ꝯdi
diſſe. Et ſic eū ſexta luce fecit:ita illū veniēs eadem
etate repauit. Pria enī etas:auctore patrū:ab Adā vſ
qꝫ ad noe legiṫ cōprehēſa:ſcda a noe vſqꝫ ad abraā:
tertia ab abraā vſqꝫ ad dauid:qrta a dauid vſqꝫ ad
trāſmigrationē babylonis:qnta a trāſmigratione ba
bylonis vſqꝫ ad pdicationē Joānis:ſexta vō etas a p
dicatiōe Joānis agiṫ vſqꝫ ad finē ſeculi:in qua dnm
ſaluatorē veniſſe manifeſtū eſt:qꝯ̄ homini variis ca
ſibus fluctuāti:fundamēta ſue fidei ꝓpitiatus indul
ſit. Tūc enim fundata eſt terra:qꝯ̄ in eū humani ge
neris eſt firmata credulitas. Et ideo laus ſancte icar
nationis eius pſalmi iſti⁹ cōtextione cantaṫ. Prim⁹
locus eſt a pulchritudie ipſi⁹:deinde a fortitudine:ter
tio ab operibus:quarto a poteſtate:qnto a laudibus
vniuerſitatis:ſexto a veritate dictoꝝ:poſtremū a lau
de dom⁹ ipſi⁹:quā decet eterna exultatione gaudere.
Sic iſtis ſeptē ſedib⁹ argumētoꝝ demonſtratiui ge
neris eſt formata laudatio. Sed pro diuiſionib⁹ ſicut
in alijs pſalmis fecim⁹:quātitatē numeri ſufficit po
nere:qꝯ̄ ꝛ ipſe calculus apte diſpoſitus res cōtinuas ſe
parare dinoſcitur. Expoſitio.

Dominus regnauit decorē induit. Hic Al. induit
pmus eſt locus argumētationis:quē di TOP
ximus a pulchritudine. Nā quꝯ̄ ventura
erant:ꝓpheta reſpiciens:regnaturū dnm
magna exultatione cōcelebrat:nō qꝛ do
minari cepit ex tempore:ſed qꝛ humano generi, rex
eternus manifeſtatione ſancte icarnationis inotuit.
Sequiṫ: Decorem induit:id eſt:pulchritudinem ſue
maieſtatis oſtendit:ſicut in euāgelio legiṫ:qꝯ̄ tranſ
figuratus eſt in monte thabor coram diſcipulis ſuis:
Et reſplenduit facies eius vt ſol:veſtimēta ei⁹ facta Mat. 17.
ſunt alba vt nix:qlia fullo nō pōt facere ſup terram.
Et Induit dns fortitudinē ꝛ precinxit ſe. Jſte locus Al. indut⁹ eſt
eſt ſecūdus:quē diximus a fortitudine. Et reſpice ꝙ TOP

prius coma in eodẽ ṽbo finiuit:vñ poſterius incboa
SCHE uit. Que figura dicitur Epembaſis:quotiẽs ad decorẽ
dictionis ſermo aliqs iteratur:ſicut eſt illud: Pſallite
deo noſtro pſallite:pſallite regi noſtro pſallite: ⁊ his
ſimilia. Fortitudinẽ ṽo induit:qm̃ impreſſione ſua iu
Joan.18. deis ſe tenere querẽtibus reſpondit:Ego ſum: At illi
abierunt retrorſum:⁊ terrore magno perculſi:qui ad
vim faciẽdã venerãt:ipſi potius corruebãt. Si duo
iſta ſpũaliter accipiamus:oĩno cõueniũt. Decorẽ in
duit eis:quib⁹ fidei veritate dei fili⁹ apparebat. For
titudinẽ aũt ĩduit aduerſus eos qui ei credere nolue
runt. Judiciũ cõminando p̃dicẽs eis:debitas penas
impios eſſe paſſuros. Precinxit ſe:illud forte ſignifi
cat:qm̃ precinxit ſe linteo:⁊ pedes diſcipulis lauit.
Jlla enim humilitas ⁊ decorẽ habuit:qz dignatus eſt
celoꝝ dñs humillimũ obſequiũ ſuis famulis exhibe
re. Habuit ⁊ fortitudinẽ:qz per humilitatem:diaboli
malitiam ſuperbiãqz proſtrauit. [Etenim firmauit or
TOP bem terre:qui nõ cõmouebitur.] Tertie argumẽtatio
nis locus oboritur:quẽ ſuperius diximus ab operibus.
Firmauit enim orbẽ terre:id eſt:eccleſiam:qm̃ in euã
Matt.16. gelio dixit:Tu es petrus:⁊ ſuper hanc petram edifi
cabo eccleſiam meã:⁊ porte inferi nõ preualebũt ad
uerſus eã. Uera laus:mirabile preconiũ:vt terra illa
que ſignificat eccleſiam:toto orbe diffuſam nõ cõmo
ueatur vllatenus:quãuis iſta frequenti percuſſione vexe
tur. [Parata ſedes tua deus:ex tunc a ſeculo tu es.]
TOP Jpſe eſt quartus locus quẽ ſupra diximus ex poteſta
te:Siue illã ſedem vult intelligi:qua ſedet ad dexte
ram patris:ſiue iſtam quã habet in mente fidelium:
ſicut legitur:Super quẽ requieſcet ſpiritus meus:niſi
ſup humilẽ ⁊ quietũ ⁊ trementẽ verba mea: Parata
ſignificat predeſtinationẽ:qz totum in illa veritate
conſiſtit:quicqd in adminiſtratione mundi euenire
contigerit. Ex tũc:chriſti ſignificat incarnationẽ:que
fuit ex maria virgine:qm̃ aplos ſuos:⁊ ceteros fide
les:plenitudinẽ ſue maieſtatis edocuit. A ſeculo:dei
tatẽ qua coeternus regnans cum patre:neſcit eſſe ſub
DOC tẽpore. Per hec enim ṽba:vna qdẽ pſona:ſed due ſi
gnificantur nature dñi chriſti. Unde neceſſarium eſt
hanc regulã per loca cõgrua:ſicut patrum firmat au
ctoritas:ſepius cõmonere. Atqz vtinã ſic dementiũ
hereticoꝝ cõquieſcat improbitas:vt hoc magis im
Et voces ſuas Eleuauerũt flumina fluctus ſuos ſtatim portune qz neceſſarie repetere videamur. [Eleuaue
runt flumina dñe:eleuauerũt flumina † voces ſuas:
a vocib⁹ aquarũ multaꝝ. Mirabiles elationes ma
ris:mirabilis in † excelſis dñs.] Jſte quĩtus eſt argu
TOP mentationis locus a laudib⁹ vniuerſitatis:vbi pro
pheta intuitu diuine charitatis exultãs:flumina dñi
SCHE dicit emanare preconia. Que figura dicitur Proſopo
peia:quotiens inaĩatis rebus verba tribuuntur. Quod
ſchema in ſcripturis diuinis creberrime reperitur. Sz
bonũ eſt vt queramus que ſunt iſta flumina que vo
ces ſuas eleuant in clamorẽ: Apoſtoli ſcilicet:qui de
ſpiritu ſancto potati ſunt:ſicut in euãgelio:caput flu
Joan.7. minũ:⁊ fons aquarum dñs ipſe teſtatur: Qui credit in
me:flumina de ventre eius fluent aque viue. Jpſa er
go flumina:manauerunt ſermones irriguos:ipſa in
predicationib⁹ ſuis voces erexere ſanctiſſimas. Que
merito eleuate dicte ſunt:qm̃ auctori laudes ſuas ſa
lutariter obtulerũt. Mundana enim flumina curſus
ſuos nõ erigunt:ſed potius in inferiora demergunt.
Nã poſtq̃ de apoſtoloꝝ p̃dicatione dixit:nũc expo
nit quẽadmodũ eccl̃ia dñi largitate pficiat. A voci
bus aquaꝝ multarũ:gentes ſignificat:que ad catho
licã fidem dñm laudãdo pueniũt. Ab iſtis ergo voci
bus mirabiles facte ſunt elationes maris:id eſt:a ſe
culi iſtius ſalo:alarũ puenit ſalutaris aſcenſus. Ma DEF
re enim eſt ſalſaꝝ aquarũ copioſa collectio:ſic eccle
ſia ſapientes pplos in catholica vnitate cõplectitur.
Quoꝝ mirabiles elationes tũc fiũt:qm̃ in mandatis
dñi firma mẽte pſiſtunt. Et hec oĩa ad ipſum referũt
per quẽ vniuerſa que ſunt bona proueniunt:ſicut Ja
cobus apl̃s dicit:Omne datũ optimũ:⁊ omne donum
pfectũ deſurſum eſt deſcendẽs a patre luminũ. Ait:
Mirabilis in excelſis dñs:qz mortalium laudabilis Jaco.1.
vita nõ eſt:niſi illoꝝ quos ipſe facit excelſos. [Teſti
monia tua credibilia facta ſunt nimis.] Dixit de ad
uentu dñi ppheta que fieri veraciſſime preuidebat:
nũc ipſum genus laudis exponit:qm̃ teſtimonia pro TOP
phetarũ nimis credibilia facta ſunt:dum incarnatio
verbi que p̃dicta fuerat mundo ſalutaris apparuit.
Huius enim glorioſo aduẽtu reuelata ſunt:que in ſa
cris libris tenebantur occulta. Quis enim ſapientiũ de
pmiſſione munerũ dubitare poſſit:qm̃ ipſa plenitu
do que pmittebatur aduenit. [Domũ tuam decet † ſan Al. ſanctitudo
ctificatio dñe:in longitudinẽ dierũ.] Septimus lo
cus qui reſtabat adiunctus eſt:quẽ diximus a laude TOP
dom⁹ ipſi⁹ debere ſignari. Dom⁹ itaqz dñi:eſt vniuer
ſalis eccl̃ia:que per mũdi ambitum noſcitur pſtituta.
Hãc decet ſanctificatio:id eſt:aduentus tui copioſa
bñdictio. Jpm enim decus eſt qd ornamẽta oĩa poſſit
excedere:qz ſic ornat vt nunq̃ deſerat:ſic cõponit vt
nullatenus diſſipetur. Uerum hec ſanctificatio:qd eſt
pſtantiſſimũ decus:nõ ad momẽtũ tribuitur:ſed ſub
eternitate pſtatur. Longitudo enim dieꝝ:eternitatẽ ſi
gnificat:que nullo põt fine cõcludi. Nã ſicut qdã di
xit:Longũ nõ eſt in quo eſt aliqd extremũ. Sic to
tius demonſtratiui generis ſeptẽ partib⁹ dñici aduẽ
tus eſt laudata pfectio. Concluſio.

Ecce ſexta ſabbati in incarnatione dñi quam
titulus p̃dixit oſtenſa eſt. Audiant
inſipiẽtes hũc pſalmũ qui putãt ſplendidũ aduentũ
dñi aliq̃ derogatione fuſcandũ. Per ipſum declarata
eſt hoĩb⁹ potẽtia ſanctiſſime trinitatis: Per ipſum ſa
cri baptiſmatis lauacra puenerũt: Per ipſum beate
cõmunicationis dona collata ſunt: Per ipm diuerſa
cariſmatũ munera floruerũt: Per ipſum mors occu
buit:vita ſurrexit: Per ipm diabolus vict⁹: Per ipſu
hõ noſcitur eſſe liberatus. Exultant angeli:gloriantur
celi:⁊ pnefas adhuc homo ingratus redditur:cui ſin
gulariter ſubueniſſe monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum.92m.

¶ Jpſi dauid quarta ſabbati. XCIII.

DEus vltionum dominus:deus
vltionum libere egit. Exaltare
qui iudicas terram:redde retri
butionẽ ſuperbis. Uſquequo
peccatores dñe:vſquequo pec
catores gloriabuntur: Effabuntur ⁊ loquentur
iniquitatẽ:loquentur oẽs qui operantur in
iuſtitiã. Populum tuum dñe humiliauerunt:
⁊ hereditatẽ tuã vexauerunt. Uiduam ⁊ ad
uenã interfecerunt: ⁊ pupillos occiderunt.
Et dixerunt non videbit dñs:nec intelliget
deus iacob. Jntelligite inſipientes in pplo:

ꝛ ſtulti aliquando ſapite. Qui plantauit aurē nō audiet: aut qui finxit oculum nō conſiderat? Qui corripit gentes non arguet: qui docet hoīez ſcientiā? Dn̄s ſcit cogitationes hoīum .qm̄ vane ſunt. Beatus homo quē tu erudieris dn̄e: ꝛ de lege tua docueris eū. Ut mitiges ei a diebus malis: donec fodiat̄ peccatori fouea. Quis nō repellet dn̄s plebem ſuam: ꝛ hereditatē ſuā nō derelinquet. Quoaduſq3 iuſtitia cōuertatur in iudiciū: ꝛ qui iuxta illam: omnes qui recto ſunt corde. Quis cōſurget mihi aduerſus malignātes: aut quis ſtabit mecum aduerſus operātes iniquitatē? Niſi q2 dn̄s adiuuit me: paulo minus habitaſſet in inferno anima mea. Si dicebā motus eſt pes meus: miſericordia tua dn̄e adiuuabat me. Secundū multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo: conſolationes tue letificauerunt aīaz meā. Nunqd adheret tibi ſedes iniquitatis: qui fingis laborem in precepto. Captabunt in animam iuſti: ꝛ ſanguinē innocentē cōdemnabunt. Et factus eſt mihi dn̄s in refugium: ꝛ deꝰ meus in adiutorium ſpei mee. Et reddet illis iniquitatē ipſoꝝ: ꝛ in malitia eoꝝ diſperdet eos: diſperdet illos dn̄s deus noſter.

Um illa verba nota ſunt que precedūt. Quid ſit quarta ſabbati: oportet nos diligentius pſcrutari. Quarta ſabbati eſt a ſabbato q̄rta feria: quo die dn̄s in pncipio mūdi luminaria celi mirabili diſpoſitione cōſtituit. Hoc aptandū eſt ad ſanctos viros: de qbꝰ pſalmus iſte dicturus eſt. Qui merito celi luminaribꝰ cōparant̄: qm̄ in terra celeſti cōuerſatione reſplendent. Magno aūt myſterio hūc ꝛ duos precedentes pſalmos taliū dierū cōmemoratione pnotauit: vt per ſignificantias rerum: virtutē videret̄ indicare pſalmoꝝ.

Diuiſio.

Um reſpiceret pphera humanū genus deteſtabili pſuaſione confundi: ꝛ putari deū curā nō habere mortaliū: qm̄ verſa vice iuſtos videbat cōtrarietate premi: ꝛ impios pſperitatibus eleuari. In pma parte dn̄m rogat: vt retribuat ſupbis per quos mundum tali eſtimatione cognouit eſſe vitiatum. Scda parte: ipſos inuehitur: qui ſtultis murmurationibus blaſphemabant: vt deū putarent humanarū rerum ſollicitudinē nō habere: dum ipſe creaturis ſuis prebet̄ intelligentiā preſtitiſſe: beatum illum eſtimans qui mundi iſtius felicitate deſpecta in diuina reuerētia perſeuerat. Tertia: ad coꝝ animos inuitandos dn̄m ſibi dicit fuiſſe refugiū: ꝛ futurū vindicem fore peccantium.

Expoſitio.

Eus vltionū dn̄s: deus vltionum libere egit. Uidens pphera blaſphemoꝝ iniqtates in magnā proſiluiſſe licentiam: diſtrictionē eis dn̄i: quaſi terribilia fulmina cōminat̄: vt tante maieſtatis timore perterriti a ſuis peruerſitatibus redderentur alieni. Dicit enim: Deus terribile nomen: qm̄ ex timore deſcendit. Et vt dn̄m itelligas ſaluatorē: ſequit̄: Ultionum dn̄s: id eſt: qui iudicaturus eſt mundū: ꝛ vltionibus iuſtis affligere veniet obſtinatos. Quis ergo tali nō terreat̄ auditu? Quis nō paueſcat iudicem: qui ſe pōt intelligere peccatorē? Repetit: Deus vltionū libere egit: id eſt: nullo impediēte iudicauit: ſicut fecit qn̄ phariſeis ꝛ poteſtatem habentibus ſuas negtias imputauit. Libere quoq3 egit: qn̄ in templo docuit populos tanq̄ poteſtatē habens. Sic ꝛ in alio loco pater de ipſo dicit: Ponā ſuper ſalutari meo: fiducialiter agam in eo. Quapropter cōſtat eum egiſſe libere: cuius nec veritas reprehendi poterat: nec poteſtati obuiari poſſe cōſtabat. In illo enim voluntaria humilitas: nō patiētie neceſſitas fuit. Exaltare qui iudicas terram: redde retributionē ſuperbis. Exaltare dicit̄ humili: qui ab impijs cōprehenſus noſcit̄ eſſe crucifixus. Sed q̄uis iſta pro noſtra redemptione ptulerit: tūc exaltatus eſt coram diſcipulis in maieſtate ſua: qn̄ eū ad gloriā cōſtat reſurrexiſſe perpetuā. Orat ergo ſanctiſſimus: qđ ſcit eſſe venturū. Nō enim imperatiua ṽba ſunt: ſed per hec ſententia certi animi ꝛ deuotio deſiderantis oſtendit̄. Sequitur: Qui iudicas terrā: vt aperte demonſtraret dn̄m chriſtum: qui terrā: id eſt: homines terrenos maieſtatis ſue ditione iudicabit. Et vt hoc de impijs debuiſſes aduertere: ſubiunxit: Redde retributionē ſuperbis. Superbi enim illi ſunt qui in ſua malignitate deſiciunt: nec aliquē ſatiſfactione ad dn̄i vident̄ miſericordiā puenire. Supbus aūt ꝛ diabolus dicit̄: ꝛ qui eius peruerſitatibus obſecundat. Iſtis ergo retributio reddenda eſt: cū audierint: Ite in ignem eternū qui paratus eſt diabolo ꝛ angelis eius. Uſquequo peccatores dn̄e: vſquequo peccatores gloriabūtur? Adhuc in ſenſu ſupiore pſiſtens: de illis peccatoribꝰ dicit: qui obſtinata volūtate dureſcunt. Dicēdo enī: Uſquequo peccatores gloriabuntur: iſtud ſeculum ſignificat: in quo ſuperbie ſue nō habent modū. Nā in die iudicij gloriari nō poſſunt: qui penas debitas cōſequunt̄. Repetitio enim iſta: dolorem diuturne expectationis oſtendit: q2 ſemp innocētibus grauis eſt criminoſoꝝ cōſpecta iactantia. Pronuntiabūt ꝛ loquent̄ iniquitatē: loquent̄ oēs qui operant̄ iniuſtitiā. Pronūtiare: eſt aliqđ corā alijs publica voce narrare. Dicit enim de illis qui nō ſolū corde concipiunt mala: verūetiam ea ſub libertate diſſeminant: vt ꝛ ſe perdāt: ꝛ alios deceptos inficiant. Sequit̄: Et loquentur iniquitatē. Cum ſit pronuntiare loqui: illud mihi ſignificare videt̄: vt pnuntiationes: publicas ſuaſiones debeamus accipere. Loqui aūt: ſ3 priuatas collocutiones aduertere: ne qđ tēpus eſſet qđ a culpis improboꝝ redderet̄ alienū. Iniquitatē vō ad vtrūq3 pertinere nō dubiū eſt: q2 de illis dicitur qui pūerſis loquacitatibꝰ efferunt̄. Uerū ne illud loqui ſolūmō ſermonū eſſe ſentires: addidit: Qui operant̄ iniuſtitiam: vt ꝛ ſermone ꝛ opere deteſtabiles iugiter apparerent. Diligenter aūt intende: quemadmodum vſq3 ad finem diuiſionis huius augmenta ſemper ſcelerum facit. Quod ſchema dicit̄ Clymax: id eſt: gradatio. Exaggerantibus enim: ad ſuperiora creſceret decorus aſcenſus eſt. Quod etiam in virtutibus fecit apoſtolus dicendo: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti? Tribulatio: an anguſtia: an fames an nuditas: an perſecutio: an gladius: ꝛc. Populum

Psal.
Mat. 25.
M. ethon
DEF
SCHE
Ro. 8.

tuū dñe humiliauerūt: ⁊ hereditatē tuā vexauerūt.]
Populū tuū: veros dicit fideles: quos idē ꝓbſbet hu-
miliatos: qm̄ deo fieri contumelias audiebant. Ne-
ceſſe eſt enim deuotū famulū dolore cruciari: qñ ir-
reuerentiſſimū aliqd de dño cōtingit audire. Here-
ditatē vo: ppl'os ſignificat chriſtianos: quos ið dicit
eſſe vexatos: q2 innumeris cladibus eos ſuperbi ꝑſe
cutores atterere tentauerūt. Et reſpice ꝙ moderato
vbo: vexatos dicit eſſe nō ꝑditos: q2 ſemꝑ fideles tē-
tatione ꝓficiūt: ⁊ quāto plus illis humana vis īgerit
Eccle.27. tanto amplius defenſio ſupna ꝓſtat. Sicut ſalomon
dicit: Argentū ꝓbat ignis: ⁊ hoīes acceptos tentatio
tribulationis.[Viduā ⁊ aduenā interfecerunt: ⁊ pu
Ibidē.4. pillos occiderūt.] Legit quoq3: Eſto pupillis vt pa-
ter: ⁊ pro marito matri illorum. De aduena quoq3 in
Deute.10. Pentateucho ſic iubet. Peregrinū ⁊ aduenā nō no-
cebis. Aduene enim ⁊ ipſi fuiſtis in terra egypti. Dic
ergo vt crimen exaggeret: interfectas ait viduas: ad-
uenas ⁊ pupillos: vt quos dñs tuēdos atq3 iuuādos
RHE eſſe precepit: eis manus ſcelerata non parceret. Ecce
argumentū qð dicūt oratores a laude rei leſe: quam
bene tūc veritas ꝓfudit: qð nūc ad viſus veriſimilis
ſubtilitas humana cōuertit.[Et dixerūt nō videbit
dñs: nec intelliget deus iacob.] Exaggerauerūt ſuper
hi nequitias ſuas: vt homicidijs atq3 oppreſſionibus
innocentū ad cumulū mali: blaſphema quoq3 verba
SCHE ſubiungerēt. Que figura dicit Sarcaſmos: qſi vſq3
ad pulpas penetrans hoſtilis irriſio. Dicebant enim
dñm nō videre que ꝓbabant ſub iniqtate peragere:
eſtimantes mala ſua nō reſpicere: qñ ſe nō ſentiebant
ſub celeritate percelli dementes: qui patientiā dñi
traxerunt ad infirmitatis iniurias: cū facta ſua: nec
videre eū dicerent: nec intelligere poſſe ſentirēt: dū
Ezech.18 ille pius moderator exclamet: Nolo mortē peccato-
ris: ſed vt ꝯuertat ⁊ viuat. Deus aūt Jacob dicit: de'
chriſtiani populi. Solet enim hoc nomen ſcriptura
diuina repetere: q2 per ipſum ſubſequens catholica
ſignificat eccl'ia.[Intelligite īnunc qui inſipientes
Al. nō ḧ̄ īeſtis in pplo: ⁊ ſtulti aliquādo ſapite.] Expoſita con
ſuetudine malignoꝝ: venit ad ſecūdā partem in qua
eos cōmonet vt tandē aliquando a nefanda ꝑſuaſio
ne diſcedant. Inſipientes illos vocat: qui in eccleſia
cōſtituti: ſeculi iſtius felicitate mordent. In populo
aūt ideo ſubiunxit: q2 prauas intelligentias ſuis con
uenticulis publica voce denuntiant: ⁊ docere viden-
tur qð ipſi peſſima intentione didicerunt. Stultos
aūt illos dicit: qui vere religionis experti aperta con
tradictione blaſphemant dicentes: nec videre deū
qð hoīes faciunt: nec intelligere que delinquunt. Se
quit: Stulti aliquādo ſapite: id eſt: dementes aduer-
tite dñi ī pietatē: qui talia putatis dñm negligere: que
ſuis ꝓceptis cognoſcit inhibere.[Qui plantauit au-
rem nō audiet: aut qui finxit oculum nō cōſiderat?
Al. non Qui corripit gentes nō arguet: īqui docet hoīez ſciē-
tiā?] His duobus verſib': per ſingulas ſententias de
currit pulcherrima nimis ⁊ abſoluta ꝓbatio: que tñ
increpatiue legenda eſt. Dicit enim: Qui tribuit au-
rem diuerſis creaturis ſuis: ſibi denegauit auditum?
Qui plaſmauit oculū: nō habebit aſpectū? Qui pre-
dicationibus ꝓphetarū gentes arguit: ipſe minime
iudicabit? Qui docuit hominē ſcientiā: ipſe rationis
indigus permanebit? Quin potius artifex rerū mo
dū vniuſcuiuſq3 diſpēſans: nulli creaturarū tātū tri-
buit: quantū in ſe eſſe cognoſcit. Deſinat ergo vana
preſumptio imaginari velle falſiſſima. Sola enim
diuinitas eſt: que oīa veraciter: oīa poteſt noſſe perfe
cte. Inſpiciamus etiā ꝙ pulchre locutionis ordo de-
currat. Dicit enim: Qui plantauit aurem: ⁊ nō ſequi-
tur: nō habet aurē: ſed dixit: nō audiet. Talis etiam
modus locutionis ſequit: Aut qui finxit oculū: non
dixit: nō habet oculū: ſed dixit: nō cōſiderat: vt oſten
deret ṽtutes audiēdi videndiq3 in deo eſſe nō mem
bra. Quas argumētationes breues atq3 luciđiſſimas
enthymemata: id eſt: mentis conceptiones dialetici
appellare voluerunt. Has pro breuitate ſui oratores
frequenter ꝓprijs diſtinctionibus aptauerunt. Hic SYL
aūt ſyllogiſmus cōſtat ex ꝓpoſitione ⁊ concluſione:
ſibi tñ vtriſq3 cōtrarijs: ſicut hic factū eſt. Nam pro
poſuit: Qui plantauit aurem: cōcluſit ex cōtrario: nō
audiet: ⁊ reliqua que in eo ṽſu ſequunt huiuſmodi.
[Dñs īnouit cogitatiōes hoīuꝫ: qm̄ vane ſūt.] Poſt Al.ſcit
illa que dixerat: ſequit vera ſententia: qm̄ talium ho
minū cogitationes oīno ſunt vaniſſime. Et bene di-
ctū eſt: Dñs nouit: q2 ipſi ſe per ſe noſſe nō poſſunt:
qui prauis cogitationibus occupant. Vanū enim di
cimus: qcqd a veritate diſcedit: quicqd ꝓficuum nō
habet fructū.[Beatus homo quē tu erudieris dñe:
⁊ de lege tua docueris eū.] Cōtra vanos bene ponit:
Beatus. Nam ſicut illi caducis cogitationibus illu-
dunt: ita iſti doctrine celeſtis veritate firmant. Ve-
nit ergo ad illos: quos in titulo pſalmi celi luminari
bus cōparauit. Sed hoc beatitudinis genus quēad-
modū ꝑueniat: cōſequēter exponit dicens: Et de le-
ge tua docueris eum. Iſti enim nō vanitatib' illudū
tur: ſed vera doctrine qualitate cōplent: ſiuntq3 re-
uera beati: qm̄ celeſtis ſapiētie munera perceperūt.
[Vt mitiges īeum a diebus malis: donec fodiat pec Al.ei
catori fouea.] Iſtud iā ſancte legis cōſtat eſſe bene-
ficiū vt in aduerſis mundi iſtius diſcat: chriſtianus
patientiā: qua mitigant ſemꝑ aduerſa. Legit enim:
Expectans expectaui dñm: ⁊ reſpexit me: ⁊ his ſilia.
Dies aūt mali ſunt: qñ inſultare cernūtur iniuſti: qñ Pſa.39.
perſecutoribus fauet mundana felicitas. Sed vide
quid ſequit: expectandū eſſe donec fodiat peccatori
fouea: hoc eſt: cū dies eius ſepulture prouenerit: qñ
iam nō ſuperbiunt impij: nec vlterius de ꝓſperitate
gaudebūt: ſed tūc recipiunt qð hic corrigere diſtule
runt.[Quia nō repellet dñs plebem ſuam: ⁊ heredi
tatem ſuam nō derelinquet.] Qm̄ ſuperius dixerat:
Vt mitiges eum: nunc aſſerit non eſſe repellendum:
quē ꝓpter coronale ꝓmiū paruo tēpore cōmemorat
eſſe fatigatū. Plebē vo ſuam: deſignat fideliſſimos
chriſtianos: qui ad dñm pura mentis intentione fe-
ſtināt. Sequit: Et hereditatē ſuam nō derelinquet.
Hereditas eſt humana: que ad ſucceſſorē prioris dñi
migratione tranſfertur. Nam hereditas chriſti: iā ſic
eius ſanguine cōquiſita: nunꝗ ſuū perdit auctorem:
ſed cū ipſo nihilominus poſſidet.[Quoadvſq3 iuſti-
tia conuertat in iudiciū: ⁊ qui īenent eam: omnes Al. uſq3 dū
qui recto ſunt corde.] Juſtitia hominū tunc conuer-
titur in iudiciū: quādo apoſtoli vel qui eorum meri-
tis ꝓximant: ſicut eis ꝓmiſſum eſt in euangelio: ſe-
derint ſuper duodecim ſedes iudicare cum chriſto. Mat.19.
Iſta enim iuſtitia fideliū: que in hoc mundo exami-
ne ſubiacet impioꝝ: ibi oēs ꝓteruos ſuperboſq3 iudi i.Cor.6.
cabit: ſic dicit apoſtolus: Neſcitis qm̄ angelos iudica
bim'? quāto magis ſecularia? Et ne iſti qui eſſent for
taſſe dubitares: ſub īterrogatione reqrit: Qui tenent
eā: id eſt: iuſtitiā? Reſpōdit: Oēs qui recto ſūt corde.
Recti corde ſūt oēs ſancti qui diuine regule ꝯſuncti

ℜ. cõſurget · deuios nõ ſequuntur errores.[Quis exurget mihi
aduerſus malignantes:aut qs ſtabit mecũ aduerſus
operantes iniquitatẽ:] Uenit ad tertiã partẽ:in qua
ſibi cõtra malignos ſpũs ſolũ deũ adiutorem eſſe te
ſtaꝛ.Et qꝛ nullus eſt hoĩum qui ꝓprijs viribus ad
uerſus eos ↄflictare ꝑualeat:interrogatiue legendũ
eſt:Quis exurget mihi:id eſt:nemo pro me aduerſus
demones certaturus aſſiſtit:dũ eos potius hoĩes ma
lis imitationibꝰ ſubſequanꝛ.Aduerſari enim hoſtis
eſt:nõ ſequacis.Addidit:Aut qs ſtabit mecũ aduer
ſus operãtes iniqtatẽ:q̃ſi in acie certaturus:q̃ſi diuer
ſis iaculis vulnerãdus:vt nõ manus īferẽdo vincat:
ſed ad victoriã magis patiẽdo ꝑueniat.Iſtud eniꝫ ta
le certamen eſt:vt vincat qui ſuſtinet:⁊ ꝑdat ille qui
Ephe.6. vulnerat.Quẽ ſenſum ⁊ apl's dicit:Nõ eſt nobis col
luctatio aduerſus carnẽ ⁊ ſanguinẽ:ſed aduerſus ꝑn
cipes ⁊ poteſtates tenebraꝝ harũ:aduerſus ſpũalia
neqtie in celeſtibus.[Niſi qꝛ dñs adiuuit me:paulo
minus habitaſſet in inferno aĩa mea.] Attendẽs ꝑus
ad humanam imbecillitateꝫ:nuſq̃ ſibi reperit adiu
torẽ:ſed cõuerſus ad dñm:ſtatim qd opitulari poſſit
inuenit.Dicit enim:Niſi qꝛ dñs adiuuit me:in illaꝫ
foueam protinus incidiſſeꝫ:in qua peccatores certũ
eſt poſſe demergi:hoc eſt:Paulo minus habitauerat
in īferno aĩa mea.Uanis enim ꝑſuaſionibus potuiſ
ſet decipi:niſi meruiſſet a dño liberari.[Si dicebaꝫ
motus eſt pes meus:miſericordia tua dñe adiuuabat
me.] Hic bñficiũ celerrime ↄfeſſionis oſtendiꝛ:vt
cũ ſe lapſum diceret:ſtatim munera diuina ſentiret:
qui felici ſorte liberatus inde reatum euadere preua
luit:qꝛ culpã iudici nõ negauit.Sic petrus cum vo
catus:greſſibus ſuis calcaret vndas maris expauit:
ſed ideo cito meruit liberari:qꝛ īfirmitatẽ ſuã obui
ꝑtinus exclamauit:cui ſtatim affuit miſericordia di
uina:dum tenſa manus eripuit:quẽ diffidentia cauẽ
da mergebat.Tantũ eniꝫ valet in ꝑncipijs accelera
ta cõfeſſio:vt ante indulgẽtia ſubueniat q̃ꝫ pena per
cellat.[Scdm multitudinẽ dolorũ meorũ in corde
meo:conſolationes tue letificauerunt aĩam meam.]
Multa quidẽ vulnera:ſed ſufficiens oĩno medicina
q̃ ſm dolores aſperos conſolatoria dicit veniſſe re
media.Nã qd ait:In corde meo:ſuas ſignificat ſalu
berrimas cogitationes:vt cuꝫ retributiones eternas
mẽte reuolueret:mala temporalia ſine dubitatione
deſpiceret:⁊ cõfortatus inde ſumeret remediũ:vñ
ſe peruenire iudicabat ad chriſtum.Ipſe ſunt conſo
lationes que letificant animas:q̃uis corpora videã
tur afflicta.[Nunqd adheret tibi ſedes iniquitatis:
ℜ. laborem qui fingis ⁊ dolorẽ in precepto.] Negatiue dicenduꝫ
eſt:Nunquid particeps tui erit thronus inſidiaruꝫ:
Quia iuſto dño nõ põt ꝓximare:niſi qd eius cõſtat
regulis cõuenire.Sic per ſpecieꝫ octauam definitio
nis:que grece dr̃ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου:
latine per priuantiã cõtrarij:negando qd nõ eſt defi
nitur qui ſit chriſtus dñs.Sedes enim iniquitatis
eſt mundi iſtius voluptuoſa poſſeſſio:que dño adhe
rere nõ põt:q̃ ſuos famulos ne rebus talibus cape
Mat.5. renꝛ admonuit.Preceptũ enim ipſius ↄtinet:Bea
Ibidem ti qui lugent:q̃ ipſi cõſolabunꝛ.Et iteꝝ:Beati qui
ꝑſecutionẽ patiunꝛ ꝓpter iuſtitiam:q̃ ipſoꝝ eſt re
gnum celoꝝ.Fingere eniꝫ aduertimus plaſmare:vñ
⁊ figulũ bene ſolemus vaſorum dicere formatoreꝫ.
Nam ⁊ ille qui mentiꝛ:aliqd ſibi videꝛ confingere.
Uñ hoc verbũ multis rebus apponiꝛ:ſed ↄgrue tũc
intelligitur:q̃ cauſis aut perſonis ↄuenienter apta

tur.[Captabũt in aĩam iuſti:⁊ ſanguinẽ innocentem
cõdemnabũt.] Hoc frequẽter legimus in martyribꝰ
factũ:vt truculenti ꝑſecutores aliquo dolo intercipe
re nitantur aĩas innocentes.Captabũt eniꝫ dixit:q̃ſi
captioſe tractabunt:qꝛ verã cauſam criminis in tali
bus inuenire nõ poſſunt.Iſtud aũt qd ſequiꝛ:ſub exe
cratione legẽdũ eſt:Et ſanguinẽ innocẽtẽ cõdemna
bunt:vt qd ſceleribus datũ eſt:īprobitas hoĩum vir
tutibus tribuere nõ recuſet.Sanguis eniꝫ pro dolo
re periꝛ ſancti:cui laus ⁊ obſequiũ debuiſſet offerri.
Hoc ⁊ ad dñm ſaluatorẽ põt referri:qui vere inocẽs
atqꝫ īmaculatus pro noſtra redẽptione ſentẽtiã iniu
ſte cõdemnationis excepit.[Et factus eſt mihi dñs
in refugiũ:⁊ deus meus in ⁊ auxilium ſpei mee.] Ut ℜ. adiuto rium
oſtenderet ꝑſecutiones hoĩum nil valere:eo tẽpore
magis dicit diuinũ ſibi ꝑueniſſe refugiũ:q̃ ſupbia
humane ꝑſecutionis inflata eſt.Per hanc enim ſan
cte martyrũ germinant palme:per hanc coronalis il
la beatitudo preparaꝛ:per hãc nuptialis ſtola conce
diꝛ:per hanc celoꝝ regna reſeranꝛ:⁊ qcqd deſiderio
magno petiꝛ:ipſa potius ſeniente ꝑſtaꝛ.Sequiꝛ:Et
deus meus in auxiliũ ſpei mee.Dum dicit:Auxiliuꝫ
oſtendit ſe adhuc eſſe paſſuruꝫ.Propter hoc deniqꝫ
addidit:Et ſpei mee:q̃ hic ſpem habemus nõ rem
tenemus.Sed cum illud tps reuelationis illuxerit:
ſpem relinquemus:qꝛ id noſtrũ deſiderium poſſide
mus:ſicut dicit apl's:Nã qd videt qs qd ſperat:ſi aũt Ro.8.
qd nõ videmus ſperamꝰ:per patientiã expectamus.
Quapropter ſicut clamorẽ ſanctorũ in ſupiorib' pro
pheta declarauit dicẽdo:Uſquequo peccatores dñe:
vſquequo peccatores gloriabunꝛ:ita nũc ponẽdo:Et
factus eſt mihi dñs in refugiũ ⁊ deus meus in auxi
liũ ſpei mee:cauſaꝫ totius dubitationis abſcidit.[Et
reddet illis iniquitatẽ ipſoꝝ:⁊ in malitia eoꝝ diſper
det eos ⁊ dñs deus noſter.] Ecce oĩs dubitatio ſalu ℜ. diſperdet illos
berrimo fine curata eſt.Nã illos quos dicebaꝛ dñs
non videre:neqꝫ intelligere:opportuno tẽpore retri
buet illis operationes ſuas.Sed intelligamus quid
ſit qd dicit:Et reddet illis iniquitatẽ ipſoꝝ:⁊ in ma
litia:id eſt:retribuet malis ſm vota nequitie ſue:nõ
ſm illud bonum qd videnꝛ facere neſcientes.Nam
qui ſanctiſſimos perſequunꝛ:ad celoꝝ quidẽ regno
tranſmittunt:ſed credũt ſe perdere:quos ſtatuerint
iniqua voluntate trucidare.Uerum iſti tales in illa
pce iudicãdi ſunt in qua malitiã cõcepiſſe noſcunꝛ.
Et nota q̧ hoc nomen malitie:oĩum criminũ capax
eſſe dicaꝛ.Nã ſicut charitas multifarias ṽtutes con
tinet:ita malitia crimina diuerſa cõplectiꝛ.Diſpdet
eos:id eſt:a ſuo regno efficit alienos:vbi īcomprehen
ſibilem penã ſuſtinent mali:cũ a tanto munere red
dunꝛ extranei. Concluſio.

Reſpiciamus hunc pſalmum quo decore re
ſplendeat:quemadmodũ illi
murmurationi cõpetẽter obiectus eſt:qua maxime
laborat humanitas.Nullus inuideat periturisnul
los felices eſtimet qui ſub eternitate dãnandi ſũt.
Amemus potius afflictiones:que faciunt perpetuo
felices.Nam ſi amari medici potionẽ nõ reſpuimꝰ:
vt mereamur tẽporalẽ ſuſcipere ſoſpitateꝫ:qs iſtud
ſane mẽtis affectare non debeat:qd ſe ꝓpter eterna
gaudia ſubire poſſe cognoſcat:Maxime cũ in ipſis
miſerijs amplius opitulẽꝛ nobis dextera creatoris.
Et ideo nõ debemus eſſe ſolliciti:qꝛ nõ nos talis im
pugnat:qualis eſt ille qui vindicat.

Explicit expoſitio in pſalmum.93m.

¶ Laus cantici ipſi dauid. XCIIII.

Venite exultemus dño: iubilemus deo ſalutari noſtro. Preoccupemus faciē eius in ꝯfeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Quō deus magnus dñs: ⁊ rex magnus ſup oēs deos: qm̄ nō repellit dñs plebem ſuā. Quia in manu eius ſunt oēs fines terre: ⁊ altitudines montiū ipſius ſunt. Quō ipſius eſt mare ⁊ ipſe fecit illud: ⁊ ſiccā manus eius formauerūt. Venite adoremus ⁊ procidam⁹ ⁊ plorem⁹ ante dñm qui fecit nos: q2 ipſe eſt deus noſter. Et nos pplꝰs paſcue eius: ⁊ oues man⁹ eius. Hodie ſi vocē eius audieritis: nolite obdurare corda veſtra. Sicut in irritatiōe: ſm diem tentationis in deſerto. Ubi tentauerunt me patres veſtri: probauerunt ⁊ viderunt opera mea. Quadraginta annis offenſus fui generationi illi: ⁊ dixi ſemper hi errant corde. Et iſti non cognouerunt vias meas: vt iuraui in ira mea ſi introibunt in requiem meam.

Virtus pſalmi iſtius: nec obſcura nouam interpretatione ꝓdicaꝫ: nec hyſtorie alicuius ſimilitudīe declaraꝫ: ſed hoc aperte breuiterqꝫ preforibus legiꝫ: qꝺ in penetralibus inueniꝫ. Laus vocis: ſignificat deuotionē. Canticū: hylaritatē mentis: qꝺ in opere pſalmodie vtrūqꝫ debet eſſe ſociatū: quaten⁹ officiū lingue noſtre ꝯiūcto gaudio cōpleaꝫ. Ipſi dauid ſignificat dñm ſaluatorē: cui laus iſta cantaꝫ. Nā principia pſalmi de ipſo canunt: poſteriora vō ab ipſo domino ꝓferunꝫ. Cōſidera q2 laudes humane augmētis ⁊ exaggerationibus efferunꝫ. Preconiū vō diuinum qualibet excellentia dicaꝫ retractatū: tn̄ ſemꝑ altius inuenitur. Diuiſio.

Preuidens ꝓpheta turbā iudeoꝝ: chriſto dño poſſe reſiſtere. Primo ingreſſu ad pſalmodiaꝫ inuitat populos hebreoꝝ: laudes dñi dulciſſima veritate deſcribens. Scḋo ipſe loquiꝫ dñs chriſtus: ne cor ſuū induret idem populus iudeoꝝ: ⁊ hoc eis contingat qꝺ patribus eoꝝ qui nō meruerunt terram repromiſſiōis intrare. Sic mirabili diſpenſatione perfectū eſt: vt inuitationibus blandis: primū ꝓpheta populos hortaretur: deinde ipſe dñs obſtinatiſſimos admoneret: quatenus corda eoꝝ lapidea ꝯſiderata dñi ſui maieſtate molleſcerent. Expoſitio.

Venite exultemus dño: iubilemus deo ſalutari noſtro. Velut qdā preco iudicis: excitator populi gallus eccleſie orantes inuitant: vt de ſomno hui⁹ ſeculi euigilātes: laudes dño debeant iocunda exultatione ꝯcinere. Venite enim illis dicꝫ qui longe poſiti ſentiunꝫ: qui ſe necdū fidei integritate iunxerūt. Nam quis a dño nō reddamur abſentes: qm̄ vbiqꝫ totus eſt: tn̄ longinqui efficimur: cū actuum noſtrorum qlitatibus ſubmouemur: ſicut per ꝓphetā dñs dicit: Populus hic labiis me honorat: cor autē eoꝝ longe eſt a me. Deinde ad quas epulas inuitet oſtendit. Ait enim: Exultemus. Sed qm̄ eſt ⁊ ſeculi iſtius exultatio que maxime animos occupat infideles: addidit: Dño: de quo vera ꝑſumptiōe gaudeꝫ: vbi exultatio edificationē reperit: nō vnqꝫ ruinaꝫ. Sequiꝫ: Iubilem⁹ deo ſalutari noſtro. Iubilare: ſepe diximus: magnū moduꝫ eſſe letitie: qui quis verbis nequeat explicari: tn̄ ampliſſima voce declaraꝫ: intus eſſe deſignans gaudiū: cui ſermo nō ſufficit. Nam cū dicit: Salutari noſtro: ſignificat dñm ſaluatorem: qui nobis ſalutē moriēdo cōceſſit: patiēdo exemplū tribuit: reſurgendo ſalutaria munera cōdonauit. Hoc enim verbo ſatis abundeqꝫ monſtratū eſt: cui laus iſta diceretꝫ. Preocupemus faciem eius in confeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Preoccupare: eſt ante aliquid facere: q̄ ille videri poſſit qui crediꝫ aduenire. Faciem: dicit cōſpectū eius: quando tempore iudicij ſui cunctis impijs terribilis apparebit. Confeſſionē vō diximus duob⁹ modis accipi debere. Cōfitemur enim cum dñi laudes religioſa deuotione perſoluimus. Confitemur etiam quādo peccata noſtra penitentie ſatiſfactione damnamus. Qꝺ hic admonet fieri debere: vt ante iudicialem aduentū debeamus noſtra facinora ꝯfiteri: ne veniēs diſcutiat qꝺ nos ſine dubitatione cōdemnat. Sequiꝫ: Et in pſalmis iubilemus ei. Inſpice quo moderamine cuncta diſponat: cōfeſſioni tribulationē dedit: iubilationi letitiam: vt vtraqꝫ reꝝ viciſſitudine defecatus: fideliū deuotus animus offeraꝫ. Nec vacat qꝺ iteruꝫ: iubilemus ait: vt reꝫ nimis neceſſariā ex ipſa repetitione cognoſceres. Qm̄ deus magnus dñs: ⁊ rex magnus ſup oēs deos. Hinc iam per tres verſus: cauſe referunꝫ quare debeat dño iubilari. Que figura dicꝫ Etiologia: id eſt cauſe redditio. Dicēdo enim: Qm̄ deus magn⁹ dñs: oſtendit nullū eſſe potiorē. Magnus quippe non dicꝫ niſi qui ſūme poteſtatis arcē tenere monſtraꝫ. Sequiꝫ: Et rex magnus ſuꝑ oēs deos. Deos frequenter legim⁹ ab hoībus ꝯfictos: vt iouē: martē: ſaturnū: ceteraqꝫ idola: ſicut ⁊ in ſubſequēti pſalmo dicturus eſt: Qm̄ oēs dij gētiū demonia: dñs autē celos fecit. Legim⁹ etiā deos: ſanctos viros a dño ꝯſtitutos: vt eſt illꝺ: Deus ſtetit in ſynagoga deoꝝ: in medio aūt deos diſcernit. Super illos aūt ſiue quos hoīes fecerunt: ſiue quos ipſe fecit: rex eſt magnus oīpotēs chriſtus: qui eos amplius excellit q̄ pōt ꝑuaris regia poteſtas eminere. Qui reuera ꝓprie dicitur rex: qm̄ ⁊ creat oīa ⁊ regit vniuerſa. Qm̄ nō repellit dñs plebem ſuam. Qm̄ in manu eius omnes fines terre: ⁊ altitudines montiū ipſius ſunt. Poſt magnitudinē dñi ꝑdictā: venit ad eius mirabilē infinitāqꝫ clemētiā. Dicit enim: iudeā plebē dñm nō repellere: quaꝫ ſibi cognoſciꝫ elegiſſe. Inde enim ꝓphete: inde apl'i: ⁊ multi fideles qui dño ſincera mente crediderunt: ſicut dicit aplꝰs: Quid dicemus fratres: Nunqd repulit dñs plebē ſuā quā preſciuit: Abſit. Nam ⁊ ego iſraelita ſuꝫ ex ſemine abraam de tribu Beniamin. Sequiꝫ: Quia in manu ei⁹ oēs fines terre. Iſtud ad gētes ꝑtinet vniuerſas: que chřo dño fideli deuotiōe ſubiecte ſūt. Un⁹ eni paries fuit plebs iudeoꝝ: alter vocatio gentiū: qui in angulari lapide: id eſt: in chřo dño veniētes: ora q̄dāmō ſua iſolubili charitate iunxerūt: de quo ſcriptū eſt: Lapidē quē reprobauerunt edificātes hic fact⁹ eſt in caput anguli. Adiecit: Et altitudines montiū ipſi⁹ ſunt. Altitudīes montiū: ſunt

Marginalia (right): Iſa.29. — DEF — SCHE — Pſ.81. — Al. Quia — Al. ſunt — Ro.11. — Mat.21.

poteſtates ſeculi honoreſqȝ terreni:quos ideo dicit
eſſe dñi:ne de ipſoꝝ elatione turbemur. Nam lȝ ma
re ventis ſeuientibus intumeſcat:habet tñ terminũ
littus ſuum:ſicut poteſtas ſeculi mẽſurã dñationis
accipiunt:q̃uis incaute de ſua poteſtate glorientur.
Al. ſecl. [Quõ ipſius eſt mare ⁊ ipſe fecit illud:⁊ †aridaȝ ma
Al. formaue-runt nus eius †fundauerũt.] Mare:ſignificat gẽtes:que
in hoc ſeculo diuerſis vitioꝝ flatibus cõmouentur.
Quas ideo dicit factas a dño:vt oĩa voluntati ipſius
ſubiecta eſſe cognoſceres. Omnis enim qui res ali-
quas operat̃:in ſua poteſtate habet illa que facit:ſic̃
Pſal. 85. ⁊ alius pſalmus dicit:Omnes gentes quaſcũqȝ feci-
ſti:veniẽt ⁊ adorabũt corã te dñe. Sequit̃: Et aridã
manus eius finxerunt. Dixit:mare:nũc dicit:⁊ aridã
que terra merito intelligit̃:qꝛ per ſe ſemꝑ arida eſt:
niſi aut fluuioꝝ:aut imbriũ inundatione riget̃. Sic
⁊ noſtra corda ad bonos fructus ſterilia atqȝ arida
ſunt:niſi dñi miſericordie cõpluant̃:⁊ inſtabiles nos
atqȝ titubantes dono ſue miſericordie fundare di-
gnet̃. Quapropter ſicut ſuperius dictũ eſt:his oĩbus
iungendum eſt: Jubilemus ei. [Venite adoremus ⁊
Al. nõ habet ꝓcidamus †ante eum:†ploremus ante dñm qui fe-
Al. Et cit nos.] In ꝑncipio pſalmi inuitat pplm ad iubila-
tionẽ:nũc hortat̃ ad penitẽtie ſoſpitatem:merito qꝛ
ꝑus ad exultationẽ rudes pplos inuitauit:ne adhuc
trepidantibus iponeret qđ paueſcere potuiſſent. Sȝ
poſtq̃ꝫ dñi gloria potẽtiaqȝ narrata eſt:apte cõfeſſio
nem plorationis impoſuit:qñ inſtructus animus nõ
potuiſſet reſpuere ſaluberrimã potionem. Et nota ꝙ
hic ſancte orationis forma tribuit̃. Adoremus enim
dicit:corporis nos iflexione curuemus. Procidam⁹
autẽ:ante ipm nos ꝓſternamus totaqȝ mẽbroꝝ effu
ſione tendamur. Qđ fieri ſolet qñ animus nimia cõ
punctione flãmatus:peccã humilitate deponit̃. Adie
cit:Et ploremus ante dñm qui fecit nos. Magna fi-
ducia eſt ante illuȝ gemere qui nos dignatus eſt ſua
pietate plaſmare. Cito enim cognoſcit facturã ſuaȝ:
ſi ad ſe noſtra viderit corda conuerſa. Ante dñm eſt
ergo plorare:pios fletus effundẽ:⁊ peſſima facta da-
mnare:vt carũ rerũ indulgentiam mereamur:quas
dñi timore deſerimus. Nam ſi tota cordis puritate
deprecemur facile nos qui fecit ⁊ reficiet. Sic per fi
SCHE gurãm Characteriſmos:orãtiũ imago deſcripta eſt.
[Quia ipſe eſt dñs deus noſter. Et nos pplus †eius ⁊
Al. paſcue oues †paſcue eius. Hodie ſi vocem eius audieritis.]
Al. manus Triplex cauſa redditur quare dñs debeat adorari.
Primũ:qꝛ ipſe eſt deus noſter:vt iuſte illi videatur
munus adorationis offerri. Deinde:qꝛ nos ſumus po
pulus eius. Sequit̃: Et oues paſcue eius. Hoc eȝ ter
tiũ qđ cõſtat eſſe ꝑmiſſuȝ. Dicit̃ enim iterũ qđ ſint
fideles:vtiqȝ oues paſcue dñi. Paſcua ſignificant ſu
perna dona:quibus aĩa ſuaui epulatione ſaginat̃. Et
bene deſinitum eſt:quid ſit ppls chriſtianus:oues pa
ſcue:qui eternis delitijs felici ſorte ſatiatur. Oues:ſi-
gnificant cordis ſimplicitatẽ:quã habere conſtat po
pulum qui paſtori ſuo manſueta pietate ꝯſentit. Sȝ
his omnibus proponitur vna conditio: Hodie ſi vo-
cem eius audieritis:ſcilicet quaȝ ſubter dicturus eſt.
Nam qui vocẽ ipſius nõ audit:nec grex ipſius dici-
tur:nec in paſcuis collocat̃:ſicut in euangelio legit̃:
Joan. 10. Oues mee vocẽ meaȝ audiunt:⁊ ſequunt̃ me mee:⁊
ego cognoſco eas:⁊ nullus rapit eas de manu mea ⁊c̃.
Hodie:ſignificat ſemꝑ:qꝛ iugiter audiendus eſt:qui
ſalutariter monet. Cuius ſermonis vim aplus poten
Hebr. 3. ter expreſſit:Sed adhortamini voſmetipſos per ſin
gulos dies donec hodie cognominat̃. Hactenus ꝓ
pheta locutus eſt:nunc ſubſequẽtia videamus. [No
lite obdurare corda veſtra. Sicut in †exacerbatione Al. irritatione
ſcḋm diem tentationis in deſerto.] Peruentum eſt ad
ingreſſum ſecũdũ:vbi iudeos dñs ſaluator alloquit̃:
ne parentuȝ ſuoꝝ obſtinationibus imitatrices requie
dñi reddant̃ alieni. Dicit enĩȝ: Nolite obdurare cor-
da veſtra:qꝛ non credentiũ corda olno lapidea ſunt.
Et vere ſilicib⁹ cõparanda:que imbrẽ fructiferũ nõ
recipiũt:qꝛ ſterilitatis ſue ariditate dureſcunt. Po-
nit quoqȝ exẽpla celeberrima:vt qui eos obſtinatos
eſſe nouerat:notiſſima calamitate terreret. Tẽtatio
enĩȝ iudaica:ſicut in exodo legit̃:ꝯtra Moyſen gra-
ui murmuratione ſurrexit:dicens nec eſcam ſibi in Exo. 16. ⁊ 17
deſerto dari:nec aquã potabilẽ diuina largitate con
cedi. Rem quidẽ neceſſariam poſtulabant:ſed ideo
fuit coꝝ deteſtabilis voluntas:qꝛ non eſt credita in
diuinitate potentie. Quapropter culpa illis parentũ
neceſſarie reperit̃:vt debita vindicta timeat̃. [Ubi
tentauerunt me patres veſtri: ꝓbauerunt †me ⁊ vi- Al. nõ habe
derũt opera mea.] Ubi ſicut ſuperius dixit:ſignifi-
cat in deſerto. Illic enĩ fragilitas humana deũ tenta
uit:ſed ſtatim virt⁹ diuinitatis apparuit:quãdo eſca
venit ex aere:potus ex lapide. Sed petra produxit
aquas:corda vo infideliũ duruerunt in lapideã ſicci
tatẽ. Sed que dementia eſt adhuc ſequi prauitates
illoꝝ:in quibus tam vehementer cognoſcit̃ vindica
tum: Nam cum dicit: Patres veſtri:⁊ eos quoqȝ ſi-
gnificat obſtinatos:qꝛ illũ vnuſquiſqȝ habet patreȝ
quẽ cognoſcit̃ imitari:ſicut iudeis in euangelio ipſe
dñs dicit: Uos ex patre diabolo eſtis. Sequit̃: Pro- Joan. 8.
bauerũt me ⁊ viderũt opera mea. Probauerũt vti-
qȝ:quãdo mãna eſuriẽtibus pluit:quãdo illis cotur-
nicũ tributa eſt multitudo:quando irrigue aque de
ſaxoꝝ ſiccitate fluxerũt. Nam qđ addidit:Et vide-
runt opera mea:infidelitas eoꝝ arguit̃:qui carnali-
bus oculis intuiti ſũt qđ cordis lumine minime cre-
diderũt:⁊ ideo:viderunt dixit:nõ crediderũt. [Qua Al. offenſus
dragintа annis †proximus fui generationi †huic:⁊ Al. illi
dixi ſemꝑ †iſti errãt corde. Et †ipſi nõ cognouerunt Al. hi
vias meas.] Tempus hoc in magnũ ſacramẽtũ pro- Al. iſti
batur eſſe memoratũ. Nã cũ quadraginta dieb⁹ ad
myſticũ numerũ dñs ieiunauerit:cum alios quadra
ginta dies cum aplis poſt reſurrectionẽ fecerit:vt to
tus mundus crederet:iudei obſtinati repti ſunt:qui
quadraginta annorum beneficijs acquieſcere nolue
runt. Quibus ideo parat̃ maior ruina:qꝛ in eis gran-
deſcit diuturna ſupbia. [†Quib⁹ iuraui in ira mea: Al. Et
ſi introibunt in requiẽ meã.] Duobus modis iurare
dicitur deus. Jurat placidus atqȝ mitis:ſicut in alio
pſalmo legit̃: Semel iuraui in ſancto meo ſi Dauid DOC
mentiar. Hic aũt iurare dicit̃ iratus:qꝛ vindictam
noſcit̃ cõminari. Sed hoc iuſiurandũ ad firmitatẽ Pſal. 88.
pollicitationis manifeſtũ eſt pertinere. Naȝ ſi homi
nes iurant vt promiſſa cuſtodiant:quanto magis iu-
rare dicit̃ deus:vt res predicte neceſſaria ſtabilitate
cõſiſtant. Sed ille per ſe iurat qui nõ habet potiorẽ
ſicut ⁊ ipſe abrae dicit: Per memetipſum iuraui di-
cit dñs:niſi benedicens benedicaȝ tibi. Humanitas Gen. 22.
aũt inuocat deũ:qꝛ ipm perfidie nouit vltorẽ. Hinc
eſt ꝙ homines ꝓhibent̃ iurare:qñ ꝓpria poſſibili-
tate nõ valent promiſſa complere. Quid ergo iurat
dñs: Quoniã nõ intrabunt in eius requiẽ obſtinati:
ſed eterna mors ſuſcipiet:qui nõ meruerunt ad ſatiſ
factionis ei⁹ munera peruenire. Merito ſiquidẽ ad
requiem

requiem intrare nō poſſunt:qui ipm Chriſtū ianuam tranquillitatis offendūt. Perſcrutādū eſt aūt:qd ſibi velit qd dicit: Si introibūt in requiem meā: Quē lo/ cum gētiū doctor tali modo explanat dicēs: Et requie/ uit de⁹ in die ſeptima ab oib⁹ opib⁹ ſuis. Qui ergo in/ greſſus eſt in requiē eius:etiā ipſe requeuit ab opib⁹ ſuis: ſicut ⁊ a ſuis deus. Significat eni beatitudinis illius tēpus:quādo iuſti poſt agonē ſeculi iſtius eter na requie pfruunt. Quod impys vtiqz nō dabitur: qui ſua malignitate durauerunt. Concluſio.

Heb.4.

Audite Iudei:ſacrilega mēte durati:vt ſi bnfi/ cia non recolitis:ſaltē debita ſupplicia formidetis. Quid eſt aliud:in requiē dñi nō introi/ re:niſi ppetua tormenta ſuſcipe? Non vos implicet queſumus error alienus:patrum veſtroꝝ deſideria meliore cōditione mutate. Si aquas in ſiccitate po/ ſcitis:ad fontem dñi ɔuenite. Si māna deſideratis: corpus dñi Saluatoris accipite. Illa dederunt ve/ ſtris patribus penā:vobis iſta tribuunt requiē ſem piternā. Quinimo priores veſtros ſide ſuperate:in/ credula eoꝝ corda reſpuite: Audientes illuminatio/ nem diuinam credite:qd illi etiā vidētes cecata no luerunt volūtate recipere. Nolite diſſimulare dum tēpus eſt:nam ſuſtinebitis poſtea iudicē:ſi modo no lueritis agnoſcere monitorem.

Explicit expoſitio in pſalmum. 94.

Canticum Dauid quando domus edifi/ cabatur poſt captiuitatem. XCV.

Cantate dño cāticum nouū:can tate dño ois terra. Cātate dño ⁊ benedicite nomini eius:annū tiate de die in diē ſalutare eius. Annūtiate inter gētes gloriam eius: in oibus populis mirabi/ lia eius. Qm̄ magnus dñs ⁊ laudabilis ni/ mis:terribilis ſuper omnes deos. Qm̄ oēs dij gētiū demonia:dñs aūt celos fecit. Cō feſſio ⁊ pulchritudo in ɔſpectu eius:ſancti/ monia ⁊ magnificentia in ſcificatione eius. Afferte dño patrie gētium:afferte dño glo riam ⁊ honorē:afferte dño gloriā nomini eius. Tollite hoſtias ⁊ introite in atria eius adorate dñm in atrio ſcō eius. Cōmoueat a facie eius vniuerſa terra:dicite in gentibus: qz dñs regnauit. Etenim correxit orbē terre qui non cōmouebit:iudicabit populos in equitate. Letent celi ⁊ exultet terra cōmo/ ueat mare ⁊ plenitudo eius:gaudebūt cam pi ⁊ omnia que in eis ſunt. Tunc exultabūt oia ligna ſyluaꝝ a facie dñi qz venit:qm̄ ve/ nit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in equitate: ⁊ populos in veritate ſua.

Quantum ad litterā ptinet:tēpus illud ſi/ gnificat in titulo:cum a Zorobabel filio Salathiel poſt captiuitatē tēplum Hie/ roſolymitanum ɔſtat eſſe reparatum:qd vſqz ad ſupficiem terre Chaldeoꝝ ma/ nus inimica deſtruxit. Sed cum nihil tale in ſubſe/ quētibus dicat:nec aliquādo titulus diſcrepet a nar/ ratione pſalmoꝝ:reſtat vt eū ſpiritualiter exqrē de/ beamus. Deſtructa domus edificat:quādo aīa poſt captiuitatē peccati ad intelligētiam veritatis cepit dño pſtante remeare. Domus eniz iſta.i. vniuerſalis eccleſia:in qua Chriſtus ihabitat viuis lapidib⁹ ſem per extruit:qz quotidie de ɔfitētib⁹ edificationis ſu mit augmētū:nec edificare deſinit:donec vſqz ad fi nē ſcli pdeſtinatoꝝ numerus ipleat. Mēte ſane cō/ dēdū eſt:pſalmū hunc ſcdm eſſe eoꝝ:qui de pmo ⁊ ſecūdo aduētu dñi ploquuntur. Diuiſio.

In prima parte pſalmi cōmonet pphetā generalitatē cantare dño:⁊ in toto orbe terraꝝ annūtiare dñice icarnationis ad/ uētū:qm̄ ſup oēs deos ipſe verus eſt dñs. Secūda parte:diuerſas admonet gētes: vt primo ſemetipſos offerant: poſtea munera predi/ cationis exoluant:domini aduētum vtrunqz cōme/ morans:quādo eſt iudicatus ab homine:⁊ quādo iu/ dicaturus venerit mundum. Expoſitio.

Cantate dño canticū nouum:cātate dño oīs terra. Supiore pſalmo cōmonuit p pheta iudeos:vt depoſita duritia cordis ad credulitatē venirent dñi Chriſti. Sed qz in illis pmanſura erat obſtinata mali/ gnitas:ɔuenienter nūc admonet gētes:vt canticum nouū debeāt edicere. Cantat eni dño canticū nouū: qui vetere hoīe depoſito per gratiā bapriſmatis feli citer inouat. Et tūc de ipſo domus dñi edificat:quā do poſt impiū diaboli in numerū beatiſſime ɔgrega/ tionis acquirit. Iſte cantus eſt qui mentē puriſſimā ɔſolat:iſta modulatio que medullitus delectat:quā/ do vere cantat aīa:que ſe a peccatis per dei gratiam eſtimat eē liberādā. Seqtur: Cantate dño ois terra. Repetitio ipſa ſuauis eſt:nec in tali vbo pōt eē faſti/ diū:vbi ſe nullius explere valet affect⁹. Dicēdo eniz: Ois terra:catholicā ſignificauit eccleſiā:que per cū/ ctū orbē noſcit eē diffuſa. Breui eniz cōpēdio:⁊ iu/ deū ɔfutauit:qz gētes admiſit:⁊ donatū deſtruxit:qz generalitati ɔfeſſionis grām nō negauit. Nā vt ho mines itelligeret: Cātate dixit:qui reuera poſſūt lau des dñi pſonare. Deide:qz pluralē numerū aptauit ad terrā:qd vtiqz nō ɔueniret:ſi tellurē voluiſſet in/ telligi. Cātate dño ⁊ bndicite nomē eius: bñ nū/ tiate de die in diē ſalutare ei⁹. Nō vacat q iſta re/ petitio trino decore ɔſtructa eſt. Laus eniz Chriſto/ rius honor eſt trinitatis. Ipſi⁹ quippe nomē bndicim⁹: quādo ſalutare noſtrū per oīa ɔfitemur. Que figura dr Epimone.i.repetitio crebra ſententie:que ſiue in laudib⁹:ſiue in vituperationib⁹ decēter adhibita:ma/ gnā vim exaggerationis accumulat. Seqtur: Bñ nū tiate de die in diē ſalutare ei⁹. Dies de die:duos ſigni ficat dies abſolute:qd ptinē ad ſcripturas teſtamēti noui ⁊ veteris eſtimam⁹:qz vtreqz eterni ſolis clari/ tate reſplēdent. Et ide bñ nuntiat ſalutaris dñi:per quē ⁊ venturus ⁊ veniſſe mōſtrat⁹ eſt. Prophete ſiqdē pmiſerūt aduētum:euāgeliſte veniſſe declararunt. Ita factū eſt:vt duo celeſtes dies annūtiaſſe ei⁹ glo/ riam cōprobent. Annūtiate iter gētes gloriā eius: in oib⁹ pplis mirabilia eius. Cū ſupius dixerit: Nū tiate ſalutare ei⁹:hic dicit: Annūtiate gloriā eius:qd vtrūqz aptiſſime poſitū eſt. Dñs eniz Saluator nun tiādus erat:gloria vo ei⁹ annūtiāda per gētes:qz tā/ ti miraculi pdicabūt auctorē. Audiat iudeus ſeqz in/ telligat ɔtumacie ſue iniqtate ɔtemptū:qz nō dicit

Al. nomini
Al. annuntia te

hebreis:ānūciate:ſed gentibus. Et ne hoc aliter poſ ſis aduertē: addidit quoqȝ: In oīb⁹ pplis: quo dicto vniuerſas gētes abſoluta ratione cōplexus eſt. Seqt᷑: Mirabilia eius.i.īcarnationis arcanū: qui dum ſit altiſſimus: factus eſt pro nobis liberādis humilli mus. Intelligam⁹ aūt quātū ꝓfecerit edificatio ſā cte domus: que totū orbē noſcit᷑ cōplexa terrarum. [Qm̄ magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: terribilis eſt ſup oēs deos.] Hic dicit q̄re miracula eius debeant ⁊ gloriā ꝑdicari: qm̄ magnus eſt dñs. Que figura dr̄

SCHE Etiologia.i.cauſe redditio. Magnus: ad poteſtatem ꝑtinet: qr ſup cūcta potētior eſt. Laudabilis: ad pie tatē: qm̄ dum eēmus captiui: ꝓcioſo ſanguine nos re demit. Nimis aūt: congruit ad vtrūqȝ: qr nec quan tum magnus: nec quātū laudabilis ſit poterat expli cari. Sed qm̄ ꝯſiderantie eſtimatio deficit: pulchre addidit: Nimis: ita non exponēdo qd̄ itēdebat ſigni ficauit vberrime: ⁊ declarauit nō cōprehēdendo qd̄ voluit. Seqt᷑: Terribilis eſt ſup omnes deos. Hic debemus aduertē deos quos ſibi gētilitas impia ꝓ ſumptione cōpoſuit. Nā eos in ſequēti verſu mani feſtat: qm̄ quāuis illi ſtultis mētib⁹ exorabiles ⁊ me tuendi eē videant᷑: multo terribilior eſt dñs: cui⁹ nec multitudo miraculoꝝ pōt itelligi: nec plenitudo ma ieſtatis agnoſci. [Qm̄ oēs dy gētium demonia: dñs aūt celos fecit.] Mirabiliter per quintā ſpeciē defi

DEF nitionis: que grece Cata antilexin: latine ad verbum dicit᷑: cōprehēſum eſt qd̄ ſint dy gētium.i.demonia. Demonia ſunt eni que nulli ꝓſtant: ſed in ſe creden tes ſemꝑ decipiūt: ſemꝑ illudunt. Nā quāuis demo

ETY nes: latine ſciētes vocent᷑: quaſi dei mones: in huma no tn̄ ſermone cōuitiū eſt: dum ita dicim⁹ quos exe cratione dignos eē iudicamus. Non imerito: qm̄ in illis vera ſciētia nō eſt: que creatoris ſui nō obſecun dant arbitrio. Sic ⁊ ſapiētes philoſophos eē dicim⁹:

i. Corin. i. ſed hos conſequit᷑ apl̄i definitiua ſentētia. Sapiētia huius mūdi ſtultitia eſt apud eū. Vn̄ neceſſe eſt: vt hos ſciētes: pro non itelligētibus hēamus. Demonū eſt igit᷑ a deo gdē: ſicut ⁊ bonoꝝ angeloꝝ excellēs ho mines creata ſubſtātia: que ꝓpria faciēte ſupbia eo uſqȝ ꝑuenit: vt naturali dignitate depoſita malis opi bus ſemꝑ inſiſtat. Hec ſunt demonia que alios per dunt: ⁊ ſeipſa decipiūt. Hec ſunt vtiqȝ dy gētiū qui per īfructuoſas vaticinationes ⁊ futuroꝝ vana ꝓſti gia feſtinant aīas decipe ꝯſulentū. Seqt᷑: Dñs aūt celos fecit. Ecce reuera dñi digna laudatio. Nā cum dicit: Celos fecit: oēs in ipſis factas creaturas ſufficiē ter oſtēdit. Sic eū in maiorib⁹ minora cōplectimur: cū dicimus: ciuitatē edificatā: domū ꝯſtructam. Ibi enī relique ptes cōprehendunt᷑: vbi generale dicit᷑

DOC nomē. Et reſpice quo tēdat: Celos fecit. Dy falſa ho minū imaginatione repti ſunt: deus autē celos fecit: vbi illi nec accedē: nec habitare ꝓmerent᷑. Siue ce los: aplōs ⁊ ſanctos viros ſignificat: qui demonibus

RHE imꝑare dñi munē ꝯſueuerunt. Sic demōſtratiuū dicē di genus ſub breuitate cōpletū eſt. Vituꝑauit enim ſupius deos gētium: ⁊ laudes dñi ſubſequēter adiū xit: qr gratior dei ſplēdor eſt: cum nox obſcura ꝓceſſe

Ii. pulchritudo / Iii. ſcīmōia. rit. [Cōfeſſio ⁊ ſpecies in ꝯſpectu eius: ſanctitas ⁊ magnificētia in ſanctificatione eius.] Generalitatē quā inſtituit admonē vtilitatē catholice religionis oſtēdit. Dicit enī quēadmodū ⁊ ſpecioſi ⁊ magnifi ci reddant᷑ qui ad indulgētiā peccatoꝝ ꝑuenire me ruerint. Confeſſionē ſiqdem bene ſeqt᷑ pulchritu do: qr nemo pōt eſſe ſpecioſus: niſi qui dñi fuerit mi

ſeratione mūdatus. Fedos nos peccata nr̄a faciunt: ſed penitētie reddunt lauacra decoros. Et ideo mun diſſimam ſpeciē ante dñi dicit ſtare ꝯſpectū: que fue rit fideli ꝯfeſſione purgata. Seqt᷑: Sāctitas ⁊ ma gnificētia in ſcīficatione eius. Excolit qd̄ ſupius di xit. Ipſa eſt eni ſpecies que fidelib⁹ datur: ſanctitas ⁊ magnificētia: id eſt honor ⁊ beatitudo ꝑpetua. In ſā ctificatione vo eius: ſignificat illam vocē quā audi

turi ſunt electi: Venite bn̄dicti patris mei: percipite Math. 25. regnū qd̄ vobis paratum eſt ab origine mūdi. Ecce ſpecies que nec ſole reddat᷑ fuſca: nec vetuſtate dete rior. Semꝑ fulget: ſemꝑ noua eſt: nec aliqd ſuſtinet aduerſum que nō habet in ꝑennitate defectū. Nam qd̄ dixit: Et magnificētia: illud ſignificat: qr ſemꝑ ma gni ſunt: ſemꝑ excelſi qui honorari eius ſcīficatione meruerūt. [Afferte dño patrie gētium: afferte dño gloriā ⁊ honorē.] Poſtq̄ magnalia dñi ⁊ beatoꝝ do na ꝑdicauit: in ſecūda parte ſtudioſius cōmonet gen tes: vt omni cūctatione depoſita afferant dño gloriā ⁊ honorē. Nam cū dicit: Patrie gētium: plus ſignifi cat: q̄ ſi ſolas diceret gētes. Gens enī aliquos poteſt habere ꝑegrinos: ⁊ dum natio dicit᷑: nō aduenas cō plectimur: ſed tn̄ gētem vnius ſanguinis idicamus. Hic vo dictū eſt: Patrie gētiū: vt nullus indigena: nullus hoſpes: nullus ꝑegrinus redderet᷑ exceptus.

Patria enī dicta eſt: quaſi patris atria. Seqt᷑: Af ETY ferte dño gloriam ⁊ honorē. Admonet etiā vt illa ge neralitas dño gloriā afferat ⁊ honorē. Gloria eſt dñi: cum ſe aliqs laudabili ꝯuerſatione tractauerit. Glo rificat᷑ enim dñs in talib⁹: quādo de fidelium fuerit ꝯuerſatione laudat⁹: ſicut in euāgelio diſcipulis ſuis

dicit: Sic luceat lux veſtra corā hoīb⁹: vt videāt ve Math. 5. ſtra bona opa: ⁊ glorificent patrē veſtrū qui eſt in ce lis. Honor eſt aūt dñi: quādo in donis ſuis ei gratias referimus. Et ſi qd̄ boni ſuſcepimus: ab ipſo ꝯfite

mur eſſe collatū: ſicut in euāgelio legit᷑: Nōne decē Luc. 17. mūdati ſunt: ⁊ nō eſt inuētus qui daret honorē deo niſi hic Samaritanus. [Afferte dño gloriā nomini eius. Tollite hoſtias ⁊ itroite in atria ei⁹.] Sicut ſu pra dixit trina repetitione: Cantate: ita hic tertio po nit: Afferte: vt ſacramēta ſancte trinitatis in dogma te chriſtiano ineſſe ſemꝑ agnoſceres. Afferunt itaqȝ gloriā nomini ei⁹: qui deuotionis ſtudio cōmutant᷑ in melius: ⁊ conſubſtātialē ſibi trinitatē atqȝ oīpotē tem per oīa ꝯfitent᷑: ꝑſonis tn̄: non nature diuerſita te diſcretā. Seqt᷑: Tollite hoſtias: ⁊ itroite in atria eius. Hoſtias: nō victimas pecudū dicit: ſed ꝯſciētie pura libamina: vn̄ nō ſanguis currat: ſed pie lachry me defluant. Iſte ſunt hoſtie quas in qnquageſimo

pſalmo dixit: Cor ꝯtritum ⁊ humiliatū deus nō ſper Ps. 50. nit. Sed ꝯſidera: qr prius poſuit: tollite: ⁊ ſic itroite: qr qui tales hoſtias nō portant: in atria dñi nō iudi cant᷑ intrare. Nō eſt aūt ocioſe ſuſcipiēdum: ꝙ plu rali numero poſuit: atria. Atria enī ſunt dñi apl̄i vel ꝓphete: per quos fidelis populus intrat ad dominū. [Adorate dñm in atrio ſancto eius. Cōmoueat᷑ a fa cie eius vniuerſa terra.] Tunc reuera dñs adoratur: quādo fuerint hoſtie portate: quas ſupius itimauit: vt ſupplicatio ꝯfitentis mereat᷑ ad aures peruenire creatoris. Nec vacat qd̄ in anteriore verſu: atria po ſuit: hic vo ſingulariter: atriū dicit: qr ex illis atrys.i. patriarchis: aplīs ⁊ ꝓphetis: in iſtud atrium catholi ce dumtaxat eccleſie ꝑuenit᷑: vbi eius potētia maie ſtatis adorat᷑. Seqt᷑: Cōmoueat᷑ a facie eius vni uerſa terra. Qm̄ dixerat fidelib⁹: bona opa tollite ⁊ introite:

introite:nūc dicit a facie ipſius amatores ſeculi ſub
mouēdos. Non eniʒ dixit:Cōmoueat̄ ante faciē ei⁹
vniuerſa terra:ſed a facie ei⁹. Quod hodieqʒ illis di
DCC cimus:quos a ꝯſpectu noſtro reddim⁹ alienos. Qui
bene terra dicti ſunt:qꝛ terrena vitia non relinquūt.
Quāuis hoc aliȷ in bonaʒ partē accipi debē dixerūt:
vt tunc terra cōmoueat̄:quādo peccator ad penitē
tiam fuerit deo miſerāte ꝑductus. Sic ſcripture di
uine incōprehenſibilis ꝓfunditas:ꝛ diuerſis modis
intelligit̄:ꝛ vna cōſtare veritate monſtrat̄. [Dicite
Al. quia in nationib⁹: ꝙ dn̄s regnauit ꝗ a ligno. Etenim corre
Al. non dic. xit orbē terre qui nō cōmouebit̄:iudicabit populos
Al. non dic. in eqtate ꝗ ꝛ gētes in ira ſua.] Illos admonet reuerē
da myſteria gētibus ꝑdicare:quos in atrio ſcō dn̄m
adorare ꝑcepit:vt in nationib⁹ a ligno crucis dn̄m de
beant dicē regnatuꝝ:nō ab illo ligno paradiſi:vnde
diabolus genus humanū videbat̄ tenē captiuuʒ:ſed
ab iſto.ſ.ligno vnde libertas caput extulit:ꝛ vita ſur
rexit. In illo ſiqdem ligno mors trāſgreſſionis pepē
dit:in iſto fides ꝯfeſſionis emicuit. Illud ꝑduxit ad
inferos:iſtud mittit ad celos. Regnauit aūt:intelli
gamus inotuit:quando mundo dn̄s Saluator appa
ruit. Nam quādo ille nō regnauit:qui ſemꝑ cū patre
ꝛ ſpiritu ſancto poteſtatis ſue oīpotētia ꝑſeuerat? A
ligno:aliȷ quidē non habēt trāſlatores:ſed nobis ſuf
ficit qđ ſeptuaginta interꝑtum auctoritate firmatuʒ
eſt. Crux enim dn̄i prauum atqʒ diſtortū correxit or
bem terre:dum per regulā fidei paganoꝝ corda cō
uertit. Terrā enim hic in bono debemus accipe:qđ
in ſcripturis diuinis frequēter pro locoꝝ qualitate
inuenis eſſe variatū. Hanc aūt terrā dicit nō eſſe pe
nitus cōmouēdam:que in ſoliditate fidei ꝑſeuerat
non ſicut illa quam ſupius dicit:Cōmoueat̄ a facie
eius oīs terra. Illa cōmouet̄:vt a malis ꝯuertat̄ ope
ribus:iſta non cōmouet̄ que vere fidei ſoliditate cō
ſiſtit. Sequitur: Iudicabit pplos in eqtate. Populos
hic manifeſte hoīes fideles intelligi:qui iudicādi ſunt
ſub tranqllitate ſupne miſericordie:quādo eis ꝑmia
ꝓmiſſa reſtituet. Nam qđ addidit:Gētes in ira ſua:
ſupbos iniquoſqʒ deſignat:qui portionē cū diabolo
ſortiunt̄. Et vide quēadmodū duob⁹ ſermonib⁹:tan
tarum reꝝ deſignat arcana. Equitas ꝑtinet ad bea
tos. Ira ad penas ꝑpetuas impioꝝ. Et nota qꝛ per oīa
comata verſus huius:iungēdum eſt a cōmuni:dicite
Al. commo- in nationibus. [Letent̄ celi ꝛ exultet terra: ꝗ mouea
-ueatur. tur mare ꝛ plenitudo eius.] Qm̄ ſupius dixit: Iudi
cabit populos in eqtate:ꝛ gētes in ira ſua:per que fu
turi iudiciȷ tēpus oſtēdit: modo fit pulchra nimis ꝛ
iocūda digreſſio. Dicit eniʒ tūc letari celos:ꝛ exulta
re terrā:ꝛ cōmoueri mare. Celos ſignificat: ſicut ſe
pe dictuʒ eſt:apoſtolos ꝛ ꝓphetas:vel reliquos fide
les quos diuina maieſtas tanq̄ȝ celū noſcit̄ inſidere.
Terra vͦo indicat peccatores:qui tn̄ ſatiſfactionis be
neficio ad grām dn̄i redire meruerint. Ipſa eniʒ ter
ra exultare poteſt in aduētu iudicis ſui:que ſe a pec
catis ꝓpriȷs intelligit abſolutā. Seqtur: Moueatur
mare ꝛ plenitudo eius. Mare hic pro populis po
nit:qui in ſalo huius ſeculi ꝯſtituti diuerſis tēpeſta
tibus agitant̄. Iſti mouent̄ ad gaudium:quādo con
uerſionis dona ſuſcepint. Nam vt vniuerſitatē gen
tium intelligere debuiſſes: poſuit: Plenitudo eius.
[Gaudebūt campi ꝛ oīa que in eis ſunt. Tunc exul
tabunt oīa ligna ſyluarum.] Cāpos hic ſimiliter in
bono debemus accipe:qꝛ illa plana dicimus que pul
cherrima equalitate tendunt̄. Campos ergo:dicit vi
ros iuſtitie laude pollētes:non ſupbia tumidos:non
aſperos iracūdia:ſed manſueta lenitate planiſſimos.
Seqtur: Tunc exultabunt oīa ligna ſyluaꝝ. Tunc:
2⁹ dicit ꝓ aduētum quādo iudicaturus eſt mūdum.
Ligna ſyluaꝝ:per ſe amaros ꝛ ſteriles inferunt fru
ctus:ſed cum fuerint inſita:dulciſſima vbertate pin
gueſcūt. Sic gētes que prius fuerant velut ligna ſyl
uarum:ad culturā fructiferam ꝑducte: magno ſunt
gaudiȷ munē letature. Sed cum dicit: Oīa ligna:il
lā partē vult itelligi:que inſeri bonis ꝑceptis potuit
ac mutari. [Ante faciē dn̄i ꝗ qm̄ venit: qm̄ venit iu Al. quia
dicare terrā.] Quia dixerat credētes eſſe letaturos:
non dicit in angulis:nō in ſecretis:ſed ante faciēʒ iu
dicis:quādo ineſtimabilis ꝛ copioſa letitia eſt:quan
do ꝑmia tribuunt̄:ꝛ ſecuritas ſine fine ꝑſtat̄. Et ne
primū illum icarnationis dn̄i putares aduētū dicit:
Qm̄ venit. Et ſubſequit̄: Qm̄ venit iudicare terraʒ.
Nam ſi in alio ꝑmo comate ſentētiam terminaſſet:
potueras illum aduentū qui iam trāſactus eſt forte
ſentire. Sed cū addidit: Qm̄ venit iudicare terram:
illuʒ nos tm̄ voluit intelligere quē adhuc noſcimur
ſuſtinē. De quo etiam Ezechiel ꝓpheta teſtat̄. Hec Ezech. 37.
dicit dn̄s deus oſſibus iſtis. Ecce ego induco in vos
ſpiritū ꝛ viuetis:ꝛ dabo in vos neruos:ꝛ inducaʒ ſup
vos viſcera carnis:ꝛ extēdam ſup vos cuteʒ:ꝛ dabo
ſpirituʒ meum in vos ꝛ viuetis:ꝛ ſcietis qꝛ ego ſum
dn̄s. Daniel quoqʒ dicit: Et multi dormientiū in ter Daniel. 12.
ra pre fiſſuras exurgent:hi in vitā eternā:ꝛ hi in op
probrium ꝛ ꝯfuſionē. Terram vͦo hic: vniuerſuʒ mū
di populū dicit:vt bonis ꝑmia: malis ſupplicia eter
na reſtituat. [Iudicabit orbē terre in equitate:ꝛ po
pulos in veritate ſua.] Prius poſita eſt cōplexio ge
neralis:qꝛ orbē terraꝝ:id eſt vniuerſuʒ hoīem:equi
tas diuina iudicabit. Subſequēter auteʒ:quēadmo
dum iudicet̄ exponit:dicendo: Populos in veritate
ſua:qm̄ in illa ſequeſtratione dextre partis ꝛ ſiniſtre:
duo erūt populi:quib⁹ veritatis ſue ſentētia dabit:vt
qui ei fideliter crediderūt:eius regni beatitudine ꝑ
fruant̄. Qui vͦo ꝑtinaciter mūdi vitia ſunt ſecuti:pe
nas debitas cum ſuo auctore ſuſtineant. Perquiren
dum ſane:qđ ꝛ hic Orbem terraꝝ dicat:ꝛ in ſequenti
pſalmo ponat: Illuxerūt fulgura eius orbi terre:ꝛ in
aliȷs plurimis locis ipſo ſchemate terrā ꝑhibeat eſſe
ꝯcluſaʒ. Iterūqʒ cēteſimus ſextus pſalmus quatuor
cardinibus terre ſpatia cōprehendat:dicens: A ſolis
ortu ꝛ occaſu:ab aquilone ꝛ mari. Cuius rei euiden
tiſſimum quoqʒ euangeliȷ extat exēplum:vbi dicit:
Emittet angelos ſuos cum tuba ꝛ voce magna:ꝛ cō Math. 24
gregabūt a quatuor angulis terre. Unde merito eſt i GEO
mo ꝑgrendū quēadmodū poſſit:ꝛ quadratio ꝛ cir
culus ꝯuenire:dum ſchemata ipſa (ſicut geometrici
dicunt) videant̄ eſſe diuerſa. Formā terre ideo ſcri
ptura orbem vocat:eo ꝙ reſpicientibus extremitateʒ
eius circulus ſemꝑ appareat:quē circuluʒ greci Ori
zonta vocant. Quatuor aūt cardinibus eam formari
dicit:qꝛ quatuor cardines:quatuor angulos quadra
ti ſignificant:qui intra ꝑdictum terre circuluʒ conti
net̄. Nam ſi ab orientis cardine in auſtrū ꝛ in aqui
lonem ſingulas rectas lineas ducas:ſimiliter quoqʒ
et ſi ab occidētis cardine ad ꝑdictos cardines: id eſt
auſtrū ꝛ aquilonē ſingulas rectas lineas tēdas:facis
quadratum terre intra orbem predictum. Sed quo
modo quadratus iſte demonſtrandus intra circuluʒ
ſcribi debeat: Euclides in quarto libro elementoruʒ
euidēter inſinuat. Quapropter recte ſcriptura ſācta

faciem terre ⁊ orbem vocat: ⁊ quatuor eam dicat cardinibus contineri. Concluſio.

Audiamus que nos Propheta cōmonet cātare dn̄o: afferte ad eum hoſtias vincētes. Non ſit nobis pars cū diabolo: ⁊ erit ſine dubitatione cum Chriſto. Tūc enī ſicut titulus ait: poſt captiuitatē peccatoꝝ: dn̄i domus ex nobis pōt edificari: ſi meruerimus viui lapides inueniri. Obſecremus iugiter: depcemur inceſſanter: agnoſcit humilē cum ad damnādū venerit ꝯtumacē: nec puniet peccatorem cum pbauerit iugiter cōfitentem.

Explicit expoſitio in pſalmum .95m.

Pſalmus ipſi Dauid cum terra eius reſtaurata eſt. XCVI.

Dominus regnauit exultet terra: letentur inſule multe. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iuſtitia ⁊ iudicium correctio ſedis eius. Ignis ante ipm̄ precedet:
3 ⁊ inflāmabit i circuitu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cōmota eſt terra. Montes ſicut cera fluxerunt a facie domini: a facie dn̄i omnis terra. Annūtiauerunt celi iuſtitiam eius: ⁊ viderūt omnes populi gloriam eius. Confundantur oēs qui adorant ſculptilia: ⁊ qui gloriantur in ſimulachris ſuis. Adorate eū omnes angeli eius: audiuit ⁊ letata eſt ſion. Et exultauerunt filie iude: propter iudicia tua domine. Qm̄ tu dominus altiſſim' ſuper omnē terram: nimis exaltatus es ſuper omnes deos. Qui diligitis dominū odite malū: cuſtodit dn̄s animas ſāctoꝝ ſuorū: de manu peccatoris liberauit eos. Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis corde letitia. Letamini iuſti in domino: ⁊ confitemini memorie ſanctificationis eius.

Pſalmus: ipſi ⁊ Dauid: ꝯſtat ad Chriſtum dn̄m eē referēdum. Seqtur: Cum terra eius reſtaurata eſt: id eſt cum peccatores qui ab ipſo declinauerant: errore prauitatis eius gratia ſuffragāte ad ipm̄ defecata mētis ſinceritate redierūt. Sicut factū eſt in iudeis: qui poſt illam impietatē crucifixionis: ꝯuerſionis ſunt gratiā ꝯſecuti. Poteſt ⁊ aliter accipi: vt terra reſtaurata: reſurrectionis eius videaꝉ īdicare myſteria. Mortuum eſt quippe corpus ipſius lege cōmuni: ſed reſtauratum eſt in glorie munere ſingulari. Quapropter meminerimus hunc pſalmum quartum eſſe de primo eius aduentu: per quem mundus noſcitur eſſe liberatus. Diuiſio.

In p̄mo mēbro pſalmi Propheta poſt reſurrectionē dn̄i virtutes eius diuerſa p̄dicatione deſcribens: idoloꝝ cultores digna increpatione redarguit. Secūdo: ad dn̄m verba ꝯuertit: gaudens eccleſiā catholicā auctori ſuo recte crediδiſſe. Cōmonet etiā fideles vt letenꝉ in dn̄o: qꝛ ꝯſueuit eos eripere qui videntur crudeliū inſecutionib' ſubiaceꝉ. Expoſitio.

Dominus regnauit exultet terra: letentur inſule multe. Vidēs Propheta mundū execrāda hoſtiū ſupſtitione ꝯfuſum: laudes dn̄i mirabili varietate deſcribit: vt infideles agnoſcētes verū deū: vlterius ſpem in rebus vaniſſimis nō haberēt: factūqꝫ eſt initium qđ ⁊ breuiter cuncta ꝯcluderet: ⁊ deliramenta oīa ſubmoueret. Dn̄s regnauit. Quis ergo alter colēdus eſt: niſi ille qui ſolus cognoſciꝉ imperare: Sequitur: Exultet terra. Quid iam remaneat idolis ſi vniuerſa terra nomē venereꝉ auctoris: Terra eniꝫ ſenſibilis lapidē non debet adorare brutiſſimū: qꝛ ipſe ſibi negat affectū qui ab inſenſatis petit auxilium. Unus tn̄ lapis eſt angularis qui ſpiritualiter coli debeat ⁊ timeri. Adiecit: Letenꝉ īſule multe. Regnante itaqꝫ dn̄o: per totū mūdum diſpoſite letenꝉ eccleſie: que merito inſulis cōparanꝉ: qꝛ mūdi fluctibus ambite circūlatrantium pſecutionū numeroſitate tunduntꝉ. Sed ſicut iſte ſeuiētibus fluctibus neſciūt ledi: ita nec ſancte eccleſie pturbationib' aduerſariorum pbanꝉ iminui: quin potius illos ſuis cautib' frāgunt: qui in eas vndoſis culminib' irruerūt. Et vide qꝛ dicit: Multe: nō oēs: pp̄ter hereticas prauitates: qui erroribus ſuis eccleſiaꝝ nomen imponūt. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iuſtitia ⁊ iudicium correctio ſedis eius. In hoc verſu q̄lis ſit dn̄s ipꝭ religioſiſqꝫ narraꝉ. Nubiloſus ⁊ caliginoſus cerniꝉ indeuotis: dum cordi tenebroſo nulla claritate reſplēdet: ſicut lippis oculis ſol vmbroſus aſpiciꝉ: qꝛ nebulas illas non habet origo luminis: ſed debilitas ꝯtracta carnalis: ſicut ipſe dicit in euāgelio: Ego in hunc mūdum veni: vt qui nō vident videāt: ⁊ qui vident ceci fiant. Contra ſubſeqtur: Iuſtitia ⁊ iudiciū. Hoc illis videꝉ dn̄s: qui ſūt puro corde mūdiſſimi. Quos bene correctionē vocauit: qꝛ errore prauitatis exuti: ſedes ſunt dn̄i Saluatoris. Quos ille ſua maieſtate iam poſſidet: ſicut legiꝉ: Sedes ſapiētie aīa iuſti. Ordo aūt verboꝝ talis eſt: Sedis eius correctio: reuera qꝛ tortis mētibus nō poteſt inſidē iuſtitia. Et nota ꝙ per iſtum ⁊ quatuor verſus alios qui ſequunꝉ aduētus dn̄i p̄mus varijs alluſionibus indicaꝉ. Que figura diciꝉ Characteriſmos: que latine informatio vel deſcriptio nūcupaꝉ. Ignis ante ipm̄ †precibit: ⁊ inflāmabit in circuitu inimicos eius. Ante aduentum dn̄i ignis p̄ceſſit: quādo p̄dicatione pp̄hetaꝝ in fidelium corda fremuerūt: vt iracūdie ardore ſuccēſi de p̄dicantiū nece tractarent. Ipſe ergo ignis qui ante ipſum preibit: ſed ſuos potius ꝯſumpſit auctores: ſicut Iſaias pp̄heta dicit: Et nunc ignis aduerſarios ꝯſumet. Seqtur: Et iflāmabit in circuitu inimicos eius. Inflāmauit (ſicut dixim') ad idignationē ptinet: ⁊ ſubitum animi calorē: quem illo tēpore ſancte eccleſie patiebantur inimici. In circuitu: vndiqꝫ debemus aduertē: qꝛ dum pauci eſſent p̄dicatores: aduerſarioꝝ erat circūdans ⁊ innumerabilis multitudo. †Illuxerūt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cōmota eſt terra. Pulcherrima nimis facta eſt aptaqꝫ cōparatio. Nam ſicut cōmote nubes atqꝫ colliſe: ſicut phyſici dicūt: fulgura iaculanꝉ: ita pp̄hetaꝝ verba veritatis indicia lampauerūt. Deniqꝫ eos in ſcripturis diuinis frequēter legis nubib' cōparatos: vt eſt illud: Et nubib' mandabo ne pluant ſup eam imbrem. Intendamus etiā qđ hic iteꝝ ſchema terre: ſicut in ſuperiore pſalmo iā dictū eſt: in orbe deſcriptū eſt.

Joan. 9.

DOG

CHE

Al. precedet

Al. Illuxerunt

Iſa. 5.

GEO eſt. Ipſe eſt orbis qui appellat̃ ⁊ circulus. Circulus
DEF aũt eſt: ſicut geometrici definierũt: forma plana que
ex vna circũducta linea ꝯtinet̃. Ad quã ab vno pun
cto de his que in medio forme ꝯſtituta ſunt: oẽs de-
ducte recte linee equales ſibi inuicẽ ſunt. Qua cõple
xione recognita valde nota nobis efficit̃ forma ter-
rarum. Significat̃ etiã totus mũdus: ⁊ per directas
lineã celi: que diametros mũdi ab aſtronomicis vo-
catur: vt eſt illud: A ſolis ortu vſq; ad occaſuz lauda
DEF te nomen dñi. Linea aũt: intelligibilis eſt longitudo
ſine latitudine: a pũcto inchoans in pũctuz deſinẽs.
Pũctus võ eſt: cuius pars nihil eſt. Meminiſſe aũt
debemus ꝙ hec oĩa: ſiue pũctum: ſiue linea: ſiue cir-
culus ſiue trigonus: ſiue quadrãgulus: vel alia huiuſ
modi theoremata: quotiens ad aſpectũ veniunt: cor
poralib⁹ definitionibus ꝯcludant̃: id eſt ſenſibilib⁹:
quotiens võ ſola mẽte capiunt̃: intelligibilia tñ eſſe
non dubiũ eſt. Quoꝝ notitiã pleniorẽ in libris geo-
metrice diſcipline diligens lector inueniet. Seq̃tur:
Uidit ⁊ cõmota eſt terra. Uidit terra: illud ſignifi-
cat: q̃ñ hoĩes verbũ dñi cordis lumine cognouerũt.
Cõmota eſt: magne p̃dicationis nouitate perterrita
eſt: vt dep̃henderet ſe inſenſata idola colere: dũ ha-
beret adorabilẽ dñm ſũmuz creatorẽ. [Montes ſi-
Al. non hẽt. cut cera fluxerunt a facie dñi: a facie dñi ĩtremuit
oĩs terra.] Hic montes: ſignificat hoĩes: qui ⁊ ſeculi
huius altitudines appetũt: ⁊ iſenſata ſupſtitione du-
reſcunt. His mirabiliter cõparata eſt cera liquens:
q̃ñ tãto facilius in penitẽtiam defluũt: quãto ſe du-
ritia imobiles eẽ crediderũt. Nam cũ dicit: A facie
dñi: oſtẽdit vnde ſicut cera fluxerũt montes: qδ ⁊ in
Ps. 18. alio pſalmo legitur: Nec eſt qui ſe abſcõdat a calore
eius. Sed cũ repetit: A facie dñi tremuit oĩs terra: il
los ſignificat qui ipſius miſeratione ꝯſpecti ad ſatiſ
factionis remedia puenerũt. Quod hodieq; fieri cõ
probam⁹: cũ poteſtates ſeculi: vel pagani: vel hereti-
ci vocati damnãtes ſupſtitioſaz votũ: diuinã magis
eligũt ſubire ſeruitiũ. [Annũtiauerũt celi iuſtitiam
eius: ⁊ viderũt oẽs populi gloriaz eius.] Poſt nubes
p̃dictas: quas itelligi dixim⁹ in ꝓphetis: venit ad ce-
los quos apl'os debemus aduertẽ: quoꝝ p̃dicationi-
bus ſanctis iuſtitia dñi mũdo ſalutaris inotuit. Se-
DCG quitur: Et viderũt oẽs populi gloriaz eius. Uiderũt
hic: nõ carnalib⁹ oculis: ſed cordis lumine debemus
accipe. Gloria enĩ audiri: nõ videri ſolet. Nam ⁊ ali-
Joan. 1. bi legit̃: qδ ſic intelligẽdum eſt: Et vidimus gloriaz
eius: gloriã quaſi vnigeniti. Siue vt quidã volũt: ꝓ-
ſpicabilis dñi ſignificat̃ aduẽtus. Intueamur etiam
huius dñi: q̃z diuerſis modis p̃mus indicet̃ aduẽtus.
Dixit ignẽ: dixit fulgura: dixit montes: dixit celos: ⁊
per hec oĩa vnum votũ eſt annũtiare dñm Saluato
SCHE rem. Quod ſchema dicit̃ Enigma. i. obſcura ſenten-
tia: quãdo aliud dicit: ⁊ aliud vult itelligi. [Confun-
Al. ſculptili- dant̃ oẽs qui adorãt ĩdola: qui gloriant̃ in ſimula-
bus ⁊ chris ſuis. Adorate eum oẽs angeli eius.] Aduentu
dñi ꝓphetato: idoloꝝ cultores icrepat: qui tãta mani
feſtatione declarata: nõ erubeſcũt adhuc colere: ne-
ſcio quas ineptias. Idolũ quippe dictũ eſt: qδ ipſum
ETY ſit dolũ. i. hoĩum falſitate reptum. Simulachrũ a ſi-
ETY mulatione ſacra cõpoſitũ: qδ illis detur honor alie-
nus. Sic vtraq; fugiẽda: ipſoꝝ nominũ interp̃tatio-
ne declarant̃. Et q̃ñ ſpiritus ĩmũdi ſe cupiũt adora
ri: dum falſos ſibi honores vẽdicant: quos eoꝝ iniq-
tas non meret̃ accipe. Uide qd ſeq̃tur: Adorate euz
oẽs angeli eius. Bonus enim angelus adorat dñm:

q: recto corde ſuum cognoſcit auctorẽ: nec ſe ab ho-
minibus adorari ꝑmittit: ſicut in Apocalypſi ange- Apoc. 19.
lus Joãni ꝓcidenti ad pedes ſuos dicit: Uide ne fe-
ceris: conſeruus enĩz tuus ſum ⁊ fratrũ tuoꝝ. Mali
eniz p̃cipiunt ſe adorari: ſicut in euãgelio Sathanas
dixit dño Chriſto: cũ euz aſſumpſiſſet in mõtẽ: ⁊ oſtẽ
diſſet regna mũdi: Hec oĩa tibi dabo: ſi ꝓcidẽs ado- Matth. 4.
raueris me. [Audiuit ⁊ letata eſt ſion. Et exultaue-
runt filie iude: ꝓpter iudicia tua dñe.] Uenit ad ſecũ
dum mẽbrum: in quo ꝯuerſus ad dñm ꝓpheta letus
exultat: q: ſion. i. eccleſia catholica: iudicia dñi puro
corde pcepit. Naz verbũ qui crediturus audit ſe au-
diſſe letat̃: qui võ ſubdola mẽte pceperit ꝯtriſtatus
abſcedit: q: ꝯtra volũtatẽ ſuam qδ non eſſet creditu
rus audiuit. Sion: ſicut ſepe diximus: mons eſt Hie- INTER
roſolymis ꝯſtitutus: cuius interp̃tatio ſignificat ſpe-
culationẽ. Que hñ ſancte datur eccleſie: q̃ñ in ꝯtem
platiua virtute p̃ſentem dñm ſemꝑ aſpectat. Seq̃
tur: Et exultauerũt filie iude. Filie iude: ſignificant
religioſas mẽtes ꝓbataſq; ꝑſonas. Que ideo filie iu
de dicunt̃: q̃ñ Chriſto credẽ maluerũt: qui ex origi-
ne Jude deſcẽdiſſe mõſtrat̃: vnde dicti ſunt ⁊ iudei.
Et quare letata ſit ſion: ꝯſequẽter exponit̃. Propter
iudicia tua dñe: id eſt q: triſtitiam ſeruoꝝ tuoꝝ con
uertis in gaudiũ: ⁊ ſupbum diabolũ humiliaris vir
tute ꝓſternis. [Q̃ñ tu ĩes dñs altiſſimus ſuꝑ omnẽ Al. non hẽt.
terrã: nimis exaltatus es ſuꝑ oẽs deos.] Supra oẽm
terram: hic bene itelligimus peccatores. Supra oẽs
deos: iuſtos hoĩes cõpetẽter aduertimus: quos deos
recte frequẽti expoſitione ꝓbatuz eſt. Siue q̃ñ per
hec duo ſignificat eum: ⁊ terrenis creaturis ⁊ celeſti-
bus imꝑare: ſicut ⁊ alius pſalmus dicit: Q̃ñ oĩa ſer- Ps. 118.
uiunt tibi. [Qui diligitis dñm odite malũ: cuſtodit
dñs aĩas ĩſanctoꝝ ſuoꝝ: de manu ĩpeccatoꝝ libera- Al. ſeruoꝝ.
uit eos.] Uidetur ⁊ hic categoricus ſyllogiſmus ita Al. pctõris
poſſe formari. Sancti diligũt dñm: q̃ñ cuſtodit dñs SYL
aĩas eoꝝ ⁊ de manu peccatoꝝ eripit eos. Oẽs qui di-
ligũt dñm: q̃ñ cuſtodit dñs animas eoꝝ ⁊ de manu
peccatoꝝ eripit eos: odiunt malũ. Sancti igit̃ odiũt
maluz. Nũc pſalmi verba tractemus. Hic bonos al-
loquit̃ ⁊ fideles: vt a diaboli malitia ſegregent̃. Ipſe
enim iure dicit̃ malus: per quẽ venit omne peccatũ.
Quid eſt ergo dñm diligẽ? Odiſſe diabolum. Quia
ſicut ſcriptum eſt: Nemo poteſt duob⁹ dñis ſeruire. Matth. 6.
Que figura dicit̃ Pariſon: id eſt equatio ſentẽtie: cõ SCHE
ſtans diſſimilib⁹ mẽbris. Et ne quis diabolũ timuiſ-
ſet offendere: ſeq̃tur: Cuſtodit dñs animas ſanctoruz
ſuoꝝ: de manu peccatoꝝ liberauit eos. Iaz nemo du
bitet odiſſe malũ: quãdo dñs animas cognoſcit̃ cu-
ſtodire ſanctoꝝ. Sed vide q: dicit: Animas: ne te te-
neres ad corpora que paſſim tradit ad penas: vt mar
tyribus reddat coronas. Liberat enim de manu pec-
catoꝝ aĩas: quãdo eas non ſinit aliqua prauitate ſub-
uerti: ſed ita illeſas eripit: quẽadmodum ſibi hñpla-
citas eſſe cognoſcit. [Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis cor-
de letitia.] Juſto dicit ortam lucẽ: id eſt veriſſimam
fidẽ: vt illuminatus talia credat: que eum ad celoruz
regna ꝑducant. Eſt quidez ⁊ ſanctoꝝ lux iſta cõmu-
nis: quã indiſcrete vident ⁊ hoĩes ⁊ iumẽta. Sed il-
la lux eoꝝ propria dicit̃: que Chriſto ſole preſtat̃: de
qua dicturi ſunt impij: Errauimus a via veritatis: ⁊ Sap. 5.
iuſtitie lumẽ non luxit nobis: ⁊ ſol non eſt ortus no-
bis. Rectis võ corde oritur ſine dubitatione letitia:
quãdo deo p̃ſtante talia gerunt: que ſibi ꝓfutura co-
gnoſcunt. Sic ⁊ in iſto loco indicatum eſt: q: mundi

amatores nec firma letitia: nec vero lumine pfruuntur. [Letamini iuſti in dño: ⁊ cõfitemini memorie
Al. ſanctificationis. ſanctitatis eius.] Cum ſupius dixerit que bona iuſti dño pſtante ſuſcipiant: nunc iteꝝ ipſos cõmonet: vt in dño letari debeant: non in humano deſiderio: aut in huius ſeculi ruinoſa iactantia: ſicut ait Iſaias
Iſa. 48. ppheta: Non eſt gaudẽ impijs dicit dñs. Cõfitentur aũt iuſti memorie ſcitatis ei⁹: quãdo in illo regno ppetuo fuerint collocati: recordãtes de quãta clade huius ſeculi dño ſint miſerãte ſubtracti. Concluſio.

Conſideremus hunc pſalmum: q̃ ſalubri nos inſtitutione cõponat. Ab idoloꝝ culturis phibet: vñ eternã mortẽ potuiſſemus incurrẽ. Laudes dñi cõpetẽter inſinuat: vnde vita nr̃a ſine dubitatione ſuccedat. Docet afflictiones nõ paueſcẽ: nec mala hui⁹ ſeculi formidare. Oia eni piculoſa: oia mortifera magno cõpẽdio poſſum⁹ euadẽ: ſi ſalutis nr̃e diligam⁹ auctorẽ: ſicut dicẽ Aplſ:
2. Corint. 4. In oib⁹ tribulationẽ patimur: ſed non anguſtiamur: deficim⁹ ſed nõ pimus: ſemp mortificationẽ Ieſu in corpe nr̃o circũferẽtes: vt ⁊ vita Ieſu manifeſtẽ in carne nr̃a mortali: ⁊ cetera que doctor egregi⁹ ad inſtruendũ humanũ genus ſalutariter noſcit elocut⁹.

Explicit expoſitio in pſalmum. 96m.

Pſalmus ipſi Dauid. XCVII.

Cantate dño canticũ nouum: q2 mirabilia fecit. Saluauit ſibi dextera eius: ⁊ bracchium ſanctum eius. Notũ fecit dñs ſalutare ſuum: in ↄſpectu gẽtium reuelauit iuſtitiam ſuam. Recordat⁹ eſt miſericordie ſue: ⁊ veritatis ſue domui iſrael. Viderũt oẽs termini terre: ſalutare dei nr̃i. Iubilate dño ois terra: cantate ⁊ exultate ⁊ pſallite. Pſallite dño in cithara: in cithara ⁊ voce pſalmi: in tubis ductilibus ⁊ voce tube cornee. Iubilate in cõſpectu regis dñi: ⁊ moueaẽ mare ⁊ plenitudo ei⁹: orbis terraꝝ ⁊ qui habitãt in eo. Flumina plaudẽt manu: ſiml' mõtes exultabũt a ↄſpectu dñi: qm̃ venit iudicare terrã. Iudicabit orbẽ terraꝝ i iuſtitia: ⁊ pplos i equitate.

Simplices iſti tituli: planiſſima nobis verboꝝ poſitione ſubridẽt. Referunẽ eniz ad dñm Saluatorẽ: de cuius icarnationis gloria ⁊ ſecũdo aduentu pſalm⁹ iſte dicturus eſt: qui tãta varietatis grã deſcribuntur: vt lz ſint ſepius predicti: noui ⁊ ſemper ⁊ mirabiles humanis ſenſib⁹ eluceſcãt. Hunc enim de his rebus tertium eſſe nõ dubium eſt. Sed iſti qui vtrũqz aduẽtum dñi ſub vna relatione cõplexi ſunt: magna nobis ſacramẽta declarãt. In vno qppe cõmonẽt: vt miſericordẽ dñm querẽ debeam⁹: in altero vt futuꝝ iudicẽ formidem⁹. Sic iſta ſalutaris pcioſaqz ↄnunctio: ⁊ ſpei nobis cauſas tribuit ⁊ timoris. Diuiſio.

Per totum pſalmũ Propheta loquiẽ. In pma parte cõmonet: vt populus chriſtianus cantici noui exultatione leteẽ: quando mirabilis eſt Chriſti dñi conceſſus aduẽtus. Secũda parte: diuerſis modis vbe rius dicit eſſe letandum: quia expectatuꝝ iuſtis eius noſcitur prouenire iudicium: in quo ſunt miſericordia dñi pmia digna ſumpturi. Expoſitio.

Cantate dño canticũ nouum.] Propheta fideles admonet chriſtianos: vt noue regenerationis ſacramẽta ſumẽtes: nouum canticũ de dñi icarnatione cõcelebrent. Nouus eni homo cantare debet canticũ nouum: nõ ille vetuſtus qui necduꝝ Ade peccata deponẽs: in puaricatione veteris hoĩs pſeuerat. Nouũ vtiqz: q2 nunq̃ aliqd ſimile mũdus audiuit. Nouũ qð nulla vetuſtate ſordeſcit: ſed ſemp in ſue dignitatis gratia pſeuerat. Sed vnde veniat iſtud cãticum nouum: ſubter aperiẽ. [Quia mirabilia fecit dñs. Al. non hʒ.
Saluauit eũ dextera eius: ⁊ bracchiũ ſanctũ eius.] Al. ſibi.
Cauſa redditẽ cantici noui: q2 mirabilia fecit dñs. ſ. quãdo cecis lumẽ: claudis greſſum: ſurdis etiã donauit auditũ: ⁊ cetera huiuſcemodi que ↄtra vſum nature humane facta: euãgelioꝝ textus inſinuat. Sed iſta fecerunt ⁊ ſancti eius: Audi qð ſeqtur: vt reuera intelligas rem ſingularẽ nouo cantico fuiſſe ↄceſſuꝝ. Saluauit euꝝ dicit: id eſt Chriſtũ dñm: dum mundi iſtius peccata neſciuit: dum triduana velocitate ſurrexit a mortuis. Sed qui eũ ſaluauit: ſubſequiẽ: Dextera eius: id eſt oipotẽs verbũ: non q2 alter eſt Chriſtus: ⁊ alter oipotens verbũ: qð ſibi Neſtoriana confingit inſania: ſed hoc vult itelligi: vt ipſum ſaluaſſe cognoſceres: qui dixit: Poteſtatẽ habeo ponẽdi aiaꝝ Joan. 10.
meã: ⁊ poteſtatẽ habeo iterũ ſumẽdi eam. Bracchiũ vo qð addidit: ſic ⁊ Iſaias propheta de filio dicit: Et
bracchium dñi cui reuelatum eſt? Dextera ptinet ad Iſa. 53.
opationes mirabiles: bracchium ad fortitudinẽ ſingularem. [Notum fecit dñs ſalutare ſuũ: ante conſpectum gẽtium reuelauit iuſtitiam ſuã.] Al. in
Notuꝝ fecit dñs ſalutare ſuũ: id eſt dñm Saluatorẽ. Ipſe eſt eniꝝ ſalutaris quẽ Symeon ſuſcipiẽs in manib⁹ ſuis:
dixit in tẽplo: Nunc dimittis dñe ſeruum tuũ in pace: qm̃ viderũt oculi mei ſalutare tuũ. Ad exprimen Luc. 2.
dam quoqz rei clariſſimã veritatẽ: ſeqtur: Ante conſpectũ gẽtium: ſicut ⁊ Hieremias dicit: Poſt hec in Baruch. 3.
terris viſus eſt: ⁊ cuꝝ hoibus ↄuerſatus eſt. Addidit: Reuelauit iuſtitiam ſuã: q2 prius ſub quodã velamine pdicatus fuerat per pphetas: quo ſubducto in aduẽtu eius ipſa facies veritatis apparuit. Et nota q ipſe dextera: ipſe bracchium: ipſe ſalutare: ipſe patris dicaẽ eſſe iuſtitia: vt vnã illic ſubſtãtiam: vnã intelligas eſſe potẽtiam. In qua eniꝝ parte poteſt eẽ diuiſus: qui nõ ſimilia ſed oia ipſius habere firmaẽ: Si
cut ipſe in euãgelio dicit: Oia patris mea ſunt: ⁊ oia Joan. 17.
mea pris ſunt. [Memor fuit miſericordie ſue Iacob: ⁊ veritatis ſue domui iſrael. Viderunt oẽs fines terre ſalutare dei noſtri.] Al. Recordatus eſt. Al. non hʒ. Al. termini
Memor fuit dictum eſt: q2 pmiſſa cõpleuit. Hec eſt autẽ pmiſſio quam
Iſaias pphetauit dicens: Videbit ois caro ſalutare Iſa. 52.
dei. Huic aũt pmiſſioni aptum nomẽ impoſitũ eſt: Miſericordie ſue: vt creator celi terreqz homo fieri dignareẽ: ⁊ humanuꝝ genus peccatoꝝ vinculis obligatum: aduẽtus ſui bñficio liberaret. Iacob: ſicut ſepe diximus: populũ noui teſtamẽti: non incõgrue videmur accipe: q2 ſicut Iacob fratri bñdictione anterior extitit: cum poſtea natus fuerit: ita ⁊ chriſtiana plebs priorẽ populũ ſynagoge fidei greſſib⁹ anteceſſit. Et ne intellectũ noſtrũ diuerſa nominũ diſſimilitudo ↄfundat: pſcrutemur quare additũ ſit: Et veritatis ſue domui iſrael: vt nõ ſolũ hoc datũ intelligeremus

remus pplo:qui poſt aduētū dñi dictus eſt chriſtianus:
ſed etiam illi qui eum de vgine naſciturum eſſe cre-
diderūt. Iſrael eniꝫ ſignificat ois fidelis:qui deū pu
ra mēte ꝯſpexerit. Miſericordiaꝫ poſuit in Jacob:ꝛ
veritatē in iſrael. Miſericordia qppe fuit:quādo ho
minē liberaturus aduenit. Ueritas:quando ſci facie
1. Corin. 6. ad faciē videbūt:quē hic (ſicē dicit Aplˢ) in enigma
te per ſpeculum ꝯtuent. Addidit:Uiderūt oēs fines
terre ſalutare dei noſtri. Quo dicto hereticoꝝ prauī-
tas ois excluſa eſt:qui putāt dñi Saluatoris localeꝫ
ꝯceſſam terris fuiſſe culturā. Uiderunt dicit:mente
cōſpexerunt:qꝺ per totū mūduꝫ ꝯſtat effectū. Quan
ti ſunt enim qui eū carnalibꝰ oculis in iudea gēte vi-
dere potuerūt:Sed cū hic dicat:Oēs fines terre:du
bium nō eſt ad fidem eſſe referendū:vt nobis poſſit
Al. dño. veritas ꝯſtare verboꝝ. [Jubilate deo ois terra:cā-
tate ꝛ exultate ꝛ pſallite.] Uenit ad ſecūdā partē:in
qua cōmonet diuerſis modis ac deuotis eſſe gaudē-
dum. Sed ad iudiciū dñi cōpetēter iſta referunt:in
ETY quo ꝛ pſalmus iſte noſcit terminarꝰ. Jubilate dictū
eſt:cū magna delectatione in vocis gaudiuꝫ ꝓſilire:
vt qꝺ non pōt explicare ſermo ꝯfuſe vocis:declaret
eruptio deuota gaudētis. Ois terra:vniuerſalē deſi-
gnat eccleſiā:que in aduētū dñi ſpem ſuā integra de
uotione repoſuit. Seqtur:Cantate ꝛ exultate ꝛ pſal-
lite. Uerba eniꝫ hec quāuis videant eſſe ſimilia:ali-
DCG qua tñ diſcretione ſeparant. Cantare:eſt grauiſſimi
chriſtiani oris officio laudes dño ꝓſonare. Exultare:
cum magna affectione animi vota declarere. Pſalle
re:bonis opibus dñi mādata cōplere. Quod ideo cō
monet multipliciter fieri:qꝛ diuerſa ſibi gaudēdum
SCHE. eſt varietate virtutuꝫ. Que figura dꝛ Homoptoton:
qꝛ in ſimiles ſonos exierūt verba diuerſa.i.iubilate:
cantate:exultate ꝛ pſallite. [Pſallite dño in cithara:
in cithara ꝛ voce pſalmi.] Pulcherrima ſibi copula-
tione verba iſta ſociata ſunt:vt quādam armoniaꝫ ꝛ
ipſa de ſe facē videant. Adhibent enim inſtrumēta
artis muſice ad exercēdū opus celeſte:qꝺ neceſſarie
dicit:vt illa ꝑfectio per q̄ſdā ſimilitudines indicet.
Pſallit eniꝫ dño in cithara:qui per actū carnalē mā
data diuinitatis opat:qui eſurienti paneꝫ fregit:nu-
dum veſtiuit:ꝓſtitit ſolatium deſtituto:ꝛ cetera que
poſſunt ſupnis iuſſionibꝰ applicari. Sequitur:In ci-
thara ꝛ voce pſalmi. Eadeꝫ ꝓpoſterata vba ſubiūxit:
vt qꝺ vis primo eoꝝ facias:totū tñ ad dñi grām ꝑti-
nere cognoſcas. [In tubis ductilibꝰ ꝛ voce tube cor-
nee. Jubilate in ꝯſpectu regis dñi.] Reſpiciamꝰ oīa
hec vba diuinis myſterijs eſſe pleniſſima. Duo gene
ra fuiſſe tubaꝝ ad quaſdaꝫ ſimilitudines exprimen-
das apꝺ hebreos:numeroꝝ nobis liber inſinuat. Unā
qꝺ argēto ductili formabant:hoc ad ſpiritū ſanctuꝫ
qui per ꝓphetas locutus eſt cōpetēter aptat. Argen-
teus eniꝫ a mūdicia dꝛ ꝛ candore verboꝝ:ſicut alibi
Pſa. 11. ipſe dicit:Eloquia dñi eloquia caſta:argētū igne exa
minatū ꝓbatum terre purgatū ſeptuplū. Ductilibꝰ
aūt ſignificat:qꝛ fideles diuerſis paſſionibꝰ tūſi:dño
largiēte ꝓficiunt:ꝛ tāto plus creſcūt:quāto amplius
duri mallei fuerint iteratione pcuſſi. Malleus eniꝫ
Hiere. 50. eſt diabolus:de quo ꝓpheta dicit:Cōtritus eſt mal-
leus vniuerſe terre. Uox eſt aūt tube cornee:patien-
tie ſupa tolerātia:que velut cornea ſubſtātia in viris
DOG fidelibꝰ amore dñi ꝑſeuerat. His ergo tubis pſallit
dño:qui vtriſqꝫ ꝟtutibꝰ deuotus exultat:qui ꝛ diuini
mūdo corde ꝑdicauit:ꝛ eius miſericordiā patientie
virtute ſuſtinuit. Seqtur:Jubilate in ꝯſpectu regis
dñi. Cōpleta eſt in hoc comate que in ſupiorib ꝰ par-
tibus ſuſpēſa videbat eſſe ſentētia. Hic enī dicit:vbi
ſit iubilādum:vbi cantāduꝫ:vbi exultandū:vbi pſal
lendū:vbi in pſalmo citharizādū:vbi in cithara pſal
mizandū:vbi iubilandū in tubis ductilibꝰ ꝛ corneis
ſ. in ꝯſpectu regis dñi:quādo in illa iudicatione iu-
ſti pmia pmiſſa recipient. Per has enī varietates:ſi-
gnificat diuerſis ſanctis opibꝰ:diuerſis donis in cō-
ſpectu dñi eē gaudēdum. Siue iſta ſic dicit hic eē fa
cienda:vt ſemꝑ ad euꝫ mētis dirigat intētio. [Cō- Al. moueat.
moueat mare ꝛ plenitudo eius:orbis terraꝝ ꝛ vni- Al. non hꝫ.
uerſi qui habitāt in ea.] Hic iaꝫ terror futuri iudi- Al. eo
cij ꝛ impioꝝ formido deſcribit:quādo mare illꝺ qꝺ
eſt in pectoribꝰ impioꝝ delictoꝝ ſuoꝝ recordationi-
bus cōmouet. Plenitudo aūt eiꝰ merito dicta eſt.ſ.
qꝛ multa peccata ingētes excitāt fluctꝰ:ꝛ tūc magis
pleniſſime cōmouet:quādo ſe reus nouit eē damnā-
dum. Seqtur:Orbis terraꝝ. Utriqꝫ ꝛ ipſe cōmouen
dus eſt:quādo in noua facie venire ꝑdictus eſt:ſicut
legit:Erit celū nouum ꝛ terra noua. Addidit:Et vni Iſa. 65.
uerſi qui habitāt in ea:vt reuera hoc intelligeres de
hoibꝰ dictū:de qbꝰ ſupius figuratiꝫ dixit:cōmoueat
mare. [Flumina plaudēt manibꝰ in idipm:mōtes Al. manu ſi mul.
exultabūt ante faciē dñi:qm venit iudicare terrā.] Al. a conſpectu
Frequēter diximꝰ:ſcripturas diuinas diuerſas ſimi-
litudines loqui:vt ꝛ impijs celata ſint que dicunt:ꝛ
fideles ad ea ꝑquirēda ſtudioſius lciteNt. Unā ꝛ hic
per allegorias multiplices dño dicit eē cantādū. Al- DEF
legoria eſt enī aliud dicēs aliud ſignificās. Mare ſi-
quidē ſupius peccatoribꝰ cōparauit:nūc flumina ſan
ctos viros ſignificāt:qui bonas opes celeſti vberta-
te manauerūt. In idipm.i. in dño Saluatore:cui pre
dictam opam exhibuiſſe mōſtrant. Sed reſpice:qm
hec oīa ſub alluſione ſunt. Quādo enī manus habēt
flumina:niſi fuerint ſcis hoibꝰ cōparata:De qbus di
ctū eſt. Qui credit in me flumina de vētre eiꝰ fluent Joan. 7.
aque viue. Seqtur:Montes exultabūt ante faciem
dñi. Mōtes:ꝛ in bono ꝛ in malo plerūqꝫ poni mani-
feſtū eſt. Impij enim ſupbis niſibꝰ intumeſcūt:ꝛ ad
duritiā ſaxoꝝ obſtinato corde ꝑueniunt. Manſueti
aūt mētis ſoliditate firmiſſimi ſunt:ꝛ quāuis pia hu
militate careant:ſpe future btitudinis in ſūmitates
ſolidiſſimas erigunt. Hi ſūt qui dño adueniēte gau-
debūt:qm in futuro iudicio pmiſſionis ipſius dona
recipiēt. Addidit:Qm venit iudicare terrā. Hic ter-
ram oēm peccatorē cōpetēter aduertimus:qꝛ terre-
na ſemꝑ vitia ꝯcupiſcūt. Uides totū ſenſuꝫ ad illud
iudicij tēpus eē ꝑductum:vt oīa que dicta ſunt illi i-
telligeres poſſe ꝯgruere. [Judicabit orbeꝫ terre in Al. terras
iuſtitia:ꝛ pplos in eqtate.] Hic orbis terraꝝ impijs
eſt nihilominꝰ applicādus:qui frequēter terre appel-
latione declarant. Iſti ſub iuſtitia iudicādi ſunt:qui
ꝑtinacia ſua nulla remiſſiōe liberant. Populos aūt:
ſignificat eos qui ex hebreis fideles ꝓbati ſūt:ꝛ qui
deuoti ex gētibus aduenerūt. De qbꝰ ait:Habeo aūt Joan. 10.
ꝛ alias oues que non ſunt ex hoc ouili:oportet me ꝛ
eas adducē:vt fiat vnus grex ꝛ vnꝰ paſtor. Iſti ergo
populi in eqtate iudicādi ſunt:qm ibi pmia recipiēt
qui hic ꝓpter nomē dñi grauiſſima ꝑicula ꝑtulerūt:
ſicut dicit Aplˢ:Oēs enim ſtabimus ante tribunal Roma. 14.
dei:vt recipiat vnuſquiſqꝫ ꝓpria corporis prout geſ-
ſit:ſiue bonū:ſiue malum. Iſtud tñ iudiciū vbi fiat:
euidēter expreſſuꝫ eſt. Dicit enim Johel ꝓpheta:Cō Johel 3.
gregabo oēs gētes ꝛ educam eas in cōuallem Joſa-
phat:ꝛ diſceptabo cuꝫ illis ibi pro populo meo:ꝛ pro

hereditate mea iſrael. Concluſio.

MV **Quid** eſt hoc ꝙ inſtra muſica frequenter poſita reperim⁹ in pſalmis:que nō tā videnť mulcere aurū ſenſuꝫ:ſed ꝓuocare poti⁹cordis auditū:Sꝫ qm̄ ille ſonus ⁊ modulatio tybiaꝝ a ſacris myſterijs nr̄a nihilomin⁹etate diſceſſit:reſtat vt itelligētiā huius rei ſpūalr ꝑquirere debeamus.

DEF Muſica eſt diſciplina que reꝝ ſibi ꝯgruētiū.i.ſonoꝝ differētias ⁊ cōuenientias ꝑſcrutať. Hec merito ponitur ad reꝝ ſpūaliū ſimilitudines explicādas:qm̄ ꝯcēt⁹ ei⁹ vtute incōuenientie ſbſiſtit. Nā ſiue qn̄ pſalmodiā dicim⁹:ſiue qn̄ mādatis dn̄i operā volūtarie impēdim⁹:dulciſſime armonie gr̄a tēperamur. Et ſi cās hui⁹ rei alta deliberatione ꝑpēdas:quelibet creatura rōnalis ſi auctoris ſui viuat imꝑio:ab hac ꝯueniētia non pbať excepta. Merito ergo iceſſanter ꝓcipimur dn̄o pſallē:in pſalmo citharizare:in cithara pſallē:iubilare i tubis ductilib⁹ ⁊ cornetis:vt dubiū nō ſit hec īſtrumēta dulciſona ꝓbabilium actuū nobis indicare ꝯcordiam.

Explicit expoſitio in pſalmum.97ᵐ.

Pſalmus Dauid. XCVIII.

D Ominus regnauit iraſcanť populi:q ſedes ſuꝑ cherubin moueať terra. Dn̄s in ſion magn⁹ ⁊ excelſus:ſuꝑ oēs pplos. Cōfiteanť noi tuo magno:qm̄ terribile ⁊ ſanctū eſt:⁊ honor regis iudiciū diligit. Tu paraſti directiōes:iudiciū ⁊ iuſticiaꝫ in iacob tu feciſti. Exaltate dn̄ꝫ deū nr̄m:⁊ adorate ſcabellū pedū eius:qm̄ ſcm̄ ē. Moyſes ⁊ Aaron in ſacerdotib⁹ ei⁹:⁊ ſamuel iter eos q inuocāt nomē ei⁹. In uocabāt dn̄m ⁊ ipſe exaudiebat eos:in colūna nubis loquebať ad eos. Cuſtodiebāt teſtimonia ei⁹:⁊ ꝓceptuꝫ qd̄ dedit illis. Dn̄e deus noſter tu exaudiebas eos:de⁹ tu ꝓpitius fuiſti eis:⁊ vlciſcēs in oēs adinētiones eoꝝ. Exaltate dn̄m deū noſtrū:⁊ adorate in mōte ſancto eius:qm̄ ſanctus dn̄s deus noſter.

D Ignitatē iſti⁹ noīs ſatis admirari nō poſſuꝫ:qd̄ in titulis ſemꝑ affixū aciē nr̄e mētis erigit ad dn̄m Chr̄m. Ipſi⁹ enī honor in h pſalmo potētiaqꝫ cātať. Sed quāta laus eſt ſctiſſimi viri vt per ei⁹ nomē exprimuꝫ tāte ſignificeť maieſtatis arcanū. Per Dauid enī:⁊ ꝑſonā loquētis aduertim⁹:⁊ Chr̄m manufortē deſiderabilēqꝫ ſentim⁹. Quapꝑ eximio ꝓcone recognito:magni iudicis ꝓſtolemur aduētū. Diuiſio.

I N prima ſectione:cōmonet ꝓpheta vniuerſos pplos Chriſto dn̄o ꝯfiteri:qꝛ iudiciuꝫ ⁊ iuſtitiā in Jacob feciſſe declarať. Scd̄a:cōmonet plebē vt adoret dn̄m ſaluatorē:qui Moyſi ⁊ Aarō ⁊ Samuel ꝓpiti⁹ fuiſſe dinoſcit:qꝛ ꝓcepta ei⁹ cuſtodiſſe mōſtranť. Uñ exaltāduꝫ ⁊ adorādū dicit eē dn̄m:qui fideles ſuos exaudire dignat⁹ ē. Expoſitio.

D Omin⁹ regnauit iraſcanť populi:qui ſedes ſuꝑ cherubin moueať terra. Cū dicit enim:Dn̄s regnauit:exponit qm̄ gloriā ſue reſurrectionis oſtēdit:nō vt ante creditus eſt non poſſe regnare quē iudei videbanť extinguě. Sed hic illud tēpus oſtendiť:quādo ipſe poſt reſurrectionē ſuaꝫ dixit:Data eſt mihi ois poteſtas in celo ⁊ in terra. Matth. 28. Seqtur:Iraſcanť ppli:nihil vltra nocituri. Magno enī grauitatis pōdē derideńť:quoꝝ doli atqꝫ v̄ſutie nihil penit⁹ nocuiſſe declaratur. Nā qd̄ dixit:Iraſcanť:non ꝓcepit ꝓpheta ad aliqd̄ facinus pplos cōmoueri:ſed vt ſibi poti⁹ iraſcanť qui reꝓbati ſūt feciſſe nefariā:vt cito ad ꝯuerſionis ſalutē veniāt:cū ꝓpria volūtate ſua cepint facta damnare. Cō ſi ad iraꝫ velis accipe:quedā videť vrbanitas:ſicut ⁊ in actib⁹ aplōꝝ legiť:pōtifici Paulū dixiſſe ꝑcuſſuꝫ:Feriat te de⁹ paries dealbate. Act. 23. Et paulo poſt icrepat⁹ dixit:Neſciebā fratres: ꝙ ꝓnceps ppli eēt. Scriptū eſt enim:Principē ppli tui ne maledixeris:nō qꝛ neſciebāt:ſed qꝛ ꝓncipē eū ppli ſub quadā vrbanitate denegauit. Exo. 22. Ita ⁊ hic dictū eſt:Dn̄s regnauit iraſcanť ppli.i.nihil vltra nocituri. Qd̄ nō ad exhortationē:ſed ad deriſionē videť poti⁹ ꝑtineť. Que figura di Aſtiſmos:latine vrbana dictio:venuſtatis ⁊ facetie cauſa cōpoſita. SCHE Seqtur:Qui ſedes ſuꝑ cherubin moueať terra. Tu qui ſedes:īdicatiu⁹ modus eſt ſcd̄e ꝑſone. Ad ipm̄ enīꝫ dn̄m verba ꝯuertēs:hāc ſn̄iam finit. Cherubin:hebreū nomē eſt:ſignificans plenitudinē ſciētie:vbi q̄ſi in throno ſuo dn̄m īſidere manifeſtat. INTER Nā ⁊ hoīes inſidet:qui ꝓleniſſima fide atqꝫ opeꝝ ꝓbitate cōplenť. Adiunxit:Moueať terra. Siue illud ſignificat qd̄ ſupi⁹ dixit:Iraſcanť ppli:Siue magis ad ꝯuerſioneꝫ peccatores poſtulat cōmoueri:qui ſicut iā dictū eſt:terra merito nuncupanť:qꝛ terrena vitia ꝯcupiſcunt. [Dn̄s in ſion magnus ⁊ excelſus ſuꝑ oēs pplos.] Ut deū illuꝫ quē dixit ſedere ſuꝑ cherubin:dn̄m Chr̄m euidēter aduerteres:expꝛſſit:Dn̄s i ſion magn⁹:qui in hieroſolymitanis partib⁹ homo appere dignat⁹ eſt. Et intende vba que dicit:Dn̄s magnus. Ne qs eū pro paſſionis humilitate putaret eſſe tēnibilē:addidit:Et excelſus ſuper oēs pplos:qm̄ ille quē irreligioſa mēte ꝯtempſerant:rex excelſus ſuꝑ oēs pplos eminebat. Sion aūt interpretať ſpeculatio:qd̄ eſt eccleſia:in qua dn̄s ſpiritualiter incē reuerēda ſemꝑ ꝯtēplatione mōſtrať. INTER [Confiteanť nomini tuo magno ⁊ terribile:qꝛ ſanctum eſt.] Al. pſalteri hic eſt. Poſt apparitionē carnis:que facta eſt in ſion ꝯfitēduꝫ dicit pplis dn̄o Saluatori:de qb⁹ ſuperius dictū eſt:Iraſcanť ppli. Sic enīꝫ in eccl'ia catholica quotidie fieri videmus:vt qui prius fuerūt blaſphemi:paulopoſt ſint dn̄o ꝯfitēte correcti. Magnuꝫ aūt dictū eſt nomē ei⁹:qꝛ vbiqꝫ dilatatū eſt. Terribile:qꝛ ipſe venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Sanctū:qꝛ immaculata ⁊ celeſti ꝯuerſatione ꝑmanſit:ſicut ⁊ alibi dicit de ipſo:Qm̄ magnificauit dn̄s ſctm̄ ſuū:ſicut ⁊ marie dictū eſt ab angelo:Propterea qd̄ naſceť ex te ſanctū vocabiť filius dei. Ps. 4. Luc. 1. [Et honor regis iudiciū diligit. Tu paraſti ēqtatē.] Sapius dixerat:Confiteanť ppli nomini tuo:mō quēadmodū ꝯfiteri debeāt euidēter exponit. Al. directionem. Honor enī regis eſt ꝓdicatio glorioſa:quā illi ſemꝑ offerim⁹ ꝯfitēdo. Iudiciū diligit:hoc eſt:vt deliberādo atqꝫ tractando debeam⁹ diligě creatorē. Nō enī ille aut labili volūtate:aut caduca mēte colēdus eſt:ſꝫ fixa ꝑpetuabili deliberatione ſn̄ie:ſic ſolet ſemꝑ puris cordib⁹ appere. Seqtur:Tu paſti eqtatē:vt agnoſcerēt hoies ab ipſo hoc mun⁹ attributū:quo poſſint hāc itelligě vel facere ꝯſtāter equitatē. Deniqꝫ ſenſum iſtū euidēti⁹ ſequēs verſus oſtēdit. Siue vt qbuſdam placet:honor regis eſt

eſt damnatio iuſta nocētiū:qꝛ iniq̄tate punita:glo-
ria regis ſemꝑ auget.| Iudiciū ⁊ iuſtitiā in iacob tu
fecisti.| Iudiciū fecit in populo fideli qñ ei donauit
bonū maluq̄ȝ diſcernere. Iuſtitia vo:cū relictis ido-
lis:creatori ſuo meruit humili deuotione ſuire. In
iacob aūt:in vnoquoq̄ȝ fidele dicit:qꝛ nole iſtius cō-
memoratione populus deuot⁹oſtēdit. Tu feciſti:qꝛ
nemo eſt ali⁹ꝑter ipſum qui iſtituit ⁊ firmauit eccle
1. Cor. 3. ſiaȝ:ſicut dicit Apl's:Fūdamētū eni aliud nemo pōt
ponere:ꝑter id qđ poſituȝ eſt:qđ eſt Chriſtus Ieſus.
| Exaltate dñm deū noſtrū:⁊ adorate ſcabellum pe-
dum eius:qm̄ ſanctū eſt.| Uenit ad ſcdam ſectioneȝ
ꝓpheta:i qua pplos deuotos cōmonet:vt nomē dñi
magnificare nō deſināt:q̄tenus illū ꝑdicādo:ipſi po
tius exaltari poſſe videant. Ceteꝝ ille humanis viri
bus (ſicut ſepe dictū eſt) nō idiget adiuuari:qui eſt
ſūma vtus ⁊ toti⁹maieſtatis adorāda ꝑfectio. Seq-
tur:Et adorate ſcabellū pedū ei⁹qm̄ ſanctū eſt. Qm̄
beat⁹ Auguſtinus diligētiſſimus exq̄ſitor:corpus dñi
qđ de Maria vgine ſumpſit:ſcabellū diuinitatis ei⁹
aſſeruit debere ſentiri:pp naturā humanitatis quaȝ
eſt dignat⁹aſſumere. Illi eni vtuti eſſe ſubiectū atq̄ȝ
vnitū:oib⁹creaturis ꝯſtat excelſius:ſicut dicit Apl's:
1. Cor. 1. Qđ infirmū eſt dei fortius eſt hoibus. Et alibi de eo
dem mediatore dei ⁊ hoium:hoie Chriſto ieſu Apl's
Phil. 2. dicit:Propter qđ deus exaltauit illum:⁊ donauit illi
nomē:qđ eſt ſuꝑ omne nomē; vt in noie Ieſu omne
genu flectat:celeſtiū:terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Nūc di-
cendū nobis eſt qđ in iſto verſu pedes eius ſignifica
re videant:ſcilȝ ſtabilitatē diuinitatis:que ſemꝑ in
nature ſue oīpotēti gloria tanq̄ pedū idefecta ſtabi-
litas ꝑſeuerat. Diuinis:ergo vbi aſſūptū corpus:q̄uis
glorioſuȝ:q̄uis magnū:q̄uis adorabile:tñ pp humi-
litatē humanitatis:ſcabellū pedū cōpetēter accipi-
Iſa. 66. mus. Nā cū ipſe dicat:Celū mihi ſedes eſt:terra aūt
ſcabellū pedū meoꝝ:corpus terrenū qđ de Maria
vgine ſumpſit:hīi vt opinor eadē ſilitudine ſcabellū
pedū eius ꝓbatur intelligi. Et nota qꝛ nō dixit:Qm̄
ſanct⁹eſt:ſed qm̄ ſāctū eſt:ſcilȝ vt corp⁹s deitate mē-
tis cōtēplatione diſcerneres:ſed ad vnā ꝑſonā refer
Ioh. 1. res.i.ad vbū qđ caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis.
Pedes etiā diuinitatis per Tropologiā dici:ſicut ⁊
ſcabellū dictū eſt:etiā ſic forſitan debem⁹ accipe:vt
extrema tēporis deſignet:qñ dñs incarnari dignat⁹
1. Ioh. 2. eſt. Unñ ⁊ Ioānes euāgeliſta dicit:Filioli nouiſſima
Gal. 4. hora eſt. Paulus quoq̄ȝ apl's dicit:Cū veniſſet pleni-
tudo tēpoꝝ:miſit deus filiū ſuū factū ex muliere:fa-
ctum ſub lege.| Moyſes ⁊ Aaron in ſacerdotib⁹ei⁹:
⁊ ſamuel inter eos qui inuocāt nomē eius. Inuoca-
bant dñm ⁊ ipſe exaudiebat eos.| Iō priſce auctori-
tatis magnos viros poſuit:eiſq̄ȝ gratiam dñi aſſerit
fuiſſe ꝯceſſam:vt ad ſimilē deuotionē fideles popu-
DOG los icitaret. Et nota qꝛ hic Moyſen ſacerdotē dicit:
dū ſic in heptateucho nō legat:Qui ⁊ ſi hoſtias non
offerebat ſicut Aaron frater ipſi⁹:vota tñ populoꝝ
corā deo ſemꝑ exhibuit:qđ ſacerdotis officiū eē mō
ſtratur. Quapꝑ merito ⁊ hic ſacerdos dicit:qui ma-
gnis ꝑcibus iraſcēte dño pro populo ſupplicauit. Sa
muel aūt in tēplo dñi predicabili ſanctitate ꝯuerſa-
tus eſt:qui Dauid vnxit in regē. Sed qm̄ ſacerdotio
nō accepit officiū:qꝛ erat de tribu effraim: vñ ſacer-
dotes fieri nō licebat:addidit de ipſo:Inter eos qui
inuocāt nomē ei⁹:qꝛ nolatim ꝑcurrere nō poterat:qs
multitudo infinita dilatabat. Adiecit:Inuocabant
dñm ⁊ ipſe exaudiebat eos. Quātū valeat ſinceritas
oꝛonis:in breuitate declaratū eſt:qꝛ fideliter ſuppli-
cātes efficaciter audiebat.| In colūna nubis loque-
bat ad eos. | Quia cuſtodiebāt teſtimonia ei⁹:⁊ ꝑ- Al. nō hēt Al. ꝑceptū quod
cepta ei⁹que dedit illis.| Nō vacat qđ dictuȝ eſt:In
colūna nubis:qꝛ ſemꝑ res iſta in edificatione dom⁹
pro fortitudine ponit ⁊ decore. In hac ergo ſpecie lo
quebat illis dñs:que vētură fabricā eccleſie nūtia-
bat. Sed qꝛ illis tūc per nubē vba fecit:nobis per ſā
ctū ſcabellū ſuū.i.per icarnationē ⁊ loq̄ euidētius ⁊
apparere dignat⁹eſt. Scabellū oibus tēplis excelſi⁹:
oibus ſpūalib⁹ creaturis multo ꝑſtātius:ſicut dicit
Apl's:Cui aūt angelorum dixit:ſede a dextris meis: Heb. 1.
Sed qđ mirꝝ ſi ille ſcabellū dicit qui ſe vermi:ſcara
beo:herbe fullonū:⁊ angulari lapidi cōparauit: Nō
vtilitatis intuitu:ſed humilitatis affectu:quā ſumen-
do tātū fecit excelſaȝ:quātū ꝑns fuit in hoc mundo
paruiſſima. Seqtur:Quia cuſtodiebant teſtimonia
ei⁹:⁊ ꝑcepta ei⁹que dedit illis. Reddit cauſas quare
eos exaudire dignaret dñs:qꝛ ipſe illuȝ vere diligit
qui ei⁹mādata cuſtodit:ſicut ipſe diſcipulis dicit:Si Ioh. 14.
me diligitis mādata mea ſuate. Teſtimoniū:eſt per DEF
ſigna aliq̄ ꝑcedētis rei poſita ſignificatio:ſicut in he
ptateucho dic:Hoc erit vobis in teſtimoniū. Prece-
pta eni ꝑtinēt ad legē:quā per Moyſen viſi ſunt ac-
cepiſſe. Unñ oſtēdit efficaciſſime placere deo:qñ a no
bis ei⁹cōplet imperiū.| Dñe de⁹noſter tu exaudie-
bas eos:de⁹tu ꝓpitius fuiſti illis:⁊ vindicās in oia Al. eis ⁊ vīd ſcēs in oēs adinētiões
ſtudia eoꝝ.| Dicēdo:Tu exaudiebas:⁊ tu illis ꝓpi-
tius fuiſti:oſtēdit qđē deſideria ſanctoꝝ in bonis pe
titionib⁹ fuiſſe cōpleta:eoſq̄ȝ bñficia ſuſcepiſſe que
videbant neceſſario poſtulari. Sed addidit:Et vin-
dicās in oia ſtudia eoꝝ. Hoc propterea poſitū eſt:ne
ſemꝑ nos quererem⁹audiri:qñ vtrūq̄ȝ in ipſis vide-
tur ipletū. Cognoſcim⁹enim eos:⁊ iterdū exauditos
fuiſſe cū peterēt ꝓſpera:⁊ iteruȝ in ſtudia eoꝝ vindi-
catū:ne humana illis elatio ſurripe potuiſſet. Nā q̄-
uis aliq̄ fideles ſint:⁊ magna deuotione venerandi:
opȝ in eos pro tpe vidicari: ne cor eoꝝ ad ſupbiā vi-
deat poſſe deduci:ſic ⁊ Apl's dicit:Et ne magnitudo 2. Cor. 12.
reuelationū extollat me:dat⁹ eſt mihi ſtimulus car-
nis mee:angelus ſathane qui me colaphiȝet: ꝓpter
quod ter dñm rogaui vt diſcederet a me:⁊ dixit mi-
hi:ſufficit tibi grā mea:nā vtus in ifirmitate ꝑficit.
Quapropter audiuim⁹exauditos:⁊ in eis itelligam⁹
etiā vindicatū:vt cognoſcamus miſericordeȝ Chri-
ſtum vtrūq̄ȝ feciſſe ꝓpitiū.| Exaltate dñm deū no-
ſtrum ⁊ adorate in mōte ſancto eius:qm̄ ſanctus eſt
dñs deus noſter.| Et ſuperius quidē pars vſus iſtius
legit vbi facta diuiſio eſt:ſed ibi ſubiunctum eſt:Et
adorate ſcabellū pedū eius:hic aūt non mōtē:ſed in
monte ſancto dñm ꝑcipit adorari:qđ ad mōtē ſion:
qui eſt ecclia referri poſſe nō dubiū eſt:que eſt mon
tiuȝ mons:⁊ ſancta ſanctoꝝ:cuius ipſe habitator eſt
Chriſtus. Sic vtrunq̄ȝ in ſancta eccleſia dicit eſſe fa
ciendū. Notandum eſt autē:ꝙ ſanctum dñm in ſan
cto monte precepit adorādū:qm̄ ſicut laus eius non
cōuenit ori praui:ita nec eius culture loci poteſt con
gruere turpitudo.

Concluſio.

Conſideremus faciem huius pſalmi:qua ſi duobus luminib⁹ſplen-
dere pulcherrimis. Incredulos terret:vt ad ſuppli-
cationē deuotiſſimā ꝑducant:fidelib⁹Chriſtū dñm
adorare precipit:qꝛ ipſe nouit exaudire quos diligit.
Beata plebs que de tali gaudet imꝑio. Uitale quip
pe deſideriū eſt:agnoſcere ⁊ amare creatorem. Qua-

propter exultationē nobis moueat audit⁹ dn̄s Chri-ſtus. Fidelis ſerui eſt diligere dn̄antē. Nā qui nō ha bet cariſſimū gubernatorē ſuū: ipſe ſe profitetꝰ hor-rendū. Natura quippe rerū eſt: vt ab eo te diligi poſſe nullatenus arbitreris: quem cara mente nō appetis. Diligamus igitur vt amemur: queramus vt inueniamus: pulſemus vt ad eum accedere valeamus. Contra omnes amentias eſt eū tepide querere: quē tibi cognoſcis eterna beneficia poſſe preſtare.

Explicit expoſitio in pſalmum. 98ᵐ.

Pſalmus in confeſſione. XCIX.

Iubilate deo oīs terra: ſeruite domino in letitia. Introite in cōſpectu eius: in exultatione. Scitote qm̄ dn̄s ipſe eſt deus: ipſe fecit nos ꝛ nō ipſi nos. Populus eius ꝛ oues paſcue eius introite portas eius in cōfeſſione atria eius in hymnis ꝯfitemini illi. Laudate nomē eius quoniam ſuauis eſt dominus: in eternū miſericordia eius ꝛ vſq; in generationē ꝛ generationem veritas eius.

Um frequēter in pſalmis poſita ſit pro rerū opportunitate ꝯfeſſio: hic tm̄ in titulo ſingulariter ꝓbatꝰ aſcripta: reuera qꝛ tot⁹ hic pſalm⁹ ad vtraſq; ptinet ꝯfeſſiones. Una eſt: qn̄ peccata nr̄a depromentes culpabiles nos reoſq; ꝓfitemur: ꝛ miſericordiā dn̄i ꝯcedēdā nobis pijs fletibus exoram⁹. Altera: cū ſiue nobis bn̄ficia collata laudamus: ſiue alijs pſtita cum magna exultatione veneramur. Cōfeſſio enim
ETY quaſi cōfactio dicitur: ſiue penitētia: ſiue laus multorum ore celebrata: que ideo ſic dicitur: vt ad plurimos pertinere monſtretur. Diuiſio.

In p̄ma parte pſalmi ꝓpheta cōmonet vniuerſitatem: vt dn̄m debeat ſub magna iocūditate laudare: qꝛ tanti dn̄i triſte nō decet eſſe ſeruitiū. Et ne ſemper hoc genere ꝯfeſſionis vtēdum crederet chriſtianus. Scd̄a pte dicit: vt malorū nr̄oꝝ delicta penitētes: indulgētie ipſi⁹ portas itrare mereamur: qꝛ miſericordia eius ꝑmanet in eternū. Expoſitio.

Iubilate deo oīs terra.] Sollicitus ꝓpheta de populo fideli: ne ſe putaret ſub anxietate triſtitie Chriſto dn̄o ſeruituꝝ: primū a iubilatione cepit: qꝛ ipſa eſt iuſti ꝑfecta deuotio: dn̄o ſub mētis iocunditate
1. Theſſal. 5. famulari: ſicut ꝛ Aplus monet: Semꝑ gaudete: ſine intermiſſione orate: in oīb⁹ gratias agite. Et ne qs ſe minime crederet euocatū: addidit: Oīs terra: vt ipſe inter hoīes nō videatꝰ exiſtere: qui hāc vocem detre
DEF ctat audire. Iubilatio eſt eni: ſicut ſepe diximus: magne mētis gaudio cōmoueri: nō tm̄ in articulata verba ꝓrūpere. Nā qđ dixit: Iubilate. Et ſubiūxit: Oīs terra: frequēter ꝛ per caſus noīum diſcrepantes: magnos indicat ſenſus. Nā cū Terra ſingulari numero denūtietꝰ: Iubilate dicit: qđ ad plurale numerum certū eſt ptinere: vt hāc terrā ad hoīes: non ad tellu
SCHE rē eſtimares eſſe referēdā: qđ allegorice cōſtat itelli
DEF gi. Allegoria eſt eni figura aliud dicēs: ꝛ aliud ſignificans.
Ꝟ. Introite ſignificans.] Seruite dn̄o in letitia. † Introite in ꝯſpectu eius in exultatione.] Licet ſeruitia dn̄i diuerſis videantꝰ officijs expediri: vt ſūt ordines eccliaſtici: monaſteria fidelium: heremite ſolitarij: laici deuoti: oia tm̄ ad iſta tria vba ꝓprie referuntꝰ: vt dn̄o ſub letitia ſeruiatꝰ: nō in murmuratione aut amaritudine mentis: ſicut factū eſt in deſerto: qn̄ cōtra dn̄m iudaicus ppl's murmurauit. Sꝫ iſta letitia vtiq; charitas eſt: que ſicut dicit Aplꝰ: nō inflatꝰ: nō agit ꝑperā: non eſt 1. Cor. 13.
ambitioſa: ꝛ reliqua: que hāc vtutē egregiā mirabili narratione deſcribūt. Quapꝑ illi ſub letitia dn̄o ſeruiunt: qui eū ſupra cūcta diligūt: ꝛ inuicē ſe fraterna charitate reſpiciūt. O libera ſeruitus: o ſeruitiū ſupra cūctas dn̄ationes eximiū: qb⁹ talis letitia tribuit: q̄lis in regnoꝝ gloria nō habetꝰ. Sed iſtā letitiā que in hoc mūdo ꝑcipitꝰ: vide q̄le p̄miū ſubſeq̄tur. Dicit eni. Introite in ꝯſpectu ei⁹ in exultatione. Multo difficilius: multo pſtātius eſt ante tāti iudicis gaudere ꝯſpectū: vbi ſic ꝯuenire ꝯſciētia cōmonetꝰ: vt gaudia tūc ſumat humilitatis: qn̄ ſupbis oībus ꝓbatur eſſe terribilis.] Scitote qm̄ dn̄s ipſe eſt deus: ipſe fecit nos ꝛ nō ipſi nos. † Nos aūt populus eius ꝛ oues paſcue eius.] In capite v'ſus hui⁹ ꝯtra pfidiā loqtur iudeoꝝ: qui dn̄m ſaluatorē nō putādo deū: in creatorē ſuū manus inijcere preſumpſerūt. Scitote dixit: intelligite ꝙ iſte dn̄s quem dei filiū minime credidiſtis: Ipſe eſt deus qui fecit celū ꝛ terrā: qui nos quoq; ad ſuā imaginē ſimilitudinēq; plaſmauit. Et ne putarēt humanā creationē patruꝫ ſemina eſſe deputādā: adiecit: Et nō ipſi nos. Nā q̄uis natiuitati noſtre miniſteriū prebeat carnalis operatio: tm̄ ille in hunc mūdū nos probatꝰ adducere: qui cūcta facit ad exiſtentiā ꝑuenire. Sequitur: Nos autē populus ei⁹ ꝛ oues paſcue eius. Uenit ad populū fidelē per cōparationes pulcherrimas: qđ ſic oſtēdēs: Oues: qꝛ ſimplices ſunt: ꝛ ipſe earū paſtor eſt verus. Paſcua eius: id eſt: diuinarū ſcripturaꝝ copioſa ꝛ dulcis epulatio. Ipſa ſunt paſcua: qbus fidelis aīa ſaginatꝰ: ꝛ ad futu re beatitudinis amena ꝑducitur. Sic iſtis trib⁹ verſibus cōplexus eſt: quid agere: qđ credere: qđ intelligere debeat chriſtianus.] † Intrate portas eius in cōfeſſione: atria eius in hymnis † cōfeſſionū. Laudate nomen eius.] Uenit ad ſcđam partē: vt qꝛ ſuperius dixerat in dn̄i laudibus eſſe iubilādū: nūc doceret quēadmodū illi vnuſq;ſq; debeat ꝯfiteri. Porte dn̄i ſunt humilis penitētia: baptiſmū ſacrū: charitas ſancta: elemoſyne: miſericordia: ceteraq; mandata: per que ad eius poſſumus ꝑuenire cōſpectū. Hortatꝰ ergo propheta: vt per hāc humilitatis cōfeſſionē: p̄mo ianuas miſericordie dn̄i intrare debeam⁹: ne nos extra oſtia ſeuiēs lupi poſſit rapacitas inuenire. Adiecit: Atria eius in hymnis ꝯfeſſionum. Atria eius: ꝛ hic ſubaudis: intrate. Significat enim ꝓphetas: euāgeliſtas: ꝛ quicūq; dn̄o aſpirāte docuerūt. Dicta eni illoꝝ dn̄i ꝯſtat eſſe palatia: qn̄ ipſe in eis iuenitꝰ: ſi deuota mēte pergitꝰ. Sed vt hāc ꝯfeſſionē diuideret a priore: poſuit: In hymnis: qualis fuit illa dn̄i ſaluatoris: cū dixit: Confitebor tibi pater dn̄e celi ꝛ terre. Mat. 11.
Nō enim pro ſuis peccatis aliqđ cōfeſſus eſt: ſed laudes patri ſincera dilectione pſoluit. Congruus enim ordo ſeruatus eſt: qꝛ dum illa prius offertur: iſta iam ſecura ſubſequitur. Addidit: Laudate nomen eius. Ubi ponenda ſubdiſtinctio eſt: qꝛ ſequēti verſui cōſtat eſſe iungēdum.] Quoniā ſuauis eſt dn̄s in eternum miſericordia eius ꝛ vſq; in † ſeculū ſeculi veritas eius.] Ne quis ſe putaret laudando fatigari: aut

ꝯtinuo labore flacceſcere: cauſaꝫ reddidit quare pre dicanduꝫ eſt nomen eius. i. qꝛ ſuauis eſt dñs. Quo niam eniꝫ ꝓuenit in ſuauitate defectus: aut pōt ani mus expleri vbi ſemꝑ ꝓficit appetitus? Delectatio iſta neſcit habere faſtidiū: vbi ſic mens cōſolata re ficitur: vt nullatenus tamē eius deſideria deponan tur. Et ne ſuauitatē quā dixit crederes eſſe tēporalē: In eternū dicit eius miſericordiā permanere: qꝛ cū ſemel preſtiterit futura bona: ab ipſo tamē perpetue ſeruātur illeſa. Adiecit: Et vſqꝫ in ſeculū ſeculi veri tas eius. Seculū ſeculi: ⁊ iſtud ſignificat quod nunc agit: ⁊ illud qđ credimus eſſe venturuꝫ: qꝛ ⁊ hic eſt
Ps. 84. veritas dñi: ſicut legitur: Ueritas de terra orta eſt: ⁊ in illo ſeculo: vbi promiſſionū eius dona cōplentur: ⁊ ipſe cuꝫ ſanctis ſuis glorioſa perennitate regnabit.

Concluſio.

Mirabiliter hic pſalmus vtraſqꝫ nos cōfeſ ſiones edocuit: vt ⁊ alacres do mino iubilemus: ⁊ peccatoꝝ noſtrorūꝫ vulnera ſine intermiſſione plāgamus. In hoc enim mūdo: vtrun qꝫ neceſſariuꝫ eſt: vt nec in triſtitia deſperet dei ſer uus: nec iterū animus eius proſperis reddat elatus. Nā ſicut ſanitas hoīs humoꝝ pace conſiſtit: ita ꝑfe ctus eſt chriſtianus qui fuerit inter harū rerū viciſſi tudinē imobiliter tēperatus. Suſcipiamus ergo ala cri mente: que dicta ſunt. Qualis enī ſit iſta deplora tio: ex hoc dat intelligi: vt in ea precipiat dñs eſſe lau dādus: merito qꝛ inde prouectus euenit non reatus: non pena: ſed premia: non deformis ſeruitus: ſed pul chra libertas.

Explicit expoſitio in pſalmum. 99m.

Pſalmus ipſi Dauid. C.

Miſericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe: pſallam ⁊ intelligā in via immaculata qn̄ venies ad me. Perambulabā i inocētia cordis mei: in medio domus mee. Nō proponebā ante ocu los meos rem iniuſtā: faciētes preuaricatio nes odiui. Non adheſit mihi cor prauū: de clinantē a me malignū non cognoſcebā. De trahentem ſecreto proximo ſuo: hūc perſe quebar. Supbo oculo ⁊ inſatiabili corde: cum hoc nō edebam. Oculi mei ad fideles terre vt ſedeant mecū: ambulans in via ima culata hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit ſuperbiam: qui loquitur iniqua nō direxit in conſpectu oculorū meorum. In matutino interficie bam oēs peccatores terre: vt diſperderēꝫ de ciuitate dñi oēs operantes iniquitatē.

Quāuis tituli ab hyſtorijs tracti: virtutē videātur indicare pſalmoꝝ: tñ ⁊ ſimpli ces idē continere noſcuntur. Eſt ſiquideꝫ textus iſte mirabilis: ⁊ in forma ꝑfecte ſanctitatis incluſus: qui cētenarium fru ctū debeat expectare ꝑmiorū. Sed ideo vba noſcit premiſiſſe notiſſima: vt eius vtus ſimplex atqꝫ ꝑſpi cua: ſenſus luciduſſimos ac nimis honorabiles idica ret. Pſalm⁹ enī: ſanctā ſignificat oꝑationē. Ipſi Da uid vbi ponit: totū Chriſti virtutibus applicatur: vt nihil de iſto terreno rege intelligas: ſed omnia de il lo celeſti dicta cognoſcas fuiſſe. Diuiſio.

Congregatio illa ſāctoꝝ: quā per vniuer ſum munduꝫ catholica parit ⁊ multipli cat eccleſia. In ꝑma parte pſalmi cātare ſe dicit dño miſericordiā ⁊ iudiciū ꝯſor tiaqꝫ refugere peſſimoꝝ. Secūda parte fideles ſe aſſerit diligere: ⁊ cū eis gratiſſima habita tione verſari. Demones autē cuꝫ ſuis imiſſionib⁹ de ſuo corde repellere: quos nouit cū dei famulis nō ha bere vllatenus portionē: vt tali iſtitutione formati: ⁊ appetere bona ⁊ mala renuere debeam⁹. Expoſitio.

Miſericordiā ⁊ iudiciuꝫ cantabo: tibi dñe pſallā. Celeſtis in terra multitudo bea torum ꝓtulit initiū: qđ breuiter cuncta cōcluderet. Poteſtas eniꝫ dñi ſemꝑ: aut miſeretur: aut iudicat. Sed neqꝫ miſeri cordia ipſius ſine iudicio: neqꝫ iudicium ſine miſeri cordia reperit. Utraqꝫ enī ſe mutua ſocietate cōiun gunt. Nec factū eius aliqđ prouenit qđ non plenum cūctis eſſe virtutib⁹ ſentiat. Nā ſicut hic dixit: Mi ſericordiam ⁊ iudiciū: alibi dicit pro his duobus no minibus: iuſtitia ⁊ pax. Et iterū: miſericordia ⁊ veri tas: vel iuſtitia ⁊ iudiciuꝫ ꝑparatio ſedis tue: vt vbi qꝫ deū piū demonſtret ⁊ iuſtū. Qđ genus locutionis IDI
inter ꝓpria ſcripture diuine cōnumerari poſſe non dubiū eſt. Nā ⁊ in illo aduentus ſui tēpore glorioſo: ꝑmo loco miſericordiaꝫ facit: qn̄ dicit: Uenite bndi Math. 25.
cti patris mei ⁊c. ſed nō ſine eqtate: qꝛ fidelib⁹ ſua ꝓ miſſa reſtituit. Poſtea vō iudiciū ſeqtur: cuꝫ dixerit ipſis: Diſcedite a me maledicti in ignē eternū: qđ tñ Ibidem
nō eſt ſine pietate: qꝛ poſt multā patiētiā noſcit ꝓ ferre vindictā. Uides ergo hec duo ⁊ ꝯſentanea ſibi eſſe: ⁊ ſuis ordinib⁹ collocata radiare. Audiant itaqꝫ miſericordē dñm peccatores: qui de ſua neqter ſalu te deſperēt. Intelligāt ſupbi iudicē: qui maluꝫ ſuum nō eſtimāt eſſe puniēdū. Ita hic totū cōpēdioſe ple niſſimeqꝫ cātatū eſt: qꝛ in his duobus ſermonib⁹: ⁊ cuncta opa dñi: ⁊ totius eccleſie edificatio ꝓbat eſſe narrata. Adiecit: Tibi dñe pſallā. Dño pſallit: qui bo nis factis ſuis eū placare cōtēdit. Ipſa eſt enī ſuauiſ ſima virtus armonie: qn̄ vox cognoſcit opꝭb⁹ ꝯſona re. Nā ſi he due res diſcrepabili ſibi varietate diſſen tiant: nequaqꝫ poſſit pſalmodie tēperatā efficere canti lenaꝫ. Nec ad aures dñi venit: qđ ſe mutua ꝯtrietate cōfundit. Et intelligā in via imaculata: qn̄ venies ad me. Hic vſus de ſuperiorib⁹ pēdet. Nā ſi diſcipli nabilis illa pſalmodia cōpetēter dirigat ad dñm: vi de qd ꝑſtat: vt intelligat in via imaculata: qn̄ ad ſe dñs venire digneẗ: quē magnoꝑe ſuſtinebat. Intelli gam dicit. i. credaꝫ puro cordis affectu: vt qđ oculis carnalib⁹ nō videbat: viuaciter ꝯſpiceret aīe deſide rantis adniſu. Et qꝛ tale deſideriū ſpūaliter iaꝫ vi dentis erat: dicit quēadmoduꝫ venire diſponat: In via ſciłꝫ imaculata: qꝛ Chriſtus dñs peccata non ha buit: qui ⁊ per hūc mūdū imaculatis greſſib⁹ ambu lauit. Hoc eſt eniꝫ qđ dicit: Et intelligā in via ima culata qn̄ venies ad me. Perambulabā in inocen tia cordis mei: in medio domus mee. Hypothetic⁹ denuo ſyllogiſmus agitur. Si iuſtus perambulat in SYL
inocentia cordis in medio domus dñi: non proponit ante oculos ſuos rem malam. Attamē iuſtus peram bulat in inocentia cordis in medio domus domini: non proponit igitur ante oculos ſuos rem malam:

Nunc ſequentia videamus. Dicendo: Perambula-
bam: oſtendit vitam mundi iſtius non ſe ſtudioſiſſi-
me perquiſiſſe: ſed tanq̄ transitoriam fuiſſe decur-
ſam. Ac deīde: quid poſſit inocētia paucis verbis ab-
ſoluitur: vt in medio domus dei habitare mereref:
quatenus ⁊ reliquis bonū exēplū prebeat: ⁊ ipſa ho-
norabili cōuerſatione reluceat. Nā quātū valeat in-
nocētia: hinc datur intelligi: vt ꝓpter gratiſſimā ſim-
plicitatē in colūbe ſpecie ſpiritus ſāctus appareret: ⁊
propter māſuetudinē beatā: agnū ſe vocari dei fili-
us elegiſſet: deſignās qm̄ illa celeſtis ⁊ vera ſapiētia
in peccatorib⁹ placidis atq̄ humilibus cōquieſcat.
Al. iniuſtá [Non proponebā ante oculos meos rem ī malā: fa-
ciētes ꝑuaricationes odiui. Nō adheſit mihi.] Quo-
niam ſupius dixit: ambulaſſe ſe in medio eccleſie in
SCHE inocētia cordis ſui: nūc per figurā Etiologiā: que lati-
ne appellaf cauſe redditio: hoc duobus modis expo-
nit. Primo dicēs vſq̄ ad poſitā diuiſionē: cū vitio-
ſis ſe nō habuiſſe cōſortiū. Deinde vſq̄ ad finē pſal-
mi: aſſerit cū fidelib⁹ ſuā ſe poſuiſſe nihilomin⁹ por-
tionē: ⁊ de corde ſuo diaboli fugaſſe iniurias. Sic ma-
ximā partē huius pſalmi: hec figura cognoſcif eſſe
cōplexa. Nūc ad exponēda vba redeamus. Qui deū
credit victorē: rē malā ante cordis ſui lumina nō pro-
ponit: q̄ neceſſe eſt vt deſpiciat terrena: qui noſcitur
cōſiderare celeſtia. Sed qui in mūdo erat: rem malā
āte ſuos oculos quo mō poterat nō habere: niſi q̄ il-
li talia diſplicebāt: nec eoꝝ vitioſa delectatiōe capie-
batur. Juſte ergo dixit ſācta cōgregatio: ante oculos
cordis ſui ſe nō poſuiſſe neq̄tias: quas de penetralib⁹
ſue mentis excluſerat. Recte ſiquidē illas res vide-
re nō dicimur: quas nullis delectationib⁹ intuemur.
Sequitur: Faciētes preuaricationes odiui. Expoſu-
it quēadmodū mala ad ei⁹ nō potuerit internos ocu-
los ꝑuenire: q̄ preuaricationes hoīum iugiter habu-
it odioſas. Illas enī res vnuſq̄ſq̄ reſpicere dicitur
quas ⁊ diligere poſſe iudicaf. Nā q̄uis ante faciem
noſtram veniāt: tn̄ in cōſpectu mētis noſtre nō ſunt
que execrabili abominatiōe refugim⁹. Addidit: Nō
adheſit mihi. Hoc coma oīno ſuſpenſum eſt: deſide-
rat enī caput verſus ſequētis .i. cor prauū: qd̄ frequē-
ter factū ſm̄ hebreos in pſalterij verſibus inuenim⁹:
Cor enī prauū adherere nō poteſt: niſi peccatoꝝ ini-
quitate diſtortis. Inuicē q̄ppe ſibi equalia vota glu-
tināntur: ⁊ ediuerſo diuidunf quecūq̄ cōtraria ſunt:
nec prauū recto cōuenit: q̄ moꝝ varietate diſſentit.
Hic autē ſtatus incidit cōiecturalis: vbi querif: aut
Al. declinātē cū quib⁹ cōuiuat: aut quo mō viuat. [Cor prauū ī de-
Al. malignū clinantes a me ī malignos non ī agnoſcebam.] Dixi-
Al. cognoſcebam. mus: Cor prauū ſupioribus eſſe iūgendū: vt abſolu-
ta ſentētia ſubſequaf. Declinātes a me malignos nō
agnoſcebā. Declinātes a me malignos: hereticos di-
cit: qui prauis dogmatib⁹ a catholica ꝑdicatione diſ-
ſentiūt: ⁊ declinātes ſemitas rectas: vias peſſimas ſe
auditoreſq̄ deducūt. Nō agnoſcebā dixit: qm̄ cū ſe
baptiçatos atq̄ ſignatos aſſerāt: non in eis agnoſcif
diuina dilectio: qui blaſphemi ꝓbantur in dn̄o. Illi
enī a chriſtianis veraciter recognoſcunf: qui ſe fidei
Al. ſecreto proximo ſuo. ꝑrauitate nō polluūt. [Detrahentē ī aduerſus proxi-
mum ſuū occulte: hūc ꝑſequebar.] Detrahit hereti-
cus catholico: qū abſentē aliqua oblocutione dilace-
rat: nec audet palā cōtendere: qui ſe nouit irrationa-
bilia vēdicare. Hos dicit perſequēdos: vt ad veritatis
ſtudia cōcitenf: qui decepti varijs queſtionibus elu-
duntur. Proximū enī dicimus ⁊ carnis nobis ſpecie

tate cōiūctū: ⁊ aliqua legis vicinitate ſociatū. Nā duo
quidā eoꝝ nobiſcū vetus ac nouū teſtamentū ſuſci-
pere videanf: recte tn̄ intelligere ſcripturas diuinas
deteſtabili volūtate cōtemnūt. [Supbo oculo ⁊ in-
ſatiabili corde: cū hoc nō edebā.] Duo eſſe dicit ge-
nera perfidoꝝ. Unū ſicut ſuperius poſuit: qd̄ proxi-
mis detrahit: ſed illud iā quēadmodū curari poſſit
oſtēdit. Aliud vo qd̄ ſupbo oculo .i. voluntate preſu-
mida ⁊ inſatiabili corde a blaſphemijs non recedit:
ſic dicit eſſe vitādū: vt iam nec ipſū cū eodē debea-
mus inire cōuiuiū: ne aures chriſtianoꝝ abominan-
dis ſermonib⁹ inquinētur. Sed ⁊ hoc acrius quidem
tn̄ genus curationis indultū eſt: vt cū ſe mēs impia
ſanctis viris execrabilē viderit factā: errorē ſuū ad-
hibita ſatiſfactione recorrigat. Nā ſi Apl̄us dicit de 1. Cor. 5.
chriſtianis male viuētibus: cū his nec cibū ſumere:
quātomagis hoc fieri cōuenit de truculētis atq̄ ob-
ſtinatis hereticis. Siue hoc ſpūaliter intelligendū
eſt: de corpore dn̄i ſaluatoris: vt cū illis cōmunicatio
nō edaf: a q̄bus fides chriſtiana diſcerpif. Et intēn-
de: q̄ ſiue ſuperiora que dicta ſunt: ſiue que in ſecun-
da diuiſione dicēda ſunt: oīa pertinēt ad ſtatū cōie-
cturalē: in quo maxime diſerta oratoꝝ exercenf in- Al. ad
genia. [Oculi mei ī ſup fideles terre vt ſedeant ī hi Al. ne béd
mecū: ambulās in via īmaculata hic mihi miniſtra-
bat.] Sancta illa cōgregatio: venit ad ſecūdā partē.
Et ſicut ſupius abominabiles ſibi reddidit īfideles:
ita nūc recte credētiū viroꝝ deſiderat habere cōſor-
tium. Illos enī cordis oculos quos auertebat a peſſi-
mis: nūc ſe profitef ſociare cū ſanctis. Fideles terre
dicit: qui per totū mundū habitant chriſtianos. Se-
deāt aūt mecū .i. in fidei vnitate ꝑmaneāt. Per hūc
enim ſitū: ⁊ requies deſignatur: ⁊ imobilitas mētis
oſtēdif. Uolūt hoc aliqui ꝓpter excellentiā dictorū
⁊ Chriſto dn̄o euidenter aptare. Sed ſubita non eſt
ꝑmutatio facienda: vbi ſe tn̄ introducta pōt explica-
re ꝑſona. Sequitur: Ambulās in via īmaculata: hic
mihi miniſtrabat. Hec eſt reuera fideliū chriſtiano-
rum manifeſta ꝓbatio: ⁊ ſua vita clareſcere: ⁊ mini-
ſtroꝝ cōuerſatione relucere: ſicut iā in decimoſepti-
mo pſalmo dictū eſt: Cū ſancto ſanctus eris: ⁊ cū vi- ps. 17.
ro inocēte inocens eris: Et cū electo electus eris: ⁊ cū
ꝑuerſo ꝑuerteris. Sed q̄uis hoc nec a laicis videat
exceptū: tn̄ ſpāliter ſacerdotibus ꝓbaf impoſitū: vt
tales miniſtros habeāt: qui diuinis regulis nō repu-
gnent. [Non habitabit in medio domus mee: qui fa-
cit ſuperbiam.] Adhuc in dictis ſuperioribus perſe-
uerat. Negat enī cū ſuperbis ſibi fuiſſe aliquā por-
tionem: ne crederef eos probaſſe: quoꝝ familiarita-
tem ſibi videbaf adiūgere. Illud aūt qd̄ poſuit: In
medio domus mee: hoc vult intelligi: q̄ nihil cōmiſ-
ſum talis habuit: nullo honore ꝑeminuit: nulla pote-
ſtate letatus eſt: vt quaſi in medio dom⁹ eſſe videre-
tur: cui patriſfamilie ſerenus animus arridebat. Un-
de cognoſcimus talia nos habere in ſuſceptis debe-
re iudicia: vt nullatenus peſſimis hoībus faueamus:
nec nobis grati videātur eſſe: qui moꝝ prauitate vi-
tandi ſunt. [Qui loq̄tur iniqua non direxit in cōſpe-
ctu oculoꝝ meorum.] Et hic quoq̄ verſus ad ſupe-
riora reſpōdet. Dicit enim ſibi non placuiſſe: qui aut
iniquis detractionibus: aut prauis noſcebatur ſtude-
re colloquijs. Iniquum enim: ad totum pertinet:
quod diuina pietas execratur. Non direxit: ſignifi-
cat non profecit. Illos enim dirigi dicimus qui acce-
dendo proficiūt: aut aliqua proſperitate meliorantur:

quod vtiq; non ſolet eis cõtingere:qui tortuoſis ſtudent ſemitis ambulare. [In matutinis interficiebam omnes peccatores terre.] Poſtq̃ dixit malorũ ſe fugiſſe ꝯſortia: vnde plerũq; poſſunt euenire peccata: nũc ad mẽtis ſue iteriora ꝯuerſus: illã peſtẽ tyrãnicam vaſtatricẽ generis humani. i. prauaʒ demonum ſuggeſtionẽ: quẽadmodũ de penetralibus ſuis expulerit decẽter exponit. In matutinis: in ipſis videlicet initijs dicit: qñ in nobis ſuggeſtiones diabolice velut dubia crepuſcula ceperint apparere: tunc oratione debẽt eyci: tũc abominabili execratiõe detrudi: ne paulatim noxie creſcẽtes: velut dies nos nebuloſiſſima cõprehẽdat. Peccatores autẽ terre: ſunt demones: qui vniuerſaʒ carnẽ deducũt prauis immiſſionibus ad reatũ. Peccatores enim iuſte dicuntur: qꝛ peccatores faciũt. Ipſi ergo cũ ſuis operibus interficiũtur: aie boiuʒ ſine dubitatione ſaluanť. Hoc autẽ fieri manifeſtũ eſt: qñ nobis cõpunctio lachrymarũ diuini roris miſeratione cõfertur. Neq; eniʒ eam qñ volumus offerre pualemus: ſed tũc pendiť: qñ ipſius largitate preſtať. [Et diſperdã de ciuitate dñi: omnes operãtes iniquitatẽ.] Ciuitatẽ dñi: aiam piam patres eſſe dixerũt. Unde diabolus diſpditur: qñ a ſua intẽtione remoueť. O crudelis: o tyrannice voluntatis iniquitas: nõ ſufficit: qꝛ hoies mori fecit: ſed adhuc ne recuperati poſſint viuere vehementer inſiſtit. Sed tu dñe qui vides ipudẽtiſſimũ hoſteʒ: preſta validã defenſionẽ: ne ille ad votũ ſuum perueniat: qui te nobis infenſuʒ facere inſatiabili calliditate feſtinat. Tuis te verbis: tuis. cõmonitionib' exoramus: Iudica domine nocẽtes me: expugna impugnantes me: apprehende arma ꝛ ſcutum: ꝛ exurge in adiutorium mihi.

Marginal notes: In matutinis — Et diſperderat. — DOC — Ps. 34.

Concluſio.

Cognouimus qualis fuerit iſte ſãctiſſim': qui in medio domus diuie: miſericordiaʒ ꝛ iudicium dñi pura mente cantauit: quẽadmodũ malos abſolute vitauerit: bonis autem fuerit gratiſſima ſocietate cõiunctus: ꝯcupiſcentias cordis ſui ſaluberrima deliberatione proiecerit: vt merito hunc numerũ obtinuiſſe videať: qui ſpecieʒ deſiderabilis corone digitoruʒ dextre manus inflexione deſignat. Hoc donũ martyrũ: hoc eſt virginuʒ munus: ꝛ quicquid eſt eximiũ in eccleſia: tali fructu ꝑuenire demõſtratur ad premiũ: ſicut dicit Apoſtolus: De reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitie: quã reddet mihi dñs in illa die iuſtus iudex. Orbis ipſe terrarũ: hoc ſchemate fertur ambiri: celuʒ innumeris auctoribus legimus eſſe conuexum: ſtellas vidimus ſphaerica rotũditate fulgentes: ſolẽ ipſum circuli pulchritudine radiare. Lunã quoq; certũ eſt in hãc venire formã: quãdo noſcitur eſſe ꝑfecta. Et ideo cõſideremus cuius hec ꝑſona ſit meriti: cuius elegantie cõprobetur: vt in hoc calculo poſita eſſe videať: qui ꝛ premiorum ingentium continet dignitateʒ: ꝛ creaturarum celeſtiũ portat imaginẽ. Pudet enim dicere peccatis obnoxiũ centenarij numeri fecunditate prouectũ: ꝛ quod ſanctoꝝ diximus meritis applicatum: indigno mihi fuiſſe collatuʒ. Sed preſtet diuina potentia: vt nihil adiudicatione ſua gaudere nos faciat remiſſione ꝑculdubio peccatorum: ꝛ non pro meritis noſtris damnet: qui liberare ſolus preualet confitentes.

Marginal notes: DOC — 2. Tim. 4. — ASTR

Explicit expoſitio Caſſiodori in pſalmum centeſimum ꝛ vltimum ſecunde Quinquagene.

Caſſiodori Clariſſimi Senatoris Romani in tertiam Quinquagenam Pſalterij Expoſitio Incipit.

Titulus pſalmi Centeſimiprimi.

Oratio pauperis cum anxius fuerit: ꝛ coram domino effuderit precem ſuaʒ. CI.

Domine exaudi orationẽ meã: ꝛ clamor me' ad te veniat. Nõ auertas faciẽ tuaʒ a me: in quacunq; die tribulor iclina ad me aurẽ tuam. In quacũq; die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerũt ſicut fumus dies mei: ꝛ oſſa mea ſicut cremiũ aruerunt. Percuſſus ſum vt fenũ ꝛ aruit cor meũ: qꝛ oblitus ſum comedere panẽ meũ. A voce gemitus mei: adheſit os meuʒ carni mee. Similis factus ſum pellicano ſolitudinis: factus ſum ſicut nocticorax i domicilio. Uigilaui: ꝛ factus ſuʒ ſicut paſſer: ſolitarius in tecto. Tota die exprobrabãt mihi inimici mei: ꝛ qui laudabant me aduerſuʒ me iurabãt. Quia cinerem tanq̃ panem manducabam: ꝛ poculum meum cum fletu miſcebam. A facie ire indignationis tue: qꝛ eleuãs alliſiſti me. Dies mei ſicut vmbra declinauerũt: ꝛ ego ſicut fenum arui. Tu autẽ domine in eternum permanes: ꝛ memoriale tuuʒ in generatione ꝛ generationẽ. Tu exurgens miſereberis ſion: qꝛ tempus miſerendi eius quia venit tẽpus. Quoniã placuerunt ſeruis tuis lapides eius: ꝛ terre eius miſerebuntur. Et timebũt gẽtes nomẽ tuũ dñe: ꝛ omnes reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dñs ſion: ꝛ videbiť in gloria ſua. Reſpexit i orationem humiliũ: ꝛ nõ ſpreuit precẽ eorum. Scribãtur hec in generatione altera: ꝛ populus qui creabiť laudabit dñm. Quia proſpexit de excelſo ſãcto ſuo: dñs de celo in terraʒ aſpexit. Ut audiret gemitus cõpeditoꝝ: vt ſolueret filios iterẽptoꝝ. Ut annũtiẽt in ſion nomẽ dñi: ꝛ laudẽ ei' in hieruſalẽ. In cõueniendo populos in vnũ: ꝛ reges vt ſeruiant dño. Reſpondit ei in via virtutis ſue: paucitatem dierũ meoꝝ nuntia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meoꝝ: in generatione ꝛ generationem anni tui. Initio tu domine terrã fundaſti: ꝛ opera manuũ tuarum ſunt celi. Ipſi peribunt tu autẽ permanes: ꝛ oẽs ſicut veſtimentũ veteraſcent. Et ſicut opertoriũ mutabis eos ꝛ mutabunť:

tu autē idem ipſe es: ꝛ anni tui non deficient. Filij ſeruorum tuorum habitabunt: ꝛ ſemen eorum in ſeculū dirigetur.

Quamuis aliqui preſentē pſalmū dn̄o ſaluatori aptandū eſſe putauerint: cōueniēs videtur afflicti magis ꝛ gemētis paupis: ſicut ꝛ titulus ipſe cōtinet: introducere in hac relatione pſonā: q2 multa ſunt que illi imaculate ſancte incarnationi nequeāt cōuenire. Primum: ꝙ anxius nuſꝗ fuiſſe legitur dn̄s Chriſtus. (DEF) Anxius eſt enī: qui in graui diſcrimine ꝯſtituit᷒: nullā partē quā ſequi debeat nouit eligere. Deinde: qđ in textu pſalmi habet: Oblitus ſuꝫ mādu care panem meū. Et illud: Quia cinerē tanꝗ panē mādu cabam: ꝛ potū meū cuꝫ fletu tēperabā. A facie ire indignationis tue: q2 eleuās alliſiſti me. Et alia que cum labore maximo vēdicātur: ſi ipſi dn̄o conſentiamus aptari. Sed quī grauiter vulneratū: ꝛ duris calamitatibus plenū orōnē fundere cōueniebat aſſiduā: anxij pauperis pſona cōgruenter appoſita eſt: cuius vocem nec verecūdia vlla cōprimeret: nec indigentie neceſſitas abſtineret. Nā cum dicit: Coraꝫ dn̄o: talē orationē vult itelligi: que de ſacculis anime ante pedes regios quaſi aurei metalli copia decora fundat. Vix enim repenes: ſicut quidā dixit: vt oranti cuiꝗ non aliqđ inane cogitationis incurrat obſtaculum: ꝛ intētionē qua in deū mens dirigit᷑ declinat ac frangat. Et iđ certamē magnū atqꝫ ſaluberrimū eſt orationi cepte iugiter iminere: ꝛ cum adiutorio dei obſiſtere viuaciter ſuggeſtionib᷒ inimici: quatenus fixa ſemꝑ ad deū mēs ſtabili intētione ꝯtendat: vt merito poſſit dicere: qđ ait Ap̄ls: Certamē bonuꝫ certaui: (2.Timo.4.) curſum cōſūmaui: fideꝫ ſeruaui. Tales ſunt paupes Chriſti: qui nō ſolū pro ſuis malis: verūetiaꝫ pro totius mūdi calamitatibus intercedere cōprobantur. Egēt in hoc ſeculo: ſed ſūt locupletes deo. Viribꝫ vacui: ſed v̄tutibus pleni. Deſpecti hoīibus: ſed acceptabiles Chriſto. Nam iſte qui ſe primū lamētabili afflictione diſcruciat: tāta gloria ꝓphetie in ſubſequētibus refulget: vt euidēter poſſit agnoſci: quo ibi munere coronet᷑: quī iam hic ſpe tāta reficit᷑. Et nota q2 dum vbiqꝫ in titulis noīa ſint poſita: hic pauper ſine noīe introducit᷑ ad loquēdū: ſcilꝫ vt cum vni datur: oēs ſibi paupes Chriſti cognoſcerēt attributū. Animo preterea ꝯdendū eſt: hūc pſalmū quartuꝫ eſſe ex his qui notātur oratio: ꝗuis penitentiū quintus eſſe videatur. Sciēdū eſt plane: orationū duo eſſe genera. Vnū quī dn̄s Chriſtus orat ad patrē: non pro peccatis ſuis que oīno non habuit: ſed humanā naturaꝫ ab aduerſitatibus huius ſeculi poſtulat liberari quā eſt dignatus aſſumere: ſicut in ſextodecimo pſalmo ꝛ in octogeſimoquinto ꝯſtat effectū. Aliud v̄o: cuꝫ in pſalmo octogeſimonono itroducit᷑ Moyſi pſona reuerēda in typo ſacerdotali: qui pro pctis tā ſuis ꝗ generalib᷒ deprecat᷑: necnō in p̄ſenti pſalmo pſona pauperis adhibet᷑: qui ſub penitētie humilitate anxi᷒ clamat ad dn̄m. Et iđ oīs penitētia ꝛ oratio: nō aūt oīs orō penitentia eſt: quī ꝛ ille orauit: qui nihil admiſit quod reatui potuiſſet aſcribi. Sic iſti pſalmi qui orationis titulo prenotantur: cum ſuis proprietatibus probantur explicari.

Diuiſio.

Pauper iſte mundanis diuitijs egens: ſed ſupnis virtutibus abunde ditiſſimus: in exordio pſalmi multipliciter dn̄m rogat: vt eius clamor ad ipſuꝫ ꝑuenire mereat᷑: quī iugi afflictione ꝯtritus: oſſa ſua ſicut in frixorio dicit eē cōfrixa. Seqtur flebilis nimis ꝛ dolēda narratio: que eſt manifeſtatio neceſſitatū ꝛ probabiliū lingua cauſaꝝ. Et ne poſt tot aſperas calamitates de caſtigatione ſua videret᷑ ingratus: tertia parte dn̄i laudes dulciſſima nimis intētione pſeqtur: cuius aduētu conſtruēdā dicit eccleſiā. Et cū ſint oīa permutāda: ipſe tamē permaneat in eternū. Infertur etiā ſub hylaritate nimis votiua cōcluſio: ſanctoꝝ ſemē ibi eſſe dirigendū: vbi habitat dn̄s in gloria ſempiterna. Sic lex illa penitētiuꝫ regularis: pleniſſime noſcitur fuiſſe completa. Inchoauit enim a lachrymis: finiuit in gaudio.

Expoſitio.

Domine exaudi orationē meam: ꝛ clamor meus ad te ꝑueniat.] Videns (Ar. verſ) propheta ante aduentum dn̄i humanos creſcere indeſinēter errores: pſonam paupis cōuenienter aſſumpſit: qui calamitates mundi penitētie humilitate defleret: vt cito illi miſericors ſubueniret: quem tot mala adunato faſce deprimebant. Dicit enī: Dn̄e exaudi orationē meam: ſcilꝫ eam quā pius allegator pro totius mūdi liberatione fundebat. Sāctoꝝ enim cōſuetudo eſt: ſic dolere calamitates alienas vt proprias: ſicut Ap̄lus ait: Quis (2.Cor.11.) infirmatur ꝛ ego nō infirmor? Quis ſcandaliçatur ꝛ ego nō vror? Seqtur: Et clamor me᷒ ad te ꝑueniat. Nouerat hic pauper doctus lege diuina ꝑcibus peccatoꝝ nubē quandā frequenter opponi: de qua Hieremias dicit: Oppoſuiſti nubē: ne trāſeat oratio nr̄a. (Treñ.3.) Abacuc quoqꝫ propheta: ideꝫ dicit: Vſquequo dn̄e (Abacuc.1.) clamabo ꝛ nō exaudies: vociferabor ad te iniuriam accipiēs ꝛ non intēdes? Quapropter memor iſtaruꝫ reꝝ: anxius ſuū clamoreꝫ feſtinabat ad dn̄m ꝑuenire: ne delictis īpedientibus remediū a dn̄o tardaret accipe: qui multis probabat᷑ calamitatibus ſubiacere. Primo enī poſuit orationē: nūc adiecit clamoreꝫ: vt ſtudia ſupplicatiōis creuiſſe cognoſceres: cu᷒ orationē in clamorē maximū prorupiſſe ſentires. Hunc autē modū ſancte orationis ſeruandū deuotiſſimus chriſtianus intelligat: vt idipſum cogitet quod orat: ipſum reſpiciat mēte cui ſupplicat: oēs ſuperfluas cogitationes excludat. Aliud nō admittat extraneū: ne vt ait qdam: puriſſimis fontibus aptos imittere videatur iprouidos. Hinc etiam ſancti Ambroſij ſm Ap̄lum: hore ſexte: roſeus hymnus ille redoluit. Ait enī: Orabo mente dn̄m: orabo ſimul ſpiritu: ne vox (1.Corin.14.) ſola deo canat: ſenſuſqꝫ noſter alibi duct᷒ aberret fluctuans: vanis ꝑuētus caſibus. Tūc eniꝫ deo accepta eſt orō canentiū: ſi pura mens idē gerat qđ explicat vox cantici. [Ne auertas faciē tuam a me: in quacūqꝫ die tribulor.] (Ar. Non) Recolebat pauper iſte beatiſſimus: tentaſſe dn̄m per Iſaiā prophetā: pertinacium munera peccatoꝝ: cū dicit: Sanguineꝫ vitulorum ꝛ (Iſa.1.) agnoꝝ ꝛ hircoꝝ nolo: cū veneritis ante ꝯſpectū meum: qs queſiuit hec de manib᷒ veſtris? Talia metuens iſte atqꝫ recogitās petit: ne ſacrificiuꝫ qđ imolabat. i. penitētiā ſuā ita deſpiceret: ſicut ſupra meminit de imolatiōib᷒ peſſimoꝝ. Sic ꝛ qnāgeſim᷒ ait: Cor (Pſ.50.) ꝯtritū a humiliatū de᷒ nō ſpnit. Supplicat itaqꝫ: ne a ꝯſpectu dn̄i reddat᷑ alien᷒. Iſta enī regula recte petitiōis eſt: vt nos reſpiciens pctā nr̄a deſpiciat: q2 ſic nos miſerat᷒ abſoluit ſi illa nō ꝯſpicit: ſicut iā in qnquageſimo pſalmo dictū eſt. Auerte faciē tuā a peccatis

meis. Quapropter nõ incongrue de pſalmo peniten
tie penitentis mutuamur exempla: cũ τ ſenſus par
probetur τ cauſa ꝯſimilis. Addidit: In quacũqȝ die
tribulor. Quacũqȝ die: nõ ꝯtinuationẽ ſignificat ſed
interualla temporis fuiſſe declarat: qñ vigebat maxi-
mis vulnerib⁹ peccatoꝝ: qñ eũ deteſtabilis ꝓmebat
inimicus: vt quaſi ſub crudeli fera poſito: liberator
piiſſimus ſubueniret. [Inclina ad me aurẽ tuã. In
quacunqȝ die inuocauero te: velociter exaudi me.]
Multis quidẽ modis: ſed vna petitio eſt: vt orõnes
pauperis dñs exaudire dignet̃. Que figura grece di-
SCHE citur Epimone: latine repetitio: quoties diuerſis ver
bis eadẽ dr̃ ſub iteratione ſnĩa: qḋ ꝑ hos tres v̾ſus a
ꝑncipio factũ eſſe declaratur. Inclina aurẽ: ꝑhe dicit
ETY auditũ. Unde τ auris ipſa ab auditu dicta eſt: qꝛ nõ
erãt merita: que ſe ad ipſum erigere potuiſſent. Au-
ris vo dñi: pro clemẽtia ponit̃: qua ꝑces ſupplicũ be-
nignus exaudit. Nã cũ totos audiat: totos videat: ſo-
los illos audire dicit̃: qb⁹ ꝑſtare dignat̃. Seqtur: In
q̃cunqȝ die inuocauero te: velociter exaudi me. Quã-
tum ſe in humilitate penitẽs iſte prona mente ꝓſtra
uerat: tãtũ in ipſa ſupplicatione creſcebat. Nam duȝ
prius dixiſſet: Inclina ad me aurẽ tuã: ſaȝ ꝯfidẽtius
petit: vt celerius merear̃ audiri. Nã qui velocitates
poſtulat: de ĩpetratione ſecur⁹ eſt. [Quia defecerunt
Al. cremiū aruerũt. ſicut fumus dies mei: τ oſſa mea ſicut ĩn frixorio cõ-
frixa ſunt.] Subiũxit cauſas deſicationis ſue: vt illũ
orationũ tã ingẽs deſideriũ miſeriarũ cognoſceret̃
fuiſſe multarũ: τ facilius beniuolẽtiã pij iudicis ob-
tineret: magnarũ calamitatũ alligata neceſſitas. Fu
mũ videm⁹ de flãma qdem egredi: ſed in auras liq-
das tenuiſſime diſpari: nec ſubſtantia eius manet:
q̃uis ex corpali incẽdio generat⁹ eſſe videat̃. Meri-
to ergo dies peccatoꝝ: globis fumiferis exequãtur:
quos inolutis ac terris actionibus decepti hoies pdi
derũt. Qḋ maxime ad ſupbiam mundi reſpicit: que
quãto plus extollit̃: tãto amplius euaneſcit. Iſte eni
paup ad humilitatẽ ſalutiferã Chriſti vehemẽter in
tẽtus erat: qui diabolicã arrogãtiã ſupbiãqȝ damna
bat. Seqtur: Et oſſa mea ſicut in frixorio ꝯfrixa ſũt.
Sicut opimone ꝓſpera benemeritoꝝ oſſa. i. animi
fortitudo pingueſcit: qñ eoꝝ cõſciẽtia felici recorda-
Prouer. 15. tione letat̃: ſicut dic̃ Salomon: Fama bona ĩpinguat
oſſa. Ita recordatione ꝯria peccõꝝ v̾tus tanq̃ frixa
ꝯbit̃: dũ oblocutiones holum: τ cõſciẽtie ſue iudicia
grauiter expaueſcit. Siue hic frigit̃ peccator: qñ fu
turos ignes incẽdiaqȝ formidat. Nã qui ſe paueſcit
arſurũ: ipſius incẽdij terrore iã frigitur. Queri ſolet:
qd ſibi velit: ꝙ talia ſe dicat penitẽtes ꝑpeti: qualia
humana nã nõ preualet ſuſtinere. Primũ eſt ꝙ per
exaggerationẽ poſitã magnitudo delicti hĩc põt intel-
ligi: cui tanta ſatiſfactio videt̃ offerri. Deinde: ꝙ ad
noua vitia nõ trahũtur: qui ſe de preteritis plurima
Al. vt debere cognoſcũt. [Percuſſus ſuȝ ĩ ſicut fenũ τ aru-
Al. comedẽ it cor meũ: qꝛ oblitus ſum ĩ mãducare panẽ meũ.]
Per orationes humillimas beniuolẽtia iudicis com
parata: venit ad miſeriarũ ſuaꝝ flebilẽ narrationẽ: vt
cito remediũ ſumeret: ſi paſſionẽ ſuã pio medico nõ
taceret. Bene aũt genus humanũ feno trãſitorio cõ
paratur: qḋ τ viriditatis habet letitiã tẽporalẽ: τ per
curſum facile ſentir iniuriam. Sic q̃din in lege dñi
mãdatiſqȝ ꝯſiſtimus: tanq̃ viridia feno vegetamur:
ſed mox vt ab eius ꝑceptis fuerimus diabolica falce
ſucciſi: ſtatim areſcimus: τ cor noſtrũ peccati ſterili-
tate ſiccat̃. Non eni beneficij eĩ⁹ pabulũ habere po-

teſt aĩa: a quo delictis facientibus ꝓbat̃ eẽ diuiſa. Il-
li aũt ſemꝑ hylares: ſemꝑ amem ſũt: qui a iuſſis dñi
nõ recedũt. Seqtur: Quia oblitus ſum manducare
panẽ meũ. Reddit cauſaȝ: cur ꝑcuſſum cor ei⁹ arue-
rit: qꝛ oblitus fuerat panẽ ſuũ mãducare: vnde ſe no
uerat ſpũaliter poſſe ſatiari. De iſto eni pane dñs di-
cit: Ego ſum panis vite qui de celo deſcẽdi. Nã quẽ- Joh. 6.
admodũ poterat de amiſſione panis cõqueri corpa-
lis: qui ſe ieiunijs gaudebat affligi. Hic eni exꝑmit̃
nã peccãtiũ: qꝛ dũ delictũ appetitur: contẽplatio dñi
nõ habet̃. [A voce gemitus mei: ĩ adheſerunt oſſa Al. adheſit os meũ.
mea carni mee.] Perſcrutãdũ eſt quid velit intelli-
gi: A voce gemitus mei. Eſt eniȝ vox gemitus ei qui
filiuȝ perdit: cui aut poſſeſſio inuadit̃: aut cui ſeculi
iſtius delectatio grata: ſubtrahitur. Sed vox iſta nõ
eſt gemitus beatoꝝ. Illi enim gemũt propter talia
qbus ſeculũ placet: qꝛ peritura deſiderant: τ ad dñi
minime ꝓmiſſa feſtinãt. Illo aũt gemitu affligeba-
tur iſte ſanctiſſimus: quẽ mundi amatores poti⁹ irri
derent. Ideo eni addidit: Mei: vt ſe a mũdanis de-
ſiderijs mõſtraret exceptũ. Seqtur: Adheſerũt oſſa
mea carni mee. Iſtud ſi ad litterã velis aduertere: af
flictis nimiũ non põt conuenire: quia τ pinguibus τ
delitioſis hoc accidit: vt caro ipſoꝝ cognoſcatur oſſi-
bus adherere. Sed carnẽ hic: cutem nõ improbe vi-
demur accipere: qꝛ τ ipſa caro eſt: vt reuera exagge-
rata macies poſſit oſtẽdi: dũ cutis oſſibus adheſiſſe
narrat̃. Sed τ Hieremias ꝓpheta dicit: Conſixa eſt Treñ. 4.
cutis eoꝝ a dorſo ipſoꝝ: aruerũt facti ſunt vt lignũ.
Sed vt magis ad ſpũalẽ intelligẽtiã ſubeamus: oſſa
ſua dicit fidei firmitatẽ: qua ꝯſiſtim⁹: qua valeam⁹.
Quã merito carni dicit adheſiſſe: ꝓpter fratrũ me-
diocritatẽ: que nec dũ firmata in dñi Chriſti ꝯfiden
tia ꝑmanebat. His itaqȝ adherebat: qñ pro ipſis ſol-
licitus iugiter anxi⁹ erat: ne a regno dñi redderentur
alieni. [Silis fact⁹ ſum pellicano ĩ in ſolitudine: fa- Al. ſolitudie
ctus ſuȝ ſicut nocticorax ĩ domicilio.] Per hec noĩa
volucrũ: vt arbitror: diuerſa nobis penitẽtiũ genera
declarãt̃. Pellican⁹ eni auis egyptia eſt: ciconijs cor-
poris grãditate cõſimilis: que naturali macie ſemꝑ
affecta eſt: qñ ſicut phyſiologi volũt: tenſo inteſtino
per viſcera quicqd eſcaruȝ accipit: ſine aliqua diſco-
ctione trãſmittit. Hinc fit vt adipe proprio minime
farciat̃: qꝛ paruiſſimo ciboꝝ ſucco reficitur. Que nõ
gregatim vt cetere aues volat: ſed delectatione ſe ſo-
litaria ꝯſolat̃. Eoꝝ vnuȝ genus dicit̃ eſſe qḋ ſtagnis
inhabitat. Aliud: ſicut dictũ eſt: qḋ in deſertis locis
ſecretiſqȝ v̾ſat̃. Per hoc igitur auiũ genus pulcherri
me ſignificãtur heremite: qui holum cõſortio derelĩ
cto: timore dñi remota ſe afflictione diſcruciãt. Se-
quit̃: Factus ſum ſicut nocticorax in domicilio. Ali-
ud genus introducitur penitẽtiũ. Nocticorax: greco
vocabulo dicit̃ noctis coruus: quẽ quidã bubonem:
quidã noctuaȝ eſſe dixerũt. Alij magis coruo magni-
tudine τ colore cõſimilẽ: queȝ ſpecialiter in aſie par
tibus inuenire poſſe teſtantur. Iſtũ ſicut diei fulgur
abſcõdit: ita aduẽtus noctis producit: τ cõtra cõſue-
tudines auiũ: tunc magis vigilare τ eſcas querere in
cipit: quãdo ſe in ſoporem animãtia cũcta cõponũt.
Ita τ penitens iſte nocturno tẽpore eſcas anime ſol-
licita curioſitate ꝑquirit: modo pſalmodie operã dã
do: modo elemoſynas faciẽdo: modo carceres occul-
te viſitando: ſolũ deum vult habere teſtẽ: cui caligo
noctium non tollit aſpectũ. Et nota qꝛ ſicut pellica-
nus deſignat heremitã atqȝ ſolitariũ: ita nocticorax

illū declarat:qui ſe domicilio ſuo retinens a publica
Al. ſolitari⁹ in tecto. viſione remotus eſt.[Uigilaui ⁊ factus ſū ſicut paſ
ſer ī vnicus in edificio.] Uenit ad tertiū genus:qđ
idē ſimilitudine paſſeris indicatur:vt qui mūdi cri
mina lugebat:per oium ſatiſſactionū modos diſcur
rere videreť. Paſſer eſt auis parua:ſed nimia ſagaci
tate ſollicita:que nec facile laqueis irretiť:nec per il
lecebras vētris eſcarū ambitione decipiť. Hec ꝓpter
infirmitatē ſuā:ne aut ipſa a ꝑdatore capiať:aut fet⁹
eius ſerpētinis deforeť inſidijs:inter aues vnica cau
tione munita:ad domoꝝ faſtigia celſa cōcurrit:vt a
ſuſpectis caſib⁹ reddať aliena:que multis ꝑiculis ꝓ
batur obnoxia. Huic merito cōparať:qui diaboli in
ſidioſa formidās:ſpūaliter ad ecclie ſepta ſe ꝯferens:
in eius faſtigio vigilās tutiſſime ꝑſeuerat. Unicū di
xit: ꝓpter charitatē que ex multis vnū facit. In edi
ficio: ꝓpter altitudinē fidei:⁊ fortitudinē mētis. Cō
ſiderādū eſt etiā:quēadmodū iſte ſupplicās a maio
ribus auibus pellicano ⁊ nocticorace cepit:⁊ ꝑuenit
vſqꝫ ad paſſeris minutiſſimā paruitatē:qm̄ gradatī
penitudo deſcēdēs:pmo loco grādis eſt:ſcđo medio
cris:tertio ꝯſuetudine ipſa omnino tolerabilis. Hec aūt
SCHE aues:per figurā Parabolē:hoībus cōparantur:genē
diſcrepātes:ſed ꝯſuetudinū q̄litate ꝯſiles. Qđ argu
TOP mentū cōparationis diciť:ex maiore ad min⁹. Mul
Al. exprobrabāt mihi. to enīꝫ maior eſt hō q̄ paſſer.[Tota die ī exprobra
uerunt me inimici mei:⁊ qui laudabāt me aduerſū
me iurabāt.] Diabolice ꝯſtat eſſe malitie:vt ſeruos
dei quos tyrānica nō pōt ꝑſumptione cōprimere:ar
tificioſa potiꝰ illuſione decipiat:vt qui apertis terrori
bus nō cedūt:deriſoria magis increpatione flectātur.
SCHE Que figura diciť Ironia.i.irriſio:que aliud q̄ cona
tur oſtendit. Quapꝓ iſtū affligentē ſe ⁊ velut inaniter
laborātē:peccatores grauiter irridebāt. Et vt creſce
ret ipſi⁹ opprobrij magnitudo:dicit eos in ipſa dete
ſtatione iuraſſe. Sic enīꝫ cōſuetudo eſt ꝑuerſis dicē:
Si talē vitā nō habeā qualē iſte ſuſtinet:qui iaꝫ nō
viuis hoībus:ſed cadaueribꝰ potiꝰ videť eſſe cōſilis.
Laudauerūt enī ꝑus cū ſeculari vita frueretur:poſtea
ſub iureiurādo deteſtati ſunt:qm̄ eū ſimilē mortuis
eſtimauerūt.[Quia cinerē tanq̄ panē mādūcabā:
Al. poculū. Al. miſcebā. ⁊ ꝑotū meū cū fletu ītēperabā.] Cauſaꝫ reddit cur
ab inimicis vel a notis in eius facie malediceret:ſi
cut ⁊ Job ptuliſſe manifeſtuꝫ eſt:cui⁹ vita proximis
vel amicis grauiſſimo ſqualore ſordebat. Sollicitꝰ
aūt verſus iſte tractādus eſt:ne ꝯtra humanā cōſue
tudinē fauillas lignoꝝ eſcā putem⁹ eſſe penitētium.
Cinerē nouim⁹ extinctoꝝ reliquias eſſe carbonū:quas
merito peccatis dicimus cōparari:vt ipſa q̄qꝫ tenui
tas delictoꝝ:afflictionū dolorib⁹ abſumať. Naꝫ q̄n
uis exiguū de peccato remaneat:nō ꝑducit ad vitā.
ps. 50. Unī ⁊ in qnquageſimo ꝓpheta clamat: Ampli⁹
laua me ab iniuſtitia mea ⁊ a delicto meo mūda me.
Merito ergo ⁊ ipſos cineres peccatoꝝ ſanctiſſimus
penitens ꝯſumere feſtinabat:ne qđ eſſet reſiduū:qđ
eū ꝓmereri nō ſineret regna celoꝝ. Sequitur: Et potū
meū cū fletu tēperabā. Iſtud q̄uis interduꝫ videať
poſſe ꝯtingere:tn̄ ⁊ hoc quoqꝫ ſpūaliter eſtimo req
rendū. Potus eſt aiarū illa ſatietas:que ſicut in ſe
ps. 74. ptuageſimoquarto pſalmo dicit: Calix in manu dñi
vini meri plenus eſt mixto:⁊ inclinauit ex hoc in hoc
Ipſe ergo pot⁹ eſt:quē bene fletib⁹ tēperamus. Ipſe
calix:quē lachryme noſtre faciūt dulciorē. Tūc enī
aie penetralia celeſtis ille potus ingrediť:qn̄ piis fleti
bus irrigať. Hoc erat poculuꝫ qđ irriſorib⁹ videbať

indignū: Hic cib⁹ qui a delitioſis iudicabať horren
dus. Sed hoc magis bon⁹ chriſtian⁹ debet amare:vt
poſſit ad illa celeſtis regis ꝯuiuia ꝑuenire. Et inten
de:q2 tot⁹ hic verſus per figuraꝫ dictus eſt: Tapino SCHE
ſin:que hāc noſciť hēre vtutē:vt humilitatis affectu
magnā rē deijciat vſqꝫ ad viliſſimā paruitatē. Que
figura in ſcripturis ſanctis frequētiſſime reperitur:ſi
cut dicit Apl's: Elegit de⁹ īfirma hui⁹ mūdi:vt ꝯfun i. Cor. i.
dat fortia.[A facie ire ⁊ indignationis tue:quia ele
uans ī eliſiſti me.] Coma iſtud ad ſuperiora cōnectiť: Al. allidiſti.
vt grādis illa penitētie magnitudo ex ira ⁊ indigna
tione dñi naſceretur. Dicit enī: A facie ire ⁊ indigna
tionis tue. Ira ⁊ indignatio faciē nō hñt corporales:
ſed timētibus ſub imaginatione ſemꝑ apparēt. Unī
hic potēter ipſa energia formidātis expſſa eſt:q2 eaꝫ
peccatorib⁹ nouerat cōminari dicēte Hieremia: Uo Hiere. 5.
rauit eos leo de ſylua:⁊ lupus ad veſperam vaſtauit
eos. Et apl's Petrus cōmonet: Uigilate īgt ⁊ orate: i. Pe. 5.
q2 aduerſari⁹ veſter diabolus tanq̄ leo rugiens cir
cuit:querens quē deuoret. Merito ergo irati dñi fa
ciem formidabat:quē per ꝓphetas ſuos talia pecca
toribus ꝑdixiſſe cognouit. Ira enīꝫ ad vltionē perti DOC
net:indignatio ad motū animi mediocrē. Indigna
mur ſiquidē ⁊ ſilētes:iraſcimur aūt impetu grādiore
iure puniēdis. Addidit: Quia eleuās eliſiſti me. Quā
uis vnius paupis ꝑſona introducta videať:tn̄ ſicut ſe
pe diximus:bona malaqꝫ generis humani pendētiſ
ſimus enumerator inſinuat. Eleuat enīꝫ dñs ſuis be
neficijs creberrime peccatores:qbus opes cōfert:vi
tam ꝯcedit:ſeculi glorioſa largiť ⁊ in oium facit cele
britate verſari. Sed dū in ſupbiā tumida mortaliū
corda ꝯſcenderint:tanq̄ moderator eximi⁹ a collata
largitate ſubtrahiť:vt illi ſollertes aduertāt nō fuiſ
ſe propria bona:que ſubito ꝓbanť erepta. Sed hāc
eliſionē felicē eſſe nō dubiū eſt:ſicut alibi dictū eſt:
Bonū mihi q̄ humiliaſti me vt diſcaꝫ iuſtificatio ps. 118.
nes tuas. Inde enī cōpūctio naſcitur:inde aiarū me
dicina ꝑſtatur: Qđ ⁊ iſte penitēs nō ingratus:ſed po
tius emēdat⁹ enumerat.[Dies mei ſicut vmbra de
clinauerunt:⁊ ego ſicut fenū arui.] Pulcherrime di
xit hō poſt preuaricationē Ade: dies ſuos ſicut vm
bram declinaſſe:q2 eos ſol verus dñs reliquerat chri
ſtus:ſine quo vita ois vmbroſa eſt:⁊ tanq̄ vllaꝫ non
habētes ſubſtātiā:ita dies noſtri inutili cōuerſatio
ne diſpereūt. Declinauerūt ergo dies eius:q2 ipſe de
clinauit a dño. Tāto enim qs īminuitur:q̄to ab illa
plenitudine ſegregať. Sequitur. Et ego ſicut fenum
arui. Cōſequēs fuit vt cuius dies declinauerūt:ſicut
fenū areſcere debuiſſet. Beneficio enī ſubducto. vi
tali:qui nos vegetat ⁊ virētes ac floridos reddit: in
ariditatē peccati abſolute ꝑducimur:niſi iterū rore
diuine miſericordie in nouā grām pullulemus. Cō
pleta eſt ingētiū afflictionum enumeratio luctuoſa:
nūc videamus quid nobis tertia pars idicare videa
tur.[Tu aūtē dñe in eternū permanes:⁊ memoria Al. generatione ⁊ generationem.
le tuum in ī ſeculū ſeculi.] Poſt digniſſimā ſatiſfa
ctionem:⁊ generalib⁹ malis cōpetēter defletis:peni
tens ille iā q̄ſi caput eleuās:⁊ aliqua libertate reſpi
rans:tertiā partē ſubleuatus ac recreatus ingrediť:
⁊ quātū ſe cōdemnās humiliauerat:tantuꝫ nunc in
laudibus dñi ꝯfidēter exultat. Quapropter optime
ab aduentu dñi laudis fecit initiū:per quē munduꝫ
nouerat eſſe ſaluandū. Sequr: Et memoriale tuuꝫ
in ſeculū ſeculi. Memoriale dictū eſt:ſalutare pro
miſſum de dñi incarnatione venturꝫ:qđ nulla ſecula

nulla

nulla immutare poſſit obliuio: ſed in memorie ſinu
recõditũ: imobile ſemꝑ per infinita ſecula ꝑſeuerat.
Al. tẽpus miſerẽdi ei⁹: q̃r venit tẽpus { Tu exurgens miſereberis ſion: quia † venit tempus
miſerendi eius.] Cõmonet nos pauper iſte ſanctiſſi-
mus: quãtũ ſimplicis ac fidelis viri preualere poſſit
oratio: vt ille qui prius nec bonũ ſe dignũ aſpectibus
eſtimabat: ne vel dici ipſius libertate gauderet: qui
cinerẽ ſicut panẽ mãducabat: ⁊ potũ ſuũ cũ fletu tẽ-
perabat: Nũc ſi fas eſt dicere: q̃ſi ipſum dñm ad ꝓ-
miſſa cõpellit: vt laborãti mũdo aduentus ſui pieta-
te ꝓſpiciat. Exurgẽs dicit: q̃ſi dormiẽti: qui diutius
ſubuenire diſtulerat. Et vt oĩa dñs volũtatis ſue or-
dine facere ſentiret: dicit: Uenit tẽpus miſerẽdi ei⁹:
nõ q: illũ tẽpus admoneat: ſed q: ipſe tẽpora aptiſſi-
ma deliberatione diſponat. Illud tẽpus fuit: de quo
Gal. 4. aplus dicit: Cũ aũt venit plenitudo tẽporis: miſit de⁹
filiũ ſuũ factũ ex muliere: factũ ſub lege: vt eos qui
2. Cor. 6. ſub lege erãt redimeret. Et alibi: Ecce nũc tẽpus ac-
ceptabile: ecce nũc dies ſalutis. Qđ argumẽtũ dicit̃
a tẽpore: hoc efficaciſſimũ iter oratores haberi ſolet.
Quid enĩ impediat: q̃ñ ꝯgruũ tẽpus iuitat. Sion vo
mons eſt hieroſolymis ꝯſtitutus: per quẽ ſicut ſepe
dictũ eſt: ſignificat̃ eccleſia. Cui reuera miſertus eſt:
q̃ñ eam ⁊ de gẽtibus collegit: ⁊ ſacratiſſima iſtitutio-
Al. placue-runt ſeruis tuis { ne fũdauit. [Qm̃ † beneplacitos habuerũt ſerui tui
lapides eius: ⁊ terre eius miſerebũtur.] Subtiliter
verſus iſte tractãdus eſt: vt poſſit agnoſci quos ſer-
uos: quos lapides: quos terrã: per allegoriã velit itel-
ligi. Seruos dñi: dicit aplos ⁊ ꝓphetas: qui deuotis
mẽtibus eius impleuere ſeruitiũ. Iſti: lapides: id eſt:
chriſtianos: qui diuina firmitate viguerunt: benepla
citos habuerũt: q̃ñ in eis ꝑdicatione ſuã ꝓficuã eſſe
cernebãt. Miſerti ſunt etiã ⁊ terre: id eſt: peccatori-
bus: qui erant in ſion de gẽtibus congregãdi. Terre
vtiq̃ ſimiles: q̃ñ carnalia ſapiebãt. Et vide q̃ ꝓpria
verba rebus aptata ſũt. Lapides dixit beneplacitos:
q: de ipſoꝝ erãt ſoliditate dño preſtãte ſecuri. Addi-
dit: Terre miſerebunt̃: q: per miſericordiam chriſti
{ mũdãdi erant: qui terrena labe ſordebãt. [Et time-
bũt gẽtes nomẽ tuũ dñe: ⁊ oẽs reges terre gl̃iã tuã.]
Hec ꝯtra ſeculi iſtius ſuperſtitiones nefarias depro-
munt̃: q: tũc nõ timebat̃ verus dñs: q̃ñ mundus de-
uotus idolis ſeruiebat. Poſtq̃ vero aduentus eius ſa-
lutaris infulſit: gẽtes ꝯuerſe ſunt per timorẽ: de qui-
bus ſuperius ait: Et terre eius miſerebũtur. Reges
quoq̃ terraꝝ: ſcilicet eius glorie crediderunt: id eſt:
qui corpora ſua diuinis regulis infrenantes: ſui im-
peratores eſſe dño ꝑſtante valuerũt. Et hi ſunt de q-
bus ſuperius dixit: Qm̃ beneplacitos habuerũt ſerui
tui lapides eius. Ipſi enim iam gloriã dñi veriſſime
cognoſcũt: qui in aſſumpta fidei firmitate cõſiſtũt.
Al. gloria { [Quia edificauit dñs ſion: ⁊ videbit̃ in † maieſtate
ſua.] Uerſus iſte de ſuperioribus pẽdet: q̃ñ oẽs gẽ-
tes ideo timebunt dñm: ⁊ reges eius gloriã formida
bũt: q: edificata eſt ſion: hoc eſt mater eccleſia de vi-
uis lapidibus fabricata: in qua dñi cultura vſq̃ ad
finẽ mũdi ſine intermiſſione ꝑficiet. Iſte autẽ dñs
qui edificauit ſion: id eſt: aſſumpti corporis veritate:
videbit̃ in maieſtate ſua: q̃ñdo hedos ſequeſtrat ab
agnis: in gehẽnã impios mittens: iuſtis donans bea-
Al. humiliũ { titudinẽ ſempiternã. [Reſpexit in orationẽ † paupe-
Al. precem { rũ: ⁊ non ſpreuit † preces eoꝝ.] Pauperes appellat fi
deles chriſti: qui ſicut ſepe dictum eſt: mundo egeni:
ipſo ſolo ſunt diuites. Iſti ergo ſpiritu ſancto repletẽ:
ſicut iſte qui nunc loquit̃: orationẽ dño fundebãt: vt

iam venire preciperet: ne diutius ſanctoꝝ vota tar-
daret. Dicit eniz reſpectã eſſe orationem paupeꝝ: q:
oĩa ille incorporalia contueť: cuius oculis nil ꝓbat̃
occultũ. Hoc eſt enim ipſius reſpicere: qđ nõ ſperne-
{ re. [Scribant̃ hec in generatione altera: ⁊ populus
qui creabit̃ laudabit dñm.] Pauper ille peccatoꝝ
recordatione ꝯtritus: vigiliis ⁊ anxietate ꝯfectus: iã
q̃ſi ꝓphetali honore decoratus: ꝑcipit vt ſcripture te
ſtimonio etas futura diſcat: qđ in ꝑſenti ſe ꝑdicaſſe
cognouerat: vt ambiguũ nõ eſſet videntibus: q̃ñ ante
tot ſecula cognoſcerent eſſe ꝑdictũ. Altera enim ge-
neratio: ſignificat̃ populus vtiq̃ chriſtianus: qui ab
illo priore ſecũdus eſt. Naz vide qđ ſequit̃: Et populus qui creabit̃ laudabit dñm. Creabit̃: de futuro di-
xit: id eſt: per gratiã baptiſmatis regenerabit̃. Iſte ſi
ne dubio laudabit dñz: ad cuius ſalutẽ venit: pro quo
pertulit occidi: ad cuius ſpem tertio die reſurrexit a
mortuis. Hic laudabit dñz: nouo ſcilicet cãtico: ſicut
in alio pſalmo ſcriptũ eſt: Cãtate dño cãticũ nouum. Ps. 97.
{ [† Qm̃ proſpexit de excelſo ſancto ſuo: dñs de celo Al. Quia
in terrã † proſpexit.] Hoc eſt qđ dicebat ſupius ſcri- Al. aſpexit
bendũ: Nã vt virtutẽ ipſius veritatis agnoſceres: qđ
erat futuris ſeculis acciãdũ: iam dixit eſſe ꝑfectuz.
Proſpexit enĩ: ꝑteritũ ſignificat tẽpus. Sed quera-
mus vnde ꝑſpexit: De excelſo ſancto ſuo: id eſt: de ce
lo. Proſpexit eniz nobis: duz fragilitatẽ nr̃e humani
tatis aſſumpſit: q: per ipſuz facti ſumus liberi: facti
imortales: ⁊ in ſpe maxima collocati: ſi ad eũ merea
mur ꝓna mẽte ꝯuerti. Et vt ſenſus ipſe nobis euidẽ-
tius appareat: ſequit̃: Dñs de celo in terraz ꝑſpexit.
Legit̃ enim: Dñs in celo ſedes eius. Inde igit̃ ꝑſpe Ps. 10.
xit in terrã: id eſt: ad nr̃i corporis fragilitatẽ: que mũ
di vitiis tenebat̃ obnoxia. Et reſpice qđ in vtroq̃ ꝓ-
ſpexit: poſuit: vt ſimilitudine ipſa vboꝝ vnã ſenten-
{ tiã eſſe declaret. [Ut audiret gemituz † vinculatoꝝ: Al. cõpeditorum
vt † ſolueret filios interemptoꝝ.] Cauſam reddit: cur Al. ſolueret
dñs de celo in terrã ꝑſpexit: ſcilicet vt audiret gemi
tũ vinculatoꝝ. Uinculatos hic nõ ſignificat huma-
nis nexibus illigatos: ſed viros ſanctos qui legalib⁹
vinculis aſtricti: libertatis noxie relinquere ꝓbãtur
errores. De quibus ait Salomon: Audi fili ⁊ excipe Eccl. 6.
ſententiã: ⁊ ne abycias ꝯſiliũ meũ: ⁊ inſer pedẽ tuuz
in cõpedes illius: ⁊ in torquẽ illius collũ tuũ ſubyce.
Et paulo poſt ſequit̃: Et erũt tibi cõpedes in ꝓtectio Ibidem
nẽ fortitudinis: ⁊ torques illi⁹ in ſtolã glorie ⁊c̃. Ipſi
ſunt ergo vinculati: quos gemẽtes atq̃ ad ſe clamã-
tes dñs audire dignat⁹ eſt: vt mũdũ peccatis ꝓpriis
irretitũ beneficio ſue miſerationis abſolueret: ⁊ fili-
os interemptoꝝ qui diabolica fraude perempti ſũt:
a paternis erroribus diuina fortitudine liberaret: qđ
in eccleſia quotidie fieri per cariſmata ſollẽnia de-
{ claratur. [Ut † annũtiet̃ in ſion nomẽ dñi: ⁊ † laus ei⁹ Al. annũciet
in hieruſalẽ.] Qđ vẽturũ erat: mirabili breuitate de- Al. laudem
ſcripſit. Annũtiatũ eſt eniz in ſion nomẽ dñi chriſti:
duꝫ ibi primũ diuerſis linguis magnalia dei locuti
ꝓbant̃ apl̃i. Hinc factũ eſt: vt a locali hieruſalez ve-
lut a puriſſimo fonte: per eccleſiã generalẽ pia dñi ꝑ-
cepta decurrerẽt. Ideo enim auditũ ꝯſtat gemitum
vinculatoꝝ: vt ſalutaris dñs adueniret: ⁊ eccleſiã ſu-
{ am ſanctiſſima religione firmaret. [In ꝯueniẽdo po-
pulos in vnũ: ⁊ † regna vt ſuiãt dño.] Cauſas adhuc Al. reges
enumerat: cur gemitus vinculatoꝝ auditus eſt: ſcili-
cet vt ꝯueniẽs pplus in vnũ laudes dñi ꝑſonaret. Di
cẽdo enim: In vnũ: virtus catholice vnitatis oſtẽdi-
tur. Naz q̃uis pplus iſte de diuerſis mũdi partibus

aggregeť:ad vnū tamē ꝯueniūt:dum vna fidei regu
Ezech.37. la ꝯtinenť. Sic Ezechiel ꝓpheta teſtatur: Hec dicit
dñs deus:Ecce ego accipio omnē domū iſrael de me
dio gentiū in quas intrauerunt ibi: ⁊ ꝯgregabo eos
ab oībus qui in circuitu ſunt eoꝝ: ⁊ inducam eos in
terrā ſuam: ⁊ dabo eos in natione vna. Et apl'us ait:
Ephe.4. Unus dñs:vna fides:vnū baptiſma:vnus deus ⁊ pa
DOC ter oīum:qui ſuꝑ oīa ⁊ per oīa ⁊ in oībus nobis. Qua
propter illi vere dicēdi ſunt ꝯuenire in vnū qui inſe
parabili trinitati:id eſt:vni deo credere deuota mēte
feſtinant. Sequiť etiā felix cōmutatio:vt regna ter
raꝝ celorūq; ſeruiant dño:tūc magis libera:qn̄ au
Al.nō habet ctori ſuo fuerint fideli ſeruitute deuincta. [Et re
ſpōdit ei in via virtutis ſue.] Cū bene duobus ṽbis
expreſſuꝫ eſt:quid ſit religio chriſtiana:id eſt:via vir
tutis:quā in doloribus gdeꝫ gradimur:in tribulatio
nibus cōmeamur:ſed hec oīa in chriſti noīe cuꝫ ſpe
maxima ſuſtinemus. Huic igiť virtuti quā chriſtus
dñs ꝑdicauit:ſanctoꝝ ꝯgregatio deuota reſpondet.
Nam cū ille vocet ad bonā vitam:ipſe illi reſpōde
re cognoſciť qui imperiis eius obſequēs eſſe mōſtra
tur. Quapropter reſpōdeť illi:nō lingua ſed vita:nō
voce ſed fide:non clamore ſed corde. Que oīa ad ec
cleſiā catholicam ꝑtinere manifeſtū eſt. [Paucitatē
Al.nuncia dieꝝ meoꝝ ꝉnuntia mihi.] Inter laudes dñi mul
tiplici varietate decurſas:nūc pauper iſte cupit agno
ſcere finē ſeculi: vt cito ad illā beatitudinē quaꝫ ſan
ctis ꝓmiſit dñs accedere mereať. Nō enim amore
vite lucis ſue deſiderat ſcire finē:ſed vt in ipſis con
feſſionibus ꝑſeuerās:ad requiē illā celeſtis regni ve
lociter ꝑueniret. Paucitatē ergo dieꝝ dixit:q: qn̄q;
finiendos eſſe ꝯſtabat. Eternitati eniꝫ cōparata:vel
totius mūdi etas nimis videť exigua: q: quodcūq;
finiendū eſt:lōgū dicere nō debemus. [Ne reuoces
Al. generatione ⁊ generationeꝫ me in dimidio dieꝝ meoꝝ:in ſclm ſeculi anni tui.]
Prioris petitionis volūtas aperta eſt:q: nō pro vite
ambitu ſupplicabat:qui petiit ne ad dimidiū dieruꝫ
ſuoꝝ:id eſt:in trāſacta etate reuoceť. Reuocať eniꝫ
in dimidio dieꝝ ſuoꝝ:qui ad antiqua delicta reuer
titur. Significat eniꝫ iuuentutē: in qua lubrica ple
rūq; volūtas appetiť: ⁊ etatis feruore crimina plus
amātur. Sed hoc qui orat: magno ſe iam intelligit
beneficio liberatū: ⁊ nō vult amittere qđ diuino mu
nere cognoſciť acquiſiſſe. Sequiť: In ſeculuꝫ ſeculi
anni tui. Merito ſe poſtulauerat ad dimidios dies
ſuos minime reuocari:qui peruenire ad eternitateꝫ
dñi magna cupidine feſtinabat. Ibi enim ſancti ꝑpe
tua cū dño iocunditate gaudebūt:qn̄ ſicut dicit apo
1.Cor.15. ſtolus:erit deus oīa in oīb'. Anni ṽo tui:dño ꝑ tro
pologiā diciť:qm̄ anni ꝓprie illoꝝ ſunt:qbus ⁊ tē
pora cōmutanť. Sed iſtā dñi eternitatē tribus verſi
bus ſubter exponit:quos ideo ſimul ponim':vt eter
nitas dñi: ⁊ operatio illius ſeculi ſub vna expoſitione
declareť. [Initio terrā tu fundaſti dñe: ⁊ opa ma
nuū tuaꝝ ſunt celi. Ipſi peribūt tu aūt permanes: ⁊
Al.omnes toīa ſicut veſtimētuꝫ veteraſcēt. Et ſicut opertorium
Al.eos mutabis ꝉea ⁊ mutabunť:tu aūt ideꝫ ipſe es: ⁊ anni
tui nō deficiēt.] Cū dicit: Initio terram tu fundaſti
dñe:oſtēdit qđ a ſanis mētibus nō pōt abnegari: q:
creator ante creaturas ſuas ſine aliquo initio cogno
ſcať extitiſſe. Et irēde:q: hic opiniones philoſophoꝝ
mirabili breuitate deſtruxit. Quaꝝ prima eſt:mun
dū a nullo eſſe creatū. Secūda:ſine fine māſuꝝ. Sꝫ
cū diciť: Initio terrā tu fundaſti dñe: ⁊ opa manuū
tuaꝝ ſunt celi:prima illa ꝑſuaſio nefanda cōuinciť.

Cum ṽo ꝓnunciať: Ipſi peribūt:finem eos habere
declarauit:vt nullus in ſtellis gētili errore ꝯſideret:
cū eas imutandas eſſe ſentiret. Illud aūt eſtimo ſol
licitius intuendū:quare cū verbo facta ſint oīa:opa
manuū:celos dixit eſſe fundatos:Sed hic manum:
virtutē iuſſionis debemus accipere. Alio enim loco
dixit: Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt:ipſe mādauit ⁊ crea Ps.148.
ta ſunt. Sic enim ꝓuenit vt ſcriptura ſibi nō ſentia
tur eſſe ꝯtraria:qn̄ verba locis ſuis aptiſſima expoſi
tione redduntť. Adiecit: Tu autē permanes: vt ſicut
eternitatē dñi oſtēdit dum crearet omnia:ſic poſt ce
los mutatos ipſum diceret in maieſtatis ſue gloria
ꝑmanere. Dicendo enim: Oīa: vt arbitror:nō ibi an
gelos:non ſpirituales creaturas deſignat: que in ſua
dignitate māſure ſunt:ſed illa que cōmutationi ꝓbāť
tur obnoxia. Hoc ſchema dicit Synecdoche: id eſt: SCHE
a toto pars:qđ in ſcripturis diuinis creberrime repe
riť. Qđ aūt dicit: Sicut veſtimētum veteraſcēt: hoc
ad carnis fragilitatē videť aptandū:qđ etiā in euan
gelio noſciť cōparatū:vbi ait: Nōne anima plus eſt Math.6.
q̄ eſca: ⁊ corpus q̄ veſtimentū: Ipſum enim vetera
ſcet:qđ more veſtis morte conſumiť. Addidit: Et ſi
cut opertoriū mutabis ea ⁊ mutabunť. Opertoriuꝫ:
celos forſitan debemus aduertere:qui ad viceꝫ vela
minis terras operiunt:qui ſimiliter vt alia cōmutā
tur. Et vt facta dñi oſtenderet iaꝫ ſub eternitate mā
ſura:dicit: Mutabis ea ⁊ mutabunť:q: nunq̄ erunt
ad hoc corruptibile reditura. Nā ſi corruptioni vlte
ri' ſubiacerēt:nō dicerenť eſſe mutata:ſicut Daniel
ꝓpheta teſtať: Qm̄ ſapientia ⁊ virtus ⁊ intellectus Daniel.2.
ipſius ſūt: ⁊ ipſe mutat tēpora ⁊ ſecula. Subiecit: Tu
aūt idē ipſe es: ⁊ anni tui nō deficiēt. Idem: poſituꝫ
eſt cōtra illa que dicta ſunt:quoniā dū illa ſint com
mutabilia:dñs ſemꝑ immutabilis ꝑſeuerat. Ipſe:om
nipotentiā eius deſignat:q: reuera ipſe eſt: cum ſe di
gnis ſemꝑ operať: ⁊ naturā eius ſub breuitate decla
rat:q: ipſe ſolus per ſe nouit eſſe: qui vt ſit alio non
eget adiutore. Sic iſtis tribus verſibus: ⁊ mutatio
creaturaꝝ: ⁊ eternitas dñi mirabili breuitate deſcri
pta ſunt. [Filii ſeruoꝝ tuoꝝ ꝉinhabitabūt ꝉibi: ⁊ ſe Al.habitabunt
men eoꝝ in ſeculū ꝉſeculi dirigeť.] Prudētiſſime ni Al. nō habet
mis atq; vtiliter oratione completa:pauper ille ſan
ctiſſim' de peccatoꝝ ſuoꝝ remiſſione: ⁊ de ſpe futu
re reſurrectionis exultās:venit ad terminū pſalmi:
vbi omnia ſub breuitate ꝯcludens:ſe cū ſanctis eius
habitatuꝝ eſſe cōgaudet: vbi eſt ſpes glorioſa fideli
um ⁊ requies eterna iuſtoꝝ. Filios ſeruoꝝ tuoꝝ: di
ſcipulos ꝓphetaꝝ ⁊ aploꝝ dicit:quos per fidei vteꝝ
ſancta ꝑdicatione genuerūt. Quibus ait aplus: Filio Gal.4.
li mei quos iteꝝ parturio. Hoc etiā ad Timotheum
ſcribens:in capite dixit epiſtole: Filio cariſſimo:quos 1.Timoth.1.
vtiq; genuerat fide:non corpore. Inhabitabunt ibi:
locū beatitudinis ſignificat:queꝫ dñs habet:de quo
dicit: Pater volo vt vbi ego ſum:ibi ſint ⁊ hi mecū: Joan.17.
in regno ſcilicet illo ꝑpetuo:vbi gaudiū eternū eſt: ⁊
nunq̄ finiēda ſecuritas. Sed ita filios ſeruoꝝ ibi cū
dño eſſe cognoſce:vt ⁊ ipſos ſeruos:id eſt:aplos ⁊ pre
dicatores eius eſſe nō dubites. Nā ſi diſcipulis locus
beatitudinis dať: nunqđ ipſis magiſtris eſt forſitan
abnegādus: Sed vſus ſcripture eſt aliquādo mino
ra dicere:vt ⁊ maiora ibidē complexa videanť:vt in
alio pſalmo dictū eſt: Si videbas furē ſimul curre Ps.49.
bas cū eo: ⁊ cum adulteris portionem tuaꝫ ponebas.
Ibi eniꝫ minora dicta ſunt:vt ſimul ⁊ maiora crimi
na ſentianť. Sequiť: Et ſemen eoꝝ in ſeculū ſeculi
dirigeť.

dirigeť. Semen eoꝝ: ſignificat opera fideliũ: que in hoc mundo ſeminant̃: vt in illa eternitate eoꝝ laudabilis fructus appareat. Et intende quare ſit poſitũ: Dirigetur: ſcilicet q̄ꝛ que ibi ſuſcepta fuerint: in eterna directitudine collocant̃: vbi nihil prauuz: nihil pōt eſſe diſtortum: ſed ſancti eius cũ dn̄o ſaluatore recta atqȝ ſtabili volũtate gaudebũt. Cõcluſio.

Quam feliciter anxiꝰ iſte defleuit: vſqȝ ad gaudia ſe diſcruciando puenit. Pridẽ ſimilis pellicano fuit: in ſubſequẽtibus phenici cõparandus. Pridẽ nocticoraci: poſt aquila. Ante paſſer: inde factus eſt colũba: Columba preclara. Tales cõmutationes habẽt: qui ſe dn̄o pura mente ſubijciunt. Regna dicant̃: exigua ſunt. Purpure laudent̃: frequenter vrẽtibus ſorduerũt. Ecce in pãnis vincit̃ mũdus: diabolus plorando ſuperat̃: ⁊ cui nulle cohortes ad repugnandũ ſufficiũt: oratione vnius pauperis inclinatur. Iſti ſapiẽtes: iſti diſerti: iſti reuera glorioſi dicẽdi ſunt oratores: qui talem poſſeſſionẽ victores accipiunt: de qua inimici aduerſitate nullatenus excludant̃. Talem poſtremo hereditatẽ ſumunt: quã ſine labore ſemꝑ obtineant: ne aliquãdo morte derelinquant. O cõditio beata penitẽtiũ: que de reis efficis iuſtos: de triſtibus perenniter letos: de mortalibus abſolute ꝑpetuos. Hic maloꝝ ſocietatez ad tempus habent: ibi angeloꝝ conſortia eterna felicitate ſuſcipient. Quapropter quintũ penitentẽ iſtũ eſſe noſcamus: qui ſe nõ defendendo defendit: nõ diluẽdo diluit: non purgando purgauit. Ad cuius paupertatem ſi venire meruerimus: omnia mundi regna ſine dubitatione ſuperamus.

Explicit expoſitio in pſalmum. ſol.

¶ Pſalmus ipſi Dauid. CII.

Benedic anima mea dn̄o: ⁊ oīa que intra me ſũt nomini ſancto eius. Benedic anima mea domino: ⁊ noli obliuiſci oẽs retributiones eius. Qui propitiat̃ oībus iniquitatibus tuis: qui ſanat oẽs ĩfirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitã tuã: qui coronat te in miſericordia ⁊ miſerationibus. Qui replet in bonis deſideriũ tuũ: renouabit̃ vt aquile iuuentus tua. Faciens miſericordias dn̄s: ⁊ iudiciuz oībus iniuriã patientibus. Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas. Miſerator ⁊ miſericors dn̄s: longanimis ⁊ multũ miſericors. Non in ꝑpetuũ iraſcet̃: neqȝ in eternũ comminabit̃. Non ſm̄ peccata nr̄a fecit nobis: neqȝ ſm̄ iniquitates nr̄as retribuit nobis. Qm̄ ſm̄ altitudinem celi a terra: corroborauit miſericordiã ſuaz ſuper timentes ſe. Quantũ diſtat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis iniquitates nr̄as. Quomodo miſeret̃ pater filioꝝ: miſertus eſt dominus timẽtibꝰ ſe: qm̄ ipſe cognouit figmẽtũ nr̄m. Recordatus eſt qm̄ puluis ſumus: homo ſicut fenuz: dies eius tanq̃ flos agri ſic efflorebit. Qm̄ ſpiritus ptrãſibit in illo ⁊ nõ ſubſiſtet: ⁊ nõ cognoſcet amplius locuz ſuũ. Miſericordia aũt dn̄i ab eterno ⁊ vſqȝ in eternũ: ſuper timẽtes eũ. Et iuſtitia illius in filios filioꝝ: his qui ſeruãt teſtamẽtũ eiꝰ. Et memores ſunt mandatorum ipſius: ad faciendum ea. Dominus in celo parauit ſedem ſuam: ⁊ regnum ipſius omnibus dominabitur. Benedicite dn̄o oẽs angeli eius potentes virtute: faciẽtes verbum illius ad audiendã vocem ſermonũ eius. Benedicite dn̄o oẽs virtutes eius: miniſtri eius qui facitis voluntatem eius. Benedicite domino omnia opera eius: in omni loco dn̄ationis eius: benedic anima mea domino.

Poſt illas beati pauperis humillimas preces ⁊ tam magne penitentie gemitus explicatos: totus hic pſalmus dn̄i laude repletus eſt: vt pia diſpoſitione ꝓcedentes lachrymas preconioꝝ gaudia ſequerentur. Et ideo (ſicut ſepe diximus) Ipſi dauid poſitum eſt: ne quid ad iſtũ terrenũ regẽ referre deberemus: quia ſuperna laus manifeſtis ſenſibus explanatur. Eſt enim lucidus: ⁊ tituli ſui claritate conſimilis: vt ſine difficultate dictorum pſalmi continentiam intelligere debeamus. Diuiſio.

Per totum quidẽ pſalmũ: ꝓpheta loquit̃. Prima narratione ad animã ſuam verba facit: vt benedicat dn̄m: ⁊ beneficia eius nullatenus debeat obliuiſci. Secunda narratione dicit: qualia Moyſi preſtiterit: ⁊ reliquis fidelibus ſuis: vt ipſe intelligatur a ſeculis ſemper fuiſſe munificus. Tertio loco: ad angelos verba conuertit: virtutes ſupernas alloquitur: ⁊ reliquas rationales creaturas inuitat: vt domini iugiter laudibus occupentur. Expoſitio.

Benedic aīa mea †dominũ: ⁊ omnia †interiora mea nomen ſanctum eius.] Sciens ꝓpheta mentes hominũ varijs illuſionibus ſubiacere: nec ſemꝑ in vera cõtemplatione defixas: animã ſuaz vir ſanctus alloquit̃: vt cum fuerit diuerſis cladibus liberata: beneficioꝝ omniũ recordetur auctorez: ne ſibi aut alteri cuiq̃ putet eſſe tribuenduz: quod a ſolo domino conſtat eſſe conceſſum. Eſt enim gratum ⁊ honeſtiſſimum dicendi genus cuz anima loqui: vt vniuerſi intelligant omnimodis appetenduz: qd̄ ſibi ſaluberrimum propheta noſcitur dediſſe conſilium. Sequitur: Et omnia interiora mea nomen ſanctum eius. Interiora ſunt anime: cogitatio multiplex: virtuſqȝ rationis. Ipſam quippe voluit cũ anima ꝯuenire: vt armonia fideli laus dn̄i adunatis viribus aſſonaret. Sepe enim anima vult aliquid agere: ⁊ per phantaſticas imaginationes eluditur. Sed vir ſanctus in domini laude nihil a ſe voluit deuiare: ſed omnia vno concentu canere: que culpabiliter ſibi potuerũt diſcrepare. [Benedic anima mea †dominus: ⁊ noli obliuiſci omnes retributiones eius.] Primum verſuz repetit decora replicatione verboꝝ: vt ſtudiũ maximũ concitaret geminata ſententia: ne ad opus tale anima diſſimulatiõe noxia ſegnior eſſe videret̃:

Al. domino
Al. que intra me ſunt nomini ſancto

Al. domino

ente omnia monens vt ſe cuncta ab eodez meminerit accepiſſe. Ille eniz laudare nunq̃ deſinit: qui collata beneficia nõ põt obliuiſci. Intuere ꝑterea quod dictũ eſt: Retributiones: qm̃ aliud debebatur bonum delictis: aliud retributũ cognoſcitur abſolutis. Hoc eni obliuiſci nulli fas eſt: vt qui erat obnoxius pene: dignus fieret mox honore. Sed que iſte ſint retributiones dñi: ꝯſequẽter enarrat: quas ſi homo cogitat: beneficia ipſi⁹ tota mẽte collaudat.

Al. ꝓpitiatur [Qui ꝓpitius
Al. īfirmitates tuas [ſit oĩbus iniquitatibus tuis: qui ſanat oẽs languores
Al. coronat te in miſericordia et miſerationib⁹ [tuos. Qui redimit de interitu vitã tuã: qui ſatiat in
Qui replet in bonis deſideriũ tuũ [bonis deſideriũ tuũ. Qui coronat te in miſeratione ⁊ miſericordia: renouabitur vt aquile iuuẽtus tua.]

SCHE In his tribus verſibus exponunt̃ ſub quinaria diuiſione retributiones futuri ſeculi: quas ſanctis ſuis dñs pia miſeratione largit̃. Que figura dicit̃ Synatriſmos: id eſt: ꝯgregatio: qn̄ in vnũ cumulũ aſpera crimina: aut nimis ſuauia beneficia colligunt̃. Primo eni ſit ꝓpitius peccatis eoꝝ: qn̄ remiſſis delictis in pace dignat̃ ſuſcipere peccatores. Secundo ſanat oẽs languores fideliũ: cũ ſecuritas ⁊ imortalitas eterna in reſurrectione ꝯcedit̃: id eſt: cũ corruptibile hoc

1. Cor. 15. induerit corruptionẽ: ⁊ mortale hoc induerit imortalitatẽ. Tertio redimit de interitu vitã nr̃am: qn̄ nos ab eterne mortis calamitate ſubmouerit: ſcilicet vt

Math. 25. nõ audiamus: Ite in ignẽ eternũ qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. Quarto ſatiat in bonis deſideriũ

Ibidem beatoꝝ: cum eis dicit̃: Uenite benedicti patris mei. Quinto coronat in miſeratione ⁊ miſericordia ſua: qn̄ iam beatis ꝑmia digna reſtituet: ſicut dicit apl̃us:

2. Timoth. 4 De cetero ſupereſt mihi corona iuſtitie: quã reddet mihi dñs in illa die iuſtus iudex. Hoc forte ſignificãt q̃nque panes: vnde populi lõga ieiunia ſatiauit: qm̃ hec ⁊ his ſimilia in magnuz myſterium ꝓceſſiſſe noſcunt̃. Sed ꝑſcrutandũ eſt: cur aquile introducat̃ exemplũ. Huic aui iam etate ꝓuecte: ſuꝑiũ labium cornea inflexione naſutũ: tãtũ fertur excreſcere: vt ei nõ ſit liberũ eſcas ſolita libertate decerpere: que intelligens vnde ſibi periculũ vite poſſit accidere: os ſuũ in ſaxũ dicit̃ expolire viſquequo oĩa ſibi eius impedimẽta ſubmoueat. Quo facto in antiquã valitudinez corporis iuueſcat ſolita ꝑceptione reuocat̃. Sic aĩa in priſtinã ſanitatez reuertit: ſi peccata ſua in petra: que eſt chriſtus dñs expolire non deſinat. Reuertit̃ enim ad cibos ſalutares: qn̄ delicta que ſunt impedimẽta eterne vite: dño ꝓſtãte reſpuerit. [Faciens miſericordias dñs: ⁊ iudiciũ oĩbus iniuriã patiẽtibus.] Poſtq̃ dixit retributiones dñi quas hic cõuerſis in illo ſeculo veraciter credit̃ poſſe ꝓſtare: nũc dicit breuiter: qꝛ dñs miſericordias faciet ſperãtibus: ⁊ vindictã ꝓſtet patiẽtibus cunctis iniuriã: vt nullus in eis poſſit dubitare que dicta ſunt: qn̄ ipſum dñm tali diffinitione mõſtratũ eſſe cognoſceret. Hic eni verſus per modũ diffinitionis edict⁹ eſt: qn̄ per illud qđ ſingulariter efficit aliq̃s indicat̃. Nã interrogãti tibi: qđ ſit dñs: reſpõde: faciẽs miſericordias ⁊ iudiciũ oĩb⁹ iniuriã patiẽtibus. Quapropter abunde deſignatus eſt dñs deus: cũ nulli alteri poſſit ꝯuenire qđ dictum eſt. Illis aũt miſericordias facit qui miſerti fuerint:

Math. 5. ſicut in euãgelio dicit: Beati miſericordes qm̄ ipſi miſericordiã ꝯſequent̃. Sequit̃: Et iudicium oĩbus iniuriã patiẽtibus. Hoc illis ꝓmittit̃: qui patientie munere decorant̃: de q̃bus ait: Mihi vindictã ⁊ ego retribuã. Nã qui ſe manu deſiderãt vlciſci: furoreq̃ꝫ ſuũ inimici ꝑſecutione ſatiare ꝯtẽdũt: vindictã dño nõ reſeruãt: qꝛ ſe credũt poſſe diſtrigere qđ deberẽt a iudice ꝑſtolari. Dediſti ſanctiſſime ꝓpheta anime tue ſalubre ꝯſiliũ: in quo ſe ⁊ mũdus ſentiat ꝯſolatũ. Sic enim tibi locutus es: vt nobis diceres: ſic tibi ꝓfuiſti: vt ⁊ nos ſine dubitatione ſaluares. [Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas.] Superius dixerat: quas retributiones in illo ſeculo plebs beata mereret̃: nũc aũt veniẽs ad ſecũdã narrationẽ: per vnius exẽplũ ꝓbat quãta ⁊ hic ꝓſtiterit ſeruis ſuis: ne q̃s de futura retributione dubitare potuiſſet. Sed intende quẽadmodũ Moyſes ⁊ iſrael: indicatus eſt diſtinctione verboꝝ. Notas fecit vias ſuas Moyſi: qn̄ ei iuſtitiã ſue pietatis aperuit: vt legẽ ꝯſcriberet: mores doceret: ⁊ in via dñi ꝑfecte fidei gradib⁹ ambularet. Sequit̃: Filijs iſrael volũtates ſuas. Hic volũtates poſuit: nõ vias: qꝛ non oĩs iſrael ſuſcepto verbo dñi in eius iuſſionib⁹ ambulauit. Scimus enim quas ſeditiones ꝓplus ille fecerit: vt vocẽ

indicis mereret̃ audire: Populus hic dure ceruicis eſt. Ideoq̃ꝫ ergo illis volũtates dñi: nõ vias innotuiſſe dicit: qꝛ multa pars eoꝝ: viam dñi declinare ꝓſumpſit. Sic aũt Moyſi exẽplũ: hic poſitũ intellige: vt tamẽ hoc quotidie diuinit̃ operatũ ⁊ vſq̃ꝫ ad finem ſeculi opari poſſe cognoſcas. Exo. 32.

[Miſericors ⁊ miſerator dñs: ꝓpatiens ⁊ multũ miſericors.] Miſericors Al. longanimis eſt: qui natura ſua clemẽtiſſimus approbat̃. Miſerator: qn̄ miſericordie ſue dona largit̃. Poteſt eni aliq̃s miſericors ⁊ miſerator eſſe: in vna duabuſq̃ꝫ cauſis: miſericors aũt ⁊ miſerator naturaliter ꝑter dñm nullus poterit inueniri. Sed hic ideo miſericors premiſſuz eſt: vt miſeratorẽ dñz nõ ad tẽpus: ſed iugiter approbares. Hec figura dicit̃ Paronomaſia: id eſt: SCHE denominatio: que ſimilitudine ſermonis ꝯcitat audientis affectum. Adiecit: Patiẽs: qđ neceſſe eſt ꝯſequi miſericordẽ. Nullus eni miſericors: niſi qui ⁊ patiẽs. Sic enim ⁊ apl̃us dicit: An diuitias bonitatis eius ⁊ Ro. 2. longanimitatis contemnis: Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiaz te adducit: Ipſe autez de ſe dicit: Hec feciſti ⁊ tacui: exiſtimaſti iniquitatem q̃ ero tibi ſimilis. Ps. 49. Sequit̃: Et multum miſericors. Multuz teuera miſericors: qui audiens omnino blaſphemas voces: ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos ⁊ malos: ⁊ Math. 5. pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: vitalem ſpiritũ magna pietate largit̃: expectat errantes vt debeant ſua perperam cõmiſſa damnare. [Non in ꝑfinem iraſcetur: Al. ꝑpetuum neq̃ꝫ in eternum ꝑindignabit̃.] Al. cõminabitur Illis ſcilicet qui deuota ſatiſfactione cognoſcunt: qui ad eũ redire deliguñt: qui illecebras ſeculi cum ſuo auctore ꝯtemnũt. Contra illis in finem iraſcetur: quibus dicturus eſt: Ite in ignem eternum. Magna infelicitas perire ſub Math. 25. pio dño: vt tardes illi ſatiſfacere: cui te cognoſcis erraſſe: maxime cum ſupplicationem tuam vacuaz nõ ſentias: ſi tamen eam integro animo te obtuliſſe cognoſcas. Poteſt hoc ⁊ de populo iudaico ſentiri: quẽ conuertendũ conſtat in fine ſeculi: de quo ⁊ apoſtolus dicit: Cecitas ex parte iſrael contigit: vt plenitudo gentiuz introiret: ⁊ ſic omnis iſrael ſaluus fieret. Roma. 11. [Non ſm̄ peccata noſtra fecit nobis: neq̃ ſꝫ iniquitates noſtras retribuit nobis.] Sententia generalis eſt: quia nemo eſt qui eius gratiam gratis non haberet: dum lex ſub peccato cuncta ꝯcludat: ſicut teſtatur apoſtolus: Omnia deus concluſit in incredulitate vt Ibidem omnibꝫ miſereret̃. Ille tamen cõmuniter bonis maliſq̃ꝫ ſpiritum donat: ſalutem tribuit: indigentias adimit: ⁊ generaliter bonus eſt. Addidit: Neq̃ꝫ ſm̄

iniquitates

iniquitates noſtras retribuit nobis: ſcilicet quoniã
ſupplicantibus ita pius eſt: vt tunc magis eum digne
tur abſoluere: quando ſe ſtuduerit vnuſquiſq; adhi/
Al. Quõ bita ſatiſfactione damnare. Quia ſm altitudinẽ
Al. corroborauit celi a terra: confirmauit dominus miſericordiam
Al. ſe ſuam ſuper timentes eum. Diligentius perſcrute/
mur quid ſibi velit iſta comparatio. Tanto maiorẽ
dicit a meritis eoꝝ miſericordiam domini: quam re/
tribuit fidelibus ſuis: quantũ poteſt a terra celi ſum/
mitas eleuari. Qua comparatione illud quoq; ſigni/
ficatur: q2 ſicut celum terras operit: ⁊ cõpetentia be/
neficia temporibus ſuis homini tribuit: modo plu/
uias influendo: modo preſtando ſerena: modo ipſum
aerem ventis ſaluberrimis temperando: Ita ⁊ miſe/
ricordia dñi fragilitati noſtre noſcitur diuerſa pſta/
re. Suſtinet enim vt corrigat: flagellat vt erudiat:
probat vt preſtet: ⁊ per diuerſas operas beneficioꝝ
vna voluntas eſt ſubuenire peccantibus. Sed vt to/
tius ſententie virtus poſſit intelligi: breuiter dicẽdũ
eſt: ſi fas eſt: vt celũ non cooperiat terras: poteſt fie/
ri vt dominus nõ protegat ſibi puriſſime ſeruientes.
Al. ortus ab occidẽte lõge fecit Quantum diſtat oriens ab occaſu: elongauit a no/
bis iniquitates noſtras. Dedit aliam pulcherrimã
comparationem beneficio diuino. Oriens: eſt initiũ
bone vite noſtre. Occaſus: male conuerſationis affe/
ctus. In occaſum enim eramus: cum peccati vincu/
lo tenebamur aſtricti. In oriente autẽ ſumus: quãdo
per aquam regenerationis nos ſol verus inuiſitat: ⁊
tenebras facit noſtroꝝ diſcedere peccatoꝝ. Tantum
ergo iniquitates noſtre longe ſunt: cum nobis pecca/
ta noſtra donantur: quantum poteſt clara dies a tene
broſa nocte diſtare. Siue: oriẽtẽ: ſignificat regnum
dei: occaſum vero gehennam: que tantũ a beatoꝝ ſede
diſſociata eſt: quantum dicit ille pauper in abrae ſi/
Luc. 16. nibus conſtitutus: Inter nos ⁊ vos: chaos magnum
Al. Quomõ firmatum eſt. Sicut miſeretur pater filiis: ita
Al. filioꝝ miſertus eſt dñs timentibus ſe. Ecce iam nõ extra/
Al. nõ habet neis: neq; lõginquis comparationibus agitur: ſed ad
ipſa viſcera pietatis vocabula ſortiunt. Sic enim mi
ſeretur vt pater: ſed quibus ipſe pater eſt: ſic corripit
vt filios: ſed qui eius regni heredes eſſe meruerint.
Sequitur: Ita miſertus eſt dñs timentibus ſe. Dũ
dicit: Ita: deſignat nobis paterne correctionis affe/
ctum. Pater enim carnalis qui vult filium ſuum bo
nis actibus erudiri: frequenter eum corripit: frequẽ/
ter flagellat: ſicut Salomon ait: Si diligis filiũ tuũ
frequenter cum flagella cũ adhuc tener eſt ⁊c. Ipſi
enim parentes vere diligunt filios ſuos: qui eis ſub
pietate diſtricti ſunt. Sic ⁊ dñs noſter flagellat oẽm
filium quem recipit: ⁊ timentes ſe ad ſtudium bone
Al. Quoniã voluntatis adducit. Quia ipſe ſcit figmentũ no
Al. cognouit ſtrum. Memento domine ꝙ puluis ſumus. Hoc
Al. Recordat' eſt qm comma ad ſuperiora iungendum eſt. Cauſa enim red/
ditur cur miſereat vt pater: ſcilicet quoniã noſmet/
ipſos ab illa naturali dignitate deiecimus: ⁊ a factu/
ra creatoris repulſi: figmentum eſſe monſtramur.
Merito ergo ſubueniri ſibi poſtulat: qui ſpem in vi
ribus propriis non habebat. Sequitur: Memento
dñe quoniã puluis ſumus. Dicit enim: Memor eſto
dñe: non q2 nos ex limo formaſti: nõ q2 immortales
tua largitate feciſti: non qꝺ ad imaginem ⁊ ſimilitu
dinem tuam plaſmare dignatus es: q2 iſta omnia in/
uidiam magis excitare poterant peccatori: ſed q2 in
puluerem nũc redacti ſumus ariditate peccati. Mi
ſerere eis qui ſe infeliciter perculerunt: ſubueni qui
in illo munere tuo minime conſiſtere voluerũt. Tu
enim ſolus pius es peccatoribus: q2 delinquentes ſe
grauiter perculerunt. Homo ſicut fenũ dies eius: Al. tanq̃
⁊ ſic flos agri ita florebit. Sunt ſpecies definitio/ Al. ſic et florebit
nũ: que per reꝝ ſimilitudines aliquas explicant: vt
eſt illud: Ego ſum via veritas ⁊ vita. Sic ⁊ in hoc ⁊ in Ioan. 14.
ſubſequenti verſu cõſtat eſſe formatum. Queadmo/
dum ſi interroges: quid eſt homo: reſpõdet: fenũ di/
es eius: qꝺ ſumma hylaritate pullulat: ſed celerrima
velocitate deſiccat. Fenum eſt qꝺ pluuiis velociter
in auras caput erigit: ſed in ardoribus colla deponit.
Et ne forſitan aliquid ſoliditatis hãc comparationẽ
putares habere: addidit: Et ſicut flos agri ita florebit.
Flos agri multo celerius trãſit: q̃ feni viriditas per/
manere mõſtrat. Sed q̃uis pulcherrimũ videatur
eſſe dum pubet: multũ fugitiuũ cernit eſſe dum cor/
ruit. Ita ⁊ imbecillitas humana pulchreſcit: ita ſecu/
li honores diuitieq; gratiſſime ſunt: ſed nõ ad finem
longiſſimũ pducunt. Ueraciter ergo his rebus tran
ſitoriis humanitas cõparat: q2 robuſtis viribus de/
ſtituta: in caſum mortis prona ſemper celeritate fe
ſtinat. Quia ſpiritus pertrãſibit in eo ⁊ nõ erit: Al. Quoniã
⁊ nõ cognoſcet amplius locũ ſuũ. Ad hãc ſimilitudi Al. illo
nem comparatio ſuperioris verſus expreſſa eſt. De/ Al. ſubſiſtet
ſcribit enim quid ſit homo: id eſt: ſpiritus ptranſiens
mundũ: ſcilicet pſentẽ: in quo diutiſſime nõ poteſt
pmanere. Audiãt qui ſupbiunt: ⁊ ſe gaudent mũda/
na felicitate ſubuectos: ſic ſpiritus relinquere noſtra
corpuſcula: queadmodũ ſolent flumina loca inunda/
ta tranſire. Illa enim ſpatia que plena videnť eſſe tor
rentibus: q̃ ſunt vacua cũ recedunt. Non eſt ergo de
fugitiuo flatu pſumendũ: ſed hic potius agendũ: qꝺ
pdeſſe nouimus in futuꝝ. Et ne forſitan aliquis per
metampſychoſin crederet ad hunc mundũ aĩas eſſe
redituras: ſicut nõnulli putauerũt dementium: addi
dit: Et nõ cognoſcet amplius locũ ſuũ: hoc eſt: in hoc
ſeculũ nõ poteſt redire vbi ſuã vitam poſſit iterare.
Conuicta eſt imbecillitatis ſue humana fragilitas.
Audiſti homo quid ſis: audi quid eris: ſi dominũ mi
nime timere deſpexeris. Que figura dicit Pariſon: SCHE
id eſt: equatio ſententie: quotiens bona vel mala cõ/
iunctim membris diſſimilibus alligamus. Miſe/
ricordia autẽ domini a ſeculo eſt: ⁊ vſq; in ſeculum Al. ab eterno ⁊ vſq; in eternum
ſeculi ſuper timentes eum. Et iuſtitia eius ſuper fi/
lios filioꝝ. Expoſita eſt prius veraciter humana cõ Al. illos in
ditio: propter inſolentium preſumptiones illicitas:
nunc inſinuat ſpem que fideles debeat conſolari: q2
lꝫ per nos ſimus fragiles ⁊ caduci: per miſericordiã
domini reddimur abſoluti ⁊ perpetui: vt ⁊ q̃ fragi/
les ſimus debeamus aduertere: ⁊ qꝺ per domini gra
tiam cõſequamur poſſimus audire. Et nota ꝙ dixit:
A ſeculo: id eſt: cum adminiſtrari ceptus eſt mũdus:
⁊ diuerſe creature auctoris ſui munere proruperunt.
Unde ⁊ mihi videt hic cõuenienter aduerti: ⁊ Adã:
ſicut multi patrũ dixerũt: ad dñi gratiam fuiſſe reuo
catum: quãdo ipſe primus in ſeculo fuit: ſicuti etiam
Abel: Noe: Abraã ⁊ ceteri patres: qui tamen in ſecu/
lo: ſed a ſeculo non fuerunt. Nã qꝺ ſequitur: Et vſq;
in ſeculũ ſeculi: eternitatem dñi abſolute deſignat:
quoniam ⁊ ille ⁊ ante ſeculũ: miſericors eſſe mõſtra/
tur. Conſidera etiã qꝺ addidit: Super timentes eũ:
ne ⁊ illi hoc in ſe crederent eſſe faciendũ qui ei ſcele
ratis caſibus obedire cõtemnũt. Sequitur: Et iuſti/
tia eius ſuper filios filiorum. Filios: ſicut ſepe iam
dictum eſt: vniuſcuiuſq; actus debemus aduertere.

Filios filioꝝ:operum noſtroꝝ iuſtiſſimam retributionem. Nam ſicut nos operā noſtram quodāmodo generamus:ita nobis retributiones reꝝ noſtre generant actiones. Hanc vnuſquiſqꝫ iuſtus recipiet:cum in terre fuerit beatitudine collocatus. Multi enim fideliū filios non habuerūt:aut ſterilitatis euentu: aut virginitatis ſtudio. Qđ ſi ad litterā velis aduertere:quod abſit:plurimi ſanctoꝝ iſta ꝓmiſſione fraudantur. Nam ⁊ in ſubſequētibus ſpiritualiter dictū

Ał. Dis qui ſeruant | eſſe declaratur.⌊ †Cuſtodientibus teſtamētuꝫ eius.

Ał. memores ſunt mādatoꝝ ipſi⁹ ad faciēdum ea | Et †memoria retinētibus mādata ei⁹:vt faciāt ea.⌋ Iſti ſūt filij quos ſuperius dixit:qui dñi precepta cuſtodiunt:qui mandatoꝝ eius operibus ſunt memores:non ſtudio cantilene. Nam ⁊ ſi quis pſalterium voce reddat:memor eius non eſt:niſi que precipiuntur effecerit. Ideo enim dicta ſunt vt fiant:nō vt ſola vociferatione cantentur. Unde doctiſſimus pater Auguſtinus in hoc pſalmo diſputans: pſalterium ſe non tenere profeſſus eſt:nec totius legis dicta recolere:ſcilicet vt non ſolum ad audiēdū:ſed maxime ad

DEF | faciendum cunctoꝝ ſtudiuꝫ ꝯcitaret. Memoria eſt enim per quam animus repetit:que audita: viſa factaqꝫ cognoſcit.⌊ Dñs in celo parauit ſedem ſuam:⁊

Ał. ipſius oibus | regnū †eius omnium dominabi̇̄t.⌋ Uenit ad futuri iudicij formidabilem predicationē: ne peccantium mentes inſoleſcerent:cū vltionē venturā: malorum actuū nō timerent. Dicit enim: Parauit ſedem ſuā: hoc ad illud ꝑtinet quādo dñs Ieſus aſcēdit in celū: ſedet ad dexterā patris: inde vēturus iudicare viuos ⁊ mortuos. Et ne aliqua impotentia dñi morderentur: ipſum dicit paraſſe ſedē ſuā:qui iudicaturus eſt mūdū. Addidit:Et regnū eius omniuꝫ dominabi̇̄t. Ne putarēt pagani:demones ſuos quoquo modo regnaturos:ipſum dicit dominaturū:qui parauit ſedē ſuā:

Ał. domino | id eſt:dñm chriſtum.⌊ Benedicite †dñm oēs angeli

Ał. faciētes | eius potentes virtute: †qui facitis verbum †eius ad

Ał. illius | audiendam vocem ſermonum eius.⌋ Cūꝫ ſuperius de hominibus ꝓpheta loqueret̄: venit ad tertiā narrationē vbi celeſtes creaturas alloquitur vt dñi laudes debeant celebrare. Et qm̄ inter ipſos angelos eſt magna diſcretio:illos tm̄modo dicit:preconio dñi dignos exiſtere:qui eius probant̄ iuſſionibus obedire: oſtēdens neqꝫ homines:neqꝫ ſpiritales ſubſtātias ad myſteriū tante maieſtatis accedere:niſi qui eius voluntatibus obſecundant. Sic eniꝫ cōmonet: Oēs angeli eius. Eius quippe:de illis dicit̄: qui ab ipſius imperio nequaꝗ̄ recedere voluerūt. Sequit̄ aliqđ expreſſius: Potentes virtute:qui facitis verbū eius. Ipſi enim virtute poſſunt:qui eius iuſſis obediunt. Poteſt autē ⁊ diabolus:nō virtute ſed prauitate:nō honore ſed ꝑſumptione. Potētes ſiquidem illi vere dicendi ſunt:qui verbo dñi parere contendūt. Et ne aliquid relinqueret̄ ambiguū calcatius inſinuat: Ad audiendam vocē ſermonū eius:ſcilicet vt ſint humiles non ſuperbi. Ipſi ſunt eniꝫ digni benedicere:qui ſuum ⁊ cognoſcunt ⁊ venerant̄ auctorem.⌊ Benedi-

Ał. domino | cite †dñm omnes virtutes eius:miniſtri eius qui facitis voluntatē eius.⌋ Rem magnā:rē omnino ſublimē:iterata iudicauit inuitatione ſolidandaꝫ:vt infirmitas humana cognoſceret ꝗ̄ ſaluberrimuꝫ eſſet obedire dño:quando ipſius voluntati celoꝝ militat fortitudo. Et intende ꝓprietates emicare verboꝝ. Prius dixit: Qui faciunt verbū eius. Et ne verbum intelligeres qđ verberato aere ab hominibus ſolet ꝓferri:addidit: Qui facitis voluntatē eius. Angelis enim verbum domini eſt voluntas eius:quoniā illa ſublimis ſpiritualiſqꝫ ſubſtantia beatoꝝ angelorū: cum dñm contuet̄:ibi veritatē eius volūtatis agnoſcit. Nec opus eſt loqui:quibus ſe diuinitas ꝓpitiata

patefacit. Non eniꝫ eis deus verberato aere loquit̄: ſed in ſpiramine ſuo voluntates eoꝝ ad ſuū velle cōuertit. Sic erūt vt credim⁹: ⁊ beati homines poſtꝗ̄ DOC

regni eterni fuerit ꝓmia ꝯſecuti.⌊ Benedicite †dñꝫ oīa opa eius:in oī loco dñationis ei⁹:benedic anima Ał. domino

mea †dñm.⌋ Benedicite:nūc tertia iteratione geminat̄:que figura dicit̄ Epembaſis:decoꝝ ſchema:ſiue Ał. domino

in laudibus:ſiue in vituperationibus ad alios erigendos vbū ſepi⁹ iterare qđ dictū eſt. Dixit aūt prius illos debere benedicere qui dñi iuſſiones efficiūt:nūc admonet ipſam opaꝫ dñi auctorē ſuū debere laudare:vt terrena celeſtiaqꝫ ꝯcluderet. Nā cū totū opus eius ſit:oīa debēt ſuū benedicere creatorē. Sequit̄: In oī loco dñationis ei⁹. Sicut nulla creatura a laudibus dñi iubet̄ excipi:ita nec locus quiſꝗ̄ relinquitur qui a tali munere ſegreget̄. Nam cum dicit̄: In omni loco dominationis eius:nihil excipit̄:qꝛ vbiqꝫ dominat̄:ſignificās forte eccleſiā catholicā: que per totū mundū erat dño ꝑſtante creditura. Ipſa enim vbiqꝫ dñm benedicit:vbiqꝫ collaudat:⁊ gratias maximas hymnidica exultatione cōcelebrat. Addidit: Benedic anima mea dñm. Ipſa ſentētia ꝯcluſit pſalmū que pulcherrimū fecit initiū. Sed quoniam in ſcripturis diuinis omnia ſacramētoꝝ vbertate pingueſcunt:hec ſimilitudo:ſicut iam dictū eſt:in octauo pſalmo illos indicat:vt opinor:qui atria fidei ſinceris mentibus ingreſſi ſunt:⁊ vitam ſuā glorioſo fine:dño preſtante ꝯcludunt. Digna commonitio per quā ſe fidelis anima ꝯſolet̄:que ꝯtra oēs caſus tanꝗ̄ clypeus inexpugnabilis aſſumitur. Nā ſi euꝫ ſemper benedicimus:ab eo iugiter cuſtodimur. Cōcluſio.

Benedictio domini timentibus eaꝫ:quanta largitate cōcedatur agnouimus: feſtinemus ad mandata complenda:vt ꝑuenire mereamur ad premia. Habemus dñm ⁊ per naturam pium:⁊ per miſericordiaꝝ dona largiſſimum. Quis dubitet ab illo poſtulare:qui ſi non petatur offenditur: Benedicamus ergo omnes in cōmune dñꝫ:operas eius hymnidica exultatione celebremus. Quale enim ſacrilegium eſt:vt cum omnis creatura iubeatur benedicere dñm:ſi homo deſinat laudare deum: qui ad imaginem ⁊ ſimilitudinem ipſius noſcit̄ eſſe procreatus: Audiuimus:benedictio dñi quibus virtutibus applicet̄:caſtis vtiqꝫ:humillimis: charitate plenis:⁊ qui dñi reliqua mandata perficiunt. Arceatur ergo hinc omne qđ prauū eſt:excludat̄ vniuerſa malitia mundi:emendent̄ illecebre:diabolus foras mittat̄ cū ſequacibus ſuis. Quapropter audito tāto munere:cōpleti tāta ſpe:ſanctis operibus benedicamus dñꝫ:religioſis factis cantemus auctori noſtro. Non nos electio iudicis repudit: ſi que precepit hic nos peregiſſe cognouerit.

Explicit expoſitio in pſalmum.ioꝛ^m^.

Pſalmus ipſi Dauid. CIII.

Benedic anima mea dño: dñe deus me⁹ magnificatus es vehementer. Confeſſionē ⁊ decorem induiſti:amictus lumine ſicut veſtimento. Extendēs

celum

celum ſicut pellem:qui tegis aquis ſuperio
ra eius. Qui ponis nubem aſcenſum tuuȝ:
qui ambulas ſuper pennas ventoꝛuȝ. Qui
facis angelos tuos ſpiritus: ⁊ miniſtros tu-
os ignem vrentem. Qui fundaſti terram ſu
per ſtabilitatē ſuam:non inclinabitur in ſe-
culum ſeculi. Abyſſus ſicut veſtimentum
amictus eius:ſuper montes ſtabunt aque.
Ab increpatione tua fugiēt:a voce tonitrui
tui foꝛmidabunt. Aſcendunt montes ⁊ de-
ſcendunt campi:in locum quē fundaſti eis.
Terminum poſuiſti quem non trāſgredien-
tur:neqȝ conuertentur operire terraȝ. Qui
emittis fontes in conuallibus:inter mediuȝ
montium pertranſibunt aque. Potabunt
omnes beſtie agri:expectabunt onagri in ſi-
ti ſua. Super ea volucres celi habitabunt:
de medio petraruȝ dabunt voces. Rigans
mōtes de ſuperioꝛibus ſuis:de fructu ope-
rum tuoꝛum ſatiabitur terra. Producens
fenum iumentis: ⁊ herbam ſeruituti homi
num. Ut educas panem de terra: ⁊ vinum
letificet coꝛ hominis. Ut exhylaret facieȝ in
oleo: ⁊ panis coꝛ hominis confirmet. Sa-
turabūtur ligna campi ⁊ cedri libani quas
plantauit:illic paſſeres nidificabunt. Hero-
dij domus dux eſt eorum: montes excelſi
ceruis petra refugium herinacijs. Fecit lu-
nam in tempoꝛe:ſol cognouit occaſuȝ ſuū.
Poſuiſti tenebras ⁊ facta eſt nox: in ipſa
ꝑtranſibunt omnes beſtie ſylue. Catuli leo-
num rugientes vt rapiant: ⁊ querant a deo
eſcam ſibi. Oꝛtus eſt ſol ⁊ congregati ſunt:
⁊ in cubilibus ſuis collocabūtur. Exibit ho
mo ad opus ſuum: ⁊ ad operationem ſuaȝ
vſqȝ ad veſperum. Quaȝ magnificata ſunt
opera tua dn̄e:omnia in ſapientia feciſti:im
pleta eſt terra poſſeſſione tua. Hoc mare
magnum ⁊ ſpatioſum manibus:illic repti-
lia quoꝝ non eſt numerus. Animalia puſil-
la cum magnis: illic naues pertranſibunt.
Draco iſte quem foꝛmaſti ad illudenduȝ ei:
omnia a te expectant vt des illis eſcam in tē
poꝛe. Dante te illis colligent:aperiēte te ma
nū tuam omnia implebunt̄ bonitate. Auer
tente autem te faciem turbabuntur:auferes
ſpiritum eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem ſuū
reuertentur. Emitte ſpiritum tuuȝ ⁊ crea-
buntur: ⁊ renouabis facieȝ terre. Sit gloꝛia
dn̄i in ſeculum:letabitur dominus in operi
bus ſuis. Qui reſpicit terrā ⁊ facit eam tre-
mere:qui tangit montes ⁊ fumigant. Can-
tabo dn̄o in vita mea:pſallā deo meo q̄ȝdiu
ſum. Jocundum ſit ei eloquium meuȝ:ego
vero delectaboꝛ in domino. Deficient pec-
catoꝛes a terra ⁊ iniquitas vt non ſint:bene-
dic anima mea domino.

Frequenter diximus pſalmū illos actus
ſignificare moꝛtalium:qui ad rerum di-
uinarum intellectum pro ſua probitate
reſpiciunt. Ad cuius ſimilitudinem ⁊ oꝛ
ganum ipſum aptatuȝ eſt:qđ ſpecialiter
pſalmus vocatur:ſurſum habens tympanuȝ:vbi me
los dulciſſimum canoꝛo ſonitu temperatur. Dauid
aūt tm̄ perſona loquentis adhibet̄. Ceteꝝ omnia cō
ſtat de dn̄o ſaluatoꝛe narranda:qui in principio fecit
celum ⁊ terram. Eſt enim pſalmus iſte tanta diſpoſi-
tione perfectus:vt aliqua hic dicta intelligas:que in
libꝛo Geneſeos tacita fuiſſe cognoſcas. Quapropter
que ſunt apta exponemus ad litteram: que vero fidei
noſtre poſſunt indicare notitiam: ſpirituali intelle-
ctu:ſicut a maioꝛibus accepimus explanamus. Unde
ſolliciti eſſe debemus paratiqȝ ad audiendum:quia
ipſe quoqȝ vir eloquētiſſimus pater Auguſtinus hūc
pſalmum: ⁊ ſedule dicit perquirendum: ⁊ de eodem
laboꝛioſiſſime diſputatum.

Diuiſio.

Prophetа volens oſtendere conditiones
reꝝ diuina ſignificare myſteria: Primo
modo per fabꝛicam celi ⁊ terre quedam
nobis cognoſcitur indicare dogmata:vt
agnoſcamus omnia ſibi reuera tanq̄ȝ ab
vno auctoꝛe condita poſſe congruere:quādo aliquas
ſimilitudines ſuas inuiceȝ ꝓbant̄ aperire. Secūdo:
ꝑpas domini diuerſis figuris tectas enumerat. Ter
tio:profitetur in illo eterno ſeculo preconia domini
iugiter ſe eſſe dicturum que etiaȝ in hac vite ſue bre-
uitate cantauerat.

Expoſitio.

Benedic anima mea dn̄o:dn̄e deus meus
magnificatus es vehementer. Confeſſio
nem ⁊ decoꝛem induiſti. Inuitat ꝓphe
ta ſemetipſum ad benedicendum dn̄m.
Et quoniā nouerat in catholica fide vni
tatis gratiam plurimuȝ preualere: ſibi tm̄ loquitur:
qꝫ omnes debeat admonere. Benedicere aūt deum
eſt eius magnalia ꝯfiteri: vt cū de illo dicitur aliqđ
magnū vnuſquiſqȝ veritati preſtet officiū. Hec igit̄
ſententia ad totum reſpicit textū: vbi pſalmi huius
prolixitas terminat̄. Sed cum ad ſuā (vt dictū eſt)
animā loqueretur ſubita ꝯuerſione dicit: Dn̄e deus
meus. Que figura dicit̄ Prophoneſis:quando inter SCHE
alia que loquimur ad deū ſubito verba ꝯuertimus.
Generalem vtiqȝ dn̄m ꝯfidēter ſuū aſſerit deum;vt
cū ſe ipſius ſeruū eſſe profitet̄:nullam ſe habere cuȝ
diabolo comprobet poꝛtionē:ne in eo quicq̄ȝ preuari
catoꝛ ille requireret:quē alienū eſſe agnoſceret. Se-
quitur: Magnificatus es vehementer. Opoꝛtet nos
vim iſtoꝝ nominuȝ diligenter inquirere. Nā quādo
ille magnus non eſt:vt hominū laudibus magnifice
tur: Aut quid illi poteſt addi: qui eſt mirabilis ⁊ in-
cōprehenſibilis plenitudo virtutum: Sed magnifi-
catur dn̄s apud homines: quando eis magnus atqȝ
excelſus eſſe clarueri:vt ipſum ſentiant creatoꝛem:

ipſum bonoꝝ omniū largitorem: ipſuz redemptorē
ad poſtremū ipſum ⁊ iudicem. Ex qua parte ꝓuenit:
vt recte dicatur redemptor dominus magnificari:
qui quotidie ſit credentiū deuotione mirabilis. Sic
etiam dicitur ſanctificari: ſic glorificari: ſic benedi-
ci: ⁊ his ſimilia. Adiecit: Uehemēter. Reuerſa quan
do conuerſoꝝ ore laudatur: ⁊ in ſanctoꝝ cetum veni
unt: qui ſe pridem nefandis ſceleribus polluerunt.
Uehementer enim aptiſſime dictum eſt: qđ toto ge-
ritur cordis anniſu. Sed vnde magnificatus ſit ve-
hementer: ꝯſequenter exponitur. Confeſſiones ⁊ de-
DEF corem induiſti. Induere eſt: aliquez qđ non habebat
aſſumere. Et quando deus decorem non habuit: qui
creaturis ſuis omnia ſpecioſa ſemper indulget? Sed
hic incarnatio dñi chriſti euidenter exponitur: quaꝫ
ſumpſit ex tempore: per quam ꝯfeſſionem mortaliū
largitor ſue pietatis inuenit. Receſſerant eniꝫ homi
nes a cultu vere diuinitatis: cuꝫ ſimulacroꝝ ſtudijs
⁊ vanis religionibus ſeruiebant. Sed eo veniente:
qui tamen abſens nunꝗ̄ extitit diuinitate: ⁊ ꝯfeſſio
⁊ decus ſuperne maieſtatis innotuit: eiſqꝫ rebus in-
dutum dicit dñm: quibus eccleſiam catholicam con
Al. lumine ſi- ſtat ornatam. [Amictus † lumen ſicut veſtimentū.
cut veſtimē- Extendens celum ſicut pellem.] Uerſus iſti vigin
to tiduo vſqꝫ ad diuiſionem futuram, per figuram Pa
SCHE rabole pulcherrimis alluſionibus explicant̄: que fit
quādo res ſibi genere diſſimiles cōparant̄. Lumen
enim: eccleſiam ſignificat: de qua ſcriptum eſt: Que
eſt iſta que aſcendit dealbata? Dealbata enim: intel-
ligitur illuminata: que recte velut veſtis aduertitur
dñi ſaluatoris non habens maculaꝫ neqꝫ rugā. Ipſa
eſt enim candida: dealbata: de cuius membris dicit
Ephe. 5. apoſtolus: Fuiſtis eniꝫ aliquando tenebre: nūc autē
lux in domino. Hanc etiam: tunica illa ſignificauit:
que non potuit diuidi tempore paſſionis. Hec eſt de
qua dicitur: Amictus lumen eius ſicut veſtimētum.
Sequitur: Extendens celum ſicut pellem. Bene di-
citur dñm celum extendere: vbi meretrices ⁊ publi-
canos eum conſtat admittere. Nam cum ſint per iu
ſtitiam celi iuſtoꝝ: facti ſunt ⁊ gratie largitate peccā
tium. Nec fruſtra comparata eſt celo pellis: qꝛ ſicut
omnia membra noſtra pellis tegit: ita ⁊ creaturas ce
loꝝ ambitus circumactus includit. Senſerunt ali-
qui: celum ⁊ de iuſto dictum: quem ſic per gratiam
probatur extendi: quemadmodum poteſt tenſa pel-
Al. tegis lis excreſcere. [Qui † tegit † in aquis ſuperiora eius.
Al. nō habet Qui † ponit nubem aſcenſum † ſuum: qui † ambulat
Al. ponis ſuper pennas ventorum.] Quamuis ordinem con-
Al. tuum
Al. ambulas ditionis exponere ſentiatur: quia ⁊ ſuper celos aque
ſunt poſite: ſicut ⁊ in Geneſi legitur: Et ipſe alibi di-
Pſ. 148. cit: Et aque que ſuper celos ſunt laudent nomen do-
mini: tamen ⁊ ſacri bapiſmatis nobis reſeratur in-
diciuꝫ: vt celum: ſicut frequēter dictum eſt: omnem
iuſtum debeamus accipere: cuius ſuperiora: id eſt:
emendatio fidelis anime: aquis ſalutaribus irriga-
tur. Ita enim hec omnia ab illo auctore diſpoſita
ſunt: vt ⁊ actus eccleſiaſticos dicta celeſtia indica-
re videantur: ⁊ iterum conditiones rerum veraciſ-
ſima narratione teſtentur. Sequitur: Qui ponit
nubem aſcenſum ſuum. Hoc quidem ⁊ ad litteram
congruenter accipitur: quādo dominus poſt reſurre
ctionem videntibus apoſtolis aſcendit in celuꝫ. Sic
Act. 1. enim in actibus apoſtoloꝝ legitur. Hec cuꝫ dixiſſet:
nubes ſuſcepit eum ab oculis eoꝝ. Sed ⁊ illud aptiſ-
ſime probatur accipere: vt nubeꝫ ponamus verbi do

mini predicatorem: per quem chriſtus in membris
ſuis aſcendit: cum mentem peccatoꝝ a mundi iſtius
prauitate mundauerit. Addidit: Qui ambulauit ſu-
per pennas ventoꝝ. Uenti: in iſto aeris fluctu quaſi
quibuſdam pennis volare noſcunt̄: ſed dominus am
bulat ſuper pennas eoꝝ: dum voluntates ſuas mul-
to velocius operatur: ꝙ̄ poteſt eſſe excurſus ventoꝝ.
Siue magis: ventos iuſtoꝝ animas debemus acci-
pere: qꝛ vtroqꝫ teſtamento perdocti: velut duabus
alis ad ſuperna gaudia tranſferuntur. Supra quos
dñs ambulare recte dicit̄: in quibus miſericordiam
ſue operationis oſtēdit. Et nota ꝙ in hoc verſu ⁊ alijs
qui ſequuntur: dñm mauult oſtēdere per id qđ egit.
Hec ſecunda ſpecies definitionis dicit̄ apud grecos
Ennoematice: latine autē notio nuncupat̄. Nam cuꝫ DEF
dñs per naturam ſuam nequeat definiri: per illud ta
men pulchre cognoſcitur: qđ ſingulariter operatur.
[Qui † facit angelos † ſuos ſpiritus: ⁊ miniſtros † ſu- Al. facis
os ignem vrentem.] Cōmendandum eſt animo: qꝛ Al. tuos
hic ſpecialiter de angelis dicit̄: qđ in libro Geneſeos Al. tuos
euidentius non habet̄. Nam ⁊ verba ipſa ſunt diſcu
tienda ſubtilius. Spiritus: generale nomē eſt incor DEF
poralis potentiſqꝫ ſubſtātie: viſibiliter ſiue inuiſibi-
liter operans: qđ ei diuinitus inſpirat̄. Angeloꝝ eniꝫ
nomen non ſignificat naturam: ſed obedientiaꝫ. An- INTER
gelus enim greca lingua dicit̄: qui latine nuntius in-
terpretatur. Nam quādo mittuntur angeli fiunt: cuꝫ
tamen natura ſpiritus eſſe noſcant̄. Addidit: Suos:
vt illos oſtenderet qui recta mente dñi voluntatibus
obſecundant. Ordo enim verboꝝ talis eſt: Qui ſpiri
tus ſuos facit angelos. Sequitur: Et miniſtros ſuos
ignem vrenteꝫ. Miniſter dei eſt omnis qui diuinas
exequitur voluntates: ⁊ charitatis ſemper accenſus
eſt feruore. Talis enim vir celeſtis ignis efficit̄: quā-
do verbo predicationis peccantiū nequitias vrere ⁊
ꝯſumere poſſe monſtratur. Sic enim dñs ipſe dicit:
Ignem veni mittere in terram. Ignis vtiqꝫ vitalis: Luc. 12.
ignis vtiqꝫ ſalutis: qui dum peccata ꝯſumit: animas
nutrit. [Qui † fundauit terrā ſup ſtabilitateꝫ † eius: Al. fundaſti,
nō inclinabit̄ in ſeculū ſeculi.] Uerſus iſte ad litte- Al. ſuam
rā nō videt̄ poſſe ꝯſtare. Nā cum terrā iſtā mutan-
dam eſſe legerimus quo modo fieri poteſt vt nō in-
clinet̄ in ſeculū ſeculi? Sed hic magis firmataꝫ ter-
rā: ſolidatam aduertamus eccleſiam: que terra ideo
dicit̄: qꝛ ex terrenis hominibus collecta eſſe mōſtra
tur: ſicut in alio loco ait: Domini eſt terra ⁊ plenitu- Pſ. 23.
do eius. Huius ſtabilitas recte dicit̄ chriſtus: qui eſt
immobile fundamentū: ⁊ inuiolabilis petra: de quo di
cit apoſtolus: Fundamentū enim aliud nemo poteſt 1. Cor. 3.
ponere: preter id qđ poſituꝫ eſt: qđ eſt Chriſtus ieſus.
Supra quē ſi manſerimus: iugiter nullatenus incli-
namur. Superiecta enim neſciunt titubare duꝫ ſint
ſupra que ptinent. Sic veritas huius ſentētie abſolu-
ta nobis ratione ꝯſtabit. Spiritus eniꝫ ſanctus ideo DOG
interdum difficillima dicit ad litterā: vt maiori am-
bitu ſpiritualē intellectum querere debeamus. Hoc
ergo qđ dictū eſt: Non inclinabit̄ in ſeculum ſeculi:
per omnia connata trium verſuum ſuperioꝝ conſtat
eſſe reddendum. Que figura dicitur Hyperbaton: SCHE
quoniam ordo verboꝝ lōgius explicatur. [Abyſſus
ſicut † pallium amictus eius: ſuper montes ſtabunt Al. veſtimen-
aque.] Nec iſte verſus ad hyſtoriam poteſt referri: tum
quaſi de ſuperducto diluuio dicere videatur. Prete-
ritum enim tempus diluuij fuit: ⁊ nunc propheta de
futuro predicat eſſe faciendum. Unde neceſſe eſt: vt
hoc

hoc magis ſpiritualiter inquiramus:quando ſibi ad litteram tempora conuenire non poſſunt. Abyſſus enim dicitur aquarum copioſiſſima multitudo: que et in bono et malo plerunqꝫ ponitur. Hec merito hic ſuperſtitioſis atqꝫ perſecutoribus comparantur:quia ſicut pallium ſubiecta cooperit:ita illi mundum fediſſima ſuperſtitione texerunt: vt non ſolum mediocres homines:ſed in perniciem ſuā ipſos quoqꝫ ſanctos viros atqꝫ eminentiſſimos tormentis corporum obruere viderentur. Sed hic abyſſus:in malo poſita eſt:dum legatur et in bono:vt eſt illud: Judicia domini velut abyſſus multa. (Ps. 35. D) Quod genus locutionis inter propria diuine ſcripture conſtat eſſe deputandū. Deniqꝫ ſic ſequitur:Super montes ſtabunt aque. Steterunt quippe ſuper eos qui montes fidei firmitate vocati ſunt:quando eos diuerſis penis et mortibus affecerunt. Aquas enim et abyſſos:impios hic debemus accipere:qui ſic ad obruendas properant ſanctitatem quemadmodum poteſt cumulus vndarum ſubiecta contegere. Sed vt hoc magis de ſuperbis atqꝫ ſceleratis potuiſſes aduertere:ſequens verſus oſtendit. Uolunt etiam aliqui hoc ad litteram vendicare:vt abyſſum dicant terre marginem circuire: Nam ſicut exteriora corporis noſtri pallio cooperiuntur:ita et orbis terrarum occeani ambitu fertur includi. Ab increpatione tua fugient:a voce tonitrui tui formidabunt. Qui fugient niſi abyſſi:niſi aque que montibus chriſti ſupereminere videbantur? Nam quamuis ſanctos eius diuerſis cedibus affeciſſent: ipſi tamen increpati voce apoſtolorum derelicta ſuperſtitione fugati ſunt:et quod eſt maximum victorie genus contra ſua vota ſenſerunt. Sequitur: A voce tonitrui tui formidabunt. Predicatio ſanctorum ſub hac allegoria pulcherrima relatione deſcripta eſt. Dicit enim: A voce tonitrui tui:vt non illud humanum eloquium:ſed celeſtis virtutis ſonitum fuiſſe ſentires. Formidauerunt vtiqꝫ homines paſſim tonitrua predicationum:quando iudicij terror edictus eſt:quando diabolū periturū audierunt cum ſequacibus ſuis:et quamuis habuerunt in hoc mundo licentiam:ipſi ſua ſcelera correcta mente damnabant. Aſcendunt montes et deſcendunt campi:in locum quem fundaſti eis. Adhuc in tropicis alluſionibus perſeuerat:quia ſuperbos et impios quamdiu voluit dominus permiſit in montes creſcere:atqꝫ iterum quādo placuit fecit in conuallium humilitate reſidere. Sic et perſecutoribus tempus datum eſt:vt in altū ſurgerent:ac deinde inclinati chriſtiano populo ſubiacerent:docēs oia ipſius ordinatione fieri:cuius voluntati non poteſt obuiari:ſicut ipſe dominus in euangelio pontio pilato dixit: (Joan. 19.) Non haberes in me poteſtatem:niſi tibi datum eſſet deſuper. Et intende:quia hic montes in malo poſiti ſunt:cum ſuperius montes ſignificent fideliſſimos viros:quod plerūqꝫ in ſcripturis diuinis diximus inueniri. Sequitur: In locū quem fundaſti eis. Illi ſcilicet qui campi iam facti ſunt:ad locum fundatiſſime deſcendunt eccleſie:et in eius penetralibus permanebunt. Nam et ipſis quoqꝫ peccatoribus modus eſt poſitus:nec vltra permittuntur excedere quam eis datum eſt licentie ſue frena laxare. Deniqꝫ ſic legitur:Completa ſunt peccata ammorreorum:vt omnia ſub volūtate domini poſita eſſe cognoſcas. Hoc enim et ſubſequentia euidenter explanant. Terminum poſuiſti eis quem non tranſgredientur:neqꝫ reuertentur operire terram. (Al. non hēt. Al. conuertent) Hoc ſi ad litteram velis accipere:de aquis abundantibus dicit que diluuio recedente vlterius terras nequeunt occupare:ſicut in geneſi ſcriptum eſt. Statuam pactum meum vobiſcum:et nequaquam vltra interficietur omnis caro aquis diluuij: (Gen. 9.) neqꝫ erit deinceps diluuium diſſipans terram. Si vero ſpiritualiter queras:poteſt hoc et de paganorum ritu accipi cōgruenter:qui licet a ſua prauitate receſſerint: nunquam in illam licentiā deo ſibi obuiante remeabūt: vt humanum genus ſuperſtitionum ſuarum inundatione cooperiant. Terminus quippe eorum:aduentus fuit domini chriſti:cuius creſcente religione:cuncta idola cum ſuis auctoribus corruerunt. Inſpiciamus quoqꝫ ſub qua increpatione iſta referuntur:vt rationales homines putent ſe precepta domini debere cōtemnere:cum ipſa elementa cognoſcantur eius iuſſionibus obedire. Qui emittit fontes in cōuallibus: (Al. emittis) inter medium montium pertranſibunt aque. Cum natura terrarum deſcribitur:cauſa nobis occultior pulcherrimis alluſionibus indicatur. Certū eſt enim conualles aquis abundare copioſis:fontiumqꝫ ibi eſſe frequentiam magnam vbi ſunt arua iacentia. Sed illud potius debemus aduertere:quia in humilitate hominum qui loco conuallium ponuntur:aque diuine ſemper eſtuant. Spiritualiter autem montes hic accipere debemus hereticos ac ſuperbos:inter quos ſcripture diuine perenni vbertate decurrunt:quia in hoc mundo eas audire bonis maliſqꝫ commune eſt. Et bene dictum eſt. Pertranſibunt:quia tales viros nullo fecundaſſe beneficio ſentiuntur. Nam ſi:vt quidam dicunt:montes hic iuſtos predicatores voluiſſet intelligi:dixiſſet de ipſis montibus aquas fluere: non eis in medio conſtitutis tranſire potuiſſe. Potabunt eas omnes beſtie ſyluarū:expectabunt onagri ſitim ſuam. (Al. non hēt. Al. agri Al. in ſiti ſua) Beſtias ſyluarum: hic gentes intelligere debemus que de illa idolorum cultura tanquam de ſyluis vmbroſis proiectis ferociſſimis moribus exierunt:ad potandas ſcilicet aquas:quas in euangelio eſt dominus ſamaritane pollicitus dicēs: Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei:fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eternam. (Joan. 4.) Sequitur:Expectabunt onagri ſitim ſuam. Cū dixerit:beſtias ſyluarū aquis decurrentibus eſſe potatas:onagros tamen poſuit ſitim ſuam expectare:ſcilicet iudeos qui neglexerunt fluēta diuine pietatis haurire. Onager enim: aſinus eſt ſylueſter:qui inter reliqua animalia cor dicitur habere pinguiſſimum. Quod genus quantum patiens eſt domitum:tamen ſeuiſſimum redditur cum ſyluis retinentibus efferatur. His obſtinati iudei merito comparantur:qui ferocia mentis et calloſa fatuitate durati ſunt:nec ſatiari cito poculis vitalibus acquieſcunt. Nam quod dicit:Expectabunt:illud ſignificat quod frequenter dictū eſt:quia in fine ſeculi: Helia et Enoch venientibus:creditura eſt multitudo iudeorum. Miſeri qui tamdiu ſitiunt:qui ſatiari minime concupiſcūt. His vita penalis eſt:qui tanta expectatione cruciantur. Super ea volucres celi habitabunt:de medio petrarum dabunt vocem ſuam. (Al. voces) Supra illa ſcilicet que ſuperius dixit; Qui emittit fontes in conuallibus:celi volucres habitabunt. Hec ſiquidem et conualles et aquas irriguas amare noſcuntur. Sed non vacat quod addidit:Celi. Nam ſi tamen aues voluiſſet aduerti:volucres ſuffecerat dici:ſed potius animas ſanctas pontificum celeſti ſe conuerſatione tractantes maluit intelligi:qui ſupra populos dñi predicationibus ſanctis inhabitant. Addidit:De medio petrarum

dabunt vocē ſuam. Iſte volucres que dicte ſunt cele-
ſtes:non de terra:non de arboribus:ſed de medio pe
trarum dabunt voces ſuas:quando apoſtolorum ꝛ ꝓ-
phetarū exemplis aliqua predicare noſcunť. Omnes
enim fideles petre merito dicuntur:qꝛ ipſe quoqꝫ pe
tra dicitur chriſtus. Sic enim ipſe dominus petro apo-
Mat.16. ſtolo dixit: Tu es petrus ꝛ ſuper hanc petram edifi-
cabo eccleſiam meam. Quapropter omnes de petra-
rum firmitate ꝑdicant:qui apoſtolorum ac prophe-
tarum traditionibus ſua dicta confirmant. [Rigans
montes de ſuperioribus ſuis:de fructu operum tuo-
rum ſatiabitur terra.] Superius dixit:altos mōtes
fuiſſe preteritos:ꝛ cōualles humillimas fontibꝰ irri-
gatas:nunc ipſos quoqꝫ montes ſuperius aquis ꝑdi-
cat eſſe cōplutos:ne quid a dñi munere videreť exce
ptū. Paulus enim prius ingens atqꝫ arduus perſecu
tor eccleſie:rigatus aqua ſpirituali:q̄ꝫ fecundos fru-
ctus ꝓbatus eſt edere chriſtianis. Qđ quotidie dñs
agit:vt doctores paganoꝝ poſt ꝯuerſionē magiſtros
faciat eſſe fidelium. Sed iſti tales de ſuperioribus ir-
rigantur:qui cōuerſi ſe erraſſe cognoſcūt. Sequitur:
De fructu operū tuoꝝ ſatiabiť terra. Cum fructum
terra pariat:quēadmodū poterit ex fructibus calca-
bilis iſta terra ſatiari? Fructibus aūt terra ſatiať:qñ
peccatores in melius cōmutati:vtilia nimis ꝛ ſaluta
ria ipſo largiente percipiunt. Sic enim terra ſatiať:
qñ aliquis ab obſtinatione liberatus:ꝑconia dñi di-
diciſſe cognoſcitur. [Producens fenum iumentis:ꝛ
Al.educas herbam ſeruituti hominū. Ut educat panem de ter
ra.] Excolit qđ ſuperius dixit:vt terra illa celeſti im-
bre ſatiata ꝓducat fenū iumentis:id eſt:elemoſynas
Luc.6. faciat his qui paſſim petūt:de qbus dictū eſt: Omni
petenti te tribue. Iumenta enim appellata ſunt:qꝛ ve-
recundiā nō habentes ꝓpter ingluuiem ventris:in
egentium voces petulanter erumpunt:ſicut iumenta:
que dum eſuriunt:nequaq̄ꝫ poſſunt a ꝓprijs vocibus
abſtinere. Herbam vero ſeruituti hominum:hoc eſt:vt illi
neceſſaria tribuanť:de quo ſcriptum eſt: Deſudet ele
moſyna in manu tua:donec inuenias iuſtum cui eam
tradas. Hi enim homines appellati ſunt:qui rōne
pleniſſimi:indigentiā ſuam tolerātie viribus tegūt.
Sic duo genera egentiū talibus alluſionibus expri-
muntur. Sequiť: Ut educat panem de terra. Educi-
tur panis de terra:quādo domini precepta complen-
tur:vt de iſtis carnalibus atqꝫ viſualibus cibus fiat:
vnde anima celeſti refectione paſcatur. Panis enim
vere noſter eſt chriſtus:qui tūc de terra ꝓduciť:qñ
aliquid indigentibus eius conſideratione preſtatur.
Siue hoc poteſt de ꝑdicatoribus dici:qui celeſtibus
diuitijs imperitoꝝ hominum indigentias miſericor
diter expleuerūt. [Et vinū letificat cor hoīs. Ut ex-
hylaret faciē in oleo:ꝛ panis cor hominis cōfirmat.]
Dixerat ſuperius: Ut educat panem de terra:ſed ne
iſtum panem cōem deberes accipere:de quo caro no
ſtra reficitur:ſubiungit hec tria ſpiritualiter ſentien
da. Nam:cor pro rationabili intellectu poni frequēs
ſcriptura teſtatur. Quapropter:vinū letificat cor ho-
minis:cū ſacratū fuerit in ſanguinē dñi chriſti. Hinc
Pſ.22. nos inebriari licet:ſicut ſcriptū eſt: Et poculū tuum
inebrians q̄ꝫ preclarū eſt. Ipſum eſt enim reuera me-
rum qđ letificat mentem:nō qđ ad reatum vitiaqꝫ
perducit. Ebrietas ſobria:ſatietas felix:que merito
letificare diciť:qꝛ nihil ibi culpabile reperiť. Exhyla
ratur quoqꝫ facies in oleo:cū regale chriſma confici
Pſ.33. tur:ſed illa facies de qua dictum eſt: Accedite ad eū

ꝛ illuminamini ꝛ vultus veſtri nō erubeſcent. Seq-
tur: Et panis cor hominis cōfirmat. Iterum cor po-
nitur:vt dictum pro ſapientia ſentiať. Nam ſi corpo
raliter velis aduertere:nunquid panis cor hominis:
nō etiam reliqua membra confirmat? Nam inſpice
ꝓprietates verboꝝ:vt hec reuera cognoſcas ad intel
lectum rerū poſita fuiſſe celeſtiū. De vino dicit: Le-
tificat cor hominis. Si vinū mundiale velis accipe-
re:non ſolū cor:ſed omne corpus ad tempus letifica-
re cognoſciť:cum tñ frequenter ꝛ ad rixas incitet:ꝛ
ad exceſſum aliquē preſumptionis inſtiget. Sed cor
pro mente poſitū eſt:vnde ſapere dicimur:vnde in-
telligere bona malaqꝫ ſentimur. Item ſi ꝛ iſtud oleū
putemus quo generaliter mundus vtiť:quo modo
poteſt exhylarare faciem:dum ſemper animi ſit gau
dium qđ exit in vultus? Panis aūt quemadmodum
poterit cōfirmare cor ſolum:qđ pro totius corporis
refectione percipitur? Sed hec potius ad anime par
tes referenda ſunt:que perfectos efficiunt chriſtia-
nos. [Saturabuntur ligna ſyluarum:ꝛ cedri libani Al.campi
quas plantaſti.] Ligna ſyluarū:plebem ſignificant Al. plātauit
ingentium populoꝝ:qui eccleſie catholice de dumo-
ſis atqꝫ incultis nationibus aduenerūt. Hec indicāt
homines vtriqꝫ mediocres. Cedri aūt libani declarāt
nobiles ac potentes:qui in humano genere tanq̄ꝫ ce-
dri eminere noſcuntur. Sꝫ vt ipſos quoqꝫ ſequeſtra
ret ab hereticis ꝛ paganis qui in hoc ſeculo maxima
poteſtate ſubuecti ſunt:addidit: Quas plātaſti:id eſt:
que tua predeſtinatione ſunt in religionis ameniſſi-
mo paradiſo conſtitute:ſicut dicit in euangelio: Oīs Mat.15.
plantatio quam nō plantauit pater meus celeſtis era
dicabitur. Sed nec interpretatio nominis ipſius pre
tereunda eſt:quando nobis aliquā ſignificantiam pro
dere declarať. Libanus interpretať candidatio. Se INTER
culi autem huius poteſtas quedam videtur eſſe feſti
uitas:vbi diuites homines ac potentes excelſi atqꝫ
proceri:quaſi in libano monte naſcuntur:qui tamen
ad veram religionem domini munere peruenerunt.
[Illic paſſeres nidificabunt. Fulice domus dux eſt Al.Herodij
eorum.] Illic in cedris videlicet quas plantaſti:paſ
ſeres nidificabunt. Paſſer enim minuta ꝛ cautiſſi-
ma nimis auis eſt:monachoꝝ ſignificans paruitatē:
qui in cedris libani:id eſt:in patrimonio potentium
chriſtianoꝝ velut in quibuſdam ramis monaſteria
ſibi quaſi nidos aliquos edificare mōſtranť:eorūqꝫ
robore ſuſtentati:velut paſſeres laudes domini aſſi-
dua voce precinūt. Celeſtis in terra vita:imitatio fi-
deliū angelorum:ſpiritualiter in carne viuere ꝛ mū-
di vitia nō amare:vitam preſentem cōtemnere ꝛ fu
ture beatitudinis gaudia ſemper exquirere:ad po-
ſtremum ipſius templū fieri cuius imaginem condi
tio humana ſuſcepit. Amenus reuera paradiſus: in
quo tanta florent poma virtutū. His enim tale pro-
poſitum eſt:hoſtes ſuos non reluctando vincere ſed
patiēdo ſuperare. Triumphus illis omnis eſt in pro
prij corporis paſſione:ꝛ tunc aduerſarios efficaciter
vincunt:quando laudabili humilitate ſuccumbunt.
Reuera milites chriſti:qui nullam preſumptionem
in humanis viribus ponunt:ſed aduerſa omnia vir-
tute domini ſuperare ſe poſſe confidunt. Hi cū alijs
non habent iurgia:ſed ſecum ſemper litigant. Miſe
rentur omnibus:ſibi ſolis non parcunt:ꝛ celeſti cha-
ritate flammati:bona que ſibi euenire cupiunt:alijs
communicare contendunt. Sed magna eſt gloria
illi arbori:vbi nidus iſte compingitur. Audiat enim

a domino ſe fuiſſe plantatum:qui tale ꝯtinere noſcit
inſtitutū. Sequitur: Fulice domus dux eſt eoꝝ. Fu-
lica:manſueta auis ⁊ nigra eſt:aneti qdem paruior:
ſed corporis poſitione cõſimilis:que in ſtagnis dele-
ctabiliter commoratur. Hec ad baptiçandos bene
referꝰ:qui in ſacratiſſimi fontis grã pſeuerãt. Hoꝝ
itaqꝫ manſiones:id eſt:baptiſmatis pſeueratio:dux
eſt paſſerum qui in cedris nidificant:ſcilicet qꝛ oīuꝫ
chriſtianorū ſacer fons dux eſt:dum eos ad celorum
Al. petra regna perducit.⌊ Montes excelſi ceruis:⁊ petre refu
gium herinacijs.⌋ Ceruus:vt diximus:venenoſoruꝫ
ſerpentium eſt vorax:ſpinoſa tranſcendēs ⁊ ſumma
agilitate ꝑditus:habitare diligit montes altiſſimos.
Huic merito cõparanꝰ fideles:qui diabolū vorant:
qñ nequitias eius ad dñi laudē gloriamqꝫ cõuertūt:
vitiaqꝫ huius ſeculi quaſi ſpinas bona cõuerſatione
tranſiliunt:⁊ habitãt in montibus:id eſt:apl'is ⁊ pro-
phetis:qui ſanctis ꝑdicationibus ſuis in hoc mundo
ſolida cacumina eſſe meruerunt. Herinacius vō eſt:
quē vocamus hericiū:aīal oīno timidū:natura puī-
dēte ſemper armatū. Cuius cutē inuicē ſetaꝝ ſudes
acutiſſime denſiſſimeqꝫ cõmuniunt:cui tñ nõ ſuffi-
cit natiua munitio:ſed ne aliqua fraude poſſit inter-
cipi:refugium habet ſemꝑ in ſaxis. Hinc cõpetenter
aptaꝰ:qui peccatis ſuis hiſpidus futura iudicia me-
tuens:petram chriſtū firmiſſimū noſcitur habere re
fugium. Merito ergo iſta animalia tales nobis indi
cant viros:qui nunq̃ ſe a dñi ſoliditate diſiungunt.
Et vide qꝛ paſſeres cedrorum alta petūt:fulice aqua
rum ſe habitatione defendūt:cerui montes eligunt:
hericij petrarū ſe tuitione cõmuniūt. Sic per diuer
ſas aues atqꝫ animalia:chriſtianoꝝ nobis vite diuer
ſitas indicaꝰ.⌊ Fecit lunam in tempore:ſol cognouit
occaſum ſuū.⌋ De terrenis ad celeſtia tranſitū facit:
ſed ⁊ ipſa quoqꝫ ſub quibuſdã alluſionibꝰ indicanꝰ.
Luna:ſicut ſepe iã diximus:ſignificat eccleſiaꝫ:que
in temporibus facta eſt:qñ eam minui ꝯtingit ⁊ cre-
ſcere:que tamen ſic minuiꝰ vt ſemper redeunte inte
gritate repareꝰ. Solem vō:in hoc loco merito accipi
mus dñm ſaluatorē:de quo impij in fine mūdi dictu
Sap. 5. ri ſunt:Errauimus a via veritatis:⁊ iuſtitie lumen nõ
luxit nobis:⁊ ſol nõ ortus eſt nobis. Qđ vtiqꝫ de iſto
Mat. 5. ſole cõmuni nõ poterat dici:qñ ſcriptū eſt. Qui ſolē
ſuū facit oriri ſuper bonos ⁊ malos. Iſte ergo cogno-
uit occaſum ſuū:id eſt:gloriã ſue paſſionis agnouit:
Mar. 14. cum diſcipulis ſuis diceret:Uenit hora ⁊ filius hoīs
tradetur in manus peccatoꝝ. Merito ergo poſt illa
genera chriſtianoꝝ:que ſuperius per diuerſas ſigni-
ficantias videntur expreſſa:ad crementū rerū de ec-
cleſia ⁊ de ipſo dño cõſtat eſſe ſubiunctū.⌊ Poſuiſti
tenebras ⁊ facta eſt nox:in ipſa pertranſibunt oēs be
Al. ſylue ſtie ſſyluarum. Catuli leonū rugientes vt rapiant:⁊
querãt a deo eſcã ſibi.⌋ Hic duos verſus ſimul ſocia-
uimus:pro neceſſaria cõtextione verborum. Poſuit
enim tenebras:quando tempore paſſionis ſexta ho-
ra obſcuritatē mundus accepit. Tunc reuera nox fa
cta eſt diſcipulis atqꝫ credentibus:qñ petrus anxio
errore cõfuſus negãdo tertio:fidei ꝑdiderat clarita-
tem. Nox ergo ⁊ illis fuit:qui carnaliter intuēdo:in
illa cruce chriſtum mori cõmuniter eſtimabant. In
hac itaqꝫ nocte:beſtie ſyluarū:id eſt:demonia:⁊ catu
li leonū:quos diaboli corrupta voluntate genuerūt:
ad deuorationē querentes aliquos exierunt:vt eſcaꝫ
malitie permittente tñ dño reperirēt. Nihil enim a
quoq̃ fieri põt:niſi qđ ipſe ſecreto iudicio:aut ad ꝓ-
bationem:aut ad vindictã faciendū eſſe permiſerit.
Catuli enim dicti ſunt eo ꝙ calleant ſenſu narium. ETY
Nec moueat qđ ſuperius diximus:beſtias ſyluaꝝ:
multitudines accipi debere nationū:⁊ hic videtur ſi
gnificare diabolū cū miniſtris:qm̃ iſte in ſcripturis
diuinis creberrimus viſus eſt:vt vna res perſonis ſi-
bi diſcrepantibus applicetꝰ:ſicut de monte diximus
⁊ leone.⌊ Ortus eſt ſol ⁊ cõgregati ſunt:⁊ in cubilibꝰ
ſuis ſe collocabūt.⌋ Cū in paſſione dñi facte fuiſſent Al. colloca-bantur
tenebre:demones ad eſcam ſibi querēdã ꝑmittente
dño prorupérūt:qꝛ inuenire poterant corda tituban-
tiuꝫ. Tunc aūt qñ ortus eſt ſol:id eſt:reſurrectio ſan-
cta declarata eſt:maieſtatē eius minime ſuſtinētes:
in ſuis ſe trepidi cubilibus abdiderūt:id eſt:in perti-
naciū pectoribꝰ collocarūt:vt qꝛ cunctis ſuadere nõ
poterãt:ſaltē quos deceperant poſſiderēt. Sol enim ETY
dictꝰ eſt ꝙ ſolus ita lucet vt ex eo dies fiat.⌊ Exiet Al. Exibit
homo ad opus ſuū:⁊ ad operationeꝫ ſuã vſqꝫ ad ve-
ſperã.⌋ Qm̃ ſupius dixerat ortū ſolē:ꝯgruēter adiun-
xit:vnūquēqꝫ hoīuꝫ in hac vita egredi ad ſuas opas
exercendas. Iſte enim vſus eſt mortaliū:vt q̃diu in
hoc mūdo ſumus:veniente die:diuerſarū actionum
q̃litatibus occupemur. Unus enim agrū colit:alter
ſe bellis exercet:iſte diſcit:ille docet. Nõnulli regnãt
multi ſeruiunt:⁊ qcqd fragilis mortalitas agit:veſpe
ra:id eſt:ſeculi fine ꝓbaꝰ cõcludi.⌊ Quam magnifi-
cata ſunt opera tua dñe:oīa in ſapiētia feciſti:reple- Al. impleta
ta eſt terra creatura tua.⌋ Poſt enumerationē figu Al. poſſeſſio-ne
ratam rerum:fideiqꝫ noſtre narrata myſteria:venit
ꝓpheta ad moduꝫ 2ᵐ:vbi laudes paternas poſt tãta
miracula cõuenienter exclamat. Dicendo enim. Qm̃
admirari ſe poſſe:q̃ explicare ꝓfeſſus eſt. Et merito
ſic cepta eſt laus eius:cuius ꝑconia nulla ſufficienter
preualet cõplere creatura. Nam nõ ſoluꝫ hoc homi-
nibus arduuꝫ:verūetiam ipſis quoqꝫ angelis ꝓbaꝰ
imenſum. Cētū enim magnificata ſint opera eius:in
feriora declarant. Sequiꝰ enim:Oīa in ſapientia fe- 1. Cor. 1.
ciſti. Iſta igiꝰ ſapiētia:filius eſt:ſicut dicit apoſtolus:
chriſtum dei vtutē:⁊ dei ſapientiã:per quē oīa facta Joan. 1.
ſunt:⁊ ſine ipſo factū eſt nihil. Et vt cooperationem
eius virtuteqꝫ oſtenderet:patri dicit operante filio:
tu feciſti. Hoc etiam ⁊ de ſpiritu ſancto idē ait apl's.
Omnia cooperaꝰ vnus atqꝫ idem ſpiritus:diuidens 1. Cor. 12.
ſingulis ꝓut vult. Unđ datur intelligi:ꝙ cooperatio
ſancte trinitatis his exemplis euidenter poſſit agno-
ſci. Addidit: Repleta eſt terra creatura tua. Nõ qui
deꝫ ſimilibus rebus vbiqꝫ terra completa eſt:ſed tñ
q̃uis heremus ꝓpter ſolis ardorē:vel ꝓpter nimiū
frigus animantibus vacuus eſſe videatur:qbuſcūqꝫ
tamen rebus creatura dñi terra completa eſt. Siue
magis illud debēt intelligi:qꝛ creatura religionis ca
tholice:quaꝫ dominus ſaluator inſtituit:oīs terra re-
pleta eſt:quãdo vniuerſalis dño deſeruit eccleſia. De
ipſa enim dicit apoſtolus:Si qua ergo in chriſto no- 2. Cor. 5.
ua creatura eſt:vetera tranſierūt:ecce facta ſunt oīa
noua. Et alibi:Exuentes vos veterem hominem cuꝫ Ephe. 4.
actibus ſuis:induite nouū qui ſm deum creatus eſt
in iuſtitia. Ipſa ſcilicet creatura totus orbis ipletꝰ eſt.
Unđ ⁊ alius pſalmus dicit:Et dñabiꝰ a mari vſqꝫ ad Pſ. 71.
mare:⁊ a flumine vſqꝫ ad terminos orbis terre.⌊ Hoc
mare magnū ⁊ ſpatioſum:illic reptilia quoꝝ nõ eſt Al. montibus
numerus. Aialia puſilla ⁊ magna.⌋ Et in hac quoq̃ Al. cum ma-gnis
pte vſqꝫ ad diuiſioneꝫ: figura eſt Parabole:que di- SCHE
uerſis ac decoris comparationibꝰ explicaꝰ. Sed q̃uis
in capite huiꝰ verſus:de mari nauigero dicere videaꝰ:

tũ de hoc ſeculo cõgruenter accipit̃: vbi diabolice ſi-
ne numero ſerpere ꝓbant̃ īſidie: malitiaq; demonũ
velut quibuſdã fluctibus aīarum voluntas īneſtima-
bilis cõmouet̃. Mare enim ipſi reddũt: dum nau-
fragare compellunt: q2 dubium nõ eſt illum vndas
imaniſſimas pati: qui mergitur gurgite peccatorũ.
ETY Mare quippe a meando dictum eſt: ꝙ ſemper eat et
redeat. Sed iſti ſpiritus innumerabiles nobis: deo
cõprehenſi ſunt: qui arenã maris ⁊ pluuiarũ guttas
enumerat: ⁊ ne oĩno incõprehenſibiles linquerent̃:
quãtitate nõ qualitate ea definiuit. Deniq; de eis di
citur: Aialia puſilla ⁊ magna: qm̃ inter ipſos ⁊ maio-
res eſſe nequitie ꝓbant̃ oĩmodis ⁊ minores. [Illic
naues pertrãſibũt. Draco iſte quem formaſti ad illu
dendum ei.] Illic: in mundo ſcilicet quem ſuperius
mare dixit. Naues aũt merito ſignificant̃ eccleſie:
que periculoſos fluctus mundi per lignum glorioſe
crucis euadunt: portantes ppl̃os qui ſigno fidei cre-
diderũt. In his nauibus habitat chriſtus: qui ſi a cre
dentibus excitet̃: dicit imaniſſime tẽpeſtati vt quie-
ſcat: ⁊ quieſcit. Sequit̃: Draco iſte quem formaſti ad
illudendũ ei. Hic aperte diabolũ ſignificat: qui vere
draco dicit̃ ꝓpter venenũ qd̃ eue p̃me mulieri peſti
feris ſuaſionibus inſpirauit. Iſte creatus bonus eſt:
Gen.1. ſicut in geneſi legitur: Fecit deus oĩa valde bona: ſ3
poſtq̃ ſua voluntate peccauit: a deo ita formatus eſt
vt ei illuderet̃ ab angelis: qm̃ ꝓpter execrabilẽ per-
uerſitatẽ natiua dignitate priuatus eſt. Sic eni3 di-
Iob.41. cit dñs in libro Iob: Non eſt quicq̃ ſimile ei factu3
ſup terrã. Ad illudendũ ei ab angelis meis. Illudit̃
eni3 ei ab angelis dei: ſiue per iuſtiſſimas increpatio
nes: vt qui creatus eſt ad obſequiũ dñi: fedis videat̃
peruerſitatib⁹ implicari. Siue magis illudit̃: qm̃ ei a ie
confitentiũ imperio ſuperno de pernitioſa poteſtate
tolluntur. Illudit̃ etiam ⁊ a fidelib⁹ viris: dũ incen-
tiua vitioꝝ eius deteſtabili horrore refugiũt. Audis
draconẽ: ſ3 nõ oĩno timeas atrocẽ. Sic eni3 format⁹
eſt: vt ei bñficio dñi: ⁊ ab ipſis quoq; hoĩb⁹ poſſit illu
di. Inuoca qui illũ calcat: ⁊ incipis nõ timere qui de
Ps.90. uorat. Scriptũ eſt enim: Sup aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ am
bulabis: ⁊ conculcabis leonẽ ⁊ draconẽ. [Omnia a te
Al. non hẽt expectant: vt des illis eſcã in tempore ĩopportuno.]
Verſus iſte illud ſignificat qd̃ ⁊ alibi dictum eſt: In
Heſter.13 voluntate tua dñe vniuerſa ſunt poſita: ⁊ nõ eſt qui
poſſit reſiſtere voluntati tue. Nã cũ dicit: Oĩa: oſten-
dit qm̃ vniuerſa dei nutu viuunt: quo ⁊ auctore crea
ta ſunt. Nã ⁊ draco ſpiritualis: cuius eſca hoĩum de-
ceptio eſt: niſi dño permittente nõ preualet quicq̃ ſua
poteſtate perficere. Deus enim quem pro malis ſuis
abijcit: fit diaboli pabulũ. Quapropter ſi in eſcã ini
mici nolumus dari: nõ debem⁹ eſſe terrent: q2 ſic in
p̃ncipio maledictus eſt: vt terram comedat: ſicut ſcri
Gen.3. ptum eſt: Super pectus tuũ ⁊ ventrẽ gradieris: ⁊ ter
rã comedes oĩbus diebus vite tue. Qd̃ ſi miſericor-
dia dñi celeſtes efficimur: ab eſca diaboli oĩmodis
reddimur alieni. Addidit quoq;: In tempore oppor
tuno: vt nõ ſolũ dñs creaturis ſuis eſcam tribuat: ve
rum etiã illã ſub opportunitate temporis largiatur.
Volebat enim Iob tentare diabolus: ſed hoc nõ po-
tuit efficere: niſi cũ poteſtas dominica ꝑmiſiſſet. Nã
⁊ ille ſanctiſſimus cognoſcebat ſe dñi ꝑmiſſione ten
Iob.1. tari: ⁊ ad oĩa reſpondebat: Dñs dedit dñs abſtulit: ſi-
cut dño placuit: ita factũ eſt: ſit nomen dñi bñdictũ.
Hec eſt vera firmaq; ſententia: qd̃ in dñi volũtate:
ſicut dictu3 eſt: cuncta ſint poſita. [Dante te illis col

ligent: aperiente te manum tuã ĩ vniuerſa replebun- Al. oĩa iple-
tur vbertate.] Adhuc in exponenda ſuperiore ſentẽtia biũt bonitate
perſeuerat: vt cũ diabolica iniquitate vexamur: non
illum credamus hoc ex ſua poteſtate preſumere: ſed
potius ad illũ recurramus ſine cui⁹ permiſſu nec fa-
cere quicq̃ põt: ⁊ celerius victus abſcedit. Dicit eni3:
Dante te illis colligent: vt intelligas q2 niſi datũ fue
rit illis: quicq̃ colligere nõ valebũt. Sequit̃ etiam:
qd̃ ⁊ ad proſpera poſſis aptare: Aperiente te manum
tua3 vniuerſa replebunt̃ vbertate. Conſtat enim ibi
eſſe rerum oĩum cauſas: vñ vbertas cõcedit̃ ⁊ copia
ſine fine preſtat̃. Manus aũt ſignificat poteſtatem:
per quã abunde cuncta replet ⁊ mirabiliter vniuer-
ſa diſponit. [Auertente aũt te facie3 tuam turbabun
tur: auferes ſpiritum eoꝝ ⁊ deficient: ⁊ in puluerem
ſuũ reuertentur.] De illis modo dicit: qui cõceſſa dei
munera minime ꝓfitẽtes: qd̃ poterant ſuis viribus
applicabant. Contra quos apl̃s dicit: Quid enim ha- 1. Cor.4.
bes qd̃ nõ accepiſti? Si aũt accepiſti: quid gloriaris
quaſi nõ acceperis? Et in alio pſalmo de tali legitur.
Ego dixi in mea abundãtia: nõ mouebor in eternu3. Ps.29.
Ab his ergo talibus dum auerterit dñs faciem ſuam
nudati magno preſidio ſine dubitatione turbantur:
⁊ mox cũ ille ſpiritus ſuperbie quem de rerũ vberta
te conceperant ablatus fuerit oĩno deficiunt: ⁊ ad cõ
feſſionem ſaluberrimam redeunt: qui in ſuis p̃ſum-
ptionibus errauerunt. Petunt ergo iſti remedia: ſua
vulnera ꝓpria detegant: vt curentur ⁊ dicant: Exau- Ps.142.
di me dñe: qm̃ defecit ſpiritus meus: ne auertas fa-
ciem tuam a me. His preſtat dñs ꝓficuam medici-
nam. Sublato enim ſpiritu nequitie quo inflãma-
bantur errantes: neceſſe eſt vt ad puluerem ſuum re
deant: id eſt: ad humilẽ cõfeſſionem: in qua indigen-
tiam ſue fragilitatis agnoſcunt: ⁊ feliciores eſſe inci-
piunt cum a ſua preſumptione diſcedunt. Inſpicien-
da eſt autem hoc loco adminiſtratio dñi qua mun-
dus regit̃: quali breuitate: vel qua ꝓprietate deſcri-
pta ſit. Nam cum nos reſpicit: omnia profutura ſuc-
cedunt: ⁊ cum ſe auerterit: humana indigentia ſalu-
tari preſidio nudata ſuccũbit. [Emitte ſpiritum tuũ
⁊ creabuntur: ⁊ renouabis facie3 terre.] Ecce illa que
expectabat̃ medicina ꝓuenit. Recreati ſunt vtiq;:
qui ſe puluerẽ humiliter agnouerunt. His eni3 iſtud
accidit: qui diuina gratia reparati: mortis ꝓbantur
euaſiſſe pericula. Totiens enim nos dñs creat: quo-
tiens de vetuſtate peccati in nouum hoiem inſtaura
re dignatur: ſicut in.50. pſalmo legitur. Cor mundu3 Ps.50.
crea in me deus. Reſpice etia3 q2 vbi defecimus no
ſtrum puluerem dixit: vbi reparamur ſpiritum dñi
eſſe ꝓfitetur: vt nemo ſuis meritis applicare poſſit:
qd̃ munere creatoris acceperit. Audiant ſacrilegi: ſpi
ritum ſanctum eſſe creatorem. Dicit enim: Emitte
ſpiritum tuum ⁊ creabuntur. Audi ⁊ alibi: vbi crea-
tor ſpiritus ſanctus edicitur. Ait eni3 Iob: Spiritus
diuinus qui fecit me. Nam cum diuinum appel[lat]
deum ⁊ creatorem ſpiritum ſanctu3 euidenter oſten-
dit. [Sit gloria domini in ſeculum ĩſeculi: letabitur Al. nos hẽt
dominus in operibus ſuis.] Adhuc ipſum docet ma-
giſter bonus ne erremus elati: optans eſſe qd̃ nunq̃
põt aliquando deficere. Dicitur enim: Sit gloria do
mini: nõ cuiuſlibet alterius. In ſeculu3 ſeculi: id eſt:
in eternũ: q2 laudis eius nullus eſt finis: quãdo ⁊ in
hoc ſeculo apud fideles dñi ꝑpetua laus habetur: ⁊
poſt illud ſeculũ a beatis eterna ꝑſoluet̃. Letabitur
enim: qd̃ dictũ eſt: ꝑmiſſio futuri tp̃is eſt nõ p̃ſentis.

Et inſpice:qd̕ vbicū3 cōmemorat: Operibus:ſuis diſpicit:nō miſere toties admoniti inſanum Pelagij ſequeremur errorē. Cuius nefandum venenū3 hinc euidenter agnoſcimus:contra qd̕ toties antidotum celeſte porrigitur:ne futura pericula graſſarentur.
Al. qui { Qui reſpicit terra3 ⁊ facit eā tremere: ⁊ tangit mon
Al. fumigant { tes ⁊ fumigabūt. } Jā de illis dicit qui per dn̄i grā3 illuminati:peccata ſua preterita cōtremiſcūt cu3 ſe grauiter erraſſe cognoſcunt. Sed ſecurior eſt illa hu militas tremefactio:q̄3 ſuperbo⁊ inſana preſumptio. Petrus enim tūc ad veniam redire meruerit:quādo ſe admiſiſſe magnū crimen expauit. Sic enim ⁊ alius
Isa. 66. ꝓpheta dicit:Super quem requieſcit ſpiritus meus: niſi ſuper humilē ⁊ quietum: ⁊ tremētē verba mea?
Phil. 2 Hoc etiam monet apoſtolus. Cum timore ⁊ tremore veſtram ipſorum ſalutem operamini. Uides ergo q̄3 votiuus:q̄3 ſpiritualis ſit tremor iſte:qui ⁊ veniā par turit ⁊ ſalutem. Sed vide quibus iſta cōtingunt:ſci licet quos ipſe dignatus fuerit intueri. Seqtur:Tan git montes:⁊ fumigabūt. Montes:hic peccatores ni mia elatione turgentes debemus accipere:qui dum fuerint domini indignatione percuſſi:rerū3 mun danarū amiſſione priuati:tunc ad ſalutares lachry mas currūt:⁊ quoſdam fumiferos de ſe triſtitie glo bos tanq̄3 incenſum ſuauitatis emittunt:qui ad ſup na conſcendens: miſericordiam impetrare ꝓbatur dn̄i chriſti. Fumus enim hic in bono poſitus eſt:qp pe qui nos ad abſolutionis facit gratiam peruenire.
{ Cantabo dn̄o in vita mea:pſallam deo meo q̄3diu
Al. ſum { ero. } Decurſis duabus partibus ſub varia alluſione verbo⁊:venit ad tertium modū vbi ſe ſub eternita te dicit laudes dn̄i cantaturum. Nam cū ait:Canta bo dn̄o in vita mea:tempus ſignificat cū in hoc mun do degere videbat̃. Sic enim ſit vita iſta reuera vi talis:ſi laudes domini cōtinua exultatione cantent̃. Et ne crederes laudes iſtas morte poſſe finiri:adie cit:Pſallam deo meo q̄3diu ero:ſcilicet in futuro ſe culo:vbi ⁊ eſſe perpetuum eſt ⁊ pſalmodia nō habet finem. Pulchre aūt poſitum eſt:Q̄3diu ero:nam du3 imortalis iam factus:q̄3diu eſt cupit pſallere:ſemp vtiq3 laudes dn̄i velle ꝓbatur edicere. Quo iudicio declaratum eſt quid ſint acturi qui in illam patria3 meruerint feliciter intromitti. Laudabunt iugiter dn̄m:quia ſemp eum videbūt:dum illa pulchritudo inenarrabilis excitat preconiu3 ſine fine diligentis.
Al. iocundus { Suauis ſit ei laudatio mea: ego vo delectabor
Al. eloquiu3 meum { in dn̄o. } Due quidem res ſunt:ſed vtreq3 ſibi parili ſocietate conſentiunt. Sic eni3 domino ſit ſuauis no ſtra laudatio:ſi nos delectemur in dn̄o:quātū3 ille nobis dulceſcit:tāto illi efficimur cariores. In ſe eni vnuſquiſq3 reperit qualis apud illam maieſtatē eſſe poſſit. Amans diligit:negligens ſpernitur:deſiderās ſuſtinet̃. Sit ergo nobis diuinitas dulciſſima:vt ⁊ vi ta noſtra ei reddatur accepta. Pro nobis enim iube mur:vt ex toto corde:ex tota anima:ex tota virtute deum diligamus:vt in ea iterum menſura ipſius do no dilectionem recipere mereamur. { Deficiant pec
Al. iniqui { catores a terra ⁊ iniuſti ita vt non ſint:benedic aīa mea domino. } Deficiunt a terra peccatores:dum ter rena cupiditate priuati:per dei gratiam ad meliora ſtudia cōcitantur:⁊ iniqui ſimili modo deficiunt qn̄ mali ia3 eſſe deſinunt: Hec enim magis oratio q̄3 ma ledictio eſt:q2 omnis iuſtus cum dei eccleſiam cupit augeri:peccatores optat ſine dubitatione conuerti: maxime cum nouerit deſiderabilem aduentum do mini vſq3 ad predeſtinatorum numeru3 poſſe ſuſpē di. Sequitur:Benedic anima mea domino. Dignu3 initium pſalmi:dignus ⁊ finis:illum ſemper benedi cere qui nequaq̄3 deſinit fidelibus aliquando preſtā re. Hec quoq3 ſimilitudo ſententie:niſi fallor:ſicut illa ſuperior ad illos referenda eſt:qui preſtāte dn̄o religioſa ꝓncipia vite ſue cū glorioſo fine iunxerūt.

Concluſio.

Audiuimus bone rex:quāta nobis de verita tis arcano ſacramenta pꝛofude ris:docuiſti quemadmodum tendatur celum:ſupra celos autem aque ſint poſite:lunam factam in tem pore:ſolem occaſum in magnum myſterium cogno uiſſe. Diſcant potius hanc eſſe veracem conditione3 rerum ſuperflue ſtudioſi:qui de ſtellarum curſu va nis ſupputationibus eluduntur. Audiant magiſtrū celeſtem:doctorem veracem:narratorē creature ſue. Quid ad inepras exquiſitiones currunt:qui dū diſci puli falſarum opinionum eſſe cupiunt:cognoſcende veritatis tempora perdiderunt?

Explicit expoſitio in pſalmum. io3m.

Alleluia. CIIII.

COnfitemini dn̄o ⁊ inuocate no men eius:annūtiate inter gētes opera eius. Cantate ei ⁊ pſalli te ei narrate oīa mirabilia ei9: laudamini in noīe ſancto eius. letet̃ cor querentiu3 dn̄m. Querite dn̄m ⁊ ꝯfirmamini:querite faciē ei9 ſemp. Memē tote mirabiliū ei9 que fecit:ꝓdigia ei9 ⁊ iu dicia oris ei9. Semen Abraā ſerui eius:filij iacob electi eius. Ipſe dn̄s de9 noſter:in vni uerſa terra iudicia eius. Memor fuit in ſe culū teſtamēti ſui:verbi qd̕ mādauit in mil le generationes. Quod diſpoſuit ad abraā: ⁊ iuramenti ſui ad iſaac. Et ſtatuit illud ia cob in preceptū: ⁊ iſrael in teſtamentū eter nū. Dicens tibi dabo terram chanaan:funi culū hereditatis veſtre. Cu3 eſſent numero breui:pauciſſimi ⁊ incole ei9. Et pertrāſie runt de gente in gentē: ⁊ de regno ad ppl̄m alterū. Non reliquit hominē3 nocere eis: ⁊ corripuit pro eis reges. Nolite tangere chri ſtos meos: ⁊ in prophetis meis nolite ma lignari. Et vocauit fame3 ſuper terrā: ⁊ oē firmamentū panis cōtriuit. Miſit ante eos virū:in ſeruū venūdatus eſt ioſeph. Humi liauerūt in cōpedibus pedes eius:ferrū per tranſijt aiam ei9 donec veniret verbū eius. Eloquiū dn̄i inflāmauit eū:miſit rex ⁊ ſol uit eū:princeps populo⁊ ⁊ dimiſit eū. Cō ſtituit eū dn̄m domus ſue. ⁊ principem oīs poſſeſſiōis ſue. Ut erudiret principes eius ſicut ſemetipſum: ⁊ ſenes eius prudentia3 doceret. Et intrauit iſrael in egyptum: ⁊ ia cob accola fuit in terra cham. Et auxit po

pulum ſuum vehementer: ⁊ firmauit eum ſuper inimicos eius. Conuertit cor eorum vt odirent populum eius: ⁊ dolum facerẽt in ſeruos eius. Miſit moyſen ſeruum ſuum: aaron quẽ elegit ipſum. Poſuit in eis verba ſignorum ſuorum: ⁊ prodigiorum in terra cham. Miſit tenebras ⁊ obſcurauit: ⁊ non exacerbauit ſermones ſuos. Conuertit aquas eorum in ſanguinem: ⁊ occidit piſces eorũ. Et dedit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipſorum. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ cynifes: in omnibus finibus eorum. Poſuit pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipſorũ. Et percuſſit vineas eorum ⁊ ficulneas eorum: ⁊ contriuit lignũ finium eorum. Dixit ⁊ venit locuſta ⁊ bruchus: cuius nõ erat numerus. Et comedit omne fenũ in terra eorũ: ⁊ comedit omnem fructum terre eorum. Et percuſſit omne primogenitum in terra eorum: primitias oĩs laboris eorum. Et eduxit eos cum argento ⁊ auro: ⁊ non erat in tribubus eorum infirmus. Letata eſt egyptus in profectione eorum: quia incubuit timor eorum ſuper eos. Expandit nubem in protectionẽ eorum: ⁊ ignem vt luceret eis per noctem. Petierunt ⁊ venit coturnix: ⁊ pane celi ſaturauit eos. Dirupit petram ⁊ fluxerunt aque: abierunt in ſicco flumina. Quoniam memor fuit verbi ſancti ſui: qđ habuit ad abraam puerum ſuum. Et eduxit populum ſuum in exultatione: ⁊ electos ſuos in leticia. Et dedit illis regiões gentium: ⁊ labores populorum poſſederunt. Ut cuſtodiant iuſtificationes eius: ⁊ leges eius requirant.

Hoc verbi decus a preſenti pſalmo fecit initiũ: nec ante a quoq̃ reperis poſitum quãuis multi ſcriptores fuerint primitus hebreorũ. Scire aũt debemus: Alleluia neutri generis eſſe definitũ. Quod ⁊ ſanctus Hieronymus in expoſitione eiuſdem pſalmi euidenter deſignat: qđ cum in hebraicis fontibus credimus inueniſſe: ⁊ ideo vbicunq̃ ſe locis attulerit: a doctiſſimo viro prefixam regulam ſubſequemur: quia vnum atq̃ integrũ manere debet: qđ nullius lingue preſumptione mutatũ eſt. Alleluia enim apud ipſos
DOC dicitur: laudate deum: id eſt: Alle: laudate. Ja: quippe inuiſibilem ſignificat deum: qđ vnum ex decem nominibus eſſe dei: in epiſtola ad marcellam Hieronymo traditur exponente: qui dixit: Primũ dei nomẽ eſt: El: id eſt: fortis. Deinde: Heloim: ⁊ Heloe: quod vtrũq̃ dicitur deus. Unde geminatum frequenter inuenitur: vt eſt: Deus deus meus reſpice in me. Et illud: Deus deus meus: quare me dereliqſti. Et: Deus deus meus ad te de luce vigilo: ⁊ his ſimilia. Quartũ Sabaoth: qđ eſt exercituum. Quintum: Heloin: qđ excelſum dicimus. Sextum: Eſeriele: qđ in exodo legitur: Qui eſt miſit me. Septimum: Adonai: quem nos dominum generaliter appellamus. Octauũ: Ja: qđ deo tñ applicatur: ⁊ in alleluia extrema ſyllaba ſonat. Nonum: Tetragrãmaton: qđ ineffabile nũcupatur. Decimum Sadai: id eſt: robuſtũ ⁊ ſufficientẽ ad omnia perpetranda ⁊c. Nouus plane titulus ⁊ dicti ipſius breuitate cõſpicuus. Hoc eccleſie votiuũ: hoc ſanctis feſtiuitatibus decenter accõmodũ. Hinc ornatur lingua cantorum: Jſtud aula dñi leta reſpõdet: ⁊ tanq̃ inſatiabile bonum tropis ſemper variantibus innouatur. Et ideo expetenda ſunt ſuauia dicta pſalmorum: quibus tam dulcis preco premittitur. Quid enim ſequi poteſt: hinc datur intelligi: vbi ⁊ titulus ipſe laudatio eſt. Notandum preterea: qꝫ per omnes hos .xx. pſalmos qui alleluia titulo perſcribuntur: id eſt: pſenti .104. 105. 106. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 134. 135. 145. 146. 147. 148. 149. 150. domini magnalia deſcribantur: ⁊ copioſa in eis exultatione gaudetur. Quorum numerus parili ſocietate noui ⁊ veteris teſtamenti gloriam fortaſſe deſignat: vt potẽtia creatoris ſemper debeat ⁊ vbiq̃ laudari. Euidentiorem vero cauſam nõ inuenimus: cur in his tñ pſalmis Alleluia ſit poſitum. Diuiſio.

Exo.3.

Dicens propheta: populum hebreorum offendiſſe frequenter dñm: quia ſpem ſuam in temporalibus rebus beneficiiſq̃ poſuerunt: Prima parte fideles admonet vt eum ſpiritualiter ſemper exquirant. Secunda: per patriarcharum exempla eorum corda cõfirmat: oſtendens illos a domino non fuiſſe derelictos qui eius imperio ſeruierunt. Tertia parte dinumerat: quanta ⁊ qualia patribus eorum virtus diuina preſtiterit: pericula Joſeph honoreſq̃ deſcribens: introitum in egyptũ cõmemorans hebreorum. Quarta refert: quẽadmodum iſraeliticus populus ab inimicis ſuis iuſſione domini per Moyſen ⁊ aaron: diuerſis plagis egyptiorum fuerit vindicatus. Quinta deſcribit: quanta hebreis preſtiterit in deſerto: vt nõ in tẽporalibus bonis gauderent: ſed vt magnis beneficiis deliniti: iuſtificationes eius ⁊ legem: deuoto pectore cuſtodirent. Sic longitudo pſalmi: compendio diuiſionum per partes miſſa dulceſcit. Expoſitio.

Confitemini domino ⁊ inuocate nomen eius: annuntiate inter gẽtes opera eius. In hoc verſu tribus conſtat partibus ordo dictorum. Primo dicit: Confitemini dño: id eſt: laudate eũ: ⁊ bonis factis gratiam vobis diuin[a]e ſtatis acquirite: quia idipſum eſt laudare dñm: ⁊ ore illi honorem deferre: ⁊ operibus eius iuſſiones efficere. Jlla enim confeſſio hic itelligẽda eſt: que domini preconia celebrare nõ deſinit: quam ⁊ ſubſequentia tale votũ actionẽq̃ declarãt. Deinde dñm cõmonet inuocari: vt poſt miniſterium ſanctiſſime laudis grate poſſimus audiri. Premittendũ eſt eniz boni aliqđ: vt iudex nos placatus exaudiat. Tertio dicit: Annuntiate inter gẽtes opera eius: qđ bene poteſt glorioſis euangeliſtis ⁊ ſanctiſſimis apoſtolis ⁊ nunc ſacerdotibus cõuenire: qui per gentes vniuerſas magnalia eius annuntiare noſcuntur. Cantate ei ⁊ pſallite ei: narrate omnia mirabilia eius. Exponit quod ſuperius dixit: Confitemini domino. Cantate eniz ad hymnos pertinet offerẽdos: Pſallite ad pias operas explicandas. Et tunc dixit narranda mirabilia: quando fuerint duo iſta premiſſa. Omnia enim:

ſignificat iſta que dictur⁹ eſt. Nō eſt eniȝ humanaꝶ·
virium oīa narrare que vtus diuinitatis opaꝶ: ſicut
Ps. 105. in. 105⁹ pſalmo dicturus eſt: Quis loquetꝶ potentias
domini: auditas faciet omnes laudes eius. Sȝ iſtud
SCHE ſchema dicitur a parte totū: qđ in ſcripturis diuinis
frequēter inuenies: nec aliter recte pōt euangelij di/
Joan. i. ctum illud itelligi: Verbū caro factū eſt ⁊ habitauit
in nobis: qſi nō ⁊ aīam ſimul aſſumpſerit: quā ſpecia
liter liberare dignatus eſt. [Laudamini in noīe ſan/
cto eius. Letetur coꝛ querentiū dn̄m.] Ne quis forſi
tan ſuis viribus applicaret cū boni aliqđ operaꝶ: cau
tus doctoꝛ fragiles monet dicēs: nō in ſenſu ꝓprio ſȝ
in dn̄o eſſe gloriandū: vt iactantiā falſam refugiant:
cū hec a diuinitate cōceſſa eſſe cognoſcant: ſicut ⁊ in
Ps. 33. alio pſalmo legitur: In dn̄o laudabitꝶ aīa mea. Non
ergo vetat vt laudemur: qꝛ bonis actionibus nō po/
teſt res iſta denegari: ſȝ vt in dn̄o laudemur qui pre/
ſtat illa que bene gerimus. Et vt cōſolationē de tali
re ſumerent: adiecit: Letetur coꝛ querentiū dn̄m: ſci/
licet inde leteꝶ ſi predicaꝶ in dn̄o: non autē ſi de ſuo
poſſe laudaꝶ. Precipuū nobis ⁊ glorioſum ſiquideȝ
eſſe debet: qñ nomen eius extollitꝶ qui nobis bn̄ficia
ꝓfutura largiꝶ. Vn̄ nimie ipudētie fuit aliqđ quoſ/
dam aduerſus hoc dicere: cōtra quos nō tam crebra
teſtimonia: ſed pene lex tota ꝓlata eſt. [Querite do/
minum ⁊ confirmamini: querite faciē eius ſemper.]
Hortatur vt ſe ad ꝓmiſſa futura cōfirment: qui eum
querere delegerunt. Sed iſtud deſideriū: iſta inqui/
ſitio nō eſt hic aliquo tempore finiēda: qñ addidit:
Luc. ii. Semper: maxime cuȝ legaꝶ: Qui petit accipit: ⁊ qui
querit inuenit: ⁊ pulſanti aperietꝶ. Nā qđ dicit: Que/
rite faciē eius: preſentiā ſignificat: quā ſolus querit
humilis ac deuotus. Judiceȝ eniȝ deſiderare nō pōt
niſi qui de ipſius pietate cōfidit: ⁊ cuȝ preſentiā eius
cupit: a praua ſe actione ſuſpendit. Queſiuit enim fa
2 Tim. 4. ciem iudicis: qñ dixit apl's: Bonū certamen certaui:
curſum cōſummaui: fidē ſeruaui: decetero repoſita
eſt mihi coꝛona iuſtitie: quā reddet mihi dn̄s in illa
die iuſtus iudex. Talis ergo iuſte faciem iudicis que
ſunt: qui ſe coꝛonanduȝ eſſe dn̄i miſeratione ꝓſenſit.
[Mementote mirabiliū eius que fecit: ꝓdigia eius
⁊ iudicia oꝛis eius.] Venit ad ſecūdā partem: vbi pa
triarcharum nomina ⁊ beneficia refert: vt plebs de/
uota poſſit aduertere: nullum dn̄o inani deuotione
ſeruiſſe. Mirabilia itaqȝ pertinent ad diuiſionē ma/
ris rubri. Prodigia ad plagas quas miſit in egyptū.
Judicia oꝛis eius: qñ cuncta compleuit: que Moyſi
ſuo famulo ꝓmiſiſſe dinoſcitꝶ. Sic in vno verſiculo:
que ſubter latius dicturus erat: ꝓpoſitionis loco bre
uiter ante prefatus eſt. Hoc tñ totum ſentiri mauult
TOP de chriſto dn̄o. Quod argumentū dicitur a perſona.
[Semen abꝛaam ſerui eius: filij Jacob electi eius.]
Subaudiendum eſt qđ ſuperius dixit: mementote.
Perſcrutandū eſt autē: ꝙ in magna diſcretione ꝓphe
ta: abꝛae ſemen: ſeruos appellat: filios Jacob electos
eſſe cōmemoꝛans. Judei enim cōtumaces quos hic
mauult intelligi: carnis abꝛae ſemen fuerunt. Quos
merito ſeruos dicit: qñ perfidia faciente filij eſſe no
Joan. 8 luerunt: qbus ipſe dominus dicit: Vos ſi filij abꝛae
eſſetis opera abꝛae feciſſetis. Filios vō Jacob: ſignifi
cat fideliſſimos chriſtianos: qui heredes domini eſſe
noſcuntꝶ. [Ipſe dn̄s deus noſter: in vniuerſa terra iu/
dicia eius.] Monetur ſemen abꝛae ⁊ ſemen Jacob:
vt ſaluatoꝛem noſtrum non vnius gentis deum: ſed
dn̄m credant eſſe terrarū. Nam ſicut vbiqȝ dilatata
eſt eccleſia: ita per oꝛbem ꝓpagata ſunt eius ſine du
bitatione iudicia. Dicendo enim: Ipſe dominus: cō/
monet illū intelligi debere queȝ populi iudeoꝝ cru/
cifigendum eſſe decreuerunt. Sed qui hanc vocem
nō aduertūt: ipſi ſe ſpecialiter a patriarchis alienos
eſſe ꝓfitentꝶ. [Memoꝛ fuit in ſeculū teſtamenti ſui:
verbi qđ mādauit in mille generationes.] Memoꝛ
fuit: cum ꝓmiſſa compleuit. In ſeculum: in eternita
tem: qꝛ qcqđ ꝓmiſit perenni firmitate manſurū eſt.
Teſtamenti ſui: ꝓphetarū ſignificat predicationes:
quas de verbi incarnatione ꝓdixerunt. Sequitꝶ: Qđ
mandauit. Mandare eſt per alium aliquid dicere.
Quod vtrūqȝ factum eſt: quando ꝓphetis datum eſt
futura prophetare. In mille generationes: finitum
pro infinito poſitum eſt: qđ tamen ſeculi iſtius fine
ꝯcluditur: vbi generatio humana ſequenti ſibi eta
te ſuccedit. [Quod diſpoſuit ad abꝛaam: ⁊ iuramēti
ſui ad Iſaac. Et ſtatuit illud Jocob in preceptum: ⁊
iſrael in teſtamentum eternum.] Ad illud reſpondit
qđ ſuperius dixit: Teſtamenti ſui. Illa enim que in
veteri teſtamento abꝛae ⁊ Iſaac patriarchis ꝓmiſſa
ſūt vel iurata: ſtatuit: id eſt: firmauit Jacob ⁊ iſrl'
in nouo ſcilicet teſtamento qđ eſt eternū. Jacob enī
⁊ iſrael: chriſtiana tempoꝛa plerūqȝ ſignificare ſepe
iam dictum eſt. Nouū vō teſtamentū ꝓprie dicitur
eternum: qꝛ nullum illi aliud aliquando ſuccedit: in
quo eſt omnium ꝓmiſſoꝛuȝ completa perfectio. [Di
cens: tibi dabo terram chanaan: funiculum heredita
INTER tis veſtre.] Chanaan interpretatur humilis. Ergo hu
militā terram conuenienter chriſtianos accepturos
eſſe ſignificat. Hoc eſt qđ ſuperius dixit: Teſtamen/
tum eternuȝ. Hec enim terra humilitatis ⁊ inclina/
tionis ſic a fidelibus accipitur: vt eterno munere te/
neatur. Funiculus autē hereditatis mundi huius ſi/
gnificat toꝛtuoſas anguſtias: quas dominus pro ſalu
te cunctoꝛum ſua paſſione diſſoluit. Illius enim ſu/
ſceptio carnis noſtra ꝓbatꝶ hereditas: in qua eterna
patrimonia vite celeſtis accipimus: ſi ea fixe atqȝ in
tegerrime credere mereamur. Nam iſta compara/
tio ab eis tracta eſt qbus agri ac poſſeſſiones cenſo fu
ne diuidebantꝶ. [Cum eſſent numero breui: pauciſſi/
Al. eius mi ⁊ incole ī in ea. Et pertranſierunt de gente in gen
tem: ⁊ de regno ad populum alterum.] Venit ad ter
Al reliquit tiam partē: in qua cōſequēter enumerat quanta pa/
triarchis vtus diuina preſtiterit. Deniqȝ vide quid
ſequitur. [Non ꝑmiſit hominem nocere eis: ⁊ coꝛ
ripuit pro eis reges. Nolite tangere chriſtos meos: ⁊
in ꝓphetis meis nolite malignari.] Hic tempus illō
ſignificat: qñ rex egyptioꝝ diuinitus admonitus eſt:
ne abꝛae nocere ꝓſumeret: qđ ſimili modo de Iſaac
ꝯſtat effectū. Quapropter euidēter oſtenditꝶ diuina
ꝓtectio: vt eoꝝ ſalus nō humanis virib⁹: ſed ſuꝑno
munere ꝓſtaretꝶ. Illud quoqȝ ꝑſcrutandum eſt: quid
ſupra memoꝛatos patriarchas chriſtos appellare de
legerit: cū adhuc nō fuiſſet vnctio celebrata: A ſaul
enim hec res preſumpſit initium. Sed qñ erant in
Joan. 8. ſpiritu chriſtiani: eiuſqȝ fidei ꝓbantur eſſe deuoti: ſi/
cut de abꝛaam dominus dicit: Concupiuit dieȝ meū
videꝶ: vidit ⁊ gauiſus eſt. Merito ergo appellati ſunt
ſacro nomine: quos iam chriſti fides ꝓbatur amare.
Nā ⁊ ipſa dn̄i verba ſunt poſita dicentis: Nolite tan
gere chr̄os meos: ⁊ in ꝓphetis meis nolite maligna/
ri. [Et vocauit famē ſup terrā: ⁊ oē firmamētū panis
contriuit.] Significat tpa Pharaonis: qñ in egypto
ſeptē annis fames ſeua graſſata eſt. Et quis ſames

ſubſtantialis non ſit:ſed ſola eſt diſceſſio copiarum:
ſicut nox appellat̃ ſolis abſentia: vocata tñ dicit̃ tan
IDI quã aliqua perſona ſubſiſtẽs que potuiſſet audire. Sʒ
ſcripturarũ diuinarum mos eſt taliter loqui: vt eſt
Ro.4. illud apoſtoli: Qui vocat ea que non ſunt tanq̃ que
ſunt. Sequit̃: Et omne firmamentũ panis contriuit
id eſt: triticeũ fructũ perduxit ad nihilum: qd̃ reuera
hoium eſſe noſcit̃ firmamentum: ſicut in ſuperiore
Psal.103. pſalmo dixit: Et panis cor hominis confirmat. [Mi
ſit ante eos virũ: in ſeruũ venundatus eſt Joſeph.]
Ante patriarchas quos ſupius memorauit: miſit Jo
ſeph: quem merito dixit virum: qꝛ multa paſſus viri
liter cuncta ſuſtinuit. Conſiderandum eſt etiam: qꝛ
dicit eũ dñm miſiſſe: qui fratrum ſuorum iniquita
te diſtractus eſt. Nouit enim deus bñ vti malis alie
nis. Et ſicut peccatores p̃cepta eius execrabiliter cõ
uertunt: ita illo diſponente facta peſſimoꝝ ad euen
tus proſperos transferuntur. Nam venundatus Jo
ſeph ad ſeruitium: peruenit ad gloriam: et ipſe poſtea
fratrum miſertus eſt: qui eum crudeliter perdere de
creuerunt. Sic enim oĩa illi aduerſa feliciter conti
gerunt: vt miſſio facta ſit domini Joſeph doloſa vẽ
Gen.45. ditio: ſicut ⁊ ipſe ſuis fratribus dicit: Pro ſalute enĩ
veſtra miſit me deus in egyptũ. Et iterum ipſe dicit:
Ibidem.50. Vos quidẽ cogitaſtis de me malũ: ſed deus vertit il
lud in bonum. Que ꝟo pertulerit: conſequẽter expo
nit. Ordo autem verboꝝ talis eſt. Miſit ante eos
virum Joſeph: qui in ſeruum venundatus eſt. Iſtud
eſt enim: Qui: ſubaudire debemus: vt nobis conſtet
abſoluta locutio. [Humiliauerunt in compedibus pe
Al. pertranſiit animam des eius: ferrum ꝑtranſiuit aĩa eius.] Jã prepoſito
Pharaonis Phutiphar: Joſeph quidẽ eſt redactus
in carcerem: cõpedes aũt accepiſſe nõ legitur. Sed
fieri potuit vt qui in ergaſtulo retruſus eſt: ⁊ ferreis
nexibus ligaretur: maxime qui in tanto crimine fue
rat accuſatus. Nec illud diſcrepat qd̃ ſibi narratum
eſt: miſeratione cuſtodis: carceribus fuiſſe prelatum.
Fieri enĩ potuit: vt ⁊ iſta p̃cederẽt ⁊ illa ſequerent̃.
Quapropter ipſe ſcripturas diuinas ꝓbabiliter intel
ligit: qui ſingulis quibuſq; locis crediderit ineſſe ve
ritatẽ. Nam ⁊ in centeſimotertio pſalmo dictũ eſt:
Psal.103. Qui facit angelos ſuos ſpiritus: qd̃ vtiq; in geneſi nõ
legit̃. Sed ſpiritus ſanctus aliqua in precedenti rela
tione pretermittit: vt ſubſequentia gratiaʒ reperiẽ
tiũ cauſe veritate ſeruata aliquid nouitatis educãt.
Refert ergo humiliatos pedes in cõpedibus: vt af
flictionẽ corporis indicaret. Addidit: Ferrum pertran
ſiuit anima eius: vt nec ipſa aĩa a penis ꝓbaretur ex
cepta. Nam quis cõdolendo corpori ſubiecta ſit paſ
ſioni: habet tamen ⁊ ꝓprias penas cum graui cogita
tione torquetur. Pertranſiuit aĩa ipſius ferrum: qñ
in has redigebatur anguſtias: ne inter mala que in
iuſte paſſus eſt: preualerent in eum ⁊ crimina falſita
tis. Ferrum aũt hic indicat tribulationem dure ne
ceſſitatis: que in eſtuanti anima peruagat̃ duʒ de fu
turis ſollicita iam mala patit̃ que timere nõ deſinit.
Talis illa in euangelio locutio eſt: vbi ſymeon dicit
Luce.2. ad mariam. Et tuã ipſius aĩam pertranſibit gladi⁹:
ſignificans habituram matrem glorioſam triſtitiaʒ
IDI dominice paſſionis. Qd̃ genus locutionis inter pro
pria ſcripture diuine credimus annotandum. [Do
nec veniret verbum eius. Eloquium domini inflam
mauit eum.] Superiori ſententie hic verſus adiun
ctus eſt. Dicit enim: tamdiu cogitationẽ Joſeph fuiſ
ſe grauiſſimã: donec tempus veniret: vbi verbuʒ ei⁹
a rege Pharaone pro interpretando ſomnio quærere
tur. Tunc enim ⁊ gloriaʒ reperit: ⁊ clauſtra carceris
letus euaſit. Sed qd̃ dixit: Verbum eius: loquentis
indicat ꝓpriam vocem. Ceterũ ipſius nõ fuit qd̃ ei
diuina inſpiratione collatum eſt. Deniq; ſic ſequit̃:
Eloquium dñi inflãmauit eum. Inflammauit: vtiq;
ad loquendum viuaciter incitauit: vt coraʒ principe
futura diceret cum fiducia veritatis. Intus enĩ ce
leſtis flamme lumen accepit: vt preuideret talia que
regni illius ſapientes doctoreſq; ſuperarẽt. [Miſit
rex ⁊ ſoluit eum: princeps populorũ ⁊ dimiſit eum.]
Miſit: ſignificat miniſtros: qui regijs iuſſionib⁹ ob
ſecundant. Regem: Pharaonẽ dicit: in cuius regno
fuerat carceri mancipatus. Soluit ſcilʒ a reatu quo
tenebat̃ aſtrictus. Sequit̃: Princeps populoꝝ: ⁊ de
miſit eum. Ipſe eſt p̃nceps pharao quem ſuperius re
gem dixit: ſed ꝓpter gratiã locutionis ꝟba variauit.
Demiſit eum: id eſt: clauſtra carceris fecit exire: vt
qui terraꝝ dñm a cogitationum anguſtijs liberaue
rat: ipſe iaʒ nullatenus ergaſtula pateret. Sed ne ſo
la illi conceſſa videret̃ eſſe demiſſio: dicit etiam quo
honore ditatus eſt. [Et conſtituit eum dñm dom⁹ Al. ad
ſue: ⁊ principem omnis poſſeſſionis ſue. Vt erudiret Al. eius
p̃ncipes ſuos ſicut ſemetipſum: ⁊ ſeniores ſuos pru Al. senes
dentiã doceret.] In his duob⁹ ꝟſibus: quaʒ poteſtatẽ
dederit pharao Joſeph euidẽter exponit. Cõſtituit
eum dñm domus ſue: ⁊ p̃ncipeʒ oĩs poſſeſſionis ſue:
qñ eũ currũ fecit aſcendere: ⁊ preconis voce celeber
rima nuntiari: hunc ſecunduʒ dñm eſſe poſt regem.
Que poteſtas a prefectis hodieq; retinetur: qui ⁊ vi
ce ſacra iudicantes: ⁊ cunctarum prouintiarũ poteſtatẽ
maximaʒ habere noſcuntur. Sed in his rebus ditio
nem dedit illi: quam ſibi. In ſubſequẽti aũt verſu: ſu
pra ipſuʒ cognoſcitur eſſe qd̃ tribuit. Dicit enim: Vt
erudiret p̃ncipes eius ſicut ſemetipſuʒ. Hoc ſm̃ ſen
ſilem intellectũ Pharaonis debemus accipere: qui
credebat primarios populi ſui in hanc ſapientiã per
uenire potuiſſe: vt ⁊ ipſi ſomnioꝝ interpretes eſſe me
rerent̃: ⁊ ad tantam doctrinam ſcientia eoruʒ potuiſ
ſet adduci: vt conſulta de re dubia certa loquerent̃.
Nam ſi eos ſancto viro in diſcipulatũ fidei tradidiſ
ſet: vnde illum dño placuiſſe manifeſtum eſt: fuiſſet
vtiq; illis ſynagoge ordo nouiter inſtitutus. Sed cũ
talia non legantur: minime religionem deſideraſſe
ſed tñ diuinationis eius gloriaʒ queſiſſe credendus
eſt: more gẽtiliũ qui ad futura cupidi: vnde ꝓueniat
ipſa reuelatio nõ appetunt intueri. [Et intrauit iſrl̃ Al. intrauit
in egyptum: ⁊ iacob habitauit in terra chanaan.] Al. accola fuit
Ordinem reruʒ cõpetenter exequit̃: qꝛ poſt illa que Al. cham
dicta ſunt: iubẽte Pharaone cognatio Joſeph ad ter
ras egypti eodem ordinante deducta eſt: qd̃ geneſis
ſuauis textus explanat. Sed iſrael qui dictus eſt: ipſe
eſt ⁊ iacob. Verũ ne eadem verba repeteret: diuerſi
tatẽ nominum: reuelationis ſue dicta variauit. Naʒ
iſrael egreſſus ex egypto habitauit in terra chanaan.
Chanaan ꝟo fuit fili⁹ cham nepos Noe: ex quo egy
ptij trahere leguntur originem. [Et auxit populum
ſuuʒ nimis: ⁊ confirmauit eũ ſuper inimicos ei⁹.] Al. vehementer
Auxit populum ſuum fecunditate naſcendi: quando Al. firmauit
ſibi rariſſima fuit mulier que nõ habuit partum. Cõ
firmauit autem euʒ ſuper inimicos ſuos: quãdo illis
creſcentibus: egyptioꝝ turba notiſſimis plagis vehe
menter affecta eſt. Hic enim per quandã ꝓpoſitionẽ
dicunt̃ in ſumma que geſta ſunt. Ceterum quemad
moduʒ ſingillatim facta ſint: conſequenter exponit.

[Conuertit

Conuertit cor eoꝝ vt odirent populum eius: ⁊ dolū facerent in ſeruos eius. Uenit ad quartam partē: vbi egyptios memorat hebreis inuidiā habuiſſe ſeuiſſimā: atqꝫ eos opibus ſubieciſſe duriſſimis. Preſtando eniꝫ felicia populo iſraelitico: cōuertit dñs ad odiū ⁊ dolos cor egyptioꝝ: non q2 ipſe mali auctor eſt: ſed p̄ſtando alijs bñficia: mentes excitauit obliquas. Neceſſe eſt enim vt ſcelerati hoies alienis pro ſperis intumeſcāt: qui ſe norunt mereri non poſſe ſimilia: ſicut in ſacrificijs Cain ⁊ Abel factū eſt: quando vnius ſacrificiū reſpuit: alterius libēter accepit. Seqtur: Et dolum facerēt in ſeruos eius. Cōſequēs erat. vt poſt cōceptum odium: ſeuiens populus ad doloſas machinas puēniret. Illud enim ſignificat: quādo eis lateres facere p̄ceperunt: ⁊ pro labore geminādo negate ſūt palee: ⁊ cetera que in illo ſeuiſſimo dominatu plebs hebreorum domino deuota ſuſtinuit.

Al. non hēt. Miſit moyſen ſeruum ſuum: ⁊ Aaron quem elegit ipſum. Iſtos ad Pharaonē: quaſi quoſdā teſtes cōſtat a dño deſtinatos: vt populū ſibi placitū abire permiſiſſet illeſum. O ineſtimabilis pietas oīpotentis: ab hoīe fragili petebat fieri: cuius ordinationi a nulla creatura poterat obuiari: vt reuerēter nos infimos doceat qua moderatione viuē debeamus: quādo volūtates ſuas creator ſanctus ſub tanta clementia pegiſſe cognoſcit̄. Intendamus quoqꝫ: ⁊ iſtud ge-

IDI

nus locutionis ſcripture diuine eſſe ꝓprium. Sufficerat enim dici: Quem elegit: ſed addidit: Ipſum: vt hoc quoqꝫ euidētius explanaret. Que forma locutionis in ſcripturis diuinis creberrime reperit̄: ſicut eſt ⁊ illud: In quo habitauit in ipſo. Poſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ: ⁊ prodigioꝝ in terra Chanaan.

Al. horum. Al. cham

Poſuit: ſignificat collocauit: in eis: Moyſe: ſcilicet ⁊ Aaron: verba ſignoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ: que ab eis predicabatur dñs eſſe facturus. Signa: ſunt quaſi veſtigia aliqua futuroꝝ ſiue p̄teritarum reꝝ. Prodigia v̄o ꝑtinent ad mirabiles euētus: qui in reꝝ ordine antea

ITY

non fuerūt. Prodigium eniꝫ dictū eſt ab eo qḋ porro dicat. Sed hec ſigna ⁊ prodigia in egyptijs facta ſunt: vt ſicut multoꝝ patrum dicit auctoritas aliqd portēderent chriſtiano populo ſubſeqūtē: qḋ ſuis locis apertiſſime cōmonemus. Miſit tenebras ⁊ obſcurauit eos: ⁊ q2 exacerbauerūt ſermones eius.

Al. non hēt. Al. ⁊ nō exacerbauit. Al. eos

Legunt̄ tenebras inter plagas reliquas ꝓtuliſſe: ſed melius itelligamus corda eoꝝ fuiſſe potius obſcurata: qui dñi p̄cepta temnebant. Exacerbauerunt autē: ſignificat acerbe acceperunt: aut certe iniurioſis abominationib' reſpuerunt. Nam in plagaꝝ ipſaꝝ enumeratione cōpetens fecit initium. Nō enim ad reliqua venire potuiſſent niſi obſcuratis ſenſib' incurriſſent ꝓfundiſſimam cecitatē: qḋ ⁊ hodie ſic fieri peccantium vſus oſtēdit. Conuertit aquas eoꝝ in ſanguinem: ⁊ occidit piſces eoꝝ. Dicit ſecūdam plagā: que in hyſtoria Exodi p̄ma legit̄. Sed ipſe plage future cladis indicia nūciabant. Cōuertit enim aquas eoꝝ in ſanguinē: q2 erant inter maris rubri fluenta perituri. Piſces eoꝝ occiſi ſunt: ne ſpes viuēdi hominibus relicta videret̄: quando illud eſt inter latices mortuum: qḋ natiuo elemēto ꝓbabatur enutritum. Miſit in terram eoꝝ ranas: ⁊ in cubilibus regum ipſoꝝ. Hec tertia eſt. Ranaꝝ eis ſocietatē dedit: q2 ⁊ ipſi locum accepturi ꝓbabant̄ aquatilem: a quo ſigno: nec reges eoꝝ: id eſt priores excepti ſunt: quādo erāt altiſſimi abyſſi demerſione morituri. Sed hoc inter cetera plus videt̄ eſſe mirabile: vt nec regū do-

Al. Et edidit terra eorum ranas ⁊ i penetralibus.

mus ab hac plaga cernerent̄ excepte: quib' multoꝝ miniſteria talia poterant ſubmouē portenta: vt euidēter detur itelligi nullis opibus: nulliſqꝫ ſolatijs oīnis poſſe iuſſionibus obuiari. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ ſcynifes: in oībus finibus eoꝝ. Quarta plaga ſubſequit̄: Dixit ⁊ venit. In magnā ſignificātiaꝫ duo iſta cōiuncta ſunt: q2 diuinitatis impium nullum poteſt ſuſtinē tarditatis obſtaculum. Nam ſi euidēter intēdas: vel ipſa verba que ſibi videnē eſſe ſociata: tñ per ſyllabas ſuas aliqua mora protrahunt̄. Iuſſio aūt dñi non dilatat tēpus: quādo iam ipſa voluntas effectus eſt. Cynomia: ſignificat muſcā caninaꝫ: que ceteris muſcis olno mordacior eſt: ⁊ importunitate ſua violētior: vnde infeſti ac ſeuiſſimi aīalis deriuatum nomē accepit. Scynifes: genus eſt culicū: fixis aculeis ꝑmoleſtum: quas vulgus cōſueuit vocare ſinpalas. Agnoſcant hoīes: qui fatuis elationib' intumeſcunt: q2 Pharao ille ſeuus ⁊ durus nec muſcis par eē poterat: qui ſe de tāta regni elatione iactabat. In oībus autē finibus eoꝝ dicit: ne quis egyptijs locus a ꝑnicioſa clade ſentiret̄ exceptus. Poſuit pluuias eoꝝ in grandinē: ignem cōburentem in terrā ipſorum. Et ꝑcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ: ⁊ contriuit omne lignū finium eoꝝ. Ultio quinta narrat̄.

Al. non hēt. Al. non hēt.

Similis eſt ſuperiori ſententie ⁊ iſta locutio: vbi ait: Poſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ. Poſuit: ſtatuit ſignificat ac decreuit. Egyptioꝝ enim adhuc plagaꝝ enumeratio ꝑſeuerat: vt pluuia que ad fecūditatem terris datur: cōuertet̄ in grandinis noxiam vaſtitatē: cuius ictus nō minus itercipit q̄ vbi lapidum copia denſa ceciderit. Hec agroꝝ liquorum ꝓbat̄ incendium cū tactu noxio fructus arefacit: quoſcūqꝫ ſupra illi vnda ꝑcuſſerit. Ignem v̄o cōburentem: fulmina ſignificat: que ſolent excitata tēpeſtate deſeuire. Sequitur: Et ꝑcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ: ⁊ cōtriuit omne lignū finiuꝫ eoꝝ. Qḋ dicit: Percuſſit: ad ſuperiora reſpicit: ſiue grādinē: ſiue fulmina: que celeſtis potētia terris velut tela infeſta iaculat̄. Et ne tm̄ ficulneas putares: aut vineas eſſe percuſſas: addidit: Omne lignū finiuꝫ eoꝝ: vt ⁊ ſata nō dubitares euerſa: vbi arborum quoqꝫ robora cognoſceres fuiſſe cōtrita. Maiora enim continent intellectum minoꝝ. DCG

Dixit ⁊ venit locuſta: ⁊ bruchus cuius non erat numerus. Et comedit omne fenū terre eoꝝ: ⁊ omnē fructum terre ipſoꝝ.

Al. in terra. Al. comedit. Al. eorum

Sexta inchoat plaga. Sed ⁊ hec locutio ſuꝑiori ſentētie ſimilis approbat̄: id eſt: Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ ſcynifes. Locuſta v̄o mater bruchi eſt: quē mala fecūditate ꝓgenerat: qui ad illā predā quaſi cōuocatus exercitus: cuꝫ ſua prole deſcēdit. Et ne crederes inaniter deductū: oēm fructū terre illius ab eis dicit eſſe cōſumptū. Et ꝑcuſſit omne primogenitū in terra egypti: primitias oīs laboris eoꝝ.

Al. eorum

Uenit ad ſeptimā: quārum ad hunc pſalmum ꝑtinet nouiſſimā plagam: vbi iam victi egyptioꝝ populoꝝ maloꝝ numeroſitate ceſſerant. Nam quēadmodum amplius tolerare poterant: qui ⁊ oīa dulcia perdiderāt: ⁊ deſolatos ſeipſis quoqꝫ victualib' ſentiebāt: Sic grauiter per partes perit: qui diuinis iuſſionibus reluctādus eſſe putauerit. Hic nōnulla queſtio videt̄ oboriri: cur ſeptē egyptioꝝ plagas tm̄ pſalmus iſte cōmemoret: cum decē ſint in Exodi narratione deſcripte: Frequēter diximus: in ſcripturis diuinis: a parte totum debē ſentiri: ſicut in euangelio legit̄: Uerbum caro factum eſt: ⁊ inhabitauit in nobis: q̄ſi non ⁊ aīaꝫ ſimul aſſumpſerit: quā ſpecialiter

Ioan. i.

liberare dignatus eſt. Sic cōmemorata carne: ſimul
& anima ſuſcipi debē cognoſcit. Quod multis locis
inuenis eſſe pdicatū. Deinde qd ſeptēnarius nume-
rus ſpiritus ſancti virtute probat eſſe pfectus. Me-
rito ergo decē plagas in ſeptēnarij numeri relatione
concluſit: vt totum pfectum itelligeres: cuius partes
dictam eē ſentires. Deinde ꝯgruum fuit: vt rem no-
tam varia relatione deſcriberet: cuꝫ egyptioꝝ penas
& totidē hebreoꝝ beneficia pdicaret. Sic non diuer
ſum: ſed cauſa varietatis videt eſſe pulcherrimum.
Siue vt patri Auguſtino placet: libera eſt laudatio
a lege narrantis. Nam qui texit hyſtoriā: neceſſarie
hēt oia cōmemorare pleniſſime: qui vo laudat: pau-
ca de plurimis tetigiſſe ſufficiet. Breuiter ergo prio
ra dicit: qui non hic neſciētes docet: ſed cōmemorat
vtriqꝫ retinētes. Et qm̄ eſt in ſubſequēti diuiſione di
cturus: ſeptē beneficia dn̄m hebreo populo preſtitiſ-
ſe: pmiſit ſeptē plagas inimicos egyptios accepiſſe:
vt numerus ipſe: ſicut arbitrari poſſum: bonarum &
malaꝝ rerum in hoc pſalmo cōprobabilis haberet.
Al. cum [Et eduxit eos in argēto & auro: & non erat in tribu
bus eoꝝ infirmus.] Enumeratis plagis quas dedit
egyptijs: venit ad quintam partē: in qua totidē bene
ficia hebreis dicit eſſe collata. Ait eni: Et eduxit eos
in argento & auro. Primum itaqꝫ bn̄ficium fuit: vt
populus lōga ſeruitute cōfectus: nō egenus inaniſqꝫ
diſcederet. Aurū & argētum iſraeliticum populū ab
egyptijs pcepto dn̄i diſcedentem legimus accepiſſe:
vt non repētina ſurreptio: ſed longe opationis mer-
ces eſſe videat. Et qꝛ dubitari non poteſt omnia do-
minum iuſte pcipere: ſine culpa videtur factum: qd
eius impio conſtat impletū. Quapropter ſeqtur ſecū
dum bn̄ficium: vt in illa neceſſitate migrationis nul
lus infirmitate corporea potuiſſet affligi: quatenus
omnia nauiter implerēt: que illis precipiebant a do-
Al. incubuit mino. [Letata eſt egyptus in pfectione eoꝝ: qꝛ ce-
cidit timor eoꝝ ſuper eos.] Diligēter hunc verſum
debemus inquirere. Cōſtat enim diſcedēte populo
hebreoꝝ egyptum non fuiſſe letatā: quādo eum per-
ſequēdū eſſe indicauit. Sed poſtq̄ illi demerſi ſunt:
qui ad inſequēdos hebreos ire decreuerant: tūc qui
in egypto remanſerant: oino letati ſunt: quia ſimilia
minime pertulerūt. Reddit enim hanc cauſam cuꝫ
dicit: qꝛ cecidit timor eoꝝ ſup eos. Ipſe enim timor
fuit: vt in fauore gentis hebraice: ipſa quodāmodo
viderent elemēta pugnaſſe. Et intēde: qꝛ per figurā
SCHE Metonymiam que latine trāſnominatio dicit: egy-
ptum non egyptios memorat fuiſſe letatos. Per id
enim quod continet: id qd continetur oſtenſum eſt.
[Expandit nubē in ptectionem eoꝝ: & ignem vt lu-
ceret eis per noctem.] Utrūqꝫ munus cōtra tēporis
inclemētiam probat eſſe cōceſſum. Nubes data eſt:
vt ſolis tēperaret ardorem. Ignis conceſſus eſt: vt te
nebraꝝ potuiſſet auferre caliginē. Hoc eſt tertiū: qd
iſraelitico populo conſtat eſſe ꝯceſſum. [Petierunt
Al. nō habet carnes & venit coturnix: & pane celi ſaturauit eos.]
Intuere quēadmodum ſupata ſunt vota deſideran-
tium. Carnes petit populus hebreoꝝ: & coturnices ac
cepit. Conſtat enim in volatilibus q̄ in quadrupedi
bus: carnes eſſe ſine dubio dulciores. Deinde vnum
poſtulauit: & geminata venerūt. Sequitur enim: Et
DOG pane celi ſaturauit eos. Sunt eniꝫ iſta Exodi lectio-
ne notiſſima: quādo coturnices in modū imbris dē-
ſiſſimi defluebant. Māna quoqꝫ: vt iudeus populus
ſatiaretur accepit. Sed vt hec in pfigurationē facta
monſtraret: non dixit: māna: ſed pane celi: quatenus
in illo munere domini Saluatoris ſentiret aduentus.
Ipſe eſt enim panis viuus: qui de celo deſcēdit. Mā- Joan. 6.
na quippe dicit: ſicut in ſeptuageſimoſeptimo pſal-
mo declaratū eſt: quid eſt hoc. Cuius nominis aufe-
rens queſtionē: qd interrogatio illa māne perquire-
bat: expreſſit dicendo: Pane celi ſaturauit eos. Sic
enim & celi dn̄s indicat: & quid ſit manna euidenter
oſtēditur. [Dirupit petram & fluxerūt aque: abierūt
in ſicco flumina.] Hoc quoqꝫ in figuram gerebatur
domini Chriſti: vt petra aquas profudiſſet irriguas.
Chriſtus enim dn̄s petra ſpiritualis eſt: qui vitales
aquas emanat: vnde ſatiatū deſideriuꝫ anime ſitim
neſciat vlterius ſuſtinē. Abierunt in ſicco: ſignificat
gētium peccatores. Qui merito ſicci dicunt: qm̄ deli
ctis ſiccabant arentibus. Iſti imbre dn̄i vireſcētes
in nouum hoiem pullularūt: de quib' dn̄s dicit: Ue- Luc. 19.
nit enim filius hoīs querere & ſaluum face qd perie-
rat. [Quia memor fuit verbi ſancti ſui: qd locu- Al. Quoniā
tus eſt ad Abraam puerū ſuum. Et eduxit populum Al. habet
ſuum in exultatione: & electos ſuos in letitia.] In his
duobus verſib' miraculoꝝ: que ſuperius dixit cauſa
narrat. Ideo enim dicunt facta: qm̄ Abrae conſta-
bant eſſe promiſſa. Et reſpice qd dixit: Electos ſuos
eduxit in letitia: qm̄ illi qui murmurauerunt dn̄i fu-
rore pcuſſi ſunt. [Et dedit eis regiones gētiuꝫ: & la- Al. illis
bores populoꝝ poſſederūt. Ut cuſtodiant iuſtifica-
tiones eius: & legē eius requirant.] Uenit ad ſepti-
mum bn̄ficium. Dixit enim: Primū: eductos in au-
ro & argēto. Deinde ex eis nullū infirmatū. Tertio
expanſam nubē: que & lumen pſtaret in tenebris: & in
die remoueret ſolis ardorē. Quarto coturnicē datā.
Quinto refert celeſti pane ſatiatos. Sexto in locis
aridiſſimis aquas irriguas emanaſſe. Ad poſtremuꝫ
pmiſſionum veritatē fuiſſe cōpletam: vt eis & regio
nes gētium traderet: & labores inimicoꝝ pietate co-
pioſiſſima largiret. Quod enim dixit: Regiones gē-
tium: ad poſſeſſionē videtur ptinere terraꝝ. Labo-
res vo populoꝝ: ad diuitias longo tēpore congrega-
tas. Et ne in pſentibus rebus hererent corda morta-
liū: intulit ſpiritualia bona: vt eius debeant & requi-
rere & cuſtodire mandata: ne tn̄ in illis ſpem habe-
rent: que ſi ad tempus delinirent: non tamē ad celoꝝ
regna pducunt: ſicut Apoſtolus dicit: Quod ſi in hac 1. Corin. 15.
vita tm̄ in Chriſto ſperantes ſumus: miſerabiliores
ſumus oībus hominibus. Iuſtificationes autē eius
ſunt: vt deum toto corde diligamus: pximos tanq̄
nos amemus: patrē veneremur: filium carū habea-
mus: & cetere iuſtitie que in diuerſo reꝝ genere ſunt
precepte. Has admonet cuſtodiri: qꝛ eaꝝ rerum eui-
dens eſt & abſoluta preceptio. Lex vo eius fuit: die
ſabbato debere requieſci: in paſcha agnuꝫ anniculuꝫ
imolari: ſacerdotes cum veſte myſtica ad altare ac-
cedere: & cetera que in hunc mundum a domino pre
cepta noſcunt. Sed hec & his ſimilia non corporali-
ter: ſed ſpiritualiter ſunt querenda. Ideo enim addi
dit: Requirant: qꝛ nouit precepta legis vmbrā & ſpe-
culum eſſe futuroꝝ.

Alleluia.

Hoc non ocioſe percipias: quod alijs pſal-
mis alleluia in capite & in fine ponitur:
Alijs vo in ſolo titulo prenotat. Iſti eniꝫ
qui capite fineqꝫ concordant: vt opinor
ad illā intelligētiam referendi ſunt: quā
in pſalmis eſſe diximus: qui capite & fine ſimili ter-
minantur: vt ſunt pcedentes: centeſimuſſecundus &
centeſimuſtertius

centeſimaſtertius. Siue quia expreſſius ſemper infunditur qđ ſententia iterata geminatur: vt eſt: Non ſic impij non ſic. Et: Fiat fiat. Uel: Amen amen dico vobis. Et: Abba pater. Hoc eſt enim abba: quod pater. Sit forte ⁊ alia cauſa que latet. De hac autẽ re: nec a doctoribus noſtris aliud potuimus accipe: nec nobis eſt aliquid amplius ſentire conceſſum.

Concluſio.

Ecce vtrunqʒ Alleluia cantatuʒ eſt: decurſus eſt pſalmus celeſti laude pleniſſimus: qui ⁊ preterita veraciter referret: ⁊ in futuris nos ſalubriter cõmoneret. Paſſi ſũt egyptij dignſſimas vltiones: acceperant iudei dona celeſtia. Nunc vnuſquiſqʒ noſtrum expectet eoꝝ retributionem quoꝝ imitatur exemplum. Inſpiciẽdum eſt autem lumine cordis: qđ in fine pſalmi poſitum eſt: vt ad iuſtificationes Domini ⁊ in lege eius tota mẽtis intentione dirigamur. Nam etſi bona tẽporalia ſuſcipimus: ſicut Abraam: Iſaac: Iacob: ceteriſqʒ fideles qui abundanti facultate floruerunt: in illam partem eſſe potius debemus intenti: vnde ad celoꝝ poſſimus regna perduci. Iſta eniʒ que delectabilem videri faciunt mundum: in eternitate non habent locum. Meminiſſe autem debemus: hunc pſalmuʒ ſecundum eſſe hoꝝum: qui dum miracula hebreis collata deſcribitur: per figuram allegoricam: que aliud dicit aliud ſignificat: vẽtura chriſtiani populi ſacramenta declarant.

Explicit expoſitio in pſalmum. 104[m].

Alleluia. CV.

Confitemini domino quoniaʒ bonus: qm̃ in ſeculuʒ miſericordia eius. Quis loquetur potentias dñi: auditas faciet oẽs laudes eius? Beati qui cuſtodiũt iudicium: ⁊ faciunt iuſticiaʒ in omni tẽpore. Memento noſtri dñe in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo. Ad videndum in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad letanduʒ in leticia gentis tue: vt lauderis cũ hereditate tua. Peccauimus cuʒ patribus noſtris: iniuſte egimus iniqtatem fecimus. Patres noſtri in egypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis miſericordie tue. Et irritauerunt aſcendentes in mari mari rubro: ⁊ ſaluauit eos propter nomen ſuum: vt notam faceret potentiam ſuam. Et increpuit mare rubrum ⁊ exiccatuʒ eſt: ⁊ deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto. Et ſaluauit eos de manu odientium: ⁊ redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulãtes eos: vnus ex eis non remanſit. Et crediderunt verbis eius: ⁊ laudauerunt laudem eius. Cito fecerunt obliti ſunt operum eius: ⁊ non ſuſtinuerunt conſilium eius. Et concupierũt concupiſcentiam in deſerto: ⁊ temptauerunt deum in inaquoſo. Et dedit eis petitionem ipſoꝝ: ⁊ miſit ſaturitatem in aĩas eoꝝ. Et irritauerunt moyſen in caſtris: aaron ſanctuʒ dñi. Aperta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan: ⁊ operuit ſuper congregationem abiron. Et exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ: flãma cõbuſſit peccatores. Et fecerunt vituluʒ in oreb: ⁊ adorauerunt ſculptile. Et mutauerũt gloriam ſuam in ſimilitudinẽ vituli: comedentis fenũ. Obliti ſunt deuʒ qui ſaluauit eos: qui fecit magnalia in egypto: mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. Et dixit vt diſperderet eos: ſi nõ moyſes electus eius ſtetiſſe in cõfractione in cõſpectu eius. Ut auerteret iram eius ne diſperderet eos ⁊ pro nihilo habuerunt terrã deſiderabilẽ. Nõ crediderũt verbo eius: ⁊ murmurauerunt in tabernaculis ſuis: non exaudierunt vocem dñi. Et eleuauit manuʒ ſuam ſuper eos: vt pſterneret eos in deſerto. Et vt deijceret ſemẽ eoꝝ in nationibus: ⁊ diſpergeret eos in regionibus. Et initiati ſunt beelphegor: ⁊ comederũt ſacrificia mortuoꝝ. Et irritauerũt eum in adinuẽtionib[9] ſuis: ⁊ multiplicata eſt in eis ruina. Et ſtetit phinees ⁊ placauit: ⁊ ceſſauit quaſſatio. Et reputatũ eſt ei in iuſticiam: in generationẽ ⁊ generationẽ vſqʒ in ſempiternum. Et irritauerunt eum ad aquas ꝯtradictionis: ⁊ vexatus eſt moyſes propter eos: qꝛ exacerbauerũt ſpiritum eius. Et diſtinxit in labijs ſuis: nõ diſpdiderunt gentes quas dixit dñs deus illis. Et cõmixti ſunt inter gẽtes: ⁊ didicerũt opera eoꝝ ⁊ ſeruierunt ſculptilibus eoꝝ: ⁊ factum eſt illis in ſcandalum. Et imolauerũt filios ſuos ⁊ filias ſuas: demonijs. Et effuderunt ſanguinem inocentem: ſanguineʒ filiorum ſuoꝝ ⁊ filiarum ſuarum: quas ſacrificauerunt ſculptilibus chanaan. Et interfecta eſt terra in ſanguinibus: ⁊ cõtaminata eſt in operibus eoꝝ: ⁊ fornicati ſunt in adinuentionibus ſuis. Et iratus eſt furore dñs in populum ſuum: ⁊ abominatus eſt hereditatem ſuam. Et tradidit eos in manus gẽtium: ⁊ dominati ſunt eoꝝ qui oderũt eos. Et tribulauerũt eos inimici eoꝝ ⁊ humiliati ſunt ſub manibus eoꝝ: ſepe liberauit eos. Ipſi autem exacerbauerunt euʒ in conſilio ſuo: ⁊ humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis. Et vidit cum tribularentur: ⁊ audiuit orationem eorum. Et memor fuit teſtamenti

ſui: ⁊ penituit eum ſm multitudinem miſericordie ſue. Et dedit eos in miſericordias: in conſpectu omniũ qui ceperant eos. Saluos fac nos domine deus noſter: ⁊ congrega nos de nationibus. Ut confiteamur nomini ſancto tuo: ⁊ gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus iſrael a ſeculo ⁊ vſq; in ſeculum: ⁊ dicet omnis populus: fiat fiat.

Ecce iterum alleluiatica nobis gaudia redierũt. Ecce breuiter precipit̃: vt dño totus pſalmi iubilatione cantet̃. Sed inſpiciam⁹ qḋ a ſuperiorib⁹ dictis: nec titulũ nobis cognoſcit̃ mutaſſe: nec cauſaȝ. Titulus eſt eniȝ Alleluia: cauſa ꝯfeſſio: que miro modo ad laudes dñi oĩno fecũda eſt. Quantoꝝ enĩ hic ora ſoluta ſunt? Hinc Moyſes cuȝ viris: germana eius maria cũ feminis: tranſituȝ rubri maris diuina laude celebrarũt. Hinc Delbora iocũda exultatiõe precinuit. Multi etiã ꝓphete: canticos diuerſos: tãti miraculi ꝯfeſſione ꝓfuderũt. Non immerito: q2 magnalia iſta totius humane redẽptionis ſacramẽta teſtãtur. Ab egyptijs enim eripimur: quãdo ab opib⁹ diabolicis diuino munẽ liberamur. Mare rubruȝ tranſimus: quãdo baptiſmatis ſacramẽta ꝑcipimus. In deſerto paſcimur: quãdo diuina gratia concedẽte in mũdi iſtius reꝝ bonaꝝ largitate ſatiamur. Ad terrã ꝓmiſſiõis ꝑducimur: quãdo in illa felici patria munere ſupne pietatis itram⁹: vt merito talis cauſa frequẽter iterata ꝑdicet̃: que tantoꝝ magnalium prefiguratione decoratur.

Diuiſio.

Introducitur ꝯfitens populus hebreoꝝ: qui relicta ꝑfidia patrum ſuoꝝ ad pietatem dñi ipſo miserãte ꝑductus eſt: vt intelligamus cũ fuerint ꝯuerſi: ⁊ ipſos Alleluia merito pro ſua redẽptione cantare. In ꝑma igit̃ narratione deprecat̃: vt ſociet̃ populo bñplacito: qui erat dñi Saluatoris aduẽtu de gentibus ꝯgregãdus. Secunda: patruȝ ſuoꝝ peccata dinumerat que fecerũt in egypto: mirabilia dñi recto corde minime cõtuentes: piũ tñ dñm ab inimicis ſuis eos liberaſſe ꝯfirmans. Tertia: ad peccandi ſtudia refert eos reuerſos: dñm tñ electi ſui Moyſi ꝑcibus dicit fuiſſe delinitũ. Quarta: inigrates eoꝝ aſſerit iteratas: dñmq; illos decreuiſſe ꝑdere: niſi Phinees ſerui ſui ſupplicatione placaretur. Quinta: ad aquã ꝯtradictionis Moyſen ab illis exacerbatuȝ eẽ cõmemorat: poſteaq; filios ſuos in cultura idoloꝝ crudeliter occidiſſe. Unde dñs vehementer iratus: tradidit eos gẽtium ſeruituti: ac deinde miſertus in conſpectu inimicoꝝ eos reddidit glorioſos. Sexta: precat̃ qḋ nouerat eſſe venturuȝ: vt de vniuerſis nationibus eccleſia catholica congreget̃: ⁊ laudes domino eterna exultatione concelebret. Nunc partes pſalmi: per apertas diuiſionũ ſemitas ambulemus.

Expoſitio.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in ſeculum miſericordia eius.] Sicut ſuperior pſalmus in ꝑmo verſu declarauit: q2 confeſſio illa ad laudes dñi debuiſſet aptari: ita ⁊ hic deſignat ꝯfeſſionem iſtam ad medicinaȝ penitudinis applicãdam. Sed ⁊ hoc quoq; ad preconia dñi ꝑtinere non dubium eſt: quãdo maior gloria eſt pietatis ꝯfitenti parcere: q̃ꝫ viuenti ſine offenſione preſtare. Hebreoꝝ ſiqdem cõpuncta ꝯgregatio ⁊ diuina inſpiratione correcta: loquit̃ ad reliquaȝ plebem: vt antiqui erroris prauitate damnata: ad diuinam debeat redire clemẽtiam. Et ne aliquis de culparum ſuaꝝ numeroſitatibus terreret̃: addidit: Qm̃ bonus. Quis enim dubitet ad eum recurrẽ: quẽ ſibi audit poſſe celerrime ſubuenire? Bonus enim dñs Math. 5.
recte dicit̃: qui delinquẽtem paſcit: qui expectat errantem: qui ſolẽ ſuum facit oriri ſup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ impios. Hoc etiã ipſius veritatis voce declarat̃: Nemo bonus: niſi ſolus deus. Ad Mar. 10.
didit: Quoniã in ſeculum miſericordia eius. Audito bono dño: ne ſe humana neglĩgẽtia ab ſtudioſa ⁊ ſedula ſupplicatione ſuſpẽderet: remedij cauſaȝ dicit: vt ad ꝯfeſſionẽ celerem dñs debeat mnnẽ feſtinare. In ſeculum: vite huius ſignificat curſum: vbi miſeri ſunt quicũq; delinquunt: vbi fas eſt corda noſtra cõuerti ⁊ miſericordiaȝ poſtulari. Ibi enim damnatio eſt confiteri peccatum: vbi iam ꝯſtat eſſe iudicium.
[Quis loquetur potẽtias dñi auditas faciet omnes laudes eius?] Populus iſte quẽ diximus: diuinoruȝ operũ eſtimatione cõpletus: negat humanũ ſenſum cõprehendere: qḋ de illa pleniſſime debeat maieſtate narrare. Quis enim: ſignificat nullum. Cui enim aut ingenium ſuppetit ad cogitãdum: aut lingua ad depromẽdum: vt tanta imẽſitas vnius poſſit ore narrari? Ubi merito dicẽdũ eſt: Non mihi: ſi lingue centum ſint oraq; cẽtuȝ: Ferrea vox. Addidit etiaȝ: Auditas faciet oẽs laudes eius. Et hic quoq; ſubaudiẽdum eſt: quis: vt ꝑfecta nobis poſſit conſtare ſententia. Pulchra aũt varietate dictum eſt: Quis auditas faciet oẽs laudes eius? Illa eniȝ poſſunt audiri: que probant̃ ⁊ dici. Hic quoq; modus inter ꝓprias locutiones habẽdus eſt. DI
[Beati qui cuſtodiunt iudiciuȝ: ⁊ faciunt iuſtitiam in omni tẽpore.] Poſtq̃ꝫ negauit laudes dñi poſſe comprehẽdi: ſentẽtiam dicit qua ſe conſolet̃ genus humanũ: vt cuȝ illa nequit implere: hoc ſaltẽ cuſtodire feſtinet. Cuſtodire eniȝ iudicium eſt: qui inter alios recte iudicat. Iuſtitiam aũt facit: qui equabiliter agit. Siue ille beatos dicit: qui iudiciũ in fide cuſtodiũt: Iuſtitiam vo in opere demõſtrant. Sed vide qd̃ addidit: In omni tp̃e: ſicut in euangelio dicit: Qui ꝑſeuerauerit vſq; in finem hic Math. 24.
ſaluus erit. Merito ergo iſti tales beati dicti ſũt: qui precepta dñi pura mente cuſtodiunt. Hec tertia ſpe- DEF
cies definitionis eſt: que grece poiotes: latine qualitatiua dicit̃. Que dicẽdo quid quale ſit: ad quid ſit oſtẽdit.
[Memẽto noſtri dñe in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo.] Orant deuoti: vt inter eos debeant eſtimari qui dño fideli ope placuerũt. Nouimus enim iſraeliticũ populuȝ: partim ꝯtumacem fuiſſe: partim in dñi conſtitiſſe mandatis. Unde iſti ſuppliciter precat̃: vt in illoꝝ ſocietate debeãt annumerari: quib⁹ poteſt eterna beatitudo gratia diuinitatis attribui. Et vt fides eoꝝ ꝑfectiſſima noſceret̃: optant ſe viſitari a dño Saluatore: cuius aduẽtu ſe nouerant eſſe ſaluandos. Ipſe eſt enim ſalutaris: de quo beatus Symeon ait: Nunc dimitte ſeruũ tuum Luc. 2.
dñe ſm verbum tuum in pace: Quia viderunt oculi mei ſalutare tuũ: Quod paraſti ante faciem oĩuȝ populoꝝ. Lumen ad reuelationẽ gẽtiũ: ⁊ gloriã plebis

tue

tue iſrael.[Ad videndũ in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad letãdum in letitia gentis tue: vt lauderis cum hereditate tua.] Hoc eſt: qđ ſe petebant a ſalutari dño viſitari: vt bonitatẽ eius viderẽt: quam electis erat aduẽtus ſui munẽ preſtaturus: quatenus cũ chriſtiano populo gauderẽt: qui de eius erant incarnatione letaturi. Ipſa eſt enĩ gens dñi: que de gẽtium eſt diuerſitate collecta: vt eſſet grex vnus: ⁊ paſtor vnus. Seqtur harum rerũ ſuauiſſimus fructus: vt laudeẽ dñs cum hereditate ſua. Utrũqꝫ enim ꝯiunctũ eſt: qꝛ in preconio dñi ſui fidelis populus ſine dubitatione laudaẽ: ſicut in ſupiore pſalmo dictũ eſt: Laudamini in nomine ſcõ eius. Quapropter fidelis iſte populus: tãto deſiderio ad ꝯſpectũ dñi feſtinabat: tãta ſe chriſtiani plebi charitate miſcebat: vt nefas ſit putare: eũ ſpiritu nõ fuiſſe ꝯſpectũ: quẽ tãta gratia cognoſcim⁹ expetitũ: ſicut ipſe in euãgelio dicit: Abrahã deſiderauit videre diem meum: vidit ⁊ gauiſus eſt. Joan. 8.

[Peccauimus cũ patrib⁹ noſtris: iniuſte egimus: iniqtatem fecimus.] Uenit ad ſecũdam narrationẽ: vbi predictus pplˀs humili ſatiſfactione ꝓſterniẽ: vt illa in pncipio pſalmi declarata videaẽ eẽ ꝯfeſſio. Dicit enim peccaſſe ſe cum patrib⁹: qñ in eoꝝ erant lũbis ⁊ origine ꝯſtituti. Nam cũ fuerit tp̃s lõge diuiſum: quãdo in egypto patres eoꝝ miracula facta carnaliter acceperũt: cũ nulla dño ſatiſfactione rnderint: ⁊ etas iſta multũ poſterior eſſet ꝙ p̃ſenti pſalmi ſeries cantareẽ: dubium non eſt illa eos peccata gemẽ: que ex parẽtum ſuoꝝ ꝓbabanẽ negria ſuſtinẽ. Hoc hereſis pelagiana nõ accipit: dũ putat originale peccatũ ad ꝓlem Ade nullatenus puenire potuiſſe. Cũ maioribus enĩ ſuis peccãt: qui ſe per gratiã dñi ab eorũ delicto non ſeparãt. Quod pater Auguſtin⁹ diligẽtiſſima libroꝝ diſputatione ꝯuicit. Nunc aũt quando dño aſpirãte mens cõpuncta reſipuit: merito a ſe peccata parẽtum volebat abſtergi: qui ab ipſoꝝ ceperat obligationib⁹ ſegregari. Et vt purĩſſime confeſſionis firmitas appareret: hec eadẽ trina iteratione ꝯfirmat. Hoc eſt enĩ peccauimus: qđ iniuſte egimus: hoc eſt iniuſte egimus qđ iniqtatẽ fecimus. Tãto enĩ vnuſquiſqꝫ celerius abſoluiẽ: quãto a ſemetipſo viuacitate damnaẽ. Que figura diciẽ Scheſiſonomaton: id eſt multitudo nominũ ꝯiũctoꝝ: diuerſis verbis vnã rem ſignificãtium. Eſt ⁊ alia nobis in hoc loco tradita expoſitio: qꝛ cum maiorib⁹ ſuis peccat: qui delicta ſimilia nõ declinat: ſed eadẽ facit: que priores ſuos feciſſe cognoſcit: ita tñ vt a poſteris reatus originalis peccati: niſi per gratiã domini nõ poſſit excludi. SCHE.

Al. nõ habet | Al. murmurauerunt | mare rubrum

[Patres noſtri in egypto non intellexerũt mirabilia tua: ⁊ non fuerũt memores multitudinis miſericordie tue. Et irritauerũt aſcẽdẽtes in rubrũ mare.] Duo ſunt que bñficia donata cõmẽdant: intellectus ⁊ memoria: qđ vtrũqꝫ in pfidis fuiſſe denegaẽ. Non intellexerũt: pulcherrima locutione ſignatum eſt. Uidebãt enim p̃ſtari: ſed qua cauſa fieret nõ ab eis ꝓbabaẽ agnoſci. Nam decẽ plagis pcuſſi ſũt egyptij: vt decalogo futuro hebreoꝝ gens deuota ſeruiret. Dimiſſi ſunt a Pharaone: vt ⁊ illi relinquerent diabolũ cũ miniſtris. Sed illi carnaliter que geſta ſunt intuẽtes: ſpiritualis gratie minime p̃mia queſiuerunt. Non fuerũt aũt memores miſericordie dñi: quãdo vidẽtes Pharaonis exercitũ anteꝙ̃ mare rubrum diuidereẽ: credebãt ſe euadẽdi ſubſidia perdidiſſe: ⁊ cõtra Moyſen locuti ſunt: melius ſibi fuiſſe duro ſubiacẽ ſeruitio: ꝙ̃ tota gens perire potuiſſet in heremo. Poſt hec: conſequẽs fuit vt irritarent dñm aſcẽdentes in rubrum mare: quãdo non crediderũt poſſe fieri qđ eius audiebant oĩpotentiam polliceri. Ita factum eſt: vt nec intelligerẽt virtutem dñi: nec eius bñficia deuota mẽte retinerent. Bene aũt poſitum eſt: Irritauerũt: quaſi per ſe quietũ atqꝫ placatum: infenſum ⁊ iracũdũ ſibimet reddiderũt. Aſcẽdentes aũt in rubrum mare: dictum ꝯſtat poſitione terraꝝ: qm̃ cunctis regionib⁹ egyptus ꝓhibeẽ humilior: ⁊ inde diſcedentes loca petere viſa ſunt altiora.

[Et liberauit eos ꝓpter nomẽ ſuum: vt notã faceret potẽtiam ſuam.] Dicẽdo: Propter nomẽ ſuum: deſignare mihi videẽ dñm Saluatorẽ: cuius vocabulo ꝯuenit ſaluare periclitãtes. Deus enim quãdo liberat peccatores: non ꝓpter merita eorũ p̃ſtat: ſed propter nominis ſui potẽtiam demõſtrandã: vt plus euidẽter appareat: ſi in meritis bñficia larga concedat. Quod enĩ dicit: Notã fecit potẽtiam ſuam: non carnalib⁹ vtiqꝫ oculis: ſed ſpirituali cogitatione vidẽtib⁹. Nam ſi oĩbus notã feciſſet: nequaꝙ̃ durus populus de incredulitate peccaſſet. Al. ſaluauit

[Et increpauit mare rubrum ⁊ exiccatũ eſt: ⁊ deduxit eos in aquis multis ſicut in deſerto.] Increpationẽ: vocauit occultum diuinitatis impium: qꝛ mare in Exodo voce dñi nuſꝙ̃ legimus increpatũ. Agit enĩ ille occultis motibus vniuerſa que p̃cipit: ⁊ quaſi ad audiẽtes loquiẽ: que ſenſum non habẽt attributũ. Tanta enim virtus iuſſionis eſt: vt parere p̃ualeãt: que audire nõ norunt. Siccatũ mare: non pro vniuerſitate debem⁹ accipe: ſed tãtum quãtum illis iter apiret. Nã plus inde miraculũ fuit: vt vnde liqde exciſis laterib⁹ cõſtitiſſent: nec fluenta fluerẽt: ſed mõtium quadã firmitate ꝯſiſterent. Seqtur: Et deduxit eos in aquis multis ſicut in deſerto. Deſertum eſt maxime: quod aquaꝝ inundatione deſeriẽ: vt nullum ibi aĩal poſſit habitare picula ſiccitatis igenito. Educti ſunt ergo hebrei per abyſſum: tanꝙ̃ per loca deſerta: que nimia ſterilitate ſiccanẽ: oſtẽdens: qm̃ ſic arnit illa via fluẽtoꝝ vt vſqꝫ ad iter potuiſſet puenire puluereũ. Al. increpuit Al. abyſſis

[Et liberauit eos de manu odientiũ: ⁊ redemit eos de manu inimicoꝝ.] Quãuis eſſet ⁊ hoc bñficium ſi eos de poteſtate aliena liberaret: tamen auxit muneris quãtitatem: dicẽdo: De manu odiẽtium: quib⁹ vtiqꝫ parcere nõ poterãt: quos imaniter impetebãt. Horrebant plane: ꝓpter quos ⁊ tantas plagas ſuſceperant: ⁊ rerũ ſuaꝝ amiſſione priuabanẽ. Intelligitur etiam de ꝯſpirata demonũ coborte: que humanũ genus ſtimulo peccatoꝝ: ⁊ odit ⁊ pcutit. Sequiẽ: Et redemit eos de manu inimicoꝝ. Hoc ſi ad litteram velis accipe: non videẽ poſſe ꝯgruere. Nam vt liberaret hebreos: nullum egyptus p̃cium dedit: quibus magis pro ſua contumacia plagaꝝ dura geminauit. Sed hoc ꝓphetie ſpiritu dictum credamus de temporibus chriſtianis: quando dominus Saluator peccatores obnoxios p̃cioſo ſanguine ſuo a diaboli redemit impio. Al. ſaluauit Al. inimici

[Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis non remãſit.] Hoc quidem ad litterã ſine cõtrouerſia videẽ intelligi: qꝛ nota eſt in Exodo cõmemorata deſcriptio. Uerũ: Unus ex eis non remãſit: non ad vniuerſam egyptioꝝ gentem reſpicit: ſed tñ ad inſequẽtium multitudinẽ tendit: que ibi vſqꝫ ad minimum probatur extincta. Remãſerant enim de egyptijs qui letarenẽ in ꝓfectione eoꝝ: ſicut in pſalmo ſuperiore dixit: Letata eſt egyptus in ꝓfectione eorum: ſed illi ſcilicet qui in caſu ſimili non fuerunt.

Al. laudaue-
rant laudē [Et crediderunt in verbis eius: ⁊ cantauerunt lau-
des eius.] Poſt miraculū tale dicēdo: Crediderunt:
duritiam cordis demōſtrat: qḋ non ante euētuꝫ rei:
ſed poſt effectum miraculoꝝ credē maluerunt. Naꝫ
etſi bonum ſit viſis rebus acquieſcē: multo melius
promiſſa crediſſe: ſicut in euangelio Thome dicit:
Joan. 20. Quia vidiſti me crediſti: beati qui non viderūt ⁊
crediderunt. Quod v̄o addidit: Et cantauerunt lau-
Exo. 15. des eius: hymnū ſignificat Exodi: qui ait: Cantem⁹
dño: glorioſe enim honorificatus eſt: ⁊ cetera que he-
breus populus peracto miraculo magna exultatio-
ne cantauit: ſicut in tituli expoſitione narratum eſt.
[Cito fecerunt: obliti ſunt operꝫ eius: non ſuſtinue-
runt cōſilium eius.] Uenit ad tertiam narrationeꝫ.
Cito fecerunt: ac ſi diceret: ſumma celeritate mutati
ſunt: vt qui laudes dño de collatis mirabilibus cane-
bant: paulopoſt ꝯtra eum nefandas murmurationes
aſſumerent. Non ſuſtinuerūt ꝯſilium eius: quando
prius ꝯceperunt deſꝑationem: ꝙ̄ eius parata benefi-
cia ꝑuenirent. Dñs enim qui eos liberauerat talib⁹
tantiſqꝫ miraculis: nullam eos victualiū rerum paſ-
ſus fuerat penuriam ſuſtinē. Sed illi anticipauerūt
cōſilium ſupnum: qui eius noluerūt expectare diſpo-
ſitionꝫ: more fragilitatis humane: que dum ſibi nimia
feſtinatione ꝓuidere putat: incaute diſpoſitionē di-
Al. concupi-
ſcentiam
Al. inaquoſo uinitatis anticipat. [Et ꝯcupierunt ꝯcupiſcētias in
deſerto: ⁊ tētauerunt deum in ſiccitate.] Hoc erat
ꝙ̄ ꝯſilium eius minime ſuſtinuerunt: vt in deſerto
comeſtionē ſub diffidētia peterent: ⁊ aquam ſibi da-
ri ſub murmurationib⁹ poſtulaſſent. Que figura dici-
SCHE tur Cacozelon: id eſt mala affectatio: quotiens inge-
nium iudicio caret: ⁊ ſpe boni fallitur ꝑcipitata velo-
IDI citas. Cōcupierunt aūt ꝯcupiſcentias. Genus hoc lo-
cutionis in ſcripturis ſanctis oīno creberrimum eſt:
Luc. 22. vt eſt: Deſiderio deſideraui mādúcare vobiſcū pa-
Exo. 21. ſcha. Et illud: Qui maledixerit patri vel matri mor-
Ps. 117. te morieṫ. Siue: Caſtigās caſtigauit me dñs: ⁊ bis ſi-
milia. Oſtēdit enim nimietatē deſiderij poſitio gemi-
Al. petitionē nata verboꝝ. [Et dedit eis petitiones ipſoꝝ: ⁊ mi-
ſit ſaturitatē in animas eoꝝ.] Temporalia petētes:
merito carnea bñficia ſuſceperūt. Duobus enim mo-
dis animā dicimus eſſe ſatiatā. Cum eſcis corꝑalib⁹
pro carnis infirmitate reficiṫ: ⁊ cū ſpirituali iocūdi-
tate cōpletur. Sed hic aīas eoꝝ carnib⁹ potiuſqꝫ dicit
eſſe ſaginatas: vt ipſa volūtas que deſꝑatione pecca-
uerat: rebus emergētibus vinceret. [Et irritauerūt
moyſen in caſtris: ⁊ aaron ſanctum dñi.] Saturita-
tem vētris ſecuta ſeditio eſt: que plerūqꝫ cauſas ex-
citat: vnde pericula ꝑnicioſa ꝑueniant. Irritari ali-
quem dicimus: ad iracūdiam ꝓuocari: aut actionib⁹
alioꝝ improbis: aut verbis aſperrimis. Illud enim ſi-
gnificat: quādo Dathan ⁊ Abiron honorē ſibi cōtra
Moyſen ⁊ Aaron excitatis ꝯtentionib⁹ aſſumebāt:
vnde eoꝝ pena proſequiṫ. Irritauerūt eni viros ſan-
ctos ad interitum ſuū: qꝛ per inuidiam loquebanṫ:
qḋ dño diſplicuiſſe cognoſciṫ. Quod congrue inter
laudes dñi poniṫ: qꝛ ſuos famulos vindicaſſe decla-
ratur. [Apta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan: ⁊ operuit
ſuper congregationē abiron.] Hec vt teſtaṫ numero-
rum liber: ſupra illos ꝯtigiſſe manifeſtū eſt: qui gra-
tiam ſupnam Aaron ⁊ Moyſi collatā venenoſis in-
uidie dentibus appetebant: vt ſibi honorē ꝯtumaci-
ter aſſumerēt: quem ſupradictis cognouerāt miſeri-
cordiaꝫ dñi contuliſſe. Quib⁹ ſimilis exitus ꝑuenit:
qꝛ cauſa vna ſciſmatis fuit: deglutiti ſunt a terra: qꝛ

terrena ſapuerunt: vt ipſa pene qualitas ſcelerata fa-
cta teſteṫ. [Et exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ: ⁊ flam-
ma eoꝝ combuſſit peccatores.] Hoc factum eſt ſu- Al. ſ. Numeri. 16.
pra ducentos quinquaginta cōplices Dathan ⁊ Abi-
ron: qui eoꝝ infeliciter vota ſecuti ſunt: vt thuribu-
la tenere ꝑſumerent: qḋ idem numeroꝝ textus elo-
quitur. Synagoga v̄o hic: non tēplum ſignificat: ſed
adunationē: quam peruſtam diuino conſtat incēdio:
vt qui in incenſi ꝑſumptione peccauerant: celeſti flā-
ma cremarenṫ. Ideo enim addidit: Eorum: vt eam
a populo dñi ſeparatam fuiſſe ſentires. Flāma enim ETY
dicta eſt: a flagello comaꝝ ſuarum. [Et fecerūt vitu-
lum in oreb: ⁊ adorauerūt ſculptile.] Hoc quoqꝫ no-
tiſſime hyſtorie narratione declaraṫ: quādo Moyſi
abſentiam iudei minime tolerantes: ꝓdigioſo ſenſu
in oreb monte deſerti: deum metallicū ſibimet effe-
cerunt. Sed quanto ipſis iumētis deteriores erant:
qui nec viuum pecus eſtimabant irridēdis deuotio-
nibus adorādū: Oreb v̄o interpretaṫ caluaria: vbi INTER
poſtea dominū crucis patibulo carne cōſtat occiſuꝫ:
vt in ipſo eodēqꝫ nomine: iam tunc ⁊ in illo deſerto
Oreb culturaꝫ dñi perfidi nefanda ꝑſumptione vio-
larent: quoꝝ poſteritas erat in caluarie loco crucifi-
xura dñm Chriſtum. Illud quoqꝫ eſtimo conſiderā-
dum qḋ dixit: Adorauerunt ſculptile: qꝛ in Exodo le-
gimus: vitulum cōflatilem: collatis ornamētis mon-
ſtruoſo quodam iudicio fuiſſe formatuꝫ. Sed duas
res hic dictas debemus aduertē: vt vitulum adora-
uerint in deſerto: ⁊ poſtea ſculptilia ſimulachra in re-
promiſſionis terra coluerint: qḋ in ſubſequētib⁹ ipſe
dicturus eſt. [Et mutauerūt gloriam ſuam: in ſimili-
tudinem vituli māducantis fenum.] Gloria eoꝝ: Al. comedē-
fuit adorata diuinitas: quaꝫ infelici cōmutatione ꝑ- tis
dentes: vſqꝫ ad hoc ꝑuenire meruerunt vt deſeren-
tes celi terreqꝫ creatorem: deum ſibi facerēt ſimili-
tudinem vituli fena comedētis. O nefarium ſcelus:
ſic potuiſſe decipi: qui tanta miraculoꝝ fuerāt viſio-
ne cumulati. Quale enim piaculuꝫ fuit mutum aīal
deo ſimile credē: qḋ ſacrilegium fuiſſet vel hoīb⁹ cō-
parare. Sed hoc totum impatiētia fecit leuiſſimoꝝ DOG
hominum: que ſemꝑ ducit ad culpas ⁊ precipitat ad
ruinā. Nam ſi cauſam rei ſub veritate diſcutias: nul-
lum crimen eſt qḋ non impatiētia matre naſcaṫ. Cō-
tra hoc illud vere remedium eſt: illud fixum indubi-
tatūqꝫ ꝑſidiuꝫ: Expectans expectaui dñm: ⁊ reſpexit Ps. 39.
me. [Obliti ſunt deuꝫ qui ſaluauit eos: qui fecit ma-
gnalia in egypto: mirabilia in terra chanaan: terri- Al. cham
bilia i mari rubro.] Magna creſcit ſup iudeos obli-
uionis inuidia: vt qḋ beneficium in mēte habere po-
tuiſſent: quibus liberatio ſua in memoria ꝑmanere
non valuit. Et ne putareṫ paruuꝫ: qḋ ab animo vide-
batur excluſuꝫ dicit: Magnalia. Que etſi pro bene-
ficijs collatis a ꝑfido animo retinē non poterāt: cer-
te vel pro ipſa rerum magnitudine recoli debuerūt.
Addidit etiam: Mirabilia: que nullo modo excuſa-
biliter: quāuis mutabiles de ſuis mētibus exclude-
re debuiſſent. Ad poſtremū cumulauit: ⁊ terribilia:
que ſolent humanis animis inuacuis inſidere: quoꝝ
dum pauor reuoluiṫ memoria non deleṫ. Sed qua-
lis hic ſtupor: qualis accuſatur amētia: vt inter tan-
ta magnalia declinare potuiſſent: qui hec operabaṫ
auctorē. Et conſidera: ꝙ̄ multas res ſingaloꝝ verbo-
rum adiectione cumulauit. Que figura diciṫ Auxe- SCHE
ſis: id eſt augmētum paulatim ad ſuꝑiora conſcen-
dens. Hoc ſiue in laudibus ſiue in vituperationibus

omnino

omnino preualidũ eſt.[Et dixit vt diſperderet eos: ſi non moyſes electus eius ſtetiſſet in confractione in cõſpectu eius. Ut auerteret iram eius:ꝛ ne †diſpdidiſſet eos.] Hec omnia Exodi textus enarrat:quã do dñs ad Moyſen locut⁹ eſt:vt tam acriter peccantem populum ira ſua ↄſumere permiſiſſet. Sed ille in confractione:id eſt in pditione illa:quaꝫ populus merebaẽ excipe:ſtetit contra dominum dicens. Si dimittis illis peccatuꝫ dimitte:ſinautem dele me de libro tuo. O ſanctũ viruꝫ ꝛ omni laude digniſſimũ: quãdo a mõte Sina ad caſtra deſcẽdit:ꝛ ante ſimulacbrum vidit populum nefanda geſticulatione gaudẽtem:cõmotus aduerſus eos:tabulas fregit:ꝛ gladio alterutrũ iuſſit interfici:ſed vbi vniuerſalis calamitas iminebat:ſe potius peccatẽ extingui:ne pateretur gẽtẽ generaliter interire. Utrunqꝫ pium:vtrũqꝫ glorioſum:vt merito loqueretẽ cuꝫ diuina clemẽtia: qui eius dilexit facẽ conſtituta. Simul ꝛ illa virtus oſtenditẽ:qꝛ precibus ſanctoꝝ ſepe penas debite mortis euadimus:non quia valet aliquis dñi mutare diſpoſita:ſed ita vt eueniũt ab eo nouerit eſſe preſcita.

(Marg.: Al. diſperderet; Exo. 32.)

[Et pro nihilo habuerunt terram deſiderabilẽ. Nõ crediderunt in verbo eius.] Uenit ad quartam narrationem: in quã iudeos:nec futuras pmiſſiones in animo dicit habuiſſe:nec tranſacta miracula. Ideo enim nulla videbanẽ: qꝛ ſemper carnaliter ꝛ viſa ꝛ audita cogitabant. Deſiderium ſiquidem corporale cito faſtidium acceptum. Sed aduerte:ꝙ magna terra intelligẽtibus fuit:vt deſiderabilis eſſe diceretẽ:illis tamẽ nulla viſa eſt:qꝛ nihil in ea ſpirituale ſenſerunt. Sequitẽ: Non crediderunt in verbo eius. Filiũ ſignificat:cui plebs nefandiſſima non credebat. Siue hoc ad litteram congruẽter aptatur: qꝛ ideo murmurauerunt qꝺ eius pmiſſionibus minime credere maluerunt. Multa eniꝫ de ſe eoꝝ pfidia facit intelligi:ſed vbiqꝫ reatus eſt.[Et murmurauerunt in tabernaculis ſuis:non exaudierunt vocem dñi.] Dum murmurationibus exercerenẽ:vocem domini nullatenus audierunt. Iſtud enim illis pleruꝫqꝫ ↄtingit: qui dum alijs vocibus occupanẽ:alia exaudire non poſſunt. Et nota ꝙ hoc verbum exauditionis:cõmuni vſu ſupplicibus tñ non ſupioribus applicaẽ. Unde qꝛ hic dicit non exauditum dñm:conſtat liter proprias elocutiones ſcripture diuine rationabiliter eẽ referẽdum. Addidit: In tabernaculis ſuis:vt nõ hoc laborantibus:ſed ocioſis contingere videreẽ. Maior enim criminis creſcit inuidia: cum murmurare contingit ocioſis.[Et eleuauit manum ſuam ſuper eos:vt proſterneret eos in deſerto. †Ut deijceret ſemen eoꝝ in nationibus:ꝛ †diſpergeret eos in regionibus.] Hic iuſtitia domini pmittitur:vt ſecuta pietas maiore gloria ſentiatur. Dicit enim inſurrexiſſe domini poteſtatẽ:vt in excedẽtibus vindicaret:eoſqꝫ in deſerto proſterneret:qui precepta domini audire noluerunt. Deinde:vt ſemen eoꝝ:id eſt reliquos eoꝝ humiliatos inter nationes redderet:qui pridem glorioſi cunctis gentibus extiterunt. Ad poſtremuꝫ inclinatos atqꝫ deſpectos per regiones diſpergeret: ne quicꝙ vlterius de ſua congregatione pſumerent.

(Marg.: Al. Et; Al. ſiqd...)

[Et †conſecrati ſunt beelphegor ꝛ †manducauerũt ſacrificia mortuoꝝ. Et irritauerunt eum in †ſtudijs ſuis:ꝛ multiplicata eſt in eis ruina.] In his verſibus ꝛ exceſſus maior ꝛ vehementior ira ſubiungitur: vt non ſoluꝫ ad tẽpus ſacrificaſſe:ſed etiam ipſi quoqꝫ idolo gentium Beelphegor conſecrati eſſe viderentur. Sic enim in culturas demonum rituſqꝫ tranſierant:vt iam non domini:ſed demonũ ſerui eſſe probarentur. Pulcherrime autẽ dictum eſt: Sacrificia mortuoꝝ:quia defunctis hominibus impẽdi cultura ipſa probabatur:quos gẽtilitas imortales deos eẽ iudicabat. Sed intende ſollicite: ꝙ multiplicatam ruinam ſupra eos dicit: quibus erat ſancti ſui precibus parciturus. Illud enim qꝺ debebatur multiplicatum dixit mole peccati:vt maior fieret clementia quibus numeroſior relaxabatur offenſa.

(Marg.: Al. initiati; Al. cõcederũt; Al. adinuentionibus)

[†Stetit phinees ꝛ †exorauit:ꝛ ceſſauit quaſſatio. Et reputatuꝫ eſt †illi ad iuſtitiam:in generatione ꝛ generationem vſqꝫ in †ſeculum.] Stetit:verbum ipſum ſoliditatem mentis oſtẽdit:vt in illa generali perturbatione ſolus auſus fuerit confidẽtiaꝫ deprecantis aſſumere. Nam cum legatur zelo tranſfixiſſe iudeuꝫ: qui mulieri Madianitidi contra vetitũ domini miſcebatur:tamẽ quoniã hoc zelo diuino feciſſe cognoſcitur:oratio magis dicta eſt ꝙ operatio. Quiſquis eniꝫ bonis actibus occupaẽ exorat:cuius homicidiũ non horruit:quoniã adulterij maculam vindicauit. Intantũ eni poſt effuſum ſanguineꝫ innocens fuit:vt ipſius quoqꝫ iudicis meruerit voce laudari.

(Marg.: Al. Et; Al. placauit; Al. et; Al. ſempiternum)

[Et irritauerunt eum ad aquas cõtradictionis:ꝛ vexatus eſt Moyſes propter eos:qꝛ exacerbauerunt ſpiritũ eius. Et diſtinxit in labijs ſuis.] Uenit ad quintam narrationẽ:vbi illa refertur offenſio:quãdo poſt tot dñica miracula:ſub nefandis murmurationib⁹ aquã petebaẽ. Que ſic noſcitẽ expetita:vt contradictio magis videreẽ eſſe ꝙ poſtulatio. Ibi enim Moyſes:ſicut in libro legitẽ numeroꝝ:nimia iudaici populi importunitate ſuccenſus:diffidenter increpuit dicens: Audite rebelles ꝛ increduli:num de petra hac vobis aquã poterimus eijcere? Quo ſermone ꝛ ipſe quoqꝫ peccauit:qui iam tantis miraculis preacceptis: non credidit dominũ que fecit eſſe facturum. Quod dictum labijs ſuis a priore cõſtantia omnino diſtinxit atqꝫ ſeparauit:quãdo iſtud ambigue locutus eſt:duꝫ illa certiſſima fide pmiſiſſet. Quod locutionis gen⁹ ſcripture diuine proprium eſſe dicamus: quãdo hoc nec littere ſeculares:nec cõmunis vſus exercet. Hic autem Moyſi ſanctitate ſeruata:hoc tñ meruit vltione percelli:ne in terram introiret pmiſſionis:qui de domino magna pmittere non preſumpſit. Nam poſt obitum eius:cum ad Jeſum naue:loqueretẽ dominus dixit: Confortare igitur ꝛ eſto robuſtus valde:vt cuſtodias ꝛ facias omnẽ legem:quaꝫ pcepit tibi Moyſes ſeruus meus. Dicẽdo eniꝫ:ſeruus meus: gratiam in eo manſiſſe ſue pietatis oſtendit.

(Marg.: Numeri. 20; Joſue. j.)

[Non diſpdiderunt gentes quas †dixerat dominus †illis. Et cõmixti ſunt inter gẽtes:ꝛ didicerunt opera eoꝝ ꝛ ſeruierunt ſculptilibus eoꝛuꝫ:ꝛ factum eſt illis in ſcandalum.] Tanꝙ paruuꝫ fuiſſet qꝺ peccauerat in deſerto populus hebreoꝝ:ſic poſtꝙ terras pmiſſionis intrauit oblitus domini mandatoꝝ cum illis ſemagis gentibus vetita ſocietate coniunxit:quas propter idoloꝝ culturas eis fuerat delere preceptũ:addentes malum ſceleribus ſuis:vt ſe eoꝝ quoqꝫ ſuperſtitione polluerent:factaqꝫ illis eſt ſcandaluꝫ repromiſſionis terra:que fuerat in magnũ premiuꝫ domino largiente cõceſſa. Miſerrimi hominum:qui dei munus in peccata verterũt:vt qꝺ ille donauerat ad gratiam:excedentibus fieret ad ruinam. Sic monemur recte vti beneficijs:diuina largitate collatis:ne magis inde pereamꝰ:vñ ſubleuati fuiſſe cognoſcimur.

(Marg.: Al. dixit; Al. deus)

Scandalum:grecū nomen eſt:ſignificans ſiniſtrū:
qđ mentes eoꝝ in leuam partem peruerſa imitatio-
ne deduxit. Et imolauerunt filios ſuos ⁊ filias ſuas
demonijs. Et effuderunt ſanguinem inocentem:ſan
Al. ſuarum guinem filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiarū†. Quāuis in ſcriptu-
ris diuinis:effuſum ſanguinem humanū ab hebreis
qui in terram repromiſſionis ingreſſi ſunt:in ſacrifi-
cijs demonū non legatur:tamē ab etate ſequēti:hoc
fieri potuiſſe non dubiū eſt:quādo ⁊ preſens ſcriptu
ra index probat̄ eſſe veritatis. Et inſpice quēadmo-
dum veraci relatione peccātium exaggerat̄ iniqui-
tas. Primo enī dixit:Effuderūt ſanguinem inocen
tem. Et ne putarent̄ extranei:addidit:Filioꝝ ſuoꝝ ⁊
filiarum:quoꝝ ſalus in humana ꝯuerſatione dulciſ-
ſima eſt:vt illis non parcerent ꝓ quibꝰ pij parentes
Al. Quos etiā interfici non recuſant. †Quos ſacrificauerūt
ſculptilibus chanaan. Et iterfecta eſt terra in ſangui
nibus:⁊ contaminata eſt in operibus eoꝝ:⁊ fornica-
Al. adinuen tionibus ti ſunt in †obſeruationibus ſuis. Adhuc in ipſa Au
xeſi ⁊ in his duobus verſibus ꝑceuerat:qđ Schema
SCHE grece dicitur Climax:latine gradatio: q: per gradus
quoſdam ſiue in laude ſiue in vituperatione ſenſus no-
ſter aſcendit:quam ꝓxime quidē diximus: ſed non
piget frequēter repetere qđ auctoritas ipſa cognoſci
tur iterare. Et q: dixerat: Filioꝝ filiarūq; ſanguinē
fuſū: adhuc creſcit inuidia:adhuc grādeſcit ſcelus:
quādo illa monimēta charitatis horrendis ſculptili-
bus ſacrificata memorant̄. Interfectam igit̄ terrā:
crudeles hoīes debemus accipe:qui ſe magis iniqua
deuotione trucidarūt. Interficiendo enī filios ſuos:
tam nefario ſcelere:parētes potius videbant̄ extin-
gui. Tropica enī locutione poſitum eſt:interfectam
terrā:dum terreni homines dicant̄ malis actionibꝰ
interempti. Expoſuit enim quēadmodū interfectā
dixerit terrā:cum carnales ⁊ inſipientes peſſima fue-
rint actione demerſi. Nam illi fornicati videntur in
dño:qui ſe adulterinis ſuꝑſtitionibꝰ polluerunt. Et
Al. furore dñs i popu lum ſuum iratus eſt †animo dñs in populo ſuo:⁊ abominatus
eſt hereditatem ſuam. Et tradidit eos in manus gē-
tiū:⁊ dominati ſunt eoꝝ qui oderunt eos. Et tribu-
lauerunt eos inimici eoꝝ:⁊ humiliati ſunt ſub mani
bus eoꝝ. Hoc quoq; tropica locutione dictum eſt:
quia perturbatio animi cadere non probat̄ in domi
num:ſed vindicte eius excita potentia:humana con
ſuetudine ira vocitat̄. Sed quid fecit iratus: Auer-
ſus eſt ab illis:qđ maloꝝ omnium conſtat extremū.
Sic quando illud qđ cōtinet ſubducitur:neceſſe eſt
vt earum que continent̄ ruina protinus conſequat̄.
Traditi ſunt enim opprobrio ſeruitutis:qui gloriari
videbant̄ in idolis. Sequitur: Et dominati ſunt eis
qui oderunt eos. Quāuis omnis dominatus gentilis
videat̄ eſſe moleſtiſſimus:addidit: Cui oderūt eos:
vt grauius eſſet cum ſeruiret infenſo. Nullis enim
obſequijs talis dominus placari poteſt. Nā qui ſem
per odit:ſemper iratus eſt. Deniq; vide qđ ſequitur:
Et tribulauerunt eos inimici eorū:⁊ humiliati ſunt
ſub manibus eoꝝ. Talis ergo viciſſitudo recipitur:
vt qui amanti domino ſeruire noluerunt: odienti-
bus inimicis iuſto iudicio probarentur eſſe ſubiecti.
Sepe liberauit eos. Ipſi autem exacerbauerūt eū
in conſilio ſuo:⁊ humiliati ſunt in iniquitatibꝰ ſuis.
Al. vidit Et †reſpexit eos cum tribularent̄: †cum exaudiret
Al. ⁊ audiuit orationem eoꝝ. Duplici modo hic miſericordia di-
uinitatis exponitur. Premiſit beneficia:⁊ humana
non ceſſauit iniquitas. Intulit vindictam ⁊ afflictis

iterum dignata eſt donare clementiam:vt intelliga-
mus ipm ⁊ bona premittere:⁊ flagellatis denuo ſub-
uenire. Hoc enim in his verſibus reperies:ſi diligen-
ter intendis. Et memor fuit teſtamenti ſui: ⁊ peni-
tuit eum ſm multitudinem miſericordie ſue. Cau
ſam dicit quare fuerit iſraeliticus populus cū ſepius
peccaret auditus:nec vſq; ad perditionem debitam
domini miſeratione peruenerit. Propter teſtamen-
tum:ſcilicet nouum quod eſt eternū:vbi domini ad-
uentus eluxit qui nulla ſucceſſione mutabitur. Ipſe
enim promiſſus eſt Abrae:quia de eius erat ſemine
naſciturus. Hoc erat abſconditum in prophetis: ſed
euangelij tēpore reuelatum eſt. Penituit autē more DOC
humanitatis edicit̄:que dum penitet conſueuit mu-
tare diſpoſitum. Apud dñm enim cuncta certis mo-
dis ordinata diſcurrunt:nec aliquid nouum contra
preſcientiam eius euenit:dum omnia que ſunt facien
da cognoſcit. Neceſſe enī fuit vt nobis noſtro more
loqueret̄:qui naturā mortalitatis vt nos in eternū
viuificaret:aſſumpſit. Sed ꝯſidera:q: iſta penitētia
dñi tunc fieri dicit̄:quando ⁊ nos penitentes eſſe co-
gnoſcit. Talis enim ille nobis efficit̄:quales nos ſibi
eſſe ꝓbauerit. Addidit: Secūm multitudinē miſeri-
cordie ſue. Ipſa eſt que cūcta peccata ſuꝑat:ipſa que
vſq; ad noſtram carnē venire dignata eſt. Multitu
do enī miſericordie iuſte dicit̄:per quā mundus no
ſcitur eſſe liberatus. Et dedit eos in miſericordias:
in conſpectu oīum qui eos ceperant. In miſericor-
dias dicit eos datos:q: diuerſa cariſmatum munera
ſuſceperūt. Alij enim ꝓphete:alij apoſtoli:alij marty
res:alij ꝯfeſſores:ex ipſo populo dñi miſeratione flo
ruerunt: vt eoſdem poſtea miraculoꝝ intuitu vene-
rentur gētes:quos ante velut abiecta mancipia poſ-
ſederūt. Siue magis ad diabolū vel miniſtros eius
referri poteſt: vt corā eis redderent̄ liberi:quoꝝ pra-
uitate prius videbant̄ eſſe captiui. Unde Apl's dicit: Ephe. 2.
Principem poteſtatis aeris huius: qui operatur in fi-
lios infidelitatis. Et alibi: Ut reſipiſcāt a diaboli la- 2. Timoth. 2
queis captiuati ab ipſo ſm ipſius volūtatem. Sal-
uos fac nos dñe deus noſter: ⁊ congrega nos de na-
tionibus. Ut confiteamur nomini tuo ſancto:⁊ glo-
riemur i laude tua. Populus ille cui ab initio pſal-
mi iſtius verba dedimꝰ:poſtq̄ ſe copia dominice lau
dis expleuit:ſexta narratione patrē dñm deprecat̄:
vt eccleſiam ſuā de gētium ꝯgregatione perficiat:il-
lud quoq; ſubiungēs: Et gloriemur in laude tua:nō
in humana iactantia ſed in te:vbi eſt reuera fixa glo
ria ⁊ ſine fine letitia. Et intuere:qđ hic ſaluare dicit̄
pater. Legitur etiam ⁊ filiū ſaluare:vt eſt illud: Ue- Luc. 19.
nit filius hominis ſaluum facere qđ perierat. Predi
catur etiam ſaluare ſpiritum ſanctū:vt eſt illud ad
Titum: Saluos nos fecit per lauacrum regeneratio Titum. 3
nis ⁊ renouationis ſpiritus ſancti. Sic indiuiſibilis
trinitatis equalitas atq; vnitas: ⁊ verbis ſimilibus
⁊ virtutibus indicat̄. Benedictus dñs deus iſrael:
a ſeculo ⁊ vſq; in ſeculum: ⁊ dicet oīs populus: fiat
fiat. Hec eſt laus quam ſuꝑiore verſu cōgregatos
optauit populos ꝑſonare. Hoc etiā nūc ſancta canit
eccleſia:que ſe de tanto bono preſenti tēpore conſo-
lat̄. Sed hoc dicit:ab iſto ſeculo vſq; ad illud perpe
tuū ſeculū eſſe faciendū:vt ꝯtinuata laus nunq̄ de
beat habere faſtidiū. Sed cū predictos hymnos de
uotus iudeoꝝ populus canat:quis eſt iſte alter qui
dicit: Fiat: fiat? Scilicet vt mihi videtur populus
ille preputij eſt:qui eo tēpore in fide nō erat:quādo

pſalmus

pſalmus iſte canebatur: qui tamen prophetie virtute futurus introductus eſt: vt amore vniuerſitatis diceret: Fiat fiat. Sic hodieqꝫ in eccleſijs: orantibus ſacerdotibus: reſpondetur: Amen: id eſt: fiat. Sic iam illis temporibus ipſi indicabant: qui nunc idem faciunt. Conuenit enim hec verba ad talez intellectuz trahere: ꝙ librorum determinationes aduertere: ſicut quibuſdam placet.

Concluſio.

Cantatum eſt Alleluia feſtiuum: reſponderunt omnia titulo ſuo. Nam licet diuerſa dicta ſint: in vnam tamen gratiam tanꝙ voces canori organi conueniſſe noſcũtur. Quapropter ſummo deſiderio ſupplicemus: vt nos de beneplacito ſibi populo eſſe concedat: qui de prauis recta: de amaris dulcia: de tẽporalibus facere conſueuit eterna: quatenus ⁊ nos in chriſto domino glorian tes cõmuniter dicere mereamur: Benedictus dominus deus iſrael a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculũ. Meminiſſe aũt debemus qđ hic pſalmus ꝙuis habeat: Peccauim⁹ cũ patrib⁹ noſtris: iniuſte egimus: iniqtates fecim⁹: ad penitentes tñ nõ debeat applicari. Primum: cui feſtiuũ alleluia ꝑmiſſum eſt. Deinde: qꝛ populus loquiẗ hebreorum: cum ſingule pſone penitentibus dentur. Tertio plus hyſtoriam cõtinet ꝙ delicta deplorat. In multis pterea pſalmis de peccati ſatiſfactione breuiter inuenis dici: cum tamen non ad ipſam cauſam videantur aptari.

Explicit expoſitio in pſalmum .io5m.

Alleluia. CVI.

COnfitemini domino quoniam bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. Dicãt qui redempti ſunt a domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Errauerunt in ſolitudine in inaquoſo: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Eſurientes ⁊ ſitientes: anima eorum in ipſis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Quia ſatiauit animaz inanem: ⁊ animam eſurientem ſatiauit bonis. Sedẽtes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei: ⁊ conſilium altiſſimi irritauerunt. Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum: ⁊ infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eoruz dirupit. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Quia contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos confregit. Suſcepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniuſtitias enim ſuas humiliati ſunt. Omnem eſcam abominata eſt anima eorum: ⁊ appropinquauerunt vſqꝫ ad portas mortis. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Miſit verbuz ſuum ⁊ ſanauit eos: ⁊ eripuit eos de interitionibus eorum. Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominum. Et ſacrificent ſacrificium laudis ⁊ annunciẽt opera eius in exultatione. Qui deſcendunt mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Ipſi viderunt opera domini: ⁊ mirabilia eius in profundo. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ⁊ exaltati ſunt fluctus eius. Aſcendunt vſqꝫ ad celos ⁊ deſcẽdunt vſqꝫ ad abyſſos: anima eorũ in malis tabeſcebat. Turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius: ⁊ omnis ſapientia eorum deuorata eſt. Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum eduxit eos. Et ſtatuit procellam eius in auraz: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Et letati ſunt qꝛ ſiluerunt: ⁊ deduxit eos in portum voluntatis eoruz. Confiteãtur domino miſericordie eius ⁊ mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltent euz in eccleſia plebis: ⁊ in cathedra ſeniorum laudent eum. Poſuit flumina in deſertuz: ⁊ exitus aquaruz in ſitim. Terram fructiferam in ſalſuginem: a malitia inhabitantiuz in ea. Poſuit deſertũ in ſtagna aquarũ: ⁊ terrã ſine aqua in exit⁹ aquarum. Et collocauit illic eſuriẽtes: ⁊ ꝯſtituerunt ciuitatem habitationis. Et ſeminauerunt agros ⁊ plantauerunt vineas: ⁊ fecerunt fructum natiuitatis. Et benedixit eis ⁊ multiplicati ſunt nimis: ⁊ iumenta eorum nõ minorauit. Et pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribulatione malorum ⁊ dolore. Effuſa eſt cõtentio ſuper principes: ⁊ errare fecit eos in inuio ⁊ nõ in via. Et adiuuit pauperẽ de inopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Videbunt recti ⁊ letabuntur: ⁊ omnis iniqtas oppilabit os ſuũ. Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ intelliget miſericordias domini.

QVoniã pſalmus iſte cũ alijs duob⁹ ſuperiorib⁹ ſimili titulo prenotatur: ꝯuenire putamus vt nos quoqꝫ ipſorum relationes ſub vna expoſitione memorem⁹: qtenus mani⁹ tãti ſecreti facilius poſſit itelligi.

In primo alleluia commendat populus iudeorum: de quo nulla querela eſt. Scḋo eos cõmemorat: qui in eadẽ gente creberrimis offenſionibus errauerũt: ⁊ ad dñi gratiã ipſius miſeratione reuerſi ſunt: hic aũt cõmonetur populus chriſtianus vt laudes domini pro collatis ſibi bñficiis debeat pſonare. Hic breuiter põt intelligi quid in vnoquoqꝫ eoꝝ debet inquiri. Unde nũc Propheta: vt dictũ eſt: cõmonet populum chriſtianũ qui dñi redemptione ſaluatus eſt: vt ↄfitendo pterita: nouum cantet alleluia. Uox iſta ſuauis eſt: hic ſermo feſtiuus eſt. Quapropter venerantur audiamus ſtupenda magnalia: que tãti tituli ſplendore pnotant.

Diuiſio.

Poſt hebraici populi ↄfeſſiones: de quibus precedentes pſalmi locuti ſunt: Propheta venit ad populũ chriſtianũ: qui per ſpatia totius orbis ſupſtitionum ſolitudine atqꝫ errore vagabat. In prima ſectione cõmonens eum vt laudes dñi debeat ↄfiteri: qꝛ eius glorioſo ſanguine redemptus: eccleſias accepit: qui per aras demonũ lucoſqꝫ ſtulto rapiebat errore. Scḋa: gratias dicit dño pagendas: qui gentiliũ animas veritatis pabulo ieiunas: religionis ſue vbertate ſatiauit: ⁊ eoꝝ vincula peccatoꝝ ſexuperabili virtute diripit. In tertia: patri gratias precipit eſſe referẽdas: qꝛ dñs chriſtus aduentens: diaboli portas eneas vectesqꝫ ferreos omnipotentie ſue maieſtate ↄfregit. Quarta: domino chriſto ſacrificiũ laudis a ſacerdotibus cõmonet offerẽdum: qui inter ſeculi huius immaniſſimos fluctus eccleſiarũ gubernationi quaſi quibuſdã nauibus pſidere noſcunt: deſcribenſqꝫ quẽadmodum ⁊ ipſoꝝ tentationibus virtus diuina ſubuenire dignat. Quinta: iterum dicit a ſacerdotibus ⁊ ſenioribus dñm eſſe laudãdũ: qui ſqualentem mũdum ariditate peccati in ameniſſimã iocunditatem celeſti munere cõmutauit: qḋ videntes recti corde nimia exultatione gaudebũt. Illud aũt conſiderandũ eſt: qḋ predicte partes ſimilibus vſibus inchoare noſcunt. Quod genus carminis a magiſtris ſecularibus intercalare vocitatur: vbi adeo repetitio crebra geminatur: vt neceſſaria cõmonitio frequẽti repetitione dulceſcat.

Expoſitio.

Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in ſeculum miſericordia eius. Preuidẽs Propheta populũ chriſtianũ aduentum domini gratiã percepturũ: ne ſecuritate tanti beneficii aliqua negligentia lęcaret: commonet eũ ⁊ prodere peccata ſua ⁊ laudes domini perſonare: qꝛ hoc verbũ confitere ad vtrũqꝫ diximus pertinere. Ille enim preconia domini ſalutariter aſſumit: qui prius eum delictoꝝ ſuoꝝ confeſſione placauerit. Subſequit etiã: Quoniam bonus: vt peccatoribus ſit confidentia poſt ſatiſfactionem pio domino ſupplicare. In ſeculũ vo hic ſignificas, in eternũ: qꝛ nullum tempus eſt quod ab eius miſericordia reperiatur exceptũ. Nam ⁊ hic conſueuit parcere: ⁊ ibi fidelibus dignabit eterna premia condonare. Ita fit vt ſemp bonus ſupplicibus ſuis ſemper miſericors approbet. Nam ⁊ cũ iudicat bonus

Al. nõ hʒ. eſt: qꝛ iuſtitia bona eſt. Dicãt nunc qui redempti ſunt a dño: quos redemit de manu inimici. Dicant vtiqꝫ: alleluia: qḋ titulus ait: ⁊ ſe iocundis exultationibus conſolent qui ad domini gratiam venire meruerunt. Significat aũt ſpecialiter populos gentiũ: qui domini ſanguine redẽpti: ⁊ de poteſtate diaboli ipſius miſeratione ſublati ſunt. Tanta enim duritia: rigẽs atqꝫ ſtupida manus illius fuit vt niſi fuſo ſacro ſanguine laxari nullo tempore potuiſſet. Naꝫ ad eos pertinere quod dicitur: ſequentia declerant. De regionibus congregauit eos. A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Per figuraꝫ Periphraſin: que latine dicitur per circuitum: exponit diabolice dextere que fuerit poteſtas in toto orbe diffuſa: vt beneficiuꝫ ſancte incarnationis hominibus innoteſcat: que ⁊ auctorem pernitioſuꝫ maieſtatis ſue potẽtia religauit: ⁊ vincto vaſa mortis eripuit. Dixit prius: De regionibus. Et ne putares de paucis prouinciis cõgregatos: addidit: A ſolis ortu ⁊ occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Cũ tres cardines mundi deſignauerit: pro q̃rto: id eſt pro auſtrali poſuit mare: ab illa parte occeanũ volens intelligi qui cunctã mundi marginem dicitur circuire. Similis eſt ⁊ illa deſcriptio in geneſi: vbi ſemini abrae vniuerſum orbem promittit dicẽs: Leua oculos tuos ⁊ vide a loco in quo nũc tu es ad aquilonẽ ⁊ auſtrũ ⁊ ad orientem ⁊ ad mare qḋ eſt occaſus. Occaſus enim dicitur quaſi horarũ caſus. Ita mare qḋ hic poſuit pro auſtro: ibi pro occidẽte ↄſtat eſſe nominatũ. Uocabulũ ſiquidẽ iſtud: pro q̃libet parte mũdi põt competẽter aptari: quando vniuerſam terraꝫ circulo fertur ſue peruagationis includere. Unde euidenter aduertit hanc generalẽ adunationẽ nõ de iudeis dici: ſed de eccleſia catholica que ex toto orbe noſcitur cõgregata. Errauerunt in ſolitudine: in ſiccitate viã ciuitatis habitationis nõ inuenerunt. Eſurientes ⁊ ſitiẽtes: anima eoꝝ in ipſis defecit. Quãuis diuerſe gẽtes gauderent numeroſitate populoꝝ: tamen in ſolitudine verſabant: cũ nullos veriſſimos doctores: nullã eccleſiam habere probarent: quia ſupſtitioſa gentilitas viam ciuitatis domini: vbi habitare debuiſſet: necdũ cuꝫ idolis ſacrificaret inuenerat. Eſurientes autem ⁊ ſitientes: curioſos huius ſeculi ſignificat viros: qui veritatis ſemitas diuerſis opinionibus exquirebant. Sed quoniaꝫ non crediderant eius auctoris in vera ſapiẽtia nõ poterant inueniri. Sequit: Anima eoꝝ in ipſis defecit. In ipſis: vtiqꝫ laboribus atqꝫ ſtudiis eoꝝ animoſitas laſſata ſuccubuit: quia ſic deum deſiderabant querere: quemadmodũ non poterant inuenire. Et clamauerunt ad dominũ cum tribularent: ⁊ de neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos. Et eduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Quemadmodum duobus verſibus ſuperioribus deſcripſit errantes: ita nunc duobus aliis refert ad domini dona redeũtes. Clamauerũt: ſignificat magno deſiderio queſiuerũt. Que tamen compũctio a domino venit: vt illud deſiderãter petatur qḋ cognoſcit eſſe proficuum. Et vt vim ipſius nominis indicaret: addidit: Cum tribularent. Quo tempore clamor cordis totis viribus excitat: quando ⁊ imminens periculum timetur ⁊ preſumptio humana ſubducit. Sed vide quid clamor iſte preſtiterit: videlicet vt ⁊ de neceſſitatibus liberarentur ⁊ ſemitas veritatis agnoſcerent: quatenus qui pridem in inuio errore vagabantur: accepta via ſanctiſſime religionis ad eccleſie beate feliciter atria puenirẽt. Confiteant domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filiis hominum. Uenit ad ſcḋam ſectioneꝫ: in qua cõmonet iã fideles vt dño gratias referre non deſinant: qui eius copioſa beneficia perceperunt. Ueraciter aũt ⁊ ſalutariter dictum eſt debere dño

Marginal notes (right column): SCHE (beside "ſu: ab aquilone ⁊ mari. Per figuraꝫ Periphraſin"); Gen. 13. (beside "tit dicẽs: Leua oculos tuos"); ETY (beside "qḋ eſt occaſus. Occaſus enim"); Al. ſiquoſo (beside "tholica que ex toto orbe"); Al. habitacli (beside "uerunt in ſolitudine"); Al. eripuit (beside "tribularent: ⁊ de neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos").

confiteri miſericordias ſuas: q2 quicquid in nobis videtur laudabile: eius ꝯſtat eſſe clementie: qui peccata relaxat: ſpē tribuit: ⁊ ad bonitatis ſue dona perducit. Nam qđ dicit pluraliter: miſericordias: illud ſignificat: quoniam multis quidem ſed diuerſis largitur: ſicut dicit Apoſtolus: Sꝫ vnuſquiſqꝫ propriū donū habet a deo: vnus quidem ſic: alius autem ſic. (1.Cor.7.) Quapropter pio domino ſemper dignū eſt confiteri qui nos ⁊ a periculis liberat: ⁊ ſplēdore ſue pietatis illuminat. Miracula vō que fecit tempore incarnationis ſue: per euāgeliſtas: ⁊ apoſtolos poſteris dicit eſſe predicanda: ſicut conſtat effectum. Memento autem: ꝙ hic verſus per quattuor diuiſiones vſqꝫ ad finem ſine aliqua permutatione repetit̄: vt ſicut de quattuor mundi partibus dicit eccleſiam congregatam: ita de totidem cardinibus orbis laudes miſericordie ipſius deuotis mentibꝰ offerant̄. Quia ſatiauit animam inanem: ⁊ animam eſurientem ſatiauit bonis. Inanis eſt anima: quādo peruerſitatibus occupata: ad creatorē ſuū reuerti: nulla deuotione feſtinat. Animam vō eſurientem dicit: quando iam diuina gratia viſitata: ad domini deſiderat venire medicinam. Quod factū eſt in gentibus que intentionem ſuā primū in idoloꝝ vanis deſiderijs occupabant. Tunc enim erant inanes ⁊ vacue: quādo bonis fructibus priuabantur eluſe. Secundo eſurientes ſatiate ſunt: quando domini miſeratione cōmonite: vota ſua ad penitentie ſtudia tranſtulerunt.

(Al. vincto) Sedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vinculis ligati in mendicitate ⁊ ferro. Gentium que ante aduentū domini fuerunt: in hoc verſu vita deſcribit̄. Sedebant enim in tenebris: quoniā vacante lumine fidei: perfidie cecitate reddebant̄ obſcure. Et cū dicit: Sedentes: oſtendit eas longo ſitu ibidē fuiſſe verſatas. Umbra mortis fuit ſeculi iſtius vita vitioſa: que illius future mortis teterrimam portabat imaginem. Uinculis vtriqꝫ ligati erant: qui dominatione diaboli: peccatorum tenebant̄ nexibus obligati. Mendicitas: ad indigentiam boni pertinet: vbi multo grauior eſt oīno penuria: que non corpus ſed quod eſt grauius animā probatur affligere. Ferrū ſignificat duritiam maloꝝ: quoniam ferreū plerumqꝫ dicimus: qđ durū eſſe monſtramus. (Al. exa.) Quia exacerbauerūt eloquia domini: ⁊ conſilium altiſſimi irritauerūt. Et humiliatū eſt in laboribus cor eoꝝ: (Al. a) infirmati ſunt: nec fuit qui adiuuaret. (SCHE) Intuendū eſt ꝙ in his duobus verſibus figura ſit Pariſon: id eſt: equatio ſententie. Exponit enim in primo verſu: quemadmodum peccauerint: ⁊ in ſecundo que receperint. Quod ſchema in hoc pſalmo frequēter diligens lector inueniet. De illis enim dicit qui ſedebant in tenebris ⁊ vmbra mortis: quia contra domini eloquia facientes in eius regulis viuere reſpuebant. Et neceſſe erat vt paterentur iratū: quem iudicabant eſſe temnendū. Deniqꝫ vide quid ſequit̄: Et conſilium altiſſimi irritauerūt. Irritauerūt plane: vt qui ſuperbi in proſperitatibus extiterunt: in tribulationibus ⁊ anguſtijs humiles redderent̄. Iuſtū cōſiliū: ſaluberrima medicina: vt morbus ſeculi: cōtrario remedij munere curaretur. Adiecit: Infirmati ſunt: id eſt: a ſeculi preſumptione deiecti ſunt: vt faciliꝰ ad penitentie remedia peruenirēt: ſi incitamenta contumacie perdidiſſent. Additum eſt: Nec fuit qui adiuuaret: ſubaudiendum: alter. Nemo enī preſtat periclitanti: niſi cui omnipotens deus precepit ſubuenire.

Et clamauerunt ad dominum cū tribularentur: ⁊ de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eorū dirupit. Ecce quare humiliati: quare īfirmati ſunt: ſcilicet vt ad dominū clamarent: delicta propria confitentes. Silebant enim in elatione poſiti ⁊ velut inſenſata pecora nullū verbum ſalutare fundebant. Compunctio facta eſt: ⁊ tūc vocē proficuam reddiderūt. Et inſpice: miſericordie domini quibus diſtinctionibus exponūtur. Primo de neceſſitate liberauit eos: qui premebantur ſeruitute diaboli. Deinde a ſuperſtitionum ſuarū tenebris eduxit animas peccatoꝝ ſorde pollutas. Tertio non dixit vincula eorum ſoluit: ſꝫ dirupit. Sic diaboli tyrannica poteſtas chriſto veniente dirupta eſt: vt nūquā in illam qua fuit dominationē redire preualeat.

Confiteantur domino miſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominū. Uenit ad tertiam ſectionē vbi illū verſum repetit quē in ſecūda parte iam dixit. Hi ſunt intercalares: quaſi in medio calle poſiti (ETY) id eſt: in carminis itinere conſtituti. Admonet enim liberatos gratias agere: quia ianuas peccatoꝝ ⁊ maloꝝ omniū clauſtra virtus diuina confregit. Quia contriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit. Hec eſt cauſa qua dicit domino confitendum: quia pro liberatione noſtra portas eneas vecteſqꝫ confregit: vt ipſo nobis viam prebente: vitam iſtam poſſimus ſub ſecuritate tranſire. Porte ſunt enee: hominum cōſuetudines vitioſe: que nos ita in peccatorū atrijs recludunt vt exeundi nequeant prebere licentiam. Uectes autem ferreos: ſpiritus immundos non improbe videmur accipere: qui illas ianuas peccatorū ne circūdatos exire liceat obſerare noſcuntur. Hec enim duo metalla: pro fortitudine delictoꝝ videntur adhibita. Sed iſta hominū viribus deſperata: virtus diuina confregit: quādo periclitantes aduentus ſui lumine miſerata reſpexit. Suſcepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniuſtitias enī ſuas humiliati ſunt. Quis omnia dominus maieſtatis ſue preſentia complere videat̄: tamen ſic a peccatoribus longinquus reddit̄: vt non ei fiant proximi: niſi quando ad eū ipſius miſeratione venerint corde compuncti. Sed quantū noceat iſta deſertio: patenter exponitur. Dicit enī: propter iniuſtitias ſuas humiliatos: nō illa humilitate vitali. Alia eſt enim humilitas que erigit: nō iſta que deijcit. Humiliat̄ quippe in interitū: qui ad illā nō meruerit peruenire medicinā. Omnē eſcam abominata eſt anima eoꝝ: ⁊ appropiauerūt vſqꝫ ad portas mortis. (Al. appropi quaue: unt) Et tū ad litterā pertinet: lāguētū cōſuetudo deſcribit̄: qui per faſtidia cibi diſcrimē icurrere probant̄ extremū. Sed hic ſpūalem eſcam: id eſt: legē domini ⁊ ſalutaria p̄cepta potius debemus aduertere: vnde fidelis anima viuit: ⁊ copia ſuperna reficit̄: de qua impioꝝ mens exitioſa famē ieiuna eſt: dum egrotante anima bonaꝝ reꝝ noſcit̄ ſuſtinere penuriā. Grauis morbus ⁊ execrāda calamitas: diuine legis appetentiā nō habere. Nā vnde poſſit viuere: ſi ſuā vitā ceperit nō amare. Hinc factum eſt: vt ad illa clauſtra mortifera veniret̄: que ideo nō ſunt igreſſi: quoniā erāt dñi miſeratione liberandi. Et clamauerūt ad dominū cum tribularent̄: ⁊ de neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos. Iſtū verſum ꝯſtat eſſe repetitum: quoniam in ſimili cauſa vnam decuit eſſe ſententiam. Miſit verbum ſuū ⁊ ſanauit eos: ⁊ eripuit eos de

interitionibus coꝝ. Dic agnoſcimus qualis languor
ſit ſpūales delitias faſtidire: vt ſola celeſtis medici
preſentia tale potuiſſet periculum egritudinis am-
putare. Uenit enim dominus ſaluator qui nos refi-
ceret ac ſanaret: ne ſpirituales cibi ieiuna peccatoꝝ
corda conſumerent. Nam quod ait: Miſit verbum
ſuum: ad charitatē dicitur patris: nō ad imparilita
tem potentie. Nam mittit̄ ⁊ a filio ſpiritus ſanctus:
Ioā.16. ſicut ⁊ ipe in euāgelio ait: Expedit vobis vt ego va-
dam. Si enim non abiero paraclitus nō veniet ad
vos. Si autem abiero: mittam eum ad vos. Et iterū
filius mittitur ab ſpiritu ſancto: ſicut Iſaias de Chri
Iſa.61. ſto ait: Spiritus domini ſuper me: propter quod vn
xit me: euāgeliçare pauperibus miſit me. Mittitur
etiam potior a minore: ſicut tobias angelum miſit.
Sed neq̄ꝫ minor eſt filius dum a patre mittit̄: nec
ſpiritus ſanctus filio q̄ꝛ ab eodem deſtinatur. Iſte
ſiquidem ſermo ad concordiam pertinet: non ad di-
IDI ſtantiam poteſtatis. Nam equalitatem eſſe in trini-
tate potētie vel nature: in ſcripturis diuinis frequē-
ter aſſeritur: quod inter alios decēter a patre noſtro
Auguſtino in libro teſtimonioꝝ cōſtat eſſe collectū.
Confiteātur domino miſericordie eius: ⁊ mirabi-
lia eius filiꝫs hominū. Quarta ſectio repetitis ver-
ſibus introit̄: quibus expoſitio predicta ſufficiet. Cō
monet autem ſacerdotes: vt domino ſacrificēt: ⁊ mi
M. ānūtiēt rabilia eius populis non deſinant p̄dicare. Et ſacri
ficēt ſacrificiū laudis: ⁊ † p̄nuntiēt opa eius in exul
tatione. Dño ſacrificiū reddit: qui letus hoſtiam
laudis obtulerit: q̄ꝛ multo preſtantius eſt cū bonis
actibus pſalmodie illi iubilationes offerre: q̄ꝫ pecu-
dū victimas immolare. Nam qualia ſacrificia ſint
prebenda: conſequenter exponit: ſcilicet vt predica-
tores beneficia eius tacere non debeant: quatenus
⁊ ipſi reddant debitū: ⁊ fidelibus competens doctri
na mōſtrent̄. Sed qualis ſit iſta pronuntiatio aptiſ-
ſimo verbo declarat̄: id eſt In exultatione: non tri-
ſtis: non diffidens: ſed letus atq̄ꝫ promptiſſimus: vt
ab audientibus poſſit intelligi confidentia predicā
tis. Illa enim celerius acquieſcimus credere: que do
ctores videmus fixa ⁊ grata mente predicare. Qui
deſcendunt mare in nauibus: facientes operationeꝫ
in aquis multis. Cum dicit: Deſcēdūt mare: ſigni-
ficat ſacerdotes qui ſeculi iſtius procelloſa deſcen
dunt. Nam cum dicit: Deſcendūt: oſtendit inferiora
loca eſſe ſeculi: ad que deſcendi poſſe teſtatur. In na
uibus aūt: vt ſepe diximus: eccleſias ſignificat: que
ligno crucis mundi iſtius tempeſtates enauigant.
Sic enim mare deſcenditur atq̄ꝫ tranſitur: ſi tutiſſi
mis nauibus iſedeatur: vbi gubernator eſt chriſtus:
vbi remiges apoſtoli: ⁊ ſanctoꝝ pontificum beata
collectio. Sequitur: Facientes operationē in aquis
multis. Adhuc in eadeꝫ comparatione perſiſtit. Sa-
cerdotes ſunt eni: qui opant̄ in aq̄s multis: id eſt: p̄-
dicāt populis chriſtianis. Aquas eni multas populos
ſignificare nō dubiū eſt: quādo in apocalypſi: q̄d eſ-
ſent aque interrogāti ioāni: reſponſum eſt: Populi
ſunt. Qui aūt verior pōt eſſe itellectus: niſi quē tāte
vitatis ꝯfirmat auctoritas: Ipſi viderūt opera do
mini: ⁊ mirabilia eius in profundo. Ipſi predicato
res qui operas eius ſpirituali intelligentia cognoue
runt: vt mare rubrum: baptiſmum: vt Ione triduā
nam illam ferini ventris innoxiam habitationem:
ſepulchrum domini ſignificare cognoſcerent: ⁊ his
ſimilia: que ſcripturarum diuinarum prefiguratio-
nibus agebantur. Eoq̄ꝫ ſit vt mirabilia eius in pro-
fundo reſpiciāt: qui operas eius ſpirituali eſtimatio
ne conſiderant. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ⁊ ex
altati ſunt fluctus eius. Aſcendunt vſq̄ꝫ ad celos ⁊
deſcendunt vſq̄ꝫ ad abyſſos: anima eorum in malis
tabeſcebat. Ne illi quos ſuperius dixit operam do
mini in profundo poſſe conſpicere aliqua elatione
turgeſcerent: nunc eorum procellas ⁊ fluctus conſe-
quēter exponit. Dixit ⁊ ſtetit ſpiritus procelle: ſigni-
ficat quando dominus tempeſtates tribulationum
noſtraꝝ pia miſeratione ſuſpendit: ne malis creſcē-
tibus obruamur: ſed iterum niſi ipſo protegente li-
beremur. Hec dilatio nobis ſit maioris cauſe peri-
culi. Exaltantur enim fluctus in mētibus humanis
quādo putamus meritis noſtris attribui: vnde ſola
videmur diuina gratia poſſe liberari. Sed iſti flu-
ctus narratione pulcherrima deſcribunt̄. Aſcendūt
enim vſq̄ꝫ ad celos: quādo ſeculi elationibus erigū-
tur. Deſcendunt vſq̄ꝫ ad abyſſos: cū in deſperationē
metumq̄ꝫ peruenerint. Et vide quid ſequitur: Ani-
ma coꝝ in malis tabeſcebat: vtiq̄ꝫ: q̄ꝛ vſq̄ꝫ ad pro-
fundas abyſſos formidine faciente deſcenderant.
Tabeſcebat enim ⁊ in bono poſitum eſt: ſicut .38. Pſ.38.
pſalmus dicit: Et tabeſcere feciſti ſicut araneaꝫ aīaꝫ
eius. Sed hic ideo additum eſt: In malis: vt in qua
parte ſit poſitum abſolute debuiſſet intelligi. Tur
bati ſunt ⁊ † commoti ſunt ſicut ebrius: ⁊ omnis ſa- M. mot
pientia coꝝ deuorata eſt. De ipſis adhuc dicit: de
quibus ſuperius ait: Anima eorum in malis tabeſce
bat. Turbati ſunt: ad confuſionem pertinet ſenſus.
Cōmoti ſunt: ad iras protinus commouendas. Quapro
pter taliū ſapientiā dicit eſſe deglutitam: q̄ꝛ ſapien-
tia non poteſt niſi apud quietos ⁊ imperturbatos in
ueniri. Sapientia coꝝ bene de illis dicitur: qui ſibi
ante videbantur eſſe doctores: ſed eam ꝯſtat eſſe de-
glutitam: que perturbatis mētibus non preualet ap
parere. His ergo exemplis monentur ſacerdotes: vt
domino ſupplicent: quatenus cor coꝝ in humilitate
conſolidet: ne diabolicis tentationibus ventilentur.
Et clamauerunt ad dominū cum tribularentur: ⁊
de neceſſitatibus eorum † liberauit eos. Et ſtatuit M. eduxit
† procellaꝫ in auram: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Illi M. pcellas eius
velut ebrij: quorum ſapientia deglutita videbatur:
clamore ſalubri ad vitalia conſilia redierunt ad do-
minum quippe conuerſi: ceperunt eſſe iam ſobrij.
Quid autem egerit auxiliaris clamor exponitur. Et
de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Ipſe autē ne-
ceſſitates: quemadmodum remote ſint: allegorica
deſcriptione narrantur. Sequitur enim: Et ſtatuit
procellam in auram: ⁊ ſiluerunt fluctus eius. Tem-
peſtas illa ſeuiſſima que ab humana fragilitate non
poterat ſuſtineri: in auras iuſſa diſparuit: confeſtim-
q̄ꝫ fragor ille ſeuientium malorum imperio domi-
nantis obmutuit. Et letati ſunt † quod ſiluerunt: M. quia
⁊ deduxit eos in portum voluntatis eorum: † ⁊ de M. nō hꝫ.
neceſſitatibus coꝝ liberauit eos. Dicit quod ſolet
poſt pericula labore feſſis emergere: vt ſe gaudeant
ingenti clade liberatos: quando ad portum ceperint
venire tutiſſimum. Portus enim a portandis naui- ETY
bus eſt dictus. Subiungitur repetita quidem ſed ai-
mis grata cōcluſio: vt de neceſſitatibus cūctis libe-
raret animus eſtuantis. Confiteantur domino mi
ſericordie eius: ⁊ mirabilia eius filiꝫs hominum. Ue
nit ad quintā ſectionē: vbi gratias agere dño ſanctā
monet eccleſiā: q̄ꝛ diuerſa beneficia humano generi

pius miſerator indulſit. Sed inſpice quod eun-
dem verſuz quarto repetyt: vt quadrifaria illa mū-
di diuiſio: quaz ſuperius dixit: A ſolis ortu ⁊ occaſu:
ab aqlone ⁊ mari: his concordās ꝑcib⁹ redderet: q̄re
nus fidelis ꝯfeſſio vbiqȝ eadē: vbiqȝ celeberrima cā-
taret. Cōgruebat eni: vt vnā religionē: vnū populū:
vnā ecclīam: vna quoqȝ ſanctitas ꝑdicationis inclu-
deret. Et exaltent eum in eccleſia plebis: ⁊ in ca-
Al. ſeniorū thedra ſenū laudent euȝ. Exaltare dicit dn̄m: qui
ſupra omnes celoꝝ terrarumqȝ poteſtates excelſus
eſt: nō q̄d illi quicq̄ poſſit addi: ſed vt nos in ipſius
exaltatione debeamus augeri. Nā quando eum co-
gitamus atqȝ laudamus: imenſus ⁊ incomprehen-
ſibilis apparet altiſſimus. Hic aūt plebez: nō q̄cun-
qȝ abiectū holuȝ genus debemus accipere: ſed illam
nobilē vera religione pollentez que dn̄m religioſis
actibus ſemꝑ exaltat. Nā cum dicit: Et in cathedra
ſenioꝝ laudent eum: omnes doctores ꝑcipit laudes
dn̄i perſonare qui in cathedra ſenioꝝ reſidere no-
ſcunt: id eſt: qui ſucceſſores veteꝝ pōtificuȝ eſſe me-
ruerūt. Cathedram ſiquidez doctoribus dari: in pri-
Al. riuos mo pſalmo ſufficienter expoſitū eſt. Quia poſuit
flumina in deſertū: ⁊ exitus aquaꝝ in ſitiȝ. Cauſaȝ
reddit quare debeat dn̄o ꝯfiteri turba fidelium: q2
reprobata perfidia iudeoꝝ: omnis plenitudo venit
ad pplm chriſtianuȝ. Illa ſiquidem flumina: id eſt:
prophete vel apoſtoli: non credētibus iudeis ad de-
ſerta gentiū tranſierūt. Naȝ cū verba dei cōtumax
populus hebreorum ſpūaliter nequaq̄ ſuſcipere vo-
luiſſet: velut fons irriguus diriuat⁹ ad gētes omnis
diuinus ſermo tranſlatus eſt: ⁊ facti ſunt vberrimi:
qui prius ſiccati fuerāt ariditate peccati. Mirabili-
ter aūt dictum eſt: Exitus aquarū in ſitim: id eſt: ad
gētes que aquas celeſtes ſitienter haurirent: non vt
iudei exitiabili cōtemptu reſpuerent. Terraȝ fru-
Al. ſalſuginē ctiferam in ſalſilagineȝ: a malitia inhabitantiū in
ea. Quia prius dixerat gentiū euocationē: que per-
tinet ad chriſtianos: nūc dicit expulſionem iudeoꝝ:
que illis per ſupbiā proueniſſe declarat. Terra eni
erat fructifera: quando ſupna religione florebat: ſed
facta eſt ſalſilago: cuȝ dn̄i ꝑcepta ꝯtempſit. Humor
eniȝ ſalſus fructibus probat̄ aduerſus: q2 vbicunqȝ
dilatus fuerit: gratiam fecunditatis intercipit. Sed
quare illis ꝯtigerit: cauſa ſubiūcta eſt: propter mali-
tiam ſcilicet eoꝝ qui terrā illam fructiferam: id eſt:
dn̄i tabernaculū: ſubdoloſis mentibus habitare vi-
debant̄. Poſuit deſertum in ſtagna aquaꝝ: ⁊ terrā
ſine aqua in exitus aquaꝝ. Et collocauit illic eſurie-
tes: ⁊ ꝯſtituerūt ciuitatē habitationis. Iſte verſus
ad populū pertinet chriſtianum: quorū ſiccitati ſa-
cri baptiſmatis data eſt vnda ſalutaris. Stagna eni
pro fontibus eccleſiarū arbitror poſita: a quibus ſu-
ſcepta aqua: quieto lacu retinetur: donec noue rege-
ETY nerationis dignitas impleatur. Stagna ſiquidez: ab
ſtando dicta ſunt. Terra enim ſine aqua: incredula
ſignificat corda gentiliū: que rigata vnda baptiſma-
tis ſancta ꝑdicatione floruerūt. Sed in iſto benefi-
cio illi collocati ſūt: qui dn̄i munera glorioſa nimis
auiditate complexi ſunt. Ciuitas aūt habitationis:
eſt ecclīa catholica: in qua firmiter ſe ꝯſtituunt: qui
ſupernis iuſſionibus obſequunt̄. Et ſeminauerūt
agros ⁊ plantauerūt vineas: ⁊ fecerūt fructū natiui-
Al. eis tatis. Et benedixit eos ⁊ multiplicati ſūt nimis:
Al. minorauit ⁊ iumenta eorum non ſunt minorata. Seminant
agros: ⁊ plantant vineas: qui corpora ſua mundatis

ſenſibus peccatoꝝ: celeſti inſtitutione purificant: vt
fructus illos inueniāt qui dn̄o placere noſcunt̄. Fe-
lix labor: ꝓuentus mirabilis: ſic operari vt redēptor
gentiū placatus poſſit agnoſci. Ager eniȝ dictus eſt: ETY
ab agendo: quod ibi diuerſa victus cauſa peragant̄.
Addidit: Et fecerūt fructuȝ natiuitatis: ⁊ benedixit
eos ⁊ multiplicati ſunt nimis. Fructus a fruēdo di- ETY
cit̄: ⁊ ideo qui fructuȝ ſpiritualē faciunt: benedictio-
ne domini perfruūtur: quos v̄o infecūdos eſſe ꝯti-
gerit abſcidunt̄: ſicut euangelij illa ficulnea: que lu-
xuriātibus folijs ſterilis videbat̄ in pomis. Multi-
plicati ſunt aūt: quando fideles benedicti ſanctas
operas intulerūt: ⁊ glioſiores facti ſunt per dei gra-
tiam fecunditate meritorum. Sequitur: Et iumen-
ta eorū non ſunt minorata. Iumēta ſimplices homi-
nes debemus accipere: fidei quidez probitate pollē-
tes: ſed nulla diſertitudine glorioſos: meliores vita
q̄ lingua: plurimū valentes nō ſermone ſed corde:
qualem paulū legimus ſimplicem qui demonibus
imperauit. Tales ergo non ſunt minores facti: qui
magnam vident̄ domini gratiaȝ conſecuti. Sic iſta
hominum duo genera: habere ſanctā teſtatur eccle-
ſiam. Pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribulatio- Al. Et
ne malorū ⁊ dolore. Et effuſa eſt ꝯtentio ſuꝑ prīci- Al. nō deeſt
pes eorum: ⁊ ſeduxerunt eos vana eorū: ⁊ ſedu- Al. errare fecit
xit eos in inuio ⁊ nō in via. In his duobus verſib⁹ Al. nō pēs
illos deſcribit qui heretica prauitate decepti: ecclīaȝ
domini derelinquunt: de quibus Ioannes apoſto-
lus dicit: A nobis exierūt: ſed nō erant ex nobis. Nā
ſi eſſent ex nobis: māſiſſent vtiqȝ nobiſcū. Iſti ergo
pauci ſūt: q̄uis multi ſibi eſſe videant̄. Nā ad illaȝ
vniuerſalem eccleſiā cōparati: oīmodis probantur
exigui. Hi vexati ſunt a tribulatione malorum ⁊ do-
lore. Vexati vtiqȝ: quādo eos diabolice inſidie per-
culerūt. Neceſſe eſt eniȝ hos dolor ⁊ tribulatio ſub-
ſequat̄: qui auctorem ſalutis reliquiſſe noſcunt̄. Se-
quitur: Et effuſa eſt cōtentio ſuper principes eorum.
Breuiter ſacerdotes hereticoꝝ deſignati atqȝ nota-
ti ſunt: a quibus merito dicit̄ effuſa ꝯtentio: q2 nō ſa-
lutari doctrina: ſed tm̄ mortifera loquacitate cōtē-
dunt. Quippe qui ſcripturas diuinas locis aliquib⁹
ſuſcipiūt: ⁊ pro parte maxima derelinquunt: hi q̄m
ſua vanitate ſeducti ſunt: per inuios labunt̄ errores.
Quippe qui viā ſalutis deſerūt: ⁊ tortuoſis ſemitis
immorātur: Audiant ergo vbi ambulant: ⁊ quo poſ-
ſint peruenire cognoſcant. Et adiuuit pauperez de
inopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Videbunt re-
cti ⁊ letabuntur: ⁊ omnis iniquitas oppilabit os Al. eorum
ſuū. Superius de arrogantibus hereticis dixit: nūc
ad humiles catholicos redit: principes illorum ieiu-
nos deſerēs: ⁊ iſtorum pauperes adiutorio celeſti re-
ficiens. Iſte enim pauper: eſt vnus in omnibus qui
mundanis illecebris derelictis: continue ianuam ce-
leſtis miſericordie pulſat: vt in illam familiam me-
reatur admitti: que ſicut oues innoxie ſimplicitatis
honore decorantur. Hoc cuȝ ſancti viderint ſine du-
bitatione gaudebūt: q2 fidele reſpiciunt ſuis cetib⁹
acquiſitū. Quo facto diaboli iniquitas obmuteſcet:
quando electis domini nouerit quod poſſit opponi.
Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ itelliget miſericor-
dias domini. Mirabilis pſalmus: ⁊ decoro fine cō-
cluſus eſt. Quis ſapiens: ac ſi diceret: Qui vere ſapi-
ens eſt: cuſtodit iſta que dicta ſunt: vt chriſti ſe ma-
gis velit eſſe pauperē: q̄ hereticoꝝ ꝑncipē: vt eligat
ſe celeſtis regis pulſare ianuā q̄ docē v̄ba nocentia.

Iſte enim qui potuerit ſic eligere:ſic iudicare:tunc accipiet miſericordias domini:que nullo poſſunt tēpore terminari.

Concluſio.

Licet omnis pſalmi huius: ſuaui fuerint pdicatione narrata:ille tamē locus animum meum precipua delectatione permulſit:qui dei eccleſiā breui complexione de cunctis dicit mundi partibus adunandam. Ait enim:De regionibus congregauit eos. A ſolis ortu τ occaſu:ab aquilone τ mari. Sed operepreciū eſt: hunc verſum paulo diligentius perſcrutari. Eſt enim aſtronomice diſcipline optimus indicator. Dicendo enim quatuor cardines mundi: ſchemate quadrangali: terrarum orbem depinxit. Hunc autem pſalmum a doctiſſimo patre Auguſtino reperi fuiſſe diuiſum:quem ita ſe populo commemorat explanaſſe:vt eū iam nō adeo crederet exponendum. Hoc nos quātū cōceſſum eſt imitantes: vniuerſos pſalmos adhibitis diuiſionibus credidimus partiendos:iudicantes explanationib⁹ noſtris non minimo prebere ſolatia:quod tanti patris monſtrauit auctoritas. ASTR

Explicit expoſitio in pſalmum.106^m.

Canticum pſalmi Dauid. CVII.

Paratū cor meū deus paratum cor meū:cantabo τ pſallam in gloria mea. Exurge pſalterium τ cithara:exurgā diluculo. Cōfitebor tibi in populis domine: τ pſallā tibi in nationib⁹. Quia magna eſt ſuper celos miſericordia tua: τ vſqȝ ad nubes veritas tua. Exaltare ſup celos deus: τ ſuper omnē terrā gloria tua: vt liberentur dilecti tui. Saluū fac dextera tua τ exaudi me: de⁹ locutus eſt in ſcō ſuo. Exultabo τ diuidā ſichimā: τ cōuallem tabernaculoꝝ dimetiar. Meus eſt galaad τ me⁹ eſt manaſſes: τ effraim ſuſceptio capitis mei. Iuda rex me⁹:moab lebes ſpei mee. In idumeam extēdā calciamentū meum:mihi alienigene amici facti ſunt. Quis deducet me in ciuitatem munitā: quis deducet me vſqȝ in idumeā? Nōne tu deus qui repuliſti nos: τ non exibis deus in virtutibus noſtris? Da nobis auxiliū de tribulatione:q2 vana ſalus hominis. In deo faciemus virtutē: τ ipſe ad nihilū deducet inimicos noſtros.

In hoc pſalmo pergrēda nouitas ineſſe cognoſcit̄:qm̄ eū de qnquageſimiſepti: τ quinquageſiminoni partib⁹ conſtat eſſe cōmixtū. Sed cū ipſa verba ſint poſita: que in illis ante iā dicta ſunt:ad intellectum tn̄ aliū pducunt̄:qm̄ mutatus titulus:qui ſemper cōtinētiā pſalmi indicare mōſtrat̄:aliter partes ipſas q̄ ſupius dicte ſunt pſuadet intelligi. Cāticum enī frequēter diximus ad diuinarū rerū cōtemplationem referri. Pſalmū vo ad actuales operas: que tn̄ diuinis noſcūtur ꝯuenire mandatis. Qd̄ in primo verſu etiā ipſe teſtat̄:Cātabo τ pſalmū dicam dn̄o. Dauid autē:ſignificat regē Chriſtū:qui in hoc pſalmo locuturus eſt. Quapp ſingula magna debem⁹ intētione pquirere:qm̄ pſalmi in qb⁹ ex pſona ſua loq dignat̄:reuerēdiſſima ſubtilitate pfundi ſunt: vt tāti ſecreti dignitas dēſiore velamine ptegat̄.

Diuiſio.

Per totum pſalmum:ſicut dictū eſt:loquitur domin⁹ Chriſtus. Primo ordine: per id qd̄ homo eſt:paterne glorie gratiā laudis exoluens:qm̄ ſuſcipiens mirabile paſſionis arcanū:reſurrexit in gloriā ſempiternam. Secūdo humiliat ſe per humilitatē ſuā: vbi tamē τ potētiā pprie maieſtatis oſtēdit: vt duas naturas veraciter in vna dn̄i Chriſti cognoſcas eſſe pſona:nō q̄ in duos filios diuidat̄ Chriſt⁹:ſicut quorūdam ſentit impietas:ſed q̄ vnus atqȝ idē filius dei: nūc ſm carnē pro nobis aſſumptā:nunc ſm potētiā verbi loquat̄ τ gloriā. Diſcerne enī naturas tāȝ dei q̄ hominis: τ oīa ſine offenſione tranſibis:ſicut a patribus ſub breuitate preceptuȝ eſt:Da paſſiones carni:da diuinitati miracula.

Expoſitio.

Paratū cor meū deus paratum cor meū: cantabo τ pſalmum dicā dn̄o. Sanctitas illa glorioſe incarnationis:duȝ ſuam puritatē refert quēadmodū laudes dn̄o dicant̄ oſtēdit. Paratus enī ille ad talia ſemp erat:qui ad pcoꝛia patris peccatoꝝ diſcrepantiā nō habebat. Nā τ ipſa repetitio cōfidētiā pmiſſionis oſtēdit:q2 firmiſſime ꝯſtat dici:qd̄ repetita noſcitur pfeſſione ſolidari. Sed qd̄ ille vere de ſe promittit:nos bene dicim⁹ ſi nobis peccata relaxari ipſius munere cōfidamus. Sequitur:Cātabo τ pſalmū dicā dn̄o. Merito ille de ſe talia dicebat cuius τ ſermo τ actus diuinis regulis cōſonabat. In illo ſiquidem pſalterio non erat chorda minus: nec vox eius aliqua maloꝝ actuū raucedine perſtrepebat: ſed iocunda exultatione cū ſpirituali cātico iūgebat̄ τ opera:eratqȝ illud dulciſonū reuera pſalteriū:quod ſanctis modulationibus conſonaret. Exurge gloria mea:exurge pſalteriū τ cithara:exurgam diluculo. Poſtq̄ ſe dominus Chriſtus ſm carnē patri cantare dixit τ pſallere:nunc ait:Exurge gloria mea:que per pſalteriū indicatur τ citharā. Pſalteriuȝ ad morum pertinet probitatē. Cithara ad afflictionē corporis τ dolorem:per hoc oſtēdens τ actus laudabiles τ glorioſiſſimaȝ paſſionē. Addidit:Exurgā diluculo. Pulcherrimus ſequitur ordo dictorū. Nam poſt ſignificationem paſſionis:hoc neceſſarie de reſurrectione dn̄i probatur intelligi:q2 tali tēpore:euangelio teſte: ſurrexit a mortuis. Qd̄ ſi hoc τ de mēbris eius velis accipere:etiā de quolibet fideli cōgruenter aduertitur:q2 diluculo ſemp exurgit:qui pijs operibus in eccleſia dn̄m laudaturus aſſiſtit. Nam lȝ profunda nocte vigilet:neſcit tenebras pati qui tāto radiat̄ ſplēdore preconij. Cōfitebor tibi in populis dn̄e: pſalmum dicā tibi inter gentes. His dictis vniuerſalis ſignificatur eccleſia:q2 ſicut ſepe dictū eſt:primū multi de iudeo populo crediderūt: poſtea intromiſſa eſt gētiuȝ plenitudo. Et vide quēadmoduȝ ſingulas cauſas:cōgruentia verba diſtinguant. Confiteri ſe dicit in populo iudeorū: vbi propria voce locutus eſt. Pſallere aūt in gentib⁹:ad quas directi Apl̄i mādata ei⁹ ſcis pdicationibus iplcuerūt:ſe dicēs reuera pſallere:qd̄ per miniſtros ſuos cognoſcit̄ effeciſſe. Qm̄ magnificata ē vſqȝ ad celos miſericordia tua: τ

Al. pſalli in gloria mea

Al. vo. ps.

Al. τ pſallā

Al. i nationibus

Al. quia magna ē ſup

vſq; ad nubes veritas tua.] Hoc quoq; dicitur patri. Magnificata eſt eni3 miſericordia eius vſq; ad celos: qm̃ ſupne poteſtates eius beneficijs pfruũtur. Nam li3 bonoꝝ angeloꝝ ꝛ diuerſarum poteſtatũ: ſũma dignitas habeaſ: ipſo tñ preſtãte beati ſunt. Magnificata eſt aũt vſq; ad nubes veritas eius: qm̃ predicatores. ſ. vbi: velut imbrifere nubes infideles populos cõpluerunt. [Exaltare ſup celos deus: ꝛ ſup oẽm terram gloria tua.] Hoc excolit qḋ ſuperius dixit: qm̃ pmiſit magnificatã eſſe vſq; ad celos miſericordiã dñi: ſecutũ eſt: Exaltare ſup celos deus: vt cuius miſericordiam manifeſtũ eſt celeſtia cõtinere: iuſte ſuper celos debeat exaltari. Et iterũ q2 dixit: Uſq; ad nubes vitas tua: merito ſubiũctũ eſt: Et ſup oẽm terram gloria tua. Ipſa eni ſe euidẽter exponũt: que alterutra declaratione pãdũtur. [Ut liberẽtur dilecti tui. Saluum fac dextera tua ꝛ exaudi me.] Uenit ad ſecũdã narrationẽ: quã diximus quinq̃geſiminoni pſalmi eſſe vltimã partẽ. Uñ merito hic facta diuiſio eſt: vbi ps alterius pſalmi noſciſ eſſe coniũcta. Et vt euidẽter intelligas paſſionẽ dñi ad vtilitatez fidelis populi fuiſſe collatã: ſaluu3 ſe fieri deprecaſ: vt credẽtiũ turba liberef. Quod tẽpore reſurrectionis eueniſſe nõ dubiũ eſt: qm̃ Apli vel oẽs credentes deitatẽ dñi ſaluatoris tali manifeſtatione ſenſerũt.

Al. exultabo
Al. dimetiar

[Deus locutus eſt in ſancto ſuo. †Letabor ꝛ diuidã ſicimã: ꝛ cõuallẽ tabernaculoꝝ †metibor.] Per hũc ꝛ alios tres verſus qui ſequuntur: mixta grecis latiniſq; ſermonibus: figurã faciũt Sardiſmos: que fit diuerſorũ cõmixtione linguarũ: ſicut iam in quinquageſimonono pſalmo diximꝰ. Nũc ad exponẽda verba redeamꝰ. Cũ dicit: In ſancto ſuo deũ locutũ: ſe ſignificat euidẽter. Et intellige quã vi3 habeat: in ſancto ſuo. Nõ enim dixit: per ſanctũ ſuũ: ſicut per prophetas: per apoſtolos alioſq; qui dño placuerũt. S3 hic dicit: in ſancto ſuo: vt verbũ caro factũ vna volũtate cum patre loqueref. Sequitur: Letabor ꝛ diuidam ſicimã. Significationes oium iſtoꝝ nominu3 ſollicite debemus exquirere: qm̃ occultarũ reru3 reuelare nobis probãtur arcana. Sicima: interpretantur humeri. Humeri aũt: ſignificãt opa qbus anniteñtibus atq; gubernãtibus ſolemus aliqd manibꝰ operari. Senſus ergo talis eſt: Poſt reſurrectionẽ ſuam letaturũ ſe dicit: qm̃ operã. i. gratia3 ſuã Apoſtolis ꝛ fidelibus diuiſit: qui paſſionis ipſius ꝛ predicationis gloriã ſunt ſecuti. Addidit: Et cõuallẽ tabernaculorum metibor. Cõuallẽ: ſignificat humilitatẽ. Tabernaculorum: eccleſiarũ dicit: quarũ ſpãliter ſanctiſſimam ꝯſtat eſſe virtutẽ. Hãc ergo humilitatẽ metitus eſt dñs: qm̃ vnicuiq; fideliũ put voluit cariſmatum dona diſtribuit: ſicut dicit Aplꝰs: Unicuiq; autẽ nrm̃ data eſt gr̃a ſm menſuram donationis Chriſti.

SCHE

INTER

Eph. 4.

Al. eſt
Al. ſuſceptio
INTER

†Meus eſt galaad: ꝛ meꝰ †manaſſes: ꝛ effraim †fortitudo capitis mei. Juda rex meus.] Galaad: latina lingua dicif trãſmigratio: que reuera dñi eſt: qm̃ gentes ipſiꝰ vocatione cõpũcte: ad eum feliciter emigrarunt. Manaſſes iterpretaſ oblinio: quo vbo ſignificaſ pplꝰs iudeoꝝ: qui oblitus bñficia diuina: Chriſtũ dñm ſacrilega pſumptione crucifixit: poſtea tñ eius miſeratione ad ipſiꝰ religionez culturãq; remeauit. Sic vtrũq; populũ: nolu3 iſtoꝝ cõmemoratione ſuum eſſe teſtaſ. Seqtur: Et effraim fortitudo capitis mei: iuda rex meꝰ. Iſtud de ſua paſſione locutus eſt. Effrẽ: fructificatio dicif. Significat eni coronaz ſpineã: quã ſupra caput īpoſitã in ſua paſſione ſuſcepit. Hec fertilis vltra oẽs fructus fuit: vt totũ mundu3 illa humilitate lucraref. Judã vo regẽ iuſte ſuu3 dixit: q2 de eius origine carnis ppagatione deſcendit. [Moab †olla ſpei mee. In idumeã extendã calciamentũ meũ: mihi †allophili ſubditi ſunt.] Moab: ſicut Hieronymo placet: ſignificat ex p̃re: qḋ eſt ſine patre. Uñ diabolũ vult intelligi qui malis opationibus deũ nõ habet p̃re3: ſed iuſtũ iudicẽ. Iſte ergo olle cõparaſ que carnes ſuſceptas decoqt ꝛ in quãda3 ſuauitatẽ feruido vapore pducit. Sic ille ſibi traditos īceſſabili ꝯſũmatione caſtigat: eoſq; nolẽs in humilitatẽ pfeſſionis aſſidua īſecutione pducit. Ergo more humanitatis: dñs dicit de diaboli pſecutione ſpem ſibi eẽ: q2 multi q̃s ille feſtinat affligẽ: cõuerſi nituntaſ ad dñi bñficia remeare. Seqtur: In idumeã extẽdã calciamẽtũ meũ. Idumea: terrena ſignificatur: ꝛ ſãguinea: que dñs per euãgelij pdicationẽ poſſeſſurũ ſe eẽ ſignificat. Calciamẽtũ eni in quinq̃geſimo nono pſalmo: euãgeliũ diximꝰ ſignificari: qḋ dñs vſq; ad hoies terrenos extẽdẽs: legẽ ſuã mũdũ vniuſi pdicatione cõpleuit. Adiecit: Mihi allophili ſubditi ſunt. Allophili: alienigene iterpretantur. Significat aũt populũ chriſtianũ: qui de diuerſis gẽtibꝰ ipſiꝰ miſeratione collectꝰ eſt. Subditos eni qḋ dicit: futuros fideles eẽ teſtaſ. [Quis deducet me in ciuitatẽ munitã: †aut qs deducet me vſq; in idumeã?] Apte humanitatis aptiſſimo iterrogatio pmittif: vt ꝯſequẽs riſio ſubſequaſ. Negat eni3 hoium ſe ſolatio pduci poſſe: vbi ipſe ad liberandos fideles ſuos deſiderat puenire. Ipſa eni nã hoc humilr dicit: que ait: Deus deꝰ meꝰ reſpice in me: q̃re me dereliqſti. Ipſa que dixit: Qui miſit me maior me eſt. Ad poſtremum que ait: Pater ſi fieri põt trãſeat a me calix iſte. Ab ipſa eni parte: totu3 humiliter accipif: vt hõ deꝰ pfectiſſimus ſentiaſ. Ciuitas munita: forte ſignificat īfernũ: quã nulla humana vis potuit aperire: niſi qui portas eiꝰ cognoſcif īfregiſſe. Uñ in pcedẽti pſalmo dictu3 eſt: Quia ꝯtriuit portas ereas: ꝛ vectes ferreos cõfregit. Urbs ad ſuſcipiẽdũ patẽs: ad dimittendũ clauſa ꝯſiſtẽs: que tũc munitionis ſue legẽ pdidit: qm̃ eã gẽtium redẽptor itrauit. Nã portas in malo ꝛ in bono poni: pſalmꝰ 23ꝰ teſtatur: qui ait: Tollite portas pncipis veſtri: ꝛ eleuamini porte eternales. Idumea3: diximus: terrena ſignificare: ad que dñs poſt reſurrectionẽ venit: qm̃ ineſtimabili gl̃ia patefacta vniuerſis gẽtibꝰ oipotẽs inotuit regnator. Ipſo eni modo ꝛ iſta petit fieri: ſicut illa que ſupius dixit. [Nõne tu deꝰ qui repuliſti nos: ꝛ nõ †egredieris deus in virtutibus nr̃is.] Secuta eſt illa quã in ſupiori vlu ſuſpenderat abſoluta ꝯfeſſio: qm̃ hec que in reſurrectione facta ſunt: a ſola potuerũt deitate cõpleri. Quis eni3 clauſtrũ mortis īfrigeret: qs ianuas munite ciuitatis apiret: niſi ipſe dñs Chriſtus: qui ꝯtra ordinẽ humane nature tertia die ſurrexit a mortuis: ꝛ gloria3 ſue maieſtatis oſtẽdit. Et ītuere ſubtiliter: quia ſupiora ſingulari numero ꝯcurrit: hic autẽ pluralr perhibet ſe repulſum: vt caput cu3 membris ſuis talia dicere ſentiatur. Repuliſti nos: ſignificat eſſe dilatũ eum: q2 ꝛ ipſum ad glorificationem ſuã conſtat eſſe dilatum: cum in hac vita moraretur: ꝛ oium fideliu3 hodieq; gloria ſuſpẽditur: donec ad reſurrectionis premiũ veniatur. Seqtur: Et nõ egredieris deus in virtutibus noſtris. Tempus illud ſignificat: quando tẽtus ꝛ traditus eſt a turba iudeorum: quando flagellis ceſus a preſide dementiũ iudeorum ſputa ſuſtinuit.

Al. lebes
Al. alienigene amici facti
INTER

Al. nõ hẽt

Ps. 21.
Joh. 14.
Math. 26.

Ps. 23.

Al. exibis

Tunc enim ſi voluiſſet diuinitas iſta repellere: oīs aduerſitas cōfracta cecidiſſet. Sed diſtulit miraculum ſue poteſtatis oſtēdere: vt diſpēſatū ordinē pſ[illegible] ſue paſſionis iplerer. Hoc ꝛ fidelibus vſu puenit: cū ad probationē ſuā diuerſis cladibus affligant. [Da nobis auxiliuz de tribulatione: ꝛ vana ſalus hoīs.] Hic cum mēbris ſuis dñi clamat humanitas: vt de tribulationibus iſti⁹ mūdi reſurrectionis ſecuritas cōcedatur: quatenus eādē aliqñ tēpeſtas huius ſeculi cōquieſcat. Non eniz auxiliū petit de delitijs: ſed de tribulatione: vñ hoībus per diuinā clementiā nouit puenire remedia. Et ne in poteſtatib⁹ mūdi ſpes vlla remaneret: adiecit: Et vana ſalus hoīs: qꝛ reuera infirma talis eſt ꝛ caduca pſumptio. [In deo faciemus virtutē: ꝛ ipſe ad nihilū deducet tribulantes nos.] Hec ꝛ dñi ſaluatoris: ꝛ cū eo tꝛ fideliū vox eſt: qꝛ ſpūalibus atqꝫ carnalibus inimicis efficaciter diuinis ↄtutibus obuiaſ. Audiāt quoqꝫ hūc pſalmum: qui carnē dñi dicūt ꝛ diuinitatē vnius eſſe nature: Quos merito celeſtis orator Ambroſius in libro de incarnatione dñi increpat dicēs: Que tantuꝫ ſacrilegiū inferna vomuerūt? Iā tolerabiliores ſunt arriani: quorū per iſtos perfidie ipſius robur adoleſcit: vt maiore cōtentione aſſerāt patrē ꝛ filiū ꝛ ſpiritum ſanctū vnius nō eſſe ſubſtātie: qꝛ iſti diuinitatem dñi ꝛ carnē ſubſtātie vnius dicere tētauerunt: ꝛ cetera que locus ipſe noſcitur continere mirabilis. Quapropter intelligāt illis ſe ſceleſtiores potiſſimū dictos: quos a ſe vniuerſalis eccl̄ia reddit extraneos. Non immerito: Nā cū verbū caro factum: Chriſti nomen acceperit: aliudqꝫ ſit verbuꝫ: aliud caro: in vna natura poſitus: ſicut ipſi volūt: dici Chriſtus nō pōt inueniri nequior pfidia: niſi fallor: cūctis hereſibus. Nā cū diuerſe particulatim tāgant maieſtatis iniuriam: hec ſola pꝛo dolor auſa eſt preſumere: vt ꝛ ipſū nomē fidei noſtre nitaſ funditus abrogare. Sciēdū ſane hūc pſalmū ſextū eſſe ex his: quos de duab⁹ naturis locuturos eſſe prediximus. Concluſio.

Quam bene ſibi copulantur que ad ſalutē operandā generis humani ab vno fonte deſcēdūt. Quis enim nō miref in ſuperioribus diuerſiſqꝫ pſalmis dictū: qđ hic in tantā ↄuenientiam pbaſ eſſe pductū? Sic ꝛ ipſe Dauid i paralipomenon: pſalmorum partib⁹ adunatis: hoc eſt cētēſimi quarti ꝛ nonageſimi quinti: ꝛ cēteſimi quinti: ſpiritu ſcō repletus añ arcā federis laudes dñi magnis exultationib⁹ pſonuit: vt tanqꝫ ex diuerſis aromatib⁹ ſuaue incēſuꝫ fieretqꝫ ad conſpectū dñi feliciter pueniret. Sine difficultate quippe ↄiūgitur: qđ ſibi nullaten⁹ repugnare mōſtraſ. Quapropter ꝛ hūc pſalmuꝫ ex alijs ideo credimus eſſe formatū: vt aīa eſuriēs ſaporꝫ diuerſitatibus paſta recreeſ. Vñ ꝛ hodieqꝫ de partib⁹ pſalmorum aliqđ cantorib⁹ cōpaginare arbitror eſſe pmiſſoꝫ. Nā ꝛ hoc huic loco puenire diiudico: qđ operatio dñica ex duobus populis vnā facit eccleſiam.

Explicit expoſitio in pſalmum .107^m.

In finem Pſalmus Dauid. CVIII.

Deus laudē meā ne tacueris: qꝛ os peccatoris ꝛ os doloſi ſup me apertuꝫ eſt. Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa: ꝛ ſermonibus odij circundederunt me ꝛ expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autē orabā. Et poſuerūt aduerſū me mala pro bonis: ꝛ odiuꝫ pro dilectione mea. Cōſtitue ſup eū peccatorem: ꝛ diabolus ſtet a dextris eius. Cū iudicaſ exeat cōdemnatus: ꝛ orō eius fiat in peccatuꝫ. Fiāt dies eius pauci: ꝛ epiſcopatū eius accipiat alter. Fiāt filij eius orphani: ꝛ vxor eius vidua. Nutātes trāſferantur filij eius ꝛ mēdicent: eijciātur de habitationib⁹ ſuis. Scrutetur fenerator oēm ſubſtātiā eius: ꝛ diripiāt alieni labores ei⁹. Nō ſit illi adiutor: nec ſit qui miſereaſ pupillis eius. Fiāt nati eius in interitū: in generatione vna deleaſ nomen eius. In memoriam redeat iniquitas patrū eius in cōſpectu domini: ꝛ peccatuꝫ matris eius non deleatur. Fiāt cōtra dñm ſemper ꝛ diſpereat de terra memoria eoruꝫ: pro eo qꝫ non eſt recordatus facere miſericordiaꝫ. Et perſecutus eſt hominē inopē ꝛ mendicum: ꝛ cōpunctuꝫ corde mortificare. Et dilexit maledictionē ꝛ veniet ei: ꝛ noluit benedictionē ꝛ elōgabiſ ab eo. Et induit maledictionē ſicut veſtimētū: ꝛ intrauit ſicut aq̄ in interiora eius: ꝛ ſicut oleū in oſſib⁹ eius. Fiat ei ſicut veſtimentū quo operiſ: ꝛ ſicut zona qua ſemꝑ pcingiſ. Hoc op⁹ eoꝝ qui detrahūt mihi apud dñm: ꝛ qui loquunſ mala aduerſus aīam meā. Et tu dñe fac mecuꝫ pꝑ nomē tuū: qꝛ ſuauis eſt miſericordia tua. Libera me qꝛ egenus ꝛ pauper ſum ego: ꝛ cor meū cōturbatū eſt intra me. Sicut vmbra cū declinat ablatus ſum: ꝛ excuſſus ſuꝫ ſicut locuſte. Genua mea infirmata ſūt a ieiunio: ꝛ caro mea immutata eſt pꝑ oleū. Et ego factus ſum opprobrium illis: viderunt me ꝛ mouerūt capita ſua. Adiuua me dñe deus meus: ſaluuꝫ me fac ꝓpter miſericordiaꝫ tuā. Et ſciāt qꝛ man⁹ tua hec: ꝛ tu dñe feciſti eā. Maledicent illi ꝛ tu bñdices: qui inſurgūt in me ↄfundātur: ſeruus aūt tuus letabitur. Induātur qui detrahūt mihi pudore: ꝛ operiantur ſicut diploide confuſione ſua. Confitebor dño nimis in ore meo: ꝛ in medio multorū laudabo eū. Quia aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluā faceret a perſequentibus animam meam.

Titulus iſte pſalmi precedētiū verboꝝ expoſitione iam notus eſt: ꝛ ideo referēdus eſt ad regē ſupernum: qꝛ omnes ſermones ipſius tendunt ad dñm Chriſtū. Ipſe enim in hoc pſalmo locuturus eſt iniquitatem Iude vel populi iudaici: ꝛ paſſionis ſue

ſacramēta

ſacramenta predicens. Diuiſio.

Er totum quidem textũ: ſicut dictũ eſt: loquit̃ dñs Chriſtus. Prima parte iudeos increpat: qui mala pro bonis creatori ſuo reddere maluerunt. Secunda: Jude traditoris ⁊ perfidi populi narrat̃ iniquitas: ⁊ que illis erunt pro tanta deteſtatione ventura predicuntur. Tertia: per id quod homo eſt: vt liberatus periculo paſſionis: cito reſurrectionis gloriaʒ cõſequatur.

Expoſitio.

Eus laudẽ meam ne tacueris: q2 os peccatoris ⁊ os doloſi ſuper me apertuʒ eſt. Locuti ſunt aduerſum me: lingua doloſa.] Dñs ſaluator petit per id qd formaʒ ſerui eſt dignatus aſſumere: vt laudem eius reſurrectionis fieri non faciat pater: qui ſcʒ carnis humilitatẽ iudeoꝝ erat conuitia dura paſſurus. Hoc eſt enim: Laudeʒ meã ne taceas: id eſt: ne taceri facias. Eſt enim decora diuerſitas: vt qm̃ inimici mendacia loquebant̃: contra eos toto orbe veritatis teſtimonia canerent̃. Sic enim illos per gloriã ſue reſurrectionis cõuinci deſiderat: vt reatum ꝓprie peruerſitatis agnoſcant: ⁊ celerius recurrãt ad remedia ꝯfeſſionis: ne in eternum perire debeant ꝯtumaces.

SCHE Que figura dicit̃ Syncriſis: id eſt: collatio: que fit quãdo cõparatione quadã iuſtiorẽ cauſam noſtram ꝙ̃ aduerſarij demõſtram⁹. Sed iſta laus certa erat: q2 de veritate manabat. Sermo aũt ille falſiſſimus cognoſcebat̃ eſſe: qui de ore doloſi ⁊ pfidi ꝓbabatur exire. Nã quẽadmodũ põt dici verꝫ: qđ ipſi veritati docet̃ aduerſum: Apertũ itaqꝫ os: contumelias deſignat quas pertulit a iudeis. Sed hic ſingularẽ numerum ideo ponit: q2 ſicut ſepe dictũ eſt: populũ vtroqꝫ modo appellari ſas eſt. Nã lʒ nomine vnus audiat̃: intellectu tamẽ plurimi eſſe noſcunt̃. Sequit̃: Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa. Locuti ſunt igit̃ lingua doloſa: qñ ſanctã dñi ſimplicitatẽ: verbis caperioſiſſimis appetebant dicẽtes: Licet tributum dare Ceſari: Et illud: Magiſter ſcim⁹ q2 veraꝫ es. Hec enim verba ſubdola cogitatione ꝓferebãt. [Et ſermonibus odij circũdederũt me: ⁊ expugnauerũt me gratis.] Dicendo: Sermonibus odij circũdederunt me: tẽpus illud ſignificat qñ iniqua ꝯſpiratione Pilato dixerunt: Crucifige crucifige. Nam ſermones vtiqꝫ odioꝝ nõ veritatis fuerũt: qui mortẽ immaculati expetere videbant̃. Circũdederũt aũt: ſanã ſignificat multitudinẽ: que quaquauerſuꝫ verba nequiſſima pſonabat. Expugnauerũt aũt gratis: qñ ante pſidẽ innocẽtis ſanguinẽ falſis accuſationibus impetebãt. Gratis vero dixit: q2 factũ eoꝝ nullum illis poterit afferre cõpẽdiũ: ſed magis deteſtabilẽ pullulauit interitũ. Nã ſicut iuſti gratis amãt dñm xp̃m eũꝫ ꝓpter ſe tñ diligũt: nõ ꝓpter aliqđ temporale beneficium querunt: Ita impij gratis execrant̃: quia cauſaʒ iuſti odij reperire nõ poſſunt: ſicut ⁊ in 68⁰ pſalmo dictuꝫ eſt: Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei qui oderũt me gratis. [Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi: ego aũt orabã. Et poſuerunt aduerſum me mala pro bonis: ⁊ odiũ pro dilectione mea.] In his duobus verſib⁹: faciẽda eſt reꝝ poſitaꝝ diſtincta ſeparatio: vt ea que occulte dicta ſunt manifeſtius innoteſcãt. Tribus igit̃ modis peccatũ omne ꝯtrahitur. Primus delictoꝝ gradus eſt: non reddere bona pro bonis. Secũdus reddere mala pro malis. Tertium extremũ eſt vitioꝝ attribuere mala pro bonis. Cõtraria

Matth.22. Ibidem. Luc.23. Pſal.68. Act.1.

tali numero laudabilia peragunt̃: impẽdere bona pro bonis. Secũdo: malũ pro malo nõ reddere. Tertio: pfectiſſimũ virtutis gen⁹ eſt: bonũ pro malo tribuere. Et nota: qm̃ ſicut iudei extremã illã vitioſiſſimaʒ partẽ facere decreuerũt: vt cũ diligere debuiſſent: ad odia iniqua ꝓſilirẽt: ita dñs ſũmũ illud bonũ perfecta pietate reſtituit: vt in cruce poſitus pro illis oraret: qui eum decreuerũt impia voluntate trucidare. [Cõſtitue ſup eũ peccatorẽ: ⁊ diabolus ſtet a dextris eius.] Venit ad ſecũdã partẽ: in qua primũ de Juda maloꝝ omniũ capace multa dictur⁹ eſt. Deinde plurali numero miſcet ⁊ ipſos iudeos: qui filij ipſi⁹ imitatione ſceleris extiterũt. Quapropter certiſſim⁹ futuroꝝ ꝑdicit ſupra Judã traditorẽ ꝯſtituẽdũ eſſe diabolũ: qui merito peccator dicit̃: qm̃ delictũ traditionis ab ipſo ſũpſit initiũ. Et ne forſitan dubitares de quo diceret̃: adiectum eſt: Et diabolus ſtet a dextris eius: ſcilicet q2 nulla meruit ꝯfeſſione ſaluari: ſed deſperatione maloꝝ laqueo prefocatus occubuit. Nec potuit dexterã habere liberã: qui tota ſiniſtre partis ſcelera ſapiebat. Sic eñi vnuſqſqꝫ facere ſignificat̃: q̃lis eſt ille qui eius dexterã tenet: vt eſt illud in malo: Dextera eoꝝ dextera iniquitatis. In bono: Prouidebã dñm in ꝯſpectu meo ſemꝑ: qm̃ a dextris eſt mihi. Quapropter his ſignificationibus totius vite noſtre qualitas indicatur. [Cum iudicatur exeat condemnatus: ⁊ oratio eius fiat in peccatuꝫ.] Hoc dicit̃ de futuro iudicio: qñ peccatores iuſtiſſima ꝓnuntiatione damnant̃: vt eſt illud euãgelij: Diſcedite a me maledicti in ignem eternũ: qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Et ꝯſidera qđ dixit: Exeat: ſcilicet de ꝯgregatione iuſtoꝝ: vnde oĩs qui egreditur impioꝝ partibus aggregat̃. Oratio vero eius quam inter alios aplos ſuſcepat peragẽdũ: in grauiſſimũ illi peccatuꝫ ꝓbat̃ eſſe ꝯuerſa: qñ ibi ꝯtinet̃: Et dimitte nobis debita nr̃a: ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris. Sed qđ ille debentibus dimitteret: qui beneficioꝝ omniũ tradebat auctorẽ: Merito ergo in peccatuꝫ illi ꝯuerſa eſt ſancta oratio: qui deteſtabili peccauit exẽplo. [Fiãt dies eius pauci: ⁊ epiſcopatũ eius accipiat alter.] Sic dicit paucos dies Jude fieri deberet: q̃ſi lõga etas eius per crudeliſſimũ peccatũ imminuta eſſe videat̃: ſicut ⁊ alibi dixit: Viri ſanguinũ ⁊ doloſi nõ dimidiabũt dies ſuos. Sed hoc fieri merito videt̃: cũ iuniores ſenioribus cõparant̃. Naꝫ cũ alij cẽtenis annis viuãt: dimidiata illoꝝ etas ꝯſpicitur qui nec quinquaginta vixerũt. Sic ⁊ Jude apoſtolatus pauci dies facti ſunt: qñ alij poſt ipſum apl̃i cuſtodita ſta dñi volũtate manſerũt: vt ne numerus ille ſacratiſſimus aploꝝ Juda mortuo rũperet̃. Jam tũc ꝑdictus eſt in eius loco alter fieri: vt duodenarius calculus cuſtodita integritate ꝯſtaret. Epiſcopat⁹ aũt ſummus in eccleſia gradus eſt. Epiſcopus dicit⁹ ſuperinſpector: eo q, dñi gregẽ ipſi⁹ gratia ſuffragãte q̃ſi paſtor cautiſſimus alta ſede cuſtodiat: ſicut Ezechiel ꝓpheta dicit: Speculatorẽ te poſui domui iſrael. Et nota q2 in veteri teſtamẽto hic primũ hoc nomẽ poſitum eſt. Cuius rei virtutẽ aplus euidẽter inſinuat dicẽs: Qui epiſcopatũ deſiderat bonuꝫ opus deſiderat ⁊c̃. Quapropter nomẽ iſtud nõ tam honoris eſt: ꝙ̃ laboris. Nã qui alios ſpeculãdos ſuſcipit: ſe iugi debet excubatione ꝯſpicere: vt nõ illi ꝯtingat qđ dicit aplus: Ne alijs ꝑdicans: ipſe reprobus efficiar. Illudqꝫ meminiſſe nos ꝯuenit: in actibus apoſtoloꝝ euidẽtiſſime declaratũ: hũc verſuꝫ de Juda eſſe ꝯſcriptũ. Alii

Pſ.143. Pſ.15. Matth.25. Ibidem.6. Pſ.54. Ezech.3. i.Timoth.3. i.Cor.9.

Act.1. enim Petrus: Uiri fratres oportet īplere ſcripturaꝫ
quā ꝑdixit ſpirit⁹ ſanct⁹ per os Dauid de Juda: qui
fuit dux eoꝝ qui cōprehēderūt Jeſum. Et paulopoſt
ſequit̃: Scriptū eſt eniꝫ in libro pſalmoꝝ: Fiat habi
tatio eius deſerta: ⁊ nō ſit qui habitet in ea: ⁊ epiſco
patū ei⁹ accipiat alter: vt nulli dubiū ſit de ipſo hoc
omnimodis ſentiendū. Sic iſtū pſalmū de paſſione
dn̄i ⁊ euāgelicis verbis ⁊ Petri apoſtoli atteſtatione
cognoſcimus eſſe ꝓphetatū. Jn hoc aūt verſu figura
SCHE eſt intelligēda Ephexereſis: que latine dicit̃ exceptio:
q̄ꝛ Judas ab honore epiſcopatus: id eſt: apoſtolatus
excipit̃. Fiāt filij eius orphani: ⁊ vxor eius vidua.
Cuius alibi non legat̃ Judam vxorē habuiſſe vel fi
lios: tamē ex iſta ꝓphetia eū maritū patrēq̄ꝫ fuiſſe
datur intelligi. Jllo eni accūbente: affectibus eius ſi
ne dubio talia ꝯtigerūt: vt vidua fieret vxor relicta:
⁊ filij orphani cū patre caruiſſent. Quod ſi ad ſpiri
tualē ſenſuꝫ velis referre: filij poſſunt intelligi qui eū
in illa traditione ſecuti ſūt: vxor volūtas que nobis
tanq̄ꝫ ꝯiunx ſemꝑ adiūcta eſt: de qua filios parimus:
Al. Nutan tes tráſſerā tur cū opas nr̃as q̄ſi quodā ventre generamus. Com
moti amoueant̃ filij eius ⁊ mendicēt: eiciantur de
habitationibus ſuis. Ad vtrūq̄ꝫ qḋ dictuꝫ eſt pote
rit ꝑtinere: ſiue ad carnales filios: ſiue ad operas no
ſtras. Cōmoti: ſignificat violēter expulſi: vt hoc gra
uiter doleāt qḋ patiunt̃ inuiti. Mendicēt: bonaꝝ re
rū indigētiā ſignificat: vt oīb⁹ pateat nullā eos opeꝫ
habuiſſe rationis qui talia ſūt ſecuti. Eiciunt̃ vō de
habitationibus ſuis: quādo de ꝯgregatione domini
ci populi reddunt̃ alieni: vbi nō mēte ſed tm̄ corpo
re prius habitaſſe videbant̃. Scrutetur fenerator
Al. nō haber oēꝫ ſubſtātiā eius: ⁊ diripiāt alieni oēs labores ei⁹.
Per cōparationes factas verſus iſte declarādus eſt:
vt totius nobis ꝯfuſionis remoueat̃ obſcuritas. De
bitor quādo ad ꝑſoluēdū idoneus non eſt: fenerator
eius a iudice ꝑcepta fiducia: īgredit̃ domuꝫ obnoxij
ſui: ⁊ oīa quecūq̄ꝫ habere poteſt diripit: ⁊ ſatiſfacit
ſibi pro pecunia mutuata: ſic ⁊ diabolus q̄ꝛ peccata
hominibus multa ꝯgregauerit: ⁊ in eis obſtinata vo
lūtate ꝑſtiterint: accipit poteſtatē vt obnoxij ſui ſub
ſtātiam diripiat: ⁊ pro libito ſuo de humana ſibi la
ceratione ſatiſfaciat. Hoc nūc optat̃ Jude: vt datus
in poteſtatem diaboli: bonis oībus enudetur. Alieni
quoq̄ꝫ ſunt ſpiritus immūdi: quibus diabolus tanq̄ꝫ
mācipijs imperat ad nocendum. Et bene dicti ſunt
alieni: qui a regno dn̄i probant̃ extranei. Jſti labo
res diripiūt: mandata dn̄i trāſgredientiū: dū eos bo
nis omnibus priuauerint ꝑcepta licētia. Non ſit il
li adiutor: nec ſit qui miſereatur pupillis eius. Om̄s
⁊ boni viri diaboli quidem tentatione pulſantur: ſed
dn̄m adiutorem habere nō deſinūt: vt ab iminenti
periculo liberent̃: malos dicit tali adiutorio deſeren
dos: vt remaneat iniquitas deſperata cui ſubtrahit̃
ETY ſaluberrima medicina. Pupille vō dicti ſunt: q̄ſi pu
ſilli: qui paruitate etatis ad regendū ſe ꝓbant̃ infir
mi: Unde ⁊ pupilla oculoꝝ dicta eſt: q̄ꝛ omnino in
corpore noſtro videt̃ exigua. Fiant nati eius in in
teritū: in vna generatione deleat̃ nomen ei⁹. Eoſdē
natos dicit: quos ſuperius pupillos ait: Et q̄ꝛ ſolent
aliqui peccatoꝝ genus ꝓpagare longinquum: ipſam
quoq̄ꝫ ſpem illis poſteritatis abſcidit: ne quo ſe bo
no mentea peſſime ꝯſolent̃. Siue magis vna gene
ratio illa dicēda eſt: quādo noſcimur in peccatis. Et
ideo petit vt ad ſecūdam: id eſt: regenerationis non
ꝑueniant: qui tamē in ꝑdeſtinatione repulſi ſunt: vt
in prima peccatoꝝ ſuoꝝ fece diſpereant: nec ſecūde
natiuitatis beneficio laqueum mortis euadāt. Sed
hec ⁊ his ſimilia de illis dicunt̃ qui in dn̄i iudicatio
ne damnādi ſunt. Jn memoriā redeat iniquitas pa
trū eius in ꝯſpectu dn̄i: ⁊ peccatū matris eius nō de
leat̃. Per tropologiā dicit̃: in memoriā dn̄i pecca
ta redire maioꝝ: vt ⁊ nouis delictis nefarius Juda
⁊ parentū erroribus torqueat̃. Priſcoꝝ enim pecca
tis: ſicut ſepe diximus ita quis reus eſt: q̄ꝛ eoꝝ ſcele
ribus ſequaciſſimus iuenit̃. Jn ꝯſpectu dn̄i: id eſt: in
diſceptatione iudicij: q̄ꝛ dū peccata dn̄s reſpicit: au
ctores eoꝝ ſine dubitatione ꝑcellit. Jnde ⁊ ꝓpheta
clamat: Auerte faciē tuā a peccatis meis. Peccatum
vō matris eius eſt ſynagoge nota ꝑteruitas: vt ⁊ ꝓ
phetas occideret: nec ab ipſis demonū ſacrificijs ab
ſtineret. Sacrilegi enim Jude traditoris illā partē
dicit eſſe genitricē: non que viros ſanctos ꝓtulit: ſed
que innocētiū ſanguinē fudit. Fiant ꝯtra dn̄ꝫ ſem
per: ⁊ diſpereat de terra memoria eoꝝ. Nūc plura
lē numeꝝ ponit: q̄ꝛ iudeos mauult ꝯtumaces intelli
gi. Nam ſicut in vno ſancto: multos beatos aduerti
mus: vt eſt illud: Tu es petrus ⁊ ſuꝑ hanc petrā edifi Math.16.
cabo eccleſiaꝫ meā: ſic iteꝝ in vno peſſimo multi de
teſtabiles ꝯtinent̃. Petrus enim gerit eccleſie typū:
Juda vō damnāde babylonie portat imaginē. Unde
merito poſt euꝫ de perfidis dicit: q̄ꝛ ipſum ſcelerati
malis facinoribus ſubſequuntur. Fiūt ergo peccato
res contra dn̄m ſemper: quādo a regno eius alienati
in gehenne ꝯtrarietatē: iuſtitia faciente mittēdi ſūt.
Nam cum dn̄s ſit eterna beatitudo: cōtra ipſuꝫ fieri
bene dicit̃: qui perenni vltione damnatur. Diſperit
aūt de terra viuentiū: qui in beata patria nō videt̃.
Nec in cōmemoratione veniūt: quādo nullā vlteri
us miſericordiā ꝯſequunt̃. Jllos eni dicimur memo
rari: q̄bus ſumus aliqua ꝑſtaturi. Pro eo qḋ nō eſt
recordatus facere miſericordiā. Dicit iuſtiſſime vl
tionis cauſam: q̄ꝛ pietatem non poteſt inuenire qui
eā alijs ꝯtempſit īpendere: ſicut ſcriptū eſt: Beati mi Math.5.
ſericordes quoniaꝫ ipſis miſerebit̃ deus. Sed q̄uis
ad ſingularē numeꝝ reuerſus ſit: adhuc tamē intelli
gere debemus populū iudeoꝝ qui miſericordiā non
fecit apl̃is vel fidelibus chriſti: q̄ꝛ eos poſt paſſionē
dn̄i iniqua ꝑſecutione vexauit: q̄ꝛ iſtud de Juda non
poteſt intelligi: q̄ꝛ ante crucifixionē dn̄i de hac luce
trāſiuit: ⁊ affligere non potuit fideles eius: q̄ꝛ tēpus
eos nō habuit ꝑſequēdi. Et ꝑſecutus eſt hominem
Al. inopem Al. mortificare īpauperē ⁊ mēdicū: ⁊ cōpunctū corde īmorti tradi
dit. Et iſtud adhuc de iudeo eſt ꝑplo ſentiendū: qui
⁊ chriſtū ⁊ diſcipulos eius nefanda ꝑſumptione tru
cidauit. Perſequi plerūq̄ꝫ facit hoīes: aut diuitiaruꝫ
ambitus: aut ſuꝑbie odioſa iactantia. Pauperē vō ⁊
mēdicū inſequi ſola ſeuitia eſt: cuius nec honor que
rit̃ nec abūdātia facultatis ambit̃. Hoc aūt ſuo a
natura humanitatis aſſumpte: pauperē ſe dn̄s ⁊ mē
dicū eſſe cōmemorat. Mēdicus de noſtro: diues de
ſuo: ſicut dicit apl̃s: Qui ꝓpter nos pauper factus eſt 2. Cor. 8.
cuꝫ eſſet diues: vt illius inopia nos diuites eſſemus.
Cōpunctū vō: de ipſo capite dici poſſe nō arbitror: q̄ꝛ
tale nō occurrit exēplū: ſed magis cōpunctū ad pec
catorē eſtimo referēdum: qui delictoꝝ recordatione
cōpungit̃: vt ad ſatiſfactionē redire mereat̃. Qḋ in
numeris locis ſcriptura teſtatur. Neceſſarie itaq̄ꝫ de
mēbris accipiēdū eſt: q̄ꝛ chriſtus dn̄s peccata nō ha
buit. Populus eniꝫ iudeoꝝ cōpunctos corde ꝑſecu
t⁹ eſt: ſicut de beato Stephano vel Paulo aplo ꝯſtat
effectū.

effectū.[Et dilexit maledictionem ꝛ veniet ei:ꝛ no-
M. elonga- luit benedictionē ꝛ † ꝓlōgabiꝯ ab eo.] Adhuc de pſi-
bitur do populo dicit:qꝛ dilexit maledictionē: tūc ſcilicet
Math.27. quādo ait:Sanguis huius ſuper nos ꝛ ſup filios no-
ſtros.Quod ei ꝓueniſſe manifeſtū eſt:qui ꝯtra dn̄m
impia volūtate durati ſunt. Noluit aūt benedictio-
nē ꝑdictus populus:quādo a ceco illuminato īterro-
Joh.9. gatus eſt: Nunquid ꝛ vos vultis diſcipuli eius fieri:
Ait illi q̄ſi maledicto acerrimo ꝓuocati reſpōderūt:
Tu ſis diſcipulus eius:nos aūt Moyſi diſcipuli ſu-
mus.Quo dicto ꝓlōgata eſt ab eis benedictio:qm̄ il-
Act.13. lis relictis:venit ad gētiū fidē.ſi.ut dicit apl'us: Uo-
bis q̄dez oportebat loqui verbū dei:ſed qꝛ repuliſtis
illud:ꝛ idignos vos iudicaſtis eterne vite:ecce ꝯuer-
timur ad gētes.[Et induit maledictionē ſicut veſti-
mētū:ꝛ intrauit ſicut aqua in interiora eius:ꝛ ſicut
oleum in oſſibus eius.] Subtiliter intuēdū eſt:quē-
admodū peccati ipſius q̄litas q̄buſdā dictionibus in-
dicetꝯ. Primo induit ſe ꝑdictus populus maledictio-
ne ſicut veſtimentū:qm̄ inſtigante diabolo ꝯſenſum
ꝑbuit vt dn̄m Pōtio Pilato tradere maluiſſet. Ibi
eni quodāmodo more veſtis idut' eſt:vbi tali volū-
tate noſcitꝯ īuolut'.Secūdo itrauit maledictio in in-
teriora eius ſicut aqua:qm̄ deliberauit facē qḋ ei fue-
rat iniquiſſima inſpiratione ſuggeſtū. Aqua eniz qm̄
viſceribus vitioſis recipitur ſemper ingreditꝯ ad no-
cēdū.Tertio influxit iniquitas ſicut oleū in oſſibus
eius:qm̄ effectum rei inaudita peruerſitate cōpleuit:
vt iam non interiora carnis:ſed etiam ipſa oſſa pene-
traſſe videretꝯ.Dicendo enim:Oleum:ſignificat de-
lectationē facinoris:quod ſic corpus noſtrū molliter
ingreditꝯ:vt nos quadam iocūditate ꝑmulceat. Qḋ
ꝯſtat malis mentibus accidere:quādo in ſcelere ſuo
aliqua delectatione gloriantꝯ.[Fiat ei ſicut veſtimē-
M. operitur tuz quo † operietur:ꝛ ſicut ʒona qua ſemꝑ ꝑcingitꝯ.]
Adhuc in ipſis comparationibus perſeuerat: vt hoc
peccatū quo ille inuolui maluit:ſimilitudine veſtis
alterius indicetur. Supra enim dixit: Induit:quod
ꝑtinet ad tunicam:nunc dicit:Operietur:quod vide-
tur pallio conuenire:vt geminata veſtis ingentiū ſi-
gnificet onera peccatoꝝ.Sequitꝯ : Et ſicut ʒona qua
ſemper precingitꝯ.Zona hic:non illa muliebris acci-
pienda eſt:ſed iſtud balteū quo noſtros lumbos ac-
Math.3. cingimus:ſicut in euāgelio de Joanne: de Helia vo
4.Regl.1. in regum volumine legitꝯ:Et ʒona pellicea circa lum-
bos eius. Hoc enim nomen vtraq; ſignificatione do-
tatum eſt:qua ſimilitudine dicit ſic peccatis ſilligāti-
bus fuiſſe ꝯſtrictum:vt nunq̄ ſuis oneribus exueretꝯ
obſtinationis pregrauatus ꝑfidia. O īfelix populus:
q̄ male veſtitus eſt. Iſte veſtes ſunt:que peccatores
ardere faciunt nō calere:que in flāmā mittunt nō a
frigoris neceſſitate defendunt.[Hoc opus eoꝝ qui
detrahebant mihi apud dn̄m:ꝛ qui loquuntꝯ mala ad-
uerſus animā meā.] Hunc verſum ꝯtra omnes q̄dē
perfidos debemus accipere:ſed tamē ſpecialiter ad
hereſes videtꝯ impetere. Apud deum patrē detra-
hūt arriani:quādo ei filiū minorē eſſe teſtantꝯ : ꝛ im-
pudenter inferiorē dicunt quē creatorē omniū com-
muniter ꝯfitentꝯ. Apollinariſte quoq; loquuntꝯ mala
aduerſus animā domini:cū dicūt deitatē eius ſolam
carnē hominis ſumpſiſſe non animā:nec tot exēplis
perfidia ipſoꝝ ſuperata diſcedit. Quapropter nō ſo-
lū cōtra iſtos:ſed cōtra oēs hereticos ſuperius dicta
bene intelliguntur:qui portionē in regno domini non
M. non hꝫ habebunt.[Et tu dn̄e dn̄e fac mecū † miſericordiaz

ꝓpter nomen tuū:qꝛ ſuauis eſt miſericordia tua. Li-
bera me.] Uenit ad tertiā narrationē:in qua peccatꝯ
a parte qua paſſus eſt : vt gloriam reſurrectionis ac-
celeret:ꝛ inimici eius ꝯfuſionis eius dedecore veſti-
antur.Dum dicit:Et tu dn̄e:ſubiungitꝯ ſuperioribus
dictis:hoc eſt ſi Juda tradidit:ſi iudeus crucifixit : ꝛ
tu fac miſericordiā: vt cōtra illa que facta ſūt reſur-
rectio glorioſa ꝓueniat.Siue filius ad patrez dicit:
Et tu fac:vt virtutē ſue cooperationis oſtendat.Oia
eniz que fecit pater operatur ꝛ filius:ſicut ipſe dicit:
Joan.5. Omnia que pater facit:hec ꝛ filius ſimiliter facit : ꝛ
ſicut habet pater vitam in ſemetipſo:ſic dedit ꝛ filio
habere vitam in ſemetipſo:vt omnes honorificent fi-
lium ſicut honorificant patrem.Domine dn̄e:duz re-
petit:affectū ſuauiſſime precationis oſtendit.Que fi-
gura dicitꝯ Epiʒeuſis:quoniā in vno verſu ſermonez
ſine aliqua īterpoſitione geminauit. Propter nomē
tuū: vt eius cultura toto orbe dilatetur. Ubi magna
clementia diuinitatis aſſeritꝯ:qꝛ nullis humanis me-
ritis potuit ꝯtingere:vt natura mortalis tam in gen-
tibus eleuata ꝓbetꝯ eſſe miraculis. Miſericordiam
vo dicit:qꝛ carnem eſt dignatus aſſumere:per quam
humano generi auctor pyiſſimus ſubueniret. Sequi-
tur: Libera me a paſſione ſeuiſſima vtiq; iudeoruz.
M. Quia [† Quoniā egenus ꝛ pauper ego ſum:ꝛ cor meuz cō-
M. intra turbatū eſt † in me.] Egenū ſe dicit ꝛ pauperē humi-
litate carnis:ſicut ſuperius ꝯſtat expoſituz. Audiant
pauperes:audiant egentes:ꝛ glorioſuz ſibi cognoſcāt
eſſe quod dicitꝯ Chriſtus.Cor deniq; eius potuit con-
turbari:cuius caro pro nobis cognoſcebatꝯ extingui:
Math.26. ſicut ipſe vicina paſſione ꝓfeſſus eſt. Triſtis eſt ani-
ma mea vſq; ad mortē.Que omnia ſalutari diſpoſi-
tione narrantꝯ: vt ꝓpter hereticos ꝛ perfecta natura
hominis in Chriſto dn̄o valeat oſtendi:ꝛ nos quem-
admodū ſupplicemus poſſimus edoceri.[Sicut vm-
bra cū declinat ablatus ſum:excuſſus ſum ſicut locu-
ſta.] Hic facilitatē ꝑſecutionis oſtēdit:qꝛ tāta celeri-
tate de medio diſcipuloꝝ raptus eſt a turba iudeoꝝ:
quanta ſolet velocitate vmbra noctis ſolis lumine
veniēte diſcedere.Excuſſus eſt aūt ſicut locuſta:dum
ꝑſecutionibus crebris loca videbatꝯ mutare diuerſa:
ſcilicet quando de Naʒareth venit ad Capharnauz:
de Capharnaū in Bethſaida:de Bethſaida in Hie-
ruſalē:que loca ꝓſpiciēdo magis peccatorib' circui-
bat:ne ſcelus ſuū populus ꝑſecutor ipleret. Locuſta
enim manus apprehendētis euitans quibuſdā ſalti-
bus euolat:Cui ſe ꝛ ꝓpter paruitatez comparat:ꝛ ꝓ-
pter celeritatē diſceſſionis aſſociat:qḋ humilitati el-
ſe nō poteſt iudeoꝝ:que ſe etiā vermibus compara-
Ps.21. uit dicendo:Ego aūt ſuz vermis ꝛ nō homo.[Genua
Alia mea infirmata ſunt † pre ieiunio:ꝛ caro mea imuta-
Math.4. ta eſt ꝓpter oleum.] Dum euangelio teſte docetur
40ta diebus:ꝛ 40ta noctibus Chriſtuz dn̄z ieiunaſſe:
genua tamē eius infirmata eſſe nō legimus: ſed tm̄
eſuriiſſe declaratur.Unde ſi hanc eſuriē ad genua re-
feras:id eſt:corporis ſtabilitatē:q̄b' ſemꝑ īſiſtimus:
poteſt ꝯgruenter aptari minuſue. Si hoc ſcrupulum
mouet:melius genua ad ipſius mēbra referantꝯ : que
reuera infirmata ſunt:quādo apoſtoli eius paſſione
diſperſi ſunt.Quid enim plus eſſe potuit infirmius:
q̄ vt Petrus negaret:ꝛ reliqua fideliū turba latuiſ-
ſet:Sequitꝯ:Et caro mea immutata eſt ꝓpter oleū.
Oleuz hic:ſignificat gratiā diuinā:ſicut in 44to pſal-
Ps.44. mo de ipſo iam dictum eſt:Propterea vnxit te deus
deus tuus oleo letitie pre ꝯſortibus tuis. Ipſa eſt enī

gratia:que carnis infirmitatem in imortalitatis glo-
riã cõmutauit. Quod etiã mẽbris Chriſti haud im
probe videt̃ aptari. [Et ego factus ſum opprobrius
illis: viderũt me ⁊ mouerũt capita ſua.] Illa tangit
que plebs erat iudeoꝝ ſub detractione dictura: ſicut
Math.12. ait in euangelio: In Beelzebub principe demonioꝝ
Luc 4. eijcit demonia. Et alio loco: Nõne hic eſt filius Jo-
Math.17. ſeph fabri? Et iteꝝ dicunt: Vah qui deſtruit templũ
dei: ⁊ in triduum reedificat illud: ⁊ cetera que inſanis
quidẽ mentibus videbãtur opprobria: ſed ipſa fue-
runt que nobis ꝓbata ſunt ꝯferre medicinã. Moue
rũt aũt capita: ad ꝯſuetudinẽ ptinet aĩmis iraſcẽtiũ.
Nã quotiẽs furore ſuccẽdimur: turbulenta cõmotio-
ne capitis cõminamur. [Adiuua me dñe de⁹ me⁹: ſal
uũ me fac ꝓpter miſericordiã tuã.] Adiuuari ſe ſu-
ſcepta depcat̃ infirmitas. Ipſe enĩ miſericordiã petit:
qui ⁊ auxiliũ tribuit. Rogat vt homo: pſtat vt de⁹:
qđ nulli poteſt ꝯfũdẽ qui duas naturas in dño Chri
ſto ſalutariter ꝯfitet̃. Innumerabilia eniz talia repe
riunt̃: que nequeũt alia ratione cõſtare. [Ut ſciãt q2
manus tua hec: ⁊ tu dñe feciſti eã.] Ne ſibi iudaicus
populus arrogaret poteſtate ꝓpria perſecutum dñm
ſaluatorẽ: per id qđ paſſus eſt dicit ad patrem: ſciant
homines hanc diſpenſationẽ a te dñe fuiſſe prepara-
tam: ne applicent ſtultis viribus ſuis: qđ tu ad ſalutẽ
mundi fieri magna pietate decreuiſti. Ut ſciãt: dicit
ꝑſecutores: qui vtiq3 neſciebant. Ipſo enim reſurgẽ-
te euidentiſſime cognouerũt: quia niſi dñs ꝑmiſiſſet
fieri: nequaq̃ potuiſſet impleri. Sequitur: Quia ma
nus tua hec: id eſt: poteſtas: ⁊ ſubaudiendũ: opata eſt.
[Maledicẽt illi ⁊ tu benedices: qui inſurgũt in me
ꝯfundent̃: ſeruus autẽ tuus letabit̃.] Per figuram
SCHE Synchriſin que in huius pſalmi principio poſita eſt:
Maledicẽt illi: ſignificat eos de quibus Matheus
Math.17. euãgeliſta dicit: Trãſeuntes autẽ blaſphemabãt eũ:
mouentes capita ſua. Pater filiũ benedicit: cũ dicit:
Joan.12. Et clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo. Sed vide qui male
dicẽt: qui pleni ſũt falſitate: qui crudeliter ſeuiebãt:
qui malũ pro bono reddere feſtinabant. Benedicit
aũt pater fons ⁊ origo veritatis: totius auctor bonita
tis ⁊ virtutũ omniũ plenitudo. Admirãdũ in vtraq3
parte ꝓconium: vt ⁊ pſidus populus malediceret: ⁊
Chriſtũ dñm gloria paterna laudaret. Addidit: Qui
inſurgũt in me ꝯfundent̃. Judei ſunt: qui inſurrexe-
runt aduerſus dñm ſaluatorẽ: vt neci euz traderent:
qui ad eos venerat pro ſua pietate ſaluandos. Iſti cõ
fuſi ſunt: quãdo reſurrectionis eius miracula cogno-
uerũt. Sequit̃: Seruus aũt tuus letabitur. Agnoſca-
mus que natura loquit̃: que ſe dicit ⁊ ſeruũ. Nunqd
deus poteſt eſſe cuiq̃ ſeruus? Sed in hoc ſeruus eſt:
Phil.2. ſicut dicit aplus: q2 ſemetipſum exinaniuit: formam
Iſa.42. ſerui accipiens. Sic ⁊ Iſaias propheta de Chriſto di-
cit: Ecce ſeruus meus ſuſcipiã eum: electus meus cõ-
placuit ſibi in illo anima mea ⁊c̃. Deſinant ergo he-
retici minorem filium in deitate ſentire: quando ſic
expreſſam audiũt humilitatẽ carnis: vt ⁊ nomẽ ei ſit
Al. pudore poſitũ ſeruitutis. [Induãtur qui detrahũt mihi re-
uerẽtia: ⁊ operiant̃ ſicut diploide ꝯfuſione ſua.] Hic
quoniã populi intereſt crediturũ: oratio potius q̃ ma
ledictio datur. Nã qui reuerẽtia induit̃: iam pene cõ
uerſionis munere gratulat̃: vt illũ timeat deũ quez
prius hominẽ credebat eſſe temnendũ. Diplois: du-
plex genus eſt pallij. Petit ergo vt vtriuſq3 legis in-
telligentia veſtiant̃: qui nunc vtraq3 pfidia faciente
nudati ſunt. Confuſio enim iudeoꝝ: eſt legem nõ in-
telligere: que totiens ſaluatorem dñm precinuit ad-
uenire. Siue illud genus vult exprimere: qđ ſolet in
ꝓuerbijs dici: id eſt: confuſionis duplici pallio veſti-
ant̃: dum ante deũ ⁊ homines erubeſcant. [Confite-
bor dño nimis in ore meo: ⁊ in medio multoꝝ lauda
bo eum.] Hoc dicit̃ a parte membroꝝ: quoniã poſt
reſurrectionis manifeſtationem toto orbe diffuſam
ipſe deprecatur: ⁊ ore eccleſie catholice ꝯfeſſio patri
competens exhibetur. In medio multoꝝ: vniuerſa-
lem deſignat eccleſiã: que laudes domini circũſeptis
adhuc pfidis nõ deſinit ꝯfiteri. Medio enim mũdus
agitur: eccleſia Chriſti maledicoꝝ turba precingit̃.
[Qui aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluã faceret a Al. Ani
perſequentibus animã meã.] Cauſaz dicit quare pa
tri in mẽbris ſuis debeat ꝯfiteri: ſcilicet quoniã ꝯfu
ſis perſecutoribus ipſe ſaluatus eſt. Superius dixit:
a dextris Jude aſtare diabolũ: quoniã erat delictoꝝ
fece pollutus: ſibi aũt dicit aſtitiſſe a dextris patrẽ:
q2 peccata nõ habuit. Sic ⁊ fidelibus aſſiſtit: cũ de-
licta remiſerit. Sequit̃: Ut ſaluã faceret a pſequen-
tibus animã meã. Utiq3 ſalua facta eſt a pſequenti-
bus anima eius: quãdo pſecutoꝝ nequitie nulla pra-
uitate ꝯſenſit. Hoc ⁊ ad mẽbra eius cõpetenter apta
tur: qui neſciunt pſecutoribus cedere: q̃uis diuerſis
cruciatibus affligant̃. Nõ eniz ſalua fit anima quan
do a tẽporali morte ſubducit̃: ſed quãdo ab huius ſe
culi carcere pſperrima diſſolutione liberat̃: ſicut di
cit aplus: Cõpellor aũt ex duobus deſideriũ habens Phil.1.
diſſolui ⁊ eſſe cum Chriſto: multomagis melius: per-
manere autẽ in carne: neceſſariũ ꝓpter vos. Et alibi:
Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Roma.7.
dei per Jeſum Chriſtum.

Concluſio.

Quintus iſte pſalmus eſt eoꝝ qui ꝑdictis re-
gulis latius de domini paſſione locu-
ti ſunt: id eſt: viceſimuſprimus: triceſimuſquartus:
quinquageſimuſquartus: ſexageſimuſoctauus: ⁊ pre-
ſens cẽteſimuſoctauus. Primo inchoauerũt omnes
ex pſona dñi Chriſti. Secũdo ab oratione ꝓbant̃ fe-
ciſſe ſermonẽ. Tertio paſſionis dominice geſta dixe-
rũt. Quarto vbis euãgelij aſſona veritate ꝯſentiunt.
Quinto in ſpe fideliuz magna exultatione finiti ſũt:
vt myſtico huic numero qui quinque virginibus da-
tus eſt: quinque libris aſcript⁹ eſt: dignitas ſe ꝑſentis
pſalmi ſociata coniungeret. Sed q̃uis ⁊ illa ſint ſa-
lutis noſtre magna miracula: nihil tamen euidẽtius:
nihil acceptius eſt: q̃ incarnati dñi adorandaz ſuſci-
pere paſſionẽ. Omnia ꝯgruunt: omnia ſibi lucida pa
rilitate reſpõdẽt. Uirgo peperit: meſſias venit: agn⁹
imaculatus occiſus eſt: redemptor ſurrexit a mortu-
is: orbis audita credidit: ⁊ adhuc iudeus ſimulat ſe
neſciſſe: qđ totus mũdus agnouit. Preſta dñe obſti-
natis ꝯuerſionẽ: lumen obſcuris: incredulis fidez: vt
pro quibus in cruce poſitus oraſti periclitãtibus ſub-
uenire digneris. Nam hbus iuſta ſuadere non poſſu
mus: recte pro illis tibi domine ſupplicamus.

Explicit expoſitio in pſalmum .ios^m.

Pſalmus Dauid. CIX.

Dixit dominus dño meo: ſede a
dextris meis. Donec ponã ini-
micos tuos: ſcabellum pedum
tuoꝝ. Uirgã virtutis tue emit-
tet dominus ex ſion: dominare
in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecũ
principiũ

principiũ in die virtutis tue:in ſplẽdoribus ſanctoꝝ:ex vtero ante luciferꝫ genui te. Iurauit dñs ⁊ non penitebit eũ:tu es ſacerdos in eternũ ſm ordinem melchiſedech. Dñs a dextris tuis:cõfregit in die ire ſue reges. Iudicabit in nationibus iplebit ruinas:ꝯquaſſabit capita in terra multoꝝ. De torrente in via bibit:propterea exaltauit caput.

Verba quidem iſta notiſſima ſunt:que velut pro ſcripto regali ꝑnotata foribus affigunt̃. Sed iſte titulus non dicit:lege ⁊ recede:ſed lege ⁊ accede. Quapropter magnalia dñi venerãter intremiſce:quia omnino pſalmus hic ⁊ de ſacra incarnatione dñi: ⁊ de omnipotẽti eius deitate pleniſſime breuiterq3 dicturus eſt:vt in qbuſdã locis ſimili altitudine vel decore initio illius euãgelij eructuatus eſſe videat̃:vbi ait:In principio erat verbũ:⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ. (Joan.1.) Quapropter:vt ita dixerim:eſt quidã ſol fidei noſtre:ſpeculũ celeſtis arcani:armarium ſanctaꝝ ſcripturaꝝ:vbi totũ ſummatim dicit̃: quod vtriuſq3 teſtamenti ꝑdicatione narrat̃. Quapropter amãdo tenẽdus eſt cuius dulcedo creſcit ad meritũ: quod ⁊ compendioſa breuitate colligitur. Nunc diuiſionẽ ipſius:quoniã eſt perſonaꝝ varietate diſtinctus audiamus intrepidi.

Diuiſio.

Sanctiſſimus ꝓpheta in ſecretũ altiſſime ꝯtemplationis euectus. In primo verſu ineſtimabilia verba refert:que omnipotens pater omnipotẽti ⁊ coeterno ſibi filio dixerit:naturã ſimul deitatis ⁊ humanitatis oſtẽdẽs. Nã cũ pnũciat:Dixit dñs dño meo: naturã ei⁹ deitatis oſtẽdit. Cũ ſubiũgit:Sede a dextris meis:donec ponã inimicos tuos ſcabellũ pedum tuoꝝ:⁊ virgam virtutis tue emittet dñs ex ſion:⁊ dominaberis in medio inimicoꝝ tuoꝝ: humanitatis eius ſubſtãtia declarat̃:que potuit qd nõ habebat accipere. In ſecũda vero diuiſione icboat pater naturam ei⁹ diuinitatis pro modulo nr̃e capacitatis aliq̃tenus idicare. Dicit enĩ:Tecũ pricipiũ in die virtutis tue: in ſplẽdoribus ſanctoꝝ ex vtero ante luciferꝫ genui te. Tertio loco:ꝓpheta reloquit̃ vſq3 ad finẽ:formã ſerui eius humanitatis oſtẽdẽs:cũ dicit:Iurauit dñs ⁊ non penitebit eum ⁊c. vt in his capitibus:verbum caro factũ:qd eſt dñs Chriſtus:triplici illuminatione potuiſſet agnoſci.

Expoſitio.

Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis: Donec ponã inimicos tuos:ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Cõgruũ videt̃ primũ figurã ponere:per quã initia huius pſalmi ſtrictius poſſimus itẽdere. (SCHE) Idea figura eſt: que latine dicit̃ ſpecies:per quã res iuiſibiles cernẽde ſenſibus offerũtur. Ait enim:Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Una deitas: vna poteſtas: vna eternitas. Pater dicit ad filiũ:qd nec ille ore ꝓtulit:nec ille auribus intẽtus audiuit. Uult enĩ pater: ⁊ nouit filius:vult filius:⁊ nouit pater. Sed nec ipſa voluntas nobis cõprehenſibilis eſt:nec ipſa notio humanis ſenſibus poteſt apparere. Merito ergo ad noſtrã ꝯſuetudinẽ deſcẽſum eſt:quatenus imbecilla iſtrueretur humanitas:quãdo vſq3 ad illã ſecretã integritatẽ hominũ nõ poterat cogitatio ꝑuenire. Dñs dominꝰ:his nominibus:eq̃litas ſubſtãtie:⁊ virtutis potẽtie declarat̃. Geminatio ſiquidez iſta vnius nominis:⁊ ꝑſonas cõpetẽter expreſſit:⁊ vnã naturã deitatis euidẽter oſtẽdit. Nec moueat qd nõnunq̃ Ieſus Chriſtus ipſe dicit̃ ⁊ filius:ipſe ⁊ dñs Dauid. Naz ſi cauſas diſcutias: vtraq3 veriſſima ſunt. Filius ſm carnis originẽ:ſicut in initio Matthei ſcriptum eſt. Liber generationis Ieſu Chriſti filij Dauid. (Matth.1.) Et alibi clamat̃ a Cecis: Fili Dauid miſerere nobis. (Ibidem.20.) Dñs autẽ dñs dicit̃ Dauid ſm deitatem qua creator eſt ipſius. Quod etiã in hac noſtra ꝯuerſatione hodieq3 contingit:vt filius epiſcopus factus:patris ſui pater vocetur:nõ naſcendi ordine:ſed honore. Illud enim qd natũ eſt ex ſemine Dauid ſic honoratũ:ſic magnificatũ eſt:vt eſſet idez ⁊ dñs Dauid ⁊ filius. Sequit̃: Sede a dextris meis. Uictori filio:⁊ per ſanctã icarnationẽ totius mũdi triumphatori:poſt reſurrectionis gloriam honorabilis ꝯſeſſus offertur: vt per hũc ſitũ ſuſcepte humanitatis gloria declaretur. Nã verbũ hoc illud deſignat vt caput noſtruz ad patris cognoſceret̃ dexterã collocatũ:in qua parte ponẽdi ſũt qui a perfidis diuinitatis munere ſegregantur. Propter illud: Pater volo:vt vbi ſuz ego:ibi ſint ⁊ hi mecũ. (Joan.17.) Nã ſi naturã deitatis excogites:quez locum poteſt habere patris ſiniſtre vel dextre qui oĩa vbiq3 pleniſſima maieſtate complectitur. Nam qd dicit̃ filio dexterã datã:nõ vt maiorẽ quiſq̃ credere debuiſſet:ſed ne arriani minorẽ:ſicut ꝑdicãt:ꝯcepto ſcelere mẽtirent̃. Adiecit:Donec ponã inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Scabellũ dictuz eſt ab eo qd ſcãdat̃: (ETY) id eſt:aſcẽdat̃. Et ꝯſidera qd hic:donec:finitũ pro infinito ſit poſitũ:q̃ſi vero ad dexterã patris nõ eſt ille ſeſſurus:poſtq̃ inimici ipſius vt ſcabellũ pedibus eius fuerint iclinati. Uſus enĩ ſcripture diuine eſt:verbũ iſtud ⁊ pro breui tẽpore dicẽ:⁊ pro eternitate depromere. Tẽporaliter:vt eſt illud Iſaie:Claude oſtium tuũ puſillũ:donec trãſeat ira dñi. (Iſa.26.) Donec autẽ:⁊ alibi ſicut hic:ſignificat tẽpus eternũ. Nã ſic in 122⁰ pſalmo dicturus eſt. Ita oculi noſtri ad dñm deũ noſtrũ donec miſereatur nobis. (Pſ.122.) Et in euãgelio ſimiliter dictũ eſt de Ioſeph. Nã cognouit eã donec peperit filiũ ſuũ primogenitũ:q̃ſi vero poſt partũ eam cognouerit:que virgo ꝑmãſit. (Matth.1.) ([DI) Hoc etiã ſuo loco reperita cura tractauimus:qd idiomã:id eſt:ꝓpriũ ſcripture diuine poſſumus nũcupare. Pedes aũt dñi: ſtabilitas eterna ſignificat̃:vbi ille tanq̃ veſtigijs poſitis oĩpotẽtie ſue virtutẽ ꝯſiſtit. Dñs pedibus ꝯſtat eſſe ſubdẽdos:qui quotidie vitioꝝ ꝯtrarietate derelicta reuertunt̃ ad dñm:⁊ tanq̃ ſcabellũ pedibus:ita eius ꝑdicationibus iclinant̃. O beatũ ſcamnũ qd pedib⁹ ſanctis apponit̃:ſupra oĩa regna euehit̃:cui ſubiectio tãta ꝑſtat̃. Nã cũ ſedẽti ad dexterã ſcabellũ ſubdit̃:ſine dubio de illis inimicis dicit̃:qui ꝯuerſi ad dexterã collocant̃. Uirgã v̄tutis tue emittet dñs ex ſion: ⁊ dominaberis in medio inimicoꝝ tuoꝝ. (Al. dominare) Et hunc verſum ꝓpheta loquit̃ ex ꝑſona ſua:laudẽ in eo offerens dño chriſto. Uirga virtutis:eſt ſceptrũ regie poteſtatis:qua ſuſtẽtant̃ fideles:affligũtur icreduli:terrẽtur igrati. Et vt oſtẽderet filiũ cuiuſlibet rei idigẽtiã nõ habere:Tue dixit:qꝛ poteſtas illa deitatis ſue ꝓpria atq3 eterna eſt. Sed vt hoc manifeſti⁹ poſſis aduertere:addidit:hanc virgã emittit dñs ex ſion:qui eſt vtiq3 omnipotẽs pater. Dñs aũt ex ſion dicit̃ ⁊ filius:ſicut Iſaias dicit:Quia de ſion exibit lex:⁊ v̄bũ dñi de hieruſalẽ. (Iſa.2.) Audiat hereticus patrẽ loqui de poteſtate ⁊ maieſtate filij:quo iaz dicere poſſit imbui ſi

nec ipſi credat auctori. Addidit: Et dñaberis in me-
dio inimicoꝝ tuoꝝ. Expoſuit: emiſſa virtutis ṽga qd
faciet: ſcilicet vt dñeris in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Cō
ſidera clemētiſſimū ṽbū: vt hic Chriſtū ſupra inimi
cos dñari dixerit: nō vindicare: qꝛ tūc illis dñaꝛ qñ
ad ipſuꝫ delinquētiū turba ꝯuertiꝛ. Aliter eni domi
naꝛ fidelibus: aliter regnat igratis. Iſtos beneficijs
ꝛ correctione educat: alios vindicte diſtrictione ꝑcel
lit. In medio aūt dixit: in anima: in ꝑcordijs vbi dñs
requieſcit emūdatis ſordibus vtriqꝫ peccatoꝝ. Siue
Chrm̄ dñari dicit in eccleſia: que eſt inter hereticoꝝ
ac ſupſtitionū rabiē in iſto ſeculo ꝯſtituta. Hactenus
de natura deitatis ꝛ humanitatis eiꝰ ꝓpheta locutus
eſt: nūc ſecūde partis diſcutiamus initiū. [Tecū pri
cipiū in die ṽtutis tue: in ſplēdoribus ſanctoꝝ.] Ue
nit ad ſecūdū caput: vbi per hos duos ṽſus ṽba pa-
tris accipiēda ſūt: vt fas fuit de generatione filij ſan
cta locuturus. Nā vt coeternitatē eiꝰ euidēter oſten-
deret: dicit oīpotēs pater: de oīpotēte filio ſuo: Tecū
principiū in die ṽtutis tue. Nā ꝛ ipſe pater principiū
Joan. 1. eſt: vt eſt illud: In principio erat ṽbū. Ibi eni patrē
deſignat eſſe principiū: vbi erat ṽbū. Filiꝰ quoqꝫ in
Joan. 8. euāgelio principiū declaraꝛ: dū ait: Ego ſuꝫ pricipiū
ꝓpter qꝺ ꝛ loquor vobis. Ueꝝ nō duo principia: ſed
ſicut vnus deꝰ: ita ꝛ vnū ꝯſtat eſſe pricipiū. Hoc etiā
ꝛ de ſpiritu ſancto ꝯſtat ſine dubio ſentiēdū. Nā cuꝫ
Gen. 1. de principio loqueretꝛ: ſubiūxit. Et ſpiritus dei ſupſe
rebaꝛ ſup aquas. Sed hic ſancti: quēadmodū ſit pri
cipiū: in pricipio nequeūt intueri. Nā cū filiū viderit
Joan. 14. Philippus dixit: Oſtēde nobis patrē. Quibus ait ite
grītas: Qui me videt: videt ꝛ patrē. Tūc eniꝫ qñ per
gratiā dñi pleniſſimo ceperit ſplēdore radiari: vidēt
principiū Chrm̄: in principio eſſe patre cū ſancto ſpi-
ritu. Quapropter perfidia deſinat arriana ꝯſurgere.
Ideo eni pricipiū pater ꝛ filius dicitꝛ: vt coꝝ coeter-
nitas declareꝛ. Nā ſi eſſet tēpus qñ nō erat filius: ſo-
lus pr̄ dici potuit eſſe principiū. Sequiꝛ: In die ṽtu-
tis tue in ſplēdoribus ſanctoꝝ. Reſpice ſingula ṽba
quā vim habeāt: quē honorē. In die: ſignificat eterni
tatē: vbi vnꝰ eſt dies: vbi iaꝫ a beatis claritas ꝛ ṽtus
Math. 5. diuina ꝯſpiciꝛ: de quo ſcriptū eſt: Beati mundo cor-
de: qm̄ ipſi deū videbūt. Et de impijs legiꝛ: Tollaꝛ
impius ne videat gloriā dei. Oēs eni videbūt filiū ho
minis iudicare viuos ꝛ mortuos: ſed deitatē ipſius
ſoli beatiſſimi ꝯtuentꝛ. Ubi ſūt illi qui etiā nūc duas
naturas in Chro dño minime ꝯfitentꝛ: Peccator vi-
det humanitatē: beatus ꝯſpicit ſimul ꝛ deitatē. Qꝺ
ſi vna eſſet: vt ꝯfingūt natura: nō poterāt peccatores
carnē quā cōpunxerūt in reſurrectione ſolā reſpicē:
ꝛ deitatē ipſiꝰ pariter nō videre. Splēdores aūt ſan-
ctoꝝ ſunt: qñ in reſurrectiōe lucebūt ſicut angeli dei:
ꝛ ita purificati atqꝫ ꝯſpicui erūt vt illā maieſtatem
queāt cordis oculis intueri. Illud eni lumē niſi in me-
1. Cor. 15. lius imutati vidē nō poſſunt: ſicut dicit aplſ: Oēs re
ſurgemꝰ: ſed nō oēs imutabimur. [Ex vtero ante lu-
ciferꝫ genui te.] Poſtꝗ̄ dixit: in ſplēdoribus ſanctoꝝ
filiū eſſe genitū: nūc de eiꝰ ſancta generatione dictu
rus eſt: que lꝫ ſit inenarrabilis: aliqua tamē comme-
moratione ꝯſtringiꝛ. Narratio ineffabilis: intellectus
incōprehēſibilis: cogitatio ſupra creaturaꝝ oīum vir-
tuteſque angeloꝝ quoqꝫ ſuperat ſenſuꝫ: ꝛ tamē nobis
ſe ꝓut capere potuiſſemus idulgēs. Deꝰ eni eternus
atqꝫ incōmutabilis: in ſua natura ꝑmanēs: dignatus
eſt aſſumꝛ humanitatē noſtrā: vt veterē hominē in-
nouaret: vt de mortali faceret imortalē: de peccatore

iuſtū: de alienato ſui regni iuberet eſſe participē: ne
imaginē ſuā in ꝯtinētibus pateretꝛ perire piusquam
annihilare voluit crudelis inimicus. Nūc ad verſus
iſtius exponēda ṽba veniamus. Dicit eni pater ad fi
liū: Ex vtero genui te: id eſt: ex arcano ſubſtātie mee:
ex ipſa ſcilicet deitate: totū ex toto: omnipotētem de
oīpotēte: lumē ex lumine: ſummū ex ſummo: qꝺ nul-
la iueſtigatio: nullus ſenſus poſſit attingere. Nā quē-
admodū valeat cōprehēdi: de qua ſcriptū eſt: Gene- Isa. 53.
rationē eiꝰ quis enarrabit: Mira breuitas ꝛ ſuffici-
ens pro noſtra īfirmitate menſura: qꝛ nec plus poſſu-
mus capē: ꝛ hoc abūde ſufficit vtiqꝫ crediſiſſe. An-
te luciferꝫ cū dicit: imēſitatē eternitatis oſtēdit. Lu-
cifer eni pro oībus ſtellis ponitꝛ: q̄ſi a parte totū: qui
diē ſignificat eſſe ṽtuꝝ. Et vt oſtēderet icōprehēſi-
bilē: neſcio qꝺ dicit patꝰ eſſe genitū anteꝗ̄ illud exi-
ſteret: qꝺ ſolet ṽtuꝝ diē ſeculo nūciare. Nō eni po-
teſt principiū eius cōprehēdi: a quo cūcta creata ſūt.
Nūc ad tertie partis veniamus initiū: in qua iteruꝫ
ꝓpheta reloquiꝛ. [Iurauit dñs ꝛ nō penitebit eū: tu
es ſacerdos in eternū ſꝫ ordinē melchiſedech.] Dic
iteꝝ ꝓpheta: ſicut dictū eſt: ꝓmiſſionē memorat pa-
tris. Iurauit eni filio: ſed iā Chro qui ex Maria ṽgi-
ne natus. Nā ſoli ṽbo qꝺ potuit ꝓmittē: qui oīa cum
ipſo ſemꝑ noſcitꝛ poſſidē: Iurare eſt eni: aliqꝺ firmū DEI
ſub atteſtatione ꝓmittē. Et cui meliꝰ ꝯuenire pote-
rit: niſi illi qui ſermonis ſui effectū diuina poteſtate
cōpleuit: Sicut aplſ dicit in epiſtola que ſcribitꝛ ad
hebreos: Ut oſtēderet deꝰ pollicitationē heredibus Heb. 6.
imobilitatē ꝯſilij ſui: iterpoſuit iuſiurādū: vt ꝑ duas
res imobiles qbus īpoſſibile eſt mētiri: deū fortiſſi-
mū ſolatiū habeamus: qui ꝯfugimus ad tenēdā ꝓpo
ſitā ſpem: quā ſicut anchorā habemus anime tutam
ac firmā. Hinc eſt (ſicut iā dictū eſt) qꝺ homines iu-
rare merito ꝓhibentꝛ: dū qꝺ efficere nequeūt temera
rie ſub dei atteſtatione ꝓmittūt. Iurat aūt ꝑ ſe deꝰ:
ſicut Abrahe ꝓmiſit: Uiuo ego dicit dñs: qm̄ audiſti Gen. 22.
vocē meā ꝛ nō pepciſti filio tuo vnico ꝓpter me: niſi
benedicēs benedicā te ꝛc̄. Nec penitebit eum: vtiqꝫ:
qm̄ de tāta ac tali diſpēſatione cūcta gauiſa ſūt. Le-
gis etiā: Penitet me feciſſe hominē: qñ ante diluuij Gen. 6.
aduētū corda mortaliū demerſerāt in gurgitē pecca
toꝝ. Hoc aūt dicitꝛ pro humanitatis ꝯſuetudine: cū
aliter res ꝗ̄ videbaꝛ ſperare ſuccedit. Sequiꝛ: Tu
es ſacerdos in eternū ſm̄ ordinē melchiſedech. Hoc
etiā ꝓpheta ꝓmiſiſſe filio cōmemorat patrē. Cui eni
poteſt veraciter ꝛ euidēter aptari: niſi dño ſaluatori:
qui corpus ꝛ ſanguinē ſuū in panis ac vini erogatio-
ne ſalutariter ꝯſecrauit: Sicut ipſe in euāgelio dicit:
Niſi māducaueritis carnē filij hominis ꝛ biberitis Joan. 6.
eius ſanguinē: nō habebitis vitā eternā. Sed in iſta
carne ac ſanguine nil cruētū: nil corruptibile mens
humana ꝯcipiat: ne ſicut dicit aplꝰs: Qui eni corpus 1. Cor. 11.
dñi idigne māducat: iudiciū ſibi māducat: ſed viuifi-
catricē ſubſtātiā atqꝫ ſalutarē: ꝛ ipſiꝰ ṽbi ꝓpriā factā:
per quā peccatoꝝ remiſſio ꝛ eterne vite dona ꝓſtan-
tur. Quē ordinē per myſticā ſimilitudinē Melchiſe-
dech iuſtiſſimus rex iſtituit: qñ dño panis ꝛ vini fru-
ctus obtulit. Cōſtat eni pecudū victimas periſſe: que
fuerunt ordinis Aaron: ꝛ Melchiſedech manere po-
tius iſtitutū: qui toto orbe in ſacramētoꝝ erogatio-
ne celebraꝛ: qꝺ adhuc iudei nō itelligūt obſtinati: cū
eoꝝ ꝛ ſacerdos ꝛ ſacrificia de medio ꝓbentꝛ ablata.
Sacerdos aūt ꝑcipue dicitꝛ Chriſtus: qui ſemel pro
nobis obtulit imolādū: de quo dicit aplſ: Talis eniꝫ Heb. 7.
decebat

decebat vt nobis eſſet pōtifex ſanctus: inocēs: īpollutus: ſegregatus a peccatoribus ⁊ excelſioꝛ celis fact⁹. Quē ſenſuz mirabilr̄ ⁊ euidēter exequit̄. In eternū vo cū dicit̄: ipſe ſignificat̄ dn̄s Chr̄s: qui ꝑmanet in gloria ſempiterna. [Dn̄s a dextris tuis: confregit in die ire ſue reges.] Qd̄ pater dicit̄ feciſſe: hoc ⁊ filiū: hoc ⁊ ſpiritū ſanctū ſine dubio ꝯſtat operatū. Illud aūt moueꝛ poteſt: cū in pſalmi huius initio: pater dixerit filio: Sede a dextris meis: nūc itex ꝓpheta dicit: A dextris filij: patris opatā fuiſſe vtutē. Qd̄ ideo dictū eſt: vt cū hec viciſſitudo eq̄lis ponit̄: maī⁹ hic aut min⁹ aliqd nullo modo ſentiat̄. Reges ꝯfregit:

Ps. 2. illos ſignificat: de qbus ſecūdus pſalmus ait: Aſtiterūt reges terre ⁊ pricipes ꝯuenerūt in vnū: aduerſus dn̄z ⁊ aduerſus chr̄m ei⁹. Hos ꝯfregit: qꝛ ſupbiā eorū: oipotētie ſue virtute ꝓſtrauit: qꝛ niſi fuiſſent cōfracti: in malitie ſue vtiqꝫ noxio rigore cōſtiterant. [Iudicauit in nationibus impleuit ruinas: cōquaſſauit capita in multa in terra copioſa.] Proprietates intuere vboꝝ. Reges ꝯfringēdos in ſupiore vſu dixit: ꝓpter ſupbiā tyrānicā: nūc populos iudicari phibet: ꝓpter peccata cōmunia: vtriqꝫ tn̄ a ſuis itētionibus feliciter cadūt: dū a priore malignitate bono ꝓpoſito ꝯuerſionis abſcedūt. Et ꝯſidera quo modo hic dicit̄ iudicare: vt ipleat ruinas. Implet eniz ruinas: qn̄ de cordib⁹ humanis facit peccata corruere: delictaqꝫ noxia emēdatione ſaluberrima diſperire. Qd̄ per il‑

Ps. 17. lud exēplū poteſt itelligi: vbi ait: Deſtrues eos: ⁊ nō edificabis eos. Qd̄ vtiqꝫ nō diceret̄: niſi deſtruerent̄ aliqui ꝓſperius inouādi. Sequit̄: Cōquaſſauit capita multa in terra copioſa. Capita illoꝝ vtiqꝫ qui caput nō habēt chr̄m. Nā qui diabolū diuerſis ſequūtur erroꝛib⁹: cū fuerit correcti: capite ſuo ſine dubita‑

ETY tione quaſſant̄. Caput vo dicit̄ ſublime atqꝫ honorabile culmē corporis nr̄i: appellatū a capiēdo: qd̄ ſenſus nr̄os capiat vniuerſos: id eſt: viſuz: auditū: guſtū: olfactū: tactū: qd̄ vtiqꝫ alia mēbra nr̄a excepto tactu nō capiūt. Et ideo caput noſtrū recte poſſumus dicē: quē decernimus ſequi. Terrā vo copioſaz dicit: que peccatores abundanter enutrit: q̄ſi meſſem germēqꝫ vicioꝝ. [De torrente in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput.] Torrēs: fuit turbulenta ꝑſecutio iudeoꝝ: de qua dn̄s Chr̄s bibit in via: id eſt: in vita: duz corpore ꝑtulit. Sed dū in via dicit̄: illata vis oſtēdit̄: ⁊ velociſſimus trāſitus idicat̄: per quā itinerātes vebi ſo‑

DOG lēt ad aliā māſionē. Ipſe eſt aūt qui audiuit: Sede a dextris meis. Ipſe cui dicit̄: Tu es ſacerdos in eternū ſm ordinez Melchiſedech. Ipſe qui conquaſſat capita peccatorum: cui propter glorioſe meritum paſ‑

Phil. 2. ſionis datum eſt nomen quod eſt ſupra omne nomē: vt in nomine eius omne genu flectatur: celeſtium ⁊ infernorum. Audis paſſum pagane vel iudee: lege ⁊ ipſum eſſe futurum iudicem: vt ꝯtremiſcas omnipotentem deum: quē hominem iudicas negligendum.

Concluſio.

Septimus quidez pſalmus eſt: quem de duabus naturis dn̄i noſtri ieſu Chriſti predicatum eſſe memorauimus. Sed quoniaz dicit

2. Timoth. 4 apoſtolus ad Timotheum ſcribens: Predica verbū: inſta opportune importune: argue: exhortare: increpa cum omni patientia ⁊ doctrina: velim vobiſcum qui vnam naturaz in chriſto domino factam putatis adhuc miſcere colloquia. Nobiſcū certe creditis: qd̄

Joan. 1. in vtero Marie ſemp virginis: verbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis: cūqꝫ in aſſumpta humanitate paſſuz ⁊ ſepultū: qui tertia die reſurrexit a mortuis: viſum deinde corporaliter aplis ac credētibus ſibi: aſcēdiſſe quoqꝫ in celos cum carne qua reſurrexit a mortuis hactenus omnino ꝑdicādi. Sed quid in poſtex terrena ſapitis: qui vſqꝫ ad celeſtia ꝑueniſtis? Ubi eſt ergo illa natura cū qua dn̄s aſcēdit in celos? Morte iaz perire nō potuit: teſtāte aplo: Hoc ſcientes qꝛ Chriſtus ſurgēs a mortuis iaz nō morit̄: mors

Roma. 6. ei vltra nō dominabit̄. Quod eniz mortuus eſt: peccato mortuus eſt ſemel: qd̄ aūt viuit: viuit deo. Quare diceret viuit deo ⁊ nō viuit de⁹: ſi vna facta eſt natura que viuit? Sed eſt aliud videlicet qd̄ viuit deo: vtiqꝫ qd̄ mortuū eſt ſemel peccato. Audis dicide: Sedet ad dexterā patris: ⁊ dubitas eū retinē: qd̄ humanitati ei⁹ poteſt ſolūmodo ꝯuenire. Permittite que ſumus: ſpez ſalutis noſtre Chriſtū dn̄z ſemp dici: qui recte poteſt tali nomine nūcupari: cū in duabus naturis adunatis atqꝫ ꝑfectis in gloria patris ꝑmanet in ſecula ſeculoꝝ. Nā ſi dicta veſtra diligēti examinatione ꝑſētis: quotiēs ieſuz Chriſtū vnius eſſe nature dicitis: totiēs eū filium ſancte virginis abnegatis: ⁊ videte vnde iam vobis ſalus veniat: ſi a vobis dn̄m ſaluatorē ꝑuerſitas ꝯfeſſionis abſcidat.

Explicit expoſitio in pſalmum. 109m.

Alleluia. CX.

Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo: in ꝯſilio iuſtoꝝ ⁊ ꝯgregatione. Magna opa dn̄i: exquiſita in oēs volūtates ei⁹. Cōfeſſio ⁊ magnificētia opus ei⁹: ⁊ iuſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ miſericors ⁊ miſerator dn̄s: eſcā dedit timētib⁹ ſe. Memor erit in ſeculū teſtamēti ſui: virtutē opeꝝ ſuoꝝ annūtiabit populo ſuo. Ut det illis hereditatē gētiū: opera manuū eius veritas ⁊ iudiciū. Fidelia oia mādata eius ꝯfirmata in ſeculū ſeculi: facta in veritate ⁊ equitate. Redemptionez miſit dn̄s populo ſuo: mādauit in eternū teſtamētū ſuū. Sanctū ⁊ terribile nomē ei⁹: initiū ſapiētie timor dn̄i. Intellectus bonus oib⁹ faciētibus euz: laudatio eius manet in ſeculum ſeculi.

Quamuis hoc nomē laudis generale eſſe videat̄: tamē ibi maxime apponitur vbi magna exultatione gaudet̄. Laudat eni dn̄m populus ſuus: qui a mūdi clade liberatus: vitioꝝ neſcit ſuſtinere ſeruitiū. Que laus future figurā noſcit̄ portare letitie: vbi dominus a fidelibus ſuis abſqꝫ intermiſſione cōſpicit̄ ⁊ ſine fine laudat̄: ſicut in alio pſalmo legit̄: Beati

Ps. 83. qui habitāt in domo tua: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Eſt etiā pſalmus iſte apud hebreos alphabeti ordine decoratus: qui per capita comatū ſiue diuiſionū primus cunctis litteris annotatur: illos nobis iuſtos indicās: qui diuina gratia tribuēte perfectis virtutibus elaceſcūt. Nam ſicut ſuperiores pſalmi alphabetodes q̄ſdā litteras minus habētes: illos deſignāt: qui nō a deo vniuerſis meritis repleti ſunt: ſed tamē in ſancto concilio habitare noſcunt̄: ita ⁊ iſti cōplo‑

tis litteris omnibus excellentiū merita videnſ indi
care iuſtoꝝ. Eſt ⁊ alia cauſa. vt pater Hylarius dicit:
poſiti huius alphabeti. Scim⁹ paruulos ⁊ rudes per
litteras erudiri: vt ſapientie pcepta conquirant. Sic
huiuſmodi pſalmi pueris ⁊ incipiētibus dātur: vt pri
mordia eoꝝ quaſi quibuſdā docētibus inſtruantur.
Nam q̄uis quoſdā: ⁊ ſine litteris ſcripturas diuinas
didiciſſe legerimus: facilior tamen res eſt: dei gratia
fragilitati noſtre per litteras prudētiam diſcere: q̄ il
lud miraculum ſuſtinere. Cōmonemur ergo per hoc
ſacramētū: q̄tenus pmiſſime ad eruditionis ſtudia ſe
ſtinemus: qm̄ vt elemēta meditari ac diſcere debea
mus: ordo ipſe ponitur litteraꝝ. Diuiſio.

Populus beatoꝝ: diuerſis mundi parti
bus aggregatus. Primo ingreſſu pſalmi:
cōfiteri ſe dicit dn̄o in cōgregatione iuſto
rū: vbi eſt eterna laus ⁊ ſine fine pconiū.
Cōtinet aūt hec pars: predicti alphabeti
litteras ſex. Secūdo fideles eius dicit copioſo mune
re ſatiatos: aduentum dn̄i cōpromittēs: vt heredita
tē pollicitā auidiſſima intentione pquirant: In quo
alie decē littere ſunt digeſte. Tertio redēptos aſſerit
chriſtianos: ⁊ teſtamētū nouū eterna gratia cōſecra
tū. Iſte v̄o reſiduas ſex litteras recipiēs: totū alpha
betū decora perfectione cōpleuit. Expoſitio.

Alepb Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo: in
Beth cōſilio iuſtoꝝ ⁊ cōgregatione. Cōfitebor:
ſicut ſepe diximus: equiuocū nomen eſt:
ſed pro locoꝝ diuerſitate ſuſcipitur. Confi
tentur enī ⁊ qui peccata deplorāt: idē ⁊ qui
dn̄o gratias referūt cōfitentur. Sed illud in lachrymis:
iſtud in gaudio eſt. Illud in afflictione: iſtud in ſan
cta mētis alacritate noſcitur cōſtitutū. Unde hic pfuſa
letitia exultat populus fidelis: quādā imaginē futu
ri ſeculi deſignās: vbi voces iſte cōtinue ſūt: ⁊ laudes
dn̄i deuota mēte cōcelebrat. Nā vt ſinceritatē ſue in
tētionis oſtēdat: laudatuꝝ ſe dicit eū toto cordis af
fectu: vt nihil cogitatio aduerſa ſurripiat: nec ſplēdi
dā lucidāq; mētē: diabolica videantur fuſcare pſtigia.
Sequitur: In cōſilio iuſtoꝝ ⁊ cōgregatione. Si cōſilium
iuſtoꝝ ⁊ cōgregationē hic velis exquirere: omnino vi
detur eſſe difficile: vt in hoc ſeculo electos oēs inuenias:
vbi eccleſia pmixtione bonoꝝ maloꝝq; completa
eſt. Sed qui hic toto corde confitentur: iam videntur in
illa cōgregatione iuſtoꝝ pſallere: quā de cunctis gēti
bus in futuꝝ manifeſtū eſt dn̄m cōgregare. Et videa
mus quid nobis iſta verba denūtient. Cōſiliū iuſto
rū eſt: qm̄ beati cū dn̄o reſurrectionis tēpore iudica
Ps. i. būt: ſicut in primo pſalmo dictū eſt: Ideo non reſur
gūt impij in iudicio: neq; peccatores in cōſilio iuſto
rū. Hoc enim in euāgelio apoſtolis ⁊ ſanctis ſuis ſpe
Matth. 19. cialiter dn̄s cōpromiſit dicēs: Sedebitis ſup duode
cim ſedes: iudicātes duodecim tribus iſrael. Cōgre
gatio v̄o: ſignificat totius eccleſie beatā coronā: de di
Gimel uerſis mundi partibus adunatā. Magna opa dn̄i:
Deleth exquiſita in oēs volūtates eius. Hinc iā enumera
tiones ſinceriſſime cōfeſſionis ingreditur: magnā imen
ſitatē bonitatis oſtēdit. Quid enī magnificētius q̄
de impio facere iuſtū: de hoſte filiū: de captiuo libe
Roma. 5. rū: Ut in eis cōpleatur qd̄ apl's dicit: Ubi aūt abūda
uit peccatū: ſupabundauit ⁊ gratia. Exquiſita: id eſt:
ſingularis exacta: cui nihil poteſt ſimile repiri. Per
mittit enī diabolū ſeuire: vt ex illius iniquitate ſibi
debeat fideliſſimos inuenire: nouoq; modo naſcitur
de afflictione gaudiū: de pſecutione tēporali: eterna

ſecuritas. Et ne putares pro parte laudatum: adiecit:
In oēs volūtates eius. Quicquid enim facit: eximie
atq; incōprehēſibiliter opatur: ſicut in Geneſi ſcriptū
eſt: Fecit de⁹ oīa valde bona. Sic illa inueſtigabilis: Gen. i.
illa ineſtimabilis laus: ſub breuitate cōcluſa eſt. Cō He
feſſio ⁊ magnificētia opus eius: ⁊ iuſtitia ei⁹ manet Vau
in ſeculū ſeculi. Operā illā dn̄i quā ſuperius dixit:
nūc iterū: quēadmodū intelligatur exponit. Gloria enī
⁊ decor: ſicut pater Hieronymus tranſtulit: eſt opus
eius: qm̄ ⁊ laudabilia ſunt nimis ⁊ decora que facit.
Diximus enim cōfeſſionē illā hic accipiēdā: que v̄bis
pconialib⁹ explicatur. Sequitur: Et iuſtitia ei⁹ manet in
ſeculū ſeculi. Hic iuſtitiā dn̄i: ſentētiā futuri iudicij
debem⁹ aduertere: que oīno ppetua eſt. Iuſtitia q ppe
eius manet in ſeculū ſeculi: cū peccatoribus dixerit:
Ite in ignē eternū: qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis Matth. 25.
eius. Iterūq; iuſtitia eius manet in ſeculū ſeculi: qm̄
fideles aduocauerit dicens: Uenite benedicti patris Ibidem
mei: percipite regnum qd̄ vobis paratū eſt ab initio
mundi. Sic in vtraq; parte iuſtitia domini: ppetua
⁊ incōmutabilis perſeuerat. Memoriam fecit mi Zai
rabilium ſuorum: miſericors ⁊ miſerator dominus. Heth
Ad ſecundū venit ingreſſum: vbi oſtendit eſca cele
ſti fideliſſimos paſtos: id eſt: aduentu domini: vtiq;
ſaluatoris. Memoriam ergo fecit mirabilium ſuo
rum: quando plurima noua ⁊ inuſitata monſtrauit.
Tunc enī omnia deū regere: potuit euidēter aduer
ti: quando viſe ſunt cōſuetudines reꝝ ſacris iuſſioni
bus immutari. Conuertere enim veraciter nō poteſt
ordines reꝝ: niſi qui eas ⁊ feciſſe: ⁊ adminiſtrare co
gnoſcitur. Et vt oſtenderet qui fecit memoriam mira
bilium ſuoꝝ. Sequitur: Miſericors ⁊ miſerator do
minus. Miſericors: naturam eius pietatis oſtendit.
Miſerator: tēpus quo aduentu ſuo miſericordiā fe
cit: ⁊ humano generi larga pietate ſubuenit. Eſcam Teth
dedit timentibus ſe. Memor erit in ſeculū teſtamē Ioth
ti ſui. Quod dixit: Eſcam dedit timentibus ſe: ſigni
ficat vtiq; ſpiritualē cibum. Quis enim eſcā cōmu
nem putet fidelibus ad pmiū datam: que ⁊ pecca
toribus paſſim cognoſcitur attributa? Sed vt magis
hoc de aduentu dn̄i ſaluatoris debuiſſes aduertere.
Sequitur: Memor erit in ſeculū teſtamenti ſui. Me
mor erit: humanitatis cōſuetudine dicitur: qr̄ tunc qs
aliquid in mente habuiſſe putatur cum pmiſſa com
pleuerit. In ſeculū: eternitatē ſignificat: quia verba
teſtamēti ſui: ſolidiſſima veritate cuſtodit. Nā ſicut
promiſſus eſt in veteri teſtamento dn̄s ſaluator: ita
in nouo aduenire dignatus eſt: in quo eſca data eſt ti
mentibus eum: id eſt: cōmunicatio corporis ⁊ ſangui
nis ſacri: que eſt ſalus gentium ⁊ remiſſio peccatoꝝ.
Uirtutem opeꝝ ſuoꝝ annuntiauit populo ſuo. Ut Caph
det illis hereditatem gentium. Hic eſt impleta ſen Lamech
tentia que tribus verſibus continetur. Uirtus ope
rum fuit: quam dicit in euangelio: Ceci vident: ſurdi Matth. 11.
audiunt: leproſi mundantur: mortui reſurgunt: ⁊ bea
tus qui non fuerit ſcandalizatus in me. Annuntia
uit: manifeſtam fecit: Populo ſuo ſcilicet chriſtia
no: quem redemit ſanguine precioſo. Sed hoc illi
prophetie ſpiritu dicunt: qui ante aduentum domi
ni in eum ſancta fide crediderunt. Dedit autem eis
hereditatem gentium: quando eccleſiam catholi
cam: de cunctis nationibus viuis lapidibus fabrica
uit. Ipſa eſt hereditas que promiſſa eſt Abrae: Mul Gen. 22.
tiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas celi: ⁊ ſicut arenā
que eſt ad orām maris. Aperuit enim cauſam quare
virtutem

virtutem operum ſuorū annuntiauit populo ſuo: ſcilicet vt daret eis hereditatē gentium. Ipſa eniȝ intētio fuit miraculoꝝ vt crederent: ⁊ premia cōpromiſ-
Mem Nun ſa credentes acciperent. [Opera manuū ei⁹ veritas ⁊ iudiciū. Fidelia oīa mādata eius.] Pulcherrimis varijſqȝ ſententijs in hoc ⁊ ſequēti verſu laudes dn̄i deſcribuntur: que duodecima eſt ſpecies definitiōis:
DEF quā greci cata epenon: latini per laudem dicūt. Opera quippe virtutis eius eſt: quando cōfitentibus parcit: ⁊ beatos ex ipſis facit: deinde cū obſtinatis penas debitas reddit. Quapropter ꝓprie dictum eſt: Opus eius vitas ⁊ iudiciū. Ueritas eſt eniȝ: cū fidelib⁹ promiſſa reſtituit. Iudiciū: qđ impijs cōminatꝛ: qm̄ qui hic ꝓcepta ei⁹ facere negligūt: ibi vindictā ꝑpetuam ſuſtinebūt. Sequitꝛ: Fidelia oīa mandata eius. Scri-
Eccli.15. ptū eſt: Serua mādata ⁊ ſeruabūt te. Fidelia vo ſūt: qm̄ nullo mendacio dicta varianꝛ: ſed abſolute nos cuſtodiūt cū ea cuſtodire dn̄i munere feſtinamus.
Samech Ain [Cōfirmata in ſeculū ſeculi: facta in veritate ⁊ equitate.] Humana vba incaſſuȝ miſſa ſoluunꝛ: dn̄i autē ſermo ꝯfirmatus ꝑmanet in eternū. Neſcit eniȝ titubare: qđ veritas loquiꝛ. Sequitꝛ: Facta in veritate ⁊ equitate. Mandata illa que ſuperius dixit: vt ea crederes certiſſimis effectibus eſſe pleniſſima: facta dixit eſſe ꝙ̄ dicta. Et vt dignitas eoꝝ amplius appareret: adiecit: In veritate ⁊ equitate. Ueritas eſt: qꝛ dicta cōplenꝛ. Equitas: qꝛ iuſtitie pondere ꝑferunꝛ. Has enim virtutes manifeſtū eſt cōtinere mādata.
Phe Sade [Redemptionē miſit ī populo ſuo: mādauit in eternum teſtamentuȝ ſuū. Sanctum ⁊ terribile nomen eius.] Hic Enthymematicus ſyllogiſmus iaȝ nobis
Coph frequentatus oboritꝛ. Cui⁹ ꝓpoſitio eſt: Redemptionem miſit populo ſuo: mandauit in eternū teſtamētū ſuū. Sequitꝛ expectata cōcluſio: Sanctū eſt igitꝛ ⁊ terribile nomen eius. Audiamus reliqua que ſequūtur. Peruentum eſt ad ingreſſum tertiuȝ: in quo dominum ſaluatorem ꝓnunciat eſſe venturum: qui tremendus: amandus: ⁊ ꝯtinua exultatione laudandus eſt. Conuenienter autem dicit: Redemptionē miſit: quoniam hoc videbantur indigere captiui. Sed tale preciuȝ fuit quod nō tyrannus ſumeret: ſed ille qui abſoluebatur acciperet. Lucratus eſt captiuus redēptionem ſuam: ⁊ ipſe eſt magis inde ditatus qui tenebatur obnoxius. Sequitur: Mandauit in eternū teſtamentum ſuuȝ. Mandare dicimus ab ſentibus verba per medias deſtinare perſonas. Quod factuȝ conſtat: quando teſtamentum nouum per apoſtolos atqȝ euangeliſtas ſuos tranſmiſit ad gentes. In eternum autem recte dicitur: quia nullum illi aliud ſucceſſurum ſignificatur: ſicut in veteri teſtamento conſtat effectum. Hoc eſt eniȝ qđ cuncta concluſit: quia plenitudinem ſuam que prius fuerat promiſſa reſtituit. Merito ergo eternum dicitur: qđ nullo alio indigere cognoſcitur. Addidit: Sanctuȝ ⁊ terribile nomen eius. Sanctum pertinet ad incarnationem: ſi-
Ps.15. cut ipſe dicit: Cuſtodi animam meam: quoniam ſanctus ſum. Terribile ad omnipotentiam deitatis ex-
Ps.75. celſe: ſicut in alio pſalmo dicitur: Tu terribilis es ⁊ quis reſiſtet tibi: Que duo ad illud pertinēt vt amemus aduocatum: iudicanteȝ timere debeamus. Hec enim cōpetenter vtraqȝ coniuncta ſunt: ne nos aut ſolus amor negligentes reddat: aut trī timor deſpe-
Res Sin Thau ratos efficiat. [Initium ſapientie timor domini. Intellectus bonus omnibus facientibus eam: laudatio eius manet in ſeculū ſeculi.] Pulchre definitum eſt quid ſit timor domini: ſ. initiū ſapientie. Per hūc enim ad dn̄m: velut quibuſdā ianuis introitur. Nā ſi metus eius iudicij neſciatur: conuerſionis medicina negligitꝛ. Timeamus vlciſcentē: vt mereamur redemptionis gratiā reperire. Sequitꝛ: Intellectus bonus omnibus facientibus eam. Ne ſapientiam putares humanā que in certis caſibus nutat ⁊ fluctuat: dicit de iſta celeſti ſapientia. Intellectus bonus: id eſt: verus atqȝ ſalutaris: quē cōſtat in illa nō eſſe: de qua
1.Cor.3. ſcriptū eſt. Sapiētia huius mundi ſtulticia eſt apud deum. Iſte ergo īntellectus qui in timore domini probatur īntentus vtilis atqȝ fructuoſus eſt: qm̄ inde naſcitur: qđ ad perennem gloriaȝ perducere videatur. Adiecit: Laudatio eius manet in ſeculū ſeculi. Ecce intentio pſalmi tota declarata eſt. Populus ille fidelis a diabolica prauitate liberatus gratias agēs dn̄o: ſententiā religioſe mentis expreſſit. Qđ ⁊ hic facere debent qui deuoti ſunt: ⁊ in illa celeſti hieruſalem a beatis cōſtat eſſe peragendū. Laudatio eniȝ eius nō claudiꝛ termino: qꝛ nec finē habere pōt beneficium. Hic laudaꝛ: qꝛ peccatores liberat: ibi ꝑdicatur qꝛ deuotos coronat. Merito ergo Alleluia in titulo pſalmus iſte cognoſcitꝛ ſuſcepiſſe: qui ⁊ a laude domini fecit initium: ⁊ eius laude finitus eſt. Concluſio.

Quam bene fideliſſimus ꝑplus iſte letatus eſt. Fuit ⁊ noſtrum gaudium audire gaudētem. Alacritas enim mentis augetꝛ: quando alterius letantis ꝓlata verba ſuauiter hauriuntur. Sed nec hoc quoqȝ putetꝛ ocioſum: qđ poſt centeſimumnonū pſalmū hec exultatio fidelīū tali numero collocetꝛ. Reſpice enim dulcedinē ſecuritatēqȝ canentiū: ⁊ inuenies hic imaginē illius premij cōtributam: quam operarijs in euangelio dn̄s pollicetꝛ: quos ad laboreȝ vinee vocationis ſue muneribus inuitauit. Ipſe eſt enim denarius qui ⁊ mane ⁊ ſero venientibus dabitur. Denarius: qm̄ coronalis eſt. Unus qꝛ finē penit⁹ nō habebit. Addita eſt huic pſalmo ⁊ alphabeti decora perfectio: vt gratie tante exultationis litterarum inſtitutio iungeretur.

Explicit expoſitio in pſalmum .ciꝰ.

Alleluia. Conuerſionis Aggei ⁊ Zacharie. CXI.

BEatus vir qui timet dominū: in mandatis eius volet nimis. Potens in terra erit ſemen ei⁹: generatio rectorum benedicetꝛ. Gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹: ⁊ iuſtitia eius manet in ſeculuȝ ſeculi. Exortuȝ eſt in tenebris lumen rectis: miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus. Iocūdus hō qui miſeretꝛ ⁊ cōmodat: diſponet ſermones ſuos in iudicio: qꝛ in eternū nō cōmouebitꝛ. In memoria eterna erit iuſtus: ab auditione mala nō timebit. Paratū cor ei⁹ ſperare in dn̄o: ꝯfirmatū eſt cor ei⁹: nō cōmouebitꝛ donec deſpiciat inimicos ſuos. Diſꝑſit dedit pauꝑib⁹: iuſtitia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi: cornu ei⁹ exaltabitꝛ in gloria. Peccator videbit ⁊ iraſcetꝛ: dentibus ſuis fremet ⁊ tabeſcet: deſiderium peccatorum peribit.

Um iam frequenter ſoluꝫ poſuerit: alle-
luia: videamus adiectio iſta nominū qd
velit intelligi. Agge⁹ ⁊ Zacharias ꝓphe
te fuerūt: qui poſt tranſmigrationeꝫ ba-
bylonie ſub Dario rege longo poſt tēpore
ꝓphetauerunt: q̄ꝫ iſta ſunt cantata. Reuerſi enim in
hieruſalē patriā ſuā: cū reparari templū viderēt: lau
des dn̄i magna exultatione ꝓfuderūt. Ad quā ſilitu
dinē ⁊ hic pſalm⁹ itegerrimi alphabeti: lr̄is q̄ſi regu
lis aureis noſcit̄ eſſe ꝯtext⁹: quē poſt abſolutionē pec
catoꝝ ꝑfectiſſimā debeat chrian⁹ alacritate cantare.
Et memēto ꝙ iſtitutoꝛ fideliū hic q̄rtus eſt pſalm⁹.
Oſtendit enim poſt liberationē delictoꝝ quāta ſint
bona fideliū: ⁊ que ſit retributio perfidoꝝ. Diuiſio.

Er totū pſalmū ꝓpheta loquit̄. Prima
admonitione: qd faciat beat⁹ vir: ⁊ quan
ta bona dn̄i gr̄a mereat̄ oſtendit. Conti
net aūt litteras ſex. Secūda aduentum
dn̄i ſignificat ſaluatoꝛis: per queꝫ hoīes
ex peccatoꝛibus ⁊ impijs in eternū beati eſſe ꝓme
rentur. Que diuiſio tredecim litteras hebraicas no-
ſcitur cōtinere. In tertia pte ꝯtraria ipijs ꝓuenire te
ſtatur. Que reſiduas hēt litteras tres. Expoſitio.

Aleph Eatus vir qui timet dn̄m: in mandatis
Beth ei⁹ †cupiet nimis.] Diuerſis modis bea
Al. volet tus vir in mediū deducit̄: ne diſſimula-
tione aliqua ei⁹ appetentia negligatur.
Decet enim aīo nos frequenter reuolue
re: vn̄ ꝓbamur ſub eternitate gaudere. Sed cū bea-
titudo nulla ſit ſub timoꝛe mundano qui potius mi-
ſeros facit: manifeſtū eſt tn̄ nulla eterna reperiri gau
dia: niſi que dn̄i fuerint timoꝛe ꝑparata. Ipſo enim
cōpellente deſideramus: qđ nos beatos poſſit effice-
re. Deindeqꝫ ſic ſequit̄: In mandatis eius cupiet ni-
mis: qđ per timoꝛem dn̄i certū eſt poſſe ꝯtingere: qn̄
dn̄m diligēdo metuimus: ne nos a regno ſuo reddat
extraneos. Beat⁹ ergo qui timet dn̄m ⁊c̄. ſpecies eſt
DEF duodecime definitionis: que grece dr̄ Cata epenon:
Gimel latine per laudeꝫ. [Potens in terra erit ſemen eius:
Deleth generatio rectoꝝ bn̄dicet̄.] Jam illius beati queꝫ ſu
perius dixit: ꝑmia deſcribunt̄. Sed cum ipſe ꝑdicet
humiles ſibi eſſe gratiſſimos: ita vt iuſti ei⁹ paupes
dicant̄: Queram⁹ in qua terra potētes dicant̄ effici:
qui hic ꝓbant̄ eſſe deriſui: In illa ſcilicet qua cū do-
mino regnaturi ſunt ſancti: vbi nō diuitie humane:
nec honoꝛes tempoꝛales faciūt potētes: ſed cōtēpla-
tio dn̄i ⁊ ſine fine laudatio. Ipſa reuera eſt potentia
cui nō ſuccedit infirmitas: ſed qđ eſſe meruerit eter-
na felicitate cuſtodit. Semē: operas ſignificat bona-
rū rerū: que in hoc ſeculo velut ſemia iaciunt̄: vt fru
ctus future meſſis adoleſcat. Generatio aūt rectoꝛuꝫ
dicit̄: nō iſta carnis: ſed illa que imitatione iuſtoꝛuꝫ
per ſilitudines opeꝝ noſcit̄ eſſe propagata. Vn̄ ⁊ dia-
bolus peccatoꝛes filios habere memoꝛat̄: qb⁹ dictuꝫ
Joan. 8. eſt: Vos a patre diabolo eſtis. [Gloria ⁊ diuitie in do
He mo ei⁹: ⁊ iuſtitia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi.] Adhuc
Vau in bonis beati premiſſa deſcriptio perſeuerat. Beati
domus: eſt mētis ſecretū: vbi diuitias ſanctas ⁊ glo-
riam ꝑpetuaꝫ reponit quiſqs dn̄i ꝑcepta cōpleuerit.
Sed illa gloria nō habet finem: ille diuitie nō mali-
gna ſurreptione diſpereunt: ſed de dn̄i mandatis ve-
niunt: vn̄ quicqd acqrit̄: perenni integritate ſeruat̄.
Deniqꝫ ſic ſequit̄: Et iuſtitia eius manet in ſeculum
ſeculi. Juſtitia qdē hoīs dr̄: ſed que deo largiēte ꝑſta
tur. Nā cū ſit nomē gnāle: aduertit̄ tn̄ ꝓpria: cū diui

na diſpēſatione ad vnūquēqꝫ hoīeꝫ res ꝯceſſa ꝑuene
rit. Et ne aliqs ſe tēpoꝛaliter exiſtimaret fieri beatū
addidit: Manet in ſeculū ſeculi. Hacten⁹ beati illi⁹
bona narrata ſunt: nūc vn̄ fieri poſſit hēūs edicit̄: ne
tm̄ deſideriū mouiſſe: nō etiā ⁊ cauſaꝫ docuiſſe vide
ret̄. [Exoꝛtū eſt in tenebris lumē rectis coꝛde: miſe- Zai
ricoꝛs ⁊ miſeratoꝛ ⁊ iuſtus †dn̄s.] Venit ad admoni- Heth
tionē ſecūdā: in qua dn̄i ꝑm⁹ ſignificat̄ aduētus: qui Al. nō hꝫ.
ꝯfitētes beatos fecit: ⁊ ſuperbos pro ſua iniqtate da-
mnauit. Sꝫ iſte aduētus dn̄i: mirabili ꝓprietate de-
ſcribit̄. Venit enim lux que ſuperat oēm lucē. Et vt
gratioꝛ eſſet adiecit: In tenebris: nō iſtas quas ſolis
facit abſentia: ſed que peccatoꝝ magis ꝑſentia tene-
breſcūt. Int⁹ ſūt enī in coꝛde iſte tenebre: vbi ſol mū
danus nō poſſit accedē: quas illud lumē expellit: qđ
moꝛtē vicit ⁊ delicta ꝯtriuit. Sꝫ cuꝫ rectis coꝛde dr̄:
ꝑuerſi ab iſto lumie ſeperant̄. Sequit̄: Miſericoꝛs
⁊ miſeratoꝛ ⁊ iuſtus dn̄s. Pauca ſūt qdē vba: ſꝫ oīuꝫ
creaturaꝝ rōnabiliū act⁹ amplexātia. Nā qui ꝯfitē-
tur hn̄t miſicoꝛdē. qui ꝯtemnūt iuſtū ſine dubio ſu
ſtinebūt. [Jocundus hō qui miſeret̄ ⁊ cōmodat: diſ Teth
ponet ſermones ſuos in iudicio.] Jocūdū dicit: nō tm̄ Ioth
hoīb⁹ acceptū q̄ꝫ deo gratuꝫ. Qui miſeret̄: id eſt: qui
egētib⁹ donat. Cōmodat vo qui recepturus aliqd in
hoc mūdo ſperātib⁹ in neceſſitate mutuat̄: ſic dicit in
euāgelio: Omni petenti te da: ⁊ volēti mutuari abs Luc. 6.
te: ne ꝓhibeas eū: qꝛ ⁊ hoc nō minima merces eſt ad
ꝑſens fuare ꝑiclitātē: ⁊ fideliter recipe ſolā ꝑſtite pe
cunie quātitatē. Pōt aūt itelligi vt hoc qđ miſeret̄:
id eſt: qđ paupib⁹ donat cōmodare videat̄: qſi dat hō
tpalia: recepturus eterna. Sꝫ lꝫ vtraqꝫ ad manuales
videant̄ opas ptinē: tn̄ nō ſolū de pecunia miſeren-
dū dić paupi: aut ſperātib⁹ cōmodādū: ſed de oī bn̄-
ficio quo idigē cognoſcit̄ deſtitut⁹: Vn̄ impigri debe
mus facē oē qđ pōt alteri ſubuenire. Sequit̄: Diſpo-
net ſmones ſuos in iudicio. Diſpoſitio ſmonū: oꝛdi-
nē ſignificat imꝑturbatū atqꝫ trāqllū: qui ꝓbabili
rōne narrat̄. Veniēti qppe p̄rifamilias dicendū eſt:
Dn̄e qnque talēta dediſti mihi: ecce alia qnque ſup- Math. 25.
lucrat⁹ ſuꝫ. Ipe ḡ diſponet in iudicio ſmōes ſuos: qui
ſe dn̄i dona geminaſſe ꝓbauerit: nō vt ille qui ſuffoſ
ſum talentū cautela ſterili ⁊ noxia parcitate ſuauit.
Qđ pōt etiā ad illos ptinē qui dīnas ſcripturas mu
nere dn̄i ꝑſcrutatas: aut īfructuoſa taciturnitate reti Caph
nent: aut pia voluntate diſſemināt. [Quia in †ſeculū Lamech
nō cōmouebit̄. In memoꝛia eterna erit iuſt⁹.] Red Al. eternū
didit cauſaꝫ q̄re vir iuſtus diſponat ſmones ſuos in
iudicio: ſcilꝫ qꝛ in ſeculū nō cōmouebit̄: id eſt: a glia
dn̄i nullatenus ſepat̄. Sequit̄: In memoꝛia eterna
erit iuſtus. In memoꝛia vtiqꝫ eterna erit iuſt⁹: qꝛ vo
cat̄ ad ꝑmiū. Impijs enī dr̄: Nō noui vos. Quapp ſi
cut illi qui deputant̄ ad penā de mēte ꝓhibent̄ exce Luc. 16.
dē: ita iſti ꝓpter btitudinē ꝑcipiēdā in memoꝛia di- Mem
cunt̄ dn̄i ꝑman ē. [Ab †auditu malo nō timebit. Pa Nun
ratū †eſt coꝛ ei⁹ ſperare in dn̄o.] Illū auditū malum Al. auditū
dicit: quē audituri ſunt impij: Ite in ignē eternū: ⁊ re mala
liqua. Malus enim illis videt̄ qui iuſta ſeueritate Al. nō habe
plectēdi ſunt: qꝛ fas dici nō eſt: niſi iuſtū dn̄i ſemper Mat. 25.
eſſe iudiciū. Et ne ſolū beatos putares penas noxias
nō timē: ſequit̄: Paratū eſt coꝛ ei⁹ ſperare in dn̄o: vt
ꝓmiſſa ipſi⁹ ꝑcipiāt: qui ſeculi illecebras ei⁹ iuuamie
calcauerunt. Quibus ipſe dicturus eſt: Venite bn̄di- Ibidem
cti patris mei ꝑcipite regnū qđ vobis paratū eſt ab
oꝛigine mūdi. Coꝛ aūt poſitū eſt pro recte mentis af
fectu: qđ ſine aliq̄ cūctatione ꝓmiſſa nouit expetere.

SAMECH AIN [Confirmatū eſt cor eius nō cōmouebit̃ donec videat inimicos ſuos.] Quia paratum fuerat cor beati ſperare in dn̄o: conſequenter adiunctū eſt: Cōfirmatū eſt cor eius. Oia enim caduca contemnit: qui illa fuerit dilectatione cōpletus. Confirmat̃ ergo cor iuſti: cum nulla ſeculi felicitate molleſcit: ⁊ peccatorū hic reſpiciens potentiā: expectat potius eorū ruinā. In hoc enim mūdo inimicos patit̃ potentes videre: vt ibi eos poſſit humiliatos aſpicere. Sed cū hic videam⁹ inimicos noſtros eſſe carnales qui nobiſcum aliqua aduerſitate ꝯfligūt: ſpirituales vult intelligi neq̄tias: quas hic penitus nō videm⁹: ſed in illa nos certū eſt iudicatione cognoſcere. Et cū dicit: Donec videat inimicos ſuos: ſubaudiendū eſt: humiliatos atq̄ cōtritos. O diſpenſatio ſancta creatoris: qui tūc eos facit videri cum poſſint eſſe deriſui non timori.

PHE SADE COPH [Diſperſit dedit pauperib⁹: iuſtitia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi: cornu eius exaltabit̃ in gloria.] Hec ſniā ad illud ꝑceptū dominicū ptinet: Si vis eſſe ꝑfect⁹: vende oīa tua ⁊ da pauperibus: ⁊ veni ſequere me. Ipſa eſt diſperſio que feliciter congregat: ipſa erogatio que celorum regna mercat̃. Hec qui fecerit iuſtitiam operatur: quia domini precepta compleuit: ⁊ in hoc illi permanet: qm̄ ab illo auctore eterna recipit dona qui condidit ſecula. Sequitur: Cornu eius exaltabitur in gloria. Cornu pro poteſtate poni: ſepe iam dictū eſt: ſicut Daniel ꝓpheta teſtatur dicens: Quatuor autem cornua: quatuor regna ſunt: quā neceſſe eſt illis ibi dari qui hic videbant̃ pia humilitate proſtrati. Hactenus de beatorum bonis locutus eſt: nūc

RES SIN THAV pſalmum de impiorum afflictione concludit. [Peccator videbit ⁊ iraſcetur dentibus ſuis: fremit ⁊ tabeſcit: deſiderium peccatorum peribit.] Poſtq̄ beati definitionem dixit ⁊ premia: In tertia parte peccatorum notauit inuidiam. Que figura dicitur Paradigma: quotiens beatorum hortamur bonis: malorū autem deterremur exemplis. Hoc enim ſchema in his pſalmis omnibus inuenitur: qui loquuntur de inſtitutione beatorum: Quia ⁊ alibi interdum reperiatur apertum: ſicut ⁊ in primo pſalmo conſtat effectū. Iraſcitur dixit: ſcilꝫ ſibi qui noluerunt a prauitate ſuſpendi. Uident enim ſe preſumpſiſſe quondā de gloria caduca: de poteſtate fugitiua: ⁊ alios beatitudinē accipere que neſcit aliquando deſinere. Ira iuſta: indignatio vera: ſed nō proficua temporibus vltionis. Potuerant enim ibi non indignari ſi hic ſuis vitijs redderent̃ infenſi. Sequitur: Dentibus ſuis fremit ⁊ tabeſcit. Peccator ⁊ inuidus: in ſua fluctuans malignitate deſcribitur: iracundie ſue malum quidem retinens: ſed nulli vltra nociturus. Hic enim impie cōmouebatur vt alterum lederet: ibi iuſte ſibi iraſcitur: qm̄ pro ſua malignitate punit̃. Sic ⁊ Iſaias ait: Non eſt pax impijs dicit dominus. Nam fremitus eius hoc agit vt tabeſcat: impetus vt deficiat: ſe iam dentibus ſuis mordet: ſe proprio dolore caſtigat: exigens a ſe cruciatus: quos hic ſuſtinere cogebat innoxios. Adiecit: Deſiderium peccatorū peribit: ſcilicet q: ſicut illic vota beatorum in regno dei plantata florebunt: ita peccatorum deſideria ſucciſa marceſcant.

Concluſio.

Quam pulchre alphabeto deſcendente beatus iſte deſcriptus eſt: vt ſimul facta ei⁹ narrarentur ⁊ premia. Quis ſe videre nō credat: que ſancta veritas pollicet̃? Sꝫ ipſe nos faciat accipere: qđ iam conceſſit audire. Hoc enim alphabetū: quo carmen iſtud impletum eſt: ad perfectionem ſapientie pertinere non dubium eſt: per qđ ⁊ diuinarū rerum intellectus agnoſcitur: ⁊ imperitie culpa declinatur. Sic ꝯſtat pſalmos diuerſa ſuauitate variatos: vt humana imbecillitas diſcēdi nō poſſit ſuſtinere faſtidia.

Explicit expoſitio in pſalmum .cxi^m.

Alleluia. CXII.

Laudate pueri dn̄m: laudate nomen dn̄i. Sit nomen dn̄i bn̄dictū: ex hoc nūc ⁊ vſq̄ in ſeculū. A ſolis ortu vſq̄ ad occaſum: laudabile nomē dn̄i. Excelſus ſuꝑ oēs gētes dn̄s: ⁊ ſuꝑ celos gloria eius. Quis ſicut dn̄s de⁹ noſter qui in altis habitat: ⁊ humilia reſpicit in celo ⁊ in terra. Suſcitās a terra inopem: ⁊ de ſtercore erigēs pauperē. Ut collocet eū cū principibus: cū principib⁹ ppl'i ſui. Qui habitare facit ſterilē in domo: matrē filioꝝ letantē.

Hec verba tituli ſui ſubſequens pſalmus exponit. Nam cum ſit: Alleluia: laudate dn̄m: ita ⁊ ipſe fecit initium magiſter verus: doctor egregius: cuius neſcit ſermo fallere: q: de veritatis fonte cōſtat emanare. Quid enim dici poteſt certius: q̄ vbi rerū preceptor ꝓprius ꝓbatur expoſitor? Diuiſio.

Propheta Dauid: pſalmi textum ſub breuitate tranſcurrens: Prima parte cōmonet deuotos vt laudes domino iugiter exoluant: ⁊ in toto orbe predicare non deſinant. Secunda parte: ipſe facit qđ alios monet: vt magiſter verus non tam verbo q̄ docere videatur exemplo. Expoſitio.

Laudate pueri dominum: laudate nomē domini. [Conſtat hoc nomen ſimplicib⁹ ⁊ puriſſimis dari: quādo ⁊ ipſe dominus puer vocatur: ſicut eſt illđ: Puer natus eſt nobis. Iſa. 9. Iſtam ſiquidē etatem pro innocentia ſua domino conſtat electam. Dicit enim Mar. 10. diſcipulis ſuis: Sinite ad me paruulos venire: taliū eſt enim regnum celorum. Merito ergo hos propheta cōmonet laudes domino debere cantare: qui corde puro ad eas videntur accedere. Nō enim hic etas eſt electa ſed puritas. Reſpice quoq̄ in hac repetitione quandam eſſe diſtantiam. Dn̄m laudat: qui ſe ꝓbabili actione cōmendat. Nomen dn̄i idem laudat: qui virtutes eius ſancta predicatione ꝯcelebrat. [Sit nomen domini benedictū: ex hoc nunc ⁊ vſq̄ in ſeculum.] Ne forte ſibi momentaneam laudem pueri crederēt imperatā: dicit ⁊ modo in hoc ſeculo predicandum: ⁊ in illa quoq̄ eternitate laudandū. Sed ne vel hoc localiter poſſet intelligi: ſubter dicit quemadmodū vbiq̄ laudet̃. [A ſolis ortu vſq̄ ad occaſum: laudate nomen domini.] Hic vniuerſalē M. Laudabile deſignat eccleſiam: vt per totum mundum cuius fabricator eſt chriſtus: eius preconia debeāt nō taceri. Iuſta cōmonitio eſt: dn̄i ſalutaris inſtructio: vt creatorē ſuū creatura cognoſcat: eūq̄ magnificare debeat: q̄tenus eius laudib⁹ ſemꝑ accreſcat. Hoc ſchema dr̃ Periphraſis: latine per circuitū. In alijs q̄ppe locis SCHE per orbē: in alijs ex quatuor cardinib⁹: hic aūt per ſolis

curſum quaſi per quandam lineam declaratus eſt mundus. [Excelſus ſuper omnes gentes dominus: ⁊ ſup celos gloria eius.] Per has duas pres: vniuerſas vult intelligi creaturas. Gentes: terrena cuncta ſuſcipiamus. Celos: aduertamus vniuerſa celeſtia: qm ſuper oīa ꝓbat excelſus: cui ipſi quoqꝫ celi ſubiecti ſūt
Ps. 107. ſicut in alio pſalmo legit: Exaltare ſuper celos deus: ⁊ ſuper omnē terrā gloria tua. Siue gentes: carnales hoīes: celos vō ſpūales debemus accipere: vt ſuper omnes creaturas altiſſimus ſentiat: qui cunctarum rerum conditor eſſe dinoſcit. [Quis ſicut dñs deus noſter: qui in altis habitat.] Uenit ad ſcdaꝫ partē: in qua iam ipſe laudes dominicas ex factis eius letus exoluit. Quiꝫ: quis dicit: nemo alius ſignificat: qui eius ꝓpria potentie ſue maieſtate glorietur. Qui in altis habitat: id eſt: in excelſis creaturis ſuis: quas ipſe magnas fecit: cum in eis habitare dignat: vt ſunt angeli boni: ſancti ei⁹: ⁊ relique poteſtates: que pſentie ipſi⁹ dignitate grandeſcūt. Sed ne putares iſtam amplitudinē: humilia velle deſpicere: vide quid ſequitur. [Et humilia reſpicit in celo ⁊ in terra.] Exponit qđ ſuperius dictum eſt: Qui in altis habitat. Ipſe enim humilia reſpicit: vt fiant eius dono ſemp altiſſima. Illi enim ſupra piam humilitatē ſedes eſt: ipſam viſitat que nihil in ſe ſperans: ſed ſola dñi largitate preſumit. Sed iſtā humilitatē in qualitate mentis accipe: nō in poſitione terrarū. Sequit enim: In celo ⁊ in terra. Que eſt in celo humilitas: niſi illa ſcilicet in qua humilitate ſua ſancti angeli placuerunt? Uirtutes oēs celoꝝ ipſa laude precelſe ſunt: ⁊ quicqd fideliter humile fuerit: ibi dei ſedes ⁊ eterna potentia reperit. In terra eniꝫ qđ dicit: ſignificat ſanctos viros:
Isa. 66. de quibus ſcriptum eſt: Super queꝫ requieſcit ſpiritus meus: niſi ſuper humilē ⁊ quietū ⁊ trementē verba mea? Sic in celo ⁊ in terra humilitas deo placita reperitur: ſicut ſuperbia ꝓbat exoſa: per quā diabolus cecidit: per quā hoīes in tartari penetrale mergūtur. Erubeſcant elati: ⁊ ſe ipſi accepta ratione cōuincant. Ubi credūt locum habere ſupbiam: cū celuꝫ ⁊ terram ab humilitate videant occupata? [Suſcitās a terra inopem: ⁊ de ſtercore erigens pauperē.] Hoc beneficium nō ſibi ſoli inopes vendicent ⁊ egentes. Naꝫ de ſtercore ⁊ paupertate erigit: quiſquis de hac labe corporis per dei gratiam ſubleuat. Rex deniqꝫ ipſe mundanus inops eſt munerum dei ⁊ in ſtercore voluit: cui carnis vitia dominantur. Eleuat ergo ab iſtis dñs quoſlibet ordines: qſlibet etates: cuꝫ miſericordie ſue dona largit. [Ut collocet eū cū pncipib⁹: cū pncipib⁹ ppli ſui.] Declarat ad qđ pauperis ⁊ inopis peruenire poſſit erectio: ſcilicet vt collocet cum pncipib⁹ populi. Principes enim populi ſunt: patriarche: ꝓphete: apoſtoli: ⁊ quicunqꝫ deo ꝓbabili conuerſatione placuerūt. Sed hic pncipatū: nō honorem credas qui hominum ſuffragio cōquiritur: ſed illum qui domino largiēte preſtatur: qui humilitate altus eſt: qui fidei certus: qui mētis robore ſolidatus. Naꝫ qđ addidit: Populi ſui: ſignificat eccleſiam catholicaꝫ: que toto orbe diffuſa eſt. [Qui habitare facit ſterilem in domo: matrem filioꝝ letantem.] Hic facta eſt cōcluſio ſuperiorum ſenſuū: ⁊ deſcendentiū pulchritudo verborum. Nam qđ dixit: ſuſcitans a terra inopem ⁊ de ſtercore erigens pauperem: vt collocet eum cum principibus: cuꝫ principibus populi ſui: exponit: vbi hoc fieri poſſit: ſcilicet in eccleſia: que ante aduentū ſponſi ſui ſterilis fuerat. Sed facta eſt mater leta filiorum: quando predicationibus apoſtolorum ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto copioſos filios in toto orbe ꝓcreauit. Quondā fuſca: nunc pulchra: que per aquam fecundiſſimam parit: ⁊ virginitatem ſuā glorioſa itegritate cuſtodit. Ipſa fuit igitur ſterilis quā dominus in domo ſua habitare facit letantē: de partu ſcilicet ⁊ numeroſitate ſanctorum. Concluſio.

Uehementer admiror: quotiens iſtum numerum reperio: ingentiuꝫ ſacramentorum honore pleniſſimum. Ipſe enim calculus apoſtolos complectitur: ipſe iſraeliticū populuꝫ diuiſit in tribubus: futuram illā (ſicut pater Hieronymus ait) ſignificans beatitudineꝫ: duodenaria qntitate diſtingui. Uerbi gratia: vt primum locuꝫ habeant apoſtoli: ſecūdū ꝓphete: tertiū martyres: quartum infantes poſt baptiſmū rapti: quintū virgines: ſextum recte penitentes: vt ſic vſqꝫ ad duodeciꝫ partes per diuerſas meritoꝝ diſtātias gaudeatur. Hoc tangere videtur apoſtolus cuꝫ dicit: Alia claritas ſolis: alia claritas lune: alia claritas ſtellaruꝫ. Et alibi: 1. Cor. 15.
Stella ab ſtella differt in claritate: ſic erit ⁊ reſurrectio mortuorum. Ibidem
Quapropter iſte pſalmus poſt centeſimum duodenario numero cōſtitutus: future nobis beatitudinis imagineꝫ compromittit: quādo ad illam eterne letitie ſimilitudinem iugiter dominuꝫ a pueris precipit eſſe laudandum.

Explicit expoſitio in pſalmum .iiz^m.

¶ Alleluia. CXIII.

In exitu iſrael de egypto: dom⁹ iacob de populo barbaro. Facta eſt iudea ſanctificatio eius: iſrael poteſtas eius. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis conuerſus eſt retrorſum. Montes exultauerunt vt arietes: ⁊ colles ſicut agni ouiuꝫ. Quid eſt tibi mare ꝙ fugiſti: ⁊ tu iordanis quia conuerſus es retrorſuꝫ? Montes exultaſtis vt arietes: ⁊ colles ſicut agni ouium. A facie domini mota eſt terra: a facie dei iacob. Qui conuertit petram in ſtagna aquarum: ⁊ rupem in fontes aquarum. Non nobis domine nō nobis: ſed nomini tuo da gloriā. Super miſericordia tua ⁊ veritate tua nequando dicant gentes: vbi eſt deus eoꝝ. Deus autem noſter in celo: omnia queciiqꝫ voluit fecit. Simulachra gentium argentū ⁊ aurum: opera manuum hominum. Os habent ⁊ non loquentur: oculos habent ⁊ non videbunt. Aures habent ⁊ nō audiēt: nares habent ⁊ nō odorabunt. Manus habent ⁊ non palpabunt: pedes habent ⁊ non ambulabunt nō clamabunt in gutture ſuo. Similes illis fiant qui faciunt ea: ⁊ omnes qui confidunt in eis. Domus iſrael ſperauit in domino: adiutor eorum ⁊ protector eorum eſt. Domus aaron ſperauit in domino: adiutor eorum ⁊ protector eorū eſt.

Qui timēt dominū ſperauerunt in dño:ad
iutor eoꝝ ⁊ protector eoꝝ eſt. Dñs memor
fuit noſtri: ⁊ bñdixit nobis. Benedixit do-
mui iſrael: bñdixit domui aaron. Benedixit
oibus qui timent dñm: puſillis cū maiori-
bus. Adÿciat dñs ſup vos: ſup vos ⁊ ſup
filios veſtros. Benedicti vos a dño: qui fe
cit celū ⁊ terrā. Celū celi dño: terrā aūt de-
dit filÿs hoīum. Non mortui laudabunt te
dñe: neqꝫ oēs qui deſcendunt in infernum.
Sed nos qui viuimus benedicim⁹ dño: ex
hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculum.

Um iā multi pſalmoꝝ pceſſerint: ⁊ alij
quoqꝫ ſecuturi ſint: qui alleluia pnoten
tur: non incaſſum tot pſalmi tali capite
videnť ornari. Nā ſicut in melodia: hoc
cōpoſitū nomen diuerſos tonos recipit:
ita ⁊ multiplices cauſas ad vim ſue pdicationis aſſu
mit. Nō enī vno mō dicif: Laudate dñm: ſed ſicut
ex diuerſis actib⁹ laus iſta colligiť: ita ⁊ alleluia va-
rÿs negocÿs ⁊ cōpetentib⁹ narrationib⁹ applicatur.
Eſt enim intētio pſalmi iſtius: vt ab initio hebraici
ppli per magna miracula plenitudinē legis: qui eſt
dñs chriſtus: mundo pſtitā nūciaret: per quas ſimili
tudines rerum ⁊ hodie vnūquēqꝫ liberari approbat
chriſtianum.

Diuiſio.

Er totū pſalmū pꝑheta loquiť. Primo
modo cōmemorat que miracula dñs he-
breis preſtiterit ⁊ pplo chriſtiano. Secun
do ſub interrogatione dicit: cur fugerit ma
re: quare recurſū ſuū iordanis abſtinuit:
reſponſionē gratiſſimā iungens: a facie dñi terram
fuiſſe cōmotā. Tertio ſimulachra gentiū inutilia de
monſtrat adoratorib⁹ ſuis: ⁊ religio dñi qꝫ ſit vitalis
⁊ ſaluberrima pꝑÿs cultoribus ꝯſequēter exponit.

Expoſitio.

Al. de — In exitu iſrael ⁊ex egypto: domus iacob
de populo barbaro.] Hic exitū illum de-
bemus accipere: qñ nos a peccatorū vin-
culis ꝯtingit exire. Tūc enī ab egyptio-
rū: id eſt: a demonū turba liberamur: qñ
barbarice ſeueritatis illius iura nō patimur: ⁊ vere
reddimur iſraelite: cū pompe mundi huius a noſtra
ETY — ceperint mēte diſcedere. Barbarus aūt a barba ⁊ ru
re dictus eſt: qꝺ nunqꝫ in vrbe vixerit: ſed ſemꝑ vt fe
ra in agris habitaſſe noſcať. Domus vō iacob veraci
ter efficimur: qñ chriſtiani dogmatis pcepta ſerua-
mus. [Facta eſt iudea ſanctificatio ei⁹: iſrł poteſtas
Al. nō habet — ei⁹: ⁊ iſrael regnabit in ea.] Tria iſta comata verſus
huius diuiſa expoſitione noſcam⁹. Iudā dixim⁹: nō
ſolū ad hebreoꝝ ptinere nationem: ſed ad oēs fide-
les poſſe reſpicere. Verus enī iudas: ſaluator eſt dñs:
in quo regnū ⁊ poteſtas iſraelitaꝝ: id eſt: videntium
deū noſcif eſſe ppetua. Ita qui cū circunciſo corde
ſequunť: iudei veraciter nūcupanť. Poteſtas autem
eius iſrael dicta eſt: qñ in ipſo magna miracula pro-
prie alleluia vtutis oſtēdit. Nā vbi ille nō hēt pote-
ſtatē: qui oīa facit que vult in celo ⁊ in terra: Sequi
tur: Iſrael regnabit in ea: ſcilicet qñ vir vidēs deū
in beata illa congregatione regnabit: vbi ſancti ſunt
oīmodis congregādi. [Mare vidit ⁊ fugit: iordanis
cōuerſus eſt retrorſum.] Vidēs pꝑheta ingentium
miraculoꝝ ſe mole ſuparī: vitioꝝ oīum cauſas dua-
bus alluſionib⁹ pleniſſima breuitate ꝯcluſit. Mare:
frequēter diximus: peccatores iſtius ſeculi debere ſu-
ſcipi: qui more vndaꝝ tumidis cogitationib⁹ fluctu-
ant. Iordanē vō pro quolibet flumine debem⁹ acci-
pere: qui varÿs deſiderÿs hoīes rapiūt: ⁊ in mare il-
lud magnū nefanda pcipitatione deducūt. Iſta enī
duo que genus humanū diuerſa delectatione rapie-
bant: aduētu dñi reſpecto: a ſuis ꝯſuetudinib⁹ retror-
ſum pcipitata redierūt. Et lꝫ hec hyſtoria referať in
veteri teſtamento: alÿs tñ hic vbis ⁊ ſilitudinib⁹ in-
dicať: vt euidenter animaduerteremus antiqua illa
facta ſpirituali intelligētia ſalutis noſtre indicia nū-
ciaſſe. [Montes exultauerūt vt arietes: ⁊ colles ſicut ve — Al. ſicut
lut agni ouiū.] Paulatim euidētius deſcendit ad tē-
pora chriſtiana. Montes: apl̃os ⁊ euangeliſtas vel oēs
verbi pdicatores accipi poſſe manifeſtū eſt: qui ⁊ ſu-
pernam lucē a terris ceteris primitus acceperūt. Et — DOG
merito montes appellati ſunt: pꝑter ſanctitatis am-
pliſſimū cacumen: ⁊ fidei ſolidiſſimā firmitatē. Iſti
enim exultauerūt in opibus ſuis tanqꝫ arietes: qui fi
deliſſimū gregē ad caulas dñi diuino iuuamine per-
ducebāt. Colles aūt: mediocritatē ſignificat late cre-
dentiū: quoꝝ pectora fidei ſemina efficaciter accepe
runt. Colles enī dicti ſunt: a colendo. Iſta enim ſpi- — ETY
ritualiter aduertere nos debere ratio ipſa cōpellit:
qñ ad litterā oīmodis pbanť abſurda. Et ideo reſpi
ce: qua ſuauitate priores ſilitudines ad hanc intelli-
gentiā videnť eſſe perducte: vt ſibi oīa pulcherrima
collatione reſpondeant. [Quid eſt tibi mare qꝺ fugi
ſti: ⁊ tu iordanis quare ꝯuerſus es retrorſum.] Se- — Al. quia
cūdū ingrediť modū: in quo decora interrogatio pre-
mittitur: vt dulciſſima reſponſio ſubſequať. Que fi-
gura diciť Penſis ⁊ Apocriſis: latine pcũctatio atqꝫ — SCHE
reſponſio. Requiritur enī mare: diſcutitur fluuius
cur ſuas ꝯſuetudines pdiderunt: vt ipſa greſſus deſi
perint: que pridē inuoluta oīa rapiebant. Et bñ addi
tū eſt: Retrorſum: qñ vniuerſe correctiones tūc no
bis proueniūt: quādo dñi beneficio noſtra ſe inſtitu-
ta cōuertunt. Nā qꝺ pene ipſa repetÿt que ſuperius
dixit: Quid eſt tibi mare qꝺ fugiſti: ⁊ tu iordanis qꝛe
cōuerſus es retrorſum: alia figura eſt Epanodos: id — SCHE
eſt: repetitio rerū: que iunctim dicta ſunt. [Montes
quare exultaſtis ſicut arietes: ⁊ colles ſicut agni oui — Al. non habet / Al. ſicut
um.] Prioꝝ verſuum ordinē cuſtodiuit. Sic enim — Al. ſicut
ſub alio modo ⁊ hic ſunt poſiti: ſicut in pꝛima diuiſio-
ne videnť eſſe narrati. Interrogat enim ſeculū per
mare vel fluuiū: qđ fuerit qꝺ eius ligamenta ſoluta
ſint. Et qñ erat vna reſponſio ſecutura: ⁊ illos quoqꝫ
interrogat qui exultaſſe pcipue videbanť. Vnus enī
auctor ⁊ illa fecit obſtupeſcere: ⁊ hec pſtitit fixa pro-
ſperitate gaudere. [A facie dñi ſicōmota eſt terra: a — Al. mota
facie dei iacob.] Secuta eſt cōpetens que parabatur
vtriſqꝫ reſponſio. Audite cōuerſi: audite fideliſſimi
chriſtiani: cōmotionē iſtā: id eſt: permutationē que
humane terre feliciter euenit: non factam tremore
montiū: ſed proſpera cōuerſione populorū. Nam ſi
queras quid ſit dñs: audi: deus iacob. Ipſo enim mi-
ſericorditer apparēte ab ei⁹ facie: id eſt: pſentia ſalutā
riter terra cōmota eſt: que mortis ſtupore pigra rigu
erat: que tñ ſic a ſua ſupſtitiōe cōmota eſt: vt in cultu
ra dñi eterno fixa robore pmaneret. [Qui cōuertit
petrā in ſtagna aquaꝝ: ⁊ rupes in fontes aquarū.] — Al. rupem
Petram: vt arbitror: indeoꝝ duritiā debem⁹ aduer
tere: quā in ſacri baptiſmatis ſtagna cōuertit: cū cor

ad religionē fecit venire trāquillā. Quā ſimilitudi-
Mat.3. nē dn̄s in euangelio dicit: Potēs eſt dn̄s de lapidib⁹
iſtis ſuſcitare filios abrae. Idē rupes: hoc eſt arida ⁊
dura corda gentiliū: diuini eloquij manare fecit fon
tes irriguos: vt qui ante ſterilib⁹ ſupſtitionib⁹ ſicca-
banī: poſt auditi fuerint verbi celeſtis p̄dicationes
influere copioſas. Hactenus ſupiores v̄ſus: per figu-
SCHE rā Parabole noſcunī eſſe decurſi. [Nō nobis dn̄e
nō nobis: ſ; nomini tuo da gloriā. Sup miſericordia
tua ⁊ veritate tua.] Cū multa bn̄ficia dixerit que no
bis chriſtus dn̄s pſutura ꝯceſſit: nimis vera ſubſeq-
tur ⁊ affectuoſa petitio: vt ꝓpter nomē ſuū humano
generi p̄ſtaret vtilia: qui ꝓbabilia merita in peccato
rib⁹ nequaꝗ̄ poterat inuenire. Nā cū bona largiaī
imeritis: ipſius glorie ꝓbaī eſſe qḋ cedit. Sequitur:
Super miſericordia tua ⁊ v̄itate tua. His duab⁹ re-
DOG bus: gliam dn̄i poſtulat debere ꝯcedi. Miſericordia
eſt enim cū miſeris ac delinquētib⁹ peccata dimittit.
Ueritas: cū beatitudinis future ꝓmiſſa reſtituit: Si
ue vt alij volūt: cū iudicaturus eſt impios. Utraſq;
enim res: ſiue dū parcit: ſiue dū iudicat: ad gliam dn̄i
ptinere manifeſtū eſt. [Ne quādo dicant gētes: vbi
eſt de⁹ eoꝝ.] Subſecuta eſt cauſa: q̄re digneī dn̄s de
uotis miſericordie ſue dona p̄ſtare. Que figura dicīī
SCHE ętiologia: id eſt: cauſe redditio. Nefandā q̄ppe īpu-
tationē petit amoueri quā in iſto ſeculo patiunī cre-
berrime chr̄iani. Nā quotiēs martyrū corpa diuer-
ſis ſupplicijs affligunī: ipſa vox eſt tyrānoꝝ: ipſa gē-
tilium: Ubi eſt deus eoꝝ: q̄ſi nō poſſit eripere: quos
vt coronet tormenta patiī ſuſtinere. [Deus autē no-
M. non hēt ſter in celo ſurſū: in celo ⁊ in terra oīa quecūq; vo
luit fecit.] Cōtra dementiū v̄ba gentiliū qui dicunt:
Ubi eſt deus tuus: v̄aciſſima nimis infert ⁊ abſolu-
ta ſnīa: Deum noſtrū oīa facere que vult in celo ⁊ in
terra. Nā cū dicīī: In celo ſurſum: ſupra oēs creatu-
ras potēs eſſe monſtraī. Sequiī: Oīa cū facē quecū
q; vel in minimis vel in maximis creaturis ſuis vo
luerit opari: vt eū oīpotētē eſſe cognoſcas: dū vbiq;
effectū ſue voluntatis oſtendat. [Simulachra gētiū
argētū ⁊ aurū: opera manuū hoīm.] Uenit ad tertiū
modū: vbi ꝓpheta ſimulachra gentiū irridet: ⁊ dn̄m
RHE iſrael cōgrua laude cōcelebrat. Hoc gen⁹ cauſe dicīī
demonſtratiuū: qḋ ⁊ vituperationē ⁊ laudē dinoſcitur
ꝯtinē. Nā quinque v̄ſib⁹ vituperat deos paganoꝝ:
decē ꝯo deū laudat excelſū: vt ⁊ in ipſa quātitate di
ctoꝝ: rerū diſcrepantiā monſtraret ambaꝝ. S; q̄ſi
ſupius inuiſibilē deū dixerat que vult oīa facientē:
hic merito irridēda dicit idola: que ad humanitatis
formā cōpoſita: vel ipſis corporeis ſenſib⁹ ꝓbanī ex
tranea. Nā l; ⁊ inueniānī ⁊ enea ⁊ lignea ſimulachra:
vtilius tn̄ illud elegit qḋ gentilitas iudicabat reue-
rētius adorandū: vt erubeſceret colere viliora: quo-
rum ⁊ precioſa ꝓbanī irriſa. Sed ne putares hec ſi-
gna nature alicuius viuā habere ſubſtātiā: ad vilita-
tē dicīī exprimēdā: deos illos gentiliū mortaliū ma
DOG nibus fabricatos. Pudor eſt dicere ſimulachra ab il
lo coli: cuius ipſe auctor potuit inueniri. Aut q̄d mor
tali valeat p̄ſtare: qui niſi voluiſſet homo idolū non
potuiſſet exiſtere: Sic ⁊ hieremias talia delyramen
H.ere.10. ta pulchra definitione concluſit dicens: Nihil aliud
erit: niſi qḋ volūt eſſe aurifices. Quib⁹ etiā Sedulij:
vt ita dixerim: poete veritatis v̄ſus illi repetēdi ſunt
Lignee ligna rogas: ſurdis clamare videris. A mu-
tis reſponſa petis. Nā ſi queris ſcire q̄d ſit veraciter
Isa.42. deus: audi Iſaiā dicētē: Ego dn̄s: hoc eſt nomē meū

in eternū: gliam meam alteri non dabo: neq; v̄tutes
meas ſculptilib⁹. Que a p̄ncipio ſunt: ecce fiūt vt no-
ua que ego annūtiabo: ⁊ priuſꝗ̄ manifeſtarē ea: audi
re vos feci: q̄ꝛ ego ſū. Ante me enī nō fuit ali⁹ de⁹: ⁊
poſt me nō erit. [Os habēt ⁊ nō loquenī: oculos ha-
bent ⁊ nō videbūt. Aures habēt ⁊ nō audient: nares
habēt ⁊ nō odorabūt. Man⁹ habēt ⁊ nō palpabunt:
pedes habēt ⁊ nō ambulabūt: nō clamabūt in guttu
re ſuo: neq; enim eſt ſpūs in ore ipſoꝝ.] Et in his tri- M. non hēt
bus v̄ſib⁹ v̄iſſima deſcriptione notati ſunt qui falſis
numinib⁹ ſuis mēbra hoīm inaniter aſſignare volue
rūt. Nā q̄d rogo illi opus fuit os qui loq nō poterat:
Quid oculi: qui ꝯſpicē nō valebat: Quid aures: qui
nō erat auditurus: Quid nares: qui nullatenus fra-
grantiā ſentiebat: Nares aūt a gnaritate dicte ſunt: ETY
qḋ nos faciāt odoratus agnoſcē. Quid man⁹: qui res
palpabiles ignorabat: Quid pedes: qui ſe mouē mi-
nime p̄ualebat: Et vt talib⁹ reb⁹ augereī irriſio: ad-
didit vt nec ipſis quoq; aīalib⁹ rōne carētib⁹ debeāt
cōparari: q̄ꝛ in gutture ſuo nō habēt vel ꝯfuſum cla
morē: quē pecora emittere ꝓprijs q̄buſdā vocib⁹ cō-
ſuerūt. Sequiī ſnīa que cūcta ꝯcludat: ⁊ hoīb⁹ ⁊ pe-
corib⁹ iō illos icōparabiles inueniri: q̄ꝛ nō eſt ſpūs in
ore ipſoꝝ. Uoces enī reddē: ſiue articulares: ſiue cō-
fuſas aīantiū eſſe nō dubiū eſt: in q̄b⁹ aptiſſime lon-
ga enumeratio facta eſt: ne cito paganoꝝ opprobria
finirenī. [Siles illis fiāt qui faciūt ea: ⁊ oēs qui ꝯfi
dūt in eis.] Audit forſitā pagan⁹ ⁊ gaudet ſe ſuis nu-
minib⁹ cōparatū. S; itelligat quātū tali patrocinio
potuit ꝓficē: vt de rōnabili hoīe vſq; ad iſenſibilia
metalla meruerit ꝑuenire. Intelligat culturā ſuā in
damnationē ꝓpriā fuiſſe ꝯuerſam: ⁊ refugiat illud
adorare: vn̄ plectibile iudicium cognoſciī excepiſſe.
Siles q̄ppe illis fiūt qui ſeqni talia decreuerūt. Nec
illud omittēdū eſt qḋ fabricatores ⁊ cultores huius
rei vna pculſi ꝓbanī eē ſnīa. Sīlis eſt enim inigtas
alios ſuis opib⁹ decipē: ⁊ cultib⁹ ſe peſſimis obligare.
De his etiā dicit aplꝰ: Qui cōmutauerunt v̄itatē dei Ro.1.
in mēdaciū: ⁊ coluerūt ⁊ ſeruierūt creature poti⁹ ꝗ̄
creatori: qui eſt bn̄dict⁹ in ſecula. Hic etiā illa figura
ꝯuenire monſtraī: que appellaī Sarcaſmos: id eſt: SCHE
aduerſarij derſio violēta: que ipſas quoq; culpas pe
netrare dinoſciī. [Domus iſrael ſperauit in dn̄o: ad-
iutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt.] Damnatis inigtatibus
pfidoꝝ: ad celebrāda p̄conia dn̄i let⁹ accedit. Dom⁹
iſrl: eccl̄iā cognoſciī fideliū ſignificare ppl̄oꝝ. Ipſa
enim ſperat in dn̄o: que mūdana deſideria ſemp abij
ciēs: ſola ipſius delectatiōe ꝑfruiī. Et q̄d ei ꝯueniat
ꝯſequēter exponit. Adiutor enī ⁊ ꝓtector ei⁹: q̄ꝛ car-
ne laborātes in hoc mūdo: inquātū vtile nouit adiu-
uat. Protector: q̄ꝛ aīas ſanctas nulla ſinit diabolica
fraude ſubuerti. [Domus aaron ſperauit in dn̄o: ad-
iutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt.] Qḋ priore v̄ſu gn̄aliter
dixit: hoc nūc de ſacerdotib⁹ decora iteratione rete-
xuit: vt excelſus ordo pontificum nō in gn̄ali cōme-
moratione ſed ſpeciali p̄conio laudareī. Aaron enim
in pplo iudeoꝝ p̄mus ſacerdos elect⁹ eſt: cui⁹ cōme-
moratione merito ordo ipſe declaraī. [Qui timent
dn̄m ſperauerunt in domino: adiutor eorum ⁊ ꝓte-
ctor eorum eſt.] Expoſuit quod ſuperius dixit: Do-
mus iſrael ⁊ domus aaron. Ipſi ſunt enim qui timēt
dn̄m: ⁊ ſperant in dn̄o. Duo enim iſta ſunt: que bea-
tos faciunt ⁊ felices: quos ꝯſequiī qḋ ſupi⁹ dixit: vt
eis ⁊ adiutor ſit dn̄s ⁊ ꝓtector. [Dn̄s memor fuit no
ſtri: ⁊ bn̄dixit nos. Benedixit domum iſrael: bn̄di- M. nobis

V. domū ⁅xit ſdomū aaron.⁆ Hec eadē pulchra varietate cōge
V. domus minat: vt bñdictionē dñi pſtari talibus inculcata ra-
tione crederemꝰ. Nā cum dicit: Memor fuit noſtri:
gratiā diuine pietatis oſtendit. Quibꝰ enim meritis
debebat̃ vt chrīs dñs adueniret: qui ⁊ errantes ꝑplos
doceret: ⁊ ꝑuerſos ſua bñdictione ſaluaret: Bñdixit
enim domū iſrael: de ſancte marie vḡginitate naſcen-
do. Bñdixit quoqꝫ domuꝫ aaron: ſacerdotij honore
ꝓcinctus: ſicut de ipſo in alio pſalmo dictū eſt: Tu es
Ps. 109. ⁅ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech.⁆ ⁅Bene
V. oībꝰ qui ⁅dixit oēs timētes dñꝫ: ſpuſillos cū maiorib.⁆ Poſt
timent
V. puſillis ſpeciales enumerationes: ad bñdictionē generalita-
tis aſcendit: vbi ſimul oēs bñdicunt̃: qui ſeruire dño
pura mēte delegerūt. Hoc eniꝫ fecit in piſcatoribus:
hoc fecit in regibꝰ: nec vlluꝫ genꝰ hoīum ei credens
ꝓbat̃ exceptū qḋ ſit ab eiꝰ muneribꝰ alienū. Que fi-
SCHE gura dr̃ Anacephaleoſis: id eſt: recapitulatio: que fit
qñ ea que ſupius dicta ſunt latius breuiter in memo
⁅riā poſtea reuocant̃.⁆ ⁅Adijciat dñs ſup vos: ſup vos
⁅⁊ ſup filios veſtros.⁆ Adijciat: duplici mō videt̃ itel-
ligi: ſiue bñdictionē quam in hoc ſeculo ſanctis ſuis
dñs pro pte cōcedit: ſiue adijciat numero veſtro po-
pulos fideles. Qḋ ⁊ noſtris temporibꝰ facit: ⁊ vſqꝫ ad
finē ſeculi nō deſinit operari: vt de gentibꝰ eccleſia
ꝑdeſtinata in vnū gregē redacta cōgaudeat: ⁊ vnius
⁅paſtoris glorioſo regimine ꝑfruat̃.⁆ ⁅Bñdicti vos do
⁅mino: qui fecit celū ⁊ terram.⁆ Cū ſuperiꝰ optauerit
ꝓpheta: vt bñdicerent̃ fideles: iā ipſa ꝑdeſtinatione
cōfiſus bñdictos dicit eſſe iuſtiſſimos. Et vide genꝰ
bñdictionis. Dño poſuit: qꝛ ipſa eſt ꝑfecta beatitudo
nō ſibi quenqꝫ preparare: ſed dño. Hoc eniꝫ vbo ⁊ fi-
deliū corda roborātur: ⁊ futura beatitudo vñ ꝓueni-
re poſſit oſtendit̃. Qui fecit celū ⁊ terrā: ſiue verbuꝫ
ſignificat: cuiꝰ opatione omnis creatura ꝑfecta: ſiue
puſillos ⁊ maiores quos ſupius dixit: qui eius miſeri
⁅cordia ad catholice religionis gaudia ꝑuenerūt.⁆ ⁅Ce
⁅lum celi dño: terrā aūt dedit filijs hoīum.⁆ Cuꝫ iuſti
celum dicant̃: dñs chriſtus celū celoꝝ cōuenienter ac
cipit̃: ſicut ſanctus ſanctoꝝ: deus deoꝝ: ⁊ cetera que
ETY in hunc modū granditer efferunt̃. Celū aūt dictum
eſt: qḋ intra ſe celet vniuerſa. Cū eni celū ꝑatū ſit ce-
Ps. 67. loꝝ dño: ſicut in. 67. pſalmo legit̃: Qui aſcendit ſup
celos celoꝝ ab oriente: terra eſt hoīum filijs attribu-
ta: vbi ſe per gratiā dñi multiplici collictatione puri
ficent: ⁊ ad eternā vitā ex iſtius mundi agone perue-
niant. Dedit autem: ad humanitatem pertinet incar
nationis. Nam verbo quid dari potuit: qui cum pa-
tre ⁊ ſpiritu ſancto ſemꝑ cuncta poſſedit ⁊ poſſidet?
⁅Nō mortui laudabūt te dñe: neqꝫ omnes qui deſcē
⁅dunt in infernū.⁆ Mortuos hic illos dicit: qui per-
petuis cruciatibus affligēdi ſunt. Eoꝝ voces nō ſu-
ſcipit dñs: qꝛ beati tñ ſunt: qui eius preconia ꝑſona-
Eccl. 17. bunt: ſicut Salomon dicit: A mortuo qſi ex eo qui nō
eſt perijt cōfeſſio. Et paulopoſt: Nos aūt viuentes ⁊
ſani laudamus nomen tuū. Dicendo aūt: Neqꝫ oēs
qui deſcendūt in infernū: oſtendit ⁊ ſanctos ad infer
na quidē deſcendere: ſed in dñi exultatione gaudere.
Mori enim iuſtis ⁊ peccatoribꝰ ꝓbat̃ eſſe cōmune:
Ps. 85. ſed nimis longa diſcretiōe ſeparant̃: ſicut in. 85. pſal
mo dictū eſt: Et eripuiſti aīam meā ex inferno infe
V. dño ⁅riori.⁆ ⁅Sed nos qui viuimus benedicimus dñm: ex
⁅hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculū.⁆ Expoſita parte damnato-
ruꝫ: aptū fuit vt pulchritudinē pſalmi, beatoꝝ bona
cōcluderent. Viuoꝝ enim eſt dñs nō mortuoꝝ: ſicut
Mar. 12. in euangelio legit̃: Nō eſt eniꝫ deus mortuoꝝ ſed vi
uorū. Viuoꝝ aūt accipiēdū eſt: nō iſta vita viuētiuꝫ
quam cōmunem ſanctis conſtat eſſe cum impijs: ſed
illa de qua in alio pſalmo legit̃: Placebo dño in re- Ps. 114.
gione viuoꝝ. Et ne ad terrena bona mens humana
deſcenderet: ad illa celeſtia cōgruenter aſcendit: que
nec in laudibꝰ poſſint habere terminū: nec in ꝑmijs
ſuſtinere ꝓbant̃ occaſum. Concluſio.

Luxerunt nobis quaſi granati mali minuta
pulcherrima: que hyſtorie corio re
uelata dulciſſima mella ſudauerunt. Quot eniꝫ ver-
ſus: tot grane: quot verba: tot poma ſunt ſic. Mone-
mur eniꝫ per ſimilitudines veteris populi huiꝰ mun
di: quaſi egyptiacam dominationem relinquere vt
poſſimus ad terraꝫ ꝓmiſſionis baptiſmatis itinere
peruenire. Feſtinemus intrepidi: aductu dñi aduer-
ſitates noſtre ſolute ſūt. Mare fugit: iordanis retro
timore cōuerſus eſt: ſimulachra gentiū quaſi metal-
la inſenſata ꝯtenta ſunt. Dñi aūt noſtri gloria vbiqꝫ
colitur: vbiqꝫ ꝑdicat̃. Et ideo iuuante deo: pſalmorū
virtutes ſtudioſiſſime perquiramus: qñ ſe ⁊ fidelibus
aperiunt: ⁊ incredulis ſemper abſcondunt.
Explicit expoſitio in pſalmum. 113m.

Alleluia. CXIIII.

Dilexi: qm̃ exaudiet dñs voceꝫ
orationis mee. Quia iclinauit
aureꝫ ſuā mihi: ⁊ in diebꝰ meis
inuocabo. Circūdederunt me
dolores mortis: ⁊ pericula in-
ferni inuenerunt me. Tribula-
tionem ⁊ dolorē inueni: ⁊ nomen dñi inuo
caui. O dñe libera aīam meam: miſericors
dñs ⁊ iuſtus: ⁊ deus noſter miſeret̃. Cu-
ſtodiens paruulos dñs humiliatus ſum: ⁊
liberauit me. Conuertere aīa mea in requiē
tuā: qꝛ dñs benefecit tibi. Quia eripuit aīaꝫ
meaꝫ de morte: oculos meos a lachrymis:
pedes meos a lapſu. Placebo domino in
regione viuorum.

Excitat nos de ſomno huius ſeculi ſollē-
nis ac vera commonitio: ⁊ velut qdam
ſpiritualis gallus ad operā nos cogit ve
nire fideliū. Audiamus ſanctaꝫ vocem:
piuꝫ ſequamur imperiū. Laudatio eniꝫ
dñi dignitas operū ⁊ preciū eſt laboꝝ: qꝛ nec iucūdiꝰ
quicqꝫ pōt dici: nec ſalubrius actitari. Diuiſio.

Liberatus ꝓpheta de ꝓfunda fouea pec-
cato ꝯtritā in illa petra miſericordie ꝯſti-
tutus. Primo membro grãs agit: qm̃ ſe
exauditū eſſe cognoſcit: ⁊ cōtra oīa peri-
cula mortis efficaciter ſe dñm inuocaſſe
teſtat̃. Secūdo: iterum clamat ad dñm vt liberatus
ꝑueniat ad illā requiē ſempiternā: quā fidelibus pro
mittit domini munere cōcedendam. Expoſitio.

Dilexi qm̃ exaudiuit dñs: vocem oratio V. exaudiet
nis mee. Amorem dñiholbus duobus
ꝑuenire cōſtat articulis. Eſt vnus: quan
do pro collatis beneficijs: ⁊ ab infideli-
bus diligitur atqꝫ laudatur: ſicut in alio
pſalmo de peccatore legit̃: Confitebitur tibi cum be Ps. 48.
nefeceris ei. Alter eſt certiſſimus atqꝫ perfectus: cū

deuoti animus nulla accidentiū malorū aduerſitate
deycit̄:ſed in miſeriys ſuis ſpe futurorū in charitate
Ro.8. dñi ſemper accendit̄:ſicut dicit aplſ:Quis nos ſepa-
rabit a charitate chriſti? Tribulatio:an anguſtia:an
perſecutio:an fames:an nuditas:⁊c. Hunc ergo mo-
dum propheta ſubter exponit:qm̄ in tribulationib⁹
⁊ anguſtiys ſuis dilexit:qm̄ illi tribulatiões ⁊ dolores
preſtiterint vt dñm inuocare mereret̄. Quapropter
dauid:nō in regni amplitudine letus exultat:nō de
mundi felicitate gratulatur:quā nouerat tranſiturā:
ſed gaudet orationem ſuā in anguſtiys a clementiſſi-
mo dño fuiſſe ſuſceptā:qḋ prodeſſe ſibi perpetue ſen-
tiebat. Et vide quo compendio ⁊ cauſam poſuit:⁊ ra-
tionem cauſe momentanea celeritate ſubiunxit. Qđ
SCHE ſchema dicit̄ Epitrocaſmos:id eſt:dicti rotatio:que
breuiter ⁊ ſuccincte ea que ſunt dicenda perſtringit.
[Quia inclinauit aurem ſuā mihi:⁊ in diebus meis
Ar. non het inuocabo teū.] Auris:ſicut iā dictū eſt:appellata eſt
ETY ab auditu:quam merito ad nos inclinare dicit̄ deus:
q: vt nos dignetur audire:nulla ad ipſum humana
merita vident̄ attingere. Quod factum in aduentu
dñi veritatis ipſius tradit auctoritas:qui mundi ſce-
leribus miſeratus medicinā beate incarnationis at-
tribuit. Et qm̄ eius circa ſe vberrimam ceperat ſen-
tire pietatem:in diebus ſuis cū multis tribulationi-
bus angeret̄:ſicut inferius dicit:inuocaſſe ſe dñm pro
fitetur. Noſtros enim illos dies dicimus: vbi ꝓpria
iniquitate peccamus:⁊ anxios dolores prauis cogita-
tionibus ſuſtinemus. Mirabilis ſententia:beata vi-
ciſſitudo:⁊ fidelem ſemper beneficia querere:⁊ cle-
mentē dñm cōtinua benignitate pſtare. [Circumde-
derunt me dolores mortis:pericula inferni inuene-
runt me.] Cauſas adhuc reddit apertiſſimas:cur vir
ſanctus dilexerit dñm:nō enim illās in quibus ſe amari
putat humanitas:ſi inflatis honoribus extollat̄:ſi di-
uitiarū mole grandeſcat:ſed ideo ſe dicit diuina gra-
tia viſitatum:q: doloribus ⁊ periculis pbabatur affe-
ctus:merito qm̄ iſta perducūt ad gloriā:illa pcipitāt
ad ruinā. Et inſpice vba ſimplicia magis ſenſib⁹ eſſe
farcita. Circūdatum ſe dicit doloribus:⁊ ne putares
mediocres:addidit:mortis. Adiecit etiam: Inferni
pericula:que cōſtat tormentis oībus eſſe grauiora.
Sequitur quoq̄3: Inuenerunt me:quaſi inopinatū
quaſi ſecurum:quaſi a dñi defenſione ſepoſitum:vt
facile potuerit capi:quem a tanto contigerat numi-
ne ſegregari. [Tribulationem ⁊ dolorem inueni:
⁊ nomen dñi inuocaui.] Audis tribulationem ⁊ do-
lorem:⁊ forſitan offenderis:ſed quas diuitias gerat
intrinſecus theſaurus iſte cognoſce. Hee ſunt tribula-
tiones:que ad dñm exclamare fecerunt. Hi dolores
qui medicinaliter corda punxerunt:vt ad verū medi-
cum clamaret egrotus:vñ venire indubitatū cōſtat
auxilium. Et inſpice:qđ mutata hec vba parturiant.
Superius vbi captus eſt:a doloribus inuentū ſe di-
cit:hic vbi remediū repperit:inueniſſe ſe ipſos dolo-
res aſſerit. Ille enim cauſas calamitatis ſue cognō-
ſcit:qui ſe afflictum vt conuertat̄ intelligit. Nam ⁊
medicus tūc querit̄:quando viſcera humana morb⁹
Mat. ix. aliquis grauare ſentit̄. Sequit̄: Et nomen dñi inuo-
caui:quo pſtante ⁊ dolor ⁊ tribulatio celeriter vince-
retur. [O dñe libera aīam meā:miſericors dñs ⁊ iu-
Ar. miſeret ſtus:⁊ de⁹ noſter miſerebit̄.] Enumeratis paſſioni-
bus ſuis:ꝓpheta venit ad 2ᵐ membrū:vbi exclamet
Ap. 3. ad dñm:vt aīa eius a peccatoꝝ profunditate libere-
tur:ſicut apoſtolus dicit: Quis me liberabit de corpo-

re mortis huius: Gratia dei per Jeſum chriſtū dñm Ro.7.
noſtrū. Que figura dicit̄ Prosphoneſis:latine excla- SCHE
matio:quotiens inter alia que loquimur:ad deū ſu-
bito vba cōuertimus. Quapropter tribulationes no-
ſtras ⁊ dolores diligentiſſime diuino munere pſcru-
temur. Latent enim altius:⁊ pleruq̄3 ſeculi delecta-
tiones velate ſopiuntur:quas niſi diuino adiutorio
queramus intrinſecus:vocē iſtā ſalutarē eructuare
nō poſſumus. Nam cū dicit: Libera aīam meā:cōfi-
tetur eā ſine dño ſemꝑ eſſe captiuā. Sequit̄: Miſe-
ricors dñs ⁊ iuſtus:⁊ deus noſter miſerebit̄. In ſupe-
riori comate liberari petyt aīam ſuā:hic aūt pmittit
dñm miſericordē ⁊ iuſtū:vt nec ipſe in illa petitione
dubitaſſe videretur:nec alios faceret anxia volunta-
te pendere. Miſericors:q: illi inclinauit aurē ſuā.
Juſtus:qm̄ corripuit peccatorē ad veniā requirēdā.
Miſerebit̄:qm̄ recipit filiū quē flagellat. Vñ cogno-
ſce hec tria poſita ad fragilitatē humani generis in-
ſtruendā:que ſeculi delectationibus inhiando aſpe-
ros putat dolores qui pro ſalute aīe cōferuntur. [Cu-
ſtodiens paruulos dñs:humiliatus ſum ⁊ liberauit
me.] In magnā ſignificantiā prepoſterauit ordinē
quem ſuperius dixit. Liberari enim pmo petyt aīā
ſuā:⁊ poſtea miſericordem dñm generaliter eſſe pro-
feſſus eſt:nūc aūt vniuerſaliter paruulorū dicit eſſe
cuſtodē:⁊ poſtea ſe humiliatū ⁊ liberatū eſſe procla-
mat:vt per hunc ordinē rerū oſtenderet qḋ in euan-
gelio legit̄ xp̄ianis de multis gentibus ſit aggregatus:
vnū gregē dñi:⁊ vnū illi eſſe paſtorē. Paruuli ſunt
qui ſibi certiſſime vident̄ exigui:ſed ſola dñi largi-
tate grandeſcūt. Et vide quale verbū eſt poſitū. Cu-
ſtodiens dixit:tanq̄ paſtor eximius:qui gregē ſuum
a rapaci lupi incurſione defendit. Sed inſpice quod
ordinē cōgruū ſeruās:prius humiliatū:poſtea ſe di-
cit eſſe liberatū:vt vulnera dolere nō poſſint que ad
ſanitatē celeſtis medici munere peruenerūt. [Cōuer-
tere aīa mea in requiē tuā:q: dñs benefecit mihi.] Ar. ubi
Cantet hoc aīa etiam ꝓpheta:que peregrinat̄ a dño.
Cantet hoc ouis illa que errauerat:⁊ cuſtodis rele-
cta humeris ad caulas meruit redire paſtoris. Can-
tet hoc filius ille:qui mortuus fuerat ⁊ reuixit:perie-
rat ⁊ inuentus eſt. Cantet hoc populus deuotus:qui
precioſo ſanguine redemptus ad deſideratā requiē
peruenire dñi largitate ꝓmeruit. Quapropter aīam
ſuā hortat̄ ꝓpheta vt cōuertat̄ ad dñm:vñ illi ⁊ trā-
quilla venit requies:⁊ abolitio peccatoꝝ. Suā ergo
requiē dicit:que illi data eſt per grām:nō meritoꝝ
compenſatione poſſeſſa. Deniq̄3 ſic ſequit̄: Quia dñs
benefecit mihi. [Quia eripuit aīam meā de morte:
oculos meos a lachrymis:pedes meos a lapſu.] De-
clarant̄ cauſe quare ſuperius dixerit: Quia dñs bñfe-
cit mihi. Sed hoc intelligamus pſcientie ỽtute pro-
phetam dicere de futuro:qm̄ adhuc in iſto ſeculo vi-
uentib⁹ cōuenire nō poſſunt. Ait enī: Eripuit aīam
meā de morte. Anime quippe iuſtoꝝ cū de iſto ſeculo
tranſeūt:ab illa morte liberant̄:de qua in euangelio
dictū eſt: Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. Et Luc.9.
cū dicit: Eripuit:bñficium diuine ỽtutis oſtendit:q:
niſi per eius potentiā nō valuiſſet a morte ꝓpetua li-
berari. Sequit̄: Oculos meos a lachrymis. Ceſſant
vtiq̄3 lachryme ſanctorū:qm̄ iam mors aīe nō pbat̄
eſſe ſuſpecta. Non enim in ſecuritate plangit̄:ſed in
iſto agone vbi calamitas ventura metuit̄. Addidit:
Pedes meos a lapſu: Cū dicit: A lapſu:oſtēdit lubri-
cum ⁊ pronū eſſe peccatū. Sed bñ illic nō formidat̄

mina:

ruina: vbi iam eſt eterna pſperitas. Nã in iſto ſeculo
ↄſtituti: ſicut dictũ eſt: ꝛ mortẽ aĩe iuſti timent: ꝛ aſſi
due lachrymas fundũt: ꝛ pedes ſuos a lapſu nõ cre-
dũt vllatenus alienos. Hic enĩ colluctatio eſt: ꝛ ideo
cũcta ſub metu ſunt. Unde itelligimus his trib⁹ peri
culis ſubiacẽ genus humanũ: qḋ adhuc in iſtius vi-
te colluctatione verſaẽ. Nã vide qd ſeqtur. [Place
bo dñõ in regione viuoꝝ.] Perſcrutãdum eſt: q̃re di
xerit de futuro: Placebo dñõ in regione viuoꝝ: qua
ſi nõ ꝛ hic in regione mortuoꝝ placeant ſci qui ſunt
Gen. 5. iudicis ore laudati: cum ꝛ in Geneſi legatur: Placuit
Enoch corã deo: ꝛ trãſtulit illũ deus. Job quoq; dñi
voce laudat⁹ eſt. Et in euãgelio de Nathanaele ipſe
Joan. 1. domin⁹ dicit: Ecce vere iſraelita in quo dolus nõ eſt.
Sed hic placebo dixit: iã ſecurus: iam qui diſplicere
nõ poſſim: nec quicq̃ dubiũ ſuſtinebo: quando ſicut
Corin. 15. Apls dicit: Mors abſorpta fuerit in victoriã: ꝛ corru
ptibile hoc induerit incorruptionẽ: ꝛ mortale hoc in
duerit imortalitatẽ: tũc eniz iuſti ita placebunt dñõ
vt vlteri⁹ de peccatoꝝ aduerſitate nihil metuãt. In
regione viuoꝝ dixit: in ↄgregatione ſcõꝝ: vbi oĩs vi-
uens reuera colligiẽ: ꝛ a morientium ſorte ſeparaẽ: ſi
Joan. 5. cut in euangelio dñs dicit: Qui credit in me: trãſiet
de morte ad vitam. Concluſio.

Salutaris pſalmi iſtius itẽtione tractata: ↄtra
mũdi dolores animi fortitudinem
debemus obijceẽ. Dicamus ſicut pſalmus ichoat: Di-
lexi qm̃ exaudiuit dñs vocẽ depcationis mee: q2 nõ
eſt pena que ꝓmouet: non eſt dolor qui pducit ad re
quiem: nec durus eſtimãdus eſt flet⁹ qui eterna gau
dia subminiſtrat. Intẽdamus enim nõ qḋ patimur:
ſed qḋ ſperamus: ꝛ tpale malũ ſine dubitatione mol
leſcit: cuius pſperrimus intẽdiẽ finis. Rogemus er
go oĩpotẽtiaz Chriſti: qui hec ſolus valet ineſtimabi-
li vtute ſupare: vt acie malignitatis infracta: nec iſta
nobis oĩno ſint aſpa: que nunc videnẽ auſtera. Sic
enim domino in regione viuorum placebimus: ſi in
hoc ſeculo mortificare noſtra corpora pro ipſius glo
rie nomine feſtinemus.
Explicit expoſitio in pſalmum. 114^m.

Alleluia. CXV.

Credidi ꝓpter qḋ locutus ſuz:
ego autẽ humiliat⁹ ſum nimis.
Ego dixi i exceſſu meo: oĩs ho
mo mendax. Quid retribuam
dñõ: p oĩb⁹ que retribuit mi
hi. Calicẽ ſalutaris accipiam: ꝛ nomen dñi
inuocabo. Uota mea dñõ reddaz coram oĩ
populo eius: pcioſa in ↄſpectu dñi mors ſã
ctoꝝ eius. O dñe q2 ego ſeruus tuus: ego
ſeruus tuus ꝛ filius ancille tue. Dirupiſti
vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiã laudis:
ꝛ nomẽ dñi inuocabo. Uota mea dñõ red
dam in ↄſpectu oĩs populi eius: in atrijs do
mus domini in medio tui hieruſalem.

Si debet nobis aliquando laus dñi incre
ſcere: ꝛ alleluiatica poſſumus gaudia ſu-
ſtidire: vox fidelium: ſermo beatoꝝ: mo-
dulatio ſancta concẽtus: ꝛ vnde ꝛ auditus
corporeus ſuauiter deliniẽ: ꝛ aĩa feſſa ce-
leſti delectatione recreaẽ. Introducẽda ſût enĩ mar
tyrũ vbaq; que ꝛ ↄfeſſione glorioſa viguerũt: ꝛ paſſio
ne mirabili munera ſunt dñi ↄſecuti. Diuiſio.

Per totuz pſalmũ inuictoꝝ martyrũ ver-
ba referunẽ. Prima poſitione: beneficia
dñi cõmemorant: quib⁹ cum heſitarent
qd eis dignum potuiſſet reddi: occurrit
vtriq; glorioſus calix: ille martyrij: qui tñ
dñi largitate pſtatur. Secũdo: chorus ipſe ſeruuz ſe
dñi ꝛ filium eccleſie catholice ↄfitetur: ne pter fide
liſſimos viros deo placitũ: hereticoꝝ quoq; quiſpiã
putaret eſſe martyriuz. Expoſitio.

Credidi ꝓpter qḋ locutus ſum: ego autẽ
humiliatus ſum nimis.] Martyrũ popu
lus ille reuerẽdus: ordinẽ veri dogmatis
ſeruans: prius ſe dicit crediſſe: ꝛ poſtea
fuiſſe ꝓlocutũ: ꝓpter illos. ſ. deſtruen-
dos: qui veraciter non credẽtes affectant de eius ali-
quã pdicare magnalib⁹. Poſt veram ſiqdem fidem
ſancta debet venire ↄfeſſio: ne illud audiat impoſtu
Ps. 49. hus. Peccatori aũt dixit deus: quare tu enarras iuſti
tias meas: Seqtur: Ego aũt humiliatus ſum nimis.
Ne intelligeres pdicationes veraciſſimas humilia-
tas: que tanto plus eniteſcũt: quãto amplius perſecu
toꝝ ſtudio comprimunẽ: ſe dicit eſſe humiliatum: q2
ſancta religione creſcente: ipſi videbanẽ penis tẽpo-
ralibus ſubiaceẽ. [Ego dixi in exceſſu mentis mee:
Ps. me. omnis homo mẽdax.] Ne iſtam veraciſſimã confeſ
ſionẽ: quam dñõ pſtante ſuſcepat: aliqs putaret mor-
talium virib⁹ applicãdam: quid ꝓpriam humanitas
habeat ipſe ↄfiteẽ. omnez hominẽ. ſ. eſſe mẽdacem.
Sed vide q̧ hanc ↄſiderationẽ non facile potuit in
uenire: niſi ad ſupnam cõtẽplationem per exceſſum
mẽtis euect⁹: quãdo aĩa corporea ſorde purgata: cau
ſas reruz manifeſtis ſpeculationib⁹ intueẽ. Magna
ſiqdem prudẽtia gerit: vt ſibi aliquis imprudẽs eſſe
videaẽ. Naz ſicut leues ac fatui ſe eſſe veraciſſimos
mentiunẽ: ita illuminati mẽdaces ſe eſſe cognoſcũt.
Quapropter hec nos regula certa ↄſtringat: vt quan
do carnis fragilitate mẽdaces ſumus: noſtrũ eſſe fa
teamur: qñ vero veraces: diuinis muneribus applice
SCHE mus. Hec aũt ſentẽtia ptinet ad figurã Paroemiaz:
qm̃ hoc puerbium humanis ſermonis freqntatione
celebraẽ. Tale eſt illud: qḋ in actib⁹ apoſtoloꝝ Sau
Act. 9. lo dictũ eſt: Durũ eſt tibi ↄtra ſtimulum calcitrare.
Reuera durũ: qm̃ ſuis niſibus perit: qui in acutũ
calces eliſiſſe mõſtraẽ. Notãdum vo q̧ exceſſus mẽ
tis: ꝛ in malo ponaẽ: ſicut eſt in Paralipomenon: Et
dediſti eos in extaſi. ſ. in exceſſu mẽtis ꝛ in cõmotio
ne ꝛ in interitu. [Quid retribuam dñõ pro oĩbus que
retribuit mihi.] Bene dubitauit qd retribuẽ poſſit
humanitas que boni ꝓprium nihil habebat. Nam
cum dĩ: Quid: heſitatio magna mõſtraẽ. Quid eniz
illi ab hoĩe poteſt reddi: cum ſup eius nos ↄſter mu-
nere ↄſiſteẽ: Merito ergo dubitabat: cui dignaz o-
ſio nihil occurreret. Uerũ ne oĩno redderet ſterilis
ↄfiſus miſericordia dñi: qd retribuat ſubſeqñter ex-
ponit. Sed iſtud eſt magnope pquirẽdum qḋ dicit:
deũ nobis retribuiſſe que ↄtulit: quaſi boni aliqd ei
prius dederim⁹: ꝛ ſic ab ipſo collata ſuſcepimus: cũ
1. Corin. 4. Apls clamet: Quid enim habes qḋ nõ accepiſti: Si
aũt accepiſti qd gloriaris quaſi nõ acceperis. Sed re-
tribuere dicimus: quãdo ꝛ bonis bona reddimus: ꝛ
malis bona pſtamus. Dñs enim retribuit nobis bo-
num pro malo: vt qḋ pdicauit verbo mõſtraret exẽ-
plo. Ille enim alapis cẽſus: ille iudici traditus: ille

flagellis īmeritis verberatus: nobis reſurrectionis ſpem tribuit: ꝛ celoꝝ regna ꝓmiſit. [Calicem ſalutaris accipiam: ꝛ nomen dn̄i inuocabo.] Digna quidez ꝓmiſſio: ſed in humanis virib⁹ ponat̄: periculoſa preſumptio. Quis eniz poteſt ꝯfeſſoribus tormētoꝝ patientiam dare: niſi ille qui pro nobis dignatus eſt calicē paſſionis accipe: Naz vt hoc impoſſibile humane virtuti abſolute mōſtraret: ſecutus eſt: Et nomen dn̄i inuocabo. Cuius fretus auxilio credebat ſe complere: cui carneā fragilitatē nō putabat poſſe ſufficē: Pulcherrime vō ac breuiter definita eſt martyruz mors: calix ſalutaris. Calix: q2 ſub menſura bibitur: Salutaris: q2 in eternaz ſalutē dn̄o pſtante propinatur. De iſto calice dixit ꝛ dn̄s in euangelio: Poteſtis bibē calicem quē ego bibiturus ſum: [Precioſa in ꝯſpectu dn̄i: mors ſanctoꝝ ei⁹.] Bene dicit̄: Precioſa: que dn̄i ſanguine noſcit̄ cōparata. Illius eniz paſſione glorificata eſt: vt in ꝯſpectu eius eſſet eximia. Hanc eniz cognoſcim⁹ dn̄m famulis ſuis magna gratie vbertate ꝯferre: quā ipſe eſt dignatus aſſumē. O mors vitalis: O iterit⁹ ambigēdus: O trāſitus glorioſus: que mēbra Chriſti imitatores ſui capitis facit: ꝛ vt ſit pcioſa: non diuitijs oblatis efficit̄: ſed effuſione ſanguinis cōparat̄. [O dn̄e q2 ego ſeruus tuus: ego ſeruus tu⁹ ꝛ filius ancille tue. Dirupiſti vincula mea.] Uenit ad poſitionē ſecūdam: vbi munē ſingulari ſuſcepto exclamat dicēs: O dn̄e ego ſeruus tuus. Admiratur enim ſe talia bn̄ficia ſuſcepiſſe: qualia ipſe pro redemptione mūdi eſt dignatus aſſumē. Queadmodum eniz non mirarec̄ ſeruus: ꝛ ꝯditione pmi homīnis implicatus: ad illa venire que tanta maieſtas dignata eſt elegiſſe: Pauor eſt dicē: que bn̄ficia ſuſcipiat: qui ſuis actib⁹ merec̄ offenſaz. Nam vt admirationis iſtius declararet augmētum: repetit: Ego ſeruus tuus. Adijcit: Et filius ancille tue: vt humilitatē ſuam triplicatis ꝯfeſſionib⁹ indicaret. Filius aūt ancille: ideo videc̄ adiectū: vt eccleſiam catholicaz oīmodis indicaret: que ancilla eſt dum ſeruit: ſponſa dum iungit̄. Et ideo cōpetēter aduertimus non eſſe martyriū: niſi qō ſeruus dn̄i ꝛ catholice filius merec̄ eccleſie. Seqtur: Dirupiſti vincula mea. Uirtutem hic martyrij ſentim⁹ exponi: cuius impetu triūphali dirumpunt̄ oīa vincula peccatoꝝ. Nulla enim in hoīe macula remanē poteſt: quē pius ſanguis abluerit. Notādum aūt ꝙ verſus hic tātam ṽtutem creditus eſt habere: vt a nōnullis diceret̄ poſſe hoīb⁹ peccata dimitti: ſi eum in fine vite ſue tertio cōfeſſione

Math. 20

Al. Uota mea dn̄o reddam corā oī populo eius.

Al. ꝛ nomen dn̄i inuocabo.

cōgeminet. [Tibi ſacrificabo hoſtiā laudis ꝛ.] Quia dirupta fuerāt vincula peccatoꝝ: ſacrificare ſe dicit hoſtiā laudis. Quod ſacrificiuz nimis dn̄o videc̄ acceptū. Ipſe eniz in euāgelio docet: Decē ſaluati ſunt: ꝛ nō eſt inuēt⁹ qui daret gloriā deo: niſi hic Samaritanus. Non eniz iſte de illis fuit qui bn̄ficiuz dn̄i ingrata taciturnitate pſſerūt: ſed iſte accepti boni gratiarū actionē ſe reſtituere cōpromittit. [Uota mea dn̄o reddam ꝛ: in atrijs domus dn̄i.] Poſtq̄ꝫ dixerat oblaturū ſe hoſtiā laudis: ne crederet̄ vbicumqꝫ eſſe ſoluēdaz: dicit: In atrijs domus dn̄i: id eſt in eccleſia catholica toto orbe diffuſa: qua cōtinent̄ oēs veriſſime chriſtiani: nō heretici qui ſunt vana prauitate diſcreti. Nam qō dicit: Uota mea dn̄o reddā: ſeipſum offerre: videlicet pollicet̄. Omniū enim fideliuz votum eſt Chriſto ſe offerre: ꝛ in eius eccleſia recta credulitate ꝯſiſtē. Sed vt agnoſceres: que eſſet iſta domus dn̄i: vide quid ſequit̄. [In cōſpectu oīs populi

Luc. 17.

Secūm aliaz līam iſte dn̄i cuius ſubiungit ſequenti.

eius: in medio tui hieruſalem.] Ecce inſtruxit quaz domum dn̄i dixerit ſupiore verſiculo: In ꝯſpectu .ſ. oīs populi eius. Dignū eniz eſt vt publice debeat laudari: qui pati pro oīum ſalute dignatus eſt. Dn̄s eniz pfectiſſime nouit etiaz ſi in cordis ſecreto fiat. Sed hoc ad edificationē populi ptinet: vt bona ꝯfeſſio generalitatis auribus imbibat̄: ſicut in euāgelio dicit: Qui me ꝯfeſſus fuerit corā hominib⁹: ꝯfitebor ꝛ ego illuz corā patre meo qui eſt in celis. Addidit: In medio tui hieruſalē: vbi pax dn̄i cōquieſcit: ꝛ vnitas ſācti populi dn̄i ꝯtēplatione letat̄. Mat. 10

Concluſio.

Pſalmus hic magnifico martyrū honore ſacratus eſt: qui nobis ꝛ ad exēplum datus: ꝛ ad patrocinia largiēda tributus eſt. Uenere mur talium dolores: huiuſmodi penas ſtudio nobis charitatis optem⁹: vt ſi nō meremur tali ꝯſūmatione coronari: ſaltē in ſtudijs poſſimus ſimilib⁹ inueniri. Cur eni tales dolores chriſtianus velit effugē: per quos ſe nouit ad celoꝝ gaudia peruenire:

Explicit expoſitio in pſalmum .cxv.

Alleluia. CXVI.

Laudate dominum omnes gētes: laudate eum omnes populi. Quoniaz confirmata eſt ſuper nos miſericordia ei⁹: ꝛ veritas domini manet in eternū.

Duobus quidē verſibus: ſed plenarius tituli honor apponit̄: vt intelligamus quātis pauca verba in dn̄i laudibus ſemꝑ eſſe pleniſſima. Quis enim dubitet expiguuz nō debē dici: vnde poteſt magnificentia ſuperna laudari: Cui cōgrue apponit̄ Schema qō grece dicit̄ Hyrmos: quoniā ſeriez orationis vſqꝫ ad vltimū ſeruans: nec pſonam noſcit̄ mutaſſe nec cauſam: ſed vno ſenſu vſqꝫ ad terminum qō cepit exequitur. SCHE

Continentia.

Licet hic pſalmus pro paucitate verſuuz: diuiſionē non recipiat: oēs tamen cōpendio ſue locutionis exuperat. Eſt eniz preſmus quidem abbomus pſalmoruz: punctī preferens dignitatem: vnde linea oritur: ꝛ diuerſa ſchematuz ſpecies doctiſſima varietate formantur.

Expoſitio.

Laudate dn̄m omnes gētes: ꝛ collaudate eum oēs populi.] Et iſtum quoqꝫ pſalmum ad pſonā martyrū debem⁹ aptare. Dicunt enim ſcī viri quaſi iam glorioſa paſſione ꝯfuncti: vt oēs gētes ad laudes dn̄i debeant excitari: qui talia preſtitit ſeruis ſuis: vt ipſius potius imbuerent̄ exēplis. Ubi ſunt Donatiſte: qui tm̄ ſue ꝯgregationi fidē preſtitam mētiunt̄: clamat chorus ille ſanctoꝝ: oēs gentes dn̄m debere laudare: atqꝫ vtinā vel nobiſcuꝫ facerēt: qō ſe agere ſingulariter mentiunt̄. Sequit̄: Et collaudate eum oēs populi. Collaudatio: eſt cunctoꝝ fideliū in vnuz redacta laudatio. Hec eniz eccleſie catholice apta cognoſcit̄: que de diuerſis mūdi partibus aggregatur. Omnes eniz gētes in ſuis populis generaliter cōmonent̄: ne quis ſe in iudicio dn̄i dicat eſſe preteritus. [Quoniā cōfirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: ꝛ veritas dn̄i manet in eternum.] Cauſa reddit̄ quare debeat dn̄s toto orbe laudari: quoniā ꝓmiſſiones ſuas quas per ſanctos ꝓphetas effecerat: aduentus

Al. laudate.

DE

ſui viſitatione cõplevit. Confirmata eſt enĩ in pplo
chriſtiano miſericordia eius: ⁊ non cõmovebitur in
eternum: quãdo ille qui preſtitit: ipſe nos vt credere
dignum eſt etiã ſua miſeratione cuſtodit. Addidit:
Et veritas dñi manet in eternũ. Hic veritas dñi: fi-
Joan. 14. lius ſignificat: ſicut ipſe dicit: Ego ſum via: veritas ⁊
vita. Nam ſi vt putat dementiſſim⁹ Arrianus: qd dici
nefas eſt: erat tẽpus quãdo nõ erat filius: fuerat vti-
q̃ tẽpus quãdo eẽt pater ſine veritate: ſine via: ſine
vita. Sed qñ ſine his reb⁹ pater nunq̃ fuiſſe credẽ-
dum eſt: ſaluti nr̃e ⁊ ipſi ꝯuenit veritati: coeternũ ⁊
conſubſtãtialem patri per oĩa filiũ ꝯfiteri. Deinde
Joan. 1. ſcriptũ eſt: Oĩa per ipm facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factũ
eſt nihil. Nam ſi tẽpus eſt factũ per filiũ: quo modo
exiſtẽ potuit tẽpus: quãdo non erat auctor eius? Sic
errores prauos: ſeqtur ſemp abſurditas. Subyciunt
quoq̃ tertiam falſitatẽ. Pater ſemp anterius filio
Ibi Joan. predicat̃. Et vbi eſt illud: In pncipio erat verbum: ⁊
verbũ erat apud deum? Vides nihil illi fuiſſe ppoſi
tum. Nã ⁊ multis locis pmus filius nominat̃: vt eſt
Ephe. 5. illud Apli ad Epheſios: An neſcitis quia oĩs fornica
tor ⁊ immundus non habet hereditatẽ in regno Chri-
Gal. 1. ſti ⁊ dei? Et ad Galathas: Paulus aplſ: non ab homi
nib⁹: neq̃ per hominẽ: ſed per Jeſum chriſtũ: ⁊ deũ
Theſſal. 2. patrẽ. Et ad Theſſalonicẽſes: Ipſe autem dñs Jeſus
chriſtus ⁊ de⁹ pr̃ noſter qui dilexit nos. Et ad Corin-
Corint. 13. thios ſecũda: Gratia dñi noſtri Jeſu chriſti: ⁊ chari-
tas dei. Et vt iſtam equalitatẽ de tota intelligeres tri
nitate: addidit: Et cõmunicatio ſancti ſpiritus cum
oĩbus vobis. Legiũ etiam ſpiritũ ſanctum ⁊ dñm: ⁊
priore loco fuiſſe nominatum. Ait enim Paulus ad
Theſſal. 3. Theſſalonicẽſes: Dñs autem dirigat corda veſtra in
charitate dei ⁊ patientia Chriſti. Oratur enim ſpiri-
tus ſanctus: vt corda credẽtium dirigat: ⁊ in charita
te dei: ⁊ in patientia Chriſti. Quapropter vnus ex tri
nitate ante vel poſtea nominat⁹: audienti nullum pre
iudiciũ poterit exhibẽ: q: humana locutio aliter ſe
nõ valet expedire. In deo enĩ nulla eſt diſparilitas
vel diuerſitas eſt imãdã: q: vbi vn⁹ de⁹ recte credit̃:
ibi minor ⁊ maior nõ põt inueniri. Neſcit eni nume
rũ vnitas: nec gradũ admittit eq̃litas: ſicut ſcriptũ
Exo. 20. eſt: Nõ aſcẽdes per gradus ad altare meum.

Concluſio.

Paruus quidẽ pſalmus pleniſſima breuitate
ꝯcluſus eſt. Quid enim amplius po-
tuit dici: q̃ vt creator debeat toto orbe laudari? Fe-
cũda breuitas: ꝯſtricta copia: artũ latiſſimũ ⁊ ſine fi
ne coangũſtũ. O dulcis ⁊ admiranda diuerſitas: mõ
paucis ſentẽtiis ſalutaria dicẽ: modo magnalia diffu
ſa oꝛone narrare: vt tedioſa mortalitas: ⁊ et in ipſa cu
ra ſuſtinẽt faſtidiũ: cui pſtat amena varietas appeti
tũ. Queri forſitan põtẽ: cur duos tñ verſus pſalmus
iſte ꝯtineat: cũ ẽ diuerſo cẽteſimuſoctauuſdecim⁹: cẽ
tũ ſeptuagintaſex verſib⁹ pductus eẽ mõſtret̃: aliq̃
cõplures diſpari modo: pro rez q̃litate formati ſunt
Sed illud fortaſſis ĩdicare res iſta cognoſcit̃: qñ ſi-
cut armonia. i. muſice ḡtutis pulchra modulatio: ex
diuerſis ſonis atq̃ accẽtibus vnã ꝑfectã faciũt can
tilenam: ſic ⁊ iſti pſalmi: modo breues: modo medio-
cres: modo lõgiſſimi in vnũ ꝯcẽtum ſuauitate dulciſ
ſima rediguñt. Siue qd credere dignũ eſt: futurum
regnum dñi ſignificat̃: vbi diuerſa merita ſanctorũ
pro actuũ q̃litate fulgebũt: cum tñ omnibus vna
beatitudo ⁊ ſuauitas eterna preſtetur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 116⁹.

CAlleluia. CXVII.

COnfitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃
in ſeculũ miſericordia eius. Di
cat nũc iſrael qm̃ bonus: qm̃ in
ſeculũ miſericordia ei⁹. Dicat
nũc domus aaron qm̃ bonus:
qm̃ in ſeculũ miſericordia eius.
Dicant nũc qui timent dominũ: qm̃ in ſecu
lum miſericordia ei⁹. De tribulatione inuo-
caui dñz: ⁊ exaudiuit me in latitudine dñs.
Dñs mihi adiutor: nõ timebo qd faciat mi-
hi homo. Dñs mihi adiutor: ⁊ ego deſpi-
ciam inimicos meos. Bonũ eſt ꝯfidere in
dño: q̃ ꝯfidere in homine. Bonũ eſt ſpare
in dño: q̃ ſpare in principibus. Oẽs gẽtes
circuierunt me: ⁊ in nomine dñi quia vltus
ſum in eos. Circũdantes circũdederũt me:
⁊ in nomine dñi q: vltus ſũ in eos. Circũ-
dederunt me ſicut apes: ⁊ exarſerunt ſicut
ignis in ſpinis: ⁊ in nomine dñi quia vltus
ſum in eos. Impulſus euerſus ſũ vt cade-
rem: ⁊ dñs ſuſcepit me. Fortitudo mea ⁊
laus mea dñs: ⁊ factus eſt mihi in ſalutẽ.
Vox exultationis ⁊ ſalutis: in tabernaculis
iuſtoꝝ. Dextera dñi fecit virtutem: dextera
dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem.
Non moriar ſed viuã: ⁊ narrabo opa dñi.
Caſtigans caſtigauit me dñs: ⁊ morti non
tradidit me. Aperite mihi portas iuſtitie in
greſſus in eas cõfitebor dño: hec porta dñi:
iuſti intrabũt in eam. Cõfitebor tibi qm̃ ex-
audiſti me: ⁊ factus es mihi in ſalutẽ. La-
pidem quẽ reprobauerũt edificantes: hic fa
ctus eſt in caput anguli. A dño factum eſt
iſtud: ⁊ eſt mirabile in oculis noſtris. Hec
dies quam fecit dñs: exultemus ⁊ letemur
in ea. O dñe ſaluum me fac o dñe bene pro-
ſperare: benedictus qui venit in nomine do
mini. Benediximus vobis de domo dñi:
deus dñs ⁊ illuxit nobis. Conſtituite diem
ſollennẽ in cõdenſis: vſq̃ ad cornu altaris.
Deus me⁹ es tu ⁊ ꝯfitebor tibi: deus me⁹ es
tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi qñ ſã ex-
audiſti me: ⁊ factus es mihi in ſalutem. Cõ
fitemini domino quoniam bonus: quoniã
in ſeculum miſericordia eius.

LEgimus in Apocalypſi Joãnis apoſtoli:
Alleluia in celo cãtare multitudinẽ co-
pioſam: qd etiã quatuor aĩalia: ⁊ viginti
quatuor ſeniores adorantes dñm dicũt:
q totus ille celeſtis exercit⁹ in voce tu-
be grãdiſone hymnica exultatione cõ celebrat. Qua
propt ad hoc laudis officiũ ⁊ nos alacriter accedam⁹.

Quod ſi puro corde canimus: ſanctis virtutibus pia
deuotione miſcemur: ſitqȝ bonor ⁊ gratia terrenoꝝ
que beatitudo pbaꝛ eſſe celeſtiū. Quocirca intuea-
mur būc pſalmū: ſpecioſa fronte relucētem. In ipſis
quippe pncipijs quatuor verſus pari fine ꝯcluſit: vt
euāgelico numero totū mūdum vni dn̄o laudes de-
bē reddē: adbortatione q̄drifaria cōmoneret. Hos
intercalares nō poſſum⁹ dicē: qꝛ nullos alios miſcet:
ſed vni fines eos: apto forſitan noie vocitam⁹: qui ſi-
mili vboꝝ ꝯſonantia terminanꝛ. Hoc ⁊ in cēteſimo
triceſimoqnto pſalmo per oēs v̄ſus abſolute factū⁹
eſt. Quod queadmodū ſe babeat: ſuo loco euidētius
cōmonemus.

Diuiſio.

Fidelis populus peccatoꝝ nexib⁹ abſolu-
tus: In pma ſectione generaliter bortaꝛ:
vt vnuſqſqȝ dn̄o debeat ꝯfiteri: qꝛ in tri
bulationib⁹ exauditus pfeſſus eſt bomi-
nem nullatenus formidādum. Secūda:
in ſolo dicit dn̄o ꝯfidendū: per quē gētium inimici-
tias pbaꝛ euaſiſſe: ⁊ ad veraciſſime vite peruiſſe re-
media. Tertia ſectione: apiendas ſibi portas dicit eē
iuſtitie: vbi dicit etiam de angulari lapide. i. de dn̄o
Saluatore. Quarta: reliquis chriſtianis frequētāda
dn̄i atria pſuadet: de aduētu ſcte icarnationis ſua-
ui delectatione cōgaudens.

Expoſitio.

Confitemini dn̄o qm̄ bonus: qm̄ in ſecu-
lū miſericordia eius.] Populus ille bea-
toꝝ: qꝛ ppria fuerat clade liberatus: reli-
quos cōmonet fideles: vt dn̄i laudib⁹ cō-
ſtāter inuigilent. Iſta eniȝ ꝯfeſſio ad lau-
dem ptinet abſolute: ſiue qꝛ illi eſt Alleluia ꝓpoſitū;
ſiue qꝛ a diuerſis anguſtijs ereptū ſe dn̄i miſeratio-
ne letaꝛ. Laudis quoqȝ cauſa ſubiungiꝛ: Qm̄ bon⁹: ⁊
qđ nomē deo pprie certū eſt ꝯuenire. Nam cū ab in-
credulis iudeis ſm carnis aſpectū Chriſt⁹ magiſter
Math. 19. bonus diceret: reſpondit ipſe: Quid me iterrogas de
bono: qui me celoꝝ dn̄m eſſe nō credis? Adijciens:
Ibidem. 12. Nemo bon⁹ niſi ſolus deus. Sed cū legaꝛ: Bon⁹ bo-
mo de bono theſauro ſuo pfert bona: quaſi videꝛ eē
ꝯtrarium. Sed boiem bonū dicimus: per dn̄i gratiā
factū. Nam ille ſolus ꝓprie per ſe dicit bonus: qui
eos facit implere qđ boni ſunt. Sequitur: Qm̄ in ſecu-
lū miſericordia eī⁹. Ipſius quoqȝ boni quē dixerat
expoſitio dilucidaꝛ: qꝛ nō ſoluȝ pſtat imeritis: ſed in
eternū miſericordie ſue dona ꝯcedit. In ſeculū eniȝ
perpetuitatē ſignificat futurā: vbi vnū eſt ſeculuȝ: ⁊
vna dies: nec permutatio vlla ſuccedit. [Dicat nunc
iſrael qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſericordia eius. Di-
cat nūc domus aaron qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſe-
ricordia eius. Dicant nunc oēs qui timent dn̄m qm̄
bonus: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.] Cū in bis
verſib⁹ leganꝛ ſimiles fines: pmiſſa eos expoſitio cō-
petenter amplectiꝛ. Illud tn̄ altius ꝯſcrutādum eſt:
cur in pncipijs verſuū tria nomina variauit. Ait eniȝ:
Dicat nunc iſrael: qđ totuȝ populū amplectiꝛ beato-
rum. Secūdo verſu poniꝛ: Dicat nunc dom⁹ aaron:
ſignificās ſacerdotes quos ꝓpter bonoris ſui reuerē-
tiaȝ ſingulariter eſtimauit eē memorādos. Tertius
quoqȝ verſus ait: Dicant nūc oēs qui timēt dn̄m: vt
illos oſtēderet quos in centeſimodecimotertio pſal-
mo dixerat: Puſillos cū maiorib⁹: in vnā ſocietateȝ
Chriſto dn̄o pura mente deuoti ſunt. Sic diuerſitas
iſta nominū: generalitatem cōplectiꝛ abſolute fide-
Al. De lium. [† In tribulatione inuocaui dn̄m: ⁊ exaudiuit
Al. odo me in latitudine.] Exēplum ꝓpriuȝ poniꝛ: vt audiē-
tium animus exciteꝛ: qꝛ magnum credulitatis inci-
tamētum eſt: ipm gratias agētem audire qui ꝓtulit.
Sed cōſidera qđ addidit: In latitudine: qm̄ nos de
ſeculi quidē anguſtijs liberat: ſed in magna pmioꝝ
ſuoꝝ latitudine miſerat⁹ acceptat. Eripit de tēporali-
bus malis: ſed bonis nos potēs eſt implere ppetuis.
Seuiant ergo quantū libet tranſitura diſcrimina: tu-
meſcant aduerſitates caduce: latiſſime reddiꝛ qđ in
bac mūdi breuitate fidelis ppls ingrauaꝛ. [Dn̄s mi-
bi adiutor ⁊ eſt: non timebo quid faciat mibi bomo. Al. non ti.
Domin⁹ mibi adiutor ⁊ eſt: ⁊ ego † videbo inimicos Al. non ti.
meos.] Quāuis verſus iſti pene videanꝛ eſſe ꝯſimi- Al. deſpi.
les: ſingulis tn̄ verbis oino diſcreti ſunt. Nam cū ſe
dicit auxilio dn̄i boiem non timē: carnales deſignat
inimicos: qui viſualiter religioſoꝝ ꝓpoſitum perſe-
quunꝛ. Cū vo ait: Uidebo inimicos meos: ſpiritua-
les neqtias vult itelligi: quas in illo iudicio dicit eē
vidēdas: vbi iam diabolus cū ceteris miniſtris ſuis
deſtruct⁹ atqȝ damnatus bumanis ꝯſpectib⁹ appare-
bit. Nam cū modo maxima pars bominū inimicos
ſuos carnales aſpiciat: illud magis optaſſe credēdus
eſt: qđ bic vidē non poterat. Siue orat: vt latētē ini-
micuȝ valeat intueri: ꝗtenus cautior effectus: ab eī⁹
inſidijs reddaꝛ alien⁹. Et nota ꝙ in pncipijs amboꝝ
verſuum eadē verba geminauit. Que figura dicitur
Anaphora: que etiam in ſequētib⁹ verſibus inueniꝛ. SCHE
[Bonum eſt ꝯfidere in dn̄o: ꝗ̄ ꝯfidere in bomine.]
Populus iſte beatoꝝ diuino munē liberatus: fideli-
ter ac pie docens: venit ad ſecūdam ſectionē: dicens
in deo ſolo: non in boie ꝯfidēdum: in illo. ſ. qui vera-
citer pmittit: nō in iſto qui fallaci pſumptione ſe de-
cipit. Quāti eniȝ ſtulti dicunt: facio qđ volo: nec diȝ DOG
nec volūtatis babeo: putātes qꝛ per arbitriū liberū
vtilitas ſit explicāda mortalium. Quos arguit Iaco- Iaco. 4.
bus aplš dicēs: Nōne ex ꝯcupiſcētijs veſtris dicitis:
cras ibimus in illā ciuitatē ⁊ mercabimur ⁊ lucrum
faciemus: ꝗ̄ vt diceretis: ſi voluerit dn̄s: ⁊ ſi vixerim⁹
faciemus boc aut illud: ⁊ reliqua. Eſt quidē in mala
pte execrabilis libertas arbitrij: vt pꝛuaricator crea-
torē deſerat: ⁊ ad vitia ſe nefanda ꝯuertat. In bona
vo parte: arbitrium liberū Adam peccāte pdidim⁹:
ad qđ niſi per Chriſti gratiā redire nō poſſumus: di-
cente Aplō: Deus eſt eniȝ qui operaꝛ in vobis ⁊ vel- Phil. 2.
le ⁊ pficere pro bona volūtate. Unde aſſidua oratio-
ne precādū eſt: ne nos volūtas peruerſa rapiat: ſed in-
ſpiratio diuina poſſideat: qm̄ qcqd ex nobiſmetipſis
ſapimus: mortifera ꝯtra nos audacia ꝯcitamus. Iu-
re ergo vetuit in bomine ꝯfidēdum: qui per ſe nec al-
teri: nec ſibi preualet dare remedium: ſicut ⁊ Hiere- Hiere. 17.
mias dicit: Maledictus vir qui cōfidit in bomine: ⁊
ponit ſpeȝ carnē bracbij ſui: ⁊ a dn̄o recedit cor eī⁹.
Quapropter deſināt pſumptores illas ſibi partes aſ-
ſumere: vn̄ eos iuſtius poſſit ſentētia diuina damna-
re. Hinc etiam pater Auguſtinus ꝯtra Pelagiuȝ ſce-
leſtum ⁊ Iulianum bereticos: copioſis libris mirabi-
liter diſputauit: ⁊ venenoſi dogmatis arma ꝯfregit.
[Bonum eſt ſpare in dn̄o: ꝗ̄ ſpare in principibus.]
Duo verba mutata: oino aliam fecere ſentētiaȝ. Su-
perius eniȝ ꝯfidere ſe dicit: bic ſperare: Ibi in bomi-
ne: bic in pncipibus: vt illic de carnalib⁹: bic de ſpiri-
tualib⁹ dixiſſe videaꝛ. Princeps eniȝ ⁊ diabolus ap-
pellaꝛ: vt eſt illud euāgelij: Ecce venit princeps mū- Ioan. 14.
di buius: ⁊ in me non inuenit quicꝗ̄. Sic ⁊ bonus an-
gelus dictus eſt pnceps: ſicut in Daniele legiꝛ: Mi- Daniel. 12.
chael pnceps magnus. Quapropter nec in bonis: nec
in malis

in malis angelis:ſed in ſolo dño ſpem hominis dicit
eſſe ponẽdã. Nam etſi bonos pro impẽſa nobis pie/
tate diligimus: bñficia in ipſis dñi non ꝓprie poſſibi
Al. circuie- litatis iura laudemus. [Oẽs gẽtes circũdederunt
runt. me:ꝛ in nomine dñi vltus ſuꝫ eos.] Hoc populus
Al. quia ille merito dicebat qui ſpem ſuam in dñi ꝓtectione
Al. in poſuerat: ſignificãs labores eccleſie: quos p̃mum in
capite ſuo:id eſt in dño Chriſto pertulerat: ꝛ poſt in
ſuis paſſionib⁹ ſuſtinebat. Primo enĩ quãdo religio
innotuit chriſtiana: oẽs gentes in eius ꝑſecutione ſur/
gentes diuerſis cladibus affecerunt fideliſſimos vi/
ros: Qui tamẽ in ſuis ꝑſecutoribus iuuante dño vin
dicarunt: quãdo eos ꝯuerſione mirabili ſubdiderũt:
vt de ſe penitẽtie penas exigerent: quas pridem ino/
cẽtibus ingerebant. Nam qđ dixit: Gentes: ꝛ ſubiun/
xit genus maſculinũ: Ultus ſum eos: ſiue ad intelle/
ctum ꝑtinet: qꝛ in gẽtibus populi ſignificantur: ſiue
SCHE Schema eſt Exallage: id eſt imutatio: qm̃ genus hic
nominis imutauit. [Circũdantes circũdederũt me:
Al. quia ꝛ in nomine dñi vltus ſum eos.] Perſcrutãde ſũt
Al. in minutie verboꝝ: qm̃ diſcuſſa (ſicut ſepe diximꝰ) nõ
minima nobis ſacramẽta parturiunt. Primo poſuit:
Gentes: qđ ad eccleſiam ꝓpter martyrum populos
pertinebat: qui ſtudentes culturis demonuꝫ: paſſim
lacerabant populos fideles. Modo autẽ ſub ipſa re/
petitione verboꝝ noluit gẽtes ponere: vt magis paſ/
ſionem dñi ſubtiliter indicaret: quam a ſolis iudeis
ſpecialiter ꝯſtat impletam. In quibꝰ tamẽ eſt in no/
mine dñi vindicatum: quãdo multi ex his peniten/
tes mala que fecerũt: vocabulum chriſtianoꝝ ſume
re meruerunt. Et iſti quoqꝫ verſus appellandi ſunt
vnifines: ſicut ꝛ illi qui in capite pſalmi ſunt poſiti.
Et notandum: quia ſicut caput plerũqꝫ de mẽbris lo
quitur: ita nunc membra de ſuo capite ꝓloquuntur.
Al. non ꝓbẽt. [Circũdederunt me ſicut apes fauum: ꝛ exarſerunt
Al. qꝛ vltus ſicut ignis in ſpinis: ꝛ in nomine dñi vindicaui in
ſum in eos eis.] Adhuc ꝛ iſti verſus: de dño loquunꝰ. Ipſe eniꝫ
a ſeuientibus iudeis circũdatus: paſſionis ſue per to
tum mũdum mella ꝓfudit. Apes enim fauum circũ
dant: quãdo per domos cereas liquores dulciſſimos
recondunt: ꝛ cum ſibi putant victualia reponere: fa/
ciunt vnde holes poſſint ſua deſideria ſatiare. Quod
iudeos impleſſe manifeſtuꝫ eſt: quãdo rem cũcto or/
ETY bi dulciſſimã amaris conatibus effecerũt. Apes enĩ:
quaſi a pedibus dicte ſunt: qđ ſine pedibus naſcunꝰ.
Spine: ſeculi peccata deſignant: quibꝰ iudeoꝝ popu/
lus ferociter incitatus: in delictis ſuis velut ignis cõ
crepans eſtuauit. Sed in eis quoqꝫ dñi gratia vindi
catuꝫ eſt: quãdo de illo melle quẽ cõdiderant neſcij:
cõuerſi ad dñm ſuauiſſime ſunt repleti. [Impulſus
Al. euerſus euerſus ſum vt caderem: ꝛ dñs ſuſcepit me.] Hoc
iam de ſe omne corpus fideliũ veriſſima voce teſta/
tur. Impulſus enim ille cadit: cui dñi fortitudo ſub/
trahitur. Et inſpice vim verboꝝ: impulſum ſe dicit
ꝛ verſatum vt caderet: ſed dñi ſuſceptione firmatus
eſt. Soli enim verſati non cadũt: qui Chriſti virtuti
bus continenꝰ: vt frequẽter fieri ſolet: quando bene
meriti tradunꝰ ad penas. Ideo eniꝫ tradi videnꝰ vt
cadant: id eſt vt a recta credulitate mutenꝰ: ſed dñi
dextera confirmati non cadunt: quoniã in fidei ſan/
ctitate conſiſtunt. Alioquin infideles cadunt: etiam
cum ſtare in pertinacie ſue obſtinatione cernuntur.
Al. Laus [Fortitudo mea ꝛ laudatio mea dñs: ꝛ factꝰ eſt mi
hi in ſalutem.] Non poteſt impulſus cadere: cui au/
xilium videꝰ domini fortitudo preſtare. Sed ne pu

taretur ſola pericula declinare: quẽ domini dona ſer
uabant: adiecit: Factus eſt mihi in ſalutem: quia per
ipſuꝫ eternã vitam ſuſcipiunt: per quẽ ꝛ ſeculi huius
ruinas euadere ꝓmerenꝰ. Ipſe enim eſt: ꝛ fortitudo
ꝛ laudatio eterna beatoꝝ. [Uox leticie ꝛ ſalutis in Al. exultatio
tabernaculis iuſtoꝝ. Dextera dñi fecit virtutem.] nis
Chorus ille fideliuꝫ letus exultat: qm̃ dum ꝑſecuto/
res eoꝝ putarent eos merore confici: ꝛ tribulatione
conſumi: illi diuina ꝯtemplatione gaudentes de ſua
pena letabunꝰ: quam ſciebant ſibi ad eterna gaudia
profutura. Hic enim tabernacula iuſtoꝝ: humani pe
ctoris ſecreta deſignant: vbi ſemper ſancti leti ſunt:
quãuis forinſecus affligãꝰ. Et vt cognoſceres vnde
iſtud gaudiuꝫ venit: adiecit: Dextera dñi fecit virtu
tem: id eſt Chriſtus: per queꝫ pater virtutem operatus
eſt in exaltatione ſanctoꝝ: qđ inferius ipſe dicturus
eſt. [Dextera domini exaltauit me.] Dextera dñi ex
altat: cum terrenis hominibus celoꝝ regna cõcedit.
Quid enim potẽtius: ꝙ mortales inducere imortali/
tatem: corruptibiles incorruptionẽ: peccatorib⁹ bea/
titudinem: de hoſte fortiſſimo infirmis dare victo/
riam. [Non moriar ſed viuam: ꝛ narrabo opa dñi.]
Contra illa hec dicunꝰ: que aduerſuꝫ eccleſiam Chri
ſti perſecutoꝝ loqui ſolet inſana procacitas: que cuꝫ
ſe delere nomẽ eſtimat chriſtianum: preſtare potius
videtur augmẽtum. Cui merito dicitꝰ a fideli: Non
moriar: vt tu putas: ſed viuam vita quam neſcis: ad
quam mẽte pretumidi ꝑuenire non poſſunt. Narra/
turum ſe etiam opa domini pollicetur: vt ſemꝑ au/
geatur eccleſia tali p̃dicatione vulgata. Quid ꝓdeſt
crudelibus perſequi: quos vident ꝑſecutionibꝰ ſemꝑ
augeri? Quãto melius ꝛ ipſi viuerent: ſi ꝯuerſi facta
propria deplorarent? [Caſtigans caſtigauit me dñs:
ꝛ morti non tradidit me.] Ne ſibi aliquid ꝑſecutoꝝ
ſuperbia vendicaret: tormenta ipſoꝝ ſeuitiamqꝫ fe/
rociſſimam caſtigationẽ domini eſſe cõfirmat: vt to
ta illa iniqua potẽtia ad correctionẽ fidelium videa
tur eſſe conceſſa. Quid ſe de poteſtate iactant: quibꝰ
nil pro ſua vtilitate conceditꝰ? Crudelitas illoꝝ no/
ſtra correctio eſt: furoris flãma probatio. Nõ ſe me/
liores eſtiment qđ delinquunt: filio non parcitur vt
erudiri poſſe videatꝰ. Sed hec bene caſtigatꝰ edicit.
Solus enim morti non traditꝰ: cuius hic vitia cõmiſ
ſa purganꝰ. Et nota qđ ait: Caſtigãs caſtigauit. Hoc IDI
enim genus locutionis in ſcripturis diuinis ſepius i/
uenitur: vt eſt illud: Benedicẽs benedicam te. Mul
tiplicans multiplicabo ſemen tuũ: ꝛ his ſimilia. Qđ TOP
argumẽtum: ſicut ſepe diximus: dicitur a cõiugatis.
[Aperite mihi portas iuſtitie: ꝛ ingreſſus in eas con
fitebor domino.] Populus ille fideliũ venit ad ter/
tiam ſectionem: Hieruſalẽ cupiens introire: ianuas
eius feruore ſpirituali ſibi poſtulat aperiri. Quibus
ergo dicitꝰ: Aperite: niſi prophetis atqꝫ apoſtolis: qui
celoꝝ claues myſticis virtutibꝰ acceperũt? Per has
enim doctrine ianuas introducti: intus iam poſiti ve/
raciter dño confitemur. Ceteruꝫ quicqđ extra eccle/
ſiam catholicã geritꝰ: nequaꝙ domini laudibus ap/
plicatur. Bene autẽ per allegoriam ꝓphete atqꝫ apo
ſtoli: porte appellate ſunt. Porte enim dicte ſunt: per ETY
quas victualia ciuitatibꝰ importanꝰ: ſicut ꝛ per illos
animaꝝ pabula cõſtat illata. [Hec porta domini: iu
ſti intrabunt per eã.] Cuꝫ ſupius dixerit: Portas: Al. in
querẽduꝫ eſt quare hic portam voluit ponere nume
ro ſingulari: ſcilicet vt deſignaret ꝓphetas atqꝫ apo
ſtolos ianuas quidẽ eſſe celoꝝ: ſed has oẽs ad vnaꝫ

poſſe perducere:qꝛ vniuerſe conſuerunt ad dn̄m in/
tromittere Saluatorē:qui ꝛ porta poteſt appellari:ſi
Joan.10. cut ipſe in euangelio dicit:Ego ſum oſtium ouiū ꝛc̄.
Seqt̄ur:Juſti intrabunt per eam.Et hoc quoqꝫ ſub
tiliter inquiramus:cur ſupius dixerit: Portas iuſti/
tie:ꝛ hic poſuit:Juſti intrabūt per eam.Significās:
vt mihi videt̄:iam non ſcripturas diuinas:per quas
tranſeunt ꝛ iniuſti:ſed illam Hieruſalē que portam
habet dominū Saluatorē:per quem iuſti tm̄ homi/
nes introibunt.Quod bene vtrunqꝫ complexus eſt:
vt ꝛ iſtum ꝛ illud futurū ſeculū ſignificare videret̄.
M. non hēt. [Cōfitebor tibi †domine quoniā exaudiſti me:ꝛ fa/
ctus es mihi in ſalutem.] Jſtam confeſſionē non af
flicti populi debemus aduertē:ſed letantis. Gratias
eniꝫ agit:qꝛ illi dn̄s ſalutaris illuxit:ꝛ redemptor gē
tium oculis humanis apparuit. Unde reuera intelli
gimus:ꝛ a prioribus iuſtiſſimis dn̄i aduētum fuiſſe
Math.13. iugiter expetituꝫ:ſicut ipſe in euangelio dicit: Mul
ti prophete ꝛ iuſti cupierūt videre que vos videtis:
ꝛ audire que auditis ꝛc̄.[Lapidem quē reprobaue/
runt edificātes:hic factus eſt in caput anguli.]Sub
alluſione fabricantiuꝫ exponit̄ inanis opera iudeo/
rum.Soli quippe hominum adhuc in mūdo vnum
deuꝫ colentes edificare videbant̄:dum cetere natio
nes idoloꝝ ſe cultura deſtruerent.Edificātes enim
tendunt ſemꝑ ad angulum:vt cōmiſſoꝝ parietuꝫ ſo
liditas impleat̄. Judei vō fidei ſue fabricam mini/
me pfecerunt:quoniā ipm qui erat lapis fortiſſimus
angularis more demētium putauerunt eſſe temnen
dum.Dn̄s autem Chriſtus per Tropologiā:ſicut in/
numeris locis cōſtat expoſitum:ideo lapis dicit̄ an/
gularis:qꝛ duos ad ſe populos ediuerſo venietes:gē/
tilium atqꝫ iudeoꝝ:tanq̄ꝫ geminos parietes in vnaꝫ
ſoliditatis gratiaꝫ collocauit.De hoc lapide prophe
te:de hoc apoſtoli:de hoc diuerſi multa dixerūt.An/
gulus enim tractus eſt:ex greco ſermone:id eſt γω-
νον:qđ latine dicitur genu. Hoc inflexum : ſpeciem
anguli conformi qualitate reſtituit.Nam apud gre/
cos originē ſui nominis in deriuationib⁹ omnino cu/
M. factū eſt iſtud ſtodit vt tetragonus:pentagonus: ꝛ his ſimilia. [A
dn̄o †fact⁹ eſt hic:ꝛ eſt †mirabilis in oculis noſtris.]
M. mirabile Ne lapidē iſtum ſaxeis montibus putares excisum:
in ſalutē mundi factum dicit a domino. Sed dum
memorat factum:natura humanitatis oſtendit̄:que
Phil.2. ꝛ creata eſſe monſtrat̄.Sic ꝛ Apoſtolus ait:In ſimilitu
dine hoiuꝫ fact⁹:ꝛ habitu inuētus vt homo.Et alibi:
Roma.1. Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſm̄ carnem. Jſte
DO: quippe lapis qui eſt fabrice decora copulatio:fibula
parietuꝫ:in fundamētis perpetua fortitudo:mirabi/
lis eſt in oculis fidelium:qui non ſolū eum corpora/
liter vident:verūetiam illuminata mēte ꝯſpiciunt.
Uiderunt enim ꝛ iudei:ſed non mirabilē : qꝛ ſolam
intuebant̄ carnem:quam videbant eſſe cōmunē.Fi
delium autē ſenſibus qui eum filium dei eſſe pfeſſi
ſunt : mirabilis ꝛ terribilis apparebat : ſicut Petro
Math.16. apoſtolo qui dixit: Tu es Chriſtus filius dei viui.
M. eſt [Hec †dies quam fecit dn̄s: exultemus ꝛ letemur in
ea.]O q̄ꝫ ſuauia verba ſancta nobis probat̄ eructa/
re credulitas. Nam lꝫ deus cunctos dies creauerit:
ſingulariter tamē diem feciſſe dicit̄:qui Chriſti do/
mini natiuitate ſacratus eſt.Jn quo merito exultari
conuenit ꝛ letari:quoniā in eo ꝛ diabolus ius perdi/
dit:ꝛ ſalutem mundus accepit. [O domine ſaluum
me fac:o domine bene pſpare.] Jnteriectiones iſte
deſideriuꝫ magne petitionis oſtendunt:vt ꝛ hinc de

mundi iſtius clade liberentur:ꝛ ibi proſperrima ſor/
te ad dexteram collocent̄.Duo enim iſta ſunt:que fi
delis expetit chriſtianus : vt ꝛ hic eripiatur a pecca/
toruꝫ morte:ꝛ illic collocetur in requie ſempiterna.
Nam iſtas afflictiones quas hic patiunt̄:iſtos dolo/
res quos hic amore dn̄i ſuſtinent:ibi ſine dubio pſpe
rantur:quādo iam ad gaudia eterna puenīunt.Pro/
ſperari enim eſt aliquid aſperū facere tranquillum:
vt grata nobis fiant mala preterita : que credim⁹ in
eterna gaudia cōmutanda. [Benedictus qui venit
M. vobis in nomine domini.Benedixim⁹ †vos de domo do/
mini.]Quarta ſectio que ſupereſt introitur : vbi de
aduētu domini ſuaue munus laudis offertur:ꝛ ſubti
liter Antichriſti preſumptio iniqua damnat̄. Hec fi/
gura dicitur Emphaſis:que ſignificat etiaꝫ id quod SCHE
non dicit.Dicēdo enim: Benedictus qui venit in no
mine domini:aliuꝫ cōſtat eſſe maledictū:qui in ſuo
nomine credit̄ eſſe venturus.Et vt Chriſtum omni/
potētem dominū eſſe cognoſceres:dicit eum veniſſe
in nomine domini:ne aliqđ de ipſo carnaliter mens
humana ſentiret. Hoc etiam ꝛ euangeliꝫ textus oſtē/
Joan.5. dit dicens:Ego veni in nomine patris mei:ꝛ non ac/
cepiſtis me:Si alius venerit in nomine ſuo:illuꝫ ac/
cipietis.Sequitur:Benediximus vos de domo do/
mini.Ab illo populo fideli quē prefati ſumus:hoc di
citur reliquis chriſtianis:quaſi ſacerdotali dignita/
te ſubuecti loquunt̄ ad plebem : oſtēdentes domini
benedictioneꝫ deuote plebi per antiſtites ſalubriter
dari.Et ne hoc dubitanter acciperes dicit:De domo
domini:id eſt de eccleſia catholica:vnde ſalutare ba
ptiſma venit:vnde cōmunicatio ſancta procedit:vn
de olei ſacrati vnctione mundamur:vnde omnis de
niqꝫ benedictio vera pſtatur.[Deus dominus ꝛ illu
M. ꝯdenſis xit nobis . Conſtituite diem ſollennem in †confre/
quentationibus : vſqꝫ ad cornu altaris.]Cum dicit:
deus dominus:ad ſuperiora reſpondet:vt ſic intelli/
gas:Benediximus vos de domo dn̄i : imo non nos:
ſed deus dominus.Jpſe enim bn̄dicit ore ſanctoꝝ:ꝛ
luceſcit nobis:quando nos a peccatoꝝ obſcuritatib⁹
alienat.Sequitur:Cōſtituite diem ſollennem in cō
frequētationibus vſqꝫ ad cornu altaris.Jſtud iaꝫ di
citur benedictis : qui poterant dies feſtos celebrare
ſollenniter.Conſtituite dicit:id eſt deliberata cuſto/
dite ſententia.Diem ſollennem:qui honore domini
ꝛ ſanctoꝝ confeſſione ſacratus eſt. Jn confrequenta
tionibus:id eſt proceſſionibus crebris : quas populi
turba cōdenſat:ꝛ reddit celeberrimas deuotione fe
ſtiua. Quod vō addidit:Uſqꝫ ad cornu altaris : pro/
hibentur aliqui forſitan qđ multis in vſu eſt audita
euangeliꝫ lectione diſcedere . Non eniꝫ ad cornu al/
taris accedūt:qui cōmunicationis gratia non replē/
tur. Hoc de iſto altari viſuali:vt mihi videt̄:compe/
tenter accipimus:qđ corpus ꝛ ſanguinē domini ſol/
lenni nobis frequētatione largitur . Jllud vō altare
eſt:ante cōſpectum domini : vbi purificatis animis
per cōtemplationem ſanctam iubemur accedere:vt
in hac actuali ſollennitate illud ſemꝑ debeamus in/
ſpicere:ſicut iaꝫ in quadrageſimoſecūdo pſalmo cō/
ſtat expoſitum:vbi ait:Et introibo ad altare dei : ad Ps.42.
deuꝫ qui letificat iuuētutem meam.Cornu vō:ſigni
ficat poteſtatē:quam ſanctum altare habere manife
ſtuꝫ eſt.[Deus meus es tu ꝛ ꝯfitebor tibi : deus me⁹
es tu ꝛ exaltabo te.]Q̄ꝫ bene veritas iſta profeſſionis
iteratur:vt dominū noſtrum dicamus eſſe:quē pura
mēte non deſinimus adorare. Jn primo eni comate
dicit:

dicit:Confitebor tibi:qđ ad gratiaꝝ ꝑtinet actionem.
In ſecundo:Exaltabo te:q꞉ predicationibus beatoꝝ
per cūctas gētes exaltatur dñs Chriſtus: qui reddit
bonū pro malo:qui inimicos dum poſſit extinguere
patienter expectat:⁊ ↄuerſis talia reddit qualia ſan-
ctis ſuis miſericordia gratuita compromiſit. ¶Con-
Ps. non hēt. fitebor tibi dñe:quoniam exaudiſti me:⁊ factus es
mihi in ſalutē.] Hic quidē verſus:qꝛ repetitus eſt:
iam ſuꝑius in tertia parte ꝓbaᵗ expoſitus:hoc tamē
breuiter edicimus:vt hanc ↄfeſſionē letiſſimaꝫ poſt
percepta bñficia fuſam itelligē debeamus:ſicut nos
cōmonuit ⁊ titulus Alleluia.[Confitemini dño qꝛ
bonus:qꝛ in ſeculū miſericordia eiꝰ.] Et hic quoqꝫ
verſus in capite pſalmi ꝓbaᵗ eſſe iaꝫ dictus:vt ſicut
a Chriſto fecit initium:ita ipſi ↄcordare videaᵗ ⁊ fi-
Apoc. 1. nis. Ipſe eniꝫ in Apocalypſi dicit:Ego ſuꝫ alpha ⁊ o.
Merito ergo ⁊ in capite cōfeſſio poſita eſt:⁊ in fine
repetita:qꝛ in oī vita nr̄a ipſam nos oportet aſſumeᵗ:
⁊ in ipſius delectatione finire. Concluſio.

Recordemur hunc pſalmū non icaſſuꝫ:ve-
lut qbuſdam fulgoreis colori-
bus eſſe ↄtextū. In capite eniꝫ quattuor verſus vniſi-
nes ipoſuit:⁊ iteꝝ in fine ꝑmum verſuꝫ pſalmi deco-
ra iteratione geminauit:atqꝫ iteꝝ quē viceſimūpri-
mū poſuit:eundē pene vltimū repetyt:vt qˢi veſtis
illa pontificis:aureis qbuſdā filis:⁊ vermiculata pul-
chritudine ↄtexta fulgeret. Illa eniꝫ in fimbrys ha-
buit tintinnabula:iſta in fine eadē retinniūt:que in
capite dicta ſonuerūt. Pontifex igiᵗ quādo igredie-
baᵗ ſancta ſanctoꝝ:habebat hanc veſtē:vt antiſtitis
reuerēdi nullatenus ignoraretᵗ aduētꝰ:cum etiā taci-
tus vocalis icederet. Iſte ſic decora varietate diſpo-
ſitus eſt:vt ꝑconia ſancte icarnationis pulcherrimis
quibuſdā ſentianᵗ indicys. Cooꝑiat nos pie rex iſta
veſtis eloquy tui:⁊ hoc reſonent te ꝑſtante actus no-
ſtri:qđ tua dñe ꝑcepta iuſſerūt. Meminerimus aūt
hunc pſalmū quintum eſſe eoꝝ:qui de ꝑmo aduētu
dñi mirabili narratione ꝓlati ſunt:quinque fortaſſe
panibus cōparandi:qui eſuriem obſeruantiuꝫ popu-
lorum:copys celeſtibus expleuerunt.

Explicit expoſitio in pſalmum.117ᵘ.

¶Alleluia. CXVIII. ALEPH

Eati imaculati in via:qui am-
bulant in lege domini. Bti qui
ſcrutanᵗ teſtimonia eius:in to-
to corde exquirunt eū. Nō eniꝫ
qui operanᵗ iniquitatē:in vyſ
eius ambulauerūt. Tu māda-
ſti:mandata tua cuſtodiri nimis. Utinā di-
riganᵗ vie mee:ad cuſtodiēdas iuſtificatio-
nes tuas. Tunc nō ↄfundar cū ꝑſpexero in
oībus mandatis tuis. Cōfitebor tibi in dire-
ctione cordis:in eo ꝙ didici iudicia iuſtitie
tue. Iuſtificationes tuas cuſtodiaꝫ:nō me
derelinquas vſquequaqꝫ.

Eſtiuo pſalmo ⁊ diuinaꝝ reruꝫ ꝟtute ple-
niſſimo : deſiderabile Alleluia ꝑmittiᵗ:
vt meritū diuini carminis honore tituli
poſſit agnoſci. Eſt enim altiſſimus ꝓfun-
ditate ſenſuū:⁊ ↄtextus quaſi ſimiliū re-
petitione verboꝝ:modo ꝓficendo qđ accepit:modo
iterum eadē ſperando que meruit. Qui more nobi-
lium fluuioꝝ:lenis ire conſpiciᵗ:cuꝫ nimis ꝓfundus
eſſe noſcaᵗ:quem tū oportet iuuante deo inſtituti no-
ſtri mēſura ꝑcurrere:ne qui nos hactenus ↄſtrinxi-
mus:ſubita inundatione fundamur. Et etiā hebreis
elementis ad rudes ⁊ docibiles in ſchola Chriſti po-
pulos inſtruēdos tali ordine depictus:vt verſuꝫ quē
prima littera ſortita fuerit:eadē ⁊ in ſeptē ſubſequē-
tibus affigaᵗ:ſacramētuꝫ illud forſitan in cordis cir-
cūciſione deſignans. Sic iſte pſalmus in ſua lingua
per ſingulas litteras octonis verſibꝰ gregatim decur-
rens ſibi vndiqꝫ collatꝰ partiuꝫ equalitate finitꝰ eſt:
qđ nos dicimꝰ ⁊ diuiſionis cauſa poſitū:⁊ vt ꝑfectuꝫ
numerū poſſit idicare iuſtoꝝ. Iſtis eni litteris ⁊ he-
brea ſapiētia diſciᵗ:⁊ diuinoꝝ libroꝝ ſacratus nume-
rus contineᵗ. Has eniꝫ litteras ſignificationes ſuas
habere:beato Hieronymo teſtante cognouimus:qđ
nunc repetere videᵗ eē ſuꝑfluum : cum ſit iam alte-
rius labore collectū. Hūc aūt pſalmū:⁊ ū 4ᵘ:⁊ Deu-
teronomy canticum : Ioſephus refert elegiaco me-
tro eſſe compoſitos. Diuiſio.

Salmum iſtuꝫ moralē hebreas litteras
ad ſui numeri diuiſiones illuſtrabiles nō
incōgrue dicimus contuliſſe : in quo ſibi
octonos verſus : vt ſupra memoratuꝫ eſt:
ſingule vēdicantes:cūctum carmen pul-
cherrima parilitate deſcribunt:qui nulla ꝑmixtione
confundit:ſed nouitates reruꝫ mutatis ſibi litteris
explicaᵗ. Per totum itaqꝫ pſalmum:vniuerſalis ſan-
ctoꝝ chorus eloquitur:qui ab initio mūdi : ſiue fue-
runt:ſiue ſunt:ſiue futuri eſſe creduntᵗ:inter quos re-
periunᵗ apoſtoli:ꝓphete:martyres:cōfeſſores:eccle-
ſiaſtici ordines:⁊ oēs qui ſancta dño itegritate famu- 1. Pet. 2.
lanᵗ:genus electum:regale ſacerdotium:gens ſācta:
populus acqſitionis : ab origine generis humani vſ-
qꝫ ad finē ſeculi colligēdos. Sed quāuis hoꝝ ſit innu-
mera multitudo:vnus tū vbiqꝫ itroduciᵗ ad loquē-
duꝫ:vt virtus vnitatis in eccleſia ↄcordi poſſit agno-
ſci. Nunc videamus que in hoc celeſti paradiſo ſpiri-
tualia poma naſcanᵗ. Expoſitio.

Eati imaculati in via:qui ambulāt in le-
ge dñi.] Cum omniū deſideria nominis
iſtiꝰ ardore rapianᵗ:nec quiſꝗ poſſit re-
periri qui nolit ꝑmia beatitudinis adipi-
ſci:ↄgruum fuit viros ſanctos votis pro-
babilibus iter oſtendere:ne mens ↄfuſa mortalium
ignorata via poſſit errare. Nam ⁊ illi beatos ſe eſti-
mant:qui ſeculi ambitionibꝰ eluduntᵗ. Sed ne aliqđ
tale putareᵗ eligēdum:primum poſuit plurali nume-
ro: Immaculati:vt de fidelibus hoc:non de Chriſto
debuiſſet aduerti. Ille eniꝫ ſolus naturaliter imacu-
latus eſt:qui peccata non habuit. Sancti eniꝫ imacu-
lati fiunt:quādo indulgētie munera ↄſequunᵗ:ſicut
ꝓpheta in qnquageſimo pſalmo dicit: Lauabis me: Ps. 50.
⁊ ſuꝑ niuem dealbabor. Seqtur: In via:id eſt in ipſo
dño Saluatore:qui dixit:Ego ſum via:veritas ⁊ vi- Joan. 14.
ta. Ibi enim ambulare iuſtoꝝ eſt:non pedibꝰ corpo-
reis:ſed greſſibus ꝓbabilis actionis. Nam vt aduer-
tere:nō cum illaꝫ viam dixiſſe in qua poſſit errare:
ſubiūxit:Qui ambulant in lege:id eſt qui aut nō pec-
cant:aut per gratiam celeſtē digna ſibi ſatiſfactione
ꝓſpiciunt. Nec illud vacat qđ dicit : In lege dñi. Eſt
enim ⁊ lex peccati:ſicut Apoſtolus ait: Uideo aliam Roma. 7.
legē in mēbris meis repugnantem legi mētis mee:⁊
captiuū me ducētem in lege peccati. Et ideo addidit

eſt: Domini: vt eaꝫ diſcerneret a lege peccati. [Beati qui ſcrutanꝰ teſtimonia eius: in toto corde exquirunt eum.] Superioris adhuc ſenſus eſt ⁊ iſta ſententia. Naꝫ ſ; beati ſint imaculati qui ambulant in via id eſt in ipſo dño Saluatore: ⁊ in lege eiꝰ deuota mēte gradiunꝰ: additum eſt tamē illis virtutibus: Qui ſcrutanꝰ teſtimonia eius. Et que ſit ipſa perſcrutatio: ſubſequēter aperitur: id eſt qui in toto corde ſuo dñm exquirere maluerunt. Videnꝰ enim perſcrutari teſtimonia eius ⁊ tergiuerſatores heretici: ſed toto corde ſuum dñm non requirūt: quoniā per humanas verſutias affectant nouas inuenire calumnias. Totum enim cor ſuum ad ſcripturas ſanctas merito poſuiſſe non dicuꝰ: qui ad falſitatis ambitū plectibili errore trāſfertur. Unde ſanctus Primaſius Juſtinianopoleos: diſertus antiſtes: ſub titulo quid hereticum facit: librū vnū conſcripſiſſe dinoſcitꝰ. Nec illi videnꝰ totum cor ſuuꝫ ad domini teſtimonia poſuiſſe: qui neglecta diſciplina mandatoꝝ eius: mūdana gaudia concupiſcunt. Et vide ordinē ſancte veraciſqꝫ doctrine. Prius dicit: beatos eſſe qui ambulant in lege domini: deinde: qui ſcrutanꝰ ſacrarum teſtimonia litteraꝝ: quia non eſt dignus iſta ꝑquirere: niſi qui ſe probabili cognoſcitꝰ actione tractare. Utraſqꝫ do ſentētias tertia ſpecies definitionis amplecti-
DEF tur: que grece Poiotes: latine qualitatiua dicitꝰ. Beatus enim vir qui ſit: per actuum ſuoꝝ hic oſtenditur qualitatem. [Non eniꝫ qui operanꝰ iniquitatem: in vijs eius ambulauerūt.] Cum Joānis apoſtoli veracia verba ſint: Si dixerimus quia peccatū nō habemus: noſipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non eſt:
1. Joan. 1.
videnꝰ nec ſancti in vijs eius ambulare: quos cognoſcimus habere peccata. Verū hec queſtio: veritatis ipſius voce diſſoluitꝰ. Sunt enim illicita deſideria: que originalis peccati neceſſitate cōmittimꝰ: ſed in eis conſenſu animi non tenemur. In iſtis mens beata non ambulat: que dono domini cordis probitate ſuperanꝰ. Ut: verbi gratia: repēte pulchrum aliquid cōcupiſcere: cibum deſideranter expetere: bonis odoribus cōmoueri: iniqua ſubito ſuggeſtione ꝯfundi: ⁊ his ſimilia: que oratione fācta: ⁊ crucis ſignaculo deſtruuntur. Ita fit vt ⁊ peccata ſancti ſuggeſtione carnis habeant: ⁊ tamen dum eis minime relaxaꝰ effectus: ea non opari veraciter eſtimenꝰ. Hec eni Pauli apoſtoli teſtimonijs euidētius approbanꝰ. Ambu-
2. Timoth. 4 lauit in vijs domini: quādo dicebat: Bonum certamen certaui: curſuꝫ ꝯſūmaui: ⁊ reliqua. Peccatū aūt
Roma. 7. non volūtariuꝫ faciebat: quādo clamabat: Nō enim qδ volo bonū hoc facio: ſed qδ nolo malum hoc ago. Seqtur eius expoſitio: que oēm nexū dubitationis abſtergit. Si hoc qδ nolo inquit illud facio: iam nō ego operor illud: ſed qδ habitat in me peccatuꝫ. Vides tñ illos accuſatos: qui oꝑationibꝰ peccatoꝝ nefanda delectatione ꝯſentiūt. Quapropter merito dicunꝰ in vijs dñi nō ambulare: qui operanꝰ iniqtatē. Oꝑatio eniꝫ iniqtatis eſt conſenſus maloꝝ: qui tñ a ſcōꝝ cordibus dono dñi ꝓbaꝰ alienus. Nam ⁊ ipſe
Roma. 6. Apl's hoc monet: Nō ergo regnet peccatuꝫ in veſtro mortali corꝑe ad obediendū deſiderijs eius: nec exhibeatis membra veſtra arma iniqtatis peccato. Et
Eccle. 18. Salomon: Poſt cōcupiſcētias cordis tui ne abieris. Obedientiā ergo peccati vetuit: nō ſuggeſtiones: q̄s caro ꝓprijs viribꝰ vitare non preualet. Reſpiciamus aūt cur hic: vias: plurali numero poſuit: ⁊ ſuꝑius ſingulariter dixit: Beati imaculati in via. Ibi ſignificat

dñm Saluatorē: qui certa via eſt ad patrē veniētiū:
ſicut ipſe dixit: Nemo vadit ad patrem niſi per me. Joan. 14.
qδ hic dixit: In vijs: deſignat ꝓphetas ⁊ apl'os: vel q̄cūqꝫ ppl'm vera ꝑdicatione docuerūt. [Tu mādaſtī mādata tua cuſtodiri nimis.] Dixerat beatū eſſe cui hec talia ſuffraganꝰ: vt ſit imaculatꝰ: ambulet i lege dñi: ſcruteꝰ teſtimonia eius: ⁊ qδ eſt ꝑfectiſſimuꝫ viuēdi genus in toto corde exqrat dñm. Et ne hec tanta negligēda viderenꝰ: ſeqtur iuſſionis dñice venerāda ꝑceptio: vt mādata eius nō ſolū ſedule: ſed ⁊ ni-
mie reqranꝰ. Nimius eni dictꝰ eſt: in nulla re dubiꝰ: ETY
qui ꝓpoſite rei intētus ſemꝑ aſſiſtit. Ubi eſt ſnia gētiliuꝫ toto orbe celebrata: Ne qd nimis. Ecce nimiū nobis a vitate ꝑcipitꝰ: Ecce a moderatore reꝝ oīuꝫ ſine defectu aliqd fieri debē ſancitꝰ. Iſtud eniꝫ nimis ſignificat multū atqꝫ infinitū: ſicut ⁊ in alio pſalmo
dicit: Nimis ꝓfunde facte ſunt cogitationes tue. Et Ps. 91.
alibi: Nimis exaltatus es ſuꝑ oēs deos. Sine māda Ps. 96.
ta dñi nimiuꝫ cuſtodire ꝑcipimur: quādo ipſi quoqꝫ ſaluti nr̄e corporee ea ꝑferre debē cēſemur. Quapropter vires nr̄e poſſibilitatis excedere: diuina militia eſt: qꝛ totū ibi nimiuꝫ decet: qm̄ ⁊ illud infinituꝫ eſt:
qδ nobis tribui poſtulamus. Pergrenda eſt quoqꝫ DOG
nominū iſtoꝝ diſtincta cognitio: ne qs ea credat eſſe cōfuſa. In priori verſu: dixit: Legē dñi: Lex aūt dñi
eſt: ſicut Apl's ait: vmbra futuroꝝ: quā non decet ad Col. 2.
litterā: ſed ſpirituali ordine cuſtodiri. Ut: verbi grā: lex ſacrificioꝝ: obſeruātia noue lune: ritus circunciſionis: ⁊ cetera huiuſcemodi: que typū magis q̄ ſpe-
ciem certū eſt habuiſſe veritatis. Secūdo verſu po DEF
nit: Teſtimonia. Teſtimoniuꝫ eſt euidens ⁊ ꝑfinita cōditio: cuius ſtatuto cōmoniti: res ꝑteritas nō poſ-
ſumꝰ obliuiſci: vt in Geneſi ait Jacob: Teſtimoniuꝫ Gen. 31.
erit nob' collis iſte: ⁊ teſtimoniū erit lapis iſte. Scri-
ptuꝫ eſt etiā ⁊ in libro Jeſu naue: Duodecim lapides Joſue. 4.
afferte de medio Jordanis: vt ſint hi in teſtimoniuꝫ filijs veſtris. Sic nobis precepta diuina teſtimonia ſunt: quādo cōmonēt ne peccare debeamꝰ: ſicut apl's
Paulus ait: Teſtificor coraꝫ deo: qui viuificat oīa: ⁊ 1. Timoth. 5.
Jeſu Chriſto: ⁊ electoruꝫ angeloꝝ: vt hec cuſtodias. In ꝑſenti quoqꝫ verſu mādata poſuit: que non ſunt vmbre futuroꝝ vt lex: ſed preſentē habēt manifeſte oꝑationis effectum. Quod dñs in euāgelio abſolute
declarat dicēs: Primū mādatū eſt: Diliges dñꝫ deū Math. 22.
tuuꝫ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota virtute tua ⁊c̄. Hoc eniꝫ ſic vni dictū eſt: vt ab oībus debeat ⁊ per cūcta tēpa cuſtodiri. Quapropter ſiue lex: ſiue teſtimonia: ſiue mādata dñi cuſtodianꝰ: ad beatitudinis certū eſt munera ꝑueniri. Que verba cum ꝑdictis diffinitionibus ſuis mēte cōdenſa ſunt: qꝛ in ſubſequētibꝰ verſibus freqūter ea poſita reꝑimus. [Utinā dirigānꝰ vie mee: ad cuſtodiēdas iuſtificationes tuas.] Cuꝫ vitā ſuꝑius beati viri euidēter expreſſerit: nunc etiā ppl's fidelis honoꝝ ſibi ꝑuētum votis intercedētibus poſtulauit. Utinā: verbū ſemꝑ optantis eſt: vt qδ noſtris non poſſumus viribꝰ adipiſci: diuina miſericordia largiēte mereamur. Cū dicit: Dirigānꝰ vie mee: oſtendit eas quātuꝫ ad humanam imbecillitatē ꝑtinet tortuoſas. Vie mee: actus ſignificant: quos in hac vita ꝑagimus. Addidit: Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. Hic iam quod ſuperius optauit: aperuit. Ad cuſtodiendas eniꝫ iuſtificatiōes dñi nemo poterit ꝑuenire: niſi cuiꝰ vie a dño dirigi cōprobanꝰ. Sed diſcutiamus: quid ſignificēt iuſtificationes. Juſtificationes igiꝰ dñi apud priſcū

populū

populū fuerant multe atq3 diuerſe:vt ſex annis tm̄
famulus ſeruiret hebreus. Filius affectu ⁊ diſcipli
na patris erudiret. Pater vt reuereretur in omnibus
haberet. De⁹: vt ſūmo timore ⁊ amore coleret. Sa
cerdos honorabilis eſſet. Proximus vt tanq̄ ꝓpria
vtilitas amaret:⁊ his ſimilia:que fieri ſacta ſcriptu
ra p̄cepit. Hec ergo nequeūt cuſtodiri:niſi miſericor
Alā ꝯfūe/ero in oib⁹ mādat̄ tuis — dia dn̄i ꝓbent attribui. ⌊Tūc nō ꝯfūdar: ſ dū reſpi
cio in oia mādata tua.⌋ Cauſa reddit quēadmodū
poſſint iuſtificationes dn̄i iugiter ſuari: id eſt: ſi mā
data reſpiciant vniuerſa. Sed cū dicit: Oia: in nul
lo cōmonet eſſe peccādū: quoniā ſcriptū eſt: Si quis
de lege minimū nō fecerit: reus eſt totius legis. Re
ſpicere aūt: eſt mādata ſemp ante oculos habe que
iuſſa ſunt: vt ſi quid tortū cōmittit: ſalutari emūda
tione ꝓtinus corrigat. Ceteꝝ qui in mādata nō re
ſpicit: in quo erret modis oīmodis ignorabit. Hanc
Jac. I. quoq3 ſimilitudinē Jacobus ponit Aplus dicēs: Si
quis auditor eſt verbi ⁊ nō factor: hic cōparabit vi
ro ꝯſiderāti vultū natiuitatis ſue in ſpeculo: cōſide
rauit: eni ſe ⁊ abijt: ⁊ ſtatim oblitus eſt qualis fuerit.
Qui aūt ꝓſpexerit in legē ꝑfectā ⁊ ꝑmanſerit: nō au
ditor obliuioſus factus: ſed factor operis: hic beatus
in facto ſuo erit. Tales ergo laudant: a quoꝝ cōſpe
Ma⁹ hec — ctu mādata dn̄i nō recedunt. ⌊Cōfitebor tibi dn̄e
in directione cordis: in eo qd̄ didici iudicia iuſtitie
tue.⌋ Cōfeſſio: hic ſignificat laudē: quā decet populū
dicē beatoꝝ. Directio cordis: eſt fidei catholice ſan
cta regula: q2 eum ꝯfiteri nō pōt hereticoꝝ diſtorta
verſutia. In eo qd̄ dicit: Didici: indicat a beatis pa
trib⁹ ſibi traditā diſciplinā: nō autē vt quidā faciūt:
ſtudio ꝑuerſitatis inuentā. Judicia vō iuſtitie ſunt:
q2 famulos ſuos liberare dignat a diabolica ꝑſecu
tione laborātes. ⌊Juſtificationes tuas cuſtodiā: nō
me derelinquas vſquequaq3.⌋ Perfecta eſt ꝓpoſite
beatitudinis decora ꝯſtructio. Petit enim a dn̄o: vt
iuſtificationib⁹ cōceſſis: dignet deuotū populū ſuo
munere cuſtodire. Juſtificationes eni qd̄ ſignificēt:
in quarto verſu ſupiore iā dictū eſt. Et qm̄ nouerat
I. Pe. 5. tentationes diabolicas vndiq3 circuire: vt legit: Ad
uerſari⁹ veſter ſicut leo circuit querēs quē deuoret:
petit ſe quaquauerſus deniq3 cuſtodiri: ne poſſit lo
cū nocēdi hoſtilis atrocitas inuenire: Nūc videam⁹
quid littera ſecūda ꝯtineat. BETH.

In quo corrigit adoleſcentior
viā ſuā: in cuſtodiendo ſermo
nes tuos. In toto corde meo ex
quiſiui te: ne repellas me a māda
tis tuis. In corde meo abſcōdi
eloqa tua: vt nō peccē tibi. Be
nedictus es dn̄e: doce me iuſtificationes tu
as. In labijs meis: pronunciaui oia iudicia
oris tui. In via teſtimoniorum tuorum de
lectatus ſum: ſicut in omnibus diuitijs.
In mandatis tuis exercebor: ⁊ conſidera
bo vias tuas. In iuſtificationibus tuis me
ditabor: nō obliuiſcar ſermones tuos.

In quo corrigit iunior viā ſuā: in cu
Ut adoleſcē tior. ſtodiēdo ſermones tuos.⌋ In p̄ma litte
ra partes beatitudinis fidelis populus i
dicauit: in quib⁹ ſe depoſitus eſt cuſtodi
ri. Nūc idem in ſecunda littera conuerſionis tēpus
oſtendit: exponēs etiā in ſermonib⁹ domini quibus
delectationib⁹ ꝑfruatur. Quapropter per figuram
Eroteſis: ſub interrogatione proponit: In quo corri SCHE
git iunior viam ſuam: Etas electa eſt noui: non ve
teris teſtamenti: quando de ſeniori homine in robu
ſta ſumus etate reparati. Junior eni dicitur vete
ribus comparatus: quia comparatiuus gradus fre
quenter vim obtinet poſitiui. Sed iſte iunior:
quemadmodum correxerit viam ſuam: ſubſequen
ti reſponſione confirmat: dicēs: In cuſtodiendo ſer
mones tuos: tūc ſcilicet cum euāgelicā diſciplinam
populus chriſtianus accepit. Eo ſiqdē tēpore homo
correctus eſt: quando vetē prauitate damnata: ad re
cte fidei dona ꝑuenit. Cuſtodit aūt ſmones dn̄i: qui
nō eos tm̄ memoria retinet: ſed actionū ꝓbitate re
ſtituit. ⌊In toto corde meo exquiſiui te: ne repellas
me a mādatis tuis.⌋ Hoc quoq3 mun⁹ eſt dn̄i qd̄ cū
ſe toto corde aſſerit exqſiſſe. Nō eni quereret niſi in
quiſitus fuiſſet: ſicut in Jſaia legit: Qd̄ perierat req
rā: ⁊ qd̄ errauerat reuocabo. In omni ſiqdem bono
dn̄i gratia ꝑuenimur: ⁊ vt eū velim⁹ rogare: ipſe ſe di
gnat infundē. Sequit: Ne repellas me a mandatis
tuis: tanq̄ idignū beneficijs ſuis: vt quē te feciſti to
to corde petere: tu etiam digneris audire. Repellit
eni a mādatis ſuis ſubdole ſe rogantes: ſicut in alio
pſalmo legit: Uirū ſanguinū ⁊ doloſū abominabi Ps. 5.
tur dn̄s. Et Salomō dicit: Sāctus eni ſpūs diſcipli Sap. I.
ne effugiet fictū: ⁊ ſubtrahet ſe a cogitationib⁹ que
ſunt ſine itellectu. Rogat ergo ne ab itelligentia le
gis diuine repellat ſicut indign⁹: vt agnoſcam⁹ hanc
itelligentiā nō mereri niſi eos qui noſcunt toto cor
de deprecari. ⌊In corde meo abſcondi eloquia tua:
vt nō peccem tibi.⌋ Cum legamus operam domini
eſſe predicādam: ſicut Petrus in actibus Apoſtolo
rū dicit: Nō enim poſſumus que vidimus ⁊ audiui Act. 4.
mus nō loqui: Hic dicit in corde ſuo eloquia domi
ni ne peccaret abſcōdita. Sed vtrunq3 verum eſt.
Nam ſicut decet fidelibus ea opportune predicari:
ſic nō credentibus oportet abſcōdi: ſicut in euange
lio dictum eſt: Ne dederitis ſanctum canibus: neq3 Math. 7.
miſeritis margaritas veſtras ante porcos. Et alius
pſalmus dicit: Poſui ori meo cuſtodiā: du3 conſiſtit Ps. 38.
peccator aduerſum me: Obmutui ⁊ humiliatus ſu3
⁊ ſilui a bonis: vt intelligamus peccati genus eſſe:
obſtinatis eloqa dn̄i ꝑdicare. Unde ⁊ Paulus Apo Tit. 3.
ſtolus dicit: Hereticū poſt p̄mā ⁊ ſcdā3 correptiones
deuita ⁊c. ⌊Benedictus es dn̄e: doce me iuſtificatio
nes tuas.⌋ Ne aliqs eruditionem ſanctā proprijs vi
ribus applicaret: p̄mittit: Benedictus es dn̄e: id eſt:
qui gratias preſtas: q2 in homine nō potes inuenire
qd̄ eligas. Sed hic benedictionē: laudem ſignificat
dn̄i. Nam cū nos deum benedicimus: eius facta lau
damus: cum ille benedicit: nos ſanctificare dignat.
Sequitur: Doce me iuſtificationes tuas. Cum ſu
perius dixerit: In corde meo abſcondi eloquia tua:
nunc dixit: Doce me iuſtificationes tuas: quaſi nihil
ante didicerit. Uerum ſancte congregationi eſuriē
ti ſitientiq3 iuſtitiam: non ſufficit mandata domini
vbo didiciſſe: ſed petebat vt ea factis potuiſſet oſtē
dere: vbi nouerat plenitudinem ſe gratie reperire.
Dicit ergo: Doce me iuſtificationes tuas: hoc eſt pre
ſta me facere vnde electos tuos iuſtificare ꝯſueſti.
⌊In labijs meis: pronuntiaui oia iudicia oris tui.⌋
Chorus ille ſanctoꝝ ꝓnuntiaſſe ſe dicit iudicia oris

dñi:que locut⁹ eſt per pphetas ⁊ aplos ſuos:quādo
ea labijs ſuis recēſuit:⁊ pplo pdicauit. Oia 'iudicia:
ſignificat que ſcripta vel dicta ſūt. Ceteꝝ vniuerſali
ter nō pōt pnūtiare:qđ nulla noticia pualet appre
Pſ.35. hēdi:ſicut in alio pſalmo dictū eſt. Judicia tua abyſ
Ro.11. ſus multa. Apłus quoqꝫ teſtať:O altitudo diuitiarū
ſapiētie ⁊ ſciētie dei:ꝙ inſcrutabilia ſūt iudicia ei⁹:
⁊ iueſtigabiles vie ipſi⁹. Et ipſe paſſione vicina dicit
SCHE Apłis: Nō oia dixi vobis. Quapropter figuraliter:
pro parte dicit̄ totū:qđ in ſcripturis diuinis frequē
ter ꝯſtat effectū. In via teſtimonioꝝ tuoꝝ delecta
DOG tus ſuꝫ:ſicut in oibus diuitijs. Via teſtimonioꝝ:eſt
dñs Chriſtus:qꝛ de ipſo loquētia ad ipm ducūt:via
certa:iter īfatigabile:queſtuoſus labor:vbi qſquis p
uenerit:ieſtimabiliū diuitiaꝝ delectatione mulceť.
Et inuēdū qđ ſequiť:Sicut in oibus diuitijs. Hic di
1.Cor.1. uitias ſpūales debem⁹ accipe:de qbus Apłs ait:Qm
in oib⁹ diuites facti eſtis in ipſo:in omni verbo ⁊ in
omni ſciētia:ſicut teſtimoniū Chriſti ꝯfirmatū eſt
in vobis. Ceteꝝ cohors ſcī ſeculares diuitias nō po
terat teſtimonijs dñi ꝯparare:quas ipſa velut ſor
des aliquas cognoſciť abieciſſe. In mandatis tuis
exercebor:⁊ cōſiderabo vias tuas. Eccleſiaſtice di
ſcipline ordo ſeruatus eſt. Pri⁹ eni fuit vt exerceret
in mādatis diuinis:id eſt:frequenti opatione vſum
reꝝ neceſſariaꝝ aſſiduo labore pageť:⁊ ſic ad intelle
ct⁹ ei⁹ penetralia pueniret. Nemo eni mereť tātuꝫ ſe
cretū ꝯſpicere:niſi cui datū fuerit bona ꝯuerſatione
celeſtib⁹ ſe beneficijs pximare. Et nota ꝙ exercita
tio in ſcripturis diuinis plerunqꝫ in bono ponitur.
In tuis iuſtificationibus meditabor:nō obliuiſcar
ſmones tuos. Obliuio:nō natura nobis venit:ſed
DOG ab originalis peccati īfirmitate deſcēdit. Huic reme
dialis oppoſita eſt meditatio : ne memorie culmen
obliuio nefāda deſtrueret. Meditari eni ſe dicit iu
ſtificationes dñi:ne poſſit qđ retinere expetit obliui
ſci. Nouerat eni quo vitio mēs humana pmereť : ⁊
ꝯtra hoc auxiliū repit:vnde obliuio violēta debuiſ
ſet excludi. Reſpice queādmodū diuerſis cauſis p
pria verba ſubiūcta ſūt. In ſupiori quippe verſu. In
mādatis tuis exercebor:dixit:vbi pte opus eſt actua
Exo.20. li. Mādata enim ſunt dñi: Nō mechaberis: Nō fal
ſuꝫ teſtimoniū dixeris ⁊c̄. Hec eniꝫ oportuit nō tm̄
audire:ſed faceř: Jdeoqꝫ poſuit:Exercebor. Hic aūt
Juſtificationes dicit meditabor. Juſtificationes qp
pe dicte ſūt:ſicut ſupius expoſitū eſt: Hebreū pueꝝ
nō amplius ꝙ ſex annis debere ſeruire:ad ſignificā
tiā beati populi:qui in hoc ſeculo ſeruit:vt in illa re
ſurrectione a cuncta obnoxietate libereť. Hoc ergo
qꝛ fuit in enigmate cōſtitutū: Meditabor dixit : vt
frequens iteratio intellectum future rei euidentius
aperiret.

GIMEL.

Retribue ſeruo tuo: viuifica me
⁊ cuſtodiā ſermones tuos. Re
uela oculos meos: ⁊ conſidera
bo mirabilia de lege tua. Inco
la ego ſuꝫ in terra:nō abſcōdas
a me mādata tua. Concupiuit anima mea
deſiderare:iuſtificationes tuas in omni tem
pore. Increpaſti ſupbos:maledicti qui de
clināt a mandatis tuis. Aufer a me oppro
briū ⁊ ꝯtēptū:qꝛ teſtimonia tua exquiſiui.

Etenim ſederunt principes ⁊ aduerſuꝫ me
loquebanť : ſeruus autem tuus exercebať
in iuſtificationibus tuis. Nam ⁊ teſtimo
nia tua meditatio mea eſt: ⁊ conſilium me
um iuſtificationes tue.

Retribue ſeruo tuo: † viuā ⁊ cuſtodiaꝫ ſer Al. viuifica me
mones tuos. Uenit ad tertiā litterā : in
qua humanā idigētiā ꝯfiteť:⁊ gratiā dñi
per cūcta cōmēdat. Increpatos aſſerit ſu
perbos qui fideles dñi iniquis motibus
pſequunť. Retribue ſiqdē dicit : nō meritis redde:
ſed iteꝝ da:vt qui pſtitiſti petitionis affectū:effectū
quoqꝫ poſtulationis attribuas. Deniqꝫ hūc ſenſū de
clarat ſermo ſubiūctus cū dicit:Seruo tuo . Seru⁹
eni chriſti dici nō pōt:niſi qui nō ſuis meritis:ſed di
uine gratie reputat:qđ boni aliqđ feciſſe cognoſciť.
Dñi aūt cuſtodire mādata:reuera viuētis eſt. Cōtra:
mortuus iure diciť:qui iobediēs approbať: ſicut in
euāgelio de īfidelibus legiť. Sine mortuos ſepelire Luc.9.
mortuos ſuos. Sepelire eniꝫ mortuos viuētiū erat:
ſed qꝛ īfideles videbanť:recte mortuos appellatos
eſſe cognoſcim⁹. Et aduerte ꝯfeſſionē ſanctā:ſic ſe iu
dicauit eſſe victuꝝ:ſi potuiſſet dñi cuſtodire ſermo
nes. Merito:qꝛ qui eos cuſtodit ab ipſis ſine dubio
cuſtodiť:⁊ mors ei nō dñabiť:que in ipioꝝ depopu
latione graſſať. Reuela oculos meos:⁊ ꝯſiderabo
mirabilia de lege tua. In hoc verſu infirmitas hu
manitatis:⁊ bñficiū ſupne maieſtatis exponiť. Re
uelare eni dictū eſt:remouere velū. Quodā eni opi ETY
mēto ignorātie iterior aſpect⁹ obduciť:⁊ niſi miſeri
cordia ipſi⁹ fuerit hoc velamē ablatū:ſcripturas ſan
ctas lumine cordis nō poſſum⁹ ītueri. Petit ergo au
ferri ſibi ipieritie cecitatē:vt illuminatus gratia diui
na queat dñi vidē miracula. Que ſūt aūt iſta mira
cula:ipſe teſtať dicēs:De lege tua. Sapi⁹ dixim⁹ legē
vmbrā fuiſſe futuroꝝ:que ſignificātiā vēture pleni
tudinis ꝯtinebat. Immolabať qppe paſchali feſtiui
tate agnus imaculatus:qđ chriſtū dñm ſignificabat
occidi. Sacerdos:veſte pulcherrima ⁊ coruſcabili te
gebať:vt futuri pōtificis ⁊ celeſtis regis idicia nun
tiaret. Promiſſiones quoqꝫ dñi fuerūt:vt iſraeliticus
ppłs in terrā pduceret fluentē lac ⁊ mel:qđ ad illud
futuꝝ ſeculū ptinē nō dubiū eſt:vbi ſūme beatitudi
nis gaudia copioſa dulceſcūt. Rogat populus:ille ſā
ctoꝝ:vt reuelato corde iſta ꝯſideret:que ſuperducto
velamine nō poterat ītueri. Incola ego ſuꝫ † apud Al. ego ſū
te in terra:nō abſcōdas a me mādata tua. In hac
terra iuſti ſūt icole:qui pprīā in mūdo nō habēt mā
ſionē. Corpore ſiqdē in terra poſiti ſūt:in celis aūt p
babili ꝯuerſatione ꝯſiſtūt:ſicut Apłus dicit:Cōuer Phil.3.
ſatio aūt nr̄a in celis eſt. Et merito hic dicunť icole:
qbus in aliena patria nullus affect⁹ eſt:ſed ad tēpus
terrā ſui corporis colūt. Nō eni erat ille diues icola:
qui horrea ꝯſtruebat:⁊ lōgeuitatē vite ſue in multa
ꝯgregatione poſuerat. Sꝫ iſti ſūt vere icole:qui the
ſauꝝ ſuū in celo reponūt:vt cor eoꝝ futurā patriaꝫ
ſemp affectet. Petit ergo fidelis populus mādatoꝝ
dñi cōſciū ſe fieri:qꝛ nō dephēdiť in babylone pte
ꝯuerſari. Illi⁹ eni pōt ſcire qſqꝫ votū:cui ⁊ famulari
velle cognoſciť. Mandata enim eſſe diximus:Dili Deu.6.
ges dñm deū tuū ex toto corde tuo:⁊ ex tota anima
tua ⁊c̄. Hec petit nō a ſe abſcondi:id eſt:ſubtrahi at
qꝫ denegari:vnde ſalutē aīe ſue nouerat eſſe vēturā.

Rogat ergo vt ei nullatenus celentur: que pecca-torib⁹ pbant̃ abſconſa: q̃uis generaliter pnunciata eſſe videant̃. [Cõcupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas: in omni tẽpore.] Cõcupiſcentia in
Exo.20. malo ⁊ in bono ponit̃. In malo: Nõ cõcupiſces rem
Sap.6. pximi tui. In bono: Cõcupiſcẽtia ſapiẽtie perducit ad regnũ. Ita ⁊ hic poſitũ eſt: Cõcupiuit aĩa mea deſiderare iuſtificationes tuas. Violẽta res: ⁊ in vtraq̃ parte fortiſſima. Nõ enĩ facile labit̃: qḋ ↄcupiſcẽtie radicib⁹ alligat̃. Nã vt ipſam vim ſermonis potuiſſet oſtẽdere: adiecit: In omni tempore: vt huic ſe deſiderio nulla intermiſſio: nullũ tempus valuiſſet obſiſtere. Poteſt enim ⁊ infidelis ad tẽpus rem bonã concupiſcere: ſed hoc pfectis deſiderijs populus ſanctus attribuit: qḋ omni tẽpore ↄcupiuit. Hoc eſt enim cõcupiſcere: qḋ deſiderare. Nemo enim deſiderat niſi qui cõcupiſcit: nec itez cõcupiſcit niſi qui deſiderat. Quapropter pleniſſimã voluntatez: indicat geminata profeſſio. [Increpaſti ſupbos: maledicti qui declinant a mãdatis tuis.] Cũ ſint hominum innumera crimina: ſupbos hic aſſerit icrepatos: qui deo ſemp pbantur odibiles. Supbia eſt enim: per quã angelus cecidit: per quã Adam de nature ſue dignitate deiectus eſt. Nã ſicut humilitas omniũ parẽ probat̃ eſſe virtutũ: ita ſupbia vitiorum mater eſſe
Iac.4. dinoſcit̃. De ipſis eniz ſcriptuz eſt: Supbis deus reſiſtit: humilibus aũt dat gratiã. Increpare enim dicimus: quaſi de taciturnitate crepare: ⁊ in mordacia dicta pſilire. Quod deus per ſcripturas diuinas frequẽter facit cũ terrorẽ eis ſue idignationis oſtẽdit. Sequit̃ generalis ⁊ abſoluta ſententia: maledictos eſſe qui eius tentãt mãdata declinare. Nã vt precepta dñi nõ compleat humana fragilitas: leuius malũ eſt: iſtud vero nefariũ eſt per ſupbiã declinare: vnde animã ſuã a peccatoꝝ nexibus poſſit eripere. Nã ⁊ illũ Adam qui declinauit mãdata dñi conſtat eſſe maledictũ: hodieq̃z maledicti ſunt qui ſimili ſcelere polluunt̃. Mandata enĩ que ſint: iã ſunt dicta ſuperius. [Aufer a me opprobriũ ⁊ cõtemptũ: q2 teſtimonia tua exquiſiui.] Ecce de illo choro ſanctoruz ⁊ martyrũ verba ſonuerũt: qui diuerſis penis ſubacti ſupbis ⁊ improbis opprobrio ⁊ cõtemptui eſſe videbant̃: nunc rogant vt manifeſtatione miſericordie dñi eorũ deriſio ⁊ vilitas auferat̃: qḋ ⁊ in alio pſal-
Pſal.122. mo legitur: vbi ait: Quia multũ repleti ſumus contẽptione: ⁊ multũ repleta eſt anima noſtra opprobriũ abundantiũ ⁊ deſpectio ſuperbis. Teſtimonia vero diuina exquiſierũt: vt talia paterent̃: quando conſtat
Math.5. eſſe preceptũ: Beati qui perſecutionẽ patiunt̃ pter iuſticiã: quoniã ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Sed diligentius intuẽdum eſt: quare a ſe petãt martyrea opprobria remoueri: vnde ſe nouerãt dñi munere coronari. Sed hec oratio pro perſecutoribus fundit̃: vt dũ conuerſi fuerint ad dñm: martyribus tollat̃ opprobriũ: quando ⁊ illi ipſam religionẽ coluerint: quã in alijs perſequendã eſſe putauerũt: qḋ preſtante dño frequenter factũ eſſe cognouimus. [Etenim ſederunt principes ⁊ aduerſuz me loquebant̃: ſeruus autem tuus exercebat̃ in tuis iuſtificationibus.] Auditus ſe a pncipibus martyrũ chorus exponit: qui iudiciario more reſidẽtes de inocẽtiũ pditione tractabãt. Et qḋ grauius terrere potuiſſet: ipſi erant accuſatores ⁊ iudices. Se vero merito dicit ſeruum dñi: qui inter vite picula de eius iuſtificatione cogitabat: quid in illa vita recepturus eſſet: qui in iſta temporaliter grauiſſima ſuſtinebat. Exercebat̃ enim ad pfectũ ſuũ: nõ cruciabat̃ ad penã. Tales anime mundũ vicerũt: que ſenſum doloris ſui eterni pmij cogitationibus molliebant. [Nã ⁊ teſtimonia tua meditatio mea eſt: ⁊ ↄſolatio mea iuſtificationes tue ſunt.] Al. ↄſilium meum Al. nõ hẽt.
Conſiliũ inuentũ eſt ↄtra malignantiũ ↄſiliũ: vt aduerſum improbos furores dñi teſtimonia meditata ſufficerent. Eoꝝ quippe cogitatio quoſlibet mitigat dolores: nec timori relinquit locũ qui in pmiſſionibus dñi iugiter occupatur: ſicut dicit Apoſtolus: Ti- 1.Ioan.4.
mor non eſt in charitate: ſed perfecta dilectio foras mittit timorẽ. Cõſolationẽ vero ſuam eſſe pfeſſus eſt dñi iuſtificationes: quas ſuis martyribus pollicetur. Cõſolamur enim in afflictione preſentium rerum: ſpe venientium premiorum.

DELETH.

Adheſit pauimẽto anima mea: viuifica me ſcḋm verbum tuuz. Vias meas enũciaui ⁊ exaudiſti me: doce me iuſtificationes tuas. Viã iuſtificationũ tuarũ inſtrue me: ⁊ exercebor in mirabilib⁹ tuis. Dormitauit aĩa mea pre tedio: cõfirma me in verbis tuis. Viã iniqtatis amoue a me: ⁊ de lege tua miſerere mei. Viam veritatis elegi: iudicia tua nõ ſum oblitus. Adheſi teſtimonijs tuis domine: noli me confundere. Viaz mandatorum tuorum cucurri: cũ dilataſti cor meum.

Adheſit pauimento aĩa mea: viuifica me ſcḋz verbũ tuũ.] Ad quartã litteraz venit fidele ↄcilium: in qua ſe dicit corporali quidẽ neceſſitate cõſtrictũ: ſed ſola dñi pietate ſaluãdũ: petẽs vt ab eo vias iniquitatis admoneat: qr viã veritatis elegerat. Pulcherrimis aũt alluſionib⁹ exponit̃ humana ↄditio. Pauimẽtũ eſt ſoli alicui⁹ in lenitatẽ maximã ↄſtructa ſoliditas: que merito nr̃o corpori cõparat̃: qr ⁊ ipſuz ſimili nitore leuigatur. Adheſiſſe ſe ergo dicit carni ſue: qḋ vitioſo eſſe nõ dubiũ eſt. Aĩa enĩ ſi adhereat corpori: delictis fauet: ſi voluntate ſi diuiſa: virtutib⁹. Quapropter merito ſe petebat per verbũ: id eſt: per chriſtũ dñm viuificari: qr per ↄſenſuz carnis ſe noſcebat extingui. Sed pſcrutãdũ eſt: quare illud ↄciliũ beatoꝝ qḋ ſupi⁹ dixerat: Seru⁹ aũt tu⁹ exercebat̃ in tuis iuſtificationib⁹: hic ↄfiteat̃ adheſiſſe pauimẽto aĩam ſuã: Ut reuera itelligam⁹ q̃uis ſãcti gr̃a dñi pfruant̃: multaq̃z virtutũ varietate colluceãt: q̃diu ſũt in hac carne mortali: eſſe tñ vel ſe dexcent abſolui: ſicut in euãgelio magiſter optim⁹
dicit. Poſtq̃ oĩa feceritis: dicite Serui inutiles ſum⁹: qḋ Luc.17.
debuim⁹ facere fecim⁹. Et alibi ſcriptura dicit: Iu- Prouer.18.
ſtus in principio ſermonis accuſator eſt ſui. [Vias meas enũciaui ⁊ exaudiſti me: doce me iuſtificationes tuas.] Qui ſe pauimẽto adheſiſſe pfeſſi ſũt: merito in ↄſequẽtibus ſua peccata pdiderũt: ⁊ ideo ſequit̃: Exaudiſti me. Mira cõpẽſatio: ſtupẽda viciſſitudo: dño ſuo ppria mala dicere: ⁊ ab eodẽ pmia ſalutis accipere. Quis nõ bonis talibus incitetur illi ad premiũ cõfiteri: cui nõ poſſis negare qḋ feceris. Perſcrutandum quoq̃z qḋ dixit: Doce me iuſtificationes tuas: non ad audiendum ſed ad faciendum.

Ille eniz diuinarū rex doctus oſtendit̄:qui ſibi cre-
dita feciſſe mōſtrat̄. Siue petit vt illas iuſtificatio-
nes aduerteret:que precepte figuraliter eſſe videbā-
tur. [Uiā iuſtificationū tuaꝝ iſtrue me:ꝛ exercebor
in mirabilibus tuis.] Merito cohors ſancta iuſtifi-
cationū viā itelligere querebat:que ſuas vias:id eſt:
peccata ꝑdiderat:qꝛ niſi illas damnem⁹:ad iſtā ꝑue
nire nō poſſum⁹. Inſtrue me:ad itellectū ꝑtinet: vt
aduerteret qđ ſepe iā dictuz eſt: quali myſterio poſt
ſex annos ſeruus relaxaret̄ hebreus:ſeptimus terre
fructus pecoribus egentibuſqz donaret̄:qđ poſt an-
nū quinquageſimū quodlibet illud priori reddi do-
mino iubebat̄:ꝛ his ſimilia:que iuſtificationib⁹ dn̄i
cōuenire monſtrant̄. Hec eniz merito deſiderabat
agnoſcere:que future ſpei noſtre ꝓbant̄ myſteria cō
tinere. Sequit̄:Et exercebor in mirabilib⁹ tuis. Ubi
qz exercet̄ ſenſu ꝛ prudētia ſingulari: qui dicta dn̄i
ad ſpiritualē ſignificātiā trahit. Mirabilia ꝟo ipſa
vocat que ſuperius dixit:iuſtificationes. Prebēt enī
intellecta miraculū:quādo ſic in preſenti ſunt poſi-
ta:vt longe futura ſignificare videant̄. [Dormita-
uit aīa mea pre tedio:confirma me in verbis tuis.]
Poſt illā petitionē ſanctā cognoſcim⁹ eū fuiſſe dila
tū:quando animā ſuā dicit dormitaſſe pre tedio:qđ
accidere ſolet eis:qui lōgis expectationibus differū
tur:vt itelligerem⁹ per patiētie bonū diuinū nobis
venire ꝑſidiū. Dormitat ergo anima:quādo a ſua in
tētione flacceſcit:ꝛ in ociū feſſa remittit̄ dū ad illud
qđ intēdebat minime ꝑuenire mōſtrat̄. Et vide:qꝛ
dormitauit poſuit:nō dormiuit. Dormire eniz obli-
uioſi atqz ſocordis eſt:dormitare feſſi ꝛ expectantis.
Pſ̄.cxxxi. Quod verbū ꝛ alter pſalmus edicit:Si dedero ſo-
mnū oculis meis ꝛ palpebris meis dormitationē. Et
Pſ̄.cxx. alibi:Ecce nō dormitauit neqz obdormiet qui cuſto
dit iſrael. Sed vt hūc quoqz defectū ab aīa fatiga-
ta remoueret:ſequitur:Cōfirma me in verbis tuis:
quatenus ſi adhuc expectatio differēda erat:in ver-
bis dn̄i fixa atqz imutabilis aīa ꝑmaneret. Cogno-
ſcimus enim tali remedio:quaſuis moras:quevis te
dia:quoſlibet labores oimodis ꝯſolandos:ſi legē do
mini frequēti iteratione meditemur. Hanc aūt ani
me dormitationē:Caſſianus ſermoꝝ dei optimus in
ſtitutor: acidiam vocat:quam magno ſtudio mona
chis ꝑſuadet eſſe fugiēdā. [Uiā iniquitatis amoue
Al. de a me:ꝛ † in lege tua miſerere mei.] Ad illā cōtēpla-
tionē veritatis euectus:petit qđ in iſto ſeculo neceſ-
ſariū fuit:vt via iniquitatis:hoc eſt diabolus ab ei⁹
infeſtationibus tolleret̄:ꝛ in lege dn̄i optatā miſeri
cordiā reperiret. Per legē ſiquidē nemo iuſtificabit̄:
Ro.3. ſicut Apoſtolus dicit:Sciētes qꝛ nemo iuſtificabit̄
ex opib⁹ legis:ſed ex fide Jeſu chriſti. Et iterū: Per
Ibidem legē eni cognitio peccati. Juſte ergo ibi petit miſeri
cordiā:vbi ſe per legis vincula nō credebat abſolui.
[Uiā veritatis elegi:iudicia tua non ſum oblitus.]
Joan.14. Uia veritatis:dn̄s Chriſtus eſt:ſicut ipſe dicit: Ego
ſum via:veritas ꝛ vita. Elegiſſe ſe dicebat ſanctiſſi-
m⁹ chorus culturā dn̄i ſaluatoris iter diuerſas mūdi
ſuperſtitiones:quib⁹ inſipiēter mūdani populi ſeruie-
ETY bant. Eligere enim non eſt:niſi de multis vnum le-
gere. Sed videamus quare ſe dicit elegiſſe: cum
Joan.15 dicat̄ in euāgelio: Nō vos me elegiſtis:ſed ego elegi
vos. Jure igit̄ ꝑpl̄s beatus iſta dicebat qui iā elect⁹
Pſ̄.83. fuerat vt eligere potuiſſet:ſicut ꝛ alio loco dicit:Ele
gi abiectus eſſe in domo dn̄i. Merito ergo ſe oblitū
dn̄i non dicebat eſſe iudicia:qui tali electione gau-
debat. [Adheſi teſtimonijs tuis dn̄e:noli me ꝯfūde
re.] Ille qui ſe pauimento prius adheſiſſe dixerat:
nūc ſe dn̄i teſtimonijs adheſiſſe cōmemorat:vt oſtē
dat ꝓuectū ſe vite diuino munē ꝑcepiſſe. Sed quia
totū in diuina tuitione ꝯſiſtit:rogat vt de munerib⁹
collatis nō cadat:ne ad verecundie ꝯfuſo ꝑueniat.
Nō eni ſe ſancta ꝯſciētia negligēti ſecuritate remi-
ſerat:ſed magis qđ acceperat humilis amittē formi
dabat. Sic eni ꝯfundi poterat:ſi ꝑderet qđ tenebat.
[Uiā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri:cū † dilatares cor me Al. dilataſti
um.] Uia iſta qꝫ multifarie dicit̄:qꝫ diuerſa q̄litate
tractat̄. Dixit eni ſup̄:Uias meas ānūtiaui. Deīde
Uiā iuſtificationū iſtrue me. Et iterū:Uiā inīqtatis
amoue a me. Repetit:Uiā veritatis elegi. Ad poſtre-
mū:Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri:vt ſiue bone:ſiue
male vite viā dici oimodis iſtruamur. Ueritatis or
dinē ſeruās cucurriſſe ſe dicit viā mādatoꝝ:quia cor
ſuū a dn̄o aſſerit eſſe dilatatū. Nō eni potuiſſet vel
ambulare vel currē:niſi cor ei⁹ in latitudine ſciētie
fuiſſet extēſuz. Nā cū via mādatoꝝ eius legat̄ angu
ſta niſi dilatato corde nō currit̄. Aia eni quando lu-
mē veritatis accepit in multifarias agnitiones ap̄i-
tur:ꝛ latior reddit̄ virtutib⁹ cognitis:que ꝓus fuerat
anguſtata peccatis. Bene aūt dixit:Cucurri:vt oſtē-
deret ſe ad fidē rectā velociter dn̄i munē ꝑueniſſe. Philip.
Cucurrit eni viā iuſt⁹:donec (ſicut dicit Apoſtolus)
ꝑueniat ad palmā ſupne vocationis. HE.

LEgē pone mihi dn̄e viā iuſtifi-
cationū tuaꝝ: ꝛ exqrā eā ſemp.
Da mihi intellectū ꝛ ſcrutabor
legē tuā: ꝛ cuſtodiā illā in toto
corde meo. Deduc me in ſemi-
tā mādatoꝝ tuoꝝ: qꝛ ipſam vo
lui. Inclina cor meum in teſtimonia tua: ꝛ
nō in auaritiā. Auerte oculos meos ne vide
ant vanitatē:in via tua viuifica me. Statue
ſeruo tuo eloquiū tuū:in timore tuo. Am-
puta opprobriū meū qđ ſuſpicatus ſum:qꝛ
iudicia tua iocunda. Ecce cōcupiui manda
ta tua:in equitate tua viuifica me.

LEgem pone mihi domine viam iuſtifi-
cationum tuarum:ꝛ exquiram eaz ſem
per.] Ad quintam litteram plebs bea-
ta proceſſit:multis modis expetēs vt in
lege domini eius debeat munere cuſto-
diri. Inquirēdum plane quā ſibi legem petat popu-
lus iſte cōſtitut:qui ſuperius dixit:Et in lege tua mi
ſerere mei. Illud dictum eſt de veteri teſtamento:
nunc autez nouā legem poſtulat ſibi debere poni ve
niēte ſcilicet domino Chriſto: vt illo aduētu ſancte
incarnationis expletus:perfecto chriſtiane fidei ro-
bore firmaret̄:ſicut dictum eſt: De ſion exiuit lex: Ifa.2.
ꝛ verbum domini de hieruſolem. Deniqz iugiter ſe
eam dicit exquirere. Illud enim deſiderio inarde-
ſcente ſemper exquiritur:qđ venire magnis preci-
bus poſtulat̄. [Da mihi intellectum ꝛ ſcrutabor le-
gem tuam:ꝛ cuſtodiam illaz in toto corde meo.] Cō
ſiderandum eſt quid ſibi velit quod iterum petit:
que prius ſe accepiſſe memorauit:id eſt:Uiam man
datorum tuorum cucurri: ſcilicet quia dona domi-
ni continue ſunt petenda. Semper eni m:preſtat qui

donata cõſeruat: ⁊ probabili deſiderio continue peti mus: qđ in nobis ꝑmanere iugiter poſtulamus. Ipſe enim ꝑſcrutaꝛ hanc legẽ: cui itellectus ꝑſtaꝛ a dño. Et vt cõſtãtiã pie ꝑfectionis oſtẽderet: cã ſe dicit in toto corde ſuo diuinitatis munere cuſtodire: decla rans per vniuerſas ſubtilleſqꝫ minutias omne bonũ ⁊ a dño tribui: ⁊ per ipſum ſeruari: ⁊ eius gratia ſem per augeri. Et vide ꝙ pulchro ordine cuncta deſcen dant. Prius petit vt lex ei poneretur: id eſt noui teſta menti: qꝛ veteris iã tenebat. Deinde vt legis ipſius intẽtionẽ cognoſcere meruiſſet: quatenus eã cordis integritate ſeruaret. [Deduc me in ſemita mãdato rũ tuoꝝ: qꝛ ipſam volui.] Cũ in quarta littera: cucur riſſe ſe dicat viã mãdatoꝝ: hic ſe in eadẽ deduci ite rũ poſtulauit. Sed mãdata iſta noui teſtamenti de bemus accipere: vbi ſe ꝑduci magnopere ꝑcabaꝛ: quo niã veteris teſtamenti cucurrerat. Ita fit vt ⁊ fidei cõpleaꝛ deſiderata ꝑfectio: ⁊ ſancta ſcriptura nihil ſibi ↄtrariũ dixiſſe videaꝛ. Nã cũ dicit: Ipaꝫ volui: noui teſtamẽti ſpiritualẽ gratiã ꝓbaꝛ expetere: per quaꝫ ſe ad celoꝝ regna nouerat peruenire. [Inclina cor meũ in teſtimonia tua: ⁊ nõ in auariciã.] Diligẽ ter verba iſta tractãda ſunt. Inclinari cor ſuũ petit in teſtimonia dñi: vbi nõ per rapacẽ auariciam: ſed per laudabilẽ humilitatẽ ꝑſtante dño ꝑuenit. Incli nati enĩ melius ↄſpicimus que ante oculos noſtros eſſe monſtranꝛ. Nã illi qui erecti ⁊ vanitati ſupini ſunt: nequaꝙ poſſunt ſubiecta oculis intueri. Ad di dit: Et nõ in auariciã. Sciẽs cohors illa ſãctoꝝ aua riciã capacẽ eſſe vicioꝝ: hãc a ſe expetit amoueri: vt potuiſſet toto corde ad ſcripturas ſacratiſſimas ſalu briter inclinari. Auaritia enim: eſt tẽporaliũ reꝝ fla grãs omnino deſideriũ: vnde ⁊ ꝑmus homo pecca uit: ⁊ ſuis poſteris vitia incentiua dereliquit. Hinc ⁊ diabolus accuſauit Iob: dicens ꝓpter diuitias quas illi dederat nõ ꝓpter ipſaꝫ ↄtemplationẽ qua hon⁹ eſt: ab eo dñm fuiſſe dilectũ. Quod ſequẽs ĩpugna uit euẽtus: quãdo vir ſanctus in omnibus aduerſis dño gratias actitauit. Petit ergo populus beatus: vt hãc auariciã de corde eius amoueat: ⁊ ad teſtimonia dñi ſolo ꝓbitatis inuitetur affectu. [Auerte oculos meos ne videãt vanitatem: in via tua viuifica me.] Multi huius ſeculi pẽdẽtes ↄtinẽtie ſe lege mode rati ſũt: vt hominũ magis ꝙ dñi iudicio cõplacerẽt. Sed iſti operã ſuam vano ſtudio ꝑdiderũt: qꝛ ſcri ptũ eſt: Ne facietis iuſtitiã veſtrã corã hominibus. Unde nũc plebs beata depcaꝛ: vt oculos cordis eiꝰ a tali ꝓpoſito dñs digneꝛ auertere: ne ꝑuerſa ↄſuet tudine mũdanis poſſit delectationibus iplicari: qꝛ nos ⁊ per oculos peccare nõ dubiũ eſt: dũ ↄſpectatiũ reꝝ ambitione traducimur. Ab hac enĩ ſe vanitate fieri depcaꝛ alienũ: qꝛ ſciebat idẽ maximũ veni re peccatũ. Hinc notanꝛ ⁊ illi qui diuerſis ſpectacu lis occupanꝛ: hinc qui mulierũ fedo amore rapiunꝛ: hinc qui alienaꝝ reꝝ poſſeſſionẽ iprobe ↄcupiſcũt. Sed huic petitioni addiꝛ ⁊ illa ꝑfectio: vt in via ſua id eſt: in dño Chriſto eũ viuificare digneꝛ: in quo ve re viuificaꝛ: qꝛ mors eius virtute ſuperaꝛ. [Statue ſeruo tuo eloquiũ tuũ: in timore tuo.] Statue dicit: ſtare fac: id eſt: infige: ↄſolida atqꝫ ↄfirma: ne ſanctuꝫ eloquiũ fugaci obliuione dilabaꝛ: qđ in noſtris ſem per debet ſenſibus ſtabiliter ꝑmanere. Cui rei bene addidit: timorẽ: vt ſemꝑ orem⁹ ne ſuſcepta munera poſſimus amittere: ⁊ grauius ſit dulcedinẽ didiciſſe que pereat. Subiũxit: Tuo: qui ab humano timore longe diſcretus eſt. Iſte enĩ ſic formidat vt diligat: ſic querit vt nunꝙ deſinat amare quẽ metuit. Et qꝛ plurimi eloquia dñi ſuſcipiũt negligẽter: ⁊ tanꝙ fa bulas inutiles audire declinãt: merito addidit: In ti more tuo: vbi nec culpa ꝯquiriꝛ: nec ad deſidie diſcri mina peruenit. [Amputa opprobriũ meũ qđ ſuſpi catus ſum: qꝛ iudicia tua iocũda.] In hac ſententia maximũ viciũ humanitatis exponiꝛ. Multi enim in opprobriũ cadunt: aliter ꝙ habeat veritas ſuſpi cãdo: quã culpã a ſe deſiderat amputari. Pro mul tis enim malis ſepe bonuꝫ teſtimoniũ damus: atqꝫ iteꝝ de bonis mala dicimus neſciẽtes: ⁊ neceſſe eſt verecũdiã incurrat: qui ignorans aliquid aſſeuerat. Suſpicio enim ſepiſſime ꝓbatur incerta: que viro nõ ↄuenit chriſtiano. Hec ergo ſuſpicio ducit ad op probriuꝫ: qđ ex peccato naſciꝛ. Iure ergo ſibi quere bat amputari: vnde reus poterat inueniri. Primo cõ feſſus eſt infirmitatẽ ſuã: nũc domini cognoſciꝛ lau dare iudicia: cuius verbũ verũ eſt firmaqꝫ ſentẽtia. Quapropter amator veritatis merito ſibi iocunduꝫ dñi dicebat eſſe decretũ: per quẽ ſe ⁊ requiẽ reperire nouerat ⁊ coronã: ſicut Apoſtolus dicit: Bonũ certa mẽ certaui: curſum cõſũmaui: fidem ſeruaui: de reli quo repoſita eſt mihi corona iuſtitie. [Ecce cõcupi ui mãdata tua: in equitate tua viuifica me.] Diuer ſa beneficia ſuperi⁹ ſibi cohors ſancta tribui poſtu lauit: ſed in hoc verſu cõſecutã ſe dicit plenitudineꝫ gratiarũ: qꝛ cõcupiuerat mãdata domini: que veraꝫ prudentiã conferunt ⁊ ſalutẽ. Petit aũt in equitate domini ſe viuificari: qui adhuc ſupſtes eſſe videbaꝛ vt intelligamus nõ eſſe veraciſſimã vitã: niſi quaꝫ dñs Chriſtus fuerit ꝑſtare dignatus. Equitas autem patris: verbũ caro factũ eſt: cui oẽ iudiciũ dedit: vt orbis terrarũ in eius examine iudicãdus aſſiſtat: ſi cut Aplꝯ dicit: Qui factus eſt ſapiẽtia nobis a deo: ⁊ iuſticia: ⁊ ſanctificatio: ⁊ redẽptio.

Ez.
Ioh. 1.
Math. 6.
2. Timot. 4.
1. Cor. 1.

DEF

DOG

VAV.

ET veniat ſup me miſericordia tua domine: ſalutare tuũ ſꝫ elo quiũ tuũ. Et reſpõdebo expro brãtibus mihi verbũ: qꝛ ſpera ui in ſermonib⁹ tuis. Et ne au feras de ore meo verbũ veritatis vſquequa qꝫ: qꝛ in iudicijs tuis ſupſperaui. Et cuſto diã legẽ tuã ſemꝑ: in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſe culi. Et ambulabã in latitudine: qꝛ mãdata tua exquiſiui. Et loquebar in teſtimonijs tuis in ↄſpectu regũ: ⁊ nõ cõfundebar. Et medi tabar in mãdatis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: ⁊ exercebor in iuſtificationibus tuis.

ET veniat ſuper me miſericordia tua do mine: ſalutare tuum ſm eloquium tuũ.] Ad ſextam litteram congregatio ſancta peruenit: in qua ſibi poſtulat ſalutarem dominum debere concedi: vt inimicos de tãta remuneratione confundat: ⁊ in lege domini aſ ſidua meditatione ꝓficiat. Precaꝛ ergo vt ſuper eã dñs ſaluator adueniat: qui eſt miſericordia peccato rũ ⁊ vita fideliũ. Et vt hãc miſericordiã ſpecialiter ipſum debuiſſe aduertere: ſecutum eſt: Salutare tuum. Reuera per quem ſalus gentibus venit: qui

mundo egrotanti medicinā ſue pietatis attribuit.
Scdm eloquiū tuum dixit:id eſt:ſm pmiſſionem
tuā:quaʒ per pphetas cognoſceris fuiſſe pollicitus.
Et reſpōdebo exprobrātibus mihi verbū:qꝛ ſpera
ui in ſermonib⁹ tuis. Hec nobis īdicat abſolute ſen
tētia cū aduerſantiū fuerit obiecta verſutia: qui tn̄
poſſunt recipe rationē:nō nobis tacēdū:ſed reſpōdē
dū eſſe viriliter:ne ſibi malignātiū pſūptio ſupior
eſſe videat᷑.Exprobrāt eni verbo:qui filiū dicūt eē
minorē:vel qui eū carne paſſū minime credide rūt:
1.Cor.2. ſicut dicit apoſtolus:Si eni cognouiſſent nunq̄ dn̄ʒ
glorie crucifixiſſent. His pſumptionē dn̄i reſpōden
dū eſt:qui doctrinā ſalutarem nō ad reuerētiā audi
unt:ſʒ ad iniuriā poti⁹ exprobratiōis adducūt.Seq
tur:Quia ſperaui in ſermonib⁹ tuis. Utiqʒ ideo di
cit reſpōdēdū:qꝛ ſpauit in ſermonib⁹ dn̄i:qui dicit:
Math.10. Cuʒ veneritis ante pncipes ꝛ ptātes nolite cogitare
quo mō aut qd loq̄mini:dabit᷑ eni vobis in illa hora
qd loq̄mini: Nō eni vos eſtis qui loqmini:ſʒ ſpūs pa
tris vr̄i qui loquit᷑ in vobis. Et ne auferas de ore
meo verbuʒ vitatis uſquequaqʒ:qꝛ in iudicijs tuis
Al. ſup.ſpaui ſperaui. Rogat vt ꝯfeſſionē veritatis de eius ore
nulle pene:nullus terror extorqueat:ſʒ quelibet tor
mēta fuerit inflicta in vna voce cōſtantie pſeueret:
qꝛ nō in virib⁹ humanis:ſʒ in diuinis cognoſcit᷑ ſpe
raſſe iudicijs.Sed cū dicit:Uſquequaqʒ ſignificat
verbū veritatis ad tēpus aliquib⁹ fuiſſe ſublatū: vt
Luc.22. Petro apoſtolo ꝯtigit:qui ante galli cantū ter dn̄m
negauit.Sed nō vſquequaqʒ ablatū eſt verbū veri
tatis de ore ipſi⁹:quādo culpā ſuā ꝛ fletib⁹ diluit:ꝛ
ſanguinis effuſione mūdauit.Sequit᷑:q̄re nō debe
at de ore ipſi⁹ vitas ꝯfeſſionis auferri:Quia in iudi
cijs tuis ſperaui. Judicia erāt dn̄i qḋ turbe martyrū
diuerſis cruciatibus agebant᷑.Sed in his ſe magis
ſpem gerere ꝓfitet᷑.qꝛ ſcriptū ēſt:Flagellat omneʒ
filiū quē recipit.Iniq eni cū moleſtant᷑ deſperāt:ſan
cti viri ſi affligant᷑ ſpeʒ magis ſue dilectionis accipi
unt. Hactenus littere iſtius verſus habet oratione.
Subſequētes vo vſqʒ ad finē narrationis ordine de
promunt᷑. Et cuſtodiā legē tuā ſemp in ſeculū ꝛ in
ſeculū ſeculi. Iſte ꝛ alij verſus vſqʒ ad finē littere:
nō habet depcationē:ſed narrationē.Superi⁹ enim
petijt vt acciperet:hic iam de pceptis beneficijs gra
tias agit.Cuſtodire ſe legeʒ dn̄i ſemp affirmat:qꝛ in
ipſa variari nefandū eſt.Sic eni cuſtodire poteſt: ſi
qḋ ſuperius dixit:nō auferat de ore ipſius veritatis
verbū. Interdū:Semp:ponit᷑ vſqʒ ad finē hui⁹ ſecu
li.Sed hic cū dicit:In ſeculū ſeculi:illā ꝑpetuitateʒ
ſignificat que nō habet finē.Sed cū ſuperi⁹ dixeri
mus:legē vmbrā fuiſſe futuroꝝ:id eſt:imolare agnū
immaculatū:octauo die ritū circūciſionis adhiberi:
vel his ſimilia:quēadmodū in eternū legē ſe cuſto
dire dicit:cū nō ſolū poſt reſurrectionē futuram ne
ceſſaria nō ſint iſta:ſed hic quoqʒ iā videant᷑ aboli
ta:Sed ibi alia lex erit dn̄i:quā ſe pmittit populus
cuſtodire ſanctiſſimus.Scit eni per hanc vmbram
legis ad myſteriū eterne legis aſcēdi. Nouit etiā cō
ſuetudinē angeloꝝ ꝛ poteſtatū:dn̄ʒ ſine fine laudare
Scit ſūme beatitudinis eſſe ſollēnitatē: iugiter do
minū intueri.Scit deniqʒ fideliuʒ ibi eſſe leges:q̄s
ſe ꝓfeſſus eſt ſine fine ſeruare. Et ambulabā in la
titudine:qꝛ mādata tua exq̄ſiui. Ipſa eſt latitudo
quā in quarta littera dixit:Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cu
curri cū dilatares cor meū:ſciētia ſcilicet multiplex
atqʒ ſalutaris:quā ideo meruit:qꝛ mādatoꝝ itellige

tiā reqſiuit.Quā merito dicimus eſſe charitateʒ: de
qua ſcriptū eſt: Charitas dei diffuſa eſt in cordibus Ro.5.
nr̄is per ſpiritū ſāctū qui datus eſt nobis.Cōtra:pec
catoꝝ corda in bonitate coāguſta ſūt qḋ tāgit Apl̄s
cū dicit: Nō anguſtamini in nobis:anguſtamini aūt 2.Cor.6.
in viſcerib⁹ veſtris:qꝛ dn̄i mēs coāguſtata eſt:pollu
ta nō recipit:ſed in latitudine mētis ſuſcipit᷑:a quo
celū terraqʒ cōplet᷑.Patulū enim domiciliū debet
eſſe:vt tantā mereat᷑ recipere maieſtatem. Et lo
quebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum:ꝛ Al. in
non ꝯfundebar. Loquebatur de teſtimonijs dn̄i:
quoniā petiuerat ꝛ acceperat:vt reſponderet expro
brātibus ſibi verbū.Qua firmitate roboratus ante
reges ſeculi:qui poterāt elata poteſtate terrere: non
ſe dicit fuiſſe cōfuſum:ſed veritatē quā mēnte cōce
perat itrepidis ſermonib⁹ exercebat.Cōfundit᷑ aūt
ille:cui⁹ per ratiocinationē dicta vincunt᷑. Ad vere
cūdiā eni venire nō poteſt:qui veritatis ipſius teſti
monio roborat᷑. Nō eni ille ſub qualibet neceſſitate
negādus eſt:qui dicit:Qui me negauerit corā homi Math.10.
nibus:negabo ꝛ ego eū corā patre meo qui eſt in ce
lis. Et meditabar in mandatis tuis:que dilexi ve Al. nō hʒ
hemēter. Hic oſtēdit frequētate meditationis ar
doreʒ. Meditari eniʒ mādata nō poteſt:niſi qui ea
aſſidua lectione excurrerit.Et vt hāc frequētiā euí
dentius declararet:addidit:Que dilexi. Negligere
eni nunq̄ poteſt homo que diligit.Sed ne hāc quo
qʒ dilectionē tepidā forſitā eſtimares:addidit:Ue
hemēter:ſupra quā nulla poteſt dilectio repiri. Nō
eni vt alia dilectio mādatoꝝ dn̄i mediocris eſſe po
teſt:niſi vehemēter qḋ hic expetit᷑ diligat᷑.Quapro
pter mādata dn̄i iure vehemēter dilexit: per que in
cordis latitudine fiducialiter ambulabat. Et leua
ui manus meas ad mādata tua que dilexi nimis: Al. nō hʒ
ꝛ exercebar in iuſtificationib⁹ tuis. Superiori ver
ſu dixit:Meditabar in mādatis tuis:qḋ ad virtutē
reſpicit inſpectiuā:modo aūt dicit: Leuabo manus
meas:qḋ ad partē ptinet actualē. Leuare enim ma
nus:ſignificat bonis operibus occupari.Ceterū qui
malis actionibus detinet᷑:nō leuat manus ſuas:ſed
deijcit.Et vide:qꝛ in vtriſqʒ partib⁹ ponit:Que dile
xi:ibi Uehemēter:hic: Nimis:quoniā vtrunqʒ opus
ſub magna ambitione faciendū eſt:vt fructū poſſit
habere dn̄o miſerāte qui pficit.Addidit:Et exerce
bar in iuſtificationib⁹ tuis. Ibi meditabat᷑:vbi men
tis intētione trāſlatus eſt:hic exercebat᷑ vbi quere
bat operis frequētatione ꝑficere.Et nota ꝙ exerci
tatio in ſcripturis diuinis pleruqʒ in bono ponit᷑:
in litteris aūt ſecularibus vel in cōmuni locutione:
in bono aut nunq̄ aut raro ponit᷑.Quā locutionem
ſcripturaꝝ diuinaꝝ ꝓprieʒ eſſe dicamus. In iuſtifi
cationibus tuis:pertinet ad vtrunqʒ: vt ꝛ mandata
domini cuʒ delectatione meditaretur:ꝛ opera ma
nuum cum charitate perficeret. Iſta eniʒ duo ſunt:
vt ſepe iā diximus:que perfectos faciunt vtiqʒ chri
ſtianos.Finita eſt cū littera narratio:quam a verſu
quarto ſcilicet inchoauit.

ZAI.

MEmor eſto vbi tui ſeruo tuo:
in quo mihi ſpem dediſti. Hec
me conſolata eſt in humilitate
mea:quia eloquium tuū viui
ficauit me. Supbi inique age
bant vſquequaqʒ:a lege autē

tua non declinaui. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ a ſeculo dñe: ⁊ ꝯſolatus ſũ. Defectio tenuit me pro peccatorib⁹ derelinquẽtibus legẽ tuã. Cãtabiles mihi erant iuſtificationes tue: in loco pegrinatiõis mee. Memor fui nocte nominis tui domine: ⁊ cuſtodiui legem tuam. Hec facta eſt mihi: quia iuſtificationes tuas exquiſiui.

M. memento.

Emẽto verbi tui ſeruo tuo: in quo mihi ſpem dediſti. Ad ſeptimã litteram venit chorus ille ſanctorum: in qua ſpecie promiſſionum domini ſenſibus noſtris omnino commendat: vt firmum in mẽte noſtra permaneat: qð glorioſa veritas pollicetur: aſſerẽs ꝑpter eã fideles aduerſa huius mundi tolerabiliter ⁊ libẽtiſſime ſuſtinere. Quis eñi mortẽ tẽporalẽ metuat: cui eterna vita pmittit̃? Quis orbitates pignoꝝ cogitet: cum ſe iungendũ choris nouerit angeloꝝ? Quis labores carnis timeat: cũ ſe in ppetuam requiẽ nouerit collocandũ? Ex humana vo conſuetudine: Memẽto dicit̃ deo: qui nihil pñt vllatenus obliuiſci: nõ qꝛ dignũ erat in illa maieſtate ponere obliuionis iniuriã: ſed ꝓcatur vt cito ſeruo ſuo cõferat clementiſſime pmiſſionis effectũ. Has eniꝫ tropologias in ſcripturis diuinis frequẽter inuenies: vt eſt illud in geneſi: Recordabor federis mei. Uel in exodo: Et recordatus eſt dominus federis qð pepigerat cũ Abrahã ⁊ Iſaac ⁊ Iacob. Uerbi tui: ſortaſſe ſignificat pmiſſionẽ quã in euãgelio dicit: Beati qui lugẽt quoniã ipſi cõſolabunt̃. Beati qui pſecutionẽ patiunt̃ ꝑpter iuſtitiã quoniã ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Et alio loco: Nõ vos dimittã orphanos: ⁊ his ſimilia. Seruo tuo: ſubaudi ſẽdũ: imple pmiſſum: qꝛ ſi velis ſine aliqua adiectione ſuperioribus aptare qð dictũ eſt: verba ſibi nequeũt cõuenire. Que figura dicit̃ Eclipſis: id eſt: defectus: quotiẽs verbũ ſuſpendit̃: vt viuacius inquirat̃. Sequit̃: In quo mihi ſpem dediſti. In illa. ſ. pmiſſione verbi tui: quã iure a veraci dño compleri fidelis populus expectabat.

Gen. 9. Exod. 6. Math. 5. Joan. 14.

DOG

SCHE

Hec me ꝯſolata eſt in humilitate mea: qꝛ eloquiũ tuũ viuificauit me. Spem quã ſibi dicit de domini pollicitationibus extitiſſe: ipſam ſe in neceſſitatibus huius mũdi ꝯſolatã fuiſſe teſtat̃: quoniam inter quaſlibet calamitates animus fideliũ reficit̃: quando talis retributio cogitat̃. Quis eñi tẽporales inſidias metuat cũ ad eterna dñi pmiſſa reſpiciat? Nã cũ dicit: Cõſolata eſt: oſtẽdit inter erũnas ſeculi hoc ſibi ſolatiũ fuiſſe vt in pñenti vita affligeret̃: ⁊ de futura ſpei pmiſſiõe gauderet. Hoc etiã ſignificat: In humilitate mea: qꝛ ſcã reuera pbat̃ humilitas: oĩa patiẽter: oĩa cũ gratiaꝝ actionib⁹ ſuſtinẽ. Hãc etiaꝫ ſpeꝫ tribuit in euãgelio dicẽs apoſtolis: In patiẽtia veſtra poſſidebitis aĩas veſtras. Sequit̃: Quia eloquiũ tuũ viuificauit me. Cauſaꝫ reddidit quare humilitas eꝰ fuerit ꝯſolata. Promiſſio qppe tãti iudicis firmauit aĩam ſuſtinentis: ⁊ ne tẽporalẽ timeret interitũ: ſpes ꝯſolationis viuificauit afflictũ. Superbi inique agebãt vſquequaq;: a lege aũt tua nõ declinaui. Tẽpus ſignificat quãdo a ſupbis pſecutoribus vehemẽter humilis eccleſia vexabat̃. Sꝫ hec oĩa dicit eẽ fruſtrata: cũ eã malignoꝝ nõ potuit nocẽ ſeuitia. Et reſpice qñ humilitatẽ ſuã fidelis populus viuificatã dicit: ſupbos aũt id eſt: malignos atqꝫ tyrãnos crudeliter egiſſe cõmemorat: qui nõ viuificãdi: ſed poti⁹ mortificãdi ſũt. Per hec eñi duo verba deſignat gen⁹ humanũ. Humiles qppe dicẽdi ſunt: qui mãdatis dñi obedire ꝯtendũt. Supbi: qui diabolicis ſuggeſtionibus intumeſcũt. Sequit̃: A lege aũt tua nõ declinaui: ſcilicet vt illi putabãt: qui pſequebant̃ innoxios. Et cũ dicit: Nõ declinaui: ſignificat in vĩtatis iugiter ſe mãſiſſe ſẽtẽtia. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ a ſeculo dñe: ⁊ ꝯſolatus ſum. Memor iudicioꝝ plectibilia nõ pſumit: qꝛ metu penaꝝ reuocat̃ que incẽtiua prauitate ſuccẽdit̃. Cũ dicit: A ſeculo: ſignificat cũ adminiſtrari ceptus eſt mũdus. Hoc eñi illa cohors potuit dicere: que per ſucceſſiones generationũ lõgis etatibus cognoſcit̃ extitiſſe. Nã ſi eternũ tẽpus voluiſſet oſtẽdere: ſeculũ ſeculi dixerat: ſicut frequẽter inſinuat. Qua cogitatione cõſolatũ ſe dicit: qꝛ famulos ſuos vĩtus diuina nõ deſerit: ſicut ⁊ alibi dicit: Iunior fui ⁊ ſenui: ⁊ nõ vidi iuſtũ derelictũ. Defectio animi tenuit me: pre peccatorib⁹ derelinquẽtibus legẽ tuaꝫ. Hic pietas ſancte cõuerſationis exponit̃: vt dolore ſe defeciſſe dicat: qꝛ peccatores legẽ dñi deſerẽ cernebant̃. Neceſſe eſt eñi: vt ſanctũ virũ alteri⁹ culpa ꝯtriſtet: dũ aĩus pius ſaluos fieri deſiderat vniuerſos: ⁊ quẽ nõ optat excedẽ affligit̃: cũ ei penas cognouerit imminẽ. Scit eniꝫ qꝛ grauiter illatũ malũ ſuũ poti⁹ grauet auctorẽ. Unde ſcã cohors nõ tãtũ penis ſuis: qñtũ tyrãnicis torquebat̃ exceſſib⁹. Cãtabiles mihi erãt iuſtificationes tue: in loco incolatus mei. Cũ dicit̃: Cãtabiles: ſignificat pſalmodiaꝫ cũ magna delectatione pagendã: ſicut dicit aplus: Cãtãtes ⁊ pſallẽtes in cordib⁹ veſtris deo. Cãt⁹ eñi ſemp releuat labores: ⁊ nõ facit aĩo ſurripe tediũ: qui cõtẽplatiõis magna ſuauitate mulcet̃. Nã qð addidit: In loco incolatus mei ſicut ſepe diximꝰ ſignificat hũc mũdũ: vbi pegrinat̃ oĩs qui Chriſto dño deuotus eſt. Expulſi ſiqdeꝫ in Adã de ſede paradiſi: in hac terra incolatũ gerimus: qꝛ patrie illiꝰ beatitudinẽ nõ habemus. Ita fit: vt in hoc mũdo pegrini eſſe videamur: ſicut ⁊ apoſtolus dicit: Qdiu ſumꝰ in hoc corpore pegrinamur a dño. Memor fui in nocte nominis tui dñe: ⁊ cuſtodiui legem tuã. Per noctẽ mundum iſtum ſignificari poſſe nõ dubiũ eſt: in quo peccatoruꝫ regnat obſcuritas. Sed vtinaꝫ oculos corporeos clauderet: ⁊ nõ cordis lumina periculoſius obcecaret. Hanc noctẽ dominus depellit: quando iudicij tẽpore veniẽs illuminat abſcõdita tenebrarũ: ⁊ manifeſtat cõſilia cordis: que nũc exceſſibus nutriuntur illicitis. Sed in hac nocte memorẽ ſe dicit fuiſſe noĩs dñi: vt oĩa beneficia ipſius nõ meritis ſuis ſed diuinis munerib⁹ applicaret: ſicut ⁊ in alio pſalmo legit̃: Adiutorium noſtrũ in noĩe dñi: qui fecit celũ ⁊ terram. Et apoſtolus memorat: Qui gloriat̃ in dño glorietur. Sic eñi fidelis noctis iſtius tenebris nõ inuoluitur: quia cordis lumine clarificat̃. Cõſequit̃ digna pfeſſio. Ideo eñi cuſtodiuit legẽ dñi: qꝛ memor fuit in nocte noĩs eius. Nõ enim cuſtodire voluiſſet legem dominiſi ſuis aliquid meritis applicaſſet. Hec facta eſt mihi: qꝛ iuſtificationes tuas exquiſiui. Hec facta eſt mihi: ſubaudi: cõſolatio: quod magis de nocte qꝫ de lege debet intelligi: vt que peccatoribus eſt cecitas: ipſa viris ſanctis illuminatio eſſe videat̃. Sic enim credentes nõ patiũtur tenebras: qñuis in huius mũdi cecitate verſentur. Sequitur cauſa quare illi nox facta ſit cõſolatio: quia iuſtificationes tuas exquiſiui.

Luc. 21.

Pſal. 36 Al. nõ def. Al. pro

Al. peregrinationis mee.

Ephe. 5.

2. Cor. 5.

Pſal. 123

2. Cor. 10.

Si enim dixiſſet: Mea ſuſtinuiſſet adhuc denſiſſimam cecitatem: ſed quia dixit: Tuas: mundi tenebris non potuit obcecari.

HET

POrtio mea domine: dixi cuſtodire legem tuam. Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo: miſerere mei ſm eloquiū tuum. Cogitaui vias meas: ⁊ cōuerti pedes meos in teſtimonia tua. Paratus ſum ⁊ non ſum turbatus vt cuſtodiam mandata tua. Funes peccatorum circumplexi ſunt me: ⁊ legem tuam non ſum oblitus. Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi: ſuper iudicia iuſtificationis tue. Particeps ego ſum omnium timentium te: ⁊ cuſtodientiū mandata tua. Miſericordia tua domine plena eſt terra: iuſtificationes tuas doce me.

POrtio mea domine: dixi cuſtodire legem tuā. Agmen beatū ad octauā litterā venit: in qua deſiderat videre faciem domini: q̄ eius mādatis noſcit oblectatus. Portio: a parte dicta eſt. Illius enim partis ſumus cuius voluntatibus obedimus. Quod verbum

ETY

Deuter.10. frequenter inuenis dictū: vt eſt illud: Filiȷ leui nō erit portio: neqȝ ſors in medio fratrū eoꝝ: q̄ dominus deus pars eſt eoꝝ. Unde merito portio piorum deus dicit̄: q̄ in regni eius felicitate victuri ſunt. Sequit̄: Dixi cuſtodire legem tuā. Dixi: id eſt: ſtatui decreui atqȝ promiſi dn̄i precepta ſeruare: vnde factus fuerat in dn̄i portione: id eſt: in hieruſalē beatā nō in babylonie parte ꝯfuſa. [Deprecatus ſum faciē tuā in toto corde meo: miſerē mei ſm eloquiū tuū.] Duplici modo hec facies domini ꝓbat̄ itelligi. Chriſtum quē credebat eſſe venturū indubitata cogitatione deſiderans incarnationē ipſius querebat aſpicere: q̄ ille mundo ſalutaris poterat apparere: ſicut ⁊

Pſ.79. in alio pſalmo dictū eſt: Deus virtutū conuerte nos ⁊ oſtēde faciē tuam ⁊ ſalui erimus. In toto corde: ſine vlla heſitatione: vt nunq̄ de futuro ſuſpenſus: ſed velut preſentem videret rogare certiſſimus. Poſtulat etiam miſericordiā aduentus eius debere cōpleri: qui per ꝓphetas in vniuerſa noſcit̄ annuntiatione promiſſus. Siue magis deprecari videt̄: vt in futura illa reſurrectione eius faciē poſſit inſpicere: ſicut legit̄:

Math.5. Beati mūdo corde: quoniā ipſi deū videbūt. Et

1.Cor.13. Apoſtolus: Uidemus nūc per ſpeculū in enigmate: tunc aūt facie ad faciē. Sed q̄ peccatorē ſe nouerat: ſibi poſtulat debere miſereri: quatenus per gratiā liberatus videat qđ ſuis non poterat meritis intueri. Sed ȝ eloquiū tuū: illud ſcilicet quo veritatis ſue ꝓbo ſanctis beatā nimis ⁊ icōparabilē per omnia

M.nō hēt. viſionē. [Quia cogitaui vias meas: ⁊ ꝯuerti pedes meos in teſtimonia tua.] Ordinē humane conuerſationis exponit. Prius eſt eni vt noſmetipſos diſtrictius arguamus: ⁊ ſic ad dn̄i mādata migremus. Cogitauerat pinde examē illud glorioſū: Uias ſuas: actus ſuos humanos: ſed quoniā ei oīmodis diſplicebāt: pedes ſuos ꝯuertit ad teſtimonia domini gradiēda: in quibus ſi aliquis ambulat firma pōt habere veſtigia. Uidebat ſiquidē in humanis actibus eſſe peccata in diuinis aūt mādatis florere iuſtitiā: ⁊ ſapiēter illud deſeruerat qđ expoſitū p̄iculis ſentiebat. Dicēdo eni: Cōuerti pedes meos: oſtendit primitus fuiſſe peruerſos. [Paratus ſum ⁊ nō ſum turbatus: vt cuſtodiā mādata tua.] Cū dicit paratū: oſtēdit deliberaſſe ſe pro mandatis dn̄i quelibet p̄icula ſuſtinere. Paratū ſe eni ad p̄cepta dn̄i cuſtodiēda ille teſtat̄: qui nec perſecutores metuit: ⁊ illecebras huius ſeculi a ſuis ſenſibus effugauit: ſicut ⁊ apoſtolus Paulus ait: Ego eni pro nomine Ieſu nō ſolum alligari: Ac.21.
ſed ⁊ mori paratus ſum. Unde ſimilr̄ ⁊ in alio pſalmo dictū eſt: Paratū cor meū deus: paratū cor meū. Sequit̄: Et nō ſum turbatus. Improuiſa forte Pſ.56.
cōturbāt. Nō eni facit formidare animū deliberata ſentētia. Unde ⁊ dn̄s in euāgelio premonēs dicit: Nō turbet̄ cor veſtrū: quoniā nō pōt dici paratus: Ioan.14.
qui trepida cogitatione ꝯfundit̄. Infert etiā ad qđ paratū ſe eſſe dicebat: ſcilicet vt mādata dn̄i cuſtodiret: que ſic bene atqȝ integre ſeruant̄: cum aduerſitas nulla metuit̄. [Funes peccatoꝝ circūplexi ſūt me: ⁊ legē tuā nō ſum oblitus.] Cū dicit: Funes peccatoꝝ: oſtēdit tot eſſe laqueos: quot peccata cōmittimus. Funes eni ſunt iplicita ⁊ tortuoſa ligamina: q̄bus ſe delinquētes ſemꝑ aſtringūt: ſicut Iſaias dicit: DOC
Ue qui trahunt peccata: tanq̄ funē longū. Et alibi: Iſa.5.
Uinculis ſuoꝝ peccatoꝝ vnuſquiſqȝ ꝯſtringit̄. Sȝ Prouer.5.
hoc referēdū eſt ad corporis prauitatē. Nā cū dicit: Legē tuā nō ſum oblitus: qđ eſt beatoꝝ: cur ſe ipſe peccatoꝝ nexibus dicat eſſe cōplexū? Sed fieri potuit: vt caro delictoꝝ funibus complexa ligaret̄: animus aūt ſanctus incētiuis vitiȷs reluctās: legem dn̄i nō fuiſſet oblitus: ſicut Apoſtolus dicit: Ego ipſe mē Ro.7.
te ſeruio legi dei: carne autē legi peccati. [Media nocte ſurgebā ad cōfitendū tibi: ſuꝑ iudicia iuſtitie tue.] Nō vacat qđ dicit: Media nocte ſurgebā. M. actionis.
Scit enim hoc tēpore p̄mogenita egyptiorū fuiſſe Exo.12.
percuſſa. Scit etiā ea tēpeſtate Petri ⁊ Pauli ⁊ Sile in carcere poſitoꝝ vincula reſoluta. Scit quoqȝ Act.12.⁊.16.
ſpōſum media nocte eſſe venturū: ideoqȝ eodē tempore ſurgit ad laudē: ne ſicut fatue virgines ianua clauſa remaneat. Nec vacat qđ dicit: Surgebā: q̄ ſemꝑ ſurgit̄ cū ad dn̄i p̄conia feſtinat̄. Ad confitēdū hic ſignificat ad laudandū: q̄ ſequit̄: Suꝑ iudicia iuſtitie tue. Nā ſi penitētie confeſſionē voluiſſet intelligi: ſuꝑ miſericordiā tuā dixerat: non ſuꝑ iudicia iuſtitie tue. [Particeps ego ſum omniū timentiū te: ⁊ cuſtodientiū mandata tua.] Hic euidēter dixit qđ ſuperius in capite litterē poſuit: Portio mea domine. Sic enim erat portio dn̄i: vt ⁊ famuloꝝ ipſius particeps eſſe ꝓbaret̄. Et reſpice quēadmodū virtutē eccleſiaſtice vnitatis oſtēdit: vt omniū fideliū ſe dicat eſſe participē: nō vnius eccleſie: ſed que in totius mūdi capacitate diffuſa eſt. Et memento ſe vbiqȝ partes habere dicit: quādo vniuerſalis congregatio talia loquebat̄. Pars eni ipſius erat: quicqđ deo placere poterat in toto orbe terraꝝ. Et reſpice q̄ humiliter participē ſe dicit timentiū deū: cū legat̄ in Apoſtolo: Participes chriſti facti ſumus. Et in quadrageſimoquarto pſalmo quoſdā participes chriſti ſignificatos eſſe meminimus: vbi dicit: Propterea Heb.3.
vnxit te deus deus tuus oleo letitie p̄ꝯ ꝯſortibus Pſ.44.
tuis. Quiſqȝ enī in nouitate vite ambulauerit: erit particeps chriſti. Sic ⁊ humiliter locutus eſt: ⁊ tamē ad ipſā ſignificantiā quid ſit particeps dn̄i animū bene intelligētis expēdit. Et q̄ dixit: Omnium timētiū

te: ⁊c

te:ne illos debuiſſes aduertere:qui dñi iudicia ſerui li timore formidant:add idit:Et cuſtodientiũ mãdata tua:qui deuotiſſimi cõprobant timore caſtiſſimo: ⁊ amore reuerẽdo. [Miſericordia tua dñe plena eſt terra:iuſtificationes tuas doce me.] Cũ dicit:Miſericordia tua dñe plena eſt terra:oſtendit vtiq; dilatationẽ fidei chriſtiane:quã ſic miſericorditer impleuit:vt vndiq; nomẽ vaniſſime ſuperſtitionis euacuaſſe doceat. Et nota ꝙ iuſtificationes dñi ꝗ ſedule petit diſcere:cũ frequẽter eas ſe fuerit cuſtodiſſe pfeſſus:ſcilicet vt oſtẽdat mãdata dñi infatigabiliter exquirẽda:quatenus ſub tali deſiderio pfectus noſter poſſit ſemꝑ augeri:ſicut in quinte littere primo verſu dixit:Legem pone mihi domine viã iuſtificationum tuarum:⁊ exquiram eam ſemper. TETH.

Onitatem feciſti cũ ſeruo tuo domine:ſm verbũ tuũ. Bonitatẽ ⁊ diſciplinã ⁊ ſcientiã doce me:qꝛ in mandatis tuis credidi. Priuſꝗ̃ humiliarer ego deliqui:propterea eloquiũ tuũ cuſtodiui. Bonus es tu: ⁊ in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas. Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autem in toto corde meo ſcrutabor mandata tua. Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus ſum. Bonum mihi quia humiliaſti me:vt diſcam iuſtificationes tuas. Bonũ mihi lex oris tui: ſuper millia auri ⁊ argenti.

Onitatẽ feciſti cũ ſeruo tuo dñe:ſm verbũ tuũ.] Populus beatus nonã litteram cantaturus ingredit:in qua gratias agit humiliatũ ſe fuiſſe:vt ad iuſtificationes dñi deuotiſſimus perueniret:teſtimonia eius aſſerẽs ſibi ſupra oẽs eſſe diuitias. Cũ aũt dicit: Bonitatẽ feciſti cũ ſeruo tuo dñe:collata ſibi munera pfitet. Bonus quippe dñs:ſeruis ſuis tribuit bonitatem. Sed que ſit iſta bonitas:ſubter exponit dicẽs:Bonũ mihi ꝙ humiliaſti me:vt diſcerẽ iuſtificationes tuas. Nõ eniꝫ de felicitate mundana gratias agit:ſed de afflictione ſalutari. Meminit enim piaꝫ diſtrictionem eſſe que corripit. Intelligebat quippe bonitatẽ illã debere dici vnde pficit:nõ vnde inani exaltatione gaudet. Sic facit ⁊ medicus bonitateꝫ: cũ ſecat vulnera:ſic pater cũ filiũ cedit:qui lꝫ ad tẽpus inferãt penas:ꝯferũt tamẽ de afflictione remedia. Nouerat ergo dñm pijs ſupplicationibus honorandũ:cuius clemẽtia tribulationes noſtre ꝑmutantur in gaudiũ:ꝗuis ad tẽpus graues eſſe videantur. Sequit:Scdm verbũ tuuꝫ:illo ſcilicet quo dicitur:
Math. 23. Qui ſe humiliat exaltabit: ⁊ qui ſe exaltat humiliabit.
Al. in [Bonitatẽ ⁊ diſciplinã ⁊ ſciẽtiã doce me:qꝛ ĩ mãdatis tuis credidi.] Perquirendũ eſt cur adhuc petit doceri:qḋ iam ſe ſuperius accepiſſe pfeſſus eſt:ſcilicet qm̃ bonarꝫ reꝝ nulla ſatietas eſt:que more flagrantis incendij:quãto amplius per arida ligna cucurrerit:tãto copioſius eſtuabit. Naꝫ ⁊ apoſtoli fidei
Luc. 17. calore feruẽtes dicebãt:Auge nobis fidẽ. Docet ergo deus bonitatẽ:inſpirãdo charitatis deſideriũ. Docet diſciplinã:cũ tribulationibus patiẽtiã donat. Docet

ſciẽtiã:cũ ſalutarium reꝝ ipſe cognoſcit attributor.
Sed aliter docet deus:aliter magiſter humanus. Ille verba ꝓmit:ſed intellectũ nõ poteſt earꝫ reꝝ pſtare que ꝑcipit:Deus aũt prius cor illuminat:vt in ſenſus electoꝝ eius verba deſcẽdãt. Sequit:Quia mãdatis tuis credidi. Cũ mandata ideo ꝑdicent vt fiant:perquirẽdũ eſt q̃re dixerit:Mãdatis tuis credidi. Propter illã ꝓmiſſionẽ dñi que dicit: Qui audit verba mea ⁊ facit ea:ſimilis eſt viro edificãti domũ ſuã ſupra petrã ⁊c. Merito ergo ſubiũxit:Credidi:qꝛ ꝑmia ſibi obediẽtibus maxima cõpromiſit. [Priuſꝗ̃ humiliarer ego deliqui:ꝓpterea eloquiũ tuũ cuſtodiui.] Reſpiciamus queadmodum in hoc verſu humana vita deſcribit. Prius eni peccaſſe ſe dixit: cuꝫ originali vitio teneret obnoxius. Poſt humiliatum ſe eſſe pfeſſus eſt:vt culpa careret quã ꝯtraxerat in radice. Ad poſtremũ dñi eloquium cuſtodiuit:qꝛ humiliari meruit:ſicut dicit Jacobus apl's: Humilibus aũt dat gratiã. Et vt frequẽter excedẽtiũ licẽtiã cohiberet:poſt humiliationẽ ſuã:eloquiũ dñi:ideſt:ſcripturas ſanctas ſe dicit eius dono toto mẽtis conamine cuſtodire. [Bonus es tu ĩ dñe:⁊ in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas.] Petit bonũ magiſtrũ:vt in ſua bonitate dignet docere diſcipulũ. Que figura dicit Paronomaſia:latine denominatio:que ſimilitudine vbi:ꝯuertit in ſe auditoris affectũ. [Multiplicata eſt ſuꝑ me iniquitas ſuꝑboꝝ:ego aũt in toto corde meo ſcrutabor mãdata tua.] Apte petit bonitatis auxiliũ:qui ſubiturus erat colluctationis icertum:vt iuſtificationes dñi q̃s lectione didicerat:in ſuo certamine declararet. Tũc eni pfecte diſcunt mãdata cũ fiũt. Dicit eni multiplicatã ſuꝑ ſe pſequẽtiũ iniqtatẽ:⁊ ideo petit ne penis grauibus ſuꝑboꝝ deuota eius macularet humilitas. Sed cõtra illam ſeuiſſimã factionẽ:vide quid ſequit:Ego aũt in toto corde meo ſcrutabor mãdata tua:vt quãtũ illi ꝯtendebãt ſeducere:tãtũ iſte videret mãdatis dñicis adherere. Sic glorioſe vincunt qui penis tẽporalibus ſanctos vincere tentauerũt. Et quãto eos a lege dñi diuidẽ niſi fũt:tãto illos mãdatoꝝ ſcrutatores amplius effecerũt. [Coagulatũ eſt ſicut lac cor eoꝝ:ego vero legẽ tuã meditatus ſuꝫ.] Coagulatũ:⁊ in bono ⁊ in malo ponit. In bono:ſicut in 67° pſalmo iaꝫ dictum eſt: Mons coagulatus mons pinguis. Hic aũt in malo dictũ debemus accipe. Nã ingratẽ ſuꝑboꝝ:quã ſupius multiplicatã ſupra ſe fuiſſe teſtatus eſt:vult itelligi ꝯduratã:que more lactis in craſſiorẽ ſubſtãtiã fuerat impia deliberatione ꝯſtricta. Lac dictum eſt:a liquore: qḋ de interna ſubſtãtia naturali poſt liquore decurrat. A eni in I ꝯuertit:vt amicus inimicus:⁊ his ſimilia. Sed quãtũ illi in malo dureſcebãt:tãto iſte a lege dñi ſe ſegregare nõ poterat:vt illoꝝ crudelis obſtinatio pia pſeuerãtia vinceret. [Bonuꝫ mihi ĩ qḋ humiliaſti me:vt ĩ diſcerẽ iuſtificationes tuas.] Bonũ dicebat ſibi:qḋ penis ſeuiẽtibus ſubdebat:nõ pſentia cogitãs:ſed futura deſiderãs. Ceperat eniꝫ de illa dulcedine guſtare:que oẽs ſuauitates pbat excedere. Humilitas eni iſta:hieruſalẽ tãgit glorioſa faſtigia. Nã ſicut ſuꝑbia mergit ad tartaꝝ: ita iſta tollit ad celũ. Iſta quippe humiliatio q̃le ꝑmiũ habeat: ꝯſequẽter exponit. Dicit eni:Ut diſcerẽ iuſtificationes tuas:id eſt:vt facerẽ que docuiſti. Tũc eni perfecte diſcit:qm̃ ꝑcepta dñi fideli actione mõſtrantur. [Bonũ mihi lex oris tui:ſuꝑ millia auri ⁊ argenti.] Quotiẽs in hac littera:bonitatem memorat: cohors

DOG | Math. 7. | Jac. 4. | Al. nõ hat et | SCHE | Ps. 67. | ETY | Al. qm ſa | Al. diſcam

illa ſanctoꝝ: quã ideo frequẽter petijt: quia magis ac magis creſcebat ei dulcedo bonitatis. Cõſideremus aũt vim iſtius verbi qḋ dicit: Oris tui. Non tã ꝓpheta rũ: nõ apl'oꝝ: ſed ꝑcepta euãgelica ſibi teſtaᷣ eſſe precioſiſſima: que chriſti dñi ſunt ore ꝓlata. Sequitur: Sup millia auri ⁊ argẽti. Auꝝ ⁊ argẽtũ cupiditatib' hoim videᷣ eſſe ꝑcipuũ. Sed qȓ bonitas illa cõparationẽ ſimilẽ nõ poterat inuenire: ꝑmiſit: Sup millia: qḋ īfinitũ atq; icõprehẽſibile eſt: vt auri ⁊ argentiq; cõparatio tali adiectione vileſceret. Quicquid enī dixeris: Sup: ſemꝑ excedit. Facta eſt ergo cõparatio abſq; ſimilitudine: ꝑciũ ſine modo: amor ſine fine. Sic enī dilectio tanta indicari meruit: vt nulla res ei potuiſſet equari.

DOG

IOTH.

Man' tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me: da mihi intellectũ vt diſcã mãdata tua. Qui timent te videbũt me ⁊ letabunᷣ: qȓ in verba tua ſupſperaui. Cognoui dñe qȓ eq̄tas iudicia tua: ⁊ in veritate tua humiliaſti me. Fiat miſericordia tua vt ↄſoleᷣ me: ꝯm eloquiũ tuũ ſeruo tuo. Veniãt mihi miſerationes tue ⁊ viuã: qȓ lex tua meditatio mea eſt. Cõfundanᷣ ſuperbi quia iniuſte iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mãdatis tuis. Cõuertãtur mihi timẽtes te: ⁊ qui nouerũt teſtimonia tua. Fiat cor meũ imaculatũ in iuſtificationibus tuis: vt non confundar.

Manus tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me: da mihi itellectũ vt diſcã mãdata tua. Ad decimã litterã cohors glorioſa ꝓgrediᷣ: in qua petit intellectũ mãdatoꝝ ſibimet debere ↄcedi: vt veraciſſime vite munere ꝑfruaᷣ: expetẽs vt dñi miſericordia fiat immaculata: ne poſſit in illa iudicatione ↄfundi. Si velimus igiᷣ de hoc verſu diſputationes colligere ſingulo
ꝝ: libri magis edimus quãtitatẽ: q̄ aliqḋ ꝑmiſſa breuitate narramus. Sed ſufficiat nobis ꝑſtante dño intellectũ rei cõpendioſis ſenſibus aperire. Legiᷣ enim: Opera manuũ tuaꝝ ſunt celi. Legiᷣ etiã: Et aridã terrã manus eius finxerũt. Idẽ ⁊ hic: Manus tue fecerũt me ⁊ plaſmauerũt me. Sed hec oīa tropice dicta ſũt. Nã manus habere corporeum eſt. Si vo ꝓprietatẽ oꝑationis dominice velis aduertere: audi: Dixit ⁊ facta ſunt: mandauit ⁊ creata ſunt. Quapropter operationis eius virtus humano more manus vocanᷣ: per quas nos ↄſueuimus oꝑari. Fecerũt aũt: quidã volũt ad animã ꝑtinere: plaſmauerũt ad corp' qḋ de limo terre cognoſciᷣ fuiſſe formatũ. Iuſta voce factura ſua clamat auctori: Da mihi itellectum: a quo cognoſcor eſſe plaſmata. Sed perquire qualẽ intellectũ querebat: quẽ humanitatis ratione nõ poterat inuenire. Illũ ſcilicet puꝝ: cõtemplabilẽ: deuotũ: quẽ ante peccatũ adhuc ade incorrupta ſimplicitas poſſidebat: nõ iſtũ de quo ſibi homines videntur eſſe ſapiẽtes: ⁊ pecoribus ex aliqua parte ꝑminere. Petit ergo itellectũ: vt dñi mãdata cognoſcat: quatenus quẽ Adam per inobediẽtiam ꝑdiderat: cohors ſancta per deuotionis obſequia mereref. Qui timent te videbunt me ⁊ letabunᷣ: qȓ in verbo tuo ſuperſperaui. Pulcherrima pro dño cauſa miſerationis oblata eſt: quia ſi cuilibet de ſancta ↄgregatione ꝓſtiterit: cunctoꝝ animos magna hylaritate complebit. Sciebat enī clemẽtiã eius velle facere: quod fideliũ corda roboraret: ⁊ petit talia in ſe fieri vnde omniũ deuotio poſſit augeri. Vidẽdo enim alterius ꝑmia: ꝓficit ſancta ↄſcientia: dũ ad imitationẽ laudabiliũ reꝝ ꝓpoſita ſemꝑ exempla ꝓficiũt. Addidit etiam ꝓpter quid omnino debeat impetrare. Quia in verbo: id eſt: in Chriſto dño ſe ſperare ꝓfiteᷣ: vbi nunq̄ decipit ſpes: nec poteſt animus q̄ſi caducis deſiderijs eludi: qui in tãta veritate mereᷣ infigi. Cognoui domine qȓ equitas iudicia tua: ⁊ in veritate tua humiliaſti me. Cũ legaᷣ alibi: Iudicia tua abyſſus multa. Et iteꝝ: Iuſtitia dei inueſtigabilis: querẽdũ eſt cur hic dixerit: Cognoui dñe qȓ equitas iudicia tua. Sed quotiẽs immẽſum atq; incõprehẽſibile legiᷣ: illud eternũ iudiciũ debemus accipere: qḋ ex toto hic nõ valemus aduertere. Iſtud vo ꝑſentis mũdi eſt qḋ ſe cognouiſſe teſtaᷣ: vt hominem animi tumore peccantẽ humiliatũ corrigat: ⁊ ſupplicãtẽ ſibi miſericordia diuina recipiat. Quis enim dubitet ſumme equitatis eſſe iudiciũ: vt qui per ſupbiã delinquũt deuota humilitate purgentur. Et intuere qȓ hic nõ dixit: credidi: ſed cognoui: id eſt: expertus ſuꝫ: vt in ſuis paſſionibus atq; beneficijs hanc ſe equitatẽ dñi cognouiſſe mõſtraret. Fiat nunc miſericordia tua vt ↄſoleᷣ me: ꝯm eloquiũ tuum ſeruo tuo. Merito petijt miſericordiã qui prius in humilitate ſua ↄfeſſus fuerat iuſta dñi fuiſſe iudicia. Naꝫ inter erũnas multiplices ⁊ ſeua certamina tormẽtoꝝ: ↄſolatricẽ reꝝ iſtaꝝ miſericordiã petit: vt aduerſitates ſeculi ferre potuiſſet: quas ſibi ad purgationẽ vitioꝝ ꝓficue nouerat ↄtributas. Nõ enī auferri ſibi talia poſtulauit: ſed in eis ſe expetit ↄſolari. Conſolatio eſt enim: quãdo miſeriaꝝ patientiam donat: tormenta ſeua retemperat: ⁊ afflicti animi merores beatitudinis ꝓmiſſione ↄfortat. Sequiᷣ: Scdm eloquiũ tuũ ſeruo tuo. A cõmuni ſubiunge: fiat: id eſt: ꝯm illã promiſſionẽ qua ſpopõdit in euangelio ſe tribulatos in paſſionibus minime relictuꝝ. Veniant mihi miſerationes tue ⁊ viuam: qȓ lex tua meditatio mea eſt. Sufficiẽter expreſſum eſt: quid per miſericordiã domini ↄſequamur: vitã ſcilicet eternã. Nã cũ iſtud ſibi diceret eſſe tribuendũ: poſtulauit vt veraciter viuere mereref: qȓ ſola illa benediciᷣ vita quã nec moleſtia vlla ſollicitat: nec mors ſuſpecta contriſtat: de qua in euãgelio dictũ eſt: Si vis venire ad vitã ſerua mãdata. Nec moueat qḋ nõ addidit eternã. Tanta eſt enī vis ei' nominis: vt cũ ſola vita diciᷣ: eterna potius ſentiaᷣ. Hãc ergo vitã dicit ſe debere promereri: qȓ meditatio eius bonis mõſtrabaᷣ opibus occupata. Nã meditationẽ hic nõ ſolam accipias lectionẽ: ſed magis operã legis. Nõ autẽ per iſtã ſolaꝫ meditationẽ beati efficimur: que lectionis repetitione tractaᷣ. Illa enī meditatio beatos facit: que operibus ſanctis celoꝝ regna cõquirit: ſicut aplus dicit: Nõ enim auditores legis iuſti ſunt apud deũ: ſed factores legis iuſtificabunᷣ. Confundanᷣ ſuperbi qȓ iniuſte iniquitatẽ fecerũt in me: ego aũt exercebor in mandatis tuis. Nõ ↄuenit plebi ſancte in aduerſarios ſuos maledictionis voto ꝓſilire: cũ ipſe dicat: Diligite inimicos vros: ⁊ orate pro calũniãtibus vobis. Ipſe quoq; ſubiecit: Ego aũt exercebor in mãdatis tuis: vt nihil eũ ↄtra regulã feciſſe cognoſceres.

Sed:

Pſ. 101.
Pſ. 94.
Pſ. 148.
Pſ. 35.
DOG
Matth. 5.
DOG
Matth. 19.
Roma. 2.
Matth. 5.

Sed:Cōfundant:ad emendationē ptinet:nō ad ſupplicíū ſempiternū. Tunc enim ꝯſcientia peccatis bene ꝯfundit:qñ mala priſtina ppria volūtate damnātur:ꝛ incipit odiſſe qđ videbatur ante diligere. Iſtud enim orat puenire ſupbis:ne diutius bacchari auſibus videant illicitis. Sequit cauſa pbabilis quare ſuperbi debeant ꝯfundi:ſcilicet qꝛ iniuſte iniquitatē fecerunt in me. Quid eni iniuſtius dici poteſt ꝙ eos velle perſequi:qui mandatis videbant ſacratiſſimis occupari. Sequit:Ego aūt exercebor in mādatis tuis. Cōtra inſidias inimicoꝝ ꝛ ſupbiā ptumida ſe iniquitate iactantē:ponit ſalutare remediū:exercitium vtiqꝫ mādatoꝝ. Nō enim aduerſus pfidos ꝛ crudeles aliqua obluctatione pugnauit:aut verboꝝ litigioſa ꝯtentione ſe miſcuit:ſed tanꝙ vento flabili dictis inanibus vberatus ppoſitū ſuū quieta mēte peragebat:vt inde magis aduerſarij celerius caderent:dū nullis eis humanis viribus reſtitiſſet:qđ patiētie genus ornat ſine dubio chriſtianos. [Conuertant ad me qui timēt te:ꝛ qui nouerūt teſtimonia tua.] Ad diſtinguendas pſonas ppria verba ſignata ſunt. Supra eni de ſuperbis dictū eſt:Confundant:hic aūt de incipiētibus dicit:Conuertantur ad me:id eſt:ad te. Ad dñm enim bene intelligit ꝯuerti:qui in eccleſiaſtica cepit ꝯgregatione verſari:illi ſcilicet:qui iam timere ceperāt:ſed nōdū fuerant tota mētis intētione conuerſi. Addidit: Et qui nouerunt teſtimonia tua. Quos lectio quidē diuina iam imbuit:ſed nec dum opera ſalutaris inſtruxit. Cōuertant eniꝫ:de pfectis nō poterat dici:qui ꝛ lectione ſacra ꝛ pia operatione fulgebant. [Fiat cor meū imaculatū in tuis iuſtificationibus:vt nō ꝯfundar.] Cor ſuuꝫ imaculatū petijt fieri peccatoꝝ remiſſione:nō meriti q̄litate. Nā ſicut in principio pſalmi dictū eſt:cui peccatū ſuū dimittit ſine dubitatione mundat:nec poteſt illaꝫ ſtolam induere nuptialē:niſi qui per diuinā gratiā indulgētie meruit accipere puritatē. Ibi eni ſolus ille non ꝯfundit:cui peccata donant. Et intēde qđ poſt virtutes eximias chorus ille ſanctoꝝ cor ſuū imaculatum fieri deprecat:vt nullus hominū pſumeret:qđ ſolaꝫ Chriſti dñi habuiſſe certū eſt ſanctitatē. Nā qui confeſſus fuerat:manibus ſe dñi factū atqꝫ plaſmatum:qui humiliatū iuſte ſe dixerat ad creberrimas paſſiones:qui exercitatus eſt in mādatis dñi:in eius quoqꝫ lege meditatus:nō audet dicere imaculatuꝫ cor ſibi eſſe:ſed petit vt fiat qđ needū in illa reſurrectione pceperat:vbi audituri ſunt: Uenite benedicti patris mei:pcipite regnū qđ vobis paratū eſt ab initio mūdi ꝛc. Et vide quēadmodū vnū verbū:diuerſis cauſis adhibitū eſt. Supra impios petijt debere ꝯfundi vt corrigant:ſe vō poſtulat non debere confundi: vt interitum damnationis euadat. CAPH.

[Margin: R. mihi timentes]

[Margin: Math.25.]

Defecit in ſalutare tuū aīa mea:ꝛ in verbū tuuꝫ ſuperſperaui. Defecerūt oculi mei in eloquium tuū:dicentes quādo ꝯſolaberis me? Quia factus ſum ſicut vter in pruina:iuſtificationes tuas non ſum oblitus. Quot ſunt dies ſerui tui:quando facies de perſequentibus me iudiciū? Narrauerunt mihi iniqui fabulationes:ſed non vt lex tua. Omnia mandata tua veritas:iniqui perſecuti ſunt me adiuua me. Paulominus conſūmauerūt me in terra:ego auteꝫ non dereliqui mandata tua. Secundū miſericordiam tuam viuifica me ꝛ cuſtodiam teſtimonia oris tui.

Defecit in ſalutare tuum anima mea:ꝛ in verbum tuum ſſperaui.] Undecimā litteram peregrinus in hac terra populus decantat:in qua nimiū deſideriū ſuū in aduētu dñi feliciter ꝯfitetur. Enumerat quoqꝫ quātā ſupboꝝ inſecutionē ptulerit:ad poſtremū petit:vt in mādatis dñi ipſius munere pſeueret. Defectus ꝛ pro fine alicui rei dicit: vt eſt illud: Inimici defecerūt framee in finē. Nōnunꝙ ponit ꝛ pro deſiderij nimietate declaranda:vt eſt illud:Cōcupiuit ꝛ defecit anima mea in atria dñi. Idem ꝛ hic ſancta ꝯgregatio defeciſſe dicit animam ſuaꝫ in dñi ſaluatoris ardentiſſimam charitatem. Mos enim iſte humanitatis eſt:vt qđ omnino concupiſcimus:in eo laſſari ac deficere videamur:quando dilatione ſuſpēſi:ad vota noſtra puenire nō poſſumus. Ut ſi chariſſimū filiū clementiſſimus pater longa expectatione dilatus anima feſtinante ſuſtineat: Si vxor caſtiſſima dulciſſimū maritū:Nōne amore fatigante deficiūt:quos videre deſiderāter expoſcūt? Quapropter defecit anima mea: ſignificat laſſata eſt atqꝫ fatigata:qđ per nimia ſolet deſideria puenire. Conſideremus ergo ſanctiſſimi deſiderij magnitudinē: tāta ſe mētis intētione fatigaſſe:vt vſqꝫ ad defectū feliciſſimū pueniret. Sed ne defectus iſte fidei videret occaſus: In ſalutare ſe defeciſſe dicit:qđ hebrea lingua dicit Ieſus. Et ne aliquis ita ſentiendū forſitan dubitaret:addidit:Et in verbū tuum ſperaui:id eſt: in vnigenitū filiuꝫ:qui eſt dei virtus ꝛ dei ſapientia:de quo ꝛ alibi legit: Uerbū caro factum eſt:ꝛ habitauit in nobis. [Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū dicentes:quādo ꝯſolaberis me.] Repetit ſalutaris ꝛ ꝯfirmatiua defectio:que nō ab īfirmitate mentis venit:ſed a glorioſa potius animi virtute deſcēdit. Supra enim dixit nimio deſiderio dñi ſaluatoris defeciſſe animā ſuā:nunc oculos cordis tali ambitione defeciſſe cōmemorat. Ipſi enim ſunt qui interius loqui poſſunt:ſicut ſcriptū eſt:Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Nā cū lingua loqui ſoleat: hic legit oculos dixiſſe:Quādo conſolaberis me. Cōſtat ergo oculos iſtos eſſe intellectuales:id eſt:lumina cordis intrinſecus:que dño efficaciter ſupplicāt:ꝛ ſilentioſo quodā ſermone pclamāt. Oculos aliqd dicere:nō eſt cōmunis aut vſitata locutio. Sed iſtū cōpoſitionis modū ſcripture diuine neceſſe eſt:vt ppriū eſſe fateamur. Et reſpice vim ſyllabe. In eloquio dixit: nō ab eloquio. Deficere eni ab eloquio dñi:totius boni reuera priuatio eſt. Nā in eloquio eius deficere:ſemper augere eſt. Tādiu enim ſe dicit defectum iſtū robuſtiſſimū pertuliſſe:donec expectata īcarnatio dñi cordis aſpectibus appareret. Unde euidēter agnoſcimus iuſtos viros: etſi carnalibus oculis aduētū dñi non viderunt:fidei lumine ab eis ſemp intuitū:ſicut ꝛ ipſe dñs diſcipulis ſuis in euāgelio dicit:Abraā cupiuit videre diem meū:vidit ꝛ gauiſus eſt. [Quia factus ſum ſicut vter in pruina:iuſtificationes tuas nō ſum oblitus.] Quoniā ſuperius ſe petiuerat ꝯſolandū:nūc cauſaꝫ reddit cur illi dñs debeat ſubuenire.

[Margin: M. ſuperſperaui] [Margin: Ps.9.] [Margin: Ps.83.] [Margin: DOG] [Margin: 1.Cor.1.] [Margin: Joan.1.] [Margin: DOG] [Margin: DI] [Margin: Joan.8.]

DOG Uter in pruina:natiuo calore deſertus:glatiali rigore ꝯtrahit. Sic corpus ſanctoꝝ incentiuo vitioꝝ calore vacuatū:beneficio ꝯuerſionis attrahit. Et cum ſic fuerit felici ſorte maceratū: ꝑuenit qđ ſequit: vt iuſtificationes dñi poſſint nullatenꝰ obliuiſci. Uter enim corpus mortale ſignificat: Pruina beneficium ꝯuerſionis oſtēdit:per quā euenit vt caro noſtra laſciuiens afflictione penitētie ꝯtrahat. Tātū eniꝫ creſcit calor fidei:quātū de flāma ſubtractū fuerit corporali. Sed vter iſte beatoꝝ eſt:qui animā ꝯfitentē de ꝓpria facit ꝯtritione ꝑficere. Nec eſtimes inde coꝝ viuos homines vtribus cōparatos:cū in euange-
Math. 9. lio dicat dñs de predicatione fidei locuturus: Nemo mittit vinū nouum in vtres veteres:alioquin rūpuntur vtres ⁊ vinū effundit ⁊ vtres peribunt:ſed vinū nouum in vtres nouos mittūt:⁊ ambo ꝯſeruabūtur.
M. ſerui tui [Quot ſunt dies ſeruo tuo:quādo facies de ꝑſequētibus me iudiciū.] Sciens ſanctoꝝ cetus vſqꝫ ad finē ſeculi tentationibus diabolicis mēbra dñi ſubiacere:interrogat qñ mūdus iſte finiat: vt de ꝑſecutoribus:ideſt diabolo cū miniſtris ꝑparata vltio compleatur:non qꝛ vite ſue tēpus volebat agnoſcere:ſed celeritatem futuri iudicij poſtulabat:in quo iam beatis erit requies:⁊ gaudiū ſine fine manſuꝝ. Mouere aūt poteſt:qre finē ſeculi deſiderabat agnoſcere:
Act. 1. cū legat in actibus apl̄oꝝ: Non eſt veſtrū ſcire tempora vel momēta que pater poſuit in ſua poteſtate: Primū:qꝛ ⁊ diſcipuli hanc rem interrogauerūt dñm Chriſtū:⁊ congruū fuit vt in typo apl̄oꝝ qđ dicturi erant cohors ſancta loqueret. Deniqꝫ ſic intelligendū eſt:qꝛ finem maloꝝ beatus populus expetebat:quē niſi poſt mundi illius terminū videre non poterat. [Narrauerūt mihi iniqui fabulationes:ſed non
M. nō habet vt lex tua dñe.] Iniqui ſunt euidenter heretici vel iudei:quoꝝ peruerſa loquacitas neſcio quas ſibi narrare videt ineptias:quando relicto ordine veritatis inuentionibus ꝓbant ſtudere falſiſſimis. Hec ſunt a lege dñi omnino diſcrepantia:quādo illi veritatē docent:iſti nituntur ſuadere fallacias. Intelligite dementes:qui a catholica veritate diſceditis:dogmata veſtra inanibus fabulis cōparata. Cui vos cōplacere creditis:cum ab ſpiritu ſancto notatos vos tali nomine ſentiatis: [Omnia mādata tua veritas:iniqui perſecuti ſunt me adiuua me.] Cōtra illud qđ de hereticis dixit: Narrauerūt mihi iniqui fabulationes: hic profitet:Omnia mandata dñi eſſe veritatē. Ueritas enim veꝝ loquit:ſed ꝑfidi eā gbuſdā nebulis obcecare cōtendūt. Sequit enim: Iniqui ꝑſecuti ſūt me:ſcilicet iubendo peruerſa:falſa ſuadendo:⁊ quocūqꝫ modo ꝑſequentiū graſſari ſolet iniquitas. Adiecit: Adiuua me:qſi ꝯtra immanē beluā:hoſtē crudeliſſimū:leonē ſeuū:⁊ cetera que nos vitare ſuſpicio formidoloſa cōpellit. [Paulominus ꝯſummauerūt me in terra:ego aūt nō dereliqui mandata tua.] Cū dicit: Paulominus ꝯſummauerūt me:⁊ nimietatem ꝑſecutionis oſtendit:⁊ ſe tamen nō defeciſſe dñi munere declarauit. Uerbū aūt ꝯſummauerūt:⁊ ꝑfectionē ſignificat ⁊ defectū:vt ſi vim rei diligēter itēdas: magis eos ꝑfectos fuiſſe cognoſcis:ſicut euāgeliū di-
Joan. 19. cit: Cōſummatū eſt:id eſt:ꝑfectū eſt:⁊ hec dicēs emiſit ſpiritum. Si vero ſtrages morientium cogites:pene conſumatos immiſericorditer eſtimabis. In terra: in hoc ſeculo:vbi martyres ꝑtulerunt. Addidit: Ego aūt non dereliqui mādata tua:ſcilicet vt vſqꝫ ad fi-
Math. 10. nem eius ꝯſtantia ꝑueniret:ſicut legit: Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluꝰ erit. [Secūdū miſericordiā tuā viuifica me:⁊ cuſtodiā teſtimonia oris tui.] Poſt deſiderium ſingulare dñi ſaluatoris:poſt afflictionē corporis vtris ſimilitudine declaratā:poſt glorioſa ſupplicia paſſionum videt petere ſe iuſtificari: tanqꝫ adhuc nō viuat:⁊ cuſtoditurum ſe teſtimonia oris dñi pollicet:vel vt adhuc nō cuſtodiat. Sed viuifica dixit me:in illa eterna vita ꝯſtitue:vbi ſanctis vita eſt:qꝛ nulla cōtrarietate pulſant. Quod aūt dicit: Cuſtodiā teſtimonia oris tui:non qꝛ in ꝑſenti nō cuſtodiūt:ſed vſqꝫ ad finē vite ſue adiuuāte dño cuſtodituꝝ ſe talia ꝓmiſit. Siue vt quibuſdā placet: ſanctoꝝ vox eſt qui martyriū deſiderabāt:qui paulo ante dixerūt: Iniqui perſecuti ſūt me adiuua me. Sequitur etiā: Paulominus ꝯſūmauerūt me in terra. Ideoqꝫ ad deſideriū martyrij eſtimāt eſſe referēdū. Ipſi enim viuificari ſe petebant morte glorioſa: vt amittendo pro fide hanc vitā mercarent requiē ſempiternā:⁊ tunc potius acciperent honores eternos:cum eos perfidi credebant eſſe ꝯſumptos. Cōſiderans tamē imbecillitates humanas:iſtud dicit ſcꝫ miſericordiā dñi tribuēdum:qui mortua viuificat:⁊ imbecilla confirmat.

LAMECH.

In eternum dñe:verbuꝫ tuum ꝑmanet in celo. In generatione ⁊ generationē veritas tua: fundaſti terrā ⁊ ꝑmanet. Ordinatione tua ꝑſeuerat dies:qm̄ oīa ſeruiūt tibi. Niſi ꝙ lex tua meditatio mea eſt:tūc forte periſſem in humilitate mea. In eternū nō obliuiſcar iuſtificationes tuas:qꝛ in ipſis viuificaſti me. Tuus ſuꝫ ego ſaluū me fac:qm̄ iuſtificationes tuas exquiſiui. Me expectauerunt peccatores vt perderent me:teſtimonia tua intellexi. Omnis ꝯſummationis vidi finem:latū mandatum tuum nimis.

In eternū dñe:verbū tuū ꝑmanet in celo.] Ad duodecimā litterā plebs celeſtis aduenit:in qua virtutem dñi factaqꝫ deſcribens:dicit omnia tēporalia finē poſſe ſuſcipere:mandata vero eius nequaqꝫ terminū reperire. Sed quoniā ſuperius dixerat: Paulominus ꝯſūmauerūt me in terra:admiratus potentiā dñi:qui nō ꝑmittit ſtatū eccleſie quāuis atroci ꝑſecutione ꝯſumi:pia exclamatione ꝓſiluit dicēs: In celo verbuꝫ dñi permanere:id eſt:in vnoquoqꝫ ſancto quos de morte facit viuere:⁊ de tribulatione gaudere:qui mādatis eius pia humilitate famulantur. Eſt DOG enī in illis celū qui ſe ꝯuerſatione celeſti tractare noſcunt:ſiue in angelis ⁊ archangelis virtutibuſqꝫ celeſtibus:quas pro ſinceritate volūtatis ſue ſancta maieſtas inhabitat. Manet enī in eis ſemper verbum: qm̄ ⁊ illi iugiter in miniſterio dñico firmiſſima deliberatione ꝯſiſtunt. Ueꝝ hic aliqui nōnullā faciunt queſtionē: Quēadmodū in eternuꝫ vbū ꝑmaneat in celo:cū ipſe dicat Celū ⁊ terra trāſibūt:verba autem Luc. 21. mea nō peribūt: Sed quāuis iſta mutent in celo:ꝑmanet verbuꝫ:qꝛ oīa celeſtia dignatione ſue maieſtatis inhabitat. [In ſeculum ſeculi veritas tua:fundaſti M. generatione ⁊ generationem terram ⁊ ꝑmanet.] In ſeculū ſeculi:tēpora ſignificat

in quibus

in quibus duo populi dño pſtante crediderūt:quoꝝ vnus eſt legis ⁊ ꝓphetaꝝ:alius euangelioꝝ ⁊ apſoꝝ: in qbus eſt veritas:id eſt:ipſe dñs Chriſtus:qui eis ⁊ donauit credere:⁊ in fundamēto fidei pmanē. Sed cur iſtis ſeculis veritas nō defuerit:pſequēter exponit dicēs:Fūdaſti terrā ⁊ pmanet. Qd melius de ſanctis hominibus dat̄ itelligi:qui ſic fūdati ſunt: vt in Chriſti dñi credulitate pmaneant:qꝛ ſi ipſe nō fundaſſet: nec prius ſeculū in patriarchis:nec 2m in apoſtolis vel credē vel pmanere potuiſſet. Nā ſi hoc ad terrā referas vniuerſalē:que mirabili mole legit̄ eſſe ſuſpēſa:quēadmodū eā dicamus pmanere: quam mutādā vt celū lectio diuina ꝯfirmat. Ordinatione tua pſeuerat dies:qꝛ oia ſeruiūt tibi. Quotiens ſingulari numero:dies:ponit̄:venturus ille ſignificatur:qui vnus atqꝫ eternus eſt:nō habet noctē:de quo

Is. 60. ſcriptū eſt:Et erit illis dñs lumen eternū. Et ne quis de tanto miraculo crederet diſputādum:adiecit:Oia ſeruire creatori:qui pro ſua volūtate ⁊ temporalia ⁊ eterna diſpoſuit. Poteſt aūt de infidelibus nōnulla queſtio oboriri:qui nō vident̄ ſeruire dño:qꝛ ab eius deuotione diſcreti ſunt. Sed ⁊ ipſi ſeruiūt cū iudicantur. Nō enim liber dimittit̄:qui puniēdus eſſe monſtrat̄. Siue oia intelligere debemus de qbus loquebat̄:qbus dies ppetuus erit:qꝛ ifidelitatis tenebras nullo tempore patiunt̄. Niſi qꝛ lex tua meditatio mea eſt:tūc forte periſſem in humilitate mea. Niſi beneficia legalis meditationis habuiſſet: vt penis nō cederet:⁊ pſtantiā fidei periculorum deſpectione ſeruaret:inter calamitates quas ꝑpeſſus eſt aſſerit ſe perire potuiſſe:vt itelligamus quātū nobis pſtet meditatio legis:que potuit a tam ingētibus liberare periculis. Meditatio quippe legis eſt illa:que ꝓcipit vel cogitare vel facere: vt iteriore quaſi ꝯſiliario formatus:ſeuiētia tormenta ſuperare poſſit intrepidus. In humilitate vo ſua:in afflictionibus dicit:quas pia intentione tolerauit:a qbus ſe gaudet ereptū:qꝛ ad ſanctū meruit puenire martyriū. Humilitas enim ⁊ neceſſitate ſubit̄:⁊ volūtate ſuſcipit̄. Illam ſuſtinēt criminū rei:iſtā exercēt puritate ſanctiſſimi. In eternū nō obliuiſcar iuſtificationes tuas:qꝛ in ipſis viuificaſti me. Deuotionē pmittit abſolute poſt dona: qui dñi meruit ipetrare clementiā. Poſſunt alia memorie fortaſſe decidere:beneficiū vō nullus fideliū obliuiſcit̄ in quo vita pſtat̄. Quapropter neceſſe fuerat illaꝝ iuſtificationū ſemp eſſe memorē:a qbus vitale munus noſcit̄ accepiſſe. Iuſtificationes aūt ſūt: ſicut ſupra iā dictū eſt:per tēporales cauſas intellectus futuraꝝ ſignificationū:qd occidebat̄ agnus imaculatus in paſcha:qd mare rubrū iter ꝓbuit ad ſalutē: qd populus terrā repromiſſionis per Ieſum naue intromiſſus accepit. Hec enī oia venture pfectioni pſtat indicia pſtitiſſe. Has ergo iuſtificationes non debemus vllatenus obliuiſci: que nobis fidei primordia pſtiterūt. Nemo enī poteſt pfecte gratiā donationis agnoſcere:niſi ⁊ initia reꝝ meminerit: cur viſa ſint inchoaſſe. Tuus ſum ego ſaluū me fac:qꝛ iuſtificationes tuas exquiſiui. Cum legat̄:Dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius:orbis terraꝝ ⁊ vniuerſi qui habitāt in eo:cur hoc iſte neſcio quā dñi ſpecialis gratie remuneratione pfidēs ait:Tuus ſum ego. Tuus enī ſum:nā ille vere poteſt dicere qui aliquā ſe cognoſcitur obſeruantiā tractare. Vitioꝝ quippe ſeruus:dñi nō meret̄ habere ſanctoꝝ. Apſs enī Paulus nō impudēter hac voce potuit vti:qui clamabat:Mihi vi-

Phil. 1.

Ps. 23.

uere Chriſtus eſt:⁊ mori lucrū. Et illud:Viuo iā nō ego:viuit autem in me Chriſtus:⁊ his ſimilia. Illud quoqꝫ ꝯſiderandū eſt:qd dum ꝓfeſſus fuerit ſe eſſe dñi:adhuc petit vt ſaluus fiat:vtiqꝫ in illa iudicatione futura:cū beati itromittunt̄ in requiem ſempiternā. Sed quare ſalus iſta petat̄:aſſidue ſubter adiunxit:Qꝛ iuſtificationes tuas exquiſiui. Alij enim honores appetūt:ꝯiugia querūt:mundi gaudia ꝯcupiſcunt: iſte ſibi ineſtimabiles putabat eſſe diuitias:ſi dñi iuſtificationes iugi ſtudio ꝓbaretur exquirere. Perſcrutādū quoqꝫ cur iſtas iuſtificationes totiens repetit: Scilicet vt veteris teſtamēti ſignificantias nō putaret aliquis negligēdas. Me expectauerunt peccatores vt pderent me:teſtimonia tua intellexi. Expectauerūt vt perderēt:ad illud reſpicit: qd mali ſuaſores blandiēdo agebant: vt eius animā prauitatis vulnere ſauciarēt. Nam ſi pena fuiſſet ꝓcipitata: nō diceret̄:expectauerūt:ſed accelerauerūt. Grauior eſt enī iſta pſecutio:que ⁊ coronā martyrij ſuſpēdit: ⁊ mortē anime ſuadē nō deſinit. Sed quo remedio illa vitare potuiſſet oſtēdit. Intelligēs enim teſtimonia dñi:nō potuit ad vitia nefanda pduci. Unde claret illos ſolos eripi:qui a tali periculo dñi fuerint illuminatione liberati. Intellexi aūt:accipiamus operatus ſum:ſicut in alio pſalmo dicit:Beatus qui itel- Ps. 40.
ligit ſup egenū ⁊ pauperē. Quid enim poterit pauperi pdeſſe:ſi eū tm̄ egentē itelligeret:⁊ nullo munere ſubleuaret. Quapropter intellectus mandatoꝝ:ſancta operatio eſt. Omnis ꝯſummationis vidi finem: latū mandatū tuū nimis. Intrauerat in diuitias altitudinis dei:viderat qd per partes nō poterat explicari:ad poſtremū breui ſentētia que fuerant dicenda ꝯcluſit. Profitet̄ enim totius ꝯſūmationis ſe vidiſſe finē. Cōſūmatio eſt enī virtutū oium cōpletiua pfectio: DEF
cui ꝯſūmationi Chrs eſt finis. Quē ſe merito vidiſſe dicit:qꝛ eū illuminata mēte tūc credidit eſſe venturū. Si aūt ad litterā hoc velis aduertē:pōt ⁊ ſic accipi:qꝛ rebus ſecularibus terminus ſemp videt̄ ipoſitus. Mādata enī dñi nō habēt finē:qꝛ latiſſima ſe virtute diſtēdūt. Qd ideo ſic poſitū eſt: vt nec ambitiones ſeculi aliqs deſiderāter expetē:qbus finē datū eſſe ſentiret:⁊ mādata dñi nimia feſtinatione pquireret que latiſſima cōprobaret. Nec vacat qd latū mādatū tuū poſuit nimis:ſcilicet ſignificās charitatē:qua circa deū hēre iubemur ⁊ ꝓximū. Nā qd latius dici pōt:qꝛ vniuerſam legē ⁊ dictoꝝ ꝓphetaꝝ dicta ꝯcludit: De qua ⁊ apls dicit:Charitas dei diffuſa eſt in cordi- Rom. 5.
bus nrīs ꝑ ſpiritū ſanctū qui dat̄ eſt nobis. MEM.

Quo modo dilexi legē tuā dñe: tota die meditatio mea eſt. Super inimicos meos prudētem me feciſti mandato tuo:quia in eternū mihi eſt. Sup oēs docētes me intellexi: qꝛ teſtimonia tua meditatio mea eſt. Sup ſenes intellexi: qꝛ mādata tua queſiui. Ab oi via mala ꝓhibui pedes meos: vt cuſtodiā verba tua. A iudicijs tuis non declinaui:qꝛ tu legē poſuiſti mihi. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua:ſup mel ori meo. A mādatis tuis itellexi:ꝓpterea odiui omnē viam iniquitatis.

Quo modo dilexi legẽ tuam dñe: tota die meditatio mea eſt.] Populus beat⁹ qui ꝓphetaꝝ atq; euãgelij plurima meditatione ꝑfecerat: in hac littera itroducitur ad loquẽdũ: ſuper docẽtes ſe ac ſeniores aſſerẽs diuina itellexiſſe mãdata: ⁊ ideo ſuper mel ⁊ fauũ ori ſuo ſcripturaꝝ diuinaꝝ teſtat̃ ꝑueniſſe dulcedinẽ. Dicẽdo: Quo modo ꝑmittit ſe dicturꝝ quẽadmodũ legẽ dñi ꝓcipua intẽtione dilexerit. Dilexit ergo legẽ nõ timuit: qm̃ per dilectionẽ nõ per timorem mũdanis ꝓceptũ dñi ſanctos viros decet opari. Plus enĩ acceptũ eſt amantẽ aliqd facere: q̃ ſolũ infideliter timentẽ. Quo modo aũt dilexerit: ↄſequenter exponit dicens: Tota die meditatio mea eſt. Tota die: ↄtinuũ tẽpus debemus accipere: ſicut ⁊ alibi legitur:

Pſal.33. Benedicã dñz in omni tẽpore: ſemꝑ laus eius in ore meo. Sancta enĩ ↄſciẽtia ſemꝑ habuit diẽ: que clarificato corde icredulitatis tenebras ignorauit. O inde fecta meditatio: cui ſeculi iſtius non ſufficit dies. Et vt humanã fragilitatẽ ↄtinue meditationi credamus potuiſſe ſufficere: hac nobis vt opinor ratione ↄſtabit: qm̃ ſi quis quaſlibet cauſas reſpectu dñi ſub moderatione diſponat: ſi cibos tẽperãter accipiat: ſi ſomnũ ↄuenientẽr capiat: leges dei meditat̃ in oĩbus: qm̃ ſe honeſta ⁊ ꝓbabili actione cõmẽdat: ſicut aplš

1.Cor.10. dicit: Siue enĩ mãducatis: ſiue bibitis: ſiue aliud aliquid facitis: oĩa in gloria dei facite. [Sup inimicos meos prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo: q: in eternum mihi eſt.] Inimici intelligendi ſunt obſtinati iudei: heretici vel pagani: qui precepta dñi aut minime intellexerũt: aut ea prauo ſtudio nõ ꝓbant̃ opari. Supra iſtos prudẽtẽ ſe dicit effectũ: qm̃ iuſſa dñi ⁊ deuotus accepit: ⁊ vera illis integritate ſeruiuit. Sed vnde prudẽs factus fuerit ſup inimicos ſuos: addidit: Mãdato tuo: qm̃ dñ illi fideliter obediuit: cunctos errãtes ſine dubitatione trãſcẽdit. Ecce reuera beatus honor: ecce regnũ honoꝝ: ſupbos trãſcendere: poteſtatibus ſeculi ꝓminere: ⁊ in ſancta humilitate fixa mente ↄſiſtere. Adiecit: Quia in eternũ mihi eſt: id eſt: mandatũ tuũ. Sed queramus qđ mãdatũ eſt: qđ ſeculo iſto deficiẽte ꝑmaneat: ſcilicet dilectio dei ⁊ ꝓximi. Ibi enĩ ⁊ dñz ſupra oĩa diligimus: ⁊ ꝓximũ quẽadmodũ nos ꝑfectiſſime tũc amamus. Merito ergo hoc mandatũ in eternũ ſibi dicebat eſſe ſeruandũ: quo beati ſancta ↄſciẽtia iugiter ꝑfruunt̃. [Sup oẽs docẽtes me intellexi: q: teſtimonia tua meditatio mea eſt.] Uidetur a beatoꝝ humilitate ſanctiſſima diſcrepare: ſi ſup Moyſen atq; ꝓphetas vel apoſtolos: qui eccleſiã dñi itegerrima fide docuerũt: hoc dictũ velimus aduertere. Sed intẽdamus ſuperiorẽ verſum: ⁊ oĩs queſtio calumnioſa diſcedit. Nõ enim dixit: Super patres: ſed: Sup inimicos meos: vtiq; qui legẽ dñi praua intentione docuerũt. Hic enĩz arguit: nõ ꝓbat: magiſtros ſcilicet phariſeos deſignãs: qui ſe ad litterã tenẽtes: ſpiritualẽ intelligẽtiã negligebãt. Quos ⁊ dñs in euãgelio frequẽter arguit: ſed cor eoꝝ lapideũ rationẽ veritatis ſentire nõ meruit. Supra tales igit̃ oẽs doctores merito cohors euãgelica intellexiſſe ſe melius dicit: q: prauitatibus eoꝝ repudiatis: ſincerã doctrinaꝫ dñi ſaluatoris accepit. Sed cur melius intellexerit: cauſam deſignãt. Quia teſtimonia tua meditatio mea eſt. Illis enĩz teſtimonia dñi nõ erãt meditatio: qui ꝑſuaſione falſiſſima:

M. ſexto. longe aliud q̃ dictũ fuerat ſentiebãt. [Super ſenio-

M. quartu. res itellexi: q: mãdata tua reꝗſiui.] Non eſt hic iactãtia ſuperba: ſed veritas. Seniores dicimus: ⁊ ſapiẽtie maturitate ꝓclaros: ⁊ longa nos etate ꝓcedentes. De qbus dictũ eſt: Interroga patrẽ tuũ ⁊ annun- Deut.32.
tiabit tibi: ſeniores tuos ⁊ dicent tibi. Dicimus etiaꝫ ſeniores: etate quidẽ maturos: ſed vitioꝝ affectione leuiſſimos: ſicut fuerũt illi de qbus in euãgelio ſcriptũ eſt: Fecerũt ſacerdotes ↄſiliũ cũ ſeniorib⁹: vt eũ Math.26.
morti traderẽt. Tales nũc ſeniores dicit: non canos mẽte: ſed corpore. Ab iſtis ergo merito ſe ampli⁹ dicit itellexiſſe: qm̃ quẽ illi ſacrilega mẽte ↄtempſerũt: iſte ſuũ venerabat̃ auctorẽ. Frequẽter enim in ſcripturis diuinis iuniores melius itelligũt ſenioribus. Sicut Iacob qui ſe ad benedicendũ ꝓbuit: ⁊ germano ſuo ꝑmiſſum fructũ prime benedictionis accepit. Sicut Samuel melius Heli ſacerdote. Uel Daniel melius falſis ſenioribus: quos ipſe ſpiritu dei plen⁹: morte damnauit. Melius vtiq; intellexit populus nouus: q̃ ſenior ille iudaicus: qui feliciter ſuſcepit chriſtũ dñz: quẽ ille mortifere crediderãt eſſe temnẽdũ. Et vt eũ ipſa veritatis teſtimonio cõprobaret: ſequit̃ quare intellexerit ſup ſeniores: ſcilicet q: mandata tua exquiſiui. Illi enim ſi exquiſiſſent mãdata dñi: nequaq̃ prudẽtiores potuerãt habere iuniores. Et vide quẽadmodũ veritatis ordinez ſeruat. Dicit enim mandata tua: nõ hominuꝫ ꝑuerſoꝝ: de quibus

Roma.10. dictũ eſt: Ignorãtes enim iuſtitiã dei: ⁊ ſuã volentes ↄſtituere: iuſtitie dei nõ ſunt ſubiecti. [Ab omni via mala ꝓhibui pedes meos: vt cuſtodiã ĩ verbũ tuuꝫ.] M. ſtatu.
Ex hoc verſu euidenter apparet: ⁊ ſuperius illos dictos inimicos qui legẽ dñi neſciebant: ⁊ doctores imperitie cecitate detentos: ⁊ ſeniores nõ habuiſſe grauiſſimã fidei firmitatẽ: quando ſe dicit ab omni via mala ipſoꝝ pedes ſuos prohibuiſſe: ne eoꝝ potuiſſet ꝑuerſitate ſubuerti. Illa eſt enim certior explanatio: quã ſeipſa cõnexo ſimilis declarat auctoritas. Sed videamus quid nobis iſtius verſus verba parturiant. Ab omni via mala: ſignificat hereticoꝝ prauas ⁊ peſſimas ſuaſiones: quibus illi exitiabili dulcedine blãdiunt̃. Addidit quoq;: Prohibui pedes meos: quaſi deſiderantes illuc ire: vbi in atram foueam corruere potuiſſent. Originalis ſiqdez peccati culpa ꝓnos nos trahit ſemꝑ ad vitia: ⁊ niſi dñi gratia muniamur: facillime ꝑuerſa ſuaſione decipimur. Illa eſt enĩ dño iuuãte ſalubris ꝓhibitio: cũ hoc fieri nõ patimur: qđ plenũ periculis inuenit̃. Pedes aũt meos: ſignificat mentis aſſenſum: que nos quodam veſtigio ducit ad culpam: ⁊ ad vias malas cõpellit: niſi eos pietas diuinitatis abſtraxerit. Sequit̃: vt cuſtodiã verbũ tuuꝫ. Aliter enim verbũ dñi nõ potuit cuſtodiri: niſi cum illa peſtifera ſuaſio ꝓbaret̃ expulſa: ſicut aplš dicit:

1.Cor.10. Nõ poteſtis calicẽ dñi bibere: ⁊ calicem demonioꝝ: nõ poteſtis menſe dñi participes eſſe: ⁊ menſe demonioꝝ. [A iudicijs tuis nõ declinaui: q: tu legẽ poſuiſti mihi.] Declarauit illud qđ ſuperius dixit: Ab omni via mala ꝓhibui pedes meos: vtiq; vt eius minime iudicia declinaret. Sic enim ꝑfecte beatitudinis integritas cuſtodit̃: qñ hereticoꝝ iniquitas ꝑuerſa reſpuit̃. A iudicijs ergo tuis dicit id eſt: qđ tua voluntas ſancta ↄſtituit: ⁊ viuẽdi nobis regulam dedit. Ab eis vtiq; nõ declinare: hoc eſt: in via recta cõſiſtere: hoc ad celoꝝ gaudia peruenire. Sequit̃ cauſa ꝓbabilis: Quia tu legẽ poſuiſti mihi. Cum legez per Moyſen dñs dederit: eamq; iuſſerit inuiolabiliter obſeruari: non incongrue hic euangelium intelligimus cuꝫ dicit: Tu legẽ poſuiſti mihi. Illa enĩ quã per Moyſen dedit:

dedit:pedagogi nobis preſtauit officium:iſta vo toti
us plenitudinis donauit effectum. Merito ergo ſan-
ctus populus de ipſa lege gaudebat:quam iam credē
do ſuſceperat. Deniqȝ vide quid ſequit̃. [Quam dul
Psal. 18. cia faucibus meis eloquia tua : ſuper mel ⁊ fauum
ori meo.] Comparationes iſte q̄uis aliquid videbā-
tur habere precipuū:tamē nō poſſunt rebus ſpiritua
libus exequari:niſi ſemper ponat̃:Super:ſicut in no
na littera iam dictum eſt:Bonū vo lex oris tui ſuper
millia auri ⁊ argēti:vt ea quidem inter homines pcl
pea ſed diuine iocunditati inferiora eſſe cognoſcas.
Spiritualibus itaqȝ delitijs magna vbertate ſagina
tus:populus beatus exclamat:Quaȝ dulcia faucibus
meis eloquia tua. Dicēdo:Quā:magnā quidē dulce-
dinē ſibi eſſe profeſſus eſt:ſed nō quā lingua potuiſ-
ſet exprimere. Nā cū omnis guſtus ſapiat in palato:
ↄſiderādū eſt hic quare dixit : Faucibus meis. Fau-
ces enim ſunt gutturis noſtri via vbi iam deglutita
dulcedo nulla ſentit̃. Sed q2 de eloquijs dn̄i erat ab
ſolute dicturus:mirabiliter illā partē poſuit : vt cito
ad cordis noſtri penetralia pueniret. Eloquia enim
dn̄i non in palato ſapiunt:ſed magis cuȝ fuerint de-
glutita dulceſcunt. Sequit̃:Super mel ⁊ fauum ori
meo. Mel ad vetus:fauū ad nouum ptinet vtqȝ te-
ſtamētū. Nam lȝ vtraqȝ ſint dulcia:tamē faui ſapor
eſt ſuauior:q2 gratia nouitatis maiore cumulat̃. Po-
teſt etiā ⁊ mel itelligi aperta doctrina ſapiētie:fauū
vo que in quibuſdam pfundis cellulis pbat̃ eſſe re-
condita. Qđ vtrunqȝ in ſcripturis diuinis nō eſt du-
biū reperiri. Addidit:Ori meo:quādo reuera ipſam
ſapientiā quā faucibus deglutiuerat ore predicabat.
Ezech. 3. Sic ezechiel ppheta dicit de dn̄o. Et ait ad me:Fili
hominis:qđ inueniſti mādeca:⁊ deuora volumē hoc
⁊vade ⁊ loquere ad domū iſrael. Et mānducaui illud:
⁊ factū eſt in ore meo ſicut mel dulce. [A mandatis
tuis intellexi:ppterea odiui omnē viā iniquitatis.]
Prouer. 1. Legem dn̄i edoctus acceperat : Fili noli ambulare
viam cū impijs:diuerte aūt pedē tuuȝ ab itineribus
eoꝝ:pedes enim eoꝝ in malitiam currunt:⁊ veloces
Psal. 72. ſunt ad effundendū ſanguinē. Audiuerat etiā:Perdi
Psal. 96. diſti oēs qui fornicant̃ abs te. Et alibi:Qui diligitis
dn̄ȝ odite malū:⁊ cetera que in hūc modū diuina le-
ctione plata ſūt. Talia gppe dū audiſſet:in mādatis
dn̄i viā inigtatis itellexit oimodis execrādā:que iu-
ſto dn̄o placere nō poterat. Odio eniȝ debēt eſſe que
ſeculi ſūt:vt rebus celeſtib⁹ totus īpendat̃ affectus.
Decet eni nos execrare que mala ſūt:q2 licerdū a pra
uis neceſſitate phibemur:qꝛ ↄſcius eoꝝ videt̃ ani-
m⁹:qui aliq̄ illis delectatione ↄſenſerit. Sequeſtrat̃
aūt ab illis reb⁹ volūtas fideliū:que odio intercedē-
te domnauerat:vt nec voto:nec opatione ſe polluat:
qui mentez ſuā tali execratione purificat. NVN.

Ucerna pedibus meis verbuȝ
tuū: ⁊ lumen ſemitis meis. Iu
raui: ⁊ ſtatui cuſtodire iudicia
iuſtitie tue. Humiliatus ſum
vſquequaqȝ dn̄e : viuifica me
ſm verbum tuuȝ. Uoluntaria
oris mei beneplacita fac dn̄e : ⁊ iudicia tua
doce me. Anima mea in manibus meis ſem
per: ⁊ legem tuam non ſuȝ oblitus. Poſue
runt peccatores laqueum mihi: ⁊ de māda-
tis tuis non erraui. Hereditate acq̄ſiui teſti-
monia tua in eternū:q2 exultatio cordis mei
ſūt. Inclinaui cor meū ad faciēdas iuſtifica
tiones tuas in eternū: ppter retributionē.

Ucerna pedibus meis verbum tuum : ⁊
lumē ſemitis meis.] Poſt tertiādecimā
litteraȝ:ad quartamdecimā cohors bea-
ta peruenit:in qua pedibus ſuis domini-
ci verbi lumen radiare ↄgaudet:animaȝ
ſuā humillima ſatiſfactione commendans : expetēs
retributiones domini premiorum deſiderio:non ter
rore vindicte. Sciens ergo huius ſeculi noctem di-
uerſis offenſionibus irretitam:vt alibi laqueos : ali-
bi ſcopulos:alibi ↄtineat profundiſſimas vaſtitates:
pedibus ſuis verbū domini lucere teſtatur:ne abſen
tia veri luminis incidat in ruinam : quam per ſuam
prouidentiā vitare nō poterat. Sed hoc verbū:illud
debet intelligi:quod per ſcripturas ſanctas ppheta-
rum ore ſeminatum eſt. Quod bene appellauit lucer
nā:que humanis vſib⁹ data eſt ad debellāde noctis
pfundiſſimā cecitateȝ:ſicut Petrus apoſtolus dicit:
Habemus certiorē ppheticū ſermonē cui benefaci- 2. Pet. 1.
tis intēdentes:velut lucerne lucenti in obſcuro loco.
Sic ⁊ ipſe dn̄s apoſtolis dicit:Sint lumbi veſtri pre Luc. 12.
cincti:⁊ lucerne veſtre ardentes. Bene autē addidit:
Ardentes:propter virgines fatuas:quibus cū oleum
defecit:aduentū ſponſi non potuerunt pſtolari. Uer
bum autē illud conſubſtantiale patri a natura deita-
tis ſue:lucerna nō poteſt dici:qđ illuminat omnē ho Ioan. 1.
minem venientē in hunc mūdū:ſicut ⁊ ipſe de ſe di-
cit:Ego ſuȝ lumen mundi. Nā iſta diſcretio ⁊ in euā Ibidem. 8.
gelio facta eſt:vbi de Ioanne dictuȝ eſt:Ille erat lu- Ibidem. 5.
cerna ardens ⁊ lucens. Et iteꝝ:Non enim erat ille lu Ioan. 1.
men:ſed vtiqȝ miſſus eſt vt teſtimoniū phiberet de
lumine. Sequit̃:Et lumen ſemitis meis. In eadem
tranſlatione pmāſit:vt verbū dn̄i:id eſt:dicta pphe-
taꝝ:lumen dicat ſuis ſemitis preſtitiſſe. Per ipſas ſi-
quidem dum ad vite bone curſum inſtruimur:clari-
ficati corde directis greſſibus ambulamus. [Iuraui
⁊ ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue.] Poſt illā illu-
minationē verbi quā ſuis pedibus lucere profeſſus
eſt:videamus ſi populus beatus ↄtra pceptuȝ potue-
rit iurare:cum ſcriptum ſit in euangelio:Nō iurabis Math. 5.
neqȝ per celū:neqȝ per terrā:neqȝ per hieroſolymā:
neqȝ per caput tuū ⁊c. Sed iurare nō ſemper ſignifi
cat ſacramēta preſtare:in quibus inuocādo diuinita
tē pollicemur:ne promiſſiones noſtras mutabiliter
excedam⁹. Sic ⁊ ſancta deuotio decreuerat ſibi atqȝ
ↄſtituerat:inter quelibet pericula dn̄i cuſtodire iudi
cia. Nam ⁊ ipſum nomen indicat cauſaȝ. Iurare eni ETY
eſt iure orare:id eſt:equitatē dicere:ne velit quiſpiaȝ
quod pmiſit:in parte alterā ſeductus auertere. Sic
eni iurant:id eſt:firme ↄſtituunt ſancti:qui iam ſunt
dono dn̄i roborati. In euāgelio vo phibet dn̄s infir-
mos qui venerat ad paruulos ſaucioſqȝ ſaluādos:ne
velint temere pmittere:qđ nequaq̄ poterāt ſuis vi-
ribus adimplere. Iudicia vo iuſtitie ſunt : cū exaltat
humiles:deijcit ſupbos:⁊ miſericordie ſue dono re-
leuat humili ſatiſfactione proſtratū : qđ ſequēs verſus
oſtendit. [Humiliatus ſum vſquequaqȝ dn̄e:viuifi
ca me ſm verbū tuuȝ.] Cum ſe dicant chriſti mēbra
nimis humiliata:multaꝝ pſecutionū ſe oſtendūt ſu-
ſtinuiſſe pericula:⁊ ideo petunt ſe ſm pmiſſiones do
mini viuificari:quoniā in morte videbātur ↄſtituti

condiṫione carnali. Scḋm verbum tuū: ſcilicet illā
Math.11. promiſſionē que dicit: Uenite ad me omnes qui la-
boratis: ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiam: ⁊ his ſimi
lia. Sciunt etiam per hanc humilitatē dn̄m Chriſtū
diaboli viciſſe ſuperbiā: Sciunt per patientiam mor
tis ipſius fortia ſuperata: Sciunt omnis perpeſſum
dn̄m que ſuis ſanctis p̄cepit ſuſtinere. Et merito hu-
militati ſue petunt remedia: per que ſe nouerant eſſe
ſaluanda. Per hanc igit̄ fideles ſupra regna ꝓficiūt:
per hanc ſuperbia tyrānica ſuperat̄: per hanc in eter-
nū martyres viuūt. Nec poteſt dici ꝑfectus: qui hac
virtute priuatus eſt. [Uoluntaria oris mei benepla-
cita fac domine. ⁊ iudicia tua doce me.] Cum ſe hu-
miliatū ſuperius dixerit vſquequaqꝫ: ne illam incli-
nationem neceſſitatis potius fuiſſe ſentires: addidit:
Uolūtaria oris ſui ſacrificia iuſto dn̄o fieri poſſe gra
tiſſima: que inter ſeuiētes anguſtias pius animus of-
ferebat. Laudes enim vel in ocio dn̄o exhibere gra-
tiſſimū eſt: ſed in tribulatione amplius ꝓbat̄ exími-
um: quādo infirmitas corporis dolore preſſa nō vin-
citur: ſed tunc magis anima felix in dn̄i laudibus ex
citatur. Oris aūt voluntaria ſacrificia: ſunt deuotio-
nem laudis offerre: non alicuius mundane vtilitatis
reſpectu: ſed ꝓprie deuotionis intuitu: vt ipſum pro-
pter ſe dn̄z diligamus: veneremur auctorē: qui pluit
Math.5. ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: qui ineſtimabiliter bon⁹ eſt.
Petit ergo vt eius deuotio dn̄o reddat̄ accepta: qua-
tenus hac oblatione placatus iudicia ſua eū doceat
que fidelibus dignat̄ mentibus aperire. Sed ꝯſide-
remus glorioſuz cordis ardorē: vt illa ſemper auide
petat: que ſe ſepius accepiſſe cōmemorat: ſicut in no-
na littera dicit: Bonitatē feciſti cū ſeruo tuo. Et ite-
rū: Bonitatē ⁊ diſciplinā ⁊ ſciētiā doce me: quod per
hunc modum vtraqꝫ ꝓbant̄ intelligi. Iugiter enim
ſperandū eſt: vbi petēdo ſemper acquiritur. [Anima
Al. meis mea in manibus tuis ſemper: ⁊ legem tuam nō ſuz
oblitus.] Cum animā iuſti latrocinantiū ꝓſequeret̄
iniquitas: eamqꝫ vellēt diuerſis laqueis irretire: ſa-
pientiſſime illam in manibus dn̄i dicit collatam: vbi
Sap.3. nulla nocentiū vis poſſit accedere: ſicut legit̄: Iuſto-
rum anime in manu dei ſunt: ⁊ non tanget illos tor-
Joan.10. mentum. Et in euangelio: Oues mee vocem meam
audiunt. Et paulopoſt: Non rapit eas quiſquā de ma
nu mea. Addidit: Semper: vt nullū tempus doloſis
ſurreptionibus relinquere videret̄. Quod aūt dicit:
In manibus: ſignificat in poteſtate: q: nouit ſalutari
ter regere: qui ſe eius ꝓbant̄ cōmiſiſſe ſentētie. Se-
quitur cur anima ipſius credat̄ in manibus dn̄i ꝯſti
tuta: ſcilicet quoniā legē ipſius nō docet̄ oblit⁹. Sic
enim ſub defenſione ipſius ſumus: dū a p̄ceptis ſalu
taribus minime deuiamus. Hoc vbiqꝫ ſemꝑ p̄cipit̄:
hoc ſpecialiter commonemur: vt ſic redeamus ad le
Al. laqueum gē: ne diſcedamus a lege. [Poſuerūt peccatores † la-
Al. de queos mihi ⁊ † ſ mādatis tuis nō erraui.] Poſuerūt:
ſignificat tetenderūt atqꝫ armauerūt. Nō enim tm̄
poni poterant ocioſi. Neqꝫ enim laqueus capit aues
qui nō habet eſcā: ſed illud efficacius decipit: qđ ali-
Math.27. qua oblectatione blandit̄. Fuit enim laqueus diabo
li armatus triginta argenteis: cū Iudas cepit atqꝫ in
1. Reg.15. interitū ſuffocauit. Ipſe Saulē vinxit zelo ſuperbie.
Gen.4. Ipſe Cain in liuore fratris aſtrixit: ⁊ his ſimilia: que
in huius ſeculi lōgiſſima vita diabolica iugiter graſ-
ſant̄ inſania. In hac enim mūdi ſylua: tot laqueos i-
uenis: quot vitia ꝯtueris. Sed collegio iſti ſancto ni-
hil terrenū preualere potuit: qui ſe celeſti ꝯuerſatio-
ne tractauit: ſicut in alio pſalmo dicit: Anima noſtra Pſal.123.
ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiuz: laqueus
contritus eſt: ⁊ nos liberati ſumus. Sequitur antido
tum celeſte: quod contra iſtius ſeculi cognoſcitur ve-
nena pugnare: ſcilicet quoniam a mandatis domini
minime declinauit. Ab illis enim qui nō declinat vl
la deceptione non capitur: quia intra ipſa nō in ipſis
inſidie ſunt. [Hereditate acquiſiui teſtimonia tua
in eternuz: quia exultatio cordis mei ſunt.] Multis
quidez modis acquiri dicitur lucratiua poſſeſſio: ſed
ille honorabilis habetur filius: qui ſucceſſione pater
na gloriatur. Hoc eniz legitimū nomen eſt: hoc ſum-
me charitatis indicium: ⁊ iudicia ſeniorum ſuſcipe-
re: ⁊ de firmiſſima poſſeſſione gaudere. Teſtimonia
enim ſunt dn̄i precepta ſanctiſſima: que Moyſes po-
pulo in Deuteronomy libro ſub teſtificatione com-
memorat dicens: Teſtor vobis hodie celum ⁊ terrā. Deut.30.
Et alibi: Eſtote mihi teſtes: ⁊ ego vobis teſtis dicit
dn̄s. Sic ⁊ apoſtolus: Teſtificor coram deo ⁊ Chriſto 1. Timoth.5.
ieſu: ⁊ angelis eius. Quapropter hec ſunt teſtimonia
que ſe hereditate populus beatus in eternum acqui-
ſiſſe gaudebat: ſcilicet quoniā talis hereditas in eter
num capitur: non ad breuitatem t̄poris introit̄. Se
quitur: Quia exultatio cordis mei ſūt. Merito exul-
tationem ſui cordis dicebat: hereditatem regni cele-
ſtis eternis temporibus acquiſitā. Ipſe enim meret̄
ad eam peruenire: qui ꝓbat̄ de tali acquiſitione gau
dere. [Inclinaui cor meū ad faciendas iuſtificatio-
nes tuas in eternum: propter retributionem.] Audi-
uerat cohors iſta ſanctiſſima quā meditatio frequēs
iugiter inſtruebat: Diſcite a me: q: mitis ſum ⁊ humi Math.11.
lis corde: ⁊ neceſſe fuit vt cor ſuum ad faciēdas iuſti
ficationes dn̄i modis omnibus inclinaret: que tali
magiſterio inſtructa: vitaliter ſupba mundi faſtigia
reſpuebat. Iuſtificationes eſt quippe facere: manda-
ta dn̄i humiliatis ſenſibus opari: vt eſurienti panem
frangas: nudū veſtias: condoleas calamitatibus alie
nis: ⁊ cetera que humano generi creatoris pietas cō-
mēdare dignata eſt. Sed ꝯſiderandum eſt qđ dicit:
In eternū: dū omnia que ſupra diximus: tādiu fieri
poſſunt: q̄diu huius mūdi calamitatibus īdigētiaqꝫ
vexamur. Quis eni in futuro miſereat̄ afflicto: cum
in illo regno nulla ꝓbetur eſſe miſeria? Sed qui hic
iſta facit ſtudio charitatis: in eternū illa facere com-
probatur: quia fructum eaꝝ reruz pro eternitate re-
cipiet. Addidit: Propter retributionem: ſcilicet il-
lam quam audituri ſunt ſancti: Uenite benedicti pa Math.25.
tris mei: percipite regnum quod vobis paratum eſt
ab initio mundi ⁊c̄. Magna retributio: que tamen
de domini largitate proueniet: incolam fieri regni
perpetui: conſortem bonorum angelorum: patriam
ſuſcipere que ſemper delectet: nec vlla peregrinatio-
ne deſeratur: eruntqꝫ in illa contemplatione defi-
xi: vt illum iugiter appetant: de quo ſemper exul-
tant.

SAMECH.

Iniquos odio habui: ⁊ legem
tuam dilexi. Adiutor ⁊ ſuſce-
ptor meus es tu: ⁊ in verbum
tuuz ſuperſperaui. Declinate a
me maligni: ⁊ ſcrutabor māda
ta dei mei. Suſcipe me ſcḋm elo
quiū tuū ⁊ viuaz: ⁊ nō ꝯfundas me ab expe
ctatione mea. Adiuua me ⁊ ſaluus ero: ⁊
meditabor

meditabor in iuſtificationib⁹ tuis ſemper. Spreuiſti oēs diſcedentes a iudicijs tuis: qꝛ iniuſta cogitatio eorum. Preuaricantes reputaui omnes peccatores terre: ideo dile xi teſtimonia tua. Confige timore tuo car nes meas: a iudicijs enim tuis timui.

INiquos odio habui: ⁊ legem tuā dilexi. Ad quintādecimā līaꝫ: catholicū venit examen: in quo dicit: Iniquos: id eſt: ad uerſarios legis odio ſibi fuiſſe. Legē ƀo dn̄i ſe dilexiſſe cōmemorat: ⁊ petit vt ab eius pietate ſuſceptus mala ſeculi poſſit euadere: po ſtulās etiam carnem ſuam timore dominico debere ſubdi: ne poſſit in diuino iudicio de eius preuarica tione damnari. Hic etiam queſtio illa caput erigit: cur populus fidelis contra euangelica videtur ali quid pronuntiaſſe mandata. Dicit enim: Iniquos
Mat.5. odio habui: dum preceptum ſit: Orate pro inimicis veſtris: benefacite his qui vos oderunt. Sed ſi tem pora conſideres: omnia ſibi concordare cognoſces. Quando enim precipit: Amate inimicos veſtros: ad uerſitatis feruor ⁊ calor iniurie temperatur: vt ma lum pro malo minime reddere videamur: vt patiē tes ſimus ad omnes contumelias: ſicut ⁊ ipſe qui con ſputa pertulit: ⁊ flagella ſuſcepit. Quando ƀo marty rij tēpus occurrit: iniquos ſuaſores odio habere pre cipimur: cū ⁊ ipſos quoqꝫ filios ⁊ parētes ſi aduerſi ſint: alienata debemus voluntate cōtemnere. Sepe eniꝫ quos flāma nō terruit quos ferrū nō ſubdidit: neceſſitudinuꝫ blādimēta flexerunt. Et ideo dictuꝫ
Luc.14. eſt: Si quis venit ad me: ⁊ nō oderit patrem ſuum: ⁊ matrem ſuam: ⁊ vxorem: ⁊ filios: ⁊ fratres: ⁊ ſorores: adhuc etiā ⁊ aīam ſuā: nō pōt eſſe meus diſcipulus. Contra deum quippe pſona nulla debet recipi: ſed ipſius dilectione prepoſita: decet neceſſitudines tūc amari: cuꝫ eis nulla fidei repugnat aduerſitas. Qua propter habita temporis rōne: vtraqꝫ nobis poterūt
Eccle.3. abſoluta veritate cōſtare. Scriptum eſt enim: Tem pus amplectendi: ⁊ tempus longe fieri ab amplexu: ⁊
TOP poſt multa: Omni rei tempus. Scire aūt debemus in hoc ſitu argumētū illud eſſe qđ dicit̄ in topicis ex contrario: qū ſniam noſtrā ex reb⁹ diuerſis vna ppoſi
Al. non det. tione cōcludim⁹. Adiutor ⁊ meus ⁊ ſuſceptor meus
Al. ſuſcepera m es tu: ⁊ in verbū tuum ſperaui. Adiutor: ptinet ad iplenda mandata: qm̄ ſine eius adiutorio: nec incho are quicq̄ꝫ boni poſſumus: nec iplere ꝓualemus. Su ſceptor aūt noſter fact⁹ eſt per ſancte incarnationis arcanum: qua pſtante ſuſcepit hoiem: ne peccati lege poſſit funditus interire. Deniqꝫ iſtā ſuſceptioneꝫ: vi de qđ ſequit̄: Et in verbū tuū ſperaui: id eſt: in deita tis tue pſidiū: ſūmū meū deſiderium collocaui: vbi ſperari licet: ⁊ ſpes firmiſſime cōſtituta nō decipit: ſi
Eccli.2. cut legit̄: Quis ſperauit in dn̄o ⁊ cōfuſus eſt? Et itez:
Pſal.31. Sperātes aūt in dn̄o miſericordia circūdabit. Spe rat ergo redēptorē gentiū venire qui mūdi maculas poſſit abſtergere: qui viuificet mortuos: ſanet egro tos: ⁊ qđ ligatū fuerat lege peccati: poſſit morte ipſa moriente diſſolui. Sic in vno verſiculo totius religio nis noſtre cōcluſa pfectio eſt. Declinate a me mali gni: ⁊ ſcrutabor mādata dei mei. Sicut heretici cu pientes tamen cognoſcere veritateꝫ in mandatis do mini: nos pficue frequenter exercent: ita ad perſcru tandas ſacras lectiones obſtinati perſtrepere nobis atqꝫ impedire noſcunt̄. Hos declinandos eſſe pnun tiat: qui in ſenſatis cōtentionibus ſcripturas domini lacerare contendunt. Quid enim illic humanus ſer
mo proficiat: vbi talia ſunt vota ne credat? Quibus Pſal.6.
alio loco dicit̄: Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatē. Remediū eſt enim quē cōuerti velle non videris: vitare ſi poſſis. Ipſis eniꝫ p̄ſentib⁹ dū cōten tioſa ſemꝑ malignitate cōfligūt: dū calumnias exqſi ta vanitate cōcipiūt: ad ſcrutāda mādata dn̄i idonei nō poſſum⁹ inueniri: vbi totis debem⁹ animi virib⁹
occupari. Suſcipe me ſꝫ eloquiū tuū ⁊ viuā: ⁊ ne Al. non
cōfundas me ab expectatione mea. Perfidis effuga tis: ⁊ maloꝝ dolum cōuerſatione purgat⁹: a dn̄o ſe pe tit ſuſcipi: vt poſſit eius vbi pmiſſione ſaluari. Eſſet enim fortaſſe temerariū dn̄o dicē: Suſcipe me: niſi adiungeret pmiſſionē que neſcit aliquādo decipere. Sed cū dicit: Viuā. futurū tēpus oſtēdit. Hic enim vere nō viuit̄: vbi carnis fragilitate peccat̄. Expecta tio quoqꝫ ipſi⁹ erat: vt miſericordiā chr̄i deuotiſſim⁹ inueniret: quā ſpem in iudicio vēturo ſe poſtulat adi piſci: ne cōfuſione deceptus a ſua poſſit expectatione fraudari. Sed cū dicit: Ab expectatione mea: nulluꝫ tēpus ponit quo expectare nō debeat. Res enim iſta in pectoribus ſanctis nō habet finem: niſi cum poſſi
ciatio ſuperna pueniat. Sic enim ⁊ alibi dicit: Ex Pſal.39.
pectans expectaui dominū: ⁊ reſpexit me. Beata er go expectatio: vbi eſt certa pmiſſio. Cur enim defi ciaꝫ ſpes fidelis ſuſtinere poſſit: cum his qui pmit tit neſciat immutari? Expectatio itaqꝫ ſanctoruꝫ eſt celoruꝫ regna: angelorum conſortia pmereri: ⁊ quod ſupra totum eſt ipſuꝫ iugiter videre: qui in beatorum ſolet ſemper corde dulceſcere. Adiuua me ⁊ ſaluus ero: ⁊ meditabor in tuis iuſtificationibus ſemper. Quis verba iſta ſepe videantur eſſe repetita: magna nobis tamen aſſiduitatis iſtius ſacramenta declarā tur. Hoc enim ad ampliſſimum deſiderium mentis debet aptari: quod nulla inde poterat intermiſſione ſuſpendi: quia q̄uis accipiamus a domino: ſemper rogandus eſt: vt iugiter donet ne collata beneficia poſſint a nobis fidei tepore diſcedere. Non enim re petitum verbumocioſe debemus accipere: ne videa mur incaute qđ ſcire nos expedit omiſiſſe. Addidit: Et meditabor in tuis iuſtificationibus ſemper. Cau ſam reddit obſequij ne poſt ſuſceptam ſalutem col lato muneri videretur ingratus. Sed cuꝫ promittit meditari iuſtificationes ſemper: ſalutem ſuam iugi ter deſiderat contineri. Sic enim faciendo: locus tol litur abſolute diabolo. Iuſtificationes enim duplici modo poſſumus accipe: ſiue iſtas quas hic quotidie in peccatoꝝ noſtroꝝ cōfeſſione pagimus: vt eſt illud
euāgelij: cū publicanus peccata ſua cōfitens de tēplo Luc.18.
iuſtificatus exiuit. Decet enim q̄d iu in iſto ſeculo ſu mus ⁊ a peccatis liberi eſſe non poſſumus: in iſta nos ſemꝑ iuſtificatione pſternere. Sed qꝛ ſequit̄: Sem per: qđ ſupra omne tēpus eſſe dinoſcit̄: ne nō tibi vi deat iſti ſeculo cōuenire: ſed aliquid te delectet de illa eternitate concipere. Meditantur ſancti iuſtifi cationes domini ſemper: quando angelorum choris ſua deſideria ſociabunt: quando laudes domini per
enni exultatione cantabunt: quando ſicut dicit Apo 1. Cor.15.
ſtolus: corruptibile hoc induerit incorruptionem: ⁊ mortale hoc induerit īmortalitateꝫ. Spreuiſti oēs
diſcedentes a iuſtificationibus tuis: qꝛ iniuſta cogi Al. iudicijs
tatio eorum eſt. Declaratum eſt: cur aſſumebat iu ſtificationum domini frequēs aſſiduaqꝫ meditatio.

Merito eniȝ timorē mouebat talis ſententie ſecuritas: q̄ꝛ ſpernunē a dn̄o qui ab eiꝰ iuſtificatione diſcedūt. Nā cū ſit iuſtificatio peccatoꝝ mentis pura cōfeſſio: merito ſupbi ſpernunē a dn̄o: qui tali ſe remedio ſanare deſpiciunt. Iniuſta quippe eſt eoꝝ cogitatio: ꝛ velle peccare: ꝛ iuſtiſſimo iudici nolle ſatiſfacere. Merito ergo tales ab abſolutiōis gratia ſubmouenē: qui totiens cōmoniti hic pio dn̄o ſupplicari cōtēpſerunt. [Preuaricātes reputaui oēs peccatores terre: ideo dilexi teſtimonia tua.] Hec ſnia niſi diligentius ꝑquirat: aplō videē eſſe ꝯtraria. Ille eniȝ dicit:

Ro.2. Qui ſine lege peccauerūt: ſine lege peribunt: hic aūt oēs peccatores terre: ꝑuaricatores eſſe teſtaē. Nam quo mō pōt aliqs eſſe ſine lege: ſi oēs preuaricatores eſſe credēdi ſūt? Preuaricari eni nō eſt: niſi legē trāſgredi ꝯſtitutā. Sȝ vtrūqȝ veꝝ eſt: q̄ꝛ ab vno vitiatis fonte deſcēdit. Sine lege ꝑibūt: de illa tn̄ ꝯſtitutiōe dicit aplꝯ: que tabulis lapideis in monte ſina digito dn̄i ꝓbaē aſcripta. Nā ꝛ alie leges ſunt: per quas populi diuine ſnie ſubiacebunt: vt eſt illa preuaricatio Ade: de qua niſi chr̄i bn̄ficio libereē humanū genus ꝯſtat eſſe iudicādū. Cōſtringunē etiā gētes ꝛ per naturalē legē: ne faciant alteri qđ nolunt fieri ſibi. Vn̄

Ibidem. idem dicit apoſtolus: Gentes que legem nō habent: naturaliter que legis ſunt faciunt. Vides ergo merito hic dictum preuaricatores omnes eſſe qui potuerunt aliquo errore delinquere. Naȝ ſiue tranſgreſſe primum legis: ſiue que per Moyſen data eſt: omnis preuaricatoꝛ reddit: q̄ꝛ ab his nullus terrigena probaē exceptus. Cōſequens aūt erat: vt eni ſtius diligeret teſtimonia dn̄i: qui preuaricatoruȝ nomine viſus eſt omnes addicere peccatores. Per ipſa enim teſtimonia credebat ſibi venire poſſe remediuȝ: per que ad chriſti gratiaȝ deſiderio feſtinante tendebat. Nā cuȝ lex nos addicat: ſola gratia eſt abſolute que liberat: ipſa que compeditos ſoluit: ipſa que de ſeruis filios facit. [Cōfige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui.] Sciens congregatio ſpiritualium viroꝝ vnde humano generi preuaricatio legis ſupradicta prouenerat: tanq̄ ſeuiſſimū latronem ꝛ indomabilem feram carnem ſuā: nō ſoluȝ religandā ſed etiam configendā noua atqȝ inuſitata ſupplicatione deprecaē. Carnis eniȝ vitia ſunt terrena delicta: que nos legem tranſgredi faciunt mandatoꝝ: dum a propoſito veritatis abducunt. Quā merito deprecaē timore dn̄i debere configi: ne ab eo poſſit noxia libertate diſſolui. Sic vno vbo ſignificatum eſt: quemadmodum caro tractari debeat chriſtiani. Et qua pietate cōtra corpus ſuum nimie ac violenter oraret: expoſuit: Timore ſcilȝ futuri iudicij: vt hic mortificatum: ibi reddaē eternū. Hic temporaliter meſtum: illic eſſet ſub perpetuitate letiſſimū. Et illud inſpice qđ dicit: Timore tuo: caſto ſcilȝ atqȝ ꝑfecto: qui non tn̄ habet ante oculos formidinē vindicte: ſed vehementer metuit amiſſionē gratie: in qua fidelis viuit per quaȝ omnis reficiē chriſtianus. Sed videamus qui claui ſunt: qui nos in illa dn̄i crucifixione configunt. Charitas vtiqȝ que nos facit ꝛ tormēta noſtra negligere: ꝛ mortis ipſius pericula plus amare. Felix qui clauo iſto cōfigiē: qui tali vulnere ſauciaē. Ipſo

Phil.1. clauo tranſfixus eſt qui dicebat: Mihi viuere chr̄s eſt: ꝛ mori lucrū. Ipſa cōpūctione foꝛatus eſt qui ora-

Luc.2. bat: Nunc dimitte ſeruū tuū in pace: q̄ꝛ viderūt oculi mei ſalutare tuū. Ad poſtremū in canticiſ canticorum eccleſia ꝯfiteē: Vulnerata charitate ego ſum. Cōfigi ergo ſe timore dn̄i ſanctus ꝓphā deprecaē: vt moriēdo viuat: qui prius viuēdo moriebaē. AIN.

Feci iudiciū ꝛ iuſtitiā: non tradas me calumniātibꝰ me. Suſcipe ſ̄ uū tuū in bonū: nō calumnient me ſupbi. Oculi mei defecerunt in ſalutare tuū: ꝛ in eloquȝ iuſtitie tue. Fac cū ſ̄uo tuo ſ̄m miſericordiā tuaȝ: ꝛ iuſtificationes tuas doce me. Seruꝰ tuus ſuȝ ego: da mihi intellectū vt ſciaȝ teſtimonia tua. Tempus faciendi dn̄e: diſſipauerunt legeȝ tuā. Ideo dilexi mandata tua: ſuper aurū ꝛ topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: oēm viam iniquam odio habui.

Feci iudiciū ꝛ iuſtitiā: nō tradas me ꝑ perſequentibus me.] Ad ſeptādecimā lr̄aȝ in eternuȝ mēbra dn̄i viuētia ꝑuenerūt: in qua vna voce petunt ſacre incarnationis aduentū tempus eſſe: dicentia: vt ad deſtruendos ſuperbos diuina potentia potuiſſet oſtēdi. Intendamus itaqȝ vba que dicta ſunt: vt arrogātiā ſanctis odioſam nulla poſſit cogitare ꝑuerſitas. Facit iudiciū: quiſqs iudicat contra ſe: ꝛ prauitates ſuas ante examen dn̄i iuſta execratione cōdemnat. Sed ne hoc iudiciū adulatoruȝ magis putares eſſe q̄ verū: addidit: Et iuſtitiā: q̄ꝛ per iuſtitiā nos iudicamus: q̄ꝛ delictoꝝ noſtroꝝ vindices ſumus. Ipſa eſt ergo equitas que nos abſoluit a pena: ipſa que liberat a reatu: ſi noſmetipſos cognoſcimus ſceleribꝰ inuolutos. Et q̄ꝛ peracta fuerat deuote ſatiſfactiōis integritas: petit modo ne tradaē peccatoribꝰ: q̄ꝛ peccata damnauit. Hoc eſt eniȝ qđ ſupius poſtulauit: Infige timore tuo carnes meas: vt res noxia ſic iudicio ſubdereē: ꝛ ſeruiret potius affixa: que laſciuire poterat effrenata. Perſequentes vo ſunt diabolus cū miniſtris: qui nos indefecta malitia ꝑſequunē: ꝛ traditos ſibi crudeli laceratione diſcerpūt. Meminimus enim que ꝑtulerit Iob ille ſanctiſſimus: quātis cladibꝰ patiēter ſubiacuit: q̄ꝛ illis ſe traditū eſſe cognouit. Scimꝰ etiā quāta Ioſeph paſſus fuerit: vel Suſanna: dū traditi fuerāt in manibꝰ ipſoꝝ. Hinc etiaȝ

quotidie rogamus admoniti: Ne inducas nos in tēptationem. Tradunē quoqȝ peccatores: vt digna cōmiſſis flagella patiantur: ſicut aplus de impijs dicit: Mat.6.

Tradidit eos deus in reprobū ſenſuȝ: vt faciant que Ro.1.

nō cōueniūt. Et alibi de peccatoribus ait: Quos tra- 1.Timo.1.

didi ſathane: vt diſcant nō blaſphemare. Petit ergo ꝓphā ſanctus: ne tradaē perſequētibꝰ ie: qbus iō ſpūs iraſcebanē imundi: q̄ꝛ videbāt ab eis ſuas immiſſiones inſtigationeſqȝ damnari. Hoc eſt odiū qđ chriſti mereē affectū. Ab illo enim amari nō pōt qui niſi ab eius inimiciſſimis horreaē. [Suſcipe ſeruū tuum in

bonū: nō calumniēt ī mihi ſupbi.] Suſcipe diaboli- M.me

co brachio impulſus videē dixiſſe ne corruat. Dn̄i enī miſericordia ſuſcipimur: q̄ꝛ peccatoꝝ noſtroꝝ compulſione ꝑcutimur. Apte eniȝ dictū eſt dn̄o in bonū: ſuſcipe: q̄ꝛ in malū ſe aduerſam ꝑtē nouerat impuliſſe.

Seruꝰ aūt: liberationis iudiciū eſt. Seruꝰ eniȝ a ſer- ETY

uādo dr̄: qđ cū captū ab iminēti interitu dn̄i ſui manꝰ miſerata ſeruauerit. Sic ꝛ iſte merito ſe ſeruū dicit:

qui fuerat ab anime deceptione liberatus. Quapro-
pter dic: ſeruus: ⁊ liberationis pfeſſio cognoſcit̃ ⁊ bo
noris. Illꝰ enim nõ eſt ſuus: niſi qui ſanctoꝝ fuerit
cetibꝰ aggregatꝰ. Calumniant̃ aũt ſupbi: qui hereti-
cas ꝯtentiones violẽto pondere falſitatis obyciunt:
vt merito ſe a dño deprecatus fuerit ſuſcipi: ne eorũ
potuiſſet altercatione proſterni. Siue hoc magis de
ſpiritibus immundis melius dicit̃: qui nobis impro-
be calumniant̃: ⁊ cũ ipſi ſint maxime noſtrorum cri-
minum rei: nolunt nos conceſſa venia liberari. Naʒ
cum ipſi decipiant: ipſi nos ſemp accuſant. Sed qd
mirũ: ſi peccatoribus calumniet̃ qui chriſto dño di
Mat. 4. cere tentauit: Omnia hec tibi dabo ſi procidens ado-
Iſa. 14. raueris me. Et illud: Ponaʒ ſedẽ meã ad aquilonẽ:
⁊ ero ſimilis altiſſimo. Merito ergo dicit̃ calumnia
tor: qui dum faciat crudelia: pios ſemp accuſat. De
Pſ. 71. ipſo enĩ ⁊ alio loco ſcriptura dicit: Et humiliabit ca
lumniatorẽ: ⁊ pmanebit cũ ſole. Iuſtiſſime itaqʒ pe-
tit: ne humilis tradat̃ ſupbo: ne ſimplex calumnioſo:
ne deuotus ingrato: qm̃ ſuper ipſos magis atrociter
ſeuiſſit: quos minime ſeducere valuerũt. Oculi mei
defecerunt in ſalutare tuũ: ⁊ in eloquiũ iuſtitie tue.
Mouere aliquos ſoletur plurali numero poſuerit:
oculos: cum vnus ſit cordis aſpectus: nec põt hoc ad
iſtos oculos carnales referri: qui in illa longinquita-
te temporis nihil tale potuerant intueri. Sed qm̃
cohors ſancta loquit̃: quã eſſe ꝯſtat eccleſiaʒ: merito
pluraliter dixit: Oculi mei: ſicut ⁊ alibi de ipſa legit̃:
Oculi tui ſicut columbe ſup abundantiã aquarũ. Et
alibi: Oculi tui ſicut colũbe extra taciturnitatẽ tuã.
Iſtos ergo dicit oculos in ſalutare dñi defeciſſe: pro-
pter ſanctum incarnationis aduentũ: quẽ tanto deſi
derio ſuſtinebat: vt nullã requiem potuiſſet admit-
tere. Unñ merito defecit: qꝛ nullũ tempus vacationis
accepit. Salutare enim: ſignificat dominum ſaluato
rem: de quo ſcriptus eſt: Saluũ fac populũ tuũ dñe:
⁊ benedic hereditatẽ tuam. Sequit̃: Et in eloquiũ
iuſtitie tue: id eſt: euãgelica verba: que dicturus erat
populo crediture. Fac cum ſeruo tuo ſm miſericor-
diã tuã: ⁊ iuſtificationes tuas doce me. In aſſiduis
precibus pſeuerat: qꝛ petendi nunꝙ debet eſſe faſti-
diũ: vbi largitas donatoris nõ põt habere defectũ.
Infinita petyt: qui ſibi bona fieri ſm miſericordiaʒ
dñi poſtulauit. Nam ſicut illa eterna eſt: ſic eius mu
nera pbant̃ eſſe ppetua. Bene addidit: Seruo tuo:
qꝛ ſtatim corruit qui alterius eſſe voluerit. Iuſtifica
tiones vo more ſuo ipſas ſemp petit: quas iam deuo-
tus accepit. Hanc enĩ aſſiduitatẽ ⁊ oratio dominica
Luc. 11. deſignat: que dicit: Panem noſtrũ quotidianum da
nobis hodie. Iuſtum eſt enim vt iugiter roget̃: qui
ſi nõ petat̃ offendit̃. Et reſpice res iſte quali vboꝝ
ꝓprietate diſtincte ſunt. Miſericordiã ſupra ſe fieri
petyt: iuſtificationes autem doceri ſe ſuppliciter po-
ſtulauit. Seruus tuus ſum ego: da mihi intellectuʒ
vt ſciam teſtimonia tua. Cũus vniuerſa que expe-
diunt: continuis pcibus ſunt a dño poſtulanda: maxi
me tñ diuinarũ ſcripturarũ intellectus iugiter petẽ-
dus eſt: qui quãto plus percipit̃: tãto ſuauior ſanctis
mentibus inuenit̃. Sed qꝛ nouit omnipotentẽ dñm
ſubiectis ſuis eſſe largiſſimũ: dicit: Seruus tuus ſuʒ
da mihi intellectũ: qui ſolitus es donare que iuſte ac
fiducialiter petieris. Nam cum obnoxia ſe cuncta co
gnoſcant: magni tamen meriti eſt ipſius famulũ nũ-
cupari. Seruus quippe ipſius veraciter nequaꝙ dici
poteſt: niſi qui eius famulatur arbitrio. Et vide qd

dicat: Ut ſciam: id eſt: vt accepta retineã. Scire enĩ
illud eſt: qd in notitiam noſtram manifeſte veniẽs
nulla obliuione delet̃. Tempus faciendi domine:
diſſipauerunt iniqui legem tuam. Prendens po- M. son pe.
pulus deuotus temporibus Antiochi a plebe iudaica
legem domini culturis demonũ pollucndã: velut ad
medicũ clamat egrotus tempus eſſe ſubueniendi: ne
morbis ingrauãtibꝰ ſalus populi potuiſſet abſumi.
Dicit enim: Tempus eſt faciendi: nõ differendi qd
expedit. Iuſſerat enim per legẽ ⁊ pphetas: vt verus
dñs reuerentiſſima deuotione coleret̃. Sed qm̃ hoc
in ſuã perniciem ꝯtempſit obſtinatio iudeorum: cla-
mat populus fidelis: Tempus faciẽdi: id eſt: vt mun
do ſalutaris appareas: peccata diſſoluas: mortem vin
cas: ipſumqʒ diabolum cum ſua cohorte proſternas.
Hoc eſt enim dñi facere: predictis temporibus adue
niſſe. Unde ⁊ per prophetã dictuʒ eſt: Tempore acce- Iſa. 49.
pto exaudiui te: ⁊ in die ſalutis adiuui te. Et Apoſto-
lus: Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nũc dies ſa- 2. Cor. 6.
lutis. Omnia enim que dominus facit: aptiſſima diſ
poſitione complentur: vt ante fieri nõ debeant: niſi
quando ille miſeratus indulſerit. Hinc eſt qd nobis DOC
ſemper expedit habere patiẽtiã: expectare que iuſſa
ſunt: rogare que proſunt. Tempus aũt faciẽdi nouit
ille qui rector eſt. Addidit cauſam cur debeat facere
que rogatur: qꝛ iudei legem diſſipauerunt: quam ille
eos inuiolabiliter cuſtodire preceperat. Diſſipare enĩ
eſt legem aliter viuere: ꝙ ipſius pcepta monuerant:
⁊ hoc magis facere: qd illa cognoſcitur ſub omni exe
cratione damnaſſe. Hoc argumentuʒ rhetores inter RHE
violentiſſima precepta poſuerũt: qm̃ vt preces audiã
tur: adiuuat tempus aptiſſimũ. Ideo dilexi manda
ta tua: ſuper aurum ⁊ topaxion. Quantũ legem dñi
diſſipauerat nefanda pſumptio: tãtũ deuotꝰ animus
ad mandata eius feſtinabat implẽda. Grandis enim
religionis creſcit affectus: quotiens eã improborum
impugnare tentat audacia. Pro hoc enim additum
eſt: Ideo. Erat itaqʒ ſanctiſſimo choro ſuper aurum
⁊ gẽmas: quas pcioſiſſimas habet humanitas: mãda
torum dñi reuerentiam cuſtodire. Iſtud enim tem-
poraliter humanis blanditur aſpectibus: inde aũt in
eternam requiem mens beata perducit̃. Topaxion
vo: ſicut quidaʒ ſcribere voluerunt: genus eſt lapidis
quãtũ inuentione rarũ: tãtũ mercium quantitate pre
cioſum. Qui duos habere fertur colores: vnum auri
puriſſimi: ⁊ alterum etherea claritate relucentẽ: pin
guedo roſea: verecũdaqʒ puritas: vicinꝰ lapidi Chry-
ſopaſſo magnitudine vel colore: qꝛ maxime lampat
cum ſolis ſplendore percutit̃: omnium gẽmarũ ſupe
rans precioſiſſimas claritates: in aſpectum ſuum ſin
gulariter prouocans oculoꝝ cupidiſſimam volupta-
tem. Quam ſi polire velis obſcuras: ſi nature pprie
relinquas irradiat. Hec regibus ipſis fertur eſſe mi-
rabilis: vt inter diuitias ſuas nihil ſe ſimile poſſide-
re cognoſcant. Naſci dicitur in inſula topaxion: que
eſt prouintia ethebaide: vnde ⁊ nomen accepit. De
qua nõ ſunt multa dicenda: ne qd ſcriptura dicit eſſe
contemptibile: nos deſiderabile affectata laude fa-
ciamus. Propterea ad omnia mandata tua dirige-
bar: omnem viam iniquam odio habui. Qui ſuper
aurũ ⁊ gemmas legẽ domini diligebat: neceſſe fuit:
vt ad omnia mãdata eius rectiſſimus appareret. Ta
lia enĩ negligĩ nõ põt: niſi qui diua fuerit iſpiratiõe
correctus: vt aurum habeat velut terrenas ſordes:
gẽmas vt calculos viles. Amare ſiquidẽ nõ pſumit:

dementis eſt. Sed illud decet viros ſanctiſſimos cõcupiſcere: que poſſint premia nunq̃ peritura conferre. Cõgruũ ergo fuit vt odiſſet pueriã: viã qui meruit amare rectiſſimam. Iniqua ſiquidẽ via eſt: que nos perducit ad vitia: recta vo virtutũ: que nobis indulgentiam tribuit ⁊ ſalutẽ. Sed hoc q̃ ſtudioſe: q̃ frequenter infundit: vt itelligamus beatos viros qualium rerũ delectatione paſcant: qui hoc habent ſupra cuncta dulciſſimum: quod ſepius credunt eſſe repetendum. PHE.

Mirabilia teſtimonia tua domine: ideo ſcrutata eſt ea anima mea. Declaratio ſermonũ tuorum illuminat: ⁊ intellectum dat paruulis. Os meum aperui ⁊ attraxi ſpiritum: q2 mandata tua deſiderabam. Aſpice in me ⁊ miſerere mei: ſm iudicium diligentium nomen tuum. Greſſus meos dirige ſm eloquium tuum: ⁊ nõ dominet mei omnis iniuſticia. Redime me a calumnijs hominum: vt cuſtodiam mandata tua. Faciem tuã illumina ſuper ſeruum tuum: ⁊ doce me iuſtificationes tuas. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: q2 nõ cuſtodierunt legem tuam.

Mirabilia teſtimonia tua dñe: ideo ſcrutata eſt ea anima mea. Septimamdecimã litterã ſancti populi intrat oratio: aſſerens aperuiſſe os ſuũ: ⁊ attraxiſſe ſpiritũ: vt eius audiat oratio: exituſq3 aquarũ tranſiſſe lachrymas pias: q2 nõ ſit a iudeis cuſtodita lex dñi. Et intuere quẽadmodũ definitionẽ rei vno verbo cõplexus eſt: dicẽdo: Mirabilia teſtimonia tua dñe. Mirabilia planeq̃ per ea celeſtis virtus hoibus terrenis inotuit: ⁊ noſſe dederũt paruulis: vn̄ ⁊ angelorũ ſublimis natura beata delectatiõe cõplet. Hec ſemp ſcrutari licet ⁊ aſſidua meditatione perquiri. Hic aũt illud timeri nõ cõuenit: Altiora

Eccli.3. te ne quefieris: ⁊ fortiora te ne ſcrutat' fueris. Ideo enĩ nobis pdicata ſunt: vt ea pie atq3 diligenter noſter ſemp animus indagaret. Altiora enim ⁊ fortiora talia dici nõ poſſunt: que vt perquirant edicta ſunt. Hec aũt quta eſt ſpecies definitionis: que grece Ca

DEF ta antileſin: latine ad verbum dicit. Declarata ſunt enim que ſunt teſtimonia dñi: id eſt: mirabilia. [Declaratio ſermonũ tuorũ illuminat ⁊ me: ⁊ intellectũ

Al. nõ habet dat paruulis.] Sermones ſunt dñi: quos inſtrumẽ

Iſa.7. pphetauit auctoritas. Sic enim ſcriptũ eſt: Ecce virgo cõcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit nomen ei' Emanuel. Et alibi: Uidebit omnis caro ſalutare dei. Sed

Ibidem.40 iſtos ſermones qui fuerant longi tẽporis obſcuritate recõditi: aduentus dñi illuminatio declarauit: q2 per ipſum manifeſta ſunt facta: que ſacris litteris tenebant abſcondita. Tunc enim verbum caro factũ eſt: virgo peperit: tunc muti locuti ſunt: ſurdi audierunt: claudi recto inceſſere veſtigio: ⁊ cetera miracula que dño ſeruiere virtuti. Hec declaratio obſcuritatẽ nature noſtre que iacebat in tenebris vi ſue poteſtatis illuminare dignata eſt. Et intellectũ dedit paruulis: id eſt: qui ſe humiles atq3 egentes ſuis viribus agnouerunt. Sed iſti paruuli nõ de etate meriti ſunt: ſed de ſimplicitate cõſcientie: de quibus di

Mat.19. ctum eſt: Sinite paruulos venire ad me: talium eſt enim regnũ celorum. Ipſis enim hic preſtat puritatem atq3 innocentiſſimũ intellectũ quibus ſibi eternum donaturus eſt premiũ. [Os meum aperui ⁊ attraxi ſpiritũ: q2 mandata tua deſiderabã.] Si hoc ad litterã velis aduertere: cõſuetudo loquẽtis expreſſa eſt. Prius enim os aperit: ſpiritus contrahit: ac deinde in ſonũ vocis lingue mobilitas adhibetur. Si vo ſpiritualiter: vt oportet intelligamus dicit mentis ſtomachũ: qui tunc aperit quãdo aliquid dicere feſtinam'. Attrahit autẽ ſpiritũ: cum iam munere diuino ſalutaris deſiderij cõpletur affectu: ⁊ incipit firma mente velle: qd ante per gratiã tñ domini viſus eſt appetiſſe. Aperuit ergo os cordis ſui infirmus ⁊ paruulus: ⁊ attraxit ſpiritũ: id eſt: virtutẽ faciẽdi quã per ſe nõ poterat adipiſci. Sed vt hoc magis ad intelligentie bonum: nõ ad loquendi officium cognoſcas eſſe promiſſum: ſequit: Quia mandata tua deſiderabã. Ardorem ſiquidẽ voluntatis premiſit: vt poſtea conſequenter exponeret deſideria mandatorum. Conſequi quippe nõ poterat: vt prius ſe diceret locuturũ: ⁊ poſtea deſiderare que pſunt. [Aſpice in me ⁊ miſerere mei: ſm iudiciũ diligentiũ nomen tuũ.] Frequẽter dñs aſpicit iratus: ſepius intuet vt perdat: ſicut Sodomã reſpexit ⁊ Gomorrã: ſicut caſtra egyptiorũ. Aſpicit etiam pditius: ſicut in muneribus fecit Abel. Reſpexit quoq3 ſuper filios pauperũ: ⁊ non ſpreuit preces eorũ. Et ideo ne in partẽ ſuſciperet aduerſam: ſtatim ſubiunxit: Et miſerere mei: que merito: ſicut ſepe memoratũ eſt: miſericordia dicit: q2 miſeris larga pietate preſtat. Nec ſolũ hic beſit fuſa precatio: ſ3 addidit: Scdm iudicium diligentiũ nomen tuum. Iudiciũ quippe eſt dñi: vt nomen ſuum diligentib' miſericordie largiat auxiliũ: ne expectatio fidelium decipiat: que ipſius ſemper cõſideratione ſuſcipitur. [Greſſus meos dirige ſm eloquiũ tuũ: ⁊ nõ dominetur mei omnis iniuſtitia.] Greſſus meos: ſignificat motus aie. Nam ſicut per iſtos de loco ad locum tranſferimur: ita ⁊ in illis quibuſdã paſſibus: ſiue ad meliora: ſiue ad deteriora pgredimur. Hos ſancta cohors ſm eloquiũ dñi dirigi poſtulabat: ne vitiorũ prauitatibus ſeducta: in mortiferos laberet errores. Scdm eloquiũ tuũ dicit: id eſt: ſm iuſſa que pcipis ad vitã humani generis corrigẽdã. Sequit: Et nõ dominet mei omnis iniuſtitia. Neceſſe enim erat: vt ſi greſſus eius ſm eloquium ſuũ dñs dirigere dignaret: nulla illi iniuſtitia preualere potuiſſet. Et vide q̃ caute petit ne dominet: que nõ poterat ſic excludi: vt vlterius pulſare nõ poſſet. Sed cũ nõ dominat euidẽter q̃ ſeruitus illa nõ pcipitat ad ruinam. Nec illud vacat qd ait: Omnis iniuſtitia. Scit enim: q2 ſi qua bonũ dominet intercipit: nec pdeſt aliquid in multis ſeruare legẽ: ſi eã in aliqua parte videamur offendere.

Iaco.2. Scriptũ eſt enim: Si quis totã legẽ ſeruauerit: offendat aũt in vno: factus eſt oium reus. [Redime me a calumnijs hoium: ⁊ cuſtodiã mãdata tua.] Calumnia

SCHE per Antiphraſin: id eſt: per cõtrariã locutionem dicitur capitis calumnia: dum magis caput petat alienum: eiq3 cõtraria ſit: ſicut bellum qd nõ eſt bonũ: ⁊ lucus

DEF qui nõ hẽt lucem. Calumnia eſt enim: cõmentum aliquod pericoloſe falſitatis obiectum: qd bonis ſemper hoib' ſtudio peruerſitatis obijcit: decolorare cõtendẽs qd recta cõſcientia fuerit actitatum. Hinc patiebantur videlicet iuſti: vt eos ab equitatis tramite ſtudio

inficiatiõis auerteret. Quãta enĩ: vt antiquiores taceã:
ptulit Dauid cũ Saul parceret: ⁊ apud iniuſtũ re-
gẽ eo ipſo fieret reus: qm̃ illi pbabaſ eẽ ppiti⁹: Qua-
lis illi rogo calumnia eſt excitata: qñ iuuẽcule dixe-
1. Reg. 18. rũt: Saul occidit mille ⁊ dauid decem millia: Qua
propter calumnie ſunt hoĩum cõtra veritatis hono-
rem cõtrouerſie regſite. Quas merito a ſe ſancta co-
hors deprecabaſ auferri: vt mandata dñi amotis ad
uerſitatibus indagaret. [Faciem tuã illumina ſuper
Exo. 34. ſeruũ tuũ: ⁊ doce me iuſtificatiões tuas.] Legimus
ſancti Moyſi vultũ ita a dño fuiſſe clarificatum: vt
eũ iſraeliticus populus reſpicere nõ valeret. Unde
velamine ſupducto loquebaſ ad eos: q: nõ poterant
in ipſo cõſpicere celeſtem claritatem. Uultus enim
Moyſi fulgor erat legis: quem illi ſuſtinere nõ pote
rant: q: velatis eã cordibus audiebãt. Hoc ergo ſan-
ctus ppl's petit: vt illuminatã dñi faciẽ poſſit conſpi
cere: nõ velatã: quatenus pura gratia luminis merea
tur afflari: nec iam aliqđ patiaſ obſtaculũ: qui veri-
tatis ipſius deſiderabat aſpectũ. Põt magis cohors
ſancta deſiderare dñi ſaluatoris aduentũ: cui⁹ facie
illuminata ſunt tenebroſa peccati: vitam conferens
mortuis: ⁊ certiſſima remedia deſpatis. [Exitus aq-
Al. deduxe-runt rum † tranſierunt oculi mei: quia non cuſtodierunt
legem tuã.] Exitus aquarum: ſignificat lachrymas
copioſas: quas tantas dicit fuiſſe: vt ipſa quoq; fon-
tiũ fluenta tranſcenderent. Tranſeunt plane: qñ illa
ſine ſenſu currunt: iſta cordis afflictione funduntur.
Nã qđ vincere quantitate non poterant: feliciſſime
compunctionis qualitate ſuperabant. Has tunc pro-
fundimus: quãdo peccatorũ noſtrorũ recordatione
mordemur. Nam ſi mandata domini cuſtodirem⁹:
letitiam vtiq; haberemus nõ plorationis ardorem.
Sed qm̃ talia carnis neceſſitate vitare nõ poſſum⁹:
donet dñs lachrymas quibus peccatorum ſordibus
abluamur. Et illud quoq; eſtimo conſiderandũ: qm̃
per oculos dicit ſatiſfactiones veniſſe: per quos nos
pleruq; illecebras huius ſeculi conſtat attrahere: vt
merito per illos culpa mũdetur: per quos ⁊ exceſſus
admittitur. Qui modus in ſcripturis diuinis frequẽ
Ps. 6. tiſſime reperiſ: ſicut ſextus pſalmus ait: Lauabo per
ſingulas noctes lectum meũ: lachrymis ſtratũ meũ
Ps. 41. rigabo. Et alibi: Fuerunt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. Que figura dicitur Hyperbole: quotiẽs
SCHF relationis qualitas maiore pondere exaggerata pro-
fertur. Sancto enim choro ſic erat deflendũ: vt oĩa
peccata dilueret copioſo fluxe lachrimarũ. SADE.

Iuſtus es domine: ⁊ rectũ iu
dicium tuum. Mandaſti iuſti
tiam teſtimonia tua: ⁊ verita-
tem tuã nimis. Tabeſcere me
fecit zelus meus: q: obliti ſunt
verba tua inimici mei. Ignitũ
eloquium tuum vehemẽter: ⁊ ſeruus tuus
dilexit illud. Adoleſcentulus ſum ego ⁊ cõ
tẽptus: iuſtificationes tuas nõ ſum oblitus.
Iuſtitia tua iuſtitia in eternum: ⁊ lex tua ve
ritas. Tribulatio ⁊ anguſtia inuenerũt me:
mandata tua meditatio mea eſt. Equitas te
ſtimonia tua in eternum: intellectũ da mi-
hi ⁊ viuam.

Iuſtus es dñe: ⁊ rectum iudiciũ tuũ. m.]
Triumphatrix carnis ſue cohors ſancto
rũ ad octauidecimã lr̃am venit: in qua
iuſtitiã dñi ɔfiteſ: ⁊ eloquia eius ignita
cõtinua ſe dicit dilectione venerari. Ad
poſtremum petens intellectũ teſtimoniorũ: vnde vi-
uificari debeat in eternum. Sed poſtq̃ peccata ſua
ſuperius irriguis dixit lachrymis expiata: nunc iudi
cia domini fideli mente collaudat dicens: Iuſtus es
dñe: ⁊ rectum iudiciũ tuum: qui peccatores ſe iubes
affligere: vt eos tua debeat medicina ſaluare: q: nec
illi aliquando pbarenſ ſub letitia corrigi: nec bene-
ficia poſſent aliter diuina cognoſci. Suis quippe me-
ritis putaret datum: ſi peccator iugiter floreret ille-
ſus. Sed vtrũq; iuſtum: vtrũq; digniſſimum: qm̃ ⁊
delinquẽs per ſatiſfactionẽ corrigiſ: ⁊ iuſtitia dñi hu-
mili ɔfeſſione declaraſ. Hoc eniẽ dicto: Daniel inter
ferociſſima leonũ ora ſaluatus eſt. His verbis triũ
puerorũ flãma ſuperata eſt. Hanc ſententiã Hiere-
mias in lamentationibus ſuis frequẽter iterauit. Di
camus igiſ ⁊ nos hũc verſũ in quibuſlibet periculis:
Dicamus in gaudijs: q: talis confeſſio ⁊ ab erumnis
eripit: ⁊ in pſperitate cuſtodit. [Mandaſti iuſtitiã
teſtimonia tua: ⁊ vitatẽ tuã nimis.] Mãdaſti: ſigni-
ficat pcepiſti. Teſtimonia võ ſũt: ſicut iã dictũ eſt: que
ſub teſtificatione plata ſunt. Hec ptinẽt iuſtitiam ⁊
veritatẽ. Iuſtitiã: qm̃ equabiliter oĩa diſcernũt. Ue-
ritatẽ: q: pmiſſa retribuunt. Merito ergo tm̃ ama-
bat: tm̃ repetebat iſta teſtimonia: qñ incõpꝛehenſibi-
lis atq; reuerẽda virtus dñi per talia concedebatur
agnoſci. Nimis: ad vtrũq; põt laudabiliter ptinere:
ſiue ad iuſtitiã: ſiue ad vitatẽ: q: iuſtitiã dñm nimis
mãdare: pfutura diſtrictio eſt: veritatẽ võ nimis om-
nis inculcare cautela eſt. [Tabeſcere me fecit zelus
† domus tue: q: obliti ſunt vba tua inimici mei.] Ta Al. non hẽt. DEF
bes: eſt morbi alicui⁹ ɔtracta neceſſitas: que nos fa-
cit paulatim defluere: dũ corporis ſoliditatẽ penali
afflictione cõſumit. Qđ ſibi accidiſſe teſtaſ zelo do-
mus dñi: quã nõ patiebaſ pfidorũ laceratione viola-
ri. Zelus eniẽ ⁊ in malo ⁊ in bono poniſ. In malo: vt
eſt illđ: Zelus ⁊ inuidia comedit domũ iacob. Et in
actib⁹ aplorũ legiſ: Uidẽtes aũt iudei iplen ſũt zelo: Act. 5.
⁊ iniecerũt man⁹ ſuas in aplos. Iſte eniẽ ducit ſemp
ad culpas: laqueos nectit: viã ſalutẽ itercipit. In bo-
no võ poſitum eſt: Zelus domus tue comedit me. Et Ps. 68.
Helias diẽ: Zelãs zelaui pro dño deo exercituũ: q: 3. Reg. 19.
dereliquerũt pactũ tuũ filij iſrl. Phinees quoq; ſa- Numeri. 25.
cerdos cũ videret hebreũ cũ moabitide muliere mi-
ſceri: zelat⁹ pceptũ dñi vtroſq; gladio pforauit. Cui⁹
zelus tantũ pſtitit: vt irã dñi ſolus auerteret. Iſte ſi-
quidẽ zelus tribuit ſalutẽ: fidẽ retinet: pudicitiã fuat: ⁊
eccliã dei glĩoſa viuacitate cuſtodit. [Ignitũ eloquiũ
tuũ vehemẽter: ⁊ ſuus tuus dilexit illđ.] Ignitũ eſt
eloquiũ dñi: q: purgat corda mortaliũ mũdana fece
ſordẽtia. Et vt fornacis ardor exeſtuãs metalla deco
quit: eorũq; vitia necia purificatione ɔſumit: ita elo
quiũ dñi peccatorũ maculis deterſis: humiliũ ſenſus
emũdat. Iſto quippe igne cor cleophe ardebat: qñ dice
bat: Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis: cum Luc. 24.
aperiret nobis ſcripturas? Hoc etiã igne ſucceſus
hieremias enuntiat: Et erat ignis flammigerans in Hiere. 20.
oſſibus meis. Iſto etiã igne ⁊ reliqui ſuccẽſi ſunt: qui
triumphali charitate floruerunt. Quapropter ignis
iſte ſermo chr̃i eſt: ſicut ipſe in euãgelio diẽ: Ignẽ ve Luc. 12.
ni mittẽ in terrã: ⁊ qđ volo niſi vt ardeat? Addidit

Uehementer:vt nō ad mortē exaggeratū crederes:
ſed ſalutē. Sequiť quoqz: Et ſuus tuus dilexit illū.
Utiqz diligebat qđ viri cōferre nouerat ⁊ honores:
qđ ſciebat ad remediū humani generis attributum.
Al. adoleſcē tulus [†Adoleſcētior ſum ego ⁊ contēptus:iuſtificationes
tuas nō ſui oblitus.] Multis ſanctis hic verſus vi-
deť poſſe cōgruere. Nam hūc hrī accipim⁹ ex pſona
Joſeph:qui a maiorib⁹ fratribus ɔtēptus:tanqȝ vile
mancipiū mangonib⁹ venundatus eſſe dinoſciť:qui
tñ iuſtificationes dñi in ſe factas nō eſt oblitus:qñ ſe
pia in oībus voluntate tractauit. Jlle enim cognoſci
tur liberatoris ſui meminiſſe:qui eius pceptis pbať
obedientiā cōmodare. Hoc etiam dauid ex perſona
ſua pōt dicere:qui ad regni culmīa īter fratres ſuos
pro ībecilla etate nō ſpabať poſſe ſufficē. Sȝ tñ iſte
iuſtificationes dñi tanta deuotione in memoria te-
nuit:vt ipſe dñs diceret: Jnueni dauid filiū ieſſe:qui
facit omnes volūtates meas ſm cor meū. Ad poſtre
mū:qđ firmamētū eſſe totius ɔſtat eccleſie:pōt hoc
dicere pplś adoptiuus:pplś gratie:pplus nouus:qui
etate ſequiť:ſed fidei dignitate precedit. Unī bene ſu
ſcipiť loquēs per totū pſalmū cohors beata ſancto-
rum:que cunctos fideles:cunctos beatiſſimos pbať
DOC [amplecti.[Juſtitia tua iuſtitia in eternum:⁊ lex tua
veritas.] Hic verſus ⁊ iuſtitiam dñi ⁊ legem adhibi-
ta pprietate diſcernit. Hom inū quippe iuſtitia quā
tacunqȝ ſit:eſt ſine dubio temporalis:vt eſt iuſtitia
philoſophoꝝ:qui ſe videnť morū probitate tractare
que ſine dei cultura veraciter vanagloria nuncupa-
tur. Nam iuſtitia dñi in eternū manet:qꝛ quiſqs eā
cuſtodierit eterna felicitate gaudebit. Uidebať etiā
⁊ iuſtitia iudeoꝝ:qui litterā potius continentes:futu
ra in ea putauerunt nō eſſe myſteria. Juſtitia vō do-
mini quā intellexit populus chriſtianus:in eternum
ſuat:qñ ipſa ſemp eterna eſt. Jta ⁊ de lege arbitror
ſentiendū:qñ quicunqȝ eaȝ intelligere meruerunt
celeſti veritate cōpleti ſunt. Ueritas enim legis eſt
Joan.14. dñs chriſtus:qui de ſe ait: Ego ſum via veritas ⁊ vi-
ta. Quapropter merito deſinitiue dictuȝ eſt:lex tua
Al. anguſtia [veritas:qđ eſt dñs chriſtus.[Tribulatio ⁊ †anguſtie
Al. nō habet inuenerunt me:mandata †autē tua:meditatio mea
eſt.] Tribulatio ⁊ anguſtie ſanctis viris munera ſūt
magna:qꝛ norūt ſe pondere taliuȝ cōpreſſi exudare
peccata:⁊ ad illa gaudia tendere que nō habent finē
Ro.8. ſicut aplś ait: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti:
Tribulatio:an anguſtia:an perſecutio:an fames:⁊c.
Hec enim beatis viris velut qđdā antidotuȝ eſt:qđ
dum aſpere bibiť:munimenta ſalutis operať. Seq-
tur: Jnuenerunt me:quaſi expugnantē:quaſi fixum
quaſi ad earum certamina pparatū. Subiūgit quo-
qȝ illud adiutorium:vnde ſe in diuerſis paſſionibus
ſuis nouerit eſſe curatum: Mandata aūt tua:medi-
tatio mea eſt. Quibus enim tribulationibus:quibus
anguſtijs opprimi poterat:qui tali meditatione gau
debat: Nam lȝ affligereť corpus inualidū:cruciare-
tur caro paſſibilis:in requiem noſcebať eſſe tranſpo
ſitus:cuius in ſcripturis diuinis erat animus occupa
[tus.[Equitas teſtimonia tua in eternū:intellectum
da mihi ⁊ viuam.] Jterum per deſinitionis modū:
virtutem teſtimonioꝝ deſignat. Nam ſi interroges
quid ſunt teſtimonia domini:reſpondeť:equitas in
eternū. Pulchre aūt cōtra tribulationē ⁊ anguſtias:
que tēporalia eſſe noſcunť:poſita eſt:equitas in eter-
num:vt tali ſpe vnuſquiſqȝ cōtemneret:que tempo-
ralia eſſe ſentiret. Sic enim ⁊ in ſuperiore littera de

finiuit: Mirabilia teſtimonia tua domine. Addidit:
Jntellectum da mihi ⁊ viuifica me. Qui ſe ſuperius
adoleſcentem dixerat eſſe cōtēptum:nūc maturior
ſenioribus inter aduerſa petit intellectum:vt agno-
ſcat mundi iſtius pericula prouentis tranſitorijs eſſe
manda. Sic enim viuificari poterat:ſi iudicaret ta-
lia nō curanda:vt martyrij morte viueret:⁊ ppetua
DOC exultatiōe gauderet. O mors illa vitalis: O ſanguis
purpuris oībus precioſior:qui tribulationes ⁊ angu-
ſtias mereris finire:⁊ inſuper expectas celorum re-
gna ſuſcipere.

COPH.

Clamaui in toto corde meo ex
audi me domine: iuſtificatio-
nes tuas requirā. Clamaui ad
te ⁊ ſaluū me fac:vt cuſtodiaȝ
mandata tua. Preueni in ma-
turitate ⁊ clamaui:qꝛ in verba
tua ſupſperaui. Preuenerunt oculi mei ad
te diluculo:vt meditarer eloquia tua. Uo-
cem meā audi ſm miſericordiā tuaȝ dñe:⁊
ſm iudiciū tuū viuifica me. Appropinqua
uerunt pſequētes me iniqui:a lege aūt tua
longe facti ſūt. Prope es tu dñe:⁊ oēs vie
tue veritas. Jnitio cognoui de teſtimonijs
tuis:qꝛ in eternū fundaſti ea.

Clamaui in toto corde meo exaudi me
dñe:iuſtificationes tuas requiram.] No
nādecimam litterā ingrediť reuerendiſ
ſimus chorus:in qua iuſtificationes dñi
ſe polliceť exquirere:⁊ in verbo eius an-
ticipata ɔfeſſione gaudere:adijciens ſe cognouiſſe te
ſtimonia dñi in eternū eſſe fundata. Nunc redeam⁹
DEF ad verſum. Fidelius itaqȝ clamor deuote mētis affe
ctus eſt:qui nō tñ ſermone pmitur:ſed magna cor-
DOC dis intentione pferť. Clamabat enim populus mur
Exo.14. murans iudeoꝝ:⁊ nō exaudiebatur a dño. Tacebat
Moyſes:⁊ dñs dicebat ei:qđ clamas ad me: Scilȝ
qñ illas cogitationes exaudit altiſſimus:que pia in-
tentione voluunť. Additum eſt: Jn toto corde meo:
ne putares aliud cogitandaȝ qñ clamať ad dñm. Jn
ſola enim religioſa cogitatione totus debet ſpiritus
occupari:ne mens diuiſa effectum nequeat impetra
re:quē poſtulat. Et intende qui toto corde:qui totis
viribus expectabat:nō diuitias ſeculi:nō cōiugia no-
bilium feminarū:nō tranſitorias dignitates:ſed iu-
ſtificationes dñi:quas mens ſancta ſuper aurū ⁊ to-
pazion:ſemper deſiderat:ſemp exquirit. Nam qđ di
xit: Requiram:vtiqȝ quas facere debuiſſet:nō quas
tñ lectione cognouiſſet. Juſtificationes enim vera-
citer nō requirit:niſi ille qui eas deuota mente com
[pleuerit.[Clamaui ad te ſaluum me fac:⁊ cuſtodiaȝ
mandata tua.] Clamorē illum exponit:quē ſuperius
dixit. Hoc eſt enim: Clamaui in toto corde meo:qđ
clamaui ad te. Ad illū enim nō clamat:niſi qui peti-
tionē ſuam dirigit toto cordis affectu. Sed cū dicit:
Saluum me fac:in aīa vult intelligi:nō in corpore:
vñ reuera domini poterat mandata cuſtodire. Neqȝ
enim ſalutem carnis petere poterat qui libenter cor
[poreis paſſionibus ſubiacebat.[Preueni in maturi-
Al. qꝛ in vba tua ſupſpe raui tate ⁊ clamaui:†⁊ in verbo tuo ſperaui.] Preuenit in
maturitate:quiſqs in annis puerilibus modeſtiam

ſenectutis anticipat:⁊ ante facit grauiſſimā mētē:ꝙ
poſſit annoꝝ numeroſitate caneſcere. Qualis eniz ſe
nibus laus eſt:ſi deficientes in longo fluxu laſſati po
tius cōquieſcant: Contra:que gloria eſt iuuenibus:ſi
in ipſo etatis feruore morum regimine temperent:
Treni.3. Sicut hieremias dicit: Bonū eſt viro qui graue por
tauit iugum a iuuentute ſua:ſedebit ſingulariter ⁊ ſi
lebit:qꝛ ſuſtinuit iugum graue. Sequit: Et in verbo
tuo ſperaui. Hoc eſt vtiqꝫ qḋ maturitate ꝑuenerat:⁊
clamauit ad dn̄m:qꝛ in v̄bo ipſius:id eſt:in aduentu
dn̄i ſaluatoris fixa mēte ſperare nō deſtitit. Sancti
eniz viri q̄uis deſiderio magno flāment:expectatio
ni ſue ardorē ſemper adyciūt:dum tanto plus ventu
ra felicitas expetit:quanto amplius eoꝝ expectatio
ꝓtelat. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo:vt me
ditarer eloquia tua. In ſuperiori verſu ꝑueniſſe ſe
dicit in maturitate:ſignificās tempus iuuenilis eta
tis:nunc aūt de hora diei cōmemorat: Preuenerunt
oculi mei ad te diluculo:ſignificans vtiqꝫ oculos cor
dis ſui ān crediddiſſe vēturo dn̄o ſaluatori:ꝙ ei⁹ irra
diaret aduentus. Diluculo enim ſignificat initiū lu
cis:id eſt:diei:monſtratus aduētus:qn̄ poſt tenebras
peccatorū:qbus hic mundus tenebat obnoxius:dn̄i
preſentia vitalis emicuit:ſiue reſurrectionē dn̄i:que
Luce 24. diluculo facta eſt. Ait enim euangeliū: Et cum eſſet
valde diluculo venit maria ad monumentū ⁊c. Se
quitur: Ut meditarer eloquia tua. Cauſa reddit:cur
ante diluculū mens deuota ſurrexerit:nō vt agrum
coleret:nō vt ſalutationes potentiū ꝑueniret:ſed vt
dn̄i meditaret eloquia:que nunq̄ poſſunt pia vota
refugere:dum ſuauitas eoꝝ ſemꝑ videt accreſcere:
ſicut in tertiadecima littera dictū eſt. Q̄ dulcia fau
M.vocē cibus meis loquia tua. Uocē meā exaudi domine
ſm miſericordiā tuā:⁊ ſm iudicium tuum viuifica
me. Reſpiciamus ꝙ mirabili modeſtia veri famu
li dn̄i dn̄m deprecent:⁊ intelligamus nihil eſſe pre
ſumendū:ſi aliqd nobis per dei grām proſperitatis
arriſerit. Ille enim qui vincens etates puerilibus an
nis clamauit ad dn̄m:qui diluculo ſurrexit:ſemꝑ ad
laudes miſericordiam petit:⁊ vt viuificetur exorat:
qꝛ nullis eſt operibus niſi in ſola dn̄i pietate ꝓſumē
dum. Cum dicit eniz: Uocē meā exaudi dn̄e ſm mi
ſericordiā tuā:nō habet qḋ cōtra peccata ſua cōfidē
ter obyciat:ſed illam tm̄ miſericordiaz petit:que ex
miſeris beatos facit:ex captiuis liberos:ex mortuis
viuos:ex temporalib⁹ ſempiternos. Sequit: Scḋm
iudiciū tuuz viuifica me:ſcilz illo quo ſupplicantib⁹
parcis:quo ſe damnantes:clemēter abſoluis. Et cum
addidit: Uiuifica me:ꝯfitet ſe mortuū eſſe lege pec
cati. Uiuificari enim nō pōt:niſi qui in ſe ꝓpriā non
M. ꝓpropinquauerunt. ili iniquitati habet vitā. Appropinquauerunt perſequētes me in
iuſte:a lege aūt tua longe facti ſunt. Nouerat ꝓphe
ticus ſpiritus beatorū:que pericula grauiter immine
rent:⁊ miſericordiam ante petyt:vt in eis nulla poſ
ſint atrocitate ſuperari. Appropinquant enim perſe
quentes:qn̄ poſt oīa vſqꝫ ad carnis lacerationē vidē
Ps. 21. tur accedere:ſicut in .21° pſalmo de paſſione dn̄i di
ctū eſt. Ne diſcedas a me:qm̄ tribulatio proxima eſt.
Math. 26. Et in euāgelio: Surgite eamus:appropinquauit eni
qui me tradet. Pulchre aūt addidit ꝓpter diſcretio
nē: Iniuſte:qꝛ poſſunt ⁊ ꝑſecutionē pati:qui rei ſunt:
in qbus latrocinia cōmiſſa puniunt:ſicut in euange
Math. 5. lio dicit: Beati qui perſecutionē patiuntur:ſed addi
dit:ꝓpter iuſtitiā. Bene aūt hic dictum eſt: Iniuſte:
qm̄ patiebant mala pro bonis:vt qbus ſalutem pre

dicabant:morti eos putarent eſſe ſubdendos. Sequi
tur: A lege aūt tua longe facti ſunt:iſti ſcilicet perſe
cutores quāto ad ſanctorū penas appropinquabant:
tanto a lege dn̄i recedebant. Neceſſe eſt enim vt de
ſerant iuſtitiā:qui ad prauas ſemitas malitiāqꝫ feſti
nant:qꝛ dn̄o proximare nō poſſunt:niſi qui eius regu
lis obſecūdāt. Que figura dicit Synchriſis:quotiēs SCHE
meliorē cauſam noſtrā:ꝙ aduerſarioꝝ eſſe monſtra
mus. Dicit enim ſe perſecutionē iniuſte ꝑtuliſſe:ad
uerſarios aūt a lege dn̄i factos eſſe lōginquos. Pro
pe es tu dn̄e:⁊ oīa mandata tua veritas. Contra il M.oēs vie tue
lam ꝓximitatē violētiſſime ꝑſecutionis:vicinitatez
dn̄i ſibi dicit eſſe remediū:vn̄ ſalutis auxiliuz noue
rat eſſe venturū. Dicit enim: Prope es dn̄e:qꝛ vbiqꝫ
plenus:vbiqꝫ totus es:non ſpatys incluſus:ſed ipſe
ſpatia cuncta replens atqꝫ complectens. Nam cum
propheta vellet oſtendere:vbiqꝫ eius eſſe preſentiā:
alibi dicit: Si aſcendero in celum tu illic es:ſi deſcē Ps. 138.
dero in infernum ades:ſi ſumpſero pennas meas an
te lucē ⁊ habitauero in poſtremo maris:etenīz illuc
manus tua deducet me. Sed cuz dicit illi: Prope es
dn̄e:confitetur nō eum ignorare:ſi peruerſe gerim⁹:
nec declinare cū fugimus. Una eſt ergo ſalus ad ipz
feſtinare:quem non poſſis effugere. Addidit quoqꝫ:
Et oīa mandata tua veritas. Hoc ille pōt dicere:qui
veritati:id eſt:dn̄o chriſto credidit:⁊ mandata eius
ſalutari perfectiōe ſuſcepit. Iudeus aūt talia nō pōt
loqui:qui noluit credere veritati. Ab initio cogno M.non hēt.
ui de teſtimonys tuis:qꝛ in eternū fundaſti ea. Ab
initio:ſignificat a rudimentis ſeculi:qn̄ a iuſto Abel
nomen cepit eſſe ſanctoꝝ:qui inocens a nefario fra Gen. 4.
tre in exempluz dn̄i ſaluatoris occiſus eſt. Cognouit Ibidem. 14.
quoqꝫ ab initio:quando melchiſedech ſacerdotis ob
lata munera:in dominici corporis prefiguratione ſu
ſcepta ſunt. Cognouit etiā ab initio:quando abraam Ibidem. 22.
filium ſuū in myſteriū dn̄i ſaluatoris obtulit immo
landū:⁊ his ſimilia:que ſacrarū litterarū lectionib⁹
ꝑtinent. Hec ſine dubio in eternū fundata ſunt:qm̄
veritatis ipſi⁹ teſtimonio cōprobant. Et bene dixit:
fundata ſunt:quippe que ad fundamentum chriſti
dn̄i ꝑtinebāt. Ipſe enim fundamentum ſingulare ac
ſolidū eſt:ſicut dicit apl's: Fundamentū enim aliud 1. Cor. 3.
nemo pōt ponere preter id qḋ poſitū eſt:qḋ eſt chr̄s
ieſus. Un̄ euidēter apparet:qḋ ſepe dictū eſt:fideles
mente cōſpexiſſe dn̄m chr̄m:eiuſqꝫ ſanctū aduētuz
in ꝑfiguratiōib⁹ teſtamēti veteris agnouiſſe. RES.

Vide humilitatem meam ⁊ eri
pe me:qꝛ legem tuam non ſum
oblitus. Iudica iudiciū meum
⁊ redime me:propter eloquiū
tuum viuifica me. Longe a pec
catoribus ſalus:qꝛ iuſtificatio
nes tuas nō exquiſierunt. Miſericordie tue
multe domine:ſm iudiciū tuū viuifica me.
Multi qui perſequunt me ⁊ tribulant me:
a teſtimonyjs tuis non declinaui. Uidi pre
uaricantes ⁊ tabeſcebam:qꝛ eloquia tua nō
cuſtodierunt. Uide quoniam mandata tua
dilexi dn̄e:in miſericordia tua viuifica me.
Principium verborum tuoruz veritas:in
eternum omnia iudicia iuſtitie tue.

Vide humilitatẽ meã ⁊ eripe me:q2 le-
gem tuam nõ ſum oblitus.] Ecce iã vi-
ceſimã litterã pplš vinoꝝ victoꝛ ingre-
ditur:in qua ſe petit viuificari:qm̃ man
data dñi ſummo ſtudio requiſiuit. Lon
ge aũt a peccatoribus ſalutem eſſe cõmemoꝛat:q2 ſi
milia nõ fecerũt. Principiũ quoqȝ verboꝝ dñi:ve-
ritatẽ eſſe teſtatur. Sed vt ad littere huius pncipia
redeamus dicit: Uide humilitatẽ meã. Qđ hic vide
tur ad martyres pertinere:quoꝝ coꝛpus ita ingenti-
bus toꝛmentis affligit̃:vt nõ in ipſis natura hoĩum:
ſed velut pecudũ vilitas eſtimet̃. De hac humilita-
te ſequens pſalmus dicturus eſt: Quia multũ reple-
ti ſumus cõtẽptione:⁊ multũ repleta eſt aĩa noſtra
opprobriũ abundantiũ ⁊ deſpectio ſuperbis. Audi ⁊
i. Cor. 15. apoſtolũ humiliantẽ ſe: Ego aũt ſum minimus oĩuȝ
aploꝝ. Sed vt hanc humilitatẽ purpureo quodam
Pſ. 21. pallio veſtiamus: dñs quoqȝ dicit: Ego aũt ſum ver-
mis ⁊ nõ homo:opprobriũ hoĩum ⁊ abiectio plebis.
De iſta humilitate:diaboli victa ſuperbia eſt:vt ex
cõtraria parte caderet:ne qđ ſe pficiũ preſumpſiſſe
gauderet. Sequit̃: Et eripe me. Uñ ſcilȝ niſi de pena
rũ vrgentiũ neceſſitate:de periculo moꝛtis:⁊ quicqđ
poſſunt in illa concertatione beati martyres ſuſtine-
re. Non enim poterat ſanctus populus petere libera
ri ſe ab ocioſa humilitate:cuius erat inclinis ⁊ deuo-
Luc. 14. ta pfeſſio. Legẽ vo hic illã ſniam dicit:que ait: Oĩs
qui ſe exaltat humiliabit̃:⁊ qui ſe humiliat exalta-
bit̃. Quapꝛopter merito ſe hanc nõ dicebat oblitum
qui in ea vſqȝ ad vite perſeuerauit extremum. [Iu-
dica iudiciũ meũ ⁊ redime me: ppter eloquiũ tuũ
viuifica me.] Hic verſus ſollicita pietate querẽdus
eſt:ne qđ abſit cohoꝛs ſanctoꝝ per arrogantiã iudi-
Prouer. 18. cari queſiſſe videat̃:de quibus ſcriptũ eſt: Iuſtus in
pncipio ſermonis accuſatoꝛ eſt ſui:ſed iudiciũ ſuum
illud dicit:quo verbo credidit:quo incarnationem
dñi pura mente ſuſcepit. Securũ vtiqȝ iudicium:de
quo nullus poſſit dñi foꝛmidare iudiciũ. Naȝ in his
que per dei gratiã bene credẽdo iudicãt ſancti:ſecu-
ri ſemper efficiuntur:⁊ merito in eis examinationẽ
diuinã petunt:q2 ſe in ipſis gloꝛificandos eſſe cogno
ſcunt. Et reſpiceãđ pulcherrime facta denominatio
TOP eſt. Qđ argumentũ dicit̃ a cõiugatis:qñ nomen de
noĩe cõcoꝛdi aſſonatione foꝛmat̃. Sequit̃: Redime
me. Quem redimere poterat:niſi credentẽ:aut pro
quo maxime ſanguinẽ redemptionis effunderet ſi fi
delis famulus nõ fuiſſet: Addidit: Propter eloquiũ
Ioan. 11. tuum viuifica me. Illo ſcilicet vbi pmittit: Qui cre
dit in me nõ moꝛiet̃:ſed habebit vitã eternã. [Lon
ge a peccatoꝛibus ſalus:q2 iuſtificationes tuas nõ ex
quiſierunt.] In pmo verſu littere huius dixerat eri-
piendũ ſe a perſecutoꝛibus eſſe:q2 legem dñi nõ fuiſ
ſet oblitus:nũc aptiſſima ɔtrarietate a ſuperbis per-
ſecutoꝛibus ſalutẽ dicit eſſe longinquã:qm̃ iuſtifica-
tiones dñi minime queſierũt:vt ⁊ deuotos ſpe bone
cõuerſationis animaret:⁊ perfidos pꝑoſita damna-
tione terreret. Qđ ſpecialiter intelligendum eſtimo
de iudeis:qui ſalutem:id eſt:dominũ ſaluatoꝛẽ non
ei credendo a ſe longius effecerunt. Nam vt crede-
re potuiſſent:iuſtificationes teſtamenti veteris mi-
nime perquirere voluerunt:in quibus vt ſepe dictũ
eſt:prefiguratus eſt dñi ſaluatoꝛis aduentus. Meri-
to ergo a ſalute longe facti ſunt:qui reſpuerunt ſalu-
tis auctoꝛem. Nã dũ illis a Pilato Chriſtus dñs of-
ferret̃:illi latronẽ barraban quale ɔ ipſi fuerunt di-
mitti ſibi obduratis mentibus elegerũt. [Miſera- M. miſericoꝛdie
tiones tue multe dñe:ſm iudiciũ tuũ viuifica me.]
Miſerationes ſunt dñi:per quas afflictis ⁊ ſanctis
diuerſis modis ſubuenire dignat̃:ſicut Ioſeph qui
carcereis nexibus tenebat̃ icluſus:ſicut Ionam quẽ
cetus abſoꝛbuit:ſicut Suſannã:quã falſo crimine la-
boꝛantẽ per ſniam Danielis abſoluit:latronẽ quoqȝ
momentanea cõfeſſione ſaluauit:⁊ cetera miſeratio
nuȝ genera que nullius põt explicare notitia. Sequi
tur: Scđm iudiciũ tuum viuifica me. Ubiqȝ quale
iudiciũ petatur:cautiſſime debem⁹ aduertere:q2 nõ
eſt humane cõfidentie illud poſcere:de quo dictum
Pſ. 142. eſt: Ne intres in iudicio cum ſeruo tuo. Iudiciuȝ eſt
vtiqȝ qđ petere debemus:quãdo nos humili ſatiſfa-
ctione proſternimus:qñ peccata noſtra remotis ex-
cuſationibus cõfitemur. Tunc enim iudiciũ eſt do-
mini:talib⁹ miſereri. Qđ hĩ ille petit:qui ſe humilia
tum atqȝ ſupplicẽ viuificari ƶm iudiciũ dñi poſtula
bit. Ille enim qñ iudicat miſeret̃:qñ miſeret̃ ⁊ iudi
Pſ. 100. cat:q2 neqȝ ſine iudicio miſeret̃:neqȝ ſine miſericoꝛ
dia iudicat:cui pſalmigraphus dicit: Iudicium ⁊ mi
ſericoꝛdiã cantabo tibi dñe. Omnes enim virtutes
illi ineſſe manifeſtũ eſt nec ei accedunt aut recedũt
in quo ſubſtantialiter eſſe noſcunt̃. [Multi qui per
ſequunt̃ me ⁊ tribulant me:a teſtimoniis tuis nõ de
clinaui.] Exaggeratur nimis ſeue perſecutionis iniu
ria:qñ vnus ſe paſſuȝ dicit qđ multi deteſtabiles in-
tulerunt. Inde ⁊ numeroſa palma venit eccleſie:in-
de martyruȝ ſanguis toto oꝛbe ſacratus eſt:q2 furoꝛ
ſeuientiũ:nõ eſt in innocentiũ perſecutione letatus.
Electoꝝ numerus creuit:quantum ſe tyrannoꝝ ira
ſuccendit. Uerũ inter hec omnia:nullatenus ſe a te-
ſtimoniis dñi declinaſſe teſtatus eſt. Gratius eniȝ de
uotio ſuſcipit̃:que inter vite pericula cuſtodit̃. [Ui- M. precepti cantico.
di inõ ſeruantes pactũ ⁊ tabeſcebam:q2 eloquia tua DEF
nõ cuſtodierunt.] Pactũ:eſt inter diſſidẽtes affectu ETY
gratie deffinita ɔditio:a pace dictũ:quaſi pacis actũ.
Unde merito vtriuſqȝ legis cõſtitutũ pactũ vocat̃:
qđ genus humanũ a diuina gratia ſegregatũ in pacẽ
dñi cõcoꝛdiamqȝ reuocauit. Quapꝛopter pactũ dñi
eſt:vt quicũqȝ perſecutiones ſuperauit:glorioſa de-
beat electione coꝛonari. Hoc illi minime ſeruauerũt
qui fragili remiſſione cõuerſi:in perſecutoꝝ ſuoꝛuȝ
gaudia corruerunt. Quod cohoꝛs ſancta reſpiciens
affligebat̃:ſpe fidei ſocios perdidiſſe:⁊ vt nimietatẽ
doloꝛis oſtenderet: Tabeſcebam dixit:qđ ſolet lon-
ga egritudine fatigatis coꝛpoꝛib⁹ euenire. Sed vñ
Mat. 10. tabeſcebat oſtendit:q2 preuaricatoꝛ nequaqȝ dñi elo
quia cuſtodiuit. Eloquia aũt ſunt domini: Qui per-
ſeuerauerit vſqȝ in finem:hic ſaluus erit. Siue illud
Exo. 19. pactũ dicit veteris teſtamenti:quando populus he-
breus audiens verba dñi dixit: Omnia que locutus
eſt dñs ⁊ audiemus ⁊ faciemus. Sed vbi deos alie-
nos adoꝛauit:fediſſimaqȝ ſe demonũ cultura macu-
lauit:pactũ illud prime pmiſſionis deteſtabili obli-
uione dereliquit. Qđ neceſſe fuit ſanctis viris vſqȝ
ad tabem doler coꝛpoꝛeam:qui ciues ſuos ac paren
M. qđ tes eloquia dñi neglexiſſe cernebant:traditoſqȝ in re
probũ ſenſum:piſſimo doloꝛe ſuperũt. [Uide iquia
mandata tua dilexi dñe: in tua miſericoꝛdia viuifi-
ca me.] Intẽde quẽadmodũ vtraſqȝ cauſas oꝛnaue-
rit ſimilitudo verboꝝ. Superioꝛe verſu dixit: Uidi
nõ ſeruantes pactũ ⁊ tabeſcebam:nũc dicit: Uide q2
mandata tua dilexi:vt ideo mereatur a domino con
ſpici:q2 ille inimicos eius zelo pietatis icendit. Sed

poſtqȝ

poſtq̃ perſecutoꝝ ſeuitiã: illataqꝫ ſupplicia memo-
rauit: venit ad charitatẽ que cuncta cõmendat. Naꝫ
ſi non diligens mãdata dñi talia pateref: nõ erat fe-
1. Corin. 13. lix corona: ſed vitioſa iactantia: ſicut dicit Apl's: Si
tradidero corpus meũ: vt ardeat: charitatẽ aũt non
habeam: nihil mihi ꝓdeſt. Nam legi dominice quo-
dãmodo videf ingratus: ſi quis tormenta martyrij
cum murmuratione ptulerit: ſed debet hoc ipm di-
ligere: per quod ſe credit ad eterna gaudia ꝑuenire.
Dñs enim aloꝝ qualitates gratius reſpicit q̃ crucia-
tum carnalis paſſionis intẽdit: ſicut ⁊ elemoſynas il-
las habet gratas: que ſub animi hylaritate pſtantur.
Merito ergo viuificãduꝫ ſe petebat a dño: qui vitã
ſeculi pro vera religione ꝯtempſerat. [Principium
verboꝝ tuoꝝ veritas: in eternuꝫ oĩa iudicia iuſtitie
tue.] Principium verboꝝ tuoꝝ: ſignificare mihi vi-
def: initium ſcripturaꝝ diuinaꝝ. Et qd eſt aliud: ni-
Gen. 1. ſi inchoatio Geneſis: que dicit: In ꝑncipio fecit deus
celuꝫ ⁊ terram. Ubi cũ oĩa incluſa ac ſignificata no-
ſcunf. Nã que ſunt celeſtia: celo ꝯtinenf: terrena vo
creata per terre ſignificationẽ debem⁹ accipe. Sic il-
lud ꝑncipiuꝫ verboꝝ: totius veritatis ꝓbaf eſſe ꝑfe-
ctio. Ueritas eniꝫ a ꝑncipio vera loqtur: ⁊ verba ſua
vſqꝫ ad finẽ veritatis adducit. De his eniꝫ ſcriptum
Math. 24. eſt. Celũ ⁊ terra tranſibũt: verba aũt mea non ꝑteri-
bunt. Quicqd enĩ ex illo veritatis fonte deſcẽderit:
Eccle. 1. incõmutabili ỽtate ꝯſiſtit. Nam ſicut dictũ eſt: Ini-
tium ſapiẽtie timor dñi: ita ⁊ hic locutionis ordo for-
mat⁹ eſt: Principiuꝫ verboꝝ tuoꝝ veritas. Et qm̃ te-
tigerat qd in ꝑncipio geſtũ eſt: ſeqtur ⁊ illud qd poſt
mundi iſtius finẽ ꝯſtat eſſe faciẽdum: quãdo iudicia
Math. 25. dñi in eterno ſeculo ꝑmanebũt. Dicit enĩ iuſtis: Ue-
nite bñdicti pr̃is mei: pcipite regnuꝫ qd vobis para-
Ibidem. tum eſt ab initio mũdi. Impijs aũt dicturus eſt: Ite
in ignẽ eternũ: qui parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis eius.
Que iudicia iuſtitie ipſius erunt ſine dubitatione ꝑ-
petua: quãdo ſniam eius nec tp̃s aliqd mutabit: nec
res vlla ſubuertet. Sic in vno verſu: ⁊ initia noſtre
fidei: ⁊ adhuc vẽtura concluſit. SIN.

PRincipes ꝑſecuti ſunt me gra-
tis: ⁊ a verbis tuis formidauit
cor meum. Letabor ego ſuper
eloqa tua: ſicut qui inuenit ſpo-
lia multa. Iniqtatem odio ha-
bui ⁊ abominat⁹ ſum: legẽ autẽ
tuam dilexi. Septies in die laudeꝫ dixi tibi:
ſuper iudicia iuſtitie tue. Pax multa diligẽ-
tibus legẽ tuaꝫ: ⁊ non eſt illis ſcandalũ. Ex-
pectabam ſalutare tuũ dñe: ⁊ mandata tua
dilexi. Cuſtodiuit anima mea teſtimonia
tua: ⁊ dilexit ea vehemẽter. Seruaui man-
data tua ⁊ teſtimonia tua: quia omnes vie
mee in conſpectu tuo.

PRincipes ꝑſecuti ſunt me gratis: ⁊ a ver-
bis tuis formidauit cor meum.] Uiceſi-
mãprimam litterã ſanctoꝝ cetus ingre-
ditur: in qua ꝑſecutiones ſeuientiũ cha-
ritate dñi ſibi dicit eſſe gratiſſimas. Se-
pties ſe quoqꝫ i die laudes dño dixiſſe cõmemorat:
cui etiam vias ſuas notas eſſe ꝓfitef. Principes hic
quoqꝫ ꝑſecutores debemus accipe: qui cruẽtas chri-
ſtianoꝝ inſecutiones regnãtiuꝫ auctoritate fecerũt:
ſicut ꝑdictum eſt. Tradent vos in ſynagogis ſuis ⁊ Math. 10.
flagellabũt vos: ⁊ ante reges ⁊ pſides ſtabitis ꝓpter
me in teſtimonium illis ⁊ gẽtibus. Sic eniꝫ ⁊ diabo-
lum ꝑncipẽ dicimus qui ſibi ꝑmatum in ſceleribus
vẽdicauit. Gratis: qꝛ nullũ vexat religio chriſtiana:
ſed magis ꝑcepto dominico pro oĩbus orat: qui eã ni-
tuntur incõpetẽter affligere. Scriptũ eſt enĩ: Orate Ibidem. 5.
pro inimicis veſtris: benefacite his qui oderũt vos.
Gratis reuera inſecutionẽ patiebanf a ꝑncipib⁹: quã-
do nec ꝯtemni: nec ei ſubtrahi tributa precepta ſũt.
Dicif enim: Oĩbus poteſtatibus ſublimiorib⁹ ſubdi- Roma. 13.
ti eſtote: nõ eſt enim poteſtas niſi a deo. Et in euãge-
lio de tributo ĩterrogatus dñs: dixit: Reddite Ceſa- Math. 22.
ri que Ceſaris ſunt: ⁊ Deo que Dei ſunt. Tributum Ibidem. 17.
quoqꝫ de ore piſcis pro ſe ⁊ Petro ipſe ꝑſoluit: vt cũ-
ctis indubitãter appareat: gratis in illos impudẽtiſ-
ſimam ꝑſecutionẽ factã: qui ſe ꝯuerſatione innoxia
tractare maluerũt. Sed nõ timẽdo talia: dñi ſe ſub-
ſumpſit formidaſſe mãdata. Nam cũ illi tẽporale mi-
narenf exitium: iſte in eternũ paueſcebat interituꝫ:
ne abſolutus humana ſentẽtia: incurreret eterna iu-
dicia. Illa enĩ verba formidabat que dñs in euange-
lio dixit: Nolite timere eos qui corpus occidũt: ani- Ibidem. 10.
mam aũt non poſſunt occidẽ: ſed potius eum timete
qui habet poteſtatẽ ⁊ corpus ⁊ aĩam ꝑdere in gehen-
naꝫ. [Letabor ego ſuꝑ eloqa tua: ſicut qui inuenit ſpo-
lia multa.] Cõparatio eſt facta bellantiũ qui ⁊ hoſtẽ
ſe viciſſe gaudent: ⁊ exuuias multas inueniſſe gratulã-
tur. Sed ꝯſiderem⁹: ille aius pius qui ratione iuris
humili ſorte videaf in manib⁹. Martyres enĩ quã-
uis humili ſorte morerenf: inueniebãt ſpolia multa:
quãdo ⁊ ꝑmia diuina recipiebãt: ⁊ ipſos quoqꝫ ꝑſe-
cutores ſuos ꝯuerſos dñi miſeratione gaudebant: vt
ipſi magis fierent ſpoliũ: qui vitas ademerant inno-
cẽtiuꝫ. Et ideo letari ſe dicit in eloquijs dñi: id eſt in
admonitionib⁹ ſacris: ſicut victor qui occiſoꝝ ꝑdam
rapere nimia cupiditate feſtinat. Iſta enim ſimilitu-
do ad letitiam triumphãtium trahif: non auiditate
effuſi ſanguinis cõparaf. Poſitũ eſt eniꝫ hoc frequẽ-
ter in litteris ſacris: ad ſignificationes aliquas expri-
mẽdas. Spoliauit ꝗppe egyptios populus hebreoꝝ:
cum de lõga ſeruitute dño pſtante liberat⁹ eſt. Spo-
lia tulit Dauid: ſuꝑbiam Golie malitiãqꝫ ꝓſternẽs.
Triũphauit ipſe dñs de diabolo: quãdo alligata for-
titudine ipſius: vaſa mortis eripuit: que trãſtulit ad
ſalutẽ. Ipſe deniqꝫ populus chriſtianus letat⁹ tanq̃
qui inuenit ſpolia multa ſuꝑ eloquia dñi: que iudeis
non credẽtibus ad cõpẽdium ꝓprie ſalutis eripuit.
[Iniqtatem odio habui ⁊ abominatus ſum: legẽ au-
tem tuã dilexi.] Mẽte condẽdum eſt: qd amorem
bonoꝝ: malaꝝ reꝝ odio cõprobauit: qm̃ aius noſter
ſi iniqtatẽ recipe voluerit: nequaq̃ ſe legi dñice ſub
integritate ꝯiungit: ſicut in euãgelio dicit: Nemo po- Math. 6.
teſt duob⁹ dñis ſeruire. Ille autẽ verus amor eſt: qui
veritatis affectum: ſic rigida deliberatione cuſtodit
vt oĩno execref: qd ei poteſt eſſe ꝯtrarium. Quapro-
pter nõ hoiem iniquuꝫ: ſed iniqtatẽ ſe dicit odiſſe qd
fas eſt: atqꝫ eaꝫ ſic abominatũ fuiſſe: vt a ſe lõge red-
deret alienã: quatenus legẽ dñi ꝑfecta volũtate dili-
geret. Quod argumẽtum ex ꝯtraria reꝝ diuerſitate TOP
colligif. Lex aũt dñi eſt: ſicut ſepe dictũ eſt: que ſub
enigmatibus agebatur: vt ſex annis puer ſeruiret he-
breus: agnus imolaref anniculus: ⁊ his ſimilia: que
ad noui teſtamẽti poſſunt ſignificãtiam ꝑtinere: que

merito ſe dilexiſſe cōmemorat: ne ꝗs eas ſub negle-
ctu aliquo crederet audienda. [Septies in die lau-
dem dixi tibi: ſup iudicia iuſtitie tue.] Si ad litterā
hunc numeꝝ velimus aduertē: ſeptē illas ſignificat
vices: quib' ſe monachoꝝ pia deuotio ꝯſolat. i. matu
tinos: tertiam: ſextā: nonam: lucernariā: cōpletorios:
nocturnos. Hoc ⁊ ſci Ambroſij hymnus: in ſepte ho-
re decātatione teſtat. Si vo ſpiritualiter intēdas: cō
tinuationē magis dictā ſapiēter aduertis: vt eſt illō:
Ps.33. Bñdicam dñm in omni tpe: ſemper laus eius in ore
meo. Sic eſt etiā hebdomas: que in hoc ſemꝑ nume
ro reuoluta: longiſſimū nobis tēpus extēdit: dū hoc
numero claudit quicqd in mūdi iſtius etate verſat.
Prouer.24 Nam ⁊ ibi pro finito ponit vbi ait: Septies cadit iu
ſtus ⁊ reſurgit. Non eni iuſto definit' eſt cadēdi nu-
merus: ſed hoc eſt neceſſariū: quotienſcunqꝫ ceciderit
Ps.78. rit vt reſurgat. Tale eſt ⁊ illud: Redde vicinis nr̄is
ſeptuplū in ſinu eoꝝ: hoc eſt multipliciter. Et apud
Gen.4. Moyſen: Oīs qui occiderit Cain ſeptuplū punietur:
id eſt multipliciter: ⁊ bis ſimilia. Uerum vt has lau
des ꝯtinuas debeas intelligē: ſubter adiunxit: Sup
iudicia iuſtitie tue: qr parcet videlicet ſupplicanti: ⁊
ſic humilib' pius eſt: vt non ſolum culpas dimittat:
ſed etiam eis eterna pmia largiat. [Pax multa dili
gentibus legē tuā: ⁊ non eſt illis ſcādalum.] Cum ſit
deus imꝑturbata puritate tranquillus: neceſſe eſt vt
diligētib' legē eius: pacis gaudia ꝯcedant. Sed pax
multa mētis puritas: ⁊ fidei copia debet itelligi: que
contra vitia decēter opponimus. Cetēꝝ tribulatio-
nib' ⁊ periculis in hoc mundo ſubiacet: qui ſe dñi fa-
mulū eſſe ꝓfitet. Nam ⁊ aplis qui erāt diuerſa pſe-
Joan.14. cutione lacerādi: dicit dñs: Pacē meā do vobis: pacē
meam relinquo vobis: vt idubitāter appareat famu
los dñi tranquilla ſemꝑ mēte ꝓfrui: quāuis videan-
tur diuerſis corpoꝝ afflictionib' ingrauari. Seqtur:
Et non eſt illis ſcandalū. Utiqꝫ: qm̄ qui vere diligit
legē dñi: non in ea patit ſcandalū. i. aliqd ſiniſtrū: ſi-
1.Corint.1. cut iudei de ꝗb' ſcriptū eſt: Judeis quidē ſcandalū:
DEF gētib' aūt ſtultitiam. Scādalū eſt enī: mens offen-
ſa aliud ſentiēs ꝙ monet: qd a diligētib' deus ꝓbat
alienū. Totū enim in ipſa debem' diligē: quicqd no-
ſcit ꝯtinē. Alioqn non amat legē: qui in ea offendit:
pro parte vel minima. Sed orādum eſt: vt dñi miſe
ricordia poſſit itelligi: qd non pmittit nr̄a imbecilli-
tas intueri. Scandalū enim illic pati: hoc eſt: ab ele-
ctis dñi ſegregari: ſicut oīb' cōtingit hereticis: qui ſe
ab vnitate ſancte eccleſie vitio prauitatis abſcidūt.
[Expectabā ſalutare tuū dñe: ⁊ mādata tua dilexi.]
Uerſus iſte tali ordine: ⁊ antiqs fidelib' conuenit ⁊
modernis: ſi vtrūqꝫ aduentū dñi velimus accipere.
Pertinet enī ad antiquos fideles: ſi ab illis expecta-
tum itelligas icarnationis aduētum. Cōuenit autē
ad ſanctos: qui credē ceperūt poſt euāgelicam iuſſio
nē: cum adhuc futuri iudicij pſtolent aduētū. Quia
neqꝫ illi mādata dñi diligē potuerūt: niſi deſideraſ-
ſent plenitudinē mādatoꝝ: nec iſti mandata amare
poſſent niſi aduētum dñi Saluatoris timore caſtiſ-
ſimo ſuſtinerēt. Salutare quippe dñi eſt: ſalus gēti-
bus attributa: que per angelū pdicta eſt ad Joſeph:
quā Symeō in pace remittēdus agnouit. [Cuſtodi-
uit aīa mea teſtimonia tua: ⁊ dilexit ea vehemēter.]
Cuſtodiuit: ad tolerātiā martyrij ꝑtinet: ne amittere
videret qd eius religio ꝯtinebat. Dilexit vo: ad cha-
ritatē tormētis oīb' fortiorē: que flāmas vincit: gla-
dios ſupat: ⁊ celeſti vtute cūcta trāſcendit. Sed ipſa

dilectio non vtcūqꝫ ꝑagenda eſt: ſed vehemēter: qd
totius animi niſib' explicat: vt nec tpe ſe aliquo ſub-
ducat: nec animi torpore lēteſcat. Sic enim ad illud
ꝑuenit qd ait Apls: Bonū certamē certaui: curſum 2.Timoth.4
ꝯſūmaui: fidem ſeruaui: de reliquo repoſita eſt mihi
corona iuſtitie: quam reddet mihi dñs in illa die iu-
ſtus iudex. [Seruaui mādata tua ⁊ teſtimonia tua:
qr oēs vie mee in ꝯſpectu tuo dñe.] Supiorib' ver- Al. non deē.
ſibus ſingillatim poſuit mādata: ⁊ teſtimonia: hic lit
terā ꝯcludens vtrūqꝫ ꝯiunxit: vt vtraqꝫ ſimul cuſto
dita cognoſceres. Dicit ergo ſeruaſſe ſe qdē mādata
⁊ teſtimonia: ſed cur ea potuerit cuſtodire. ſubter ad
iunxit. i. qr oēs vias ipſius dñs eſt dignat' intendere:
vt non ſuis virib': ſed diuine potētie ſuum poſſe de-
putaret. Fuiſſent enim ceca nocte ꝯfuſe: niſi eas ve-
rum lumē dignaretur aſpicē. Sed hec beatoꝝ oīno
vox eſt: vt ante ſolē ꝑpetuū atqꝫ lumē eternū vias
ſuas eſſe fateant. Negat enim errorē preualere po-
tuiſſe: qui ſe reſpicere luminis profitet auctorē. Ab-
ſcondebat eni poſt culpā Adā viam ſuā: abſcōdebat
Eua: abſcōdebat Cain necem fratris: nec quiſꝗ eoꝝ
poterat dicē: Oēs vie mee in ꝯſpectu tuo dñe: qui ſe
nouerant cognitos interire. THAV.

Appropinquet deprecatio mea in ꝯſpectu tuo domine: iuxta eloquium tuū da mihi intellectū. Intret poſtulatio mea in ꝯſpectu tuo: ſcdm eloquiū tuū eripe me. Eructabūt labia mea hymnū: cum docueris me iuſtificationes tuas. Pronuntiabit lingua mea eloquium tuū: qr oīa mādata tua equitas. Fiat man' tua vt ſaluet me: qm̄ mandata tua elegi. Concupiui ſalutare tuum domine: ⁊ lex tua meditatio mea eſt. Uiuet anima mea ⁊ laudabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabunt me. Erraui ſicut ouis que periit: quere ſeruum tuum: quia mādata tua non ſum oblitus.

A[Pꝓpinquet oratio mea in cōſpectu tuo Al. Appro-
dñe: ſcdm eloquiū tuū da mihi intelle- pinquet de-
ctū.] Ad viceſimāſecūdam litterā dño precatio
iuuante ꝑuentū eſt: in qua ſanctoꝝ cho- Al. in xx
rus: quātum ad finē pſalmi vicinus eſt:
tāto ſe Chrō deſiderat ꝓximari. Totum enī ꝑtinet
ad aduentū dñi Saluatoris: quē fideliū deuotio in-
effabili deſiderio ſuſtinebat: vt oūē pditā reuocare
pietatis ſue munē dignaret. Nam cū petit orōnem
ſuā: ꝯſpectui dñico ꝓpinquare: multū lōge peccatoꝝ
pſentiam ab eodē eſſe mōſtrauit: qm̄ illi nulla fiunt
proxima: niſi que puriſſima fuerint ſcitate purgata.
Seqtur: Scdm eloquiū tuū da mihi itellectū. Pe-
tit itaqꝫ vt ſcdm eloquiū dñi ſapiat: ne per humanam
prudētiā vanitate ſubmergat: ſtudioſius ſe purgās a
vitijs: quāto iā fruebat vicinitate vtutis. Non enim
intellectū mūdanū petit: ſed itellectū ſcdm eloquiū
dei: qui pficit ſemꝑ ad vitā: cuius eſt vera cognitio ⁊
eterna ſapientia. Eſt aūt ⁊ itellect' hui' ſeculi: vt quo
rūdam labor īfructuoſus: inaniſqꝫ diſputatio. Scru
tant enī curſus aſtroꝝ: vitas hoiū in poteſtate ſide-
rū collocātes. Quod ſi admitti liceat: aut doceri: ad
creatoris potētiam nō erit recurſus: ad quem omnis
ſenſus

ſenſus cõfugiens noſcit̃ eſſe pfectus.[Intret poſtu-
Al. non bẽt. latio mea in ↄſpectu tuo † dñe:ſm eloquium tuũ eri-
pe me.] Gradatim aſcẽdit ſancta petitio. Nã qui an-
te dixerat:appropiet:nũc dicit:itret. Prius eniʒ fue-
rat vt appropinquaret:deinde vt ad ↄſpectũ dñi in-
trare potuiſſet:vt nihil applicem⁹ humane v̄tuti: ſed
oia per ipſius gratiã cognoſcamus impleri. Sed per
hãc p̄ſentiã quãta ſit v̄tus pie oꝛonis oſtẽdit̃:qꝛ nos
per ipſaʒ p̄ſentamur:quãdo illa ↄſpectib⁹ dñi offerri
Ps.140. poſſe cognoſcit̃:ſicut ⁊ alio loco dictum eſt:Dirigat̃
oꝛo mea ſicut icẽſum in ↄſpectu tuo. Et cũ ſupius di-
xerit:Scd̃m eloquiũ tuũ da mihi itellectũ:hic dicit:
Scd̃m eloquiuʒ tuũ eripe me:vt ⁊ ibi ſupna videat
que deſiderat:⁊ hic a terrene ↄcupiſcẽtie labe purge-
tur. Eloquiuʒ ſiqdẽ dñi preſtat vtrũqʒ: qꝛ nouit nos
Eccle.2. multiplici v̄tute ſaluare:ſicut ſcriptuʒ eſt:Quis ſpe-
Al. Eructa-bunt rauit in dño:⁊ confuſus eſt?[† Eructabũt labia mea
hymnũ:cum docueris me iuſtificationes tuas.] Ru-
ETY ctare a rũpẽdo dictũ eſt:ꝙ digeſtio quedã ſtomachi
nr̃i clauſtra dirũpens in auras ethereas oris ſtrepi-
tu pferat̃. Sed quanto ille pphetaꝝ delitijs fuerat
vtiqʒ ſaginat⁹:qui hymnũ dñi iocunda exultatione
ructabat:Euaporatio ſiqdẽ iſta:de imis mentib⁹ ve-
nit. Nã cuʒ itus dñs ſenſum inopẽ ſaginauit:puenit
vt hymnũ ei⁹ ſalutari crapula pferat̃. Et notãduʒ ꝙ
frequẽter eloquiũ pphetie hoc v̄bo ſignificat̃:vt eſt
Ps.44. illud:Eructauit cor meũ verbũ bonũ. Et illõ:Eru-
Math.13. ctuabo abſcõdita a ↄſtitutione mũdi. Et alibi:Dies
Ps.18. diei eructuat verbũ. Eructuat̃ ergo hymn⁹:quando
DOG ſpiritu dñi repleti:nõ ad humani animi ſniam ligua
famulat̃:vt in cõmuni locutiõe fieri ſolet:ſed ad ſu-
pernũ intellectũ diuini ſenſus ſermo diſponit̃. Seq-
tur:Cũ docueris me iuſtificationes tuas. Ordo ver-
boꝝ talis eſt:Cum docueris me iuſtificationes tuas:
eructuabũt labia mea hymnũ. Promittit enĩ gratiã
TOP deuotionis:cũ dñi dona ſuſcepit. Quod argumẽtũ ge-
Al. Pronũ-tiabit neraliter oratores habẽt eximiũ.[† Pronũtiauit lin-
Al. eloquiũ tuum gua mea † eloquia tua:qꝛ oia mãdata tua equitas.]
Sciens ſcã cohors de ocioſo v̄bo reddẽdã eſſe ratio-
nẽ:eloqa dñi ſe dicit ꝓnũtiare querẽtib⁹:vnde ⁊ ait
ſalus acqrit̃:⁊ offenſionũ picula nõ habent̃. Nimis
enĩ culpabile eſt:vt cũ nobis ſcripture diuine:tantis
plene munerib⁹ offerant̃:⁊ tanta miracula dñi vbiqʒ
pefulgeãt:nos relicto vitali ſermone:ad ieptas mũ-
di fabulas trãſferamur:⁊ ſic de noxijs reb⁹ ſimus ſol-
liciti:q̃ſi per ipſas nobis aliqd boni videat̃ acquiri.
Math.12. Hinc eſt qõ ſcriptura minat̃ dicens:de ocioſo verbo
nos reddituros eẽ rationẽ. Quapropter mens ſãcta
dñi ꝓnũtiabat eloqa:vñ gloriã magis acqreret:non
reat⁹ ignominiã repiret. Seqtur:q̃re ſemꝑ ꝓnũtiari
debeãt eloqa dñi.ſ. Quia oia mãdata ipſius eqtatis
honore ꝑfulgẽt:⁊ illud aptiſſime ↄtinua voce ꝓnun-
tiandũ eſt:qõ ⁊ loquẽtẽ iuuat:⁊ audiẽtiũ ſenſus edi-
Al. ſaluet ficat.[Fiat manus tua vt † ſaluũ me faciat: † qꝛ mã-
Al. qm̃ data tua elegi.] Cũ dicit:Fiat man⁹ tua:deſignat dñʒ
Saluatorẽ:qui fact⁹ eſt ex ſemine Dauid ſm carnẽ:
per quẽ facta ſunt ⁊ regunt̃ vniuerſa. Manuʒ enim
hic:dexterã debem⁹ accipe:qꝛ diuerſis nominib⁹ ipe
Iſa.53. dñs ſignificat̃:ſicut Iſaias dic̃:Et bracchiuʒ dñi cui
Ps.117 reuelatũ eſt:Et alibi:Dextera dñi fecit v̄tutẽ:dexte-
ra dñi exaltauit me. Quapropter:ſiue manum: ſiue
bracchiũ:ſiue dexterã dicas: ſignificat̃ dñs Chriſt⁹.
IDI Modus aũt iſte locutionis frequẽter inuenit̃ in pſal-
mis:quẽ ꝓpriũ ſcripture diuine non imerito dixeri-
Ps.119. mus:vt eſt illud:Fiãt aures tue itẽdẽtes:in orationẽ
ſerui tui. Qui modus dicit̃ optatiuus. Poſtulat ergo
venire dñm Saluatorẽ:per quẽ cum religs ſe noue-
rat eẽ ſaluãdum. Quod aũt dicit:Elegi mãdata tua:
oia ſe picula amore dñi poſtpoſuiſſe teſtat̃. Nullus
enim aliqd eligit boni:niſi his ↄtraria ↄtempſiſſe do-
ceat̃.[Cõcupiui ſalutare tuuʒ dñe:⁊ lex tua medita-
tio mea eſt.] Peruenit ad Chriſtũ dñm:ſanctoꝝ ma-
nifeſtioꝛ ⁊ abſoluta depcatio. Aperuit aduatio bea-
toꝝ:qõ prius per enigmata petẽ videbat̃. Ipſuʒ eniʒ
vidẽ ↄcupiuerat:quẽ de vtero v̄ginali illis adhuc tẽ-
poꝛib⁹ credebat eſſe ventuꝝ. Et vt ſibi hãc ſciẽtiaʒ de
ſcripturis diuinis ꝓueniſſe mõſtraret:ſeqtur: Et lex
tua meditatio mea eſt. In pphetis enim ↄcupiuerat
Chriſtũ dñm:a quib⁹ naſcituꝝ eum cognouerat eſſe
ꝓphetatũ:⁊ neceſſe erat amore magno expeti:quem
ante tot ſecula ad ſaluteʒ humani generis didicerat
ĩdicatuʒ.[Uiuit aia mea ⁊ laudabit te:⁊ iudicia tua
adiuuabũt me.] Ad ipm loqtur quẽ deſiderauerat
intueri:ꝓmittẽs animã ſuã in eternũ viuẽ quã ſalu-
tariter nouerat credidiſſe. Laudabit te:cantico.ſ.no-
uo:quẽ homo ille debet ſalutariter inouar⁹. Iudicia
v̄o illa dicit:que ſe in famulis ſuis dñs ꝓmiſit eẽ fa-
cturũ.ſ. Uenite bñdicti patris mei ꝑcipite regnũ qõ Math.25.
vobis paratũ eſt ab origine mũdi. Tũc enim ꝑfecte
ſe credit iuuandũ:quãdo erit iuſtoꝝ numerus ad de-
xterã collocãdus.[Erraui ſicut ouis que † pierat:reg- Al. periit quere
re ſeruũ tuũ:qꝛ mãdata tua nõ ſum oblitus.] Lʒ di-
uerſas pſonas pſalmus iſte ↄtineat loquentes:modo
fideliſſimos veteris teſtamẽti:modo noue regenera-
tionis electos:alios martyria ſuſtinentes:alios in le-
ge dñi aſſidua meditatione ↄſtãtes:declaratũ eſt tñ
in mẽbris Chriſti eccleſiã catholicã loqui:quãdo ta-
lis ſnia in fine pſalmi dicit̃:que ſponſe dñi ↄuenire
mõſtrat̃. Ait eniʒ homo ille generalis qui in Adã er-
rauerat lege peccati:⁊ ad caulas dñi i ſuis virib⁹ redi-
re nõ poterat:qm̃ munus illud ſapiẽtie ꝑdiderat qõ
hẽbat:Erraui:q̃ſi a via tua diſceſſi:⁊ vitioꝝ iuias ſo-
litudines cec⁹ irraui:vt facile direptioni pateat: qui
paſtoris ſui cuſtodiã non hẽbat. Et ſubiũxit illã euã-
gelicã cõparationẽ:ſicut ouis que pierat:ꝓpter quaʒ
paſtor eius nonagintanouẽ dimiſit in mõtib⁹:⁊ eaʒ
querẽs iudaicis eſt appetit⁹ inſidijs:quam tñ ille per
crucẽ ſuam multiplicãs non omittit querere:nec de-
ſinit ↄgregare. Una ouis:eſt cũctoꝝ fidelium ſancta
ↄgregatio:qm̃ vnus grex ⁊ vnus eſt paſtor. Et reſpi-
ce q̃ʒ ifirme rei cõparati ſunt hoies:quãdo Chri gr̃a
deſerunt̃:Oui videlicet errãti:que piculis patet:que
direptionib⁹ lupoꝝ expoſita eſt:quã nõ fuga eripiat:
nec corpis valitudo defendat:ſed quicqd libitũ eſt i-
ſidianti pferat:cũ eam vis corpis nulla defendat. Et
bene dictũ eſt:Que pierat:vt agnoſceres miſericoꝛ-
dia dñi fuiſſe reptã:qui errãtia recolligit:⁊ ꝑdita bo-
nitate ſue pietatis acqrit. Sed illa natura facta ĩbe-
cillis ⁊ oib⁹ mõſtrata fragilioꝛ:incarnatione dñi oia
vicit:oia ſupauit:⁊ oib⁹ reddita eſt excelſioꝛ:que pri-
dem videbat̃ humilioꝛ:ſicut dicit Apl̃s:Cui aũt an- Heb.1.
geloꝝ dixit aliqñ:ſede a dextris meis:donec ponam
inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Seqtur: Regre
ſeruũ tuũ. Chriſto di regre:qm̃ te nõ põt ibecillitas
humana perget̃. Additũ eſt:qõ ſepe qdẽ dictum eſt:
ſed merito cuncta ↄcludit: qm̃ iuſtus iſte regrit̃ qui
mãdata eius non ꝓbat̃ oblitus. Concluſio.

Amplectendus ſuauiter oĩno pſalm⁹: qui
tali cõfeſſione finitus eſt.
plixitate magnus:admiratione ꝓfũditatis occean⁹:

excellētium rex amenitate paradiſus: quē virtutū floꝛib⁹ oꝛnatū: per alphabetū hebreoꝝ ſanctoꝝ oluꝫ īmarceſſibilis coꝛona cantatur. Et vt ſimilitudines aliquas de rebus naturalib⁹ exgramus: ſicut grues litteris grecis volat⁹ ſuos depingūt: ⁊ tāta huius rei vis eſt: vt quāuis aues apices neſciant: tñ eos naturali iſtitutione cōponant. Vidimus igit̄ eius ſnias q̄ſi ſtellas clariſſimas in celo altiſſimo collocatas: vidimus ampliſſimū mare illis piſcib⁹ plenuꝫ: quos apoſtoloꝝ retia dño pcipiente traxerūt. Intēdam⁹ etiaꝫ q̄ ordo ipſe pſalmoꝝ nō minima nobis futuri ſeculi ſacramēta declarat. Cōueniebat eniꝫ vt eccleſiam de toto oꝛbe collectā: ⁊ in dñi laudib⁹ cōmoꝛatā: graduum cātica ſequerent̄: quaten⁹ illa ſimilitudo indicaret̄ que eſt in ſeculi fine faciēda. Nam poſtq̄ oluꝫ beatoꝝ numerus dño fuerit pſtante collect⁹: neceſſe eſt vt ad illam Hieruſalē ſupnam beat⁹ ppl's eleuat⁹ aſcendat. Et ideo meminiſſe debem⁹ eoꝝ alphabetoꝛum qui cōpletis litteris annotant̄: tertium eē hūc pſalmū: id eſt cēteſimūdecimū: cēteſimūundecimū: ⁊ pſenteꝫ: qui trino honoꝛe ſignati: pfecte fidei trinitatē nobis indicare noſcunt̄. Et merito ad futuram Hieruſalē calculus iſte deputat̄: qui totus integritatis roboꝛe cōmunit̄. Quattuoꝛ vo alphabetodes. i. viceſimuſquart⁹: triceſimuſtertius: triceſimuſſeptimus: ⁊ cēteſimuſquadrageſimuſquart⁹: qui foꝛmati ſūt litteris imminutis: ſm quattuoꝛ cardines mūdi nō incongrue eccleſiā catholicā que adhuc in iſto mūdo geritur indicare noſcunt̄: quādo adhuc impfecta eſt: donec pdeſtinatoꝝ numerū acqrat. Sic magnaꝝ rerū myſteria pſalmoꝝ iſtoꝝ noſcit̄ idicare collectio. Eſt etiā hic pſalmus ⁊ iſtitutoꝛ fideliū quīt⁹: ſicut in anterioꝛib⁹ pſalmis iam dictū eſt: vbi quicqd ad eccleſiaſticam diſciplinam ptinet: cohoꝛs beata cantauit. Qui merito tali numero noſcit̄ collocatus. Nam ⁊ arca ipſa Noe que ſpecialiter typū geſtauit eccleſie: centū annis legit̄ fabꝛicata. Iota vo ⁊ eta: ſicut apud grecos ſcribit̄: octauidecimi calculi obtinet quantitatē. Sic iſte numerus ⁊ coꝛone pmium: ⁊ ſancti nominis decus in ſe ꝯtinere monſtratur.

Explicit expoſitio in pſalmum .ciiii⁰.

Canticum graduum. CXIX.

Ad dñm cum tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Dñe libera animā meā a labijs iniquis: ⁊ a lingua doloſa. Quid det̄ tibi aut quid apponat̄ tibi: ad linguam doloſam. Sagitte potētis acute: cuꝫ carbonib⁹ deſolatoꝛijs. Heu mihi q2 incolat⁹ meus plongatus eſt: habitaui cū habitantibus cedar: multum incola fuit aīa mea. Cū his qui oderūt pacē eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Qui quidē tituli ⁊ mirabiles inchoant̄: ſed in pſalmi ſupioꝛis explanatione regeſti ſunt: vt beatitudinē fideliū populoꝝ: quā ille vnita meritoꝝ varietate cantauit: aſti in ſacramētum noui ⁊ veteris teſtamēti oꝛdinatio: qndecim gradib⁹ explicarent. Septēnarius eni numer⁹ (ſicut ſepe dictū eſt) ſignificat hebdomadā pꝑter ſabbatū veteris teſtamēti: Octonarius dominicā diē in quo dñm reſurrexiſſe manifeſtū eſt: qꝺ ad nouum ptinet teſtamētuꝫ. Qui ſimul iuncti: quintūdecimū numeruꝫ cōplere noſcunt̄: inchoata ſeculi renūciatione: qm mūdanas ꝯuerſationes tanq̄ maloꝝ ſuoꝝ grauamē exhoꝛruit. Hinc quibuſdā meritoꝝ gradib⁹ aſcēdens ad pfectā atq3 eternam dñi pueniꝛ charitatē: que in ſūmo virtutū faſtigio noſcit̄ collocata: qꝺ ſuo loco euidentius explicamus. Illud tñ eſtimo cōmonēduꝫ: qꝺ diuina gratia ꝓcedēte varia ſignificatione meritoꝝ ⁊ in iſtis pſalmis qndecim gradus ponunt̄: ſicut in illo tēplo Hieroſolymitano: qꝺ a Salomone notum eſt fuiſſe pfectū: vt pſens oꝛdo pſalmoꝝ: ⁊ in illa ꝯſtructione pfiguratus videat̄ eſſe pdict⁹. Terrena ſiqdē illa fabꝛica: celeſtis tēpli ſimilitudinē geſtare videbat̄. Quapropter cū gradus audim⁹ in pſalmis: nō terrenū aut coꝛpeis greſſib⁹ ſubeūduꝫ nobis aliqd ſuſpicemur: ſed mētis accipiam⁹ aſcēſum. Ideo eniꝫ pmiſſuꝫ eſt: Canticū: vt hoc potius ad aīe ꝓuectuꝫ applicare debeamus. Sed gradus iſte humilitatis eſt aſcēſus: ꝯfeſſio peccatoꝝ: ſicut in octogeſimotertio pſalmo dictum eſt: Aſcēſus in coꝛde eius diſpoſuit in conualle lachꝛymaꝝ. Ps. 83.
Sic eniꝫ iſtos gradus aſcēdere merebimur: ſi pro delictis nr̄is pſtrati dño iugiter ſupplicemus. Sciendū eſt aūt q̄ gradus iſti aſcēſuꝫ tñ. nō etiā putent̄ hēre deſcēſum. Nam qꝺ nos cantica graduū vocam⁹: apꝺ grecos ωΔΗ ΤωΝ ΑΝΑΒΑΘΜωΝ poſitum eē cognoſcit̄: ſignificās gradus iſtos tm̄ ad ſupna tendētes. Quapropter iā beatoꝝ eē credēdi ſunt: qui pſtante dño nulla poſſunt deceptione ſubmergi. Vn̄ ſcalā illam Iacob pro pte aliqua his gradib⁹ foꝛtaſſe non imerito dicim⁹ cōparādam. Illa eni ⁊ aſcēdentes habuit ⁊ deſcēdentes: in iſtis vo gradib⁹ beatoꝝ ſolus aſcēſus eſt. A nōnullis etiā ⁊ qndecim anni qui regi Ezechie ſunt additi: huic ſimilitudini videntur aptari: vt hic numerus ⁊ ibi pfecte vite curſum indicaſſe monſtretur. Diuiſio.

Per totum pſalmuꝫ Propheta loqtur. In pma parte clamat ad dñꝫ: vt liberet̄ a labijs iniqs: ⁊ a lingua doloſa. Scḋo: vehemēter affligit̄: qꝺ in hac vita diutius cōmoꝛans aliena vitia ſuſtinēdo maloꝝ ꝯmixtione pgrauatur. Expoſitio.

Ad dñm caꝫ tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Inchoat pmus vtutuꝫ gradus: in quo ꝓpheta terrena vitia derelinquēs: cōfeſſione lachꝛymabili petit ſe de mundi iſtius tribulatione liberari. Initiū eniꝫ ꝓuectus eſt: delicta carnalia relinquere: ⁊ ſic dño ſupplicare. Nā qui vnū gradum ꝯſcēdit: terrā vtiq3 relinquit: ⁊ in quodā adhuc humili loco recipit̄ cui eleuatio pma pſtat̄: Sed iaꝫ pculdubio hēbit meritum hrī: qui vel in iſto gradu potuerit inueniri: ſicut legit̄: Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates. Quapropter exauditū ſe dicit: qm in tribulatione clamauerat. Dñs Ps. 31.
eni neſcit differre: quem cōpuncto coꝛde ſibi ſenſerit ſupplicare: ſicut in Iſaia legit̄: Adhuc innocāte te dicā: ecce aſſum. Et iſpice q̄ ſit pulcherrim⁹ oꝛdo dictoꝛum. Primū poſita eſt tribulatio: deide exclamatio: tertio exauditio: vt per oꝛdines certos ad dñm ꝯſtet vota puenire fideliuꝫ. Dñe libera animā meā a labijs iniqs: ⁊ a lingua doloſa. Poſitus in illa cōualle ploꝛationis: que tñ iam gradus fideliū eſſe cognoſcitur aīaꝝ: liberari ſe petit ab imputationib⁹ aſperis: ⁊ blandimētis callida ſuaſione compoſitis. Nam qui mūduꝫ ceperat vitioꝝ abominatione deſerere: pma Isa. 50.

fronte

frõte ꝯuerſionis iniqua labia patit̃: dũ̄ eius ꝓpoſitum ſceleratis oblocutionib⁹ irridet̃. Dicit̃ enim ei ab iniq̃s: qd te crucias vt ſeculi honores fugias: ⁊ humana blãdimẽta derelinquas: vt ⁊ iſtũ mũdũ ꝑdas nec ibi ad qḋ deſideras aliquãdo ꝑuenias: Sed hec ſũt in labijs ꝯſtituta fallacib⁹: q̃ nulla videlicet cordis deliberatione firmata ſunt. Poſtq̃ iſta min⁹ valuerunt: tũc ſuaſores ad doloſa ſe blãdimẽta ꝯuertũt dicẽtes: Noli te claudere: noli te ieiunio fatigare: reſtat tẽpus cũ iſta facias. Qui dum ſe putãt loqui pro corpore: cauſas aĩe noſcunt̃ olmodis ingrauare. Ipſa ſunt ergo iniqua labia: ⁊ lingua doloſa: que ꝑma frõte iſte patit̃: qui ad dñi iuſſa trãſfert̃. Sed quãuis leuia putet eẽ que dicta ſunt: inde humanũ genus corruit: inde ꝑditionẽ mortis accepit. Nam cũ ſerpens

Gen. 3. veniſſet ad Euã: ꝑmo illi dixit per labia iniqua: Quare ꝑcepit vobis dñs vt non manducetis de hoc ligno paradiſi: Et cum illa rñdiſſet: a dño ꝓhibitũ: ait per

Ibidem. linguã doloſam: Mãducate ⁊ eritis ſicut dij. Uides ergo merito ſũmis virib⁹ expetitũ: vt ab his ſuaſionib⁹ ꝓpheta liberaret̃: vnde humanum gen⁹ nouerat fuiſſe deceptũ. [Quid det̃ tibi aut qd apponat̃ tibi: ad linguã doloſam:] Poſt exclamationẽ ꝑmiſſam ⁊ metũ iminẽtium ꝑiculoꝝ: ꝓpheta reuertit̃ ad iterrogationẽ ſuam: qḋ facẽ nimiũ cogitãtes ſolẽt. Deſtat: querit ꝯtra tã facinus imaniſſimũ: qḋ ſibi remedium crederet eſſe ꝑſtãdum: vt oppoſito quodã munimine: trãſmiſſa tela tut⁹ euaderet. Et cũ duas res ſupra poſuerit: a labijs iniquis: ⁊ a lingua doloſa: hic tñ dicit ad linguã doloſã: que res vtrũq; cõplectit̃. Lingua enim doloſa: ⁊ iniqua labia ſemper aſſumit. Sed ne tardaret auxiliũ: medicina ſeq̃tur poſtulata

SCHE Que figura dr̃ Eroteſis: id eſt iterrogatio: quãdo ad exercitationẽ ſuam aliq̃s ꝓponit ſibi que ipſe reſpõ-

Ut. poſitio det. [Sagitte ꝑpotẽtes acute: cũ carbonib⁹ deſolatorijs.] Ecce illud remediũ qḋ anxius querebat iuenit ecce bñficium cõpetẽs: qḋ ⁊ labia iniqua deſtruat: ⁊ linguã doloſam dñi v̄tute ꝯfundat. Sagitte potẽtes acute: v̄ba legis diuine ſunt: q̃bus aut hereticoꝝ aut ſubdole blãdientiũ corda: velut q̃b⁹ iaculis trãſfodiũ-

Pſa. 63. tur: ſicut ſcriptũ eſt: Sagitte paruuloꝝ facte ſunt plage coꝝ. Potẽtes: q̃ nulli fas eſt obſiſtẽ quẽ v̄tus voluerit diuina ſaluare. Acute: ꝓpter celerrimũ operationis effectũ: q̃m nulla tarditas obijcit̃: vbi illa medicina ꝑſtat̃. Carbones aũt deſolatorios: nõnulli peccatores teterrimos atq; malis actib⁹ extinctos itelligẽ voluerũt: quoꝝ formido ⁊ recordatio nr̃a vitia deſolare noſcunt̃: dũ metuim⁹ talia cõmittẽ: que illos cognouim⁹ ꝑtuliſſe. Põt aũt ⁊ illud intelligi: vt carbones deſolatorios: orõnes accipiamus charitatis igne ſuccẽſas: que nos vitijs ita mũdant atq; purificãt vt qḋ in nobis diabolus ꝯſtruxerat: deſolatũ atq; euerſum diuino bñficio ſentiat. Siue magis illud eſt qḋ

Iſa. 6. Iſaias ait: Et volauit ad me vnus de Seraphin: ⁊ in manu hẽbat carbonẽ ignis: quem forcipe acceperat de altari: ⁊ tetigit os meũ ⁊ dixit: Ecce tetigi hec labia tua: ⁊ ait: ecce abſtuli iniq̃tates tuas: ⁊ peccata tua circumpurgaui. Qḋ nunc bñficio ſcẽ crucis efficit̃: quã do labia noſtra dñi recordatione ſignamus. Nec immerito forſitã ſignũ crucis deſolatoriũ dicim⁹ eẽ carbonẽ: quãdo fugat peccata credẽtium: cum tñ ꝑfidis

M. mihi q: videat̃ extinctũ. [Heu ꝑme qḋ icolatus meus ꝓlongatus eſt: habitaui cũ habitãtib⁹ cedar.] Uenit ad ſecũdam partẽ: vbi damnãs ſeculi vitia: vitã ſe penitet hẽre lõginquam. Heu me: ſermo dolentis eſt: qḋ huius mundi ꝓlixitate fatigat̃. Quam querelã diuer-

Eccle. 4. ſos ſanctos habuiſſe nõ dubiũ eſt: ſicut Eccleſiaſtes dicit: Et laudaui oẽs qui mortui ſunt ſuꝑ oẽs qui viuunt vſq; nũc. Apl̃s quoq; Paulus exclamat: Cupio

Phil. 1. diſſolui ⁊ eſſe cũ Chriſto. Merito ergo ⁊ ꝓpheta in hac parte cõgemuit: qui ſimillimo dñi amore flagrauit. Incolatus aũt: ſignificat ꝑegrinationẽ. Incolas eniꝫ dicimus: qui ad tẽpus terras alienas colunt: ſed a patria ſua lõge ſeiuncti ſunt. Quod de illis merito dicit̃: quoꝝ ꝯuerſatio ſemper in celis eſt: ſed adhuc hic corꝑe detinent̃. Quod aũt dixit: Prolongat⁹ eſt: affectũ nimiũ deſiderãtis expreſſit. Cupiẽti ſiq̃dẽ felicẽ patriam videẽ: quãuis hic breue tẽpus ꝓbetur eſſe: longinquũ eſt. Seq̃tur: Habitaui cum habitãcibus cedar. Cedar: hebreũ nomẽ eſt: qḋ noſtra lingua INTER interpretat̃ tenebre. Hoc ad ſeculi hui⁹ ꝑtinet amatores: qui tenebroſis actibus inuoluti: illa magis dili gũt vnde perire noſcunt̃. Sed vt v̄bi huius breuiter noſcam⁹ originẽ: Cedar Iſmahel filius fuit: qui genti ſue nomẽ dedit: cui⁹ fines vſq; ad Medos Perſaſq; ꝓtelati ſunt: hi nunc ſarraceni appellant̃. Quo vocabulo cõpetẽter ſignificat peccatores: iter quos ſe adhuc habitare ſuſpirat. Neceſſe eſt eniꝫ vt bonus animus affligat̃: quotiẽs maloꝝ ꝑmixtione ꝯcluditur. Hoc aũt bene dicit: qui in ꝑmo gradu ꝯſtitut⁹ terraſ ꝯtempſit: eãq; felici variatione deſeruit. [Multuꝫ incola fuit aĩa mea. Cũ his qui oderũt pacẽ.] Repetit cum dolore quẽ ſuꝑius dixerat incolatũ: vt nõ ſolum lõgus: ſed etiã grauis eſſe videret̃. Et ne iſtã peregrinationẽ corporis tñ fuiſſe iudicares: adiunxit: Aĩa mea: q̃ ſanctoꝝ mens hic patit̃ incolatum: vbi ſub nulla delectatione habitare cognoſcit̃. Seq̃tur cauſa duriſſima: cur iſte incolat⁹ acerbus exiſteret: vt ipſe patiẽs ⁊ benignus cũ rixantib⁹ ⁊ heretica prauitate diſtortis in hoc mũdo habitare videretur. Ille eniꝫ odit pacẽ qui non amat Chriſtũ: q̃ ipſe pax no-

Ephe. 2. ſtra eſſe dinoſcit̃: ſicut dicit Apl̃s: Ipſe eſt enim pax noſtra: qui fecit vtraq; vnũ. Et quale eſt audire illũ blaſphemari: cui humili ſemꝑ debemus orõne ꝓſterni. [Eram pacificus: cũ loquebar illis impugnabãt me gratis.] Qui ſuꝑius dixerat: Incola fuit aĩa mea cum his qui oderũt pacẽ: ne putaret̃ iratus: aut aliq̃bus ꝯtẽtionib⁹ turbulẽtus: addidit: Erã pacificus: cũ pacis. ſ. inimicis: cũ aduerſarijs ſuis: cũ odio ſe habẽ-

Roma. 12. tib⁹: implẽs illud qḋ dictũ eſt per Apl̃m: Si fieri põt qḋ ex vobis eſt cũ oĩbus hoĩb⁹ pacẽ habẽtes. Deniq;

Math. 5. ipſe dñs in euangelio ait: Diligite inimicos veſtros: bñfacite his qui oderũt vos. Que ſũma v̄tus eſt vti q; chriſtiani iter turbulenta ꝑſentis ſeculi: ſemꝑ placabilẽ reꝑiri. Uerũtñ ne ipſa pax noxia videret̃ errantib⁹ dum nõ ꝓhiberent̃ a malis: ſubiũxit: Cũ loquebar illis impugnabãt me gratis. Loquebat̃ eniꝫ pacificus: non perſequens: nõ iniurians: ſed honoris verbis vtiq; blãdiſſimis: ⁊ ſuauiſſimo poculo cõparãdis. Sed illi qui erãt obſtinata mẽte durati: impugnabãt gratis: quaſi inimicũ: quaſi hoſtem: q̃ſi male ſuadẽtem. Impugnare eni a pugna tractũ eſt: qḋ fu- ETY rioſis reuera cõuenit ⁊ ſuꝑbis. Impugnabat̃ gratis: dũ ꝯtẽtiones falſiſſimas iflãmata iniq̃tate pateret̃. Gratis eni dicim⁹: qḋ nullis culpis ꝑcedẽtib⁹ ſuſtinemus: ſed ſola in nobis nefanda volũtate graſſat̃. Ipi ſunt eni a q̃b⁹ ſe petijt debẽ liberari: de q̃bus ait: A labijs iniquis ⁊ a lingua doloſa. Concluſio.

Uides Prophetam terrena deſerentẽ: iam tenẽ glorioſe v̄tutis aſcẽſum: ſed tamẽ adhuc

Caſſio. A 3

gemere qđ cuꝫ malis ſe cognoſcit habitare. Quapropter videamus qui ſit ꝓuectus ſecundi gradus: quia nobis iam primus dño iuuante monſtratus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum. .cxix.

¶ Canticum graduum. CXX.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliuꝫ mihi. Auxilium meũ a dño: qui fecit celum ⁊ terram. Non det in cõmotionem pedẽ tuũ: neqꝫ dormitet qui cuſtodit te. Ecce nõ dormitabit neqꝫ dormiet: qui cuſtodit iſrael. Dñs cuſtodit te: dñs ꝓtectio tua ſup manũ dexterã tuam. Per diem ſol non vret te: neqꝫ luna per noctem. Dñs cuſtodit te ab omni malo: cuſtodiat animã tuaꝫ dñs. Dominus cuſtodiat introitum tuum ⁊ exituꝫ tuum: ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculum.

SIcut nihil eſt noui qđ de iſtis titulis loq poſſim⁹: ita ſupeſt vt de pſalmis gradariꝫ aſcẽdentib⁹ dicẽ debeam⁹. Primo eni in tribulatione poſit⁹: ꝓpheta ad exẽpluꝫ publicani illius qui tũſo pectore oculos eleuare nõ audebat ad celum: liberari ſe petijt a labijs iniqs ⁊ a lingua doloſa: Nũc aũt reſpirãs ad ſecũdũ gradũ ꝓuect⁹: oculos leuauit ad mõtes: ad itercеſſores vtiqꝫ ſanctos: quoꝝ ſuffragio munera ſupna mereret. Hoc enim ex ꝑſona ſua loqtur Propheta: qui tamẽ ⁊ ipſe mons erat ⁊ patriarcha mirabilis. Sed ideo per iſtos gradus cõpetenter aſcẽdiſſe ſe retulit: vt nobis ignorãtibus celeſtiuꝫ ꝟtutum genera diſtricta narrat õne monſtraret. Diuiſio.

PRopheta ſicut diximus ad celeſtẽ hieruſalem diuina largitate ꝯſcẽdens. Primo mẽbro ad ſctoꝝ merita eleuaſſe ſe dicit oculos ſuos: vt eoꝝ ꝑcib⁹ auxilia poſtulata mereref: ne mens ipſius hoſtili impugnatione ſuccũberet. Secũdo ordine indubitãter ſibi ꝓmittit qđ ſe itegre nouerat poſtulaſſe: docens vt quotiens bona fixo corde petimus: ꝯcedi nobis ſine aliqua dubitatione credamus. Expoſitio.

Al. in LEuaui oculos meos †ad mõtes: vnde veniat auxiliũ mihi. Auxilium meũ a dño: qui fecit celum ⁊ terraꝫ.] Hinc categoricus ſyllogiſm⁹ fotu quodã: more auis excludif: ita. Adiutoriuꝫ meũ a dño qui fecit celũ ⁊ terram. Oĩs cuius adiutoriũ a dño eſt: qui fecit celũ ⁊ terrã: a vero deo eſt adiutoriuꝫ eius. Adiutoriuꝫ igitur meũ a vero eſt adiutoriuꝫ. Nũc verba pſalmi tractem⁹. Quãuis eẽt in ſecũdo gradu iaꝫ poſit⁹: feſtinans tñ altiora ꝯſcẽdere: oculos ſuos Propheta ſe leuaſſe dicit ad mõtes: vt oñderet tãto plus deſiderari ꝓmia dñi: quãta ꝓbanf largitate ꝯcedi: ſicut in cẽteſimodecimooctauo pſalmo iter alia dictũ

Ps. [illegible] eſt: Cõcupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tpe. Et in octogeſimotertio pſalmo po-

Ps. [illegible] ſitũ eſt: Cõcupiſcit ⁊ deficit aĩa mea in atria dñi. Nã cuꝫ dicit: Leuaui: oſtẽdit ſe ad ꝯtemplationẽ aliquã fuiſſe ꝓuectũ. Leuare eniꝫ eſt: aliqd ad altiora transferre. Oculos meos: vtiqꝫ cordis aſpectuꝫ. De quib⁹ ſcriptũ eſt: Reuela oculos meos: ⁊ ꝯſiderabo mirabilia de lege tua. Et illud: Preceptum dñi lucidum illuminans oculos. Nam ſi iſtos carnales aduertas: quid potuiſſet inde ꝓficere: ſi mõtes confitos ſyluis aut ſaxis ſqualẽtib⁹ elegiſſet intẽdẽ: Sed hoc ſi ſpiritualiter ingras: oĩno ꝓficuum eſt: vt oculos cordis ſui: ſiue ad ſanctos viros: ſiue ad libros diuinos: ſiue ad ſublimes angelos credatur eleuaſſe: qui magnitudine ⁊ firmitate ſua: vere mõtes ſunt: vñ etiaꝫ cõpetẽs ſuſtinebaf auxiliũ. Sed ne forſitã ſpem nřam in mõtib⁹ poneremus ꝑdictis: ſecũdus ꝟſus oſtẽdit: vnde nobis veraciter venire poſſit auxiliuꝫ: ſalutari ordine cũcta diſponẽs: quaten⁹ ſic ſperef in mõtib⁹: vt tñ per illos auxiliuꝫ nobis dñm ꝑſtare noſcam⁹: a quo eſt neceſſariũ bñficiuꝫ ⁊ ſalutare ꝑſidium: incõuulſa felicitas: ſicut dicit Apls: Neqꝫ qui plantat eſt aliqd neqꝫ qui rigat: ſed qui icremẽtũ dat de⁹. Et ne putares alteꝝ dñm: qm̃ hoc equocuꝫ nomẽ eſt: dicit: Qui fecit celũ ⁊ terrã: ſignificãs verbũ per qđ facta ſunt oĩa.[Non det in cõmotionẽ pedeꝫ tuum: neqꝫ dormitet qui cuſtodit te.] Cum ſupius a dño ſibi venire ꝑſidium poſtulaſſet: ſubito ꝯuerſus aĩe ſue loqtur: vt in ſalutari petitione ꝯſtanti robore ꝑſeueret. Pes eniꝫ: eſt pars vltima corpis noſtri: impio mẽtis locoꝝ nos ꝑmutatione trãſponẽs. Ad cuius ſimilitudinẽ cogitationes quoqꝫ nřas pedes vocamus: per quas in bonas malaſqꝫ partes accedim⁹. Hos ergo pedes vnde ⁊ diabolus lapſus eſt: vnde ꝑmus homo corruit: ad aĩam ſuã loquẽs optat ꝓpheta: ne peccatoruꝫ lubricatione vertanf: ⁊ ſtãte corpe ruinã ſuſtinẽ videaf in corde. Sed iſte lapſus elatio eſt: que iam ꝓuectos famulos dei frequẽter impellit ad culpã: ⁊ dum aliqd ſibi videnf eſſe: peſſimo labunf errore. Seqtur: Neqꝫ dormitet qui cuſtodit te. Hoc ab humana conſuetudine trãſlatitia figura dicif. Solent enim cuſtodes feſſi furtũ pati: quib⁹ grauis ſomnus obrepſerit: nec luminib⁹ clauſis vidẽ queunt: quãdo gregis damna patiunf. Subtiliter aũt optat aĩe ſue: ne dño negligẽte: infeſti hoſtis depredatione vaſtetur. Dormitare aũt dicif dñs: quãdo nos in ei⁹ fide tepeſcimus. In quo enim non dormit fides: vigilat Chriſtus. Nam ſi nos ab eius ꝯtemplatione diſcedimus: ipſe quoqꝫ a noſtra defenſione ſubtrahif: ſicut in illa naui factũ eſt: quãdo negligẽtib⁹ diſcipulis dominus dormiebat. Sed vbi fides eoꝝ excita eſt: dñs quoqꝫ de ſomno ſurrexit: ⁊ ſtatim ab eis ꝑicula marina ſubmouit. Precaf ergo vt vigilet ſemp ad dñꝫ: quatenus intẽta ſupra ſe lumina ſui paſtoris habere mereaf.[Ecce non †dormitauit neqꝫ dormiet: qui cuſtodit iſrael.] Hec ſentẽtia ſupioris dicti ſimilitudo eſt. Optauit eniꝫ anterius aĩe ſue: qđ hic fideli populo ꝓnuntiat eſſe ſeruãdum. Iſrael eniꝫ (ſicut ſepe diximus) interpretaf vir vidẽs deũ. Ergo ſupra eos qui deum vidẽt: dñs non dicif dormitare: qꝛ reuera talis in nobis reddif eius aſpect⁹: qualis in ipſo fuerit mẽtis intuitus. Sed illi veraciſſime vidẽt deum: qui non ſolũ eius humanitatẽ: ſed etiam diuinitatis ꝯtemplanf abſqꝫ dubitatione potẽtiam. Incarnatio ſiqdem eius: ſicut dicit euãgelium: Verbum caro factuꝫ eſt ⁊ habitauit in nobis. Deitas aũt ipſius: ſicut idẽ euãgeliſta teſtaf: In ꝑncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apud deũ: ⁊ deus erat verbũ. Hec qui ita crediderit: erit veraciſſimus iſrael: ⁊ nõ dormitabit neqꝫ obdormiet: dñs cuſtodiẽs eũ.[Dñs cuſtodit te dñs ꝓtectio tua: ſup manũ †dextere tue.] Venit ad ordinẽ ſcdm: vbi iam ſibi ꝯfidẽter ꝓmittit: qđ videbaf

fideliter

Margin notes (right column): 1. Corin. iii. — Al. dormitabit — Ioan. i. — Ibidem. — Al. dexteram

fideliter expertiſſe. Notãdũ quoq; φ ſic ad animam verba iſta diximus fuiſſe cõuerſa: vt tñ ad membra eccleſie aptiſſima collatione referant̃. Dicit enĩ: Dominus cuſtodit te: ille videlicet qui fecit celũ ⁊ terrã. Et ne iſta cuſtodia aliqd dubietatis hẽre potuiſſet: addidit: Dñs ꝓtectio tua. Ubi eſt enĩ diuina ꝓtectio: qs dubitet ſecurã illic eſſe cuſtodiã? Nã qḋ dixit: Dñs cuſtodit te: dñs ꝓtectio tua: figura eſt Epẽ-
SCHE baſis: que latine iteratio nũcupat̃. Hãc aũt quã memorat ꝓtectionẽ: vbi eſſe poſſit euidẽter oſtendit: id eſt ſup manũ dextere tue. Manus cõmune nomen eſt. Ita eni ⁊ dextera dicit̃ ⁊ ſiniſtra. Sed hic merito dextera ponit̃: vbi dñs oĩa ꝓſpera ꝓmiſiſſe mon-
Prouer.3. ſtrat̃. Scriptũ eſt eniꝫ in ꝓuerbijs: Longitudo dierum ⁊ anni vite in dextera eius: qḋ eſt eterna felicitas. In ſiniſtra aũt eius diuitie ⁊ gloria: qḋ ſeculi huius bona ſignificat: que tñ ab ipſo dari poſſe non dubium eſt. Eſt quoq; dextera eius: quãdo ſcĩ in ipſam partem ad ꝑcipiẽda munera ſegregant̃. Eſt ſiniſtra: quãdo peccatores eterna pena damnãdi ſunt. Illi: q2 celeſtia deſiderauerũt: iſti q2 mũdana ſecuti ſũt. Legim⁹ quoq; peccatores dexterã ſibi feciſſe: que tñ ſiniſtra eſt: de qb⁹ idẽ ꝓpheta in cẽteſimoq̃dragẽſimo
Ps.143. tertio pſalmo dicturus eſt: Os eoꝝ locutũ eſt vanitatem: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniqtatis. Sed illa vera dicẽda eſt dextera: vbi gratia dñi collata monſtrat̃.
[Per diẽm ſol nõ vret te: neq; luna per noctẽ.] Elemẽta quidẽ iſta hanc habẽt naturã: vt corpa nr̃a adurant: quãdo eſtiuo fuerint calore feruentia. Sed qm̃ non eſt hec ꝓphete volũtas vt oĩno de qualitate corporis ſentiat̃ qui aĩab⁹ vult ſemꝑ eſſe ꝯſultũ: Diem ⁊ noctẽ qḋ eſt ſol ⁊ luna: itelligam⁹ aduerſa vel ꝓſpera quib⁹ vita humani generis varia viciſſitudine ꝯtinetur: ſicut ⁊ in alio loco dictũ eſt: In die clamaui ⁊ nocte corã te. Significat enim totius vite tẽpus: q2 clamãdum eſt ſemꝑ ad dñm. Ergo dñs non ꝑmittit tales in reatũ deduci: aut ſcãdalo interueniẽte perurī: quãdo eis cuſtodie ſue ꝓ̃ſtat auxiliũ. Sic eniꝫ iſraeliticũ populũ bñficioꝝ ſuoꝝ munit̃ cuſtodiuit: vt eum per diẽ nube ꝓtegeret: ⁊ nocte ignea columna luſtraret. Quod nũc facit occulte in ſeruis ſuis: quãdo eos ab hoſte ſeuiſſimo: in ꝓſperis tribulationibuſq; defendit. [Dñs cuſtodit te ab oĩ malo: cuſtodiat aĩam tuam dñs.] Diuerſis modis ꝓmittit̃ diuina cuſtodia: que nõ ſolũ ab aduerſis vẽdicat: ſed etiam beatos facit: ⁊ ad celoꝝ regna perducit. Addidit quoq;: Ab oĩ malo. Sed hoc malũ non ſic itelligẽdum eſt: queãdmodum mortalitas putat: orbitates ſuſciꝑe: damnis copioſiſſimis igrauari: inopia ꝑmi: ⁊ cetera que hui⁹ ſeculi amatores eſtimãt eẽ grauiſſima. Sed illḋ malũ dicit: qḋ diuinã gratiaꝫ tollit: animã ꝑdit: totaſq; dñi ꝓmiſſiones euacuat. Et qm̃ nouerat hic ſcõs viros dolorib⁹ ingẽtib⁹ fuiſſe cruciatos: corpiſq; diſpẽdio ad martyrij premia ꝑueniſſe: adiecit: Cuſtodiat animã tuã dñs: quã ſolã ſeruat in ſanctis: qui corpis detrimẽto eterne lucis munera ꝯſequunt̃. [Dñs cuſtodiat introitũ tuũ ⁊ exitum tuũ: ex hoc nũc ⁊ vſq; in ſeculũ.] Poſtq̃ꝫ varie diuerſeq; optatũ eſt: vt dñi miſericordia cuſtodiret: venit ad finẽ pſalmi: ⁊ cuncta ꝯcluſit. Dicit enĩ: Dñs cuſtodiat introitũ tuum. Hoc martyrib⁹ dictũ cõpetẽter aduertim⁹: quoꝝ introitus a dño cuſtodiẽdus eſt: ne aut tormẽtoꝝ violentia cedãt: aut blandimẽtoꝝ illectione ſeducant̃. Quapropter merito optat ꝓpheta eoꝝ introitum cuſtodiri: qui ſine dño nullatẽn⁹ poſſunt eẽ cautiſſimi: ſicut in euãgelio dicit: Duꝫ veneritis ante ꝓ̃ncipes ⁊ Math.10.
poteſtates nolite cogitare quo modo aut quid loquamini: dabit̃ eniꝫ vobis in illa hora quo modo aut qd loquamini. Subiungit quoq;: Et exitũ tuum: vbi eſt tota ꝑfectio: quãdo vſq; ad fineꝫ vite ꝑmanet in eis vera irreꝓ̃henſibiliſq; ꝯfeſſio: ſicut ait in euangelio: Qui ꝑſeuerauerit vſq; in finem: hic ſaluus erit. Ipſe Ibidem
ergo tuet̃ introitũ: ipſe cuſtodit ⁊ exitũ: ⁊ vt vera ꝓfiteant̃ martyres: ⁊ vt nulla penarum nimietate vincant̃. Sed iſti ꝯſũmationi vide qd addidit: Ex hoc nũc ⁊ vſq; in ſeculũ: qm̃ quicũq; ꝑſeuerauerit: eterna bñficia poſſidebit: nec poteſt illic eſſe terminus: vbi erit ſine fine gaudendum. Concluſio.

Quam bene ſecundus gradus ꝓpheticos pedes intitubabili firmitate cõtinuit. Quã bene ſupra ſe creuit qui ad merita fortiora conſcẽdit. Uideamus quid in tertio gerat qui hic cuſtodiã domini magno deſiderio poſtulauit.

Explicit expoſitio in pſalmum .120^m.

Canticum graduum. CXXI.

Letatus ſuꝫ in his que dicta ſũt mihi: in domũ domini ibimus. Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis hieruſaleꝫ. Hieruſaleꝫ que edificat̃ vt ciuitas: cui⁹ participatio eius in idipſuꝫ. Illuc enim aſcenderunt tribus tribus domini teſtimoniũ iſrael: ad confitendum nomini domini. Quia illic ſederũt ſedes in iudicio: ſedes ſuper domum dauid. Rogate que ad pacem ſunt hieruſalem: ⁊ abundantia diligentibus te. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abũdãtia in turribus tuis. Propter fratres meos ⁊ proximos meos: loquebar pacem de te. Propter domũ domini dei noſtri: queſiui bona tibi.

Audiuimus gradũ: itelligam⁹ ad altiora cõſcẽſum. Sed iſte aſcenſus firmus eſt: qui dño cuſtodiẽte ſeruat̃: qui quanto meritis ꝓficit: tãto ſe mẽtis ſubiectione ꝓſternit. Ecce iam ſubleuat̃ Propheta tertio gradu: ſecũdis altior fact⁹: ⁊ de ipſa letitia ꝓ̃ncipiũ pſalmi ſumpſiſſe declaratur. Diuiſio.

In ꝓ̃ma pte gaudet ſe Propheta cõmonitũ: ad ſupnã Hieruſalẽ eſſe vẽturꝫ: vbi iã ſcĩ ſecura ꝓſperitate ꝯſiſtũt: ⁊ cũ dño miſericordia ipſius largiente iudicabũt. In ſecũda parte loqtur ad ciues Hieruſaleꝫ: optans eis abũdantiam pacis: quã ſe dicit charitate fratrum: ⁊ domini amore predicaſſe. Expoſitio.

Letatus ſum in his que dicta ſũt mihi: in domũ dñi ibim⁹.] Decora nimis ⁊ ſalutaris cauſa letitie: que ꝓ̃ma frõte ꝓ̃miſſa eſt vt ⁊ hylares ⁊ attẽtos redderet auditores. Sed ne more humanitatis mediocre gaudiũ fuiſſe ſentires: de quo ꝑfecto bono letari ſe ꝓfiteat̃: oñdit: q2 in domo dñi itur ſe eẽ teſtat̃. O digna exultatio illuc ire ꝯtẽdere: vñ nunq̃ꝫ aliqs velit exire. Sed ꝑſcrutãdũ eſt qs hec ꝓphete dixerit: Sciliꝫ ſpũs ſanct⁹: qui cordi ei⁹ tacita voce loquebat̃.

Audierat ergo ꝓpheta nõ aure:ſʒ mẽte:nõ ſmone:ſʒ
diuino iſpiramine. Int⁹enĩʒ ſmonit⁹:ad hec exultatio
nis v̄ba ꝓrupit. Seqtur: In domũ dñi ibim⁹. Dom⁹
que iuſtos tñ recipit:angelos ꝯtinet:ꝛ ipm creatura
rum oĩum ꝯſpicẽ meret auctorẽ:domus deſiderabi
lis:dom⁹ de viuis lapidib⁹ fabricata. De qua in alio
Ps.26. pſalmo dictũ eſt. Unã petij a dño hãc reqrã:vt inha
bitẽ in domo dñi oĩb⁹ dieb⁹ vite mee. [Stãtes erant
pedes nři:in atrijs tuis hieruſalẽ.] Qm̃ ſibi ꝓpheta
eternã illã domũ dixerat cõꝓromiſſam:ſaʒ ipſa ꝓfi
guratione futuroꝝ in ea ſe dicit ſtare:ad quã deſide
rabat ſũmo ſtudio ꝓuenire:vt agnoſcam⁹ ſcõs viros:
ꝛ hic iã in illa hieruſalẽ aĩo ꝯſiſtẽ:qui ꝓbanꝫ in ꝓce
ptis dñi ꝑmanẽ. In illo aũt vere dr̃ ſtare:in qua nul
lus põt cadẽ. Deniqʒ reſpice qđ dicit: Stãtes erãt pe
des nři. Ibi enĩ ſtaꝫ:vbi ſemꝑ firmo volũtate ꝯſiſti
tur. Sed iſtud ſtare nõ hẽt defectũ:nõ aliquo labo
re ꝯficiꝫ:ſed in ſuo robore ꝑſeuerãs:nulla laſſitudi
ne fatigaꝫ. Seqtur: In atrijs tuis hierlm. Hic atria
pro penetralib⁹ ponit. Atriũ enĩ introit⁹ dom⁹ eſt:in
SCHE quo cõmorari nequeunt habitãtes. Sed hoc Sche
matice dictũ eſt:a ꝑte totũ. [Hieruſalẽ que edificaꝫ
vt ciuitas:cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipm.] Ne hieruſalẽ
quã dixerat terrenã potuiſſes aduertẽ:ciuitatẽ illam
celeſtẽ mirabili diuidẽs ſubtilitate ſignificat. Dicit
enim ꝑmũ: Hieruſalẽ que edificaꝫ vt ciuitas. Edifi
caꝫ plane:que quotidie vſqʒ ad mũdi ꝯſũmationẽ
viuis lapidib⁹ ſpũali oꝑatione cõſtruiꝫ.i.ꝯfeſſorib⁹:
martyrib⁹:ꝛ qui dño ſincera mẽte deuoti ſũt. Addi
dit: Ut ciuitas:q̃ten⁹ ſimilitudinẽ ciuitatis in illa eẽ
mõſtraret. Nã cũ oĩs ciuitas dicaꝫ a ciuib⁹:verius
tñ illa ciuitas dr̃:que vnanimes ciues ꝯtinẽ mõſtra
tur. Scire aũt debem⁹:ꝙ iſta que nũc agiꝫ:ꝯtinet i
diſcretos ꝑplos atqʒ ꝑmiſtos:illa v̄o que futura eſt
ſolos recipit ſine dubitatione ꝑfectos. Iſta ꝯrietati
bus qnatiꝫ:illa iugi ſecuritate letaꝫ. Iſta plena peni
tẽtiũ:illa neſcia lachrymaꝝ. Iſta ſpe credit:illa deuʒ
facie ad faciẽ videt: Eoqʒ fit vt cũ due ciuitates ſint:
vnus tñ ꝑpls futur⁹ credaꝫ eẽ fideliũ. Seqtur apta
nimis:ſed obſcura ſniã. Cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipʒ.i.
ciuitatis iſti⁹ ꝑticipatio eſt in dñm Saluatorẽ:qui eſt
ꝓprie in idipm. In idipm qppe:ſignificat eternita
tẽ:que nunq̃ deſinit eẽ qđ eſt:ſed ſemꝑ vno atqʒ eo
dẽ modo eſt:vt⁹ idefecta:poteſtas icõmutabilis:ſub
ſtãtia ꝑ ſe manẽs:oĩa que vult efficaciter potẽs. Sic
Exo.3. ꝛ ipe de ſe Moyſi dixit: Ego ſum qui ſum. Et paulo
poſt: Qui eſt miſit me ad vos. Et in alio pſalmo ipſi
Ps.101. dr̃: Oĩa ſicut veſtimẽtũ veteraſcẽt:ꝛ ſicut opertorium
mutabis ea ꝛ mutabunꝫ:tu aũt idẽ ipſe es ꝛ anni tui
nõ deficiẽt. Quapꝑ ſoli ꝯuenit creatori eẽ in idipm.
Nã angelus qui hoc ſe putauit eẽ:mox corruit. Ille
enĩ ex ſe nõ erat qđ erat:ideoqʒ in idipm eẽ nõ pote
ps.4. rat. Hoc etiã in 4° pſalmo dictũ eſt: In pace in idipʒ
dormiã ꝛ requieſcã. Qđ locutionis gen⁹:ſcripturaꝝ di
IDI uinaꝝ ꝓpriũ eẽ cognoſcim⁹. Ciuitatis ergo iſti⁹ ꝑtici
patio:ꝯſortium atqʒ cõmunio eſt:vt diximus cũ dño
Joan.17. Saluatore:ſicut ꝛ ipſe in euãgelio teſtaꝫ: Pater vo
lo vt vbi ſum ego:ibi ſint ꝛ hi mecũ. In illa enĩ ciui
tate erit dñs:cui ſci erũt ꝓut ipe ꝯceſſerit ſine dubi
tatione ꝑncipes. Hãc ciuitatẽ Iſaias ꝓpheta mirabi
Isa.60. li laude deſcribit dicens: Uocabunꝫ ſalutare muri
tui:ꝛ porte tue letitia:nec erit tibi ſol in lumine diei:
neqʒ ortus lune lucebit tibi nocte:ſed erit tibi dñs lu
mẽ eternũ:ꝛ de⁹ tuus gloria tua. Nõ enĩ occidet tibi
ſol tuus ꝛ luna nõ deficiet. Erit enĩ tibi dñs de⁹ lumẽ
eternũ:ꝛ cõplebunꝫ dies luct⁹ tui:ꝛ ꝑpls tuus oĩs iu
ſtus erit:ꝛ in eternũ hereditate poſſidebũt terrã. Ca
ſus ciuitatis ſtupenda myſteria:apls quoqʒ Joãnes
in Apocalypſi ſua mirabili ꝑdicatione diſtinguit:vt
ꝑſentiã tuã pene itereſſe credas:cũ tñ alibi te poſitũ
eẽ cognoſcas. Qđ v̄o in fine ſuꝑioris v̄ſus: Hieruſalẽ
poſuit:ꝛ hoc in preſentis capite geminauit: Schema SCHE
eſt Anadiploſis.i.ꝯgeminatio dictionis. Que hoc dif
fert ab Epembaſi quã in ſuꝑiore pſalmo diximus:qm̃
ibi põt ſermo poſt aliquot v̄ba geminari:hic aũt nul
lo alio itercedẽte repetiꝫ. [Illuc enĩ aſcẽderũt trib⁹
tribus dñi:teſtimonium iſrael:ad ꝯfitẽdum nomini
tuo dñe.] Dicẽdo Illuc:ſignificat ciuitatẽ hieruſa Al.diũ
lẽ quã ſuꝑius dixit:cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ in idipm. Et vt
celeſtẽ eẽ cognoſceres:addidit:ad quã beati ſemꝑ aſcẽ
dũt qm̃ iugi exercitatione ꝓficiũt. Subiũxit: Tri
bus:in qb⁹ erat iſraeliticus ꝑpls diſtribut⁹. Sic enĩʒ
illi gẽtiuʒ ꝑploꝝ filioꝝ Jacob duodecim tribus fue
rũt:ſicut romano ꝑplo.35.curie. In iſtis ergo tribub⁹
ſignificat ſãctos:qui dñm Saluatorẽ deũ eſſe ꝯfeſſi
ſunt. Nã vt ab infidelib⁹ trib⁹ iſtas fideliũ ſegrega
ret:addidit: Trib⁹ dñi:que vtiqʒ ipſi⁹ eẽ nõ poterãt:
niſi ei pura mẽte credidiſſent. Alias enĩʒ trib⁹ cõſtat
fuiſſe diaboli:que a Chriſto maluerũt ipſa volũtate
ſeꝑari. Quib⁹ ipſe in euãgelio dixit: Uos a pře diabo Joan.8.
lo eſtis. Ueꝝ quales eẽnt iſte trib⁹ dñi:breuiter indi
cauit: Teſtimoniũ iſrael.i.qui teſtimoniũ prebebãt
ſcitati:ꝛ ſint ꝓbatio eoꝝ qui deũ vidẽt. Teſtimoniũ
enĩʒ ꝯfirmationeʒ ꝑſtat ignorãtib⁹:vt credant eẽ re
uera dei famulos:qui viderint beatos viros actuum
ꝓbitate ꝯſpicuos. Nã vt hoc nõ hẽres ambiguum:
ſubiecit: Ad ꝯfitẽdũ nomini tuo. Ad ꝯfitẽdũ enĩʒ di
cit:ad laudãdũ:qꝛ cũ angelis oẽs ſci laudes dñi cele
brabũt. Ipm eſt enim veꝝ teſtimoniũ iſrael:cũ lau
des dñi deuotiſſimo amore cantanꝫ. Sic illa futura
ciuitas:btitudine ſublucẽti:ꝛ honore ꝑmiſſo deſcri
pta eſt. [Quia illic ſederũt ſedes in iudicio:ſedes ſu
per domũ dauid.] Illos quos ſuꝑi⁹ dixit: Illuc aſcẽ
derũt:ne eos crederes min⁹ fortaſſis honorãdos:di
cit: Quia illic ſederũt. Illic vtiqʒ:vbi ꝛ aſcẽderũt:ꝛ
cum dño iudicabũt. Tãtus enĩʒ honor ſcis ꝑmittiꝫ:
vt etiã cũ illo celeſti iudice iudicare mereanꝫ:ſicut
ꝛ in euãgelio ipſe teſtaꝫ: Sedebitis ſuꝑ duodeciʒ ſe Math.19.
des iudicãtes duodeciʒ trib⁹ iſrael. Honorabilis ſeſ
ſio:dignitas admiranda:per dei grãm hoĩes iudices
fieri:qui fuerãt peccatis faciẽtib⁹ rei. Sed cum dñs
dicat vtrũqʒ qđ legiꝫ: Ite in ignẽ eternũ: Et Uenite Math.25.
bñdicti pr̃is mei ꝑcipite regnũ ꝛc. quo modo cũ dño
ſci iudicabũt: Cũ ipſo reuera iudicabũt:quãdo iam
mẽte purgati:ꝛ in ꝯtẽplatione ꝑfectiſſima cõſtituti:
hoc ſine dubio iudicabũt eſſe faciendũ:qđ a dño co
gnouerint ꝯſtituꝫ. Uolũtas enĩʒ cõpar audiẽtium
vnũ facit eẽ iudiciũ:quãuis reliqui tacuiſſe noſcan
tur. Sederũt aũt qđ dictum eſt:ꝑteritũ tẽpus poniꝫ
pro futuro:qꝛ oĩa verba dei ſic firma ſunt:vt quãuis
credanꝫ eſſe vẽtura ſtabilitate ſui eſtimes eſſe iam
facta. Sed ꝑſcrutemur qd ſit hoc qđ ſedes ſediſſe di
cat: Merito qm̃ ſci viri:ſedes ſunt dei. In ipſis enĩʒ
ſedẽdo gratia eos ſue maieſtatis illuminat:ſicut le
giꝫ: Sedes ſapiẽtie aĩa iuſti. Et alibi: Super quẽ re Isa.66.
quieſcit ſpirit⁹ meus:niſi ſuꝑ humilẽ ꝛ quietuʒ ꝛ tre
mẽteʒ v̄ba mea: Seqtur: In iudicio. Quo ſcilicet ni
ſi illo futuro de quo legim⁹: Pater nõ iudicat quen Joan.5.
q̃:ſed omne iudiciuʒ dedit filio. Sed quãuis nõ po
ſuerit quale iudiciũ velit intelligi:abſoluta tñ rõne
cognoſcim⁹

cognoſcim⁹ illud eſſe ⁊ vbi ⁊ ſci ſedebūt: ⁊ ſimul cū dño iudicabūt. Qḋ in ſcripturis diuinis frequēter īuenis dictū: vt exprimaē res ipſa que dicitur: ſed tñ debet hoībus intelligēdū qḋ rōnabiliter ſentiaē: ſicut iā in alio pſalmo dictū eſt: Quis eſt homo qui vult
ps. 33. vitā? Et in euāgelio dñs: Si vis venire ad vitā: ſerua
Math. 19. mādata. Nō eñi dixit: Eternā: qḋ eſt oīmodis ſentiē-
SCHE dū. Hec figura dicit Eclipſis: ⁊ qꝛ illi deeſt neceſſarius ſermo: defectus vocaē. Sed tñ que ſint iſte laudes: laudādo ꝯſequēter exponit dicēs: Sedes ſup domū dauid. Sup domū dicit: ſuper familiā chriſti: qꝛ clariores ibi erūt aliq ſcōꝝ a reliquis fidelib⁹: ſicut dicit apl's: Stella ab ſtella differt in claritate: ſic erit
1. Cor. 15. ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Naꝫ ſi alicui ſeruoꝝ: hic inter conſamulos ſuos de dñi ſui aīo aliqd amplius ſcire glorioſum eſt: quāto magis in illa domo chriſti pōt eſſe mirabile aliquā cōtēplationē dñi plus habere: vt tanto maius ab alio diſtet: quāto eū diuinitatem eius contigerit amplius intueri. Dauid vō ſignificat chriſtuꝫ: nomē ex parēte carnis aſſumptum. Et innuere quēadmoduꝫ ciuitatis illi⁹ facta deſcriptio eſt: vt diceret qd ibi agendū ſit: quēadmoduꝫ ꝯſtruiē: qui
SCHE illuc aſcēdāt: quid ibi acturi ſunt. Quod ſchema dicitur Characteriſmos: que latine informatio vel deſcriptio nūcupaē. Rogate que ad pacem ſunt hieruſalē: ⁊ abūdantia diligētibus te. Ad ſecundā narrationē ꝓpheta peruenit: vbi eos alloquiē: qui ſunt dño pſtante iudicaturi. Nomen iſtud equiuocū eſt. In hoc eñi loco: Rogate: interrogate ſignificat: non ſupplicate. Perquirere eñi ⁊ rimari cuncta cōuenit iudicātem: ſed hoc ibi nō fit ſermonibus: neqꝫ interrogatione vocis: ſed tacita mētis ꝯſideratione. Oēs ſunt cū dño: ſicut dictū eſt: iudicaturi: qñ illuminati atqꝫ ſanctificati illā reuera cognoſcūt eſſe veritatē: quā dñs ꝓprio ore dicturus eſt: Pacificos eniꝫ querit dominus: pacificos querit ⁊ cohors tota ſanctoꝝ: qui charitate pleniſſimi ſunt: qui modeſtia pollent: qui pia humilitate precelſi ſunt. Hec eniꝫ ⁊ ſanctos vult querere: que nouit dñꝫ poſſe diligere. Sed iſtā pacē: cuius eſſe dicit: Hieruſalē vtiqꝫ: id eſt: populi fidelis: qui tēpore iudicij in pacis eternitate recipitur. Admonet ergo Propheta ꝗ ſcit eē vētuꝝ: vt illi qui cū dño iudicabūt: talib⁹ viris in illa pr̄ia ꝯgaudeāt: qui ⁊ hic pacē diligūt: ⁊ ibi eterne pacis pmia ꝯſequunē. Et qꝛ in fine ſētētie: Hierl'm poſuit: ꝯuerſus ad ipam breuiſſima demōſtratione cōplex⁹ eſt: Abūdātia diligētib⁹ te. Oīa eñi bona illis abundare manifeſtū eſt qui diligūt hierl'ꝫ. Nā qui hic pauperes fuerit: ibi bonoꝝ oīuꝫ diuites erūt: qui hic fragiles: ibi indefecti: qui hic tpales: ibi eterni: ⁊ qcqd bonoꝝ eē pōt: iſta celeſti abūdātia videē īcluſuꝫ. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abundantia in turrib⁹ tuis. Adhuc ad Hieruſaleꝫ loquiē: cui optat talia qualia ſcit eſſe vētura. Uirtus quippe ipſius: pax ſine dubitatione ſanctoꝝ eſt: que vocaē ⁊ charitas. De qua ſcriptum
1. Joan. 4. eſt: Deus charitas eſt. Per hāc enim ſiunt vnū: per hanc tēplum merenē eſſe creatoris: ⁊ quicquid eis promittiē: ipſius cōſideratione preſtaē. Pax iſta eſt quā nulla bella ꝯcutiunt: quā ſeditio nulla ꝯturbat: ſed ſine fine poſſidebiē: qḋ ibi chriſti miſeratione cō-
ETY ferē. Pax enim: a parcēdo: ſiue a paſcendo dicta eſt. Sequitur: Et abundantia in turribus tuis. Hec eſt abūdantia: de qua ſuperius dixit: Et abūdantia diligentibus te. Sed hic per turres aliqd ſignificātius videtur expreſſuꝫ: vt hanc abūdātiā nō equalē oīb⁹

DEF ſed intelligeres eſſe potiorē. Turres eñi ſūt: que obiectu ⁊ altitudine ſua ciuitates defendūt: ⁊ venientes inimicos pma frōte ſuſcipiūt. Uñ nō iprobe martyres ſignificatos aduertimus: qui oppoſitione corporis ſui: ciuitatē dei pia ꝯfeſſione defendunt: ⁊ quaſi eminentia edificia: ita hoſtibus fidei repugnare noſcunē. Propter fratres meos ⁊ proximos meos: loquebar pacem de te. More pfectoꝝ viroꝝ: pacē pdicās: pacis ſue ſigna demōſtrat. Dicit eñi: pacē iſtaꝫ eccleſie: ideo ſe pdicaſſe ꝓpter fratres ⁊ proximos ſuos: vt iſtructi hac virtute ꝯcordie diligerēt ac quererēt vnitatē. Fecit ergo qḋ docuit: vt amore fratrū pdicaret: qḋ ſciebat oībus pfuturꝫ. Hoc ergo cōmonet: vt nō ꝓpter laudes aut commoda ſua quiſqꝫ doceat: ſed miſericordi aīo ꝓpter fratres laboret ⁊ ꝓxi-
mos: ſicut ait apl's: Nō querēs qḋ mihi vtile eſt: ſed 1. Cor. 10.
qḋ multis. Nō eñi ꝓpter vtilitatē ſuā tēporalē locutū ſe dicit pacē illā futuri ſeculi: ſed ꝓpter fratres ⁊ ꝓximos: vt eā ſalutariter deſiderātes vnanimitatis ſe vinculo colligerēt. Cū vō dicit: De te: ad hierl'm ſe adhuc ſignificat loq: in qua ſcōꝝ cetus eſt. i. adunatio beatiſſima ꝑploꝝ. Propter domū dñi dei mei: que- Ps. 121.
ſiui bona tibi. Ne qs putaret alicui rei ſic affectu debē: vt dñi charitatē ptermittē videreē: addidit q̄re bona queſiuerit hierl'ꝫ. ſ. qꝛ dom⁹ eſt dñi: ad quē bene referē qcquid dilectionis ipendiē. Concluſio.

Reſpiciamus ꝓphetā q̄lia in tertio gradu charitatis verba pfuderit: ⁊ in pfectu eī⁹ pſtāte dño gaudeam⁹. Certū eñi ſcōꝝ qs aſcēdēdo pficit: tātū altiora ⁊ dulciora vba depromit.

Explicit expoſitio in pſalmum. 121[m].

Canticum graduum. CXXII.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ: in manib⁹ dñoꝝ ſuoruꝫ. Sicut oculi ancille in manibus dñe ſue: ita oculi nr̄i ad dñm deū nr̄m donec miſereaē nr̄i. Miſerē nr̄i dñe miſerē nr̄i: qꝛ multū repleti ſum⁹ deſpectione. Quia multuꝫ repleta eſt aīa nr̄a: opprobriū abundātib⁹ ⁊ deſpectio ſupbis.

Libet reſpicē quēadmodū ꝓphetalis aſcēſus iſte pficiat: ⁊ paulatim altiora petēs: īdicia nobis ſue pfectionis oſtēdat. Naꝫ qui prius ad mōtes oculos leuauit: nūc ad ipꝫ dñm lumina ſui cordis erexit: vt qui ſpūalib⁹ greſſib⁹ celſiora nitebaē aſcēdere: diuine ſe miſericordie feliciter ꝓximaret. Pulchrū ſpectaculū ſubire hoīes ad deū: pigrāqꝫ iſtā molem ad ſupne gr̄e pmia ſubleuare. Qḋ tñ ille ſolus efficit: qui de ſepulchro Laçaꝝ venire pcepit: qui mergentē petruꝫ porrecta dextera liberauit: qui Heliā atqꝫ Enoch viuētes trāſtulit: ⁊ his ſilia: que quotidie virt⁹ diuinitatis opaē. Iſtos aūt gradus illi ꝯſcēdūt: qui hic charitate vnū ſūt. Ad caput eñi feſtiare nequeūt: niſi qui chr̄i mēbra eē meruerūt. Quapropter ſicut hūc mirabilē aſcēſū corde reſpexim⁹: ita nūc pſalmi altitudinē ſollicita mēte tractemus. Diuiſio.

Propheta metuēs amittere qḋ tenebat: ⁊ cautus ex ipſa pte qua creuerat. Primo igreſſu pſeuerātiā pcū deuot⁹ exequiē: vt ſuſcepta munera diuino premio ꝯtineret. Scdo: dñm deprecaē: vt donet ei miſeri-

cordiã: qꝛ iſtigatione diaboli ab inſultãtib⁹ multa pa-
tiebaꝛ̃ aduerſa: vt quẽ ꝯſortio ſuo maculare nõ pote
rãt: ſaltẽ ſupbis deſpectionibus ſauciarẽt.

Expoſitio.

Ps. cxix. AD te leuaui oculos meos: qui habitas in
celo.] Salutariter admoneꝛ̃ humanitas:
vt inde petat auxiliũ: vnde ĩexpugnabile p̃-
ſidiũ credit eſſe vẽturũ. Nã qui ſũt corde p̃
tumidi ⁊ mũdana ſe ptãte iactãtes: ſi qua
fuerit leſione ꝓuocati: ad diuitias recurrũt: ad pro-
cinia pitura ꝯfugiũt: vt exigãt de inimico penã qui
irrogare p̃ſũpſit iniuriã. Dei vo famuli patiẽtiſſima
ſe ꝯuerſatione moderãtes: qcqd ſcãdali: quicqd tri-
bulationis ptulerit: oculos ad dñm leuãt: ⁊ ad illum
reſpiciũt: a quo ſe veraciter ſaluari poſſe ꝯfidũt. Se
quiꝛ̃: Qui habitas in celo. Qui habitare dñz: multis
Joan. 14. legim⁹ modis: vt eſt illud in euangelio: Ego in patre
⁊ pater in me. Diciꝛ̃ etiã habitare in ſcĩs: vt in Iſaia
legitur: Habitabo in his: ⁊ ambulabo in ipſis: ⁊ ipſi
erũt mihi pplus: ⁊ ego illis in deũ. De quib⁹ ⁊ aplus
i. Cor. 3. ait: Uos eſtis tẽplũ dei: ⁊ ſpũs dei habitat in vobis.
Joan. 17. Sic etiã de vtroqꝫ teſtaꝛ̃ euãgeliũ: Ut oẽs vnũ ſint:
⁊ ego in illis: ⁊ tu in me. Legiꝛ̃ quoqꝫ in celo ſedere
Iſa. 66. dñm: vt eſt illud: Celuz mihi ſedes eſt: terra aũt ſca-
ps. 113. bellũ pedũ meoꝝ. Et alibi: Celũ celi dño: terrã autez
dedit filijs hoĩuz.] Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ: in mani-
b⁹ dñoꝝ ſuoꝝ.] Reſpiciam⁹ intrinſecus qd nobis ſili-
tudines iſte deſignẽt. Attẽdũt ſerui ad man⁹ dñoruz
ſuoꝝ: ſiue qñ per eos deſiderãt enutriri: vt toti⁹ indi-
gẽtie neceſſitates euadãt: ſiue qñ pro culpis ſuis va-
pulare iubenꝛ̃: donec audiãt: parce. Utraqꝫ enim po
nunꝛ̃ in ptãte dñoꝝ: ſiue ſpes ꝯtinẽtie: ſiue finis ali-
qñ vindicte. Que nos vtraqꝫ ꝯuenit facẽ: vt oculos
nr̃os ſemp leuem⁹ ad dñm: ⁊ cũ aliquã indigẽtiã ſu
ſtinem⁹: ⁊ cũ pro aliqb⁹ verberamur exceſſib⁹. Sed
SCHE hic v̾ſus ⁊ ſeqnẽs per figurã Homoioſis depromun
tur: per quã min⁹ note rei ex ſilitudine ei⁹ que magis
nota eſt demõſtratio declaraꝛ̃.] Et ſicut oculi ancil-
le in manib⁹ dñe ſue: ita oculi nr̃i ad dñm deũ nr̃um
Al. noſtri. donec miſereaꝛ̃ ĩnobis.] Quidã ⁊ iſtũ verſũ ſic ad
dñm aptare volũt: vt ipm deũ dominã dicerẽt: pro-
i. Cor. i. pter illud exẽplũ: Chriſtũ dei virtutẽ ⁊ dei ſapiẽtiaz:
Sꝫ ne diſcrepãtia ſex⁹ aliqb⁹ abhorreat: põt ſub hoc
mõ fortaſſis itelligi. Supi⁹ de ſuis fecit cõparatio-
nẽ ⁊ dñis: ⁊ ne ſe ſex⁹ femine⁹ putaret exceptũ: hic quo
qꝫ ſilitudines alie ꝯferunꝛ̃: qꝛ ſic attendit ancilla in
manib⁹ dñe ſue: ſicut ⁊ ſerui in manib⁹ dñoꝝ ſuoꝝ.
Sequiꝛ̃ aũt ſnĩa que ſexũ vtrunqꝫ ꝯcludit: Ita ocu
li nr̃i ad dñz deũ noſtrũ donec miſereaꝛ̃ nobis. Ita:
dũ diciꝛ̃: ſilitudo p̃miſſa declaraꝛ̃: vt ſiue aliqd a do
mino pſpeꝝ petam⁹: ſiue cũ tormẽta aĩ vel corpis ſu
ſtinem⁹: ad dñz ſemp oculos eleuem⁹. Addidit etiã:
Nr̃i: vt hoc de ſe dictũ vterqꝫ ſexus acciperet. Subie-
cit: Donec miſereaꝛ̃ nobis: vt oſtenderet: ſiue femi-
nas: ſiue maſculos ſub patiẽtia debere beneficia di-
uina perquirere: ⁊ ei iugiter ſuppplicare. Iſtud aũt:
DOC Donec in ſcripturis diuinis omonymõ eſt. Interdũ
qppe ſignificat aliqd tpaliter agi: iterdũ ſemp. Tẽ-
ps. 109. poraliter: vt eſt illud in pſalmo 109⁰. Donec ponã ini
micos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Semp aũt ſignifi-
cat: vt pñs pſalm⁹ declarat: Donec miſereaꝛ̃ nobis:
quaſi vo oculi nr̃i in manib⁹ ei⁹ eſſe nõ debeãt: etiaz
poſtq̃ nobis fuerit miſert⁹. Tale eſt ⁊ illud euange-
Math. i. lij: Nõ cognouit eã donec pepit filiũ ſuuz p̃mogeni-
tũ: quã ꝯſtat virũ nullo tpe cognouiſſe. Quapropter:
donec: merito hic ſemper aduertiꝛ̃: quis tpaliter di
ctũ eẽ videaꝛ̃. Qd locutionis gen⁹ iter diuine ꝓpria IDI
ſcripture enumerandũ eſt.] Miſerere ĩnobis dñe Al. noſtri.
miſerere ĩnobis: qꝛ multũ repleti ſum⁹ ĩcõtemptio Al. deſpectio-
ne.] Uenit ad igreſſuz 2ᵐ vbi miſereri ſibi: cõtẽpt⁹ ne
⁊ ex opprobrij ſui ꝯſideratione depcaꝛ̃. Naz ille fa-
mulus qui aſſidua malorum afflictione vapulabat:
oculoſqꝫ ſuos in dñi miſeratione poſuerat: erupit in
neceſſariã vocẽ: ſibiqꝫ miſerendũ gemina petitione
deplorat: qꝛ corpus eius paſſionib⁹: aĩa laborabat op
probrijs. Qd merito ad martyres referꝛ̃: qui p̃ſtante
deo viuacitate animi iniuriã ſuperãt paſſionũ. Huic
ergo repetite miſ̾icordie cauſa ſubiũgiꝛ̃: Quia mltũ
repleti ſumus ꝯtemptione. Repleñ eñi ꝯtemptio-
ne: qñ dei famuli v̾beribus laceranꝛ̃: qñ flãmis ſeuiẽ
tibus exurunꝛ̃: qñ gurgitibus necanꝛ̃ altiſſimis. Ni
ſi eñi ꝯtemnerenꝛ̃ abũde: talia nõ poterãt ſuſtinere.
Multũ repleti: ſignificat abũdãtiã paſſionũ: quam
tamẽ ſe cupide ac libẽter ptuliſſe teſtanꝛ̃.] Et mul Al. Quia
tũ repleta eſt aĩa nr̃a: opprobriũ abũdãtib⁹ ⁊ deſpe-
ctio ſupbis.] Cũ ſupius ſe repletuz dixerit ꝯtemptu
eoꝝ qui ſibi videbanꝛ̃ eſſe felices: ⁊ ob hoc corp⁹ ſuũ
penali aſſereret v̾beratione laceſſitũ: dicit etiã aĩam
quoqꝫ ſuã opprobrijs ⁊ deſpectionib⁹ fuiſſe cõpletã:
ne qd reſtaret qd nõ grauiſſime paſſionis ſubdereꝛ̃
iniurie. Opprobriũ aũt abũdantibus ideo poſuit: qꝛ
cũ pſecutores eſſent diuites ac letãtes: viris ſanctis
paupertatẽ ſuã ⁊ humilitatẽ iniqua inuectione reputa-
bãt dicẽtes: Quid vobis ꝓdeſt mũdi diuitias nõ ha
bere: ⁊ futura neſcio que pquirꝛ̃: p̃ſentia gaudia de-
ſerere: ⁊ triſtitiã plus amare: Ecce que ego video te-
neo: tu ſpera que inaniter poti⁹ ſuſpicaris. Sequiꝛ̃:
Et deſpectio ſupbis. Deſpiciũt ſupbi humiles: qñ ta
les p̃dicationes eoꝝ audiũt: qbus obedire ꝯtemnũt.
Nã cũ ſupbi p̃ſentia diligãt futura nõ tractãt: ⁊ acri-
us in illos inigtate ſue prauitatis iſurgũt: qui regu-
lis dñi ſeruire cõtendũt. Uerũ hic in iudicio futuro
fit alterna ꝯuerſio. In opprobriũ ⁊ deſpectionẽ veni
unt abũdãtes atqꝫ ſupbi: ſicut Salomon de talibus Sap. 5.
ait: Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut qd diuitiaꝝ iactã-
tia ꝯtulit nobis: ⁊c. Sciendũ plane: qꝛ cõmunis elo-
quẽtie ordo poſcebat: vt diceret: Multũ repleta eſt
aĩa nr̃a opprobrio abũdãtiuz ⁊ deſpectione ſupboꝝ.
Sꝫ cũ dixerit: Multũ repleta eſt aĩa nr̃a opprobriũ DOC
abũdãtibus ⁊ deſpectio ſupbis: hoc videꝛ̃ eſſe ꝓpriũ IDI
ſcripture diuine: qd tñ trahi nõ debet ad vitiuz: ſed
qm̃ non eſt adhuc humanis regulis apprehẽſum.

Cõcluſio.

Merito iſte qui iam q̃tuor gradus aſcenderat
demẽtiũ iudiciã ſuſtinebat: qꝛ res pſpe
re mordẽt ſemp aduerſos: dũ vanis iputationibus
retardari crediꝛ̃: qui aĩe precibus ſtudere mõſtraꝛ̃.
Intueamur viꝝ: ⁊ in precuz perſeueratione mirabi-
lẽ: ⁊ nullis irriſionibus intepentẽ: ſed diuerſas mole
ſtias: diuerſa vulnera vno medicamine curantez: qd
oculos ſuos leuat ſemper ad dominum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 122ᵐ.

Canticum graduum. CXXIII.

NIſi quia dñs erat in nobis dicat
nũc iſrael: niſi qꝛ dñs erat in no-
bis. Cũ exurgerẽt hoĩes in nos:
forte viuos deglutiſſẽt nos. Cũ
iraſceretur furor eorum in nos:

forſitan aqua abſorbuiſſet nos. Torrētem ptranſiuit aīa nr̄a: forſitan ptrāſiſſet aīa nr̄a aquaꝫ itolerabilē. Benedictus dn̄s: qui nō dedit nos in captionē dētibus eoꝝ. Aīa nr̄a ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiū: laqueus contritus eſt: ⁊ nos liberati ſumus. Adiutorium noſtrum in nomine domini: qui fecit celum ⁊ terram.

Gradus iſtos ⁊ in mltis vnū: ⁊ in vno mltos aſcēdē ꝓpheta teſtaṫ: qm̄ plurali ⁊ ſingulari numero in his pſalmis locut⁹ fuiſſe declaraṫ. Non iniuriā: qꝛ ⁊ ꝑplus dei vnū corpus eſt chr̄i: ⁊ plebs iteꝝ deuota per vnūquēqꝫ fideliū ꝓbaṫ effuſa. Quapropter ſiue hoc vn⁹: ſiue plures loquanṫ: vna tn̄ decātat eccl'ia. Sꝫ iſti gradus in illo ſūt irinē cōſtituti: vbi ipſe rex p̄tie: viā ſe nobis cognoſcitṫ ꝓbuiſſe: quā ſi ipſo p̄ſtante fideliter atqꝫ humiliter gradimur: ad eius ſancta tribunalia peruenimus.

Diuiſio.

Memores ſci ꝯfeſſores: quanta ꝑicula per diuinā miſericordiā velut ipetū torrētis euaſerit. Primo capite fatētur ſe de tot ſeuiētibus erumnis: ſola dei miſericordia fuiſſe liberatos. Scdo: gratias agunt: quia nō ſunt decepti a perſecutoribus ſuis: ſed verſutie inſidie magis ipſorum contrite ſunt: eoſqꝫ cōſtat ereptos.

Expoſitio.

Niſi qꝛ dn̄s erat in nobis: dicat nūc iſrl'. Subita letitia que de pteriti ꝑiculi recordatione deſcēdit: ſolet vboꝝ ordinē nō tenē. Admiranṫ eni ꝯfeſſores: quo mō euaſerint iſequētes: quēadmodū fragilitatē humanā tormēta nō vicerit: quo mō deficiēte corpe mēs fide ſolidata nō ceſſerit: ⁊ exiguā ptē vboꝝ: que de ſēſu magno deſcēderat in capite poſuerūt: quē tn̄ ſubſequēter explanāt: vt ⁊ ꝑiculi iſtātis nō tollereṫ admiratio: ⁊ paulopoſt ſermonū reddereṫ itegritas. Cōſueta qppe ſnīa fuerat dicē: nullaten⁹ potuim⁹ ꝑicula illicta ſupare: niſi qꝺ dn̄s erat in nobis. Simul ⁊ p̄ſūptionis humane pnitioſa cōſuetudo de medio tolliṫ: qm̄ nō diuitie nr̄e: nō ꝯſiliū: nō virt⁹ nobis ſubueniſſe diciṫ: ſed miſeratio dn̄i ſola nos liberaſſe mōſtraṫ. Sequiṫ: Dicat nūc iſrl'. Saluberrimuꝫ nimis eſſe cognoſcitṫ qꝺ tāta vt fiat auctoritate cēſeṫ. Naꝫ vn̄ ipſi fuerāt ſaluati: merito relig hei gr̄as agē monebanṫ. Hec eſt eni charitatis ⁊ vnitatis virt⁹: vt ſi qd vni ꝓſpeꝝ ꝯcedaṫ: oēs ſibi ꝓueniſſe cōgaudeāt. Rurſūqꝫ ſi qd ꝯtrariū igeriṫ: vniuerſi ſibi accidiſſe cōdoleāt. Quapropter: qd dicat iſrael: ſubter adiūxit. Ideoqꝫ qui vult eē iſrl': puro corde dicē talia nō recuſet.

Al. exurgerent.

Niſi qꝛ dn̄s erat in nobis. Cū inſurgerēt hoīes in nos. Et hūc v̄ſuꝫ ⁊ alios tres qui ſequunṫ pꝗ cōfeſſores iſraelē cōmonēt dicere: qui in pſalmi capite loq ceperūt: qm̄ ⁊ ſi vnuſqſqꝫ aliquo caſu ꝓpprie ꝑiculis eximiṫ: ab oīpotente dn̄o liberaṫ. Sed q̄uis in iſtis oīb⁹ pēdeat vna ſnīa: nos tn̄ more nr̄o ſingulos v̄ſus ponim⁹: vt qꝺ de alio ꝑ ſēſu explicādo ſubiūgēdū eſt: cōmoneam⁹. Inchoat itaqꝫ ſcd̄us v̄ſus pēdēte ſenſu: ſicut in p̄mo iā factuꝫ eſt: vt dicat ſe iſrl' per dn̄i gr̄aꝫ fuiſſe liberatū: qm̄ eos ſcelerati hoīes iſequebanṫ atrociter. Quo mō eni aut caro fragilis ſufficeret: aut mutabilitas humani aī firma ꝯſtaret: niſi qꝛ dn̄s erat in eis? Ille eni qm̄ in nobis eſt: nec vitio nr̄e prauitatis abſcedit: ſemꝑ ſalus: ſemꝑ manem⁹ illeſi: qꝛ ꝑſequētiū iniqtas nō ꝓualet ꝯtra eum: pro quo ſe gr̄a diuine v̄tutis opponit. Quapropter iuēdū eſt in his duob⁹ v̄ſib⁹ qui dicti ſūt: ⁊ in trib⁹ alijs qui ſequūtur: figurā eē Anaphorā: qm̄ eadē verba per p̄ncipia verſuū repetita eē noſcunṫ. Qꝺ ſchema plurimū vaſet ad aīos cōmouēdos.

SCHE

Forſitā viuos deglutiſſēt nos. Cū iraſcereṫ ſaius eoꝝ aduerſuꝫ nos. Medietas v̄ſus iſti⁹ ad ſupiora rn̄det. Ita eſt eni ſēſus iſte iūgēdus: Niſi qꝛ dn̄s erat in nobis: cū iſurgerēt hoīes in nos forſitā viuos deglutiſſēt nos. Hic eni diſtictionē plenā ponē debem⁹: vt reliq̄ nobis iteꝝ abſoluta vboꝝ copulatiōe rn̄deāt. Nā qꝺ dicit: Viuos deglutiſſent nos: humana ꝯſuetudo nō eſt viuos deglutire ꝯtrios. Sed viui deglutimur: qm̄ aut in hereticas prauitates: aut in ꝓfūdā ꝑcipitationē culpaꝝ nefāda prauitate demergimur. Qꝺ ſcis viris potuiſſet accidē: niſi eos virt⁹ ſupna liberaſſet. Seqṫ medietas v̄ſus hui⁹ quā tn̄ ad iferiorē ſnīaꝫ ꝯſtat eē iūgēdā. Dicit eni: cū iraſcereṫ aīus eoꝝ aduerſū nos. Iraſcereṫ dixit: qꝛ iuſtiſſimas cauſas nō habebāt. Ira eni ⁊ iuidia iudicio carēt: dū volūtates ſuas mēte ꝑcipiti ſubſequunṫ: ſicut ⁊ Salomō dicit: Stultū occidit iracūdia ⁊ puulū necat iuidia. Quid eni aduerſum dei famulos hr̄e iuſtū poterāt: qui in eis auctorē oīuꝫ cōtēnē p̄ſumebāt? Aius: grec⁹ ſmo ἐκ ποτου αυεμου i. qꝺ mobilitas ei⁹ v̄tis celerrimis cōpareṫ: ſiue qꝺ ſāguinē nō hēat vtiqꝫ qui corpalis nō eſt: ſicut in libro dictū eſt: quē de aīa dn̄o p̄ſtāte ꝯſcripſim⁹.

Al. fore
Al. furor eorum in

Forſitā velut aqua abſorbuiſſent nos. Torrētē ptrāſiuit aīa nr̄a. Sūt mō ꝯtexti ſūt ⁊ iſti v̄ſiculi. Eſt eni ſi ita legaṫ plena ⁊ idubitata ſnīa. Cū iraſcereṫ aīus eoꝝ aduerſum nos: forſitā velut aqua abſorbuiſſent nos. Aquā hic iniquos ꝑplos vult itelligi paganoꝝ: qui idoloꝝ culturis q̄ſi nimia q̄dā inūdatione terrena corda occupaſſe videbanṫ. Hi ſeruos dei abſorbē cupiebāt: cū in ſuas culturas chr̄ianos ꝑducere nitebanṫ. Sꝫ eos virt⁹ diuina liberauit: que Petro aplō manū ne mergereṫ extēdit. Aquā v̄o dixerūt antiq: a qua ſūt oīa: credētes exīde oīa fuiſſe ꝑcreata. Seqtur: Torrētē ptrāſiuit aīa nr̄a. Torrēs eſt: ſicut iā dixim⁹: fluui⁹ hibernis ībrib⁹ ſubito cōcitat⁹: qui ⁊ rapidus cognoſcitṫ ⁊ cenoſus: qꝛ nō puro fōte ꝓfūditṫ: ſed terrenis ifectionib⁹ ſordidaṫ. Huic merito cōparaṫ ſeculi iſti⁹ turbidus curſus: qui nullo v̄itatis fōte defluit: ſed maloꝝ oīuꝫ tēpeſtate coaleſcit. Iſte torrēs eſt vnde bibit ⁊ dn̄s: de quo iā dictū eſt: De torrente in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput. Merito ergo ⁊ iſrl' ipꝫ trāſiſſe ſe ꝓhibet: vn̄ ⁊ caput ei⁹ potaſſe ꝑdictū eſt. Sed in his oīb⁹ vna eſt veraqꝫ ꝯfeſſio: qm̄ de tātis ꝑiculis ſola dn̄i miſeratione liberamur.

Al. nō hēt.
Al. abſorbuiſſet.
ETY
DEF
ps. 109.

Forſitā ptrāſiſſet aīa nr̄a aquā intolerabilē. Debemus ad inquirendū eſſe ſolliciti: quare iſta pars orōnis: forſitā: fuerit totiēs iterata: cū dubitare fidelib⁹ nō conueniat: mundi pericula per noſmetipſos nō potuiſſe tranſire: niſi quia dominus erat in nobis. Hoc eni vera: hoc catholica ꝯfiteṫ eccl'ia. Sed vitus eſt magni ꝑiculi: vt quotiēs a maxima clade liberamur ſub dubitatione dicam⁹: Putas euaſimus: cuꝫ nos nequaq̄ euaſiſſe dubitem⁹. Nā ⁊ alibi in re certa ſic ponitur: Niſi qꝛ lex tua meditatio mea eſt: tūc forte ꝑiſſeꝫ in humilitate mea. Tobias quoqꝫ ꝓpheta ſic ait: Cōuertimini pctōres: ⁊ facite iuſtitiā corā dn̄o: qs ſcit ſi velit vos ⁊ faciet vobiſcū miſericordiā

ps. 118.
Tobie, 13.

Et alibi ſcriptum eſt: Et eleuate cum fletu oculos veſtros in celū: forſitā miſerebiť nrī dn̄s: ⁊ ſaluabit nos. Uides tātis locis poſitū: forſitā: vbi nō erat vllaten⁹ ambigēdū? Unī merito hāc verboꝝ titubātiā: ſed fidei magnā abſolutāqꝫ ꝯſtātiā ꝓprelū ſcripture
[D] diuine dicim⁹: qḋ vſus mūdanis in reb⁹ dubys atqꝫ īcertis tn̄ ponē ꝯſueuit. Quapropter aliqḋ huiuſmodi dictū nō eſt defect⁹ robuſtiſſime fidei: ſed exaggeratio magni piculi. Nā cur dubitarēt aquā itolerabilē euaſiſſe aīas ſuas: cū ipſi in ſupiorib⁹ pfeſſi ſūt: Torrētē ptrāſiuit aīa nr̄a? Subiecit: Aquā itolerabilē. Ipſe modo aquā itolerabilē dicit: quā ſe toleraſſe pfeſſus eſt. Aliter eniꝫ euadē nō potuit: niſi ꝯfortat⁹ per dei grām oīa toleraſſet. Intolerabilis ergo aqua diciť: qm̄ nr̄a īfirmitas cogitať. Nā pctōꝝ gurges criminūqꝫ tēpeſtas tolerari nō pōt: qm̄ a defēſione dn̄i ſegregatos inuenerit. Ecōtra oīa tolerabilia fiunt: cū de⁹ in ſanctis ſuis habitat. Tūc eni nec error ſurripit: nec luxuria trahit: nec ſupbia vētoſa ꝓualet: nec
⸢hoſtis antiq ſuggeſtio maligna graſſať. [Benedict⁹
Al. captionē ⸢dn̄s qui nō dedit nos in īcaptione dētib⁹ eoꝝ.] Uenerūt pꝯfeſſores ad narrationē ſecūdā: in qua dn̄o grās agūt: qꝛ minime pro inimicoꝝ volūtatibus corruerūt: ſed illi poti⁹ ꝯtriti ſūt: qui eos pdē maluerūt. Et vide quēadmodū inimicoꝝ volūtas ſeua deſcribiť: vt more feraꝝ humanā innocētiā dētib⁹ appetē
1. Pe. 5. viderenť. Qḋ etiā de diabolo dictū eſt: Inimicus nr̄ diabolus: tanꝙ̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuo
⸢ret. [Aīa nr̄a ſicut paſſer erepta eſt: de laqueo venā
⸢tiū. Laque⁹ ꝯtritus eſt: ⁊ nos liberati ſum⁹.] Bene iſtud ſcī dicūt: quoꝝ ⁊ ſi corp⁹ afflictū: aīa tn̄ dn̄o cuſtodiēte ſuata eſt. Paſſer eni: ſicut ſepe diximus: auis eſt oīno cautiſſima in parietib⁹ habitās: que īſidias poſitas ſollerter euitat: nec facile capiť: que ad eſcas querendas ſemp noſciť venire ſollicita. Laque⁹ eſt aūt venātiū: mūdi iſti⁹ quelibet dulcedo ꝓpoſita: in qua tūc capimur: qm̄ ſuauis eſſe iudicať: ſicut de mulierib⁹ ſcriptū eſt: Oculus meretricis laque⁹ pctōris. Sic de auaritia: ſic de ſupbia: ſic de cūctis vitys ſentiēdū. Sed vide qd adiecerit: Cōtritum laqueū ⁊ ſe fuiſſe liberatos. Reuera: qꝛ ſe grauat qui aliū one-
Eccl. 27. rare feſtinat. Et ſicut legiť: Ipſe in foueaꝫ īcidit qui eā alteri parare ꝯtēdit. Preterea reſpice ꝙ nō ruptū laqueū dicit. Cōtritū enim: nec lortū aliqd: nec ſtupeū dicim⁹: niſi qḋ alicui⁹ metalli duritiā hr̄e monſtrať: ⁊ ideo ꝯtrit⁹ dict⁹ eſt: vt in ipo oſtēderet fortitudinē paſſionis ⁊ potētiā liberātis. Quapropter cōtrito laqueo: merito ſe dicūt eſſe liberatos: qm̄ īſidiatores pducunť ad nihilū: cū cape nequeūt: quos de
⸢cipe tētauerūt. [Adiutoriū nr̄ꝫ in noīe dn̄i: qui fecit
⸢celū ⁊ terrā.] Reddūt cauſam q̄re laque⁹ ille ꝯtrit⁹ eſt: qꝛ nihil illi ꝓualē pōt aduerſū: cui diuina virt⁹ pſtat auxiliū. Quid demētes queritis: ꝯtra illi⁹ ſuos īſidias tēdere: quē audiſtis celū ⁊ terrā iuſſione momentanea cōdidiſſe? Facile illi eſt inſidias noſtras deſtruere: qui conſueuit iniqua omnia cum voluerit diſſipare. Concluſio.

Quam bene in qnto gradu ꝯfeſſoꝝ aſcēdit beā deuotio: vt qui corporeos ſenſus iuuāte dn̄o ſupare valuerunt: gnary loci ꝓuectione gauderēt. Sed hi ne caderēt: ne corpis infirmitate titubarēt: illa humani generis remedialis pſtabat humilitas: vt ſpeꝫ ſuā totā in dn̄o ponerēt: nec ſibi boni aliquid ruinoſis preſumptionibus applicarent.

Explicit expoſitio in pſalmum. 123m.

Canticum graduum. CXXIIII.

Qui ꝯfidūt in dn̄o ſicut mōs ſiō: nō cōmouebiť in eternuꝫ qui habitat in hieruſalē. Mōtes in circuitu eius ⁊ dn̄s in circuitu ppli ſui: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculū. Quia nō relinquet dn̄s vgā pcōꝝ ſup ſorteꝫ iuſtoꝝ: vt nō extēdāt iuſti ad iniqtatē man⁹ ſuas. Bn̄fac dn̄e: bonis ⁊ rectis corde. Declinātes aūt in obligationes adducet dn̄s cū opantibus iniquitatem: pax ſuper iſrael.

Sciens dn̄s īfirmitatis humane labilem greſſuꝫ: iter iſtud vtutū qbuſdā gradib⁹ fabricauit vt ſecuri⁹ ad ardua tēderet deſideriū nr̄m: cum veſtigiū poneretur in plano. Sic eni calcam⁹ doris graduū: vt ſeqlē no patiamur aſcēſuꝫ. Sed ꝗuis ſcala iſta ſalutaris cōpetenti remedio videať eſſe ꝯſtructa: nulla tn̄ firmitate ꝯſiſtimus: niſi illic dn̄i regimine teneamur. Que tn̄ aſcenſio fit mēte nō corpe. Nā in vno magis loco ſedentes: ⁊ cellule ſitu retracti: efficacius illos gradus aſcēdimus: ꝙ̄ ſi per hominū ora volitemus: ⁊ ideo clamat ꝓpheta: nobis eſſe in dn̄o ꝯfidendū: ne laboremus incaſſum. Diuiſio.

Conſcēdēs ꝓpheta ſenariū gradu: qui pfect⁹ habeť in diſciplina numeroꝝ: populū fidelē: prima cōmonitiōe ꝯfirmat: dicēs nullaten⁹ cōmoueri poſſe qui ꝯfidentiā ſuā in dn̄i vtute poſuerūt: reddēs cauſam quare peccatores ſupra ſortē iuſtoꝝ nō pmittat excreſcere. Scḋo: depcať vt rectis ꝓſperitas: prauis vidicta proueniat. Expoſitio.

Qui ꝯfidūt in dn̄o ſicut mōs ſion: nō commouebiť in eternū qui habitat in hieruſalē. [Generaliter cūctos alloquiť ſermo ꝓpheticus: qm̄ qui hic fuerit in vā religione ꝯſtātes: ⁊ ſpeꝫ ſuā in dn̄i defēſione poſuerit: ſicut ſiō hieroſolyme mōs ita firmiſſima ſoliditate ꝯſiſtūt. Sed hic noīs eſt īterptatio pergrēda. Siō eni diciť: ſpeculatio: que ꝯuenit paſtori dn̄o Je-
INTER ſu Chrō. Nō eni tāte maieſtati īſēſatū aliqd poterat compari: niſi ſub aliq̄ ſignificatione ꝓbabili: qḋ in ſcripturis diuinis frequēter īuenies. Nā ⁊ alibi dictū eſt: Montes exultauerunt vt arietes: ⁊ colles velut ps. 113.
agni ouiuꝫ: ⁊ his ſilia. Dicit ergo de hoīe: qui ꝯfidit in dn̄o nō cōmouēdū eē in eternū: ſicut mōtē ſiō: cū tn̄ ⁊ ipꝫ in fine mūdi credam⁹ īter cetera cōmutari. Sꝫ ille ſiō. i. dn̄s chr̄s nō cōmouebiť: qui hac ſignificatione declarať. Et ꝯſidera: qꝛ ſupra poſuit: Qui ꝯfidūt: ⁊ poſtea ſingulariter dixit: Non cōmouebiť: videlꝫ vt numeroſam chriſtiani ppli oſtēderet vnitatē. Addidit: Qui habitat in hierlm. Cū ſciam⁹ hierlꝫ a diuerſis gētib⁹ fūdit⁹ fuiſſe ſubuerſaꝫ: ciuiſqꝫ ciues frequenter ductos eſſe captiuos: quēadmodum hic habitatores ei⁹ dicit nullatenus cōmouendos? Sed hic quoqꝫ hieruſalē celeſtē patriaꝫ debemus aduertere: que ſignificat viſioneꝫ pacis: de qua nullus pōt vllo modo cōmoueri: qui meruerit in ei⁹ ſoliditate ꝯſtitui. Sic eni nobis veritas patet: ⁊ ratio abſoluta ꝯſtabit: ſi noīa huiuſmodi ad ꝯgruā ſignificātiā trā-
⸢ſferam⁹. [Mōtes in circuitu eius: ⁊ dn̄s in circuitu
⸢populi ſui: ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculū.] Sic forma

terrene hierl'm pſenti vſu deſcribit: vt illa nobis ce
leſtis pria port⁹ idicet. Etenī Hieruſalē iſta ciuis ⁊
ipſa in mōte ſit circūiectis mōtib⁹ in medio cōſtitu
ta: que celſis cacuminib⁹ velut quedaʒ area circuit.
Hec forma dictionis grece dicit Topotheſia: latine
loci poſitio. Mōtes enī ⁊ in bono ⁊ in malo ponun
tur: qm̄ vtriqʒ ſup cōem naturā magna altitudine ꝓ
ps. 10. minē cernunt. In malo ſūt poſiti: In dn̄o cōfido: quo
mō dicitis aīe mee trāſmigra in mōtē ſicut paſſer?
ps. 76. In bono: Suſcipiāt mōtes pacē populo tuo: ⁊ colles
iuſtitiā: Sicut ⁊ hic mōtes: ſanctos viros deſignat:
qui hierl'm illā celeſtē quaquauerſus inhabitāt. Nā
vt beatos viros debuiſſes aduertē: ſequit: Et dn̄s in
circuitu populi ſui. Ille enī nō circuit: niſi quē ſibi fi
delē eſſe cognoſcit. Circuit enī ad eterne defēſionis
auxiliū: ⁊ toti⁹ honoris tumultū cōferēdū: Adeſt eniʒ
per ineffabilē naturā ſuā vbiqʒ totus: oīa penetrās:
cūctaqʒ cōtinēs: nec more creaturaꝝ: vt alibi ſit aliū
de diſcedit: ⁊ cū tn̄ oīa cōpleat: bonis pſens: malis ab
ſens eſſe dinoſcit. Qđ de tota trinitate intelligere ac
credē ſine dubitatione debemus. Nā qđ adiecit: Ex
hoc nūc: iſtud ſeculū ſignificat: de quo dicit dn̄s: Ec
Math. 28. ce ego vobiſcū ſuʒ oībus dieb⁹ vſqʒ ad cōſūmationē
ſeculi. Uſqʒ in ſeculū: illud dicit: vbi iā ſcīs potētiſ
ſima maieſtate ſui luminis apparebit. Sed cur pre
beat iſta defenſio: cōſequēter exponitur. Quia nō
relinquet dn̄s virgā peccatoꝝ ſup ſortez iuſtoꝝ:
vt nō extēdāt iuſti ad iniq̄tatē man⁹ ſuas. Uirga
boni maliqʒ prāe ſignificat. Sic enī in bono dictuʒ
ps. 109. eſt de ipſo dn̄o ſaluatore. Uirgā virtutis tue emittet
dn̄s ex ſion: ⁊ dn̄aberis in medio inimicoꝝ tuoꝝ.
Accepit etiā Moyſes virgā: de qua miracula nume
roſa faciebat. Dat ſiquideʒ ⁊ illis in malo: qui ſemꝑ
fideles ſtudio prauitatis affligunt. Nā ⁊ pſecutores
ſūt virga martyrib⁹. Itē ⁊ iracūdi dn̄i famulis ſūt:
vt fuit pharao: nabuchodonoſor: ⁊ ceteri qui aſperri
ma dn̄atiōe regnarūt. Sed hāc iniquā ꝑtātez nō ꝑ
mittit dn̄s diutina libertate graſſari: vt intelligāt fi
deles ad patiētie ſue ꝓbationē hoc ſupbis breuiſſi
mo tēpore fuiſſe cōceſſuʒ. Poterāt enī ſerui dei aīos
ſuos ad iniq̄tates forſitā extēdē: ſi pſecutionē crede
rēt lōgis tēporib⁹ ꝑmanere. Sors vo iuſtoꝝ: eſt he
reditas dn̄i: id eſt: religio chriſtiana: ſupra quā nō ſi
nit diuti⁹ crudeles tyrānos iſurgere: ne poſſint eccle
ſiā dn̄i lōgiſſima pſecutione cōterere. Dicēdo eniʒ:
Nō derelinquet: ſignificat qm̄ ⁊ ſi ad tēpus tentatio
ꝑmittat: nō tn̄ libera in ſua ꝑtāte dereliquit: cui potius
finis malus ⁊ lamētabilis ꝑparat iteritus. Bn̄fac
dn̄e bonis ⁊ rectis corde. Confirmato pplo ⁊ fidei
firmitate ſolidato: venit ſcđaʒ partē: in qua breuiter
dn̄m dep̄cat qđ ſcit euʒ eſſe facturū: vt bonis bona:
malis digna reſtituat. Boni aūt ſūt hoīes: cū gratia
diuina ꝑueniente ceperint deſiderare ⁊ iplere que iuſſa
Mar. 10. ſūt. Legim⁹ enī: Nemo bon⁹ niſi ſolus de⁹. Sʒ vtrū
qʒ verū: vtrūqʒ pfectū eſt. Nā ſi nr̄is viribus relin
quimur: mali ſine dubio cōprobamur: ſi diuina mi
ſericordia ſuffragāte reſpicimur: donec obedientes
ſum⁹ boni vteqʒ repimur. Sequit: Et rectis corde.
Recti corde ſūt: qui dn̄m ſequunt nō ꝑire cōtēdunt:
Ibidē. 8. vt Petro aplo dictū eſt humana ſapienti: Redi re
tro ſathanas. Illi enī qui ꝑcedere volūt: errare non
deſinūt: qui ſubſequi deſiderāt: recti corde ſine du
bio cōprobant. Dn̄s igit optat ꝓpheta bonū fieri qui
neſciūt a dn̄o praua volūtate ſeparari. Declinātes
Mobligatione. aūt in obligationē adducet dn̄s cū opantib⁹ iniqta
tē: pax ſup iſrael. Sicut bonis ⁊ rectis corde bn̄ fie
ri poſtulauit: ita nūc declinātes ad obligationē dicit
poſſe ꝑduci. Pulchre aūt definita eſt opa iniq̄tatis
obligatio ſciliʒ que nos vinculis prauitatis innectit: vt
eſſe liberi nequeam⁹: cū talib⁹ laqueis tātiſqʒ cōſtrin
gimur. Et nota qđ dicit: Declinātes. i. iuſſa dn̄i nō ſe
quentes. Pari enī ſnīa ꝑeūt: qui declinare iuſſa ꝑnci
pis ⁊ opari malitiā velle cōtēdūt. Adycit certa ꝑmiſ
ſio: Pax ſup iſrael. Uerū iſta pace oīa ꝑmittunt exi
mia: que vniuerſum itellectū ſuperāt: que oīa vota
tranſcēdūt: ⁊ vt breuiter multa claudamus: hec pax
ipſe ſaluator eſt dn̄s. Sed iſtā pacē omnimodis non
habebūt: qui cū vnitate litigant: ⁊ catholico populo
probantur aduerſi. Concluſio.

Conſideremus qđ bene gradus iſte firma
t⁹ eſt: vt ⁊ ꝑterita mala ꝓ
pheta recoleret: ⁊ in oīb⁹ diceret dn̄m ꝑſtitiſſe. Ipſe
enī ad meliora parat aſcēſum: qui ſibi in ꝑteritis af
fuiſſe dn̄i cognoſcit auxilium. Ultra enī nō potuiſ
ſet aſcendere: ſi quid de ſe ꝓſumere voluiſſet. Qua
propter ſalutarē regulā complectamur toto mentis
affectu: vt ipſe nobis concedat gradus iſtos aſcende
re: qui nos magnalia ſua fecit audire.
Explicit expoſitio in pſalmum. 124.

Canticum graduum. CXXV.

In cōuertēdo dn̄s captiuitatem
ſion: facti ſumus ſicut cōſolati.
Tūc repletū eſt gaudio os no
ſtrū: ⁊ lingua nr̄a exultatione.
Tūc dicēt inter gētes: magnifi
cauit dn̄s facere cū eis. Magni
ficauit dn̄s facere nobiſcū: facti ſumus letā
tes. Cōuerte dn̄e captiuitatē noſtram: ſicut
torrens in auſtro. Qui ſeminant in lachry
mis: in exultatione metēt. Eūtes ibāt ⁊ fle
bāt: mittētes ſemina ſua. Uenientes aūt ve
niēt cū exultatiōe: portātes māipulos ſuos.

Poſt captiuitatē olīʒ petōꝝ: voces hbōꝝ
aſcēdētiū ad ſupnā hierl'ʒ qđ ſuauiter offe
runt: vt in itinere arduo poſiti: ſcđo ſe car
mīe cōſolent: Iter feliciſſimuʒ: fructuoſus
labor: nec aliqn̄ decipiēs: ſi ille ad quē ten
dit in corde ſemꝑ habeat. Quapropter aīe ponam⁹
aurē: mētē puriſſimā cōmodem⁹. Aliqd eniʒ de illa
btitudine ſumim⁹: ſi ſanctū carmen cordis penetra
libus hauriamus. Diuiſio.

Sanctiſſimi viri diuina miſeratione libe
rati: Prima pte pſalmi gratias agunt qđ
de obnoxietate ſeuiſſima petōꝝ in eīaʒ
gratiaʒ ſunt recepti: vt iter gētes ꝓbaren
tur eſſe laudabiles. Scđa parte deprecā
tur: vt captiuitas eorum commutetur in gaudium:
ſubiungentes mirabilem veramqʒ ſententiaʒ: quia
Qui ſeminant in lachrymis in gaudio metent.
Expoſitio.

In cōuertēdo dn̄s captiuitateʒ ſion: facti
ſumus ſicut cōſolati. Hic ſpūalis expoſi
tio ꝓbat eſſe neceſſaria. Nā cū nullā de
ſolationē tēporibus dauid ſion ſuſtinuiſſe
declaret: reſtat ꝑquirere qlē captiuitateʒ
verſus iſte idicare videat: Utiqʒ illā diaboli: que

mūdus tenebaꝛ̃ obnoxi⁹. Captiuitas eñi ſion fuit:cū
eccleſiā dei que tūc in paucis erat:idoloꝝ premebat
īnīgtas. Sed ↄuerſa eſt in libertatē:quādo aduentu
dñi īferni vincula dirupta ſūt. Sequiꝛ̃: Facti ſum⁹
ſicut ↄſolati:ſcilꝫ qm̄ captiuitas illa que fuit: q̄uis
a nobis fuerit auxilio diuinitatis exploſa:ſicut cōſo
latos nos reddit:nō oino ſecuros. Illic eſt eñi certa
cōſolatio:vbi erit iā ⁊ cōplēda pmiſſio. Habem⁹ tñ
īter iſtas mūdi ambiguitates maximā ↄſolationeꝫ:
quādo illū ↄſeruare dona ſua credimus:quē nobis
gratis pꝫciſſe ſentimus. [Tūc repletū eſt gaudio
os noſtrū:⁊ lingua nr̃a exultatione.] Tūc ſcilꝫ quan
do dñi ſaluatoꝛis aduēt⁹:ſicut iā dictū eſt:captiuita
tē noſtrā cōmutauit in gaudiū: vitia in v̄tutes:igno
rantiā in cognitionē diuinaꝝ reꝝ: īteritū in viuere
ſempiternū: vt merito impleret̃ os gaudio:⁊ lingua
exultatione:qbus talia dñi munē pſtabanꝛ̃. Sed hic
os:ſignificat cordis arcanū: vbi pmū gaudia ſemina
ta coaleſcūt:⁊ officio lingue in fructū vocis erūpūt.
Pſ. 33. De ipo oꝛe diciꝛ̃: Guſtate ⁊ videte q̄ſ ſuauis eſt dñs.
Ipſe etiā clauſis labijs clamat ad dñm:⁊ ocioſo oꝛe
efficaciter vox cōpūcti cordis audiꝛ̃.[Tūc dicēt in
Alleis. ter gētes:magnificauit dñs facere cū illis.] Oino
certa laus eſt quā aduerſariꝫ pfitenꝛ̃:⁊ magnū pon
dus veritatis illuꝫ bonum teſtimoniū dare qui pro
baꝛ̃ ↄtra ſēſiſſe. Et itēde diligēt̃⁹:qꝛ nō dicit:gētes:
ſed īter gētes. Nō eñi in aduētu dñi gētes vniuerſa
liter crediderūt:ſed īter gētes erāt qui cōpuncti ta
lia dicē potuiſſent. Uidētes ergo religioneꝫ floꝛ̃ in
pplo chriſtiano:iā bene itelligētes pfeſſi ſūt:reuera
dñm eſſe cū talib⁹: qui ſtudētes recte ↄſciētie nulla
ſe cupiebāt ſupſtitione pollui. Et qm̄ illos videbāt
etiā virtutes opari:dicebāt: Decreuit dñs magnalia
facere cū illis:quoꝝ p̄cib⁹ cernebāt expetita cōpleri.
[Magnificauit dñs facē nobiſcū:facti ſum⁹ letan
tes.] Ne ſupioꝛes ſmones gētiliū ſub dubietate re
linquerēt:nūc ad ſuā pſonaꝫ trahētes eoꝝ dicta ↄfir
māt. Faciebat eñi dñs cū ipſis magnalia:quādo eos
ppiti⁹ dignabat audire. Et nota gen⁹ locutionis:qḋ
dicit: Magnificauit dñs facē nobiſcū:id eſt:decre
uit magnos nos oſtēdere gētib⁹ donatione virtutū.
IDI Qḋ ⁊ gen⁹ locutionis:īter ſcripture diuine ppria ſu
ſcipiēdū cōpetēter accipim⁹. Sequiꝛ̃: Facti ſumus
letātes:vtiqꝫ de tāta gratia exultātes copioſa leti
tia:quādo ſe videbāt ſpecialiter diligi:qui fuerāt a
SCHE peſſima captiuitate liberati. Que figura diciꝛ̃ Dia
typoſis:id eſt:expꝛ̃ſſio habit⁹. Habitū aūt hūc appel
lam⁹ animi:aut corpis ↄſtātē ⁊ abſolutā aliq̄ in re p
fectionē. [Cōuerte dñe captiuitatē nr̃am:ſicut toꝛ
rēs in auſtro.] Aduētus dñi redēptione p̄dicata:fide
les populi venīūt ad ſcdam ptēꝫ depcātes ſua iterū
Prouer. 18. peccata dimitti. Scriptū eſt eniꝫ: Iuſtus in p̄ncipio
ſermonis accuſatoꝛ eſt ſui. Et rurſuꝫ: Dic tu pmū ini
quitates tuas: vt iuſtificeris. Merito ergo ⁊ in gene
rali remiſſione gauiſi ſunt:⁊ ſibi veniaꝫ p̄canꝛ̃ attri
bui. Sequiꝛ̃ decoꝛa cōparatio: Sicut toꝛrens in au
ſtro. Auſter vētus eſt calidus:qui frigoꝛe ligatas aq̄s
vapoꝛis ſui virtute diſſoluit:⁊ toꝛrēteꝫ facit currere
de ſue afflictionis ardoꝛe. Sic ergo delicta moꝛtis
gelu ↄſtricta:quia in ſe nō habēt vitā:celeſtis miſeri
coꝛdie caloꝛe ſoluunꝛ̃:⁊ velut turbidus toꝛrēs ſub ce
leritate diſcedūt. Sed vt nobis ſenſus poſſit ↄſtare
plenitudo:pnūtiādū eſt: Cōuerte dñe captiuitateꝫ
Alleluia. nr̃aꝫ:ſicut toꝛrēs in auſtro ↄuertiꝛ̃ in liquoꝛē. [Qui
ſeminat in lachꝛymis in ī gaudio metēt.] Duas ſe

minationes eē in hoc ſeculo Apoſtolo docēte cogno
uimus:ſicut ipſe ait: Qui in carne ſeminat:de carne Gal. 6.
metet coꝛruptioneꝫ:⁊ qui ſeminat in ſpū:de ſpū me
tet vitā eternā. Spiritualis ergo ſeminatio ſemp in
lachꝛymis eſt:qꝛ iꝫ fideles dño preſtante virtutes
operanꝛ̃:aut p̄terita peccata deploꝛāt:aut futuris ſe
culpis īuoluere pertimeſcūt. Sic eñi dictū eſt de ipſis:
Beati qui lugēt:qm̄ ipſi ↄſolabunꝛ̃. Iſti ergo tales Math. 5.
qui ſeminat in lachꝛymis:future pmiſſionis gaudia
ↄſequunꝛ̃. Quib⁹ etiā Oſee ppheta dicit: Serite vo Oſee 10.
bis iuſtitiā:⁊ metite miſericoꝛdiam. Seminatio vo
eoꝝ eſt pacē querē:charitatis ſtudio oia ſuſtinere:ie
iunijs coꝛpus edomare:elemoſynis ſe ⁊ pietate refi
cere:⁊ quicqd ad diſciplinā pōt fideliū ptinē. Cōtra
tēpoꝛaliū reꝝ cupidi ⁊ vana ſeculi deſiderātes:cū le
titia ſeminat:quādo adulteria cōmittūt:auaritiā di
ligūt:delitioſas comeſſationes exqrūt:idolatriā co
lūt:⁊ cetera que fiūt diaboli īſtigatione peccata. Sꝫ
in illo die iudicij:cū triſtitia ⁊ fletu operas ſuas me
tēt:de qb⁹ ſcriptū eſt: Ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridoꝛ dētiuꝫ. Math. 8.
Sic vno verſiculo:⁊ bonaꝝ reꝝ cōpēſatio:⁊ malaꝝ re
tributio declaraꝛ̃. Que figura diciꝛ̃ Antiſtathmiſis: SCHE
hoc eſt:recompenſatio:qm̄ iuſta factis recipit:qui ſe
aut recta:aut praua ↄuerſatione tractauerit. [Eūtes
ibāt ⁊ flebāt mittētes ſemina ſua. Uenientes aūt ve
niēt ī in exultatione:poꝛtātes manipulos ſuos.] Eū Alleluia
tis ⁊ hic v̄ſus ad generales videanꝛ̃ bonas opas ptinē
tñ elemoſynas maxie:ſicut ⁊ alijs viſuꝫ dinoſciꝛ̃ cō
monē. Uñ ſcriptū eſt: Sicut aq̄ extinguit ignē:ita ele Eccli. 3.
moſyna extinguit petā. Nā cū dicit: Eūtes pcet⁹ vite
ſanctiſſime deſignaꝛ̃:in qua bene ambulando ſemp
accediꝛ̃. Flebāt ergo:quādo pauperes ↄſpiciebāt nu
ditate detectos:frigoꝛe ↄſtrictos:inopia ſeua: mace
ratos: vt p̄us pietatē coꝛde facerēt:anteq̄ man⁹ ali
quid larga pſtaret. Sequiꝛ̃: Mittentes ſemina ſua.
Mittētes:in illo ſeculo premittētes:vbi ante facta
nr̃a puenīūt:q̄ nos illuc ire poſſim⁹:ſicut ſcriptū eſt:
Theſaurizate aūt vobis in celo: vbi nec erugo:neqꝫ Math. 6.
tinea:neqꝫ fures effodiūt ⁊ furanꝛ̃. Nec vacat qḋ ad
didit: Sua: vt de ppꝛijs laboꝛib⁹:nō de rapinis ele
moſynas facē debeam⁹: Miſericoꝛdia eñi illa eſt de
qua alter nō gemit:de qua nullus ↄtriſtatus abſce
dit:qꝛ illud offerendum eſt maieſtati:qḋ poteſt ſub
pietate conquiri. Nam cū dicat dñs ſibi dari:ↄſide
ra ſi illi aliquid de prauitate poſſit offerri. Addidit:
Uenietes aūt veniēt cū exultatione:poꝛtantes mani
pulos ſuos. Uenientes illi veniunt in exultatione:
quib⁹ iā miſericoꝛdia diuina ppara͂:qui hic taliter
egerūt:qualiter ſupna iuſſa p̄cipiūt. Illi aūt ad gau
diū veniētes nō veniūt:qui hic ſe nequiſſimis acti
b⁹ polluerūt. Oib⁹ eñi venire cōe eſt:ſed ad gaudiū
puenire beatoꝝ. Hec dicunꝛ̃ noia ↄiugata: que fiūt
ex verbis generis eiuſdē. Et qm̄ ſupi⁹ dixerāt:mete
re vnūquenqꝫ operā ſuā:in eadeꝫ metaphoꝛa veraci
ſnia pſeuerāt. Addiderūt quoqꝫ: Poꝛtātes manipu
los ſuos. Meſſoꝛes eñi ope cōſummato:gremio poꝛ
tāt ad areā quos in agro ſpicaꝝ ↄgregatione ligaue
rint:ſic beati ferūt in areā dñi fructuoſiſſimas actio
nes. Sed felix illud gremiū:qḋ triticeis pōderibus
īgrauaꝛ̃:ne leuitas ſtipularuꝫ vota meſſoꝛis eludat:⁊
tunc deprehēdat inanitatē laboꝛis ſui: quando iā nō
preualet operari. Concluſio.

Quam bene ſeptimus iſte gradaliū in figuras
veteris teſtamēti:primū aduētū nobis
dñi pphetauit:letitiāqꝫ populis ſalutarē largiendā

eſſe pcinuit: vt ogdoades eēt in reliqa quã ad reſur-
rectionez dñi ptinere pdiximus. Nã ꝛ diſtinctionē
hãc ſequēs titulus manifeſtat. Scribit̃ eni: Cãticũ
INTER graduũ Salomonis. Salomon aũt iterptat̃ pacifi-
cus: qḋ nomē ad dñm Chriſtum maxime ptinet: qui
Joan. 14. mũdũ reconciliauit deo: qui dixit: Pacē meã do vo
bis: pacē meã relinquo vobis. Deniqȝ pſalmus ipſe
iã nõ futurã pphetiã: ſed ipm fructũ vētris oſtendē
cõprobat̃: vt cũctis idubitãter appareat: in. 71 pſal-
mo per decades totius opis noui ꝛ veteris teſtamē-
ti indicia contineri. Hic autem per ſingularem nu
merum eadem fuiſſe declarata.

Explicit expoſitio in pſalmum. 125.

Cãticũ graduũ Salomonis. CXXVI.

Niſi dñs edificauerit domuz: in
vanũ laborauerũt qui edificãt
eam. Niſi dñs cuſtodierit ciui-
tatē: fruſtra vigilat qui cuſtodit
eã. Vanũ eſt vobis ante lucem
ſurgē: ſurgite poſtq̃ ſederitis qui mãduca
tis panē doloris. Cuz dederit dilectis ſuis
ſomnum ecce hereditas domini: filiȷ̃ mer-
ces fructus ventris. Sicut ſagitte in manu
potentis: ita filiȷ̃ excuſſorum. Beatus vir
qui ipleuit deſideriũ ſuũ ex ipſis: non ɔfun
detur cum loquetur inimicis ſuis in porta.

Dixim' nõ vacare: qḋ ꝛ iſti titulo Salomo-
nis quoqȝ nomē adiũctũ eſt: cui' iterpreta
INTER tione in latina lingua Pacificus eſt. Et cui
apti' hoc vocabulum poterit ɔuenire: niſi
qui populũ circũciſionis ꝛ preputiȷ̃ vnita-
tis gratia colligauit: ꝛ quaſi angularis lapis venien-
tes ad ſe ediuerſo parietes ſtabilitatis robore ſolida
Eph. 2. uit: de quo dicit Apl'us: Ipſe eſt eni pax nr̃a: qui fecit
vtraqȝ vnũ. Addit̃ quoqȝ: ꝙ octau' vſqȝ ad finem
gradaliũ eſt: qui numerus ptinet ad reſurrectionez
dñi chriſti. De quo oino locutur' eſt: idicãs nouũ te-
ſtamētũ: ad qḋ hec pdicta myſteria referunt̃. Et no-
ta ꝙ hic ꝛ in 71 pſalmo ppter diſtictionē teſtamen
torꝝ: Salomonis nomē ɔſtat aſcriptũ: vt vtraqȝ ſibi
aſſonare cognoſcas. Diuiſio.

Exultans ppheta qḋ ſpũ ſancto cõpletus:
noui teſtamēti gratiã puidiſſet: ne aut ſi-
bi: aut aliȷ̃s de tanto munē forſitan ſurri
peret pnitioſa pſũptio: Primo igreſſu do-
cet ſanctiſſimos viros: ne quis ppriȷ̃s viri
bus aliqd boni applicare ɔtēdat: cũ oĩa in diuina po
teſtate ſint poſita: nec pcurrē qs velit tēpus qḋ itelli
git dñi ordinatione diſpoſitũ. Scḋo mõ: de ipo dño
loquit̃ Jeſu Chriſto: ꝛ de apl'is ei': vel qualiqȝ ipſi'
mãdata pficiunt. Expoſitio.

Al. laborauerunt qui edificant.

Niſi dñs edificauerit domũ: in vanũ labo
rant edificantes eã. Planũ eſt ad quoſ-
dã edificatores pſalmiſtã loqui: ſed non
eſt dignũ vt credam' hoc de ſtructorib'
cemētoꝝ: aut ſaxoꝝ q̃dratariȷ̃s dictũ: ſed
illos poti' edificatores debem' accipe: qui vnũquē-
qȝ chriſtianũ veritate fidei fabricare ɔtendũt. Ipſi
1. Cor. 3. ſũt eni domus: quibus dicit Apl'us: Uos eni eſtis tē-
plũ dei: ꝛ ſpũs dei habitat in vobis. Sed ſi iſti hoīes
ſuis virib' edificare ɔtēdũt: laborare videntur in va
cuũ: niſi gratia dñi donet veriſſime credulitatis effē
ctũ: ſicut ꝛ Apl'us dicit: Neqȝ qui plãtat eſt aliqd: ne-
qȝ qui rigat: ſed qui icremētum dat deus. Debemus Ibidē.
eni ad hec faciēda ſtudiũ cõmodare: ſed ita vt dñm
credam' poſſe pficē: ne vanis pſũptionibus eluſi: au
ctorē ꝛ pfectorē reꝝ in noſtrã pniciez pmittē vi-
deamur. Meminerim' aũt hũc ꝛ alteꝝ verſuz ſub TOP
argumento dictos: qḋ dicit̃ a neceſſario. Neceſſaria
qppe eſt dñi edificatio: ſine quo nihil boni ad culmē
pfectionis adducit̃. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatez
in vanũ vigilabũt qui cuſtodiũt eã. De domo ad Al. fruſtra vigilat qui cuſtodit.
ciuitatē trãſitũ facit: vt nec in ſingulis elatio deteſtã
da ſurripiat: nec in eccleſia ſancta iactantia pnitioſa
pualeat. Ciuitas eni dñi: hieruſalē itelligit̃ celeſtis:
cui' adhuc pars pegrinat̃ in terris: in qua epiſcopi vi
gilare ɔtēdũt: vt cõmiſſũ ſibi gregē puigili cura cu-
ſtodiãt: Quib' itē dicit̃: ne noxus cogitationib' icitē
tur: ꝛ credãt aliqd humanas vigilias pualē: cuz ſola
diuinitas icurſionis picula poſſit arcē. Intelligim'
q̃ ſit ipudēs pelagiana iniq̃ pſumptio: vt ɔtra eã de
creuerit totiēs ſpũs ſanctus dicē: qḋ tñ ipa paſſa nõ
ſit audire. In vanũ eſt vobis ante lucē ſurgē: ſur- Al. Vanum
gite poſtq̃ ſederitis. Ad huc ipos doctores alloqt̃:
vt efficaci' populi corrigant̃: cũ etiã magiſtros vide
rit eſſe pmonitos. Dicit̃ eni: In vanuz eſt vobis ante
lucē ſurgē. Surgit ſciꝫ ante lucez: qui in hoc ſeculo
deſiderat btitudinē pmereri: cũ vã lux. i. dñs chri-
ſt' hic multa ptulerit: ꝛ vſqȝ ad crucis patibulũ pro
nr̃a ſalute dignat' fuerit puenire. Qḋ pulcherrima
cõparatiõe mõſtratũ eſt. Nã qui ante lucē ſurgit ad
huc in tenebris ambulat: ꝛ iter ſuũ pp obſcuritatez
noctis expedire nõ pualet. Sic ꝛ illi ſunt qui hic de
gũt ſub ſecuritate ɔtēdũt: antēq̃ reſurrectionis gau-
dia ɔſequant̃. Quib' dicit̃: Surgite poſtq̃ ſederitis
i. pus humiliationē ſuſtinete ꝛ poſt aſcēſũ pmia que
rite gaudioꝝ. Hic eniꝫ ſeſſio humilitatē ſignificat:
nõ honorē. Qḋ ſic eē oĩmodis ſentiēdũ: ſequēs verſus
oſtēdit. Nã vt capitis nr̃i euidētib' inſtruamur exē-
plis: Sedit quãdo dixit: Triſtis eſt aĩa mea vſqȝ ad Matth. 26.
mortē. Surrexit cũ ait: Data eſt mihi oĩs ptãs in ce Ibidē. 28.
lo ꝛ in terra. Legit̃ ꝛ in bono: Ante lucē. Ut Hiere-
mias ait: Ego aũt locut' ſuz ad vos ante lucē ꝛ nõ au Hiere. 7.
diſtis me. Et miſi ad vos oēs ſeruos meos pphetas
ante lucē dicēs: Reuertimini vnuſqſqȝ a via ſua ma
ligna. Sed ſi aciē mētis itēdas: vterqȝ de chriſto lo-
quit̃: q̃uis videat̃ eſſe diuiſũ. Preſens eni pſalm':
Ante lucē: id eſt: ante 2m aduētũ dñi: nihil gaudioꝝ
dicit eſſe pſumēdũ. Hieremias vo: Ante lucez: id eſt:
ante pmũ aduētũ chriſti: pplos cõmonet a prauitate
diſcedē: ne poſſint in tortuoſis itinerib' iueniri. Sic
ambo pphete: aduētũ dñi vtrunqȝ tetigerũt. Qui
mãducatis panē doloris. Cũ dederit dilectis ſuis ſo
mnũ. Declarauit qb' dixerit: In vanũ vobis eſt añ
lucē ſurgē: qñ ipo teſte panē doloris pfecti comedũt
chriſtiani: de qb' ali' pſalm' ait: Fuerũt mihi lachry Pſ. 41.
me mee panes die ac nocte. Et alibi: Cibabis nos pa Pſ. 79.
ne lachrymaꝝ: ꝛ potuz dabis nobis in lachrymis in
mēſura. Quib' reuera ipe dolor panis eſt: cũ ſe de af
flictiõe reficiũt: ꝛ de mũdana triſtitia ɔſolant̃. Pa-
nis eni ptinet ad nutrimētũ: qḋ in illa puritate ɔtin-
git: qñ fideles ſibi dare penas: nõ ad iteritũ eſtimãt:
ſed ad ſalutē. Sequit̃ qñ debeãt ſurgē: qui pus iuſſi
ſunt ſedere: illo ſciꝫ tēpore cũ fideles ſuſcipiunt̃ in
requiē: quibus mors ſomnus eſt: ꝛ ſecura pauſatio.
Dilecti eni dei ſunt qui eũ nimia charitate pquirũt.

Sed quanta illis preſtantur:hinc põt intelligi:vt ta
le nomẽ acceperint. Nã qui dilectus dei dicit:eter
na ſine dubio pſperitate cumulat.[Ecce hereditas
dñi:filij merces fructus ventris.] Ut oſtenderet ſe
propheta de fidelib⁹ Chriſti ſuperiora dixiſſe:venit
ad 2ᵐ modũ in quo iã demõſtrat ipm dñm Chriſtũ.
Dicit enĩ:Ecce hereditas dñi filij.ſ.eccl'ie ex aq̃ ⁊ ſpi
ritu ſancto generati:qui hereditas dñi eſſe noſcunt.
Et qui ſũt iſti filij ↄſequẽter exponit. Merces fru
ctus vẽtris. Dñi⁹ fruct⁹ vẽtris:id eſt:vteri virgina
lis part⁹ merces eſt:oĩs eius hereditas:que reſurgẽs
in celoꝝ poſſeſſionẽ m ittit:⁊ eterna cũ dño felicita
te gaudebit. Merces enĩ humanitati reddita dicit:
Pſ.2. de qua ⁊ 2ᵘˢ pſalmus ait: Poſtula a me:⁊ dabo tibi gẽ
Phil.2. tes hereditatẽ tuã. Et Aplus dicit poſt alia: Propter
qđ exaltauit illũ deus:⁊ dedit illi nomẽ qđ eſt ſuper
omne nomẽ. Ceteꝝ diuinitas ei⁹ nihil accepit vñ cre
ſceret:ſed mundo ↄtulit vnde pĩculũ mortis euade
ret. Sic enim ⁊ populũ acqſitionis dicim⁹:⁊ alas cõ
uerſoꝝ lucratũ eſſe pfitemur:vt eodẽ modo ⁊ mer
cedẽ recipe dicat:quẽ aliqd acqſiſſe teſtamur. Iſta
enĩ ⁊ his ſimilia ↄuenienter accipiunt ab illa parte
qua paſſus eſt.[Sicut ſagitte in manu potẽtis:ita fi
lij excuſſoꝝ.] Sagitta:telũ eſt: que ⁊ cito puenit ad
deſtinata:⁊ puolat oĩno rectiſſima. Hec quãdo egre
dit de manu potẽtis:⁊ magna velocitate diſcurrit:⁊
appetita pcutit. Nõ enĩ potẽs eſt ille qui dirigit:ſi ſa
gitte curſus errauerit. Quapropter additum eſt:De
manu potẽtis:vt nec de effectu dubitares:nec de ce
leritate diffideres. His bene Apoſtoli cõparant : q̃z
de manu potẽtis:id eſt dñi ſaluatoris trãſmiſſi:cele
riter ad deſtinata pducti ſũt:⁊ iuſſa fideliter impleue
rũt. Nã vt hoc euidẽter aduerteres:ſequit: Ita ⁊ fi
lij excuſſoꝝ. Excuſſores recte dicimus pphetas qui
penetralia dñi pquirẽtes pphetauerũt populis ſtu
pẽda miracula. Excutẽ enĩ eſt tectũ aliqd ingrẽ pa
lãqꝫ facere:qđ illis accidiſſe non dubiũ eſt:qui vita
pbabili meruerũt ſancti luminis veritate cõpleri.
Iſtoꝝ filij merito dicunt Apoſtoli:quoꝝ pdicatio
ne credẽtes eoꝝ quodãmodo fide generati ſũt. Nã
generationẽ quãdã ex doctrina deſcẽdẽ:beat⁹ Pau
Gal.4. lus abſolute teſtat dicẽs: Filioli mei quos iteꝝ par
turio:donec formet Chriſtus in vobis. Et alibi: Nã
1.Cor.4. in Chriſto Ieſu per euãgeliũ ego vos genui.[Beat⁹
vir qui impleuit deſideriũ ſuũ ex ipſis.] Excuſſoꝝ fi
lij:id eſt: Apl'i deſideriũ illud habuerũt : vt ſeruiret
dño credẽs pplus chriſtian⁹. Hos ergo beatos dicit:
cũ eoꝝ labor ad glorioſa vota puenerit:ſiue magis:
qm̃ ipſi deſiderauerunt atria dñi feſtinanter intrare:
Pſ.41. quẽadmodũ in.41ᵒ pſalmo iã dictũ eſt:Sicut ceru⁹
deſiderat ad fõtes aquaꝝ:ita deſiderat aĩa mea ad
te deus. Sic ⁊ aplus ipſo deſiderio flãmabat:cũ di
Phil.1. ceret:Cupio diſſolui ⁊ eẽ cũ Chriſto. Quapropter ter
q̃terqꝫ beati ſunt:qui puenire ad talia vota merue
rũt. Qđ tñ deſideriũ nõ eſt humana feſtinatione cõ
pletũ : ſed ille ↄcitat tale votũ:qui donat effectum.
Nõ ↄfundent [Nõ ↄfũdent cũ loquent inimicis ſuis in porta.]
cũ loquentur. Et hoc ad filios ptinet excuſſoꝝ:qui mũdi terminos
ſanctis pdicationib⁹ impleuerũt. Porta vo ciuitatis
Ioan.10. hieruſalẽ:chriſtus eſt dñs:ſicut ipſe dicit:Ego ſum ia
nua. In ipa enĩ loquit:qui recte pdicat de dño ſalua
tore:vt per ei⁹ baptiſmũ atqꝫ penitẽtiã introeũtes ce
lorũ regna poſſideãt. Sed ⁊ illud pſcrutãdũ eſt:q̃re
talis locus pdicatorib⁹ eſt electus:ſcilꝫ vt qui nõ cre
dit exeat:qui acqeſcat introeat. Tali ergo loco pius p
dicator:⁊ infideles exire facit:⁊ deuotos introire pmit
tit. Siue q̃z publica vox eſt que in porta loquit:dum
a cõmeantibus ſemp audit. Concluſio.

Quam bene in altũ vſqꝫ ad veꝝ ſolẽ quaſi He
lias alter aſcẽdit : nõ curru igneo ſubue
ctus:ſed virtutũ gradibus eleuatus:nec auras morti
corporis carpẽs:ſed aĩo ſanctũ culmẽ aſcẽdẽs. Glo
ria dño ſaluatori:qui in ſeruis ſuis miracula diuerſa
mõſtrauit. Iter habuit per aera illi⁹ mortale corpus
ppheta:terrã nõ deſerẽs ad ſupna ↄſcendit. Roge
m⁹ vt pẽnis miſericordie ſue nos euehat:qui carnis
fragilitate depmimur. Nihil illi difficile eſt:niſi cũ
boni aliqd nõ putat poſſe hoc implẽ. Perſcrutemur
ḡ ſedulo ſcripturas diuinas:reuoluamus libros noui
⁊ veteris teſtamẽti:ſi filij eſſe volum⁹ excuſſoꝝ. Ibi
enĩ dñꝫ repim⁹:ſi hec veraciter excutẽ mereamur.

Explicit expoſitio in pſalmum.126ᵘᵐ.

Canticum graduum. CXXVII.

Beati oẽs qui timent dñm : qui
ambulãt in vijs eius. Labores
manuũ tuaꝝ quia manduca
bis : beatus es ⁊ bene tibi erit.
Uxor tua ſicut vitis abundans:
in lateribꝰ domus tue. Filij tui ſicut nouel
le oliuaꝝ:in circuitu menſe tue. Ecce ſic be
nedicet homo:qui timet dominum. Bene
dicat tibi dominus ex ſion : ⁊ videas bona
hieruſalem omnibus diebus vite tue. Et vi
deas filios filioꝝ tuorum:pacẽ ſup iſrael.

Quã ſit magnificus nonus graduũ nume
rus ipſe declarat : qui trina triplicatione
ↄpletus ſãctũ nobis trinitatis culmẽ oſtẽ
dit. Sed cũ timorẽ dñi legerimus:initiũ Eccl.1.
ſapiẽtie:querẽdũ eſt cur ppheta in tali lo
co eũ iudicauerit eſſe memorãdũ. Duo timores ſũt
qui corda nr̃a cõpũgũt. Un⁹ human⁹ per quẽ time
mus:aut pĩcula carnis pati : aut mundi bona deſe
rẽ. Sꝫ iſte cognoſcit tẽporalis:qm̃ tãdiu hec metui
m⁹:q̃diu in hui⁹ ſeculi ↄuerſatione verſamur. Diui
n⁹ aũt timor:per oẽs ꝓcect⁹:in hac vita nobiſcũ ſem
per aſcendit. Nã cũ illa hui⁹ ſeculi formido in pmo
gradu cũ mũdo deſerat:iſte ſemp nobiſcũ manet:⁊
in oĩ aſcẽſu q̃ſi fideliſſim⁹ comes aſſumit : ſicut in
118ᵒ pſalmo iã dictũ eſt: Infige timore tuo carnes me Pſ.118.
as:a iudicijs enim tuis timui. Merito ergo ⁊ in tali
gradu ⁊ vbiqꝫ timor dñi debẽ nobis ineſſe pcipit:qm̃
nobis cuſtos neceſſari⁹ approbat. Diuiſio.

Primo mẽbro ppheta ſub quibuſdã alluſio
nib⁹ enumerat bona timẽtiũ deũ:vt aĩos
deuotoꝝ celeſtis pmij calore ſuccendat.
Secundo : benedicit eos:vt gaudia eter
na recipiant:ne quis hunc timorẽ ſuauiſ
ſimum pertimeſcat. Expoſitio.

Beati oẽs qui timẽt dñm:qui ambulãt in
vijs eius.] Primo ſermone timorem dñi
ab huius ſeculi terrore diuiſit. Dicendo
enĩꝫ: Beati omnes qui timẽt dñm:oſten
dit nõ eſſe beatos qui mundi huius peri
cula in amiſſione tẽporaliũ reꝝ ſollicita mẽte formi
dãt. Illa enĩ miſeros efficiũt:cũ hoĩes inani pauore
diſcruciãt. Prouectũ nõ habẽt:ſed iminutionẽ:aſcẽ
ſum neſciũt:ſed ruinam. Cõtra: timor dñi ex amore

deſcendis

deſcendit:ex charitate naſcit̃: ex dulcedine pcreat̃.
Deuotus timor timẽtẽ ↄſolans:afflictũq; reficiens:
neſciens carere gaudio niſi tali fructu depoſito. De
Pſ.33. quo ſcriptũ eſt:Uenite filij audite me:timorem do
mini docebo vos. Quã pficu⁹ timor eſt:quo filij do
cent̃:q̃lis diſciplina que dulcibus donat̃ effectibus.
Deut.10. Et alibi de ipſo pcipit̃:Et nũc iſrael:qd dñs de⁹ tuus
poſtulat a te:niſi vt timeas dñz deũ tuũ ex toto cor
de:t ambules in oĩbus vijs ei⁹:t diligas eũ:t cuſtodi
as pcepta ei⁹ ex toto corde tuo:t ex tota aĩa tua:vt be
Pſ.18. ne ſit tibi. Dictũ eſt quoq; de eodẽ: Timor dñi ſan
ctus pmanẽs in ſeculũ ſeculi. Sed ne forſitan timen
dũ ſolũmodo putares dñz:cũ tonat:cũ coruſcat: cũ
terras tremore ↄcutit:cũ criminoſis minat̃ iteritũ:
addidit:Qui ambulãt in vijs ei⁹:vt nõ ſolũ ſuſpẽda
mur ab actibus prauis:verũetiã in fide pbemur am
bulare rectiſſima. Illi aũt timẽt dñz qui ambulant
in vijs ei⁹:t mãdata ipſi⁹ deuota mẽte pficiũt. Sed
videamus cur alibi ſingulari numero ponatur via:t
alibi plurali:ſicut hic factũ eſt. Cũ de ſe loquit̃ dñs
Ioan.14. Chrs:viã ſe dicit:vt eſt illud: Ego ſum via veritas t
Ibidem vita. Et itex: Nemo eni põt ad patrẽ venire niſi per
me. Cũ vias plurimas dicit:aplos ſignificat t pphe
tas:per quos venit̃ ad vnã viam:id eſt:ad dñz vtiq;
ſaluatorẽ. Qđ vtrũq; Hieremias teſtat̃:dicẽs: Sta
Hiere.6. te in vijs dñi:t iterrogate ſemitas dei eternales:t vi
dete que eſt via bona t ambulate in ea. Hoc etiã t in
Al. manuũ alio loco ſic itelligẽdũ eſſe monuim⁹. [Labores fru
tuarum ctuũ ſuox mãducabis:beatus es t bene tibi erit.] In
iſto t duobus alijs vſibus qui ſequunt̃:enumerat bo
na timẽtiũ deũ. Sed pmũ ↄſiderãdũ eſt:cur ſupius
plurali numero poſuerit:Beatos:t nũc ſingulariter
dixerit:Mãducabis. Uſus iſte ſcripture diuine pro
prius eſt:ad ſingularẽ numex redigere:qđ pluraliter
videt̃ eſſe ppoſitũ:ſcilicet q2 mater eccleſia:ſicut ſe
pe dictum eſt:q̃uis plurimos beatos ↄtineat: ſancta
vnitate letat̃. Deinde pſcrutemur qd velit dicẽ:La
bores fructuũ tuox:cũ nõ de fructibus labores: ſed
de laboribus fructus ſine dubitatione naſcant̃. Sed
labores:ſignificare voluit opa bona:que in hoc mun
do ita fiũt:vt epulũ ſuaue in futura retributione ↄce
dãt. Mãducare eſt eni aliqua eſca refici:t de ipſa ſa
tietate gaudẽ. Iſti ergo labores qui ſunt bonox ope
Math.25. rũ:pcipiunt̃ illa reſurrectione:qñ auditũ fuerit:Ue
nite benedicti patris mei:pcipite regnũ qđ vobis pa
ratũ eſt ab initio mũdi. Felix comeſtio que nõ vẽtre
digerit̃:ſed incõſumptibili pennitate ſeruat̃. Naz t
animas habẽ pabulũ ſuũ:pſalm⁹ alter oſtẽdit:dicẽs:
Pſ.33. Guſtate t videte qñ ſuauis eſt dñs. Et ne iſtud pabu
lũ carneũ putares:addidit:Beatus es. Nemo enim
de carnali comeſtione beatus efficit̃:niſi qui per ſpi
ritualia dona ſaginat̃. Et ne iſtũ beatuz mediocrem
fructũ crederes poſſidere:ſubiũxit:Et bene tibi erit.
Ubi bene eſt:oĩa bona ↄfluunt:t ad gaudiũ ſuauita
1.Cor.2. tis adducũt. Significat eni illa pmia:que nec oculus
vidit:nec auris audiuit:nec in cor hominis aſcendit:
que pparauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe. [Uxor tua ſicut vitis
abũdãs:in lateribus domus tue. Filij tui ſicut nouel
le oliuax:In circuitu mẽſe tue.] Simili modo itelle
ct⁹ ad litterã:t hic quoq; vitãdus eſt. Nã cũ plures
ſanctiſſimos viros vxor t filios pſpicias nõ habere:
t itex ſceleratos hec oĩa poſſidere:quo modo in iſtã
partẽ beatitudinis applicabis:que ſubtracta plerũq;
ETY bonis t iniquis poti⁹ attributa cognoſcis: Uxor eniz
dicta eſt:q̃ſi vt ſoror. Quapropter vxorẽ hic beati vi
ri ſapiẽtiã debemus accipere: ſicut Salomon dicit: Prouer.19
Qui voluerit ſapiẽtiã ducere ſibi ſponſam. Et alibi:
Ama illã t amplexabit̃ te:t circũda illaz t ſeruabit
te. Ipſa ergo vxor eſt iuſtox:que caſto amplexu com
plectit̃ maritũ. Uitis vo mater eſt vuax:que dulcia
vina pfundẽs:corda noſtra recreat. Sic t iſta vxor
id eſt:ſapiẽtia:fructus iferẽs iocũdos ſuaui nos dele
ctatione letificat. Domus autẽ nr̃a recte dicit̃ ppria
cogitatio:qñ in eadẽ defixi:q̃ſi in qbuſdã edibus cõ
moramur. Iſtius aũt domus parietes:duo ſunt teſta
mẽta:in qbus mens ſancta velut qbuſdã laterib⁹ fir
mate ſolidat̃. Sequit̃:Filij tui ſicut nouelle oliuax
in circuitu mẽſe tue. De vxore ſapiẽtia:merito dicũ
tur filij nati eſſe nõ filie. Per ſexuz enim virilẽ:ple
rũq; mẽtis firmitas idicat̃. Siue q2 hic ſexus nomi
Pſ.111. natus vtrũq; cõplectit̃:ſicut t alibi dicit: Beat⁹ vir
qui timet dñz. Nõ eniz ſolũ vir beatus eſt qui timet
dñm:ſed t mulier beata eſt que dñm timet. Ipſi er
go circũdãt ſpiritualẽ mẽſaz:hoc eſt:altare dñi:qñ ce
leſti pane ſaginant̃. Sed ideo:Tue:dictuz eſt:vt ho
nor põtificis clarius appareret. Sic eniz de ipſis di
cimus: Preſidet eccleſie ſue: Redi ad eccleſiã tuaz:
qđ vbũ in vſu ↄſtat eſſe cũctox: Illud quoq; diſcuti
endũ eſt:qđ filios beatox oliuis nouellis comparare
maluerit. Ipſe eni ſũt viridiores ac formores: t ex oĩ
parte firmiſſime:fructũ quoq; copioſius inferentes:
de quo fructu t cibus ↄdit̃:t lumen accendit̃: t feſſo
corpori ſubuenit̃. Nec puteo incaſſum oliuã atq; vi
Luc.10. tẽ his cõparationibus fuiſſe ſociatã. Nã ille qui a la
tronibus in euãgelio vulneratus fuerat:infuſo vino
t oleo legit̃ eſſe curatus:qñ hec duo vite nr̃e myſti
ca pſidia ſubminiſtrãt. In vino auſteritas iuſtitie eſt
in oleo lenitas miſericordie. Illud ad vetus:iſtud ad
nouũ poteſt reſpicẽ teſtamẽtũ. Nã qđ vxori vitẽ:filij
is ſimilauit oliuas: Parabole figura eſſe dinoſcitur: SCHE
qñ res ſibi genere diſſimiles cõparauit. [Ecce ſic be
Al. nõ habet nedicet̃ õis homo:qui timet dñm.] Secuta eſt hea
ti illi⁹ qui timet dñz pfecta ↄcluſio. Nã cũ dicit: Sic
benedicet̃:ſignificat ſicut ſupius ↄſtat expoſitũ. Sic
eni meret̃ benedici:qui ſuũ timet auctorẽ:qui formi
dare deſinit inania:qui caſto dñi timore cõplet̃. Et
vide ordinẽ dictox. Ait eni prius:Ecce ſic benedicet̃
oĩs homo. Et ne ſibi hãc benedictionẽ vſurparẽt ↄtu
maces ac fatui:addidit:Qui timet dñm. [Benedicat
Al. tibi te dñs ex ſion:t videas que bona ſũt in hieruſalẽ:
Al. non hʒ oĩbus diebus vite tue.] Uenit ad ſecũdũ mẽbrũ: vbi
pietate ſanctiſſima illos poſtulat benedici:qui ad oẽ
bonũ ſtudiũ dñi timore flãmant̃: vt agnoſcamus q̃
ſit timor iſte pficu⁹:cui benedictio ſancta geminat̃.
Dicit eniz:Benedicat te dñs ex ſion:id eſt:dñs Chri
ſtus qui in hoc mõte hominibus apparere dignatus
eſt:t pro noĩe ſui q̃litate tanq̃ paſtori optimo ſemp
aſcribit̃. Sion eniz:ſicut ſepe dictũ eſt:interptat̃:ſpe INTER
culatio. Sequit̃:Et videas que bona ſunt in hieruſa
lẽ. Neceſſe nobis eſt iſta vba frequẽter exponere: q2
poſiti ſenſus:ex ipſis maxime pẽdere noſcunt̃. Hie
ruſalẽ:indicat̃ viſio pacis. Pax hic iuiſibilis res eſt:
que tũc videbit̃ qñ auctor eius Chrs dñs beata mẽ
te ↄſpicit̃. Optat ergo vt in hieruſalẽ videat cuncta
que bona ſũt. Aſpicit̃ eni illic ipſe dñs qui t ipſos in
tuẽtes eternos facit:t ſe iugi ppetuitate demonſtrat.
Hoc ergo pphetie ſpiritu ſanctis optat̃:qđ eis eueni
re cognoſcit̃. Sed ne hoc crederes tẽporale: additũ
eſt:Oĩb⁹ dieb⁹ vite tue:vt ineffabili dono eternitatis
cumulus adderetur. [Et videas filios filiox tuox:

Pſ.pacem {pax ſuper iſrael.} Adiecit ⁊ hũc ꝟſuꝫ benedictionibus ſuis: vt ille qui hic timet dñz: videat in illa beatitudine filios filioꝝ ſuoꝝ: qḋ etiã ⁊ ſpadonibus accidẽ poſſe nõ dubiũ eſt. Filij ſũt: ſicut iam dictũ eſt: qui ſpirituali doctrina generant̃. Sed min⁹ gaudij fuerat filios acquiſiſſe ſpirituales: niſi etiã ⁊ ipſi qui docti ſũt alios filios generaſſe viderent̃. Filios eniꝫ filioꝝ: ſignificat nepotes: qḋ vtriqꝫ beatis viris ꝯtingẽ põt: qui p̄dicationibus ſanctis: pplos iſtruere ꝯſueuẽrũt. Et intuere qḋ iter ſũma gaudia: memorat hoc videdũ. Neceſſe eſt eni vt acq̃ſitus fidelis: magnũ gaudiũ pariat acqrẽti: qꝛ magna inde ꝓbat̃ mercede cumulãdus. Ad qḋ illud talẽti reſpiciat: qḋ paterfamilias duplicatũ letus iuenit. Sequit̃ ſentẽtia que beatitudinis illi⁹ culmen ſuauitatẽqꝫ declarat: vt ſupra illã beatã hieruſalẽ: pax: id eſt: dñs ſaluator iſideat: ⁊ cũcta beata faciat quecũqꝫ maieſtatis ſue ꝟtute cõplectit̃. Hoc eſt qḋ ſup̄i⁹ dixit: Uideas que bona ſũt in hieruſalẽ. Iſta eni pax eſt: quã oĩs deſiderat deuotus: cui ſuſpirat: cui gemit: pro qua ipſam animam libenter effundit. Concluſio.

Cognouimus in p̄ſenti pſalmo que deũ timẽtib⁹ ſint ꝓmiſſa: quos fruct⁹ recipiat qui dñꝫ ſincera mẽte formidat. Studio ergo maximo dep̄cemur: vt iſtũ timorẽ accipere mereamur: qui nõ ad penã perit̃: ſed ad ſalutẽ: vnde talia ꝑueniũt q̃lia nunq̃ꝫ de mũdi oblectatione naſcũtur. Decet eni peti nimia ſupplicatione qḋ ſũmũ eſt. Quapropter (vt dictũ eſt) dñm iugiter expectam⁹: vt ipſi⁹ largitate mereamur ad talia munera ꝑuenire. Nã qui peccatores opportune ⁊ iportune p̄cipit ſupplicare: ꝓmiſit qḋ etiã ⁊ nos imerito poſſit audire.

Explicit expoſitio in pſalmum .127m.

¶ Canticum graduum. CXXVIII.

Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea: dicat nũc iſrael. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea: eteni nõ potuerũt mihi. Supra dorſuꝫ meũ fabricauerũt peccatores: ꝓlõgauerũt iniquitatẽ ſuã. Dñs iuſtus ꝯcidet ceruices peccatoꝝ: ꝯfundant̃ ⁊ cõuertant̃ retrorſuꝫ oẽs qui oderũt ſion. Fiant ſicut fenũ tectoꝝ: qḋ p̄uiuſq̃ꝫ euellatur exaruit. De quo nõ implebit manũ ſuã qui metet: ⁊ ſinũ ſuũ qui manipulos colliget. Et nõ dixerunt qui preteribãt benedictio domini ſuper vos: benediximus vobis in nomine domini.

Gradus iſte decim⁹ denario iã ꝓmonet̃ aſcẽſu: terrena deſerẽs ⁊ ſup̄nis ſe glorioſa vicinitate ꝯiũgẽs. Audiam⁹ eũ in alto poſitũ dulci⁹ canẽtẽ: qm̃ altitudo graduũ pſalmoꝝ nobis itelligẽdoꝝ p̄ſtat aſcẽſuꝫ. Subijt quippe merito: qui ad dñi ꝓximat̃ aſpectũ. Sed tamẽ hec oĩa humilitas p̄ſtat: que dei famulos decenter exaltat. Uideamus qd ſit poſitũ in hoc numero p̄miali: qꝛ ipſe eſt denarius quẽ laborãtibus in vinea ſua: diues dñs pia largitate concedit. Docet enim propheta toleranter nos ſeculi moleſtias ſuſtinere: quando eccleſie crebras fuiſſe comprobat paſſiones. Diuiſio.

Spiritu ſancto ꝓpheta cõpletus: in prima poſitione monet iſrael vt dicat quanta certamina ⁊ quales iſidias a ſuis ꝑtulerit inimicis: ne q̄s fideliũ de ꝓprijs tribulationib⁹ deſperare videret̃. Secũda poſitione: ꝓpheticꝰ ſpiritu ꝑtinacibus ⁊ inimicis eccleſie: per quaſdã parabolas imprecat̃: qḋ eis in iudicio futuro nouerat eſſe venturum. Expoſitio.

Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea: dicat nũc iſrael. Admonet̃ iſrael: id eſt: eccleſia dei: vt dicat expugnatã ſe ſepe a iuuẽtute. Sepe: ſignificat frequẽtiã paſſionũ. A iuuẽtute: primũ tẽpus etatis: qñ ab ipſis primordijs ſeuiſſimas ꝯtrarietates diabolo iſtigãte ſuſtinuit. Sic eni ali⁹ pſalmus ait: Iunior fui ⁊ ſenui ⁊ nõ vidi iuſtũ derelictũ: nec ſemen eius egẽtẽ pane. Neutro generi maſculinũ gen⁹ adiũxit: qḋ iter idiomata ſcripture diuine: ꝯſtat eſſe numerãdũ. Egẽtẽ pane: nõ eni vel puer: vel adoleſcẽs hoc viderat qḋ dicebat. A iuuẽtute ergo ſignificat: qñ a fratre puerſo: Abel iuſtus occiſus eſt. Pertulit quoqꝫ tẽporibus Loth: qñ multas iniq̃tates ſodomoꝝ vir fidelis expertus eſt. Pertulit in Iob notiſſimas illas ⁊ creberrimas calamitates: qñ diaboli machinamẽta: glorioſe tolerãtia paſſionis victa ceſſerũt. Pharaonẽ quinetiã pp̄ls dei acerba dominatione ſuſtinuit. Multi vo ſanctiſſimi tribulationib⁹ ⁊ ꝑiculis appetiti: certamẽ atrociſſimũ ſuſtinẽtes: martyrij coronã ꝯſũmata clade meruerũt. Ipſi⁹ quoqꝫ chr̄i dñi paſſione expugnata eſt eccleſia: qñ iprudẽtib⁹ viſa eſt dñꝫ ꝑdere: quẽ vite ſue p̄dicauit auctorẽ: ſed ide poſt⁹ creuit: vnde eã ifideles putabãt nihilominꝰ iclinari. Nec illud vacat qḋ ſequit̃: Dicat nũc iſrael: ſcilicet in hoc ſeculo: qñ tp̄s eſt penitẽtie vt iſtruant̃ reliq̃ fideles. Naꝫ poſt reſurrectionẽ generalẽ: ſolas dñi laudes cãtabit ſemꝑ eccleſia. Iſtud eni qḋ poſitũ eſt: Dicat nũc iſrael: per tres ꝟſus qui ſequunt̃: vbiqꝫ ſubaudiẽduꝫ eſt. IDI

{Sepe expugnauerũt me a iuuentute mea: etenim nõ potuerũt mihi.} Et in 5⁰ pſalmo gradaliũ ſuꝑiore: factũ eſt ſimile principiũ. Que figura dicit̃ Anaphora: id eſt: relatio eiuſdẽ ꝟbi: per pricipia ꝟſuũ plurimoꝝ. Nũc eni itelligẽda eſt ſenectus eccleſie: dicẽte apl̄o: Filioli nouiſſima hora eſt. Quicquid in fine mũdi gerit̃: ſenect⁹ aptiſſime nũcupat̃. Quapropter: a iuuẽtute ſua bene ſe expugnatã dicit eccleſia: vt intelligas qꝛ nunq̃ꝫ ſinita que ſemꝑ expugnata eſt. Creſcit eni ꝑſecutionib⁹ iꝓboꝝ ſuaqꝫ ꝯtritione grãdeſcit. Nã ⁊ ſi videat̃ ſanctos viros in hac vita amittẽ: tñ eos future patrie ꝓbat̃ acqrẽ: ⁊ ideo nõ põt ſiniri: qñ illã detrimentis ſuis ꝯſtat augeri. Nã ⁊ ſequẽtia ſic declarãt. Dicit aũt: Eteni nõ potuerũt mihi. Non potuiſſe ſibi ꝑuale dicit: quos ſe ſup̄i⁹ expugnaſſe cõmemorat. Imꝑfecta eſt eni expugnatio que iteꝝ ad certamẽ redit: nec victoria debet dici: poſtq̃ꝫ iteꝝ cõſtat poſſe ꝯfligi. Qḋ tamẽ comma ſequẽs ꝟſus exponit.

SCHE

1.Joan.2

{Supra dorſuꝫ meũ fabricauerũt peccatores: ꝓlongauerũt iniq̃tatẽ ſuã.} Conſuetudo eſt neq̃ſſima ꝑfidoꝝ: vt qñ aliq̃d vniuerſo pp̄lo publice nequeũt iponẽ: occulte nitant̃ ſingulis aliq̃ ſuadẽ: vt vel paucos decipiãt qui eccleſiã dei nulla potuerũt peruerſitate ſubuertẽ. Fabricatũ ꝟo ſupra dorſuꝫ ſuũ a peccatorib⁹ eſſe teſtat̃: qui dolos facẽ a tali pte feſtinãt: vt qui a facie videri poſſũt a tergo minime ſentiant̃. Hinc ſupuẽt⁹ inimicoꝝ grauiter formidat̃: cũ dorſũ nitũtur ſubita icurſione turbare. Et vt patiẽtie ſue robur

oſtẽdat

oſtēdat: ipſuȝ certaminis gen⁹ exequit̄: qd̄ nō nunq̄ ⁊ s ſupioꝛib⁹ plus timet̄. Et vt itez ipſas ſurreptiones momētaneas nō putares: plōgatas dicit inſidias q̄s aſſidue hoſtes fidei armatis ſenſib⁹ igerebāt. [Dn̄s iuſtus ɔcidet ceruices peccatoꝝ.] Cū ſit dn̄s patiēs ⁊ magnanimis ⁊ ſuſtinēs peccatores: de illis delinquē-
3. tib⁹ māuult itelligi: qui ipſi⁹ miſericoꝛdia ad ſatiſfa-ctionē deſiderāt redire ſalutarē. Ceruices aūt pro ſu-
Exo.32. pbia poſitas ſcriptura teſtat̄ dicens: Cerno ꝙ ꝑplus hic dure ceruicis ſit. Et beat⁹ Stephanus in paſſione
Act.7. ſua iudeos arguēs dicit: Dura ceruice ⁊ icircūciſi coꝛdib⁹ ⁊ auribus: vos ſemꝑ ſpiritui ſancto reſtitiſtis ſicut ⁊ patres vr̄i. Iſtis ergo hec viciſſitudo reddit̄: vt ceruices q̄s ɔtra dn̄z letaliter extulerūt: iugo ipſius ſuaui ſalutari humilitate ſubdant̄. Qd̄ ſepe de ꝑſecutoꝛib⁹ factū eſſe meminim⁹: vt fierēt ꝑdicatores ſanctiſſime religionis: qui pri⁹ idola nefandiſſimis ꝑſua-
Al. ɔuertantur retrorſū ſionib⁹ vēdicabāt. [Cōfūdant̄ ⁊ ↄ̄uertant̄ oēs qui oderūt ſion.] Uenit ad poſitionē ſecūdā: vbi vſq̄ ad
SCHE. finē pſalmi: per figurā Parabolen: quibuſdā cōparationib⁹ aduerſarijs obſtinatis ꝑdicit eſſe vētuꝝ: i qd̄ eis in dn̄i ɔſtat euenire poſſe iudicio. Cōfūdant̄: cū ꝑſidiā ſuā viderit in illa veritate damnari. Reuerent̄ iudicātē: quē hic temnēdū eſſe putauerūt. Ipſi eniz oderūt ſion: id eſt: eccleſiā: qui icarnatione dn̄i ſanis
Al. tect omes mētibus reſpuerūt. [Fiāt ſicut fenuz tedificioꝝ: qd̄
Al. areſcunt ꝑuſq̄ euellat̄ areſcit.] Solēt edificia deſerta in cacuminib⁹ ſuis caduca fena ꝑducē: que ante tp̄s collectionis areſacta diſpereūt: q2 nulla firmiſſima radice viguerant. His peccatores obſtinati aptiſſima ſocietate iūgant̄: qm̄ ⁊ hic frequēter diſpereūt anteq̄ de hac luce tollant̄. Naſcunt̄ eni in cacuminib⁹ ſupbie: vbi nulla ſoliditate ɔſiſtūt. Nam ſi in ɔualle lachrymaꝝ germinarēt: fructus ſuos vſq̄ ad maturita-
Al. implebit tē dn̄o iuuāte ꝑducerēt. [De quo nō īpleuit manuz
Al. metet ſuā qui ↄ̄metit: ⁊ ſinū ſuuz qui manipulos ↄ̄colligit.]
Al. colliget In feni ſpecie ꝑſeuerat: ⁊ ſicut ſupius in alio pſalmo de beatoꝝ fructib⁹ dicit: Uenientes aūt venient in exultatione poꝛtātes manipulos ſuos: ita nūc de peccatoꝛib⁹ ꝓnūciat: nec manu: nec ſinu aliqd ex eis a meſſoꝛib⁹: id eſt: ab angelis qui ad iudiciū dn̄i ꝑplos ɔgregabūt eſſe poꝛtādū: quoniā illa meſſis ſpiritualis fuit que fructū implet: iſta vo carnalis eſt: que nulla tritice i muneris fecūditate letat̄: vt nec vnā manū repleat: nec ſinū onerare ꝑualeat. Talis eſt iſta meſſis: que in dn̄ico agro nō ſerit̄: ſed in pectoꝛibus ſupboꝝ q̄ſi in culminib⁹ caducis enaſcit̄. Nā quos fructus afferre potuit: que ꝑuſq̄ euelleret̄ exaruit? Nec illud vacat ꝙ manū poſuit ⁊ ſinū. Man⁹ ꝑtinet ad opationē: ſinus ad ɔſciēdā. In maloꝝ qppe actib⁹: neutrū frugi aliqd potuit iueniri. [Et nō dixerūt qui ꝑteribāt benedictio dn̄i ſup vos: benedixim⁹ vobis in noīe dn̄i.] Cōſuetudo iter hebreos erat: vt ſi agētes viā: laborātes in aliquo agroꝝ ope repiſſent: gratia ſuālia be-
Ruth.2. nedicerēt: ſicut in libro Ruth legit̄. Dixitq̄ Booz iuueni meſſoꝛib⁹ qui ꝑerat: dn̄s vobiſcū: qui reſpōderūt ei: benedicat tibi dn̄s. De quo ritu magnific⁹ hic a ɔtrario ſenſus aſſūptus eſt. qm̄ ſceleratis inaniter operātib⁹ benedictio nulla ꝑſtat̄. Preitereūtes aūt ſignificat ſanctos viros: qui mūdi iſti⁹ ɔfuſa ⁊ ꝑturbata temnētes: ad ſeculi illi⁹ pacifica ⁊ geta feſtinēt: vt reuera ꝑterire videant̄ que dn̄i amoꝛe ɔtemnūt. Nā ſi iſtos ꝑtereūtes velis tibi auctoꝛitate firmari:
Exo.3. audi Moyſen: Trāſibo ⁊ videbo viſionez hāc. Et in
Pſal.36. alio pſalmo ſupius dictū eſt: Uidi ipiū ſuperexaltatū ⁊ eleuatū ſicut cedros libani: ⁊ trāſiui ⁊ ecce nō erat. Uides hoc vbū: ſepe ſanctis mētib⁹ attributū. Sed ne ipſa benedictio putaret̄ humanis viribus applicāda: ſeq̄t̄: Benedixim⁹ vobis in noīe dn̄i. Ipſa eſt eniz firma ⁊ vera benedictio: que ſub dn̄i cōmemoratione ꝑſtat̄: a quo venit oē qd̄ expedit. Concluſio.

Reſpiciamus hūc pſalmū: q̄ſi duabus alis euectū: decimū ɔſcēdiſſe faſtigiū. Dextera qppe ala ipſius eſt: poſt ꝑſecutiones multas eccleſie ſupboꝝ denūtiata ɔuerſio. Siniſtra odientiū ſion: optata ɔfuſio. Qd̄ ꝓpheta nō maledicēdi ſtudio loquit̄: ſed future veritatis iſtictu: qm̄ iꝫ ⁊ pro inimicis nr̄is ꝑcipimur orādum: de obſtinatis tamē ac pituris qd̄ veritas habebat expoſuit: nec tamē ſine fructu magne pietatis hec dicta ſūt. Multi eni de predicta pena ſe coꝛrigunt: quando obſtinatis talia imminere cognoſcunt.

Explicit expoſitio in pſalmum .128ᵐ.

Canticum graduum. CXXIX.

De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e: dn̄e exaudi vocē meā. Fiāt aures tue itēdētes: in vocē depꝛecationis mee. Si iniquitates obſeruaueris dn̄e: dn̄e quis ſuſtinebit? Quia apud te ꝓpitiatio eſt: ⁊ propter legem tuaz ſuſtinui te domine. Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in domino. A cuſtodia matutina vſq̄ ad noctem: ſperet iſrael in dn̄o. Quia apud dominum miſericoꝛdia: ⁊ copioſa apud eū redemptio. Et ipſe redimet iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius.

Iſi ɔſuetudo eccleſie ſollicita mēte recolat̄: pōt queſtio nonnulla ſuboꝛiri: cur in gradu vndecimo collocatus propheta ſe penitētie ſatiſfactione ꝓſternat. In tali eni culmine ɔſtitutus: ⁊ euect⁹ ad gloriā ſempiternā: trepidationē adhuc hēre potuit nō ruinā. Similis eni ratio ⁊ in 127° reddita eſt: cū timoꝛē dn̄i per oēs gradus in hoc mūdo ſanctis dixim⁹ ɔuenire ꝑſonis. Dicit etiam eccleſia: in 128°: Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Et paulopoſt: Supra doꝛſuz meū fabricauerūt peccatores: multaſq̄ calamitates aſcēdēs ꝑpl's iſte dinumerat q̄s adhuc ſuſtinebat in mūdo: Ita ⁊ hic q̄q̄ in excelſuz ꝓpheticus animus tēdit: amplius ſe ꝑia humilitate ꝓſternit: vt adhuc mēte curuat⁹ aſcēderit ſi ꝑſumptionē de meritis nō hēret. Cōſcius eni ɔditionis humane: adhuc ſe humili⁹ q̄ pridē ſubdiderat iclinauit: q2 nemo pōt effugē peccatū: qui in fragili ꝓbat̄ coꝛpoꝛe ɔſtitutus. Qn̄ eni nō aut cogitatione delinquimus: aut vboꝝ ſupfluitate peccamus: aut iprouida actione delabimur? Una eſt ergo ſecuritas in hoc ſclo viuēti: iugiter ꝑpe ꝑcib⁹ iclinari: vt qui s culpa eſſe nō poſſumus liberi: per munera pietatis mereamur abſolui. Diuiſio.

Videns ꝓpheta plus mente q̄ coꝛpoꝛe: ne magnis delictoꝝ fluctib⁹ obrueret̄: expoꝛdio facto clamat ad dn̄m: vt de ꝓfundo peccatoꝝ liberet̄: beniuolētiā boni iudicis querēs de calamitatibus īdicatis: qm̄ nullus pōt eſſe ſaluus niſi qui diuina clemētia fuerit

abſolutus. Sequit̃ cōpēdioſa ɔcluſio: narrationēꝫ ⁊ cetera ꝑtermittēs: qm̄ ſi opportune adhibeant̃ exornāt: ſi icōgrue itromittant̃ horreſcūt. Secutus eſt ergo bonus magiſter vtile deuotūq꞉ cōpendiū: cito ad

DOG gratulationis gaudia venit: vt agnoſcerent penitentes: quanta gratia ſuſcipiūtur: quibus tam velox medicina preſtatur. Expoſitio.

ETY De pfundis clamaui ad te dn̄e: dn̄e exaudi vocē meā. Profundū eſt: quaſi porro fundū: cuꝰ ima oīno demerſa ſūt. Hinc ad dn̄m ꝓpheta clamauit: vt facilius potuiſſet audiri. De iſto ꝓfundo glorioſas fudit lachrymas Petrus. De iſto publicanus pectora culpanda tundebat: qui ſic in altuꝫ venerat peccatoꝝ vt nec oculos leuaret ad celum. De iſto deniq꞉ loco: Jonas tacitus vociferabat ad dn̄m: qui in vētre ceti poſitus īfernū viuus itrauerat. Cetus enī ꝓphete oratoriū fuit: naufrago portus: iter vndas domus: felix in deſperatione ſubſidiū. Nō enī glutitus eſt in eſcā ſed in requiē poſſidēdā: ⁊ miro nouitatis exemplo vēter ille ferinus reddidit pabulū illeſum: nō ſolita iniuria decoctionis abſumptū: ſicut in libro ſuo

Jone.2. ipſe teſtat̃ dicēs: Et ꝑcepit dn̄s piſci magno vt deglutiret Jonā. Et erat Jonas in vētre piſcis tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ ⁊c. vbi orationes quoq꞉ ſuas ꝓphetica veritate narrauit. O penitētia nimis ⁊ abſolute glorioſa: humiliatio que neſcit cadere: luctus qui corda letificat: lachryme que animā rigant. Profundus deniq꞉ iſte neſcit inferos: qui tranſmittit ad celos. Quapropter virtutē ſancte orationis itēde: qꝛ tāto ſe credit celerius audiēdū: quātuꝫ de imis penetralibꝰ clamabat ad dn̄m. Deniq꞉ ſic ſequit̃: Dn̄e exaudi orationē meā. Ipſi ſunt enī altiſſimo viciniores: qui ſancte humilitatis ſe viſceribus abdiderūt. Sic cum de ꝓfūdo oraret: ad altiſſimi redemptoris celeriter do

M. vocē deꝑcatiōis mee na puenit. Fiāt aures tue itēdētes in oratione ſerui tui. Pulcherrima ſupplicatione placatū ſibi iudicē reddit: vt petitionibus ſuis clemētiſſimus ꝑſtaret̃ auditus. Sed cū ſit oculoꝝ intēdere: hic auribus datū eſt: ſcilicet qꝛ virtus eius ⁊ nature potētia ſingularis: nec auribus audit: nec pedibus ambulat: nec oculis videt: nec ore guſtat: nec naribus odorat̃: ſed incōprehenſibili virtute opat̃ iſta que dicta ſunt. Nā cū

Joan.4. ſit deus ſpiritus: ſicut de ipſo legit̃: Spiritus eſt deꝰ: eternꝰ: omnipotēs: penetrās ⁊ ɔtinēs oīa que ab ipſo creata ſūt: vbiq꞉ plenus: vbiq꞉ totus: de ſe ⁊ per ſe coruſcus: ex nr̄a tamē ɔſuetudine virtus qua videt oculi dicunt̃: virtus qua audit aures appellātur: virtus qua ꝑficit manus vocant̃: ⁊ his ſimilia: que per allegoriā diuinis opationibus applicant̃. Cū enim dicit: Serui tui: miſericordia boni iudicis cōmonet̃: ne patiat̃ abijcere: quē ſe cognoſcit fideliter inuocare. Si iniqtates obſeruaueris dn̄e: dn̄e qs ſuſtinebit. Ecce iaꝫ ꝓfūdus ille detectus eſt vnde clamabat ad dn̄ꝫ. Iniquitatē enī: vult itelligi omne peccatū qd̄ poteſt aliqua prauitate cōmitti. Iniquū eſt enī qd̄ iuſtū nō eſt. Et quis a tali cōplexione reddat̃ exceptus: niſi ſolus ille qui iugiter potuit implere iuſtitiā? Nā ⁊ ſancti viri cū deuota ſe ɔuerſatione tractare videant̃: tamen culpas ex toto declinare nō poſſunt: qm̄ ⁊ ocioſus ſermo reatus eſt: ⁊ in craſtinū cogitare peccatuꝫ eſt: ſomnijs eludi: icō grauia ſubito cogitatione cōpleri: ⁊ cetera huiuſcemodi. Uidēs ergo ꝓpheta nulluꝫ eſſe qui nō aut cogitationibus ſupfluis excedat: aut vacuo ſermone delinquat: aut inanibus actibꝰ occupet̃: territus clamat ad dn̄ꝫ iuſtitie ipſius nō ſufficit̃ genus humanū niſi miſericordie ſue ꝑſtet auxilium. Quis ſuſtinebit? Quaſi pōdus imēſuꝫ: qſi molē itolerabilē: quaſi flāmā ɔſumptibilē. Merito enīꝫ iuſtitiā dn̄i ſibi importabilē dicebat: qui actuū ſuoꝝ ɔſideratione eius iudicia formidabat. Que figura greSCHE ce dicit̃ Diaporeſis: latine dubitatio: cū habemꝰ ambiguū: ſi poſſit īueniri qd̄ querit̃. Quia apud te ꝓpitiatio eſt: ⁊ ꝓpter legē tuā ſuſtinui te dn̄e. Territus aūt iuſtitia dn̄i per quā penas nulli fas eſt euadē: ad patronā miſericordiā ɔuolauit. Nō eſt enim in nr̄is actibꝰ vt mereamur abſolui: ſed ipſiꝰ ꝓpitiationis eſt vt ɔfitētē reū liberare dignet̃. Sed ſi nomē iſtud diligētius ꝑſcruteris: ꝓpitiatio fuit: qm̄ ꝑtereūti mundo deꝰ filij ſui icarnatione ſubuenit: vt humanū genꝰ abſolueret qd̄ erat peccatis nectētibꝰ obligatū. Sequitur: Et ꝓpter legē tuā ſuſtinui te dn̄e. Propitiationi lex videt̃ eſſe ɔtraria: qꝛ lex peccatū detegit: reū deſignat: totūq꞉ ſibi hominē reddit obnoxiuꝫ: ſicut apl̄s dicit: Peccatū aūt nō cognoui niſi ꝑ legē. Nā ɔcupiſcētiā neſciebā: niſi lex diceret: Nō ɔcupiſces. Sed illā legē hic debemus aduertē: id eſt: euāgelicā iuſſionē que dicit: Inuicē onera vr̄a portate: ⁊ ſic adimplebitis legē chr̄i. Hec eſt ergo lex quā ſe ꝓpheta cōmemorat ſuſtinē: per quā ſe iure credebat eſſe ſaluāduꝫ. Nā ⁊ ipſum qd̄ dicit: Suſtinui: idicat charitatē i que totū ſuſtinet: totū patit̃: ⁊ ſpem ſuā deſiderāter expectat. Hec ſalutariter inflāmat corda fideliū: hec ꝑfectos efficit vtriq꞉ chriſtianos. Suſtinuit anima mea in ꝟbū tuū: ſperauit anima mea in dn̄o. Repetitio iſta ſuperioris ſenſus explanatio eſt: vt in anteriore ꝟſu legē noui teſtamēti dictā fuiſſe cognoſceres: qm̄ ⁊ ipſuꝫ ꝟbū: id eſt: dei filiū hic poſitū euidēter agnoſceres. Suſtinuit ergo ꝟbū: qꝛ icarnationē dn̄i credebat eſſe vēturā. Nemo enī ſuſtinet: niſi qui ꝓmiſſū cupit accipe. Et ne hoc ꝟbū trāſitoriū aliqueꝫ putares eſſe ſermonē: addidit: Sperauit anima mea in dn̄o. Uerbū enim dei: omnipotēs eſt filius: de quo ſcriptū eſt: In principio erat verbum: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbum: hoc erat in principio apud deum: quod vltimis temporibus de Maria virgine incarnationem ſumens: propter interitum generis humani auferendū naſci dignatum eſt. A cuſtodia matutina vſq꞉ ad noctem: ſperet iſrael in dn̄o. Quia apud dn̄ꝫ miſericordia: ⁊ copioſa apud eū redemptio. Explicitis ſub omni decore pricipijs: ad ɔcluſioneꝫ pſalmi letiſſimꝰ venit. Nā ſecurus de ſuis delictis redditus: iā ppl̄is ꝑdicat vt per vniuerſaꝫ vitā in dn̄o chriſto debeāt ſperare qui eccleſie ſue moleſtiſſimas paſſiones in eterna pōt gaudia cōmutare. Cuſtodia matutina: eſt manifeſtatio illa dn̄i ſaluatoris: qm̄ ſepulchrū cuſtodiētibus iudeis reſumpti corporis veritate ſurrexit. Noctē vō: ſignificat huiꝰ ſeculi terminūꝫ: vt vſq꞉ ad mūdi fineꝫ in ſpe dn̄i debeat vniuerſalis eccleſia ꝑdurare. Sed dū hoc iſraeli generaliter dicitur: vnuſqſq꞉ fideliſſimus de fine ꝓprio cōmonetur. Et ɔſidera: qꝛ dixit: A cuſtodia: vt ab aduētu dn̄i eiꝰ manifeſtato noīe ampliꝰ debeat obediri. Seqt̃: Quia apud dn̄m miſericordia: ⁊ copioſa apud eū redēptio. Reddita eſt cauſa mirabilis: qr̄e iſrael debuiſſet ſperare in dn̄o: qꝛ in eiꝰ manu miſericordia eſt que pōt ex ꝑuerſo iuſtū facē: ex ībecillo imortalē: ex carneoq꞉ angelis ſimilē. Hoc enī ille de nobis ɔſueuit oſtēdē: ad qd̄ humana natura per ſe nō pōt ꝑuenire. Addidit etiā: Copioſa redemptio: vt precioſus ille ſanguis

Roma.7. — Gal.6. — M. vbo eius — Joan.1.

tāta

tāta fuerit vbertate ditiſſimus: quatenus totius mundi peccata redimeret: ⁊ velut quodā diluuio ſalutari orbē terrarꝫ a ſuis ſordib⁹ expiaret. Verſus aūt duos ideo in imo poſuim⁹: qꝛ ſic ſibi copulati ſunt vt mutua ꝯiūctione declarent̄. [Et ipſe redimet iſrael: ex oīb⁹ iniqtatib⁹ ei⁹.] Ille quē ſupius dixerat miſericordē atqꝫ copioſū: hic iā qd ſit facturus oſtēdit̄. Redimet itaqꝫ iſrael ſanguine ꝑcioſo. Sāguis qui purificat nō cruētat: qui nō maculat ſed emundat: ſicut

1. Joan. 1. Joānes apl̄s dicit: Sāguis Jeſu Chri mūdat nos ab oī delicto. Sed cū dicit̄: Ipſe redimet: nullā poſſibilitatē in homine vt euadē potuiſſet oſtēdit. Ipſe ſūt inigrates: q̄s ſu pius nolebat lēdi: qm̄ ſi ille fuiſſent reſpecte: redimi nullaten⁹ iſte potuiſſet. Siue vt qdā dicē voluerūt: redemptio iſrael: tp̄s illud ſignificat̄: qn̄ in fine ſeculi Helia ꝯſpectoꝛ iudeoꝝ creditura eſt multitudo: ſicut ⁊ Malachias ꝓpheta cōmemorat

Malach. 4 dicēs: Et ego mitto vobis Heliā ꝓphetā: anteq̄ꝫ veniat dies dn̄i magn⁹ ⁊ ꝑclarus. Sed qd iſtis ꝓderit cū alter euaſerit: qn̄ graui⁹ torquebit̄: qui ſolus reus correctis poſteris īueniet̄: Multo melius ſi ꝓcederēt ſide: qui prelati ſūt tempore. Concluſio.

De profundo qdē pſalmus iſte fecit initiū: ſed ad altitudinē magnā velut ſol ꝓuectus aſcēdit: vt agnoſcamus quā vtilitatē habeat penitētia: que in tali culmine cognoſcit̄ collocata. Et ideo ꝯſiderem⁹ q̄ꝫ noxia ſit ſupbia: cui nō deſinit frequēs obuiare medicina. Violēto morbo nō vnū medicamē apponit̄: ſed ꝯtra eū multiplici curioſitate tractat̄. Nā ⁊ illa arboꝛ ſepius ſecurib⁹ cedit̄: que per auras tenues magna libertate luxuriat. Hoc eni malū ſupbie: ſexta penitētie bipēne pcuſſuꝫ eſt: ⁊ nutātia ramoꝝ mēbra tremuerūt. Sed in ſubſequēti ſeptima ſic ꝯſcidit̄: vt in terrā ꝓtin⁹ eliſa frāgat. Redeo ad illos: qui penitētiā agē in vite ſue fine faſtidiūt. Ecce nuſq̄ꝫ legis eſſe ꝓhibitū qđ a pditis hominibus dicit̄ negligēdū: imo ſemp cōmonemur vt nunq̄ꝫ ab ea deſidia faciēte ceſſem⁹. Horreamus ergo ſupbiā: que angelū de gratia ſupne ſuauitatis eiecit. Amem⁹ humilitatē que ad celos fideles extulit: velociter confiteamur quod male facimus: ne poſſimus incurrere quod meremur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 129ᵐ.

¶ Canticum graduum. CXXX.

Domine non eſt exaltatum cor meū: neqꝫ elati ſunt oculi mei. Neqꝫ ambulaui in magnis: neqꝫ in mirabilibus ſup me. Si non humiliter ſentiebam: ſed exaltaui animaꝫ meam. Sicut ablactatus eſt ſup matrē ſuaꝫ: ita retributio in animā meaꝫ. Speret iſrael in domino: ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculum.

Sollicitī ſenſus agricole: dum curuis aratris cāpoꝝ pinguiū denſa ꝓſciderit: cultiſqꝫ aruis ſemina fecūda cōmiſerit: arboreū culmē ſolatorijs cātib⁹ letus aſcēdit: exinde iumētis ſuis frondea pabula ramoꝝ de ſecationib⁹ ſubminiſtrat: vt que laboꝛ aſſidue ſeminationis addixerat: copioſa comeſtione reficiat. Sic ꝓpheta penitētie laboꝛib⁹ pactis: ſpiritualiū graduū aſcēſione ſubuect⁹: ſuauia cāticoꝝ nobis alimēta trāſmittit. Totus eni hic pſalm⁹: de māſuetudine atqꝫ humilitate cātat̄: eoqꝫ fit: vt quos laboꝛ ꝑmiſſe ꝯfeſſionis afflixerat: glorioſe deuotionis dulcedo reficiat. Suſcipiam⁹ itaqꝫ trāſmiſſuꝫ cibū: ⁊ tāti muneris dona guſtem⁹: atqꝫ vtinā boues ſim⁹ qui agrū dn̄i nr̄i ſulcis regularib⁹ exaremus. Memēto aūt q̄ tot⁹ hic pſalm⁹: vt dixim⁹: ad ſupbiā ꝑtinet deſtruēdā: ⁊ humilitatē modis oībus edificādā: ſicut ⁊

Luc. 14. dn̄s in euāgelio dicit: Oīs qui ſe exaltat humiliabit̄: ⁊ qui ſe humiliat exaltabit̄. Que ſentētia reꝝ ſūmas vtraſqꝫ cōplectit̄. In ſupbia eni deſignat diabolū: in humilitate vo dn̄ꝫ chr̄m. Ita ſub breuitate dictoꝝ: ⁊ qd deſiderare debeāt homines: ⁊ qd eos refugere cōpetat: euidenter inſinuat. Diuiſio.

Primo ordine ꝓpheta exēplo ſuo humilitatem ⁊ māſuetudinē docēs: ꝓplm̄ vtiqꝫ chriſtianū penā ſibi grauiſſimaꝫ ponit: ſi mādata dn̄i non cū ſūma humilitate ſuſcepit. Secūdo: ꝯuerſus hortat̄ iſrael vt iugiter ſperet in dn̄o: q̄ten⁹ tali ſpe roborata cūctas aduerſitates ſecli tolerare ꝓualeat. Expoſitio.

Domine nō eſt exaltatū coꝛ meū: neqꝫ elati ſunt oculi mei. Neqꝫ ambulaui in magnis: neqꝫ in mirabilibus ſup me.] Taliter hic hypotheticus ſyllogiſm⁹ enaſcit̄. SYL

Si nō eſt exaltatū coꝛ meum: neqꝫ elati ſūt oculi mei: a ſupbia ſcilicet reddoꝛ alien⁹. Attamē nō eſt exaltatū coꝛ meū: neqꝫ elati ſūt oculi mei: a ſupbia igit̄ reddoꝛ alien⁹. Nūc reliq̄ ꝑſcrutemur. Pſalmus hic humilitatē qdē ꝑdicat: tēperātiā docet: patientiā monet. Sed cū ꝓpheta negat vitioſa: ꝯſitet̄ omnino laudāda. Que figura dicit̄ Anaſtrophe: qn̄ reſpuē SCHE

do ꝯtrariā partē: illa vult itelligi: que monita diuina ſuſſerūt. Dicit eni: nō exaltatū coꝛ ſuū: qđ factū eſt a Pharaone: qn̄ ꝓſumēs in numeroſitate gētis ſue: hebreos deuotiſſimos per Moyſen totiēs ꝓhibit⁹: crudeliter affligebat. Seqt̄: Neqꝫ elati ſunt oculi mei.

Luc. 12. Elati ſūt oculi diuitis illi⁹ qui in euāgelio legit̄: horrea ſua ꝑua cogitaſſe deſtruere: ⁊ ad copiā ꝯgregādā īgētia fabricare voluiſſe. addidit: Neqꝫ ambulaui in magnis. Ambulauit in magnis Pilat⁹: qui dixit dn̄o

Joan. 19. ſaluatori: Neſcis qꝛ poteſtatē habeo dimittēdi te: ⁊ poteſtatē habeo crucifigēdi te: Ad poſtremū ſubiunxit ad cumulū: Neqꝫ in mirabilib⁹ ſup me. Ambulauit Simō magus in mirabilib⁹ ſup ſe: qn̄ ſpm̄ ſanctū ab aplīs Chri pecunia credidit eſſe redimēdum: vt ꝑcio mercaret̄ qđ ei⁹ merita nō habebāt. Sic dū talia negat: illa dant̄ itelligi: que dn̄o iuuāte faciebat. Deniqꝫ ita ſentiēdū: ſequēs v̄ſus oſtēdit. [Si nō humilr̄ ſentiebā: ſꝫ exaltaui aiaꝫ meā. Sicut ablactat⁹ ē ſup ma= Al. eſt

trē ſuā: ita ↑ retribues in aiaꝫ meā.] Nimis cōpetēter Al. retributio

edictū eſt: Si nō humilr̄ ſentiebā: qꝛ ſūmū ſapie gen⁹ eſt nō per elationē ſibi aliqd ꝑſuadē: ſed deuoto aīo ſentire qđ expedit. Monet ergo ſcripturas diuinas ſimplici ac puro corde ſe fuiſſe meditatū: nō vt arriani: manichei: donatiſte fecerūt: ⁊ ceteri qui a v̄a religione diuiſi ſūt. Illi eni ſi humilr̄ ſētire voluiſſēt: ſuā nō eligerēt defēdē prauitatē: ſꝫ ad doctores v̄iſſimos ⁊ ſctiſſimos veniētes: fidei recte itelligētiā ꝑcipe meruiſſent. Iſte ergo ſe dicit humilr̄ ſēſiſſe quēadmodū

Roma. 11. monet apl̄s: Noli altū ſape ſed time. Et alibi in pſal=

Ps. 100. mo: Nō habitabit in medio dom⁹ mee qui facit ſupbiā. Iterūqꝫ ꝯtra hoc vitiū orās dn̄i depoſcit auxiliū

Ps. 35. dicēs: Nō veniat mihi pes ſupbie. Seqt̄: Sed exaltaui aiaꝫ meā. Hic negat exaltaſſe aiaꝫ ſuā: id eſt in

ſupbie culmē erectā: vbi aſcēdē ruinoſū eſt: pmouē
piculū. Nā ſcī viri exaltāt aīas ſuas: qū eas ꝯtēdunt
ad diuinas pdicationes erigē. Quēadmodū enī aut
de ſcā trinitate poſſum⁹ aliqd itelligē: aut ſalubriter
de beata icarnatione ſentire: niſi cū magna humilita
te aīas nr̄as leuem⁹ ad dn̄z. Nā licē aīas ad ſupna ſe
Pſal.14. tēdē: eſtis eſt ali⁹ pſalm⁹ vbi dictū eſt: Ad te leuaui
aīaz meā. In illis enī reb⁹ aīaz leuari fas eſt: vnde vi
uat: vñ floreat: vñ celeſti pane paſcaē. In iſtis aūt ex
gſitionib⁹ prauis ⁊ īfelici doctrina turgētib⁹ exaltarī
nō decet aīaz: vbi mortē repit: īfernuz ſubit: ⁊ eterna
īfelicitate damnaē. Adiecit decorā nimis ⁊ ſubtiliſſi
mā cōparationē: vt ita ſe dn̄z deſideraſſe dicat: ſicut
ablactat⁹ ſup matrē ſuā. Cōſuetudo eſt enī puuli: quo
tiēs ad alios cibos etate creſcēte pparaē: lac illi quo
ſolebat veſci a pia mr̄e denegari: q̄ten⁹ ad ſolidiores
cibos trāſeat: ne ei⁹ ſuba in teneritudine q̄dā relicta
molleſcat. Sed tūc qua puritate: quo deſiderio: qua
grā matrē querit: vt aīo ipſi⁹ ad lamēta pmoto ei⁹ pe
ne doleaē amiſſio. Hoc deſideriū: hoc votū ppheta ſi
bi cōparās oſtēdit quāta ſpes: quāta ſimplicitas: qūd
t⁹ debeat eſſe ardor in dn̄o. Ablactati enī dicunē: qui
ſunt a lacte pbibiti. Et merito talis facta eſt cōpara
tio: qr ſicut īfātes vbera mr̄na ſugūt: ita fideles puuli
ſcripture diuine ſimplicitate nutriunē: donec ppareē
1.Cor.3. tur ad ſolidū cibū. dicente aplo: Nō potui loq vobis
q̄ſi ſpūalib⁹: ſed q̄ſi carnalibus: tanq̄ꝫ puulis in Chr̄o
lac vobis potū dedi nō eſcā. Nec vacat qḋ addidit:
Sup matrē ſuā: dū adhuc teneri ſūt ⁊ ſup vbera ma
terna portanē. Ipſis enī grauior eſt ꝯſuetudo ſubtra
cti cibi: qr ſe eſcis alijs neſciūt cōſolari. Addidit: Ita
retribues in aīaz meā. More dictū eſt humanitatis.
Ipſi enī nobis ponim⁹ penā: qū de aliq̄ cauſa iuſta cō
Pſal.7. fidim⁹: ſicut ⁊ in 7⁰ pſalmo dictū eſt: Dn̄e de⁹ me⁹ ſi
feci iſtud: ſi eſt iniq̄tas in manib⁹ meis: ſi reddidi re
tribuētib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis me
is inanis. Sed hic ordo nobis vboꝝ faciēdus eſt: vt
v̄ſus hui⁹ decarminata ꝯtextio: ipſa ſe magis exponē
videaē. Si nō humilr̄ ſentiebā: ſicut ablactatus ſup
matrē ſuā: ſed exaltaui aīaz meā. Sequiē cōpēſatiua
ꝯditio. Ita retribues in aīaz meā. Ita: dū dicit illud
ſignificaē: vt ſi ego te p̄ſumpſi ꝯtemnē: tu me merito
videaris abijcere. Siue ſic forſitan accipi debet: vt
pſalm⁹ iſte ꝯtra illos videaē eſſe plat⁹: qui in aliqb⁹
tribulationib⁹ atqꝫ aduerſitatib⁹ ꝯſtituti: ipatiēter
agūt: ⁊ nolūt remedia ſuſtinē diuina. Cōtra hec itaqꝫ
dicit humilis ⁊ fidelis: qr differebaē audiri cor ſuuz
in ꝯtemptū minime pſtitiſſe: neqꝫ ſuos elatos oculos
elicit: qr maxime puuli hoc faciūt: qui parentes ſuos
ꝯtemnē furioſa volūtate p̄ſumūt. Nā ⁊ ipſa cōpara
tio poſita in malo pōt accipi: qū ablactat⁹ īfans ſup
matrē exaltat aīaz ſuā: qū mamillas ei⁹ manib⁹ lace
rare p̄ſumit: ⁊ vagitib⁹ atqꝫ fletib⁹ agit vt ei⁹ idigna
tio poſſit agnoſci. Deīde ſequiē penalis illa ꝯditio: vt
ſi fecit ea que ſup⁹ dixit: a dn̄o pijciaē: quēadmodū
ablactat⁹ īfans mr̄nis vberib⁹ pbaē excludi. Naz vt
hūc pſalmū ad v̄tutē patiētie atqꝫ humilitatis: vt di
ctū eſt: itelligam⁹ eſſe platū: ſubiecit: Speret iſrael in
dn̄o: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſcl̄z: ne p̄ceps deſperatio nr̄a
ablactatis īfātib⁹ merito cōparata videaē. [Speret
iſrael in dn̄o: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſcl̄m.] Poſtq̄ꝫ hu
militatē ⁊ māſuetudinē ſequēdā cōpetēter edocuit:
tanq̄ꝫ bon⁹ magiſter ſcda pte ꝯuerſus vnūquēqꝫ fide
liū monet vt ꝯfidētiā ſuā ponat ſemp in dn̄o: ⁊ in ea
cūctis ſcl̄is pſeueret. In hoc enī mūdo licet ſperare:

illic aūt deſiderata p̄mia ꝯtueri. Nā ſcl̄z: iterdū mū
dū iſtū ſignificat: iterdū regnū illud dn̄i qḋ credim⁹
eſſe vētuꝝ. Dicit eniz: Ex hoc nūc: id eſt a p̄ſenti tpe
vſqꝫ ad eternitatē futurā: cū vnū ſcl̄z erit ⁊ viciſſitu
do tēpoꝝ in vnitatē ppetuā feliciter imutaē. Sic te
xtū pſalmi cōpendioſo fine ꝯcluſit: vt ſcē humilitati
ꝯueniret ⁊ ipſa breuitas dictionis. Concluſio.

Mirabilis eſt nimis humilitas: que culmine cōmēdaē excelſo. Nā ſi aliqs here
mita cellule ſue vacās talia diceret: magna tñ patiē
tie laude fulgeret. Hoc purpurat⁹: hoc pphetaꝝ dice
bat eximi⁹: vt ſtudioſi⁹ refugeret ſupbiā: quāto am
pli⁹ honoꝝ claritate radiabat. Sꝫ qḋ a nobis exigiē:
ſi ab illo talia pēdebanē? Preſta dn̄e humilitatē re
gis: pphe patiētiā: qū in q̄cūqꝫ pſona iſta de tua ſūt
p̄mia. Nō enī hoc paſſim humana volūtate ſumiē:
ſed miſericordie tue largitate p̄ſtaē. Que ideo maxi
me inter v̄tutes eximias honorata ꝯſurgit: qū eā di
gnatio tue maieſtatis aſſūpſit. Deniqꝫ cōſideremus
quātū honorata ſit humilitas que ſupbie ꝯtraria in
duodecimo gradu noſcē collocata. Illa enim demer
git in tartarum: hec perducit ad celum.

Explicit expoſitio in pſalmum.130ᵐ.

Canticum graduum. CXXXI.

Memēto dn̄e dauid: ⁊ oīs man
ſuetudinis eius. Sicut iurauit
dn̄o: votum vouit deo iacob.
Si introiero in tabernaculum
dom⁹ mee: ſi aſcēdero in lectū
ſtrati mei. Si dedero ſomnuz
oculis meis: ⁊ palpebris meis dormitatio
nē. Et requiē tēporibus meis donec inueniā
locū dn̄o: tabernaculū deo iacob. Ecce au
diuimus eā in effrata: inuenimus eā in cāpis
ſylue. Introibim⁹ in tabernaculū ei⁹: adora
bim⁹ in loco vbi ſteterūt pedes ei⁹. Surge
dn̄e in requiē tuā: tu ⁊ arca ſanctificationis
tue. Sacerdotes tui iduanē iuſtitiā: ⁊ ſancti
tui exultēt. Propter dauid ſeruū tuum: nō
auertas faciem chr̄i tui. Iurauit dn̄s dauid
veritatē ⁊ nō fruſtrabiē eū: de fructu vētris
tui ponā ſup ſedē tuā. Si cuſtodierit filij tui
teſtamentū meū: ⁊ teſtimonia mea hec que
docebo eos. Et filij eoꝝ vſqꝫ in ſcl̄m: ſede
būt ſup ſedē tuā. Qm̄ elegit dn̄s ſion: elegit
eā in habitationez ſibi. Hec requies mea in
ſcl̄z ſcl̄i: hic habitabo qm̄ elegi eā. Viduam
ei⁹ benedicēs benedicā: pauperes ei⁹ ſatura
bo panib⁹. Sacerdotes ei⁹ idnā ſalutari: ⁊
ſci ei⁹ exultatione exultabūt. Illuc pducam
cornu dauid: paraui lucernaz chriſto meo.
Inimicos eius induā confuſione: ſup ipſuz
autem efflorebit ſanctificatio mea.

Um pphetā oīa cantica graduū ad pue
ctū ſpei celſioris euexerit: iſtō tñ eū oīmo
dis eleuauit: qr icarnationis dn̄ice ſacra
mēta deſcribit. Dignū enī fuerat: vt poſt
duodenariū

duodenariū aploꝝ numerꝝ tanq̄ caput oluz ipſe ter
tiuſdecimus adueniret:quē nō arbitror pſone pphe-
tice poſſe ꝯgruere:qꝛ glīa tanti pſalmi niſi dn̄o chr̄o
rationabilr̄ alteri nō pōt applicari. Nec eniz ille hu-
milis qui hacten⁹ clamauerat de pfūdis:ſubito ſe in
tātam laudē potuiſſet erigē vt humanū modū vide-
ref excedē. Quapropter Dauid ille deſiderabilis:il-
le manu fortis:hic a nobis itelligendus eſt: in quo ꝛ
humilitas aſſumpte incarnationis conuenit:ꝛ omni-
potentia deitatis excellit. Diuiſio.

Um frequēter ppheta in pſalmis de in-
carnatione dn̄i fuerit locutus:in hoc ma-
xime gradu:tn̄ myſteriū euidēter edicit
vt merito valuiſſet ad glīam pfectionis
aſcēdē:qui humani generis ſalutē nō de-
ſinit idicare. Prima igif narratione dn̄i Chr̄i v̄ba re-
fert:qb⁹ prī ſuo cognoſcif pmiſiſſe:requiē ſe nullate-
nus ſumē:niſi v̄e religionis affectū humanis pectori-
bus iſudiſſet. Scda narratione dicit eſſe cognitū:qō
veraciter fuerat a dn̄o ſaluatore pollicitū: p̄ces ſuas
adyciēs:vt cito aduētū ſalutarē pbeat qui adhuc vē-
turi tpis dilatione pēdebat. Tertia pte pmiſſionem
que illi a pr̄e facta fuerat phibet eſſe cōplēdā:vt fru-
ctus vteri v̄ginalis thronū ſedeat dn̄ationis eternū:
q̄tenus eccleſiā ei⁹ benedicat:paupes paſcat:ſacerdo-
tes glorificet:ꝛ poteſtatē eius pducat:inimicos indu-
at ꝯfuſione:ſuper eum floreat ſanctificatio eterna iu-
ſtitie. Quapropter huc pſalmū intētis animis audia-
mus. Eſt enim ſenſibus pfundus:ꝛ verboꝝ ipſoꝝ
ſignificatione copioſius. Expoſitio.

Emēto dn̄e dauid: ꝛ oīs manſuetudinis
eius. Uox eſt pphete:frequēter per hu-
manas ꝯſuetudines dn̄o ſupplicare. Me-
mēto enī:illi dicif:qui nihil aliqñ potuit
obliuiſci. Nō eni vt ad memoriā redeat
diuinitas cōmonef:ante quē oē pſens eſt preteritū ꝛ
futuꝝ. Dauid aūt ſignificaf dn̄s Chr̄s:qui per carnis
ſemen de creature ſue deſcēdit origine. Sic enī maio-
rū pauorūqꝫ ſuoꝝ:filiū fuiſſe declarem⁹. Nā Jeſuz
Hiere.30. Chr̄m Dauid dici teſtis eſt Hieremias cū ait:Et Da-
Ibidem.23. uid regē ipſoꝝ ſuſcitabo illis. Et itez: Suſcitabo il-
lis Dauid regē oriētē iuſtū ꝛc. Itē Iſaias: Et excita-
bo ſup eos paſtorē vnū altū:ꝛ paſcet eos ſeruus me⁹
Dauid:ꝛ erit his paſtor:ꝛ ego ero illis in deuz:ꝛ Da-
uid princeps in medio eoꝝ. Uñ ꝯſtat nō eſſe dictum
de Dauid filio Ieſſe:qñ iſti pphe lōgo tpe poſt ipſuz
fuiſſe declarantf:ꝛ pphetia ipſoꝝ dicē cognoſcif de
futuro. Deinde potuit dicē: Memēto mei:ſed vt al-
teꝝ ſignificaret dixit: Memēto dn̄e Dauid. Quapro-
pter ꝯfidēter debet accipi: qō tantis teſtimonyꝫ co-
gnoſcif approbari. Nā qō ſequif: Et oīs māſuetudi-
nis ei⁹:imēſe patiētie v̄tus oſtēdif:de quo idē Iſaias
Iſa.53. dicit:Sicut ouis ad occiſionē duct⁹ eſt:ꝛ ſicut agnus
corā tōdēte ſe:ſic nō aperuit os ſuuz. Hoc certe quo-
modo poterat de ſe ppha dicē:cū ſe meminiſſet Uri-
am etheū pter vxorē ei⁹ crudelr̄ occidiſſe: Uñ ꝛ pe-
nitētie ipſius glorioſuz extat exēplū. Sicut iurauit
dn̄o:votuz vouit deo Jacob. Iurauit de Chr̄o dn̄o
dicif:cuius ſacramētū eſt firma pmiſſio. Naz ꝛ ipſa
ETY v̄bi etymologia:ſicut iā dictū eſt:ſignificat iure ora-
ni:id eſt:v̄aciter firmeqꝫ pmiſit:tūc ſcilicet qñ Pe-
Joan.18. tro carnalr̄ ſapiēti:ipſe dn̄s ait: Recōde gladiū tuuz
in locū ſuū:calicē quē dedit mihi pr̄ nō bibā illū: Et
itez ne a ſuo pposito videref excedere:alio loco Pe-
Math.16. tro dixit: Uade retro me ſathanas:ſcādalū mihi es.

Sed ne minorē putes quē iuraſſe cognoſcis:audi de
ipſo patre: Iurauit dn̄s ꝛ nō penitebit eū. Et iurauit Pſ.109.
dn̄s ad Abraā. Et hoc ipſū de pr̄e dicit iferi⁹: Iurauit
dn̄s Dauid v̄itatē. Nā ꝛ illō qō ait: Iurauit dn̄s:oſtē-
dit alterā nō ſuā itelligi debere pſonā. Uotū itaqꝫ fi-
lÿ fuit:vt ppꝛie icarnationis aduētu recōciliaret prī
gen⁹ humanū:qō pctis faciētib⁹ reddebaf ifenſum:
Qō tn̄ votū:nō eſt a pr̄e diuiſuz. Oīa enī que vult pr̄:
vult fili⁹:vult ꝛ ſpūs ſctūs:qm̄ vna natura:vna pote-
ſtas:vna cognoſcif ꝛ volūtas. Qō ſit tn̄ iſtud votuz:
ſubter exponif. Si itroiero in tabernaculū domus
mee:ſi aſcēdero in lectū ſtratus mei. In hoc v̄ſu ꝛ Al.ſtrati
duob⁹ alys qui ſequunf: ppha referēte: v̄ba itelligē-
da ſūt dn̄i chr̄i a pte humanitatis ei⁹. Negat enī ꝛ ta-
bernaculū ſe itroire:ꝛ ſtratū lecti ꝯſcēdē: donec illa
que prī pmiſit cognoſcaf iplē. Tabernaculū dicit:ni-
ſi fallor:celeſtē habitationē: vbi poſt reſurrectionez
ſuā cū aſſūpta carne vidētib⁹ aſcēdit aplis:quā ſe an-
te igreſſuꝝ eſſe nō phibet:ꝺ dn̄o prī repiat religioſo-
rū pectoꝝ locū. Ideo enī addidit: Dom⁹ mee:vt cele-
ſtē ſignificaret habitationē:ſicut alio loco dicit:Celū Iſa.66.
mihi ſedes eſt:terra aūt ſcabellū pedū meoꝝ. Seqf:
Si aſcēdero in lectū ſtratus mei. More ſuo res cele-
ſtes per humanas ꝯſuetudines dinoſcif idicare. Le-
ct⁹ enī nr̄ ſtrat⁹:getē nobis ꝯfert ꝛ finē laboꝝ. Uñ le-
ctus ipſi⁹:id eſt:reges:ꝯſūmatio itelligēda eſt beatiſ-
ſime paſſionis. Nā ꝛ ipſ qō dixit: Si aſcēdero:ſigni-
ficat aſcēſionē:qñ aſcēdit in celos ꝛ ſedit ad dexterā
prīs. Tūc enī iurationis:id eſt: pmiſſionis ipſi⁹ vota
cōpleta ſūt:qō ꝛ ipſe in paſſione ſua dicit cū aceto po-
tatus eſt: Cōſūmatū eſt:ꝛ iclinato capite emiſit ſpm̄. Joan.19.
Si dedero ſomnum oculis meis: ꝛ palpebris meis
dormitationē. Aut requiē tēporibus meis. Quis Al.Et
nec illa ſupiora que diximꝰ ad naturā deitatis eius
applicari poſſe videanf: hoc tn̄ oīmodis diſcrepare
cognoſcif:vt illa potentia diuinitatis:aut oculis ſuis
ſomnū:aut palpebris dormitationē dediſſe videaf:
ſꝫ hec oīa rōnabilr̄ humanitati ei⁹ ꝯuenire noſcunf.
Dicit enī: Si dedero ſomnū oculis meis. Somn⁹ iſte
itelligēdus eſt:reges mortis:de quo ꝛ in alio pſalmo
iā dictū eſt. Ego dormiui ꝛ ſoporat⁹ ſuz ꝛ ſurrexi:qm̄ Pſ.3.
dn̄s ſuſcepit me ꝛc. Sequif: Et palpebris meis dor-
mitationē. Cōſuetudo ſomni potēter exprimif. Pal- ETY
pebre enī a palpitādo dicte ſūt:que niſi tremula q̄dā
remiſſione geuerit:ſomn⁹ oculos nō pōt itroire. Idē
ſequif: Aut requiē tēporibus meis: qm̄ reuera tēpo-
ra capitis nr̄i requiez habere nō poſſunt:qñ oculi cre-
bris motibus agitati vigilare noſcunf. Prius enim
poſuit ſomnuz:ꝛ poſtea quēadmodum ipſe ſomnus
impleaf expoſuit. Reuera ſomnus:qm̄ triduana tm̄
pauſatione ſuſceptus eſt:qui nullā corpori corruptio-
nē itulit ſed quietē. Donec iueniā locū dn̄o:taber-
naculū deo iacob. Uērū eſt ad illā pmiſſionez que
in ſuperioribus dictis ſuſpēſa querebaf. Dicit enim
votū ſuū in hoc fuiſſe ſemper intentū:donec eccleſie
firmitas ſancte pdicationis ordine fundaref. Locus
enim dn̄i eſt tabernaculū pectoris chriſtiani: ꝛ atria
eccleſie catholice:que ille tanq̄ celū ſemp ihabitat.
Hec inuēta ſunt:poſtq̄ dn̄i aduentu ꝯſtructa vigue-
runt. Inuenta plane:qñ ipſe nos queſiuit: ipſe repe-
rit:ipſe ſua pietate cōſtruxit: ꝛ tabernaculum ſibi ex
nobis ꝛ in nobis fecit: quādo ipſe nos eterne vite p-
pria miſeratione reſtituit. Et illud memēto: qꝛ ſicut
ſuperius dixit promiſiſſe Chriſtum deo Jacob: ita ꝛ
hic ipſi cū votū aſſerit reddidiſſe:quatenus impleta

veritas iurationis ipſius appareret. Sed ne perfidia
iudeoꝝ hec appoſita ꝗ̄ expoſita tumultuet̄ (que ſcri
pturas diuinas in ſuā pniciē aliꝗs ꝗbuſdā ꝯflictionib⁹
a via veritatis deriuare pſumit: vt integritatē rei ab
ſcōdere videat̄) audiat qd ſequit̄: ⁊ ꝯfuſa tādem ali
Ul.cam quādo reſipiſcat. [Ecce audiuimus ēa in effrata: in
Ul.cam uenimus ēa in cāpis ſylue.] Poſt dñi ſacramētum:
poſt ſtudiū eius qđ tota veritate compleuit: ꝓpheta
venit ad narrationē ſecūdā: in qua ex ſua ꝑſona pro
miſſionē dñi quā in effrata audierat: in campis ſylue
ſe aſſerit inueniſſe. Effrata: lingua latina ſignificare
memorat̄ ſpeculū. Campi vo ſylue: indicāt corda gē
tiliū: que ex peccatis quaſi ſylueſtribus ac dumoſis:
ETY mundante dño campeſtri puritate patuerunt. Cāpi
ſiquidē a capacitate ⁊ ſpacio diffuſo dicti ſunt. Facti
ſunt enim ex hiſpidis nitidi: ex agreſtibus manſueti:
ex ſterilibus fructuoſi: ex cubilibus demonū templa
dominātis. Et ideo in campis ſylue: id eſt: in gētibus
dicit eſſe compertum: qđ in imagine ꝓphetie iudeis
fuerat repromiſſum. Nā ⁊ ipſa quoqꝫ bethleem vbi
dñs natus eſt appellata eſt effrata: ſicut Micheas ꝓ
Math.5. pheta dicit: Et tu bethleem domus effrata: nunqđ mi
nima es in tribubus Juda. Ex te enim exiet princeps:
Gen.35. qui regat populū meū iſrael. Et in Geneſi ſcriptum
eſt: ſepultā eſſe Rachel iuxta effrata: que eſt bethle
em. Unde euidēter apparet auditū fuiſſe naſciturū
dñm in bethleē: ſed ꝓpter fidē gētiū in cāpis ſylue fu
Ul. Introi iſſe cōpertū. [Introibimus in tabernacula ei⁹: ado
bim⁹ in ta rauimus in loco vbi ſteterūt pedes eius.] Cū ſupius
bernacula dixerit: in effrata ſe audiſſe que in cāpis ſylue reperie
eius: ado rat: nūc ad ꝯfirmādū totius deuotionis effectum: in
rabimus troiſſe ſe dicit in tabernacula dñi: vt qđ in ſpe firmiſ
ſima gerebat: in hoc ſe ꝓfiteret̄ modis oībus introiſ
ſe. Perſcrutādū plane: qđ ſupius dicit: dñs ſingulari
numero tabernaculū ꝓmiſiſſet hic ꝓpheta cū fide
libus chriſtianis tabernacula ſe aſſerit introire. Quaſ
Chriſtus dñs catholicā ꝓmiſit eccleſiā: ꝓpheta me
rito pluraliter dixit: qm̄ tūc ſe fide miſcuit ꝓplo chri
ſtiano: qm̄ iā innumerabiles eccleſie toto orbe ꝓmiſſe
ſūt. Sed non ſufficit eū ꝓfeſſum fuiſſe intraſſe tm̄ ec
cleſias: niſi ⁊ adoraſſe ſe diceret: vbi eoꝝ dñi chriſti pedes
ſciſſimi ꝯſtiterūt. Pedes ſignificāt euāgelicas iuſſio
Iſa.52. nes: ſicut ſcriptū eſt: Quā ſpecioſi pedes euāgelizātiū
pacē. Ibi enī ſteterūt pedes ei⁹: vbi fidei veritas ap
probat̄ eē fūdata. In hoc enī nobis in eternū ſtādū
eſt: vbi plenitudo legis ⁊ ꝓphetaꝝ dñs Chrīs inſiſtit.
Stare enī plerūqꝫ ad ꝯſtātiā refert̄: ſicut in euange
Joan.3. lio ſcriptū eſt: Qui habet ſpōſaꝫ ſpōſus eſt: amic⁹ aūt
ſpōſi ſtat ⁊ audit eū. Stare enī ꝑtinet ad ſoliditāmē
Math.10. mētē: vnde ſcriptū eſt: Qui ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē
hic ſaluus erit. Nā peccatores in fide ꝯſtare nō poſ
Ps.35. ſe alter pſalm⁹ oſtēdit dicēs: Ibi ceciderūt qui ope
rant̄ iniquitatem: expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Qđ ſi
hoc ⁊ ad hyſtoriam pie velis referre: ſignificat forte
ſcām crucē: vbi corporalr̄ ſtetit qñ in ea ꝯfixus appa
ruit. In qua ſtetiſſe recte dicit̄: vbi corpus ei⁹ infixū
fuiſſe mōſtrat̄. Merito ergo hūc ꝓpheta locū dicit
adorādum: qui nobis ⁊ fidei ſignū ꝓſtitit ⁊ ſalutem.
Ul. Surge [Exurge dñe in requiem tuam: tu ⁊ arca ſanctifica
tionis tue.] Poſtꝗ̄ dñi Chriſti ꝓmiſſiones que ſupe
rius dicte ſūt ꝓpheta ꝑfectas eſſe cognouit: ne ꝗcꝗ̄
debitū eſſe ꝯſtaret: exclamat ad dñm: Exurge in re
quiē tuā: vt euētū reꝝ ꝑfecte veritatis ordine decla
raret: id eſt: ab īferis reſurgeret in deitatis ſue beati
tudinē ſempiternā. Et vide qđ addidit: Tuā: quā ti

bi tua maieſtas tribuit: que regnat cū patre poteſta
te eq̄li ⁊ glīa ſempiterna. Et ne putares caput mem
bra ſua poſſe derelinquē: adiecit: Tu ⁊ arca ſcificatio
nis tue: hoc eſt eccleſia quā mēbra tua faciēs ſcifica
re dignatus es. Nō enī dixit arcā Noe: nō arcā teſta
mēti: que tn̄ vtraqꝫ typū portare videbat̄ eccleſie: ſꝫ
ipſaꝫ ſpecialr̄ deſignauit cuꝫ addidit: Scificationis
tue. Deniqꝫ vide qd ſequit̄. [Sacerdotes tui induan
tur iuſtitia: ⁊ ſci tui exultēt.] Adhuc de illis mēbris
loqt̄ que a dño recipi dep̄cat̄ in requiē ſempiternā.
Sed videamus qd ſignificet: Sacerdotes tui induan
tur iuſtitia: id eſt: tanꝗ̄ armis celeſtibus veſtiant̄: ſi
Ephe.6. cut aplꝰ dicit: Induti loricaꝫ iuſtitie ⁊ charitatis: vt
poſſitis ignita iacula inimici extinguere: ſcilicet vt in
trepide hereticoꝝ iaculis valeāt obuiare. Siue iuſti
1. Cor.1. tia: ipſuꝫ ſignificat dñm Chrm̄: ſicut aplus dicit: Qui
factus eſt ſapiētia nobis a deo ⁊ iuſtitia. Ipſum ergo
decet ſacerdotes indui: ⁊ ſemper corde geſtare: qui
tamen ſic induit̄ vt intus eſſe dignetur. Sicut bapti
Gal.3. zatis: idem dicit apoſtolus: Omnes qui in chriſto ba
ptizati eſtis: Chriſtum induiſtis. Sequitur: Et ſancti
tui exultent. Conſequens erat vt ſancti exultarent:
cum ipſuꝫ Chrm̄ dñm induiſſent. Nā ſi mūdanum
gaudiū eſt: veſtē ſumē ꝓcioſam: qd de illa maieſtate
pōt oboriri letitie que ⁊ honorabilē facit ⁊ circūdat
modis oībus ad ſalutē. [Propter dauid ſeruū tuum:
nō auertas faciē chrī tui.] Recordās ꝓphā que ma
le iudaicus ꝓplꝰ fecerit in deſerto: vel poſtea quanta
dño iniquitate peccauerit: ꝓuidēs etiā quā ingreſſurus
erat ſalutarē qdē mūdo: ſed ipſis lamētabilē paſſio
nē: in dei pr̄is ſe ſupplicatione ꝓſternit: ne faciē Chrī
ſui: id eſt: ꝓſentiā auertat a gēte iudaica quā olim ꝓ
miſerat per ꝓphetas: vt qui erat recōciliaturus mū
dum: offenſam quoqꝫ abſtergeret iudeoꝝ. [Iurauit
dñs dauid veritatē ⁊ nō fruſtrabit̄ eū: de fructu vē
tris tui ponā ſup ſedē tuā.] Poſt illā ſupplicationē:
que dñi aduētū breuiter ꝗdem ſed magno deſiderio
poſtulauit: tertiā narrationē ſermo ꝓphetalis īgredi
tur: vbi ea que filio ꝓmiſſa fuerāt a patre letus enu
merat. Quid enī firmius: ꝗd ue pōt dici ꝯſtātius: qñ
ille iurat per quem iurat̄: ille ꝓmittit qui non poteſt
falli. Sed nō iſti Dauid filio Jeſſe: qꝛ dicere potuit:
iurauit dñs mihi ſicut ⁊ in huius pſalmi principio
dixit. Nam cuꝫ dicit: iurauit dñs Dauid: alterum ſi
gnificauit: illum ſcilicet de quo in alio pſalmo dictuꝫ
eſt: Poſui adiutorium ſuper potentē: exaltaui electū Ps.88.
de plebe mea: Inueni Dauid ſeruū meū: in oleo ſan
cto meo vnxi euꝫ. Et paulo poſt: Ipſe inuocabit me:
pater meus es tu: deus meus ⁊ ſuſceptor ſalutis mee:
⁊ ego primogenituꝫ ponā illum excelſuꝫ pre regibus
terre. Hoc eſt qđ hic poſuit. Non fruſtrabit̄ eū. Fru
ſtrare eſt enim: in irritū ꝓmiſſa deducere: qđ hic me
rito negat poſſe prouenire: qm̄ deceptionis locus eſſe
non potuit: vbi ꝓmiſſio veraciſſimi declarat̄ aucto
ris. Sequit̄: De fructu ventris tui ponam ſuper ſedē
tuaꝫ. Fructus ventris: eſt dñi ſaluatoris doctrina ce
leſtis: de qua populus chriſtianus noſcit̄ eſſe genera
tus. Frequenter enim diximus inſtitutione fidelē:
quaſi quodam ventre generari poſſe credētes. Hos
ergo promittit pater ſuper dñi Chriſti eſſe ſedem po
nendos: quādo conuerſi auctoris ſui mandatis doce
re ſimilia cōprobant̄. In illius enim ſede recte ſede
re quis dicitur: cuius ⁊ precepta docere monſtratur.
[Si cuſtodierint filiȷ tui teſtamentum meum: ⁊ te
ſtimonia mea hec que docebo eos. Et filiȷ coꝝ vſqꝫ
in

in ſeculum ſedebunt ſuper ſedē tuam.] Explanauit
qḋ ſuperius dixit. Nā ꝛ hic de apoſtolis loquiť cete
riſqꝫ fidelibus:qui chꝛiſti filij dici fidei integritate
Mat. 19. meruerunt. Ipſis enim diciť:Sedebitis ſuper duo
decim ſedes iudicantes duodecim tribus iſrael. Dis
ergo ſedes domini dabiť:qui ꝛ participes eius regni
Joan. 17. eſſe meruerint:ſicut in euāgelio ipſe dicit:Pater vo
lo vt vbi ſum ego:ꝛ ipſi ſint mecū. Et ne ambigeres
quibus eſſet dandum:illos ſcilicet dicit qui teſtamē
tum domini ꝛ teſtimonia:omnemqꝫ doctrinā pura
deuotione cuſtodiunt. Sed ne hoc premiū putares
eſſe foꝛſitan tempoꝛale dicit:Uſqꝫ in ſeculū ſedebūt
ſuper ſedem tuā. Cuius ſeculi nō erit finis: qꝛ omne
premiū ibi īcōmutabili eternitate perdurat.[Qm̄
Al. elegit elegit dominus ſion:†p̄eelegit eam in habitationē
ſibi. Hec requies mea in ſeculum ſeculi:hic habita
Al. elegi bo qm̄ †p̄eelegi eam.] Hoc ſm̄ litteram nullatenus
vendicať:cum ſciamus hieruſalem vetuſtā euerſio
nes deſolationeſqꝫ frequētiſſime pertuliſſe. De qua
Hiere. 26. ſcriptū eſt. Sion ſicut ager arabiť. Sed per hoc vo
cabulum hieruſalem ſuperna declarať cōcoꝛs in po
pulis vnita ꝟtute charitatis: purificata per gratiam
remiſſionis:que diuinitate eius atqꝫ potentia eterna
ſpeculatione perfruitur. Illa enim maieſtas ſumme
bona:ſumme beata:ſumme potēs:cū ſuis vbiqꝫ tota
ſit beatoꝛum pectoꝛa poſſidens:habitacula ſibi facit
que ſue miſericoꝛdie virtute p̄eelegerit. Ipſa eſt re
quies dñi:ipſum ſpeciale tabernaculū in hoꝛum reli
gioſiſſimis pectoꝛibus inſidere:ꝛ ſic vbiqꝫ eſſe vt in
his dicať imenſus ꝛ incōp̄hēſibilis habitare.[Ui
duam eius benedicens benedicā:pauperes eius ſatu
rabo panibus.] Uidua chꝛiſti diciť eccleſia:qꝛ omni
auxilio deſtituta mundano:ſolā ſpem ſuam ponit in
dño:patiturqꝫ qḋ viduā improbitateſqꝫ maloꝝ: di
reptiones crudeliſſimas impioꝛum:ꝛ tanq̄ maritali
auxilio deſtituta ſemꝑ meret:ſemꝑ atteriť:ſed men
tis caſtiſſime fruitur idemutata cōſtantia. Ad cuius
ſimilitudinē viduam laudat apoſtolus dicens: Que
1. Timo. 5. aūt vidua eſt ꝛ deſolata:ſperet in dñm. Hec q̄uis ꝛ
cōiugatas ꝛ virgines ꝯtinere videať:vidua tn̄ diciť
qꝛ p̄ſidio deſtituta ſeculari:ſpem ſuā in celeſti ſpō
ſo repoſuit:qui eam fecit de fuſca pulchꝛam:de erro
nea rectā:de crudeli piam:de caduca firmiſſimam.
Siue vt quibuſdā placet:Uidua dicitur ſynagoga:
que nunc eccleſia eſt:qm̄ deſinente lege ſub qua ve
lut quodam marito teneba̅ť obnoxia: veniente gra
tia:chꝛiſto eſt ſine dubio copulata:ꝛ quaſi a pꝛioꝛe cō
ditione liberata:nuptias celeſtes ſalua caſtitate pꝛo
meruit. Quā comparationē ꝛ apoſtolus fecit dicēs.
Ro. 7. An ignoratis fratres:ſcientibus enim legem loquoꝛ:
qm̄ lex dominabiť homini inquātū tempoꝛis viuit.
Que enim ſub marito eſt mulier:viuo marito iūcta
eſt legi: ſi autem moꝛtuus fuerit maritus euacuata
eſt a lege mariti. Ergo viuente marito adultera vo
cabitur ſi iungitur alio viro ꝛc. Intendamus etiam:
qḋ dicit:Benedicēs benedicā. Qui ſemel benedicit:
in ea tn̄ ſe teſtatur benedictione deſinere: bñdicens
aūt bñdicit:qui iugi benedictione ſanctificat:mō in
iſtā partē:modo in aliā gr̄am ſue donationis indul
TOP gens. Qḋ argumētū diciť a cōiugatis:qm̄ nominū
ipſoꝛum copulatio noſciť eſſe ꝯiuncta. Qḋ etiam in
ſubſequenti verſu factum eſſe monſtratur. Sequiť:
Pauperes eius ſaturabo panib⁹. Reuera pauperes
chꝛiſti celeſti pane ſaginanť:qm̄ in mundanis copijs
ſemper eſuriunt:ſicut in ſuperioꝛe pſalmo dictū eſt:

Diuites eguerunt ꝛ eſurierunt:inquirentes aūt dñm Pſal. 33.
nō deficiēt omni bono. Ipſi ſunt ergo pauperes chꝛi
ſti:qui terrenis rebus quidem indigent:ſed celeſti co
pia perfruuntur.[Sacerdotes eius induam †ſaluta Al. ſalutari
re:ꝛ ſancti eius exultatione exultabūt. Sacerdos in
duuntur ſalutare quando dominū ſaluatoꝛem ſum
ma fidei integritate recipiūt:ꝛ ipſius honoꝛabili mi
ſericoꝛdia veſtiuntur:ſicut de baptiçatis Apoſtolus
Gal. 3. dicit:Omnes qui in chꝛiſto baptiçati eſtis: chꝛiſtum
induiſtis. Unde ꝫ proxime diximus:non piget ta
men repetere:qḋ nobis poteſt diuina myſteria decla
rare. Tales enim opoꝛtet eſſe doctoꝛes:vt pꝛimo ipſi
irrep̄henſibiles ſint:ꝛ ſic reliquoꝝ inſtruant coꝛda
Mat. 5. fidelium:ſicut dominus in euangelio dicit:Qui autē
docuerit ꝛ fecerit ſic:magnus vocabitur in regno ce
loꝛum. Nam qḋ dicit:Exultatione exultabūt:perpe
tuam letitiam vult ſignificare ſanctoꝛū:quādo eos
non ſolum exultare:ſed letitia dicit gaudere perpe
tua. Poteſt enim quilibet in magna animi iocundi
tate proſilire:ꝛ iterum aliquando deſinere:exultatio
ne autem illi exultant qui nunq̄ a collatis premijs
amouentur.[Illuc producā coꝛnu dauid:paraui lu
cernam chꝛiſto meo.] Illuc cum dicitur:illa beatitu
dinis requies ſignificatur:de qua ſuperius pater di
xit: Hec requies mea in ſeculum ſeculi. Ipſa enī re
quies patris que filij:ipſa filij que ſpiritus ſancti:qm̄
ſancta trinitas que eſt vnus deus:nec beatitudine ſe
paratur:nec poteſtate:nec natura diuidiť. Sequitur
Producam coꝛnu dauid. Et hic dauid intelligendus
eſt (ſicut ſupꝛa diximus) dominus ſaluatoꝛ:cui⁹ coꝛ
nu:id eſt:foꝛtitudo poteſtatis in illa iudicatiōe mon
ſtranda eſt:vbi ab ipſo ſanctis eterna p̄mia conce
duntur. Neqꝫ enim hoc de ſe poterat Dauid dicere:
qui ꝛ ipſe inter reliquos beatos nō daturus eſt mu
nus:ſed a dño accepturus eſt premium. Et vt dñm
chꝛiſtū debuiſſes aduertere:ſequitur:Paraui lucer
nā chꝛiſto meo:id eſt:lumen predicationis baptiſte
Joannis:qui fuit reuera lucerna chꝛiſti:mūdanis te
Joan. 5. nebꝛis celeſte lumen oſtendēs. De quo ait ipſe dñs:
Ille erat lucerna ardēs ꝛ lucēs. Lucerna ſine dubio
lucens:que nō carnalibus oculis:ſed ſpiritualib⁹ ap
pareret: ꝛ in toto mūdo emitteret de dñi ſui oleo ſa
ginata copioſiſſimā claritatē.[Inimicos eius induā
Al. efflorebit ꝯfuſione:ſup ipſū aūt †floꝛebit ſanctificatio mea.]
Inimicos ei⁹:hereticos ſignificat ꝛ paganos: vel qui
cunqꝫ ꝯtra ipſius inſtituta vixerūt. Eius aūt qḋ ſeq
tur:chꝛiſti dñi deſignat aduerſarios. Et ſi ſicut ſacer
dotes domini ſalutarem gloꝛiam induti ſunt:ita ini
Mat. 25. mici eius confuſionis velamine veſtiuntur:quando
illi audiunt: Uenite benedicti patris mei. Iſtis ꝟo
Ibidem dicitur: Ite in ignem eternum. Et vt agnoſceres hoc
ꝛ patrem facere quod filius operatur:hic patrem di
cit inimicos eius confundere: quod filium conſtat
Joan. 5. eſſe facturum. Ipſe enim in euangelio dicit: Pater
non iudicat quenq̄:ſed omne iudicium dedit filio.
Sed patris teſtimonio filij gloꝛia decenter exponi
tur. Nam ꝛ alibi de vnitate coopꝛationis dicitur:
Ibidem Pater meus vſqꝫ modo operať ꝛ ego operoꝛ: quod
etiam de ſpiritu ſancto intelligi debere nō dubium
eſt. Sepe enim de vna perſona dicitur:qḋ de totius
trinitatis potentia ſentiatur. Sequitur:Super ipſū
autem floꝛebit ſanctificatio mea. Floꝛebit ad expꝛi
mendam ſanctitatē glꝛioſe incarnationis ediciť:que
Phil. 2. ſic floꝛuit:ſicut dicit apl's:vt oē ei genu flectať: cele
ſtiū:terreſtriū ꝛ infernoꝝ:ꝛ oīs lingua ꝯfiteať qꝛ dñs

Jeſus chrs in glia eſt dei pris. Qd ad cōparationem dictū cōſtat agroꝝ. Tūc enī magnū viſentib⁹ decus exurgit:qn̄ amenitates campoꝝ floridis coloꝛib⁹ induunt. Uerū tāta laus cōtinui floris:quō mō pōt alteri cōuenire:cū ꝓpheta effugatus a filio legat eſſe de regno:⁊ in qbuſdā moꝛe humanitatis grauiſſima crimina cōmiſiſſe mōſtret:dn̄s aūt chrs qcqd egit:qcqd pertulit:floꝛuit in ipſo ſemꝑ pꝛīna ſcificatio:vn̄ illi merito preſens pſalmus aptatur:qui ſine aliqua offenſione fuiſſe cognoſcitur. Concluſio.

Audiſtis quid aſcendēs iſte ꝓfecerit: Audiſtis qua nos iocunditate cōpleuerit. Nā ſʒ ab initio cantica graduum vniuerſa grandeſcant:ſʒ iſta dicere celſioꝛa que de dn̄i aduentu clariſſimo lumine lampauerūt. Creatoꝛe qppe ꝓphetato:neceſſe fuit gradu creſcere:per quē augmēta ſumere ꝯſtat vniuerſa. Reſtat nobis in ſequētibus gradalib⁹ pſalmis dilectio ꝓximi ⁊ charitas dei:que ſi pura mēte ꝯſcēdim⁹:tūc ad ei⁹ glioſiſſimū ꝑueniem⁹ aſpectū.

Explicit expoſitio in pſalmum.131ᵐ.

Canticum graduum. CXXXII.

Ecce q̄ȝ bonū ⁊ q̄ȝ iocundū:habitare fratres in vnum. Sicut vnguentū in capite:qd̄ deſcendit in barbam barbam aaron. Qd̄ deſcendit in oꝛaȝ veſtimēti ei⁹:ſicut ros hermon qui deſcēdit in montē ſion. Qm̄ illic mādauit dn̄s benedictionem:⁊ vitaȝ vſqȝ in ſeculum.

Poſt illā ꝑcedētis pſalmi ſanctiſſimā ꝑdicationē:in q̄rtodecimo gradu iaȝ poſitus ꝓpheta ꝑplis beāȝ ꝑdicat vnitatē:vt qui ſe chriana religiōe ꝯſtringūt in vna charitatis cōuenietia ꝑſeuerent. Quod lʒ ad monachos qdā aptādū eſſe iudicauerūt:nos tn̄ dicimus ⁊ ad gn̄alitatis concoꝛdiā ꝑtinere:qm̄ hoc non tm̄ monaſterijs ſed vniuerſe ꝓnuntiat eccl'ie:ſpūali tuba in vnū colligēs:qcqd eſt chr̄n militū in toto oꝛbe terraꝝ. Nō enī reluctoꝛ beatis monaſterijs dictū ſed nec gn̄alitati eſtimo ſubtrahendū. Dign⁹ ergo locus qui collectionē fidelis ppl'i cōtineret:quā cōſtat añ factā q̄ȝ incarnatio dn̄i ꝑcioſo ſanguine de gētib⁹ acqſiſſet. Et merito poſt illā ponit:per quam mūdo preſtitum fuiſſe declaratur. Continentia.

Ecce alter pſalmus qui diuiſionē cognoſcit nō habere. Congruū ſiqdem fuit:vt qui de vnitate loquebat:diuiſionis non reciperet ſectionē:ſimplex manens ſine aliq̄ diuerſitate cauſaꝝ:quos recte arbo mos nūcupamus. Nō eniȝ aut ꝑſonā mutat:aut cauſam:aut locutionē ſuā ꝯuertit ad aliud. Iſta enī tria ſunt que diuiſionē vident generare pſalmoꝛum:qui arbo mi ad duo illa foꝛte ꝑtinēt minuta:que mulier in gaȝophylatiū mittēs pleniſſime miſericoꝛdie probatur munera ꝯſecuta. Sic ⁊ nos ſi ṽtutē pſalmoꝛuȝ iſtoꝝ pijs mentibus hauriamus:remiſſionē omniuȝ ſuſcipimus peccatoꝝ. Ille enim ad laudes dn̄i inuitat:iſte hoꝛtat ad ꝓximi charitatem. Expoſitio.

Ecce q̄ȝ bonū ⁊ q̄ȝ iocundū:habitare fr̄es in vnū.] Ecce oſtēdentis eſt potius q̄ȝ loquētis:qd̄ ſolet magna mentis intētione ꝓtēta manu fieri:q̄ȝ ſermonib⁹ explicari. Bonum reſpicit ad charitatem:quoniam perfecti viri cōmunib⁹ ſe hoꝛtant exemplis:⁊ alter alterius virtutes imitādo mutue dilectionis ſe incēdio comprehendūt. Frequēter enim bonū facim⁹ ⁊ aduerſitate animi diſſidem⁹. Eſt eniȝ pfecta virtus:vt ipſuȝ bonū debeat tibi placere qd̄ feceris. Habitare:id eſt in bono ꝓpoſito ꝑmanere. Ipſa eſt enī habitatio quā dn̄s querit:nō tecta parietū que conſociant coꝛpoꝛa:ſed que animas religioſa ſocietate ꝯiūgit. Tali eniȝ dicto ꝓhibet circūcelliones qui diuerſa monaſteria volūtate mutabili peruagant. Dicēdo aūt: Fratres in vnū:ſignificat eos qui fidei ſocietate ſub vno patre ſunt ꝯſtituti:qbus eſt:ſicut in actib⁹ aplōꝝ legit: coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Sed ⁊ illi in vno habitant:qui heremi ſolitudines peruagant:qui q̄uis coꝛpe videant eſſe diſcreti:fidei tn̄ cōcoꝛdia non ꝓbant eſſe diuiſi. Act.4. Qd̄ ſi ⁊ ad litteraȝ intelligas:bona eſt ⁊ iſta ſocietas que fratrū cetib⁹ cōgregat:ſicut in actibus aplōꝝ legimus:Et diſtribuebat vnicuiqȝ ꝓut opus erat. Nec Ibidem enī dicebat aliqd ſuū ꝓpꝛiū inter illos:ſʒ erant illis oīa cōmunia. Sic tn̄ ꝑ iſta laudabit ſi illa animi cōcoꝛdia quā ſupi⁹ dixim⁹ nō negetur. Nā vt hanc adunationē nō mediocre aliqd̄ bonū:ſed intelligeres eē mirabilē:ſub myſticis cōparationib⁹ vſqȝ ad finem laus eā digna ꝓſequit:vt res ꝑcioſiſſima cū ſui preconij gr̄a iungeret. [Sicut vnguētū in capite:qd̄ deſcēdit in barbā barbā aaron. Qd̄ deſcendit in oꝛam veſtimēti eius.] Incipit ſuꝑioꝛis ṽſus:per cōparationes ſubtiliſſimas facta declaratio. Priſcis eniȝ tempoꝛib⁹ alij vngebant in reges:alij in ꝓphetas:alij in pontificū reuerentiſſimā dignitatē:qui tn̄ ſilitudinē ꝓnūtiabāt dn̄i chri:ſicut ⁊ alia multa:que illis tēpoꝛib⁹ figuraliter agebant. Ueniēs aūt inuiſibiliter ⁊ incoꝛpaliter vnct⁹ eſt dn̄s Chrs. Ceterum coꝛpaliter vnctus fuiſſe nō legit rex oīpotēs:ꝓpheta mirabilis pontifex etern⁹:qui ſe īmaculatū pro peccatoꝛib⁹ obtulit imolādū. De iſto aūt vnguēto quadrageſimuſquartus pſalm⁹ dicit:Propterea vnxit te deus deus Ps.44. tuus oleo letitie pre cōſoꝛtib⁹ tuis. Qd̄ ſi adhuc euidēti⁹ queras:qd ſit iſtud oleū letitie:aut vnguentuȝ ſpūale:nō ab re eſt illud aduertere:qm̄ ſpūs ſcūs ſm lectionē euāgelicā in colūbe ſpecie deſcendēs ſuper baptiȝatū chrm̄ dn̄m māſit:qui eſt caput coꝛpis eccleſie crucifixū:tertio die ſuſcitatū:qd̄ aſcendit in celos ⁊ ſedit ad dexterā p̄ris. Sequit: Qd̄ deſcēdit in barbā:id eſt:ſpūs ſcūs:qui ſuper aplōs ineſtimabili potētie ſue ṽtute deſcēdit:qm̄ nationū diuerſaꝝ linguis ſub varietate locuti ſūt. Barbā ſiqdē hic dicim⁹ aplōs:qm̄ hec robuſtiſſime virilitatis īdiciū eſt:⁊ fixa ſub ſuo capite ꝑſeuerat. Multis enī paſſionib⁹ diuino munere ſuꝑatis:apl'i viros ſe ꝯſtantiſſimos per dei gr̄am ꝓbauerūt:ſuātes etiā regulas quas a dn̄o acceperūt:ſub ſuo ſe manſiſſe capite mōſtrauerunt. Sed ne hāc barbā cuiuſqȝ hoīs foꝛtaſſis aduerteres addidit:Aaron:qui chri ſpeciē ꝑferēs:iā ipm in ſacerdotio ſuo ſub q̄dā imaginatiōe geſtabat. Frequēter enī noīa de ipſo trāſlatiua dicim⁹:ſicut Salomon:Dauid:Samſon:ita ⁊ hic Aaron. Adiecit:Qd̄ deſcendit in oꝛam veſtimenti eius. Oꝛa veſtimēti:dn̄i ſaluatoris ſignificat eccleſia:qꝛ vſqȝ ad extremitates eius deſcendit ſpiritus ſanctus:quādo baptiȝatos vſqȝ in fineȝ ſeculi miſericoꝛdie ſue dignatione ſanctificat. Ipſa eſt enī eccl'ia que ⁊ per tunicā illā deſignata eſt que diuidi nō potuit tꝑe paſſiōis. De hac igit veſte ꝓcōs nr̄i ſpūaliter ⁊ copioſe dixerūt. Nā ioſephus in

libro tertio antiqtatū titulo octauo:magnarū rerum
expide ſacra patefecit: pbās q̄tuor colores eaꝝ:id eſt:
byſſuz:purpurā hyacintū ⁊ coccū:elementa mūdi rō-
nabiliter indicaſſe. Hieronym⁹ ēt ad Fabiolā ſcribēs
⁊ de hac quoqꝫ re nō deſtitit eē pſcuus.[Sicut ros
Al qui hermon ꝗ qꝺ deſcēdit in mōtē ſion.] Venit ad aliaz
laudis cōparationē:que iteꝝ ſiſt ſolet:ſignificatione
DEF noiuz:igētia nobis arcana patefecit. Ros:eſt tenuis
ac leuis pluuia:nō per guttas vemēs:ſꝫ per q̄ſdā mi-
nutiſſimas ptes:duritiā terrene ariditatis infundēs.
Per hūc cūcta germinātia coaleſcūt:⁊ in varios fer⁹
tēperatiōis munere pducunt. Hermon hebreuz no-
men eſt mōtis vltra iordanē fluuiū ꝯſtitutꝰ:cuius in-
terptatio:ſicut a prib⁹ traditū eſt:ſignificat anathema
Ros ergo mōtis iſti⁹ nutriēs peccatores:qui ſub ana
thematis execratiōe iacuerūt:deſcēdit in mōtē ſion:
qn ad ꝯuerſiōis remedium dn̄o largiēte puenerint.
Sion eni ſignificat eccliaz catholicā:que recipit gen
tes que erant ſub anathematis picula ꝯſtitute. Que-
ras forſitan q̄re dixerit: Qꝺ deſcēdit:dū magis dicī
potuiſſet aſcēdit:qm ad meliora trāſlatꝰ eſt. Sꝫ viſus
iſte cois eſt dicī de his qui ad cognitionē aliquā tra
hēdo veniūt: Deſcēdit ad vitatē:deſcēdit ad iuſtitiā:
vtiqꝫ q̄ſi de culmie illo ſupbie pueniūt ad planā lu-
ciddāqꝫ rōnē. Hoc eſt eniz ros de hermon ad montez
ſion deſcēdere:gētes de ipietatis ſede:ad btitudinis
amena trāſire. Hoc eſt qꝺ ⁊ v̄ſus pm⁹ edixerat: Ecce
q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocūdū habitare fres in vnū.[Qm̄ illic
mādauit dn̄s bn̄dictionē:⁊ vitā vſqꝫ in ſecl̄m.] Illic
in mōte ſcilꝫ ſion:id eſt:eccliē que fratrū adunatiōe
ꝯſiſtit: Mādauit bn̄dictionē:hoc eſt:miſit dn̄s ſalua
torē:qui credētiū vita eſt:⁊ btitudo ppetua. Uerum
hoc mōtis nomē ſepe dixim⁹ celeſtē illā hierlꝫ ſigni-
ficare:cuiꝰ ⁊ hec terrena portat imaginē. Ipſa eſt eni
que vitā ꝯtinet ſine fine:que gaudiū ſine itermiſſio-
ne:⁊ qꝺ oē gen⁹ felicitatis excedit a ſuo bn̄ficio regit
⁊ poſſidet auctore. Dicēdo eni: Illic:vbi cōcordia ſi-
gnificata eſt oſtēdit:q2 diſcordib⁹ bn̄dictio nulla pre
ſtat. Uides ꝯgregatio illa qb⁹ ſiſitudinib⁹ ⁊ quanta
admiratiōe laudata ſit:vt nullus dubitet ingēs eſſe
donū:qn ab ipſo laudat qui datur⁹ eſt pmiū. Cōſide-
rādū eſt etiā:quēadmodū vno ſenſu:vna cōplexiōe
SCHE pſalm⁹ iſte cucurrerit. Qꝺ ſchema dr̄ Hyrmos:qn ſe-
ries oronis tenorē ſuū vſqꝫ ad vltimū ſuat:vbi nec
pſona alia:nec cauſa mutat:quā iā ⁊ in cēteſimoſex-
todecimo pſalmo ppter indiuiſibilem textuz poſuiſ
ſe dinoſcimur. Concluſio.

Oſtenſa nobis eſt vnitatis vtilitas:declaratum
qd fraternus pſtare poſſit affectus. Di
ligam⁹ fratrē tanq̄ꝫ nos:amem⁹ dn̄z ſupra nos:vt iſta
dilectio pximoꝝ ad illā nos pducat dn̄i pfectiſſimā
charitatē. Nā qd iocūdi⁹ eē pōt:q̄ꝫ hic imitari qꝺ in
illa beata pr̄ia ſūmo munere ꝯſtat attribui: Ferant
hic qui ibi nimis amandi ſūt. Hoc monaſterijs:hoc
eccleſijs:hoc ciuitatib⁹:hoc villis:hoc heremitis eſſe
pdicatū. Nullus eni ab iſta fraternitate diuidit qui
affectū ſancte religiōis hr̄e monſtrat. Sed nec illud
idiſcuſſuz relinquēdū eſt:qꝺ hic pmo charitas ponit
fratrū:⁊ poſt ſequit diuina dilectio:dū in mandato
Deut.6. pmū locū teneat: Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde
tuo ⁊ ex tota aīa tua. Et poſt ſequit: Et pximū tuū ſi
cut teipſuz. Habet hoc ꝯſuetudo docentiū:vt pro ex
plicāda vtilitate cauſaꝝ aptiſſime cōuertat ordo di-
ctorū. Dignū enim fuit qn in his pſalmis ſemp aſcē
ſus eſt:vt ad ſummū poſt cūcta poneret:qꝺ rebus oīe
bus preſtantius eſſe declaratur.

Explicit expoſitio in pſalmum.132^m.

Canticum graduum. CXXXIII.

Ecce nūc bn̄dicite dn̄o: oēs ſui
dn̄i. Qui ſtatis in domo dn̄i:in
atrijs domus dei noſtri. In no-
ctib⁹ extollite manus veſtras in
ſancta: ⁊ bn̄dicite dn̄m. Bn̄di-
cat te dominus ex ſion:qui fecit
celum ⁊ terram.

Reſpiciamus oculo cordis intento:quēad
modū veſtigia ſūma virtutū trāſmiſſis
gradibus pphe ta cōſcenderit. Illi enim
beate fraternitati quā in vnū dixerat cō
gregandā:nūc qꝺ ſupeſt ſalubriter pſua-
det: vt felix adunatio in laudes dn̄i flagrantiſſimo
charitatis ſtudio cōcitet:quatenus fideles viros per
fecta opatio ꝯſequat:⁊ hic imitent ſuauitatē que in
illa patria in ſanctis credit mētib⁹ eē manſura. Dignū
eſt eniz vt bn̄dictio illi pſoluat:ad quē ſūmo ſtudio
ꝯſtat aſcenſuz. Nūc de ipſius mādati v̄tute tractādū
eſt:vt itellecta ſnia:vtilitatē nobis poſſit aperire diſ
cuſſa. Preceptū eſt eniz: Diliges dn̄m deū tuū ex to Mat.22.
to corde tuo:⁊ ex tota aīa tua:⁊ ex tota virtute tua: ⁊
pximū tuum ſicut teipſum. In his eniz duob⁹ prece
ptis tota lex pendet ⁊ pphete. Admirāda cōplexio:
in vno capite dicere qꝺ in ſcripturis ſanctis poſſis oī
bus inuenire. Nā qui deū ex toto corde: ex tota aīa:
ex tota virtute diligit:locuz vitijs nō relinquit. Ubi
eniz intret ſcelus:cū deo totus occupatꝰ eſt animus?
Diabolus enim vacātis deſiderat:nudata pquirit:ſꝫ
vbi deū preſentē reperit:ſub magna cōfuſione diſce-
dit. Ita ſi deū toto corde diligim⁹ eiuſqꝫ nos poteſta
ti affectuoſa deuotione ꝯtradim⁹:nec locū culpis da
re poſſumus:⁊ in vijs ſemp rectiſſimis ambulemus.
Uaſcula ipſa cū aliquo liquore plena ſunt:ſuperuenie
tium augmēta nō capiunt:ita nos ſi diuina charitas
totos repleat:nō erit quo crimē introeat. Sequit: Et
pximū tuū ſicut teipſuz. Pꝛoximū diligim⁹ ſicut nos
ipſos:cū nulli malū facim⁹:ſed oēs ſimili vt noſmet
ipſos affectiōe tractam⁹. Nulliꝰ eni acqeſcit igeniū:
aut picula ſibi calamitatis optare:aut doloſis inſidijs
velle ꝯcludi:ſꝫ ita ſibi oēs pſpici cupiūt:vt nullis ad
uerſitatib⁹ appetant. Hec ſi in alios cōpari volunta
te ſeruem⁹:ſi que nobis ipendi volum⁹:fratrib⁹ illa fa-
ciam⁹:oē delictū:oē flagitiū:oē ceſſat ſine dubitatio
ne peccatū. Taleſqꝫ pſens regula reddit:q̄les nos ce
leſtis magiſter eē pcepit. Iſtud mādatū ⁊ bonos an-
gelos fortaſſe amplectit:qui dū nobis q̄ſ ipſi poſſi-
dent puenire cupiūt:ꝯſortes nos eterne illiꝰ ſocieta-
tis acquirunt. Memento pterea qꝺ charitatis domi
nice:hic tertius pſalmus eſt:vt ex ipſo numero:virt⁹
poſſit ſancte trinitatis agnoſci. Diuiſio.

Prima pte inuitat pphe ta ad bn̄dicendū
deū:vbi plurali numero pdictā plebē co-
gnoſcit admonere. Deinde ꝯuerſus popu
lum ſingulariter benedicit:q2 ſancta vni-
tas deus eſt ac virtus eccleſie. Expoſitio.
Ecce nunc bn̄dicite dn̄m: oēs ſerui dn̄i. Al.dn̄o
Qui ſtatis in domo dn̄i:in atrijs domus
dei nr̄i. In noctib⁹ extollite manus v̄ras
in ſancta:⁊ bn̄dicite dn̄m.] Iſ duos v̄ſus Al.dn̄o
ſiſ poſuim⁹:qn ſibi inuicē mutua cōner-

ꝑone iūgunt̄: vt nobis īplet⁹ ſenſus euidēti⁹ appare- ret. Primū ꝗ querām⁹ cur ⁊ hic ⁊ in ſupiore pſalmo: Ecce poſuerit: ſcilꝫ vt reb⁹ certis atqꝫ ꝑfectis: nō ſolū ſmo: ſed etiā articularis p̄ſtaret̄ oſtēſio. Nūc aūt dictū eſt: qꝛ tot gradibus aſcenſis ille ſolus laudari debuit: qui tāta ꝯceſſit. Primū enim fuit ꝙ ꝑficiēter aſcēderat. Deide ꝙ ſup hūc aſcēſum aliū nō habebat. Tūc eni maiori ſtudio p̄dicādus eſt dn̄s: qn̄ fac̄ ſua largitate ſecuros. Siue vt alijs placet: tp̄s iſtud ſignificat mūdale: qn̄ hic exercēdus eſt anim⁹: vt ibi eternis ac ꝑpetuis laudib⁹ occupet̄. Bn̄dicite dn̄m: ſignificat laudate qꝛ nos illū bn̄dicēdo laudam⁹: ille aūt nos bn̄dicēdo ſcificat. Audiſti ſuū: ⁊ ne aliqd putares abiectū: addidit: Dn̄i: vt de potētia ſūmi p̄ncipis dignitas creſceret ſuiētis. Hoc ſe noīe paulus bo-

Ro.1. norabilē gētib⁹ fecit. Sic eni epl'a ei⁹ p̄fat̄: Paulus

Gal.1. ſuus chr̄i. Et itez: Si hoīb⁹ placere vellē: chr̄i ſeru⁹ nō eſſem. De moyſe q̄qꝫ in alio pſalmo: Miſit moyſen ſuū ſuū. Quapropter iſtud iā de ꝑfectis ꝓprie dr̄ qui ⁊ amici ſine dubio nūcupant̄. Sequit̄: Qui ſtatis in domo dn̄i: in atrijs dom⁹ dei nr̄i. Seruū qdem p̄us dixerat ad honorē: ſꝫ ne icerta corda mortalium hoc ad alios traherēt qui idcirco eē noſcunt̄: dū oēs dn̄o creature ꝯditiōe ſubiecti ſunt: addidit: Qui ſtatis in domo dn̄i: id eſt: quoꝝ anim⁹ in dn̄o religiōis firmo veſtigio ꝑſeuerat. Stare eniꝫ de illis dr̄: qui a bono ꝓpoſito facilitatis crimie nō labunt̄: ſic dictū

Joan.8. eſt de diabolo qui archangelus fuit: Et in v̄itate non ſtetit. Noiata gdē dom⁹: ꝯcludit ⁊ atria: qn̄ atrium igreſſus eſt māſionis. Significat eni eos: ſiue qui iā in penetralib⁹ ſūt ecclie: ſiue qui in igreſſu ei⁹ eē meruerūt. Diuerſa eni loca ſub vnitatis gr̄a hr̄e cōſtat ecclīaꝫ. His quoqꝫ dictis aliud gen⁹ firmitatis adiecit: Dei nr̄i. Hoc eſt nō quē gētilitas colit: ſed quē v̄a catholica religio cōfitet̄. Addidit: In noctib⁹ extollite man⁹ v̄ras in ſcā: ⁊ bn̄dicite dn̄ꝫ. In noctib⁹ mundi iſti⁹ ſignificat teterrimū tp̄s: qd̄ ſemp creberrimis tribulatiōib⁹ obſcurat̄. In hoc ergo ſcl'o leuāde ſunt

Exo.17. man⁹: vbi bona opatio dn̄i meret̄ auxiliū. Sic moyſes q̄diu man⁹ tēdebat: Amalech audacia ſupba p̄mebat̄: ꝑſigās crucē brīſſime paſſionis. Nā qd̄ digitos extēdebat: decalogū fortaſſe ſignificat. Qui cuꝫ bracchia remiſiſſet: inimici ſupbia deſperata ſurgebat. Et iō bonis opib⁹ leuāde nobis ſūt man⁹ ad dn̄ꝫ: vt aduerſari⁹ diabolus ſupna maieſtate vincat̄. Sꝫ itēde qd ſignificet: Extollite. i. vberius elynā facite. Dn̄s eniꝫ nō tm̄ a nobis exigit pia v̄ba: ſꝫ facta. Addidit: In ſcā: vt eā man⁹ ſemiet chr̄iani. Nā ſi illā heretici faciāt aut pagani: manus coꝝ nō extollunt̄ in ſcā: qm̄ ipaꝫ ſolā elynā chr̄s accipit: quaꝫ ei⁹ noī fidelis chr̄ian⁹ obtulerit. In quo tn̄ actu ne qs ſibi aliqd arroget: dn̄m dic̄ eē bn̄dicēdū: qn̄ ipe donat ⁊ animū miſicordē ⁊ ſubam largiorē. Sic charitatē dn̄i ⁊ laudib⁹ factis: ⁊ pia docet opatiōe cōplēdā. His pactis

Abdi respice q̄ digna retributio ſubſequat̄. Bn̄dicat te dn̄s ex ſion: qui fecit celū ⁊ terrā. Explicata cōmonitiōe qua dixit charitatis ſtudio in dn̄i laudib⁹ ⁊ bonis opib⁹ ꝑmanēdū: venit ad ꝑtē ſcdam: in qua vno v̄ſu pp̄lm bn̄dicit: qui in vnitatis ꝯſtātia ⁊ dilectiōe dn̄i ꝑſeuerat. Pri⁹ eni oīa pluraliter dixit: nūc autē pſalmū ſub ſingularitate ꝯcluſit: vt qui ante fideles fr̄es in vnitate collegerat: mō illi pp̄lo iā diligēti dominū bn̄dictiōis munera p̄ſtarent̄. Quepp ſi volumus eē bn̄dicti: amor nos ſancte trinitatis ⁊ vnitas hē cōplectat̄ ecclie. Et itēde q̄ cōpetēter hūc pſalmū ꝑfect⁹ finis amplexus eſt: vt qui vſqꝫ ad hierlm celeſtem conſcendit: benedictionem ſupernā loco remunerationis acceperit.

Concluſio.

Libet referre quēadmodū vſqꝫ ad ſupnā hieruſalē gradus iſti ꝑuenerit. Prio ſiqdē gradu: ſcl'i deſignat horrorē: poſt quē ad v̄tutū oium ſtudia feſtinat. Scdo: v̄t⁹ diue defenſionis exponit̄: cui nihil obuiare poſſe mōſtrat̄. Tertio: magnū gaudiū eē dr̄: in ecclīa dn̄i pura mēte v̄ſari. Quarto: iter q̄ſlibet anguſtias docet ꝯſtāter de dn̄o p̄ſumēdū donec miſerat⁹ exaudiat. Quito monet: vt liberati ꝑiculis: nō nobis aliqd: ſꝫ oīa dn̄i v̄tutib⁹ applicem⁹. Sexto: montib⁹ ſolidiſſimis comparat̄ ꝯfidētia fideliſſimi chr̄iani. In ſeptimo dr̄: q̄ copioſos fruct⁹ metāt in lachrymis ſeminātes. Octauo: nihil ꝑmanē dr̄: qd̄ volūtate ꝓpria vnuſqſqꝫ fuerit opat⁹: ſꝫ illa tm̄ eſſe firmiſſima que auctore dn̄o conſtruunt̄. Nono: timore dn̄i ꝓnūtiat̄ hō btūs fieri: ⁊ vniuerſa illi ꝓſutura cōcedi. Decim⁹: īfūdit patiētiā deuotis: quā per ecclīe v̄ba cōmēdat. Undecimo: de ꝓfūdis penitēs clamat ad dn̄m: vt in liberādis hoīb⁹: quāta ſit diuinitatis potētia ſētiat̄. Duodecimo: v̄t⁹ māſuetudis ⁊ humilitatis oſtēdit̄. Tertiodecio: ſcē icarnationis ꝓmiſſio: ⁊ dictoꝝ v̄itas approbat̄. Quartodecio: fr̄ibus ſpūalis adunatio p̄dicat̄: ſupra q̄s bn̄dictio dn̄i ⁊ eterna vita ꝑuenire mōſtrat̄. Quintodecimo: in laudib⁹ dn̄i ꝑfecta illa charitas excitat̄: ſupra quā nihil p̄t nec mai⁹ dici: nec glīoſius iueniri: ſic apl's teſtat̄: De⁹ charitas

eſt. Quapropter tāti miraculi iugiter ꝯſideremꝰ arcanū: vt talis ſemp iſpiciētes: mortiferos ſcl'i vitem⁹ errores. Cōtinet ſiqdē hic numer⁹ ⁊ illō ꝑterea ſacrm̄: vt cū qnque ſēſus corꝑei per q̄s fragilis humanitas ꝯhit oē pctm̄: trinitatis fuerit v̄tute ſupati: ad qntūdecimū gradaliū pſalmoꝝ nos culmen educat: eoqꝫ fiat vt corꝑis ībecillitate ſubmota: donent̄ victorib⁹ p̄mia ſempiterna. Explicit expoſitio i pſalmū. 133[m].

1.Joan.4.

Alleluia. CXXXIIII.

Laudate nomē dn̄i: laudate ſui dn̄m. Qui ſtatis in domo dn̄i: in atrijs dom⁹ dei nr̄i. Laudate dn̄m qꝛ bon⁹ dn̄s: pſallite nomini eius qm̄ ſuaue. Qm̄ iacob elegit ſibi dn̄s: iſrl' in poſſeſſionē ſibi. Quia ego cognoui ꝙ magnus eſt dn̄s: ⁊ de⁹ nr̄ p̄e oīb⁹ dijs. Oīa quecūqꝫ voluit dn̄s fecit in celo ⁊ in terra: in mari ⁊ in oibus abyſſis. Educēs nubes ab extremo terre: fulgura in pluuiā fecit. Qui ꝓducit ventos de theſauris ſuis: qui ꝑcuſſit p̄rimogenita egypti ab hoīe vſqꝫ ad pecus. Et miſit ſigna ⁊ ꝓdigia in medio tui egypte: in pharaonē ⁊ in oēs ſeruos ei⁹. Qui ꝑcuſſit gētes multas: ⁊ occidit reges fortes. Seon regē ammorreoꝝ ⁊ og regē baſan: ⁊ oīa regna chanaan. Et dedit terrā eoꝝ hereditatē: hēditatē iſrl' pp̄lo ſuo. Dn̄e nomē tuū in eternū: dn̄e memoriale tuū i gnātione ⁊ gnātionē. Quia iudicabit dn̄s pp̄lm ſuū: ⁊ in ſuis ſuis deprecabit̄. Simulachra gētiū argētū

ꝛ aurũ: opera manuũ hominũ. Os habent ꝛ nõ loquenẽ: oculos habent ꝛ nõ videbũt. Aures habent ꝛ nõ audient: neqꝫ enim eſt ſpiritus in ore ipſoꝝ. Similes illis fiant qui faciunt ea: ꝛ oẽs qui ꝯfidũt in eis. Domus iſrael benedicite dño: domus aaron benedicite dño. Domus leui benedicite dño: qui timetis dñm benedicite dño. Benedictus dñs ex ſion: qui habitat in hieruſalem.

Poſt gradaliũ pulcherrimã ꝯſtructionẽ: que vſqꝫ ad illã ꝑuenit ſũmitatẽ: que in eternũ ſecuros efficit ꝛ felices: ꝯgrue nimis ponit Alleluia: vt laudib⁹ dñi ſãcta ꝑfruat eccl'ia: cui tale munus noſcit eſſe preparatũ. Quapropter ſinceris mẽtib⁹ ala cres: Alleluia dicere feſtinem⁹: vt illi ſancto pplo per diuinaꝫ grãm miſceamur. Diuiſio.

Per totũ pſalmũ ppheta loqt. Primo ingreſſu ꝑpter nos ei⁹ potẽtiã: laudes dño dicit eſſe ſoluẽdas: qꝛ fecit que voluit in celo ꝛ in terra: magnalia ipſi⁹ diuerſa cõmemorans. Scdo: qm̃ veritatis ꝑfecta laus eſt deſtruere falſitatẽ. idoloꝝ cultores ſub irriſione redarguit. Tertio diuerſos ordies admonet: vt dñm laudare nõ deſinant. Sic genus demonſtratiuum: in vtraqꝫ parte mirabili executione cõplet. Expoſitio.

Laudate nomẽ dñi: laudate ſerui dñm. Qui ſtatis in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei noſtri. Poſt ꝑteritos: ſicut dictũ eſt: pſalmos qb⁹ ad olim ṽtutũ culmẽ diuina miſeratione ppheta ꝯſcendit: in domo dñi ſtãtes alloquit: vt poſt collata tã igẽtia bñficia laudare nõ deſinãt celi terreqꝫ creatorẽ. Et reſpice ꝑcepta iſta in his duob⁹ ṽſib⁹: qua diſtictiõe creuerũt. Primo dixit: Laudate nomẽ dñi. Et ne qbuſlibet hoc putares iniũctũ: addidit: Laudate ſerui dñm: id eſt: qui ſerui ipſi⁹ eſtis ꝑna voluntate deuoti: ꝛ dñm vos hẽre ſentitis: quẽ nulla ſupſtitiõe ꝯtemnitis. Tertio dic: Qui ſtatis in domo dñi: hoc eſt: qui ꝑſeuerãti ꝛ inſtituabili volũtate in ipſi⁹ ſancta credulitate ꝯſiſtitis. Contra illos ſcilꝫ dictũ: qui patiẽtes defectũ: de collato ſubito honore ceciderũt. Sequit: In atrijs dom⁹ dei nr̃i. Atriũ dr̃ ampliſſime dom⁹ ꝑm⁹ ingreſſus: vbi ſibi habitãtes ꝑpter expellẽdũ frigus focos facẽ noſcebant.

ETY Et ab atri fumi nebuliſſimis globis appellata atria qſi atra: tradit antiqtas. Et qꝛ nullus ſmo vacat quĩ nõ aliqđ myſteriũ ꝯtinere videat: ꝛ illos etiaꝫ dicit dñm debere laudare: qui in ꝑmũ mẽbrũ domus dñi videnẽ ingreſſi. Laudate dñm qm̃ benignus eſt dñs: pſallite noĩ ei⁹: qm̃ ſuauis eſt. Cõſidera qꝫ laudate: tertio poſuit: vt per laudis ſilem qlitatẽ ſancte trinitatis indiuiſibilẽ nobis oſtẽderet vnitatẽ. Laudis eni dñice vſqꝫ ad diuiſionẽ poſitã multiplex cauſa narrat. Nã cũ ſint oĩa valde bona que fecit: cuius ipſe ſit bonitatis aduertit: a quo talia manaſſe noſcũtur. Addidit quoqꝫ: Suauis: vt nõ ſolũ benignũ: ſed ꝛ dulcẽ eſſe ſentires. Sic enim ꝛ alibi dicit: Guſtate ꝛ videte: qm̃ ſuauis eſt dñs. (Ps. 33.) Pſallite ṽo dũ ponit: ad bonas corpis oꝑationes refert: vt in hac mũdi ꝯuerſatione dñm videamur de noſtra ꝓbitate laudare. Qm̃ iacob elegit ſibi dñs: iſrael in poſſeſſionẽ ſibi. Et hic ṽſus adhuc ad illã ꝑtẽ ꝑtinet: cur dñs debeat ꝑdicari. Nõnullos aũt titillare cognoſcit: qr̃e nõ ſit hic abraã poſit⁹: cui ꝑmũ hec poſſeſſio a dño ꝓmiſſa declarat. Sꝫ abrae vocabulũ nõ hoc videbat ſignificare: qđ de iſto noĩe potuiſſet aduci. Jacob ſiqdeꝫ ſupplãtatorẽ interꝑtari ſepe iã dictũ eſt: qui bñdictionẽ fraternã glioſa nimis cupiditate ꝑripuit. Qđ ad euocatã vniuerſitatẽ gẽtiũ cõpetẽter aptat: que aduẽtũ dñi ſaluatoris ad ſe credulitate trahẽs: ſynagoge munera ꝓmiſſa ꝑcepit: ꝛ poꝛẽ pplm religioſa feſtinatione ſupauit. Sꝫ poſt illã ꝑriarche myſticã luctã: quã iacob cũ angelo ꝯſtãter exercuit: ipſe quoqꝫ iſrl' appellari meruit: qui tãte ꝯcertatiõis fixa mẽte pondera tolerauit. Jſrael aũt interꝑtat vir vidẽs deuꝫ: (INTER) qđ ad illã ꝑtinet ſignificationẽ quaꝫ dñs poſſidet in beatis. Elegit itaqꝫ iacob: dũ eccl'ie pplum diuerſarũ gẽtiũ ꝯgregatiõe ſubunauit. Poſſidet iſrl': qm̃ in illa beatoꝝ reſurrectione ipſe in oĩbus ꝓbat habitare. Quia ego cognoui qꝫ magn⁹ eſt dñs: ꝛ de⁹ noſter pre oĩb⁹ dijs. Dis relatio certa reddit: qm̃ is qui refert qđ dicit ſe ꝓbaſſe teſtat. Atqꝫ iđ cognouiſſe ſe dicit ppheta qđ ꝑdicat: nõ aliq̃ viſiõe carnali ſꝫ in illa altitudine ſcie poſit⁹: ibi magnũ ꝯtẽplat⁹ eſt dñm. Videbat eniꝫ vir ſanctiſſim⁹ maieſtatẽ illã mirabilem cũctis poteſtatib⁹ ꝛ celoꝝ ṽtutib⁹ imꝑantẽ: ꝛ neceſſe fuit vt diceret: Quia cognoui qꝫ magn⁹ eſt dñs: ꝛ de⁹ nr̃ pre oĩb⁹ dijs: nõ qꝛ ꝑter ipꝫ aliqs de⁹ eſt: ſicut in alio pſalmo legit: Qm̃ qs de⁹ ꝑter dñm: aut qs deus ꝑter deũ nr̃m: ſꝫ qꝛ ꝑtãtib⁹ diuerſis hoc nomẽ abuſiue cõſtat iпpoſitũ: ſicut in exodo legit: Cõſtitui te deũ pharaonis. (Ps. 17. Exo. 7.) Et apl's dic: Nã ꝛ ſi ſũt qui dicant dij: ſiue in celo ſiue in terra: ſicut ſũt dij multi ꝛ dñi multi: nobis tñ vn⁹ de⁹ pr̃: ex quo oĩa: ꝛ vnus dñs Jeſus chr̃s per quẽ oĩa: ꝛ nos per ipm̃. (I. Cor. 8.) Vñ merito pre oĩb⁹ dijs magnus dr̃ de⁹ a quo cũcta creata ſunt. Oĩa quecũqꝫ voluit dominus fecit in celo ꝛ in terra: in mari ꝛ in oĩbus abyſſis. Poſt illa que ſupi⁹ dixit: in altũ ſe tẽdit vera nimis ꝛ excelſa predicatio. Qđ ſchema dr̃ Epiphonema: id eſt: poſt narratas res creſcens ad maiora ſnia. (SCHE) Nam qᷓuis ſint inenarrabilia opera dñi: totuſqꝫ mũdus referre nõ ꝑualeat qđ operat in mũdo: hic tñ vniuerſa ſtupenda breuitate cõcluſa ſunt: omnia deuꝫ feciſſe que voluit in celo ꝛ in terra: in mari ꝛ in abyſſis: vt ꝛ creata que vides eius volũtate facta eſſe cognoſceres: ꝛ illa que humanis nequeũt ꝯſpectib⁹ appareret ipſius potẽtia cõtineri poſſe ſentires. Celũ: poſitũ eſt pro cũctis celeſtib⁹. Terra pro oĩbus que in humo gignunt. Mare cõmemoratũ dicam⁹ pro iſtis finibus quos cõmeãtũ diſcurſus iuiſitat. Abyſſus ṽo oceanũ deſignat: qui ꝛ nobis ignotus: ꝛ vt qdã referũt altitudie magna ꝓfundus eſt. In his aũt oĩb⁹ voluntas dñi ſine aliq̃ dubitatione cõplet. Quid aũt fecerit dñs: ſubſequẽter enarrat. Educẽs nubes ab extremo terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui producit vẽtos de theſauris ſuis. Hoc ſi ad l'ram intẽdas: ſecreta nature dñi teſtat adminiſtratione compleri. Sꝫ qm̃ de hebreo pplo dicit inferius: cõuenit hoc quoqꝫ hoĩb⁹ applicare. Eduxit nubes ab extremo terre: qm̃ ꝓphetas ab humili ꝓpoſito ad ꝑdicationis fecit faſtigia ꝑuenire. Qui merito nubibus comparant: qm̃ ĩbre ſui eloquij a futuri iudicij nos calore defendũt: dum aĩabus noſtris ꝓfutura depromũt. Nubes enĩ ſicut frequẽter dictũ eſt: ꝓphetas accipi debere ſcriptura teſtat dicẽs: Mãdabo nubibus meis ne pluãt ſup eam pluuiã. (Isa. 5.) Sequit: Fulgura in pluuiam fecit: Predicationes itaqꝫ ꝓphetarum fulgura ſunt cum

pertiunt inimicos. Pluuiſcū deuotos a peccatis di-
luunt: ⁊ imbrē eis ſalutis īfundūt: vñ ſpirituales ger
minēt fructus: ⁊ in maturā meſſem dño pſtante coa-
leſcit. Addidit: Qui pducit vētos de theſauris ſuis.
Uentos nō īprobe ponimus aplos: quoꝝ predicatio
totū mundū tanq̄ ventus celerrimus pcucurrit. De
Ps. 7. qbus alio loco ſcriptū eſt: Sagittas ſuas ardentibus
effecit. Nā ipſis quoq; vētis: penne pro diſcurſus ce
Ps. 17. leritate tribuunt. Ait enim: Et aſcēdit ſuper cheru-
bin ⁊ volauit: volauit ſup pennas vētoꝝ. Subnectit:
De theſauris ſuis: vñ reuera ſpūales poterant pdire
diuitie. Et nota: ꝙ per hos octo v̄ſus diuerſis modis
augmēto quodā laudis: magnalia dñi dulciſſima va
SCHE rietate deſcribit. Qđ ſchema dicit̄ Auxeſis: latine au
gmentū: qꝛ per certos gradus ſemꝑ aſcendit. Qua-
propter explanationē ſenſuū nō piget frequēter ite-
rare: quādo ipſa quoq; auctoritas ſine faſtidio eadē
monſtrat̄ aſſumere. [Qui percuſſit pmogenita egy-
pti: ab hoie vſq; ad pecus.] Iſta miracula frequenter
ad intelligendū dñi potētiā reperit ſermo pphetic9
vt aduertam9 nō caſualiter facta: ſed in magnā intel
ligentiā ſequentis etatis fuiſſe pmiſſa. Nā ſi ↄſidere
mus altius ⁊ hodie talia fiunt. Egyptus hic mundus
eſt: qui diuerſis cladib9 affligit populū chriſtianum:
ſed dñi v̄tute potētiaq; terret̄. Egyptus aūt: ſignifi-
cat afflictionē: qui nō aliter dimittit aīas fideles niſi
in ipſo duris laboribus ingrauent̄. Primogenita enī
mundi q̄ſi egypti percutit: qñ natos hoies in origina
li peccato potēte ſue inſpiratione correxerit. Ab ho-
mine vſq; ad pecus: id eſt: a prudentiorib9 hui9 ſecu-
li: vſq; ad manſuetos ⁊ ſimplices viros. Omnes enī
niſi per grām dñi liberent̄: a diabolo velut Pharao-
M. Et nis impia dominatione deprimunt̄. [Miſit ſigna
⁊ pdigia in medio tui egypte: in pharaonē ⁊ in oēs
ſeruos ei9.] Miſit ſigna ⁊ pdigia: qñ in paſſione ipſi9
terra cōtremuit: ſaxa dirupta ſunt: ⁊ multi ſanctoꝝ
ad ciuitatē dñi ſuperata mortis lege venerūt: qđ in
medio mundi: id eſt: palam atq; viſibiliter eueniſſe
DEF manifeſtum eſt. Signū: eſt enim res preter ſpeciem
quā ingerit ſenſibus noſtris: aliud aliqd ex ſe faciēs
in cogitationem venire: ſicut veſtigio viſo: tranſiſſe
ETY aīal: cui9 veſtigiū eſt cogitamus. Dictū eſt ᵭo ſignū:
ab eo qđ ſignificet. Prodigia q̄ſi porro digia: id eſt:
longe predicentia. Hoc ⁊ hodie facit: qñ aīas fideles
INTER per aliqua premiſſa ſigna cōuertit. Pharao interpre
tat̄ diſſipatio. Et cui apti9 dabit̄: niſi diabolo qui hu
manū genus crudeli voto pſequit̄: In oēs ſuos ei9:
hoies ſignificat: qui ipſius volūtatibus obſecundāt.
Illius enī famuli dicimur: cui ↄſentanea mente ſer
uim9. Et ideo diabolus cū miniſtris ſubmergit̄: qñ
fonte ſalutari chriſtianus pplus a nefando errore libe
rat̄. [Qui percuſſit gētes multas: ⁊ occidit reges for-
tes.] Gentes: dicit vitioꝝ noxias cateruas: que nos
intus velut barbare nationes ſemper affligunt. Has
pcuſſas dicit: qñ ſatiſfactione penitētiū vulnerant̄.
Nā qđ nobis ſalus: illis vulnus eſt. Occidit etiam in
nobis reges fortes: id eſt ſpūs īmundos peccatoꝝ labe
dominātes: emūdatione delictoꝝ: reddit extraneos.
Qui merito in volūtate ſua dicunt̄ occiſi: qui nos ex-
tinguere minime valuerūt. [Seon regē ammorreo-
M. non ht. rū ⁊ og regē baſan: ⁊ oīa regna chanaan īoccidit.] Cū
multos reges filij iſrael dño fauente pſtrauerint: hic
duo tñ memorant̄: ſcilꝫ vt per interptationē iſtoꝝ
nominū: ad illā ſignificātiam duceremur que hodie
INTER in nobis agitur. Seon interpretat̄ tentatio oculoꝝ.

Ammorrei: amaricantes deſignat. Amara ſiqdē vi-
tia ſunt: que nos ab illa beatitudine iocūdiſſima de-
ducūt. Hec habent diabolū regē: qui eſt tentatio o-
loꝝ: qñ ſe transformat in angelū lucis: vt per colorē 2. Cor. 11.
atq; ſpeciem bonitatis deuotoꝝ animas aſſidua ten
tatione ſubuertat. Iſta diuinitas in nobis occidit: qñ
fideliū mentes a tali ſeruitute liberauerit. Sequit̄:
Et og regē baſan. Og cōcluſio dicit̄. Baſan cōfuſio. INTER
Merito ergo cōfuſionis rex: ↄcluſio phibet̄. Diabo-
lus enim qñ nobis iter illud ſalutare ↄcludit: in con
fuſione nos nefanda derelinquit: in qua ille teterri-
mus regnat. Vñ ⁊ ciuitas eius babylonia dicit̄: que
idem cōfuſio noiat̄. Sed hec oīa v̄tus diuina deſtruit:
qñ nos ad miſericordie ſue dona perducit. Addidit:
Et oīa regna chanaan occidit. Chanaan: interpretat̄ INTER
humiliatio: ſed nō illa que pducit ad dñm. Nā ⁊ illi
humiliati dicunt̄: qui de honore ſacro decidūt: ⁊ peſ-
ſima ↄuerſatione mergunt̄: ſicut in alio pſalmo dic̄: Ps. 71.
Et humiliauit calumniatorē. Nā ſi humiliatio ⁊ ad
penā minime ptineret: nō legeret̄: Qui ſe exaltat hu Mt. 23.
miliabit̄. Quapropter hanc humiliationē que in ma-
lo intelligenda eſt: ille ſolus occidit qui crucem pro
oīum ſalute ſuſcepit. [Et dedit terrā eoꝝ heredita-
tē: hereditatē iſrael pplo ſuo.] Verſus iſte declarat
priora illa nō ad lr̄am debere ſuſcipi: ſed ſpūali expo
ſitione ſentiri. Nā terra pmiſſionis iſraelitico pplo
nō eſt hereditas data: qꝛ eā ſuis offenſionibus ami-
ſerūt: ſed ſub illoꝝ prefiguratione terra repromiſſio
nis dat̄ ſine dubio chriſtianis: quā eternā poſt poſſi-
deant. Nā vt iſtā deberes aduertere: repetit: Heredi INTER
tatē iſrael pplo ſuo. Iſrael enim interpretat̄: ſicut ſe-
pe iā dictū eſt: vir vidēs deū. Populo ſuo: vtiq; chri-
ſtiano: qui eius merebit̄ dici: cū precepta ipſius ſalu
tari deuotione ſeruauerit. [Dñe nomen tuū in eter-
nū: dñe memoriale tuū in īſeculū ſeculi.] Poſt bene M. generatione ⁊ generatione
ficia dñi: laus digna cōſequit̄. Dicit enī: Dñe nomē
tuū in eternū: q̄ſi optemus illi qđ nō eſt: aut per no-
ſtra vota pficiat. Sed vſus iſte mortaliū eſt: optare
deo qđ aliter euenire nefas putet̄. Sic enim dicim9:
Sanctificet̄ nomen tuū: qđ vtiq; ſanctum eſt. Adue- Mt. 6.
niat regnū tuū: cuius regnū ſine dubitatione ventu-
rū eſt. Sed iſta talia cū dicimus: noſtrū velle decla-
ramus. Precat̄ ergo vt in humano genere ſemꝑ no-
men ei9 debeat pmanere: q̄tenus ab aduentu chriſti
penniter dici debeāt vtiq; chriſtiani. Sequit̄: Dñe
memoriale tuū in ſeculū ſeculi. Memoriale dñi eſt:
quicqd in ſcripturis ſanctis cōmonitione ſaluberri-
ma cōtinet̄. Hoc ſemꝑ in nobis pmanet: cū fideliſſi- ETY
ma deuotione ſeruat̄: ſicut ſcriptū eſt: Celum ⁊ terra Mt. 24.
tranſibunt: v̄ba aūt mea nō preteribunt. Seculū ᵭo
ſeculi: ſicut ſepe dictū eſt: diē ſignificat ſempiternū.
[Quia iudicauit dñs populū ſuū: ⁊ in ſeruis ſuis ↄō- M. deprecabitur
ſolabitur.] Premiſſe laudis cauſa narrat̄: Quia iudi
cauit populū ſuū: hebreū ſcilicet: cui pſtitit magna
miracula: cui pphetas ſuos ne peccaret attribuit: ad
quem ipſum quoq; filiū miſit: vt eius tandē aliquā-
do ſcelerata duritia ſolueret̄. Sed qꝛ deteſtabili ob-
ſtinatione duratus eſt: iudicauit eū vtiq;: qꝛ noluit
eſſe ipſius: quē de cunctis nationibus elegerat poſſi-
dendū. Cui dicit: Audi pplē meus ⁊ loquar. Et alibi:
Popule meus quid fecit tibi. Iſtos ergo iudicauit. Mich. 6.
De fidelibus aūt audi quid ſequit̄: Et in ſeruis ſuis
conſolabit̄: vtiq; dū illis pmia pmiſſa reſtituet: qui
hic ppter nomen ei9 laborioſa cōtētione vexati ſūt:
de quibus ſcriptū eſt: Beati qui lugēt: quoniam ipſi Mt. 5.

Joan.3. cõſolabunt̃. Sic eni ⁊ alibi de ipſis dicit̃: Qui credit in me nõ iudicabit̃: ſed trãſiet de morte ad vitã: qui aũt nõ credit iã iudicatus eſt. Uides quid ꝓfecerit gradatio illa quã diximꝰ: vt enumeratis magnalibꝰ dñi: vſqȝ ad eius venerit ſanctũ tremẽdũqȝ iudiciũ. Nũc alterius partis dicta regramus. [Simulachra gentiũ argentũ ⁊ aurũ: opera manuũ hoium.] Poſtq̃ ſe dñi laudibꝰ ſufficiẽter expleuit: ſecũdo ingreſſu ꝓpheticus ſmo cõuertit̃ ad errorẽ gentiũ deſtruendũ.
SCHE Que figura apud grãmaticos dicit̃ Sarcaſmos: id eſt: hoſtis irriſio: que vſqȝ ad palmã penetrat: cũ manifeſta veritate ꝯiũcit. Quapropter ſimulachra gẽtiũ rituſqȝ deridet: ne aurea ſigna deoſqȝ colat argẽteos: ⁊ putet̃ homini pſtare qđ cepit ab hoie. Cito melius cõſulũt: ſi eliſa frangant̃. Tũc ve aliqd pſũt: ſi ad pecunias tranſlata deſcendunt. Quocirca deus ipſoꝝ nõ exaudit integer: ſed pſtat potiꝰ iminutꝰ. Et ꝯſidera qm̃ per ſpẽs diuerſaꝝ definitionũ pulcherrimus dictoꝝ ordo deſcẽdit. Hic eni deſignant̃ ſimulachra per illud vñ ſunt: id eſt: aurũ ⁊ argẽtũ: metalloꝝ ſcilȝ q̃litate formata. [Os hñt ⁊ nõ loquent̃: oculos hñt ⁊ nõ videbũt. Aures hñt ⁊ nõ audiẽt: nares hñt ⁊ nõ odorabũt. Manꝰ hñt ⁊ nõ palpabũt: pedes hñt ⁊ nõ ambulabũt: nõ clamabũt in gutture ſuo: neq̃ eni eſt ſpũs in ore ipſoꝝ.] Uenit etiã ad alias ſpẽs definitionũ: ſimulachra ſignificãs atqȝ determinãs: per id qđ implere nõ poſſunt. Dicit enĩ: Os habent ⁊ nõ loquentur. Quid ꝓdeſt os qđ nõ loquit̃? Quid oclus qui nõ videt? Quid auris que nõ audit? Quid nares que nõ odorant̃? Quid manꝰ que nõ palpant? Quid pedes qui non mouent̃? Uocabula ſunt enim vana nõ officia: ꝓfutura noia ſine rebꝰ: pſumptio caduca nõ vitas firma. Quid hoies in veſtro exitio noxia delirametã ꝑquiritis? Cur que vos deſtruant fabricatis? Cito dignius vt auctori veſtro ſubdamini ⁊ deſinatis errorẽ colere quẽ feciſtis? Uñ hieremias ꝓpheta in epiſtola ſua: iudeos cõmonẽs dicit: Nam lingue eoꝝ polite a fabro: ipſa aũt inaurata ⁊ inargẽtata: falſa ſũt ⁊ nõ pñt loq. Et iterũ: Beſtie meliores ſunt illis que pñt fugere ſub tectũ: aut ꝓdeſſe ſibi. Intẽde aũt qđ iſtis verſibus: ⁊ in centeſimodecimotertio pſalmo abunde gentium ſimulachra deriſa ſint: vt quos p̃ma cõmonitio nõ correxiſſet: repetita denuo verecundia ꝯmoueret. [Similes illis fiãt qui faciũt ea: ⁊ oẽs qui cõfidũt in eis.] Poſt irriſaꝫ gentiliũ numinũ falſitatẽ: ſnĩa digna ꝓlata eſt: vt collatis ſenſibus careãt: qui deos iſenſatos ſibimet effecerũt. Cõueniunt talibus pſonis reuera que dicta ſunt. Omni enim rõne deſerit̃: omni prudẽtia vacuat̃: qui vſqȝ ad hoc ꝑuenit: vt nõ ꝓfutura ſed ſua potius colere videat̃ exitia. Et iure qm̃ fabricatores ⁊ cultores idoloꝝ cõplectit̃ vna damnatio. [Domus iſrael bñdicite dñm: domus aaron bñdicite dñm. Domus leuẽ bñdicite dñm: qui timetis dñm benedicite dñm.] Poſtq̃ gentiliũ ſimulachra deriſit: in tertio ingreſſu laudes dñicas ſanctoꝝ dicit ore celebrãdas. Sed in his duobus verſibus per officia diuerſa diſcurrens admonet: vt vero dño laus fideliũ debeat ꝑſonare. In iſrael: generaliter ois ponit̃ iuſtus: qui diuina cõtemplatione gratulatur: quos poſtea numerat ſpeciatim. In aaron eſt ſacerdos. In leui relig miniſtri. Ad poſtremũ qui dño in q̃libet ꝓbabilĩ ꝯuerſatione famulant̃. Sic ois populus per diuerſas ꝑtes deuotis: dominũ laudare ꝑcipit̃. [Benedictus dñs ex ſion: qui habitat in hieruſalẽ.] Laudes dñi ſuperiꝰ aliqs celebrare ꝑcepit: nũc exemplo boni magiſtri: ipſe quoqȝ qđ admonebat impleuit. Dicit enim: Bñdictus dñs. Et quẽ dñm dixerat euidenter deſignat: regẽ ſcilicet chriſtũ: qui ex ſion: id eſt: eccleſiam ſuã ſancta incarnatione viſitauit. Ipſe eſt qui habitat in hieruſalẽ: qui diuerſoꝝ ſanctoꝝ cõgregatione cõſtruitur: ⁊ regis ſui pſentia eterna felicitate letat̃. Concluſio.

Mirabilis pſalmꝰ ad deuotiſſimos ꝑplos inſtruendos. Nihil enim poſt tanta bñficia reddere poſſumus: niſi vt ſicut in ꝑncipijs dictum eſt: dñm noſtrũ trina confeſſione predicemus. Laudemus patrẽ: laudemus filiũ: laudemus ſpiritũ ſanctũ: vnũ atqȝ oipotentẽ deũ: vt ſicut nõ eſt in illa natura diſtantia: ita non ſit in ipſa laude diuerſitas. Hec eſt reuera laus que nos reficit: hoc pabulũ quo aia deuota ſaginat̃. Ipſa eſt eni remuneratio noſtra que ⁊ operatio: in qua tñ reficimur vt nulla delectatio ſilis eſſe videat̃. Predicemus itaqȝ modo: vt eũ in eternũ cum angelis laudare mereamur. Sed ipſe hic donet votum: qui ibi collaturus eſt premium.

Explicit expoſitio in pſalmum. 134ᵘˢ.

Alleluia. CXXXV.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in ſeculũ miſericordia eiꝰ. Confitemini deo deoꝝ: qm̃ in eternũ miſericordia eius. Cõfitemini dño dñoꝛũ: qm̃ Qui facit mirabilia magna ſolus: qm̃ Qui fecit celos in intellectu: quoniam. Qui firmauit terram ſuper aquas: quoniã. Qui fecit luminaria magna: quoniam. Solem in poteſtatem diei: quoniam. Lunaꝫ ⁊ ſtellas in poteſtatem noctis: quoniam. Qui percuſſit egyptũ cum primogenitis eoꝛum: quoniam. Qui eduxit iſrael de medio eoꝝ: quoniam. In manu potenti ⁊ brachio excelſo: quoniam. Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones: quoniaꝫ. Et eduxit iſrael per medium eius: quoniã. Et excuſſit pharaonẽ ⁊ virtutem eius in mari rubro: quoniaꝫ. Qui trãſduxit populũ ſuuꝫ per deſertum: quoniã. Qui percuſſit reges magnos: qm̃. Et occidit reges fortes: quoniam. Seon regem ammoꝛreoꝝ: quoniam. Et og regem baſan: quoniam. Et dedit terram eoꝛuꝫ hereditatem: quoniã. Hereditatem iſrael ſeruo ſuo: quoniaꝫ. Quia in humilitate noſtra memoꝛ fuit noſtri: quoniã. Et redemit nos ab inimicis noſtris: quoniam. Qui dat eſcã omni carni: quoniam. Cõfitemini deo celi: quoniam. Confitemini domino dominoꝝ: quoniam in eternum miſericordia eius.

Iterũ nobis Alleluia dicẽdũ eſt: gratia quidẽ ſemꝑ nouũ ſed ꝑcedẽtibus expoſitionibꝰ oino notiſſimũ. Hinc pſalmꝰ ſubiectus eſt: qui ſimili vboꝝ aſſonatione cantat̃. Diuerſas eni res inchoat: ſed in vnã

ꝯueniētiā vociferationis exultat. Cui⁹ v̄ſus vnifines
nō improbe dicim⁹ vocitādos: ſicut in 117° pſalmo iā
diximus: vbi q̄tuor v̄ſus ſimili ſentētia terminā tur.
Quicqd enim dicit̄: ad miſericordiā dn̄i referſ: ſine
qua ſubſiſtē nullaten⁹ p̄ualem⁹. Merito ergo ſepius
ipſa repetit̄: que oīa in nobis īdulgētiſſimis muneri
b⁹ opat̄. Nā ſi cauſas tāti ſecreti diſcutias: clemētia
eſt dn̄i dē qd viuim⁹: miſericordia qd valem⁹. Qua-
propter nec ab ore nr̄o debet nec a corde diſcedē: q̄te
nus ⁊ ipſa nos dignet̄ iugi tuitione ſeruare. Hoc imi
tati poete: aſſona carminū floſcula ꝯdiderūt: ſupna-
rū v̄tutū ſonos ad mūdana ſtudia trāſferētes. Sed
qm̄ vniuerſi pſalmi multifarias vident̄ ꝯtinē virtu
tes: iſte p̄fectā viā nō iprobe iudicabit̄ declarare iu-
ſtoꝝ: qui mādata dn̄i ſalutariter anſpicātes in miſe-
ricordia eius iugiter p̄ſeuerāt. Unde alo recolamus
has ſimilitudines v̄ſuū: ⁊ in 8° 23° 41° 45° 48° 56° 66°
102° 103° 106° pſalmis diuerſas nobis ſubtilr̄ īdicaſſe
v̄tutes: ſicut locis eoꝝ ꝯſtat expoſitū. Cuius aūt vir
tutis preſens pſalmus eſſe noſcatur: plenius in eius
concluſione dicemus. Diuiſio.

Per vniuerſum pſalmū p̄pheta loquitur:
qui q̄uis totus velut celeſte caniſtrū de-
coris repetitionib⁹ q̄ſi aureis regulis vi-
deat̄ ītext⁹: vnde ſpiritualia bona tanq̄
dulcia poma ꝯuiuis eccleſiaſticis offerā-
tur: tamē in illis capitaneis v̄ſibus qui varie dicunt̄.
Prima parte magnificētia dn̄i exponit̄: ⁊ toti⁹ orbis
ꝯditio declarat̄. Scd̄a p̄te miracula referunt̄: que fe
cerit in egypto ⁊ in gēte iudeoꝝ. Tertia deſcēdit ad
chriſtianos: beneficia domini conſequenter enume-
rans: vt per hanc repetitionem vnum auctorem reꝝ
omnium eſſe cognoſceres. Expoſitio.

Confitemini dn̄o qm̄ bonus: qm̄ in ſecu-
lū miſericordia eius. Diximus per capi
ta v̄ſuū ineſſe pulcherrimā varietatē: in
finē aūt ꝯſimilē repetitionē: ⁊ ideo capi-
ta tm̄ v̄ſuū exponēda ſunt: fines aūt eoꝝ
qui vno tenore repetunt̄: ſemel tm̄ declaraſſe ſuffici-
at. Hoc tamē mēte ꝯdēdū eſt: qd ad cūctas opas que
dicunt̄ īferi⁹ dn̄i miſericordia ſit cōpetēter adiūcta.
Cōfeſſionē: ſepe dixim⁹ ⁊ ad laudes dn̄i ⁊ ad deplorā
da peccata cōīter p̄tinē. Hic aūt nō vnū ex duobus:
ſꝫ vtrūqꝫ accipiēdū eſt. Docet enī beatos viros ⁊ lau
des dn̄o iugiter dicere: ⁊ p̄terita peccata deflere. Sic
enī iuſtos itelligimus: ſi ꝯuerſi a malo illa damnēt:
que aliqñ geſſerūt: ſicut apl̄s Paulus de p̄teritis ait:
1. Cor. 15. Nō ſuꝫ dign⁹ vocari apl̄s: qꝛ p̄ſecut⁹ ſuꝫ eccleſiā dei.
Sequit̄: Qm̄ bon⁹: qui ⁊ laudes ſuas clemēter audi-
at: ⁊ ſupplicātib⁹ miſeratus īdulgeat. Addidit: Qm̄
in ſeculū miſericordia eius. In ſeculū: ſcilicet in p̄pe
tuū dicit: qm̄ miſericordia ipſi⁹ eternū occupat tp̄s.
Hic p̄ſtat vt recreet: pc̄is vt corrigat: ibi miſericordi-
az bonis tribuit vt coronet. Cōfitemini deo deoꝝ.
Al. eternum qm̄ in ſeculuꝫ miſericordia eius. Supiore pſalmo
corda gētiliū: ſimulachroꝝ ſuoꝝ irriſione quaſſauit:
Nūc aūt quātus q̄liſqꝫ ſit olpotens dn̄s: p̄dicatione
veriſſime maieſtatis oſtēdit: vt nō ſolū de⁹ credat̄:
q̄lis aut angelus dicit̄: aut v̄tutū homo ſepe memo-
rat̄: ſed deus ille deoꝝ eſt cui nullus ſimilis inuenit̄.
De⁹ q̄ppe p̄pter honoris excellētiā pōt ⁊ creatura di
Ps. 81. ci. Lectū eſt enī in 81° pſalmo: Ego dixi dij eſtis: ⁊ fi-
Exo. 7. lij excelſi oēs. Et in exodo: Deuꝫ te poſui Pharaoni.
Deus aūt deoꝝ nō pōt niſi ſola ſancta trinitas nūcu
pari. Cōfitemini dn̄o dn̄oꝝ: qm̄ in ſeculū miſericor
dia eī⁹. Supiori ſiīe ſilis eſt ⁊ iſta locutio. Sic enī
dr̄: dn̄s dn̄oꝝ: quēadmodū deus deoꝝ. Nam ⁊ dn̄os
ſanctos dicimus angelos: ſed dn̄s dn̄oꝝ ille ſolus eſt
cui cūcta deſeruiunt. Ipſe etiā ſanctus ſanctoꝝ: ipſe
rex regū: ⁊ oīum poteſtatū īeffabiliter culmen excel-
ſum. Quis eniꝫ dubitet ſup oīa eſſe qui ⁊ creare oīa ⁊
vniuerſa p̄ualet ꝯtinere. Qui fecit mirabilia ma- Al. facit.
gna ſolus: qm̄ in ſeculū miſericordia eī⁹. Sicut in il
lis trib⁹ v̄ſib⁹ ſupra poſitū eſt: Confitemini: ita ⁊ per
hos oēs v̄ſus qui variant̄ vſqꝫ ad finē: ꝯfitemini ſub
audiēdū eſt. Que figura dr̄: Apochinu: id eſt: a cōi: vt SCHE
nobis plena poſſit ꝯſtare ſn̄ia: maxie qñ ⁊ in hac ſimi-
litudine deſinit pſalmus. Dicit̄ itaqꝫ feciſſe mirabilia
magna ſolus: q̄ſi nō ⁊ per angelos ⁊ per apl̄os ſeruos
ſuos diuerſaꝝ v̄tutū ſigna monſtrauerit. Sꝫ hic me-
morat̄ feciſſe ſolus: vbi v̄bo ſuo ꝯditiōes rerū fabri-
caſſe mōſtrat̄: qm̄ ipſa miſteria eū creaſſe nō dubiuꝫ
eſt. Sic enī ſentiēdū: ſequētia declarāt. Qui fecit ce
los in itellectu: qm̄ in ſeculū miſericordia eī⁹. Uſqꝫ
ad finē pſalmi: laus depromit̄ per narrationē p̄conia
lē. Narratio eſt enī rerum geſtaꝝ collecta expoſitio. DEF
Dn̄i aūt res geſtas narrare: laudare eſt. Ipꝫ eſt ergo
qd ſup̄⁹ dixit: Qui fecit mirabilia magna ſolus: qm̄
hec nō per creaturas: ſꝫ ſola v̄tute ſue diuinitatis ope
rat⁹ eſt. Nā qd dic̄: Celos in itellectu fecit: potētiam
ipſaꝫ diſpoſitiōis exp̄ſſit. Ille enī nō facit aliq̄ vidē-
do: nec alioꝝ fabricas emulādo: ſed q̄cqd in itellectu
ſue maieſtatis diſpoſuit: hoc ⁊ ad effectū momenta-
nea opatiōe p̄ducit. Perfectio enī reꝝ volūtas ipſi⁹
eſt: nec morā recipit qd ille decreuerit. Sic enī in ſu-
Ps. 134. p̄iore pſalmo dictū eſt: Oīa quecūqꝫ voluit dn̄s fec̄
in celo ⁊ in terra. In itellectu ergo celos fecit: qꝛ nul-
la ꝯfuſiōe: nulla īordinatiōe: nulla īformitate creati
ſunt: ſꝫ diſtincti atqꝫ cōpoſiti creatoris ſui volūtate
p̄agunt̄. Nec moueat qd celos plurali numero nūcu-
pauit: qm̄ ⁊ alibi legit̄: Laudate euꝫ celi celoꝝ. Et qd Ps. 147.
apl̄s ait: Raptus ſuꝫ vſqꝫ ad tertiū celū. Quapropter 2. Cor. 12.
definire nobis nō licet quāti ſint: qd in ſcripturis ſa-
cris nō legit̄ explicatū. Qui firmauit terrā ſup aq̄s:
qm̄ in ſeculū miſericordia eī⁹. Poſtq̄ꝫ de celis dixit
ꝯſequēs fuit: vt de terra quoqꝫ loqueret̄. Nā ⁊ hanc
fecit in itellectu. Ipſe eſt enī itellect⁹ qui cūcta com
plexus eſt: ⁊ per potētiā ſue diſpoſitionis īpleuit. Sꝫ
p̄quiram⁹ cur hic dixerit: terrā poſitā ſup aquas: cuꝫ
dicat iob: Qui ſuſpendit terrā in nihili. Et alibi: Qui Iob. 26.
ſuſpēdit trib⁹ digitis molē terre: qd nomē eſt ei: Sꝫ Iſa. 40.
neutrū ſibi noſcit̄ eſſe ꝯtriuꝫ: qm̄ terrā dicere potuit
ſup aquas eſſe: etiā cū multo ſpatio diſtare videret̄.
Sic eniꝫ ⁊ celū dicim⁹ ſupra nos: dū tñ aeris magna
ſpatia intereſſe noſcant̄. Siue vt alijs videt̄: Super
aquā: iuxta aquā intelligēdū eſt. Nā hodieqꝫ dicim⁹
ciuitatē ſupra mare poſitā cum nō in mari: ſed iuxta
mare ſit ꝯſtituta. Uel certe ſpūaliter accipiēduꝫ eſt:
qꝛ ſup aquā ſacri baptiſmatis terra nr̄a: id eſt: corp⁹
reficit̄: dū religiōis ſtabilitate format̄. Qui fecit lu
minaria magna ſolus: qm̄ in ſeculum miſericordia Al. non ha.
eī⁹. Quis ad lr̄am luminaria celi aſtra videant̄ in-
telligi: cōuenit tñ vt ea paulo altius ingramus: Ma-
gna luminaria: forte ſignificat angelos: poteſtates:
thronos: dn̄ationes: qui pietate ſanctiſſima celeſti lu
mine radiant̄. Dicēdo eniꝫ: Magna: oībus videntur
antepoſita que corpaliter lucēt. Solē in poteſtateꝫ
diei: qm̄ in ſeculum miſericordia eius. Poteſtas eſt
diei: ſolis aduētus: qꝛ per eum omnis viſibilis crea-
ture declaratur. Uſus eſt enim diuinarū ſcripturaꝝ
huiuſmodi

Joan.i. huiuſmodi ſermone loquiꝛ:ſicut ait alibi: Dedit eis
poteſtatem filios dei fieri. Spiritualiter autem po/
teſt intelligi:quādo ſanctis ſuis ſolem ſapiētie miſe/
ratus infundit:vt illa videant que ad ipſius ptinere
certū eſt iuſſiones.[Lunā ⁊ ſtellas in poteſtatē no/
ctis:qm̄ in ſeculū miſericordia eius.] Audite aſtro/
logi:qui ſūmam rerū ſtellaꝝ adminiſtrationibꝰ da/
tis:lunam ⁊ ſtellas in poteſtate noctium fuiſſe cōceſ
ſas. Nunqd ad impium non ad obſequium iſta ſunt
condita? Nam qd creatoꝛ ageret: ſi vitas hominum
ſtellis trāſigere pmiſiſſet? Merito vos repudiāt ipſi
quoqꝫ philoſophi: qui tātam poteſtatē viſibilibꝰ re/
bus ineſſe dicitis: vt arbitriū tollatis auctoꝛi. Nobis
aūt ex his alter ſpiritualis ſenſus aperiꝛ. Lunā foꝛſi
tan:eccleſiā debemus accipe. Stellas diuerſos eius
oꝛdines ſanctitate pollētes: vt ſunt epiſcopi:preſbyte
ri:diaconi:ſubdiaconi:⁊ ceteri qui velut ſtelle celeſti
noſcunꝛ cōuerſatione radiare. Hec oia in poteſtate
noctis:id eſt in ſeculi iſtius tenebris data ſūt: vt per
eos caliginoſa reluceāt coꝛda moꝛtalium.[Qui per/
Al. primogenitis cuſſit egyptū cū ſ primitiuis coꝝ:qm̄ in ſeculū mi/
ſericoꝛdia eiꝰ.] Hactenus dicta ſunt que per ſe crea/
uerit ſancta diuinitas:nūc in ſecūda parte referunꝛ
qualia in mūdo per angelos ſeruoſqꝫ ſue pietatis ef/
fecerit:que duodecima eſt ſpecies definitionis:quā
DEF greci cata epenon:latini per laudem dicunt. Hec per
hos duodecim verſus tracta:pmanet vſqꝫ ad diuiſio/
nē. Et quoniā hyſtoꝛia nota eſt: videamus quid hic
ſpiritualiter magis poſſit intelligi. Percuſſit egypti
primitiua:quādo ſeculi iſtius damnauit gloꝛiā:que
putabaꝛ eſſe pcipua. Nā luxus:ſupbia:auaritia:q̄ſi
primitiua ſunt mūdi. Ipſa enim primo generat peſ/
ſimus vēter:⁊ velut caros filios amplectiꝛ: dū reꝝ
iſtaꝝ cupiditate gratulaꝛ. Hec dn̄s pcuſſit:quādo a
regulis ſue diuinitatis excluſit. Moꝛtua enim iacēt:
que a vite auctoꝛe ſubmota ſūt.[Qui eduxit iſrael
Al. ò medio ſ per mediū coꝝ:qm̄ in ſeculū miſericoꝛdia eius.]
Per mediū egyptioꝝ deducit iſrael:quādo ſanctos
ſuos a ꝯuerſatione liberat peſſimoꝝ:⁊ a mūdi iſtius
habitatione teterrima in lucē ſue veritatis adducit.
Al. potenti [In manu ſ foꝛti ⁊ bracchio excelſo:qm̄ in ſeculum
miſericoꝛdia eius.] Manus foꝛtis:ad inuincibilem
ptinet actionē. Bracchiū excelſū:ad omnipotētiā
dn̄i ſingularem. Foꝛtis enī actio a bracchio venit ex
celſo:quoniā effectus reꝝ ſuū demōſtrat ſemper au
ctoꝛē.[Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones:quo/
niā in ſeculū miſericoꝛdia eius.] Priſce auctoꝛita/
tis viri:mare rubrū in duodecim diuiſiones dixerūt
eſſe partitū:quantas tribus cōſtat fuiſſe iudeoꝝ. In
eo enim hic plurali numero poſitū eſt. In diuiſiones:
ne putaremus mare rubrū vno itinē fuiſſe trāſmiſ/
ſum. Sed poteſt hoc ⁊ ſpiritualiter ꝯgruēter aduer/
ti. Rubrū mare:eſt ſeculi iſtius pmixta pfunditas:
quā multis diuiſionibus trāſimus:quādo ꝯuerſi ad
terram viuentiū dn̄i munere feſtinamus. Alter enim
per elemoſynas:alter per aſſiduā ſupplicationem:al
ter per virginitatē:alter per excellētiſſimā charita/
tem. Sic multis diuiſionibus per ſeculi huius mare
tranſiꝛ ad dn̄m.[Et eduxit iſrael per mediū eius:
quoniā in ſeculum miſericoꝛdia eius.] In hoc verſu
quoniā repetitus eſt:expoſitio ſupius dicta ſufficiat.
Al. virtutem Qui excuſſit Pharaonē ⁊ ſ exercitū eius in ſ mare
Al. mari rubro rubrū:quoniā in ſeculū miſericoꝛdia eius.] Diabo
lum cū miniſtris ſuis in fonte ſalutis excutit:quan/
do eos a nobis potētie ſue virtute remouerit. Excu/
tit autem dixit:tanq̄ pulueres proycit: vt de hoc ce/
leritate:⁊ virtutem diuinitatis oſtēderet:⁊ illos ter/
renas ſoꝛdes eſſe mōſtraret.[Qui traduxit populū
ſuū per deſertū:quoniā in ſeculū miſericoꝛdia eiꝰ.]
Per deſertū nos traycit:quādo per hoc ſeculū tran/
ſire facit illeſos. Soli enim euadūt:qui mūdi iſtius
mala ptranſeunt. Ceteꝝ qui in iſtis heſerit:ad pmia
diuina non peruenit. Deſertus enim ideo diciꝛ mun
dus:q2 diuina electione priuatus. Et merito ſic vo/
catur:qui ad ſe veniētē non recipit auctoꝛem.[ſ Qui Al. nō habet totus hic.
eduxit aquam de petra rupis:quoniā in ſeculū mi
ſericoꝛdia eius.] Eycit aquā de petra rupis:quando
ſterilia coꝛda moꝛtaliū ſalutares riuulos fecerit pro
ferre lachrymaꝝ: vt qui ſunt ppꝛia ſiccitate ſteriles:
reddantur diuina largitate manabiles. De petra ru
pis:ad auxeſim poſitū eſt:quoniā nō parua:ſed ingē SCHE
tia ⁊ dura ſaxa ſunt que in magnitudinē rupis erigū
tur.[Qui pcuſſit reges magnos: quoniā in ſeculum
miſericoꝛdia eius.] Percutit reges magnos: quādo
in coꝛde noſtro ipia deſideria celeſtis miſeratoꝛ ex/
tinxerit. Tunc enim nos viuimus:dum illa moꝛiun
tur:⁊ ꝯtraria foꝛte neceſſe eſt nos occūbere:ſi cōtin/
gat illa ſuperare.[Et occidit reges foꝛtes:quoniā in
ſeculum miſericoꝛdia eius.] Reges foꝛtes occidit:
quādo a nobis expellit demonia: varia immiſſione
graſſantia. Quoꝝ volūtas nequā tunc extinguiꝛ:ſi fi
deliū anime ab eoꝝ poteſtate tollātur. Occide dn̄e
foꝛtes reges: vt liberes ſuos humiles. Eripe tibi de/
uotos:ne ille nefandiſſimus eos ſibi faciat eſſe ſubie
ctos.[Seon regem ammoꝛreoꝝ:quoniā in ſeculū
miſericoꝛdia eius.] Iſta quidē in ſupioꝛe pſalmo iā
videnꝛ expoſita:que non pigebit repetē: quando ea
ſancta auctoꝛitas ad ſalutē noſtrā probaꝛ iteraſſe:
Seon:quidam interptatus eſt:tētationem coloꝝ:al/
ter vo arboꝛem infructuoſam. Ammoꝛreus:exacer INTER
batio:que oia videnꝛ ad diabolum pertinere. Ipſe
eſt enim arboꝛ infructuoſa:ipſe exacerbatio. Sed hec
in nobis dn̄s occidit:quādo nos ad inſtituta ſua mo/
rum ſanctitate pduxerit.[Et og regem baſan: quo/
niam in ſeculum miſericoꝛdia eius.] Og:interpreta INTER
tur coaceruātem: Baſan confuſio. Qui enim coacer/
uat peccata noſtra:abſolute diabolus eſt. Ipſe etiam
recte diciꝛ confuſio:quoniam ⁊ ſequaces ſuos cōfun
dit:⁊ de domini iudicio cōfuſus abſcedit. Uerū hec
⁊ talia domini virtute iterfecta iacent: quando nos
eripere a tam peſſima obnoxietate dignatur.[Et de
dit terrā eoꝝ hereditatē:quoniā in ſeculū miſericoꝛ
dia eius.] Locum tertie narrationis ingreditur. Et
quāuis hyſtoꝛia de hebreis dicere videaꝛ:tamē hoc
⁊ ad chꝛiſtianū populum aptiſſime refertur:quoniā
beatitudo illa que illis fuerat pollicita: expulſis qui
ſua inīqtate ceciderunt:ſanctis ac fidelibus chꝛiſtia
nis pmiſſe hereditatis premia conferunꝛ. Memi/
nerimus aūt q̄ in hac quoqꝫ diuiſione per quinque
verſus duodecima ſpecies definitionis permaneat
quam in ſecūda parte iam diximus.[Hereditatem
iſrael ſeruo ſuo:qm̄ in ſeculū miſericoꝛdia eius.] Cū
dicit: Seruo ſuo:illos ſequeſtrat:qui dn̄i iuſſionibus
iniquis conatibus reſtiterunt. Qua ſignificatione ⁊
deuota plebs iudeoꝝ ⁊ populus includitur chꝛiſtia/
nus.[Quia in humilitate noſtra memoꝛ fuit noſtri
Al. non hēt. ſ dn̄s:qm̄ in ſeculum miſericoꝛdia eius.] Humilitas
proprie ptinet ad tēpoꝛa chꝛiſtiana: que tunc latius
deſiderari cepit:quādo eam in ſe dn̄s Saluatoꝛ oſtē
dit. Ipſe enim mōſtrauit ⁊ humilitatis viā:⁊ patiētie

diſciplinam. Quapropter ille humilitatis ſeruorum ſuoꝝ memor eſt: qui ꝛ pceptor eius eē dinoſcit̃. Memor fuit: ſignificat ſancte incarnationis arcanũ: quã do aduẽtu ſuo credẽtes liberare dignatus eſt. [Et redemit nos (De manu inimicoꝝ noſtroꝝ: quoniã in ſeculum miſericordia eius.] Si ad hyſtoriam attẽdas: nullũ pcium egyptijs dedit quãdo hebreos de manibus eoꝝ liberare dignatus eſt. Sed qꝛ in poteſtate diaboli vel miniſtroꝝ eiꝰ tenebamur obnoxij: tunc ſe imolando magnũ pcium dedit: vt nos ab eis redderet abſolutos. Redemit enim nos: diuerſis iniurijs ꝛ paſſionibꝰ ſuis: clauſtra paſſus: alapis ceſus: flagellis verberatus eſt. Redemit nos vtiqꝫ ſanguine precioſo. Ad poſtremũ redemit nos miraculo reſurrectionis oſtẽſo: ſicut dicit Apoſtolus: cũcta complectens: Magno pcio redempti eſtis. Hoc eniꝫ fuit precium: qð pciuꝫ non haberet. [Qui dat eſcã omni carni: qꝛ in ſeculum miſericordia eius.] Omni carni: non tñ de hominibus voluit intelligi: ſed ꝛ quicquid natat: quicqd volat: quicqd repit: quicqd graditur: qꝛ vniuerſa eius largitate ſatiantur. Nam ſicut creator eſt omniũ: ita ꝛ paſtor animãtium probatur eſſe cunctoꝝ. Paſcit etiaꝫ oĩa ſpiritualia incorporeo cibo miſericordie ſue. Nam cũ generaliter indigeat̃ ab oĩbus: ipſius munere gerit̃ vt vniuerſa cõtinere atqꝫ exiſtẽ comprobent̃. Siue omni carni dat eſcaꝫ: fidelibus tñ forſitan debemus accipe: quos corpore ꝛ ſanguine ſuo ſaginare dignatur. [Confitemini deo celi: qꝛ in ſeculum miſericordia eius. Confitemini domino dñoꝝ: quoniã in ſeculuꝫ miſericordia eiꝰ.] Cuꝫ hos verſus ſupius eiſdem verbis dixerit: hic tñ deo celi mutaſſe declarat̃: ſupius autem habet: Deo deoꝝ. Unde vident̃ per ſignificationem celi: omnia potuiſſe ꝯcludi. Et vt cuncta ad eius confeſſionẽ reuocare videret̃: in fine iteruꝫ memorat confitendũ: ne quid preter eius laudem ꝛ miſericordiaꝫ agi poſſe crederetur.

Concluſio.

Mirabilis pſalmus: ꝛ nimia virtute profundus: qui velut ſtellis micantibꝰ miſericordia dñi vbiqꝫ cognoſcitur eſſe radiatus. Cuius enim vtutis ſit atqꝫ potẽtie: in Paralipomenon oſtendit̃: vbi ait: Cum dñm laudare cepiſſent ꝛ dicẽt: Confitemini dño qꝛ bonus: qꝛ in eternum miſericordia eius: implebat̃ domus dei nube: ne poſſent ſacerdotes ſtare ꝛ miniſtrare ppter caliginẽ. Compleuerat enim gloria dñi domum dei. Proinde qd poteſt a nobis ſimile dici: q̃ꝫ qð de ſe auctoritas cognoſcitur ipſa teſtari. Nam lꝫ in omnibus pſalmis ſi pure canantur: diuinam nobis certum ſit adeſſe preſentiam: hoc tamen euidentius creditur: quod legis auctoritate firmatur.

Explicit expoſitio in pſalmum. 135^m^.

Pſalmus Dauid. CXXXVI.

Super flumina babylonis illic ſedimus ꝛ fleuimus: dum recordaremur tui ſion. In ſalicibus in medio eiꝰ: ſuſpẽdimus organa noſtra. Quia illic interrogauerũt nos qui captiuos duxerunt nos: verba cantionum. Et qui abduxerunt nos: hymnũ cantate nobis de cãticis ſion. Quomodo cantabimus canticũ dñi: in terra aliena? Si oblitus fuero tui hieruſalem: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua mea faucibus meis: ſi nõ meminero tui. Si non propoſuero tui hieruſaleꝫ: in principio letitie mee. Memor eſto domine filiorum edom: in die hieruſalem. Qui dicunt exinanite exinanite: vſqꝫ ad fundamentum in ea. Filia babylonis miſera: beatꝰ qui retribuit tibi retributionem tuam quã retribuiſti nobis. Beatus qui tenebit: ꝛ allidet paruulos ſuos ad petram.

Ad pteritum morem redijt ordo tituloꝝ. Significat eniꝫ miſericordes ꝛ celſiſſimos actus ad dñm Saluatorẽ eſſe referẽdos. Conſiderãdum eſt autẽ: qꝛ hymnus iſte non a gaudẽtibus dicit̃: ſed ſola doloꝝ cõpunctione cantat̃. Hec autẽ hyſtoria: Hieremia propheta referẽte completa eſt: quando captiuitas Hieruſalẽ Nabuchodonoſor rege veniẽte pfecta eſt. Extat eni de hac re pietatis huius cõpũctiſſimus liber: qui q̃drifario prenotat̃ alphabeto. Sed nos oportet ſpiritualiter iſta ſuſcipe: qꝛ in figura illis: ſicut dicit Apls: hec oĩa certũ eſt ꝯtigiſſe.

Diuiſio.

Populus hebreoꝝ qui obſtinationis ſue vitio in captiuitate erat: ſub Nabuchodonoſor rege: poſt ſecula lõga paſſurus introducitur ad loquẽduꝫ: vt mala ſua futura ſic defleat quaſi iam videant̃ eſſe preterita. Prima ſectione calamitates ſuas enumerat ſubiungens inter quaſlibet ſeculi huius anguſtias nunq̃ꝫ ſe Hieruſalẽ vllatenus obliuiſci: quãuis euertẽdaꝫ eſſe ꝯſtaret. Scða ſectione ad dñm verba ꝯuertit: vt memor ſit inſultationũ ꝯtra eccleſiam peſſima volũtate graſſantiũ: beatos aſſerẽs qui de corde ſuo incipiẽtes malas cogitationes abijciunt.

Expoſitio.

Super flumina babylonis illic ſedimus ꝛ fleuimus: dũ recordaremur tui ſion.] Nimis dulcis eſt recordatio patrie: que in hoſtili terra pbat̃ exiſtẽ. Nam quãtum hec amara ſentit̃: tãtũ fit illa ſuauior. De loco eniꝫ pegrinationis: proprij domicilij creſcit affectꝰ. Sed quãuis ppheta iſraelitici populi captiuitatem que ſub aſſyrijs ꝯtigit expon̄ videat̃: ꝯuenit tamen vt eam ſpiritualiter aduertẽ debeamꝰ. Duas eniꝫ ciuitates in hoc mũdo eẽ: crebra lectione cõperimus. Una eſt dñi: que dicit̃ hieruſalem. i. viſio pacis. Iſta hic preſſurã patit̃: ꝛ multis malis irruentibꝰ ſauciat̃: humilis: afflicta: ſpem habens in illa eternitate que nunq̃ꝫ nouit defectui ſubiacẽ. Econtra diaboli ciuitas: que Babylonia dicit̃: cuius interptatio ſignificat ꝯfuſionẽ: hic florida: ſupba: letiſſima eſt: que iſtius ſeculi vitijs tanq̃ꝫ magnis fluminibus irrigat̃. Supra iſta ergo flumia ſedẽt fideles qui captiuitatẽ in hoc mũdo patiunt̃: ꝛ ſuſpirãtes deſiderio pãe ſue amaras lachrymas fundunt: qꝛ ad illã pmiſſaꝫ pacẽ hic pueníre non pualent. Contẽplandum eſt aũt qð non dicit: In fluminibꝰ: ſed ſup flumina. Naꝫ qui adhuc in fluminibꝰ iſtis ſunt: peccatoꝝ inũdatione rapiuntur: qui retro ſup ripas aluei ſedẽt: iam ab illis fluctibus diuino ſunt munẽ liberati. Situ quoqꝫ ipſuꝫ reſpice tẽperatũ. Nec erectos dicit vt arrogãtiaꝫ fugeret: nec iacẽtes vt ruinã vitaret: ſed ſedẽtes in humilitate

litate pias lachrymas ſupra peccatoꝝ impia fluenta
tranſmittẽ. [In ſalicibus in medio eius: ſuſpẽdim⁹
organa noſtra.] Hic dolores exaggeratur acerbitas:
quãdo delectationẽ ſuam qua ſe ppl's poterat ꝯſola-
ri velut non neceſſaria ſuſpendebaẽ arborib⁹. Quid
eniȝ illic agerẽt organa dulcia: vbi tẽpora vite ama-
ris erant lamẽtationib⁹ occupata? Uerꝫ hic hyſtoria
ad ſpiritualẽ ĩtelligẽtiam trãſferaẽ. Salices ſunt ar-
bores ſupra ripas fluminis pinguiſſima viriditate
gaudẽtes: que frequenter exciſſo palis atqȝ humide
terre recõditis altiſſima radice merguntẽ: ⁊ fluentis
necari nequeũt quãuis copioſa irrigatione ſatientẽ.
His comparantẽ ſci ac fideles boles: ſicut Iſaias di-
Iſa.44. cit: Exorieẽ tanq̃ fenuȝ in medio aque: ⁊ tanq̃ ſalix
ſupra effluẽtem aquã. Talib⁹ ergo viris organa nr̃a
ſuſpẽdim⁹: quãdo cõmunicata gratia de ſcripturaꝝ
diuinaꝝ lectione ꝯferimus. Ipſa ſunt eniȝ noſtra or-
gana: que ⁊ pſalmodie grãm p̃ſtant: ⁊ alterna nos col
latione letificant. In medio eius: Babylonie ciuita-
tis dicit: non fluminis: qꝛ neceſſe eſt in medio mũdi
ſic ſanctiſſim⁹ chriſtianus: q̃uis ad ſupna alo videaẽ
eſſe trãſlatus. [Quia illic interrogauerũt nos qui ca-
ptiuos duxerũt nos: verba cantionũ. Et qui abduxe-
runt nos: hymnũ cantare nobis de cãticis ſion. Quo
modo cantabimus canticũ dñi: in terra aliena?] Ad-
ducunt aliud põdus dolorib⁹ ſuis: vt vſqȝ ad hoc lu-
dibriũ ſupueniſſe defleant: quatenus dei carmina re-
uerẽda hominũ paſſim voluptate ꝓfundãt: fiatqȝ il-
lis neceſſitas paganis dicẽ: q̄ ſola plebs dñi ꝯſueuit
audire. Supbus enim ⁊ arrogans victor: vult ſibi lu-
ſus ⁊ delitias de dei canticis exhiberi. Quib⁹ reſpon-
dẽdum eſt: quo modo cãtabimus canticũ dñi: in ter-
ra aliena? Sed vt magis illaȝ partẽ quam cepimus
exequamur: ꝯcupiſcẽtiam mũdi obnoxios nos tenẽ
Roma.7. teſtaẽ Ap'ls dicens: Uideo aliã legẽ in mẽbris meis:
repugnãtem legi mẽtis mee: ⁊ captiuuȝ me ducentẽ
in lege peccati que eſt in membris meis. Iſte igitur
ꝯcupiſcẽtie que nos iure captiuitatis illaqueant: fre-
quẽter nobis ſuadent: vt pſalmodie verba in locis ꝓ-
phanis atqȝ ſpectaculis geſticulatione nefandiſſima
canẽ debeamus. Sed eis non eſſe ꝯſentiẽduȝ: p̃ſens
doctrina declarat: quãdo admonet in terra aliena. i.
inter actus vitioſos qui ſunt a deo alieni: hymnũ dñi
non eſſe cantãduȝ. Uerba eniȝ dñi ſancta debẽt eſſe
Math.7. ſanctoꝝ. Scriptum eſt eniȝ: Ne miſeritis margari-
tas veſtras ante porcos. His ergo monet nullatenus
eſſe ꝯſentiendũ. [Si oblitus tui fuero hieruſalem:
Al. obliuioni detur obliuiſcaẽ me dextera mea.] Pollicẽ ſe propheta
eccleſiam dei nunq̃ penitus obliuiſci: ꝯditionẽ ſibi
grauiſſimã ponens: qꝛ neceſſe eſt ita fieri: ſi hieruſa-
lem cõtigerit non amari. Dextera quippe bonoꝝ eſt
Chriſtus dñs: ſicut in q̃ntodecimo pſalmo dictũ eſt:
Ps.15. Prouidebã dñm in ꝯſpectu meo ſemꝑ: qm̃ a dextris
eſt mihi ne cõmouear. Aſtringit ſe itaqȝ ꝓpheta du-
ris quideȝ vinculis: ſed nequaq̃ nouis: vt ipſe a dñi
Saluatoris memoria decidat: ſi Hieruſaleȝ ab eius
mẽte diſceſſerit. Ipſa eſt mater fidelium: patria feli-
cium: regio beatoꝝ: quaȝ qui hic obliuiſcitẽ: ibi in re-
gno dñi minime collocatur. [Adhereat lingua mea
faucib⁹ meis: ſi non meminero tui. Si non ꝓpoſuero
hieruſalẽ: in p̃ncipio letitie mee.] Proponitẽ penalis
ſecũda ꝯditio: vt in dñi laudib⁹ obmuteſcat ſi oblit⁹
fuerit Hieruſalẽ: q̄d magnum habẽt p̃miũ chriſtia-
ni. Quid eniȝ ꝓbaẽ eſſe deterius: q̃ illud nõ poſſe lo-
DOG qui: vnde ꝯſueuit medicina preſtari? Pſalmodia eſt
enim ꝯſolatio flentium: cura dolẽtium: ſanitas egro-
toꝝ. Hoc ale remedium: hoc miſeriaꝝ omniũ cogno-
ſcitẽ eſſe ſuffugiuȝ. Nam qui tali munẽ priuaẽ: ab of-
ficio ꝯſolationis excluditẽ. Seq̄tur: Si non prepo-
ſuero Hieruſalẽ in p̃ncipio letitie mee. Sunt quidẽ
principia mũdane letitie: vt auaro aurũ inuenire: lu-
xurioſo pulchrã feminã: ſupbo iactãtiam. Sed abſit
vt hec p̃ncipia letitie ꝓphetali ꝯueniant ſcitati: quin
imo dicamus que honeſta ſunt: ſed tñ eccleſie ſancte
non debeãt vllatenus anteferri. Grauib⁹ viris ⁊ ſum-
ma ſe honeſtate tractãtib⁹ p̃ncipium letitie eſt filius
natus: ſicut Zacharie de Ioãne ꝯtigit: qui ei angeli- Luc.1.
ca voce ꝓmiſſus eſt. Eſt etiã de filio: qui poſt tẽpora
lõga reuerſus eſt: q̄d idem in euãgelio per parabolã
dictũ legiẽ: quãdo letiſſimus pater vitulum ſagina- Luc.15.
tuȝ in eius cõuiuatione mactauit. Uel poſt infirmi-
tatẽ ſanitas corꝑis reſtituta: vt Ezechie regi cõtigit: 4.Reg.20.
cui poſt egritudinẽ validiſſimaȝ q̃ndecim annorum
quoqȝ ſpatia legim⁹ attributa. Uerboꝝ quoqȝ ipſoꝝ
dicta pẽſanda ſunt. Nam p̃ncipiuȝ letitie ſemꝑ vali-
dum: ſemꝑ ampliſſimũ eſt: quãdo in ipſis initijs vo-
luntas accẽditẽ gaudioꝝ: dum calore animi in letitiã
rapimur quã vix ꝑuenire credebamus. Oĩa ſiq̄dem
ſubita violẽta ſunt: ⁊ q̄d diuturnũ in hoc ſeculo fue-
rit intepeſcit. Quapropter ad exaggerãdum fidei ca-
lorẽ: p̃ncipio letitie illã dicit p̃poni: quaȝ decet ſupra
oĩa plus amari. Hic tñ verſus ⁊ ſupior poteſt etiã il-
lis ꝯuenire: quos ſupra diximus eſſe captiuos. [Me- Al. Memor eſto
mento dñe filioꝝ edom: in die hieruſalem. Qui di-
cunt exinanite exinanite: uſquequo ad fundamẽtuȝ Al. vſqȝ
in ea.] Uenit ad ſecũdaȝ ſectionẽ populus hebreoꝝ:
vbi ꝯuerſus ad dñm deprecaẽ: ne multos diſcedẽ pa-
tiatur: qui eccleſiã dei ſeuiſſima increpatione dilace-
rant. Edom: alij ſanguineũ: alij terrenũ interp̃tandũ INTER
eſſe putauerũt: q̄d tñ vtrũqȝ ad carnalia vitia refer-
ri poſſe nõ dubium eſt. Iſti ſunt ergo filij Edom: qui
chriſtianũ populum ſunt grauiſſime ꝑſecuti: nec ali-
qua ſatiſfactione cõuerſi ſunt. Hos in illa ſequeſtra-
tione bonoꝝ deprecaẽ in memoriã redire: vt eos de-
bita poſſit pena ſuſcipe. Hoc eni dicitẽ: ſicut ſepe me-
moratũ eſt: ꝓphetie affectu: nõ maledicẽdi voto. In
illis eniȝ pietas nr̃a non queritẽ: qui diui eſtimatione
dãnãdi ſunt. Addidit: Qui dicunt exinanite exinani-
te quouſqȝ ad fundamẽtum in ea. In his ſermonib⁹
addẽdum eſt: ꝑuenianius: vt nobis itegra poſſit ꝯſta-
re ſentẽtia. Que figura apud magiſtros ſeculariũ lit-
teraꝝ dicitẽ Eclipſis. i. defect⁹: quãdo verba ex indu- SCHE
ſtria ſuſpẽdim⁹: vt p̃termiſſa deſiderabilius exgran-
tur. Uerba ſunt ergo iſta filioꝝ Edom: ꝑſequentium
populũ chriſtianũ a ſimilitudine tracta ciſterne: vn-
de ſi aqua ſedule tollitẽ: vſqȝ ad fundamẽtuȝ eius ſi-
ne dubio peruenitẽ. Sed q̄d illis ꝓderat ſeculi iſtius
luceȝ adimẽ talib⁹: quãdo magis in ipſo fundamẽto
eternã vitã poſſidẽ videbanẽ occiſi? Fundamẽtum
ſiq̄dem fidelium Chriſtus eſt dñs: qui non põt iniſtis
eripi: quãuis cuncta eis huius ſeculi ꝓbenẽ auferri.
Sic dum ꝑſecutores catholicã religionẽ exhaurire
cupiunt: feliciſſimas atqȝ copioſas coronas martyri-
bus ꝯtulerũt. [Filia babylonis miſera: beat⁹ qui re-
tribuit tibi retributionẽ tuã quã retribuiſti nobis.]
Filia Babylonis: bene caro nr̃a dicitẽ: qꝛ ꝯfuſionẽ no-
bis ꝓbaẽ ingerẽ peccatoꝝ. Huic additũ eſt ꝓprium
epitheton; vt miſera diceretẽ. Quid enim miſerius q̃
vt res fragiles tãtis auſibus inſoleſcat: ⁊ per concupi-
ſcentias illicitas ſauciet animas vulnere peccatoꝝ?

Gal.5. Sicut dicit Apls:Caro ɔcupiſcit aduerſus ſpiꝛ.Sed
poſtq̄ꝫ de Babylonie filia dixit:iuſtiſſimā cōpēſatio
nem ei aſſerit eē reddēdam: vt ſicut nos luxuria ɔci-
tat ad vitia:ita repreſſam ieiunijs atqꝫ tribulationi-
bus ſubditā faciam⁹ eſſe ℣tutib⁹. Reddimus enīꝫ il-
li dignā retributionē:vt coacta faciat:qđ in delicijs
implere diſſimulat. Tales enim retributiones carnī
reddē beatoꝝ eſt:vt que traxit ad culpaꝫ: adiutorio
dñi pducaꝫ ad gloriam. [Beat⁹ qui tenebit:ꝛ allidet
Al. ſuos parvulos: ꝉtuos ad petrā.] Adhuc ad ipſam loquitur
carnē:beatū eſſe cōmemorans qui filios eius.i.vitia
nocētia tenet:q꜄ iam illa tenē pueſtus eſt. Nā quan-
do aliqd tenem⁹:hoc in poteſtate nr̄a redigim⁹:ꝛ de-
ſinit fieri liberꝫ:qđ nobis cepit eē captiuū. Addidit:
Et allidet ad petrā:vt non moreꝫ tenēs:ne voluptas
blāda ſurripiat. Allidet ait ad petram:in dñm vtiqꝫ
1. Corin.10. Saluatorē. De quo ſcriptū eſt: Petra aūt erat Chꝛs:
vt ſtatim ɔfracta diſpereāt:que nos teterrimis mo-
rib⁹ inſtigabāt. Sñ aūt diſcutiēdū eſt:qđ dixit: Par-
uulos tuos:carnis.ſ.errores:qui miſera matre naſcū
tur. Si dū pꝛuuli fuerint:facilius tenenꝫ : atqꝫ in pe-
tram illā celeſtē efficaciter eliduntꝫ. Nā ſi iaꝫ cepint
adulti eē ꝛ robuſtiſſima etate iuueneſcē:grauioꝛ pu-
gna cū eis naſciꝫ nec facile a nr̄a īfirmitate fuganꝫ.
Quā reꝫ nos ꝛ cēteſim⁹ pſalmus monuiſſe declaraꝫ:
Ps.100. vbi dictū eſt: In matutinis interficiebā oēs peccato-
res terre. Sed q̄uis pſalm⁹ iſte aīos nr̄os pia lamen
tatione ꝑmulſerit:ꝛ in ꝑma pte captiuitatem quoqꝫ
nr̄am myſtica expoſitione narrauerit:in pſenti tamē
verſu ſeuiſſimi atqꝫ occultiſſimi vitij ſecreta vulga-
uit:vt ꝛ peſteꝫ pderet ꝛ remedia nō taceret. Mittiꝫ
enīꝫ in mētem noſtrā diabolo inſtigāte qđ nolum⁹:
recipimus qđ nr̄a eſtimatione damnam⁹:ꝛ tyrānide
quadaꝫ peccati a nr̄e reddimur execratione ſine du-
bitatione captiui. Sed iſte cogitationes dū ſunt par
uule pcutianꝫ in petrā:cōminuanꝫ:ſicut dictum eſt:
in lapidē angularē:vbi omne maluꝫ cito diſſoluiꝫ ſi
in ipſo fortiter allidaꝫ. Concluſio.

Completa eſt lamētātiū pſalmoꝝ pia nimis
ꝛ laudāda deuotio. Supra enīꝫ in
ſeptuageſimotertio:ꝛ in ſeptuageſimooctauo pſal-
mis futura legitur Hierl'm deplorata captiuitas:hic
aūt tertius eiuſdē rei pſalm⁹ eſt: vt ſacratiſſimo nu-
mero trinitatis pietas deuotiſſime cōpūctionis poſ-
ſit offerri. Eſt qdē magnuꝫ charitatis genus:qđ pxi-
mis iubet dñs exhibē:ſi tamē in eo modo mēſuraqꝫ
plāgaꝫ:vt nec reſurrectionis ſpes adimi poſſit:nec i-
iuſte feciſſe aliqd dñm ſuſpicemur. Nā etſi affectuo
ſo dolore ſuccēdimur modeſtie tñ terminuꝫ excedē
nō debemus. Humile quippe ac māſuetuꝫ decet eē:
qđ ſtudio pietatis offerꝫ. Nā cuius tēperamenti ſint
iuſte lachꝛyme:teſtaꝫ dñs Chꝛiſtus:qui conſiderata
fragilitate humani generis: quāuis eēt ſuſcitaturus
Laꝫarū fleuit:vt bonus magiſter ꝛ pietatē doceret:
ꝛ veritatē aſſumpte humanitatis oſtenderet.

Explicit expoſitio in pſalmum.136ᵐ.

Pſalmus ipſi Dauid. CXXXVII.

Onfitebor tibi dñe in toto cor
de meo:qm̄ audiſti omnia ver
ba oris mei. In cōſpectu ange-
loꝝ pſallam tibi:adorabo ad tē
plum ſanctū tuum ꝛ confite-
bor nomini tuo. Super miſericordia tua ꝛ
veritate tua:qm̄ magnificaſti ſup omne no-
mē ſanctum tuum. In quacūqꝫ die inuoca-
uero te exaudi me:multiplicabis in aīa mea
virtutē. Cōfiteanꝫ tibi dñe oēs reges terre:
q꜄ audierūt omnia verba oris tui. Et cantēt
in vijs domini:qm̄ magna eſt gloria domi-
ni. Quoniam excelſus dñs ꝛ humilia reſpi
cit:ꝛ alta a longe cognoſcit. Si ambulaue-
ro in medio tribulationis viuificabis me:ꝛ
ſuper iram inimicoꝝ meoꝝ extendiſti ma-
num tuā:ꝛ ſaluū me fecit dextera tua. Do-
min⁹ retribuet pro me:dñe miſericordia tua
in ſeculū opa manuum tuaꝝ ne deſpicias.

Uamuis ſupioꝛib⁹ titulis dixerimus Da
uid ſignificare manu fortē atqꝫ deſidera
bilē:qđ dño Saluatori ꝓprie ɔuenire ꝓ-
batū eſt:tñ hic Chꝛiſtū euidētius indica-
uit:quādo iſtud pronomē appoſuit. Ipſi
eni reuerētius pnūciandū eſt:q̄ſi altiſſimo:q̄ſi oipo
tenti:q̄ſi celeſti regi. Et tūc Dauid iſte inngēdus eſt:
qđ vocabulū non ex deitate ſumiꝫ:ſed per aſſumpte
carnis originē venire mōſtraꝫ. Ipſe tñ verbū incar-
natū:vnus eſt dñs Chꝛiſtus:ad quē pſalmi iſtius re-
fertur vniuerſa ɔfeſſio. Diuiſio.

Er totū qdē pſalmū ppl's catholicus log-
tur:qui eſt collect⁹ de vniuerſo oꝛbe terra
ruꝫ. Prima narratione bñficia ſibi dñi at
tributa collaudat: poſtulās in futuris pa-
tientiā:vt aduerſa mūdi eī⁹ poſſint munē
tuſtinē. Secunda depecaꝫ:vt reges terre dñm cōfi-
teanꝫ excelſum:qm̄ in oib⁹ maieſtatis ſue miracula
dignaꝫ oſtendē:orans ne peccatores cōuerſos deſpi-
ciat:quos creare dignatus eſt. Expoſitio.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo:
qm̄ ꝉexaudiſti oīa ℣ba oris mei. ꝉEt in Al. audiſti
ɔſpectu angeloꝝ pſallaꝫ tibi.] Cē valida Al. non bo.
atqꝫ pleniſſima ſit iſta cōfeſſio:toti⁹ cor-
dis adunatione mōſtraꝫ. Nā cum dr̄: In
toto corde: nulla ps occupata in ſclī hui⁹ ambitione
relinquiꝫ:ſed vniuerſuꝫ ꝛ ſolidū creatoris tñ:vt di-
gnū eſt:laudib⁹ applicaꝫ. Cor:ſignificat mentis arca-
nū:vnde taciti clamam⁹ ad dñꝫ:ꝛ pces nr̄e multo ef-
ficacius audiunꝫ:q̄ꝫ ſi magnis clamoꝛib⁹ pſonemus.
Siue eni vox aerē verberet ide cantādū eſt:ſiue lin-
gua taceat ide clamāduꝫ eſt. Illud eni libēter audit
dñs:qđ ad ſuam imaginē ꝛ ſimilitudinē in nobis co
gnoſciꝫ operatus. Seqtur: Qm̄ exaudiſti oīa ℣ba oris
mei. Ad oſtēdēdam dñi pietatē: Pſalmiſte vſus eſt:
pel⁹ icōs viros auditos dicē:ꝛ eos poſtea dīna pconia
pſonare. Qđ etiā nūc fideli pplo iudicat applicādū:
ſicut ꝛ in 117° pſalmo dictū eſt: Confitebor tibi dñe: Ps.117.
qm̄ exaudiſti me. Sed ɔſidera meritū oꝛonis:vt oīa
verba ſua pfiteaꝫ audita. Illa eni fuerūt vota iuſto-
rū:vt Chꝛs dñs aduenirēt:per quē eos ɔſtat augmē-
tis ingētib⁹ excreuiſſe. Merito ergo ℣ba ppli ipſius
oīa pbanꝫ audita:per quē mūdi redēptio cognoſciꝫ
impetrata. Addidit: Et in ɔſpectu angeloꝝ pſallā ti-
bi. Hic pſalmodie ℣tus oñdiꝫ:vt qui puro corde iter
boies pſallit:etiā ſurſum cū angelis canē videatur.
Adiecit quoqꝫ: In ɔſpectu angeloꝝ:vt eā angeli non
ſolū audire:ueruetiam pbenꝫ intēdere. Illud enim
dicimus

dicimus reſpicit:qđ poteſt ſerenis mentibus intueri. Siue illud tēpus ſignificat:quādo ppl's beatoꝝ poſt reſurrectionē cū celeſtibꝰ creaturis laudes dño ſub cōmunione cātabit. [Adorabo ad tēplum ſanctum tuū:⁊ ꝯfitebor nomini tuo. Sup †miſericordiā tuā ⁊ veritatē tuā:qm̄ magnificaſti ſup †nos nomē ſanctum tuū.] Tēplū ſanctū:eſt dñi beate icarnationis aduētꝰ:quē etiam nūc quotidie adorat eccleſia:dum corpꝰ ⁊ ſanguinē ipſius iter ſūmi myſterij ſacramēta veneratur. Sed adoratio illa pfecta eſt: quam ꝯfeſſio beata comitatur. Dicit enī:Sup miſericordiā ⁊ veritatē dño ꝯfitēdum. Miſericordia eſt:qđ ſine cuiuſcū meritis ad liberādū nos venire dignatꝰ eſt. Ueritas: q2 ꝓphetaꝝ ſuoꝝ ꝓmiſſa cōpleuit. Iſta eniꝫ qui puro corde ꝯfitetur:reuera tēplū eiꝰ adoraſſe cognoſcitur. Addidit:Qm̄ magnificaſti ſup nos nomē ſcm̄ tuū: vt oñderet hic ppl's:⁊ de vniuerſis mundi ptibꝰ eſſe collectꝰ:cū ſupius ſingulariter fuerit locutꝰ:nūc pluraliter poſuit:Sup nos:q2 ſicut oium ſcōꝝ vna vox eſt:ita ⁊ fidelis ppl'i ſunt vba multoꝝ. Nā ⁊ inferius itꝫ redeūt ad numeꝝ ſingularem:qđ in declarādo myſterio pluralitatis poſitū debemꝰ aduertere. Magnificatū eſt eniꝫ ſup nos nomē dñi:cuꝫ nobis cultu re ipſiꝰ vtus inotuit. Oia enī ſecula deſignat:cuꝫ ⁊ in ſcis patribꝰ nr̄is nomē eius magnificatū eſt:⁊ maxime tpibꝰ chriſtianis:quādo frons nr̄a ſacri chriſmatis vnctione ſignata eſt. Et intēde:q2 duos verſus ſimul poſuimꝰ pro ꝯtextione verboꝝ:vt vna cōplexio ꝯtineret:quos vnus ſenſus amplectitur. [In quacūqꝫ die iuocauero te exaudi me:multiplicabis in †aiam meā virtutē †multā.] Dies hic:ſignificat lucida ſinceraqꝫ petitio:quā nō cupiditas nubilat:nō auaritia vlla ꝯfundit:ſed de illo ſole radiat qui oēs caligines mortalitatis emundat. In talibꝰ ergo petitionibꝰ deuotus ſe ppl's ꝑcat audiri:quatenus vtute dñi cōpletus:pſecutoꝝ euadere mereatur inſidias. Nā ſi ad lr̄am velis accipe:nunqđ nobis tpe noctis orāduꝫ non eſt: maxime cū nūc diabolicis fraudibꝰ impetamur? Fideli aūt chriſtiano ſemp eſt dies:cum ſplendidis ac claris ſupplicationibꝰ ꝯtēdit audiri. Sed cum dicit: Multiplicabis in aiam meā virtutē multā:paſſurū ſe oñdit inumera:ꝯtra que tā multiplicia poſtulauit auxilia. [Confiteantur tibi dñe oēs reges terre: †qm̄ audierūt oia vba oris tui.] Uenit ad ſecundā partē: in qua deprecatur ppl's btōꝝ vt reges terraꝝ in humilitate dño ꝯfiteantur:qm̄ illi oīs ſuperbia pbatur expoſa. Reges terre ſūt:qui corpibꝰ ſuis dñitatis munere dominantur. Nā ille rex vere nō dicitur qui vitijs ſeruire mōſtratur. Qđ vo addidit:Oēs:ſpecialiter religioſos ac moderatos viros deſignat:quando multos reges gētiuꝫ videmꝰ:aut vitijs feralibꝰ ſubdi:aut praua religione maculari. Addidit:Qm̄ audierūt oia verba oris tui. Dicit qui reges debeāt dño ꝯfiteri.ſ.qui verba eiꝰ audire meruerunt. Audire enī ad illos ptinet: qui obediētes eſſe noſcuntur:qm̄ illos audiſſe nō dicimus:quos ꝯtumaces ſacris iuſſionibꝰ approbamus. Et ꝯſidera:q2 ſe nō videtur ſine magno malo a deuotione ſubducere qui gloriā potuit eiꝰ ꝑdicationis audire. Intelligāt ergo iudei:quāto reatu teneantur obnoxij:cuiꝰ vba nō mēte cape:ſed tm̄ auribꝰ audire maluerūt. [Et cantent in †canticis dño:qm̄ magna eſt gloria dñi.] Cantica dñi ſunt que ſupius dixit:miſericordia ⁊ veritas:ſicut ⁊ alibi ait:Uniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veritas. Ipſa ergo cātica reges ꝑcipit cantare corpoꝝ ſuoꝝ:qui pōpas ſeculi reſpuētes ad miſericordiā dñi toto ſe deſiderio ꝯtulerūt. Subiūgit:Qm̄ magna eſt gloria dñi. Gloria qppe dñi eſt:vt ſeculū reſpuētes eius laudes cātare nō deſinant:qui ꝑmi hoīs inuia deſerētes ad ſalutares ſe regulas trāſtulerūt. [Qm̄ excelſus dñs ⁊ humilia reſpicit: ⁊ alta a lōge cognoſcit.] Supioris dicti cura ſecuta eſt. Dicit eniꝫ:cum ſit dñs excelſus:humilia reſpicit:neqꝫ ſubiectoꝝ putaret:nō ſe ab excelſo dño reſpici cū ſe cognoſceret magna deuotione pſterni. Nō eſt enī ſimilis humane ꝯditioni diuina potētia. Hic deſpicitur humiliatꝰ pſtratus:qm̄ ſpatio lōgo diuiditur:dño aūt vicinior efficitur magnis niſibꝰ iclinatꝰ. Et vt hāc humilitatē in ꝯſpectu eius ꝑcioſam eē ſentires:ſeqtur:Et alta a lōge cognoſcit. Alta:ſuperba ſignificat: que ideo lōge cognoſcit:qm̄ eius gratie minime proximant. Et vt terreret ſuperbos:poſuit: Cognoſcit:ne putarēt demētes icognitū eē deo qđ malignis cogitationibꝰ opantur. Qđ argumētū dicitur ex ꝯtrario:pulcherrima diuerſitate collectū. Proximant eniꝫ illi humiles:⁊ fiant ſupbi oino lōginqui. [Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me:⁊ ſuper iram inimicoꝝ meoꝝ extēdiſti manū tuā:⁊ ſaluum me fecit dextera tua.] Cū dicit beatꝰ ppl's tribulationes ſuas dñi vtute ſupandas:oſtēdit in hoc ſeculo fideles eiꝰ multis cladibꝰ ꝑmi:ſciens auruꝫ ignibꝰ eſſe purgādū:ꝑmiuꝫ miliſti poſt labores maximos dari: ipſam quoqꝫ fideꝫ ꝑmiſſo certamine coronādā. Nā ſi ad tēpus pſecutoꝝ ſuſpēdatur iniqtas:diabolicis tn̄ iugiter tētationibꝰ ſubiacetur:eoqꝫ fit vt chriſtianꝰ vir dum patriā futurā deſiderat gaudia dilata ſuſpiret. Uiuificatur ergo ppl's: dum in talibꝰ fuerit anguſtijs ꝯſtitutꝰ. Uiuificabis enī:letificabis debet intelligi: qđ eſt ꝯtrariuꝫ tribulanti:q2 reuera ille viuus bñdicitur qui eſt eterni gaudij hylaritate cōplendus. Seqtur: Et ſup irā inimicoꝝ meoꝝ extēdiſti manū tuā:⁊ ſaluum me fecit dextera tua. De pſecutoribꝰ dicit: qui quāuis irati multa faciāt pplo fideli:ſed lōge maiora recipiūt diuina retribuēte iuſtitia. Nam ⁊ hi ꝯuerſi grauius q̄ ꝯtriſtauerāt affligunt: ⁊ incipiūt ſe iuſte pſequi:qui ꝑus inocētibꝰ parcere noluerūt:qui tn̄ ſe profitentur eſſe ſaluādos: quādo iter penas pſecutoꝝ ſupari nulla ꝯtrietate potuerunt. Dextera vo:vtus ſignificatur:ipſe dñs Chriſtꝰ qui eſt dei virtꝰ ⁊ dei ſapiētia. [†Dñe retribues pro me:dñe miſericordia tua in †eternū:opa manuum tuaꝝ ne deſpicias.] Perfecta nimis ⁊ qualeꝫ fundere monemur oro eſt:cauſam ſuā dño cōmēdare qui nouit vnicuiqꝫ digna repēdere. Sed vt hoc nō iracūde dictum qđ depcationi videtur eſſe ꝯtrium potuiſſes accipe: ſeqtur:Miſericordia tua in eternū:quā facias ⁊ in illis qui nos perſequuntur imaniter:vt ſicut nos pro tuo noie videntur affligere:ita ⁊ illi ꝯfeſſionis munere cruciari debeāt ad ſalutē. Recipiūt eniꝫ pficuā penā:quādo ⁊ ipſi ꝓpter vitā torquentur eternā:totiūqꝫ illis hic miſericorditer tribuatur:qbꝰ hec ꝯfeſſionis medicina pſtatur. Seqtur: Opa manuuꝫ tuaꝝ ne deſpicias. Expſſit volūtatem que ſupius videbatur eē ſuſpēſa. Rogat pius ppl's pro inimicis ſuis:quos ſibi nouerat aggregandos:qui licꝫ ſuo vitio praui videntur effecti:tn̄ eos diuina opa eē nō dubiuꝫ eſt. Nā cuꝫ petit vt in eis ſuā opam reſpiciat:exorat vt miseratꝰ idulgeat. Ipſius enī in nobis opa bona eſt:ſed nr̄a facta oino pueſa ſunt. Quapropter miſeretur cū ſuā reſpicit creaturā:damnat autem cum nr̄as opas intuetur. Breuiter ergo cauteqꝫ oratū eſt qđ ⁊ pietatē depcātis oſtēderet:⁊ illos ꝯuertēdos

Margin notes (left): Al. miſericordia tua ⁊ veritate tua — Al. omne — Al. aīa mea — Al. non hēt. — Al. quia — Al. viās dñi

Margin notes (right): Al. Dñs retribuet — Al. ſeculum. — TOP — DOG

eſſe monſtraret.

Concluſio.

Intendamus quali nos ꝑdicatione ppl's ſā ctus imbuerit: quāto iſtinctu pietatis ornauerit. Nam vt oēm nobis ꝯtra inimicos zelum cordis excluderet: ipſos rogauit ſibi fieri ſocios: quos hēre videbatur̄ aduerſos. Sequamur ſnlam piā: amemus potius affligētes. Nō debemus inimicos eſtimare qui ꝓſunt: Nam ſi equo aīo perferant̄: frequēter nobis talia ꝯferunt: qualia dulciſſimi amici ꝓſtare non poſſunt. Iſti enim ſepe nos a vtute blādiendo deducunt: illi vō in eadem affligendo conſtituunt. Quapropter ama patientiā ꝛ plus inuenis in inimico quod diligas.

Explicit expoſitio in pſalmum .137ᵐ.

In finem pſalmus Dauid. CXXXVIII.

Domine probaſti me ꝛ cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionē meam ꝛ reſurrectionē meam. Intellexiſti cogitationes meas de longe: ſemitam meā ꝛ funiculum meū inueſtigaſti. Et oēs vias meas preuidiſti: qꝛ nō eſt ſermo in lingua mea. Ecce dn̄e tu cognouiſti omnia nouiſſima ꝛ antiqua: tu formaſti me ꝛ poſuiſti ſup me manū tuam. Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me: ꝯfortata eſt ꝛ non potero ad eam. Quo ibo a ſpiritu tuo: ꝛ quo a facie tua fugiam? Si aſcēdero in celum tu illic es: ſi deſcēdero in infernū ades. Si ſumpſero pēnas meas diluculo: ꝛ habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: ꝛ tenebit me dextera tua. Et dixi forſitan tenebre ꝯculcabunt me: ꝛ nox illuminatio mea in delitijs meis. Quia tenebre non obſcurabunt̄ a te: ꝛ nox ſicut dies illuminabitur: ſicut tenebre eius ita ꝛ lumen eius. Quia tu poſſediſti renes meos: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi qꝛ terribiliter magnificatus es: mirabilia opa tua ꝛ aīa mea cognoſcet nimis. Nō eſt occultatū os meum a te qđ feciſti in occulto: ꝛ ſubſtātia mea in inferioribꝰ terre. Imperfectum meum viderūt oculi tui: ꝛ in libro tuo omnes ſcribent̄: dies formabuntur ꝛ nemo in eis. Mihi autē nimis honorificati ſunt amici tui deus: nimis confortatus eſt pricipatus eoꝝ. Dinumerabo eos ꝛ ſuper arenā multiplicabuntur: exurrexi ꝛ adhuc ſum tecum. Si occideris deus peccatores: viri ſanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates ſuas. Nonne qui oderunt te dn̄e oderam: ꝛ ſuper inimicos tuos tabeſcebam? Perfecto odio oderam illos: inimici facti ſūt mihi. Proba me deus ꝛ ſcito cor meū: iterroga me ꝛ cognoſce ſemitas meas. Et vide ſi via iniquitatis in me eſt: ꝛ deduc me in via eterna.

Poſt tot pſalmos iſtud: in finē: repetit̄: vt merito iteꝝ exponi debē videat̄. Proxima eſt eni obliuioni ꝑtracta lōgingtas. In finē dixim' dupliciter dici. Eſt vnus iſte mortalis occaſus ac terminꝰ aliquarum reꝝ: qui humane ꝯditioni ſimillimꝰ ſpatio peracto ꝯcluditur. Alter vō ꝑfectus atqꝫ eternus .i. dn̄s Chriſtus qui finis nō ad occaſum reſpicit: ſed ad totius itegritatis culmē attēdit. Nā cū ad illū ꝑuentū fuerit: nō eſt vltra qđ querē debeamꝰ: qm̄ ipe ad oīa ſufficit: in quo eſt maieſtatis cūcta ꝑfectio: ꝛ oīuꝫ plenitudo vtutū. Quapropter vniuerſus hic pſalmꝰ: ſicut ꝛ pr̄i doctiſſimo Hylario placuit: ex Chriſti dn̄i ꝑſona dicēdus eſt. Sed ne humilitas eius quenqꝫ turbare ac ꝯfundē videat̄: ad illā regulā redeat catholice diſciplinę: vt duas naturas vnitas atqꝫ ꝑfectas in dn̄o Chriſto eē meminerit: vna qua deus ꝛ coeternꝰ eſt pr̄i: altera qua ex Maria vgine natus vnus atqꝫ idem in tpe homo fieri pro nr̄a ſalute dignatus eſt: ꝛ ideo qđ humiliter loqtur: nō deitati debet applicari: ſed pro myſterio ſcē icarnatiōis itelligi. Qua rōne tractata: iōſſenſe cogſcimꝰ diuina myſteria.

Diuiſio.

Per totū pſalmū loqtur dn̄s Chr̄s. Primo modo de pauſatione ꝛ reſurrectione propria verba facit ad patrē: oēs cogitatiōes ſuas illi dicēs eē notiſſimas. Secūdo modo potētiā paterne diuinitatis exponit: qꝛ id qđ homo eſt: nullo loco: nulla lōgitudine ab eiꝰ notitia ſe poſſit abſcōdere: addēs qm̄ ab vtero matris ſue ipſo ꝓtegēte ſeruatꝰ eſt: qui mundi vitia glorioſa ſcitate ſupauit. Tertio ſe laudatuꝝ a pte qua ſubiectus eſt patrē dn̄m ꝓfitet̄: cuiꝰ opa in eū potēs ꝛ mirabilis eſſe monſtrata eſt: ꝑdicationes quoqꝫ ſuas: ꝛ ſctōꝝ oīum volūtates dicēs illi eē notiſſimas. Quarto modo ꝯfirmatū aſſerit beatoꝝ oīum ꝓncipatū: iubens a ſe impios obſtinatoſqꝫ diſcedē: qui tn̄ nulla erāt penitudinis humilitate ſaluādi. Hunc aūt pſalmū multo ſollicitius arbitror audiendū. Eſt eni myſterioꝝ ꝓfunditate pleniſſimus.

Expoſitio.

Domine probaſti me ꝛ cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionē meā ꝛ reſurrectionē meā. Dn̄e: clamat ad patrē Ieſus chr̄s: ab illa pte qua ſeruus eſt. Probauit aūt .i. manifeſtā fecit humilitatē ipſiꝰ: quādo a Ioāne baptiçari voluit qui peccata non habuit. Nō eni peccator fuit: ſed peccata potiꝰ curāda ſuſcepit: ſicut ꝓpheta dicit: Peccata ſuſcepit nr̄a: ꝛ ifirmitates nr̄as portauit. Iſa. 53. Cognouit eū .i. oſtēdit quādo dixit: Hic eſt filius meꝰ dilectꝰ in quo mihi complacui ipm audite .i. dicētem: Ego ꝛ pater vnuꝫ ſumꝰ. Math. 17. Eſt ꝛ alia vboꝝ iſtoꝝ apta cognitio. Joan. 10. Probatꝰ eſt: quādo eū tētauit diabolus in deſerto. Agnitus eſt: cū tentauit diabolus: miniſteriū habuit angeloꝝ. Accidit tertia: quā in euāgelio ipſe teſtat̄. Probatꝰ eſt eniꝫ tpe paſſionis: qua pietate ſit ꝑditus: vt in cruce poſitꝰ pro inimicis oraret. Cognitꝰ: quādo gloriā mirāde reſurrectionis oſtēdit. Tūc quippe deitas eius etiā illis innotuit: qui eā antea credē dubitabāt. Ait eniꝫ euāgeliſta: Hoc tertio manifeſtauit ſe ieſus diſcipulis ſuis Joan. 21. ad mare Tyberiadis poſtqꝫ reſurrexit a mortuis: ꝛ

crediderunt

crediderunt in eum diſcipuli eius. Bene aũt appel-
lata eſt ſeſſio mors dñi Saluatoris:in qua nõ pena:
ſed requies fuit. Siue vt alij putant:ſeſſio ptinet ad
doctrinã quam dñs celeſti ſanctitate pdicauit:ſicut
Math. 23. ipſe quoqz in euãgelio doctores ſignificãs dicit: Su-
SCHE per cathedraz Moyſi ſederũt ſcribe ⁊ phariſei. Co-
gnouiſti aũt:per figuraz Hypallage dictũ eſt:que la-
tine dicit̃ pmutatio:id eſt cognitum me feciſti:qꝛ di-
uinitati oĩa non ſoluz quãdo fiunt:ſed etiam in pde-
ſtinatione noſcunt̃ eſſe manifeſta. ⌊Intellexiſti co-
Al. de. gitationes meas ⁊a longe:ſemitã meam ⁊ ⁊directio-
Al. funiculũ meum nem meã inueſtigaſti. Et oẽs vias meas pui diſti:qꝛ
Al. ſermo non eſt ⁊dolus in lingua mea.⌋ In his duob⁹ verſib⁹
preſciẽtia ſancte diuinitatis oſtẽdit̃. A longe eniz nõ
locuz pbat̃ ſignificare:ſed tẽpus:qꝛ non ſoluz facta
noſtra puidet:verũ etiam cogitationes noſtras ante-
q̃ noſipſi exiſtamus agnoſcit. Quod totũ cõuenit:ſi
ad incarnationẽ dñi competẽter apteẽ. A diuinitate
eniz ſua creatora ſubſtãtia corporali creat⁹ eſt. Ne-
mo eniz calumnias ineptas moueat:ſed qđ eſt certiſ-
ſimum ſtudio pietatis intelligat:ne inde miſerrimi
corruamus:vnde ſpem ſalutis accipimus. Seqtur:
Semitã meaz ⁊ directionẽ meam inueſtigaſti:⁊ oẽs
vias meas puidiſti. Semite:ptinẽt ad cogitationes
tacitas:Directio ad iuſta iudicia:Uie ad act⁹ huma-
nos:que ille oĩa imaculata puritate cõpleuit:quẽ in
vtraqz natura vnũ eũdẽqz veraciter exiſtẽtem fi-
des catholica confitet̃. Nam qđ dicit: Inueſtigaſti:
iuſtitiã ſue actionis oñdit:qm̃ quãuis fuerit ſcrupu-
loſiſſime pquiſitum:nihil in eo culpabile ↄſtat inuẽ-
tũ. Uias meas puidiſti. Incãtuz preuiſe ſunt:vt ⁊ p-
phetate eſſe noſcant̃. Scriptum eſt eniz de mãſuetu-
Iſa. 53. dine ipſius: Sicut ouis ad occiſionẽ duct⁹ eſt:⁊ ſicut
agnus coraz tondẽte ſe:ſic non apuit os ſuum. Adie-
cit: Quia non eſt dolus in lingua mea. Utiqz:qꝛ veri-
Ioan. 14. tas nõ habet dolum. Ipſe enim pfeſſus eſt: Ego ſum
via veritas ⁊ vita. Nõ enim quicq̃ ſub aliqua falſi-
tate locut⁹ eſt: ſed ſicut a patre accepit:ita ⁊ populis
ſalutariter pdicauit. Dicit enim a natura humanita-
Ibidem. tis: Qui me miſit maior me eſt. Dixit etiaz de equa-
Ibidem. 10. litate maieſtatis ſue: Ego ⁊ pater vnũ ſum⁹. Utrũqz
verum:vtrũqz ſine dolo platum eſt:⁊ vt maieſtatez
ſue diuinitatis oſtẽderet:⁊ ſancte icarnationis humi-
litatez veraciter apiret. ⌊Ecce tu dñe cognouiſti oĩa
nouiſſima ⁊ antiqua:tu formaſti me ⁊ poſuiſti ſuper
me manum tuam.⌋ Intuere q̃ veraciter ſupius di-
ctũ eſt: Non eſt dolus in lingua mea:vt hic duas na-
turas euidẽter exprimeret. Dicit enim patri: Ecce tu
cognouiſti oĩa nouiſſima:qđ ptinet ad incarnationẽ
ipſius:que facta eſt nouiſſimis tẽporibus:ſicut legitur:
Exo. 12. Agnus occiſus ad veſperam. Et Apl's: Filioli nouiſſi-
1. Ioan. 2. ma hora eſt. Subiũxit: Et antiqua. Hoc certe ad dei-
Ioan. 1. tatẽ ptinere nõ dubiuz eſt. Unde ſcriptũ eſt: In pri-
cipio erat verbũ:⁊ verbũ erat apud deũ:⁊ deus erat
verbũ ⁊c̃. Antiqua eniz dicit. i. eterna que nec initio
Daniel. 7. nec fine claudunt̃: ſicut in Daniele legit̃: Throni po-
ſiti ſunt ⁊ antiquus dierũ ſedit:⁊ reliqua. Et vt hoc
iterũ humanis ſenſib⁹ euidẽtius intimaret:eadẽ mu-
tata verboꝝ qualitate repetit. Tu formaſti me:ſigni-
ficat genuiſti. Hoc eniz verbũ dici ſolet ⁊ de deitate:
Phil. 2. ſicut dicit Apl's: Qui cũ in forma dei eſſet:nõ rapinã
arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalem deo. Seqtur: Et poſuiſti
ſup me manũ tuam. Poſuit pater ſup eũ manũ ſuã:
quãdo in ipſo vtutẽ ſue maieſtatis oſtendit:ſicut in
Ps. 88. alio pſalmo dictũ eſt: Inueni Dauid ſeruũ meum:in

oleo ſancto meo vnxi eum. Manus eniz mea auxi-
liabit̃ illi:⁊ brachiuz meum ↄfirmabit eum. Nihil
proficiet inimicus in eo:⁊ filius iniquitatis non appo-
net nocẽ ei. Ecce quo modo ſup eum manũ ſuam po-
ſuit pater. ⌊Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me:
cõfortata eſt ⁊nec potero ad eam.⌋ Scientiam dicit Al. ⁊ non
patris:que per euz pdicata eſt vbiqz terrarum. Hec
confortata eſt in pectorib⁹ humanis:de qua prius in-
certa credulitate dubitabat̃. Quẽ ſenſum ⁊ in euãge-
lio dicit: Pater manifeſtaui nomẽ tuum hominib⁹. Ioan. 17.
Ipſius eniz reuelatione geſtũ eſt vt potuiſſet ſancte
trinitatis vnitas apparere reuerẽda. Et facta eſt per
Ieſum chriſtũ mirabilis ſciẽtia patris:dum terrige-
nis ſancte legis ſacramẽta narrata ſunt. Et vt condi-
tionis humane veritas panderet̃: adiecit. Nec pote-
ro ad eã:qꝛ natura hominis quã eſt dignat⁹ aſſume-
re:diuine ſubſtãtie ſe non poterat adequare. Sic eni
⁊ euangelica voce declarat̃: Pater maior me eſt. Et Ioan. 14.
iterũ: Non poteſt filius facere quicq̃ niſi qđ viderit Ibidem. 5.
patrẽ faciẽtem. Sed hoc intelligat demẽtiſſimus ar-
rianus:qꝛ non debuit aliter a carne dici que etiaz ex-
pectabat̃ occidi. ⌊Quo ibo a ſpiritu tuo:⁊ a facie tua
quo fugiam?⌋ Uenit ad ſcđm modum:in quo oſten-
dit per enumerationes myſticas a nulla creatura di-
uinã falli poſſe pſentiam. Nam cuz vbiqz totus ple-
niſſime ſit:qui eum putat declinari:quo poſſit abſcõ-
di: Illic eniz aliqs poteſt eſſe celatus:vbi pſens non
fuerit ille qui fugit̃. Dicẽdo enim: Quo ibo:ſignifi-
cat natura humanitatis non ſe hẽre quo fugiat:cum
ſpirit⁹ ſanctus vbiqz ſit totus: ſicut Salomon dicit:
Spiritus dñi repleuit orbẽ terraꝝ. Sed hoc dictuz Sap. 1.
eſt per Schema qđ dicit̃ Diaporeſis:cuz querimus SCHE
quid potiſſimũ facẽ debeamus. Sed cum tali pdica-
tione vbiqz ſpiritũ ſanctum eẽ noſcamus:dubiũ nõ
eſt ſpiritũ ſanctum coeternũ ⁊ coequalẽ patri ⁊ filio
reperiri. Nam vbiqz ⁊ tota eſſe non poteſt niſi ſola tri-
nitas. Quapropter ceſſet irreligioſa pſumptio: nihil
hic maius minus ve fingat̃. Ad illud remediuz ſalu-
taire redeamus: Pater ⁊ filius ⁊ ſpirit⁹ ſanctus:oĩpo-
tens creator:incõprehẽſibilis vnus eſt deus. Facies
autẽ:per tropologiã pro preſentia ponit̃:qm̃ ſicut fa-
cies noſtra tñ videt:ita oĩs ſubſtãtia dñi viſione p-
ſpicabili atqz inenarrabili cuncta cognoſcit:oĩa com-
plectit̃:omnia penetrat:omnia contuet̃. ⌊Si aſcẽde-
ro in celum tu illic es:ſi deſcẽdero in infernuz ades.
Si ſumpſero pẽnas meas ⁊ante lucem: ⁊ habitauẽ- Al. diluculo
ro in ⁊poſtremo maris. Etenim illuc manus tua de- Al. extremo
ducet me:⁊ tenebit me dextera tua.⌋ Hic mihi vide-
tur argumẽtuz illud eẽ Dilemma:qđ fit ex duabus TOP
ppoſitionibus pluribus ve:ex quib⁹ quicqd electum
fuerit:ↄtrarium eſſe nõ dubium eſt:ſicut ⁊ in euãge-
lio Chriſtus iudeos calumniãtes interrogat dicens:
Baptiſmũ Ioãnis vnde erat:de celo an ex homini- Math. 21.
bus? Quicqd enim illi eligẽ voluiſſent: contra illos
nihilominus erat futurum. Sic etiã de bonis rebus
Apl's facit: Deſiderium habẽs diſſolui ⁊ eſſe cũ Chri- Phil. 1.
ſto:multomagis melius:pmanere aũt in carne neceſ-
ſarium pꝑter vos. Et adiecit: Et qđ eligam ignoro.
Sic ⁊ in iſto loco de trib⁹ rebus ↄtrarijs humanitas
eius qđ eligeret ambigebat. Nunc ad exponẽda ver-
ba veniamus:qm̃ altitudine nimia ſunt pfunda. Aſt
enim per id qđ homo eſt: Si aſcẽdero in celum tu il-
lic es:vbi erat. ſ. ad patris dexteram collocãdus. Nã
vt intelligas dñm vbiqz eſſe preſentem:audi Hiere- Hiere. 23.
miam pphetaꝝ: Deus appropinquans ego ſum dicit

dñs: ⁊ non deus a longinquo. Si abſcõderit ſe homo
in abſconſo: ego nõ videbo illum dicit dñs: Nunqd
non celũ ⁊ terram ego impleo dicit dñs. Sequitur:
Si deſcẽdero in infernũ ades. Hoc quippe factũ eſt
lege humanitatis vt crucifixo corpe: ad rumpẽda in
fernoꝝ clauſtra deſcẽderet: ⁊ laboranti humano ge
neri redemptor piiſſimus ſubueniret. Subiũgit etiã
Ades: qm̃ triduana celeritate ſurrexit. Addidit ter
tiam partẽ: Si ſumpſero pẽnas meas ante lucẽ: ⁊ ha
bitauero in poſtremo maris: etenĩ illuc manus tua
deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Que figura di
SCHE cit etiologia: id eſt cauſe redditio. Reddit enim cau
ſam quẽadmodũ dei pſentiam non potuiſſet effuge
re. Pẽnas ſuas: dicit diuine maieſtatis efficaciſſimã
celeritatẽ: que ſanctũ corpus ad ſupna virtute deita
tis eleuauit. Sed cum audis: Meas: gloriam ꝓprie
poteſtatis itellige. Has itaq̃ pẽnas ſuas cũ ſumpſe
rit ante lucem: id eſt tpe reſurrectionis: ⁊ habitauerit
in poſtremo maris: hoc eſt: ſupra ſeculi iſtius ampliſ
ſimũ finẽ: ibi manus paterna deducit eũ. Et vt oſtẽ
deret cooꝑationẽ: ſeqtur: Et tenebit me dextera tua.
Dextera eſt ſiqdẽ patris omnipotẽs verbũ: qđ aſſũ
ptam ⁊ vnitam ſibi humanitatẽ in eterna ſecula cõ
tinebit. Et ſi minime cõuenire videt: vt cum ipſe ſit
dextera patris eius: ſe dicat dextera ꝯtineri: hoc po
tius dictum accipiẽdum eſt a parte mẽbroꝝ: que for
ma locutionis frequẽter aſſumpta eſt. Illud tñ regu
lariter eſt tenẽdum: vt qđ ꝑhibitat humanitas: qđ
preſumit deitas eſſe videat. Seqtur. Et dixi forſi
tan tenebre ꝯculcabunt me: ⁊ nox illuminatio mea
SCHE in delitijs meis. Prima pars verſus iſtius ſub Iro
nia ꝓnũtianda eſt. Frequẽter aliqua quaſi ſub ambi
guitate ꝓferimus: de quib' dubitare non poſſumus:
Pſ.123. ſicut in alio pſalmo iam dictũ eſt: Forſitan viuos de
glutiſſent nos: ⁊ reliqua. Quo modo enĩ tenebre cõ
culcare poterant: que ius in tãta gloria non hẽbant:
Joan.8. Ipſe enĩ dicit de ſe: Ego ſum lux huius mũdi. Sed
ꝯculcauit ille potius tenebras: qui cecitatẽ primi ho
minis ad eius poſteros trãſeuntem: miſericordie ſue
luce ſupauit. Quapropter hoc comate quo ait: Forſi
tan tenebre ꝯculcabunt me: irridenť illi qui de ipſo
poterãt timoris alicuius nebulas ſuſpicari. Cui' ſen
ſus ſeqtur explanatio cũ dicit: Et nox illuminatio in
delitijs meis. Quo modo poterat a tenebris ꝯculca
ri: cui erat nox illuminatio in delitijs ſuis: Noctẽ: ſi
gnificat īferni clauſtrũ: qđ reuera illuminauit: quã
do poteſtatẽ diaboli ꝯtriuit: ⁊ hominẽ ſua miſeratio
ne liberauit: quẽ ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuã pla
ſmare dignatus eſt. In delitijs aũt meis: paradiſum
ſignificat: vnde ꝑmum hominẽ peccata pepulerũt:
ſed ꝯfeſſionis bñficio aie ſanctoꝝ ad eius amenita
tem dño ꝑſtante reuerſe ſunt. Sic enĩ credẽti latro
Luc.23. ni dictũ eſt: Amen dico tibi: hodie mecum eris in pa
radiſo. Paradiſus enim ſignificať amenĩſſimus lo
cus: ⁊ feliciſſime iocũditatis eterna ſecuritas. Quia
tenebre non obſcurabunť a te: ⁊ nox ſicut dies illu
minabitur: ſicut tenebre eius ita ⁊ lumen ei'. Su
perioris ſentẽtie cauſa reddiť: quare nox ſit illumi
natio in delitijs eius. ſ. qꝛ tenebre non obſcurabunť
a te: ſed potius illuminabunť. Tenebras enim dicit
myſtica queq̃ ⁊ ꝓfunda ſcripturaꝝ diuinaꝝ: iuxta
Prouer.1. illud qđ legimus in ꝓuerbijs: Intelligit quoq̃ para
bolam ⁊ tenebroſum ſermonẽ. Sic ⁊ in alio pſalmo
Pſ.17. legimus: Tenebroſa aqua in nubib' aeris. Ergo iſte
tenebre non obſcurabunť: ſed potius illuminanť a

dño: qm̃ predicatio ꝓphetaꝝ ipſo veniente cõple
ta eſt. Solet enĩ ad patrem referre qđ ipſe facit: vt
poſſit cooꝑatio ſancte trinitatis intelligi. Sequitur:
Et nox ſicut dies illuminabiť. Illa enim que fuerãt
quaſi nox: ſub myſtica complexione tenebroſa: tanq̃
dies illuminata ſunt: cũ in aduẽtu dñi Saluatoris
ꝓphetaꝝ dicta patuerunt. Et bene vtrũq̃ coniun
ctum eſt: Sicut tenebre eius: ita ⁊ lumen eius: qꝛ in
vtroq̃ veritas fuit: ſiue cum obſcura viderentur: ſi
ue cum illuminata patuerũt. Qm̃ tu poſſediſti re Al. Quia
nes meos dñe: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Al. non bñ.
Renes: ſignificant fortitudinẽ corporalẽ: qui dũ be
ne vigent: corpus noſtrũ eoꝝ miniſterio vegetatur:
cũ fuerint ſaucij imbecilla nimis fragilitate ſuccũ
bit. Quapropter renes ſuos merito a patre dicit eſſe
poſſeſſos: qui celeſtis iuſtitie firmitate ꝯſiſtens: pec
catum fragilis corpis ignorauit. De vtero vo matris:
de ſynagoge finibus dicit: qꝛ ipſe per ſuſceptã carnẽ
a ſynagoga generatus eſt: quãdo eũ ritu iudeoꝝ octa
uo die circũciſum eẽ cognouimus: ſuſceptũ ſe perhi
bens a deitate patris ſiue ſua: qm̃ vtrũq̃ vnum eſt.
Nam ſi hoc nũmodo de v̄ginali vtero velis aduerte
re: non ſolum quãdo egreſſus: ſed quãdo ſpiritu ſan
cto ꝯceptus eſt: a dño probať aſſumpt': vt ex hoc Ne
ſtoriana deſtruať iniqtas. Ex vtero enĩ: ſignificat in
vtero: ſicut dñs ait Hieremie: Priuſq̃ te formarẽ in Hiere.1.
vtero noui te: ⁊ in vulua ſcificaui te. Verũ hec oĩa q
natura ſuſcepta hoĩs in ſancti patris honore referun
tur: ſicut euãgelij textus oſtẽdit: deliberationis eius
fuiſſe patrẽ predicare: voluntatẽ eius implere: acce
ptum ab eo calicem bibere: ⁊ in nulla parte ab ipſius
diſpẽſationis gloria diſcrepare. Cõfitebor tibi do Al. non bñ.
mine qm̃ terribiliter mirificatus es: mira opa tua: Al. magnificatus es mirabilia
⁊ anima mea nouit nimis. Venit ad tertium mo
dum: vbi laudat patrẽ: qui in eũ miracula tãta mon Al. cognoſcis
ſtrauit. Terribiliter enim mirificat' eſt pater: quan
do paſſionẽ dñi Chriſti tenebre ſunt ſecute: terra cõ
tremuit: ſaxa dirupta ſunt: ſepulchra patuerũt: mor
tui reſurrectione letati ſunt: cũ ipſe iteꝝ in eodẽ cor
pore ſancta reſurrectione ꝯſpectus eſt: dum ad diſci
pulos ſuos ianuis clauſis intrauit: dum celos ſub ho
minũ viſione ꝯſcendit: que lȝ propria deitate cõple
uerit: more ſuo paternis hoc virtutib' applicauit: vt
ſicut ſepe dictum eſt: ſancte cooꝑationis patefaceret
vnitatẽ. Seqtur: Mira opa tua ⁊ aĩa mea nouit ni
mis. Opa̅m patris miraꝝ nouerat: qꝛ (ſicut ſupius di
xit) nox illuminatio in delitijs eius erat: qꝛ poſſede
rat renes ipſius: qꝛ illũ ſuſcepat ex vtero matris ſue.
Neceſſe enĩ fuit vt illum mirabilẽ cognoſceret: quẽ
tantoꝝ bñficioꝝ piiſſimũ largitorẽ humanitas eius
plena diuini luminis claritate cernebat: qꝛ ſicut in
euãgelio dicit: Nemo nouit patrẽ niſi filius: ⁊ cui vo Math.11.
luerit filius reuelare. Et aliter: ideo nouerat nimis
opa̅m patris: qꝛ ſicut ipſe dicit: Ego in patre ⁊ pater Joan.14.
in me. Non enim ſic poteſt noſſe: qui ſeparať extrin
ſecus. Iſtud enim noſſe ineſtimabile: ſingulare atq̃
incõprehẽſibile eſt: quando in ſe alterutrũ maně no
ſcunť. Non eſt occultatũ os meũ a te qđ feciſti in
occulto: ⁊ ſubſtãtia mea in inferiorib' terre. Os hic
non ora ſignificat: ſed illud qđ venit ab oſſib'. Quod
reuera in occulto factũ eſt: dum in interiorib' corpo
ris noſtri ꝯſtat eſſe cõditum. Quis enim oſſa in ho
mine videat: dũ ⁊ caro illa veſtiatur ſupducta cutis
abſcõdat: Quod ſi hoc magis ſpiritualiter velimus
accipere: faciliꝰ nobis que dicta ſunt intimantur.

Poſtq̃

Poſtq̄ȝ in ↄditione rer̄: Eua de Ade coſta formata
Gen.2. eſt: dixit vir eius: Hoc os de oſſibus meis: ⁊ caro de
carne mea. Apoſtolus aūt ad ↄiugatos loquēs: iſtud
Eph.5. myſteriū ad qd ꝑtinere poſſit exponit dicens. Hoc
magnū eſt ſacramentū: ego autem dico in Chriſto ⁊
in eccleſia. Unde ↄſtat os domini: eccleſiā hic debe-
re itelligi. Et vt ꝑdicto exemplo plenius aptemus il-
la que dicta ſunt: ante aduētum domini occulta fue-
rūt quedam eccleſie ſacramēta: vt baptiſmū ſacrū:
vt corpus ⁊ ſanguis dn̄i: ⁊ cetera que plenitudine ve-
niēte clarueruut. Addidit: Et ſubſtantia mea in infe-
rioribus terre. Inferiora terre: fuerunt gentium cul-
ture ſordētes: que lōge tūc a iudeor̄ religione diſta-
bant. Sed ipſis facta eſt nota ſubſtātia dn̄i ſaluato-
ris: quādo in ipſo intelligentes diuinitatē verbi: per
apoſtolicā doctrinaȝ deuotis mentibus acceperunt.
Nam lȝ eſſent diuerſe nationes per ſuperſtitiones
ſuas inferiora terre: ſuperiores tamē reddite ſunt iu-
deis chriſtiane religionis ſalutares regulas imbibē-
tes. [Imperfectū meū viderunt oculi tui: ⁊ in libro
Al. dies for- tuo omnes ſcribentur: Die firmabuntur ⁊ nemo in
mabuntur eis.] Natura illa hoīs que ſe in euangelio ignorare
Math.26. dixit finē huius mundi: ⁊ que ait: Triſtis eſt anima
mea vſqȝ ad mortē: ⁊ his ſimilia: ipſa ⁊ imꝑfectum
ſuū patrē vidiſſe teſtaꝛ. Imꝑfectū ſiquidē eius eſt:
qḋ adhuc eccleſia vſqȝ ad finē ſeculi ↄgregatur: qḋ
1.Cor.15. in illa reſurrectione beatis ꝓmiſſa promiſſa daturus
eſt: qḋ erit omnia in omnibus. Sed deitas iſta iaȝ vi-
dit: que adhuc lōgis poſt tēporibus futura ſeruanꝛ.
Nam de beato populo iſtud dici ſequentia declarāt.
Adiecit enim: Et in libro tuo omnes ſcribenꝛ: vtiqȝ
qui eterna felicitate gaudebūt. Nam ſicut illud qḋ
in libro ſcribiꝛ: ſcriptura ↄtinēte ſeruaꝛ: ita hoc mul-
to firmius fixū manet: quod memoria dn̄i cōtineꝛ.
Sequiꝛ: Die firmabunꝛ ⁊ nemo in eis: illi ſcilȝ beati
de quibus fecit ſuꝑius mentionē. Die firmabuntur:
id eſt: de vero illo ſole ꝑfecta luminis claritate cōplē-
Ibidem. di ſunt: vt fiat illud qḋ dictū eſt: Sicut ſtella ab ſtel-
la differt in claritate: ſic erit reſurrectio mortuorū.
Et nota: qꝛ nō dixit: die clarificādi ſunt: ſed die firmā-
di ſunt. Nā ſi dixiſſet: die clarificādi ſūt: poterat for-
taſſis ⁊ ad breue tēpus itelligi. Nā cū dicit: Firma-
bunꝛ: eternitatē beneficij teſtaꝛ eſſe māſurā. Sub-
iūxit: Et nemo in eis: ſubaudiēdū: īfirmabiꝛ: qꝛ iaȝ
ōis fragilitas carnis explosa diſcedet: ⁊ omnis mor-
talitas cōſumpta diſꝑiet. [Mihi aūt nimis honori-
Al. confortati ſunt ficati ſunt amici tui deus: nimis ↄfortati ſunt ꝓnci-
patus eor̄.] Quartus modus pſalmi qui ſupereſt in-
troit: honorē ſanctor̄ ſuū atqȝ patris aſſerens eſſe ꝓ-
cōiū. Nā cū dicit: Mihi: ſe deſignat. cū dicit: Amici
Joan.17. tui: patrē declarat: ſicut ipſe in euāgelio dicit: Omnia
mea patris ſūt: ⁊ ōia patris mea ſūt. Amicos vō dn̄i:
ꝓmū dictos legimus patriarchas. ſ. Abraam: Moy-
Ibidem.5. ſen: ⁊ poſt Aplīs ſuis dn̄s ſaluator edixit: Jam nō di-
co vos ſeruos ſed amicos. Iſti ergo tales amici ſunt
patris: quor̄ honor ad dn̄m reuertiꝛ ſaluatorē: qꝛ ne-
mo ſcōs ei⁹ veneraꝛ: niſi qui chriſto dn̄o pura men-
te deuotus eſt. Addidit: Nimis ↄfortati ſunt ꝓncipa-
tus eor̄. Nimis: valde ſignificat. Cōfortatos vō ꝓn-
cipatus: aplor̄ epiſcopales cathedras dicit: quas in
eccleſijs īſtituēdis diuiſis per mūdū ſedibus: ſcāruȝ
ꝑdicationū ope fundauerūt. Ipſi eni ꝑſtante deo le-
guntꝛ duces eccleſiar̄: arietes gregū: ⁊ ꝓncipes fide-
liū eſſe populor̄: merito quor̄ laboribus ſcō ſpū cō-
ferente totius orbis adunata ⁊ ſolidata deuotio eſt.

[Dinumerabo eos ⁊ ſuꝑ arenaȝ multiplicabuntur:
exurrexi ⁊ adhuc ſuȝ tecū. In ꝓmiſſionibus Abrae:
quas ei dn̄s in Geneſi fecit: legiꝛ mltiplicādū ſemē Gen.22.
eius ſicut arenā maris: ⁊ ſicut ſtellas celi: hic aūt di-
cit ſuꝑ arenā maris: vt ibi coequare arene factā cō-
parationē: hic aūt tranſcendere videanꝛ. Arena eniȝ
maris: ſignificat iudeos: propter intellectū terrenuȝ
⁊ ſterilitatē fidei. Arena enī ab ariditate dicta eſt.
Stellas aūt celi: ad populū reſpicit chriſtianū: pro-
pter claritatē ſcilȝ religionis ⁊ ſplēdorē fidei. Dinu-
meratur̄ ſe ergo ꝓmittit chriſtus dn̄s populū fide-
lē: qui ſuper illū iudaicum multo numeroſior inuenī-
tur. Neceſſe eni fuit: vt vinceret vnā gentē numero-
ſitas aggregata nationū. Addidit: Exurrexi ⁊ adhuc
ſuȝ tecū. Hic occultis diuo verbis atqȝ pauciſſimis
aduētū ſuū ꝯ⁹ deſignat: qū iudicaturus eſt mundū.
Exurrexi: tēpus ſignificat reſurrectionis ſue. Adhuc
tecū ſuȝ: dū ſedet ad dexterā patris quaſi in occulto:
dū adhuc me hoies videre nō preualent: vſqȝ ad il-
lud ſcilȝ tēpus: quādo regnū meū euidētiſſime ho-
bus inoteſcat. Adhuc eni: futur̄ ſignificat tēpus: nō
qḋ ab ipſo aliqū diuidēdus eſt: ſed qm̄ qui eſt modo
nobis inuiſibilis: oībus poſtea gentibus apparebit.
[Si occidas deus peccatores: viri ſanguinū decli- Al. occidens
nate a me. Quia dicitis in cogitationibus accipiēt Al. cogitatōe
in vanitate ciuitates ſuas.] In his duobus verſibus:
ꝓmo loco dicam⁹ Hyperbaton: vt iuuāte dn̄o facilius
eor̄ expoſitionē per partes explicare valeamus. Eſt
eni talis ordo verbor̄. Si occidas deus peccatores.
Ante oīa nobis cauendū eſt: ne putemus dn̄m chri-
ſtū deprecari interitū peccator̄: qui ad peccatores ve-
nerat ſine dubitatione ſaluādos: ſicut ipſe in euāge-
lio dicit: Nō veni vocare iuſtos: ſed peccatores. Qḋ Math.9.
ſi hoc ſpūaliter ingramus: cūcta nobis remoueꝛ ad-
uerſitas. Dicit ergo: Si occidas deus pctōres. Occi-
dit deus peccatorē: cū moriꝛ peccato vt viuat dn̄o:
ſicut ait apl̄s: Mortu⁹ ſuȝ legi vt viuā chriſto. Occi- Gal.2.
dunꝛ ergo pctōres: qū a cogitationib⁹ malis in bonū
diſpoſitū trāſferunꝛ. Qḋ dū eis bn̄ficio ↄuerſionis
emerſit: tūc in vano accipiūt ꝑores ciuitates ſuas. ſ.
vitioſiſſimas ſuꝑſtitiones: que ꝑtinēt ad babyloniā:
qū iaȝ dei bn̄ficio ad eccleſie catholice ſepta ꝑuene-
rit. Et qm̄ nō merenꝛ oēs ad fidē catholicā ꝑuenire:
illis ꝑfidis ac durans qui credē noluerunt: qḋ eſt in
medio dicit: Uiri ſāguinū declinate a me: qꝛ dicitis
in cogitationib⁹. Iſti ergo viri ſunt ſanguinū: qꝛ car-
naliter viuūt: ⁊ que ſunt ſanguinis ꝑagunt. Quibus
merito diciꝛ: Diſcedite: qꝛ locū nō deſiderauerūt in
eccleſia repire. Sequiꝛ: Quia dicitis in cogitationi-
b⁹. i. ↄtra illa murmuratis que vobis ſpūs ſci virtu-
te ꝑdicata ſunt. Et ideo ſi ꝑdictū ordinē teneas: oēȝ
fugate caliginē ↄfuſionis emendas. [Nōne qui oderunt Al. q oderūt
te odio habebā: ⁊ ſuꝑ inimicos tuos tabeſcebā: Per- te dn̄e oderā
fecto odio oderam illos: ⁊ inimici facti ſunt mihi.] Al. nō ꝑcī.
Nō ſuperflue videtur inquiri: cur inimicos noſtros
amare precipimur: dei autem odiſſe deuotum eſt:
quoniam in vtriſqȝ magna diſtātia eſt. Noſtri quip-
pe inimici: interdum contra nos iuſta indignatione
cōſurgūt: ⁊ irritanꝛ quare illis officia debita nō pre-
bemus: quare detrahimus: quare bonis eorum niſi-
bus inuidemus. Merito ergo aduerſarios noſtros
iubemur diligere: quos nos noſtro vitio contingit
offendere. Dei vō inimici: quando obſtinati ſunt:
competenti ⁊ religioſa execratione damnantur: quo-
niam cū ab ipſo creati ſint: ipſiqȝ debeāt omne qḋ

viuunt:ſuo tñ contumaces reddūtur auctori. Quã
propter iuſte tales horrēdi ſunt:qui tātoꝝ bñficioꝝ
memores nõ fuerūt. Conſiderāda eſt. etiā diſtinctio
facta verboꝝ. Primo enī dixit: Odiētes te odio
habui. Poſſūt enī in maligno pectore prius odia oc
culta verſari:ſed iā validiſſime nequitie eſt qui p
fitetᷣ inimicū. Significat enī pſecutores apertos ⁊ ob
ſtinatos:qui ſanctos dei ſcelerata pſumptione dila
cerant. Et merito ſe ſupra eos tabeſcere dicit ſancta
pietas:quã dū hic ſuſtinentᷣ diutius ad correctionē:
illi eccleſiā dei temerarijs auſibus inſequunſ: ſicut
Ps.118. ⁊ alibi dictū eſt: Tabeſcere me fecit zelus dom⁹ tue
Hoc verbū magni doloris indicium eſt. Tabeſcere
enim illos dicit:qui curis iugibus affligunſ: ⁊ pene
vſqꝫ ad interitū vite corpore deficiēte pueniūt. Se
quitᷣ de ſecundo verſu: Perfecto odio oderā illos:
inimici facti ſunt mihi. Perfectū odiū eſt:homines
diligere: ⁊ eoꝝ vitia ſemper horrere. Nā in illa parte
qua creatura dei ſunt:amandos eſſe non dubiū eſt:
conſiderata opa dei:boni ſunt. In illa vero iniquitatē
horrēdi ſunt in qua ſe fedis ſcelerib⁹ polluerunt:quã
tales placere nõ poſſunt:niſi eis qui factis ſimilibus
implicanſ. Et vt tibi diuinitatis ſue oſtēderet vnita
tem illos dicit ſibi inimicos factos qui contrarij pa
ternis iuſſionibus extiterūt. Et nota qꝫ per quartam
DEF ſpeciē definitionis:que grece dicitᷣ Cata antilexin:
latine ad verbū:definit quo odio inimicos oderat
patris perfecto ſcilꝫ:qꝫ nõ liuore humano:nõ inuī
ETY dia carnali:ſed diuī charitate generaſ. Odium quippe
dictū eſt:quaſi oris repudiū. Proba me deus ⁊ ſci
to cor meū:interroga me ⁊ cognoſce ſemitas meas.
Et vide ſi via iniquitatis in me eſt: ⁊ deduc me in via
eterna. Iſtud nullus põt alter de ſe dicere:niſi qui
Joan.14. ⁊ illud ait: Ecce venit princeps mundi huius: ⁊ in me
nõ inueniet quicqꝫ. Solus enī abſqꝫ peccato eſſe di
noſcitᷣ:qui etiā tuliſſe peccata hoiū cõprobaſ. Pro
ba:patientiā demõſtrat. Scito:qꝛ delinquere in tāta
reꝝ fluctuatione neſciui. Interroga:ad inquiſitionē p
tinet muniſſimā:qꝛ nemo ſciēti interrogat⁹ põt ne
gare que geſta ſūt. Semitas quoqꝫ: ad operationes re
ſpiciūt:quas ille iugiter celeſti ſcītate trāſegit. Sequi
tur: Et vide ſi via iniquitatis in me eſt: ⁊ deduc me in
via eterna. Cõſidera magiſter bonus quēadmodū
pfectū ordinē docet. Pri⁹ ſe dixit probari ſciri:deinde
interrogari:vt quã iniquitas nõ fuiſſet inuēta:pduceretᷣ
in illā viā vbi regnat cū ſancto ſpū ꝑ patre mirabilē
⁊ gloria ſempiterna. Via iniquitatis:diabolicus actus
eſt:quē in hui⁹ ſeculi curſu malis inſtigationib⁹ exer
cere nõ deſinit. Hāc viā iuſte in ſe negauit eſſe: qui
petra eſt:qꝛ veſtigiū ſerpētis antiqui in ei⁹ ſoliditatē
nullaten⁹ valuit inueniri. Merito ergo humana ſub
ſtātia in eternā viā per ipſ ſe deduci:in qua diaboli ſe
mita nõ potuit inueniri. Frequēter enī dñs chriſtus pe
tit a prē que ppria ſunt vt vnitas charitatis potētie
vel nature inter eos poſſit agnoſci. Concluſio.

Ecce iā duaꝝ naturaꝝ octauus nobis pſalm⁹ emi
cuit:quib⁹ errātiū pfidia pſumpta retūdiſ.
Qui certe vel illo circūciſionis curenſ exēplo:vt ſi
cut iudei octauo die ꝑpuria deponebant:ita ⁊ iſti.8⁹
pſalmo cõminuti obſtinationis ſue ſupflua derelin
quant. Eſt enim de hac re: ſicut dictum eſt.2.8.20.
71.81.107.109. ⁊ preſens.138. Et quãuis altiſſima ſur
ditas eis immineat:nec tot preconibus ſuperata diſce
dant:ſi adhuc nefanda pſuaſione durati ſunt:dica
mus illis ⁊ ſyllogiſticas pbationes: quã ſe maxime
dialecticos videri volūt. Prima igitᷣ pbatio eſt:quã
ex duabus naturis Chriſtus dñs cõſiſtit:ita. Si chri SYL
ſtus vnus atqꝫ idem pfectus deus eſt ⁊ pfectus ho
mo:ſicut oium ſanctoꝝ patrū fatetᷣ aſſenſus:ex dei
tate ⁊ humanitate adunate ⁊ pfecte conſiſtit. Quic
quid autem ex deitate ⁊ humanitate adunata ⁊ per
fecta conſiſtit:ex duabus naturis adunatis ⁊ pfectis
conſtet neceſſe eſt: ſcilꝫ diuinitatis ⁊ humanitatis.
Chriſtus igitur vnus atqꝫ idem pmanēs ex duabus
naturis adunatis ⁊ pfectis cõſiſtit:ſcilꝫ deitatis ⁊ hu
manitatis. Secūda probatio: qꝛ in duabus naturis
eſt dñs chriſtus:ita. Si chriſtus vnus atqꝫ idē pma
nens ex duabus naturis adunatis ⁊ pfectis cõſiſtit:ſi
cut demonſtratū eſt ex deitate ⁊ humanitate. Quic
quid aūt ex duabus naturis adunatis ⁊ perfectis cõ
ſiſtens deitatis ⁊ humanitatis: ⁊ in duabus naturis
adunatis ⁊ perfectis eſſentiā habet. Chriſtus igitur
vnus atqꝫ idē cõſtās in duabus naturis adunatis ⁊
perfectis eſſentiā habet. Tertia probatio:qꝛ duas
naturas in ſe dñs chriſtus habet ſemper:ita. Si chri
ſtus vnus atqꝫ idē cõſtās in duabus naturis aduna
tis ⁊ perfectis deitatis ⁊ humanitatis eſſentiam ha
bet:ſicut demõſtratū eſt. Quicquid aūt in duabus na
turis adunatis ⁊ pfectis deitatis ⁊ humanitatis eſ
ſentiā habēs duas naturas pfectas atqꝫ adunatas in
ſe habet. Chriſtus igitᷣ vnus atqꝫ idē pmanēs:duas
naturas pfectas atqꝫ adunatas in ſe habet.ſ. deita
tis ⁊ humanitatis. Quarta pbatio que oſtendit:quã
ſi quis cõfeſſus fuerit chriſtū deum pfectū ⁊ homi
nē pfectū:denegans duas naturas:rectam doctrinā
⁊ hoc qꝫ cõfeſſus eſt perimit:id eſt:chriſtū deū perfe
ctū ⁊ hoiem perfectum:ita. Si chriſtus vnus atqꝫ
idē pfectus deus eſt ⁊ pfectus homo:duas naturas
pfectas ⁊ adunatas habet:ſicut habet communis cõ
feſſio. Habet in ſe igitᷣ duas naturas pfectas ⁊ adu
natas deitatis ⁊ humanitatis. Unde etiam facūdus
venerabilis epiſcopus:hereticoꝝ penetrabili ſubtili
tate deſtructor:nuper ad Juſtinianū principē ſcribēs
de duab⁹ naturis dñi chriſti:duos libellos caute ni
mis luculēterqꝫ tractauit:quos vobis trāſcriptos re
liqui:vt nec antiquis egeatis tractatorib⁹ nec moder
nis. Quapropter relinquam⁹ aliquādo aduerſantiū
contentiones illicitas:nemo nos audebit dicere for
taſſe culpabiles:ſi põſt octauā correctionē illud eis
dicimus:qꝫ aplus ſcribēs ad Titum:poſt ſecundā
increpationē iudicauit eſſe faciendum. Dicit enim:
Hereticum hoiem poſt primam ⁊ ſecundam corre Titū.3.
ptionem euita: ſciens quia ſubuerſus eſt huiuſmo
di ⁊ peccat: ⁊ eſt a ſemetipſo damnatus. Quid ſit au
tem hereticus: quidam patrum pulchre definiuit.
Hereticus eſt:qui diuine legis: vel ignorātia:vel cõ DEF
temptu raptatus:aut nouꝰ pertinax inuentor erroris
aut alieni ſectator:catholice vnitati mauult aduer
ſari qꝫ ſubijci.

Explicit expoſitio in pſalmum.138.

In finē pſalmus dauid. CXXXIX.

ERipe me domine ab homine
malo: a viro iniquo eripe me.
Qui cogitauerunt iniquitates
in corde: tota die conſtituebāt
prelia. Acuerunt linguas ſuas
ſicut ſerpentes: venenum aſpidum ſub la
bijs eorum. Cuſtodi me domine de manu

peccatoꝛis: ⁊ ab hominibus iniquis eripe
me. Qui cogitauerunt ſupplantare greſſus
meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mi-
hi. Et funes extenderunt in laqueum: iuxta
iter ſcandalum poſuerunt mihi. Dixi do-
mino deus meus es tu: exaudi domine vo-
cem depꝛecationis mee. Domine domine
virtus ſalutis mee: obumbraſti ſup caput
meum in die belli. Non tradas me domine
a deſiderio meo peccatoꝛi: cogitauerunt cō
tra me: ne derelinquas me ne foꝛte exalten-
tur. Caput circuitus eoꝛum: laboꝛ labio-
rum ipſoꝛum operiet eos. Cadent ſuper
eos carbones: in ignē deijcies eos in miſe-
rijs non ſubſiſtent. Uir linguoſus non di-
rigetur in terra: virum iniuſtum mala ca-
pient in interitu. Cognoui quia faciet do-
minus iudicium inopis: ⁊ vindictam pau-
perum. Ueruntamen iuſti confitebunt no-
mini tuo: ⁊ habitabūt recti cum vultu tuo.

Quamuis in ſupioꝛe pſalmo titulus iſte vi
deat expoſitus: tñ nō piget breuiter repe-
tere: qđ nos ꝯſtat ſalutariter ſemp audire.
In finē: dñm ſignificat chꝛiſtū: ſicut dicit
Ro.10. apl̄us: Finis eni legis chꝛ̄us ad iuſtitiā oī
credēti. Ad quē coꝛda noſtra totis viribus erigam⁹:
qꝛ nobis in hoc pſalmo quaſi pconis voce iudex ter-
ribilis: omnipotens: pius ⁊ nimiū deſiderabilis ad-
uenire predicitur. Diuiſio.

Per totū pſalmū ſācta eccleſia loquit. Pri-
mo mēbꝛo dñm depcat: vt ab iniquo dia-
bolo eū liberare dignet: qui multis frau-
dib⁹ atqꝫ inſidijs deuotionē ppl'i fidelis co-
nat euertē. Scđo poſtulat: ne tētatoꝛi ne
quiſſimo tradat: quā iā cōſtat acerbis picul is ipo p
tegēte liberatā. Tertio in iudicio futuro vindictā ſu
pra eos dicit eſſe venturā: qui pauperes eius inſanis
motibus pſequuntur. Expoſitio.

M. eripe. Eripe me dñe ab homine malo: a viro ini
quo libera me. Sciens mater eccleſia
quāta in mēbꝛis ſuis diaboli infeſtatione
pateret: ſollicite clamat ad dñm: qui ſo-
lus pōt ei⁹ ſupare nequitiaꝫ: vt ab ipſius
multiplici tētatione liberet: ne diuti⁹ fatigata ſuccū
bat. Hoiem ſiquidē malū pro diabolo poni: euange
Math.13. lio teſte didicim⁹: dicēte: Malus aūt homo eſt dia-
bolus. Et merito ſic dicit: qui peccatoꝝ contagione
polluit: vt iā nō celeſtis angelus: ſꝫ homo ab humo
dictus eē videat: qui tñ vicaria ſibi pmutatione ſuc-
cedūt. Nā ⁊ hoiem malū appellam⁹ hodieqꝫ diabo-
lū: ⁊ e diuerſo diabolū: ſicut ſupra pbatū eſt: malum
hoiem nūcupam⁹. Seqˀt ad diſcretionē faciendā:
Uirū iniquū: vt ſpecialiter terrigenā deſignet: qſi
diaboli militē: vt ⁊ ab auctoꝛe criminū: ⁊ a ſequaci-
bus ei⁹ eripi ſe pfectiſſima ſupplicatione depcet. Nā
⁊ ipſe pprietates: diuerſas pſonas deſignant. Mali
gnus appellat diabolus. Iniqu⁹ dicit homo ſequax
ei⁹. Duo eni ſimul epitheta vni pſone nō poterāt cō
uenire: qđ eloquētie lege phibitū eſt. Qui cogita-
M. laqueos uerūt iniquitates in coꝛde: tota die cōſtituebāt plia.

Grauioꝛa ſūt ſemp picula que habent occulta: qꝛ ſu
bita irruūt: qſi velut toꝛrētia flumina improuiſa de
ſcēdūt. Significat eni illos qui de eccleſie viſcerib⁹
exeūtes: prauis dogmatibus in ſacrilega certamina
pꝛuperūt. A quib⁹ merito ſe poſtulat eripi: ne poſſit
eoꝝ prauitatib⁹ ſauciari. Et vt nequitiā ipſoꝝ conti
nuā eſſe mōſtraret: dixit: Tota die: vt nulla eos laſ-
ſitudo nulla tēpoꝛis lōginquitas mitigaret. Acue-
rūt linguas ſuas ſicut ſerpētes: venenū aſpidū ſub
labijs eoꝝ. Pulchꝛe hic malitia hereticoꝝ doluſqꝫ
deſcribit. Linguas eni: verba ſignificat: que nequi-
tie cotibus expolita vulnerare ꝯtēdūt coꝛda ſimpli-
ciū. Que merito ſerpētib⁹ equant: qꝛ ſermonibus
ſuis virus euomūt: vnde ſurdis aſpidib⁹ cōparent.
Tali eni pꝓpoſito ꝯtendūt: vt ptinacia mētis nūq̄
velint a veritate ſupari. Hec figura dicit Parabo-
le: qñ res ſibi gene diſſimiles pnitioſis qualitatib⁹. SCHE
cōparant. Cuſtodi me dñe de manu peccatoꝛis: ⁊
ab hoibus iniquis libera me. Peccatoꝛē iterū hic Al. eripe
diabolū ſignificat: qui inter oēs creaturas pmus ex-
ceſſit: ⁊ de iniqtate ſua Adā noſcit ſauciaſſe. De hui⁹
ptāte nequiſſima: qñ oino validus eſt: vt etiā huius
mūdi pnceps dicat: petit ſe ſcā eccleſia cuſtodiri: qꝛ
multis dolis: multis fallit inſidijs: vt pcaueri neque
at: qui lubꝛice ſe veſtigio ſemper tectus inſinuat. Se
quunt etiā eius miniſtri: qñ qđ nō potuerit per ſe i
ſpirādo mētibus noſtris ſurripe: per ſuos ſequaces
publice conat implere. Qui cogitauerūt ſupplāta-
re greſſus meos: abſconderūt ſuperbi laqueos mi- Al. laqueū
hi. Supplātare pprie dicim⁹: quādo plātis noſtris
terra ſubducit: vt in tenebꝛoſis cauernis grauiter in
cidamus. Quod nobis facit inimicus: qui in via dñi
gradiētibus vicinas peccatoꝛū foueas parat: vt qñ
nos ab illa rectiſſima intentione deduxerit: eluſos
deceptoſqꝫ ſubmergat. Ad illā ſiquidē viā nō audēt
accedere: que ſola iuſtoꝝ eſt. Superbi aūt ſunt ela-
ti heretici: qui viā dñi deſerētes: prauis dogmatib⁹
populos decipere: potius q̄ docere feſtināt. Iſti ſan
cte plebi laqueos ponūt: quādo eos vanis enigmati-
bus obligare cōtendunt. Et funes extenderunt in
laqueū pedibus meis: iuxta iter ſcādalū poſuerūt Al. nē hē
mihi. In exponēdis hereticoꝝ prauitatibus perſe-
uerat. Ponūt enim funes. i. doloſas ⁊ toꝛtuoſas obie-
ctiones: quib⁹ capiāt ſenſus humanos: vt quaſi pedi
bus laqueū: ita mētib⁹ tendere pbent ſcādalū. La
queus enim funis ideo poſitus eſt: qꝛ vincula ſua gra-
uius ſemp aſtringit: nec amplexus eius aliqua leni-
tate dilabit: cū nodoſis qbuſdā finib⁹ illaqueata cō
cludit. Iuxta iter pprie dictū eſt: qñ nō capiūt niſi
illos qui a recto virtutū calle diſcedūt. Sequit pri-
mū diapſalma: vbi diuiſionē nobis pauſatio iocūda
cōcedit. Dixi domino deus meus es tu: exaudi do-
mine vocē depcationis mee. Poſt crudeles laque-
os pparatos: poſt toꝛtuoſos funes poſitos: poſt iniq̄
ſcādala diabolica fraude machinata: venit ad ſecun
dā partē ad dñm verba cōuertēs: ne peſſimis trada-
tur inſidijs. Dicit eni eccleſia puriſſima fide reſplē
dēs: ⁊ idemutabili virtute cōſiſtens: Dixi dño deus
meus es tu. Quod certe nō poteſt dicere: que cadu-
cis pꝛobatur erroꝛibus implicari. Non enim Arriana
ꝯgregatio: nō Sabelliana: nō Manicheoꝝ: nō Pe
lagiana: nō Apollinaris: nō Euticiana: nō Neſtoria
na: non cetera poꝛtēta poti⁹ dicēda q̄ dogmata hoc
poſſunt vere dicē dño: deus me⁹ es tu. Dicat ergo ec-
cleſia catholica: dicat ſpōſa de gētib⁹ aduocata: que

ſanctã trinitatẽ fide veraciſſima ↄfitetur. Sequit̃:
Exaudi dñe vocẽ deprecationis mee. Suffecerat di
ci: Exaudi ꝓcẽ meam: niſi altius aliqd voluiſſet itel
ligi. Uox enĩ deprecationis: eſt puritas orõnis: ⁊ cla
mor ille tacitus qui aſcẽdit ad dñm. Dicit̃ enĩ tacẽti
Exo.14. Moyſi: Quid clamas ad me? Dicit̃ Cain: Uox ſan
Gen.4. guinis fratris tui clamat ad me de terra. Quapro
pter ſancte orationis: vox eſt rex ipſaꝝ loquaciſſi
mus clamor: nõ hoibus notus: ſed ſoli deo cognitus.
Et ideo petit exaudiri vocẽ deprecationis ſue: q2 ſe
nouerat munera iuſtiſſime petitionis offerre. [Dñe
dñe virtus ſalutis mee: obũbraſti ſup caput meũ in
die belli.] Repetitio iſta: Domine dñe: affectuz pie
SCHE ꝑcationis oſtẽdit. Que figura dicit̃ Epizeuxis. i. in eo
dem verſu eiuſdẽ verbi ſine aliqua dilatione facta
cõgeminatio. Quod ſchema: ſicut ſepe dictũ eſt: plu
rimũ valet ad aĩos cõmouendos. Cum enim dicit:
Uirtus ſalutis mee: patientiã ſuã perſeuerãtiamq3
demõſtrat. In certamine vero tribulationũ ſalus eſſe
nõ poteſt: niſi miſericordia dñi virtus tolerãtie fue
ETY rit attributa. Uirt⁹ enĩ a viriditate dicta eſt: que ne
ſcit aliquo labore marceſcere. Sequit̃: Obumbraſti
caput meũ in die belli. Cũ dicit eccleſia: caput ſuum
obumbratũ in die belli: ſignificat beatã dñi paſſio
nẽ: qui in illo die crucifixionis ſue ſic obũbratus at
q3 defenſus eſt: vt nec aĩus eius cõfuſionẽ aliquã pa
teret̃: nec caro ipſi⁹ corruptionis iniuriã ſuſtineret:
qñ ⁊ ipſe ſibi in viceſimoprimo pſalmo venire depre
Ps.21. cat̃ auxiliũ. Decurſa enĩ paſſione ſua ait: Tu aũt do
mine ne lõge facias auxiliũ tuũ a me: ad defenſionẽ
meã reſpice ⁊c̃. Bn̄ aũt definita eſt paſſio dñi: dies
belli: ſcil3 qñ diabolo victo: ifernoꝝ clauſtra dirupta
ſunt: captiui liberati ſunt: ſoluſq3 moriẽdo triũpha
Al. Non uit: qui nouo more mortẽ morte deſtruxit. [Ne tra
das me dñe a deſiderio meo pctõri: cogitauerunt
Al. contra. ⁊ aduerſum me: ne derelinquas me ne forte exalten
tur.] A deſiderio ſuo tradit̃ pctõr: quiſqs per ↄcupi
ſcẽtias carnis diabolo relinquit̃ poſſidẽdus. De qui
Ro.1. bus dicit aplus: Propterea tradidit illos deus in de
ſideria cordis eoꝝ: in imunditiam. Sed ne hoc fiat:
ſequit̃ res oĩno ꝓbabilis: vt ſicut inimici cõſiliũ fa
ciũt in malũ: ita virtus diuina ꝓſtare dignetur auxi
liũ. Ad poſtremum dicit̃ cauſa iuſtiſſima: ne reuera
exaltent̃ ꝑditione iuſtoꝝ: qui de fidelis ꝑpli ſubuer
ſione gloriant̃. Sequit̃ 2m diapſalma: vbi diuiſionẽ
ſicut cõſueuimus apponimus. [Caput circuitus eo
rũ: labor labioꝝ ipſoꝝ operiet eos.] Poſt preces ha
bitas ne traderet̃ inimicis: ſancta mater eccleſia ve
nit ad tertiũ membrũ: in quo impioꝝ iexplicabiles
deſignat errores. Nã ſicut ſuperi⁹: in die belli caput
ſuũ obũbrari dixit a dño: ita iſtoꝝ caput qd̓ eſt dia
bolus rotabilẽ refert habere circuitũ: qui nunq̃ ad
rectã viã ꝑuenit: qñ per veſtigia ſua rediẽs ſe ſem
per inuoluit. Ordo aũt verboꝝ talis eſt: Caput eoꝝ
1.Pe.5. circuitus. De quo ſiliter Petrus dicit aplͣs: Aduerſa
ri⁹ veſter ſicut leo rugiẽs: circuit querẽs quem deuo
ret. Pulcherrima ſpecies definitionis eſt: vno verbo
DEF declarare: quid ſit res illa que querit̃. Hoc grece Ca
ta antilexin: latine ad verbũ dicit̃. Labor vero labio
rũ: eſt ꝓlatũ ore mendaciũ: qd̓ laborioſe fingit̃: qñ
exquiſita machinatione format̃. Ueritas enĩ ſine la
bore dicit̃: q2 ſimpliciter ⁊ ſine difficultate ꝓfertur.
Quapropter oris eoꝝ mendaciũ eos operit: cũ ꝑfidi
de ſua aſſertione ſuperantur. Nunq̃ eniz ſic eſt cauta
malitia: vt ipſa ſibi nõ loquat̃ aduerſa. [Cadẽt ſup
eos carbones ⁊ ignis: in ignẽ ⁊ eycies eos in miſerijs Al. nõ hẽt.
nõ ſubſiſtẽt.] Primo inexplicabiles eoꝝ dixit erro Al. eõ eycies.
res: nunc penas memorat oĩno ſalutares. Carbones
ignis: ſũt penitẽtie cruciatus: qd̓ tñ incẽdiũ naſcitur
ex ibre lachrymaꝝ: ſicut ⁊ in cẽteſimodecimonono
pſalmo dictũ eſt: Sagitte potẽtes acute cũ carboni Ps.119.
b⁹ deſolatorijs. Primo enĩ ſupra eos cadit luctuoſa
cõpunctio: poſt in ignẽ deyciunt̃: qñ iã miſeratione
dñi flãma charitatis accẽſi ſũt: ⁊ feruere ſanctis ope
ribus icipiũt: qui pridẽ deſidioſo nimis tepore vixe
rũt. Hic euenit vt in miſerijs ſuis nõ ſubſiſtãt: qñ in
bonã partẽ diuino munere trãſferunt̃. [Uir linguo
ſus nõ dirigit̃ ĩ ſup terrã: virũ iniuſtũ mala capiẽt Al. in terrã.
in interitũ.] Quãuis linguoſi poſſint dici ⁊ illi qui
lingue vbertate facũdi ſunt: tñ illis hoc ſpecialiter
nomẽ cõſtat impoſitũ: qui inconſiderata locutione
verboſi ſunt. Sũt eniz contrarij ſapiẽtibus: ⁊ diuer
ſo ſe more tractãtes. Monet enim Jacobus aplus: Jac.1.
Sit omnis homo velox ad audiendũ: tardus ad lo
quẽdũ. Tales enim ſuper terram minime dirigun
tur: qui a leuitate ſua frequẽter excedũt. Difficile eſt
enim indeliberatũ: rectũ eſſe ſermonẽ: ſicut ſcriptũ
eſt: In multiloquio nõ effugies peccatum. Iniuſtus Prouer.10.
enim vir eſt: qui diuinas regulas cõtemnẽs: volũta DEF
tis proprie feruore traducit̃. Iſte capit̃ malis ſuis: ⁊
in ꝓfundũ altiſſima voracitate ſubmergit̃: q2 ſemꝑ
ſibi noxia cogitat: qui dñi ꝑcepta declinat. [Cogno
ui ĩ quoniã faciet dñs iudiciũ ĩ inopum: ⁊ vindictã Al. quia
pauperũ.] Sancta eccleſia breuiter ⁊ veraciter loq Al. inopis
tur: quales reuera debuit culpare liguoſos. Hoc enĩ
ſe dicit per fidez dono dei cognouiſſe: qd̓ certiſſime
creditur eſſe faciendũ. Faciet ergo iudiciũ inopum:
quãdo in illa diſceptatione promiſſa reſtituet: ⁊ vin
dicat pauperes: de quibus in apocalypſi ſcriptũ eſt:
Uidi ſub ara domini animas occiſorum. Et paulo Apoc.6.
poſt: Clamãtes: quouſq3 ſanctus ⁊ verus nõ iudicas
⁊ vindicas ſanguinẽ noſtrũ de his qui habitant ſuꝑ
terram. [Ueruntamen iuſti cõfitebunt̃ nomini tuo:
⁊ habitabũt recti cũ vultu tuo.] Deſignat̃ hoc debe
re fieri inter quaſlibet tẽporis graues amaraſq3 ꝑſ
ſuras. Tũc eniz magna virtus eſt laudare dñm quã
do ſe iſtius ſeculi blãdimẽta ſubducũt. Bonus eniz
fuit Job cũ dominum diues colebat: ſed quanto me
lior dum eum ſub multiplici afflictione laudabat.
Tũc ergo amplius deſideremus gratias agere: quã
do nos tentator conatur affligere. Facilius eniz ini
micus diſcedit: cum viderit excedere nõ poſſe quos
deprimit. Nã vide quid ſequit̃: q2 cũ vultu eius ha
bitare non deſinũt qui recti ſunt. Uiſio infaſtidibi
lis atq3 perpetua: illum ſemꝑ videre a quo ſe ſolet
omnis rationabilis creatura reficere: ſicut ⁊ in qnto
decimo pſalmo iam dictũ eſt. Adimplebis me leti Ps.15.
tia cum vultu tuo. Ille enim vultus premioꝝ omni
um munus eſt: nec poteſt eſſe cuiuſq̃ bonitatis indi
guus: qui illũ meruerit habere conſpectuz. Sed cũ
legatur: Deum nemo vidit vnq̃: iſtud ad illud tem Joan.1.
pus referendũ eſt: quãdo beati dñm nõ per ſpeculũ
ſed vt ait Aplus: facie ad faciem contuent̃. 1.Cor.13.

Cõcluſio.

Quam Salutaria: q̃ ſuauia verba ſancte ma
tris audita ſunt. Orauit pro nobis: vt a
tentationibus diabolicis eruamur: quas nobis oĩno
nouerat eſſe violentas. Liberatis autem vultũ do
mini pollicet̃: vt nihil laborioſuz: nihil triſte metua
mus: quib⁹ tale munus tantumq3 ꝑmittit̃. Preſta

dñe: vt ſicut ſeruis tuis es deſiderabilis: īdulgentie tue claritate mōſtreris. Nō īpediāt peccata: que pro pria execratione damnamus. Fateamur culpas: vt te placatū habere poſſimus. Solus enim iudex es: qui veniam tribuis confitenti. Et cum te nihil lateat: ab homine tamen publicari queris: quod multo ve racius noſſe declararis.

Explicit expoſitio in pſalmum. 139ᵘ.

Pſalmus Dauid. CXL.

Domie clamaui ad te exaudi me intēde voci mee cū clamauero ad te. Dirigat oratio mea ſicut incēſuz in ↄſpectu tuo: eleuatio manuū meaꝝ ſacrificiū veſpertinū. Pone dñe cuſtodiam ori meo: ⁊ oſtiū circūſtantie labijs meis. Non declines cor meuz in verba malitie ad excuſandas excuſationes in peccatis. Cū hominibus operātibus iniqtatē: ⁊ nō communicabo cum electis eoꝝ. Corripiet me iuſtus in miſericordia ⁊ increpabit me: oleū autez peccatoris nō impinguet caput meū. Quoniaz adhuc ⁊ oratio mea in beneplacitis eorum: abſorti ſunt iuncti petre iudices eoꝝ. Audient verba mea quoniam potuerunt: ſicut craſſitudo terre erupta eſt ſup terraz. Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernuz: qꝛ ad te dñe dñe oculi mei: in te ſperaui non auferas aīam meam. Cuſtodi me a laqueo quem ſtatuerunt mihi: ⁊ a ſcandalis operātium iniqtatē. Cadent in retiaculo eius peccatores: ſingulariter ſuz ego donec trāſeā.

Quoniam verba tituli frequēti repetitione nota ſunt: ītentionē noſtrā ad dñm debemus erigere ſaluatorē. Nā dubium eſt īterdū qḋ ſemel dicit̄: certiſſimū vero atq; indubitatum eſt: qḋ frequēti repetitione ꝑdicat̄. Ideo enim ꝑcedētibus quibuſdaz ꝑconibus admonemur: vt aciē mentis nr̄e ad res venturas opportuna deuotione ꝑparemus: ne duz incognita fuerint que dicunt̄: negligēti° forſitā audiant̄. Supplicat enim ꝓpheta: vt cautioribus viſuz eſt: quatenus inter actus iſtos mūdanos: a diuerſis liberet̄ erroribus: ne in peccatoꝝ retiaculū cadat: cū qbus ſe non optat habere aliquā portionē.

Diuiſio.

Intelligens ꝓpheta humanam fragilitatē diuerſis peccatoꝝ nexibus īplicatam: Prima ſectione dñz rogat vt eius audiatur oratio: ſubiūgens a qbus ſe maxime liberari depreceī erroribus. Scḋa: eligit ſe a iuſto argui q̄ a peccatore laudari: ſupplicans vt cuſtodiat̄ a laqueis peccatoꝝ: q̄ꝫ nullā cōnonez cū eis ſe habere teſtat̄.

Expoſitio.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci orationis mee dū clamauero ad te. Hic queram ↄenthymema. Proponit enī: Domine ego clamaui ad te. Sequit̄ ↄcluſio: Exaudi igitur me. Sic virtus illa enthymematici ſyllogiſmi breui cōplexione pacta eſt. Volēs eniz ꝓpheta humano generi affectū ↄtinue orationis infundere: duo tēpora videt̄ diſcrepantia poſuiſſe. Dicit enī de ꝑterito: Clamaui: qḋ perfectaz ſignificat orationē. Et iteꝝ repetit: Duz clamauero ad te: qḋ vtiq; ↄſtat poſitū de futuro: Ut ſicut nullū tēpus a culpis eſt vacuuz: ita nec a deuotis precibus reddat̄ocioſuz. Cōtra peccata ſiquidē cōtinua: ſalutare remediū eſt iugiter pio dño ſupplicare. Nā qḋ ꝓderit dimitti ꝑterita ſi videant̄ obligare ventura: Finis ergo bonus querit̄ chriſtiani: vt in extremis cum venia trāſeat ne vita ſit vltima que delinquat. Reſpice qḋ hic ⁊ in ſequēti pſalmo orōnes ſuas quarto modo gemiauit: qꝛ ſcō viro tāte rei nulla poterat eē ſacietas. Orō eſt enī que nos a culpis liberat: iudicis aiam ↄciliat: delicta mūdat: nec orāti deeſſe pōt miſericordia qḋ nos humilitas vt iugiter depcemur inſtigat. Sed hoc totū pius facit dñs: dum nō vult damnare quos ꝑmonet. Clamat enī opifex reꝝ: Nolo mortē peccatoris ſed vt ↄuertat̄ ⁊ viuat. Ezech. 18.
Dirigat̄ oratio mea ſicut incēſuz in ↄſpectu tuo: eleuatio manuū meaꝝ ſacrificiū veſptinū. Incēſuz: eſt odoriferi pigmēti ſuauis aduſtio: que carbonibus cōcremata graciſſimū fumū porrigit ad ſupna: ⁊ odorātes ſe delectabili iocūditate ꝑmulcet. Sic beatoꝝ oratio igne charitatis lceſa diuinis cōſpectib° ingerit̄: que magis humilitatis ⁊ cōpūctiōis pōdē ſbleuat̄. Virtutib° enim dñs nr̄is tanq̄ bonis delectat̄ odorib°. Nā orōnem ſcām velut odorē ſuauiſſimū ſuſcipere dñm: ⁊ in apocalypſi legit̄: vbi dictū eſt: Stetit angelus ſup aram dñi habēs thuribulū aureuz in manu ſua: ⁊ aſcēdit fumus ſupplicationuz de manu angeli in cōſpectu dñi: vt daret de orōnib° ſcōꝝ: qḋ eſt ante deū. Apoc. 8.
Sequit̄: Eleuatio manuū meaꝝ ſacrificium veſptinū. Eleuatio manuū: ſignificat opam piā: que aut in elemoſynis exercet̄: aut in aliqua ꝓbabili cōuerſatione pagitur. Sacrificium vero veſpertinum: ps. 50.
illam oblationem fortaſſe ſignificat: quā in fine vite dño ſolet offerre religioſa deuotio: cū penitentiaz gerim° ⁊ humili nos ſupplicatione purgamus: ſicut in qnquageſimo dictū eſt: Sacrificiū deo ſpūs ↄtribulatus. Veſpera nr̄a enī eſt: qñ iſtam lucē morte veniēte deſerim°. Ecce qḋ frequēter admonuim° nemīnē debē deſpare: ſi vltima ſua poti° lachrymaꝝ fonte detergat. Pone dñe cuſtodiā ori meo: ⁊ oſtiū circūſtātie labijs meis. Petit ſanctiſſimus ꝓpheta: ne qḋ tale dicat: qḋ ꝑuenire debeat ad reatum. Sed hoc duplici ſupplicat tutamine cōmuniri: vt nec cogitatio ei° iniqua ſapiat: nec ꝑuana volūtas in fatua v̄ba ꝓſiliat. In vtroq; enī nouerat eē peccatū: vnū ſe fieri depcat̄ eſſe alienū: ſicut Salomon dicit: Circūualla poſſeſſionē tuā in ſpinis: argētū ⁊ aurū tuū cōſtitue ⁊ ori tuo fac oſtiū ⁊ ſerā: ⁊ v̄bis tuis fac iugū ⁊ mēſurā. Eccli. 28.
Oſtiū q̄ppe ab obſtādo dictū: qḋ dū clauditur obſtat itrātib°. Inſpiciebat enī vir ſanctus: magnis ꝑcib° eſſe muniēdū: vnde tā facile nouerat venire petm̄. Proxime q̄ppe in ſupiori pſalmo dixerat: Vir linguoſus nō dirigēt ſup terrā. Ps. 139.
Non declines cor meū in verba malitie: ad excuſandas excuſationes in peccatis. Seq̄tur ſecūda ꝑcatio: vt ⁊ ſi eū ↄtigeret penitēdū aliqd loq: nō ſe per falſitates ſceleratiſſimas ↄtēderet excuſare. Hoc enī maximū vitiuz eſt quo laborat humanitas: vt poſt peccatum ſuū ad excuſationes confugiat: q̄ penitudinis ſe confeſſione proſternat. Quod facinus inter ſumma peccata

cōſtat eſſe numerādū:qꝛ ide reuera naſcif vnde ad
penitētiā reus tardꝰ venire videaf:ſicut in libro pri
1 Reg. 15. mo regū dictū eſt:Quaſi pctm̄ arioládi ē.ꝫ repugna
re:ꝫ quaſi ſcelus idolatrie nolle acqeſcere. Nam qꝺ
dicit:Ad excuſandas excuſationes in pctis:ꝯſuetudi
nē ſignificat ipudētiū:qui qn̄ fuerint deprehēſi:pri
mū ſe aliqua falſitate excuſare noſcunf:ꝫ cū fuerit
inde cōuicti:alias ſemꝑ excuſationes aſſumunt:ne
qn̄ veritati acquieſcat inuerecūda ꝓteruitas: modo
eni tēpori:modo neceſſitati:modo alijs iputādo qꝺ
SCHE peccāt. Que figura dicif Metaſtaſis.i.trāſlatio:dū
culpā nr̄am in aliū trāſferre ꝯtēdimus.[Cū hoībus
Al. cōminiſcabo opantibꝰ inigtatē:ꝫ nō ꝯcōbinabor cū electis eorū.]
Tertia ſupplicatio eſt:vt liberef a collegio eoꝝ qui
opanf inigtatē:ne cū ipſis quaſi cōbinatus debeat
implicari. Cōbinati eni dicunf rei: qn̄ duo ſimul in
DEF vno vinculo colligant:vt alter alteꝝ ipediēs:fugaꝫ
liberā habere nō poſſunt. Orat ergo ꝓpheta ne cuꝫ
talibꝰ illigef:qui implicatione mutua alterutrū ſibi
ipedire noſcunf. Nō cōbinabor:reſpicit ad vtrūqꝫ:
ꝫ ad hoīes opantes inigtatē:ꝫ ad electos eoꝝ. Et no
ta qꝺ addidit:Eorum:ne putares reuera electos dn̄i
qui tali noīe vocabanf. Multo eni ſceleratiores ſūt
illi qui inter malos videnf eſſe pcipui: quaſi duces
criminū:q̄ſi pncipes latronū ꝫ caput oīum pdicoꝝ.
[Corripiet me iuſtꝰ in miſericordia ꝫ icrepabit me:
oleū aūt peccatoris nō ipinguet caput meū.] Poſtu
lata lingue cuſtodia:ꝫ criminū excuſatione damna
ta:venit ad ſecūdā ſectionē:in qua vir ſanctus icre
pationes eligit iuſtoꝝ:q̄ blādimēta peccātiuꝫ. Sed
que ſit correctio iuſti:breuiter intimauit dicēdo: In
miſericordia:qm̄ vir ſanctus nō in ira corripit: ſed
per dilectionē icrepator accedit. Nā ꝫ ſi vultū irati
oſtēdit:cor tn̄ placati ſemꝑ aſſumit:ſicut monet apo
Gal. 6. ſtolus: Fratres ſi ꝓoccupatus fuerit homo in aliquo
delicto:vos qui ſpirituales eſtis īſtruite huiuſmodi
in ſpū lenitatis:ꝯſiderās teipſꝫ ne ꝫ tu tenteris. Qua
propter hec ꝯſuetudo bonoꝝ eſt: vt malint ſe a bo
nis corripi:q̄ ſceleratoꝝ adulatione predicari:ſicut
Prouer. 37 ſcriptū eſt: Meliora ſunt vulnera amici q̄ volūta
ria oſcula inimici. Sequif: Oleū aūt peccatoris nō
impinguet caput meū. Oleū:ꝫ in bono ꝫ in malo ple
Math. 6. runqꝫ ponif. In bono:vt eſt illud euāgelij: Tu autē
cū ieiunas vnge caput tuū oleo:ꝫ facieꝫ tuā laua. Et
Ps. 44. in. 44.ᵒ pſalmo. Propterea vnxit te deus deus tuus
oleo letitie pre cōſortibꝰ tuis. Eſt eni oleū in bonaꝫ
partē cauſa ſplēdoris:pabulū luminis:p̄ſtās nitoreꝫ
pariter ꝫ ſalutē. In malā vo partem:ſicut hic ponif:
Oleū peccatoris eſt dilectio ſimulata verboꝝ:que
adulationibꝰ ꝫ blādimētis noſtras mētes velut olei
pinguedo leniter igrediēs:rigorē veritatis emollit:
ꝫ ad noxias cogitationes amoris ficti potiꝰ oſtētatiō
Ps. 54. ne ꝓducit:ſicut in alio pſalmo dictū eſt: Mollierūt
ſermones ſuos ſuꝑ oleū:ꝫ ipſi ſūt iacula. Et in Salo
Prouer. 16. mone ait: Verba adulatoꝝ mollia:nouiſſima auteꝫ
eoꝝ pereūt in itima vētris. Quapropter illa moni
ta ſemꝑ eligēda ſunt:que nō ad dilectionē ſeculi tra
hūt:ſed ad ꝑcepta nos diuinitatis inuitāt. Poteſt aūt
ꝫ illud euāgelicū de decē virginibꝰ hic decēter apta
ri:qꝺ quinque virgines que actus ſuos ꝓbatiſſimos
dn̄o dedicauerūt:ꝫ ꝯſciētias lucidas ꝯſeruātes:cha
ritatis oleo refertas:ſemetipſas tanq̄ lāpadas arden
tiſſimas dn̄i ꝯſpectibus obtulerūt. Iſte:ſicut hic di
cit:merito credēde ſunt a iuſtis hoībus fuiſſe corre
pte:ꝫ miſericordie ſtudio nihilominus eſſe reprehē
ſe. Relique vo alie quinque virgines que adulātiuꝫ
vocibus infelici ſorte crediderūt:caput eaꝝ factū eſt
in ſua deceptione pinguiſſimū:ꝫ ideo extinctis lāpa
dibus nō ſunt recepte:qm̄ tetrā vitā ante dn̄m veri
luminis non decebat offerri. Quā parabolā beatus
Auguſtinus in libro queſtionū:qnquageſimonono:
latius ꝫ decēter expoſuit. Et ideo ꝯſideremus q̄ ꝑi
culoſa ſit adulatio:que excludere ꝓbatur a domino.
[Quoniā adhuc ꝫ eſt oratio mea in bn̄placitis eoꝝ.] Al. a
De ſuperiore ſenſu pēdet iſte vſiculus. Ait eni: Oleū
aūt peccatoris non impinguet caput meū. Et ſubſe
cutus adiūxit: Quoniā adhuc eſt oratio mea in bene
placitis eoꝝ. Nā cū dicit:adhuc eſſe oronem ſuaꝫ in
beneplacitis eoꝝ.i.iniquoꝝ:indicat ſe ꝑfecte nōduꝫ
fuiſſe cōuerſuꝫ:quādo ꝫ ſibi orādo talia ꝓuenire de
ſiderabat:qualia illoꝝ vota eſſe cognouerat. A qui
bus oībus ſe alienū effici ꝑcabaf: ne caput ſuū oleo
peccatoris.i.male ſuaſionis adulatione pingueſceret.
[Abſorpti ſunt ꝫ iuxta petrā iudices eoꝝ. Audiēt ver Al. iuncti petre
ba mea quoniā potuerūt.] Petra hic:ſicut multis lo
cis ſignificaf:dn̄s chriſtus eſt:iuxta quem ſtātes do
ctores heretici: quaſi iudices ꝓpli ſui ſubita voraci
tate mergunf. Qui ideo corruunt in ꝓfundū:qm̄ ſu
pra petrā ſtare nō eligūt. Nā qd illis ꝓdeſt iuxta ſo
liditatē ſtare:qn̄ in ipſa fortitudine nō videnf inſi
ſtere: Qꝺ verbū Hieronymus trāſlator poſuit:ꝫ ex
poſitor pater Auguſtinꝰ ſecutꝰ eſt:vt nemo audeat re
cuſare qꝺ taliū viroꝝ auctoritate ꝓbatum eſt. Hec
eni verbi trāſlatio:nimis hereticorum videf deſi
gnare ꝑfidiā. Nā cū baptizent:cū cōicent:cū ſacras
nobiſcū lr̄as legāt:dicunf iuxta petrā ſtare:nō in pe
tra. Soli eni in hac ſoliditate ꝯſiſtunt: qui ſuꝑ are
nā fragilia fundamēta nō ponūt. Sequif: Audient
verba mea:qm̄ potuerūt. Verba ſua ab hereticis di
cit audita:que p̄ſentis libri textus eloqtur. Cūctis eni
locis arguunf:quātis admonitionibus icrepanf: vt
debeant corrigi: ꝫ in ſuis prauitatibus non morari.
Qua ſnīa pleniſſime docemur illos eſſe oīmodis re
os:qui ꝫ verba dn̄i audiūt:ꝫ ea facere iniqua ꝑuerſi
tate ꝯtemnūt. Potuerūt eni totiēs admoniti cogno
ſcere:ſi nō decreuiſſent ſuis magis ꝑſuaſionibus in
herere. [Sicut craſſitudo terre ꝫ eructuata eſt ſuper Al. erupta
terrā. Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernū.] Cuꝫ
ꝑus de hereticis diceret ꝫ tyrānis:qui vba dn̄i audi
re noluerūt:nūc venit ad martyres:quos ferali inſe
cutiōe laniabāt. Craſſido eni terre:qn̄ eructuat:mor
bos facit aerē corrūpit:ꝫ lues hoībus ꝑiculoſa longe
lateqꝫ diffundif. Sic tyrānoꝝ nefanda ſuꝑbia tabe
ſue malitie:corpora martyꝝ ſauciabat. Quos ꝯgrue
ꝓpheta dixit oſſa ſua:qꝛ conſtat eos chriſtiane fidei
eſſe validiſſima firmamēta:quoꝝ ꝑdicanda cōſtan
tia iuuāte dn̄o nec penis victa lōga inſecutione mol
lita eſt. Et reſpice ꝓprietates vboꝝ velut ſuauiſſima
mella decurrere. Non dixit:in infernum:qꝛ lꝫ mori
cōmuni ſorte videātur:vita illis eterna conceditur.
[Quia ad dn̄e dn̄e oculi mei:in te ſperaui ꝫ ne aufe Al. non
ras animā meā.] Poſtq̄ dixit humani generis fra
gilitatē:nunc ad remedia diuina confugit:ꝯuerſo or
dine petens:quia ſpem ſuam habuit in domino ani
mam ſuam debere liberari. Quod in ſcripturis di DI
uinis(ſicut ſepe diximus)frequenter inuenies: vt
modo cauſam ratio precedat:modo eam protinus
ſubſequatur. Sed cum beatorum conſuetudo ſit de
hoc ſeculo velle liberari: ſicut ꝫ alius pſalmus di Ps. 141.
cit: Educ de carcere aīam meā. Et: Deſiderū habēs Phil. 1.

diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto multomagis melius:quo
modo hic ꝓpheta petit: Ne auferas aīam meā: Ne
auferas:ſcilȝ bonis tuis:ſed ſpes mea iugiter in te ſit
⁊ oculi mei te ſemꝑ intēdāt. [Cuſtodi me a laqueo
Al. operantibus quē ſtatuerūt mihi: ⁊ ab ſcandalis ĩoperantibus iniq
tatem.] Per laqueos ⁊ ſcādala: totius mundi mala
breuiter ꝓpheta cōplexus eſt:a qbus ſe ſupplicat cu
ſtodiri:ne per inſidias eoꝝ poſſit intercipi. Laquei:
ſunt diuerſa carnis deſideria:quibus mentes huma
ne blādis nexibꝰ illigātur. Scādala:que per fratres
ꝑueniūt inquietos:qui liti:ſupbia:ſanctā refugiunt
charitatē. Quid habituri ſimile:ſi eos tā precipuū
munꝰ cōtingat amittere: Et reſpice qꝛ poſt laqueos
ſcādala ponit:qm̄ ĩueterator ille peſſimꝰ: quādo per
laqueos nō potuerit decipere: ſcādalis nitiẗ gratiā
nobis diuinitatis auferre. [Cadēt in retiaculo eius
peccatores:ſingulariter ſū ego donec trāſeā.] Ecce
vnde ſe ſupiꝰ petebat eripi:ne debuiſſet cōbinari cū
talibꝰ. Et vide quēadmoduȝ cōparationi facte apta
verba ꝯſentiāt. In diaboli retiaculū cadēt:qui pctō
rū circuitione clauduntẗ. Legimꝰ tn̄ ⁊ bona retia il
la:que centū gnquagintatres piſces dn̄o iubēte clau
ſerūt:qui typus eſſe ſcē ꝓbaẗ eccleſie. Sed beati qui
in illis piſcibus annumerantẗ: īfelices qui cadunt in
ETY iſtū numeꝝ ꝑditoꝝ. Retia enī dicta ſunt q̄ſi retinē
tia. Addidit: Singulariter ſum ego donec trāſeam.
Singularis eſt:qui ſicut ſuperius dixit: cū peſſimis
hoībus nō ambulat concubinatꝰ:qui trinitatē ſcām
vnū deū ⁊ dn̄m ꝯfiteẗ:qui ſpē ſuā in nullo alio ſed
tn̄ ponit in dn̄o. Donec tranſeā: idest:q̄diu in hoc
mūdo fuero cōmoratus. Hoc enī ſeculū beati velut
viantes tranſire dicuntẗ:qꝛ nullis eius delectationi
bus occupantur. Concluſio.

Cognouimus chariſſimi fratres:quale ſit periculū ſi loquamur ĩcau
te. Cognouimꝰ quātū nos metuere debeamꝰ qđ ſan
ctiſſimus ꝓpheta formidat. Quī enī non aut vanilo
quiū ſurripit:aut deſideriū falſitatis inducit. Lin
gua eſt que nos trahit frequēter ad vitia:quam vno
mō tutiſſime vincimꝰ ſi eā ſemꝑ dn̄i laudibꝰ occu
pemus. Loquaẗ illud ſemꝑ vbi neſcit errare: agat
opus aīe pfutuꝝ:ſeruiat venerāter auctori. Tūc enī
ori nr̄o cuſtodiā ponimꝰ:ſi iugiter dn̄i mādata medi
temur. Silet enī in malo qui nō tacet bonū:nec er
ror ſurripit:vbi ſe veritas celeſtis infuderit. Nā ſi a
nobis cogitatio mala ſubducaẗ:ſi actus turpiſſimus
ſegregaẗ:ſi a maloꝝ cōuerſatione diuidamur: tunc
vt ꝓpheta dicit dn̄o ſingulares efficiemur: quando
minime peſſimis cogitationibus implicamur.

Explicit expoſitio in pſalmum .140m.

Intellectus Dauid cum eſſet in ſpelūca. ⁊ oratio. CXLI.

Voce mea ad dn̄m clamaui: vo
ce mea ad dn̄m dep̄catus ſum.
Effundo in cōſpectu eius ora
tionē meā: ⁊ tribulationē meā
ante ipm̄ ꝓnūtio. In deficiēdo
ex me ſpiritū meū: ⁊ tu cognouiſti ſemitas
meas. In via hac qua ambulabā: abſconde
runt ſupbi laqueū mihi. Cōſiderabā ad dex
terā ⁊ videbam: ⁊ nō erat qui cognoſceret
me. Periȷ̄t fuga a me: ⁊ nō eſt qui requirat
animā meā. Clamaui ad te dn̄e: dixi tu es
ſpes mea portio mea in terra viuētiū. Intē
de ad deprecationē meā: qꝛ humiliatꝰ ſum
nimis. Libera me a pſequētibus me: qꝛ cō
fortati ſunt ſuꝑ me. Educ de cuſtodia ani
mam meam ad confitendum nomini tuo:
me expectant iuſti donec retribuas mihi.

PSalmi cauſa:p̄mi gdē titulo ꝯtineẗ:ſed
per ſiīitudines corꝑaliū reꝝ ſpūalis rei
nobis cōpetēs ꝓbeẗ īdiciū. Dauid enī fi
liꝰ Ieſſe Saulē ꝑncipē fugit: ⁊ cū in ſpelū
ca lateret orauit:qđ dn̄m chriſtū in corpe
aū paſſionē ſuā ſignificabat eē facturū. Naȝ cū huic
orōni ītellectꝰ ꝑmittiẗ:ad eū talis cōparatio referri
debere mōſtraẗ:qui pſecutores ſuos orādo vitās:di
uerſoꝝ locoꝝ ꝑmutatione celatus eſt: q̄tenus ⁊ dei
filiꝰ:qđ de ſe per ꝓphetas ꝓmiſerat adipleret: ⁊ vita
tē aſſūpte īcarnationis oſtēderet. Sunt enim in hoc
pſalmo v̄ba dn̄i ſaluatoris:cū ſceleratiſſimā iudeoꝝ
vitaret īſaniā. Unde merito factū eſt: vt ꝓpter ſigni
ficādā hebreoꝝ pſecutionē:fuga Dauid poneret in
titulo. Dauid enī:ſicut ſepe diximꝰ: ⁊ regē terrenū ī
dicat ⁊ celeſtē. Sic in vno nomine duarum cauſaꝝ
ſignificatio continetur. Illud aūt meminiſſe debe
mus:hunc pſalmum quintum eſſe de his qui inſcri
buntur oratio. Diuiſio.

PRima parte dn̄s chriſtus clamat ad pa
trē:nefandos dolos iudaice pſecutionis
exponēs. Scđa:liberari ſe de carcere īfer
ni dep̄caẗ:qm̄ oīuȝ ſc̄toꝝ fides in eiꝰ re
ſurrectione pendebat. Expoſitio.

VOce mea ad dn̄m clamaui: voce mea ad Al. dnm
dn̄m deū dep̄catꝰ ſum.] Sāctitas illa reuerē
de īcarnatiōis cōi vſu voce ſua ſe clamaſ
ſe dicit ad dn̄m. Que figura diciẗ Pleo SCHE
naſmos.i.ſupabūdātia: ſicut dicere ſole
muꝰ: Manibꝰ meis feci: Auribꝰ meis audiui: ⁊ his ſi
milia. Et ne clamor ītelligereẗ trāſitoriꝰ addidit: De
precatꝰ ſuȝ:qđ frequētata ſupplicatione peragitur.
[Effundā in ꝯſpectu eiꝰ orōnē meā: tribulationē Al. effundo
meā ante ipm̄ ꝓnuntio.] Et pura:q̄ ſuauis erat ora Al. et
tio:que in cōſpectu patris velut pſpicui fontis copia
fundebaẗ. Fūdebaẗ plane:nō vt ima peteret:ſed vt
ad pietatis ſupne altitudinē ꝑueniret. Dictū eſt aūt:
In ꝯſpectu eiꝰ: qꝛ bonas orōnes velut aliqd vultuo
ſū diuinitas īſpicit: ⁊ cū volūtas nr̄a ab hoībꝰ nō poſ
ſit ꝯſpici:ab illa tn̄ ꝯſtat ītendi. Sed que ſit iſta orō
ſubter exponiẗ: tribulatio.ſ.que ſinceras ⁊ cōtinuas
efficit orōnes. Et nota qm̄ cū īnocētie ſecuritate di
ciẗ: Tribulationē meā ante ipȝ ꝓnūtio. Ille ſiqdē
afflictiones corā ipo poterāt ꝓnuntiari:que īiuſte
ꝓbabanẗ īfligi. Pronūtiat itaqȝ pius aduocatꝰ ante
patrē tribulationes ſuas: vt veniā pro nr̄is poſſit ob
tineẗ peccatis. Et nota ꝙ in his duobꝰ v̄ſibus q̄tuor
modis oratū eſſiciat dicit apl̄s: Exhortor ergo ꝑmo i. Timoth. 2
oīuȝ fieri ꝑcationes:orōnes: poſtulatiōes:graꝝ actio
nes. [In deficiēdo ex me ſpūȝ meū: ⁊ tu cognouiſti
ſemitas meas.] De ſupioribꝰ pēdet po iſta verſiculi.
Nā qđ dicit: In deficiēdo ex me ſpūm meū: ſic ītelli
gendū eſt:ac ſi diceret: Tribulationē meā ante ipm̄
pronuntio: cū deficit ex me ſpiritus meus. Mul
tas enim ⁊ grauiſſimas tribulationes vult intelligi
quas ante deū ſe pronuntiare ꝓfitetur. Sed quoniā

ſpiritū eiꝰ nunq̄ legimꝰ defeciſſe:q2 cūcta volunta-
ria paſſione cōpleuit:hoc potius a pte mēbroꝝ debe-
mꝰ accipe. Qḋ expoſitionis genus ꝓuide a maiori-
bꝰ ꝯſtat inuētū:qñ aliqs ſic loquit̄ :qḋ eius nō poſſit
Ps.68. ꝯuenire pſone:vt eſt illud : Et delicta mea a te non
ſūt abſcōdita. Nā fideles taliter ꝛ in octogeſimoter-
Ps.83. tio pſalmo locuti ſunt. Cōcupiſcit ꝛ deficit aīa mea
Ps.118. in atria dñi. Et alibi: Defecerūt oculi mei in eloqui-
um tuum dicētes:qñ ꝯſolaberis me. Et in ſequenti
Ps.142. pſalmo dicturus eſt. Velociter exaudi me dñe defe-
cit ſpūs meus. In via hac qua ambulabā:abſcōde-
Al. ſuperbi laquei. rūt laqueos mihi. Diabolus:ſicut ſepe dictū eſt:
iuxta viā abſcōdit laqueū vt eos decipiat qui rectas
ſemitas declinare ꝑſumpſerit. Sed q2 dñs chriſtus
nunq̄ a ſua ſctitate diſceſſit:neceſſe erat vt in ipa via
rectitudinis ſue tētationes pateret̄ inualidas:a qua
minime ꝓbabat̄ exire. Tangit eni qñ illi a diabolo
mundi regna mōſtrata ſunt:qñ eiꝰ tentabat̄ eſuriens:
ꝛ cetera que diabolica fraus ꝛ maloꝝ bolum ꝑſum-
pſit inigtas. Neceſſe enim erat chriſtū dñm taliter
loqui:vt aſſumende carnis iā tūc veritas panderet̄.
Cōſiderabā ad dexterā ꝛ videbam:ꝛ nō erat qui co-
gnoſceret me. Perijt fuga a me:ꝛ nō eſt qui requirat
aiam meā. Cū dicit: Cōſiderabā ad dexterā:illud
tēpus facit itelligi qñ ibat ad crucē:q2 nullū illic fi-
deliū potuit iueni. Ideo eni nō ſunt viſi ad dexte-
rā ſtare:q2 carnali trepidatione diſperſi ſunt: ſicut
Zach.13 ſcriptū eſt: Percutiā paſtorē ꝛ diſpgent̄ oues gregis.
Sequit̄: Et nō erat qui cognoſceret me. Qui cogno-
ſceret illā ſcilz in ipo deitatē:que hec oīa in aſſum-
Joan.10. pta carne volūtarie ſuſtinebat:qui dixit: Ptātem ha-
beo ponēdi aiam meā:ꝛ ptātem habeo iteꝝ ſumēdi
eā. Nā ſi in illa perturbatione chriſtū dñm cogno-
uiſſēt:vtiqz poterāt ad dexterā videri. Addidit: Pe-
rijt fuga a me ꝛ nō eſt qui requirat aiam meā. Pe-
riſſe fugā dicit:cū ſe impioꝝ manibꝰ ꝑmiſit occidi.
Nā vbi fuga perit:mortis periculū nullatenus eui-
tat̄. Nemo autē requiſiuit aiam eius:dū ei nulla cō-
ſolatio ꝑberet̄:ſed ſolus ad paſſionē relictus eſt: qui
erat pro oīuz ſalute moriturus. Ita ſub iſta breui ac
ſubtiliſſima ſignificatione verboꝝ:traditionis ipſiꝰ
ordo narratꝰ eſt. Clamaui ad te domine dixi tu es
ſpes mea:portio mea in terra viuētium. Venit ad
partem ſecūdam in qua inimicoꝝ ſe inſidias petit
euadere:vt corda fideliū reſurrectionis eius mune-
re gratulētur. Clamauit autē:ſpem ſuā ponēs in do-
Luc.23. minū quādo dixit: Pater in manus tuas commēdo
ſpiritū meū. Sequit̄: Portio mea in terra viuentiū.
Probat hoc ſpecialiter locus ille quādo in cruce po-
Ibidem. ſitus latroni dixit: Amen dico tibi:hodie mecū eris
in paradiſo. Paradiſus eſt enim terra viuētiū:quā
ſoli beati feliciter introibunt:qui ſub eternitate ꝛ ſe-
curitate victuri ſunt. Humiliter eni ꝛ cōiter dicit
portionē ſibi eſſe in terra viuētiū:cū tota ipſius eſſe
noſcatur. Simile eſt ꝛ illud qḋ dictū eſt de Apoſto-
Joan.17. lis: Pater volo vt vbi ſum ego:ꝛ ipſi ſint mecū. In-
Al. ad deprecationem tende in orōnem meā:q2 humiliatus ſum nimis.
Merito dicit: Humiliatus ſum nimis:qui ſicut ait
Phil.2. Apoſtolus:ſemetipſum exinaniuit formā ſerui acci-
piens in ſimilitudine hominū factus:ꝛ habitu inuē-
tus vt homo. Ad hoc certe amplius humiliatus eſt:
qui obediēs factus eſt vſqz ad mortē:mortē aūt cru-
cis. Nā ſi illud deitatis ſue culmē mirabile nō incli-
naſſet:ſumpti corporis veritate:quēadmodū pro ſa-
lute oīum crucifigi potuerat:qui celū terramqz ad-
miſtrādis virtutibus adminiſtrat. Libera me a ꝑ-
ſequētibus me: quoniam ꝯfortati ſunt ſuper me. Al. quia
Cum dicit: Libera me:nō infirmitas ꝓprie deitatis
oſtēdit̄:ſed charitas paterna mōſtrat̄. Nā cū habe-
ret ptātem:ſicut ipſe dicit:ponendi aiam ſuā ꝛ iterū Joan.10.
ſumēdi eam : tñ ad informationē noſtrā reuerentiā
dilecti ac bene cōplaciti filij tenēs:honorē paterne
maieſtati cōgruenter exhibuit. Dicit enim in euan- Joan.17.
gelio: Pater clarifica me. Clamat etiā de cruce: Deꝰ Math.27.
deus meus reſpice in me:quare me dereliquiſti: vt
humilitatē carnis euidēter oſtēderet:quatenus ma-
nichei nefanda dogmata ꝯfutaret. Orat ergo vt a ꝑ-
ſequentibus iudeis diuina virtute liberet̄:qui vſqz
adeo corporaliter facti fuerāt fortiores:vt ꝛ manus
inijcerēt:ꝛ de eius morte gauderēt. Sed hec omnia
miſerrimi hominū tentauerunt:q2 in eo nō intuebā-
tur diuinitatis virtutē:ſed ſpeciē corporalē: De qui-
bus dicit Aplus: Si enim cognouiſſent: nunq̄ dñm 1. Cor.2.
maieſtatis crucifixiſſent. Educ de carcere aiam Al. cuſtodia
meā:ad confitēdū nomini tuo. Hic carcerē dupli-
ci modo maiores intelligere voluerunt: Aut ſeculi
iſtius penales anguſtias:quas patimur in iſto corpo-
re ꝯſtituti: Aut magis cuſtodias inferni:quas euade-
re nō licet lege humanitatis ifirme. Sed melius ſi
hoc loco referat̄ ad inferos: propter reſurrectionis
ſpem:quā frequēti ſupplicatione ꝑuenire deprecat̄:
ſicut in alio pſalmo petit: Nō vrgeat ſup me puteus Ps.68.
os ſuū. Carcer eni dictus eſt quaſi arcer:qḋ a ſe arce-
at exire ꝯcluſos. Sed cur ſe de iſto carcere liberare
deſideret:cauſa ſubſequit̄: Ad cōfitēdū nomini tuo.
Tunc eni a cūctis fidelibus patri ꝯfeſſio laudis ex-
hibita eſt:quādo eū reſurrectionis miraculo:de ifer-
ni carcere ꝯſtat eductū. Nā ꝛ ipſe: Educ:ſignificat a
parte qua mortuus eſt:de imis penetralibus ad ſup-
na trāſlatus. Me expectant iuſti:donec retribuas
mihi. Iſta eſt illa que ꝑmiſſa eſt de dñi reſurrectio-
ne cōfeſſio. Nā dū omnes apli chriſti fuiſſent mor-
te cōfuſi:expectabant vtiqz donec gloriā ꝓmiſſe re-
ſurrectionis agnoſcerēt:ꝛ oīum ſe trepidātiū corda
firmarēt. Sed iuuere:qḋ dictū eſt: Donec retribuas:
q2 reſurgētis gloria retributio fuit:vtiqz beatiſſime
paſſionis. De qua retributione dicit apoſtolus: Pro- Phil.2.
pter hoc exaltauit illū deus:ꝛ donauit ei nomen qḋ
eſt ſup omne nomen:vt in nomine Jeſu omne genu
flectat̄:celeſtiū:terreſtriū ꝛ infernoꝝ:ꝛ omnis lingua
ꝯfiteat̄ q2 dñs Jeſus in gloria eſt dei patris. Nā qḋ
ait: Donec:tridua ni diei tēpus oſtēdit:quādo iuſto-
rū deuotio eius reſurrectione letata eſt. Quod certe
ſingulariter a parte humanitatis aſſumpte conſtat
chriſto dño ꝯtributū:cuius reſurrectio iuſtoꝝ corda
firmauit. Nūc ꝯſideremꝰ dñi nři ſi poſſimus aliqua
ſpeculatione clemētiā:que nos ꝛ ab hoſte redemit:ꝛ
ne iteꝝ captiuemur docere nō deſinit. Ecce regulā
ſuā:quotidie noſtrā facit eſſe medicinā:quādo ſe ꝓ-
pterea humiliare dignatus eſt:ne diabolicus ille ſu-
perbie ſpūs vllatenus appetat̄. Illic enim ruina:hic
ſemꝑ aſcenſus eſt. Inde mori ꝑuenit:hinc eterna vi-
ta ſuccedit. Rogemus ergo oīpotentem filiū:vt qui
orandi ſalutare ꝑſtitit exēplū:donet nobis ꝓpitius
ſanctiſſime huiꝰ imitationis effectū. Concluſio.

Finitus eſt quidem ordo pſalmoꝝ qui oratio-
nis titulo prenotant̄:nūc oportet in eo-
rum termino aliqua ſub breuitate complecti:quate-
nus preſtāte dño ſalutariter incitemur ad noſtrū fe-
ſtinare remedium. In primis agentes illa que iuſſe
ſunt:

ſunt: τ labia noſtra crucis impreſſione ſignãtes dño ſupplicemus: vt os noſtrũ abluat humana fece pollu
Iſa. 6. tũ. Dicit enĩ Iſaias: Immunda ego labia habeo: τ in medio pplĩ immũda labia habentis habito. Deinde orãdũ eſt verbis: nõ que humana deſideria ſubminiſtrãt: ſed que ipſa diuinitas ad remediũ noſtre prauitatis idulſit. Oratio vo ipſa ex humili ex manſueto: ex ſincero debet corde pcedere: peccata ſua ſine excuſatione ↄfitens: τ inter amaras lachrymas de dulciſſima dñi miſeratione ↄfidẽs. Terrena non expectat: ſed celeſtia ↄcupiſcat. Sit ſegregata deſiderio corporeo: τ tñ iuncta diuino. Sit tota deniq; ſpiritualis: habẽs ſolas lachrymas carnis. Nã quẽ oras ↄtemplatione mẽtis: quantũ fas eſt appete ↄtueri: τ agnoſcis q̃lis ante ipſum debeas pſtratus offerri. Ille enĩ eſt:
1. Timo. 6. ſicut dicit aplus: beatus τ ſolus potens rex regum: τ dñs dominantiũ: qui ſolus habet imortalitatẽ: τ lucẽ habitat inacceſſibilẽ: quẽ nemo hominum vidit: ſed nec videre põt. Quapropter ad talẽ tãtũq; dñm cũ omni timore vel dilectione debemus accedere: τ ita in eũ dirigere mẽtis intuitũ: vt quicquid poteſt ſplẽdoris: claritatis: fulgoris: maieſtatis mens humana ↄcipere: ſup hec oĩa cognoſcas eſſe deũ: qui oẽs creaturas ſuas incõparabili bonitate diſpẽſat. Nec falſa pſumptione nobis aliquid imaginemur: qm̃ arcana ſubſtãtia dei qui fecit oĩa ſicuti eſt: creaturaꝝ ſciẽtia nõ poteſt cõprehendi. Nulla enim forma in deo: nulla circũſcriptio eſt. Natura ineſtimabilis: virtus incõprehenſibilis: pietas ſingularis: De quo nimis con
DOG grue pnuntiatũ eſt: Deus poteſt dici qð nõ eſt: nõ poteſt cõprehẽdi qð eſt. Ad hunc igĩ omnipotẽtẽ: ſine initio: ſine fine: qui vniuerſas mundi partes omnẽq; creaturã ſuã cõmeat atq; replet: ſic tamẽ vt in ſeipſo vbiq; ſit totus: malos nõ pſentia ſed gratie ſue virtute derelinquẽs. Quod pater Auguſtinus ad Dardanũ ſcribẽs: latius explicauit. Salutariter nos admo
Pſ. 94. net feſtinare ſermo pphetícus dicẽs: Uenite adoremus τ pcidamus corã dño: ploremus ante dñm. Et ne oĩno fluctuãtes ac trepidi linqueremur: addidit: Qui fecit nos: vt cum nos ab ipſo creatos eſſe cognoſcimus factorẽ noſtrũ fiducialiter exoremus. Tunc qð a nobis humiliter in diuina laude dicendũ eſt: in ipſa pene oratione ſentiĩ cum a dño clementer audimur: ſi nobis tamen expediat obtinere qð petimus. Nullus enim ingratus a ſuperna donatione repelliĩ: cui petere ſimplici ac deuota mẽte ↄcediĩ. Tãtũ ſe enĩ aliq̃s impetraſſe veniã ſentit: quãtũ pias lachrymas fudiſſe cognoſcit. Eſt τ aliud nr̃e ↄpunctionis indiciũ: vt quanto q̃s ſe plus amare τ timẽ cognouerit deũ: tãto neceſſe eſt vt illi diuinũ ppinquet auxiliũ. Sic beneficio dñi oĩs diabolica fraus vinciĩ: ſic ipſo miſerãte peccata ſupanĩ. Dicta ſũt q̃dẽ de oratione: quãtũ τ mediocritas igenij: τ loci q̃litas poſtulauit. Si q̃s vo de hac re pleniſſima cupit vbertate ſaciari: legat facũdiſſimum Caſſianũ: qui in nona τ decima collationibꝰ: tãta τ talia de oĩonũ q̃litatibus diſputauit: vt euidẽter per ipm ſpũs ſctũs locutus fuiſſe videaĩ.

Explicit expoſitio in pſalmum. 141m.

Pſalmus qñ filius Dauid ipſum pſequebaĩ. CXLII.

Domine exaudi orationẽ meã: auribus percipe obſecrationem meã: in veritate tua exaudi me in tua iuſtitia. Et nõ intres in iudiciũ cũ ſeruo tuo: q2 nõ iuſtificabiĩ in ↄſpectu tuo oĩs viuens. Quia pſecutus eſt inimicus animã meã: humiliauit in terra vitã meã. Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: τ anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus: in me turbatum eſt cor meum. Memor fui dierꝫ antiquoꝝ: meditatus ſum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Velociter exaudi me dñe: defecit ſpiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: τ ſimilis ero deſcendentibus in lacum. Auditam fac mihi mane miſericordiam tuam: q2 in te ſperaui. Notam fac mihi viam in qua ambulem: q2 ad te leuaui animam meã. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam: quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectã: propter nomen tuũ domine viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animã meã: τ in miſericordia tua diſperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego ſeruus tuus ſum.

Hyſtoria hec: regũ q̃dẽ lectione notiſſima eſt. Nã filius Dauid Abeſſalon regno fugatũ patrẽ ſuũ: ipie cognoſciĩ pſecutus. Que ſimilitudo (ſicut q̃dã volũt) ad oẽs porrigiĩ chriſtianũ: qui peccatis ſeuiẽtibus tanq̃ a filijs pprijs in mũdi iſtiꝰ acerbitate vexaĩ. Sed cõtra hec penitudo remedialis opponitur: quã hic pſalmus ↄtinẽ mõſtraĩ. Memẽto tamen q; hec hyſtoria: τ in 3o pſalmo iã poſita eſt: ſed ibi abeſſalon ppterea noĩatus eſt: qm̃ exẽplũ eiꝰ ad ſolũ Iudã voluit ptinere: hic vo nomen ipſius poſitum non eſt: vt ſicut iam preelocuti ſumus: ad vitia ſua eſtimaret dictum vnuſquiſq; fidelium. Diuiſio.

Quamuis ppheta plurimoꝝ penitẽtium meditatione fuerit exercitatus: tñ quãtũ futuris laudibꝰ reddebaĩ vicinus: tanto cõpunctione cordis ad penitẽtie lauacra ↄuertiĩ: vt ſalutari ſuffugio cõpetenter ablutus: ↄſpectibꝰ dñi mũdiſſimꝰ appareret. Merito ne illã ſentẽtiã ↄfuſionis audiret: Peccatori autẽ
dixit deus: Quare tu enarras iuſtitias meas: Prima Pſ. 49.
itaq; deprecatione rogat dñm Chrm̃: ne cũ ſeruo ſuo velit itrare in iudiciũ: ſꝫ pturbationi ſue miſericordiã ipſiꝰ ſupplicat ſubuenire. Scda: velociter puenire ſe petit ad veniã: vt deductus in viã veritatis: ab inimicoꝝ liberetur inſidijs. Expoſitio.

Omine exaudi orationẽ meam auribus
pcipe τ deprecationẽ meã: in veritate tua Al. obſecrationem
exaudi me in tua iuſtitia.] Niſi attẽtiꝰ pſcrutemur: cõtraria viſus iſtius ſibi videntur eſſe ↄtraria. Nã cũ primũ ppheta petat humiliter admitti oĩonẽ ſuã: poſtea ſe exaudiri

in eius iuſtitia deprecaẽ. Sed totū ad lachrymabilē
ꝯfeſſionē ptinē nō dubiū eſt: maxime cū hic pſalm⁹
ad humilitatē penitētiū pbeẽ aptatus. Ueritas enī
ꝛ iuſtitia ipſi⁹ eſt: ne cū rogāte diſceptet: ne ad iudicī
ū illū trahat qui ſe hic pua ipſe ꝯdemnat. Supbos
enī dn̄s ad examē adducit: qui ſe bona putāt habere
negocia: ꝛ ſolus ille iudiciū pbaẽ euadere qui recur-
rit ad pces. Nō enī diuina maieſtas auſtera poteſta-
te ſeuera eſt: vt illos velit affligere: qui ſe hic pecca-
toꝝ ſuoꝝ recordatione diſcruciāt. Nā vide qḋ ſeqẽ:
Al. quia [Et nō itres in iudiciū cū ſeruo tuo: qm̄ nō iuſtifi-
cabiẽ in ꝯſpectu tuo oīs viuēs.] Apertū eſt qua volū-
tate iuſtitiā dn̄i petebat: qui nūc dicit: Nō itres in iu-
diciū cū ſeruo tuo. Nā ſi iuſtitia iudicium ſignificaſ-
ſet: hoc petere non poterat qḋ pauebat. Nec moueat
qḋ iudicī diciẽ: Nō intres in iudiciu cum ſeruo tuo.
Iſa. 5. Ipſe enī hanc formā locutionis oſtēdit dicēdo: Iudi-
cate iter me ꝛ vineā meā. Sequiẽ: Quia nō iuſtifica-
biẽ in ꝯſpectu tuo oīs viuēs. Cauſa reddita eſt: quare
noluerit ad iudiciū venire cū dn̄o: vt nō ſola poteſta-
tis reuerētia: ſed etiā ipſa videaẽ iuſtitie regula for-
Roma. 11. midata. Sic enī ſcriptū eſt: Cōcluſit de⁹ oīa in incre-
dulitate vt oīb⁹ miſereaẽ. Sed cū diciẽ: Oīs viuēs:
hominē ſignificat generalē: vbi ꝛ infantū vita ꝯclu-
ditur: qui originali peccato niſi aqua regenerationis
Iob. 14. abluanẽ obnoxij ſūt. Unde ꝛ Iob veraciſſime dicit:
Nemo mūdus ante te: nec īfans cui⁹ eſt vni⁹ diei vi-
Pſ. 50. ta ſup terrā. Et in 50° pſalmo iā dictū eſt: Ecce enī in
iniqtatibus ꝯceptus ſuꝫ: ꝛ in delictis peperit me ma-
ter mea. Cuius enī erat tāta iuſtitia: vt nō aliquo tē-
pore: aliqua etate peccauerit: qui ꝛ per traducē deli-
cti tenemur obnoxij: ꝛ quotidianis lapſibus addi-
mus: vt nunq̄ per nos niſi per diuinam gratiā liberi
eſſe poſſim⁹? Quapropter deſinat hereſis pelagiana
deſipere: que taꝫ multis ſcripturis diuine ſententijs
priuſq̄ īciperet ante damnata eſt. [Quia pſecut⁹ eſt
inimicus aīam meā: humiliauit in terra vitā meaꝫ.]
Cuius titulos de Abeſſalon dicere videaẽ: tamē be-
ne inimicus impersonaliter ponitur: vt hoc ꝛ de dia-
bolo ſentiamus. Humiliaẽ aūt in terra: cuius carna-
libus actionibus vita polluiẽ: nō illa humilitate p-
babili: ſed in declinatione vitioſa. Quod merito pro-
pter afflictionē ſpecialiter exprimēdam penitēs ait:
Pſ. 101. qui in alio pſalmo dixit: Quia cinerē ſicut panē man-
ducabā: ꝛ potū meū cū fletu miſcebam. [Collocauit
Al. ſuper me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: ꝛ anxiat⁹ eſt ſ in
me ſpiritus meus: in me turbatū eſt cor meuꝫ. Me-
mor fui dieꝝ antiquoꝝ.] Collocauit: deputauit ſigni-
ficat: more furentiū inimicoꝝ: qui ſic hominem ꝯte-
mnūt odioſuꝫ: q̄ſi iam iudicēt ꝛ ſepultū. In obſcuris
enī reuera collocatus eſt: qui poſt regni culmina pſe-
cutionis patiebaẽ iniuriā. Et ſicut mortuus ſeculi ha-
bitus eſt: in quo nec pphetalis: nec regni reuerentia:
nec ipſe quoqꝫ paternus ꝯſiderabaẽ affectus. Mor-
tui enī ſeculi ſunt: qui in peccatis ſuis defeciſſe noſcū-
tur. Et ideo vir tot bonoꝝ iuſte ſe deflet ſic fuiſſe de-
ſpectū: vt crederēẽ nullatenus vindicādus. Sequiẽ:
Et anxiatus eſt in me ſpiritus meus: in me turbatuꝫ
eſt cor meū. Anxi⁹ ſpiritus: vicinitatē periculi pdit.
Turbatū cor: humanā ſapientiā teſtaẽ eſſe ꝯfuſam:
vt ſpem ſuā amplius in dn̄o reponeret: cū viriū ſua-
rū ꝯfidentiā nō haberet. Addidit: Memor fui dieꝝ
antiquoꝝ. Iuſte cor ei⁹ fuerat ꝯturbatū: qm̄ memor
erat ingētiū peccatoꝝ. Ipſi enī ſunt antiqui dies: ve-
teris illius hominis antiquitate fuſcati. Nā ſicut hic

nouitas pdit innocētiā vite: ſic antiquitas ſcelerata
facta teſtaẽ. [Et meditatus ſuꝫ in oībus opibus tuis: Al. nō habe
ꝛ in factis manuū tuaꝝ ſ meditabor.] Ad curā redut Al. meditabar
ſalutaris agnitio: quatenus cū diuina opa recoleret:
erumnaꝝ ſuaꝝ memoriā nō haberet. Opera enī dn̄i
dicit: qbus celum terraſq; mirabili diſpoſitione fun-
dauit: quibus patriarchis bona fecit: qbus populum
per mare tranſtulit hebreorum: que ſe dicit frequēter
iteraſſe: vt amaritudinē mūdi ſuauitas excluderet le-
ctionis. Quod exemplū pro maximo remedio poſi-
tum debemus accipe: vt nos quoqꝫ ſimilia poſſit me-
dicina ſaluare. [Expādi manus meas ad te: ſ aīmā Al. aīa mea
meam ſicut terra ſine aqua tibi.] Lꝫ innumeris lo-
cis pphetauerit dn̄i ſaluatoris aduentū: hic etiā ex-
tēſione manuū ſancte crucis deſignauit effigiē. Naꝫ
qui expanſis manibus orat: illaꝫ crucē redemptoris
imitaẽ: que lꝫ a pfidis iudeis pro pena data eſt: con-
ceſſa tamē eſt credētibus ad ſalutem. Sic ꝛ Moyſes Exo. 17.
qm̄ cū amalechitis pugnabat effecit: vincebat cū ma-
nus expāderet: pdebat ſi brachia remiſiſſet. Seqẽ
cōparatio in qua dicit ſic animā ſuā deſiderare deū:
queādmodū ſolet ſicca terra copioſas pluuias ſuſti-
nere. Tale eſt ꝛ illud quadrageſimiprimi pſalmi ini-
tiū: Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquaꝝ: ita de- Pſ. 41.
ſiderat anima mea ad te deus. Intuere qḋ dixit: Ti-
bi: nō alteri: ne iſtud deſiderium malis volūtatibus
applicares. [Ueloeiter exaudi me dn̄e: defecit ſpiri-
tus meus. ſ Ne auertas faciē tuā a me: ꝛ ſimilis ero Al. Non
deſcēdentib⁹ in lacū.] Poſt exordiū decurſuꝫ: venit
ad luctuoſiſſimā narrationē: petēs ſibi imbre miſeri-
cordie celerrime ſubuenire: ne ſpretus a dn̄o redige-
reẽ in puluerē: ꝛ vēro ſupbie diſſipatus a terra pmiſ-
ſionis redderēẽ alienus. Et vt velocius potuiſſet au-
diri: defeciſſe dicit in ſe ſpiritū ſuuꝫ. Qḋ per nimias
tribulationes ſolet ꝯtingē his qui paſſionū diuerſaꝝ
pōdere pregrauanẽ: ſicut ꝛ in triceſimoſeptimo pſal-
mo idem penitēs dicit: Cor meū ꝯturbatū eſt in me: Pſ. 37.
ꝛ deſeruit me fortitudo mea. Sequiẽ: Ne auertas fa-
ciē tuā a me ꝛ ſimilis ero deſcēdentib⁹ in lacū. Auer-
terat prius faciē ſuā deus pter inſolētiā peccatoꝝ:
ſed nunc petit vt ad ipſum reſpiciat: qꝛ ſe cōpunctis
ſupplicationibus inclinabat. Cōuenit enī miſericor-
die ipſius vt humiles reſpiciat: qui ſupboꝝ corda cō-
temnit. Lacū vō: inferiorē locū itelligere debemus
inferni: vbi impij eterna pena mergēdi ſunt. His er-
go pares ſunt qui diuinā potētiā reſpuerūt: ꝛ vitian-
tes illā imaginēꝫ in qua creati ſunt: forma diabolice
damnationis induti ſunt. Bene aūt dictū eſt: Deſcē-
dētibus: qm̄ ad ima merguneẽ: qui illuc itrare mere-
buneẽ. Petit ergo ne ſupbis ſimilis fiat: qui peccata
ſua humili ſatiſfactione deplorat. [Auditā mihi fac
mane miſericordiā tuā: qꝛ in te ſperaui.] Auditā mi-
ſericordiā: clementiā dicit dn̄i toto orbe notiſſimaꝝ:
qua ſupplicātibus pſtat: indulget afflictis: ꝛ vt ipſe
audiat: qḋ in euāgelio dictū eſt: Fili dimiſſa ſunt tibi Mar. 2.
peccata. Mane: tēpus venie deſignat. Tūc enī mēti
eluceſcit qm̄ ad eā felici ſorte puenerit. Nam poſt no-
ctē peccatoꝝ: merito mane diciẽ: qm̄ culpa laxaẽ. Si-
ue ad reſurrectionē ptinet audiēdā: qm̄ angelus Ma-
rie dixit: Ite dicite diſcipulis eius ꝛ Petro: qm̄ ſicut Ibidem. 16.
dixit reſurrexit a mortuis. Cauſa quoqꝫ ſequiẽ que
debeat obtinere qm̄ ſpes in illū fuit qui neſcit pbabi-
liter in ſe decipere ꝯfidentes. Et intuere: quia ꝛ alias
petitiones ſuas in ꝯſequētibus tali ratione ꝯfirmat.
Que figura dicitur etiologia: id eſt: cauſe redditio. SCHB

[Notā

[illegible] ⟨Notā fac mihi viā in qua ambulē:qꝛ ad te ſtolle le-
uaui animā meā.⟩ Cum a deo petit notā ſibi fieri vi-
te viā:oſtendit qꝛ hec via hominibus habeť īcogni-
ta. Illius enī lucerna hoc iter oſtendit:illius lumē ſe-
Joan.1. mitas iſtas aperit. Qui illuminat omnē hominē ve-
nientē in hunc mundū:ſicut in 31° pſalmo iam dictū
Pſa.31. eſt penitēti: Intellectū tibi dabo:ꝛ inſtruam te in via
hac qua ingredieris. Quapropter merito rogat ꝓphe-
ta:vt ei dn̄s viam ſalutis oſtēdat:ꝛ ſic notā ſemꝑ ha-
beat:ne de eius corde aliquādo diſcedat. Subiungiť
quoqꝫ ſollicitus in illa confeſſione:qꝛ illud nos poſtulare
mereri facit:ſi animā noſtrā non carnali grauamine
inclinemus ad mundū:ſed ſpirituali iuuamine leue-
mus ſemꝑ ad dn̄z. ⟨Eripe me de inimicis meis dn̄e:
ad te ꝯfugi.⟩ Hoc q̄uis ꝓpheta ſm̄ ꝓpoſitum titu-
lum de inimicis carnalibus dicere videať:tamen ad
demones inimicos debet referri:qui iugiter circum-
dant fideles:vt eis poſſint ſpem diuinitatis auferre:
Eph.6. ſicut apl'us dicit: Nō eſt vobis colluctatio aduerſus
carnē ꝛ ſanguinē:ſed aduerſus pn̄cipes ꝛ poteſtates
rectores tenebrarū harū. Dicit enī: Ad te ꝯfugi:qđ illi
ſoli faciūt qui eius iuſſionibus obſequūť. Adā enī
poſtq̄ inobediens fuit:dn̄m refugit:ꝛ ideo hic ꝯtra-
rio modo religioſe mētis declarať indiciū:qm̄ poſt
reatū peccati nō fugiſſe dn̄m:ſed ꝯfugiſſe ſe dicit ad
dn̄m. ⟨Doce me facere volūtatem tuam:quia tu es
deus meus.⟩ Nolebat prorſus errare qui tanti magi-
ſtri cupiebat eſſe diſcipulus. Dicit enim: Doce me:
tanq̄ ignarū:tanq̄ imperitū:tanq̄ nihil de ſua virtu-
1.Cor.8. te pn̄ſumentē. Quē ſenſum apl's ponit cum dicit: Si
quis ſe exiſtimat ſcire aliquid:necdū cognouit quē-
admodū eū oporteat ſcire. Addidit: Quia tu es deus
meus. Fida petitio:competens ratio:a clemente dn̄o
ideo poſtulare beneficiū:eo qđ ipſe ſit dn̄s ſupplicā-
tis. ⟨Spiritus tuus bonus deducet me in terram re-
ctam.⟩ Intueamur quid ſibi velit qđ dicit: Spiritus
tuus bonus. Deſignať enim per hoc nomen:deū eſſe
Mar.10. ſpiritū ſanctū. Scriptū eſt enim: Nemo bonus niſi
ſolus deus. Legiť ꝛ pater bonus:vt eſt illud: Pater
Joan.10. bone. Legiť etiam de filio:vt eſt illud: Ego ſum pa-
ſtor bonus. Sic per iſtā cōmunionē nominū:ſancte
trinitatis equalitas ſemper virtuſqꝫ declarať. Spi-
ritus aūt bonus deducet nos in terrā rectam:qm̄ cor-
pus noſtrū ſuis regulis ſubdit:ꝛ ſic illis inſtitutioni-
bus indeuiū:qđ peccatorū fuerat prauitate diſtortū.
Sed hoc humana nō poteſt virtute cōpleri. Ipſe enī
nos recreādo:ſaluos efficit rectos:qui eſt ꝛ creare di-
gnatus. Siue terrā rectā:ſignificat futuri ſeculi:vbi
recti ambulabunt:ꝛ cū dn̄o magna ſemper exultatio-
ne gaudebūt. ⟨Propter nomen tuū dn̄e viuificabis
me in equitate tua. Educes de tribulatione aīaꝫ meā.⟩
Hic gratia clementiſſime diuinitatis oſtēdiť:que ni-
hil noſtris meritis reddit:ſed totū idulgētie ſue lar-
gitate ꝯcedit. Nā viuificandū ſe ꝓpheta non dicit
ex proprijs factis:ſed ex nomine dn̄i Chriſti:cui' eſt
reuera nominis ſaluare fideliter poſtulātes. Sed cū
gratia cōmendeť:ꝛ equitatis ibidē mirabiliter mo-
menta miſceňť. Naꝫ q̄uis omnia gratis donet:iuſti-
tie ipſius eſt ſupplicātes viuificare:quos ſpiritus im-
mūdos crudeliter cernit impetere. Sequiť: Educes
de tribulatione animā meā. Educunť de tribulatio-
ne tanq̄ de carceribus anime ſancte:quādo conceſſa
venia de iſto ſeculo ꝑcipiunť exire. Hic enī affligun-
tur deuoti:cruciantur iuſti:ſed defectus iſtius lucis
ſanctis terminus eſt laborū. Ideo enī clamat apl's:
⟨Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum Chriſto.⟩ ⟨Et in miſericor- Phil.1.
dia tua diſperdes inimicos meos. Et perdes omnes
qui tribulant animam meam:quoniam ſeruus tuus
ego ſum.⟩ Completa eſt illius letitie plenitudo mira-
bilis. In miſericordia enim diſperdunť inimici:qm̄
compunctionis ſtudio ab ſceleratis cogitationibus
abſtrahunť. Qđ ad illos ꝑtinere nō dubium eſt:qui
penas debitas remedio ſupplicationis euadūt. Addi-
dit: Et perdes omnes qui tribulant animā meā:qm̄
ſeruus tuus ego ſum. Hic iam tēpore iudicij per iuſti-
tiam ꝑdendos dicit eſſe diabolū ꝛ oēs impios qui in
ſua obſtinatione moriūtur. Quos ideo dicit tribulaſ-
ſe animā ſuam:qꝛ ipſe in dei ſeruitio ꝑmanebat:ꝛ ne-
ceſſe eſt illos in iudicio perire:qui tales animos ꝓba-
tur aſſumeť:vt inocētes viros ideo ꝑſequanť:qꝛ dei
famulos eſſe cognoſcūt. Ecce regula illa penitentis
impleta eſt:vt poſt afflictiones erumnaſqꝫ cruciabi-
les exultatione concluſa ſit. Concluſio.

Finita eſt quidē afflictio ſupplicantiū:ꝛ felicium
curſus ille lachrymarū. Sed diligentius
ꝑſcrutandū eſt:qđ ſibi velit penitētiū iſtorū ſeptima
deprecatio. Inchoauit enī a pſalmo ſexto:venit ad tri-
ceſimū primū:deinde ad triceſimū ſeptimū:inde ad
quinquageſimū:inde ad cēteſimū primū:deinde ad
centeſimū viceſimū nonū:ad poſtremū ad p̄ſentem
centeſimū quadrageſimū ſecundū. Forte vt ſicut in
hac hebdomada peccamus:quā mūdi iſtius tēporis
ductus excurrit:ita ꝛ in eodē numero remedialis pe-
nitētie munere ſaluaremur. Illud aūt:ſicut ſepe mo-
nuimus:magnopere ꝯtuendum eſt:qꝛ pſalmi ipſi ab
afflictionibus inchoant:ꝛ in gaudijs deſinunt:ne quiſ
de venia deſperaret:quā in ipſis p̄cibus poſitam eſſe
cognoſceret. Oratores ſanctiſſimi:celeſtes patroni:
qui peccatorū nexibus īplicatis ſalutis iter aperiūt.
Sed cū iſti ſingillatim delicta nr̄a nos deflere cōmo-
neāt:ꝛ ad ſpem gaudiorū dn̄i ꝓmiſſione ꝑducant:ex-
tat tn̄ ꝛ illud niniuitarū efficaciſſimū ſupplicationis
exēplū:vbi cuncta etas ingemuit:vbi ſenſit pecus oē
ieiuniū:ꝛ tātū valuit afflictio generalis:vt veritatē
potuiſſet ꝓphetici ſuperare ſermonis. Facti ſunt enī
de formidantibus ſecuri:de triſtibus leti:ꝛ vite ſunt
redditi:qui ꝓbabantur morte damnati. Quapropter
deſideremus penitentiā humani generis ſalutare re-
mediū:fletū ꝯſolationē:ſemen feliciū gaudiorū:que
ꝛ ſingulis quibuſqꝫ ſpem certiſſimā tribuit:ꝛ ſuperne
gratie donū ſupplicantibus in commune concedit.

Explicit expoſitio in pſalmum.142^m.

David ad Goliam. CXLIII.

Benedictus dn̄s de' meus qui
docet manus meas ad preliū:
ꝛ digitos meos ad bellū. Mi-
ſericordia mea ꝛ refugiū meū:
ſuſceptor meus ꝛ liberator me-
us. Protector meus ꝛ in ipſo
ſperaui:qui ſubdit populuꝫ meum ſub me.
Dn̄e quid eſt homo qꝛ innotuiſti ei:aut fili-
us hominis qꝛ reputas eum. Homo vani-
tati ſimilis factus eſt:dies eius ſicut vmbra
pretereunt. Dn̄e inclina celos tuos ꝛ deſcē-
de:tange mōtes ꝛ fumigabūt. Fulgura co-
ruſcationē ꝛ diſſipabis eos:emitte ſagittas

tuas ⁊ ↄturbabis eos. Emitte manū tuam de alto eripe me ⁊ libera me de aquis multis: ⁊ de manu filioꝝ alienoꝝ. Quoꝝ os locutū eſt vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Deus cātićū nouū cantabo tibi: in pſalterio decachordo pſallā tibi. Qui das ſalutē regibus: qui redemiſti dauid ſeruum tuum: de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filioꝝ alienoꝝ quoꝝ os locutū eſt vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Quoꝝ filij ſicut nouelle plātationes: in iuuentute ſua. Filie eoꝝ cōpoſite: circūornate vt ſimilitudo tēpli. Promptuaria eoꝝ plena: eructātia ex hoc in illud. Oues eoꝝ fetoſe abūdantes in greſſibus ſuis: boues eoꝝ craſſe. Nō eſt ruina macerie: neqꝫ trāſitus neqꝫ clamor in plateis eoꝝ. Beatum dixerunt populū cui hec ſunt: beatus populus cuius dominus deus eius.

Um hyſtoria pſentis tituli: primis ꝓbe te tēporibus: id eſt: ante regnū eius fuerit peracta: tamē pro magnitudine ſacramēti ſui: locis emeritis vocat ad mediū: vt totū in pſalmis myſtice ⁊ dictū ⁊ poſitū eſſe cognoſceres: qḋ expreſſius in ↄcluſione dicimus. Illud tamē meminiſſe nos ↄuenit: bellū iſtud Dauiticū: ad deſignandū certamē dñi Chriſti fuiſſe pmiſſum: vt ſicut iſte Goliā lapel teli dimicatione proſtrauit: ita per petrā qḋ eſt dñs Chriſtus fortitudo diabolica vinceretur. Unde ⁊ in hoc pſalmo ſimilitudines iſte ſeruate ſunt. Non enim hic ſola victoria illa deſcribit: que Regū volumine ↄtinet: aut pro ipſa tm̄ gratie referunt: ſed multa ſunt itaqꝫ que certamini ↄueniāt dñi Chriſti: qḋ ſuis locis cōgruenter exponimus. Quapropter ſciamus hūc pſalmū quartū eſſe eoꝝ: qui per actus Dauid ſignificāt dñi futura myſteria: vt euāgelici calculi honore ſacrati per totū mundū reuerendi atqꝫ mirabiles redderent. Diuiſio.

Oſt interfectionē Golie: quā myſtica diximus operatione cōpletā: In prima parte ꝓpheta dño gratias agit: peracti belli diſcrimine ſe fuiſſe liberatū: deprecās vt cito dñi declaretur aduētus: per quē diabolus victus eſt: ⁊ quaſi ſpiritualis belli: qḋ Golias figuraliter geſſit: eſt ſecuta pfectio. Tunc enī fideles ſunt a magno diſcrimine liberati. Secunda: in nouo ⁊ vetere teſtamēto ꝓpheta dño ſe pſallere cōpromittit: liberatus a peſſimis inimicis: qui beatitudinem ſuam in ſeculi iſtius felicitate poſuerunt. Beatos autem illos tm̄ definiens: quorum eſt dominus deus eorum. Expoſitio.

Enedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad preliū: ⁊ digitos meos ad bellum.] Uictor hoſtis ſeuiſſimi: ⁊ ſuperator immanitā vitioꝝ: poſt triūphum patratū: qñ maxime inſolens peccat humanitas: nulla ſe ꝓprie pſumptionis elatione iactauit: ſed dñi virtutibus totū applicans: laudes eius deuota exultatione ↄcelebrat. Nā que ſit cauſa benedictionis: adiecit: Qui docet manus meas ad prelium. Docuit manus eius ad preliū: quādo ſic opportune omnia fecit vt deſiderate victorie ↄſequeret effect⁹. Non enī exercitio armoꝝ: aut aliqua preluſione cōſtat imbutū: ſed hoſti ſuo ſubito apparuit egregius: qui etiā in domo patris ſui pridem videbat eſſe deſpectus. Sequit: Et digitos meos ad bellum. Sicut ſuperius manus operationē: ita ⁊ hic digitos ſalutaria ↄſilia poſſumus fortaſſis aduertere: que de corde noſtro velut quidā radij ↄſiliunt: dum aliqua ſubtilitate cauſas neceſſarias obtinere ↄtendunt. Eſt enim iſtud nomen multaꝝ ſignificationū: ſed pro locoꝝ diuerſitate accipiendū eſſe cognoſcit: vt eſt illud Salomonis: Qui appendit tribus digitis molē terre: qḋ ad ſanctā trinitatē nōnulli eſtimant eſſe referendū. Et in Exodo: Hic digitus dei eſt: quē ſpiritū ſanctū patres intelligere voluerūt. Item ibi: Accepit autē Moyſes duas tabulas ſcriptas digito dei: ⁊ cetera que in hunc modū reperies eſſe variata. Siue idem ſignificat: Digitos meos ad bellū: qḋ: Manus meas ad prelium. Que figura dicit Epimone: latine repetitio crebra ſentētie. Quod ⁊ nos quoqꝫ bene dicim⁹: cū hoſtis antiquus crucis ſigno deſtruit: ⁊ petre ſoliditate quaſſat. [Miſericordia mea ⁊ refugiū meū: ſuſceptor meus ⁊ liberator meus. Protector meus ⁊ in ipſo ſperabo: ſubijciens populos ſub me.] Nomina iſta de beneficijs collatis ſine dubitatione venerunt: vt qꝛ multiplices cauſas in vno pſalmo recepere ꝓlixum fuit: breuitatis cōpendio ꝓderent. Que figura dicit Hypozeuxis: quādo diuerſa verba cauſis ſingulis apta reddunt. Miſericordiam quippe cum ipſo fecit dñs: quādo eū de fratribus ſuis vltimū per Samuelē ꝓphetā ad regale culmen elegit. Refugium: quādo ↄtra tam immaniſſimū hoſtē ↄſiliū dedit: vt eum petra deijceret: cū quo nō poterat armoꝝ pōdere dimicare. Suſceptor fuit: quādo eū fecit in Genere a Saule ſuſcipi: vt ſuo dño iungeret: qui prius fuerat ſeruiētiū ↄditione ſubiectus. Liberator fuit: dum eū a periculo regie indignationis eripuit. Protector: quādo in ſpelūca latens: in Saulē regem ſue ditionis accepit. Unde ſingulis nominibus decēter expreſſum eſt: qḋ ei fuerat dñi largitate ↄceſſum. Et vide quid ſequit: Et in ipſo ſperabo. Poſt tāta beneficia vir ſanctus ſciuit a tali ſpe nō eſſe ceſſandū: ſed quanto plus ab eo acceperat: tāto magis amplius expetebat. Addidit: Subijciēs populos ſub me. Siue hoc de futuro dicit: qꝛ populis imperaturus erat: ſiue magis populos ſibi memorat eſſe ſubdēdos: quos in ſpiritu videbat ſemini ſuo: id eſt: Chriſto dño ſubiugādos: ſicut in ſecūdo pſalmo ait: Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā. [Dñe quid eſt homo quod innotuiſti ei: aut filius hominis quoniā reputas eum?] Audiamus regē plus ſuis motibus imperantē: vt poſt tot inſignia virtutū tanta gratia domini prectus: non ſolū ſe fateat exiguum: ſed etiam humanū genus diuinis beneficijs per ſe demōſtret indignū. Annullat enim cū dicit: Quid eſt homo: q̄ſi puluis qui vento flante transfert: quaſi limus in terrā liquidam reſolutus: qui habere nō poteſt firmitatē. Quapropter: Quid eſt homo: ſub interrogatione ⁊ deſpectu ꝓnunciandum eſt. Huic infertur laudatiua reſponſio: Quod innotuiſti ei. Quale eſt enim vt ille celi terreqꝫ fabricator per aſſumpti corporis veritatem: vſqꝫ ad hominum dignatus fuerit venire noticiam: ⁊ rectis fidei innotuerit ineſtimabile deitatis arcanum? Que figura dicitur Eroteſis: id eſt: oppoſita

Exo. 8.
Ibidem. 31.
SCHE
Al. ſperauit qui ſubdit ppłm meū
SCHE
Ps. 2.
Al. quis
Al. quia
SCHE

oppoſita a contrario interrogatio. Simili modo in-
terrogandum eſt:aut filius hominis:⁊ reſpondeat:
Quoniam reputas eum:vtiqꝫ in ouibus tuis: in nu-
mero predeſtinatorum:in illa hieruſalem beata:vbi
ſemper iuſti de domini contemplatione gaudebunt.
[Homo vanitati ſimilis factus eſt:dies ei⁹ ſicut vm-
bra pretereunt.] Exponit deffinitiue quod ſuperius
breuiter dixit:Quid eſt homo: id eſt: vanitati ſimi-
lis factus non plaſmatus. Adam enim quando crea-
tus eſt:verax:ſimplex:pur⁹:imortalis fuit:ſed poſtꝙ̃
femina ſuggerente peccauit:factus eſt vanitati ſimi-
lis:quoniam ⁊ mutabilis ⁊ mortalis effectus eſt. Va-
num enim illud dicimus:quod de ſua ſubſtantia ca-
dens in auras tenues euaneſcit:vt fumus:vt vmbra.
Cuius rei ipſe cõparationem dedit dicens:Dies eius
ſicut vmbra pretereunt. Merito quando vmbra vi-
detur quidem:ſed firmitatē non habet permanen-
di. Nam diſcedente corpore per quod fit:ipſa quoqꝫ
euaneſcit ac diſperit. Talis ergo eſt poſt peccatum
ade hominum vita:niſi beneficio domini fuerit con-
feſſione reparata.[Domine inclina celos tuos ⁊ de-
ſcende:tange montes ⁊ fumigabunt.] Erupit in aper-
tam prophetiam de domino Chriſto:illam ſententiã
paulo latius aperiens quam ſuperius breuiter dixit:
id eſt:Quod innotuiſti ei. Tunc vtiqꝫ aſpectu inno-
tuit homini:quando in humilitate ſancte incarnatio-
nis apparuit:quia cum in forma dei maneret:eſſetqꝫ
Phil.2. deo patri coeternus atqꝫ equalis:exinaniuit ſeipſum
formam ſerui accipiens. Unde merito dicitur: Incli-
na celos ⁊ deſcende:quoniam iſta fieri niſi inclinata
diuina poteſtate non poterant. Inclinatio enim celo-
rum fuit:quando ad hominem liberandũ honor ſu-
perborum virtuſqꝫ deſcendit. Montes hic: ſuꝑbos
homines debemus accipere: ⁊ diabolica iniquitate
pretumidos:quos dominus tetigit:quando eis com-
punctionem pie conuerſionis attribuit. Fumigaue-
runt autem:quando crebris ſuſpirijs continuiſqꝫ ge-
mitibus: ſua peccata plorauerunt. Craſſus enim fu-
mus ore vomitur:cum ſe in planctum vitalem mor-
Al. Fulgura coruſcatione talis corporis compago cõmouerit.[†Coruſca coru-
ſcationes tuas ⁊ diſſipabis eos:emitte ſagittas tuas
⁊ conturbabis eos.] Ecce iam Chriſti dicitur bellū:
⁊ quemadmodum diabolica turba fuerit ſuperata
narratur. Sed ꝙ̃uis coruſcationibus ⁊ ſagittis dicat
eſſe pugnatũ:petra tamen hoc fecit qui eſt dominus
Chriſtus. Venit a contrario in frontem diaboli:quo-
niam ſemper mandatis eius aduerſus eſt. Confracta
eſt frons illa duriſſima:inuerecũda:importuna:que
ante aduentum domini veritati reſiſtebat inuicta.
Hoc reuera Chriſti dicendum eſt bellum:quia illud
Dauid figuratiuum fuit prelium:imaginem portãs
iſtius veritatis implete. Dicit enim: Coruſca coruſca-
TOP tiones tuas ⁊ diſſipabis eos. Quod argumentum di-
citur a coniugatis. Coruſcauit enim coruſcationes ſu-
as:quando tenebroſis peccatoribus: prophetarum pre-
dicationibus lumen ſue veritatis infudit. Diſſipauit
autẽ:diſperſit ſignificat: vt qui ante fuerant idolorum
culturis deditι: ſubinde ad eccleſie catholice ſepta
confugerent. Sequitur: Emitte ſagittas tuas ⁊ con-
turbabis eos. Sagittas:apoſtolos ſignificat:qui veri-
tate predicationum tanꝙ̃ iacula pennata:hominum
pectora transfoderunt:ſanitatem mentiũ ſacris vul-
neribus operantes. Eos autem:ad montes referẽdũ
eſt:quos in verſu ſuperiore memorauit.[Emitte ma-
num tuã de alto:eripe me ⁊ libera me de aquis mul-
tis: †de manu filiorum alienorum.] Hic ad patrẽ verba Al. et
conuertit. Manum:dicit dominum ſaluatorẽ. Ipſe
enim manus eſt patris: per quem facta conſtat vni-
uerſa. Quem venire deprecatur:vt liberari poſſit ge-
nus humanum. De alto:de poteſtatis excelſo:vbi cũ
patre regnat parilitate virtutis ⁊ vnitate ſubſtantie.
Petit ergo de multitudine aquarum propheta libe-
rari:id eſt:a populis vndoſis:⁊ velut procella ſeuiſſi-
ma concitatis. Aquas enim: populos ſignificare no-
tiſſimum eſt:ſicut Iſaias dicit: Propter hoc ecce do- Iſa.8.
minus inducet ſuper vos aquas fluuij validã ⁊ mul-
tam regem aſſyriorum. Sed a quo populo ſe petiue-
rit liberari:ſubiecit dicens: De manu filiorum alie-
norum:id eſt:de poteſtate eorum qui fidelibus pare-
re neſciunt:quoniam aduerſo patre naſcũtur. Sed
ꝙ̃uis hoc hyſtorice de allophilis dicere videatur:ta-
men melius intelligitur de his qui diabolo patre ge-
nerantur. De quibus in euangelio dictum eſt: Vos a Ioan.8.
patre diabolo eſtis. Ipſi ſunt enim filij alieni:qui ab
eccleſia matre catholicorum habentur extranei.[Quo-
rum os locutum eſt vanitatem: ⁊ dextera eorum de-
xtera iniquitatis.] De ipſis adhuc populis dicit:a qui-
bus ſe petijt debere liberari: vt quanto illi ſunt cru-
deles ⁊ peſſimi:tanto iſte celerius audiatur. Os eorum
vana loquitur:quoniam a diuinis regulis diſcrepare
preſumunt. Vanum eſt enim omne quod veritati cõ-
trarium eſt. Et ꝙ̃uis dextera frequentiſſime ponat
in bonis:impiorum tamen ſic iniquam dicit:vt poti-
us ſiniſtra eſſe videatur. Nam cum mundanas res ꝑ-
cipuas atqꝫ appetibiles putant: ꝓſpera eſtimant que-
cunqꝫ virtuti contraria ſunt.[Deus canticum nouũ
cantabo tibi:in pſalterio †decem chordarum pſallam Al. decachordo
tibi.] Venit ad ordinem ſecundum:in quo ſe poſt li-
berationem ſpiritualium nequitiarum ⁊ immanium
populorum:per nouum canticum propheta gratias age-
re domino pollicetur:vbi eſt noui hominis iſtitutio
⁊ legis veteris plenitudo. Nouum vero canticum eſt:
de quo in alio pſalmo dictum eſt: Cantate domino cã- Ps.97.
ticum nouum. Et vt ipſam oſtenderet nouitatẽ: ſubie-
cit: Cantate domino omnis terra. Nouum enim me-
rito dicitur:quia dum non ſit a iudeis receptus: qui-
bus promiſſus fuerat vt veniret:tranſiuit ad gentes.
Nouum eſt etiam:quod nos corpore ⁊ ſanguine ſuo
ſaginare dignatur. Nouum:quod per aquam regene-
rationis abſoluit: ⁊ his ſimilia:que per aduentum do-
mini noua inſtitutione patuerũt. Sequitur: In pſal-
terio decem chordarum pſallam tibi. Pſalteriũ de-
cem chordarum:eſt decalogus:qui datus eſt tribubus
hebreorum. Et vt ambo teſtamenta vnũ habere ma-
nifeſtaret auctorẽ:in vtriſqꝫ ſe Chriſto domino pſal-
lere cõpromiſit.[Qui das ſalutẽ regibus: qui †libe- Al. redemiſti
ras Dauid ſeruum tuũ de gladio maligno.] Reges:
homines iuſtos ſignificat ⁊ veraces:qui regũt:vt di-
ximus:adiutorio domini corpora ſua. Iſtis ergo regi-
bus dominus dat ſalutem: cum eos a vitijs carnali-
bus liberos facit:de quibus in ſapientia dicit: Dat re-
gnum regibus. Liberas Dauid: ad pugnam reſpicit
Golie:vt qui liberatus fuerat corporaliter:ſpirituali-
ter victor eſſet immanium quoqꝫ vitiorum. De gla-
dio maligno:diaboli ſignificat poteſtatẽ. Quia ⁊ do-
mini gladius legitur. Sed illud benignum eſſe non
dubium eſt:ſicut dicit in euangelio: Non veni pacem Math.10.
mittere in terram ſed gladiũ. Quapropter malignus DOG

eſt gladius diaboli:quia diuidit a bonis. Benignus
eſt autez gladius domini:quoniam ſeparat a malis.
Al.erue { [Eripe me.Et ꝉlibera me ꝉde aquis multis:ꝛ de ma
Al.nõ habet { nu filiorum alienorum.Quorum os locutum eſt va
{ nitatem:ꝛ dextera coꝝ dextera iniquitatis.] Hunc
verſum ꝛ in prima parte iam dixit.Quem ideo repe
tit:vt deteſtabiliores iniquos homines reddat ipſa
{ geminatio.[Quorum filij ſicut nouelle plantatio
Al.nõ habet { nes:ꝉſtabilite ꝉa iuuẽtute ſua.] Primis verſibus de
Al.in malis diſputans impiorum eos deteſtabiles reddit:
nunc etiam bona ipſorum que videntur accuſat: vt
vbiqꝫ dedecus habeant : cum ꝛ ipſa gloria ipſorum
abominata reſpuitur. Filios eorum dicit : qui praui
dogmatis predicatione generãtur. Iſti nouellis plan
tationibus exequantur:quia nulla a patribus tradi
ta predicatione viguerunt:ſed exquiſitis nouellis er
roribus pullularunt:male ſtabiliti peſſima radice de
figuntur. Non enim de prophetis : non de apoſtolis:
non de aliqua diuina auctoritate firmati ſũt:ſed vo
luntaria peruerſitate nouitatis:a ſancte eccleſie vni
tate diſcreti ſunt.Et intuendum eſt quod in centeſi
monicesſimoſeptimo pſalmo dederit fidelibus hanc
ſimilitudinem.Sed ibi filios ſanctorum circa men
ſam dicit domini conſtitutos: Hic vo quia communi
cationem non habent rectam:altare eis ſacratiſſimũ
{ ſubmouetur.[Filie eoꝝ compoſite:circumornate:
{ vt ſimilitudo templi.]Conſideremus ꝙ ſubtiliter ꝛ
frequenter a catholicis ſegregauit hereticos. In pri
ma comparatione altare eis abſtulit:nunc in ſecũda
filias introducit:quas in memorato pſalmo catholi
ce non dedit eccleſie. Primum : quod ſexus iſte fre
quenter varijs ac fluxis cogitationibus datur: quia
conſtantie non habet vires:cum frequenter in diuer
ſa vota traducitur.Deinde dicit eas non naturaliter
pulchras:ſed hominum voluntate compoſitas.Ter
tio:cogitationes vel predicationes eoꝝ quas femi
nis comparauerat:non dicit habere verum eccleſiã:
ſed ſimilitudinem templi. Similitudo quippe non
habet veritatem:ſed alicuius ſubſiſtentis rei portat
{ imaginem.[Promptuaria eorum plena:eructantia
{ ex hoc in illud.] Promptuaria que cellaria vulgus
appellat:hereticorum corda ſignificant:vbi diuerſa
rum rerum ſpecies epuleqꝫ repoſite ſunt. Iſta quan
tum copioſe farcita ſunt:tã diuerſas eructationes
peſſime exaltationis emittunt. Quos ſi auctoritate
conuincas:ad interpretationum nequitias tranſferũ
tur.Cum inde quoqꝫ fuerint domino iuuante ſupe
rati:ad ſophiſtarum ſe verſutias calumniaſqꝫ ꝯuer
tunt:vagi:inſtabiles:quia radicem nequeunt habere
veritatis. Sic merito aſperis odoribus comparata
ſunt:que ſimplicium corda fetido ſermone decipiũt.
Al.greſſib' { [Oues eorum fetoſe abundantes in ꝉegreſſibus ſu
{ is.] Hoc magis ad litteram congruenter accipimus:
quia propoſitum prophete eſt tales oſtendere cadu
ca tñ ꝛ temporalia poſſidere. Hi fetoſum videntur
habere peculium:dum ipſi fide ſteriles eſſe doceam
ETY tur. Abundans quippe dictus eſt:ab vnda : quaſi re
dundans. Ipſa quoqꝫ pecora:que habere cernuntur:
non dixit eos in ingreſſibus:ſed in egreſſibus poſſide
re:quia totum ab eis egreditur : quando ipſi quoqꝫ
{ perituri eſſe monſtrantur.[Boues eoꝝ craſſe. Nõ
{ eſt ruina macerie:neqꝫ tranſitus:neqꝫ clamor in pla
{ teis eorum.] Hic affluens facultas oſtenditur : quo
rum boues non aſſiduo labore macri : ſed delitioſe
ocioſitate pinguiſſimi ſunt : ſed ipſi veritate tenues
atqꝫ ieiuni eſſe monſtrantur. Sequitur: Non eſt rui
na macerie. Adhuc felicitas deſcribitur impiorum:
que tamen in rebus tranſitorijs eſſe conuincit. Ma DEF
ceries:eſt paries ex ſola compoſitione ſaxorum : qui
aut vineas claudit : aut hortorum culta communit.
Quapropter eorum commemoratur tanta proſperi
tas:vt nec ipſa ruant:que in aliquam vtilitatem vi
dentur erecta. Subijcitur : Neqꝫ tranſitus:neqꝫ cla
mor in plateis eorum. Hoc quoqꝫ vult ad ſeculi iſti
us felicia pertinere:vt quando ſe patreſfamilias cu
piunt reficere per quietem:non ſit tranſitus per do
mos eorum:aut clamor oriatur turbidus in plateis:
ne ſomnus eoꝝ importuna loquacitate rumpatur:
ſed ſilentium ſit cum volunt quieſcere:occurſus cuꝫ
ſe amicos ſalutare precipiunt. Que figura dicit Cli SCHE
max:quando dictio gradatim ad ſuperiora conſcen
{ dit.[Beatum dixerunt populuz cui hec ſunt:beatus
{ populus cuius eſt dominus deus eius.] Hic verſus
duas quidem ſed diuerſas probatur continere ſentẽ
tias. Una eſt eorum qui ſibi videntur felices. Altera
vo beatorum. Ait enim: Beatum dixerunt populum
cui hec ſunt:ſcilicet ſuperiora que dicta ſunt. Sic iu
dicant qui veritatis diſcipuli non fuerunt. Mundi
diuitias preferunt ꝛ celeſtia regna contemnunt:bea
titudinez putantes:aut oues fetoſas aſpicere:aut bo
ues craſſiſſimos poſſidere. Audite male perſuaſi:au
dite dementes : in ſiniſtra poni que putatis eſſe ma
gnifica. Sic enim de ſapientia legiẽ: In dextera eius Prouer.3.
anni vite:in ſiniſtra eius diuitie ꝛ gloria. Audiamus
nunc quid dicatur de turba fidelium. Beatus popu
lus cuius eſt dominus deus eius. Poſt illam irriſio
nem que de ſceleratis facta eſt : venit ad penetralia
ſapientie:hoc eſt : ad vocem ipſam ſanctiſſime veri
tatis. Definit enim veraciter qui ſit beatus populus:
ſcilicet:Cuius eſt dominus deus eius. Dicendo : Cu
ius eſt dominus:ſanctos viros ſignificat : ꝛ probabi
li ſe conuerſatione tractantes. Illorum enim domi
nus non dicitur : qui eius nequaꝙ predicationibus
acquieſcunt. Ipſi enim dominum habent Chriſtum:
qui ꝛ eius ſerui ſpecialiter nuncupantur. Addidit
quoqꝫ: Deus eius:id eſt:quibus propitius eſſe digna
tur. Sepe enim ſic legimus a fidelibus dictum : De
us meus ꝛ dominus meus. Nam ſi nos ſerui eius in
tegre dicimur : ille dominus noſter veraciter nuncu
patur. Sic paucis verbis beati populi definitio ple
niſſima veritate completa eſt. Concluſio.

Triumphalis quidez pſalmus auditus eſt:
ſed videamus quo pertine
at iſta victoria:que ſpecialiter ad ſimilitudinem ec
cleſie conſtat eſſe perfecta. Nam lz per iſtum ſanctũ
virum multa dominus religionis ſue ſacramenta
monſtrauerit:hoc tamen euidenter ad pugnas eccle
ſie declarandas:quas ſpiritualiter patitur probatur
effectum : vt paſtorali petra ſuperbus caderet : cum
ſe virium ſuarum preſumptione iactaret. Quapro
pter exemplar iſtud totius fidei grauidum huiuſmo
di debemus accipere. Golias ad diabolum pertineat
cum miniſtris. Dauid : ad vniuerſum reſpiciat po
pulum chriſtianum:qui inimicum ſuum terribilem
petre noſcitur ſoliditate ſuperaſſe. Illud quoqꝫ ma
gnopere contuendum eſt : quod poſt tot pſalmorum
longiſſimam ſeriem:hic mundanarum rerum quaſi
quidam terminus videtur appoſitus. Neqꝫ enim
poſt

poſt hunc aliquid aut de eccleſie perſecutoribus: aut de amaritudine ſeculi: aut de paſſionibus martyrũ: aut de tribulatione penitentium: aut de lamentatione fidelium: aut de antichriſti abominanda elatione narratur. Sed reliqui ſeptem in magnum myſteriũ diuinis preconijs aptati: celeſti leticia videntur eſſe pleniſſimi. Nũc ad laudes domini repulſis nubibus peccatorum: ſerenis mentibus accedamus.

Explicit expoſitio in pſalmum.143.

Laudatio ipſi dauid. CXLIIII.

Exaltabo te deus meus rex: ⁊ benedicam nomini tuo in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi. Per ſingulos dies benedicam tibi: ⁊ laudabo nomẽ tuũ in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſeculi. Magnus dominus ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis eius nõ eſt finis. Generatio ⁊ generatio laudabit opera tua: ⁊ potentiam tuam pronunciabunt. Magnificentiam glorie ſanctitatis tue loquentur: ⁊ mirabilia tua narrabunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent: ⁊ magnitudinem tuã narrabunt. Memoriam abundantie ſuauitatis tue eructabunt: ⁊ iuſticia tua exultabunt. Miſerator ⁊ miſericors dominus: patiens ⁊ multum miſericors. Suauis dominus vniuerſis: ⁊ miſerationes eius ſuper omnia opera eius. Cõfiteantur tibi domine omnia opera tua: ⁊ ſancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent: ⁊ potentiam tuaꝫ loquentur. Ut notam faciant filijs hominum potentiam tuaꝫ: ⁊ gloriam magnificentie regni tui. Regnum tuum regnum omnium ſeculorum: ⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ generatione. Fidelis dominus in omnibꝰ verbis ſuis: ⁊ ſanctus in omnibus operibus ſuis. Alleuat dominus omnes qui corruũt: ⁊ erigit omnes eliſos. Oculi omniuꝫ in te ſperant domine: ⁊ tu das eſcam illorum in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam: ⁊ imples omne animal benedictione. Iuſtus dominus in omnibus vijs ſuis: ⁊ ſanctus in omnibus operibus ſuis. Prope eſt dominus omnibus inuocantibus eum: omnibus inuocantibus eum in veritate. Voluntatem timentium ſe faciet: ⁊ deprecationeꝫ eorum exaudiet ⁊ ſaluos faciet eos. Cuſtodit dominus omnes diligentes ſe: ⁊ omnes peccatores diſperdet. Laudationem domini loquetur os meum: ⁊ benedicat omnis caro nomini ſancto eius: in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi.

Dauid chriſtum dominum ſignificare: ⁊ nominis ipſius interpretatione docuimꝰ: ⁊ per deſcenſum carnis ex parente ſic appellatum eſſe monſtratum eſt. Sed duꝫ hoc nobis cõſtare videatur: illud magis diligenter arbitror perſcrutandum: cur hic titulus ſingulariter contineat: Laudatio ipſi dauid: cum in omnibus pſalmis eius gloria predicet. Sed hic ideo diſtinctior clariorqꝫ poſita eſt: quia completis omnibus quibus humana ignorantia fuerat inſtruenda: nũc ad ſola precipitur domini vacare preconia: que laudes quadam diſtinctione ſuiſqꝫ virtutibus in his ſeptem pſalmis ſequentibus mirabiliter explicant. Quorum proprietas in ſuis concluſionibus: ſicut factum eſt: ⁊ in precedentibus aperitur. Nec vacat qđ hic ſeptẽnario numero laudes domini concludant: quod penitentium confeſſio tali calculo prenotatur: qđ ipſe ſpiritus ſanctus ſeptẽnaria virtute predicatus eſt: illud forſitan indicans ſacramentum: quãdo Moyſi dominus precepit: vt in tabernaculo ſuo ſeptem lucernas apponeret perpetuo lumine lucẽtes. Sed cum nihil in ſcripturis diuinis probetur ocioſum: maxime hebrei alphabeti ordinem ⁊ hic non in caſſum arbitror per verſuum capita cuſtoditum: quẽ in duobus generibus hominum in viceſimoquarto pſalmo diximus accipiendum. Nam cum totis litteris explicatur: iuſtos deſignat: qbus nulla virtus per gratiam domini deeſſe monſtratur. Cum vero non totis characteribus annotatur: illos videtur oſtendere qui in eccleſia quideꝫ ſunt domini: ſed non adeo cunctis bonis operibus probantur eſſe perfecti. De hac enim mixtura legitur: Oues ⁊ boues vniuerſas inſuper ⁊ pecora campi. Sic iſti alphabeto lr̃a tñ vna ſubtrahitur: vt nõ illos ſummos indicare videatur. Ps. 8. Nam ⁊ dominus in euangelio dixit homini: qui ſe probabili conuerſatione tractabat: Unum tibi deeſt Mat. 19. ſed ſi vis eſſe perfectus: vende omnia tua ⁊ ſequere me. Sed cum omnes hoc non faciant: a perfecto aliquid minus habere noſcuntur. Quapropter gratias agentes domino: iugiter ſupplicemus: qui tale nobis hic myſterium ſue pietatis oſtendit: vt ⁊ nos qui maxima ſumus meritorum parte curati: ſimilia poſtulare preſumamus: quatenus ad laudes eius eternas indulgẽtie ipſius munere peruenire mereamur. Siue magis qđ poſtea reperi: Inperfecti alphabetodes indicant eccleſiam: que hic adhuc agitur: ⁊ necdum eſt iniquorum ſequeſtratione purgata. Plenarij vero: futuram ſignificant hieruſalem: vbi iam perfectorum cetus ſanctorum electione cõplebitur. Quod etiam ipſi pſalmi qui hebreis litteris prenotantur: ſi diligẽter inſpicias indicare noſcuntur.

Diuiſio.

Laudatio chriſti: que a beato ꝓpheta propoſita eſt: alphabeti hebrei ordine decurrens: tribus narrationibus explicatur. Prima: eſt laudis eius infinita promiſſio: cõtinens predicti alphabeti litteras tres. Scđa: dicit laudẽ dñi nouẽ modis eſſe pagẽdã: habẽs lr̃as q̃tuor. Tertia: pte: que in ſecũda de preconio chri breuiter ꝓpoſuit: paulo latius atqꝫ euidẽter explanat: in fine cõmonẽs ab omni carne dñm debere laudari: que pars retinet lr̃as q̃tuordeciꝫ. Illud tñ pre oĩbus debemus intendere: qꝛ ſic dictũ eſt: vnde dñs laudari poſſit: vt tñ partes ipſe inexplicabiles eẽ videantur. Uerbi gratia: dicitur laudandus eſſe in

operibus ſuis:ſed quis eius poſſit operas vt dignum
eſt explicare? Dicitur de potentia:ſed quis eius potē
tiaꝫ enarrare preualeat? Una ergo veritas eſt:ſic per
partes laudem dici domino:vt tamen non credas eā
ſufficienter poſſe compleri. Expoſitio.

Aleph
Al. noī tuū in ſeculum
Exaltabo te deus rex meus: ⁊ benedicaꝫ
nomen tuum in ſeculo:⁊ in ſeculum ſe-
culi. Beatus ꝓpheta ſpiritu diuino cō-
pletus:erupit in voceꝫ:nō humana ſapiē-
tia preſumens:ſed ſuperna cōtemplatio-
ne illuminatus. Neqꝫ eniꝫ locale aliquid aut ſpecia-
le dicit:ſed vnde mundi imbecillitas cuncta ſaluet.
Exaltabo te:dictum eſt:notuꝫ te faciam predicando
qḋ es. Nam quemadmodum potetur aliqua laude
deus altior fieri:cum diuina perfectio nō poſſit auge-
ri? Rex meus:profeſſio fidei eſt:qꝛ ab ipſo ſe dice-
bat regi:cui ſe nouerat pura mente famulari. Bene-
dicere nomē eius eſt in ſeculo:hic illi per pſalmodie
gratiam ſupplicare:qḋ qui dignus eſt facere:⁊ in illa
eum merebitur eternitate laudare. Sic enim ſequi-
tur:Et in ſeculum ſeculi:vbi iam nullus eſt finis:ſed
qḋ feliciter incipitur:perpetua iocunditate ſeruatur.
Beth Per ſingulos dies benedicam te:⁊ laudabo nomē
Al. nbi tuum in ſeculo:⁊ in ſeculum ſeculi. Superius di-
Al. ſeculum xit: Exaltabo te deus. Et ne forſitan humana negli-
gentia ſemel crederet eſſe faciendum:neceſſarie cō-
monitum eſt: Per ſingulos dies: vbi reuera mutua
ſibi alteratione ſuccedunt. Sed qui hic per iſtos ſin-
gulos dies benedicit dominuꝫ:ibi in illo eterno vno
die qui venturus eſt:cū beatis continua exultatione
laudabit. Ad reliqua vō verba huiꝰ verſus: qꝛ ſunt
ſimilia: ſuperior expoſitio dicta ſufficiat. Magnus
Gimel dominus ⁊ laudabilis nimis:⁊ magnitudinis eiꝰ nō
eſt finis. Miranda complexio:vera predicatio: ſic
laudare dominuꝫ:vt quantū eſt magnus nō eſtimes
explicandum. Senſus enim totius creature deficit:
⁊ adhuc illa retractatio ſemper excreſcit. Nam ſicut
nullo loco clauditur:ita nec eloquentia q̄uis ampliſ-
ſima eius poſſunt preconia terminari: Uirtus inex-
plicabilis:pietas incōprehenſibilis:ſapientia ineffa-
bilis:cuius vera definitio eſt:finem in ſanctis laudi-
bus nō habere. Et nota qꝛ dum dicitur:magnitudi-
nis eius finem nō eſſe:nunq̄ꝫ te precipit ab eius pre-
dicatione ceſſare. Nam ⁊ taciti gratias agimus:cum
nos ꝓbabili conuerſatione tractamus. Qui cum nul-
lis poſſit laudibus comprehendi:ſingulis tamen ſer-
monibus indicatur:cum dicitur: Magnus nimis. Et
iterum: Magnitudinis eius nō eſt finis:qui defini-
SCHE tionis quintus eſt modus. Hic grece dicitur Cata an
tilexin:latine ad verbū:quando ſingulis vocabulis
Deleth rem quam ſcire querimus intimamus. Generatio
⁊ generatio laudabunt opera tua:⁊ potentiam tuam
He pronuntiabunt. Magnificentiam maieſtatis tue:⁊
Al. glorie ſā ſanctitatem tuam loquentur:⁊ mirabilia tua narra-
ctitatis tue
Vau bunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent:⁊ ma-
Zai gnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abundā-
Al. eructa tie ſuauitatis tue eructuabunt:⁊ iuſtitiam tuaꝫ exal
bunt tabunt. Uenit ad ſecūdā narrationē:vbi ſpecies do-
minice laudis ſacrato calculo prenotatur. Sed q̄uis
iſta repetitio generationū:infinitum tempus oſten-
dere videat:qꝛ domini opera ſemper cōſtat eſſe lau-
danda:tamen generatio ⁊ generatio ad duos magis
debent populos applicari: Una ad hebreorum: que
per ſignuꝫ circumciſionis electa eſt: Altera que venit

ex gentibus. Ipſe ſunt eniꝫ que domini beneficia ſu-
ſceperunt. Et merito dicuntur preconia ipſius cane-
re:que ad eius deuotionis probantur munera perue-
niſſe. Sed qꝛ hec nouem:id eſt:opera:potentia:ma-
gnificentia:ſanctitas:mirabilia:virtus:terribilioꝝ
magnitudo:memoria:iuſtitia:in modum propoſitio-
nis hic dicta ſunt:vt eiſdem lineis cōſequenter debe-
at laus dominica decantari:conuenit vt ibi de ipſis
euidentius dicere debeamus:vbi ⁊ auctoritas iudi-
cauit latius exponenda:que nos iſtis nominibus for-
ſitan poſſumus appellare cataractas diuini eloquij:
fontes verborꝫ celeſtium:vbera beata preconij:vñ
⁊ humanum genus pia confeſſione reficitur:⁊ ange-
lis beatitudo ſine fine preſtatur. Que argumenta in
ſumma ita arbitror eſſe definienda:ratio que rei in-
comprehenſibilis atqꝫ altiſſime ſummatim ⁊ breui-
ter inquantum valet:nō quantum eſt efficit mentio-
nem. Hinc enim nihil extrinſecus:nihil veriſimile:
nihil proferri videtur ambiguum: ſed omnia talia
procedunt:qualia ⁊ veritas loquitur ⁊ de veritate di-
cuntur. In magnum quoqꝫ ſacramentum:hec noueꝫ
loca vnde laudes dominice naſcuntur: arbitror ap-
prehēſa:vt trinitatis honor tertio in ſe triplicato nu-
mero poſſit agnoſci. Iſte quoqꝫ numerus continetur DOG
⁊ in codicibus ſacris:quos ſancta domini legit ⁊ ve-
neratur eccleſia:id eſt:in octateucho:in regiꝫ:in pro-
phetis:in pſalterio:in Salomone:in agiographis:in
euangelijs:in epiſtolis apoſtolorum : in actibus apo-
ſtolorum cuꝫ apocalypſi. Sic numerus iſte celeſtiū
rerum cōmemoratione ſecundus eſt. Miſericors ⁊ Heth
miſerator dominꝰ. Tertia narratio que ſupereſt in-
troitur:in qua loca illa argumentorꝫ latius exequi-
tur:que in ſecunda parte breuiter intimauit:ea nunc
ſingillatim mente ſollicita perquiramus. Ab operi-
bus domini fecit initium:vt miſerator dicatur. Naꝫ
qḋ miſericors dicitur:nature ipſius virtus eſt : quod
miſerator fragilitati noſtre cauſa ſalutis eſt. Miſeri-
cors eſt enim cum creat:quia nullis beneficijs prō-
uocatur vt preſtet:ſed clemētie ſue diſpoſitione vni-
uerſa facit ad exiſtentiaꝫ peruenire. Miſerator quo-
qꝫ eſt:cum res cadentes ſua pietate reconſtruit:quate-
nus qui per culpam corruunt:per gratiam ſubleuē-
tur. Quis enim actibus ſuis meretur munera domi-
ni ſaluatoris:dum abſolute legatur:omnes peccaue- Ro.3.
runt ⁊ egent gloria dei? Miſericors autem ⁊ miſera-
tor:figura Paranomaſia eſt:que ⁊ denominatio dici- SCHE
tur. Patiens ⁊ multum miſericors. Uenit ad 2m
argumenti locum:qui appellatur a potentia: quam
nō laudauit qḋ terras ſuſpendit:maria coercuit:ſtel-
lis celum depinxit:ſed tolerantem dixit exceſſus hu-
manos:vt qui puniri poſſent lege iuſtitie:probentur
per patientiam domini non perire:ſicut legitur: No- Ezech.18.
lo morteꝫ peccatoris:ſed vt conuertatur ⁊ viuat. Sua- Teth
uis dominus vniuerſis:⁊ miſerationes eius ſuper oīa
opera eius. Tertius argumenti locus eſt a magnifi-
centia. Quid enim magnificentius:q̄ꝫ ſuauē eſſe vni-
uerſis:qui tamen cum deuotis ſenſibus ipſius mune-
re guſtauerūt? Sicut Petrus apoſtolus dicit: Si ta- I. Pe.2.
men guſtatis quoniam dulcis eſt dominus. Dulcis
enim dici non poteſt:niſi eis qui bona ipſius ſpiritua-
liter imbiberunt. Quid iterum magnificentius : q̄ꝫ
miſerationes ſuas omnes operas ſuas impendere:
que eo gloriantur auctore? Dicat aliquis:cur ergo da-
mnandi ſunt peccatores:quos eius creaturaꝫ eſſe nō

dubiū eſt. Sed reſpice: q: miſerationes ꝯferendas
dicit ſupra opera dn̄i. Ipſuz enim coronat: qđ in no
bis occulto iudicio grā ꝓrogāte largit: illud damnat
qđ diabolo machināte ꝯſtruit. Uis eniz poſita ver
borū: ſoluit abſolutiſſime queſtionē. Opera eniz dn̄i
ſemper eligunt: noſtra vel diaboli ſine dubitatione
Ioth damnant. Cōfiteantur tibi dn̄e omnia opera tua:
z ſancti tui benedicāt te. Quartus locus: a ſanctita
te narrat. Ipſa eſt eniz ſanctitas quā ſuperius dixit:
vt ei ſancti ſui debeant confiteri: id eſt: boni angeli:
dominationes: poteſtates z principatus: vel iuſti ho
mines: z qcqđ beatum eſſe cognoſcitur. Sed q: oēs
creature nō ſunt in intellectuali dignitate ſublimes:
vt iumenta: ſaxa: ligna: terra: vel his ſimilia: quo mō
illū poterit omnis creatura ꝑdicare? Confitetur pla
ne in hoc qđ eſt: dn̄ ſuum glorificari facie auctorem:
qui oīa admirabili diſpoſitione perfecit: vt aut per ſe
ipſe creature laudent: aut per rationales ſubſtantias
Caph opera domini valde bona predicent. Gloriaz regni
tui dicent: z potentiā tuā loquentur. Quintus a mi
rabilibus producitur locus. Eſt mirabilis eniz deus:
qui fecit celum z terram: eaqz diuerſis bonis ſtupē
da varietate cōpleuit. In paruis enim eſt menſura
ſufficiens: in mediocribus equabile temperamentū:
in magnis abundantia copioſa donorū: z neceſſe eſt
totū eſſe mirabile: qđ vniuerſarum rerum oīpotentē
Lamech conſtat autorem. Ut notā faciant filiꝭ hominū po
tentiā tuā: z gloriā magnificentie regni tui. Septus
locus qui eſt: a virtutibus introitur. Hoc eſt enim qđ
in ſcđa parte dixit: Uirtutē terribiliū tuorum. San
ctis eniz predicatoribus nota facta eſt potentia dn̄i
z gloria regni eius: ne ignorata minus forſitan quere
ret. Nota quoqz facta eſt potentia eius: cū Petrus
Act.3. z Ioannes: ex vtero matris claudum ambulare fece
runt: dicentes: Uiri iſraelite quid miramini in hoc:
quaſi noſtra virtute aut pietate fecerimus hunc am
bulare? Et pauloPoſt dicunt: ꝙ in nomine Ieſu chri
ſti ſaluus ſit factus. Nota etiā facta eſt potentia dn̄i:
qñ diuerſas virtutes apoſtoli inuocato eius nomine
Mem perfecerunt. Regnum tuum regnū omniū ſeculo
Al. generatione rum: z dominatio tua in omni generatione z ꝓgene
nie. Uenit ad ſeptimū locum: qui trahit a magnitu
dine. Nā ſi magnum eſt ad tempus imperare: quāto
magnificētius dominationis terminū non habere?
Primū enim ſignū dn̄i de perpetuitate laudauit: po
ſtea de ipſius dominationis effectu. Sunt enim re
gna humana ſed nō eterna: ſunt z aliorum compara
tione fortia ſed nō diutius dominantia: z ideo perpe
tuitas iſta cōmemorat: ne regnum tale putares qua
Samech le in mundo forſitan eſſe cognoſcis. Fidelis dn̄s in
Al. oībus verbis ſuis: z ſanctus in omnibus operibus ſuis. Al
leuat dn̄s omnes qui corruūt: z erigit omnes eliſos.
Octauus locus aperit: qui dicit: ab abundātia. Ipſa
eſt: Memoriam abundantie ſuauitatis tue eructa
bunt: quā ſuperius in antefata ſecunda parte memo
rauit. Fidelis ergo dicitur: qñ ſui aduentus ꝓmiſſa
cōpleuit: z non in paucis ſed in omnibus verbis ſuis.
Mat.24. Qđ reuera ipſi ſoli conuenit: qui dixit: Celum z ter
ra tranſibunt: verba aūt mea nō preteribunt. Qui ſi
cut verax in ꝓmiſſionibus: ita z ſanctus in omni ſua
operatione dinoſcitur. Hoc quoqz ad abundantiaz
domini nō eſt dubium pertinere: quando eleuantur
ruentes: abſoluuntur rei: eriguntur eliſi. Tunc enim
recordatio ſuauitatis ipſius habetur: cum factorum
taliū virtus aſpicitur: z eructat in laudib' eius: qui

dignatus eſt de poteſtate diaboli eripere peccatorē.
Et vide: qm̄ z hic due res dn̄o deputant. Ipſe enim
alleuat ruentes: qui adhuc minime corruerunt. Ipſe
erigit eliſos: qui iaz ruinā ſuſtinuiſſe noſcuntur. Me
rito: qm̄ ne cadamus ipſo cuſtode defendimur: vt vo
ꝓſtrati ſurgere valeamus vtute ipſius nihilominus
ſubleuamur. Hec eniz z talia per abundātiā ſuauita
tis ipſius fieri poſſe nō dubiū eſt. Oculi omniuz in Ain
te ſperant dn̄e: z tu das eſcaz illis in tempore oppor Al. illorum
tuno. Aperis tu manuz tuam: z imples omne aīal bn̄ Phe
dictione. Ecce nonus locus ſtratur: qui dr̄ a iuſtitia.
Hic in his duobus z alio verſu qui ſequit latius ex
planatur: vt qui dominū miſericordē audiunt: iuſtū
quoqz iudicē contremiſcant. Iuſtitie eniz ipſius eſt:
vt qui in ipſo ſperare nō deſinunt: ab ipſo ſatietatis
munera cōſequantur. Sed iſta eſca vniuſcuiuſqz rei
cōtinētia debet intelligi. Alia enim corporaliter: alia
ſpiritualiter expetunt gubernari: ſed his omnib' vna
eſca eſt largitas diſpenſata creatoris. Et ne crederes
ſemper dādū eſſe qđ petit: adiecit: In tēpore oppor
tuno. Multi eniz petūt: ſed feliciter differunt. Qua
propter vnū hoc aſſidue deprecemur: vt illa nobis do
minus ꝓpitius tribuat: que expedire cognoſcit. Nos Ro.8.
eniz: ſicut dicit apl's: quid oremus ſicut oportet neſci
mus. Cognoſcimus etiā in poteſtate ipſius oīa cōſti
tuta: qñ ipſo manū aperiēte: omne aīal benedictione
cōpletur. Sed melius vt hoc aīal rationabilem crea
turā debeamus accipere: quā reuera cōſtat poſſe bn̄
dici. Iuſtus dn̄s in oībus vijs ſuis: z ſanctus in oīb' Sade
operibus ſuis. Manifeſta eſt pars illa iuſtitie: quā
do ipſum quoqz nomen cognoſcimus eſſe memora
tū. Uie domini ſunt: diſpoſitiones atqz voluntates:
quas ſi vere intelligimus: ſemꝑ iuſtas eſſe ſentimus.
Nā cū nos verberat: equitatē facit: q: peccatis digna
reſtituit. Et ideo dū nobis petimus parci: prius eius
iuſtitiā cōfiteamur: z ſic ab ipſo expectemus mune
ra pietatis. Sanctus: z pium ſignificat: z patiētē: z bo
noꝝ omniū largitorē: qm̄ qđ ab illo efficit virtutis
laude complet. Uie pertinēt ad diſpoſitiones: opera
tio ad effectū: ſed hoc pro noſtra imbecillitate diuidit:
Ceterū apud illuz: hoc eſt velle qđ facere: hoc diſpo
nere qđ iubere. Prope eſt dn̄s oībus inuocantibus Coph
eū: in veritate. Uoluntatē timentiū ſe faciet: z ora Al. oīb' inuo cantibus eū
tiones eorum exaudiet: z ſaluos faciet eos. Et hec
quoqz ꝓbant ad iuſtitiā dn̄i ꝑtinere. Proximus: dr̄ Res
ꝓpitius: Iratus vo: longinquus. Nā pñtia ei' ſemꝑ Al. faciet: z deprecationem
z vbiqz eſt: ſicut in ſupiore pſalmo dictū eſt: Si aſcē
dero in celum tu illic es: ſi deſcendero in infernum Ps.138.
ades zc̄. Sed qm̄ z illi inuocant: qui ſua cupiunt deſi
deria vana compleri: additum eſt: In veritate: quod
omnes ſuperfluitates excluderet: q: ſolus veraciter
inuocat quiſquis ab eo petit que ipſe magis poſtulā
da conſtituit. Reuera enim: hoc eſt exaudiri: cui pro
bantur ꝓfutura concedi. Nam quale eſt nimietate
precum exigere: qđ importunum petitorem peniteat
accepiſſe? Sicut filiꝭ iſrael contigit: quando regem
ſibi dari more gentium poſtularunt. Cuſtodit domi Sin
nus omnes diligentes ſe: z omnes peccatores diſper
det. Iam concluditur in breuitate pars illa iuſtitie:
q: vtrūqz ad dn̄i ꝑtinet eqtatē: vt diligētes ſe cuſto
diat: z peccatores pro eorū iniqtate diſꝑdat. Qđ aūt
dicit: oēs peccatores eſſe ꝑdēdos: illos ſignificat qui
in ſua obſtinatione ꝑſiſtūt. Naz qui ſe ad dn̄m puro
corde ꝯuertūt: peccatores eſſe iā deſinūt: ſicut in alio
pſalmo dictū eſt: Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates. Ps.31.

Thau ¶ Laudem domini loquet̃ os meũ: ⁊ benedicat oīs caro nomẽ ſanctũ eius in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſeculi.] Expoſitis omnibus locisque laudẽ dñi generare ac ꝓducere ↄſueuerunt: nunc eius repetit breuiſſimã concluſionẽ: vt qḋ nullis libris: nullis valet humanis viribus explicari: mirabili cõpẽdio ꝓbet̃ eſſe ↄcluſuʒ. Laudem dñi os ſuũ: id eſt: cordis arcanum ꝓmittit effari: vnde ſe ꝓpheta nouerat libenter audiri. Commonet etiã humanã carnẽ vniuerſam dñm benedicere ſaluatoreʒ: qḋ dictũ ↄſtat per figuram Sinedochen: id eſt: a parte totũ. Per carnẽ enim ſignificat homines: ſicut idẽ homines ſignificat: qñ ſolas animas dicit: vt eſt illud Exodi: Omnes aũt anime que intrauerũt in egyptũ: anime ſeptuagintaquinque. Ipſa enim caro eſt: que poteſt dñm digna laude benedicere. Si quã vero parte ſupra iſta que diximus ſiue in futuris: ſiue in ꝓteritis pſalmis diligẽs ꝑſcrutator inuenerit: que ad laudes dñi debeat applicari: ad ſupradictoꝝ aliquẽ modũ: vt tamẽ nos opinamur nõ dubiter ꝑtinere: nec accuſet a nobis ad liquidũ minime cõprehenſum: qḋ ꝓfitemur immenſuʒ. Hoc Ariſtoteles acer ingenio (vt arbitror) emulatus: argumẽtoꝝ ſecularium loca mirabili ſubtilitate collegit: vt ſicut vniuerſus ſermo litteris: ita ⁊ illa complexione oīs humanitas ꝓlata ſentẽtia clauderet̃. Hinc dialectici diſputationes ſuas cõpendioſis collectionibus armauerũt: hinc oratores velut quedã flumina cucurrerũt: hinc poete decoris florib' ambiunt̃: hinc ſatyrici: hinc hyſtorici: hinc comici tragiciq; ditati ſũt: vt pene ab humana lingua videat̃ exceptũ: qḋ ab hac fuerit complexione diuiſum. Huic rei topica nomen impoſuit.

DEF Topica vero ſunt argumentoꝝ ſedes: ex quibus ad faciẽdã fidẽ velut elemẽtis quibuſdã ↄficit̃ intentio differẽtis. Qḋ legere atq; tractare religio nulla ↄdemnat: quoniã innoxie requirit̃ quicquid ſacris litteris nõ probatur aduerſum. Concluſio.

Audiuimus in vno pſalmo breuiter complexa: que in ſcripturis ſanctis late diffuſa ſunt. Ubi enĩ nõ legit̃: aut opa ipſius: aut potentia: aut magnificẽtia: aut ſanctitas: aut mirabilia: aut virtus terribilioꝝ: aut magnitudo: aut abundantia: aut iuſtitia: vt merito dici poſſit ſupernũ horreũ: vbi talis enthece reꝝ probatur eſſe celeſtiũ. Solent enim omnia ſimul non poni: laus aũt dñi vt opinamur ſine aliquo iſtoꝝ nõ poteſt inueniri. Sed cum hic formulam dominice laudis diligenter expreſſerit: ſignificauit vtiq; ⁊ ſequentes pſalmos ad eius ſine dubio preconia ꝑtinere: quibus talis regula complexioq; premiſſa eſt. Nec putes fortuitum: qḋ ſeptẽ pſalmis laudes dñi ↄtinent: hoc eſt forſitan quod in centeſimodecimooctauo pſalmo dictuʒ eſt: Septies in die laudẽ dixi tibi. Ipſa forſitan ſeptem candelabra ſũt: ſicut apocalypſis refert: que ante dñm lucẽt. Ipſe ſeptẽ eccleſie ad quas liber dñi iuſſus eſt deſtinari. Ipſe deniq; ſpiritus ſeptiformis: qui ipſas laudes celeſti largitate ↄceſſit. Quapropter exultemus: copioſe dediſſe nobis dñm quod eius auribus offeramus: tñ pura conſcientia ꝓbeatur. Nam quis dubitet grate ſuſcipi: quod ipſe ſibi ꝓcepit immolari? O pietas immenſa creatoris: ⁊ laudari ſe iubet: ⁊ ne noſtris delinquamus eloquijs quẽadmodũ ꝑficiat̃ oſtendit. Non qḋ ille talibus indigeat: ſed qꝛ nobis hoc vtile fuiſſe ꝓſpexit. Totũ dixit: totũ monuit: ne velimus errare. Ad poſtremũ ⁊ ipſaʒ naturã humanitatis: ne fragilis periret aſſumpſit. Sed ↄſideremus ſi qui tã ingentia dona ſuſcipim': peccare tite ↄſe debeamus.

Explicit expoſitio in pſalmum .144.

¶ Alleluia. CXLV.

Lauda anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: pſallã deo meo q̃diu fuero. Nolite ↄfidere in principibus: neq; in filijs hominũ in quibus non eſt ſalus. Exibit ſpiritus eius ⁊ reuertet̃ in terrã ſuã: in illa die peribũt oẽs cogitationes eoꝝ. Beatus cuius deus iacob adiutor eius: ſpes eius in dño deo ipſi': qui fecit celũ ⁊ terrã mare ⁊ oĩa que in eis ſũt. Qui cuſtodit veritatẽ in ſeculũ: facit iudiciũ iniuriã patiẽtibus: dat eſcã eſurientibus. Dñs ſoluit cõpeditos: dñs illuminat cecos. Dñs erigit eliſos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſtodit aduenas pupillum ⁊ viduam ſuſcipiet: ⁊ vias peccatoꝝ diſperdet. Regnabit dominus in ſecula: deus tuus ſion in generatione ⁊ generationẽ.

Hec iterũ auribus noſtris ſonat celeſtis auctoritas: pulſatq; Alleluia ianuas cordis: ne vacuis atq; inanibus cogitationibus occupemur: quoniã ocioſuʒ tempus habere nõ decet militẽ Chri. Habet enim ⁊ lingua fructus ſuos. Uberrima ſiquideʒ meſſis inde colligit̃: ſi in laudes dñi pura mente moueat̃. Spirituale mẽbrũ eſt cũ famulat̃ auctori: ipſaʒ quoq; animã cõmẽdat dũ verſicatẽ loquit̃. Quapropter cõpleamus aerẽ dulciſſimis ſonis. Nam muſica iſta ſalutaris: nõ ſolũ mortaliũ ꝑmulcet auditũ: ſed etiã intellectum delectat angelicum. Diuiſio.

Cupiens ꝓpheta laudes dñi ex toto corde cãtare: Primo ingreſſu dicit in hominibus minime ↄfidendum: ne aliquid ab eo peteret̃ tepide: ſi ⁊ ali' crederet̃ poſſe ꝓſtare. Scḋo pnũciat totã ſpeʒ in oĩpotẽte dño reponẽdã: ⁊ cũ ſit iſte dñs: eũ factis ſuis pulcherrime definit̃: vt gẽtilitas tã frequẽti rõne ↄuicta: errores ſuos fideli deuotione derelinquat. Expoſitio.

Lauda anima mea dñm.] Ne terrenis deſiderijs voluntas ocioſa vacaret: ⁊ in fatuis vt aſſolet curis: mentis occuparetur intentio: dat ſibi ꝓpheta ſalubre ↄſiliũ: vnde generalitati nouerat ↄſulẽdum: vt anima laudaret dñm: nõ ſonus ꝑſtrepẽtium labioꝝ. Sepe enim ſic meditata proferimus: vt peregrina cogitatione tranſlati: non nos ſentiamus dixiſſe que loquimur. Eſt enim virtus anime ſpũali vigore flãmata per diuerſa diſcurrẽſque cauſas celeſtiũ ſiue terreſtriũ creaturarũ indagabili rõne ꝑquirit: nõ ſe ſuperis: modo inferis miſcens. Sed iſta quẽadmodum ſe habeant: ſicut dñs donare dignat' eſt: in libro alio: qui in variarũ opere tertiuſdecim' cõtinet̃: a nobis latius vident̃ expoſita. Quapropter animam ſuam pſalmiſta hortat̃ laudare dñm: vt exploſis cogitationibus ſuperuacuis: in ipſo tñ negocio totis viribus occuparetur. ¶ Laudabo dominum in vita mea: pſallam deo meo q̃diu ſero.] Intueamur quid ſibi velit

iſta repetitio. Prius ſperat anime ſue laudare dñm: nūc acquieſcens duplici ſe ꝑmittit ordine laudatuꝝ. Laudare in vita eſt: in illa eternitate dñm confiteri: que verius vita dicit: qm̄ nulla curarū preſſura cōterit. Ideo eniꝫ: Laudabo dixit: vt futuruꝫ tēpus oſtenderet: qm̄ angelis iuſtiſqꝫ hoībus foꝛs iſta coīs eſt. De iſta vō pſenti vita: Pſallaꝫ dicit: qđ ad bonas operas (ſicut ſepe diximus) manifeſtū eſt ꝑtinē. Sic ergo accipiendū eſt: vt illic ꝑpetue: hic pſallatur aſſidue. Nā ꝛ ipſuꝫ: Quādiu ero: iſtud ſeculū ſignificat: qꝛ futurū erat qm̄ hic eſſe nō poterat. ⁋ Nolite confidere in principib9: neqꝫ in filijs hoīum in quibus nō eſt ſalus. ⁋ Celeſtis medicus humana pectora prius mūdat peſtiferis curis: vt ſalutaria remedia cōpetēter infundat. Dicit enim: nec in demonib9: nec in hoīb9 eſſe preſumendū: qui ſalutē dare nō poſſunt: quaꝫ iure ꝓprio minime poſſidere noſcunt. Principes hic ſpirituales nequitias debemus aduertere: de qb9 dicit apl's: Quia nō eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ꝛ ſanguineꝫ: ſed aduerſus ꝑncipes ꝛ poteſtates tenebrarū haruꝫ. Filios hoīum: ſignificat ſine dubitatione mortales: qui ſalutē dare nō poſſunt: qꝛ debita morte ſuccūbunt. Solus eſt eniꝫ fili9 hoīs id eſt: ſancte virginis qui tribuat ſalutē: qm̄ ipſum cōſtat humani generis exiſtere ſaluatorē. ⁋ Exiet ſpiritus ei9 ꝛ reuertet in terrā ſuā: in illa die peribunt oēs cogitationes eoꝝ. ⁋ Cauſam reddit cur dixerit in hoībus nō eſſe preſumēdū: hic ſpiritū aīam debemus accipere: ſicut ait in euangelio: Pater in man9 tuas cōmendo ſpiritū meū. Egreſſa itaqꝫ aīa de clauſtro corporis ſui: in terrā remeat caro defluens vñ ſumpſit initiū. Ideo enim addidit: Suaꝫ: vt ſignificaret inde fuiſſe ꝓcreatā: ſicut legit in geneſi: Fecit deus hoīem de limo terre. Mortis igit tēpore pereūt humane cogitationes: que ſe in diuerſos ambitus ſemꝑ extendūt: mō poſſeſſionibus ſtudētes: mō diuitias ꝯgregātes: mō honores magnopere ꝑgrēdo. Sed hec oīa diſpereūt: qm̄ eoꝝ rerū vota fruſtrant: ſicut diuitem in euangelio legim9 increpatū. Stulte hac nocte auferet a te aīa tua: que aūt preparaſti cuius erūt. ⁋ Beatus cui9 deus iacob adiutoꝛ eius: ſpes eius in dño deo ipſius. ⁋ Exploſis noxijs cogitationib9 qbus humanū gen9 tanq̄ grauiſſimis moꝛbis inficit: ꝓpheta ad ꝛm venit ingreſſuꝫ: in quo tanq̄ ſalutare poculū humanis mentib9 poꝛrigit ebibēdū. Nō enim tm̄ ꝓhibuit inutiles preſumptiones: ſed etiā que fuerāt appetēda ꝓmonuit. Dicit enim de ipſa cogitatione fieri beatū: qui ſperat in dñm. Jacob vō patriarchā ideo ſepe diximus poni: qm̄ poſt illā angeli luctā primus ipſe appellatus eſt iſrael id eſt: vir videns deū: Qđ vocabulum ad oēs electos cōpetēter aptat. Adiutoꝛ eniꝫ iō poſitū eſt: vt nos ad bonos niſus noīs ipſi9 intelligētia cōcitaret. Illis aūt adiutoꝛ eſt: qui ipſo donante virtutū gradus aſcēdere bonis intētionib9 enitunt. Sequit: Spes ei9 in dño deo ipſi9. Ad ſuperiorē ſententiā ꝑtinet iſta ꝓſecutio: qꝛ beatus eſt cui9 ſpes eē cognoſcit in dño deo ſuo. Dicēdo enim: Spes: patiētiā pſentiū ſignificat: ꝛ deſideria futuroꝝ. Nā quodlibet iſtud in hoc mūdo chriſtianus patiatur: eterne beatitudinis cogitatione reficit. Sed qm̄ eſſe poterat ꝛ cultoꝛibus demonū ſpes in deo ſuo: ſingulis varijſqꝫ comatib9 per vnā ſpeciē definitionis vſqꝫ ad finē pſalmi: dñm chr̄m deſignat: in quo debeat ſpes eſſe fideliū. ⁋ Qui fecit celum ꝛ terrā: mare: ꝛ oīa que in eis ſunt. Qui cuſtodit veritatē in ſeculū: facit iudiciū iniuriā patientibus: dat eſcaꝫ eſurientib9. ⁋ Dñs erigit eliſos: ⁋ Diximus in pſalmo centeſimoq̄drageſimoquarto poſita eſſe loca: ex qbus laus dñica foꝛmaret: nunc eadē cōmemorāda locis aptiſſimis eſtimamus. Ait eniꝫ: Qui fecit celū ꝛ terram: mare ꝛ oīa que in eis ſunt: qđ ab operib9 eius laudē ꝓdiſſe non dubiū eſt. Quid eniꝫ glorioſi9: qđ ve pōt eſſe magnificentius: q̄ celū ꝛ terrā feciſſe: ꝛ oīa que in eis ſunt? Illud preterea qđ dicit: Facit iudiciū iniuriā patientibus dat eſcā eſurientibus: ad iuſticiā eius manifeſtuꝫ eſt ꝑtinere: qm̄ eqtatē ſuā oībus ꝓut vult iudicijs ſui dona cōcedit. Scḋa aūt eſt iſta ſpecies definitionis: que grece dicit Ennçomaticeꝛ latine notio nūcupat. Nō eniꝫ dicit ſubſtantialiter qđ ſit deus: ſed qđ agat vel qđ egerit. Actus eniꝫ eius ex ꝑte aliqua quātū tm̄ ipſe concedit pōt notitia noſtra cōprehendere: ſubſtantiā vō ipſius nō preualet indicare. Dicit eniꝫ ꝓmū: Qui fecit celū ꝛ terrā: ipſe eſt in quo ſpem ſuaꝫ debeāt ponere chriſtiani. Sed lꝫ celi ꝛ terre appellatione cuncta cōcluſerit: addidit tm̄: Et oīa que in eis ſunt: ne quē aliū putares vel minutiſſimarū rerū exiſtere creatorē. Sequit: Qui cuſtodit veritatē in ſeculum. Ipſe eſt ſcilicet dñs chriſtus: qui dixit: Ego ſum via veritas ꝛ vita. Neceſſe eſt enim vt ille loquatur veritatē in ſeculo: qui celeſtis veritas approbat. De hoībus aūt qui ſub peccato ſunt: dictum eſt: Omnis homo mendax. Adiecit: Facit iudiciū iniuriā patientib9. Chriſtus eſt verus iudex: ꝛ gubernatoꝛ eternus: qui afflictos ꝓpter nomen ſuū vindicat: ꝛ miſeretur innoxijs. Ipſi qppe ſunt qui iniuriā: id eſt: iniuſticiaꝫ patiunt: qm̄ veritatē ꝓdicātes penis vehemētib9 affligunt. Intulit: Dat eſcā eſuriētib9. Ipſe eniꝫ dat eſcā eſuriētibus: qui creatoꝛ eſt mūdi. Sed opꝫ nos eſcas ſpirituales expetere: ne ſicut iudei ſaturitateꝫ ſolum ventris delectemur accipere. Dicit enim Amos propheta: Ecce itroduco famem ſuper terrā: nō famem panis neqꝫ ſitim aque: ſed famē audiēdi verbū dei. Subiecit: Dñs erigit eliſos. Nec hoc quoqꝫ dubium eſt: qꝛ eliſos erigat. Nā cū diabolus elidat: dñs ſubleuat. In ipſo ergo ponenda eſt ſpes: qui nō elidere ſed erigere cōſueuit. ⁋ Dñs ſoluit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſtodit ꝑaduenā. ⁋ In hoc ꝛ ſequēti verſu ille locus aptandus eſt: Memoriā abundātie ſuauitatis eius. Quid enim ſuaui9 q̄ vt miſericoꝛdie ipſius facta memoꝛent: vt dicat: Dñs ſoluit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs diligit iuſtos: dñs cuſtodit aduenā: pupillū ꝛ viduā ſuſcipiet: ꝛ viā peccatoꝝ exterminabit: Soluit vtriqꝫ cōpeditos dñs chriſtus: ſicut in euāgelio dictū eſt: Nōne opoꝛtebat hāc filiā abrae quā alligauerat Sathanas decē ꝛ octo annis ſolui ab infirmitate ſua? Sed hoc nō ſolū de vexatione immūdi ſpiritus poteſt intelligi: ſed etiaꝫ de oībus vitijs quibus mens noſtra quaſi qbuſdā funib9 illigat. Nā ſicut ligat diabolus qui peccata cōnectit: ita ſoluit chriſtus qui delicta dimittit. Sequit: Dñs illuminat cecos. Oēs vitioſi ceci ſunt: qꝛ peccatoꝝ obſcuritatib9 iplicant. Sꝫ iſtos ille ſolus illuminat: qui in euāgelio luto facto ꝑunxit oculos: ꝛ tenebratū hoīem ad gaudium pfecte ſanitatis adduxit. De quo etiā dictū eſt: Qui illuminat omnē hominē venientē in hunc munduꝫ. Addidit quoqꝫ: Dñs diligit iuſtos. Cuius eſt enim iuſtos diligere: niſi qui eos preualet in eternā beatitudinē collocare? Nam ſicut diabolus affectat impios: ita dñs diligit iuſtos. Subiecit etiam: Dñs cuſtodit aduenā: id eſt:

Marginal notes: Ephe.6. — Ecc.12. — Luc.23. — Gen.2. — Luc.12. — Al. iſte verſiculus ſubiūgit ſequēti — DEF — Joan.14. — Pſa.115. — Amos.8. — Al. aduenas — Luc.13. — Joan.9. — Ibidem

qui de babylonie ciuitate diaboli ad bieruſalē ciui-
tatem dn̄i ſaluatoris aduenerit. Hunc cuſtodit ſi cū
in electorum habitatione permanſerit: ſicut in alio
Ps. 38. pſalmo dicitur: Incola ego ſum apud te in terra: et pe
regrinus ſicut omnes patres mei. [Pupillū et viduā
Al. viaz Al. diſperdet ſuſcipiet: et viam peccatorum exterminabit.] Pu-
pillus et vidua ſunt: qui dominū pura mēte reſpiciūt
humanis ſolatijs deſtituti. Hos recipit chriſtus ſuo
munimine vendicandos. Sed cum iſtos pro ſua pie
tate receperit: diabolus qui eſt via peccatorum exter-
minabit: id eſt a termino regni ſui reddit alienū: qḋ
vnicuiq; impiorum in illa ſancta iudicatione ventu
rum eſt. Sic iſtis decem ſententijs preconialibus: in
quo domino debeat ſpes eſſe fideliū abundāter oſtē
ſum eſt. Et ne forſitan putes eſſe contrariū: qḋ in ſu-
periore pſalmo diximus: nouem loca dominice lau-
dis diſpoſita: nunc autem in preconijs eius denarium
calculū memorauimus eſſe decurſum. Scias aliud
eſſe argumentorū ſedes: aliud definitionum regulas.
Ibi enim ſingula queq; generali diſtinctione ſunt po
ſita: hic aūt ſub vna ſpecie definitionis: varijs ſentē-
tijs qd ſit dn̄s intimatur: et ſicut fieri ſolet: de vno loco
argumētorū: due definitiones plures ve collecte ſūt.
Al. ſecula Al. omni generatione et generatione [Regnabit dn̄s in eternum: deus tuus ſion in ſecu-
lum ſeculi.] Hoc ex magnificētia dn̄i pbatur intelligi.
Quid enim magnificētius q̄ regnare dn̄m ſion in ſe-
culū ſeculi: cuius regni nō erit finis? Regnabit: futu
rū tempus videtur oſtendere: quā iam in ipſo corda no
ſtra firmiſſima ſtabilitate cōſiſtunt. Modo enim in
membris ſuis pleniſſime regnare nō dicitur chr̄s: quia
corda eorū interdū uanibus cogitationibus occupā-
tur. Sed cum hoc mortale corpus induerit īmortali
tatē: et noxias iſtas cogitationes cū mūdi iſtius amiſ
ſione reliquerit: tūc pfecte in ſanctis regnaturus eſt
1. Cor. 15. chr̄s: quia ſicut ſcriptū eſt. Erit deus oīa in oībus. Cui⁹
aūt ſit iſte dn̄s euidenter exponitur: Deus tuus ſion.
Sion eccl̄iam catholicā ſignificare ſepe iā dictū eſt:
propter ſpeculationē quā exhibet populo chriſtiano.
Ipſe enim et cum ea et in eadē regnabit: qui eſt bene-
dictus in ſecula ſeculorum. Concluſio.

Contemplationis beneficio: ppheta cir
ca finē quaſi ſeculi cō
ſtitutus: vbi iam mundi cognoſcitur potius damnanda
peruerſitas: vniuerſitatē docuit dn̄i laudib⁹ occupa-
ri: ne caduca deſideria quereret: que pxime finiēda
conſtaret. Sed cū illud tēpus venturum dicitur nobis:
iſtud noſtrum ſine dubio nūciatur. In mundi enim fi-
ne ſumus: quā cū nō longo interuallo ſuſcepta morte
deſerimus. Tranſeant a nobis cupiditates caduce: il
lecebre ſeculares abſcedāt: illud potius deſiderem⁹
qḋ eternum eſſe cognoſcimus.

Explicit expoſitio in pſalmum. 145ᵘˢ.

Alleluia. CXLVI.

Laudate dn̄m quā bon⁹ eſt pſal
mus: deo noſtro ſit iocūda de-
coraq; laudatio. Edificās hie-
ruſalē dn̄s: diſperſiones iſrae-
lis cōgregabit. Qui ſanat cōtri
tos corde: et alligat ɔtritiones
eorū. Qui numerat multitudinē ſtellarū: et
oībus eis noīa vocat. Magn⁹ dn̄s noſter et
magna virtus ei⁹: et ſapiētie ei⁹ nō eſt nume
rus. Suſcipiēs manſuetos dn̄s: humilians
aūt peccatores vſq; ad terrā. Precinite dn̄o
in ɔfeſſiōe: pſallite deo nr̄o in cithara. Qui
operit celū nubibus: et parat terre pluuiam.
Qui pducit in montib⁹ fenū: et herbā ſerui
tuti hoīum. Qui dat iumentis eſcam ipſorū:
et pullis coruorū inuocātibus eū. Nō in for-
titudine equi volūtatē habebit: nec in tibijs
viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum eſt
domino ſuper timentes eum: et in eis qui ſpe
rant ſuper miſericordia eius.

Verba tituli ſui ſubſequens textus expo-
nit: vt peregrina locutione nō egeat: quē
declaratio ppria ſermonis explanat. Le-
ge enim initiū pſalmi: et expoſuiſti titulū.
Alleluia: ſignificat laudate dn̄m: qḋ ſibi
vtriq; ſic cōſona voce reſpondet: vt titulum initium
putes eſſe pſalmi. Initiū vo pſalmi: titulum rōnabili-
ter arbitreris. Quapropter confidenter atq; hylares
ingrediamur hunc pſalmū: cuius noticiā ſalutarem
in ipſis quoq; forib⁹ abſolute cognoſcim⁹. Diuiſio.

Primo modo hortatur ppheta ppl̄m deuo
tum laudare dn̄m: qui humiles erigit: et
ſuperborū colla concidit. Scḋo alacriter
dn̄m dicit eſſe pſallendū: qui ſupplicanti
bus beneficia pfutura concedit: quā qui
de ſuis viribus preſumunt ei placere nō poſſunt.

Expoſitio.

Laudate dn̄m quā bon⁹ eſt pſalmus: deo
noſtro iocunda ſit laudatio. [Omnis
Al. decoraq; opera humana mercedē ſibi poſtulat de-
bere retribui: vt qḋ laborioſe peragim⁹:
ſpe ppoſiti muneris cōſolemur. In lau-
dationibus vo dn̄i actus ipſe habet premiū ſuum: quā
ipſa erit retributio que nūc eſt exercitatio. Nam cum
bonū ſit dn̄m predicare: inde vnuſquiſq; noſcitur pmiſ
ſa dona recipe. Recipit plane: quā in illa angelica ſo-
cietate ſingulare ſit munus ſanctorū: ppetuū dn̄i ſub
ire pconium. Laudem⁹ ergo deuotione qua poſſum⁹
et hic illa beata dona meditemur. Quid enim felici⁹
q̄ modo exercere qḋ te ſperas in futura beatitudine
poſſe peragere? Pſalmus aūt eſt: vt a maioribus tra-
ditur: organū muſicū: ſicut cithara: pandoriū: alia queq;
vocibus noſtris dulciſſima modulatione reſpondēt:
qḋ ſepe diximus ad actus noſtros probatiſſimos per
tinere. Quapropter laudationē dn̄i: et pſalterium in
vnā precipit venire cōcordiā: vt ſicut lingua diuini-
tatis pconia dicimus: ita eum bonorū actuū operatio
ne laudemus. Sequitur: Deo noſtro iocunda ſit lauda
tio. Diuinitati quippe eſt iocunda laudatio: quā act⁹ no
ſtri a ſanctorū verborū qualitate nō diſcrepant. Nam
quale eſt vt pſalmus caſtitatē dicat: et cantor ab ob-
ſcenitate ſe nō ſubtrahat: ſi humilitatē pdicet: et nar-
rator eius ſuperbie flatib⁹ intumeſcat? Quapropter
nō pōt a dn̄o bene pcipi: qḋ cōtraria inter ſe noſcitur
aduerſitate luctari. Tunc eſt enim dn̄o iocunda lau-
datio: quā in vnā ſocietatem vox et vita conuenerint.
[Edificās hierl̄m dn̄s: et diſpſiōes iſrl̄ ɔgregans.] Al. nō habet Al. ɔgregabit
Per hunc et duos v̄ſus alios qui ſequuntur ex mirabi-
lib⁹ factiſq; glorioſis dn̄s iure laudatur. Nā cū dicit: Edi-
ficans hierl̄m dn̄s: et diſpſionē iſrael congregās: Qui
ſanat contritos corde et alligat cōtritiones eorū: Qui

numerat

numerat multitudinem ſtellarum:⁊ omnes nomine
ſuo vocat:de factis vtriqꝫ ſuis mirabilis approbatur.
Oſtendit autem in p̄mo verſu diſcrepantia dn̄m nō
amare:quādo eum conſtat diſperſa colligere. Nam
quēadmodum in nobis patet alios eſſe actus:aliaꝫ
cantilenam:qui totius mūdi populos in ſanctā colle
git vnitatē:Sic enī de viuis lapidibus edificat do
minus ciuitatē Hieruſalē: quādo diſperſiones iſrael
congregat:que in toto mūdo habitare noſcunt:ſicut
Math. 24 in euāgelio dictum eſt:Et mittet angelos ſuos cū tu
ba ⁊ voce magna:⁊ ꝯgregabunt electos a quatuor an
Al.et gulis terre.[Qui ſanat contritos corde: ⁊qui alligat
contritiones coꝝ.] Mirabile genus curationis edi
citur:vt ſi reſtaurari volumus:noſmetipſos viuaciſ
ſime cōteramus.Sed iſta contritio ad redintegratio
nem p̄tinet:ad ſoliditatē deducit:⁊ qḋ ſupra omne
bonū eſt illū medicū introducit:qui eternā tribuit
SCHE ſoſpitatē.Seq̄tur:Qui alligat cōtritiones coꝝ. Me
taphora ab artificibus medendi:qui oſſa fracta atqꝫ
cōtrita quando ſolidare cupiunt:linteoꝝ illigatione
ꝯſtringunt:vt in ſoliditatē priſtinam ad locū ſuum
redeuntia mēbra coaleſcāt.Sic celeſtis medicus pe
nitētium corda graui afflictione ꝯtrita:quaſi quadā
faſcia pietatis ſue ſuꝑducta conſtringit atqꝫ conſoli
dat:⁊ ad firmiſſimam ſpem ſanitatis adducit:ſicut ⁊
Ps.50. in q̄nquageſimo dictum eſt:Cor ꝯtritum ⁊ humilia
tum deus non ſpernit. Nam ille publicanus qui pe
ctus ſuū aſſidua ꝑcuſſione tundebat:ipſam in ſe ꝯtri
tionem ꝓbatus eſt effeciſſe:quā reo pectori non deſi
nebat ingerere.[Qui numerat multitudinē ſtellaꝝ:
Al. oīb⁹ eis noīa vocans ⁊ omnes nomine ſuo vocat.] Sed q̄uis ⁊ iſtud ad
litteram dn̄i potētiam videat̄ oſtendere:vt nobis i
numerabiles ſtellas diuinitati dicat eſſe numerabi
les:earūqꝫ nomina ꝓprijs vocabulis nuncupari:q̄ñ
illi oīa cōprehenſibilia ſunt:cui arena maris:⁊ gutte
pluuiaꝝ:⁊ capilli hominū dinumerati eſſe noſcunt̄.
Nam cū dicit: Noīe ſuo:aſtrologos arguit qui eas
vocant nominib⁹ alienis:vt Veneris: Mercurij: Io
uis:Martis:Saturni:⁊ his ſimilia. Iſtud tn̄ aptius
eſt:vt ea magis intelliḡ debeamus.Supius enī di
xerat:Cōtritos corde eſſe ſaluādos:quos iam poſt in
dulgētie medicinam ſtellas debemus accip̄e. Lucēt
enī velut aſtra in nocte huius ſeculi:qui meruerūt
in ſanctoꝝ numero congregari.Sed quāuis multos
hic continere videat̄ eccleſia:illi tn̄ a dn̄o numeran
tur qui regni eius participatione gaudebūt. Nā ſtel
las:ſanctos viros nos poſſe intelliḡ : Geneſis locus
Gen.12. ille teſtat̄:qui ait:Multiplicabo ſemē tuū ſicut ſtel
Dan.12. las celi.Et Salomon dicit:Iuſti aūt fulgebunt ſicut
ſtelle celi.Scimus autē a dn̄o nomina vocari poſſe
ſanctoꝝ:quādo eos in celo legimus eſſe ꝯſcriptos:ſi
Luc.10. cut in euāgelio dicit : Nolite gloriari quia demonia
ſubiecta ſunt vobis:gaudete aūt ⁊ exultate:q2 nomi
na veſtra ſcripta ſunt in celis.[Magnus dn̄s noſter
⁊ magna v̄tus eius:⁊ ſapiētie eius nō eſt numerus.]
In hoc ⁊ ſequēti verſu a magnitudine dn̄i laus deco
ra cantat̄.Dicēdo enim: Magnus dn̄s ⁊ magna vir
tus eius:⁊ ſapiētie eius nō eſt numerus: Suſcipiens
māſuetos dn̄s:humilians autem peccatores vſqꝫ ad
terrā:magnitudo eius abſolute declarat̄. Nam cū ſu
perius propheta per diuerſas partes laudes excurre
ret:admiratione cōpletus exclamat : Magnus dn̄s
noſter:vtriqꝫ cuius nec facta numerari:nec laus pre
ualet apprehēdi:ꝯgregans diſperſiones Iſrael:ſanās
contritos corde:numerans multitudinem beatoꝝ:⁊
omnes nomine ſuo vocans.Quis enim poſſit cōpre
hendere:quāta ſit de cūctis collecta laudatio:cuī ſit
in vnaquaqꝫ re mirabilis magnitudo:Dicēdo enī:
Noſter:culturas demētiſſime paganitatis excludit.
Virtus aūt magna:q2 ſingularis:q2 omnipotens:q2
rerum oīum gubernator ⁊ ꝯditor eſt . Seq̄tur:Et ſa
piētie eius nō eſt numerus. Hic numerum pro fine
debemus accip̄e:q2 oīa calculus que numerat:⁊ defi
nit.Sapiētia v̄o dei quēadmodū poteſt habere nu
merum:que auctor calculi eſſe cognoſcit̄: Nā ſi nu
merari poſſet:iā videret̄ eſſe ſub numero. Quod ſi
nec ipſe numerus totus a nobis poteſt ſciri:quo mo
do:qua ratione ꝑualet diuina ſapiētia cōprehēdi:
Creaturis enim ſuis incōparabiliter potior eſt crea
tor:⁊ ideo veraciter dictum eſt:Sapiētie eius nō eſt
numerus. Nam de his que creauit Sapiens dicit:
Omnia in menſura numero ⁊ pondere deus feciſſe. Sap.11.
[Suſcipiens manſuetos dn̄s: ⁊humiliat autē pecca Al. humilians
tores vſqꝫ ad terram.] Manſueti ſunt quos ſupius
dixit tribulatione cōtritos:⁊ afflictionis ꝯſuetudine
patientes.Et intuere q̄ pulcherrima ſit facta diuer
ſitas.Manſueti ſuſcipiunt̄ in celū:ſupbi deijciunt̄
in terram:vt ꝑmutatione vicaria vnde humilis le
uatus eſt:ibi ſupbus corruat:⁊ vnde ſathanas elatus
cecidit:fidelis homo ſubleuat⁹ aſcēdat. [⁊Incipite Al. Precinite
dn̄o in ꝯfeſſione:pſallite deo noſtro in cithara.] Ve
nit ad modū ſecūdum:vbi hortat̄ herentes:impel
lit dubios:increpat negligētes. Incipite enī illis di
citur qui adhuc tacere noſcunt̄:Dn̄o in confeſſione:
ſubaudiēdum eſt:cantare.Sed iſta ꝯfeſſio laudē mo
net:⁊ probitatis actionē hortat̄. Cithara enim:ſigni
ficat virtutes morales conſona oꝑatione ꝑtinentes:
que tūc veram citharā reddunt:quando ſe federata
ſocietate ꝯiungunt. Nā ſicut integra Lyra dici nō
poteſt:cui aliqua chorda ſubtrahit̄:ſic nec vir ſanct⁹
perfectus eſtimat̄ cui virtus vlla minuit̄.[Qui ope
rit celū nubibus:⁊ parat terre pluuiam.Qui ꝓducit
in montib⁹ fenum:⁊ herbam ſeruituti hominū.] In
hoc ⁊ ſequenti verſu denuo dn̄i oꝑa memorant̄.Di
cit enim:Qui operit celū nubibus:⁊ parat terre plu
uiam.Qui ꝓducit in montib⁹ fenum ⁊ herbam ſer
uituti hominū.Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ: ⁊ pul
lis coruoꝝ inuocantib⁹ eum. Quid enim potētius q̄
creatorē creaturis ſuis cōpetēti modulo ſubuenire:
Frequēter autem ſcriptura diuina hanc ſpeciē defi
nitionis amplectit̄:vt per id qḋ dn̄s oꝑatur: virtus
eius poteſtaſqꝫ monſtret̄.Quod nūc per iſtū ⁊ aliū
verſum conſequēter efficit̄. Nam cū ſupius poſuiſ
ſet:Incipite dn̄o in confeſſione:nunc cui dn̄o ſit ꝯfi
tendum euidēter oſtēdit.Sed quāuis iſta ⁊ ad litte
rā bene videant̄ intelligi:melius tn̄ ſi allegorice di
cta ſentimus.Celū hic:ſanctam ꝓphetiam congruē
ter aduertimus. Hanc diuina ꝓuiſione ſimilis nubi
bus tegit obſcuritas:vt ſenſus noſtros icitet ad que
rēdū:dum gratius accipit̄:ad qḋ fatigato deſiderio
peruenitur.Seq̄tur quid nubes iſte parturiant.ſ.vt
copiā videant̄ preſtare pluuiaꝝ:hoc eſt:diuine pre
dicationis fontes irriguos.Sed cui terre hec pluuia
parat̄: vtiqꝫ ſitienti.Ille enim verbum dn̄i efficaci
ter ſuſcipit:qui ſe ad audiēdum ſupno munere deſi
deranter obtulerit. Nec vacat qḋ dixit: Parat:q2 ni
ſi ille eam ꝓparauerit:nullus ad ipſā poteſt ſuis me
ritis ꝑuenire.Seq̄tur:Qui producit in montibus fe
num:⁊ herbā ſeruituti hominū. Hoc quoqꝫ ſpiritua
liter accipiēdū eſt,Montes:ſignificāt viros ſāctos:

in quibus dñs fenuȝ herbāqȝ producit: vnde ſimpliciores in eccleſia catholica tanq̄ ſimplicia iumenta paſcant̄. Fenum ptinet ad predicationes robuſtas. Herba ad monita molliora. Fenū ſiquidem fuit: quā-
1. Corin. 7. do dixit Apl̄s: Uolo oēs homines eſſe ſicut meipm.
1. Timoth. 5. Herba: Qui ſe non ꝯtinet: nubat. Et iterū: Uolo ado-
1. Corin. 3. leſcētulas viduas nubere. Et rurſus: Lac vobis potum dedi: non eſcam. Iſta enim miniora ꝑcepta: herbis merito comparant̄. Nam qḋ dicit: Seruituti hominum: ſignificat vſui humano deputata: vnde abſolute cognoſcit̄: ſuperiora que dicta ſunt ad homines eſſe referenda. [Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ: ꝛ pullis coruoꝝ inuocantib᷒ eum.] Iumenta: eccleſiaſticos ſignificant greges: qui cōpetenti refectione paſcūtur: alij lacte: alij cibo ſolido: prout diſpēſatori viſum fuerit: qui ſolus nouit que ſunt ꝓfutura preſtare. Corui: ſunt irreligioſi viri: qui peccatoꝝ nigredine inſeparabiliter veſtiunt̄: nec aliquo ſplendore cōuerſionis eluceſcunt. Pulli vō coruoꝝ (vt phyſiologi volunt) celeſti rore veſcuntur: ꝛ adhuc paternas eſcas: id eſt cadauerū fetores hūſicio etatis ignorāt. Quapropter paganoꝝ filijs atqȝ pueriſoꝝ dat eſcaȝ: qꝛ paternam vitam inocētie munere non ſequunt̄. Et vide quid addidit: Inuocantib᷒ eum: qm̄ ſoli ipſi eum inuocant: qui regulas ſcripturaꝝ nulla heretica prauitate ſubuertunt. Hoc niſi ad homines referas: inuocare dñm queadmoduȝ poteſt pullis conuenire
Al. fortitudine — coruoꝝ: [Non in †viribus equi volūtateȝ habebit:
Al. neqȝ in tibijs — †nec in tabernaculis viri bñplacitum †eſt ei.] Poſtq̄ narrauit illa que fecit dñs: nūc dicit que ei poſſūt
Al. erit — oimodis diſplicere. Equus ad ſupbiam plerunqȝ ponitur indicandam. Nam ꝛ ipſum alal ceruice preſumens: frenis ſemꝑ incūbit: ꝛ ad curſus rapidos ſpumoſa ꝯcertatione feſtinat. Huic ſupbus homo atqȝ pretumidus comparat̄: cui diuinitas non poteſt eſſe placabilis: qꝛ māſuetos eligit ꝛ deuotos: ſicut ꝛ alius
Ps. 32. pſalmus dicit: Fallax equus ad ſalutem. Et alibi: Hi
Ps. 19. in curribus ꝛ hi in equis: nos autē in nomine dñi dei noſtri magnificabimur. Tabernacula viroꝝ: infidelium ſunt ꝯuenticula demētium paganoꝝ: que ſe in culturas peſſimas ſemꝑ extēdunt. Reſpice vim verborum: qꝛ viroꝝ dixit tabernacula: non diuina: id eſt preſumptiones illicitas: quas ſibi audaces homines propria volūtate ꝯſtituunt. Uir enim ꝛ in malo po-
Ps. 5. nitur: ſicut eſt illud: Uirum ſanguinū ꝛ doloſuȝ abominabit̄ dñs. [Beneplacitum eſt dño ſuꝑ timentes eum: ꝛ in eis qui ſperant ſuꝑ miſericordia eius.] Superius dixit qui ei poterāt diſplicere: nunc dicit quales ſint illi qui placent. Amat itaqȝ dñs: qui eum formidant: ſed nō timore degenē. Multi enim timent: ſed qꝛ deſperāt de miſericordia eius minime diligūtur: ſicut Iudas qui poſt timorē culpe recognite: non ſupplicādum: ſed deſperādum potius eſtimat̄. Ille enīȝ timor deo ꝓbat̄ accept᷒: qui cū amore maximo: ꝛ pia ꝑſumptione ꝯiungit̄. Timeat ergo vnuſquiſqȝ ne peccet: amet vt ſupplicet. Nā ſi rogaturus nō eſt: hoc facit ꝛ ille qui non timet. Concluſio.

Et hunc quoqȝ pſalmuȝ ad finē ſeculi ꝑtinere nō dubiū eſt: quādo diſꝑſiones Iſrael in vnum populum ꝯgregant̄: vt fiat vnus grex: ꝛ paſtor vnus. O beatuȝ tempus: quādo lapides illi viui precioſiores omnib᷒ margaritis: in celeſtē fabricaȝ ꝛ eternam beatitudinē colligunt̄. Tunc vniuſcuiqȝ ſanctoꝝ erit dulciſſimus labor ſuus: quib᷒ pariet luctus conſolationē: ꝑſecutio eternam requieȝ: paupertas pia dabit regna celeſtia: ꝛ quicquid hic grauiter pertulerunt: ibi ſe talia ſuſtinuiſſe gaudebunt. Dona domine hic patientiam maloꝛuȝ: vt illic facias nobis gaudium eſſe perpetuum.

Explicit expoſitio in pſalmum. 146m.

Alleluia. CXLVII.

Lauda hieruſalem dñm: lauda deum tuuȝ ſion. Quoniā confortauit ſeras portaꝝ tuaꝝ: benedixit filijs tuis in te. Qui poſuit fines tuos pacem: ꝛ adipe frumenti ſatiat te. Qui emittit eloquium ſuuȝ terre: velociter currit ſermo eius. Qui dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerē ſpargit. Mittit cryſtallum ſuaȝ ſicut bucellas: ante faciē frigoris eius quis ſuſtinebit? Emittet verbū ſuum ꝛ liquefaciet ea: flabit ſpirit᷒ eius ꝛ fluent aque. Qui annūtiat verbum ſuum iacob: iuſtitias ꝛ iudicia ſua iſrael. Non fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia ſua non manifeſtauit eis.

Ad conſuetū quidem Alleluia reuertimur: ſed hoc nullatenus repetē faſtidimus. Huſus qui ſemꝑ appetitur: audit᷒ qui nō habet tediuȝ: intellect᷒ qui ſine labore ꝑcipitur. Cuius verbi tātus honor eſt: vt cūȝ ſit in hebrea lingua reconditū: nullo tñ ꝯſtet alio ſermone trāſlatuȝ. Hoc grecus: hoc latinus: hoc chaldeus: hoc ſyrus: hoc perſa: hoc arabs: hoc tenet natio cūcta terraꝝ: ꝛ quicqd eſt deditū diuinitati: dignitatē huius nominis pia deuotione venerat̄. Nulli abſonuȝ: nulli videt̄ abſurdū: ſed oēs celebrāt gaudia ſua huius nois ſuauitate ꝑlata. Hoc ergo pura mēte cantemus: totiſqȝ in eo virib᷒ occupemur: vt ſicut corporis auribus dulciſſimus ſonus reddit̄: ita ꝛ cordis ſinceritate proferatur. Diuiſio.

Primo capite ꝓpheta ad Hieruſalē .ſ. ſupernā breuiter loqtur ciuitatē: vt ſecura iam reddita in ciuib᷒ ſuis: dñm debeat iugi exultatione laudare. Secūdo: myſticis alluſionib᷒ lati᷒ enumerat: quanta populo ſuo pius miſerator indulſerit. Expoſitio.

Lauda hieruſalē dñm: lauda deum tuuȝ ſion.] Pſalmus hic a ꝑmo verſu vſqȝ ad finē: potētiam dñi ꝑdicādum cōmemorat: qḋ pſalmi ipſius relatione cognoſcis. Hieruſalē (ſicut iam ſepe dictuȝ eſt) interpretat̄ viſio pacis: que ꝓprie ad illam ciuitatē ꝑtinet: que vitioꝝ ꝛ ſcandaloꝝ conſortia non habebit. Sed iſta viſio pacis erit dñi cōtēplatio Saluatoris: quam nemo alter merebit̄: niſi qui ab vniuerſa mentis ꝑturbatione liberatur. Unde merito hec duo nomina future illi conueniunt ciuitati adepti ꝑmij munus: ꝛ vocabulum ſublime paſtoris. [Quoniā cōfortauit ſeras portaꝝ tuarum: benedixit †filios tuos in
te.] Patēter cauſa future btitudinis indicat̄. — Al. filijs tuis
Nam cū res iſta multoꝝ ꝓphetaꝝ ore ꝓmiſſa ſit: lucidiſſime tñ ꝑſenti narratione declarat̄. Cū eniȝ ſeras ꝯfirmatas dicit eſſe portaꝝ: clauſas ianuas hīc ciuitatis oſtēdit. Sera eniȝ a ſero dicta eſt: quo tpe in oſtium mittitur: vt intrandi licentia denegetur. Quod illo

tēpore

tēpore accidet quādo ſponſus itrauerit: ſicut in euā
Math. 25. gelio de virginibus dicit: Et que parate erāt intraue
rūt cū eo ad nuptias: ⁊ clauſa eſt ianua. Clauſa ſcilʒ
nō ad cuſtodie penā: ſed in beatitudinē ſempiternaʒ
q꞉ nec inde quiſꝗ vlterius ſanctus exibit: nec aliqs
poſtea nouus intrabit. O beatitudo ſecura iuſtoꝝ:
que tali lege ꝓbatur ſuſcipi: vt nunꝗ poſſit amitti.
Merito: qm̄ ciuitas illa cōtuibilē deū intus habet:
⁊ ideo nemo inde deſiderat egredi: quia preter ipm
ſimile nil preualet intueri. Sequitur: Benedixit fi
lios tuos in te. Magna eſt quidem benedictio filio
rū: ſed multo gratior: quādo inter viſcera materna
preſtatur. Quale eſt enim matri ſemꝑ videre floren
tes filios ſuos? Quale filijs genitricis gratiā iugiter
cōtueri? Ideo enim dictū eſt: In te: q꞉ nunꝗ ab illa
hieruſalem exire poterūt: qui eterno munere conſe
crant̄. [Qui poſuit fines tuos pacē: ⁊ adipe frumen
Al. ſatiat ti ſatiās te.] Ciuitas illa magna ineſtimabilis: ſub
quāta laudis breuitate deſcripta eſt: Naʒ quid illa
preſtātius dici poteſt: cuius fines pacis munere ter
minant̄? Unde abſolute colligi poteſt: q꞉ eterna trā
quillitate ꝑfruitur: qđ intus habitare monſtrat̄. Cō
tra: quicquid preter ipſam cōtigerit eſſe: gehēna eſt.
Et ſicut beata hieruſalē pacē poſſidet: ſic infelix ba
bylonia dolorū pugnā ꝓculdubio ſuſtinebit. Unius
enim partis definitione: alterius cauſe euidēter pro
SCHE didit qualitatē. Hoc ſchema dicit̄ Emphaſis: que ſi
gnificat etiā id qđ nō dicit. Sed quēadmodum pax
iſta ꝓueniat ꝯſequēter exponit̄: dum fideles chriſti
dn̄i cōtemplatione ſaginant̄. Adipē quippe frumen
ti dicit ipſam cōtuibilem deitatē: vnde ſic iuſtorum
ſenſus reficit̄: vt omnem ſatietatem ſupare noſcat̄.
Joan. 6. Ipſe eſt verus panis: qui de celo deſcēdit. Nā ſi nos
hic corporis ſui participatione reficit: quēadmoduʒ
ibi ſatiabit: quos toto lumine ſue deitatis īpleuerit?
Reuera ſecura pax: ⁊ inuiolata tranquillitas: quando
indigētia nobiſcū vlla non litigat: nec aliquē laſſitu
do defatigat: nō frigus cōtriſtat: nō eſuries grauat:
⁊ cetera que hic noſtre ībecillitati bellū ſemꝑ infli
gūt. Ibi aūt corporis aieqʒ talis eſt ſocietas: vt nul
la iter ſe aduerſitate diſcordēt: ſed ſibi vtraqʒ glorio
ſa volūtate ꝯſētiāt. [Qui emittit eloquiū ſuū terre:
velociter currit ſmo eiꝰ.] Deſcripta ciuitate futuri
ſeculi ꝓpheta venit ad ſecūdū caput: in quo munera
hic nobis ꝯferēda ꝑdicit: vt illius tūc future rei per
beneficia preſentia iaʒ poſſit agnoſci. Eloquiū domi
ni verbū patris eſt: Quod ad terras deſcendit: quan
do humilitatē pie incarnationis aſſumpſit. Emittit:
ꝓphetie ſpiritu: preſens tēpus oſtendit: ꝗuis hoc de
futuro dicere videret̄. Sed cum dicit: Emittit: non
minorem ꝓdit: ſed cōcordiaʒ ſancte vnitatis oſten
dit. Diuino eniʒ omnipotentis verbi ſic cucurrit ſer
mo velociter: vt ſancte trinitatis agnitio celerrima
mirabili mundū velocitate cōpleuerit: idoloꝝ cul
turas veritatis ipſius manifeſtatione conuertens.
[Qui dat niuē ſicut lanā: nebulā ſicut cinerem ſpar
Al. ſicut bucellas git. Mittit cryſtallū ſuū ſicut fruſta panis: ante fa
Al. ſubſiſtebit. ciē frigoris eius quis ſubſiſtit?] Poſtꝗ aduentum
chriſti domini ꝓphetauit: nunc quid eius beneficia
preſtent: per alluſiones tropicas ꝯſequēter exponit.
SCHE Que figura dicit̄ Parabole: quoniaʒ res ſibi genere
diſſimiles cōparant̄. Hec igit̄ omnia: niuis: nebula:
cryſtallum: frigus: mala ſunt huius ſeculi: que pecca
toꝝ gelu mortalia corda conſtringūt: ⁊ in ſtupore ſa
xeo faciūt ꝑmanere: niſi dn̄i calore ſoluant̄. Sed vi
deamus quēadmoduʒ ſingulis rebus cōpetens me
dicina preſtet̄. Dicit enim: Qui dat niuē ſicut lanā:
vt qđ facit ſignificat: ſicut vulgo dicimus: Dedit no
bis indiciū: quando aliqđ monſtratū atqʒ edoctum
eſſe declaramus. Quapropter facit niuē ſicut lanaʒ:
vt qđ ante frigoris acerbitate gelatuʒ eſt: in laneam
mollitiē ꝑducatur. Quod fit vtiqʒ quādo frigidiſſi
ma peccatis corda mortaliū ad ardorem ſatiſfactio
nis adduxerit. Niuis eſt enim homo cum recedit a
dn̄o: lana cū ad eius meruerit venire medicinā. Ne
bula: idem ſignificat omne peccatū: qđ ſemꝑ caligi
noſa obſcuritate ꝑagit̄: ſed velut cinis dn̄o preſtante
diſpergit̄: dum eius cumulus ꝯfeſſionis gratia diſſi
pat̄. Cryſtallū vō eſt: in moduʒ vitri per numeroſas
hyemes glacies ꝯdurata: ⁊ in duritiā ſaxiliqueus ad
modum ꝑducta ſubſtātia. Cui obſtinati peccatores
merito cōparant̄: qui algore ꝑfidie ꝯſtricti: per dies
ſingulos congeleſcunt. Hos quoqʒ dn̄s velut fruſta
panis emittit: quando ꝯuerſos ſua facit ꝓdicare ma
gnalia: vnde populus eſuriens celeſti pane veſcatur.
Fruſta enim: partes dicimus corporis alicuius. Si
gnificant quippe doctrine diuerſa dona: que ex pec
catoribus in ſanctis ſuis dominus ſepius mōſtrare
dignatus eſt. Sequit̄. Ante faciē frigoris eius quis
ſubſiſtit? Ante ꝑſentiā frigoris eius dicit̄: non qđ ab
ipſo veniat: ſed qđ forte fieri permittat. Quale eſt il
Exo. 10. lud: Indurauit deus cor pharaonis. Et alibi: Ego do
Iſa. 45. minus faciēs bonū: ⁊ creās malū. Quapropter ante
illud frigus qđ ipſe nō remouet: nemo valet ſubſiſte
re: qm̄ poteſt hoīes pigra fatuitate damnare. Exag
gerat̄ eniʒ periculū: vt liberationi glorioſiſſime ma
Al. emittet, ior gratia debeat̄. [Mittit vbū ſuū ⁊ liquefaciet
Al. flabit ea: ⁊ flauit ſpiritus eius ⁊ fluent aque.] Ueniente
verbo: nulla obſcuritas: nullū frigus: nec ipſa quoqʒ
debet deſperare duritia: qm̄ reſoluta malis ſuis que
vocata fuerint: ꝑducunt̄ in ſaluberrimū liquorem.
Sic que extiterant peccatoꝝ gelu cōſtricta: pietate
Ps. 18. dn̄i defluūt in medelā: ſicut ⁊ alibi dictū eſt: Nec eſt
qui ſe abſcōdat a calore eiꝰ. Nā ſpū eiꝰ ꝗſi auſtrino
illam duritia ꝑiculoſi frigoris euaneſcit: dum aceruī
ſceleꝝ diſſoluti in humilitatis gratiā tabida colla de
ponūt: ⁊ in liquores ſaluberrimos adducti ſpūalis
bn̄ficij flueta ꝓfundūt. Sic factū eſt de perſecutore
Saulo: ſic fit hodieqʒ de plīmis: vt qui mō ſūt obſti
nata volūtate ſicci fiāt: poſtea fluxu ꝓdicationis irri
Al. Qui annuntiat gui. [Pronūtiās vbū ſuū Jacob: iuſtitias ⁊ iudicia
ſua iſrl̄.] Per Jacob ⁊ iſrl̄ ſignificat̄ eccl̄ia. Hec enī
duo noīa vniꝰ extitē ꝑſone: ſicut duobꝰ ꝑplis factꝰ eſt
vnꝰ: qui ⁊ iſrl̄ hn̄ dicit̄: ⁊ Jacob ꝓprie nūcupat̄. Nā ⁊
modo iſraelita eſt: qcūqʒ fidelis eſt: ⁊ ante Jacob
fuit: qui dn̄o pura deuotione cōplacuit. Ipſi enī ver
bū ſuū: ipſi noſcit̄ ꝓnūtiaſſe iuſtitias. [Nō fecit ta
liter oī nationi: ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit eis.]
Hic vſus ſic videtur itelligi: q꞉ lʒ oēs gētes religio
chriſtiana cōplexa ſit: nulli tn̄ facie ad faciē eſt locu
tus: aut mare diuiſit: aut māna pluit: aut tabernacu
la nube cōpleuit: aut holocauſta ipſoꝝ celeſti igne
cōſūpſit: ⁊ cetera que illi ꝑplo viſibiliter ſupno mu
nē ꝑſtabant̄. Nobis enī ſpiritualiter fiūt: que illoꝝ
oculis corporaliter apparebant. [Alleluia.]

Ermonere ſolet qđ in fine quorūdā pſal
moꝝ Alleluia poſitū reperimus. Signifi
cat forſitan eos totos ad ꝓconia domini
ptinere: nec alicuius alterius cauſe rela
tione ꝑmixtos: ſed ſicut a capite incipiūt

ita vſqꝫ ad fines in laude dominica terminant̄. Sed hoc aſſeuerare non poſſumus: qꝛ in rebus talib⁹ aliquid definire piculum eſt. Melius eſt enim altiora ſibi hominem ꝯfiteri: q̄ꝫ aliqua p̄ſumptione culpari: atqꝫ ideo qđ de hac re: vel de alijs nouitatibus p̄ſtāte domino putauimus offerendum: in arbitrio ſit legentis ſequi quod eligit. Concluſio.

Hactenus de iſtis quatuor pſalmis qui de laudibus dn̄i ꝓceſſerunt: in ꝯcluſionibus eoꝝ dictum eſt: qua intētione formati ſint: vt toti ad p̄parationem ſequētium poſiti eſſe videantur. Ordo enim ipſe pſalmoꝝ diſpoſitionē rerum noſcit̄ indicare mirabilem. Decoꝝ eni fuit: vt prius de preceptis diuini preconij: poſt de mūdi peruerſitate fugienda: tertio de ꝯgregatione eccleſie diceret̄: quarto qui nunc finitus eſt collecte Hieruſalem precepit laudes dn̄i celebrare: que de mūdi iſtius diuerſis piculis liberata: in eterna requie noſcit̄ ꝯſtituta. Quapropter choro illi ſciſſimo: ⁊ de mundi partib⁹ aggregato: trina ſubnectit exultatione gaudendum: vt in ope ſanctiſſimo trinitatis gratia vbiqꝫ fulgeret.

Explicit expoſitio in pſalmum. 147^m.

Alleluia CXLVIII.

Laudate dn̄m de celis: laudate eum in excelſis. Laudate eum oēs angeli eius: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate eū ſol ⁊ luna: laudate eum oēs ſtelle ⁊ lumen. Laudate eum celi celoꝝ: ⁊ aque oēs que ſup celos ſunt: laudent nomē dn̄i. Quia ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mandauit ⁊ creata ſunt. Statuit ea in ſeculum ⁊ in ſeculum ſeculi: p̄ceptum poſuit ⁊ non p̄teribit. Laudate dn̄m de terra: dracones ⁊ oēs abyſſi. Ignis grando nix glacies ſpiritus procellaꝝ: que faciunt verbū eius. Mōtes ⁊ oēs colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri. Beſtie ⁊ vniuerſa pecora: ſerpētes ⁊ volucres pēnate. Reges terre ⁊ oēs populi: principes ⁊ omnes iudices terre. Iuuenes ⁊ virgines ſenes cū iunioribus laudēt nomen domini: quia exaltatum eſt nomen eius ſolius. Confeſſio eius ſuper celū ⁊ terraꝫ: ⁊ exaltauit cornu populi ſui. Hymnus omnibus ſanctis eius: filijs iſrael populo appropinquanti ſibi.

Pars iſta orationis paucis quidē ſyllabis artat̄: ſed cogitata ſemp extendit̄. Nouitates enim ſuauiſſimas de ſe eijcit: cum eam acies mētis in ſpexerit. Nam dum a lectore dicit̄: p̄dicatio laudis eſt: hoc a populo reſpondet̄: hymnus. Sic vna voce peragit̄ tam diuerſum myſteriū: cum in ipſa nihil appareat imitatum. Subtiliter autē pſalmus iſte tractandus eſt: qm̄ Propheta per paucaꝝ cōmemorationē oēs creaturas hortat̄ laudes dn̄i debē cantare. Rationales ⁊ intellectuales per ſe: eas vo que ſunt itellectu vel ſenſu carētes per illas. ſ. que opera domini ſapiētiſſima conſideratione collaudant. Diuiſio.

Conſiderans ꝓpheta in celeſtib⁹ ⁊ terreſtrib⁹ reb⁹ oēs opas dn̄i ꝯtineri. Prima parte celeſtia hortat̄ ad laudes. Secunda vo allegoricis alluſionib⁹ terrena cōmonet: vt dn̄m deuota mēte cōcelebrēt: vnā cauſaꝫ ꝓbabilē vtriſqꝫ ſubiungens: qꝛ dignū eſt creatura ſuū debeat laudare creatorē. Expoſitio.

Laudate dn̄m de celis: laudate eum in excelſis. Cū oia celeſtia hymnos dn̄i ingiter ꝓfundant: ꝑcrutādum eſt quare propheta illud p̄mum admonet fieri: qđ cōtinue ꝓbat̄ impleri. Uſus iſte humanus eſt: vt cū videmus in agro laborātes dicamus: laborate: cum legētes: legite: cum fabricātes: fabricate: vt exhortatio iſta ad augēdum magis ſtudiū: q̄ꝫ ad inchoādum aliqd dici poſſe videat̄. Sed que ſunt iſta de celis que laudare ꝓuocant̄? Scilicet illa que ad contēplandū dn̄m puriſſimo intellectu ipſius largitate valētia ſunt: ⁊ ꝑpetua charitate ſuccēſa: auctorē ſuū ſuaui exultatione cōcelebrant. Nam ſicut ſunt imortalia: ita nec eoꝝ laudes aliquo fine claudunt̄. In excelſis: ſignificat ſubſtātias digniores: quas merito ſibi excelſas imbecillitas humana ꝯfitet̄: qꝛ carnis fragilitate deprimit̄. Dignū eſt eni vt vnaqueqꝫ res ſm̄ p̄cepti muneris modum ſuum laudet artificem. Laudate eum oēs angeli eius: laudate eū oēs virtutes eius. Quod angelus greca lingua dicit̄: latine nuncius interpretat̄. Sed cum ad aliqd pficiendum mittit̄ virtus celoꝝ: ab officio ſuo hoc nomē aſſumit. Angelus enim: ab officio dicit̄ nomine non nature. Sequitur: Laudate eum oēs virtutes eius. Hoc generale nomē eſt. Ibi enim ꝯcludunt̄ oia que celeſtis militie dignitate grandeſcūt. Sed ideo forſitan hoc loco angeli virtutib⁹ ſunt prelati: qꝛ honorabilior eſtimādus eſt: per quē dn̄i iuſſa complent̄. Pulcherrime autē in laudib⁹ dn̄i ab angelis fecit initiū: qui inter creaturas eſtimant̄ eximij. Laudate eum ſol ⁊ luna: laudate eū oēs ſtelle ⁊ lumen. Sol: luna: ſtelle: vt quidaꝫ dicunt: ⁊ ſi aliquo ſpiritu ꝓprio regant̄: tñ qꝛ carnalib⁹ oculis pateſcūt: inferiores eſſe virtutibus que non vident̄ nō abſurda eſtimatione colligitur: quāuis celi ſpeciem decoro lumine ornare videant̄. Nam illa ad que ꝑuenit noſter aſpect⁹ lꝫ ſint lucida atqꝫ ſubtilia: tñ corpora eſſe manifeſtū eſt: ⁊ neceſſe eſt vt illis cedant: que iuiſibili virtute ſubſiſtunt. Quapropter ſolē: lunam ⁊ ſtellas: ſiue per propriam rationē: ſiue per alias ſenſibiles ⁊ iudicabiles ſubſtātias ꝓpheta laudare p̄cepit dn̄m: qꝛ creatoris bn̄ficio exiſtere meruerūt. Cōſiderata eniꝫ tot luminis ingētes admirationes poterūt cōmouere: quādo ⁊ mortales oculos vidē faciūt: ⁊ ipſa in tam ſplēdida claritate ꝯſiſtunt. His reb⁹ lumē generaliter adiunctum eſt: vt cetera in ſe lumen habētia que dinumerata nō ſunt: tali cōplexione ad laudes dominicas incitaret. Laudate eū celi celoꝝ: ⁊ aque que ſuper celos ſunt. Quāuis in Geneſi vnū celum fabricatū eſſe legerimus: tamē eos plurali numero: ⁊ Paulus apl's appellauit: qui refert in tertiū ſe celū raptum: ibiqꝫ talia cognouiſſe que homini nō licebat effari: ⁊ hic plurali numero nuncupant̄: qđ tali forſitan ratione ꝯcordat. Dicimus vnū eſſe palatiū: qđ multis mēbris: multis ſpatijs ambiat̄: ita forſitan ⁊ celi partes dicimus celos: dū cōplexio atqꝫ ſinus eius vnus eſſe mōſtret̄. Aquas vo ſup celos eē: Geneſis refert.

Ad omnes

2. Cor. 12.

Gen. 1.

Ab

Ait enim: Diuiſitqȝ aquas que erant ſub firmamen
to ab his qui erant ſup firmamētum. Quod vtrunqȝ
nimie laudis deſignat arcanum: vt ⁊ celoꝝ tenuitas
firma ꝯſiſtat: ⁊ aque ſupra ipſum poſite cū ſint gra
uiores: niſi quādo fuerint iuſſe nō defluant. Celi vō
ſubſtātia: quāuis pura: lucida: atqȝ egregia eſſe putā
da ſit: dignaqȝ talibus ac tantis habitatorib⁹ ſuis: ſi
aial eſſe non cōperi: ⁊ temerarium eſt ex opinione ho
minū dicere qd celeſtium litteraꝝ non tradit aucto
ritas. Aque vō que ſuper celos ſunt: vt arbitror: iſtas
Gen.7. que depluunt eſſe nō dubiū eſt: teſtante Geneſi: Ca
taracte celi apte ſunt: ⁊ facta eſt pluuia ſuper terrā
quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus: ⁊ cetera
qd non adeo querere neceſſarium eſt: quādo aut per
ſe: aut per ſubſtātias rationales laudare dn̄m omnia
cōmonent. [Laudēt nomē dn̄i. Quia ipſe dixit ⁊ fa
cta ſunt: ipſe mandauit ⁊ creata ſunt.] In hoc verſu
ex opibus ſuis dn̄m precipit eſſe laudandum. Quid
enim dignius ꝙ̄ vt creature creatorē ſuum: id eſt cō
ditſo rerum ꝓprium laudet auctorē: Et vt ſentētias
philoſophoꝝ veritatis ipſius voce conuinceret: ait:
Quia ipſe dixit ⁊ facta ſunt. Dicēdo: Ipſe: dn̄m ſigni
ficat Saluatorē. Ipſe eſt enī verbū caro factū: cu
ius iuſſione cuncta creata ſunt: ſicut veritas euange
Joan.i. lij dicit: Oia per ipſum facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factum
Col.i. eſt nihil. Et Apls ait: Qui eſt imago dei inuiſibilis: pri
mogenitus ois creature: qꝛ in ipſo condita ſunt oia
in celis ⁊ in terra: viſibilia ⁊ inuiſibilia: ſiue ſedes: ſi
ue dominationes: ſiue ꝑncipatus: ſiue poteſtates: oia
per ipſum ⁊ in ipſo cōdita ſunt. Quapropter philoſo
phoꝝ falſiſſima ſentētia conquieſcat: qui mūdū pu
tant coeternū diuinitati per ſe exiſtē potuiſſe. Dixit
Gen.i. ergo: quādo ait: Fiat lux: ⁊ facta eſt. Mādauit autē:
ſignificat ꝯſtituit atqȝ firmauit: ſicut ⁊ alius indicat
Ps.iio. pſalmus: Mandauit in eternū teſtamētum ſuū. Fa
cta vō ⁊ creata: habēt aliquam diſtātiam ſi ſubtilius
ingramus. Facē enim poſſumus etiā nos: qui creare
non poſſumus. Sed qm̄ dixerat generale verbū: ad
didit qd erat diuinitatis ꝓpriū: quatenus ſic facta i
Al. ſeculum telligeres vt creata eē ſentires. [Statuit ea in eter
num ⁊ in ſeculū ſeculi: ꝓceptū poſuit ⁊ nō ꝑteribit.]
Hic quoqȝ locus potētiam dn̄i virtutemqȝ declarat
dicēs: Statuit ea in eternū ⁊ in ſeculum ſeculi: ꝓce
ptum poſuit ⁊ non ꝑteribit: vt dubiū non ſit oipotē
tem eſſe dn̄m: quādo que ille ꝯſtituit: nulla mutabi
litate vertunt̄ in parte. Siqdem celeſtiū reꝝ facta
Isa.65. ꝯcluſio eſt. Sed cum legat̄ de futuro ſeculo: Erit ce
lum nouū: ⁊ terra noua: quēadmodū de iſto celo di
citur: Statuit ea in eternū: Sed oia deo ſtatuta eſſe
non dubiū eſt. Nam ⁊ homo ipſe quāuis moriat̄: di
uinitate ſtatut⁹ eſt cū reſurgit: ſic ⁊ celū ⁊ terra deo
ꝑmanent cum nouant̄. Depoſitio enī: vt patres di
cunt in elementis ſiue corruptibili qualitate natura
ipſa meliorata ꝑmanet: cū iuſſa fuerit in eternitate
cōſiſtere: ſicut ⁊ de corporis noſtri ꝑmutatione dicit
I.Corin.15. Apls: Dum corruptibile hoc iduerit icorruptionē: ⁊
mortale hoc induerit imortalitatē. Preceptū: legem
dicit ſiue ꝯditionē: vt oia ſub ipſius poteſtate eſſe no
ſcant̄. Preterire aūt non poteſt: qd oipotens ſtatuit
⁊ veritas repromiſit. [Laudate dn̄m de terra draco
nes: ⁊ oēs abyſſi.] Decurſis celeſtibus ſubſtātijs: pro
pheta venit ad ſecūdā partē: vbi terrena cōmonet:
ſiue aiata: ſiue inanimata: vt laudes dn̄i per naturas
ſapiētiſſimas debeant explicare. Draco eſt ſulcatus:
quāuis in modum ſerpētis ꝓducta nimis corporea

magnitudo: qui naturali feruore ſuccenſus in reme
dium tēperamenti ſui: aquoſis ſpeluncis inhabitat.
Qui non humo repit: ſed cū moueri placuerit voli
tare narrat̄. Huic ruptus elephas cibus eſt: qui vir
tute mirabili nexibus ſuis ita ingētium beluaꝝ mē
bra conſtringit: vt eis ſpiritū vitalem velut muſcis
eripiat. Abyſſoꝝ vō: id eſt marinoꝝ fluctuum ꝯſide
rata ꝓfunditas: vniuerſos debet rationales ad lau
des dn̄i concitare. Et reſpice ordinē dictionis: quia
vnam ſubſtātiam de ſenſibilib⁹: alteram de inſenſi
bilibus poſuit: vt dn̄s debeat omniū creaturaꝝ vir
tute laudari. Sed qm̄ auctoritate patrum: diximus
hunc pſalmū hymnū eſſe beatoꝝ: qui poſt huius ſe
culi ꝑmutationē cantat̄: dracones ⁊ abyſſos: ꝑſonas
hic truculētas ⁊ validas debemus accipe: que hic cō
uerſe nulla patria dominicis laudibus honorantur.
[Ignis grando nix glaties ſpiritus procellaꝝ ꝗ qui Al. que
faciunt verbū eius.] Ignis: grando: nix: glaties per
allegoriā: ſicut dictū eſt: homines ſignificant: qui in
hoc ſeculo ex turbulentis ⁊ peſſimis ad deuotionis
tranquilliſſima ſtudia ꝑuenerunt. Deniqȝ vide qd ſe
quitur: Spiritus procellaꝝ qui faciunt verbū eius.
Qui faciunt verbū eius: niſi qui ex tēpeſtuoſis ⁊ im
probi ad ꝯfeſſionis ipſius gratiā venire meruerūt?
[Montes ⁊ oēs colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri.
Beſtie ⁊ vniuerſa pecora: ſerpentes ⁊ volucres pen
nate.] Montes: ſignificāt hoies pretumida poteſta
te ſublimes. Colles: mediocres equalitate tractātes.
Ligna fructifera: qui ex duritia peccatoꝝ ꝯuerſi fru
ctus morum intulere dulciſſimos. Cedri: abſolute ſu
perbos ſignificant ⁊ elatos. Beſtie: crudeles atqȝ in
domitos. Uniuerſa pecora: cōmunē ⁊ infinitam ſci
licet plebem. Serpentes: venenoſos dicit ⁊ callidos.
Uolucres pēnatas: philoſophos ſignificant: qui cogi
tationum ſuaꝝ velocitate naturas rerū diſcurrere
conſuerūt. De quibus omnib⁹ generibus hoīū: Chri
ſtus ſibi electos parat: qui in illa reſurrectione ange
loꝝ poſſint cetibus aggregari. [Reges terre ⁊ oēs
populi: ꝑncipes ⁊ oēs iudices terre. Juuenes ⁊ virgi
nes: ſeniores cum iunioribus.] Reges terraꝝ: fre Al. ſnes
quenter diximus ſanctos viros eſſe regētes corpora
ſua: qui carni proprie imꝑantes: eam non ꝑmittunt
illecebras ſue volūtatis implere. Omnes populi: tur
bas ſignificat: que ad dominū numeroſa ſimul volū
tate ꝯueniant. Principes: ſeculi poteſtates excelſas
non indecēter aduertimus. Et vt nobiles intellige
res ac potentes: vide quid ſeqtur: Et omnes iudices
terre. Quod frequēter euenire cognouimus: vt ſubi
to mūdi poteſtate derelicta: dn̄i delegant ſubire ſer
uitia. Juuenes dic̄: qui etatis calore feruētes ad mo
deſtie ſe temperamēta ꝯuertunt. Seniores cum iu
nioribus: ꝑmixtam ſignificat etatem: qꝛ de omni ſe
xu: de omni etate potēs eſt dn̄s euocare quos eligit.
Nā vt hec omnia ad homines potuiſſes referre: vi
de quid ſeqtur. [Laudent nomē domini: qꝛ exalta
tum eſt nomē eius ſolius. Cōfeſſio eius ſuper celum
⁊ terrā.] Et hic quoqȝ locus ex magnificētia ipſius
⁊ ſingularitate predicat̄. Nam cum dicit̄: Quia exal
tatum eſt nomē eius ſolius: confeſſio eius ſuper celū
⁊ terram: ſine dubio magnificentia ipſius in toto or
be declarat̄. Sed vſqȝ ad hanc ſentētiam ſuperiora
ſuſpēſa ſunt: vt laudet dominū populus fidelis: in il
la ſcilicet patria cōſtitutus: qui iam peccatoꝝ noſci
tur nexibus abſolutus. Seqtur cauſa iuſtiſſima: qua
re dominus debeat predicari: vtiqȝ: Quia exaltatus

eſt nomen eius ſolius. Exaltatum eſt quippe: dum il-
Phil. 2. lud: ſicut dicit Apl's: omne genu flectit: celeſtium: terreſtrium ⁊ infernoꝝ. Adiecit: Cōfeſſio eius ſup celum ⁊ terrā. Hic ꝯfeſſio laudē illaꝫ ſignificat que illi poſt ſeculi iſtius inouationē ab oībus rationabilib' creaturis exoluit. Super celū ⁊ terram dixit: q2 nec celeſtia nec terrena illis ꝑdicationib' poſſunt equalia reperiri. [Et exaltabit cornu populi ſui. Hymnus oib' ſanctis eius: filijs iſrael populo appropinquāti ſibi.] Hic ex ſanctitate dñi hymnus abſolute ꝓfunditur. Nam cū dicit: Exultauit cornu populi ſui: hymnus oībus ſanctis eius: filijs iſrael populo appropinquanti ſibi: ſine dubio ſanctitas dñi muneraqꝫ laudant: qui ſanctos ſuos participatione ſui muneris glorificare dignabit. Et cornu pro poteſtate poſitū ſepe iaꝫ diximus: qđ hic humiliatuꝫ eſt ꝓpter afflictiones ⁊ dolores quos patit populus fidelis. Ibi autē exaltabitur: vbi oīs gloria manifeſta ꝓſtat: Primuꝫ: q2 dexteram merent: deinde: cum dño iudicabūt: tertio: in eternū pacem gaudiūqꝫ tranſibūt: vt merito exaltati dicant: qui vſqꝫ ad ipſius dñi contēplationē mirabili eius pietate ꝑuenerunt. Quod tunc fit: ſicut dicit
1. Corin. 15. Apl's: cum tradiderit regnū deo patri: cum euacuauerit oēm ꝑncipatum: ⁊ omnē poteſtatē ⁊ virtutem. Oportet enim eū regnare: donec ponat oēs inimicos ſub pedib' eius. Sequitur: Hymnus oib' ſanctis eius. Vox iſta ꝓmiſſio eſt ⁊ totius beatitudinis ſūma ꝑfectio. Nam qđ merebunt ſancti: hymnus eſt dñi: quē tūc canūt: quādo ⁊ eterno munere coronabunt. Iſto enim ꝑcepto vlterius nil egebūt: ſed illic erit quicqđ modo nō valet apprehēdi: mānis celeſtis: ſatietas infaſtidibilis: incōprehenſibile donū: aſſidue hoc agere: ⁊ in eo ſtudio ſemper ardere. Hymnus eſt ergo ſanctoꝝ cantus in laude dñi ꝯſtitutus: cui aīa corpuſqꝫ perfecta puritate conſentit. Quē etſi hic modo videmur dicere cupide: tñ non poſſumus ſine defectione ꝑagere. Adiecit: Filijs Iſrael populo appropinquāti ſibi. Quib' ſanctis hymnus ille preſtet oſtēdit: filijs vtiqꝫ Iſrael qui nō ſolū genere: ſed fide nomē iſtud habere declarant. Illos eniꝫ iſraelitas vere dicim': qui recte credēdo cordis lumine dñm reſpicere meruerunt. Sunt enim iſraelite: qui mandatoꝝ obediētia Chriſto domino appropinquare monſtrant. Illi eniꝫ ab ipſo longe ſunt: qui eius iuſſa non faciūt. Nemo ergo illi ꝓximus: niſi qui ⁊ membrum ipſius eſt. Membrum enim a capite ſuo neſcit eſſe ſeparatuꝫ.

De [Alleluia] do vltimo qđ in ſuꝑiore pſalmo diximus: ⁊ hic debet intelligi: qm ipſa de vicino repetēs tedium magis q̄ intellectum generat audienti.

Concluſio.

Conticeamur pſalmum iſtum: quo decore: qua virtute prefulgeat. Referunt enim ſupne voces: que adhuc nequeunt pro iſta infirmitate corporalitatis audiri. Dicūt celeſtes creature laudeꝫ dño: dicunt terrene ſubſtātie: ⁊ melodie cantib' agit: vt dña creaturaꝝ ſuarū conſona exultatione laudet. In ipſis quippe primordijs opinabilem illā aſtronomie poſuit diſciplinā: quam ſeculi doctores minutiſſime pergrentes: ita definien-
DEF ASTR dam eſſe putauerunt. Aſtronomia eſt diſciplina: que curſus celeſtium ſiderū: ⁊ figuras contēplat omnes: ⁊ habitudines ſtellaꝝ circa ſe: ⁊ circa terram indagabili ratione ꝑcurrit. Cuius operatione ſollenniter annuꝫ dicunt quadrifaria tempoꝝ diuiſione cōpleri. Hinc imbres fieri: hinc ꝓhibent terrena ꝑcreari: hinc frigora venire: hinc aeris aiunt eſſe tēperiem: ⁊ quicqđ terris neceſſarium probat: iuſſione dñi eaꝝ miniſterio poſſe ſuppleri. Quam ſciētiam veteres noſtri nō adeo refugiendam eſſe dixerunt: quādiu tamen eſſe cognoſcit diſciplina: ⁊ motus aſtroꝝ naturali ſollenitate perquirit. At vbi ſe in aſtrologie partē labilis error infuderit: ⁊ vitas mortalium de curſu ſtellarū putauerit colligendas: tūc abominandi: tunc potius ceci ſunt: cum ſe eſtimant preuidere: que creator nobis vtiliter decreuit abſcondere. Planetas etiam dicunt contra polum currere per certiſſimos meatus: fabricam quoqꝫ celi que ſemper rotabili mobilitate ſe ſuſtinet: habere quandam armonie delectationem: que ſuauis ⁊ iugis eſt. Sed nos obſequia naturalium rerum ad auctoris referamus imperium: qui creaturas ſuas ipſa potentia ſibi parere iubet: qua fecit exiſtere.

Explicit expoſitio in pſalmum centeſimumquadrageſimūoctauū.

Alleluia. CXLIX.

Cantate dño canticum nouuꝫ: laus eius in eccleſia ſanctoruꝫ. Letet iſrael in eo qui fecit euꝫ: ⁊ filie ſion exultent in rege ſuo. Laudent nomē eius in choro: in tympano ⁊ pſalterio pſallāt ei. Quia beneplacituꝫ eſt domino in populo ſuo: ⁊ exaltauit māſuetos in ſalutē. Exultabunt ſancti in gloria: letabunt in cubilibus ſuis. Exultationes dei in gutture eoꝝ: ⁊ gladij ancipites in manibus eoꝝ. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eoꝝ in cōpedibus: ⁊ nobiles eoruꝫ in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conſcriptum: gloria hec eſt omnibus ſanctis eius.

Hoc nomē in vſu habere oimodis cōmonemur: quando nouo ⁊ veteri teſtamēto cognoſcimus decēter aptatū. Ueteri prelatuꝫ eſt in cēteſimoquarto pſalmo: vbi egypti miracula: ⁊ maris rubri beneficia deſcribunt: hic nouo cantico docet eſſe prepoſitum: vbi eſt totius religionis abſoluta ꝑfectio. Sic vbiqꝫ poſitum eſt: qđ ſemper conſtat eſſe dicendum. O nomen magna deuotione venerandum: qđ ⁊ angeli canunt: ⁊ in terris vota fidelium frequēter aſſumunt.

Diuiſio.

Superioribus pſalmis innumeris admonitionibus laudes dñi Propheta cōmendans: nūc etiam ꝑma poſitione canticuꝫ nouuꝫ Chriſto dño diuerſis modis dicit eſſe cantandum: qui de toto orbe terraꝝ vniuerſalem Hieruſalē ſua pietate ꝯſtruxit. Secunda: gaudia ſanctoꝝ virtuteſqꝫ deſcribēs: vindictam peccātium gloriam dicit eſſe iuſtoꝝ.

Expoſitio.

Cantate domino canticū nouum: [laudatio eius in eccleſia ſanctoꝝ.] In hoc ⁊ in alijs trib' verſibus qui ſequunt: ex operibus dñi magnitudo laudatur. Dicēdo

enim

enim: Cantate domino canticum nouum: laudatio
eius in eccleſia ſanctorum rc. ex operibus ſuis di-
cit eſſe predicandū. Nam propheta in hoc mundo
tñ corpore cōſtitutus: intellectu r fide in illa patria
cū angelica multitudine miſcebat: in qua cōmonet
populū beatū nouū cāticū debere cantare. Canticū
autē nouū eſt: ſancte īcarnationis arcanum natiuitas
mirabilis: doctrina ſalutaris: paſſio magiſtra tolerā-
tie: reſurrectio ſpei noſtre certiſſimū documētū: ſeſ-
ſio ad dexterā patris: virtutem ſignificans r potētiā
ſingularem. Et ne crederes iſtam laudem vbicunqꝫ
aut a quibuſlibet poſſe celebrari: ſequit: Laudatio
eius in eccleſia ſanctorum. Siue iſtā dicas catholi-
cā ſignificat que reuera ſanctorum eſt: ſiue illā hie-
INTER ruſalē celeſtē: r ipſa ſine dubitatione ſanctoꝝ eſt. Ec-
cleſia enī interpretatur collectio: qḋ ad vtrunqꝫ re-
ferri poſſe non dubiū eſt. Letet iſrael in eo qui fe-
Al. cum cit ipm: r filij ſion exultent ſuper regem ſuum.
Al. filie Iſrael r ſion diuerſa quidē vocabula: ſed virtus vna
Al. in rege ſuo ſanctorum eſt. Nam iſrael interpretatur vir videns
INTER deū. Sion ſpeculatio dicit. Quod vtrunqꝫ ad beatū
populū pertinere manifeſtū eſt: qui letari r exulta-
re in rege ſuo chriſto domino cōmonentur: quando
ipſum viderint omnipotentē: ipſum eterni premij
largitorē: quē hic crediderūt in ſua maieſtate ventu-
rū. Quis enī erit illius gaudij modus conſpicere il-
lum dñm rerū qui hic mori creditus eſt pro ſalute
cunctorum. Menſurā quidem iſtius letitie iure ne-
ſcimus: ſed tamen vltra omnia bona eſſe ꝯfidimus:
qḋ tanta veritas pollicet. Laudent nomen eius in
choro: in tympano r pſalterio pſallant ei. In ſupio-
re verſu in dño chriſto dicit eſſe letandū: nunc dicit
in choro nomē dñi eſſe laudandum. In choro vtiqꝫ
qui iā nullam patitur diſperſionem: nullū tediū: nul-
lum ſcandalū: ſed meritoꝝ probitate collectus: cha-
riſſima ſemꝑ vnitate cōſiſtit. Sed qualis quātuſqꝫ
Ps. 106. ſit iſte chorus: alius pſalmus exponit: A ſolis ortu vſ-
qꝫ ad occaſum: laudate nomen domini. Chorus qui
a mundi initio de numeroſitate gentiū congregat:
r niſi in illa patria: totus non pōt eſſe collectus. Se-
quit: In tympano r pſalterio pſallant ei. Tympanū
r pſalterium: probabiles hic actus eſſe dicimus: qui
ad diuina munera referunt: qui iā in illa patria non
vident: ſed tamen erūt cum de eoꝝ exultatione gau-
debitur. Nā qḋ hic cōtriſtat: ibi letificat: qḋ hic ꝯte-
Math. 5. rit: ibi nos erigit: ſicut legit: Beati qui perſecutionē
patiunt propter iuſtitiam: quoniā ipſorū eſt regnū
celoꝝ. Hec ergo omnia ſiue tympanū: ſiue pſalteriū
ibi pſallunt domino: quoniā hic pro ipſius nomine
exercitata vel tolerata noſcunt. Quia beneplacitū
eſt domino in populo ſuo: r exaltabit manſuetos in
ſalutē. Legit quidem creatori omnia opera ſua in
reꝝ conditione placuiſſe: ſed pro rerū qualitatibus
immutatis: r peniteri r gaudere legit deus: vt eſt il-
Gen. 6. lud: Penitet me hominē feciſſe. Et in alio loco: Gau-
Luc. 15. debo ſuper vnum penitentē: ꝙ ſupra nonagintano-
uem iuſtos nō indigentes penitētia. Has enim per-
mutationes diuinitati ex noſtra īfirmitate tropicis
alluſionibus applicamus. Dicit enī: Quia benepla-
citum eſt dño in populo ſuo: id eſt: quando illū fece-
rit ꝑfecta ſuauitate gaudentē: quando angelis parē:
quādo reuera iuum qnē tanto iudicauerit munere
coronādū. Tunc enim erit beneplacitū: quādo erit
1. Cor. 15. ſicut Apoſtolus dicit: omnia in omnibus. Manſue-
tos autem: ſignificat patientes: qui in hoc mūdo di-
uerſas tolerauere neqtias: ſed pro dei regno fuerūt
ſanctiſſima deuotione contempti. In ſalutem dicit:
in vitam eternam: quam illis iuſtus dominus in il-
la iudicatione reſtituet. Exultabūt ſancti in gloria:
letabunt in cubilibus ſuis. Hinc vſqꝫ ad finē pſal-
mi: virtus domini potentiaqꝫ predicatur. Quid enī
fortius ꝙ tantam poteſtatem ſanctis ſuis tribuere:
vt de inimicis ſumant ipſo largiēte victorias. Sed
cum dicit: Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in
cubilibus ſuis: introitur iam ſecunda poſitio: que cō-
tinet gaudia ſanctoꝝ: r poteſtatem chriſto creden-
tium. Sed intendamus nunc quo modo ſanctorum
exultatio deſcribatur. Gloria eſt bonorum actuum DEF
frequentata laudatio. De qua iuſti letantur in cubi-
libus ſuis: id eſt in ſecreto pectoris: ſicut Apoſtolus
dicit: Nam gloria noſtra eſt hec: teſtimoniū conſciē- 2. Cor. 1.
tie noſtre. Ibi enim letant: vbi ſolus ille cognoſcit:
qui donare dignatus eſt. Letant vtiqꝫ: quando ſic
bonum dñm ſe habere perpēdunt: vt reis donet ve-
niam: peccantibus gratiā: non merentibus gloriam
ſempiternā. Contra: in hoc ſeculo ſtultus a ſe foras
egrediēs exultat in hominū fabulis: r mereri ſe pu-
tat qḋ eum ſermo falſus exaltat. Eſt ergo ſanctis di-
ſciplina gloriandi: r modus gaudij: vt ad illum refe-
rātur bona qui tribuit vniuerſa. Nā ſi mēſura deſit
letitie: non eſt gaudium ſed ruina. Exultationes dei
in faucibus eorum: r gladij ancipites in manibus Al. gutture
eorū. Ad faciendam vindictā in nationibus: incre-
pationes in populis. Intuēdum eſt: ꝙ pulchra: ꝙ
ſit vtilis iſta diuerſitas. Supius dixit: ſanctos exul-
tationem ſuam habere in cubilibus ſuis: nunc dicit
domini exultationes in eoꝝ faucibus conſtitutas: ſi-
gnificans: quoniam ſiue cogitatione: ſiue lingua lau-
dare nō deſinunt: a quo eterna dona ꝑcipiūt. Trāſit
quoqꝫ ad exponendā poteſtatem ipſoꝝ dicendo: Et
gladij ancipites in manibus eoꝝ. Anceps gladius:
eſt ſermo domini ſaluatoris: de quo in euāgelio ipſe
dicit: Nō veni pacē mittere in terrā: ſed gladiū. An- Math. 10.
ceps ideo: quoniam duo continet teſtamēta: Primo
enim a gentibus ſeparauit iudeos: poſtea ſegregauit
r diuidit a totius mūdi illecebris vtiqꝫ chriſtianos.
Unus enſis: ſed duas deſecationes habet: quas po-
pulis electis diſtributa temporis opportunitate con-
cedit. In manibus ergo dicit gladios iſtos eſſe: id eſt
in poteſtate ſanctorum: ſicut legit: Factus eſt ſermo Agge. 1.
domini in manu agge: ꝓphete. Hanc igit poteſtatē
beati ſuſcipientes cum domino iudicabūt: ſicut ſcri-
ptū eſt: Sedebitis ſup duodecim ſedes iudicantes Math. 19.
duodecim tribus iſrael. Nā vide quid ſequitur: Ad
faciendam vindictam in nationibus: increpationes
in populis. Iſta enim tunc vere fiunt: quādo cū do-
mino iudicabunt. Ad alligādos reges eorū in com-
pedibus: r nobiles eorum in vinculis ferreis. Ut Al. manicis
faciāt in eis iudiciū conſcriptū: gloria hec eſt omni-
bus ſanctis eius. Exponit quid ille gladius faciat
bis acutus. Alligat reges terre in compedibus vnde
liberum non ſit exire. Uincula quoqꝫ ferrea ſupra
mundi nobiles ponit: vt r cū portantur ſint grauia:
r nexus eorum rumpere nulla virtute preualeant.
Hoc eſt reuera canticum nouum: vt illi pauperes
qui in mundo fuere deriſui: de principibus poſſint
iudicare terrarum. Sequitur: Ut faciant in eis iu-
dicium conſcriptū: vtiqꝫ quod dicit Apoſtolus: An 1. Cor. 6.
neſcitis qm̄ angelos iudicabimus: Quis poſſit eſti-
mare tale miraculū: quia tantā gloriā mēte cōplecti:

vt illos ſupbi ⁊ iniqui potētes iudices patianꝰ:quos hic tanꝗ̄ villa pecora trucidādos eſſe putauerūt. Et ne forſitā ſolos aplos iudicaturos putares:qbus hoc dñs in euangelio cōpromiſit:adiecit. Gloria hec eſt oībus ſanctis eius. Omnes eni cuz chriſto iudicāt:qui eiꝰ regulis nō repugnāt:qꝛ q̄cqd illi placitū fuerit: ⁊ ipſi pia volūtate ꝯſentiūt. Sed q̄uis ſanctoꝝ poteſtas ⁊ gloria multiplici relatione narrata ſit: nullus eſt eoꝝ pleniſſime habere omnia virtutū premia reperiꝰ. Solus eſt eni Jeſus chriſtus: de quo Aplus
Col.2. dicit: In quo habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter.i.ſubſtātialiter. Nam cū habeat dominus omnia perfecte ac ſumme bona:dat vnicuiqꝫ prout
Joan.1. vult:⁊ ipſe eſt omnium ſanctorum (ſm Joannem) manifeſta plenitudo.

Concluſio.

Subtiliter intuēdū eſt quēadmodū p̄cedens pſalmus huic ꝯſenti:⁊ in laudis officio ꝯiūctus:⁊ quadā diſtictione diuiſus eſt. In illo eni ad p̄conia dñi oēs creaturas hortatus eſt: hic aūt diſtictiꝰ ꝓpriuſqꝫ ſignificauit iſrael nouū cāticū debere cantare:⁊ de ꝓprio dño letū fieri: qui eū fecit de gētiū multitudine ꝯgregari. Cōmemoraꝰ etiam ptās que ſanctis eſt in illa iudicatione tribuenda:vt virtus dñi in eoꝝ gloria poſſit agnoſci. Sic ⁊ officio laudis cōmunis:⁊ rerū ipſaꝝ pr[illegible]tate diuiſus eſt.

Explicit expoſitio in pſalmum.149m.

Alleluia. CL.

Laudate dominum in ſanctis eius: laudate eum in firmamēto virtutis eius. Laudate euz in virtutibus eius: laudate euz ſm multitudinem magnitudinis eius. Laudate eum in ſono tube: laudate euz in pſalterio ⁊ cithara. Laudate eum in tympano ⁊ choro: laudate eum in chordis ⁊ organo. Laudate eum in cymbalis bene ſonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis ſpiritus laudet dominum.

Ecce iteꝝ ſalutaris ille p̄co remittiꝰ: non de victu carnali:ſed de copia ſupna locuturus. Admoneꝰ eni ciuitas dei vt de mūdi ambitu ꝯgregata:⁊ ore cātet ⁊ animo. Quapropter hoc Alleluia pleniſſima intētione cātemus:qꝛ vniuerſaz pſalmodiā in excelſū culmē dñi diſpenſatione ꝑduxit. Nā ſicut ignis iſte mortalis ad ſupiora feſtinans:comas rutilas erigit in cacumē:ita carmē iſtud paulatim creſcēs ad celeſtia faſtigia virtutū gradibus euolauit. Qđ ſi ⁊ nos cuz ipſo dñi dextera ſubleuāte animi deuotione cōſcēdimꝰ:vſqꝫ ad ipm ſalutarē finē venire dabiꝰ:qui nullis limitibus terminaꝰ.

Diuiſio.

Pſalmus iſte leuatus ad illā cōcordē ſanctoꝝ oiuz vnitatē:diuiſionē habē nō debuit:qꝛ finē totiꝰ operis ꝑduxit ad virtutē iſeparabilis trinitatis. Deide vno ſenſu oia ꝑcurrit:vt nec ꝑſonā videreꝰ mu-
SCHE tare nec cauſā. Qđ ſchema diciꝰ Hyrmos:quādo ſeries orōnis tenorē ſuū vſqꝫ ad vltimū ſeruat. Breuis eſt:vt faſtidiū nō haberet. Muſicis organis plenus:vt ipū alſbus thalamis reddereꝰ aptiſſimus: ⁊ in cetu ſupne hieruſalē nuptiali dulcedine cātareꝰ. Intētio vo eius ipſa eſt:vt dñs de ſanctoꝝ cōgregatione laudeꝰ:qui eos imagini ſue reſtituēs fragilitatē fecit deponē carnis ⁊ ſanguinis. Jā cōformes glorie ſue in illa beatitudine collocauit:vt bonoꝝ oiuz abūdantia cōpleanꝰ. De qbus dicit aplꝰ: Qui bene- Eph.1.
dixit nos in omni benedictione ſpirituali:vt eſſemꝰ ſancti ⁊ immaculati corā ipſo.

Expoſitio.

Laudate dñm in ſanctis eius:laudate euz in firmamēto virtutis eiꝰ. Diligēter inſpiciēdū eſt:liber iſte pſalmoꝝ qua ſuauitatis gratia termineꝰ: ⁊ quēadmoduz reſpiciat ad p̄incipiū ſuū. Dicit eni ꝓpheta receptis in illa hieruſalez in ſanctis ſuis dñm debere laudare:ſciliz qbus ipe formā ꝯuerſationis oſtē-
dit: De quo dictū eſt: Beatus vir qui nō abijt in ꝯſi- Ps.1.
lio impioꝝ ⁊c. Ipſi ſunt eni ſancti qui eodē largiente eiꝰ imitatores eſſe meruerūt. Sed qualis veneratio ſanctis debeaꝰ ꝯgruēter exponiꝰ:vt nō ipſi ſed dñs debeat de eoꝝ iuſtificatione p̄dicari. Ille eniz p̄mo loco glorificari debet:qui p̄dicāda concedit. Juſtis aūt habēda reuerentia eſt:qꝛ diuina munera ꝑceperūt. Sequiꝰ: Laudate eū in firmamēto virtutis eiꝰ. Firmitas v̄tutis eius eſt:qꝛ exitiuz pro oium ſalute ſuſcipiēs:mortē ipſam cū auctore nequiſſimo potētie ſue virtute ſuperauit:inferni clauſtra dirupit:heſitantes reſurrectione ſanauit:⁊ firmiter credentes
vſqꝫ ad celoꝝ regna perduxit. Laudate eū in ꝑpo- Al. virtutibus
tētatibus eius:laudate cum ſm multitudinem magnitudinis eiꝰ. Hic iā ex potētia ⁊ magnitudie ſua dñm precipit debere laudari. Ait eni: Laudate eum in potētatibus eius:laudate eum ſm multitudinem magnitudinis eius. Et quēadmodū debeat laudari vſqꝫ ad finē pſalmi: per myſticas alluſiones conſequēter exponit: Potētatus ipſius eſt:ſicut in octauo
pſalmo dictū eſt: Omnia ſubiecisti ſub pedibꝰ eius: Ps.8.
oues ⁊ boues vniuerſas inſup ⁊ pecora cāpi. Et aplꝰ: Phil.2.
Cui omne genu flectitur:celeſtiū:terreſtriū ⁊ infernorū. Cōſideremus etiā qualis res populo beato quantaqꝫ ꝑſpiciꝰ. Sequiꝰ enim: Laudate eum ſm multitudinē magnitudinis eius. Quis rogo poſſit eū laudare ſm multitudinem magnitudinis eius:cū in cē-
teſimoquadrageſimoquarto pſalmo dictū ſit: Ma- Ps.144.
gnus dñs ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis eius nō eſt finis. Sed vide qbus diciꝰ: ⁊ dubietas nulla remanebit:vtiqꝫ ſpiritualibꝰ:⁊ de ipa potius laudis operatione valētibus. Nā cū potētie dñi nullus ſit finis: ſm magnitudinem ſuam p̄dicaꝰ:qꝛ ſine fine laudabiꝰ. Laudate eū in ſono tube: laudate eū in pſalterio ⁊ cithara. Hinc iſtrumenta muſica ſignificabili modo ad aliquid ponunꝰ in ordinem:vt tuba ꝯcrepet regi:pſalterium canat deo:cithara cū religioſo ſpōſo. Iſta eni ſibi nō eſſe manifeſtū eſt: ſed hec oia myſticis alluſionibus ad chriſtum dominū conſtat
eſſe referēda. Tuba: eſt corneis partibus adunatis: DEF
aut aliquo metallo productus:tubulus a patulo circulo inchoans:⁊ deſinēs in anguſto foramine. Hec ſpiritu retracto cōpleta:terribili ꝑſonatione dilatatur:que aut belloꝝ tēporibus ſumiꝰ:aut regis aduē-
tibus appareꝰ. Pſalteriū vo eſt in modū cithare cō- DEF
uerſa poſitio. Buccas enim quaſdā ſonoras ligni geſtat in capite:vbi ab imo venientes chordaꝝ ſonos in altū rapit:⁊ gratiſſima quātū diciꝰ modulatione re-
ſpondet. Cithara enim ligni quodā ventre inferius DEF

conſtitutoꝛa ſummo chordarũ filiis venientibus ſo-
nos recipit:atqꝫ in vnaꝫ gratiã iocũditatis emittit.
Que omnia humanis actibus cõparata: figuraliter
ẽ ibi dicunꝭ laudes dñi perſonare.[Laudate eum in
ẽ tympano ⁊ choꝛo:laudate eum in coꝛdis ⁊ oꝛgano.]
Iſti quoqꝫ verſus(ſicut dictũ eſt)vſqꝫ ad fineꝫ ad
DEF hymnos ꝑtinẽt nuptiales.Tympanũ:eſt quaſi duo-
bus modis ſolis capitibus cõuenientibus ſupra co-
tenſi coꝛij ſonoꝛa reſultatio:qḋ muſici diſciplinabili
menſura ꝑcutiẽtes geminata reſonatione modulan
DEF tur. Choꝛus eſt plurimaꝝ vocuꝫ ad ſuauitatis mo-
dũ tẽperata collectio.Sequiꝭ:Laudate euꝫ in choꝛ
dis ⁊ oꝛgano.Quoniã propter pſalmũ ⁊ citharas:vt
quidã dicũt:alia inueniri poterãt:qui choꝛdaꝝ tẽſio
nibus ꝑſonarẽt:generaliter choꝛda poſuit: vt omne
ipſm inſtrumẽtũ muſicum:dñi laudibus deputaret.
DEF Oꝛganũ itaqꝫ eſt:quaſi turris quedã diuerſis fiſtu-
lis fabꝛicata:qbus flatu follitũ vox copioſiſſima de-
ſtinaꝭ:⁊ vt eã modulatio decoꝛa componat: linguis
quibuſdã ligneis ab interioꝛe parte ꝯſtruiꝭ:quas di-
ſciplinabiliter magiſtroꝝ digiti repꝛimentes grãdi-
ẽ ſonã efficiunt ⁊ ſuauiſſimam cantilenaꝫ.[Laudate
Et iubilatio nis ẽeũ in cymbalis bene ſonãtib⁹:laudate euꝫ in cymba-
ẽlis† bene tinnientibus:omnis ſpiritus laudet dñm.]
Ut illa ſuperioꝛa per alluſiones quaſdaꝫ de ſanctis
dicta deberemus accipere:ad ipſum quoqꝫ os homi
nis venit.Sed ꝯſideranda eſt verboꝝ iſtoꝛuꝫ facta
diſcretio:vt cymbala bene ſonantia:labia noſtra de-
beamus accipere:que nõ ĩmerito inter muſica iſtru
DEF mẽta poſita ſunt:qꝛ ⁊ ſimilitudo quedã eſt cymbalo
rũ:⁊ per ea voces humane armoniã reddẽ ſuauiſſi-
maꝫ cõpꝛobanꝭ. Armonia:eſt eñi diuerſaꝝ rerũ in
ꝯuenientiã redacta copulatio:qḋ ⁊ in voce humana
ꝯſtat accidere:quãdo ⁊ tẽpoꝛa ipſa ⁊ ſyllabe ad vnã
vocis ꝯcoꝛdiaꝫ ꝑducunꝭ.Cymbala ergo noſtra:ſunt
labia percuſſa ad ſonũ vocis diſtinctiſſime tẽperan-
dũ:que nũc ſalutariter ſonãt: quando in laudes dñi
DEF deuotiſſime commonenꝭ.Cymbala quoqꝫ bene tin
niẽtia:ſunt ex permixtis metallis paruiſſime phiale
cõpoſite:vẽtricula ſua in lateribus habẽtes:que ar-
tificioſa modulatione colliſe:acutiſſimũ ſonũ dele-
ctabili cõſonatione reſtituũt.Sed quoniã ſanctiſſi-
mus propheta:vniuerſa que dicta ſunt:ſpiritualiter
volebat itelligi:aptiſſimo librũ fine ꝯcluſit:Omnis
ſpiritus laudet dñm:nõ vtiqꝫ caro ⁊ ſanguis:nõ mũ
di ambitus:non illecebꝛa ſecularis: ſed illud qḋ eſt
in natura reruꝫ ſublimius:hoc laudet dñm:qḋ cele-
ſtia vtiqꝫ ſapit:qḋ eterna ꝑmia cõcupiſcit. Quapro-
pter vniuerſo operi:breueꝫ perfectãqꝫ ſententiã de
dit:vt dñm ſaluatoꝛem ſpiritualiter debeãt cuncta
MV laudare. His igiꝭ decurſis:totius muſice diſcipline
aſſignata ꝑfectio eſt.Flatus in tuba:pulſus in citha-
ra:tinnitus in cymbalis:vox in choꝛo:ſpirituali ar-
monia dulciſſimus ille cõcẽtus:qui nõ auribus car-
neis audiꝭ:ſed cõtemplatione puriſſime mentis ad
uertiꝭ.Nã cõmemoꝛatio ſyllogiſmoꝝ:ſicut in ꝑmo
pſalmo cepta eſt:parili nobis fine clauditur.A cathe-
goꝛico ſiquidẽ qui eſt puriſſimus ⁊ ꝑnceps omniuꝫ
ſyllogiſmoꝛuꝫ dedimus prout opoꝛtebat initiũ:nũc
etiã opus noſtrũ in ipſo ꝯcludimus.Decet eñi fineꝫ
reſpõdẽ ꝑncipio ſuo:qꝛ in litteris ſacris debent ſibi
omnia conuenientia reperiri. Hic aũt categoꝛicus
ſyllogiſmus eſt nobis taliter colligendus.Dñm lau-
det ois ſpiritus.Queꝫ debet laudare omnis ſpiritus
deus verus eſt.Dñs igiꝭ deus verus eſt. Mirabile

plane dicẽdi genus:vt ad illud reluctãtem conſiten
do trahat:ad qḋ prius aliquis acquieſcẽ reſpuebat.
Ecce de grammatica:⁊ de etymologijs:de ſchemati
bus:de arte rhetoꝛica:de topicis: de arte dialectica:
de definitionibus:de muſica:de geometria:de aſtro
nomia:⁊ de ꝓpꝛijs locutionibus legis diuine:ſeriem
refertam eſſe monſtrauimus:quãtum dominus pre
ſtare dignat⁹ eſt:vt qui talia legerint gratãter agno-
ſcãt:⁊ qui adhuc rudes ſunt planiſſime dicta ſine of
fenſione percipiant. Concluſio.

Explicitus eſt decoꝛus ⁊ mirabilis oꝛdo pſal
moꝝ:numero quidẽ myſtico ter-
minatus:ſed ſacris virtutibus infinitus: ſolũmodo
illi ad dimenſum cognitus:qui arenã maris:pluuia
rũ guttas:creaturaꝝ omniũ naturas dinumerabili
quantitate cõplectiꝭ.Sed q̃uis a nobis ex toto cõ-
pꝛehendi nõ poſſit:tamen vtiliter queriꝭ:qꝛ perſcru
tatus ſemꝑ copioſioꝛ inueniꝭ.Quanta enim adhuc
hinc noua dicẽda ſunt:quãtoꝛum fidelium ingenia
vſqꝫ ad finem ſeculi curioſa ſedulitate laboꝛabunt:
Sed tñ iſta veritas tũc pleniſſime dinoſcẽda eſt:qñ
ipſe dominus cõtemplationẽ ſuam preſtare dignabi
tur. Hic aũt totus oꝛdo pſalmoꝝ:quantũ humanuꝫ
ingeniũ veſtigare preualuit:duplici myſterio noſciꝭ
eſſe decurſus. Primũ ſicut auctoꝛitate patruꝫ dictũ
eſt:noui ⁊ veteris teſtamẽti ſacramẽta cõplectitur.
Septeꝫ quippe decades referunꝭ ad ſabbatũ:qḋ ad
primã illã ꝑtinet ſine dubitatione culturã.Octo vo
noſtro tẽpoꝛi deputantur:qui reſurrectionem domi
ni die octaua pia deuotione veneramur. Secundo
quoqꝫ domino largiente proſpeximus:qḋ centũ qn-
quaginta diebus ſuperducto diluuio criminibus fu
ſa terra diluta eſt. Sic pſalmoꝝ ſpiritualis abyſſus
peccatis inquinata coꝛda moꝛtaliuꝫ vſqꝫ ad iudicij
tempus perpetua emũdatione purificat: ⁊ fit nobis
ex ipſo ſalutare diluuium:qḋ noſtrũ ſenſuꝫ delictis
ſoꝛdidũ reddit ablutũ.Quid enim in iſto celeſti ar-
mario ſcripturarum diuinarum inuenire nõ poſſis:
Geneſim queras:hic quemadmodũ fuerit mundus
fabꝛicatus exponiꝭ. Prophetaꝫ dicas:quis de incar
natione domini tanta locutus eſt:Euãgeliũ cupias:
paſſionem ⁊ reſurrectionem chꝛiſti domini innume
ris locis euidenter oſtendit. Apoſtolũ velis audi do
ctoꝛẽ:audi miſerẽtem: qui ⁊ futura iudicia propter
correctiones predicat:⁊ pro peccatoꝛibus frequẽter
exoꝛat.Et ne longius differã:quicquid in celo:in ter
ra:in mari:vel apud iferos agiꝭ:ſi cautiſſime legas:
omnia ſuis locis poſita cõpetenter agnoſcas.Teſtis
eſt Athanaſij epiſcopi ſermo magnificus: qui virtu
tes pſalmoꝝ indagabili veritate diſcutiens: omnia
illic eſſe pꝛobat quecunqꝫ ſancte ſcripture ambitu
cõtinentur. Naturã quoqꝫ dei:ſi fas eſt:duobus ver
bis facit ſubintelligi: Ego hodie: que nullis libꝛis:
nullis codicibus ꝑualet cõpꝛehẽdi:ſicut ⁊ explicatũ
eſt qḋ breuiter diciꝭ: ⁊ ex aliqua parte ſenſibile qḋ
taceꝭ. In ſecũdo quippe pſalmo:pater dicit ad filiũ:
Ego hodie genui te. In iſtis ſiquidẽ duobus verbis ps.2.
ſubtiliter ſignificat:qḋ humanũ intellectuꝫ tranſcẽ
dere poſſe videaꝭ. Nouus ⁊ vetus teſtamẽtũ tanta
ꝓprietate complectiꝭ: vt reuera ſpiritualem biblio-
thecã in hoc libꝛo intelligas eſſe cõſtructã. Nã ſi pa
radiſus deſiderabilis habeꝭ qḋ eũ quattuoꝛ flumi-
nũ lapſus emanare noſcunꝭ:q̃to beatioꝛ eſt aĩa que
150.pſalmoꝝ fõtib⁹ irrigaꝭ: Nec ſolũ lira hũc nume
rũ diuina virtus opata eſt:multa lau⁹ ꝑactẽ:ſiue que pro

parte itellecta ſunt:ſiue que adhuc funditus ignorā-tur diuerſa miracula. Nā ⁊ in illis.153.piſcibus:quos apoſtoloꝝ retia de pelagi profunditate traxerunt: ſanctorum numerus comprehenſus exponit:⁊ arca Noe in typum ſancte eccleſie tricentis cubitis in lō-
[illegible] gitudine:quinquagīta in latitudine:⁊ triginta in al-titudine legit̄ fabricata:vnde multa Origenes my-ſtica(vt ſolet)expoſitione tractauit. Quapropter in dubitanter apparet creatorem atq; opificem rerū: cum celeſtia cuncta terrenaq; diſponeret:ſub mēſu-ra:⁊ numero:⁊ pondere feciſſe oīa quecunq; creata
Sap.11. ſunt:ſicut Sapientiſſimus dicit:Omnia in menſura ⁊ numero ⁊ pōdere diſpoſuiſti. Nunc propter virtu-tem memorie breuiter intimemus:que ſupra latius videntur effuſa. Primum meminiſſe nos conuenit: qđ de titulorum diuerſa varietate narratus eſt. Re-cordari etiam debemus perſonas in textu pſalmoꝝ aptiſſime commutatas:Concluſioneſq; eorum con-tra hereticos maxime fuiſſe formatas. Uel quare alphabeton hebreū ponatur in pſalmis. Cur de par-tibus pſalmorū vnus confectus eſſe videatur. Qua-re intercalares pſalmi ſint poſiti. Quare repetitio verſuum reperitur in pſalmis. De interpretatione nominum hebreorum. De his qui vniſines appellā-tur. De quindecim pſalmis gradalibus. Quare peni-tentium ſeptem pſalmi eſſe doceantur. Quare lamē-tantium pro ciuitate Hieruſalem cū lachrymis ver-ba fundantur. Quare ordo pſalmorum in laudibus domini fuerit terminatus:vbi quot modis predicit̄ exponitur:cum tamen preconia ipſius nullis libris: nullis poſſint humanis viribus explicari. Sic varie-tas iſta pſalmorum:aut precioſiſſimo lapidi topazio aut pulcherrimo pauoni congrue forſitan compara-tur:qui totiens diuerſos reddunt colores corpis ſui: quotiēs in eis defixus fuerit oculus intēdentis. Hec quātū dominus pſtare dignatus eſt pro noſtra me-diocritate decurſa ſunt. Uos autem magiſtri qui ce-leſtium litterarū copioſa lectione pingueſcitis:par-cite rudi:dimittite cōfitenti:eſtote beniuoli. Diffici-le opus humanū reperitur:qđ non patiatur aliquas
Jac.3. queſtiones:Jacobo apoſtolo proteſtante:Si quis in verbo non offenderit:hic perfectus eſt vir. Cum ſi nonnulli ſacris litteris calumnias parant:quid infir-mis faciant quos audacter accuſant? Prolata:ſem-per ad animum dicentis aptanda ſunt. Nā ſi omnia contentioſa altercatione deſtruere volumus:piam deuotionem incauta potius contradictione damna-mus. Sed iam tempus eſt ad dominū corda cōuer-tere:ad quem magis debet omnis intentio tendere: ⁊ laboris terminus peruenire.

TU domine verus doctor ⁊ pſtitor:aduo-catus ⁊ iudex:largitor ⁊ monitor:terri-bilis ⁊ clemens:corripiens ⁊ conſolator: qui cecis mentibus donas aſpectū:qui facis infirmis poſſibile qđ precipis:qui ſic pius es vt aſſidue rogari velis:ſic munificus vt neminem deſperare patiaris:dona qđ te preſtante bene querimus:⁊ illa maxime que noſtra infirmita-te neſcimus. Quod ex tuo diximus:ſuſcipe:qđ ex no-bis ignoranter protulimus:parce:⁊ perduc nos ad illam contemplationem vbi iam non poſſimus erra-re. Dona facere que te inſpirāte loqui preſumpſi:do-na compleri:que alios obſeruare commonui:vt qui preſtitiſti pium ſermonem:probabilem quoq; con-feras tuis famulis actionē. Libera nos amator ho-minum ab illo periculo:ne fiam dicit Apoſtolus:Dū 1.Cor.9.
alijs predico:ipſe reprobus inueniar. Cū infirmi ſu-mꝰ tu veraciter noſti:quali hoſte deprimamur agno-ſcis. Te querit certamen impar:te expetit mortalis infirmitas:q; maieſtatis tue gloria eſt:ſi leo rugiēs ab infirma oue ſuperetur:ſi ſpiritus violentiſſimus a debiliſſima carne vincatur:ille qui de celo cecidit:⁊ hic te pugnante ſubdat̄:vt ſi poteſtatem ipſius ad tē-pus tua pmiſſione patimur:nequaq; eius inſatiabi-libꝰ faucibus ſorbeamur. Fac illū triſtē de humana leticia:qui de offenſione noſtra ſemp exultat. Amē.

¶ Hactenus que ad expoſitionē pſalmoꝝ ptinere vi-debantur:domino largiente diſcuſſa ſunt:nunc Sa-lomonis dicta videamus:que proprios expoſitores habere noſcuntur.

Explicit expoſitio Caſſiodori in pſalmū Cēteſimum quinquageſimum ⁊ vltimum tertie Quinquagene.

Venetijs impenſa heredum quondam Do-
mini Octauiani Scoti Modoe-
tienſis ac ſociorum
.8.die Martij
.1517.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v

x y z ⁊ ꝯ ꝝ A B C D E.

Primus qnternus. Duo vltimi Terni. Alij qterni.

